



LÂRENDELİ HAMDÎ'NİN LEYLA VÜ MECNÛN MESNEVİSİ

(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

Orhan BALCI

(Doktora Tezi)

Eskişehir, 2020

LÂRENDELİ HAMDÎ’NİN LEYLA VÜ MECNÛN
MESNEVİSİ
(BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK)

Orhan BALCI

T.C.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

DOKTORA TEZİ

Eskişehir

2020

T.C.

ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTİSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Orhan BALCI tarafından hazırlanan Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük) başlıklı bu çalışma 22/06/2020 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, Jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalında Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK

Üye.....

Dr. Öğr. Üyesi Tuba Onat ÇAKIROĞLU

(Danışman)

Üye

Doç. Dr. Melike GÖKCAN

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Sibel KOCAER

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Halit BİLTEKİN

ONAY

...../...../2020

(İmza)

Prof. Dr. Mesut ERŞAN

Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin/projenin Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi hükümlerine göre hazırlandığını; bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmanın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Eskişehir Osmangazi Üniversitesi tarafından kullanılan bilimsel intihal tespit programıyla taranmasını kabul ettiğimi ve hiçbir şekilde intihal içermediğini beyan ederim. Yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması halinde ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

Orhan BALCI

İmza

ÖZET

LÂRENDELİ HAMDÎ'NİN LEYLÂ VÜ MECNÛN MESNEVİSİ [BAĞLAMLI DİZİN ve İŞLEVSEL SÖZLÜK]

BALCI, Orhan

Doktora – 2020

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Tuba Onat Çakıroğlu

Klâsik Türk edebiyatı, kökeni çok eskilere dayanan kesintisiz bir kültür geleneğinden beslenir. İslam merkezli Arap, Fars ve Türk edebiyatı bu gelenek çerçevesinde hem şekil hem de içerik olarak önemli ölçüde birbirlerini etkilemiştir. Bu sebepten dolayı geçmiş köklü ve çok uluslu bir yapıya sahip olan Klasik edebiyatın hakkıyla anlaşılabilmesi için atılması gereken önemli adımlardan biri, arka plandaki kültür geleneğini göz önüne alarak metinlere yaklaşmaktır. TEBDİZ projesi bu minvalde edebi metinleri günümüz okuru için anlaşılır kılmayı ve bu doğrultuda söz konusu kültürel varlığı gözler önüne sermeyi amaçlayan bir projedir. Biz de çalışmamızda Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nin sözlüğünü TEBDİZ (Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük) sistemi aracılığıyla hazırladık. Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nin sözlüğünün ortaya konmasıyla üç şey amaçlanmıştır: Birincisi Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nin anlam dünyasını tüm incelikleriyle ortaya çıkarmak ve şairin ferdî üslûbunun ortaya konmasında onun sözvarlığının ne kadar önemli olduğunu göstermek. İkinci önemli amacı; Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinden hareketle ortaya konan bu söz varlığını eş zamanlı bir yöntemle anlamlandırmak ve bağlamli dizin (concordance) temelinde işlevsel bir sözlük hâline getirmektir. Böylelikle tarihsel sözlük çalışmasına ufak da olsa bir katkı sağlanması hedeflenmektedir. Üçüncü olarak, bu çalışma ile Lârendeli Hamdî'nin standart dildeki malzeme ile deyimler, kalıplaşmış ifadeler, alıntılar gibi dilsel öğeleri nasıl işlediği ve bunları hangi bağlamlarda kullandığı ortaya konulmak suretiyle, şiir şerhi çalışmalarına da katkıda bulunmak amaçlanmıştır.

Lârendeli Hamdî 16. yüzyılda yaşamış bir Klâsik Türk şairidir. Şair yaşadığı devirde çok bilinmemektedir. Yaptığımız araştırmalarda; döneminde ve sonrasında kaleme alınmış tezkire veya nazire mecmualarında şahsına, eserine ve şiirlerine dair herhangi bir ipucuna rastlayamadık. Leylâ vü Mecnûn adlı mesnevisi üzerine doktora düzeyinde iki çalışma yapılmıştır. Biz de Lârendeli Hamdî'nin sanat dünyasını ve ferdî üslubunu anlamak için ayrıntılı bir içerik ve şekil incelemesi yaptık. Her başlık altında şairin şiirinden örnekler sunduk. Tezimizin ek kısmına ise işlevsel sözlük kısmını ekledik. Kullandığımız kaynakları dipnot ve kaynakça şeklinde belirttik. Böylelikle Lârendeli Hamdî'nin sanat dünyasını anlamak adına edebiyat dünyasına küçük bir katkı sağlamış olmayı umuyoruz.

Anahtar Kelimeler: Lârendeli Hamdî, Leylâ vü Mecnûn, Bağlamli dizin, İşlevsel sözlük

ABSTRACT

THE LEYLÂ VÜ MECNÛN MATHNAWI OF LARENDELİ HAMDÎ'S CONCORDANCE AND FUNCTIONAL GLOSSORY

BALCI, ORHAN

Postgraduate – 2020

Department of Turkish Language and Literature

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Tuba Onat Çakıroğlu

Classical Turkish literature is nourished from an uninterrupted cultural tradition that dates back to ancient times. Islam-based Arabic, Persian and Turkish literature influenced each other significantly both in form and content. For this reason, one of the important steps that must be taken in order to understand the classical literature which has a deep-rooted and multinational structure, to approach the texts by considering the cultural tradition in the background. TEBDÎZ project aims to make the literary texts understandable for today's reader and to reveal the cultural assets in question. In our study, we have prepared the dictionary of Lârendeli Hamdî's Leylâ and Mecnûn Masnavi through TEBDÎZ (Contextual Directory and Functional Dictionary) system. With the introduction of the dictionary of Larendeli Hamdi's Layla and Majnun Mathnawi, three things were aimed: First of all, to reveal the world of meaning of Larendeli Hamdi's Layla and Majnun Mathnawi with all their subtleties and to show how important his vocabulary is in the elaboration of the individual style of the poet. The second important purpose; The aim of this study is to make a meaningful meaning of this vocabulary which is set out from the mathnawi of Larendeli Hamdi and to make it a functional dictionary based on contextual index. Thus, it is aimed to make a small contribution to the study of historical dictionary. Thirdly, this study aims to contribute to the study of poetry by revealing how Larendeli Hamdi handles linguistic elements such as idioms, stereotypes, quotations and quotations in standard language and in which contexts he uses them.

Larendeli Hamdi was a classical turkish poet who lived in 16th century. The poet is not well known in his time. In our researches, in the tezkires written in the period and after, only in the article of Sahiri which is suspected of belonging to him in Latifi's tezkire is mentioned. Layla and Majnun on the mathnawi two Postgraduate - level studies have been made. We made a detailed analysis of the content and form in order to understand the art world and individual style of Larendeli Hamdi. Under each title, we presented examples of poet's poems. In the appendix of our thesis, we added the functional dictionary section. The sources we use are stated in footnotes and bibliography. In this way, we hope to make a small contribution to the literary world in order to understand the art world of Larendeli Hamdi.

Keywords: Lârendeli Hamdî, Leylâ vü Mecnûn, Contextual directory, Functional dictionary.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	V
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER.....	VII
TABLolar LİSTESİ.....	X
EKLER LİSTESİ.....	XI
KISALTMALAR.....	XII
ÖNSÖZ.....	XIII
GİRİŞ.....	1

1. BÖLÜM

BAĞLAMLI DİZİN VE İŞLEVSEL SÖZLÜK

1. Bağlamlı Dizin (Concordance) ve İşlevsel Sözlük	1
1.1. Sözlük Kullanımı	4
1.2. Leylâ vü Mecnûn Hikâyesi.....	5
1.2.1. Arap Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn	6
1.2.2. Fars Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn	7
1.2.3. Türk Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn	8

2. BÖLÜM

LÂRENDELİ HAMDÎ'NİN VE LEYLÂ VÜ MECNÛN MESNEVÎSİ

2.1. Lârendeli Hamdî.....	11
2.2. Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nin İncelenmesi	14
2.2.1. Dış Yapı İncelemesi.....	14
2.2.1.1. Mesnevinin Kompozisyonu	14
2.2.1.2. Vezin.....	16
2.2.1.3. Deyimler, Atasözleri, Ayetler, Hadisler, Dua – İstek ve İkilemeler	19
2.2.1.4. Yinelemeler – Söz Tekrarları.....	33
2.2.1.5. Aliterasyon ve Asonans	37
2.2.1.6. Lârendeli Hamdî'nin Mesnevisinde Öne Çıkan Ünlemler, Edatlar ve Bağlaçlar	46
2.2.2. Leylâ vü Mecnûn'un İç Yapısı	53
2.2.2.1. Mesnevinin Kompozisyonu	53
2.2.2.2. Mesnevide Geçen Ara Hikâyeler.....	67
2.2.2.2.1. Merv Padişahı ile Vezir	68
2.2.2.2.2. Padişah ile Zâhit Hikâyesi.....	69
2.2.2.2.3. Zeyd ü Zeyneb Hikâyesi.....	70
2.2.2.3. Tahkiye Özellikleri	71
2.2.2.3.1. Bakış Açısı.....	71
2.2.2.3.2. Kişiler.....	71
2.2.2.4. Sosyal ve Kültürel Unsurlar	77
2.2.2.4.1. Toplum Yapısı.....	77
2.2.2.4.2. Dua-Beddua	81
2.2.2.4.4. Doğum.....	86
2.2.2.4.5. Ölüm ve Yas Ritüeli	88
2.2.2.4.6. Rüya Motifi.....	96
2.2.2.4.7. Kız İsteme, Dünür Gönderme.....	103
2.2.2.4.8. Düğün Ritüeli.....	104

2.2.2.4.9. Ziyafet Verme Ritüeli	105
2.2.2.4.10. Yiyecek ve İçecekler	107
2.2.2.4.11. Eğlence ve Eğlence Unsurları	108
2.2.2.4.12. Savaş ve Savaş Meydanı.....	110
2.2.2.5. Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nde Tasavvuf.....	112
2.2.2.5.1. Aşk.....	113
2.2.2.5.2. Âşık ve Mâşuk	126
2.2.2.5.3. Hâl	134
2.2.2.5.4. Tevhîd/ Vahdet-î Vücûd	138
2.2.2.5.5. Mecâz ve Hakikat	147
2.2.2.5.6. Tasavvufî Unsurlar	151
3. SONUÇ.....	154
4. KAYNAKÇA	158
5. EKLER.....	165
EK 1: Tablo 12. Kelime Sayıları Raporu	165
EK 2: Tablo 13 Kelime Grupları Sayıları Raporu.....	169
EK 3: Lârendeli Hamdî Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]	181

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Vezinler (Gazel ve Kaside).....	17
Tablo 2. Vezinler.....	18
Tablo 3. Deyim, İkileme, Dua-İstek, Atasözü, Âyet, Hadis Kullanım Sıklığı.....	21
Tablo 4. İkilemeler.....	22
Tablo 5. Deyim.....	24
Tablo 6. Atasözü.....	32
Tablo 7. Dua-İstek İfadeleri.....	32
Tablo 8. Âyet.....	33
Tablo 9. Hadis.....	33
Tablo 10. Yinelemeler.....	34
Tablo 11. Ünlem, Edat ve Bağlaçlar Sıklık Tablosu.....	52
Tablo 12. Kelime Sayıları Raporu	165
Tablo 13. Kelime Grupları Sayıları Raporu	169

EKLER LİSTESİ

EK 1: Kelime Sayıları Raporu.....	165
EK 2: Kelime Grupları Sayıları Raporu.....	169
EK 3: Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük].....	181



KISALTMALAR

b	: beyit
bk.	: bakınız
C	: cilt
çev	: çeviren
g	: gazel
haz	: hazırlayan
k	: kaside
m	: mısra
M	: mesnevi
Meb	: Milli Eğitim Bakanlığı
s	: sayfa
ss	: sayfa sayısı
sad	: sadeleştiren
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
TDK	: Türk Dil Kurumu
TEBDİZ	: Türk Edebiyatı Bağlamlı Dizinleri ve İşlevsel Sözlüğü
trc	: tercüme
TTK	: Türk Tarih Kurumu
vb	: ve benzeri
vd	: ve diğerleri
yay	: Yayıncılık

ÖN SÖZ

İslâm milletlerinin edebiyatlarında önemli bir yer tutan ve ilk defa Farsça olarak Genceli Nizâmî tarafından mesnevi tarzında kaleme alınan Leylâ vü Mecnûn mesnevisi, Türk milletinin benimsediği bir hikâye olarak asırlar boyunca önemini muhafaza etmiştir. Hikâyenin Nevâî, Hamdullah Hamdî ve Fuzûlî gibi şairler tarafından yazılmasının da bunda büyük bir payı olduğu unutulmamalıdır.

Bilindiği kadarıyla bu hikâye ve kahramanlarına ait şiirler, özellikle Mecnun'a atf edilenler, sözlü kaynaktan gelirken daha sonraları yazıya geçirilmiştir. Gerçekte Mecnun'un şahsı olsun, hikâyenin kendisi olsun hep menkıbe ve rivayetler arasından gelir. Bunların en başta gelenlerinden biri Ebulferec el-İsfahanî'nin (öl. 356/968) rivâyetidir. O, *Kitâbü ' l-Egānî* adlı eserinde Mecnun ve Leylâ ile ilgili sözlü ve yazılı rivayetleri toplu bir şekilde vermiş, Mecnun hakkında yazılmış ve fakat kaybolmuş eserlerden de söz etmiştir (Yavuz, 2005). Ayrıca bunlardan nakillerde bulunmuştur. Bu açıdan bakılınca *Kitâbü ' l-Egānî ' nin* Leylâ vü Mecnun hikâyesi için değerli bir kaynak olduğu görülür. Bu eserin ikinci bir önemi de, daha sonra Arap edebiyatında yazılan ve aynı konuyu işleyen eserlere kaynaklık etmesidir. Bu kaynaklar daha sonra Fars ve Türk edebiyatına intikal edip birçok şair tarafından ekleme ve çıkarma yoluyla Leylâ vü Mecnûn mesnevisi asırlar boyunca işlene gelmiştir.

Günümüze değin klasik edebiyatı anlamlandırmak için birçok çalışma yapılmıştır. Sözlük, şerh, tahlil çalışmaları bunlara örnek gösterilebilir. Batı'da bu arayış ve anlayışla oluşturulan concordance tipi sözlükler, sözcüğün metin içinde kullanıldıkları yerde ne anlam ifade ettiklerini anlamak için, onu diğer kullanımlarla mukayese imkânı sunmaktadır. Klasik Türk şiiri metinlerinde de okuyucunun metinde geçen sözcüklerin hangi anlama geldiğini bilmemesi, önemli bir problem teşkil etmektedir. Üstelik, sözcüklerin hangi bağlamlarda kullanıldığının bilinmemesi de ayrı bir sorun olarak kendini göstermekte, yapılan göndermenin tam olarak anlaşılabilmesini güçleştirmektedir. Tezimizin konusu olan bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük çalışmaları da bu sorunlara yönelik çözüm getirme arayışlarından biridir.

Çalışmamızın söz konusu amaçları şöyle özetlenebilir: Lârendelî Hamdî'nin anlam dünyasını okuyucuya sistematik bir şekilde sunmak, Edebi metinler üzerinde yapılacak üslup çalışmaları için Lârendelî Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisi özelinde bir veri deposu sağlamak, Lârendelî Hamdî'nin mesnevisinin söz varlığını bütün yönleriyle ortaya çıkarmak, eserde yer alan kelimelerin metin içinde şairin de

tasarrufuyla kazandığı anlamları belirleyerek kelimelerin kişiye, döneme ve edebi muhite göre hangi değerleri alabileceği konusunda bilgi sağlamak, Lârendelî Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinin temelini oluşturan kültürel unsurları belirlemek ve bunların şiirin anlam dünyasına katkılarını ortaya koymak, özelde Lârendelî Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn genelde ise klâsik şiirin hemen hemen her seviyeden okur tarafından layığıyla anlaşılmasını sağlayarak günümüz okurunun söz konusu metinlerle bağlarını kuvvetlendirmek ve böylece TEBDİZ projesinin amaçlarından biri olan kültürel devamlılığa katkı sağlamaktır.

Çalışmamın başlangıç aşamasında eser seçimi ve usul bahsinde önemli katkılar sağlayan Prof. Dr. İsmail Hakkı Aksayok'a, teklif ve telkinleriyle bizlere yol gösteren Prof. Dr. Ahmet Kartal'a, Dr. Öğr. Üyesi Sibel Kocaer'e, öneri ve eleştirileriyle tezi şekillendiren tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Tuba Onat Çakıroğlu'na ve son olarak "TEBDİZ" projesinin teknik aşamasında yardımlarını esirgemeyen Esra Kılıç'a teşekkürü bir borç bilirim.

GİRİŞ

1. Bağlamlı Dizin (Concordance) ve İşlevsel Sözlük

Her edebiyat kendi çağını yansıtır derler. Klâsik Türk şiirinin gelişimini takip edenlerin sosyal değişimlere paralel olarak toplumsal düşünce sistemindeki mevcut söz varlığının karşıladığı anlamlarda küçük ivmelerle değişime uğradığını ve bu değişimin dizelere de yansıdığını görebilir. Bu değişimi sağlıklı bir şekilde takip edebilmek için edebî metinlerin, içerisinde barındırdıkları söz varlığının incelenmeye ihtiyacı olduğu ortadadır. Söz varlığının yanı sıra atasözü ve deyimlerin de tarihî yolculuklarının incelenmeye ihtiyacı olduğunu söyleyebiliriz. Kalıplaşmaya uğramış atasözleri ve deyimlerin değişimden önceki ilk halleri de gösteriyor ki; hem biçimsel hem de anlamsal kalıplaşma evresi durağan bir süreç olmayıp hepsi için geçerli olmasa da bazıları için sonlanmamıştır.

Klâsik Türk şiirine anlam verme uğraşları üzerine bazı güncel bakış açılarının ürünü olan yöntemler, Klâsik Türk Edebiyatı geleneğinin metinlerinde kendisine yer bulmuş ve bu yeni yöntemler kullanılmaya devam edilmektedir. Batı edebiyatında değişik metinler üzerinde denendiğinde pozitif sonuçlara ulaşılması üzerine kullanım alanı genişleyen aynı, yeni tarz incelemeler "concordance" olarak adlandırılmış ve Türkiye’de daha önce yapılan inceleme ve araştırmalarda ise "bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük" diye ifade edilmiştir.

İlk olarak 19. yüzyılın sonlarında İncil metinleri üzerine yapılan çalışmalarda kullanılan bağlamlı dizin çalışmaları daha sonra edebî metinleri de kapsayacak şekilde artmaya başlamıştır. “Albert S. Cook’un 1911 yılında yayımladığı bağlamlı dizin, bir Anglosakson destanı olan Beowulf metnini esas almaktadır. Sheakespeare’in eserleri üzerine de benzer çalışmalar yapılmıştır. Horace Howard Furness, 1875 yılında, A. M. John Bartlett ise 1990 yılında Sheakespeare’in şiirlerinin bağlamlı dizinini yayımlamışlardır” (Şenödeyici, 2017: 283). Bu konuda yapılan çalışmaların sayısını artırmak mümkündür. “Eugene F. Shewmaker, 1996 sanatçının şiirlerinde ve oyunlarda geçen yabancı sözcükleri konu alan bir başka konkordans hazırlamıştır. Lane Cooper, 1911 yılında William Worthsworth’un ve 1916 yılında Horace’ın eserlerinin bağlamlı dizinini yayımlamıştır. Batı’da 19. yy’dan itibaren edebi metinlere uygulanan konkordans yöntemi, 1987 yılında İran şairi Hafız’ın divanına tatbik edilmiştir” (Şenödeyici, 2017: 283). Türkiye’de ise “Tarih ve Edebiyat Metinleri Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü” adını taşıyan projenin ilk örnekleri ve dolayısıyla

temelleri 2007 yılında Furkan Öztürk'ün hazırlamış olduğu *Bâkî Divanı Sözlüğü [bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük]* ve yine 2011 yılında Özer Şenödeyici'nin hazırlamış olduğu *Nâ'ilî Divanı Sözlüğü [bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük]* adlı bu iki doktora tezinin çalışmaları esnasında şekillenmiştir.

İşlevsel sözlük çalışmaları, temelde anlam-bağlam ilişkisine dayanmaktadır. Bağlam terimiyle sözü edilen dilbilimsel bağlam (context linguistic)'dır. Doğan Aksan, bağlam hakkında şunları söylemektedir: "...Bir göstergenin, birlikte bulunduğu öteki göstergelerle oluşturduğu ve anlamını aydınlatan bu bütüne bağlam (context) adını veriyoruz. Göstergenin bağlama göre değer kazanması, dilin bir dizge olduğunu da kanıtlar. Geleneksel dilbilgisinde, hatta dilbilimin eski dönemlerinde, kimi bilginlerce sözcükler, içi boş kutular olarak düşünülmüştür. Saussure'ün gösterge kuramı ve daha sonraki çalışmalarda dizge anlayışının genelleşmesiyle sözcüklerin dil içindeki yeri ve dolayısıyla bağlam kavramı önem kazanmıştır. Bağlamsal anlam (contextual meaning) terimi de kullanılmıştır" (Aksan, 2006a: 74). Bağlam ve anlam ilişkisi konusunda birçok dilbilimcinin farklı farklı görüşleri vardır.¹ Bütün bunların yanı sıra, anlamın dil öğeleri ile ilişkisi, şairin yeğlediği dil öğelerini farklı farklı bağlamlarda nasıl şiir diline dönüştürdüğü konusu modern edebiyat eleştirmen ve kuramcılarının temel sorunlarından biridir. Ayrıca sözü edilen bu konunun son zamanlarda yapılan çalışmalarda Osmanlı edebiyatı alanında da epey önem kazandığı görülmektedir. Tunca Kortantamer, dil ile şiir dili arasındaki ilişkiye şu şekilde değinmektedir: "Nasıl heykel taş veya bronzun, resim renk ve çizginin, müzik tonların biçimlendirilmesi, düzenlenmesi, bir bütün haline getirilmesiyle oluşuyorsa, şiir de dilden seçmeler yoluyla ortaya çıkarılır. Şiir örgüsünde kullanılan araçlar incelenen, araştırılabilen ve kanıtlanabilen dil öğeleridir. Şâir neyin peşinde koşarsa koşsun, neyi amaçlarsa amaçlasın, dilden oluşmuş bir yapı gerçekleştirir...şiirin varlığını dil öğelerinin ve onların taşıdığı anlam birimlerinin düzenlemeleriyle ortaya çıkan bir biçim belirler" (Kortantamer, 1993: 273). Tunca Kortantamer'in şiirdeki estetik işlevi, Doğan Aksan'ın ise dilbilimsel yönü incelemelerine karşın adı geçen yazarların temelde söyledikleri ortaktır.

¹ Bu tartışmalar için bk. Cemal Çakır, 'Anlamın Bağlam Açısından İncelenmesi: Kök Anlambilim ve Art Anlambilim', *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2004, C. 24, S. 3, s. 245-255; ayrıca dilsel bağlam için bk. F. R. Palmer, *Semantik [Yeni Bir Anlambilim Projesi]*, çev. Ramazan Ertürk, Kitâbiyât Yay., Ankara 2001, s. 111-120.

Bu çalışma ile Türk dilinde yazılmış olan eserlerdeki sözcüklerin, birlikte kullanıldığı kelimeler, hangi anlamlarda ve bağlamlarda kullanıldığı ortaya konulabilmektedir. Ayrıca, edebî eserlerdeki folklorik unsurlar tespit edilebilmekte, dilin tarihsel süreçte geçirdiği değişimler takip edilebilmektedir. Bunun yanında, sanatçıların üslupları hakkında, somut ve istatistikî verilere de ulaşmak mümkündür. Çalışmanın bir diğer sonucu ise, tanıklı ve tarihsel bir Türkçe sözlüğün vücuda getirilmesi olacaktır. Yazarların/şairlerin üsluplarının ve söz varlıklarının mukayesesinin araştırma konusu olabilmesi, bahsi geçen çalışma kapsamında elde edilecek verilerle kolaylaşacaktır. Bunun yanında TEBDİZ Sisteminde edebiyatın söz varlığı hızlı ve kolay bir şekilde tespit edilebilmekte ve metinlerde kullanılan kelimelerin ek, şekil, tür, âyet, hadîs, kelâm-ı kibar, atasözü, deyim, argo ifade, kalıplaşmış ifade, dua ifadeleri, vezin gibi birçok detay bilgiler taranabilmektedir. Sistem sayesinde mensur metinler, divanlar ve mesneviler üzerine çalışma yapma imkânı elde edilmektedir.

Klâsik Türk şiirinde şair, şiir içine yerleştireceği her bir kelimeyi bir kuyumcu titizliğiyle seçer ve bu kelimelerin birden çok anlamda kullanılabilmesi, sanat oluşturabilmesi, vezne uyması gibi pek çok unsuru taşımasına dikkat ederdi. Bu nedenle kelimelerin belli sözlük anlamlarının dışında şairin zihninde çağrıştırdığı farklı anlamları veya bağlam içinde oluşturduğu anlamları mevcut olabilmektedir. Örneğin “gör-” fiili art arda gelen iki beyitte bağlam içinde farklı anlamlara gelmektedir:

Ki görse deng ü hayrân kâla Mânî 935²

Görindi kaşruñ ardından be-nâgâh 936

Gör- kelimesinin iki farklı anlamı bulunur: 1. Görmek, 2. Belirmek. Birinci beyitte bağlamdan hareketle kelimeye “şahit olmak” anlamı verilebilecekken diğer beyitte “ortaya çıkmak” anlamı verilebilmektedir. Dolayısıyla kelimelerin bağlam içinde kullanımlarının bilinmesiyle Klâsik Türk şiiri çok daha kolay anlaşılabilir olmaktadır. Ele aldığımız eserde şair, pek çok kelimeye böyle kullanımlara gitmiştir. Bu durum da eserin böyle bir sözlüğe ihtiyacı olduğunu bize göstermiştir.

² Tezimize konu olan Lârendelî Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'ndeki beyit numaraları Belal Saber Mohamed Abd El Maksoud. (2004). *“Leylâ vü Mecnûn Mesnevisinin Arap, Fars ve Türk Edebiyatı'nda Ele Alınış Biçimi ve Lârendelî Hamdî'nin Eseri”*, (Basılmamış Doktora Tezi) İst. Üni. Sos. Bil. Enstitüsü, İstanbul. adlı doktora tezindeki beyit numaraları esas alınarak numaralandırılmıştır.

Çalışmamızda metin içindeki kelimelerin anlamlandırmaları yapılırken çeşitli sözlüklerden, tezlerden, ansiklopedi ve kitaplardan yararlanılmıştır. Herhangi bir kaynağın yeterli olmadığı durumlarda, beyte ait müstakil anlamlandırmalar beyitteki kullanıma göre kendimizce anlamlandırılmıştır. Bu nedenle bazı kelimelerin anlamlarında az da olsa hata payının bulunabileceği göz ardı edilmemelidir.

1.1. Sözlük Kullanımı

Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinin bağlamlı dizin ve işlevsel sözlüğü şu biçimde oluşturulmuştur: Çalışmada, Belal Saber Mohamed Abd El Maksoud'un 2004 yılında hazırladığı doktora tezi³ esas alınmıştır. Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinin elimizde mevcut bulunan tek nüshası Süleymaniye Kütüphanesi (Fatih / 3740) nolu kısımdan temin edilmiş ve bu nüshadan metin kontrol edilerek transkripsiyonlu metni oluşturulmuştur. Metinler sisteme yüklenirken Arapça ve Farsça dize veya ibareler de Latin harflerine çevrilerek eklenmiş ve bunlar da anlamlandırılmıştır. Ayrıca eserdeki deyimler, atasözleri, ikilemeler, tamlamalar ve alıntılar da tespit edilmiş ve bunlar bir bütün halinde anlamlandırılmıştır. Örneğin bir tamlama olan sûz-ı kalb kelimesi sözlük içinde şöyle yer almaktadır:

sûz-ı kalb: *Tutuşmuş kalp, gönül.*

1. Çi âteş yağdı üstine çi bārān

Çü sûz-ı kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 81*). [*sûz-ı kalb, -ile*]

Burada kelime tamlama içinde bütün halde anlamlandırılmıştır. Tamlamanın anlamı yan tarafta verilmiş, geçtiği dize veya beyit de altta numaralandırılmıştır. Sistem bunu otomatik olarak yapmaktadır. Beyitin yanındaki parantez içindeki bölüm şunları ifade etmektedir: 'Leylâ vü Mecnûn mesnevisinin Mesnevi nazım şeklinde yazılmış 67. bölümündeki 81. mısra.' Kelimelerin tamamının anlamları kök halleriyle verilmeye çalışılmıştır. Köşeli parantezde ise kelimenin beyit içinde ekli olarak kullanımı ve ekleri gösterilmektedir. Burada sûz-ı kalb kelimesi metin içinde sadece bir kere kullanıldığı için başka bir madde numarası olmamıştır. Aynı anlamda birden fazla kullanım bulunduğu sistem şöyle sıralamaktadır:

³ Belal Saber Mohamed Abd El Maksoud (2004). "*Leylâ vü Mecnûn Mesnevisinin Arap, Fars ve Türk Edebiyatı'nda Ele Alınış Biçimi ve Lârendeli Hamdî'nin Eseri*", (Basılmamış Doktora Tezi) İst. Üni. Sos. Bil. Enstitüsü, İstanbul.

süvār: *Ata binmiş, binici.*

1. Ki ruh be-nümüd der vey ravza-i cān

Süvār āmed be-taht-ı ın vilāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 3*). [*süvār,]*

2. Süvār oldukca ol şîr-i zamāna

Atı na'li od atar āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 83*). [*süvār,]*

3. Süvār olup aña oldı revāne

Nitekim mihr-i ħink-i āsumāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 29*). [*süvār,]*

4. ...

Gerçek anlamı ile değil de bağlam içerisinde kazandığı farklı bir anlam ile kullanılan kelimeler (yan, mecaz vb.) anlamlandırılırken önce kelimenin gerçek anlamı verilmiş, daha sonra araya “II” işareti konularak bağlam içindeki anlamı verilmiştir:

süleymān-ı ‘atîk: *İlk Süleyman. II Hz. Süleyman.*

1. Güzer kılalı kaşından anuñ bād

Süleymān-ı ‘atîki eylemez yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 164*). [*süleymān-ı ‘atîk, -i]*

Bu şekilde metin içindeki her bir sözcük ve sözcük grubu alfabetik olarak sıralanmıştır.

1.2. Leylâ vü Mecnûn Hikâyesi

Arap coğrafyasında filizlenen ve kaynağı hakkında birden fazla rivayet olan Leylâ vü Mecnûn hikâyesi mesnevi nazım şekliyle kaleme alınmıştır. Leylâ vü Mecnûn, edebiyatımızda etkisini artırarak yüzyıllar boyunca işlene gelen aşk konulu hikâyelerin başında gelir. Leylâ vü Mecnûn hikâyesi, Yusuf u Züleyha, Süheyl ü Nevbahar, Vamık u Azra, Husrev ü Şirin gibi, Klâsik Türk edebiyatın çift kahramanlı aşk hikâyelerinden biri, farklı müelliflerce kırk iki defa kaleme alınan Yusuf u Züleyha hikâyesinden sonra otuz defa kaleme alınarak ikinci sırada yer alan ve başlangıcı Asurlulara kadar giden Leylâ vü Mecnûn hikâyesine “Asur kralı Asurbanipal’ın kütüphanesindeki çivi yazılı tuğla tabletlerinde rastlanmıştır. Arap coğrafyasında hicri 1. yüzyılda Âmirî kabilesinden Kays bin el-Mülevvah adlı bir şairin, amcasının kızı Leylâ binti Mahdî bin Sa’d için terennüm ettiği aşk şiirleri ile bu hikâye gelişmiştir. Bu şiirler günden güne yayılarak dilden dile yayılmaya başlamış ve çok kısa bir zaman dilimi içinde Arap coğrafyasında yaşayan hikâyecilerle

beslenerek son şeklini almıştır” (İpekten, 2015: 43). Leylâ vü Mecnûn hikâyesini öteki hikâyelerden ayıran başlıca özellikler, kahramanlarını birbirine kavuşturmadan ölüme götüren, ıstıraplarla dolu umutsuz bir aşkla tasvir edilmiş olmasıdır.

Mesnevinin kaynağı hakkında Gönül Alpay Tekin Arap coğrafyasını işaret etmektedir: “Leylâ vü Mecnûn hikâyesi, Arap, İran ve Türk edebiyatlarında en çok işlenen mesnevi konularından biridir. Bu konunun esas teşekkülü Arap edebiyatında gerçekleşmiş, daha sonra İslam fütuhâtı ile Arap dili ve kültürlerinin büyük önem kazanması sonucunda diğer İslam ülkelerinde de sevilen ve benimsenen bir hikâye olmuştur” (Tekin, 2018: 17).

Agâh Sırrı Levend ise hikâyenin edebiyatımızda bu kadar yer etmesinin sebebini şu sözlerle dile getirir: Leylâ vü Mecnûn’da olay hicretin I. yüzyılında (M. VII. yüzyıl) Arabistan’da geçer. Her iki kahramanın ailesi ve kabilesi Necd’de göçebe hayatı yaşarlar. Kays, Leylâ’ya olan aşkı yüzünden aklını yitirip çöllere düşer. Babası ile annesi evlatlarını bu hayattan kurtarmak için her çareye başvururlar. Nihayet umutları tükenince evlatlarına hasret kalarak dertleriyle ölürler. Leylâ’nın babası, ailesinin adını kötüye çıkardığı için kızını Mecnûn’a vermemekte inat eder. Leylâ’yı başka bir gençle evlendirmek için harekete geçer. İki sevgilinin ıstırapı son dereceyi bulur. Bunlar her engele göğüs gererler; her cefaya katlanırlar. Hatta Mecnûn, her an maruz kaldığı belanın daha da artmasını diler. O kadar içine kapanır, o derece kendinden geçer ki sonunda yanına gelen sevdiğini bile tanıyamaz. O, artık aradığı Leylâ’yı bulmuş, asıl maksadına ermiştir. Nihayet Leylâ ayrılığın getirdiği sıkıntılarla hastalanıp ölür. Mecnûn da Leylâ’nın kabrini kucaklayarak orada can verir. Hiçbir hikâye bunun kadar saf ve dokunaklı değildir. Hikâyeye sonradan katılan masal öğeleri, hikâyenin aslındaki saflığı bozamamıştır. Böylece Kur’an’da kıssaların en güzeli diye tarif edilen Yusuf kıssası, bir yandan Yusuf’un eşine az rastlanır güzelliği, öte yandan Züleyha’nın kendini iftiralara kadar sürükleyen yenilmez ihtirasıyla nasıl ki şairleri kendine çekmişse, Mecnûn’u Leylâ’dan Mevlâ’ya götüren bu dokunaklı aşk hikâyesi de, gerçek aşkın, samimiyetin sembolü olarak dillere destan olmuştur (Levend, 1959: 1).

1.2.1. Arap Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn

Leylâ vü Mecnûn mesnevisinin kaynağını Babil dönemine götürenler olduğu kadar bu konuda görüş bildirenlerin çoğunluk olarak ittifak ettiği kaynak 9. yüzyıldan itibaren Arap dünyasıdır (Yavuz, 2005: 1). “Leylâ vü Mecnûn hikâyesinin, ilk kaynağı olan Arap edebiyatında, sonradan Mecnûn lakabını alan Kays’ın, sevgilisi Leylâ için söylediği şiirlerle bu

şiiirleri açıklamak üzere yazılan yorumlardan ve bunlara eklenen söylentilerden meydana gelmiştir. Hikâyenin esası Mecnûn'un kişiliği etrafında toplanır ve olaylar Necd çöllerinde geçer" (Levend, 1959: 2).

Arap kaynaklarında, Kays'ın kişiliği hakkında türlü söylentiler vardır. Bazı kaynaklarda Kays yaşamış bir şair değildir. Ona atfedilen şiirler, Emevi ailesinden (bir söylentiye göre Mervan soyundan) şair tabiatlı bir gencindir. Amcasının kızını çok seven bu genç, zor durumda kalmamak ve kendini belli etmemek için Mecnûn hikâyesini uydurmuş, söylediği şiirleri Mecnûn'a atfetmiştir. Bazılarına göre ise Kays yaşamış ve H.70=M.689 yahut H.80=M.699 da ölmüş bir şairdir. Kays'ın babasının adı Mülevvah, Leylâ'nın babasının adı da Sa'd'dır. Her ikisi de Âmirî'lerdendir (Levend, 1959: 2).

Bilindiği kadarıyla bu hikâye ve kahramanlara ait şiirler, özellikle Mecnûn'a atfedilenler, sözlü kaynaktan gelirken daha sonraları yazıya geçirilmiştir. "Bu ilk verimler, İbn Davud el-İsfahanî'nin (öl. 255/870) Kitâbü'z-Zehrâ adlı eseri ile Müslüm b. Kuteybe'nin (öl. 176/890) Kitâbü's-Şi'r ve's-Şuarâ adlı eserleridir. Bunların hemen arkasından Ebûbekir el-Vâlibî gelmiştir. O, Mecnûn u Leylâ adlı eserini herkes tarafından bilinen, güvenilir râvîlerden aldığı bilgilere dayandırmıştır" (Yavuz, 2005: 28). Mecnûn'un hayatına yer vermesi ve şiirlerini ilk defa derlemesi, hikâyenin ortaya çıkmasında etkili olduğu gibi kendisinden sonra yazılacak eserlere de kaynaklık etmesi bakımından önem arz eder (Yavuz, 2005: 28). Mecnûn'un şiirleri sonradan başkaları tarafından da yine bu şekilde açıklamalarıyla birlikte toplanıp bir araya getirilmiştir. "İbnü'l-Müberred Cemâlü'd-din Yûsufü'bnü Hasani'l Makdîsiyyi'l-Hanbelî'nin (ölm. 909/1503) Nüzhetü'l-Müsâmir fî Ahbârî Mecnûn-ı Benî Âmir adı altında topladığı divan bunlardan birisidir. Şair İbrahim Sadık Fevzi tarafından toplanıp yayınlanan Dîvânü Mecnûn u Leylâ ise bunların elimize geçen son şeklidir" (Levend, 1959: 6). Bu hüznü dolu aşk ve ıstırap macerası Arap edebiyatından ziyade Acem ve Türk edebiyatlarında yankı bulmuştur.

1.2.2. Fars Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn

Leylâ vü Mecnûn mesnevisi ilk olarak Arap edebiyatında teşekkül etmesine rağmen asıl şöhretini Fars edebiyatında Nizâmî ile kazanmıştır. Leylâ vü Mecnûn efsanesi İran'da Deylemîlerin hükümrânlığı zamanında 10. yüzyılın sonlarında Kitâbü'l-Eganî ile yayılmış, Kays ile Leylâ'nın eserde yer bulan şiirleri toplumda büyük ilgi gördüğü gibi hikâye kahramanları da gerçek aşkın temsilcileri olarak edebiyata geçmiştir. Daha sonra Gaznelilerle Selçuklular zamanında yazılmış olan şiirlerde de, Leylâ vü Mecnûn'un bu efsaneleşmiş aşkı birer mazmun halinde yer

almaya başlamıştır. Arap edebiyatındaki dağınık halde bulunan bu kıssayı ilk defa planlı bir hikâye şekline koyan Genceli Nizâmî'dir (Levend, 1959: 11). Ahmet Kartal'a göre Fars dili ve edebiyatının oluşumunda ve gelişiminde etkili olan bu Türk asıllı şairin Türk edebiyatı tarihinde yer alması gerektir. Bugün sınırlı da olsa Celâleddîn-i Rûmî ve Sâib-i Tebrizî'ye yer verdiğimiz gibi Nizâmî-i Gencevî'ye de yer vermemiz, o insana karşı olduğuna inandığımız vefa borcumuzu eda etmemize bir vesile olacağı kanaatindeyim. Nitekim bu şair her ne kadar şiirlerinde Farsçayı kullansa da, Türk gibi düşünüyor, Türk gibi hissediyor ve Türk gibi algılıyordu. Ancak bu hislerini ifade ederken, devir icabı, dil olarak Farsçayı kullanıyordu. Ayrıca şiirlerinde Türkçe kelimelerin yanında "Türk" kavramının etrafında çeşitli kullanımlara da yer vermeyi ihmal etmiyordu (Kartal, 2017: 127).

Fars edebiyatında önemli Leylâ vü Mecnûn mesnevilerinin şairleri ve eserlerin yazılış tarihleri sırasıyla şöyledir:

- 1- Genceli Nizâmî (1188)
- 2- Emîr Husrev (1299)
- 3- Câmî (1484/1485)
- 4- Mektebî (1489)
- 5- Hâtifi (1492'den önce)

1.2.3. Türk Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn

Türklerin İslam dinine dahil olmalarıyla birlikte önceden var olan yüzeysel temaslarını daha da yoğunlaştırarak iletişim halinde oldukları Acem coğrafyasıyla başta dini öğretiler olmak üzere her alanda etkileşim içerisine girmişlerdir. Genelde sanat özelde ise edebiyatta bu etkileşim alanlarından birisidir. Leylâ vü Mecnûn hikâyesi bu etkileşimin ürünlerinden biri olup edebiyatımızda büyük kalemelerin elinde hayat bularak asırlarca okuna gelen eserlerden biri olmuştur. "Türk edebiyatında Leylâ vü Mecnûn hikâyesinden ilk defa Anadolu'da Gülşehrî'nin *Mantûku 't-Tayr*'inde (yazılış tarihi 717/1317) ve Aşık Paşa'nın *Garîb-nâme*'sinde (yazılış tarihi 730/1330) çok kısa bir şekilde bahsedilmiştir. Fakat başlı başına bir mesnevi olarak ilk defa Edirneli Şâhidî tarafından 883/1478 tarihinde yazılmış; onu Hamdullah Hamdî (öl. 1503) ve diğerleri takip etmiştir. Orta Asya Türk edebiyatında ise ilk defa Ali Şîr Nevâî (öl. 1501) hamsesinin üçüncü mesnevisi olarak 1484 yılında Leylâ vü Mecnûn mesnevisini kaleme almıştır" (Tekin, 2018: 18).

Türk dilinde Leylâ vü Mecnûn mesnevisi yazarlar arasında ismi tespit edilen şairler ve eserlerin yazılma tarihleri şöyledir:

- 1- Edirneli Şâhidî (1477)
- 2- Ali Şîr Nevâî (1484)
- 3- Hamdullah Hamdî (1500)
- 4- Ahmed Rıdvân (1500?)
- 5- Bihişti Ahmet Sinan Çelebi (1506)
- 6- Kadîmî (16. yy.)
- 7- Hamidizade Celîlî (1514)
- 8- Ahmed Sevdâî (1514)
- 9- Fuzûlî-yi Bağdadî (1535)
- 10- Tebrizli Hakîrî (1524)
- 11- Lârendeli Hamdî (1542)
- 12- Celalzâde Sâlih (1554/1555)
- 13- Halife (1572'den önce)
- 14- Kul Atâyî (Azeri bir şair. 16. yy.)
- 15- Kafzade Fâ'izî (Eser tamamlanamamıştır. (Kesin olmamakla birlikte 1623/1624)
- 16- Mahmut Örfî (1772'den önce)
- 17- Andelîb (1711-1771 yılları arasında)
- 18- Nâkâm (19. yy.) (Levend, 1959: 13).

Bunların dışında kaynaklarda Leylâ vü Mecnûn mesnevisini kaleme aldığı söylenen fakat eserleri henüz bulunamamış şairler şunlardır: “Ahmed Paşa (öl. 1495), Hayâtî, Necâtî (öl. 1508), Çâkerî Sinân, Hayâlî Abdülvehhâb (öl. 1523), Ârif Fethu'llah (öl.1561), Halîlî, Kireççizade Sinan Çelebi, Mahvî, Muhyî Çelebi, Zamîrî, Rıf'atî Abdülhay (öl.1669)” (Levend, 1957: 1-9).

A.S. Levend'in “*Türk Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn Yazan Şairler*” adlı makalesinde zikrettiği bu isimlerden bazılarını Kemal Yavuz “*Leylâ vü Mecnûn Hikâyesinin Edebiyattaki Yeri*” adlı makalesinde yer vermemiştir. İsmi zikredilemeyenler ise eserleri henüz bulunamamış şairler arasında gösterilen Ahmed Paşa, Hayâtî ve Necâtî; eserleri bulunanlar arasında da Kadîmî ve Nâkâm'dır. A.S. Levend, Kadîmî'nin eseri ile ilgili yaptığı tetkiklerde şunu ifade etmektedir: Kadîmî

ile Edirneli Şâhidî'nin eserleri birbirinin tamamıyla aynıdır. Kadîmî mahlasını kullanan şair, mahlas yerlerini değiştirmek ve bazı beyitleri çıkarmak suretiyle hikâyeyi olduğu gibi almış, başka hiçbir değişiklik yapmamıştır (Levend, 1959: 198). Kemal Yavuz'un bu şairi zikretmemesinin altında yatan sebep bu olabilir.

A.S. Levend, kendisinin de listeye dahil etmediği bir mesnevi olduğunu şöyle ifade etmektedir: Hamid Araslı'nın kendisine 18. yüzyıl Azerî şairlerinden Karacabağlı Andelib'in Bakü Üniversitesi kitaplığında bulunan 13 sayfalık Leylâ vü Mecnûn başlıklı küçük bir mesnevisinin fotokopisini göndermek lütfunda bulunduğunu, fakat bu mesnevinin Leylâ vü Mecnûn başlığını taşımakla birlikte, hikâye değil, şairin kendi "hasbihali" (Levend, 1959: 369) olduğunu belirtmektedir.



2. BÖLÜM

LÂRENDELİ HAMDÎ'NİN VE LEYLÂ VÜ MECNÛN MESNEVÎSİ

2.1. Lârendeli Hamdî

Lârendeli Hamdî'nin hayatı hakkında yaptığımız araştırmalarda herhangi bir bilgiye ulaşamamıştır. Ali Nihad Tarlan bu konuda “Bu şairin tercüme-i haline dest-res olunamadı” (Tarlan, 1922: 119) demektedir. “Şimdilik söyleyebileceğimiz II. Selim'in şehzâdeliği döneminde, Karaman'da vali iken, şairin bu eserini yazabilecek edebî birikime sahip bir yaşta olduğudur” (Mohamed, 2004: 231). 16. yüzyılda Türk dünyasının önemli kültür merkezlerinden biri olan o dönemde Lârende diye anılan Karaman'da yaşadığını ve Lârende'ye nispetle zikredilen Lârendeli Hamdî, mesnevisiyle tanınan bir şairdir. Rıfat Kütük “Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi” adlı doktora tezinde şairin hayatı hakkındaki tek bilginin Latifî Tezkiresi'nde bulunan ve ihtiyatla yaklaşılabileceğimiz bir kayıttan ibaret olduğunu, haricinde hiçbir kaynaktan bilgi bulunmadığını ifade etmektedir (Kütük 2002: 76). Tezkire'nin Rıdvan Canım tarafından hazırlanan tenkitli metninin Sâhirî maddesinde Lârendeli Hamdî'ye ait olduğu iddia edilen bilgi şöyledir:

“Sahirî

Şehr-i İstanbuldan ümenâ kısmından şâ'ir ü müverrih ve mu'amma ve müverrih-i şâ'ir-i sahirdür. Ve bir lafzdan bir nice ma'na göstermeğe kadirdür. 'Abdullah Hâtîfî'nün Leylî vü Mecnûn ve Kısas-i Hüseyin ü Şîrinin libâs-ı elfâz-ı Deriden çıkarup 'ibârât-ı siyâb-ı terkîb-i Türkî-birle ârâste kılmışdur. Hâlât-ı 'aşk ve hâssa-i mahabbet hakkında bu ebyât hûb vakî' olmuştur:

Mesnevi

Gel ey mestâne-i câm-ı mey-i 'ışk

Nedür bir dem semâ eyle ney-i 'ışk

Vücûd esbâbı pür-ğavğa vü ğamdur

Ferâğat menzili mülk-i mülk-i 'ademdür

Mezkûrun adı Hamdîdür. Ekser-i eş'arı Hamdî mahlası birle mestur u mezkûdur. Niteki bu şî'rinde zahirdür.

Şî'r velehû:

Hâlûme ey şeh-i 'âlem baka bak baka bak

Beni cevr odinatıb yaka yak yaka yak

Mihnetinden felegün bir katı örs oldı yürek

Takunur ğussa çekici taka tak taka tak

Hamdî kuluna 'inâyet nazarın eyle şehâ

Zülfünü boynuna anun taka tak taka tak” (Kütük, 2002: 77).

Emin olduğumuz husus, Lârendeli Hamdî’nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi’nin metninde, tezkireye alınan örnek beyitlerin bulunmadığıdır. Eğer bu şair Lârendeli Hamdî ise verilen örnek beyitlerin Hüsrev ü Şîrîn’den alındığını, dolayısıyla Lârendeli Hamdî’nin bir de Hüsrev ü Şîrîn yazdığını düşüneceğiz (Kütük, 2002: 77). Bütün bunlar elimizdeki mevcut bilgilerle destekleyemediğimiz tahminler olmaktan öteye geçemiyor. Ali Nihad Tarlan bu konuda “Görüleceği üzere şairin kıymeti yüksektir. Daha ziyade vilâyet şairi olması bu mechûliyyete sebep olmaktadır” (Tarlan, 1922: 119) yorumunu yapmaktadır.

Lârendeli Hamdî hakkında elde edebileceğimiz başvuru kaynağı tek nüshası bulunan, Leylâ vü Mecnûn Mesnevîsi’dir. Süleymaniye Kütüphanesi, Fatih kitaplığında 3740 numarası ile kayıtlı ve 188 varaktır. İncelediğimiz nüshanın önyüzünde bulunan “Terceme-i Kıssa-i Leylî vü Mecnûn Mevlânâ Hamidî-i Lârendevî” ibaresi, Hamdî’nin Lârendeli olduğuna dair sahip olduğumuz tek kayıttır. İncelediğimiz Lârendeli Hamdî’nin Leylâ vü Mecnûn adlı mesnevisine yönelik yapılan iki doktora tezinde, eldeki mevcut nüshanın Derviş Ali tarafından istinsah ve tezyin edilip II. Selim’e sunulduğu bilgisi yer almaktadır. Bu bilginin kaynağı olarak da Ali Nihad Tarlan’ın “*İslam Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi*” adlı doktora tezi gösterilmiştir.⁴ Bu bilginin çelişkisi şundan kaynaklanmaktadır: Yaptığımız incelemelerde II. Selim’in (öl. M.1574) şehzadeligi döneminde Derviş Ali isminde bir hattata rastlanmamıştır.⁵ “Bu isimle bilinen ilk hattat ölüm tarihi M.1673 olan, Şeyh Hamdullah üslubunu unutulmak üzere iken yeniden ihya eden, bu sebeple kendisine “şeyh-i sâni” veya “vâziu’l-aslı’s-sanî” unvanları da verilen Derviş Ali’dir (Rado, 1984: 67). Gerek mesnevinin içinde II. Selim’e sunulduğunu gösteren beyitlerde gerekse de ilk varakta ortada güzel bir tezhibin içinde bulunan Şehzade II. Selim’e ait olduğunu gösteren kayıt – *Be-resm-i hazîne-i Şehzâde-i a’zam Sultan Selim Hân bin Sultan Süleyman Hân meddallâhu zilluhümâ* – bu nüshanın II. Selim’e sunulduğu fikrini kuvvetlendirmekte olup, müstensihinin Derviş Ali olma ihtimalini ortadan

⁴ Ayrıntılı bilgi için bk: Kütük, R. (2002). “*Lârendeli Hamdi: Leylâ ile Mecnun (İnceleme/Metin ve Diğer Leylâ vü Mecnûn Mesnevileriyle Mukayesesi)*” (basılmamış doktora tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Erzurum. ss. 77. – Belal Saber Mohamed Abd El Maksoud (2004). “*Leylâ vü Mecnûn Mesnevisinin Arap, Fars ve Türk Edebiyatı’nda Ele Alınış Biçimi ve Lârendeli Hamdî’nin Eseri*”, (Basılmamış Doktora Tezi) İst. Üni. Sos. Bil. Enstitüsü, İstanbul. ss. 232.

⁵ Ayrıntılı bilgi için bk: Rado, Ş. (1984). *Türk Hattatları XV. Yüzyıldan Günümüze Kadar Gelmiş Ünlü Hattatların Hayatları ve Yazılarından Örnek*, Tifdruk Yayınevi, İstanbul.

kaldırmaktadır. Mesnevinin sonunda kenarda yazılı olan – *Harrahu el- 'abdü'l-müznib el-fakır Derviş 'Ali el-hakır* – ibaresini baz alarak bu nüshanın Derviş Ali'nin kaleminden çıktığını kabul etmemiz durumunda II. Selim'e sunulan nüshanın bu nüsha olmadığını kabul etmemiz gerekmektedir. Nüshanın önyüzünde bulunan “Terceme-i Kıssa-i Leylî vü Mecnûn Mevlânâ Hamidî-i Lârendevî” ibaresinde geçen, “Hamdî” adının “Hamidî” şeklinde yazılması ise müstensih tarafında yaşanan çelişkilerin müellif kısmında da yaşanmasına sebep olmaktadır.

Latifi'nin tezkiresinde yer alan “Sahirî” maddesine yönelik yaptığımız incelemelerde de tarife kısmen uyan ve Lârendeli Hamdî'yle çağdaş olan bir başka şair bulunmaktadır. Bu isim hamse sahibi şair Celilî'nin (öl. 1570?) babası olan saray şairi ve müverrihi Mevlânâ Hamidî'dir (Atık, 2009, 6). Latifi'nin “Sahirî” maddesinde belirttiği İstanbul'da yaşamış şair ve müverrih⁶ tanımlarına Mevlânâ Hamidî'nin uyduğu fakat örnek olarak verilen şiirlerin, Mevlânâ Hamidî'nin incelediğimiz Türkçe şiirlerinde bulunmadığını belirtmek durumundayız. Yukarıya aldığımız bütün bilgiler, her iki şairin yaşadığı dönem ve kısmen hayatlarıyla uyum gösterip, şiirleriyle destekleyemediğimiz bilgiler olmaktan öteye geçememektedir.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde kendisine yönelik bilgiler oldukça sınırlıdır. Mesneviden hareketle onun hakkında edinebildiğimiz bilgilerin ilki “sebebi telif” kısmında Lârendeli Hamdî, Nizâmî'nin yolunda bir hamse vücuda getirmek istediğini şu beyitlerde ifade etmiştir:

Pes itdüm fikr k'uram ben mu'allel

Nizâmî hamsesi deryâsına el (693)

Dağâyıkdan şu resmile eşer bul

Ki nazm içre Nizâmî-yi diger ol (709)

Şairin mahlas olarak Hamdî'yi kullandığını mesnevide bulunan gazellerinmakta beyitlerinden açıkça anlıyoruz:

⁶ Hamidî'nin; dibace, hasbihal-nâme, kasaid ve tevarih, gazeliyat ve mukatta'at oluşturan ve Fatih için el yazısıyla yazdığı *Külliyat-ı Divan-ı Mevlânâ Hamidî*, yine el yazısıyla Fatih için yazdığı *Cam-ı Sühanguy* adlı fâlnâme, kısa manzum bir *Tevarih-i Âl-i Osman* adlı eserleri vardır. Hamidî, padişahın kütüphanesi için, divanında tarih düştüğü, *Dela'ilü'l-İcaz, Istilahat* ve *Müfredat-ı İbn-i Baytar* adlı eserleri istinsah etmiştir. Daha ayrıntılı bilgi için bk.: Ertaylan, İ. H. (1948). *Külliyat-ı Divan-ı Mevlânâ Hamidî*, İstanbul: İ. Ü. Edebiyat Fakültesi. – Ünver, İ. (1974). “Hâmidî'nin Türkçe Şiirleri”, *Türkoloji Dergisi*, C.6, S.1, ss. 160-198.

Sen ‘ināyet eyle Ḥamdî bendeñe iy Zül-minen
Bu fenā dārından itdükde beḳāya intikāl (111)

Maḥşerde ol şefî‘i bu Ḥamdî şikestenüñ
Dūzeḡ içinde kılmayalar tā aña sitem (286)

Hicrinde sirişküm şu kadar aḳdı ki Ḥamdî
Cūş eyleyüben ḳulzüm ü ‘ummānı beḡenmez (872)

2.2. Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi’nin İncelenmesi

2.2.1. Dış Yapı İncelemesi

Eserin dış yapı incelemesine geçmeden önce Lârendeli Hamdî, eserini yazdığı tarihi hatime kısmında şu beyitle bildirmektedir:

Pes añlaya k’olur tārîḡ-i mevzûn
Teḡayyürnâme-i Leylî vü Mecnûn (5420)

Bu beytin ikinci mısraı ebced hesabıyla hesaplandığında 949 H./1542 M. tarihine denk gelmektedir.⁷

2.2.1.1. Mesnevinin Kompozisyonu

Lârendeli Hamdî Leylâ vü Mecnûn hikâyesini mesnevi nazım şekliyle kaleme almıştır. Bunun yanı sıra şair eserini kaside ve gazel nazım şekilleriyle de süslemiştir.

Bilindiği üzere Mesnevi geleneğinde genel planda üç bölüm bulunmaktadır.

A. Giriş Bölümü

B. Konunun İşlendiği Bölüm

C. Bitiş Bölümü (Kartal, 2007: 353).

Eseri bu bölümleri dikkate alarak şu şekilde inceleyebiliriz.

A. Giriş Bölümü: Mesnevinin geçen yüzyıllar içinde ekleme ve çıkarma yapılmasıyla çeşitli formlara büründüğü giriş bölümü kendi içindeki bölümlerini Ahmet Kartal şu şekilde ifade etmiştir. “Mesnevilerin “giriş bölümü”nde sırasıyla besmele, tahmid, tevhid, münâcât, na’t, mi’râc, mu’cizât, din ulularına övgü (Medh-i Çihâr-yâr-i Güzîn, Hz. Hamza ve Abbâs’a övgü, Hz. Hasan ve Hüseyin’e övgü), dört mezhep kurucusuna, 12 imama, diğer din

⁷ Ebced hesabına göre: ت te = 30, ح he = 8, ی ye = 10, ر re = 200, ن nun = 50, ل elif = 1, م mim = 40, ه he = 5, ل lam = 30, ی ye = 10, ل lam = 30, ی ye = 10, و vav = 6, م mim = 40, ج cim = 3, ن nun = 50, و vav = 6, ن nun = 50’dır. Bu rakamların toplamı 949h./1542m. yapar.

büyüklerine, şairlere, padişaha, devlet büyüklerine övgü ve sebep-i te'lif bulunur" (Kartal, 2007: 354). Lârendeli Hamdî giriş bölümüne mesnevi nazım şekliyle yazılmış 12 beyitlik bir besmele manzumesi ile başlar. Besmele manzumesini mesnevî nazım şekliyle yazılmış iki, kaside nazım şekliyle yazılmış bir tevhid 13-113. beyitler arasında yer alır. Tevhidleri 114-286. beyitler arasında mesnevi nazım şekliyle bir münacat ve iki naat takip etmektedir. Naattan sonra mesnevi nazım şekliyle kaleme alınan 287-399. beyitleri arasında miraciye ve akabinde 400-430. beyitler arasında dört halife ile Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin için kaleme alınan bir medhiye gelmektedir. 431-535. beyitler arasında Kanuni Sultan Süleyman'ın övüldüğü iki medhiyeden ilki mesnevi, ikincisi ise kaside nazım şekliyle kaleme alınmıştır. 536-618. beyitler arasında Şehzâde II. Selim için ilki mesnevi nazım şekliyle, ikincisi kaside nazım şekli ile iki medhiye yer alır. Şehzâde övüldükten sonra sebep-i telif kısmına geçmektedir. Giriş bölümünün tamamlayıcısı sebep-i telif bölümünde kalem-nâme ile başlayan manzume, hasbihâl tarzı ile devam etmekte; fahriye ve nasihat tarzları da araya girerek bölüm zenginleşmektedir.

B. Konusunun İşlendiği Bölüm: Klâsik edebiyatımızda mesnevilerin bu bölümde ele aldıkları konulara göre isimlendirme ve sınıflamaya tabi tutulduğunu görüyoruz. Mesnevinin asıl ve en uzun bölümünü oluşturan konunun işlendiği kısım mesnevilerin yazılış amacına yönelik bölümlerdir (Kartal, 2007: 2).

Lârendeli Hamdî mesnevisinde asıl konunun işlendiği bölüme herhangi bir başlıkla başlamaz. Elimizdeki nüshada asıl konuya, sebep-i telif kısmının bitiminde yer alan 731. nolu beyitle geçer. Hikâyenin bu bölümünde konunun işlenişine uygun gelen yerlerde gazellere yer verilmiştir.

Konunun işlendiği bölüme herhangi bir başlıkla başlanmamasına rağmen takip eden bölümler döneme ve genel kaidelere uygun olarak Farsça başlıklarla ayrılmıştır.

Bilindiği gibi ikinci bölüm, asıl konunun işlendiği bölümdür. Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinde masal öğeleri ve anlatım tekniğine rastlanılır. Şairin halk hikâyelerini ve hikâye anlatım tarzlarını şiirinde işlediğini görmek için metnin başlıklarını ve içeriğini takip etmek (şiirle mektup, metnin içinde yer alan başka hikâyeler, tanrısal anlatım yöntemi vd.) yeterli olacaktır. Halk hikâyesi ve masal öğeleri içinde bahsedilecek motifler de şunlar olabilir: Çocuğu olmayan padişah, yardımcı pir (Hızır), mucizevi meyve, çocuğun sürekli ağlaması ve sadece bir

güzelin kucağındayken susması, kahramanın okula verilmesi ve iki, üç yılda bütün ilimleri öğrenmesi, rüyada görüp âşık olma, rüyada görülüp âşık olunan sevgilinin aranması, kaleye kapatılma, vahşi hayvanlarla dost olup onlardan yardım alma, kılık değiştirme, insan olmayan varlıklarla konuşma motifleri gibi. Bunlar halk anlatılarının malzemelerinden seçilmiş öğelerdir. Masalsı anlatım özelliklerinden olan mutlu sonla bitiş bu mesnevi için geçerli olmamıştır. Bilinen bütün Leylâ vü Mecnun mesnevileri gibi bu mesnevi de kahramanların her ikisinin de ölümü ile sonlandırılmıştır (Kınay, 2106: 2).

C. Bitiş Bölümü: Hatime bölümü de denilen bitiş bölümü, mesnevi hikâyesinin sona erdiği bölümdür. “Hâtime”si olmayan mesnevilerde sadece son beyitte eserin sona erdiği dile getirilir. Şair ayrıca kendisi için dua istemiş ve eserinin hatalarla dolu olduğunu belirterek bunların düzeltilmesi ricasında bulunmuştur. Bitiş bölümü “*Der hâtime-i kitâb*” başlığını taşır. Bu bölümle ilgili Ahmet Kartal’ın tasnifi şu şekildedir: “Allah’a “hamd ü senâ” ve “dua, sultana övgü ve saltanatının devamı için dua, şairin eseriyle ve şairliğiyle övünmesi, tanınmış mesnevi şâirleri ve eserlerini anma, şâirin eserine verdiği ad, hasetçilere, acemi ve dikkatsiz müstensihlerle metni doğru dürüst okuyamayan okuyuculara yergi, bunların esere vereceği zarardan Allah’a sığınma, mesnevinin beyit sayısı, mesnevinin yazılışıyla ilgili tarihler, şairin ismi, şair ve memleketi hakkında bilgi, okuyucudan hayır dua isteme, mesnevinin vezni, Hazret-i Peygamber’e “salât” ve “selâm” (Kartal, 2007: 354). Lârendeli Hamdî, eseriyle bir isim bırakmak istediğini söyledikten sonra, kendisine seslenerek kanaate razı olmanın ve nefsin dünyevi arzularından vazgeçmenin gerekliliğinden bahseder. Mesnevinin telif tarihini bir tarih beytiyle bildiren şair, eserinin hatalarla dolu olduğunu belirterek bilge kişilerden bu hataların düzeltilmesi ricasında bulunur. Arkasından zavallı halinden bahsederek Allah’tan günahlarının bağışlanmasını ve öldüğü zaman imanını kendisine yoldaş etmesini niyaz ederek eserini bitirir.

2.2.1.2. Vezin

Lârendeli Hamdî eserinde aruzun hezec bahrinin mefâîlün mefâîlün feûlün kalıbıyla kaleme almıştır.

Eserinde mesnevi nazım şekli dışında yer alan kaside ve gazellerde ise şu aruz kalıplarını kullanmıştır;

Tablo 1. Vezinler (Gazel ve Kaside)

Kaside			
Başlık	Bahir	Vezin	Beyit Aralığı
Kaşide Der Tevhîd-î Bârî-yi Te'âle	Remel	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	95-113
Kaşide Der Şîfât-ı Hâtemü'n-Nebîyyün 'Aleyhi's-Selâm	Muzârî	mef'ûlü fâ'ilâtü mefâilü fâilün	260-286
Kaşide Der Şîfat-ı Pâdişâh-ı 'Âlem-penâh Hâzret-i Sultân Süleymân	Remel	fe'ilâtün (fâ'ilâtün) fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün (fa'lün)	521-535
Kaşide Der Na't-ı Şehzâde-i Cevân-baht Hâzret-i Sultân Selîm Tavvelallâhu 'ömrehü	Remel	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	619-649
Gazel			
Başlık	Bahir	Vezin	Beyit Aralığı
Ġazel Der Vaşf-ı Hâl	Hezec	mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün	868-872
Ġazel Der Münâsib-i Hâl	Hezec	mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	1341-1345
Ġazel Der Şîfat-ı Hâl	Remel	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	2015-2019
Ġazel	Remel	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	2590-2596
Merşîyye	Remel	fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	3300-3304
Ġazel Goften-i Mecnûn Der Huzûr-ı Leylî	Hezec	mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ûlün	4160-4164

Genel olarak bakarsak Lârendeli Hamdî eserinde altı farklı aruz kalıbı kullanmıştır.

1. Hezec bahrinin mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ûlün kalıbı.
2. Remel bahrinin fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün kalıbı.
3. Remel bahrinin fe'ilâtün (fâ'ilâtün) fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün (fa'lün) kalıbı.
4. Hezec bahrinin mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün kalıbı.
5. Hezec bahrinin mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün kalıbı.
6. Muzârî bahrinin mef'ûlü fâ'ilâtü mefâilü fâilün kalıbı.

Vezinler tablo halinde aşağıda verilmiştir.

Mevlânâ Hamdî-i Lârendevî tarafından 16. yy.'da ele alınan **Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn** adlı eserde; 135 mesnevi, 6 gazel, 4 kaside ve 1 nazım bulunmaktadır.

Bu eserde toplamda **6** vezin kullanılmıştır. Söz konusu vezinlerden **Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün** vezini **%93.84** oran ile **137** kez kullanılmış en fazla vezindir.

Vezinler, hangi şiirlerde olduğu, kaç defa geçtiği ve tüm vezinler içindeki oranı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2. Vezinler

Vezin Adı	Kullanım Sayısı	Eserde Oranı	Geçtiği Yerler
Mefâ'îlün mefâ'îlün fe'ülün	137	93.84	G6, M1, M2, M3, M4, M5, M6, M7, M8, M9, M10, M11, M12, M13, M14, M15, M16, M17, M18, M19, M20, M21, M22, M23, M24, M25, M26, M27, M28, M29, M30, M31, M32, M33, M34, M35, M36, M37, M38, M39, M40, M41, M42, M43, M44, M45, M46, M47, M48, M49, M50, M51, M52, M53, M54, M55, M56, M57, M58, M59, M60, M61, M62, M63, M64, M65, M66, M67, M68, M69, M70, M71, M72, M73, M74, M75, M76, M77, M78, M79, M80, M81, M82, M83, M84, M85, M86, M87, M88, M89, M90, M91, M92, M93, M94, M95, M96, M97, M98, M99, M100, M101, M102, M103, M104, M105, M106, M107, M108, M109, M110, M111, M112, M113, M114, M115, M116, M117, M118, M119, M120, M121, M122, M123, M124, M125, M126, M127, M128, M129, M130, M131, M132, M133, M134, M135, N1
Fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	5	3.42	G3, G4, G5, K1, K4
Mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	1	0.68	K2
Fe'ilâtün fe'ilâtün	1	0.68	K3

fe' ilātün fe' ilün			
Mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün mefā' ilün	1	0.68	G2
Mef' ülü Mefā' ilü Mefā' ilü Fe' ülün	1	0.68	G1

Genel olarak eserinde aruz veznini başarıyla kullandığı söylenebilir.

2.2.1.3. Deyimler, Atasözleri, Ayetler, Hadisler, Dua – İstek ve İkilemeler

Toplumların belli bir birikim ve tecrübesine dayanan deyim ve atasözleri kavramlarını Ö. Asım Aksoy şöyle izah eder: “Atalarımızın, uzun denemelere dayanan yargılarını genel kural, bilgece düşünce ya da öğüt olarak düsturlaştıran ve kalıplaşmış biçimleri bulunan kamuca benimsenmiş özsözler” (Aksoy, 1994: 34). E. Kemal Eyüboğlu da atasözü için şöyle bir tanımda bulunur: “Mesel veya atasözü bir fikri savunmada, bir olayı, bir davranışı yorumlamada, yermeye kullanılan etken bir dil aracıdır; ya tam ya da öznesi veya tümleci eksik bir önermedir” (Eyüboğlu, 1973: 20). Deyim içinse Ö. Asım Aksoy şöyle bir tanım yapar: “Bir kavramı, bir durumu, ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümce” (Aksoy, 1994: 54).

Her milletin atasözleri, kendi varlığının ve benliğinin aynasıdır. Atasözlerinde bir milletin düşünceleri, yaşayışları, inanışları, gelenekleri görülür. Atasözleri, ulusların zekâlarındaki keskinliği, hayallerindeki genişliği, duygularındaki inceliği belirten en değerli örneklerdir. Bu sözler derin felsefelerden başka güzel buluşlarla, nahif düşüncelerle, parlak nüktelerle, ince alaylarla, sert taşlamalarla ve derin acıların bıraktığı izlerle doludur. Böylece her atasözü kendi ulusunun damgasını taşır (Aksoy, 1994: 27).

Anadolu'daki edebî dilin oluşumunda etkili olan şairler Türkçe'nin imkânlarını kullanırlarken özellikle şiir dilinde yoğun bir şekilde deyim ve atasözlerinden yararlanmışlardır. “Millet dehasının uzun asırların birikimiyle ortaya çıkardığı ve Divan şairlerinin de türlü söz oyunları ile işleyerek eserlerinde malzeme olarak değerlendirdikleri atasözleri, deyimler, deyim dışı kimi tabirler, ikilemeler vs. söz kalıplarının zenginliği, dilin zenginliği ile de doğrudan

ilişkilidir. Çünkü başta deyimler olmak üzere kalıplaşmış sözler veya söz kalıpları, lisanların ikinci dili, ikinci gözüdür; dilin fikre dönüştüğü saha, farklı iklimlere açılan imkânlar kapısıdır” (Köksal, 2003: 332). Sözü yeni manalara bürüyen deyimler, kelimelerin emaneten aldıkları anlamlarını en güzel mecaz, teşbih ve istiarelerle tezyin ederler. Bu manada deyimler bir ulusun kullandığı dilin ruhu, ifade kabiliyetinin can damarı sayılır.

Ahmet Tanyıldız, şiirde atasözü ve deyimlerin kullanılmasının amaçlarını şöyle sıralar:

- “Şiiri süsleyerek anlatımı güzelleştirmek. Bu hususu edebi sanatlardan irsal-i mesel/irad-ı mesel ile bağlantılamak mümkündür.
- Geniş bir muhatap kitlesine hitap etmek.
- Düşüncelerini daha net biçimde ortaya koymak için bir olay veya durumla kıyaslayarak ifade etmek” (Tanyıldız, 2007: 101).

Mesneviler, dili ve işlediği konuların genelliği açısından değerlendirildiğinde halka, Klâsik edebiyatımızın gazel ve kaside gibi türlerinden daha yakındır denilebilir. Lârendeli Hamdî eserinin hitap ettiği genel okur kitlesini göz önünde bulundurarak, Leylâ vü Mecnûn mesnevisinde atasözü, deyim ve hikmetli sözler fazlaca yer vermiştir. Bunun yanında bu ifadelerin güçlü ve derin anlam kabiliyetlerini de kullanarak eserin sanat yönünü artırmayı amaçlamış olması da muhtemeldir. XVI. yüzyıl Klâsik Türk şiirinde bazı atasözleri mesel oldukları vurgulanarak kullanılmıştır. Burada kullandıkları bu yapıların “mesel”, “darb-ı mesel” olduğunu özellikle vurgulamalarındaki temel amaç ifadelerine toplum tarafından doğruluğu kabullenilmiş yargılarla şiirine inandırıcılık kazandırmaktır. Çünkü atasözleri toplum tarafından doğruluğu kabullenilmiş genel ortak yargılardır. Şair hitap ettiği toplum tarafından doğruluğu kabullenilmiş kalıp yargıları şiirine alarak eserinde daha etkileyici ve inandırıcı bir anlam oluşturmaya çalışmaktadır (Aksoy 2007. 155).

Lârendeli Hamdî de eserde atasözü veya bir deyim örneği vereceği zaman çoğu beyitte “pend” ifadesini kullanarak okuyucuya bunun vurgusunu yapmıştır:

Dilümden pend-i ‘ışkı eylemez red
Ki ağarmaz yumağıla rîş-i esved (1201)
“Zenci yüzü yıkamakla ağarmaz” (Eyüboğlu, 1973: 251).

Beni bu ‘ışık işinden pend yığmaz
Ki takdirüñ işi tedbîre şıgmaz (3787)
“Takdirle yazılan tedbirle bozulmaz” (Eyüboğlu, 1973: 221).

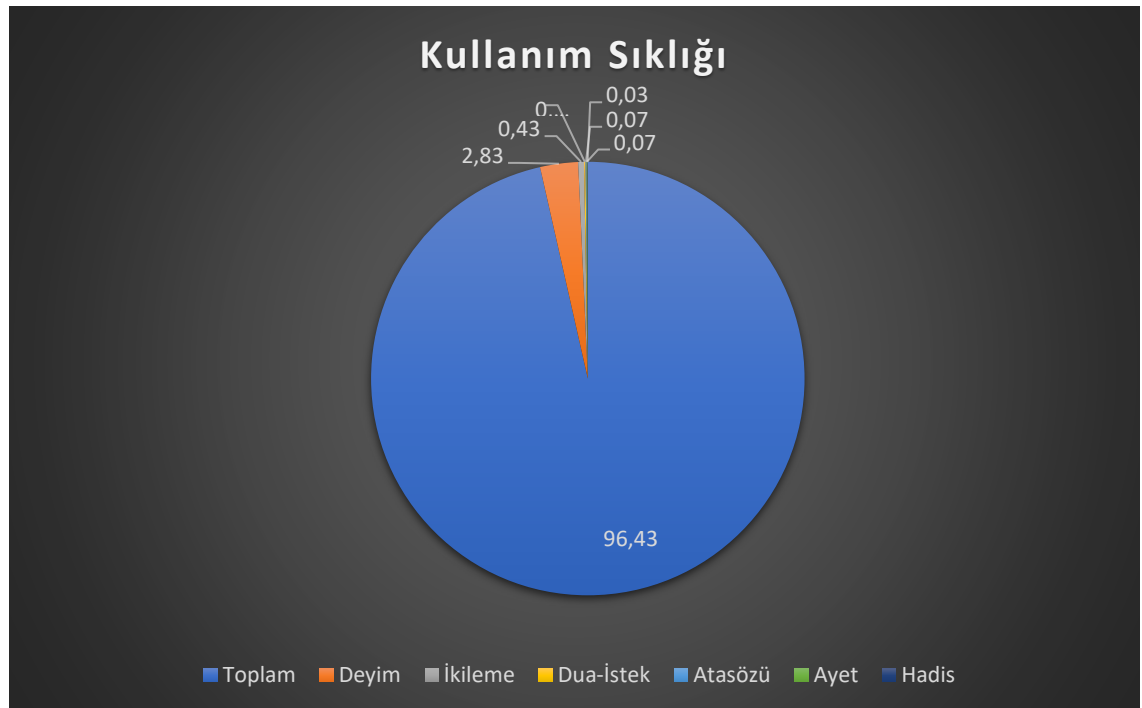
Lârendeli Hamdî tekrarlarla beytin iç ahengini zenginleştirmekle kalmamış, tekrarları zaman zaman ifadenin etkisini artırmak için de temel bir araç olarak kullanmıştır. Bu tekrarlar Türkçe ve Farsça kelimelerden oluşmuşlardır. Eserde tekrarların yanı sıra hacimli olan eserini meydana getirirken atasözleri, deyimler, ayetler, hadisler, dua-istek ve ikilemelerden de istifade etmiştir. Mesnevide tespit ettiğimiz bu unsurlar aşağıda tablo halinde verilmiştir.

Eserde toplamda:

- 55454 Bağımsız Sözcük
- 8424 Madde Başı
- 376 Deyim
- 128 İkileme
- 10 Dua ve İstek İfadesi
- 6 Ayet
- 6 Atasözü
- 3 Hadis bulunmaktadır.

Çalışmamızın bu kısmında Lârendeli Hamdî'nin dil ve üslup özellikleri üzerinde etkisi olan “ikilemeler”, edatlar ve bağlaçlar, deyimler ve atasözleri”, “ünlemler”, “dua ve beddua” ve “âyet ve hadisler” tespit edilerek çeşitli değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Tablo 3. Deyim, İkileme, Dua-İstek, Atasözü, Âyet, Hadis Kullanım Sıklığı



Tablo 4. İkilemeler:

acı acı	1	M130/140
az az	1	M87/97, M116/126, M118/128
azın azın	1	M135/145
baħye baħye	1	M44/51
biñ biñ	1	M116/126
bir bir	1	M6/8, M17/23, M129/139
çāk çāk	1	M31/38
cev cev	1	M14/18
çi çi	1	M65/75, M65/75, M94/103, M111/121
dem dem	1	M46/53
döne döne	1	M111/121
dürlü dürlü	1	M68/78
eger eger	1	M110/120
gāh geh	1	M45/52, M134/144
geh geh	1	M3/3, M36/43, M81/91, M84/95, M87/96, M98/107, M119/129, M124/134
geh geh geh	1	M104/114
gehī gāh	1	M33/40, M52/60, M67/77, M75/85, M90/99
gehī geh	1	M3/3, M3/3, M30/37, M33/40, M48/55, M63/71, M134/144
ger ger	1	M80/90, M84/95
giryān giryān	1	M84/95
günden güne	1	M14/18, M19/25
güne güne	1	M24/30
hem hem	1	M12/14, M12/14, M47/54, M49/57, M63/71, M126/136
kat kat	1	M4/5, M13/16, M26/32
kıla kıla	1	M121/131
kimi kimi	1	M36/43, M58/66, M66/76
kimi kimi kimi	1	M18/24
kūze kūze	1	M129/139
maħzūn maħzūn	1	M92/101

ne ne	1	M30/37, M31/38, M32/39, M50/58, M57/65, M59/67, M68/78, M70/80, M70/80, M73/83, M73/83, M80/90, M81/91, M81/91, M83/94, M87/96, M87/96, M90/99, M94/103, M96/105, M108/118, M110/120, M112/122, M119/129, M129/139, M129/139, M132/142, M132/142
ne ne ne	1	M119/129
nev nev	1	M45/52
pāre pāre	1	M30/37, M76/86, M92/101, M98/107
rīze rīze	1	M90/99
ya ya	1	G2/36, M89/98, M91/100, M112/122
yağa yağa	1	M102/111
yane yane	1	M56/64, M66/74, M116/126
yir yir	1	M6/8, M14/18, M15/19, M15/19, M22/28, M31/38, M45/52, M52/60, M58/66, M78/88, M89/98, M91/100, M94/103, M97/106, M97/106, M117/127, M121/131, M126/136, M132/142
yüz yüze	1	M121/131

“Aralarında belli bir ses düzeni bulunan, biçim ve anlamca birbiriyle ilişkili olan, aynı, yakın ya da zıt anlamlı iki veya daha çok kelimenin bir tek kelime gibi anlam göstermek üzere yanyana gelmesi ile oluşturulan kelime grubu” (Değer, 2019: 269) olarak tanımlanan ikilemeler gerek ahenk unsuru olmaları gerekse anlamı tamamlayıcı nitelikleriyle divan şiirinde önemli dil unsurlarıdır. Klâsik Türk şiirinde ikilemeler şiir içerisinde bulundukları konuma ve göreve göre çokluk, azlık, büyüklük, küçüklük vb. unsurları vurgulamak amacıyla kullanılabileceği gibi çeşitli bakımlardan silsile veya derecelendirmeyi de ifade edebilirler. Genel olarak ikilemelerin görevi anlamı pekiştirmek veya güçlendirmektir.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde sadece bir Arapça ikileme (mahzun mahzun) bulunmaktadır. Bu yüzden ikilemeleri Türkçe ve Farsça ikilemeler olmak üzere iki başlık altında değerlendirmeyi uygun gördük.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde Türkçe ikilemelerin sayısı 23'tür. Bu tür Türkçe ikilemeler mesnevîde toplam 88 defa kullanılmıştır. Buna göre Türkçe ikilemeli madde başlarının divandaki toplam madde başına oranı %0,29, Türkçe ikilemeli tüm kullanımların sözlükteki tüm kullanımlara oranı ise %0,17'dir. En sık kullanılan Türkçe ikileme ise 28 defa ile aynı kelimenin tekrarından oluşan “ne ne” dir.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde Farsça ikilemelerin sayısı ise 15'tir. Bu tür Farsça ikilemeler mesnevide toplam 39 defa kullanılmıştır. Buna göre Farsça ikilemeli madde başlarının divandaki toplam madde başına oranı %0,14, Türkçe ikilemeli tüm kullanımların sözlükteki tüm kullanımlara oranı ise %0,8'dur. En sık kullanılan Farsça ikileme ise 8 defa ile aynı kelimenin tekrarından oluşan "geh geh" kalıbıdır.

Tablo 5. Deyim:

ad taş	1	M30/37
adı şın	1	M59/67
âh çek	1	M31/38, M38/45, M103/113, M111/121, M111/121
âh it	1	M18/24, M23/29
ağdan kararı fark it	1	M58/66
ârâm tut	1	M14/18, M31/38, M80/90, M114/124
ârâmı git	1	M18/24, M18/24, M47/54
atdan düşmüş dön	1	M57/65
âteş bırak	1	M101/110
âteş ur	1	G1/21, M17/22, M130/140
âvâre düş	1	M112/122
âvâz kıpar	1	M37/44
ayağına düş	1	M34/41, M42/49, M66/76
ayağına yüz sür	1	M17/23
ayak bas	1	K3/15, M4/5
ayağdan düş	1	M31/38, M124/134
bahtı açıl	1	M60/68
barmağına diş ur	1	M84/95
baş çek	1	M104/114
baş egme	1	M133/143, G1/21
baş it	1	M80/90, M114/124
baş kaldır	1	M18/24
baş kıdı	1	M6/8
başı devletli ol	1	M65/75
başı göge ir	1	M76/86

başına gel	1	M103/113
başına tāt it	1	M13/16
başından aş	1	M104/114
belā çek	1	M98/107, M124/134
berāt vir	1	M135/145
bıçak üstüḥāne ir	1	M73/83
bil bağla	1	M103/113
bīmār düş	1	M80/90, M95/104, M116/126
bir cānibi tūt	1	M65/72, M66/74, M83/94
boynuma farz ol	1	M49/57
cān al	1	G4/73, M13/16, M53/61, M129/139
cān vir	1	M13/16, M14/18, M18/24, M20/26, M53/61, M53/61, M67/77, M103/113, M117/127, M121/131, M123/133, M128/138, M129/139, M132/142
cānı çık	1	M54/62, M78/88, M78/88, M94/103
cānı lebe gel	1	M34/41
cānı teslim it	1	M128/138
cānı teslim kıl	1	M133/143
cefā çek	1	M75/85, M126/136
çeşmi yaş yirine kan dök	1	M37/44
çeşmine ḥ ^w ābı ḥarām it	1	M130/140
cihān başına teng ol	1	M22/28
cihāndan geç	1	M80/90
cihānı kabz it	1	M12/14, M101/110
cihānı terk it	1	M116/126, M119/129, M121/131, M128/138
cihānı tūt	1	M59/67, M133/143
cüdā düş	1	M39/46, M39/46, M81/91, M127/137
dem tūt	1	K4/17
dem ur	1	M97/106, M130/140
derd ü miḥnet tart	1	M3/3
dert çek	1	M54/62, M81/91, M92/101, M115/125

derd ü bela çek	1	M33/40, M129/139
dest çek	1	M97/106
dest ur	1	M15/19, M87/97
dest yu	1	M120/130
dil al	1	M18/24
dil uzat	1	M61/69, M66/74
dil vir	1	M49/57, M112/122
dilden çık	1	M66/74
dilinden düşme	1	M130/140
diline geleni söyle	1	M131/141
dilini tut	1	M109/119
diş ur	1	M23/29
dîvâne düş	1	M43/50
düş gör	1	M18/24, M21/27
du‘â al	1	M60/68, M60/68, M93/102
ekdüğün biç	1	M114/124
el aç	1	M43/50
el çek	1	M92/101, G3/56
el vir	1	M39/46, M51/59, M73/83, M73/83, M87/97, M90/99, M102/111, M123/133
elden düş	1	M103/113
elden git	1	M18/24, M22/28
elem çek	1	K2/7
eli ir	1	M12/14
elinden gel	1	M53/61, M99/108
eline düş	1	M59/67
emân vir	1	M58/66, M59/67, M66/74
eşiginiöp	1	M12/14, M12/14
fedâ ol	1	M46/53
feryâd kıp	1	M132/142
fitne kıp	1	M102/111

ğam çek	1	M102/111, M134/144
ğam yi	1	M32/39, M78/88, M79/89, M87/97, M90/99, M92/101, M115/125
gice gündüz dimeyüp git	1	M51/59
giceden gündüzi farğ it	1	M82/93
göñli sükûnet bul	1	M61/69
göñline dağ қо	1	M21/27
göñlümi al	1	M87/97
göñlüñi al	1	M31/38
göñül қап	1	M20/26
göñül vir	1	M28/34, M96/105
göz dik	1	M73/83, M114/124
göz yum	1	M63/71, M66/74
gözden қan dök	1	M132/142
gözi yolda қal	1	M128/138
gözinde қal	1	M21/27
gözinden çık	1	M6/8
gözüñ aç	1	M31/38, M96/105
gözüne ħābı ħarām it	1	M14/18
güş tut	1	M46/53
ħaққından gel	1	M67/77
ħātırından git	1	M31/38
havā yüzinde қal	1	M103/113
ħiçe say	1	M104/114, M114/124
ħoş тұt	1	M35/42, M128/138
ħün dök	1	M53/61, M78/88
ħün iç	1	M117/127
inşāfa gel	1	M66/74
қан aғla	1	M59/67
қан dök	1	M55/63, M66/74

kan kusdur	1	M129/139
kanına gir	1	M84/95
kanını dök	1	M103/113
karalar giy	1	M116/126, M129/139, M130/140
kararı git	1	M21/27, M57/65, M120/130
kayd yi	1	M17/23, M24/30, M129/139
kazduğı çaha düş	1	M62/70
kelām aç	1	M96/105
kıla dön	1	M46/53, M102/111
kiyâmet kop	1	M58/66
kulak ur	1	M81/91
mâtem tut	1	M52/60, M56/64, M83/94, M126/136
mecâli git	1	M58/66
miñnet çek	1	M108/118
murâd vir	1	M87/97
murâda ir	1	M49/57, M57/65, M59/67, M67/77, M133/143, M134/144
nâm ur	1	M104/114
nâmi cihânı tut	1	M12/14, M45/52
nâmı kal	1	M69/79
naẓâr sal	1	M18/24
na'ra ur	1	M42/49, M58/66, M104/114, M121/131
necât vir	1	M116/126
ögüt vir	1	M72/82, M78/88
özine kıy	1	M84/95
özini bul	1	M115/125
pāsūḥ vir	1	M27/33
pāyına düş	1	M12/14
pāyına yüz sür	1	M48/55
pend ü naşihat tut	1	M32/39, M79/89
râh bul	1	M43/50, M67/77, M109/119, M135/145
râh gözle	1	M47/54

rāh tūt	1	M22/28, M40/47, M70/80
recāsını kes	1	M81/91, M116/126
renc çek	1	M13/16, M14/18, M78/88
rızā vir	1	M66/76, M72/82, M73/83
şabr u qarārı қо	1	M78/88, M116/126
şabr u mecālī tūken	1	M128/138
saçlarını yol	1	M116/126
şaf çek	1	M6/8, M83/94
selām al	1	M6/8
selām vir	1	M6/8, M92/101, M104/114
sem' tūt	1	M133/143
ser çek	1	M58/66, M59/67
ser çevir	1	M127/137
ser kıldır	1	M12/14
ser vir	1	M87/97, M133/143
şeref bul	1	K2/7, M6/8
şeref vir	1	M125/135
serini tağıt	1	M66/76
şerm vir	1	M101/110
şevāba gir	1	M49/57
sevdāya düş	1	M43/50
şıklet vir	1	M15/19
söz aç	1	M40/47, M122/132, M128/138
söze gir	1	M34/41, M36/43, M42/49, M122/132
sözi şı	1	M40/47, M40/47, M51/59
sürür bul	1	M89/98
tarıķ tut	1	M66/76, M78/88
taşa çal	1	M22/28, M119/129
tedbır bağla	1	M12/14
teni rāhat bul	1	M49/57
teselli vir	1	M60/68, M121/131, M124/134

tiğ çek	1	M59/67
tokuz tolan	1	M65/75
tuз itmek hakkı	1	M87/97
ümjdi kesil	1	M112/122
uyhu al	1	M37/44
vaṭan tut	1	M61/69, M100/109
vebāli boynuñā ol	1	M103/113
vefā gör	1	M67/77
vücüdi yire geç	1	M13/16
yādına düş	1	M17/23
yādına gel	1	G2/36, M17/23, M117/127
yār ol	1	M96/105
yirden gögi fark it	1	M38/45
yire geç	1	M6/8, M59/67
yire geç	1	M6/8, M59/67
yol bul	1	M121/131
yol gözet	1	M128/138
yola gir	1	M78/88, M104/114, M110/120, M117/127, M120/130
yoldan çık	1	M87/97
yolı düş	1	M66/74
yol tut	1	M38/45, M68/78
yoluñda cān vir	1	M77/87
yüz çevir	1	M59/67, M81/91, M129/139
yüz göster	1	M6/8, M117/127, M118/128, M119/129
yüz sür	1	M5/6
yüz ur	1	M14/18, M45/52
yüzin düş	1	K2/7, M96/105
yüzin sür	1	M6/8, M14/18
yüzini çāk it	1	M18/24
zāhmet çek	1	M95/104
zebān aç	1	M19/25, M41/48, M94/103

zebân dik	1	M123/133
zebâne düş	1	M59/67
zebânı bağlan	1	M123/133
zebûn it	1	M78/88, M126/136
‘ahd boz	1	M90/99
‘aklı başına gel	1	M41/48
‘aklı git	1	M24/30, M30/37, M31/38, M34/41, M48/55, M55/63, M74/84
‘aklı koyup hevâya uyma	1	M134/144
‘âlemde ad ko	1	M57/65
‘ârî yile git	1	M26/32
‘ibret al	1	M20/26
‘ışka uy	1	M14/18, M112/122

Türkçede deyimler, gerçek anlamından farklı bir anlam taşıyan ve çekici bir anlatım özelliğine sahip olan kelime veya kelime grubu olarak tanımlanmaktadır (Değer, 2019: 267). Türkçede deyimler şekil olarak büyük oranda birleşik fiillerden meydana gelmektedir. Daha açık bir ifade ile deyimlerin büyük çoğunluğunun anlam genişlemesine uğramış birleşik fiiller olduğunu söyleyebiliriz.

Lârendeli Hamdî’nin sözlüğünde madde başı olarak aldığımız 8424 kelime veya kelime grubunun 214 tanesi deyimlerden oluşmaktadır. Madde başı olan deyimlerin tüm madde başlarına oranı ise %2,83’dir. Lârendeli Hamdî’nin sözlüğünde bulunan tüm deyim kullanımlarının sayısı ise 376’dır. Bu sayının sözlükteki tüm kullanımların sayısı olan 55454’e oranı ise %0,68’dir. Deyimlerin mecazi yapısı göz önüne alındığında Lârendeli Hamdî’nin mesnevisinde sanatlı söyleyiş unsuru olarak deyimlere sık başvurduğunu söyleyebiliriz.

Lârendeli Hamdî’nin mesnevisinde en sık kullanılan deyim 14 defa ile “cân vir-” deyimidir. “Ölmek, canlanmasına yol açmak, bir şeyi çok istemek” olmak üzere pek çok anlamda kullanılan bu deyim mesnevide çoğunlukla Mecnûn’un dilinden dökülmüştür.

Tablo 6. Atasözü

Güneş olmaz velî püşide gilden	1	M27/33
Her iş ta'cîl ile bâtil olur	1	M116/126
Ki ağarmaz yumağıla rîş-i esved	1	M24/30
K'olur göñülden göñüle rāh	1	M38/45
Şabr ile korusuk hālvā olur	1	M116/126
Takdirüñ işi tedbire şıgmaz	1	M94/103

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde atasözleri bakımından zengin olduğunu söylemek mümkün değildir. Mesnevi üzerinde yaptığımız çalışmada atasözü niteliği gösteren altı ifadeye rastlanmıştır. Şair söz konusu ifadeleri kullanmadan önce “pend” diyerek atasözü kullanacağını haber vermiştir.

Beni bu 'ışk işinden pend yıgmaz

Ki takdirüñ işi tedbire şıgmaz (3787)

“Takdirle yazılan tedbirle bozulmaz” (Eyüboğlu, 1973: 221).

Tablo 7. Dua - İstek İfadeleri

Elüm tüt	1	M135/145
Halâş eyle	1	M118/128
Hidâyet kıl	1	M117/127
Müyesser kıl	1	G2/36
Rûzı kıl	1	M6/8
Şafâ vir	1	M118/128
Şefâ'at eyle	1	M6/8
Sen 'inâyet eyle Hamdî bendeñe	1	K1/4
Şihhate ir	1	M6/8
'inâyet kıl	1	M4/5

Dinî literatürde “tanrıya yalvarma, yakarış için söylenen dinî metin” anlamına gelen dua; daha geniş anlamıyla “gerçekleşmesi istenen bir şeyi Allah’tan istemek, “yalvarış, yakarış, niyaz, dilek dileme, halini arz etme anlamlarında” (Gök, 2017: 233) kullanılmaktadır.

Mesnevîde Lârendeli Hamdî’nin dilinden dökülen dua ifadeleri bütünüyle giriş ve hatime kısmında yer alıp “Allah’a yalvarma” şeklinde kullandığı görülmektedir.

Tablo 8. Ayet

âyet-i “innâ fetahâ”	1	M12/14
ķab-ı ķavseyn	1	M5/6
kâf ü nûn	1	M2/2
naşrun min’allâh	1	M13/16
sırr-ı hâ-mîm	1	M5/6
“ve’n- necm”	1	M6/8

Âyetler; divan edebiyatının en önemli kaynaklarından biri olan Kuran-ı Kerim’in “surelerini oluşturan ilahi sözlerdir. Bir cümle olan âyet bulunduğu gibi, birkaç cümleden oluşan, birkaçı bir cümle oluşturan, hatta söz açısından cümle yapısına girmeyen âyetler de bulunmaktadır” (Akay, 1995: 44).

Lârendeli Hamdî’nin mesnevisinin çok sık olmamakla birlikte mesnevinin giriş kısmında Kuran-ı Kerim âyetlerinin veya âyetlerin bir kısmının doğrudan şiir içerisinde kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 9. Hadis

Fakrı meşakkat	1	K2/7
hem-râz-ı sırr-ı li-ma’ Allâh	1	M5/6
Levlâke	1	K2/7

Lârendeli Hamdî’nin mesnevisinde Hz. Muhammed’in hadislerine gönderme yapılan üç ifade bulunmaktadır. Bu üç hadis mesnevi içerisinde birer defa kullanılmışlardır.

2.2.1.4. Yinelemeler – Söz Tekrarları

Klâsik Türk edebiyatında geniş hacimli konuları anlatmaya en uygun olan mesnevi nazım şeklinde yineleme ve söz tekrarlarına başvurulması sık rastlanan bir

durumdur. Burada dikkat edilmesi gereken nokta bu tekrarların okuyucuda olumsuz bir izlenim bırakmamasıdır. Doğan Aksan'ın yinelemeler için sarf ettiği sözler tekrarların şiir için önemini ortaya koymaktadır. Şiir dilinde belli seslerdeki tekrarların yanı sıra bir takım ses öbeklerinin meydana getirdiği biçimbirimlerin, sözcük ve sözcük öbeklerinin ve bazen bütün bir dize ya da dizelerin de tekrarlandığı görülür. Bilhassa sözcük ve öbeklerin, bütün bir dizenin tekrarlanması ses açısından bir etkileme sağlamakta, bir uyum, bir ritim oluşturmakta, tıpkı müzik yapıtlarında zaman zaman ana melodinin yinelenmesi ya da çeşitlemelerle hatırlatılmasında olduğu gibi, dinleyende uyanan ses imgesini pekiştirmektedir. Öte yandan bu yinelemelerle belirli bir kavram ya da önermenin dinleyen/okuyanın zihninde yer etmesi, pekiştirilmesi de sağlanmaktadır. (Aksan, 2006b: 218).

Mesneviler genel olarak diğer türlere nazaran oldukça hacimlidir ve bu hacimli eserlerde monotonluğu kırmak ve okuyucunun sıkılmasına engel olmak adına şairler çeşitli yollara başvururlar. Bunların başında bilindiği üzere mesnevi içinde gazel söylemek bulunur. Lârendeli Hamdî de eserinde 6 tane gazel söylemiş ve okuyucuya yeni heyecanlar vermeye, söyleyişine akıcılık katmaya çalışmıştır. Bu gazellerin haricinde de birbirini takip eden sıralı beyitlerde sık sık kelime tekrarlarıyla metnin akıcılığını artırmayı denemiş olduğunu görüyoruz. Bu yinelemelerden dikkat çekenleri şunlardır:

Tablo 10. Yinelemeler

Gehî - Geh	Kimi - Kime
Gehî tahta çıkar verd-i muṭabbak Şabā geh ṭağdur yaprak-be-yapraq 55	Kimini bay kılmış kimini yoksul Kimi merdud olmuş kimisi maḳbûl 80
Gehî ḥandān ider bāğ-ı cihanı Gehî giryān ider zāğ-ı zamanı 56	Kimifîūfî mâlî deryā gibi mevvāc Kimifîi eylemiş bir pula muḥtāc 81
Gehî şiddetle tolar miğden kūh Çiçekler bitürür gāh anda enbūh 57	Kimifîūfî aṭlas-ı zîbā libāsı Kimi bulmaz libāsîcün pelāsı 82
Geh ider nergisūn tācını zer-kār Kılar geh jāleden ol tācı dūr-bār 58	Kimini pādîşāh-ı dehr kılmış Kimini yire çalup ḳahr kılmış 83
Gehî bir ḳaṭreden bir ādem eyler	Kimi ṭoprağı ṭutsa ider altun

Ki geh giryān ańı geh hurrem eyler 59 Geh rāhat getürür cāna geh renc Geh iflās virür hālka geh genç 60 Geh olur bir gedāyı şāh eyler Geh biń şāhı hāk-ı rāh eyler 61	Kimi avcına zer alsa olur hūn 84 Kime virmiş cemāl ü hūsn ü behcet Kime virmiş kemāl ü ‘ilm ü hikmet 85 Kimin Leylî gibi mehzūn kılmış Kimin Mecnūn-veş meftūn kılmış 86 Kimin manzūr u kimin nāzır itmiş Kimin mü’min kimini kāfir itmiş 87 Kiminüñ işi dāyim zühd ü t̄ā’at Kimiñüñ cürm ü ‘iśyān u şekāvet 88
hakiyçün	Yā
Anuñ ālî vü aşhābı hakiyçün Ḳamu etbā’ ü aḥbābı hakiyçün 162 Yoluńda cān viren teşne hakiyçün Hüseyni ḳatl iden deşne hakiyçün 163 Nübüvvet şāhınuñ mührü hakiyçün Risālet ḳarḥınuñ mihri hakiyçün 164	Yā seyyidü’l-ḥalāyık yā mefḥarü’l ümem Yā mazharü’l-ḥalāyık yā dāfi’ü’z-ḫulem 260 Yā şāhibü’r-risālet yā ekremü’l-‘Arab Yā ḥātemü’n-nübüvvet yā eşrefü’l-‘Acem 261 Yā menba’ü’l-mürüvvet yā maḥzenü’l-vefā Yā şāfi’ü’l-fariḳat fi’l-ḥaşrı bi’l-kerem 262
Bu	‘İşk
Bu bāra idemezven ben ḥıyānet Ki şāḥ-ı gerdenümdedür emanet 2955 Bu murḡı idemezsin dāmiña rām Bu işe bulduramazsın sen encam 2956 Bu gülşen cāyıdur bir ‘andelibüñ Naşibidür bu gül bir bî-naşibüñ 2957 Bu kişver yiridür bir tādāruñ Bu ḥuṭbe adınadur bir şehriyāruñ 2958 Bu beste kim olupdur şekker-āmiz Ṭama’ dendānıñ aña eyleme tiz 2959	Çünkü berḳ urdı derūnumdan benüm envār-ı ‘İşk Bāṭınında oldı her şeyüñ ‘ayān āşār-ı ‘İşk 2015 Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çāre ne Böyle ta’līm itdi ḡam bināsına mi’mār-ı ‘İşk 2016 Almaya ‘aynına bir çöpce cihān lezzātını Māsivādan el çeküp her kim ola bî-kār-ı ‘İşk 2017 Düşeli mihrüñ hevāsına yaşıldum yandum āh Böyle bilmezdim ne muḥriḳ āteşimiş nār-ı ‘İşk 2018 Derd-i Ḥamdiye ölümdeñ özge tīmār olmaya Zirā ol āşüfte-ḥāl olmışdurur bî-mār-ı ‘İşk 2019
Mecnūn	Leylî
Söze girmezdi bir yüzden zebānı	Ki dir derdā dirîḡa āh Leylî

Meger Mecnûn ola ya dâsitânı 1586 Gelünüz cehd idüp sizünle bî-çün Pey â pey diyelüm Mecnûn Mecnûn 1589 Ta'aşsubla dir ol hûbân-ı mevzûn Bile Leylî ile Mecnûn Mecnûn 1591 Çü tenhâ kıla dir gözden döküp hûn Beni mecnûn kıldı 'ışk-ı Mecnûn 1593 Meger kim ârzû-yı vaşl-ı Mecnûn Heves virdi be-ğâyet aña bir gün 1595	Helâk oldum gamuñdan vâh Leylî 4055 Habersüz kendüzinüñ hâletinden Hemîn dir âh Leylî hasretinden 4056 Çü Leylî muṭṭalı' oldı bu hâle Nihâl-i kıddini nâl itdi nâle 4057 Ayıtıñ kim du'âlar kıldı Leylî Elüñ öpüp şenâlar kıldı Leylî 4058
Qanı	
Qanı ol 'ahd ü kavlı ü yârlıklar Qanı ol bendeñe dildârlıklar (3482) Qanı ol döstluk yâ âşinâlık Nedür şimdi baña bu mübtelâlık (3483) Qanı ol kavlı ol peymân ü sevgend Qanı ol 'ahd ü yâ ol mihr ü peyvend (3484)	Şeker-dilden kanı ol tatlı sözler Kamer yüzden kanı ol kara gözler (5074) Qanı ol nâz u şive ol leṭâfet Qanı ol luṭf-ı ihsân ol feşâhat (5075) Qanı ol serv gibi şalınan kad Qanı ol gül gibi zîbâ vü ter-ḥad (5076)

Bu beyitlerin haricinde eserde başka yinelemeler de bulunmaktadır. Örnek olarak daha uzun tekrarlananları vermekle yetiniyoruz.

Eser içinde farklı bölümlerde aynen tekrar eden beyit ve mısralar da bulunmaktadır:

Serîr-i kulle-i Necdüñ emîri

Fenâ vâdîsinüñ şâhib-serîri (1506)

İden dūd-ı dilinden âsumânı

Gehî jengârı gâhî âsumânı (1508)

Qodı cānı vü terk itdi cihanı

Götürdi perde-i 'ışk-ı nihanı (4707)

Serîr-i kulle-i Necdüñ emîri

Fenâ vâdîsinüñ şâhib-serîri (3431)

İden dūd-ı dilinden âsumânı

Gehî jengârı gâhî âsumânı (3438)

Çü Mecnûn gördi rüy-ı dilsitânı

Qodı cānı vü terk itdi cihanı (4754)

2.2.1.5. Aliterasyon ve Asonans

İnsanoğlu tarih boyunca ismini ebediyete taşıyacak eserler vermeye gayret etmiştir. Bu çabalamalar içerisinde bünyesinde barındırdığı söz, ritm, ahenk ve melodiyle beraber şiirin ayrı bir yeri olsa gerek; Doğan Aksan bu konuda şu sözleri dile getirmektedir: “Ses yinelemelerinin şiir içinde kullanılması, sözleri ve metinleri hatırla tutabilme, kalıcılık olanağı sağlama ve oluşturduğu melodi nedeniyle insana zevk verme gibi özelliklerinden kaynaklanmaktadır” (Aksan, 2006b: 205). Aynı şekilde dizelerde kullanılan aliterasyon ve asonans da bu görevi üstlenir. Lârendeli Hamdî de eserine bir ritim katmak, okuyucuya estetik zevk vermek amacıyla aliterasyon ve asonanslardan faydalanmıştır. Mesnevi içinde dikkati çeken aliterasyon ve asonans örnekleri aşağıda verilmiştir.

2.2.1.5.1. Aliterasyon

Aliterasyon sözlükte “Şiir ve nesirde uyum sağlamak için söz başlarında ve ortalarında aynı ünsüzün veya aynı hecelerin tekrarlanması” (Türkçe Sözlük, 2005: 76) şeklinde ifade edilmektedir.

“B”

Gāh dilberler cemāli gibi māhı **bedr** idüb

Geh keman **ebr**ularuñ kaçış **gibi** eylersin hilal (97)

Bugün **bu** hil‘at-i **zib**-yı İslām

Senüñ sa‘yüñ le **buld**ı **zib**-ı itmam (223)

İy ‘andel**ib**-i Ka‘**be** v’iy t**üt**ü-i Behişt

İy gülşen-i Medīne v’iy **bülbül**-i Harem (267)

Cezāyir-**ber**-cezāyir nakş gördi

Beyābān-der-**beyābān** rahş sürdi (378)

Bu **bā**ğa bir şecer dikedüm **bahār**i

Kim oldı mīve-i cān **berg** ü **bār**i (726)

“D”

Hudā kim bir **durur** b*ı*-m*î*şl ü m*ā*nen*d*

Ḥudāvendān aña dīrler Ḥudāvend (3)

Devr-i ‘adlūñde vücūdından yudı zālīmler el
Her biri bir yoldan itdi ‘azm-i iqlīm-i ‘adem (632)

Bu idi cedd ü cehdinden murādı
Ki ‘ālemden güm olmayaydı adı (749)

Ḥudūd-ı Kūfeden Bağdāda dek hem
Ḳabāyil cem‘ine gönderdi ādem (823)

Diküp dīrsek dize feryād ıderdi
Ḥayāl-i dīlberini yād ıderdi (1075)

“G”

Gehī rāḫat getürür cāna geh renc
Gehī iflās virür ḫalka geh genç (60)

Meger kim reh-güzerden bir gün ol şāḥ
Geçerken bir ḫarābe gördi nāgāḥ (762)

Eline aluban geh seng ü geh çüb
Ḳılardı gölgesiyle ceng ü āşüb (1350)

Lebinden ger geçeydi āb-ı gül-berg
Gelürdi telḫ aña çün şerbet-i merg (1532)

Degül hergiz murādı gice gündüz
Gider bir cānibi tutdı yumup göz (2652)

“H”

Ḥarīm-i ḫürmetüñ şahrā-yı Baṭḫā
Yoluñ ferrāşıdur nefḫ-i Mesīḫā (226)

Yüzüñüñ māḥıdur māḥiyyet-i ḫüsn
Cemālüñ mazḫarı ḫāşşıyyet-i ḫüsn (254)

Hem İskender-durur hem Hızır zātı
Ki var hem mülki hem āb-ı hayātı (465)

Bagışlasun cihān halkına Allāh
Ki cānıdur cihān halkınuñ ol māh (544)

Şan ol hargehler idi anda her gāh
Göyinmiş hirmenān-ı Leyli-yi māh (1094)

“K”

Kimini bay kılmış kimini yoksül
Kimi merdūd olmuş kimisi makbül (80)

Kimin ‘ākıl kimini kāmīl itmiş
Kimin ebleh kimini cāhil itmiş (91)

‘Aceb Kādir durur kudretleri çok
‘Aceb Hākim durur hikmetleri çok (94)

Reh-i tahkikde sâbit kadem kıl
Ayak başdurma kim yola kerem kıl (117)

Kaçan kim ‘arızı verdine bakdı
Vücūdı mülkini ‘ışk odı yakdı (1111)

“L”

İy Kerim-i kār-sāz u zü’l-Celāl ü bî-zevāl
V’iy ‘Ālim-i bî-niyāz ü lā-yezāl ü zü’l-Cemāl (95)

Meşelde her sümi bir beyze-i la’l
Hilāl olmuş şan ol la’l üstine na’l (312)

Cefāya kılup ol bî-raḥm meyli
Sitemler eyledi Leyliye hayli (1237)

Çalışdılar şu deñlü kim cedelden

Kılıçlar çün gelüp kaldı ‘amelden (2229)

Bi-ḥamdillāh ki geldüm menzilüme
Selāmet birle vaşl oldum ilüme (2352)

“M”

Kimini bay kıl**m**ış kimini yok**s**ül
Kimi merdūd ol**m**ış kimisi ma**k**bül (80)

Kime vir**m**ış cemāl ü ḥüsn ü behcet
Kime vir**m**ış kemāl ü ‘ilm ü ḥik**m**et (85)

Kimin manzūr u kimin nāzır it**m**ış
Kimin mü’min kimini kāfir it**m**ış (87)

Kimin ‘ākıl kimini kāmil it**m**ış
Kimin ebleh kimini cāhil it**m**ış (91)

Ayıtdı kim Selīm-i ‘Āmiriyem
Ġamuñdan ölmedüm daḥı diriyem (3695)

“N”

Bulut ku**t**nında şebnemden zemāne
Nihān itmiş-durur şad penbe dāne (51)

Gönül gencür**iñ**uñ na**k**dine senden
İlāhî dūr olsun düyün-ı zen (129)

Özi na**k**dine-i genc-i ma‘ān**i**
Sözi genc**iñ**e-i na**k**d-ı nihān**i** (205)

Bugün ne ‘āciz u ne ḥōd zebūnsın
Cihānda na**k**ş-bend-i kāf u nūnsın (652)

Sözi qandi lebinden şekkeristān
Şaç**nuñ** sünbülinden yüzi büstān (1042)

“R”

Ser-i ‘arşa-durur na‘liñüñ efser
Sürer ayağıña levh ü kalem ser (251)

Olup ebr-i murādı katre-perver
Şadef dürcine iştir itdi gevher (787)

Görürler pür hünerdür ol şeker-hand
Ururlar adını Kays-ı hüner-mend (794)

Virüp hem şir-i rāhat aña devrān
Kıldı dāye-veş perverde her ān (799)

‘Arab şūhı perı-ruhsārlardur
‘Acem reşki melek-didārlardur (1192)

“S”

Sehāsi sofrası üstinde ‘ummān
Olupdur şanki bir taş-ı nemek-dān (595)

Cemāl-i gülşeni pür sünbül ü gül
Ki ruhsārı gül u gisūsı sünbül (1040)

Nihāl-i serv-i bağ-ı nāzsın sen
Niçün her lāhza girye-sāzsın sen (1535)

Baňa bir sâ‘at olsa kim olup mest
Tolasam halkasına zülfüñüñ dest (4206)

Kaşınıñ vesmesi gitdi ser-ā-ser
Cinān tāvūsı san kim kaldı bı-per (4978)

“T”

Yiyüp içüp sürerdi ‘ıyş u ‘ışret
Teni kuvvet tutardı cānı rāhat (876)

Teninde anuñ hū şöleydi leṭāfet
K'irürdi pīrehen tārından āfet (1239)

Meger aldı ayağın dest-i ḥayret
Ki gitdi ḥāṭırından 'ār u ḡayret (1398)

Bir ādem şekline gir ṭağı terk it
Ḳarış ḥalka bu deṣt ü rāğı terk it (1455)

Ki bizden ḥazretüñe ḥizmet itmek
Olur minnet degül kim minnet itmek (1742)

“Y”

Kim naṣar eyler aña kim lütfuñ iḡmāz eyleye
Yāḥu kim ḳaldurur anı itse ḳahruñ pāy-māl (108)

Yā seyyidü'l-ḥalāyık yā mefḥarü'l-ümem
Yā mazḥarü'l-ḥalāyık yā dāfi'ü'z-zulem (260)

Yemīn itdi yaşağın eyleyüp yād
Ki artuḳ ḳapmaya kuḥl yelkenin bād (590)

Ahāli-yi ṭarab cem' oldı yir yir
Mevālī-yi 'Arab ṣem' oldı yir yir (825)

Görür yatmış vücūdı ḡarḳa-i ḥāk
Yaşı yir yir yüzini eylemiş ḳāk (1412)

“Z”

İy Kerīm-i kār-sāz u zü'l-Celāl ü bī-zevāl
V'iy 'Ālīm-i bī-niyāz ü lā-yezāl ü zü'l-Cemāl (95)

Hezārān ḥürmet ile peyk-i ḥazret
Özine zıver idüp bāl-ı 'izzet (300)

‘Arab şāhı firāz-ı tāzi üzre
Ki ol tāzi şafādan bāzi üzre (332)

Zamānuñ şādılgı ğamsuz olmaz
Sürürüñ āhiri mātemsüz olmaz (1140)

Görüp anı bu resme zār u maḥzūn
Yüzi üzre revān itdi gözi ḥūn (1515)

2.2.1.5.2. Asonans

Asonans sözlükte “Yarım kafiye, her dizenin sonunda gelen, aynı aksanı veren ünlünün ondan sonra veya önce gelen ünsüzü hiç dikkate almadan tekrarlama şeklinde uyak” (Türkçe Sözlük, 2005: 133) şeklinde ifade edilmektedir.

“A”

Gehi taḥta çıkar verd-i muṭabbak
Şabā geh tağıdur yaprak-be-yaparak (55)

Karañudan çıkarur āb-ı ḥayvān
Hacer karnında besler la’l-ı raḥşān (73)

Yā seyyidü’l-ḥalāyık yā mefḥarü’l-ümem
Yā mazḥarü’l-ḥalāyık yā dāfi’ü’z-zulem (260)

Getürdi ḥalka ol şāhib-‘imāme
‘Azāb-ı nārdan āzād-nāme (394)

Anuñ ḥaḳḳında aşlanum didi Ḥaḳ
Şecā‘at anda ḥatm olmışdı muṭlāk (418)

“E”

Eyā tuğrā-keş-i menşūr-i evvel
K’ezel bürhānı sendendür müseccel (13)

Felek şem‘-i cemālūñden münevver
Melek naḳş-ı kemālūñden muşavver (18)

Gehi bir kaçreden bir âdem eyler
Ki geh giryân aîni geh hurrem eyler (59)

Sen ‘inâyet eyle Hamdî bendeñe iy Zül-minen
Bu fenâ dârından itdükde bekâyâ intikâl (111)

Ezelden ‘âleme bu devre dek tâ
Müselsel şâhdur ‘an cedd ü ebâ (446)

“İ”

Çerâğ-efrûz-ı na‘-ı tāk-ı hazrâ
Ziyâ-bağş-ı bisât-ı şahın-ı gabrâ (15)

Kerâmet bahrînuñ mellâhı hâkkı
Feşâhat kuflînuñ miftâhı hâkkı (166)

Çü divân-ı Hudâ oldı turağı
Cihâtuñ farkına bağı ayağı (383)

Kılıcı şuyı şâh-ı kâinâtuñ
Sebûsın sır hezâr âb-ı hayâtuñ (510)

Ne atayı añarsın ne anayı
Bırakmışsın meger şerm ü hayâyı (3241)

“İ”

Bilhamdi’l-Kâdiri’l-Ferdi’l-‘Alîm
Ve bi’smillâhi Raḥmâni-r’Raḥîm (1)

Kimini bay kılmış kimini yoksul
Kimi merdûd olmuş kimisi makbûl (80)

Kimin manzûr u kimin nâzır itmiş
Kimin mü’min kimini kâfir itmiş (87)

Kimin ‘ākıl kimini kāmīl itmiş
Kimin ebleh kimini cāhil itmiş (91)

Ḥudā ḥayr eyleyip hem āhırını
Bihışt içinde zeyn itsün yirini (520)

“U”

Ḳoḥu şun‘uñla bulur turre-i ḥūr
Olur luṭfuñla müşğın şām-ı deycūr (29)

Senüñ luṭfuñla zāğ dūd-i külḥen
Bulup durur şererden çeşm-i rūşen (31)

Ṭapuñ ser-ḥaylidür ḳamūsı ḥayluñ
Murād özün durur āhır ṭufeyluñ (238)

Budur olmaduğı gül-gūne gül-gūn
Ki ‘işmetden durur her lāḥza bīrūn (1280)

Eyitdi kim bu seg ol şāhumuñdur
Yüzi ḥurşıd u alnı māhumuñdur (2042)

“Ü”

Senüñ ḥükmüñle bergin bāğda gül
Ṭağıtmış kim bisāṭ idine bülbul (26)

Kiminüñ işi dāyım zühd ü ṭā‘at
Kimiñüñ cürm ü ‘ișyān u şekāvet (88)

Pürdür a‘mālüm kitābı cürm ü ‘ișyān u ḥaṭā
Anuñçündür işüm her dem fiğān ü ibtihāl (110)

Çi ger cürmüm benüm kūh-ı girāndur
Senüñ deryā-yı ‘afvüñ bī-kerāndür (180)

Cemāl-i gülşeni pür sünbül ü gül
Ki ruḥsārı gül u gīsūsı sünbül (1040)

2.2.1.6. Lârendeli Hamdî'nin Mesnevisinde Öne Çıkan Ünlemler, Edatlar ve Bağlaçlar

a- Ünlem: Bir heyecanın etkisiyle ağızımızdan çıkarak duygularımızı istekli bir biçimde ifade etmeye yarayan kelimeler olarak tanımlanmaktadır (Ediskun, 2017, 322). Klâsik Türk şiirinde ünlem sıkça kullanılmakta, nidâ sanatı olarak karşımıza çıkmaktadır. Ünlemler, tek başlarına bir anlam ifade etmeyebilirler. Onlar, beyitlerde beraber kullanıldıkları kelimelere bağlı olarak anlam kazanan veya çağrıştıran seslerdir. Bu yönüyle bazı ünlemler uzakta olan bir kimseye hitabı, bazı ünlemler de bir şikâyeti, sitemi, şaşkınlığı veya sevinci dile getirirken kullanılabilir. Bu nedenle şairin kullandığı ünlemlerin ve bu ünlemlerin sıklık oranlarının tespit edilmesi şairin psikolojik hüviyetine dair deliller oluşturabilir. Lârendeli Hamdî de mesnevisinde ünlemlere, nida sanatına yer vermekte, “âh, elâ, ey, eyâ, hayf, hey, yâ” gibi ünlemleri kullanmaktadır.

Mesnevide kullanılan ünlemler genelde iki âşığın birbirine ettiği sitemlerde sarf edilmektedir. Çok nadirde olsa evlatlarının vefasızlığı karşısında Mecnûn'un anne ve babasının dillerinden de dökülmektedir.

Düşeli mihrüñ hevâsına yakıldum yandum **âh**
Böyle bilmezdim ne muhrîk âteş-imiş nâr-ı 'ışk (2018)

Elâ iy terk iden mihr ü vefâyı
Özinden yâd kılan âşinâyı (3472)

Elâ ey 'özü-gir-i cürm-kārān
Ricā-bağış-ı kamu ümmîd-i vārān (114)

Açılmadan **eyâ** gül nişe şalduñ
V'eyâ gönca dehen ne hāmūş oldun (5073)

Çü Mecnûn vâkıf oldı bu hisāba
Didi **hayf** u dirîğ ol âfitāba (3062)

Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çāre ne
Böyle ta'lîm itdi ğam bināsına mi'mār-ı 'ışk (2016)

Be-ḥaqq-ı nāle-i 'uşşāk-ı nā-şād
Beni bu varṭadan **yâ Rab** kıl āzād (5212)

Şair tercihine bağlı olarak “ey” yerine “yâ” da kullanabilmektedir. “ey” manasını taşıyan “yâ” 5212 nolu beyitteki örnekte görüldüğü gibi “Rab” kelimesi ile birleşerek “yâ Rab” olarak kalıplaşmıştır. “ey Rab” yerine “yâ Rab” kullanımının yaygınlaşmasının sebebi de aruza uygunluk olmalıdır. Aynı zamanda “ey” ince sıra “yâ” ise kalın sıra ünlü ile oluştuğundan “yâ Rab” ile “ey Rab” aynı manaları taşıyalar da “yâ Rab” kullanımı daha çok tercih edilmiştir.

b- Edat: Bağımlı kelime: Bağlaç, takı, ünlem Arapça’da “yardımcı kelime” anlamında olan ve Türkçe’de tek başına mânâsı olmayıp ancak anlamlı kelimelere, takımlara, kelime öbeklerine ulandıkları ya da bir cümleye dahil oldukları zaman çeşitli anlam ilgileri kuran ve böylece kendi anlamları sezilen kelimelerdir (Ediskun, 2017: 284). Beyitlerin anlam bağlantılarını sağlamada edatların rolü önemlidir. Lârendeli Hamdî, gerek anlam bağlantılarını sağlamak için gerekse kelimeleri farklı şekillerde bir araya getirme amacına bağlı olarak edatlara sık sık başvurmuştur.

Bu edatların başında benzetmeyi mümkün kılan “gibi” edatı gelmektedir. Bu edat, klâsik şiirin en çok kullanılan edatlarından birisidir.

Delû gibi il içinde o güm-râh

Başına söylenür yürürdi her gâh (1349)

Nesîm-i nev-bahâr eyledi yek-ser

Mesîhâ gibi dehri rûh-perver (3867)

Aynı zamanda “-vâr” Farsça son ektir, gibi manasını taşımaktadır. Şairlerin tercihine, aruz kullanımlarına bağlı olarak “-vâr” başvurulmuş edatlardandır:

Açılmışdı ruḥ-ı Leylî gibi gül

Kıldardı nâle Mecnûn-vâr bülbül (668)

Farsça’da “-vâr” a benzer bir şekilde kullanılan “-veş” Türkçe’deki gibi’ye karşılık gelen bir başka edattır. “-veş” de Lârendeli Hamdî’nin mesnevisinde sıklıkla kullandığı edatlardan biridir:

Kimin Leylî gibi mehzûn kılmış

Kimin Mecnûn-veş meftûn kılmış (86)

Aynı zamanda Arapça “*misāl*” ve “*mānend*” kelimesi farklı kelimelerle birlikte kullanılarak “*gibi*” anlamı kazanmıştır.

Libāsuñdur **mişāl-i Hızr-ı haḍrā**

Elüñde var ‘aşā **mānend-i Mūsā** (2838)

“*ile*”, kelimeler arası ilgi kurmayı sağlayan birliktelik, araç, durum, neden anlam ayrıntıları veren bir edattır.

Keremden ḥāṭırum āyīnesin sen

İdiver şaykal-ı ‘ışk **ile** rüşen (140)

Otur ādemler **ile ādemī-vār**

Unutma ādemīlik resmin iy yār (1453)

“*e karşı*”, yönelme hâl eki ile kalıplaşmış bir edattır.

Kılar bülbül güle **karşu** terennüm

Gül ider aña tanz ile tebessüm (673)

“*için*”, amaç-sonuç veya neden-sonuç ilgisi kurmada kullanılmış bir edattır. “için” edatı sevgiliye ulaşma gayesiyle yazılan şiirlerde sıklıkla karşımıza çıkmaktadır.

Ele meyl itdügi budur dil-i pāk

Ki kıla dilber **içün** ceybümi çāk (1499)

Yir idi her zamān Mecnūn **içün** ğam

Ki ğamdan idi naḥl-i kām̄eti ḥam (3085)

“*değil*”, edatı cümleye "olumsuzluk" anlam ilgisini katar.

Degildür kimseye bākī zamāne

Murādınca olivir iy yegāne (3649)

Lârendeli Hamdî’nin başvurduğu “*aceb mi*” kalıbı onay bildiren yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. Şairin kendi söylediklerine bir delil arama ve onaylanma ihtiyacına binaen bu yapının kullanıldığı görülmektedir (Gök, 2017: 127). Lârendeli

Hamdî'nin kullandığı bu ifade “*şaşılır mı (şaşılmaz!)*” manasını taşıyarak ortaya çıkan durumun normal olduğunu vurgulamaktadır:

‘**Aceb mi** kuṭbı olursa cihānuñ
Ki ‘amm-zādesidür Muşṭāfānuñ (415)

c- Bağlaç: Yalnız başına anlamı olmayan, fakat cümleleri ya da eş-görevli kelimeleri ya da kelime öbeklerini hem biçimce, hem de anlamca birbirine bağlayan kelimelerdir. Bağlama edatı, rabıt edatı, edât-ı rabt, râbıt: ve, veya, ile, fakat, çünkü gibi (Ediskun, 2017: 302).

Klâsik Türk şiirinde pek çok söz grubunda bağlaçlar kullanılmaktadır. Bu bağlaçların başında şunlar gelmektedir:

“**u,ü,vü**” **bağlacı**, *u, ü, vü*; aynı cinsten kelime, kelime grupları ve cümleleri bağlayan bağlaçlardan biridir. Türkiye Türkçesinde kullanılan “ve” ile aynı görevdedir.

Rûm **u** Tatar **u** ‘Arab Çın **ü** Habeş Türk **ü** ‘Acem
Sāye-i hükmüñdedür āsûde şimdi her ümem (639)
Ġamı şādiye dönüp hoş dil oldu
Yidi **vü** içdi oynadı **vü** güldi (2060)

Şarāb **u** nuql **u** ḥalvā **vü** güliçe
Ki tā Mecnûn bulardan yiye içe (3710)

“**ne...ne....**” **bağlacı**,

Lârendeli Hamdî, “*ne... ne...*” bağlacını olumsuz mana ifade eden aynı cinsten iki kelimeyi, kelime grubunu veya cümleyi bağlamakta kullanmaktadır. Aynı zamanda “*ne... ne...*” bağlacının Lârendeli Hamdî tarafından vurguyu pekiştirmekte de kullanıldığı görülmüştür:

Bu mücrim de **ne** taqvā var **ne** ṭā‘at
Tehî **vü** müflis umarven şefā‘at (255)
Ne ben Mecnûnam **u ne** Leylî cānān
İkimüz bir ten **ü** bir cānuz el-ān (3191)

Dem-ā-dem ağlar oldu āşikārā

Ne şabr u ne taşammül ne müdara (4708)

“hem....hem...” bağlacı, Aynı cinsten kelimeleri veya benzer kelime gruplarını birbirine bağlarken kullanılan bir bağlaçtır:

Hem İskender-durur hem Hızr zātı

Ki var hem mülki hem āb-ı hayātı (465)

Begendi vü didi mu’tādum olsun

Hem oğlum idi hem damādum olsun (1969)

“ki” bağlacı, Sadece “ki” biçimi vardır. Kendinden önceki ve sonraki kelimelerden ayrı yazılır. Türkçe değil, Farsça bir bağlaçtır ve Türkçe cümle yapısına aykırı olarak kullanılır. “ki” ile başlayan bir ara cümle asıl cümlenin içinde kısa çizgiler arasında verilebilir:

Eyitdiler ki bu serv-i řabā-pūř

Rızā virdügiçündür böyle řāmūř (2918)

Ruĥuñ verdine ki oldur pür-leřāfet

Saşın k’irmeye bād-ı ğamdan āfet (3529)

“ya...yâ(hut)” bağlacı, Lârendeli Hamdî’nin mesnevisinde iki durumun da varlığını ifade için kullanılan “ya... ya...” bağlacı vezne göre “a” hecesi uzun veya kısa kullanılabilir. Bağlacın “ya... yahut...” şekli de görülebilmektedir:

Çün iy Mevlā beni kılduñ giriftār-ı ğam-ı dildār

Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cānumı kırtar (1341)

Yazuğdur dökme şanın iy sitem-kār

Ya řat baña yaĥūd āzād kıl var (2614)

Saña ol vaķt irer řaĥuñ vefāı

K’ola senden yā şavfı yā recāsı (4451)

“gâh... geh, geh... gâh, geh... gehî” bağlacı, farklı varyantları olan, iki veya daha fazla durumu kıyaslarken sıklıkla kullanılan bağlaçlardır. Aynı zamanda ahenk sağlama işlevine de sahiptir.

Gehî ḥandān ider bāğ-ı cihānı

Gehî giryān ider zāğ-ı zamanı (56)

İden dūd-ı dilinden āsumānı

Gehî jengārı **gāhî** āsumānı (1513)

Yola girdi idüp ẓat’-ı menāzil

Yolı **geh** seng ü **geh** ḥāk oldu **geh** gil (4252)

Çıkar **geh** bāma **geh** ḥargāh öñine

Eli bürka’ velikin mah öñine (4711)

“ile” bağlacı,

Metinde sıklıkla kullanılmıştır. Benzer türdeki kelime veya kelime gruplarını birbirine bağlarken kullanılan bir bağlaçtır:

Ḳudretüñden ‘ārız u ḥaddinde meh-peykerlerüñ

Āteş **ile** āb bulmuş imtizāc u i’tidāl (96)

Pes ol ‘ummān-ı şevḳ u kulzüm-ı nūr

K’öñünde bir idi nezdik **ile** dūr (776)

“de, da” bağlacı, Cümleye “eşitlik, gibilik, açıklama, neden-sonuç, abartma, pekiştirme, birliktelik, küçümseme, sitem, şaşma, uyarı, inatlaşma” gibi çok çeşitli anlamlar katar, bazen de mukayese unsuru olarak Lârendeli Hamdî tarafından kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çi ger Nevfel durur mîr-i mu‘aẓẓam

Degülüz biz **de** iñen kimseden kem (2145)

İrürürlerse bir āfet saña ger

Beni **de** öldiyesirler muḳarrer (2289)

Ḳatuñdan gitmezem tā kim diriyüm

Ki bu hayvānlaruñ ben **de** biriyüm (4276)

Ünlem, edat ve bağlaçlar; bir mana ifade etmekten ziyade kurgulanan mananın kuvvetini arttırmaya yarayan yardımcı unsurlar olarak kullanılmıştır. Lârendeli Hamdî genellikle ünlemleri sitem etme, işaret etme, seslenme ve manayı kuvvetlendirme gibi maksatlarla kullanmaktadır. Buna ek olarak kullanılan bağlaçlar, kalıp ifade olarak adlandırabileceğimiz söz gruplarının oluşturulmasına imkân tanımıştır. Bu kalıp ifadeler kimi zaman da edatlar vasıtasıyla meydana getirilmiştir. Örneğin “ışık ile” gibi kalıp söylem, “ile” edatının bir söz öbeği oluşturacak şekilde diğer kelimelerle kaynaşması ve deyme yakın bir anlam taşıması neticesinde oluşmuştur. Aynı zamanda şair tercihine bağlı olarak gibi edatının “-veş, -vâr, -misal - mânend” gibi yabancı formları da kullanılmaktadır. Bunun yanında “mi” soru edatı ile kalıp hale gelen “aceb mi” ifadesi onaylanma isteğinin neticesinde meydana gelmiştir (Gök, 2017: 133).

Tablo 11. Ünlem, Edat ve Bağlaçlar Sıklık Tablosu

Ünlemler	Sıklık	Edatlar	Sıklık	Bağlaçlar	Sıklık
Âh	54	Değil	59	Hem... hem...	10
Elâ	15	İçin	42	Yâ	12
Eyâ	12	İle	87	Ya... ya(hut)...	1
Var	12	Mi	35	De-da	51
Yeter	11	Gibi	174	İle	49
Bak	6	Çün	53	Ne... ne...	40
Hayf	5	Ey	333	u/ü/vü	969
Hey	3	Kadar	6	ki	1095
		Ki	127	Çü	57
				Çün	69
				Değil	48
				İse	16
				Meğer	82
				Geh...geh Gâh...geh Geh...gâh Geh...gehî Geh...geh...geh formları	50

Hazırladığımız Lârendeli Hamdî’nin “Leylâ vü Mecnûn” mesnevisi sözlüğünde yer alan ünlemler başı sayısının 8 olduğu ve sözlükteki toplam ünlemler başı sayısına oranının %0,01 olduğu görülmektedir. Mesnevideki ünlemler tüm kullanımların sayısının ise 118 olduğu ve mesnevideki tüm kullanımlara

oranın ise %0,20 olduğu tespit edilmiştir. Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde en sık kullanılan ünlem sözcüğü “âh” kelimesidir. Yakınma, acı duyma ifadesi olarak kullanılan “âh” kelimesi Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde 54 yerde kullanılmıştır.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde toplam 9 farklı edat içerisindeki söyleyiş farklılıklarıyla birlikte 916 farklı yerde kullanılmıştır. Madde başında kullanılan edatların toplam madde başı sayısına göre oranı %0,02, edatlı tüm kullanımların divandaki tüm kullanımlara oranı ise %1,87'tür.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde bağlaçların edatlara oranla hem sayı hem de kullanım açısından daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Mesnevide tespit edilen 14 bağlaç 2549 defa kullanılmıştır. Bu bağlamda bağlaçlı madde başının toplam madde başına oranı % 0,02, bağlaçlı tüm kullanımların divandaki tüm kullanımlara oranı ise % 4,02'dir.

Mesnevide en sık kullanılan bağlaç, cümleler arasında ilgiyi sağlama görevi üstlenen Farsça kökenli “ki(m)” bağlacıdır. Mesnevide 1095 defa kullanılan bu bağlacın mesnevide oldukça sık kullanıldığını söyleyebiliriz.

Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde en sık kullanılan ikinci bağlaç “u, ü, vü” bağlacıdır. Kelime ve cümleleri bağlama görevi üstlenen ve günümüz Türkçesinde “ve” anlamında olan bu bağlaç; mesnevide 969 defa bağlama görevinde kullanılmıştır.

2.2.2. Leylâ vü Mecnûn'un İç Yapısı

2.2.2.1. Mesnevinin Kompozisyonu

Hikâyenin özetini verdiğimiz bu bölümde kullanılan başlıklar mesneviden alınmıştır.

1. “Tahayyürnâme-i Leylî vü Mecnûn”

Lârendeli Hamdî başlangıç kısmından sonra eserin başında üç tevhid, tevhidleri bir münacat ve iki naat takip etmektedir. Naattan sonra miraciye ve akabinde dört halife ile Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin için kaleme alınan bir medhiye gelmektedir. Kanuni Sultan Süleyman ve Şehzâde II. Selim'in övüldüğü ikişer medhiyeden sonra sebeb-i telif kısmına herhangi bir başlık kullanmadan geçmektedir. Lârendeli Hamdî, hikâyeye şu beyitlerle başlar:

Ki ya'nî 'arz iden bu dâstânı

Şu resm-ile rivâyet kıldı anı (730)

Bilen bu gencüñ aşı-ı mahzenini
Bulan bu dürr-i hāşuñ ma'denini (731)

Arap diyarında zengin bir sultan, oğlu olmadığı için dertlidir. Sürekli olarak Allah'tan kendisine bir erkek evlat nasip etmesi için ihtiyaç sahiplerine yardım etmektedir. Bu Arap sultanının yolu bir viraneye düşer. Bu virane içinde bir velîye rastlar. Bu velî hep secde halinde ve sürekli dua etmektedir. Sultan bu halini görünce velînin ayağına kapanır. Velî, sultan'ı görür görmez derdine vâkıf olurr. Ona bir ayva sunar, bu ayvanın vesilesiyle bir erkek evlada sahip olacağını, fakat aşkın onu deli edeceğini söyleyerek ortadan kaybolur. Velînin tavsiyesi üzerine ayvayı yiyen sultanın eşi hamile kalır. Aylar geçer ve çocukları dünyaya gelir, adını Kays-ı hünermend koyarlar. Arap diyarında çocuğu dadiya vermek âdet olduğundan hemen bir bakıcı tutarlar.

Bu bölümde Şahın çocuk sahibi olması için kendisine sunulan ayva motifiyle eseri halk edebiyatına yakınlaştıırıp adeta bir masal havası katmıştır.

Meger kim reh-güzerden bir gün ol şāh
Geçerken bir hārābe gördi nāgāh (762)

Nedür gördükde şāhuñ bildi hālî
Derūnında murādı vü hayālî (777)

Eline şundı bir ayvāyı fi'l-hāl
Giderdi şāhdan āy vāyı fi'l-hāl (778)

Bu hāl üzre çü geçdi hefte vü māh
Bir oğlu oldu yüzünden hacel māh (788)

Görürler pür hünerdür ol şeker-hand
Ururlar adını Kays-ı hüner-mend (794)

Kays sürekli ağlamakta, sadece dilberlerin kucağına verildiğinde sükût bulmaktadır. Bu duruma şahit olan feraset sahibi kimseler, ona aşk ve âşıklıktan bir musibet ereceğini anlarlar.

2. Babasının Mecnûn'u Sünnet Ettirmesi ve Okula Göndermesi

Üç yaşına gelen Kays, annesinin isteği üzerine büyük bir şölen eşliğinde sünnet ettirilir. Dört yaşına gelince Kays'ı okula gönderirler. Kısa bir süre içerisinde zamanın bilgilerini bilen hikmet sahibi olarak okuldan ayrılır. Bu ayrılığa en fazla okulda ki ders arkadaşları olan kızlar üzülür.

Çü gitdi h^wâceden ol serv-i dil-cû
Sebak eţfâle görindi siyeh-rû (854)

Bu bölümde diğer Leylâ vü Mecnûn mesnevilerinden ayrılan eserde kızların okuldan ayrılan Kays için üzülmeleri Kays'a hayran olduklarını gösterir.

3. Babasının Mecnûn'u Çağırıp Sırrı Açıklaması

Kays on yaşına gelince, babası kendisine ayva sunan velîyi hatırlayarak onun söylediklerini tek tek oğluna anlatır. Kays babasından duyduğu sözleri düşünerek uykuya dalar. Düşünde havuzlu bir bahçenin tavanında Leylâ'nın resmini görüp aşık olur.

Kays bu bölümde diğer Leylâ vü Mecnûn mesnevilerinin aksine Leylâ ile tanışma faslını okulda değil rüyada yaşar.

4. Leylâ'nın Babasının Ululuğu ve Leylâ'nın Güzelliğinin Tarifi

Arap diyarında zenginliği ile tanınan bir sultan daha vardır. Bu sultanın kızı olan Leylâ, rüyasında genç bir delikanlının kendisine bir demet gül verdiğini görür ve hemen ona âşık olur. Uyanınca kim olduğunu bilmediği bu yiğidin hasretiyle ağlamaya başlar..

Kays, Leylâ'yı bulmak için sarayın önündeki deveye binerek yollara düşer. Yolda rastladığı herkese Leylâ'yı sorar. Yolda rastladıklarının tarifıyla Leylâ'nın çadırının önüne kadar gelir. Çadırın önüne çıkan Leylâ'yı görür görmez tanır. İki âşık uzun bir süre sohbet ettikten sonra Kays, sevdiğinden ağlayarak ayrılır ve yurduna geri döner.

Mesnevinin diğer bir baş kahramanı olan Leylâ'nın Kays gibi doğumuna yer verilmez. Leylâ da Kays'a rüyasında âşık olarak diğer mesnevilerden ayrılır.

5. Mecnûn'un Babasının Oğlunun Halini Öğrenmesi ve Ona Öğüt Vermesi

Leylâ'ya olan aşkıdan dolayı gündün güne feryadı artan Kays'ın hali artık civar memleketler de bile bilinmektedir. Babası durumdan haberdar olunca Leylâ' dan vazgeçmesi için nasihatlerde bulunur. Ayrıca kabileden seçtiği bir dilberle evlenmesini öğütler. Kays, kendisine yapılan nasihatlerin fayda vermeyeceğini, iradesinin elinde olmadığını babasına söyler. Bunu duyan babası umudunu keserek çaresizce olacaklara teslim olur.

6. Anne ve Babasının Leylâ'nın Aşk Halinden Haberdar Olması

Leylâ'nın kabilesinden yaşlı bir kadın, iki genç arasındaki aşktan haberdar olarak durumu kızın ailesine anlatır. Bu duruma öfkelenen Leylâ'nın babası; kızını döver ve onu saray içindeki bir odaya hapseder. Leylâ'nın annesi, kabile içinde dolaşan söylentilerin kendilerini rahatsız edici şeyler olduğunu belirterek Leylâ'ya aklını başına alması için sürekli nasihatlerde bulunur. Lakin Leylâ, annesine aşk ve aşka dair en ufak bir bilgisi olmadığını söyler. Annesi bunu bilmediğine inanarak ara sıra odadan çıkıp gezmesine müsaade eder.

Lârendeli Hamdî bu bölümden sonra Leylâ ile Kays'ın okulda tanışıp âşık oldukları rivayetini de kaydeder.

Çi ger bu resme dindi bu hikâyet

Velîkin bir dağı vardır rivâyet (1311)

Kays, Leylâ'nın hasretiyle durmadan ağlayıp feryat etmekte, yalın ayak, başı açık bir şekilde dışarıda gezmektedir. Bütün kabile ona "Mecnûn" lakabını takar.

Ṭarîk-ı 'akldan çün geldi bîrûn

Ḳābile ṭaḳdılar adını Mecnûn (1359)

Mecnûn, yaşadığı bölgede Necd adlı bir dağda mezara benzeyen mağaralardan birini kendine mesken edinir. Mecnûn, mağara içinde bulunan vahşi hayvanları kendine dost edinerek hayatını devam ettirir.

Çü terk itdi atayı vü anayı

Varup evc-i cebelde ṭutdı cāyı (1390)

Mecnûn'un halini bir tanıdıktan duyan babası oğlunu dağda aramaya gider ve onu mağarada bulur. Ona nasihat eder, kendisiyle beraber eve geldiği takdirde

Leylâ'yı istemeye gideceğini söyler. Babasının söyledikleriyle beraber yerinden doğrulan Mecnûn, babasıyla birlikte eve döner. Babası saçlarını kestirip yıkar, annesi de güzel yemekler yedirir ve yeni elbiseler giydirir.

7. Leylâ'nın Mecnûn'un Kabilesine Gitmesi

Mecnûn'un eve geri döndüğünü işiten Leylâ, bir kış günü, Mecnûn'u görebilmek ümidiyle, arkadaşlarını da yanına alarak çöllere çıkar. Mecnûn'un kabilesine varınca Mecnûn'un kabilesi tarafından çok güzel bir şekilde ağırlanır. Gece olunca Leylâ'nın arkadaşları kendilerinden geçip uyurlar. Fakat Leylâ sevgilisini düşünerek uyuyamaz. Bunu sezen Mecnûn, geceleyin Leylâ'nın çadırının önüne gelip feryat etmeye başlar. Leylâ dışarı çıkar, iki sevgili uzun süre sohbet ederler. Güneş batınca Leylâ' veda ederek oradan uzaklaşır.

8. Mecnûn'un Babasının Leylâ'yı İstemeye Gitmesi

Kederli Mecnûn babasına gidip sözünü tutmasını ister. Babası kabilenin ileri gelenlerinin tavsiyesiyle de Leylâ'yı oğluna istemeye gider. Geliş sebeplerini bilmeyen Leylâ'nın kabilesi, gelenleri iyi karşılar ve onları güzel bir çadırda ağırlar, ikramlarda bulunur. Fakat Leylâ'nın istenme saati uğursuz bir zamana denk geldiği için bu iki sevgili birbirlerine kavuşamazlar. Leylâ'nın babası yapılan tekliften rahatsız olur. Kays'ın deli olduğunu, Kays'ın aklı başına geldiği zaman bu törenin gerçekleşmesini isteyerek teklifi reddeder. Mecnûn'un babası, deli olmadığını ispat etmek için oğlunu çadırın içine çağırtır. Mecnûn, o esnada orada bulunan Leylâ'nın köpeğini görüp kucaklayarak ayağını yüzüne sürer. Sonra gözü mumu ilişince, Leylâ'nın yüzünü hatırlattığı için mumla konuştuktan sonra onu söndürür. Herkes bu halini görünce alay ederek gülüşürler. Babası pişman olarak evine geri döner. Mecnûn da ret haberini duyunca yeniden çöllere döner ve vahşi hayvanlarla yaşamaya başlar.

9. Babasının Mecnûn'u Kâbe'ye Götürmesi

Aldığı hiçbir tedbir işe yaramayan Kays'ın babası, kabilenin de onayıyla oğlunu Kâbe'ye götürür. İkisi birlikte Kâbe'yi tavaf ederler. Aşktan kurtarması için Allah'a dua etmesini söyler. Ancak Mecnûn Kâbe halkasına yapışarak, Allah'a aşkını arttırması, kendisini aşk derdinden ayırmaması için dua eder. Oğlunun duasını işiten baba, artık ondan umudunu keserek evinin yolunu tutar.

Alup yüz cehd ile Mecnûnı bile
Gönildi Ka'beye mîr-i kabîle (1883)

Füzûn olsun anuñ her gün cemâli
Yücelsün hem benüm 'ışkum nihâli (1914)

Derûnından çıkup oğıl hevâsı
Nijâd u neslden gitdi ricası (1930)

10. İbn-i Selâm'ın Leylâ'yı İstemesi

Arapların ileri gelenlerinden İbn-i Selâm, güzelliğinin namını işittiği Leylâ'ya görmeden tutulmuştur. Bir elçi göndererek Leylâ'ya talip olur. Leylâ'nın babası ve annesi razı olurlar. Fakat kızının yaşça küçük olduğundan dolayı nikâhın ertelenmesini teklif edip, İbn-i Selâm'dan bir süre daha beklemesini isterler.

11. Nevfel'in Kıssası ve Mecnûn'la Tanışması

O civarda Nevfel adında şöhretli bir şah vardır. Nevfel, av için çıktığı bir günde Necd Dağı'na varır. Bir mağaranın önünden geçerken Mecnûn'u görür. Okuduğu gazelleri beğenerek onun kim olduğunu ve macerasını sorar; yanındakiler onun, yakın bir yerdeki filan sultanın kızı Leylâ'ya aşık olduğunu ve adının Mecnûn olduğunu söyleyerek Mecnûn'un hikâyesini anlatırlar. Nevfel, Mecnûn'a acıyarak güzellikle olmazsa zorla Leylâ'yı alacağını vaat eder. Mecnûn, Nevfel'in söylemiş olduğu sözler üzerine çok sevinir. Nevfel'in misafiri olur. Elbisesini değiştirerek onun meclisinde bulunur.

Mecnûn, sarayda üç ay kaldıktan sonra sözünü tutmadığı için Nevfel'e sitemler eder ve sözünü hatırlatır. Nevfel bunu duyunca kızarak ordusuna hazır olması emrini verir. Elçiyle gönderdiği bir mektup ile Leylâ'yı babasından ricayla ister. Leylâ'nın babası Nevfel'in cesaretine sinirlenir ve iki ordu kanlı bir savaşa tutuşurlar. Nevfel'in ordusu Mecnûn için savaşırken, o, Leylâ'nın kabilesinin galip gelmesi için dua eder. Nevfel tam kazanacakken Leylâ'nın kabilesine yardıma gelen takviye birlikler savaşın seyrini değiştirir. Yenileceğini anlayan Nevfel barışa razı olur.

Leylâ vü Mecnûn aşkı şöhret kazanınca, Leylâ'nın yakınları, babasına giderek kabilelerinin yaşananlardan dolayı rezil olduğunu bunun bir çaresine bakmasını gerektiğini söylerler. İşittiklerinden dolayı öfkelenen Leylâ'nın babası, Mecnûn'u

öldürmeye karar verir. Bunu işiten Leylâ endişe ederek bir haberciyle Mecnûn'u uyarmaya karar verir, bir süre Mecnûn'un gizlenmesini ister. Mecnûn, Leylâ yolunda ölmesinin kendisi için bahtiyarlık olacağını fakat Leylâ öyle istediği için Azrail'in bile kendisini bulamayacağı bir şekilde gizleneceğini söyler.

Artık sabrı kalmayan Mecnûn, Nefvel'in yanına gidip tekrar sitemler eder, verdiği sözü tutmadığını söyleyerek ona çıkışır. Bunun üzerine Nefvel bütün kabilelerden asker toplayarak tekrar savaşmak için büyük bir orduyla yola çıkar. Topladığı askerle Leylâ'nın kabilesine saldırarak onları yenilgiye uğratar. Nefvel, Leylâ'nın huzuruna getirilmesini ister. Leylâ'nın babası, Nefvel'e, kızını gerekirse öldürmesini ama Mecnûn gibi bir meczuba vermemesi için yalvarır. Nefvel de Leylâ'nın babasına hak verir. Zaten o da verdiği sözden cayamadığı için böyle bir işe girişmiştir. Bu konuşmadan sonra Mecnûn, Nefvel'e sitemler ederek Necd Dağı'nın yolunu tutar.

(Lârendeli Hamdî, Leylâ'yı görür görmez âşık olup savaşı kazandıktan sonra kendisine alabilmek için Mecnûn 'u öldürmek isteyen Nefvel'in, zehirli kadehi yanlışlıkla içip ölmesini ve Leylâ'nın babasının gelip kızını geri almasını da bir başka rivayet olarak anlatır.)

12. Mecnûn'un Sahranın Yolunu Tutması ve Ceylanları Avcıdan Satın Alması

Mecnûn, Necd Dağı'na dönerken avcının tuzağına yakalanmış iki ahu yavrusuna rastlar. Mecnûn onları kurtarmak için atını; bir diğer ahuyu da silah takımını vererek avcılarının elinden kurtarır. Mecnûn ertesi gün su kenarında rastladığı bir ağacın dibinde oturur. Ağacın dallarından birinde gördüğü kargayla konuşup, ona içini döker.

13. Mecnûn'un Yaşlı Kadınla Konuşması

Bir gün Leylâ'nın bulunduğu tarafa doğru yola çıkan Mecnûn, yolu üzerinde boynuna ip takılı bir adamı sürükleyerek dilenmekte olan bir kadına rastlar. Böyle yapmalarının sebebini sorar. Kadın, fakir olmalarından dolayı böyle dilenerek toplanan parayı paylaştıklarını söyler. Mecnûn bunu duyunca adamın yerine kendisini aldığı takdirde toplanan bütün paranın kendisine kalabileceğini söyleyince, kadın sevinip ipi Mecnûn'un boynuna bağlar. Bu şekilde geze geze nihayet Leylâ'nın çadırına kadar gelirler. Leylâ'nın kapısını çalarak "ya dost" diye bağırır. Dilenci

kılığına giren Mecnûn'u sesinden tanıyan Leylâ, sadaka vermek bahanesiyle dışarı çıkar. İki âşık bir süre konuştuktan sonra Mecnûn yeniden Necd Dağı'nın yolunu tutar.

14. Mecnûn'un Bir Kez de Kör Dilenci Kılığında Leylâ'nın Mahallesine Gitmesi

Kılık değiştirerek Leyla'yı görebileceğini anlayan Mecnûn, bu kez de kör dilenci kılığına bürünür ve bir kez daha Leylâ ile görüşme fırsatı bulur. Böylece Mecnûn, türlü kılıklara bürünerek Leylâ'yla görüşmeyi başarır. Bunu duyan Leylâ'nın akrabaları, iki âşığın görüşmesine engel olurlar.

Bir kış günü kar üstünde yalın ayakla dolaşan Mecnûn'un yolu bir bahçeye düşer. Bahçede bir servi ağacını kesmekte olan bir bahçıvan görür. Leylâ'nın boyunu hatırlayıp oduncuya kolundaki mücevheri vererek serviyi kesilmekten kurtarır.

15. Leylâ'nın İbn-i Selâm'la Evlenmesi

İbn-i Selâm, Nevfel'in Leylâ'yı Mecnûn'a vermeyişini büyük bir sevinçle karşılar. Leylâ'yı yeniden istemek üzere hediyelerle gelir. Babası ve annesi Leylâ'yı İbn-i Selâm'a vermeye razı olur. Gerdek gecesi odaya giren İbn-i Selâm, Leylâ'nın yanağından öpmek, saçını okşamak ister. Leylâ sinirlenir ve eşini tersler. Durumdan haberdar olan Leylâ'nın annesi, kızına nasihatler verir; kendilerini zor durumda bırakmamasını ister. Tekrar içeri giren eşinin yüzüne bu sefer tokat atar; ona uzak durmasını, eğer ısrar ederse kendini hançerle öldüreceğini söyler. İbn-i Selâm, yalvarmanın işe yaramayacağını görünce Leylâ'yı uzaktan seyretmekle yetinmek zorunda kalır.

16. Mecnûn'un Leylâ'nın Evlendiğinden Haberdar Olması

Necd Dağı'nda yalnız ve ıstırap dolu günler geçiren Mecnûn, kötü bir rüya görür. Rüyasında elinde bir kandille bağı giren Mecnûn'un elinden kandili bir sülün kapar ve havalanır. Havalanan sülün tam bir dala konacakken kandili düşürür. Uykudan uyanan Mecnûn rüyanın tesiriyle endişe içinde kalır. Mecnûn, gördüğü rüyayı yorumlayabilecek birisini bekler ve bu üzüntü ile dolaşırken, uzaktan deveye binmiş bir kadının gelmekte olduğunu görür. Mecnûn 'un akrabasından olan bu kadın, yaşlı ve yalancı birisidir. Leylâ'nın İbn-i Selâm'la evlendiğini alaycı bir şekilde söyleyerek Mecnûn'a boşu boşuna üzülmemesini, kendi kızını ona verebileceğini söyler. Bunları işiten Mecnûn, üzüntüsünden başına taşlar vurur ve kadının teklifini reddeder. Mecnûn'un halini gören kadın söylediklerinden pişman olur. Ona Leylâ'nın

evleneli bir yıl olmasına rağmen kocasına hiç meyletmediğini ve kendisine hiç yaklaştırmadığını söyleyerek özür diler. Bunları duyunca biraz teselli bulan Mecnûn sevdiğine sitem dolu bir mektup yazarak yaşlı kadınla birlikte gönderir.

17. Mecnûn'un Babasıyla Görüşmesi ve Babasının Ölümü

Mecnûn'un babası, yaşlılıktan beli iki büküm olunca ölümünün yakın olduğunu hissedip oğlunun yanına Necd Dağı'na gider. Mecnûn acılar içinde yanına gelen babasını kendini tanıtıncaya kadar kim olduğunu bilemez. İhtiyar ve üzgün baba, ölümünün yaklaştığını, son günlerinde evladının yanında olmasını, öldükten sonra malını ve mülkünü kendisine bırakmak istediğini söylerse de Mecnûn, akılla kendisine çare bulunamayacağını, aşk şarabının sarhoşu olduğunu ifade eder. Baba ile oğul arasında bu konuşmalar devam ederken Mecnûn'un kolundan aniden kan gelmeye başlar. Babası ne olduğunu idrak edemez ve telaşlanır. Mecnûn, babasını teselli ederek telaşlanmaya gerek olmadığını, birinin Leylâ'ya şu anda iğne yaptığını bundan dolayı kendisinden de aynı şekilde kan geldiğini, aşkın her ikisini bir ettiğini söyler. Bu konuşmayla beraber ümidi kalmayan baba evladiyla vedalaşarak evin yolunu tutar. Birkaç gün içinde de hasta yatağında hayata gözlerini yumar. Babasının öldüğü haberini bir gün Necd Dağı'nda dolaşırken bir avcıyı görür. Avcı ona babasının öldüğü haberini verir. Mecnûn'u babasının mezarına kadar götürür. Mecnûn babasının mezarın başında ağıtlar yakar ve ondan af diler.

Mecnûn, Leylâ'nın diyarına gitmek için yola düştüğü bir gün, yolu üzerinde, kendisinin ve Leylâ'nın resimlerinin yan yana çizilmiş olduğu bir yere varır. Leylâ'nın resmini tırnaklarıyla kazır, kendi resmine ise dokunmaz. Olanı biteni seyreden halk, Mecnûn'a bunun sebebini sorarlar. Mecnûn, kendisinin can, sevgilisinin ise ten olması doğru değil; bu yüzden kendisinin ten, Leylâ'ya ise can olmanın yakıştığı cevabını verdikten yoluna devam eder.

18. Vezir ile Merv Şahı'nın Hikâyesi

Lârendeli Hamdî, vahşî hayvanlar arasında yaşamakta ve onlardan hizmet gören Mecnûn'un hayvanlardan gördüğü vefayı duruma uygun bir hikâye anlatarak açıklamaya çalışır:

İşitdüm bir hikâyetde ki evvel

Var idi Mervde bir şah-ı efdal (3369)

Eski dönemlerde Merv’de bir padişahın vahşi köpekleri varmış. Birisine öfkelendiği zaman onu bu vahşi köpeklerle parçalattırmış. Padişahın bilge nediminin en büyük korkusu, günün birinde padişahının kendisini bu köpeklerle attırmışymış. Bilge nedim, o günün geleceğini hissederek köpekleri besler ve yakınlık kurar. Gerçekten padişah bir gün öfkelenmiş ve onu haksız yere köpeklerle atılmasını ister. Ancak köpekler kendilerini besleyen nedimi tanır ve ona dokunmazlar. Ertesi gün yaptığı haksızlığın vermiş olduğu pişmanlıkla padişah, yanındakilere nedimin ahvalini sorar. Yanında bulunanlar nedimin ölmediğini, köpeklerin ona dokunmadığını söylerler. Padişah, nedimi çağırır ve köpeklerin kendisine neden saldırmadığını sorar. Nedim, köpeklerle yaptığı iyiliklere, köpeklerinde aynı şekilde karşılık verdiğini ama padişahın yaptığı hizmetlerin karşılığı olarak kendisini köpeklerin önüne atıp ölümle cezalandırdığını ifade eder. Padişaha nasihatler eder. Gaflet uykusundan uyanmasını sağlayıp, yanlış uygulamalardan vazgeçirtir.

Lârendeli Hamdî, Nizâmî’nin bu hikâyeyi neden anlattığını açıkladığı kısmı da eserine eklemiştir: “Bu hikâyeden kastım şudur: Mecnûn, bu vahşi hayvanlara yemek verdiği için onlar da yapılan bu iyiliğin karşılığı olarak kendisine dokunmamışlardır.”

19. Mecnûn’un Leylâ’ya Mektup Yazması

Mecnûn, sevdiğine bir mektup yazmak ister. Ancak yanında ne kalem ne de kâğıt bulur. Ertesi gün rastladığı bir arkadaşından kalem ve kâğıt alıp Leylâ’ya mektup yazar. Mektubu alan Leylâ çok sevinir. Ancak içindeki sitem dolu sözleri okuyunca çok üzülür. Hemen eline kağıdı kalemi alıp cevap yazar. Evde zorla tutulduğunu, evliliğinin anne ve baba zoruyla olduğunu, kendisine olan sevgisinin asla bitmeyeceğini yazar. Ayrıca vefat eden babası için taziyelerini iletir.

20. Selîm-i Âmirî’nin Mecnûn’u Ziyareti ve Padişah ile Zahit Hikâyesi

Mecnûn’un kendisine giyecek ve yiyecek gönderen zenginliği ve yiğitliğiyle nam salmış Selim-i Âmirî isimli bir dayısı vardır. Mecnûn, dayısının getirdiği yemeklerden yemeyip hayvanlara vermesi üzerine dayısı duruma uygun olan “Padişah ile Zâhit” hikâyesini anlatır.

Eski zamanlarda benzeri olmayan bir padişah varmış. Bir gün gezerken harap bir mabet görür ve yanındakilere böyle bir yerde kimin yaşadığını sorar. Etrafındakiler de burada çok meşhur bir zahidin yaşadığını söylerler. Padişah hayretler içerisinde “Böyle bir adam bu harap yerde nasıl yaşar?” diye sorar.

“İnsanlardan uzak durur, uyumaz, yemez, dünya ile alakasını kesmiştir, böyle sabredip oturur” diye cevap verirler. Padişah bunları işitince zahidi huzuruna çağırtmak için mabeyincisini onun yanına gönderir. Mabeyinci, zahidin yanına gelince “Ey dünyadan ilgisini kesip bu viranede ömür tüketen, bir kimsen yok, ne yiyip ne içiyorsun? diye sorar. Zahit “ceylanlardan arta kalan otlardan yerim” der. Mabeyinci, gurura kapılarak ona: “niçin bu eziyeti çekiyorsun? Eğer padişaha benim gibi hizmet etseydin, ot yemekten kurtulurdun” deyince zahit “Bu yanlıştır, bence bu ot bal şerbetinden daha lezzetlidir, eğer sen bu ota rağbet etsen padişaha hizmetkarlık etmezsin” cevabını verir. Konuşmaları dinleyen padişah atından inip zahidin ayağına kapanarak kendisinden af diler ve hayır duasını alır.

Lârendeli Hamdî, Nizâmî'nin bu hikâyeyi neden anlattığını açıkladığı kısmı da eserine eklemiştir: “Bu hikâyeden kastım, aza kanaat hasletini belirtmektir.”

21. Selîm-i Âmirî'nin Mecnûn'u Bir Kez Daha Ziyaret Etmesi ve Yanında Mecnûn'u Görmesi İçin Annesini Getirmesi

Selim-i Âmirî bir gün annesinin durumunu merak eden Mecnûn'un haline üzüлüp yanında annesiyle beraber Mecnûn'un bulunduğu yere gelir. Anne, oğlunun perişan halini görüp ağlamaya başlar. Mecnûn'a ölümünün yaklaştığını, bu sefil yaşamdan vazgeçmesi gerektiğini söyler. Mecnûn, bu şekilde davranmasının elinde olmadığını, bu yüzden nasihatlerinin Leylâ'ya olan aşkıandan vazgeçiremeyeceğini söyler; annesinden binlerce kez özür dileyip ayağına kapanır ve oradan uzaklaşır. Eve hayli perişan bir halde dönen anne, bir süre sonra hastalanır ve hayata gözlerini yumar. Dayısından ölüm haberini alan Mecnûn, annesinin mezarına gider. Mezarın başında kendini yerden yere çalar, ağıtlar okur ve ondan af diler. Bunu duyan yakınları gelip kendine gelmesi için yüzüne su serperler ve onu eve getirmek isterler. Mecnûn bu teklifi reddedip çöle geri döner.

22. Leylâ'nın Mecnûn'u Görmenin Yolunu Bulması

Leylâ, sevdiğini görebilmek ve onunla dertleşmek ister. Fakat İbn-i Selâm'ın korkusundan dışarı adım atamamaktadır. Bir gece fırsat bulup dışarıya çıkar, yolda rastladığı Pir'e para ve kulağındaki küpeleri çıkarıp vererek Mecnûn'u getirmesini rica eder. Pir, Mecnûn'u bulur ve kendisine Leylâ'nın mesajını iletir, beraberinde getirdiği elbiseleri giydirir. Önceden kararlaştırılan yere gelirler. Leylâ süslenerek Mecnûn'un yanına gider; fakat kendini göstermez ve bir ağacın arkasında bekler.

Mecnûn, Leylâ'yı görmeden ona beyitler okur. Bu sırada durumu haber alan ve ortaya çıkan Rakip (kim olduğu söylenmemekle beraber, Leylâ'nın kocası İbn-i Selâm olduğu açıktır.), Mecnûn'u öldürmek için kılıçla hamle yapsa da eli havada kaskatı kesilir. Öteki eline de aynı şey olunca, Mecnûn'un ermiş olduğunu anlar ve Mecnûn'dan affını diler. Mecnûn dua eder ve Rakip'in elleri düzelir.

Diledi k'ura bir tiğ ol arada
Eli inmeyüben kaldı havada (4213)

Kılıcı bir eline dağı aldı
Hem ol dağı havā yüzinde kaldı (4214)

Çün ol gâfil bu resme düşdi elden
İki bile eli kaldı 'amelden (4215)

Du'âdan çünkü tiğ-ı kahr yidi
Ayağına düşüp Mecnûna didi (4216)

Beni bu derdde koma giriftâr
Dile hâcet Hudâdan yine kurtar (4218)

Du'â kılup bu sözden şöıra ol abdâl
Anı ol derdden kurtardı derhâl (4224)

23. Selâm-ı Bağdadî'nin Mecnûn'u Görmeye Gelmesi

Bağdat şehrinde Selâm-ı Bağdâdî isimli bir genç yaşamaktadır. Mecnûn'un şiirlerini duyarak hayran olan bu delikanlı, çölleri geçerek onu ziyaret etmek için Necd Dağı'na gelir. Mecnûn'a kendini tanıtır ve yanında kalmasına müsaade etmesini Mecnûn'dan rica eder. Mecnûn, henüz çok genç ve toy olduğunu, yanında açlık ve sefalet bulacağını, yol yakinken almış olduğu bu karardan geri dönmelerini tavsiye eder. Fakat Selâm ısrar edince, Mecnûn da yanında kalmasına razı olur. Selâm, Mecnûn'un yanında sofru kurup yiyeceklerden ikram edince, Mecnûn da onu azarlar. Kendisinin yiyecek gibi dünyevi şeylere ihtiyaç duymadığını dile getirir. Selâm, bu hal karşısında Mecnûn'dan özür diler ve beraberinde getirdiği nevaleler tükenene kadar Mecnûn'un yanında kalır ve onun dilinden dökülen şiirleri ezberlemeye başlar. Mecnûn'un şiirlerini Bağdat halkına okur. Mecnûn'un şiirleri Bağdat'ta dilden dile dolaşır.

Böylece Mecnûn'un şiirleri Selâm sayesinde Bağdat'ta bilinir hale gelir ve Bağdatlılar Mecnûn'un şiirleriyle şeref bulurlar.

24. Zeyneb ve Zeyd'in Hikâyesi

Mecnûn bu şekilde Necd Dağı'nda otuz yıl geçirir. Zeyd adında temiz ve sevdiğinden ayrı düşmüş birisi vardır. Bu gencin fakir olmaktan başk bir kusuru yoktur. Babasının ölümünden dolayı amcasının yanında yaşamaktadır. Vasisi olan amcası Zeyd'in mallarını zimmetine geçirmiş zalim birisidir. Zeyd, amcasının kızı Zeyneb'e tutkundur. Zeyneb de onu gizlice sevmektedir. Ancak amcası, kızını vermediği gibi hakkı olan malı da vermez. Kızını Zeyd'e değil zengin birine vermeyi tercih eder. Umudu kesilen Zeyd deli gibi çöllere düşer, yemekten, uykudan kesilir. Bu şekilde divane olan Zeyd'i yalnız kendisi gibi olan komşusu Leylâ anlar. Zaman zaman onu yanına çağırıp dertleşir. Leylâ ara sıra Zeyd ile Mecnûn'a haber gönderip durumunu bildirmektedir. Mecnûn'un benzersiz gazeller okuduğu bir gün Zeyd, Mecnûn'u ziyaret ettiği bir gün sefil halinden dolayı onu kınayarak ona nasihat etmeye başlar: Bu denli güzel şiirler söyleyen birinin, bu şekilde yaşamaması gerektiğini ifade eder. Mecnûn, kendisini ayıplayan ve haddini aşan Zeyd'e sitemler eder. Zeyd hatasını anlar özür dileyerek susar. Mecnûn, sevgiliyle arasındaki haberleşmeyi sağladığı için Zeyd'le münasebetini kesmeye cesaret edemez. Kendisinden sadece Leylâ'dan haber getirip götürmeye devam etmesini ister.

Zeyd karakteri hikâye içinde iki önemli fonksiyona sahiptir. İlk olarak Leylâ ile Mecnûn arasında haberleşme görevini sağlarken diğer bir taraftan Mecnûn'un aşkının yüceliğini okuyucuya göstermek için aşk ve sebat konusunda Mecnûn'la kıyaslanır. Bu idealize edilmiş kahramanın üstün vasıfları, eser boyunca pek çok kez kıyaslama yolu ile de açıklanmaya çalışılmıştır. Mesnevide Mecnûn başta Zeyd olmak üzere İbn-i Selâm ile âşıklık, tahammül gücü ve sadakat bakımından kıyaslanır. Mecnûn'un üstünlüğü her defasında vurgulanır.

25. İbn-i Selâm'ın Hastalanması ve Ölmesi

Leylâ'dan yüz bulamayan İbn-i Selâm daha fazla dayanamayarak hastalanır ve çok geçmeden de vefat eder. Arap adetlerine göre kocası öldüğü için iki yıl matem tutmaya başlar. Leylâ matem bahanesiyle Mecnûn için ağlayıp feryat eder ve iki yıl yüzünü kimseye göstermez.

Mecnûn'a İbn-i Selâm'ın ölüm haberini Zeyd verir:

Varup efğan-gehinde itdi nāgāh

Dil-i Mecnûnı bu hâletden āgāh (4651)

Mecnûn sevinmekle beraber, Zeyd'e sitem edip İbn-i Selâm'ın Leylâ için yanı başında can verdiğini kendisinin ise hala hayatta olduğunu dile getirerek Leylâ'nın önünde can verdiğini için İbn-i Selâm'ı kıskanır.

Mecnûn'un hasretine dayanamayan Leylâ, Zeyd'i eve çağırarak Mecnûn'u yanına getirmesi için ricada bulunur. Mecnûn, Zeyd'le birlikte yola çıkar. Vahşi hayvanlar da iki genci takip eder. İki sevgili bir araya gelince vahşi hayvanlar etraflarını çevirerek yanlarına kimseyi yaklaştırmazlar. Olanı biteni görenler hayrete düşüp oradan kaçırlar. İki sevgili bir süre zamanın vefasızlığından şikâyet ederler ve aralarında konuşurlar. Mecnûn, ansızın bir ah çekerek bu dünyada Leylâ'dan ayrılmanın vaktinin geldiğini hissederek Leylâ'nın yanından ayrılır ve çölün yolunu tutar.

26. Leylâ'nın Hastalanması ve Ölmesi

Sonbahar mevsiminde Leylâ, rüyasında Mecnûn'un öldüğünü görür. Uyanır uyanmaz endişe içinde ne yapacağını bilemeden çaresizce bekler. Bir müddet sonra bu rüyanın tesiriyle hastalanıp yatağa düşer. Çağrılan hekimin uyguladığı tedavi bile Leylâ'yı iyileştirmez. Hastalığı günden güne artan Leylâ, öleceğini hissedince annesinden kendisine çektirdiklerinden dolayı helallik ister ve ölümünden sonra yapılmasını istediği şeyleri vasiyet eder. Öldüğü zaman Mecnûn'un ayağının değdiği topraktan gözüne sürme çekilmesini, aşk şehidi olduğu için bedeninin kanlı kefeneye sarılmasını ister. Vasiyetini bitirir bitirmez gözlerini yumarak hayata veda eder.

Bunı didi vü gözlerin ter itdi

Ki kaçd-ı 'azm-i mülk-i diger itdi (5047)

Kızını kaybeden annesi ağlayıp karalar giyer, saçını başını yolarak yas tutar. Bütün kabile yas tutup kadınlar siyah giyerler. Leylâ, kalabalık ve hüznü dolu bir törenle defnedilir.

27. Mecnûn'un Leylâ'nın Ölümünden Haberdar Olması Leylâ'nın Hasretiyle Ölmesi

Leylâ'nın annesi, kızının son vasiyetini yerine getirmek için Mecnûn'a ağlayarak gider ve Leylâ'nın öldüğünü Mecnûn'a haber verir. Leylâ'nın ölüm haberini alan Mecnûn zehir içmiş gibi olur; kendini yerden yere vurarak elbiselerini parçalamaya başlar. Akli başına gelince Allah'tan ölüm diler. Peşinde vahşi

hayvanlar olduğu halde Leylâ'nın kabri başına gider. Leylâ'nın kabrini kucaklar ve öylece can verir. Vahşi hayvanlar Leylâ'nın kabri üzerinde can veren Mecnûn'un etrafını sararlar ve oraya kimseyi yaklaştırmazlar. Halk, çevresini vahşi hayvanların sardığı bu âşığın cesedini görmeye gelir ve gördükleri manzara karşısında şaşkınlıklarını gizleyemez. Sonunda Mecnûn 'un bedeni çürür ve ondan kemikten başka bir şey kalmaz. Ancak vefalı hayvanlar Mecnûn'un kemiklerine bile dokunmazlar. Aradan bir yıl geçtikten sonra çevresindeki hayvanların bir kısmı Mecnûn 'un peşi sıra ölür, bir kısmı da yeniden Necd Dağı'na geri döner.

28. Akrabalarının Mecnûn'un Ölümünden Haberdar Olması

Mecnûn'un ölüm haberi her yere yayılınca, yakınları ağlayarak gelip onun çürümüş bedenini Leylâ'nın yanı başında açtıkları mezara gömerler. İki âşığın dünyada kavuşamamasından dolayı, Mecnûn'un mezarından, Leylâ'nın mezarına doğru bir pencere açarlar. Bu iki kabrin etrafına son derece güzel bir türbe yaparlar. Türbeyi herkes gelip görür ve hayran olur. Adını "Ziyaretgâh-ı Ervâh-ı Muhibbîn" koyarlar. Ziyarete gelenlerin samimi bir şekilde istedikleri şeyler gerçekleşir.

Pes anuñ kıldılar adını ta'yın

Ziyâretgâh-ı ervâh-ı muhibbîn (5291)

29. Zeyd'in Rüyada Leylâ vü Mecnûn'u Birlikte Görmesi

Leylâ vü Mecnûn öldükten sonra Zeyd, sürekli kabirlerini ziyaret eder. Bir gece rüyasında bir meleğin kendisini cennette bir gül bahçesine götürdüğünü görür. Bu bahçede ellerinde kadehler olduğu halde oturmakta ve dünyada yaşadıklarından bahsetmekte olan bir çift görür. Onları tanımayan Zeyd, onlara hizmet eden ihtiyara çiftin kim olduğunu sorar. İhtiyar da bunların isimlerinin Leylâ ile Mecnûn olduğunu, dünyada çektikleri sıkıntı ve eziyetlerden dolayı bu mertebeye kavuştuklarını söyler. Zeyd gördüğü rüyayı herkese anlatır. Halk, Zeyd'in rüyasıyla iki âşığın cennette olduğunu öğrenir.

2.2.2.2. Mesnevide Geçen Ara Hikâyeler

Edebiyatta hacimli eserlerde monotonluğu kırmak ve okuyucuyu hikâyeden koparmamak için ana olayın akışına yardımcı ara hikâyeler yerleştirilir. "Diğer geleneksel tahkiye türlerinde (masal, halk hikâyeleri, meddah hikâyeleri vb.) olduğu gibi mesnevilerin de ortaya çıktıkları dönemde toplumun anlatı ihtiyacını karşıladıkları kabul gören bir görüştür" (Kekeç, 2017: 187). Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisi, tek bir ana olaya sahip bir aşk

mesnevisidir. Tek bir konu üzerinden yazılan binlerce beytin, okurun dikkatinin dağılmasına, sıkılmasına sebep olabileceği düşüncesiyle şair zaman zaman bu ana olay etrafında gelişen farklı olaylardan veya duruma uygun kısa hikâyelerden bahsederek okuyucunun dikkatinin diri kalmasına ve eserin sanat gücünün artmasına gayret etmiştir.

Lârendeli Hamdî eserinde Nizâmî'deki gibi vaka zincirine çerçeve vaka özelliği taşıyan üç hikâye yerleştirmiştir.

Bu hikâyelerin Nizâmî'den tercüme yoluyla alındığını belirtebiliriz. Çünkü hikâyelerin olaylar arasında zikredilişi ve içeriği Nizâmî'deki gibi aynıdır. Ancak Nizâmî'nin eserinde mevcut olan “Keklik ile Karınca” hikâyesi Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinde bulunmaz. Mecnûn hayvanlarla arkadaşlık kurduktan sonra hayvanların ona nasıl hizmet ettiklerini ve sevgi duyduklarını ifade ettikten sonra aynı anlamı taşıyan (3370-3423) beyitler arasında “Merv Padişahı ile Vezir” hikâyesi, (3734-3756) beyitler arasında “Padişah ile Zâhit” hikâyesi, son kısımlarda ise (4408-4457) beyitler arasında “Zeyd ile Zeynep” hikâyesi anlatılmaktadır.

2.2.2.2.1. Merv Padişahı ile Vezir

Lârendeli Hamdî, Mecnûn'un hayvanlarla arkadaşlık kurduktan sonra hayvanların ona nasıl hizmet ettiklerini ve sevgi duyduklarını ifade ederek, (3370-3423) beyitleri arasında “Merv Padişahı ile Vezir” hikâyesini zikreder. Bu hikâye mesnevide Mecnûn'un dilinden anlatılır. Lârendeli Hamdî bu bölümde Merv şehrinin hükümdarının yırtıcı ve son derece vahşi köpekleri olduğundan ve kime sinirlense bu köpeklerin önüne atıp parçalatmasından bahseder. Hayvanların Mecnûn'a gösterdikleri dostluğu ve sadakati bu hikâye ile izah etmeye çalışır. Lârendeli Hamdî, duruma uygun olan bu hikâyeyi Nizâmî'den almıştır:

Geçmiş dönemlerde Merv'de bir padişahın zincirlere bağlı son derece azgın ve yırtıcı köpekleri varmış. Cezalandırmak istediği kimseleri azgın köpeklere atarak parçalatmış. Padişahın nedimlerinden hünerli ve akil bir genç varmış. Bu nedimin en büyük korkusu, günün birinde kıymet bilmez padişah tarafından bu yırtıcı köpeklere atılmasıymış. Akıllı nedim tedbir alayım düşüncesiyle her gün bu yırtıcı köpeklerle yakınlık kurar ve onları besler. Böylece köpekleri kendisine alıştırıp onlarla dost olmuş. Gerçekten günün birinde padişah, yoktan yere nedimin köpeklere atılarak öldürülmesini emreder. Ancak köpekler yakınlık kurdukları ve kendilerini besleyen bu gence dokunmazlar. Padişah ertesi gün yaptığına pişman olunca köpeklerin onu nasıl

parçaladığını sormuş. Yanındakiler, gencin keramet gösterdiğini, köpeklerin ona dokunmadıklarını söylerler. Genci hemen yanına çağırıp özür dileyip hayatta kalmasının sebebini sorar. Genç, köpekleri beslemesi ve yaptığı iyiliklere karşılık olarak, köpeklerin de iyilikle karşılık verdiğini ama şahın yaptığı hizmetlerin karşılığı olarak kendisini ölümle cezalandırdığını söyler. Padişaha nasihatler verir. Hatasını anlayan padişah gaflet uykusundan uyanır ve yanlış uygulamalardan vazgeçer.

Lârendeli Hamdî, bu hikâyeyi neden anlattığını açıkladığı kısmı da tercüme etmiştir: “Bu hikâyeden maksadım şudur:” Mecnûn’un çöldeki hayvanları gece gündüz beslemesi ve böylelikle o vahşi hayvanların kendisi ile arkadaş olmalarından ötürü halkın kendisini ayıplaması ve korku duyması dolayısıyladır. Lârendeli Hamdî’nin, yapılan her iyiliğin bir gün beklenmedik bir anda karşılığının alınabileceğini bu hikâyeyle izah etmesi güzeldir. Nitekim hikâyede Mecnûn ile Leylâ buluştuklarında onları halkın bakışlarından ve müdahalesinden bu vahşi hayvanlar korumuştur.

2.2.2.2.2. Padişah ile Zâhit Hikâyesi

Lârendeli Hamdî ‘Padişah ile Zâhit Hikâyesi’ni Nizâmî’nin eserinden almıştır. Mecnûn’un dayısıyla görüştüktan sonra onun getirdiği yemeklerden yemeyip hayvanlara vermesi üzerine Mecnûn’un nasıl kanaatkâr birisi olduğunu göstermek için (3734-3756) beyitleri arasında Padişah ile Zâhit hikâyesini zikretmektedir.

Geçmiş dönemlerde cihanda eşi benzeri olmayan bir padişah varmış. Bir gün gezerken harap bir mabed görür ve yanındakilere içinde kimin yaşadığını sorar. Etrafındakiler de burada çok meşhur bir zahidin yaşadığını söylerler. Padişah hayretler içerisinde “Böyle bir adam bu harap yerde ne için oturur; ne yer, ne içer, nerede yatar?” diye sorar. “İnsanlardan uzak durur, uyumaz, yemez, dünya ile alakasını kesmiştir, böyle sabredip oturur” diye cevap verirler. Padişah, mabeyincisini göndererek zahidi çağırır. Mabeyinci, zahidin yanına gelince “Ey dünyadan ilgisini kesip bu viranede ömür tüketen, bir kimsen yok, ne yiyip içiyorsun?” diye sorar. Zahit “ceylanlardan arta kalan otlardan yerim” der. Mabeyinci, zahidin bu viranede ot yiyerek yaşadığını öğrenince gurura kapılır ve ona: “Eğer sen de benim gibi padişaha hizmet etseydin, ot yemekten kurtulurdun” deyince zahit “Bu yanlıştır, bence bu ot bal şerbetinden daha lezzetlidir, eğer sen bu ota rağbet etsen padişaha hizmetkarlık etmezsin” cevabını verir. Konuşmaları dinleyen padişah atından inip zahidin ayağına kapanarak kendisinden af diler ve hayır duasını alır.

Lârendeli Hamdî, bu hikâyeyi neden anlattığını açıkladığı kısmı da tercüme etmiştir: “Bu kıssadan maksadım, kanaat hasletini belirtmektir.”

Bu hikâyedeki zahit ile Mecnûn, karakter olarak benzeşmektedir. Mecnûn, hikâyenin ilerleyen bölümlerinde vuslatı değil vahdeti arzulayan bir karaktere bürünüp dervişliğe adım attığı yavaş yavaş okuyucuya hissettirilir.

2.2.2.2.3. Zeyd ü Zeyneb Hikâyesi

Hikâyenin sonunda (4408-4457) beyitler arasındaki Zeyd ile Zeynep hikâyesi, Nizâmî'deki gibidir. Sevdigine kavuşamayan ve aşk acısına aşına olan Zeyd, Leylâ'nın yakın arkadaşı olup iki sevgili arasında arabuluculuk görevini üstlenmektedir. “Zeyd ü Zeyneb kıssası Şair-i İlhakî'nin” (Levend, 1959: 11) Nizâmî'ye yaptığı eklemelerdendir. Lârendeli Hamdî, kıssayı İlhakî'nin işleyişine sadık kalarak almıştır:

Temiz yaratılışlı, hüner sahibi, fakir bir genç olan Zeyd, amcasının kızı Zeynep'i sevmektedir. Zeyneb de onu sevmektedir. Zeyd'in fakirlikten başka bir ayıbı yoktur. Ancak vasisi olan amcası, Zeyd'in istediği şahsî parasını da kızını da vermez. Ondan kurtulmak için Zeyneb'i Zeyd'e değil de varlıklı birine verir. Bu acı, Zeyd'i, Mecnûn gibi bela zincirine tutsak eder ve Zeyd yemekten uykudan kesilerek deli gibi çöllere düşer. Sonra Leylâ vü Mecnûn'un arasındaki mektuplaşmada aracılık yapar.

Lârendeli Hamdî'nin hikâyeden asıl kastı Zeyd gibi tabiat olarak Mecnûn'a denk görünen karakterlerin bile aşkta onunla boy ölçüşemeyeceğini gözler önüne sermek, Mecnûn'un aşkının farklılığını ve kutsiyetini vurgulamaktır. Zeyd de Selâm-ı Bağdâdî gibi Mecnûn'un tam aksine yemekten içmekten sakınmayan, aşkla bütün bunların bir arada yürüyebileceğini zanneden bir karakter olarak çizilir.

Eserde yer alan, olay içinde olay anlatma esasına dayalı ve kendine ait farklı kişi, yer ve zaman öğelerine sahip bu üç küçük hikâye, eserin sanat değerini yükseltmesinin yanında mesnevi türü ile ilgili süregelen mesnevi-roman ilişkisi⁸ açısından da dikkat çekici bir durumdur. Lârendeli Hamdî, modern/postmodern

⁸Mesnevi-roman ilişkisine dair ayrıntılı bilgi için bk.: Kekeç, İ. (2017). “Tür Edebiyatında Mesnevi ve Roman İlişkisine Dair Görüşler Üzerine Bir Değerlendirme”, *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi Gelenek ve Postmodernizm Özel Sayısı*, s. 186-194. – Aktaş, Ş. (1983). *Roman Olarak Hüsn ü Aşk, Edebiyat ve Edebi Metinler Üzerine Yazılar*, Kurgan Edebiyat Yayınları, ss. 368-38, Ankara. – Kahraman, M. (2011). *Leylâ vü Mecnûn Romanı*, Akçağ Yay., Ankara.

romanlarda da kullanılan bu teknik ile eserine estetik katmıştır. Bununla beraber eserin okuyucu gözünde inandırıcılığını artırmış ve onu hikâyeye sıkı sıkıya bağlamıştır.

2.2.2.3. Tahkiye Özellikleri

2.2.2.3.1. Bakış Açısı

Lârendeli Hamdî eserini hâkim bakış açısı (Tanrısal Anlatım Yöntemi) ile kaleme almıştır. Hâkim bakış açısında anlatıcı her şeye hâkim bir konumda bulunmaktadır. 5441 beyit olan eser, gerçekten de mekân, zaman ve şahıs kadrosu açısından oldukça hacimli bir mesnevidir. Şair, asıl kahramanlar dışında pek çok karakteri tanıtmakta, birçok farklı mekânda gezdirmekte, insanların doğduğu ve öldüğü geniş bir zaman diliminin kronolojik seyrine şahit tutmaktadır.

Hâkim bakış açısıyla kaleme alınan eserlerde yazarın vücut verdiği itibarî bir varlık hikâyeyi anlatma işini üzerine alır. Anlatıcı, karakterlerin sadece geçmiş yaşantıları hakkında bilgilere sahip değildir; o, Leylâ ile Mecnûn'un rüyalarına bile vakıf birisi olup bütün ayrıntılarıyla anlatabilecek durumdadır. Hatta, rüyanın görülmesi anında, rüya ikliminde yaşadıklarını muhakeme eden Mecnûn'un zihninden geçen şu sözler (Kütük, 2002: 152) bile anlatıcının bilgisi dahilindedir:

Tefekkür kıldı kim yâ Rab bu hâlüm

Düşüm midür 'aceb yoḥsa ḥayâlüm (962)

Lârendeli Hamdî eserinde hâkim bakış açısının yanında mektuplardan ve iç monologlardan da istifade etmiştir.

2.2.2.3.2. Kişiler

Kays (Mecnûn): Vakanın etrafında teşekkül ettiği en önemli figür olarak karşımıza çıkan kahraman, dünyada kavuşmak istemeyen ya da mutlu olmayı düşünmeyen biri olarak tanıtılır. Bu ruhsal bozukluğun temelinde bize göre Fuzûlî'nin bir beytinde ifade ettiği gibi: İhtimâl-i hecr teşvişine değmez zevk-i vasl / Vasl kim var anda hicrân ihtimâli n'eylerim. (Ayrılık ihtimali içeren bir kavuşmaya kavuşma bile demem ve ben onun istemem; istediğim kavuşma peşi sıra ayrılık gelmeyendir ve o kavuşma bu dünyada olmaz). Belki de Mecnûn ayrılık ihtimali bulunduğu için kavuşmayı bu dünyada değil diğer tarafa bırakmıştır. Nitekim Zeyd'in hikâyesinin sonlarına doğru rüyasında gördüğü manzara bu düşünceyi teyit etmektedir. Leylâ'nın vefatıyla beraber büsbütün yaşama isteğini kaybeder ve ölme arzusu doruğa çıkar ve gerçeğe dönüşür. Bu ölümle beraber görülüyor ki

Mecnûn, bütün mücadele gücünü Leylâ'dan aldığı apaçık ortadadır. Tıpkı Nev'î'nin Ferhâd için sarfettiği beyitteki gibi:

"Ferhâd'a öz vücûdu dağlarca hâil idi

Yoksa değildi âciz ol Bîsûtûn elinden"

Ferhâd için en büyük engel, dağlar değil, kendi öz benliği idi. Yoksa o Bî-sütun dağının karşısında çaresiz değildi (Sefercioğlu, 2020).

Nev'î'ye göre dağın büyüklüğü Ferhâd için mesele değildi. Ferhâd'a engel olan nefsiydi. Ferhâd'ın bütün çabası Şîrîn'e kavuşmak içindi. O da tıpkı Leylâ'nın ölüm haberini alınca ölmek isteyen Mecnûn gibi Şîrîn'in ölüm haberini alır almaz dağı delmeyi bırakarak kendini taşlara vura vura intihar etti. Bu bağlamda iki karakterin uyuştugu görülmektedir.

Mecnûn hadiselerin etrafında geliştiğini gördüğümüz birinci derecedeki kahraman durumundadır. Mesnevinin şahıs kadrosundaki diğer bireyler onunla olan ilgilerine göre önemli ya da önemsiz bir konumda yer alırlar. Doğumuyla birlikte kendisine verilen isim Kays'tır. Ancak, rüyasında âşık olduğu Leylâ'ya kavuşamayıp çılgına dönmesinden dolayı kabilesi ona "Mecnûn" lakabını vermiştir.

Ṭarîḳ-ı 'aḳldan çün geldi bîrûn

Ḳābile ṭaḳdılar adını Mecnûn (1359)

Mesnevide bu beyitten sonra Kays ismi kullanılmaz, Kays daima Mecnûn ismiyle zikredilir. Kays'ın bu yeni ismi daha doğrusu maskesi için İsviçreli psikiyatr Carl Gustav Jung "persona" sözcüğünü kullanmaktadır. İnsanoğlunun uygarlaşma süreci, insan ve toplum arasında, onun nasıl görünmesi gerektiği konusunda ve birçok insanın arkasına gizlenerek yaşadığı maskenin oluşması konusunda bir uzlaşma getirir. Jung, bu maske için, bir zamanlar eski çağ askerlerinin oynadıkları rolü belirtmek için giydikleri maskenin adı olan "persona" sözcüğünü kullanmayı uygun görmüştür (Fordham, 1997: 58). Kays, babası tarafından sağlam bir kaleye hapsedilen Leylâ'yı bir daha göremeyeceğini öğrenince "dünya başına karanlık" olur. Duygusal ısı, Kays'da ölçüsünü aştığı için akıl devre dışı kalır. Böylece adı Mecnûn'a çıkar.

Kays, artık mecnûn (deli) olmuştur. Mecnûn, Kays'ın "personası" yani maskesidir. Kays, iç benliğini diğer insanların düşüncelerinden korumak için delilik maskesine sığınır. Böylece Mecnûn içsel bir dönüşüm yaşamaya başlar. Kendisine seçtiği persona olan delilik ile Kays'ın özdeşleşmesi, onun içsel dönüşümü

gerçekleştirmesinde yardımcı olacak ve Mecnûn'u ilahî aşka ulaştıracaktır. Mecnûn personası bir iç ışık olarak düşünülebilir. Bu iç ışık, nihai hakikate giden kahramana yol gösterir (Schimmel, 2004: 22).

Persona, geçici olmasına rağmen Kays bu kimlik ile ölür. Mecnûn kimliğini, iki devreye ayırmamız gerekir. Mecnûn'un ayrılış aşamasındaki personası beşerî aşktır ve geçicidir. Erginleşme ve dönüş safhasında ise mecnûn[luk] artık Kays'ın asıl kimliği olur ve kalıcıdır. İlk evre içerisinde “*mecnûn*” kelimesinin ilk harfi küçük harfle, ikinci evrede büyük harfle yazmamız gerekir.

Mecnûn, psikolojik bir derinlik taşıyan idealize edilmiş bir karakter olduğu için daima iyidir, ondan kötülük beklenilmez. Rüyasında ve gerçek hayatta sergilemiş olduğu kerametlerden dolayı kendisine duaları kabul edilen bir derviş rolü verilmiştir.

Mecnûn, ortaya koyduğu her davranışıyla kendi içinde bir çatışma yaşar. Karmaşık yapısı onu tek yönlü bir karakter olmaktan çıkarır çok yönlü bir karakter haline getirir. Leylâ'ya olan aşkını ailesinin sahip olduğu servete değişmesi, sahip olduğu rahat koşulları terk edip çölde yabanî hayvanlarla yaşamayı seçmesi, Kâbe'de Allah'a aşktan kaynaklanan sıkıntılarını artırması için dua etmesi, nihayet Leylâ öldükten sonra ölümü arzulaması onun karmaşık karakterini dışa yansıtan önemli hadiselerdir.

Leylâ: Cesur ve aşkına sadık bir sevgili karakterini temsil etmektedir. Sabırlı ve anlayışlı bir kişilik sergiler. Aile zoruyla evlendirildiği İbn-i Selâm'ı kendisine yaklaştırmamakla Mecnûn'a olan sadakatini gösterir. Sevdiği uğruna ailesini ve kabilesini karşısına alan, yeri geldiğinde Kays'ı sevdiğini yüzlerine söylemekten çekinmeyen bir bireydir. Mecnûn'un aşk yüzünden kendisini kaybedip çöle düşmesine nazaran Leylâ, Mecnûn'a olan aşkından dolayı iradesine sahip çıkıp aşkı uğruna mücadelesini sürdürmüş, en sonunda aşk ve kederin vermiş olduğu hastalıktan dolayı hayatını kaybetmiştir.

Mehmet Kaplan da Leylâ'yı içinde bulunduğu durum ve ruh hali itibarıyla Mecnûn'dan daha gerçekçi bir tip olarak değerlendirir (Kaplan, 1985: 155). Arap efsanelerinde Leylâ'nın rolü, Mecnûn'un rolüne nazaran daha zayıftır. (Turgut, 2014: 7). Bir başka deyişle Lârendeli Hamdî'nin anlatımında baştan sona Leylâ'nın kişiliği Mecnûn'a göre daha vakarlı ve mücadeleci olarak yansıtılmıştır. Leylâ'nın derdi, kendi deyimiyle Mecnûn'unkinden kat kat fazladır; ancak asla yaşamında kendini

kaybetmemekte, ümitsiz olmamaktadır. Leyla'nın samimi aşkı ile baskıcı toplumun gelenek ve kuralları arasında yatışmaz bir kavga vardır (Alizâde, 1941: 85). Şüphesiz Leyla'nın durumu, her ne kadar Mecnûn'a olan aşkı bütün belirtileriyle günden aydın ortada olsa da, Mecnun gibi ortalığa dökmeyip aşk sırrını görünüşte yabancılardan gizlediği, bu nedenle Lârendeli Hamdî'nin deyiimiyle gönlünde sakladığı sırrı yalnızca ölüm döşeğinde annesine açmakta oluşuyla mazurdur.

V. Holbrook'un Leylâ'yı sadece biçim olarak algılatığı şu görüşü eksiktir: Leylâ Mecnûn'un Tanrı eğretilmesiydi; sonunda Mecnûn sevdiği göstergeyi onun gösterilenine ulaşmak için geride bırakmıştı: Kız Tanrı'nın insan kılığına girmiş haliydi ve Mecnûn Leylâ'yı biçimsel bir kılıf diye reddetmişti (Yılmaz ve Gezer, 2018: 12). Gerçekten de o, biçim yahut cisimdir. Ancak hikâye boyunca o da Mecnûn kadar hatta ondan daha gerçek planda (Araslı 1958: 36) kendisini var etme ve tamamlama çabasını taşıyan bir cisimdir. Bu aşk uğrunda, Mecnûn'dan daha önce canı veren de o olur.

Lârendeli Hamdî'nin eserinde kahramanlar aşklarını saf ve temiz yaşamakla türlü nitelikler kazanırlar. Leylâ vü Mecnûn'un öleceklerini önceden hissetmeleri (4724) veya istedikleri zaman can vermeleri bu meziyetler cümlesinden sayılabilir. Bu aynı zamanda bu saf ve temiz aşka ilâhî bir suret kazandırmak gayretinin belirtisi olduğu da söylenebilir (Kütük, 2002: 163).

Son olarak Lârendeli Hamdî tıpkı takip ettiği Nizâmî gibi Arap kaynaklarının anlatımının aksine hikâyenin karakterleri arasında Leyla'ya öncelik vermiştir. Nizâmî gibi işe Arap kaynaklarında "Mecnûn ve Leylâ" olarak geçen ismi "Leyla ve Mecnûn" diye değiştirerek başlamıştır.

İbn-i Selâm: Hünerli ve soylu bir Arap beyi olarak tasvir edilir. Güzelliğinin methini duyduğu Leylâ'ya görmeden tutulur. Bir süre sonra evlendiği Leylâ, yüzüne karşı Mecnûn'a olan aşkını haykırır ve yüzüne tokat atar. Çaresiz kalan İbn-i Selâm, Leylâ'yı uzaktan seyretmekle yetinir. Fakat bu ayrılığın sonunda dermansız bir hastalığa yakalanır ve çok geçmeden bu dünyadan göç eder.

Leylâ'nın Babası: Son derece inatçı ve silik bir karakterdir. İşin ucunda kızının mutsuzluğu dahi olsa geleneklere sıkı sıkıya bağlı bir rolü bulunmaktadır. Kızını Mecnûn'a vermeyişi ve akabinde ısrarı sonucu kabilesini savaşa sürüklemesi hikâyeye seyrine etki eden ana olaylardandır.

Muhammed Vele, Leylâ'nın babasının kızını Mecnûn'a vermeyiş sebebini bir Arap adeti olarak görüyor. "Aralarında mu'âşaka vuku bulan kimseleri yekdigere tezvic eylemek inde'l-arab 'âr-ı azîm ve akbah-ı me'ayib olmakla her ne kadar Mecnûn'un pederi maiyeti ricalinden ve akrabasından birkaç kimse alarak Leylâ'nın pederine müracaatla istedi ise de Leylâ'nın pederi sözünü tamamlamaya fırsat vermeden yemin ederek 'Vallahi ben falan kimse kızını bir âşık mecnuna vermiştir' dedirtmem diyerek reddetmiştir" (Güler, 1999: 3). Bu düşüncüyü yansıtan beyitler bulunabilirse de bize göre asıl sebep, Mecnûn'un aile reisliği sorumluluğunu taşıyamayacak durumda olmasıdır.

Mecnûn'un Babası: Mesnevide ismi anılmaz. Cömertliği ve zenginliği ile şöhret bulmuş mert bir kimsedir. Yaptığı bütün adak ve iyiliklere rağmen bir evlat sahibi olamamıştır. Bir gün yolda yürürken rastladığı bir Pîr, kendisine bir ayva ikram eder. Meyveyi yedikten sonra çocuğu dünyaya gelir. Gözünden sakınarak büyüttüğü evladının Leylâ'ya duyduğu aşkın esaretinden kurtarabilmek için hikâye boyunca çırpınır durur. Bütün çabalarına rağmen yuvasına döndürmeyi başaramadığı evladını son çare olarak Kabe'ye götürmesi de fayda sağlamayınca derin bir üzüntü içinde hayata gözlerini yumar. Fedakâr ve oğlu için elindeki bütün imkanları kullanmaktan çekinmeyen bir karakteri simgeler.

Mecnûn'un Annesi: Fedakâr anne, meczup olmasına rağmen oğlunu her kararında desteklemiştir. Mecnûn'un eve geri dönmesi ve Leylâ'yı alabilmesi için çok çabalamıştır. Kays'ın çocukluk dönemi hariç hiçbir zaman gün yüzü görmeyen eserin en trajik kahramanlarından birisidir.

Leylâ'nın Annesi: Kızının hislerini anlamayan, anlamadığı halde çevrenin ve geleneğin vermiş olduğu baskılar neticesinde Leylâ'yı kınayan ve sürekli nasihatlerde bulunan bir karakterdir. Eserde, kocasının almış olduğu kararları onaylayan ve bu çerçevede kızına yol göstermeye çalışan bir karakteri simgeler. Hikâyenin sonlarına doğru Mecnûn'a Leylâ'nın ölüm haberini verme vazifesi bu karaktere verilmiştir.

Velî: Eserde harabelerde yaşayan, insanlardan beklentisi olmayan sürekli ibadet halinde bir velî olarak tanıtılır. Mecnûn'un dünyaya gelmesi, Sultan'a sunduğu ayva ile gerçekleşir. Belî yaşlılıktan bükülmüş ve her tavrıyla bir Hak yolcusu olduğu açıktır. Kays'ın doğumundan sonra kendisini bekleyen hazin sonu da Kays'ın babasına bildiren kişidir. Velî, babaya Kays'ın ilerde kendini aşk yüzünden kaybedeceğini ve isminin Mecnûn şeklinde şöhret bulacağını söyler.

Nevfel: Eserde zengin ve ordusu bulunan bir sultan olarak tanıtılır. Aşk ve aşıklaşma vakıf olduğu için bir av esnasında rastladığı Mecnûn'un hikâyesinden etkilenip kendisine yardım etmek istemesiyle olaylara dahil olur. Leylâ'nın kabilesiyle ilkini kaybedip ikincisini kazandığı savaflara girişir. Savaş esnasında Mecnûn'un düşman ordusunun lehine dua etmesi Nevfel'e Mecnûn'un tuhaf biri olduğunu düşündürür. Nihayet bu düşünce ettiği yeminden vazgeçmesine sebep olur. Leylâ'nın kabilesi ile girdiği ikinci savaşı kazanmasına rağmen, fikir değiştirip Leylâ'yı Mecnûn'a vermekten vazgeçmesi vakanın gidişatına etki eder.

Dilenci Kadın: Leylâ'yı görmenin yolları arayan Mecnûn'un çölde rastladığı dilencilik yaparak geçimini sağlayan yaşlı bir kadındır. Leylâ ile Mecnûn'un bir araya gelmesinde arabulucu olarak tasvir edilmiştir. Mecnûn, bu kadının yanında dilenci rolüyle Leylâ'nın kapısına kadar gidebilmiştir.

Selim-i Amirî: Hikâyede Mecnûn'un dayısı olarak tanıtılır. Bu dayı zengin, cömert ve yeğenine karşı oldukça şefkatli bir kimsedir. Mecnûn'la yakından ilgilenir; yiyecek, giyecek getirir, bütün ihtiyaçlarını karşılar. Mecnûn'un sorması üzerine, annesini yanına getirip görüşmelerini sağlar. Annesinin ölüm haberini de Mecnûn, dayısından öğrenir.

d- Zeyd: Leylâ ile Mecnûn arasında haberleşmeyi sağlayan yakın dostları aynı zamanda Leylâ'nın komşusudur. Babasından kalan malları gasp eden amcasının himayesinde yoksul bir yaşam sürmüştür. Yoksulluğundan dolayı sevdiği kız başkasıyla evlendirilince büsbütün kendisini kaybeder. Bundan dolayı Mecnûn gibi ailesinden, kabilesinden uzaklaşır. Leylâ, onun halinden anlar ve aşk derdine düşen bu zavallıyla zaman zaman yanına çağırarak dertleşir. Leylâ'nın zorla evlendiği kişi olan İbn-i Selâm'ın ölüm haberini Mecnûn'a haber veren de Zeyd'dir. Okuyucu, hikâyenin sonunda Leylâ ile Mecnûn'un ölümden sonraki durumları hakkında Zeyd'in görmüş olduğu rüya aracılığıyla bilgi sahibi olmaktadır.

Selâm-ı Bağdâdî: Bağdat'lı, şiirden ve aşktan anlayan birisidir. Her tarafa yayılan Mecnûn'un şiirlerini duyup beğenir. Mecnûn'un yanına Necd Dağı'na gelip şiirlerini ezberlemek ister. Fakat şartların zorluğu ve getirdiği yiyeceklerin tükenmesiyle birlikte ezberleyebildiği şiirlerle beraber oradan ayrılır.

Selâm-ı Bağdâdî de tıpkı Zeyd gibi Mecnûn'la aşk konusunda kıyaslanan karakterlerdendir. Bu iki tip yaşamın olağan akışında aşk ve dünyevî ihtiyaç ve arzuların beraber yürüyebileceğini zanneden bir tip olarak tasvir edilir.

Bu karakterler dışında fonksiyonu az olan kahramanlar da bulunmaktadır. Bunlar yer yer hikâyeye dahil olan fakat olayların seyrine etkisi az ya da hiç olmayan tiplerdir. Bunlar: Dadı, bakıcı, Mecnûn'un sünnetine katılan kalabalık, Mecnûn'un okul arkadaşları, ders hocası, Kays'ın akrabaları, Leylâ ile Mecnûn'n arkadaşları, avcı ve tabiptir.

2.2.2.4. Sosyal ve Kültürel Unsurlar⁹

Klâsik Türk şiirinin sürekli eleştirildiği unsurlardan biri de “gündelik hayattan kopuk olduğu” suçlamasıdır. Halbuki mesneviler, bu çerçevede insana ve hayata dayalı betimlemelerin sıkça kullanıldığı nazım türleridir. Mesneviler, Klâsik Türk şiirinde olaya dayalı metinlerin ifade gücünü yansıtmaları bakımından ayrı bir önem arz etmektedirler. Bu bölümde öncelikle Klâsik Türk şiirinin esasında gerçek hayattan uzak durmadığını, kendisine yöneltilen ithamların aksine dönemin toplumsal fotoğraflarını yansıtmaları açısından en önemli kaynaklardan biri olduğunu göstermeye çalıştık.

2.2.2.4.1. Toplum Yapısı

Leylâ vü Mecnûn mesnevisi kabile geleneğinin sürdürüldüğü sosyal zemine dayanmaktadır. Kabileyi yönetme görevi, bilindiği üzere kabile beyine aittir.

Hikâyenin başında, toplum yapısının kabile olduğu açıkça belirtilir. Eserde Mecnûn'un babası tasvir edilirken, onun sosyal statüsü ve yaşadığı cemiyet içinde bağlı bulunduğu topluluk rolü temayüz ettirilmiştir (Mohamed, 2004: 264). Kabilenin bireyleri bezdiren katı bedevî gelenekleri de yansımaktadır.

Ḳabâyilden ‘Arab içinde ol ḥān

Şeh idi ‘Amirîler üzre yek-sân (735)

Leylâ'nın, babasının isteği üzerine kaleye hapsedilmesinin perde arkasında da aynı toplum yapısının yansıması vardır. Annesi, Leylâ'ya, kabile içinde kız çocuğunun

⁹ Bu bölümün yazımında ve çerçevesinin oluşturulmasında Belal Saber Mohamed Abd El Maksoud (2004). “*Leylâ vü Mecnûn Mesnevisinin Arap, Fars ve Türk Edebiyatı'nda Ele Alınış Biçimi ve Lârendelî Hamdî'nin Eseri*”, İst. Üniv. Sos. Bil. Enstitüsü, İstanbul. adlı doktora tezi esas alınmıştır.

yerini hatırlatarak, yapılan dedikoduların önünü kesmek için nasıl hareket etmesi gerektiğini anlatır.

Böylece kadının o dönemde toplum içindeki yerini bir kadının ağzından öğrenmiş oluruz. Kız çocuğu annesinin fikrine göre asla aşka ve âşıklığa yanaşmamalı bunlar bir kız evladı için uygun şeyler değil. Bin kişi sevse dahi kendisini, kız evlâdı bir kişiye bile gönül vermemelidir:

İşitdüm ben fülân kişiden anı
Ki 'ışkuñ haste kılmış bir cüvânı (1270)

Revā mıdur saña bu resme işler
Ki ta'n ide bize yād u bilişler (1272)

Biñ er 'ışkuñda tutkim mübtelādur
Saña ma'sūka olmak ne revādur (1275)

Kız evladı bu işlerden uzak durmadığı takdirde hem kendi adını hem de kabilesinin adını kötüye çıkarır. Böyle ar ve edep yoksunu bir kız olacağına hiç doğmaması daha evlâdır:

Şu duhter k'olmaya perdeyle mestür
Degüldür ellerüñ ta'nından ol dūr (1276)

Berî ola çü bir duhter hayādan
Anuñ toğmaması yegdür anadan (1277)

Ayrıca daha önceki bölümlerde de erkek evlat için bu durumlar sıralanmıştır. Şayet oğul, atalarını utandıracak veya başını öne eğdirecek durumlar içinde bırakıyorsa onun da doğmaması daha evlâdır:

Bir oğlan k'ola bed-ḥū iy qarındaş
Atası görmeye anuñ yüzün kâş (757)

Yaḥūd bir tıfl kim olmaya hoş ḥū
Yeg oldur kim anadan toğmaya o (758)

Çü ferzend ola bed-h*âh u hevâ-senc
Belâdur ataya vü anaya renc (759)

Ger oğluñ olsa vü dūrise bî-bāk
Neseble nāmuñi eyler senüñ hāk (760)

Kız çocuğunun hislerini dışarıya vuramaması, bunun toplum içinde bir namus meselesi olarak algılanması ve erkek çocuğun aşkını kolaylıkla belli ve ifade edebilmesi mesnevîde üzerinde önemle durulan bir mevzudur. Lârendeli Hamdî'nin mesnevisinin başında Mecnûn'un aşk konusundaki özgürlüğüne karşılık, Leylâ'nın aşkını korkudan dolayı inkâr etmesi ve açıkça ifade edemeyişi anlatılmıştır. Leylâ'nın aşkı uğrunda döktüğü gözyaşlarını saklamak için sabaha kadar ağlaması dolayısıyla ıslanan elbiseleri terlemesine, feryadını ise akrep sokmasına bağlar (Mohamed, 2004: 265). Gözyaşı ve feryadın bundan dolayı olduğunu söyler.

Gice hâlvet bulup ârāmgāhın
Oturup ağlar u arturur āhın (1256)

Ki āb-ı nergisinden ol semen-ber
Şabāh olunca kılar cāmesin ter (1256)

Bahāne eyleyüp dir ol şeker-leb
'Arağdan her kabam ıslandı bu şeb (1257)

Fiğāna başlasa hicr ile her şeb
Çığırur kim tenümi şokdı 'akreb (1262)

İdüp her lāhza bir dürlü bahāne
Döker yaş yirine kan ol yegāne (1263)

Leylâ, Mecnûn gibi kınanma testisini taş a çalıp aşkını haykırmak ister fakat bunu yaşadığı toplum içinde yapma şansı yoktur. Çaresizce gönlü yerine aklını dinler:

Hevesden diledi kim ol ğazāle
Sebū-yı nām u nengi taş a çala (1117)

Yine tutdı diyār-ı 'akla rāhı
'İnān-ı şabrına şaldı nigāhı (1118)

Kadınların vefasızlığına dair görüşler eserde iki bölümde geçmektedir; ilk olarak Mecnûn'a nasihat ederken babasının dilinden kadınların vefasızlığına dair şu cümleler dökülür:

Kimesneye vefâ kılmaz bu zen hiç
Zemîn-i şüreden bitmez semen hiç (1450)

İkinci bölümde ise Leylâ'nın İbn-i Selâm'la evlendiğini Mecnûn'a haber veren kadının dilinden Leylâ üzerinden hemcinslerinin vefasızlığına dair şu cümleler dökülür:

Olur bu mâh-rûlar bî-vefâ-ñ
Dağı bigâne kalb u âşinâ-rû (3017)

Bugün hûbân-ı 'âlem iy birâder
Kamudur birbirinden bî-vefâ-ter (3018)

Gözetmezler cihânda gayret ü nâm
Sıyup 'ahdi virürler düşmene kâm (3019)

Diker 'aşık nihâl-i mîve bâğa
Yidürür bâğbân bārını zâğa (3020)

Saña şimdi 'adūdür ol cefākār
Bilür 'âkıll ki kimdür 'avrata yār (3021)

Vefâsızdur bilürsin 'avratı çün
Nedür derdün senün bir 'avrat için (3022)

Degül bir biñ dağı olursa 'avrat
Kamu bed-'ahd olur u bî-mürüvvet (3023)

Vefâ levhi yazıldığı zamānda
Şıdılar hāmeyi nām-ı zenānda (3024)

Zenün ger şüretâ vardur vefâsı
Velî yokdur vefâsınuñ beķası (3025)

Ki bulsa senden özge mihribānı
Virür yolına cānı vü cihanı (3026)

Çü bir kaç gün ola anuñla mu'tād
Seni yüz yıllık olsañ eylemez yād (3027)

Genel olarak toplum aynasından baktığımızda kadın-erkek arasındaki farkı Leylâ'nın Mecnûn'a yazdığı mektuptaki ifadelerden daha net görmüş oluruz. Leylâ burada toplumun kendisinden beklediği iffetli tavrı göstermekle beraber bu durumdan hoşnut olmadığını da mektubunda dile getirir:

Hışar içre giriftār u muḳayyed
Nigeh-bānlar var eṭrāfumda bî-ḥad (3577)

Ne bir hem-rāzum ü ne hem-demüm var
Ne bir derdüm diyecek ādemüm var (3578)

Saña kim hüsreviñsin her kenāruñ
Gidersin ḳande çekse ihtiyāruñ (3579)

Ġamumdan özgeden pervā yimezsın
Ṭuyulursam n'ola ḥālüm dimezsın (3580)

Gehi şahrādasın gāhi cebelde
Gezersin göñlüñ olduğı maḥalde (3581)

Bu beyitlerden anlaşılacağı üzere erkek evlatlar kız çocuklarına nazaran duygularını daha rahat ifade etme ve yaşama hürriyetlerine sahiptir.

2.2.2.4.2. Dua-Beddua

Dua İslâm kültürünün bünyesinde vazgeçilmez öğelerindendir. Özellikle Müslümanların kıblesi olan Kâbe'de dilden dökülen dualar bu dinin mensupları için büyük bir önem arz etmektedir. Zira burada halis niyetle edilen duaların kabul olduğuna inanılmaktadır. Mesnevide dua motifi altı, beddua motifi iki defa kullanılır. Beddua duanın zıddı kötülük dileme anlamını karşılar. Eserde Mecnûn'un Nevfel'e etmiş olduğu beddua daha çok sitem dolu sözler mahiyetindedir. İkinci beddua ise Mecnûn'un Leylâ'nın mezarı başında kendisinin ölümü için sarf ettiği

sözlerdir. Bu sözler Mecnûn açısından bakılacak olursa Leylâ'ya kavuşmayı sağlayacağı için beddua değil dua hükmünde de sayılabilir.

a) Mecnûn'un babasının duası;

Çocuğu olabilmesi için dualar eder;

Dilerdi nesl ü peyvend içün ol şāh

Ḥudādan bir veled şām u seḥergāh (743)

Seḥerlerde münācāt eyler idi

Ḥudāya 'arz-ı ḥācāt eyler idi (745)

İderdi giceler Ḥaḳḳa niyāzı

Ḳıldı nāfile dünler namāzı (746)

Yine oğlunun şifa bulması için babası Kâbe'ye götürür. Orada yapılan dualarla ve bu niyetle çıkılan yolculuğun Mecnûn'un derdine derman olacağına inanır.

Alup yüz cehd ile Mecnûnı bile

Gönildi Ka'beye mîr-i ḳabîle (1883)

Yapışup ḥalkasına Ka'benüñ el

Tazarru' ḳıl Ḥudāya iy mu'allel (1891)

'İnāyet ḳıl baña iy Ḥayy-ı-Ġaffār

Ki bu şūrîdelikden ya'nî ḳurtar (1893)

b) Mecnûn Dua ve Bedduaları:

Mecnûn'un Kâbe'nin kapısının halkasına sarılıp ettiği duası kabul olur ve sevdiğine olan aşkı günden güne daha da artar:

Daḥı dirler dilüñi 'ışḳdan kes

Ne vech ile kesilür 'ışḳdan kes (1901)

Velî luṭf eyle sen iy Ḥayy u Mennān

Ziyāde it meylümi ol māha her ān (1917)

Nevfel'in Leylâ'nın kabilesine karşı girdiği savaşta, Mecnûn Leylâ uğruna savaşan ordunun kazanması için Allah'a yalvarır:

Dürişüp herkes itmekde kıtālî
Barışdurmakda Mecnûnuñ hayālî (2200)

Bu leşkerden sürer meydāna rahşî
Du‘ā eyler velî anlara yahşî (2208)

Mecnûn’u öldürmek için saldıran İbn-i Selâm’ın elleri havada asılı kalır ve sonra Mecnûn’un ettiği dualarla iyileşir:

Bular bu söz içindeydi ki nāgāh
Raķīb-i şūm u bed-kār oldu āgāh (4210)

Eline aluban bir tığ-ı bürrān
İrişdi hışmıla çün şîr-i ğarrān (4211)

Diledi k’ura bir tığ ol arada
Eli inmeyüben kaldı havada (4213)

Kılıcı bir eline daħı aldı
Hem ol daħı havā yüzinde kaldı (4214)

Du‘ā kılup bu sözden soñra ol abdāl
Anı ol derdden kırtardı derhāl (4224)

Kendisini Leylâ’ya kavuşturacağını vadeden Nevfel’in sözünde durmadığını sitem dolu sözlerle ifade eden Mecnûn’un sözleri tam olarak beddua olmasa da bu başlık altında verilebilir.

Meger bir gün ikisi şöyle halvet
Oturmuşlardı iderlerdi şöhet (2115)

Şarābıla hoş idüp demlerini
Sürerlerdi göñülden ğamlarını (2116)

Oķurlardı ğazeller ‘āşıkāne
Yoğ idi ğamdan anlarda nişāne (2117)

Bu hāl içre dil-i Mecnûna nāgāh
Güz̄er kıldı hayāl-i rūy-ı dil-ḥ^vāh (2118)

Yine ‘ışk āteşi virdi ḥarāret
Dili mülkin yine ğam kıldı ğāret (2119)

Didi sulṭāna k’iy mır-i ḳavī cehd
Bizümle böyle mi itmişdünüz ‘ahd (2120)

Ḳanı ol va‘de vü ‘özü ü dilekler
Ki yārı baña kılmışduñ muḳarrer (2121)

İrürmedün beni vaşl-ı ḥabībe
Şavurduñ ḥākümi bād-ı firībe (2122)

Firīb ü ālile ben mübtelāy
Getürüp ‘ahde kılmaduñ vefāy (2122)

Beni kılduñ meger maḳşūda bālīg
Ki geçdüñ oturursun şöyle fārīg (2123)

Şehā beñzer ki istersin helākum
Ki işitmezsin āh-ı derd-nākum (2124)

Degüldür sencileyin şāha lāyık
K’ide ḳavl itdügine bī-vefālık (2126)

Meded eyle ki düşvār oldu ḥālüm
Ḳarār u şabra ḳalmadı mecālüm (2127)

Hikāye sonunda Leylā hayata gözlerini yumduktan sonra Mecnûn kendisinin de ölmesi için beddua edip vefatını ister ve Leylā’nın ardından kendisi de ölür.

Beni ḳurtar ilāhī bu belādan
Belāyı ref[’] kılmış bir mübtelādan (5210)

Çıkarup bu kafesden murğ-ı cānı
Kenār-ı yārda vir āşiyānı (5211)

c) Abdāl'ın duası:

Hikâyenin başında geçen abdālın duları da şöyledir:

Meger kim reh-güzerden bir gün ol şāh
Geçerken bir ḥarābe gördi nāgāh (762)

Var içinde anuñ bir ṭurfe abdāl
Yüz urmuş ḥāke 'arz eyler Ḥaḳḳa ḥāl (763)

Zebānından ne kim iderse taḳrīr
Buyurduḡın yazardı ḳilk-i taḳḍīr (771)

Ḥalāyık der-peyince nitekim rūd
Yüz urup ḥāke iderdiler 'arz-ı maḳṣūd (772)

2.2.2.4.3. Yardımcı Pîr (Hızır) Motifi

Anlatma esasına bağılı anlatı türlerinde kahramanların destekçisi, uğradığı felaketten kurtaran veya manevi önderlik eden yardımcı karakterler bulunabilmektedir. Orta Asya bozkırlarında Türklerde topluma manevi önderlik yapan, toplumu kanalize eden, devrini aydınlatan, verdiği öğütleri ve öğütlü sözleriyle öldükten sonra dahi dilden dile dolaşan kişiler vardır. Ak sakallı ifadesi ile de belirlenen bu kişiler bilge tiplerdir. “Dede Korkut hem maddi hem manevi alanlardaki yiğitlikleriyle alperen tipinin Türk kültüründeki ilk temsilcisi ve örneğidir. Dede Korkut akıl, maneviyat, ululuk yönleriyle maddi gücün manevi güç ile bütünleştiği bir simge değerdir. Türk halk kültürünün önemli bir ögesi olan Hızır motifi, destanlarımızda destan kahramanına yol gösterip yardım eder. Hızır inancı halen halk arasında Hızır efsaneleri olarak anlatılıp varlığını ve yaygınlığını korumaktadır” (Yardımcı, 2019: 10).

Mesnevide bu motifle ilk olarak Kays'ın babasına ayvayı veren Pîr'le karşılaşırız. Bu Pîr'in verdiği ayva sayesinde dünyaya gelen Kays, Leylâ'ya duyduğu aşk yüzünden kendini kaybedince yine bir Pîr'den yardım istenir. Mecnûn'un babası, oğlunun bundan sonra gözyaşı dökmemesi ve yakasını yırtmaması için yardım diler. Pîr, babaya, oğlunun göz yaşı dökmemesi ve yakasını yırtmaması için oğlunun gözüne sevgilinin ayak bastığı topraktan sürmesini ve elbisesine sevgilinin köpeklerinden

birinin boynundan koparacağı bir tutam kılı boynuna dikmesini söyler. Baba bütün söylenenleri yapar. Gerçekten Mecnûn bu yapılanlardan sonra artık gözyaşı dökmez, ama bedenini parçalamaya başlar. Elini yakasından çeker, fakat bu sefer eteğini yırtmaya başlar. Sonuç olarak Mecnûn aşktan değil aşkın çılgınlığıyla sergilemiş olduğu bazı davranışları terk etmiştir.

2.2.2.4.4. Doğum

Hikâye doğu masallarında fazlasıyla rastlanan bir motifle başlar. Lârendelî Hamdî, eserinde klâsik mesnevilerde kullanılan motiflerin yanında masal ve destanlarımızda kullanılan motiflerden de yararlanmıştı. Kays yani Mecnûn'un babası bir oğlu olması için Tanrı'ya gece gündüz yalvarıp yoksul halk için kurbanlar kesmektedir. "Dede Korkut'ta Dirse Han Oğlu Boğaç Han Hikâyesinde" (Ergin, 1964: 4) ve "Bey Böyreğ Hikâyesi" (Alptekin, 1997: 102) gibi halk edebiyatı ürünlerinde rastladığımız bu yaygın motife, Lârendelî Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinde de rastlarız. Burada dikkat edilmesi gereken, kişinin toplum içinde ne kadar nüfuz sahibiyse neslini devam ettirme konusunun o kadar önemli olmasıdır. Ardından bırakacağı mal ve mülkün idaresi için evlat sahibi olmaları hayati bir önem taşımaktadır. Kays'ın babasının bütün adak ve niyazları bunun içindir:

Dilerdi nesl ü peyvend içün ol şâh

Hudâdan bir veled şâm u şehergâh (743)

Kıldı nevr ü kurbân u 'atâlar

İderdi çok tazarru'lar du'âlar (747)

Bununla birlikte yolu bir gün bir dervişin yaşadığı harabeye düşer.

Meger kim reh-güzerden bir gün ol şâh

Geçerken bir harâbe gördi nâgâh (762)

Var içinde anuñ bir türfe abdâl

Yüz urmış hâke 'arz eyler Hakkâ hâl (763)

Burada dervişin sunduğu bir ayva ile babanın dileği gerçek olur. Adını Kays koyarlar:

Eline şundı bir ayvâyı fi'l-hâl

Giderdi şâhdan ây vâyı fi'l-hâl (778)

Çün irişdi saña bu mîve-i hûb
Yaşınlarda bir ođluñ ola maħbûb (781)

Görürler pür hünerdür ol şeker-ħand
Ururlar adını Kays-ı hüner-mend (794)

Kays'ın küçükken güzellere tutkun olması ve onlardan ayrı kaldığında sürekli ağlama hali feraset sahibi insanlar tarafından ileride başına aşk tarafından bir musibet geleceği olarak yorumlanır:

Velî giryân idi ol tıfl dāyim
Degüldi dāyeye rām u mülāyim (802)

Çü bindi düş-ı māha ol şeker-nüş
Kodı ağlamağı vü oldı ħāmüş (811)

Muħarrer bildi her şāhib-ferāset
K'iriser 'ışkdan aña felāket (819)

Eserde Leylâ'nın doğumuna hiç değinilmez. Babasının tanıtıldığı bölümde güzelliğine vurgu yapılır:

Var idi şehlerinüñ bir kıızı hûb
Şacı cevġân-ı müşġin ġabġabı tōb (1019)

Kays'ın dünyaya gelişini farklı bir sebebe bağlayan ve Leylâ ile Kays'ı okulda karşılaştırmayan Lârendeli Hamdî, mesnevisinde ortaya çıkan kahramanların karşılaşma sorununu düş sahnesiyle ortadan kaldırır:

Çün işitdi atasından bu nakli
Hemîn pervāz kıldı murġ-ı 'aklı (911)

Țurup yatdı bu endişeyle ol māh
Uyurken bir 'aceb düş gördi nāġāh (915)

Çü Kaysı gördiler bu resme meftûn
Söze çekdiler anı arħun arħun (943)

Mecnûn'un rüyasında Leylâ'ya âşık olduğu gibi Leylâ'da rüyasında görerek Mecnûn'u âşık olur.

Meger bir gice yüz nâz ile ol mäh
Uyurken bir 'aceb düş gördi nâgâh (1047)

Çü dîdârına anuñ bakdı Leylî
Ayağına şu gibi akdı Leylî (1057)

2.2.2.4.5. Ölüm ve Yas Ritüeli

Ölüm, insanın doğmasıyla birlikte yaşam kadar önem taşıyan bir gerçektir. İnsanın kendisini etkili ve güzel bir şekilde ifadesi olan sanatın ve özellikle şiirin bu olguya uzak kalması elbette düşünülemez. Klâsik Türk edebiyatında ölüm unsuru hemen hemen bütün şairlerimiz tarafından işlenmiştir. Şairin dünyaya ve hayata bakışı ölüm düşüncesini şekillendirmiştir. İslam medeniyeti çerçevesinde eser veren Klâsik Türk şiirinde ölüm, genellikle muhasebe düşüncesiyle ele alınıp işlenmiştir. Yani şair, eserinde değindiği ölümü sorgulamaz. Ölüm hayat karşısında tek gerçektir ve şairin kaleminde ve kalbinde kabullenildiğinde huzur, reddedildiğinde ise hezeyan getirir. Tıpkı Sezai Karakoç'un dizelerinden Leylâ vü Mecnûn'un ölümü üzerine dökülen dizeler gibi...

"Anlatacaktım ölümlerini bir sonbahar eşliğinde

Bir kış güneşliğinde

Fakat baktım bu ölüm değil diriliştir

Tabiatı aşan bir bildiriştir" (Karakoç, 2010: 93).

Klâsik edebiyat içinde "ölüm" kavramı genellikle mersiyelere konu olmuştur. Mersiyelerde dünyanın geçiciliği, zamanın vefasızlığı, feleğin dönekliği, ölenin kaybindan duyulan acı, tutulan yas, ölene ait övgüler ve nihayet ölene rahmet, geride kalanlara sabır ve afiyet temennileri gibi bölümler yer alır (İsen, 1997: 23). Özellikle tasavvufî şiirlerde, insanların gaflete düşmemeleri için bir muhasebe unsuru olarak ölüm düşüncesinin sıkça vurgulandığı görülür. "Klâsik mesnevileri ele aldığımızda ölüm motifi genel olarak remel, muzari, hezec, müctes, hafif, münserih, serî ve karîb bahirlerinde söylenmiştir. Fars şiirinde en çok kaside tarzında yazılan mersiyelerde kıta, terciibend ve terkihibend şekilleri de kullanılmıştır. Mersiyede az rastlanan gazel türündeki şiirler Hümâm-ı Tebrîzî ve Hâfız-ı Şîrâzî'nin divanlarında bulunmaktadır" (Yazıcı, 2004: 218). Ele aldığı muhteviyat bakımından daha farklı bir yapıya sahip olan gazellere baktığımızda ise şairlerin ölümü, mersiyelerde olduğu gibi matem havasında değil, sevgili uğrunda yaşamına

son verme isteğini, halk inanç ve âdetlerini şiire yansıttığı alanlar olarak kullandığı görülmektedir.

Eserimizde mevcut olan mersiye gazel formatında kaleme alınmış olup sevgili için değil kahramanın babasının ölümü üzerine mezarının başında Mecnûn'un dilinden dökülmüştür. Motif bunun dışında eserde İbn-i Selam, Mecnûn'un annesi ve son olarak Leylâ'nın ölümü üzerine Mecnûn'un mezarı başında ölümü dilemesiyle işlenmiştir.

Ecel karşısında insanoğlunun çaresizliği insanı aciz bir durumda bırakmış ve bu acizlik isyan yerine derin bir kabullenişe doğru evrilmiştir. Ölüm karşısında tevekkül sahibi fertlerin sevdiklerinin yanında olmasını istemesi son demlerini huzurla geçirmek istemesindendir. Mecnûn' un babasının ve annesinin evlatlarının Leylâ'nın ise sevdiğinin son anlarında yanında olmasını istemesi bu yüzdendir.

a. Mecnûn'un Babasının Ölümü

Ömrünün sonlarına gelen ve evlat acısıyla takatten düşen Mecnûn'un babası, ölümünün yakın olduğunu hissedince oğlunun yanına Necd Dağı'na gider. İhtiyar ve üzgün baba, ölümünün yaklaştığını, son günlerinde evladının eve gelip yanında bulunmasını istediğini söylerse de Mecnûn, akılla kendisine çare bulunamayacağını, aşk şarabının tesiriyle sarhoş olduğunu ifade eder. Bu konuşmayla beraber ümidi kalmayan baba evladiyla vedalaşarak evin yolunu tutar. Birkaç gün içinde de hasta yatağında hayata gözlerini yumar:

Cihândan devşürüp büngâh u rahtı

Kuraram kabır eyvânında tahtı (3200)

Severdüm iki gözümde seni çok

Esen kal kim beni görmezsin artuk (3201)

Esen kal bir yire 'azm eyledüm ben

Ki yine gelmek olmaz ol seferden (3203)

Belâ vü miḥnet-ile düşdi bîmâr

Diri oldu iki gün ol dil-figâr (3207)

Ecel çıkup kemîninden zamānuñ
İşi bozdı vü düzdi işin anuñ (3208)

Çün āzād itdi murğ-ı ‘ulviyi dām
Maķām-ı şıdkda pes buldı ārām (3209)

Hevāyi idi cāñ tutdı hevāyı
Beden hākı idi hāk oldu cāyı (3210)

Mecnûn’un, babasının ölümünden sonra vicdan azabının da etkisiyle üzüntüsü artar. Derin bir pişmanlık yaşar:

Çü gördi hāke girmiş ğam-h^varını
Ĝam ile taşlara dökdi serini (3257)

Şu deñlü yaş döküp kıldı enini
Ki kıandan lāle-reng itdi zemini (3258)

Ancak yakınları tarafından anne ve babasına karşı vefasızlıkla suçlanır. Toplumun bu tür konularda sorumsuz davranan bireylere karşı tepki vermesi, bu konudaki hassasiyetini gözler önüne sermektedir. Nitekim babasının mezarının başında bulunanların Mecnûn’a göstermiş oldukları tepki bu hassasiyeti ifade eder:

Ne atayı añarsın ne anayı
Bırakmışsın meger şerm ü hayāyı (3241)

Senüñ gibi halefden yeg durur hāk
K’olara ‘āşi olduñ itmeyüp bāk (3242)

b. Mecnûn’un Annesinin Ölümü

Mecnûn’un dayısı olan Selim-i Âmirî çölde yalnız yaşayan yeğenini koruyup kollamaktadır. Aklına düşen yeğenini bu sefil yaşamdan vazgeçirmek ve beraberinde dönmesi için yanında Mecnûn’un annesiyle beraber yaşadığı mağaraya gelir. Anne, oğlunun perişan halini görüp üzülür. Eve gelmesi için ölümünün yaklaştığını, bu sefil yaşamdan vazgeçmesi gerektiğini nasihat eder. Mecnûn, bu şekilde yaşamasının elinde olmadığını davranışlarının gayri ihtiyari olduğunu söyler; annesinden binlerce kez

özür dileyerek mağaradan uzaklaşır. Eve hayli üzgün ve kederli dönen anne, çok geçmeden hastalanır ve hayata gözlerini yumar:

Ol aradan ğamile tırdı nāçār
Eve varup anası düşdi bīmār (3801)

Çeküp zāhmet atası gibi vāfir
Bu daḥı arzūdan oldu āḥir (3802)

c. İbn-i Selâm'ın Ölümü

Çü bildi İbn-i Selām anı ki Leylî
Özine kılmayısar daḥı meyli (4564)

Bu ğamdan ol şikeste āḥir-i kār
Firāk u ḥasret ile düşdi bīmār (4566)

Cihān işkencesinden tā ki cānı
Ḥalāş oldu vü terk itdi cihamı (4595)

Mecnûn'un eserdeki rakibi konumunda olan İbn-i Selam, diğer bazı Leylâ Mecnûn'lardan farklı olarak Lârendeli Hamdî'nin eserinde vefat eder. Yani aradaki engellerden bir tanesi ölüm yoluyla ortadan kalkar.

*“Acır isen gel Necâtî derd-mende acı kim
Ne leb-i dilber nasîb oldu ne halvâ-yı rakîb” (Çavuşoğlu, 2017).*

Klâsik Türk şiiri geleneğinde tıpkı Necâtî'nin dediği gibi Mecnûn'un, rakibin ölümüne sevinip helvasını yemesi gerekirken; sırf Leylâ'nın önünde can verdiği için İbn-i Selâm'ı kıskanır ve ölümüne sevinemez:

Çi ger ṭab'ı diledi k'ola ḥandān
Velî 'āql emri üzre oldu giryān (4660)

Biraz ağladı vü kıldı ferāġat
Didi Ḥaḥ kıla ḥaḥḥında hidayet (4661)

İbn-i Selâm'ın ölümünün ardından Leylâ, Arap geleneği gereği karalar giyip iki yıl boyunca yas tutup feryat ve figan eder. Bu durum Arap geleneğinde eşi ölen kadının yerine getirmesi gereken bir gelenektir:

Firâkından  urup zevcin   ol m  h
 ara giydi v   ıldı n le v    h (4612)

Leyl 'nın feryadı aslında gizlice sevdiği Mecn n'u anmak için dışarıya karşı bir bahanedir:

Nih ni sevdüğini eyleyüp y d
Anu  sonunda  ıldı   h u fery d (4614)

 d p zevci vef tını bah ne
 ılar fery d-ı  amdan yöne yöne (4616)

Leyl  Arap adetleri gereği iki yıl boyunca evinde oturarak kimseye yüzünü göstermez. Bu zaman süreci içerisinde dilediği gibi feryat edip durur ve kimse onu engelleyemez:

'Arabda ol zam n bu idi   n n
K'eri fevt olduğundan ınra   t n (4619)

 ki yıl kimseye göstermeyüp yüz
Otururdu evinde gice gündüz (4620)

Diled  ince  ıladı fi  n 
Kimesne men' idebilmezdi anı (4621)

d. Leyl 'nın  l m 

Eserde en uzun tutulan  l m motifi Leyl 'nın hastalanıp  ld   bölümdür. L rendeli Hamd , okuyucuyu Leyl 'nın ölümüne hazırlamak için bu kısma sonbaharın tasviriyle ba lar. Sonbaharın gelişiyle beraber bütün tabiat sararıp ölmeye yüz tutar.

Meger bir v kt irüp faşl-ı  az n z r
 ar b oldu  emen bozıldı g lz r (4919)

Tabiatın kanunu gereği sonbaharın gelişiyle ağaçlar sararmış yapraklarını elekten geçirerek döker:

Çemen soñında ‘âdetdür ki her bār
Eler zerden varak ğirbāl-i eşcār (4938)

Diğer Leylâ vü Mecnûn’lardan farkı Leylâ’nın hastalanmasına sebep olan durum, Leylâ’nın rüyasında Mecnûn’un öldüğünü görüp yatağa düşmesidir:

Hezārān şive vü nāz ile bir şeb
Yatup uyħuya vardı ol şeker-leb (4948)

Düşünde gördi ol dildār-ı mevzûn
Ki ölmüş fūrkat ü derd ile Mecnûn (4949)

Hastalığı gün geçtikçe bedenini esir alan Leylâ, kendisine çektirdiklerinden dolayı annesinden hakkını helal etmesini ister; bu dünyadan ahirete irtihal ettiği zaman Mecnûn’un ayağının değdiği topraktan gözüne sürme çekilmesini, aşk şehidi olduğu için, vücudunun gözyaşıyla yıkanıp kanlı kefene öyle sarılmasını vasiyet eder:

Hem iy zîbā-ħışāl [ü] pāk-niyet
Saña ben ħākden olsun vaşiyet (5004)

Ki şol dem kim idem teslîm cānı
Firāk-ı dōstdan virem revanı (5005)

Bulup bir pāre ħāk-ı kūy-ı yārı
Gözüme sürme eyle ol ğubārı (5006)

Gül-āb-ı eşk ile kıl şînemi pāk
Kefen ‘ıtrı yiter hem baña ol ħāk (5007)

Daħı kanlu kefen şar kim şehîdüm
Memātum ‘iddür ħurbān-ı ‘îdüm (5009)

Leylâ, annesinden vasiyetinin sonunda Mecnûn’un mezarına gelip kapanması esnasında ona saygı göstermesini kadrini kıymetini bilmesini ister:

Mezārum üzre bil kim ol budāla
İdiser derd ile feryād u nale (5014)

Benüm yārumdur ol giryān bilesin
Keremden ‘izzet ü hürmet kılasın (5015)

‘Aziz ü muhteremdür çünkü yārum
Saña oldur şönumca yādigārum (5016)

Bu isteklerin ardından Mecnûn’a iletmesi üzerine annesine şu sözleri söyler:

Niçe bilürseñ ahvālüm beyān it
Yolında neydügin hālüm beyān it (5023)

Ayıt kim Leyliyi kıldı gamuñ hāk
Cihāna pāk geldi gitdi hem pāk (5024)

Teni oldu senüñ mihrüñle hākı
Senüñ yāduñla virdi cān-ı pāki (5025)

Senüñ ‘ışkunda key şādıklık itdi
Ki şıdık-ı cānıla ‘āşıklık itdi (5026)

Senüñ ‘ışküñla terk itdi cihānı
Ne diyem kim ne resme virdi cānı (5027)

Lârendeli Hamdî’nin Leylâ’nın ölümüyle ilgili bu bölümü okuyucuda duygusal bir etki bırakmak için uzun tuttuğu görülüyor.

Bunı didi vü gözlerin ter itdi
Ki kaçd-ı ‘azm-i mülk-i diger itdi (5047)

Arap adetlerine göre ölen kimsenin ardından yakınları baştanbaşa siyah elbise giyerler. Leylâ’nın ölümü için tüm kabilenin kadınları toprağı avuçlayıp başlarına saçarak ağlarlar ve siyahlar giyerler. Gözlerinden yaş yerine kan gelmektedir:

Kızını kim bu resme gördi māder
Başına ol zamān şan kıpdı maḥşer (5051)

Ğara giydi vü gözden dökdi bārān
Nitek’ebr-i siyāh-ı nev-bahārān (5052)

‘Arab dilberleri yırtup yakayı
‘Azâ için giyindiler karayı (5064)

Siyeh cāmeyle meh-rüyân-ı dil-süz
Mişâl-i şem‘idiler mâtem-efrüz (5065)

e. Mecnûn’un Ölümü

Leylâ’nın ölüm haberini alan Mecnûn ilk başta duyduklarına inanmak istemez. Kendini kaybeder, yere düşüp bayılır. Kendine gelince Leylâ’sız yaşayamayacağını söyleyip Allah’tan canını bir an önce alması için dua eder:

Beni kurtar ilâhî bu belâdan
Belâyı ref kıl bir mübtelâdan (5210)

Çıkarup bu kafesden murğ-ı cānı
Kenâr-ı yârda vir âşiyânı (5211)

Mecnûn vahşi hayvanlarla birlikte Leylâ’nın kabrine doğru yol alır. Leylâ’nın kabri başında gözyaşı dökken Mecnûn kabri kucaklar ve orada ruhunu teslim eder:

Peyince vahşiyân-ı pür-mehâbet
Bile varmışlar idi bî-nihâyet (5215)

Şu resme kocdı varup ol mezârı
Ki nakş itdi ruḥāmını ‘izârı (5216)

Çün irişdi zamân-ı ḳabz-ı rūḥı
Nüzûl itdi aña gökler fütûḥı (5230)

Aslına bakılırsa bu ölüm; törensel ve hazırlıklı bir ölümdür. Bu tablo “öldürücü sevgi[li] tipi” başta Leylâ vü Mecnûn kıssası olmak üzere birçok şark hikâyesinde hatta Batı menşeli hikâyelerde (Tristan ve Isolde gibi) tekrarlanır (Okuyucu, 2004: 215).

Lârendeli Hamdî, Mecnûn’un ölümünden sonra yine zamandan şikâyet eder, bu derdin devasının olmadığını söyler.

Lârendeli Hamdî, her ölüm olayının ardından kendi bakış açısından okuyucuya öğütler verir:

Çün âzād itdi murğ-ı ‘ulviyi dām
Maḳām-ı şıdḳda pes buldı ārām (3209)

Cihāna ‘ādet ü erkān u pişe
Bu resme bî-vefālîḳdur hemişe (3210)

Sipenc-i dehr aña virmiş durur kām
Ki bu ‘ālemde hiç tutmaya ārām (3211)

Şınıḳdur rûzgāruñ ‘ahdi dāyim
Degildür kimse bu ‘ālemde ḳāyim (3805)

İdüp borcın edā ḳurtıldı ḡamdan
Ḳamuya borcdur ölmek mu‘ayyen (4596)

Eger bir ḥabbe borcuñ olsa ma‘lûm
Şaḳın kim vām-ḥ^wāḥ-ı dehrdür şûm (4597)

2.2.2.4.6. Rüya Motifi

Türk kültüründe rüya motifinin izleri çok eskilere kadar gider. “Çeşitli efsane ve destanlarda rüya motifine sık sık rastlanmaktadır. İslâm toplumunda da *Farabî*, *İbn-i Haldun* gibi âlimler rüyalar hakkında çeşitli görüşler ortaya koymuşlardır” (Günay, 2015: 27). Rüya motifi edebiyatımızda özellikle de halk edebiyatında sıkça karşımıza çıkan bir motiftir. Ekseriyetle halk hikâyelerinde kullanılan bu motif bazı âşıkların hayat hikâyelerinde de yer aldığı görülmektedir. Kadercilik anlayışı rüya motifiyle destanlarda işlenir.

Lârendeli Hamdî, diğer Leylâ vü Mecnûn’daki kahramanların okulda tanışma sahnesini eserine diğer bir rivayet olarak alarak rüya motifiyle âşıkların tanışma sorununu ortadan kaldırmıştır. Ayrıca eserin ilerleyen bölümlerinde kahramanların gördükleri diğer rüyalar olaylara yön veren önemli detaylar olarak karşımıza çıkarlar. Türk destanlarında da rüya motifi iki ayrı özellikte işlenir. “Oğuz ve Uygur destanlarında görüldüğü gibi, destanın bütününe etkileyecek ve destan kahramanının hareket alanını çizecek bir anlayışı sergiler. Bir diğeri ise mücadele üzerine kurulan destanda, kazanılacak başarıları ya da yaşanacak felaketlerin vaktinden önce hissetmesini sağlar. Her iki şekilde de bir bakıma toplumun geleceği sergilenir ve kadercilik anlayışı işlenir” (Yardımcı, 2019: 6).

Rüya Motifinin Aşamaları

Türk Âşık Edebiyatı'na özgü olan kompleks rüya motifinin planını Umay Günay şu şekilde belirlemektedir:

“I. Hazırlık Devresi

- a. Çocukluk ve gençlik çağının şartları
- b. Karşılaşılan maddi veya manevi sıkıntı
- c. Bir sıkıntı veya bir dilekle uykuya dalış. Aday umumiyetle kutsal sayılan mevkilerde veya ıssız ve uzak, kişinin korku ve yalnızlık duyduğu bir yerde uyuyakalır” (Günay, 2015: 28).

Mesnevide Mecnûn, babasının Pir ile olan macerasını dinledikten sonra o gece uykuya dalma halinin bir sıkıntı veya tuhaflık şeklinde olması buradaki maddelerle uyushmaktadır.

“II. Rüya

- a. Kutsal kişilerle kutsal sayılan bir yerde karşılaşma
- b. Pir elinden bade içme
- c. Sevgili veya sevgilinin resmi ile karşılaşma
- d. Aday'ın kutsal kişiler tarafından eğitilmesi, bilmesi gereken bütün bilgileri öğrenmesi
- e. Aday'a mahlâs ve dilinin çözülmesi için ruhsat verilmesi” (Günay, 2015: 28).

Mecnûn'un rüyasında iki peri elinde Leylâ'nın resmini görüp âşık olması, sevgili veya sevgilinin resmi ile karşılaşma maddesiyle uyushmaktadır.

“III. Uyanış

Adayların uykudan uyanmaları da üç ayrı şekilde olabilir:

- Kahraman kendi kendine uyanır, ilk fırsatta eline geçen bir saz ile başından geçenleri anlatır.
- Kahraman bir süre (3, 6, 7, 20, 40 gün) baygın kalır ve ağzından burnundan kanlı köpükler gelir. Ehl-i dil bir kişinin sazının tellerine dokunmasıyla kendine gelir
- Kendi kendine uyanır ama bakışları, hali, tavrı bir acayıptır. Dünya ile ilgisi kalmamış gibidir” (Günay, 1984: 156).

Mecnûn'un Leylâ'nın resmini görüp uyandıktan sonra ki ilerleyen safhalarda dünya ile ilgisi kalmayıp giderek tuhaflaşması son maddeyle uyumludur.

Umay Günay, İlhan Başgöz'ün “*Türk Halk Hikâyelerinde Rüya Motifi ve Şamanlığa Giriş*” (Başgöz, 1967: 1) adlı incelemesinden özetleyerek verdiği yazısında rüya motifi ile ilgili şu görüşleri aktarmaktadır:

“Örneklerin pek çoğunda rüya kutsal mevkilerde uyurken görülmektedir. Mezar ve pınarlar rüyaların en çok görüldüğü müşterek mevkilerdir.

Rüyada kutsal bir kişi veya kişiler bazan bir genç kızın elinden kahramana aşk badesi sunarlar. Hızır İlyas, üçler, kırklar, üç derviş, bir pîr, sadece bir yaşlı adam veya yaşlı bir kadın rüyalarda yer alan kutsal kişilerdir.

Kutsal kişilerin çeşitlilik göstermelerine rağmen rüyadaki rolleri hep aynıdır.

Kahramana çok güzel bir kızı tanıttıktan sonra adını ve memleketini söylerler.

Şiirlerinde kullanacağı bir mahlâs verirler.

Kahraman kutsal kişinin elinden badeyi içtikten sonra vücudunu bir ateş sarar. Düşer bayılır, ağzından kanlı köpük gelir. Bu halde 3-6 gün kalır.

Herkes kahramanın deli olduğunu düşünürken yaşlı bir kadın veya erkek sazın teline dokunur.

Saz sesiyle kahraman gözlerini açar. Sazı eline alır, kendine verilen mahlâsla irticalen şiirler söylemeye başlar. Böylece hem badeli hem de Hak âşığı olurlar” (Günay, 1986: 13).

“IV. Bade Türleri

Badeli âşıklar daha çok şehir ve cemiyet hayatına uzak kalanlar arasında görülür. Bunlara göre bade *Er dolusu* ve *Pîr dolusu* olmak üzere iki türlüdür:

a. Er Dolusu

Er dolusu içen âşıklar kahraman, yiğit ve gözüpek kişi olurlar. Sevdiği için ölümle göğüs göğse gelir. Maceraları kahramanlıklarla doludur. Köroğlu, Dadaloğlu böyle er dolusu içmiş âşıklardandır.

b. Pîr Dolusu

Pir dolusu içen âşıklarsa cefalar çeker, sevdalara düşer, sevgilisinin arkasından yanar tutuşur. Bunlar kahraman değildir, vefakâr ve fedakâr âşıklardır. Ercişli Emrah, Âşık Kerem, Âşık Sümmanî, Âşık Şenlik bunlardandır (Günay, 1986: 14).

Mesnevimizin kahramanı olan Mecnûn'da cefalar çeken, sevdalara düşen vefalı ve sadık bir karakter olarak “Pir Dolusu” maddesiyle uyuşmaktadır.

Umay Günay'ın Türk Âşık Edebiyatı'na has olan kompleks rüya motifinin planı daha geniş olmakla birlikte sadece mesnevimizi ilgilendiren maddeler alınmıştır.

Mesnevide kahramanların birbirlerine âşık olmaları gördükleri rüya sonucu gerçekleşir. Akabinde kötü bir rüya gören Mecnûn, uyandığında yaşlı bir kadından

Leylâ'nın İbn-i Selâm'la evlendiği haberini alır. Rüyasında Mecnûn'un öldüğünü gören Leylâ, gördüğü rüyanın tesiriyle hastalanıp yatağa düşer. Çok geçmeden de ölür. Zeyd, Leylâ vü Mecnûn'un öldükten sonra ki akıbetlerinden gördüğü rüya sayesinde haberdar olur. Rüyasında âşıkları cennet bahçelerinde birinde yan yana görür ve dünyadaki hayatları üzerine sohbet ettiklerine şahit olur.

O devirde rüyaların, birtakım olayların olacağına bir işaret oldukları kabul edilirdi. Klâsik kültürde, halk inançlarında yaygın olarak rastladığımız rüya motifi önemli yer tutar. Mecnûn'un mağarada gördüğü rüyanın tabiri için sağa sola koşturması, Leylâ'nın ise kendisini ölüme götürecektense bir rüya sonucu hayata gözlerini yumması rüyaların etkisinin o dönem için ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Mesnevide bu rüyalar hikâyenin akışı içerisinde olayları birbirine bağlar. Bu rüyaları Leylâ vü Mecnûn'un görmüş olduğu rüyalar diye iki kısma ayırabiliriz.

a) Kays'ın görmüş olduğu rüyalar: Mecnûn mesnevi de iki rüya görür:

1. İlk gördüğü rüyada kendisini hoş havuzlara sahip güzel bir bahçede bulur. İki peri ellerinde Leylâ'nın resmi oldukları halde Kays'ın karşısına çıkarlar. İsmi nin Leylâ olduğunu ve filan kabileye mensup olduğunu söylerler. Kays ellerindeki bu resmi görür görmez âşık olur. Böylece büyük aşkın başlangıcı bu rüyayla birlikte gerçekleşir.

Ṭurup yatdı bu endişeyle ol mäh

Uyurken bir 'aceb düş gördi nāgāh (915)

Görür kendüyi bir gülşen içinde

K'anuñ bir havzı var rüşen içinde (916)

İki perî urınmış şekl-i āhū

Dil alır gözleri mānend-i cādū (937)

Çü Kaysı gördiler bu resme meftūn

Söze çekdiler anı arḥun arḥun (943)

Ḳarārı kalmayup ol nā-tüvānuñ

Naẓār saldı varup ṭaḳına anuñ (955)

2. Necd Dağı'nda tek başına ve sıkıntılı günler geçiren Mecnûn bir rüya görür. Rüyada Mecnûn gece parlayan bir kandili elinde tutar. Bu kandil bahçenin her tarafını aydınlatır. Bir servi ağacının dalına konan bir sülûn Mecnûn'un elindeki kandili gelip kapar; tekrar uçup servi dalına konarken kandili yere düşürür. Bu rüya Mecnûn'a endişe ve korku verir. Kalbi hüznle dolar, vücudu titremeye başlar.

Meger bir şeb melâlet nâgehâni
Giriftâr itdi bend-i h^wâba anı (2987)

Çü bâtın 'âlemine girdi rûhı
Düşünde seyr kıldı bu fütûhı (2988)

K'idinmiş cāyuña bir tırfe bâğı
Elinde hem tutar bir şeb-çerāğı (2989)

Gelüp kapdı elinden şeb-çerāğın
Füzûn itdi ğarîbüñ dilde dāğın (2996)

Konarken şāha ol murğ-ı münevver
Sevişüp kaynağından düşdi gevher (2998)

Dil-i Mecnûna kôrhu virdi bu h^wâb
Vücûdı tutdı ğamdan lerze vü tâb (2999)

Rüyanın tesiriyle endişe içinde olan Mecnûn, gördüğü rüyayı yorumlayabilecek birisini bekler ve bu üzüntü ile dolaşırken, deveye binmiş bir kadının gelmekte olduğunu uzaktan görür. Bu kadın Mecnûn'un kabilesinden, yaşlı ve yalancı biridir. Leylâ'nın İbn-i Selâm'la evlendiğinin haberini bundan alır:

Bu resme ol ğarîb endişedeyken
Gehî şahrâ vü gâhî mişedeyken (3003)

Irakdan gördi bir üstür-süvârı
Ki toğrı kendüyedür reh-güzârı (3004)

Meger obalarından bir zen idi
Ki Mecnûnuñ qarâbâtından idi (3005)

Dökersin dîdeden sen bunda seyli
Er aldı tañtanayla anda Leylî (3012)

b) Leylâ'nın rüyaları:

1. Leylâ bir gece rüya görür, rüyasında bir genç ona bir deste gül verir. İsmini dahi bilmediği bu gence gülleri koklar koklamaz âşık olur.

Meger bir gice yüz nâz ile ol mäh
Uyurken bir 'aceb düş gördi nâgâh (1047)

Gelürek oldı bir gün yüzlü maḥbûb
Ruḥı gül ḥâli fülful ḡabḡabı töp (1049)

Gelüp Leylînüñ ol serv-i semen-ber
Eline şundi bir deste gül-i ter (1056)

Ḳoyup ol gül bunuñ göñline dağı
Nesîm-i 'ışḡdan tıldı dimâğı (1061)

2. Mesnevinin son kısmında bulunan ve hikâyeye son veren Leylâ'nın görmüş olduğu ikinci rüyası şu şekildedir: Sonbahar mevsiminde Leylâ bir gece rüyasında Mecnûn'un vefat ettiğini görür. Uyanınca gördüğü rüyanın tesiriyle titremeye başlar ve çok zaman geçmeden hastalanır ve bir süre sonra da hayata gözlerini yumar.

Hezārân şîve vü nâz ile bir şeb
Yatup uyḡuya vardı ol şeker-leb (4948)

Düşünde gördi ol dildâr-ı mevzûn
Ki ölmüş fûrḡat ü derd ile Mecnûn (4949)

Bu ḡ'ābuñ ıztırābından be-nâgâh
Uyandı zār u lertzân ol niger-ḡ'āh (4950)

Vücûd gördi k'itdi şıḡḡati terk
Ziyâde oldı anda 'illet-i merg (4976)

c) Eserin son kısmında Zeyd'in gördüğü bir rüyadan bahsedilir. Leylâ vü Mecnûn öldükten sonra Zeyd, sürekli kabirlerini ziyaret eder. Zeyd, iki âşığın ölümlerinden sonraki durumlarını merak etmektedir. Bu düşünce ile uykuya daldığı bir gece rüyasında, bir meleğin kendisini cennette çok güzel bir bahçeye götürdüğünü görür. Bu güzel bahçede ellerinde kadehler olduğu halde oturmakta ve dünyada yaşadıklarından bahsetmekte olan bir çift vardır:

Meger kim geçdi bir gün hâtırından

Ol iki hâtır-efrûzuñ sırrından (5322)

Ki zir-i perdede ol iki şeydâ

Ne hâletde olalar şimdi تنها (5323)

Bu fikr ile uyudı ol hevâ-h^vâh

Düşinde bir firişte gördi nâ-gâh (5326)

Elin tutup iletđi ol firişte

Anı şaĥn-ı gülistân-ı bihişte (5327)

Ėurılmış anda bir gül sâyesinde

Yüce bir taĥt gerdün-pâyesinde (5335)

Oturmış nür-ı pâkiyle sirişte

O taĥt üzre iki ferruĥ firişte (5338)

Gehi bu dünya ĥâlin söyleşürler

Gehi 'ışķuñ maķâlin söyleşürler (5344)

Zeyd, bunlara hizmet eden ihtiyara bu çiftin kim olduğunu sorar. İhtiyar da bunların isimlerinin Leylâ vü Mecnûn olduğunu, dünyada çektikleri eziyetlerden dolayı bu mertebeye ulaştıklarını söyler:

Bulara karşı bir pîr-i mülâyim

Ayaĥ üzre turur ĥizmetde dâyim (5346)

Ėü gördi Zeyd-i bî-ĥâre bu ĥâli

Dönüp ol pîrden kıldı sü'âli (5348)

Ki bu serv-i revānlar kim tutar cām
İrem bāğında nedür bunlara nām (5349)

Neden irişdi bunlar bu maķāma
Ki virilmez bu baya degme ‘āmme (5350)

Didi kim bu iki yār-ı yegāne
Oluplardur refīķ-i cāvidāne (5351)

Cihān āsāyişini görmemişler
Buçuk lāhza murāda ırmemişler (5356)

Çün oldılar bugün cennetde ķāyim
Bu resmedür geçinişleri dāyim (5357)

2.2.2.4.7. Kız İsteme, Dünür Gönderme

Kabileşi Mecnûn'un içinde bulunduğru durumuna üzölmektedir. Babasına "Mecnûn'a yapılacak en güzel iyiliğın Leylâ'yı istemek olduğunu" söylerler. Baba da kendisine iletilen bu teklifi uygun görür. Kabilenin ileri gelenleriyle yola koyulur. Durumu haber alan Leylâ'nın kabilesi büyük ve süslü bir çadır hazırlarlar. Burada göze çarpan evlilik olayının birbirine denk aileler içinde gerçekleşmesidir:

Varalum isteyelüm ol nigārı
Naşib itmiş ola kim bile Bārī (1721)

Bir ulu dirnek olup tırdı bunlar
Birikdürüp kelāmı sürdi bunlar (1722)

Bu yaña ķavm-ı Leylî oldu āgāh
Ki gelür bir cemā'at tıtuban rāh (1723)

Kurulmuş idi bir çetr anda hāzır
K'ekābirden olıcağuz müsāfir (1729)

Mecnûn'un babası, Leylâ'nın verilmesi halinde hazine yüklü büyük bir deve sürüsü bağışlayacağını söyler:

Virem olursa ger bu 'akd mevzün
Kaţārıla güher yük ile altun (1757)

Fakat bütün bunlar uğursuz bir vakitte cereyan etmektedir:

Biri biriyle oldılar mülâkât

Meger kim ol dem idi naḥs-ı evkât (1726)

Bunı virdi netîce ol sâ'at-i şüm

Ki ol iki birbirinden oldu maḥrûm (1727)

Bir evden kız isteme çok önemlidir. İbn-i Selâm da Leylâ'yı istemek için gönderdiği kişilerle birlikte yüklüce hediyeler gönderir:

Çekildi şîm ü zer yanınca vâfir

'Abîr ü 'anber ü 'ûd u cevahir (2853)

Bu resme ṭanṭaṇa vü heybet ile

İrişdi yâr iline şöhret ile (2858)

Mesnevinin ilerleyen bölümlerinde anlatılan Zeyd ve Zeyneb örneğine baktığımızda Zeyd'in maddi durumu kötü olduğundan dolayı Zeyneb'le evlenmesine müsaade edilmemiş ve Zeyneb zengin biriyle evlendirilmiştir.

Var idi 'ammisinüñ bir kıızı ḥûb

K'aña dil virüp idinmişdi maṭlûb (4415)

Diledi 'ammisinden virmedi māl

Kızı da almağa çok eyledi āl (4439)

Velî ne māl virdi ne ḥō duḥter

İşi Zeydüñ be-ğāyet düşdi ebter (4440)

2.2.2.4.8. Düğün Ritüeli

Leylâ ile İbn-i Selâm'ın evlilik merasimlerinde, dönemin düğün geleneği hakkında ipuçlarını görürüz. Her yerden ulu kişilerin katıldığı, yiyecek ve içeceğin her çeşidinin bulunduğu bir düğün merasimi hazırlanmıştır. Şeriat kadısı nikahı kıyarken, düğün için toplanan ilim ehli de nikaha şahitlik etmişleridir. Ayrıca adet gereği de nikahtan sonra altınlar, paralar saçılmıştır:

Ne deñlü var ise dergehde ḥāzır

Vezîr ü ḥāşş u nüddām u ekâbir (2860)

Ne kiçi kaldı şehir içre ne ulu
Hep istikbâle çıktılar kıvanu (2861)

Varup buluşdılar İbn-i Selâma
Gelüp kondurdılar bir hoş makâma (2862)

Katı 'izz ü ri'âyet eylediler
Temâm üç gün ziyâfet eylediler (2863)

İki cānibden oldılar çü rāzı
Nikāh ecli için okundu kâzı (2878)

Hem oldu cem' ehl-i 'ilm hayli
K'ola İbn-i Selâma 'ağd-i Leyli (2879)

Leylâ, gelin süsleyicisi tarafından İbn-i Selâm'ın karşısına çıkacağı an için süslenir:

Gelüp yanına pes meşşâta dil-şâd
Oturdı k'ide dāmâd için âbâd (2886)

Gehi vesme çeküp ebrûlarına
Gehi şâne kodı gisûlarına (2887)

2.2.2.4.9. Ziyafet Verme Ritüeli

Dönemin yaşayışına ışık tutan bu beyitlerle Arap toplumunda, özellikle aşiret-kabile geleneğinde misafir ve yolcuya ikram ve hizmette bulunma son derece önemlidir. Bu durum mesnevîde Mecnûn'un atasında, Leylâ'nın atasında ve Nevfel'de görülür.

a. Mecnûn'un babasında bu motif üç defa görülür:

1. Evlat sahibi olunca kabile halkına hazinelerin kapılarını açar ve ikramlarda bulunur.

Hazine kapusın açup atası
Şu deñlü dökdi zer kim yok kıyâsı (801)

'Arab resmince çekdürdi ta'âmı
Konaqladı kamu hâşşı vü 'âmı (802)

2. Kays'ın sünnetinde bütün kabileleri ve uzak yörelerden saygın misafirleri davet edip, büyük bir ziyafet verir.

Anası diledi kim sünnet ide

İlinüñ uluların da'vet ide (822)

Bu resme kırk gün ol mîr-i eşref

İli in'âm-ıla kıldı müşerref (836)

3. Leylâ, Mecnûn'u görmek için avı bahane ederek arkadaşlarıyla Mecnûn'un kabilesine geldiğinde onlara da büyük bir ziyafet verilir ve güzel bir çadır tahsis edilir.

Meger kim ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn

Heves virdi be-gâyet aña bir gün (1595)

Şikâra giderem diyü idüp ad

Yüzin şahrâya tutdı nitekim bād (1598)

Bu resme nâzıla ol mâh-ı tâbân

İrişdi kavm-i Mecnûna şitâbân (1604)

Yakın yirde sarây-ı pâdişâha

Vağan düzdiler ol çeşmi siyâha (1606)

Üküş ta'zîm ile kondurdılar hem

Dil-i Leylî şafâdan şād u hurrem (1607)

b. Leylâ'nın babasında misafir ağırlama iki defa görülür:

1. Kays'ın babası ile yakınları, Leylâ'yı istemeye geldiklerinde Leylâ'nın babası ziyaretlerinin gerekçesini öğrenmeden önce onları büyük bir çadırdaki ağırlayıp mükemmel ziyafet verir.

Varalum isteyelüm ol nigârı

Naşib itmiş ola kim bile Bârî (1721)

Bu yaña kavm-i Leylî oldu âgâh

Ki gelür bir cemâ'at tutuban rāh (1723)

Biri birine eylediler i'lām
Ki mihmāndur gelen idelüm ikrām (1724)

2. İbn-i Selām Leylâ'yı istemeye geldiğinde Leylâ'nın babası çok mükemmel bir ziyafet verir. Ayrıca da gelenin misafir olarak ağırlandığı sürenin üç gün olduğunu beyitten öğreniyoruz:

Varup buluşdılar İbn-i Selāma
Gelüp kondurdılar bir hoş maḳāma (2862)

Katı 'izz ü ri'āyet eylediler
Temām üç gün ziyāfet eylediler (2863)

Çün irişdi müsāfirlik temāma
Şafā virdi sükün İbn-i Selāma (2864)

c. Nevfel'de bu motif bir kere görülür. O da Mecnûn'la tanıştıktan sonra misafiri için verdiği ziyafettir. Ayrıca sarayında üç ay ağırlar.

Çü bildi ḫālini Mecnūnuñ ol ḫān
Didi kim boynuma farz olsun el-ān (2035)

Oḳuyup rıfḳ ile yanına anı
Bile bir sofradan yidürdi nāmı (2038)

Ḳatı ikrām iderdi Nevfel-i ḫān
Tutardı nāz ile anı hezārān (2112)

Bu resm ile üç ay miḳdārı bunlar
Şafā vü 'işret itdiler muḳarrer (2114)

2.2.2.4.10. Yiyecek ve İçecekler

Dönemin yaşayışına ışık tutan bu beyitlerle ziyafet ve gündelik hayatta tüketilen yiyecek ve içecek unsurlarına ait isimlerin geçtiği ilgili beyitler tespit edilip aşağıda verilmiştir.

Yiyecek ve içecek isimlerinin geçtiği beyitler şunlardır:

Koyup māḫi şovukdan cūy-ı ābı
Gelüp her meclisüñ olur kebābı (1618)

Ol âteşde bişüp envā‘ tayyār
Kebāb-ı bat̤ gehī ki mürğ-i per-dār (1624)

Egerçi telḥ idi bāde vü pür tāb
Anuñ la‘linden idi līk cüllāb (1647)

Oḳuyup rıfḵ ile yanına anı
Bile bir sofradan yidürdi nānı (2038)

Şarāb u nuḵl u ḥalvā vü güliçe
Ki tā Mecnūn bulardan yiye içe (3710)

Selām açup simāt u sofra niçe
Ḳodı ortaya ḥalvā vü güliçe (4306)

Anı ḵılar ḵavī ten nān u ḥelvā
K’ola öz varluḡından aña pervā (4312)

2.2.2.4.11. Eğlence ve Eğlence Unsurları

Eğlence unsurları için Kays’ın sünnet edildiği bölüm ve Leylâ’nın meclisinin tasvir edildiği bölüm güzel bir örnektir. Bu bölümde çalgı aletlerinin isimlerinin zikredildiği ve eğlence meclisi ile ilgili beyitler bulunmaktadır. Dönemin eğlence unsurlarına ait isimlerin geçtiği ilgili beyitler tespit edilip aşağıda verilmiştir.

Kays’ın sünnet edildiği bölüm şu şekilde tasvir edilmektedir:

Şadāsı cānibine ṭārdan ‘ūd
Düzetdi muṭrib için rāh-ı maḵşūd (828)

Nevā-yı cān-fezā ‘arz itmege nāy
Dehān itdi vücūdını ser-ā-pāy (829)

Define muṭribūñ ol bezmde bil
Meh oldı pūşış ü zühre celācil (830)

Kimūñ gūşına irse nağme-i çeng
Şafāsından olurdı vālih ü deng (831)

Peri-peyker güzeller yüzleri gül
Muğannilik iderler hem-çü bülbül (832)

Ki riş-i muhtesibden mır-i bāzār
Rebāb için getürdi bir niçe tār (835)

Leylâ'nın meclisinin tasvir edildiği bölüm ise şöyledir:

El urdı sāğar-ı sākı-peri-nāz
Kopardı çeng ü neyden muṭrib āvāz (1628)

Ṭağıdup perçemini dūşına çeng
Özine kıldı ṭambūrı hem-āheng (1629)

Götürdi perdesin ma'sūka-i çeng
Ki ya'nı kıoya bezm ehlini bî-neng (1630)

Sevdiğinin yanında olmaması münasebetiyle, seven için kendisine hazırlanan meclisin hiçbir kıymeti yoktur. O sürekli sevdiği için inlemektedir.

Eliflü na'llu 'āşık gibi zār
Nigündür kāmety vü tārı bisyār (1631)

Hünerde kıl yarup sâzında bî-bîm
Ṭokudı kârgâhında birişüm (1632)

Aşağıda verilen ilk üç beyitte “kavvâl, nâye, semâ, ney” kelimeleriyle şair adeta bir Mevlevî ayinini çağrıştırmaktadır.

Hem āğāz eyledi kavvâl nâye
Ḥurūş-ı ehl-i bezm irdi semāye (1633)

Neyüñ 'azdinde dağ-ı bî-kerâne
Virür bāzū-yı 'āşıkdan nişâne (1634)

Tokındı çün lebine la'l-i kavvâl
Neyüñ cānı lebine irdi fi'l-hāl (1635)

Şafâdan ‘andelîb-i hûb-âvâz
Şan oldu rûh-ı tûtıisine dem-sâz (1637)

Ŧokınup def dahı zerrîn celâcil
Kefine muṭribüñ geldi muḳâbil (1638)

Ŧaḳup bir çenbere şad-ḫalka-i zer
Mehüñ gerdânına bıraḳdı çenber (1640)

Lârendeli Hamdî, eğlence meclisinde bulunan unsurları genellikle benzetmelerle okuyucunun beğenisine sunmuştur.

‘Ayân eyledi dil râzın şurâhı
Anuñçün dökdi ḳanın sâḳı dahı (1641)

Kirişmeyle aralık yirde sâḳı
İder bezm ehline ‘arz anda şâḳı (1642)

Egerçi telḫ idi bâde vü pür tâb
Anuñ la‘linden idi lîḳ cüllâb (1647)

Şürâḫı fi’l-meşel âyinedândur
K’içinde mey anuñ mir’ât-ı cândur (1650)

Nigârınuñ bu zıḳâ şoḫbetinden
Ḳamer girdâba düşdi ḫayretinden (1651)

Şu resme eylediler şoḫbet-i ḫâs
Ki gökde zühre-i şevḳ itdi raḳḳâs (1652)

Terennüm iki ḫaletden durur râst
Ki zaḫme ṭoḒru berbat ola kej-ḫâst (4499)

2.2.2.4.12. Savaş ve Savaş Meydanı

Dönemin ileri gelenleri arasındaki yazışmalarla birlikte isteklerini mektupla belirtmeleri ve isteklerinin yerine getirilmediği takdirde karşılıklı tehditler ve akıbeti savaşa varan sahneler eserde yansıtılmıştır.

Nevfel, Mecnûn için Leylâ'yı babasından bir mektupla ister. Kızına karşılık istediği kadar mal ve mülk vereceğini ifade eder. Şayet verilmemesi durumunda kendilerine harp ilan edeceğini belirtir.

Ki bir mektûb kıldı ya'nı tertîb

Didi evvel idüp i'zâz u terğîb (2133)

Ne deñlü ister iseñ gevher ü māl

Sözümüz şınmasun tek virelüm el (2136)

Vü ger ni virmez iseñ minnet ile

Aluram şoñra zûr u şiddet ile (2137)

Fakat bu isteği olumsuz karşılanır ve tehditkâr hitabına binaen aynı tonda karşı bir mektup kaleme alınır:

Yanında var idi bir münşî üstâd

Aña didi ki bir nâme kıl âbâd (2146)

Şu resme yazdı kim bî-vech iş itme

Ziyân eyleyecegün yola gitme (2148)

Cihân ger toptolu olursa Nevfel

Degil sen kimse irürmez aña el (2151)

Vü ger hûd niyetün itmekdese ceng

Cihânı gözlerüne eyleyem teng (2152)

Karşılıklı tehditlerden sonra iki ordu karşı karşıya gelip savaşılmaya başlarlar:

Hemân sâ'at sūvar oldu vü sürdi

Olar dañı irişüp karşı tırdı (2161)

Düzüldi hem iki cānibden alay

İrişdi āsumāna nāle-i nāy (2162)

Çün oldu rû-be-rû ol iki leşker

Çalındı tabl u götrildi 'alemler (2163)

2.2.2.5. Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi'nde Tasavvuf

Tasavvuf sözünün hangi dilden ve hangi kökten geldiği hakkında pek çok yorum yapılmıştır. En sağlam bilgi Kuşeyrî'nin Risâlesinde mevcuttur. Kuşeyrî, tasavvuf kelimesinin “Arapça ‘sof’ kökünden türetilmesini yanlış bulur. Bir görüşe göre tasavvuf kelimesi, Arapça yün anlamına gelen ‘sof’tan çıkmıştır ve sofiler de yün elbise giydikleri için sofîyye denilmiştir. Kuseyrî ise ‘sof’ kelimesinin, Yunanca ‘Sofya’ (hikmet) kelimesinden alındığını ve ‘feylesof’ kelimesindeki ‘sof’la aynı anlama geldiğini söyler. Sofos kelimesinin kısaltılarak sof haline geldiğini Arapça tefe’ül bâbıyla söylenerek tasavvuf şekline” (Uludağ, 1978: 13) getirildiğini kaydeder.

Tasavvufun kaynağı ve ne olduğu hakkında Arap, Fars ve Türk coğrafyasında çeşitli görüşler ileri sürülmüştür. Kuşeyri tasavvufun kaynağı ve yolu hakkında şu sözleri dile getirir: Tasavvuf bir din yolu mudur, yoksa bir felsefe midir? İslâm tasavvufunun benzerine Hristiyan mistisizminde rastladığımız gibi, daha önceki inanışlarda da benzer mistik ritüeller görüyoruz. Hint’in Brahma dininde yogilik vardır. Bunda vücuda ait duygular hazlanma ve üzüntülerden kurtulma egzersizleri yapılır. Budizm’de ise kâinatın ruhu ile birleşme aranmaz, Nîrvâna denen yokluğa kavuşmak Budizm’in temel esasıdır. Esas itibarıyla tasavvuf da bu önceki mistisizmlerden farksızdır. Sadece ulaşmak istenen noktalar form ve isim değişikliğiyle kendisine o felsefe içinde yer bulur. Dinin özü, manevî yaşayış olduğuna göre, mistisizmin de dinin temeli olması gerekir. Ancak burada mistik hayatın aynı zamanda bir teoriye bağlandığını görüyoruz (Uludağ, 1978: 17).

Yunan’da Eflâtun’un ortaya attığı ve daha sonra İskenderiye mektebinin kurucularından Ploten’in ‘Yeni Eflâtunculuk’ görüşü olarak ortaya koyduğu felsefi düşünce de Allah’la dünya arasındaki hem sevgi hem beraberlik anlaşması esasına dayanmaktadır.

Görülüyor ki mistisizm, İslâm’daki adıyla tasavvuf, her şeyden önce dinî bir yaşayış olduğu gibi aynı zamanda bir metafizik görüştür. “İslâm’da şeriatı, yani mü’minin hareketlerini dışarıda idare eden kanunu, kişinin manevî denemesine üstün tutanlara şeriatçılar denilirdi. Bunlar dinin, haya olarak değil, kanun ve disiplin olarak aldılar. Tasavvufla şeriat, dinde birbirine paralel iki yoldur. Tasavvuf dinin özü, şeriatı kabuğudur” (Mermer, vd., 2006: 36). İnsan akıl ve ruhtan oluşmuş bir varlıktır. Akıl sınırlı, ruh ise sonsuzdur. Aklın tükendiği yerde ruh devreye girer. Tasavvufun görevi de burada başlar.

Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinde de böyle bir yolculuk söz konusudur. Kays ile başlayan görünüşte beşerî aşk, zamanla Mecnûn üzerinden ilahi aşka evrilmiştir. Mecnûn mecâzî aşktan sonsuz aşka yükselmiş ve sonunda vuslata ermiştir.

Mesnevi içerisinde pek çok tasavvufî kavram yer almaktadır. Çalışmanın bu bölümünde Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisinde tespit edilen tasavvufî kavram ve unsurlar belirli başlıklar altında ele alınacaktır. Bölüm içerisinde ele alınan başlıklarla ilgili manzum ya da mensur olarak görüş bildirmiş mütefekkirlerin sözlerine de yer verilmiştir. Eser içinde yer alan tasavvufî kavram ve unsurlar şu şekildedir.

2.2.2.5.1. Aşk

Aşk, başta Klâsik edebiyatımız olmak üzere bütün dönemlerin temel konularından birisi olmuştur. Muhammed Nur Doğan'a göre aşk, Klâsik edebiyatımız içerisinde en temel unsur olarak yer almaktadır. Klâsik şiirimizde aşk bütün ırmakların döküldüğü deniz, bütün tatlı suların aktığı yüce ırmak ve bütün yolların açıldığı agora konumundadır (Doğan, 2004: 2). “Mahiyeti itibariyle mecâzî-maddî-beşerî, felsefî ve tasavvufî-ilâhî-hakikî aşk olarak üç değişik özellikte ele alınan aşk konusu, bunlardan her birinin müstakil veya iç içe işlendiği farklı şekil ve türde edebî eserlerde ortaya konmuştur. Aşk konusu müstakil olarak ele alındığı gibi bu edebiyatın çeşitli mahsullerinde lafız ve mana sanatlarından faydalanılarak özellikle telmih, teşbih, mecaz ve istiareler yoluyla kullanılmış, ayrıca mazmun ve remiz olarak da yaygın bir şekilde işlenmiştir” (Uludağ, 1991: 18).

Esasen Leylâ vü Mecnûn, bütünüyle akıl ve aşk çatışması üzerine kurulmuştur. Aklın gözünden bakıldığında bir anlam ifade etmeyen, kıymetini kaybeden hatta deli saçması sayılabilecek davranışlar, aşkın gözüyle bakıldığında acı verici ama bir o kadarda esaslı öğretinin tezahürleri olurlar. Akabinde aşk, bir rüyayla kendisine ram ettiği Kays'ta ilk değişim sürecini başlatır: Akıllı temsil eden (Kays) unutulur, yerini mazmunu aşk olan Mecnûn ismi alır. Kays'ın sadece adı değişmez; toplumu, hiyerarşiyi, kuralları kısacası medeniyeti temsil eden kalabalıktan da uzaklaşır. Çünkü bütün bunlar bireyin manevî gelişimini engelleyen unsurlardır. Mutlak hakikati arayan salık ilk önce masivadan kurtulması gerekmektedir. Mecnûn'un toplumdan uzaklaşması, toplumu sevmeyişinden veya öfkeye bağlı bir gerekçeye dayalı olmayıp, kabilesinin onu anlamadığından, orada kaldıkça gerçek olgunluğa eremeyeceği korkusundandır. Lârendeli Hamdî, eğitim mekânı olarak çölleri seçmekle, aşkın

tabiatına uygun bir mekân seçmiş olur. Tabiatında ıstırap olan bir hâl, yine ancak tabiatında ıstırap olan bir mekânda yaşanabilir, duyulabilir. Böylelikle mesnevîde yaşanan olumsuz süreçler Mecnûn'u istenilen veya aranan kemal noktasına erdirir.

Aşk tasavvufî olarak ele aldığımızda ise bu konuda Eflâtun, aşk için “*Doğumsuz, ölümsüz, artmaz, eksilmez bir güzellik*” ifadesini kullanmaktadır. Aşk, tasavvuf düşüncesinin en önemli unsurlarından birisidir. Tasavvufta dolayısıyla kadim kültürümüzde evrensel bir prensip olarak varoluşun esas gayesidir. Bunun için tasavvufî çerçevede meydana gelen edebiyatın da yegâne konusu olarak karşımıza çıkar (Ayvazoğlu, 1993: 20). Kur'an ve sahih hadislerde aşk kelimesi olarak geçmez; bu kavrama karşılık ‘sevgi’ çoğunlukla *hub* ve *muhabbet*, bazen de *meveddet* kelimeleri ve bunların müştaklarıyla kullanılır (Yılmaz, 2004: 209).

Osmanlı Şiiri'nde aşk'ın mahiyetini anlayabilmek için İslâm kültürünün aşk anlayışı üzerinde geçirdiği evreleri iyi bilme ve genel olarak değerlendirme ihtiyacı vardır. Aşk kavramının İslâm kültüründeki yolculuğunu gözden geçirebilmek için de Hicrî II. yüzyılda Allah'a daha yakın olabilme düşüncesinden hareketle bütün ömürlerini ibadetle geçirme amacıyla dünyadan el etek çekip “zühd” hayatı yaşamayı tercih eden ilk sufilere kadar uzanmak gerekir. Bu arada Allah'a ulaşma yolları hakkında çeşitli görüşler ortaya atıldı. Bunlar içerisinde özellikle Cüneyd-i Bağdâdî, Allah'a ulaşmak için “sahv” (aklı başında olma, ayıklık) yolunu tercih etmekle birlikte, Horasan'ın büyük şeyhi Bâyezîd-i Bistâmî ise “sekr” (kendinden geçme, şarhoşluk) halinin gerekliliğini ileri sürmüştür (Şentürk, 2004: 2-3).

Mutasavvıflar başlangıçta Allah sevgisinden çok Allah korkusuna ağırlık verdikleri için aşktan ya da aşk hallerinden fazlacâ söz etmemişlerdir. Aşk marazi buldukları için “aşk, âşık ve mâşuk” kelimeleri ilk zamanlarda sûfiler tarafından pek hoş karşılanmamış ve değinilmemiştir. O zaman aşk daha ziyade beşerî sevgiyi ifâde ediyordu. İlâhî aşk konusunda İslâm dünyasında ilk ortaya çıkan ekol Basra ekolü olmuştur. (Kaçar ve Sülün, 1996: 233). “Râbia el- Adeviyye (ö.185/801), Bâyezîd-i Bistâmî (ö.234/848), Cüneyd-i Bağdâdî (ö.297/909), Hallâc-ı Mansûr (ö.310/922) gibi sevgi temasını isleyen ilk sûfiler genellikle *aşk*, *âşık* ve *mâşuk* yerine *hub*, *muhabbet*, *habîb*, *mahbûb* kelimelerini kullanmayı tercih etmişlerdir” (Uludağ, 2005: 12).

Tasavvuf tarihinde muhabbet kavramını aşktan ayırarak ele alan ve ciddi bir şekilde inceleyen Ahmed Gazzâlî olmuştur. Allah'a duydukları bu coşkulu aşka rağmen ona olan sevgilerini isimlendirmek için “aşk” kelimesini kullanmaktan

çekinen bu sûfilere karşılık XII. yüzyılda İmâm Gazzâlî'nin kardeşi olan Ahmed el-Gazzâlî Sevânihü'l-uşşâk adında Farsça bir eser kaleme alarak aşkı, özellikleri, etkileri, dereceleri ile ayrıntılı olarak ele aldı ve tasavvuf yolunda ilim ve marifet ile ilerleyenlerden ayrılarak bu yola “aşk” ile girmenin üstünlüğünü savundu (Şentürk, 2004: 3). “Ahmed Gazzâlî, Fahreddîn-i Irâkî (ö.688/1289), İbnü'l-Fârız (ö.632/1235), İbnü'l-Arabî (ö.628/1240) ve bilhassa Sultânü'l-âşîkîn Celâleddîn-i Rûmî (ö.672/1273)'den sonra ‘Allah sevgisi’ tâbiri yerine daha çok ‘Allah aşkı’ tabiri kullanılmıştır. ‘Allah’a âşık oldum’ sözünü ilk söyleyen de Ebu Hüseyin Nûrî (ö.h.295) olmuştur” (Deliktaş, 1993: 36). “İbnü'l-Arabî'nin beyânına göre de aşk lafzına Kur'ân'da kinâye yoluyla îrâd buyurulmuştur. Kur'ân'daki “eşedd-i hubb” âyeti buna delil sayılmıştır” (Kılıç, 2004: 209). Mustafa İslamoğlu'na göre de sevgi değerini sevilenden alır; ölümsüz olan için duyulan sevgi de ölümsüzdür. Ayet Allah'tan başkasını sevmeyi değil, Allah'tan başkasını Allah gibi sevmeyi kınar. En büyük sevgi, en büyüğün sevgisidir (İslamoğlu, 2017: 656).

Klâsik edebiyatımızda en çok işlenen Yusuf ile Züleyha adlı mesneviden sonra en fazla kaleme alınan aşk hikâyesi Leylâ vü Mecnûn'dur. Burada kimi şairler bu aşkı tasavvufî boyutlara taşıırken kimi şairler de beşerî boyutta ele almışlardır. Lârendeli Hamdî, hikâyeye geçmeden önce âşık olanın halleri ile ilgili görüşlerini şöyle dile getirir:

Anı bilmezdi kim mecnûn olısar

Uyup ‘ışka hünerden dūn olısar (750)

Velî ‘ışk anı ser-gerdān idiser

Ėatı şūrîde vü Ėayrān idiser (782)

Âşık olan kınanmayı ve toplumdan dışlanmayı en başta kabul edip öyle bu yola girmelidir:

Sebū-yı nengini Ėaşa Ėalısar

İşinde Ėalk anuñ Ėayrān Ėalısar (751)

Lârendeli Hamdî, burada kastettiği aşkın ilahi aşk olduğunu, gerçek aşkın Allah aşkı olduğunu daha ilk başlarda ifade eder:

Özümi kendüligümden cüdā kıl

Ki ya‘nî ‘ışkuñ ile āşinā kıl (174)

Lârendeli Hamdî aşk hakkındaki görüşlerini eserin sonunda dile getirirken nazmı geline aşkı da damada benzetmiştir.

Sevād-ı tab‘a mu‘tād eyle ‘ışkı
‘Arūs-ı nazma dāmād eyle ‘ışkı (5408)

Rüsūm-ı ‘ışk senden tāze olsun
Cihān aduñla pür-āvāze olsun (5409)

Âşık varlığını aşka teslim etmesi gerekir. Ancak bu yolla gözü, gönlü nura ğark olur:

Harīm-i ‘ışka teslim it özüñi
K’ide nūr-ı şafā rüşen gözüñi (5410)

Çü tır ol ‘ışk rāhında revāne
Ki togru varablesin nişāne (5411)

Âşık ancak varlığını aşka teslim ederek kendini beğenmişliğin felaketinden kurtarabilir:

Kişiye ‘ışkdur miftāh-ı hestî
Rehā-bahş-ı belā-yı hōd-perestî (5413)

Lârendeli Hamdî’ye göre gerçek âşık, hakikat aşkıyla yanıp tutuşan kişidir. Nerede bir bela görse, onu hevesle karşılar. Zaten tasavvufi anlamda âşık, maşukuna ulaşmak için her türlü cefaya katlanan ve bunlara severek göğüs geren kişidir:

Teb-i ğam gerçi kim derd ü belādur
Velîkin ‘ışkdan olsa şafādur (5414)

Niçeler ‘ışkdan ger renc-keşdür
Velîkin ‘âşık olanlara hōşdur (5415)

Aşk yolu dert ve kederle örülüdür. Lakin bu durum gerçek bir âşık için zaten talep edilen bir durumdur. Âşık bu eziyetlerle makamını yükseltir.

Leylâ’yla Kays’ın aşkları diğer Leylâ ile Mecnûn’ların aksine okulda başlamayıp rüya yoluyla doğmuştur. “Mutasavvıflara göre rüya, insanların kalplerinde yaratılan

ve karar kılan şeyin tahayyül ve tasavvur yolu ile idrak edilmesinden ibarettir” (Uludağ, 1978: 331). Kays’ın rüyası, ayvayı sunarken babasını büyüklüğü konusunda ikaz ettiği aşkın ortaya çıkmasını sağlar. Kays, aşkın etkisiyle sergilediği davranışlardan ötürü yaşadığı toplumdan dışlanır, tek başına sefil bir şekilde sokaklarda dolaşmaya, kendi kendine konuşmaya ve çocuklar tarafından taşlanmaya başlar. Böylece kabilesi ona Mecnûn lâkabını takar. Bu Kays’ta aşkın meydana getirdiği değişimin ilk basamağıdır. Daha sonra Mecnûn, Leylâ’dan Mevlâ’ya uzanan süreçte sürekli aşkın gözetiminde basamakları teker teker çıkacaktır.

Arapça aslı ışk olup sözlükte “şiddetli ve aşırı sevgi; sevenin sevgilisinde kendisini yok etmesi; âşğın yok, yalnızca maşukun var olması, her şeyin ondan ibâret olması hâli” (Uludağ, 2005: 11) anlamına gelir. Bursevî Hazretlerinin de değindiği gibi, “Lugatte sarmaşık tabir olunan bir nev ağaca aşk (aşaka) derler. Bu ağaç herhangi mahalle sarılacak olursa orasını behemehâl kurutur. Bu sebepten nâmına aşk tesmiye kılmışlardır. Âşğı cümle taallukat u alâyıkdan men eylediği hikmetine mebnîdir” (Ceylan 2000: 176). “Mahabbette ilk adım nefis için mahbûbun arzu edilmesidir. Sonra nefsin kendisine feda edilmesidir. Daha sonra ikiliği unutmasıdır. En son merhale ise vahdaniyette fenâ bulmasıdır. Mahabbetin sonu aşkın başlangıcıdır. Mahabbet kalp için, aşk ise ruh içindir” (Kara, 1980: 120).

Aşk bütünü eserlerinde işleyen ve ömrünün sonuna kadar yaşamının merkezinde bulunduran “Peygamberimizin yolu-yordamı aşktır; aşktan doğduk biz; anamız aşktır” (Gölpınarlı, 1995: 153/II. Rubai) diyen Celâleddîn-i Rûmî gibi, Lârendeli Hamdî’de Leylâ vü Mecnûn mesnevisinde aşkın ölümsüz oluşu üzerinde durur. Babası Kays’ı Leylâ’ya beslediği aşkından vazgeçirmek ister, ancak Mecnûn bu aşkın kendisini istilâ ettiğini ve sergilemiş olduğu davranışlarında kendi iradesinin dışında hareket ettiğini söyler:

Ki dirsın dil ‘inânın zabt kıl var

Çekil kim pür belâdur turre-i yâr (1177)

Ben andan hâşe-li’llâh kim çekilem

Bu yolda göreler ölünce yılam (178)

Benüm gönümün ammâ yok qarârı

Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yârı (1193)

Yaratılıştan beri kalbinde var olan aşka meyiletmesi karşısında Mecnûn'un yapabileceği çok fazla bir şey yoktur, nitekim bütün varlığıyla müptelası olduğu aşkın himâyesindedir:

Benüm bu işde yokdur ihtiyārum

Žarūrī 'ışka saldı rūzgārum (1473)

Benüm gönlüm kim 'ışk gitmez

İki 'ālem yanında bir pūl itmez (3165)

Benüm kārūm ki olupdur böyle müşkil

Baňa benden değıldür bu belā bil (3786)

Yûnus Emre de aşkın vücuda sirayet ettiği düşüncesindedir:

"Hakikat her vücûdun cânı ışkdur

Ne cân kim cân içinde cânı ışkdur" (Tatcı, 2005: 141/ Gazel, 90/1).

Tasavvuf ehlinin etkilendiğı ve birçok tarikatın kuruluş felsefesinde düşüncelerinden ilham aldığı İbnü'l-Arabî de bu hakikati söyle ifâde etmiştir: "Bil ki, sevgi (hubb) ilâhî bir makamdır. Allah kendini onunla vesfetti. Kendini Vedûd diye adlandırdı. Hz. Peygamber'in hadislerinde de Allah, Muhibb-Seven, diye nitelendirildi. Allah Tevrat'ta Musa'ya sevgiyle şöyle vahyetti: 'Ey Ademoğlu, sana verdiğim hakla Ben seni seviyorum. Öyleyse, senin üzerindeki hakkınla da sen Ben'i sev' " (Kanık, 2005: 24).

Bu bağlamda muhabbet ehlini üç derecede ele alan mutasavvıflar olmuştur.

1. Avâmın Muhabbeti: Bu sevgi Allah'ın kullarına olan ihsânından meydana gelir. Muhabbetin bu derecesinin şartı Semnûn'un şu sözünde açıklandığı gibidir. Semnûn kendisinden muhabbet sorulduğunda 'Muhabbet, devamlı hatırlayarak bir an olsun unutmadan arı ve duru bir sevgidir. Çünkü kim bir şeyi severse onu çokça hatırlar ve anar.' karşılığını vermişti.

2. Sâdıkların ve Tahkîk Erbâbının Muhabbeti: Muhabbetin bu çeşidi, kalbin Allah'ın celâline, ganî oluşuna, ilmine ve kudretine nazar etmesinden doğar. Böyle bir muhabbetin özelliğı Ebu'l-Hüseyn Nûrî'nin şu sözünde anlatıldığı gibidir: 'Muhabbet, perdeleri yırtmak, sırlara âşinâ olmaktır.' İbrâhîm Havâs da; 'Muhabbet, irâdelerin yok olması, ihtiyacların ve bütün beşerî sıfatların yanmasıdır.', der.

3. Âriflerin ve Sıddîkların Muhabbeti: Muhabbetin bu türü, onların, Allah'ın illetsiz olan kadîm sevgisini bilip ona nazar etmelerinden doğar. Sıddîk ve âriflerin Allah'a olan sevgisini bilip ona nazar etmelerinden doğar. Sıddîk ve âriflerin Allah'a olan sevgisinin bir illeti yoktur. Bu tür sevginin özelliğini Zünnûn Mısrî kendisine 'saf sevgi nedir?' diye sorulduğunda şöyle açıklamıştır: 'İçinde herhangi bir bulanıklık bulunmayan saf sevgi, sevginin kalpten ve organlardan sukut ederek orada muhabbetten eser kalmaması ve her şeyin Allah ile ve Allah için olduğu bir anlayışın ortaya çıkmasıdır. Böyle biri Allah için seven, Hakk âşığıdır (Yılmaz, 1996: 76).

Dert bir âşığın sevdiğinden isteyebileceği en büyük lütuftur. Dertsiz bir âşık sevdiğinin ilgisini kaybetmiş demektir. Hakiki aşkı elde eden birey bu aşktan kaynaklanan derdin içindeki dermana yine bu aşk sayesinde ulaşır. "Ey derde dermân isteyen yetmez mi derd dermân sana" (Tatçı ve Özay, 2018: 32). "Dermân arardım derdime derdim bana dermân imiş" (Tatçı ve Özay, 2018: 132) mısralarında da dile getirildiği gibi gibi aşk deryasına dalanın dermânı yine dert olmakta, bu nedenle âşık her daim belâlara tâlip olmaktadır:

Añup ol şüreti feryâd iderdi

Füzûn olurdu günden güne derdi (1001)

Füzûn olup dem â dem derd-i Leylî

Ġamum mânendi artar vây veyli (1479)

O hûd tâlîb idi derd ü belâya

Kaçan meyl eyleye hûn u kabâya (1530)

'Urûc idince tenden cân-ı bî-kâr

Ġam u derd ile Leylînüñ olam yâr (1921)

Allah'tan aşk belası dilenir ve âşık o belayı lütuf olarak görür. Bela olmadan aşkın dereceleri geçilemez. Aşk ile geçilen o derecelerde insanı Allah'a ulaştırır.

Bu konuda Fuzûlî'nin Allah'tan dert dilenme ile ilgili eşsiz beyitleri örnek olarak verilebilir:

"Yâ Rab belâ-yı aşk ile kıl âşînâ meni

Bir dem belâ-yı aşkdan etme cüdâ meni

Az eyleme inâyetüni ehl-i derdden

Ya'ni ki çoh belâlara kıl mübtelâ meni (1123-24)

Yâ Rab, aşk belâsı ile kıl âşinâ beni; bir ân bile aşk belâsından ayrı bırakma beni! Dert sahiplerine yardımını az eyleme; yâni, çok belâlara kıl müptelâ beni!" (Doğan, 2015: 237).

Mevlevîlerin kullandığı "Allah derdini artırsın" (Cebecioğlu, 2005: 158) deyiminde de aynı niyâz söz konusudur. Nitekim âşık için en büyük dert, dertsiz olmaktır. Dertten kasıt ezelî, ilâhî bir aşktır. Bu aşk ise bütün dertlere dermandır:

Yog ise derdüme dermānuñ iy yār

Beni men' itme bâri 'ışkdan var (1476)

Âşığın bu durumu da sevdiğinin rızasına talip olmasından ileri gelmektedir. "Âşığın kendisine isabet eden belalardan haz duyması, rızanın göstergesidir" (Eraydın, 2004: 178).

Ğamumdan iy çeken derd ü belâyı

İrür maķşūduma ben mübtelâyı (1561)

Böylece anlaşılmaktadır ki lütuf, kahır, dert ve deva âşığın gözünde aynı şeylerdir. Sevgilinin ilgisiz kalmasındansa âşığa eziyet etmesi tercih edilen bir durumdur. Dolayısıyla eziyet etmesi veya iyi davranması bir ilgiyi göstermesi bakımından âşık için önemlidir. "Aradaki kayd ve perdeler aradan kalkınca her ikisinin aynı şey olduğu görülür" (Eraydın, 2004: 180). Hakiki aşkı elde eden âşık, ihsanı, güzelliği ve rızkı ne ölçüde severse kahrı ve eziyeti de o ölçüde sever. Bu seviyeye ermiş bir kâmil insan ise bütün ilâhî isimler ve sıfatlar kendisinde toplanmışçasına ikilikten kurtulmuş olur. Böyle kimseler, fenâ derecelerinin ileri mertebelerine yükselerek Allah'ta bâkî olmanın sırlarına ve bahtiyarlığına ulaşmışlardır (Rıfâî, 2000: 219).

2.2.2.5.1.2. Mecâzî ve İlâhî Aşk

Tasavvuf edebiyatında ciddi tartışmalara sebep olan ve mahiyetleri hakkında birçok izahat getirilen mecâzî ve ilâhî aşk kavramları önemini yitirmeden günümüze kadar varlığını sürdürmüştür. İslâmî literatürde aşk, ilâhî ve mecâzî olmak üzere başlıca iki ana başlık etrafında veya anlamda kullanılmış olup Hakk'tan başka bütün masivadan geçip Hakk'ı sevmeye ilâhî, hakîkî aşk; fani sûretlerden birine duyulan beşerî aşka da 'mecâzî' veya 'uzrî aşk' denilmiştir (Uludağ, 2005: 239). "Ancak uzrî aşkta, gaye aşktır. Bu durum, 'aşk için aşk, platonik aşk' şeklinde açıklanmıştır (Uludağ, 2005: 365). Burada âşık önce sevdiğine meftun olur, onu çılgınlar gibi sever, aşkın verdiği

ıstırap ve keder içinde kavrulur. Sonunda öyle bir noktaya ulaşır ki, sevdiği olan dilberinden çok, aşkından hoşlanmaya ve zevk almaya başlar. Artık bir noktada o, aşk için sevdiğini unuttur, onun aşkıyla yaşar, sevdiği kadına kavuşma onun aşkını nihayete erdireceğinden o kavuşmayı değil kederi ve bununla birlikte ayrılığı tercih eder. Leylâ vü Mecnûn'un aşkının yukarıda mahiyeti ifade edilen şekilde olduğu görüşünü savunanlar olmuştur (Uludağ, 2005: 365). Nitekim hikâye içerisinde Leylâ'nın birçok kez vuslat talebine karşılık Mecnûn'dan buna yönelik bir adım atılmamış veya düşünce dile getirilmemiştir.

İbnü'l-Arabî ise sevginin ilâhî, ruhanî ve tabîî olmak üzere üç türü olduğunu söyler:

1. İlâhî sevgi: Allah'ın bize duyduğu sevginin adı olmakla birlikte, ayrıca bizim de Allah'a duyduğumuz sevginin ilâhî sevgi olduğu kabul edilir.

2. Ruhanî sevgi: Sevenin sevdiğini razı ve gönlünü hoşnut etmeye çalıştığı sevgidir. Sevgilisine karşıt olabilecek hiçbir şey kendisinde kalmaz; ne niyet ne de irade. Dahası, seven, bütünüyle sevdiğinin iradesine bağlanır.

3. Tabîî sevgi: Tamamen, süflî arzularını tatmin etme yolunu arayanların sevgisidir. Onun bu çabası, sevgilisinin hoşuna gitsin ya da gitmesin hiç önemli değildir (Kanık, 2005: 38).

İbnü'l-Arabî, Kays'ın Leylâ'ya olan sevgisini, "tabîî sevginin ikincisi olarak adlandırdığı ve 'iki kişi arasında, mıknaatın demiri çekmesi gibi olan bir ilgiden' bahsetmesi açısından rûhânî sevgiye; 'tek bir akideye bağlanma olgusuyla da' ilâhî sevgiye benzeyen 'unsûrî sevgi'ye" (Kanık, 2005: 68) benzetir. Ancak her insanda ilâhî sevgiyi duymaya hele anlamaya yeteneği bulunmaz. Bu nedenle bireyler arasında ortaya çıkan aşk, hakîkî aşkı hissetmeye ve yaşamaya bir ön hazırlıktır. "Çok insanda rûhun büyük ve hakîkî aşka alışması bu yolda olur, bu şekilde başlar. Allah bilgisi, hakikat bilgisi yolunda büyük adım demek olan irfân, insana gerçekleri sezdirmeğe başlayınca, kişi kendi ikiliğini hakîkî aşk ile yok edecek kadar, o büyük aşkı duymaya başlar" (Rıfâî, 2000: 27).

Lârendeli Hamdî eserinde Leylâ vü Mecnûn'un okulda tanışma motifini başka bir rivayet olarak aktarırken, ailesi tarafından okula gönderildiğinde zekâsı ve güzelliğiyle okuldaki diğer güzellerin gönüllerine düşmüştür. Tabi buradaki aşk beşerî boyutta olup mecâzî aşk seviyesindedir.

Hep ol meh-pāreler mānend-i mecnūn
Cemāl-i ẖaysa düşmişlerdi meftūn (845)

Mutasavvıflara göre tene ve tenle ilgili geçici hazlara saplanıp kalmış kimse için ebedilik, hayâldir. Böyleleri kendi vücutları gibi fânî zevkleriyle birlikte ancak yokluğa karışarak yok olur giderler (Karayazı, 2007: 149).

Lârendeli Hamdî, içinde riâyâ olan aşktan uzak durulması gerektiğini, bu yolda sadık görünüp de yalancı olanların kalplerindeki aşk riyadan hasıl olduğu için içlerindeki aşk, şevk ve arzunun da zamanla kaybolacağını ifade eder:

Riyālu ‘ışk ile ‘aşık geçinme
İdinüp kızbi hō şādık geçinme (4540)

Riyādan ola çün bir ‘ışk hāşıl
İder vardukça cān şevkini zāyil (4541)

Eğer âşığın gönlü samimiyetle Allah aşkıyla dolarsa iki yüzlü arzular o kalpte barınamaz ve yok olur gider:

Gire çün içeri ‘ışk-ı Hudāyi
Çıkar taşra ğaraẖhā-yı riyayı (4543)

Celâleddîn-i Rûmî’nin bu beyitleri güzel bir örnektir:

“Mecnûn ki Lâilâhe illâ der idi

Teklîf-i şuûr eyleseler lâ der idi

Ol mertebe Leylâ’sına mecbûr idi kim

Mevlâ denecek mahâlde Leylâ der idi

Bu beyitlerde Celâleddîn-i Rûmî, Allah’ın gönül gözlerini büyük bir lütufla açtığı kimselerdeki idrâkten söz etmiştir. Bunlar, ilâhî sırrı bilenlerdir. Onların mecburu oldukları Leylâ işte bu sırrın kendisidir” (Rıfâî, 2000: 201).

Lârendeli Hamdî, insanla hayvanı ayıran en önemli faktörlerden birinin aşk olduğunu ve muhakkak insanın bu hisleri taşıması gerektiğini ifade eder; aksi halde hayvandan farkının kalmayacağını, bu yüzden aşk ehline sabretmesi gerektiğini, şayet hakiki aşka ulaşılamazsa dahi mecazi aşkın yolunda yürünmesi gerektiğini ifade eder.

Buradan kasıt aşksız kalıp boşluğa düşmek yerine beşerî dahi olsa o yolda yürümeye çalışılması aşktan gafil olunmamasıdır:

Kişi kim ‘ışkı yok hayvân gibidür

Egerçi şûretâ insân gibidür (1941)

Ki yiyüp içüben yatmağı iy cân

Bilürsin kim başarur cümle hayvân (1942)

Başarmazsañ eğer ‘ışk-ı hakîki

Mecâzi ‘ışka bâri tut tarîki (1943)

2.2.2.5.1.3. Hüsn ve Aşk

Alemlerin yaratılmasının özünde bulunan aşk ve güzellik, insanoğlunun Allah katından mazhar olduğu en büyük lütuftur. “Cemâl, aşkı doğurur ve cemâl aşksız olmaz. Dünyâ üzerinde gördüğümüz her güzel, Mutlak Güzel’den bir parçadır. Bu sebeple güzel olanı sevmek, Cemâl-i Mutlak’ı sevmek demektir” (Cebecioğlu, 2005: 209).

Lârendeli Hamdî de güzellik ve aşkı birbirlerinin tecellîgâhı gibi görür;

Yüzüñüñ mâhıdur mâhiyyet-i hüsn

Cemâlüñ mazharı hâşşiyet-i hüsn (254)

Güzellik olmasa, aşk ortaya çıkmaz; aşk olmasa, güzellik belli olmaz.

Anuñ gözi bunun yüzinde kaldı

Bunuñ ‘ışkı anı endûha saldı (1122)

Bu hûbuñ ‘ışkınuñ şûride cânı

Şu resme naql kıldı dâsitânı (1711)

Füzün olsun anuñ her gün cemâli 1231

Yücelsün hem benüm ‘ışkum nihâli (1914)

Fuzûlî ise Leylâ vü Mecnûn adlı mesnevisinde güzellik ve aşkı ikiz gibi görür. Bunları birbirinden ayrı düşünmenin imkânsızlığına işaret eder:

“Erbâb-ı kemâle ol ıyândur

Kim hüsn ile aşk tev’emândur (2207)

Kemâl sahipleri açıkça bilirler ki, güzellikle aşk ikizdir” (Doğan, 2015: 428).

Şâhidî İbrâhim Dede, “Gülşen-i Vahdet” isimli eserinde aşk konusunda aynı fikirde olup bu gerçeği suret ehlinin anlayamayacağını ifade eder: Güzellerin yüzü, Allah’ın güzelliğinin tecelli ettiği yani onun aynasıdır. Eğer bir kimse aynaya bakarsa kendinden başkası olmayan yüzünün yansımanı görür. Eğer ağlasa ya da gülse her hâlinin aksini böylece görür. O hâlde güzellerin yüzünde gördüğün edâ da o yüzdendir. Fakat bu bilgiler mânâ ehli içindir. Ancak suret bağında olup süflî arzular peşinde koşan şehvet ehli olana bu sözler büyük tehlikedir (Külekçi, 1996: 60).

İşte Mecnûn da dünyadaki diğer âşıklar gibi fânî bir güzelden asıl, mutlak güzelliğe açılan kapıdan içeri girmiş, bu aşk yolculuğunda Leylâ bir dereceye kadar ona eşlik edebilmiştir. Mutlak güzellik, “aşk şarabını” Mecnûn’a “güzel Leylâ’nın” elinden içirmiştir.

2.2.2.5.1.4. Fenâ fi’l-Aşk

Fenâ fi’l-Aşk: Arapça, aşkta fânî olmak manasındadır. Aşkın olmazsa olmazlarından fenâ yani yok olmak anlamında tasavvufî bir terimdir. Mutasavvıflara göre her şeyin sonunda dönüp dolaşıp aslına yani Vücûd-ı Mutlak’a varacağı gibi, aşk da eninde sonunda aynı noktaya ulaşacaktır. Âşık gerçekte mutlak güzelliğe âşık olmuştur. Artık o menzilde mâşuk, âşık ve aşk bütünleşir. Cemâl-i Mutlak’ta yok olup gider.

Berâtın dürdi anuñ dehr-i fânî

Saňa olsun beķā-yı cāvīdānî (4654)

Ėamu fânî bu ‘âlem ĥâkdür hem

Ebed bâķî o ‘âlem pâkdür hem (5363)

Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri’ne göre ilâhî aşk yokluk denizidir, “onda iken âşık vücûduyla olan bütün ilişkilerini keser; o sadece vuslatın temeli değil, fakat aynı zamanda saâdet iksiridir. *Leylâ vü Mecnûn* bu iksirden içtikleri için bu dünyâda hoş bir sadâ bırakmışlardır” (Altıntaş, 1981: 75).

Bu durum tasavvufta “ene ente-ente ene” (ben senim-sen bensin) mefhumuyla ifâde edilir. “Âşık mâşuk birliğini ifâde eden bu hâl, iki bedende bir can gibi olmayı gösterir. Âşıkın mâşukta fânî olması, kendisi de dahil olmak üzere ondan başkasını görmemesi. ‘Sen bensin’ ifâdesi cem’ hâline, ayn-i cem’e ve ittihâda isaret eder” (Uludağ, 2005: 123).

Ne ben Mecnûnam u ne Leylî cānān
İkimüz bir ten ü bir cānuz el-ān (3191)

Lârendeli Hamdî,'nin dile getirdiği bu beyitle eserini tasavvufî bir bağlamda yazdığına dair güçlü bir işarettir. Ayrıca da “Der Hatime-i Kitâb”da bazı tasavvufî terimlerden bahsederek eserini noktalamıştır.

Fuzûlî'nin bu beyti de durumu en iyi açıklayan örneklerden biri olsa gerek:

“Ger men men isem nesen sen ey yâr

V'er sen sen isen neyem men-i zâr (2706)

Eğer ben ben isem; sen nesen ey yâr? Ve eğer sen sen isen; ben zavallı, neyin nesiyim?” (Doğan, 2015: 526).

Sevgili, dost, ahab gibi anlamlara gelen yâr kelimesiyle “tasavvuf erbâbının bir tek ifâde içinde, hem mecâzî bir varlık olan ‘sevgili’yi, hem ‘hakîkî aşk’ yolunda sâlikî irşad eden ‘mürşîd’i, hem de ‘hakîkî aşk’ın muhâtabı olan Cenâb-ı Hakk’ı ve yerine göre de Hz. Peygamber’i kastetmeleri mümkündür” (Tahralı, 1996: 216). Eserde geçen ‘yâr’ kavramı da okuyucu açısından ele alacak olursak niyete göre anlam kazanır. Mesnevideki aşkın beşerî bir düzeyde olduğunu yorumlayanlara göre yâr “Leylâ”dır,

Benüm gönümün ammâ yok qarârı

Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yârı (1193)

Ancak “Leylâ” derken onun güzelliğinde şahit olduğu hüsn-i mutlak olan Yâr’ın kastedildiğini yorumlayanlara göre de her yâr bâkî olan Mevlâ’dır.

Kemâlün bulduğundan şöıra iy yâr

Olasın vaşl-ı Leyliye sezâvâr (2515)

Aşk, âşığın gönlüne düşen bir ateştir. Göz yoluyla gönüle girer ve orayı kendine yurt edinir. Bu ateşin alevi bütün uzuvlara ulaşarak âşığın içini yakar, onu arı duru yapar. En sonunda âşığın gönlü öyle narin ve güzel olur ki, narinlik ve letafetten mâşuğun yüzünü görmeye katlanamaz. Mâşuğun tecellîsi ile kendisinin yok olacağı endişesiyle iki büklüm olur. Âşık bu makama ulaştığında yâr ile vuslat yerine yalnızlığı tercih eder, vuslattan ziyade rahat ve huzuru ayrılıkta bulur. “Bu hâle ulaşan Mecnûn da aslında kavuşmaları için hiçbir engelin olmadığı bir anda Leylâ’dan istiğnâ eder, çünkü o

artık gönlünde bulduğu mâşuğun sevdâsıyla yanmış, onu ‘taşra’ da aramasına gerek kalmamıştır. Mâşukun hayâlî her dem karşısındadır ki bu ona yetmektedir” (Karayazı, 2007: 166).

Eğer bir lâhza cān senden cüdādur

Tenümde turmasun kim nā-sezādur (4828)

Nice olam cüdā sen māh-rūdan

K’ölür māhı kaçan dūr olsa şudan (4829)

2.2.2.5.2. Âşık ve Mâşuk

Klâsik Türk edebiyatında âşık ve mâşuk mefhumu en çok ele alınan mevzuların başında gelir. “Kendilerine gönül kaptırmış olanlara dilberler can ve gönülden tâliptirler; bütün sevilenlerin, kendilerini sevenlere tutulmaları bundandır. Her kimi âşık görürsen bil ki o mâşuktur, zîra âşık bir bakıma âşıksa da bir bakıma mâşuktur” (Rıfâî, 2000: 238).

Hikâyede önce Kays rüyasında Leylâ’nın resmini iki perinin elinde görüp vurulur:

Turup yatdı bu endişeyle ol māh

Uyurken bir ‘aceb düş gördi nāgāh (915)

Çü Kaysı gördiler bu resme meftūn

Söze çekdiler anı arhun arhun (943)

Fülān t̄ayıfedendür iy hümām ol

Ki Leylî demek iledür be-nām ol (949)

Aradan çok zaman geçmeden Leylâ’da Mecnûn’u rüyasında görüp âşık olur.

Meğer bir gice yüz nāz ile ol māh

Uyurken bir ‘aceb düş gördi nāgāh (1047)

Çü dîdārına anuñ bakdı Leylî

Ayağına şu gibi akdı Leylî (1057)

Lârendeli Hamdî, diğer Leylâ vü Mecnûn mesnevilerinde bulunmayan rüyada görüp âşık olma motifiyle eserinde ortaya çıkan âşıkların karşılaşması sorununu, bu şekilde halleder.

Eserin ortalarına kadar bu aşk okuyucuda beşerî aşk duygusu uyandırabilir. Nitekim olayların gelişimi bu şekildedir. Babası Leylâ'yı saray içinde sağlam bir kaleye hapsedince Mecnûn aşkından çöllere düşer, Leylâ'nın güzelliği günden güne artınca İbn-i Selâm onu ister ve nihayetinde Leylâ'nın gönlü olmasa da bu evlilik gerçekleşir. Mecnûn, Leylâ'nın İbn-i Selâm ile evlendiğini öğrenince ona sitem dolu bir mektup yazar. Bu mektupta hem ona sitem eder hem de olan aşkını dile getirir. Burada artık okuyucuya aşkın tasavvufi boyutuna dair bir şeyler hissettirilir:

Bir itdi ikimüzüñ meşrebin 'ışk
Ki göstermez ikilik mezhebin 'ışk (3190)

Harîk-i hasret ü hayrân-ı 'ışkum
Ğarîk-ı firkat ü giryân-ı 'ışkum (3467)

Görinürsin gözüme her zamân sen
Dağı nev-gonca gibi pâk dâmen (3524)

Eyü vü yatlu sendendür mizâcum
Sen urduñ zahmı sen eyle 'ilâcum (3533)

Akabinde Mecnûn'un dayısı olan Selîm-i Âmirî çöle Mecnûn'u ziyarete gider. Yanında getirdiği yiyecekleri Mecnûn'a verir. Fakat Mecnûn yiyeceklere dokunmaz, yanında bulunan hayvanlara verir. Selîm-i Âmirî bu duruma şaşırır. Mecnûn, kendisinin tek yiyeceğinin bir tutam ot ya da sevgilinin geçtiği yolun tozu olduğunu söyler. "Bu durum da bize "tasavvufî anlayıştaki '**killet-i taam**' (az yemek) kavramını hatırlatır" (Cebecioğlu, 2005: 50).

Yimekden evvel mu'arrâ idi h'wâni
Alup andan vuḥūşa virdi anı (3712)

Ğıdām oldur ya bir pâre giyehdür
Ya dilber cânibinden gerd-i rehdür (3721)

Celâleddîn-i Rûmî'nin '**killet-i taam**' üzerine yazdığı beyit Mecnûn'un görüşüyle uyuşmaktadır:

"Âşıkâ gıdâ belâ olur
Âşıkâ safâ cefâ olur" (Kara, 2004: 5).

Şair bunun ardından Mecnûn'un durumuna uygun bir zahidin hikâyesinden bahseder. Zahit de uzlete çekilmiş yaşamını sadece ot ile sürdüren biridir. Bir gün padişah oradan geçerken o zahidi görür ve bu davranışı sergilemesinin sebebini sorması için zahidin yanına yardımcısını yollar. Zahit de yediğinin kendisine ot değil gül-şeker gibi geldiğini ifade eder. Ona göre kanaat bir hazinedir, kanaatkar kişi de bu hazineye sahip gerçek padişahdır. Bu hikâyedeki zahit ile Mecnûn karakter olarak benzeşmektedir.

Bir başka bölümde ise Mecnûn, babasıyla konuşurken dünya nimeti olarak makam ve mevkiye iltifat etmediğini kendisine azık olarak otların yettiğini belirtir:

Cihānda kâni'üm ben bir giyāha

Degülven mültefit mülke vü cāha (3172)

Fahrüddin-i Irâkî bu konuda Mecnûn'un Leylâ'ya olan aşkından bahseder ve “bütün güzellerin güzelliğinin O'nun cemâline âriyyet olarak alındığı görüşünü dile getirir: ‘Mecnûn'un sevgide kıblegâhı görünüşte Leylâ'nın cemâli ise de hakikatte Leylâ; mutlak cemâlin aynasından başka bir şey olmadığını’ (Yetkin, 1963: 31-32) ifade etmektedir.

Cemâlüñdür ‘ibâdet kıblegâhı

İşigüñdür sa‘âdet secdegâhı (253)

Ko kim idüp gice gündüz niyâzı

Kılayın kıbleñe toğrı namazı (4303)

Aşkta kemale eren Mecnûn'un gönül gözünün açıldığını yine Fahrüddin-i Irakî şu sözlerle dile getirir: “Aşkın kahramanı yine sensin ki, sen daima kendi cemâlini görmektesin. Şu hâlde Mecnûn'un görüşü; Allah'ın görüşüdür ki, Leylâ'nın güzelliği aynasında mutlak güzelliği görmüş oluyor” (Yetkin, 1963: 34).

Cemâline fedâ olsun bu cânım

Helâl olsun içerse çeşmi kanım (1926)

Âşık odur ki her daim canını feda eyler cananına.

Lârendeli Hamdî'den asırlar önce gerçek âşıkların durumlarını Celâleddin-i Rûmî dile getirmiştir: “Âşıkların hayâtı (dostun yolunda) ölmektir; gönlü gönül vermekten başka bir şeyle elde edemezsin!” (Rıfâî, 2000: 238/beyit no: 1776). “Nitekim, âşkın cânânına

verebileceği en büyük servet, hazine canıdır ve feda edilen can ekmeğinin karşılığı Hızır'a da nasip olan 'ebedî hayat' mükâfatıdır" (Rıfâî, 2000: 246).

Yûnus Emre bu durumu şöyle ifade etmiştir:

“Âşık ki cânâ kaldı âşık olmaz

Cânın terk itmeyen ma'şûkı bulmaz

Âşık öldi diyü sala virürler

Ölen hayvân durur âşıklar ölmez” (Tatçı, 2005: 154/113-4/8).

Yunus'un dilinden dökülen “ölen bedendir, âşıklar ölmez” ibaresindeki âşıkları bize göre “Allah yolunda öldürülenler için ‘ölüler’ demeyin. Hayır, onlar diridirler, fakat siz bilemezsiniz” (Bakara 154) ayetindeki şehitlerle bir tutmaktadır. Çünkü biri Allah yolunda harpte biri ise kalbinin merkezinde Allah'tan gayrısını bırakmayarak canını vermektedir.

Âşık, sevgiliye ulaşma yolunda pervanelerin mumun etrafında divaneler gibi dönmesine benzer bir şekilde sevgilinin etrafında sürekli deveran etmelidir.

Cemâli şem'ine pervâne oldu

Ki yüz Mecnûndan dîvâne oldu (1959)

Âşıktaki aşk ateşinin yanmasına vesile olan maşuktur. Âşığın yanması için evvel maşukun yanması elzemdır. “Zira mum yanmayınca pervane yanmaz” (Uludağ, 2005: 255). “Tasavvuf edebiyâtında mum sevgiliyi, Allah'ı; pervâne sevgilisinin yolunda kendisini yok eden âşıkları temsil eder” (Filiz, 1999: 237).

Yağa pervâneyi çün şem'-i bî-dûd

Sen anuñçün nedür germ eylemek od (3618)

Muhyiddin ibn Arabî'de bir beytinde buna işaret eder.

“Aşk odu evvel düşer ma'şûka ondan âşıka

Şem'i gör ki, yanmadan yandırmadı pervâneyi” (Konuk, 2002: 333).

Tasavvuf târihinde aşkı ilk defa ızdırıp ve elem şeklinde anlayan ve bu tarzda târif eden Hüseyin b. Mansûr Hallâc' (ö.309/921) da, *Kitâbü't-Tavâsin*'de ilâhî aşkı pervâne ve mum örneğiyle şu şekilde ifade etmiştir: Pervânenin mum ışığını görmesi “ilme'l-yakîn”, ona yaklaşıp hararetini hissetmesi “ayne'l-yakîn”, ateşin içinde yanıp kül olması ‘hakka'l-yakîn’ dir. Aşkın en son gayesi yana yakıla yok olmaktır” (Uludağ, 2005: 12).

Erzurumlu İbrahim Hakkı'da aşk hakkında şöyle demiştir. “Âşık, aşkın lezzetini almış ve âlemin zevklerine ihtiyaç duymaktan arınmıştır. Kim aşk derdiyle dolu, şevk ve iştîyâkla sararıp solmuşsa, şüphesiz o, kendinden geçip yalnız O'nunla meşgul olur” (Basar, 2006: 469).

Olurdu anda koyup şurb u ekli
Velî mâtemlüler gibiydi şekli (3308)

Âşık tamamen yeme içme külfetinden azat olmuştur. Aşk onun azığı haline gelmiştir. Âşığın canı, beşerî pislikten arınıp tevhid şarabıyla dolmuştur. Zayıf vücut, iki büküm olmuş bel, sararmış yüz, kanlı gözyaşı, feryat, figan ve yaralar... Bunlar âşıklığın alâmetleridir (Karayazı, 2007: 172-173).

Yaşından dîdesi deryāya döndi
Kodî gülzâr ü şahrāya döndi (4006)
İrişdi çarḥa āhınuñ ḥurūşı
Yaşı deryā gibi eyledi cūşı (4625)
Diyüp bu sözleri gözden döküp kan
Yaşı mevc urdı çün deryā-yı ‘ummān (5213)

Sevdiğinin yolunda âşık durmadan gözyaşı döker. Gözyaşları derya olur. Feryat figan ederek deryaya düştüğü için, âşığın ettiği âhlar denizi tutuşturur. Gözyaşı döke döke, göz pınarları kuruyan âşığın gözlerinden yaş yerine bir süre sonra kan gelmeye başlar.

Âşığın içindeki ateşten dolayı dumanlı ve kıvılcımlı olan ve âşıkların zikri olarak kabul edilen âh, şekil ve muhteva yönüyle edebiyatımızda pek çok benzetmeye konu olmuştur. “Tasavvufî karakteristiğe de sahip olan âh (elif ve he harfleriyle yazılır) ve ‘vâh’ (vav, elif ve he yazılır) ifâdeleri tasavvufî olarak Allah lafzını remzetmektedir. Allah kelimesinin ilk ve son harflerinden müteşekkil olan âh, âşıkların Allah’a sığınması, Allah’a olan zikirleridir. Bu şekilde âh ederek Allah’a ulaşmak mümkündür” (Uludağ, 2005: 26).

Âh ile ilgili olarak ayrıca şöyle bir benzetme de yapılmıştır: “Güneşin ışıkları elif’e (yâni oka), kütlesi he (ه) harfine benzediğinden her gün “âh” (Allah) diyerek doğar” (Uludağ, 2005: 26).

2.2.2.5.2.1. Melâmet

Köken olarak Horasan mistik ekolünün benimseyip öne çıkarttığı “melâmet” meşrebinin kelime anlamı “kınama, ayıplama, rüsvalık” (Şentürk, 2004: 63) demek olan “melâmet”, din ve tarikat yolunun temel kaidelerine son derece bağlı, kılık kıyafete önem veren , halkın saygısını kazanmış tarikatlara karşılık; “Hakk’a ulaşmak için halktan vazgeçme” yolunu benimseyerek dindarlığı teşhir ettiği için riyakârlık alâmeti olarak gördükleri kılık kıyafete önem vermeyen, yalın ayak başı kabak dolaşmayı daha uygun gören, ibadetlerini gizleyen ve kendini halka kötü gösterme yolunu seçen farklı bir meşrep olarak ortaya çıktı. Melâmîlik’in kurucusu olarak Horasanlı Hamdûn el-Kassâr (ölm. H.271/m. 884) kabul edilmiştir (Şentürk, 2004: 5).

“Âşık olanlar gayret ü ârı birağurlar

Dost isteyenler evvel vakârı birağurlar” (Kara, 2004: 5).

Bir terim, bir makam ve bir tasavvuf anlayışının adı olarak yaygın bir kullanıma sahip olan melâmetin terim olarak “kökü ‘levm’ kelimesinin geçtiği iki âyete (el-Mâide 5/54; el-Kıyâme 75/2) dayandırılmaktadır” (Uludağ, 1978: 331). “IX. yüzyılda Merv, Herat, Belh ve Nîşâbur şehirlerini içine alan Horasan’da ortaya çıkıp özellikle Nîşâbur’da yaygınlık kazanan ve etkisini günümüzde de sürdüren bu tasavvuf anlayışını benimseyenlere ehl-i melâmet, melâmî, melâmetî; bu akıma da Melâmetiyye, Melâmiyye (Melâmetîlik) denilmiştir” (Azamat, 2004: 24).

Aşk meydanında dolaşmanın şartları vardır ki bunlardan biri hatta en önemlisi melâmet neşvesine sahip olmak, kınayıcıların kınamasına aldırmamaktır.

Maḥabbetle k’olınmaz bir qarâbet

Şonuñda bulınur lâ-büd melâmet (2475)

Beni ger kıldısa rüsvâ melâmet

Ola İbn-i Selâma şad selamet (3494)

Sözlükte, “kınamak, kötülemek, ayıplamak” (Kürkçüoğlu, 1996: 103) gibi anlamlara gelen melâmet kelimesinin tasavvuf literatüründe kazandığı anlam ile birlikte Melâmetîliği benimseyen Melâmîler’in hususiyetleri şunlardır: “İhlâs, samimiyet, riyâdan kaçınmak, iyi işleri halktan gizlemek, kötülükleri açığa vurmak, Hakk’ın makbûlü olmak için halkın merdûdu olmaktan çekinmemek, halkın kınamasına değer vermemek, örf ve âdete önem vermek” (Uludağ, 1979: 127).

Yûnus Emre de şöyle buyurmuştur:

“Âşık olanun nişânı vardır

Melâmet olur bellü beyânı” (Tatcı, 2005: 302-Gazel 353/6).

Fuzûlî’ye göre âşık Mecnûn, bu yolun gereklerini bilmiş ve “namus şişesini” taşa çalmıştır.

“Çün men reh ü resm-i aşk dutdum

Nâmûs tarîkini unuttum (2725)

Ben artık aşk yolunu tutup, namus yolunu unuttum” (Doğan, 2015: 510).

Aşk ile riya birbirleriyle uyuşmaz ve aynı kalpte bir arada barınamaz, çünkü âşık daima düşkün, i’tibârsız ve rezil olmalıdır. Lârendeli Hamdî’nin eserinde de Mecnûn bu yolun gereklerini bilmiş ve kınanma testisini taşa çalmıştır. Ona göre âşık olan kişi kınanmayı ve toplumdan dışlanmayı en başta kabul edip aşk yoluna öyle girmelidir:

Sebû-yı nengini taşa çalısar

İşinde halk anuñ hayrân kalısar (751)

2.2.2.5.2.2. Sefer/ Seyr ü Sülûk

Tasavvuf kaynaklarında sefer, “yolculuk, mesafe kat etmek, ilmi hareket ve inkişaf, kötü huyları terk ederek iyi huylar edinmek için harekete geçmek, nefis menziline Hak ve hakikat hedefine doğru yolculuk yapmak, kalbin Hakk’a teveccühü, yönelmesi” (Uludağ, 1979: 297) maddi âlemden mânâ âlemine yolculuk olarak ifâde edilmiştir.

Der-i külhân-ı süfliden güzer kıl

Sûy-ı eyvân-ı ‘ulviye sefer kıl (5378)

Halktan köşe bucak kaçan, onların anlayışsızlığından yakınan Mecnûn, Necd Dağı’na sığınır, dağın zirvesinde bulunan mağaralardan birini kendine mesken edinir. Lârendeli Hamdî’nin bir kabre benzettiği bu mağara, sülûkun henüz başında bulunan bir sâlikin toplumdan uzaklaşıp kendisiyle baş başa kalmasını, yani halveti temsil eder. “Hak yolunun yolcusu için uzlet ve halvet, kötü huylardan arınmak demektir” (Uludağ, 1978: 198).

Uykusuzluk âşık için bu yolda samimi olduğunun en temel göstergelerinden biridir. Tıpkı İbrahim Hakkı Hazretlerinin ifade ettiği gibi:

Hubb-ı Hakkı kim ki da’va eyledi

Giceler uyursa yalan söyledi (Müphem, 2020).

Leylâ vasıtasıyla ilâhî aşka vasıl olan Mecnûn da hiçbir insanın yaşamadığı bu yabanî ortamda her türlü güçlüklerle yüzleşir. Uykusuzluk, açlık, susuzluk ve yalnızlık ondaki manevî gelişimini hızlandırır. Sülûk erbabı için bunlar, hikmetin kaynağını bulmak için temel yollardır. Leylâ'nın verilmeyişi, kısa bir zaman dilimi içinde anne ve babasının peş peşe ölümü, en sonunda Leylâ'nın İbn-i Selâm'la babasının zoruyla evlendirilmesi Mecnûn'un çilesini doruğa çıkartan olaylar olarak peş peşe sıralanır. Bu zor yolculukta Mecnûn'a bela girdabında tahammül etmekten başka bir yol bulunmaz. Onun anneyi, babayı ve kabileyi terk etmesi, mübarek bir yola intisap etmesinden dolayıdır.

Mutasavvıflar kelime olarak sefer yerine daha çok “seyr ü sülûk” deyimini kullanmışlardır. Lügatte “seyr” gezmek, “sülûk” da yürümek ve gitmek anlamındadır. Tasavvuf ıstılahında ise seyr, cehaletten ilme, kötü ve çirkin huylardan güzel ahlâka, kendi vücûdundan Hakk'ın vücûduna doğru hareket, demektir. Sülûk da tasavvuf yoluna girmiş kişiyi Hakk'a vuslata hazırlayan ahlâkî eğitimidir (Yılmaz, 2004: 185).

Mecnûn çıktığı bu yolculukta belli bir seviyeye gelince irşad eden konuma yükselmiştir. Selâm-ı Bağdadî Mecnûn'la konuşurken kendisine bu yolda rehberlik etmesini istemiştir:

Sülûk-ı 'ışkda ol baña üstâd

Baňa da ol ıtarıkı eyle irşâd (4275)

Seyr u sülûk, genel anlamda tarîkâta dahil olan ferdin mânevî makamları tamamlayıncaya kadar geçirdiği evrelere verilen isimdir. “Seyrin evveli sülûk, nihâyeti ise vüsûldür. Seyr ve sülûk birbirinin ayrılmaz parçaları sayılmıştır” (Yılmaz, 2004: 185).

Bu mânevî yolculuktan amaç, hâl olarak Allah'a kurbîyyet mertebelerine yükselmektir.

2.2.2.5.2.3. Âyine

Tasavvufi manada kâmil insanın saf ve temiz gönlü ayna olarak kabul edilir. “İnsan-ı kamilin kalbine, ayna denir” (Cebecioğlu, 2005: 22).

Dili âyinesin şaykallamış âh

'Ayân andan nuķûş-ı mâ-sivallâh (768)

2.2.2.5.3. Hâl

Hâl kelimesi lügatte “şimdiki zaman, içinde bulunulan vakit ve ân, geçmiş ve gelecek olmayan zaman, oluş, bulunuş, sûret, keyfiyet, durum” (Uludağ, 2005: 154) gibi anlamlara gelmekte, tasavvuf ehline göre, “kulun kastı, kendine çekme girişimi, kazanma arzusu olmadan kendiliğinden kalbe gelen sevinç, hüznün, rahatlık, sıkıntı, şevk, dert, heybet ve heyecan gibi anlamlardır” (Uludağ, 1979: 129). Diğer bir ifâdeyle insanın mânevî bir terbiyeden sonra, kazandığı güzel huyların kendisinde yerleşip karar kılarak, her hâliyle özünde belli olmasıdır. Hâlin meydana gelişi, insanın irâdesi dışındadır.

His ve heyecanların, manevî hayatın ve ruhî sırların sözle anlatılmasını hoş karşılamayan sûfiler bunları birbirine hâl diliyle anlatmışlardır; diğer bir ifâdeyle “ulvî duyguların anlaşılabilmesi için yaşanmasının şart olduğunu belirtmişlerdir” (Demirci, 1991: 217). “Tasavvuf kâl ilmi değil, hâl ilmidir” (Uludağ, 1979: 129). Bu minvalde hâl ehli, kâl ehli diye tasavvufta iki gruptan bahsedilebilir: “Kâl ehli, manevî hâllere sahip olmayan, işin sadece lafını eden kişiler iken; hâl ehli gerçeği bulanlar, mârifete erenler, bu şekilde tevhidi yaşayanlardır” (Cebecioğlu, 2005: 245).

Fuzûlî’nin mesnevisinde Mecnûn “ehl-i hâl” biri olarak tanıtılır ve onun bu hâline vakıf olan Nevfel, kendisinden sahralarda amaçsız deveren etmemesini ister:

“Hâl ehlisen iste ehl-i hâlî

Sahrâlara düşme lâübâlî (1469)

Sen dert (hâl) ehlisin, hâlden anlayanları ara; böyle başıboş ve perişan, çöllerde dolaşıp durma!” (Doğan, 2015: 298).

Lârendeli Hamdî’nin eserinde ise Nevfel “ehl-i hâl” yerine “âdem oğlu” ifadesini kullanır.

Çün âdem oğlısın âdemle yâr ol

Ko bu şeydâlığı şâhib-vaqâr ol (2096)

Sen âdem oğlu iken ehl-i tevhid

Nedür kılmak özüñi diğve taklid (3140)

Tasavvufta manevî ve ruhî duygu ve heyecanları ifâde eden hâllere büyük önem verilmiş ve ehl-i hâl olmak mutluluk kabul edilmiştir.

2.2.2.5.3.1. Fenâ ve Bekâ

Fenâ, sözlükte “geçici olmak, yok olmak, ölmek” (Eraydın, 2004: 196) gibi anlamları ihtiva eder. Tasavvufî bir terim olarak da “Müridin kötü huy ve vasıflarını yok edip onların yerine iyi hasletler kazanması” (Eraydın, 2004: 196) anlamında kullanılır. “Kul Allah ile o kadar meşgul olur ki nihâyet “benlik” şuurunu kaybeder” (Yılmaz, 2004: 217).

Allah’ı görüyormuş gibi Allah’a kulluk anlamındaki ihsân’ ile fenâyı aynı anlamda gören İbnü’l-Arabî ise, fenâ kelimesine tasavvufî açıdan ziyade felsefî olarak yedi ayrı anlam verir ve bu açıdan değerlendirmesini yapar. İbnü’l-Arabî’ye göre “fenâ, kulu Allah’a ulaştırır. Bu durumda kul, bütün nefsî arzularını terk eder ve kendini Allah’ın irâdesine teslim eder. Fenâ hâli, kulun benliğinin kaybolması ile tevhîdin gerçekleşmesi demektir. Bu hâl, tevhîdin en yüksek derecesidir. Buna fenâ fi’t-tevhîd denilir” (Cebecioğlu, 2005: 209).

Lârendeli Hamdî de eserinde nefsî arzularını terk eden dünyada eziyetlere katlanan, sıkıntılara göğüs geren ferdin ebedî olan diyârda karşılığını alır diye ifade etmektedir:

Fenâ deyrinde olan nâlân u mecbûr

Beķâ kaçırında olur ħandân u mesrur (5359)

Celâleddîn-i Rûmî, Allah’a giden yolda varlıkla yürünemeyeceğini, fenâ yurdunu mesken edinmedikçe Gerçek Varlık’a ulaşamayacağını dile getirir (Can, 1997: 36).

İnsanoğlu için bu dünya gelip geçici ve anlık heveslerin durağıdır:

Kişiye çün beķâ yokdur cihânda

Ki bârî bu heves kılmaya cânda (4724)

Bekâ, sözlükte dâimî ve kalıcı olmak manasına gelmektedir. “Mutasavvıflar kötü sıfatların yok olması olarak kullandıkları fenâ sözüne karşılık, beka sözü ile de güzel vasıflar kazanılarak bunların sürekli olmasına işaret etmişlerdir” (Uludağ, 1979: 187). Fenâ hâlini vahdetin başlangıcı, beka hâlini devamlı olarak Cenâb-ı Hakk’ın güzelliğini müşahade etme şeklinde târif edenler de olmuştur (Deliktaş, 1993: 67).

Fuzûlî’de mesnevisinde dünyâ ile münasebetlerinden azat olan Mecnûn fenâyâ ulaşmış bir âşıktır, bu durumunu yanında bulunanlara şöyle ifâde eder:

“Söylen ki fenâyâ verdi rahtın

Eyyâm siyâh kıldı bahtın (876)

Deyin ki: Varını yokluğa verdi; günler tâlihini kararttı...” (Doğan, 2015: 192).

Âşık, her daim aşk hayatı ister, başka hiçbir şey istemez; aşk şarabıyla sarhoş olmak ister, varlığının idamesi için su da ekmek de istemez. “Âşık kendi varlığını unutmuş ve içi aşk şarabıyla dolmuştur. İşte o çanakdan, o şarap sızmış ve aşka ait bir noktayı koca bir kitap hâline getirmiştir” (Basar, 2006: 478).

2.2.2.5.3.2. Fakr

Fakr, tasavvufta “dervişlik, sâlikin hiçbir şeye mâlik ve sahip olmadığı, her şeyin gerçek mâlik ve sâhibinin Allah olduğunun şuurunda olması; kendisini dâimâ Allah’a muhtaç bilmesi, Allah’ın hiçbir şeye ihtiyacı olmadığını kavraması; fenâ, fenâ fillâh” gibi mânâlara gelmektedir” (Uludağ, 2005: 131).

Kays’ın varlıklı bir babanın evladı olarak dünyaya gelmesi önemli bir husustur. Kays, maddî zenginliklere ve bunların idrakine doğuştan sahiptir. Bu, onun sonradan peşinden koşması ihtimali bulunan mülk, mevki ve şöhret gibi, ferdi, maddî olana doğru sürükleyen ve manevî gelişimini engelleyen sınırlamalardan daha en baştan kurtulduğu anlamını taşır. Üstelik Mecnûn, elinin altında bulunan bütün bu zenginlikleri reddeder. Necd Dağı’nın zirvesinde bulunan mağarasında ot yiyerek, yarı aç, yarı çıplak, perişan bir hayat sürer. Demek oluyor ki, Mecnûn’u yaşamı üstünden *fakr* üzerine olduğunu belirtebiliriz. “Fakr, Allah’ın has dostları olan enbiya ve takvâ sahipleri için tercih ettiği bir haslettir” (Uludağ, 1978: 359). Mutasavvıflar nazarında fakirlik, Allah’a muhtaç olunduğunun bilincinde olma, tam olarak Hakk’a bağlanma, dünya ve âhiret endişelerinden uzak bulunma olarak kabul edilmiştir.

Zîb-i cihâna aldanuban olmaduñ feraḥ

Fakrı meşakkâtinden anuñ çekmedüñ elem (282)

Fakirliğe uygun olmak için makam ve mevkiden uzak durmak lazım.

Celâleddîn-i Rûmî’nin konu hakkındaki sözleri şöyledir:

“Fakr cevherdir, gayrisi fânidir

Fakr şifâdır, gayrisi hastalıktır

Bütün âlem baş ağrısı ve gururdur

Fakr âlemden sır ve garazdır” (Tektaş, 2004: 125).

Mutasavvıfların nazarında fakr kelimesi tasavvufî bir makam değil daha çok bir yol yahut metot olarak görülmüştür. Müzeyyin bu mânâda; “Sâlikî Allah’a vâsıl kılan

yolların sayısı gökteki yıldızlardan daha fazla idi. Şimdi bu yollardan sadece fakr yolu kaldı, zâten yolların en doğrusu da budur” (Uludağ, 1978: 387) demiştir.

Fuzûlî’de aşk yolunun sadık bir yolcusu olan Mecnûn, Allah’a şöyle yalvarır:

“Men handan ü mülâzemet-i i’tibâr ü câh

Kıl kâbil-i saâdet-i fakr ü fenâ meni (1128)

Ben nerde, şöhret ve makam gayreti nerde? Sen ancak fakirlik ve yokluk saâdetine lâîk eyle beni” (Doğan, 2015: 236).

2.2.2.5.3.3. Ben ve Benlik

Kişinin nefsinin terbiyesiyle varlığının aradan çıkmasıyla nihayet benlik şuurunu kaybeder. “Sûfinin mânevi ve ruhani kimliği ifadesinde. ‘Ben demek şeytan işidir.’ veya ‘Ben diyeni irşat mümkün değildir.’ gibi sözler tasavvufun bu konudaki yaklaşımını yansıtır” (Uludağ, 2005: 72). Hakiki aşka yönelen kişi nefsinin, benliğini bu yolda yok etmelidir. Mutasavvıflara göre nefis, insan ile Yaratıcı arasındaki en büyük engeldir. Bu perdeyi aradan kaldıran âşıklar senlik benlik kaygısından uzaklaşmış, tek vücut olmuşlardır.

Bu aralıkda senlik benlik olmaz

K’ikilik isteyen birliği bulmaz (4833)

Sen ü benlik gidüpdür bizden iy hûr

K’ikilikdür sülûk-ı ‘ışkdan dūr (4834)

2.2.2.5.3.4. Uzlet ve Kanaat

Uzlet, toplumdan ayrılıp ıssız ve kimsesiz yerlere çekilmek, tek başına yaşamak. Bunun ötesinde günaha girmemek, daha çok ve daha ihlaslı ibadet etmek için yalnızlığı tercih etmektir. “Mutasavvıfların uzletten maksatları ihtiyaçtan fazla toplumda kalmamak, ibadet ve tefekkürle zamanı değerlendirmektir” (Uludağ, 2005: 358). Halktan köşe bucak kaçan, onların anlayışsızlığından yakınan Mecnûn, Necd Dağı’na sığınır, dağın zirvesinde bulunan mağaralardan birini kendine mesken edinir. Lârendeli Hamdî’nin bir kabre benzettiği bu mağara, sülûkun henüz başında bulunan bir sâlikin toplumdan uzaklaşıp kendisiyle baş başa kalmasını, yani uzleti temsil etmektedir. “Hak yolunun yolcusu için uzlet ve halvet, kötü huylardan arınmak demektir” (Uludağ, 1978: 198).

Ço ‘uzlet hırsuñı ber-dâr kılsun

Ferâgat nefsuñ itin h^wâr kılsun (5390)

Kanaat ise “tutumlu, gönlü zengin ve tok gözlü olma, hırslı ve açgözlü olmamadır” (Uludağ, 2005: 204). Lârendeli Hamdî, dünyada kanaat eden aza tamah eden kişinin hidayete ereceğini ifade eder. Rahat etmek için bu iki haslete sahip olmak gerektiğini ifade ediyor:

Ğanîmetdür cihân içre ƣanâ‘at
Ƣanâ‘at eyleyen bulur hidayet (3755)

2.2.2.5.3.5. Mahv

Tasavvuf literatüründe kulun fiillerinin Hakk’ın fiillerinde fâni olması, kelime mânâsı ise “silme, yok etmek, bir şeyin, izi kalmayacak şekilde ortadan kalkması” (Uludağ, 2005: 234) anlamına gelmektedir. Mahv ayrıca sahip olunan alışkanlık özelliklerinin silinmesi anlamında kullanılmakla birlikte bir görüşe göre, “sebepleri ortadan kaldırmak, bir görüşe göre ise Allah’ın örttüğü ve ortadan kaldırdığı şeydir” (Demirli, 2004: 492).

Kul, Allah’ın zatının güzelliğı karşısında yok olur:

Olup maĥv-ı cemâl-i Zü’l-celâli
Teĥayyür virdi ŧevĥ-i lâ-yezâlî (381)

Fuzûlî de aşağıda vermiş olduğumuz beytinde benzer şeyleri dile getirmiştir:

“Versen özüne fenâ-yı mutlak
İsbât olur ol fenâ ile Hak (129)

Özüne mutlak yokluğu versen, o yok oluş ile Hakk’ın varlığı ispat olur” (Doğın, 2015: 52).

2.2.2.5.4. Tevhîd/ Vahdet-İ Vücûd

İslâmın özü bütün olarak tevhîdde temsil edilir. Allah’ın birliğinin onaylanması’nda bu düşünce yatar. “Bu onaylama, bütün müminler için dinin açık ve yalın eksenidir; müşahede ehli için tevhîd, zâtî gerçekliğe açılan kapıdır” (Burckhardt, 1998: 13).

Senüñle bende var bir vahdet ü ĥâl
Ki bir dil der-hemîñ ortada enkâl (4181)

Taĥammül sāğarından bâde ƣıl nüş
K’olasın ŧadr-ı vahdetde ƣabâ-püş (4903)

Sen âdem oğlı iken ehl-i tevĥîd
Nedür ƣılmaĥ özüñi diğve taĥlîd (3140)

Lârendeli Hamdî burada Mecnûn üzerinden insanın yükselebileceği makamları haber vermektedir. Bu makamlar varken insanoğlu kendisini geri çekip aşağıları tercih etmemelidir. Diğer bir ifadeyle beşerî aşkı takılıp kalmamalıdır. Gülşehrî'nin ifadesiyle beşerî aşk, âşık için vasıttan öteye geçmemesi gerekmektedir.

“Mecnûnun istediği Mevlîyidi

Dek orada vasıta Leylîyidi” (Özcan, 2010: 28).

İnsan, Allah'ın varlığını ve birliğini önce kendisini sonra tabiatı gözlemleyerek kusursuz yaratılıştan hareketle kendi aklıyla da bulabilir. Bu sebeple akıl sahibi birinin yapacağı ilk eylem, bu kusursuz işleyişte yaratıcıya ait delilleri bulmak olmalıdır. Çünkü Yaratıcıya götüren deliller ve mevcudatın ancak O'nunla mevcut olduğunu gösteren âyetler her yerde mevcuttur. “Esâsen hakîkatte Allah'tan başka fâil, O'ndan gayri hareket ettiren ve onun hâricinde durduran yoktur. Gerçek tevhîd hayatın her sâhasında işte bu hakîkati yakalamaktır” (Gürer, 1999: 286). “Ancak mutasavvıflar ilâhî, ezeli ve ebedî gerçeklerin akıl yoluyla kavranamayacağını belirtir, nazari aklı reddederler ve Yeni Platonculuğun etkisiyle keşf ve mârifet anlayışlarıyla uyuşan farklı bir akıl anlayışı ileri sürerler” (Uludağ, 2005: 32). Bu konuda teemmül edici olanların akılları tevhîd bahsinde son sınıra ulaştı mı, hayret ve dehşet mertebesine erişmiş olur (Uludağ, 1978: 415) demişlerdir. Vahdetin en son ve en noksansız hâli olarak kabûl edilen vahdet-i vücûd düşüncesi, ilk İslâm mutasavvıfları tarafından dile getirilmekle beraber, İbn Arabî tarafından sistematik hale getirilmiştir. “İslâm düşünce târihinde vahdet-i vücûd, Allâh'ı zât i'tibârıyla aşkın, isim ve sıfatlar yönüyle içkin kabul eden, Allâh'tan başka hiçbir gerçek vücûd kabul etmeyen, bütün varlıkları Mutlak Vücûd'un isim ve sıfatlarının görüntüsü ve tecellisi sayarak hakîkî varlığa nazaran onların ezeli ve ebedî yokluğu ifade ettiğini keşf ve tecrübe yoluyla ortaya koyan tasavvufî bir görüştür” (Kurt: 2003: 339-340).

Hakiki aşka ulaşmak isteyen âşık, şehvet ve benzeri arzulardan uzak durmalıdır ki hakikatin aynasında ışılsın:

Hakîkat-ı 'ışkdur âyîne-i nûr

Hisâbı-ı 'ışkdan şehvet gerek dūr (4895)

“Şu hâlde âlem Hakk'ın aynası olduğu gibi, daha özel bir mânâda âlemin bir parçası olan insan da O'nun aynasıdır” (Uludağ, 2005: 261).

2.2.2.5.4.1. Vücûd ve Adem

Vücûd kelimesi Arapça ‘vecede’ kökünden türemiş olup lügatte “elde etmek, matlûbu bulmak, bir daha fakirliğe düşmemecesine zengin olmak, varlık sâhibi olmak, bulmak, hissetmek, âşık olmak, arzulamak, gadaplanmak” (Kılıç, 1995: 61), “Örftte kullanılan ‘cisim ve

beden' mânâsı lügatlerde ancak mecazi mânâ olarak mezkûrdur" (Konuk, 2002: 4). "Halik'ine nisbetle mahlukat âlemi, *actus essendi* olarak varlık" (Addas, 2004: 215) gibi anlamlara gelir. Sûfî ıstılahında ise "vecd ile Hakk'ı bulmak, var olmak, var kılınmak, vecde gelmek ve vicdan" (Baba, 1998: 307) anlamlarında kullanılır. Özel anlamda ise "bir şeyin kendisini yine kendi nefsinde veya aynını nefsinde veya aynını bir mahal ya da mertebede bulması demektir. Tasavvuf ıstılahında vücûd, vücûd sâhibi olan mevcûddan ibârettir. Vücûddan murad, varlığı kendi zâtında ve kendi zâtıyla olan mevcûddur" (Kılıç, 1995: 61).

Bu görüşe göre bütün mevcudatın kaynağı O'dur:

Odur emvâc viren baħr-ı cûda
Ten ü cān ol bağışlar her vücuda (42)

Vücûdum varluğu andandur āħir
Ki senden bir eşer var bende zāhir (4822)

Varlığın zıddı olarak bilinen "yokluk, hiçlik ve varlığın yaratılmasından önceki hâl gibi anlamlarda kullanılan adem" (Yavuz, 1988: 356) ıstılahta ise "zihinde meydana gelen bir mânâ-yı küllî-i zulmânîdir; ve mânâ-yı küllî-i nûrânî olan vücûdun zıddı ve mukabilidir" (Eraydın, 2004: 219). İlk sûfilerde "fukaralık" manasında kullanılan âdem, İbnü'l-Arabî ve Gazzâlî'nin getirmiş oldukları izahlarla yeni anlamlar kazanmıştır. Gazzâlî'ye göre Allah'ın varlığı hakîki, onun dışında kalanların varlığı ise mecâzîdir, İbnü'l-Arabî, Gazzâlî'nin âdem hakkındaki görüşünü geliştirerek vahdet-i vücûd fikrine ulaşmıştır (Yavuz, 1988: 357).

Ṭalup himmet deñizine keremden
Çıkar cān cevherin ka'r-ı 'ademden (2842)

2.2.2.5.4.2. Velî/İnsân-ı Kâmil

İnsanoğlunun devir nazariyesinde düştüğü yerden tekrar yükselmeye başlamasıyla ulaştığı mertebe olan insan-ı kâmilî Lârendeli Hamdî eserinde, aşk yolundaki engelleri aşarak "ehl-i Hak" mertebesine ulaşan kerâmet ve nazar sâhibi biri olarak velî makamına yükseldiğini belirtir:

Sülûk-ı 'ışkda üstād-ı māhir
Öñinde bāṭınāt-ı dehr zāhir (1836)

İle hācetgeh anuñ āsitānı
Du'ā miftāh-ı aqvāl-i zebānı (1837)

Degül ol şeh arāc u bāca muhtāc

Başına terk-i dünyādan omiş tāc (1839)

Dost, sevgili, ermiş anlamında sözlükte geçen velî, tasavvufta “Hakk’ın dostu ve sevgili kulu anlamında kullanılır” (Uludağ, 2005: 379).

Eserde Mecnûn’u deli olarak görenlere karşılık Lârendeli Hamdî, Mecnûn’un ululuğunu tasvir ederken ermiş bir insan portresi çizer. Deli veya meczup birisinin İslam inancında ibadetlerden muaf tutulduğunu halbuki Mecnûn’un ibadetlerden gafil olmadığını aksine gösterdiği kerametlerle de insanüstü davranışlar sergilediğini gözler önüne serer:

Bunı zann itme kim Mecnûn-ı nālān

Şu şeydālar gibidi kim var el-ān (4365)

Degüldi bî-namāz u rûze vü nūr

Edeble yār idi ‘aqlile ma’mūr (4366)

Özinden zāhir idi çok velāyet

Kerāmātına yok idi nihayet (4367)

Hz. Muhammed (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: “Yüce Allah şöyle buyurdu: ‘Kim Benim bir velîme düşmanlık ederse, Ben ona mutlaka savaş açarım. Kulum, üzerine farz kıldığım şeylerden daha iyi bir yolla Bana yaklaşamaz. Kulum nâfilelerle de Bana yaklaşmaya devam eder, nihâyet Ben onu severim. Onu sevince de işiten kulağı, gören gözü, tutan eli ve yürüyen ayağı olurum; Benden bir şey isterse veririm, Bana sığınırsa onu korurum. Yapmak durumunda olduğum hiçbir hususta, ölümden hoşlanmayan mü’minin rûhunu alma zamânındaki tereddüdüm kadar tereddüt göstermem ve aslında Ben onu üzmekten hoşlanmam” (Demirci, 1990: 91).

Aşk ve ibadet ikilisi Mecnûn’u keramet sahibi bir veliye dönüştürür. Mutasavvıflara göre keramet, “keramet sahibi şahsın (manevî) hallerinde doğruluk üzere bulunduğunun alâmetidir” (Uludağ, 1978: 433). “Kerâmet sahibi, velî bir kulu, daimî ve ebedî olarak muhafaza ve himaye etme işini (tevelli) Allah üzerine almıştır” (Uludağ, 1978: 437). İki âşığın bir araya geldiği bir sırada ansızın ortaya çıkan İbn-i Selâm’ın Mecnûn’u öldürmek isterken havada kaskatı kesilen eli ve bu elin Mecnûn’un duasıyla yeniden düzelmesi, vahşî hayvanlarla konuşup anlaşabilmesi Mecnûn’un velâyetinin en bariz nişaneleridir.

Keramet sahibi bir insan mertebesine yükselen beşerin, hadîs-i şerifte ifade edildiği üzere “Hakk’ın yakınlığına nâil olur. Bu durumda velîlin en son haddine varıncaya kadar ve en mükemmel şekilde Allah Teâlâ’nın hukukuna riâyet etmesi, Allah Teâlâ’nın ise gerek emniyette ve gerekse sıkıntıda velîsini devamlı olarak koruması lâzım gelir” (Uludağ, 1978: 73).

Allah dostu olan bu ermişlerden zuhur eden kerâmetlere gelince; “Peygamberlerden zuhûr eden olağanüstü hâllere mucîze denirken; benzeri durum velîler için söz konusu olunca kerâmet denilmiştir” (Uludağ, 2005: 379).

Allah, böyle kullarını her daim korur onları kerametle yoğurur:

Değildür âdem ol erdür firişte
Ki kılmış Hâk kerâmetle sirişte (3403)

Mecnûn, bu anlamda kâmil insan mertebesine yükselmiş, saf bir nûr hâline gelmiştir:

Hele biz pâk geldük bu cihâne
Kimesne bulımaz ‘özü ü bahane (4864)
Ümîd oldur ki yine gidevüz pâk
İkimüzi de bîkr iken kıoca hâk (4865)

Nitekim Mecnûn, Leylâ’yla bir araya geldiğinde sevdiğine karşı süflî arzulardan arınmış biri olarak davranıp ahlâkının berraklığını ispatlayınca Leylâ, aşklarının ve özellikle onun saflığını ve gelmiş olduğu mertebeyi anlar ve kendisinin sebep olduğu eziyet ve sıkıntılardan dolayı Mecnûn’dan af diler:

İrişmişdür saña çok zecr benden
Velî ben râzıyem cân ile senden (4866)
Keremden âhiret hâkkuñ helâl it
Dil-i bî-çareden def’-i melâl it (4867)

Mesnevîde çok zikredilen kavramlardan biri olan hayret, Lârendeli Hamdî’nin tasavvufî kavramlar hakkında olan bilgisini ve bu konudaki hâkimiyetini göstermektedir:

Ey ki iki noktadur taht-ı yedüñde dü-cihân

Şun‘uñuñ bir şemmesidür bu bihâr ile cibâl (98)

Bir gemidür gūyiyā ‘ummān-ı şun‘uñda felek
Kim kalup girdāb-ı hayret içre döner lâ-yezâl (99)

Hayret veya hayrânlık İlahî kudretin yaratıcılığına, yaratmadaki sanatına ve hikmetine karşı duyulan en son mertebedir ki hiçbir ifâdeye sığmaz. “Orada ancak susulur ve o hâl yaşanır” (Kurnaz ve Tatçı, 1999: 100).

“Ger men men isem nesen sen ey yâr
V’er sen sen isen neyem men-i zâr (2706)

Eğer ben ben isem; sen nesen ey yâr? Ve eğer sen sen isen; ben zavallı, neyin nesiyim?” (Doğan, 2015: 526).

Fuzûlî’nin hayret makamında sorduğu bu soruyu “Mevlevî Nakşî Dede’nin şuhûdî tevhîd makamından söylediği şu beyitte buluyoruz:

Ben ben değilim, ben dedigim sensin hep
Cânım dedigim, ten dedigim sensin hep” (Karayazı, 2007: 266).

Yaratıcıya ulaşmak yolunda seyr ü sülûk veya İlahî bir cazibe ile ona yönelmiş olanlara göre bu işin âhiri şudur ki, “muhib mahbûbun kendi aynası olduğunu görmekle beraber kendisi de onun aynası olur” (Yetkin, 1963: 28).

2.2.2.5.4.3. İlim

Marifet, irfan, kendini bilmek, sâlikin kendini bilmesi; “kendini bilen Rabbini bilir” (Uludağ, 2005: 182). Lârendeli Hamdî’de mektep, Kays’ın görüş ve zekasını geliştirdiği, çalışıp kazanma ile elde edilen bilgiyi nihayete erdirdiği yerdir. Okul, bilgiyi, yani aklı temsil eder. Eserde ise kahraman akıl yoluyla değil aşk eliyle terbiye edilecektir. Okul sahnesiyle ayrıca, Kays’ın divaneliğinin mesnevîde onu anlayamayanlar olarak nitelendirilenlerin diliyle mecnunluğunun doğuştan gelmediği vurgulanır. Aksine o üstün bir zekaya sahiptir. Mektep sahnesiyle ayrıca, ilâhî aşk yoluna ilimsiz çıkılamayacağı fikrine vurgu yapılır (Kütük, 2002: 236):

Dem-â-dem Kays dahî tâlib oldu
Diline ‘ilm şevki gâlib oldu (840)

Lârendeli Hamdî bu beyitte de her zaman ilimle uğraşmak ve ona talip olunması gerektiğini ifade ediyor:

Saňa oldur bugün vech ü münāsib
K’olasın ‘ilmüñ arturmağa t̄alib (989)

2.2.2.5.4.4. Vuslat

Güzellerin vuslatına talip olan, nefsin arzusudur; yoksa, gerçek aşk için; ayrılık ya da vuslat fark etmez. Bu merhalede belli bir mertebeyi elde eden âşık için sevdiğine kavuşma onun aşkını sona erdireceğinden o vuslatı değil hicrânı tercih eder. Sözlük anlamı “ulaşma kavuşma” olan vuslat kelimesi için Yunus Emre şu sözleri ifade eder: “Allah’a kavuşma (vuslat), ruhun ölümsüzlük şuuruyla şuurlanması, ilâhî bir hayat bulmasıdır. İşte tasavvufun karakteristik yapısı budur. İnsanı ayırdığı bütün olan aslî hüviyetine, yani Allah’a ulaştırmaktır!” (Tatcı, 2005: 10).

Berü gel vaqt-i vaşl-ı yâr irişdi
Nihâl-i maqşaduñda bār irişdi (324)
Bugün k’irdi zamân-ı vaşl u peyvend
Niçün urduñ dehānuñ dürcine bend (4814)

2.2.2.5.4.5. Vahdet ve Aşk

Senüñle bende var bir vaḥdet ü ḥāl
Ki bir dil der-hemîñ ortada enkāl (4181)

Kim ölür ten ki bula bu maḳāmı
Ya bu vaḥdetde anuñ yād ola namı (4183)

Lârendeli Hamdî’nin bu beyitleri bize Yûnus Emre’nin şu mısralarını hatırlatır.

“Beni bende demen bende deḡilem

Bir ben vardır bende benden iḡerü

İçerideki ben “can”dır. Dışarıdaki ben “ten”dir” (Sohbetler, Sohbet 9). Bu ikilik tevhîd makamında birleşip vahdete açılan kapı hükmündedir.

Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn
Revāñ oldı yîñiden nāgehāñ ḥûn (3185)
Bu ḥālet k’irdi Mecnûn-ı ḥarāba
Atası düşdi ḡamdan ıztırāba (3186)

Didi Mecnûn aña kim yimegil ğam
Ki rāḥat derd ile bu cāna merhem (3187)

Yidi feṣṣāddan niş anda cānān
Yiñümden budur aqduğı benüm ƣan (3188)

Ol anda nişterden muṣṭaribdür
Benüm uş bunda hālüm munƣalibdür (3189)

Bir itdi ikimüzüñ meşrebin ‘ışƣ
Ki göstermez ikilik mezhebin ‘ışƣ (3190)

Lârendeli Hamdî’nin bu beytine karşılık Celâleddîn-i Rûmî’nin bu sözü örnek olarak verilebilir:

“Aşƣ öyle bir ateştir ki, alevlenince, sevgiliden başka ne varsa hepsini yakar yandırır” (Derin, 2004: 4). Celâleddîn-i Rûmî, Mecnûn’u Allah’a ulaşan arif olarak niteler (Derin, 2004: 5).

Ne ben Mecnûnam u ne Leylî cānān
İkimüz bir ten ü bir cānuz el-ān (3191)

O, aşƣ ülkesinin padişahı, babasıyla konuşurken ansızın kolundan kan akmaya başladı. Babası hayretler içerisinde kalınca, Mecnûn dedi ki: Endişe etme! O güzel kolundan kan aldırdı. Hacamatçı, onun koluna neşter vurunca, o yaranın aynısı bende de peyda oldu. Artık biz iki bedene sahip fakat bir tek ruhuz; bizde ikilikten yana hiçbir emare görülmez; her bedenın ayrı bir canı yoktur. İki beden, bir can ile yaşamaktayız. “Beşerin aşkından deneyüstü aşƣa geçişte, yâni gerçek tevhîde varışta, süjenin dönüşümü söz konusudur. Âşık, sonunda baştan başa aşkın kendi olup çıkmaktadır ve âşık ile mâşukun bir olduğu mertebeye erişmektedir ki bu mertebede sevgili artık sevenin ağzından konuşmaktadır” (Schimmel, 1982: 259).

Celâleddîn-i Rûmî’nin şu ifadesi de aşkın vahdet makamına işaret etmektedir: “Ben ten oldum, sen can oldun; sen can oldun, ben sen oldum. Sen ben oldun. Bundan sonra kimse diyemez ki, sen başkasın ben başkayım” (Tura, 2006: 65).

Meğer kim bir gün ol şûrîde nālān
Diyār-ı yāra ‘azm itdi şitābān (3314)

Giderken gördi bir mevzi'de nāgāh
İki şūret yazılmış eyledi āh (3315)

Birisi kendü şekli biri Leylî
Ol arada turup ağladı hayli (3316)

Refîkî şeklini pes tırnakıyla
Tıraş itdi vü bozdi barmakıyla (3317)

Didi bu hāle kılanlar neẓāre
Ki iy gözi yaşından bî-sitāre (3318)

Bu iki şūretüñ bozduñ birini
Birin niçün koduñ söyle sırnı (3319)

Didi ger hal-i 'ālem piş ü pesdür
Biz iki şeklden birlik besdür (3320)

Didiler eyledür çün ne sebebdür
Ki bozduñ anı sen ıalduñ 'acebdür (3321)

Didi ben hasteye hōş gelmez el-ān
Ki ben mağz olam ü pōst ola ol cān (3322)

Övüñ kim ben nıķab-ı dōst olam
Ser-i mağz üzre ya'ni pōst olam (3323)

Mecnûn, Leylâ'nın bulunduğu diyara gitmek için yola çıktığı bir gün kendisinin ve Leylâ'nın resimlerinin yan yana çizili olduğu bir yere varır. Leylâ'nın resmini tırnaklarıyla kazımaya başlar, kendi suretinin bulunduğu kısma ise dokunmaz. Olanı biteni seyreden halk, Mecnûn'a yaptıklarının gerekçesini sorarlar. Mecnûn, Leylâ'nın suretini kazımasının sebebini şöyle açıklar: kendisinin ten, sevgilisinin ise can olması gerektiğini Leylâ'ya can olmanın yakışacağını söyleyerek yoluna devam eder. "Tasavvufta mâşuk görünmez, o tecellîyi ancak âşık görür ve ihyâ eder. Nitekim çok evvel de âşık yoktu, görünmüyordu, mâşukun yüksek bir sevgi tecellisi onu âşıkâr etmişti; o da bu sevgiyi, bu aşkı kendisine vereni aramaktadır. Ve ondan aldığı aşkı sâhibine iâde etmekle bu yolda vücûdu yok olur ve mâşuk kalır" (Tura, 2006: 21).

Çü sen ben ben senem iy mäh-ı ʔal‘at

Pes aralıķda n‘eyler iki şüret (4840)

İffetlerini koruyarak aşk vadisine pak bir şekilde giren âşıklar, aşk yolunda mesafe aldıkça kemal noktasına yükselmişlerdir. Bu âlemdeki hikâyeleri de yan yana mezara gömülerek “vahdet”te sona ermiştir. Halk arasında, nasıl ‘evliyâ’ türbelerini ziyâret etmek bir âdet olarak benimsemişse, onları da “aşk yolunun ermişleri” olarak görmüş ve türbelerini bir ziyâretgâh haline getirmiştir.

Pes anuñ kıldılar adını ta‘yın

Ziyâretgâh-ı ervâh-ı muhibbın (5291)

Hem ol demden berü ol ravza-i hûb

Olupdur halka hâcetgâh-ı maṭlûb (5292)

Du‘â-yı hastegân u ehl-i hâcet

Bular ol ravzada lâ-büd icabet (5293)

Böylece mesnevi sonlara doğru gelirken birlik (vahdet) mertebesine işaret ederek tamamlanır:

Kim ölür ten ki bula bu maṭâmı

Ya bu vahdetde anuñ yâd ola namı (4183)

2.2.2.5.5. Mecâz ve Hakikat

Mecâz ile hakikat hem sözlük hem terim anlamları bakımından birbirinin karşıtı durumundadır. “Bir sözü benzetme amacı gütmeyen, gerçek anlamı dışında bir anlamda bir anlamda kullanma sanatıdır. Mecazda kelime ile o kelimenin gösterdiği anlam arasındaki ilişki hakikatin dışındadır” (Saraç, 2011: 109). Sözlükte, “gerçek, var olduğu kesin ve açık olarak bilinen şey, bir şeyi o şey yapan husûs, mâhiyet, gibi anlamlara sahip olan hakikat, tasavvuf literatüründe ‘Hakk’ın sâlikten vasıflarını alarak yerine kendi vasıflarını koyması’ ” (Uludağ, 2005: 153). “Hakk’ın her şeydeki gerçek fâil ve o şeyi ayakta tutan olması anlamında Rubûbiyeti müşâhede” (Uludağ, 1978: 177), “zâhirin ardındaki örtülü ve gizli mânâ, dinî hayatın en yüksek seviyede yaşanarak ilâhî sırlara âşinâ olunması” (Demirci, 1997: 178), “kalbin kendisine iman ettiği zâtın huzûrunda bulunmada sebât etmesi” (Yılmaz, 1996: 330) gibi anlamlar ifade eder.

Lârendeli Hamdî ise ehl-i hakikat yolcularına mecazi boyutunda kalınsa dahi aşk yolunu terk etmemelerini tavsiye etmektedir:

Başarmazsañ eğer ‘ışk-ı hâkîkî
Mecâzî ‘ışka bârî tut tîrîkî (1943)

Aşkın mecazi boyutunda kalınsa dahi sebat edilmesi gerektiği hakkında Borlu Kâdirî Şeyhi Ahmed Kuddûsî’nin de güzel bir beyti vardır:

*Aşkî ideğör başına taç dime mecâzî
Âşık olanın gönlüne irfân gelür elbet*

Sebat edilirse aşk yolunda ilerleme kaydedileceğini belirtmektedir.

Bu memdûh-ı mecâziden götür rây
Ço maîlûb-ı hâkîkî râhına pây (5399)

Beşerin masivaya delalet eden sûret gözü hakikatleri görmeye muktedir değildir. Onun gaflet perdesini aradan kaldırmak gerekir. Bu gaflet perdesi aradan kaldırılmadan önce şekilden öze; kesretten tevhîde erişilmez. Kâmil insan sûretteki gerçeği müşahade edebilendir. Niyâzî-i Mısırî bu konuda şöyle buyurmuştur:

*“Lafz u sûret cism ile anlamak isterler bizi
Biz, ne elfâzız, ne sûret; cümle ma’nâ olmuşuz” (Ögke, 2005: 202).*

2.2.2.5.5.1. Dünya ve Zühd

Klâsik Türk edebiyatında daha çok vefasızlığı ve dönecliğiyle ele alınan dünyâ kelimesi, “yakın olmak” mânâsına gelen dünûv kökünden türemiş “en yakın” anlamındaki ednâ ismi i tafdîlinin müennesidir” (Sami, 1996: 621). “Kur’ân’da âhiret ve âhiret hayatının karşılığı olmak üzere çok defa, ‘yakın hayat’ anlamındaki ‘el-hayâtü’l-dünyâ’ tamlamasında hayat kelimesinin sıfatı olarak, bazen de belirli (mârifet) şekliyle isim olarak kullanılmıştır. Hadîslerde ise belirsiz (nekre) olarak da geçer” (Uludağ, 1994: 22). Dünyâ kelimesinin ‘alçaklık, kötülük’ mânâsındaki ‘denâet’ kökünden geldiğini de ileri sürenler olmuştur. Tasavvufî bir terim olarak dünyâ, insanlara süslü ve hoş görünerek insanları kendine çeken ve Allah’a kavuşmayı engelleyen gudubet bir şeydir. “Bununla birlikte, daha çok fânî, yalan oluşu, aldaticılığı, geçiciliği, kararsızlığı, ona i’tibâr edilmemesi gerektiği gibi hususlar dolayısıyla ele alınmıştır” (Kurnaz, 1987: 108). Çünkü dünya Allah tarafından yaratılmıştır; Bâkî olan Allah’tan başka her şey yok olmaya mahkumdur.

Çoyup ‘aklı hevâya uyma zinhâr
Ki pür güldür cinân dünyâ tolu hâr (5364)

Lârendeli Hamdî'nin dünyâ karşısındaki tutumu, sûfîlerin bu konudaki düşünceleriyle örtüşmektedir. Lârendeli Hamdî'ye göre dünya âşığına karşı vefâsız olan bir güzele benzemektedir. Güzel ve sağlam bir evi andırmasına rağmen temeli sağlam olmadığı için umut bağlanılmaması gereken bir imtihan yeridir ve bu hayatta ölüm mefhumu asla akıldan çıkarılmamalıdır. Nitekim dünya dikenlerle dolu bir barınma yerine benzetilirken cennetler gül dolu diyarlar şeklinde tarif edilmiştir. O yüzden bu âlemden başka âhiret hayatı vardır ki, orası ebedîlik makamıdır ve ebedi bir rahatlık yurdudur.

Fenâ deyrinde olan nālân u mecbûr

Beķā kaçırında olur ħandân u mesrur (5359)

Yaratıcı ile beşer arasında bir perde olarak görülen dünya, “rağbet ve i'tibâr eden için zahmet evidir” (Hâs, 2004: 108). “Dünyânın lezzetlerini terk eden için ise nîmet evidir” (Basar, 2006: 189). Bundan dolayı tevhid için çıkılan bu yolda dünyanın süslerine aldanılmamalıdır. “Nitekim dünyâda mücerret olan yâni fânî zevklere kıymet vermeyen insan bahtiyardır” (Tarlan, 1934: 47). Bu konuda Niyâzî-i Mısırî der ki:

“Bu fenâ gülzâra tâlipsen eğer

Hiç bekâsı yoktur onun, tez geçer

Bu fenâ içre beka duydun meğer

N'oldu bülbül, işin zâr eyledin

Ne sebepten azm-i gülzâr eyledin?” (Ögke, 2005: 188).

Mesnevinin kahramanı olan Mecnûn'da bu dünyayla olan ilgisini koparmış ve “terk-i dünyâ” basamaklarında yol almaya başlamıştır. Babasıyla olan diyalogunda bu âleme karşı olan ilgisizliğini dünyaya hiç gelmemiş biri olarak tarif etmesiyle göstermektedir:

Beni terk eyle tut kim iy yegâne

Yoğ idüm gelmemiş idüm cihâne (3176)

Vücudunun Leylâ'ya olan aşkının içinde yok olduğunu ve dünyaya dair en ufak bir alakasının olmadığını şu beyitle ifade etmektedir:

Vücûdum 'ışkuñ içre hiçe saydum

Cihânda kalmadı bir kılca kaydum (4820)

Nitekim Mecnûn bu dünyanın kıymetsiz olduğunu bilmiş ve kendisini bu âleme bağlayan herhangi bir şeyin kalmadığını ifade etmiştir.

Kiminüñ işi dāyim zühd ü t̄ā‘at

Kiminüñ cürm ü ‘îşyān u şekāvet (89)

Dünyâya ve içindekilerine karşı alınan bu tavır tasavvufta zühd kavramıyla karşılanmıştır. Zühd, lügatte “terk etmek, kötü kabûl edilen şeylerden yüz çevirmek, dünyâyâ buğzetmek, mâsivâyı terk mânâlarına gelir. Istilahta zühd, dünyâdan yüz çevirmek, nefsi mâsivâyâ olan meyil ve sevgiden alıkoymaktır” (Eraydın, 2004: 173). Böylelikle dünyâyâ, maddeye ve dünyevî çıkarlara itibar etmemek, bu gibi şeylere karşı isteksiz davranmak, menfaatperest, tutkulu ve budala olmamaktır. Nakşibendî tarikatının ana felsefesini yansıtan aşağıdaki beyit, dünya ve içindekilerine karşı ilgisizlik ve bunları terk etmenin önemini bir kez daha ortaya koymaktadır:

"Der tarik-i Nakşibendî lâzım âmed çâr terk

Terk-i dünya, terk-i ukbâ, terk-i hestî, terk-i terk"

Tasavvufta, Allah’tan gayrı her şey mâsivâ olarak addedilmistir. Kelimenin bütün yaratılanları içine alan bir sınırı vardır. “Dervişliğin aslı sayılan mâsivâyı terk etmekte, kalpten mâsivâ putunun değiştirilmesi, sevginin hep Allah üzerinde yoğunlaşması bu anlamda büyük önem arz eder” (Cebecioğlu, 2005: 414).

Aşka susamış kişi senden gayrı her şeyi gönlünden çıkarır; yalnız Senin kapında ricacı olur:

Ki ol dil-teşne koyup mâsivâyı

Senüñ çeşmünden idinür ricâyı (1750)

Aşktan gayrı her şey sevene zindan sayılır. Bu yüzden âşğın gönlü aşk hariç hiçbir şeyle ilgilenmez, kendisine sadece aşkı yoldaş edinir ve aşka ulaşınca da mâsivâyı terkeder:

İdinüp yâr kendüye belâyı

Ulaşdı ‘ışka kodı mâsivâyı (1713)

Fuzûlî’de dünyâ karşısındaki tutumunu şu beyitle daha açık bir şekilde izah etmektedir:

"Bir hâb ü hayâl imiş bu âlem

Bu hâb ü hayâl olma hurrem (2431)

Bu âlem bir rüya ve hayâl imiş. O hâlde bu rüyâya ve hayâle fazla bel bağlayıp sevinme!” (Doğan, 2015: 476).

Mutasavvıflar, Hak hariç diğer tüm varlıkların gerçek bir varlığı bulunmadığı, bunların birer hayâl, akis ve gölge varlıklar olduğunu söylerler. Özellikle vahdet-i vücûd anlayışına bağlı olanların bu görüşte olduğu bilinmektedir.

2.2.2.5.6. Tasavvufî Unsurlar

Mesnevilerde, kahramanların daha çok sıkıntılı zamanlarında, hayvanlara ve başka varlıklara karşı içlerini döktükleri, hâllerini anlattıkları bazen onlarla bütünleşmeye, bazen de kendilerini onlardan daha güç durumlarda göstermeye çalıştıkları görülür. “Bu motif mesnevilerde kahramanların iç dünyalarını yansıtan en önemli motiflerden biridir” (Çapan, 1999: 207). Lârendeli Hamdî’nin “Leylâ vü Mecnûn” mesnevisinde de aynı motifin kullanıldığını, böylece Leylâ’nın mum (şem, çerâğ), pervâne, gam, keder, gece, sabah (subh) ile; Mecnûn’un çiçekler, bülbüller, Kâbe, dağ, ceylân yavrusu (gazâl, âhû), kaplan, aslan, tilki, kurt, akbaba, karga, koyun, tavşan ve muhtelif kuşlar ile dertleştiğini, onlara içinde bulunduğu vaziyetleri anlattıklarını görüyoruz. Ancak bu motifler tasavvufî literatür içerisinde değerlendirilmeye tabi tutulduğunda mesnevide farklı yorumlar yapmaya uygun bir zemin oluşmaktadır. Bu konuyu mesnevide geçen beyitlerle şu şekilde izah edebiliriz.

Lârendeli Hamdî’nin

Meğer var idi anda bir yüce taş

Ki dehr itmişdi keyvânı aña râğ (1361)

Mecnûn aşk sarhoşluğuyla sahralarda başıboş gezerken yüce bir dağa rastladı; Dünya, Zühal yıldızını bu dağa bir bahçe yapmıştı; bu dağ insanın barınabileceği bir yer olmayıp aslan ve yılanların yuvası konumundadır.

Anuñ adına dirler Necd Tağı

Çamu vâdîleri ejder yatağı (1365)

Degül ârâmgâh-ı âdem ol yir

Mağâm-ı ejdehâ menzilgeh-i şîr (1364)

mısralarıyla tavsif ettiği “üzerinde aslan ve yılan” bulunan ve bağrından “çeşmeler akan” bir “dağ”a Mecnûn içini döker, onunla dertleşir. Lârendeli Hamdî “dağ”dan bahsederken de

Aşağa almış ucu âsumânı

Yaratmış seng-i miḥnetden Hâk anı (1362)

“Allah onu eziyet taşlarından yaratmış ve boyu gökyüzünü delip geçmiştir.” diye bahsetmektedir.

Mesnevide dikkat çeken bir diğer husus ise Mecnûn’un sahralara düşüp kabilesinden uzaklaştıktan sonra çöldeki vahşi hayvanlarla yakınlık kurmasıdır. Lârendeli Hamdî, Mecnûn’u “esîr-i derd-i dilber” olarak vasıflandırır ve etrafında bulunan hayvanların ise onun hizmetinde bulunan askerler olduğunu belirtir. Cömert, zengin ve âdil bir hükümdar olan Mecnûn’un devrinde etrafında bulunan hayvanlar ona itâat ederek birbirleri ile huzur içinde geçinirler.¹⁰ Hattâ;

Peleng âhûya dem-sâz olmuş-idi

Ġanem görg-ile hem-râz olmuş-idi (3343)

Seg ile şulḥ idüp ḥargûş u naḥçîr

Emerdi şîrden âhû-bere şîr (3344)

“Kaplan, ceylanla arkadaş olmuş; koyun, kurtla sırdaş olmuştu. Köpek, tavşanla barışmış; ceylan yavrusu, aslandan süt emerdi.”

Lârendeli Hamdî de vahşî hayvanların Mecnûn’a yaklaşımının nedenini şöyle açıklar:

Olup ḥayvânlar ile yâr u mûnis

Ḳurar her lâḥza bir şâhrada meclis (3328)

“Hayvanlara iyi davranıp, her mecliste onlara sofraya kurardı; bu yüzden onlarla dost olmuştu, hayvanlarda Mecnûn’a alışmışlardı.

Leylâ’nın mumla konuşmaya başladığı bölümün ilk beyitleri şunlardır:

Gicedür derd ü fûrḳat dağ-ı dildâr

Yok anda şem’den özge aña yâr (4677)

¹⁰ bk. 3328-3346 arası beyitler.

Çü pervâne uyumayup ol âfet
Giceden eyledi şem'a şikâyet (4678)

Bir avcının elinden kurtardığı ceylanın yaralarını sararken onunla dertleşir ve ceylana bir veli insanmış gibi hitap eder:

Yeñiyle sildi püştinüñ tozını
Ğamından pür sirişk itdi gözini (2621)

Zuḥūmına şarup pîrâhenini
Şıgadı dostlar gibi tenini (2622)

Didi iy Hızır-ı mülk-i kūh-ı ḥaḍrâ
Re'is ü pişvâ-yı ceyş-i şaḥrâ (2623)

Kargayla dertleştiği bölümde ise Mecnûn, renginden dolayı kargayı Hz. Sâlih'in devesi gibi siyaha bürünmüşlere benzetiyor.

Çü nâḳa Şâlih ol murğ-ı mücerred
Giyinmiş şâlihîler gibi esved (2676)

Oturmuş şâḥ üzre cest ü zîrek
Başı devletli vü yüzi mübarek (2677)

Hayvanlarla dertleşip onlara yakın durmasıyla temiz ve saf bir aşkın insana kazandırdığı bazı üstünlüklere atıfta bulunulmuştur. “Hz. Süleyman ve Hz. Muhammed'in mucizelerinden biri de hayvanlarla konuşmalarıdır” (Levend, 1984: 136-137). “Bu nakilden yola çıkarak beyti anlamaya çalıştığımızda diyebiliriz ki insan Hakk'ın sevgilisi olunca bütün kâinat bu durumdan haberdar edilmekte ve onun hizmetine sunulmaktadır” (Uludağ, 2002: 153).

Sonuç olarak; eserde mecâzî aşktan ilâhî aşka yükseliş mevzubahis edilmektedir. Aşkın birliğe erdiği, ikiliğin ortadan kalktığı hikâyede, Leylâ vü Mecnûn'un bu âlemdeki hikâyeleri de yan yana mezarlara defnedilerek sonu vahdetle noktalanmıştır. Leylâ vü Mecnûn'un aşkları böylece âleme nâm salmış, râh-ı aşk yolundakiler için bir rehber olmuştur. İffetlerini koruyan ve sevdâları Bâkî olana yönelen bu iki âşık sonunda cennette asıl vuslat makamına, “kurb-ı Hakk”a ermişlerdir. Aşklarındaki bu ulviyet onların vefat etmelerinden sonra mezarlarının halk tarafından bir türbe gibi ziyaret edilmesine sebep olmuştur.

3. SONUÇ

On altıncı yüzyılda kaleme alınan Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn mesnevisi dil bakımından klâsik Osmanlı Türkçesinin başlangıcını verir. Eserin müellifi çalışmamız boyunca ifade ettiğimiz gibi devrinde çok tanınan bir şair değildir. Genel itibarıyla iyi bir eğitim aldığı ve Arapça ve Farsçaya hâkim olduğu eserinden anlaşılmaktadır. Eserin başından itibaren dil açısından incelemeye başlarsak, görünüşte bir hayli yabancı kelimeye yer verildiğine şahit oluruz. Ele alınan beyitlerde yer yer bir mısraın Farsça tamlamalardan meydana gelmesi, kaleme alındığı dönem icabı Türk edebiyatının yabancı kelime ve terkiplere oldukça açıldığı bir durum, eserimizde de hakimdir. Ancak konu ilerledikçe asıl metinde bu durum, Leylâ vü Mecnûn'un en nihayet bir aşk hikâyesi olması sebebiyle gittikçe daha anlaşılır bir hal alır. Dilin iç ve dış tarihini ilgilendiren bu durumun yanında, Türkçe açısından bakacak olursak, eserin Eski Anadolu Türkçesi içinde yer aldığını görürüz. Ancak yine de Anadolu Türkçesindeki açık ve anlaşılır durum metnimizde görülmez. Bu daha ziyade Arapça ve Farsçadan dilimize giren kelimelerin fazla olmasından kaynaklanır. Özellikle şair Farsça kelime ve tamlamalara daha çok yer vermiştir. Bir gelenek icabı olarak eserde, başlıklar da Farsça yazılmıştır. Lârendeli Hamdî, mesnevisinde aruz veznini kullanır. Bu konuda da asgarî düzeyde vezin kusuru yaparak vezne olan hakimiyetini açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Toplamda altı vezin kullanan Lârendeli Hamdî eserini aruzun hezec bahrinin “mefâîlün mefâîlün feûlün” kalıbıyla kaleme almıştır. Geriye kalan beş vezni ise eser içinde yer alan gazel ve kasidelerinde kullanmıştır.

Ali Nihad Tarlan da Lârendeli Hamdî'nin eserini değerlendirirken şöyle söylemektedir: “Hamdî-i Lârendevî'nin lisânı oldukça pürüzlüdür. Buna rağmen şayân-ı hayret bir kudret-i şi'riyyesi vardır. Hayâli vâsî'dir. Eseri çok yüklüdür. Hemen hemen eslafındaki bütün vakayî'i almıştır. Bunlar arasında bir irtibât-i mantikî gözetmez. İlave ettiği hususiyetlerle eseri biraz avâmî “masal” tarzına yaklaştırmıştır. Nizâmî'den çok tercümeleri vardır. Fakat bunları mâhirâne yapmıştır. Tasvir kısımları çok güzeldir. Umumiyyet itibarıyla Lârendeli Hamdî'nin eseri tercüme ile telif arasında kalmıştır ki şâir kendi şahsiyetiyle -fazla tercümesine rağmen- ikinci şıkka daha ziyâde meyletmıştır” (Levend, 1959: 163).

Çalışmamızın ekler (Kelime sayıları raporu, Kelime grupları sayıları raporu ve Sözlük) kısmı hariç inceleme bölümü üç kısımdan meydana gelmektedir. Birinci kısım giriş bölümü ve alt başlık olarak sözlük kullanımı, Leylâ vü Mecnûn mesnevisi hakkında genel bilgi ve Arap, Fars ve Türk toplumlarında Leylâ vü Mecnûn

mesnevisini kaleme alanlar hakkında bilgi; ikinci kısım Lârendeli Hamdî'nin yetiştiği muhit olan Karaman/Lârende, Karaman'da yetişen şahsiyetler ve Lârendeli Hamdî'nin hayatı ve edebi kişiliği hakkında bilgi; üçüncü ve son kısımda ise Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi ana başlığı altında eserinin tanıtıldığı ve bu başlık etrafında olay örgüsü, ara hikâyeler, kişiler, motifler, sosyal hayat ve kültürel unsurlar, yinelemeler ve söz tekrarları, aliterasyon – asonans, ikilemeler, deyimler ve atasözleri, dini ve tasavvufî unsurlar verildiği alt başlıklardan meydana gelmektedir.

Özellikle tasavvuf bölümü inceleme kısmının en geniş ve en önemli bölümünü ihtiva etmektedir. Tasavvuf bölümünde sadece Lârendeli Hamdî'nin konuya ilişkin mesnevisinden örnekler verilmemiş; bu konuda otorite olarak kabul edilen kişilerden konuya ilişkin mensur ve manzum alıntılar yapılmıştır. Bu isimler mutasavvıf kimlikleriyle ön plana çıkmış Celâleddîn-i Rûmî, Yunus Emre, Erzurumlu İbrahim Hakkı Hazretleri, İbn Arabî ve Kuşeyrî gibi önemli şahsiyetlerdir.

Hikâyenin gidişatına bakıldığında bütün olaylar arası bağlantıların oldukça kabul edilebilecek bir biçimde kurulduğu görülmektedir. Şair eserindeki bütün ayrıntıların gerçek hayata yakın şekilde olmasını sürekli göz önünde bulundurduğu halde mesnevisine ‘ayva’ motifi gibi efsanevî unsurları da eklemiştir. Eserdeki kış, bahar ve savaş sahnelerinde şairin tasvirleri olağanüstüdür. Eserde yer alan bütün karakterlerin vasıfları, endişe ve heyecan durumundaki halleri ihmal edilmeden yansıtılmaya çalışılmıştır. Lârendeli Hamdî eserinin başında söylediği beytiyle

Ne ben Mecnûnam u ne Leylâ cânân
İkimüz bir ten ü bir cânuz el-ân (3191)

Eserini tasavvufî bir bağlamda yazıldığına dair ilk işarettir. Ayrıca “Der Hatime-i Kitâb”da bazı tasavvufî terimlerden bahsederek eserini tamamlamıştır.

Lârendeli Hamdî'nin diğer şairlerden aldığı motiflerin yanında eserine kendisi de zarif motifler de ilave etmiştir. Başkalarından aldığı motifleri kendi potasında eritmiş olmakla birlikte bazı motifler arasında da bağ kuramamıştır. Bu durumda “Der İhtilaf-i Rivayet” başlıklı kısım açar ve istediği diğer motifi de aktarır. Lârendeli Hamdî, mesnevisinde sadece Nizâmî, Câmî ve Nevâî'den bahseder. Lârendeli Hamdî'nin eserinde bulunan ve kendinden önce kaleme alınmış diğer Leylâ ile Mecnûn mesnevilerinde bulunmayan motifler maddeler halinde aşağıda sıralanmıştır.

1. Oğlu olmayan Arap şahına bir Velî tarafından kendisine ayva ikram edilmesi ve bir erkek evlada sahip olacağının müjdelenmesi,

2. Dört yaşında okula giden Kays'ın üç yılda bütün ilimleri öğrenmesi ve kendisinin başkalarına bu ilimleri öğretecek seviyeye ulaşması,

3. Kays ile Leylâ'nın birbirlerini rüyada görüp âşık olmaları,

4. Mecnûn'un babası, Leylâ'yı oğluna uğursuz bir saatte istediği için teklifinin reddedilmesi,

5. Mecnûn'un deli olup olmadığının anlaşılması için sınava tabi tutulduğu esnada Leylâ'nın köpeğini kucaklaması ve yanında duran mumu Leylâ'yı hatırlattığı için tekmelemesi,

6. Leylâ'nın kabilesinin Mecnûn'u öldürmeye karar vermesi haberini Leylâ tarafından ulaştırılması ve gizlenmesinin tavsiye edilmesi,

7. Leylâ'nın evlendiği haberini getiren yaşlı kadın tarafından Mecnûn'a kendi kızının teklif edilmesi (Kütük, 2002: 374-75).

Bu motifler muhtemelen Lârendeli Hamdî'nin kendisi tarafından mesneviye eklenmiştir.

Bir sözlük hazırlama projesi olan TEBDİZ bünyesinde hazırlanan bu çalışma yukarıda bahsedilen özel amaçların yanında bazı genel amaçlara da hizmet etmeyi hedeflemiştir. Hazırlanan bu çalışma, Osmanlı şiiri sahasında çalışan ve XVI. Yüzyıl Türk edebiyatı tarihi ile ilgilenen araştırmacılar için alfabetik olmasıyla ve sözcüklerin kullanım sıklığını da vermesiyle çeşitli faydalar sağlamakta, ferdî üslûba yönelik çalışmalarda, mukayeseli bir yol izlenebilmesini kolaylaştırmaktadır. 5441 beytin bulunduğu mesnevîde öncelikle kelimeler ve kelime grupları tespit edilip, internet tabanlı TEBDİZ sisteminin de yardımıyla, bu kelime ve kelime grupları alfabetik sıraya konulup tek tek anlamlandırılarak neticede “bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük” isimli bir çalışma meydana getirilmiştir. Kelime ve kelime gruplarını anlamlandırma sürecinde çeşitli sözlükler başta olmak üzere hayli zengin kaynaklar listesinden yararlanılmıştır. Fakat bazı kelime ya da kelime gruplarının anlamları verilirken, bağlam dâhilinde bu sözlük ya da kaynaklar yetersiz kalmıştır. Bu durumda öznel yorumlara müracaat edilerek kelimelere yeni manalar yüklenmiştir. Netice itibarıyla; “*Lârendeli Hamdî'nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi [Bağlamlı Dizini ve İşlevsel*

Sözlük]” isimli bu tez ile Klâsik Türk edebiyatının oldukça hacimli bir eseri ayrıntılı olarak, çok yönlü bir şekilde incelenerek değerlendirilmiş; böylelikle hem sözlük hem de bir nevî üslup çalışması ortaya konmuştur. Bunun yanında Lârendeli Hamdî’nin şiirlerinin kelime kadrosunu ve bu kelimelerin kullanım sıklığını ortaya çıkarmıştır. Ayrıca şairin kullanmış olduğu ikileme, deyim, atasözü, hadis gibi söz varlığına da ulaşılmıştır. Çalışmada, 55454 tanesi bağımsız sözcük, 128 tanesi ikileme, 376 tanesi deyim, 6 tanesi ayet, 10 tanesi Dua ve istek ifadesi, 6 tanesi atasözü ve 3 tanesi hadis olmak üzere toplamda 8424 tane madde başı tespit edilmiştir. Böylece Lârendeli Hamdî’nin şiirlerindeki anlam dünyası ve kelime kadrosu ortaya çıkarılmıştır. Bu çalışmayla beraber Lârendeli Hamdî’nin Leylâ vü Mecnûn’u üzerine yapılacak bundan sonraki çalışmalar için de yardımcı bir kaynak olabilecektir. Bunun yanında hem klâsik Türk edebiyatı bilim dalı hem de diğer disiplinlerde söz konusu şair ile ilgili yapılacak çalışmalara da kaynaklık edebilecektir. Böylece sadece söz konusu alanda uzman olanlar değil, her seviyeden ve alandan insanın ulaşabilmesi için TEBDİZ projesi kapsamında bir veri alanı oluşturulacak ve bu çalışma da bu veri alanına Lârendeli Hamdî’nin Leylâ vü Mecnûn’u özelinde katkıda bulunacaktır.

Günümüz insanları tarafından bu veri alanına ulaşılması, onları 16. yüzyıl insanının sanat, fikir ve edebiyat dünyasıyla tanıştırmak için de iyi bir fırsat olacaktır. Türkiye Türkçesinde kullanılan bazı sözcük, deyim, atasözü ve ikilemelerin 16. yüzyılın dil dünyasında nasıl tezahür ettiği ortaya konacak, zaman içerisinde uğradığı değişiklikler ilave çeşitli araştırmalarla tespit edilebilecektir. Sözcüklerin kazandığı anlamlar, bir anlam zenginliğinin ortaya çıkmasını sağlayacak ve muhatabına bunların birbiriyle karşılaştırılması şansını verecektir. Son zamanlarda sanatçıların eserlerinde nasıl anlattığından ziyade neyi anlattığı üzerinde çalışmalar daha yoğundur. Klâsik edebiyatta sanatçıların eserlerinin hem içerik hem de dil-anlatım hususiyetleriyle bütünleşik olarak değerlendirildiği bu tarzda üslup çalışmalarının ivme kazanmasıyla sanatçıların sanatçı kişiliklerinin çok yönlü incelenmesi sağlanmış olacak, aynı zamanda eserleriyle ilgili oldukça zengin verilere ulaşılmış olacaktır. Bu sayede Klâsik edebiyatın tüm dönemlerine mensup sanatkârların sağlam kanıtlara dayanarak karşılaştırılma olanağı doğacaktır.

4. KAYNAKÇA

- Addas, C. (2004). *İbn Arabi Kibrit-i Ahmer'in Peşinde*, (çev. Atila Ataman), Gelenek Yay., İstanbul.
- Akalın, L. S. (1996). *Edebiyat Terimleri Sözlüğü*, Varlık Yay. İstanbul.
- Akay, H. (1995). *İslamî Terimler Sözlüğü*. İşaret Yayınları, İstanbul.
- Aksan, D. (2006a), *Anlambilim [Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi]*, Engin Yay, Ankara.
- Aksan, D. (2006b). *Şiir Dili ve Türk Şiir Dili*, Engin Kitabevi, Ankara.
- Aksoy, M. (2007). "XVI. Yüzyıl Şuarâ Tezkireleri ile Necâtî'nin Şiirlerine Göre Anadolu Türk Edebî Dilinin Gelişiminde Deyim ve Atasözü Kullanımı", *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* Sayı:16.
- Aksoy, Ö. A. (1994). *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, C.I-II*, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Aktunç, H. (1998). *Türkçenin Büyük Argo Sözlüğü (Tanıklarıyla)*, YKY Yay., İstanbul.
- Alizâde, M. (1941). *Târîh-i Edebiyyât-i Azerbaycan*, (çev. H.M. Sadîk), İstanbul.
- Alptekin, A. B. (1997). *Halk Hikâyelerinde Motif Yapısı*, Akçağ Yay., Ankara.
- Altıntaş, H. (1981). *Mârifetname'de Tasavvuf (Tam Metin)*, Hasankale İbrahim Hakkı Hz.'nin Cami ve Külliyesini Yaptırma ve Yasatma Derneği Neşriyatı, İstanbul.
- Araslı, H. (1958). "Leylî ve Mecnun Hakkında", *TDAY Belleten*, ss.17-39.
- Atalay, B. (1991). *Divanü Lügati't-Türk Dizini, C. IV*, TDK Yayınları, Ankara.
- Atik, A. (2009). "Celili'nin Leylâ vü Mecnûn'u ve Nizâmî'nin Leylâ vü Mecnûn'u İle Karşılaştırma", (Basılmamış Doktora Tezi) Marmara Üniv. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- Ayvazoglu, B. (1993). *Aşk Estetiği: İslâm San'atlarının Temel Prensipleri Üzerine Bir Deneme*, Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Azamat, N. (2004). "Melâmet", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C.29, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara.
- Baba, S. (1998). *Istılâhât-ı Sofiye fî Vatan-ı Asliye Tasavvuf Terimleri*, Ketten Yayınları, İstanbul.
- Basar, M. F. (2006). *Mârifetnâme*, Âlem Tic. Ve Yay. Ltd. Şti., İstanbul.
- Başgöz, İ. (1967). "Dream Motif in Turkish Folk Stories and Shamanism", *Asien Folklore Studies*, C.36-1, ss. 1-18, Tokyo.
- Burckhardt, T. (1998). "Ehadiyet'in Veçheleri", Fahrettin Aslan (çev.), *Dergâh Edebiyât, San'at, Kültür Dergisi*, C.IX, Sayı:101.
- Can, Ş. (1997). *Konularına Göre Açıklamalı Mesnevî Tercümesi I-II*. Cilt, Ötüken Yay. İstanbul.
- Cebecioğlu, E. (2005). *Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü*, Ankara Yay., İstanbul.
- Çavuşoğlu, M. (2017). *Necati Bey Divanı'nın Tahlili*, Kitabevi yay. İstanbul.

- Değer, M. B. (2019), Edebî Metinlerin İncelenmesinde Yardımcı Bir Yöntem Olarak “Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük”: Mezâkî Divanı Örneği, *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 7, Sayı 16, Ankara.
- Deliktaş, S. (1993). “*Salâhaddîn-i Ussâkî ve Kasîde-i Hamriyye Serhi*”, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kelâm-İslâm Felsefesi Bölümü, İslâm Felsefesi Ana Bilim Dalı.
- Demirci, M. (1997). “*Hakikat*”, DİA, C.15, İstanbul.
- Demirci, M. (1990). *Nurlar Hazînesi*, İz Yayıncılık, İstanbul.
- Demirci, M. (1991). *Yunus Emre’de İlâhî Aşk ve İnsan Sevgisi*, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul.
- Demirli, E. (2004). *Tasavvuf Sözlüğü*, İz Yayıncılık, İstanbul.
- Derin, S. (2004). “Mevlânâ Celâleddin Rûmî’nin Sevgi Anlayışı”, *Doğu Batı Dergisi* Yıl: 7, Sayı 24, Ankara.
- Devellioğlu, F. (2005). *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi, Ankara.
- Dilçin, C. (1983). *Yeni Tarama Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.
- Dilçin, C. (1991). *Mes’ud bin Ahmed, Süheylü ü Nev-bahâr, İnceleme-metin-Sözlük*, AKM Yay., Ankara.
- Dilçin, D. (2000). *Edebiyatımızda Atasözleri*, TDK Yayınları. Ankara.
- Doğan, M. N. (2004). “Divan Şiirinde Aşk”, *Doğu Batı Dergisi* Yıl: 7, Sayı 24, Ankara.
- Doğan, M. N. (2015). *Fuzulî – Leylâ vü Mecnûn*, Yelkenli Yay., İstanbul.
- Ediskun, H. (2017). *Yeni Türk Dilbilgisi*, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Eraydın, S. (2004). *Tasavvuf ve Tarikatlar*, 7. Baskı, MÜ İlahiyat Fakültesi Vakfı Yay., İstanbul.
- Eren, H. (1999). *Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara.
- Ergin, M. (1964). *Dede Korkut Kitabı*, Türk Kültürünü Araştırma Ens. Yay., Ankara.
- Ergin, M. (1997). *Dede Korkut Kitabı, İndeks, Gramer*, TDK Yayınları, Ankara.
- Eyüboğlu, E. K. (1973). *Şiirde ve Halk Dilinde Atasözleri ve Deyimler*, C.1, İstanbul.
- Filiz, L. (1999). *Noktanın Sonsuzluğu İkinci Kitap*, Saim Öztan, Şeyhun Besin, Aziz Şenol Filiz (yay. haz.), Pan Yayıncılık, İstanbul.
- Fordham, F. (1997). “*Jung Psikolojisi*” (Çev: Aslan Yalçınar) Say Yayınları. İstanbul.
- Gabain, A. V. (2007). *Eski Türkçenin Grameri*, (Çev. Mehmet Akalın), TDK Yay. Ankara.
- Gök, S. (2017). *Hayretî Divanı Sözlüğü (Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Ankara.
- Gölpınarlı, A. (1995). *Divân-ı Kebîr’den Seçmeler*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Gölpınarlı, A. (2004). *Tasavvuftan Dilimize Geçen Deyimler ve Atasözleri*, İnkılap Kitabevi, İstanbul.

- Gülensoy, T. (2007). *Türkiye Türkçesindeki Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü I- II*, TDK Yayınları, Ankara.
- Güler, Z. (1999). “Leylâ vü Mecnûn’da Evlilik ve Aile Teması”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimle Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 101-128, Elazığ.
- Gülsevin, G. (2017). *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, TDK Yayınları Ankara.
- Günay, U. (1984). “Âşık Edebiyatında Rüya Motifinin Tipleri ve Tahlili”, *Mehmet Kaplan’a Armağan*, İstanbul.
- Günay, U. (2015). *Türkiye de Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, Akçağ Yay., Ankara.
- Gürer, D. (1999). *Abdülkâdir Geylânî Hayatı, Eserleri, Görüşleri*, İnsan Yay., İstanbul.
- Hâs, İ. (2004). *İnsân-ı Kâmil Sözleri*, Mustafa Tatcı, İbrahim Özay, (haz.), Sahhaflar Kitap Sarayı, İstanbul.
- İpekten, H. (2015). *Fuzûlî Hayatı-Sanatı-Eserleri / Bazı Şiirlerinin Açıklamaları*, Akçağ yay. Ankara.
- İsen, M. (1997). *Acıyı Bal Eylemek*, Akçağ Yay., Ankara.
- İslamoğlu, M. (2017). *Nüzul Sırasına Göre Hayat Kitabı Kur’an -Gerekçeli Meal-*, Düşün Yay., İstanbul.
- Kanık, M. (2005). *İlâhî Aşk*, İnsan Yay., İstanbul.
- Kaplan, M. (1985). *Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar 3-Tip Tahlilleri*, Dergâh Yay., İstanbul.
- Kara, M. (1980). *Tasavvufî Hayat*, Dergâh Yay., İstanbul,
- Kara, M. (2004). Sinan Paşa ve Aşk, *Doğu Batı Dergisi* Yıl: 7, Sayı 24, Ankara.
- Karakoç, S. (2010), *Leyla ile Mecnun*, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Karayazı, N. (2007). “Fuzûlî’nin “Leylâ vü Mecnûn”unda Tasavvufî Kavram ve Unsurlar”, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniv. Sos. Bil. Enstitüsü, İstanbul.
- Kartal, A. (2007). Eski Türk Edebiyatında Mesnevî, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, C.5, Sayı 10, s.353-432.
- Kartal, A. (2017). *Lâlezâr (Türk Kültür ve Edebiyatı Üzerine Araştırmalar)*, Doğu Kütüphanesi Yay. İstanbul.
- Kanar, M. (1998). *Farsça-Türkçe Lûgat*, Birim Yayınları, İstanbul.
- Kılıç, M. E. (1995). “Muhyiddin İbnu’l-Arabî’de Varlık ve Mertebeleri (vücut ve meratibu’l vücut)”, Basılmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Tasavvuf Bilim Dalı.
- Kılıç, M. E. (2004). *Sûfî ve Şiir*, İnsan Yayınları, İstanbul.
- Kınay, N. (2016). “Edebi Türler ve Tarzlar Bağlamında Lârendeli Hamdî’nin Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi Üzerine Bir İnceleme”, *Erzincan Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, ÖS-III: ss.257 270.
- Kocatürk, V. M. (1967). *Türk Edebiyat Antolojisi*, Ankara.

- Konuk, A. A. (2002). *Fusûsu'l-Hikem Tercüme ve Şerhi*, Mustafa Tahralı - Selçuk Eraydın (haz.), C.IV. II. Baskı, MÜ İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Kortantamer, T. (1993), 'Türk Şiirinde Ses Konusunda ve Ses Gelişmesinin Devamlılığı Üzerine Genel Bazı Düşünceler', *Eski Türk Edebiyatı Makaleler*, Akçağ Yay., Ankara.
- Köksal, M. F. (2003). "Edebiyatımızda Kalıp Sözler ve Divan Şiirinden Dört Örnek", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, Cilt 30, Sayı 10, ss.332-341.
- Kurnaz, C. (1987). "Âh'a Dâir", *Türk Kültürü*, C.25, sayı:292, Ağustos.
- Kurnaz, C. – Tatcı, M. (1999). *Türk Edebiyatında Hû Siirleri*, Reyhan Yayınları, Ankara.
- Külekçi, N. (1996). *Gülşen-i Vahdet*, Akçağ Yay., Ankara.
- Kürkçüoğlu, K. E. (1996). *Osman Şems Efendi Dîvânı'ndan Seçmeler*, Kubbealtı Nesriyatı, İstanbul.
- Kütük, R. (2002). "Lârendeli Hamdi: Leylâ ile Mecnun (İnceleme/Metin ve Diğer Leylâ vü Mecnûn Mesnevîleriyle Mukayesesi)", (basılmamış doktora tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Erzurum.
- Levend, A. S. (1957). "Türk Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn Yazan Şairler", *TDAY-Bellekten*, Cilt 5, ss. 206-213.
- Levend, A. S. (1959). *Arap, Fars ve Türk Edebiyatlarında Leylâ vü Mecnûn Hikâyesi*, Türk Tarih Kurumu, Ankara.
- Levend, A. S. (1984). *Divân Edebiyatı, Kelimeler ve Remizler, Mazmunlar ve Mefhumlar*, Enderun Kitabevi, İstanbul.
- Macit, M. (1996). *Divan Şiirinde Ahenk Unsurları*, Akçağ Yay. Ankara.
- Macit, M. (2015). *Edebiyat Bilgi ve Teorileri*, Grafiker Yay. Ankara.
- Mermer, A., Bayram, Y., Alıcı, L., Eflatun, M. ve Keskin, N.K. (2006). *Eski Türk Edebiyatına Giriş*, Akçağ Yay., Ankara.
- Meydan Larousse (1992). C. 8, Meydan Yay., İstanbul.
- Mohamed, B. S. (2004). "Lârendeli Hamdi: Leylâ ile Mecnun Mesnevisinin Arap, Fars ve Türk Edebiyatı'nda Ele Alınış Biçimi Ve Larendeli Hamdî'nin Eseri Cilt 1. (İnceleme)", (basılmamış doktora tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Danışman: M.A. Yekta Saraç, İstanbul.
- Mutçalı, S. (1995). *Arapça-Türkçe Sözlük*, Dağarcık Yayınları. İstanbul.
- Müphem, (çevrimiçi) <https://www.twaku.com/SMuphem/tweet/1159201353077534720> 18.06.2010.
- Okuyucu, C. (2004). *Divan Edebiyatı Estetiği*, Kapı Yayınları, İstanbul.
- Onay, A. T. (2013). *Açıklamalı Divan Şiiri Sözlüğü*, Haz. Cemal Kurnaz, Birleşik Yayınevi, Ankara.
- Ögke, A. (2005). *Vâhib-i Ümmî'den Niyâzî-i Mısri'ye Türk Tasavvuf Düşüncesinde Metaforik Anlatım*, Ahenk Yayınları, Van.

- Özcan, N. (2010). “Fuzûlî’nin Leylâ ile Mecnun Mesnevisinde Aşk-Gelenek Çatışması”, *Gazi Türkiyat*, Sayı:6.
- Öztürk, F. (2007). “*Baki Divanı Sözlüğü [Bağlamli Dizin ve İşlevsel Sözlük]*”, basılmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı Eski Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Ankara.
- Pakalın, Z. M. (1983). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, İstanbul.
- Pala, İ. (2018). *Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü*, Kapı Yay., İstanbul.
- Rado, Ş. (1984). *Türk Hattatları XV. Yüzyıldan Günümüze Kadar Gelmiş Ünlü Hattatların Hayatları ve Yazılarından Örnek*, Tifdruk Yayınevi, İstanbul.
- Rifâî, K. (2000). *Şerhli Mesnevî-i Şerif*, II. Baskı, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul.
- Sami, Ş. (1996). *Kamûs-ı Türkî*, 7. Baskı, Çağrı Yayınları, İstanbul.
- Saraç, M.A. Y. (2011). *Klâsik Edebiyat Bilgisi Belâgat*, Gökkuşbu Yayınevi, İstanbul.
- Sefercioğlu, M. N. (2020). *Nev’i Divanı’nın Tahlili*, Akçağ yay., Ankara.
- Schimmel, A. (1982). *Tasavvufun Boyutları*, Ender Gürol (çev.), Adam Yay., İstanbul.
- Schimmel, A. (2004). *İslamın Mistik Boyutları*, Ergun Kocabıyık (çev.), Kabalcı Yay., İstanbul.
- Sohbetler, *Sohbet* 9, 2019 (çevrimiçi) <http://www.halveti.Net/tr/yeni/Tasavvuf.Asp?cid=3&sid=48>, 18.07.
- Şemseddin, S. (2005). *Kâmûs-ı Türkî*, Çağrı Yayınları, İstanbul.
- Şenödeyici, Ö. (2017). “Üslûp araştırmaları açısından bağlamli dizin ve işlevsel sözlük çalışmaları: Nâilî örneği”, *Journal of Turkish Language and Literature*, Volume:3, Issue: 1, Winter 2017, (282-306)
- Şentürk, A. A. (2002). *16. Asra Kadar Anadolu Sahası Mesnevilerinde Edebi Tasvirler*, Kitabevi Yay., İstanbul.
- Şentürk, A. A. – Kartal, A. (2012). *Üniversiteler İçin Eski Türk Edebiyatı Tarihi*, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Şentürk, A. A. (2004). Osmanlı Şiirinde “Aşka Dair” *Doğu Batı Dergisi* Yıl: 7, Sayı 24, Ankara.
- Tahralı, M. (1996). “Leylâ vü Mecnûn Üzerine”, *Fuzûlî Kitabı*, Beşir Ayvazoğlu (haz.), İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür İşleri Daire Başkanlığı Yayınları, İstanbul.
- Tanpınar, A. H. (1977). *Edebiyat Üzerine Makaleler*, Dergah Yay. İstanbul.
- Tanyeri, M. A. (1999). *Örnekleriyle Divan Şiirinde Deyimler*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Tanyıldız, A. (2007). “Klâsik Dönem Türk Şiirinde Atasözü ve Deyim Kullanımı Bir Akımın Göstergesi Midir?” *Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları (HÜTAD)* Sayı 6, ss. 101-112.
- Tarlan, A. N. (1922). “*İslam Edebiyatında Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi*”, (Basılmamış Doktora Tezi), Milli Ktp. 06 M1 K. Yz. B. 319, İstanbul.
- Tarlan, A. N. (1934). *Şeyhî Divânını Tedkik*, Sühulet Basımevi, İstanbul.

- Tatçı, M. (2005). Yûnus Emre, *Divân ve Risâletü'n-Nushiyye*, Sahhaflar Kitap Sarayı, İstanbul.
- Tatçı, M. ve Özay, İ. (2018). *Mısrî Niyazî Dîvânı ve Şerhi*, İstanbul.
- Tekin, A. (2010). *Edebiyatımızda İsimler ve Terimler Sözlüğü*, Bilgeoğuz Yayınları, İstanbul.
- Tekin, G. A. (2018). *Leylâ vü Mecnûn Makaleler*, Yeditepe Yay., İstanbul.
- Tekin, M. (2001). *Roman Sanatı I (Romanın Unsurları)*, Ötüken Yay., İstanbul.
- Tektaş, A. (2004). *Şeyh İsmâil Ankaravî'nin Minhâcü'l-Fukarâ Adlı Eserinin Özü-Fukarânın Yolu-*, Eren Yay., İstanbul.
- Thomson, S. (1999). *The Folktale*, New York 1951, s415'den naklen, Saim Sakaoğlu, *Masal Araştırmaları*, Akçağ Yay., Ankara.
- Tokmak, A. N. (2013). *Nizâmî-yi Gencevî Leylâ vü Mecnûn*, Say Yay., İstanbul.
- Tökel, D. A. (1998). "Bir Bildungsroman Olarak Leylâ vü Mecnûn Mesnevîsi", *Dergah Dergisi*, Ekim.
- Tura, M. N. (2006). *Aşk Yolu Râh-ı Aşk (III)*, Mahmut Erol Kılıç (haz.), İnsan Yay., İstanbul.
- Turani, A. (2000). *Sanat Terimleri Sözlüğü*, Remzi Kitapevi, 8. Basım, İstanbul 2000.
- Turgut, K. (2014). "Leylî-i Câmî ve Leylî-i Nizâmî", *Şarkiyat Mecmuası Sayı 24*, İstanbul.
- Türk Dil Kurumu (1993). *Derleme Sözlüğü*, 12 Cilt, Ankara.
- Türk Dil Kurumu (1995). *Tarama Sözlüğü*, 8 Cilt, Ankara.
- Türk Dil Kurumu (1998). *Türkçe Sözlük*, C. 1-2 Ankara.
- Türkmen, Fikret (1998). *Tahir ile Zühre (İnceleme-Metin)*, AKM Yay., Ankara.
- Uludağ, S. (1978). *Kuşeyrî Risalesi: Tasavvuf İlmine Dair*, Dergâh Yayınları, İstanbul.
- Uludağ, S. (1979). *Doğuş Devrinde Tasavvuf Ta'arruf*, Dergah Yay., İstanbul.
- Uludağ, S. (1991). "Aşk", *TDV, İslam Ans.*, C. 4, İstanbul.
- Uludağ, S. (1994). "Dünya", *DİA, C.10*, İstanbul.
- Uludağ, S. (2002). *Tezkiretü'l-Evliyâ C. I*, Mavi Yayıncılık, İstanbul.
- Uludağ, S. (2005). *Tasavvuf Terimleri Sözlüğü*, İkinci Basım, Kabalcı Yayınevi, İstanbul.
- Ünver, İ. (1986). "Mesnevî", *Türk Dili Dergisi, Türk Şiiri Özel Sayısı II (Divan Şiiri)*, ss. 415-417.
- Vardar, B. (1998). *Açıklamalı Dilbilim Terimleri Sözlüğü*, ABC Kitabevi, İstanbul.
- Yardımcı, M. *Türk Destanlarında Tipler ve Motifler*, 2019, (Çevrimiçi) <https://www.turkedebiyati.org/turk-destanlarinda-tipler-motifler.html>, 18 Temmuz 2019.
- Yavuz, K. (2005). "Leyla ile Mecnûn Hikâyesinin Edebiyattaki Yeri", *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, C.2 S.4, Aralık.
- Yavuz, Y. S. (1988). "Adem" *DİA, C.I*, Ankara.

Yazıcı, T. (2004). “Mersiye”, *DİA*, C. 29, TDV Yay., İstanbul.

Yetkin, S. (1963). *Parıltılar*, MEB, Ankara.

Yıldırım, N. (2008). *Fars Mitolojisi Sözlüğü*. Kabalcı Yayınları, İstanbul.

Yılmaz, H. K. (1996). *Ebû Nasr Serrâc Tûsî, el- Lüma’ İslâm Tasavvufu Tasavvufla İlgili Sorular – Cevaplar*, Altınoluk Yay., İstanbul.

Yılmaz, H. K. (2004). *Anahatlarıyla Tasavvuf ve Tarikatlar*, 10. Baskı, Ensar Neşriyat, İstanbul.

Yılmaz, K. – Gezer H. (2018). “Fuzûlî’nin Leylâ vü Mecnûn’unun Kaynakları: Lilith’ten Leylâ’ya”, *SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı 43.

Yılmaz, M. (1992). *Edebiyatımızda İslamî Kaynaklı Sözler (Ansiklopedik Sözlük)*, Enderun Kitabevi, İstanbul.



5. EKLER

EK 1: Tablo 12. Kelime Sayıları Raporu

Eser Adı	Tipi	Eser Sıra Numarası	Eserde Bulunan Kelime Sayısı
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	1	161
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	2	73
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	3	69
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	4	93
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	5	72
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	6	47
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	1	269
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	2	300
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	3	193
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	4	416
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kit'a	1	55
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	1	104
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	2	258
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	3	559
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	4	744
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	5	635
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	6	1085
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	7	33
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	8	48
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	9	45
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	10	72
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	11	80
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	12	861
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	13	829
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	14	1733
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	15	187
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	16	278
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	17	365
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	18	664
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	19	290
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	20	434
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	21	242

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	22	548
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	23	440
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	24	356
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	25	590
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	26	327
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	27	165
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	28	228
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	29	79
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	30	446
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	31	723
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	32	463
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	33	301
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	34	178
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	35	193
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	36	562
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	37	312
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	38	264
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	39	184
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	40	671
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	41	239
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	42	346
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	43	224
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	44	167
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	45	310
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	46	440
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	47	407
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	48	346
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	49	971
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	50	134
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	51	332
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	52	371
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	53	246
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	54	300
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	55	230
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	56	519
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	57	364
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	58	560

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	59	487
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	60	236
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	61	270
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	62	201
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	63	449
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	65	565
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	66	1010
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	67	436
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	68	201
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	69	347
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	70	410
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	71	300
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	72	133
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	73	596
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	74	285
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	75	401
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	76	103
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	77	320
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	78	768
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	79	357
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	80	461
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	81	655
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	82	57
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	83	583
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	84	600
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	87	1137
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	89	252
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	90	882
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	91	273
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	92	551
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	93	245
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	94	454
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	95	125
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	96	412
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	97	638
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	98	311
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	99	278

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	100	296
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	101	367
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	102	1188
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	103	765
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	104	414
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	105	230
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	106	113
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	107	57
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	108	160
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	109	182
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	110	161
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	111	404
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	112	505
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	113	307
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	114	520
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	115	253
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	116	669
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	117	432
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	118	271
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	119	349
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	120	176
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	121	624
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	122	78
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	123	275
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	124	308
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	125	348
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	126	378
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	127	465
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	128	554
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	129	1010
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	130	543
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	131	198
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	132	427
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	133	604
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	134	584
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	135	620
Toplam Kelime Sayısı			55454

EK 2: Tablo 13 Kelime Grupları Sayıları Raporu

Eser Adı	Tipi	Eser Sıra Numarası	Grup Tipi	Sayısı
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	1	-	24
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	1	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	1	Kalıp İfade	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	2	-	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	2	Dua İfadesi	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	2	Kalıp İfade	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	3	-	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	3	Kalıp İfade	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	4	-	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	4	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	4	Kalıp İfade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	5	-	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	5	Kalıp İfade	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	6	-	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Gazel	6	Kalıp İfade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	1	-	41
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	1	Dua İfadesi	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	1	Kalıp İfade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	2	-	45
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	2	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	2	Hadis	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	2	Kalıp İfade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	3	-	27
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	3	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	3	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	4	-	53
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	4	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kaside	4	Kalıp İfade	17
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kit'a	1	-	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Kit'a	1	Kalıp İfade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	1	-	41
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	1	Kalıp İfade	2

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	2	-	43
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	2	Ayet	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	2	Kalıp ifade	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	3	-	40
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	3	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	3	Kalıp ifade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	4	-	122
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	4	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	4	Dua ifadesi	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	4	Kalıp ifade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	5	-	111
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	5	Ayet	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	5	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	5	Hadis	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	5	Kalıp ifade	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	6	-	172
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	6	Ayet	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	6	Deyim	15
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	6	Dua ifadesi	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	6	Kalıp ifade	48
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	7	-	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	8	-	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	8	Kalıp ifade	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	9	-	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	9	Kalıp ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	10	-	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	10	Kalıp ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	11	-	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	11	Kalıp ifade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	12	-	114
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	12	Argo	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	12	Ayet	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	12	Deyim	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	12	Kalıp ifade	44
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	13	-	96
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	13	Ayet	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	13	Deyim	9

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	13	Kalıp ifade	28
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	14	-	182
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	14	Deyim	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	14	Kalıp ifade	73
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	15	-	19
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	15	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	15	Kalıp ifade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	16	-	29
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	16	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	16	Kalıp ifade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	17	-	37
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	17	Deyim	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	17	Kalıp ifade	15
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	18	-	73
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	18	Deyim	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	18	Kalıp ifade	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	19	-	43
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	19	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	19	Kalıp ifade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	20	-	59
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	20	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	20	Kalıp ifade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	21	-	39
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	21	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	21	Kalıp ifade	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	22	-	82
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	22	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	22	Kalıp ifade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	23	-	62
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	23	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	23	Kalıp ifade	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	24	-	38
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	24	Atasözü	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	24	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	24	Kalıp ifade	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	25	-	66
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	25	Deyim	3

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	25	Kalıp ifade	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	26	-	39
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	26	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	26	Kalıp ifade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	27	-	17
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	27	Atasözü	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	27	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	27	Kalıp ifade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	28	-	24
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	28	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	28	Kalıp ifade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	29	-	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	29	Kalıp ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	30	-	65
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	30	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	30	Kalıp ifade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	31	-	87
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	31	Deyim	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	31	Kalıp ifade	15
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	32	-	50
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	32	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	32	Kalıp ifade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	33	-	34
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	33	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	33	Kalıp ifade	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	34	-	25
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	34	Deyim	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	34	Kalıp ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	35	-	31
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	35	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	35	Kalıp ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	36	-	72
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	36	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	36	Kalıp ifade	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	37	-	43
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	37	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	37	Kalıp ifade	5

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	38	-	42
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	38	Atasözü	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	38	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	38	Kalıp İfade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	39	-	34
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	39	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	39	Kalıp İfade	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	40	-	78
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	40	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	40	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	41	-	24
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	41	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	41	Kalıp İfade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	42	-	45
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	42	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	42	Kalıp İfade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	43	-	35
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	43	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	43	Kalıp İfade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	44	-	22
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	44	Kalıp İfade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	45	-	44
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	45	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	45	Kalıp İfade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	46	-	61
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	46	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	46	Kalıp İfade	13
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	47	-	50
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	47	Deyim	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	47	Kalıp İfade	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	48	-	42
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	48	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	48	Kalıp İfade	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	49	-	111
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	49	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	49	Kalıp İfade	31
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	50	-	17

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	50	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	50	Kalıp İfade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	51	-	47
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	51	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	51	Kalıp İfade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	52	-	60
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	52	Argo	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	52	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	52	Kalıp İfade	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	53	-	23
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	53	Deyim	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	53	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	54	-	38
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	54	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	54	Kalıp İfade	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	55	-	15
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	55	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	55	Kalıp İfade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	56	-	48
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	56	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	56	Kalıp İfade	18
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	57	-	38
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	57	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	57	Kalıp İfade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	58	-	69
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	58	Deyim	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	58	Kalıp İfade	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	59	-	51
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	59	Deyim	13
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	59	Kalıp İfade	15
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	60	-	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	60	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	60	Kalıp İfade	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	61	-	21
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	61	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	61	Kalıp İfade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	62	-	21

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	62	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	62	Kalıp ifade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	63	-	42
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	63	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	63	Kalıp ifade	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	65	-	57
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	65	Deyim	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	65	Kalıp ifade	17
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	66	-	90
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	66	Deyim	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	66	Kalıp ifade	28
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	67	-	34
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	67	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	67	Kalıp ifade	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	68	-	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	68	Kalıp ifade	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	69	-	39
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	69	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	69	Kalıp ifade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	70	-	55
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	70	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	70	Kalıp ifade	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	71	-	28
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	71	Argo	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	71	Kalıp ifade	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	72	-	13
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	72	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	72	Kalıp ifade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	73	-	48
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	73	Deyim	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	73	Kalıp ifade	20
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	74	-	37
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	74	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	74	Kalıp ifade	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	75	-	29
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	75	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	75	Kalıp ifade	7

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	76	-	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	76	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	76	Kalıp ifade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	77	-	33
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	77	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	77	Kalıp ifade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	78	-	70
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	78	Deyim	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	78	Kalıp ifade	22
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	79	-	34
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	79	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	79	Kalıp ifade	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	80	-	27
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	80	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	80	Kalıp ifade	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	81	-	65
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	81	Argo	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	81	Deyim	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	81	Kalıp ifade	26
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	82	-	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	82	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	82	Kalıp ifade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	83	-	57
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	83	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	83	Kalıp ifade	19
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	84	-	56
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	84	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	84	Kalıp ifade	13
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	87	-	119
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	87	Deyim	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	87	Kalıp ifade	30
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	89	-	34
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	89	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	89	Kalıp ifade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	90	-	102
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	90	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	90	Kalıp ifade	28

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	91	-	39
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	91	Kalıp İfade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	92	-	43
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	92	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	92	Kalıp İfade	17
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	93	-	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	93	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	93	Kalıp İfade	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	94	-	40
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	94	Atasözü	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	94	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	94	Kalıp İfade	17
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	95	-	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	95	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	95	Kalıp İfade	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	96	-	35
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	96	Deyim	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	96	Kalıp İfade	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	97	-	94
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	97	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	97	Kalıp İfade	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	98	-	39
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	98	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	98	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	99	-	45
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	99	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	99	Kalıp İfade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	100	-	36
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	100	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	100	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	101	-	49
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	101	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	101	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	102	-	127
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	102	Deyim	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	102	Kalıp İfade	33
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	103	-	69

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	103	Deyim	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	103	Kalıp İfade	18
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	104	-	46
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	104	Deyim	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	104	Kalıp İfade	15
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	105	-	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	105	Kalıp İfade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	106	-	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	106	Kalıp İfade	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	107	-	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	107	Kalıp İfade	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	108	-	17
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	108	Kalıp İfade	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	109	-	23
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	109	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	109	Kalıp İfade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	110	-	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	110	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	110	Kalıp İfade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	111	-	43
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	111	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	111	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	112	-	40
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	112	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	112	Kalıp İfade	12
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	113	-	28
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	113	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	114	-	47
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	114	Deyim	6
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	114	Kalıp İfade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	115	-	31
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	115	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	115	Kalıp İfade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	116	-	72
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	116	Atasözü	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	116	Deyim	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	116	Kalıp İfade	26

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	117	-	44
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	117	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	117	Dua İfadesi	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	117	Kalıp İfade	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	118	-	39
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	118	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	118	Dua İfadesi	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	118	Kalıp İfade	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	119	-	44
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	119	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	119	Kalıp İfade	20
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	120	-	19
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	120	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	120	Kalıp İfade	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	121	-	49
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	121	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	121	Kalıp İfade	21
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	122	-	8
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	122	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	122	Kalıp İfade	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	123	-	26
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	123	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	123	Kalıp İfade	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	124	-	27
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	124	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	124	Kalıp İfade	11
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	125	-	44
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	125	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	125	Kalıp İfade	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	126	-	55
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	126	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	126	Kalıp İfade	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	127	-	53
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	127	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	127	Kalıp İfade	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	128	-	63
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	128	Deyim	8

Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	128	Kalıp İfade	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	129	-	74
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	129	Deyim	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	129	Kalıp İfade	32
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	130	-	56
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	130	Deyim	5
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	130	Kalıp İfade	10
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	131	-	24
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	131	Deyim	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	131	Dua İfadesi	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	131	Kalıp İfade	9
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	132	-	39
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	132	Deyim	4
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	132	Kalıp İfade	14
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	133	-	78
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	133	Deyim	7
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	133	Kalıp İfade	16
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	134	-	50
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	134	Deyim	3
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	134	Kalıp İfade	15
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	135	-	95
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	135	Deyim	2
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	135	Dua İfadesi	1
Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn	Mesnevi	135	Kalıp İfade	18
Toplam Kelime Grupları Sayısı				8424

EK 3: Lârendeli Hamdî Leylâ vü Mecnûn Mesnevisi Sözlüğü [Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlük]

Bu bölüm tezin sözlük kısmıdır ve toplamda 2388 sayfadan oluşmaktadır. Bundan dolayı ek adı altında cd olarak Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsüne ve jüri üyelerine teslim edilmiştir.

A

a: O, (Allah).

1. İrer ser-pençe-i şirke tabance
Hudâvendân **aña** dirler Hudâvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 6*). [*aña, -ña*]
2. Belâbil cânın **andan** râhat iden
Rumûzından habîr olan cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 14*). [*andan, -n, -dan*]
3. K'ışidür dâyim **anuñ** 'adl-ile dâd
Ki her bir âdemînuñ nevbet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 164*). [*anuñ, -nuñ*]

â: O || Hz. Adem.

1. Cihâna gerçi evvel geldi Âdem
Senüñ nûruñdurur **andan** muqaddem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 66*). [*andan, -dan*]

a: O, kişi zamiri II Hz. Muhammed (SAV).

1. Şu hâkim ortaya almış iki mîm
Dile keşf olur **andan** sırr-ı hâ-mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 42*). [*andan, -n, -dan*]
2. Gubâr-ı dergehüñde iledür bû
Kim **andan** rûh-ı kudsî hâşiyet cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 96*). [*andan, -n, -dan*]
3. Ayağuß toprağıdur gözlere nûr
Hak **andan** eylesün çeşmümi dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 126*). [*andan, -n, -dan*]
4. Aña cevâlângehi-idi çarh-ı gerdân
Tutardı çarh özinden yedi meydân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 39*). [*aña, -(ñ)a*]
5. Hudâdan hem **aña** yoğ-idi fermân
K'o menzilden yukarı ide cevân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 159*). [*aña, -(ñ)a*]
6. Hem irdi emr k'anda ferş-ber-ferş
Varup eyledi istikbâl **aña** 'arş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 174*). [*aña, -(ñ)a*]
7. Aña kim hizmet ide 'arş-ı kudsî
Huzûrında olur bî-kadr kürsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 177*). [*aña, -(ñ)a*]
8. Götürüp Ahmedi 'azm itdi derhâl
Biraz gitdi **anuñla** gör n' olur hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 164*). [*anuñla, -nun, -la*]

9. Ağu k'ıçdı Resülün añup adın
Mizâcî buldı **andan** şehd dadın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 4*). [*andan, -*
+(n)dan]
10. Ki **aña** 'arz eyleseñ şem'-i cemâli
Yağar pervâne gibi perr ü bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 115*). [*aña, -a*]

a: O, kişi zamiri II Sultan Süleyman.

1. Çarh hemser dirlerise kapuña kılma 'aceb
Pîr-i fertût-durur **anda** iñen olmaz edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 14*). [*anda, -nda*]
2. Zamânında **anuñ** şâhân-ı kîn-senc
Sûkûnetde-durur çün şâh-ı saşranc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 107*). [*anuñ, -n, -uñ*]
3. Gedâ-yı Hindden tâ mün'im-i Rûm
Degül cûdından **anuñ** kimse mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 138*). [*anuñ, -n, -uñ*]
4. Güzer kılalı kaçırından **anuñ** bād
Süleymân-ı 'atîki eylemez yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 163*). [*anuñ, -n, -uñ*]
5. Ne mülküñ fethine kim açsa râyet
Refîk olur **aña** şem'-i hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 90*). [*aña, -*]

a: O. II Leyla.

1. Şu resme kıldı **anı** seyr-i timşâl
Ki her hâli teğayyür buldı fi'l-hal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 103*). [*anı, -nı*]
2. Qarârı qalmayup ol nâ-tüvânüñ
Nazâr saldı varup taşına **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 92*). [*anuñ, -nuñ*]
3. Dilerseñ qaddin **anuñ** gâh gâhı
Elif nakşına kılasın nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 35*). [*anuñ, -nuñ*]
4. Anuñ güy-ı zenehdânyıdı güyâ
Leţâfetden dü şakk olmuş bir elma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 61*). [*anuñ, -nuñ*]
5. Lebidür fi'l-meşel bir lâ'l-i ğarrâ
Ki delmiş dest-i kudretle **anı** Mevlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 16*). [*anı, -nı*]
6. Sûvâr olup **aña** oldu revâne
Nitekim mihr-i ğink-i âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 29*). [*aña, -ña*]
7. Ki ortasında şem'-idi müşebbeh
Ruĥ-ı Leylî ki reşk ider **aña** meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 68*). [*aña, -ña*]
8. Görür bir şekl kim rü'yâda **anı**
Görüp yakmışdı 'ışk odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 83*). [*anı, -nı*]
9. Sen **anı** istemekde eşk-i rizân
Ol eşküñ gibidür senden girizân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 69*). [*anı, -nı*]
10. Bunu yakdı **anuñ** nâr-ı firâkı
Eritdi şem' gibi iştiyâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 25*). [*anuñ, -nuñ*]
11. Sen **anuñ** ğuşşasından ğaste vü zâr
Senüñ ol yârlığuñdan ider 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 71*). [*anuñ, -nuñ*]
12. Saña **anuñ** Çin-i zülfinden ne râĥat
Bulur ol müşğden cismüñ cerâĥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 73*). [*anuñ, -nuñ*]
13. Ben **andan** ğâşe-li'llâh kim çekilem
Bu yolda göreler ölünce yılam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 15*). [*andan, -ndan*]

14. Kara zülfi ki **anuñ** müşg-sândur
Murâd-ı dil semendine 'inândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 21*). [*anuñ, -nuñ*]
15. Anuñ hüd gevheridür pāk ü rüşen
Ki çıkmış bahır-i nūr-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 29*). [*anuñ, -nuñ*]
16. Teninde **anuñ** hū şöleydi leṭāfet
K'irürdi pîrehen târından âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 67*). [*anuñ, -nuñ*]
17. Ğam-ile uyḡusuzlıqdan **anuñ** derd
Cemâli âfitâbın eyledi zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 91*). [*anuñ, -nuñ*]
18. Çü geçdi ḥadden ol mâhuñ fiğânı
Mey-i hicr eyledi lâ-yu'kal **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 2*). [*anı, -nı*]
19. Çün añladı anası reng ü kârın
Biraz ağladı **anuñ** ḥâl-i zârin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 26*). [*anuñ, -nuñ*]
20. Tırup pes ḥalvetinden gitdi **anuñ**
Ḥaka kaldı işi ol meh-liḳānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 29*). [*anuñ, -nuñ*]
21. Harâb insüz sün ü yirüñ ḥarâbe
İşi ağyâra **anuñ** lâğ u lâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 116*). [*anuñ, -nuñ*]
22. Ezel demden ki bir dâde ola kūr
İrişmez sürme çekmekden **aña** nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 60*). [*aña, -ña*]
23. Benüm ol dem olur çeşmümle kârum
K'ola **aña** muḳâbil rûy-ı yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 82*). [*aña, -ña*]
24. Alvir göñlümi müyından **anuñ**
K'arayı geçmeyem küyından **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 35*). [*anuñ, -nuñ*]
25. Alvir göñlümi müyından **anuñ**
K'arayı geçmeyem küyından **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 36*). [*anuñ, -nuñ*]
26. Meger kim ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves virdi be-ğâyet **aña** bir gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 54*). [*aña, -ña*]
27. Pes **andan** bezme başladı nigârın
Döküldi ortaya esbâb-ı zerrin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 1*). [*andan, -ndan*]
28. Şarâb âyîneye beñzedi gûyâ
Ki rûy-ı şâķi **andan** oldı peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 46*). [*andan, -ndan*]
29. Ki zîrâ **anı** derd ü ḥasret-i yâr
Ḳomışdı hem-çü baḥt-ı sa'd-ı bîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 61*). [*anı, -nı*]
30. Egerçi telḥ idi bâde vü pür tâb
Anuñ la'linden idi lîk cüllâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 42*). [*anuñ, -nuñ*]
31. Şürâḥî fi'l-meşel âyinedândur
K'içinde mey **anuñ** mir'ât-ı cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 48*). [*anuñ, -nuñ*]
32. Benem çün 'ışkına **anuñ** giriftâr
Niçün sen olasın mennâ'-ı dîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 25*). [*anuñ, -nuñ*]
33. Cemâline çün **anuñ** baḳdı Mecnûn
Bir âh idüp cihânı yakdı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 39*). [*anuñ, -nuñ*]
34. 'Acebdür ḥâleti devr-i zamānuñ
Ki degmez vaşlî ḥicrânına **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 26*). [*anuñ, -nuñ*]
35. Sizüñ duhter k'olupdur adı Leylî
Bizüm Ḳaysuñ katıdur **aña** meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 92*). [*aña, -ña*]
36. Sözüñdür gevher-i deryâ-yı himmet
Ki delmişdür **anı** ḥakkâk-ı ḳudret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 6*). [*anı, -nı*]
37. Çi ger âteş olur pür-şu'le vü nūr
Velî eymendür **andan** her k'ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 16*). [*andan, -ndan*]

38. Yolında ölmedür her lâhza râyı
K'ilenç özine **aña** eyler du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 82*). [*aña, -ña*]
39. Füzûn olsun **anuñ** her gün cemâli
Yücelün hem benüm 'ışkum nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 37*). [*anuñ, -nuñ*]
40. Ne kaldıysa benüm 'ömrümde bâkî
Yücelün al kat **anuñ** 'ömri tākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 46*). [*anuñ, -nuñ*]
41. Dilerven halka-i 'ışkından **anuñ**
Cüdâ olmaya bir dem güşî cânıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 49*). [*anuñ, -nuñ*]
42. Dil u cānda **anuñ** 'ışkı düz olsun
Ki bu hālâtumuñ biri yüz olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 59*). [*anuñ, -nuñ*]
43. Ki mihrinden **anuñ** 'ālemde her sū
İrişdi mağzına şad 'āşıkıñ bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 27*). [*anuñ, -nuñ*]
44. Şeh işitdi ola kim bir perî-zād
Koyupdur Leylî eydürler **aña** ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 10*). [*aña, -ña*]
45. Geç **andan** baña besdür bu şikence
Şehâ olmaz iş için düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 121*). [*andan, -ndan*]
46. Getürem mäh-ise burcuña **anı**
İrürüm lâ'l-ise dürcüñe **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 89*). [*anı, -nı*]
47. Getürem mäh-ise burcuña **anı**
İrürüm lâ'l-ise dürcüñe **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 90*). [*anı, -nı*]
48. Uçarsa murğ olup çarh-ı berîne
Kemendümle çekem **anı** zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 96*). [*anı, -nı*]
49. Ve ger hōd seng içindeyse şerâre
Çekem **anı** demir gibi kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 98*). [*anı, -nı*]
50. Çü Leyliden yañadan ire bir bād
Urur vaşında **anuñ** şad beyte bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 20*). [*anuñ, -nuñ*]
51. Düzüp **anuñ** murâdinca kelâmın
Becid yād itdi tırdı Leylî nāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 73*). [*anuñ, -nuñ*]
52. Yücedür çün bilürsin menzil-i mäh
Olur her el **aña** irmekde kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 44*). [*aña, -ña*]
53. Cihān ger toptolu olursa Nevfel
Degil sen kimse irürmez **aña** el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 46*). [*aña, -ña*]
54. İki kimse qarābetinden **anuñ**
Didiler şāha hālâtından **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 17*). [*anuñ, -nuñ*]
55. İki kimse qarābetinden **anuñ**
Didiler şāha hālâtından **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 18*). [*anuñ, -nuñ*]
56. Ki ölmekdür baña gerçi sa'ādet
Velî çün böyledür **anda** irādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 96*). [*anda, -nda*]
57. Rızāñile diledüm senden **anı**
Çü göñlüñ yok-durur bildüm mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 8*). [*anı, -nı*]
58. Sen itdüñ dūr **anuñ** nūrını benden
Elüm tutacağ-iken pāya şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 16*). [*anuñ, -nuñ*]
59. Ola dil derdinüñ cānum zebūnı
Velî şimdi getürsem 'akdüme **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 11*). [*anı, -nı*]
60. Ki pürdür şekker-i nazmuñla devrān
Niçe şekker k'olmaz **aña** hem-ħad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 3*). [*aña, -ña*]
61. Degüldür hātırum **aña** güzergāh
Velî bir bād kim senden ura dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 86*). [*aña, -ña*]
62. Bırakdı deşt-i çarha keh-keşān dām
Diler k'aldanup **aña** tāvūs-ı mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 97*). [*aña, -ña*]

63. Yeg **andan** kim anuñ-çün vire bir ğayr
Pes **andan** geldi ol cāni cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 13*). [*andan, -ndan*]
64. Misâlınden **anuñ** virmez nişānı
Çü bildüñ sen kamu haşşıyyetini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 12*). [*anuñ, -nuñ*]
65. Kızıyup tırnağ-ile eyledi dūr
Ki hoşdur hāl **aña** k'ola ruḥı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 33*). [*aña, -ña*]
66. Daḥı biter yaḳar anı dem-i bād
Aña kār itmedi ger pend-i mādër (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 19*). [*aña, -ña*]
67. Daḥı biter yaḳar **anı** dem-i bād
Aña kār itmedi ger pend-i mādër (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 18*). [*anı, -nı*]
68. Görinür âteşin dillü bir ejder
Gelinligine **anuñ** şehri ü il şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 17*). [*anuñ, -nuñ*]
69. Anı sen daḥı aña düşdühüz yād
Velî bir pend işit benden nihānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 64*). [*anı, -nı*]
70. Şıdı çün 'ahdini terk eyle **anı**
Benüm bir duḡterüm var ḥüb u feruḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 66*). [*anı, -nı*]
71. Kō **anı** sen de özge yār tūt hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80*). [*anı, -nı*]
72. İderdüm yād ayaḳdan hıfz **anı**
Bitürdüm mîvesin ben bülbül-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 48*). [*anı, -nı*]
73. Ki bozduñ **anı** sen ḳalduñ 'acebdür
Didi ben hasteye hōş gelmez el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 22*). [*anı, -nı*]
74. Ki ḳoḳdan erdedür ol serv-i reftār
Velî şöyle ḳıl **aña** i'tikādi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 45*). [*aña, -ña*]
75. Ki bulmamışdur er **andan** murādı
Didi Mecnûn dilerven k'aña ben lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 46*). [*andan, -ndan*]
76. Anuñ ârāmġāhıdur semen-zār
Okudı çün kim ol mektûbı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 40*). [*anuñ, -nuñ*]
77. Aña n'eyleyibilür tiġ-i ḥün-ḥ'ār
Yaḳa pervāneyi çün şem'-i bî-dūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 104*). [*aña, -ña*]
78. Ki rüşendür baña **andan** şām-ı deycūr
Görinür çeşmüme bu ruḳ'a-ı ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 22*). [*andan, -ndan*]
79. Mu'aṭṭar olur **andan** cān ḥarîmi
Bisâṭum ḥâkdendür bâlişüm seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 78*). [*andan, -ndan*]
80. Gözin döndürdi baḥr-i bî-kerāne
Şarâb-ı 'ışḳ **anı** medhûş ḳıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 51*). [*anı, -nı*]
81. Gözüm görmez baḳarven âfitāba
Aña döndüm ki bir a'mā-yı güm-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 11*). [*aña, -ña*]
82. Ya bu vahdetde **anuñ** yād ola nāmı
Esîrüm ger ġamuñda iy perî-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 38*). [*anuñ, -nuñ*]
83. Degül meyden **anuñ** bûyındanum mest
Elühden mey degül iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 72*). [*anuñ, -nuñ*]
84. Ki süzından yarıldı seng-i ḥāre
Anuñ âhı acılığından ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 141*). [*anuñ, -nuñ*]
85. Anuñla gönderürdi ol dil-ārām
Peyâmından **anuñ** Mecnûn-ı maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 19*). [*anuñ, -nuñ*]
86. Ḥarām idi **aña** lîkin vişâli
Nigârüñ şöḡbetinde ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 28*). [*aña, -ña*]

87. Şacı-veş **anı** kılmışdı perîşân
Çü tenhâ bula hâgehde özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 42*). [*anı, -nı*]
88. Diledi k'ide fi'lin âşikârâ
Çü bildi İbn-i Selâm **anı** ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 5*). [*anı, -nı*]
89. Kimesne men' idebilmezdi **anı**
Perî-ruḥ bu bahâne birle ḥâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 120*). [*anı, -nı*]
90. Bize de irse kâş **andan** nevâle
Bu resme sözler-ile ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 74*). [*andan, -ndan*]
91. Yok anda şem'den özge **aña** yâr
Çü pervâne uyumayup ol âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 20*). [*aña, -ña*]
92. Ki şan bir cismüñ oldı iki cânı
Çün oldı büseden keşf **aña** her ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 81*). [*aña, -ña*]
93. Kefendür **aña** kâfurî semenler
Çiçekler câmesüz kaldı vü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 72*). [*aña, -ña*]
94. Zebûn itdi **anı** renc-i teb-i derd
Şuyûñ kârûresi serd oldı gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 30*). [*anı, -nı*]
95. Aña bir âbile oldı muḳarrer
Tebüñ tâbindan iki rûy-ı şengül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 36*). [*aña, -ña*]
96. Dem-i merg **aña** irürdi ğubârı
Dilinden çıkdı sevdâ başına ḥâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 52*). [*aña, -ña*]
97. Ruḥı âyînesinden pāk ola gerd
Çü bakdı **aña** bu üstâd-ı kâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 85*). [*aña, -ña*]
98. Kim ider **aña** peyvend ile çäre
Ḥarâbe vara çünkim ḥâne-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 92*). [*aña, -ña*]
99. Tebüñ tâbî komadı **anda** ḥ'âbı
Bahârına tokundı çeşm-i ḥussâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 14*). [*anda, -nda*]
100. Ziyâde oldı **anda** 'illet-i merg
Görûñ kând-ı leb-i şekker-feşânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 62*). [*anda, -nda*]
101. Gün **andan** şerm iderken âsumânda
Ṭutıldı ebr-i ğamda afitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 12*). [*andan, -ndan*]
102. Gidermez **andan** âşâr-ı memâti
Vücûd gördi ki itdi şîḥḥati terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 60*). [*andan, -ndan*]
103. Didiler geldi bir ḥâzık ṭabîbe
Umarlardı kim **andan** gide bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 83*). [*andan, -ndan*]
104. Fenâ meşşâtasından sürḥî-yi merg
Ecel dâmâdı geldi k'alup **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 77*). [*anı, -nı*]
105. Nigîn-i mihr-bâniden-durur mühr
Bugün kim perde olmışdur **aña** ḥâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 83*). [*aña, -ña*]
106. Sefer zâdın ğamuñdan düzdi yek-sân
Sarây-ı 'işretidür şimdi **anuñ** gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 73*). [*anuñ, -nuñ*]
107. Ki tâ yir vire şadrında **aña** ḥâk
Yire ol âb-ı ḥayvân virdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 96*). [*aña, -ña*]
108. Niçe eyledi cânâne fedâ cân
Ecel kıvsinden irişdi **aña** tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 157*). [*aña, -ña*]
109. Anı dâmâd-ı güre kıldı kâbîn
Felek yenge gibi alup elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 92*). [*anı, -nı*]
110. Cihâna eylemez oldı nigâhı
Anuñ vesme çekilmiş kaşları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 5*). [*anuñ, -nuñ*]

111. Sarāy-ı kabrde tıtdı qarārı
Cihān dūrdi **anuñ** dañı berātın (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 101). [anuñ, -nuñ]
112. Anı başdı yüzer biñ men u iki seng
Şol ābuñ k'adı idi 'ārız-ı pāk (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 24). [anı, -nı]
113. Dirīgā kim yidi āñir **anı** hāk
Dūr-i dendānıñı hayfā ki iy hūr (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 26). [anı, -nı]
114. Gelüp bād-ı ecel yıkdı **anı** feryād
Dem urup āteş-i merg-i siyeh-baht (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 72). [anı, -nı]
115. Ecel gürği yidi **anı** n'ola hālüm
Dirīg u derd ü hasret vāy veylāh (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 76). [anı, -nı]

a: O. II İbnüsselam.

1. Tama'dan t̄alib oldı göñli **anuñ**
K'irışe vaşlına ol meh-liķānuñ (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 45). [anuñ, -nuñ]
2. Hārām olmışdur **aña** mīve-i bāğ
Nihālî bāğımuñ kim pūr yimişdür (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 132). [aña, -ña]
3. Ne dermek belki yüzün görmemişdür
Aña el virmeyiserdür bu mīve (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 137). [aña, -ña]
4. Süleymān hātemi varur mı dīve
Nihālümnden kim **aña** nāz-ı dūr-bār (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 139). [aña, -ña]
5. Batupdur cānı gözine **anuñ** hār
Beni yakma bu resme ser zenışden (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 140). [anuñ, -nuñ]
6. Ki ol bunu sever bu sevmez **anı** (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 76). [anı, -nı]
7. Virürdi **aña** her dem bir firībi
Hezārān ālle ol serv-i 'ayyār (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 32). [aña, -ña]
8. Aña hummā dūn ü gün gālīb oldı
Mizācından götürdi rahtı rāhat (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 14). [aña, -ña]
9. Ki şāyed idesin taḥşīli ta'līl
Aña bu resme çok eylediler pend (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 31). [aña, -ña]
10. Gelüp bir seyl anı virdi hārābe
Aña şol zelzele k'irmişdi evvel (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 55). [aña, -ña]
11. Marīz itdi **anı** yine teb-i tiz
Yine tıtdı vücūdı mülkini teb (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 48). [anı, -nı]
12. Helāk itdi **anı** ikinci zaḥme
Ezel şol gil ki sedd olmışdı ābe (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 52). [anı, -nı]
13. Ki virmiş Leylīnūñ öñinde cānı
Aña şol hūn ki olmışdur havāle (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 73). [aña, -ña]
14. Şunup İbn-i Selāma itdi **anı** qahr
Murāduñ kārvinınaydı rehzen (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 52). [anı, -nı]
15. Emīn olduñ ki ref' oldı yoluñdan
Berātın dūrdi **anuñ** dehr-i fānī (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 55). [anuñ, -nuñ]

a: O. II Mecnun.

1. Kaçan-kim ola 'ālemden ḥaberdār
Beni vaşf eylesin **aña** zinhār (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 270). [aña, -na]
2. Virüp hem şīr-i rāhat **aña** devrān
Kılardı dāye-veş perverde her ān (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 299). [aña, -na]

3. Muḳarrer bildi her şāḫib-ferāset
K'iriser 'ışḳdan **aña** felāket (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 340*). [*aña, -na*]
4. Meger kim bir perî-ruḫ bir gün **anı**
Götürüp seyre gitdi büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 321*). [*anı, -nı*]
5. Çün ol meh-rû ḳodı düşından **anı**
Yine kılmağa başladı fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 329*). [*anı, -nı*]
6. Kaşan k'irdi üçe ğarrayla yaşı
Ḥalâyıḳ **anda** çâbüḳ oldı başı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 2*). [*anda, -nda*]
7. Kim **ansuz** yumamaz çeşmini bir dem
Delüp güşın ḳulı gibi ḳomış nûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 42*). [*ansuz, -n, -suz*]
8. Bilicek kendüyi ol ğamzesi tîr
Beni vaşf it **aña** didüğün ol pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 50*). [*aña, -na*]
9. Buyurdi yaḳdılar 'ūd u sipendi
Ki tâ def' ide **andan** her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 22*). [*andan, -ndan*]
10. Nesîm-i zevḳ **aña** virdi derdi
Şemîm-i şevḳ kendüden giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 3*). [*aña, -na*]
11. Çü Ḳaysı gördiler bu resme meftûn
Söze çekdiler **anı** arḫun arḫun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 68*). [*anı, -nı*]
12. Varurak ḫalk **andan** nefret itdi
Ḥalâyıḳdan hem ol da 'uzlet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 55*). [*andan, -ndan*]
13. Anası çün bu resme gördi **anı**
Naşîḫat eyledi açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 9*). [*anı, -nı*]
14. Anuñ gözi bunuñ yüzinde ḳaldı
Bunuñ 'ışḳı **anı** endüha saldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 104*). [*anı, -nı*]
15. Çü bî-cân nâḳşdur bî-şüret-i yâr
Uşan olma **aña** bir çâre ḳıl var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 58*). [*aña, -na*]
16. Şarâb-ı 'ışḳ **anı** itdi bî-ḫ'ırış
Ḥadeng-i hicr bunı ḳıldı dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 27*). [*anı, -nı*]
17. Ya baksa ḫüsnüñe diḳḳatle mir'ât
Ġazabdan cebheñi ḳıl **aña** ḳat ḳat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 52*). [*aña, -na*]
18. Naẓar ḳılsa saña âyine ḫışm it
Dem-i ḳahruñdan **anı** tîre-çeşm it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 48*). [*anı, -nı*]
19. Çü mâh-ı nev za'tîf oldı vü rencûr
Ki ḫurşîdinden itdi çarḫ **anı** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 8*). [*anı, -nı*]
20. Ġam **anı** her kaçankim ḳılsa nālân
Bu zîbâ şî'ri okurdi firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 13*). [*anı, -nı*]
21. Aña zaḫm üzre ḳonan penbe-i ter
Olurdi bâġ-ı raḫatdan semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 61*). [*aña, -na*]
22. 'Acebdür k'olmış idi **aña** ber-ser
Per-i murġân çetr-i sâye güster (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 81*). [*aña, -na*]

23. İşitse her kim **andan** bu nevāyı
Bulurdu rūḥına kūt u ğidāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 1*). [*andan, -ndan*]
24. Şu resme itdi **anı** 'ışk-ı dil-ārām
K'idemez oldı hiç bir yırde ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 21*). [*anı, -nı*]
25. Dilinde kim konulmuş dağ-ı sevdā
San urmuş âteş-i 'ışk **aña** tamğā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 56*). [*aña, -na*]
26. 'Aceb geçdi bu devrân **aña** ħurde
Ki ne zinde-durur bellü ne mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 21*). [*aña, -na*]
27. Mağāra içre cild ü beyza-i mār
Kefen-i kâfūr olur **aña** her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 26*). [*aña, -na*]
28. Görüp **anda** bu resme iztirābı
Yüzine eşkden saçdı gül-ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 61*). [*anda, -nda*]
29. Belā ğārınuñ olup sicn-bānı
Ġam uyḥuya iletmez oldı **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 8*). [*anı, -nı*]
30. Girībānı zihinde naḡş kim var
Şan **aña** dāğ-ı hicrân idi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 40*). [*aña, -na*]
31. Velî bî-'anber-i zülf-i perî-rüy
Aña 'ıtr-ı kefen idi şan ol bûy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 50*). [*aña, -na*]
32. Lebinden ger geçeydi āb-ı gül-berg
Gelürdi telḡ **aña** çün şerbet-i merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 60*). [*aña, -na*]
33. Görüp **anı** bu resme zār u maḡzûn
Yüzi üzre revân itdi gözi ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 25*). [*anı, -nı*]
34. Çün **anı** cāmelerle düzdi māder
Getürdi varuben bir micmer-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 41*). [*anı, -nı*]
35. Öpüp kocup nüvāḡt eyleyüp **anı**
Didi iy berg-i naḡl-i zindeġanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 29*). [*anı, -nı*]
36. Anı cām-ı maḡabbet eyledi mest
Bu 'ışk ābıyla yudı 'aḡldan dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 45*). [*anı, -nı*]
37. Göç itdi ol sa'âdetle şitābân
Bu ḡaldı **anda** şūrîde vü ḡayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 36*). [*anda, -nda*]
38. Devādan kıl **aña** evvel 'ināyet
Vefādan şoñra idesin ḡikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 45*). [*aña, -na*]
39. Hünerdür 'ışk her kāmîl ḡatında
Dime mecnûn **aña** 'ākıl ḡatında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 14*). [*aña, -na*]
40. Bu lâḡza imtiḡân-i içün nihānı
Okı şu meclise gelsün gör **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 16*). [*anı, -nı*]
41. N'ola diyüp getürüñ didi **anı**
Getürdiler varup ol nev-cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 21*). [*anı, -nı*]
42. Aña bu ne ḡadar kim pend ider idi
Yine ol bildüġi yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 31*). [*aña, -na*]
43. Ricā-vār olup ol pîr-i ḡarīḡat
Aña yüz luḡf-ıla kıldı naḡīḡat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 48*). [*aña, -na*]

44. Ne kim görüp işitdiyse **andan** ol pîr
Ser-â-ser eyledi bunlara takrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 85*). [*andan, -ndan*]
45. İşidüp bu nefîri Nevfel **andan**
Taleb-kâr oldu dermânına cândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 127*). [*andan, -ndan*]
46. Okuyup rıfık-ıla yanına **anı**
Bile bir sofradan yidürdi nânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 37*). [*anı, -nı*]
47. Kâtı ikrâm iderdi Nevfel-i hân
Tutardı nâz-ıla **anı** hezârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 186*). [*anı, -nı*]
48. Çü Nevfel gördi **andan** bu 'itâbı
Buyurdi tîz giderdiler şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 1*). [*andan, -ndan*]
49. Bir âdem sordı **andan** k'iy civân merd
Hû sensin bâ'îş-i heycâ vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 31*). [*andan, -ndan*]
50. Kılıç çekdi vü gösterdi 'itâbı
Didi bunuñla **aña** virem cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 36*). [*aña, -na*]
51. Buyurdi leşkerine her kim **anı**
Buluben sînesinden döke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 37*). [*anı, -nı*]
52. Vü ger âgâh kılmazsam muğarrer
Bir iş ider **aña** bu hîle-gerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 10*). [*aña, -na*]
53. Varup hem kendüden ilte selâmı
'Ayân ide **aña** hem bu kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 16*). [*aña, -na*]
54. Ki Mecnûnı filân virânda gördüm
Cihân 'ibretlerin hep **anda** gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 80*). [*anda, -nda*]
55. Benî Sa'dî çün **anı** böyle gördi
Ser-engüştime hayretten diş urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 69*). [*anı, -nı*]
56. Söze çekdi pes **anı** her aradan
Cevâb işitmedi aqdan karadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 73*). [*anı, -nı*]
57. Bulınur merhem **aña** yok-durur bâk
Velî **aña** k'ire âdem dehâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 94*). [*aña, -na*]
58. Bulınur merhem **aña** yok-durur bâk
Velî **aña** k'ire âdem dehâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 95*). [*aña, -na*]
59. Dürüst itmez hezârân merhem **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 96*). [*anı, -nı*]
60. Yabâna atduñ u döydüñ **aña** hem
Bu kuñı rişte idüp düğmeden sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 24*). [*aña, -na*]
61. Yine tutdı reh-i deşt ü yabanı
Didiler Nevfelîler **aña** kim gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 29*). [*aña, -na*]
62. Görüp şayyâd **anı** oldu diger-gün
Didi şayyâda k'iy mu'tâd u dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 24*). [*anı, -nı*]
63. Çıkardı çehresini toz busudan
Peşinden özge **aña** yoğ-idi çün hînk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 39*). [*aña, -na*]

64. Nevāht eyledi ol bend-ile **anı**
Bu bend andan çözüp bend-i belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 62*). [*anı, -nı*]
65. Gören şanur **anı** hulle-be-hulle
Bakan evzâ'ına ƙalurdı ƙayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 68*). [*anı, -nı*]
66. İlenüp ser-nigün bahtına söger
Ururlar çıkuben taşlar-la **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 81*). [*anı, -nı*]
67. Velî bulmadılar **andan** nişanı
Olup nevmîd atası vü anası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 84*). [*andan, -ndan*]
68. Ƙarîm-i dergeh-i Leyliye **anı**
Oturup ağladı vü ƙıldı zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 4*). [*anı, -nı*]
69. Pes âvâzından **anı** bildi dilber
Didi ƙişi eliyle eylemek ƙayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 10*). [*anı, -nı*]
70. Aña göstereyin kim kandadur râh
Ol a'mâyı gelüp bu serv-i dil-cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 24*). [*aña, -na*]
71. Der-i dildâra irürdi **anı** râh
Ƙaƙup kür-âne ol derde 'aşâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 10*). [*anı, -nı*]
72. Anı ƙaldurayın toprakdan iy yâr
Degüldür gidecegi yoldan âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 22*). [*anı, -nı*]
73. Aña nâgâh güzergâh oldı bir bâğ
Nazar ƙıldı çü her sũ büstâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 20*). [*aña, -na*]
74. Velî Mecnûna cândan râziyem pes
Ben evvel demden **aña** nâm-zâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 57*). [*aña, -na*]
75. Baña uş hâl yeter hâl-i ruhsâr
Ana yokdur senüñ-le dağı kârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 53*). [*ana, -na*]
76. Giriftâr itdi bend-i hâba **anı**
Çü bâğın 'âlemine girdi rûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 24*). [*anı, -nı*]
77. Eşer görmedi **andan** bir arada
Şoñ uci virdi bir kimse nişanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 34*). [*andan, -ndan*]
78. K'olur şimdi fülân yirde bul **anı**
Yir idinmişdür anda bir mağâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 36*). [*anı, -nı*]
79. Görüp **anı** atası ƙıldı ser-piç
Varup âheste yânına oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 58*). [*anı, -nı*]
80. Aña hizmet ƙırlarlardı şitâbân
Peleng ü şîr ü âhü gürg ü rûbâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 42*). [*aña, -na*]
81. Aña leşker idi ol bunlara şâh
Ƙamusı hükmineydi bende-fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 44*). [*aña, -na*]
82. Derisin **aña** nağ' iderdi ƙaplan
Sürüp âhü ayağını yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 56*). [*aña, -na*]
83. Ki ƙıla **aña** ƙaşd idenleri mürd
Peleng âhüya dem-sâz olmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 64*). [*aña, -na*]

84. Giderdi şöyle kim geyleyle çübân
Şu resme vahş virmiş **aña** hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 83*). [*aña, -na*]
85. Anâ dağı iledürlerdi vâfir
Tutup bir zerre bu anda nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 104*). [*anâ, -na*]
86. ‘Adûdan **anı** hıfz iderdi her an
Kafasında tururdu her nefes kurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 62*). [*anı, -nı*]
87. Helâk olmağ-idi lâ-büd cezâsı
Anı kim kendüsi kılarıdı da’vet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 77*). [*anı, -nı*]
88. K’olara rızkın ol virürdi dâyim
Kaçan kim görse **anı** her ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 111*). [*anı, -nı*]
89. Ki tab’ına sirişt olmışdı vahşet
Anuñla olan âhûlar da çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 85*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
90. Aña olmışlar idi hep hevâdâr
Ger oturaydı ger turaydı dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 112*). [*aña, -na*]
91. Açup dürcini kıldı **aña** teslîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 54*). [*aña, -na*]
92. Aña hem câme vü hem tu’me irsâl
Meger kim bir gün oturmuşdı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 14*). [*aña, -na*]
93. Alup andan vuñuşa virdi anı
Selîm **aña** didi kim iy ciger-sûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 67*). [*aña, -na*]
94. Gehî қа’r-ı zemîn geh kulle-i kûh
Çok aradı vü âhîr buldı **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 23*). [*anı, -nı*]
95. Biraz âsûde düşdi şöhetinden
Selîm **anı** çü gördi böyle ‘uryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 45*). [*anı, -nı*]
96. Bir iki dem **anuñla** münîs ola
Sûvâr oldı vü ‘azm-i deşt kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 18*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
97. Ta’âm **andan** cüdâ ol h’âbdan dūr
Halâyıkdan dün ü gün ‘uzlet idüp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 14*). [*andan, -ndan*]
98. Şalâhından habîr oldı vü âgâh
Buyurdu hâcibe kim var **anı** tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 19*). [*anı, -nı*]
99. Şehe iletmege **anı** oldı râğib
Didi câyûñ neden oldı hârâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 22*). [*anı, -nı*]
100. Varup evden getürdi mâderini
Gelüp gördi **anı** anası mañzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 15*). [*anı, -nı*]
101. Gâraya geldi **aña** turup haremnden
Giyürdi câme vü virdi ta’âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 14*). [*aña, -na*]
102. Ne yâr ol kimseye ne kimse **aña** yâr
Çığırur ağlayup k’iy dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 48*). [*aña, -na*]
103. Şitâb ile uşağı vü irisi
Varup gördiler **anı** zâr u giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 35*). [*anı, -nı*]

104. Anuñ-çün kılmış-idi bāliš-i ħ'āb
Perinden zāğ **aña** düzmiş otağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 103*). [*aña, -na*]
105. Gelüp şarmaşur **aña** hem-çü yārān
Meger yir kanı için ol hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 110*). [*aña, -na*]
106. Hezāran serv gösterür **aña** bād
Yirinden tırmağa eylese vezni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 116*). [*aña, -na*]
107. Açar olup **anı** gördükce bī-şabr
Çolından şevk-ile pür şūr ü heybet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 106*). [*anı, -nı*]
108. Ĥarāb itmişdi **anı** dehr-i ġam-ābād
Çeküp 'iyy ü huzūr u zevkden dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 128*). [*anı, -nı*]
109. Kuzusu gibi emzürür idi şīr
İder āhū-bere **anuñla** bāzī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 121*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
110. Esīr-i çāh-ı ġam cān-ı figārı
Aña çün kıldı bu yārān nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 13*). [*aña, -na*]
111. K'arayı tağa çıkmışlardı **anı**
Gelüp gördiler olmuş ĥālī dūşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 2*). [*anı, -nı*]
112. Niçedür göre **anda** 'ışk-bāzı
Bu fikr-ile geçürürdi günini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 60*). [*anda, -nda*]
113. Neye irişdi ĥālī göre bile
Anuñla söyleşe bir niçe rāzī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 59*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
114. Çerisi gibi sultān-ı cihānuñ
Mutī' ikbāl **aña** vü baĥt münkād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 141*). [*aña, -na*]
115. Degüldür Ĥālīka bu iş nühüfte
Yoğ-ise bağ-ı vaşlumda **aña** cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 189*). [*aña, -na*]
116. Mübāşir olmazam ben **aña** muṭlaḡ
Revā olmaya 'ışkuñ mezhebinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 192*). [*aña, -na*]
117. Cerīde yeg-durur k'andan ola pāk
Budur görünmemekden **aña** ma'nī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 197*). [*aña, -na*]
118. Ĥarāma bakmaz ola idüp idrāk
Aña tekrār idüp benden selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 201*). [*aña, -na*]
119. Dil ü cān olsun ol bŷŷn fedāsı
Didi pīr **aña** k'ol māh-ı perī-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 221*). [*aña, -na*]
120. Baña **anı** getiririrseñ iy pīr
Ĥudā yanında olmayaydı zāyī' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 46*). [*anı, -nı*]
121. Gören şanur **anı** şekl-i tılısmı
Döşenmiş sāyesinde naṭ'-ı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 76*). [*anı, -nı*]

122. Kıla döndürmüş **anı** renc-i bārık
Günüñ ıssısı kılımış cānına kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 82*). [*anı, -nı*]
123. Yir idindüm ben **ansuz** ka'r-ı çāhı
Kulağından çıkarup niçe gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 34*). [*ansuz, -n, -suz*]
124. Ki adum añup ağlar ol ciger-süz
Anuñla bizüm ortamuzda her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 31*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
125. Peleng ü şir ü gürg ü ezherāki
Selām **andan** görüp bu ihtirāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 43*). [*andan, -ndan*]
126. Edebledi bu harf-ile harīfi
Harīf **andan** çü böyle gördi hırfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 3*). [*andan, -ndan*]
127. Müşerref oldı **andan** ehl-i Bağdād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 32*). [*andan, -ndan*]
128. Velikin hoş gelürdi **aña** dādı
İderken 'ışk hālâtını tedbır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 18*). [*aña, -na*]
129. Velī hatm idi **anda** gāyet-i 'ışk
Kimesne 'ışkdan bulmaz murādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 16*). [*anda, -nda*]
130. Bulurdi **andan** zıyā şām-ı siyāhı
Yunurdi her kaçankim olsa giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 74*). [*andan, -ndan*]
131. Gazeller nazm ider çün lü'lü'-yi ter
Bilür herkes **anı** kim bī-tefekkr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 13*). [*anı, -nı*]
132. Geçindi küh-ı hāmūnda otuz yıl
Çü 'āşıklık **anı** kıldı yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 79*). [*anı, -nı*]
133. Ol eydürdi vü bu ağlardı qanlar
Ol oldı 'ışk-kārında **aña** yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 25*). [*aña, -na*]
134. Aña kıldı gūlām-ı hālka-der-gūş
Varurak şöyle oldı kim ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 28*). [*aña, -na*]
135. Ki her biri leṭāfet-rīz ü merğūb
Didi Zeyd **aña** ta'n ile ki iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41*). [*aña, -na*]
136. Arardı derd-i Mecnūnuñ devāsın
Bir iş kıldı kim idenler **anı** yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 35*). [*anı, -nı*]
137. Yidi gün oldılar anda dil-efgār
Çü bir هفته geçindi Zeyd **anuñla** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 77*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
138. Yidi dildārı içün kayd **anuñla**
Gelüp yādına hāl-i ehl-i hāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 78*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
139. Mübārek pâyını sürsem yüzüme
Anuñla bir nefes dem-sāz olam hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 55*). [*anuñla, -nuñ, -la*]

140. Şafâsın virdi **aña** 'ūd u 'abîrûñ
Gazeller okuyarak hurrem ü şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 24). [aña, -na]
141. Vücûdî mülkin ısmarladı yek-sân
Şu resme sînesine çekdi **anı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 79). [anı, -nı]
142. Helâk eyledi tâkatsüzlük **anı**
Bıçağın zahmı irdi üstüñ'âne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 12). [anı, -nı]
143. Velî mest itdi hamr-ı 'ışk **anı** gey
Dem-â-dem ol şikeste-ğâl ü ebter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 28). [anı, -nı]
144. Saña oldur şöñumca yâdigârum
Hudâ hâkî-çün **anı** hoş tut iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 47). [anı, -nı]
145. K'ola âsûde-dil bir dem ol abdâl
Ben iñen muhterem tutardum **anı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 51). [anı, -nı]
146. Ol üftâde başı altına bir hışt
Degül kimse **aña** hem-râz-ı bâlîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 15). [aña, -na]
147. Nüzûl itdi **aña** gökler fütûhı
Görüp cennetde cây-ı döstânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 36). [aña, -na]
148. Çıgırup döst diyü virdi cânı
Fenâ câmı **aña** dañı şunıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 39). [aña, -na]
149. K'ecel irüp **anı** kapmışdı nâgâh
Pes âhîr zelzelesinden zamânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 74). [anı, -nı]
150. Geçürdiler biri birine revzen
Kodılar Leyliye hem-pehlü **anı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 31). [anı, -nı]
151. Lağab Mecnûn-durur **aña** ki şehdûr
İki gevher idi bunlar muğalled (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 78). [aña, -na]
152. Mihr-i ruñ **anuñ** meh-i tâbânı beğenmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 1). [anuñ,]
153. Nedür bilmez **anuñ** kimse zamîri
Ne nesnedür cihândan dil-peñiri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 319). [anuñ,]
154. Ruñ-ı zîbâsına karşı **anuñ** şād
Berî uyğudan u yimekten âzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 333). [anuñ,]
155. Sebağ eţfâle görindi siyeh-rû
Elif **anuñ** ğamından döndi müya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 33). [anuñ,]
156. Elif engüştine hayrân olup diş
Fırâğından **anuñ** her ğâl pür-reşk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 39). [anuñ,]
157. Cihân içre nazîri yoğ-idi hîç
Anuñ vaşında bu şî'r-i lâţifi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 57). [anuñ,]
158. Anuñ gözi bunuñ yüzinde kaldı
Bunuñ 'ışkı anı endüha saldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 103). [anuñ,]
159. Anuñ oldı mağâmı külbe-i ğam
Figân u nâleyi idindi hem-dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 23). [anuñ,]
160. Bu resme itdüğinden dem-be-dem âh
Anuñ ğâlinden oldı ğalk âğâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 40). [anuñ,]

161. Kamer kim gice ola bedr ü tãbân
Tutulmaz gözden **anuñ** nûrî pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 46*). [anuñ,]
162. Hem **anuñ** sen de olmuşsın esîrî
Dilüñi çâk kılmış 'ışkı tîrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 15*). [anuñ,]
163. Yüzüñe bakmasun her lâhza sūzen
Gözini rişte ile dik **anuñ** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 46*). [anuñ,]
164. Yüzüñ görmege hâtem kılsa ta'cîl
Çek engüştüñden **anuñ** çeşmine mîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 50*). [anuñ,]
165. Çü mevc-i 'ışk **anuñ** çıktı serine
'Âlem dikdi delûlik kişverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 3*). [anuñ,]
166. Atasına meger bir âşinâsı
Didi her neyse **anuñ** mâcerâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 12*). [anuñ,]
167. Nazar kıldı çü pîr **anuñ** yüzine
Cihân gâmdan siyâh oldu gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 59*). [anuñ,]
168. Çü maîlûbına lâyık ola tâlib
Anuñ ta'cîlidür vech ü münâsib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 94*). [anuñ,]
169. Atası görüp **anuñ** hâlini hem
Hâcâlet birle dökdi dîdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 63*). [anuñ,]
170. İle hâcetgeh **anuñ** âsitânı
Du'â miftâh-ı akvâl-i zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 21*). [anuñ,]
171. Dilerseñ k'olmaya **anuñ** çeşmi giryân
Çeküp çâk itmeye her dem giribân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 3*). [anuñ,]
172. Gözine çekdi pes ol pîr-i gâm-nâk
Anuñ ol küydan bir zerrece hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 12*). [anuñ,]
173. Getürüp rişte-i ma'hüddan hem
Giribânına **anuñ** dikdi muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 16*). [anuñ,]
174. Anuñ gibi cihânda 'ışk işinde
Degüldi kimse kâyim cünbişinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 13*). [anuñ,]
175. Sebebsüz gâh hândân gâh giryân
Atası kaldı **anuñ** işinden hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 22*). [anuñ,]
176. Karâbeti dağı idüp müdâre
Ararlardı **anuñ** derdine çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 26*). [anuñ,]
177. Su'âl itdi **anuñ** hûy u hîşâlin
Nedür hep didiler sultâna hâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 3*). [anuñ,]
178. Anuñ bu nüktesin k'ışitdi Nevfel
Diledi kim yine cenge ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 43*). [anuñ,]
179. Gülünc oldu adı halk-ı cihâne
Düşe **anuñ** eline ger zimâmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 75*). [anuñ,]
180. Hîşâr-ı ârzûsı böyledür berk
Hâkîkat düşse **anuñ** cengine bir kız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 21*). [anuñ,]
181. Degüldür şâbit ü yokdur şebâtı
Ben **anuñ** için eylerven neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 29*). [anuñ,]

182. Anuñ yine ‘adū fethinde derdi
Bu ceng içre anuñ ucından iy mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 30*). [anuñ,]
183. Anuñ yine ‘adū fethinde derdi
Bu ceng içre **anuñ** ucından iy mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 31*). [anuñ,]
184. Açılmadı dilinden hiç **anuñ** bend
Bulardan ürküben göñli vü cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 50*). [anuñ,]
185. Didi bu resme sözler hadden efzûn
Olup hâlınden **anuñ** zâğ âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 83*). [anuñ,]
186. Ki şol a‘mâyı gör kim düşdi muhkem
Varup hâlini **anuñ** seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 19*). [anuñ,]
187. ‘Aşâ kâmcısı **anuñ** leng ħingi
Şitâ eyyâmı idi ol zamân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 2*). [anuñ,]
188. Anuñ kaşırından özge evde boşam
İki er olmaya bir avrata cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 12*). [anuñ,]
189. Anuñ ħayrıyla hergiz düzmezem kâr
Gelüp yanına pes meşşâta dil-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 16*). [anuñ,]
190. Giderdi ‘aqlı miskînüñ şafâdan
Bu hâl üzre geçerdi ‘ömri **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 21*). [anuñ,]
191. Şu‘â‘ından **anuñ** pür-nür ü rûşen
Gözi tuş oldu anda bir tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 30*). [anuñ,]
192. Anuñ eţrâfına çekmişdi şaflar
Ol ortalıkda şan sultânlarıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 70*). [anuñ,]
193. Anuñ yanına varımazdı bir dem
Ne şaĥsı k’istemez anuñ rızası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 74*). [anuñ,]
194. Anuñ yanına varımazdı bir dem
Ne şaĥsı k’istemez **anuñ** rızası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 75*). [anuñ,]
195. Anuñ yanına destûr olmadın hiç
Bu ħayvânlar arasında o ħayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 80*). [anuñ,]
196. Anuñ hiç eksik olmazdı müsâfir
Kaĥan k’olsa bularuñ ħ’ânı ħâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 102*). [anuñ,]
197. Ki olupdur iştihâsı kûtı **anuñ**
Ne yelden kim gele dilber nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 76*). [anuñ,]
198. Taĥar gerdânına âĥir **anuñ** dâm
Dilinde **anuñ** ki var sevdâ-yı dâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 103*). [anuñ,]
199. Bu hâl üzre geçinür ħayret idüp
Çün iştidi **anuñ** aĥvâlini şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 17*). [anuñ,]
200. Ölümden şoñra qalmaz aşşı dârû
Ĥarâbeti tıyup **anuñ** ĥurûşın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 31*). [anuñ,]
201. Hezâr ol vâĥtdan konıldı nâmı
Çün ol murġ **anuñıla** oldu hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 53*).
[anuñıla, -ıla]
202. Varup **anuñ** fiġângâhına yitseñ
Ayıtsañ kim du‘âlar kıldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 42*). [anuñ,]

203. Anuñ beyt okumasından güşade
Dağı bir dest câme virdi ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 58*). [anuñ,]
204. Revân oldu idinüp pîri hem-râh
Bile yirtıcılar yanınca **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 139*). [anuñ,]
205. İderdi kaşd anı görmege derhâl
Çü şît-i 'ışkı **anuñ** şeh-r-bâ-şehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 21*). [anuñ,]
206. Çün iştidi Selâm **anuñ** kelâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 1*). [anuñ,]
207. Ger irkek ger dişi ger hâşş u ger 'âm
Kamusu ardına düşdiler **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 29*). [anuñ,]
208. Şan **anuñ** ayağına yakdı hınnâ
Çü Mecnûn gördi rüy-ı dilsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 14*). [anuñ,]
209. Ne diyem kim ne resme virdi cânı
Cihân içre hemîn **anuñ** şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 69*). [anuñ,]
210. K'ide yaşıyla **anuñ** çihresin pāk
Hem oldu 'ankebûtân-ı resen-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 54*). [anuñ,]
211. Çüridi çihresi hāk oldu **anuñ**
Ser-â-ser hey'etinde her nişândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 76*). [anuñ,]
212. Yimezler üstüñ'ânından **anuñ** bār
Nitekim anda tutmuşdı bular cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 80*). [anuñ,]

a: O. II Nevfel.

1. Kosañ tursa yeg idi penbe iken
Bunu diyüp çevirdi **andan** 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 27*). [andan, -ndan]

a: "O" teklik üçüncü şahıs zamiri. II Hz. Ömer.

1. Buyurmuşdı nebî şânında **anuñ**
Ki şem'idür 'Ömer kaşr-ı cinânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 9*). [anuñ, -nuñ]

a: "O" üçüncü tekil şahıs zamiri. II Hz. Ali.

1. Anuñ hakkında aşlanum didi Hāk
Şecā'at anda hatm olmuşdı muṭlāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 9*). [anuñ, -nuñ]
2. Kıyâmetde ridâsıdur **anuñ** pes
Hicâl-i cism-i 'uryânân-ı bî-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 11*). [anuñ, -nuñ]

a: O. II Selim-i Amiri.

1. Firāk ü hecrden kıldı şikâyet
Haber şordı **aña** her bir nişândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 41*). [aña, -na]
2. Irakdan virdi Mecnûna selâmi
Çü Mecnûn añladı **anuñ** selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 29*). [anuñ, -nuñ]

a: O. II Mecnun'un annesi.

1. Neye vardı işi vü hâli n'oldı
Hüzürinda **anuñ** yüzüm qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 7*). [*anuñ, -nuñ*]

a: O. II Selam-ı Bağdadî.

1. Ki dūr itmişdi ğam-keşlikde **anı** ferd
Virürdi baht aña devlet selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 10*). [*anı, -nı*]
2. Anuñ bu sözlerin Mecnûn-ı maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 1*). [*anuñ, -nuñ*]

a: O, kişi zamiri II Nizamî-i Gencevî.

1. Anuñla mûnis olup niçe günler
Ḥarâm itdüm gözüm ḥwâbı dünler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 89*). [*anuñla, -uñ, -la*]

a: O. II Zeyd (Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından.).

1. Maḥabbet yâr **aña** vü 'ışk maṭlûb
Dilinde kûh gibi bî-ḥad endûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 4*). [*aña, -ña*]
2. K'aña dil virüp idinmişdi maṭlûb
Hem **anı** kız da cāndan sevmiş idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 21*). [*anı, -nı*]
3. Kāmu yārānı terk eyledi **anı**
Gidüpdür âdemilik şimdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 88*). [*anı, -nı*]
4. Ğam-ıla ğuşşadan āzād olurdu
Şorardı Leyliden **aña** nişānlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 23*). [*aña, -ña*]
5. Anā da oldılar Mecnûn gibi rām
Ne deñlû şî'r kim Mecnûn-ı ma'dûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 30*). [*anā, -ña*]
6. Ki tā hālinden āgāh oldu Leylî
Okıdup ḥalvetine ol meh **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 5*). [*anı, -nı*]
7. Tesellî ider idi geh geh **anı**
Maḥabbet göñline sevdā bıraksa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 6*). [*anı, -nı*]
8. Anuñla gönderürdi ol dil-ārām
Peyāmından anuñ Mecnûn-ı maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 18*). [*anuñla, -nuñ, -la*]
9. K'irürürdi **aña** peygām-ı yarı
Arada kāsıd olmışdı pür ümmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 100*). [*aña, -ña*]
10. Dönüp virdi cevāb **anuñ** yüzine
Ki iy Zeyd eyledüñ sözi ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 4*). [*anuñ, -nuñ*]
11. Su yirine müdām içerde ḥūnı
Qarābeti bilüp derdini **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 7*). [*anuñ, -nuñ*]
12. Aña 'arz itdi iḥfā'yıla hâli
Didi kim ḥadden aşdı intizārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 40*). [*aña, -ña*]
13. Gehî Leylînüñ âşārın okurdu
Görüp her kişi **andan** bu vefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 11*). [*andan, -n, -dan*]

14. Cihānda **andan** oldu āşikārā
Meger kim geçdi bir gün hātırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 14*).
[*andan, -n, -dan*]
15. Anı şahın-ı gülistân-ı bihişte
Pes itdi 'arz bir cây-ı laṭîfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 26*). [*anı, -nı*]
16. Dökerdi Zeyd gözden kanlu seyli
Anuñ gibi ere Hâk rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 5*). [*anuñ, -nuñ*]

a: 3. teklik şahıs zamiri. II Lârendeli Hamdî (16. yy şairi).

1. Göñül ma'müresin Hamdî ḥarâb itmekde cevri-ile
Cihāna gelmemişdür bir daḥî **anuñ** gibi mi'mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 10*).
[*anuñ, -nuñ*]

a: "O" 3. tekil şahıs zamiri. II Mecnun'un babası.

1. Velî 'ışk **anı** ser-gerdân idiser
Ḳatı şûride vü ḥayrân idiser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 265*). [*anı, -nı*]
2. Sebû-yı nengini ṭaşa çalısar
İşinde ḥalk **anuñ** ḥayrân ḳalısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 204*). [*anuñ, -nuñ*]
3. İçinden atalık mihri idüp cüş
Taḥayyür ḳıldı **anı** deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 30*). [*anı, -nı*]
4. Dönüp didi **aña** kim iy yegâne
Ki bükmiş bilüñi cevri zemâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 5*). [*aña, -ña*]
5. Ayaḡuñ bir dikenden olsa efkâr
İder cânım gözine zaḥmı **anuñ** kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 22*). [*anuñ, -nuñ*]
6. Bu **anı** öpdî vü ol bunı tekrâr
Çok itdiler döküp gözden bîñarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 76*). [*anı, -nı*]
7. İderdi mevtine **anuñ** delâlet
Ecel yilinden idi ḥavfî ḳatı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 22*). [*anuñ, -nuñ*]
8. Atası düşdi ḡamdan ıztırâba
Didi Mecnûn **aña** kim yimegil ḡam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 59*). [*aña, -ña*]
9. Yakîn **aña** ki cân andan ola dūr
Belâ vü miḥnet-ile düşdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 30*). [*aña, -ña*]
10. Bu resme bî-vefâlıkdur hemîşe
Sipenc-i dehr **aña** virmiş-durur kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 41*). [*aña, -ña*]
11. İşi bozdi vü düzdi işin **anuñ**
Çün âzâd itdi mürġ-i 'ulvîyi dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 34*). [*anuñ, -nuñ*]
12. Vefât itmiş ḳatı oldum diger-ḡün
Çü bildüm k'olmuş **anuñ** menzili ḥâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 149*). [*anuñ, -nuñ*]

a: Orada, o tarafta.

1. İki kandan deñizdür oldı cüşân
Dilîrân mevc-veş **anda** hürüşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 12*). [*anda, -(n)da*]
2. Alup gitdi evine hurrem ü şâd
Ol âhûlarla kaldı **anda** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 59*). [*anda, -(n)da*]
3. Şu'â'ından anuñ pür-nür ü rüşen
Gözi tuş oldı **anda** bir tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 31*). [*anda, -(n)da*]
4. K'olam ben **anda** bulunmayasın sen
Çıkp bir yâd aradan bî-tekellûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 138*). [*anda, -n, -da*]
5. Kõdılar **anda** anı 'üryân u beste
Seher gösterdi çün rüy-ı beyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 56*). [*anda, -(n)da*]
6. Getüren âdemi **andan** sücûda
Düzen gam kufline tevhibi miftâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 6*). [*andan, -ndan*]
7. Şu resme dizdi sözden gevher-i pāk
Ki Mecnûnuñ karâbetinden **anda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 3*). [*anda, -(n)da*]
8. İletdi bir güzergâha anı rāh
Görür bir şavma'a var **anda** hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 5*). [*anda, -(n)da*]
9. Kim **anda** muntaşırdur saña dildār
Ümid-i vaşl-ı yārıla ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 16*). [*anda, -(n)da*]
10. Getürdi dîk-i dehri tâb-ı cüşa
Şuyuñ ıssılığından **anda** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 11*). [*anda, -n, -da*]
11. Eger artık gidem yanup olam güm
Ne deñlü zevcüm ise **anda** hufte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 187*). [*anda, -(n)da*]
12. Selâm iderler **anda** bendeñe ad
Huzûrum var idi kılmışdum ârām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 54*). [*anda, -(n)da*]
13. Ayaqsuz kimse iletmez başa rāh
Selâmile muhaşşal **anda** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 15*). [*anda, -(n)da*]
14. Yidi gün oldılar **anda** dil-efgār
Çü bir هفته geçindi Zeyd anuñla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 76*). [*anda, -(n)da*]
15. Yok **anda** şem'den özge aña yār
Çü pervâne uyumayup ol âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 20*). [*anda, -(n)da*]

16. Yola girdi  urup Zeyd-ile   n b d
Nede l  var-ise **anda** ded   d m (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 120, Mısra 27*). [*anda, -
+(n)da*]
17. G   l perg lesindend r keb bu 
 er     **anda** iy v r ne misk n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 124, Mısra 37*). [*anda, -
+(n)da*]
18. Bular cünbişde idi hem-   zenb r
 anas n **anda** Mecn n-ı ciger-  n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 132, Mısra 69*). [*anda, -
+(n)da*]
19. Yimezler  st    n ndan anu  b r
Nitekim **anda** t tm  dı bular c y (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 132, Mısra 81*). [*anda, -
+(n)da*]
20. Varup di  lendi **anda**   d   Ğurrem
  b bi me hed  üstinde misk n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 133, Mısra 118*). [*anda, -
+(n)da*]
21. Ki c n-ı   rife virür  f lar
 ur lm   **anda** bir g l s yesinde (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 134, Mısra 41*). [*anda, -
+(n)da*]

a: "O" teklik üçüncü şahıs zamiri. II Leyla'nın babası.

1.  at  renc de  ıldı bu söz **anı**
Didi mihm n na açup zeb n  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 42, Mısra 3*). [*anı, -n *]

a: "O"   aret zamiri.

1. Mihr-i ruh **anu ** meh-i t b n  begenmez
Reft r  addi serv-i  ir m n  begenmez (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Gazel 1, Mısra 1*). [*anu , -
nu *]
2. Kibriy -y  z tu n  irişmez efh m u     l
Kim   f tu  **anı** setr itmege çekmişdür  ic l (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Kaside 1, Mısra 16*).
[*anı, -n, -ı*]
3. Kem n zar eyler a n  kim l tfu  i m z eyleye
Y  u kim  aldurur **anı** itse  ahru  p y-m l (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Kaside 1, Mısra 28*).
[*anı, -n, -ı*]
4. Z b-i cih n  aldanuban olmadu  fer  
Fa rı me    atinden **anu **  ekmed   elem (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Kaside 2, Mısra 46*).
[*anu , -nu *]
5.   zret-i sult n Sel m bin   n S leym n k'oldı **anu **
Ba r-i cüdina göre yidi de iz bir  atre nem (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Kaside 4, Mısra 13*).
[*anu , -nu *]
6. Sen   emr  le döner  ar    s 
Sen     km  led r **anu ** es s  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 2, Mısra 22*). [*anu , -nu *]
7. Geh  bir  atreden bir  dem eyler
Ki geh giry n ** n ** geh Ğurrem eyler (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 3, Mısra 40*). [* n , -n, -ı*]
8.  ol ev kim şabr eyd rl r ** n ** kim
Münevver idivirsün  em'-i  l m (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 4, Mısra 147*). [* n , - n *]

9. Günâhum gerçi kim hâdden bîründür
Senüñ cûduñ velî **andan** fûzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 130*). [*andan,]*
10. Egerçi nâr-ı kâhruñdur gâżab-nâk
Var âb-ı ‘afvuñ **andan** bize yok bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 136*). [*andan,]*
11. Şafâ nûrında ğark idüp bu cânı
Ebed hamrından eyle mest **añı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 46*). [*añı, -n, -ı]*
12. Bir işde kim buyurmaduñ rızâ sen
Bu miskîne **anı** görme revâ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 120*). [*anı, -n, -ı]*
13. Sürerdi yüzine geh geh yüzini
Muhaşşal **anuñıla** hoş idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 93*). [*anuñıla, - ıla]*
14. Anuñ âlî vü aşhâbı hâkiyçün
Kamu etbâ’ ü ahhâbı hâkiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 97*). [*anuñ, -nuñ]*
15. İkinci mîm kim vardur **anda** çün dür
Melek tesbîhinüñ şeh-dânesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 43*). [*anda,]*
16. Sipihr evcinde yir yir her sitâre
Göz açup **aña** kılarıd nezzâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 100*). [*aña, -ña]*
17. Dü-tâ oldı k’ola kâdd-i nâ-yâb
Sücûd-ı enbiyâya **anda** mihrâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 118*). [*anda, -n, - da]*
18. Bırakdı refrefi de **anda** Aħmed
Ol iki kevne nûr-ı pāk-i sermed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 175*). [*anda, -n, - da]*
19. Anuñ ardınca İsrâfil geldi
Biraz tayrân idüp ol daħı kâldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 165*). [*anuñ, -nuñ]*
20. Meger kim görinür bilinde berrâk
Kuşatdurmış **anı** hayrile ħallâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 52*). [*anı, -n, -ı]*
21. Kâbûl ide **anı** sulţân-ı Yûnân
Süleymân-ı zamân oĝlı Selîm Ĥân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 165*). [*anı, -n, - ı]*
22. Ne kûha kim **anuñ** ĥinki başar süm
İder ol yörenüñ aşlanların güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 89*). [*anuñ, -nuñ]*
23. Semen dendânın açmış nitekim dür
Aña minķâr-ı bülbül olmış enbür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 66*). [*aña, -ña]*
24. Şan ol ĥaţ idi kûfl-ı genc-i ‘irfân
Ki miftâĥıydı **aña** satr-ı ‘ünvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 96*). [*aña, -ña]*
25. Çü bir gevher ki zâhir ola k’andan
Biter niçe cigerde kanlar **andan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 208*). [*andan, - n, -dan]*
26. Ne disem hoşdur **anı** bilmedüm lîk
Bu hayretnden beni ğam kıldı bârik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 85*). [*anı, -n, -ı]*
27. Tutup **anı** hezârân ‘izzetile
Sevâdına göz urdum ĥürmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 91*). [*anı, -n, -ı]*

28. Ki ya'nî 'arz iden bu dâstânı
Şu resm-ile rivâyet kıldı **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 166*). [*anı, -n, -ı*]
29. Anı bilmezdi kim mecnûn olısar
Uyup 'ışka hünlerden dūn olısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 201*). [*anı, -n, -ı*]
30. Kalem ney-şekker ü nazmuñ gül-i ter
Düz ikisinden **anuñ** gül-be-şekker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 116*). [*anuñ, -nuñ*]
31. Var içinde **anuñ** bir şurfe abdāl
Yüz urmış hâke 'arz eyler Hakkâ hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 227*). [*anuñ, -nuñ*]
32. Varup öpdi mübârek gözin **anuñ**
Düşüp pâyına sürdi yüzün **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 251*). [*anuñ, -nuñ*]
33. Varup öpdi mübârek gözin **anuñ**
Düşüp pâyına sürdi yüzün **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 252*). [*anuñ, -nuñ*]
34. Ki bir ferzend virüp Hakk te'âlâ
Çerâğ-ı çeşmin **anuñla** ide bînâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 198*). [*anuñla, -n, -uñ, -la, -*]
35. Şu deñlü halk geldi **anda** enbüh
Ki şiklet virdi hüt u gâve endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 7*). [*anda, -n, -da*]
36. Yoğ **anda** mest olup ceyb itmeden çāk
'Asesden muhtesibden kimseye bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 27*). [*anda, -n, -da*]
37. 'Aceb gülzâr idi zîbâ vü hurrem
K'ururdu çün Mesîh **anda** şabâ dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 22*). [*anda, -n, -da*]
38. Kemân-ı Rüstem **andan** bir kemerdür
Mehile mihr iki rengin hacerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 35*). [*andan, -n, -dan*]
39. Vü ger hōd çeşmi olursa murâduñ
Gözüne yegdür **andan** çeşmi şâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 38*). [*andan, -n, -dan*]
40. Dilüñ şol nakşdan kim pür gam olmış
Tuyup **anı** hasuduñ hurrem olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 22*). [*anı, -n, -ı*]
41. Elüne girdi çün bir gevher-i pāk
Ki hayrândur **anı** delmekde hakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 6*). [*anı, -n, -ı*]
42. 'Arabda bu idi evvel töre hem
Ki binerdi **aña** bir üştüre hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 28*). [*aña, -ña*]
43. Olur bî-gül hemişe hâmuş u lâl
Aña yüz göstere çün verd-i handân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 7*). [*aña,*]
44. İderdi reşk bustânına Kevşer
K'süd kılmışdı **anı** dürc-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 22*). [*anı, -n, -ı*]

45. Bir ev k'od şu'lesinden rüşen olur
Anuñ ğammazı dūd-ı revzen olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 48*). [anuñ, -nuñ]
46. Ruḥı ger za'ferâna oldı nezdik
Ṭabancayla ṭutardı sürḥ anı lîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 94*). [anı, -n, -ı]
47. Bir elma k'ola ṭab'ı şekker-âşâr
Çü şakḳ ola aña kalmaz ḥarîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 42*). [aña, -ña]
48. İştîdüm ben fülân kişiden anı
Ki 'ışḳuñ ḥaste kılmış bir cüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 13*). [anı, -n, -ı]
49. İrüre gevhere el çünki ḥakkâk
Anı delmekden aña yok-durur bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 36*). [anı, -n, -ı]
50. Ya me'külât cinsinden midür bu
Ḥudâ ḥaḳıyçün anı söyle toĝru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 12*). [anı, -n, -ı]
51. Fener kim şem'-i tâbâna mekândur
İçinde anuñ kaçan şu'le nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 22*). [anuñ, -nuñ]
52. Aşaĝa almış uci âsumânı
Yaratmış seng-i miḥnetden Ḥaḳ anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 34*). [anı, -n, -ı]
53. Şanasın ol cebeldür 'âşık-ı zâr
Ki pür dūd itmış anı sâye-i ḥâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 46*). [anı, -n, -ı]
54. Var idi küllesinde bir ulu ğâr
Maḳâm idindi anı ol dil-efĝâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 50*). [anı, -n, -ı]
55. Anuñ adına dirler Necd Ṭaĝı
Ḳamu vâdîleri ejder yataĝı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 39*). [anuñ, -nuñ]
56. Anuñ her küşesinden gösterür miĝ
Gehi jengârı geh gül-günî bir tiĝ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 41*). [anuñ, -nuñ]
57. Ḥavâledür dile ĝam küh-sârı
Güç olur çekmek anuñ gibi bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 70*). [anuñ, -nuñ]
58. Dütüzdürdi revân Mecnûna anı
Pür itdi bû zemîni vü zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 45*). [anı, -n, -ı]
59. Anuñ kim baḥıtdan vardur naşîbi
Yazar ḥallile bu pend-i ĝarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 5*). [anuñ, -nuñ]
60. Mey içme dehr câmından ki iy dil
Ḳatılmışdur aña zehr-i helâhil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 28*). [aña, -ña]
61. Nihâlümden getürdüm tâze bir berg
Ki sizüñ şâḥa anı peyvend idem berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 84*). [anı, -n, -ı]
62. Ḥamîr-i nermden bulduñ çü nânı
Yapışdur germken tennûre anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 100*). [anı, -n, -ı]
63. Turur sakfında anuñ ol mîḥ-i zer-kâr
Mişâl-i âfitâb-ı çarḥ-ı devvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 63*). [anuñ, -nuñ]

64. Cihānuñ sakfı adı āsumāndur
İçinde **anuñ** bir eski sāye-bāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 68*). [*anuñ, -nuñ*]
65. Kimüñdür göricek bildi **anı** Mecnûn
Urup bir na'ra dökdi dîdeden ħûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 27*). [*anı, -n, -ı*]
66. Görinmesün gözüne şubĥ-ı maḡşûd
Ki bezminden sen **anuñ** böyle merdûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 56*). [*anuñ, -nuñ*]
67. Girîbânına dik ol rîsmânı
Ki ceybin çekmeye şaḡınup **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 10*). [*anı, -n, -ı*]
68. Bu ħâl-ile **anı** Mecnûn-ı pür-ġam
Eli-yle şıġayup oġşar dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 59*). [*anı, -n, -ı*]
69. Geh **anuñ** pâyına sürer yüzini
Gehî öper yüzini vü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 65*). [*anuñ, -nuñ*]
70. Tutar şad ceĥd-ile bir cām o bî-ĥuş
Anı da yârı yâdına ider nûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 30*). [*anı, -n, -ı*]
71. Bugün k'oldı kıcalup süst cânı
Der-i dildârdan sürdiler **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 54*). [*anı, -n, -ı*]
72. Çü Mecnûn gördi bir şerbet ki pür şevk
İdüp nûş **anı** cânı buldı yüz zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 156*). [*anı, -n, -ı*]
73. Şehûñ peykine virüp ġine **anı**
Var âġâĥ it didi ol nâ-tuvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 53*). [*anı, -n, -ı*]
74. Yazılmış şafĥasına pîç-der-pîç
Şu sözler kim beġenmez 'aḡl **anı** ĥîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 62*). [*anı, -n, -ı*]
75. Görür maḡmûnın **anuñ** mûy-ber-mûy
Zebân-ı kînden olmış sūĥan-ġûy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 59*). [*anuñ, -nuñ*]
76. Kılıç bir başı k'ider iki pâre
Olur **andan** 'ayân cûft naḡâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 52*). [*andan, -n, -dan*]
77. Anuñ k'irdi lebe derd ile cânı
İder âyîne-veş sîĥ imṭîĥânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 37*). [*anuñ, -nuñ*]
78. Döküldi bilürem boynumda **anı**
Elümden gelse bu ĥacletden iy ĥân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 38*). [*anı, -n, -ı*]
79. Tevârîĥ içre şöyle buldum **anı**
Ki çün 'azm eyledi Necde diġer-ġün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 14*). [*anı, -n, -ı*]
80. Atından aşâġa geldi şitâbân
Revân âĥû-şîfat şayyâda **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 55*). [*anı, -n, -ı*]
81. K'o şayd oldı saña sen **aña** şayyâd
Yazuḡdur dökme ḡanın iy sitem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 34*). [*aña, -ña*]

82. Ölince eylesün saña du'âyı
Bu gice kim **anı** araya çifti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 23*). [*anı, -n, -ı*]
83. Ki sen şayd olsañ u şayyâd o naḥçîr
Bu şûkrâneychün **anı** eyle âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 33*). [*anı, -n, -ı*]
84. Kı gitsün ol ğarib ü müstemendi
Bugün sen 'afv iderseñ zecrin **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 19*). [*anuñ, -nuñ*]
85. Virür yarın saña Ḥaḳ ecrin **anuñ**
Kı varsun çiftine ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 20*). [*anuñ, -nuñ*]
86. Getürdi şürete bir beyze-i zer
Şu'â'ından **anuñ** eyvân-ı âfâḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 3*). [*anuñ, -nuñ*]
87. Dolandı cânı ol şürîde-baḥtuñ
Dibinden çıkup **anuñ** şâfî bir âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 17*). [*anuñ, -nuñ*]
88. Birikmiş berḳ urur dipinde çün şem'
Şanasın ol şecer düdidur **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 23*). [*anuñ, -nuñ*]
89. Kim **anuñ** 'aksidür gökde kevâkib
Şanasın çeşme-i nûr idi ol ḥavz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 30*). [*anuñ, -nuñ*]
90. 'Aceb k'ol şahş olmış bende ḥursend
İpiyle yidüp **anı** gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 25*). [*anı, -n, -ı*]
91. Çü sendendür olur cân **aña** ḥursend
Ezelde eyle imiş emr-i takdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 24*). [*aña, -ña*]
92. Niçe bağladı **anı** gör şimdi zencîr
Ezel cürm eyledümse bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 38*). [*anı, -n, -ı*]
93. Elinde kesmege **anı** erre-i tîz
Varup yanına ol serv-i cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 24*). [*anı, -n, -ı*]
94. Vü ger nî hîzem iderven **anı** ben
Olup Mecnûn bu sözden şâd u ḥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 44*). [*anı, -n, -ı*]
95. Ki mislin görmemişdür çeşm-i âfâḳ
Bu naḥlûñ kıymeti-çün benden **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 49*). [*anı, -n, -ı*]
96. Ki aḡlarken yur **anı** eşk-i ḥûn-bâr
Yüzüme ḳoduḡuñ ḡali dil-âvîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 28*). [*anı, -n, -ı*]
97. Daḡı yokdur şâdef birle **aña** kâr
Bunı didi vü zâhir kıldı ḡışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 56*). [*aña, -ña*]
98. Ṭama' dendânın **aña** eyleme tîz
Yûri sen kendü ḡâlûñ gör beni kı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 80*). [*aña, -ña*]
99. Bula **andan** nesîm-i ġâr-ı yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 112*). [*andan, -n, -dan*]
100. Ruḡın der kıldı ġarḳ-ı âteş ü âb
Yüzine urdı **anuñ** bir ṭapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 65*). [*anuñ, -nuñ*]
101. Kırar itmiş kıonup bir şah-ı serve
Kim **anuñ** bâl ü perr-i zer nigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 33*). [*anuñ, -nuñ*]

102. Hakiqat belki yegdür 'avrat **andan**
Nedür 'avrat nişānegāh-ı nireng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 56*). [*andan, -n, -dan*]
103. K' içinde pürdür **anuñ** kand uvağı
Saña virdüm bugünden ol nigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 76*). [*anuñ, -nuñ*]
104. Yidürdüñ zāğa **anı** sen āhir iy yār
Bu idi virdüğüm yoluñda cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 50*). [*anı, -n, -ı*]
105. Qabûl olmayısar 'özüñ bil **anı**
Elüñden şol zamân-kim gide maqşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 100*). [*anı, -n, -ı*]
106. Velîkin bende yokdur **aña** tã'at
İdemezsin baña 'aql-ıla çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 12*). [*aña, -ña*]
107. Velî bahtum baña diñletmez **anı**
Sa'âdetdür bu emre ger itã'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 10*). [*anı, -n, -ı*]
108. Ki görüp **anı** cüş itmeye kanı
Harâb olmağa mâyıldür çü râyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 40*). [*anı, -n, -ı*]
109. Yağûd olmış-idi bir nuñfe zâyî'
Anı kaçd eyleme kılmğa işlâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 47*). [*anı, -n, -ı*]
110. Meger şol kim **aña** baş itmeye pîç
Eyülük kıl yamanlıqdan üşenme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 66*). [*aña, -ña*]
111. Ne kim iderse **anı** bulısar pes
Kişi bir kûha dise bir kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 74*). [*anı, -n, -ı*]
112. Ki bergi gâmdür **anuñ** mîvesi sem
Ne vardur dehr-i fânîñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 54*). [*anuñ, -nuñ*]
113. Ben **anı** redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm ben şovukluk sen terahhûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 72*). [*anı, -n, -ı*]
114. Mu'anber bûy nâzik gerden-efrâz
Bu âhûlar içinde **anı** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 89*). [*anı, -n, -ı*]
115. Öperdi gözlerini her dem **anuñ**
Ta'accübdeydi her lâhza ki yâ Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 96*). [*anuñ, -nuñ*]
116. Ki bu girdâbdan bulduñ halâşı
Kabûl itmez kişinüñ 'aqlı **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 89*). [*anı, -n, -ı*]
117. İdebilmez **aña** bûlbûl taḥammûl
Senüñ gülzârüñ oldı mesken-i zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 96*). [*aña, -ña*]
118. Velî yeg şu'le virür **andan** aḥker
Dirîgâ düşmene virdüñ murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 112*). [*andan, -n, -dan*]
119. K'açıla **andan** gözi bu ḥâk-rûyuñ
Cemâlûñ seyrine eyle mâyilem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 152*). [*andan, -n, -dan*]

120. Helâl olsun tapuña bu gelinlik
Tutarsın **anı** iy 'ömrüm ki der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 83*). [*anı, -n, -ı*]
]
121. Hüş inşâ itdi bir mektûb-ı mergûb
Anuñ dîbacesine virdi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 3*). [*anuñ, -nuñ*]
122. Tahayyür kıldı **anı** deng ü bî-ğ'ış
Hacel itdi be-ğayet verhem-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 44*). [*anı, -n, -ı*]
123. Dağı açılmadı bu zanbağ-ı ter
Dilüñde şol kim **andan** var-durur dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 131*).
[*andan, -n, -dan*]
124. Ol **andan** bâr-ı derd ü gam yimişdür
Gülistânım gülden dermemişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 134*).
[*andan, -n, -dan*]
125. Getürdüm yirine her şartı iy yâr
Elümden gelse **anı** da iderdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 159*). [*anı, -n, -ı*]
126. Ki takmış **aña** 'anber halka hâme
Olup hâme kılı yarmağda kâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 10*). [*aña, -ña*]
127. Ki bu virmiş **aña** kıl-k' feşâhat
İçinde nokta k'itmiş cem' bu faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 38*). [*aña, -ña*]
128. Bu şuhfe üzre kılmış halka bâfi
Bu hağ k'itmiş hayâlât **anı** bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 13*). [*anı, -n, -ı*]
]
129. Ki kesmiş **anı** miqrâz-ı mahabbet
Ya bir sîmîn-bedendür mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 32*). [*anı, -n, -ı*]
130. Harîre vardur âteşden beli bîm
Tutalum kim **aña** kılam nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 55*). [*aña, -ña*]
131. Ki tâ giydi **anı** dîvâne nâ-kâm
Bu kez açdı öñine sofra-ı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 58*). [*anı, -n, -ı*]
132. Alup andan vuñuşa virdi **anı**
Selîm aña didi kim iy ciger-sûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 66*). [*anı, -n, -ı*]
133. Acusın tatlusın bilmiş hem **anuñ**
Selîm-i 'Âmirî idi aña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 8*). [*anuñ, -nuñ*]
134. Tağar gerdânına âhîr **anuñ** dâm
Dilinde **anuñ** ki var sevdâ-yı dâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 102*). [*anuñ, -nuñ*]
]
135. İrişmedin helâk eyler **anı** dehr
Gice yağsa senüñ-çün bir çerâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 12*). [*anı, -n, -ı*]
136. Gel inşâf it ki ne tünd ejdehâdur
Zamâne kim **anuñ** yokdur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 7*). [*anuñ, -nuñ*]
]
137. Ki olamazuz **anuñ** bendinden âzâd
Bu bend ol vaqt olur bize güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 20*). [*anuñ, -nuñ*]
]
138. Şağın bâkî şanup aldanma **anı**
Eyâ gâfil şol işit ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 58*). [*anı, -n, -ı*]

139. Temâşâ-yı cihân gelmez **aña** hış
Şu bülbül kim kafesde tuta mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 16*). [*aña, -ña*]
140. Elinden mi gelür terk itmek **anı**
Hış olur âb içinde cây-ı mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 12*). [*anı, -n, -ı*]
141. Kadehdür lâle pür hûn-ile tâ leb
Anuñ kim ola maşûdî ruḥ-ı yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 37*). [*anuñ, -nuñ*]
142. Yaḳar **anı** seherden tâb-ı ḥurşîd
Kişi bir şayda ursa deştde tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 28*). [*anı, -n, -ı*]
143. K'inde şızar **anuñ** nuḳre-i ḥâk
Ṭolu nâr-ı teb ile küre-i çarḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 4*). [*anuñ, -nuñ*]
144. Sen **anı** ziver itdüñ gûne gûne
Bu yolda Hızr gibi rehber olduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 102*). [*anı, -n, -ı*]
145. Ki 'ayn-ı 'ışkdan nûş itdüñ **anı**
Çeküp hem vahşden ceyşin girânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 106*). [*anı, -n, -ı*]
146. Eger zehr içem olur cânuma nûş
Aña beñzer senüñle bende aḥvâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 75*). [*aña, -ña*]
147. İderdi kaşd **anı** görmege derḥâl
Çü şîr-i 'ışkı anuñ şehr-bâ-şehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 20*). [*anı, -n, -ı*]
148. Ṭolayı bağlamışlar ḥalka çün ṭavk
Görüp Mecnûnda **anı** kıldı cezmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 37*). [*anı, -n, -ı*]
149. Kılâm ben cânım içinde **anı** yâd
Dilümü ḥâṭıruñla âşinâ kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 70*). [*anı, -n, -ı*]
150. Senüñle yiyelüm bir sofradan nân
Çi ger göñlün kabûl itmezdür **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 17*). [*anı, -n, -ı*]
151. Yimişem ben **anı** k'oldur gıdâ-ḥôr
Anı kılar kavî ten nân u ḥelvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 2*). [*anı, -n, -ı*]
152. Yimişem ben anı k'oldur gıdâ-ḥôr
Anı kılar kavî ten nân u ḥelvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 3*). [*anı, -n, -ı*]
153. Anı güstaḥ basma çekmege pây
Eger süst ise bulursın melâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 8*). [*anı, -n, -ı*]
154. Selâm ezberleridi **anı** derḥâl
Ġam-ile za'fdan Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 20*). [*anı, -n, -ı*]
155. Ki Mecnûn itdi **anı** 'ışkuñ fesâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 82*). [*anı, -n, -ı*]
156. Rumûz-ı 'ışkdan fi'l-cümle nakli
Vefâ-dâr imiş âḥîr **anı** bildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 15*). [*anı, -n, -ı*]
157. Kılardı dilberüñ vaşfında manzûm
Alurdi nüşaya fi'l-ḥâl **anı** Zeyd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 33*). [*anı, -n, -ı*]

158. Aña geldüm ki kāmum ola dāne
Beden kim çāh-ı ға'ridur aña cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 56). [aña, -ña
]
159. Aña geldüm ki kāmum ola dāne
Beden kim çāh-ı ға'ridur **aña** cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 57). [aña, -ña
]
160. Bulınmaz bî-resen tedbîr **aña** hîç
Şaçıdır ol resen dilberlerüñ hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 60). [aña, -ña
]
161. Dikerven rişte-i nālümle **anı**
Şol âdem kim sever kendü gözini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 34). [anı, -n, -
ı]
162. Nihâlınden **anuñ** koparmaya şāh
Edeb levhın vefâdan gördi nâ-çār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 96). [anuñ, -
nuñ]
163. Eri hayfindan **aña** male urur
Yalandan ağlayup ol serv-i fettân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 112). [aña, -
ña]
164. Gelüp bir seyl **anı** virdi hārābe
Aña şol zelzele k'irmişdi evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 54). [anı, -n, -ı]
165. Anuñ soñında kıldı āh u feryād
İle qarşu becid añup erini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 106). [anuñ, -nuñ]
166. Tene renc ü şafā perhîz iledür
Hem **anuñla** bulur rāhat şebâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 43). [anuñla, -
nuñ, -la]
167. Şakın fevt itme **anı** fırsatında
Kalan nedür diriseñ ger kişiye (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 42). [anı, -n, -ı]
168. Ki mişlin görmemiş hergiz **anuñ** kes
Mu'atţar kılup ol mäh-ı mükerrrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 64). [anuñ, -
nuñ]
169. Kopayazdı **anı** hayret cihāndan
Biri birine qarşu niçe müddet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 20). [anı, -n, -ı]
170. Konuğından irer şerm aña vāfir
Bilürsen sen **anı** kim kār-ı duĥter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 43). [anı, -n, -ı
]
171. Gerek **anı** hevā-yı nefsdan dūr
Anuñ kim 'ışkı 'işmetden cüdādur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 38). [anı, -n,
-ı]
172. Olur yaprak dökilmek **anda** ma'zūr
Zamāna ire çün faşl-ı hāzāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 66). [anda, -n, -da
]
173. Kim **anı** münfa'il kıldı ğam-ı gül
Olup leymün-ı murġ-ı fıstıķı-per (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 52). [anı, -n, -ı
]
174. Ne assı soñra saçmağdan **aña** āb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 96). [aña, -ña
]

175. Ki ne ‘âciz yile ne ister âbı
Hem **anda** var-durur bir ‘âdl-ile üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 163*). [*anda, -n, -da*]
176. Velî bulmaz hâridâr **andan** âzerm
Ferişte sûretinde dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 104*). [*andan, -n, -dan*]
177. Atar senden atamazsın sen **anı**
Tolu derd ü belâdur bu cezîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 116*). [*anı, -n, -ı*]
178. Anı aldayımaz hergiz bu şüret
Kanı Hüsrev kanı Dârâ kanı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 130*). [*anı, -n, -ı*]
179. Yine göndürür **anı** eglemez hîç
Velî anlar kim ir geldi girân-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 176*). [*anı, -n, -ı*]
180. Bu resme ‘adle hîd ‘aql-ile yol yok
Şu resme vireler **anuñ** cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 173*). [*anuñ, -nuñ*]
181. Ki çün halk itdi Hâk bu âsiyâbı
Anuñ kim yeyni yükü var gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 175*). [*anuñ, -nuñ*]
182. Şadef gibi kim **andan** dūr gevher
Yile vermiş güli vü hârî kalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 44*). [*andan, -n, -dan*]
183. Yile vardı neşât âyîni **andan**
Ecel ‘ayyârı maşûdum gülin âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 82*). [*andan, -n, -dan*]
184. Bırakdı ravza-i Leyliye **anı**
Peyince vahşiyân-ı pür-mehâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 4*). [*anı, -n, -ı*]
185. Tutilur herkes **aña** kâm u nâ-kâm
Kanı bir baht k’olmadı nigün-sâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 88*). [*aña, -ña*]
186. Kim itse meyl **aña** dîvânedür o
Dilüñ kıl togru havf itme belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 100*). [*aña, -ña*]
187. Çürümiş cismi kalmış üstüñ’ânı
Ezel fehmi itmediler **anı** zâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 11*). [*anı, -n, -ı*]
188. Gözini âfitâbuñ kıldı pür-nür
Şu resme kıldılar ârâyiş **anı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 59*). [*anı, -n, -ı*]
189. Seher vaqtinden **anuñ** efser-i ‘âc
Süpürilmek için ol tāk-ı merğûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 48*). [*anuñ, -nuñ*]
190. Nitekim hür ü ğilmân ü firişte
Anuñ her tahtesidür şan derinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 67*). [*anuñ, -nuñ*]
191. Gelüp etrâfdan seyr itdi herkes
Pes **anuñ** kıldılar adını ta’yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 73*). [*anuñ, -nuñ*]

192. Derinden taşra çıkmaz kimse **anuñ** hiç
Kime ıalmış-durur bu dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 82*). [*anuñ, -nuñ*]
193. Ğurûr itme **aña** iy yâr zinhâr
Çü gösterdi muhîr-i kışşa pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 112*). [*aña, -ña*]
194. Diline keşf olmuş gördi her-ğâl
Cihân hâlıkına kıldı **anı** zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 95*). [*anı, -n, -ı*]
195. Ki bulunmaz şu'â'ına **anuñ** had
Bitüp şahnında envâ'-ı dirahâtân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 32*). [*anuñ, -nuñ*]
196. Ğamın çekmişler idi vâfir **anuñ**
Cihân âsâyişini görmemişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 82*). [*anuñ, -nuñ*]
197. Göñül mir'âtın **andan** eyle maşkül
Hidâyet şem'inüñ nûrıyla her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 58*). [*andan, -n, -dan*]
198. Der-in vâdî-yi dehr **ân** şîr-i ğarrân
Ber-in teşrîfî Hamdî goft tarîh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 8*). [*ân,]*
199. Ecel peykidür **anda** tîr-i bürrân
Ki per şokup başa yiler şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 25*). [*anda, -da*]
200. Anda kim deryâ-yı 'afvüñ mevc ura ğark olur
Kaşresinde cümle 'âşiden gelen cûrm ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 11*). [*anda,]*
201. Baña rûzı kıl **anda** baht-ı sermed
Şefâ'at eylesün ya'ni Muhammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 225*). [*anda,]*
202. Ğazabla k'ola bir deryâya nâzır
Su yirine od olur **anda** hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 62*). [*anda,]*
203. Yüce bir kaşr salmış **anda** sâye
Ki gerdün reşk eyler ol sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 33*). [*anda,]*
204. Şu deñlü küngüre var **anda** kâşî
Ki çok baķanuñ olur çeşmi şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 41*). [*anda,]*
205. Tutup deşt ü beyâbnlarda ħargâh
Kış ırince olurlardı **anda** her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 32*). [*anda,]*
206. Sarây içre var idi ıl'al'a muhkem
İletdiler nigârî **anda** ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 76*). [*anda,]*
207. Ki vardı bir mu'allim **anda** üstâd
Özinden niçe fen itmişdi icâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 3*). [*anda,]*
208. Meger var-idi **anda** bir yüce tağ
Ki dehr itmişdi keyvânı aña râğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 31*). [*anda,]*
209. Ne lâle kim bitirmiş **anda** hâre
Şehîdân göñlegidür pâre pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 43*). [*anda,]*
210. Tur evden yaña gidelüm gözün aç
K'anañdur **anda** dîdârûña muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 136*). [*anda,]*
211. Kurulmuş idi bir çetr **anda** hâzır
K'ekâbirden olicağuz müsâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 53*). [*anda,]*

212. Var idi **anda** bir pîr-i yegâne
Ferîd-i dehr u dâna-yı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 15*). [*anda,]*
213. Kurulmuş **anda** bir dâm-ı dil-âşûb
İki âhû-beççe zâr u dil-figâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 18*). [*anda,]*
214. Er aldı tıntanayla **anda** Leylî
Ol **anda** gayr eline virdi dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 20*). [*anda,]*
215. K’olur şimdi fülân yirde bul anı
Yir idinmişdür **anda** bir mağâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 37*). [*anda,]*
216. Gönildi süy-ı küh-ı Necde ğamnâk
Olurdi **anda** koyup şurb u ekli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 7*). [*anda,]*
217. Nedür maşşûduñ **anda** dir baña hayl
Kaçan kim başlayam ğamdan figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 66*). [*anda,]*
218. Komayam nîm cür’a **anda** bâkî
Bu vech-ile ki ‘âlemden yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 70*). [*anda,]*
219. Sebû-yı zehre döndi câm-ı ‘âlem
Vedâ’ eşkinden **anda** ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 143*). [*anda,]*
220. Demirden şanki yapmışlar hişârı
Şu resmileydi **anda** cânver bol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 31*). [*anda,]*
221. İdindiler maķâm u âşiyâne
Gelürdi halk **anda** gâh u bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 65*). [*anda,]*
222. Gehî şiddetle tolar miğden küh
Çiçekler bitürür gâh **anda** enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 36*). [*anda,]*
223. Gidüp **andan** dü-kevnün pâdişâhı
Yedinci kal’aya irürdi râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 145*). [*andan,]*
224. İki dilli kılıcı k’eyleye kîn
Alur **andan** cevâbın düşmen-i dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 6*). [*andan,]*
225. Turur gülnâr çün tennûr-ı pür-nâr
Gülistân **andan** olmuş germ-i bâzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 58*). [*andan,]*
226. O taşvîr-i muşanna’ sîmyâdur
Beri kıl cânuñ **andan** kim belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 24*). [*andan,]*
227. Ki bād-ile gele **andan** nesîmüñ
Kaçan kim senden irürmez hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 82*). [*andan,]*
228. Güm eyledüm seni ben bu reh içre
Vücüdüm varluğı **andandur** âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 15*).
[*andandur, -dur]*
229. Ser-â-ser ehl-i deşt ü ehl-i vādî
İdinmişler **anı** fânûs-ı şādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 66*). [*anı,]*
230. Ne loķma kim güzêr kılsa feminden
Şanurdi zehr **anı** Mecnûn ğamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 58*). [*anı,]*
231. Maraż kim ben ğarîbüñdür naşîbi
Anı def’ eylemez hikmet ṯabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 14*). [*anı,]*

232. Kim artuḡ diyebilürse **anı** hem

Bu işde tıtalum ehl ü müselleḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 43*). [*anı,]*

233. Degildür ‘aḡıl **anlardan** vefâ-cüy

Çi ger şürettedür her biri âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 60*). [*anlardan, -dan]*

a: Onda (*ayda*).

1. Çerâḡ-ı meh ki yanar âsumânda

Ne ruḡân ne fetile vardur **añda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 20*). [*añda,]*

a: Onda / Orada // O, işaret zamiri // Dünya yerine.

1. Şan ol ḡargehler idi **anda** her ḡâh

Göyinmiş ḡirmenân-ı leylî-yi mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 47*). [*anda,]*

a: Orada (*cennet yerine*).

1. Fi’l-meşel ebr-i şecer cennete beñzerse girmek

Ki ‘aṡâ eyledüḡünce çoḡalur **anda** ruṡab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 26*). [*anda,]*

âb: Su // Gözyaşı.

1. Gözinüñ yaşı derḡâl oldı nâ-yâb

Ḥazerden kim yumaya sürmesin **âb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 14*). [*âb,]*

2. K’ezel baḡtum uyurdi şimdi öldi

Dil uzadup şehe çeşmi ṡolu **âb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 7*). [*âb,]*

3. Baña ol ḡan-ile ṡolmış **âb-iledür**

Külâlem kim ruḡum üstinde çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 36*). [*âb-iledür, -ile, -dür]*

4. ṡurup yanına geldi çeşmi pür **âb**

Didi benden kızum işit naşîḡat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 32*). [*âb,]*

5. Ruḡın der ḡıldı ḡarḡ-ı âteş ü **âb**

Yüzine urdı anuñ bir ṡapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 64*). [*âb,]*

6. Gelüp âḡâh itseñ ben ḡarîbi

Ki tâ görsem niçedür **âb** u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 53*). [*âb,]*

7. Uçurmuş ‘aḡl murḡın ol kemîne

Sirişkinden yüzine saçdı **âbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 211*). [*âbı, -ı]*

8. Aḡıdurdı gözinden yüzine **âb**

Ḥarâm itmışdi ḡam çeşmine ḡ*âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 16*). [*âb,]*

âb: Su.

1. Ḳudretüñden ‘ârız u ḡaddinde meh-peykerlerüñ

Âteş ile **âb** bulmuş imtizâc u i’tidâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 4*). [*âb,]*

2. Ḡamuñdan gildedür **âbuñ** ayaḡı

Gezer sergeşte şahrâyı vü bâḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 45*). [*âbuñ, -uñ]*

3. Sala ger sāyesini āfitāba
Ol ateş çeşmesin ğarķ ide **āba** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 148*). [*āba, -a*]
4. O havz içinde **ābuñ** her ħabābı
Şan olmışdur nücūm-ı burc-ı ābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 15*). [*ābuñ, -un*]
5. Kāmu gördüklerini ħwāb içinde
Gülîstān u sarāy u **āb** içinde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 4*). [*āb,]*
6. Ruĥı lâ'linden olmuş Hızr **ābı**
Zeneĥdānı ol ābuñ bir ħabābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 87*). [*ābı, -ı*]
7. Ruĥı lâ'linden olmuş Hızr ābı
Zeneĥdānı ol **ābuñ** bir ħabābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 88*). [*ābuñ, -un*]
8. Gül üzre nergisinden döküp **ābı**
Şafaķdan zeyn iderdi māh-tābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 19*). [*ābı, -ı*]
9. Olurken ĥākūm **ābıyla** sirişte
Kazā bu beyti kılmışdı nibişte (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 17*). [*ābıyla, -ı, -yla*]
10. Anı cām-ı maĥabbet eyledi mest
Bu 'ışķ **ābıyla** yudı 'akldan dest (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 46*). [*ābıyla, -ı, -yla*]
11. Zirā'atgāhı şahrā-yı kânā'at
Vużūsi **ābı** ile eyler zirā'at (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 30*). [*ābı, -ı*]
12. Bıraĥup pāyına şabr ipi kullāb
Ricā şaĥdı şitābı nārına **āb** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 162*). [*āb,]*
13. Kılıĥ **ābından** itdi her dilāver
Şarāb-ı merg-ile pūr kāse-i ser (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 41*). [*ābından, -ı, -n, -dan*]
14. Dökindi ĥehresine nūrdan **āb**
Gider diñlenmeyüp Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 6*). [*āb,]*
15. Dolandı cānı ol şūrīde-baĥtuñ
Dibinden çıķup anuñ şāfı bir **āb** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 17*). [*āb,]*
16. Nitekim havz-ı cennetde melekler
Çü Mecnûn gördi ol havzı vü **ābı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 35*). [*ābı, -ı*]
17. Kōmamışdur benüm-ĥün **āb** u hem nān
Vücūdum vahşet içinde-durur güm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 32*). [*āb,]*
18. Dil odına yaşıñdan āb-rīz ol
K'ōlem ĥasluñ ol **āb-ıla** idem tā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 13*). [*āb-ıla, -ıla*]
19. Ter itdi çeşminüñ **āb-ıla** ĥākin
Yaşına yüz tōlandurđı cihānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 34*). [*āb-ıla, -ıla*]
20. Tevaķķufdaydı işüñ girisine
Virürdi seglere geh **āb** u geh nān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 29*). [*āb,]*
21. Ayaĥına dökildiler bunuñ tīz
Yüzine eşķden şaĥdılar **ābı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 39*). [*ābı, -ı*]
22. Ki def' ide ĥumār-ı nergisi tā
Çemende **āb** ayasın ĥelmeden ĥoķ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 39*). [*āb,]*

23. Gülistāna ki üstinden geçe **āb**
Şükûfe naḥlden kim gösterür ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 50*). [*āb,]*
24. Elinden mi gelür terk itmek anı
Hûş olur **āb** içinde cāy-ı mähî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 13*). [*āb,]*
25. Hārâretde virür **āb** âteşe şerm
Deñizler bâddan girdi hūrûşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 8*). [*āb,]*
26. Bişirür **āb** içinde her taraf baṭṭ
Günüñ tâbından âteş āba döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 14*). [*āb,]*
27. Bişirür āb içinde her taraf baṭṭ
Günüñ tâbından âteş **āba** döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 15*). [*āba, -a]*
28. Benüm āhum odı eyler anı kül
Vü ger ni **āb** olursañ pür-leṭāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 25*). [*āb,]*
29. Helāk itdi anı ikinci zaḥme
Ezel şol gil ki sedd olmışdı **ābe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 53*). [*ābe, -e]*
30. Ne assı soñra şaçmaḳdan aña **āb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 96*). [*āb,]*
31. Qaradur toprağı vü **ābı** tîre
Miyândan kişi key çıkar kenāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 118*). [*ābı, -ı]*
32. Ki ne ‘āciz yile ne ister **ābı**
Hem anda var-durur bir ‘ādī-ile üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 162*). [*ābı, -ı]*
33. Gehī **āb** içre gāhī âteş içre
Dökerdi acı acı dīdeden yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 10*). [*āb,]*
34. Sağılup bitdi dil ‘aynınuñ **ābı**
Felekden düşdi mäh-ı menzil-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 66*). [*ābı, -ı]*
35. Anı başdı yüzer biñ men u iki seng
Şol **ābuñ** k’adı idi ‘ārız-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 25*). [*ābuñ, -un]*
36. Lebine virdi ol bī-çārenüñ **āb**
Ġamından ebr iñilerdi vü bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 28*). [*āb,]*

āb: *Su II Parlak.*

1. Şu mīve kim ola pür **āb** ü lezzet
Bulur yıl āḥiriñde qadr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 59*). [*āb,]*

āb eyle: *Su yapmak.*

1. Şol âteş kim kılıcından virür tâb
Ten-i a’dā ḥadīdin eylesün āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 142*). [*āb eyle, -sün]*

āb saç: *Göz yaşı saçmak.*

1. Yüzine ‘aḳlı gidüp düşse bī-tāb
Yoğ-idi ebrden özge saçar āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 64*). [*āb saç, -ar]*

āb u nān: *Su ve ekmek.*

1. Gidüben gelmeden eyle ferâgat
Tüken şimden gerü iy âb u nânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 23*). [*âb u nân, -um*]

âb vir: Su vermek.

1. Müjesi tığına kim tâb virmiş
Ruḥınıñ âteşinden âb virmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 14*). [*âb vir, -miş*]
2. Ki vire tığ-i berg-i süsene âb
Çemende nağme kılmğa ‘anâdil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 62*). [*âb vir, -e*]

‘abâ: Yünden mamul kaba kumaş.

1. Giyer her biri bir dürlü libâsı
Öger Leylî ‘abâyı vü pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 28*). [*‘abâyı, -yı*]

âbâd: Bakımlı, bayındır.

1. Biri eyvân-ı dâda urdı bünyâd
Biri ‘adl ile kıldı dehri **âbâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 66*). [*âbâd,]*
2. İdüp ol gâr-ı dâr-ı hüznin **âbâd**
Muḳîm oldı cebelde nitekim bâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 87*). [*âbâd,]*
3. Oturdi k’ide dâmâd için **âbâd**
Gehî vesme çeküp ebrûlarına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 18*). [*âbâd,]*
4. Ki ma’mûr olmamışdur bir zamânda
Muḥaşşal ger ḥarâbedür ger **âbâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 87*). [*âbâd,]*
5. Ḥarâbe irdi çok **âbâde** enbüh
Görindi çünkim irdi kūh-sâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 64*). [*âbâde, -e*]

âbâd kıl: Mamur/mutlu etmek.

1. Yanında var idi bir münşî üstâd
Aña didi ki bir nâme kıl âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 36*). [*âbâd kıl,]*
2. Anı âbâd kılmaz müşt-ile gıl
Yaḳa bir ḥırmeni şahrâda çün tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 94*). [*âbâd kıl, -maz*]

âbâd ol: Bayındır hale gelmek, imar olmak.

1. Ki ‘arz itmeyesin kimseye ḥâlî
Sarây-ı zevküñ ol dem olur âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 71*). [*âbâd ol, -ur*]
2. Muṭî’ idi birinuñ emrine bâd
Birisinden ‘anâşır oldı âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 62*). [*âbâd ol, -dı*]

‘abâ-püş: Aba giyen, örtünen.

1. Kara zülfinden itd’anı ‘abâ-püş
Vişâli kişverine eyledi ḥân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 76*). [*‘abâ-püş,]*

abdāl: *Kalenderi derviş.*

1. Var içinde anuñ bir türfe **abdāl**
Yüz urmuş hâke 'arz eyler Hakkâ hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 227*). [*abdāl,]*
2. 'Acîbü's-şekl bir **abdâldur** ol
Yüzine yir yir eylemiş yaşı yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 229*). [*abdâldur, -dur]*
3. Bakarak oğlına ol şâhib-iqbâl
Be-nâgeh yâdına düşdi ol **abdāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 24*). [*abdāl,]*
4. Ki tâ çeşmine tuş oldu ol **abdāl**
Şikeste-hâl ü miskîn ü diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 43*). [*abdāl,]*
5. Benüm başum içün düş-nâma bâ'is
Bu bir **abdāl** meşrebdür hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 25*). [*abdāl,]*
6. Kanâ'at eyleyen bulur hidâyet
Neşâtından bu temsîlüñ ol **abdāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 47*). [*abdāl,]*

abdāl: *Derviş II perişan âşık.*

1. Çü Leyliden cüdâ düşdi ol **abdāl**
Katı âşûfte oldu vü diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 33*). [*abdāl,]*
2. Yirinden sıçrayup vardı ol **abdāl**
Ol itüñ ayağına düşdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 29*). [*abdāl,]*
3. Bu sözden idinüp ümmîd ol **abdāl**
Öñinde secde-i şükr itdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 103*). [*abdāl,]*
4. Hüşüşan kim ne evzâ' olsa derhâl
Vukû'ı üzre nazm ider ol **abdāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 22*). [*abdāl,]*
5. Kodı şayyâduñ öñinde ol **abdāl**
Alup şayyâd bu sâz u silâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 44*). [*abdāl,]*
6. Ele girince sin tanşîf iderüz
Çü vâkıf oldu bu hâle ol **abdāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 47*). [*abdāl,]*
7. Ki dönmişsin kara zengîye **abdāl**
Selîmi çünki kimdür bildi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 36*). [*abdāl,]*
8. Kim anda muntazırdur saña dildâr
Ümid-i vaşl-ı yârıla ol **abdāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 17*). [*abdāl,]*
9. Ol **abdâluñ** cevâbında bu yârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 1*). [*abdâluñ, -uñ]*
10. Velî kendü şokarken ölür ekşer
Du'â kılup bu sözden şofra ol **abdāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 119*). [*abdāl,]*
11. Kılardı 'arz aña Mecnûn kerâmet
Ne denlü şî'r nazm itse ol **abdāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 19*). [*abdāl,]*
12. Diyelüm içeri girsün ol **abdāl**
Neşâtından bu kavluñ tûrdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 6*). [*abdāl,]*

13. K'ola âsûde-dil bir dem ol **abdâl**
Ben iñen muhterem tutardum anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 50*). [*abdâl,]*
14. Bu hâl üzre düşüp kaldı ol **abdâl**
İhâta idüp etrâfın ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 58*). [*abdâl,]*

abdâl-ı fânî: Ölümlü (bir) derviş.

1. Bu sözler deyken ol **abdâl-ı fânî**
Gözi şuş oldu şem'a nâgehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 45*). [*abdâl-ı fânî,]*

'abd-i rûs: Rus halkı.

1. Çü kahr itmek diledi Engürüse
Harâb itdürdi bir kaç 'abd-i Rûsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 98*). [*'abd-i rûs, -a]*

'abes: Boş, anlamsız, gereksiz.

1. Ki cânından yuyupdur el mu'ayyen
'Abes yire tutar şemşîre gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 8*). [*'abes,]*

âb-gîne: Billur, çok parlak ve şeffaf.

1. Degülmüşse kilîdüm **âb-gîne**
Cihânuñ korhûsındayum recâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 80*). [*âb-gîne,]*

âb-ı 'afv: Bağışlanmak seli.

1. Egerçi nâr-ı kahrûñdur gâzab-nâk
Var âb-ı 'afvuñ andan bize yok bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 136*). [*âb-ı 'afv, -uñ]*

âb-ı deryâ: Deniz suyu.

1. Gâmın yime gözümüñ iy mükerrem
Ki olmaz **âb-ı deryâ** içmeden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 68*). [*âb-ı deryâ,]*

âb-ı dîde: Göz yaşı.

1. Gözinden her biri cüy itdi hûnlar
Pes âhîr âb-ı dîdeyle yudılar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 23*). [*âb-ı dîde, -yle]*

âb-ı gül-berg: Gül suyu.

1. Lebiden ger geçeydi **âb-ı gül-berg**
Gelürdi telh aña çün şerbet-i merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 59*). [*âb-ı gül-berg,]*

âb-ı hancer: Hançer suyu.

1. Boğazın eylemez bir kimsenüñ ter
O şahrâda meger kim **âb-ı hancer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 74*). [*âb-ı hancer,]*

âb-ı hasret: *Hasret suyu, hasret gözyaşları olmak.*

1. Soğulup **âb-ı hasret** tıldı ol dem
Tarîken ol serv-i kaçab-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 48*). [*âb-ı hasret,]*

âb-ı hayât: *İçeni ölümsüzlüğe ulaştıran ve nerede olduğu bilinmeyen bir kaynağın suyu.*

1. Hem İskender-durur hem Hızr zâtı
Ki var hem mülki hem âb-ı hayâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 70*). [*âb-ı hayât, -ı]*
2. Kılıcı şuyı şâh-ı kâinâtuñ
Sebûsın sır hezâr âb-ı hayâtuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 160*). [*âb-ı hayât, -uñ]*
3. Katupdur içine âb-ı hayâtı
Anuñ-çundur k'iden bu şerbeti nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 8*). [*âb-ı hayât, -ı]*
4. Kažâ seyli harâbe virdi bāğın
Eger nüş eylese âb-ı hayâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 59*). [*âb-ı hayât, -ı]*
5. Sözi **âb-ı hayât** u la'li cân-bâğış
Boyi cân bāğınuñ tâze nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 2*). [*âb-ı hayât,]*

âb-ı hayvân: *İçildiğinde ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan efsanevi hayat suyu. II Sevgilinin yanakları.*

1. Şacı zulmet tıtağı **âb-ı hayvân**
Sevâd-ı sünbüli sevda-yı 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 40*). [*âb-ı hayvân,]*

âb-ı hayvân: *İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu.*

1. Karañudan çıkarur **âb-ı hayvân**
Hacer karnında besler la'l-ı rağşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 67*). [*âb-ı hayvân,]*
2. Ağudur kahrı luṭfı **âb-ı hayvân**
Ki tığı cân alur cāmı virür cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 97*). [*âb-ı hayvân,]*
3. Ayağına nişâr olmasa bir cân
Şuya batsun olursa **âb-ı hayvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 132*). [*âb-ı hayvân,]*
4. Ki tâ yir vire şadrında aña hâk
Yire ol **âb-ı hayvân** virdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 97*). [*âb-ı hayvân,]*
5. Çıkar tab'-ı âteşden **âb-ı hayvân**
Sevâd-ı tab'a mu'tâd eyle 'ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 70*). [*âb-ı hayvân,]*

âb-ı merg: *Ölüm suyu.*

1. Pür itdi āb-ı merg-ile dehânın
Kaşınıñ vesmesi gitdi ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 64*). [*āb-ı merg, -ile*]

āb-ı mevvâc ol: *Dalgalanmak.*

1. Ki döķilmez tolu meydür derûnı
'Arûs oldı şabâdan āb-ı mevvâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 55*). [*āb-ı mevvâc ol, -dı*]

āb-ı nergis: *Nergis suyu.*

1. Ki āb-ı nergisinden ol semen-ber
Şabâh olınca kılar câmesin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 101*). [*āb-ı nergis, -in, -den*]

āb-ı şâfi: *Saf su.*

1. Şu resmîdi lâţîf ol **āb-ı şâfi**
Ki āb-ı zindegânîdendi şâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 19*). [*āb-ı şâfi,]*

āb-ı seyyâr: *Akan su.*

1. Yiter zencîre-i her **āb-ı seyyâr**
Vefâ yok çünki gördüm âdemîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 46*). [*āb-ı seyyâr,]*

āb-ı zindegân: *Hayat veren su // ab-ı hayat.*

1. Ki kıandan yundı āb-ı zindegânı
Şu deñlü nâle kılup urdı çarhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 20*). [*āb-ı zindegân, -i*]
2. Şu resmîdi lâţîf ol āb-ı şâfi
Ki āb-ı zindegânîdendi şâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 20*). [*āb-ı zindegânî, -den, -dı*]
3. Sikender-vâr şahib-leşker olduñ
Saña el virdi **āb-ı zindegânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 105*). [*āb-ı zindegânî,]*

āb-ı zindegânî: *Hayat veren su // ab-ı hayat.*

1. Dirî tutmağ-ıçün hâlk-ı cihânı
Şan âteş idi **āb-ı zindegânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 104*). [*āb-ı zindegânî,]*
2. Şeker-büse vü lîkin şehd-âmîz
Lebi 'uşşâka **āb-ı zindegânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 53*). [*āb-ı zindegânî,]*

ābile: *Kabarcık.*

1. Aña bir **ābile** oldı muķarrer
Tebûñ tâbindan iki rûy-ı şengül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 36*). [*ābile,]*

'abir: Turunç, iğde, gül, amber, misk gibi çeşitli ot, kök ve maddelerin karıştırılması ile elde edilen güzel koku.

1. 'Abir ü 'anber ü 'ūd u cevāhir
Hem uydurdu bile bî-had tekāver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 30*). [*'abir,]*
2. Şafâsın virdi aña 'ūd u **'abirüñ**
Ġazeller okuyarak ħurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 24*). [*'abirüñ, -üñ]*
3. Yudılar eşk-ile ol âfitâbı
Pes idüp ġarķ-ı kâfūr u **'abire** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 69*). [*'abire,]*

'abir-efşân-ı ca'd-ı müşg-büyân: Misk kokulu saçın koku saçanı.

1. 'Abir-efşân-ı ca'd-ı müşg-büyân
'Arūs-ı gülşeni pür-zînet iden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 12*). [*'abir-efşân-ı ca'd-ı müşg-büyân,]*

âb-rîz: Akarsu.

1. Dil odına yaşuñdan **âb-rîz** ol
K'ölem ġasluñ ol âb-ıla idem tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 12*). [*âb-rîz,]*

âb-veş: Su gibi.

1. Kaçan ġam 'atşinuñ olsa zebûnı
Yaşından **âb-veş** içerdî ħûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 68*). [*âb-veş,]*

aç-: Açmak, açık hale getirmek.

1. Kemânından ki bir tîr ide per-tâb
Açar çarġuñ toķuz kaşrına bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 56*). [*açar, -ar]*
2. Şikencün **açvîr** bir lâhza kem tâ
Görine çeşmüme ol rûy-ı zîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 27*). [*açvîr, -i, -vir]*
3. Şeh **açup** okudıkda nâmesini
Ġazabdan çāk kıldı câmesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 27*). [*açup, -up]*
4. Ki tâ giydi anı dîvâne nâ-kâm
Bu kez **açdı** öñine sofra-ı ħûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 59*). [*açdı, -dı]*
5. Kamedür hâle içinde hüveydâ
Niķâbın **açup** itdi 'arż-ı ruġsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 157*). [*açup, -up]*
6. Başın taşra çıkarmış k'ide seyrân
Açup burķa' ya bir ħür-ı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 161*). [*açup, -up]*
7. Vü ger saġt ise 'aczüñden ħacâlet
Dilerseñ k'ola kufl **açmak** saña ħal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 11*). [*açmak, -mak]*
8. Yitürdi müjde ol bî-per hümayâ
Açup ol ħil'ati ķodı öñinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 3*). [*açup, -up]*

9. Niteki'abr-i siyāh-ı nev-bahārān
Açup başını mænend-i semen-zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 13*). [*açup, -up*]
10. Açanlardan yolını öğren evvel
Gerekdür rismân kim su vire çāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 12*). [*açanlardan, -lar, -dan*]
11. Dağı tuğrâ-yı defter hâyy-ı lâ-reyb
Çün ol nām-ı mu'azzam **aça** pençe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 23*). [*aça, -a*]
12. Kaçankim bāl-i müşğinin **açardı**
Buçuk demde tokuz çarhı geçerdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 33*). [*açardı, -ar, -dı*]
13. Tutan mağrib sevādın erlik ile
Açan maşrık ilin serverlik ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 132*). [*açan, -an*]
14. Münevver zihni **açmakda** mu'ammā
Şan olmışdur kılîd-i genc-i esmā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 29*). [*açmakda, -mak, -da*]
15. Çün **açdum** ol kitāb-ı müsteţābı
Ezel satrında gördüm bu hîţābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 99*). [*açdum, -du, -m*]
16. Zeberced-reng şāh üzre gül-i ter
Açılmış çün Süheyl-i çarh-ı aḥḍar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 40*). [*açılmış, -ıl, -mış*]
17. Gül **açup** bûlbûle remz ü peyāmı
Zebân-ı ḥāl-ile söyler kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 49*). [*açup, -up*]
18. Hâzîne kapusın **açup** atası
Şu deñlû dökdi zer kim yok kıyāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 303*). [*açup, -up*]
19. Şeh-i Hindüstān **açup** kemîni
Şıdı ceys-i sipeh-şālār-ı Çîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 21*). [*açup, -up*]
20. Dil **açup** tîr mænend-i zebāne
Ecel peygāmın iltür serverāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 75*). [*açup, -up*]
21. Münîr itdi ziyādan bâğ u rāğı
Açup şehbāz-veş bāl u perini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 5*). [*açup, -up*]
22. Açup dürcini kıldı aña teslîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 54*). [*açup, -up*]
23. Ki ḥatdan bir kabā giymiş mu'anber
Çün **açdı** ḥatṭını ol merd-i bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 35*). [*açdı, -dı*]
24. Açar olup anı gördükce bî-şabr
Ḳolından şevḳ-ile pür şûr ü heybet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 106*). [*açar, -ar*]
25. Ki ilter mi göre başına 'ahdi
Selām **açup** simât u sofrā niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 13*). [*açup, -up*]
26. Vefā kūyından **açmış** idi bir tâb
Kaçankim gamdan irse cānına tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 30*). [*açmış, -mış*]

27. K'irışmez gerdene şad 'îd ü nevrüz
Gözin **açup** du'adan şöra ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 9*). [*açup, -up*]
28. Baña rahm it saña ecrin vire Hâk
Açup şefkat kapusin kıl terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 57*). [*açup, -up*]
29. K'aña bakmak **açar** kalb-i keşîfi
Görinür çeşm-i bînâya çü mînâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 28*). [*açar, -ar*]

'âc: Fildişi.

1. 'Arūs-ı gülşenüñ haddinde çün **'âc**
Şan olmuş berfden peydâ sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 95*). [*'âc,]*
2. Pür idi berfden etrâf-ı 'âlem
Dökilür âsumândan berf çün **'âc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 5*). [*'âc,]*

aç: Söylemek, açıklamak.

1. Velîkin bir söz **açsa** her cihetden
Eger hikmetden ü ger ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 67*). [*açsa, -sa*]
2. Varup şeh hâzinine kıldı vâşıl
Dağı şöra **açup** kufl-i zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 67*). [*açup, -up*]

aç: (Çiçek için) Büyüyüp gonca halinden çıkmak, açmak.

1. Meger bir şeb ki 'âlem rüşen idi
Felek bâğı **açılmış** gülşen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 2*). [*açılmış, -ıl, -mış*]
2. Semen dendânın **açmış** nitekim dūr
Aña minkâr-ı bülbül olmuş enbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 65*). [*açmış, -mış*]
3. Açılmış bâğ içinde zanbağ-ı ter
Tırup şâh-ı gül üzre bülbül öter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 31*). [*açılmış, -ıl, -mış*]
4. Ki **açmaz** bu harîmüñ goncasın bād
Düzülse küze ger devr ile hâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 88*). [*açmaz, -maz*]
5. Açıldı bâğ-ı âfâkuñ riyâzı
Olup şâh itdügi işe peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 58*). [*açıldı, -ıl, -dı*]
6. Mesîhâ gibi dehri rûh-perver
Zümür-rûd-güne şâh **açdı** semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 31*). [*açdı, -dı*]
7. Açılmış güller ü bitmiş semenler
Ayağ üzre gül-i ter cām-ı ber-dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 36*). [*açılmış, -ıl, -mış*]
8. Şadef gibi dehân **açmış** turur hâk
Çü tâbût-ı nigâr-ı mäh-pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 88*). [*açmış, -mış*]

9. Ne **açmış** gence-i ra'nâların bād
Ne virmişler şabâya bağda dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 143*). [*açmış, -miş*]

aç: *Feth etmek.*

1. Açup sultânlığa olan sezâvâr
Şikeste-ğâtır u mecrûh u pîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 32*). [*açup, -up*]

aç: *Aç / Tok karşıtı.*

1. İşitse kânde bir 'uryân ya bir **aç**
İderdi şöyle k'ili aña muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 179*). [*aç,]*
2. Degüldür bu giriftârum günehkâr
Benem bir tûl karı bu bağludur **ac** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 35*). [*ac,]*
3. Ac u bî-h'âb eyü nâlân geçindüñ
Bir iki gün kalınca 'ömrüñi hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 42*). [*ac,]*

aç: *(Bütün bir nesne üzerinde delik, yarık, pencere vb.) Açmak, oluşturmak.*

1. Açar tûtı beçe şan beyzadan ser
Zühüm-ı bülbül-i zâr u 'âlîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 52*). [*açar, -ar*]

aç: *(Ağzı) Açmak.*

1. Hâkikat belki mecnûnam be-ğâyet
Güher-dürcüñ ki pülâd ağzın **açdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 91*). [*açdı, -dı*]

ac u muhtâc: *Aç ve muhtaç olmak.*

1. İkimüz de fakîrüz **ac u muhtâc**
Zarûretden bunı fikr itdük âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 36*). [*ac u muhtâc,]*

'acâib: *Tuhaf, ilginç, şaşırtıcı.*

1. Senüñ emrûñle olur her '**acâib**
Ki sensin mücîd-i cümle garâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 53*). [*'acâib,]*

'aceb: *Garip, acayip, tuhaf, şaşırtıcı.*

1. 'Aceb şürîde-ğâl oldum reh-i 'ışkında ol mâhuñ
Ki gelse yâduma adı döker kan gözlerüm şad bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 5*). [*'aceb,]*
2. 'Aceb kâdir durur kudretleri çok
'**Aceb** hâkim durur hikmetleri çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 109*). [*'aceb,]*
3. 'Aceb kâdir durur kudretleri çok
'**Aceb** hâkim durur hikmetleri çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 110*). [*'aceb,]*
4. 'Aceb mi kuşbı olursa cihânuñ
Ki 'amm-zâdesidür Muştâfânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 3*). [*'aceb,]*

5. Țurup yatdı bu endişeyle ol mäh
Uyurken bir **'aceb** düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 12*). [**'aceb**,]
6. 'Aceb gülzâr idi zîbâ vü ħurrem
K'ururdi çün Mesîh anda şabâ dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 21*). [**'aceb**,]
7. Yazılmış bir **'āceb** taşvîr k'ânı
Ĥasedden cân vireydi görse Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 95*). [**'āceb**,]
8. Tefekkür kıldı kim yâ Rab bu ĥâlüm
Düşüm midür **'aceb** yoĥsa ĥayâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 106*). [**'aceb**,]
9. Meger bir gice yüz nâz-ile ol mäh
Uyurken bir **'aceb** düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 2*). [**'aceb**,]
10. 'Aceb geçdi bu devrân aña ĥurde
Ki ne zinde-durur bellü ne mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 21*). [**'aceb**,]
11. 'Acebdür ĥâleti devr-i zamānuñ
Ki degmez vaşlı ĥicrânına anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 25*). [**'acebdür**, -
dür]
12. 'Aceb çetr idi zîbâ vü münakkaş
Muşanna' her yiri her naqşı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 57*). [**'aceb**,]
13. 'Aceb ceng itdi bunlar ol maĥalde
Ĥılıçlar erreye döndi meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 105*). [**'aceb**,]
14. 'Arab içinde ma'yûb olmam ister
'Aceb dîvânedür başına sulţân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 35*). [**'aceb**,]
15. Revân olmuş akar pākîze vü nâb
Düzülmüş bir **'aceb** ĥavz-ı müdevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 19*). [**'aceb**,]
16. 'Aceb k'ol şaĥş olmuş bende ĥursend
İpiyle yidüp anı gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 24*). [**'aceb**,]
17. Çıkar cân cevherin ka'r-ı 'ademden
'Aceb cevher-durur bu cevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 9*). [**'aceb**,]
18. 'Aceb feryāduma kimden ire dād
Mu'inüm yâverüm yârum sen idüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 58*). [**'aceb**,]
19. Ki lâıyıkdur vefâ rāhında bu kār
'Aceb olduñ bu resme iy ser-efrâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 91*). [**'aceb**,]
20. Ki gelmemiş-durur mişli cihâne
'Aceb zâhid-durur 'âlemde meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 13*). [**'aceb**,]
21. Şarâbıla ĥabâbuñ saĥarî pür
'Aceb görseñ bu cām-ı ser-nigünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 53*). [**'aceb**,]
22. Özinüñ renci genci diğerrānuñ
'Aceb genc idi kim bir mār-ı kıttāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 19*). [**'aceb**,]
23. Sözüñ kaşırında gördük biz şevâbı
'Aceb turfe degirmendür bu gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 191*). [**'aceb**,]
24. Bakup rahm eylemedüñ iy bed-endiş
'Aceb müşkil każāya uğramışam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 11*). [**'aceb**,]

25. Kātı bitmez belāya uğramışam
Tutulmuşam **'aceb** düşvār bende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 13*). [**'aceb**,]
26. Eşer kalmadı ğayrı üstüñ'āndan
'Acebdür k'ol segān-ı üstüñ'ān-ñ'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 79*).
[**'acebdür**, -dür]
27. Başamazdı kişi ol yöreye pāy
'Acebdür vahşiden böyle kerāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 83*).
[**'acebdür**, -dür]
28. 'Aceb teslim kıldı cān-ı şīrīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 120*). [**'aceb**,]
29. 'Acebdür k'olmış idi aña ber-ser
Per-i murgān çetr-i sāye gūster (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 81*). [**'acebdür**, -dür]
30. 'Acebdür kim bahādırlar degil sır
Yimekten zaḥm-ı gürz ü tīr ü şemşīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 61*).
[**'acebdür**, -dür]
31. Ki bozduñ anı sen kıldıñ **'acebdür**
Didi ben hasteye hōş gelmez el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 22*).
[**'acebdür**, -dür]
32. Vücūd-ı çākūme biñ süzen ü hār
'Acebdür āḥire irerse bu dün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 29*). [**'acebdür**, -dür]
33. Ana bābā elindedür muḳarrer
Bu dünyāda **'acebdür** k'iy nigū-ñ'āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 45*).
[**'acebdür**, -dür]
34. K'aña vire şeref hem-çün melek 'ışk
'Acebdür kim ol iki 'āşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 55*). [**'acebdür**, -dür]

'aceb kıl: Şaşırmak.

1. Çarḥ hemser dirlerise ḳapuña ḳılma 'aceb
Pīr-i fertūt-durur anda iñen olmaz edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 13*). [**'aceb** ḳıl, -ma]

'aceb ol: Şaşırmak, hayret etmek, tuhaf karşılanmak.

1. Şarkı vü ğarbı ihāṭa eyledi şāh-ı cihān
Ceyşüñe baḥr-i muḥīṭ okusam olmaya 'aceb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 18*).
[**'aceb ol**, -ma, -ya]

'acem: Ar. is. İranlı, İran ahalisinden olan.

1. Rūm u Tatar u 'Arab Çīn ü Ḥabeş Türk ü **'Acem**
Sāye-i ḥūkmüñdedür āsūde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*).
[**'acem**,]
2. Perī sīretlü bir şekl-i 'acebdür
Dil-ārāyī **'Acem** şūḥ-ı 'Arabdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 98*). [**'acem**,]
3. 'Arab māhı cemāl itmekde izhār
'Acem şūḥı göñül ḳapmaḳda her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 72*).
[**'acem**,]

4. 'Arab şūhı perī-ruḥsārlardur
'**Acem** reşki melek-dīdārlardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 44*). [*'acem,]*
5. 'Arab dilberlerinüñ meh-cebîni
'**Acem** âfetlerinüñ nâzenîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 4*). [*'acem,]*

acı: Elem, sıkıntı.

1. Çün ol nakşı görüp ârāmı gitdi
Gam odı **acısı** cânına yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 108*). [*acısı, -sı]*
2. Ki sūzından yarıldı seng-i ḥāre
Anuñ āhı **acılığından** ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 141*).
[*acılığından, -lu, -ğın, -dan]*

acı: Tatlı olmayan.

1. Lebüñden gam-ı mey **acılığın** hem
Kimüñ sīb-i zenaḥdānı kılar kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 93*). [*acılığın, -lig, -ın]*

acı acı: Acı çeke çeke, acılar içinde.

1. Gehī āb içre gāhī âteş içre
Dökerdi **acı acı** dīdeden yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 11*). [*acı acı,]*

'acibü's-şekl: Tuhaf şekilli.

1. 'Acibü's-şekl bir abdāldur ol
Yüzine yir eylemiş yaşı yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 229*). [*'acibü's-şekl,]*

acı: Açlık duymak, yemek yeme ihtiyâcı hissetmek.

1. İdinürdi 'aşā şāḥ-ı küvezni
Açılduğınca ol miskîne naḥçir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 119*).
[*acılduğınca, -duğı, -nca]*

açıl: Açık hale gelmek, açılmak.

1. Elüme kıl 'atā miftāḥ-ı maḥsūd
Ki **açıla** yüzüme ḥāne-i cūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 42*). [*açıla, -a]*
2. Açılmış kapuları āsumānuñ
Şaçılur rahmeti ḥalka Ḥudānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 15*). [*açılmış, -mış]*
3. Yüzüme **açılan** bâb-ı 'ināyet
Kılandı yine kıldum bī-sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 25*). [*açılan, -an]*
4. Ki Mecnûna vire varup iline
Açılup yolda yilden bürka'-ı mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 5*). [*açılup, -up]*
5. Açılur bize kayd-ı ehl-i ḥāne
Ne kim ḥāşıl olursa bī-kem ü kâst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 42*). [*açılur, -ur]*

6. Ki rāḥat bulasın **açıla** ‘aynūñ
Dürüş k’itmeye seni münfa’il vām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 74*). [*açıla, -a*]
7. Açıldı kufl-ı maḥzen kām u nā-kām
Hemîn lâḥza rakībân-ı ḥaremğāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 6*). [*açıldı, -dı*]
8. Açılmış câ-be-câ şad çeşm-i rüşen
İrürmiş âsumâne kulesi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 42*). [*açılmış, -mış*]
9. Gözin yumup veda’ eylese ‘arşa
Yine **açınca** irerdi bu ferşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 38*). [*açınca,]*

açıl: Açık hale gelmek, çiçeklenmek; neşelenmek.

1. Açılmışdı ruḥ-ı Leylî gibi gül
Kıldı nâle Mecnûn-vār bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 37*). [*açılmışdı, -mış, -dı*]
2. Güneş olmaz velî püşide gilden
Açılur gönca-i nev-reste yilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 20*). [*açılur, -u, -r*]
3. Ki girer yire her genc ü defîne
Açılmadan eyâ gül nişe şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 53*). [*açılmadan, -ma, -dan*]

açıl: Açık hale gelmek II konuşmak.

1. Açılmadı dilinden hiç anuñ bend
Bulardan ürküben göñli vü cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 50*). [*açılmadı, -ma, -dı*]

açıl:- Açık hâle gelmek, küşâd olmak. Sıkıntıdan kurtulmak.

1. Üküş dil düzdiler sîm-i sepîdi
Açılmadı kıra bahtum kilîdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 114*). [*açılmadı, -ma, -dı*]
2. Daḥı **açılmadı** bu zanbaḳ-ı ter
Dilüñde şol kim andan var-durur daḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 130*). [*açılmadı, -ma, -dı*]

açıl:- Açılmak (yara vb. bağlamında).

1. Teninde taşdan **açılan** cerāḥat
Ekeydi şan gül-i bağ-ı leṭāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 59*). [*açılan, -an*]

‘âciz: Güçsüz, zayıf, yetersiz.

1. Senüñ medḥüñde iy peygamber-i pāk
Kamu **‘âciz** durur ifhām ü idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 98*). [*‘âciz,]*
2. Bugün ne **‘âciz** u ne ḥöd zebûnsın
Cihānda naḳş-ı bend-i kâf u nûnsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 5*). [*‘âciz,]*

3. Elüñi çek ki **'acizdür** bu naḥcır
Çözüp boynından aḡlāl-ı kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 16*). [*'acizdür, -dür*]
4. Gehî giryân geçindüm gâh **'âciz**
Ḥayatumda irişmedüm murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 54*). [*'âciz,]*
5. Ğarîb ü **'aciz** ü deng ü hevâ-ḥ'âh
Vücûdî bād-ı ḡamdan ḥâk olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 10*). [*'aciz,]*
6. Ki müflis idi faḡr itmişdi **'âciz**
Diledi 'ammisinden virmedi māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 66*). [*'âciz,]*
7. Vücûdî ten-dürüst oldu vü muḥkem
Velîkin bed ḡidâlardan o **'âciz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 39*). [*'âciz,]*
8. Ki ne **'âciz** yile ne ister âbı
Hem anda var-durur bir 'âdl-ile üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 162*). [*'âciz,]*
9. Görüp **'âcizligüñi** rahmet ide
Yukaru başma kadrüñden iñen pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 106*). [*'âcizligüñi, -lig, -üñ, -i*]

acu: Acı: Dert, keder, zahmet.

1. Depeñden çıka **acumdan** duḡânlar
Daḡı bunuñ gibi niçe kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 148*). [*acumdan, -m, -dan*]
2. Acusın ṭatlusun bilmiş hem anuñ
Selîm-i 'Âmirî idi aña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 8*). [*acusın, -sın*]

açup: Gözünü açmak.

1. Yüzi üzre gözi cüy itdi ḡünü
Pes **açup** dîdesini gördi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 63*). [*açup,]*

'acûze: Yaşlı kadın, kocakarı.

1. Nigâh iderken eṭrâfa be-nâḡâh
Irakdan bir **'acûze** oldu peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 19*). [*'acûze,]*
2. Baña bir dâne virme hep senüñ bil
'Ācûze gördi çün kim bu şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 57*). [*'acûze,]*
3. Ki Mecnûnuñ ḡarâbetinden idi
Zamân-ı Nûḡdan kalmış **'acûze** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 7*). [*'acûze,]*
4. Niçe şac bölme çâk itdi ruḡında
Cevânı üzre pîrâye ol **'acûze** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 17*). [*'acûze,]*
5. Ki ḡan ḡusdurmadı âḡir ol **'acûze**
Bu bâḡuñ naḡlı gösterdi mi bergi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 110*). [*'acûze,]*

'acûz-ı dehr: Dünya kocakarı, köhne dünya.

1. 'Acûz-ı dehre ol ḡammâz-ı müḡmel
Şan Âdemden daḡı gelmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 37*). [*'acûz-ı dehr, -e*]

‘acz: Acizlik, iktidarsızlık, el yetmeme, zayıf ve kuvvetsiz olma.

1. Vedā’ kıldı Mecnûna havâle
İdüp Mecnûna **‘âczinden** vedā’ı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 27).
[‘âczinden, -in, -den]
2. Vü ger saht ise **‘aczüñden** hacâlet
Dilerseñ k’ola kufl açmak saña hal (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 10).
[‘aczüñden, -üñ, -den]
3. Qalalar **‘acdden** mağlûb u dil-teng
Şeherlerde ki bu ‘ayyâr-ı dil-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 82). [‘acdden, -den]
4. Muqırr ol **‘acziñe** gel iy fütâde
K’ecel şîri saña çün zaħmet ide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 104). [‘acziñe, -iñ, -e]

‘acz-i şemşîr: Kılıcın acizliğı.

1. Tene tîr itmez oldı hiç te’şîr
Belürdi kesmede baş **‘acz-i şemşîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 86). [‘acz-i şemşîr,]

ad: İsim, şöhet.

1. ‘Aceb şürîde-ğâl oldum reh-i ‘ışkında ol mâhuñ
Ki gelse yâduma **adı** döker kan gözlerüm şad bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 6).
[adı, -ı]
2. Ağü k’ıçdı Resûlün añup **adin**
Mizâcı buldı andan şehd dadın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 3). [adin, -(ı)n]
3. Düşe ol şehriyâruñ dil-pesendi
Şerîf **adıyla** bula ser-bülendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 164). [adıyla, -ı, -y, -la]
4. Velikin bu vesîleyle murâdum
Budur k’añıla ol dergehde **adum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 156). [adum, -um]
5. Bu idi cedd ü cehdinden murâdı
Ki ‘âlemdeñ güm olmayaydı **adı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 200). [adı, -ı]
6. Cihânda dâstân olısar **adı**
İdiser nev nev envâ’-ı fesâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 205). [adı, -ı]
7. Olup tîz günde rüsvâ-yı zamâna
Yazılısar **adı** her dâstâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 342). [adı, -ı]
8. Görürler pür hünerdür ol şeker-ğand
Ururlar **adını** Qays-ı hüner-mend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 290). [adını, -ı, -n, -ı]
9. Ki nedür ‘ışk iy bânü-yı devrân
Uş **adin** senden işidürven el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 6). [adin, -ı, -n]
10. Murâdı bu k’ideler **adını** yâd
Dir ol kızlara k’iy yârân-ı hem-zâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 39). [adını, -ı, -n, -ı]

11. Dem-â-dem hâtırıyçun meh-liķānuñ
Añarlar **adını** ol mübtelānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 48*). [*adını, -ını*]
12. Cihānuñ sakfı **adı** āsumāndur
İçinde anuñ bir eski sâye-bāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 67*). [*adı, -ı*]
13. Sizüñ duhter k'olupdur **adı** Leylî
Bizüm Qaysuñ katıdur aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 91*). [*adı, -ı*]
14. Anuñ İbn-i Selām olmışdı **adı**
Cihāndan 'ış-ile alurdu dādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 35*). [*adı, -ı*]
15. Anuñ **adına** eydürlerdi Nevfel
Eli üstine hergiz yoğ-idi el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 25*). [*adına, -ına*]
16. Şular kim bî-hāberdür 'ışķ işinden
Adın Mecnûn kōdılar cünbişinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 16*). [*adın, -ı, -n*]
17. Velî hābs-ile meşhūr oldı **adı**
Adı şınımsıla şurup oturmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 66*). [*adı, -ı*]
18. Gülünc oldı **adı** hāķ-ı cihāne
Düşe anuñ eline ger zimāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 74*). [*adı, -ı*]
19. Şavurma ğayretüm kāhını bāda
Kimesne kızımuñ bilmezdi **adın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 71*). [*adın, -ı, -n*]
20. Murād-ı çeşm-i giryān kām-ı dilsin
Qadüñdür şem' olmış **adı** 'ar'ar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 61*). [*adı, -ı*]
21. Bu hıṭbe **adinadur** bir şehriyāruñ
Bu beste kim olupdur şekker-āmiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 78*). [*adinadur, -ı, -na, -dur*]
22. Ki **adum** añup aĝlar ol ciger-süz
Anuñla bizüm ortamuzda her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 30*). [*adum, -um*]
23. Ya niçün bāĝ-ı vaşluñdan cūdāyum
Gülünden dūrum **adum** bāĝbāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 7*). [*adum, -um*]
24. Göñül olur baña cān-ile düşmen
Kaçan k'ide ziyānum **aduñı** yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 29*). [*aduñı, -uñ, -ı*]
25. Selām iderler anda bendeñe **ad**
Hużurum var idi kılmışdum ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 54*). [*ad, -ı*]
26. Oķındı şı'rile **adına** şābāş
Ki eṭrāf-ı cihāna ṭab'-ı pāki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 16*). [*adına, -ına*]
27. Nedür **aduñ** ne ildensin müsāfir
Didi k'iy kaçdum oķına nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 50*). [*aduñ, -(u)ñ*]
28. Cihānda oldı ef'ālî fesāne
Hālayıķ içre meşhūr oldı **adı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 81*). [*adı, -ı*]
29. Qomışlar cehlden **adını** Mecnûn
Kemālātıyla ol hōd kāmîl idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 44*). [*adını, -ı, -n, -ı*]

30. Zamānuñ zeyni Zeyneb idi **adı**
Meger ol nāzeninüñ Zeyd dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 60*). [*adı, -ı*]
31. Dilinde Zeynebün Zeyd **adı** evrād
Geleydi Zeyd çün ğamdan fiğāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 96*). [*adı, -ı*]
32. Gelüp etrāfdan seyr itdi herkes
Pes anuñ kıldılar **adını** ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 73*). [*adını, -ı, -(n)ı*]
33. Biri mäh-ı bütāndur pāk-dāmen
Olupdur **adı** Leylî ol ki mehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 77*). [*adı, -ı*]
34. K'ola cāyuñ mekân-ı bî-mekānı
Büt-i kibri şikeste eyle қо bir **ad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 17*). [*ad,]*
35. Cihān **aduñla** pür-āvāze olsun
Harīm-i 'ışka teslim it özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 74*). [*aduñla, -uñ, -la*]
36. Çehār olduĝı '**ad** oldukda dālî
Peyünce çār yāruñ oldı vālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 51*). [*'ad,]*
37. Anuñ **adına** dirler Necd Taĝı
Kamu vādileri ejder yataĝı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 39*). [*adına, -ı, -(n)a*]
38. Adına kähkähadan kebk-i tayyār
Ta'aşşuk nevetin ururdi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 79*). [*adına, -ı, -(n)a*]
39. Harāb itdün niçe biñ yıllık **adı**
'Arab bizden götürdi i'tikādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 21*). [*adı,]*
40. Kūy **adı** mı durur bir şehride 'ışk
Çiçek midür ya bāĝ-ı dehrde 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 9*). [*adı, -ı, -mı, -durur*]
41. Hüdāvendün şerif **adıyla** ziver
Ki iy münşî-yi haţţ-ı levh-i eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 4*). [*adıyla, -(y)la*]

ad it: Şöhret yapmak.

1. Şikāra giderem diyü idüp **ad**
Yüzin şahırāya tutdı nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 59*). [*ad it, -üp*]

ad koy: İsimlendirmek.

1. Şeh işitdi ola kim bir perî-zād
Koyupdur Leylî eydürler aña **ad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 10*). [*ad koy, -up, -dur*]

ad tak: İsimlendirmek.

1. Tarık-ı 'akldan çün geldi bîrün
Kābile takdılar adını Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 28*). [*ad tak, -dı, -lar-in, -ı*]

a'dā: Düşmanlar.

1. Livāsı cümle âfāk üzre manşūr
Mu'ini kâmer ü **a'dāsı** maḵhūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 46*). [*a'dāsı, -sı*]
2. Berât-ı merg alur tığından **a'dā**
Ki 'âlemde daḥı turmaya aşlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 95*). [*a'dā,]*
3. Ki vir iy dāver-i devrân bize dād
Öñinde iy olan **a'dāsı** mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 5*). [*a'dāsı, -sı*]
4. Diyesin ben kılından yane yane
Ki iy nerm oluban **a'dāya** çün mûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 73*). [*a'dāya, -y, -a*]
5. İrağ **a'dā** yolından niçe ferseng
Diler k'özine bir kimse vire rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 6*). [*a'dā,]*

'adālet: Adalet.

1. K'açup ol mîm-i ṭavusî gözini
'Adāletden gözedür Ḥaḳ yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 40*). [*'adāletden, -den*]
2. Melāḥat göklerine māh idi ol
'Adālet kişverine şāh idi ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 8*). [*'adālet,]*

'adem: Yokluk.

1. Hiç iḥtilāl irişmeye bustân-ı şer'üñe
Gerdün eger yıkıla vü 'âlem ola **'adem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 48*). [*'adem,]*
2. Ğamuñ idi yoğ-idi özge kārı
'Ādem mülkine 'azm itdükde ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 71*). [*'ādem,]*

ādem: Kişi, insan.

1. Nām ü nişānı yoğken **Ādem-ile** 'ālemüñ
Ḥaḳ virmişdi saña Muḥammed diyü 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 13*). [*ādem-ile, -ile*]
2. Gehî bir kaçreden bir **ādem** eyler
Ki geh giryān añı geh ḥurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 39*). [*ādem,]*
3. Düzilür şun'ıla **ādem** kefi hāk
Mu'allāk emri ile döner eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 47*). [*ādem,]*
4. Niçe tertîb olunmış gör bu 'âlem
Ki kendü 'âlemindedür her **ādem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 80*). [*ādem,]*
5. Bulur **ādem** ne deñlü olsa 'āşī
Senüñ luṭfuñ şefi'inden ḥalāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 63*). [*ādem,]*
6. Oğulsuzlıktan iñen olma derhem
Ki hoşdur başına sultānlık **ādem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 224*). [*ādem,]*
7. Mekān ṭayy itmede çün lem'a-ı berk
Ekābir **ademidi** ğarbdan şarḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 242*). [*ademidi, -idi*]
8. Ḥudūd-ı Kūfeden Bağdāda dek hem
Ḳabāyil cem'ine gönderdi **ādem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 6*). [*ādem,]*

9. Bilürsin yokdur eyyāmuñ vefāsı
Ki **âdem** cānidur her dem ğidāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 8*). [*âdem,]*
10. Ata olmayan **âdem** bir niçe gâh
Degildür mihr-i ferzendiden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 35*). [*âdem,]*
11. Bir **âdem** şekline gir tağı terk it
Çarış halka bu deşt ü rāğı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 131*). [*âdem,]*
12. Otur **âdemler** ile âdemî-vār
Unutma âdemîlik resmin iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 127*). [*âdemler, -ler]*
13. Dürüşüp çäre isterdi dem-â-dem
Ki varup ‘âkıbet gönderdi **âdem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 50*). [*âdem,]*
14. Çün **âdem** oğlının âdemle yār ol
Ko bu şeydālğı şāhib-vaķār ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 153*). [*âdem,]*
15. Dimişler yeg-durur kelb-i vefādār
Şol **âdemden** ki ola merdum-âzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 60*). [*âdemden, -den]*
16. Çün âdem oğlının **âdemle** yār ol
Ko bu şeydālğı şāhib-vaķār ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 153*). [*âdemle, -le]*
17. Ger ölse yārı hāylinden bir **âdem**
Yur anı gözleri yaşıyla muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 23*). [*âdem,]*
18. Bir **âdem** sordı andan k’iy civān merd
Hû sensin bā’is-i heycā vü nāverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 31*). [*âdem,]*
19. Ğarīb ü bi-kes ü miskîn ü rencūr
Çü dīv **âdem** gözinden dūr u mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 82*). [*âdem,]*
20. İki **âdem** deñizidür çarışdı
Ya iki ejdehālardur şarışdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 11*). [*âdem,]*
21. Kāmu fermānuña cāndan muṭī’üm
Velīkin göz göre ferzenden **âdem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 57*). [*âdem,]*
22. Olam āzād u nām u nengden ben
Kızını dīve virmekden bir **âdem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 91*). [*âdem,]*
23. Bulınur merhem aña yok-durur bāk
Velī aña k’ire **âdem** dehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 95*). [*âdem,]*
24. İte yidürse yegdūr iy mūkerrem
K’ısrısa **âdemi** kelb-i haṭar-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 93*). [*âdemi, -i]*
25. Tapuña hem konuķ oldum hem enbāz
Ki şayd üzre bir **âdem** gelse ğāfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 27*). [*âdem,]*
26. Cihānda bir mu’ayyen meskenüñ yok
Ger **âdem** iseñ ol âdemlere yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 111*). [*âdem,]*
27. Cihānda bir mu’ayyen meskenüñ yok
Ger âdem iseñ ol **âdemlere** yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 111*). [*âdemlere, -ler, -e]*
28. Olur mı vahşī hīç mu’tād-ı merdüm
Çü gāv olmaķdan **âdem** nefse tābī’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 35*). [*âdem,]*

29. Ne h d 'ömrün görülmüşdür beğası
Niçe  eks n zam nu n  ahr n ** dem** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 82, Mısra 57*). [* dem,]*
30. Felek sa fına kimdür k'ire bile
Alup c n n   ande  a sun ** dem** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 82, Mısra 81*). [* dem,]*
31. Sip h-ı vahş    ayru n h nlar yd 
Bu yırtıcılaru n h vfından ** dem** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 85, Mısra 73*). [* dem,]*
32. Gelüp didi ki iy   h-ı nig -   h
Degildür ** dem** ol erd r fir  te (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 86, Mısra 69*). [* dem,]*
33. Vef suz oldu ** dem**   ir-i k r
Cih n   re bunu isterdi c num (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 90, Mısra 94*). [* dem,]*
34. Ne bir derdüm diyecek ** dem m** var
Sa na kim h srev sin her ken ru n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 90, Mısra 26*). [* dem m, - m]*
35. Nedür   tu n   n ** demsin** mu arrer
Dedi kim iy Sel m-i b -sel met (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 92, Mısra 70*). [* demsin, -sin]*
36.  ılar Mecn n biy banlarda z rı
Ref  ile tem   ada her ** dem** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 97, Mısra 81*). [* dem,]*
37. Dil  n zev i-durur c nu n  af s 
Gerekmez ** dem ** bu demde h m    (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 97, Mısra 13*). [* dem , -i]*
38.  ılı  gibidür üstinde  af  nu n
Eser  almad  ** demden** cih nda (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 99, Mısra 55*). [* demden, -den]*
39. Olur her  eb ma  amum bir h r be
Sen ** dem** oqlan s n vahşiyem ben (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 105, Mısra 21*). [* dem,]*
40. Degildür 'a ıl anlardan vef -c y
 i ger şürettedür her biri ** dem** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 111, Mısra 61*). [* dem,]*
41. Dikerven rişte-i n l mle an 
 ol ** dem** kim sever kendü gözini (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 114, Mısra 35*). [* dem,]*
42.  alurd  bir zam n h yretde ol m h
Görinse  e mine  ar udan ** dem** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 115, Mısra 49*). [* dem,]*
43. Der-i derg hdan geçmezdi deyy r
Her ** dem** k'ol tem   aya gelürdi (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 121, Mısra 61*). [* dem,]*
44. Cih nda kim-durur b -girye ** dem**
Giceler  ub  a-dek  ıladı n -  d (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 130, Mısra 12*). [* dem,]*

 dem: * nsan || Hz.  dem.*

1. Ma'nada cümle vech-ile n ru n  ad md r
 tse n ma ald r ** demle** da'v -y   ıdem (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Kaside 2, Mısra 24*). [* demle, -le]*
2.  af  vaktında ** dem**  afveti    n
S leym n-ı neb n  n  evketi    n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 4, Mısra 75*). [* dem,]*

3. Cihāna gerçi evvel geldi **Âdem**
Senüñ nûruñdurur andan muḳaddem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 65*). [*âdem,*
]
4. ‘Acûz-ı dehre ol ğammâz-ı mühmel
Şan **Âdemden** daḡı gelmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 38*). [*âdemden, -den*]

âdem oğlu: *İnsanoğlu.*

1. Diler kim ide taḳlîd-ile insân
Sen **âdem oğlu** iken ehl-i tevḫîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 115*). [*âdem oğlu,*]

âdemî: *Ademoğlu, insanlar.*

1. Otur âdemler ile âdemî-vâr
Unutma **âdemîlik** resmin iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 128*). [*âdemîlik, -lik*]
2. Getüren **âdemi** andan sücûda
Düzen ğam ḳufline tevḫîdi miftâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 6*). [*âdemi,*]
3. Yiter zencîre-i her âb-ı seyyâr
Vefâ yok çünki gördüm **âdemîde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 47*). [*âdemîde, -de*]
4. Ḥaṭâlu ḥarflerden kıldı ‘uzlet
Gerekmez **âdemi** küstâḥ-ġüftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 5*). [*âdemi,*]
5. K’işidür dâyim anuñ ‘adl-ile dâd
Ki her bir **âdemînüñ** nevbet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 165*). [*âdemînüñ, -nüñ*]
6. Ki yokdur **âdemîde** bu emânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 84*). [*âdemîde, -de*]

âdemîlik: *İnsanlık.*

1. Ḳamu yârânı terk eyledi anı
Gidüpdür **âdemîlik** şimdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 89*). [*âdemîlik,*
]

âdemî-rûy: *İnsan yüzlü.*

1. Perî-cevlân melek-ḥû **âdemî-rûy**
Hezâr-ı nâṭıḳa gibi süḥân-ġûy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 57*). [*âdemî-rûy,*]
2. Ki yokdur degmede yâr-ı vefâdâr
Bu ḥayvânlar ki vardur **âdemî-rûy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 59*). [*âdemî-rûy,*]

âdemî-vâr: *İnsan gibi.*

1. Otur âdemler ile **âdemî-vâr**
Unutma âdemîlik resmin iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 127*). [*âdemî-vâr,*]

âdemî-zâd: İnsanoğlu.

1. Ne tâbûtın götürür **âdemî-zâd**
Yıkılmış hâk üzre haste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 24*). [*âdemî-zâd,]*

‘âdet: Alışkanlık haline getirilen davranış.

1. Hâk te‘âlâ ‘afvüñi mebzûl ide mücrimlere
Niçe kim **‘âdet-durur** kıldan haţâ şehden kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 62*). [*‘âdet-durur, -durur]*
2. Beden hâkî idi hâk oldu câyı
Cihâna **‘âdet** ü erkân u pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 39*). [*‘âdet,]*
3. Ki bir hâl üzre tırmaz devr-i gerdûn
Zamânûñ **‘âdeti** budur zarûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 17*). [*‘âdeti, -i]*
4. Firâk-ı hasretümle haste cânım
Budur çün bülbüle **‘âdet** ki her sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 5*). [*‘âdet,]*
5. Ki bağ içre gül-içün tıtdı mâtem
Çemen soñında **‘âdetdür** ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 63*). [*‘âdetdür, -dür]*
6. K’anı kılmadı âhîr yine müflis
Çü dehr-i dūna budur **‘âdet** ü kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 111*). [*‘âdet,]*

‘âdet it: Alışkanlık haline getirmek.

1. Dem-â-dem kendüye idindi ‘âdet
Ki girüp dürlü dürlü şürete tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 30*). [*‘âdet it, -in, -di]*

adı şın: Kötü bir şöhretle bilinmek.

1. Velî habş-ile meşhûr oldu adı
Adı şınımsıla tırup oturmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 67*). [*adı şın, -mış, -ıla]*

‘adl: Adalet, hakkaniyet.

1. Biri eyvân-ı dâda urdı bünyâd
Biri **‘adl** ile kıldı dehri âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 66*). [*‘adl,]*
2. Dem-â-dem itdüginden **‘adl** ü inşâf
Cihâni tıtdı nâmı kâf-tâ-kâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 153*). [*‘adl,]*
3. Tutup **‘adli** zemîn ü âsumânı
Pür itsün tıgı âvâzı cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 173*). [*‘adli, -i]*
4. Dilinden lâmi’ envâr-ı hâkîkat
Yüce **‘adli** ile kaşr-ı şerî’at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 32*). [*‘adli, -i]*
5. Añup **‘adlini** ‘ahd itdi şurâhî
Ki içmeye meyûñ kanını dañı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 111*). [*‘adlini, -i, -n, -i]*

6. Öginür niçesinüñ unı tekrār
Degül mi **'adl** kim her şahsa ol üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187*). [*'adl,]*
7. Ki ne 'âciz yile ne ister âbı
Hem anda var-durur bir **'âdl-ile** üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 163*). [*'âdl-ile, -ile]*
8. K'ışidür dâyim anuñ **'adl-ile** dād
Ki her bir âdemînüñ nevbet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 164*). [*'adl-ile, -ile]*
9. Bu resme **'adle** hōd 'aql-ile yol yok
Şu resme vireler anuñ cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 172*). [*'adle, -e]*

'adû: *Düşman II Rakip.*

1. 'Adūmuñ dīdesine merdüm oldı
Yağaram ben senüñ mihrüñde sīne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 120*). [*'adūmuñ, -muñ]*

'adû: *Düşman.*

1. Eger çekse **'adûsı** serir-i eflāk
Gelüp yine eşiginde öper hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 103*). [*'adûsı, -sı]*
2. Siper kim var kolında hem-çü mir'ât
'Adûya gösterür alnını kât kât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 64*). [*'adûya, -y, -a]*
3. Felek **'ağudna** bağlamışdı zühre
Kažādan bir münevver bāz mühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 9*). [*'ađudına, -dı, -na]*
4. 'Adūsına urur her kişi tığı
Çalar ol sīneden şabl-ı dirğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 7*). [*'adūsına, -sı, -na]*
5. Şoñ ucu virmemişler tãlib olmuş
Kıtāl itmiş **'adûsı** gãlib olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 10*). [*'adûsı, -sı]*
6. Yine evvelki menzilgāha geldi
'Adûsı cānibine peyk şaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 74*). [*'adûsı, -sı]*
7. Bu yaña hāşmı da olup haberdār
'Adūsın karşıladı çār-nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 4*). [*'adūsın, -sın]*
8. 'Adūñı Haq Te'āla kıldı mağlūb
Mürüvvet menba'ısın hem dilāver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 14*). [*'adūñı, -ñı]*
9. Anuñ yine **'adū** fetħinde derdi
Bu ceng içre anuñ ucından iy mīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 30*). [*'adū,]*
10. Yidürür bāğbān bārını zāğa
Saña şimdi **'adūdūr** ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 37*). [*'adūdūr, -dur]*
11. 'Adūdan anı hıfz iderdi her an
Kafasında tūrurdi her nefes kurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 62*). [*'adūdan, -dan]*

12. Saña yokdur cefâdan gayr âyîn

‘Adû söziyle yoldan çıkdıñ iy mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 87). [‘adû,]

‘adû-gîr: Düşman tutan.

1. Vü ger hûd olsa ol leşker ‘adû-gîr

Neşâtından gîriv ider bu çün şîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 29). [‘adû-gîr,]

‘adûlık it: Düşmanlık etmek.

1. İşi zâhirde şulh ü ma’nîde ceng

‘Adûlık itse âfât-ı cihândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 59). [‘adûlık it, -se]

2. İşi zâhirde şulh ü ma’nîde ceng

‘Adûlık itse âfât-ı cihândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 59). [‘adûlık it, -se]

‘adûv: Düşman.

1. Çün iki yüzlü tîğîn ide ‘üryân

‘Adûv başın on on çırpır firâvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 78). [‘adûv,]

2. ‘Adûv ceşşine bir vech-ile girdi

Ki hâk itdi vücûdın kime k’irdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 3). [‘adûv,]

3. ‘Adûv ü ecnebîdür âşinâ-rû

Cihândan gec ki miñnetñânedür o (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 98). [‘adûv,]

‘adû-yı kîne-cû: İntikam arayan, öç almaya çalışan düşman.

1. Olursa bu qarâbet gelmesün hem

‘Adû-yı kîne-cûdan göñlüñe ğam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 122). [‘adû-yı kîne-cû, -dan]

âfâk: Ufuklar.

1. Müzeyyen kılup âfâkı gülistân

Mu’aṭṭar eylemiş gülzârı reyḥân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 67). [âfâkı, -ı]

âfâk: Her taraf, her yer.

1. Gîriv ü zelzele âfâkı tıtdı

Ḳitâl âteş-gedesı ḳatı tıtdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 13). [âfâkı, -ı]

2. Mu’aṭṭar kıldı âfâkı ser-â-pâ

Cihân cennet mişâl oldı müzeyyen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 8). [âfâkı, -ı]

âfâk üzre: Ufuklar üstünde.

1. Livâsı cümle âfâk üzre manşûr

Mu’îni ḳâmer ü a’dâsı maḳhûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 45). [âfâk üzre,]

âfâk-ı sūr’at: Süratli ufuklar.

1. Sipihr-efgen-durur eflâk-ı heybet

Ḳâmer efser-durur âfâk-ı sūr’at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 28). [âfâk-ı sūr’at,]

âfât-ı cihân: *Cihan belası.*

1. İşi zâhirde şulh ü ma'nide ceng
'Adûlık itse âfât-ı cihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 59*). [*âfât-ı cihân, -dur*]

âferîn: *Takdir ve övgü sözü.*

1. Kopar bâğ-ı sühânde bir nevâyı
K'ışitse **âferîn** ide Nevâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 124*). [*âferîn,]*
2. Hezârân **âferîn** serverlik itdüh
Alvirdüh nigârî erlik itdüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 9*). [*âferîn,]*
3. Okudı şoñra 'özü ü **âferîni**
Didi iy kişver-i 'ışkuñ emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 98*). [*âferîni, -i]*

âferîn bād: *Takdir etmek, övmek.*

1. Ümidüm var ki bu tûgrâ-yı icâd
Okundıkda denile **âferîn bād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 160*). [*âferîn bād,]*
2. Kâmu hâkında dirler âferîn bād
Tutarsañ sen dağı ol hâşleti hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 36*). [*âferîn-bād,]*

âfet: *Bela, musibet, felaket.*

1. Yüzi verd-i gülistân-ı leţâfet
Hâzân irürmemiş bergine **âfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 8*). [*âfet,]*
2. Teninde anuñ hû şöyleydi leţâfet
K'irürdi pîrehen târından **âfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 68*). [*âfet,]*
3. Ki 'ışkından bir **âfet** dil-rübânuñ
Delürüp 'aqlı gitmiş bir cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 3*). [*âfet,]*
4. İrürürlerse bir **âfet** saña ger
Beni de öldiyesirler muşarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 27*). [*âfet,]*
5. K'aña âhîr irişmemişdür **âfet**
Ye kanı bir hârâbe bu cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 84*). [*âfet,]*
6. Saşın k'irmeye bād-ı gâmdan **âfet**
Nesîm-i şubhla irsâl eyle büyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 150*). [*âfet,]*
7. Baña anlardan irişdi bu **âfet**
Velîkin gâm degül iy yâr-ı mehcûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 116*). [*âfet,]*
8. Özine güldüren her bir hâsûdı
Şol **âfet** kim gâmindan sen belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 5*). [*âfet,]*
9. Benüm odumdan irer saña **âfet**
Faķirem hem gücüm yitmez nevâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 26*). [*âfet,]*
10. Yok anda şem'den özge aña yâr
Çü pervâne uyumayup ol **âfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 21*). [*âfet,]*
11. Bırakdı bürka'-ı şerîmi ol **âfet**
Kodı cânı vü terk itdi cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 24*). [*âfet,]*

āfet: Akıl baştan alan güzel, sevgili.

1. 'Arab dilberlerinin meh-cebîni
'Acem **āfetlerinin** nâzenini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 4). [āfetlerinin, -leri, -nün]
2. Alup ol **āfeti** kurtıldı bunlar
Kesilüp Zeydün ol mehden ümîdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 80). [āfeti, -i]

āfet-i çâh: Musibet çukurları.

1. Gice tarik-i pür çeh gidicek rāh
Yolumı bağlamasun **āfet-i çâh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 36). [āfet-i çâh,]

āfitâb: Güneş II Sevgili, dost.

1. Hem ol mehde görüp bu **āfitâbı**
Ziyâde oldu şûr u ızırâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 87). [āfitâbı, -ı]
2. Semen-sîmâ şanemler lâle-ḥaddler
Yanına geldiler ol **āfitâbuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 9). [āfitâbuñ, -uñ]
3. Didi hayf u dirîğ ol **āfitâba**
K'anuñ bu künde pâyını nâçâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 20). [āfitâba, -a]
4. Yeñi yârûñla iy cân **āfitâbı**
Ḥakîkat var ise fi'l-cümlesinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 68). [āfitâbı, -ı]
5. Gözüm görmez baķarven **āfitâba**
Aña döndüm ki bir a'mâ-yı güm-râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 10). [āfitâba, -a]
6. Düzelüm kârı geçmeden dem-i kâr
Baña câmuñdan iy cân **āfitâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 65). [āfitâbı, -ı]
7. Şıyup yil bergini arturdu derdüm
Ṭutuldu cân göğünüñ **āfitâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 65). [āfitâbı, -ı]

āfitâb: Güneş.

1. Sancaķuñ çûpınuñ altun başlıķıdur **āfitâb**
K'âsumân-ı çâruma irürdi farkın ol 'alem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 5). [āfitâb,]
2. Sala ger sâyesini **āfitâba**
Ol ateş çeşmesin ğarķ ide âba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 147). [āfitâba, -a]
3. Olımaz çarḥ atınuñ hem-rikâbı
Ṭutıřdurur kılcı **āfitâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 94). [āfitâbı, -ı]
4. Yüzi ḥurřidini zülfi seḥâbı
Bürimışdi niteki' ebr **āfitâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 66). [āfitâbı, -ı]
5. Ki iy cânım göğünüñ **āfitâbı**
Baña bu itdigüñ pend ü nařıḥat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 6). [āfitâbı, -ı]
6. Göñül eglencesi zülfi ḥayâli
Cemâli cân göğünüñ **āfitâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 5). [āfitâbı, -ı]

7. Şaşı cân **āfitābınuñ** hicābı
Sarāy-ı 'işmet içre dilber-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 6*). [*āfitābınuñ, -ı, -nuñ*]
8. Cihānı **āfitāb** itmiş pür-envār
Şafādan cûş kıldı cân-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 14*). [*āfitāb,]*
9. Gün andan şerm iderken āsumānda
Tutıldı ebr-i ğamda **āfitābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 13*). [*āfitābı, -ı*]
10. Gözini **āfitābuñ** kıldı pür-nür
Şu resme kıldılar ārāyış anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 58*). [*āfitābuñ, -uñ*]

āfitāb: Güneş (*Kanuni Sultan Süleyman yerine*).

1. Eger irse eli Efrāsiyābuñ
Düşerdi pâyına bu **āfitābuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 58*). [*āfitābuñ, -uñ*]

āfitāb: Güneş (*sevgilinin yüzü bağlamında*).

1. Ğam-ile uyğusuzlıktan anuñ derd
Cemāli **āfitābın** eyledi zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 92*). [*āfitābın, -ın*]
2. Ki inceldi beli gibi ser-ā-ser
Şolup bozuldı rûyü **āfitābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 41*). [*āfitābı, -ı*]
3. Yudılar eşk-ile ol **āfitābı**
Pes idüp ğark-ı kâfûr u 'abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 68*). [*āfitābı, -ı*]

āfitāb-ı 'ālem-efrûz: Cihānı aydınlatan güneş.

1. Elâ iy **āfitāb-ı 'ālem-efrûz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 1*). [*āfitāb-ı 'ālem-efrûz,]*
2. Öñinden kaçdı pāre pāre olup mîğ
Ki ya'ni **āfitāb-ı 'ālem-efrûz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 7*). [*āfitāb-ı 'ālem-efrûz,]*

āfitāb-ı çarh-ı 'izzet: Ulu feleğin güneşi.

1. Yüzüñdür **āfitāb-ı çarh-ı 'izzet**
Boyuñdur 'ar'ar-ı bustān-ı vaḥdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 119*). [*āfitāb-ı çarh-ı 'izzet,]*

āftāb: Güneş.

1. Bilişlik **āftābı** pertevinden
'Aṭā kıl cānuma bir nūr-ı rûşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 57*). [*āftābı, -ı*]
2. Şehādet şehdini cāna ğidā vir
Sa'ādet **āftābından** ziyā vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 146*). [*āftābından, -ı, -n, -dan*]

'afv: Af, bağışlama.

1. Hāk te'ālā **'afvüñi** mebzûl ide mücrimlere
Niçe kim 'ādet-durur kıldan ḥaṭā şehden kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 61*). [*'afvüñi, -üñ, -ı*]

2. Çevürmem yokdur emründen yüzümi
Çü **'afvuñ** merheminiñ dirisiyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 53*). [*'afvuñ, -uñ*]

'afv eyle: Affetmek.

1. Günâhum çokdur iñen şerm-sârum
Velî **'afv eyle** kim ümmîd-vârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 116*). [*'afv eyle,]*
2. Sen eyle 'afv yüzi қarayuz biz
Bizi öldürmeden aşşıñ ne iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 8*). [*'afv eyle,]*

'afv it: Affetmek.

1. Kõ gitsün ol ğarib ü müstemendi
Bugün sen 'afv iderseñ zecrin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 19*). [*'afv it, -er, -señ*]
2. Beni **'afv it** ki buldum gey hezîmet
Bu resme k'eyledüñ feryâd u zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 8*). [*'afv it,]*
3. Senüñ râzılığudur baña dermân
Bağışla cürmümi **'afv it** hañâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 97*). [*'afv it,]*
4. Sebebsiz 'afv iden bî-hadd günâhı
Dü kevnüñ şâni'î vü pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 3*). [*'afv id, -en*]

âğ: Ak, akılık, beyaz.

1. Şecâ'atdan bülend oldu külâhuñ
İl içre yüzüñ **âğ** itdi sipâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 12*). [*âğ,]*
2. Ağ incü gibi dişleri қарarmış
Ser-â-ser hürd olmış üstüñ'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 18*). [*âğ,]*
3. Meger ol vaqt idi eyyâm-ı sermâ
Ağarmış berfden ruhsâr-ı şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 80*). [*ağarmış, -mı*]

âğ: Yükselmek, çıkmak.

1. Bulut gibi ğubâr **ağdı** havâya
Ki қandan yağdı bârân ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 39*). [*ağdı, -dı*]

âğ: Düğümlerden yapılmış kuş tuzağı.

1. Giriftâr ola **ağına** be-nâğâh
Şaçup şayyâd hâle âsumâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 98*). [*ağına, -ı+n+a*]

ağaç: Gövdesi kuvvetli, büyük, dalları sert fidan.

1. Bir barmağuña iki bölünür felekde ay
Köklü **ağaçları** yürüdürsin bilâ-қadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 28*). [*ağaçları, -lar, -ı*]

âğâh: Haberi olan, haberdar.

1. Ne ilter 'aql anuñ taķdīrine rāh
Ne olur ķudretinden kimse **āgāh** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 46*). [*āgāh,]*
2. Yoğ **āgāhı** ki ķandedür maķāmı
Ya kimdür ol nedür 'ālemde nāmı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 37*). [*āgāhı, -ı]*
3. Meger kim oldı ol ķattāl-ı güm-rāh
Bularuñ hālet-i 'ışķından **āgāh** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 40*). [*āgāh,]*
4. Ata olmayan ādem bir niķe gāh
Degildür mihr-i ferzendīden **āgāh** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 36*). [*āgāh,]*
5. Yaķar āhum odı perr-i şabāyı
Ne yıl k'itmez beni büyüñdan **āgāh** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 85*). [*āgāh,]*
6. Anı kaldurayın toprakdan iy yār
Degüldür gidecegi yoldan **āgāh** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 23*). [*āgāh,]*
7. Şalāhından hābīr oldı vü **āgāh**
Buyurdı hācibe kim var anı tīz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 18*). [*āgāh,]*
8. Tıururđı ķulle-i Necd üze maħzûn
Degüldi anası mevtinden **āgāh** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 11*). [*āgāh,]*
9. Kılrlar şāh üze pās-bānlıķ
Degüllderđi şehüñ mevtinden **āgāh** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 73*). [*āgāh,]*

āgāh eyle: *Haberdar etmek.*

1. İdüp emr ol gice Cibrīle Allāh
Buyurdı k'Aħmedi var eyle āgāh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 24*). [*āgāh eyle,]*
2. Söz açup didiler kim iy şehin-şāh
Ne işe geldüñ eyle bizi āgāh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 78*). [*āgāh eyle,]*

āgāh it: *Haberdar etmek.*

1. Şehüñ peykine virüp gīne anı
Var **āgāh it** didi ol nā-tuvānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 54*). [*āgāh it,]*
2. Gelüp āgāh itseñ ben ģarībi
Ki tā görsem niķedür āb u rengi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 52*). [*āgāh it, -señ]*
3. Dil-i Mecnûnı bu hāletden āgāh
K'idüp dest-i ecel bir cāmı pūr-zehr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 50*). [*āgāh it, -di]*

āgāh kıl: *Haberdar etmek.*

1. Vü ger āgāh kılmazsam muķarrer
Bir iş ider aña bu hīle-gerler (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 9*). [*āgāh kıl, -maz, -sam]*
2. Beni kıl derdiñüñ aşlından āgāh
Ki 'ışķ işini çok gördüm mecāzī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 34*). [*āgāh kıl,]*

āgāh ol: *Haberdar olmak.*

1. Bu resme itdüginden dem-be-dem âh
Anuñ hâlinde oldu halk âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 40*). [âgâh ol, -dı]
2. Kılardı nâlesin pinhânî ol mâh
Ki kimse olmaya hâlinde âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 96*). [âgâh ol, -ma, -ya]
3. Nigârûñ hâletinden oldu âgâh
K'olur zîrâ göñülden göñüle râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 13*). [âgâh ol, -dı]
4. Bu yaña kavm-ı Leylî oldu âgâh
Ki gelür bir cemâ'at tutuban râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 41*). [âgâh ol, -dı]
5. Çü Mecnûn bu haberden oldu âgâh
Ki sūy-ı mâha bulmazmış delü râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 1*). [âgâh ol, -dı]
6. Çün oldu ol hatuñ zımından âgâh
Teğayyür buldı hayretten ruḥ-ı şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 63*). [âgâh ol, -dı]
7. Çün âgâh oldu sultân bu haberden
Taraldı cânı havfiyle hâzerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 33*). [âgâh ol, -dı]
8. Çü Leylî bu haberden oldu âgâh
Ki ol miskîne kâdedür vaṭangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 83*). [âgâh ol, -dı]
9. Didi bu resme sözler hâdden efzûn
Olup hâlinde anuñ zâg âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 83*). [âgâh ol, -up]
10. Gönildi tağa Mecnûn-ı mu'allel
Ḥalâyık bu haberden oldu âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 19*). [âgâh ol, -dı]
11. K'ola İbn-i Selâma 'aḳd-i Leylî
Çün âgâh oldu dilber bu haberden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 5*). [âgâh ol, -dı]
12. Ne vech-ile yemişlerdür ser-â-ser
Çü seg-bân bu haberden oldu âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 67*). [âgâh ol, -dı]
13. Didi **âgâh ol** kim iy sipâhi
Bu resme otcugızlardur ta'amum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 28*). [âgâh ol,]
14. Geçeydün kulluğundan pâdişâhuñ
Çün oldu zâhidün hâlinde âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 39*). [âgâh ol, -dı]
15. Cemâlin görmegeyüm ârzûmend
Selim âgâh oldu ki ol belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 11*). [âgâh ol, -dı]
16. Büt-i ḥargâhiyi kıldı haberdâr
Ḳudûm-ı yârdan çün oldu âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 149*). [âgâh ol, -dı]
17. Ki ola yârinuñ hâlinde âgâh
Hemân lâḥza irişüp geldi bir pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 8*). [âgâh ol, -a]

18. Raķīb-i şüm u bed-kār oldı āgāh
Eline aluban bir tīg-ı bürrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 92*). [*āgāh ol, -dı*]
19. Ki tā hālinden āgāh oldı Leylî
Okıdup hâlvetine ol meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 4*). [*āgāh ol, -dı*]
20. Şalāmuñ nâleden kıl hem ħurûsın
Çün âvâzemden ola ħalk āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 35*). [*āgāh ol, -a*]
21. Kārâbeti vü kavmı oldı āgāh
K'olupdur menzili ol Yûsufuñ çāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 5*). [*āgāh ol, -dı*]

āgâz eyle: Başlamak.

1. Hem āgâz eyledi kavvâl nâye
Ĥurûş-ı ehl-i bezm irdi semâye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 13*). [*āgâz eyle, -dı*]

āgâz kıl: (Söze, konuşmaya) başlamak.

1. Miyâncı çün bu kavli kıldı āgâz
Çeriler geldi pes ceng itmeden vaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 55*). [*āgâz kıl, -dı*]

ağır: Ağır, fazla.

1. Olar gıtdi vü bunlar yine kaldı
Budur ħikmet ki ağır yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 181*). [*ağır,]*

ağırlık: Sıkıntı.

1. Ağırlık ġayr-ı seng-i kâbrden sen
Kişi min-ba'd benden çekmeye bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 14*). [*ağırlık,]*

ağla: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

1. Çü bindi dūş-ı māha ol şeker-nūş
Kodı ağlamağı vü oldı ħāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 324*). [*ağlamağı, -mağ, -ı*]
2. Muķīm-i külbe-i derd oldı nāçār
Añup rüyâsını ağlardı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 46*). [*ağlardı, -r, -dı*]
3. Ĥarīm-i dergeh-i Leyliye anı
Oturup ağladı vü kıldı zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 5*). [*ağladı, --dı*]
4. Ki ağlarken yur anı eşk-i ħün-bār
Yüzüme koduğūñ ħali dil-âvîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 28*). [*ağlarken, -r, -ken*]
5. Ki zârı kend'özüññ kârı kıl sen
Uş öldüm mâtemümde ağla tîz ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 11*). [*ağla,]*

6. Geçürmek cânuñ cevr ü cezâyı
Dem-â-dem **ağlayup** maḥzûn olmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 5*). [*ağlayup, -y, -up*]
7. Ulular âh idüp **ağlar** şöñınca
Gider düş üzre ol tâbût-ı ḥâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 80*). [*ağlar, -r*]
8. Bile **ağlayalum** her gice her rûz
Ki zîrâ şol gicede k'ola deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 96*). [*ağlayalum, -y, -alum*]
9. Gice ḥalvet bulup ârâmgâhın
Oturup **ağlar** u arturur âhin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 100*). [*ağlar, -r*]
10. Çün añladı anası reng ü kârın
Biraz **ağladı** anuñ ḥâl-i zârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 26*). [*ağladı, -dı*]
11. Çü bu efsâneyi ol pîr işitdi
Şu deñlü **ağladı** kim 'aqlı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 28*). [*ağladı, -dı*]
12. Meger Mecnûnuñ atası diger-gün
Varup ol pîre bir gün **ağladı** hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 36*). [*ağladı, -dı*]
13. Buyur bir çäre tâ kim ol şegab-nâk
Kem **ağlaya** yaḳasın kem kıla çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 44*). [*ağlaya, -ya*]
14. Tenini guşsa döndürmiş hilâle
Geh **ağlar** gâh ider feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 44*). [*ağlar, -r*]
15. Dilerse **ağlar** u dilerse ḥandân
Bu vuşlat ger müyesser ola nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 36*). [*ağlar, -r*]
16. Kimi **ağlar** kimi olurdu ḥandân
Gülenler dehr işinden ğafil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 70*). [*ağlar, -r*]
17. Añup **ağladı** ḳaddin dilberinüñ
Ḥiṭâb itdi ki iy naḥl-i yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 56*). [*ağladı, -dı*]
18. Biri birine ḳarşu nevḥa-gâri
Şu deñlü **ağladı** ol pîr-i dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 79*). [*ağladı, -dı*]
19. Oturup **ağladı** ğam-nâk u dil-sûz
Urukken cismine geh seng ü geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 126*). [*ağladı, -dı*]
20. Ol arada turup **ağladı** ḥayli
Refîḳî şeklini pes tırnakıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 12*). [*ağladı, -dı*]
21. Beni gördüñ mi n'oldum âḥir-i kâr
Çok **ağlayup** aña kıldı fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 39*). [*ağlayup, -y, -up*]
22. Gehî yârândan geh yâr-ı cândan
Ki **ağladı** ḥabîbi ḥasretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 43*). [*ağladı, -dı*]
23. Ne yâr ol kimseye ne kimse aña yâr
Çığırur **ağlayup** k'iy dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 49*). [*ağlayup, -y, -up*]
24. Ki adum añup **ağlar** ol ciger-sûz
Anuñla bizüm ortamuzda her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 30*). [*ağlar, -r*]

25. Kõdi ortaya hãlvã vü gülîçe
Didi **ağlama** ol bir lâhza hãndãn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 15*). [*ağlama, -ma*]
26. Ol eydürdi vü bu **ağlardı** kanlar
Ol oldı 'ışk-kârında aña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 24*). [*ağlardı, -r, -dı*]
27. Eri hayfindan aña male urur
Yalandan **ağlayup** ol serv-i fettân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 113*). [*ağlayup, -y, -up*]
28. Velî 'âkl emri üzre oldı giryân
Biraz **ağladı** vü kıldı ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 69*). [*ağladı, -dı*]
29. Velîkin **ağlayanlar** 'âkıl idi
Belâya ol gedâ virmiş rızâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 72*). [*ağlayanlar, -lar*]

ağlâl-ı kemend: Kelepçe bağ.

1. Elüñi çek ki 'acizdür bu naḥçîr
Çözüp boynından ağlâl-ı kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 17*). [*ağlâl-ı kemend, -i*]

ağlar ol: Ağlamak.

1. Götürdi perde-i 'ışk-ı nihâni
Dem-â-dem ağlar oldı âşikârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 27*). [*ağlar ol,]*

ağrı: Başını ağrıtmak, sıkıntıya sokmak.

1. Ölüm derdi başın **ağrıtdı** gâyet
Garîb ü ḥaste düşdi ḥâk üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 10*). [*ağrıtdı, -dı*]

ağu: Zehir, zehirli.

1. Ağu k'îçdi Resûlüñ aḥup adın
Mizâcı buldı andan şehd dadın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 3*). [*ağu,]*
2. Tûrâb iḳbâl-i cûdıyla zer olsun
Ağu yâdıyla anuñ şekker olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 138*). [*ağu,]*
3. Ağudur qahrı luṭfı âb-ı ḥayvân
Ki tîḡi cân alur câmi virür cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 97*). [*ağudur, -dur*]
4. Ağulu câmi virdi şâha k'it nûş
Alup sehv-ile şeh nûş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 22*). [*ağulu,]*
5. Pür **âğûdur** derûn-ı mîve-i dehr
Şaḡın aldar ṭapuñı şîve-i dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 9*). [*âğûdur, -dur*]
6. Ağudur kim maḳâmıdur nigîn-dân
Dehâni birle dendânın k'ögersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 16*). [*ağudur, -dur*]
7. Helâk eyledi teşnelik **ağusı**
Kızını kim bu resme gördi mâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 8*). [*ağusı, -sı*]
8. Ağu içmiş gibi oldı diger-gün
El urup göñlegini eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 2*). [*ağu,]*

ağyār: Başkaları, gayrılar II Rakip.

1. Harāb insüz sün ü yirūñ ħarābe
İşi **ağyāra** anuñ lāğ u lābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 116*). [*ağyāra, -a*]
2. Nihālūñ mīvesini dirdi **ağyār**
Dirīgā ‘ahdiñūñ çıkdı dūrūğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 116*). [*ağyār,]*
3. Ki ħālî olmaz eṭrāfumdan **ağyār**
Ger itsem ‘azm-i seyr-i ṭarf-i büstān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 62*). [*ağyār,]*
4. Dirīgā k’ol daḡı **ağyār** elinde
Çıķarsam çāh içinden cehd idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 64*). [*ağyār,]*

ağyār: Başkaları, yabancılar.

1. Söziyle dildiler bī-ḡavf **ağyār**
Dür-i gencine-i rāz ol iki yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 49*). [*ağyār,]*
2. Ki incitmeyeler seni hemīşe
Ucumdan derd bulsun dirseñ **ağyār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 115*). [*ağyār,]*

ağz: Uç, sınır.

1. Düşmenūñ tevsenlik itse **ağzına** serrāc-ı çarḡ
Āhen-i ḡayretten urur dest-i ḡahr ile lücüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 49*). [*ağzına, -ına*]

ağz: Ağız.

1. Güle sen virdūñ iy Ḥaḡ behcet-i rū
Sen itdūñ ġocenūñ **ağzını** ḡoş-bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 30*). [*ağzını, -ı, -n, -i*]
2. Seg **ağzında** bilürdi özin hemān ol
Var İdi bir nedīmi pādīşāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 10*). [*ağzında, -ın, -da*]
3. Ḥaḡīkat belki mecnūnam be-ġāyet
Güher-dürücüñ ki pūlād **ağzın** açdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 91*). [*ağzın, -ın*]
4. Lebūñ siḡriyle bağlandı zebānum
Ger **ağzumda** ġamuñdan bağludur dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 5*). [*ağzumda, -um, -da*]

āh: ‘Āşığın keder ve hüznünün neticesinde feryat ve figân etmesi || Āh ederek inlemek.

1. Düşeli mihrūñ hevāsına yakıldum yandum **āh**
Böyle bilmezdüm ne muḡriḡ āteş-imiş nār-ı ‘ışḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 7*). [*āh,]*
2. Ziyāde oldı şūr u ızṭırābı
Didi ḡayf u dirīg ü **āh** her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 3*). [*āh,]*

3. Yeter kılduñ fiğân u **âh** u zârı
Çü Leylî gayra oldı yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 78*). [*âh,*]
4. Ki kandan lâle-reng itdi zemîni
Didi kim kande gitdüñ iy peder **âh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 47*). [*âh,*]
5. Şafâ bezminde düşmen birle dem-sâz
Diler k'üstüñden uçan murğuñ **âhum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 93*).
[*âhum, -um*]
6. Yağardı başına **âhından** âteş
Olurdi tağda dil-teng ü nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 126*). [*âhından, -i, -n, -dan*]
7. Çağırur ol gedâ vâdî be vâdi
Ki dir derdâ dirîğa **âh** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 21*). [*âh,*]
8. Hemîn dir **âh** Leylî hasretinden
Çü Leylî muṭṭali' oldı bu hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 24*). [*âh,*]
9. Çeker tağlarda Mecnûn **âh** u feryâd
Hevâ-yı gülde bülbül ider efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 60*). [*âh,*]
10. Çıkar **âhuñ** şadâsı âsumâna
Bugün k'irdi zamân-ı vaşl u peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 12*).
[*âhuñ, -uñ*]
11. Olupdur rüşen **âhuñ** âteşinden
Ġamuñdur cân u dilde yâdigârım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 38*). [*âhuñ, -uñ*]

âh: Ah etme, inleme.

1. Âh kim senden beni dūr itdi devvâr el-firāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 1*). [*âh,*]
2. Ġam baña oldı muzâ'af ġuşşa tekrâr el-firāk
Bâd-ı ġâm hâk itdi naqdüm ġülsitânın **âh** kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 7*). [*âh,*]
3. Âhum âteş-nâk u eşküm oldı ġün-bâr el-firāk
Oldı gerdüñ cefâsı şiddetinden Ĥamdîyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 8*).
[*âhum, -um*]
4. Şu zindân itdüğün mâhı ĥakiyçün
İçinde Yünusuñ **âhı** ĥakiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 86*). [*âhı, -ı*]
5. Dili âyinesin şaykallamış **âh**
'Ayân andan nukûş-ı mâ-sivallâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 237*). [*âh,*]
6. Anası **âhını** bir gün işitdi
Yüzini çâk idüp efgânlar itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 117*). [*âhını, -ı, -n, -ı*]
7. Nişân-ı tîr-i miñnet oldı cânı
Göge boyadı **âhı** âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 44*). [*âhı, -ı*]
8. Dehânından saçılan **âhı** nârı
Başı üstine yağdurdı şerârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 37*). [*âhı, -ı*]
9. Ġamuñdan cânım uş geldi lebe **âh**
Baña rûz-ı ıtarab döndi şebe **âh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 19*). [*âh,*]
10. Ġamuñdan cânım uş geldi lebe **âh**
Baña rûz-ı ıtarab döndi şebe **âh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 20*). [*âh,*]

11. Var idi meyli her mâhuñ bir işe
İşi **âh** idi Leylîñüñ hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 34*). [*âh,]*
12. Ger ire dime ol mâha noķşân
Seni **âhum** odı yaķardı el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 30*). [*âhum, -um]*
13. Beg oğlıymış koyup taht u kûlâhı
İdermiş tağlar başında **âhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 6*). [*âhı, -ı]*
14. Gice gündüz işümi kıldıñ efgân
Ciger **âhum** odından oldı biryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 20*). [*âhum, -um]*
15. İrişdi **âhı** evc-i âsumâna
Mühim işe gider gibi şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 36*). [*âhı, -ı]*
16. Duğândan töldurur **âhı** ovayı
Bu hal üzre giderken ol budâla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 80*). [*âhı, -ı]*
17. Yaķar **âhum** odı perr-i şabâyı
Ne yıl k'itmez beni büyüñdan âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 84*). [*âhum, -um]*
18. Dili pür-âteş ü çeşmi tolu hün
Cihâna **âhı** oldı âteş-efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 9*). [*âhı, -ı]*
19. Çıkar **âhı** odı çarhı-i berîne
Çeker yâd itmeyüp 'ârı vü udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 76*). [*âhı, -ı]*
20. Baña pesdür hemîn bir kûşe bir **âh**
Bunı diyüp yirinden turdı ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 74*). [*âh,]*
21. Göge irürdiler hasretten **âhı**
Nażar kıldı ol iki yâr-ı hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 16*). [*âhı, -ı]*
22. Kâlan hengâme-i hayretde nâlân
Diriğ ü nâle vü **âhuñ** enîsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 11*). [*âhuñ, -uñ]*
23. K'öliceķ yurdum ile kâlisar **âh**
Kılardı rûz u şeb cehd ü müdâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 10*). [*âh,]*
24. Kılarduñ zaķm-ı 'ışķı pend ile bend
Cüdâ düşdüm tapuñdan **âh** feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 57*). [*âh,]*
25. İçümde şimdi var derdüm hezârân
Saña 'âķķ olmış-idüm iy peder **âh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 93*). [*âh,]*
26. K'ire cânına rahmuñdan beşâret
Siyâh itsün gögi soñunda **âhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 21*). [*âhuñ, -uñ]*
27. Öñüñde ğam yimezsın iy cefâķâr
Seher **âhı** okından bî-ħazersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 29*). [*âhı, -ı]*
28. Soñ ucı eyledüñ benden ferâğat
Ĝarîb olanuñ **âhı** âteşinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 147*). [*âhı, -ı]*
29. Degüldür âh u nâle eksük iy yâr
Ol ider kûhlar evcinde **âhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 33*). [*âhı, -ı]*
30. Ki süzından yarıldı seng-i ħâre
Anuñ **âhı** acılığından ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 141*). [*âhı, -ı]*
31. Benüm **âhum** odı eyler anı kûl
Vü ger ni âb olursañ pür-leţâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 24*). [*âhum, -um]*

32. Yanup **āhum** odına gitdi kaydum
Dihi dehrüñ belâsından ırâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 42*). [*āhum, -um*]
33. Figân eyler kodı şabr u qarârı
İrişdi çarğa **āhınuñ** ħurûşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 127*). [*āhınuñ, -ı, -n, -u, -ñ*]
34. Bakup ol buña kıldı **āh** u efğan
Hezârân şerm-nākî birle Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 44*). [*āh,*]
35. Koçup kabrini kıldı ħiṭâbı
Ki nedür ħâlüñ iy miskin ħarîb **āh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 19*). [*āh,*]
36. Kâlan maħremlerinden bî-naşîb **āh**
Kanı ol ten ki tâzeydi semenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 20*). [*āh,*]
37. Niçe mûruñ dehânında ola **āh**
Lebüñ kim cânlara kût idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 40*). [*āh,*]
38. K’elümden çıkdı damân-ı murâd **āh**
Söyüñdi bād-ı ħamdan şem’-i maḳşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 78*). [*āh,*]
39. Yile vardı neşâṭ âyîni andan
Ecel ’ayyârı maḳşûdum gülin **āh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 83*). [*āh,*]

āh çek: *Āh etmek, hasret çekmek, inlemek.*

1. Derûnından çeküp derd-ile āhı
Ĥavâlisine kıldı nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 41*). [*āh çek, -ı-üp*]
2. Irakdan kim görindi ħayme-i yâr
Derûndan çekdi bir āh ol ciger ħ“âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 18*). [*āh çek, -di*]
3. Ki sūzından vücûdum oldı biryân
Dönüp çekdi bir āh-ı pür-sitâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 139*). [*āh çek, -di*]
4. Maħabbet kâhına şemsidi gūyâ
Derûndan kim çekeydi āh-ı pür-dûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 27*). [*āh çek, -e, -(y)di*]
5. Kõnurdi ṭā’atinüñ pellesine
Çekeydi şu’le çün-kim berķ-i āhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 73*). [*āh çek, -e, -(y)di*]

āh eyle: *Ah etmek.*

1. İki şûret yazılmış eyledi āh
Birisi kendü şekli biri Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 10*). [*āh eyle, -di*]
2. Anasın yâd kılup eyledi āh
Ki ol bî-çârenüñ aħvâli n’oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 4*). [*āh eyle, -di*]
3. Çeker ol şavtdan bûlbûl terâne
Bir āh eyleye çün Mecnûn-ı bed-rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 45*). [*āh eyle, -ye*]

āh it: *İç çekmek, figan etmek.*

1. Bir āh idüp yıkıldı ol şikeste
Kemend-i 'ışka cānı boynı beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 65*). [āh it, -üp]
2. Cemāline çün anuñ bağıdı Mecnûn
Bir āh idüp cihānı yağıdı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 40*). [āh it, -üp]
3. Şol ölmüş gibi kim yine dirilür
Bu hāl-ile giderken iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 17*). [āh it, -er, -ek]
4. Gider ol hāste-hātır iderek āh
Terennümler kılarıdı 'āşıkāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 30*). [āh it, -er, -ek]
5. Ki varup ola mülkine velî-'ahd
Bir āh idüp bırağıdı ol gürûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 43*). [āh it, -üp]
6. Şahîh ol resme kim tutardı evvel
Bir āh idüp çağırıldı döndi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 123*). [āh it, -üp, -]
7. Olurdu hargeh-i Leyliye nezdik
Şu deñlû itdi āh ü dökdi seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 3*). [āh it, -di]
8. Ki bir āh idebile āşıkāre
Çekerdi cānı gizlû ğuşşadan derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 38*). [āh it, -e, -bile]
9. Helākine şitāb itdi zamāne
Bir āh itdi vü tıtdı rāh-ı deşti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 15*). [āh it, -di]
10. Ulular āh idüp ağlar soñınca
Gider dūş üzre ol tābūt-ı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 80*). [āh it, -üp]
11. Bu hāl içinde pes ol tıfl-ı güm-rāh
Bir āh idüp u yanı geldi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 110*). [āh it, -üp]
12. Bu resme itdüğinden dem-be-dem āh
Anuñ hālinden oldu halk āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 39*). [āh it, -dü, -gin, -den]
13. Kōdı cānına Mecnûn-ı hastenüñ dağ
Gōzi ardınca kıldı iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 89*). [āh it, -e, -rek]

āh kıl: Ah etmek.

1. Kıya bir gün özine düşmeyüp uz
Kılarıdı korğusundan her zamān āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 17*). [āh kıl, -ar, -dı]
2. Çıkaramazdı revzenden dağı ser
Kılarıdı rüz ü şeb İbn-i Selām āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 73*). [āh kıl, -ar, -dı]

āh u efgān: Ah ve feryat etme.

1. Dilāverler ğamından kūs-ı nālān
Dōğüp göğsini eyler āh u efgān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 16*). [āh u efgān,]
2. Kārār itmedi āteş üzre çün hār
Şabāh olunca kıldı āh u efgān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 89*). [āh u efgān,]

3. Ki toldurdu cihānı **āh u efgān**
İder koyup başına ğuşşadan ħāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 44*). [*āh u efgān,]*

āh u feryād: Ağlama, inleme, feryat etme.

1. Tenini çāk kılar seng-i bî-dād
Ėamından 'ıŝķuñ ider **āh u feryād** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 58*). [*āh u feryād,]*
2. K'ider āhūsı içün **āh u feryād**
Didi derd-ile k'iy ħayrān u mehcūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 6*). [*āh u feryād,]*
3. Yaşuñdan ğark-ı baħr-ı ħûn olmak
Niçe yıldur k'idersin **āh u feryād** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 7*). [*āh u feryād,]*
4. Anuñ soñında kıldı **āh u feryād**
İle karşu becid añup erini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 106*). [*āh u feryād,]*
5. Kızınuñ kabri üzre **āh u feryād**
Cigergāhına batan ħār-ı pür-tāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 14*). [*āh u feryād,]*

āh u fiğān: Ağlayıp inlemek.

1. Hemān-dem başladı āh u fiğāna
Şu resme k'adı fāş oldu cihāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 115*). [*āh u fiğān, -a]*
2. Şu deñlü kıldılar āh u fiğānı
Ki pür dūd eylediler āsumānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 53*). [*āh u fiğān, -ı]*
3. Ėuzūr-ı Ėākda 'ārum yıķmayaydum
Bu resme kıldı çok āh u fiğānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 115*). [*āh u fiğān, -ı]*
4. 'Anā efgāngehînüñ nevħa-Ėiri
Dem-ā-dem eyleyen āh u fiğānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 5*). [*āh u fiğān, -ı]*

āh u nāle: Ah etme ve inleme.

1. Nigārın kaldı derd ü miħnet-ile
Kıldardı **āh u nāle** ħasret-ile (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 16*). [*āh u nāle,]*
2. Belā vü rencden mānend-i nālem
İrişür āsumāna āh u nālem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 66*). [*āh u nāle, -m]*
3. Degüldür **āh u nāle** eksük iy yār
Ol ider küħlar evcinde āhı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 32*). [*āh u nāle,]*

āh u zār: Ağlama, inleme, feryat etme, sızlanma.

1. Meclisüñde āh u zārı deldi nāyuñ bağrını
Ėāmetini eyledi çengüñ fiğān ü nāle ħam (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 43*). [*āh u zār, -ı]*

āh ur: *Ah etmek, feryat etmek.*

1. Çü Yūsuf gibi maḥbūs oldu ol māh
Züleyhā-vār ururdu göklere āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 82*). [*āh ur, -ur, -dı*]

ahālî: *Halk, insanlar.*

1. Ahālîyi ṭarab cem' oldu yir yir
Mevālîyi 'Arab şem' oldu yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 9*). [*ahālîyi, -yi*]

ahbâb: *Dostlar, bildikler, tanıdıklar.*

1. Anuñ âlî vü aşḥâbî ḥaḳîyçün
Ḳamu etbâ' ü **ahbâbî** ḥaḳîyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 98*). [*ahbâbî, -ı*]

ahbâr: *Haberler.*

1. Getürsün bâde ol biz kılalum nüş
Şanemden pîr bu **ahbârî** k'aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 207*). [*ahbârî, -ı*]

ahcâr: *Taşlar.*

1. El ursa ma'dene üstâd-ı mih-ter
Ezel **ahcâr** çıkar soñra gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 58*). [*ahcâr,]*

ahcâr-ı billûr: *Kristal taş.*

1. Felek eyvânı sebzî nesh iderdi
Ser-i saḳfında ki **ahcâr-ı billûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 57*). [*ahcâr-ı billûr,]*

'ahd: *Söz verme, söz.*

1. Cûduñ eyyâmında sâ'il ḳalmadı 'âlemde hîç
Oldı '**ahdüñde** cihân müflisleri hep muḡtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 48*). [*'ahdüñde, -üñ, -de*]
2. Sen isnâd eyledüñ baña ḥaṭâlar
Esenlik görmedüm '**ahdüñde** hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 53*). [*'ahdüñde, -üñ, -de*]
3. Elin aldı vü bağladı yîñi '**ahd**
Gelüp Mecnûna ḥoş bu resme ḥâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 28*). [*'ahd,]*
4. Sıyup '**ahdi** virürler düşmene kām
Diker 'aşîḳ nihâl-i mîve bâğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 34*). [*'ahdi, -i*]
5. Kimüñ derdine olduñ sen giriftâr
Ḳanı ol '**ahd** ü ḳavl ü yârlıḳlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 55*). [*'ahd,]*
6. Ḳanı ol '**ahd** ü yâ ol mihr ü peyvend
Şıyup ger 'ahdi geçdüñse vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 60*). [*'ahd,]*
7. Ḳanı ol '**ahd** ü yâ ol mihr ü peyvend
Şıyup ger '**ahdi** geçdüñse vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 61*). [*'ahdi, -i*]

8. Nihālũñ mīvesini dirdi aġyār
Dirīgā **'ahdiñũñ** çıķdı dũrũġı (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 117*). [*'ahdiñũñ, -i, -ñũñ*]
9. Ola İbn-i Selāma şad selāmet
Ĥaram oldı baña **'ahdũñde** şenlik (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 81*). [*'ahdũñde, -ũñ, -de*]
10. Beni öldürmesũn mi ġuřřa vũ ġam
Benũmle **'ahdũñi** kılduñ ferāmũř (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 129*). [*'ahdũñi, -ũ, -ñi*]
11. Bıraġursın 'azāb u ıztırāba
Gehĩ **'ahdi** řınıķ korsın bize nām (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 87*). [*'ahdi, -i*]
12. K'ezel ki **'ahdũmũz** ũzredũr dũrũstem
Geġũrdũm 'omrũmi mihrũñle iy yār (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 92*). [*'ahdũmũz, -ũ, -mũz*]
13. Degũldũr kimsenũñ hĩĉ āřınāřı
řınıķdur rũzgāruñ **'ahdi** dāyim (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 95, Mısra 9*). [*'ahdi, -i*]
14. Ki ilter mi ġöre başına **'ahdi**
Selām aĉup simāt u sofrā niĉe (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 106, Mısra 12*). [*'ahdi, -i*]
15. Firĩb ũ ālile ben mũbtelāyı
Getũrũp **'ahde** kılmađuñ vefāyı (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 51, Mısra 18*). [*'ahde, -i*]

'ahd boz: Verilen sũzden cayma.

1. Bozılmadı yirindedũr dũrũst ol
Beni bu kayda şaldı ibtidāřı (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 110*). [*'ahd boz, -dı, -ılma, -dı*]

'ahd eyle: Bir şeyi yapmak iĉin kendi kendine sũz vermek.

1. Ėrũp ĥālini Nevfel eylemiş 'ahd
K'o māha şaşı ide bunı kılup cehd (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 56, Mısra 7*). [*'ahd eyle, -miş*]

'ahd it: Sũz vermek, yemin etmek.

1. Añup 'adlini 'ahd itdi řurāĥı
Ki iĉmeye meyũñ şanını daĥı (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 13, Mısra 111*). [*'ahd it, -dı*]
2. Didi sultāna k'iy mĩr-i řavĩ cehd
Bizũmle bũyle mi itmiřdũñũz 'ahd (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 51, Mısra 12*). [*'ahd it, -miş, -dũ, -ñũz*]
3. Uyudılar řafādan tā kıyāmet
Ćũ dũnyāda bir itmiřler idi 'ahd (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 133, Mısra 35*). [*'ahd it, -miř, -ler*]

'ahd ũ emān: Sũz veren ve ġũvenilen.

1. Ćaġırup didi yārına ġam-ile
Ki iy ĉāķ eyleyen 'ahd ũ emānın (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 79, Mısra 25*). [*'ahd ũ emān, -ın*]

'ahd ü sevgend: Söz ve yemin.

1. Giyerdi **'ahd ü sevgend** ile derhâl
Çü Mecnûn giydi ol zibâ kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 132*). [*'ahd ü sevgend,]*

'ahd ü yemîn: Söz ve yemin.

1. K'iletmezdüm saña ben bu gûmañı
Kanı ol itdügüñ **'ahd ü yemînler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 53*). [*'ahd ü yemîn, -ler]*

aḥḍar: Yemyeşil.

1. Çü bulmuş vesmeden ebrûları fer
İki bâdâm bergi olmuş **aḥḍar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 86*). [*aḥḍar,]*

'ahd-i 'adl: Adalet sözü.

1. 'Ahd-i 'adlünde memâlik şöyle bulmuşdur şalâḥ
Kebk bâzile uçar gürg ile seyr eyler ḡanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 3*). [*'ahd-i 'adl, -üñ, -de]*

'ahdini şı: Sözüñü çiğnemek.

1. Şıdı çün 'ahdini terk eyle anı
Benüm bir duḡterüm var ḡüb u ferruḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 66*). [*'ahdini şı, -dı]*

āhen: Demir.

1. Kamu olmuşlar idi **āhene** ḡark
Kılıç oynatmada her biri çün berḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 67*). [*āhene, -e]*
2. Vücüduñ döymeyeydi olsa **āhen**
Senüñ tevsenligüñden ṭoldı eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 90*). [*āhen,]*
3. Ḥazer kıl zinhâr iy göñlü **āhen**
Ruḡuñ verdine ki oldur pür-leṭâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 148*). [*āhen,]*
4. Ki ne taşdur dilüñ ne cânüñ **āhen**
İdüp Mecnûna kâr eḡḡân-ı mâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 50*). [*āhen,]*
5. Var ol nev' iste k'anuñ cinsisin sen
Vücüduñ **āhen** ise pür taḡammül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 23*). [*āhen,]*

āhen-ciger: Katı, sert bağırlı.

1. Meger k'iy seng-i dil **āhen-cigersin**
Güzellik vaktine maḡrûr olub sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 30*). [*āhen-cigersin, -sin]*

āheng: Düzen, uygunluk.

1. Ne yoldan k'eyleye geçmege **āheng**
Uşaḡ oḡlan elinden yir idi seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 17*). [*āheng,]*

2. Revânından dile 'öğr ü günâhuñ
Nevâsın ol kej **âhengüñ** çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 23*). [*âhengüñ, -üñ*]

âheng kıl: Bir şey yapmaya yönelmek.

1. Hücûm idüp aña kıldılar âheng
Çün ol mün'im-durur bildiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 42*). [*âheng kıl, -dı, -lar*]

âhen-i hayret: Hayret zinciri.

1. Düşmenüñ tevsenlik itse ağzına serrâc-ı çarh
Âhen-i hayretten urur dest-i kahr ile lücüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 50*). [*âhen-i hayret, -den*]

âhen-i serd: Soğuk bir demir.

1. Devâsuz bir marâzdur baña bu derd
Ne lâzım kim dökesin **âhen-i serd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 72*). [*âhen-i serd,]*

âheste: Far. Ağır, yavaş, acelesiz.

1. Görüp anı atası kıldı ser-piç
Varup **âheste** yânına oturdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 59*). [*âheste,]*

âhî: Arkadaş, dost, kardeş.

1. Didi ol haste kim ben hâk-ı bed-rûz
Senüñ atañvan **âhî** iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 10*). [*âhî,]*

âh-ı derd-nâk: Dertli ah.

1. Şehâ beñzer ki istersin helâkum
Ki işitmezsın âh-ı derd-nâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 22*). [*âh-ı derd-nâk, -um*]

âh-ı dil-keş: Gönül cezbedici feryat.

1. Anuñ gibi ki zulm irmiş irür dâd
Vücûdı eşk ü **âh-ı dil-keş** içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 9*). [*âh-ı dil-keş,]*

âh-ı mecnûn: Mecnun'un ahı.

1. Çü gûş-ı mâha gitdi **âh-ı Mecnûn**
Harîm-i haymeden tiz geldi bîrûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 31*). [*âh-ı mecnûn,]*

âh-ı pür-süz: Çok yakıcı feryat.

1. Kimüñ 'ışkıyla idersin **âh-ı pür-süz**
Eyâ murğ-ı şikeste-per niçesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 46*). [*âh-ı pür-süz,]*

āhın arturur: Ahını arttırmak.

1. Gice h̄alvet bulup ārāmgāhın
Oturup ağlar u arturur āhın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 100*). [*āhın arturur, -ur*]

āhîr: En son, sonunda.

1. Şükûfeyle pür olur evvel eşcâr
Biter her birisinde āhîr eşmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 74*). [*āhîr,]*
2. Çü halk itdûñ beni luţfuñdan evvel
İlāhî āhîrüm kılma mu'aţţal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 150*). [*āhîrüm, -üm*]
3. Şu mîve kim ola pür āb ü lezzet
Bulur yıl āhîriñde kadr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 60*). [*āhîriñde, -i, -n, -de*]
4. Hüdā hayr eyleyüp hem āhîrini
Bihişt içinde zeyn itsün yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 179*). [*āhîrini, -i, -n, -i*]
5. Dil ü cāndan taleb-kār oldum āhîr
Ki idem gaybdan bu genci zāhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 149*). [*āhîr,]*
6. Zamānuñ şādılgı ğamsuz olmaz
Sürürüñ āhîri mātemsüz olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 30*). [*āhîri, -i*]
7. Bu ğamdan gey mükedder idi hālî
Göñülde düzdi āhîr bu hayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 12*). [*āhîr,]*
8. İkimüz de fakîrüz ac u muhtâc
Zarûretden bunı fikr itdük āhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 37*). [*āhîr,]*
9. Beni gör n'eyledi āhîr cinâyet
Şehâ öldürmelü isem gel öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 40*). [*āhîr,]*
10. Yanupdur özge âteşden çerâğı
İdüp āhîr vişâlınden ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 105*). [*āhîr,]*
11. Didi şermendeyüm kızbümden āhîr
Ki bu sözde yalan eydem hâkîkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 6*). [*āhîr,]*
12. Yidürdüñ zāğa anı sen āhîr iy yâr
Bu idi virdüğüm yoluñda cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 50*). [*āhîr,]*
13. Virür âvâze kûs-u mergüm el-ân
Saña oldur münâsib evvel āhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 145*). [*āhîr,]*
14. K'aña āhîr irişmemişdür âfet
Ye kanı bir harâbe bu cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 84*). [*āhîr,]*
15. İrişmeyince diñlenmezdi pâyı
Kamu menzillerinde evvel āhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 101*). [*āhîr,]*
16. Şu resme eyledi āhîr tedârik
Ki yâr oldu varup seg-bânlar-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 22*). [*āhîr,]*
17. Ne deñlü berk ise āhîr virür ser
Velî iy dâmeni çeşmüm gibi pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 136*). [*āhîr,]*
18. Şafâdan çarha girdi hem-çü gerdün
Düşüp pây-ı resül-i yâre āhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 11*). [*āhîr,]*

19. Deminden dīdesinüñ yazdı ‘ünvân
İdüp nakş **āḥirine** temme bi’l-ḥayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 3*). [*āḥirine, -ine*]
20. Kesi bî-keslerüñ **āḥir** Ḥudâdur
Atasuzlıqdan itme nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 172*). [*āḥir,]*
21. Gehî ḳa’r-ı zemîn geh ḳulle-i kūh
Çok aradı vü **āḥir** buldı ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 23*). [*āḥir,]*
22. Taḳar gerdânına **āḥir** anuñ dâm
Dilinde anuñ ki var sevdâ-yı dâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 102*). [*āḥir,]*
23. Bu daḥı arzûdan öldi **āḥir**
Cihân her rûz-ı nev nev-cân rûbâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 4*). [*āḥir,]*
24. İrişdi şehr-i Bağdâda tolup dehr
Ki düşdi ârzü **āḥir** Selâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 23*). [*āḥir,]*
25. Ḳudûmuñla ğamı dilden götürdüñ
Maḥallinde kelâmuñ şordı **āḥir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 49*). [*āḥir,]*
26. K’o dervîş idi bu gözlerdi bâyı
Ki **āḥir** bir kavî-dest ü tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 79*). [*āḥir,]*
27. Rumûz-ı ‘ışḳdan fi’l-cümle nakli
Vefâ-dâr imiş **āḥir** anı bildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 15*). [*āḥir,]*
28. Żarûrî düşdi lîkin özge kayde
Bunı fîkr itdiler **āḥir** ki ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 11*). [*āḥir,]*
29. Vücûd-ı çâküme biñ süzen ü hâr
‘Acebdür **āḥire** irerse bu dün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 29*). [*āḥire, -e*]
30. Giyindi şevḳ-ile egnine **āḥir**
Pes istiġnâ şarâbından olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 20*). [*āḥir,]*
31. Güm eyledüm seni ben bu reh içre
Vücûdum varluġı andandur **āḥir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 15*). [*āḥir,]*
32. K’özümüñ varluġın bilmezven **āḥir**
Eger bir lâḥza cân senden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 26*). [*āḥir,]*
33. Ki ḳan ḳusdurmadı **āḥir** ol ‘acûze
Bu bâġuñ naḥli gösterdi mi bergi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 110*). [*āḥir,]*
34. Dirîgâ kim yidi **āḥir** anı ḥâk
Dür-i dendânıñı ḥayfâ ki iy ḥûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 26*). [*āḥir,]*
35. İriş tîz muntazır eyleme cânı
Esen kıl iy hayât **āḥir** esen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 31*). [*āḥir,]*
36. K’ecel irüp anı kapmışdı nâġâh
Pes **āḥir** zelzelesinden zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 75*). [*āḥir,]*
37. Çü geçdi sâl u **āḥir** ol ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 1*). [*āḥir,]*
38. Nesîm-i ‘ışḳdan bildiler **āḥir**
Her iḳlîme gidüp bu kışsa-i şûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 12*). [*āḥir,]*
39. Gözinden her biri cûy itdi ḥûnlar
Pes **āḥir** âb-ı dīdeyle yudılar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 23*). [*āḥir,]*
40. Ki cennetde niçedür anlar **āḥir**
Ḳamu fânî bu ‘âlem ḥâkdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 96*). [*āḥir,]*

41. Ki taht idinmedi **āḥir** tahte bendi
Cihān evvel kime virmişdür efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 104*). [*āḥir,]*
42. K'anı kılmadı **āḥir** yine müflis
Çü dehr-i dūna budur 'âdet ü kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 110*). [*āḥir,]*
43. Hem **āḥir** yine rûzı kıl şehâdet
Be-ḥatm-i mürselîn ü Ḥaḳḳ-ı Kur'ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 126*). [*āḥir,]*
44. Tapuñ ser-ḥaylidür kâmusı hayluñ
Murâd özündurur **āḥir** ṭufeylûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 92*). [*āḥir,]*

āḥir kıl: Son vermek.

1. Fiğānuñla şebi kılmazsıñ **āḥir**
Çü ma'sûkānsın iy şubḥ-ı rû-pûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 36*). [*āḥir kıl, -maz, -sıñ]*

āḥiret: Ahiret, hesap günü, mahşer günü.

1. Velî ben râziyem cân-ıla senden
Keremden **āḥiret** ḥaḳḳuñ ḥelâl it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 53*). [*āḥiret,]*

āḥir-i ahvâl-i âdem: İnsan halinin sonu.

1. Ölümdür **āḥir-i ahvâl-i âdem**
Senüñ 'ömrün yüze irmez be-her ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 96*). [*āḥir-i ahvâl-i âdem,]*

āḥir-i kâr: İşin sonu.

1. Yatur İbn-i Selâm-ıla leb-â-leb
Niçe iş eyledi gör **āḥir-i kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 27*). [*āḥir-i kâr,]*
2. Beni gördüñ mi n'oldum **āḥir-i kâr**
Çok ağlayup aña kıldı fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 38*). [*āḥir-i kâr,]*
3. Vefâsuz oldu âdem **āḥir-i kâr**
Cihān içre bunu isterdi cânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 94*). [*āḥir-i kâr,]*
4. Ki ḥatṭa kendümi bilmişdüm güm
Yine şabr eyledüm hem **āḥir-i kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 55*). [*āḥir-i kâr,]*
5. Hümâ şalmaz ser-i bed-baḥta sāye
Bu ğamdan ol şikeste **āḥir-i kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 9*). [*āḥir-i kâr,]*
6. Gözüñ aç kim ölürsin **āḥir-i kâr**
Ġurûr u kibri dilden eylegil terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 60*). [*āḥir-i kâr,]*

ahker: Ateş koru.

1. Velî yeg şu'le virür andan **ahker**
Diriğâ düşmene virdüñ murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 112*). [*ahker,]*
2. Beni yakmakta **ahkerden** beterdür
Vişâlûñden kenâre çıkmışam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 124*). [*ahkerden, -den]*

ahlāk-ı bedī': Benzersiz davranış, huy, tabiat.

1. K'özine tā ola ol müşkil āsān
Görüp bundan bu ahlāk-ı bedī'i (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 31). [ahlāk-ı bedī', -i]

ahmed: Şehzade Bayezid'in 1465 yılında doğan oğludur. Amasya valiliği yapmıştır. 1514 yılında küçük kardeşi Yavuz Sultan Selim tarafından boğdurtularak öldürülmüştür.

1. Şeh-süvârum düşmanuñ mekrinden olma münfa'îl
Ki oldı mağlûb **Ahmede** kaçd itdügince Bû'l-hikem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 16). [ahmede, -e]

ahmed: En çok methedilmiş olan II Hz. Muhammed(sav).

1. Çün altıncı fezâya çıkdı **Ahmed**
Atı na'line sürdi Müşteri ħad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 141). [ahmed,]
2. Bırakdı refrefi de anda **Ahmed**
Ol iki kevne nûr-ı pāk-i sermed (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 175). [ahmed,]
3. Götürüp **Ahmedi** 'azm itdi derhâl
Biraz gitdi anuñla gör n' olur ħâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 163). [ahmedi, -i]
4. 'Alî kim **Ahmedüñ** dāmâdı idi
Enîsi maħremi mu'tâdı idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 1). [ahmedüñ, -üñ]

ahşâm: Akşam II akşam vakti.

1. Seherden mâ-ħaşal olınca **ahşâm**
Ķatı ceng itdiler kılmayup ârâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 15). [ahşâm,]
2. Buña bezl eylediler özlerini
Muħaşşal ol gün irişince **ahşâm** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 53). [ahşâm,]

ahşâm ol: Akşam vaktinin gelmesi, havanın kararması.

1. Çün ahşâm oldı vü ħurşîd-i berrāk
Batup bî-şu'le kıldı kaşr-ı âfāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 1). [ahşâm ol, -dı]

aħter: Yıldız.

1. Dehân dürci ħapuñdan ħolu gevher
Başar burcı ħamuñdan pürdür **aħter** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 44). [aħter,]
2. İki gevher idiler bir şadefden
İki **aħter** yaħûd burc-ı şerefden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 16). [aħter,]
3. Kevâkib çarħa girdi ħurrem ü şād
Bu çarħ-ı mevlevî kâr u pür **aħter** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 5). [aħter,]

āhû: Ceylan.

1. Turur nergis çemen şahnında bî-tāb
Şikār itmiş gözi **āhûların** ħwāb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 64). [āhûların, -lar, -in]

2. Müşâbîhdür gözi **ahû** gözine
Bunu diyüp ol iki mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 66*). [*ahû,]*
3. Alup gitdi evine hurrem ü şâd
Ol **âhûlarla** kaldı anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 59*). [*âhûlarla, -lar, -la]*
4. Salınmış gördi bir dâm ol ovaya
Giriftâr olmuş ol dâma bir **âhû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 7*). [*âhû,]*
5. Çıkardı dilden ol hûn-ı mübâhı
Pes **âhûnuñ** yanına geldi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 47*). [*âhûnuñ, -nuñ]*
6. Gehî şâne kodı gîsûlarına
Gözi **âhûların** çün nâfe-i Çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 21*). [*âhûların, -lar, -in]*
7. K'ider **âhûsı** içün âh u feryâd
Didi derd-ile k'iy hayrân u mehcûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 6*). [*âhûsı, -sı]*
8. Aña hizmet kırlarlardı şitâbân
Peleng ü şîr ü **âhû** gürg ü rûbâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43*). [*âhû,]*
9. Derisin aña naţ' iderdi kaplan
Sürüp **âhû** ayağını yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 57*). [*âhû,]*
10. Bir **âhûcuk** var idi ki şegab-nâk
Mûkahhal çeşm ü çâpûk hem tarab-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 86*). [*âhûcuk, -cuk]*
11. Ki tab'ına sirişt olmuşdı vahşet
Anuñla olan **âhûlar** da çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 85*). [*âhûlar, -lar]*
12. Mu'anber bûy nâzik gerden-efrâz
Bu **âhûlar** içinde anı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 89*). [*âhûlar, -lar]*
13. Ki kıla aña kaşdı idenleri mürd
Peleng **âhûya** dem-sâz olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 65*). [*âhûya, -y, -a]*
14. Ki suçsuz **âhûyı** virdüm ite uş
Her endâmın göreydüñüz ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 64*). [*âhûyı, -y, -ı]*
15. Kimüñ bustânı **âhûsıdur** iy hûr
Lebüñ kimüñ şarâb-ı 'işretidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 48*). [*âhûsıdur, -sı, -dur]*
16. Düzer bir günbed anuñ-çun her **âhû**
Kasırğadan dilese göñli şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 114*). [*âhû,]*
17. Kılar ya'nî garîbe dil-nüvâzı
Añup Leylîsinüñ **âhû** gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 123*). [*âhû,]*
18. Öper her lâhẓâ bir **âhû** gözini
Geçinürdi bu resme ol belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 124*). [*âhû,]*
19. Kâmer-ruhsâr idi vü hîzrân kad
Saçı müşgîn idi vü çeşmi **âhû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 37*). [*âhû,]*

âhû: Ceylan // dilber, güzel.

1. Dağı şunlar k'urınmış şekl-i **āhū**
Degül **āhū** k'olardur iki cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 20*). [*āhū,]*
2. Ol iki türfe **āhūnun** sözünü
Bu naķş-ı dil-keşüñ ġarrā yüzünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 5*). [*āhūnun, -nuñ]*
3. Süvār olup turup meh-rûlar ile
Şaçı müşğîn gözi **āhûlar** ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 58*). [*āhûlar, -lar]*

āhū-beççe: *Ceylan yavrusu.*

1. Kırulmuş anda bir dām-ı dil-āşüb
İki **āhū-beççe** zār u dil-figār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 19*). [*āhū-beççe,]*

āhū-bere: *Ceylan yavrusu.*

1. Emerdi şîrden **āhū-bere** şîr
İki üç kat bu hayvânât yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 68*). [*āhū-bere,]*
2. Kuzusu gibi emzürür idi şîr
İder **āhū-bere** anuñla bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 121*). [*āhū-bere,]*

āhū-şîfat: *Ahu gibi.*

1. Atından aşğa geldi şîtabân
Revân **āhū-şîfat** şayyâda anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 55*). [*āhū-şîfat,]*

āhū-yı bed-rām: *Süslü ceylan.*

1. Dağı kûr nüshâsından şî'riñüñ dām
Ki ola rāmuñ hezâr **āhū-yı bed-rām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 112*). [*āhū-yı bed-rām,]*

āhū-yı ġarîb: *Zavallı ceylan.*

1. Gölümde eyle gūyâ bülbülünü
Getür dāma ol āhū-yı ġarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 51*). [*āhū-yı ġarîb, -i]*

ahvâl: *Haller, durumlar, vaziyetler.*

1. Cān gözi **ahvâlinüñ** şîhhatine hâzık-ı dehr
Atuñ ayagı tozı kuñlını buyurdı sebep (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 15*). [*ahvâlinüñ, -i, -nüñ]*
2. Bakup **ahvâlûme** havf eyle Hâkdan
Zebûn oldum irür feryāduma dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 80*). [*ahvâlûme, -e, -üm]*
3. Bu hâl üzre geçinür ġayret idüp
Çün işitdi anuñ **ahvâlini** şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 17*). [*ahvâlini, -i, -n, -i]*
4. Anasın yād kılup eyledi āh
Ki ol bî-çärenüñ **ahvâli** n'oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 5*). [*ahvâli, -i]*
5. Ki olmuş cümle **ahvâli** diger-gün
Kızıl gül gibi ruhsârı şararmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 16*). [*ahvâli, -i]*

6. Başı altına komış bir kırı seng
Teni çāk olmış u şūrīde **aḥvāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 79*). [*aḥvāl,]*
7. Eger zehr içem olur cânuma nûş
Aña beñzer senüñle bende **aḥvāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 75*). [*aḥvāl,]*
8. Ki bu hayvânlaruñ ben de biriyüm
Bu 'ışk **aḥvâlinüñ** şulḥ u fesâdın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 77*).
[*aḥvâlinüñ, -i, -n, -e]*
9. Dilüñe ța'ndan virme tevehhüm
Niçe bilürseñ **aḥvâlüm** beyân it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 59*). [*aḥvâlüm, -üm]*
10. Oturmuş ḥalvet **aḥvâline** meşğûl
Mişâl-i merdümân-ı çeşm-i aḥbâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 24*).
[*aḥvâline, -i, -n, -e]*

aḥvâl-i dehr: Dünyanın halleri.

1. Elâ iy ḥâme-i çālāk-i taḥrîr
Nedür **aḥvâl-i dehr** it bize taḥrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 2*). [*aḥvâl-i dehr,]*

ak: Akmak (gözyaşı bağlamında).

1. Hicrinde sirîşküm şu kadar **aḥdî** ki Ḥamdî
Cûş eyleyüben kûlüm ü 'ummânî beğenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*).
[*aḥdî, -dî]*
2. Bir kişi ki Mecnûn ola sultânî beğenmez
Hicrinde sirîşküm şu kadar **aḥdî** ki Ḥamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [*aḥdî, -dî]*
3. Yazardı defter-i ḳalbîne derḥâl
Dil-i Mecnûn ruḥ-ı yâre ger **aḥdî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 33*). [*aḥdî, -dî]*
4. Gözinden yaşlar **aḥar** boynı baḡlu
Ḥazerden düşmüş endâmına lerze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 8*). [*aḥar, -ar]*
5. Aḳıdup ebr-veş bârân gözinden
Didi tanz eyleyüp bunlara yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 2*). [*aḳıdup, -up]*
6. Aḳıdup gözlerinden her biri kan
Didiler k'iy ḥarâb olan vücûdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 2*). [*aḳıdup, -up]*
7. Kesüp atdı saçın her mâh-peyker
Gözinden **aḳıdup** her biri seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 43*). [*aḳıdup, -up]*
8. Aḳıdurdı gözinden yüzine âb
Ḥarâm itmîşdi ḡam çeşmine ḥ'wâbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 16*).
[*aḳıdurdı, -ur, -dî]*

ak: Akmak, dökülmek.

1. Ğazab birle eger deryâya baḳa
Şu yirine o deryâdan od **aḳa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 92*). [*aḳa, -a]*

ak: Beyaz.

1. Kara vü **ak** cihānda her ne kim var
Hudādan geçse oña dirler perestār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85). [ak,]
2. Yüzi kâra idi vü saçları **ak**
Cehennem çehresin yakmağa müştâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 23). [ak,]
3. Söze çekdi pes anı her aradan
Cevâb işitmedi **akdan** karadan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 74). [akdan, -dan]

ak: Akmak (su bağlamında).

1. Çü dîdârına anuñ bakdı Leylî
Ayağına şu gibi **akdı** Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 22). [akdı, -dı]
2. Revân olmuş **akar** pâkîze vü nâb
Düzülmüş bir ‘aceb havz-ı müdevver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 18). [akar, -a, -r]

ak: Dökmek (kan bağlamında).

1. Yiñümden budur **akduğı** benüm kan
Ol anda nişterden muştaribdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 62). [akduğı, -du, -ğı]

akarsu: Akarsu.

1. Akarsu didigüñ beñzer serāba
Ki yüz dil-teşneyi virdi harāba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 13). [akarsu,]

akçe döküp: Para saçmak.

1. Her şeb ider mäh-ı defterdār diyu anuñ gibi
Akçe döküp nuķre-i encüm hisābını rakam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 22). [akçe döküp, -üp]

‘akd: 1.söz, yemin 2. bağlama, düğümleme.

1. Begen birisini maķbülüñ olsun
Alalum **‘akdüñe** maķşülüñ olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 86). [‘akdüñe, -üñ, -e]
2. Dürüşüp biz dağı eyleyelüm cehd
K’ola hem **‘akdüñ** ol mäh-ı felek mehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 30). [‘akdüñ, -üñ]
3. Ola dil derdinüñ cânım zebünü
Velî şimdi getürsem **‘akdüme** anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 11). [‘akdüme, -üm, -e]

‘akd it: Birbirine bağlamak.

1. Delü ‘akd idemez bunuñ gibi dür
Nihāyetsüz-durur ger hālet-i ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 14). [‘akd it, -e, -mez]

akdan karayı fark it: Bir işi başarmak uğrunda çok yorulmak, sonuca kadar çok sıkıntı ve zahmet çekmek.

1. Ki akdan fark idemezler karayı
Seçebilmezler arz-ile semâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 51). [akdan karayı fark it, -e, -mez, -ler-y, -ı]

'akd-i leyli: Leyla'nın nikahlanması.

1. K'ola İbn-i Selâma **'akd-i Leylî**
Çün âgâh oldu dilber bu haberden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 4). ['akd-i leyli,]

'akd-i mevzûn: Ahenk parası, vezin akçesi.

1. Virem olursa ger bu **'akd-i mevzûn**
Kağâr-ıla güher yük-ile altun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 109). ['akd-i mevzûn,]

'akd-i müstetâb: Güzel sözleşme.

1. Pes eyle virdiler peyke cevâbı
Ki hös gördük bu 'akd-ı müstetâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 72). ['akd-ı müstetâb, -ı]

'âkıbet: Neticede, sonuçta.

1. Nîl-i eşküm cûyın iy gam hûn idersin **'âkıbet** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 1). ['âkıbet,]
2. Kamlara şokup beni mağbûn idersin **'âkıbet**
Bezm-i gamda kâmet-i 'uşşâkı çeng itmeklige (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 2). ['âkıbet,]
3. Sen dağı 'âlemde bir kânûn idersin **'âkıbet**
Çarh-ı kaddum gerdişiyle âsyâb-ı 'âlemi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 4). ['âkıbet,]
4. Âsumân tek iy yaşum gerdün idersin **'âkıbet**
Sen bu resme şive vü nâz ile iy Leylî-hırâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 6). ['âkıbet,]
5. Kûh-ı hayretde beni mecnûn idersin **'âkıbet**
Zevkîn alup bâdenüñ sūfî yog itdüñ varuñı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 8). ['âkıbet,]
6. Hırka vü seccâdeñi merhûn idersin **'âkıbet**
Gülşen-i hüsnini dildârüñ tutup iy zâğ-ı hât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 10). ['âkıbet,]
7. Şad hezârân bûlbûli mağzûn idersin **'âkıbet**
Büse virürsin ki Hamdîñüñ alasin cânını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 12). ['âkıbet,]
8. İy perî ol müflisi medyûn idersin **'âkıbet** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 14). ['âkıbet,]
9. Olisar **'âkıbet** meşhûr-ı devrân
Şehinşâh-ı gürûh-ı müstemendân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 267). ['âkıbet,]

10. Dürüşüp çäre isterdi dem-â-dem
Ki varup **‘âkıbet** gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 50*). [**‘âkıbet**,]
11. Şıdılar **‘âkıbet** ceş-i ‘adûy
Ğama döndürdiler ‘ış-ı ‘adûy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 113*). [**‘âkıbet**,]
12. Kılar Mecnûn sürûd-ı ‘âşıkâne
Çü gördi **‘âkıbet** ol merd-i tâlib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 31*). [**‘âkıbet**,]
13. Ża‘îf ü nâ-tûvân ü pâ-y-beste
İrişüp **‘âkıbet** fażl-ı Hudâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 23*). [**‘âkıbet**,]

‘âkîk-ı eşk: Gözyaşı akiki.

1. Leb-i yâkûti şanma kût-ı cândur
‘Aķîk-ı eşküñ anuñ-çün revândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 26*). [**‘âķîk-ı eşk**, -üñ]

‘âķîl: Ar. Akıllı, akıl sahibi.

1. Kimin **‘âķîl** kimini kâmil itmiş
Kimin ebleh kimini câhil itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 103*). [**‘âķîl**,]
2. Ezel **‘âķîl** idi dîvâne düşdi
Meger kim göñli bir fettâne düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 41*). [**‘âķîl**,]
3. Velîkin ağlayanlar **‘âķîl** idi
Belâya ol gedâ virmiş rızâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 72*). [**‘âķîl**,]
4. Bilür **‘âķîl** ki kimdür ‘avrata yâr
Vefâsızdur bilürsin ‘avrati çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 38*). [**‘âķîl**,]
5. Emîn ü müstaķîm ü **‘âķîl** idi
Ėazer deydi ki şâh-ı âşnâ süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 14*). [**‘âķîl**,]

‘âķîl: Düşünme, anlama ve kavrama gücü, us.

1. Hünerdür ‘ışk her kâmil katında
Dime mecnûn aña **‘âķîl** katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 14*). [**‘âķîl**,]
2. Degildür **‘âķîl** anlardan vefâ-cûy
Çi ger şürettedür her biri âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 60*). [**‘âķîl**,]
3. Bulınur bir Ėam aña dağı nâçâr
Cihânda **‘âķîl** oldur k’ir eger Ėiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 69*). [**‘âķîl**,]
4. Buña **‘âķîl** olan herĖiz baş egmez
Bu şüretle olupdur dehr mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 110*). [**‘âķîl**,]
5. Götürüp Ėâkdan kabre Ėodılar
Velî **‘âķîllar** itdi ittifâķı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 25*). [**‘âķîllar**, -lar]
6. Ne şabrı var ki göñli kıla ârâm
Ne **‘âķîl** var ki fîkr ide ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 88*). [**‘âķîl**, -ı]
7. Varupdur **‘âķîl** cinnetden fesâda
Virür nâmûsumuñ bergini bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 21*). [**‘âķîl**, -ı]
8. Delüdür kendüye **‘âķîl** degül yâr
Görinür baña bu işden üküş ‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 25*). [**‘âķîl**, -ı]

9. Yimez şol mârden kim ola pür-ķahr
Ümîd-i mühresiyle ‘**aķlı** olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 42*). [**‘aķlı**, -ı]
10. Ki ķandan mevc urur deryâ gözinde
Yine bir lâhẓada ‘**aķlı** dirilür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 15*). [**‘aķlı**, -ı]
11. Ki bu girdâbdan bulduñ ħalâşı
Kabûl itmez kişinüñ ‘**aķlı** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 89*). [**‘aķlı**, -ı]
12. Dil ‘**aķla** belâ taķtını çok gördüġi bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [**‘aķla**, -a]
13. Gül-güne yañaġı gül-i ħandânı begenmez
Dil ‘**aķla** belâ taķtını çok gördüġi bu kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [**‘aķla**, -a]
14. Ne ilter ‘**aķl** anuñ taķdîrine râh
Ne olur ķudretinden kimse âġâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 45*). [**‘aķl**,]
15. Çün ol taşvîri seyr itdi bu mehcûr
Pes oldı ‘ışķa cûft ü ‘**aķldan** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 100*). [**‘aķldan**, -dan]
16. Biri nâz-ile ħâlin ‘arz iderdi
Birinüñ ‘**aķlını** ħayret giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 100*). [**‘aķlını**, -in, -ı]
17. Ezel ‘**aķl** u hûnerle iy yegâne
Dilinde ħalkuñ olmuşduñ fesâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 83*). [**‘aķl**,]
18. Anı cām-ı maĥabbet eyledi mest
Bu ‘ışķ âbıyla yudı ‘**aķldan** dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 46*). [**‘aķldan**, -dan]
19. Düşürüp ‘**aķlın** ammâ ol yegâne
Nihâl-i şabr degdi bâġ-ı cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 37*). [**‘aķlın**, -in]
20. Baña bu ‘ışķdan dirler cüdâ ol
Varup ‘**aķl-ile** yâr u âşinâ ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 10*). [**‘aķl-ile**, -ile]
21. Baña dirler ki ‘ışķ işini terk it
Varup bâzârıñı ‘**aķl-ile** berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 40*). [**‘aķl-ile**, -ile]
22. Yazılmış şafĥasına pîç-der-pîç
Şu sözler kim begenmez ‘**aķl** anı ħiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 62*). [**‘aķl**,]
23. Didi kim bu ne sözdür ‘**aķldan** dūr
Delürüp olmasun iñende maġrûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 31*). [**‘aķldan**, -dan]
24. Buķuķ dem kendüye ‘**aķlı** degül yâr
Gezer her lâhẓa deşt ü râġlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 62*). [**‘aķlı**, -ı]
25. Bula şâyed biraz göñlüñ sükûnet
Gelüp ‘**aķluñ** yirine ola mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 43*). [**‘aķluñ**, -uñ]
26. Çaġırur ‘**aķlı** gibi cânı ya Hû
Yıkılır bir zamân şaĥra yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 12*). [**‘aķlı**, -ı]
27. Rehâ bulmayasın ta’n-ı ‘âdûden
Döşür ‘**aķluñı** tut pend ü naşîĥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 11*). [**‘aķluñı**, -un, -ı]

28. Cihānı kıldı külliyyen ferāmūş
Şu resmedür benüm **'aqlumda** noķşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 19*). [*'aqlumda, -um, -da*]
29. Uçurmuş **'aql** murğın ol kemîne
Sirişkinden yüzine saçdı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 210*). [*'aql,]*
30. Nitekim za'ferān üzre gül-âbı
Çü **'âklı** geldi bakdı pîri gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 213*). [*'âklı, -ı*]
31. 'İmāret mihnetinden idi âzād
Çomışdı hürd u h'âb ü **'aql** u hüşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49*). [*'aql,]*
32. Ğam-ı müze nedendür dilde sâkin
Çün üzdi 'ışk zûrı **'aqlı** bendin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 53*). [*'aqlı, -ı*]
33. Edeble yâr idi **'aqlile** ma'mûr
Özinden zâhir idi çok velâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 4*). [*'aqlile, -ile*]
34. Şorardı 'ışk hâline nişâne
Kıları ol dağı irdükçe **'aqlı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 13*). [*'aqlı, -ı*]
35. Senüñ işüñde **'aqlum** oldı hayrân
Kişi k'ola bu resme durre hakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 42*). [*'aqlum, -um*]
36. Velî **'âql** emri üzre oldı giryân
Biraz ağladı vü kıldı ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 68*). [*'âql,]*
37. Ki oldı heybetinden çâk eflâk
Gidüp **'aqlı** göñülden göñli cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 19*). [*'aqlı, -ı*]
38. Bu resme 'adle hōd **'aql-ile** yol yok
Şu resme vireler anuñ cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 172*). [*'aql-ile, -ile*]
39. İştirmekden demekden oldı hamūş
Zamāndan şöıra çün-kim geldi **'âkı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 17*). [*'âkı, -ı*]

'âkı-ı bezm-i me'âni: Mana meclisinin bilgini.

1. Sükûnet eyledi vardıkça ânî
Ferîd ü **'âkı-ı bezm-i me'âni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 184*). [*'âkı-ı bezm-i me'âni,]*

akıt: Dökmek (kan bağlamında).

1. Bahâdırlar çeküp tîğ-i felek-gün
Akıtdılar şu gibi her yaña hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 66*). [*akıtdılar, -dı, -lar*]
2. K'iñiletirdi anuñ efgānı çarhı
Yaşından şol kadar **akıtdı** kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 23*). [*akıtdı, -dı*]
3. Akıtma kanlarını kanı vardur
Degüldür bî-vefâ çün bu zebûnlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 32*). [*akıtma, -ma*]

‘ākk: Serkeş, inatçı kimse.

1. Ruḥı rengin idi vü ḥālī hindū
Gözi fettân ü kaşı ‘āşıkā **‘ākk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 39*). [**‘ākk**,]

‘ākk ol: İnatçı olmak.

1. İçümde şimdi var derdüm hezārān
Saña ‘ākk olmuş-idüm iy peder āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 93*). [**‘ākk ol**, -mı, -idüm]

‘akl u idrāk: Akıl ve idrak.

1. K’anı kahr âteşi kılmadı hîzem
Eger var-ise sende **‘akl u idrāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 151*). [**‘akl u idrāk**,]

‘aklı başına gel: Kendine gelmek, şuurun yerine gelmesi.

1. Başına geldüğinden şöıra ‘aklı
Bize hüccetle ‘arz eyle bu naklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 47*). [**‘aklı başına gel**, -dü, -gi, -nden-dü, -gün, -den-i]

‘akl-ı bâver: Doğru akıl.

1. Ki miqdârına kılmaz **‘akl-ı bâver**
Zebûn olup hezārān fil-i leffâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 32*). [**‘akl-ı bâver**,]

‘aklı git: Kendini kaybetmek, delirmek, bilincini yitirmek.

1. Bunu didi vü ‘aklı gitdi derḥāl
Hücûmından gamuñ oldu dige ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 63*). [**‘aklı git**, -di]
2. Yüzine ‘aklı gidüp düşse bî-tâb
Yoğ-idi ebrden özge şaçar āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 63*). [**‘aklı git**, -üp]
3. Çü bu efsâne-yi ol pîr işitdi
Şu deñlû ağladı kim ‘aklı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 28*). [**‘aklı git**, -di]
4. Elâ iy derd ü gâmdan ‘aklı gitmiş
Dilüñde şol perî kim mesken itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 21*). [**‘aklı git**, -miş]
5. Bu ḥâliyle gazeller vaz’ iderdi
Ki işidenlerüñ ‘aklı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 68*). [**‘aklı git**, -er, -di]
6. Ki ‘ışkından bir âfet dil-rübânuñ
Delürüp ‘aklı gitmiş bir cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 4*). [**‘aklı git**, -miş]
7. Giderdi ‘aklı miskînüñ şafâdan
Bu ḥâl üzre geçerdi ‘ömri anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 20*). [**‘aklı git**, -er, -di]
- 8.

‘aklı koyup hevâya uyma: Geçici arzuların peşinde ömür sürme.

1. Ebed bâkî o ‘âlem pâkdür hem
Koyup ‘aklı hevâya uyma zinhâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 99). [‘aklı
koyup hevâya uyma, -i-ma-ya]

‘akl-ıla: Akıl, mantık çerçevesi ile birlikte.

1. Velîkin bende yokdur aña tâ‘at
İdemezsin baña ‘akl-ıla çäre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 13). [‘akl-ıla,]

‘aklını döşür: Aklını kaybetmek.

1. Döşürdi ‘aklını Mecnûn-ı şeydâ
Yaşınına gelüp ‘özü itdi vâfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 4). [‘aklını döşür, -di
]

akrân: Denk, eşit, benzer.

1. Yoğ-idi ol zamân anuñ gibi hân
Meger Kays atası olaydı akrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 22). [akrân,]
2. Çi ger Leylî-durur bir mâh-ı tâbân
Degildür gevherinde bize akrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 90). [akrân,]
3. Dağı didüñ degildür bize akrân
Cemâl-i Leylîdür ger mâh-ı tâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 23). [akrân,]
4. Yoğ-idi ol zamân akrânı anuñ
Mevâlîsine çoğ ırmış zamânıñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 7). [akrânı, -ı]
5. Tapuñ k’akrân içinde bî-bedelsin
Bize kavm olmağa gâyet mahalsin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 89). [k’akrân,
]
6. Gözüm nûrı vü başum efseridür
Cihân içinde akrân serveridür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 64). [akrân,]

‘akreb: Akrep.

1. Fiğâna başlasa hicr-ile her şeb
Çığırur kim tenümi şokdı ‘akreb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 114). [‘akreb,]

‘aks: Akis, yansıma, görüntü.

1. Gögi kevkeb müzeyyen kılmış-idi
Yeri ‘aksî mülevven kılmış-idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 4). [‘aksî, -i]
2. Kim anuñ ‘aksidür gökde kevâkib
Şanasın çeşme-i nûr idi ol havz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 30). [‘aksidür, -i,
-dür]
3. Şuda her biri ‘aksin kıldı izhâr
Benefşe şaldı yir yir na‘-ı sincâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 48). [‘aksin, -in
]

‘aks-i çiçek: Çiçeğin yansıması.

1. K’aña ‘aks-i çiçek düşdi sefidâc
Hâbâbuñ heykelini gösterür şattı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 56). [‘aks-i
çiçek,]

'aks-i lâle: Lalenin yansıması.

1. Saña çün nergis-i mest-i dil-ârâm
Kenâr-ı cûda 'aks-i lâledendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 51*). [*'aks-i lâle, -den, -dür*]

al-: Almak.

1. Eger 'arz itseler havrâ-yı 'aynı
Saçı büyüna **almazam** biñini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 48*). [*almazam, -maz, -am*]

al-: Eş, zevce olarak almak.

1. Begen birisini maqbûlûñ olsun
Alalum 'ağdûñe maşşûlûñ olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 86*). [*alalum, -a, -lum*]

al: (Bir şeyi) Kullanmak veya gerekeni yapmak üzere yanında bulundurmak.

1. Çü hatm oldu bu tertîb üzre mektûb
Alup bir kâşid itdi 'azm-i maşlûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 24*). [*alup, -up*]
2. Alup ol nâmeyi peyk-i sebûk-ñiz
İrişdi yine Nevfelden yaña tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 55*). [*alup, -up*]
3. Eline gürzin **alup** Nevfel-i gürd
İrişdüñinüñ itdi kellesin ħurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 87*). [*alup, -up*]
4. Eline bir 'aşâ **aldı** vü sürdi
Tutup dilber ħarîminüñ yolını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 6*). [*aldı, -dı*]
5. Müşâhib düşdi her dem anlarile
Varup her dem **alup** bir güsfendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 25*). [*alup, -up*]
6. Şu denlû **aldı** çıkdı ol pâdişâhı
K'uruldı 'arş üzere bârigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 171*). [*aldı, -dı*]
7. Hezârân ħîle ile tûrdı derĥâl
Sarâya gitdi kâra göñli pür **âl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 42*). [*âl,]*
8. Aşağa **almış** uci âsumânı
Yaratmış seng-i miñnetden Ħak anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 33*). [*almış, -mış*]
9. Dizi üzre **alup** yirden başını
Yeñiyle sildi gözinüñ yaşını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 63*). [*alup, -up*]
10. Alup yüz cehd ile Mecnûnı bile
Gönildi Ka'beye mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 37*). [*alup, -up*]
11. Alup ĥâzır çerîsin turdı derĥâl
Tıoyurdi cümlesin virüp zer ü mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 3*). [*alup, -up*]
12. Du'âsın aldı pîrûñ anda ĥaylî
Pes **alup** leşkerini ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 45*). [*alup, -up*]
13. Ki Nevfel buldı çün feth ü ferâgat
Alup Leylîyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 3*). [*alup, -up*]

14. İrürdi yire bār-ı nāfeden nāf
Dağı **aldı** niçe biñ bağı u üştür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 35*). [aldı, -dı]
15. Ki sehbânı söz içinde ider süst
Alup bu meblâğı ol peyk-i kâmil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 65*). [alup, -up]
16. Felek saķfına kimdür k'ire bile
Alup cânını ķande kaçsun âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 81*). [alup, -up]
17. Alup dergāha geldiler revānı
Çü şîḥḥat üzre gördi anı sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 82*). [alup, -up]
18. Alup ol âfeti kırtıldı bunlar
Kesilüp Zeydün ol mehden ümîdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 80*). [alup, -up]
19. Almaya 'aynına bir çöpce cihān lezzātını
Māsivādan el çeküp her kim ola bī-kār-ı 'ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 5*). [almaya, -ya]

al-: Almak II Ele geçirmek.

1. Ḥam idüp turre-i 'anber-veşini
Belānuñ çenbere **almış** başını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 44*). [almış, -mış]
2. Cihān içre cemāl-i dil-rübālar
Yüzi nūrından **alurlar** ziyālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 32*). [alurlar, -ur, -lar]
3. Ağulu cāmı virdi şāha k'it nüş
Alup sehv-ile şeh nüş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 23*). [alup, -(u)p]
4. Alup bundan baña ur bul şevābı
Ki 'ālemde benem şeydā vü bī-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 50*). [alup, -(u)p]
5. Buladı kıyruğünü her birisi
Ṭolayı **alup** eṭrāfını yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 47*). [alup, -up]
6. İrür bu nāmeyi ol yār-ı cāne
Pes **alup** nāmeyi ol peyk-i çālak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 7*). [alup, -(u)p]
7. Didi k'irür bunı ol yāra fi'l-ḥāl
Pes **alup** nāmeyi peyk-i sebūk-ḥīz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 5*). [alup, -(u)p]
8. Alup andan vuḥūşa virdi anı
Selīm aña didi kim iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 66*). [alup, -(u)p]
9. Ki giysün bunı ol yār-ı ciger-ḥwāh
Alup gevherleri vü cāmeyi pīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 61*). [alup, -(u)p]
10. Velīkin bī-ḥaber ol merd-i bī-kār
Alup pīrāmenini cümle ḥayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 85*). [alup, -(u)p]
11. Kılardı dilberün vaşfında manzūm
Alurdi nüştaya fi'l-ḥāl anı Zeyd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 33*). [alurdi, -ur, -dı]
12. Sücüd-ı şükr kıldı ol kemīne
Alup ol ḥıl'atı yüz ḥürmet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 17*). [alup, -(u)p]

13. Alup ħargāhına girdi şalını
Oturdup şadra i'zâz-ile ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 48*). [*alup, -(u)p*]
14. İrişdi kaşrdan süy-ı mezāra
Elin **alup** kazā kazısın pür-kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 91*). [*alup, -(u)p*]
15. Anı dāmād-ı güre kıldı kâbîn
Felek yenge gibi **alup** elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 93*). [*alup, -(u)p*]
16. Ayağ üzre tırur hizmetde dāyim
Alup her şâh'dan sad verd-i bî-ħâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 65*). [*alup, -(u)p*]
17. Me'āşuñ fazla-i deryüzedden düz
Alup bir ħırka-ı şad-çâke şâbir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 39*). [*alup, -(u)p*]
18. Ğam **almışdur** beni sen şādımān ol
Kaçınma benden iy cān-ı peder gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 124*). [*almışdur, -mış, -dur*]
19. Zehebden tügmeler her şaħ-ı sencid
Çemen bezminde **aldı** nergisi ħ'āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 47*). [*aldı, -dı*]

al: 1. Aile. 2. Çocuklar. 3. Soy, nesep. 4. Sülale.

1. Anuñ **ālī** vü aşhābı ħaķiyyūñ
Kamu etbā' ü aħbābı ħaķiyyūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 97*). [*ālī, -i*]
2. Bağışla bir kemine bendeñe **al**
Oluram rāzi vü minnet kıluram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 42*). [*al,*]

al: Almak, elde etmek.

1. Kūh-ı ħayretde beni mecnûn idersin 'āķibet
Zevķin **alup** bādenüñ sūfī yoğ itdūñ varuñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 9*). [*alup, -up*]
2. Kimi toprağı tıtsa ider altun
Kimi avcına zer **alsa** olur ħūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 90*). [*alsa, -sa*]
3. Okı bu cānibe gelsün bu gice
Kamu maķşūdını **alsun** bu gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 26*). [*alsun, -sun*]
4. Alup Rodosı zūr u saŗvet ile
Müselmān şehri kıldı şöhet ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 95*). [*alup, -up*]
5. Giyüp başına 'izz u baŗt tācın
Alur Hind u Ħorāsānuñ ħarācın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 88*). [*alur, -ur*]
6. Atı na'linden **almış** mäh-ı nev-tāb
Göge anuñ-çün oldı ħalka-ı bāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 87*). [*almış, -mış*]
7. Berāt-ı merg **alur** tiğından a'dā
Ki 'ālemde daŗı turmaya aşlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 95*). [*alur,*]
8. Bu tāze mīveden ger bū **alasin**
Muĥaķķaķ bil ki nevmīd olmayasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 261*). [*alasin, -a, -sin*]

9. Kelāmuñdan ħalāyık ‘ibret **alsun**
Okuyup diñleyenler lezzet **alsun** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 12*). [*alsun, -sun*]
10. Kimesneyle temâşâ ‘azmin itme
Mey **alup** mestden bustâna gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 54*). [*alup, -up*]
11. Eline **aluban** geh seng ü geh çüb
Kılardı gölgesiyle ceng ü âşüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 9*). [*aluban, -uban*]
12. Tenüñe câme giy ‘uryanlığı kıo
Başuñâ tâcuñ **al** ħayrânlığı kıo (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 130*). [*al,*]
13. Meger **aldı** ayağın dest-i ħayret
Ki gitdi ħâırından ‘âr u ħayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 17*). [*aldı, -dı*]
14. İçine **almış** ol çetr âsumânı
Çekilmiş ‘arşa toğrı sâye-bânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 59*). [*almış, -mış*]
15. Ne kıaldıysa benüm ‘ömrümde bâķı
Yücelsun **al** kıat anuñ ‘ömri tâķı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 46*). [*al,*]
16. Anuñ İbn-i Selâm olmışdı adı
Cihândan ‘ış-ile **alurdı** dâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 36*). [*alurdı, -ur, -dı*]
17. Çü bildi derdini şâh-ı ħired-ver
Diline **alması** pes ħayr-ı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 72*). [*alması, -ma, -dı*]
18. Ve ger ni virmez-iseñ minnet-ile
Aluram şoñra zür u şiddet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 18*). [*aluram, -ur, -am*]
19. Ki ya’nî şatmaduñuz şekkeri siz
Gerekmez sirke daķı **almazuz** biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 52*). [*almazuz, -maz, -uz*]
20. Kesüp ya’nî başın ol bî-günâhuñ
Alalar ħil’atini pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 46*). [*alalar, -a, -lar*]
21. Hezârân âferin serverlik itdüñ
Alivirdüñ nigârı erlik itdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 10*). [*alivirdüñ, -ivir, -düñ*]
22. Tapuñdan **almazam** cebr-ile düħter
Esirgedümse bu ‘âşık cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 6*). [*almazam, -maz, -am*]
23. Kim **alur** kızuñı zor-ıla senden
Maħabbet-le k’olınmaz bir kıarâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 10*). [*alur, -ur*]
24. Alasın dilberüñi bî-tekellüf
Bu resme eylediler gerçi çok pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 48*). [*alasin, -a, -sin*]
25. Saña **alivirelüm** ħürmet-ile
Hem olsun ferrüh ü zîbâ cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 34*). [*alivirelüm, -ivir, -elüm*]
26. Şatayın **al** elüñde var çü mâyeñ
Cevâbindan anuñ Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 52*). [*al,*]

27. Virüp **aldı** ol iki nâ-tüvânı
Pes ol esb-i şabâ sîmâyı şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 56*). [*aldı, -dı*]
28. Çü rahm itdüñ şatayın **al** revâdur
Çıkarup cümle esbâbını fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 42*). [*al,*]
29. Diyüp ol 'ışk mülkinüñ hümâmı
Şikâruñ benden **aldı** hurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 91*). [*aldı, -dı*]
30. Kody şayyâduñ öñinde ol abdâl
Alup şayyâd bu sâz u silâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 45*). [*alup, -up*]
31. Elin **aldı** vü bağladı yiñi 'ahd
Gelüp Mecnûna hoş bu resme hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 28*). [*aldı, -dı*]
32. Al incitme tek ol ser-i cevânı
Diyüp bu sözi la'li ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 50*). [*al,*]
33. Degül rāzî meger kim ola Mecnûn
Ki eydür **almazam** 'âlemde bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 55*). [*almazam, -maz, -am*]
34. Er **aldı** tañtanayla anda Leylî
Ol anda gayr eline virdi dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 20*). [*aldı, -dı*]
35. Kody öñinde ol merd-i vefâyı
Didi 'özr idüp **al** bu câmeyi giy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 49*). [*al,*]
36. Kıla kendüzine feth ü müsahhar
Eline **aldı** bir elmās-gün tîğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 5*). [*aldı, -dı*]
37. Ki **alsam** avcuma sîb-i zenaḥdān
Bular bu söz içindeydi ki nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 90*). [*alsam, -sa, -m*]
38. Kızı da **almağa** çok eyledi āl
Velî ne māl virdi ne ḥō duḡter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 68*). [*almağa, -mag, -a*]
39. Şadâyı dehre şalmaz oldılar gūş
Tolay **alup** ol şîrân-ı ḥûn-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 27*). [*alup, -up*]
40. Gidüp gayrılar **aldı** yirlerin hem
Kişi bu varṭadan kurtılmaz aṣlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 132*). [*aldı, -dı*]
41. Eline taş **alup** başını döğdi
Kara baḡtına ilendi vü söğdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 3*). [*alup, -up*]

al: Almak (canını almak).

1. Çün iy Mevlâ beni kıldıñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya **alup** cânumı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 2*). [*alup, -up*]

al: Almak II öğrenmek.

1. İki dilli kılıcı k'eyleye kîn
Alur andan cevâbın düşmen-i dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 6*). [*alur, -ur*]
2. Bulaydum bu 'amelden tâ şevâbı
Çü böyle virdüñüz **aldum** cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 50*). [*aldum,*]

al: Kırmızı. İl parlak, göz alıcı.

1. Kazıyup tırnak-ile eyledi dūr
Ki hoşdur hāl aña k'ola ruḥı **al** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 33*). [*al,*]
2. Kapuya geldi tūrur zār u maḥzûn
Eger var-ise destūr iy ruḥı **al** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 5*). [*al,*]

al: Hile, kurnazlık, düzen.

1. Firîb ü **âlile** ben mübtelâyı
Getürüp 'ahde kılmaduñ vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 17*). [*âlile, -ile*]
2. Şafaqdan **âl-ıla** yüz dürlü dâne
Çehinde gizleye Yûsuf gibi çîhr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 100*). [*âl-ıla, -ıla*]
3. Kızı da almağa çok eyledi **âl**
Velî ne māl virdi ne ḥõ duḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 68*). [*âl,*]
4. Virürdi aña her dem bir firîbi
Hezârân **âlle** ol serv-i 'ayyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 33*). [*âlle, -le*]

alâ: Daha yüksek, en yüksek, pek yüce.

1. Peleng altına döşerdi **alâ** naṭ'
Dümiyle naṭ'ını her şîr-i çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 98*). [*alâ,*]

âlât: Vasıtalar. Âletler.

1. Dür ü yâḳûtıla zeyni muraşşa'
Cevâḥîr birle **âlâtı** mülemma' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 62*). [*âlâtı, -ı*]

alay: Beş süvari bölüğünden yahut dört piyade taburundan oluşan askeri takım.

1. Düzüldi hem iki cânibden **alay**
İrişdi âsumâna nâle-i nây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 3*). [*alay,*]

âlâyış: Gösteriş.

1. Çü 'ömr **âlâyışinden** kurtulam pāk
Ḥayâli birle olam mûnis-i ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 53*). [*âlâyışinden, -i, -n, -den*]
2. 'Özür-i şehvetiden pāk u ma'sûm
Bu nefis **âlâyışini** ḥ"âr gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 9*). [*âlâyışini, -i, -ni*]

âlâyış-i şehvet: Şehvet gösterişi.

1. Berî âlâyış-i şehvetden anı
Ḥaḳîḳat-ı 'ışḳdur âyine-i nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 44*). [*âlâyış-i şehvet, -den*]

alda: Aldatmak.

1. Pür âğûdur derûn-ı mîve-i dehr
Şaḳın **aldar** ṭapuñı şîve-i dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 10*). [*aldar, -r*]

aldan: Aldanmak, kanmak.

1. Zîb-i cihâna **aldanuban** olmaduñ feraḥ
Faḡrı meşakkâtinden anuñ çekmedüñ elem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 45*).
[aldanuban, -uban]
2. Şaḡın bâḡî şanup **aldanma** anı
Eyâ ḡafil şol işit ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 58*). [aldanma, -ma]

aldayı: Aldatarak, kandırarak.

1. Anı **aldayımaz** hergiz bu şüret
Ḳanı Hüsrev ḡanı Dârâ ḡanı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 130*).
[aldayımaz, -maz]

'âlem: Evren, kainat.

1. Sen daḡı **'âlemde** bir ḡânûn idersin 'âḡıbet
Çarḡı-ı ḡaddum gerdişiyle âsyâb-ı 'âlemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 4*). ['âlemde, -de]
2. Hiç iḡtilâl irişmeye bustân-ı şer'üñe
Gerdûn eger yıḡıla vü **'âlem** ola 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 48*). ['âlem,]
3. Mihrüñ şeh oldı kişver-i ervâḡa yâ Ḥabîb
Dikdi ḡulûb **'âlemine** nûrdan 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 26*). ['âlemine, -i, -ne]
4. Nâm ü nişânı yoḡken Âdem-ile **'âlemüñ**
Ḥaḡ virmişdi saña Muḡammed diyü 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 13*).
['âlemüñ, -üñ]
5. İy şeh-i mülk-i 'acem v'iy melik-i Rûm u 'Arab
'Âlemüñ serveri 'âlî ḡaseb ü pâk neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 2*).
['âlemüñ, -(ü)ñ]
6. Sancaḡuñ çûpınuñ altun başlıḡıdur âfitâb
K'âsumân-ı çâruma irürdi farḡın ol **'alem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 6*). ['alem,]
7. Cûduñ eyyâmında sâ'il ḡalmadı **'âlemde** hiç
Oldı 'ahdüñde cihân müflisleri hep muḡtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 47*).
['âlemde, -de]
8. Âsitânuñda gedâdur **'âlemüñ** mün'imleri
Dergehüñdedür cihânuñ begleri ḡayl u ḡaşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 53*).
['âlemüñ, -(ü)ñ]
9. Niçe tertîb olınmış gör bu **'âlem**
Ki kendü 'âlemindedür her âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 79*). ['âlem,]
10. Niçe tertîb olınmış gör bu 'âlem
Ki kendü **'âlemindedür** her âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 80*).
['âlemindedür, -(i)n, -de, -dür]
11. Bu **'âlem** reşḡden oldı iki nîm
Ki **'âlem** mîm-i vâḡid ol iki mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 49*). ['âlem,]
12. Bu **'âlem** reşḡden oldı iki nîm
Ki **'âlem** mîm-i vâḡid ol iki mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 50*). ['âlem,]

13. Vücüduñ 'âlemüñ pîrâyesidür
Bu 'âlem devletiñüñ sâyesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 102*). ['âlem,]
14. İki 'âlemdurur iy çeşme-i nûş
Ol iki mîme iki hâlka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 47*). ['âlemdurur, -durur]
15. Vücüduñ 'âlemüñ pîrâyesidür
Bu 'âlem devletiñüñ sâyesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 101*). ['âlemüñ, -(ü)ñ]
16. Meger bir şeb ki 'âlem rüşen idi
Felek bâğı açılmış gülşen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 1*). ['âlem,]
17. Serine dikdi Tübânuñ 'âlem tâ
Serîr-i Sidreye başdı kadem tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 155*). ['âlem,]
18. Ki olmışdur bu 'aşruñ pâdişâhı
Cemî' 'âlemüñ püş t ü penâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 6*). ['âlemüñ, -(ü)ñ]
19. Berât-ı merg alur tığından a'dâ
Ki 'âlemde dağı turmaya aşlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 96*). ['âlemde, -de]
20. Bu idi cedd ü cehdinden murâdı
Ki 'âlemden güm olmayaydı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 200*). ['âlemden, -den]
21. Kaçan-kim ola 'âlemden haberdâr
Beni vaşf eylesin aña zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 269*). ['âlemden, -den]
22. Katı şürîde vü divâne oldı
Ki nâmı 'âlem eţrâfına tldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 54*). ['âlem,]
23. Şu kim yakmadı oda el ya ayak
Ne bilsün ol nedür 'âlemde yanmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 56*). ['âlemde, -de]
24. Bu 'âlem nâm-ı nîkiçündür el-ğak
Yaratmadı murâd içün bunı Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 7*). ['âlem,]
25. Dilerseñ k'olmayam nâlân ğamdan
Çıkar 'ışkını göñlüm 'âleminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 34*). ['âleminden, -in, -den]
26. Cebelden geh geh olup ebr peydâ
Pür ider 'âlemi berfile sermâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 84*). ['âlemi, -i]
27. Çün ola bu hikâyet 'âleme fâş
Baña ta'n eyleyici olur evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 31*). ['âleme, -e]
28. Bu 'âlemde degüldi ol kişi er
K'anı pişe tütünmazdı muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 9*). ['âlemde, -de]
29. Mey-i 'ışkınsuz olmasun bu cāmum
Güm olsun ansuzın 'âlemde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 34*). ['âlemde, -de]
30. Ki mihriden anuñ 'âlemde her sū
İrişdi mağzına şad 'aşıkuñ bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 27*). ['âlemde, -de]

31. Gice gündüz budur **'âlemde** kârı
Dağı yokdur hoşâbı vü şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 23*). [*'âlemde, -de*]
32. Yakın yirde fûlân şâhuñ kızıdur
İdûpdür şît-i hüsni **'âlemi** pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 12*). [*'âlemi, -i*]
33. İrürmezseñ baña ol yâr-ı cânı
Ne ben **'âlemde** ne hûd zindegânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 28*). [*'âlemde, -de*]
34. Çün oldı rû-be-rû ol iki leşker
Çalındı taht u görüldi **'âlemler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 6*). [*'âlemler, -ler*]
35. Çün oldı bu hikâyet **'âleme** fâş
Mesâviye şurû' itdi her evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 1*). [*'âleme, -e*]
36. Velî ben bende sen **'âlemde** zînhâr
Ferâmûş itmesün ol serv-i reftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 99*). [*'âlemde, -de*]
37. Çi ger **'âlemde** nâmuñdur mükemmel
Velîkin 'uhde-i 'ahdûñ muhâllil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 33*). [*'âlemde, -de*]
38. 'Âlemle nîze çün serv ü şanevber
Kenâr-ı cüy-ı hûnda çekdiler ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 79*). [*'âlemle, -le*]
39. Od üzre idemez hâşâk ârâm
Bu bir şûrîdedür **'âlemde** bî-'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 61*). [*'âlemde, -de*]
40. Alup bundan baña ur bul şevâbı
Ki **'âlemde** benem şeydâ vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 51*). [*'âlemde, -de*]
41. Cihân halkına isâr eyle vâfir
Ki **'âlemde** bahâsuz gevher oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 5*). [*'âlemde, -de*]
42. Degül râzî meger kim ola Mecnûn
Ki eydür almazam **'âlemde** bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 55*). [*'âlemde, -de*]
43. Yüzinden perdesin mâhuñ götürdi
Didi lâyıq mıdır **'âlemde** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 3*). [*'âlemde, -de*]
44. Bizi bed-nâm ider **'âlemde** gammâz
Muñtî' olmayasın bu pende ger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 8*). [*'âlemde, -de*]
45. Eyit kim 'aybsuz **'âlemde** kim var
Cihân içre kanı bir kime bî-'ayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 40*). [*'âlemde, -de*]
46. Ki pesdür bu cihândan baña yârum
Güher kim bula **'âlemde** harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 55*). [*'âlemde, -de*]
47. Ki bilmez var mı yoğsa yok mı **'âlem**
Yir üzre gerçi yürise revândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48*). [*'âlem,]*

48. Dürüş kim düzesin **'âlemde** bir kâr
Ecel çün deprede yârin 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 98*). [*'âlemde, -de*]
49. Başı şürîdelik hem pesdür epsem
Bir eglence durur **'âlemde** her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 107*). [*'âlemde, -de*]
50. Ki bu **'âlemde** hiç tutmaya ârâm
Fırışte şûretinde dîvdür dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 42*). [*'âlemde, -de*]
51. Ki yitmez Hâk katında ol mu'ayyen
Eyülük yatlılık **'âlemde** herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 73*). [*'âlemde, -de*]
52. Deminden kıldı **'âlem** hâkini zer
Tırup ol hâkden derd-ile bu hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 4*). [*'âlem,]*
53. Cebel gösterdi envârî **'âlemler**
Ki iksîr-i şubh-ı kimyâ-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 2*). [*'âlemler, -ler*]
54. Cihân içre 'azîz olursın iy cân
Büzürg **'âlemiyse** hem-demüñ ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 117*). [*'âlemiyse, -i, -yse*]
55. Yarar yârâ işe geh geh hâs u hâr
Çi ger firûzedür **'âlemde** mergüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 109*). [*'âlemde, -de*]
56. Vücûdî **'âleminüñdür** emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 106*). [*'âleminüñdür, -i, -nüñ, -dür*]
57. Ki gelmemiş-durur mişli cihâne
'Aceb zâhid-durur **'âlemde** meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 13*). [*'âlemde, -de*]
58. Degildür kimse bu **'âlemde** kâyim
Kağan bir tohm ekse çarh-ı pür-kağr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 10*). [*'âlemde, -de*]
59. Senüñ ğam-dâruñam ğam yimezem hiç
Egerçi **'âlem** içre süst hîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 25*). [*'âlem,]*
60. Topuğa dek gil içre kıldılar zâr
Kanı **'âlemde** bir vaqt-i muvâfık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 145*). [*'âlemde, -de*]
61. Kõmayam nîm cür'a anda bâkî
Bu vech-ile ki **'âlemden** yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 71*). [*'âlemden, -den*]
62. Dirilmezse bu **'âlemden** berâtum
Gelem yine harîm-i hizmetüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 130*). [*'âlemden, -den*]
63. Mizâcî naẓm u eş'âra heves-nâk
Çü Mecnûn kışşası oldı **'âleme** fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 15*). [*'âleme, -e*]
64. Ki ekdüğün biçer **'âlemde** her kes
Nişâne toğru varur tîrüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 76*). [*'âlemde, -de*]

65. Ki rāyuñ birledür her müşkil âsân
Nedür bu **'âlemüñ** hâli haber vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 3). [**'âlemüñ**, -
(ü)ñ]
66. Gözüñ nûrî iki **'âlemde** varuñ
Nedür hâli diyüp pür gam senüñ-çün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 6).
[**'âlemde**, -de]
67. Bu bir 'ibret-durur **'âlemde** nâdir
Hâlâyık birbiriyle biliş ü yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 66). [**'âlemde**, -de]
68. Dili miñnet ocağınuñ kebâbı
Gamumla terk idüp **'âlem** umûrın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 9). [**'âlem**,]
69. Ki cennetde niçedür anlar âhîr
Kamu fânî bu **'âlem** hâkdür hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 97). [**'âlem**,]
70. Ebed bâkî o **'âlem** pâkdür hem
Koyup 'aklı hevâya uyma zinhâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 98). [**'âlem**,]
71. İki **'âlemde** rûhın rahât itsün
Degüldi gicede gündüzde hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 6). [**'âlemde**, -de
]
72. Bu **'âlemde** bu vech-ile çeker ser
Fenâ deyirinde olan nâlân u mecbûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 88).
[**'âlemde**, -de]
73. Ezelden **'âleme** bu devre dek tâ
Müsel selâ şâhdur 'an cedd ü ebâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 31). [**'âleme**, -e
]
74. Yoğ âgâhı ki kâdedür makâmı
Ya kimdür ol nedür **'âlemde** nâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 38). [**'âlemde**,
-de]
75. Şu ruḥ kim mişlidür **'âlemde** ma'dûm
Temâşâsından itme bizi maḥrûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 23). [**'âlemde**, -
de]
76. Añarlar gâh geçmiş mâcerâyı
Ki **'âlemde** ne fi'l itmişler idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 57). [**'âlemde**, -de
]
77. Bu resmedür geçinişleri dâyim
O **'âlemde** kişi kim yimeye ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 87). [**'âlemde**, -
de]

'âlem: 1. İşâret, alâmet, nişan, sembol. 2. Sancak, bayrak.

1. Mihrüñ şeh oldı kişver-i ervâha yâ Habîb
Dikdi kulûb 'âlemine nûrdan **'âlem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 26). [**'âlem**,]
2. Kâlem çek defter-i sâhîrlige sen
'âlem dik kişver-i şa'irlige sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 118). [**'âlem**,]
3. Çü mevc-i 'ışk anuñ çıkdı serine
'âlem dikdi delûlik kişverine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 4). [**'âlem**,]
4. Dile esrâr-ı maḥfiden eşer vir
'âlem dik bâm-ı evvân-ı vefâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 5). [**'âlem**,]

5. Nâm ü nişanı yogken Âdem-ile ‘âlemüñ
Hağ virmişdi saña Muḥammed diyü ‘**âlem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 14*). [*‘âlem,*]
[‘âlem,]

‘âlem bul: Bayrak, nişan bulmak.

1. Şeh-i kevneyn ḥân-ı sidre-kışver
Ki Hağdan hem ‘âlem buldı hem efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 30*). [*‘âlem bul, -dı*]

‘âlemdâr: Bayrak taşıyan, sancaktar.

1. Direfş-i âhına gerdün-ı devvâr
Meh ile mihri kılmışdı ‘**âlemdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 78*). [*‘âlemdâr,*]

‘âlemde ad ko: Ebediyete kalacak bir nam bırakmak.

1. Çeküp düşmen yüzine tîğ-i pûlâd
Koyayın ben daḥı ‘âlemde bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 56*). [*‘âlemde ad ko, -de-ya, -yım*]

‘âlem-efrûz: Cihani, dünyayı aydınlatan.

1. Nebîler şubḥ gibi idi sen rûz
Olaruñ der-peyince ‘**âlem-efrûz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 54*). [*‘âlem-efrûz,*]
]
2. Cemâli şem’i olsun ‘**âlem-efrûz**
Şebi mi’râc olsun rûzı nevrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 169*). [*‘âlem-efrûz,*]
]

‘âlem-i nûr: Aydınlık/nur âlemi.

1. Gözi öñinden oldı perdeler dūr
Özine manzar oldı ‘**âlem-i nûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 188*). [*‘âlem-i nûr,*]

‘âlemîn: Âlemler.

1. Giriftâr itdi bend-i ḥāba anı
Çü bâṭın ‘**âlemine** girdi rûḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 25*). [*‘âlemine, -e*]
2. Tekarrüb ‘**âlemine** buldılar yol
Elif ḳadden ki dūr idi ol ḳadi lâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 88*). [*‘âlemine, -e*]

âlet: Bir işi yapmak için kullanılan nesne, araç, makine, aygıt.

1. Kitâbet **âletin** bilinde ḥâzır
Devât u ḥāme vü kâğıd ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 52*). [*âletin, --in*]
2. Bırakdum **âletini** pây-tâ-farḳ
Ururvan baḥr-i ḡamda dest ü pâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 50*). [*âletini, -i, -ni*]

‘ale’t-tertib: Tertip edilmiş, düzenlenmiş.

1. 'Ale't-tertib Kur'ânı idüp cem'
Cihâna nûr virdi nitekim şem' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 7). ['ale't-tertib,]

'âli: Yüce, ulu.

1. İy şeh-i mülk-i 'acem v'iy melik-i Rûm u 'Arab
'Âlemüñ serveri **'âli** haseb ü pâk neseb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 2). ['âli,]
2. Bu **'âli** kubbeye Bânî şapuñdur
Kara hâke viren can şapuñdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 17). ['âli,]
3. 'Alidür dîn-i İslâmiye vâli
K'ol itdi küfrden dünyayı hâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 15). ['alidür, -dür]
4. Kara evden ruḥ-ı şahrâya her sâl
Kor iy **'âli** neseb kavmüñ siyeh hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 42). ['âli,]
5. Var idi bir beg eşrâf-ı 'Arabdan
Ki **'âli** kadr idi aşl u nesebden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 30). ['âli,]
6. Görüp şahrâda bir **'âli** dirahṭı
Oturdi sāyesinde bu dirahṭuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 14). ['âli,]
7. Biraz āsûde düşdi urmadan leng
Temāşâ kıldı ol **'âli** dirahṭı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 41). ['âli,]
8. İdindi perde bir **'âli** dirahṭı
Hicāb ardında ol serv-i bahārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 180). ['âli,]

'âli: Halife Hz. Ali.

1. 'Alî kim Aḥmedüñ dāmâdı idi
Enîsi maḥremi mu'tâdı idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 1). ['alî,]

aliko: (Bir şeyi veya bir kimseyi) Kendisi veya başkası için ayırmak, elinde tutmak.

1. K'öz āyînesin **aliko**dı yârı
Nigāruñ ḥalka-i zülfinde o medhûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 20).
[aliko, -dı]

'âlîl: Hasta.

1. Açar tûṭı beçe şan beyzadan ser
Zühûm-ı bûlbûl-i zâr u **'âlîle** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 53). ['âlîle, -e]

'alîm: Çok bilen. Allah'ın sıfatlarındandır. "Bilgisi ezeli ve ebedi olan" demektir.

1. Kerîm ü Kâr-sâz u Ḥâlîk oldur
'**Alîm** ü bî-niyâz ü Râzîk oldur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 8). ['alîm,]
2. Didi evvel ki iy Ḥallâk u **'Ālim** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 1). ['âlim,]

'alîm-i bî-niyâz: Bilgisi sonsuz.

1. İy Kerîm-i kâr-sâz u zü'l-Celâl ü bî-zevâl
V'iy **'Ālim-i bî-niyâz** ü lâ-yezâl ü zü'l-Cemâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 2).
['âlim-i bî-niyâz,]

alın: *Yüzün, kaşlarla saçlar arasındaki bölümü.*

1. Temâm idüp leti ol cevri âyîn
Ğazabdan **alnına** bıraktı yüz çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 72*). [*alnına, -ına*]
2. Teb-i ğam iki kat itmiş nihâlin
Yumuş eşgi ruĥı verdinüñ **alın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 48*). [*alın,]*
3. Ay **alnı** âyînesine muhaşşal
Hilâl ebrûsı düşmiş mişl-i şaykal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 11*). [*alnı, -ı*]
4. ‘Azâ vü girye urmış o bünyâd
Bıraĝup ğuşşadan **alnına** yüz çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 19*). [*alnına, -ına*]
5. Eyitdi kim bu seg ol şâhumuñdur
Yüzi ĥurşîd u **alnı** mâhumuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 46*). [*alnı,]*
6. Mehûñ bâzârın itsün **alnı** kâsid
Gümüş olsun teni altun kabâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 38*). [*alnı,]*
7. Hüsnuñ gülinden iy yüzi ĥurşîd ü **alnı** ay
Oldı meşelde bir varağa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41*). [*alnı, -ı*]
8. Siper kim var ĥolında hem-çü mir’ât
‘Adûya gösterür **alnını** kat kât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 64*). [*alnını, -ı, -n, -ı*]

alivir: *Alivermek.*

1. Ki ol meh kim sañadur nûr-ı dîde
Alivireyin iy tıfl-ı remîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 134*). [*alivireyin, -e, -yin*]
2. Alivir göñlümi müyından anuñ
K’arayu geçmeyem küyından anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 35*). [*alivir,]*

‘âliyyü’l-kadr: *Kadri yüksek.*

1. Şer’at âsumâni evcine bedr
Güzîn ü pârsâ vü **‘âliyyü’l-kadr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 8*). [*‘âliyyü’l-kadr,]*

allah: *Allah.*

1. İdüp emr ol gice Cibrîle **Allâh**
Buyurdi k’Ahmedi var eyle âĝâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 23*). [*allâh,]*
2. Okur dergâhına sen şâhı **Allâh**
Bu teng evden döşür tır bâr-ı büngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 81*). [*allâh,]*
3. Hîtab irdi ki iy mâkşûd-ı dergâh
Dile ĥacet ki maĥbûl itdi **Allâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 204*). [*allâh,]*
4. Bağışlasun cihân ĥalkına **Allâh**
Ki cânıdur cihân ĥalkınuñ ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 17*). [*allâh,]*
5. Zer ü sîmüñ yog-ısa ĥamdü’lillâh
Pür itdi ĥâtîruñ gevherden **Allâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 8*). [*allâh,]*

6. Didi kılmış ölüyi diri **Allāh**
Buyurdi kim varuñ tiz anı hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 78*). [*allāh,]*
7. Taḥammül kıl ki ecrin vire **Allāh**
Yazup bu resme sözler anda ḥaylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 174*). [*allāh,]*
8. Bize maḥşūdumuz virürse **Allāh**
Hele biz pāk geldük bu cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 46*). [*allāh,]*

alma: *Almamak.*

1. Er **almazam** meger kim ola Mecnûn
Ki rûz ü şeb ğāmında cān-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 10*).
[*almazam, -zam]*

alt: *Alt, aşağı.*

1. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş atuñ na'line
Çekdiler tamğā mehüñ **altına** k'oldı müttehem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 26*).
[*altına, -ı, -(n)a]*
2. Felek kıavs-i kızah **altında** her ğāh
Olupdur satl-i āḥür-i şehensāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 151*). [*altında, -in, -da]*
3. Düzüp zeylinden **altına** nihālin
Dizini eylemiş başına bālîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 61*). [*altına, -ı, -n, -a]*
4. Yüzinden **altına** bir naṭ'-ı ğarrā
Şererdür her ḥabābı fi'l-merātib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 28*). [*altına, -ina]*
5. Ğamından derd-i 'ışkuñ fāriğü'l-bāl
Nikāb **altında** şol duḡter ki dırsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 9*). [*altında, -ında]*
6. K'ayağ **altında** yol üzre yatur berf
Binā-yı 'ömr nā-muḥkem-durur bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 54*). [*altında, -ında]*
7. Peleng **altına** döşerdi alā naṭ'
Dümüyle naṭ'-ını her şîr-i çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 98*). [*altına, -ına]*
8. Başı **altına** kıomış bir kıurı seng
Teni çāk olmış u şūrîde aḥvāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 78*). [*altına, -ına]*
9. Kıorum geh geh başum **altına** bālîş
Geçem hicrāndan olur gerçi bî-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 20*). [*altına, -ına]*
10. Velî **altumda** var naṭ'-ı ḥarîrüm
Bisāṭumdur benüm dībā vü ḥārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 24*). [*altumda, -um, -da]*
11. Ne seng-i ḥāre **altındadır** çāk
Benüm sensin hemîn bir bāğ-ı bî-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 42*).
[*altındadır, -in, -da, -dur]*
12. Ol üftāde başı **altına** bir ḥişṭ
Degül kimse aña hem-rāz-ı bālîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 14*). [*altına, -ina]*

13. Şitâb-ile bularuñ der-peyine
Egerçi kalmadı **altında** merkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 71*). [*altında,]*
14. Yir **altındağılar** gibi nihândur
Teninde rîği yir yir eylemiş cûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 50*). [*altındağılar, -ğılar]*

altıncı: *Altı sayısının sıra sıfatı, sırada beşinciden sonra gelen.*

1. Çün **altıncı** fezâya çıktı Ahmed
Atı na'line sürdi Müşteri had (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 141*). [*altıncı,]*

altında kal: *Altında, arkasında kalmak.*

1. Diyüp bir sözi altında kalan şâh
Kanı ol kim diridüñ baña her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 10*). [*altında kal, -an]*

altun: *Altın.*

1. Sancakuñ çüpinuñ **altun** başlıkıdur âfitâb
K'âsumân-ı çâruma irürdi farķın ol 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 5*). [*altun,]*
2. Kimi toprağı tutsa ider **altun**
Kimi avcına zer alsa olur hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 89*). [*altun,]*
3. Virem olursa ger bu 'aķd-i mehzûn
Kaţâr-ıla güher yük-ile **altun** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 110*). [*altun,]*
4. Mehûñ bâzârın itsün alnı kâsid
Gümüş olsun teni **altun** kabâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 39*). [*altun,]*
5. Huzûrında çi hâķ idi çi **altun**
Müdâm ol pâķ-ţab' ü pâķ-dâmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 64*). [*altun,]*

alup gitdi: *Alıp götürmek.*

1. Alup gitdi evine hurrem ü şâd
Ol âhûlarla kaldı anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 58*). [*alup gitdi,]*

a'mâ: *Kör.*

1. Ki şol **a'mâyı** gör kim düşdi muhkem
Varup hâlini anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 18*). [*a'mâyı, -yı]*
2. Aña göstereyin kim kandadur râh
Ol **a'mâyı** gelüp bu serv-i dil-cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 25*). [*a'mâyı, -yı]*

âmâc ol: *Hedef olmak.*

1. Vücûdi oldu tîr-i zecre âmâc
Eşer eyledi cânına harâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 22*). [*âmâc ol, -dı]*

amaca var: *Hedefine varmak.*

1. Ne ol tîrûñ senûñ amaca varur
Bu bâra idemezven ben hıyânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 70*). [*amaca var, -ur*]

a'mâl: Ameller, işler.

1. Pürdür **a'mâlüm** kitâbı cürm ü 'işyân u hâṭâ
Anuñçündür işüm her dem fiğân ü ibtihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31*). [*a'mâlüm, -üm*]

a'mâ-yı güm-râh: Yolunu şaşırmiş kör.

1. Gözüm görmez bakarven âfitâba
Aña döndüm ki bir **a'mâ-yı güm-râh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 11*). [*a'mâ-yı güm-râh,]*

âmed: (anlamına) gelmiş.

1. Ki ruḥ be-nümüd der vey ravza-i cân
Süvâr **âmed** be-taht-ı in vilâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 3*). [*âmed,]*

'amel: Amel, iş, kar.

1. Ol içüp bâde-i ğam vardı elden
Bu mest-i 'ışk olup kaldı **'amelden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 102*). [*'amelden, -den*]
2. Çalışdılar şu deñlü kim cedelden
Kılıçlar çün gelüp kaldı **'amelden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 14*). [*'amelden, -den*]
3. Bulaydum bu **'amelden** tâ şevâbı
Çü böyle virdüñüz aldum cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 49*). [*'amelden, -den*]
4. Gidüp tākātleri cümle çerinüñ
'Amelden kaldı kolu ceng erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 108*). [*'amelden, -den*]
5. Derünü derdin itdi yâre ta'yîn
Özi gibi **'amelden** kaldı ḥâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 173*). [*'amelden, -den*]
6. Ki taḳdirüñ işi tedbîre şıgmaz
Bu dürüşmek beni kodı **'amelden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 63*). [*'amelden, -den*]
7. İki bile eli kaldı **'amelden**
Du'âdan çünki tiğ-ı kahr yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 102*). [*'amelden, -den*]

âmin: "Öyle olsun, Allah kabul etsin" anlamlarında, duaların arasında ve sonunda kullanılan bir söz.

1. Çün el aç du'âya ol şeh-i dîn
Dil açup dir bile süccâd **âmin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 34*). [*âmin,]*

'amirî: Benî Amir kabilesindekiler.

1. Kabâyilden 'Arab içinde ol hân
Şeh idi 'Āmiriler üzre yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 172*). [*'āmiriler, -ler*]
2. Ne hâlet didügi bu haste-hâtır
Çün oldu 'Āmiriler içre zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 24*). [*'āmiriler, -ler*]
3. Atası 'Āmiriler üzredür hân
Bu 'ışk evcinden oldu şöyle hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 7*). [*'āmiriler, -ler*]

'amm: *Umumi, herkese ait.*

1. Cihâne 'ammdur ihsân çün mäh
Bu resm-ile gerek şehlik zihî şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 139*). [*'ammdur, -dur*]
2. Cihân halkına 'āmm oldukça cüdi
Muķim ü pâyidâr olsun vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 145*). [*'āmm,]*

ammā: *Ama, ancak.*

1. Bitürür tâze güller gerçi gülzâr
Yürekler yarar ammā gayret-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 212*). [*ammā,]*
2. Çeker bu leşkerüñ ger gayretini
Diler ol ceşüñ ammā nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 18*). [*ammā,]*
3. Hazer kıl reh-güzâr-ı seydür bu
Lebi hürmâdur ammā pöstü hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 51*). [*ammā,]*
4. Sen idinmişsin ammā derdi maṭlûb
Felekden gerçi kimse bulmadı dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 12*). [*ammā,]*
5. Teberzed-rîz idi vü şekker-âzâr
Teberzed la'l ammā şekker-engîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 51*). [*ammā,]*
6. Dilüm togru dur ammā egriden gec
Terennüm iki hâletden-durur râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 26*). [*ammā,]*
7. Biraz kaldılar ammā yine hāmûş
Görüp bu anı kaldı deng [u] hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 42*). [*ammā,]*

ammā: *Ama ne yazık ki.*

1. Çi ger ol üstür üzre düzdi maḥmil
Metâ'-ı ğamdan ammā bâr-ı ber dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 34*). [*ammā,]*
2. Benüm göñlümün ammā yok qarârı
Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 45*). [*ammā,]*
3. Düşürüp 'aqlın ammā ol yegâne
Nihâl-i şabr degdi bâğ-ı cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 37*). [*ammā,]*
4. Egerçi nâzenîndür dilsitândur
Daḥî tâzedür ammā nâ-tüvândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 70*). [*ammā,]*

5. Raḥīm idi dem-i iḥsānda ol ḥān
Gazāb vaktinde **ammā** şîr-i ġarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 30*). [*ammā,]*

‘ämme: *Halk, herkes.*

1. Ki virilmez bu paye degme **‘ämme**
Didi kim bu iki yâr-ı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 72*). [*‘ämme,]*

‘ammi: *Amca.*

1. İşinde **‘ammisi** vü ol giriftâr
Fırâķ u ârzûdan ol ciger-sûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 72*). [*‘ammisi, -si]*
2. Fiğân ü nâle kılarıdı şeb ü rûz
Bu yaña **‘ammisi** daḥı dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 75*).
[*‘ammisi, -si]*
3. Ki müflis idi fakır itmişdi ‘âciz
Diledi **‘ammisinden** virmedi māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 67*).
[*‘ammisinden, -si, -n, -den]*
4. İñen eglenmez ol ‘âşıkda zîrâ
Var idi **‘ammisinüñ** bir kızi ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 19*).
[*‘ammisinüñ, -si, -nüñ]*

‘āmmi vü ḥaşş: *Hususi ve umumi.*

1. Başumda yazı imiş ḥāme gibi
Anuñ-çün fi’lümüñ **‘āmmi vü ḥaşşı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 113*).
[*‘āmmi vü ḥaşş, -i]*

‘amm-zāde: *Amcazade.*

1. ‘Aceb mi kuṭbı olursa cihānuñ
Ki **‘amm-zādesidür** Muştāfānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 4*). [*‘amm-zādesidür, -si, -dür]*

‘amr: *Eski fetva metinlerinde erkeği temsil etmek için kullanılan isimlerdendir. (Diğer isimler: Zeyd, Bekir, Beşir, Hâlid).*

1. Güzellikde çü **‘Amr** ü Zeyd ma’rûf
Uyup ‘ışka koyup cân ü cihānın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 14*). [*‘amr,]*
2. Refîķ ü hem-ser olımaz piyāde
Añup efsâne-i her **‘Amr** u Zeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 13*). [*‘amr,]*
3. Aradan **‘Amr** u Bekri sürdi yir yir
Ķapudan taşra hem-çün ḥalka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 52*). [*‘amr,]*

‘amūd: *Ar. is. Direk, sütun.*

1. Münakkaş mişl-i şüret ḥāne-i Çîn
‘Amüdi gevherin ü mîḥı zerrin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 62*). [*‘amüdi, -i]*

añ-: *Hatırlamak, anmak.*

1. Añup 'adlini 'ahd itdi şurāhi
Ki içmeye meyüñ kanını dañı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 111*). [añup, -up]
2. Muķīm-i külbe-i derd oldı nāçār
Añup rüyāsını ağıardı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 46*). [añup, -up]
3. Yüzin sürüp öpüp kıldı der-āğüş
Du'â-yı hayrıla **añup** rûh-ı pâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 33*). [añup, -up]
4. Kılar ya'nî ğaribe dil-nüvâzı
Añup Leylîsinüñ âhü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 123*). [añup, -up]
5. Anuñ soñında kıldı âh u feryâd
İle karşı becid **añup** erini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 107*). [añup, -up]
6. Arada sözleri efsâne-i ğam
Figân ider **añup** bu iştiyâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 61*). [añup, -up]
7. Du'â eyle aña sın rûhumı sen
Figân kim tâlî'-i naşumdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 134*). [añ, -a, -sın]
8. Ağu k'ıçdı Resûlüñ **añup** adın
Mizâcı buldı andan şehd dadın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 3*). [añup, -up]
9. Pes oldı şimdi lâzım ben gedâdan
Ki **añam** şehzâdeler nâmin du'âdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 14*). [añam, -am]
10. Añup ol şüreti feryâd iderdi
Füzün olurdı günden güne derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 57*). [añup, -up]
11. Dem-â-dem hâtırıyçun meh-liķânuñ
Añarlar adını ol mübtelânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 48*). [añarlar, -ar, -lar]
12. İlüñ ta'nın kosa **añmasa** nengi
Ururdi kendüler ceşîyle cengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 11*). [añmasa, -masa]
13. Kimüñ kâpusına varsa sürüdi
Añup sîmin-berin gögsini döğer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 79*). [añup, -up]
14. Añasın ben hâţâkârı vefâdan
Şanurdum ben görem senden vefâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 50*).
[añasın, -a, -sın]
15. Añup ağıladı kâddin dilberinüñ
Hîţâb itdi ki iy nañl-i yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 56*). [añup, -up]
16. Anı sen dañı **añma** düşdüñüz yâd
Velî bir pend işit benden nihâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 64*). [añma, -ma]
17. Saña Leyliden özge yok mıdur kes
Ne atayı **añarsın** ne anayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 11*). [añarsın, -ar, -sın]
18. İdindi kendüye her lâhza yoldaş
Añup nergislerini yâr-ı cânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 95*). [añup, -up]
19. Aña şur biz kuluñı dañı az az
Eğer yârâ tûtınuñsa yeñi yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 64*). [aña, -a]

20. Ki adum **añup** ağlar ol ciger-süz
Anuñla bizüm ortamuzda her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 30*). [*añup, -up*]
21. Refîk ü hem-ser olıma pîyâde
Añup efsâne-i her ‘Amr u Zeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 13*). [*añup, -up*]
22. Añarlar gâh geçmiş mâcerâyı
Ki ‘âlemde ne fi’l itmişler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 56*). [*añarlar, -+ar, -+lar*]
- 23.

ân: An, lahza.

1. Ger emlah sözini işitse bir **ân**
Feşâhatdan dem urmaz idi Şahbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 15*). [*ân,]*
2. Var-ise kande bir cüd ehli sulţân
Urur çâkerliginden lâf her **ân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 110*). [*ân,]*
3. Virüp hem şîr-i râhat aña devrân
Kıldı dâye-veş perverde her **ân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 300*). [*ân,]*
4. Velî luţf eyle sen iy Hayy u Mennân
Ziyâde it meylümi ol mâha her **ân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 44*). [*ân,]*
5. Şunuñla kim dahı olmışdı ħandân
Gül-i ra’nâyı ħacl iderdi her **ân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 18*). [*ân,]*

‘anâ: Zahmet, meşakkat, güçlük, zorluk.

1. Belâ mektûbına ‘ünvân yazılan
‘**Anâ** iklimine sulţân yazılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 8*). [*‘anâ,]*
2. ‘Anâ deryâsınuñ ħarħ-âbı cânı
Esîr-i bend-i zindân-ı mezellet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 4*). [*‘anâ,]*
3. ‘Anâ efgângehînuñ nevĥa-gîri
Dem-â-dem eyleyen âh u fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 4*). [*‘anâ,]*

‘anâ: Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana. II Mecnun.

1. Belâ vâdîsinüñ seyyâhı dâyim
‘**Anâ** şahrâsınuñ şahnında kıyım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 8*). [*‘anâ,]*

aña: Anne.

1. Yaḥūd bir tıfl kim olmaya hoş ḥū
Yeg oldur kim **anadan** toḡmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 218*). [*anadan, -dan*]
2. Meger Meryem **ananuñ** ḥʷāherisin
Ki rūḥullāh-ı nazmuñ māderisin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 11*). [*ananuñ, -nun*]
3. Dilemez ol perî-ruḥdan cüdâlık
Anası birle kılmaz âşinâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 332*). [*anası, -şı*]
4. Çü ferzend ola bed-hʷāh u hevâ-senc
Belâdur ataya vü **anaya** renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 220*). [*anaya, -y, -a*]
5. Anası diledi kim sünnet ide
İlinüñ uluların daʻvet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 3*). [*anası, -şı*]
6. Anası âhını bir gün işitdi
Yüzini çâk idüp efgânlar itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 117*). [*anası, -şı*]
7. Anası çün bu resme gördi anı
Naşihat eyledi açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 9*). [*anası, -şı*]
8. Çü Kays işidüp aıladı sözini
Anasından yaña döndi yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 2*). [*anasından, -sı, -n, -dan*]
9. İşidüp Kays **anasınuñ** sözini
Pür itdi ḥün-ı eşkile gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 47*). [*anasınuñ, -sinun*]
10. Berî ola çü bir duḡter ḥayâdan
Anuñ toḡmaması yegdür **anadan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 28*). [*anadan, -dan*]
11. Kılup ḡuşına zîver dürr-i maʻnî
Anası didi ol meh-rûya yaʻnî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 4*). [*anası, -sı*]
12. Çün aıladı **anası** reng ü kârin
Biraz aḡladı anuñ ḡâl-i zârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 25*). [*anası, -şı*]
13. Teḡayyür bulmayup ol serv-i gül-ruḥ
Anasına şu resme virdi pāsūḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 4*). [*anasına, -sı, -n, -a*]
14. Çü terk itdi atayı vü **anayı**
Varup evc-i cebelde tutdı cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 1*). [*anayı, -y, -ı*]
15. Anası ḡātır-içün ol şikeste
Bir iki kerre şundi ḡaste beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 53*). [*anası, -sı*]
16. Çü bir kaç loḡma yidi çār u nāçār
Söze girdi **anası** ḡaste vü zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 2*). [*anası, -şı*]
17. Anası ol ciger-sūzuñ sözinden
Dür ü gevher revân itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 27*). [*anası, -şı*]
18. Hem işidüp **anası** bu ḡitâbı
Ḳabûl idüp şeh virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 65*). [*anası, -sı*]
19. Velî bulmadılar andan nişânı
Olup nevmîd atası vü **anası** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 85*). [*anası, -sı*]

20. Hâkîkat bildi kim Mecnûndur ol kûr
Anasına didi nâz-ile ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 17*). [*anasına, -sına*]
21. Hâbîr itdi **anasın** cünbişinden
 K'ere varmağa hîç bu serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 52*).
 [*anasın, -sın*]
22. Anası geldi yanına oturdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 1*). [*anası, -sı*]
23. Ğažab gösterdi vü kılmadı meylî
Anası bu haberden oldı bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 31*). [*anası, -sı*]
24. Anasına didi idüp üküş kahr
 Ki iy mâder nedür bu pend-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 38*).
 [*anasına, -sına*]
25. Pür oldı hûn-ı dilden taşt-ı çeşmi
 Olup çeşmi **anasınuñ** da hûn-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 59*). [*anasınuñ, -sinun*]
26. Saña Leyliden özge yok midur kes
 Ne atayı añarsın ne **anayı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 11*). [*anayı, -y, -ı*]
27. Nedür ta'nuñ baña iy pây-mâlûm
Anamuñ bir tarafdan pendı her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 79*).
 [*anamuñ, -m, -uñ*]
28. Tutarmış **anası** mihrinden âteş
 Görüp kân u vefâdan gevherini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 12*). [*anası, -sı*]
29. Varup evden getürdi mâderini
 Gelüp gördi anı **anası** mañzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 15*). [*anası, -sı*]
30. Anasın yâd kılup eyledi âh
 Ki ol bî-çârenüñ añvâli n'oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 4*). [*anasın, -sın*]
31. Anasınuñ mübârek pâyine baş
 Üküş 'öğr-ile öpüp hâk-i pâyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 84*). [*anasınuñ, -sinun*]
32. Görinmez oldı **anasınuñ** gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 88*). [*anasınuñ, -sinun*]
33. Eve varup **anası** düşdi bîmâr
 Çeküp zañmet atası gibi vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 2*). [*anası, -sı*]
34. Tururdu külle-i Necd üzre mañzûn
 Degüldi **anası** mevtinden âğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 11*). [*anası, -sı*]
35. Atân gibi ğamuñdan oldı nâçâr
 Çü Mecnûn **anası** mergini tıydu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 21*). [*anası, -sı*]
36. Anası merginüñ soñunda cüşin
 Kâbileden segirdüp her birisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 32*). [*anası, -sı*]
37. Yıkıldı eyle kim seng üzre şîşe
 Atasını **anasını** idüp yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 25*). [*anasını, -sı, -nı*]
38. Ana bâbâ elindedür muğarrer
 Bu dünyâda 'acebdür k'iy nigû-h'wâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 44*). [*ana,*
]
39. Söz açdı **anasına** ol belâ-senc
 Ki iy mâder mükedder oldı hâlûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 2*). [*anasına, -sına*]

40. Şu resme itdi feryād u fiğānı
Ki Leylînüñ **anası** ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 3*). [*anası, -sı*]
41. Ne kılduñ ata mı **ana** mı kanı
Vefâsuzdur bu gerdün-ı cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 50*). [*ana, -mı*]
42. Didi keyfiyyet ü rengini kâruñ
Atasına **anasına** nigâruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 44*). [*anasına, -na*]

‘anâdil: *Bülbüller.*

1. Ki vire tîğ-i berg-i sūsene âb
Çemende nağme kıлмаğa **‘anâdil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 63*). [*‘anâdil,*]

‘anâşır: *Dört unsur (toprak, hava, su, ateş).*

1. Muṭī’ idi birinuñ emrine bād
Birisinden **‘anâşır** oldı âbād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 62*). [*‘anâşır,*]

anbār: *Ambar; genellikle tahıl saklanan yer.*

1. Getürdi her biri yük niçe **anbār**
Şular kim kendülerden şöñra geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 178*). [*anbār,*]

‘anber: *Maruf güzel kokulu madde.*

1. Pür itmiş ‘ūd u **‘anberle** içini
Ki hacı ider koñusu müşğ-i çini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 43*). [*‘anberle, -le*]
2. Şeb irüp ṭurre-i gerdün-ı aḥḍar
Tağıtdı çehre-i rüz üzre **‘anber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 20*). [*‘anber,*]
3. ‘Abîr ü **‘anber** ü ‘ūd u cevāhir
Hem uydurdu bile bî-ḥad tekāver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 30*). [*‘anber,*]
4. Ki ṭakmış aña **‘anber** ḥalka ḥāme
Olup ḥāme kılı yarmaḡda kāfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 10*). [*‘anber,*]
5. Ki olmuş rîze kāfûr üzre **‘anber**
Sütûri fûrce-i kaşr-ı vefādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 42*). [*‘anber,*]
6. Koñusu ‘ūd u **‘anber** kârvānı
Yüzi ḥûb idi pâķîze-nihādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 58*). [*‘anber,*]

7. Günüñ nişfı geçince yatdılar tã
Getürdi Zeyd mã-ı verd ile **'anber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 39*). [*'anber,*
]
8. Vaşiiyet-nâmede kaydın yimişdi
İdüp maḥlûṭ **'anberle** gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 67*). [*'anberle, -le*
]

'anber-büy: *Far. Anber kokulu.*

1. Mu'anber zülf ü çenber-müy u gül-ruḥ
Semen-simã vü **'anber-büy** u ferruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 82*).
[*'anber-büy,*]

'anber-efşân: *Anber yayan, güzel kokular saçan.*

1. Ser-i kâfûr rûze **'anber-efşân**
Bu fikr-ile uyudı ol hevâ-ḥ'âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 22*). [*'anber-*
efşân,]

'anber-i ter: *Taze anber kokusu.*

1. Niçe yük 'ûd-ı ḥuşk u **'anber-i ter**
Hezâr üştür hezâr ester hezâr esb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 54*). [*'anber-i*
ter,]

'anberîn: *Amber kokan.*

1. Girişme-bâz u işve-cûy u güstâḥ
Nefesleri çü müşg ü **'anberîn** şâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 64*). [*'anberîn,*
]

'anberîn-ḥâl: *Anber kokulu ben.*

1. Büt-i müşgîn-külâh u **'anberîn-ḥâl**
Meh-i nev sâḳ-ı siminine ḥalḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 11*). [*'anberîn-*
ḥâl,]

ancaḳ: *Ancak, sadece.*

1. Cevân idi vü Mecnûn-ıla hem-sâl
Degül hem-sâl **ancaḳ** belki hem-ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 132*).
[*ancaḳ,*]
2. Ḥaṭâ vü sehvsüz **ancaḳ** Ḥudâdur
Bu sözlerden ilâhî şerm-sârem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 102*). [*ancaḳ,*]

'an-cedd ü ebâ: *Birkaç nesilden beri.*

1. Ezelden 'âleme bu devre dek tã
Müselsel şâhdur 'an cedd ü ebâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 32*). [*'an-cedd ü*
ebâ,]

anda: *O anda, hemen, derhal.*

1. Kirişmeyle aralık yirde sâķī
İder bezm ehline ‘arż **anda** şākī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 32*). [*anda,]*
2. Du‘âsın aldı pîrûñ **anda** ħaylî
Pes alup leşkerini ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 44*). [*anda,]*
3. Gözi tuş oldu **anda** bağbāna
Ťurur bir ‘ar‘aruñ dibinde nev-ĥîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 22*). [*anda,]*
4. Er aldı ŧanţanayla **anda** Leylî
Ol **anda** ħayr eline virdi dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 21*). [*anda,]*
5. Ki rāĥatdur dile bu cāna merhem
Yidi faşşāddan nîş **anda** cānān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 61*). [*anda,]*
6. Taĥammül kıl ki ecrin vire Allāĥ
Yazup bu resme sözler **anda** ħaylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 175*). [*anda,]*
7. Çi varduĝum çi varmaduĝum **anda**
Yoĝ-idüm ŧut ki benden fāriĝ ol var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 80*). [*anda,]*

andan: *Bu nedenle, ondan dolayı.*

1. İdinür dāyīmā tesbîĥ dilde
İşidüp yād eyler **andan** ilde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 24*). [*andan,]*

andan: *Daha sonra.*

1. Pes **andan** şoñra ol miskîn-i güm-rāĥ
Yaķasından elini ķıldı kûtāĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 17*). [*andan,]*
2. Şafā virdi sūkûn İbn-i Selāma
Pes **andan** şoñra düzdi pîş-keşler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 53*). [*andan,]*

‘andelîb: *Bülbül.*

1. Pür itmiş şāĥ-ı gül cām erĝuvānı
Ki içe ‘**andelîbe** dōst-kānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 42*). [*‘andelîbe, -e]*
2. Ĥurūşa geldi cānı ‘**andelîbi**
Ĥıţāb idüp didi k’iy murĝ-ı ĥāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 52*). [*‘andelîbi, -i]*

‘andelîb: *Bülbül II aşık.*

1. Bu işe bulduramazsın sen encām
Bu gülşen cāyıdur bir ‘**andelîbüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 75*). [*‘andelîbüñ, -ün]*
2. İrişdür gülsitāna ‘**andelîbi**
K’idinem kuĥl tozından gözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 52*). [*‘andelîbi, -i]*

‘andelîb-i ĥüb-āvāz: *Güzel sesli bülbül.*

1. Şafādan ‘**andelîb-i ĥüb-āvāz**
Şan oldu rūĥ-ı ŧūţisine dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 21*). [*‘andelîb-i ĥüb-āvāz,]*

'andelīb-i ka'be: *Ka'be bülbulü:.*

1. İy **'andelīb-i Ka'be** v'iy tūṭī-i Behişt
İy gülşen-i Medīne v'iy bülbul-i Harem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 15*).
[*'andelīb-i ka'be,]*

anı: *Ansızın, bir anda.*

1. Sükûnet eyledi vardıkça **ânî**
Ferîd ü 'âkıı-ı bezm-i me'ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 183*). [*ânî,]*

anı: *Onu (bu durum anlamında).*

1. Biraz kaldılar ammâ yine hāmûş
Görüp bu **anı** kaldı deng [u] hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 43*). [*anı,]*

añıl: *Anılmak, zikredilmek, anımsanmak.*

1. Añılmasa içinde nām-ı Leylî
Dür-i maḥz olsa kılmaz aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 69*). [*añılmasa, -ma, -sa]*

'ankebûtân-ı resen-bâz: *Ağ cambazı örümcek.*

1. K'ide yaşıyla anuñ çihresin pāk
Hem oldı **'ankebûtân-ı resen-bâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 55*).
[*'ankebûtân-ı resen-bâz,]*

'ankebût-ı zâr: *Zayıf örümcek.*

1. Süpürüp eyleridi ḥākden pāk
Ḥasından **'ankebût-ı zâr** u bî-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 101*).
[*'ankebût-ı zâr,]*

añla: *Anlamak, farketmek.*

1. Çü Kays işidüp **añladı** sözini
Anasından yaña döndi yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 1*). [*añladı, -dı]*
2. Ne nāmın **añladı** ne ḥod nişânın
Velî 'ışk âteşine yaqdı cânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 39*). [*añladı, -dı]*
3. Çün **añladı** anası reng ü kārın
Biraz ağladı anuñ ḥāl-i zārın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 25*). [*añladı, -dı]*
4. Çü şāh **añladı** Mecnūnuñ sözini
Pür itdi eşk-i ḥayretle gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 61*). [*añladı, -dı]*
5. K'özine **anlar** idi yār-ı sırdaş
Gönildi tağa oğlını arayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 28*). [*anlar, -r]*
6. Irakdan virdi Mecnūna selāmi
Çü Mecnūn **añladı** anuñ selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 29*). [*añladı, -dı]*
7. Yine göndürür anı eglemez hiç
Velî **anlar** kim ir geldi girân-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 177*). [*anlar, -r]*

8. Cümel üslûbı üzre âşikâre
Pes **añlaya** k'olur târîh-i mehzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 95*). [*añlaya, -ya*]

anlar: "Onlar" üçüncü çokluk şahıs zamiri.

1. Okurlardı ğazeller 'âşikâne
Yoğ-idi ğamdan **anlarda** nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 6*). [*anlarda, -da*]
2. Kâbilennüñ pes ü pîşinden **anlar**
Bulara sepdiler çok tîr-i şafder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 37*). [*anlar,]*
3. Müşâhib düşdi her dem **anlarile**
Varup her dem alup bir gûsfendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 24*). [*anlarile, -ile*]
4. Baña **anlardan** irişdi bu âfet
Velîkin ğam degül iy yâr-ı mehcûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 116*). [*anlardan, -dan*]
5. Beni tûtmadı **anlaruñ** füsünü
Senüñ ğayruñdan itmişdüm ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 114*). [*anlaruñ, -uñ*]
6. Ki cennetde niçedür **anlar** âhîr
Kamu fânî bu 'âlem hâkdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 96*). [*anlar,]*
7. Okuyup yazma tedbîrinde sâyir
Bularuñ fi'li **anlara** muğâyir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 20*). [*anlara, -a*]
8. Bu leşkerden sürer meydâna raĥşı
Du'â eyler velî **anlara** yaĥşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 20*). [*anlara, -a*]

añsuzın: Ansızın, birdenbire.

1. Mey-i 'ışkınsuz olmasun bu cāmum
Güm olsun **ansuzın** 'âlemde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 34*). [*ansuzın,]*

anuñ: Üçüncü tekil şahıs işaret zamirinin tamlayan eki hali almış biçimi. (Hz. Osman yerine).

1. Degüldür hîlmi kûhından **anuñ** kâf
Buçuk dirhem kadar iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 5*). [*anuñ,]*

anuñ-çün: Onun için.

1. Anuñ-çündür nigün-baĥt u siyeh-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 10*). [*anuñ-çündür, -dür*]
2. Du'â vü medĥ okudı bî-nihâyet
Anuñ-çün buldı bu resme sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 144*). [*anuñ-çün,]*
3. Atı na'linden almış mâh-ı nev-tâb
Göge **anuñ-çün** oldı ĥalka-ı bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 88*). [*anuñ-çün,]*

4. Anuñ-çün her kişi kim çekmeye renc
Yire geçsün vücûdı ger ola genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 129*). [anuñ-çün,
]
5. Leb-i yâkûti şanma kût-ı cândur
'Akîk-ı eşküñ **anuñ-çün** revândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 26*). [anuñ-çün,
]
6. Dir oldı cānuma bir ğam havāle
Anuñ-çun kılarım feryād u nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 112*). [anuñ-
çun,]
7. 'Ayān eyledi dil rāzın şurāhı
Anuñ-çun dökdı ıanının sākı dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 30*). [anuñ-çun,
]
8. Gedāyile **anuñ-çündür** saña ceng
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 41*).
[anuñ-çündür, -dür]
9. Kātupdur içine āb-ı hayātı
Anuñ-çundur k'iden bu şerbeti nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 9*). [anuñ-
çundur, -dür]
10. Anuñ-çun başdan ayağa karasın
Uçup seyrān iderken bu cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 64*). [anuñ-çun,]
11. Yeg andan kim **anuñ-çün** vire bir ğayr
Pes andan geldi ol cānı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 12*). [anuñ-çün,
]
12. Firāka kıldı çift ü vaşldan tāk
Anuñ-çün bend-ile geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 21*). [anuñ-
çün,]
13. Anuñ-çün toprağa çekdüñ yüzüñi
Ben atasuzluğı bilmezdüñ iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 52*). [anuñ-çün,
]
14. Sen **anuñ-çün** nedür germ eylemek od
Hudā haqqıyıcün tüt göñlüñi şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 106*). [anuñ-
çün,]
15. Anuñ-çündür göñülde ıztırābum
Ne dem kim seyl-i girıem mevc ura tız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 70*).
[anuñ-çündür, -dür]
16. Anuñ-çündür gözüm bahri güher-ver
İder muştum ruğum rengini hamrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 74*). [anuñ-
çündür, -dür]
17. Anuñ-çun yakdı engüştime hınnā
Irakdan ğonca-ı zanbağ virür nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 68*). [anuñ-çun,
]
18. Anuñ-çün kılmış-idi bālış-i h'āb
Perinden zāğ aña düzmiş otağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 102*). [anuñ-çün,
]
19. Düzer bir günbed **anuñ-çun** her āhū
Kasırğadan dilese göñli şimşād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 114*). [anuñ-çun,
]

20. Tağıtdı çün kebüter zümresin bāz
Anuñ-çün eyledi hayvānları dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 93*). [*anuñ-çün,]*
21. Sefer lâzım degüldi baña nā-kām
Anuñ-çün şehrumüñ oldum ġarībi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 57*). [*anuñ-çün,]*
22. Pürdür a'mālüm kitābı cürm ü 'ișyān u haṭā
Anuñçündür işüm her dem fiğān ü ibtihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 32*). [*anuñçündür, -dür]*
23. Velī dildür vücūdum üzre her kııl
Anuñ-çun kıldan olmışdur zebānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 7*). [*anuñ-çun,]*
24. Çemen şahını **anuñ-çündür** kefen-püş
Şan oldı sevk-i hāne mesken-i bāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 74*). [*anuñ-çündür, -dür]*
25. Yaturdı naṭ'-ı hāka ol gelini
Vücūdını **anuñ-çun** eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 95*). [*anuñ-çun,]*
26. Başumda yazı imiş hāme gibi
Anuñ-çun fi'lümüñ 'āmmı vü haşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 113*). [*anuñ-çun,]*
27. Kara gözleri cānuña belādur
Senüñ bahtuñ **anuñ-içün** qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 30*). [*anuñ-içün,]*
28. Taşına **anuñ-içün** tutarum baş
Ki yegdür başuma efserden ol taş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 77*). [*anuñ-içün,]*

'ār: *Utanma, utanç, hayâ, hicap.*

1. Meger aldı ayağın dest-i hayret
Ki gitdi hāṭırından **'ār** u ġayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 18*). [*'ār,]*
2. Gözüüm nūri saña düşmeye bu kār
Ki görünür bize bu kārden **'ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 76*). [*'ār,]*
3. Bugün oldum kabīlem içre ben hār
K'ider yārānlarum benden kamu **'ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 46*). [*'ār,]*
4. Delüdür kendüye 'aklı degül yār
Görinür baña bu işden üküş **'ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 26*). [*'ār,]*
5. Kabāyil mefḥarisin iy vefādār
Saña kavm olmadan yoḡdur baña **'ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 38*). [*'ār,]*
6. Meger düşdi öġine ṭal'at-ı yār
K'unutdı ġayreti vü **'ārı** nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 48*). [*'ārı, -ı]*
7. Kala meydān-ı ġamda hīnk-i nāmum
Düşe çün **'ār** atından ehl-i ġayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 77*). [*'ār,]*
8. Şanarmısın ki **'ārum** yire çaldım
Kesüp başın çü māh ol bī-günāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 84*). [*'ārum, -um]*

9. Huzûr-ı Hâkda **'ârum** yıkmayaydum
Bu resme kıldı çok âh u fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 114*). [*'ârum, -um*]
10. Ki şöñra virmeye haclet aña **'âr**
Eger süst ü eger saht ola bir yâý (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 6*). [*'âr,]*

'âr it: *Utanmak.*

1. Sen anuñ ğuşşasından haste vü zâr
Senüñ ol yârlığuñdan ider **'âr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 72*). [*'âr it, -er*]

ara: *Aramak, bulmaya çalışmak.*

1. Varup sızduğı yirleri **aradı**
Kamu tağı vü şahırâyı taradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 41*). [*aradı, -dı*]
2. Bulımadı vücûdından nişânı
Aradı çok k'ire bulup murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 33*). [*aradı, -dı*]
3. K'özine anlar idi yâr-ı sırdaş
Gönildi tağa oğlını **arayı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 29*). [*arayı, -yı*]
4. Gehî ka'r-ı zemîn geh kulle-i kûh
Çok **aradı** vü âhîr buldı ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 23*). [*aradı, -dı*]
5. Gönildi râh-ı kûha nitekim şîr
Aradı meskenini kûh-ber-kûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 63*). [*aradı, -dı*]
6. Mekân-ı mâr idi vü mesken-i mûr
İki üç gün taleb kılup **aradı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 71*). [*aradı, -dı*]
7. Arayup her yaña ol nâzenîni
Yur idi eşk-ile pîrâhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 39*). [*arayup, -yup*]
8. Kârâbeti daĥı idüp müdâre
Ararlardı anuñ derdine çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 26*). [*ararlardı, -r, -lar, -dı*]
9. Ölince eylesün saña du'âyı
Bu gice kim anı **araya** çifti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 23*). [*araya, -ya*]
10. Yilüp her birisi ardınca gitdi
Aradılar çi ger kûh u yabânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 83*). [*aradılar, -dılar*]
11. Arardı 'ışk def'ine sebebler
Zebûn itmişdi bir yaña cûdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 16*). [*arardı, -r, -dı*]
12. Ki mülküñ kâlmadı oğluña eyvâh
Seni iy ğam-ĥ'arum kânde **arayın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 49*). [*arayın, -yın*]
13. Te'aşşuk cânına ğavġâ bıraksa
Aradup kânde ise şuyladurdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 9*). [*aradup, -dup*]
14. Arardı derd-i Mecnûnuñ devâsın
Bir iş kıldı kim idenler anı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 34*). [*arardı, -r, -dı*]

ara: İki şeyin arası.

1. Ki nāgeh devr kılupdur bī-vefālīk
Aralarına birağa cüdālīk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 110*). [*aralarına, -lar, -ı, -n, -a*]
2. Çün iki mäh-peyker derhem oldı
Binâ-yı 'ışk **arada** muhkem oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 34*). [*arada, -da*]
3. Kamusı dürr-i pāk-i dürc-i 'işmet
Arada Leylî mäh-ı burc-ı 'işmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 24*). [*arada, -da*]
4. Segân-ı Leyliden bir kelb-i güm-râh
Geçivirdi ol **aradan** be-nāgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 26*). [*aradan, -dan*]
5. Didi çün kişinüñ haşmı ola yâr
Ne işler **arada** tığ-i cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 36*). [*arada, -da*]
6. Ol **aradan** düşürüp bār u büngâh
Gönildi illerine ol iki şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 57*). [*aradan, -dan*]
7. Atamla eylemişler ittifâkı
Düzetmişler **arada** bu nifâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 24*). [*arada, -da*]
8. Söze çekdi pes anı her **aradan**
Cevâb işitmedi aqdan karadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 73*). [*aradan, -dan*]
9. Beni ya'nî ki irürdüñ murâda
Ki atdan düşmişe döndüm **arada** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 30*). [*arada, -da*]
10. Medîne birle Bağdâduñ **arası**
Pür oldı ceşş-ile küh u ovası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 63*). [*arası, -(s)ı*]
11. Kı bu sevdâyı bunda şâh-ıla qal
Vağan tüt bir begendügüñ **arada** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 31*). [*arada, -da*]
12. Ol **aradan** revân oldı budâle
Giderken bahtı gibi irişüp şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 94*). [*aradan, -dan*]
13. Geliser kıl başına hayr eger şer
Be-nāgeh irdi yine bir **araya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 5*). [*araya, -ya*]
14. Elüñde var 'aşâ mânend-i Mūsâ
Ol **arada** biraz gözden döküp kıan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 65*). [*arada, -da*]
15. Ki bir **arada** cem' olmaz iki rüz
Vü ger nî hâldür dirseñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 50*). [*arada, -da*]
16. Şan oldı ol düğünde bir tabak zer
Dirilüp bir **araya** serv-ı kaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 7*). [*araya, -ya*]
17. Baht ü bed-ıhtâb ü zehr-pâsuğ
Tutağınuñ **arası** şöyledür dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 11*). [*arası, -s, -ı*]

18. K'olam ben anda bulunmayasın sen
Çıqup bir yād **aradan** bī-tekellūf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 139*). [*aradan, -dan*]
19. Ol **arada** turup ağladı hayli
Refîkî şeklini pes tırnakıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 12*). [*arada, -da*]
20. Arada şâh idi ol çün Süleymân
Per-i 'uqâbdan geh sâye-bânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 46*). [*arada, -da*]
21. Ser-i mağz üzre ya'ni pōst olam
Bunı didi vü geçdi ol **aradan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 27*). [*aradan, -dan*]
22. Anuñ yanına destür olmadın hiç
Bu hayvânlar **arasında** o hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 81*). [*arasında, -sında*]
23. Neden râm oldı bu hayvân baña hep
Kaçan görmek dilese bir **ārāy**ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 99*). [*ārāy, -yı*]
24. Tuz itmek hâkkını n'itdün **aradan**
Eger olduñsa gayr-ile dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 62*). [*aradan, -dan*]
25. Ol **aradan** gamile tırdı nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 1*). [*aradan, -dan*]
26. K'ol **aradan** sürer maṭlûbı ğâyib
Dağı beter za'îf oldı vü nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 32*). [*aradan, -dan*]
27. İkisünñ **arasında** hezâra
Ki bülbül kim gülistândür mâkâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 50*). [*arasında, -s, -ı, -n, -da*]
28. Kemer bağlandı vü kıldı itâ'at
Ol **aradan** kılp 'azm-ı nişāngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 137*). [*aradan, -dan*]
29. Ol **aradan** sürüp Mecnûna geldi
Bağup gördi ki yüz urmış zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 208*). [*aradan, -dan*]
30. Fülân menzilde vardur bir nişāngâh
Ol **araya** getürüp ol ḥabîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 51*). [*araya, -ya*]
31. Ki Mecnûnuñ dōke qanını çün seyl
Diledi k'ura bir tiğ ol **arada** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 97*). [*arada, -da*]
32. Götürelüm didi sizden şudâ'ı
Pes idüp 'azm-ı Bağdâd ol **aradan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 29*). [*aradan, -dan*]
33. Götürüp Leyliye virürdi bī-kayd
Ara yirde resûl oldı peyâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 35*). [*ara,*]
34. Getürüp karşına söyledürdi
Söz **arasında** ol ḥüb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 11*). [*arasında, -sı, -n, -da*]
35. Saña düşmez dem urmak bu **arada**
Hemîn sen gel götür dâyim peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 6*). [*arada, -da*]

36. K'irürürdi aña peygām-ı yarı
Arada kāsıd olmışdı pür ümmīd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 101*). [arada, -da]
37. Nihânî bir **arada** oldılar cem'
Diyışdiler çü gonce-nâ-şüküfte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 14*). [arada, -da]
38. Aradan geçdi hayli 'işret ü şevk
Degüldi pâklikden lîk hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 24*). [aradan, -dan]
39. Ki kimse bulmaz idi geçmege yol
Şulardan k'ol **arada** yigreşürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 33*). [arada, -da]
40. Aradan 'Amr u Bekri sürdi yir yir
Kapudan taşra hem-çün halka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 52*). [aradan, -dan]
41. Arada sözleri efsâne-i gam
Figân ider aňup bu iştiyâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 60*). [arada, -da]
42. Ki ya'nî ol iki yâr-ı ciger-süz
Biraz kıldılar ârâm ol **arada** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 3*). [arada, -da]
43. Hudâ bilür ne söz geçdi **arada**
Cefâ-yı devr-i dünden bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 4*). [arada, -da]
44. Aradan taşra şalsañ yilidür raht
Bilürsin kim bu çarh-ı âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 114*). [aradan, -dan]
45. Haber kılup dem-â-dem birbirine
Bir **araya** olup meh-pâreler cem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 63*). [araya, -ya]

ara: İki olguyu ve ya olayı birbirinden ayıran zaman.

1. Bilüp gayrı kaçan ide sözün güş
Didi kimsin bu **arada** n'idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 69*). [arada, -da]

'arab: Arap ırkına mensup kimse.

1. Rûm u Tatar u '**Arab** Çîn ü Habeş Türk ü 'Acem
Sâye-i hükmüñdedür âsûde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*). ['arab,]
2. 'Arab şâhı firâz-ı tâzî üzre
Ki ol tâzî şafâdan bâzî üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 91*). ['arab,]
3. Kabâyilden '**Arab** içinde ol hân
Şeh idi 'Amirîler üzre yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 171*). ['arab,]
4. 'Arab resmince çekdürdi ta'âmı
Konakladı kamu hâşşî vü 'âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 305*). ['arab,]
5. Ki vardı ol havâlîde yine hem
'**Arabdan** bir şehinşâh-ı mükerrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 18*). ['arabdan, -dan]

6. 'Arabda bu idi evvel töre hem
Ki binerdi aña bir üştüre hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 27*). [*'arabda, -da*]
7. 'Arab şühî perî-ruhsârlardur
'Acem reşki melek-dîdârlardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 43*). [*'arab,]*
8. Hârâb itdüñ niçe biñ yıllık adı
'**Arab** bizden götürdi i'tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 22*). [*'arab,]*
9. 'Arab dilberlerinüñ meh-cebîni
'Acem âfetlerinüñ nâzenîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 3*). [*'arab,]*
10. Civâr-ı sâye-bânında muqarrer
'**Arabdan** var idi bir nice duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 20*). [*'arabdan, -dan*]
11. Bilürsin kim '**Arab** ne 'ayb-cûdur
Ne resme herze-gû vü zişt-ğûdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 35*). [*'arab,]*
12. 'Arab içinde ma'yûb olmam ister
'Aceb dîvânedür başına sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 34*). [*'arab,]*
13. 'Arab içre reis ü püşt-i leşker
Yücedür nâmı sâhib-tigdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 72*). [*'arab,]*
14. 'Arabdan naş-bend-i fârisî-ğûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 1*). [*'arabdan, -dan*]
15. Kânı zevcüm diyü kılarıd efgân
'**Arabda** ol zamân bu idi kânûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 115*). [*'arabda, -da*]
16. 'Azâ-gîrân gibi eşvâb-ı mâtem
'**Arab** dilberleri yırtup yaqayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 35*). [*'arab,]*
17. Kânı ol gül gibi zîbâ vü ter had
'**Arab** içre ne deñlü varsa a'yân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 61*). [*'arab,]*
18. Nitekim merdümân-ı mest-i bî-huş
Firâkından '**Arâb** kavmi ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 83*). [*'arâb,]*
19. 'Arabda bu hikâyet oldı ma'lûm
Qarâbeti çü tıtdı bu söze sem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 14*). [*'arabda, -da*]

'arab: Arabistan.

1. İy şeh-i mülk-i 'acem v'iy melik-i Rûm u '**Arab**
'Âlemüñ serveri 'âlî haseb ü pâk neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 1*). [*'arab,]*
2. Ki var idi '**Arab** mülkinde bir mîr
Seğâ vü luğf kânı vü cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 167*). [*'arab,]*
3. Ahâliyi şarab cem' oldı yir yir
Mevâlîyi '**Arab** şem' oldı yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 10*). [*'arab,]*
4. 'Arab mâhî cemâl itmekde izhâr
'Acem şühî göñül kapmağda her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 71*). [*'arab,]*
5. 'Arab resmince bağlandı 'imâme
Giyindi il gibi egnine câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 165*). [*'arab,]*

6. Sa'âdet burcı üzre mâh-ı a'zâm
'Arab iklîmini tîğıyla nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 31*). [*'arab,]*
7. 'Arab şahrâsına mülk-i Hıttâdan
Dağı tenleri beñzer sîm-i nâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 40*). [*'arab,]*

arada: *Arada.*

1. Bu 'ışk işi ki ola bir **arada**
Olur elbetde vardukca ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 31*). [*arada,]*

arada kal: *Arada kalmak, ikileme düşme.*

1. Arada kalmışam miskîn ü hayrân
Senüñ-çün ben çekerven bu kadar kahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 82*).
[*arada kal, -mı, -şam]*

'arak: *Ter.*

1. Bahâne eyleyüp dir ol şeker-leb
'**Arağdan** her kabam ıslandı bu şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 104*).
[*'arağdan, -dan]*
2. Meger sâkî katı sürdi ayakda
Ki mey gül-günü ğarğ oldu '**arağda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 34*). [*'arağda, -da]*

aralık: *Ara, aralık.*

1. Kirişmeyle **aralık** yirde sâkî
İder bezm ehline 'arz anda şâkî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 31*). [*aralık,]*
2. Ğarağ murğ **aralık** yirden uçmış
Çü geldiler yine kendülerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 106*). [*aralık,]*
3. Olam bir lâhza sen meh-rûdan ayru
Bu **aralıkda** senlik benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 37*). [*aralıkda, -da]*
4. Pes **aralıkda** n'eyleyler iki şüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 52*). [*aralıkda, -da]*

ârâm: *Durma, sükun.*

1. Şu resme itdi anı 'ışk-ı dil-ârâm
K'idemez oldı hiç bir yirde **ârâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 22*). [*ârâm,]*
2. Dağı yiter komazsın dilde **ârâm**
Yazuğdur töhmet itme bî-günâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 88*). [*ârâm,]*
3. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rûz
Ne var bir yirde **ârâm** u qarârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 9*). [*ârâm,]*

ârâm bul: *Rahat ve huzur bulmak.*

1. Mağâm-ı şıdğda pes buldı ârâm
Hevâyî idi cāñ tıtdı hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 36*). [*ârâm bul, -dı]*

ārām eyle: Durup dinlenmek, nefeslenmek.

1. Yatup ol gice ārām eylediler
Kažāya cānların rām eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 27*). [ārām eyle, -di, -ler]
2. Koma hîç âsitâne der gibi ser
Nişānsuz bir bucağda eyle ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 43*). [ārām eyle,]

ārām it: Dinlenmek, istirahat etmek.

1. Ne bir dem yatdı ne ārām itdi
Degül hergiz murādı gice gündüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 110*). [ārām it, -di]
2. Od üzre idemez hāşāk ārām
Bu bir şūrîdedür ‘âlemdē bî-‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 60*). [ārām it, -e, -mez]
3. Toldı şādîden zamānuñda memālik şöyle kim
Zerre deñlü yir bulunmaz k’anda ārām ide ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 40*). [ārām it, -e]

ārām kıl: Durgunlaşmak, sakin olmak.

1. Ne şabrı var ki göñli kıla ārām
Ne ‘aklı var ki fikr ide ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 87*). [ārām kıl, -a]
2. Seherden mā-ħaşal olinca aħşām
Kātı ceng itdiler kılmayup ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 16*). [ārām kıl, -ma, -yup]
3. Seni kılmış-durur bî-şabr u ārām
Koyalum bunda şayt u şadāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 20*). [ārām kıl, -mı, -durur]
4. Selām iderler anda bendeñe ad
Huzūrum var idi kılmışdum ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 55*). [ārām kıl, -mı, -dum]
5. Yörenmez ħwāb niçe kılam ārām
Beterdi derd ü ğamdan bu şeb-i tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 26*). [ārām kıl, -am]
6. Ki ya’nî ol iki yār-ı ciger-süz
Biraz kıldılar ārām ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 3*). [ārām kıl, -dı, -lar]
7. Yirinde her biri kılmışdı ārām
Uyurdi ol nitekim şāh-ı ber-taħt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 60*). [ārām kıl, -mı, -dı]
8. Gök itmiş gördi düdi āsumānı
Özi bir tūrfe yirde kılmış ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 25*). [ārām kıl, -mı]

ārām tut: Bir yerde beklemek, durmak, dinginleşmek.

1. Degül öz dāyesine bir nefes rām
Buçuğ dem bir şanemsüz tutmaz ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 336*). [*ārām tut, -maz*]
2. Olup tağ içre dem-sāz-ı ded ü dām
Bularla tutdı vahşî gibi ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 10*). [*ārām tut, -dı*]
3. Ki bu 'ālemde hiç tutmaya ārām
Firişte şüretinde dīvdür dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 42*). [*ārām tut, -ma, -ya*]
4. Benüm tab'umla tutmuşlardur ārām
Vefādan halk idüpdür hulkumı Hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 22*). [*ārām tut, -mı, -lar, -dur*]
5. Varup bir gül dibinde tutdı ārām
Fīgān idüp yaqasın eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 36*). [*ārām tut, -dı*]

ārāmgāh: Dinlenilecek yer, dinlenme yeri.

1. Gice hālvēt bulup ārāmgāhın
Oturup ağlar u arturur āhın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 99*). [*ārāmgāhın, -ın*]
2. Anuñ ārāmgāhıdur semen-zār
Okudı çün kim ol mektûbı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 40*). [*ārāmgāhıdur, -ı, -dur*]

ārāmgāh-ı ādem: İnsanın dinlenme yeri.

1. Degül ārāmgāh-ı ādem ol yir
Maqām-ı ejdehā menzilgeh-i şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 37*). [*ārāmgāh-ı ādem,]*

ārāmgāhuñ ol: Dinlenilecek yer, dinlenme yeri.

1. Ola ārāmgāhuñ deşt ü mişe
Tarik-i 'ışk içinde iy fütāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 50*). [*ārāmgāhuñ ol, -a*]

ārām-ı dil: Gönül rahatlığı.

1. Ki yārum kāmētindensin nişāne
Hayāt-ı cānsın u ārām-ı dilsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 59*). [*ārām-ı dil, -sin*]

ārāmı git: Huzuru gitmek, rahatı kaçmak.

1. Çün ol nakşı görüp ārāmı gitdi
Gam odi acısı cānına yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 107*). [*ārāmı git, -dı*]
2. Göricek yārinuñ resmin o müştāk
Gidüp ārāmı oldı tākati tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 102*). [*ārāmı git, -ı-üp*]
3. Çün ol meh-peykerüñ vaşfin iştidi
Karārı kalmayup ārāmı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 40*). [*ārāmı git, -dı*]

'ar'ar: Servi, dağ servisi.

1. Şalınu gülşene gelmişdi **'ar'ar**
Kabā-yı sebzele kim vire ziver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 27*). [*'ar'ar,]*
2. Murād-ı çeşm-i giryân kām-ı dilsin
Kadüñdür şem' olmuş adı **'ar'ar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 61*). [*'ar'ar,]*
3. Gözi tuş oldu anda bağbāna
Turur bir **'ar'aruñ** dibinde nev-ñiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 23*). [*'ar'aruñ, -uñ]*

'ar'ar-ı bustān-ı vahdet: Vahdet bostanının selvisi.

1. Yüzüñdür âfitāb-ı çarh-ı 'izzet
Boyuñdur **'ar'ar-ı bustān-ı vahdet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 120*). [*'ar'ar-ı bustān-ı vahdet,]*

ārāyis: Zinet, süs.

1. Gözini âfitābuñ kıldı pür-nür
Şu resme kıldılar **ārāyis** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 59*). [*ārāyis,]*

ard: Art, geri, arka.

1. Anuñ **ardınca** İsrâfil geldi
Biraz tayrân idüp ol dağı kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 165*). [*ardınca, -ınca]*
2. Bu eşkâle tahayyürdeyken ol mäh
Görindi kaşruñ **ardından** be-nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 54*). [*ardından, -ı, -n, -da]*
3. Perî-ruh perde **ardında** müşevveş
Gözi pür-âb u göñli tolu âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 81*). [*ardında, -ı, -n, -da]*
4. K'ecel kılmışdur **ardıñca** şitâbı
Yola gir gel ço bu düşvâr rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 84*). [*ardıñca, -ınca]*
5. İdindi perde bir 'ālî dırahtı
Hicāb **ardında** ol serv-i bahārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 181*). [*ardında, -ı, -(n)da]*
6. Gönildiler idüp 'azm-i sūy-ı gūr
Halāyık yiler **ardınca** öñince (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 79*). [*ardınca, -ınca]*

ardına düş: Bir kimseyi tâkip etmek, peşinden veya yolundan gitmek, arkasına düşmek.

1. Ger irkek ger dişi ger hâşş u ger 'ām
Kamusu ardına düşdiler anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 29*). [*ardına düş, -di, -ler]*

ardınca: Ardı sıra.

1. odı cānına Mecnūn-ı astenūñ dağ
Gözi **ardınca** aldı iderek āh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 89*). [*ardınca,*]
2. Yilūp her birisi **ardınca** gitdi
Aradılar i ger kūh u yabānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 69, Mısra 82*). [*ardınca,*]
3. Vuḥūṣ **ardınca** hem-ūn ṣīr-i merdān
Bir āyīne daḡı iriṣdi kārı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 125, Mısra 18*). [*ardınca,*]
4. İderler ‘aybuñı **ardınca** tekrār
Dili a’n itmede her āṣināññıñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 99, Mısra 52*). [*ardınca,*]

ardında: *Art, arka, arkasında.*

1. Kamu ūn dāne-i nār idi yek-sān
icāl-ı sırr-ı cān **ardında** pinhān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 140*). [*ardında,*]
2. Egerçi perde **ardındaydı** mestūr
Velī ḡusni-yle ṣehr içre oldu meṣḡūr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 48, Mısra 19*).
[*ardındaydı, -ydi*]

arḡun arḡun ek: *Ağır ağır çekmek.*

1. ū aysı gördiler bu resme meftūn
Söze çekdiler anı arḡun arḡun (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 68*). [*arḡun arḡun ek, -di, -ler*]

‘ārı ıl: *Mukaddes eylemek.*

1. atı ṣa‘b oldu günden güne kārı
Özinden cezbe-i ḡam ıldı ‘ārı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 32, Mısra 4*). [*‘ārı ıl, -dı*]

‘ārı vū ud: *Haya ve edep.*

1. ıkar āhı odı arḡ-i berīne
eker yād itmeyūp ‘ārı vū udı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 68, Mısra 77*). [*‘ārı vū ud, -ı*]

‘ārı yile git: *Utanmadan eser kalmamak.*

1. İl içre ḡālūmuz uṣ ṣuḡa yitdi
K’ucuñdan ‘ārımız yillere gitdi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 27, Mısra 20*). [*‘ārı yile git, -di*]

‘ārif: *Ārif, bilge iṣi.*

1. Gice gündüz maḡāmı rŭkn-i miḡrāb
ekŭp **‘āriflere** beher fevāyid (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 135, Mısra 27*). [*‘āriflere, -ler, -e*]

arın: *Temizlenmek, kurtulmak.*

1. Arınmaz göñlŭmüñ pend-ile pāsı
Ki yumaḡ-ıla gitmez yüz arası (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 33, Mısra 61*). [*arınmaz, -maz*]

‘āriz: *Yanak.*

1.  udret  nden ‘ ar z u  addinde meh-peykerler  n
 te  ile  b bulmış imtiz c u i’tid l (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Kaside 1, Mısra 3*). [‘ ar z,]
2. Kaçan kim ‘ ar z  verdine ba dı
V c d  m  lkin  ‘    od  yağdı (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 23, Mısra 81*). [‘ ar z , - ]

‘ ar z-  p k: *Güzel yanak.*

1. An  ba dı yüzer bi  men u iki seng
 ol  bu  k’adı idi ‘ ar z-  p k (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 130, Mısra 25*). [‘ ar z-  p k,]

‘ar : *Gökyüzü.*

1.   ine almış ol çetr  sum n 
 ekilm   ‘arşa t  r  s ye-b n  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 41, Mısra 60*). [‘arşa, -a]
2.  u denl  aldı  ı dı ol p di  h 
K’uruldu ‘ar  üzere b rig h  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 6, Mısra 172*). [‘ar ,]
3. G zin yumup veda’ eylese ‘arşa
Yine açınca  rerd  bu ferşe (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 6, Mısra 37*). [‘arşa, -a]
4. Müzeyyen olmışıdi  sum nlar
  lard  ‘ ar dan nezz re c nlar (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 6, Mısra 98*). [‘ ar dan, -dan]
5. K’ol iki gevher idi   n sit re
 ki g   na ‘ar  n  g  v re (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 11, Mısra 18*). [‘ar  n , - n]

‘ar  eyle: *Arşa komşu etmek; Ar  kadar yüceltmek.*

1. Hem  rd  emr k’anda ferş-ber-ferş
Varup eyledi  st kb l a a ‘ar  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 6, Mısra 174*). [‘ar  eyle, -di]

‘arşa-    n: *  n meydanı.*

1.   h r  buldı hem-  n ‘arşa-    n
 a  n  n fesinden b y-  m    n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 37, Mısra 67*). [‘arşa-    n,]

‘arşa-    k: *Dünya meydanı.*

1. Gözinden  ı dı ol dem ‘arşa-    k
Pes itdi  a d-  ‘azm-  ‘ lem-  p k (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 6, Mısra 87*). [‘arşa-    k,]

‘arşa-    k it: *Toprak parçası olmak.*

1. At ayağından itdi ‘arşa-    k
D l r n m teminden ya as n   k (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 53, Mısra 75*). [‘arşa-    k it, -di]

‘ar -  derg h: *Gökteki saray.*

1.  eh-  enc m-s p h u ‘ar -  derg h
 amer-efser cev n-ba t  sum n-c h (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 35*). [‘ar -  derg h,]

'arş-ı kudsî: *Mukaddes gökyüzü.*

1. Aña kim hizmet ide **'arş-ı kudsî**
Huzûrında olur bî-kaḍr kürsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 177*). [*'arş-ı kudsî,]*

'arş-ı mu'azzam: *Büyük arş.*

1. Nice vaşf idelüm ol pâdişâhı
K'ola **'arş-ı mu'azzam** bârgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 2*). [*'arş-ı mu'azzam,]*

'arş-ı şerîf: *Ulu gökyüzü.*

1. 'Arş-ı şerîf bulmazdı bu kaḍar şeref
Mi'râc gicesi yüzine başmasaḅ kaḍem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 17*). [*'arş-ı şerîf,]*

'arş-ı vâlâ: *Yüce arş.*

1. Şeh-i kişver-nişîn-i mülk-i bâlâ
Ayağınuḅ ğubârı **'arş-ı vâlâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 16*). [*'arş-ı vâlâ,]*

'arş-pervâz: *Arşa uçan, yükselen.*

1. Eyâ sîmürġ-i kâf-ı ğülşen-i râz
Hümâ-yı cilvegâhı **'arş-pervâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 8*). [*'arş-pervâz,]*

art: *Artmak, çoğalmak.*

1. Baña pend eyleme kim bârum **artar**
Sen epsem didüġüñce zârum **artar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 57*). [*artar, -ar]*
2. Baña pend eyleme kim bârum **artar**
Sen epsem didüġüñce zârum **artar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 58*). [*artar, -ar]*
3. Füzûn olup dem-â-dem derd-i Leylî
Ġamum mânendi **artar** vâ y veyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 44*). [*artar, -ar]*
4. Ki derdi **artup** eksildi şafâsı
Yüzünüñ revnaķı ġidüp şarardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 62*). [*artup, -up]*

artuk: *Artık, bundan sonra.*

1. Döġer göġsini kûs-ı pâsbânî
Ki depretmeye ra'd **artuķ** zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 80*). [*artuķ,]*
2. Yemîn itdi yasaġın eyleyüp yâd
Ki **artuķ** kaḍmaya ġül yelkenin bâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 110*). [*artuķ,]*
3. Kim **artuķ** diyebilürse anı hem
Bu işde tûtalum ehl ü müselleḅ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 43*). [*artuķ,]*
4. Eġer el vire bir dem vaşl-ı cânân
Ķomaya **artuķ** yakañı dest-i hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 32*). [*artuķ,]*

5. Yiyüp içmeyem **artuḳ** tutmayam cām
Refîḳüñ olmayınca ol dil-ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 143*). [*artuḳ,]*
6. Özüñi vü bizi incitme **artuḳ**
Vü ger nî Tañrı ḥaḳḳı kend'özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 92*). [*artuḳ,]*
7. Kazanduklarımı kıla taşarruf
Bilürsen ḥöd şoñumda senden **artuḳ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 141*). [*artuḳ,]*
8. Esen ḳal kim beni görmezsin **artuḳ**
Esen ḳal sen ki ben raḥtum götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 20*). [*artuḳ,]*
9. İşitdigüñden **artuḳ** bi-mecālüm
Ḥayālüñle başaram sîneme seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 160*). [*artuḳ,]*
10. K'ide ḥārâdan ol la'li cüdâ tâ
Yoğ-idi bundan **artuḳ** 'aybı hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 65*). [*artuḳ,]*
11. Eger **artuḳ** gidem yanup olam güm
Ne deñlü zevcüm ise anda ḥufte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 186*). [*artuḳ,]*
12. Kimesne **artuḡın** itmemişem nüş
Delinmemiş durur dürr-i yetimüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 122*). [*artuḡın, -ın]*

artur: Arttırmak, çoğaltmak, ziyadeleştirmek.

1. Saña oldur bugün vech ü münāsib
K'olasın 'ilmüñ **arturmaḡa** t̃alib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 34*). [*arturmaḡa, -maḡ, -a]*
2. Göñül viriḡdi çün Kays-ile Leylî
Müdâm **arturdi** birbirine meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 30*). [*arturdi, -dı]*
3. Gelüp didi ki bulmadum nişânın
Şanem işidüp **arturdi** fiḡânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 46*). [*arturdi, -dı]*
4. Bu ḥâle **arturur** bülbül nevāsın
Gülüñ ruḥsârına 'âşık-durur bâḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 32*). [*arturur, -ur]*
5. Şıyup yil bergini **arturdi** derdüm
Tutuldi cân göginüñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 64*). [*arturdi,]*

'arūs: Süslenmiş gelin.

1. 'Arūsâ beñzer ol ḳaşr-i cihân-tâb
Ki ḥaddinden hüveydâdur sefid-âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 39*). [*'arūsâ, -a]*
2. Dönüp didi **'arūsüñ** atasına
K'elâ iy şeh-süvâr-ı rûze ñine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 87*). [*'arūsüñ, -uñ]*
3. Ebâ-'an-ced ḥazînemde ne kim var
Bu **'arus-içün** fedâ kılaydum iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 48*). [*'arus-içün, -içün]*
4. 'Arūs atasınuñ gitdi mecâli
Cidâl eyleyecek ḳalmadı ḥâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 109*). [*'arūs,]*

5. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamâmi
Kamer oldu 'arūs u gice dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 3*). ['arūs,]
6. Ki dökilmez tolu meydür derüni
'Arūs oldu şabâdan âb-ı mevvâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 55*). ['arūs,]
7. Memâtum 'iddür kurbân-ı 'idüm
Müzeyyen eyile tâbüdü 'arūsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 33*). ['arūsın, -
ın]

'arūs-ı cāme h'wāb-ı fikrlerdür: *Fikir elbisesi yatağının örtüsü.*

1. Şu gevherler ki cümle bikrlerdür
'Arūs-ı cāme h'wāb-ı fikrlerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 136*). ['arūs-ı
cāme h'wāb-ı fikrlerdür,]

'arūs-ı cān: *Can gelini.*

1. Kefinüñ nakşı vādilerde yek-ser
'Arūs-ı cānadur mīr'āt-ı enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 18*). ['arūs-ı cān, -
a, -dur]

'arūs-ı çarḥ-ı dīdār: *Güzel yüzlü alemin gelini.*

1. Kamu ğavġā cihāndan ref ' olmış
'Ayān kılmış 'arūs-ı çarḥ-ı dīdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 13*). ['arūs-ı
çarḥ-ı dīdār,]

'arūs-ı dīn-i islām: *İslam dininin güneşi.*

1. İrişür mülk-i maḫşūdına derḥāl
'Arūs-ı dīn-i islām için iy şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 20*). ['arūs-ı dīn-i
islām,]

'arūs-ı feth-i dīdār: *Güzellik fethinin gelini.*

1. Direfşi ayınuñ âyīnesinden
'Arūs-ı feth-i dīdārı mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 50*). ['arūs-ı feth-i
dīdār, -i]

'arūs-ı gülşen: *Gül bahçesinin gelini.*

1. 'Abīr-efşān-ı ca'd-ı müşğ-büyān
'Arūs-ı gülşeni pür-zīnet iden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 13*). ['arūs-ı
gülşen, -i]

'arūs-ı gülşen: *Gül bahçesinin gelini II gül; sevgili.*

1. 'Arūs-ı gülşenüñ ḥaddinde çün 'āc
Şan olmuş berfden peydā sefidāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 95*). ['arūs-ı
gülşen, -üñ]

'arūs-ı kūh: *Dağ gelini.*

1. Ḥabāb itdi kefin yir yir qabarcık
'Arūs-ı kūh çün ḥübān-ı ra'nā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 41*). ['arūs-ı kūh,]

‘arūs-ı meşrık: Doğunun gelini.

1. Niķāb-ı zūlf-i şebde kıldı yek-sân
‘Arūs-ı meşrıkı rüyını pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 6*). [*‘arūs-ı meşrık, -ı*]

‘arūs-i mübârek: Mübarek düğün.

1. Naşib eyledi ise Hâk tebârek
Yakında ola bu ‘arūs-i mübârek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 76*). [*‘arūs-i mübârek,]*

‘arūs-ı nazm: Şiir gelini. || Şiir.

1. ‘Arūs-ı nazma şöyle dikdi câme
Ki çün irdi tamâma kâr-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 16*). [*‘arūs-ı nazm, -a*]
2. ‘Arūs-ı nazma dâmâd eyle ‘ışkı
Rûsûm-ı ‘ışk sende tâze olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 72*). [*‘arūs-ı nazm, -a*]

‘arūs-ı nev: Yeni gelin.

1. Şan oldu hülle-i cennet tenine
‘Arūs-ı nev gibi oldu ol semen ten (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 75*). [*‘arūs-ı nev,]*

‘arūs-ı yemm: Denizin köpüğü.

1. ‘Arūs-ı yemm ruķında k’ola mevvâc
Köpükden sen ‘iyân itdüñ sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 35*). [*‘arūs-ı yemm,]*

arz: Yeryüzü.

1. Ki aķdan fark idemezler qarayı
Seçebilmezler arz-ile semâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 52*). [*arz-ile, -ile*]

‘arz eyle: Sunmak, göstermek.

1. Yanaram Tûr-ı Mûsî-veş tecellî nârına iy dil
Eger ‘arz eylemezse ol kâmer-ţal’at baña didâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 8*). [*‘arz eyle, -mez, -se*]
2. Ki aña ‘arz eyleseñ şem’-i cemâli
Yaķar pervâne gibi perr ü bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 115*). [*‘arz eyle, -señ*]
3. Bilürsin kim vefâsuzdur zamâne
Ėo efsûnı vü ‘arz eyle fesâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 14*). [*‘arz eyle,]*
4. Başına geldüğinden soñra ‘aklı
Bize hüccetle ‘arz eyle bu nakli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 48*). [*‘arz eyle,]*

5. Mübârizler ki 'arz eyler mehâbet
Kopar nâ-merdler üzre kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 29*). ['arz eyle, -r]
6. Var içinde anuñ bir turfe abdâl
Yüz urmuş hâke 'arz eyler Hakkâ hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 228*). ['arz eyle, -r]

'arz it: Arz etmek, sunmak.

1. Çehresi kuhl-i şifâhâne dönüp ola ğubâr
Küh-i Elburza eger 'arz idesin gürz-i ğazab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 12*). ['arz it, -e, -sin]
2. Ki ya'nî 'arz iden bu dâstânı
Şu resm-ile rivâyet kıldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 165*). ['arz it, -en]
3. Zebânı söylemez kim diye râzın
Güci yitmez ki 'arz ide niyâzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 318*). ['arz it, -e]
4. Nevâ-yı cân-fezâ 'arz itmege nây
Dehân itdi vücûdını ser-â-pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 17*). ['arz it, -me, -ge]
5. Öñinde cümle 'arz itdi ser-â-ser
Bırakdı mâderi cânına âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 7*). ['arz it, -di]
6. Biri nâz-ile hâlin 'arz iderdi
Birinüñ 'aqlını hayret giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 99*). ['arz it, -er, -di]
7. Eger 'arz itseler havrâ-yı 'aynı
Saçı büyüna almazam biñini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 47*). ['arz it, -se, -ler]
8. Kirişmeyle aralık yirde sâķī
İder bezm ehline 'arz anda şâķī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 32*). ['arz it, -er]
9. Ki 'arz itmeyesin kimseye hâlī
Sarây-ı zevkūñ ol dem olur âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 70*). ['arz it, -me, -ye, -sin]
10. Ki hâlin 'arz ide ma'sûka 'âşık
Hudâvendâ müyesser eyle bir an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 146*). ['arz it, -e]
11. Aña 'arz itdi ihfâ'yıla hâlī
Didi kim hâdden aşdı intizârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 40*). ['arz it, -di]
12. Anı şahn-ı gülistân-ı bihişte
Pes itdi 'arz bir cây-ı laţifi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 27*). ['arz it,]

'arz kıl: Göstermek, teşhir etmek.

1. Kılardı 'arz aña Mecnûn kerâmet
Ne denlû şî'r nazm itse ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 18*). ['arz kıl, -ar, -dı]

'arz u semâ: Yer ve gök.

1. Hâşş-ı der-i Hudâsın ü bir dağı yok-durur
'Arz u semâda sencileyin hiç muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 22*). [*'arz u semâ, -da*]

'arz: Sunmak.

1. Murâdın **'arza** kılduğın aña hem
Oğul istediğini Hâkdan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 41*). [*'arza,*]

'arza kıl: Sunmak, takdim etmek.

1. Bize keşşâf-ı esrâr-ı nihânı
Şu yüzden 'arza kıldı dâsitanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 14*). [*'arza kıl, -dı*]

'arz-ı hâcât: İstekleri bildirmek.

1. Seherlerde münâcât eyler idi
Hudâya **'arz-ı hâcât** eyler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 194*). [*'arz-ı hâcât,*]

'arz-ı maşûd: Maksatlarını sunma.

1. Halâyık der-peyince nitekim rûd
Yüz urup hâke iderdiler **'arz-ı maşûd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 246*).
[*'arz-ı maşûd,*]

'arz-ı ruhsâr it: Güzelliğini göstermek.

1. Kâmerdür hâle içinde hüveydâ
Nikâbın açup itdi 'arz-ı ruhsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 157*). [*'arz-ı ruhsâr it, -di*]

ârzü: Arzu, istek.

1. Bu dağı **ârzüdan** öldi âhîr
Cihân her rûz-ı nev nev-cân rûbâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 4*).
[*ârzüdan, -dan*]
2. Şaru giymeklûgi idindi pîşe
Çün ola **ârzûsı** hâne vü kû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 113*). [*ârzûsı, -s, -ı*]
3. Yüzi Mısrınuñ üstinde iki Nîl
Komadı **ârzû** göñlinde şâdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 55*). [*ârzû,*]
4. İrişdi şehr-i Bağdâda tolup dehr
Ki düşdi **ârzû** âhîr Selâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 23*). [*ârzû,*]
5. İşinde 'ammisi vü ol giriftâr
Fırâk u **ârzüdan** ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 73*). [*ârzüdan, -dan*]
6. Hezâr oldı bir iken **ârzûsı**
Ele almadı gerçi bir ayak mey (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 26*). [*ârzûsı, -sı*]

ârzû it: Arzu etmek; istek duymak, istemek.

1. Dili kim ârzû ideydi kütü
Çü nân yir idi târ-ı 'ankebüti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 65*). [*ârzû it, -e, -ydi*]

ârzûmend: Arzulu, hevesli, istekli.

1. Cemâlin görmegeyüm **ârzûmend**
Selîm âgâh oldu ki ol belâ-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 10). [ârzûmend,]

ârzû-yı vaşl-ı mecnûn: Mecnun'a kavuşma arzusu.

1. Meger kim **ârzû-yı vaşl-ı Mecnûn**
Heves virdi be-ğâyet aña bir gün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 53). [ârzû-yı vaşl-ı mecnûn,]

aş: Asmak, bir yere tutturmak.

1. Başın fânûs-ı zulmetden çıkardı
Aşup gök sakfına bir şeb-çerâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 3). [aşup,]
2. Özine düzdi dehri cây-ı meclis
Felek sakfına bir top **aşdı** zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 5). [aşdı, -dı]

aş: Aşmak, geçmek.

1. Aña 'arz itdi ihfâ'yıla hâli
Didi kim hâdden **aşdı** intizârûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 41). [aşdı, -dı]

'aşâ: Uzun çomak, el değneği.

1. Gösterür bir haţaba luţfıla olsañ nâzır
Mu'cize Mûsî **'aşâsı** gibi şâhâ o haţab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 28). ['aşâsı, -sı]
2. Eger varise Mûsinüñ **'aşâsı**
Muţî'yidi saña dehr ejdehâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 81). ['aşâsı, -sı]
3. Kapuñda dâim iy sulţân-ı Yeşrib
Tutur Mûsâ **'aşâsıyla** çü hâcib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 72). ['aşâsıyla, -sı, -(y)la]
4. 'Aşâsı tîre beñzer kâmeti yây
Hâbişü's-şekl ü bed-sîmâ vü bed-rây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 25). ['aşâsı, -sı]
5. Eline bir **'aşâ** aldı vü sürdi
Tutup dilber hâriminüñ yolını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 6). ['aşâ,]
6. Der-i dildâra irürdi anı râh
Kaşup kûr-âne ol derde **'aşâyı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 11). ['aşâyı, -(y)ı]
7. 'Aşâ kâmpısı anuñ leng ħingi
Şitâ eyyâmı idi ol zamân hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 2). ['aşâ,]
8. Elüñde var **'aşâ** mânend-i Mûsâ
Ol arada biraz gözden döküp kıan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 64). ['aşâ,]
9. İdinürdi **'aşâ** şâh-ı küvezni
Acıķduğınca ol miskîne nahçir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 118). ['aşâ,]

aşa gel: Aşivermek // aşmak.

1. Yine sevdâ başından aşı geldi
Yine cüş itdi deryâ-yı ta'aşşuk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 18*). [*aşı gel, -di*]

aşağa: Aşağı, aşağı taraf.

1. Temâşâ kılmâğa ol çâr tākı
Aşağadan bakardı çarh tākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 38*). [*aşağadan, -dan*]
2. İdüp dāmân-ı çâkını tolu hāk
Başından **aşağa** koyardı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 30*). [*aşağa,*]
3. Aşağa almış uci âsumânı
Yaratmış seng-i miñnetden Hāk anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 33*). [*aşağa,*]
4. Atından **aşağa** geldi şitâbân
Revân âhû-şifat şayyâda anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 54*). [*aşağa,*]

āsân: Kolay, zahmetsiz.

1. Velî düşmedi **āsân** baña bu genc
Ki çekdüm her güher içün üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 127*). [*āsân,*]
2. Baña bunuñ gibi dirlikden el-ân
Ölüm yegdür vücûmile hem **āsân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 50*). [*āsân,*]
3. Ğamından gerçi **āsândur** memâtum
Ğaminsuz bir dem olmasun hayâtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 57*). [*āsândur, -dur*]
4. K'özine tâ ola ol müşkil **āsân**
Görüp bundan bu ahlāk-ı bedî'i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 30*). [*āsân,*]
5. Kâmu müşkilleri idermiş **āsân**
Başından gidüben ğaflet şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 104*). [*āsân,*]
6. Helâki táb'uhn olur tiz ü **āsân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 22*). [*āsân,*]
7. Kemānum süstdür kılmaz velî kâr
Baña **āsân** idi fetḥ-i ḥazîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 79*). [*āsân,*]
8. Ki rāyuñ birledür her müşkil **āsân**
Nedür bu 'âlemüñ ḥâli ḥaber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 2*). [*āsân,*]
9. Giceler eyle dil nûrından izhâr
Hem ol zulmetde efsûn-ile **āsân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 69*). [*āsân,*]

āsân ol: Kolaylaşmak, kolay olmak.

1. Şitâbı ko ḥaḳıḳat bil ki iy cân
Senüñ şabr-ile olur işüñ **āsân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 28*). [*āsân ol, -ur*]

āsâr: 1. Eserler. 2. Belirtiler, izler, alametler.

1. Maḥabbet mührinüñ **āsârı** için
Nübüvvet mührinüñ envârı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 73*). [*āsârı, -ı*]

2. Gehî Leylî'nüñ **âşârın** okurdu
Görüp her kişi andan bu vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 10*). [*âşârın, -in*]

âsâr-ı ecel: Ölüm belirtileri.

1. Ki **âşâr-ı ecel** zâhir yüzinde
Velâkin bildüğü deñlü yine hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 88*). [*âşâr-ı ecel,*]

âsâr-ı 'ışk: Aşkın izleri.

1. Çünkü berķ urdı derûnumdan benüm envâr-ı 'ışk
Bâñınında oldı her şeyüñ 'ayân **âşâr-ı 'ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 2*). [*âşâr-ı 'ışk,*]

âsâr-ı memât: Ölümün izleri.

1. Gidermez andan âşâr-ı memâtı
Vücüd gördi ki itdi sıhhati terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 60*). [*âşâr-ı memât, -ı*]

'aşâ-yı musâ: Hz. Musa'nın âsâsı.

1. Ğamum birle velî piçidedür bu
Ya beñzer kim 'aşâ-yı Mûsâdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 17*). [*'aşâ-yı mûsâ, -dur*]
2. 'Aşâ-yı Musâsın iy hâme-i gûyâ
Ki senden cümle mu'cizdür hüveydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 7*). [*'aşâ-yı musâ, -sın*]

âsâyiş: Rahat, huzur, sükûnet.

1. Ğamın çekmişler idi vâfir anuñ
Cihân **âsâyişini** görmemişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 83*). [*âsâyişini, -in, -i*]

'ases: Gece bekçisi.

1. Yoğ anda mest olup ceyb itmeden çāk
'**Asesden** muhtesibden kimseye bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 28*). [*'asesden, -den*]

aşfer: Sarı, sarımsı.

1. Felek ger gizledi bir verd-i aħmer
Velî yüzbiñ çiçek gösterdi **aşfer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 4*). [*aşfer,*]

aşhâb: Dost.

1. Anuñ âlî vü **aşhâbı** hakiyçün
Kamu etbâ' ü aħbâbı hakiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 97*). [*aşhâbı, -ı*]

2. Didi **aşhâbına** k'iy ehl-i dīvân
Günâhı neydi ol dünkü cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 60*). [*aşhâbına, -ı, -na*]

aşhâb-ı niyâzuñ: *İhtiyaç sahipleri.*

1. Nişân-ı nâmesi her ser-firâzuñ
Zebânı virdi **aşhâb-ı niyâzuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 9*). [*aşhâb-ı niyâzuñ, -uñ*]

'âsî: *İsyân eden, isyankar.*

1. Anda kim deryâ-yı 'afvüñ mevc ura ğark olur
Kahtresinde cümle **'âsîden** gelen cürm ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 12*). [*'âsîden, -den*]
2. 'Âşilerine ümmetiñüñ rahmet itmege
Kurân içinde Hâk buyurupdur niçe kâsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 49*). [*'âşilerine, -ler, -i, -ne*]
3. Egerçi ümmetüñdür cümle **'âsî**
Kıyâmetde şefî' ol vir hâlâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 127*). [*'âsî,]*

'âsî ol: *Karşı gelmek, asi olmak.*

1. Bulur âdem ne deñlü olsa **'âsî**
Senüñ luţfuñ şefî'inden hâlâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 63*). [*'âsî ol, -sa*]
2. K'olara **'âsî** olduñ itmeyüp bâk
Atañdan vahşet iderdüñ kaçardüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 14*). [*'âsî ol, -duñ*]

'âşık: *Aşık, seven kişi.*

1. Nireden kim geçe ol şâhzâde
Olur **'âşıkı** biñden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 14*). [*'âşıkı, -lar, -ı*]
2. Olur **'âşıkı** biñden ziyâde
Muhaşşal ol perî-ruhsâr şannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 4*). [*'âşıkı, -lar, -ı*]
3. Ne hûd **'âşıklıġuñ** cânında bârı
Bunu ummazdı devr-i bî-vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 16*). [*'âşıklıġuñ, -lı, -ġuñ*]
4. Olurken burc-ı mektebde ol iki mâh
Biri birine **'âşık** düşdi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 16*). [*'âşık,]*
5. Kici yaşlulara olmaya lâyıķ
K'ola böyle ħarâbâtî vü **'âşık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 110*). [*'âşık,]*
6. Eliflü na'llu **'âşık** gibi zâr
Nigûndur kâmeti vü târı bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 9*). [*'âşık,]*
7. Ki mihrinden anuñ 'âlemde her sū
İrişdi maġzına şad **'âşıkı** bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 28*). [*'âşıkı, -un*]
8. Cihân **'âşıkılarınuñ** ercümendi
Zamân şâdıklarınuñ ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 5*). [*'âşıkılarınuñ, -lar, -ı, -nuñ*]

9. Hakikat bu-durur 'ışk içre lāyık
K'öñinde yārinuñ cān vire **'āşık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 42*). [**'āşık**,]
10. Cihân **'āşıklarınınuñ** ser-firāzı
Uran bizümle lāf-ı 'ışk-bāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 19*). [**'āşıklarınınuñ**, -lar, -ı, -nuñ]
11. Tapuñdan almazam cebr-ile dūhter
Esirgedümse bu **'āşık** cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 7*). [**'āşık**,]
12. Sıyup 'ahdi virürler düşmene kām
Diker **'āşık** nihāl-i mīve bāğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 35*). [**'āşık**,]
13. Bilimezem ki **'āşıkven** ya ma'sūķ
Dil odından vücūdum hāk olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 26*). [**'āşıkven**, -ven]
14. Vişālūñ ni'metinden bī-naşībūm
Esir ü **'āşık** u şūrīde-hālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 23*). [**'āşık**,]
15. Bu hāle arturur bülbül nevāsın
Gülūñ ruhsārına **'āşık-durur** bāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 33*). [**'āşık-durur**, --durur]
16. Ki **'āşık** fitne kıya meşrebinde
Ola bir harf kim 'ayb u hātır-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 194*). [**'āşık**,]
17. K'ışūmden olmayam şermende ya'nī
Bilürven ol daħı **'āşık-durur** pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 199*). [**'āşık-durur**, --durur]
18. Siyāh itdi gözün çün çeşm-i āhū
Çok itmekden demini **'āşıkun** nūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 167*). [**'āşıkun**, -un]
19. Ki hālın 'arz ide ma'sūķa **'āşık**
Hūdāvendā müyesser eyle bir an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 146*). [**'āşık**,]
20. Ki **'āşık** bula vaşl-ı yāre dermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 148*). [**'āşık**,]
21. Ki Bağdāduñ ulularından iy yār
Var idi bir yigit **'āşık** tabī'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 3*). [**'āşık**,]
22. Ruħı rengin idi vü hālī hindū
Gözi fettān ü kaşı **'āşık** 'ākķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 39*). [**'āşık**, -a]
23. İñen eglenmez ol **'āşıkda** zīrā
Var idi 'ammisinūñ bir kıızı hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 18*). [**'āşıkda**, -da]
24. Göñülden 'ışkı ğayrın şavmış idi
Biri birine key **'āşıklar** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 23*). [**'āşıklar**, -lar]
25. Kadem baş rāh-ı iklim-i şafāya
Riyālu 'ışk-ıla **'āşık** geçinme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 7*). [**'āşık**,]
26. Çü **'āşık** hāndeyi itmişsin ferāmūş
Meger dūd-ı dili ben sīne-sūzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 38*). [**'āşık**,]
27. Firışteyle muķārin oldı yā hūr
Olur ol **'āşıkun** ferhunde-hālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 99*). [**'āşıkun**, -un]
28. Velikin dīde-i pākiyle bakdı
Ki **'āşık** pāk-bāz olmasa her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 35*). [**'āşık**,]

29. Degüldür 'ışk şehvât u hevâdur
Hevâyî olsa **'âşıkda** harâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 41*). [**'âşıkda**, -da]
30. Kâdur **'âşıkda** nâm-ı nîk-nâmı
Elâ iy 'ışk işinden vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 58*). [**'âşıkda**, -da]
31. Velîkin **'âşık** olanlara hoşdur
Bu resme sözlere yokdur nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 86*). [**'âşık**,]

'âşık ol: *Sevgiliye gönülden bağlanmak, aşk derdine düşmek.*

1. Ne hâlise ol iki yâr-ı şâdık
Sevişüp birbirine oldu **'âşık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 26*). [**'âşık ol**, -dı]
2. Çü bunlar birbirine **'âşık** oldu
Bu kavlüñ biri lâ-büd şâdık oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 37*). [**'âşık ol**, -dı]
3. Ne hoşdur kim iki yâr-ı muvâfık
Sevişüp birbirine ola **'âşık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 40*). [**'âşık ol**, -a]
4. Eger elden geleydi **'âşık** olmak
Reh-i 'ışk içre böyle şâdık olmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 7*). [**'âşık ol**, -mak]
5. Cemâline tuş oldu dîde-i şâh
Dil ü cândan olup Leyliye **'âşık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 7*). [**'âşık ol**, -up]

'âşıkâne: *'âşığa yaraşır şekilde || kendinden geçmiş bir şekilde.*

1. Göñülden dir idi kim bu nişâne
Elifler dâğlardur **'âşıkâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 62*). [**'âşıkâne**,]
2. Gider ol haste-hâtır iderek âh
Terennümler kılardı **'âşıkâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 31*). [**'âşıkâne**,]

'âşıkâne: *Konusu aşk olan şiirler.*

1. Çün işitdi bunı mîr-i yegâne
Ki bir zîbâ gazeldür **'âşıkâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 2*). [**'âşıkâne**,]
2. Okurlardı gazeller **'âşıkâne**
Yoğ-idi gamdan anlarda nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 5*). [**'âşıkâne**,]

'âşikâr: *Far. s. Gizli olmayan, belli, meydanda olan.*

1. Degüldür cân tapuñdan bir nefes dūr
Baña renc-i dilüñdür **'âşikâra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 163*). [**'âşikâra**, -a]
2. Görinmez **'âşikâre** vü nihânî
Şerâr-ı dilden özge hem zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 53*). [**'âşikâre**,]
3. Ki bir âh idebile **'âşikâre**
Çekerci cânı gizlû gûşşadan derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 38*). [**'âşikâre**,]
4. Cümel üslûbı üzre **'âşikâre**
Pes añlaya k'olur târih-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 94*). [**'âşikâre**,]
5. Kaçan-kim bakdı ol sîmin-'izârâ
Tebessüm kıldı lâ'li **'âşikâra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 328*). [**'âşikâra**,]

6. Diledi k'ide fi'lin **âşikârâ**
Çü bildi İbn-i Selâm anı ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 4*). [*âşikârâ,]*
7. Götürdi perde-i 'ışk-ı nihânı
Dem-â-dem ağlar oldı **âşikârâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 27*). [*âşikârâ,]*
8. Cihânda andan oldı **âşikârâ**
Meger kim geçdi bir gün hâtırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 14*). [*âşikârâ,]*

'âşik-ı dîdâr-ı leyli: *Leyla'nın suretine aşık.*

1. Ki ol âşüfte-hâl u bî-tesellî
Olupdur **'âşik-ı dîdâr-ı Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 56*). [*'âşik-ı dîdâr-ı leyli,]*

'âşik-ı pāk: *Saf aşık.*

1. Cihānuñ ğuşşama şatan sürürin
Mülevves-dehr içinde **'âşik-ı pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 11*). [*'âşik-ı pāk,]*
2. K'aña vire şeref hem-çün melek 'ışk
'Acebdür kim ol iki **'âşik-ı pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 55*). [*'âşik-ı pāk,]*

'âşik-ı zâr: *Ağlayan, inleyen âşik.*

1. Şanasın ol cebeldür **'âşik-ı zâr**
Ki pür dūd itmiş anı sâye-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 45*). [*'âşik-ı zâr,]*
2. Olupdur huld-ı fikr istebrak-ı hür
Suţur ü noktadan çün **'âşik-ı zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 15*). [*'âşik-ı zâr,]*
3. Çü bildi söylemez ol **'âşik-ı zâr**
Geçiverdi yolına merd-i reh-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 75*). [*'âşik-ı zâr,]*
4. Ğarîk-ı firkat ü giryân-ı 'ışkum
Saña kim olsa yüz biñ **'âşik-ı zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 27*). [*'âşik-ı zâr,]*

'âşiklik: *Âşık olma, aşka tutulma durumu, ozanlık.*

1. Nedür **'âşiklik** u ma'sûk kimdür
Benüm göñlüme uran ok kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 7*). [*'âşiklik,]*
2. Haber dâr idi **'âşiklik** ğamından
Pür idi dîdesi hasret neminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 135*). [*'âşiklik,]*
3. Geçindi küh-ı hāmūnda otuz yıl
Çü **'âşiklik** anı kıldı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 79*). [*'âşiklik,]*

'âşiklik it: *Aşık olmak, aşıklık göstermek.*

1. Ki şıdık-ı cânile **'âşiklik** itdi
Senüñ 'ışkūñla terk itdi cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 66*). [*'âşiklik it, - di]*

asıl: Asılmak, aşığı doğru boşlukta sallanmak.

1. Asılmış gerdeninden sînesine
Mu'anber zülfî mişl-i 'anberine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 45*). [*asılmış, -mîş*]
2. Aşılmış idi bir kıl üzre cânı
Ki tâ günden güne bî-çâre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 28*). [*aşılmış, -mîş*]

âşinâ: Bildik, tanıdık, dost.

1. Çi ger mâhî gibi bî-dest ü pâyam
Ciñân deryâlarına **âşinâyam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 4*). [*âşinâyam, -yam*]
2. Dilemez ol perî-ruñdan cüdâlık
Anası birle kılmaz **âşinâlık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 332*). [*âşinâlık, -lık*]
3. Bularuñ tuymayup cevri ü cefâsın
Ne yâdın fehm ider ne **âşinâsın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 20*). [*âşinâsın, -sın*]
4. Atasına meger bir **âşinâsı**
Didi her neyse anuñ mâcerâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 11*). [*âşinâsı, -sı*]
5. Gözüme **âşinâ** görindüñ iy pîr
Ne kişisin ne ildensin haber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 7*). [*âşinâ,]*
6. Baña bu 'ışkdan dirler cüdâ ol
Varup 'aql-ile yâr u **âşinâ** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 10*). [*âşinâ,]*
7. Çü Mecnûn gördi şehden bu vefâyı
Didi buldum zihî hûb **âşinâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 76*). [*âşinâyı, -y, -ı*]
8. Ki kande bulsalar sen ğam-şinâsı
Helâk ideler iy cân **âşinâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 26*). [*âşinâsı, -sı*]
9. Yimedi seg dañı gör **âşinâyı**
Çü şeh bilmedi haqq-ı hizmetümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 98*). [*âşinâyı, -y, -ı*]
10. Göre düşdi gözi bir **âşinâyı**
Çağırıp yanına anı didi k'iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 36*). [*âşinâyı, -y, -ı*]
11. Kani ol bendeñe dildârlıklar
Kani ol döştlük yâ **âşinâlık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 57*). [*âşinâlık, -lık*]
12. Özinden yâd kılan **âşinâyı**
Kimüñle döşenürsin pister-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 36*). [*âşinâyı, -y, -ı*]
13. Degüldür kimsenüñ hîç **âşinâsı**
Şınıkdur rûzgâruñ 'ahdi dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 8*). [*âşinâsı, -sı*]
14. İderler 'aybuñı arduñca tekrâr
Dili ta'n itmede her **âşinâñuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 53*). [*âşinâñuñ, -nuñ*]

15. Ne şehsin sen nicesi bendeyüm ben
Baña dirsən senüñle **âşinâyum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 5*). [*âşinâyum, -yum*]
16. Didi kim **âşinâlık**dur murâdum
Karışmağdur size nesl ü nijâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 81*). [*âşinâlık*dur, -dur]

âşinâ kıl: Tanıdık, bildik eylemek.

1. Kılâm ben cânım içinde anı yâd
Dilümi hâtırıñla **âşinâ kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 71*). [*âşinâ kıl,]*
2. Özümi kendüligümden cüdâ kıl
Ki ya'nî 'ışkuñile **âşinâ kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 122*). [*âşinâ kıl,]*

âşinâlık kıl: Tanıdık olmak // ahbablık etmek.

1. Ğamuñla kılalum biz âşinâlık
Bu resme zemzemeler bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 58*). [*âşinâlık kıl, -a, -lum*]

âşinâ-rû: Tanıdık yüz.

1. Dağı bîgâne kalb u **âşinâ-rû**
Bugün hûbân-ı 'âlem iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 30*). [*âşinâ-rû,]*
2. 'Adûv ü ecnebîdür **âşinâ-rû**
Cihândan gec ki miñnetñânedür o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 98*). [*âşinâ-rû,]*

âsitân: Eşik, huzur, makam.

1. Âsitânuñda gedâdur 'âlemüñ mün'imleri
Dergehüñdedür cihânuñ begleri hayl u haşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 53*). [*âsitânuñda, -uñ, -da*]
2. Şan oldı çeşmi ebr-i nev-bahârî
Çün irdi bu ğarîb ol **âsitâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 7*). [*âsitâne,]*
3. Koma hiç **âsitâne** der gibi ser
Nişânsuz bir bucağda eyle ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 42*). [*âsitâne,]*

âsitân: Kapı, eşik. // padişahın eşiği.

1. İşigüñ derbânlarınuñ biri sulţân-ı 'Arab
Âsitânuñ kullarınuñ biri hâkân-ı 'Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 8*). [*âsitânuñ, -uñ*]
2. Gelüp Hızr **âsitânuñda** öper der
Ki kıla hâk-i râhuñdan lebin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 73*). [*âsitânuñda, -uñ, -da*]

âsitân-: (Sevgili'nin) kapı eşiği, dergahı.

1. İle hâcetgeh anuñ **âsitânı**
Du'â miftâh-ı aqvâl-i zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 21*). [*âsitânı, -ı*]

āsītān-ı leylī: Leyla'nın eşiği.

1. Götürüp āsītān-ı Leyliden baş
Bu ğurbetde olupdur baña yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 47*). [*āsītān-ı leylî, -den*]

āsītān-ı şāh: Padişahın eşiği.

1. K'ideler āsītān-ı şāha irsāl
Getürdiler revān bir kâşid-ı cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 62*). [*āsītān-ı şāh, -a*]

āsiyāb: Su değirmeni.

1. Gice gündüz döner bî-āb çālāk
Bu resme kim görüpdür **āsiyābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 161*). [*āsiyābı, -ı*]
2. Ki çün halk itdi Hāk bu **āsiyābı**
Anuñ kim yeyni yükü var gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 174*). [*āsiyābı, -ı*]

āsiyāb-ı cüst-i gerdān: Hızlı dönen su değirmeni.

1. Gider şahrāda çün deryāda keşti
Revān çün **āsiyāb-ı cüst-i gerdān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 17*). [*āsiyāb-ı cüst-i gerdān,*]

āşiyān: Yuva, kuş yuvası.

1. Şaçından **āşiyān** iden tıyūra
Ġdā viren teninden mār u mūra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 9*). [*āşiyān,*]
2. Gehî kerkes kanadı **āşiyānı**
Cebel şehliğine buldurdı ğāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 48*). [*āşiyānı, -ı*]
3. Yakası hicr ilinde çāk olmuş
Şaçından **āşiyāñ** iden tıyūra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 13*). [*āşiyāñ,*]

āşiyān: Yuva, ev.

1. Eyā şeh-bāz-ı Kā'be **āşiyāne**
Şehinşāh-ı Medīne āstāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 3*). [*āşiyāne, -e*]
2. Yaḥūd zāğ-ı sebük-bāl-ı zamāna
Nigūn yapmışdı yir yir **āşiyāna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 52*). [*āşiyāna, -a*]
3. Başında perçem-i 'anber-feşānı
Şan olmuş murğ-ı 'ışkuñ **āşiyānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 74*). [*āşiyānı, -ı*]
4. Ża'if u ḥaste vü ebter niçesin
Kimüñ menzilgehîdür **āşiyānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 49*). [*āşiyānuñ, -uñ*]
5. Kenār-ı yārda vir **āşiyānı**
Be-ḥaḳḳ-ı nāle-i 'uşşāk-ı nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 36*). [*āşiyānı, -ı*]

6. İdindiler maḳām u **āṣiyāne**
Gelürdi ḥalk anda gāh u bī-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 64*). [*āṣiyāne, -e*]
7. Ko zindân küşesin şahrâ-nişîn ol
Bu ḥākī **āṣiyāndan** hem-çü şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 7*).
[*āṣiyāndan, -dan*]

āṣiyān: Yuva II Gönül kuşunun yuvası.

1. Yine gördi ol evvelki mekânın
Şanasın buldı bülbül **āṣiyânın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 20*). [*āṣiyânın, -ın*]

aşkar: Al renkli (at).

1. Şeh-i merdân özi **aşkar** semendi
Meh-i devrân yüzi ejder kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 69*). [*aşkar,]*

aşl: Asıl // Soy.

1. Geçürür 'ömrin ekşer tağlarda
Degüldür gerçi kem **aşl** u nihādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 65*). [*aşl,]*
2. Ḥayālün naḳşıdur bu cism-i bīmār
İkidür heykel ü bir **aşl**-ıla nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 45*). [*aşl*]

aşl: Asıl, kök, temel.

1. Birikdördüm dil ol meh-peyker ile
İñen işüm yok **aşl** u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 28*). [*aşl,]*
2. Uran bu kışşanuñ **aşlına** bünyād
Şu resme eyledi efsāneyi yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 1*). [*aşlına, -ı, -na*]
3. Baḥāsın bulıcağuz bir ḳumāşı
Hemîn şatmaḳdur **aşlı** olma nāşi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 108*). [*aşlı, -ı*]
4. Egerçi **aşldandur** ser-bülend ol
Velî şimdi degüldür ercümend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 27*).
[*aşldandur, -dan, -dur*]
5. Meger maḳşüduñ **aşlın** idevüz red
Yazarken nāmeye bu dāsītānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 12*). [*aşlın, -ın*]
6. Ki ne baḥrı bilür **aşlın** ne ḥakkāk
Nice cevher ki geşt iden cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 10*). [*aşlın, -ın*]
7. Giyeh şanma ki bu gül-be-şeker
Bileydün **aşlını** ger bu giyāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 37*). [*aşlını, -ı, -(n)ı*]
8. Beni kıl derdiñüñ **aşlından** āgāh
Ki 'ışk işini çok gördüm mecāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 34*). [*aşlından, -ın, -dan*]
9. Kej olur kej baḳan göz baña muṭlak
Egerçi ḳāmetümdür **aşlda** kec (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 25*). [*aşlda, -da*]
10. Görelüm bir ki maḳşüda nedür **aşl**
Meger bir vaḳt irüp faşl-ı ḥazān zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 24*). [*aşl,]*

11. İşüñ **aşlindanuz** biz cümle ğāfil
Nazar kıl k'ol nigār-ı pāk-dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 154*).
[aşlindanuz, -ın, -dan, -uz]
12. Olan bu kışşanuñ **aşlına** râvî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 1*). [aşlına, -ı, -na]
13. Tükenmez bu nikātuñ bâb u faşlı
İşidüñ bir nedür maqşüduñ **aşlı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 20*). [aşlı,]
14. Varmış gördi tedbîrinüñ **aşlı**
Şarup bir gün çaralarla gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 2*). [aşlı,]

aşl u neseb: Soy sop.

1. Var idi bir beg eşrâf-ı 'Arabdan
Ki 'ālî kadr idi aşl u nesebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 30*). [aşl u neseb, -den]

aşla: Asla, hiç bir zaman.

1. Berât-ı merg alur tığından a'dâ
Ki 'âlemde dağı turmaya **aşlâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 96*). [aşlâ,]
2. Kıl **aşla** buyruğuñdan çekmezem ser
Dilerseñ 'üd-veş ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 46*). [aşla,]
3. Yüzüne bakmazam şermümden **aşlâ**
Baña el virmedi iy mäh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 166*). [aşlâ,]
4. Gidüp ğayrılar aldı yirlerin hem
Kişi bu varıdan kırtılmaz **aşlâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 133*). [aşlâ,]
5. Bu kapu mekr-ile örtülmez **aşlâ**
Çalışdı her cevân cehd itdi perîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 134*). [aşlâ,]

aşlan: Aslan.

1. Kangı küh u deşte 'azm itseñ şikâr için çıkar
Ol yirüñ **aşlanları** bağında havfüñden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 38*).
[aşlanları, -lar, -ı]
2. Anuñ haqqında **aşlanum** didi Hâk
Şecâ'at anda hatm olmışdı muhlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 9*). [aşlanum, -um]
3. Ne kühâ kim anuñ ħinki başar süm
İder ol yörenüñ **aşlanların** güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 90*). [aşlanların, -lar, -ı, -n]
4. Başına rânını bālîn iderdi
Dizin çöküp başı ucına **aşlan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 61*). [aşlan,]
5. Kilâbuñ dişleri mührile beste
Ol **aşlan** kelblerden bir kılına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 75*). [aşlan,]
6. Ki olmaz rişteden **aşlâna** efsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 36*). [aşlâna, -a]

aşl-ı mahzen: Hazine kaynağı.

1. Bilen bu gencüñ aşı-ı maḥzenini
Bulan bu dürr-i ḥāṣuñ ma'denini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 163). [aşı-ı
maḥzen, -i, -ni]

āsmān: Far. Gökyüzü, sema.

1. Hüküm kılsañ āsmān gibi zemīn devvār ola
Çarḥa ger emr eyleseñ ṣābit ola ḡabrā miṣāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 13).
[āsmān,]

'asr: Yüzyıl, devir, zaman.

1. Ki olmışdur bu 'aşruñ pādişāhı
Cemī' 'ālemüñ pūşt ü penāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 5). ['aşruñ, -(u)ñ]
2. K'aña ben kim bu 'aşruñ mihteriyem
Miṣāl-i mihr kızgūn müştəriyem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 103). ['aşruñ, -
(u)ñ]
3. Bile ne 'aşrda irdi temāme
Nebīnūñ hicretinden ṭuta sāli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 90). ['aşrda, -da]

aşşı: Fayda, yarar.

1. Qabūl itmezse göñlün ir eger giç
Benüm sözümden aşşı yok-durur hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 20). [aşşı,]
2. Sen eyle 'afv yüzi karayuz biz
Bizi öldürmeden aşşıñ ne iy ḥān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 9). [aşşıñ, -ñ]
3. Ölümdeñ şoñra qalmaz aşşı dārū
Qarābeti ṭuyup anuñ ḥurūşın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 30). [aşşı,]
4. Ne assı şoñra şaçmaqdan aña āb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 96). [assı,]

assı kıl: Yarar sağlamamak.

1. Benem çün beste-i zencir-i taqdīr
İşüme aşşı kılmaz rāy u tedbīr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 40). [aşşı kıl, -maz
]

āstān: Eşik, dergah.

1. Eyā şeh-bāz-ı Kā'be āşiyāne
Şehinşāh-ı Medīne āstāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 4). [āstāne, -e]

āstīn: Yen, elbisenin kolu.

1. Ya pīç-ā-pīç olmuş ef'īdür bu
Benefşeyle pür olmuş āstīndür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 19). [āstīndür, -
dür]

āşüb: Kavga, kargaşalık, gürültü.

1. Eline aluban geh seng ü geh çüb
Qıldardı gölgesiyle ceng ü āşüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 10). [āşüb,]

āsūde: *Rahat, huzurlu.*

1. Rûm u Tatar u 'Arab Çîn ü Habeş Türk ü 'Acem
Sāye-i hükümñdedür **āsūde** şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 42*). [*āsūde,]*
2. Biraz **āsūde** düşdi urmadan leng
Temāşā kıldı ol 'ālî dirahṭı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 40*). [*āsūde,]*
3. Kenār-ı yārda **āsūdesin** sen
Çün olduñ ğayr-ile sen yār u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 126*). [*āsūdesin, -sin]*
4. Tenüm **āsūde** vü cānum olur şād
Olup cānum hayālün birle dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 30*). [*āsūde,]*
5. Başı bārından **āsūdeydi** düşi
Çü dirlik pā-bürehne ola mümkün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 50*). [*āsūdeydi, -ydi]*
6. Hayālüñ birledür **āsūde** cānum
Biri birinden ol iki nigū-fāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 20*). [*āsūde,]*

āsūde düş: *Huzura, rahata ermek.*

1. Şafālar sürdi anuñ ülfetinden
Tamām āsūde düşdi şöḥbetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 78*). [*āsūde düş, -di]*
2. Biraz āsūde düşdi şöḥbetinden
Selīm anı çü gördi böyle 'uryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 44*). [*āsūde düş, -di]*

āsūde ol: *Mutlu olmak.*

1. Ki ola rencden āsūde cānum
İrişüp iy beşir-i merg çün bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 24*). [*āsūde ol, -a]*

āsūde-dil: *Gönlü rahat aşık.*

1. K'ola **āsūde-dil** bir dem ol abdāl
Ben iñen muḥterem tutardum anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 50*). [*āsūde-dil,]*

āşüfte: *Dağılmış, perişan.*

1. Çü Leyliden cüdā düşdi ol abdāl
Kātı **āşüfte** oldu vü dige-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 34*). [*āşüfte,]*
2. Ten-i 'uryānı ğarḳ-ı kulzüm-i ḥūn
Belā **āşüftesi** ya'nī ki Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 12*). [*āşüftesi, -s, -i]*
3. Pür oldı eşk-i ḥūn-ile çeşmi
Olup meşşāta **āşüfte** işinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 51*). [*āşüfte,]*

4. Hevâ **âşûftesi** ya'nî ki Mecnûn
Çün işitdi haber kim ol cefâkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 26*). [*âşûftesi, -si*]
5. Varurak eyledi **âşûftelik** kâr
Kemend-i hicrde oldu giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 25*). [*âşûftelik,]*
6. Cihânı tıttı günden güne nâmı
Kamu **âşûftelik** oldu tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 18*). [*âşûftelik,]*
7. K'ire **âşûftelik** olur hakâret
Çü sensin kişver-i 'aql içre bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 58*). [*âşûftelik,]*

âşûfte: Çılgın gibi seven, aşktan perişan olan, meftun.

1. Ol **âşûfte** bu yârânuñ sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 1*). [*âşûfte,]*
2. Hayâlî şehvetiden idi ma'sûm
Çü Zeyd **âşûftedür** gördi özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 3*). [*âşûftedür, -dür]*

âşûfte ol: Perişan olmak.

1. Söneydi kaşr-ı gerdünüñ çerâğı
Hevânuñ oldu âşûfte dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 48*). [*âşûfte ol, -dı]*
2. Olup âşûfte sevdâ-yı ruğundan
Karârı gitdi rüy-ı ferruğundan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 23*). [*âşûfte ol, -up]*

âşûfte-hâl: Hali perişan olan.

1. Derd-i Hamdîye ölümden özge timâr olmaya
Zirâ ol **âşûfte-hâl** olmuş-durur bî-mâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 10*). [*âşûfte-hâl,]*
2. Ki ol **âşûfte-hâl** u bî-tesellî
Olupdur 'aşık-ı dîdâr-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 55*). [*âşûfte-hâl,]*
3. Ki bu **âşûfte-hâl** ü bî-ser-encâm
Gamından bir nigârûñ gitdi nâkâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 19*). [*âşûfte-hâl,]*
4. Ki ol **âşûfte-hâl** ü bî-tesellî
Hilâle döndi bî ebrû-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 19*). [*âşûfte-hâl,]*

âşûfte-yi sevdâ-perest: Sevdaya tutkun perişan.

1. Yahûd âşûfte-yi sevdâ-perestüm
Emîr-i kişver-i 'ışk-ı helâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 4*). [*âşûfte-yi sevdâ-perest, -üm]*

âsumân: Gökyüzü.

1. Âsumân tek iy yaşum gerdün idersin 'âkıbet
Sen bu resme şive vü nâz ile iy Leylî-ğırâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 6*). [*âsumân,]*

2. Çerâğ-ı meh ki yanar **âsumânda**
Ne rugân ne fetîle vardur aîda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 19). [âsumânda, -da]
3. Gidüp ol yeryüzinüñ pâdişâhı
İrürdi **âsumân** farkına râhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 102). [âsumân,]
4. Sa'âdetle çün ol şâh-ı yegâne
İrürdi yol birinci **âsumâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 120). [âsumâne, -e]
5. Müzeyyen olmışıdi **âsumânlar**
Kıldı 'ârşdan nezzâre cânlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 97). [âsumânlar, -lar, -]
6. Açılmış kapuları **âsumânuñ**
Şaçılur rahmeti halka Hudânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 15). [âsumânuñ, -uñ]
7. Şerî'at **âsumânı** evcine bedr
Güzîn ü pârsâ vü 'âliyyü'l-kadr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 7). [âsumânı, -ı]
8. Tutup 'adli zemîn ü **âsumânı**
Pür itsün tîgî âvâzı cihânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 173). [âsumânı, -ı]
9. Sûvâr oldukca ol şîr-i zamâna
Atı na'li od atar **âsumâna** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 84). [âsumâna, -a]
10. Nişân-ı tîr-i miñnet oldı cânı
Göge boyadı âhı **âsumânı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 44). [âsumânı, -ı]
11. Tökündi çeşmi bir hõş sâye-bâne
Şu resme ki uci irmiş **âsumâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 56). [âsumâne, -e]
12. Yahûd girdâba düşüp fülk-i meh-tâb
Bırakdı **âsumân** bahrine kullâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 12). [âsumân,]
13. Aşağa almış uci **âsumânı**
Yaratmış seng-i miñnetden Hâk anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 33). [âsumânı, -ı]
14. Belâ vü rencden mânend-i nâlem
İrişür **âsumâna** âh u nâlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 66). [âsumâna, -a]
15. İden dūd-ı dilinden **âsumânı**
Gehî jengârı gâhî âsumânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 11). [âsumânı, -ı]
16. Yağar berf **âsumândan** hem-çü kâfûr
İder hâllâclık güyâ ki Manşûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 85). [âsumândan, -dan]
17. Cihânüñ sakfı adı **âsumândur**
İçinde anuñ bir eski sâye-bândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 67). [âsumândur, -dur]
18. İçine almış ol çetr **âsumânı**
Çekilmiş 'arşa toğrı sâye-bânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 59). [âsumânı, -ı]
19. Başından ayağına sînesi çâk
Zemînden **âsumânı** itmez idrâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 20). [âsumânı, -ı]
20. Düzüldi hem iki cânibden alay
İrişdi **âsumâna** nâle-i nây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 4). [âsumâna, -a]

21. Şu deñlû kıldılar âh u figâni
Ki pür dūd eylediler **āsumāni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 54*). [*āsumāni, -ı*]
22. Giriftâr ola ağına be-nâgâh
Şaçup şayyâd hâle **āsumāna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 99*). [*āsumāna, -a*]
23. Pür idi berfden eṭrâf-ı ‘âlem
Dökilür **āsumāndan** berf çün ‘âc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 5*).
[*āsumāndan, -dan*]
24. Tütünden çarḫı kılmış **āsumāni**
Didi k’iy devr-i gerdündan ḥabersüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 16*).
[*āsumāni, -ı*]
25. Güzellik **āsumānınuñ** mehinüñ
Cevâbında didi Mecnûna ol yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 42*).
[*āsumānınuñ, -ı, -n, -uñ*]
26. Gök itmiş gördi dūdi **āsumāni**
Özi bir ṭurfe yirde kılmış ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 24*). [*āsumāni, -ı*]
27. Şalupdur pertevini **āsumāna**
Şu üzre ḥızrdur san serv-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 36*).
[*āsumāna, -a*]
28. Fülân menzilde naḥlistân u tenhâ
İrişmiş her nihâli **āsümāna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 127*). [*āsümāna, -a*]
29. Ki maḥv ola kevâkib **āsumāndan**
Yaḥūd ol giderür ‘ışkum ḡamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 20*).
[*āsumāndan, -dan*]
30. Çıkardı berḡ-i âhi **āsumāne**
Gözi kim yaş dökeydi yirüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 98*). [*āsumāne, -e*]
31. Ki iy ḥüsn **āsumānına** sitâre
İrakdan secde kıla kıla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 2*). [*āsumānına, -ına*]
32. Çıkar âhuñ şadâsı **āsumāna**
Bugün k’irdi zamân-ı vaşl u peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 12*).
[*āsumāna, -a*]
33. Gün andan şerm iderken **āsumānda**
Ṭutıldı ebr-i ḡamda afitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 12*). [*āsumānda, -da*]
34. Kâmu çâk itdiler ḡamdan girîbân
Girîv-i nâle çıkdı **āsumāna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 63*). [*āsumāna, -a*]
35. Açılmış câ-be-câ şad çeşm-i rüşen
İrürmüş **āsumāne** kulesi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 43*). [*āsumāne, -e*]

āsumān-câh: Ey makamı gök kadar yüksek olan.

1. Şeh-i encüm-sipâh u ‘arş-ı dergâh
Kâmer-efser cevân-baḥt **āsumān-câh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 36*).
[*āsumān-câh,*]

āsumāni: Gök rengi. II. Mavi.

1. İden dūd-ı dilinden āsumānı
Gehī jengārī gāhī **āsumānī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 12*). [*āsumānī,]*
2. Cebîni yâri işiginde naḳḳāş
İden dūd-ı dilinden **āsumānī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 21*). [*āsumānī,]*
3. Gehī jengārī gāhī **āsumānī**
Maḥabbet deştinüñ şaḥib-ḳarârī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 22*). [*āsumānī,]*

āsyāb-ı ‘ālem: *Felek deġirmeni.*

1. Sen daḥı ‘ālemde bir ḳānûn idersin ‘ākıbet
Çarḥ-ı ḳaddum gerdişiyle āsyāb-ı ‘ālemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 5*). [*āsyāb-ı ‘ālem, -i]*

at: *Atmak, fırlatmak.*

1. Sūvār oldukça ol şîr-i zamāna
Atı na’lî od **atar** āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 84*). [*atar, -ar]*
2. Reg-i tenden ki deşte **atılır** ḳan
Olur kîn çarḥına ḳavs-ı ḳuḏah şan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 49*). [*atılır, -il, -ur]*
3. Yabāna **atduñ** u döydüñ aña hem
Bu ḳuṭnı rişte idüp düğmeden sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 24*). [*atduñ, -duñ]*
4. Atar senden **atamazsın** sen anı
Ṭolu derd ü belādur bu cezîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 116*). [*atamazsın, -a, -maz, -sın]*
5. Kesüp **atdı** saçın her māh-peyker
Gözinden aḳıdup her biri seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 42*). [*atdı, -dı]*

at: *Atmak il bırakmak.*

1. Atar senden atamazsın sen anı
Ṭolu derd ü belādur bu cezîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 116*). [*atar, -ar]*

at: *(ok) atmak, fırlatmak.*

1. Atar her sū şanasın penbe ḥallāc
Göze her rişte-i ḥürşîd-i şâfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 6*). [*atar, -ar]*
2. Sen ol çübāna döndüñ iy cihāngîr
Kî urdı kelbin **atup** ḳurd içün tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 32*). [*atup, -up]*

at: *At, binek hayvanı.*

1. Cān gözi aḥvālinüñ şıḥḥatine ḥāzıḳ-ı dehr
Atuñ ayağı tozı kuḥlini buyurdı sebeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 16*). [*atuñ, -uñ]*
2. Atuñ ayağı tozın her kim edinmez sürme
Şu’le-i şems görinsün gözine zülmet-i şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 19*). [*atuñ, -uñ]*

3. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş **atuñ** na'line
Çekdiler tamgâ meñhûn altına k'oldı müttehem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 25*).
[atuñ, -uñ]
4. Çün altıncı fezâya çıkdı Añmed
Atı na'line sürdi Müşteri ħad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 142*). [atı, -ı]
5. Kılıcı Zü'l-feķâr u kendü Ħaydar
Atı Döldül següsi mâr-ı şaf-der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 68*). [atı, -ı]
6. Süvâr oldukca ol şîr-i zamâna
Atı na'li od atar âsumâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 84*). [atı, -ı]
7. Atı na'linden almış mâh-ı nev-tâb
Göge anuñ-çün oldı ħalka-ı bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 87*). [atı, -ı]
8. Atınuñ şavletine döymeyüp ħâk
Yakasın eylemiş vâdilerüñ çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 91*). [atınuñ, -ı, -nuñ]
9. Olımaç çarĥ **atınuñ** hem-rikâbı
Tutışdurur kılıcı âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 93*). [atınuñ, -ı, -nuñ]
10. İrişse tığı ucu bir süvâre
İder **atıyla** anı dört pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 76*). [atıyla, -ıyla]
11. İki biñ yidek **atı** vardı tâzî
K'idirdi her biri berķ-ile bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 175*). [atı, -ı]
12. At ayağında döymeyüp cefâya
Zemîn gökler gibi ağdı hevâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 73*). [at,]
13. At ayağından itdi 'arşa-ı ħâk
Dilrân mâteminden yaķasın çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 75*). [at,]
14. Şu kim **atına** kendüyi inâne
Anı bir demde ilter ol cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 71*). [atına, -ın, -a]
15. Çıkarup **at** ayağından şerâre
Kaźâ ol gün od urdı kâr-zâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 59*). [at,]
16. Çü zaĥm irüre tığı bir süvâre
İder **atıyla** ikisin dört pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 94*). [atıyla, -ıyla]
17. Kala meydân-ı ģamda ħink-i nâmun
Düşe çün 'âr **atından** ehl-i ģayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 77*). [atından, -ı, -n, -dan]
18. Kılarven itlerine tu'me şâhuñ
Şalup **atuñ** ayağına vebâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 87*). [atuñ, -uñ]
19. Atından aşğa geldi şitâbân
Revân âhû-şifat şayyâda anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 54*). [atından, -ı, -n, -dan]
20. Atından sıçradı ta'cîl-ile şâh
Ayağına düşüp 'özrile derĥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 40*). [atından, -ı, -n, -dan]

ata: Baba.

1. Bir oĝlan k'ola bed-ĥû iy ķarındaş
Atası görmeye anuñ yüzin kâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 216*). [atası, -sı]

2. H z ne  apusun a up **atası**
 u de n  dökdi zer kim yok  ıy sı (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 303*). [*atası, -sı*]
3.    ferzend ola bed-h   h u hev -senc
Bel dur **ataya** v  anaya renc (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 220*). [*ataya, -y, -a*]
4. Atası mektebe itdi hav le
Dem- -dem  ays da ı t lib oldu (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 16, Mısra 2*). [*atası, -sı*]
5. Turup ol gice   n  em' ol dil r 
Atası h zmetine vardı tenh  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 18, Mısra 18*). [*atası, -sı*]
6.   n i itdi **atasından** bu na lı
Hem n perv z  ıldı mur -ı ' klı (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 19, Mısra 1*). [*atasından, -sı, -n, -dan*]
7. Yo -idi ol zam n anu  gibi h n
Meger  ays **atası** olaydı akr n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 21, Mısra 22*). [*atası, -sı*]
8. Pes ol efs neyi bir iki sırdaş
Atasını önünde  ıldılar f   (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 24, Mısra 54*). [*atasını, -sının*]
9. Atası bildi kim olmuş  ar b ol
 um-ı end hdan içmiş  ar b ol (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 25, Mısra 67*). [*atası, -sı*]
10.  it b-ile **atası** t rd  b -b k
Varup ol serve hem-  n seyl-i   l k (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 26, Mısra 47*). [*atası, -sı*]
11. Atası ni e k'ururdu  az bdan
 anem yüzine bakmazdı edebden (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 26, Mısra 51*). [*atası, -sı*]
12. Didi keyfiyyet   rengini k ru 
Atasına anasına nig ru  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 26, Mısra 44*). [*atasına, -sı, -na*]
13. Ata olmayan  dem bir ni e g h
Degildür mihr-i ferzend den  g h (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 35*). [*ata,*]
14. Ata dur t t ki    ib- adr u f z l
Sa  a faz lından ata n  ne h  s l (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 107*). [*ata dur, - , -dur*]
15. Ata dur t t ki    ib- adr u f z l
Sa  a faz lından **ata n ** ne h  s l (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 108*). [*ata n , -n n*]
16. Bir o lanu  k'ayağına bata   r
 der za m  **atası** c nına k r (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 32*). [*atası, -sı*]
17. Atasına meger bir   in s 
Didi her neyse anu  m cer s  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 11*). [*atasına, -sı, -n, -a*]
18. Ger oğlan 'ayb-n k ola v  b -b k
Atasına dir ol her 'aybdan p k (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 34*). [*atasına, -sı, -n, -a*]
19.    terk itdi **atayı** v  anayı
Varup evc-i cebelde t td  c y  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 1*). [*atayı, -y, -ı*]

20. Cihân içinde oldum nâ-ḥalef ben
Ki kıldum **ata** nâmûsın telef ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 48*). [ata,]
21. Ata kim tütmağa olmaya her bār
Seg-i kūyından özge dilberüñ yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 73*). [ata,]
22. Atası cehd ü ḥileyle revānı
Götürdi evlerine ol cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 89*). [atası, -sı]
23. Ki ya'ni **atasına** ol ciger-ḥ*āh
Ḳoyup ṭağı vü rāğı oldı hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 87*). [atasına, -sı, -na]
24. Başından **atası** kazıtdı müyın
Gül-ābile yudı hem dāye rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 21*). [atası, -sı]
25. Çün **atasıyla** geldi evlerine
Bulıdı ḥışm u ḳavm ü māderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 17*). [atasıyla, -sı, -yla]
26. Varup didiler **atasına** yek-ser
Ki iy gözler yüzüñ görmekten enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 25*). [atasına, -sı, -na]
27. Dönüp didi 'arūsüñ **atasına**
K'elā iy şeh-süvār-ı rüze nīne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 87*). [atasına, -sı, -na]
28. Atası görüp anuñ ḥālını hem
Ḥacālet birle dökdi dīdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 63*). [atası, -sı]
29. Meger Mecnūnuñ **atası** diger-gün
Varup ol pīre bir gün aḡladı hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 35*). [atası, -sı]
30. Sebebsüz gāh ḥandān gāh giryān
Atası ḳaldı anuñ işinden ḥayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 22*). [atası, -sı]
31. Atası tutmuş-idi ol yaña güş
Bu sözleri işidüp oldı ḥāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 63*). [atası, -sı]
32. Atasından dilettdi ol ḥabībı
K'olaydı ḥaste cānınuñ ṭabībı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 51*). [atasından, -sı, -n, -dan]
33. Çok eyledi **atam** cehd ü müdāre
Velī virmediler olmadı çāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 107*). [atam, -m]
34. Atası 'Āmiriler üzredür ḥān
Bu 'ışk evcinden oldı şöyle ḥayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 7*). [atası, -sı]
35. Atamla eylemişler ittifākı
Düzetmişler arada bu nifākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 23*). [atamla, -mla]
36. 'Arūs **atasınuñ** gitdi mecālī
Cidāl eyleyecek ḳalmadı ḥālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 109*). [atasınuñ, -sınun]
37. K'olan bu ḳavmden rāzı vü ḥoşnūd
Nigārınuñ **atası** geldi ḡam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 27*). [atası, -sı]
38. Ḳodı ḡayrılara tācı vü taḥṭı
Ṭuyup Leylīnuñ **atası** bu ḥālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 31*). [atası, -sı]
39. Niteki **ata** oḡıl yanına maḥzūn
Yeñiyle sildi pūştinüñ tozını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 48*). [ata,]

40. Velî bulmadılar andan nişâni
Olup nevmîd **atası** vü anası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 85*). [*atası, -sı*]
41. Atası zâlim itmişdür giriftâr
Gözinden yaş döküp yine dem ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 22*). [*atası, -sı*]
42. Görüp anı **atası** kıldı ser-pîç
Varup âheste yânına oturdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 58*). [*atası, -sı*]
43. Nedür bilmezven iy şeh lik nâmuñ
Ne fehmi itsün **ata** nâmını yâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 23*). [*ata,]*
44. Ki ne söyler dilüm bilmezven el-ân
Atamsın bildüm uş benven ğulâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 21*).
[*atamsın, -m, -sın*]
45. Atası düşdi ğamdan ızırâba
Didi Mecnûn aña kim yimegil ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 58*). [*atası, -sı*]
46. Eliyle koydı ğamdan başına ħâk
Dönüp **atasına** virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 5*). [*atasına, -sı, -na*]
47. Ölüyem ben ölüden gelmeye reşk
Bu sözlerdeyken **atasıyla** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 55*). [*atasıyla, -sı, -yla*]
48. Bugünden pes saña kıldum vedâ'ı
İşi bitdi **atañuñ** zârı kıl sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 9*). [*atañuñ, -nuñ*]
49. Atası gördi k'olmış derd-mend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 1*). [*atası, -sı*]
50. K'olara 'âşi olduñ itmeyüp bâk
Atañdan vahşet iderdüñ kaçarduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 15*).
[*atañdan, -ñ, -dan*]
51. Atası kabrine 'azm itdi ħâli
Varup çün şüşe-i kabrini gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 28*). [*atası, -sı*]
52. Kõdõ Mecnûn figân tablini nâ-kâm
Atası dahmesi üstinde tâ rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 125*). [*atası, -sı*]
53. Bulımadı **atasından** nişâni
Gehî başına koydı kabri ħâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 36*). [*atasından, -sı, -n, -dan*]
54. Anuñ-çün topraĝa çekdüñ yüzüñi
Ben **atasuzluĝı** bilmezdim iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 53*).
[*atasuzluĝı, -suz, -luĝ, -ı*]
55. Saña Leyliden özge yok midur kes
Ne **atayı** añarsın ne anayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 11*). [*atayı, -y, -ı*]
56. Hevâdâr-ı heves Mecnûn-ı ğam-gîn
Tutardı ger **atası** mâtemini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 5*). [*atası, -sı*]
57. Ata tehdîdi bir cânibden iy yâr
Yine hem bir yañadan ta'n-ı 'udvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 80*). [*ata,]*
58. Benüm **atam** idi gûyâ ki öldi
Güline çeşmümüñ ğam çekdi mîli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 152*). [*atam, -m*]

59. Kesi bî-keslerüñ âhîr Hudâdur
Atasuzlîkdan itme nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 173*).
 [atasuzlîkdan, -suz, -lık, -dan]
60. Bu resme gördüğüm yok 'ışk-bâzî
Atañ miskîn şikâyetlerle gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 37*). [atañ, -ñ]
61. Eve varup anası düşdi bîmâr
 Çeküp zahmet **atası** gibi vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 3*). [atası, -sı]
62. Atân gibi ğamuñdan oldı nâcâr
 Çü Mecnûn anası mergini tıydu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 20*). [atân, -ñ]
63. Yıkıldı eyle kim seng üzre şîşe
Atasını anasını idüp yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 25*). [atasını, -sı, -nı]
64. Ki **atası** Selâm urmuşdı nâmın
 Tarîk-i 'ışk içinde cüst ü çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 12*). [atası, -sı]
65. Ne kıldıñ **ata** mı ana mı kanı
 Vefâsuzdur bu gerdün-ı cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 50*). [ata, -mı]
66. Didi ol hâste kim ben hâk-ı bed-rûz
 Senüñ **atañvan** âhî iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 10*). [ata -ñ]

'atâ: Bağıslama, af, ihsan.

- İy vücûdî mücid-i cûd u **'atâ** luţf u kerem
 Zât-ı pâki menba'-ı hilm u hayâ hulk u himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1*).
 ['atâ,]
- Bilişlik âftâbı pertevinden
'Atâ kıl cânuma bir nûr-ı rûşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 58*). ['atâ,]
- 'Atâñ cürmüme her dem şefî' it
 Bu serkeş nefsumı baña muţî' it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 111*). ['atâñ, -ñı]
- Kıldı nevr ü kurbân u **'atâlar**
 İderdi çok tazarru'lar du'âlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 195*). ['atâlar, -lar]

'atâ eyle: Bağıslamak.

- Fi'l-meşel ebr-i şecer cennete beñzerse girmek
 Ki 'atâ eyledüğünce çoğalır anda ruţab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 26*). ['atâ eyle, -dû, -gü, -n, -ce]

'atâ kıl: İhsan etmek, bağıslama.

- Elüme kıl **'atâ** miftâh-ı makşûd
 Ki açla yüzüme hâne-i cûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 41*). ['atâ kıl,]
- 'Atâ kıl 'ışk 'aynından baña nûr
 Gözümden eyleme bu sürmeyi dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 27*). ['atâ kıl,]
- Sürûrum hîrmenine urdı âteş
 'Atâ kılmışdı Hâk bir serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 71*). ['atâ kıl, -mı, -dı]

'atâlar eyle: Bağıslamak.

1. Hata kılduk biz eyle sen 'atālar
Çü biz öz fi'lümüzden şerm-nākuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 16*). [*'atālar eyle, -lar*]

atalık: Babalık.

1. İçinden **atalık** mihri idüp cüş
Tahayyür kıldı anı deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 29*). [*atalık,*]

atdan düşmişe dön: Zor bir durumda kalma.

1. Beni ya'nî ki irürdün murāda
Ki atdan düşmişe döndüm arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 30*). [*atdan düşmişe dön, -dü, -m-düm-miş, -e*]

âtes: Ateş II gönül ateşi.

1. Düşeli mihrün hevāsına yakıldum yandum āh
Böyle bilmezdim ne muhrîk **âtes-imiş** nâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 8*). [*âtes-imiş, -imiş*]
2. Çü câm-ı kâhrdan nüş itdi zehri
Fırâkı **âtesî** yandurdu dehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 8*). [*âtesî, -i*]
3. Müjesi tığına kim tâb virmiş
Ruḥınıñ **âtesinden** āb virmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 14*). [*âtesinden, -i, -n, -den*]
4. Ki ya'nî meş'al-i dehrün çerāğı
Söyünüp kaldı **âtesüz** ocağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 4*). [*âtesüz, -süz*]
5. Ne **âtesden-durur** sîneñde süzuñ
Neden böyle karardı baht u rüzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 97*). [*âtesden-durur, -den, -durur*]
6. Diri tutmağ-içün halk-ı cihānı
Şan **âtes** idi āb-ı zindegānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 104*). [*âtes,*]
7. Ol **âtesde** bişüp envā' ṭayyār
Kebāb-ı baṭ gehî ki mürğ-i per-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 111*). [*âtesde, -de*]
8. Bu faş içinde ol ḥübān mesrūr
Degüllerdi yanından **âtesün** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 106*). [*âtesün, -ün*]
9. Perî-ruḥ perde ardında müşevveş
Gözi pür-āb u göñli ṭolu **âtes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 82*). [*âtes,*]
10. Yine 'ışk **âtesî** virdi ḥarāret
Dili mülkin yine ḡam kıldı ḡaret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 9*). [*âtesî, -i*]
11. Yanupdur özge **âtesden** çerāğı
İdüp āḥir vişālinden ferāḡat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 104*). [*âtesden, -den*]
12. Görinür **âtesin** dillü bir ejder
Gelinliğine anuñ şehr ü il şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 16*). [*âtesin, -in*]

13. Soñ ucı eyledüñ benden ferâgat
Ğarîb olanuñ âhı **âteşinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 147*). [*âteşinden, -i, -n, -den*]
14. Firâkum **âteşinde** süz nâküm
Nedür hâlûñ benüm iy derd-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 42*). [*âteşinde, -i, -n, -de*]
15. Benüm kim neyler aţlasdan çulı mür
Tenüm **âteş-durur** ol câme birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 53*). [*âteş-durur, -durur*]
16. Hârîre vardur **âteşden** beli bîm
Tutalum kim aña kılam neẓâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 54*). [*âteşden, -den*]
17. Yağardı başına âhından **âteş**
Olurdi tağda dil-teng ü nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 126*). [*âteş,*]
18. Hârâretde virür âb **âteşe** şerm
Deñizler bâddan girdi ħurûşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 8*). [*âteşe, -e*]
19. Virürdi **âteşi** ol ħâra ħurkat
Denîler taşı yimekten tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 68*). [*âteşi, -i*]
20. İkinüñ de odın sâkin itdi
Gelüp ‘ışk **âteşi** yakdı sipendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 115*). [*âteşi, -i*]
21. Olupdur rüşen âhuñ **âteşinden**
Ġamuñdur cân u dilde yâdigârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 38*). [*âteşinden, -i, -n, -den*]
22. K’anı ħahr **âteşi** kılmadı hîzem
Eger var-ise sende ‘aql u idrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 150*). [*âteşi, -i*]

âtes: *Ateş II azap.*

1. Tutarımş anası mihrinden **âteş**
Görüp kân u vefâdan gevherini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 12*). [*âteş,*]

âtes: *Alev, od.*

1. Kudretüñden ‘ârîz u ħaddinde meh-peykerlerüñ
Âteş ile âb bulmıñ imtizâc u i’tidâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 4*). [*âteş,*]
2. Ĥalîli yakmayan **âteş** ħaķiychün
Çehâr erkân ü cihât-ı şeş ħaķiychün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 89*). [*âteş,*]
3. Ĥalîle **âteş** oldıysa gülistân
Seni görüp cehennem ola büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 75*). [*âteş,*]
4. Sala ger sâyesini âfitâba
Ol **âteş** çeşmesin ħark ide âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 148*). [*âteş,*]
5. Şol **âteş** kim kılıcıdan virür tâb
Ten-i a’dâ ħadîdin eylesün âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 141*). [*âteş,*]
6. Şererden **âteş** eyleydi dıraĥşân
Ki zer tâcidi güyâ cevher efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 107*). [*âteş,*]
7. Çi ger **âteş** olur pür-şu’le vü nûr
Velî eykendür andan her k’ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 15*). [*âteş,*]

8. arār itmedi **āteş** ūzre ūn hār
Şabāh olunca kıldı āh u efgān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 64, Mısra 88*). [*āteş,]*
9. i **āteş** yağdı ūstine i bārān
ū sūz-ı alb-ile Mecnūn-ı meftūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 80*). [*āteş,]*
10. Ki **āteş** idi cānınuñ penāhı
Bu faşl içinde Mecnūn-ı ciger-sūz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 71, Mısra 12*). [*āteş,]*
11. Gözüme görünür hīzem ū **āteş**
emenlerde biten her lāle kim var (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 99, Mısra 20*). [*āteş,]*
12. Urursın cānıñna derdinden **āteş**
İdūp her rūz ‘azm-i bāğ ū gūlzār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 100, Mısra 6*). [*āteş,]*
13. Bışırūr āb içinde her araf ba  
Gūnūñ tābından **āteş** āba dōndi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 101, Mısra 15*). [*āteş,]*
14. Güneşden **āteşi** kārūre-i ar  
ū ‘ı  -ı yār bāzār-ı hevā germ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 101, Mısra 6*). [*āteşi, -i]*
15. Şovur bu **āteşin** ocağı anuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 108, Mısra 30*). [*āteşin, -i, -n]*
16. Ki ‘ı   **āteş** gibidūr ben ū ‘ūdum
Gelūp ‘ı   itdi cānı hāşş-ı dergāh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 109, Mısra 14*). [*āteş,]*
17. Yiri hem Zeynebūñ olmışdı **āteş**
ıllardı Zeyd Zeyneb diyū feryād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 94*). [*āteş,]*
18. Bırağur hīrmen-i gītiye **āteş**
Dağı her gice bu humm-ı gil-ālūd (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 116, Mısra 84*). [*āteş,]*
19. Gözi yaş göñli **āteş** birle   ldı
Mey-ı hayretten oldu şōyle medhūş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 125, Mısra 8*). [*āteş,]*
20. Şanasın oldu tennūr içre **āteş**
İşirdi lā‘lini teb-hāle-i   am (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 127, Mısra 18*). [*āteş,]*
21. Gehī āb içre gāhī **āteş** içre
Dōkerdi acı acı dīdeden yem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 130, Mısra 10*). [*āteş,]*

āteş bırak: Gōn  l ocağını yakmak.

1. Cihān ocağına bıraktı āteş
Bir otdan p  taya dōndi bu eflāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 101, Mısra 2*). [*āteş bırak, -dı]*

āteş ur: Gōnle ateş yakmak. II aşk ateş yakmak.

1. Gōñ  ller hīrmenine urdı āteş
Nireden kim geçe ol şāhzāde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 17, Mısra 2*). [*āteş ur, -dı]*

āteş ur: Servinin gōnl  ne ateş yakmak. Cāna ateş urmak: Gōnle ateş yakmak. II aşk ateş yakmak.

1.   n irdi on yaşına ol amer-veş
Gōñ  ller hīrmenine urdı āteş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Gazel 1, Mısra 12*). [*āteş ur, -dı]*

āteş ur: Ateşlemek, ateş vermek.

1. Hevâdan hâtırı oldı müşevveş
Gam urdı cân-ı mehcûrına ateş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 44*). [ateş ur, -dı]
2. Sürûrum hîrmenine urdı âteş
'Aṭâ kılmışdı Hâk bir serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 70*). [âteş ur, -dı]

âteş-dân-ı mahrûr: Ateş dolu mangal.

1. Görinür oddan **âteş-dân-ı mahrûr**
Şehid-i 'ışk kabri gibi pür-nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 109*). [âteş-dân-ı mahrûr,]

âteş-efgen: Ateş salan.

1. Ki iy viren şabâ-yı 'ışka hîrmen
Karârı hûşesine âteş efgen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 18*). [âteş-efgen,]

âteş-efrûz: Ateş yakan.

1. Fiğânı şu'lesinden **âteş-efrûz**
Bühne-pâ buz üstinde yürürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 14*). [âteş-efrûz,]

âteş-efşân: Ateş saçan.

1. Dili pür-âteş ü çeşmi tolu hûn
Cihâna âhı oldı **âteş-efşân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 9*). [âteş-efşân,]

âteş-gede: Ateşhane.

1. Gîrîv ü zelzele âfâkı tıtdı
Kıtâl **âteş-gedesi** katı tıtdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 14*). [âteş-gedesi, -si]

âteşgeh: Ateş olan yer, ateş yeri.

1. Bir **âteşgeh** gibidür dūd-ı peymây
Şeb ü rûzı niçedür gör ciger-sûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 88*). [âteşgeh,]

âteşhâne: Ateşperestlerin ibadethanesi, ateş yanan yer.

1. Bürüdetdeydi şol resm-ile kim yah
Bir **âteşhâne** oldı dehr gârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 19*). [âteşhâne,]
2. Şan **âteşhâne** kıldı lâle-zârın
Lebi üstinde her teb-hâle pür-cûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 32*).
[âteşhâne,]

âteş-i âh: Âh ateşi.

1. Derûn-ı lâle gibi **âteş-i âh**
Yağardı hîrmen-i şabrını her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 17*). [âteş-i âh,]
2. Yağar kebk âteş-i âhına şeh-per
Ki dir derdâ kanı gülzâr-ı aḥker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 101*). [âteş-i âh, -ina]

âteş-i dil: *Gönül ateşi.*

1. Pür iden âteş-i dilden cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 1*). [*âteş-i dil, -den*]

âteş-i hürşîd: *Güneşin ateşi, sıcaklığı.*

1. Yüzine çıkdı deryânuñ semekler
Dem-â-dem âteş-i hürşîdile şaṭṭ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 13*). [*âteş-i hürşîd, -ile*]

âteş-i 'ışk: *Aşk ateşi.*

1. Dilinde kim konulmuş dağ-ı sevdâ
San urmuş **âteş-i 'ışk** aña tamğâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 56*). [*âteş-i 'ışk,]*

âteş-i kîn: *Kin ateşi.*

1. Bahâdırlar elinde tîğ-i hûn-în
Urur cân hîrmenine **âteş-i kîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 48*). [*âteş-i kîn,]*

âteş-i merg-i siyeh-baht: *Kara bahtlı ecelin şiddeti.*

1. Gelüp bād-ı ecel yıkdı anı feryâd
Dem urup **âteş-i merg-i siyeh-baht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 73*). [*âteş-i merg-i siyeh-baht,]*

âteş-i şek: *Şüphe, kuruntu ateşi // çok fazla şüphe etme, vesveseye kapılma.*

1. Yakîni ḥarfî levhinden olup ḥâk
Göyündürdi dilini **âteş-i şek** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 18*). [*âteş-i şek,]*

âteş-i sūzân: *Yakıcı ateş.*

1. Nitekim âteş-i sūzândan dūd
Yine bir cânîbi tıtdı pür-endūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 8*). [*âteş-i sūzân, -dan*]
2. Deminden **âteş-i sūzân** saçılan
Çeken eyyâm-ı bed-'ahdūñ cefâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 20*). [*âteş-i sūzân,]*

âteş-i tîz: *Keskin ateş.*

1. Kî zîrâ gördi gâyet fitne-engîz
Yüzi kızdı nitekim **âteş-i tîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 30*). [*âteş-i tîz,]*

âteşîn: *Ateşten, ateşli, yakıcı.*

1. Şanasın oldu iki **âteşîn** gül
Zâ'îf oldu be-gâyet ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 38*). [*âteşîn,]*

âteş-nâk: *Ateşli, kızgın.*

1. Āhum **āteş-nāk** u eşküm oldı hūn-bār el-firāk
Oldı gerdünüñ cefası şiddetinden Ĥamdıyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 8*). [*āteş-nāk,]*

‘atîk: Eski.

1. Karışmışdı şu resme ol **‘atîka**
Ki köhneydi cihândan fi’l-ḥakîka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 35*). [*‘atîka, -a]*

atlas: İpekli kumaş.

1. Ki ider yüzleri şermende ayı
Ḥarîr ü **aṭlas** u zer-beft ü dîbā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 59*). [*aṭlas,]*
2. Benüm kim neyler **aṭlasdan** çulı mūr
Tenüm âteş-durur ol cāme birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 52*).
[*aṭlasdan, -dan]*

atlas-ı zîbā: Güzel ipek kumaş.

1. Kimiñüñ **aṭlas-ı zîbā** libâsı
Kimi bulmaz libâsıçün pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 85*). [*aṭlas-ı zîbā,]*

‘atş: Susamış.

1. Kaçan ġam **‘atşinuñ** olsa zebūnı
Yaşından âb-veş içerdı hūnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 67*). [*‘atşinuñ, -ı, -nuñ]*

‘atşân: Susamış.

1. İşiden nâlesin her mübtelânuñ
Belâ vādîsı **‘atşânına** her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 17*). [*‘atşânına, -ı, -na]*

av: Avlanmak.

1. Tenine zeyn idüp bir gün silâhı
Av içün eyledi kaçd-ı nevâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 32*). [*av,]*

āvāre: Boş gezen, ötede beride dolaşan.

1. Benüm **āvāre** olmama bahāne
Bizüm iqlimümüzdür şehr-i Bağdād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 52*). [*āvāre,]*
2. K’olup **āvāre** idem terk-i vaṭangāh
Bilerven kim geliser bu sarāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 36*). [*āvāre,]*

āvāre: Perişan, zavallı, derbeder; aşık.

1. Dem-â-dem ‘ışkuñuñ **āvāresidür**
Nedür ḥālî diyüp eyler selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 112*).
[*āvāresidür, -sı, -dür]*

āvāre dūş: Perişan, şaşkın olmak, başıboş ve kararsız hale gelmek.

1. K ar betin koyup  v re düşdi
Ki z r  ol meh  n idi cem li (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 112, Mısra 30). [ v re d  , -di]

 v re kıl: Serseri etmek.

1.  a ı gibi yeter  v re kılsun
Eger derd me irürmezse derm n (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 67, Mısra 68). [ v re kıl, -sun]

 v re ol: Ba ı boş gezer olmak // perişan hale gelmek.

1. Tenin t r-i  am itdi p re p re
Olup  v re düşdi k h-s re (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 24). [ v re ol, -up]

 v z: Ses, sada.

1. Tutup ‘adli zem n    sum n 
P r itsün t  i  v zi cih n  (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 12, Mısra 174). [ v zi, -i]
2. G   l olmuşiken bu fikre dem-s z
  td m s y-ı h tifden bir  v z (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 106). [ v z,]
3. Pes  v zından anı bildi dilber
Didi kişi eliyle eylemek ğayr (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 69, Mısra 10). [ v zından, -i, -n, -dan]
4. Pe im n oldu virdüğine  v z
Ta amm l eyledi bir l   a kim t  (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 79, Mısra 2). [ v z,]
5. Dili meyl itdi hem-  n tıfl  ire
 d p  ayvanlara bir tünd  v z (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 102, Mısra 91). [ v z,]

 v z  ek: Yüksek ve etkili ses çıkarmak.

1. Gücüm y tmez ki sunam s  ara dest
 ek p ol l   a bir heybetl   v z (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 102, Mısra 229). [ v z  ek, - p]
2.  apu suz y r id r ol Y sufu    h
 ek p  v z m nend-i m n d  (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 102, Mısra 19). [ v z  ek, - p]

 v z  ek:  tmek.

1.  anasın hind -yi la’l n  ab dur
 ek p bülbül nih l-i g lde  v z (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 97, Mısra 57). [ v z  ek, - p]

 v z kopar: Ses  ıkarmak.

1. El urd  s  ar-ı s    per -n z
 opard   eng   neyden mu rib  v z (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 38, Mısra 4). [ v z kopar, -d ]

 v z vir: Ses vermek, seslenmek.

1. Dem urup şubḥdan virmezsiñ āvāz
Tenüñe bālūñ olsun tiğ-ı kâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 34*). [*āvāz vir, -mez, -siñ*]
2. Gel ol bu mäh-ı nev birle hem-âgüş
Vü ger ol perdeden virürseñ āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 7*). [*āvāz vir, -ür, -señ*]

āvāze: Ses, seda.

1. Kāmer-ruḥ dil-rübālar çarḥa girdi
Neşāṭ **āvāzesi** gerdüne irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 26*). [*āvāzesi, -(s)i*]
2. Şalāmuñ nāleden kıl hem ḥurūsın
Çün **āvāzemden** ola ḥalk āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 35*). [*āvāzemden, -m, -den*]

āvāze vir: Ses vermek.

1. Virür āvāze kūs-u mergüm el-ān
Saña oldur münāsib evvel āḥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 144*). [*āvāze vir, -ür*]

āvāze-i ṭabl-ı seḥergāh: Seher vakti davulunun sesi.

1. Kanı **āvāze-i ṭabl-ı seḥergāh**
Benüm gibi cihān içinde yā Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 44*). [*āvāze-i ṭabl-ı seḥergāh,*]

āvāzi çık: Sesi çıkmak.

1. Neyüñ bir vech-ile āvāzi çıkdı
Ki gūyā günbed-i gerdüni yıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 17*). [*āvāzi çık, -dı*]

avç: Avuç, el içi.

1. Kimi ṭoprağı ṭutsa ider altun
Kimi **avcına** zer alsa olur ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 90*). [*avcına, -iñ, -a*]
2. Ki alsam **avcuma** sīb-i zenaḥdān
Bular bu söz içindeydi ki nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 90*). [*avcuma, -u, -ma*]

‘avdet it: Dönmek.

1. Ekābir yir yirin çün ‘avdet itdi
Gelüp cerrāḥ Kaysı sünnet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 33*). [*‘avdet it, -di*]

‘avn: Yardım, imdat.

1. Ḥarāb olmış-durur Mecnûn be-ğāyet
Demidür ki idesüz **‘avn** u ‘ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 28*). [*‘avn,*]

‘avrat: Kadın, karı, eş.

1. Nedür derdün senün bir **'avrat** için
Degül bir biñ dağı olursa **'avrat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 40*). [**'avrat**,]
2. Nedür derdün senün bir **'avrat** için
Degül bir biñ dağı olursa **'avrat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 41*). [**'avrat**,]
3. Hâkîkat belki yegdür **'avrat** andan
Nedür **'avrat** nişânegâh-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 56*). [**'avrat**,]
4. Hâkîkat belki yegdür **'avrat** andan
Nedür **'avrat** nişânegâh-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 57*). [**'avrat**,]
5. Bilür 'âkıl ki kimdür **'avrata** yâr
Vefâsızdur bilürsin 'avratı çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 38*). [**'avrata**,]
6. Kimesne bulmadı zenden vefâyı
Bir er kim **'avrata** meyl ide cândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 55*). [**'avrata**,]
7. Bilür 'âkıl ki kimdür 'avrata yâr
Vefâsızdur bilürsin **'avratı** çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 39*). [**'avratı**, -ı]
8. Çeküp itdi yaqasın pâre pâre
Didi ol **'avrata** k'iy zâl-i kıttâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 7*). [**'avrata**,]

avrat: Kadın, karı, eş.

1. Anuñ kaşırından özge evde boşam
İki er olmaya bir **avrata** cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 13*). [**avrata**, -a]

ay: Ay, kamer.

1. Bir barmağınla iki bölünür felekde **ay**
Köklü ağaçları yürüdürsin bilâ-ka-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 27*). [**ay**,]
2. Hüsniñ gülinden iy yüzi hürşid ü alnı **ay**
Oldı meşelde bir varaka gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41*). [**ay**,]
3. Ay alnı âyinesine muhaşşal
Hilâl ebrûsı düşmiş mişl-i şaykal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 11*). [**ay**,]
4. Güzellendi vü bedr oldı hilâli
Ayuñ on dördine döndi cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 24*). [**ay**uñ, -uñ]
5. Ki ider yüzleri şermende **ay**
Harîr ü atlas u zer-beft ü dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 58*). [**ay**ı, -ı]

ay: Ay (kadar güzel).

1. Direfşi **ayınuñ** âyinesinden
'Arûs-ı fetî-i dîdârı mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 49*). [**ayınuñ**, -ı, -nuñ]

ay: Yaklaşık otuz günlük zaman dilimi.

1. Felek filinüñ üstinde yıl u **ay**
Zühâl hindûsına oldur viren cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 13*). [**ay**,]
2. Felek bir beyzedur kim ser-nigündür
İki şarulu k'anlar **ay** u gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 22*). [**ay**,]

3. Bu resm-ile üç **ay** miqdârı bunlar
Şafâ vü 'işret itdiler muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 189*). [ay,]
4. Bir **aylık** yolda ḥavlınden gîrîvüñ
Diyeydûñ ödi şıdar nerre dîvüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 17*). [aylık, -lık]
5. Bulara lîk faḳrum var be-ḡâyet
İki **aydan** berü ḳaydum bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 47*). [aydan, -dan]
6. Dilerdi kim ura zaḥmına merhem
Her **ay** başında iderdi ol nigû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 13*). [ay,]
7. Geçürürven senüñle **ay** eger yıl
Oluram ḥizmetüñde iy ḳarındaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 62*). [ay,]
8. Ğarîbe rişte-i cândan kefen-sâz
Rivâyetdür ki tâ bir **ay** u bir sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57*). [ay,]

ay: Ay yüzlü güzel/sevgili.

1. Çün iki hefte geçdi toḡmasından
İki heftelik **ay** oldı yüzi san (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 288*). [ay,]
2. Nişânın istedi vü şordı nâmın
Ayıldı kim Selîm-i 'Âmiriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 31*). [ayıldı, -ıt, -dı]
3. Ol **ayun** yıldızı düşdi vebâle
'İlâc itmeklik içün ol ḥabîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 80*). [ayun, -un]

ay: İneleme.

1. Elîne şundı bir ayvâyı fi'l-ḥâl
Giderdi şâhdan **ây** vâyi fi'l-ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 258*). [ây,]

aya: Avuç içi.

1. Ki def' ide ḥumâr-ı nergisi tâ
Çemende âb **ayasin** çelmeden çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 39*). [ayasin, -sı, -n]

ayak: Ayak II Basamak.

1. Fenâyı yapma kim seyl **ayağıdur**
Bu yidi başlu ejderhâ-yı ḥûn-ḥ'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 92*). [ayağıdur, -ıdur]

ayak: Bir şeyin kaynağı, çıktığı yer.

1. Ecel dâmi-durur gûyâ zirihler
Ki 'ömr **ayağına** ṭaḳmıṣ gîrihler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 60*). [ayağına, -ı, -n, -a]

ayağı baş: Bir yere varmak.

1. Çü divân-ı Ḥudâ oldı ṭurağı
Cihâtuñ farkına başdı ayağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 194*). [ayağı baş, -dı]

ayağına düş: Ayağına kapanmak, yalvarmak.

1. Yirinden sıçrayup vardı ol abdāl
Ol itüñ ayağına düşdi derhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 30*). [ayağına düş, -di]
2. arınuñ ayağına düşdi fi'l-hāl
Didi kim gel bu zencir ü tınābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 48*). [ayağına düş, -di]
3. Umup Mecnûn vişālüñ dilberinüñ
Tiz ayağına düşdi māderinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 34*). [ayağına düş, -di]

ayağına sür: Ayağına kapanmak.

1. Yüzini peyküñ ayağına sürdi
Didi bāb-ı sa'ādetdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 8*). [ayağına sür, -di]

ayağına yüz sür: Ayağına yüz sürmek il birinin huzurunda aşırı sevgi göstermek için yere eğilmek; eşiğine yüz sürmek. Bir dilekte bulunmak için bir kişiye yalvarmaya gitmek.

1. Ayağına varup yüz sürdüğini
amu andan işidüp gördüğünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 39*). [ayağına yüz sür, -dü, -gi, -in-dü, -gün, -i]

ayak: Ayak.

1. Şu kim yakmadı oda el ya **ayak**
Ne bilsün ol nedür 'ālemde yanmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 55*). [ayak,]
2. Yüzinden şemme her birisinüñ mihr
Meh **ayaqları** tozına sürer çihir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 26*). [ayaqları, -lar, -ı]
3. Şehinşāh-ı serir-i küh ü rāgum
Ayak bāğı-durur destār u cāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 45*). [ayak,]
4. Cān gözi aḥvālinüñ şihḥatine ḥāzık-ı dehr
Atuñ **ayagı** tozı kuḥlini buyurdi sebeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 16*). [ayagı, -ı]
5. Atuñ **ayagı** tozın her kim edinmez sürme
Şu'le-i şems görinsün gözine zulmet-i şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 19*). [ayagı, -ı]
6. Cem' olsa bir yire cevher-i fer ü şan-ı cihān
Anuñ **ayagı** tozına koyabilmezler kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 20*). [ayagı, -ı]
7. Ğamuñdan gildedür ābuñ **ayagı**
Gezer sergeşte şahırāyı vü bāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 45*). [ayagı, -ı]
8. İdüp hırşum elin bī-fer ü kūtāh
Ayağum toğru başdur kandede iy şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 62*). [ayağum, -um]

9. Ser-i 'arşa-durur na'liñüñ efser
Sürer **ayağıña** levh ü qalem ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 118*). [*ayağıña, -ı, -n, -a*]
10. Şeh-i kişver-nişîn-i mülk-i bälâ
Ayağınuñ gubârı 'arş-ı vâlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 16*). [*ayağınuñ, -ı, -n, -uñ*]
11. Ayağıñ toprağıdur gözlere nûr
Hak andan eylesün çeşmümi dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 125*). [*ayağıñ, -uñ*]
12. Kamer irüp **ayağında** kodı baş
Okıdı bî-'aded tahşîn ü şâbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 121*). [*ayağında, -ı, -n, -da*]
13. Ayağına nişâr olmasa bir cân
Şuya batsun olursa âb-ı hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 131*). [*ayağına, -ı, -n, -a*]
14. Çü dîdârına anuñ baqdı Leylî
Ayağına şu gibi aqdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 22*). [*ayağına, -ı, -n, -a*]
15. Meger aldı **ayağın** dest-i hayret
Ki gitdi hâtırından 'âr u gayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 17*). [*ayağın, -ın*]
16. Düşüp öpdî **ayağın** hürmet-ile
Yüzine sürdi yüz biñ 'izzet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 13*). [*ayağın, -ın*]
17. Velî yâd itdüginden vaşl-ı dildâr
Tiz **ayağına** pîrûñ sürdi ruhsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 4*). [*ayağına, -ı, -n, -a*]
18. Ayağıñ toprağıdur secdegâhum
Eşigüñ taşıdır püşt u penâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 19*). [*ayağıñ, -uñ*]
19. Ayağıñ bir dikenden olsa efkâr
İder cânum gözine zaḥmı anuñ kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 21*). [*ayağıñ, -uñ*]
20. Başından **ayağına** sînesi çâk
Zemînden âsumânı itmez idrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 19*). [*ayağına, -ı, -n, -a*]
21. At **ayağında** döymeyüp cefâya
Zemîn gökler gibi ağıdı hevâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 73*). [*ayağında, -ı, -n, -da*]
22. At **ayağından** itdi 'arşa-ı ḥâk
Dilîrân mâteminden yaḳasın çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 75*). [*ayağından, -ı, -n, -dan*]
23. Eger file urursa ḥancerini
Ayağına birağırdı serini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 98*). [*ayağına, -ı, -n, -a*]
24. Çıkarup at **ayağından** şerâre
Ḳazâ ol gün od urdı kâr-zâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 59*). [*ayağından, -ı, -n, -dan*]
25. Kılarven itlerine ṭu'me şâhuñ
Şalup atuñ **ayağına** vebâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 87*). [*ayağına, -ı, -n, -a*]

26. Ayağı ıssısından buz kururdu
Giyüp yağ tahtesinden keş ü na'lîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 16). [ayağı, -ı]
27. Egilüp **ayağına** düşdi fi'l-hâl
Gözi olup ikisinüñ de hûn-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 74). [ayağına, -ına]
28. Derisin aña nağ' iderdi kaplan
Sürüp âhü **ayağını** yüzine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 57). [ayağını, -ı, -n, -ı]
29. Ebed göstermediler kîne bunlar
Ayağına sürüben yüzlerini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 51). [ayağına, -ı, -n, -a]
30. Ğamuñ kimüñ kebâb-ı hasretidür
Ayağında ben itdüm yüzümi best (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 51). [ayağında, -uñ, -da]
31. Atından sıçradı ta'cîl-ile şâh
Ayağına düşüp 'özrile derhâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 41). [ayağına, -ı, -n, -a]
32. Ayağına dökildiler bunuñ tîz
Yüzine eşkden saçdılar âbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 38). [ayağına, -ı, -n, -a]
33. Ayağına düşüp Mecnûna didi
Ki iy küşe-nişîn-i Necd tevbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 104). [ayağına, -ı, -n, -a]
34. Ayağ üzre turur hizmetde dâyim
Alup her şâhdan sad verd-i bî-hâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 64). [ayağ,]
35. Ayağıñ dâmenüñe çek çü şimşâd
Tama' kelbin kapudan sür hâkîr it (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 46). [ayağıñ, -uñ]

ayak: Ayak II Makam, huzur.

1. Olur ser-geşte-i vâdî-yi hayret
Beni bed-nâm idüp şalma **ayağdan** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 79). [ayağdan, -dan]

ayak: Ayak II. Kadeh.

1. Meger sâkî katı sürdi **ayağda**
Ki mey gül-günü ğarğ oldu 'arağda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 33). [ayağda, -da]
2. İderdüm yâd **ayağdan** hıfz anı
Bitürdüm mîvesin ben bülbul-i zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 48). [ayağdan, -dan]
3. Ol okur kışsa-i derd ü firâkı
Dehâna almadın bâde **ayağdan** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 63). [ayağdan, -dan]
4. Hezâr oldı bir iken ârzüsü
Ele almadı gerçi bir **ayağ** mey (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 27). [ayağ,]

5. Açılmış güller ü bitmiş semenler
Ayağ üzre gül-i ter cām-ı ber-dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 37*). [ayağ,]

ayak: (sevgilinin) ayağı.

1. Ayakda düşdi halhâl-ı muḥallel
Girân-ser kıldı cām-ı devr-i devvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 28*). [ayakda, -da]
2. N'ider halhâlî **ayağ**uñ be-her hâl
Ki tavk-ı zülfdan var sende halhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 43*). [ayağ, - (u)ñ]
3. Saña kimdür ya şimdi mahrem-i rāz
Giceler kime bālişdür **ayağ**uñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 39*). [ayağ, -(u)ñ]
4. Şan anuñ **ayağına** yakdı hınnā
Çü Mecnûn gördi rüy-ı dilsitānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 14*). [ayağına, - ıñ, -a]

ayak: Çanak, kase.

1. Ayaksuz kimse iletmez başa rāh
Selāmle muḥaşşal anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 14*). [ayaksuz, -suz]

ayak bas: Ayak basmak.

1. Her ne iklîme ki 'azm eylesin devlet ile
Kalmaya rahşuñ ayak basduğı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 8*). [ayak bas, -du, -ğı]

ayak bas: Gelmesine izin vermemek, bir yere girmesini engellemek.

1. Reh-i tahkîkde sâbit-kadem kıl
Ayak başdurma kim yola kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 8*). [ayak baş, -dur, -ma]

ayakdan başa: Baştan ayağa.

1. Kemendine bırakmış mihr ü mähı
Ayakdan başa ol dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 175*). [ayakdan başa,]

ayakdan düş: Gücünü kuvvetini kaybetmek.

1. Bu resm-ile niçün düşdüñ ayakdan
Ki koduñ bād gibi kûha ser sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 73*). [ayakdan düş, -dan-düñ]
2. Bu vardı elden ol düşdi ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 64*). [ayakdan düş, -dan-di]

'ayân: Açık, âşikâr, gözle görülür, belli.

1. Dili âyinesin şaykallamış âh
'**Ayân** andan nuķüş-ı mā-sivallāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 238*). [*'ayân,]*
2. Benüm cânım çü böyle der-miyândur
Size meyl itmedügüm bes '**ayândur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 44*).
[*'ayândur, -dur]*

a'yân: Belli, açık.

1. Ki karşı çıka dāmādına **a'yân**
Ne deñlü var ise dergehde hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 42*). [*a'yân,]*
2. Kanı ol gül gibi zibâ vü ter had
'Arab içre ne deñlü varsa **a'yân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 61*). [*a'yân,]*

'ayân eyle: Açığa çıkartmak, görünür kılmak.

1. 'Ayân eyledi dil rāzın şurāhı
Anuñ-çun dökdi kanın sākī dahı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 29*). [*'ayân eyle, -di]*

'ayân it: Göstermek.

1. Bunuñ қо sen belâ vü miñnetini
'**Ayân it** halka Hakkuñ kudretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 10*). [*'ayân it,]*

'ayân it: Göstermek, açıklamak.

1. Varup hem kendüden ilte selâmı
'Ayân ide aña hem bu kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 16*). [*'ayân it, -e]*
2. 'Ayân it bize de keyfiyyetini
Tırâz-ı kışşadan hayyât-ı hâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 14*). [*'ayân it,]*

'ayân kıl: Görünür kılmak, teşhir etmek.

1. Kamu gavğâ cihândan ref ' olmış
'Ayân kılmış 'arūs-ı çarh-ı dîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 13*). [*'ayân kıl, -mı]*

'ayân ol: Açık, aşikar, gözle görünür olmak.

1. 'Ayân olmuşdı ol şeb hâleden mäh
Nitekim devr-i haţţından ruĥ-ı şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 13*). [*'ayân ol, -mı, -dı]*
2. Kılıç bir başı k'ider iki päre
Olur andan 'ayân cüft nakäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 52*). [*'ayân ol, -ur]*
3. Çünkü berķ urdı derūnumdan benüm envâr-ı 'ışķ
Bâţınında oldu her şeyüñ 'ayân âşâr-ı 'ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 2*). [*'ayân ol, -dı]*

'ayb: Utanılacak şey, kusur, hata.

1. Ger oĭlan 'ayb-nāk ola vü bî-bāk
Atasına dir ol her '**aybdan** pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 34*). [*'aybdan, -dan]*

2. Eyit kim **'aybsuz** 'âlemde kim var
Cihân içre kanı bir kime bî-'ayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 40*). [*'aybsuz, -suz*]
3. Hüdâdur **'aybsuz** kim yok aña reyb
Helâk oldum teħassür geçdi câna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 42*). [*'aybsuz, -suz*]
4. Ki 'üryanlık kişiye **'ayb** olur key
Didi Mecnûn kabâdandur tenüm dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 50*). [*'ayb,]*
5. İderler **'aybuñi** arduñca tekrâr
Dili ٲa'n itmede her âşinâñuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 52*). [*'aybuñi, -uñ, -ı*]
6. Ki 'âşık fitne kıya meşrebinde
Ola bir ğarf kim **'ayb** u ğağır-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 195*). [*'ayb,]*
7. Dilüñi **'ayb** sözden eyle kütâh
Ne kâmetde-durur gör sen de ğâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 24*). [*'ayb,]*
8. Velikin ğurde-bınlerden recâdur
Ki çün **'aybın** göreler ehl-i tafzıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 99*). [*'aybın, -ın*]
9. K'ide ğârâdan ol la'li cüdâ tâ
Yoğ-idi bundan artuğ **'aybı** herğiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 65*). [*'aybı, -ı*]

'ayb-cû: *Far. Kişinin ayıbını arayan, eksiklik arayan.*

1. Bilürsin kim 'Arab ne **'ayb-cûdur**
Ne resme herze-gû vü zışt-ğûdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 35*). [*'ayb-cûdur, -dur*]

'ayb-nâk: *Ayıplı, günahkar.*

1. Ger oğlan **'ayb-nâk** ola vü bî-bâk
Atasına dir ol her 'aybdan pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 33*). [*'ayb-nâk,]*

âyet-i "innâ fetahnâ": *"Biz fethettik.", Kur'ân-ı Kerîm, Fetih (48)/1.*

1. Hüdâdan râyetine hem-çü tuğrâ
Yazılmış **âyet-i "innâ fetahnâ"** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 48*). [*âyet-i "innâ fetahnâ",]*

ayık: *Aklı başında, kendinde ve bilinçli olan.*

1. Elinden her k'anuñ bir câm ide nûş
Ayıklığa meger düşde ola tûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 44*). [*ayıklığa, -lı, -ğa*]

âyîn: *Adet, kanun.*

1. Süleymânuñ nigîn ise bunuñ dîn
Çeri buldıysa İskender bu **âyîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 82*). [*âyîn,]*

2. Saña yokdur cefâdan ğayr **âyîn**
'Adû söziyle yoldan çıkdıñ iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 86*). [*âyîn,]*
3. Yile vardı neşât **âyîni** andan
Ecel 'ayyârı maķşûdum gülün âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 82*). [*âyîni, -i]*

âyîn: Üzerinde.

1. Ham-ı ebrûsı bîçer dâs **âyîn**
Hezârân hâşıl-ı cân u dil ü dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 87*). [*âyîn,]*

âyîn: Merasim, tören.

1. Temâm idüp leti ol cevır **âyîn**
Ġazabdan alınına bıraktı yüz çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 71*). [*âyîn,]*
2. Mücellâ oldu dehr âyîne **âyîn**
Yirinden tûrdı Mecnûn-ı ğam-âlûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 6*). [*âyîn,]*

âyîne: Ayna.

1. Keremden hâtırım **âyînesin** sen
İdiver şaykal-ı 'ışķile rûşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 53*). [*âyînesin, -sin]*
2. Direfşi ayınuñ **âyînesinden**
'Arûs-ı fetḥ-i dîdârı mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 49*). [*âyînesinden, -si, -n, -den]*
3. Fer u tezyîn-i taḥt u mâye-i tâc
Yüzi **âyînesine** baḥt-ı muḥtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 22*). [*âyînesine, -s, -i, -n, -e]*
4. Dili **âyînesin** şaykallamış âh
'Ayân andan nuķûş-ı mâ-sivallâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 237*). [*âyînesin, -sî, -n]*
5. Gelüpdi ṭâlî'ümden baḥt-ı kâbil
Murâdum **âyînesine** muķâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 24*). [*âyînesine, -sî, -n, -e]*
6. Nûķûş-ı mihr ü mâh-ı 'âlem-ârâ
Ġamu ol **âyînedendür** hüveydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 50*). [*âyînedendür, -den, -dür]*
7. Ay alnı **âyînesine** muḥaşşal
Hilâl ebrûsı düşmiş mişl-i şaykal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 11*). [*âyînesine, -sî, -ne]*
8. Şarâb **âyîneye** beñzedi gûyâ
Ki rûy-ı şâķî andan oldu peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 45*). [*âyîneye, -ye]*
9. Ki ya'nî şubḥ irüp ḥurşid-i enver
Cihân **âyînesin** kıldı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 32*). [*âyînesin, -sî, -n]*
10. Mücellâ oldu dehr **âyîne** âyîn
Yirinden tûrdı Mecnûn-ı ğam-âlûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 6*). [*âyîne,]*
11. Baña **âyîne** yiter sîne daĝı
Diyüp bu sözleri gösterdi ḥışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 48*). [*âyîne,]*

12. Urur bir nişter gibi nişâne
Dağı **âyineden** buldum ferâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 47*). [*âyineden, -den*]
13. Ya bir başdan iki göz bitdi merğûb
İki şubh **âyinesi** buldı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 97*). [*âyinesi, -si*]
14. Vuḥûş ardınca hem-çün şîr-i merdân
Bir **âyine** dağı irişdi kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 19*). [*âyine,]*
15. K'öz **âyinesin** alıkdı yârı
Nigârûñ ḥalka-i zülfinde o medhûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 20*). [*âyinesin, -sî, -n*]
16. K'olasın şadr-ı vahdetde kabâ-puş
Visâl **âyinesinden** Ḥamdîyâ ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 63*). [*âyinesinden, -sî, -n, -den*]
17. Çemen **âyinesin** bozdi ṭanuklık
Kılıcı bîdüñ oldı zer-nişân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 36*). [*âyinesin, -sî, -n*]
18. Ruḥı **âyinesinden** pāk ola gerd
Çü bakdı aña bu üstâd-ı kâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 84*). [*âyinesinden, -sî, -n, -den*]

âyine: Ayna (gönül bağlamında).

1. Nazar kılsa saña **âyine** ḥışm it
Dem-i kahrûñdan anı tîre-çeşm it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 47*). [*âyine,]*

âyine: Ayna II güzel yüz, güzellik.

1. Gile güyâ ki bir **âyine** düşdi
Ruḥınuñ ḥumretinden ol dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 12*). [*âyine,]*

âyinedân: Ayna mahfazası.

1. Şürâḥî fi'l-meşel **âyinedândur**
K'ichinde mey anuñ mir'ât-ı cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 47*). [*âyinedândur, -dur*]

âyine-i çîn: Tunçtan mamul Çin aynası.

1. Emîr-i Hinde virdi maşrıkî tâc
Görinüp Çinden **âyine-i Çîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 5*). [*âyine-i çîn,]*

âyine-i nûr: Nur aynası.

1. Berî âlâyiş-i şehvetden anı
Ḥakîkat-ı 'ışkdur **âyine-i nûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 45*). [*âyine-i nûr,]*

âyine-veş: Ayna gibi.

1. Anuñ K'irdi lebe derd ile cânı
İder **âyine-veş** sîḥ imtiḥânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 38*). [*âyine-veş,]*

ayır: Ayırmak; ayrı, uzak.

1. alupdur teng-i dil her once-i cım
Dişi dürrinden **ayru** sın urmış (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 16, Mısra 37). [ayru, -u]
2. er-ı vaşl-ı malbından **ayru**
Dökerdi giceler an çeşmi her s (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 23, Mısra 5). [ayru, -u]
3. Seni **ayırdı** benden ar-ı addr
Nin benden çevirürsin yüzü sen (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 83, Mısra 64). [ayırdı, -dı]
4. Ne diye sağa n bulmaya ıftı
Diye her kim seni **ayırdı** benden (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 66, Mısra 25). [ayırdı, -dı]
5. Ha **ayırsun** anu cnnı tenden
Seni ayd eyleyen olsun iy yr (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 66, Mısra 26). [ayırsun, -su]

ayıt: Sormak, söylemek.

1. Ayıt kim bu güzaf işden ilh
Hal it ben arb  b-gnh (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 46, Mısra 55). [ayıt,]
2. Nireden geld  ande gidersin
Ayıtđı k'ataum ben pr-i nln (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 80, Mısra 71). [ayıtđı, -dı]
3. olına baladı mnend-i meftl
Ayıtđı kim bu ha-ı pür-mağabbet (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 91, Mısra 51). [ayıtđı, -dı]
4. Varup anu finghna ytse
Ayıta kim du'çalar ıldı Leyl (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 102, Mısra 43). [ayıta, -sa]
5. Yolında neydn hlm beyn it
Ayıt kim Leyly ıldı amu hk (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 128, Mısra 61). [ayıt,]
6. Ayıt kim söylesin bir a kelm
Yeter an ya aıtdı gözlerinden (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 102, Mısra 202). [ayıt,]

'ayn: Gz.

1. Almaya **'aynına** bir pce cihn lezztn
Msivdan el çeküp her kim ola b-kr-ı 'ı (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Gazel 3, Mısra 5).
['aynına, -ı, -na]
2. Güzellik bnu addi nihli
Lefet **'aynınu** l'lı zlli (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 282). ['aynınu, -ı, -nu]
3. Ki rat bulasın aıla **'aynı**
Dri k'itmeye seni münfa'l vm (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 116, Mısra 74). ['aynı, -un]

'ayn: eme.

1. 'A kl 'ı **'aynından** baa nr
Gözümden eyleme bu srmey dr (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 47, Mısra 27).
['aynından, -ın, -dan]

2. Sağılup bitdi dil ‘aynınuñ âbı
Felekden düşdi mäh-ı menzil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 66*). [‘aynınuñ, -ı, -nuñ]

‘ayn-ı ‘ışk: Aşk kaynağı.

1. Ki ‘ayn-ı ‘ışkdan nüş itdüñ anı
Çeküp hem vahşden ceşşin girânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 106*). [‘ayn-ı ‘ışk, -dan]

ayrıl: Ayrılmak, terk etmek.

1. Çi ger ayrıldı lîk ol mäh-ı nevde
Dil ü cânı ğama qaldı girevde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 11*). [ayrıldı, -dı]

ayru: Ayrı olmak, birbirinden uzak düşmek.

1. Nitekim Yūsufından ayru Ya‘kûb
Dir idi ğasret ü derd-ile her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 8*). [ayru,]

ayru: Ayrı, başka.

1. Ne nâlesinden özge hem-demi var
Ne sâyesinden ayru mahremi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 68*). [ayru,]
2. Senüñ la‘lûñ şarâb-ı bezm-i düşmen
Lebüñden ayru iy serv-i dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 35*). [ayru,]

ayru: (Sevgiliden) ayrı, uzak.

1. Olam bir lâhza sen meh-rûdan ayru
Bu aralıkda senlik benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 36*). [ayru,]

ayruksı ol: Başka türlü, farklı olmak.

1. Biri birine kıldılar şikâyet
Çü Mecnûn gördi hâl ayruksı oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 7*). [ayruksı ol, -dı]

ayvâ: Sonbaharın habercisi, iri, sarı ve sulu bir meyve.

1. Eline şundı bir ayvâyı fi‘l-hâl
Giderdi şâhdan ây vâyı fi‘l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 257*). [ayvâyı, -yı]
2. Eline çıkarup virdüğün ayvâ
Giderür didüğün bu senden ey vâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 43*). [ayvâ,]

‘ayyâr: Hilekar, dolandırıcı; zeki, kurnaz.

1. Yile vardı neşât âyîni andan
Ecel ‘ayyârı maşşûdum gülin âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 83*). [‘ayyârı, -ı]

‘ayyâr-ı dil-keş: Gönül aldatıcı.

1. alalar ‘acdden maql b u dil-teng
Seherlerde ki bu ‘ayy r-ı dil-keş (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 116, Mısra 83). [‘ayy r-ı
dil-keş,]

az: Far. Hırs, tamah.

1. Hem İskender gibi kişver-g ş dur
Ç  Hızr azmışlara hem reh-n m dur (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 12, Mısra 72).
[azmışlara, -mış, -lar, -a]

az: Az, azıcık.

1. Olur ol duşter n ehliyyeti az
K‘anası hüsni ile eyleye n z (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 105). [az,]
2. Kimesnem almamışdur az eger çok
Görürsin muntazırdur çıkmağa c n (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 80, Mısra 142). [az,]
3.  gidince dürişüp niçe y k un
Yüki az olanın bir gözde iy y r (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 129, Mısra 185). [az,]

az az: Az az, azıcık.

1. aleb-k r olmadan Leyliye gel v z
Çekil ş r de-h l olmadan az az (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 47, Mısra 42). [az az,]

az az: Az miktarda.

1. A a şur biz ulu nı dağı az az
Eger y r  şutunduşsa ye i y r (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 88, Mısra 64). [az az,]

az az: Az miktarda || Yavaş yavaş.

1. Az az şışhat bulup vatı bih oldu
Miz cı süstlikden urtulup hem (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 116, Mısra 36). [az az,]
2. Belürdi şub dan az az niş na (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 118, Mısra 54). [az az,]

‘az : Taziye (Başsağlığı dileme)t reni.

1. ‘Az  v  giryeye urmış o b ny d
Bırağup  uşşadan alnına yüz  n (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 75, Mısra 18). [‘az ,]
2. Ben m sevg mde bir kimse ‘az ya
İre  n abr m üzre ol teni  k (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 128, Mısra 38). [‘az ya, -
ya]
3. ‘Az  i n giyindiler arayı
Siyeħ c meyle meh-r y n-ı dil-s z (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 129, Mısra 36). [‘az ,]

‘ z b: Azap, sıkıntı, dert.

1. Bırağursın ‘ z b u  z r ba
Geh  ‘ahdi şınık korsın bize n m (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 90, Mısra 86). [‘ z b,]
2. Ki aar d vler de şoşbet mden
Es r m gündüzin dürlü ‘ z ba (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 105, Mısra 19). [‘ z ba, -a]

3. Veli yokdur senüñ gibi ‘**azābum**
Kılarsam ger ğamuñdan zār ü nālîş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 18).
[‘azābum, -um]

‘azāb-ı nār: Ateş azabı.

1. Getürdi ğalka ol şāhib-‘imāme
‘Azāb-ı nārdan āzād-nāme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 216). [‘azāb-ı nār, -dan]

āzād: Far. 1. Kurtulmuş, kurtulan. 2. Kayıt altında olmayan, hür. 3. Meyveden hâlî olan servi ağacı.

1. Olur **āzādlar** ihsāna çāker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 116). [āzādlar, -lar]

āzād: Kurtulmuş, serbest.

1. Ruĥ-ı zībāsına karşı anuñ şād
Berî uyĥudan u yimekten **āzād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 334). [āzād,]
2. Ki meyl itdūĥiĥün ğülzāre şimşād
Degüldür bir nefes töhmetden **āzād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 32). [āzād,]
3. Kıl iy uran cihān tākına bünyād
Beni bu ibtilā bendinden **āzād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 62). [āzād,]
4. Olam **āzād** u nām u nengden ben
Kızını dīve virmekden bir ādem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 90). [āzād,]
5. Elinden ide mi hīç şaydın **āzād**
Şalarsañ raĥm idüp şayd üzre sāyeñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 50). [āzād,]
6. Taĥammül eyle dehrüñ zaĥmetine
Dilerseñ k’olasın her ğamdan **āzād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 79). [āzād,]
7. Girībān-pāre vü pālās-pūşam
Zamānuñ bendeliginden **āzād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 17). [āzād,]
8. Velî ‘ışķuñdayum her ğamdan **āzād**
Señün feyzünden iy ebr-i sa’ādet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 40). [āzād,]
9. ‘İmāret miĥnetinden idi **āzād**
Komişdı ĥürd u ĥ*āb ü ‘aql u ĥuşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 48). [āzād,]

āzād: (Sonbahardan, ayrılıktan) kurtulan.

1. Pes **āzād** ol zamāndan kaldı nāmı
Oturup dibine ol serv-i tārīnūñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 54). [āzād,]

‘azāde: Hür, serbest.

1. Helāk olduĥına bu resme küffār
‘**Azādedür** henüz İblīs-i bed-kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 100).
[‘azādedür, -dür]

āzād eyle: Kurtarmak, serbest bırakmak.

1. Ki sen şayd olsañ u şayyād o naĥĥir
Bu şükrāneyĥün anı eyle āzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 33). [āzād eyle,]

âzâd it: Serbest bırakmak, hürriyetini geri vermek.

1. İdüp âzâd-ı gâmdan olğıl âzâd
Vü ger ni Tañrı haqqı vaz geldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 82*). [âzâd it, -üp]
2. İşi bozdı vü düzdi işin anuñ
Çün âzâd itdi mürğ-i 'ulviyi dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 35*). [âzâd it, -di]

âzâd kıl: Serbest, özgür bırakmak.

1. Ya şat baña yañud **âzâd kıl** var
Çü gitdi güşına bu nükte-i şâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 36*). [âzâd kıl,]
2. Öpüp iki gözinden kıldı âzâd
Çıkup çün dâmdan gitdi ğazâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 92*). [âzâd kıl, -dı]
3. Çıkarup bu kafesden kılam âzâd
İledürsüñ eve hüd çâr-nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 70*). [âzâd kıl, -am]
4. Özüni serv tek kıl gâmdan âzâd
Çemende cem' kılup döstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 62*). [âzâd kıl,]
5. Özüñi bend-i hasretten kıl âzâd
Müşerref ol iki dem hizmetinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 120*). [âzâd kıl,]
6. Beni bu varıdan yâ Rab kıl âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 38*). [âzâd kıl,]

âzâd ol: Serbest bırakılmak, kurtulmak.

1. Çü 'işyân ehlin ide şefkatüñ yâd
Hezârân buncılâyın ola âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 130*). [âzâd ol, -a]
2. Ki olamazuz anuñ bendinden âzâd
Bu bend ol vaqt olur bize güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 20*). [âzâd ol, -a, -mazuz]
3. Ki olasın hâcetinden halkuñ âzâd
Uyup nefse seg-i nân-ı kes olma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 72*). [âzâd ol, -a, -sın]
4. Ki gâmdan ola **âzâd ol** ciger-süz
Koyup kendü ğam ü derd ü belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 32*). [âzâd ol, -a]
5. O dañı bu güzergehden gönildi
Çü cân mürğ-i oldı ten dâmından âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 41*). [âzâd ol, -dı]
6. Ki sicn-i küfrden olasın âzâd
Bugün sensin Mesîhâ-yı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 18*). [âzâd ol, -a, -sın]
7. Çü zülf-i yâr nâfı müşg-bârum
Bu müşkıl varıdan çün olduñ âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 59*). [âzâd ol, -duñ]

8. Ğam-ıla ğuşşadan âzâd olurdi
Şorardı Leyliden aña nişânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 22*). [âzâd ol, -ur, -dı]
9. Ki kimse bilmesün nedür saña nâm
Olup minnet yükünden gerden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 45*). [âzâd ol, -up]

âzâde: Hür, serbest.

1. Niçedür göreyin ben dağı dâdın
Kul idinseñ ben âzâde cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 79*). [âzâde,]

âzâd-ı ğam: Kederden, üzüntüden kurtulan.

1. İdüp âzâd-ı ğamdan olğıl âzâd
Vü ger ni Tañrı haqqı vaz geldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 82*). [âzâd-ı ğam, -dan]

âzâd-nâme: Kurtuluş yazısı.

1. Getürdi halka ol şâhib-’imâme
’Azâb-ı nârdan âzâd-nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 216*). [âzâd-nâme,]
2. Aña kim Haq vire âzâd-nâme
Şına bir keştinüñ çün-kim miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 46*). [âzâd-nâme,]

’azâ-gîrân: Matemin ağırlığı.

1. ’Azâ-gîrân gibi eşvâb-ı mâtem
’Arab dilberleri yırtup yaqayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 34*). [’azâ-gîrân,]

âzâr: Hastalık. Nahoşluk. Azap içinde olma.

1. Şeb-i bezm-i vefâda cân-firûzum
Garib ü bî-kes ü âzâr u nahîfûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 7*). [âzâr,]

âzâr vir: İncitmek, zulmetmek.

1. Hadengân hem-çü tîr-i ğamze-i yâr
Vücûd-ı ehl-i harbe virür âzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 72*). [âzâr vir, -ür]
2. Zebân tîğıyla bârî virme âzâr
Saña çün derdümi şerh itdüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 144*). [âzâr vir, -me]

’azd: Kolun üst kısmı, destek.

1. Neyüñ ’azdinde dağ-ı bî-kerâne
Virür bâzû-yı ’âşıkdan nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 15*). [’azdinde, -in, -de]

âzer: Ateş.

1. Öñinde cümle ’arz itdi ser-â-ser
Bırakdı mâderi cânına âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 8*). [âzer,]

2. Ki dirlik idemezler olmasa **āzer**
Olaruñ gözlerine dūd-ı aḥker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 40*). [*āzer,]*
3. Hevâ gülzârdan gösterdi **āzer**
Meger ol ḥüsn ilinüñ kām-rānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 32*). [*āzer,]*
4. Rakībān fitnesinden bî-ḡam u bāk
Gözi pür-eşk ü göñli ṭolı **āzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 31*). [*āzer,]*

āzer: Ateş; aşk ateşi.

1. Ḳabāsında olan her düğme-i zer
Dilinde bir girih idi pür **āzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 38*). [*āzer,]*
2. Bırakdı şerm içine lîkin **āzer**
Ki işidüp bunuñ gibi ‘itābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 20*). [*āzer,]*

āzerm: Far. Haya, edep, rahm ve şefkat, vakar.

1. Ḥayâ deryâsı vü **āzerm** kânı
Melâḥat menba’ı vü şerm kânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 73*). [*āzerm,]*
2. Gider ortalarından lâ-büd **āzerm**
Senüñ pendüñ baña hiç eylemez kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 34*). [*āzerm,]*
3. Velî bulmaz ḥarîdâr andan **āzerm**
Ferîşte sûretinde dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 104*). [*āzerm,]*

azın azın: Azar azar, ağır ağır.

1. Felek taḥtı şehini bende eyle
Seni ḥ*âr itmeden hırş **azın azın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 31*). [*azın azın,]*

‘azîz: Aziz; saygın; değerli.

1. O devr ulularınıñ oğlu kıızı
İdinmişlerdi ḥ*âce ol **‘azîzi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 10*). [*‘azîzi, -i]*
2. Cihân ḥalkınıñ ol-durur **‘azîzi**
K’ola şerm u ḥayâ birle temizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 101*). [*‘azîzi, -i]*
3. Nazar kıl dehr olardan kime ḳaldı
Ḳamu gitdi **‘azîz** ü dîn-perestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 61*). [*‘azîz,]*
4. Ne ildendür neden buldı bu cāhı
Didiler bir **‘azîzüñdür** bu ḥâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 11*). [*‘azîzüñdür, -üñ, -dür]*
5. Keremden ‘izzet ü ḥürmet kılasın
‘Azîz ü muḥteremdür çünki yârım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 45*). [*‘azîz,]*

‘azîz ol: Değerli, izzetli olmak.

1. Cihân içre ‘azîz olursın iy cān
Büzürg ‘âlemiyse hem-demüñ ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 116*). [*‘azîz ol, -ur, -sın]*

‘azm: Kasıt, niyet, karar.

1. Kimesneyle temâşâ ‘azmin itme
Mey alup mestden bustâna gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 53*). [‘azmin,]
2. Ki kendüden yañadur toğrı ‘azmi
Bu vahşiler tağılsun diyü tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 38*). [‘azmi, -i]

‘azm eyle: Niyet etmek, yönelmek, karar vermek.

1. Her ne iklîme ki ‘azm eylesesin devlet ile
Kalmaya rahşuñ ayak basduğı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 7*). [‘azm eyle, -ye, -sin]
2. Tevârih içre şöyle buldum anı
Ki çün ‘azm eyledi Necde diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 15*). [‘azm eyle, -di]
3. Gidecekler gemisine oturdum
Esen kal bir yire ‘azm eyledüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 23*). [‘azm eyle, -düm]
4. Tırup ‘azm eyledi Zeyd evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 82*). [‘azm eyle, -di]
5. ‘Azm eyleseñ gazâya kaçan iy Habîb-i Hâk
Götürirdi feth ü nuşret öñüñce iki ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 39*). [‘azm eyle, -señ]

‘azm it: Yönelmek, yola çıkmak, niyetlenmek.

1. Kangı küh u deşte ‘azm itseñ şikâr için çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağrında havfûñden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37*). [‘azm it, -se, -ñ]
2. Hudâvendâ kaçankim ‘azm idem ben
Beķâ mülkine bu dâr-ı fenâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 137*). [‘azm it, -en]
3. Şaçarak gözlerinden eşk-i pür-ñün
Yine ‘azm itdi küh-ı Necde Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 60*). [‘azm it, -di]
4. Başum üzre diyüp peyk-i sebük-bâl
Tırup ‘azm itdi küh-ı Necde derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 40*). [‘azm it, -di]
5. Yine ‘azm itdi küh-ı Necde giryân
Yine başladı feryâd u figâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 34*). [‘azm it, -di]
6. Tırup ‘azm itdi yine küh-ı Necde
Varup bir yirde başladı nefire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 78*). [‘azm it, -di]
7. Atası kabrine ‘azm itdi hâli
Varup çün şüşe-i kabrini gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 28*). [‘azm it, -di]
8. Diyâr-ı yâra ‘azm itdi şitâbân
Giderken gördi bir mevzi’de nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 8*). [‘azm it, -di]

9. Ğamuñ idi yoğ-idi özge kârı
‘Âdem mülkine ‘azm itdükde ol cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 71*). [‘azm it, -dük, -de]

‘azm it: Çalışmak, uğraşmak.

1. Götürüp Aḥmedi ‘azm itdi derḥâl
Biraz gitdi anuñla gör n' olur ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 163*). [‘azm it, -di]

‘azm kıl: Azmetmek, çabalamak.

1. Kefinden ‘azm kılsa her diyâra
Döner başduğı yirler penbe-zâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 15*). [‘azm kıl, -sa]

‘azm kıl: Yönelmek.

1. Nedâmet birle tırdı göñli ğam-nâk
Evine ‘azm kıldı çeşmi nem-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 68*). [‘azm kıl, -dı]

‘azm-i bâğ ü gülzâr: Bağ ve bahçeye yönelmek.

1. Urursın cânıña derdinden âteş
İdüp her rûz ‘azm-i bâğ ü gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 7*). [‘azm-i bâğ ü gülzâr,]

‘azm-i bağdâd: Bağdat'a gitmek, yönelmek.

1. Götürelüm didi sizden şudâ'ı
Pes idüp ‘azm-i Bağdâd ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 29*). [‘azm-i bağdâd,]

‘azm-i cânib-i kūh it: Dağ tarafına yönelmek.

1. Döküp bârân gözinden ol pür endüh
Nite ki ebr itdi ‘azm-i cânib-i kūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 38*). [‘azm-i cânib-i kūh it, -dı]

‘azm-i cenâb-ı rāh-ı maṭlûb: Talep edilen değerli yolun kararlısı.

1. İdüp ‘azm-i cenâb-ı rāh-ı maṭlûb
Pes uçdı bir zamân ol kürsî-i ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 169*). [‘azm-i cenâb-ı rāh-ı maṭlûb,]

‘azm-i deşt kıl: Çöle yönelmek.

1. Bir iki dem anuñla münīs ola
Sûvâr oldı vü ‘azm-i deşt kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 19*). [‘azm-i deşt kıl, -dı]

‘azm-i dīvāngāh-ı sübhān: Allah yolunun azimlisi.

1. Şarāb-ı şevkden ser-mest sultān
Pes itdi **'azm-i divāngāh-ı Sūbhān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 96*). [*'azm-i divāngāh-ı sūbhān,]*

'azm-i efgāngāh-i mecnûn it: Mecnun'un inlediği mekana yönelmek.

1. Pes itdi 'azm-i efgāngāh-i Mecnûn
Vaşiiyetden meger hār-ı emānet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 48*). [*'azm-i efgāngāh-i mecnûn it, -di]*

'azm-i iklīm-i 'adem it: Yokluk diyarına yola çıkmak.

1. Devr-i 'adlūñde vücūdından yudı zālimler el
Her biri bir yoldan itdi 'azm-i iklīm-i 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 28*). [*'azm-i iklīm-i 'adem it, -di]*

'azm-ı kār-zārı kılsa: Savaşa niyetlenmek.

1. Kaçankim kılsa 'azm-ı kār-zārı
Olur düşmenlerinüñ kārı zārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 39*). [*'azm-ı kār-zārı kılsa, -ı]*

'azm-i kūh: Dağa çıkmak, dağa gitmek.

1. Çeküp bes yine tutdı rāh-ı kūhı
Yine eyledi **'azm-i kūh** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 45*). [*'azm-i kūh,]*

'azm-i maṭlūb: Yola istekli koyulan.

1. Çü hātım oldı bu tertīb üzre mektüb
Alup bir kâşid itdi **'azm-i maṭlūb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 24*). [*'azm-i maṭlūb,]*

'azm-i naḥçir: Av hayvanı kemiği.

1. Havāşı birle kıldı **'azm-i naḥçir**
Giderek irdi kūh-ı Necde ol şir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 33*). [*'azm-i naḥçir,]*

'azm-ı nişāngāh: Hedefe yönelme.

1. Kemer bağlandı vü kıldı itā'at
Ol aradan kılop **'azm-ı nişāngāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 137*). [*'azm-ı nişāngāh,]*

'azm-i şehir-i bī-nişānı it: Belirsiz diyara yönelmek.

1. K'ola ma'mûre-i kudsī saña cāy
İdegör 'azm-i şehir-i bī-nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 15*). [*'azm-i şehir-i bī-nişānı it, -e, -gör]*

'azm-i seyr-i tarf-i büstān: Bahçenin etrafında gezinmeye yönelmek.

1. Ki hâli olmaz eṭrâfımdan ağıyâr
Ger itsem **‘azm-i seyr-i ṭarf-i büstân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 63*). [*‘azm-i seyr-i ṭarf-i büstân,*]

‘azm-i süy-ı gūr it: *Mezarlığa doğru yola çıkmak.*

1. Gönildiler idüp ‘azm-i süy-ı gūr
Ḥalâyık yiler ardınca öñince (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 78*). [*‘azm-i süy-ı gūr it, -üp*]

‘azrâ’il: *Tanrı buyruğu ile insanların canını almakla görevlendirilen melek, alıcı, can alıcı.*

1. Daḥı Cibrîl ü Mîkâ’il ḥaḳıyçün
Hem İsrâfîl ü **‘Azrâ’il** ḥaḳıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 72*). [*‘azrâ’il,*]
2. Şu resme eyleyen pinhân özümi
Ki **‘Azrâ’il** de görmesün yüzümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 98*). [*‘azrâ’il,*]

âzürde düş: *İncinen.*

1. Gehî ḥışım-ile seng ururdi ki çüb
Fetâ âzürde düşdi ol ten-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 54*). [*âzürde düş, -di*]

B

bāb: Kapı.

1. Kemânından ki bir tîr ide per-tâb
Açar çarhuñ tokuz kaşına bir **bāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 56*). [*bāb,]*
2. Hidāyet kal'ası **bābına** fettāh
Çerāğ-efrûz-ı cān-ı ehl-i derdān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 8*). [*bābına, -ı, -na]*
3. Nihāl-i kâmetinden bir perinüñ
O **bāba** şanma zencîr-i âhenîndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 69*). [*bāba, -a]*

bāb: Bölüm, kısım.

1. Düzen cānının endühden gıdāsın
Tükenmez eyleseñ bu **bābı** biñ faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 23*). [*bābı, -ı]*
2. Tükenmez bu nikātuñ **bāb** u faşlı
İşidüñ bir nedür maşşüduñ aşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 19*). [*bāb,]*
3. Gümüş şüşe gibi rengin ü mergüb
Ya cennetden-durur bu nâme bir **bāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 25*). [*bāb,]*

baba: Baba.

1. Ana **bābā** elindedür muḳarrer
Bu dünyāda 'acebdür k'iy nigū-ḥwāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 44*). [*bābā,]*

bāb-ı âhenîn: Demir kapı.

1. İrişdi merg bāb-ı âhenînden
Döküp ebr-i belâ miñnet tegergin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 60*). [*bāb-ı âhenîn, -den]*

bāb-ı 'ināyet: Yardım kapısı.

1. Yüzüme açılan **bāb-ı 'ināyet**
Kıapandı yine ḳaldum bî-sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 25*). [*bāb-ı 'ināyet,]*

bāb-ı sa'âdet: Mutluluk kapısı.

1. Yüzini peyküñ ayağına sürdi
Didi bāb-ı sa'âdetdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 9*). [*bāb-ı sa'âdet, -dür]*

bac: Vergi.

1. Degül ol şeh ḥarâc u **bāca** muḥtâc
Başına terk-i dünyādan ḳomış tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 25*). [*bāca, -a]*

bacak: T. is. Kalçadan tabana daha doğrusu dize kadar olan uzuv.

1. Bacakları mişāl-i nāy-ı enbān
Berinden şarkup inmiş tā-be-dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 33*). [bacakları, -lar, -ı]

bād: Olsun.

1. Ki ola rencden āsūde cānum
İrişüp iy beşir-i merg çün **bād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 25*). [bād,]

bād: Rüzgâr, yel.

1. Muṭî' idi birinuñ emrine **bād**
Birisinden 'anāşır oldu ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 61*). [bād,]
2. Güzer kılalı kaşrından anuñ **bād**
Süleymān-ı 'atîki eylemez yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 163*). [bād,]
3. Yemîn itdi yasağın eyleyüp yād
Ki artuq kaşmaya gül yelkenin **bād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 110*). [bād,]
4. İdüp ol gār-ı dār-ı hūznin ābād
Muḳīm oldu cebelde nitekim **bād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 88*). [bād,]
5. Bu resm-ile niçün düşdün ayağdan
Ki koduñ **bād** gibi kūha ser sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 74*). [bād,]
6. Şikāra giderem diyü idüp ad
Yüzün şahrāya tıttı nitekim **bād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 60*). [bād,]
7. Havādan **bād** olmuş berf-i rızān
Ḥarāret mülki dünyādan gürizān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 87*). [bād,]
8. Çü Leyliden yañadan ire bir **bād**
Urur vaşında anuñ şad beyte bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 19*). [bād,]
9. İdüp ol va'deye pes i'timādı
Biraz gitti başından fitne **bādı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 160*). [bādı, -ı]
10. Yoğ-ise bir tedārik bu fesāda
Cihān içinde nāmuñ verdi **bāda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 28*). [bāda, -a]
11. Hazer kılmaya fikr idüp helākın
Vire nāgeh fenā **bādına** hākin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 6*). [bādına, -ı, -na]
12. Şavurma gayretüm kähim **bāda**
Kimesne kızımuñ bilmezdi adın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 70*). [bāda, -a]
13. Gider düşdi yine şahrāya çün **bād**
Dir idi Ḥaḳ ne kaldıysa muḳadder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 2*). [bād,]
14. Degüldür ḥatırum aña güzergāh
Velî bir **bād** kim senden ura dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 87*). [bād,]
15. Ki **bād-ile** gele andan nesimüñ
Kaçan kim senden irürmez hevāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 82*). [bād-ile, -ile]
16. Hoş idi varsa 'ömrüm bergi **bāda**
Ki şāyed ölsem iy ḳaddi kıyāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 56*). [bāda, -a]
17. Ki açmaz bu ḥarīmüñ goncasın **bād**
Düzüle küze ger devr ile ḥākum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 88*). [bād,]
18. Yola dikmişdi göz gözlerdi rāhı
Ki tā **bād** irürüp bir gün ḡubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 111*). [bād,]
19. Yıl irirürdi geh geh çeşmine toz
Cenāb-ı mülk-i dilberden k'ire **bād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 17*). [bād,]
20. Hezāran serv gösterür aña **bād**
Yirinden tırmağa eylese vezni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 116*). [bād,]
21. Karārı ḳalmadı bir yirde çün **bād**
Gül endāmı ḥayālî birle nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 34*). [bād,]
22. Ḥarāretde virür āb āteşe şerm
Deñizler **bāddan** girdi ḥurūşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 9*). [bāddan, -dan]
23. Yola girdi tırup Zeyd-ile çün **bād**
Nedenlû var-ise anda ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 26*). [bād,]
24. İrişdüirdi ṭabança şem'ine **bād**
İçinde göñleginüñ ol perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 16*). [bād,]

25. Şıdı teb rengini ruhsârınuñ hem
Saķâmet **bâdı** kapdı lâlesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 21*). [*bâdı, -ı*]
26. Ölümi hücceti oldı müseccel
Fenâ **bâdı** söyündürdi çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 57*). [*bâdı, -ı*]
27. Meger kim maķbere ol daķı nâçâr
Çü 'ömrüm ber gini hâke vire **bâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 19*). [*bâd,]*
28. Var iy dem **bâdsuz** kalsun dimâğum
İrişdi iy nefes hengâm-ı rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 20*). [*bâdsuz, -suz*]

bād: Rüzgar II zaman, felek.

1. Ne açmış gonce-i ra'naların **bād**
Ne virmişler şabāya bāğda dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 143*). [*bād,]*

bādām: Badem. 2. Sevgilinin güzel gözü.

1. Çü bulmuş vesmeden ebrûları fer
İki **bādām** bergi olmuş aķdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 86*). [*bādām,]*

bād-bān: Yelken.

1. Kānı kim olmayaydı **bād-bānı**
Gemim olmazdan evvel mevcden ğarķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 48*). [*bād-bānı, -ı*]

bāde: Şarap.

1. Kūh-ı hayretde beni mecnûn idersin 'ākıbet
Zevķın alup **bādenüñ** sūfı yoğ itdüñ varuñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 9*). [*bādenüñ, -nün*]
2. Olup ma'sūk-ı şevķüm rû-güşāde
Murādum sākısi virmişdi **bāde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 30*). [*bāde,]*
3. Mey-i rāhatdan olup ser güşāde
Çü sākı sundum ehl-i bezme **bāde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 162*). [*bāde,]*
4. Bu emri çün baña feyz itdi iķbāl
Ümîdüm **bādesinden** taldı zığāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 126*). [*bādesinden, -si, -n, -den*]
5. Kāfes maķbes olur mı hıç **bāde**
Ya gizlenür mi şışe içre **bāde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 43*). [*bāde,]*
6. Kāfes maķbes olur mı hıç **bāde**
Ya gizlenür mi şışe içre **bāde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 44*). [*bāde,]*
7. Egerçi telh idi **bāde** vü pür tāb
Anuñ la'linden idi lik cüllāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 41*). [*bāde,]*
8. Varupdur 'aķlı cinnetden fesāda
Virür nāmūsumuñ bergini **bāde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 22*). [*bāde,]*
9. Virilmez didiler gül bergi **bāde**
Ne lāyıkdur bu meh ol dīv-zāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 109*). [*bāde,]*
10. Şehüñ bezminde nüş eyledi **bāde**
Geçürdi vaktini zevķ ü şafāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 167*). [*bāde,]*
11. Viren hasretle 'ömri bergi **bāde**
Yir idi her zamān Mecnûn içün ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 4*). [*bāde,]*
12. Getürsün **bāde** ol biz kılalum nüş
Şanemden pır bu aķbārı k'aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 206*). [*bāde,]*
13. Hārām olmaya ger virseñ şarābı
Senüñ bezmünde hoşdur **bāde** zirā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 67*). [*bāde,]*
14. Lebinden **bāde** ser-mest oldı derhāl
Hilāl-ile muķārın oldı ħurşîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 82*). [*bāde,]*

15. Ol okur kıışa-i derd ü firākı
Dehāna almadın **bāde** ayakdan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 63*). [*bāde,]*
16. Cefāsından ḥabībün olma dil-teng
Taḥammül sāgarından **bāde** kıl nūş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 61*). [*bāde,]*
17. K'îçi **bāde** yirine oldı pür bād
Olup her tār bir tennür-ı āzer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 56*). [*bāde,]*
18. Görür bir şem'dür **bāde** muḳābil
Eyülük resmi görünmez özinde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 86*). [*bāde,]*

bāde-i ğam: *Keder şarabı.*

1. Ol içüp **bāde-i ğam** vardı elden
Bu mest-i 'ışk olup ḳaldı 'amelden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 101*). [*bāde-i ğam,]*

bāde-i şevk: *Aşk şarabı.*

1. Ki ṭolup şekker-i şükriile kāmum
Pür ola bāde-i şevkiyle cāmum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 56*). [*bāde-i şevk, -iyle]*

bādem: *Göz bademi, badem göz.*

1. Gözi **bādemlerinden** ol semen-ber
Nihāl-i nāze ziver eylemiş ber (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 83*). [*bādemlerinden, -ler, -in, -den]*

bād-ı āfet: *Kötülükler, fenalıklar rüzgârı.*

1. Şu gül kim ḳopmış-idi **bād-ı āfet**
Getürdi yirine rih-i sa'ādet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 177*). [*bād-ı āfet,]*

bād-ı ecel: *Ecel rüzgârı.*

1. Gelüp **bād-ı ecel** yıkdı anı feryād
Dem urup āteş-i merg-i siyeh-baht (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 72*). [*bād-ı ecel,]*

bād-ı firīb: *Aldatıcı rüzgar.*

1. İrürmedüñ beni vaşl-ı ḥabībe
Şavurduñ ḥākūmi bād-ı firībe (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 16*). [*bād-ı firīb, -e]*

bād-ı ğam: *Sıkıntı ve gam kasırgası.*

1. Ğarīb ü 'aciz ü deng ü hevā-ḥ`āh
Vücüdi bād-ı ğamdan ḥāk olmuş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 11*). [*bād-ı ğam, -dan]*
2. K'elümden ḳıkdı damān-ı murād āh
Söyündi bād-ı ğamdan şem'-i maḳşüd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 79*). [*bād-ı ğam, -dan]*
3. Saḳın k'irmeye bād-ı ğamdan āfet
Nesīm-i şubḥla irsāl eyle büyüñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 150*). [*bād-ı ğam, -dan]*
4. Ğam baña oldı muzā'af ḡuşsa tekrār el-firāk
Bād-ı ğam ḥāk itdi naḳdüm ḡülsitānın āh kim (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 7*). [*bād-ı ğām,]*

bād-ı hazān: Sonbahar rüzgarı.

1. Harāb oldu çemen bozıldı gülzār
İrişüp nāgehān bād-ı hazānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 27*). [*bād-ı hazān, -ı*]
2. Didi irüp ecel bād-ı hazānı
Meger kapmışdur ol serv-i revānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 47*). [*bād-ı hazān, -ı*]

bād-ı lā-übālî: Kayıtsız rüzgar, nereden estiği belli olmayan rüzgar.

1. Yola girdi çü **bād-ı lā-übālî**
Varup efgān-gehinde itdi nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 48*). [*bād-ı lā-übālî,]*

bād-ı mihr-i cān: Hayat ışığının rüzgarı.

1. Urur tabl-ı rahîl bağ u bustān
Çü bād-ı mihr-i cānı irdi bāğa (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 45*). [*bād-ı mihr-i cān, -ı*]

bād-ı pür-şūr: Coşkulu rüzgar.

1. Eler zerden varak girbāl-i eşcār
Girih çün bağ içine **bād-ı pür-şūr** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 65*). [*bād-ı pür-şūr,]*

bād-ı sarsar: Şiddetli rüzgar, fırtına.

1. Yitişdi **bād-ı şarşar** bir nihāle
Ki ol mîr-i perî-rüyān-ı āfāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 2*). [*bād-ı şarşar,]*

bāfi kıl: Dokumak, işlemek.

1. Bu şuhfe üzre kılmış halka bāfi
Bu haṭ k'itmiş hayālāt anı bir nūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 12*). [*bāfi kıl, -mış*]

bāğ: Saç bağı.

1. Kimün hicrinden irdi cānuña dağ
Kimün zülfi geçürdi boynuña **bāğ** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 90*). [*bāğ,]*

bāğ: Bağ, ip.

1. Degüldür kıl **bāğ** kıl bāğıdur bu
Fırāk-ı yārdan pāyumda ḥalḥāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 42*). [*bāğ, -ı*]
2. Olupdur barmağumda ḥalka-i mār
Sivārum kim didün kıl **bāğıdur** bu (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 41*). [*bāğıdur, -ı, -dur*]
3. Degüldür kıl bāğı kıl **bāğıdur** bu
Fırāk-ı yārdan pāyumda ḥalḥāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 42*). [*bāğıdur, -ı, -dur*]
4. Şehinşāh-ı serîr-i kūh ü rāğum
Ayak **bāğı-durur** destār u cāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 45*). [*bāğı-durur, -ı, -durur*]

bāğ: Bağ, bahçe.

1. Senüñ hükmün-le bergin **bāğda** gül
Tağıtmış kim bisât idine bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 27*). [*bāğda, -da*]
2. Ğamuñdan gildedür abuñ ayağı
Gezer sergeşte şahrâyı vü **bāğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 46*). [*bāğı, -ı*]
3. Çerâğ-ı âdemün tâbende senden
Cihân **bāğına** ırmış hânde senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 40*). [*bāğına, -ı, -n, -a*]
4. Meger bir şeb ki ‘âlem rüşen idi
Felek **bāğı** açılmış gülşen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 2*). [*bāğı, -ı*]
5. Bu **bāğa** bir şecer dikedüm bahârî
Kim oldı mîve-i cân berg ü bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 153*). [*bāğa, -a*]
6. Ne açmış gonce-i ra’naların bād
Ne virmişler şabâya **bāğda** dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 144*). [*bāğda, -da*]
7. Kaçan bir lâle tezyîn itse **bāğı**
Hezârân sîneye kor derdi dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 209*). [*bāğı, -ı*]
8. Nihâl-i ma’rifetden dik revânî
Kelamuñ **bāğına** nañl-i me’ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 114*). [*bāğına, -ı, -n, -a*]
9. Güzellik **bāğmuñ** kıddi nihâlî
Le’tâfet ‘aynımuñ lâ’li zülâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 281*). [*bāğmuñ, -ı, -nuñ*]
10. Açılmış **bāğ** içinde zanbağ-ı ter
Tırup şâh-ı gül üzre bülbül öter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 31*). [*bāğ,]*
11. Bu süz u tef kimün dağından irdi
Ya bu hoş-bü kimün **bāğından** irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 10*). [*bāğından, -ı, -n, -dan*]
12. Kimün **bāğıdadur** mevcûd ol verd
Ki büyi birle zâyî ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 95*). [*bāğıdadur, -ım, -, -dur*]
13. K’o gül k’olmuşdur **bāğıñ** çerâğı
Kırmış derdi dil-i Mecnûna dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 11*). [*bāğıñ, -uñ*]
14. Her endâmını çekmiş bend ü **bāğa**
Giriftâr itmiş anı ser-te-ser bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 22*). [*bāğa, -a*]
15. İrağ olsun dilüñden guşsa gerdi
Çü bulmadum vişâlün **bāğına** rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 73*). [*bāğına, -ına*]
16. Aña nâğâh güzergâh oldı bir **bāğ**
Nazar kıldı çü her sū büstāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 20*). [*bāğ,]*
17. Ki Mecnûnum degül senden dağı kem
Bu **bāğı** dikene virilmedin bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 85*). [*bāğı, -ı*]
18. Düşünde seyr kıldı bu fütûhı
K’idinmiş cāyuña bir türfe **bāğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 27*). [*bāğı, -ı*]
19. Sıyup ‘ahdi virürler düşmene kām
Diker ‘aşık nihâl-i mîve **bāğa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 35*). [*bāğa, -a*]
20. Kimün **bāğında** eyler şimdi cevalân
Siyeh çeşmün k’olupdur mest ü mañmür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 46*). [*bāğında, -ım, -da*]
21. Nihâlün **bāğını** yir zâğ her bâr
Tezervünde çi ger mañsūdudur gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 102*). [*bāğını, -ı, -n, -ı*]
22. Lebünden kime virürsün nevâle
Cihân **bāğmuñ** iy keb-k-i bedî’i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 43*). [*bāğmuñ, -ı, -nuñ*]
23. Ğam urmasun mı hâste bülbüle dağ
Varup **bāğında** bülbüller hârâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 99*). [*bāğında, -uñ, -da*]
24. Ya cân **bāğından** serv-i rāsitindür
Çün ol mektûba Leylî oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 20*). [*bāğından, -ı, -n, -dan*]
25. Hârâm olmuşdur aña mîve-i bāğ
Nihâlî **bāğmuñ** kim pür yimişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 133*). [*bāğmuñ, -ım, -uñ*]
26. Yeşil giydürdi şahrâya çemenler
Şecerler **bāğda** çün yâr-ı hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 33*). [*bāğda, -da*]
27. Dil-i Mecnûna münis guşsa vü ğam
Şalınur **bāğda** ma’şuk ü ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 83*). [*bāğda, -da*]
28. Bu hâle arturur bülbül nevâsın
Gülün ruhsârına ‘âşık-durur **bāğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 33*). [*bāğ,]*
29. Miyânında mişâl-i beyza-i batt
Kovar **bāğ** uğrısın süsen çü yağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 59*). [*bāğ,]*

30. Gelür zindân gözine **bâğ** u gülşen
Gülîstân kim ola bî-yâr-ı meh-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 18*). [*bâğ,]*
31. Leţâfet **bâğınuñ** serv-i revânı
Melâhat Mısrınuñ Yûsuf-‘izârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 34*). [*bâğınuñ, -ı, -nuñ]*
32. Hevâ-yı kâkûlî gavğâ-yı ‘âlem
Boyı cân **bâğınuñ** zîbâ nihâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 43*). [*bâğınuñ, -ı, -nuñ]*
33. Sözi âb-ı hayât u la‘li cân-bâhş
Boyı cân **bâğınuñ** tâze nihâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 3*). [*bâğınuñ, -ı, -nuñ]*
34. Şanevber hüllesinde tûgme-i zer
Tağıtdı saçların **bâğ** içre sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 51*). [*bâğ,]*
35. Ki **bâğ** içre gül-içün tıtdı mâtem
Çemen soñında ‘âdetdür ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 62*). [*bâğ,]*
36. Eler zerden varak gîrbâl-i eşcâr
Girih çün **bâğ** içine bād-ı pür-şûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 65*). [*bâğ,]*
37. Teb ü lerze revâdur büstâne
Gül-i nâzik çeker **bâğ** içre rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 69*). [*bâğ,]*
38. Urur tabl-ı rahîl bâğ u bustân
Çü bād-ı mihr-i cânı irdi **bâğa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 45*). [*bâğa, -a]*
39. Ruñını kıldı **bâğuñ** za‘ferânı
Gözi oldı şovukdan nergisiñ zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 28*). [*bâğuñ, -uñ]*
40. Każâ seyli harâbe virdi **bâğın**
Eger nûş eylese âb-ı hayâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 58*). [*bâğın, -ıñ]*
41. Ki kan kusdurmadı âhîr ol ‘acûze
Bu **bâğuñ** nahli gösterdi mi bergi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 111*). [*bâğuñ, -uñ]*
42. Hayâtum **bâğınuñ** tağıtdı bergin
Elümde var-ıdı bir tâze verdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 62*). [*bâğınuñ, -ı, -nuñ]*
43. İrem **bâğında** nedür bunlara nâm
Neden irişdi bunlar bu maķâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 70*). [*bâğında, -ın, -da]*
44. Ki soñra kılmamışdur anı bî-ser
Kimüñ **bâğında** bitdi serv ü şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 107*). [*bâğında, -ın, -da]*

bâğ: Bağlamak, tutmak; peklik oluşturmak.

1. Kime irse tîğı bu şâh-ı zamānuñ
Ecel **bağlar** kaçacak yolın anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 72*). [*bağlar, -lar]*

bâğ u bustân: Bağ ve bahçe.

1. Urur tabl-ı rahîl **bâğ u bustân**
Çü bād-ı mihr-i cânı irdi **bâğa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 44*). [*bâğ u bustân,]*
2. Geçüp oldı müzeyyen **bâğ u bustân**
İrişdi hüsrev-i gül nev-bahâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 26*). [*bâğ u bustân,]*

bâğ u gülzâr: Bağ ve gül bahçesi.

1. Görinmez gözlerine **bâğ u gülzâr**
Baña mîh-i der-i dilber yiter gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 38*). [*bâğ u gülzâr,]*

bâğ u râğ: Bahçe ve çimenlik.

1. Münîr itdi ziyâdan bâğ u râğı
Açup şehbâz-veş bâl u perini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 4*). [*bâğ u râğ, -ı]*

bâğbân: Bağcı, bahçıvan.

1. Gel iy büstân-ı cânuñ **bāgbānı**
Maḥabbet bezminüñ şîrîn-zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 1*). [*bāgbānı, -ı*]
2. Gözi tuş oldu anda **bāgbāna**
Tırur bir ‘ar‘aruñ dibinde nev-ḥîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 22*). [*bāgbāna, -a*]
3. Çıkarup şunivirdi **bāgbāne**
Çün ol serv oldu Mecnûnuñ gulāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 52*). [*bāgbāne, -e*]
4. Elini tutdı Mecnûn **bāgbānuñ**
Eyitdi kim degül mi ḥayf k’iy pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 26*). [*bāgbānuñ, -uñ*]
5. Yidürür **bāgbān** bārını zāga
Saña şimdi ‘adüdür ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 36*). [*bāgbān,]*
6. Bizi de kılmağıl bārî ferāmüş
Ben idüm gülşenüñ **bāgbānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 47*). [*bāgbānı, -ı*]
7. Ya niçün bāğ-ı vaşluñdan cüdāyum
Gülünden dūrum adum **bāgbāndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 7*). [*bāgbāndur, -dur*]

bāgbān-ı merd: Yiğit bağcı.

1. Ki kadd-i yāra beñzer rāst u dil-cū
Olup ḥayrān bu söze **bāgbān-ı merd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 31*). [*bāgbān-ı merd,]*

bağdād: Bağdat şehri.

1. Olupdur pîş-i tîg-i şāh-ı ‘aşra
Müşāḥḥar Hürmüz ü **Bağdād** u Başra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 136*). [*bağdād,]*
2. Hüdud-ı Küfeden **Bağdāda** dek hem
Ḳabāyil cem’ine gönderdi ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 5*). [*bağdāda, -a*]
3. Medine birle **Bağdāduñ** arası
Pür oldı ceyş-ile kūh u ovası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 63*). [*bağdāduñ, -uñ*]
4. Ki **Bağdāduñ** ulularından iy yār
Var idi bir yigit ‘aşık ṭabī‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 2*). [*bağdāduñ, -uñ*]

bāğ-ı āfāk: Ufuklardaki bağlar.

1. Açıldı bāğ-ı āfākuñ riyāzı
Olup şāh itdügi işe peşimān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 58*). [*bāğ-ı āfāk, -uñ*]

bāğ-ı ‘ālem: Dünya bahçesi.

1. Bahār eyyāmı idi ol zamān hem
Bihişte dönmiş idi **bāğ-ı ‘ālem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 34*). [*bāğ-ı ‘ālem,]*

bāğ-ı bî-ber: Meyvesiz bağ.

1. Ne seng-i ḥāre altındadır çāk
Benüm sensin hemîn bir **bāğ-ı bî-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 43*). [*bāğ-ı bî-ber,]*

bāğ-ı cān: Can bahçesi. II Gönül.

1. Bāğ-ı cānda dikdi şevküñ bir nihāl-i tāze kim
Ḥamd ü medhūñden bitürdi berg ü mîve ol nihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 23*). [*bāğ-ı cān, -da*]
2. Didı iy **bāğ-ı cān** ḥurrem ṭapuñdan
Vücüdüm ḥānesi muḥkem ṭapuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 15*). [*bāğ-ı cān,]*

3. Düşürüp ‘aklın ammā ol yegāne
Nihāl-i şabr degdi bāğ-ı cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 38*). [*bāğ-ı cān, -a*]

bāğ-ı cennet: *Cennet bahçesi.*

1. Çemen şahını kıldı bir tabak gül
Cihān çün **bāğ-ı cennet** oldu hoş-bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 29*). [*bāğ-ı cennet,]*

bāğ-ı cihān: *Dünya bahçesi.*

1. Gehî hāndān ider bāğ-ı cihānı
Gehî giryān ider zāğ-ı zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 33*). [*bāğ-ı cihān, -ı*]

bāğ-ı cinān: *Cennet bahçesi.*

1. Ğazāl u tāvūsı bāğ-ı cinānuñ
Gül-i ruhsārı üzre kurdı ol gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 170*). [*bāğ-ı cinān, -uñ*]

bāğ-ı dehr: *Dünya gül bahçesi.*

1. Kūy adı mı durur bir şehirde ‘ışk
Çiçek midür ya bāğ-ı dehrde ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 10*). [*bāğ-ı dehr, -de*]

bāğ-ı havāt: *Hayat bahçesi || Ömür.*

1. Ki virmişdi hāzān bāğ-ı hayātı
Bu hāl-ile geçerdı rüzgārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 24*). [*bāğ-ı hayāt, -ı*]

bāğ-ı hüsn: *Güzellik bahçesi.*

1. Kamu uyhuya vardı ins ü hayvān
Diledi bāğ-ı hüsninden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 25*). [*bāğ-ı hüsn, -in, -den*]

bāğ-ı rahat: *Huzur bağı.*

1. Aña zaḥm üzre konan penbe-i ter
Olurdı bāğ-ı rahatdan semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 62*). [*bāğ-ı rahat, -dan*]

bāğ-ı şabr: *Sabır bahçesi.*

1. Koḥuladı çü gül destesin ol hūr
Zārūrî düşdi bāğ-ı şabrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 26*). [*bāğ-ı şabr, -dan*]

bāğ-ı sühan: *Söz, kelam bahçesi.*

1. Kopar bāğ-ı sühānde bir nevāyı
K’işitse āferīn ide Nevāyī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 123*). [*bāğ-ı sühan, -de*]

bâğ-ı vasl: *Kavuşma bahçesi.*

1. Degüldür Hâlika bu iş nühüfte
Yoğ-ise bâğ-ı vaşlumda aña cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 189*). [*bâğ-ı vaşl, -um, -da*]
2. Ya niçün bâğ-ı vaşluñdan cüdâyum
Gülünden dūrum adum bâğbāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 6*). [*bâğ-ı vaşl, -uñ, -dan*]

bagır: *Ciğer, göğüs, gönül.*

1. Gözinün minnetinsüz ol ciger-ñun
Teninden **bagrı** kanın dökdi bîrûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 22*). [*bagrı, -ı*]

bağış: *Vermek, ihsan etmek, bahşetmek.*

1. Odur emvâc viren bañr-ı cūda
Ten ü cān ol **bağışlar** her vücūda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 6*). [*bağışlar, -la, -r*]
2. Lebi yâkūtdan u dendānı billūr
Temāşası **bağışlar** gözlere nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 54*). [*bağışlar, -la, -r*]
3. Bağışlasun cihān hālkına Allāh
Ki cānidur cihān hālkınuñ ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 17*). [*bağışlasun, -la, -sun*]

bağış: *Bağışlama, affetme.*

1. Bağışla bir kemine bendeñe al
Oluram rāzı vü minnet kıduram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 42*). [*bağışla, -la*]

bağl: *Katır, ester.*

1. İrürdi yire bār-ı nāfeden nāf
Dañı aldı niçe biñ **bağl** u üştür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 35*). [*bağl,]*

bağla-: *Bağlamak, raptetmek, dolamak.*

1. Buña **bağladı** ol zencir ü bendi
Tağup gerdānına bend-i girānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 60*). [*bağladı, -dı*]
2. Niçe **bağladı** anı gör şimdi zencir
Ezel cūrm eyledümse bî-nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 38*). [*bağladı, -dı*]
3. Kōlına **bağladı** mānend-i meftūl
Ayıtdı kim bu hañt-ı pūr-mağabbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 50*). [*bağladı, -dı*]
4. Kōlından boynına **bağladı** ekmār
Çü bir ‘ūryān gedādur gördi hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 74*). [*bağladı, -dı*]
5. Sarāy-ı ‘uqbāda **bağladı** tañtı
Bulup ta‘n-ı hālāyıkdan hālāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 114*). [*bağladı, -dı*]
6. Gice tarik-i pūr çeh gidicek rāh
Yolumı **bağlamasun** āfet-i çāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 36*). [*bağlamasun, -ma, -sun*]
7. Felek ‘ağudına **bağlamışdı** zühre
Kažādan bir mūnevver bāz mūhre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 9*). [*bağlamışdı, -nı, -dı*]
8. Öziyle çün-kim ol dīdār-ı çāpūk
Bu resme **bağladı** bir fikr-i nāzūk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 34*). [*bağladı, -dı*]
9. Elin aldı vü **bağladı** yiñi ‘ahd
Gelüp Mecnūna hoş bu resme hālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 28*). [*bağladı, -dı*]

10. Yirinden kapdılar hışm-ıla bunı
Şoyup kaftanlarını **bağlayup** berk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 39). [bağlayup, -yup]
11. Kâmusın **bağladı** vü şardı muhkem
Yeñiyle yüzünñ sildi gubârın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 28). [bağladı, -dı]
12. Nihâl-i servden düşdi tezervi
Ezel zerrîn 'ışâbe **bağlasın** baş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 25). [bağlasın, -sın]

bağlan: Bağlanmak.

1. 'Arab resmince **bağlandı** 'imâme
Giyindi il gibi egnine câme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 165). [bağlandı, -dı]
2. Kemer **bağlandı** vü kıldı içtâ'at
Ol aradan kılup 'azm-ı nişāngāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 136). [bağlandı, -dı]
3. Gözinüñ nûrî dökilüp qarardı
Demi **bağlandı** düirildi berâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 65). [bağlandı, -dı]

bağlan: Kuşanmak.

1. Bahâdırlar kamu çün nîze serdâr
Kemer **bağlandılar** kılmağa peygâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 70). [bağlandılar, -dı, -lar]

bağlu: Bağlı, bağlanmış olma.

1. Revâ mîdur k'öle yok yire bunlar
Degüldür **bağluyı** öldürmek erlik (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 35). [bağluyı, -yı]
2. Gözinden yaşlar akar boynı **bağlu**
Hâzerden düşmiş endāmına lerze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 8). [bağlu,]
3. Var ise i'tikâduñ enbiyâya
Eyt kimdür bu yanuñdağı **bağlu** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 31). [bağlu,]
4. Ne içün **bağludur** hem söyle toğru
Didi zen toğru söz budur ki iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 32). [bağludur, -dur]
5. Degüldür bu giriftârım günehkâr
Benem bir tûl karı bu **bağludur** ac (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 35). [bağludur, -dur]
6. Kapuñda şimdi bir **bağlu** esîrüm
Ben itdim n'itdümise kend'özüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 32). [bağlu,]

bağlu: Bağlı II Kapalı.

1. Şu resm-ile ki iki nakş-ı dîvâr
Dehâm **bağlu** bülbül gibi muhkem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 119). [bağlu,]
2. Lebûñ sihriyle bağlandı zebânım
Ger ağzumda gamuñdan **bağludur** dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 5). [bağludur, -dur]

bağr: Bağır ve göğüs.

1. Kargı küh u deşte 'azm itseñ şikâr içün çıkar
Ol yirüñ aşlanları **bağrında** havfûñden verem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 38). [bağrında, -ın, -da]
2. Meclisüñde âh u zârı deldi nâyûñ **bağrını**
Kâmetini eyledi çengüñ figân ü nâle ham (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 43). [bağrını, -ı, -n, -ı]
3. Hasedden ol perinüñ gül yañağı
Komişdı lâlenüñ **bağrına** dâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 56). [bağrına, -ı, -n, -a]
4. Çü gördi yine ol dildâr-ı çâlâk
Hâdeng-i fitne kıldı **bağrını** çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 92). [bağrını, -ı, -n, -ı]

5. Bu resme sözler ile bātıl u dūn
Ne lāzım k'eyleyesin **bağrumı** hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 14*). [*bağrumı, -u, -m, -ı*]
6. Ki gördi bir cevāndur tâze yaşlu
Dili pür-derd ü ğam-gîn **bağrı** başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 72*). [*bağrı, -ı*]
7. Ğarîk-i ka'r-ı 'ummân-ı meşakkat
Ğam odında başın **bağrı** kebâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 7*). [*bağrı, -ı*]
8. Ki çarh ura ğamuñdan **bağruma** tır
Ciger-ğüşēñ idüm ger evvel iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 102*). [*bağruma, -(u)m, -a*]
9. Kebāb itdüm ciger derdūñden el-ān
Niçe kılmayayın ben **bağrumı** çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 105*). [*bağrumı, -(u)m, -ı*]
10. Koma mahrūm bu **bağrı** kebâbı
Çekesin çün turub bezminde h'āmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 72*). [*bağrı, -ı*]

bağışla: Bağışlama, affetme.

1. Senūñ rāzılığūñdur baña dermān
Bağışla cürmümü 'afv it hātāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 97*). [*bağışla,]*

bahā: Kıymet, değer, bedel.

1. Ne kim dirseñ **bahā** ol şeh nijāde
Virelüm istedüğinden ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 105*). [*bahā,]*
2. Bahāsın bulıcağuz bir kumāşı
Hemîn şatmağdur aşlı olma nāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 107*). [*bahāsın, -sı, -n*]
3. Cemāl ü hūsn-iledür mäh-ı devrān
Bahādır nev-cevāndur şir-i peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 71*). [*bahādır, -dır*]
4. Cihān hālkına isār eyle vāfir
Ki 'ālemdē **bahāsuz** gevher oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 5*). [*bahāsuz, -suz*]
5. Güher gibi dem-ā-dem seng içinde
Niçe gevher ki mişli yok **bahāda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 23*). [*bahāda, -da*]
6. Bahāsi her birinūñ biñ cihāndur
'Utārid hirmenūñden hūşe-çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 64*). [*bahāsi, -sı*]

bahādır: Yiğit, cesur, kahraman.

1. Yoğidi hiç nazîri dîn içinde
Bahādırlardan idi kîn içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 6*). [*bahādırlardan, -lar, -dan*]
2. Ğiriv ü nāle-i kūs irdi çarha
Bahādırlar şafādan girdi çarha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 14*). [*bahādırlar, -lar*]
3. Bahādırlar elinde tîğ-i hūn-în
Urur cān hirmenine āteş-i kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 47*). [*bahādırlar, -lar*]
4. 'Acebdür kim **bahādırlar** degil sır
Yimekden zağm-ı gürz ü tîr ü şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 61*). [*bahādırlar, -lar*]
5. Bahādırlar için tūtmağa mātem
Tağıtdı şad hezārān kelle perçem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 67*). [*bahādırlar, -lar*]
6. Bahādırlar kamu çün nîze serdār
Kemer bağlandılar kılmağa peygār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 69*). [*bahādırlar, -lar*]
7. Bahādırlar idüp hayret meyin nūş
Su resme oldılar ol meclisde medhūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 49*). [*bahādırlar, -lar*]
8. Bahādırlar çeküp tîğ-i felek-gün
Ağıtdılar şu gibi her yaña hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 65*). [*bahādırlar, -lar*]

9. Bahâdırlar ecel cāmın idüp nüş
Zirih yirine oldılar kefen-püş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 83). [bahâdırlar, -lar]

bahâne: Bahane, sebep.

1. Dögülmek zecren idinüp **bahâne**
Figân iderdi ğamdan ol yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 57). [bahâne,]
2. Olup yâruñ ğamından lâğar u zâr
Bahâneyle özin düzerdi bîmâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 98). [bahâneyle, -y, -le]
3. Bunun gibileri devr-i zamâna
Cüdâ kılmağa tîz bulur **bahâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 44). [bahâne,]
4. Düzerven her cihetden bir **bahâne**
Perî gördüm direm gice oldı ẖ'âbum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 68). [bahâne,]
5. Benüm âvâre olmama **bahâne**
Bizüm iklîmümüzdür şehr-i Bağdâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 52). [bahâne,]
6. Kimesne men' idebilmezdi anı
Perî-ruh bu **bahâne** birle ẖali (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 121). [bahâne,]
7. Zârürî fûrâte düşdi **bahâne**
Vedâ' idüp o şahrâ serverine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 80). [bahâne,]

bahâne bul: Bir işi yapmak veya yapmamak için sözde sebep göstermek.

1. Gezüp cerr idertüz pes her diyârı
Bulup bu bend-le fethe bahâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 41). [bahâne bul, -up]
2. Ğam-ı Mecnûndan ider nâle vü âh
Bahâne buldı çün kılmağa zârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 125). [bahâne bul, -dı]

bahâne eyle: Bahane uydurmak.

1. Bahâne eyleyüp dir ol şeker-leb
'Arağdan her qabam ıslandı bu şeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 103). [bahâne eyle, -yüp]
2. Bahâne eylemek lâzım degül hiç
Benem bî-çäre vü maḥbûs u bîmâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 60). [bahâne eyle, -mek]

bahâne it: Herhangi bir şeyi sebep olarak ileri sürmek.

1. İdüp her lâḥza bir dürlü bahâne
Döker yaş yirine qan ol yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 115). [bahâne it, -üp]
2. İdüp Leylî vü Mecnûn[ı] bahâne
Zebânuñdan dür efşân ol cihâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 13). [bahâne it, -üp]
3. Yolar Mecnûnı içün saçlarını
İdüp zevci vefâtını bahâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 109). [bahâne it, -üp]
4. Çıkamaz taşra idüp bir bahâne
Maḳâmı oldı her dem künc-i ḥâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 79). [bahâne it, -üp]

bahâr: Bahar mevsimi.

1. Kış zulmet kılar gülşen **bahârı**
Şebi târik ider rûşen nehârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 71). [bahârı, -ı]
2. Bahâr eyyâmı idi ol zamân hem
Bihişte dönmiş idi bağ-i 'âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 33). [bahâr,]
3. Rûḥ-ı baği **bahâr** itdi mülevven
Bu resm-ile ki gülzârıñ hevâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 10). [bahâr,]

4. Meger h'ābūm ola yāhūd hayālūm
Bahāruñ mevsiminden ebr k'ağlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 57*). [*bahāruñ, -uñ*]
5. Gelen gider eger yoğsul eger bāy
Biten her sebze vaktinde **bahāruñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 139*). [*bahāruñ, -uñ*]
6. Bahār u büstān oldu ol ziyāret
Havālisine tā kim pür-leṭāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 38*). [*bahār,]*

bahār: Bahar mevsimi II Sevgilinin yanağı.

1. Tebüñ tābı komadı anda h'ābı
Bahārına tokundi çeşm-i hussād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 15*). [*bahārına, -ı(n), -a*]

bahārī: İlkbahara ait, ilkyazla ilgili.

1. Bu bāğa bir şecer dikedüm **bahārī**
Kim oldu mīve-i cān berg ü bārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 153*). [*bahārī,]*

bahār-ı hoş: Güzel bahar.

1. Tırup yanından bir lāhza oturdu
Didi bu ne **bahār-ı hoş** havādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 215*). [*bahār-ı hoş,]*

bahār-ı rüz-ı mahşer: Mahşer gününün baharı.

1. İrişe çün **bahār-ı rüz-ı mahşer**
Zeminden sebze gibi kaldıram ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 153*). [*bahār-ı rüz-ı mahşer,]*

bahıl: Hasis, cimri, pinti, nekes.

1. Bahıl ü bed-hıṭāb ü zehr-pāsuḥ
Tıtağınınuñ arası şöyledür dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 10*). [*bahıl,]*

bahr: Deniz. || Gözyaşı.

1. Anuñ-çündür gözüm **bahri** güher-ver
İder muştum ruḥum rengini ḥamrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 74*). [*bahri, -i*]
2. Yaşı **bahrin** dūr ile dīdeden pūr
Gice vü derd ü fūrkat dağ-ı dildār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 18*). [*bahrin, -i, -n*]

bahr: Deniz.

1. Felek **bahrında** kılmış şun'-ı Bārī
Hilālî fi'l-meşel bir fülk-i cārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 61*). [*bahrında, -ın, -da*]
2. Vücudun **bahriñe** yokdur nihāyet
Bize bir kaṭresinden kıl 'ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 19*). [*bahriñe, -i, -n, -e*]
3. Kerāmet **bahrınıñ** mellāhı ḥaqqı
Feşāhat kuflınuñ miftāhı ḥaqqı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 105*). [*bahrınıñ, -ı, -nuñ*]
4. Çü Nıl ü **bahrdur** ol şāhib-iqbāl
Velikin Nıl-i sākin bahr-ı seyyāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 157*). [*bahrdur, -dur*]

5. Tutup ol **baħrden** tā māye-i ħāş
Hoş oldum bir deñize daħı ġavvāş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 7*). [*baħrden, -den*]
6. Yidüm her ġavtada yüz zehr ü biñ ħûn
Ķalınca **baħrdan** bir dürrü birûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 130*). [*baħrdan, -dan*]
7. Yaħûd ġirdāba düşüp fülk-i meh-tāb
Bırakdı āsumān **baħrine** kullāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 12*). [*baħrine, -i, -n, -e*]
8. Vücûdî oldı ħayret **baħrına** ġarķ
Şu resme ki idemez yirden göġi fark (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 35*). [*baħrına, -ı, -n, -a*]
9. Ruħı hicrān seylinüñ kebûdı
Yaş **baħrine** ġarķ olan vücûdî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 4*). [*baħrine, -i, -n, -e*]
10. Ki ne **baħrı** bilür aşlın ne ħakkāk
Nice cevher ki geşt iden cihānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 10*). [*baħrı, -ı*]
11. Ķamer ħûtın felek **baħrinde** mellāħ
Ķamer māħisini serdi-i şebden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 118*). [*baħrinde, -i, -n, -de*]

baħr ü berr: Deniz ve kara.

1. Birine rām idi ger dīv ü perī
Biri kıldı musaħħar baħr ü berri (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 64*). [*baħr ü berr, -i*]

baħr-i ‘amīk: Derin deniz.

1. Ki yüzdüm çok deñizde fi’l-ħakīķa
Bu resme irmedüm baħr-i ‘amīķa (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 6*). [*baħr-i ‘amīķ, -a*]

baħr-i ‘amīķa: Derin denizler.

1. İrağ olur edebden fi’l-ħakīķa
İletmek kaçreyi **baħr-i ‘amīķa** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 154*). [*baħr-i ‘amīķa,]*

baħr-i bī-kerān: Uçsuz bucaksız bir deniz.

1. Gözin döndürdi baħr-i bī-kerāne
Şarāb-ı ‘ışķ anı medhüş kıldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 50*). [*baħr-i bī-kerān, -e*]
2. Kimüñ rüyıyladur ferħunde-fālūñ
Senüñ raħtuñ bu baħr-i bī-kerāndan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 15*). [*baħr-i bī-kerān, -dan*]

baħr-i ceng: Savaş denizi.

1. Hemāndem geldi **baħr-i ceng** cūşa
Dilrān başladı yir yir ħurūşa (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 9*). [*baħr-i ceng,]*

baħr-i cūd: Cömertlik denizi.

1. Ĥazret-i sultān Selīm bin ħān Süleymān k’oldı anuñ
Baħr-i cūdına göre yidi deñiz bir kaçre nem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 14*). [*baħr-i cūd, -ı, -na*]

baħr-ı cūda: Cömertlik denizi.

1. Odur emvâc viren **baħr-ı cūda**
Ten ü cān ol bağışlar her vücūda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 5*). [*baħr-ı cūda, -a*]

baħr-i ğam: Dert, keder denizi.

1. Bırakdum âletini pây-tâ-fark
Ururvan baħr-i ğamda dest ü pâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 51*). [*baħr-i ğam, -da*]

baħr-i muhîr: Okyanus.

1. Şarkı vü ğarbı ihâta eyledi şâh-ı cihân
Ceyşüñe **baħr-i muhîr** okusam olmaya ‘aceb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 18*). [*baħr-i muhîr,]*

baħr-i nûr-ı lem-yezel: Ebedi nur denizi.

1. Anuñ hōd gevheridür pāk ü rüşen
Ki çıkmış baħr-i nûr-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 30*). [*baħr-i nûr-ı lem-yezel, -den*]

baħr-ı sevvâl: Akan deniz.

1. Çü Nîl ü baħrdur ol şâhib-iķbâl
Velikin Nîl-i sâkin **baħr-ı seyyâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 158*). [*baħr-ı seyyâl,]*

baħş: Armağan, hediye, ihsan, atıye.

1. Gedâ-yı gülşene vakt-ı bahārân
Derâhim **baħş** olur her naķş-ı bārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 28*). [*baħş, -si*]

baħş it: Bağışlamak, vermek.

1. Dil-i ‘uşşāķa baħş iden ğinâlar
Büzürg ü küçege viren nevâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 27*). [*baħş it, -en*]

baħş it: Bağışlamak.

1. Kifâyet itdügince baħş ider zād
Bu remzüñ bî-nihâyetdür cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 188*). [*baħş it, -er*]

baħşis: Armağan, hediye.

1. Kâbül it benden olsun saña **baħşış**
Dönüp kıldı derûnı râzımı fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 38*). [*baħşış,]*

baht: Şans, talih.

1. Hâyâtum naķdi dünyâdan dire raķt
Civârında resülün vir baña **baht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 142*). [*baht,]*

2. Giyüp başına ‘izz u **baht** təcın
Alur Hind u Hōrāsnuñ hārācın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 87*). [*baht,]*
3. Çeküp himmet felek fevkine rahtum
Gam uyhusından uyanmışdı **bahtum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 28*). [*bahtum, -um]*
4. Kara gözleri cânuñ belādur
Senüñ **bahtuñ** anuñ-içün qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 30*). [*bahtuñ, -uñ]*
5. Ne âteşden-durur sineñde süzuñ
Neden böyle qarardı **baht** u rüzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 98*). [*baht,]*
6. Anuñ kim **bahtdan** vardur naşibi
Yazar hāllile bu pend-i ğaribi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 5*). [*bahtdan, -dan]*
7. Yakın bildi ki **bahtı** şüm olupdur
Vişāl-i yārdan mahrūm olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 65*). [*bahtı, -ı]*
8. Yine divşürdi kaşr u hāneden raht
Yine kurdı varup Necd evcine **baht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 12*). [*baht,]*
9. Eline taş alup başını döğdi
Kara **bahtına** ilendi vü söğdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 4*). [*bahtına, -ı, -n, -a]*
10. Vücüdi lāğar u bī-ferr ü bārik
Çü merdūdān-ı dergeh **bahtı** tārīk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 50*). [*bahtı, -ı]*
11. Didi kim iy şehin-şāh-ı felek taht
K’işigüñde bulur neşv [ü] nemā **baht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 106*). [*baht,]*
12. K’ezel **bahtum** uyurdu şimdi öldi
Dil uzadup şeche çeşmi tolu āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 6*). [*bahtum, -um]*
13. İderdi kendü **bahtından** şikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 40*). [*bahtından, -ın, -dan]*
14. Ol aradan revān oldu budāle
Giderken **bahtı** gibi irişüp şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 95*). [*bahtı, -ı]*
15. İlenüp ser-nigün **bahtına** söger
Ururlar çıkuben taşlar-la anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 80*). [*bahtına, -ın, -a]*
16. Velī **bahtum** baña diñletmez anı
Sa’ādetdür bu emre ger itā’at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 10*). [*bahtum, -um]*
17. Şeher kor cânuñ yüz dürlü dağı
İrerse bir kişinüñ şubha **bahtın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 15*). [*bahtın, -ın]*
18. Çerisi gibi sultān-ı cihānuñ
Mutī’ ikbāl aña vü **baht** münkād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 141*). [*baht,]*
19. K udümüñ mürde cisme virdi cânı
Utanmazven kara **bahtumdan** iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 47*). [*bahtumdan, -um, -dan]*
20. Ki dūr itmışdı ğam-keşlikde anı ferd
Virürdi **baht** aña devlet selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 11*). [*baht,]*
21. Meger k’ol tab’ı rüşen **bahtı** tārīk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 1*). [*bahtı, -ı]*
22. Kuru tábūta döndi gıtdi **bahtı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 78*). [*bahtı, -ı]*
23. Neden irdi saña böyle melālet
Didi şormayasın kim **bahtum** öldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 57*). [*bahtum, -um]*
24. Tütülür herkes aña kām u nā-kām
Qanı bir **baht** k’olmadı nigün-sār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 89*). [*baht,]*

baht u devlet: Talih ve mutluluk.

1. Meger ol yörede var idi bir şāh
K’özine **baht u devlet** idi hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 22*). [*baht u devlet,]*

bahtı açıl: Bahtı açılmak; talihi dönüp uygun duruma veya arzulanan sonuca gelmek.

1. Ölü gider açılmaz bahtı hergiz
Bu emr için k’olam itmāma bā’iş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 22*). [*bahtı açıl, -ı-maz]*

baht-ı bīdār: İyi talih. | Bahtı uyanık, talihi açık.

1. Kāpusın **baht-ı bīdār** itdi divār
Ġam u hicr-ile iy Ferhād-āyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 88*). [*baht-ı bīdār,]*

baht-ı devlet: *Mutlulukla karışık talih.*

1. Özine **baht-ı devlet** yâr olsun
Uzun ‘ömriyle ber-lhürdâr olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 147*). [*baht-ı devlet,]*

baht-ı firûz bul: *Kutlu talihe erişmek.*

1. Bugün vaşluñla buldum baht-ı firûz
Saçuñdan bir nümünedür şeb-i kadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 6*). [*baht-ı firûz bul, -dum]*

baht-ı hümayûn: *Kutlu talih.*

1. Firâk ü miñnete eyle kanâ‘at
Ki şâyed irüre **baht-ı hümayûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 67*). [*baht-ı hümayûn,]*

baht-ı kâbil: *Bahtımın uygunluğu.*

1. Gelüpdî tãli‘ümden **baht-ı kâbil**
Murâdum âyînesine muķâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 23*). [*baht-ı kâbil,]*

baht-ı kütâh: *Kötü talih.*

1. Egerçi kim yücedür himmet-i şâh
Velî ben rû-siyâhuñ **baht-ı kütâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 118*). [*baht-ı kütâh,]*

baht-ı ma‘kûs: *Tersine dönmüş talih II uğursuz talih.*

1. Niçe bir saña bu şabr u sükûnet
Yiter kıldı tapuñı **baht-ı ma‘kûs** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 3*). [*baht-ı ma‘kûs,]*

baht-ı muhtâc: *Şansa muhtaç.*

1. Fer u tezyîn-i taht u mâye-i tãc
Yüzi âyînesine **baht-ı muhtâc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 22*). [*baht-ı muhtâc,]*

baht-ı nahs: *Kötü talih.*

1. Olupdur baht-ı nahsum bed ser-encâm
Degildür murğ-ı maķşûdum baña rãm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 119*). [*baht-ı nahs, -um]*

baht-ı pür-belâ: *Bela dolu talih.*

1. Ki bu vech-ile olduñ sũhte-ten
Benüm başumda baht-ı pür-belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 63*). [*baht-ı pür-belâ, -sın]*

baht-ı sa‘d-ı bîdâr: *Uyanık kutlu baht.*

1. Ki zîrâ anı derd ü hasret-i yâr
Çomışdı hem-çü **baht-ı sa'd-ı bîdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 62*). [*baht-ı sa'd-ı bîdâr,]*

baht-ı sefid: Ak, aydınlık (açık) baht (talih, kısmet).

1. Velîkin şimdi kaç' oldu ümîdüm
Boyandı qaraya baht-ı sefidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 38*). [*baht-ı sefid, -üm]*

baht-ı sermed: Sonsuz mutluluk.

1. Baña rûzı kıl anda **baht-ı sermed**
Şefâ'at eylesün ya'ni Muhammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 225*). [*baht-ı sermed,]*

baht-ı siyâh: Kara baht.

1. İder baht-ı siyâhından şikâyet
Çü gayra kıldı vahşiler nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 6*). [*baht-ı siyâh, -ın, -dan]*

bahye bahye: Dikiş dikiş.

1. Yapışup **bahye bahye** çâk iderdî
Ki çâkı ceybine deñlü giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 25*). [*bahye bahye,]*

bâ'is: Sebep olan.

1. Ölü gider açılmaz bahtı hergiz
Bu emr için k'olam itmâma **bâ'is** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 23*). [*bâ'is,]*
2. Benüm başum için düş-nâma **bâ'is**
Bu bir abdâl meşrebdür hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 24*). [*bâ'is,]*

bâ'is-i cân: Canları yaratan.

1. Tapuñdur Hâlık-ı ten **bâ'is-i cân**
Olur hükümñle var yok cümle yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 47*). [*bâ'is-i cân,]*

bâ'is-i heycâ: Savaşa sebep.

1. Bir âdem sordı andan k'iy civân merd
Hû sensin **bâ'is-i heycâ** vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 32*). [*bâ'is-i heycâ,]*

bak-: Bakmak II nazar etmek.

1. Bakup yüzine şâd olurdu hem şâh
Dün ü gün meyden olmaz idi hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 10*). [*bakup, -up]*
2. Bakarak oğlına ol şâhib-iqbâl
Be-nâgeh yâdına düşdi ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 23*). [*bakarak, -arak]*
3. Bakarken bunlara ol haddi lâlâ
Dökerken nergisi gül üzre jâlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 53*). [*bakarken, -ar, -ken]*
4. Gören şanur anı hülle-be-hülle
Bağan evzâ'ına çalurdı hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 69*). [*bağan, -an]*

5. Yüzine **bağmadı** ol serv-i âzād
Muğarrer bildi kim ol keb-k-i hūd-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 96*). [*bağmadı, -ma, -dı*]
6. Hâkâret çeşmi-ile **bağma** zinhâr
Eyü söz-ile gönlini ele al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 48*). [*bağma, -ma*]

bak: *Korku, endişe..*

1. Bulınur merhem aña yok-durur **bāk**
Velî aña k'ire âdem dehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 94*). [*bāk,*]
2. Yoğ anda mest olup ceyb itmeden çāk
'Asesden muhtesibden kimseye **bāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 28*). [*bāk,*]

bak: *Bakmak II nazar etmek.*

1. Bağardı hâleden bu mäh-i pür-nûr
Nitekim revzen-i firdevsden hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 17*). [*bağardı, -ar, -dı*]
2. Var idi tâbî'i encümden efzûn
Otâğına dike **bağardı** gerdûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 174*). [*bağardı, -ar, -dı*]
3. Kaçan-kim **bağdı** ol sîmin-'izârâ
Tebessüm kıldı lâ'li âşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 327*). [*bağdı, -dı*]
4. Şu deñlü küngüre var anda kâşî
Ki çok **bağanuñ** olur çeşmi şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 42*). [*bağanuñ, -an, -uñ*]
5. Temâşâ kılmağa ol çâr tâkı
Aşağadan **bağardı** çarh tâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 38*). [*bağardı, -ar, -dı*]
6. Çü didârına anuñ **bağdı** Leylî
Ayağına şu gibi ağıdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 21*). [*bağdı, -dı*]
7. Kaçan kim 'ârîzi verdine **bağdı**
Vücûdî mülkîni 'ışk odı yağıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 81*). [*bağdı, -dı*]
8. Atası niçe k'ururdu ğazâbdan
Şanem yüzine **bağmazdı** edebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 52*). [*bağmazdı, -maz, -dı*]
9. Kimesnenüñ yüzine **bağma** zinhâr
Meh-i 'id ise de fi'l-meşel iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 57*). [*bağma, -ma*]
10. Ya **bağsa** hüsnuñe diğkatle mir'ât
Ġazâbdan cebheñî kıl aña kat kat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 51*). [*bağsa, -sa*]
11. Cemâline çün anuñ **bağdı** Mecnûn
Bir âh idüp cihâmî yağıdı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 39*). [*bağdı, -dı*]
12. Bu ol ruhsârî görüp oldu bî-hüş
Hem ol bu şekle **bağup** kıldı hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 44*). [*bağup, -up*]
13. Çü za'f-ı hâlini **bağup** görürler
Du'âgehlerde varup yüz ururlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 27*). [*bağup, -up*]
14. Ġazâb birle eger deryâya **bağa**
Şu yirine o deryâdan od ağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 91*). [*bağa, -a*]
15. Bağup aḥvâlûme ḥavf eyle Ḥağdan
Zebûn oldum irür feryâduma dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 80*). [*bağup, -up*]
16. Şan urdı sînesine nîş-i ḳahrı
Bağnuñ ol pâdişâh-ı 'âlî-câha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 25*). [*bağnuñ, -uñ*]
17. Hele ol çeşmdendür yâdigârum
Ki çok **bağmışam** ol meh-rû yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 65*). [*bağmışam, -mış, -am*]
18. Yüzine **bağdı** yüz hışm-ile Leylî
Didi bu mîl kim yüzi ḳaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 24*). [*bağdı, -dı*]
19. Yüzüne **bağmazam** şermümden aslâ
Baña el virmedi iy mäh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 166*). [*bağmazam, -maz, -a, -m*]
20. Yüzine bir güle **bağmazdı** ol mäh
Bu resmeydi olarda zindeğânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 74*). [*bağmazdı, -maz, -dı*]
21. Ya beklerlerdi cem' olup ḥazîne
İrağdan çünki Mecnûn **bağdı** pîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 89*). [*bağdı, -dı*]

22. Nitekim za'ferân üzre gül-âbı
Çü 'âklı geldi **bağdı** pîri gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 213*). [*bağdı, -dı*]
23. Ol aradan sürüp Mecnûna geldi
Bakup gördi ki yüz urmuş zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 209*). [*bakup, -up*]
24. Gözüm görmez **bağarven** âfitâba
Aña döndüm ki bir a'mâ-yı güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 10*). [*bağarven, -ar, -ven*]
25. Sürüb ser ü katına geldi yirini
Bakup gördi ki 'uryân u diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 33*). [*bakup, -up*]
26. Bakup ol buña kıldı âh u efğan
Hezârân şerm-nâkî birle Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 44*). [*bakup, -up*]
27. Velîkin dîde-i pâkiyle **bağdı**
Ki 'âşık pâk-bâz olmasa her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 34*). [*bağdı, -dı*]
28. Ruḥı âyînesinden pâk ola gerd
Çü **bağdı** aña bu üstâd-ı kâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 85*). [*bağdı, -dı*]
29. Cihānuñ işine hiç olma ğam-nāk
Bakarsañ ger ḥaḳîḳat ḥâle iy dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 153*). [*bakarsañ, -ar, -sañ*]
30. Bakup rahm eylemedüñ iy bed-endiş
'Aceb müşkil ḳazāya uğramışam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 10*). [*bakup, -up*]
31. Ki dülbendi düşerdi **bağsa** eflāk
Ḳomışdı çarḥ başı üzre çü tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 46*). [*bağsa, -sa*]
32. K'aña **bağmağ** açar ḳalb-i keşîfi
Görinür çeşm-i bînāya çü mînā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 28*). [*bağmağ, -mağ*]

bak: Aldırış etmek, ciddiye almak.

1. Ḥarāma **bağmaz** ola idüp idrāk
Aña tekrâr idüp benden selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 200*). [*bağmaz, -maz*]
2. Raḳîbân fitnesinden bî-ğam u **bāk**
Gözi pür-eşk ü göñli ṭolı âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 30*). [*bāk,]*

bak: "Gör!" anlamında ünlem.

1. Egerçi nâr-ı ḳahruñdur ğazab-nāk
Var âb-ı 'afvuñ andan bize yok **bāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 136*). [*bāk,]*
2. Sarâyından cihāndur sanki bir ṭāk
Ki çarḥ ol ṭāka saḳf olmış-durur **bāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 22*). [*bak,]*
3. İrüre gevhere el çünki ḥakkāk
Anı delmekden aña yok-durur **bāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 36*). [*bāk,]*
4. Saçuñ çinine iy ḥurşîd-ruḥ **bağ**
Hilāl-i 'idden yeg regdür el-ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 59*). [*bağ,]*
5. Zebūna rahmdur şaḥîb-hünerlik
Daḥı tâze-durur **bağ** yüzlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 37*). [*bağ,]*
6. Uş eyledüm öñüñde rāzumu fāş
Nazar ḳıl ḥālümün za'fina bir **bağ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 55*). [*bağ,]*

bāk it: Aldırış etmemek.

1. K'olara 'âşi olduñ itmeyüp bāk
Atañdan vahşet iderdüñ ḳaçarduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 14*). [*bāk it, -me, -yüp*]
2. Ölümünden cihānda itmeyen bāk
Nişân-ı tîr-i derd olan vücüdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 36*). [*bāk it, -me, -yen*]

bākî: Arta kalan.

1. Ne kaldıysa benim 'ömrümde **bākī**
Yücelün al kat anuñ 'ömri tākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 45*). [*bākī,]*

bākī: *Dâimî, kalıcı.*

1. Degüldür hiç birine **bākī** bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 88*). [*bākī,]*
2. K'anı düşmen görüp olmaya hândân
Degüldür kimseye **bākī** zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 167*). [*bākī,]*
3. Şakın **bākī** şanup aldanma anı
Eyā ğâfil şol işit ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 58*). [*bākī,]*
4. Kōmayam nīm cūr'a anda **bākī**
Bu vech-ile ki 'âlemden yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 70*). [*bākī,]*
5. Ki gördi yüzünü bu çeşm-i müştāk
Bugünden 'ömrümün **bākīsini** bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 61*). [*bākīsini, -si, -ni]*
6. Ebed **bākī** o 'âlem pâkdür hem
Koyup 'aklı hevāya uyma zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 98*). [*bākī,]*

bāk-ı zer'-i ān u in: *Bu veya şu tohumun kaygısı.*

1. Saña ne bāk-ı zer'-i ān u indür
Yed-i beyzā-yı Mūsā gibi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 66*). [*bāk-ı zer'-i ān u in, -dür]*

bāl: *Bal, arının yaptığı tatlı madde.*

1. Hezār ikrām-ile bir şem'-i kâfūr
Bularda her çerāğ-ı âteşin **bāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 13*). [*bāl,]*

bāl: *Kanat.*

1. Var-idi murg-i t̄ayir gibi **bālī**
Degüldi şâyine muhtâc yalı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 45*). [*bālī, -i]*
2. Ki od olmuş yiri hem-çün semender
Be-nā-geh ol tezerv-i âteşin **bāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 39*). [*bāl,]*
3. Dem urup şubhdan virmezsiñ āvāz
Tenüne **bālūn** olsun t̄ig-i kâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 35*). [*bālūn, -ün]*
4. Temüz ıssısı yakdı jâlesini
Talebkâr oldı pes **bāline** servi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 23*). [*bāline, -in, -e]*

bāl u per: *Kol kanat.*

1. Münîr itdi ziyādan bāğ u rāğı
Açup şehbāz-veş bāl u perini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 5*). [*bāl u per, -ini]*

bāl ü perr-i zer: *Altın kanatlı.*

1. Karar itmiş konup bir şah-ı serve
Kim anuñ **bāl ü perr-i zer** nigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 33*). [*bāl ü perr-i zer,]*

bālā: *Boy, kad, kamet.*

1. Yüce **bālāsı** var çün yār-ı bahtı
Oturmuş gördi bir şahında bir zāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 42*). [*bālāsı, -sı*]

bālā: Yüksek, yüce, âli.

1. Cemâl-i Yüsufuñ zibâligiyçün
Nihâl-i kıddinüñ **bālâligiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 94*). [*bālâligiyçün, -lık, -iyçün*]
2. Ki nesrînin benefşe kıldı pençe
Didi **bālâ-durur** bu nahl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 67*). [*bālâ-durur, -durur*]

bâl-ı ‘izzet: Değerli kanatlar.

1. Hezârân hürmetile peyk-i hazret
Özine ziver idüp **bâl-ı ‘izzet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 28*). [*bâl-ı ‘izzet,]*

bâl-i müşg: Kokulu kanatlar.

1. Kaçankim bâl-i müşgînin açardı
Buçuk demde tokuz çarhı geçerdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 33*). [*bâl-i müşg, -i, -nin*]

bâlig: Ergenlik çağına ulaşan, ergin.

1. Ferîdün idi tıfıl ki o perverd
Bunuñdur devleti **bâlig** zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 78*). [*bâlig,]*

bâlig kıl: Olgunlaştırmak, eriştirmek.

1. Beni kıldıñ meger maqşûda bâlig
Ki geçdün oturursun şöyle fâriğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 19*). [*bâlig kıl, -duñ*]

bālîn: Yastık.

1. Düzüp zeylinden altına nihâlin
Dizini eylemiş başına **bālîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 62*). [*bālîn,]*
2. Şu resme eyledi bu kışşayı fâş
Ki ol şahra bisât u küh **bālîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 3*). [*bālîn,]*
3. Başına rânını **bālîn** iderdi
Dizin çöküp başı ucına aşlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 60*). [*bālîn,]*

bâliš: Yastık.

1. Yiridür küh-ı Necd evcinde bir gâr
Ki taşdur **bâliši** vü bisteri hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 20*). [*bâliši, -i*]
2. Başum komağa yokdur vakt-i nâliš
Deri hıştından özge baña **bâliš** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 76*). [*bâliš,]*
3. Taşı **bâliš** kılup bister türâbı
Vaţangâh idinen her bir harâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 5*). [*bâliš,]*
4. Saña kimdür ya şimdi mahrem-i râz
Giceler kime **bâlišdür** ayağın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 39*). [*bâlišdür, -dür*]

5. Mu‘aṭṭar olur andan cān ḥarīmi
Bisāṭum ḥākdendür **bāliṣüm** seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 79*). [*bāliṣüm, -üm*]
6. Korum geh geh başum altına **bāliṣ**
Geçem hicrāndan olur gerçi bî-nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 20*). [*bāliṣ,]*

bāliṣ-i ḥ‘āb: Uyku yastığı.

1. Anuñ-çün kılmış-idi **bāliṣ-i ḥ‘āb**
Perinden zāḡ aña düzmiş otağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 102*). [*bāliṣ-i ḥ‘āb,]*

bāliṣ-i ser: Baş yastığı.

1. K‘idine **bāliṣ-i ser** pāy-ı yāri
Bu ḥāl üzre ol iki yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 102*). [*bāliṣ-i ser,]*

bāma: Çatı, dam, kubbe.

1. Ne pervā-yı peder ne bīm-i māder
Çıkar geh **bāma** geh ḥargāḥ öñine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 33*). [*bāma,]*

bām-ı çarḥ: Felek kubbesi.

1. Seḥer çün bām-ı çarḥa mihr-i rüzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 1*). [*bām-ı çarḥ, -a]*

bām-ı evvān-ı vefā: Vefa köşkünün gök kubbesi.

1. Dile esrār-ı maḥfiden eṣer vir
‘Alem dik bām-ı evvān-ı vefāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 5*). [*bām-ı evvān-ı vefā, -ya]*

baña: "Ben" birinci tekil şahıs zamiri II Lârendeli Hamdî.

1. Yanaram Ṭūr-ı Mūsî-veş tecellî nārına iy dil
Eger ‘arz eylemezse ol kâmer-ṭal‘at **baña** didār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 8*). [*baña,]*
2. ‘Aṭāñi cürmüme her dem şefî‘ it
Bu serkeş nefsümi **baña** muṭî‘ it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 112*). [*baña,]*
3. Ḥayātum naḳdi dünyādan dire raḥt
Civārında resülüh vir **baña** baḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 142*). [*baña,]*
4. Baña in‘ām ü iḥsān eyle ol dem
Seḥāb-ı Aḥmed-i Muḥtārdan nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 155*). [*baña,]*
5. Neler gördüğünü ḥ‘āce ol seferde
Baña düşmez ki şerḥ idem ḥaberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 202*). [*baña,]*
6. Baña yā Rabb reh-i şer‘a güzër vir
Anuñ emri ḥilāfından ḥazer vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 221*). [*baña,]*
7. Baña rüzî kıl anda baḥt-ı sermed
Şefā‘at eylesün ya‘ni Muḥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 225*). [*baña,]*
8. Çü ma‘lûm oldu **baña** bu ‘ibāret
Kitābı düzmege buldum işāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 103*). [*baña,]*
9. Bu emri çün **baña** feyz itdi iḳbāl
Ümîdüm bâdesinden töldi zīgāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 125*). [*baña,]*
10. Velî düşmedi āsān **baña** bu genc
Ki çekdüm her güher içün üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 127*). [*baña,]*
11. Şaçalar başum üzre ḥaṭ gibi ḥāk
Baña ḡufrāndan ol dem vir berāti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 123*). [*baña,]*

12. Ölice**baña** yoldaş olsun imān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 128*). [*baña,]*

baña: Birinci teklik şahıs zamirinin yönelme eki almış hali, bana. II Mecnun.

1. Senüñ her sözüñ iy şāhib-ṭarīkat
Baṇadur bilürem pend ü naşīḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 26*). [*baṇadur, -dur]*

bānī: Ar. Bina eden || Allah.

1. Bu ‘ālī kubbeye **Bānī** ṭapuñdur
Ḳara ḥāke viren can ṭapuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 17*). [*bānī,]*

bānū-yı devrān: Zamanın ulusu.

1. Ki nedür ‘ışk iy **bānū-yı devrān**
Uş adın senden işidürven el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 5*). [*bānū-yı devrān,]*

bār: Yük, ağırlık.

1. Ata kim tütmağa olmaya her **bār**
Seg-i küyından özge dilberüñ yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 73*). [*bār,]*
2. Baş **bārından** āsüdeydi düşi
Çü dirlik pā-bürehe ola mümkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 50*). [*bārından, -ın, -dan]*

bār: Meyve, yemiş, mahsul.

1. Yatağı idi Ḥulduñ sebze-zārı
Şücürından yir idi dürlü **bārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 42*). [*bārı, -ı]*
2. Dilemedüñüz itmek çün bu kārı
Ḳılıçlaşmak nedür ortada **bārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 54*). [*bārı, -ı]*
3. Ki püşti her birinüñ **bār** ile pür
Şeker-bārından oldu üştürān leng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 36*). [*bār,]*
4. Ki Mecnūnum degül senden daḥı kem
Bu bāğı dikene virilmedin **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 85*). [*bār,]*
5. Ne ol tırüñ senüñ amaca varur
Bu **bāra** idemezven ben ḥıyānet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 71*). [*bāra, -a]*
6. Yidürür bağbān **bārını** zāga
Saña şimdi ‘adüdür ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 36*). [*bārını, -ı, -n, -ı]*
7. Bekā mülkine rıḥlet kıldı iy şīr
Düşürüp dehr evinden büngeh ü **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 19*). [*bār,]*
8. Dökilüp levni döndi berg-i kāha
Günüñ tābı semen bergine her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 25*). [*bār,]*
9. Ki olmuş bār-ı şāḥ-ı naḥl-i tāze
Leṭāfetde leb-i cān-baḥşı her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 49*). [*bār,]*
10. Ki bağ içre gül-içün tıtdı mātem
Çemen soñında ‘ādetdür ki her **bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 63*). [*bār,]*

bār: Var olan, mevcut.

1. Yimezler üstüḥḫānından anuñ **bār**
Nitekim anda tütmişdi bular cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 80*). [*bār,]*

bār: Vakit, zaman.

1. Muķīm-i külbe-i derd oldı nāçār
Añup rüyāsın ağıardı her **bār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 46). [bār,]
2. Girîbânı zihinde naķş kim var
Şan aña dāğ-ı hicrân idi her **bār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 40). [bār,]
3. Ki adum añup ağılar ol ciger-süz
Anuñla bizüm ortamızda her **bār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 31). [bār,]
4. Şanasın gitdi genc üstinden ejder
Şaçı ucında dürr-i güşı her **bār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 73). [bār,]

bār: Yük l keder, ıztırap.

1. Ne hōd ‘aşıklıġuñ cânında **bārı**
Bunı ummazdı devr-i bî-vefâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 16). [bārı, -ı]
2. Baña pend eyleme kim **bārum** artar
Sen epsem didüğünce zārum artar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 57). [bārum, -um]
3. Ğamumdan var-durur göñlünde çok **bār**
Benüm-çün yüz belāya sen giriftār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 55). [bār,]
4. Havaşledür dile ġam küh-sārı
ġüç olur çekmek anuñ gibi **bārı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 70). [bārı, -ı]
5. Hācelven ben hōd ol itdügüm işden
Çü göñlümden gidermezsin benüm **bār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 143). [bār,]
6. Götürüp zaġmeti yini kılam **bār**
Dilerven görmeyesin daġı benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 12). [bār,]

bār: Kazanç, varlık.

1. Zamānındadır anuñ **bār** u dem-sāz
Ğanemle ġürg tihū ile şehbāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 107). [bār,]

bār: Defa, kere.

1. Her nefes biñ kez fiġan her lāhza şad **bār** el-firāk
Görmeyi servin cemālün ġülsitānın bir daġı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2). [bār,]
2. ‘Arab māhı cemāl itmekde izhār
‘Acem şūhı göñül ġapmaķda her **bār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 72). [bār,]
3. Diyüp bir sözi altında kalan şāh
ġanı ol kim diridüñ baña her **bār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 11). [bār,]
4. Ki çekdi sīneñi pehlūsına ġāk
Ciger kanı yerem derdüñle her **bār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 107). [bār,]
5. Şır idi giryesin ġandeyle her **bār**
Çü zevci olmaya kılar fiġanı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 34). [bār,]
6. Yoġ-idi ortada şehvet ġayālī
Bu ġāl üzre geġinürlerdi her **bār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 27). [bār,]
7. Saña ne bāk-ı zer‘-i ān u indür
Yed-i beyzā-yı Mūsā gibi her **bār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 67). [bār,]

bār çek: Yük taşımak l sıkıntı, ıztırap çekmek.

1. Ağırlık ġayr-ı seng-i kabrden sen
Ėişi min-ba‘d benden çekmeye bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 15). [bār çek, -me, -ye]

bār ir: Meyve vermek.

1. Berü gel vaqt-i vaşl-ı yār irişdi
Nihāl-i maqşaduñda bār irişdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 80). [bār ir, -iş, -di]

bār u büngāh: İçine para, eşya ve yolculuk malzemesi konulan oda, yer, çadır, şey.

1. Ol aradan düşürüp **bār u büngāh**
Gönildi illerine ol iki şāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 57). [bār u büngāh,]

bārān: Yağmur. II gözyaşı.

1. Döküp **bārān** gözinden ol pür endüh
Nite ki ebr itdi ‘azm-i cânib-i küh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 37). [bārān,]
2. Akıdup ebr-veş **bārān** gözinden
Didi tanz eyleyüp bunlara yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 2). [bārān,]
3. Başına ol zamān şan kopdı maḥşer
Kara giydi vü gözden dökdi **bārān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 11). [bārān,]

bārān: Yağmur.

1. Bulut gibi ğubār ağdı havāya
Ki kandan yağdı **bārān** ol ovaya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 40). [bārān,]
2. Çi âteş yağdı üstine çi **bārān**
Çü süz-ı kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 80). [bārān,]
3. Lebine virdi ol bî-çārenûñ āb
Ġamından ebr inilerdi vü **bārān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 29). [bārān,]

bārekallāh: Allah mübârek etsin, hayırlı uğurlu olsun anlamında bir söz.

1. Bu idi yol hōş itdün **bārekallāh**
Kāvī peymānmışsın hem vefādār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 88). [bārekallāh,]

bārgāh: Çadır, yüksek divan.

1. Nice vaşf idelüm ol pādīşāhı
K’ola ‘arş-ı mu‘azzam **bārgāhı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 2). [bārgāhı, -ı]
2. O düzdi saḳfını bu **bārgāhuñ**
O yazdı naḳşını bu kārgāhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 11). [bārgāhuñ, -un]
3. Çü şāh ol **bārgāha** ḥāzır oldı
Kālemle levḥe daḥı nāzır oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 179). [bārgāha, -a]
4. O sultān idi vaḥşiler sipāhı
Mağara küh içinde **bārgāhı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 86). [bārgāhı, -ı]
5. Ki gey maḳbūlî idi **bārgāhuñ**
Hüner ehli vü ğāyet kāmīl idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 12). [bārgāhuñ, -un]

bārgāh-ı şāh: Padişahın divanı.

1. İdüp pervāz burc-ı māha irdi
Ki ya‘nī bārgāh-ı şāha irdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 26). [bārgāh-ı şāh, -a]

bārī: Bari, hiç olmazsa.

1. Yoğ-ise derdüme dermānuñ iy yār
Beni men‘ itme **bārī** ‘ışkdan var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 38). [bārī,]

2. Başarmazsañ eger 'ışk-ı haķıķı
Mecāzī 'ışka **bārī** tut tārīķī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 10*). [*bārī,]*
3. Bizi de kılmağıl **bārī** ferāmüş
Ben idüm gülşenüñüñ bağbānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 46*). [*bārī,]*
4. Zebān tığıyla **bārī** virme āzār
Saña çün derdümü şerh itdüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 144*). [*bārī,]*
5. Ki **bārī** bu heves qalmaya cānda
Yakın günde ider göñlüm şehādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 60*). [*bārī,]*

bārī: Allah.

1. Sa'ādet münisi ikbāl-ı yārı
Kamu maķşūdını virmişdi **Bārī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 182*). [*bārī,]*
2. Varalum isteyelüm ol niğārı
Naşib itmiş ola kim bile **Bārī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 38*). [*bārī,]*

bār-ı ber-dil: Gönül ıztırabı.

1. Çi ger ol üştür üzre düzdi maħmil
Metā'-ı ğamdan ammā bār-ı ber dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 34*). [*bār-ı ber-dil,]*

bār-ı būngāh: Çadır yükü.

1. Okur dergāhına sen şāhı Allāh
Bu teng evden döşür tūr **bār-ı būngāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 82*). [*bār-ı būngāh,]*
2. Düşürdi dersgehdēn **bār-ı būngāh**
Çü gitti h'āceden ol serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 30*). [*bār-ı būngāh,]*

bār-ı derd: Dert yükü.

1. Ol andan **bār-ı derd** ü ğam yimişdür
Gülistānum gülinden dermemişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 134*). [*bār-ı derd,]*

bār-ı 'ışk: Aşkın sıkıntısı, ağırlığı, yükü.

1. Ki diri olduğınca bār-ı 'ışkı
Götürdi ol ğarīb zār-ı 'ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 11*). [*bār-ı 'ışk, -ı]*

bār-ı nāfe: Misk yağmuru.

1. İrürdi yire bār-ı nāfeden nāf
Dağı aldı niçe biñ bağı u üştür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 34*). [*bār-ı nāfe, -den]*

bār-ı şāh-ı nahl-i tāze: Taze ağaç dallarında ki meyve.

1. Ki olmuş **bār-ı şāh-ı nahl-i tāze**
Leṭāfetde leb-i cān-baħşı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 48*). [*bār-ı şāh-ı nahl-i tāze,]*

bāriğāh: Padişah çadırı.

1. Şu denlû aldı çıkdı ol pâdişâhı
K'uruldu 'arş üzere **bârigâhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 172*). [*bârigâhı, -ı*]

bârik: *Ince.*

1. Vücûdî lâğar u bî-ferr ü **bârik**
Çü merdûdân-ı dergeh bahtı târik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 49*). [*bârik,]*

bârik kıl: *İnceltmek.*

1. Ne disem hoşdur anı bilmedüm lik
Bu hayretten beni ğam kıldı bârik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 86*). [*bârik kıl, -dı*]

bârik ol: *İnce olmak.*

1. Ki bârik ola sözüm saña hânım
Yoluñda şâdıkum virmeke cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 8*). [*bârik ol, -a*]

barıs: *Barışmak, anlaşmak, uzlaşmak.*

1. Dürişüp herkes itmekde kıtâli
Barışdurmakda Mecnûn'ın hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 4*). [*barışdurmakda, -dur, -mak, -da*]
2. Çeri uydurmaduğumdan zarûrî
Barışduğ kaldı 'özü ile o hûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 50*). [*barışduğ, -duğ*]

barmağ: *Parmak.*

1. Bir **barmağınla** iki bölünür felekde ay
Köklü ağaçları yüridürsin bilâ-kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 27*). [*barmağınla, -un, -la*]
2. İşidüp bu sözi ol pîr-i dil-rîş
Te'accüb birle urdı **barmağa** diş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 60*). [*barmağa, -a*]
3. Olupdur **barmağumda** halka-i mâr
Sivârum kim didüñ kıl bağıdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 40*). [*barmağumda, -um, -da*]

barmağına diş ur: *Büyük bir şaşkınlık duymak, şaşakalmak.*

1. Diş urup barmağına kaldı hayrân
Yirinden turdı pes giryân giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 84*). [*barmağına diş ur, -ı, -n, -a-up*]

barmak: *Parmak.*

1. Düzüp hınnâyıla **barmaklarını**
Kesüp pāk eyledi tırnaklarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 31*). [*barmaklarını, -lar, -ı, -nı*]
2. Tıraş itdi vü bozdı **barmakıyla**
Didi bu hâle kılanlar nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 14*). [*barmakıyla, -ı, -yla*]

baş-: Baş II Üst, tepe.

1. Oğulsuzluktan iñen olma derhem
Ki hoşdur **başına** sultânlık âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 224). [başına, -i, -(n)a]

baş-: (Ayak) basmak.

1. Kefinden ‘azm kılsa her diyâra
Döner **başduğı** yirler penbe-zâra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 16). [başduğı, -duğ, -ı]

bas: Kaplamak.

1. Meges **basmış** degüldür engübünüm
Bu genci kılmamışdur kimse târâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 124). [basmış, -mı]

baş: Baş, kafa, ser.

1. Başına Hüdhdüdün oldur koyan tâc
Anuñ emriyle öter kumrı vü dürrâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 9). [başına, -i, -n, -a]
2. Ki kendü **başı** derdinden o kattâl
İdemez oldı şimdi halka izlâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 101). [başı, -ı]
3. Çün iki yüzlü tîgm ide ‘üryân
‘Adûv **başın** on on çırpır firâvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 78). [başın, -ın]
4. Başı saçlu nitekim nâfe-i müşg
Deli göyneklü hem-çün penbe-i huşk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 233). [başı, -ı]
5. Başında var gelin gibi gümüş tâc
Gözinde sürme haddinde sefidâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 61). [başında, -i, -n, -da]
6. Kaçan k’irdi üçe garrayla yaşı
Halâyık anda çâbüük oldı **başı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 2). [başı, -ı]
7. Hâm idüp turre-i ‘anber-veşini
Belânuñ çenbere almış **başını** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 44). [başını, -i, -n, -ı]
8. Dehânından saçılan âhı nârı
Başı üstine yağdurdı şerârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 38). [başı, -ı]
9. Şehinşâh-ı serîr-i seng oldı
Başı her taş-ıla hem ceng oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 56). [başı, -ı]
10. Çün oldı ‘ışk iklimine server
Başı üzre saçından kodı efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 76). [başı, -ı]
11. Başında perçem-i ‘anber-feşânı
Şan olmuş murg-ı ‘ışkuñ âşiyânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 73). [başında, -ıñ, -da]
12. İdüp dâman-ı çâkını tolu hâk
Başından aşâğa koyardı çâlâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 30). [başından, -i, -n, -dan]
13. Dizi üzre alup yirden **başını**
Yeñiyle sildi gözünün yaşını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 63). [başını, -ın, -ı]
14. Tenüñe câme giy ‘uryanlığı ko
Başuñ tâcuñ al hayrânlığı ko (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 130). [başuñ, -uñ, -a]
15. Taşına anuñ-içün tutarum **baş**
Ki yegdür başuma efserden ol taş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 77). [baş,]
16. Bu sözlerden **başın** kaldırdı Mecnûn
Bilimedi ki kimdür pîr-i mahzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 1). [başın, -ın]
17. Başum komağa yokdur vakt-i nâliş
Deri hıştından özge baña bâliş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 75). [başum, -(u)m]
18. Taşına anuñ-içün tutarum baş
Ki yegdür **başuma** efserden ol taş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 78). [başuma, -um, -a]
19. Dilerven kim **başumdan** lâ-yezâli
Vücûduñ säyesi olmaya hâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 23). [başumdan, -umdan]
20. Başından atası kazıtdı müyün
Gül-âbile yudı hem dâye rüyın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 21). [başından, -ın, -dan]

21. Başından ayağına sinesi çäk
Zeminden aşumânı itmez idrâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 19). [başından, -ın, -dan]
22. Eline taş alup **başını** döğdi
Kara bahtına ilendi vü söğdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 3). [başını, -ın, -ı]
23. Düzüp zeylinden altına nihâlin
Dizini eylemiş **başına** bâlîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 62). [başına, -ı, -n, -a]
24. Biraz cem' eyleyüp **başına** hüşin
Kelâm-ı şâha teslim itdi güşin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 79). [başına, -ın, -a]
25. İdüp ol va'deye pes i'timâdı
Biraz gitdi **başından** fitne bâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 160). [başından, -ın, -dan]
26. Bu yolda ben saña şöyle mu'înem
Ki hem **başum** fedâdur hem hâzinem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 142). [başum, -um]
27. Sa'âdetsüz **başumdan** tâyir-i baht
İdüp pervâz düşürmiş-durur raht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 115). [başumdan, -um, -dan]
28. Ecel peykidür anda tîr-i bürrân
Ki per şokup **baş**a yiler şitâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 26). [baş, -a]
29. Kılıç bir **başı** k'ider iki pâre
Olur andan 'ayân cüft nakâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 51). [başı, -ı]
30. Kopardur serverânun tîğ-i tîzi
Muhanneşler **başına** rüste- hîzi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 64). [başına, -ı, -n, -a]
31. Giyüp pülâd câme çüb-ı şeş per
Gehî ten hürd iderdi gâh **başlar** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 54). [başlar, -lar]
32. Eger ol tâifeden düşe bir **baş**
Öperek kaldurur yirden bu kallâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 21). [baş,]
33. Başını ta'n-ı düşmen kılmasa kel
Keserdi döstü başını evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 13). [başını, -ın, -ı]
34. Başını ta'n-ı düşmen kılmasa kel
Keserdi döstü **başını** evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 14). [başını, -ın, -ı]
35. Getüre **başını** bunda nişâne
Aña ihsânlar idem bî-bahâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 39). [başını, -ın, -ı]
36. Ki gördi bir cevândur tâze yaşlu
Dili pür-derd ü gam-gîn bağı **başlu** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 72). [başlu, -lu]
37. Kopardı server anuñ tîğ-i tîzi
Muhanneşler **başına** rest-hîzi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 62). [başına, -ı, -n, -a]
38. Kimün **başına** ursa kîn-ile gürz
Tağıdurdu ger olsa küh-ı Elbüroz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 89). [başına, -ın, -a]
39. 'Arab içinde ma'yûb olmam ister
'Aceb divânedür **başına** sultân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 35). [başına, -ı, -n, -a]
40. Benüm **başum** için düş-nâma bâ'is
Bu bir abdâl meşrebdür hevâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 24). [başum, -um]
41. Vefâ râhında key bî-cehd imişsin
Başuma toğmış-iken mihr-i rüşen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 15). [başuma, -um, -a]
42. Kese **başın** bularuñ virmeyp dâd
Feres sürdi şefâ'at birle Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 22). [başın, -ıñ]
43. Geliser kul **başına** hayr eger şer
Be-nâgeh irdi yine bir araya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 4). [başına, -ı, -n, -a]
44. Emîn oldı **başuñ** giryânlığı ko
Velikin iy gazâl-i pür-hamiyyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 64). [başuñ, -uñ]
45. Başına şokdı şeb perr-i gürâbı
Getürüp hâbgehden cā-be-cā **baş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 93). [baş,]
46. Başına şokdı şeb perr-i gürâbı
Getürüp hâbgehden cā-be-cā baş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 92). [başına, -ı, -n, -a]
47. Ki bu vech-ile olduñ sūhte-ten
Benüm **başumda** baht-ı pür-belâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 63). [başumda, -um, -da]
48. Başın fânüs-ı zulmetden çıkardı
Aşup gök sakfına bir şeb-çerâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 2). [başın, -ıñ]
49. Başını kesseler artar ziyâsı
Yüzüm yırtup yeter dökdi gözüm kan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 66). [başını, -ın, -ı]
50. Başum kať' olduğı cāna şafâdur
Ki bî-ferr olsa bir şem'ün likâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 64). [başum, -(u)m]

51. Başı yarıldı vü ğarķ oldu ħāke
Çün ol püşide çeşmi gördi bu ħūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 14). [başı, -ı]
52. Ğarķ-i ka'r-ı 'ummān-ı meşakkat
Ğam odında **başın** bağı kebābı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 7). [başın, -ıñ]
53. 'Urūc itdi teninden tā'ir-i hūş
Başına urdı ğamdan ol kadar seng (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 3). [başına, -ı, -n, -a]
54. Başın tutmuş-turur bir şahs-ı mahzûn
Yüzine kıldı ol pîrûñ nezāre (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 64). [başın, -ıñ]
55. Eliyle **başını** yirden götürdi
Cigerden kanayup ħûn-ı derûnı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 60). [başını, -ın, -ı]
56. Bāşumdā efser ü boynumda zencîr
Baña çün böyle gösterdün semā'ı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 6). [bāşumdā, -um, -da]
57. Ben öz **başumla** kılardum neberdi
Benüm-çün sen döşerdün pister-i pāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 80). [başumla, -um, -la]
58. Göricek **başuña** toprak saçardun
Ğamuñ birle çün ol fevt oldu iy yār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 16). [başuña, -uñ, -a]
59. Sürerdi yüzine geh geh yüzini
Muḥaşşal anuñıla hoş idüp **baş** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 93). [baş,]
60. Başına rānını bālîn iderdi
Dizin çöküp **başı** ucına aşlan (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 61). [başı, -ı]
61. Başına rānını bālîn iderdi
Dizin çöküp başı ucına aşlan (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 60). [başına, -ı, -n, -a]
62. Kamu müşkilleri idermiş āsān
Başından gidüben ğaflet şarābı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 105). [başından, -ın, -dan]
63. Anasınuñ mübārek pāyine **baş**
Üküş 'özü-ile öpüp ħāk-i pāyin (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 84). [baş,]
64. Fiğān idüp **başına** ħāk koydı
Tar oldu **başına** şahrā vü mişe (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 23). [başına, -ı, -n, -a]
65. Fiğān idüp **başına** ħāk koydı
Tar oldu **başına** şahrā vü mişe (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 22). [başına, -ı, -n, -a]
66. Başı altına komış bir kırı seng
Teni çāk olmuş u şūrīde aḥvāl (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 78). [başı, -ı]
67. Başın taşra çıkarmış k'ide seyrān
Açup burka' ya bir ħūr-ı müzeyyen (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 160). [başın, -ıñ]
68. Şererden **başına** od yağa yağa
Oturdı varuban bir yirde dil-teng (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 4). [başına, -ın, -a]
69. Ki ilter mi göre **başına** 'ahdi
Selām açup simāt u sofrā niçe (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 12). [başına, -ı, -n, -a]
70. Başı bārından āsüdeydi dūşı
Çü dirlik pā-bürehe ola mümkin (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 50). [başı, -ı]
71. Dirîğa k'ol daḥı aḡyār elinde
Çıkarısam çāḥ içinden ceḥd idüp **baş** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 65). [baş,]
72. Yine düştürven ırır **başuma** taş
Kişi kim kurtıla bir ğamdan iy yār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 66). [başuma, -um, -a]
73. Ki öz **başında** gördi ol ḡayālî
Egerçi geldi bir yüzden ḡoş ol kār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 62). [başında, -ı, -n, -da]
74. Şabāḥ olup toḡarsa **başuma** gün
Var ise iy ħurûs-ı dehr cānuñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 30). [başuma, -um, -a]
75. İştisün ḡalk uyan bir dem fiğānuñ
Başuñda erre olsun efser-i nāz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 33). [başuñda, -(u)ñ, -da]
76. Yine sevdā **başından** aşı geldi
Yine cūş itdi deryā-yı ta'aşşuk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 18). [başından, -ın, -dan]
77. Ya bir **başdan** iki göz bitdi mergüb
İki şubḡ āyinesi buldı bir nūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 96). [başdan, -dan]
78. Korum geh geh **başum** altına bālîş
Geçem hicrāndan olur gerçi bî-nūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 20). [başum, -um]
79. Başına ğuşşadan kopan kıyāmet
Dili fırkat ḡadenginüñ nişānı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 10). [başına, -ı, -n, -a]
80. Nihāl-i servden düşdi tezervi
Ezel zerrîn 'işābe bağlasın **baş** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 25). [baş,]
81. Başına ol zamān şan kopdı maḡşer
Kara giydi vü gözden dökdi bārān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 10). [başına, -ı, -n, -a]

82. Ki diyeydün pür itdi kan cihām
Fiğān idüp **başına** koydı toprak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 25). [başına, -ı, -n, -a]
83. Niteki' ebr-i siyâh-ı nev-bahārān
Açup **başını** mănend-i semen-zār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 13). [başını, -ın, -ı]
84. Ol üftāde **başı** altına bir hışt
Degül kimse aña hem-rāz-ı bālın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 14). [başı, -ı]
85. Ölüm derdi **başın** ağrıtdı gāyet
Garīb ü hāste düşdi hāk üzre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 10). [başın, -ın]
86. Saçalar **başum** üzre hat gibi hāk
Baña gufrāndan ol dem vir berātı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 122). [başum, -um]
87. Başumda yazı imiş hāme gibi
Anuñ-çun fi'lümün 'āmmı vü haşşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 112). [başumda, -um, -da]
88. Şehāb-ı tıgı yağdurur ferāvān
Başın kâfirlerün mănend-i bārān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 8). [başın,]
89. Kesüp ya'nî **başın** ol bî-günāhuñ
Alalar hil'atini pâdişāhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 45). [başın,]
90. Bir iki gün ne var olsañ Hāka rām
Başuñ gitdi dañı muhkem ligāmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 93). [başuñ, -uñ]
91. Başum üzre diyüp peyk-i sebük-bāl
Turup 'azm itdi küh-i Necde derhāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 39). [başum, --um]

bas: Baş II Üst, tepe.

1. Giyüp **başına** 'izz u baht tācın
Alur Hind u Horāsanuñ harācın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 87). [başına, -ına]
2. Yaraşmış **başına** devlet külāhı
Mübārek eylesün feyz-i ilāhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 47). [başına, -ı, -n, -a]
3. Ne denlü varsa anda tābî'-i hān
Başına Kaysuñ oldılar dūr-efşān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 308). [başına, -ı, -n, -a]
4. Bir eyvāndur **başı** keyvāna irmiş
Zihî keyvān ki ol eyvāna irmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 71). [başı, -ı]
5. Göyindi micmer-i haşretde çün 'ūd
Başına çıkıdı nār-ı hicrden düd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 36). [başına, -ı, -n, -a]
6. Delü gibi il içinde o güm-rāh
Başına söylenür yürürdi her gāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 8). [başına, -ı, -n, -a]
7. Saçınıñ çokluğı şol hadde yitmiş
Ki dülbendün **başında** tırmaz itmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 50). [başında, -ı, -n, -da]
8. Degül ol şeh harāc u bāca muhtāc
Başına terk-i dünyādan kōmuş tāt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 26). [başına, -ı, -n, -a]
9. Kıla döndürdi gerçi kim beni gam
Dilemezven **başından** bir kılın kem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 48). [başından, -ından]
10. Gözüñ nūrı vü **başum** efseridür
Cihān içinde akrān serveridür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 63). [başum, -(u)m]
11. Gehī urur **başına** depme zāgān
Yüzini tırmalar gāhî kelāgān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 57). [başına, -ı, -n, -a]
12. Koyar gamdan **başına** Leylî hāki
Ki bu yıldendür ol şem'ün hilālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 29). [başına, -ına]
13. Beg oğhymış koyup taht u külāhı
İdermiş tağlar **başında** āhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 6). [başında, -ında]
14. Başı şüridelik hem pesdür epsem
Bir eglence durur 'ālemde her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 106). [başı, -ı]
15. 'Uruc itmiş **başından** bülbül-i hūş
Vücüdü hāste vü mecrūh yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 52). [başından, -ından]
16. Eliyle koydı gamdan **başına** hāk
Dönüp atasına virdi cevābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 4). [başına, -ı, -n, -a]
17. Bulımadı atasından nişānı
Gehī **başına** koydı kabri hākin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 37). [başına, -ı, -n, -a]
18. Fūrūzān oldı hem-çün tāt-ı āzer
Didi k'iy hāk-ı pāyı **başuma** tāt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 53). [başuma, -um, -a]

19. Yağardı **başına** ahından âteş
Olurdu tağda dil-teng ü nâ-şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 126). [başına, -ına]
20. Elinde tiğ ü **başında** otağı
Bu resme faşlda gül gibi ol şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 60). [başında, -i, -(n)da]
21. Başuma toğdı tañdur şems-i lâmi‘
Götürdün hâkden ben nâ-tüvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 44). [başuma, -um, -a]
22. Dem-i merg aña irürdi ğubârı
Dilinden çıktı sevdâ **başına** hām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 53). [başına, -ına]
23. Başından hem diline indi ser-sām
Harâret hâlini kıldı mübeddel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 54). [başından, -ından]
24. Başında kisve vü bilinde hancer
Cihânda bir firîşte var mıdur hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 106). [başında, -i, -n, -da]
25. Ki töldurdu cihânı âh u efġân
İder koyup **başına** ğuşşadan hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 45). [başına, -i, -n, -a]
26. Ki dülbendi düşerdi baksa eflâk
Komişdı çarh **başı** üzre çü tâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 47). [başı, -ı]

bas: Basmak || Küçük görmek, hor görmek, hakir görmek.

1. Görüp ‘âcizligüñi rahmet ide
Yukarı **başma** kadründen inen pây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 107). [başma,]

bas: Baş, başlangıç noktası.

1. Dilerdi kim ura zaḥmına merhem
Her ay **başında** iderdi ol nigü-fâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 13). [başında, -şı, -n, -da]
2. Ayaksuz kimse iletmez **başa** rāh
Selāmile muḥaṣṣal anda Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 14). [baş -a,]

bas: (Ayak) basmak.

1. ‘Arş-ı şerif bulımazdı bu kadar şeref
Mi’râc gicesi yüzine **başmasañ** kadem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 18). [başmasañ, -ma, -sañ]
2. İdüp hırşum elin bî-fer ü kütâh
Ayağum toğru **başdur** kandede iy şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 62). [başdur, -dur]
3. Ne kûha kim anuñ ħinki **başar** süm
İder ol yörenüñ aşlanların ğüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 89). [başar, -ar]
4. Ne yir kaldı zeminde **başacaḳ** pây
Ne kuş buldı havâda uçacaḳ cây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 71). [başacaḳ, -acaḳ]
5. Tarîk-ı fitneye de **basmazam** pây
Bir iş k’ânı harâm itmiş ola Hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 190). [basmazam, -maz, -am]
6. Başamaz kimse pâyum yirine pây
Taḳupdur bî-ğaraḳ bu vaḫşî-yi çend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 10). [başamaz, -a, -maz]
7. Kadem **baş** rāh-ı iḳlîm-i şafāya
Riyālu ‘ışk-ıla ‘aşıḳ geçinme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 6). [baş,]
8. Anı **başdı** yüzer biñ men u iki seng
Şol ābuñ k’adı idi ‘arız-ı pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 24). [başdı, -+dı]
9. Başamazdı kişi ol yöreye pây
‘Acebdür vaḫşiden böyle kerāmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 82). [başamazdı, -amaz, -dı]

baş çek: Bir işe ön ayak olmak, bir konuda öncülük etmek.

1. Ne hükm iderseñ andan çekmezem baş
Baña senden ne kim olursa fermân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 64). [baş çek, -me, -zem]

baş çekme: İsyan etmek, karşı gelmek.

1. Eger baş çekmeyesin bu sözümden
Göresin fâide hayli özümden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 19). [baş çekme, -ye, -sin]

baş egme: Boyun eğmek.

1. Müşgîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez
Şîrîn tutağı çeşme-i hayvânı begenmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3). [baş egme, -z]
2. Reftâr kıddi serv-i hırâmânı begenmez
Müşgîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3). [baş egme, -z]
3. Velî ma'nide hayvândan-durur kem
Baş egmezdi cihân mülkine Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 63). [baş egme, -z, -di]
4. Buña 'âkıll olan hergiz baş egmez
Bu şüretle olupdur dehr mevşûf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 110). [baş egme, -z]

baş götür: Uzaklaşmak.

1. Çün uyhudan götürdi baş o meh-veş
Görür kalmış gözinde ol naķş-ı dil-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 33). [baş götür, -di]
2. Götürüp âsîtan-ı Leyliden baş
Bu ğurbetde olupdur baña yoldaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 47). [baş götür, -üp]

baş götür: Baş uçurmak.

1. Ya maķtûlân-ı cevri zulm-i dilber
Zeminden baş götürmüş hem-çü maķşer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 50). [baş götür, -miş]

baş it: Başa çıkmak, üstesinden gelmek.

1. Meger şol kim âña baş itmeye pîç
Eyülük kıl yamanlıktan üşenme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 66). [baş it, -me, -ye]
2. Eyüye yatluva baş itmeye pîç
Bu hâlet k'âlet-i zevk ü şafâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 70). [baş it, -me, -ye]

baş kaldır: İsyan etmek.

1. Teninden kaldurup baş şûr u ğavğa
Metâ'-ı 'âkılln itmiş 'ışk yağmâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 113). [baş kaldır, -up]

baş kesme: Öldürmek.

1. Tene tîr itmez oldu hîç te'sîr
Belürdi kesmede baş 'acz-i şemşîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 86). [baş kesme, -de]

baş kodı: *Ayağına kapanmak, yalvarmak.*

1. Kamer irüp ayağında kodı baş
Okıdı bî-'aded tahsîn ü şâbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 121*). [*baş kodı,]*
2. Mübârek pâyına baş kodı Keyvân
Şenâ şavtından oldı pür ol eyvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 147*). [*baş ko, -dı]*

baş gel: *Hoş geldin, başımız üzerinde yerine var.*

1. Didi iy nûr-ı çeşm-i halk-ı 'âlem
Yüzümüz başa geldün hayr-ı mağdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 124*). [*baş gel, -dün]*

başar: *1.görme. 2.görme yetisi.*

1. Dehân dürci tapuından tolu gevher
Başar burcı gamuından pürdür âhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 44*). [*başar,]*

başar: *Başarmak, üstesinden gelmek.*

1. Başarmazsañ eger 'ışk-ı hakîki
Mecâzî 'ışka bârî tut tarîkî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 9*). [*başarmazsañ, -maz, -sañ]*
2. Ki yiyüp içüben yatmağı iy cân
Bilürsin kim **başarur** cümle hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 8*). [*başarur, -ur]*

başdan ayağa: *Bütünüyle, tamamıyla.*

1. Anuñ-çun **başdan ayağa** karasın
Uçup seyrân iderken bu cihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 64*). [*başdan ayağa,]*
2. Bile bir şahş urınmış şekl-i şeydâ
K'o şahşuñ bu karı **başdan ayağa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 21*). [*başdan ayağa,]*
3. Muţarrâ kıldı geh şâneyle müyün
Şıgayup **başdan ayağa** tenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 25*). [*başdan ayağa,]*

başı devletli ol: *Ummadığı bir nimete ya da varlığa kavuşmak.*

1. Başı devletli vü yüzi mübârek
Çü Mecnûn gördi ol murğ-ı garîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 50*). [*başı devletli ol, -li]*

başı göge ir: *Beklenmeyen bir mutluluğa ermek.*

1. Gerek hüsniyle başı göge irsin
Perî-ruhsâr olsun mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 10*). [*başı göge ir, -sin]*

başın kes: *Başını kesmek.*

1. Şanarmısın ki 'ârum yire çaldım
Kesüp başın çü mâh ol bî-günâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 85*). [*başın kes, -üp]*

başına gel: *Bir olay veya bir duruma uğramış olmak [Genellikle üzücü durumlar için kullanılır].*

1. Didi öz düşmenine k'iy birâder
Başına gelmesün dirseñ yaman kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 111). [başına gel, -me, -sün]

başına sac: Başından aşağı saçmak, dökmek.

1. Okıyup ol şehüñ na'tını bî-kadh
'Uṭârid saçdı başına dürr-i medh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 128). [başına saç, -dı]

başına tâc it: Değer vermek, üstün tutmak.

1. Döşense sâye-i kıddine bir hâk
İder başına tâc ol hâkî eflâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 128). [başına tâc it, -er]

başına üs: Başına üşüşmek.

1. Dil ü cânına ğamdan süz düşmiş
Cihân gavġaları başına üşmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 36). [başına üş, -miş]

başından aş: Boyunu geçmek, kendisini aşmak.

1. Cihânı hîçe saymışdı hâkîkat
Belâ seyli başından aşmış idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 5). [başından aş, -mış]

başından git: Uzaklaşmak.

1. Derûnın şevkdân pür eyleyüp tâb
Uyanu geldi başından gidüp h'wâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 32). [başından git, -üp]

başîret: Anlayış, ileri görüşlülük.

1. Çehâr olduġı çeşmüñ iy nigû-fâl
Başîret ehli olduġunaḍur dâll (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 40). [başîret,]

başla: Başlamak, bir işi yapmak üzere harekete geçmek.

1. Çün ol meh-rû kodı düşından anı
Yine kılmaġa **başladı** fiġânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 330). [başladı, -dı]
2. Hemân-dem **başladı** âh u fiġâna
Şu resme k'adı fâş oldu cihâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 115). [başladı, -dı]
3. Fiġâna **başlasa** hicr-ile her şeb
Çıġırur kim tenümi şokdı 'akreb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 113). [başlasa, -sa]
4. Pes andan bezme **başladı** nigârîn
Döküldi ortaya esbâb-ı zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 1). [başladı, -dı]
5. Hemândem geldi baġr-ı ceng cûşa
Dilirân **başladı** yir yir ġurûşa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 10). [başladı, -dı]
6. Yine ġâlîne meşġül oldu Mecnûn
Yine dökmeġe **başladı** gözi ġûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 48). [başladı, -dı]
7. Yine 'azm itdi kûh-ı Necde giryân
Yine **başladı** feryâd u fiġâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 35). [başladı, -dı]
8. Hevâda uçmaġa **başladı** ġuffâş
Felekte bir çerâġ oldu her encüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 94). [başladı, -dı]

9. Țurup ‘azm itdi yine küh-ı Necde
Varup bir yirde **başladı** nefire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 79*). [*başladı, -dı*]
10. Ki tâ Mecnûn bulardan yiye içe
Ne yimek **başladı** kılmağa nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 63*). [*başladı, -dı*]
11. Süriyü sebze vü reyhâna dâmân
Neşât ü ‘îşa **başladı** bu yârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 25*). [*başladı, -dı*]
12. Derûnına idüp ol bülbülün kâr
Ne yüzden **başlasa** Mecnûn figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 43*). [*başlasa, -sa*]
13. Ğamuñdan **başlasam** feryâd u zâre
Cemâlün gülşeninün şâh-ber-şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 86*). [*başlasam, -sa, -m*]
14. Țurup **başladı** çarha ol kemîne
Yidi kere pey-â-pey urdı çarhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 12*). [*başladı, -dı*]
15. Baña qarşu söze gir kim gülem ben
Ne dir kim **başlasan** minber figâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 11*). [*başlasan, -sa, -ñ*]
16. Bunı didi vü hāmūş oldı ol mîr
Söze girdi bu yaña **başlayup** pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 2*). [*başlayup, -y, -up*]
17. Yine **başladı** gözden dökmege hûn
Yine vahşilerile oldı hem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 46*). [*başladı, -dı*]
18. Ğamıyla **başlayup** açdı kelâmı
Ki bu fâniden ol merhûme-i pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 16*). [*başlayup, -y, -up*]
19. Țurup geh yine **başlarlar** şarâba
Bulara qarşu bir pîr-i mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 62*). [*başlarlar, -r, -lar*]

başlık: Bir sütun veya direğin en üstündeki dışarıya doğru çıkıntı yapan bitim kısmı, sütun tepeliği.

1. Sancaķuñ çûpınuñ altun **başlıkıdur** âfıtâb
K’âsumân-ı çâruma irürdi farkın ol ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 5*). [*başlıkıdur, -ı, -dur*].

basma: Basmak, "ayak basmak bağlamında."

1. Anı güstağ **basma** çekmege pây
Eger süst ise bulursın melâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 8*). [*basma, -ma*]

basmış: Kaplamak.

1. Benem ser-geşte-i sicn-i tağassür
Ki **başmışdur** nedâmetle tahayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 124*). [*başmışdur, -dur*]
2. Katı **başmış-idi** Mecnûnı heybet
Vücûdı olmuş-idi ğark-ı hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 103*). [*başmış-idi, -idi, -*]

başra: Osmanlı'da vilayet merkezi olan ve günümüzde Irak'ta bir şehir.

1. Olupdur pîş-i tîğ-i şâh-ı ‘aşra
Müsağğar Hürmüz ü Bağdâd u **Başra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 136*). [*başra,]*

bat: Batmak, saplanmak.

1. Çün aḡşam oldı vü ḡurşîd-i berrâk
Batup bî-şu‘le kıldı kaşr-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 2*). [*batup, -up*]
2. Kızınuñ kabri üzre âh u feryâd
Cigergâhına **batan** ḡâr-ı pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 15*). [*batan, -an*]
3. Elünden kim yabâne düşse bir kâh
Şakın k’ayağûña **batmaya** nâğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 130*). [*batmaya, -ya*]

4. Hâbîr olmazdı **batmayınca** girse
Egerçi göñli 'ışka mâyl idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 22*). [*batmayınca, -yınca*]
5. Teni verdine **batdı** hâr-ı ğamdan
Diline dağ çekdi nâr-ı ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 5*). [*batdı, -dı*]

bat: Gömülmek, içe doğru gitmek.

1. Kahr ile ma'rekede bir nazar itse ğamzeñ
Bata düşmenleriñüñ yüregine tîr-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 4*). [*bata, -a*]
2. Batupdur cânı gözine anuñ hâr
Beni yakma bu resme ser zenîşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 140*). [*batupdur, -updur*]

bâ-tâc: Tac ile.

1. Şeh-i peygamberân bâ-tîg u **bâ-tâc**
Ki tıgıdur şerî'at tâcı mi'râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 23*). [*bâ-tâc,]*

bâ-tîg: Kılıç ile.

1. Şeh-i peygamberân **bâ-tîg** u bâ-tâc
Ki tıgıdur şerî'at tâcı mi'râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 23*). [*bâ-tîg,]*

bâtl: Boş, esassız.

1. Bu resme sözler ile **bâtl** u dūn
Ne lâzım k'eyleyesin baġrumı hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 13*). [*bâtl,]*

bâtin: İç yüz, dâhil, derûn.

1. Çünkü berķ urdı derûnumdan benüm envâr-ı 'ışk
Bâtinında oldı her şeyüñ 'ayân âsâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 2*). [*bâtinında, -ı-n-da*]
2. Ğış u gıldan dili mir'atı tâhir
Cihân **bâtin**ları hep anda zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 26*). [*bâtinları, -lar, -ı*]
3. Gışftâr itdi bend-i hâba anı
Çü **bâtin** 'âlemine girdi rûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 25*). [*bâtin,]*

bâtinât-ı dehr: Dünyanın sırları.

1. Sülûk-ı 'ışkda üstâd-ı mâhir
Öñinde **bâtinât-ı dehr** zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 20*). [*bâtinât-ı dehr,]*

batma: Batmak, saplanmak.

batn-ı mâhî: Balığın karnı.

1. Makâm-ı Yûnus ise **batn-ı mâhî**
Deve söyler görüp sen pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 83*). [*batn-ı mâhî,]*

batt: Kaz.

1. Bişirür âb içinde her taraf **baft**
Günüñ tâbindan âteş âba döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 14*). [baft,]

batur: *Batarmak.*

1. Baturdı seyr-i gülşen cânına hâr
Yaşından didesi deryâya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 56*). [baturdı, -dı]

bâver: *Far. inanma, tasdik.*

1. Tamâm ol kıssaya eyledi **bâver**
Hâbîbi hâttını ol merd-i maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 48*). [bâver,]

bâver eyle: *İnanma, tasdik etme.*

1. Çü gördi Leylinûñ ciddini mâder
Sözine eyledi fi'l-cümle bâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 16*). [bâver eyle, -di]

bay: *Zengin, varlıklı.*

1. Kimini **bay** kılmış kimini yoksul
Kimi merdûd olmuş kimisi maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 81*). [bay,]
2. K'o dervîş idi bu gözlerdi **bâyı**
Ki âhîr bir kavî-dest ü tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 78*). [bâyı, -ı]
3. Gelen gider eger yoğsul eger **bây**
Biten her sebze vaktinde bahârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 138*). [bây,]

bâz: *Doğan denilen yırtıcı kuş.*

1. 'Ahd-i 'adlûñde memâlik şöyle bulmuşdur şalâh
Kebk **bâzile** uçar gürg ile seyr eyler gânem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 4*). [bâzile, -ile]
2. Tağıtdı çün kebüter zümresin **bâz**
Anuñ-çün eyledi hayvânları dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 92*). [bâz,]

bâz: *Açık.*

1. Felek 'adudına bağlamışdı zühre
Kažâdan bir münevver **bâz** mührü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 10*). [bâz,]

bâzâr: *Pazar, alışveriş, pazarlık.*

1. Baña dirler ki 'ışk işini terk it
Varup **bâzârûñı** 'aql-ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 40*). [bâzârûñı,]
2. Mehûñ **bâzârın** itsün alnı kâsid
Gümüş olsun teni altun kabâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 38*). [bâzârın, -ın]
3. Geçen **bâzârûñı** eyle yine tîz
Buyurdi bir nişāngāh ol dil-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 124*). [bâzârûñı,]
4. Kırutdı nañl-i gülzâr-ı hayâtın
Cihānuñ gerçi kim **bâzarıdur** germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 103*). [bâzarıdur, -ı, -dür]

bâzâra çık: *Satılmak için pazara çıkarılmak.*

1. Çün el ire maḥall-i tōhmet olur
Çıkar bāzāra vü bî-hürmet olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 40*). [bāzāra çık,]

bāzār-ı hevā: *Heves pazarı.*

1. Güneşden âteşi kārûre-i çarḥ
Çü 'ışk-ı yār **bāzār-ı hevā** germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 7*). [bāzār-ı hevā,]

bāzî: *Doğan denilen yırtıcı kuş.*

1. İki biñ yidek atı vardı tāzî
K'iderdi her biri berç-ile **bāzî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 176*). [bāzî,]

bāzî: *Oyun, eğlence.*

1. 'Arab şāhı fîrāz-ı tāzî üzre
Ki ol tāzî şafādan **bāzî** üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 92*). [bāzî,]

bāzî it: *Oynamak, eğlenmek.*

1. Kuzusu gibi emzürür idi şîr
İder āhū-bere anuñla bāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 121*). [bāzî it, -er]

bāzîçe-i lehv-i cevānî: *Gençliğin faydasız oyunu.*

1. Kaçan bir 'ışk k'olamaz cāvidānî
Olur **bāzîçe-i lehv-i cevānî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 2*). [bāzîçe-i lehv-i cevānî,]

bāzîger: *Köçek, rakkas.*

1. Olar gidüp daḥi kalmazdı bunlar
Cihān **bāzîgerin** ütmez kişi hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 65*). [bāzîgerin, -in]

bāzû: *Pazu, kol, güç.*

1. Yeñi içinde her **bāzûsı** kim var
Çeh içre şan kara urgāndur iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 31*). [bāzûsı, -sı]

bāzû-vı 'āşık: *Aşığın kuvveti.*

1. Neyüñ 'azdinde daḡ-ı bî-kerāne
Virür bāzû-yı 'āşıkdan nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 16*). [bāzû-yı 'āşık, -dan]

becid: *Sürekli olarak.*

1. Düzüp anuñ murādınca kelāmın
Becid yād itdi tırdı Leylî nāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 74*). [becid,]

2. Anuñ soñında kıldı āh u feryād
İle qarşu **becid** añup erini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 107*). [*becid,]*

bed: *Kötü.*

1. Vücüdî ten-dürüst oldı vü muhkem
Velikin **bed** ğıdälardan o ‘âciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 39*). [*bed,]*

bed-‘ahd: *Sözünde durmayan, vaadine sadık kalmayan.*

1. Çalışam vaşl olınca saña dildâr
Muhâlif va‘de vü **bed-‘ahd** imişsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 13*). [*bed-‘ahd,]*
2. Xamu **bed-‘ahd** olur bî mürüvvet
Vefâ levhî yazıldığı zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 42*). [*bed-‘ahd,]*
3. İki yüzlü-durur **bed-‘ahd** ü ğaddâr
Şu resme kıldı ‘ömr müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 52*). [*bed-‘ahd,]*

bedahşân: *Far. is. Hindistan’da yakut madeniyle meşhur bir memleket.*

1. Yaşından kim çü la’l olmuşdı raşşân
Meşelde küh-ı Necd oldı **Bedahşân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 70*). [*bedahşân,]*

bed-ef‘âl: *Kötü ameller.*

1. Bed-ef‘âlınden eflâkûñ ħazersüz
Dökersin dîdeden sen bunda seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 18*). [*bed-ef‘âlınden, -in, -den]*

bedel: *Karşılık, bir şeyin yerine verilen.*

1. Budur gelmedüĝi vaşfuñ beyâna
Ki virilmez **bedelsizden** nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 100*). [*bedelsizden, -siz, -den]*
2. Velî ma‘kül yaz her bir cevâbı
Ĥaťâsına **bedel** eyle şevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 38*). [*bedel,]*

beden: *Gövde.*

1. Beden ħākî idi ħāk oldı cāyı
Cihāna ‘âdet ü erkân u pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 38*). [*beden,]*
2. Aña geldüm ki kāmum ola dâne
Beden kim çāh-ı ka‘rıdur aña cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 57*). [*beden,]*

bed-endiş: *Kötülük düşünen.*

1. Bakup rahm eylemedüñ iy **bed-endiş**
‘Aceb müşkil kazāya uğramışam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 10*). [*bed-endiş,]*

bed-hitâb: *Kötü konuşan.*

1. Bahîl ü **bed-ḥiṭāb** ü zehr-pāsuḥ
Tıtağınınuñ arası şöyledür dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 10*). [*bed-ḥiṭāb,]*

bed-hû: Kötü huylu, huysuz.

1. Bir oğlan k'ola **bed-hû** iy qarındaş
Atası görmeye anuñ yüzün kâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 215*). [*bed-hû,]*

bed-h'āh: Başkasının kötülüğünü isteyen.

1. Çü ferzend ola **bed-h'āh** u hevā-senc
Belādur ataya vü anaya renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 219*). [*bed-h'āh,]*

bedî': Benzeri bulunmayan.

1. Bedî' ü türfe hem-çün şüret-i Çîn
Ten-i zibâlarınuñ bü-yı müşğîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 57*). [*bedî',]*

bed-kār: İşi gücü kötülük olan.

1. Raḳīb-i şüm u **bed-kār** oldı āgāh
Eline aluban bir tiğ-i bürrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 92*). [*bed-kār,]*

bed-nām: Kötü şöretli.

1. Ki bir divāne kıldı bizi **bed-nām**
İl içre eyledi bî-'ār u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 19*). [*bed-nām,]*
2. Olur ser-geşte-i vādî-yi hayret
Beni **bed-nām** idüp şalma ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 79*). [*bed-nām,]*
3. Bizi **bed-nām** ider 'ālemde ğammāz
Muṭî' olmayasın bu pende ger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 8*). [*bed-nām,]*
4. Ki gey müstağnî vü mesrûr olub sen
Ki bir **bed-nāmdan** ya'nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 33*). [*bed-nāmdan, -dan]*

bedr: Ayın on dördü, dolunay.

1. Gāh dilberler cemālî gibi mähî **bedr** idüp
Geh kemān-ebrûlaruñ kaşı gibi eylersin hilāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 5*). [*bedr,]*
2. Şerî'at āsumānı evcine **bedr**
Güzîn ü pārsā vü 'āliyyü'l-ḳadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 7*). [*bedr,]*
3. Ḳamer kim gice ola **bedr** ü tābān
Tutulmaz gözden anuñ nûrî pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 45*). [*bedr,]*

bedr: Ayın on dördü, dolunay II yüz.

1. Güzellendi vü **bedr** oldı hilālî
Ayuñ on dördine döndi cemālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 23*). [*bedr,]*

bedr ava: Dolunay şeklinde olan ay; parlak, aydınlık.

1. Yüzi günden güne **bedr aya** döndi
Hilâl ebrûları kej yaya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 309*). [*bedr aya, -a*]

bed-rây: *Kötü düşünceli.*

1. ‘Aşâsî tîre beñzer kâmeti yâ
Ḥabîṣü’ş-şekl ü bed-sîmâ vü **bed-rây** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 26*). [*bed-rây,]*

bedr-i dücâ: *Karanlığı aydınlatan dolunay.*

1. Leṭâfet çarḥınuñ şems-i duḥâsı
Melâḥat evcinüñ bedr-i dücâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 8*). [*bedr-i dücâ, -sı*]

bedr-i dücâ-yı çarḥ-ı vahdet: *Vahdet feleğinin karanlıktaki dolunayı.*

1. Sözi dürr-i yetîm-i baḥr-i miknet
Yüzi **bedr-i dücâ-yı çarḥ-ı vahdet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 20*). [*bedr-i dücâ-yı çarḥ-ı vahdet,]*

bedr-i tamâm: *Tam dolunay.*

1. Dönüp şeh didi k’ol bedr-i tamâmı
Saña çift ideyin iy ‘ışk imâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 85*). [*bedr-i tamâm, -ı*]

bed-rüz: *Kötü gün.*

1. Semen bergine oldu gevher-efşân
Didi kim benven ol miskîn ü **bed-rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 29*). [*bed-rüz,]*

bed-ser-encâm: *Kötü son.*

1. Olupdur baḥt-ı naḥsum bed ser-encâm
Değildür murğ-ı maḥşûdum baña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 119*). [*bed-ser-encâm,]*

bed-sîmâ: *Fena çehreli.*

1. ‘Aşâsî tîre beñzer kâmeti yâ
Ḥabîṣü’ş-şekl ü **bed-sîmâ** vü bed-rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 26*). [*bed-sîmâ,]*

bed-şinâs: *Kötü bilmek.*

1. Okı toğru bulabilmez nişânı
Belâ-yı dîde-i her **bed-şinâsum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 31*). [*bed-şinâsum, -um*]

beg: *Bey, yönetici.*

1. Âsitânunûda gedâdur ‘âlemün mün‘imleri
Dergehündedür cihânun **begleri** ḥayl u ḥaşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 54*). [*begleri, -ler, -i*]

2. Var idi bir **beg** eşrâf-ı ‘Arabdan
Ki ‘âlî kâdr idi aşl u nesebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 29*). [beg,]
3. Beg oğlıymış koyup taht u külâhı
İdermiş tağlar başında âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 5*). [beg,]

be-gâyet: Ziyadesiyle, haylice.,

1. Çemen şahını **be-gâyet** hurrem idi
Dehânî gönecenüñ pür şebnem idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 35*). [be-gâyet,]
2. Meger kim ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves virdi **be-gâyet** aña bir gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 54*). [be-gâyet,]
3. Hârâb olmuş-durur Mecnûn **be-gâyet**
Demidür ki idesüz ‘avn u ‘inâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 27*). [be-gâyet,]
4. K’ümîdüm bergin üzdî şarşar-ı gâm
Bu kez işüm **be-gâyet** müşkil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 5*). [be-gâyet,]
5. Bulara lik fakrum var **be-gâyet**
İki aydan berü kaydum bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 46*). [be-gâyet,]
6. Be-gâyet sevdigüñdendür hakikat
Öğüdün pür dür ider güş-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 8*). [be-gâyet,]
7. Tahayyür kıldı anı deng ü bi-h’ış
Hacel itdi **be-gâyet** verhem-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 45*). [be-gâyet,]
8. Güyüp bir lâhza idem pâre pâre
Selim itdi **be-gâyet** cehd ü ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 57*). [be-gâyet,]
9. İşi Zeydün **be-gâyet** düşdi ebter
Kâlup dermânde hâli oldı düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 70*). [be-gâyet,]
10. Hakikat belki mecnûnam **be-gâyet**
Güher-dürkün ki pülâd ağzın açdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 90*). [be-gâyet,]
11. Tenine zelzele düşdi **be-gâyet**
Şıdı teb i’tidâli şîşesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 16*). [be-gâyet,]
12. Hicâbı defterini suya şaldı
Be-gâyet oldı ol serv-i şeker-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 37*). [be-gâyet,]
13. Şanasın oldı iki âteşin gül
Za’if oldı **be-gâyet** ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 39*). [be-gâyet,]
14. Beğâyet teşneyim câm-ı visâle
Beni lutfundan irtür ol zülâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 37*). [beğâyet,]

begen: Beğenmek, hoşuna gitmek.

1. Gül-güne yañağı gül-i handânı **begenmez**
Dil ‘aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 6*). [begenmez, -me, -z]
2. Mihr-i ruh anuñ meh-i tâbânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 1*). [begenmez, -mez]
3. Mihr-i ruh anuñ meh-i tâbânı **begenmez**
Reftâr kıddi serv-i hırâmânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 1*). [begenmez, -me, -z]
4. Mihr-i ruh anuñ meh-i tâbânı **begenmez**
Reftâr kıddi serv-i hırâmânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [begenmez, -me, -z]
5. Müşgîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez
Şîrin tutağı çeşme-i hayvânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4*). [begenmez, -me, -z]
6. Nutk-ı deheni bülbül-i güyâyâ kılar ta’n
Gül-güne yañağı gül-i handânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 6*). [begenmez, -me, -z]
7. Dil ‘aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [begenmez, -me, -z]
8. Hicrinde sirişküm şu kadar akdı ki Hamdî
Cüş eyleyüben kûlüzüm ü ‘ummânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10*). [begenmez, -me, -z]

9. Refîâr kıddi serv-i hırâmânı **begenmez**
Müşğîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [*begenmez, -me, -z*]
10. Şîrîn tutağı çeşme-i hayvânı **begenmez**
Nuţğ-ı deheni bülbül-i güyâyâ kılar ta'n (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4*). [*begenmez, -me, -z*]
11. Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı **begenmez**
Hicrinde sirişküm şu kadar aklı ki Hamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [*begenmez, -me, -z*]
12. Cüş eyleyüben kılzüm ü 'ummânı **begenmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10*). [*begenmez, -me, -z*]
13. Nihâl kâmeti serv-i bihişti
Begenmez kaşrı rif'atde Bihişti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 42*). [*begenmez, -mez*]
14. Begen birisini maqbûlûn olsun
Alalum 'akdüñe maşşûlûn olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 85*). [*begen,*]
15. Çü gördi gey müveccehdür bu tedbîr
Begendi cân u dilden hâtır-ı pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 34*). [*begendi, -di*]
16. Begendi vü didi mu'tādum olsun
Hem oğlum idi hem damādum olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 61*). [*begendi, -di*]
17. Yazılmış şafhasına pîç-der-pîç
Şu sözler kim **begenmez** 'akl anı hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 62*). [*begenmez, -me, -z*]
18. Kō bu sevdâyı bunda şâh-ıla kal
Vaţan tūt bir **begendügün** arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 31*). [*begendügün, -dü, -gün*]
19. Tehî komayasın sen soñra cāyum
Begenmez bu hisābı dōst u düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 137*). [*begenmez, -mez*]

behā: Paha, karşılık, ücret.

1. Ne dūrler kim şumar olmaz **behāya**
Degül şayeste-i güş her gedāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 133*). [*behāya, -ya*]

be-hakk-ı nâle-i 'uşşâk-ı nâ-şâd: Kederli aşıkların iniltisi haklarına.

1. Kenâr-ı yârda vir âşiyânı
Be-hakk-ı nâle-i 'uşşâk-ı nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 37*). [*be-hakk-ı nâle-i 'uşşâk-ı nâ-şâd,*]

be-hatm-i mürsel: Hz. Muhammed.

1. Hem âhîr yine rûzı kıl şehâdet
Be-hatm-i mürselîn ü Hakk-ı Kur'ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 127*). [*be-hatm-i mürsel, -in*]

behcet: Sevinç, güler yüzlülük, güzellik, şirinlik.

1. Kime virmiş cemâl ü hüsn ü **behcet**
Kime virmiş kemâl ü 'ilm ü hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 91*). [*behcet,*]

behcet-i rû: Yanağının güzelliği.

1. Güle sen virdün iy Hakk **behcet-i rû**
Sen itdün goncenün ağzını hoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 29*). [*behcet-i rû,*]

beher: Her, her bir.

1. Gice gündüz makâmı rûkn-i mihrâb
Çeküp 'âriflere **beher** fevâyid (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 27). [beher,]

be-her-hâl: Her durumda, mutlaka.

1. Derûn-ı fûrcesinden gösterür râh
Ki sâlik gitse bu yoldan **be-her-hâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 19). [be-her-hâl,]
2. Huzûruñda geçerdüm yire el-ân
Kızum hâzırdur isterseñ **be-her-hâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 41). [be-her-hâl,]
3. Ölümdür âhır-i ahvâl-i âdem
Senûñ 'ömrün yüze ırmez **be-her hâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 97). [be-her hâl,]
- 4.

behrâm: Behrâm. (Gezenlerden Mirrih harbe alâmettir. Sıfatı nahs-ı asgar (küçük uğursuz) olup kırmızı renk de buna aittir. Behram'da Mirrih'ten kinâyedir.).

1. Du'â kılup kılıcın çekdi **Behrâm**
Ki ide katl haşm-ı şâh-ı eyyâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 139). [behrâm,]

behrâm-ı gür: Sasaniyan sülalesinden, Yezdgird'in oğlu olan ve Behram-ı Gur adıyla anılan padişah.

1. Kılıcı heybet ile kılsa rûzı
Bırağur gûra şad Behrâm-ı Gürî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 74). [behrâm-ı gür, -ı]

behrâm-ı sâni: İkinci Sani.

1. Ferîdün-ı dü-vüm **Behrâm-ı sâni**
Haşa didüm gâlatdur bu me'ânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 73). [behrâm-ı sâni,]

behre: Kısmet, nasip.

1. Yüzüm şuyın yaşumdan eyle **behrem**
Ki gerd-i cürmden pâk ola çehrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 13). [behrem, -m]
2. Bulup ya'nî şehûñ medhinde **behre**
Dür-efşân oldı nazmum mülk-i dehre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 11). [behre,]
3. Ki benden bulmamışdur **behre** dâmâd
Senûñle 'ahd k'olmışdur nühust ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 108). [behre,]

bekâ: Ebedilik, devamlılık.

1. Sen 'inâyet eyle Hamdî bendeñe iy Zül-minen
Bu fenâ dârından itdükde **beķāya** intikāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 34). [beķāya, -ya]
2. Hüdâvendâ kaçankim 'azm idem ben
Beķā mülkine bu dâr-ı fenâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 138). [beķā,]
3. Velî yokdur vefâsıñ **beķası**
Ki balsa senden özge mihribânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 46). [beķası, -(s)ı]
4. Hayâtı ben hō çokdan itmişem terk
Beķā mülkine idersûñ sen de riħlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 51). [beķā,]
5. Ne hōd 'ömrüñ görilmişdür **beķası**
Niçe çeksün zamânıñ kahrın âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 56). [beķası, -sı]
6. Beķā mülkine riħlet kıldı iy şîr
Düşürüp dehr evinden büngeh ü bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 18). [beķā,]

7. Dilerven kim görem ol yâr-ı cānı
Kişiye çün **beķā** yokdur cihānda (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 59*). [*beķā,]*
8. Hîsâbı-ı ‘ışkdan şehvet gerek dūr
Ġaraźlu ‘ışkda yokdur **beķā** hîç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 47*). [*beķā,]*
9. Beķā aşrında olur Ğandān u mesrūr
Çün urdı em‘-i ur   d-ı pür-env  r (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 134, Mısra 90*). [*beķ  ,]*

beķ  -v   c  vid  n  : Sonsuzluk makamı.

1. Beķ  -y   c  vid  niye olur t    
Bulınmaz bu kel  ma ġ  yet    ad (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 64, Mısra 10*). [*beķ  -y   c  vid  n  , -iye]*

beķ  -v   c  vid  n  : Sonsuzluk makamı.

1. Sa  a olsun **beķ  -y   c  vid  n  **
Ç  n itdi bu is  n   ġ    -ı Mecn  n (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 117, Mısra 56*). [*beķ  -y   c  vid  n  ,]*

beķle-: Beklemek, durmak.

1. T  r  r ġirdinde bunlar **beķley  p** ra  t
Düzüp ol c  yda her biri   ne (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 132, Mısra 62*). [*beķley  p, -y, -(  )p]*
2. Ya **beķlerlerdi** cem‘ olup az  ne
Ir  kdan   nki Mecn  n ba  dı p  re (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 102, Mısra 88*). [*beķlerlerdi, -r, -ler, -di]*

bel: Bel.

1. T  rup t  z oġl  n  n yanına vardı
Belini ġ  rdi bükmiş y  r derdi (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 24, Mısra 62*). [*belini, -in, -i]*
2. Kemer idi **beline** alk  -ı m  r
Ser  ri olmuş-ıdı p    te-i   r (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 31, Mısra 83*). [*beline, -in, -e]*
3. ocal  k bükicek dirdüm **bel  mi**
Y  ġit oġlum var ol t  tar el  mi (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 32, Mısra 77*). [*bel  mi, -  m, -i]*
4. Belin bükmişdi bir ya  a ocal  k
Um  r  n devr-i f  n  n  n id  p terk (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 80, Mısra 18*). [*belin, -i  ]*
5. Zam  ne lerzeye b  ra  dı tebden
Beli t   kim adef ġibi bükildi (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 83, Mısra 121*). [*beli, -i]*
6. ar  re vardur   te  den **beli** b  m
T  tatum kim a  a ılam nez  re (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 92, Mısra 54*). [*beli, -i]*
7. Ki incel  di **beli** ġibi ser-  -ser
  olup bozul  dı r  y     fit  b   (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 127, Mısra 40*). [*beli, -i]*

bel  : Felaket, afet.

1. Dil ‘a  la **bel  ** ta  t  n     ok ġ  rd  ġi bu kim
Bir i  i ki Mecn  n ola s  lt  n   beġenmez (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Gazel 1, Mısra 7*). [*bel  ,]*
2. ġ  l-ġ  ne ya  aġı ġ  l-i and  n   beġenmez
Dil ‘a  la **bel  ** ta  t  n     ok ġ  rd  ġi bu kim (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Gazel 1, Mısra 7*). [*bel  ,]*
3. Es  r-i v  d  -i c  rm    a   ayum
Ġar  k-i ulz  m-i derd    **bel  ayum** (*Tahayy  r-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 4, Mısra 126*). [*bel  ayum, -yum]*
4.     ferzend ola bed-h    h u hev  -senc
Bel  dur ataya v   anaya renc (*Tahayy  r-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 14, Mısra 220*). [*bel  dur, -dur]*
5. Bel  dan bitiriser berg    b  r   (*Tahayyür-n  me-i Leyl   v   Mecn  n, Mesnevi 17, Mısra 20*). [*bel  dan, -dan]*

6. O taşvîr-i muşanna' sîmyâdur
Beri kıl cânıñ andan kim **belâdur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 24). [belâdur, -dur]
7. Kara gözleri cânıña **belâdur**
Senüñ bahtıñ anuñ-içün karadur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 29). [belâdur, -dur]
8. Hâm idüp turre-i 'anber-veşini
Belânuñ çenbere almış başını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 44). [belânuñ, -nuñ]
9. Ki dîrsin dil 'inânın zabt kıl var
Çekil kim pür **belâdur** turre-i yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 14). [belâdur, -dur]
10. Bunıñ қо sen **belâ** vü miñnetini
'Ayân it halka Hakkıñ kudretini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 9). [belâ,]
11. İşi her lâhza oldı nâle vü zâr
Belâ zencirine düşdi giriftâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 6). [belâ,]
12. Belâ bezminde bulmayup murâdı
Çi ger kanından idinmişdi zâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 11). [belâ,]
13. Belâ gârinuñ olup sicc-bânı
Gam uyhuya iletmez oldı anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 7). [belâ,]
14. Belâ vü rencden mânend-i nâlem
İrişür âsumâna âh u nâlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 65). [belâ,]
15. Gamumdan var-durur göñlünde çok bâr
Benüm-çün yüz **belâya** sen giriftâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 56). [belâya, -y, -a]
16. Belâ vâdisinüñ seyyâhı dâyim
'Anâ şahrâsinuñ şahnında kâyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 7). [belâ,]
17. İdinüp yâr kendüye **belâyı**
Ulaşdı 'ışka kodı mäsivâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 21). [belâyı, -yı]
18. Yakîn bildi k'anuñ cân-ı hâkîri
Belâ zindânınuñ olmış esîri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 66). [belâ,]
19. Sipeh-sâlâr-ı ceys-i vahş ü tayrân
Belâ kühında ser-gerdân u hayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 2). [belâ,]
20. Belâ mektübına 'üvnân yazılan
'Anâ iklimine sultân yazılan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 7). [belâ,]
21. Ten-i 'uryânı garq-ı kulzum-i hûn
Belâ âşüftesi ya'nî ki Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 12). [belâ,]
22. Gözi tuş oldı şâhuñ ol gedâya
Belâ sicc-i içinde mübtelâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 38). [belâ,]
23. Er oldur kim ölüden dökmeye kan
Şav üstümüzden iy şeh bu **belâyı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 11). [belâyı, -yı]
24. Velikin ağlayanlar 'âkıl idi
Belâya ol gedâ virmiş rızâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 73). [belâya, -y, -a]
25. Belâ zenciridür zañm-ı çengâl
Reg-i gîsûma her dendân-ı şâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 44). [belâ,]
26. Garîb ü bî-kes ü dil-rîş ü bîmâr
Belâ şahrâsinuñ peyk-i revânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 3). [belâ,]
27. Belâ zindânı қа'ında giriftâr
Revende bî-beden bir tûrfe cândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 42). [belâ,]
28. Belâ zindânınuñ қа'ında kalmak
Bu renci kim çekersin rûz u şeb sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 88). [belâ,]
29. Yakîn aña ki cân andan ola dūr
Belâ vü miñnet-ile düşdi bîmâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 31). [belâ,]
30. Belâ zindânınuñ қа'ında mañbûs
Garîk-ı kulzum-i derd ü meşakkat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 16). [belâ,]
31. İşiden nâlesin her mübtelânıñ
Belâ vâdisi 'atşânına her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 17). [belâ,]
32. Didi hâcib ki hey bu ne **belâdür**
Eger bizüm şehe hizmet kılayduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 32). [belâdür, -dur]
33. Baña benden degildür bu **belâ** bil
Beni bu 'ışk işinden pend yığmaz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 60). [belâ,]
34. Ki derdümden **belâya** mübtelâdur
Za'if-i hastemidür yâ tenümend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 8). [belâya, -y, -a]
35. Vücüdî hâmedür şan nâlesi nâl
Belâya mübtelâ vü merge nezdik (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 81). [belâya, -y, -a]
36. Cihânı hiçe şaymışdı hâkîkat
Belâ seyli başından aşmış idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 5). [belâ,]

37. Ki olur her **belānuñ** bir sürürü
Dem olur kim ser-i maḥzūna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 18*). [*belānuñ, -nuñ*]
38. Ki iy kılan müşerref her ḥarābı
Nedür bu ihtiyār itmek **belāyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 3*). [*belāyı, -yı*]
39. Çün ol miḥnet **belāsınuñ** za'îfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 1*). [*belāsınuñ, -sı, -nuñ*]
40. Yanup âhum odına gıtdı kaydum
Dihi dehrüñ **belāsından** ırāğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 43*). [*belāsından, -sı, -n, -dan*]
41. Ki ğamdan ola āzād ol ciger-süz
Koyup kendü ğam ü derd ü **belāsın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 33*). [*belāsın, -+sın*]
42. Ki gül-reng olmuş eşküñden nihālin
Saña yokdur **belā** bezminde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 33*). [*belā,]*
43. Şalan ḥayret deñizine sefine
Ĝam-ı 'ışkum **belāsınuñ** ḥarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 7*). [*belāsınuñ, -sı, -nuñ*]
44. Çerāğ-ı miḥnete pervāne-i derd
Belā zindānı қа'ırınıñ esiri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 3*). [*belā,]*
45. Belā mātemgehīnün sūgvārı
Perişān-ḥāṭır olan derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 16*). [*belā,]*
46. Uçurup cān kuşın iy sīne sen kal
Beni kırtar ilāhī bu **belādan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 33*). [*belādan,]*
47. Kātı bitmez **belāya** uğramışam
Tutulmuşam 'aceb düşvār bende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 12*). [*belāya, -y, -a*]
48. Belāyı ref' kıl bir mübtelādan
Çıkarup bu kafesden murğ-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 34*). [*belāyı, -yı*]
49. Kim itse meyl aña dīvānedür o
Dilüñ kıl toğru ḥavf itme **belādan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 101*). [*belādan,]*

belā çek: Eziyet, sıkıntı ve miḥnet çekmek.

1. Belā çekmek sebebsüz her maḥalde
Nedür bu hem-nefeslerden cüdālık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 20*). [*belā çek, -mek*]
2. Dil-i bī-çareden def'-i melāl it
Reh-i 'ışkumda çok çekdüñ belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 55*). [*belā çek, -dün-yı*]

belā vü renc: Sıkıntı ve tasa.

1. Belā vü renc zencirinde beste
Benefşe şāḥı gibi kāmēti ḥam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 4*). [*belā vü renc,]*

belābil: Bülbüller.

1. Belābil cānın andan rāḥat iden
Rumūzından ḥabir olan cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 14*). [*belābil,]*

belā-engiz-i dehr: Dünyaya bela saçan.

1. Belā-engiz-i dehr ü şür-ı āfāk
Gice zülfi kemendinün nedimi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 40*). [*belā-engiz-i dehr,]*

belā-keş: Keder, sıkıntı çeken. II Aşık.

1. K'ola senden ya ḥavfı ya recāsı
Egerçi Zeyd idi dāyım **belā-keş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 93*). [*belā-keş,]*

belā-kes: *Bela çeken, sıkıntı içinde olan.*

1. Cemālin görmegeyüm arzümend
Selīm āgāh oldu ki ol **belā-keş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 11*). [*belā-keş,]*
2. Öper her lâhẓâ bir âhû gözini
Geçinürdi bu resme ol **belā-keş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 125*). [*belā-keş,]*
3. Özine güldüren her bir hasûdî
Şol âfet kim gamından sen **belā-keş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 5*). [*belā-keş,]*
4. Yanuña niçe gelsün iy **belā-keş**
Ki yüzün görmeden bu resme sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 222*). [*belā-keş,]*

belā-senc: *Inleyen ve sıkıntıya düşen.*

1. Söz açdı anasına ol **belā-senc**
Ki iy mäder mükedder oldu hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 2*). [*belā-senc,]*
2. İdelüm yâd-ı hâl-i döstânı
Zamānlardur k’ucumdan iy **belā-senc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 9*). [*belā-senc,]*

belā-yı câne: *Gönül belası.*

1. Depelerinde çifte şâh kim var
Belā-yı câne düşmiş lâm elif-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 62*). [*belā-yı câne,]*

belā-yı cāñ-ı bülbul: *Bülbülün canına bela.*

1. Olur her dem **belā-yı cāñ-ı bülbul**
Nem alur ebrden berķ-i cihān-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 60*). [*belā-yı cāñ-ı bülbul,]*

belā-yı cān-ı merdüm: *İnsan ruhunun belası.*

1. Cemālîdür **belā-yı cān-ı merdüm**
Saçı ğâret-ger-i imān-ı merdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 77*). [*belā-yı cān-ı merdüm,]*

belā-yı dide-i her: *Her gözün felaketi.*

1. Okı toĝru bulabilmez nişānı
Belā-yı dide-i her bed-şināsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 31*). [*belā-yı dide-i her,]*

belā-yı ‘ışk: *Aşk belası, derdi.*

1. Sürürından şarābuñ Kays-ı hōş-hāl
Belā-yı ‘ışkdan hem fāriĝu’l-bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 16*). [*belā-yı ‘ışk, -dan]*
2. Dilerseñ kim görine rûy-ı dilber
Belā-yı ‘ışka sabr it niçe sâ‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 65*). [*belā-yı ‘ışk, -a]*

belā-yı teng: *Darlık belası, sıkıntı derdi.*

1. Hışār itmişdi gerdini meh ü sāl
Geçinürdi **belā-yı teng** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 21*). [*belā-yı teng,]*

beli: (Tasdik manasında) Öyle değil mi!.

1. Cihānı kabz idüpdür ferr-i rāyı
Beli böyle gerek zıll-ı Hüdāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 142). [beli,]

beligrad: Belgrat.

1. İdinüp dîn-i İslāmîyi miftāh
Beligrad Qal'asına oldu fettāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 94). [beligrad,]

belki: Belki, bir ihtimal.

1. Ol evvāndan yaña idüp işāret
Didiler **belki** bu kaşrı 'imāret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 70). [belki,]
2. Cevān idi vü Mecnûn-ıla hem-sāl
Degül hem-sāl ancak **belki** hem-hāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 132). [belki,]
3. Hākīkat **belki** yegdür 'avrat andan
Nedür 'avrat nişānegāh-ı nîreng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 56). [belki,]
4. Hākīkat **belki** senden gayre hündür
Kimesnenün sözün kılmamışam güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 120). [belki,]
5. Ne dermek **belki** yüzün görmemişdür
Aña el virmeyiserdür bu mîve (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 136). [belki,]
6. Niçe nân **belki** su da geçmez el-ân
Kerāmetden baña virmiş-durur Hāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 90). [belki,]
7. Hākīkat **belki** mecnūnam be-ğāyet
Güher-dürcün ki pülād ağzın açdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 90). [belki,]

belkîs-i hırāmān: Edâ ile yürüten Belkîs.

1. Kırulmuş hem-çün evvān-ı Süleymān
Ki var içinde **Belkîs-i hırāmān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 58). [belkîs-i hırāmān,]

bellü: Belli, açık, aşikâr.

1. 'Aceb geçdi bu devrān aña hürde
Ki ne zinde-durur **bellü** ne mürde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 22). [bellü,]

belür-: Belirmek II ortaya çıkmak.

1. Temāşā eyledüm çün bu rumûzı
Derūnumda **belürdi** 'ışk sūzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 78). [belürdi, -di]
2. Belürdi şubhdan az az nişāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 54). [belürdi, -di]
3. Belürdi bir nihālün iki şālı
İki yirde delindi bir dūr-i hūb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 94). [belürdi, -di]
4. 'İzārında **belürmez** hat nişānı
Yağar mihri zemîni vü zamānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 9). [belürmez, -mez]
5. Tene tîr itmez oldu hîç te'sîr
Belürdi kesmede baş 'ac-z-i şemşîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 86). [belürdi, -di]
6. Belürmezdi ruhında müşt-den zerd
Erinün haşmeti vü şerm-i h'îşān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 40). [belürmezdi, -mez, -di]
7. Belürdi yine gāvğā-yı ta'aşşuk
Ġam-ı yār ihtiyārın kıldı tārāc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 20). [belürdi, -di]

belürsüz ol: Kaybolmak.

1. Zemîn ü âsumân oldu belürsüz
Toz içinde cihân oldu belürsüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 44*). [*belürsüz ol, -dı*]

ben: Deri üzerindeki siyah lekeler.Hal.

1. Niçe mâr ile tolmışdur el-ân
Beñüñ kim dâne-i şevk-idi iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 39*). [*beñüñ, -üñ*]

ben: Güvenç Abdal.

1. Kaçan-kim ola ‘âlemden haberdâr
Beni vaşf eyleyesin aña zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 270*). [*beni, -i*]

ben: "Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

1. Baña vir rişte-i tesbîhden kayd
K’anuñla bu seg-i nefsi idem şayd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 27*). [*baña, -a*]
2. Hudâvendâ kaçankim ‘azm idem **ben**
Beķa mülkine bu dâr-ı fenâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 137*). [*ben,]*
3. Ğam ü derdile olam **ben** tebeh-kâr
Ecel nez’i cidâline giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 139*). [*ben,]*
4. Benem zulmât-ı ğafletde giriftâr
Hidâyet şem’i vir iy Hayy u Ğaffâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 11*). [*benem, -em*]
5. Beğâyet teşneyim câm-ı visâle
Beni luţfuñdan irtûr ol zülâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 38*). [*beni, -i*]
6. Beni mest-i mey-i hum-ı şafâ kıl
Dağı müstağrak-ı yemm-i vefâ kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 39*). [*beni, -i*]
7. Beni kıl mâlik-i gencür-i ihlâş
K’anuñ feyziyle bulam mâye-i hâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 43*). [*beni, -i*]
8. Benefşe dir giyüp bir câme iksün
Beni gülzârda görenler öğsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 44*). [*beni, -i*]
9. Bilicek kendüyi ol ğamzesi tîr
Beni vaşf it aña didüğün ol pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 50*). [*beni, -i*]
10. Velî ben **bende** sen ‘âlemde zînhâr
Ferâmüş itmesün ol serv-i refîâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 99*). [*bende, -de*]
11. Velîkin virmezem de râyegâne
Baña gerçi ki bu hayvân nevâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 41*). [*baña, -a*]
12. Ne diye saña çün bulmaya çifti
Diye her kim seni ayırdı **benden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 25*). [*benden, -den*]
13. Degüldür bu giriftârım günehkâr
Benem bir tûl karı bu bağludur ac (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 35*). [*benem, -em*]
14. Vü ger nî hîzem iderven anı **ben**
Olup Mecnûn bu sözden şâd u hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 44*). [*ben,]*
15. Gelür serv-i revândan hûb u hoşter
Satun al kudretüñ yeterse **benden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 43*). [*benden, -den*]
16. Giceyle hîzem ü gündüz güneşdür
Benüm mâl-i cihândan bir peşizem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 37*). [*benüm, -üm*]
17. Anı sen dağı aña düşdünüz yâd
Velî bir pend işit **benden** nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 65*). [*benden, -den*]
18. Sıdı çün ‘ahdini terk eyle anı
Benüm bir duhterüm var hûb u ferruh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 67*). [*benüm, -üm*]
19. Beni ‘afv it ki buldum gey hezîmet
Bu resme k’eyledüñ feryâd u zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 8*). [*beni, -i*]
20. Baña bu varğa olmadın havâle
Elümünden çün yidi bunlar ta‘âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 92*). [*baña, -a*]

21. Baña kıymadılar güş it kelâmı
Tamâm on yıl kapuñda kulluk itdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 94*). [baña, -a]
22. Şoñ ucu hizmetüñde şu na yitdüm
Ki virdüñ seglere **ben** mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 97*). [ben,]
23. Kanı **bencileyin** bir dahı bendeñ
Ğamuñdan özge mu‘tadum yok ir giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 22*). [bencileyin, -cileyin]
24. Kerem-kânî vü sâhib-i vecd tevbe
Beni bu derdde koma giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 107*). [beni, -i]

ben: Ben. II Leyla.

1. Nedür ‘âşıklık u ma‘şuk kimdür
Benüm gönlüme uran ok kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 8*). [benüm, -üm]
2. Çü bir söz açıla ol mübtelâdan
Dir idi yine diñ işitmedüm **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 38*). [ben,]
3. Çü tenhâ kala dir gözden döküp hün
Beni mecnûn kıldı ‘ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 50*). [beni, -i]
4. Senüñ ucuñdan olmışlardur iy cân
Qarâbetüm **baña** hep düşmen el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 22*). [baña, -a]
5. Didi kim ger bu sırdan **ben** siyeh-kâr
Kılam ol şifte-hâli haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 3*). [ben,]
6. Ölümden ger saña gelmezse qorhu
Esirge **ben** esiri iy cefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 32*). [ben,]
7. İrürürlerse bir âfet saña ger
Beni de öldiyesirler muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 28*). [beni, -i]
8. Baña kim câna cevruñ nev nev işler
Tenümden tığ-ıla ger dökseler hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 8*). [baña, -a]
9. Ki hiç bir müzeyye sığmaz iki pây
Hemîn oldur cihân içre **baña** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 15*). [baña, -a]
10. Olupdur **baña** zaħm-ı tır-i hün-rîz
Bunı diyüp ruħından hâli ol hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 30*). [baña, -a]
11. Siyeh rüyum **baña** lâyıq degül hâl
Kulağum k‘eyledüñ lâ‘l-ile uş pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 34*). [baña, -a]
12. Baña ol kan-ile tolmış âb-iledür
Külâlem kim ruħum üstinde çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 36*). [baña, -a]
13. Baña âyine yiter sine dağı
Diyüp bu sözleri gösterdi hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 48*). [baña, -a]
14. Velî Mecnûna cāndan râziyem pes
Ben evvel demden aña nām-zādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 57*). [ben,]
15. Beni öldürme tır-i kaẓādur
Gözümde sürme neyler iy cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 26*). [beni, -i]
16. Baña yārum yeter kavm ü kabile
Gönül kavm istemez Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 46*). [baña, -a]
17. Baña uş hāl yeter hāl-i ruhsār
Ana yokdur senüñ-le dahı kārüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 52*). [baña, -a]
18. Ki pesdür bu cihāndan **baña** yārum
Güher kim bula ‘ālemde haridār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 54*). [baña, -a]
19. Ne ol tırüñ senüñ amaca varur
Bu bāra idemezven **ben** hıyānet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 71*). [ben,]
20. Neye varur zevālüñ gör beni ko
Ben olısar degülven saña maħrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 83*). [ben,]
21. Saña el virmeyiser dest-i pākum
Elüñ çek **benden** ibrām eyleme çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 91*). [benden, -den]
22. Tāma‘ dendānın aña eyleme tîz
Yüri sen kendü hālüñ gör **beni** ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 81*). [beni, -i]
23. Neye varur zevālüñ gör **beni** ko
Ben olısar degülven saña maħrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 82*). [beni, -i]
24. Ümüdüñ sengi irmez iy cefākār
Ne bu mîvem **benüm** tārāca varur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 69*). [benüm, -üm]

25. Baña hār-ı tarîk olur niğeh-bân
Vü ger hōd gūşe-i bāma kılam meyl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 64*). [baña, -a]
26. Nedür maksûduñ anda dir **baña** hayl
Kaçan kim başlayam ğamdan figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 66*). [baña, -a]
27. Nedür ta‘nuñ **baña** iy pây-mâlûm
Anamuñ bir tarafdan pendî her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 78*). [baña, -a]
28. Elümden gelmedi nedür günâhum
Baña ta‘n itme inende habîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 99*). [baña, -a]
29. Baña anlardan irişdi bu âfet
Velîkin ğam degül iy yār-ı mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 116*). [baña, -a]
30. Hüdâ hâkkı **baña** rahm eyle zînhār
Hem işitdüm k‘atañ ol pîr-i maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 146*). [baña, -a]
31. Degüldür cân tapuñdan bir nefes dūr
Baña renc-i dilüñdür ‘âşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 163*). [baña, -a]
32. Çeken tağ u şahârîde sürüdi
Ucından **ben** muḳayyed cânuñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 39*). [ben,]
33. Arada ḳalmışam miskîn ü hayrân
Senüñ-çün **ben** çekerven bu ḳadar ḳahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 83*). [ben,]
34. Baña sen içürürsin ta‘nla zehr
Gehî bî-mîhr dîrsin **ben** ḥarâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 85*). [ben,]
35. Kılıç çekmek ne lâzım **ben** helâküm
Çü rîze rîze ola bir ten-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 102*). [ben,]
36. Peder cevri ile mâder cefâsı
Olur ger ḳayda şaldı **ben** zebûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 113*). [ben,]
37. Hâcelven **ben** hōd ol itdügüm işden
Çü gönümden gidermezsin benüm bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 142*). [ben,]
38. Ki **ben** yâram saña iy yār-ı cân hem
Figân bî-keslik içün ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 170*). [ben,]
39. Kamı var **bende** şart-ı sügvârı
Ġurâba vîrmeden ğayrı ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 156*). [bende, -de]
40. Pes evşâf-ı ğaraẓda sürdi ḥâme
Ki bu ğam-nâme **benden** kim helâküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 21*). [benden, -den]
41. Ki tâ def‘ ola **benden** şekk-i a‘dâ
Var iken böyle senden infi‘âlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 76*). [benden, -den]
42. Ki **benden** bulmamışdur behre dāmād
Senüñle ‘ahd k‘olmuşdur nühust ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 108*). [benden, -den]
43. Bahâne eylemek lâzım degül hiç
Benem bî-çäre vü maḥbûs u bîmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 61*). [benem, -em]
44. Siper ḳılma özüñi tîr-i âha
Beni şanma reh-i ‘ışḳunda süstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 91*). [beni, -i]
45. Bozılmadı yirindedür dürüst ol
Beni bu ḳayda şaldı ibtidâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 111*). [beni, -i]
46. Beni tutmadı anlaruñ füsûmı
Senüñ ğayruñdan itmişdüm ferâġat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 114*). [beni, -i]
47. Batıpdur cânı gözine anuñ hār
Beni yakma bu resme ser zenîşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 141*). [beni, -i]
48. Fîrâḳum âteşinde süz nâküm
Nedür ḥâlüñ **benüm** iy derd-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 43*). [benüm, -üm]
49. K‘olayduñ sen **benüm** hem-âşiyânım
Ḳomadum cehde taḳşîr şâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 96*). [benüm, -üm]
50. Hâcelven ben hōd ol itdügüm işden
Çü gönümden gidermezsin **benüm** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 143*). [benüm, -üm]
51. Benüm atam idi güyâ ki öldi
Güline çeşmümün ğam çekdi mîlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 152*). [benüm, -üm]
52. Baña anı getürivirsen iy pîr
Hüdâ yanında olmayaydı zâyî‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 46*). [baña, -a]
53. Yîr idindüm **ben** ansuz ḳa‘r-ı çâhı
Ḳulaġından çıkarup niçe gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 34*). [ben,]
54. Gelüp âġâh itseñ **ben** ġarîbî
Ki tâ görsem niçedür âb u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 52*). [ben,]

55. Bize vaşl olmaya bundan ziyāde
Çü **ben** bu küşeden bir şem' yakdum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 185). [ben,]
56. Mübâşir olmazam **ben** aña muṭlak
Revâ olmaya 'ışkuñ mezhebinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 192). [ben,]
57. Kâbul it **benden** olsun saña bahşış
Dönüp kıldı derünü râzını fâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 38). [benden, -den]
58. Hârâma bakmaz ola idüp idrâk
Aña tekrâr idüp **benden** selâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 201). [benden, -den]
59. Ne deñlûdür vefâ vezninde sengi
Benüm vaşfumda şâyed kim sözinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 55). [benüm, -üm]
60. Çü 'âşık hâneyi itmişsin ferâmûş
Meger dūd-ı dili **ben** sine-süzüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 39). [ben,]
61. Dem-i şubḥa irür **ben** rû-siyâhı
Ḥalâş eyle gicenüñ zulmetinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 48). [ben,]
62. Kânı âvâze-i ṭabl-ı seḥergâh
Benüm gibi cihân içinde yâ Rab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 45). [benüm, -üm]
63. Baña bir lâḥza yüz gösterse yârum
Keremden ṭur yukarı kıl risâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 42). [baña, -a]
64. Virüp Zeyde didi bu ḥil'ati hem
İlet yâra vü kıl **benden** selâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 67). [benden, -den]
65. Baña karşı söze gir kim gülem ben
Ne dir kim başlasan minber figâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 10). [baña, -a]
66. Baña karşı söze gir kim gülem **ben**
Ne dir kim başlasan minber figâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 10). [ben,]
67. Velî **ben** râziyem cân-ıla senden
Keremden âḥiret ḥaḳkuñ ḥelâl it (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 52). [ben,]
68. İkimüzi de bikr iken ḳoca ḥâk
İrişmişdür saña ḳoḳ zecr **benden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 51). [benden, -den]
69. Velî altumda var naṭ'-ı ḥarîrüm
Bisâṭumdur **benüm** dîbâ vü ḥârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 25). [benüm, -üm]
70. Kenâre çıkmayırsadur miyândan
Çi ger vârdur **benümde** izṭirâbum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 17). [benümde, -üm, -de]
71. Kefen 'ıtrı yiter hem **baña** ol ḥâk
Vücüd-ı çâk-çâküm üzre iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 28). [baña, -a]
72. Ri'âyet eyle sen de ol yâr-ı cânı
Çü yokdur senden özge **baña** sırdaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 53). [baña, -a]
73. Baña rahm it saña ecrin vire Ḥâḳ
Açup şefkat kapusin kıl teraḥḥüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 56). [baña, -a]
74. Baña yollar gözettürme iriş cüst
Vişâle irelüm kim bunda olmaz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 94). [baña, -a]
75. Saña **ben** ḥâkden olsun vaşiyet
Ki şol dem kim idem teslîm cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 22). [ben,]
76. K'ola âsûde-dil bir dem ol abdâl
Ben inen muḥterem tutardum anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 51). [ben,]
77. Götürüp zaḥmeti yini kılam bâr
Dilerven görmeyesin daḥı **benden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 13). [benden, -den]
78. Ağırılık gayr-ı seng-i kabrden sen
Kişi min-ba'd **benden** çekmeye bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 15). [benden, -den]
79. Du'âdan geh geh idesin **beni** yâd
Hem iy zîbâ-ḥışâl ü pâk-niyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 20). [beni, -i]
80. Benüm sevgümde bir kimse 'azâya
İre çün kabrüm üzre ol teni çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 38). [benüm, -üm]
81. İdiser derd-ile feryâd u nâle
Benüm yârumdur ol giryân bilesin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 43). [benüm, -üm]

ben: Ben. II Mecnun.

1. Kânlara şokup **beni** maḡbûn idersin 'âḳıbet
Bezîm-i ġamda kâmet-i 'uşşâkı çeng itmeklige (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 2). [beni, -i]
2. Kûh-ı ḥayretde **beni** mecnûn idersin 'âḳıbet
Zevḳın alup bâdenüñ sūfî yoḡ itdûñ varuñı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 8). [beni, -i]

3. Ğam **baña** oldu muzā'af ğuşşa tekrār el-firāk
Bād-ı ğām hāk itdi naķdüm ğülsitānın āh kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 6*). [*baña, -a*]
4. Āh kim senden **beni** dūr itdi devvār el-firāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 1*). [*beni, -i*]
5. Saña hicrāndan irse bir numüne
Baña ta'n eylemez dūñ ğüne ğüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 54*). [*baña, -a*]
6. Baña pend eyleme kim bārum artar
Sen epsem didüğünce zārum artar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 57*). [*baña, -a*]
7. Ben andan hāşe-li'llāh kim çekilem
Bu yolda ğörelər ölünce yılam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 15*). [*ben,]*
8. Ğamından **ben** ki 'ışķuñ dil-figārum
Karārum yok-durur bī-ihtiyārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 25*). [*ben,]*
9. Bilürsin sen ki **ben** miskīn ü ğām-nāk
Yakamı ihtiyārumla itmezem çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 33*). [*ben,]*
10. Hākikat **ben** kuluñ iy şāh-ı mesrūr
Zarūriyem bu ğün bu işde ma'zūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 49*). [*ben,]*
11. Yol üzre keşüñün her naķşı iy hān
Olupdur **baña** mihrāb-ı dil ü cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 18*). [*baña, -a*]
12. Dilerven kim **baña** pend itmeyesin
Dilüme ğuşşadan bend itmeyesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 29*). [*baña, -a*]
13. Baña bunuñ gibi dirlikden el-ān
Ölüm yegdür vücümile hem āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 49*). [*baña, -a*]
14. Baña Leyliden irdi bu hārāret
Dile ol viriser yine fenāğet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 53*). [*baña, -a*]
15. Devāsuz bir marāzdur **baña** bu derd
Ne lāzım kim dökeseñ āhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 71*). [*baña, -a*]
16. Başum komağa yokdur vaķt-i nāliš
Deri hıştından özge **baña** bāliš (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 76*). [*baña, -a*]
17. Bugün oldum kabilem içre **ben** hār
K'ider yārānlarum benden kamu 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 45*). [*ben,]*
18. Cihān içinde oldum nā-hālef **ben**
Ki kıldum ata nāmūsın telef **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 47*). [*ben,]*
19. Cihān içinde oldum nā-hālef **ben**
Ki kıldum ata nāmūsın telef **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 48*). [*ben,]*
20. Yu var **ben** hāste-dilden dest-i ümmid
Ki olmışam esir-i derd-i cāvīd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 57*). [*ben,]*
21. Niçe yanmayayın **ben** iy mükerrerem
Ki var sinemde her sū biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 63*). [*ben,]*
22. Bugün oldum kabilem içre ben hār
K'ider yārānlarum **benden** kamu 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 46*). [*benden, -den*]
23. Benem çün beste-i zencir-i taķdır
İşüme aşşı kılmaż rāy u tedbīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 39*). [*benem, -em*]
24. Yoğ-ise derdüme dermānuñ iy yār
Beni men' itme bāri 'ışķdan var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 38*). [*beni, -i*]
25. Velī **ben** derd ü ğamdan dil-figāram
Elümnden ne gelür bī-ihtiyāram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 9*). [*ben,]*
26. Marāz kim **ben** ğarībūñdür naşibi
Anı def' eylemez hikmet şabibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 13*). [*ben,]*
27. Ne deñlü k'eyleyem **ben** rāy u tedbīr
Hilāfına çeker zencir-i taķdır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 21*). [*ben,]*
28. Ğamumdan iy çeken derd ü belāyı
İrür maķşūduma **ben** mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 24*). [*ben,]*
29. Vü ger ni ko ki **ben** dil-riş ü bīmār
Geçinem ğārda ölince nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [*ben,]*
30. Didüñ niçe kelām-ı sūd-mendi
Ki **benden** dūr ider ol her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 8*). [*benden, -den*]
31. Didi iy perde k'anuñ sen hicābı
Nazar kıl hālüme ğör **ben** hārābi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 20*). [*ben,]*
32. Benem çün 'ışķına anuñ giriftār
Niçün sen olasın mennā'-ı didār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 25*). [*benem, -em*]
33. Següñven **ben** senüñ sen şir-zāde
Dümüñ ğerdanuma zerrin kılāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 43*). [*ben,]*

34. 'İnāyet kıl **baña** iy Hayy-ı-Ğaffār
Ki bu şüridelikden ya'nî kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 57*). [*baña, -a*]
35. Ayıt kim bu güzaf işden İlähî
Hâlâş it **ben** ğarîb ü bî-günâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 56*). [*ben,]*
36. Kıl iy uran cihân tākına bünyād
Beni bu ibtilâ bendinden âzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 62*). [*beni, -i*]
37. Baña bu 'ışkdan dîrler cüdâ ol
Varup 'aql-ile yâr u âşinâ ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 9*). [*baña, -a*]
38. Baña hōd 'ışkdandır kût-ı mutlak
Çü gide 'ışkum ölürlen muhakkağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 13*). [*baña, -a*]
39. 'Atâ kıl 'ışk 'aynından **baña** nûr
Gözümde eyleme bu sürmeyi dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 27*). [*baña, -a*]
40. Geremez dilberümsüz **baña** cânî
Ğamunsuz virme bir dem zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 31*). [*baña, -a*]
41. Baña dîrler ki 'ışk işini terk it
Varup bâzârûnî 'aql-ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 39*). [*baña, -a*]
42. Didi k'iy halka-i kaşr-ı siyeh-püş
İşigünde **benem** bir halka-der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 6*). [*benem, -em*]
43. Beni 'ışk eyledi ger halka-veş pîç
Kulağum olmasun ol halkasuz hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 7*). [*beni, -i*]
44. Beni bu 'ışkuñ irür ğāyetine
Ki ya'nî vākîf it her hāletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 25*). [*beni, -i*]
45. Kıla döndürdi gerçi kim **beni** ğam
Dilemezven başından bir kılın kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 47*). [*beni, -i*]
46. Götürüp âsītân-ı Leyliden baş
Bu ğurbetde olupdur **baña** yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 48*). [*baña, -a*]
47. Olupdur baht-ı naḥsum bed ser-encām
Degildür murğ-ı maḥşūdum **baña** rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 120*). [*baña, -a*]
48. Geç andan **baña** besdür bu şikence
Şehā olmaz iş için düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 121*). [*baña, -a*]
49. Egerçi kim yücedür himmet-i şāh
Velî **ben** rû-siyāhuñ baht-ı kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 118*). [*ben,]*
50. Gelüp yine **beni** buldı burada
İrişdüm vaşlı şevkinden murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 55*). [*beni, -i*]
51. Bu kuluñ çeşmesi beñzer serāba
Beni öz hālûme ko gir sevāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 124*). [*beni, -i*]
52. Kani ol va'de vü 'ögr ü dilekler
Ki yarı **baña** kılmuşduñ muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 14*). [*baña, -a*]
53. İrürmezseñ **baña** ol yâr-ı cânı
Ne ben 'ālemde ne hōd zindegânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 27*). [*baña, -a*]
54. Firîb ü ālile **ben** mübtelāyı
Getürüp 'ahde kılmaduñ vefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 17*). [*ben,]*
55. İrürmezseñ baña ol yâr-ı cânı
Ne **ben** 'ālemde ne hōd zindegânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 28*). [*ben,]*
56. İrürmedüñ **beni** vaşl-ı ḥabîbe
Şavurduñ ḥākūmi bād-ı firîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 15*). [*beni, -i*]
57. Beni kılduñ meger maḥşūda bālîğ
Ki geçdüñ oturursun şöyle fāriğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 19*). [*beni, -i*]
58. Ki ölmekdür **baña** gerçi sa'ādet
Velî çün böyledür anda irādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 95*). [*baña, -a*]
59. Ki **ben** kulından ol serv-i revāne
Du'ālar eyleyüp di yane yane (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 93*). [*ben,]*
60. Velî **ben** bende sen 'ālemde zīnhār
Ferāmüş itmesün ol serv-i refṭār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 99*). [*ben,]*
61. Baña yâr idi evvel kavm-i dildār
Kamusı düşmen oldı şimdi iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 23*). [*baña, -a*]
62. Degildüm **ben** ezel bu resme ḥaste
Ža'if ü 'āciz ü ḥ'ār ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 35*). [*ben,]*
63. Düşüp tedbirüme fi'lūñ muḥālîf
Beni kılduñ cihân içinde ḥāyif (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 18*). [*beni, -i*]
64. Getürdüñ dürlü kayğular serüme
Gülünc itdüñ **beni** düşmenlerüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 22*). [*beni, -i*]

65. Beni ya'nî ki irürdün murāda
Ki atdan düşmişe döndüm arada (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 29). [beni, -i]
66. Diyüp bir sözi altında kalan şâh
Kanı ol kim diridün **baña** her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 11). [baña, -a]
67. K'elümden şaydumı şahrâya şalduñ
Nedür **ben** teşneye bundan murāduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 19). [ben,]
68. Sen itdün dür anuñ nürinı **benden**
Elüm tutacağ-iken pāya şalduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 16). [benden, -den]
69. Ya şat **baña** yahūd āzād kıl var
Çü gitdi gūşına bu nükte-i şâf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 36). [baña, -a]
70. Firāk itdi beni gāyetde rencūr
Baña rām oluban kavş-i zamāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 79). [baña, -a]
71. Saña **ben** hasteden olsun vaşiiyet
Yoluñ düşüp varursañ şehri-yāra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 66). [ben,]
72. Diyesin **ben** kulından yane yane
Ki iy nerm oluban a'dāya çün mūm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 72). [ben,]
73. Diyüp ol 'ışk mülkinüñ hūmāmı
Şikāruñ **benden** aldı hurrem ü şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 91). [benden, -den]
74. Firāk itdi **beni** gāyetde rencūr
Baña rām oluban kavş-i zamāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 78). [beni, -i]
75. Yağar āhum odı perr-i şabāyı
Ne yil k'itmez **beni** büyüñdan āgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 85). [beni, -i]
76. Diyesin göricek ol yār-ı cānı
Harāb oldum **baña** bir çāre kılsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 67). [baña, -a]
77. Günün niçün qaradur böyle her rüz
Oda yanan **ben** özi göyneyen sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 59). [ben,]
78. Kara giyen sen ü mātem-zede **ben**
Göyindün 'ışk nārında meger sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 60). [ben,]
79. Alup bundan **baña** ur bul gevābı
Ki 'ālemde benem şeydā vü bī-kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 50). [baña, -a]
80. Baña bir dāne virme hep senün bil
'Ācūze gördi çün kim bu şumārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 56). [baña, -a]
81. Degül **ben** varken ol bende sezāvār
Beni bende çeküp gel iy yegāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 52). [ben,]
82. Alup bundan baña ur bul sevābı
Ki 'ālemde **benem** şeydā vü bī-kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 51). [benem, -em]
83. Degül ben varken ol bende sezāvār
Beni bende çeküp gel iy yegāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 53). [beni, -i]
84. Ki görüp rahm idesin çākerüne
'Ukūbetdür **baña** gerçi ki bu bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 23). [baña, -a]
85. Yeter düşmenlerümi **baña** güldür
Bu dirlikden tenüm şancılsa seyha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 42). [baña, -a]
86. Hoş idi ya gerilem çārmıha
Baña senden vefādur bī-vefālîk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 45). [baña, -a]
87. Sen isnād eyledün **baña** haṭālar
Esenlik görmedüm 'ahdünde hergiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 52). [baña, -a]
88. Baña pesdür hemîn bir kūşe bir āh
Bunı diyüp yirinden turdı ol şîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 74). [baña, -a]
89. Ki **ben** bī-çāreye tavk ola zencir
Eger var ise yoluñda günāhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 26). [ben,]
90. Kapuñda şimdi bir bağlu esirüm
Ben itdim n'itdümise kend'özüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 33). [ben,]
91. Haṭāya **ben** beni kıldum giriftār
Ben umardum ki bir kerre haṭādan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 48). [ben,]
92. Haṭāya ben beni kıldum giriftār
Ben umardum ki bir kerre haṭādan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 49). [ben,]
93. Añasın **ben** haṭākārı vefādan
Şanurdum **ben** görem senden vefālar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 50). [ben,]
94. Añasın **ben** haṭākārı vefādan
Şanurdum **ben** görem senden vefālar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 51). [ben,]
95. Beni gel bu kapuda eyle kurbān
Ki bu dergāhuñ İsmā'iliyem **ben** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 61). [ben,]
96. Ger incinürsem İsmā'iliyem **ben**
Dilüm çün şem' gibi rüşenādur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 62). [ben,]

97. Saña **benden** ھاٲاٲدور بٲ-ھاٲالٲک
Senüñ emründe olmadum ھاٲa-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 46). [benden, -den]
98. ھاٲumdan gel ki yokdur ‘özü-ıwâhum
Benem mahkûm ü sen ھاٲim yoluña (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 29). [benem, -em]
99. Tekellüfsüz biri birine bir dem
Didi Mecnûn **beni** hicr iy kaşı tāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 19). [beni, -i]
100. Beni gör n’eyledi āhîr cināyet
Şehā öldürmelü isem gel öldür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 40). [beni, -i]
101. ھاٲāya ben **beni** kıldum giriftār
Ben umardum ki bir kerre ھاٲādan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 48). [beni, -i]
102. Beni gel bu ھاٲuda eyle ھاٲbān
Ki bu dergāhuñ İsmā’iliyem ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 60). [beni, -i]
103. Ki mislin görmemişdür çeşm-i āfāk
Bu naħlūñ kıymeti-çün **benden** anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 49). [benden, -den]
104. Baña ol dîvden görünür ebter
Gözüme ruħları vü saçları hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 12). [baña, -a]
105. Beni gūyā ki taş-ile dögersin
Yüri var müşteri bul özge yirden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 18). [beni, -i]
106. K’ola şadır bu fi’l-i pîç senden
Baña sensüz ğam u hicr urdı dāğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 29). [baña, -a]
107. Kesen mihr ü maħabbet rîsmânın
Ben ummazdum nigārā hiç senden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 27). [ben,]
108. Sen eller bezminüñ olduñ çerāğı
Ben oldum bülbül-i bāğ-ı ğam u bîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 31). [ben,]
109. Sen itdüñ güllerüñi zāğa teslîm
Cîger kanı yirem **ben** nite kimden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 33). [ben,]
110. Yirem **ben** düd her dem ھاşm helvā
Benüm sensüz maħmûm deşt ü vādî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 36). [ben,]
111. Ki ekdügin gelüp devşürdi kuşlar
Taş-ile gök itdüm sînemi **ben** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 41). [ben,]
112. Bizi de kıılmağıl bârî ferāmûş
Ben idüm gülşenüñüñ bāğbânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 47). [ben,]
113. İderdüm yād ayağdan hıfz anı
Bitürdüm mîvesin **ben** bülbül-i zār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 49). [ben,]
114. K’iletmezdüñ saña **ben** bu gūmañı
Kañı ol itdügüñ ‘ahd ü yemînler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 52). [ben,]
115. Senüñ bensüz yirüñ gülzār-ı şādî
ھاٲıķat **benden** ol diħkân-ı ebter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 39). [benden, -den]
116. Dil-ile boyaduñ cāna **beni** sen
Yeñi yār-ile olduñ ħurrem ü şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 42). [beni, -i]
117. Senüñ **bensüz** yirüñ gülzār-ı şādî
ھاٲıķat benden ol diħkân-ı ebter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 38). [bensüz, -süz]
118. Koyam gidem saña mülk-i cihānı
Kała çünkim tehî **benden** serāyum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 135). [benden, -den]
119. Bilem tā kimse ھاٲmışdur soñumda
Beni devr-i felek çün kıla fānî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 133). [beni, -i]
120. Velî baħtum **baña** diñletmez anı
Sa’âdetdür bu emre ger itā’at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 10). [baña, -a]
121. Velîkin bende yokdur aña tā’at
İdemezsin **baña** ‘aql-ıla çäre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 13). [baña, -a]
122. K’olupdur fehmden fāriğ nihādum
Baña ھاٲs-ı ھاٲādan irdi bir ok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 25). [baña, -a]
123. Ki yokdur tıynetinde şarta iflāħ
Baña dirsen k’öñüñde var-durur merg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 49). [baña, -a]
124. Göñül her ھاٲıfıdan bî-bāk olupdur
Cihānda kâni’üm **ben** bir ğiyāha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 29). [ben,]
125. Degülven mültefit mülke vü cāha
Ben öyle bilürem kim çarħ-ı devrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 31). [ben,]
126. ھاٲātı **ben** hō çokdan itmişem terk
Beķā mülkine idersüñ sen de riħlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 50). [ben,]

127. Ölüyem **ben** ölüden gelmeye reşk
Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 54*). [ben,]
128. Ki göstermez ikilik mezhebin 'ışk
Ne **ben** Mecnûnam u ne Leylî cānān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 67*). [ben,]
129. Velikin **bende** yokdur aña tã'at
İdemezsin baña 'aql-ıla çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 12*). [bende, -de]
130. Melek var olsa yegdür pāk u kâni'
Beni terk eyle tut kim iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 37*). [beni, -i]
131. Ki ne söyler dilüm bilmezven el-ân
Atamsın bildüm uş **benven** gulāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 21*). [benven, -ven]
132. Gidecekler gemisine oturdum
Esen kal bir yire 'azm eyledüm **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 23*). [ben,]
133. Güç-imiş gördüm ü öğrendüm el-ân
Kanı ol dem ki virüdüñ **baña** pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 55*). [baña, -a]
134. Devā-bağşum vefādārum sen idüñ
Sen idüñ **baña** üstād-ı tarikat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 61*). [baña, -a]
135. Gülistānuñda oldum naḥl-i bî-bār
Baña itdüklerüñ ihsānı her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 87*). [baña, -a]
136. Senüñ rāzılığūñdur **baña** dermān
Bağışla cürmümi 'afv it ḥatāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 96*). [baña, -a]
137. Anuñ-çün toprağa çekdüñ yüzüñi
Ben atasuzluğı bilmezdim iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 53*). [ben,]
138. Ki **ben** hacletdeyüm itdügüm işden
Derünümde kopar efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 66*). [ben,]
139. Saña **ben** qahr iderdüm miğl-i tevsen
Kelāmuñ gūşımaydı ḥalka-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 70*). [ben,]
140. Ben anı redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm ben şovukluk sen teraḥḥüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 72*). [ben,]
141. Ben anı redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm **ben** şovukluk sen teraḥḥüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 73*). [ben,]
142. Kılarduñ sen naşihat **ben** terennüm
Kulağ ırmaz idüñ yatlu sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 74*). [ben,]
143. Ben öz başumla kılardum neberdi
Benüm-çün sen döşerdüñ pister-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 80*). [ben,]
144. Kaçup **ben** tağa iderdüm cismümi çāk
Okurduñ sen beni bezm-i şafāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 82*). [ben,]
145. Döğerdüm **ben** teni seng-i cefāya
Du'ālar eyledüñ çok kılmadı kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 84*). [ben,]
146. Kebāb itdüm ciger derdüñden el-ân
Niçe kılmayayın **ben** bağrumı çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 105*). [ben,]
147. Seni ayırdı **benden** çarḥ-ı ḡaddār
Niçün **benden** çevirürsin yüzüñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 64*). [benden, -den]
148. Seni ayırdı **benden** çarḥ-ı ḡaddār
Niçün **benden** çevirürsin yüzüñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 65*). [benden, -den]
149. Kaçan kim eyleye cān pendüñi yād
Beni rāzı kılarduñ luṭf-ıla sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 69*). [beni, -i]
150. Kaçup ben tağa iderdüm cismümi çāk
Okurduñ sen **beni** bezm-i şafāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 83*). [beni, -i]
151. Kaçan yād itsem öldürür **beni** ḡam
Karardı ḥün-ı eşkümden libāsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 88*). [beni, -i]
152. Ki senden kesmezem hergiz recāmı
Kıyāmetde **beni** rüsvāy ider od (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 99*). [beni, -i]
153. Neden rām oldı bu ḥayvān **baña** hep
Kaçan görmek dilese bir ārāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 98*). [baña, -a]
154. Ki bozduñ anı sen kalduñ 'acebdür
Didi **ben** hasteye hōş gelmez el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 23*). [ben,]
155. Ki **ben** mağz olam ü pōst ola ol cān
O yeg kim **ben** nıḳab-ı dōst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [ben,]
156. Ki **ben** mağz olam ü pōst ola ol cān
O yeg kim **ben** nıḳab-ı dōst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 25*). [ben,]
157. Ki bulmamışdur er andan murādı
Didi Mecnûn dilerven k'aña **ben** lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 47*). [ben,]
158. Beni gördüñ mi n'oldum āḥir-i kār
Çok ağlayup aña kıldı fiğānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 38*). [beni, -i]
159. Nedür şimdi **baña** bu mübtelālīk
Kanı ol ḳavl ol peymān ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 58*). [baña, -a]

160. Ola İbn-i Selāma şad selāmet
Haram oldu **baña** 'ahdünde şenlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 81*). [*baña, -a*]
161. Yüzüne bakmazam şermümden aşlā
Baña el virmedi iy mäh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 167*). [*baña, -a*]
162. Gamuñ kimüñ kebâb-ı hasretidür
Ayağunda **ben** itdüm yüzümi best (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 51*). [*ben,]*
163. Kimüñ urduñ kemergâhına sen dest
Senüñ derdüñ çekerven **ben** siyeh-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 53*). [*ben,]*
164. Yini dildaruñ kılson mübârek
Ben olam çün çerâğuñdan senüñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 77*). [*ben,]*
165. 'Adümüñ didesine merdüm oldı
Yağaram **ben** senüñ mihründe sine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 121*). [*ben,]*
166. Beni yakmağda aħkerden beterdür
Vişâlünden kenâre çıkmışam **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 125*). [*ben,]*
167. Muñi'iyem **ben** anuñ çâr-nâ-çâr
K'erüñ kadri ki düşmenden ola sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 132*). [*ben,]*
168. K'açıla andan gözi bu hâk-rüyüñ
Cemâlün seyrine eyle mâyilem **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 153*). [*ben,]*
169. Ki düşde görmege de kayilem **ben**
Gamundan hasteyüm iy mihr-bânüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 154*). [*ben,]*
170. Şu resme yazdı hâlin verhimiyile
Ki bu mektüb **benden** kim ğarībüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 21*). [*benden, -den*]
171. Soñ uci eyledüñ **benden** ferâgat
Ĝarīb olanuñ âhı âteşinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 146*). [*benden, -den*]
172. Ziyâd olsun senüñ pervâneñe nūr
Beni ger kıldısa rüsvâ melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 79*). [*beni, -i*]
173. Beni yakmağda aħkerden beterdür
Vişâlünden kenâre çıkmışam **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 124*). [*beni, -i*]
174. Beni öldürmesün mi ğuşsa vü ğam
Benümle 'ahdünü kılduñ ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 128*). [*beni, -i*]
175. Beni öldürmesün mi ğuşsa vü ğam
Benümle 'ahdünü kılduñ ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 129*). [*benümle, -üm, -le*]
176. Baña sen içürürsin ta'nla zehr
Gehi bî-mihr dirsın **ben** harâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 84*). [*baña, -a*]
177. Ki rüşendür **baña** andan şâm-ı deycür
Görinür çeşmüme bu ruğ'a-ı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 22*). [*baña, -a*]
178. Baña mahşer güninde ola hüccet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 52*). [*baña, -a*]
179. Niçe nân belki su da geçmez el-ân
Kerâmetden **baña** virmiş-durur Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 91*). [*baña, -a*]
180. Yimezsem **ben** hõrendem var-durur çok
Bu resme kim bu hayvânlarla yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 94*). [*ben,]*
181. Bulur çinedüğinden **ben** toyarum
Selîme 'ilm geldi ki ol hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 96*). [*ben,]*
182. Baña benden degildür bu belâ bil
Beni bu 'ışk işinden pend yıgımaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 60*). [*baña, -a*]
183. Olacak oldu vü iş vardı elden
Baña biñ kere vâkı' oldu bu kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 65*). [*baña, -a*]
184. Geçüpdür çâreden bu def'a nâçâr
Baña bu 'ışkdan efgân ü zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 67*). [*baña, -a*]
185. Ya varduğum gibi evde ölem **ben**
Baña hõd her enîs-i tırş-rûdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 77*). [*baña, -a*]
186. Vühüşuñ şöhetı yegdür mu'ayyen
Ev ü şahrâ **baña** birdür cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 79*). [*baña, -a*]
187. Bilürsin kim degüldür ihtiyârı
Ben isterven ki cân murğını çün yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 69*). [*ben,]*
188. Geçinmek yeg beyâbânlarda ma'süm
Diler misin ki bunda sağ olam **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 75*). [*ben,]*
189. Ya varduğum gibi evde ölem **ben**
Baña hõd her enîs-i tırş-rûdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 76*). [*ben,]*
190. Baña **benden** degildür bu belâ bil
Beni bu 'ışk işinden pend yıgımaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 60*). [*benden, -den*]
191. Çi varduğum çi varmadüğüm anda
Yoğ-idüm tüt ki **benden** fâriğ ol var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 81*). [*benden, -den*]

192. Baña benden degildür bu belâ bil
Beni bu 'ışk işinden pend yığmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 61*). [beni, -i]
193. Ki taķdirtüñ işi tedbire şıgmaz
 Bu dürtüşmek **beni** kodı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 63*). [beni, -i]
194. Ola iki kafesde cân giriftâr
 Vebâl-i hâne kılmaķdan **beni** şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 73*). [beni, -i]
195. Baña dağ-ı belâdur bî-ruķ-ı yâr
 Eger süsen dağı bî-dilsitândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 22*). [baña, -a]
196. Gelür her berg-i süsen tığ-ı hün-h'âr
Baña bî-lâle hadd ü sîm-i ğabğab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 35*). [baña, -a]
197. Görinmez gözlerine bağ u gülzâr
Baña mîh-i der-i dilber yiter gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 39*). [baña, -a]
198. Benefşe vü karanfil dağ-ı mâtem
Baña gull-ı segân-ı küy-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 45*). [baña, -a]
199. K'elâ iy 'ışk işinden bî-haberler
 Ğamından **ben** ki yârûñ tîre rûzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 5*). [ben,]
200. Vuħûşa hem-dem oldum **ben** remîde
 Hezârân yeg-durur kelb-i muvâfîķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 48*). [ben,]
201. Ki bu sözde senüñle ola cidâlüm
 Ki büyü mî **beni** kılmuş-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 227*). [beni, -i]
202. Semen bergine oldu gevher-efşân
 Didi kim **benven** ol miskîn ü bed-rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 29*). [benven, -ven]
203. Ne şehsin sen nicesi bendeyüm ben
Baña dirsen senüñle âşinâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 5*). [baña, -a]
204. Göñül olur **baña** cân-ile düşmen
 Kaçan k'ide ziyânüm aduñı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 28*). [baña, -a]
205. Baña ferhundedür deşt-i melâlet
 Bu resme naħs iken bendeñde tâlî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 42*). [baña, -a]
206. Düzelüm kârî geçmeden dem-i kâr
Baña câmuñdan iy cân afitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 65*). [baña, -a]
207. Ciger 'ışkuñ ğamından çâk u hündur
Baña bir sâ'at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 83*). [baña, -a]
208. Uş ol dem boynuñadur vebâlüm höd
 Kanı sen kandesin ya kandeyüm **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 3*). [ben,]
209. Ne şehsin sen nicesi bendeyüm **ben**
 Baña dirsen senüñle âşinâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 4*). [ben,]
210. Feraħ ğam benden ü **ben** ğuşşadan şâd
 Ğamuñdan ğaste-cân şürîde-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 18*). [ben,]
211. Velî 'ışkuñ yolında cüst ü tîzem
 Seni kim bir nefes yâd itmeyem **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 27*). [ben,]
212. Başuma toğdı tañdur şems-i lâmi'
 Götürdün ğâkden **ben** nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 45*). [ben,]
213. Murâdum maħzenine sen nigeħ-bân
Ben ol düzdüm ki ğâlib olmadan renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 79*). [ben,]
214. Ğabîbine ki iy dildâr-ı mevzûn
Ben uş ğitdüm idüp yüz nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 125*). [ben,]
215. Çözem maħmil cenâb-ı şoħbetüñe
 Eger gidem bu fânî kaşrdan **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 133*). [ben,]
216. İki cân birbirine oldu hem-râz
 Senüñle **bende** var bir vaħdet ü ğâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 33*). [bende, -de]
217. Eger zehr içem olur cânuma nüş
 Aña beñzer senüñle **bende** aħvâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 75*). [bende, -de]
218. Ki **benden** çokdan olmışdur berî dil
 Kim ölür ten ki bula bu maķâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 36*). [benden, -den]
219. Beni zinhâr kılmağıl ferâmüş
 Ölürsen berg-i bünyâd-ı ğayâtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 128*). [beni, -i]
220. Çekemez biñ senüñ gibi bilürin
Baña ğoşdur ded ü dâmile bu cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 9*). [baña, -a]
221. Olur her şeb maķâmum bir ğarâbe
 Sen âdem oğlanısın vaħşiyem **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 21*). [ben,]
222. Ki benven büt-şiken büt saña ma'bûd
 Bu ğayretgeħde ķo **ben** ğasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 35*). [ben,]

223. Ki yok **benden** saña hem-demlük iy yār
Taleb kıldıñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 36*). [*benden, -den*]
224. Urursın sîhler endāmum üzre
Benem hoşnûd öz hālümnden el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 15*). [*benem, -em*]
225. Ki yok benden saña hem-demlük iy yār
Taleb kıldıñ **beni** şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 37*). [*beni, -i*]
226. Kılām irşād-ı rāh-ı āşināyı
Benümle sen geçinemezsin iy dōst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 31*). [*benümle, -üm, -le*]
227. Ki **benven** büt-şiken büt saña ma'būd
Bu hayretgehdē ķo ben hāsteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 34*). [*benven, -ven*]
228. Yimişem **ben** anı k'oldur gıdā-hōr
Anı kılar kavî ten nān u helvā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 2*). [*ben,]*
229. K'ola öz varluğundan aña pervā
Çü **ben** kendülüğümnden olmışam pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 5*). [*ben,]*
230. Baña itme iñen şa'n-ı muhālî
Buyurmışdur meşelde naẓm-i şāhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 26*). [*baña, -a*]
231. Gider ortalarından lā-būd āzerm
Senûñ pendûñ **baña** hiç eylemez kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 35*). [*baña, -a*]
232. Ki 'ışķ āteş gibidür **ben** çü 'ūdum
Gelüp 'ışķ itdi cāñi hāşş-ı dergāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 14*). [*ben,]*
233. Ben ortadan dōşerdüm raht u būngāh
Vücūdumdan benüm kimdür haberdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 16*). [*ben,]*
234. Yoğum **ben** varluğumdur ortada yār
Bu 'ışķ ol dem gider **ben** nā-tüvāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 18*). [*ben,]*
235. Yoğum **ben** varluğumdur ortada yār
Bu 'ışķ ol dem gider **ben** nā-tüvāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 19*). [*ben,]*
236. Füzün itme **baña** her lāhza kaydı
Cehāletden delü dirsın **baña** nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 14*). [*baña, -a*]
237. Füzün itme **baña** her lāhza kaydı
Cehāletden delü dirsın **baña** nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 15*). [*baña, -a*]
238. Kej olur kej baķan göz **baña** muṭlak
Egerçi kāmētümdür aşlda kec (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 24*). [*baña, -a*]
239. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirāsum
Velî şol göz ki var **baña** zıyāñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 33*). [*baña, -a*]
240. Denîler cāñına cevır ü cefādur
Bu hāletden **baña** yokdur şikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 73*). [*baña, -a*]
241. Kemānum süstdür kılmaz velî kār
Baña āsāñ idi feth-i hāzîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 79*). [*baña, -a*]
242. Recā vaktinde ķorhudur **baña** kār
Vařangāhum-durur mülk-i hārābāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 82*). [*baña, -a*]
243. Delü oldur cihānda k'ola hōd-kām
Degül dīvāne **ben** bir dīv-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 17*). [*ben,]*
244. Ki ola kendü kaydında giriftār
Düzüp **ben** hōd hezārāñ cehd ü çāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 39*). [*ben,]*
245. Ki hoş-hūlık olupdur hātm **bende**
Eyü hūdan-durur kim bu ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 20*). [*bende, -de*]
246. Ki çün hūr ü firîşte bî-gezendüm
Beni sen dīv-hū şanma iñende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 19*). [*beni, -i*]
247. Çıķa merdāne vü olmaya murdār
Beni sen şanma kim dām-ı cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 55*). [*beni, -i*]
248. Baña gösterdi bir kebk-i pervāz
Bugün k'oldı şikeste şeh-per-i cāñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 18*). [*baña, -a*]
249. Ėazāle urdı şāhuñ cāñına tîr
Tapuñdan **baña** bir hāl oldı zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 25*). [*baña, -a*]
250. Güm eyledüm seni **ben** bu reh içre
Vücūdum varluğı andandur āhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 14*). [*ben,]*
251. Gözinden güç-durur olmaķ kişı dūr
Eger var-ise **ben** bendeñde yüz cāñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 33*). [*ben,]*
252. Çü bir cāñ idik olduķ iki pāre
Yoğum **ben** hāzretünledür ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 43*). [*ben,]*
253. Telāffuzda biri biriyle müdgām
Çü sen **ben** ben senem iy māh-ı şal'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 51*). [*ben,]*

254. Telâffuzda biri biriyle müdgam
Çü sen **ben** ben senem iy mâh-ı tal‘at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 51). [ben,]
255. Ki senden bir eğer var **bende** zâhir
Çok istedüm ezel mânenî-şeh-bâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 16). [bende, -de]
256. Cihânda kalmadı bir kılca kaydum
Beni bulduñ bugün sen bu çeh içre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 13). [beni, -i]
257. Olam bir lâhza sen meh-rûdan ayru
Bu aralıkda senlik **benlik** olmaz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 37). [benlik, -lik]
258. K’ikilik isteyen birliği bulmaz
Sen ü **benlik** gidüpdür bizden iy hür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 39). [benlik, -lik]
259. Ki geldüñ **baña** dirsın öldi dildâr
Baña kim böyleyüm giryân u dil-rîş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 8). [baña, -a]
260. Ki geldüñ baña dirsın öldi dildâr
Baña kim böyleyüm giryân u dil-rîş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 9). [baña, -a]
261. Kâtı bitmez belâya uğramışam
Tutulmuşam ‘aceb düşvâr **bende** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 13). [bende, -de]
262. Beni kıl müjde-i mergümle dil-şâd
Ki‘ayağın tozına nakd-i cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 26). [beni, -i]
263. Uçurup cân kuşın iy sîne sen kal
Beni kırtar ilâhî bu belâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 33). [beni, -i]
264. Beni bu vartadan yâ Rab kıl âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 38). [beni, -i]
265. Niçe çıkşun gönülden turre-i döst
Ki yârum mağzdur târum **benüm** post (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 18). [benüm, -(ü)m]
266. Benüm gönülümün ammâ yok karârı
Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 45). [benüm, -(ü)m]
267. Ki gönülün bir putaymışsa giriftâr
Benüm hâlümünden olurduñ haberdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 52). [benüm, -(ü)m]
268. Benüm bu işde yokdur ihtiyârum
Zârûrî ‘ışka saldı rûzgârım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 31). [benüm, -(ü)m]
269. Benüm ol dem olur çeşmümle kârum
K’ola aña muqâbil rûy-ı yârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 81). [benüm, -(ü)m]
270. Benüm oğlum k’olupdur çeşmüme nûr
Degüldür merdümüyyetden bugün dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 5). [benüm, -(ü)m]
271. Füzün olsun anuñ her gün cemâlî
Yücelsün hem **benüm** ‘ışkum nihâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 38). [benüm, -(ü)m]
272. Ne kaldıysa **benüm** ‘ömrümde bâkî
Yücelsün al kat anuñ ‘ömri tâkî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 45). [benüm, -(ü)m]
273. Benüm hem-kâsem u hem-râzum idi
Figân u nâlede dem-sâzum idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 51). [benüm, -(ü)m]
274. Benüm cânım çü böyle der-miyândur
Size meyl itmedüğüm bes ‘ayândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 43). [benüm, -(ü)m]
275. Re‘is ü pîşvâ-yı ceyş-i şahrâ
Refîkıdan **benüm** gibi düşen dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 55). [benüm, -(ü)m]
276. Ki bu vech-ile olduñ sūhte-ten
Benüm başumda baht-ı pür-belâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 63). [benüm, -(ü)m]
277. Yirem ben dūd her dem haşm helvâ
Benüm sensüz maķâmum deşt ü vādî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 37). [benüm, -(ü)m]
278. Benüm çeşmüm yaşumdan itmedüñ şerm
Sen itdünse kayırmaz bî-vefâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 56). [benüm, -(ü)m]
279. Ki şahib-‘aql üzredür müdâre
Benüm gönülüm kim ‘ışk gitmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 15). [benüm, -(ü)m]
280. Cihânı kıldı külliye ferâmüş
Şu resmedür **benüm** ‘aķlumda nokşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 19). [benüm, -(ü)m]
281. Yiñümünden budur aķduğı **benüm** kan
Ol anda nişterden muţtaribdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 62). [benüm, -(ü)m]
282. Benüm uş bunda hâlüm munķalibdür
Bir itdi ikimüzün meşrebin ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 64). [benüm, -(ü)m]
283. Ne hōd bir lâhza oldum hizmetünde
Çekerdüñ sen **benüm** guşsamla derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 79). [benüm, -(ü)m]
284. Benüm hâr-ı mezelletdür naşibüm
Otursañ biñ gice yanumda tenhâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 164). [benüm, -(ü)m]
285. Benüm kim neyler atlasdan çulı mūr
Tenüm âteş-durur ol câme birişim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 52). [benüm, -(ü)m]

286. Ferâgat bulmuşam her perverişden
Boğazum nâyine sığmaz **benüm** nân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 89). [benüm, -(ü)m]
287. Bu yolda pes **benüm** yokdur günâhum
Benüm kârüm ki olupdur böyle müşkil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 58). [benüm, -(ü)m]
288. Bu yolda pes benüm yokdur günâhum
Benüm kârüm ki olupdur böyle müşkil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 59). [benüm, -(ü)m]
289. Benüm bî-nergis-i dilber velî kûr
Gözüme bî-gül-i ruhsâr-ı dildâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 32). [benüm, -(ü)m]
290. Bu sevdâda **benüm** sūdum zîyândur
Ciger-teşne vücūdum ğarķ-āba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 8). [benüm, -(ü)m]
291. Bu yolda çok hatar vardur üküş derd
Cihân içre **benüm** gibi gerek er (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 5). [benüm, -(ü)m]
292. Ki şabr ide bu derde iy birâder
Benüm çekdiğümün yüz biñde birin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 7). [benüm, -(ü)m]
293. Dilemezven k'olam mu'tâd-ı insân
Benüm ne hazz idersin kurbetümden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 17). [benüm, -(ü)m]
294. Benüm âhum odı eyler anı kül
Vü ger ni âb olursañ pür-leţâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 24). [benüm, -(ü)m]
295. Benüm odumdan irer saña âfet
Faķirem hem gücüm yitmez nevāya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 26). [benüm, -(ü)m]
296. K'ihâta itmez iki rûhı bir post
Sen olmazsın **benüm** vaktümde hoşnûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 33). [benüm, -(ü)m]
297. Ben ortadan döşerdüm raht u büngâh
Vücūdumdan **benüm** kimdür haberdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 17). [benüm, -(ü)m]
298. Ki yirden pāk ide rîg-i zemîni
Çü bulduñ şohbetüme sen **benüm** rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 23). [benüm, -(ü)m]
299. Benüm tab'umla tutmuşlardur ārām
Vefādan halk idüpdür hulkümü Hāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 22). [benüm, -(ü)m]
300. Benüm mecnûnlıgum yok bundan özge
Eger mecnûnlık ise bu hikāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 88). [benüm, -(ü)m]
301. Öñümden uş kılar yüz kebk cevlan
Benüm şeh-bāzum irmeyince cāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 21). [benüm, -(ü)m]
302. K'ölür mähı kaçan dūr olsa şudan
Gözüm sensin **benüm** iy çeşm-i pür-nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 31). [benüm, -(ü)m]

ben: Ben. II Leyla'nın babası.

1. Delüdü kendüye 'aklı degül yār
Görinür **baña** bu işden üküş 'ār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 26). [baña, -a]
2. Çün ola bu hikāyet 'āleme fāş
Baña ta'n eyleyici olur evbāş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 32). [baña, -a]
3. Kabāyil mefharisin iy vefādār
Saña kavm olmadan yokdur **baña** 'ār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 38). [baña, -a]
4. Bu işlerden **benüm** kızum-durur dūr
Ki çift olmaz firişte birle hiç hūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 7). [benüm, -üm]
5. Şu resme göresün **benden** cidālî
K'unudasın ol itdigün hayālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 49). [benden, -den]
6. Bükerven tiğ-ile kıddi nihālîn
Ki kırtulam bu şulh ü cengden **ben** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 89). [ben,]
7. Olam āzād u nām u nengden **ben**
Kızımı dīve virmekten bir ādem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 90). [ben,]
8. Olur ser-geşte-i vādî-yi hayret
Beni bed-nām idüp şalma ayağdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 79). [beni, -i]

ben: "Ben" birinci tekil şahıs zamiri II Lârendeli Hamdi.

1. Çün iy Mevlâ **beni** kıldıñ giriftâr-ı gam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cânımı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 1*). [*beni, -i*]
2. Yem-i hayretde dil fülki kâtı sergeşte olmışdur
Vişâlûñ Hızır ırmezse **benüm** hâlüm olur düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 4*). [*benüm, -üm*]
3. Çünki berķ urdı derûnumdan **benüm** envâr-ı ‘ışķ
Bâtınında oldı her şeyüñ ‘ayân âşâr-ı ‘ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 1*). [*benüm, -üm*]
4. Günâhumdan çü fażluñ çokdur iy Hâķ
Koma **ben** bendeñi düzâhda muţlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 152*). [*ben,]*
5. Benem ser-geşte-i sicn-i taħassür
Ki başmışdur nedâmetle tahayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 123*). [*benem, -em*]
6. Çü hâķ itdüñ **beni** lutfuñdan evvel
İlâhî âhîrüm kılma mu‘aţtal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 149*). [*beni, -i*]
7. Yüzi suyı hâķiyçün enbiyânuñ
Beni hâş ümmeti kıl Muştafânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 158*). [*beni, -i*]
8. Çi ger cürmüm **benüm** küh-i girândur
Senüñ deryâ-yı ‘afvüñ bî-kerândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 133*). [*benüm, -üm*]
9. Çü **ben** elmâs hâme birle çâlâķ
Şehüñ medhinde deldüm niçe dür pâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 1*). [*ben,]*
10. Pes oldı şimdi lâzım **ben** gedâdan
Ki añam şehzâdeler nâmin du‘âdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 13*). [*ben,]*
11. Bu bîkr-i nazmı **ben** kim söyledüm pâķ
Bu zibâ dürr ki deldüm çüst ü çâlâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 149*). [*ben,]*
12. Bes itdüm fikr k’uram **ben** mu‘allel
Nizâmî hamsesi deryâsına el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 87*). [*ben,]*
13. Ne disem hoşdur anı bilmedüm lik
Bu hayretdeñ **beni** gam kıldı bârik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 86*). [*beni, -i*]
14. Beni mest itdi hâmr-ı şebâne
Ki gitdi dilden endüh-i zamâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 157*). [*beni, -i*]
15. Kõdı segligi terk itdi kilâbı
Benüm bu kışşadan maķşûdum el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 107*). [*benüm, -üm*]
16. Du‘âsın aldı ol şâh-i nigû-fâl
Benüm bu kışşadan maķşûdum iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 43*). [*benüm, -üm*]

ben: Ben. II Mecnun'un babası.

1. İştigil pendümi kim iy püser **ben**
Bilürsin hõd degülven saña düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 87*). [*ben,]*
2. Ben ol dem ki olam hâķ içre pinhân
Olayduñ sen gelüp yirüme sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 79*). [*ben,]*
3. Benüm nâmûsuma kuvvet vireydüñ
Oğulluk şartına şöret vireydüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 81*). [*benüm, -üm*]
4. Didi ol haste kim **ben** hâķ-ı bed-rüz
Senüñ atañvan âhî iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 9*). [*ben,]*
5. K’aña **ben** kim bu ‘aşruñ mihteriyem
Mişâl-i mihr kızgün mühteriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 103*). [*ben,]*
6. Senüñ-çün hâşş-ı la‘l ü nâb-dürden
Kılavın dâmen-i şahrâyı pür **ben** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 114*). [*ben,]*
7. Bilürsin kim zamâna içre el-ân
Benem bu ortada ma‘rûf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 118*). [*benem, -em*]
8. Bulınmaz bu metâ‘a iy vefâdâr
Cihân içre **benüm** gibi harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 102*). [*benüm, -üm*]
9. Kâbül itmezse göñlün ir eger giç
Benüm sözümden aşşı yok-durur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 20*). [*benüm, -üm*]
10. Ne lâzım k’olasın dîv-i zamâne
Senüñ cinsüñ benem olgıl **baña** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 119*). [*baña, -a*]
11. Nireden geldüñ ü kânde gidersin
Ayıtdı k’atañum **ben** pîr-i nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 71*). [*ben,]*
12. Yirin bulmazsın istersin cihânı
Ben iderven sefer sen der-emân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 123*). [*ben,]*
13. K’olam **ben** anda bulınmayasın sen
Çıkup bir yâd aradan bî-tekellûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 138*). [*ben,]*

14. K'ola vaşluñla sâkin bu dil-i zâr
Çevirtürsün bugün **benden** 'inânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 121). [benden, -den]
15. Ğam almışdur beni sen şâdimân ol
Kaçınma **benden** iy cân-ı peder gel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 125). [benden, -den]
16. Ne lâzım k'olasın dîv-i zamâne
Senûñ cinsûñ **benem** olgıl baña yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 119). [benem, -em]
17. Ğam almışdur **beni** sen şâdimân ol
Kaçınma benden iy cân-ı peder gel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 124). [beni, -i]
18. Bâşumda efsâr ü boynumda zencîr
Baña çün böyle gösterdün semâ'ı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 7). [baña, -a]
19. Esen kal kim beni görmezsin artuğ
Esen kal sen ki **ben** rahtum götürdüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 21). [ben,]
20. Esen kal kim **beni** görmezsin artuğ
Esen kal sen ki ben rahtum götürdüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 20). [beni, -i]

ben: Ben. II Selim-i Amiri.

1. Ğamuñdan ölmedüm dağı diriyem
Yüzünden dür düşdüm hâlûñüm **ben** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 33). [ben,]

ben: Ben. II Selam-ı Bağdadî.

1. Sefer lâzım degüldi **baña** nâ-kâm
Anuñ-çün şehrumuñ oldum ğarîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 56). [baña, -a]
2. Ne hükm iderseñ andan çekmezem baş
Baña senden ne kim olursa fermân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 65). [baña, -a]
3. Beni de sencileyin mübtelâ kıl
Sülûk-ı 'ışkda ol **baña** üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 73). [baña, -a]
4. Baña da ol tarîkı eyle irşâd
Katuñdan gitmezem tâ kim diriyüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 74). [baña, -a]
5. Kılâm **ben** cânım içinde anı yâd
Dilümi hâtıruñla âşinâ kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 70). [ben,]
6. Ki bu hayvânlaruñ **ben** de biriyüm
Bu 'ışk ahlâlinüñ şulh ü fesâdın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 76). [ben,]
7. Niçedür göreyin **ben** dağı dâdın
Kul idinseñ **ben** âzâde cevânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 78). [ben,]
8. Niçedür göreyin **ben** dağı dâdın
Kul idinseñ **ben** âzâde cevânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 79). [ben,]
9. Beni de sencileyin mübtelâ kıl
Sülûk-ı 'ışkda ol baña üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 72). [beni, -i]
10. Benüm âvâre olmama bahâne
Bizüm iklîmümüzdür şehr-i Bağdâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 52). [benüm, -üm]
11. Huzûruñdan **beni** red itme zinhâr
Ki lâyıq olmaya şâhib-ruṭabdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 4). [beni, -i]
12. Açar evc-i ferahdan çarḥ şad der
Bu resme olmış idüm **bende** ḥaste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 21). [bende, -de]

ben: Ben. II Zeyd. (Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından.).

1. Degülsin Zeydden hûd sen ziyâde
Bu yolda **ben** senûñ gibi degüldüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 53). [ben,]

ben: "Ben" birinci tekil şahıs zamiri, II Leyla'nın annesi.

1. İşitdüm **ben** fülân kişiden anı
Ki 'ışkuñ ḥaste kılmış bir cüvâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 13). [ben,]
2. Tırup yanına geldi çeşmi pür âb
Didi **benden** kızum işit naşîḥat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 33). [benden, -den]

3. Firibile elümden kapdı nāgāh
Murād olan saña vü **baña** maksûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 85*). [*baña, -a*]
4. Baña ol gül senden özge yâdigârı
Senûñle gel bertü iy yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 94*). [*baña, -a*]
5. Ne seng-i hâre altındadır çāk
Benüm sensin hemîn bir bāğ-ı bî-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 43*). [*benüm, -üm*]

ben: "Ben" birinci tekil şahıs zamiri. II Nevfel.

1. Bu yolda **ben** saña şöyle mu'înem
Ki hem başum fedâdur hem hâzînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 141*). [*ben,]*
2. Ki senden göñlüñi zabt eylemek berk
Yoluñda **benden** itmek cânımı terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 152*). [*benden, -den*]
3. Helâl olınca saña ol perî-rû
Harâm olsun **benüm** gözüme uyhu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 146*). [*benüm, -üm*]
4. Didi kim bî-mededlikden **ben** evvel
Neberdi eyledüm şulha mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 47*). [*ben,]*
5. Çeküp düşmen yüzine tîğ-i pülâd
Koyayın **ben** dahı 'âlemde bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 56*). [*ben,]*
6. Şonuñda bulunur lâ-büd melâmet
Ben isterven k'alam elden du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 13*). [*ben,]*
7. Degüldür şâbit ü yokdur şebâtı
Ben anuñ içün eylerven neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 29*). [*ben,]*
8. K'irür ol hastenüñ feryâdına dâd
Uyup ilüñ sözine **bende** nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 17*). [*bende, -de*]
9. K'ire kıza hâlel size hacâlet
Gözetdüm gerçi **bende** gayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 41*). [*bende, -de*]
10. Niçün kılam saña cevır ü cefâyı
Beni bu cenge iller kıldı irşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 15*). [*beni, -i*]
11. Niçe dilerse göñlüñ eyle kıl var
Benüm gerçi sipehsâlâr-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 5*). [*benüm, -üm*]
12. Benüm başum içün düş-nâma bâ'is
Bu bir abdâl meşrebdür hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 24*). [*benüm, -üm*]
13. Çekildi yüzüme yüz yirde şemşir
Benüm ol yine mağlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 33*). [*benüm, -üm*]
14. Didi kim bu şanemdür **baña** lâyıķ
Virem sehviyle ger Mecnûna bunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 8*). [*baña, -a*]
15. Baña her kişi ta'n eyler nihânî
Ki Mecnûn içün ol mâha idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 12*). [*baña, -a*]

ben: Birinci tekil şahıs zamiri. II Mecnun'un annesi.

1. Ğamuñdan cânım uş geldi lebe âh
Baña rûz-ı tarab döndi şebe âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 20*). [*baña, -a*]
2. İlâhî ol sehî-kadd u semen-ber
Görinsün **baña** gün günden nigü-ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 36*). [*baña, -a*]
3. Ki iy cânım göğünüñ âfitâbı
Baña bu itdigüñ pend ü naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 7*). [*baña, -a*]
4. Benüm de uş ğamuñdan **baña** yitdi
Gidelüm tûr eve iy merd-i nâ-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 38*). [*baña, -a*]
5. Beni kıl derdiñüñ aşlından âgâh
Ki 'ışķ işini çok gördüm mecâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 34*). [*beni, -i*]
6. Benüm de uş ğamuñdan baña yitdi
Gidelüm tûr eve iy merd-i nâ-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 38*). [*benüm, -üm*]

be-nâgâh: Birdenbire, ansızın, hemen.

1. Bu eşkâle tahayyürdeyken ol mâh
Görindi kaşruñ ardından **be-nâgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 54*). [*be-nâgâh,]*

2. Segân-ı Leyliden bir kelb-i güm-râh
Geçivirdi ol aradan **be-nâgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 26*). [*be-nâgâh,]*
3. Benî Sa'd obasından bir nigû-ḥwâh
Geçerken ol güzergehden **be-nâgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 62*). [*be-nâgâh,]*
4. Gıriftâr ola ağına **be-nâgâh**
Şaçup şayyâd hâle âsumâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 98*). [*be-nâgâh,]*
5. Nigâh iderken eṭrâfa **be-nâgâh**
İraḡdan bir ‘acûze oldı peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 18*). [*be-nâgâh,]*
6. Ki ölmüş fûrkat ü derd-ile Mecnûn
Bu ḥ‘âbuñ ızṭırâbından **be-nâgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 9*). [*be-nâgâh,]*
7. Ki od olmuş yiri hem-çün semender
Be-nâ-geh ol tezerv-i âteşin bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 39*). [*be-nâ-geh,]*
8. Baḡarak oğlına ol şâhib-iḡbâl
Be-nâgeh yâdına düşdi ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 24*). [*be-nâgeh,]*
9. Geliser kul başına ḡayr eger şer
Be-nâgeh irdi yine bir araya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 5*). [*be-nâgeh,]*
10. İşûñ endâzesi bir yüzden oldı
Be-nâgeh ḡara şu ḡıḡdı zeminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 59*). [*be-nâgeh,]*

be-nâm: *Namlı, şan ve şöhrat sahibi.*

1. Fûlân ṡayifedendür iy hümâm ol
Ki Leylî dimekiledür **be-nâm** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 80*). [*be-nâm,]*

bend: *Bağ, düğüm.*

1. Göñül **bendini** çözü kim dil-güşâsın
Reh-i tevḡḡ gösterür reh-nümâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 65*). [*bendini, -i, -n, -i]*
2. Kılupdur bu sipîhr-i merdum-efḡen
Kemendi **bendine** teslim-i gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 66*). [*bendine, -i, -n, -e]*
3. Kıl iy uran cihân ṡâkına bünyâd
Beni bu ibtilâ **bendinden** âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 62*). [*bendinden, -inden]*
4. Dilîrân gerdenine gür kemendi
Ki bıraḡur çü zülḡ-i yâr **bendi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 78*). [*bendi, -i]*
5. Açılmadı dilinden hîç anuñ **bend**
Bulardan ürküben göñli vü cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 50*). [*bend,]*
6. Her endāmını çekmiş **bend** ü bâḡa
Gıriftâr itmiş anı ser-te-ser **bend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 22*). [*bend,]*
7. Her endāmını çekmiş **bend** ü bâḡa
Gıriftâr itmiş anı ser-te-ser **bend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 23*). [*bend,]*
8. Nevâḡt eyledi ol bend-ile anı
Bu **bend** andan çözüp bend-i belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 63*). [*bend,]*
9. Resenden gerdeni buldı rehâyı
Çün oldı **bend** ü zencîre gıriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 65*). [*bend,]*
10. Nevâḡt eyledi ol **bend-ile** anı
Bu bend andan çözüp bend-i belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 62*). [*bend-ile, --ile]*
11. Gezüp cerr iderüz pes her diyârı
Bulup bu **bend-le** fetḡe bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 41*). [*bend-le, -le]*
12. Ki görüp rahm idesin çâkerüñe
‘Uḡûbetdür baña gerçi ki bu **bend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 23*). [*bend,]*
13. Firâḡa kıldı çift ü vaşldan ṡâḡ
Anuñ-çün **bend-ile** geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 21*). [*bend-ile, --ile]*
14. Ki ne peyvendi vardur hîç ne **bendi**
Kemend ü mancınḡ ḡile ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 78*). [*bendi, -i]*
15. Kılarduñ zaḡm-ı ‘ışḡı pend ile **bend**
Cüdâ düşdüm ṡapuñdan âḡ feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 56*). [*bend,]*
16. Günâhum **bendine** oldum gıriftâr
N’olaydı buyruḡuñdan ḡıḡmayaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 112*). [*bendine, -ine]*
17. Ki olamazuz anuñ bendinden âzâd
Bu **bend** ol vaḡt olur bize ḡüşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 21*). [*bend,]*

18. K'olavuz çār-ı merkebden piyāde
Çün ola rişte-i cān **bendden** pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 23). [bendden, -den]
19. Melâmet kündesinden boynuma **bend**
Bu dem sen daħı geldüñ dāmum üzre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 12). [bend,]
20. Ğam-ı müze nedendür dilde sâkin
Çün üzdi 'ışk zûrî 'aqlı **bendin** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 53). [bendin, -in]
21. Vücüdüm **bendin** itdüm pāre pāre
Cihān pūde dirah̄tin hīçe şaydum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 40). [bendin, -in]
22. İki cārî zebāna urdı **bendi**
Ol iki naķş kaldı deng ü nāçār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 116). [bendi, -i]
23. Niçün urduñ dehānuñ dürcine **bend** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 14). [bend,]
24. Ki taht idinmedi āhır tahte **bendi**
Cihān evvel kime virmişdür efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 104). [bendi, -i]
25. Ki olamazuz anuñ **bendinden** āzād
Bu bend ol vaķt olur bize gūşāde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 20). [bendinden, -i, - (n)den]

bend çözil: Bağı çözülmek.

1. Yaban dīvānesi oldı ħiredmend
Çözildi mübtelā-yı ġārdan bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 182). [bend çözil, -di]

bend it: Bağlamak, hükmü altına almak.

1. İde ol dürrî k'urupdur göñline bend
Özinüñ rişte-i 'aķdine peyvend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 31). [bend it, -e]

bend it: Bağlamak \ zincirlemek.

1. Dilerven kim baña pend itmeyesin
Dilüme ġuşşadan bend itmeyesin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 30). [bend it, -me, -ye, -sin]

bende: Kul, köle II âşık.

1. Ķanı ol **bendeñe** dildārlıklar
Ķanı ol döstluk yā âşinālık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 56). [bendeñe, -ñ, -e]
2. Feraħ ġam **benden** ü ben ġuşşadan şād
Ĝamuñdan ħaste-cān şüride-serdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 18). [benden, -ñ]
3. Ķanı bencileyin bir daħı **bendeñ**
Ĝamuñdan özge mu'tādum yok ır ġiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 22). [bendeñ, -ñ]
4. Ne şeħsin sen nicesi **bendeyüm** ben
Baña dirsən senüñle âşināyum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 4). [bendeyüm,]
5. Baña ferħundedür deşt-i melālet
Bu resme naħs iken **bendeñde** tālî' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 43). [bendeñde, -de]
6. Gözinden ġüç-durur olmaķ kişi dūr
Eger var-ise ben **bendeñde** yüz cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 33). [bendeñde, -de]

bende: 1.Kimse.

1. Bu resme düşmesün hīç **bende** bende
Bunı didi vü düşdi deng ü bî-hūş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 14). [bende,]

bende: Köle, esir.

1. Günāhumdan çü faẓluñ çokdur iy Hāk
Koma ben **bendeñi** düzāhda muṭlaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 152*). [*bendeñi, -ñ, -i*]
2. Yaḥūd tiḡuñ çeküp ‘ömrin tebāh it
Saña bir **bende** bilürven özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 51*). [*bende,]*
3. Bağışla bir kemine **bendeñe** al
Oluram râzı vü minnet kıluram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 42*). [*bendeñe, -ñe]*
4. Degül ben varken ol **bende** sezāvār
Beni **bende** çeküp gel iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 52*). [*bende,]*
5. Degül ben varken ol **bende** sezāvār
Beni **bende** çeküp gel iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 53*). [*bende,]*
6. K’idemez tozların fehmi-i şabā kesb
Daḡı biñ **bende** rümî vü ḥaṭāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 57*). [*bende,]*
7. Giribān-pāre vü pālās-püşam
Zamānuñ **bendeliginden** āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 17*). [*bendeliginden, -ligin, -den]*
8. Selām iderler anda **bendeñe** ad
Hużûrum var idi kılmişdum ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 54*). [*bendeñe, -ñe]*
9. Bu resme düşmesün hiç **bende** bende
Bunı didi vü düşdi deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 14*). [*bende,]*
10. ‘Aceb k’ol şahş olmış **bende** hursend
İpiyle yidüp anı gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 24*). [*bende, -e]*

bende eyle: Kul, köle eylemek.

1. Felek taḥtı şehini **bende eyle**
Seni ḥ*ār itmeden hırş azın azın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 30*). [*bende eyle,]*

bende-fermān: Emir kulu.

1. Aña leşker idi ol bunlara şāh
Çamusı ḥükmineydi **bende-fermān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 45*). [*bende-fermān,]*

bend-i belā: Keder bağı.

1. Nevāḥt eyledi ol bend-ile anı
Bu bend andan çözüp bend-i belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 63*). [*bend-i belā, -yı]*

bend-i girān: Sağlam, kurtulması zor zincir.

1. Buña bağladı ol zencir ü bendi
Taḡup gerdānına bend-i girānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 61*). [*bend-i girān, -ı]*

bend-i hāb: Uykuya müptela.

1. Giritār itdi bend-i ḥāba anı
Çü bāṭın ‘ālemine girdi rūḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 24*). [*bend-i ḥāb, -a]*

bend-i hasret: Hasret bağı.

1. Özüñi bend-i hasretten kıl āzād
Müşerref ol iki dem ḥizmetinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 120*). [*bend-i hasret, -den]*

bend-i melāmet: Kınama bağı.

1. Ki gördün niçedür **bend-i melâmet**
Dil-i bî-iştihâmûn gâh gâhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 72). [bend-i melâmet,]

benefşe: Güzel kokulu, mor renkli küçük çiçek.

1. Benefşe dir giyüp bir câme iksün
Beni gülzârda görenler ögsün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 43). [benefşe,]
2. Nedür iy reşk-i serv-i nev-bahârı
Benefşe tek saña bu sügvârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 8). [benefşe,]
3. Ki nesrînin **benefşe** kıldı pençe
Didi bālâ-durur bu naḥl-i pür-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 66). [benefşe,]
4. Ya piç-â-piç olmuş ef'îdür bu
Benefşeyle pür olmuş âstindür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 19). [benefşeyle, -yle]
5. Benefşe gibi cāmum oldu nîli
Bu mâtemde saña kılmağa yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 154). [benefşe,]
6. Çiçekden cā-be-cā gösterdi dendân
Benefşe giydi servûn sāyesinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 35). [benefşe,]
7. Şuda her biri 'aksın kıldı izhâr
Benefşe şaldı yir yir naḥ'-ı sincâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 49). [benefşe,]
8. Mişâl-i lâ'l-i meh-rüyân-ı dil-cû
Benefşe vü semen lāle vü sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 27). [benefşe,]
9. Benefşenün ruhında nîl-gün hâl
Çemenler sebze-zâr-ı âsumândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 40). [benefşenün, -nün]
10. Dilümde 'uḳde-i ğamdur ser-â-ser
Benefşe çeşmüme bî-zülf-i dildâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 27). [benefşe,]
11. Benefşe vü karanfil dağ-ı mâtem
Baña gull-ı segân-ı küy-ı dildâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 44). [benefşe,]
12. Belâ vü renc zencirinde beste
Benefşe şâhı gibi kâmeti ḥam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 5). [benefşe,]

benî sa'd: Hz. Muhammed'in süt annesi Halime'nin kabilesidir. Onun yanındayken bu civarda kalmıştır. Mekke'nin şerefli önde gelen kabilelerindendir.

1. Benî Sa'd obasından bir nigû-ḥwâh
Geçerken ol güzergahden be-nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 61). [benî sa'd,]
2. Benî Sa'dî çün anı böyle gördi
Ser-engüştime hayretten diş urdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 69). [benî sa'd, -i]

benlik: Benlik. Bir kimsenin öz varlığı, kişiliği, onu kendisi yapan şey, kendilik, şahsiyet.

1. Irâğ eyle gözümde reşk-i ḥwâbın
Öñümden ref kıl **benlik** hicâbın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 34). [benlik,]

benüm-çün: Benim için.

1. Maḥabbetden naşîhatler ki dirsın
Benüm-çün dürlü dürlü kayd yirsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 12). [benüm-çün,]
2. Ğamumdan var-durur gönlünde çok bâr
Benüm-çün yüz belâya sen giriftâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 56). [benüm-çün,]
3. Tapuñdan giderelüm ğam şudâ'ın
Benüm-çün çekme şimden girü derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 71). [benüm-çün,]
4. Komamışdur **benüm-çün** âb u hem nân
Vücüdüm vahşet içinde-durur güm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 32). [benüm-çün,]
5. Ben öz başumla kılardum neberdi
Benüm-çün sen döşerdün pister-i pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 81). [benüm-çün,]
6. Benüm-çün var senün sineñde kîne
Lebün iller murâdında şekerdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 122). [benüm-çün,]

be-nümüd: Görene kadar.

1. Ki ruh **be-nümüd** der vey ravza-i cân
Süvâr âmed be-taht-ı ın vilâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 2*). [*be-nümüd,]*

beñze-: Andırmak, gibi olmak.

1. Fi'l-meşel ebr-i şecer cennete **beñzerse** girmek
Ki 'atâ eyledüğünce çoğalır anda ruṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 25*). [*beñzerse, -r, -se]*
2. 'Aşası tîre **beñzer** kâmeti yâ
Ḥabîşü's-şekl ü bed-sîmâ vü bed-rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 25*). [*beñzer, -r]*
3. Velî bulmaz ḥarîdâr andan âzerm
Ferişte sûretinde dîve **beñzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 105*). [*beñzer, -r]*
4. Şarâb âyîneye **beñzedi** gûyâ
Ki rûy-ı şâķi andan oldı peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 45*). [*beñzedi, -di]*
5. Bu kuluñ çeşmesi **beñzer** serâba
Beni öz ḥâlûme ko gir sevâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 123*). [*beñzer, -r]*
6. Ki kadd-i yâra **beñzer** râst u dil-cû
Olup ḥayrân bu söze bâğbân-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 30*). [*beñzer, -r]*
7. Ğamum birle velî piçidedür bu
Ya **beñzer** kim 'aşâ-yı Mûsâdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 17*). [*beñzer, -r]*
8. Teninde çok elifler dağlar var
Bunuñ her satrı kim bir mile **beñzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 17*). [*beñzer, -r]*
9. Şafâ Mısrında cüy-ı Nîle **benzer**
Ḥabîbümden gelür nev-dâstândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 18*). [*benzer, -r]*
10. Şan olmuş ḥâl-i rûy-ı şâhid-i vaşl
Bu şuhfa üzre ḥaṭṭ-ı yâr **beñzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 41*). [*beñzer, -r]*
11. Şu gül gibi ki gitmişdür gül-âbı
Meh-i ruḥsârı **beñzedi** hilâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 43*). [*beñzedi, -di]*
12. Niçe oğlan yüzi ḥurşide **beñzer**
Kaşı yayı hilâl-i 'ide **beñzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 279*). [*beñzer,]*
13. Niçe oğlan yüzi ḥurşide **beñzer**
Kaşı yayı hilâl-i 'ide **beñzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 280*). [*beñzer,]*
14. 'Arûsa **beñzer** ol kaşr-i cihân-tâb
Ki ḥaddinden hüveydâdur sefid-âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 39*). [*beñzer,]*
15. Aḳarsu didigüñ **beñzer** serâba
Ki yüz dil-teşneyi virdi ḥarâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 13*). [*beñzer,]*
16. Hem ol gülzâr deşt-i rîve **beñzer**
Ki her bir naḥli şâḥ-ı dîve **beñzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 17*). [*beñzer,]*
17. Hem ol gülzâr deşt-i rîve **beñzer**
Ki her bir naḥli şâḥ-ı dîve **beñzer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 18*). [*beñzer,]*
18. Şehâ **beñzer** ki istersin helâkum
Ki işitmezsin âh-ı derd-nâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 21*). [*beñzer,]*
19. 'Arab şahrâsına mülk-i Ḥıṭâdan
Daḥî tenleri **beñzer** sîm-i nâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 41*). [*beñzer,]*
20. Ki kılmış dâmenini müşg-ile pür
Suṭûrı **beñzer** ol serve ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 39*). [*beñzer,]*
21. Eger zehr içem olur cânuma nûş
Aña **beñzer** senüñle bende aḥvâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 75*). [*beñzer,]*

beñzet: Benzetmek.

1. Kendüyi tezvîr idüp **beñzetmiş** atun na'line
Çekdiler tamgâ meḥûñ altına k'oldı müttehem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 25*). [*beñzetmiş, -miş]*

ber: Göğüs, sine.

1. Bacakları mişāl-i nāy-ı enbān
Berinden şarkup inmiş tā-be-dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 34*). [berinden, -in, -den]

ber: Üzre, üzere.

1. Zihî ikrāmı bî-çün **ber** Qarāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 10*). [ber,]

ber: Yemiş, meyve, mahsul.

1. Yiyemez ol nihāl-i tazedden **ber**
Çü Mecnûn vâkıf oldu bu hisāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 18*). [ber,]
2. Gülistāna ki üstinden geçe āb
Şükûfe naılden kim gösterür **ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 51*). [ber,]
3. Bu resmedür geçinişleri dāyim
O 'ālemde kişi kim yimeye **ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 87*). [ber,]

ber: Kara, toprak.

1. Gözi bādemlerinden ol semen-ber
Nihāl-i nāze zīver eylemiş **ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 84*). [ber,]

berāber: Birlikte, beraber.

1. Dileseñ lutf idersin dileseñ kahr
Beraberdür katuñda şerbet ü zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 52*). [beraberdür, -dür]
2. Oturmuş hāzini birle **berāber**
İdüp mihmāniye 'izz ü ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 70*). [berāber,]

berāt: Ferman, buyruk.

1. Eger mäh-ı neve vire **berāti**
Kemāl-i nakşdan bula necātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 149*). [berāti, -ı]
2. Dirilmezse bu 'ālemden **berātum**
Gelem yine hārīm-i hizmetüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 130*). [berātum, -um]
3. Gözinüñ nûrı dökilüp qarardı
Demi bağlandı düridi **berāti** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 65*). [berāti, -ı]
4. Emîn olduñ ki ref' oldu yoluñdan
Berātın dürdi anuñ dehr-i fānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 55*). [berātın, -ı, -n]
5. Sarāy-ı kabrde tıtdı qararı
Cihān dürdi anuñ dağı **berātın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 101*). [berātın, -ı, -n]

berāt vir: "Allah sana izin (fırsat, müsaade) etsin." anlamlarında dua.

1. Şaçalar başum üzre haṭ gibi hāk
Baña gufrāndan ol dem vir berāti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 123*). [berāt vir, -ı]

berāt-ı lâ-yezāl: Ebedi buyruk.

1. Serāy-ı fażlı bulduñ çünki hālī
Ṭaleb eyile berāt-ı lā-yezālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 206*). [*berāt-ı lā-yezāl, -î*]

berāt-ı merg: Ölüm fermanı.

1. Berāt-ı merg alur tığından a'dā
Ki 'ālemde dağı turmaya aşıā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 95*). [*berāt-ı merg,]*

berbat: Şeklen kaz göğsü, kopuz ve lavtaya benzer mızraplı çalgı.

1. Ki zaḥme toğru **berbat** ola keĵ-hāst
Ger olmayınca ġāzinüñ kemānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 28*). [*berbat,]*

ber-dār kıl: Asılı kalmak.

1. Qanā'at tığına gerdān-ı āzı
Qo 'uzlet hırısuñı ber-dār kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 35*). [*ber-dār kıl, -sun]*

ber-dil: Gönülde.

1. Nitekim lāle kaldı dağ **ber-dil**
Özinden bildi kim vardur ferāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 102*). [*ber-dil,]*

ber-düş: Başıboş.

1. Nitekim bir nigār-ı ḥalka der-ğüş
Bırakmış ol der iki ḥalka **ber-düş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 48*). [*ber-düş,]*

berf: Kar.

1. Yağar **berf** āsumāndan hem-çü kâfūr
İder ḥallāçlık ġüyā ki Mañşūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 85*). [*berf,]*
2. 'Arūs-ı ġülşenüñ ḥaddinde çün 'āc
Şan olmuş **berfden** peydā sefidāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 96*). [*berfden, -den]*
3. Cebelden geh geh olup ebr peydā
Pür ider 'ālemi **berfile** sermā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 84*). [*berfile, -ile]*
4. Pür idi berfden eṭrāf-ı 'ālem
Dökilür āsumāndan **berf** çün 'āc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 5*). [*berf,]*
5. Pür idi **berfden** eṭrāf-ı 'ālem
Dökilür āsumāndan berf çün 'āc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 4*). [*berfden, -den]*

berf: Kar II Kış.

1. Meger ol vaqt idi eyyām-ı sermā
Ağarmış **berfden** ruḥsār-ı şahrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 80*). [*berfden, -den]*
2. K'ayağ altında yol üzre yatur **berf**
Binā-yı 'ömr nā-muḥkem-durur bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 54*). [*berf,]*

berf-i rızān: Yağan kar.

1. Havādan bād olmuş **berf-i rīzān**
Harāret mülki dünyādan gürīzān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 87*). [*berf-i rīzān,]*

berg: Yaprak.

1. Bāğ-ı cānda dikdi şevkūn bir nihāl-i taze kim
Hamd ü medhūnden bitürdi **berg** ü mīve ol nihāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24*). [*berg,]*
2. Senūn hūkmūn-le **bergin** bāğda gül
Tağtımış kim bisāt idine bülbul (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 27*). [*bergin, -i, -n]*
3. Yüzi verd-i gülīstān-ı leāfet
Hāzān irürmemiş **bergine** āfet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 8*). [*bergine, -i, -n, -e]*
4. Nihālūmden getürdüm taze bir **berg**
Ki sizūn şāha anı peyvend idem berk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 83*). [*berg,]*
5. Varupdur ‘aklı cinnetten fesāda
Virür nāmūsumuñ **bergini** bāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 22*). [*bergini, -i, -n, -i]*
6. Virilmez didiler gül **bergi** bāde
Ne lāyıkdur bu meh ol dīv-zāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 109*). [*bergi, -i]*
7. K’ümīdüm **bergin** üzdi şarşar-ı gam
Bu kez işüm be-gāyet müşkil oldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 4*). [*bergin, -in]*
8. Hoş idi varsa ‘ömrüm **bergi** bāda
Ki şāyed ölsen iy qaddi kıyāmet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 56*). [*bergi, -i]*
9. Viren hasretle ‘ömri **bergi** bāde
Yir idi her zamān Mecnûn içün gam (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 4*). [*bergi, -i]*
10. Ki **bergi** gamdur anuñ mīvesi sem
Ne vardur dehr-i fānīnūn vefāsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 54*). [*bergi, -i]*
11. Dökilüp levni döndi berg-i kāha
Günüñ tābi semen **bergine** her bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 25*). [*bergine, -i, -n, -e]*
12. Semen **bergine** oldı gevher-efşān
Didi kim benven ol miskīn ü bed-rüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 28*). [*bergine, -i, -n, -e]*
13. Meger kim maqbere ol daḥı nāçār
Çü ‘ömrüm ber gini ḥāke vire bād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 19*). [*berg, -ini, -]*
14. Ki kan kusdurmadı āḥir ol ‘acūze
Bu bāguñ naḥlı gösterdi mi **bergi** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 111*). [*bergi, -i]*
15. Hayātum bāguñ tağıtdı **bergin**
Elūmdə var-idi bir taze verdüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 62*). [*bergin, -in]*
16. Şıyup yıl **bergini** arturdı derdüm
Tutuldı cān göginūn āfitābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 64*). [*bergini, -i, -n, -i]*

berg: Yaprak. II Sevgilinin parlak yüzü.

1. Çü bulmuş vesmeden ebrūları fer
İki bādām **bergi** olmuş aḥḍar (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 86*). [*bergi, -i]*

berg ü bār: Yaprak ve meyva.

1. Bu bāğa bir şecer dikdüm bahārī
Kim oldı mīve-i cān **berg ü bārī** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 154*). [*berg ü bār,]*

berg-i būnyād-ı hayāt: Yaşam temelinin yaprağı.

1. Beni zinhār kılmāḡıl ferāmūş
Ölürse berg-i būnyād-ı hayātum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 129*). [*berg-i būnyād-ı hayāt, -um]*

berg-i kâh: *Saman çöpü.*

1. Dökülüp levni döndi berg-i kâha
Günüñ tâbı semen bergine her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 24*). [*berg-i kâh, -a*]

berg-i nahl-i zindegân: *Hayat ağacının yaprağı.*

1. Öpüp kocup nüvâht eyleyüp anı
Didi iy berg-i nahl-i zindegânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 30*). [*berg-i nahl-i zindegân, -i*]

berg-i süsen: *Susen yaprağı (sivri ve uzun yapraklarından dolayı kılıç, mızrak ve hançere benzetilmesi yönüyle).*

1. Gelür her **berg-i süsen** tîğ-ı hûn-h'âr
Baña bî-lâle hadd ü sîm-i gâbgâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 34*). [*berg-i süsen,]*

ber-hürdâr: *Muradına ermek.*

1. Özine baht-ı devlet yâr olsun
Uzun 'ömriyle **ber-hürdâr** olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 148*). [*ber-hürdâr,]*

berî: *Uzak.*

1. Ümîdi devr-i fânîden **berîde**
Gözine teng olan eyvân-ı râhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 8*). [*berîde, -de*]

berî: *Arınmış, temizlenmiş.*

1. Şekerlerdür **berî** ta'n-ı megesden
Güherlerdür mu'arrâ dest-i kesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 147*). [*berî,]*
2. Ruḥ-ı zîbâsına karşı anuñ şâd
Berî uyḥudan u yimekden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 334*). [*berî,]*
3. Berî cümle umûrından cihânuñ
Meger bir şeb melâlet nâgehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 22*). [*berî,]*
4. Degül gün heftede bir kere yirüm
Berîdür cânım u tab'um hûruşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 87*). [*berîdür, -dür*]
5. Berî âlâyiş-i şehvetden anı
Ḥaḳîḳat-ı 'ışḳdur âyîne-i nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 44*). [*berî,]*

beri kıl: *Uzak eylemek, uzaklaşmak.*

1. O taşvîr-i muşanna' sîmyâdur
Beri kıl cânuñ andan kim belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 24*). [*beri kıl,]*

berî ol: *Kurtulmak, temizlenmek.*

1. Ki olmışdur berî Mecnûn bu serden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 20*). [*berî ol, -mış, -dur*]

berī ol: *Uzaklaşmak.*

1. Ki benden çokdan olmuşdur berī dil
Kim ölür ten ki bula bu maqāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 36*). [berī ol, -mış, -dır]

berī ol: *Uzak durmak.*

1. Berī ola çü bir duhter hayādan
Anuñ toğmaması yegdür anadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 27*). [berī ol, -a]

ber-in teşrîf: *Bitmesi üzerine.*

1. Der-in vādî-yi dehr ān şîr-i ğarrān
Ber-in teşrîfî Hamdî goft tarîh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 9*). [ber-in teşrîf, -i]

berk: *Şimşek.*

1. İki biñ yidek atı vardı tâzî
K'iderdi her biri **berk-ile** bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 176*). [berk-ile, -ile]
2. Yürise **berkden** katı gider ol
Şabāyî nāka mānendi yider ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 13*). [berkden, -den]
3. Birikmiş **berk** urur dipinde çün şem'
Şanasın ol şecer dūdidur anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 22*). [berk,]
4. Konurdi tã'atinüñ pellesine
Çekeydi şu'le çün-kim **berk-i** āhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 73*). [berk-i,]

berk: *Sağlam ,sert.*

1. Nihālümnden getürdüm tâze bir berg
Ki sizüñ şāha anı peyvend idem **berk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 84*). [berk,]
2. Ki senden göñlüñi zabt eylemek **berk**
Yoluñda benden itmek cānumı terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 151*). [berk,]
3. Kāmu olmuşlar idi āhene ğark
Kılıç oynatmada her biri çün **berk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 68*). [berk,]
4. Hışār-ı arzūsı böyledür **berk**
Haķıķat düşse anuñ cengine bir kız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 20*). [berk,]
5. Murādı üzre dire mīve-i ter
Tutup **berk** iki zülf-i müşg-büyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 27*). [berk,]
6. Yirinden kapdılar hışm-ıla bunı
Şoyup kaftanlarını bağlayup **berk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 39*). [berk,]
7. Ne deñlü **berk** ise āhîr virür ser
Velî iy dāmeni çeşmüm gibi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 136*). [berk,]
8. K'ider feryād içinde her taraf zāğ
Budaķ kim evvel idi **berk** tahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 77*). [berk,]

berk it: *Sağlamlaştırmak.*

1. Baña dirler ki 'ışķ işini terk it
Varup bāzaruñ 'aķl-ile **berk it** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 40*). [berk it,]

berk ur: *Şimşek gibi çıkmak, aniden ve çok etkileyici şekilde görünmek.*

1. Çünkü berķ urdı derūnumdan benūm envār-ı ‘ışķ
Bātinında oldı her şeyūñ ‘ayān āşār-ı ‘ışķ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Gazel 3, Mısra 1*). [*berķ ur, -dı*]

berķ-i āh: *Ah şimşegi.*

1. Çıkardı berķ-i āhı āsumāne
Gözi kim yaş dökeydi yiryüzine (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 98*). [*berķ-i āh, -ı*]

berķ-i cihān-tāb: *Cihanı aydınlatan şimşek.*

1. Olur her dem belā-yı cāñ-ı bülbul
Nem alur ebrden **berķ-i cihān-tāb** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 61*). [*berķ-i cihān-tāb,]*

berķ-i felek: *Feleğin şimşegi.*

1. Hüsrevā gördi meger kim kılıcuñ heybetini
Düşdi berķ-i felegūñ sīne-i sūzānına teb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Kaside 3, Mısra 6*). [*berķ-i felek, -üñ*]

berķ-i nā-hōş: *Korkutucu şimşek.*

1. Çemenden gitdi bir serv-i dil-ārā
Hevādan irişüp bir **berķ-i nā-hōş** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 130, Mısra 69*). [*berķ-i nā-hōş,]*

berķ-i tiğ: *Kılıcın şimşegi.*

1. Pür itsün dehri cūd-ı bī-dirīgi
Cihāna şu‘le virsün berķ-i tiği (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 13, Mısra 140*). [*berķ-i tiğ, -i*]

ber-murād: *Arzusuna kavuşan, dileğine eren.*

1. Bugünden nām-zād olsunlar anlar
Şoñ ucu **ber-murād** olsunlar anlar (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 48, Mısra 74*). [*ber-murād,]*

berrāk: *Aydınlık, açık; saf, temiz.*

1. Meger kim görünür bilinde **berrāk**
Kuşatdurmış anı hayrile Hālāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 13, Mısra 51*). [*berrāk,]*

ber-ser: *Başının üzerinde, başta.*

1. ‘Acebdür k’olmış idi aña **ber-ser**
Per-i murğān çetr-i sāye güster (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 31, Mısra 81*). [*ber-ser,]*

berü: *-dan bugüne.*

1. Bulara lik fakrum var be-ğāyet
İki aydan **berü** kaydum bulardur (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 64, Mısra 47*). [*berü,]*
2. Ziyāretgāh-ı ervāh-ı muhibbīn
Hem ol demden **berü** ol ravza-i hūb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 75*). [*berü,]*

berü: *Beri.*

1. Kara mâtem-kede pür nâle vü âh
Giyindi hâreğ ol demden **berü** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 33*). [*berü,]*

berü gel: *Yaklaş!, beriye gel!, bu tarafa gel!.*

1. Berü gel vakt-i vaşl-ı yâr irişdi
Nihâl-i maşşaduñda bâr irişdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 79*). [*berü gel,]*
2. Ne lâyıkdur saña bu bî-nevâlik
Berü gel k'irdi vakt-i kâm-rânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 23*). [*berü gel,]*

bes: *Artık, bundan sonra.*

1. Bes itdüm fikr k'uram ben mu'allel
Nizâmî hamsesi deryasına el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 87*). [*bes,]*
2. Benüm cânım çü böyle der-miyândur
Size meyl itmedüğüm **bes** 'ayândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 44*). [*bes,]*
3. Çeküp **bes** yine tutdı râh-ı kühî
Yine eyledi 'azm-i küh Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 44*). [*bes,]*

bes: *Kafi, yeter.*

1. Geç andan baña **besdür** bu şikence
Şehâ olmaz iş için düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 121*). [*besdür, -dür]*
2. Biz iki şeklden birlik **besdür**
Didiler eyledür çün ne sebebdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 20*). [*besdür, -dür]*

bes: *Beş (sayı adı).*

1. Ki dürc-i şem'-i ümmîd olmuş-idi
Beş on var idi ol mektebde dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 9*). [*beş,]*

beşâret: *Müjde.*

1. K'ire cânına rahmuñdan **beşâret**
Siyâh itsün gögi soñunda âhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 20*). [*beşâret,]*

be-şehre: *Şehirden.*

1. Üçüncü çarha çıkıdı çün **be-şehre**
Elinden çengini bıraktı Zühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 129*). [*be-şehre,]*

beşîr-i merg: *Ölüm müjdesi.*

1. Ki ola rencden âsüde cânım
İrişüp iy **beşîr-i merg** çün bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 25*). [*beşîr-i merg,]*

besle: *Aydınlık vererek parlamasını sağlamak.*

1. Karañudan çıkarur âb-ı hayvân
Hacer karnında **besler** la'l-ı rahşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 68*). [*besler, -r*]

besle: Büyütmek, barındırmak.

1. Ki **beslerdi** gice gündüz buları
İder muhsin kamu halkı müsahhar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 114*). [*beslerdi, -r, -di*]

beste: Bağlı, bağlanmış.

1. Bir âh idüp yıkıldı ol şikeste
Kemend-i 'ışka cânı boynı **beste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 66*). [*beste,]*
2. Anası hâtır-ıçün ol şikeste
Bir iki kerre şundi hâste **beste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 54*). [*beste,]*
3. Dili zencîr-i 'ışka **beste** düşmiş
Devâsuz derd içinde hâste düşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 67*). [*beste,]*
4. Güzeller perçemi gibi şikeste
Vücûdî hâste gamdan göñli **beste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 10*). [*beste,]*
5. Kodılar anda anı 'üryân u **beste**
Seher gösterdi çün rûy-ı beyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 56*). [*beste,]*
6. Kilâbuñ dişleri mührile **beste**
Ol aşlan kelblerden bir kılına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 74*). [*beste,]*
7. Perî gibiydi pülâdıyla **beste**
İdüp ol nâzenin şabr ü şekîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 30*). [*beste,]*
8. Belâ vü renc zencîrinde **beste**
Beneşe şâhı gibi kâmeti ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 4*). [*beste,]*
9. Gamuñ kimuñ kebâb-ı hasretidür
Ayağunda ben itdüm yüzümi **best** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 51*). [*best,]*

beste: Musiki eseri, nağme.

1. Bu huṭbe adınadur bir şehriyârûñ
Bu **beste** kim olupdur şekker-âmîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 79*). [*beste,]*

beste-i zencîr-i takdîr: Kader zincirine bağlı.

1. Benem çün **beste-i zencîr-i takdîr**
İşüme aşşı kılmaz rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 39*). [*beste-i zencîr-i takdîr,]*

be-sûv-ı âsumân: Gökyüzünün bütünü.

1. Peleng-i nev-cevân ez nesl-i Osmân
Be-sûv-ı âsumân nâm-ı bulendeş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 5*). [*be-sûv-ı âsumân,]*

be-taht-ı in: Bu taht için.

1. Ki ruh be-nümüd der vey ravza-i cân
Süvâr âmed **be-taht-ı in** vilâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 3*). [*be-taht-ı in,]*

beter: Çok fenâ, daha fenâ.

1. Giriftâr idi vü zindân-ı gâmda
Dağı **beter** yetim oldu vü bi-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 41*). [*beter,]*
2. Beni yakmakda aḥkerden **beterdür**
Vişâlûñden kenâre çıkmışam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 124*). [*beterdür, -dür]*
3. K’ol aradan sürer maṭlûbî gâyib
Dağı **beter** za’if oldu vü nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 33*). [*beter,]*
4. Yörenmez ḥ*âb niçe kılam ârâm
Beterdi derd ü gâmdan bu şeb-i târ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 27*). [*beterdi, -di]*

bevâbân: *Sahra, çöl.*

1. K’Urus gerçi **beyâbânda** ider cûş
Olur deryâya irüşdükde ḥâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 105*). [*beyâbânda, -da]*
2. Beyâbanlarda ol ṭurfe gâzâle
Sürer üştür idüp feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 37*). [*beyâbanlarda, -larda]*
3. Gider ta’cîl-ile tûṭup **beyâbân**
Dem-â-dem ol nişân-ı tîr-i âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 38*). [*beyâbân,]*
4. Semendi geh yügürdi gâh yıldı
Üküş tağ ü **beyâbân** geçdi enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 21*). [*beyâbân,]*
5. Geçinmek yeg **beyâbanlarda** ma’sûm
Diler misin ki bunda sağ olam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 74*). [*beyâbanlarda, -larda]*

bevâbân-der-bevâbân: *Çöl üstünde çöl.*

1. Cezâyir-ber-cezâyir nakş gördi
Beyâbân-der-bevâbân rahş sürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 184*). [*beyâbân-der-bevâbân,]*

bevân: *Anlatma, açık ve güzel söyleme, ifade.*

1. Budur gelmedügi vaşfuñ **beyâna**
Ki virilmez bedelsizden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 99*). [*beyâna, -a]*

bevân it: *Anlatmak, açıklamak, bildirmek.*

1. Dilüñe ta’ndan virme tevehhüm
Niçe bilürseñ aḥvâlüm **bevân it** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 59*). [*bevân it,]*
2. Yolında neydügin ḥâlüm **bevân it**
Ayıt kim Leylîyi kıldı ḡamuñ ḥâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 60*). [*bevân it,]*

bevâzî maṭla’-ı subḥ-ı safâ: *Huzur sabahının doğuş aydınlığı.*

1. Beyâzî maṭla’-ı şubḥ-ı şafâdur
Çü Mecnûn okıdı ol ḥaṭṭı tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 44*). [*beyâzî maṭla’-ı şubḥ-ı şafâ, -dur]*

beyt: *Beyit, iki mısradan oluşan nazım birimi.*

1. Yazabilmedüm gice vaşfuñda bir **beyti** tamâm
Şehd-i medḥuñ lezzetinden iki şakḥ oldu kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 17*). [*beyti, -i]*
2. Anuñ her **beyti** zîbâ vü murabba’
Görinür andan iki der çü maṭla’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 45*). [*beyti, -i]*
3. Olurken ḥâküm âbıyla sirişte
Kaṣâ bu **beyti** kılmişdı nibişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 18*). [*beyti, -i]*

4. Çü Leyliden yañadan ire bir bād
Urur vaşında anuñ şad **beyte** bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 20*). [beyte, -e]
5. Bir iki **beyt** işideydüm özinden
Olaydı ‘uķde-i cān-ı fütāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 56*). [beyt,]
6. Anuñ **beyt** okumasından güşade
Dağı bir dest cāme virdi ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 58*). [beyt,]

beytullāh: "Allah'ın evi" Kabe.

1. Bu resme geldi **beytullāh** pür-cüş
Mişāl-i Ka‘be Hāķķa ḥālķa-der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 43*). [beytullāh,]

beyza: Yumurta.

1. Açar tūfī beçe şan **beyzadan** ser
Zühüm-ı bülbül-i zār u ‘ālile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 52*). [beyzadan, -dan]

beyza-i mār: Yılan yumurtası.

1. Mağāra içre cild ü **beyza-i mār**
Kefen-i kāfūr olur aña her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 25*). [beyza-i mār,]
2. Şu resm-ile tūrur kim **beyza-i mār**
Şanasın buldı ol ruḥsār-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 74*). [beyza-i mār,]

beyza-i mārān-ı vādī: Vadi yılanlarının yumurtaları.

1. Bularla tūtmış-idi üns ü ülfet
K’aña her **beyza-i mārān-ı vādī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 93*). [beyza-i mārān-ı vādī,]

beyza-i zer: Altın yumurta.

1. Kōdı gülzār içine **beyza-i zer**
Tehī dūşdı kedū-yı çarḥ-ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 54*). [beyza-i zer,]

beyze: Yumurta.

1. Felek bir **beyzedur** kim ser-nigündür
İki şarulu k’anlar ay u gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 21*). [beyzedur, -dür]
2. Żarūrī **beyze-veş** oldı kefen-püş
Kefen kim şardılar ol nāzenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 72*). [beyze-veş, -veş]

beyze-i la‘l: Parlak yakut yumurtası.

1. Meşelde her sümi bir **beyze-i la‘l**
Hilāl olmış şan ol la‘l üstine na‘l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 51*). [beyze-i la‘l,]

beyze-i zer: Altın yumurta.

1. Getürdi şürete bir **beyze-i zer**
Şu‘ā’ından anuñ eyvān-ı āfāķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 2*). [beyze-i zer,]

beze: Donatmak, süslemek.

1. Gözi kanıyla yolları **bezerken**
Kaḫa bir gün irürdi nâgehânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 2). [bezerken, -r, -ken]

bezl eyle: Bol bol, cömertçe vermek, esirgemededen vermek.

1. Buña bezl eylediler özerini
Muḫaṣṣal ol gün irişince aḫşam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 52). [bezl eyle, -di, -ler]

bezm: Meclis, ortam.

1. Tağıdup saçlarını sünbül-i ter
Gülistân **bezmîni** kılmış mu'attar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 76). [bezmîni, -i, -n, -i]
2. Gel iy büstân-ı cânun bağbanı
Maḫabbet **bezmînün** şîrîn-zebânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 2). [bezmînün, -i, -n, -ün]
3. Maḫabbet **bezmînün** mest-i ḫarâbî
Olan ḫumḫâne-i miḫnetde ḫayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 8). [bezmînün, -i, -n, -ün]
4. Sen eller **bezmînün** olduḫ çerâğı
Ben oldum bülbül-i bâğ-ı ḡam u bîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 30). [bezmînün, -inün]
5. Çemen **bezmînde** hem-çün şem'-i kâfûr
Virür bülbül nihâl-i gülde temdiḫ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 70). [bezmînde, -in, -de]
6. Şu resme kim yaşından la'l olur seng
Çemen **bezmînde** bir ḫübile her kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 77). [bezmînde, -in, -de]
7. Dil ü cân **bezmîne** bûy-ı vefâ vir
Nefesden rûḫ-ı dehrî rāḫat eyle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 4). [bezmîne, -i, -n, -e]
8. Zehebden tügmeler her şaḫ-ı sencid
Çemen **bezmînde** aldı nergisi ḫ'âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 47). [bezmînde, -in, -de]
9. Ḥarâm olmaya ger virseñ şarâbî
Senün **bezmünde** ḫoşdur bâde zirâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 67). [bezmünde, -ün, -de]
10. Şu resme virdi ḡam **bezmîne** ḫâlet
Ki Leylî ya'nî şem'-i dilberânun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 16). [bezmîne, -i, -n, -e]

bezm: Eğlence meclisi.

1. Define muṭribün ol **bezmde** bil
Meh oldı püş ü zühre celâcil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 19). [bezmde, -de]
2. Belâ **bezmînde** bulmayup murâdı
Çi ger kanından idinmişdi zâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 11). [bezmînde, -i, -n, -de]
3. Pes andan **bezmde** başladı nigârî
Döküldi ortaya esbâb-ı zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 1). [bezmde, -e]
4. Görinmesün gözüne şubḫ-ı maḫşûd
Ki **bezminden** sen anuñ böyle merdûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 56). [bezminden, -in, -den]
5. Şehün **bezmînde** nüş eyledi bâde
Geçürdi vaktini zevḫ ü şafâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 167). [bezmînde, -i, -n, -de]
6. Getürüp **bezmde** urdı kâseye el
Meger ol ḫâlî kılmışdı ferâmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 20). [bezmde, -e]
7. Koma maḫrûm bu bağı kebâbî
Çekesin çün turub **bezmînde** ḫ'ânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 73). [bezmînde, -i, -n, -de]

8. Şafâ **bezmінде** düşmen birle dem-sâz
Diler k'üstünden uçan murğun âhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 92*). [*bezmінде, -i, -n, -de*]
9. Ki gül-reng olmuş eşkünden nihâlin
Saña yokdur belâ **bezmінде** her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 33*). [*bezmінде, -i, -n, -de*]

bezm ehli: Eğlence meclisine katılan kişi.

1. Götürdi perdesin ma'sûka-i çeng
Ki ya'nî koyâ bezm ehlini bî-neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 8*). [*bezm ehli, -ni*]
2. Kirişmeyle aralık yirde sâkî
İder bezm ehline 'arz anda şâkî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 32*). [*bezm ehli, -ne*]

bezmgâh: Dost sohbeti, iştret meclisi.

1. Ki ya'nî **bezmgâhın** kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü firûz oldı ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 6*). [*bezmgâhın, -ın*]

bezm-i gam: Gam meclisi.

1. Kamlara şokup beni mağbûn idersin 'âkıbet
Bezm-i gamda kâmet-i 'uşşâkî çeng itmeklige (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 3*). [*bezm-i gam, -da*]

bezm-i pür-nûr: Nur dolu meclis.

1. Çerâğı gidicek ol **bezm-i pür-nûr**
Karañu oldı mısl-i turre-i hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 59*). [*bezm-i pür-nûr,]*

bezm-i şafâ: Zevk ü şafâ meclisi.

1. Gözi gâret-ger-i ervâh-ı 'uşşâk
Lebi bezm-i şafâda râh-ı 'uşşâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 52*). [*bezm-i şafâ, -da*]
2. Kaçup ben tağa iderdüm cismümi çâk
Okurduñ sen beni bezm-i şafâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 83*). [*bezm-i şafâ, -ya*]

bezm-i şâh: Şah meclisi.

1. Geçüp tahtına kurdı bezm-i şâhı
İdindi pertev-i hırşîdi münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 2*). [*bezm-i şâh, -ı*]

bezm-i şanem: Güzeller meclisi.

1. Cüdâsın çün bu dem bezm-i şanemden
Göyün pervâne gibi nâr-ı gamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 53*). [*bezm-i şanem, -den*]

bezmis: Hayattan zevk almayan, neşesiz.

1. Ki böyle vahşet idüp yüz çevirdün
Meger **bezmışdün** iy meh yüzümüzden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 49*). [*bezmışdün, -dün*]

bî-âb: *Susuz.*

1. Gice gündüz döner **bî-âb** çālāk
Bu resme kim görüpdür âsiyâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 160*). [*bî-âb,]*

bî-‘aded: *Sayısız, pek çok.*

1. Kâmer irüp ayağında kôdı baş
Okıdı **bî-‘aded** tahsîn ü şâbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 122*). [*bî-‘aded,]*

bî-‘anber-i zülf-i perî-rüy: *Peri yüzlü güzelin saçı olmadan.*

1. Velî **bî-‘anber-i zülf-i perî-rüy**
Aña ‘ıtr-ı kefen idi şan ol büy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 49*). [*bî-‘anber-i zülf-i perî-rüy,]*

bî-‘âr: *Arsız, utanmaz.*

1. Bu sevdâdan ferâğat eyle zinhâr
İñende olma bî-nâmûs u **bî-‘âr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 68*). [*bî-‘âr,]*
2. Ki bir divâne kıldı bizi bed-nâm
İl içre eyledi **bî-‘âr** u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 20*). [*bî-‘âr,]*
3. Od üzre idemez hâşâk ârâm
Bu bir şürîdedür ‘âlemde **bî-‘âr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 61*). [*bî-‘âr,]*
4. K’işidenler bizüm-çün diye **bî-‘âr**
Var ol şürîde-hâli kıl ferâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 4*). [*bî-‘âr,]*

bî-‘avn-i hâlik-i tevvâb ü kâhhâr: *Tevbeleri kabul eden ve kahreden yaratıcının yardımıyla.*

1. Bi-‘avn-i Hâlik-i Tevvâb ü Kâhhâr
Bi-luṭf-ı Râzık-ı Vehhâb ü Settâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 3*). [*bî-‘avn-i hâlik-i tevvâb ü kâhhâr, -i]*

bî-‘ayb: *Ayıpsız, kusursuz, hatasız.*

1. Eyit kim ‘aybsuz ‘âlemde kim var
Cihân içre kanı bir kime **bî-‘ayb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 41*). [*bî-‘ayb,]*

bî-bahâne: *Bahanesiz.*

1. Getüre başını bunda nişâne
Aña ihsânlar idem **bî-bahâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 40*). [*bî-bahâne,]*

bî-bâk: *Korkusuz, cüretkâr.*

1. Ger oğluñ olsa vü dūrise **bī-bāk**
Neseble nāmuñı eyler senūñ hāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 221*). [*bī-bāk,]*
2. Şitāb-ile atası tūrdı **bī-bāk**
Varup ol serve hem-çün seyl-i çālāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 26, Mısra 47*). [*bī-bāk,]*
3. Ger oğlan ‘ayb-nāk ola vü **bī-bāk**
Atasına dir ol her ‘aybdan pāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 32, Mısra 33*). [*bī-bāk,]*
4. Vücūdını bu yolda eyleyüp hāk
Zerı toprak gibi dağıtdı **bī-bāk** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 48, Mısra 54*). [*bī-bāk,]*
5. Özini çaldı yirden yire **bī-bāk**
Karar u şabrdan tā oldı hālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 26*). [*bī-bāk,]*
6. Diline geleni söyledi **bī-bāk**
Didi k’iy yāve-gū bu niçe sözdür (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 131, Mısra 4*). [*bī-bāk,]*

bī-bāk ol: Korkusuz olmak.

1. Göñül her havfdan bī-bāk olupdur
Cihānda kāni’üm ben bir giyāha (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 81, Mısra 28*). [*bī-bāk ol, -up, -dur]*

bī-bedel: Benzersiz.

1. Şu resme **bī-bedel** taşvīr idüpdür
Ki şan dest-i kazā taḥrīr idüpdür (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 75*). [*bī-bedel,]*
2. Tapuñ k’akrān içinde **bī-bedelsin**
Bize kavm olmağa gāyet maḥalsin (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 89*). [*bī-bedelsin, -sin]*

bī-beden: Bedensiz.

1. Belā zindānı ka’rında gīrīftār
Revende **bī-beden** bir tūrfe cāndur (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 43*). [*bī-beden,]*

bī-bīm: Endişesiz.

1. Hünlerde kıl yarup sāzında **bī-bīm**
Toḫudı kārghānda birişim (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 38, Mısra 11*). [*bī-bīm,]*

bīç-: Kesmek.

1. Cihān ḥayyāṭı **bīçmiş** bī-kem ü kāst
Sa’ādet cāmesini ḫaddine rāst (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 13, Mısra 49*). [*bīçmiş, -miş]*

bīç: Kesmek.

1. Ham-ı ebrūsı **bīçer** dās āyın
Hezārān ḥāşıl-ı cān u dil ü dīn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 87*). [*bīçer, -er]*

bıcağ: Bıçak.

1. Helāk eyledi tākatsüzlük anı
Bıçağın zahmı irdi üstüh'âne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 13*). [*bıçağın, -uñ*]

bıçak üstühâne ir: Çekilen zahmet artık dayanılamayacak bir duruma gelmek, artık katlanılmaz olmak.

1. Bıçak irdi bu ğamdan üstüh'âne
Qarâbeti niderven iy cemîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 44*). [*bıçak üstühâne ir, -a-di*]

bî-cân: (*Fa.*) Cansız.

1. Çü **bî-cân** nâkşdur bî-şüret-i yâr
Uşan olma aña bir çäre kıl var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 57*). [*bî-cân,]*

bî-çäre: Çaresiz, aciz, zavallı.

1. O **bî-çäre** cefâ katılığınan
İdindi dirliğinde qabri mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 53*). [*bî-çäre,]*
2. Bizi tutğıl kamu maqtûl ü mürde
Çü bir kaç haste vü **bî-çäreüz** biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 7*). [*bî-çäreüz, -(y)üz*]
3. Bahâne eylemek lâzım degül hîç
Benem **bî-çäre** vü maqbûs u bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 61*). [*bî-çäre,]*
4. Anasın yâd kılup eyledi âh
Ki ol **bî-çärenüñ** ahvâli n'oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 5*). [*bî-çärenüñ, -(n)üñ*]
5. Ta'âm u h'âbdan hâlî vü 'üryan
Gör ol ğamgehde **bî-çäre** Selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 23*). [*bî-çäre,]*

bî-çäre: Çaresiz, düşkün, zavallı. II âşık.

1. Ki ben **bî-çäre**ye tavk ola zencîr
Eger var ise yoluñda günâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 26*). [*bî-çäre, -ye*]
2. Lebine virdi ol **bî-çärenüñ** âb
Ğamından ebr inilerdi vü bārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 28*). [*bî-çärenüñ, -nüñ*]

bî-çäre düş: Çaresiz kalmak.

1. Aşılmış idi bir kıl üzre cânı
Ki tâ günden güne bî-çäre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 29*). [*bî-çäre düş, -di*]

bî-cây: Mekansız.

1. Qoma egnüñde teşrîf-ı ekâbir
Geçen **bî-cây** hem-çün halka-i der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 41*). [*bî-cây,]*

bî-cehd: Gayretsiz.

1. Vefâ rāhında key **bî-cehd** imişsin
Başuma tōğmış-iken mihr-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 14*). [*bî-cehd,]*

bī-cemāl-i yār-ı manzūr: Beğenilen güzelin kötü hali.

1. Ne için **bī-cemāl-i yār-ı manzūr**

Virürsün böyle sen her meclise nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 51*). [*bī-cemāl-i yār-ı manzūr,]*

bī-çün: Sorgusuz.

1. Gelünüz cehd idüp sizünle **bī-çün**

Pey-â-pey diyelüm Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 41*). [*bī-çün,]*

bī-çün: Emsalsiz, eşsiz, ortaksız, benzersiz.

1. Zihî ikrâmı **bī-çün** ber Qarāmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 10*). [*bī-çün,]*

2. K'ire âşüftelik olur haķâret

Çü sensin kişver-i 'aql içre **bī-çün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 59*). [*bī-çün,]*

bīd: Söğüt ağacı.

1. Kılıcı korhusından tīg-i hırşīd

Turup ditrer su içre nitekim **bīd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 44*). [*bīd,]*

2. Göñüller sinede lertzân çün **bīd**

Koçuşup birbirinden şordılar hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 84*). [*bīd,]*

3. Çemen âyînesin bozdı tanıklık

Kılıcı **bīdün** oldu zer-nişân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 37*). [*bīdün, -ün]*

bīd'at: Dinin aslından olmayıp sonradan ilave edilen ya da eksiltelen şeyler.

1. Olalı peydâ livâ-yı 'adlün iy çâpük-süvâr

Nâ-bedīd oldu cihândan **bīd'at** u zulm u sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 10*). [*bīd'at,]*

bī-der: Dertsiz, derdi olmayan.

1. Yolu irdi çün ol **bī-der** serāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 1*). [*bī-der,]*

bī-derd: Dertsiz, derdi olmayan.

1. Sivâ-yı 'ışkdan **bī-derd** ü pākem

Şafâ-yı 'ışkdan şafî vücūdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 12*). [*bī-derd,]*

bī-dest: Elsiz.

1. Çi ger mähî gibi **bī-dest** ü pāyam

Cihân deryâlarına âşināyam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 3*). [*bī-dest,]*

bīd-i lertzân: Titreyen söğüt ağacı.

1. Ki ol sultân-ı hayl-i mihr u rezân
Vücûdî gâmi tebinden **bîd-i lerzân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 4*). [*bîd-i lerzân,]*

bî-dîl: *Gönülsüz, derviş.*

1. Oturmuş vahşilerle **bî-dîl** ü zâr
Kılup hayvânlarâ hâlin hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 4*). [*bî-dîl,]*

bî-dilsitân: *Gönül cezbetmeyen.*

1. Baña dağ-ı belâdur bî-ruh-ı yâr
Eger süsen dağı **bî-dilsitândur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 23*). [*bî-dilsitândur, -dur]*

bidrûd: *Sağlık, salimlik, selâmet.*

1. Sefer kıldı cihândan hayf u **bidrûd**
Yirümûze senûnle bizüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 86*). [*bidrûd,]*

bî-eburû-yı leylî: *Leyla'nın kaşları.*

1. Ki ol âşüfte-hâl ü bî-tesellî
Hilâle döndi bî eburû-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 20*). [*bî-eburû-yı leylî,]*

bî-emân ol: *Amansız olmak.*

1. Bu hûn-h'âr itlere virürdi anı
Kişi k'olaydı şehden **bî-emân ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 9*). [*bî-emân ol,]*

bî-endâze: *Ölçüsüz, aşırı II çok fazla.*

1. Ki ol dağı ğarîb ü tâze idi
Dilinde mihr **bî-endâze** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 130*). [*bî-endâze,]*

bî-fer: *Güçsüz, kuvvetsiz.*

1. İdüp hırşum elin **bî-fer** ü kûtâh
Ayağum toğru başdur kandese iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 61*). [*bî-fer,]*

bî-ferr: *Fersiz, sönük.*

1. Vücûdî lâğar u **bî-ferr** ü bârîk
Çü merdûdân-ı dergeh bahtı târîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 49*). [*bî-ferr,]*
2. Başum kaţ' olduğı câna şafâdur
Ki **bî-ferr** olsa bir şem'ün likâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 65*). [*bî-ferr,]*
3. Ola gönlüm gözüm **bî-ferr** ü bî-nûr
Çün ura hâzretüñ bir şî're bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 68*). [*bî-ferr,]*

bī-gāh: *Vakitsiz, zamansız.*

1. Ya havrā-yı hayāle burka‘ı nāb
Bu havrā-manzar için gāh [u] **bī-gāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 27*). [bī-gāh,]

bīgāne: *Kayıtsız, ilgisiz. II Yabancı.*

1. Dağı **bīgāne** kalb u âşinā-rū
Bugün hūbān-ı ‘ālem iy birāder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 30*). [bīgāne,]

bī-ğaraż: *Art niyet olmadan, garazsız.*

1. Başamaz kimse pâyum yirine pây
Tağupdur **bī-ğaraż** bu vaḥşî-yi çend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 11*). [bī-ğaraż,]

bī-gezend: *Zararsız.*

1. Ki çün hūr ü firişte **bī-gezendüm**
Beni sen dīv-hū şanma iñende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 18*). [bī-gezendüm, -üm]

bī-girye: *Dertsiz.*

1. Cihānda kim-durur **bī-girye** ādem
Giceler şubḥa-dek kılarıdı nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 12*). [bī-girye,]

bī-güft: *Dedikodusuz.*

1. Ricādur ḥazretüñden k’anı **bī-güft**
İdesin bülbül-i nālānıla çüft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 13*). [bī-güft,]

bī-gül: *Gülsüz, gül kokusuz.*

1. Olur **bī-gül** hemişe ḥāmuş u lāl
Aña yüz göstere çün verd-i ḥandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 6*). [bī-gül,]

bī-gül-i ruhsār-ı dildār: *Sevgilinin yanağına benzemeyen gül.*

1. Benüm bī-nergis-i dilber velî kūr
Gözüme **bī-gül-i ruhsār-ı dildār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 33*). [bī-gül-i ruhsār-ı dildār,]

bī-günāh: *Far. Suçsuz, pāk, masum.*

1. Dağı yiter komazsın dilde ārām
Yazukdur töhmet itme **bī-günāha** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 89*). [bī-günāha, -a]

bī-günāh: Suçsuz, günahsız, masum.

1. Ayıt kim bu güzaf işden İlähî
Hālâş it ben ğarīb ü **bī-günāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 56*). [*bī-günāhı, -ı*]
2. Kesüp ya'nî başın ol **bī-günāhuñ**
Alalar ħil'atini pâdişāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 45*). [*bī-günāhuñ, -uñ*]
3. Şanarmısun ki 'ārum yire çaldum
Kesüp başın çü mäh ol **bī-günāhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 85*). [*bī-günāhuñ, -uñ*]
4. İderler şimdi her meclisde yādın
İl içre **bī-güneh** düşdi zebāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 73*). [*bī-güneh,]*

bih: Hoşluk, güzellik.

1. Az az şıhhat bulup vakti **bih** oldı
Mizâcî süstlikden ķurtılup hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 36*). [*bih,]*

bī-h'āb: Uykusuz.

1. Ac u **bī-h'āb** eyü nālān geçindüñ
Bir iki gün qalınca 'ömrüñi hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 42*). [*bī-h'āb,]*

bī-haber: Habersiz.

1. Şular kim **bī-ħaberdür** 'ışķ işinden
Adın Mecnûn kōdılar cünbişinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 15*). [*bī-ħaberdür, -dür*]
2. Velikin **bī-ħaber** ol merd-i bī-kār
Alup pīrāmenini cümle ħayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 84*). [*bī-ħaber,]*

bī-haber: Habersiz II bilgisiz, cahil.

1. K'elā iy 'ışķ işinden **bī-ħaberler**
Ġamından ben ki yāruñ tīre rüzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 4*). [*bī-ħaberler, -ler*]

bī-had: Sınırsız, pek çok.

1. Buyurduñ kim bizüm kavm içre **bī-ħad**
Güzeller var kamer-ħadd ü sehī-kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 35*). [*bī-ħad,]*
2. 'İyālüm **bī-ħad** ü şaydum bulardur
Girift ola çü dām-ı fakra şayyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 48*). [*bī-ħad,]*
3. 'Abīr ü 'anber ü 'ūd u cevāhir
Hem uydurdı bile **bī-ħad** tekāver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 31*). [*bī-ħad,]*
4. Nigeh-bānlar var eṭrāfumda **bī-ħad**
Ne bir hem-rāzum ü ne hem-demüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 24*). [*bī-ħad,]*
5. Oķıdı yanına maħzūn maħzūn
Gelicek eyledi **bī-ħad** ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 39*). [*bī-ħad,]*
6. Maħabbet yār aña vü 'ışķ maṭlūb
Dilinde kūh gibi **bī-ħad** endūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 5*). [*bī-ħad,]*
7. Sebebsiz 'afv iden **bī-ħadd** günāhı
Dü kevnüñ şānı'ı vü pâdişāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 3*). [*bī-ħadd,]*

8. Çi ger **bî-hadd-durur** cürm-i şenî'üm
Kamunuñ şâfi'isin ol şefî'üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 133*). [*bî-hadd-durur, -durur*]
9. Havâlisinde **bî-hadd** hücreler var
Kimi eyvân kimi kaşr u kimi dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 43*). [*bî-hadd,]*

bî-hadd ü pâyân: *Sınırsız ve sonsuz, uçsuz bucaksız.*

1. Ki kendi zaḥmum uğradı gözüme
Suçumu bilüben **bî-hadd ü pâyân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 35*). [*bî-hadd ü pâyân,]*

biḥamdi'l-kādiri'l-ferdi'l-'alîm: *Her şeyi bilen ve her şeye gücü yetene hamd olsun.*

1. Biḥamdi'l-Kādiri'l-Ferdi'l-'Alîm
Ve bi'smillāhi Raḥmāni-r'rahîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 1*). [*biḥamdi'l-kādiri'l-ferdi'l-'alîm,]*

bi-hamdillāh: *Allah'a şükür olsun.*

1. Bi-hamdillāh ki geldüm menzilüme
Selâmet birle vaşl oldum ilüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 51*). [*bi-hamdillāh,]*
2. Bi-hamdillāh k'elûnde ihtiyârûn
Çeke çün ḥâtîruñ bir cāyî iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 56*). [*bi-hamdillāh,]*
3. K'ışidem senden eş'âr-ı ğarîbi
Bi-hamdillāh ki rûzı kıldı Rezzāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 59*). [*bi-hamdillāh,]*

bihār: (*Bahr'in çokluk şekli*) *Denizler.*

1. Ey ki iki nokṭadur taht-ı yedüñde dü cihān
Şun'ıñ bir şemmesidür bu **bihār** ile cibāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 8*). [*bihār,]*

bî-hatā: *Hatasız olmak.*

1. Saña benden ḥatādur **bî-ḥatālık**
Senüñ emründe olmadum ḥatā-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 46*). [*bî-ḥatālık, -lık*]

bî-havf: *Korkusuzca.*

1. Söziyle dildiler **bî-havf** ağyār
Dür-i gencîne-i rāz ol iki yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 49*). [*bî-havf,]*

bî-hazer: *Sakınmadan, korunmadan.*

1. Öñüñde ğam yimezsın iy cefākār
Seḥer āhı okından **bî-hazersin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 29*). [*bî-hazersin, -sin*]

bîh-i nebātāt: *Güzel bitki.*

1. Çü hayvân yir idi **bîh-i nebâtât**
Ne vahşi idi ma'nide ne hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 38*). [*bîh-i nebâtât,]*

bihist: *Far. is. Cennet, firdevs.*

1. Hudâ hayr eyleyüp hem âhirini
Bihîst içinde zeyn itsün yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 180*). [*bihîst,]*
2. Nihâl kâmeti serv-i bihişti
Begenmez kaşrı rif'atde **Bihîsti** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 42*). [*bihîsti, -i]*
3. Bahâr eyyâmı idi ol zamân hem
Bihîste dönmiş idi bağ-i 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 34*). [*bihîste, -e]*
4. Nukûş-ı keş-i pâyuñ iy yegâne
Bihîstüm revzenindendür nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 4*). [*bihîstüm, -üm]*
5. Seher-güyî **bihîstinüñ** nesîmi
Fırîb ü 'işve-kâr ü şulh u nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 42*). [*bihîstinüñ, -i, -nüñ]*
6. Münevver her birinüñ rûyı çün şem'
Varup girerler idi ol **bihîste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 65*). [*bihîste, -e]*

bihîst-i cân-fezâ: *Can bağışlayan cennet.*

1. Bihişt-i cân-fezâ şod mülk-i Yünân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 1*). [*bihîst-i cân-fezâ,]*

bihîst-i döstân: *Cennet dostları.*

1. Hem oldılar yine 'uqbâda hem-mehd
Bihîst-i döstân oldu ol ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 37*). [*bihîst-i döstân,]*

bihîst-i nâz: *Naz cenneti.*

1. Bihişt-i nâzdan bir serv-i kıddi
Nihâl-i şîveden bir verd-i kıddi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 53*). [*bihîst-i nâz, -dan]*

bî-hod: *Kendini kaybetmiş bir şekilde.*

1. Ki **bî-höd** yıkılırdı ol perî-zâd
İrişse güşına bir şavt nâ-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 46*). [*bî-höd,]*

bî-hürmet: *Saygınlığını, değerini kaybetmiş II Haram.*

1. Çün el ire maḥall-i töhmet olur
Çıkar bâzâra vü **bî-hürmet** olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 40*). [*bî-hürmet,]*

bî-hüş: *Aklı başından gitme, kendinden geçme.*

1. Kelâmın itse ya bir meh-veşüñ güş
Şafâsından olur hayrân u **bî-hüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 338*). [*bî-hüş,]*
2. İçinden atalık mihrî idüp cüş
Tahayyür kıldı anı deng ü **bî-hüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 30*). [*bî-hüş,]*
3. Tutar şad cehd-ile bir cām o **bî-hüş**
Anı da yârî yâdına ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 29*). [*bî-hüş,]*

4. İçi elmās yimiş gibi burdı
Düşüp ol dağmenüñ üstine **bī-hūş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 31*). [*bī-hūş,]*
5. K'o **bī-hūşuñ** peşinden gide h'wābı
Çok itdiler eve iletmege cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 40*). [*bī-hūşuñ, -uñ]*
6. Şarāb-ı şevkden sekrān u **bī-hūş**
Tutup sazın ider muṭrib terāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 28*). [*bī-hūş,]*
7. Kefendür aña kāfūri semenler
Çiçekler cāmesüz kaldı vü **bī-hūş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 73*). [*bī-hūş,]*
8. Ki gürgüñ sāyesinde düşdi **bī-hūş**
Süminden şāhına dek her gāzāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 48*). [*bī-hūş,]*

bī-hūş ol: Kendinden geçmek, kendini kaybetmek.

1. Bu ol ruḥsārı görüp oldı bī-hūş
Hem ol bu şekle bakup kıldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 43*). [*bī-hūş ol, -dı]*

bī-h'wāb: Uykusuz.

1. Ruḥ-i şīn üzre olmış katre-i eşk
Ġamından şāddur **bī-h'wāb** u pür-ġam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 41*). [*bī-h'wāb,]*

bī-h'wīs: Yalnız.

1. Şarāb-ı 'ışk anı itdi **bī-h'wīs**
Ġadeng-i hier bunı kıldı dil-rīş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 27*). [*bī-h'wīs,]*

bī-ihtiyār: Elinde olmayarak, istemsiz bir biçimde.

1. Ġamından ben ki 'ışkuñ dil-figārum
Ġarārūm yok-durur **bī-ihtiyārūm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 26*). [*bī-ihtiyārūm, -um]*
2. Velī ben derd ü ġamdan dil-figāram
Elümnden ne gelür **bī-ihtiyāram** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 10*). [*bī-ihtiyāram, -am]*

bī-kadem: Sabit.

1. Ġamze-i dil-düz-ı cānān gibi tūr-i şaf-derüñ
Her nefesde biñ hevāyī seyr eyler **bī-kadem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 46*). [*bī-kadem,]*

bī-kadh: Yergisiz.

1. Okıyup ol şehüñ na'tını **bī-kadh**
'Utārid saçdı başına dürr-i medḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 127*). [*bī-kadh,]*

bī-kadr: Değersiz, itibarsız.

1. Aña kim ḥizmet ide 'arş-ı kudsī
Ḥuzūrında olur **bī-kadr** kürsī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 178*). [*bī-kadr,]*

bī-kār: Herhangi bir meşguliyeti olmayan, işsiz, başıboş.

1. Alup bundan baña ur bul şevābı
Ki ‘ālemdə benem şeydā vü **bī-kār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 51). [bī-kār,]

bī-kār-ı ‘ışk: Aşk boşluğu.

1. Almaya ‘aynına bir çöpce cihân lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her kim ola **bī-kār-ı ‘ışk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 6). [bī-kār-ı ‘ışk,]

bī-kayd: Kayıtsız, kaygısız bir şekilde.

1. Götürüp Leylîye virürdi **bī-kayd**
Ara yirde resûl oldu peyâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 34). [bī-kayd,]

bī-kem: Eksiksiz.

1. Cihân hayyâti biçmiş **bī-kem** ü kâst
Sa‘âdet câmesini kâddine râst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 49). [bī-kem,]
2. Açılır bize kayd-ı ehl-i hâne
Ne kim hâşıl olursa **bī-kem** ü kâst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 43). [bī-kem,]

bī-kerân: Sınırsız, sonu gelmeyen.

1. Çi ger cürmüm benüm küh-ı girândur
Senûn deryâ-yı ‘afvûn **bī-kerândür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 134). [bī-kerândür, -dur]

bī-kes: Kimsesiz, yalnız.

1. Ğarîb ü **bī-kes** ü miskîn ü rencür
Çü dîv âdem gözinden dūr u mestür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 81). [bī-kes,]
2. Ğarîb ü **bī-kes** ü dil-rîş ü bîmâr
Belâ şahrâsınıñ peyk-i revânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 2). [bī-kes,]
3. Ki yarın hoş nesîm ola dimâğuñ
Gönilme bu yola **bī-kesdür** epsem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 105). [bī-kesdür, -dür]
4. Giriftâr idi vü zindân-ı ğamda
Dağı betər yetîm oldu vü **bī-kes** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 41). [bī-kes,]
5. Kesi **bī-keslerüñ** âhîr Hüdâdur
Atasuzlıktan itme nâle vü âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 172). [bī-keslerüñ, -ler, -üñ]
6. Ki ben yâram saña iy yâr-ı cân hem
Fiğân **bī-keslik** içün ne revâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 171). [bī-keslik, -+lik]

bikr: El değmemiş, dokunulmamış.

1. Şu gevherler ki cümle **bikrlerdür**
‘Arûs-ı câme hûb-ı fikrlerdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 135). [bikrlerdür, -ler, -dür]

2. İkimüzi de **bikr** iken kıca hâk
İrişmişdür saña çok zecr benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 50*). [*bikr,]*

bikr-i nazm: Şiir özgünlüğü.

1. Bu bikr-i nazmı ben kim söyledüm pāk
Bu zibā dürr ki deldüm çüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 149*). [*bikr-i nazm, -ı]*

bil-: Anlamak, kavramak, idrak etmek.

1. Ne disem hoşdur anı **bilmedüm** lîk
Bu hayretten beni ğam kıldı bārîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 85*). [*bilmedüm, -me, -dü, -m]*
2. İştigil pendümi kim iy püser ben
Bilürsin hōd degülven saña düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 88*). [*bilürsin, -ür, -sin]*
3. Bilürsin sen ki ben miskîn ü ğam-nāk
Yaşamı ihtiyārumla itmezem çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 33*). [*bilürsin, -ür, -sin]*
4. Bu sözlerden başın kaldurdi Mecnûn
Bilimedi ki kimdür pîr-i mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 2*). [*bilimedi, -i, -me, -di]*
5. Döküldi **bilürem** boynumda anı
Elümden gelse bu hacletden iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 38*). [*bilürem, -ür, -em]*
6. Rızāñile diledüm senden anı
Çü gönülñ yok-durur **bildüm** mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 9*). [*bildüm, -dü, -m]*
7. Ögütler virdi **bildügi** meşelden
Ki iy cān-ı peder terk eyle hıwābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 82*). [*bildügi, -düg, -i]*
8. Bilem tā kimse kalmışdur şönumda
Beni devr-i felek çün kıla fānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 132*). [*bilem, -em]*
9. Bilüp gayrı kaçan ide sözün güş
Didi kimsin bu arada n'idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 68*). [*bilüp, -üp]*
10. Bilimezem ki 'aşıkven ya ma'sūk
Dil odından vücudum hâk olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 26*). [*bilimezem, -imez, -em]*
11. Vefāt itmiş katı oldum digər-gün
Çü **bildüm** k'olmuş anuñ menzili hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 149*). [*bildüm, -dü, -m]*
12. Giyeh şanma ki bu gül-be-şeker
Bileydüñ aşlını ger bu giyāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 37*). [*bileydüñ, -e, -(y)dü, -ñ]*
13. Ki hālinden ne **bilürsin** fülānuñ
Müdām ol derd-mend-i vahşet-āmîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 14*). [*bilürsin, -ür, -sin]*
14. Ki bir dem bula yārına vişālî
Sa'âdetde **bilüñ** ol hâk-sāri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 101*). [*bilüñ, -üñ]*
15. Ki āşār-ı eccl zāhir yüzinde
Velikin **bildügi** deñlü yine hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 89*). [*bildügi, -düg, -i]*
16. İdiser derd-ile feryād u nāle
Benüm yārumdur ol giryān **bilesin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 43*). [*bilesin, -e, -sin]*
17. Güm itdi şad firāk-ile leb-i gür
Dehānuñ dürcine **bilsem** ki iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 29*). [*bilsem, -se, -m]*
18. Bile ne 'aşrda irdi temāme
Nebinüñ hicretinden tuta sālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 90*). [*bile, -e]*
19. Düşeli mihrüñ hevāsına yakıldum yandum āh
Böyle **bilmezdüm** ne muhrîk āteş-imiş nār-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 8*). [*bilmezdüm, -mez, -dü, -m]*
20. Kāmunuñ **bildügi** 'ilmüñdedür cehl
Olupdur kārūña nisbet her iş sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 49*). [*bildügi, -düg, -i]*
21. Muqarrar **bildi** kim ol pîr-i kāmîl
Olur Hākdan ne kim isterse hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 249*). [*bildi, -di]*

22. Nedür gördükde şāhuñ **bildi** hālī
Derūnında murādı vü hayālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 255*). [*bildi, -di*]
23. Bilen bu gencüñ aşl-ı maḥzenini
Bulan bu dürr-i ḥāşuñ ma‘denini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 163*). [*bilen, -en*]
24. Nedür **bilmez** anuñ kimse zamîri
Ne nesnedür cihāndan dil-pezi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 319*). [*bilmez, -mez*]
25. Anı **bilmezdi** kim mecnûn olısar
Uyup ‘ışka hünerden dūn olısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 201*). [*bilmezdi, -mez, -di*]
26. Define muṭribüñ ol bezmde **bil**
Meh oldı pūşış ü zühre celācil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 19*). [*bil,]*
27. Ne **bilsün** çarḥ işin sāde-dil idi
Ne göñlinde var-idi ḡam ḡubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 14*). [*bilsün, -sün*]
28. Bilicek kendüyi ol ḡamzesi tîr
Beni vaşf it aña didüḡin ol pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 49*). [*bilicek, -icek*]
29. Bilürsin kim vefāsuzdur zamāne
Ḳo efsūnı vü ‘arz eyle fesāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 13*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
30. Çün ol eyvānı gördi Ḳays-ı bî-dil
Ḥaḳīḳat **bildi** k’oldır māha menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 76*). [*bildi, -di*]
31. Atası **bildi** kim olmış ḡarāb ol
Ḥum-ı endūhdan içmiş şarāb ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 67*). [*bildi, -di*]
32. Bilürsin yokdur eyyāmuñ vefāsı
Ki ādem cānıdur her dem ḡıdāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 7*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
33. Ferāḡat kıldı çün **bildi** ḡaḳīḳat
K’ana ḡar itmeyiserdür naşīḡat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 27*). [*bildi, -di*]
34. Senüñ her sözüñ iy şāḡib-ṡarīḳat
Bañadur **bilürem** pend ü naşīḡat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 26*). [*bilürem, -ür, -em*]
35. Şitābı ko ḡaḳīḳat **bil** ki iy cān
Senüñ şabr-ile olur işüñ āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 27*). [*bil,]*
36. Mey-i ḡamdan şu resme mestdür cān
K’özümüñ varlīḡın **bilmezven** el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 16*). [*bilmezven, -mez, -ven*]
37. Ta‘aşşubla dîr ol ḡubān-ı mevzūn
Bile Leylî ile Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 46*). [*bile, -e*]
38. Varalum isteyelüm ol niḡārı
Naşib itmiş ola kim **bile** Bārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 38*). [*bile, -e*]
39. Bilürsin kim zamāna içre el-ān
Benem bu ortada ma‘rūf-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 117*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
40. Bilürsin kim ḡalellü olsa gevhər
Olur ehli ḡatında ḡwār u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 29*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
41. Bilürsin kim ‘Arab ne ‘ayb-cūdur
Ne resme herze-ḡü vü zīṡ-ḡudūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 35*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
42. Kimüñdür göricek **bildi** anı Mecnûn
Urup bir na‘ra dökdi dîdeden ḡūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 27*). [*bildi, -di*]
43. Yakîn **bildi** ki baḡtı şūm olupdur
Vişāl-i yārdan maḡrūm olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 65*). [*bildi, -di*]
44. Aña bu ne ḡadar kim pend ider idi
Yine ol **bildüḡi** yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 32*). [*bildüḡi, -düḡ, -i*]
45. Bilüñüz siz daḡı ol mübtelāyı
ḡamından Leylinüñ bulmaz rehāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 79*). [*bilüñüz, -üñ, -üz*]
46. Ki yiyüp içüben yatmaḡı iy cān
Bilürsin kim başarur cümle ḡayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 8*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
47. Çü **bildi** ḡālını Mecnūnuñ ol ḡān
Didi kim boynuma farz olsun el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 31*). [*bildi, -di*]
48. Çü **bildi** derdini şāḡ-ı ḡired-ver
Diline almadı pes ḡayr-ı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 71*). [*bildi, -di*]
49. Yücedür çün **bilürsin** menzil-i māḡ
Olur her el aña irmekde kūtāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 43*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
50. Çü **bildi** söylemez ol ‘āşık-ı zār
Geçiverdi yolına merd-i reh-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 75*). [*bildi, -di*]
51. Şavurma ḡayretüm kāḡını bāda
Kimesne kızımuñ **bilmezdi** adın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 71*). [*bilmezdi, -mez, -di*]
52. Ḥacāletden ḡamu ḡwār u helākuz
Bilürsin kimse çün tutmaz cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 19*). [*bilürsin, -ür, -sin*]

53. Yaḥūd tıḡuñ çeküp ‘ömrin tebāh it
Saña bir bende **bilürven** özümü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 51). [bilürven, -(ü)r, -ven]
54. Şerik olur şikâra ol daḡı **bil**
Esirgeyüp bu bir kaç mübtelâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 28). [bil,]
55. Gider **bilmez** yolu şahrâ mı ya küh
Okur derd-ile bu şî’ri giderken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 10). [bilmez, -mez]
56. Baña bir dâne virme hep senüñ **bil**
‘Âcûze gördi çün kim bu şumârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 56). [bil,]
57. Pes âvâzından anı **bildi** dilber
Didi kişi eliyle eylemek ḡayr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 10). [bildi, -di]
58. Ki kendi zaḡmum uğradı gözüme
Suçumı **bilüben** bî-hadd ü pâyân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 35). [bilüben, -üben]
59. Ḥaḡḡat **bildi** kim Mecnûndur ol kûr
Anasına didi nâz-ile ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 16). [bildi, -di]
60. Misâlingen anuñ virmez nişânı
Çü **bildüñ** sen kamu ḡaşşıyyetini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 13). [bildüñ, -dü, -ñ]
61. Ki ne baḡrı **bilür** aşlın ne ḡakkāk
Nice cevher ki geşt iden cihānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 10). [bilür, -ür]
62. Yüzine bakmadı ol serv-i âzād
Muḡarrer **bildi** kim ol kebk-i ḡöd-kām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 97). [bildi, -di]
63. Nitekim lâle ḡaldı daḡ ber-dil
Özinden **bildi** kim vardur ferāḡı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 103). [bildi, -di]
64. Bilür ‘âḡıl ki kimdür ‘avrata yār
Vefâsızdur bilürsin ‘avratı çün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 38). [bilür, -ür]
65. Bilür ‘âḡıl ki kimdür ‘avrata yār
Vefâsızdur **bilürsin** ‘avratı çün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 39). [bilürsin, -ür, -sin]
66. Ḳabûl olmayısar ‘özüñ **bil** anı
Elüñden şol zamân-kim gide maḡşûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 100). [bil,]
67. Ki **bilmez** var mı yoḡsa yok mı ‘âlem
Yir üzre gerçi yürise revândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48). [bilmez, -mez]
68. Kazanduklarımı kıla taşarruf
Bilürsen ḡöd soñumda senden artuḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 141). [bilürsen, -ür, -señ]
69. Ki ne söyler dilüm bilmezven el-ân
Atamsın **bildüm** uş benven ḡulāmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 21). [bildüm, -dü, -m]
70. Ki ne söyler dilüm **bilmezven** el-ân
Atamsın bildüm uş benven ḡulāmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 20). [bilmezven, -mez, -ven]
71. Nedür **bilmezven** iy şeh lîk nāmuñ
Ne fehms itsün ata nāmını yādum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 22). [bilmezven, -mez, -ven]
72. Ḥudā **bilür** işin kime ne minnet
Senüñ mergüñde diriler döker eşk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 52). [bilür, -ür]
73. Degülven mültefit mülke vü cāha
Ben öyle **bilürem** kim çarḡ-ı devrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 31). [bilürem, -ür, -em]
74. Tapuñdan bu yola ḡoş-dil gidem tā
Gözüm görmeyiser ırak seni **bil** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 15). [bil,]
75. Cihān-ı ‘ışkdandır şehr-bend ol
Muḡarrer **bildi** kim uşlanmayısar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 3). [bildi, -di]
76. Anuñ-çün topraḡa çekdüñ yüzüñi
Ben atasuzluḡı **bilmezdim** iy cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 53). [bilmezdim, -mez, -dü, -m]
77. Bilürlerdi vü iderlerdi ‘izzet
Kimesne varımadı ir eger ḡic (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 78). [bilürlerdi, -ür, -ler, -di]
78. Kılābı **bildi** yimedi etümi
Utanmaz mısın iy şeh şüretüñden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 100). [bildi, -di]
79. Ki munşifdür kilābuñ ḡazretüñden
Çü şeh gördi bu ḡālî **bildi** k’ihsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 103). [bildi, -di]
80. Hücum idüp aña kıldılar āheng
Çün ol mün‘im-durur **bildiler** anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 43). [bildiler, -di, -ler]
81. Yimedi seg daḡı gör āşināyı
Çü şeh **bilmedi** ḡaḡḡ-ı ḡizmetümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 99). [bilmedi, -me, -di]

82. Seg ağzında **bilürdi** özin hemân ol
Var İdi bir nedîmi pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 10*). [*bilürdi, -ürdi*]
83. Ki dönmişsin kâra zengîye abdâl
Selîmi çünki kimdür **bildi** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 37*). [*bildi, -di*]
84. Acusın tatlusun **bilmiş** hem anuñ
Selîm-i ‘Âmirî idi aña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 8*). [*bilmiş, -miş*]
85. Baña benden degildür bu belâ **bil**
Beni bu ‘ışk işinden pend yığmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 60*). [*bil,]*
86. Bilürsin kim degildür ihtiyârî
Ben isterven ki cân murğını çün yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 68*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
87. K’ayağ altında yol üzre yatur berf
Binâ-yı ‘ömr nâ-muħkem-durur **bil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 55*). [*bil,]*
88. Eger biñ sâl ise bir dem-durur **bil**
Görinür ‘ömrde mergüñ nişanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 56*). [*bil,]*
89. İletmezdi yanına dâyesini
Bilüp bu hâleti hem ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 71*). [*bilüp, -üp*]
90. K’işümden olmayam şermende ya’nî
Bilürven ol dañı ‘aşık-durur pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 199*). [*bilürven, -(ü)r, -ven*]
91. Ki bir dil der-hemîn ortada enkāl
Senüñdür iy peri ol dil dañı **bil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 35*). [*bil,]*
92. Ki gördi yüzüñi bu çeşm-i müştāk
Bugünden ‘ömrümün bâkîsini **bil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 61*). [*bil,]*
93. Kuşür u ‘ömr komadı emekde
Nişanın şordı vü **bildi** yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 31*). [*bildi, -di*]
94. Çekemez biñ senüñ gibi **bilürin**
Baña hõşdur ded ü dâmile bu cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 8*). [*bilürin, -ür, -in*]
95. Ğazeller nazm ider çün lü’lü’-yi ter
Bilür herkes anı kim bî-tefekkür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 13*). [*bilür, -ür*]
96. Bilürdi k’eyle icāb itdi taqđir
Elin her nesneden kılmışdı kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 32*). [*bilürdi, -ürdi*]
97. Rumüz-i ‘ışkdan fi’l-cümle nakli
Vefā-dār imiş āñir anı **bildi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 15*). [*bildi, -di*]
98. Ki haтта kendümi **bilmişdüm** güm
Yine şabr eyledüm hem āñir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 54*). [*bilmişdüm, -miş, -düm*]
99. Diledi k’ide fi’lin āşikārā
Çü **bildi** İbn-i Selām anı ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 5*). [*bildi, -di*]
100. Su yirine müdām içerdı hūnı
Karābeti **bilüp** derdini anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 7*). [*bilüp, -üp*]
101. K’özümün varluğın **bilmezven** āñir
Eger bir lâhza cân senden cüdādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 26*). [*bilmezven, -mez, -ven*]
102. Konuğından irer şerm aña vāfir
Bilürsen sen anı kim kār-ı duñter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 43*). [*bilürsen, -ür, -señ*]
103. Meh isteyü gele lîkin göre hāk
Mezārum üzre **bil** kim ol budāla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 41*). [*bil,]*
104. K’olup āvāre idem terk-i vaţangāh
Bilerven kim geliser bu sarāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 37*). [*bilerven, -erven*]
105. Dilüñe ta’ndan virme tevehhüm
Niçe **bilürseñ** ahvālüm beyān it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 59*). [*bilürseñ, -ür, -sen*]
106. Kanı ol zülfi sünbül çeşmi nergis
Gelecegin **bilüp** ol gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 87*). [*bilüp, -üp*]
107. Aradan taşra şalsañ yilidür rañt
Bilürsin kim bu çarñı-ı āsumānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 115*). [*bilürsin, -ür, -sin*]
108. Yoluñda virdi Leylî cân-ı şîrîn
Bilelden kendüyi ol serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 91*). [*bilelden, -el, -den*]
109. Nesîm-i ‘ışkdan **bildiler** āñir
Her iklîme gidüp bu kışsa-i şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 12*). [*bildiler, -di, -ler*]

110. Ki kimse **bilmesün** nedür saña nām
Olup minnet yükünden gerden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 44*). [*bilmesün, -me, -sün*]

bil: *Vücudun orta yeri, bel.*

1. Meger kim görünür **bilinde** berrāk
Kuşatdurmuş anı hayrile Hālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 51*). [*bilinde, -i, -(n)de*]
2. Dönüp didi aña kim iy yegâne
Ki bükmiş **bilüñi** cevri zemâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 6*). [*bilüñi, -üñi*]
3. Biline postdan çekmiş izârı
Nitekim mâr olmuş pîç-der-pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 56*). [*biline, -i, -n, -e*]
4. Kitâbet âletin **bilinde** hâzır
Devât u hâme vü kâğıd ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 52*). [*bilinde, -inde*]
5. Ki ider **bilüñi** düşmen der-âgüş
Ne deñlü düşmenümse yâruñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 130*). [*bilüñi, -üñi*]
6. Ki ‘ışk ider demüri mûm-veş nerm
İder şerm ü nedâmet ham **bilini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 31*). [*bilini, -ini*]
7. Başında kisve vü **bilinde** hancer
Cihânda bir firîşte var mıdur hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 106*). [*bilinde, -inde*]

bil: ... olarak görmek, farz etmek.

1. Bile bir şalış urınmış şekl-i şeydâ
K’o şalışuñ bu karı başdan ayağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 20*). [*bile, -e*]

bil: *Allahu Teala'nın gönüllerdekine vâkıf olması ve bilmesi.*

1. Niçedür mâr u mür içinde hâlûñ
Çara zülfûñ Hudâ **bilür** ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 37*). [*bilür, -ü, -r*]

bil: *Anlamak, değerlendirmek, takdir etmek.*

1. Şu kim yakmadı oda el ya ayak
Ne **bilsün** ol nedür ‘âlemde yanmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 56*). [*bilsün, -sün*]
2. Hudâ **bilür** ne söz geçdi arada
Cefâ-yı devri-i dünden bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 4*). [*bilür, -ü, -r*]

bil bağla: *Bel bağlayabilmek, güç yetirebilmek.*

1. İrişdi hışmıla çün şîr-i ğarrân
Üküş kîn ü ğazâbla bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 95*). [*bil bağla, -mış*]

bil ki: *Bil ki, anla ki.*

1. Bu tâze mîveden ger bû alasın
Muhaqqak **bil ki** nevmid olmayasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 262*). [*bil ki,]*

bilâ-kadem: *Ayaksız.*

1. Bir barmağûñla iki bölünür felekde ay
Köklü ağaçları yürüdürsin **bilâ-kadem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 28*). [*bilâ-kadem,]*

bî-lâle-hadd: Yanağa benzemeyen lale.

1. Gelür her berg-i süsen tîğ-ı hün-h'âr
Baña bî-lâle hadd ü sim-i ğabğab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 35*). [*bî-lâle-hadd,]*

bile: Birlikte, beraber, yanında.

1. Geçüp ol şahndan da gitdi ta'cîl
Nühüm çarha irişdi **bile** Cibrîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 154*). [*bile,]*
2. Didi kim imdi iy kavm u kabîle
Gelüñüz gidelüm sizüñle **bile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 36*). [*bile,]*
3. Alup yüz cehd ile Mecnûnı **bile**
Gönildi Ka'beye mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 37*). [*bile,]*
4. Okuyup rıfk-ıla yanına anı
Bile bir sofradan yidürdi nâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 38*). [*bile,]*
5. Getürsün hem **bile** dünyâca mâlî
Güneş olsun yüzi mihrine hâsîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 36*). [*bile,]*
6. 'Abîr ü 'anber ü 'ûd u cevâhîr
Hem uydurdi **bile** bî-had tekâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 31*). [*bile,]*
7. İki **bile** eli kaldı 'amelden
Du'adan çünki tîğ-ı kahr yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 102*). [*bile,]*
8. Bile ağlayalum her gice her rûz
Ki zîrâ şol gicede k'ola deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 96*). [*bile,]*
9. Bile varmışlar idi bî-nihâyet
Şu resme kocdi varup ol mezârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 6*). [*bile,]*

bile: Bile, dahi.

1. Çün el aç du'âya ol şeh-i dîn
Dil açup dir **bile** süccâd âmîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 34*). [*bile,]*
2. Felek sakfına kimdür k'ire **bile**
Alup cânını kande kaçsun âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 80*). [*bile,]*
3. Revân oldı idinüp pîri hem-râh
Bile yırtıcılar yanınca anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 139*). [*bile,]*

bile: Böyle, bu şekilde.

1. Yanıncadur gül-i tâzeyse hârı
Mey-i nâb-ise **biledür** humârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 30*). [*biledür, -dür]*
2. Bile bî-ta'ne-i düşmen şeb [ü] rûz
Çekelüm kabır hıştından biz iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 100*). [*bile,]*
3. Bile hem-h'âb olalum tâ kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 106*). [*bile,]*

bile ol: Birlikte olmak, beraber vakit geçirmek.

1. Günün nişfindan irişince şeb gâh
Bile oldılar ol iki ciger h'âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 52*). [*bile ol, -dı, -lar]*

bileme: Bilememek.

1. Tırup kıldum bu deñlü cehd ü ikdâm
Bilemedüm k'o cânın idenüñ terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 19*). [*bilemedüm, -dü, -m]*

2. Bilemedi vü çekildi kenäre
Şu kim kendüyi kılmışdur ferāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 66*). [*bilemedi, -di*]

bilen: *Bilen kimse.*

1. Bilenler dirdi kim ol mäh-i ferruḥ
Fülân şahrâda olur iy kamer-ruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 41*). [*bilenler, -ler*]

bi'l-hayr: *Uğurlu olarak, hayırla.*

1. Deminden dîdesinûn yazdı 'ünvân
İdûp naḡş âḫirine temme **bi'l-hayr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 3*). [*bi'l-hayr,]*

bilin: *Anlaşılmak, gerçeğine erişilmek, idrak edilmek.*

1. Ziyân irişmedi şöyle **biline**
Şitâb idûp anı görmeklige şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 76*). [*biline, -e*]

bilis: *Bildik, tanıdık.*

1. Bilişlik âftâbı pertevinden
'Aṭâ kıl cânuma bir nûr-ı rûşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 57*). [*bilişlik, -lik*]
2. Revâ mîdur saña bu resme işler
Ki ta'n ide bize yâd u **bilişler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 18*). [*bilişler, -ler*]

bilis ü yâd: *Tanıdık ve yabancı.*

1. Bu bir 'ibret-durur 'âlemde nâdir
Ḥalâyîk birbiriyle **bilis ü yâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 67*). [*bilis ü yâd,]*

bi'l-kerem: *Kereminle.*

1. Yâ menba'ü'l-mürüvvet yâ maḡzenü'l-vefâ
Yâ şâfi'ü'l-farîkat fi'l-ḡaşrî **bi'l-kerem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 6*). [*bi'l-kerem,]*

billür: *Billür, şeffaf cam. Şeffaf bir cevher.*

1. Lebi yâḡûtdan u dendânı **billür**
Temâşâsı bağışlar gözlere nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 53*). [*billür,]*

bi-lutf-ı rāzık-ı vehhâb ü settâr: *Bağışlayan ve günahları örten rızıklandırıcının ihsanıyla.*

1. Bi-'avn-i Ḥâlik-i Tevvâb ü Kāhhār
Bi-lutf-ı Rāzık-ı Vehhâb ü Settâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 4*). [*bi-lutf-ı rāzık-ı vehhâb ü settâr, -ı*]

bîm: *Korku; tehlike.*

1. Ḥarîre vardur âteşden beli **bîm**
Ṭotalum kim aña kılâm nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 54*). [*bîm,]*

bîmâr: Hasta.

1. Bular ol ravzada lâ-bûd icâbet
Ne deñlü kim gele **bîmâr** u rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 79*). [*bîmâr,]*

bîmâr: Hasta. II Âşık.

1. Vü ger ni ıo ki ben dil-rîş ü **bîmâr**
Geçinem gârda ölince nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [*bîmâr,]*
2. Ğarîb ü bî-kes ü dil-rîş ü **bîmâr**
Belâ şahrâsınıñ peyk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 2*). [*bîmâr,]*
3. Bahâne eylemek lâzım degül hiç
Benem bî-çäre vü mañbûs u **bîmâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 61*). [*bîmâr,]*
4. Ki tâ bir päre şıñhat buldı **bîmâr**
Biraz cism-i nizârı ferbiñ oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 34*). [*bîmâr,]*
5. Gözi gibi za‘îf oldu vü **bîmâr**
Tebûñ ıssısı kızdurdu ‘izârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 30*). [*bîmâr,]*

bîmâr düş: Hasta olmak.

1. Yakîn aña ki cân andan ola dūr
Belâ vü miñnet-ile düşdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 31*). [*bîmâr düş, -di]*
2. Eve varup anası düşdi bîmâr
Çeküp zañmet atası gibi vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 2*). [*bîmâr düş, -di]*
3. Firâķ u ĥasret-ile düşdi bîmâr
Ki günden güne bozıldı mizâcı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 10*). [*bîmâr düş, -di]*

bîmâr düz: Hasta bırakmak.

1. Olup yârûñ ğamından lâğar u zâr
Bahâneyle özin düzerdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 98*). [*bîmâr düz, -er, -di]*

bîmar ol: Hasta ve perişan olmak.

1. Cân za‘îf ü dil-şikeste cism bîmar el-firâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 10*). [*bîmar ol, -dı]*

bî-mâr-ı ‘ışk: Aşk hastası.

1. Derd-i Ĥamdîye ölümünden özge tîmâr olmaya
Zirâ ol âşüfte-ĥâl olmış-durur **bî-mâr-ı ‘ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 10*). [*bî-mâr-ı ‘ışk,]*

bîmarlık: Hastalık.

1. Yine geldi giden **bîmarlık** hep
Şu ten k’evvel tutılmış idi zañme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 50*). [*bîmarlık,]*

bī-mecāl: *Mecalsız, kuvvetsiz, dermansız.*

1. Ža‘if ü **bī-mecāl** ü hāste ol seg
Qırımıŝ cismīnūn ūstünde her reg (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 49, Mısra 47*). [*bī-mecāl,]*
2. Ğamuñdan nā-tüvān u **bī-mecālüm**
Ecel hāk itmeden irüp özümi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 128*). [*bī-mecālüm, -üm]*
3. Ža‘if ü nā-tüvān u **bī-mecālüm**
Harīk-i hasret ü hayrān-ı ‘ışkum (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 24*). [*bī-mecālüm, -üm]*
4. İŝitdigüñden artuq **bī-mecālüm**
Hayālünle başaram sīneme seng (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 160*). [*bī-mecālüm, -üm]*

bī-meded: *Çaresiz, amansız, zavallı.*

1. Didi kim **bī-mededlikden** ben evvel
Neberdi eyledüm ŝulha mübeddel (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 58, Mısra 47*). [*bī-mededlikden, -lik, -den]*

bī-mekr: *Hilesiz.*

1. Urupdur terkimi kavm u qarābet
Dilüm ŝāfi-durur **bī-mekr** cānum (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 85*). [*bī-mekr,]*

bī-melāmet: *Ayıplama, kınamama.*

1. Yapalum müdde‘inūñ yüzine der
Bisāt-ı hāk üzre **bī-melāmet** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 128, Mısra 105*). [*bī-melāmet,]*

bīm-i māder: *Anne korkusu.*

1. Ne pervā-yı peder ne **bīm-i māder**
Çıkar geh bāma geh hargāh öñine (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 119, Mısra 32*). [*bīm-i māder,]*

bīm-i rakīb: *Rakibin korkusu.*

1. Ebed **bīm-i rakīb** ü vehm-i ğammāz
Yüzüme eyle bī-minnet nezāre (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 128, Mısra 96*). [*bīm-i rakīb,]*

bī-mihr: *Şefkatsiz, merhametsiz.*

1. Baña sen içürürsin ta‘nla zehr
Gehī **bī-mihr** dirsın ben hārāba (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 85*). [*bī-mihr,]*

bī-minnet: *Minnetsiz.*

1. Ebed bīm-i rakīb ü vehm-i ğammāz
Yüzüme eyle **bī-minnet** nezāre (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 128, Mısra 97*). [*bī-minnet,]*

bī-misl: Benzersiz, eşi benzeri olmayan.

1. Hüdâ kim bir-dürür **bī-misl** ü mânend
Kilîd-i mahzen-i esrâr-ı tahmîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 5). [bī-misl,]

bī-murād: İsteklerine kavuşmak, hiçbir beklentisi olmamak.

1. Vü ger nî özgelerden **bī-murādum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 58). [bī-murādum, -um]

bī-mürüvvet: İnsafsız -Sevgili-.

1. Kamu bed-'ahd olur bī mürüvvet
Vefâ levhî yazıldığı zamânda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 42). [bī-mürüvvet,]

biñ: Bin, pek çok.

1. Nireden kim geçe ol şâhzâde
Olur 'âşıkları **biñden** ziyâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 14). [biñden, -den]
2. Olur 'âşıkları **biñden** ziyâde
Muhaşşal ol perî-ruhsâr tannâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 4). [biñden, -den]
3. Dilerseñ küh ü dilerseñ ovada
Bulup bir dilberi **biñ** dikkat-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 33). [biñ,]

biñ: (Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp) Ayakları sarkıtarak oturmak.

1. Çü **bindi** düş-ı mâha ol şeker-nüş
Koğı ağlamağı vü oldı hāmüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 323). [bindi, -di]
2. Ki Mecnûna gele andan selâme
Süvâr oldı **binüp** bir nākaya tîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 25). [binüp, -üp]

biñ: Bin sayısı.

1. Çekemez **biñ** senüñ gibi bilürin
Baña hoşdur ded ü dāmîle bu cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 8). [biñ,]
2. Bahâsı her birinüñ **biñ** cihândur
'Uṭarîd hîrmenüñden hüşe-çindür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 64). [biñ,]

biñ: Bin, sayı sıfatı.

1. Her nefes **biñ** kez fiğan her lâhza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemâlün gûlsitânın bir dağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2). [biñ,]
2. Ğamze-i dil-düz-ı cânân gibi tîr-i şaf-derün
Her nefesde **biñ** hevâyı seyr eyler bî-kadem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 46). [biñ,]
3. Hânkâh-ı rif'atünde niçe **biñ** yıldur döner
Şüfî-i çarhı Celâlün türbesinde tutdı dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 51). [biñ,]
4. Geh olur bir gedâyı şâh eyler
Gehî **biñ** şâhı hâk-ı rāh eyler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 44). [biñ,]
5. Vücûdî çarh-ı pür dağ olmuş-idi
Ki san **biñ** gözlü bir zâğ olmuş-idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 6). [biñ,]

6. Hayāl-i âdemiden tiz-rev ü ter
Süminün bir yeli **biñ** nev'-i şarşar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 36). [biñ,]
7. Yidüm her gavtağa yüz zehr ü **biñ** hün
Kalinca bahrdan bir dürri birün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129). [biñ,]
8. Harâb itdün niçe **biñ** yıllık adı
'Arab bizden götürdi i'tikâdî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 21). [biñ,]
9. Biñ er 'ışkuñda tutkim mübtelâdur
Saña ma'sûka olmak ne revâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 23). [biñ,]
10. Düşüp öpdî ayağın hürmet-ile
Yüzine sürdi yüz **biñ** 'izzet-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 14). [biñ,]
11. Niçe yanmayayın ben iy mükerrem
Ki var sinemde her sū **biñ** cehennem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 64). [biñ,]
12. Ki ger **biñ** yıl ola 'ömrün ya bir rüz
Kâlar çeşmünde bu kâh-ı dil-efrûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15). [biñ,]
13. Etegüm üze kılmağa namâzı
Yudum **biñ** kerre virmezler cevâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 112). [biñ,]
14. İrürdi yire bār-ı nâfeden nâf
Dağı aldı niçe **biñ** bağl u üstür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 35). [biñ,]
15. K'idemez tozların fehmi-i şabâ kesb
Dağı **biñ** bende rûmî vü haşâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 57). [biñ,]
16. Nedür derdün senün bir 'avrat için
Degül bir **biñ** dağı olursa 'avrat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 41). [biñ,]
17. Turur mihr-ile vü mührünle el-ân
Eger **biñ** yıl dağı olursa şevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 17). [biñ,]
18. Benüm hâr-ı mezelletdür naşibüm
Otursañ **biñ** gice yanumda tenhâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 165). [biñ,]
19. Olacak oldu vü iş vardı elden
Baña **biñ** kere vâkı' oldu bu kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 65). [biñ,]
20. Eger **biñ** sâl ise bir dem-durur bil
Görinür 'ömrde mergün nişanı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 56). [biñ,]
21. Felek döne döne kılmış idi kahr
Eger **biñ** dürlü hon itseñ havâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 37). [biñ,]
22. Ol iki murğdan kork iy birâder
Kişiye 'ömr ola **biñ** yıl ya bir dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 95). [biñ,]
23. Degül yüz tütalum kim ola **biñ** sâl
Buşuda merg tırmışdur mu'allak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 98). [biñ,]
24. Vücüd-ı çäküme **biñ** süzen ü hâr
'Acebdür âhire irerse bu dün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 28). [biñ,]
25. Düzen cânınun endühden gıdâsın
Tükenmez eyleseñ bu bâbı **biñ** faşl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 23). [biñ,]
26. Alur **biñ** cânı yokdur gerçi cânı
Gülü dehrün dikendür tahtı zindân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 124). [biñ,]
27. Anı başdı yüzer **biñ** men u iki seng
Şol âbun k'adı idi 'arız-ı pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 24). [biñ,]

biñ: Oğlu.

1. Hâzret-i sultân Selîm **bin** hân Süleymân k'oldı anuñ
Bahır-i cüdina göre yidi deñiz bir kaşre nem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 13). [bin,]
2. Şode sultân Selîm **bin** Hân Süleymân
İlâhî der emân ü hıfz-ı tu bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 6). [bin,]
3. Şorarsañ kimdür ol hâkân-ı devrân
Direm sultân Süleymân **bin** Selîm hân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 30). [bin,]

bin-: (Bir şeyin veya bir hayvanın üzerine çıkıp) Ayakları sarkıtarak oturmak.

1. 'Arabda bu idi evvel töre hem
Ki **binerdi** aña bir üstüre hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 28). [binerdi, -er, -di]

biñ biñ: Binlerce, pek çok.

1. Bu nüh kalkan ki **biñ biñ** var mîhî
İdeler harbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 80*). [*biñ biñ,]*

biñ kerre: *Bin defa, pek çok.*

1. Mükerrer olsa **biñ kerre** teber-zed
Mezâk-ı cāna ire lezzeti çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 4*). [*biñ kerre,]*

bînâ: *Bina, yapı.*

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çäre ne
Böyle ta'îm itdi ğam **bināsına** mi'mār-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 4*). [*bināsına, -sı, -n, -a]*
2. Meded kılmaz aña feryād-ı çübân
Yıka çün bir **bināyı** seyl-i çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 77*). [*bināyı, -(y)ı]*

bînâ: *Gören, görücü.*

1. Dil ü cān gözleri fikrûnle **binā**
Zebân tûñleri zikrûnle güyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 41*). [*binā,]*

binā evle: *İnşa etmek, yapmak.*

1. Binā eylediler bir hōş 'imāret
Ki her bir revzeninüñ şîşesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 40*). [*binā eyle, -di, -ler]*

bînâ it: *Yapmak, inşa etmek.*

1. Ki bir ferzend virüp Hāk te'ālā
Çerāğ-ı çeşmin anuñla ide bînā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 198*). [*bînā it, -e]*

bî-nāgeh: *Ansızın, aniden.*

1. Velîkin ortada olmaya ğammāz
Ki nā ehle **bî-nāgeh** keşf ide rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 42*). [*bî-nāgeh,]*

bî-namāz: *Namazı terk edenler.*

1. Şu şeydālar gibiydi kim var el-ān
Degüldi **bî-namāz** u rûze vü nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 3*). [*bî-namāz,]*

bî-nāmūs: *Haysiyeti olmayan..*

1. Bu sevdādan ferāğat eyle zinhār
İñende olma **bî-nāmūs** u bî-'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 68*). [*bî-nāmūs,]*

bînar: *Pınar.*

1. Bu anı öpdü vü ol bunı tekrār
Çok itdiler döküp gözden **bıñarı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 77*). [*bıñarı, -ı*]

bî-naşîb: Nasipsiz, talihsiz.

1. Naşîbidür bu gül bir **bî-naşîbüñ**
Bu kişver yiridür bir tâcdâruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 76*). [*bî-naşîbüñ, -üñ*]
2. Vişâlûñ ni‘metinden **bî-naşîbüñ**
Esîr ü ‘âşık u şûrîde-hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 22*). [*bî-naşîbüñ, -üm*]
3. Qalan mahremlerinden **bî-naşîb âh**
Qanı ol ten ki tâzeydi semenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 20*). [*bî-naşîb,]*

binâ-yı ‘âlem: Yeryüzü yapıları.

1. Binâ-yı ‘âlemi ol ceng yıkdı
Ki gök indî yire yir göge çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 41*). [*binâ-yı ‘âlem, -i*]

binâ-yı ‘ışk: Aşk binası.

1. Çün iki mâh-peyker derhem oldı
Binâ-yı ‘ışk arada muhkem oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 34*). [*binâ-yı ‘ışk,]*

binâ-yı kudret: Kudret yapısı, güç ve kabiliyet eseri.

1. Binâ-yı kudretidür hâne-i ten
Bulupdur dîdeden ol hâne revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 53*). [*binâ-yı kudret, -i, -dür*]

binâ-yı ‘ömr: Ömrün temeli.

1. K’ayağ altında yol üzre yatur berf
Binâ-yı ‘ömr nâ-muhkem-durur bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 55*). [*binâ-yı ‘ömr,]*

binâ-yı ‘ömür: Ömür binası.

1. Biñâ-yı ‘ömrin itmişdi muhallil
İkinci zelzele irdi çü tekrār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 56*). [*biñâ-yı ‘ömr, -in*]

biñde birin: Binde biri II çok azı.

1. Ki dil şerh idemez biñde birinde
Şehûñ bir kimseye incinse cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 6*). [*biñde birin, -de*]

bînende-i sırr-ı ilāhî: İlahi surlara vakıf.

1. Gel iy **bînende-i sırr-ı ilāhî**
Bu ‘ışk işine rüşen kıl nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 1*). [*bînende-i sırr-ı ilāhî,]*

bî-neng: Utanmaz.

1. Götürdi perdesin ma'sûka-i çeng
Ki ya'nî kıya bezm ehlini **bî-neng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 8*). [*bî-neng,]*

bî-nergis-i dilber: *Sevgilinin gözlerine benzemeyen nergis.*

1. Benüm **bî-nergis-i dilber** velî kûr
Gözüme bî-gül-i ruhsâr-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 32*). [*bî-nergis-i dilber,]*

bî-nevâ: *Sessiz sedasız, zavallı.*

1. Ne lâıykdur saña bu **bî-nevâlık**
Berû gel k'irdi vakt-i kâm-rânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 22*). [*bî-nevâlık, -lık]*

bîni: *Uç.*

1. Şafâ mir'âtıdur güyâ cebîni
K'añadur dest-i çüb-ı sîm **bîni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 48*). [*bîni,]*

bî-nigîn-i lâ'l-i dildâr: *Sevgilinin mühürsüz yüzüğü.*

1. Şanasın za'ım-ı na'l-i âteşindür
Yüzüğü **bî-nigîn-i lâ'l-i dildâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 39*). [*bî-nigîn-i lâ'l-i dildâr,]*

bî-nihâyet: *Nihayetsiz, sonsuz.*

1. Du'â vü medh okudı **bî-nihâyet**
Anuñ-çün buldı bu resme sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 143*). [*bî-nihâyet,]*
2. Karâbeti vü kavmi **bî-nihâyet**
İderlerdi kamu 'izz ü ri'âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 33*). [*bî-nihâyet,]*
3. Bu resme sözleri-y-le **bî-nihâyet**
Şoñ uci nâmeye buldurdı gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 51*). [*bî-nihâyet,]*
4. Niçe bağladı anı gör şimdi zencîr
Ezel cürm eyledümse **bî-nihâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 39*). [*bî-nihâyet,]*
5. Gamuñla kılalum biz âşinâlık
Bu resme zemzemeler **bî-nihâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 59*). [*bî-nihâyet,]*
6. Kişiye böyle bî-rüz olmasun şeb
Çü lutfuñ **bî-nihâyetdür** ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 47*). [*bî-nihâyetdür, -dür]*
7. Hudâ bilür ne söz geçdi arada
Cefâ-yı devr-i dünden **bî-nihâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 5*). [*bî-nihâyet,]*
8. Kifâyet itdügince bahş ider zâd
Bu remzüñ **bî-nihâyetdür** cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 189*). [*bî-nihâyetdür, -dür]*
9. Bile varmışlar idi **bî-nihâyet**
Şu resme kocdı varup ol mezârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 6*). [*bî-nihâyet,]*
10. Me'âniden cevâhir **bî-nihâyet**
Dilüñ vîrânı küncinde nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 62*). [*bî-nihâyet,]*

bîñini: *Burun.*

1. Eger ‘arz itseler havrā-yı ‘aynı
Saçı büyüna almazam **biñini** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 48). [biñini,]

bi-nivâz: Hiçbir şeye ihtiyacı olmayan. (Allah).

1. Kerîm ü Kâr-sâz u Hâlık oldur
‘Alîm ü **bi-niyâz** ü Râzık oldur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 8). [bi-niyâz,]

bi-nûr: Işıksız, nursuz.

1. Ola gönlüm gözüm bi-ferr ü **bi-nûr**
Çün ura hazretüñ bir şî‘re bünyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 68). [bi-nûr,]
2. Korum geh geh başum altına bâliş
Geçem hicrândan olur gerçi **bi-nûr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 21). [bi-nûr,]

bi-per: Kolsuz kanatsız.

1. Yitürdi müjde ol **bi-per** hümâya
Açup ol hil‘ati kodı öninde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 2). [bi-per,]

bi-per kal: Kanatsız kalmak.

1. Cinân fâvûsı san-kim kaldı bi-per
İki gözleri kaldı sürmeden huşk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 66). [bi-per kal, -dı]

bi-pervâ: Korkusuz, çekinmeden.

1. Ki **bi-pervâ** iresin şehriyâre
Bu şandûk-ı revâk-ı çarhı iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 120). [bi-pervâ,]

bir: Birlik, beraberlik.

1. Kimün bağındadır mevcûd ol verd
Ki büyü **birle** zâyil ola bu derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 96). [birle, -le]
2. Cihân halkınuñ ol-durur ‘azîzi
K’ola şerm u hayâ **birle** temizi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 102). [birle, -le]
3. Atası görüp anuñ hâlini hem
Hacâlet **birle** dökdi dîdeden nem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 64). [birle, -le]
4. Hayâli **birle** mu‘tâd u harîfüm
Meşakkât külhanında şöyleyüm şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 8). [birle, -le]
5. Uyudılar şafâdan tâ kıyâmet
Çü dünyâda **bir** itmişler idi ‘ahd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 35). [bir,]

bir: Aynı; birlikte.

1. Bu ‘ışk işi ki ola **bir** arada
Olur elbetde vardukca ziyâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 31). [bir,]

bir: Aynı, benzer.

1. Hüdâ kim **bir-dürür** bî-miğl ü mânend
Kilid-i mahzen-i esrâr-ı tahmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 5*). [*bir-dürür, --durur*]
2. Pes ol ‘ummân-ı şevk u kulzüm-i nûr
K’öñünde **bir** idi nezdîk ile dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 254*). [*bir,]*
3. Mürüvvet eyleseñ **bir** dahı hânım
K’ölice kalmasa boynuñda kanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 39*). [*bir,]*
4. Vühüşüñ şöhetü yegdür mu‘ayyen
Ev ü şahrâ baña **birdür** cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 79*). [*birdür, -dür]*

bir: Bir tane.

1. K’o zîbâ meyvenüñ **biri** Hasandur
Birisi hem Hüseyin-i bî-şemendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 3*). [*biri, -i]*
2. Yidüm her gavtada yüz zehr ü biñ hûn
Kâlnca bañrdan bir dūrri **birün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 130*). [*birün, -(ü)n]*
3. Dil u cânda anuñ ‘ışkı düz olsun
Ki bu hâlâtumuñ **biri** yüz olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 60*). [*biri, -i]*
4. Koçuşup tenlerinde kaldılar **bir**
Pür oldı iki şudan **bir** şurâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 92*). [*bir,]*

bir: Belgisiz zamir.

1. Birine râm idi ger dîv ü perî
Biri kıldı musahhar bañr ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 63*). [*birine, -i, -ne]*
2. Muñî‘ idi **birinuñ** emrine bād
Birisinden ‘anâşır oldı âbād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 61*). [*birinuñ, -i, -nuñ]*
3. Muñî‘ idi birinuñ emrine bād
Birisinden ‘anâşır oldı âbād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 62*). [*birisinden, -i, -si, -(n)de]*
4. İki biñ yidek atı vardı tâzî
K’iderdi her **biri** berğ-ile bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 176*). [*biri, -i]*
5. Biri nâz-ile hâlin ‘arz iderdi
Birinüñ ‘aqlını hayret giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 99*). [*biri, -i]*
6. Muhaşşal bir arada ol iki mâh
İdindiler **biri** birin nazargâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 106*). [*biri, -i]*
7. Biri nâz-ile hâlin ‘arz iderdi
Birinüñ ‘aqlını hayret giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 100*). [*birinüñ, -i, -nuñ]*
8. Ki zîbâdur kâmusınuñ cemâli
Cihânda **birinüñ** yokdur mişâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 40*). [*birinüñ, -i, -nuñ]*
9. Ki iy gözi yaşımdan bî-sitäre
Bu iki şüretüñ bozduñ **birini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 17*). [*birini, -i, -ni]*
10. Ki şan her **biri** dîv idi ya ejder
Şu resmeydi şalâbet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4*). [*biri, -i]*
11. Buladı kuyruğunu her **birisi**
Tolayı alup etrâfını yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 46*). [*birisi, -isi]*
12. Yüzün düşmiş kılar feryâd u efgân
Şaçup her **biri** gözden eşk-i hûn-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 37*). [*biri, -i]*
13. Anası merginüñ soñunda cüşin
Kâbileden segirdüp her **birisi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 33*). [*birisi, -i, -si]*
14. Şuda her **biri** ‘aksın kıldı izhâr
Benefşe şaldı yir yir nağ‘-ı sincâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 48*). [*biri, -i]*
15. Olup-dururdu mu‘tâd-ı ded ü dâm
Görüp her **birisinden** ‘izz u rağbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 91*). [*birisinden, -i, -si, -(n)de]*
16. Olup her **birisi** ser-mest ü hayrân
Hayâl-ı yâr ile Mecnûn-ı pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 26*). [*birisi, -i, -si]*
17. Degildür ‘aql anlardan vefâ-cüy
Çi ger şüretdedür her **biri** âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 61*). [*biri, -i]*

18. Ki her **biri** leṭāfet-rîz ü merġûb
Didi Zeyd aña ta'n ile ki iy cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 40). [biri, -i]
19. Biri cān virmemiş illâ ki mürde
Umûr-ı 'ālemi idüp ferāmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 24). [biri, -i]
20. Varup her **biri** siñdi bir bucağa
Yol üzre şubḥ idi k'ol iki şeydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 36). [biri, -i]
21. Yirinde her **biri** kılmışdı ârām
Uyurdi ol nitekim şāh-ı ber-taht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 60). [biri, -i]
22. Tırur girdinde bunlar bekleyüp raht
Düzüp ol cāyda her **biri** hāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 63). [biri, -i]
23. Gözinden her **biri** cūy itdi hūnlar
Pes āḥir āb-ı dideyle yudılar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 22). [biri, -i]
24. O taht üzre iki ferruḥ firişte
Vücüdî her **birinüñ** ġarḳa-i nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 49). [birinüñ, -i, -nuñ]
25. Devr-i 'adlünde vücüdından yudî zālimler el
Her **biri** bir yoldan itdi 'azm-i iklîm-i 'adem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 28). [biri, -i]
26. İşigünde nevbet ile hîzmet ider mihr ü mäh
Her seḥer tā şeb **biri** her şeb **biri** tā şubḥ-dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32). [biri, -i]
27. İşigünde nevbet ile hîzmet ider mihr ü mäh
Her seḥer tā şeb **biri** her şeb **biri** tā şubḥ-dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32). [biri, -i]
28. Birisi hāledür mäh-ı münîre
Biri hātem Süleymān-ı emîre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 46). [biri, -i]
29. Birisi hāledür mäh-ı münîre
Biri hātem Süleymān-ı emîre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 45). [birisi, -si]
30. K'o zibā meyvenüñ biri Ḥasandur
Birisi hem Hüseyin-i bî-şemendür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 4). [birisi, -si]
31. Birine rām idi ger dîv ü perî
Biri kıldı musaḥḥar baḥr ü berri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 64). [biri, -i]
32. Biri eyvân-ı dāda urdı bünyād
Biri 'adl ile kıldı dehri ābād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 65). [biri, -i]
33. Biri eyvân-ı dāda urdı bünyād
Biri 'adl ile kıldı dehri ābād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 66). [biri, -i]
34. Biri evc-i kerāmet burcına mäh
Biri mülk-i sa'ādet tahtına şāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 67). [biri, -i]
35. Biri evc-i kerāmet burcına mäh
Biri mülk-i sa'ādet tahtına şāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 68). [biri, -i]
36. Felek raḥş aña mihr ü mäh iki zîn
Ki gündüz **birin** urur gice **birin** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 82). [birin, -n]
37. Felek raḥş aña mihr ü mäh iki zîn
Ki gündüz **birin** urur gice **birin** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 82). [birin, -n]
38. Kılardı her **biriyle** 'işve-bāzı
Sezüb kendüde yönerdi ṭabance (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 20). [biriyle, -y, -le]
39. Muḥaşşal bir arada ol iki mäh
İdindiler biri **birin** nazargāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 106). [birin, -n]
40. Olurken burc-ı mektebde ol iki mäh
Biri birine 'āşık düşdi nāgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 16). [biri, -i]
41. Olurken burc-ı mektebde ol iki mäh
Biri **birine** 'āşık düşdi nāgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 16). [birine, -n, -e]
42. İçinde sū-be-sū çok ġārlar var
Ki güyā her **biridür** gür-i pür-mār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 48). [biridür, -dür]
43. Giyer her **biri** bir dürlü libāsı
Öger Leylî 'abāy-ı vü pelāsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 27). [biri, -i]
44. Yüzinden şemme her **birisinüñ** mihr
Meh ayakları tozına sürer çîhr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 25). [birisinüñ, -si, -nüñ]
45. Döşekler döşenüp her **biri** birşîm
Ḥarîre şarmadılar sîne-i sîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 57). [biri, -i]
46. Ne deñlü var-ise cāy-ı tevaḳḳu'
Varup her **birine** eyler tazarru' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 24). [birine, -n, -e]
47. O ḥüb eş'āruñ uş **birisi** budur
İşit kim ġuşıñ zeyn ide budur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 69). [birisi, -si]
48. Dilāverler idüp her ġuşede ceng
Gözetdi her **birisi** ġayret ü neng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 12). [birisi, -si]

49. Kāmu olmuşlar idi āhene ğark
Kılıç oynatmada her **biri** çün berķ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 68). [biri, -i]
50. Kemîne kullarunuñ **birisiyüm**
Hużuruñda ğunahkāram ŧenî'üm (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 54). [birisiyüm, -si, -yüm]
51. Birine kâtdılar zehr-i mezellet
Çün ol ŧerbetleri hem-rāz-ı Nevfel (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 18). [birine, -n, -e]
52. Rızā-yı Hāķķ-içün virgil rehāyı
Yazuķdur her **birinüñ** cānı vardır (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 31). [birinüñ, -n, -ün]
53. Yilüp her **birisi** ardınca ğitdi
Aradılar çi ger kūh u yabānı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 82). [birisi, -si]
54. Ki püŧti her **birinüñ** bār ile pür
ŧeker-bārından oldu üŧtürān leng (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 36). [birinüñ, -n, -ün]
55. Degüldür hiç **birine** bāķi bünyād (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 88). [birine, -n, -e]
56. İki ŧüret yazılmış eyledi āh
Birisi kendü ŧekli **biri** Leylî (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 11). [biri, -i]
57. Birin niçün kōduñ söyle sırımı
Didi ger ħal-i 'ālem pīŧ ü pesdür (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 18). [birin, -n]
58. İki ŧüret yazılmış eyledi āh
Birisi kendü ŧekli biri Leylî (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 11). [birisi, -si]
59. Ki ŧan her biri dīv idi ya ejder
ŧu resmeydi ŧalābet her **birinde** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 5). [birinde, -(n)de]
60. Kılābuñ sofrasına ŧaldı kendi
Nevāĥt ü rıķ idüp her **birisine** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 27). [birisine, --si, --n, --e]
61. Ĥavālisinde ħal'aydı ded ü dām
Bular kim her **biriydi** mest ü ĥün-ĥ'ār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 111). [biriydi, -ydi]
62. Taĝıldı her **birisi** bir kenāre
Gelüp ğördi bular ol nā-tüvānî (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 8). [birisi, -si]
63. Aķıdup ğözlerinden her **biri** kan
Didiler k'iy ħarāb olan vücūdi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 2). [biri, -i]
64. Biri ĥıŧm-ile tutar biri yırtar
Bularuñ ħorĥusından ŧöyle kim var (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 58). [biri, -i]
65. Biri ĥıŧm-ile tutar **biri** yırtar
Bularuñ ħorĥusından ŧöyle kim var (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 58). [biri, -i]
66. İkisini de medhūŧ itdi ĥayret
Birisi zinde illā cān-süpürde (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 23). [birisi, -si]
67. Kesüp atdı ŧačın her māĥ-peyker
Ġözinden aķıdup her **biri** seyli (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 43). [biri, -i]
68. Getürdi her **biri** yük niçe anbār
ŧular kim kendülerden ŧōñra ğeldi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 178). [biri, -i]
69. Münevver her **birinüñ** rüyı çün ŧem'
Varup ğirerler idi ol bihiŧte (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 64). [birinüñ, -n, -ün]
70. Bahāŧi her **birinüñ** biñ cihāndur
'Utārid ĥirmenüñden ĥūŧe-çindür (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 64). [birinüñ, -n, -ün]

bir: "Baŧka" anlamında belĝisiz ŧıfat.

1. İdüp her lāĥza **bir** dürlü bahāne
Dōker yaŧ yirine ķan ol yegāne (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 115). [bir,]
2. Çi ger bu resme dindi bu ĥikāyet
Velikin **bir** daĥı vardır rivāyet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 2). [bir,]
3. Rumūz-ı 'ıŧķa çün yoķdur nihāyet
Ġörelüm **bir** neye irür ĥikāyet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 12). [bir,]
4. Velikin **bir** daĥı vardır rivāyet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 1). [bir,]
5. Yimesün naĥl-i 'ōmrinden daĥı **bir**
Degüldür kimse 'ıŧķuñda vefā-bīn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 84). [bir,]
6. Ki ŧan **bir** cismüñ oldu iki cānı
Çün oldu büseden keŧf āña her ĥāl (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 80). [bir,]
7. Ġörelüm **bir** ki maķŧūda nedür aŧl
Meger **bir** vaķt irüp faŧl-ı ĥazān zār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 24). [bir,]

bir: "Az" anlamında belgisiz sıfat.

1. Ey ki iki noktadır taht-ı yedünde dü cihân
Şun'ıñ **bir** şemmesidür bu bihâr ile cibâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 8*). [bir,]
2. Tükenmez bu nikâtuñ bâb u faşlı
İşidüñ **bir** nedür maqşüduñ aşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 20*). [bir,]
3. Gehî cân küt bulur nâlişümle
Ğidâm oldur ya **bir** pâre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 83*). [bir,]
4. Ki **bir** miqdâr özinden turalar dūr
Bu yaña irişüp pîr-i vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 146*). [bir,]
5. Tırup yanından **bir** lâhza oturdı
Didi bu ne bahâr-ı hoş havâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 214*). [bir,]

bir: "Herhangi" anlamında belgisiz sıfat.

1. Ger emlah sözini işitse **bir** ân
Feşâhatdan dem urmaz idi Şahbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 15*). [bir,]
2. Meger günlerde **bir** gün k'irdi nevrüz
Mübârek rüz idi çün 'id-i pîrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 21*). [bir,]
3. Meger kim reh-güzerden **bir** gün ol şâh
Geçerken **bir** harâbe gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 225*). [bir,]
4. Anası âhını **bir** gün işitdi
Yüzini çâk idüp efgânlar itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 117*). [bir,]
5. Buyurdi kim keremden **bir** zamân ol
Özin **bir** küşede kulsın nihân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 87*). [bir,]
6. Ne **bir** okur hezâr efsûn u destân
Bu dem kim bülbul-i bî-miñl sensin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 8*). [bir,]
7. Benüm sevgümde **bir** kimse 'azâya
İre çün kabrüm üzre ol teni çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 38*). [bir,]

bir: "Bir" sayı sıfatı.

1. Dil 'aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı beğenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [bir,]
2. Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı beğenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar akdı ki Hamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [bir,]
3. Almaya 'aynına **bir** çöpce cihân lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her kim ola bî-kâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 5*). [bir,]
4. Sen dağı 'âlemd e **bir** kânün idersin 'âkıbet
Çarh-ı kıddum gerdişyle âsyâb-ı 'âlemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 4*). [bir,]
5. Bugün vaşluñla buldum baht-ı firüz
Saçuñdan **bir** nümünedür şeb-i kâdr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 7*). [bir,]
6. Yüzünden **bir** eşerdür rüz-ı nevrüz
Cemâlünden cüdâdur haste Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 8*). [bir,]
7. Cân zamân-ı gamda yâd idüp seni râhat bulur
Şöyle kim **bir** merdüm-i leb-teşne nüş eyler zülâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 20*). [bir,]
8. Bağ-ı cânda dikdi şevküñ **bir** nihâl-i tâze kim
Hamd ü medhûñden bitürdi berg ü mîve ol nihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 23*). [bir,]
9. Bir barmağıñla iki bölünür felekde ay
Köklü ağaçları yürdürsin bilâ-kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 27*). [bir,]
10. Hüsñüñ gülinden iy yüzi hırşid ü alnı ay
Oldı meşelde **bir** varağa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 42*). [bir,]
11. Kahr ile ma'rekede **bir** nazar itse gamzeñ
Bata düşmenleriññ yüregine tîr-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 3*). [bir,]
12. Gösterür **bir** haţaba luţfila olsañ nâzır
Mu'cize Mûsî 'aşâsı gibi şâhâ o haţab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 27*). [bir,]
13. Kışver-i Yünâna bünyâd uralıdan rüzgâr
Böyle **bir** hân ile olmadı müşerref lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 12*). [bir,]

14. H  ret-i sult  n Sel  m bin h  n S  leym  n k'oldı anu  
Bahr-i cüdina göre yidi de  iz **bir** ka  re nem (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Kaside 4, Mısra 14*). [bir,]
15. Yazabilmedüm gice va  fu  da **bir** beyti tam  m
  hd-i medhu   lezzetinden iki   akk oldı k  lem (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Kaside 4, Mısra 17*). [bir,]
16. Devr-i 'adl  nde v  c  dından yud   z  limler el
Her biri **bir** yoldan itdi 'azm-i i  l  m-i 'adem (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Kaside 4, Mısra 28*). [bir,]
17. Rif'atu     ar  inde to  kız mevlev  d  r n  h felek
Himmet   dery  s  nu   **bir** kaçresidür yidi yem (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Kaside 4, Mısra 34*). [bir,]
18. Felek **bir** beyzedür kim ser-nigündür
  ki şarulu k'anlar ay u gündür (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 3, Mısra 21*). [bir,]
19. Geh   **bir** ka  reden **bir**   dem eyler
Ki geh giry  n a  ı geh hürrem eyler (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 3, Mısra 39*). [bir,]
20. Geh   **bir** ka  reden **bir**   dem eyler
Ki geh giry  n a  ı geh hürrem eyler (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 3, Mısra 39*). [bir,]
21. Geh olur **bir** ged  y        eyler
Geh   bi        h  k-   r  h eyler (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 3, Mısra 43*). [bir,]
22. Kimi  n   m  lı dery   gibi mevv  c
Kimi  ni eylemiş **bir** pula mu  t  c (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 3, Mısra 84*). [bir,]
23. V  c  du   ba  r  ne yokdur nih  yet
Bize **bir** kaşresinden k  l 'in  yet (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 4, Mısra 20*). [bir,]
24. Bilişlik   ft  b   pertevinden
'A   k  l c  numa **bir** n  r-   r    en (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 4, Mısra 58*). [bir,]
25. Bir i  de kim buyurmad  n r  z   sen
Bu misk  ne an   görme rev   sen (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 4, Mısra 119*). [bir,]
26. Meger **bir**   b ki '  lem r    en idi
Felek ba  ı a  ılm     l    en idi (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 6, Mısra 1*). [bir,]
27. V  c  d     ar  -   p  r da   olmuş-idi
Ki san bi   gözlü **bir** z  g olmuş-idi (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 6, Mısra 6*). [bir,]
28.   r  rdi **bir** Bur  k-   ber   seyri
Ki ha  l eylerdi ol u  ma  da   ayrı (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 6, Mısra 31*). [bir,]
29. H  y  l-i   dem  den t  z-rev    ter
Süminün **bir** yeli bi   nev'-     ar    ar (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 6, Mısra 36*). [bir,]
30. Meşelde her s  mi **bir** beyze-i la'  l
Hil  l olmuş   an ol la'  l üstine na'  l (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 6, Mısra 51*). [bir,]
31.   ki gevher idiler **bir**   adefden
  ki a  ter ya    d burc-     refeden (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 11, Mısra 15*). [bir,]
32. Faz  letde durur cümle fen ile
Dış-'  lem c  nd  r pes **bir** ten ile (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 12, Mısra 18*). [bir,]
33. Sar  y  ndan cih  nd  r sanki **bir** t  k
Ki   ar   ol t  ka sa  f olmuş-durur bak (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 12, Mısra 21*). [bir,]
34.   amer **bir**   emmesid  r efserinün
Nig  nid  r Süheyl engüşterinün (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 12, Mısra 25*). [bir,]
35. Felek **bir** g    esid  r ki    er  n  n
Cih  n efgendesidür le  ker  n  n (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 12, Mısra 37*). [bir,]
36. Mu  t   olmuş-idi **bir** m  ra Düşük
Bu  ad  r r  m ejderh  -y   e  l  k (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 12, Mısra 79*). [bir,]
37. Var-ise k  nde **bir** c  d ehli sult  n
Urur     kerliginden l  f her   n (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 12, Mısra 109*). [bir,]
38. T  t  pd  r dehri t  g-i h    e ile
Ki **bir** i  l  m a  ar her n  me ile (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 12, Mısra 114*). [bir,]
39.        ab'-   r    eni ba  laya tedb  r
Hez  r  n leşkeri **bir** f  kr ile   ır (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 12, Mısra 116*). [bir,]
40. Tutup ol ba  rden t   m  ye-i h    
Hoş oldum **bir** de  ize dağı g  v      (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 13, Mısra 8*). [bir,]
41. Getürdüm pes ele **bir** dürr-i mekn  n
K'  na kıymet degül   ad genc-i K  r  n (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 13, Mısra 9*). [bir,]
42. Sözinden 'ilm-i h  kmet **bir** eşerdür
Dilinden fenn-i mantık **bir** haberd  r (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 13, Mısra 27*). [bir,]
43. Sözinden 'ilm-i h  kmet **bir** eşerdür
Dilinden fenn-i mantık **bir** haberd  r (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 13, Mısra 28*). [bir,]
44. Güneş **bir** t  gme kadri c  mesinden
Cih  n **bir** nok  ta c  d   h  mesinden (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 13, Mısra 45*). [bir,]

45. Güneş **bir** tügme kadri cāmesinden
Cihān **bir** nokta cüdi hāmesinden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 46*). [bir,]
46. Kemânından ki **bir** tîr ide per-tâb
Açar çarhuñ tokuz kaşırına **bir** bâb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 55*). [bir,]
47. Kemânından ki **bir** tîr ide per-tâb
Açar çarhuñ tokuz kaşırına **bir** bâb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 56*). [bir,]
48. Ğazabla k'ola **bir** deryāya nāzır
Su yirine od olur anda hāzır (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 61*). [bir,]
49. İrişse tîğî uci **bir** süvāre
İder atıyla anı dört pāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 75*). [bir,]
50. Nigîninde Süheyl-i çarh **bir** lâ'l
Hilâl-i nev semendi pâyına na'l (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 99*). [bir,]
51. Seḥāsı sofrası üstinde 'ummān
Olupdur şanki **bir** taş-ı nemek-dān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 120*). [bir,]
52. Hevā-yı himmetinde çarh-ı devvār
Olupdur fi'l-meşel **bir** murğ-i tayyār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 122*). [bir,]
53. Döşense sāye-i kıddine **bir** hāk
İder başına tāt ol hākî eflāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 127*). [bir,]
54. Ayağına nişār olmasa **bir** cān
Şuya batsun olursa āb-ı hayvān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 131*). [bir,]
55. Ki olur **bir** nefesde kām u nā-kām
Hezārān yūnus-ı ma'nî saña rām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 15*). [bir,]
56. Benefşe dir giyüp **bir** cāme iksün
Beni gülzārda görenler ögsün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 43*). [bir,]
57. Yücelmiş kām-et-i süsen çü servi
Ki her gönce o servūñ **bir** tezervi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 54*). [bir,]
58. Tefekkür eyledüm bu rüzigārı
Diledüm kim koyam **bir** yādigārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 84*). [bir,]
59. Teferrüc eyledüm **bir** ḥatt-ı müşğın
Hurufi ḥüb hem-çün nāfe-i Çîn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 93*). [bir,]
60. Ki **bir** efsānedur pür sihr ü efsün
Şol erden k'anı 'ışk itmişdi Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 101*). [bir,]
61. Göñül olmuşiken bu fikre dem-sāz
İşitdüm süy-ı hātifden **bir** āvāz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 106*). [bir,]
62. Çıkar şî'r içre **bir** vech-ile nāmı
K'ide taḥsîn sözüñe Münlā Cāmî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 121*). [bir,]
63. Kopar bāğ-ı süḥande **bir** nevāyı
K'ışitse āferîn ide Nevāyî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 123*). [bir,]
64. Yidüm her ğavtada yüz zehr ü biñ ḥün
Ḳalınca baḥrdan **bir** dürrî birün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 130*). [bir,]
65. Bu bāğa **bir** şecer dikdüm bahārî
Kim oldu mîve-i cān berg ü bārî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 153*). [bir,]
66. Hüner dîgünde kaynatdum **bir** efsün
Ki görüp Leylî'î cān virdi Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 155*). [bir,]
67. Ki var idi 'Arab mülkinde **bir** mîr
Seḥā vü lutf kāmı vü cihān-gîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 167*). [bir,]
68. İştise kande **bir** 'uryān ya **bir** aç
İderdi şöyle k'ili aña muḥtāc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 179*). [bir,]
69. İştise kande **bir** 'uryān ya **bir** aç
İderdi şöyle k'ili aña muḥtāc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 179*). [bir,]
70. Dilerdi nesl ü peyvend içün ol şāh
Ḥudādan **bir** veled şām u seḥergāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 188*). [bir,]
71. Kişi kim kalmaya **bir** yādigārı
Telefdür öldüğinden soñra kārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 189*). [bir,]
72. Ki **bir** ferzend virüp Ḥaḳ te'ālā
Çerāğ-ı çeşmin anuñla ide bînā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 197*). [bir,]
73. Çü **bir** gevher ki zāhir ola k'andan
Biter niçe cigerde kanlar andan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 207*). [bir,]
74. Kaçan **bir** lāle tezyîn itse bāğı
Hezārān sîneye ḳor derdi dağı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 209*). [bir,]
75. Bir oğlan k'ola bed-ḥū iy ḳarındaş
Atası görmeye anuñ yüzün kâş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 215*). [bir,]

76. Yahūd **bir** tıfl kim olmaya hoş hū
Yeg öldür kim anadan toğmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 217*). [bir,]
77. Meger kim reh-güzerden **bir** gün ol şāh
Geçerken **bir** harābe gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 226*). [bir,]
78. Var içinde anuñ **bir** turfe abdāl
Yüz urmuş hāke ‘arz eyler Hākka hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 227*). [bir,]
79. ‘Acībū’ş-sekl **bir** abdāldur ol
Yüzine yir yir eylemiş yaşı yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 229*). [bir,]
80. Eline sundı **bir** ayvāyı fi’l-hāl
Giderdi şāhdan āy vāyı fi’l-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 257*). [bir,]
81. Çün irişdi saña bu mīve-i hūb
Yakınlarda **bir** oğluñ ola mahbūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 264*). [bir,]
82. Bu hāl üzre çü geçdi hefte vü māh
Bir oğluñ oldu yüzünden hacel māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 278*). [bir,]
83. Ne sūd k’iderdi şīrīn lā’line şarf
Vefādan resm olurdu **bir** niçe harf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 298*). [bir,]
84. Tūlū’ından güzzer kıldı çü **bir** sāl
O māha menzil oldu çarh-ı ikbāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 313*). [bir,]
85. Meger kim **bir** perī-ruḥ **bir** gün anı
Götürüp seyre gitdi būstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 321*). [bir,]
86. Degül öz dāyesine **bir** nefes rām
Buçuk dem **bir** şanemsüz tutmaz ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 335*). [bir,]
87. Degül öz dāyesine **bir** nefes rām
Buçuk dem **bir** şanemsüz tutmaz ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 336*). [bir,]
88. Kelāmın itse ya **bir** meh-veşuñ gūş
Şafāsından olur hayrān u bī-hūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 337*). [bir,]
89. Ki rīş-i muhtesibden mīr-i bāzār
Rebāb içün getürdi **bir** niçe tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 30*). [bir,]
90. Kamusı **bir** kafesdeydi giriftār
Hep ol meh-pāreler mānend-i mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 12*). [bir,]
91. Olurdu fi’l-meşel **bir** rahl-i sīmīn
Çün ol mihr ü fūnūmı kıldı hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 24*). [bir,]
92. Dimişdi ol zamānuñ **bir** zarifi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 58*). [bir,]
93. Meger **bir** şeb ki dehr olmışdı pūr nūr
Kamer rahşān idi çün tal’at-ı hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 1*). [bir,]
94. Felek ‘aḫūdına bağlamışdı zühre
Kazādan **bir** mūnevver bāz mūhre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 10*). [bir,]
95. Turup yatdı bu endişeyle ol māh
Uyurken **bir** ‘aceb düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 12*). [bir,]
96. Görür kendüyi **bir** gülşen içinde
K’anuñ **bir** havzı var rüşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 13*). [bir,]
97. Görür kendüyi **bir** gülşen içinde
K’anuñ **bir** havzı var rüşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 14*). [bir,]
98. İdinüp **bir** habābı gūş-vāre
Dönüpdür her semek **bir** gül’izāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 17*). [bir,]
99. İdinüp **bir** habābı gūş-vāre
Dönüpdür her semek **bir** gül’izāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 18*). [bir,]
100. Yüce **bir** kaşr salmış anda sāye
Ki gerdün reşk eyler ol sarāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 33*). [bir,]
101. Kemān-ı Rüstem andan **bir** kemerdür
Mehile mihr iki rengin hacerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 35*). [bir,]
102. Nitekim **bir** nigār-ı ḥalka der-gūş
Bırakmış ol der iki ḥalka ber-düş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 47*). [bir,]
103. Ne der her tahtası **bir** cild-i pūr-kār
Ki gūyā **bir** mücellid düzmiş iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 49*). [bir,]
104. Ne der her tahtası **bir** cild-i pūr-kār
Ki gūyā **bir** mücellid düzmiş iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 50*). [bir,]
105. Bir eyvāndur başı keyvāna irmiş
Zihī keyvān ki ol eyvāna irmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 71*). [bir,]
106. Bu tāk üstinde **bir** nakḳāş üstād
İdüpdür **bir** bütün şeklini būnyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 73*). [bir,]
107. Görür kim **bir** nūmūnesinde taḫuñ
Muḫābil şadrına ol çār taḫuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 93*). [bir,]

108. Yazılmış **bir** ‘aceb taşvîr k’ânı
Hasedden cân vireydi görse Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 95*). [bir,]
109. Perî sîretlû **bir** şekl-i ‘acebdür
Dil-ârâyı ‘Acem şüh-ı ‘Arabdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 97*). [bir,]
110. Bu hâl içinde pes ol tıfl-ı güm-râh
Bir âh idüp u yanî geldi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 110*). [bir,]
111. Hem ol gülzâr deşt-i rîve beñzer
Ki her **bir** naḥli şâḥ-ı dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 18*). [bir,]
112. Degildür sünbül-i zülfi semen-sâ
Ki her **bir** tândur **bir** ‘ırk-ı sevdâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 28*). [bir,]
113. Degildür sünbül-i zülfi semen-sâ
Ki her **bir** tândur **bir** ‘ırk-ı sevdâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 28*). [bir,]
114. Olupdur reh-zenûn **bir** dîv-i ğaddâr
‘Înân-ı ḳalbûnî zaḳḳ eyle zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 45*). [bir,]
115. Elûne girdi çün **bir** gevher-i pâk
Ki ḥayrândur anı delmekde ḥakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 5*). [bir,]
116. Ki vardı ol ḥavâlide yine hem
‘Arabdan **bir** şehinşâh-ı mükerrrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 18*). [bir,]
117. Var idi şehlerinûn **bir** kıvı hûb
Şaçı cevġân-ı müşġîn ġabġabı tûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 35*). [bir,]
118. Biḥîşt-i nâzdan **bir** serv-i ḳaddi
Nihâl-i şiveden **bir** verd-i ḥaddi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 53*). [bir,]
119. Biḥîşt-i nâzdan **bir** serv-i ḳaddi
Nihâl-i şiveden **bir** verd-i ḥaddi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 54*). [bir,]
120. Anuñ ġüy-ı zeneḥdâniydı ġüyâ
Leṭâfetden dü şakḳ olmuş **bir** elma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 62*). [bir,]
121. Ruḥı lâ’linden olmuş Ḥıẓr âbı
Zeneḥdânı ol âbuñ **bir** ḥabâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 88*). [bir,]
122. Meger **bir** gice yüz nâz-ile ol mâh
Uyurken **bir** ‘aceb düş ġördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 1*). [bir,]
123. Meger **bir** gice yüz nâz-ile ol mâh
Uyurken **bir** ‘aceb düş ġördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 2*). [bir,]
124. Gelürek oldu **bir** ġün yüzlü maḥbûb
Ruḥı ġül ḥâlî fülful ġabġabı tûp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 5*). [bir,]
125. Lebidür fi’l-meġel **bir** lâ’l-i ġarrâ
Ki delmiş dest-i ḳudretle anı Mevlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 15*). [bir,]
126. Gelüp Leylinûn ol serv-i semen-ber
Eline şundi **bir** deste ġül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 20*). [bir,]
127. Meger **bir** ġün sarây ôñinde ṭayyâr
ġörür **bir** nâḳa var çâlâk u seyyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 11*). [bir,]
128. Meger **bir** ġün sarây ôñinde ṭayyâr
ġörür **bir** nâḳa var çâlâk u seyyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 12*). [bir,]
129. ‘Arabda bu idi evvel töre hem
Ki binerdi aña **bir** üştüre hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 28*). [bir,]
130. Toḳımdı çeşmi **bir** ḥoş sāye-bâne
Şu resme ki uci irmiş āsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 55*). [bir,]
131. Nitekim **bir** dil-ārām-ı perî-veş
Düzüp ol çetri ḳılmışlar münakḳaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 59*). [bir,]
132. Ya **bir** zibâ ḳafes idi ol eyvân
K’içinde kebk idi Leylî ḥırāmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 69*). [bir,]
133. ġörür **bir** şekl kim rû’yâda anı
ġörüp yakmışdı ‘ışḳ odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 83*). [bir,]
134. Cihānuñ miḥnetinden oldılar ferd
Var-idi dillerinde lik **bir** derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 108*). [bir,]
135. Yüzine şaldı ma’şuk-ı şeb-i târ
Şaçından **bir** nıḳâb-ı ‘anber-âᡣâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 6*). [bir,]
136. Bir ev k’od şu’lesinden rûşen olur
Anuñ ġammazı düd-ı revzen olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 47*). [bir,]
137. Çü bî-cân nâḳşdur bî-şüret-i yâr
Uşan olma aña **bir** çäre ḳıl var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 58*). [bir,]
138. Çi ger Leylî-durur **bir** mâh-ı tâbân
Degildür gevherinde bize akrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 89*). [bir,]

139. Ki gönülün **bir** putaymışsa giriftâr
Benüm hâlümünden olurduñ haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 51*). [bir,]
140. Saña hicrândan irse **bir** numüne
Baña ta'n eylemezduñ güne güne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 53*). [bir,]
141. Bir âh idüp yıkıldı ol şikeste
Kemend-i 'ışka cânı boynı beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 65*). [bir,]
142. Kadîmiden meger var idi kallâş
Kıpularında **bir** karı karavâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 22*). [bir,]
143. Tonatmış boynunuñ etrâfını reg
Çekilmiş güyyiâ zencîre **bir** seg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 30*). [bir,]
144. Çıkamaz taşra idüp **bir** bahâne
Maķâmı oldu her dem künc-i hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 79*). [bir,]
145. Ne yârı var idi kim hâlin diyeydi
Ne **bir** hem-derdi kim kaydın yiyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 86*). [bir,]
146. Dir oldu cânuma **bir** gam havâle
Anuñ-çun kılarım feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 111*). [bir,]
147. İştüdüm ben fülân kişiden anı
Ki 'ışkuñ hâste kılmış **bir** cüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 14*). [bir,]
148. Berî ola çü **bir** duñter hayâdan
Anuñ toğmaması yegdür anadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 27*). [bir,]
149. İle kim mâyl ü râm ola **bir** kız
Siyeh-rûlikdan olmaz dür hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 29*). [bir,]
150. Ki meyl itdügüçün gülzâre şimşâd
Degüldür **bir** nefes töhmetden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 32*). [bir,]
151. Bir elma k'ola tab'ı şekker-âşâr
Çü şakķ ola aña kalmaz harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 41*). [bir,]
152. Kûy adı mı durur **bir** şehrde 'ışķ
Çiçek midür ya bağ-ı dehrde 'ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 9*). [bir,]
153. Ki vardı **bir** mu'allim anda üstâd
Özinden niçe fen itmîşdi icâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 3*). [bir,]
154. Meger var-idi anda **bir** yüce tağ
Ki dehr itmîşdi keyvânı aña râğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 31*). [bir,]
155. Anuñ her küşesinden gösterür miğ
Gehi jengârı geh gül-günî **bir** tiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 42*). [bir,]
156. Var idi küllesinde **bir** ulu ġâr
Maķâm idindi anı ol dil-efġâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 49*). [bir,]
157. Atasına meger **bir** âşinâsı
Didi her neyse anuñ mâcerâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 11*). [bir,]
158. Yiridür kûh-ı Necd evcinde **bir** ġâr
Ki taşdur bâlişi vü bisteri hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 19*). [bir,]
159. Bir oġlanuñ k'ayaġına bata hâr
İder zaķmı atası cânına kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 31*). [bir,]
160. Senüñ gönülünde neyler mihr-i Leylî
K'anuñ **bir** kılcı yokdur saña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 114*). [bir,]
161. Bir âdem şekline gir taġı terk it
Karış halka bu deşt ü râġı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 131*). [bir,]
162. Ayaġuñ **bir** dikenden olsa efķâr
İder cânım gözine zaķmı anuñ kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 21*). [bir,]
163. Şusuzlık virse **bir** naħle zevâli
Yine şu hâşıl ider ol nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 51*). [bir,]
164. Ezel demden ki **bir** dîde ola kûr
İrişmez sürme çekmekden aña nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 59*). [bir,]
165. Devâsuz **bir** marâzdur baña bu derd
Ne lâzım kim dökeseñ âhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 71*). [bir,]
166. Kabâsında olan her düġme-i zer
Dilinde **bir** girih idi pûr âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 38*). [bir,]
167. Çün anı câmelerle düzdi mâder
Getürdi varuben **bir** micmer-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 42*). [bir,]
168. Ki bu âşüfte-hâl ü bî-ser-encâm
ġamından **bir** nigârüñ gitdi nâķâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 20*). [bir,]
169. Civâr-ı sâye-bânında muķarrer
'Arabdan var idi **bir** nice duñter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 20*). [bir,]
170. Giyer her biri **bir** dürlü libâsı
Öġer Leylî 'abâyı vü pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 27*). [bir,]

171. Var idi meyli her mâhuñ **bir** işe
İşi âh idi Leylinün hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 33*). [bir,]
172. Söze girmezdi **bir** yüzden zebânı
Meger Mecnûn ola ya dâsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 35*). [bir,]
173. Çü **bir** söz açıla ol mübtelâdan
Dir idi yine diñ işitmedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 37*). [bir,]
174. Meger kim ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves virdi be-ğâyet aña **bir** gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 54*). [bir,]
175. Yüridiler olup **bir** nûrdan tüm
Meh idi şanki dilber bunlar encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 61*). [bir,]
176. Tağup **bir** çenbere şad-ğalka-i zer
Mehün gerdânına bıraktı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 27*). [bir,]
177. Gözi efsûn okır sihr-ile kaşı
Şatar her **bir** bucağdan **bir** kumâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 36*). [bir,]
178. Gözi efsûn okır sihr-ile kaşı
Şatar her **bir** bucağdan **bir** kumâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 36*). [bir,]
179. Elinden her k'anuñ **bir** cām ide nüş
Ayıklığa meger düşde ola tüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 43*). [bir,]
180. Taşı bālîş kılup bister türâbı
Vağangâh idinen her **bir** hārâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 6*). [bir,]
181. İrakdan kim görindi hayme-i yâr
Deründan çekdi **bir** âh ol ciger h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 18*). [bir,]
182. Cemâline çün anuñ bağıdı Mecnûn
Bir âh idüp cihânı yakdı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 40*). [bir,]
183. Felek ger gizledi **bir** verd-i ahmer
Velî yüzbiñ çiçek gösterdi aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 3*). [bir,]
184. Eger el vire **bir** dem vaşl-ı cānān
Kömaya artuğ yakañı dest-i hicrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 31*). [bir,]
185. Ki ger biñ yıl ola 'ömrün ya **bir** rüz
Kālur çeşmünde bu kâh-ı dil-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15*). [bir,]
186. Bir ulu dirnek olup tırdı bunlar
Birikdürüp kelâmı sürdi bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 39*). [bir,]
187. Bu yaña kavm-ı Leylî oldı āgāh
Ki gelür **bir** cemā't at tutuban rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 42*). [bir,]
188. Kırulmuş idi **bir** çetr anda hāzır
K'ekābirden olıcağuz müsāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 53*). [bir,]
189. Cihānuñ sakfı adı āsumāndur
İçinde anuñ **bir** eski sāye-bāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 68*). [bir,]
190. Nihālümnden getürdüm taze **bir** berg
Ki sizün şālha anı peyvend idem berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 83*). [bir,]
191. Bahāsın bulıcağuz **bir** kumâşı
Hemîn şatmağdur aşlı olma nāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 107*). [bir,]
192. Gül-i tazeysa Leylî iy mükerrrem
Degüldür Qaysda **bir** hārdan kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 126*). [bir,]
193. Çü **bir** divārün üstine kona hār
Aña kaşdı idebilmez düzd ü tarrār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 127*). [bir,]
194. Elünden kim yabāne düşse **bir** kâh
Şakın k'ayağuña batmaya nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 129*). [bir,]
195. Segān-ı Leyliden **bir** kelb-i güm-rāh
Geçivirdi ol aradan be-nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 25*). [bir,]
196. Kimüñdür göricek bildi anı Mecnûn
Urup **bir** na'ra dökdi dideden hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 28*). [bir,]
197. Kefine sürdi her **bir** pâymuñ rü
Ki kılmışdur güzer ol küydan bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 31*). [bir,]
198. Gedāyile anuñ-çündür saña ceng
Ki yürür **bir** şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 42*). [bir,]
199. Var idi anda **bir** pîr-i yegāne
Ferid-i dehr u dānā-yı zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 15*). [bir,]
200. Ser-i müşinde her engüşt-i çālāk
Olupdur fi'l-meşel **bir** şāl-ı misvāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 32*). [bir,]
201. Meger Mecnūnuñ atası diğer-gün
Varup ol pîre **bir** gün ağladı hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 36*). [bir,]
202. Bir oğlum var idi zibā vü mevzūn
Hevā-yı 'ışka uyup oldı mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 39*). [bir,]

203. Ezel ‘ākıl idi divâne düşdi
Meger kim gönlü **bir** fettâne düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 42*). [bir,]
204. Buyur **bir** çäre tâ kim ol şegab-nâk
Kem ağlaya yakasın kem kıla çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 43*). [bir,]
205. Hem ol küyuñ **bir** iti gerdeninden
Getür oğluña **bir** päre resen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 7*). [bir,]
206. Hem ol küyuñ **bir** iti gerdeninden
Getür oğluña **bir** päre resen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 8*). [bir,]
207. Gözine çekdi pes ol pîr-i gam-nâk
Anuñ ol küydan **bir** zerrece hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 12*). [bir,]
208. Kaçan **bir** ‘ışk k’olamaz câvidânî
Olur bâzîçe-i lehv-i cevânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 1*). [bir,]
209. Çü **bir** ‘ışkuñ ola mekr ü hayâlî
Yakîn olur anuñ lâ-büd zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 5*). [bir,]
210. Karışdı dem-be-dem hâline **bir** hâl
Özinden şadır oldı nev nev ef’âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 19*). [bir,]
211. Ne hâcet kim dilerse bunda **bir** kûl
Olur elbetde Hâk katında maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 51*). [bir,]
212. Didi k’iy halka-i kaşr-ı siyeh-püş
İşigünde benem **bir** halka-der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 6*). [bir,]
213. Çün ola **bir** gönülden ‘ışk hâlî
Degüldür hâlî andan gam zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 21*). [bir,]
214. Gerekmey dilberümsüz baña cânî
Gamunsuz virme **bir** dem zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 32*). [bir,]
215. Kıla döndürdi gerçi kim beni gam
Dilemezven başından **bir** kılın kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 48*). [bir,]
216. Var idi **bir** beg eşraf-ı ‘Arabdan
Ki ‘âlî kâdr idi aşl u nesebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 29*). [bir,]
217. Meger ol yörede var idi **bir** şâh
K’özine baht u devlet idi hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 21*). [bir,]
218. Tenine zeyn idüp **bir** gün silâhı
Av içün eyledi kaşd-ı nevâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 31*). [bir,]
219. Görür kim **bir** şikeste-hâl ü rencür
Güllünc-i düşmen olmuş döstdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 39*). [bir,]
220. Yilişür vahşiler pîrâmeninde
Yatup **bir** seg uyumış dâmeninde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 46*). [bir,]
221. Çün işitdi bunı mîr-i yegâne
Ki **bir** zibâ gâzeldür ‘âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 2*). [bir,]
222. Ki **bir** meh-rüya dil virüp bu güim-râh
Delü oldı şu resme kim görür şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 5*). [bir,]
223. Şeh işitdi ola kim **bir** perî-zâd
Koyupdur Leylî eydürler aña ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 9*). [bir,]
224. Çü Leyliden yañadan ire **bir** bād
Urur vaşfinda anuñ şad beyte bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 19*). [bir,]
225. Ol iklîmden ki **bir** ebr ola peydâ
Yazar şânında yüz eş’âr-ı garrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 21*). [bir,]
226. Tutar şad cehd-ile **bir** cām o bî-hüş
Anı da yârı yādına ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 29*). [bir,]
227. İnüp rahşından i’zâz-ıla derhâl
Çeküp urdı **bir** yire çün Rüstem-i Zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 36*). [bir,]
228. Okuyup rıfk-ıla yanına anı
Bile **bir** sofradan yidürdi nânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 38*). [bir,]
229. Didi kim **bir** sege iy küh ulûsı
Nedür senden bu rıfk u çâblûsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 39*). [bir,]
230. Görür **bir** sözde kim yârin ide yâd
Dil-i gam-gîni olur hürrem ü şad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 65*). [bir,]
231. Velîkin **bir** söz açsa her cihetden
Eger hikmetden ü ger ma’rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 67*). [bir,]
232. Sükün eylesin **bir** yirde bî-gam
‘İnânın zabt idesin gönlüñüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 149*). [bir,]

233. Çü Mecnûn gördi **bir** şerbet ki pür şevk
İdüp nûş anı cânı buldı yüz zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155*). [bir,]
234. Şarâb içmezdi **bir** dem hazretinsüz
Hużûr itmezdi cânı tal'atinsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 187*). [bir,]
235. Meger **bir** gün ikisi şöyle halvet
Oturmuşlardı iderlerdi şöhet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 1*). [bir,]
236. Çü serhaddine ol kavmün kodı pây
Koşup **bir** cây-gâha eyledi rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 8*). [bir,]
237. Ki **bir** mektûb kıldı ya'nî tertib
Didi evvel idüp i'zâz u terğîb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 9*). [bir,]
238. Çü hatm oldu bu tertib üzre mektûb
Alup **bir** kâşid itdi 'azm-i matlûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 24*). [bir,]
239. Yanında var idi **bir** münşî üstâd
Aña didi ki **bir** nâme kıl âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 35*). [bir,]
240. Yanında var idi **bir** münşî üstâd
Aña didi ki **bir** nâme kıl âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 36*). [bir,]
241. Velî ma'kül yaz her **bir** cevâbı
Haţâsına bedel eyle şevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 37*). [bir,]
242. Ki Leylî fi'l-meğel **bir** mâh-ı nevdür
Ğamına şad dil-i 'âşık görevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 41*). [bir,]
243. Bir aylık yolda havlinden girivün
Diyeydün ödi şıdar nerre divün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 17*). [bir,]
244. Kılıç **bir** başı k'ider iki pâre
Olur andan 'ayân cüft nakâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 51*). [bir,]
245. Şu kim atına kendüyi inâne
Anı **bir** demde ilter ol cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 72*). [bir,]
246. Eger ol tâifeden düşe **bir** baş
Öperek kaldurur yirden bu qallâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 21*). [bir,]
247. Ger ölse yârı hâyilinden **bir** âdem
Yur anı gözleri yaşıyla muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 23*). [bir,]
248. Bir âdem sordı andan k'iy civân merd
Hu sensin bâ'îş-i heycâ vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 31*). [bir,]
249. 'Adûv ceşşine **bir** vech-ile girdi
Ki hâk itdi vücûdın kime k'irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 3*). [bir,]
250. Felek lertzân olurdu na'rasından
Yıkılurdu cihân **bir** hamlesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 8*). [bir,]
251. Meger kim kavmine Leylî'nün ol şeb
İrişmiş-idi **bir** leşker müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 36*). [bir,]
252. Ki 'ışkından **bir** âfet dil-rübânun
Delürüp 'aklı gitmiş **bir** cevânun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 3*). [bir,]
253. Ki 'ışkından **bir** âfet dil-rübânun
Delürüp 'aklı gitmiş **bir** cevânun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 4*). [bir,]
254. Ki **bir** divâne kıldı bizi bed-nâm
İl içre eyledi bi-'âr u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 19*). [bir,]
255. Yoğ-ise **bir** tedârik bu fesâda
Cihân içinde nâmun verdi bâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 27*). [bir,]
256. Ki **bir** kâşid bulup hûb u yegâne
İde divânenen yaña revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 13*). [bir,]
257. İrürürlerse **bir** âfet saña ger
Beni de öldiyesirler muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 27*). [bir,]
258. Öziyle çün-kim ol didâr-ı çâpük
Bu resme bağladı **bir** fikr-i nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 34*). [bir,]
259. Bulup pes **bir** rasûl ol sâ'idi sîm
Hezârân şîve ile kıldı ta'lîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 35*). [bir,]
260. Meger ol vaqt ol genc-i perîşân
Özin **bir** küşede kılmişdi pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 56*). [bir,]
261. Benî Sa'd obasından **bir** nigû-h'âh
Geçerken ol güzergahden be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 61*). [bir,]
262. Gözi tûş oldu ol hâli harâba
Görür yatur yüz urmuş **bir** serâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 64*). [bir,]
263. Ki gördi **bir** cevândur tâze yaşlu
Dili pür-derd ü gam-gîn bağı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 71*). [bir,]

264. Buyurdu kim keremden **bir** zamān ol
Özin **bir** küşede kılsın nihān ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 88*). [bir,]
265. Bunı didi vü peyke virdi destür
Özin **bir** güşede pes kıldı mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 102*). [bir,]
266. Çeküp düşmen yüzine tîg-i pülād
Koyayın ben dağı ‘ālemde **bir** ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 56*). [bir,]
267. Yem-i ceyş itdi **bir** vech-ile cüşı
Ki çarha çıkdı mevcinûñ hürüşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 65*). [bir,]
268. Çıkup **bir** püşteye mîri kabîle
Nazar kıldı bulara yüz ğam-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 5*). [bir,]
269. Neyûñ **bir** vech-ile āvāzı çıkdı
Ki güyā günbed-i gerdünü yıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 17*). [bir,]
270. Gîriv-ı harbden meydān-ı ‘ayyûk
Şan oldı mevsim-i keşretde **bir** sūk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 34*). [bir,]
271. Çü zaħm irüre tîg-i **bir** süvāre
İder atıyla ikisin dört pāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 93*). [bir,]
272. Elinde var idi **bir** tîg-i elmās
Ki hāra zaħmınunıñ öñünde kirpās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 99*). [bir,]
273. Bağışla **bir** kemine bendeñe al
Oluram rāzı vü minnet kıluram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 42*). [bir,]
274. Yahūd tîguñ çeküp ‘ömrin tebāh it
Saña **bir** bende bilürven özümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 51*). [bir,]
275. Od üzre idemez hāşāk ārām
Bu **bir** şüridedür ‘ālemde bî-‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 61*). [bir,]
276. Olam āzād u nām u nengden ben
Kızını dîve virmekden **bir** ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 91*). [bir,]
277. Kim alur kızuñı zor-ıla senden
Maħabbet-le k’olınmaz **bir** qarābet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 11*). [bir,]
278. Hîşār-ı ārzūsı böyledür berk
Hāķīkat düşse anuñ cengine **bir** kız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 21*). [bir,]
279. Benüm başum içün düş-nāma bā’iş
Bu **bir** abdāl meşrebdür hevāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 25*). [bir,]
280. Sebebsüz geşt ider tağ u ovayı
Yanında **bir** hayātı vü memātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 27*). [bir,]
281. Bu işde **bir** nümüne pes-durur ceng
Virüp bu resme sözlerle tesellî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 42*). [bir,]
282. Diyüp **bir** sözi altında kalan şāh
Kanı ol kim diridüñ baña her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 10*). [bir,]
283. K’iletüñ Nîle içmeğe komaduñ
Ezel **bir** h’āna da’vet kılduñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 21*). [bir,]
284. Yimedüñ yine red itdüñ meges-vār
Düzüp **bir** hastenüñ derdine merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 23*). [bir,]
285. Kō bu sevdāyı bunda şāh-ıla kal
Vaṭan tut **bir** begendüğüñ arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 31*). [bir,]
286. Dilerseñ kūh ü dilerseñ ovada
Bulup **bir** dilberi biñ diķkat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 33*). [bir,]
287. K’özi düşdi yine kazduğı çāha
Yamanlık olsa **bir** şahşuñ hayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 27*). [bir,]
288. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp hūn
Giderken irdi **bir** şahrāya key hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 17*). [bir,]
289. Kırulmuş anda **bir** dām-ı dil-āşūb
İki āhū-beççe zār u dil-figār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 18*). [bir,]
290. Tapuña hem konuğ oldum hem enbāz
Ki sayd üzre **bir** ādem gelse ğāfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 27*). [bir,]
291. Gîrüp **bir** ğār-ı tenge deng ü hayrān
Şeğablandı nitekim hālka-ı mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 86*). [bir,]
292. Salınmış gördi **bir** dām ol ovaya
Giriftār olmuş ol dāma **bir** āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 6*). [bir,]
293. Salınmış gördi **bir** dām ol ovaya
Giriftār olmuş ol dāma **bir** āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 7*). [bir,]
294. Degüldür hātırum aña güzergāh
Velî **bir** bād kim senden ura dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 87*). [bir,]

295. Nitekim cūy-ı Nil eyledi cūşān
Gözinden cūy idüp **bir** nil-gün Nîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 105*). [bir,]
296. Getürdi şürete **bir** beyze-i zer
Şu'â'ından anuñ eyvân-ı âfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 2*). [bir,]
297. Görüp şahrâda **bir** 'âlî dirâhtı
Oturdı sâyesinde bu dirâhtuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 14*). [bir,]
298. Dolandı cânı ol şürîde-bahtuñ
Dibinden çıkup anuñ şâfi **bir** âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 17*). [bir,]
299. Revân olmuş akar pākîze vü nâb
Düzülmüş **bir** 'aceb havz-ı müdevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 19*). [bir,]
300. Yüzinden altına **bir** na'f-ı garrâ
Şererdür her habâbı fi'l-merâtib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 28*). [bir,]
301. Yüce bālâsı var çün yâr-ı bahtı
Oturmuş gördi **bir** şâhında **bir** zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 43*). [bir,]
302. Diyesin göricek ol yâr-ı cânı
Harâb oldum baña **bir** çäre kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 67*). [bir,]
303. Aña neyler tabîbûñ tütüyâsı
Kaça çün **bir** koyunı gürg-i garrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 75*). [bir,]
304. Meded kılmaz aña feryâd-ı çübân
Yıka çün **bir** binâyı seyl-i çālâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 77*). [bir,]
305. Çi seng olmuş anuñ bünyâdî çi hâk
Kurudukdan gerü **bir** sebze iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 79*). [bir,]
306. Hevâda uçmağa başladı huffâş
Felekde **bir** çerâğ oldu her encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 95*). [bir,]
307. Yahûd **bir** çeşm-i zâğ oldu her encüm
Çerâğ-ı bezm-i miñnet gibi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 96*). [bir,]
308. Başın fânûs-ı zulmetden çıkardı
Aşup gök sakfına **bir** şeb-çerâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 3*). [bir,]
309. Ki kandan mevc urur deryâ gözinde
Yine **bir** lâhzada 'aklı dirilür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 15*). [bir,]
310. Nigâh iderken eñrâfa be-nâgâh
İrağdan **bir** 'acûze oldu peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 19*). [bir,]
311. Bile **bir** şahş urunmuş şekl-i şeydâ
K'o şahşuñ bu karı başdan ayağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 20*). [bir,]
312. Degüldür bu giriftârum günehkâr
Benem **bir** tûl karı bu bağludur ac (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 35*). [bir,]
313. Baña **bir** dâne virme hep senûñ bil
'Acûze gördi çün kim bu şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 56*). [bir,]
314. Resende gerdeni vü gullde pâyı
İrişe çünki **bir** hayme derine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 75*). [bir,]
315. Varur **bir** çetr ôñine dağı yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 84*). [bir,]
316. Gözi kanıyla yolları bezerken
Kažâ **bir** gün irürdi nâgehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 3*). [bir,]
317. Kapuñda şimdi **bir** bağlu esîrüm
Ben itdim n'itdümise kend'özüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 32*). [bir,]
318. Hañaya ben beni kıldum giriftâr
Ben umardum ki **bir** kerre hañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 49*). [bir,]
319. Başum kaç' olduğu cânâ şafâdur
Ki bî-ferr olsa **bir** şem'un likâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 65*). [bir,]
320. Baña pesdür hemîn **bir** küşe **bir** âh
Bunı diyüp yirinden turdı ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 74*). [bir,]
321. Baña pesdür hemîn **bir** küşe **bir** âh
Bunı diyüp yirinden turdı ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 74*). [bir,]
322. Eline **bir** 'aşâ aldı vü sürdi
Tutup dilber harîminuñ yolını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 6*). [bir,]
323. Didî şeyli'llâh u kıldı gedâyı
Yüzi üzre yıkıldı **bir** mağâke (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 13*). [bir,]
324. Aña nâgâh güzergâh oldu **bir** bağ
Nazar kıldı çü her sū büstâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 20*). [bir,]
325. Gözi tuş oldu anda bağbâna
Turur **bir** 'ar'aruñ dibinde nev-hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 23*). [bir,]
326. Kesile buncılayın nañl-i dil-gîr
Huçeste **bir** nihâl-i tâzedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 29*). [bir,]

327. Giceyle hîzem ü gündüz güneşdür
Benüm māl-i cihāndan **bir** peşizem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 37*). [bir,]
328. Didi kim râziyem bu kavle iy cân
Kolumda var-durur **bir** la'l-i berrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 47*). [bir,]
329. Gelüp kondurdılar **bir** hoş makâma
Katı 'izz ü ri'âyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 48*). [bir,]
330. K'ideler âsitân-ı şâha irsâl
Getürdiler revân **bir** kâşid-ı cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 63*). [bir,]
331. Anuñ kaşrından özge evde boşam
İki er olmaya **bir** avrata cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 13*). [bir,]
332. Ki hiç **bir** müzeye sığmaz iki pây
Hemîn oldur cihân içre baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 14*). [bir,]
333. Urur **bir** nişter gibi nişâne
Dağı âyineden buldum ferâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 46*). [bir,]
334. Degül râzî meger kim ola Mecnûn
Ki eydür almazam 'âlemde **bir** kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 55*). [bir,]
335. Ögüt virdükce dağı oldı efzûn
Düşe **bir** hirmene çün nâr-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 17*). [bir,]
336. Şan oldı ol düğünde **bir** tabak zer
Dirilüp **bir** araya serv-kaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 6*). [bir,]
337. Hezâr ikrâm-ile **bir** şem'-i kâfûr
Bularda her çerâğ-ı âteşin bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 12*). [bir,]
338. Görinür âteşin dillü **bir** ejder
Gelinligine anuñ şehri ü il şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 16*). [bir,]
339. Ki **bir** arada cem' olmaz iki rûz
Vü ger nî hâldür dirseñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 50*). [bir,]
340. Ruğun der kıldı garğ-ı âteş ü âb
Yüzine urdı anuñ **bir** tapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 65*). [bir,]
341. Bu işe bulduramazsın sen encâm
Bu gülşen câyıdur **bir** 'andelibûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 75*). [bir,]
342. Naşibidür bu gül **bir** bî-naşibûñ
Bu kişver yiridür **bir** tâcdârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 76*). [bir,]
343. Naşibidür bu gül **bir** bî-naşibûñ
Bu kişver yiridür **bir** tâcdârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 77*). [bir,]
344. Bu hutbe adınadur **bir** şehriyârûñ
Bu beste kim olupdur şeker-âmiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 78*). [bir,]
345. Olurdu çeşmi rüşen hâtırı şâd
Yahûd k'ireydi **bir** bû ol yañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 19*). [bir,]
346. Berî cümle umûrından cihānuñ
Meger **bir** şeb melâlet nâgehāñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 23*). [bir,]
347. Düşünde seyr kıldı bu fütûhı
K'idinmiş câyûña **bir** turfe bağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 27*). [bir,]
348. Elinde hem tutar **bir** şeb-çerâğı
Kamu olmuş harim-i bağ u gülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 28*). [bir,]
349. Şu'â'ından anuñ pür-nûr ü rüşen
Gözi tuş oldı anda **bir** tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 31*). [bir,]
350. Karar itmiş konup **bir** şağ-ı serve
Kim anuñ bâl ü perr-i zer nigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 32*). [bir,]
351. Gehî şahrâ vü gâhî mişedeyken
İrakdan gördi **bir** üstür-süvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 3*). [bir,]
352. Ki toğrı kendüyedür reh-güzârı
Meger obalarından **bir** zen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 5*). [bir,]
353. Nedür derdûñ senüñ **bir** 'avrat içün
Degül **bir** biñ dağı olursa 'avrat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 40*). [bir,]
354. Kimesne bulmadı zenden vefâyı
Bir er kim 'avrata meyl ide cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 55*). [bir,]
355. Anı sen dağı aña düşdünüz yād
Velî **bir** pend işit benden nihāñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 65*). [bir,]
356. Şıdı çün 'ahdini terk eyle anı
Benüm **bir** duhterüm var hûb u ferruh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 67*). [bir,]
357. Peşimān oldı virdüğine āvāz
Taḥammül eyledi **bir** lāḥza kim tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 3*). [bir,]

358. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile yād
Gelin olalı **bir** yıl vardur ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 15*). [bir,]
359. Yoğ-idi hasrete şabr u karârı
Turup uydurdu **bir** gün iki yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 27*). [bir,]
360. K'olur şimdi fülân yirde bul anı
Yir idinmişdür anda **bir** mağâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 37*). [bir,]
361. Belâ zindânı ka'rında gîrîftâr
Revende bî-beden **bir** turfe cāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 43*). [bir,]
362. Deriye şarlı **bir** üstühwāndur
Hâbersüz varlığından kâinātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 44*). [bir,]
363. Başın tutmuş-turur **bir** şahs-ı mahzûn
Yüzine kıldı ol pîrûñ neẓâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 64*). [bir,]
364. Dürüş kim düzesin 'âlemde **bir** kâr
Ecel çün deprede yârın 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 98*). [bir,]
365. Başı şürîdelik hem pesdür epsem
Bir eglence durur 'âlemde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 107*). [bir,]
366. Cihānda **bir** mu'ayyen meskenüñ yok
Ger âdem iseñ ol âdemlere yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 110*). [bir,]
367. K'olam ben anda bulunmayasın sen
Çıkup **bir** yād aradan bî-tekellûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 139*). [bir,]
368. İki 'âlem yanında **bir** pûl itmez
Şarâb-ı 'ışkı cānum eyleyüp nûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 16*). [bir,]
369. K'olupdur fehmden fâriğ nihādum
Baña kavs-ı kazādan irdi **bir** ok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 25*). [bir,]
370. Göñül her havfdan bî-bāk olupdur
Cihānda kâni'üm ben **bir** giyāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 29*). [bir,]
371. Ya kıpdı mezra'undan **bir** giyāhuñ
Kitābuñdan ya **bir** harf oldı rāci' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 44*). [bir,]
372. Ya kıpdı mezra'undan **bir** giyāhuñ
Kitābuñdan ya **bir** harf oldı rāci' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 45*). [bir,]
373. Yahūd olmuş-idi **bir** nuṭfe zāyi'
Anı kaşd eyleme kılmāğa ıslāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 46*). [bir,]
374. Benüm uş bunda hālüm munkalibdür
Bir itdi ikimüzün meşrebini 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 65*). [bir,]
375. İkimüz **bir** ten ü **bir** cānuz el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 68*). [bir,]
376. İkimüz **bir** ten ü **bir** cānuz el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 68*). [bir,]
377. Eyülük yatlılıktan kâla şanma
Yamanlık olsa **bir** şahsuñ murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 69*). [bir,]
378. Yine kendüyedür anuñ fesâdı
İdüp **bir** eylügi cāha bırak sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 71*). [bir,]
379. Ne kim iderse anı bulırsar pes
Kişi **bir** kûha dise **bir** kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 75*). [bir,]
380. Ne kim iderse anı bulırsar pes
Kişi **bir** kûha dise **bir** kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 75*). [bir,]
381. Ki yokdur varacak yir iy mükerrerem
Cihānda kim görüpdür **bir** 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 83*). [bir,]
382. K'aña âhîr irişmemişdür âfet
Ye kanı **bir** harâbe bu cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 85*). [bir,]
383. Meger **bir** gün kazādan **bir** şikârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 1*). [bir,]
384. Günâh itsem getürmezdüñ yüzüme
Ne gönlüñce **bir** iş itdüm katuñda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 77*). [bir,]
385. Ne hōd **bir** lâhza oldum hizmetüñde
Çekerdüñ sen benüm guşşamla derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 78*). [bir,]
386. Didi hâkķında **bir** merşiyeye-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 128*). [bir,]
387. Yir idi hem yine dilber ğamını
Meger kim **bir** gün ol şürîde nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 7*). [bir,]
388. Diyâr-ı yâra 'azm itdi şitâbân
Giderken gördi **bir** mevzi'de nāġâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 9*). [bir,]
389. Kûrar her lâhza **bir** şahrada meclis
Kaçankim cû'dan ireydi hâlat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 36*). [bir,]
390. Ki her hayvân ider **bir** dürlü hizmet
Ol otururdu yüzine urup kef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 50*). [bir,]
391. Bir âhücuğ var idi ki şegab-nāk
Mükahhal çeşm ü çâpûk hem tarab-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 86*). [bir,]

392. Neden rām oldu bu hayvān baña hep
Kaçan görmek dilese **bir** arāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 99*). [bir,]
393. Anâ dağı iledürlerdi vāfir
Tutup **bir** zerre bu anda nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 105*). [bir,]
394. İşitdüm **bir** hikāyetde ki evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 1*). [bir,]
395. Var idi Mervde **bir** şāh-ı efḍal
Tutardı silsileyle niçe segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 2*). [bir,]
396. Ki dil şerḥ idemez biñde birinde
Şehūñ **bir** kimseye incinse cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 7*). [bir,]
397. Seg ağzında bilürdi özin hemān ol
Var İdi **bir** nedîmi pādîşāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 11*). [bir,]
398. Kilāba ta‘ma olam diyü nāgāh
Tefekkürdeydi kim **bir** çāre ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 19*). [bir,]
399. Müşāhib düşdi her dem anlarile
Varup her dem alup **bir** gūsfendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 25*). [bir,]
400. Kilābuñ dişleri mührile beste
Ol aşlan kelblerden **bir** kılına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 75*). [bir,]
401. Ruḥın kılmış çerāğ-ı bezm-i āgyār
Diledi kim yaza **bir** nâme-i ḥūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 29*). [bir,]
402. Yazam **bir** nâme sen idesin irsāl
Velikin ne devātum var ne ḥāmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 48*). [bir,]
403. Ḥōş inşā itdi **bir** mektüb-ı merḡūb
Anuñ dībacesine virdi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 2*). [bir,]
404. Ki gey müstaḡnî vü mesrūr olub sen
Ki **bir** bed-nāmdan ya‘nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 33*). [bir,]
405. Melāmet-nāmedür **bir** nîk-nâme
Elâ iy terk iden mihr ü vefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 34*). [bir,]
406. Cidāl itmekdür anuñla katı cehl
Teberle **bir** şecer kılsa cedel ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 135*). [bir,]
407. Dağı nev-ḡonca gibi pāk dāmen
Velî **bir** ḥaste korḡarven ki iy māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 141*). [bir,]
408. Vişālūñ gülşeninden **bir** gül-i ter
Velikin firḡatūñden cāna şad ḥār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 168*). [bir,]
409. Revān **bir** kâşide virdi sebük-seyr
Didi eglenme luṭf it iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 4*). [bir,]
410. Yol itmiş şan sefidāc üstine mūr
Ya **bir** zibā şanemdür müşḡ-i ferḡāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 25*). [bir,]
411. Dil ü cān buldı zımnından sürürü
Mu‘anber cāme **bir** zengî peçedür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 37*). [bir,]
412. K‘işinden münfa‘il düşdi bu dildār
Eline aldı pes **bir** ḥāme-i ḥūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 47*). [bir,]
413. Nigeh-bānlar var eṭṭāfumda bî-ḡad
Ne **bir** hem-rāzum ü ne hem-demüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 25*). [bir,]
414. Ne **bir** derdüm diyecek ādemüm var
Saña kim ḡüsrevisin her kenāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 26*). [bir,]
415. Gezersin ḡöñlūñ olduḡı maḡalde
Ki **bir** eksiklūden bu ruḡ‘a-i ḥūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 33*). [bir,]
416. Olupdur **bir** mükemmel yāra mektüb
K‘elâ iy sinesi ḡamdan olan çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 34*). [bir,]
417. Bi-ḡamdillāh k‘elūñde iḡtiyāruñ
Çeke çün ḡāṭruñ **bir** cāyı iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 57*). [bir,]
418. Düzerven her cihetden **bir** bahāne
Perî gördüm direm gice oldu ḡ‘ābum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 68*). [bir,]
419. Ata tehdīdi **bir** cānibden iy yār
Yine hem **bir** yañadan ta‘n-ı ‘udvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 80*). [bir,]
420. Kılıç çekmek ne lāzım ben helāküm
Çü rize rize ola **bir** ten-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 103*). [bir,]
421. Degüldür cān ṭapuñdan **bir** nefes dūr
Baña renc-i dilūñdür ‘āşikāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 162*). [bir,]
422. Bırakdı ḡāmeysi ol serv-i merḡūb
Virüp **bir** kâşid-ı ṭayyār fi‘l-ḡāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 3*). [bir,]

423. Bu şuhfe üzre kılmış halka bâfi
Bu haṭ k'itmiş ḥayālât anı **bir** nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 13). [bir,]
424. Teninde çok elifler dağlar var
Bunuñ her satrı kim **bir** mile beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 17). [bir,]
425. Na'im-i vaşdan **bir** üstüñ'andur
Şeb-i bahtumdadur **bir** şem'-i kâfûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 20). [bir,]
426. Na'im-i vaşdan **bir** üstüñ'andur
Şeb-i bahtumdadur **bir** şem'-i kâfûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 21). [bir,]
427. Gümüş şüşe gibi rengin ü mergûb
Ya cennetden-durur bu nâme **bir** bâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 25). [bir,]
428. Düzilmiş müşgden yir yir nazargâh
Kemâline irişmiş **bir** güzeldür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 29). [bir,]
429. Ki ruhsârı olupdur haṭ ile pür
Giyinmiş **bir** kâba pür-zîb ü zînet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 31). [bir,]
430. Ki kesmiş anı mikrâz-ı maḥabbet
Ya **bir** simîn-bedendür mâh-peyker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 33). [bir,]
431. Ki haṭdan **bir** kabâ giymiş mu'anber
Çün açdı haṭtını ol merd-i bî-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 34). [bir,]
432. Didi ḥâline göre bu cevâbı
Ki **bir** murğa yedürse dâne eyyâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 101). [bir,]
433. Var-idi **bir** tayısı ol zamânda
Saḥî vü kâmil ü şaḥîb-hüner merd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 4). [bir,]
434. Gök itmiş gördi dudu âsumânı
Özi **bir** turfe yirde kılmış ârâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 25). [bir,]
435. Kefensüz gûrlar içinde giryân
Çıkarup câmedândan **bir** kabâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 47). [bir,]
436. Güyüp **bir** lâhza idem pâre pâre
Selîm itdi be-ğayet cehd ü ikdâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 56). [bir,]
437. Ki ol hõndan yimedi **bir** nevâle
Yimekten ol mu'arrâ idi ḥ'ânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 64). [bir,]
438. Degül gün heftede **bir** kere yirüm
Berîdür cânım u ṭab'um ḥûruşden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 86). [bir,]
439. Var idi **bir** melik evvel zamânda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 1). [bir,]
440. İletdi **bir** güzergâha anı râh
Görür **bir** şavma'a var anda ḥâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 5). [bir,]
441. Ne ildendür neden buldı bu câhı
Didiler **bir** 'azizüñdür bu ḥâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 11). [bir,]
442. Nedür kütüñ ne yirsın gâr içinde
Aña gösterdi zâhid **bir** giyâhi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 27). [bir,]
443. Huzûr-ile geçür şādân [u] ḥurrem
Maḥam idin varup **bir** hûb-câyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 45). [bir,]
444. Dirâz it bister-i nerm üzre pâyı
Niçe **bir** ola mesken saña her gâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 47). [bir,]
445. Degildür kimse bu 'âlemde kâyim
Kaçan **bir** tohm ekse çarḥ-ı pür-kahr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 11). [bir,]
446. İrişmedin helâk eyler anı dehr
Gice yaksa senüñ-çün **bir** çerâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 13). [bir,]
447. Seher qor cânüña yüz dürlü dağı
İrerse **bir** kişinüñ şubḥa bahtın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 15). [bir,]
448. Virür târâca şâm-ı merg raḥtın
Felek kim **bir** tılısm-ı dağ-gerdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 17). [bir,]
449. Kıla kendüzine fetḥ ü müsahḥar
Eline aldı **bir** elmâs-gün tiğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 5). [bir,]
450. Cihânı **bir** seher kılmışdı firûz
Meger ol şubḥ yüz derd-ile Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 8). [bir,]
451. Ki varup ola mülkine velî-'ahd
Bir âh idüp bırakdı ol gürûhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 43). [bir,]
452. Eger biñ sâl ise **bir** dem-durur bil
Görinür 'ömrde mergûñ nişânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 56). [bir,]
453. Bugün lâyıḳ degildür k'olasın lâl
Dem urımazsın **bir** bûlbûl-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 17). [bir,]
454. Ne iş geçdi bulara devr-i gerdün
Meger **bir** dem ki eyyâm-ı zemistân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 25). [bir,]

455. Tenine **bir** kabā hūb ü mülevven
Pür itdi lāle **bir** cām-ı muşaffā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 36*). [bir,]
456. Tenine **bir** kabā hūb ü mülevven
Pür itdi lāle **bir** cām-ı muşaffā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 37*). [bir,]
457. Yanınca **bir** şanem zevk ü şafāda
Döker Mecnûn cebelde eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 74*). [bir,]
458. Şu resme kim yaşındın la' l olur seng
Çemen bezminde **bir** hūbile her kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 77*). [bir,]
459. Düzer **bir** günbed anuñ-çun her āhū
Kaşırğadan dilese göñli şimşād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 114*). [bir,]
460. Öper her lāhza **bir** āhū gözini
Geçinürdi bu resme ol belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 124*). [bir,]
461. Çemen şahını kıldı **bir** tabak gül
Cihān çün bāğ-ı cennet oldu hoş-bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 28*). [bir,]
462. Ki 'işret gülşenini kıl mazam yād
Harābe olsa **bir** cuğduñ mekânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 11*). [bir,]
463. Olur lā-büd şudan dūr olsa rāhı
Ğamıyla k'ola **bir** hātır müşevveş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 15*). [bir,]
464. Varup **bir** gül dibinde tutdı āram
Figān idüp yakasın eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 36*). [bir,]
465. Gözinüñ yaşı kıldı hākī nem-nāk
Gelüp **bir** bülbül ol gül üzre nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 39*). [bir,]
466. Çeker ol şavtdan bülbül terāne
Bir āh eyleye çün Mecnûn-ı bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 45*). [bir,]
467. Kılar **bir** nāle ol murğ-ı ciger-süz
Kaçan k'ağlaya Mecnûn-ı dil-efgār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 46*). [bir,]
468. Cihān ocağına bıraktı āteş
Bir otdan pütaya döndi bu eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 3*). [bir,]
469. Bürüdetdeydi şol resm-ile kim yağ
Bir āteşhāne oldu dehr ğarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 19*). [bir,]
470. Yağar anı seherden táb-ı hırşid
Kişi **bir** şayda urşa deşde tır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 29*). [bir,]
471. Bu idi gice vü gündüz murādı
Ki Mecnûnün yüzün **bir** göre bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 57*). [bir,]
472. Neye irişdi hālī göre bile
Anuñla söyleşe **bir** niçe rāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 59*). [bir,]
473. Yüzine **bir** güle bakmazdı ol māl
Bu resmeydi olarda zindeġāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 74*). [bir,]
474. Meger **bir** gice fırsat buldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 1*). [bir,]
475. Ki ola yārinuñ hālinden āgāh
Hemān lāhza irişüp geldi **bir** pır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 9*). [bir,]
476. Fülān menzilde vardur **bir** nişāngāh
Ol araya getürüp ol habibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 50*). [bir,]
477. Anuñ beyt okumasından güşade
Dağı **bir** dest cāme virdi ol māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 59*). [bir,]
478. Gözine her kemerden **bir** mağāra
Dehān-ı ejdehādan kim şaçar nār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 66*). [bir,]
479. Yatur **bir** rāğda dil-teng ü ġam-nāk
Ža'if u hāste vü bī-rūh cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 74*). [bir,]
480. Başı altına komış **bir** kırı seng
Teni çāk olmış u şūrīde aḥvāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 78*). [bir,]
481. Dili meyl itdi hem-çün tıfl şīre
İdüp ḥayvanlara **bir** tünd āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 91*). [bir,]
482. Kuran mihnet sarāyına seriri
Cihānda 'ışk idi ger **bir** nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 101*). [bir,]
483. Geçen bāzāruñı eyle yine tiz
Buyurdi **bir** nişāngāh ol dil-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 125*). [bir,]
484. Yiri tā oldu menzilgāh mī'ād
Gelüp **bir** naḥl dibinde oturdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 143*). [bir,]
485. Yirinden tırdı yüz nāz-ile ol māl
Giyindi **bir** kabā-yı erġuvāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 151*). [bir,]
486. Başın taşra çıkarmış k'ide seyrān
Açup burka' ya **bir** hūr-ı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 161*). [bir,]

487. İdindi perde **bir** ‘ālî dırahtı
Hicāb ardında ol serv-i bahārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 180*). [bir,]
488. Bize vaşl olmaya bundan ziyāde
Çü ben bu küşeden **bir** şem’ yakdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 185*). [bir,]
489. Tarîk-ı fitneye de basmazam pây
Bir iş k’ânı harām itmiş ola Hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 191*). [bir,]
490. Ki ‘aşık fitne kıya meşrebinde
Ola **bir** harf kim ‘ayb u hatır-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 195*). [bir,]
491. Gücüm yitmez ki sunam sağara dest
Çeküp ol lâhza **bir** heybetlü āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 229*). [bir,]
492. Gözüm görmez bakārven āfitāba
Aña döndüm ki **bir** a’mā-yı güm-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 11*). [bir,]
493. Kanı bencileyin **bir** dağı bendeñ
Ğamuñdan özge mu’tādum yok ir giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 22*). [bir,]
494. Velî ‘ışkuñ yolında cüst ü tizem
Seni kim **bir** nefes yād itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 27*). [bir,]
495. İki cân birbirine oldu hem-rāz
Senüñle bende var **bir** vahdet ü hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 33*). [bir,]
496. Ki **bir** dil der-hemîn ortada enkāl
Senüñdür iy perî ol dil dağı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 34*). [bir,]
497. Ki sen **bir** şîrsin elmās çengāl
Elüñde tutuben **bir** şem’-i tībān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 76*). [bir,]
498. Ki sen **bir** şîrsin elmās çengāl
Elüñde tutuben **bir** şem’-i tībān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 77*). [bir,]
499. Ciger ‘ışkuñ ğamından çāk u hündur
Baña **bir** sâ’at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 83*). [bir,]
500. Raķîb-i şüm u bed-kār oldu āġāh
Eline aluban **bir** tiġ-ı bürrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 93*). [bir,]
501. Ki Mecnūnuñ döke kanını çün seyl
Diledi k’ura **bir** tiġ ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 97*). [bir,]
502. Eli inmeyüben kaldı havāda
Kılıcı **bir** eline dağı aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 99*). [bir,]
503. Şahîh ol resme kim tutardı evvel
Bir āh idüp çağırdı döndi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 123*). [bir,]
504. Ki süzından vücūdum oldu biryān
Dönüp çekdi **bir** āh-ı pür-sitāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 139*). [bir,]
505. Topuġa dek gil içre kıldılar zār
Kanı ‘ālemde **bir** vaķt-i muvāfık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 145*). [bir,]
506. Ki Bağdāduñ ulularından iy yār
Var idi **bir** yigit ‘aşık tabî’at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 3*). [bir,]
507. Taġıtmış idi şî’r-i derd-nāki
İşitse nazm-ı şî’rin **bir** diger-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 19*). [bir,]
508. Ki Mecnūna gele andan selāme
Süvār oldu binüp **bir** nākaya tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 25*). [bir,]
509. Deründan derd-ile **bir** na’ra urdı
Kaçurdı ol vuhūş-ı hevl-nāki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 40*). [bir,]
510. Çekem çekmeyem andan gerden iy cān
Ger olam hizmetüñden **bir** nefes dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 67*). [bir,]
511. Ola göñlüm gözüm bî-ferr ü bî-nūr
Çün ura hāzretüñ **bir** şî’re bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 69*). [bir,]
512. Aña yüz luţf-ıla virdi cevābı
Ki sen **bir** nev-cevānsın nāz-perverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 3*). [bir,]
513. Olur her şeb maķāmum **bir** harābe
Sen ādem oġlanısın vahşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 20*). [bir,]
514. K’ihāta itmez iki rûhı **bir** post
Sen olmazsın benüm vaķtümde hoşnūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 32*). [bir,]
515. Senüñle yiyelüm **bir** sofradan nān
Çi ger göñlün kabûl itmezdir anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 16*). [bir,]
516. Ki **bir** hāl üzre tırmaz devr-i gerdün
Zamānuñ ‘ādeti budur zarûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 16*). [bir,]
517. Ki olur her belānuñ **bir** sürürü
Dem olur kim ser-i maķzūna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 18*). [bir,]

518. Ki sonra virmeye haclet aña 'ār
Eger süst ü eger saht ola **bir** yāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 7). [bir,]
519. Vefâ küyından açmış idi **bir** tâb
Kaçankim gamdan irse cânına tîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 30). [bir,]
520. Yimezdi cümlesinden **bir** nevâle
Dilinde 'ışk odından var idi tef (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 38). [bir,]
521. İşidûn yine **bir** turfe hikâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 1). [bir,]
522. Ki üstâd öyle kılmışdır rivâyet
Var idi ol zamân **bir** nev-cevân hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 3). [bir,]
523. İnen eğlenmez ol 'âşıkda zîrâ
Var idi 'ammisinûn **bir** kıızı hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 19). [bir,]
524. Aşılmış idi **bir** kıl üzre cânı
Ki tâ günden güne bî-çâre düşdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 28). [bir,]
525. Göze **bir** mevce görünmez miyânı
Zenahtânı durur **bir** sîb-i tâze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 46). [bir,]
526. Göze **bir** mevce görünmez miyânı
Zenahtânı durur **bir** sîb-i tâze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 47). [bir,]
527. K'o dervîş idi bu gözlerdi bāyı
Ki âhîr **bir** kavî-dest ü tüvân-ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 79). [bir,]
528. Getürür ruķ'a vü iletürdi nâme
Meger **bir** gün figāngâhında Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 37). [bir,]
529. Delü oldur cihānda k'ola hûd-kām
Degül dîvâne ben **bir** dîv-bendüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 17). [bir,]
530. Aña kim Hâk vire âzād-nâme
Şına **bir** keştinûn çün-kim miyânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 47). [bir,]
531. Yine düşürven irür başuma taş
Kişi kim kurtıla **bir** gamdan iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 67). [bir,]
532. Bulunur **bir** gam aña daḥı nâçâr
Cihānda 'akıl oldur k'ir eger gîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 68). [bir,]
533. İdinüp kızbi hō sâdıķ geçinme
Riyādan ola çün **bir** 'ışķ hâşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 9). [bir,]
534. Özinûn renci genci digerānuñ
'Aceb genc idi kim **bir** mār-ı kıttāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 19). [bir,]
535. Virürdi aña her dem **bir** firîbi
Hezārân alle ol serv-i 'ayyār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 32). [bir,]
536. Ki **bir** âh idebile âşikâre
Çekerdî cânı gizlî guşşadan derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 38). [bir,]
537. Ki bî-hûd yıkılırdı ol perî-zād
İrişse güşına **bir** şavt nâ-gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 47). [bir,]
538. Ki tâ **bir** pâre şîḥat buldı bîmār
Biraz cism-i nizârî ferbih oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 34). [bir,]
539. Gelüp **bir** seyl anı virdi ḥarābe
Aña şol zelzele k'irmişdi evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 54). [bir,]
540. Kamuya borcudur ölmek mu'ayyen
Eger **bir** ḥabbe borcuñ olsa ma'lûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 71). [bir,]
541. Bir âteşgeh gibidür dūd-ı peymāy
Şeb ü rûzî niçedür gör ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 88). [bir,]
542. Nihānî **bir** arada oldılar cem'
Diyişdiler çü gonce-nâ-şüküfte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 14). [bir,]
543. Arardı derd-i Mecnûnuñ devâsın
Bir iş kıldı kim idenler anı yād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 35). [bir,]
544. Dil-i Mecnûmı bu ḥâletden âgâh
K'idüp dest-i ecel **bir** cāmı pür-zehr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 51). [bir,]
545. İşinde kıldı çarḥûn deng ü meftûn
Şu resme urdı **bir** na're şegab-nāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 59). [bir,]
546. Ki öz başında gördi ol ḥayālî
Egerçi geldi **bir** yüzden hōş ol kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 63). [bir,]
547. K'üzildi dâmeninden verdinûn ḥār
Yine **bir** yüzden itdi bu ḥisābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 65). [bir,]
548. Yidi gün oldılar anda dil-efgār
Çü **bir** hefte geçindi Zeyd anuñla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 77). [bir,]
549. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Meger **bir** şeb şafaḳdan nitekim dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 15). [bir,]

550. Özine düzdi dehri cāy-ı meclis
Felek saķfına **bir** top aşdı zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 5). [bir,]
551. Ki tîğ-ı 'ışķdan bulam şehâdet
Hâzineden getürdi **bir** kabâ pes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 63). [bir,]
552. Turup **bir** döndi vü yine oturdı
Karârı gidüp ol şevķ-ile yine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 10). [bir,]
553. Gile güyâ ki **bir** âyîne düşdi
Ruķının ĥumretinden ol dil-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 12). [bir,]
554. Kodı cânı vü terk itdi cihânı
Hemân-dem urdı **bir** na'ra şegâb-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 17). [bir,]
555. Varup her biri siñdi **bir** bucağa
Yol üzre şubĥ idi k'ol iki şeydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 36). [bir,]
556. Harem gerdine çekdiler ĥişârı
Hevâ yüzinde uça **bir** meges ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 57). [bir,]
557. Koldan boynına bağladı ekmâr
Çü **bir** 'üryan gedâdur gördi ĥâmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 75). [bir,]
558. Kavuşdı birbirine çün elif lâm
Ezel **bir** cân idi ol iki hem-sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 91). [bir,]
559. Koçuşup tenlerinde kaldılar **bir**
Pür oldu iki şudan **bir** şürâĥî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 93). [bir,]
560. Belürdi **bir** nihâlûn iki şâĥı
İki yirde delindi **bir** dūr-i ĥüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 94). [bir,]
561. Belürdi **bir** nihâlûn iki şâĥı
İki yirde delindi **bir** dūr-i ĥüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 95). [bir,]
562. Ya **bir** başdan iki göz bitdi mergüb
İki şubĥ âyinesi buldı **bir** nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 96). [bir,]
563. Ya **bir** başdan iki göz bitdi mergüb
İki şubĥ âyinesi buldı **bir** nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 97). [bir,]
564. Tolaşup kaldılar **bir** gice **bir** rüz
İki şeydâ biri birini koçmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 104). [bir,]
565. Tolaşup kaldılar **bir** gice **bir** rüz
İki şeydâ biri birini koçmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 104). [bir,]
566. Velîkin kendüler ĥayrân u ĥâmûş
İremden **bir** hevâ irdi vü yitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 113). [bir,]
567. Cihânda kalmadı **bir** kılca kaydum
Beni bulduñ bugün sen bu çeh içre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 12). [bir,]
568. Ki senden **bir** eşer var bende zâhir
Çok istedüm ezel mânend-i şeh-bâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 16). [bir,]
569. Baña gösterdi **bir** kebk-i pervâz
Bugün k'oldı şikeste şeh-per-i cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 18). [bir,]
570. Gazâle urdı şâĥuñ cânına tîr
Tapuñdan baña **bir** hâl oldu zâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 25). [bir,]
571. Çü **bir** cân idik olduĥ iki pâre
Yoğum ben ĥazretüñledür ne kim var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 42). [bir,]
572. Ĥayâlûñ naķşıdur bu cism-ı bîmâr
İkidür heykel ü **bir** aşl-ıla nâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 45). [bir,]
573. Elifle lâm-veş k'olur elif lâm
Dilümüz dürrine câ **bir** mekândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 47). [bir,]
574. Şadefdür bu iki kim der-miyândur
İki **bir** cins ĥarfüz şanki der hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 49). [bir,]
575. Helâkine şitâb itdi zamâne
Bir âh itdi vü tıtdı râh-ı deşti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 15). [bir,]
576. Vuĥuş ardınca hem-çün şîr-i merdân
Bir âyîne daĥı irişdi kârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 19). [bir,]
577. Hezâr oldu **bir** iken ârzüsü
Ele almadı gerçi **bir** ayak mey (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 26). [bir,]
578. Hezâr oldu **bir** iken ârzüsü
Ele almadı gerçi **bir** ayak mey (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 27). [bir,]
579. Bir iken miĥri yârına yüz olur
Kişide pâklık birle gerek 'ışķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 52). [bir,]
580. Seni **bir** gün vişâle hem-çü Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 68). [bir,]
581. Görelüm **bir** ki maķşûda nedür aşl
Meger **bir** vakt irüp faşl-ı ĥazân zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 25). [bir,]

582. K'ıçı bāde yirine oldı pūr bād
Olup her tār **bir** tennūr-ı āzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 57). [bir,]
583. Yitişdi bād-ı şarşar **bir** nihāle
Ki ol mîr-i perî-rüyân-ı âfâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 2). [bir,]
584. Büt-i sünbül-külāle vü semen-sāk
Hezārān şîve vü nāz-ile **bir** şeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 5). [bir,]
585. Aña **bir** ābile oldı muḳarrer
Tebûn tâbindan iki rüy-ı şengül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 36). [bir,]
586. Didiler geldi **bir** hāzık tabibe
Umarlardı kim andan gide bu derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 82). [bir,]
587. Görür **bir** şem'dür bāde muḳābil
Eyülük resmi görünmez özinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 86). [bir,]
588. Anı ābād kılmaz müşt-ile gil
Yaḳa **bir** hırmenî şahrāda çün tīb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 95). [bir,]
589. Ganîmetdür bize bu lāhza dīdar
Senûn-le **bir** nefes iy yār-ı cāmî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 7). [bir,]
590. Meger kim **bir** nefes tībût-ı ber-dār
Ucumdan olmayısar daḫı yir tār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 16). [bir,]
591. Firāk-ı dōstdan virem revānı
Bulup **bir** pāre hāk-ı kūy-ı yārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 25). [bir,]
592. Ölüden buldı **bir** taze revānı
Nigārîn-i hışār oldı hışārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 98). [bir,]
593. Başında kisve vü bilinde ḥancer
Cihānda **bir** firişte var mıdur hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 107). [bir,]
594. Ḥatındandır eğer **bir** gül-'izāruñ
Daḫı her lāle etrāfında cūyuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 140). [bir,]
595. Nişān-ı ḥaddidür **bir** lāle-rūyuñ
Ḳamu hıştān ki ferş-i āsitāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 142). [bir,]
596. İder soñra ḳamusın ḥār u ḥāşāk
Cihānda bitdi mi **bir** serv-i ḥurrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 149). [bir,]
597. Giderüz biz daḫı nevbetçe **bir** bir
Yidi göz **bir** degirmendür bu eflāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 159). [bir,]
598. Ki ne 'āciz yile ne ister ābı
Hem anda var-durur **bir** 'ādī-ile üstād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 163). [bir,]
599. K'ışidür dāyim anuñ 'adl-ile dād
Ki her **bir** ādemînüñ nevbet-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 165). [bir,]
600. Ol ucdan lā-cerem gec ḳurtulurlar
Ki zirā **bir** gözinde bu iş bu tāḫūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183). [bir,]
601. Ögidince dürişüp niçe yük un
Yüki az olanuñ **bir** gözde iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 185). [bir,]
602. Yaḫūd ḥāşıl kılam **bir** şemme būyuñ
Nedür zulūmāt-ı gūr içinde ḫālūñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 34). [bir,]
603. Ne seng-i ḫāre altındadır çāk
Benüm sensin hemîn **bir** bāğ-ı bî-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 43). [bir,]
604. İşūñ endāzesi **bir** yüzden oldı
Be-nāgeh ḳara şu çıkdı zeminden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 58). [bir,]
605. Hayātum bāğınuñ tağıtdı bergin
Elümde var-idi **bir** taze verdüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 63). [bir,]
606. Çemenden gitdi **bir** serv-i dil-ārā
Hevādan irişüp **bir** berk-i nā-ḫōş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 68). [bir,]
607. Çemenden gitdi **bir** serv-i dil-ārā
Hevādan irişüp **bir** berk-i nā-ḫōş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 69). [bir,]
608. Sürürüm hırmenine urdı āteş
'Atā kılmışdı Ḥaḳ **bir** serv-i āzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 71). [bir,]
609. Göyündürdi ne ḫāne kodı ne raḫt
Meger var-idi **bir** Yūsuf-cemālüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 75). [bir,]
610. Belāyı ref' ḳıl **bir** mübtelādan
Çıkarup bu ḳafesden murğ-ı cāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 34). [bir,]
611. Ol üftāde başı altına **bir** hışt
Degül kimse aña hem-rāz-ı bālîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 14). [bir,]
612. Meger **bir** küze-i köhne sıfālîn
Ne var kimse ki gel diye tabibe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 16). [bir,]

613. Ğarībe rişte-i cāndan kefen-sāz
Rivāyetdūr ki tā **bir** ay u **bir** sāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57*). [bir,]
614. Ğarībe rişte-i cāndan kefen-sāz
Rivāyetdūr ki tā **bir** ay u **bir** sāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57*). [bir,]
615. Muşaffa **bir** şadefdü r pāk u eblāk
Terahhüm idüp ol miskîne bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 20*). [bir,]
616. Binā eylediler **bir** hōş ‘imāret
Ki her **bir** revzeninüñ şîşesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 40*). [bir,]
617. Binā eylediler **bir** hōş ‘imāret
Ki her **bir** revzeninüñ şîşesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 41*). [bir,]
618. Haber kılup dem-â-dem birbirine
Bir araya olup meh-pâreler cem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 63*). [bir,]
619. Nihāl-i kâmetinden **bir** perinüñ
O bâba şanma zencir-i âhenindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 68*). [bir,]
620. Kimesne hiç tutup midur cihānı
Bu **bir** rāh-ı ‘ademdūr kim gidenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 85*). [bir,]
621. Tütülür herkes aña kām u nā-kām
Kanı **bir** baht k’olmadı nigün-sār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 89*). [bir,]
622. Kanı **bir** göz ki dehr itmedi hūn-bār
Ecel seyli katı yavuz yağıdır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 90*). [bir,]
623. Olupdur halka-i ejder saña cāy
Cihān **bir** pîr-zendür ejdehâ-hū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 97*). [bir,]
624. Düşinde **bir** firîşte gördi nā-gāh
Elin tutup iletirdi ol firîşte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 24*). [bir,]
625. Anı şahn-ı gülistān-ı bihişte
Pes itdi ‘arz **bir** cāy-ı laţîfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 27*). [bir,]
626. Ki cān-ı ‘ārife virür şafālar
Kurulmuş anda **bir** gül sâyesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 41*). [bir,]
627. Yüce **bir** taht gerdün pāyesinde
Nihāyetsüz müzeyyen olmuş ol taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 42*). [bir,]
628. Tırup geh yine başlarlar şarāba
Bulara karşı **bir** pîr-i mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 63*). [bir,]
629. Niçe **bir** saña bu şabr u sükûnet
Yiter kıldı tapuñı baht-ı ma’kūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 2*). [bir,]
630. K’ola cāyuñ mekân-ı bî-mekānı
Büt-i kibri şikeste eyle ço **bir** ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 17*). [bir,]
631. Me’âşuñ faẓla-i deryüzeden düz
Alup **bir** hırka-ı şad-çāke şābir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 39*). [bir,]
632. Koma hiç âsītāne der gibi ser
Nişānsuz **bir** bucağda eyle ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 43*). [bir,]

bir: "Bir" belgisiz sıfat.

- Her nefes biñ kez fığan her lāhza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemālūñ gülsitānıñ **bir** dahı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 3*). [bir,]
- Bir gemidür güyyiā ‘ummān-ı şun’uñda felek
Kim ƙalup girdāb-ı hayret içre döner lā-yezāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 9*). [bir,]
- Cem’ olsa **bir** yire cevher-i fer ü şan-ı cihān
Anuñ ayagı tozına koyabilmezler kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 19*). [bir,]
- İşigüñ derbānlarıñuñ **biri** sultān-ı ‘Arab
Āsitānuñ kullarıñuñ **biri** hākān-ı ‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 7*). [biri, -i]
- İşigüñ derbānlarıñuñ **biri** sultān-ı ‘Arab
Āsitānuñ kullarıñuñ **biri** hākān-ı ‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 8*). [biri, -i]
- Felek bahrında ƙılımış şun’-ı Bārī
Hilālî fi’l-meşel **bir** fülk-i cārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 62*). [bir,]
- Bizi nevmid ƙılma rahmetüñden
İrağ eyleme **bir** dem hizmetüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 6*). [bir,]
- İdüp ‘azm-i cenāb-ı rāh-ı maţlûb
Pes uçdı **bir** zamān ol kürsî-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 170*). [bir,]
- Özine tayy olup **bir** demde bu rāh
İrişdi menziline yine ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 211*). [bir,]

10. Meger kim **bir** perî-ruh **bir** gün anı
Götürüp seyre gitdi büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 321*). [bir,]
11. Kim ansuz yumamaz çeşmini **bir** dem
Delüp güşin kulu gibi komış nûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 42*). [bir,]
12. Bu tāk üstinde **bir** nakkâş üstād
İdūpdür **bir** bütün şeklini bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 74*). [bir,]
13. Şu resme itdi anı ‘ışk-ı dil-ārām
K’idemez oldı hiç **bir** yirde ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 22*). [bir,]
14. Çü Mecnûnuñ sözün ol şāhş işitdi
Kodı hayrân olup **bir** yaña gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 46*). [bir,]
15. Vü ger āgāh kılmazsam muḳarrer
Bir iş ider aña bu hîle-gerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 10*). [bir,]
16. Ricā oldur k’olasın nitekim nūr
Bularuñ gözlerinden **bir** zamān dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 30*). [bir,]
17. Tağıdup nāmeler çevre diyāra
Te’emmül kıldı **bir** müddet bulara (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 62*). [bir,]
18. Boğazın eylemez **bir** kimsenüñ ter
O şahrāda meger kim āb-ı ḥancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 73*). [bir,]
19. Güç olur eylemek dīv ile hem-dem
Yaraşmaz nūr-ıla **bir** yirde sersām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 59*). [bir,]
20. Kec itsün servi ḳaddinüñ hayāsı
Anuñla **bir** zamān kıl zevḳ ü şoḥbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 41*). [bir,]
21. Geliser kul başına ḥayr eger şer
Be-nāgeh irdi yine **bir** araya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 5*). [bir,]
22. Yüce bālāsı var çün yār-ı baḥtı
Oturmuş gördi **bir** şāhında **bir** zāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 43*). [bir,]
23. Çağırur ‘aḳlı gibi cāmı ya Hū
Yıḳılur **bir** zamān şahrā yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 13*). [bir,]
24. K’olavuz günde **bir** yirde müsāfir
Esir üslūbına düzdüm bu yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 38*). [bir,]
25. Yeg andan kim anuñ-çün vire **bir** gayr
Pes andan geldi ol cāmı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 12*). [bir,]
26. Tūrup ‘azm itdi yine kūh-ı Necde
Varup **bir** yirde başladı nefire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 79*). [bir,]
27. Varmış gördi tedbīrinüñ aşlı
Şarup **bir** gün ḳaralarla gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 3*). [bir,]
28. Meger **bir** gün yine ururdi lengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 1*). [bir,]
29. Şan oldı ol düğünde **bir** ṭabāḳ zer
Dirilüp **bir** araya serv-ḳaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 7*). [bir,]
30. Eyit kim ‘aybsuz ‘ālemde kim var
Cihān içre ḳanı **bir** kime bī-‘ayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 41*). [bir,]
31. Yola dikmişdi göz gözlerdi rāhı
Ki tā bād irürüp **bir** gün ḡubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 111*). [bir,]
32. Nedür derdüñ senüñ **bir** ‘avrat içün
Degül **bir** biñ daḡı olursa ‘avrat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 41*). [bir,]
33. Gidecekler gemisine oturdum
Esen ḳal **bir** yire ‘azm eyledüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 23*). [bir,]
34. Ki ma’mūr olmamışdūr **bir** zamānda
Muḥaşşal ger ḥarābedür ger ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 86*). [bir,]
35. Meger **bir** gün ḳazādan **bir** şikārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 1*). [bir,]
36. Kıya **bir** gün özine düşmeyüp uz
Ḳıladı ḳorḡusundan her zamān āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 16*). [bir,]
37. Żarūrı oldı hep segler muṭī‘i
Meger kim şāh **bir** gün nāgehānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 33*). [bir,]
38. Geh evc-i kūhda geh mişedeydi
Dönerken taḡdan **bir** gün ovayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 35*). [bir,]
39. Göre düşdi gözi **bir** āşināyı
Çağırup yanına anı didi k’iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 36*). [bir,]
40. Nedür ta’nuñ baña iy pāy-mālüm
Anamuñ **bir** taraḑdan pendı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 79*). [bir,]
41. Ata tehdīdi **bir** cānibden iy yār
Yine hem **bir** yañadan ta’n-ı ‘udvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 81*). [bir,]
42. Aña hem cāme vü hem ṭu‘me irsāl
Meger kim **bir** gün oturmuşdı tenhā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 15*). [bir,]

43. Firāk ü hecrden kıldı şikāyet
Haber şordı aña her **bir** nişāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 41*). [bir,]
44. Ki yoğ-idi nazîri bu cihānda
Temāşāya giderken **bir** gün ol şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 3*). [bir,]
45. İletdi **bir** güzergāha anı rāh
Görür **bir** şavma‘a var anda hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 4*). [bir,]
46. Getür **bir** dem müşerref olalum biz
Gelüp ol zāhidüñ yanına hācib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 20*). [bir,]
47. Meger **bir** şubh çarhuñ şehsüvārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 1*). [bir,]
48. Tağıldı her birisi **bir** kenāre
Gelüp gördi bular ol nā-tüvānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 8*). [bir,]
49. Özine güldüren her **bir** hasûdı
Şol âfet kim ğamından sen belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 4*). [bir,]
50. Karārı kalmadı **bir** yirde çün bād
Gül endāmı hayālî birle nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 34*). [bir,]
51. Şererden başına od yağa yağa
Oturdı varuban **bir** yirde dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 5*). [bir,]
52. İrag a‘dā yolından niçe ferseng
Diler k‘özine **bir** kimse vire rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 7*). [bir,]
53. Gidüpdür göñlinüñ zevk ü sürürü
Diler kim göre **bir** lāhza yüzüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 117*). [bir,]
54. Ki bu hayvānlaruñ ben de **biriyüm**
Bu ‘ışk ahvālinüñ şulh u fesādın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 76*). [biriyüm, -i, -yüm]
55. Kōdı ortaya halvā vü gülîçe
Didi ağlama ol **bir** lāhza hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 15*). [bir,]
56. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rüz
Ne var **bir** yirde ārām u karārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 9*). [bir,]
57. Gazeller okudı çün dürr-i meknûn
Dağı **bir** niçe sözler söyledi hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 39*). [bir,]
58. Kālurdi **bir** zamān hayretde ol māh
Görinse çeşmine karşudan ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 48*). [bir,]
59. Bu **bir** ‘ibret-durur ‘ālemde nādîr
Hālāyık birbiriyle biliş ü yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 66*). [bir,]
60. Cihānda andan oldı āşikārā
Meger kim geçdi **bir** gün hātırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 15*). [bir,]
61. Ya olurlar mı ki uçmag içinde
Meger **bir** gice k‘oldı nāf-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 21*). [bir,]

bir: Azıcık.

1. Uş eyledüm öñünde rāzımı fāş
Nazar kıl hālümün za‘fina **bir** bak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 55*). [bir,]

bir an: Çok kısa süre.

1. Ki hālî ‘arz ide ma‘şūka ‘āşık
Hudāvendā müyesser eyle **bir an** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 147*). [bir an,]

bir ara: Bir araya toplanmak, yığılmak, birlikte olmak.

1. Cem‘ olsa bir araya cevāhir gerān-ı dehr
Kimse ğubār-ı maqdemoñe koymaz kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 19*). [bir ara, -ya]

bir ara: Bir yer.

1. Eşer görmedi andan bir arada
Şoñ uci virdi bir kimse nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 34*). [bir ara, -da]

bir arada: Beraber.

1. Muḥaṣṣal **bir arada** ol iki mäh
İdindiler biri birin nazargāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 105*). [*bir arada,]*

bir bir: Tek tek, Birer birer.

1. İrişüp enbiyâ ervâhı **bir bir**
Du'âlar eylediler aña vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 111*). [*bir bir,]*
2. Çü geldi yâdına ol pîr-i mâhîr
Didi Kaysa anuñ hâlini **bir bir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 30*). [*bir bir,]*
3. Giderüz biz dañı nevbetçe **bir bir**
Yidi göz bir degirmendür bu eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 158*). [*bir bir,]*
4. Felek cevşenlerin çāk eyle **bir bir**
Der-i küllhân-ı süfliden güzer kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 10*). [*bir bir,]*

bir bir: Bir bir bağlacı.

1. Tâ kıyâmet günlerine kaldı dîdâr el-firāk
Bir yaña cevri-i zamâne bir yaña derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 5*). [*bir bir,]*

bir birinden: Birbirinden.

1. İki leb **bir birinden** şordı râzı
Göge irürdiler nâz u niyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 19*). [*bir birinden,]*
2. Bunı virdi netice ol sâ'at-i şüm
Ki ol iki **bir birinden** oldı mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 52*). [*bir birinden,]*
3. Kamudur **bir birinden** bî-vefâ-ter
Gözetmezler cihânda gayret ü nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 32*). [*bir birinden,]*

bir birine: Birbirine.

1. K'irişmez **bir birine** çün leb-i gür
Görinür dişlerinden kirm-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 12*). [*bir birine,]*

bir cānibi tut: Yola koyulmak, Yola çıkıp ilerlemek.

1. Nitekim âteş-i sūzāndan dūd
Yine bir cānibi tūtdı pūr-endūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 9*). [*bir cānibi tut, -dı-i]*
2. Gider bir cānibi tūtdı yumup göz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 112*). [*bir cānibi tut, -dı-i]*
3. Gider fark itmeyüp tağı ovan
Tūtup bir cānibi gözetmeyüp rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 29*). [*bir cānibi tut, -i-up]*

bir dahı: Bir kez bile.

1. Göñül ma'müresin Ḥamdî ḥarāb itmekde cevri-ile
Cihāna gelmemişdür **bir dahı** anuñ gibi mi'mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 10*). [*bir dahı,]*

bir dahı: Bundan başka.

1. Hâşş-ı der-i Hudâsın ü **bir dağı** yok-durur
'Arz u semâda sencileyin hiç muhterem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 21). [bir dağı,]

bir dem: Bir nefeslik zaman, bir an.

1. Gözin yummadı **bir dem** dökmeden kan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 90). [bir dem,]
2. Ne **bir dem** yatdı ne ârâm itdi
Degül hergiz murâdı gice gündüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 110). [bir dem,]
3. Tekellüfsüz biri birine **bir dem**
Didi Mecnûn beni hicr iy kaşı tāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 18). [bir dem,]
4. Ğam-ı 'ışk itmedi **bir dem** seni şād
Senüñ gibi ne gördi hüznü Ya'küb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 8). [bir dem,]
5. Ol iki murğdan kork iy birāder
Kişiye 'ömr ola biñ yıl ya **bir dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 95). [bir dem,]
6. Vire **bir dem** çü cüdi ebr ne cüş
İdemez feyzini deryā der-ağüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 117). [bir dem,]
7. Tırrur sayyād hem-çün şir-i şerze
Diler kim virmeyp **bir dem** emānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 11). [bir dem,]
8. Nitekim kaşd eyler cân-ı mehcür
Ki **bir dem** hâtırımdan 'ışk ola dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 42). [bir dem,]
9. Dilerven halka-i 'ışkından anuñ
Cüdā olmaya **bir dem** güşü cânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 50). [bir dem,]
10. Ğamından gerçi āsāndur memātum
Ğaminsuz **bir dem** olmasun hayātum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 58). [bir dem,]
11. Ki **bir dem** bula yārına vişālî
Sa'ādetde bilüñ ol hāk-sārî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 100). [bir dem,]
12. K'ola āsūde-dil **bir dem** ol abdāl
Ben iñen muhterem tutardum anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 50). [bir dem,]
13. Özinde gördi 'izz ü ihtişāş
Hużūr itmemiş idi bunda **bir dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 117). [bir dem,]
14. K'özin **bir dem** cüdā kıla şafādan
Degül vakıf ki nañl-i rüzgārî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 18). [bir dem,]
15. Meger **bir dem** ki táb-ı mihr-i dil-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 1). [bir dem,]
16. İştisün halk uyan **bir dem** figānuñ
Başuñda erre olsun efser-i nāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 32). [bir dem,]
17. Anuñ yanına varımadı **bir dem**
Ne şalışı k'istemez anuñ rızāsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 74). [bir dem,]

bir iki: Birkaç.

1. Pes ol efsāneyi **bir iki** sırdaş
Atasınuñ öniñde kıldılar fāş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 53). [bir iki,]
2. Koyup şürideligi şabr eyle
Öziñe **bir iki** gün cebr eyle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 76). [bir iki,]
3. Anası hâtır-ıçün ol şikeste
Bir iki kerre şundi hāste beste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 54). [bir iki,]
4. Ki segler tız anı virsün tebāha
Gelüp pes **bir iki** cellād-ı hūnî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 37). [bir iki,]
5. Ac u bî-h'āb eyü nālān geçindüñ
Bir iki gün kalınca 'ömrüñi hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 43). [bir iki,]
6. Bir iki beyt işideydüm özinden
Olaydı 'uğde-i cân-ı fütāde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 56). [bir iki,]

bir iki: Kısa bir zaman dilimini ifade etmek için kullanılır.

1. Bir iki dem anuñla münis ola
Süvār oldu vü 'azm-i deşt kıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 18). [bir iki,]

bir iki gün: Kısa bir zaman dilimini ifade etmek için kullanılır.

1. Bir iki gün ne var olsañ Haka rām
Başuñ gitti dağı muhkem ligāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 92*). [bir iki gün,]

bir kaç: *Biraz, birkaç.*

1. Muhaşşal ol perî-ruhsâr tannâz
Olup **bir kaç** kamer-ruhlarla dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 16*). [bir kaç,]
2. Her ne deñlü seng-dil olursa inûlerdi kûh
Okusam ger levh-i medhûñden aña **bir kaç** maķâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 18*). [bir kaç,]
3. Çü kahr itmek diledi Engürüse
Harâb itdürdi **bir kaç** ‘abd-i Rûsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 98*). [bir kaç,]
4. Diline ‘ilm şevķi ğâlib oldı
Düşürüp yanına **bir kaç** perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 5*). [bir kaç,]
5. Olup **bir kaç** kamer-ruhlarla dem-sâz
Yiyüp içüp sürerdi ‘ıyş u ‘ışret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 6*). [bir kaç,]
6. Çü **bir kaç** loķma yidi çâr u nâçâr
Söze girdi anası haste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 1*). [bir kaç,]
7. Bizi tutğıl kamu maķtûl ü mürde
Çü **bir kaç** haste vü bî-çâreyüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 7*). [bir kaç,]
8. Şerîk olur şikâra ol dağı bil
Esirgeyüp bu **bir kaç** mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 29*). [bir kaç,]
9. Ki şakfına kol uzatmış semānuñ
Fener gibi inüp **bir kaç** budağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 25*). [bir kaç,]
10. Ayıt kim söylesin **bir kaç** kelāmı
Yeter kan yaş akıtdı gözlerinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 202*). [bir kaç,]
11. Bu **bir kaç** loķmanuñ yokdur ziyānı
Bular ger cû‘dan safvet tabî‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 18*). [bir kaç,]
12. Meger varidi **bir kaç** yâr-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 1*). [bir kaç,]
13. Bular bir kaçını yırtup düşürdi
Kalanı ortadan kaçdı ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 34*). [bir kaç, -nı]

bir kaç gün: *Birkaç gün, az bir zaman dilimi.*

1. Virür yolına cānı vü cihānı
Çü **bir kaç gün** ola anuñla mu‘tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 49*). [bir kaç gün,]

bir kem: *Biraz, bir kaç.*

1. Yeg ola pes harâbe olsa cāyum
Güm oldı tut ki **bir kem** hâk-i rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 43*). [bir kem,]

bir kez: *Bir kez.*

1. Kılayduñ kabrûmi **bir kez** ziyâret
Dilerseñ hac sevâbın bulmak iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 58*). [bir kez,]

bir kimse: *Herhangi biri.*

1. Eşer görmedi andan bir arada
Soñ ucı virdi **bir kimse** nişāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 35*). [bir kimse,]

bir lâhza: *Çok kısa bir an.*

1. K’özümüñ varluğın bilmezven âhır
Eger **bir lâhza** cān senden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 27*). [bir lâhza,]

2. Olam **bir lāḥza** sen meh-rūdan ayru
Bu aralıkda senlik benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 36*). [*bir lāḥza,]*
3. Yeter olduñ gözüm öñine ḥayil
İrıl **bir lāḥza** qarşumdan kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 22*). [*bir lāḥza,]*
4. Şikencün açıvır **bir lāḥza** kem tā
Görine çeşnūme ol rüy-ı zībā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 27*). [*bir lāḥza,]*
5. Baña **bir lāḥza** yüz gösterse yārum
Keremden tūr yukaru kıl risālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 42*). [*bir lāḥza,]*
6. Ki tā ta'cıl ile vire revānı
K'irişe yārına **bir lāḥza** evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 33*). [*bir lāḥza,]*

bir nefes: *Bir an.*

1. Mübārek pāyını sürsem yüzüme
Anuñla **bir nefes** dem-sāz olam hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 55*). [*bir nefes,]*

bir nice: *Bir hayli, birçok.*

1. Görinmez dergehinde kimse ḥāzır
Meger kim **bir nice** hem-rāz u hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 74*). [*bir nice,]*
2. Ata olmayan ādem **bir nice** gāḥ
Degildür mihr-i ferzendiden āgāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 35*). [*bir nice,]*

bir yaña: *Bir tarafa.*

1. Arardı 'ışk def'ine sebebler
Zebûn itmişdi **bir yaña** cüdālık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 17*). [*bir yaña,]*
2. Belin bükmişdi **bir yaña** kocalık
Umûrin devr-i fānînüñ idüp terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 18*). [*bir yaña,]*

birāder: *"Ey dost, arkadaş" anlamında kullanılan bir seslenme sözü.*

1. Daḥı bīgāne kalb u āşinā-rū
Bugün ḥübān-ı 'ālem iy **birāder** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 31*). [*birāder,]*
2. Didi öz düşmenine k'iy **birāder**
Başına gelmesün dirseñ yaman kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 110*). [*birāder,]*
3. Ki şabr ide bu derde iy **birāder**
Benüm çekdiğümün yüz binde birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 6*). [*birāder,]*
4. Didi Mecnûn aña kim iy **birāder** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 1*). [*birāder,]*
5. Maraḫdan merde ol virür necāti
Bu perhîz iy **birāder** renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 45*). [*birāder,]*
6. Ol iki murğdan kırk iy **birāder**
Kişiye 'ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 94*). [*birāder,]*

bî-rahm: *Acımasız.*

1. Cefāya kılup ol **bî-rahm** meyli
Sitemler eyledi Leyliye ḥayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 63*). [*bî-rahm,]*

bırak: *Bırakmak, vazgeçmek.*

1. Kılıcı heybet ile kılsa rūzı
Bırağur gūra şad Behrām-ı Gūrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 74*). [*bırağur, -ur]*

2. Dilirân gerdenine gür kemendi
Ki **bırağur** çü zülfi-yâr bendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 78*). [bırağur, -ur]
3. Bırağdı deşt-i çarha keh-keşân dâm
Diler k’aldanup aña tâvûs-ı mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 96*). [bırağdı, -dı]
4. Bırağmışsın meger şerm ü hayâyı
Senûñ gibi halefden yeg-durur hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 12*). [bırağmışsın, -mış, -sın]
5. Bırağdı ravza-i Leyliye anı
Peyince vahşiyân-ı pür-mehâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 4*). [bırağdı, -dı]
6. Kemânından çıkan tîr-i kemîne
Ser-i gerdünü **bırağsun** zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 144*). [bırağsun, -sun]
7. Şadâ-yı hûsn-ile ol hâli fülful
Bırağdı günbed-i âfâka gulgul (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 26*). [bırağdı, -dı]

bırak: Düşürmek.

1. Öninde cümle ‘arz itdi ser-â-ser
Bırağdı mâderi cânına âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 8*). [bırağdı, -dı]
2. Kemendine **bırağmış** mihr ü mâhı
Ayağdan başa ol dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 174*). [bırağmış, -mış]

bırak: Bırakmak, koymak.

1. Üçünci çarha çıkdı çün be-şehre
Elinden çengini **bırağdı** Zühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 130*). [bırağdı, -dı]
2. Bırağdı refrefi de anda Ahmed
Ol iki kevne nûr-ı pāk-i sermed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 175*). [bırağdı, -dı]
3. Nitekim bir nigâr-ı halka der-güş
Bırağmış ol der iki halka ber-düş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 48*). [bırağmış, -mış]
4. Yahûd girdäba düşüp fülk-i meh-tâb
Bırağdı âsumân bahrine kullâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 12*). [bırağdı, -dı]
5. Temâm idüp leti ol cevri âyîn
Ğazabdan alınma **bırağdı** yüz çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 72*). [bırağdı, -dı]
6. Bırağdı ihtiyâr u şabrı yek-bâr
Ki rüsvâ-yı zuğak oldı vü pāzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 5*). [bırağdı, -dı]
7. Bunı didi vü vaşl-yâr şevki
Bırağdı cânı gerdânına tavkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 86*). [bırağdı, -dı]
8. Çün oldı münhezim kendü sipâhı
Bırağdı tîğın elden çarh şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 18*). [bırağdı, -dı]
9. Çıkarup **bırağacak** tâkati yok
Şu resm-ile katı katı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 74*). [bırağacak, -acak]
10. Bırağdı şerm içine likin âzer
Ki işidüp bunuñ gibi ‘itâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 20*). [bırağdı, -dı]
11. Bırağdı cânuma nâluñ şerârı
Nikâh oldı egerçi gayre Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 10*). [bırağdı, -dı]
12. Yine kendüyedür anuñ fesâdı
İdüp bir eylûgi çâha **bırağ** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 71*). [bırağ,]
13. Zamâne lerzeye **bırağdı** tebden
Beli tâ kim şadef gibi bükildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 120*). [bırağdı, -dı]
14. Bırağdı hâmeyi ol serv-i merğüb
Virüp bir kâşid-ı tayyâr fi’l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 2*). [bırağdı, -dı]
15. Ki varup ola mülkine velî-‘ahd
Bir âh idüp **bırağdı** ol gürûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 43*). [bırağdı, -dı]
16. Buğâr-ı ‘ışkdan **bırağdı** süzi
Yaşından şöyle k’ol hûb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 48*). [bırağdı, -dı]
17. Tarık-ı cezbeye **bırağdı** kendin
Çü gördi derd-i serdûr şohbet-i halk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 54*). [bırağdı, -dı]
18. Teselli ider idi geh geh anı
Mağabbet göñline sevdâ **bırağsa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 7*). [bırağsa, -sa]
19. Te’aşşuk cânına gavğâ **bırağsa**
Aradup kande ise şuyladurdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 8*). [bırağsa, -sa]

20. Bırakdum aletini pây-tâ-fark
Ururvan baır-ı ğamda dest ü pâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 50). [bırakdum, -du, -m]
21. Bırakdı bürka‘-ı şermi ol âfet
Kodı cânı vü terk itdi cihânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 24). [bırakdı, -dı]
22. Düzetdi piş-keşler ol kıyâmet
Şaçından boynına **bırakdı** destâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 73). [bırakdı, -dı]
23. Şu resm-ile **bırakmış** eyle çâvî
Ki fevt olduğına Mecnûn u Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 2). [bırakmış, -mış]
24. Hâkâretle **bırak** zindân-ı cebre
Bu memdûh-ı mecâziden götür rây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 52). [bırak,]
25. Ki nâgeh devr kılupdur bî-vefâlık
Aralarına **bırağa** cüdâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 110). [bırağa, -a]
26. Getürüp fikrine gördüğü h“âbı
Bırağurdi içine ıztırâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 8). [bırağurdi, -ur, -dı]
27. Bırağup pâyına şabr ipi kullâb
Ricâ saçdı şitâbı nârına âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 161). [bırağup, -up]
28. Eger file urursa hancerini
Ayağına **bırağurdi** serini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 98). [bırağurdi, -ur, -dı]
29. ‘Azâ vü girye urmuş o bünyâd
Bırağup guşsadan alnına yüz çîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 19). [bırağup, -up]
30. Bırağursın ‘azâb u ıztırâba
Gehî ‘ahdi şınık korsın bize nâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 86). [bırağursın, -ursın]
31. Bırağur hirmen-i gütîye âteş
Dağı her gice bu humm-ı gil-âlûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 84). [bırağur, -(u)r]

bırak: Bir işi başka bir zamana ertelemek.

1. Bırakma tütiyâ çeşmüm-durur kûr
Ki olur nûr-ı çeşm kûrdan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 59). [bırakma, -ma]

biraz: Az, azıcık.

1. Kâtı hışm eyleyüp bî-reyb ü ‘illet
İçürdi tâ ziyân-ile **biraz** let (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 50). [biraz,]
2. Bula şâyed **biraz** gönün sükûnet
Gelüp ‘akluñ yirine ola mevzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 42). [biraz,]
3. Biraz geldi dil-i şayyâda inşâf
Didi öldürmeyin hoş iy yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 38). [biraz,]
4. Biraz âsûde düşdi urmadan leng
Temâşâ kıldı ol ‘âlî dirâhtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 40). [biraz,]
5. Elünde var ‘aşâ mânend-i Mûsâ
Ol arada **biraz** gözden döküp kan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 65). [biraz,]
6. Biraz âsûde düşdi şöhetinden
Selîm anı çü gördi böyle ‘uryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 44). [biraz,]
7. Erinden fâriğ u yârına meyli
Çıkup evden **biraz** gitdi ırağa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 3). [biraz,]
8. Şular her nağl dibinde revâna
Biraz vaqt olsun ol yirde qarârûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 129). [biraz,]
9. Geçindiler **biraz** gün şâd u mağzûn
Selâm iderdi Mecnûna ri‘âyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 16). [biraz,]
10. Ki tâ bir pâre şîhhat buldı bîmâr
Biraz cism-i nizârı ferbiñ oldu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 35). [biraz,]
11. Velî ‘âkl emri üzre oldu giryân
Biraz ağladı vü kıldı ferâğat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 69). [biraz,]
12. Biraz kaldılar ammâ yine hāmûş
Görüp bu anı kaldı deng [u] hayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 42). [biraz,]
13. Ki ya‘nî ol iki yâr-ı ciger-süz
Biraz kıldılar ârâm ol arada (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 3). [biraz,]

biraz: Az miktarda; kısa bir süre için.

1. Götürüp Ahmedi 'azm itdi derhâl
Biraz gitdi anuñla gör n' olur hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 164). [biraz,]
2. Anuñ ardınca İsrâfîl geldi
Biraz tayrân idüp ol dañı kaldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 166). [biraz,]
3. Çün añladı anası reng ü kârın
Biraz ağladı anuñ hâl-i zârın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 26). [biraz,]
4. Biraz cem' eyleyüp başına hûşın
Kelâm-ı şâha teslim itdi gûşın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 79). [biraz,]
5. İdüp ol va'deye pes i'timâdı
Biraz gitdi başından fitne bâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 160). [biraz,]

birbiri: Karşılıklı olarak bir diğeri.

1. Hezârân derd-ile ol iki mecbûr
Zarûrî **birbirinden** düşdiler dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 20). [birbirinden, -nden]
2. Luğat şormakda **birbirine** yârân
Kitâb-ı 'ışk okur bunlar firâvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 23). [birbirine, -n, -e]
3. Ne hâlise ol iki yâr-ı şâdık
Sevişüp **birbirine** oldu 'âşık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 26). [birbirine, -n, -e]
4. Gönül virişdi çün Kays-ile Leylî
Müdâm arturdi **birbirine** meyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 30). [birbirine, -n, -e]
5. Çü bunlar **birbirine** 'âşık oldu
Bu kavluñ biri lâ-büd şâdık oldu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 37). [birbirine, -n, -e]
6. Ne hoşdur kim iki yâr-ı muvâfık
Sevişüp **birbirine** ola 'âşık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 40). [birbirine, -n, -e]
7. İki cân **birbirine** oldu hem-râz
Senüñle bende var bir vahdet ü hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 32). [birbirine, -n, -e]
8. Gönüller sinede lerzân çün bîd
Koçuşup **birbirinden** şordılar hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 85). [birbirinden, -i, -n, -den]
9. Kavuşdı **birbirine** çün elif lâm
Ezel bir cân idi ol iki hem-sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 90). [birbirine, -n, -e]
10. Urup yüz yüze buldılar hoş ikbâl
Tolayup **birbirinüñ** boynına kol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 87). [birbirinüñ, -nüñ]
11. Bu bir 'ibret-durur 'âlemde nâdir
Halâyık **birbiriyle** biliş ü yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 67). [birbiriyle, -y, -le]
12. Haber kılup dem-â-dem **birbirine**
Bir araya olup meh-pâreler cem' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 62). [birbirine, -n, -e]
13. İki **birbiriyle** söyleşürler
Gehî büseyle iderler merhâbâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 54). [birbiriyle, -y, -le]

bî-resen: Halatsız, desteksiz.

1. Bulınmaz **bî-resen** tedbîr aña hîç
Şaçıdur ol resen dilberlerüñ hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 60). [bî-resen,]

bî-revb ü şek: Şüphesiz.

1. Katı hışm eyleyüp **bî-reyb** ü 'illet
İçürdi tâ ziyân-ile biraz let (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 49). [bî-reyb,]

biri: Bir kimse, herhangi bir şahıs (Mecnûn kastedilerek).

1. Oluplardur refik-i cavidâne
Biri şah-ı cihândur çak-dâmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 75*). [biri,]

biri: (en azından) bir tanesi, birisi.

1. Çü bunlar birbirine 'âşık oldu
Bu kavluñ **biri** lâ-büd şadık oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 38*). [biri,]
2. Vücūdında **biri** yok şeş cihātuñ
Şu resme fariğ itmiş hayret ü gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 46*). [biri,]
3. Dışın ceng-içün itmiş her **biri** tiz
İhâta eyleyüp ol iki yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 28*). [biri,]
4. Biri 'Osmân ki zi'n-nüreyndür ol
Enis-i server-i kevineyndür ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 1*). [biri,]
5. Hayâlün birdür âsüde cānum
Biri birinden ol iki nigû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 21*). [biri birinden,]

biri: Bir kimse, herhangi bir şahıs (Leyla kastedilerek).

1. Biri mâh-ı bütândur pâk-dâmen
Olupdur adı Leylî ol ki mehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 76*). [biri,]

biri birine: Birbirine.

1. Biri birne ol iki yâr-ı cānî
Hikâyetler diyişdiler nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 47*). [biri birine,]
2. Biri birine eylediler i'lâm
Ki mihmândur gelen idelüm ikrâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 43*). [biri birine,]
3. K'eline şadağa vire bu gedānuñ
Biri birine kıldılar nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 15*). [biri birine,]
4. Tekellüfstüz **biri birine** bir dem
Didi Mecnûn beni hicr iy kaşı tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 18*). [biri birine,]
5. Biri birine karşı nevhâ-gâri
Şu deñlü ağladı ol pîr-i dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 78*). [biri birine,]
6. Göñülden 'ışkı gayrın şavmış idi
Biri birine key 'âşıklar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 23*). [biri birine,]
7. Kıpazadı anı hayret cihândan
Biri birine karşı niçe müddet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 21*). [biri birine,]
8. Biri birine kıldılar şikâyet
Çü Mecnûn gördi hâl ayruksı oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 6*). [biri birine,]
9. Geçürdiler **biri birine** revzen
Kodılar Leyliye hem-pehlü anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 30*). [biri birine,]
10. Biri birine dirlendi gelün tiz
Delü geldi uralum taşile biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 15*). [biri birine,]
11. Tolaşup kıldılar bir gice bir rüz
İki şeydâ **biri birini** koçmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 105*). [biri birini,]

biri biriyle: Birbiri, karşılıklı olarak bir diğeri.

1. Biri biriyle oldılar mülâkât
Meger kim ol dem-idi naḥs-i evkât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 49*). [biri biriyle,]
2. Biri biriyle çok sözler nühüfte
Diledi Zeydden çok 'özü Zeyneb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 16*). [biri biriyle,]
3. Telâffuzda **biri biriyle** müdgām
Çü sen ben ben senem iy mâh-ı tâl'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 50*). [biri biriyle,]
4. K'ol iki yâr-ı cān-ı bî-nifâkı
Biri biriyle hem kabir eyleyeler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 27*). [biri biriyle,]

birik: Birikmek.

1. Birikmiş berķ urur dîpinde çûn şem'
Şanasın ol şecer dūdîdur anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 22*). [*birikmiş, -miş*]

birik: Yönelmek, toplanmak.

1. Birikdördüm dil ol meh-peyker ile
İñen işüm yok aşl u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 27*). [*birikdördüm, -dür, -düm*]

birikdür: Biriktirmek, bir araya getirmek, toplamak.

1. Bir ulu dirnek olup tırdı bunlar
Birikdürüp kelâmı sürdi bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 40*). [*birikdürüp, -üp*]

birinci: Bir sayısının sıra sıfatı.

1. Sa'âdetle çûn ol şâh-ı yegâne
İrürdi yol **birinci** âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 120*). [*birinci,*]

birisi: Bir tanesi.

1. Begen **birisini** maķbûlûñ olsun
Alalum 'aķdûñe maķşûlûñ olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 85*). [*birisini, -n, -i*]

birişim: İbrişim, bükülmüş ipektен iplik.

1. Hünerde kıl yarup sâzında bî-bîm
Toķudı kârgâhında **birişim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 12*). [*birişim,*]
2. Benüm kim neyler atlasdan çulı mür
Tenüm âteş-durur ol câme **birişim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 53*). [*birişim,*]

birisinde: Her birinde.

1. Şüküfeyle pür olur evvel eşcâr
Biter her **birisinde** âķir eşmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 74*). [*birisinde,*]

birkaç: "Birkaç" Belgisiz sıfat.

1. Yeter ğam çekdi cânuñ firķâtinde
Oķu **birkaç** ğazeller ħayret-engîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 123*). [*birkaç,*]

birle: İle bağlacı.

1. Ĥân olaldan sen sa'âdet **birle** Yûnân mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaçt u tengî vü saķam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 29*). [*birle,*]
2. Şâdef **birle** şehâbı eyleyüp cûft
Toĝırdur müddetile dürr-i nâ-süft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 63*). [*birle,*]
3. Kıyâmet varţalarından ĥalâş it
Kemâl-ı 'ilm ü tâ'at **birle** ĥâş it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 16*). [*birle,*]

4. Dür ü yâkûtila zeyni muraşsa*
Cevâhîr **birle** âlâtı mülemma' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 62). [birle,]
5. Çü ben elmâs hâme **birle** çâlâk
Şehûn medhinde deldüm niçe dür pâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 1). [birle,]
6. Ruḥ-ı gül şevk-i bülbül **birle** hândân
Dil-i bülbül ḡam-ı gülden perişân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 45). [birle,]
7. Dilemez ol perî-ruḥdan cüdâlık
Anası **birle** kılmaz âşinâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 332). [birle,]
8. Sen elmâs ṭabî'at **birle** anı
Şu resme del ki gören vire cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 7). [birle,]
9. Seḥâvet **birle** meşhûr olmışıdi
Cihân cüdından anuñ ṭolmışıdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 23). [birle,]
10. İşidüp bu sözi ol pîr-i dil-rîş
Te'accüb **birle** urdı barmağa diş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 60). [birle,]
11. Bu işlerden benüm kızum-durur dür
Ki çift olmaz firişte **birle** hiç hûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 8). [birle,]
12. Nedâmet **birle** tırdı göñli ḡam-nâk
Evine 'azm kıldı çeşmi nem-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 67). [birle,]
13. Çü 'ömr âlâyışinden kurtulam pâk
Ḥayâli **birle** olam münis-i ḡâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 54). [birle,]
14. Çün ire kişt-zâr-ı rûz-ı mahşer
Ḡamı **birle** götürem ḡâkden ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 56). [birle,]
15. Kemâle 'ışk-ıla irdi ḡâsıl-ı dil
Sirişte 'ışk **birledür** ḡil-i dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 20). [birledür, -dür]
16. Ḥavâşî **birle** kıldı 'azm-i naḡçîr
Giderek irdi kûh-ı Necde ol şîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 33). [birle,]
17. Bi-ḡamdillâh ki geldüm menzîlüme
Selâmet **birle** vaşl oldum ilüme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 52). [birle,]
18. Medîne **birle** Bağdâduñ arası
Pür oldı ceş-ile kûh u ovası (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 63). [birle,]
19. Ḡâżab **birle** eger deryâya baķa
Şu yirine o deryâdan od aķa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 91). [birle,]
20. Kese başın bularuñ virmeýüp dâd
Feres sürdi şefâ'at **birle** Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 23). [birle,]
21. Şitâb u sa'y **birle** gider ol zen
Bu ḡâlî görđi çün Mecnûn-ı dil-bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 26). [birle,]
22. Gel ol bu mâh-ı nev **birle** hem-âḡüş
Vü ger ol perdeden virürseñ âvâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 6). [birle,]
23. Daḡı yokdur şâdef **birle** aña kâr
Bunı didi vü zâhîr kıldı hışmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 56). [birle,]
24. Turup gitdi yanından çâr-nâ-çâr
Yine geldi tazarru' **birle** dâmâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 61). [birle,]
25. Ağudur kim maķâmıdur nigîn-dân
Deḡanı **birle** dendânın k'ögersin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 17). [birle,]
26. Göriceķ başuña toprak şaçarduñ
Ḡamuñ **birle** çün ol fevt oldı iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 17). [birle,]
27. Şafâ bezminde düşmen **birle** dem-sâz
Diler k'üstünden uçan murḡuñ âhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 92). [birle,]
28. Ḡamum **birle** velî piçidedür bu
Ya beñzer kim 'aşâ-yı Mûsâdur bu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 16). [birle,]
29. Zebâne meş'alesi **birle** ejder
Özini ḡizmetinden itmeyüp kaṭ' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 96). [birle,]
30. Karârı kalmadı bir yirde çün bād
Gül endâmı ḡayâli **birle** nâ-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 35). [birle,]
31. Tenüm âsûde vü cânım olur şâd
Olup cânım ḡayâlün **birle** dem-sâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 31). [birle,]
32. Dile ḡâcet Ḥudâdan yine kurtar
Hezârân luṭf **birle** ol nigü-fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 109). [birle,]
33. Vücûdi ḡarķ-ı 'ummân-ı belâda
Nişân-ı Zeyd **birle** nâmı mevşûf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 13). [birle,]
34. Ki râyuñ **birledür** her müşkil âsân
Nedür bu 'âlemüñ ḡâlî ḡaber vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 2). [birledür, -dür]
35. Kimesne men' idebilmezdi anı
Perî-ruḡ bu bahâne **birle** ḡâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 121). [birle,]

36. Hayālün **birledür** âsüde cânım
Biri birinden ol iki nigû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 20*). [*birledür, -dür*]
37. Vaṭangâhını ol servün çemen kıl
Karışdur şekkerüm **birle** gülünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 49*). [*birle,]*
38. Bakup ol buña kıldı âh u efğan
Hezârân şerm-nâkî **birle** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 45*). [*birle,]*
39. Oturmuş hâzini **birle** berâber
İdüp mihmâniye ‘izz ü ri‘âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 70*). [*birle,]*
40. Gözi yaş gönli âteş **birle** töldi
Mey-i hayretten oldı şöyle medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 8*). [*birle,]*
41. Bir iken mihrî yârına yüz olur
Kişide pâklık **birle** gerek ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 53*). [*birle,]*
42. Kabâ-yı uhrevî **birle** müzeyyen
Girüp tâbûtına pîrân-ı pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 76*). [*birle,]*
43. Oturmuş kendü resmi **birle** mahzûn
İdüp ol tîg-zenler kahramanlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 70*). [*birle,]*

birlik: Birlikte olma durumu, berâberlik, iştirak.

1. Biz iki şeklden **birlik** besdür
Didiler eyledür çün ne sebebdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 20*). [*birlik,]*
2. K’ikilik isteyen **birliği** bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür bizden iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 38*). [*birliği, -i]*

birsîm: Yonca.

1. Döşekler döşenüp her biri **birşîm**
Harîre şarmadılar sîne-i sîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 57*). [*birşîm,]*

birü: Biri, bir tanesi, bir kimse.

1. Budur olmaduğı gül-güne gül-gün
Ki ‘işmetden durur her lâhza **birün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 34*). [*birün, -ñ]*

bî-ruh: Ruhsuz, cansız.

1. Yatur bir râğda dil-teng ü gam-nâk
Zâ‘if u haste vü **bî-ruh** cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 75*). [*bî-ruh,]*

bî-ruh-ı vār: Sevgilinin yanağı olmayan; ona benzemeyen.

1. Baña dağ-ı belâdur **bî-ruh-ı yār**
Eger süsen dağı bî-dilsitândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 22*). [*bî-ruh-ı yār,]*

birün: Fazla, aşkı.

1. Günâhum gerçi kim hâdden **biründür**
Senün cüduñ velî andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 129*). [*biründür, -dur]*

birün: Dış, dışarı.

1. Mişāl-i zülf-i ‘anber-bār-ı cānān
Derūnı cem‘ ü **bīrūnı** perīşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 240*). [*bīrūnı, -ı*]
2. Çü gūş-ı māha gitdi āh-ı Mecnûn
Harīm-i haymeden tiz geldi **bīrūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 32*). [*bīrūn,]*
3. Gözinūn minnetinsüz ol ciger-hūn
Teninden bağı kanın dökdi **bīrūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 22*). [*bīrūn,]*

bīrūn gel: *Uzaklaşmak.*

1. Tarīk-ı ‘akldan çün geldi bīrūn
Kābile taqdılar adını Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 27*). [*bīrūn gel, -di*]

bī-rūy-ı maṭlūb: *Talep edilen alacak.*

1. Fiğānum dūdıdur **bī-rūy-ı maṭlūb**
Virūr nergis egerçi gözlere nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 30*). [*bī-rūy-ı maṭlūb,]*

bī-rūz: *Kismetsiz, günsüz.*

1. Kişiye böyle **bī-rūz** olmasun şeb
Çü luṭfuñ bī-nihāyetdür ilāhī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 46*). [*bī-rūz,]*

biryān: *Far. Kebap.*

1. Firākından niçe giryān olasın
Dil odında yanup **biryān** olasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 24*). [*biryān,]*
2. Kılardı tağda feryād u efgān
Dili **biryān** idi vü çeşmi giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 14*). [*biryān,]*
3. Çağırur kim kanı gülzār-ı āzer
Şudan **biryānlığa** gelmişdi māhī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 11*). [*biryānlığa, -lğ, -a*]
4. Ki sūzından vücūdum oldı **biryān**
Dönüp çekdi bir āh-ı pūr-sitāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 138*). [*biryān,]*

biryān ol: *Yaralanmak.*

1. Gice gündüz işümi kılduñ efgān
Ciger āhum odından oldı biryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 20*). [*biryān ol, -dı*]

biş: *Pişmek: (Yiyecekler) Isı etkisiyle çiğliği ve hamlığı giderek yenilebilir duruma gelmek.*

1. Ol āteşde **bişüp** envā‘ tayyār
Kebāb-ı baṭ gehī ki mūrğ-i per-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 111*). [*bişüp, -üp*]
2. Yanına varmadan **bişer** o naḥçir
Hilāf-ı kār-ı İbrāhīm-i Āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 30*). [*bişer, -er*]

bī-sa‘ādet: *Mutsuz, bedbaht.*

1. Yüzüme açılan bāb-ı ‘ināyet
Kıpandı yine kıldum **bī-sa‘ādet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 26*). [*bī-sa‘ādet,]*

bî-şabr: Sabırsız.

1. Seni kılmış-durur **bî-şabr** u ârām
Koyalum bunda şayt u şadâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 20*). [*bî-şabr,]*

bî-sabr ol: Sabırsız olmak.

1. Açar olup anı gördükce bî-sabr
Kolından şevk-ile pür şûr ü heybet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 106*). [*bî-sabr ol, -up]*

bisât: Döşeme, kilim, halı.

1. Senûn hükümün-le bergin bağda gül
Tağıtmış kim **bisât** idine bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 28*). [*bisât,]*
2. Bisâtından turup ol şâh-ı ‘âlem
Süvâr oldu Burâk-ı berke ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 89*). [*bisâtından, -ın, -dan]*
3. Şu resme eyledi bu kıssayı fâş
Ki ol şahrâ **bisât** u küh bālîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 3*). [*bisât,]*
4. Mu‘attar olur andan cân harîmi
Bisâtum hâkdendür bâlişüm seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 79*). [*bisâtum, -üm]*
5. Velî altumda var nat‘-ı harîrüm
Bisâtumdur benüm dîbâ vü hârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 25*). [*bisâtumdur, -um, -dur]*

bisât-ı hâk: Toprak döşemesi, yer, yeryüzü.

1. Yapalum müdde‘inûn yüzine der
Bisât-ı hâk üzre bî-melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 105*). [*bisât-ı hâk,]*

bisât-ı pāk: Temiz örtü.

1. Şu resme kim **bisât-ı pāk** üzre
Kodı yüz cehd-ile mânend-i bâlişt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 12*). [*bisât-ı pāk,]*

bî-sebât: Değişken, kararsız.

1. Kāmudur **bî-sebât** u zîşt ü murdâr
Kişi k’olmaya gönlünde küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 128*). [*bî-sebât,]*

bî-sebeb: Sebepsiz.

1. Ki yok yire nedür çekmek bu derdi
Ne lâzım **bî-sebeb** kılmağ neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 44*). [*bî-sebeb,]*

bî-ser kıl: Perişan etmek.

1. Ki şoñra kılmamışdur anı bî-ser
Kimün bağında bitdi serv ü şimşād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 106). [bî-ser kıl, -ma, -mı, -dur]

bî-ser-encâm: Başa gelen.

1. Ki bu âşüfte-hâl ü **bî-ser-encâm**
Ğamından bir nigârûñ gitdi nâkâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 19). [bî-ser-encâm,]
2. Çevürmiş ortada ol çün pây-ı pergâr
Pes ol hayvân-nişin ü **bî-ser-encâm** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 89). [bî-ser-encâm,]
3. Bulınmaz cânuma yitdi cezâsı
Karañu vü dırâz u **bî-ser-encâm** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 25). [bî-ser-encâm,]

bî-ser-ü-pâ: Uçsuz bucaksız.

1. Kâlpdur levhlerde **bî-ser-ü-pâ**
Çü mekteb-hânenen çizdi kenârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 46). [bî-ser-ü-pâ,]

bişir: Pişirmek, yakmak.

1. Bişirür âb içinde her taraf battı
Günüñ tâbından âteş âba döndi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 14). [bişirür, -ür]

bî-sitâre: Talihsiz, bahtsız.

1. Ki iy gözi yaşından **bî-sitâre**
Bu iki şüretün bozduñ birini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 16). [bî-sitâre,]

bi'smillâhi: Allah'ın adı ve izni ile.

1. Bihamdi'l-Kâdiri'l-Ferdi'l-'Alîm
Ve **bi'smillâhi** Raḥmāni-r'rahîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 2). [bi'smillâhi,]

bister: Yatak, döşek.

1. Yiridür küh-ı Necd evcinde bir ğâr
Ki taşdur bâlişi vü **bisteri** hâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 20). [bisteri, -i]
2. Taşı bâliş kılup **bister** türâbı
Vaṭangâh idinen her bir ḥarâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 5). [bister,]

bister-i nerm: Yumuşak yatak.

1. Dırâz it **bister-i nerm** üzre pâyı
Niçe bir ola mesken saña her ğâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 46). [bister-i nerm,]

bî-sübhe: Tereddütsüz.

1. Cihānuñ ol-durur **bî-sübhe** cânı
K'anuñladur cihāna zinde-gānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 19). [bî-sübhe,]

bî-şu‘le kıl: *Işığın azalması.*

1. Çün aḥşam oldu vü ḥurşîd-i berrâk
Batup bî-şu‘le kıldı kaşr-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 2*). [*bî-şu‘le kıl, -dı*]

bî-şüret-i yâr: *Yarin resmi.*

1. Çü bî-cân nâkşdur **bî-şüret-i yâr**
Uşan olma aña bir çäre kıl var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 57*). [*bî-şüret-i yâr,]*

bî-süz: *Yanmayan, yakmayan.*

1. Ki **bî-süz** olmaya ḥalk içre sâzuñ
Sen ol vaḳtın bulursın ḳadr-i ‘âlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 68*). [*bî-süz,]*

bisyâr: *Çok.*

1. Eliflü na‘llu ‘âşık gibi zâr
Niğündür ḳâmeti vü târî **bisyâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 10*). [*bisyâr,]*

bit-: *Sona ermek, tamamlanmak.*

1. İşideceklerin cümle işitdi
Göreceklerini gördi işi **bitdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 200*). [*bitdi, -di*]
2. Çü bir gevher ki zâhîr ola k’andan
Biter niçe cigerde ḳanlar andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 208*). [*biter, -er*]
3. Biter ol dem diledigüñden el-ân
Ṭapuñdan düşeli iy meh-liḳâ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 76*). [*biter, -er*]
4. Sağılup **bitdi** dil ‘aynıñuñ âbı
Felekden düşdi mâh-ı menzil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 66*). [*bitdi, -di*]
5. Ḳatı **bitmez** belâya uğramışam
Ṭutulmuşam ‘aceb düşvâr bende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 12*). [*bitmez, -mez*]
6. Bugünden pes saña kıldum vedâ‘ı
İşi **bitdi** atañuñ zârı kıl sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 9*). [*bitdi, -di*]
7. Bitüpdür merḥamet kıl iy cefâḳâr
Bu resme eyleyüp mektûbı tezyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 170*). [*bitüpdür, -üp, -dür*]

bit-: *Büyümek, yetişmek, ortaya çıkmak.*

1. Bâğ-ı cânda dikdi şevḳüñ bir nihâl-i tâze kim
Ḥamd ü medhüñden **bitürdi** berg ü mîve ol nihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24*). [*bitürdi, -ür, -di*]
2. İder şoñra ḳamusın ḥâr u ḥâşâk
Cihânda **bitdi** mi bir serv-i ḥurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 149*). [*bitdi, -di*]
3. Ki şoñra ḳılmamışdur anı bî-ser
Kimüñ bağında **bitdi** serv ü şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 107*). [*bitdi, -di*]
4. İderdüm yâd ayakdan ḥıfz anı
Bitürdüm mîvesin ben bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 49*). [*bitürdüm, -dü, -m*]
5. Gehî şiddetle ṭolar miğden kūḥ
Çiçekler **bitürür** gâḥ anda enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 36*). [*bitürür,]*

6. K̄ara yirden **bitürür** ḥaḍravātu
K̄amış dürcinde derc eyler nebātu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 69*). [*bitürür,]*
7. Şükûfeyle pür olur evvel eşcâr
Biter her birisinde âhîr eşmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 74*). [*biter, -er]*
8. Bitürür tâze güller gerçi gülzâr
Yürekler yarar ammâ gayret-i ḥâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 211*). [*bitürür, -ür, -ür]*
9. Bitüp ol gülsitânda dürlü ezhâr
K̄oḡar nâfe gibi şahrâ-yı gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 25*). [*bitüp, -üp]*
10. Ne lâle kim **bitirmiş** anda ḥâre
Şehîdân göñlegidür pâre pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 43*). [*bitirmiş, -ir, -miş]*
11. Kimesneye vefâ kılmaz bu zen hiç
Zemîn-i şüreden **bitmez** semen hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 122*). [*bitmez, -mez]*
12. Gözüme görünür hîzem ü âteş
Çemenlerde **biten** her lâle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 21*). [*biten, -en]*
13. Gelen gider eger yoḡsul eger bây
Biten her sebze vaktinde bahârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 139*). [*biten, -en]*
14. Öñi soñı kamu hîçdür kamu hîç
Gül ü sünbül ki ol **bitürür** ḥâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 147*). [*bitürür, -ürür]*
15. Açılmış güller ü **bitmiş** semenler
Ayaḡ üzre gül-i ter cām-ı ber-dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 36*). [*bitmiş, -miş]*
16. Kî bulunmaz şu‘â‘ına anuñ ḥad
Bitüp şahnında envâ‘-ı dirâhtân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 33*). [*bitüp, -üp]*

bit: Belirmek, hasıl olmak.

1. Daḡı **biter** yaḡar anı dem-i bād
Aña kâr itmedi ger pend-i mader (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 18*). [*biter, -er]*
2. Ya bir başdan iki göz **bitdi** mergûb
İki şubḡ âyinesi buldı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 96*). [*bitdi, -di]*

bî-tâb: Bitkin, yorgun, takatsiz.

1. Turur nergis çemen şahnında **bî-tâb**
Şikâr itmiş gözi âhûların ḥwâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 63*). [*bî-tâb,]*
2. Süpürüp eyleridi ḥâkden pāk
Ḥasından ‘ankebût-ı zâr u **bî-tâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 101*). [*bî-tâb,]*
3. Varaklar gülşene gevher-feşân hem
Yıl itdi kumrıyı lerzân u **bî-tâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 39*). [*bî-tâb,]*

bî-tâb düs: Güçten düşmek.

1. Yüzine ‘aḡlı gidüp düşse bî-tâb
Yoḡ-idi ebrden özge şaḡar âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 63*). [*bî-tâb düş, -se]*

bî-tâb ol: Yorgun/bitkin olmak.

1. Ğaḡab gösterdi vü kılmadı meylî
Anası bu ḡaberden oldı bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 31*). [*bî-tâb ol, -dı]*

bî-taharrük: Harekesiz.

1. Tenidür zād-ı mâr u tu‘me-i mûr
Mezârı sengi kim var **bî-taharrük** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 75*). [*bî-taharrük,]*

bî-ta'ne-i düşmen: *Düşman sövgüsü.*

1. Bile **bî-ta'ne-i düşmen** şeb [ü] rüz
Çekelim kabır hıştından biz iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 100*). [*bî-ta'ne-i düşmen,]*

bî-tefekkür: *Düşüncesiz.*

1. Ğazeller nazım ider çün lü'lü'-yi ter
Bilür herkes anı kim **bî-tefekkür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 13*). [*bî-tefekkür,]*

bî-tekellüf: *Külfetsiz, sıkıntısız.*

1. Alasın dilberüni **bî-tekellüf**
Bu resme eylediler gerçi çok pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 48*). [*bî-tekellüf,]*
2. K'olam ben anda bulunmayasın sen
Çıkpup bir yâd aradan **bî-tekellüf** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 139*). [*bî-tekellüf,]*

bî-tesellî: *Kederli.*

1. Ki ol âşüfte-hâl u **bî-tesellî**
Olupdur 'aşık-ı didâr-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 55*). [*bî-tesellî,]*
2. Ki ol âşüfte-hâl ü **bî-tesellî**
Hilâle döndi bî ebrü-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 19*). [*bî-tesellî,]*

bitir: *Bitirmek, tüketmek.*

1. Belâdan **bitiriser** berg ü bânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 20*). [*bitiriser, -iser]*

bî-vebâl: *Sorumsuz, günahsız.*

1. Ki nefsüm hacletinden **bî-vebâlüm**
Vücüdüm mülkidür iy yâr-ı mağmûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 6*). [*bî-vebâlüm, -üm]*

bî-vech: *Sebeptsiz.*

1. Şu resme yazdı kim **bî-vech** iş itme
Ziyân eyleyeceğün yola gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 39*). [*bî-vech,]*

bî-vefâ: *Vefasız, sözünde, muhabbetinde sebatı olmayan.*

1. Akıtma kanlarını kanı vardır
Degüldür **bî-vefâ** çün bu zebûnlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 33*). [*bî-vefâ,]*
2. Benüm çeşmüm yaşumdan itmedüñ şerm
Sen itdünse kayırmaz **bî-vefâlık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 57*). [*bî-vefâlık, -lık]*

bî-vefâ-hû: Vefasız olmak.

1. Seni terk idüp oldı ھاşmuña yâr
Olur bu mäh-rûlar **bî-vefâ-hû** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 29). [bî-vefâ-hû,]

bî-vefâlık: Vefasızlık.

1. Ki nâgeh devr kılupdur **bî-vefâlık**
Aralarına bırağa cüdâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 109). [bî-vefâlık, -lık]
2. Degüldür sencileyin şâha lâyıq
K'ide kavlı itdüğine **bî-vefâlık** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 24). [bî-vefâlık, -lık]
3. Hoş idi ya gerilem çârmiha
Baña senden vefâdur **bî-vefâlık** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 45). [bî-vefâlık, -lık]
4. Bu resme **bî-vefâlık**dur hemîşe
Sipenc-i dehr aña virmiş-durur kām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 40). [bî-vefâlıkdur, -dur]

bî-vefâ-ter: Çok vefasız.

1. Kāmudur bir birinden **bî-vefâ-ter**
Gözetmezler cihânda gayret ü nām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 32). [bî-vefâ-ter,]

biyāban: Kır, çöl.

1. Kılar Mecnûn **biyābanlarda** zârı
Refîkile temâşâda her âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 80). [biyābanlarda, -lar, -da]

bî-yâr: Yarsız, sevgilisiz.

1. Zelîl ü mübtelâ vü zâr kılma
Zamân-ı vaşda **bî-yâr** kılma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 22). [bî-yâr,]
2. Nişâr-ı yâr-içündür cân-ı her-kes
Cihân **bî-yâr** ne işe yarar pes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 80). [bî-yâr,]
3. Hevâ-yı zülfi pesdür seyr-i sünbül
Gülile ergüvânun şâhı **bî-yâr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 41). [bî-yâr,]

bî-yâr-ı meh-veş ol: Sevgiliye benzemeyen ay gibi ol.

1. Gelür zindân gözine bâğ u gülşen
Gülistân kim ola bî-yâr-ı meh-veş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 19). [bî-yâr-ı meh-veş ol,]

biz: "Biz" birinci çoğul şahıs zamiri.

1. Vücüdün bahriñe yokdur nihâyet
Bize bir kaşresinden kıl 'inâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 20). [bize, -e]
2. Egerçi nâr-ı kahrundur gâzab-nâk
Var âb-ı 'afvun andan **bize** yok bâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 136). [bize, -e]
3. Bizi nevmîd kılma rahmetünden
İrağ eyleme bir dem hizmetünden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 5). [bizi, -i]

4. Bulardan sonra lâzımdur **bize** hem
Şürû'-ı medh-i sultân-ı mu'azzam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 3*). [bize, -e]
5. Elâ iy hâme-i çâlâk-i tahtır
Nedür ahtâr-ı dehr it **bize** tahtır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 2*). [bize, -e]
6. Çi ger Leylî-durur bir mâh-ı tâbân
Degildür gevherinde **bize** akrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 90*). [bize, -e]
7. Hevâ-yı Leyliden döndür yüzüni
Yeter incid **bizi** vü kend'özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 78*). [bizi, -i]
8. Bizüm öz kavmümüzde nâzeninler
Üküşdür mihr-hadd ü meh-cebinler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 79*). [bizüm, -üm]
9. Dağı didüñ degildür **bize** akrân
Cemâl-i Leylîdür ger mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 23*). [bize, -e]
10. Buyurduñ kim **bizüm** kavm içre bî-had
Güzeller var kamer-hadd ü sehî-kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 35*). [bizüm, -üm]
11. Hârâb itdün niçe biñ yıllık adı
'Arab **bizden** götürdi i'tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 22*). [bizden, -den]
12. Revâ midur saña bu resme işler
Ki ta'n ide **bize** yâd u bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 18*). [bize, -e]
13. Biri birine dirlerdî gelün tiz
Delü geldi uralum taşile **biz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 16*). [biz,]
14. Gözüm nûri saña düşmeye bu kâr
Ki görünüñ **bize** bu kârdan 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 76*). [bize, -e]
15. Dürişüp **biz** dağı eyleyelüm cehd
K'ola hem 'akdün ol mâh-ı felek mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 29*). [biz,]
16. Şu ruh kim mişlidür 'âlemde ma'düm
Temâşâsından itme **bizi** mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 24*). [bizi, -i]
17. Ki **bizden** hazretüne hizmet itmek
Olur minnet degül kim minnet itmek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 79*). [bizden, -den]
18. Tapuñ k'akrân içinde bî-bedelsin
Bize kavm olmağa gâyet mağalsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 90*). [bize, -e]
19. Söz açup didiler kim iy şehin-şâh
Ne işe geldün eyle **bizi** âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 78*). [bizi, -i]
20. Sizün duhter k'olupdur adı Leylî
Bizüm Kaysuñ katıdur aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 92*). [bizüm, -üm]
21. Başına geldüğinden sonra 'aklı
Bize hüccetle 'arz eyle bu nakli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 48*). [bize, -e]
22. Ki dâm-ı 'ışka bu olmuş giriftâr
Muñî olalum **biz** çâr u nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 76*). [biz,]
23. Bize keşşâf-ı esrâr-ı nihânı
Şu yüzden 'arza kıldı dâsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 13*). [bize, -e]
24. Didi sultâna k'iy mîr-i kavî cehd
Bizümle böyle mi itmişdünüz 'ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 12*). [bizümle, -üm, -le]
25. Çi ger Nevfel-durur mîr-i mu'azzam
Degülüz **biz** de iñen kimseden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 34*). [biz,]
26. Dürişüp **biz** senün-çün virürüz cân
Niçün sen hasma olursın nige-hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 33*). [biz,]
27. Ki ya'nî şatmadunuz şekkeri siz
Gerekmez sirke dağı almazuz **biz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 52*). [biz,]
28. Gelürler bunda eylerler sürüdi
Komadılar il içre **bizde** udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 26*). [bizde, -de]
29. Ki bir divâne kıldı **bizi** bed-nâm
İl içre eyledi bî-'âr u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 19*). [bizi, -i]
30. Cihân 'aşıklarınıñ ser-firâzı
Uran **bizümle** lâf-ı 'ışk-bâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 20*). [bizümle, -üm, -le]
31. Bizi tutğıl kamu maqtül ü mürde
Çü bir kaç haste vü bî-çareyüz **biz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 7*). [biz,]
32. Sen eyle 'afv yüzi qarayuz **biz**
Bizi öldürmeden aşsıñ ne iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 8*). [biz,]
33. Hata kılduğ **biz** eyle sen 'atâlar
Çü **biz** öz fi'lümüzden şerm-nâkuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 16*). [biz,]
34. Hata kılduğ **biz** eyle sen 'atâlar
Çü **biz** öz fi'lümüzden şerm-nâkuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 17*). [biz,]

35. Ki vir iy dâver-i devrân **bize** dād
Öñinde iy olan a'dâsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 4*). [bize, -e]
36. Bizi tütğıl kamu maqtûl ü mürde
Çü bir kaç haste vü bî-çâreyüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 6*). [bizi, -i]
37. Sen eyle 'afv yüzi qarayuz biz
Bizi öldürmeden aşşın ne iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 9*). [bizi, -i]
38. Yiter kılduñ şehâ yok yire kanı
Ne **bizüm** ölmemüzden fâ'ideñ var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 21*). [bizüm, -üm]
39. Açılır **bize** kayd-ı ehl-i hâne
Ne kim hâşıl olursa bî-kem ü kâst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 42*). [bize, -e]
40. 'Ayân it **bize** de keyfiyyetini
Tırâz-ı kışşadan hayyât-ı hâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 14*). [bize, -e]
41. Getürme **bize** halk içre fazîhat
Çi ger pend itdi ol cân-pâresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 12*). [bize, -e]
42. Bizi bed-nâm ider 'âlemde ğammâz
Muñi' olmayasın bu pende ger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 8*). [bizi, -i]
43. Getürme saña vü **bize** fazîhat
Buña râm olmaz-iseñ senden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 34*). [bize, -e]
44. Özüñi vü **bizi** incitme artuğ
Vü ger nî Tañrı haqqı kend'özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 92*). [bizi, -i]
45. Ğamuñla kılalum **biz** aşınalık
Bu resme zemzemeler bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 58*). [biz,]
46. Bizi de kılmagıl bārî ferāmüş
Ben idüm gülşenüñün bağbānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 46*). [bizi, -i]
47. Bizüm pehlümüzuñdur ol dañı hem
Cihân divinüñ işitme güzâfın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 46*). [bizüm, -üm]
48. Biz iki şeklden birlik besdür
Didiler eyledür çün ne sebebdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 20*). [biz,]
49. Aña tür **biz** kuluñı dañı az az
Eger yārâ tutunduñsa yeñi yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 64*). [biz,]
50. Bırağursın 'azâb u ızırâba
Gehî 'ahdi şınık korsın **bize** nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 87*). [bize, -e]
51. Getür bir dem müşerref olalum **biz**
Gelüp ol zâhidüñ yanına hâcib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 20*). [biz,]
52. Didi hâcib ki hey bu ne belâdür
Eger **bizüm** şehe hizmet kılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 33*). [bizüm, -üm]
53. Ki olamazuz anuñ bendinden âzâd
Bu bend ol vaqt olur **bize** güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 21*). [bize, -e]
54. İşi her lâhza efsun-ı digerdür
Bizi şöyle tütupdur çarğ-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 19*). [bizi, -i]
55. Bize teşrîf virsün sözlerinden
Ol ebyât okısun **biz** idelüm güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 205*). [biz,]
56. Getürsün bâde ol **biz** kılalum nüş
Şanemden pîr bu aħbârı k'aladı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 206*). [biz,]
57. Bize vaşl olmaya bundan ziyâde
Çü ben bu küşeden bir şem' yağdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 184*). [bize, -e]
58. Bize teşrîf virsün sözlerinden
Ol ebyât okısun biz idelüm güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 204*). [bize, -e]
59. Ki adum añup ağlar ol ciger-süz
Anuñla **bizüm** ortamuzda her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 31*). [bizüm, -üm]
60. Yürür Mecnûn senüñ derdüñle nālân
Bize ol yâr-ı 'ömr iken bize yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 63*). [bize, -e]
61. Yürür Mecnûn senüñ derdüñle nālân
Bize ol yâr-ı 'ömr iken **bize** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 63*). [bize, -e]
62. Şu resme itdi **bizi** râvî haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 1*). [bizi, -i]
63. Benüm âvâre olmama bahâne
Bizüm iklimümüzdür şehr-i Bağdād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 53*). [bizüm, -üm]
64. Bize kassâm-ğ'ân-ı bezm-i kışşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 1*). [bize, -e]
65. Bize de irse kâş andan nevâle
Bu resme sözler-ile ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 74*). [bize, -e]
66. K'ikilik isteyen birliği bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür **bizden** iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 39*). [bizden, -den]

67. Bize maşşūdumuz virürse Allāh
Hele **biz** pāk geldük bu cihāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 47*). [biz,]
68. Bize maşşūdumuz virürse Allāh
Hele biz pāk geldük bu cihāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 46*). [bize, -e]
69. Yem-i hicr engininden çık kenāre
Olalum hem **biz** iki yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 99*). [biz,]
70. Bile bî-ta‘ne-i düşmen şeb [ü] rüz
Çekelüm kabır hıştından **biz** iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 101*). [biz,]
71. Ğanîmetdür **bize** bu lāhza dîdar
Senüñ-le bir nefes iy yār-ı cāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 6*). [bize, -e]
72. İşüñ aşlındanuz **biz** cümle ğāfil
Nazar kıl k’ol nigār-ı pāk-dāmān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 154*). [biz,]
73. Giderüz **biz** daḥı nevbetçe bir bir
Yidi göz bir degirmendür bu eflāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 158*). [biz,]
74. Sözüñ kaşırında gördük **biz** şevābı
‘Aceb turfe degirmendür bu gerdün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 190*). [biz,]
75. Ki oldı pāk cismüñ ğarḳa-i ḥāk
Eyā serv-i revān **bizden** ne gördüñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 47*). [bizden, -den]
76. Bize şu yüzdenden iderse su‘ālî
Ki bu iş nevbete düşmez muvāfık (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 168*). [bize, -e]
77. Çerāğ iki yanıcak yeg virür nūr
Kılalum hem **biz** iki bülbül-i zār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 99*). [biz,]
78. Sefer kıldı cihāndan ḥayf u bidrüd
Yirümüze senüñle **bizüm** iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 87*). [bizüm, -üm]

bizār: Bezdirmek.

1. Olur ḳavm ü ḳabile cümle **bizār**
Bu söz içürdi şankim Leylîye zehr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 36*). [bizār,]

bî-zevāl: Yok olmayan, zeval bulmayan (Allah).

1. İy Kerîm-i kār-sāz u zü‘l-Celāl ü **bî-zevāl**
V’iy ‘Ālîm-i bî-niyāz ü lā-yezāl ü zü‘l-Cemāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 1*). [bî-zevāl,]

bî-zülf-i dildār: Gönül bağlamayan.

1. Dilümde ‘uḳde-i ğamdur ser-ā-ser
Benefşe çeşmüme **bî-zülf-i dildār** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 27*). [bî-zülf-i dildār,]

bî-zülf-i pür-ḥam: Kıvrım kıvrım olan saç.

1. Şerār-ālüdedür düd-ı siyeh-kār
Görinür çeşmüme **bî-zülf-i pür-ḥam** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 43*). [bî-zülf-i pür-ḥam,]

bizüm-çün: Bizim için.

1. K’işidenler **bizüm-çün** diye bî-‘ār
Var ol şürîde-ḥālî kıl ferāmuş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 4*). [bizüm-çün,]

bî’z-zarūrî: Mecburen.

1. Dil ü cânına hasret cebr iderdi
Fırâka **bi'z-żarurî** şabr iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 48*). [bi'z-żarurî,]
2. Gelüp 'ışk itdi iki sinede cā
Maḥabbet **bi'z-żarurî** oldı peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 28*). [bi'z-żarurî,]

boğaz: Boğaz.

1. Boğazın eylemez bir kimsenüñ ter
O şahrâda meger kim âb-ı ḥancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 73*). [boğazın, -ı, -n]
2. Ferâgat bulmışam her perverişden
Boğazum nâyine sığmaz benüm nân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 89*). [boğazum, -um]
3. Kesegör tiğ-ı şabr ile **boğazın**
Muḳâbil tüt çü cān-bāzân-ı ġāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 32*). [boğazın, -ı, -n]

boğazla: Boğazlamak, boğazını keserek öldürmek.

1. Boğazlaya hemîn ol nâ-tüvânı
Çü şayyādüñ yanına irdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 12*). [boğazlaya, -y, -a]

bol: Çok.

1. Demirden şanki yapmışlar ḥişârı
Şu resmileydi anda cânver **bol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 31*). [bol,]

böl: Yarılmak; yarılm.

1. Bir barmağıñla iki **bölinür** felekde ay
Köklü ağaçları yüridürsin bilā-ḳadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 27*). [bölinür, -in, -ür]

bölme: T. f. Taksim etmek.

1. Niçe şac **bölme** çāk itdi ruḥında
Cevânı üzre pîrāye ol 'acüze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 16*). [bölme,]

borc: Borç.

1. Kamuya **borcdur** ölmek mu'ayyen
Eger bir ḥabbe borcuñ olsa ma'lûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 70*). [borcdur, -dur]
2. Ḥalāş oldı vü terk itdi cihānı
İdüp **borcın** edā kırtıldı ġamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 69*). [borcın, -ı, -n]
3. Kamuya borcdur ölmek mu'ayyen
Eger bir ḥabbe **borcuñ** olsa ma'lûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 71*). [borcuñ, -uñ]

borı: Boru, sur.

1. Çalardı nâleden **borı** çeküp zür
Şan İsrâfîl ururdu şür ile şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 17*). [borı,]

boş: Gereksiz, faydasız.

1. Anuñ kaşrından özge evde **boşam**
İki er olmaya bir avrata cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 12*). [boşam, -am]

boş: İçinde bir şey ya da bir kimse olmayan.

1. Kaşab târî gibi kaldı içi **boş**
Ruḥı mir'âtı buldı inkisârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 50). [boş,]

boy: Boy (sevgilinin boyu bağlamında).

1. Şehinşâh-ı sipâh-ı serv-ḳaddân
Boyı devrinde şâh-ı serv-ḳaddân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 10). [boyı, -ı]
2. Hevâ-yı kâkülî gavḡâ-yı 'âlem
Boyı cân bâḡınıñ zibâ nihâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 43). [boyı, -ı]
3. Sözi âb-ı hayât u la'li cân-bâḡş
Boyı cân bâḡınıñ tâze nihâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 3). [boyı, -ı]
4. Boyı ḡam ḳavs-ḡirinüñ kemânı
Vücüdî ḡarḳa-ı deryâ-yı hayret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 12). [boyı, -ı]

boy: Boy, endam.

1. Yüzüñdür âfitâb-ı çarḡ-ı 'izzet
Boyuñdur 'ar'ar-ı bustân-ı vaḡdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 120). [boyuñdur, -u, -ñ, -dur]
2. Yüzi güldeste-i gülzâr-ı devrân
Boyı serv-i bahâristân-ı ḡandân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 6). [boyı, -ı]

boya: Boyaya batırarak veya boya sürerek renk vermek.

1. Dil-ile **boyaduñ** cânâ beni sen
Yeñi yâr-ile olduñ ḡurrem ü şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 42). [boyaduñ, -duñ]

boya: -Ah dumanı bağlamında- kara renk ile kaplamak.

1. Nişân-ı tîr-i miḡnet oldu cânı
Göge **boyadı** âhı âsumânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 44). [boyadı, -dı]
2. Velikin şimdi ḳaṭ' oldu ümîdüm
Boyandı ḳaraya baḡt-ı sefidüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 38). [boyandı, -dı]

böyle: Böyle, bu şekilde.

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çäre ne
Böyle ta'lîm itdi ḡam binâsına mi'mâr-ı 'ıṣḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 4). [böyle,]
2. Düşeli mihrüñ hevâsına yakıldum yandum âh
Böyle bilmezdim ne muḡrîḳ âteş-imîş nâr-ı 'ıṣḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 8). [böyle,]
3. Kişver-i Yünâna bünyâd uralıdan rûzgâr
Böyle bir ḡân ile olmadı müşerref lâ-cerem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 12). [böyle,]
4. Cihânı ḳabz idüpdür ferr-i râyı
Beli **böyle** gerek zıll-ı Ḥudâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 142). [böyle,]
5. Kim itdi ḡamzeñ uçlarını nem-nâk
Nedendür cüy-ı eşküñ **böyle** çâlâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 122). [böyle,]
6. Kimüñ sevdâsıyla olduñ bugün zâr
Ne derd itdi dilüñi **böyle** eḡâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 86). [böyle,]
7. Seni **böyle** ne ḡam maḡzûn kıldı
Alup göñlüñi kim mecnûn kıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 87). [böyle,]
8. Ne âteşden-durur sîneñde süzuñ
Neden **böyle** ḳarardı baḡt u rûzuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 98). [böyle,]

9. Kici yaşlulara olmaya lāyık
K'ola **böyle** harābātī vü 'āşık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 110). [böyle,]
10. Şaçum k'ağardı **böyle** iy dil-ārā
Çiçek gösterdi her kim nahlı güyā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 15). [böyle,]
11. Eger elden geleydi 'āşık olmak
Reh-i 'ışk içre **böyle** şādık olmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 8). [böyle,]
12. Ne için bî-cemāl-i yār-ı manzûr
Virürsin **böyle** sen her meclise nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 52). [böyle,]
13. Görinmesün gözüne şubh-ı maksûd
Ki bezminden sen anuñ **böyle** merdûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 56). [böyle,]
14. Didi sulţāna k'iy mîr-i kavî cehd
Bizümle **böyle** mi itmişdünüz 'ahd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 12). [böyle,]
15. Benüm cânım çü **böyle** der-miyândur
Size meyl itmedüğüm bes 'ayândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 43). [böyle,]
16. Bulaydum bu 'amelden tā şevābı
Çü **böyle** virdünüz aldum cevābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 50). [böyle,]
17. Benî Sa'dî çün anı **böyle** gördi
Ser-engüştine hayretten diş urdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 69). [böyle,]
18. Ki ölmekdür baña gerçi sa'âdet
Velî çün **böyledür** anda irâdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 96). [böyledür, -dür]
19. Hîşār-ı arzûsı **böyledür** berk
Haķikat düşse anuñ cengine bir kız (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 20). [böyledür, -dür]
20. Günüñ niçün qaradur **böyle** her rûz
Oda yanan ben özi göyneyen sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 58). [böyle,]
21. Rızā virdügiçündür **böyle** hāmûş
Pes oldı şanup ol meh-rüyî rāzî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 24). [böyle,]
22. Bāşumdā efser ü boynumda zencîr
Baña çün **böyle** gösterdün semā'ı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 7). [böyle,]
23. Ki tā def' ola benden şekk-i a'dā
Var iken **böyle** senden infî 'ālüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 77). [böyle,]
24. Bîraz āsûde düşdi şoĥbetinden
Selîm anı çü gördi **böyle** 'uryān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 45). [böyle,]
25. Bu yolda pes benüm yokdur günāhum
Benüm kārüm ki olupdur **böyle** müşkil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 59). [böyle,]
26. Bu resme olmadı da lîk nā-şād
Dilüñ kalmaya dāyim **böyle** maĥzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 15). [böyle,]
27. Edebledi bu harf-ile harîfi
Harîf andan çü **böyle** gördi ĥırfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 3). [böyle,]
28. Ser-ā-pā kaldı zencîr-i belāda
Çü **böyle** gördiler ol nā-tüvānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 87). [böyle,]
29. İde **böyle** giriftār-ı ġam u derd
Çü var bu resme tab'-ı nükte-dānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 46). [böyle,]
30. Kişiye **böyle** bî-rûz olmasun şeb
Çü lutfuñ bî-nihāyetdür ilāhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 46). [böyle,]
31. Tesellî virdi yüz nāz-ile ol māh
Çü hālî **böyle** gördi Zeyd-i hem-sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 51). [böyle,]
32. Ki **böyle** vahşet idüp yüz çevirdün
Meger bezmişdün iy meh yüzümüzden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 48). [böyle,]
33. Neden irdi saña **böyle** melālet
Didi şormayasın kim baĥtum öldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 56). [böyle,]
34. Ki geldün baña dîrsin öldi dildār
Baña kim **böyleyüm** giryān u dil-rîş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 9). [böyleyüm, -yüm]
35. Başamazdı kişi ol yöreye pāy
'Acebdür vahşiden **böyle** kerāmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 83). [böyle,]
36. Ger olmaduñisen rāzî vü ĥoşnûd
Ne çäre **böyle** imiş emr-i takdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 101). [böyle imiş,]

boynına al: Boynuna takmak.

1. Şan aldı boynına hün-ı cihānı
Kadd-ı dil-cüsini çün serv-i āzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 152). [boynına al, -dı]

boynuma farz ol: Yapılması gerekli olan davranış yada ödev.

1. Çü bildi hâlini Mecnûnuñ ol hân
Didi kim boynuma farz olsun el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 32). [boynuma farz ol, -sun]

boyun: Başı bedene bağlayan bölge.

1. Boyun virmiş-durur ol dest-i 'ışka
Delü dimek hatâdur mest-i 'ışka (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 11). [boyun,]
2. Döküldi bilürem **boynumda** anı
Elümnden gelse bu hacletden iy hân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 38). [boynumda, -um, -da]
3. Elüni çek ki 'acizdür bu naḥçir
Çözüp **boynından** aḡlâl-ı kemendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 17). [boynından, -dan, -ın]
4. Bir âh idüp yıkıldı ol şikeste
Kemend-i 'ışka cânı **boynı** beste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 66). [boynı, -ı]
5. Tonatmış **boynunuñ** etrâfını reg
Çekilmiş güyiyâ zencire bir seg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 29). [boynunuñ, -ı, -nuñ]
6. Kimüñ hicrinden irdi cânuña daḡ
Kimüñ zülfi geçürdi **boynuña** baḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 90). [boynuña, -uña]
7. Mürüvvet eyleseñ bir daḡı hânım
K'ölice kılmasa **boynuñda** kanum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 40). [boynuñda, -un, -da]
8. Gözinden yaşlar akar **boynı** baḡlu
Hazerden düşmiş endāmına lerze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 8). [boynı, -ı]
9. Ölürem soñra düşer **boynına** kan
Dir idi korkma k'idem teraḥḥum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 70). [boynına, -ı, -n, -a]
10. Resen **boynuma** salup geldüm iy cân
Elüm karşıuñda oldıysa kemân-gir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 36). [boynuma, -um, -a]
11. Başumda efser ü **boynumda** zencir
Baña çün böyle gösterdün semâ'ı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 6). [boynumda, -um, -da]
12. Tolar **boynına** kullâb-ı maḥabbet
Çü vahşetden melâlet bula mārân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 108). [boynına, -ı, -n, -a]
13. Melâmet küñdesinden **boynuma** bend
Bu dem sen daḡı geldün dāmum üzre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 12). [boynuma, -um, -a]
14. Düzetdi pîş-keşler ol kıyâmet
Şaçıñdan **boynına** bıraktı destâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 73). [boynına, -ı, -n, -a]
15. Kollarından **boynına** baḡladı ekmâr
Çü bir 'üryan gedâdur gördi ḥāmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 74). [boynına, -ı, -n, -a]
16. Urup yüz yüze buldılar hoş iḡbâl
Tolayup birbiriniñ **boynına** ḡol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 87). [boynına, -ı, -n, -a]

boz-: Tahrip etmek, zarar vermek.

1. Ki iy gözi yaşından bî-sitâre
Bu iki şüretün **bozduñ** birini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 17). [bozduñ, -du, -ñ]
2. Ki **bozduñ** anı sen kalduñ 'acebdür
Didi ben hasteye hōş gelmez el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 22). [bozduñ, -du, -ñ]
3. İşi **bozdı** vü düzdi işin anuñ
Çün āzād itdi mürḡ-i 'ulvîyi dām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 34). [bozdı, -dı]
4. Tıraş itdi vü **bozdı** barmaḡıyla
Didi bu ḡâle kılanlar nezâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 14). [bozdı, -dı]

5. Çemen âyînesin **bozldı** tanıklık
Kılıcı bîdûñ oldu zer-nişân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 36*). [*bozldı, -dı*]

bozul-: *İyi özelliğini zamanla kaybetmek II Yıklmak.*

1. Bu sevdâdan ki **bozulmuş** mizâcuñ
Kimûñ kând-ı lebindendür ‘ilâcuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 91*). [*bozulmuş, -mış*]

bozul: *Bozulmak, dağılmak.*

1. Ki inceldi beli gibi ser-â-ser
Şolup **bozuldı** rüyı âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 41*). [*bozuldı, -dı*]
2. Firâk u hasret-ile düşdi bîmâr
Ki günden güne **bozuldı** mizâcı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 11*). [*bozuldı, -dı*]
3. Hârâb oldu çemen **bozuldı** gülzâr
İrişüp nâgehân bâd-ı hâzânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 26*). [*bozuldı, -dı*]

bu: *Koku.*

1. Ğubâr-ı dergehüñde iledür **bü**
Kim andan rûh-ı qudsî hâşiyet cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 95*). [*bü,]*
2. Bu tâze mîveden ger **bü** alasın
Muhaqqâk bil ki nevmîd olmayasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 261*). [*bü,]*
3. Dütüzdürdi revân Mecnûna anı
Pür itdi **bü** zemîni vü zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 46*). [*bü,]*
4. Ne ‘ışkuñ var-durur gönlinde dağı
Ne eşer bulmuşdur ol **büdan** dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 12*). [*büdan, -dan*]
5. Gider görmek recâsına refîkîn
Çün ol cânibden ire mağzına **bü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 11*). [*bü,]*
6. Saķın k’irmeye bâd-ı ğamdan âfet
Neşim-i şubhla irsâl eyle **büyuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 151*). [*büyuñ, -yuñ*]
7. Dil ü cân olsun ol **büyün** fedâsı
Didi pîr aña k’ol mâh-ı perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 220*). [*büyün, -yuñ*]
8. Yahûd hâşıl kılâm bir şemme **büyuñ**
Nedür zulûmât-ı gür içinde hâlûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 34*). [*büyuñ, -yuñ*]

bu: *Bu, belgisiz sıfat.*

1. Biraz kaldılar ammâ yine hâmüş
Görüp **bu** anı kaldı deng [u] hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 43*). [*bu,]*

bu: *Bu; şahıs zamiri.*

1. Buña virdüğini devlet eger kām
Olara virmemişdi devr-i eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 83*). [*buña, -ña*]
2. Anuñ gözi **bunuñ** yüzinde kaldı
Bunuñ ‘ışkı anı endüha saldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 103*). [*bunuñ, -nuñ*]
3. O kaldı hargehinde zâr u tenhâ
Bu geldi evlerine mest ü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 22*). [*bu,]*
4. Bunuñ ğibileri devr-i zamâna
Cüdâ kılmağa tîz bulur bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 43*). [*bunuñ, -nuñ*]
5. Niçe çift ideyüm Mecnûna **bunı**
K’odıla penbenüñ yokdur oyunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 13*). [*bunı, -nı*]
6. Üleşürüz **bunuñla** râst-â-râst
Dilenciligi çün taz’îf iderüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 44*). [*bunuñla, -(n)uñ, -la*]

7. Ya dilber cânibinden gerd-i rehdür

Bulardan da bu resme kim esîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 85*). [*bulardan, -lar, -dan*]

bu: Bu, belgisiz zamir.

1. Arada kalmışam miskîn ü hayrân

Senûn-çün ben çekerven **bu** kadar kahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 83*). [*bu,]*

bu: "Bu" işaret sıfatı.

1. Āsumān tek iy yaşum gerdün idersin ‘ākıbet

Sen **bu** resme şive vü nâz ile iy Leylî-hırām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 7*). [*bu,]*

2. Ey ki iki noktadur taht-ı yedüñde dü cihân

Şun‘uñuñ bir şemmesidür **bu** bihâr ile cibâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 8*). [*bu,]*

3. Sen ‘inâyet eyle Hamdî bendeñe iy Zül-minen

Bu fenâ dârandan itdükde beķāya intikāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 34*). [*bu,]*

4. ‘Arş-ı şerif bulımazdı **bu** kadar şeref

Mi‘râc gicesi yüzine başmasañ kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 17*). [*bu,]*

5. Söylerler idi gerçi ki zâhirde **bu** sözi

Var idi içlerinde velî reşkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 33*). [*bu,]*

6. Maşşerde ol şefî‘i **bu** Hamdî şikestenüñ

Düzeñ içinde kılmayalar tâ aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 53*). [*bu,]*

7. Vâkıf olmadı hevâsına şehâ rif‘atünñ

Ne kadar k’itdise pervâz **bu** şehbâz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 10*). [*bu,]*

8. Derün-i fūrcesinden gösterür rāh

Ki sâlik gitse **bu** yoldan be-her-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 19*). [*bu,]*

9. Sebeb kılup cihāna kâf ü nūnı

Yaradan **bu** sipihri-i bî-sütünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 8*). [*bu,]*

10. Bu ‘ālî kubbeye Bānî tapuñdur

Kara hâke viren can tapuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 17*). [*bu,]*

11. O düzdi şakfını **bu** bārgāhuñ

O yazdı nakşını **bu** kârgāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 11*). [*bu,]*

12. O düzdi şakfını **bu** bārgāhuñ

O yazdı nakşını **bu** kârgāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 12*). [*bu,]*

13. Siyeh-püş oldugı nedür **bu** gabrā

Nedendür nîlgün çarh-ı mu‘allā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 75*). [*bu,]*

14. Niçe tertîb olunmış gör **bu** ‘âlem

Ki kendü ‘âlemindedür her âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 79*). [*bu,]*

15. Hüdâvendâ kaçankim ‘azm idem ben

Beķā mülkine **bu** dâr-ı fenâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 138*). [*bu,]*

16. Baña vir rişte-i tesbîhden kayd

K’anuñla **bu** seg-i nefsi idem şayd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 28*). [*bu,]*

17. Şafâ nūrında ğarķ idüp **bu** cānı

Ebed hamrından eyle mest añı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 45*). [*bu,]*

18. ‘Aţāñı cürmüme her dem şefî‘ it

Bu serkeş nefsümi baña muţı‘ it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 112*). [*bu,]*

19. Bir işde kim buyurmaduñ rızâ sen

Bu miskîne anı görme revâ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 120*). [*bu,]*

20. Bu ‘âlem reşkden oldı iki nîm

Ki ‘âlem mîm-i vâhid ol iki mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 49*). [*bu,]*

21. Bugün **bu** hil‘at-i zibā-yı İslām

Senûñ sa‘yuñla buldı zib- itmām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 61*). [*bu,]*

22. Vücüduñ ‘âlemüñ pîrâyesidür

Bu ‘âlem devletiñüñ sâyesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 102*). [*bu,]*

23. Bu mücrim de ne taķvâ var ne tâ‘at

Tehî vü müflis umarvan şefâ‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 131*). [*bu,]*

24. Baqardı hâleden **bu** mäh-i pür-nür
Nitekim revzen-i firdavsden hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 17*). [bu,]
25. Cemâl-i ‘aksi kıdsîyân-ı ‘arşuñ
Münîr itmişdi saqfını **bu** ferşuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 20*). [bu,]
26. Okı **bu** cânibe gelsün **bu** gice
Kamu maqşüdını alsun **bu** gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 25*). [bu,]
27. Okı **bu** cânibe gelsün **bu** gice
Kamu maqşüdını alsun **bu** gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 25*). [bu,]
28. Okı **bu** cânibe gelsün **bu** gice
Kamu maqşüdını alsun **bu** gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 26*). [bu,]
29. Gözin yumup veda‘ eylese ‘arşa
Yine açınca irerdi **bu** ferşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 38*). [bu,]
30. Okur dergâhına sen şâhı Allâh
Bu teng evden döşür tır bâr-ı büngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 82*). [bu,]
31. Du‘â vü medh okudı bî-nihâyet
Anuñ-çün buldı **bu** resme sa‘âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 144*). [bu,]
32. Kõdı **bu** cümleden çün pây-ı bîrûn
Pes oldı maħrem-i eyvân-ı bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 185*). [bu,]
33. Özine tayy olup bir demde **bu** râh
İrşdi menziline yine ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 211*). [bu,]
34. Ricâ oldur ki **bu** Ĥamdî ġaribi
İrûre şıħhate ol cân taħibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 219*). [bu,]
35. Ki olmışdur **bu** ‘aşruñ pâdişâhı
Cemî‘ ‘âlemüñ püşt ü penâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 5*). [bu,]
36. Ezelden ‘âleme **bu** devre dek tâ
Müselsel şâhdur ‘an cedd ü ebâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 31*). [bu,]
37. Eger irse eli Efrâsiyâbuñ
Düşerdi pâyına **bu** âfitâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 58*). [bu,]
38. Ferîdün-ı dü-vüm Behrâm-ı şânî
Ĥatâ didüm ġalaťdur **bu** me‘ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 74*). [bu,]
39. Süleymânuñ nigîn ise bunuñ dîn
Çeri buldıysa İskender **bu** âyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 82*). [bu,]
40. Helâk olduġına **bu** resme küffâr
‘Azâdedür henüz İblis-i bed-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 99*). [bu,]
41. Cihâne ‘ammduñ ihsân çün mäh
Bu resm-ile gerek şehlik zihî şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 140*). [bu,]
42. Süleymânuñ nigîn ise **bunuñ** dîn
Çeri buldıysa İskender bu âyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 81*). [bunuñ, -nuñ]
43. Ki yüzdüm çok deñizde fî‘l-ħakîka
Bu resme irmedüm baħr-i ‘amîka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 6*). [bu,]
44. Kılupdur **bu** sipihr-i merdum-efgen
Kemendi bendine teslîm-i gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 65*). [bu,]
45. Bu bîkr-i nazmı ben kim söyledüm pāk
Bu zibâ dürr ki deldüm çüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 149*). [bu,]
46. Bu bîkr-i nazmı ben kim söyledüm pāk
Bu zibâ dürr ki deldüm çüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 150*). [bu,]
47. Velikin **bu** vesîleyle murâdum
Budur k’añıla ol dergehde adum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 155*). [bu,]
48. Ümidüm var ki **bu** tuġrâ-yı icâd
Okundıkda denile âferîn bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 159*). [bu,]
49. K’anuñ şevkiyle nazm oldı **bu** nâme
Hem ire nâmı ile ihtitâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 161*). [bu,]
50. Tükenmez **bu** nikâtuñ bâb u faşlı
İşidüñ bir nedür maqşüduñ aşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 19*). [bu,]
51. Temâşâ eyledüm çün **bu** rumûzı
Derûnumda belürdi ‘ışk süzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 77*). [bu,]
52. Tefekkür eyledüm **bu** rûzigârı
Diledüm kim koyam bir yâdigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 83*). [bu,]
53. Ne disem hoşdur anı bilmedüm lîk
Bu hayretten beni ġam kıldı bārık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 86*). [bu,]

54. Çün açdum ol kitāb-ı müsteṭābı
Ezel satırında gördüm **bu** ḥiṭābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 100*). [bu,]
55. Çü ma'lûm oldu baña **bu** 'ibâret
Kitābı düzmege buldum işâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 103*). [bu,]
56. Göñül olmışiken **bu** fikre dem-sâz
İşitdüm süy-ı hâtifden bir âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 105*). [bu,]
57. Bu emri çün baña feyz itdi iḳbāl
Ümîdüm bâdesinden töldi zigāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 125*). [bu,]
58. Velî düşmedi âsân baña **bu** genc
Ki çekdüm her güher için üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 127*). [bu,]
59. Bulardan bulmamışdı **bu** gül-i âl
Yoğ-idi yüzlerin görmüş meger ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 141*). [bu,]
60. Dil ü cāndan taleb-kâr oldum âḥir
Ki idem ḡaybdan **bu** genci zāḥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 150*). [bu,]
61. Bu bâğa bir şecer dıkdüm bahārī
Kim oldu mîve-i cān berg ü bārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 153*). [bu,]
62. Bilen **bu** gencüñ aṣl-ı maḡzenini
Bulan **bu** dürr-i ḥāṣuñ ma'denini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 163*). [bu,]
63. Bilen **bu** gencüñ aṣl-ı maḡzenini
Bulan **bu** dürr-i ḥāṣuñ ma'denini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 164*). [bu,]
64. Ki ya'nî 'arz iden **bu** dāstānı
Şu resm-ile rivāyet kıldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 165*). [bu,]
65. Bu ḥālî gördi çünkim server-i ḡavm
Murādına irişdi mihter-i ḡavm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 247*). [bu,]
66. Didi burc-i şafā Nāḥididür **bu**
Murāduñ çarḡınuñ ḡurşididür **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 259*). [bu,]
67. Didi burc-i şafā Nāḥididür **bu**
Murāduñ çarḡınuñ ḡurşididür **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 260*). [bu,]
68. Bu tâze mîveden ger bû alasin
Muḡaḡḡaḡ bil ki nevmîd olmayasin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 261*). [bu,]
69. Çün irişdi saña **bu** mîve-i ḡub
Yakınlarda bir oḡluñ ola maḡbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 263*). [bu,]
70. Bu ḥāl üzre çü geçdi hefte vü māḥ
Bir oḡlı oldu yüzünden ḡacel māḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277*). [bu,]
71. İderlerdi **bu** tertib üzre tīmār
Güzellendi varuraḡ ol perî-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 301*). [bu,]
72. Bu resme kırḡ gün ol mîr-i eşref
İli in'āmıla kıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 31*). [bu,]
73. Cihān içre nazîri yoğ-idi ḡiç
Anuñ vaşfında **bu** şî'r-i lâṭîfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 57*). [bu,]
74. Yoğ-idi göñlinüñ kılca melālî
Fırîbinden **bu** devrûñ ḡāfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 13*). [bu,]
75. Bunı diyüp de pinḡān olduḡını
Bu sözden kendü şādān olduḡını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 52*). [bu,]
76. Görüp şāḥ ol cemāl-i bî-nazîri
Didi ḡüsn ehlinuñ **budur** emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 20*). [budur, -dur]
77. Tırup yatdı **bu** endişeyle ol māḥ
Uyurken bir 'aceb düş gördi nāḡāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 11*). [bu,]
78. Bu eşkāle tahayyürdeyken ol māḥ
Görindi ḡaşruñ ardından be-nāḡāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 53*). [bu,]
79. Çü Ḳaysı gördiler **bu** resme meftûn
Söze çekdiler anı arḡun arḡun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 67*). [bu,]
80. Ol eyvāndan yaña idüp işâret
Didiler belki **bu** ḡaşrî 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 70*). [bu,]
81. Bu ṭāḡ üstinde bir naḡḡāş üstād
İdüpdür bir bütûn şeklini bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 73*). [bu,]
82. Çün ol taṣvîri seyr itdi **bu** meḡcûr
Pes oldu 'işḡa cüft ü 'aḡıldan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 99*). [bu,]
83. Tefekkür kıldı kim yā Rab **bu** ḡālûm
Düşüm midür 'aceb yoḡsa ḡayālûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 105*). [bu,]

84. Bu hāl içinde pes ol tıfl-ı güm-rāh
Bir āh idüp u yanı geldi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 109*). [bu,]
85. Kim urdı iy meh **bu** odı hirmenüñe
Kimün düdi irişdi revzenüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 123*). [bu,]
86. Çün işitdi atasından **bu** naklı
Hemîn pervāz kıldı murğ-ı ‘aqlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 1*). [bu,]
87. Degil vâkıf nedendür **bu** harâret
Kim itdi göñliniñ nakdini gâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 7*). [bu,]
88. Bu süz u tef kimün dağından irdi
Ya bu hōş-bü kimün bağından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 9*). [bu,]
89. Bu süz u tef kimün dağından irdi
Ya **bu** hōş-bü kimün bağından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 10*). [bu,]
90. Ol iki türfe āhunun sözini
Bu nakş-ı dil-keşüñ garrâ yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 6*). [bu,]
91. Anası çün **bu** resme gördi anı
Naşihat eyledi açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 9*). [bu,]
92. İden **bu** defterün şeklini taşvîr
Şu resme kıldı söz nakşını tahrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 15*). [bu,]
93. Bu yaña cân-ı Kays-ı bî-mecâlî
Zebûn eyledi ol mâhuñ hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 1*). [bu,]
94. Bulup ol cây-gâhı **bu** fütâde
Tiz inüp nâkadan oldu piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 43*). [bu,]
95. Hem ol mehde görüp **bu** âfitâbı
Ziyâde oldı şûr u ıztırâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 87*). [bu,]
96. Ol içüp bâde-i gâam vardı elden
Bu mest-i ‘ışk olup kaldı ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 102*). [bu,]
97. Kâmerden hâleyle **bu** çarh-ı ahđar
Süd ile sâkî-veş töldürdi şâgar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 9*). [bu,]
98. Bu resme itdüğinden dem-be-dem āh
Anuñ hālinden oldı hâlk āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 39*). [bu,]
99. İşidüp **bu** sözi ol pîr-i dil-rîş
Te‘accüb birle urdı barmağa diş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 59*). [bu,]
100. Bu resme kim za‘îf ü münkalıbsın
Hayâl-i Leyliden mi muţtarıbsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 65*). [bu,]
101. Bu sevdâdan ferâgat eyle zinhâr
İñende olma bî-nâmûs u bî-‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 67*). [bu,]
102. İşidüp **bu** kelâmı Kays-ı meftûn
Nitekim şem‘ toldı gözleri hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 1*). [bu,]
103. Ben andan hâşe-li’llâh kim çekilem
Bu yolda göreler ölünce yılam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 16*). [bu,]
104. Hâkikat ben kuluñ iy şâh-ı mesrûr
Zârürîyem **bu** gün **bu** işde ma‘zûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 50*). [bu,]
105. Hâkikat ben kuluñ iy şâh-ı mesrûr
Zârürîyem **bu** gün **bu** işde ma‘zûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 50*). [bu,]
106. Göñülden dir idi kim **bu** nişâne
Elifler dâğlardur ‘âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 61*). [bu,]
107. Bahâne eyleyüp dir ol şeker-leb
‘Arağdan her kabam ıslandı **bu** şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 104*). [bu,]
108. Gidince kendüsinden ol perî-zâd
Bu nev‘ile kılar efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 108*). [bu,]
109. Bu ‘alem nâm-ı nîkiçündür el-hâk
Yaratmadı murâd içün bunı Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 7*). [bu,]
110. Revâ midur saña **bu** resme işler
Ki ta‘n ide bize yâd u bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 17*). [bu,]
111. Bu sözler kim saña nakl itdüm el-ân
Eger tutmazsañ olursın peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 61*). [bu,]
112. Çün işitdi **bu** sözi ol yüzi nûr
Özin ol mâcerâdan tutdı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 1*). [bu,]
113. Ya me‘külât cinsinden midür **bu**
Hudâ haqıyçün anı söyle toğru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 11*). [bu,]
114. Bu resme sözler ile bâtil u dūn
Ne lâzım k’eyleyesin bağrumı hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 13*). [bu,]

115. Çi ger **bu** resme dindi **bu** hikāyet
Velikin bir dağı vardır rivāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 1*). [bu,]
116. Çi ger **bu** resme dindi **bu** hikāyet
Velikin bir dağı vardır rivāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 1*). [bu,]
117. Bu ‘ışk işi ki ola bir arada
Olur elbetde vardukca ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 31*). [bu,]
118. Çü bunlar birbirine ‘aşık oldu
Bu kavluñ biri lâ-büd şadık oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 38*). [bu,]
119. Bu ħubuñ ‘ışkınuñ şürde cânı
Şu resme nakl kıldı dāstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 1*). [bu,]
120. Ėam anı her kaçankim kılsa nālān
Bu zībā şî‘ri okurdu firāvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 14*). [bu,]
121. İtse her kim andan **bu** nevāyı
Bulurdu rûhına kût u ġıdāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 1*). [bu,]
122. ‘Aceb geçdi **bu** devrān aña ħurde
Ki ne zinde-durur bellü ne mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 21*). [bu,]
123. Çü **bu** efsāneyi ol pîr işitdi
Şu deñlü ağladı kim ‘aklı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 27*). [bu,]
124. Görüp anda **bu** resme iztirābı
Yüzine eşkden şaçdı gül-ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 61*). [bu,]
125. Bu şahrāda saña dem-sāz kimdür
Bu ħayretġāhda hem-rāz kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 67*). [bu,]
126. Bu şahrāda saña dem-sāz kimdür
Bu ħayretġāhda hem-rāz kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 68*). [bu,]
127. Giceler yatuban **bu** ġār içinde
Niçe rāġat bulursın ġār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 69*). [bu,]
128. Eyā cān-ı peder ne ġāldur **bu**
Niçe dirlik niçe eġġāndur **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 71*). [bu,]
129. Eyā cān-ı peder ne ġāldur **bu**
Niçe dirlik niçe eġġāndur **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 72*). [bu,]
130. Bu resm-ile niçün düşdüñ ayaġdan
Ki ġoduñ bād gibi kûha ser sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 73*). [bu,]
131. Gözüñ nûrı saña düşmeye **bu** kār
Ki görünüñ bize **bu** kārden ‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 75*). [bu,]
132. Gözüñ nûrı saña düşmeye **bu** kār
Ki görünüñ bize **bu** kārden ‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 76*). [bu,]
133. Bu sevdādan ki bozulmuş mizācuñ
Kimüñ ġand-ı lebindendür ‘ilācuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 91*). [bu,]
134. Kimüñ bāġındadır mevcūd ol verd
Ki bûyı birle zāyıl ola **bu** derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 96*). [bu,]
135. Kimesneye vefā kılmaz **bu** zen ġiç
Zemîn-i şüreden bitmez semen ġiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 121*). [bu,]
136. Neden düşmek **bu** resme deşt ü ġāra
Enis olmak ne lâzım mür u mārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 125*). [bu,]
137. Bir ādem şekline gir taġı terk it
ġarış ġalkā **bu** deşt ü rāġı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 132*). [bu,]
138. Bu sözlerden başın kaldurdu Mecnûn
Bilimedi ki kimdür pîr-i maġzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 1*). [bu,]
139. Benüm **bu** işde yōġdur ihtiyārum
Ėarûrî ‘ışka saldı rûzgārüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 31*). [bu,]
140. Baña Leyliden irdi **bu** ġarāret
Dile ol viriser yine ferāġet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 53*). [bu,]
141. Devāsuz bir marāzdur baña **bu** derd
Ne lâzım kim dōkesin āhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 71*). [bu,]
142. Ele meyl itdüġi **budur** dil-i pāk
Ki kıla dilber-içün ceybümü çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 83*). [budur, -dur]
143. Baña **bunuñ** gibi dirlikden el-ān
Ölüm yegdür vücümile hem āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 49*). [bunuñ, -n, -un]
144. Uran **bu** kışsanuñ aşlına bünüyād
Şu resme eyledi efsāneyi yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 1*). [bu,]
145. Görüp anı **bu** resme zār u maġzûn
Yüzi üzre revān itdi gözi ġûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 25*). [bu,]
146. Nedür iy reşġ-i serv-i nev-bahārı
Benefşe tek saña **bu** süġvārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 8*). [bu,]

147. Yâhûd mevtümde **bu** gîsû-yı çün şeb
Kefen kâfûr olmışdur müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 17*). [bu,]
148. Anuñ kim bahtdan vardur naşibi
Yazar hâllile **bu** pend-i ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 6*). [bu,]
149. Olurken hâkûm âbıyla sirişte
Kažâ **bu** beyti kılmışdı nibişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 18*). [bu,]
150. Ki **bu** âşüfte-hâl ü bî-ser-encâm
Ġamından bir nigârûñ gîtđi nâkâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 19*). [bu,]
151. Çü Mecnûn eyledi **bu** nûkteyi ğuş
Dilinden sâkin oldı vefret-i cûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 35*). [bu,]
152. Kim artuķ diyebilürse anı hem
Bu işde tûtalum ehl ü müselle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 44*). [bu,]
153. Bu hâl-ile geçürürdi ğünini
Çıkarurđi ğöge dünler ünini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 51*). [bu,]
154. Hem işitmiş-idi **bu** mâcerâyı
K'eve getürdiler ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 55*). [bu,]
155. Bu dilberlerle Leylî fi'l-merâtib
Kamer ğibiği hem-râh-ı kevâķib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 63*). [bu,]
156. Bu resme nâz-ıla ol mâh-ı tâbân
İrişdi kavm-i Mecnûna şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 71*). [bu,]
157. Bu faşl içinde ol hûbân mesrûr
Degüллерdi yanından âteşüñ dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 105*). [bu,]
158. Nigârınuñ **bu** zîbâ şöhetinden
Kamer ğirdâba düşdi hayretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 49*). [bu,]
159. Bu yaña mîr-i taht-ı 'ışk-bâzân
Şehinşâh-ı sipâh-ı cân-ġüdâzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 1*). [bu,]
160. Bu ol ruşsârı ğörüp oldı bî-hûş
Hem ol **bu** şekle bakup kıldı hâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 44*). [bu,]
161. Anı câm-ı maħabbet eyledi mest
Bu 'ışk âbıyla yudı 'âkldan dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 46*). [bu,]
162. Bu ğülşenden k'îçidür pür ğarâib
Çün oldı verd-i sürh-i mihr ğâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 1*). [bu,]
163. Ne deñlü hâc idersen **bu** ğüherden
Kim olmaz zerre deñlü mâ-hâzarden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 11*). [bu,]
164. Ki ger biñ yıl ola 'ömrüñ ya bir rûz
Kâlır çeşmüñde **bu** kâh-ı dil-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 16*). [bu,]
165. Bu hûbuñ 'ışkınuñ şürîde cânı
Şu resme naķl kıldı dâsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 17*). [bu,]
166. Ne hâlet didüġi **bu** hâste-hâtır
Çün oldı 'Âmirîler içre zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 23*). [bu,]
167. Çü ġördi gey müveccehdür **bu** tedbîr
Begendi cân u dilden hâtır-ı pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 33*). [bu,]
168. Bu yaña kavm-ı Leylî oldı âġâh
Ki ġelür bir cema'at tûtuban râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 41*). [bu,]
169. Velîkin kim ola **bu** kavm-ı maħsûd
Ġelişinden buraya n'ola maķşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 45*). [bu,]
170. Bular **bu** sözde iken hayretile
İrişüp kındı mihmân haşmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 47*). [bu,]
171. O çeťr olmış-idi ta'yîn konaġı
Ol oldı hem **bu** şâhuñ da tûraġı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 56*). [bu,]
172. Bu mîlî itmiş-idi ol çeťri rûşen
Evi ġüyâ ki ġün nûrıyla revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 65*). [bu,]
173. Bu resme hâyır işe iy şâh-ı 'âlim
Degüldür istiġhare hiç lâzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 97*). [bu,]
174. Bulınmaz **bu** metâ'a iy vefâdâr
Cihân içre benüm ġibi hâridâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 101*). [bu,]
175. K'aña ben kim **bu** 'aşruñ mihteriyem
Mişâl-i mihr kıġgun müşteriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 103*). [bu,]
176. Virem olursa ger **bu** 'âķd-i mevzûn
Kaťâr-ıla ġüher yük-ile altun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 109*). [bu,]

177. Bilürsin kim zamāna içre el-ān
Benem **bu** ortada ma'rûf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 118*). [bu,]
178. Olursa **bu** qarâbet gelmesün hem
'Adû-yı kîne-cûdan gönlüne gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 121*). [bu,]
179. Katı rencide kıldı **bu** söz anı
Didi mihmânına açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 3*). [bu,]
180. Bu işlerden benüm kızum-durur dūr
Ki çift olmaz firîşte birle hîç hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 7*). [bu,]
181. Delüdü kendüye 'aqlı degül yār
Görinür baña **bu** işden üküş 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 26*). [bu,]
182. Çün ola **bu** hikâyet 'āleme fāş
Baña ta'n eyleyici olur evbāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 31*). [bu,]
183. Kamu meyhāneler içinde mestān
İdinürler **bu** naqşı zıkr ü dastān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 34*). [bu,]
184. Başına geldüğinden soñra 'aqlı
Bize hüccetle 'arz eyle **bu** naklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 48*). [bu,]
185. Bunı didi vü hāmūş oldu ol mîr
Söze girdi **bu** yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 2*). [bu,]
186. Bu 'ālemde degüldi ol kişi er
K'anı pîşe tutınmazdı muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 9*). [bu,]
187. Bu lâhza imtiḥān-i-çün nihānı
Okı şu meclise gelsün gör anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 15*). [bu,]
188. Bu sözler deyken ol abdāl-ı fānî
Gözi tūş oldu şem'a nāgehānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 45*). [bu,]
189. Cūdāsın çün **bu** dem bezm-i şanemden
Göyün pervāne gibi nār-ı gamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 53*). [bu,]
190. Diyüp şem'e **bu** sözi ol diğir-ḥāl
Tırup depdi vü söyündürdi derḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 57*). [bu,]
191. Bu işler k'eyledi Mecnûn-ı bî-dil
Gülüşdi ta'n kılup ehl-i muḥaṣṣıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 61*). [bu,]
192. Çü Mecnûn **bu** haberden oldu āgāh
Ki süy-ı māha bulmazmış delü rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 1*). [bu,]
193. Kılardı dāimā pend ü naṣīhat
Ki iy ferzend nedür **bu** faẓīhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 30*). [bu,]
194. Aña **bu** ne kadar kim pend ider idi
Yine ol bildügi yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 31*). [bu,]
195. Bu 'ışk işine buldurmağdan itmām
Niçe çıkardı Mecnûnı görüñ nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 9*). [bu,]
196. Olup **bu** söz kabûli pâdişāhuñ
Müheyyā kıldı tertîbini rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 35*). [bu,]
197. Bu resme geldi beytullāh pür-cüş
Mişāl-i Ka'be Ḥaḳḳa ḥalka-der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 43*). [bu,]
198. Didi kim **bu** degüldür lehv-i cāyı
Bulursın bunda derdüñe devāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 49*). [bu,]
199. Ayıt kim **bu** güzaf işden İlāhî
Ḥalāş it ben garîb ü bî-günāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 55*). [bu,]
200. 'İnāyet kıl baña iy Ḥayy-ı-Ğaffār
Ki **bu** şürîdelikten ya'nî kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 58*). [bu,]
201. Kıl iy uran cihān tākına bünyād
Beni **bu** ibtilā bendinden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 62*). [bu,]
202. Baña **bu** 'ışkdan dirler cüdā ol
Varup 'aql-ile yār u āşinā ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 9*). [bu,]
203. Beni **bu** 'ışkuñ irtür gāyetine
Ki ya'nî vākıf it her ḥāletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 25*). [bu,]
204. 'Aṭā kıl 'ışk 'aynından baña nūr
Gözümden eyleme **bu** sürmeyi dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 28*). [bu,]
205. Mey-i 'ışkınsuz olmasun **bu** cāmum
Güm olsun ansuzın 'ālemde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 33*). [bu,]
206. Dil u cānda anuñ 'ışkı düz olsun
Ki **bu** ḥālātumuñ biri yüz olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 60*). [bu,]
207. Cemāline fedā olsun **bu** cānum
Ḥelāl olsun içerse çeşmi ḳanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 61*). [bu,]

208. Atası tutmuş-idi ol yaña güş
Bu sözleri işidüp oldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 64*). [bu,]
209. Ki dām-ı ‘ışka **bu** olmuş giriftār
 Muṭī‘ olalum biz çār u nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 75*). [bu,]
210. Gel iy bīnende-i sırr-ı ilāhī
Bu ‘ışk işine rüşen kıl nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 2*). [bu,]
211. Kıyās itme **bu** işi degme işe
 Ki her şahs idinemez bunı pīşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 3*). [bu,]
212. Meger **bu** sırrı kılmışdı ferāmūş
 Ki kimse idemez mähı derāgūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 47*). [bu,]
213. Vücüdını **bu** yolda eyleyüp hāk
 Zeri toprak gibi dağıtdı bī-bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 53*). [bu,]
214. Bu yaña kâşid-ı pür-cehd ü ikdām
 Gelüp sulṭāne hālî kıldı i‘lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 57*). [bu,]
215. Hem işidüp anası **bu** hīṭābı
 Qabūl idüp şeh virdi cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 65*). [bu,]
216. K’o la‘le gerçi lāyıkdur **bu** gevher
 Velikin gencrekdür daḥı duḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 67*). [bu,]
217. Pes eyle virdiler peyke cevābı
 Ki hōş gördük **bu** ‘akd-ı müstetābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 72*). [bu,]
218. Naşīb eyledi ise Hāk tebārek
 Yakında ola **bu** ‘arūs-i mübārek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 76*). [bu,]
219. Çü degdi **bu** haber İbn-i Selāma
 Şafādan kâşide geldi kıyāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 77*). [bu,]
220. Bu hāl-ile anı Mecnûn-ı pür-ğam
 Eli-yle şıgayup oḥşar dem-ā-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 59*). [bu,]
221. Bu hālīyle gazeller vaz‘ iderdi
 Ki işidenlerüñ ‘aklı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 67*). [bu,]
222. O hūb eş‘aruñ uş birisi **budur**
 İşit kim gūşıñı zeyn ide **budur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 70*). [budur, -dur]
223. Ki bir meh-rüya dil virüp **bu** güm-rāh
 Delü oldı şu resme kim görür şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 5*). [bu,]
224. Atası ‘Āmirīler üzredür hān
Bu ‘ışk evcinden oldı şöyle ḥayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 8*). [bu,]
225. Gazeller okumakdur dāyim işi
Bu resm-ile geçürür yaz u kışı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 18*). [bu,]
226. Gelür etṭrāf-ı ‘ālemden müsāfir
Bu miskīnūñ temāşāsına vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 26*). [bu,]
227. Ki men‘ itmezse taḳdīr-i Ḥudāyı
 Ururam kāmına **bu** mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 34*). [bu,]
228. Didi kim bir sege iy kūh ulūsı
 Nedür senden **bu** rıfḳ u çāblūsī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 40*). [bu,]
229. Kimūñ iti-durur **bu** kelb-i bīmār
 K’ola **bu** resme teşrīfe sezā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 41*). [bu,]
230. Kimūñ iti-durur **bu** kelb-i bīmār
 K’ola **bu** resme teşrīfe sezā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 42*). [bu,]
231. Eyitdi kim **bu** seg ol şāhumūñdur
 Yūzi ḥurşīd u alnı māhumūñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 45*). [bu,]
232. Götürüp āsitān-ı Leyliden baş
Bu ğurbetde olupdur baña yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 48*). [bu,]
233. Çü Mecnûn gördi şehden **bu** vefāyı
 Didi buldum zihī hūb āşināyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 75*). [bu,]
234. Döküp **bu** yolda genc-i ḥüsrevāne
 Seni vaşl idem ol şīrīn-dehāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 91*). [bu,]
235. Bu sözden idinüp ümmīd ol abdāl
 Ōñinde secde-i şükr itdi derḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 103*). [bu,]
236. Virilmez didiler gül bergi bāde
 Ne lāyıkdur **bu** meh ol dīv-zāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 110*). [bu,]
237. Geç andan baña besdür **bu** şikence
 Şehā olmaz iş içün düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 121*). [bu,]
238. Bu kuluñ çeşmesi beñzer serāba
 Beni öz hālūme ko gir gevāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 123*). [bu,]

239. Ki ölince geçinem gâr içinde
Şehiden katl olam **bu** kâr içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 126). [bu,]
240. İşidüp **bu** nefiri Nevfel andan
Taleb-kâr oldı dermânına cândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 127). [bu,]
241. Bu yolda ben saña şöyle mu‘inem
Ki hem başum fedâdur hem hâzînem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 141). [bu,]
242. Ricâ oldur velî senden de iy nûr
Ki **bu** şüridelikden olasın dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 148). [bu,]
243. Çün âdem oğlısın âdemle yâr ol
Ko **bu** şeydâlığı şâhib-vaķâr ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 154). [bu,]
244. Didi dilden ki **bu** söz dise şâdık
Zihî Nevfel zihî üstâd-ı hâzık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 157). [bu,]
245. Bu resm-ile üç ay mıkdarı bunlar
Şafâ vü ‘işret itdiler muķarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 189). [bu,]
246. Şu demde kim cevân idi vü ğarrân
Şikâr idi **bu**ña şîrân-ı devrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 50). [buña, -n, -a]
247. Bu hâl içre dil-i Mecnûna nâġâh
Güzer kıldı hayâl-i rûy-ı dil-ġwâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 7). [bu,]
248. Çü Nevfel gördi andan **bu** ‘itâbı
Buyurdi tiz giderdiler şarâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 1). [bu,]
249. Eger baş çekmeyesin **bu** sözümden
Göresin fâ‘ide hayli özümden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 19). [bu,]
250. Vü ger ħöd çekesin **bu** ħükmden ser
Ola farkuñ sezâ-yı tîġ u ħançer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 21). [bu,]
251. Çü ħatm oldı **bu** tertîb üzre mektûb
Alup bir ķâşid itdi ‘azm-i maţlûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 23). [bu,]
252. Didi kim **bu** ne sözdür ‘aķldan dūr
Delürüp olmasun iñende maġrûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 31). [bu,]
253. Bu resme sözleri-y-le bî-nihâyet
Şoñ uci nâmeye buldurdı ġâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 51). [bu,]
254. Çeker **bu** leşkerüñ ger ġayretini
Diler ol ceyşüñ ammâ nuşretini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 17). [bu,]
255. Bu leşkerden sürer meydâna rahşı
Du‘â eyler velî anlara yahşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 19). [bu,]
256. Eger ol tâifeden düşe bir baş
Öperek kaldurur yirden **bu** kallaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 22). [bu,]
257. Bu cânibden geçinür şüretâ ger
Velî dilden olaruñ fetġin ister (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 25). [bu,]
258. Vü ger ħöd olsa ol leşker ‘adû-ġir
Neşâtından ġiriv ider **bu** çün şîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 30). [bu,]
259. Tenümdür gerçi **bu** leşkerde ķâyim
Dilüñ ol cânibedür meyli dâyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 39). [bu,]
260. Bu resme çok zamân itdi neberdi
Niçeler tîġi ġarbından geberdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 9). [bu,]
261. Görüp **bu** ħaleti Nevfel nihânı
Didi şulġ itmesem görem ziyânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 39). [bu,]
262. Ki yok yire nedür çekmek **bu** derdi
Ne lâzım bî-sebeb ķılmaķ neberdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 43). [bu,]
263. Dilerdüm sizden ol perî nişânı
K‘ideydüm şâdumân **bu** nev cevânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 46). [bu,]
264. Ebâ-‘an-ced ħazînemde ne kim var
Bu ‘arus-içün fedâ kılaydum iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 48). [bu,]
265. Bulaydum **bu** ‘amelden tâ şevâbı
Çü böyle virdüñüz aldum cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 49). [bu,]
266. Dilemedüñüz itmek çün **bu** kârı
Kılıçlaşmak nedür ortada bârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 53). [bu,]
267. Miyâncı çün **bu** ķavli kıldı âġâz
Çeriler geldi pes ceng itmeden vaz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 55). [bu,]
268. Çün oldı **bu** ħikâyet ‘âleme fâş
Mesâviye şurû‘ itdi her evbâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 1). [bu,]

269. Bu resme eyleyüp her kişi teşni'
İlün ta'nı nigāra virdi taşdı' (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 13). [bu,]
270. Yoğ-ise bir tedārik **bu** fesāda
Cihān içinde nāmuñ verdi bāda (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 27). [bu,]
271. Koyar ğamdan başına Leyli hāki
Ki **bu** yildendür ol şem'ün hilāli (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 30). [bu,]
272. Bu işe düşmez iseñ ger muķayyed
Ĝamām-ı ğamda ķalur meh muķalled (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 31). [bu,]
273. Çün ağāh oldı sultān **bu** haberden
Taraldı cānı havfiyle hāzerden (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 33). [bu,]
274. İşidüp **bu** kelāmı her dilāver
Göñüllerinde ķıldılar muķarrer (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 41). [bu,]
275. Çü Leyli **bu** haberden vāķıf oldı
Kātı endişe-nāk u hāyırf oldı (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 1). [bu,]
276. Didi kim ger **bu** sırdan ben siyeh-kār
Kılam ol şifte-hāli haberdār (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 3). [bu,]
277. Vü ger ağāh ķılmazsam muķarrer
Bir iş ider aña **bu** hile-gerler (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 10). [bu,]
278. Bu ğamdan gey mükedder idi hāli
Göñülde düzdi āhir bu hāyāli (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 11). [bu,]
279. Bu ğamdan gey mükedder idi hāli
Göñülde düzdi āhir **bu** hāyāli (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 12). [bu,]
280. Varup hem kendüden ilte selāmı
'Ayān ide aña hem **bu** kelāmı (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 16). [bu,]
281. Atamla eylemişler ittifāķı
Düzetmişler arada **bu** nifāķı (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 24). [bu,]
282. Öziyle çün-kim ol didār-ı çāpūk
Bu resme baĝladı bir fıkr-i nāzūk (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 34). [bu,]
283. Ki ya'nı **bu** hikāyetden nihānı
Haberdār eyle var ol yār-ı cānı (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 37). [bu,]
284. Degüldi mültefit **bu** saydgāha
Kānā'at ķılmış-idi gerd-i rāha (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 57). [bu,]
285. Diyār-ı Leyliye irüp oradan
Hābir itdi ili **bu** mācerādan (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 78). [bu,]
286. Çü Leyli **bu** haberden oldı ağāh
Ki ol miskine ķandedür vaķangāh (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 83). [bu,]
287. Virüp **bu** kışsadan pes peyk-i 'ārif
Ser-ā-ser eyledi Mecnūnı vāķıf (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 89). [bu,]
288. İşidüp **bu** hıķāb-ı müsteķābı
Revān ol ķāřıda virdi cevābı (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 91). [bu,]
289. Bu hālün üstine çün geçdi eyyām
Te'ařşuķ eyledi Mecnūna iķdām (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 1). [bu,]
290. Degildüm ben ezel **bu** resme hāste
Ža'if ü 'āciz ü h'ār ü řikeste (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 35). [bu,]
291. Anuñ **bu** nüktesin k'ışitdi Nevfel
Diledi kim yine cenge ura el (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 43). [bu,]
292. Oturmayın cihān içre serire
O genc irişmeyince **bu** fakire (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 58). [bu,]
293. Bu yaña hāřmı da olup haberdār
'Adūsın ķarřuladı ķār-nā-ķār (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 3). [bu,]
294. Kime ildürse sūñı serini
Dürerdi **bu** cihāndan defterini (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 102). [bu,]
295. Görüp **bu** hāli pirān-ı kabile (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 1). [bu,]
296. Er oldur kim ölüden dökme ye ķan
şav üstümüzden iy şeh **bu** belāyı (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 11). [bu,]
297. Ne diri ķalmamuzdan sen ziyān-kār
Çü gördi **bu** ĝirvi feth řāhı (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 23). [bu,]
298. K'olan **bu** kavmden rāżı vü hoşnüd
Nigārınuñ atası geldi ğam-nāk (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 26). [bu,]
299. Döküldi bilürem boynumda anı
Elümden gelse **bu** hācletden iy hān (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 39). [bu,]
300. Özüme **bu** işi 'izzet bilürem
Niçe isterse göñlün iy dilāver (Tahayyür-nāme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 44). [bu,]

301. Od üzere idemez hâşâk ârâm
Bu bir şürîdedür 'âlemde bî-'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 61). [bu,]
302. Bükerven tîğ-ile kıddi nihâlin
 Ki kurtulam **bu** şulh ü cengden ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 89). [bu,]
303. Bu defter k'okudu pîr-i mu'allel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 1). [bu,]
304. Tapuñdan almazam cebr-ile dühter
 Esirgedümse **bu** 'âşık cevânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 7). [bu,]
305. Niçün kılam saña cevır ü cefâyı
 Beni **bu** cenge iller kıldı irşâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 15). [bu,]
306. Ölüğ gider açılmaz bahtı hergiz
Bu emr için k'olam itmâma bâ'is (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 23). [bu,]
307. Benüm başum için düş-nâma bâ'is
Bu bir abdâl meşrebdür hevâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 25). [bu,]
308. Anuñ yine 'adü fetihinde derdi
Bu ceng içre anuñ ucundan iy mîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 31). [bu,]
309. Dilerse ağlar u dilerse handân
Bu vuslat ger müyesser ola nâçâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 37). [bu,]
310. Düşer gam şuhfasına kur'a-ı kâr
 Degül ma'kül ma'nide **bu** hâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 39). [bu,]
311. Bu işde bir nümüne pes-durur ceng
 Virüp bu resme sözlerle tesellî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 42). [bu,]
312. Bu işde bir nümüne pes-durur ceng
 Virüp **bu** resme sözlerle tesellî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 43). [bu,]
313. K'o **bu** sevdâyı bunda şâh-ıla kal
 Vatan tut bir begendüğüñ arada (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 30). [bu,]
314. Alasın dilberüñi bî-tekelküf
Bu resme eylediler gerçi çok pend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 49). [bu,]
315. Bu resme gördi çün Mecnûn hisâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 1). [bu,]
316. K'ümîdüm bergin üzdi şarşar-ı gam
Bu kez işüm be-gâyet müşkil oldu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 5). [bu,]
317. Yabâna atduñ u döydüñ aña hem
Bu kuñı rişte idüp düğmeden sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 25). [bu,]
318. Didi kim **bu** şanemdür baña lâyk
 Virem sehviyle ger Mecnûna bunı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 8). [bu,]
319. K'odı gayırlara tâcı vü tahtı
 Tıyup Leylînuñ atası **bu** hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 31). [bu,]
320. K'atupdur içine âb-ı hayâtı
 Anuñ-çundur k'iden **bu** şerbeti nûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 9). [bu,]
321. Bekâ-yı cavidâniye olur tûş
 Bulunmaz **bu** kelâma gâyet ü had (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 11). [bu,]
322. Meger maşûduñ aşlın idevüz red
 Yazarken nâmeye **bu** dâsitânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 13). [bu,]
323. Şerîk olur şikâra ol dañı bil
 Esirgeyüp **bu** bir kaç mübtelâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 29). [bu,]
324. Akıtmı kanlarını kanı vardur
 Degüldür bî-vefâ çün **bu** zebûnlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 33). [bu,]
325. Bu resme okudu şayyâda efsûn
 Didi sayyâd k'idirdüm himâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 44). [bu,]
326. Geh öpdü hürmet-ile gözlerini
 Didi **bu** göz degülse çeşm-i yârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 63). [bu,]
327. K'ayağı penbe-veş tağı diderdi
Bu vech-ile gider şahrâ yüzinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 77). [bu,]
328. Duñândan tıldurur âhı ovayı
Bu hal üzere giderken ol budâla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 81). [bu,]
329. Gider bilmez yolu şahrâ mı ya küh
 Okur derd-ile **bu** şî'ri giderken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 11). [bu,]
330. Bu resme niçe ebyât iderek yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 1). [bu,]
331. Elüñi çek ki 'acizdür **bu** nañçır
 Çözüp boynından ağlâl-ı kemendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 16). [bu,]
332. Ölince eylesün saña du'âyı
Bu gice kim anı araya çifti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 23). [bu,]
333. Ki sen sayd olsañ u şayyâd o nañçır
Bu şükraneyçün anı eyle âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 33). [bu,]

334. Ya şat baña yahūd āzād kıl var
Çü gitdi gūşma **bu** nükte-i şāf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 37). [bu,]
335. Velikin virmezem de rāyegāne
Baña gerçi ki **bu** hayvān nevādur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 41). [bu,]
336. Kōdi şayyāduñ öñinde ol abdāl
Alup şayyād **bu** sâz u silāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 45). [bu,]
337. Çü zūlf-i yār nāfi müşg-bārum
Bu müşkil varıdan çün olduñ āzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 59). [bu,]
338. Tozıdur göze sürme cāna merhem
Dağı niçe **bunuñ** gibi kelāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 89). [bunuñ, -n, -un]
339. Görüp şahrāda bir ‘ālî dirahıtı
Oturdı sāyesinde **bu** dirahıtıñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 15). [bu,]
340. Ciger tābına buldı feth-i bābı
Hem içdi hem girüp yundı **bu** şudan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 37). [bu,]
341. Ki **bu** vech-ile olduñ sūhte-ten
Benüm başumda baht-ı pūr-belāsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 62). [bu,]
342. Anuñ-çun başdan ayağa karasın
Uçup seyrān iderken **bu** cihānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 65). [bu,]
343. Bu sevdā içre kōrkarvan k’olam güm
Kaçankim kalmaya çeşmüñ ziyāsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 72). [bu,]
344. Didi **bu** resme sözler hadden efzün
Olup hālinden anuñ zāg āgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 82). [bu,]
345. Zebān-ı hāl-ile itdi nāle vü āh
Girüp **bu** hayret-ile çarha küstāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 85). [bu,]
346. Gice irdi **bu** hālet içre nāgāh
Çeküp gün yüzine zulmet hicābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 90). [bu,]
347. Şol ölmüş gibi kim yine dirilür
Bu hāl-ile giderken iderek āh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 17). [bu,]
348. Bile bir şahş urınmış şekl-i şeydā
K’o şahşuñ **bu** karı başdan ayağa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 21). [bu,]
349. Şitāb u sa’y birle gider ol zen
Bu hālî gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 27). [bu,]
350. Var ise i’tikāduñ enbiyāya
Eyt kimdür **bu** yanuñdağı bağlu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 31). [bu,]
351. Degüldür **bu** giriftārum günehkār
Benem bir tūl karı **bu** bağludur ac (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 34). [bu,]
352. Degüldür **bu** giriftārum günehkār
Benem bir tūl karı **bu** bağludur ac (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 35). [bu,]
353. K’olavuz günde bir yirde müsāfir
Esir üslūbına düzdüm **bu** yarı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 39). [bu,]
354. Gezüp cerr iderüz pes her diyārı
Bulup **bu** bend-le fethe bahāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 41). [bu,]
355. Ele girince sin tanşif iderüz
Çü vākıf oldu **bu** hāle ol abdāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 47). [bu,]
356. Karınuñ ayağına düşdi fi’l-hāl
Didi kim gel **bu** zencir ü tınābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 49). [bu,]
357. Ne iklīme dilerseñ ol revāne
Ne kim **bu** kārđan olursa hāşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 55). [bu,]
358. Baña bir dāne virme hep senüñ bil
‘Ācūze gördi çün kim **bu** şumārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 57). [bu,]
359. Nevāht eyledi ol bend-ile anı
Bu bend andan çözüp bend-i belāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 63). [bu,]
360. Bu resme der-be-der olup gezerken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 1). [bu,]
361. Şan oldu çeşmi ebr-i nev-bahārı
Çün irdi **bu** garīb ol āsitāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 7). [bu,]
362. K’eline şadağa vire **bu** gedānuñ
Biri birine kıldılar nigāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 14). [bu,]
363. Ki görüp rahm idesin çākerüñe
‘Ukūbetdür baña gerçi ki **bu** bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 23). [bu,]
364. Yeter düşmenlerümi baña güldür
Bu dirlikden tenüm şancılşa seyha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 43). [bu,]
365. Beni gel **bu** kapuda eyle kurbān
Ki **bu** dergāhuñ İsmā’iliyem ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 60). [bu,]

366. Beni gel **bu** kapuda eyle kurbân
Ki **bu** dergâhuñ İsmâ'iliyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 61*). [bu,]
367. Hevâyı dūd-ı âhı kıldı tîre
Çarâbeti ki **bu** hâli işitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 81*). [bu,]
368. Başı yarıldı vü ğarķ oldu ħâke
Çün ol püşide çeşmi gördi **bu** hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 15*). [bu,]
369. Aña göstereyin kim kandadur rāh
Ol a'mâyı gelüp **bu** serv-i dil-cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 25*). [bu,]
370. Elin aldı vü bağladı yîñi 'ahd
Gelüp Mecnûna hoş **bu** resme hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 29*). [bu,]
371. Gedâ gibi ider her sū temennâ
Çok iş itdi **bu** resme ol dil-efkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 33*). [bu,]
372. Ki tâ oldu muhâlifler ħaberdâr
Çü zâhir oldu **bu** iş pîş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 35*). [bu,]
373. Ki âteş idi cânınuñ penâhı
Bu faşl içinde Mecnûn-ı ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 13*). [bu,]
374. Gider ol pîşvâ-yı Kâ'be-i dîn
Bu hâl-ile gezerken cânı pür dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 19*). [bu,]
375. Ki kıdd-i yâra beñzer rāst u dil-cû
Olup ħayrân **bu** söze bağbân-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 31*). [bu,]
376. Dağı yok **bu** şecerden ğayr-i ħizem
Oğullarum durur misl-i semender (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 38*). [bu,]
377. Vü ger nî ħizem iderven anı ben
Olup Mecnûn **bu** sözden şād u ħandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 45*). [bu,]
378. Didi kim râziyem **bu** kavle iy cân
Kolumda var-durur bir la'l-i berrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 46*). [bu,]
379. Ki mislin görmemişdür çeşm-i âfāk
Bu naĥlûñ kıymeti-çün benden anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 49*). [bu,]
380. Al incitme tek ol ser-i cevânı
Diyüp **bu** sözi la'li ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 51*). [bu,]
381. Çıkar cân cevherin ka'r-ı 'ademden
'Aceb cevher-durur **bu** cevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 9*). [bu,]
382. Gönildi tağa Mecnûn-ı mu'allel
Ĥalâyık **bu** ħaberden oldu āġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 19*). [bu,]
383. Ki kurtıldı ġamām-ı varġadan māh
Tuyıldı her vilâyetde **bu** kışsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 21*). [bu,]
384. Ki tâ İbn-i Selâma irdi ħişşe
Kaçan kim **bu** kelâmı ġuş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 23*). [bu,]
385. Cihâni teng-i şekker eyledi teng
Bu resme tañtaña vü heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 39*). [bu,]
386. İrişdi yâr iline şöĥret-ile
Bu cânibden dağı emr itdi sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 41*). [bu,]
387. Ki şehbâni söz içinde ider süst
Alup **bu** meblâğı ol peyk-i kâmil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 65*). [bu,]
388. Didi sultâna **bu** remzi nihânî
Ki **bu** İbn-i Selâm iy şāh-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 68*). [bu,]
389. Didi sultâna **bu** remzi nihânî
Ki **bu** İbn-i Selâm iy şāh-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 69*). [bu,]
390. Vü ger zer dir-iseñ yanındadır ħāk
Bu sözlerden gelüp sultân rızāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 77*). [bu,]
391. K'ola İbn-i Selâma 'aķd-i Leylî
Çün āġāh oldu dilber **bu** ħaberden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 5*). [bu,]
392. Pür itdi çeşmini ħûn-ı cigerden
Ki iy gerdûn nedür senden **bu** işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 7*). [bu,]
393. Yüzine baķdı yüz ħişm-ile Leylî
Didi **bu** mîl kim yüzi karadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 25*). [bu,]
394. Olupdur barmağumda ħalka-i mār
Sivârum kim didûñ kōl bağıdur **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 41*). [bu,]
395. Degüldür kōl bağı kōl bağıdur **bu**
Firāk-ı yârdan pâyumda ħalĥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 42*). [bu,]
396. Baña âyine yiter sine dağı
Diyüp **bu** sözleri gösterdi ħışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 49*). [bu,]

397. Hâbîr itdi anasın cünbişinden
K'ere varmağa hîç **bu** serv-i mevrûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 53*). [bu,]
398. Gel ol **bu** mâh-ı nev birle hem-âgûş
Vü ger ol perdeden virürseñ âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 6*). [bu,]
399. Bizi bed-nâm ider 'âlemde ğammâz
Muftî' olmayasın **bu** pende ger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 9*). [bu,]
400. Hayâdan virebilmedi cevâbı
Eyitdiler ki **bu** serv-i kabâ-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 23*). [bu,]
401. Kevâkib çarha girdi hurrem ü şâd
Bu çarh-ı mevlevî kâr u pür ahter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 5*). [bu,]
402. Ğazab gösterdi vü kılmadı meylî
Anası **bu** haberden oldı bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 31*). [bu,]
403. Olur kavm ü kabîle cümle bîzâr
Bu söz içürdi şankim Leylîye zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 37*). [bu,]
404. Anasına didi idüp üküş kahr
Ki iy mâder nedür **bu** pend-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 39*). [bu,]
405. Bıçak irdi **bu** ğamdan üstühâna
Çarâbeti niderven iy cemîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 44*). [bu,]
406. Ki pesdür **bu** cihândan baña yârum
Güher kim bula 'âlemde hâridâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 54*). [bu,]
407. Ki nesrînin benefşe kıldı pençe
Didi bâlâ-durur **bu** nahl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 67*). [bu,]
408. Ümîdün sengi irmez iy cefâkâr
Ne **bu** mîvem benüm târâca varur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 69*). [bu,]
409. Ne ol tîrûn senûn amaca varur
Bu bâra idemezven ben hıyânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 71*). [bu,]
410. Ki şâh-ı gerdendümedür emânet
Bu murgî idemezsin dâmiña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 73*). [bu,]
411. Bu işe bulduramazsın sen encâm
Bu gülşen câyıdır bir 'andelîbün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 74*). [bu,]
412. Bu işe bulduramazsın sen encâm
Bu gülşen câyıdır bir 'andelîbün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 75*). [bu,]
413. Naşîbidür **bu** gül bir bî-naşîbün
Bu kişver yiridür bir tâcdârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 76*). [bu,]
414. Naşîbidür bu gül bir bî-naşîbün
Bu kişver yiridür bir tâcdârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 77*). [bu,]
415. Bu huşbe adınadur bir şehriyârûn
Bu beste kim olupdur şekker-âmîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 78*). [bu,]
416. Bu huşbe adınadur bir şehriyârûn
Bu beste kim olupdur şekker-âmîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 79*). [bu,]
417. Ki Mecnûnum degül senden dağı kem
Bu bağı dikene virilmedin bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 85*). [bu,]
418. Ki açmaz **bu** hârimün ğoncasın bād
Düzülse küze ger devr ile hâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 88*). [bu,]
419. Żarûrî görmege kıldı kanâ'at
Bu resm-ile geçinürlerdi her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 107*). [bu,]
420. Bu yaña geldük ol dîvâne-i ğâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 1*). [bu,]
421. Giderdi 'aklı miskînün şafâdan
Bu hâl üzre geçerdî 'ömri anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 21*). [bu,]
422. Düşünde seyr kıldı **bu** fütûhı
K'idinmiş câyıña bir tûrfe bağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 26*). [bu,]
423. Sivişüp kaynağından düşdi gevher
Dil-i Mecnûna korhu virdi **bu** hıvâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 47*). [bu,]
424. Ki **bu** düşden işi key müşkil oldı
Dir idi ğam kılup cânına te'şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 52*). [bu,]
425. Kim ider ola **bu** rû'yâyı ta'bîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 54*). [bu,]
426. Bu resme ol ğarîb endişedeyken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 1*). [bu,]
427. Kılarsın bunda sen feryâd u efgân
Bu kârı tutmadın yeg kârsuzlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 23*). [bu,]

428. Seni terk idüp oldı haşmuña yār
Olur **bu** mäh-rûlar bî-vefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 29*). [bu,]
429. Süleymân hâteminüñdür nigîni
Yahûd ol hâl-ile **bu** la'î-i mey-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 73*). [bu,]
430. Ki olmışdur berî Mecnûn **bu** serden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 20*). [bu,]
431. Çü Mecnûnuñ **bu** hâlin gördi ğammâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 1*). [bu,]
432. Didi şermendeyüm kızbümden âhir
Ki **bu** sözde yalan eydem haķîkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 7*). [bu,]
433. Beni 'afv it ki buldum gey hezîmet
Bu resme k'eyledüñ feryâd u zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 9*). [bu,]
434. Yiyemez ol nihâl-i tâzeden ber
Çü Mecnûn vâķîf oldı **bu** hisâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 19*). [bu,]
435. Didi hayf u dirîğ ol âfitâba
K'anuñ **bu** künde pâyını nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 21*). [bu,]
436. K'ola şâdir **bu** fi'l-i pîç senden
Baña sensüz ğam u hicr urdı dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 28*). [bu,]
437. K'iletmezdüm saña ben **bu** gûmañı
Ķanı ol itdügüñ 'ahd ü yeminler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 52*). [bu,]
438. Ķamuñla kılalum biz âşinâlık
Bu resme zemzemeler bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 59*). [bu,]
439. Ki virmişdi hazân bâğ-ı hayâtı
Bu hâl-ile geçerdî rûzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 25*). [bu,]
440. Bilüp ğayrı kaçan ide sözün güş
Didi kimsin **bu** arada n'idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 69*). [bu,]
441. K'ecel kılmışdur ardınca şitâbı
Yola gir gel **ko bu** düşvâr râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 85*). [bu,]
442. Belâ zindânıñ qa'rında kalmak
Bu renci kim çekersin rûz u şeb sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 89*). [bu,]
443. Ki yarın hoş nesim ola dimâğüñ
Gönilme **bu** yola bî-kesdür epsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 105*). [bu,]
444. K'ola vaşluñla sâkin **bu** dil-i zâr
Çevirtirsiñ bugün benden 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 120*). [bu,]
445. Tehî komayasın sen soñra câyum
Begenmez **bu** hisâbı döst u düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 137*). [bu,]
446. Çü Mecnûn eyledi **bu** sözleri güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 1*). [bu,]
447. Ki iy cânım göğünñ âfitâbı
Baña **bu** itdigüñ pend ü naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 7*). [bu,]
448. Velî bahtum baña diñletmez anı
Sa'âdetdür **bu** emre ger itâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 11*). [bu,]
449. Ölüyem ben ölüden gelmeye reşk
Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 55*). [bu,]
450. Revân oldı yeñinden nâgehân hûn
Bu hâlet k'irdi Mecnûn-ı ħarâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 57*). [bu,]
451. Ki râhatdur dile **bu** câna merhem
Yidi faşşâddan niş anda cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 60*). [bu,]
452. Yiñümden **budur** aķduğı benüm kan
Ol anda nişterden muţtarıbdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 62*). [budur, -dur]
453. Tapuñdan **bu** yola hoş-dil gidem tâ
Gözüm görmeyiser irâķ seni bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 14*). [bu,]
454. Gidelüm kalmayalum kârvândan
Esenleşüp **bu** resme ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 27*). [bu,]
455. Bu resme bî-vefâlıkdur hemişe
Sipenc-i dehr aña virmiş-durur kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 40*). [bu,]
456. Ki **bu** 'âlemde hiç tutmaya ârâm
Firişte şüretinde dîvdür dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 42*). [bu,]
457. Ki ne dirse ider soñra ħilâfın
Cihândan geç ne cây-ı meyldür **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 49*). [bu,]
458. Ħazer kıl reh-güzâr-ı seyldür **bu**
Lebi ħurmâdur ammâ pöstü ħâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 50*). [bu,]
459. İşidür kühdan yine ol peyâmı
Temâşe eyle **bu** çarĶ-ı bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 77*). [bu,]

460. K'aña âhîr irişmemişdür âfet
Ye xanı bir harâbe **bu** cihânda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 85). [bu,]
461. Bu resme görmemişdüm hıwân-ı ciger-hıwâr
Derûnde kim degildüm halka der-güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 108). [bu,]
462. Hıvûr-ı Hâkda 'arum yıkmayaydım
Bu resme kıldı çok âh u figânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 115). [bu,]
463. Deminden kıldı 'âlem hâkini zer
Tırup ol hâkden derd-ile **bu** hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 5). [bu,]
464. Şu resme eyledi **bu** kıssayı fâş
Ki ol şahrâ bisât u kûh bâlîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 2). [bu,]
465. Tıraş itdi vü bozdu barmağıyla
Didi **bu** hâle kılanlar nezâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 15). [bu,]
466. Ki iy gözi yaşıdan bî-sitâre
Bu iki şüretün bozduñ birini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 17). [bu,]
467. Emerdi şirden âhû-bere şîr
İki üç kat **bu** hayvânât yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 69). [bu,]
468. Sîpâh-ı vahş ü tayruñ hânlarıydı
Bu yırtıcılaruñ havfından âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 73). [bu,]
469. Anuñ yanına destûr olmadın hîç
Bu hayvânlar arasında o hayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 81). [bu,]
470. Mu'anber bûy nâzik gerden-efrâz
Bu âhûlar içinde anı Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 89). [bu,]
471. Neden râm oldu **bu** hayvân baña hep
Kaçan görmek dilese bir ârâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 98). [bu,]
472. Anâ dañı iledürlerdi vâfir
Tutup bir zerre **bu** anda nevâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 105). [bu,]
473. Bu hûn-ğ'âr itlere virürdi anı
Kişi k'olaydı şehden bî-emân ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 8). [bu,]
474. Ki tâ gönlünde ol endişe gide
Bu havfûñ def'ine ol merd-i nâzik (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 21). [bu,]
475. K'özine tâ ola ol müşkil âsân
Görüp bundan **bu** ahlâk-ı bedî'i (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 31). [bu,]
476. Ğazab vaktinde gördi **bu** cevânı
Buyurdu seg-dilân-ı bârigâha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 34). [bu,]
477. Ne vech-ile yemişlerdür ser-â-ser
Çü seg-bân **bu** haberden oldu âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 67). [bu,]
478. Ki **bu** girdâbdan bulduñ hâlâşı
Kabûl itmez kişünûñ 'aklı anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 88). [bu,]
479. Baña **bu** varña olmadın havâle
Elümden çün yidi bunlar ta'âmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 92). [bu,]
480. Ki munşîfdür kilâbuñ hazretüñden
Çü şeh gördi **bu** hâli bildi k'ihsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 103). [bu,]
481. Kõdî segligi terk itdi kilâbı
Benüm **bu** kıssadan maşşûdum el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 107). [bu,]
482. Çeken **bu** şahfe-i zibâya tuğrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 1). [bu,]
483. Ne hõd dildâr dergâhına kâşîd
Bu iş içün müdâm endişedeydi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 33). [bu,]
484. Şu resme yazdı hâlin verhimîyle
Ki **bu** mektûb benden kim ğarîbüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 21). [bu,]
485. Ki gey müstağnî vü mesrûr olub sen
Ki bir bed-nâmdan ya'nî **bu** nâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 33). [bu,]
486. Nedür şimdi baña **bu** mübtelâlık
Xanı ol kavlı ol peymân ü sevgend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 58). [bu,]
487. Kõma mañrûm **bu** bağı kebâbı
Çekesin çün turub bezminde h'âmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 72). [bu,]
488. Bu segden yaña da sal üstüñ'ânı
Saña iy hâli Hindü Hakk tebârek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 74). [bu,]
489. Hêlâl olsun tapuña **bu** gelinlik
Tutarsın anı iy 'õmrüm ki der-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 82). [bu,]
490. Bu idi yol hõş itdün bârekallâh
Kavî peymânımsın hem vefâdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 88). [bu,]
491. Ki lâyıkdur vefâ râhında **bu** kâr
'Aceb olduñ **bu** resme iy ser-efrâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 90). [bu,]

492. Ki lâyıkdur vefâ rāhında **bu** kār
‘Aceb olduñ **bu** resme iy ser-efrāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 91*). [bu,]
493. K’açıla andan gözi **bu** hāk-rūyuñ
Cemālūñ seyrine eyle mâyilem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 152*). [bu,]
494. Bitüpdür merhamet kıl iy cefākār
Bu resme eyleyüp mektûbı tezyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 171*). [bu,]
495. İrür **bu** nâme-yi ol yār-ı cāne
Pes alup nâme-yi ol peyk-i çalak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 6*). [bu,]
496. Didi şükr eyleyüp Hālākā vāfir
Ki **bu** nâme ki tūrfe sürmedāndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 13*). [bu,]
497. Ziyā-baḡş-ı ‘uyūn-ı nā-tüvāndür
Çerāğ-ı cān u nūr-i didedür **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 15*). [bu,]
498. Yine **bu** nağmeyi kıldı mükerrer
Ki dürc-i şād-mānīdür **bu** nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 30*). [bu,]
499. Yine **bu** nağmeyi kıldı mükerrer
Ki dürc-i şād-mānīdür **bu** nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 31*). [bu,]
500. Ya fihrist-i me‘ānīdür **bu** nâme
Saña iy kâşid-i dildār-ı cānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 32*). [bu,]
501. Benefşe gibi cāmum oldı nīli
Bu mâtemde saña kılmağa yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 155*). [bu,]
502. Bu yolda şabr kılmağdur müdārā
İgende kend’özünü kılma giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 164*). [bu,]
503. Taḡammül kıl ki ecrin vire Allāh
Yazup **bu** resme sözler anda ḡaylī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 175*). [bu,]
504. Pes evşāf-ı ḡaraẓda sürdi ḡāme
Ki **bu** ḡām-nâme benden kim helāküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 21*). [bu,]
505. Gezersin göñlüñ olduğı maḡalde
Ki bir eksiklūden **bu** ruḡ‘a-i ḡūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 33*). [bu,]
506. Bozılmadı yirindedür dürüst ol
Beni **bu** kayda şaldı ibtidāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 111*). [bu,]
507. Baña anlardan irişi **bu** āfet
Velikin ḡām degül iy yār-ı mehcūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 116*). [bu,]
508. Ki **bu** gencīneden ṭālib-durur dūr
Şarābı la‘lümūñ kim lāle-gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 118*). [bu,]
509. Meḡes basmış degüldür engübīnüm
Bu genci kılmamışdur kimse tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 125*). [bu,]
510. Henüz öz mühriledür ḡoḡḡa-i ‘āc
Delinmedi daḡı **bu** gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 127*). [bu,]
511. Bu ḡonca itmedi pīrāhenin çāk
Bu la‘li itmedi ḡakkāk ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 128*). [bu,]
512. Bu ḡonca itmedi pīrāhenin çāk
Bu la‘li itmedi ḡakkāk ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 129*). [bu,]
513. Daḡı açılmadı **bu** zanbaḡ-ı ter
Dilūñde şol kim andan var-durur daḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 130*). [bu,]
514. Ne dermek belki yüzün görmemişdür
Aña el virmeyiserdür **bu** mīve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 137*). [bu,]
515. Batupdur cānı gözine anuñ ḡār
Beni yakma **bu** resme ser zenīşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 141*). [bu,]
516. Bu vech-ile irüp pāyāna mektüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 1*). [bu,]
517. Yüzini peykūñ ayaḡına sürdi
Didi bāb-ı sa‘ādetdür **bu** nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 9*). [bu,]
518. Bu şuḡfe üzre kılmış ḡālḡa bāfi
Bu ḡaṭ k’itmiş ḡayālāt anı bir nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 12*). [bu,]
519. Bu şuḡfe üzre kılmış ḡālḡa bāfi
Bu ḡaṭ k’itmiş ḡayālāt anı bir nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 13*). [bu,]
520. Ki rüşendür baña andan şām-ı deycūr
Görinür çeşmūme **bu** ruḡ‘a-i ḡūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 23*). [bu,]
521. Gümiş şūşe gibi rengin ü merḡūb
Ya cennetden-durur **bu** nâme bir bāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 25*). [bu,]
522. Ya ḡavṛā-yı ḡayāle burḡa‘ı nāb
Bu ḡavṛā-manzar içün ḡāḡ [u] bī-ḡāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 27*). [bu,]

523. Didi **bu** sözleri mihri idüp cüş
Ki **bu** haṭdur gül-i bağ-ı leṭāfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 36). [bu,]
524. Didi **bu** sözleri mihri idüp cüş
Ki **bu** haṭdur gül-i bağ-ı leṭāfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 37). [bu,]
525. Ki **bu** virmiş aña kılk-i feṣāhat
İçinde nokṭa k'itmiş cem' **bu** faṣl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 39). [bu,]
526. Şan olmuş ḥāl-i rûy-ı şāhid-i vaṣl
Bu şuhfa üzre haṭṭ-ı yār beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 41). [bu,]
527. Kollına bağladı mænend-i meftûl
Ayıttı kim **bu** haṭṭ-ı pür-maḥabbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 51). [bu,]
528. Bu sevdâ ḥâṭırından oldı peydâ
Ki varup kendüsi Mecnûnı bula (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 16). [bu,]
529. Bu şüret n'eylesün ḥālî mu'ayyen
Vücüd-ı çākuñ olmuş ser-te-ser ḥāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 34). [bu,]
530. Kodı öninde ol merd-i vefāy
Didi 'ögr idüp al **bu** cāmeyi giy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 49). [bu,]
531. Ğıdasıdur nesīm-i şubḥgāhī
Yimekden yoḡ-durur zevḳi **bu** cānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 75). [bu,]
532. Ya dilber cānibinden gerd-i rehdür
Bulardan da **bu** resme kim esirüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 85). [bu,]
533. Yimezsem ben ḥörendem var-durur çoḡ
Bu resme kim bu ḥayvānlarla yārum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 95). [bu,]
534. Yimezsem ben ḥörendem var-durur çoḡ
Bu resme kim **bu** ḥayvānlarla yārum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 95). [bu,]
535. Didi ḥāline göre **bu** cevābı
Ki bir murḡa yedürse dāne eyyām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 100). [bu,]
536. Ki yoḡ-idi nazīri **bu** cihānda
Temāşāya giderken bir gün ol şāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 2). [bu,]
537. Ḥavāşından su'al itdi **bu** ḥālî
Nedür **bu** şavma'a ya kimdür issi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 6). [bu,]
538. Ḥavāşından su'al itdi **bu** ḥālî
Nedür **bu** şavma'a ya kimdür issi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 7). [bu,]
539. Ne ildendür neden buldı **bu** cāhı
Didiler bir 'azizüñdür **bu** ḥāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 10). [bu,]
540. Ne ildendür neden buldı **bu** cāhı
Didiler bir 'azizüñdür **bu** ḥāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 11). [bu,]
541. Bu ḥāl üzre geçinür ḡayret idüp
Çün işitdi anuñ aḥvālını şāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 16). [bu,]
542. Niçün kend'özünü virdün ḥārābe
Enisün kim-durur **bu** kār içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 25). [bu,]
543. Didi āḡāh ol kim iy sipāhi
Bu resme otugızlardur ṭa'amum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 29). [bu,]
544. Didi ḥācib ki hey **bu** ne belādür
Eger bizüm şeḥe ḥizmet kılayduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 32). [bu,]
545. Yaban otı yimekden kurtılayduñ
Didi zāhid ki hey **bu** söz ḥatardur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 35). [bu,]
546. Giyeh şanma ki **bu** gül-be-şeker
Bileydün aşlını ger **bu** giyāhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 36). [bu,]
547. Giyeh şanma ki **bu** gül-be-şeker
Bileydün aşlını ger **bu** giyāhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 37). [bu,]
548. Du'āsın aldı ol şāh-ı nigū-fāl
Benüm **bu** kışşadan maḳşūdum iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 43). [bu,]
549. Kānā'at eyleyen bulur hidāyet
Neşātından **bu** temsilün ol abdāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 47). [bu,]
550. Selīme şordı herkesden nişānı
Bu ḥāl içre gözün yaṣ ṭutdı nāḡāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 3). [bu,]
551. Eliyle pāyınün çıkardı ḥārın
Bu resme gösterüp şad mihribānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 31). [bu,]
552. Hezārāñ luṭf-ıla açdı zebānı
Ki **bu** ne işdür iy ferzend-i güm-rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 33). [bu,]
553. Bu resme gördüğüm yoḡ 'ışk-bāzī
Atañ miskīn şikāyetlerle gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 36). [bu,]
554. Bu yolda pes benüm yoḡdur günāhum
Benüm kārım ki olupdur böyle müşkil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 58). [bu,]

555. Baña benden degildür **bu** belā bil
Beni **bu** 'ışk işinden pend yığmaz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 60). [bu,]
556. Baña benden degildür **bu** belā bil
Beni **bu** 'ışk işinden pend yığmaz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 61). [bu,]
557. Ki taķdırûn işi tedbîre sığmaz
Bu dūrüşmek beni kodı 'amelden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 63). [bu,]
558. Olacak oldu vü iş vardı elden
Baña biñ kere vâķi' oldu **bu** kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 65). [bu,]
559. Geçüpdür çâreden **bu** def'a nâçâr
Baña **bu** 'ışkdan efgân ü zârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 66). [bu,]
560. Geçüpdür çâreden **bu** def'a nâçâr
Baña **bu** 'ışkdan efgân ü zârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 67). [bu,]
561. Çıkarup **bu** kafesden kılām âzād
İledürsün eve hōd çâr-nâ-çâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 70). [bu,]
562. Yolumda **bu** imiş taķdır-i Cebbâr
Bunı diyüp kodı ol merd-i kallāş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 82). [bu,]
563. Degildür kimse **bu** 'âlemde kâyim
Kaçan bir tohm ekse çarh-ı pür-ķahr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 10). [bu,]
564. Ki olamazuz anuñ bendinden âzād
Bu bend ol vaķt olur bize güşāde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 21). [bu,]
565. Ğamıyla başlayup açdı kelāmı
Ki **bu** fâniden ol merhûme-i pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 17). [bu,]
566. Ne kılduñ ata mı ana mı kanı
Vefâsuzdur **bu** gerdün-ı cefâ-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 51). [bu,]
567. Gōñül virme **bu** dehr-i bi-gebāta
Cihānda kimseye olmasun niyāzuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 66). [bu,]
568. Rûh-ı bāĝı bahār itdi mülevven
Bu resm-ile ki gûlzârûñ hevāsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 11). [bu,]
569. Dilüñ zevķi-durur cânûñ şafāsı
Gerekmez ādemî **bu** demde hāmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 13). [bu,]
570. San okur Sidrede Cibril tesbîh
Yürür her ķişı **bu** dil-keş hevāda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 73). [bu,]
571. Öper her lâhẓâ bir āhû gözini
Geçinürdi **bu** resme ol belâ-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 125). [bu,]
572. Esîr-i çāh-ı ğam cân-ı figārı
Aña çün kıldı **bu** yārān nezāre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 13). [bu,]
573. Nedür tenhā **bu** yirde ne işüñ var
Üzüldüñ dōst u maķremlerüñden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 16). [bu,]
574. Belā çekmek sebebsüz her maķalde
Nedür **bu** hem-nefeslerden cüdālîķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 21). [bu,]
575. Ne lâyıkdur saña **bu** bî-nevālîķ
Berü gel k'irdi vaķt-i kām-rānî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 22). [bu,]
576. Bu hāle arturur bülbül nevāsın
Gülüñ ruhsārına 'āşık-durur bāĝ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 32). [bu,]
577. Şarābıla hābābuñ saĝarı pür
'Aceb görsen **bu** cām-ı ser-nigünı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 53). [bu,]
578. Elinde tiĝ ü başında otaĝı
Bu resme faşlda gül gibi ol şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 61). [bu,]
579. Ol āşüfte **bu** yārānuñ sözinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 1). [bu,]
580. Ol abdālûñ cevābında **bu** yārān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 1). [bu,]
581. Süriyü sebze vü reyhāna dāmān
Neşāt ü 'ışa başladı **bu** yārān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 25). [bu,]
582. Gözinden kan saçar ol bülbül-i zār
Bu naĝme irdi geldikde şümāra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 49). [bu,]
583. Cihān ocaĝına bıraķdı āteş
Bir otdan pütaya döndi **bu** eflāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 3). [bu,]
584. Niçedür göre anda 'ışk-bāzı
Bu fikr-ile geçürürdi günini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 61). [bu,]
585. İletmezdi yanına dāyesini
Bilüp **bu** hāleti hem ol semen-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 71). [bu,]
586. Yüzine bir güle bakmazdı ol māh
Bu resmeydi olarda zindeĝāni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 75). [bu,]

587. Hemîn dir âh Leylî hasretinden
Çü Leylî muṭṭalî‘ oldu **bu** hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 25*). [bu,]
588. Öpüp pîrûn öninde kodı yek-ser
Ki **bu** gevheri iy mâye-i ‘îş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 37*). [bu,]
589. Sen anı zîver itdûn gûne gûne
Bu yolda Hızır gibi rehber olduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 103*). [bu,]
590. Ki bir mîkdâr özinden turalar dūr
Bu yaña irişüp pîr-i vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 147*). [bu,]
591. Bize vaşl olmaya bundan ziyâde
Çü ben **bu** küşeden bir şem‘ yakdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 185*). [bu,]
592. Degüldür Hâlika **bu** iş nühüfte
Yoğ-ise bağ-ı vaşlumda aña cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 188*). [bu,]
593. Getürsün bâde ol biz kılalum nüş
Şanemden pîr **bu** aḥbârı k’aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 207*). [bu,]
594. Tırup yanından bir lâhza oturdı
Didi **bu** ne bahâr-ı hoş havâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 215*). [bu,]
595. Ki cân oldu nesîm-i müşg-ile pür
Bu bû büyü degüldür nev-bahârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 217*). [bu,]
596. Nesîm-i tırresidür ol nigârûñ
Bu resm-ile ki dil-cüdur hevâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 219*). [bu,]
597. Yanuña niçe gelsün iy belâ-keş
Ki yüzin görmeden **bu** resme sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 223*). [bu,]
598. Ki **bu** sözde senüñle ola cidâlüm
Ki büyü mî beni kılmış-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 226*). [bu,]
599. Bu şî’re itdi söziyle ser-âğâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 230*). [bu,]
600. Dönüp didi ki n’olısar **bu** hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 1*). [bu,]
601. Bu sevdâda benüm südüm ziyândur
Ciger-teşne vücudum garḳ-âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 8*). [bu,]
602. Ki benden çokdan olmışdur berî dil
Kim ölür ten ki bula **bu** maḳâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 37*). [bu,]
603. Ya **bu** vahdetde anuñ yâd ola nâmı
Esîrüm ger ğamuñda iy perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 38*). [bu,]
604. Baña ferḥundedür deşt-i melâlet
Bu resme naḥs iken bendeñde ṭâlî‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 43*). [bu,]
605. Kōmayam nîm cür‘a anda bâkî
Bu vech-ile ki ‘âlemden yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 71*). [bu,]
606. Hem ol daḥı havâ yüzinde kaldı
Çün ol ğâfil **bu** resme düşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 101*). [bu,]
607. Kerem-kânî vü sâhib-i vecd tevbe
Beni **bu** derdde kōma giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 107*). [bu,]
608. Velî kendü şōkarken ölür ekşer
Du‘â kılup **bu** sözden şōñra ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 119*). [bu,]
609. Dirilmezse **bu** ‘âlemden berâtum
Gelem yine ḥarîm-i ḥizmetüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 130*). [bu,]
610. Çözem maḥmil cenâb-ı şōḥbetüñe
Eger gidem **bu** fânî kaşrdan ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 133*). [bu,]
611. Ki kendüden yañadur toĝrı ‘azmî
Bu vahşiler taĝılsun diyü tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 39*). [bu,]
612. Peleng ü şîr ü gürg ü ezherâki
Selâm andan görüp **bu** ihtirâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 43*). [bu,]
613. Ki gördi yüzüñi **bu** çeşm-i müştâk
Bugünden ‘ömrümün bâkîsini bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 60*). [bu,]
614. Ki **bu** hayvânlaruñ ben de biriyüm
Bu ‘ışḳ aḥvâlinüñ şulḥ u fesâdın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 76*). [bu,]
615. Ki bu hayvânlaruñ ben de biriyüm
Bu ‘ışḳ aḥvâlinüñ şulḥ u fesâdın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 77*). [bu,]
616. Başamaz kimse pâyum yirine pây
Taḳupdur bî-ğaraḫ **bu** vahşî-yi çend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 11*). [bu,]
617. Melâmet kündesinden boynuma bend
Bu dem sen daḥı geldüñ dāmum üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 13*). [bu,]

618. Ki benven büt-şiken büt saña ma'būd
Bu hayretgehdē ķo ben hāsteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 35*). [bu,]
619. Çü Mecnûn güş kıldı **bu** hitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 1*). [bu,]
620. Bu yolda çok hātar vardır üküş derd
 Cihān içre benüm gibi gerek er (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 4*). [bu,]
621. Ki şabr ide **bu** derde iy birāder
 Benüm çekdigümün yüz bінде birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 6*). [bu,]
622. Çekemez biñ senün gibi bilürin
 Baña hoşdur ded ü dāmile **bu** cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 9*). [bu,]
623. Bu bir kaç lokmanuñ yokdur ziyānı
 Bular ger cū'dan şafvet tabī'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 18*). [bu,]
624. Ki iy kılan müşerref her hārābı
 Nedür **bu** ihtiyār itmek belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 3*). [bu,]
625. Ne hōd **bu** resme mihnet çekdi Eyyüb
 Egerçi derd-mend olmak olur hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 10*). [bu,]
626. Bu resme olmadı da lık nā-şād
 Dilün kalmaya dāyim böyle maḥzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 14*). [bu,]
627. Açar evc-i ferahdan çarḥ şad der
Bu resme olmış idüm bende hāste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 21*). [bu,]
628. Kılarsın nāle vü zāri ferāmūş
 Maḥabbetden **bu** şu'le sende kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 27*). [bu,]
629. Şovur **bu** āteşin ocağı anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 30*). [bu,]
630. Anuñ **bu** sözlerin Mecnûn-ı maḥzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 1*). [bu,]
631. 'Özür-i şehvetiden pāk u ma'sūm
Bu nefis ālāyişini h'wār gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 9*). [bu,]
632. Yoğum ben varlığumdur ortada yār
Bu 'ışk ol dem gider ben nā-tüvāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 19*). [bu,]
633. Edebledi **bu** harf-ile harifi
 Harif andan çü böyle gördi hırfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 2*). [bu,]
634. Ki yokdur degmede yār-ı vefādār
Bu hayvānlar ki vardır ādemī-rüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 59*). [bu,]
635. Yaşınuñ ırmağından levḥ-i 'işyān
Bu resme hāl-ile Mecnûn-ı bī-dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 77*). [bu,]
636. Fiğān ü nāle kılarıdı şeb ü rüz
Bu yaña 'ammisi daḥı dem-ā-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 75*). [bu,]
637. K'o derviş idi **bu** gözlerdi bāyı
 Ki āḥir bir kavī-dest ü tüvān-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 78*). [bu,]
638. K'olaydı kâşid-ı mektüb-ı dildār
 Ki tā Mecnûnı **bu** peygām çün nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 27*). [bu,]
639. Senün işünde 'aklum oldu hayrān
 Kişi k'ola **bu** resme dürre ḥakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 43*). [bu,]
640. İde böyle giriftār-ı ḡam u derd
 Çü var **bu** resme ṭab'-ı nükte-dānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 47*). [bu,]
641. Degülsin Zeydden hōd sen ziyāde
Bu yolda ben senün gibi degüldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 53*). [bu,]
642. Yidüm içdüm ta'am ü şerbet iy yār
 Gel it **bu** şifetlikden ferāḡat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 57*). [bu,]
643. Saña düşmez dem urmak **bu** arada
 Hemīn sen gel götür dāyim peyāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 6*). [bu,]
644. Daḥı söyleme **bu** resme kelāmı
 İñen kılma ṭarīķuñdan tecāvüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 8*). [bu,]
645. Ki hoş-ḥulīķ olupdur ḥatm bende
 Eyü ḥüdan-durur kim **bu** ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 21*). [bu,]
646. Eyüye yatlua baş itmeye piç
Bu ḥālet k'ālet-i zevk ü şafādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 71*). [bu,]
647. Denīler cānına cevri ü cefādur
Bu ḥāletden baña yokdur şikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 73*). [bu,]
648. K'emīndür her ḥatardan **bu** vilāyet
 Bulsar itdüğini her kişi pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 74*). [bu,]
649. Benüm mecnūnlıḡum yok bundan özge
 Eger mecnūnlıķ ise **bu** ḥikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 89*). [bu,]
650. Bu resme niçe lā'l ü lü'lü' şaçdı
 Çü Zeyd itdi bu zibā nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 92*). [bu,]

651. Bu resme niçe lâ'î ü lü'lü' şağdı
Çü Zeyd itdi **bu** zibâ nükteyi güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 93). [bu,]
652. Ki râyuñ birledür her müşkil âsân
Nedür **bu** 'âlemüñ hâli haber vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 3). [bu,]
653. Bu resme işlerinden ol perinüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 1). [bu,]
654. Hümâ şalmaz ser-i bed-bahta sāye
Bu ğamdan ol şikte āhîr-i kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 9). [bu,]
655. Ki şāyed idesin tahşîli ta'lîl
Aña **bu** resme çok eylediler pend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 31). [bu,]
656. Maraždan merde ol virür necâtı
Bu perhîz iy birâder renc üze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 45). [bu,]
657. Kebüter-vār aç **bu** burcdan per
Ki **bu** yaydı hadeng-i çār mîhi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 78). [bu,]
658. Kebüter-vār aç **bu** burcdan per
Ki **bu** yaydı hadeng-i çār mîhi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 79). [bu,]
659. Bu nüh kalkan ki biñ biñ var mîhi
İdeler hârbe-i mergile ger ceng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 80). [bu,]
660. Kâlalar 'acdden mağlûb u dil-teng
Şehirlerde ki **bu** 'ayyâr-ı dil-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 83). [bu,]
661. Bırağur hîrmen-i gîtîye âteş
Dağı her gice **bu** humm-ı gîl-âlûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 85). [bu,]
662. Ki kılar çenber-i âfâkı pür-dûd
Saña ta'lim-gerdür pes ki **bu** cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 87). [bu,]
663. Kanı zevcüm diyü kıları efgân
'Arabda ol zamân **bu** idi kânûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 115). [bu,]
664. Kimesne men' idebilmezdi anı
Perî-ruh **bu** bahâne birle hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 121). [bu,]
665. Yaşı deryâ gibi eyledi cüşı
Bu yolda çün hicâbı kaldı hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 129). [bu,]
666. Buluşup göstere yüz Zeyde geh gâh
Bu pervâneyle tâ kim ol ruhi şem' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 13). [bu,]
667. Yoğ-idi ortada şehvet hayâlî
Bu hâl üze geçinürlerdi her bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 27). [bu,]
668. Olasın **bu** cihân içre mükerrerem
Elünden geldüvince eyle ikdām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 38). [bu,]
669. Makâmı dahıme oldı ol hümâmıñ
Çü gördi Zeyd-i şürîde **bu** hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 47). [bu,]
670. Dil-i Mecnûn **bu** hâletden āgâh
K'idüp dest-i eccl bir cāmı pür-zehr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 50). [bu,]
671. Saña olsun beka-yı cāvîdânî
Çün itdi **bu** hisânı güş-ı Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 57). [bu,]
672. K'üzildi dâmeninden verdinüñ hâr
Yine bir yüzden itdi **bu** hisâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 65). [bu,]
673. Bize de irse kâş andan nevâle
Bu resme sözler-ile ol iki yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 75). [bu,]
674. Bu yaña geldün ol serv-i revân-bağş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 1). [bu,]
675. Giceden eyledi şem'a şikâyet
Ki ne şebdür **bu** şeb kim intihâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 23). [bu,]
676. Yöremez h'âb niçe kılam ârâm
Beterdi derd ü ğamdan **bu** şeb-i târ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 27). [bu,]
677. Vücüd-ı çâkûme biñ süzen ü hâr
'Acebdür āhîre irerse **bu** dün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 29). [bu,]
678. Şafâ vir cāna şubhuñ şöhetinden
Bu resme yalvarup Hâllâka hayli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 51). [bu,]
679. Ki bârî **bu** heves çalmaya cānda
Yakîn günde ider gönüm şehâdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 60). [bu,]
680. Virüp Zeyde didi **bu** hil'ati hem
İlet yāra vü kıl benden selāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 66). [bu,]
681. Yürürler olsa dīvâne revâne
Bu resme tumturağ u şevket-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 33). [bu,]
682. Diyelüm içeri girsün ol abdāl
Neşâtından **bu** kavluñ tırdı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 7). [bu,]

683. Te‘accübde vü hayretde kalurdu
Ki **bu** ‘ışkı hâkîkîde garaž yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 63). [bu,]
684. Hevâ-yı şehvet ü fi‘l-i ‘araž yok
Bu resme ‘ışk işi olmadı zâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 65). [bu,]
685. Bu bir ‘ibret-durur ‘âlemde nâdir
Hâlâyık birbiriyle biliş ü yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 66). [bu,]
686. K’idine baliş-i ser pây-ı yâri
Bu hâl üzere ol iki yâr-ı dil-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 103). [bu,]
687. Ne bir okur hezâr efsün u destân
Bu dem kim bülbül-i bî-miğl sensin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 9). [bu,]
688. Cihânda kalmadı bir kılca kaydum
Beni bulduñ bugün sen **bu** çeh içre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 13). [bu,]
689. Güm eyledüm seni ben **bu** reh içre
Vücüdüm varluğ andandur âhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 14). [bu,]
690. Olam bir lâhza sen meh-rûdan ayru
Bu aralıkda senlik benlik olmaz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 37). [bu,]
691. Hâyâlün naķsıdır **bu** cism-ı bîmâr
İkidür heykel ü bir aşl-ıla nâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 44). [bu,]
692. Şadefdür **bu** iki kim der-miyândur
İki bir cins harfüz şanki der hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 48). [bu,]
693. Kimün rüyıyladur ferhunde-fâlün
Senün rahtuñ **bu** baħr-i bî-kerândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 15). [bu,]
694. Ana bâbâ elindedür muķarrer
Bu dünyâda ‘acebdür k’iy nigû-ħwâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 45). [bu,]
695. Bize maķşûdumuz virürse Allâh
Hele biz pāk geldük **bu** cihâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 47). [bu,]
696. Öline bulmayısarsın rehâyı
Bu resme sözler-ile ol kamer-veş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 57). [bu,]
697. Arada sözleri efsâne-i ğam
Fiğân ider añup **bu** iştıyâkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 61). [bu,]
698. Gelüp tâhir yine pāk oldılar hâk
Bu resme ola çün ‘ışkuñ tamâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 57). [bu,]
699. Düzen cânınuñ endühden ğidâsin
Tükenmez eyleseñ **bu** bâbı biñ faşl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 23). [bu,]
700. Çü dehr irürdi devri **bu** zevâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 1). [bu,]
701. Ki ölmüş fūrķat ü derd-ile Mecnûn
Bu ħ‘âbuñ ıztırâbından be-nâġâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 9). [bu,]
702. Götüre mülk-i dünyâdan tabanı
Çün uğradı **bu** resme tūrfe hâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 79). [bu,]
703. Didiler geldi bir hâzık tabîbe
Umarlardı kim andan gide **bu** derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 83). [bu,]
704. Ruħı âyinesinden pāk ola gerd
Çü baķdı aña **bu** üstâd-ı kâbil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 85). [bu,]
705. Bu resm-ile çekerken zaħmet ü renc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 1). [bu,]
706. Ğanîmetdür bize **bu** lâhza dîdar
Senün-le bir nefes iy yâr-ı cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 6). [bu,]
707. K’olup âvâre idem terk-i vaţangâh
Bilerven kim geliser **bu** sarâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 37). [bu,]
708. Helâk eyledi teşnelik aġusı
Kızımı kim **bu** resme gördi mâder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 9). [bu,]
709. Ki ğün gibi töländüñ gözümüzden
Yâhûd **bu** vechden girdüñ zemîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 51). [bu,]
710. Ki kan kusdurmadı âhir ol ‘acûze
Bu bâġuñ naħli gösterdi mi bergi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 111). [bu,]
711. K’anı hiç itmedi miħnet tegergi
Saña çün-kim mutî ‘olmadı **bu** taht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 113). [bu,]
712. Aradan taşra şalsañ yilidür raht
Bilürsin kim **bu** çarħ-ı âsumânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 115). [bu,]
713. Atar senden atamazsın sen anı
Tolu derd ü belâdur **bu** cezîre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 117). [bu,]
714. Ki bî-pervâ iresin şehriyâre
Bu şandük-ı revâķ-ı çarħı iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 121). [bu,]
715. Anı aldaymaz herġiz **bu** şûret
Kanı Hüsrev kanı Dârâ kanı Cem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 130). [bu,]

716. Gidüp gayrılar aldı yirlerin hem
Kişi **bu** vartadan kurtulmaz aşlā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 133). [bu,]
717. Bu kapu mekr-ile örtülmez aşlā
Çalışdı her cevân cehd itdi perîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 134). [bu,]
718. Bu kufluñ fethine olmadı tedbîr
İrürmez kimse çarhuñ işine rây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 136). [bu,]
719. Hâkikatde gil-i cism-i şehândur
Bu çarhuñ gerdişidür pîç-der-pîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 145). [bu,]
720. Giderüz biz dağı nevbetçe bir bir
Yidi göz bir degirmendür **bu** eflāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 159). [bu,]
721. Gice gündüz döner bî-âb çālāk
Bu resme kim görüpdür âsiyâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 161). [bu,]
722. Ögidür ‘ömri dağlin sür‘at-ile
Eger fehmi itmeyüp gâfil **bu** hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 167). [bu,]
723. Bize şu yüzden iderse su‘âli
Ki **bu** iş nevbete düşmez muvâfık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 169). [bu,]
724. Bu resme ‘adle hûd ‘akl-ile yol yok
Şu resme vireler anuñ cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 172). [bu,]
725. Ki çün halk itdi Hâk **bu** âsiyâbı
Anuñ kim yeyni yükü var gelür gîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 174). [bu,]
726. Ol ucdan lâ-cerem gec kurtulurlar
Ki zîrâ bir gözinde **bu** iş **bu** tâhûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183). [bu,]
727. Kifâyet itdügince baḥş ider zâd
Bu remzüñ bî-nihâyetdür cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 189). [bu,]
728. Sözüñ kaşırında gördük biz şevâbı
‘Aceb türfe degirmendür **bu** gerdün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 191). [bu,]
729. Olar gitdi vü bunlar yine kaldı
Budur hikmet ki ağır yükleri var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 181). [budur, -dur]
730. Zemîn gencini yudmuş mâri kalmış
Bu resme gözlerinden cüy idüp hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 47). [bu,]
731. Ta‘accüp kıldı hâl-i tengin anuñ
Didi kim nedür iy mâder **bu** hâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 55). [bu,]
732. İştidi **bu** kelâmı çünki Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 1). [bu,]
733. Diline geleni söyledi bî-bāk
Didi k’iy yâve-gü **bu** niçe sözdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 5). [bu,]
734. Bu resme düşmesün hiç bende bende
Bunı didi vü düşdi deng ü bî-hûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 14). [bu,]
735. Hîṭâb eyledi cânına **bu** nakli
Gel iy rûz-ı ecel katlı it çerâğum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 18). [bu,]
736. Uçurup cân kuşın iy sîne sen kal
Beni kırtar ilâhî **bu** belâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 33). [bu,]
737. Belâyı ref’ kıl bir mübtelâdan
Çıkarup **bu** kaşesden murğ-ı cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 35). [bu,]
738. Beni **bu** vartadan yâ Rab kıl âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 38). [bu,]
739. Diyüp **bu** sözleri gözden döküp kan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 1). [bu,]
740. O dağı **bu** güzergehden gönildi
Çü cân murğı oldu ten dâmından âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 40). [bu,]
741. Kara giydi ider feryâd u nâle
Olup **bu** vâkı‘adan şîr rencür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 51). [bu,]
742. Bu hâl üzere düşüp kaldı ol abdâl
İhâta idüp eṭrâfın ded ü dâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 58). [bu,]
743. Ki yokdur âdemide **bu** emânet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 84). [bu,]
744. Nesîm-i ‘ışkdan bildiler âḥîr
Her iklimde gidüp **bu** kıssa-i şüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 13). [bu,]
745. ‘Arabda **bu** hikâyet oldu ma‘lûm
Karâbeti çü tutdı **bu** söze sem‘ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 14). [bu,]
746. ‘Arabda **bu** hikâyet oldu ma‘lûm
Karâbeti çü tutdı **bu** söze sem‘ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 15). [bu,]
747. Derinden taşra çıkmaz kimse anuñ hiç
Kime kalmış-durur **bu** dehr-i fânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 83). [bu,]

748. Kimesne hiç tutup midur cihānı
Bu bir rāh-ı ‘ademdür kim gidenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 85*). [bu,]
749. Buluşup reh-zene lâ-büd virür ser
Bu dām-ı turfe kim kurmuşdur eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 87*). [bu,]
750. Fenâyı yapma kim seyl ayağıdur
Bu yidi başlu ejderhâ-yı hûn-h’âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 93*). [bu,]
751. Buña ‘âkıl olan hergiz baş egmez
Bu şüretle olupdur dehr mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 111*). [bu,]
752. Olan **bu** kışşanuñ aslına râvî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 1*). [bu,]
753. Gehî Leylinüñ âşârın okurdu
 Görüp her kişi andan **bu** vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 11*). [bu,]
754. Ser-i kâfûr rûze ‘anber-efşân
Bu fikr-ile uyudu ol hevâ-h’âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 23*). [bu,]
755. Reh-i ‘ışka niçe gitmişler idi
 Gehî **bu** dünya hâlin söyleşürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 59*). [bu,]
756. Ol iki şaḥs üzre ider iṣâr
 Çü gördi Zeyd-i bî-çäre **bu** hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 67*). [bu,]
757. Dönüp ol pîrden kıldı sü’âli
 Ki **bu** serv-i revânlar kim tutar cām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 69*). [bu,]
758. İrem bağında nedür bunlara nām
 Neden irişdi bunlar **bu** maḳāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 71*). [bu,]
759. Ki virilmez **bu** paye degme ‘āmme
 Didi kim **bu** iki yâr-ı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 72*). [bu,]
760. Ki virilmez **bu** paye degme ‘āmme
 Didi kim **bu** iki yâr-ı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 73*). [bu,]
761. Bu resmedür geçinişleri dāyim
 O ‘âlemde kişi kim yimeye ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 86*). [bu,]
762. Bu ‘âlemde bu vech-ile çeker ser
 Fenâ deyrinde olan nālân u mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 88*). [bu,]
763. Bu ‘âlemde **bu** vech-ile çeker ser
 Fenâ deyrinde olan nālân u mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 88*). [bu,]
764. Ki cennetde niçedür anlar âḥir
 Kāmu fānî **bu** ‘âlem ḥākdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 97*). [bu,]
765. K’irîşdi intihāya **bu** ḥikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 116*). [bu,]
766. Niçe bir saña **bu** şabr u sükûnet
 Yiter kıldı tapuñı baḥt-ı ma’kûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 2*). [bu,]
767. Ko zindān küşesin şahrâ-nişin ol
Bu ḥākî âşiyāndan hem-çü şeh-bāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 7*). [bu,]
768. Ḥāḳâretle bırak zindān-ı cebre
Bu memdûh-ı mecâziden götür rāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 53*). [bu,]
769. Velikin ‘âşık olanlara ḥōşdur
Bu resme sözlere yokdur nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 87*). [bu,]
770. Demidür kim temām ola ḥikāyet
 İşidenler dilerse kim **bu** nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 89*). [bu,]
771. Ki tā ma’lûm idine **bu** maḳālî
 Çeke ebced ḥurûfını şümāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 92*). [bu,]
772. Tehayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn
 Egerçi kim **bu** defter pür-ḥatādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 97*). [bu,]
773. Ḥatâ vü sehvsüz ancak Ḥudādur
Bu sözlerden ilāhî şerm-sārem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 103*). [bu,]

bu: Bu, burada.

1. Kō bu sevdâyı **bunda** şāh-ıla ḳāl
 Vaṭan tūt bir begendüğüñ arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 30*). [bunda, -(n)da]
2. Bed-ef’âlınden eflākûñ ḥazersüz
 Dökersin dîdeden sen **bunda** seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 19*). [bunda, -(n)da]
3. Baña yollar gözettürme iriş cüst
 Vişâle irelüm kim **bunda** olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 95*). [bunda, -(n)da]

bu: "Bu" işaret zamiri.

1. Dil 'akla belâ tahtını çok gördüğü **bu** kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı beğenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [bu,]
2. Gül-güne yañağı gül-i handânı beğenmez
Dil 'akla belâ tahtını çok gördüğü **bu** kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [bu,]
3. Bulardan sonra lâzımdır bize hem
Şürû'-ı medh-i sultân-ı mu'azzam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 3*). [bulardan, -lar, -dan]
4. Ferîdün idi tîfil ki o perverd
Bunuñdur devleti bâlig zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 78*). [bunuñdur, -nuñ, -dur]
5. Kime irse tîğı **bu** şâh-ı zamânuñ
Ecel bağlar kaçacak yolın anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 71*). [bu,]
6. Bu idi cedd ü cehdinden murâdı
Ki 'âlemden güm olmayaydı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 199*). [bu,]
7. Bulardan bulmamışdı bu gül-i âl
Yoğ-idi yüzlerin görmüş meger hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 141*). [bulardan, -lar, -dan]
8. Bunı didi vü gözden oldı pinhân
Sarâyına yöneldi şâh handân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 271*). [bunı, -nı]
9. İdinmişlerdi rüy-ı Kayısı maflûb
Bu dağı eyleyüp anlara nâzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 19*). [bu,]
10. Ne hōd 'aşıklığuñ cânında bânı
Bunı ummazdı devr-i bî-vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 17*). [bunı, -nı]
11. Eline çıkarup virdüğü ayvâ
Giderür didüğü **bu** senden ey vâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 44*). [bu,]
12. Bunı diyüp de pinhân olduğunu
Bu sözden kendü şâdân olduğunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 51*). [bunı, -nı]
13. Görinür **bunlaruñ** farkında her şâh
Hasûduñ çeşmine mismâr-ı sürâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 59*). [bunlaruñ, -n, -lar, -(u)ñ]
14. Ki kopup çarhdan mâh-ı cihân-tâb
Özini kıldı **bundan** yaña pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 4*). [bundan, -(n)dan]
15. Sipâh-ı derd ü mihnet hayl-i sevdâ
Dili mülkin **bularuñ** kıldı yağma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 98*). [bularuñ, -lar, -uñ]
16. Bunı didi vü 'aklı gitdi derhâl
Hücûmından gamuñ oldı diğer hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 63*). [bunu, -nu]
17. Bular k'anuñ sözünü itdiler gûş
Kafeslerinden uçdı bülbül-i hûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 45*). [bular, -lar]
18. Meger kim oldı ol kattâl-ı güm-râh
Bularuñ hâlet-i 'ışkından âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 40*). [bularuñ, -lar, -uñ]
19. Bunuñ ço sen belâ vü mihnetini
'Ayân it halka Hakkuñ kudretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 9*). [bunuñ, -nuñ]
20. Budur olmadı gül-güne gül-gün
Ki 'işmetden durur her lâhza birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 33*). [budur, -dur]
21. Bu 'alem nâm-ı nikiçündür el-hâk
Yaratmadı murâd için **bunı** Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 8*). [bunı, -nı]
22. Olup tağ içre dem-sâz-ı ded ü dâm
Bularla tutdı vahşî gibi ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 10*). [bularla, -lar, -la]
23. Bunı didi vü vaşl-ı yâr şevki
Bırakdı cânı gerdânına tavkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 85*). [bunı, -nı]
24. Murâdı **bu** k'ideler adını yâd
Dir ol kızlara k'iy yârân-ı hem-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 39*). [bu,]
25. Şafâdan vardılar nâz-ıla h'wâbe
Ki mey **bunları** virmişdi hârâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 56*). [bunları, -n, -lar, -ı]
26. Göç itdi ol sa'âdetle şitâbân
Bu kaldı anda şürîde vü hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 36*). [bu,]
27. Bunı virdi netice ol sâ'at-i şüm
Ki ol iki bir birinden oldı mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 51*). [bunı, -nı]
28. Emîr-i 'Âmirî çün didi **bunı**
Şan içürdi kız atasına hûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 1*). [bunı, -nı]

29. Degüldür lik **bunuñ** gibi iş sehl
Kişi ferzendine kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 39*). [*bunuñ, -nuñ*]
30. Bunı didi vü hāmūş oldı ol mîr
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 1*). [*bunı, -nı*]
31. Didi kim bu degüldür lehv-i cāyı
Bulursın **bunda** derdüñe devāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 50*). [*bunda, -(n)da*]
32. Ne hâcet kim dilerse **bunda** bir kûl
Olur elbetde Hâk katında maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 51*). [*bunda, -(n)da*]
33. Kıyās itme bu işi degme işe
Ki her şahs idinemez **bunı** pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 4*). [*bunı, -nı*]
34. O hûb eş‘aruñ uş birisi **budur**
İşit kim güşüñi zeyn ide **budur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 69*). [*budur, -dur*]
35. Gice gündüz **budur** ‘âlemde kârı
Dağı yokdur hışâbı vü şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 23*). [*budur, -dur*]
36. Çün işitdi **bunı** mîr-i yegâne
Ki bir zîbâ gâzeldür ‘âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 1*). [*bunı, -nı*]
37. Gelürler **bunda** eylerler sürüdi
Komadılar il içre bizde udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 25*). [*bunda, -(n)da*]
38. Getüre başını **bunda** nişâne
Aña ihsânlar idem bî-bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 39*). [*bunda, -(n)da*]
39. Görüp hâlini Nevfel eylemiş ‘ahd
K’o mâha vaşl ide **bunı** kılup cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 8*). [*bunı, -nı*]
40. Kılıç çekdi vü gösterdi ‘itâbı
Didi **bunuñla** aña virem cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 36*). [*bunuñla, -nuñ, -la*]
41. Tağıdup nâmeler çevre diyâra
Te’emmül kıldı bir müddet **bulara** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 62*). [*bulara, -lar, -a*]
42. K’elümden şaydumı şahrâya şaldıñ
Nedür ben teşneye **bundan** murâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 19*). [*bundan, -n, -dan*]
43. Kosañ tursa yeg idi penbe iken
Bunı diyüp çevirdi andan ‘inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 27*). [*bunı, -(n)ı*]
44. Bulara lik fakrum var be-gâyet
İki aydan berü kaydum bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 46*). [*bulara, -lar, -a*]
45. Kese başın **bularuñ** vormeyüp dâd
Feres sürdi şefâ‘at birle Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 22*). [*bularuñ, -lar, -uñ*]
46. Şitâb-ile **bularuñ** der-peyine
Egerçi kalmadı altında merkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 70*). [*bularuñ, -lar, -uñ*]
47. Müşâbihdür gözi ahû gözine
Bunı diyüp ol iki mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 67*). [*bunı, -(n)ı*]
48. Revâ midur k’öle yok yire **bunlar**
Degüldür bağluyı öldürmek erlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 34*). [*bunlar, -n, -lar*]
49. Alup **bundan** baña ur bul sevâbı
Ki ‘âlemde benem şeydâ vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 50*). [*bundan, -(n)dan*]
50. İkimüz de fakîrüz ac u muhtâc
Zarûretten **bunı** fikr itdük âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 37*). [*bunı, -nı*]
51. Baña pesdür hemîn bir küşe bir âh
Bunı diyüp yirinden turdı ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 75*). [*bunı, -nı*]
52. Kesile buncılayın nañl-i dil-gîr
Huceste bir nihâl-i tâzedür **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 29*). [*bu,*]
53. Bırakdı şerm içine likin âzer
Ki işidüp **bunuñ** gibi ‘itâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 21*). [*bunuñ, -nuñ*]
54. Hezâr ikrâm-ile bir şem‘-i kâfûr
Bularda her çerâğ-i âteşin bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 13*). [*bularda, -lar, -da*]
55. Getürme saña vü bize fazîhat
Buña râm olmaz-iseñ senden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 35*). [*buña, -ñ, -a*]
56. Bunı kaşd itdi k’öpe rûy u müyin
Rızâ virmedi vü redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 28*). [*bunı, -nı*]
57. Dağı yokdur şadef birle aña kâr
Bunı didi vü zâhir kıldı hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 57*). [*bunı, -nı*]
58. Kılarsın **bunda** sen feryâd u efgân
Bu kârı tutmadın yeg kârsuzlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 22*). [*bunda, -(n)da*]

59. Yidürdün zāğa anı sen āhir iy yār
Bu idi virdüğüm yoluñda cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 51*). [bu,]
60. Seni isteyü geldüm **bunda** iy cān
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür ol zāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 72*). [bunda, -(n)da]
61. Benüm uş **bunda** hālüm munkalibdür
Bir itdi ikimüzün meşrebin ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 64*). [bunda, -(n)da]
62. Niçe yutsun ğamından zehr ile dem
Şular kim senden evvel **bunda** geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 59*). [bunda, -(n)da]
63. Pes ü pîşinde çekmişdi **bular** şaf
Yatacak yirini rûbah-ı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 52*). [bular, -lar]
64. Bulara eksik itmezdi ta‘āmı
Tırlarlardı havālisinde kayım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 108*). [bulara, -lar, -a]
65. Ki beslerdi gice gündüz **buları**
İder muhsin kamu hālķı müsahhar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 114*). [buları, -lar, -ı]
66. Ser-i mağz üze ya‘ni pöst olam
Bunı didi vü geçdi ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 27*). [bunı, -nı]
67. Aña leşker idi ol **bunlara** şah
Kamusı hükmineydi bende-fermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 44*). [bunlara, -n, -lar, -a]
68. Budur kim kal‘asıdur cānuñ ihsān
Görün Mecnûnı k’itdüginden in‘ām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 108*). [budur, -dur]
69. Havālisinde kal‘aydı ded ü dām
Bular kim her biriye mest ü hün-h‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 111*). [bular, -lar]
70. Buña bezl eylediler özlerini
Muhaşşal ol gün irişince ahsām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 52*). [buña, -ñ, -a]
71. K’özine tā ola ol müşkil āsān
Görüp **bundan** bu ahlāk-ı bedi‘i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 31*). [bundan, -(n)dan]
72. Yirinden kapdılar hışm-ıla **bunı**
Şoyup kaftanlarını bağlayup berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 38*). [bunı, -nı]
73. Oturdılar koyup pây üstine ser
Temellük idüp ol miskine **bunlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 49*). [bunlar, -n, -lar]
74. Ebed göstermediler kine **bunlar**
Ayağına sürüben yüzlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 50*). [bunlar, -n, -lar]
75. Baña bu varıta olmadın havāle
Elümden cün yidi **bunlar** ta‘āmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 93*). [bunlar, -n, -lar]
76. Ğamum birle velî piçidedür **bu**
Ya beñzer kim ‘aşā-yı Mūsādur **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 16*). [bu,]
77. Ğamum birle velî piçidedür **bu**
Ya beñzer kim ‘aşā-yı Mūsādur **bu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 17*). [bu,]
78. Ya piç-ā-piç olmuş ef‘idür **bu**
Benefşeyle pür olmuş āstindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 18*). [bu,]
79. Vefāsuz oldı ādem āhir-i kār
Cihān içre **bunı** isterdi cānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 95*). [bunı, -nı]
80. Ki **bu** virmiş aña kıl-k-i feşāhat
İçinde nokta k’itmiş cem‘ **bu** faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 38*). [bu,]
81. Didi k’irür **bunı** ol yāra fi‘l-hāl
Pes alup nāmeyi peyk-i sebük-hiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 4*). [bunı, -nı]
82. Teninde çok elifler dağlar var
Bunuñ her satrı kim bir mīle beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 17*). [bunuñ, -nuñ]
83. Ki tā Mecnûn **bulardan** yiye içe
Ne yimek başladı kılmağa nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 62*). [bulardan, -lar, -dan]
84. Ki olur **bunda** demir şovuğ ya ıssı
Ne yir içre nedendür h‘ābgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 8*). [bunda, -(n)da]
85. Geçinmek yeg beyābānlarda ma‘şüm
Diler misin ki **bunda** sağ olam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 75*). [bunda, -(n)da]
86. Yolumda bu imiş takdīr-i Cebbār
Bunı diyüp kodı ol merd-i qallāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 83*). [bunı, -nı]
87. Bu dağı arzūdan öldi āhir
Cihān her rüz-ı nev nev-cān rübādūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 4*). [bu,]
88. Yüzün topraklarına sürdi vāfir
Gehi ol kabre sürdi ki **buña** rü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 29*). [buña, -ñ, -a]
89. Bularla tutmuş-idi üns ü ülfet
K’aña her beyza-i mārān-ı vādī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 92*). [bularla, -lar, -la]

90. Seni kılmış-durur bî-şabr u ārām
Koyalum **bunda** şayt u şadâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 21*). [*bunda, -(n)da*]
91. Bu idi gice vü gündüz murâdı
Ki Mecnûnün yüzün bir göre bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 56*). [*bu,]*
92. Cerîde yeg-durur k'andan ola pāk
Budur görünmemekden aña ma'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 197*). [*budur, -dur*]
93. Bize vaşl olmaya **bundan** ziyâde
Çü ben bu küşeden bir şem' yakdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 184*). [*bundan, -(n)dan*]
94. Ki giysün **bunı** ol yâr-ı ciger-ğ'âh
Alup gevherleri vü cämeyi pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 60*). [*bunı, -nı*]
95. Ki alsam avcuma sîb-i zenaḥdân
Bular **bu** söz içindeydi ki nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 91*). [*bu,]*
96. Seni tiz kaçurur **bundan** zarûret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 42*). [*bundan, -n, -dan*]
97. Bunı zann itme kim Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 1*). [*bunı, -nı*]
98. K'ide ḥarâdan ol la'li cüdâ tâ
Yoğ-idi **bundan** artuḡ 'aybı hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 65*). [*bundan, -(n)dan*]
99. Benüm mecnûnluḡum yok **bundan** özge
Eger mecnûnluḡ ise bu ḥikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 88*). [*bundan, -(n)dan*]
100. Sükûnetden lebine urdı mismâr
Yoğ-idi şoñra **bundan** ğayrı kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 99*). [*bundan, -(n)dan*]
101. Zarûrî düşdi likin özge kayde
Bunı fikr itdiler âḫir ki ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 11*). [*bunı, -nı*]
102. Bular bir kaçını yırtup düşürdi
Kalanı ortadan kaçdı ıraḡa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 34*). [*bular, -lar*]
103. Biri ḥışm-ile tutar biri yırtar
Bularuñ korḡusından şöyle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 59*). [*bularuñ, -lar, -uñ*]
104. Baḡup ol **buña** kıldı âh u eḡḡan
Hezârân şerm-nâkî birle Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 44*). [*buña, -ñ, -a*]
105. Firâḡ-ı ḥasretümle ḥaste cânım
Budur çün bülbüle 'âdet ki her sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 5*). [*budur, -dur*]
106. Bu vardı elden ol düşdi ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 64*). [*bu,]*
107. Bunun gibi hezârân dürr-i meknûn
Girişmeyle dönüp ebrû-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 2*). [*bunuñ, -nuñ*]
108. Ol ucdan lâ-cerem gec kırtulurlar
Ki zîrâ bir gözinde **bu** iş **bu** tâḫûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183*). [*bu,]*
109. Bunı didi vü gözlerin ter itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 1*). [*bunı, -nı*]
110. Bu resme düşmesün hiç bende bende
Bunı didi vü düşdi deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 15*). [*bunı, -nı*]
111. Bular cünbişde idi hem-çü zenbûr
Şanasın anda Mecnûn-ı ciger-ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 68*). [*bular, -lar*]
112. Yimezler üstüḡ'ânından anuñ bār
Nitekim anda tutmuşdı **bular** cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 81*). [*bular, -lar*]
113. Tırtur girdinde **bunlar** bekleyüp raḡt
Düzüp ol câyda her biri ḥâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 62*). [*bunlar, -n, -lar*]
114. Buña 'âkıl olan hergiz baş egmez
Bu şüretle olupdur dehr mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 110*). [*buña, -ñ, -a*]
115. Özinde gördi 'izz ü iḡtîşâsı
Ḥuzûr itmemiş idi **bunda** bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 117*). [*bunda, -(n)da*]
116. Hezârân kez **bunuñ** koltuḡına yûf
Çü Mecnûn dünyadan divşürdi raḡtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 112*). [*bunuñ, -nuñ*]
117. Gerekse cenneti terk it cihânı
Ezel kim gördi **bunda** ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 103*). [*bunda, -(n)da*]

bu: Böyle.

1. Ki bir hâl üzre tırtmaz devr-i gerdün
Zamānuñ 'âdeti **budur** zarûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 17*). [*budur, -dur*]
2. K'anı kılmadı âḫir yine müflis
Çü dehr-i dūna **budur** 'âdet ü kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 111*). [*budur, -dur*]

bu: Bu. II Leyla.

1. Koyup ol gül **bunuñ** gönline dağı
Nesim-i 'ışkdan töldi dimağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 29). [bunuñ, -nuñ]
2. Anuñ gözi bunuñ yüzinde kaldı
Bunuñ 'ışkı anı endüha saldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 104). [bunuñ, -nuñ]
3. Didi kim bu şanemdür baña lâyıķ
Virem sehviyle ger Mecnûna **bunı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 9). [bunı, -nı]
4. Olupdur baña zaķm-ı tır-i hün-rız
Bunı diyüp ruķından hâli ol hür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 31). [bunı, -nı]
5. K'ışinden münfa'ıl düşdi **bu** dildâr
Eline aldı pes bir hâme-i hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 46). [bu,]
6. Ki ol bunı sever **bu** sevmez anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 76). [bu,]
7. Ki ol **bunı** sever bu sevmez anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 76). [bunı, -nı]

bu: Bu. II Mecnun.

1. Bunı yakdı anuñ nâr-ı firâķı
Eritdi şem' gibi iştiyâķı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 25). [bunı, -nı]
2. Şarâb-ı 'ışk anı itdi bi-h'wîş
Hâdeng-i hicr **bunı** kıldı dil-rîş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 28). [bunı, -nı]
3. Bu ol ruķsârı görüp oldı bi-hûş
Hem ol bu şekle bakup kıldı hâmüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 43). [bu,]
4. Bunı didi vü peyke virdi destür
Özin bir güşede pes kıldı mestür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 101). [bunı, -nı]
5. Buña bağladı ol zencir ü bendi
Taķup gerdânına bend-i girânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 60). [buña, -ña]
6. Bu anı öpdı vü ol bunı tekrâr
Çok itdiler döküp gözden biñarı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 76). [bu,]
7. Bu anı öpdı vü ol **bunı** tekrâr
Çok itdiler döküp gözden biñarı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 76). [bunı, -nı]
8. Ayagına dökildiler **bunuñ** tız
Yüzine eşkden saçdılar âbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 38). [bunuñ, -nun]
9. Delü 'akd idemez **bunuñ** gibi dür
Nihâyetsüz-durur ger hâlet-i 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 14). [bunuñ, -nun]
10. Ol eydüirdi vü **bu** aķlardı ķanlar
Ol oldı 'ışk-kârında aña yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 24). [bu,]

bu: Bu, ikinci teklik şahıs işaret zamiri. II Behram.

1. Ki dāyım gür idi naķcır-i Behrām
Zamāne şiri olmışdur **buña** rām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 76). [buña, -ña]

bu: Bu; şahıs zamiri. II Dahhak.

1. Muķı' olmuş-idi bir mārā Ḍahķāk
Buñadur rām ejderhā-yı eflāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 80). [buñadur, -ña, -dur]

bu: Bu sebepten, bu yüzden.

1. Kāra giydi vü gözleri tōlı hūn
Siyeh-pūş olduķı sūnbül **budur** hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 61). [budur, -dur]

bu deñlü: Bu kadar, bu kadar çok.

1. Hayādan kâmetüm naḥli büküldi
Bu deñlü suçsuzuñ yok yire kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 37*). [bu deñlü,]
2. Turup kıldum **bu deñlü** cehd ü ikdâm
Bilemedüm k'o cânın idenüñ terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 18*). [bu deñlü,]

bu idi: *Bu idi.*

1. Bu idi kavminüñ içinde erkân
Ki tâbistân-ı eyyâmında yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 29*). [bu idi,]
2. 'Arabda **bu idi** evvel töre hem
Ki binerdi aña bir üştüre hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 27*). [bu idi,]

bu kez: *Bu defa.*

1. Ki tâ giydi anı divâne nâ-kâm
Bu kez açdı öñine sofrâ-ı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 59*). [bu kez,]

bu mı: *Bu mıydı? böyle mıydı? böyle mi olacaktı?.*

1. Bu mıydı kılduğı cevân semendüñ
Bu mıydı tutduğı gerdân kemendüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 15*). [bu mı, -ydı]
2. Bu mıydı kılduğı cevân semendüñ
Bu mıydı tutduğı gerdân kemendüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 16*). [bu mı, -ydı]

bucağa siñ: *Köşe bucağa sığınmak.*

1. Varup her biri siñdi bir bucağa
Yol üzre şubî idi k'ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 36*). [bucağa siñ, -di]

bucak: *Bucak, köşe.*

1. Gözi efsûn okır sihr-ile kaşı
Şatar her bir **bucağdan** bir kumâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 36*). [bucağdan, -dan]
2. Koma hiç âsitâne der gibi ser
Nişânsuz bir **bucağda** eyle ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 43*). [bucağda, -da]

buçuk: *Yarım.*

1. Kaçankim bâl-i müşğinin açardı
Buçuğ demde toköz çarhı geçerdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 34*). [buçuğ,]
2. Degüldür hîlmi kûlından anuñ kâf
Buçuğ dirhem kadar iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 6*). [buçuğ,]
3. Degül öz dâyesine bir nefes râm
Buçuğ dem bir şanemsüz tutmaz ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 336*). [buçuğ,]
4. Buçuğ dem kendüye 'aqlı degül yâr
Gezer her lâhza deşt ü râğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 62*). [buçuğ,]
5. Buçuğ lâhza murâda irmemişler
Çün oldılar bugün cennetde kâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 84*). [buçuğ,]

budağ: *İnce ve küçük dal.*

1. Ki şakfına kol uzatmış semânuñ
Fener gibi inüp bir kaç **budağı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 25*). [budağı, -ı]

budak: *İnce ve küçük dal.*

1. K'ider feryād içinde her taraf zāğ
Budağ kim evvel idi berk tahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 77*). [*budağ,]*

budālā: *Saf gönüllü.*

1. Nigār u tahtgāh-ı nāz u 'ışret
Budāla vü nazîr ü derd ü hasret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 16*). [*budāla,]*
2. Budāla vü garîb ü dāmen-i kûh
Vücûdî lāle-veş pür dāğ-ı endûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 23*). [*budāla,]*
3. Duḡāndan taldurur âhı ovay
Bu ḡal üzre giderken ol **budāla** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 81*). [*budāla,]*
4. Ol aradan revān oldı **budāle**
Giderken bahtı gibi irişüp şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 94*). [*budāle,]*
5. Meh isteyü gele lîkin göre ḡāk
Mezārum üzre bil kim ol **budāla** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 41*). [*budāla,]*

budur: *Böyledir.*

1. Budur olduğı çarḡuñ tâcî pîrüz
K'olur tâcından anuñ şu'le her rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 123*). [*budur,]*
2. Ne içün baḡludur hem söyle toḡru
Didi zen toḡru söz **budur** ki iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33*). [*budur,]*

budur: *Bu yüzden.*

1. Budur gelmediğı vaşfuñ beyāna
Ki virilmez bedelsizden nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 99*). [*budur, -dur]*
2. Velikin bu vesileyle murādum
Budur k'añla ol dergehde adum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 156*). [*budur, -dur]*

bu-durur: *Budur.*

1. Haḡîkat **bu-durur** 'ışk içre lâyıḡ
K'öñinde yārnuñ cān vire 'āşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 41*). [*bu-durur,]*
2. Ḥādimüñ gibi işiḡüñ süpürür saçı ile
Bu durur konduğı ḡurşid diyü mihre laḡab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 22*). [*bu durur,]*

bugün: *Bugün II Şimdi, içinde bulunulan zaman.*

1. Bugün vaşluñla buldum baht-ı fîrüz
Saḡuñdan bir nümünedür şeb-i ḡadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 6*). [*bugün,]*
2. Bugün bu ḡil'at-i zibā-yı İslām
Senüñ sa'yuñla buldı zib- itmām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 61*). [*bugün,]*
3. Bugün ne 'ācîz u ne ḡöd zebünsin
Cihānda naḡş-ı bend-i kāf u nünsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 5*). [*bugün,]*
4. Saña oldur **bugün** vech ü münāsib
K'olasın 'ilmüñ arturmaḡa tālib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 33*). [*bugün,]*
5. Kimüñ sevdāsiyla olduñ **bugün** zār
Ne derd itdi dilüñi böyle eḡār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 85*). [*bugün,]*
6. Bugün oldum ḡabilem içre ben ḡār
K'ider yārānlarum benden ḡamu 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 45*). [*bugün,]*

7. Benüm oğlum k'olupdur çeşmüme nür
Degüldür merdümüyyetden **bugün** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 6*). [bugün,]
8. Bugünden nâm-zâd olsunlar anlar
Şoñ uci ber-murâd olsunlar anlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 73*). [bugünden, -den]
9. Bugün k'oldı kocalup süst cânı
Der-i dildârdan sürdiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 53*). [bugün,]
10. K'o gitsün ol ğarib ü müstemendi
Bugün sen 'afv iderseñ zecrin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 19*). [bugün,]
11. Dağı bigâne kalb u âşinâ-rû
Bugün hûbân-ı 'âlem iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 31*). [bugün,]
12. Özüñe yok yire virme firibi
Bugün kim sañadur 'ömrüñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 97*). [bugün,]
13. Dirîğ ü hayfdan yokdur saña sūd
Bugün yakşun buhūr-ı hûb ocağın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 103*). [bugün,]
14. K'ola vaşluñla sâkin bu dil-i zâr
Çevirtürsün **bugün** benden 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 121*). [bugün,]
15. Bugünden pes saña kıldum vedâ'ı
İşi bitdi atañın zârı kıl sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 8*). [bugünden, -den]
16. Koma Hamdî **bugünden** yarına zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 80*). [bugünden, -den]
17. Cihânı bûy-ı demden cennet eyle
Bugün kim nev-bahâr-ı 'âlem-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 7*). [bugün,]
18. Bugün lâyıq degildür k'olasın lâl
Dem urmazsın bir bülbül-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 16*). [bugün,]
19. Ki gördi yüzüñi bu çeşm-i müştâk
Bugünden 'ömrümün bâkîsini bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 61*). [bugünden, -den]
20. Çıkar âhuñ şadâsı âsumâna
Bugün k'irdi zamân-ı vaşl u peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 13*). [bugün,]
21. Cihânda kalmadı bir kılca kaydum
Beni bulduñ **bugün** sen bu çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 13*). [bugün,]
22. Baña gösterdi bir kebk-i pervâz
Bugün k'oldı şikeste şeh-per-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 19*). [bugün,]
23. Çekersin ğuşsa vü ğam zahmet ü renc
Bugün vañti-durur k'üstünden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 11*). [bugün,]
24. Nigîn-i mihr-bâniden-durur mühr
Bugün kim perde olmışdur aña hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 83*). [bugün,]
25. Bulurdi renc târ-ı pîrehenden
Bugün derdâ ki iy miskîn ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 23*). [bugün,]
26. Buçuk lâhza murâda irmemişler
Çün oldılar **bugün** cennetde kâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 85*). [bugün,]
27. Ki sicc-i küfrden olasın âzâd
Bugün sensin Mesîhâ-yı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 19*). [bugün,]
28. K' içinde pürdür anuñ kâd uvağı
Saña virdüm **bugünden** ol nigârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 77*). [bugünden,]

buhâr-ı 'ışk: *Aşk buharı.*

1. Buhâr-ı 'ışkdan bıraktı sūzı
Yaşından şöyle k'ol hûb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 48*). [buhâr-ı 'ışk, -dan]

buhl it: *Cimrilik yapmak, esirgemek.*

1. Küffâr mu'cizâtuñı gördükçe buhl idüp
Kılurlar idi sihrî k'o diyü saña tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 31*). [buhl it, -üp]

buhûr-ı hûb: *Güzel kokular.*

1. Dirîğ ü hayfdan yokdur saña sūd
Bugün yakşun **buhûr-ı hûb** ocağın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 103*). [buhûr-ı hûb,]

buhür-ı müşg-fâm: Misk gibi koku.

1. Koşulayup buhür-ı müşg-fâmı
Çü nâfe hoş nesim oldı meşâmmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 47). [buhür-ı müşg-fâm, -ı]

bük: Eğilmek, bükülmek.

1. Turup tiz oğlunuñ yanına vardı
Belini gördi **bükmiş** yâr derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 62). [bükmiş, -miş]
2. Kocalık **bükicek** dirdüm belümi
Yigit oğlum var ol tutar elümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 77). [bükicek, -icek]
3. Dönüp didi aña kim iy yegâne
Ki **bükmiş** bilüni cevri-i zemâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 6). [bükmiş, -miş]
4. Bükerven tiğ-ile kıddi nihâlin
Ki kırtulam bu şulh ü cengden ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 88). [bükerven, -er, -ven]
5. Hayâdan kâmetüm nahli **bükildi**
Bu deñlü suçsuzuñ yok yire kanı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 36). [bükildi, -ül, -di]
6. Belin **bükmişdi** bir yaña kocalık
Umûrın devr-i fânîniñ idüp terk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 18). [bükmişdi, -miş, -di]
7. Zamâne lerzeye bıraktı tebden
Beli tâ kim şadef gibi **bükildi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 121). [bükildi, -di]

bul: Var olmak, mevcut olmak.

1. Yahûd yimişdür ola cân-verler
Diriymişe **bulunurdu** muqarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 50). [bulunurdu, -unur, -dı]

bul: (Yol) bulma.

1. Ne yir kaldı zemînde başacak pây
Ne kuş **buldı** havâda uçacak cây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 72). [buldı, -dı]

bul: İsabet etme, denk gelme.

1. Ki incitmeyeler seni hemîşe
Ucumdan derd **bulsun** dirseñ ağıyâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 115). [bulsun, -sun]

bul: Bulmak II görmek.

1. Döker feyyâz-ı ‘âlemdeñ **bulup** fer
Yire ğırbâl-i gerdün müşg-i ezfer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 13). [bulup, -up]
2. Dilerseñ küh ü dilerseñ ovada
Bulup bir dilberi biñ diğkat-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 33). [bulup, -up]
3. Velî yok yire çekdüñ zahmet ü renc
Çü **bulduñ** halümi gördüñ ki düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 39). [bulduñ, -du, -n]

bul: Arayarak temin etmek, ermek, ulaşmak.

1. Kudretüñden ‘ârız u haddinde meh-peykerlerüñ
Âteş ile âb **bulmuş** imtizâc u i‘tidâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 4). [bulmuş, -muş]

2. Bulasın kesb ü kemāl ile şehā neşv ü nemā
Niçe k'iksirilere hāk-ı rehūndür meksebe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 29*). [*bulasın, -a, -sın*]
3. Hāk-i pâyı büyü virdi cânuma Hamdi hayât
Bulmuş-iken üstülh'ânım dürc-i sinemde rimem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 56*). [*bulmuş-iken, -mış, -iken*]
4. 'Ahd-i 'adlünde memālik şöyle **bulmuşdur** şalāh
Kebk bâzile uçar gürg ile seyr eyler ğanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 3*). [*bulmuşdur, -mış, -dur*]
5. Kemāl-i zātuñ oldu çünkü tahkik
Halâyik **buldı** andan 'ilm-i tevfiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 16*). [*buldı, -+dı*]
6. Senüñ lutfuñla zâğ-ı düd-ı küllhan
Bulup durur şererden çeşm-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 38*). [*bulup, -up*]
7. Bulupdur emrünüñle rif'at eflāk
Kalupdur pestligünde her zamān hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 19*). [*bulupdur, -up, -dur*]
8. Koşu şun'uñla **bulur** turre-i hür
Olur lutfuñla müşğın şām-ı deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 33*). [*bulur, -ur*]
9. Beni kıl mālîk-i gencür-i ihlās
K'anuñ feyziyle **bulam** māye-i hās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 44*). [*bulam, -am*]
10. Serāy-ı fażlı **bulduñ** çünkü hālî
Taleb eyle berāt-ı lâ-yezālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 205*). [*bulduñ, -duñ*]
11. Eger mäh-ı neve vire berātı
Kemāl-i nakşdan **bula** necātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 150*). [*bula, -a*]
12. Süleymānuñ nig'in ise bunuñ dîn
Çeri **buldıysa** İskender bu āyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 82*). [*buldıysa, -dı, -y, -sa*]
13. Buyurdi şāh dāye **buldılar** tîz
Ki şîrin ola ol la'l-i şeker-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 291*). [*buldılar, -dı, -lar*]
14. Kızıl gülden şehir **bulmuşdı** deste
Zamānum idi firûz u hüceste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 31*). [*bulmuşdı, -mış, -dı*]
15. Tutarı şol kadar hayl ü haşem ol
Ki **bulmazdı** kuş uçup geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 26*). [*bulmazdı, -maz, -dı*]
16. Gice halvet **bulup** ārāmgāhın
Oturup aĝlar u arturur āhın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 99*). [*bulup, -up*]
17. Belā bezminde **bulmayup** murādı
Çi ger kıanından idinmişdi zādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 11*). [*bulmayup, -ma, -y, -up*]
18. Şahārî **buldı** hem-çün 'arşa-ı Çîn
Şaçınuñ nāfesinden büyü müşğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 67*). [*buldı, -dı*]
19. Hamîr-i nermden **bulduñ** çü nānı
Yapışdur germken tennüre anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 99*). [*bulduñ, -duñ*]
20. Bahāsın **bulıcaĝuz** bir kumāşı
Hemîn şatmakdur aşlı olma nāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 107*). [*bulıcaĝuz, -ıcaĝ, -uz*]
21. Bulınmaz bu metā'a iy vefādār
Cihān içre benüm gibi haridār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 101*). [*bulınmaz, -ın, -maz*]
22. Ne 'ışkuñ var-durur göñlinde daĝı
Ne eğer **bulmuşdur** ol būdan dimāĝı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 12*). [*bulmuşdur, -mış, -dur*]
23. Ne deñlü k'itdi cehd ü sa'y ol pîr
İşine oĝlunuñ **bulmadı** tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 28*). [*bulmadı, -ma, -dı*]
24. Ki varsa Ka'beye ol merd-i hayrān
Bulurdi derdine elbetde dermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 32*). [*bulurdi, -ur, -dı*]
25. Bilünüñ siz daĝı ol mübtelāyı
Ġamından Leylinüñ **bulmaz** rehāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 80*). [*bulmaz, -maz*]
26. Bulaydum bu 'amelden tā şevābı
Çü böyle virdünüñ aldum cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 49*). [*bulaydum, -a, -y, -du, -m*]
27. Buyurdi leşkerine her kim anı
Buluben sînesinden dōke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 38*). [*buluben, -uben*]

28. Gezüp vādī-be-vādī ġār-be-ġār
Bulmadı vü yine döndi nā-çār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 44). [bulmadı, -ı, -ma, -dı]
29. Gelüp didi ki **bulmadum** nişânın
Şanem işidüp arturdu fiğânın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 45). [bulmadum, -ma, -du, -m]
30. Ki kânde **bulsalar** sen ġam-şinâsı
Helâk ideler iy cân âşinâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 25). [bulsalar, -sa, -lar]
31. Ki bir kâşid **bulup** hûb u yegâne
İde dîvânenen yaña revâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 13). [bulup, -up]
32. Bulup pes bir rasûl ol sâ'idi sim
Hezârân şîve ile kıldı ta'lîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 35). [bulup, -up]
33. Tâleb-kâr idi gence buldı renci
Ki renc-ile **bulur** her kişi genci (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 60). [bulur, -u, -r]
34. İşide her kişi k'uşlandı Mecnûn
Kemâlûn **bulduġuñdan** şoñra iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 45). [bulduġuñdan, -du, -ġuñ, -dan]
35. Ne diye saña çün **bulmaya** çifti
Diye her kim seni ayırdı benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 24). [bulmaya, -ma, -ya]
36. Bulup Mecnûn dilencilikde vaşlı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 1). [bulup, -up]
37. Urur bir nişter gibi nişâne
Daġı âyineden **buldum** ferâġı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 47). [buldum, -dum]
38. Rehâ **bulmayasın** ta'n-ı 'âdûden
Döşür 'aġluñı tut pend ü naşîhat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 10). [bulmayasın, -ma, -y, -a, -sın]
39. Kimesne **bulmadı** zenden vefâyı
Bir er kim 'avrata meyl ide cândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 54). [bulmadı, -ma, -dı]
40. Beni ġüyâ ki taş-ile dögersin
Yüri var müşterî **bul** özge yirden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 19). [bul,]
41. K'olur şimdi fülân yirde **bul** anı
Yir idinmişdür anda bir maġâki (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 36). [bul,]
42. Bulmadı vücûdından nişânı
Aradı çok k'ire bulup murâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 32). [bulmadı, -ı, -ma, -dı]
43. Yirin **bulmazsın** istersin cihânı
Ben iderven sefer sen der-emân ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 122). [bulmazsın, -maz, -sın]
44. Bulmadı vücûdından nişânı
Aradı çok k'ire **bulup** murâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 33). [bulup, -up]
45. Ne kim iderse anı **bulısar** pes
Kişi bir kûha dise bir kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 74). [bulısar, -ı, -sar]
46. Bulmadı atasından nişânı
Gehî başına koydı qabri hâkin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 36). [bulmadı, -ıma, -dı]
47. K'o seglerden **bula** kimse emânı
Didi itlere virürdüm nevâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 90). [bula, -a]
48. Ki içinde ola her hâli mektûb
Velikîn ne kâlem **buldı** ne kâġid (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 31). [buldı, -dı]
49. Fenâ vâdîsinün şâhib-serîri
Cihân içinde **bulmayan** vaţangâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 9). [bulmayan, -mayan]
50. Ki benden **bulmamışdur** behre dâmâd
Senûñle 'ahd k'olmışdur nûġust ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 108). [bulmamışdur, -ma, -mış, -dur]
51. Bu sevdâ hâtırından oldı peydâ
Ki varup kendüsi Mecnûnı **bula** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 17). [bula, -a]
52. Gehî qa'r-ı zemîn geh kulle-i küh
Çok aradı vü âġîr **buldı** ânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 23). [buldı, -ı, -dı]
53. Bulur çinedüğinden ben toyârım
Selîme 'ilm geldi ki ol hüner-mend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 96). [bulur, -u, -r]
54. Ki **bula** şems-i tâbindan ferâġı
Şafâdan merġabâya nâġunun yir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 104). [bula, -a]
55. Saçına şâġ-ı servûñ düzdî şâne
Bulup zînet çiçekden şâġ-ı eşcâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 47). [bulup, -up]
56. Ki benden çokdan olmuşdur berî dil
Kim ölüten ten ki **bula** bu maġâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 37). [bula, -a]

57. Bulurdı andan zıyâ şâm-ı siyâhı
Yunurdu her kaçankim olsa giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 74*). [bulurdı, -ur, -dı]
58. Okı toğru **bulabilmez** nişânı
Belâ-yı dide-i her bed-şinâsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 30*). [bulabilmez, -a, -bilmez]
59. Bulınur bir ğam aña dağı nâçâr
Cihânda ‘akıl oldur k’ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 68*). [bulınur, -ı, -n, -ur]
60. K’emîndür her hâşardan bu vilâyet
Bulısar itdiğini her kişi pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 75*). [bulısar, -ısar]
61. Cihânda kalmadı bir kılca kaydum
Beni **bulduñ** bugün sen bu çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 13*). [bulduñ, -duñ]
62. Kimesne **bulımaz** ‘özü bahâne
Ümîd oldur ki yine gidevüz pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 48*). [bulımaz, -ı, -maz]
63. Şu resm-ile tûrur kim beyza-i mār
Şanasın **buldı** ol ruhsâr-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 75*). [buldı, -dı]
64. Firāk-ı dösttan virem revânı
Bulup bir pâre hâk-ı kûy-ı yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 25*). [bulup, -up]
65. Bulurdı renc tār-ı pîrehenden
Bugün derdâ ki iy miskîn ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 22*). [bulurdı, -ur, -dı]
66. Pâye-i a’lâ **bulur** lûtfuñ kime kılsa nazar
Kimi kahr iderseñ olur menzil-i şaff-ı ni’âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 25*). [bulur, -(u)r]
67. Bugün bu hil’at-i zibâ-yı İslâm
Senüñ sa’yuñla **buldı** zîb- itmâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 62*). [buldı, -dı]
68. Şu mîve kim ola pür âb ü lezzet
Bulur yıl âhîrînde kâdr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 60*). [bulur, -ur]
69. Bulur âdem ne deñlü olsa ‘âşî
Senüñ lûtfuñ şefî’inden hâlâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 63*). [bulur, -ur]
70. Ağu k’içdi Resûlün añup adın
Mizâcî **buldı** andan şehd dadın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 4*). [buldı, -dı]
71. Düşe ol şehriyârûñ dil-pesendi
Şerîf adıyla **bula** ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 164*). [bula, -a]
72. Ki ya’ni eylemekden câblûsî
Bulam teşrîf-i nağ-ı baht büsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 158*). [bulam, -am]
73. Bulup ya’ni şehûñ medhinde behre
Dür-efşân oldı nazmum mülk-i dehre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 11*). [bulup, -up]
74. Bilen bu gencüñ aşl-ı mağzenini
Bulan bu dürr-i hâşuñ ma’denini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 164*). [bulan, -an]
75. Çü ma’lûm oldı baña bu ‘ibâret
Kitâbî düzmege **buldum** işâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 104*). [buldum, -du, -m]
76. Bulardan **bulmamışdı** bu gül-i âl
Yoğ-idi yüzlerin görmiş meger hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 141*). [bulmamışdı, -ma, -mış, -dı]
77. Ne gün görmüş vücûdî sâyesini
Ne **bulmuş** mâh kadri pâyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 76*). [bulmuş, -mış]
78. Çü **bulmuş** vesmeden ebrûları fer
İki bādâm bergi olmuş ağıdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 85*). [bulmuş, -mış]
79. Çü **buldı** bûy-ı gül dest-i güzelden
Nitekim deste-i gül vardı elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 27*). [buldı, -dı]
80. Ya şahrânuñ durur çeşm-i ümîdi
Ki **bulmuş** muntazırılıktan sefîdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 20*). [bulmuş, -mış]
81. Bulup ol cây-gâhı bu fütâde
Tiz inüp nâkadan oldu piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 43*). [bulup, -up]
82. Bunuñ gibileri devr-i zamâna
Cüdâ kılmağa tiz **bulur** bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 44*). [bulur, -ur]
83. Yine gördi ol evvelki mekânın
Şanasın **buldı** bûlbûl aşiyânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 20*). [buldı, -dı]
84. Didi kim bu degüldür lehv-i câyı
Bulursın bunda derdüñe devâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 50*). [bulursın, -(u)r, -sın]
85. Gelüp yine beni **buldı** burada
İrîşdüm vaşlı şevkinden murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 55*). [buldı, -dı]

86. Çü Mecnûn gördi şehden bu vefâyı
Didi **buldum** zihî hûb aşınâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 76*). [*buldum, -du, -m*]
87. Didi kim iy şehin-şâh-ı felek taht
K'ışigünde **bulur** neşv [ü] nemâ baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 106*). [*bulur, -(u)r*]
88. Taleb-kâr idi gence **buldı** renci
Ki renc-ile bulur her kişi genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 59*). [*buldı, -dı*]
89. Ki Nevfel **buldı** çün feth ü ferâgat
Alup Leylîyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 2*). [*buldı, -dı*]
90. Bulur lâ-büd yamanlıktan melâlî
Çü Nevfel ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 28*). [*bulur, -ur*]
91. Tevârih içre şöyle **buldum** anı
Ki çün 'azm eyledi Necde diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 14*). [*buldum, -du, -m*]
92. Tehî senden kemend-i pâdişâhân
Rehâ **bulduñ** yûri nâlanlığı kı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 63*). [*bulduñ, -du, -ñ*]
93. Ciger tâbına **buldı** feth-i bâbı
Hem içdi hem girüp yundı bu şudan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 36*). [*buldı, -dı*]
94. Alup bundan baña ur **bul** gevâbı
Ki 'âlemde benem şeydâ vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 50*). [*bul, -*]
95. Didi şâdân olup **buldum** şikârı
Pes evvelki refîkından uşandı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 58*). [*buldum, -du, -m*]
96. Velî **bulmadılar** andan nişânı
Olup nevmid atası vü anası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 84*). [*bulmadılar, -ma, -dı, -lar*]
97. Kılâyduñ kabrümi bir kez ziyâret
Dilerseñ hac sevâbın **bulmağ** iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 59*). [*bulmağ, -mağ*]
98. Ki pesdür bu cihândan baña yârum
Güher kim **bula** 'âlemde harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 55*). [*bula, -a*]
99. Bula andan nesîm-i gâr-ı yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 112*). [*bula, -a*]
100. Velî yokdur vefâsinuñ beğâsı
Ki **bulsa** senden özge mihribânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 47*). [*bulsa, -sa*]
101. Şafâ kuflına cânı **buldı** miftâh
Ne hat kim yazmış ol mektûba pür-şûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 22*). [*buldı, -dı*]
102. Gehî cân küt **bulur** nâlişümle
Gıdâm oldur ya bir pâre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 82*). [*bulur, -(u)r*]
103. Ne ildendür neden **buldı** bu câhı
Didiler bir 'azîzüñdür bu hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 10*). [*buldı, -dı*]
104. Ki bî-süz olmaya halk içre sâzuñ
Sen ol vaktin **bulursın** kadr-i 'âlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 69*). [*bulursın, -(u)r, -sın*]
105. Anı ol derdden kırtardı derhâl
Ki **buldı** ellerini ol mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 121*). [*buldı, -dı*]
106. Sen idinmişsin ammâ derdi matlûb
Felekden gerçi kimse **bulmadı** dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 13*). [*bulmadı, -ma, -dı*]
107. Velî hatm idi anda gâyet-i 'ışk
Kimesne 'ışkdan **bulmaz** murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 17*). [*bulmaz, -maz*]
108. Tene renc ü şafâ perhîz iledür
Hem anuñla **bulur** râhat şebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 43*). [*bulur, -(u)r*]
109. Ki bir dem **bula** yârına vişâli
Sa'âdetde bilüñ ol hâk-sâri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 100*). [*bula, -a*]
110. Urup yüz yüze **buldılar** hoş ikbâl
Tolayup birbirinüñ boynına kol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 86*). [*buldılar, -dı, -lar*]
111. Ki kimse **bulmaz** idi geçmege yol
Şulardan k'ol arada yigreşürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 32*). [*bulmaz, -maz*]
112. K'ikilik isteyen birliği **bulmaz**
Sen ü benlik gidüpdür bizden iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 38*). [*bulmaz, -maz*]
113. Ölince **bulmayısarsın** rehâyı
Bu resme sözler-ile ol kamer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 56*). [*bulmayısarsın, -ma, -(y)ısar, -sın*]
114. Ölüden **buldı** bir tâze revânı
Nigârîni-î hîşâr oldu hîşârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 98*). [*buldı, -dı*]

115. Velî **bulmaz** harîdâr andan âzerem
Ferişte sûretinde dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 104*). [*bulmaz, -maz*]
116. Vücûd-ı çâkine virdi cerâhet
Varup tağ içre **buldı** kân-ı derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 51*). [*buldı, -dı*]
117. Bula maşşûdın ide müşkilin hâl
Çün irişdi zamân-ı kabz-ı rûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 34*). [*bula, -a*]

bula: *Bulamak, sürmek.*

1. Buladı kıyruğunu her birisi
Tolayı alup eţrâfını yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 46*). [*buladı, -dı*]

bular: *Bunlar, 3. çokluk şahıs zamiri.*

1. Okuyup yazma tedbîrinde sayır
Bularuñ fî'li anlara muğâyir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 20*). [*bularuñ, -uñ*]
2. Bularuñ tuymayup cevri ü cefâsın
Ne yâdın fehmi ider ne âşinâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 19*). [*bularuñ, -uñ*]
3. Bularuñ ruhları sürhîyle gül-gün
Nigârûñ didesi eşkiyle pür hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 29*). [*bularuñ, -uñ*]
4. Bular bu sözde iken hayretile
İrişüp kondı mihmân haşmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 47*). [*bular,]*
5. Ricâ oldur k'olasın nitekim nûr
Bularuñ gözlerinden bir zamân dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 30*). [*bularuñ, -uñ*]
6. Açılmadı dilinden hiç anuñ bend
Bulardan ürküben göñli vü câmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 51*). [*bulardan, -dan*]
7. Şitânuñ şiddetinden zâr u giryân
Bularuñ mergine ol kim perde-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 35*). [*bularuñ, -uñ*]
8. Anuñ hiç eksik olmazdı müsâfir
Kaçan k'olsa **bularuñ** h'ânı hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 103*). [*bularuñ, -uñ*]
9. Tağıldı her birisi bir kenâre
Gelüp gördi **bular** ol nâ-tüvânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 9*). [*bular,]*
10. Ki alsam avcuma sîb-i zenaḥdân
Bular bu söz içindeydi ki nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 91*). [*bular,]*
11. Bu bir kaç loḡmanuñ yokdur ziyânı
Bular ger cû'dan şafvet tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 19*). [*bular,]*
12. Göñülleri diler söz dilleri ebkem
Bular ger 'ışḡdan oldu cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 121*). [*bular,]*
13. Bular ol ravzâda lâ-büd icâbet
Ne deñlü kim gele bîmâr u rencûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 78*). [*bular,]*
14. Bularuñ meşhedinden hiç ḡalî
Gehî Mecnûnuñ eş'ârın okurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 8*). [*bularuñ, -uñ*]
15. Ḳabîlenüñ pes ü pişinden anlar
Bulara sepdiler çok tîr-i şafder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 38*). [*bulara,]*
16. Çıkup bir püşteye mîri kabîle
Nazar kıldı **bulara** yüz ḡam-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 6*). [*bulara,]*
17. Tûrup geh yine başlarlar şarâba
Bulara karşı bir pîr-i mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 63*). [*bulara,]*

bular: *Bu, işaret zamirinin çoḡulu.*

1. Bulara lik fakrum var be-ḡâyet
İki aydan berü ḡaydum **bulardur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 47*). [*bulardur, -dur*]
2. 'İyâlüm bî-ḡad ü şaydum **bulardur**
Girift ola çü dâm-ı fakra şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 48*). [*bulardur, -dur*]

3. Havālisine şaf çekmiş ded ü dām
Bulardan havf idüp çekdi ligāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 27). [bulardan, -dan]

bular: Üçüncü çoğul şahıs zamiri. II Leyla ile Mecnun.

1. Ne iş geçdi **bulara** devr-i gerdün
Meger bir dem ki eyyâm-ı zemistân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 24). [bulara, -a]

bulaş: Bulaşmak, sıçramak. II Her tarafına kan sıçramak, kan içinde kalmak.

1. O şahrānuñ ne deñlü varsa sengi
Bulaşup kana lâ'le döndi rengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 24). [bulaşup, -up]

bülbül: Güzel sesli maruf kuş.

1. Senüñ hükümün-le bergin bağda gül
Tağıtmış kim bisât idine **bülbül** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 28). [bülbül,]
2. Açılmışdı ruh-ı Leylî gibi gül
Kıldardı nâle Mecnûn-vâr **bülbül** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 38). [bülbül,]
3. Kılar **bülbül** güle karşı terennüm
Gül ider aña tanz-ile tebsüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 47). [bülbül,]
4. Gül açup **bülbüle** remz ü peyâmı
Zebân-ı hâl-ile söyler kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 49). [bülbüle, -e]
5. Perî-peyker güzeller yüzleri gül
Muğannilik iderler hem-çü **bülbül** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 24). [bülbül,]
6. Açılmış bağ içinde zanbağ-ı ter
Turup şâh-ı gül üzre **bülbül** öter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 32). [bülbül,]
7. Didi iy gül-bün-i hün-âb-ı dide
Ki **bülbülsin** yuvasından remide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 4). [bülbülsin, -sin]
8. İdebilmez aña **bülbül** tahammül
Senüñ gülzaruñ oldı mesken-i zâğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 96). [bülbül,]
9. Gam urmasun mı hâste **bülbüle** dağ
Varup bağuñda bülbüller harâbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 98). [bülbüle, -e]
10. Bugün lâyıq degildür k'olasın lâl
Dem urımazsın bir **bülbül-ile** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 17). [bülbül-ile, --ile]
11. Bu hâle arturur **bülbül** nevâsın
Gülüñ ruhsârına 'âşık-durur bağ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 32). [bülbül,]

bülbül: Bülbül. || Aşık.

1. Şad hezārān **bülbülü** maḥzûn idersin 'âkıbet
Büse virürsin ki ḥamdîñün alâsın cānını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 12). [bülbülü, -i]
2. Yine gördi ol evvelki mekânın
Şanasın buldı **bülbül** âşiyânın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 20). [bülbül,]
3. Şan oldı rezmghe kandan gülistân
Ki **bülbüldür** içinde zâğ-ı nālân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 70). [bülbüldür, -dür]
4. Şanasın geldi **bülbül** gülsitâne
Didi ya dost urdı derd-ile der (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 8). [bülbül,]
5. Velî çokdur şehā **bülbülde** şöḥbet
Kızıl güldür egerçi ḥüsn-i gülzār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 106). [bülbülde, -de]
6. Gam urmasun mı hâste bülbüle dağ
Varup bağuñda **bülbüller** harâbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 99). [bülbüller, -ler]
7. Şanasın hindü-yi la'lin kabâdur
Çeküp **bülbül** nihâl-i gülde âvâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 57). [bülbül,]
8. Çemen bezminde hem-çün şem'-i kâfûr
Virür **bülbül** nihâl-i gülde temdiḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 71). [bülbül,]
9. Temâşâ-yı cihân gelmez aña hoş
Şu **bülbül** kim kâfesinde tuta mesken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 17). [bülbül,]

10. Gözinüñ yaşı kıldı hâki nem-nâk
Gelüp bir **bülbül** ol gül üzre nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 39*). [*bülbül,]*
11. Çeker ol şavtdan **bülbül** terâne
Bir âh eyleye çün Mecnûn-ı bed-rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 44*). [*bülbül,]*
12. İksinüñ arasında hezâra
Ki **bülbül** kim gülistândür mâkâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 51*). [*bülbül,]*
13. Ğamuñdan inler çün bülbül-i zâr
Diyüp **bülbüllere** râzını ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 9*). [*bülbüllere, -lere]*
14. Derünına idüp ol **bülbülüñ** kâr
Ne yüzden başlasa Mecnûn figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 42*). [*bülbülüñ, -üñ]*
15. Çeker tağlarda Mecnûn âh u feryâd
Hevâ-yı gülde **bülbül** ider efğân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 61*). [*bülbül,]*
16. Sevindür hâste-i dil **bülbülîni**
Gül-i nesrîn-i hem-ıñ ab-ı semen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 46*). [*bülbülîni, -i, -ni]*
17. Gülümden eyle güyâ **bülbülîni**
Getür dâma ol âhû-yı ğarîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 50*). [*bülbülîni, -i, -ni]*
18. Şu resm-ile ki iki naķş-ı dîvâr
Dehânı baĝlu **bülbül** gibi muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 119*). [*bülbül,]*
19. Firâķ-ı hasretümle hâste cânım
Budur çün **bülbüle** ‘âdet ki her sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 5*). [*bülbüle, -e]*
20. Ki giydi eĝnine pöstîn-i sincâb
Hevâ-yı serdden hâmus **bülbül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 41*). [*bülbül,]*
21. Şarâb-ı derdden medhûş **bülbül**
Düzeldüp zâĝ şimşâd üzre destân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 42*). [*bülbül,]*
22. Cihân **bülbül** yirini virdi zâĝa
Şükûfe neyli hummın çâk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 46*). [*bülbül,]*

bülbül-i bâĝ-ı belâĝat: *Güzel ve sanatlı söyleyişler baĝının bülbülü.*

1. Gel iy güyende-i bezm-i feşâhât
Ki sensin **bülbül-i bâĝ-ı belâĝat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 2*). [*bülbül-i bâĝ-ı belâĝat,]*

bülbül-i bâĝ-ı ğam u bîm: *Keder ve korku baĝının bülbülü.*

1. Sen eller bezminüñ olduñ çerâĝı
Ben oldum **bülbül-i bâĝ-ı ğam u bîm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 31*). [*bülbül-i bâĝ-ı ğam u bîm,]*

bülbül-i bî-bâĝ: *Bahçesiz bülbül.*

1. Nedür iy **bülbül-i bî-bâĝ** halün
Dilünde kimün odından durur düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 52*). [*bülbül-i bî-bâĝ,]*

bülbül-i bî-misl: *Benzersiz bülbül.*

1. Ne bir okur hezâr efsün u destân
Bu dem kim **bülbül-i bî-misl** sensin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 9*). [*bülbül-i bî-misl,]*

bülbül-i güvâ: *Söyleyen bülbül, konuşan bülbül.*

1. Nuṭḡ-ı deheni bülbul-i güyāya kılar ʔa'n
Gül-güne yañağı gül-i ḡandānı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 5*). [*bülbul-i güyā, -ya*]
2. Şîrîn tutağı çeşme-i ḡayvānı begenmez
Nuṭḡ-ı deheni bülbul-i güyāya kılar ʔa'n (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 5*). [*bülbul-i güyā, -ya*]
3. Ḡonce-i ḡāmūşa vaşfuñ dil virür bülbul-şıfāt
Ḥavfūñ ider gonce gibi bülbul-i güyāyı lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 22*). [*bülbul-i güyā, -yı*]
4. Söz açup virdi Mecnûna tesellî
K'elâ iy **bülbul-i güyā** zebānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 3*). [*bülbul-i güyā,]*

bülbul-i harem: *Harem bülbulü.*

1. İy 'andelîb-i Ka'be v'iy tûṭî-i Behîşt
İy gülşen-i Medîne v'iy **bülbul-i Ḥarem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 16*). [*bülbul-i harem,]*

bülbul-i hüş: *Akıll bülbulü.*

1. Bular k'anun sözini itdiler güş
Kafeslerinden uçdı **bülbul-i hüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 46*). [*bülbul-i hüş,]*
2. 'Urûc itmîş başından **bülbul-i hüş**
Vücûdî ḡaste vü mecrûḡ yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 52*). [*bülbul-i hüş,]*

bülbul-i mest: *Gülün hasretiyle sarhoş bülbul.*

1. Fiḡān eyler şafâdan **bülbul-i mest**
Gelür eṭrâfdan dürlü şadâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 38*). [*bülbul-i mest,]*

bülbul-i nālân: *İnleyen bülbul. || Aşık.*

1. Ricâdur ḡazretüñden k'anı bî-güft
İdesin bülbul-i nālânıla çüft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 14*). [*bülbul-i nālân, -ıla*]

bülbul-i zâr: *İnleyen bülbul. || Aşık.*

1. İderdüm yâd ayakdan ḡıfz anı
Bitürdüm mîvesin ben **bülbul-i zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 49*). [*bülbul-i zâr,]*
2. Nevâle oldı incirûñ ḡurābe
Dirîḡā ḡamdan oldı **bülbul-i zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 101*). [*bülbul-i zâr,]*
3. Ḡamuñdan inler çün **bülbul-i zâr**
Diyüp bülbullere rāzını ol māḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 8*). [*bülbul-i zâr,]*

bülbul-i zâr: *İnleyen bülbul.*

1. Gözinden kan saçır ol **bülbul-i zâr**
Bu naḡme irdi geldikte şumâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 48*). [*bülbul-i zâr,]*
2. Çerāḡ iki yanıcak yeg virür nûr
Kılalum hem biz iki **bülbul-i zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 99*). [*bülbul-i zâr,]*

bülbul-i zîbâ: *Güzel bülbul.*

1. Kızıl tütüye döndi fıstığı bāl
Perinden **bülbül-i zībā** terāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 45*). [*bülbül-i zībā,]*

bülbül-sıfat: *Bülbül gibi, bülbül misali.*

1. Gönce-i hāmūşa vaşfuñ dil virür **bülbül-sıfat**
Havfün ider gönce gibi bülbül-i güyâyı lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 21*). [*bülbül-sıfat,]*

buldur: *Bulma işini yaptırmak.*

1. Bu resme sözleri-y-le bî-nihāyet
Şoñ uci nāmeye **buldurđı** gāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 52*). [*buldurđı, -dı]*
2. Bu işe **bulduramazsın** sen encām
Bu gülşen cāyıdur bir ‘andelībūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 74*). [*bulduramazsın, -amaz, -sın]*
3. Gehî kerkes kanadı āşiyānı
Cebel şehliğine **buldurđı** gāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 49*). [*buldurđı, -dı]*

bülend: *Yüce, yüksek.*

1. Direfş-i ‘ışkı tā kim ol cihān-gır
Bülend itdi çü māh-ı āsumān-gır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 16*). [*bülend,]*
2. Şecā’atdan **bülend** oldı külāhuñ
İl içre yüzüñ ağ itdi sipāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 11*). [*bülend,]*

bü’l-hikem: *Hikmetle, gizemle dolu.*

1. Şeh-süvārüm düşmanuñ mekrinden olma münfa’ıl
Ki oldı mağlûb Ahmede kaşd itdüğince **Bü’l-hikem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 16*). [*bü’l-hikem,]*

bulın: *Bulunmak, var olmak, mevcut olmak.*

1. Toldı şādiden zamānuñda memālik şöyle kim
Zerre deñlü yir **bulınmaz** k’anda ārām ide gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 40*). [*bulınmaz, --maz]*
2. Sonuñda **bulınur** lâ-büd melāmet
Ben isterven k’alam elden du’āyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 12*). [*bulınur, -ur]*
3. Bekā-yı cāvidāniye olur tüş
Bulınmaz bu kelāma gāyet ü had (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 11*). [*bulınmaz, --maz]*
4. Bulınmaz bî-resen tedbîr aña hiç
Şaçıdur ol resen dilberlerüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 60*). [*bulınmaz, -maz]*
5. Ne hōd penbeyle şerbet itdüre nüş
Ne **bulınur** mezārın kıazar üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 23*). [*bulınur, -ur]*
6. Ki **bulınmaz** şu’ā’ına anuñ had
Bitüp şahıñda envā’-ı dirāhtān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 32*). [*bulınmaz, -maz]*
7. K’olam ben anda **bulınmayasın** sen
Çıkup bir yād aradan bî-tekellûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 138*). [*bulınmayasın, -ya, -sın]*
8. Ne çāre yok elümde ihtiyārüm
Bulınmasa şahıñuñ nānı hāzîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 41*). [*bulınmasa, -sa]*
9. Bulınur merhem aña yok-durur bāk
Velî aña k’ire ādem dehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 94*). [*bulınur, -ur]*
10. Bulınmaz cānuma yitdi cezāsı
Karañu vü dirāz u bî-ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 24*). [*bulınmaz, -maz]*

bulış: Bir araya gelmek.

1. Teni kuvvet tutardı cânı rāḥat
Bulişurdi varup sultāna geh gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 9*). [*bulışurdi, -ur, -dı*]
2. Bulışduğundan isterdi haberler
Ki kânde olur ol serv-i semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 39*). [*bulışduğundan, -du, -gi, -n, -dan*]
3. Çün atasıyla geldi evlerine
Bulişdi hışm u kavm ü mâderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 18*). [*bulışdi, -dı*]
4. Bulışup göstere yüz Zeyde geh gāh
Bu pervâneyle tâ kim ol ruḥı şem‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 12*). [*bulışup, -up*]
5. Bulışurlardı geh geh ol iki yār
Egerçi Zeyd öz işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 28*). [*bulışurlardı, -ur, -lar, -dı*]
6. Bulışup reh-zene lâ-büd virür ser
Bu dām-ı tūrfē kim kūrmuşdur eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 86*). [*bulışup, -up*]

bulmaz: Bulamamak.

1. Kimiññüñ atlas-ı zībā libāsı
Kimi **bulmaz** libāsıñın pelāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 86*). [*bulmaz,*]

bulup: Bulmak, kavuşmak.

1. Binā-yı kûdretidür ḥāne-i ten
Bulupdur dîdeden ol ḥāne revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 54*). [*bulupdur, -dur*]

bulur: 1) Bulmak 2) Görmek, rastlamak.

1. İştise her kim andan bu nevāyı
Bulurdi rûḥına kût u ğidāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 2*). [*bulurdi, -dı*]

bulus: Bir araya gelmek.

1. Hep istikbāle çıkdılar kıvanu
Varup **buluşdılar** İbn-i Selāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 47*). [*buluşdılar, -dı, -lar*]

bulut: Bulut.

1. Bulut kūtında şebnemden zemāne
Nihān itmişdurur şad penbe dāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 23*). [*bulut,*]
2. Bulut gibi ğubār ağdı havāya
Ki kandan yağdı bārān ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 39*). [*bulut,*]

büm: Baykuş; virane bekçisi.

1. Gönildi şöyle kim virāneye **büm**
Varup gördi ki olmış ḥālî düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 40*). [*büm,*]

büm: Diyar, ülke, yurt, toprak.

1. Diyesin ḥalūmi ol şehriyāra
Naşīb olup k’ola otlaķuñ ol **büm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 69*). [*büm,*]

bunca: *Birçok, pek çok.*

1. Muṭī'ümdür kilābuñ iy dil-ārā
Ki ya'nī der-peyümce **bunca** hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 53*). [*bunca,]*

bunci: *Bunun gibi, böyle.*

1. Çü 'ișyān ehlin ide şefkatüñ yād
Hezārān **buncilāyın** ola āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 130*). [*buncilāyın, -layın]*

buncılayın: *Bunca, bu kadar.*

1. Kesile **buncılayın** naḥl-i dil-gīr
Huçeste bir nihāl-i tazedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 28*). [*buncılayın,]*

büngāh: *İçine para, eşya ve yolculuk malzemesi konulan oda, yer, çadır, şey.*

1. K'aña sürme yirine giriser mīl
Cihāndan devşürüp **büngāh** u raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 17*). [*büngāh,]*

büñgeh: *İçine para, eşya ve yolculuk malzemesi konulan oda, yer, çadır, şey.*

1. Bekā mülkine rıḥlet kıldı iy şīr
Düşürüp dehr evinden **büñgeh** ü bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 19*). [*büñgeh,]*

bunlar: *Bu zamirinin çokluk biçimi.*

1. Hezārān 'izzile olup dü-tā kād
Selāmin aldı **bunlaruñ** Muḥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 116*). [*bunlaruñ, -uñ]*
2. Çü Ḳays işitdi **bunlaruñ** sözini
Teḥayyürden yitürdi kend'özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 89*). [*bunlaruñ, -uñ]*
3. İder yārān ḥisāb-ı 'ilm-rānī
Sürer **bunlar** ḥadīs-i mihr-bānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 22*). [*bunlar,]*
4. Luḡat şormakda birbirine yārān
Kitāb-ı 'ışk okur **bunlar** firāvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 24*). [*bunlar,]*
5. Çü **bunlar** birbirine 'āşık oldı
Bu ḳavlüñ biri lā-büd şādık oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 37*). [*bunlar,]*
6. Yüridiler olup bir nürdan tüm
Meh idi şanki dilber **bunlar** encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 62*). [*bunlar,]*
7. Bir ulu dirnek olup tırdı **bunlar**
Birikdürüp kelāmı sürdi **bunlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 39*). [*bunlar,]*
8. Bir ulu dirnek olup tırdı **bunlar**
Birikdürüp kelāmı sürdi **bunlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 40*). [*bunlar,]*
9. Yoğ-idi **bunlaruñ** çün-kim nifākı
Şu resme eylediler ittifākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 29*). [*bunlaruñ, -uñ]*
10. Bu resm-ile üç ay mıkdārı **bunlar**
Şafā vü 'işret itdiler muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 189*). [*bunlar,]*
11. Ḳavī dest olsa **bunlar** ol nihānī
Elinden biraḡur tır ü kemānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 27*). [*bunlar,]*
12. 'Aceb ceng itdi **bunlar** ol maḥalde
Ḳılıçlar erreye döndi meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 105*). [*bunlar,]*
13. Olar gidüp daḡı ḳalmazdı **bunlar**
Cihān bāzıgerin ütmez kişi hīç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 64*). [*bunlar,]*

14. Alup ol âfeti kırtıldı **bunlar**
Kesilüp Zeydün ol mehden ümidi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 80). [bunlar,]
15. İderler **bunlaruñ** efsânesin yâd
Hişârı genc gibi ol semen-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 68). [bunlaruñ, -uñ]
16. Olar gitdi vü **bunlar** yine kaldı
Budur hikmet ki ağır yükleri var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 180). [bunlar,]
17. Muşaffa bir şadefdür pāk u eblağ
Terahhüm idüp ol miskine **bunlar** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 21). [bunlar,]
18. İkisnünde şād oldu revānı
İdüp **bunlar** dü-‘âlemden ferāğat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 33). [bunlar,]
19. İrem bāğında nedür bunlara nām
Neden irişdi **bunlar** bu maķāma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 71). [bunlar,]
20. Laķab Mecnûn-durur aña ki şehdür
İki gevher idi **bunlar** muħalled (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 79). [bunlar,]
21. İrem bāğında nedür **bunlara** nām
Neden irişdi bunlar bu maķāma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 70). [bunlara, -a]

bunlar: Bu işaret zamirinin çokluk biçimi.

1. Bakarken **bunlara** ol ĥaddi lāle
Dökerken nergisi gül üzre jāle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 53). [bunlara, -a]
2. Ne kim görüp işitdiyse andan ol pîr
Ser-ā-ser eyledi **bunlara** taķrîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 86). [bunlara, -a]
3. Velî kendü işiyçündür mu‘ayyen
Çeker her kişi **bunlardan** cefāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 53). [bunlardan, -dan]
4. Velîkin **bunlar-ile** oldu yek-sân
Ne deñlü var ise şahrāda ĥayvān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 40). [bunlar-ile, -ile]
5. Aķıdup ebr-veş bārān gözinden
Didi tanz eyleyüp **bunlara** yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 3). [bunlara, -a]
6. Temāşāya ki teng olurdu her rāh
Gelen tururdu **bunlardan** velî dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 67). [bunlardan, -dan]

bunuñ gibi: Bunun gibi, böylesi.

1. Depeñden çıķa acumdan duĥānlar
Daĥı **bunuñ gibi** niçe kelāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 149). [bunuñ gibi,]

bünyâd: Temel, bina. II gönül.

1. Ğaraźlu ‘ışķ ere olmaz revā hîç
Ğaraźlu mihr **bünyādın** yaķar ‘ışķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 49). [bünyādın, -ın]

bünyâd: Asıl, esas, temel.

1. Kişver-i Yünāna **bünyād** uralıdan rüzgār
Böyle bir ĥān ile olmadı müşerref lâ-cerem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 11). [bünyād,]
2. Uran bu kışşanuñ aślına **bünyād**
Şu resme eyledi efsāneyi yād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 1). [bünyād,]
3. Çi seng olmuş anuñ **bünyādı** çi ĥāk
Ķurudukdan gerü bir sebze iy cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 78). [bünyādı, -ı]
4. Degüldür hiç birine bākî **bünyād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 88). [bünyād,]

bünyād it: Bina etmek.

- İdersin mu'cize urdukca bünyād
Gönül şaḳḳu'l-ḳamer engüşṭini yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 9*). [*bünyād it, -er, -sin*]
- Bu ṭāḳ üstinde bir naḳḳāş üstād
İdüpdür bir bütûn şeklini **bünyād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 74*). [*bünyād,]*

bünyād kıl: *Temel, esas almak, inşa etmek.*

- Degül divâne ehl ü 'āḳıl idi
Cihānda ḳılmamışdı ḥāne bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 47*). [*bünyād ḳıl, -ma, -mış, -dı*]
- Ḳıl iy uran cihān ṭāḳına bünyād
Beni bu ibtilā bendinden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 61*). [*bünyād ḳıl,]*

bünyād ur: *Temelini atmak.*

- Biri eyvān-ı dāda urdı bünyād
Biri 'adl ile ḳıldı dehri ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 65*). [*bünyād ur, -dı*]
- Çü Leyliden yañadan ire bir bād
Urur vaşfinda anuñ şad beyte bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 20*). [*bünyād ur, -ur*]
- 'Azā vü giryeye urmuş o bünyād
Bıraḡup ḡuşşadan alnına yüz çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 18*). [*bünyād ur, -mış*]
- Mu'attar ḳılan etrāf-ı havāyı
Uran bünyād iḳlīm-i vücūda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 5*). [*bünyād ur, -an*]
- Ola gönülüm gözüm bī-ferr ü bī-nūr
Çün ura ḥazretüñ bir şī're bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 69*). [*bünyād ur, -a*]

bur: *Bükmek, kırmak.*

- İçi elmās yimiş gibi **burdı**
Düşüp ol daḥmenüñ üstine bī-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 30*). [*burdı, -dı*]
- Nedāmet desti **burdı** ḡuşımı uş
Senüñ ḥaḳḳuñda idüm ger güneḥkār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 110*). [*burdı, -dı*]

bura: *Bu yer.*

- Velīkin kim ola bu ḳavm-ı maḥsūd
Gelişinden **buraya** n'ola maḳşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 46*). [*buraya, -y, -a*]

burada: *Bu noktada.*

- Gelüp yine beni buldı **burada**
İrişdüm vaşlı şevḳinden murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 55*). [*burada,]*

bürāder: *Kardeş.*

- Bürāderden kim ol ola münāfīḳ
Geçenler yüzüne ḳarşu saña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 50*). [*bürāderden, -den*]

burak: *Hz. Muhammed'in Mîraç'ta bindiği binek.*

- Buraḳla ol maḥalde kaldı Cibrīl
Revān irişdi Mikā'il-i ta'cīl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 161*). [*burakla, -la*]

burāk-ı berk: Yıldırım gibi hızlı olan Burak.

1. Bisâtından turup ol şâh-ı ‘âlem
Süvâr oldı Burāk-ı berke ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 90). [burāk-ı berk, -e]

burāk-ı berk-seyri: Semayı hızla geçen şimşek yürüyüşlü Burāk.

1. İrürdi bir Burāk-ı berk seyri
Ki hacı eylerdi ol uçmağda tayrı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 31). [burāk-ı berk-seyri,]

burc: Kale, hisar, sur.

1. Biri evc-i kerâmet **burcına** mäh
Biri mülk-i sa‘âdet tahtına şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 67). [burcına, -ı, -n, -a]
2. Getürem mäh-ise **burcuña** anı
İrürem lâ‘l-ise dürcüñe anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 89). [burcuña, -u, -ña]
3. Sa‘âdet **burcı** üzre mäh-ı a‘zâm
‘Arab iklimini tığıyla nâ-çâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 30). [burcı, -ı]
4. Kebüter-vâr aç bu **burcdan** per
Ki bu yaydı hadeng-i çâr mîhi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 78). [burcdan, -dan]

burc: Hareketsiz yıldızlar kümesi.

1. Dehân dürci tapuñdan tolu gevher
Başar **burcı** gamuñdan pürdür âhter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 44). [burcı, -ı]
2. Şeref **burcında** mäh-ı lâ-yezâlî
Şahâne gene idi ol rüy-ı tâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 32). [burcında, -ı, -n, -da]

burcı ahter: Yıldızlar kümesi.

1. Didi k’iy zâtı dürci gevherümüñ
Münevver rüyı burcı ahterümüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 2). [burcı ahter, -üm, -üñ]

burc-i hursîd: Güneş burcu.

1. Giderdi hıwâceye ol serv-i âzād
O mekteb **burc-i hursîd** olmış-idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 7). [burc-i hursîd,]

burc-ı mäh: Ayın surları.

1. İdüp pervâz burc-ı mähâ irdi
Ki ya‘nî bârgâh-ı şâha irdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 25). [burc-ı mäh, -a]

burc-ı mekteb: Mektep burçları.

1. Olurken burc-ı mektebde ol iki mäh
Biri birine ‘aşık düşdi nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 15). [burc-ı mekteb, -de]

burc-ı safâ: Bolluk, mutluluk burcu.

1. Didi **burc-i şafā** Nāhīdidür bu
Murāduñ çarhınıñ hırşīdidür bu (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 259*). [*burc-i şafā,]*

burc-ı şeref: *Ululuk, azamet burcu; yüce saltanat.*

1. İki gevher idiler bir şadefden
İki ahter yahūd burc-ı şerefdē (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 16*). [*burc-ı şeref, -den]*

bürehne-pā: *Yalın ayak.*

1. Bürehne-pā ser ü 'uryān u nālān
Feşār u hezl sözi hem-çü mestān (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 11*). [*bürehne-pā,]*
2. Fiğānı şu'lesinden āteş-efrüz
Bürehne-pā buz üstinde yürürdi (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 15*). [*bürehne-pā,]*

bürehne-ser: *Başı açık.*

1. Bürehne-ser yürür şāhib-kelāmum
Harīdār-ı belā vü cān-fürüşem (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 14*). [*bürehne-ser,]*

burhān: *Delil, ispat.*

1. Eyā tuğrā-keş-i menşūr-i evvel
K'ezel **bürhānı** sendendür müseccel (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 2*). [*bürhānı, -ı]*

bürimis: *Kaplamak, doldurmak.*

1. Yüzi hırşīdini zülfi şehābı
Bürimişdi niteki' ebr āfitābı (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 66*). [*bürimişdi, -di]*

burka': *Peçe, yaşamak.*

1. Başın taşra çıkarmış k'ide seyrān
Açup **burka'** ya bir hūr-ı müzeyyen (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 161*). [*burka',]*
2. Eli **bürka'** velikin mah öñine
Qarārı şışesini taşā çaldı (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 34*). [*bürka',]*

bürka'-ı mäh: *Ayın örtüsü.*

1. Ki Mecnūna vire varup iline
Açılup yolda yilden **bürka'-ı mäh** (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 5*). [*bürka'-ı mäh,]*

burka'ı nāb: *Halis, saf yüz örtüsü.*

1. Ya havrā-yı hayāle **burka'ı nāb**
Bu havrā-manzar içün gāh [u] bī-gāh (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 26*). [*burka'ı nāb,]*

bürka'-ı şerm: *Haya perdesi.*

1. Bırakdı bürka‘-ı şermi ol âfet
Çodı cânı vü terk itdi cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 24*). [*bürka‘-ı şerm, -i*]

bürrân: Keskin bakış.

1. Eger hışm ile ursa kûhe nîze
Geçer eyile ki **bürrân** igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 58*). [*bürrân,]*

bürüdet: Soğukluk.

1. Bürüdetdeydi şol resm-ile kim yağ
Bir âteşhâne oldu dehr ğârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 18*). [*bürüdetdeydi, -de, -ydi*]

bur(u)n: Burun.

1. Sebûdur şureti şan **burnı** kûze
Yalan sözlü yamân dillü siyeh-ruğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 8*). [*burnı, -ı*]

bürüz: Gün yüzüne çıkarmak, meydana çıkarmak.

1. Dağı **bürüzün** itmişler nazargâh
K’ola Leyliye manzar-gâh-ı bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 61*). [*bürüzün, -ın*]

büs: Öpme, öpüş.

1. Ki ya‘ni eylemekden câblûsı
Bulam teşrîf-i na‘-ı baht **büsi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 158*). [*büsi, -i*]

büse: Öpme, öpüçük.

1. Şad hezârân bülbülü maḥzûn idersin ‘âkıbet
Büse virürsin ki Ḥamdînüñ alasin cânını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 13*). [*büse,]*
2. Ki şan bir cismüñ oldu iki cânı
Çün oldu **büsedden** keşf aña her ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 81*). [*büsedden, -den*]
3. İki birbiriyle söyleşürler
Gehî **büseyle** iderler merḥabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 55*). [*büseyle, -yle*]

büstân: Bağ, bahçe.

1. Giyüp süsen kabâ-yı âsumânı
Müzeyyen eylemiş her **büstânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 56*). [*büstânı, -ı*]
2. Meger kim bir perî-ruğ bir gün anı
Götürüp seyre gitdi **büstânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 322*). [*büstânı, -ı*]
3. Sözi kândi lebinden şekeristân
Şaçınuñ sünbülinden yüzi **büstân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 82*). [*büstân,]*
4. İderdi reşk **büstânına** Kevser
K’sûd kılmışdı anı dürc-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 21*). [*büstânına, -ı, -na*]
5. Kimesneyle temâşâ ‘azmîn itme
Mey alup mestden **büstâna** gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 54*). [*büstâna, -a*]
6. Aña nâgâh güzergâh oldu bir bağ
Nazar kıldı çü her sū **büstâna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 21*). [*büstâna, -a*]
7. Kimüñ **büstânı** âhûsıdur iy ḥür
Lebüñ kimüñ şarâb-ı ‘işretidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 48*). [*büstânı, -ı*]

8. Cihân **bustânınıñ** ferhunde servi
Sözünden sâmi‘-i nazma şafâ vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 2*). [*bustânınıñ, -ı, -nuñ*]
9. Teb ü lerce revâdur **büstâne**
Gül-i nâzik çeker bağ içre rencûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 68*). [*büstâne, -e*]
10. Bahâr u **büstân** oldı ol ziyâret
Havâlisine tâ kim pür-leâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 38*). [*büstân,]*

büstân ol: *Gül ve çiçek kokularının çok olduğu bahçe olmak.*

1. Halîle âteş oldıysa gülîstân
Seni görüp cehennem ola büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 76*). [*büstân ol, -a*]

büstân-ı cân: *Can bahçesi.*

1. Gel iy büstân-ı cânuñ bağbânı
Mağabbet bezminüñ şîrîn-zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 1*). [*büstân-ı cân, -uñ*]

bustân-ı şer‘: *Şeriat bostanı.*

1. Hiç ihtilâl irişmeye bustân-ı şer‘üñe
Gerdün eger yıkıla vü ‘âlem ola ‘adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 47*). [*bustân-ı şer‘, -üñ, -e*]

busu: *Pusu, tuzak.*

1. Degül yüz tütalum kim ola biñ sâl
Buşuda merg tırmışdur mu‘allak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 99*). [*buşuda, -da*]

busu: *Öfke.*

1. Çıkardı çehresini toz **busudan**
Peyinden özge aña yoğ-idi çün hînk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 38*). [*busudan, -dan*]

büt: *Put gibi güzel sevgili.*

1. Bu taş üstinde bir nakkâş üstâd
İdüpdür bir **bütün** şeklini bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 74*). [*bütün, -ün*]

büt: *Put.*

1. Ki benven büt-şiken **büt** saña ma‘bûd
Bu hayretgehde қо ben hasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 34*). [*büt,]*

bütân-ı mäh-päre: *Ay gibi güzel sevgili.*

1. Pür itmiş çün **bütân-ı mäh-päre**
Kulaqlarını zerrîn güşväre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 25*). [*bütân-ı mäh-päre,]*

büthâne: *Puthane.*

1. Hevā **büthānesini** oda urdum
Şehinşāh-ı serîr-i ‘ışk-ı pākem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 10*). [*büthānesini, -si, -ni*]

büt-i ğāret-ger-i cān-ı ğarībān: *Garip canların yağmacı güzeli.*

1. Büt-i ğāret-ger-i cān-ı ğarībān
Sipeh-sālār-ı hayl-i dil-firībān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 1*). [*büt-i ğāret-ger-i cān-ı ğarībān,]*

büt-i hargāh: *Sen büyük çadırın güzeli.*

1. Büt-i hargāhiyi kıldı haberdār
Qudūm-ı yārdan çün oldı āġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 148*). [*büt-i hargāh, -i, -yi*]

büt-i kibr: *Kibir putları.*

1. K’ola cāyuñ mekân-ı bî-mekānı
Büt-i kibri şikeste eyle қо bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 17*). [*büt-i kibr, -i*]

büt-i müşġin-külāh: *Siyah taçlı güzel.*

1. Büt-i müşġin-külāh u ‘anberîn-hāl
Meh-i nev sāk-ı sîmînine halhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 11*). [*büt-i müşġin-külāh,]*

büt-i sîmîn-beden: *Gümüş bedenli güzeller.*

1. Gülistān-ı cihān-ārā cemālî
Büt-i sîmîn-beden ya’nî ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 45*). [*büt-i sîmîn-beden,]*

büt-i sünbül-külāle: *Sünbül kıvrımlı güzel.*

1. Büt-i sünbül-külāle vü semen-sāk
Hezārān şîve vü nāz-ile bir şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 4*). [*büt-i sünbül-külāle,]*

büt-şiken: *Put kırıcı olmak.*

1. Ki benven **büt-şiken** büt saña ma‘būd
Bu hayretgehdde қо ben hasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 34*). [*büt-şiken,]*

büy: *Koku.*

1. Hāk-i pāyı **büy**ı virdi cānuma Hamdî hayāt
Bulmuş-iken üstüñ*ānum dürc-i sinemde rimem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 55*). [*büy, -ı*]
2. Eger ‘arz itseler havrā-yı ‘aynı
Saçı **büy**ına almazam biñini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 48*). [*büyına, -ı, -na*]
3. Kimüñ bağındadır mevcūd ol verd
Ki **büy**ı birle zāyil ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 96*). [*büy, -ı*]

4. Velî bî-‘anber-i zülf-i perî-rüy
Aña ‘ıtr-ı kefen idi şan ol **büy** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 50). [büy,]
5. Mu‘anber zülfinüñ **büyundan** ol cân
Ol eṭrafı mu‘aṭṭar kıldı yek-sân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 69). [büyundan, -ı, -n, -dan]
6. Yaḳar âhum odı perr-i şabâyı
Ne yil k’itmez beni **büyüñdan** âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 85). [büyüñdan, -uñ, -dan]
7. Mu‘anber **büy** nâzik gerden-efrâz
Bu âhûlar içinde anı Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 88). [büy,]
8. Kimüñ dânesinüñ olduñ muṭî‘i
Büyüñ k’oldur nihâl-i gülşen-i cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 45). [büyüñ, -uñ]
9. Ki cân oldu nesîm-i müşğ-ile pür
Bu bû **büyü** degildür nev-bahârüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 217). [büyü, -ı]
10. Ki bu sözde senüñle ola cidâlüm
Ki **büyü** mı beni kılmış-durur mest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 227). [büyü, -ı]
11. Degül meyden anuñ **büyundanum** mest
Elüñden mey degül iy serv-i gül-püş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 72). [büyundanum, -ı, -ndan, -um]

büy-ı câme: Elbise kokusu.

1. Firâḳ u hicr-i çirkinden yudı dest
Ki büyü-ı câmesi mâh-ı münîrüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 23). [büyü-ı câme, -si]

büy-ı dem: Nefesin kokusu.

1. Cihânı büyü-ı demden cennet eyle
Bugün kim nev-bahâr-ı ‘âlem-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 6). [büyü-ı dem, -den]

büy-ı gül: Gül kokusu.

1. Çü buldı **büy-ı gül** dest-i güzelden
Nitekim deste-i gül vardı elden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 27). [büyü-ı gül,]

büy-ı ‘ışk: Aşkın kokusu.

1. Gözi yaşı cefâdan taşmış idi
Pür idi büyü-ı ‘ışkıla dimâḡı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 7). [büyü-ı ‘ışk, -ıla]

büy-ı müşğîn: Misk kokulu.

1. Bedî‘ ü ṭurfe hem-çün şüret-i Çîn
Ten-i zibâlarınuñ **büy-ı müşğîn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 58). [büyü-ı müşğîn,]
2. Şahârî buldı hem-çün ‘arşa-ı Çîn
Şaçınuñ nâfesinden **büy-ı müşğîn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 68). [büyü-ı müşğîn,]

büy-ı müy: Saçın kokusu.

1. Olup ol meh-veşüñ hayrân-ı rüyı
Diline virdi teskîn büyü-ı müyü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 326). [büyü-ı müy, -ı]

büy-ı vefâ: Vefa kokusu.

1. Dil ü cân bezmine **büy-ı vefâ** vir
Nefesden rûh-ı dehri râhat eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 4*). [*büy-ı vefâ,]*

buyruğ: *Buyruk, emir, hüküm.*

1. Kıl aşla **buyruğuñdan** çekmezem ser
Dilerseñ ‘üd-veş ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 46*). [*buyruğuñdan, -uñ, -dan]*
2. Günâhum bendine oldum giriftâr
N’olaydı **buyruğuñdan** çıkmayaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 113*). [*buyruğuñdan, -uñ, -dan]*

buyur: *Emretmek, söylemek.*

1. ‘Âşilerine ümmetiñüñ rahmet itmege
Kurân içinde Hâk **buyurupdur** niçe kâsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 50*). [*buyurupdur, -updur]*
2. Cân gözi ahvâlinüñ şıhhatine hâzık-ı dehr
Atuñ ayagı tozı kuhlını **buyurdi** sebab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 16*). [*buyurdi, -dı]*
3. Bir işde kim **buyurmaduñ** rızâ sen
Bu miskîne anı görme revâ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 119*). [*buyurmaduñ, -ma, -duñ]*
4. İdüp emr ol gice Cibrîle Allâh
Buyurdi k’Ahmedi var eyle âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 24*). [*buyurdi, -dı]*
5. Buyurmuşdı nebî şânında anuñ
Ki şem‘idür ‘Ömer kaşır-ı cinânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 9*). [*buyurmuşdı, -mış, -dı]*
6. Buyurdi şâh dâye buldılar tiz
Ki şîrin ola ol la‘l-i şeker-riz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 291*). [*buyurdi, -dı]*
7. Zebânından ne kim iderse taqrîr
Buyurduğın yazardı kıl-kı taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 244*). [*buyurduğın, -duğın]*
8. Buyurduñ kim bizüm kavm içre bî-hâd
Güzeller var kamer-hâdd ü sehî-kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 35*). [*buyurduñ, -duñ]*
9. Buyurdi tiz ki ol dildâr-ı manzûr
Ola perdeyle mişl-i gönce mestûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 73*). [*buyurdi, -dı]*
10. Buyur bir çâre tâ kim ol şegâb-nâk
Kem ağlaya yakasın kem kıla çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 43*). [*buyur,]*
11. Çü Nevfel gördi andan bu ‘itâbı
Buyurdi tiz giderdiler şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 2*). [*buyurdi, -dı]*
12. Buyurdi leşkerine her kim anı
Buluben sînesinden döke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 37*). [*buyurdi, -dı]*
13. Buyurdi kim keremden bir zamân ol
Özin bir küşede kılsın nihân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 87*). [*buyurdi, -dı]*
14. Kılâm zehr-i helâhil-le muhallil
Buyurdi itdiler iki kâse şerbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 17*). [*buyurdi, -dı]*
15. Ğazab vaktinde gördi bu cevânı
Buyurdi seg-dilân-ı bârigâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 35*). [*buyurdi, -dı]*
16. Didi kılmış ölüyi diri Allâh
Buyurdi kim varuñ tiz anı hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 79*). [*buyurdi, -dı]*
17. Şalâhından habîr oldı vü âgâh
Buyurdi hâcibe kim var anı tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 19*). [*buyurdi, -dı]*
18. Geçen bâzârıñ eyle yine tiz
Buyurdi bir nişângâh ol dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 125*). [*buyurdi, -dı]*
19. Qarâr itdi velîkin yok qarârı
Buyurdi pîr k’iy merd-i güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 183*). [*buyurdi, -dı]*

buyur-: Emretmek, söylemek.

1. Buyurdı yağıdılar ‘ūd u sipendi
Ki tā def̄ ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 21*). [buyurdı, -dı]
2. Baña itme iñen ta‘n-ı muhâli
Buyurmuşdur meşelde nazm-i şâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 27*). [buyurmuşdur, -mış, -dur]

buz: Katı haldeki su, buz.

1. Fiğânı şu‘lesinden âteş-efrûz
Bürehne-pâ **buz** üstinde yürürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 15*). [buz,]
2. Ayağı ıssısından **buz** kururdi
Giyüp yağ tahtesinden keş ü na‘lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 16*). [buz,]

buz: Keçi.

1. Ki hem küştî olmaz şîr ile **büz**
Süvâr-ı kürre-i aşkar-nijâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 10*). [büz,]

büzürg: Büyük, ulu.

1. Dil-i ‘uşşâka bahş iden ğmâlar
Büzürg ü küçege viren nevâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 28*). [büzürg,]
2. Cihân içre ‘azîz olursın iy cân
Büzürg ‘âlemiyse hem-demüñ ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 117*). [büzürg,]

C

cā: Far, Yer, makam, mahal, mevki.

1. Gelüp ‘ışk itdi iki sinede **cā**
Maḥabbet bi’z-zarūrî oldı peydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 27). [cā,]
2. Elifle lâm-veş k’olur elif lâm
Dilümüz dürrine **cā** bir mekândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 47). [cā,]

cā-be-cā: Yer yer, ara ara.

1. Şeb-i ferḥunde hem-çün turre-i hūr
Nühüfte **cā-be-cā** müşğ içre kâfūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 22). [cā-be-cā,]
2. Gülistân meclisinde şâh-ı zanbak
Uyarmış **cā-be-cā** şad şem’-i ablak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 60). [cā-be-cā,]
3. Başına şokdı şeb perr-i gurâbı
Getürüp ḥâbgehden **cā-be-cā** baş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 93). [cā-be-cā,]
4. Çiçekden **cā-be-cā** gösterdi dendân
Benefşe giydi servüñ sāyesinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 34). [cā-be-cā,]
5. Açılmış **cā-be-cā** şad çeşm-i rüşen
İrürmiş âsumâne kullesi ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 42). [cā-be-cā,]

cāblūs: Dalkavuk, el etek öpen.

1. Ki ya’ni eylemekden **cāblūsî**
Bulam teşrîf-i nat’-ı baht büsî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 157). [cāblūsî, -î]
2. Didi kim bir sege iy küh ulûsı
Nedür senden bu rıfḳ u **cāblūsî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 40). [cāblūsî, -î]

ca’d: Elbise.

1. Didi iy ḥāk-i pâyı şebleret tâc
Mu’anber **ca’dı** reşk-i şâm-ı mi’râc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 78). [ca’dı, -ı]
2. Virürdi göñlüni ol gül’izâre
Mu’anber **ca’dı** oldı pîç-der-pîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 55). [ca’dı, -ı]

cādū: Büyücü, cadi.

1. Daḥı şunlar k’urınmış şekl-i âhū
Degül âhū k’olardur iki **cādū** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 20). [cādū,]
2. Gümüş mir’âte çekdi şaykal-i zer
Sevâd-ı sürmeden ol çeşmi **cādū** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 165). [cādū,]

cādū: Büyüleyici, etkileyici.

1. Gözi **cādū** saçı ta’vîde döndi
İraḳdan her kim iderse nezâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 52). [cādū,]

cāhil: Akılsız, şuursuz, kendini bilmeyen, gaflet içinde olan.

1. Kimin ‘ākıl kimini kāmīl itmiş
Kimin ebleh kimini **cāhil** itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 104*). [*cāhil, -ı*]
2. Sözüñe dāniş ehlin tālīb eyle
Özüñi **cāhil** üzre gālīb eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 6*). [*cāhil,]*

cām: Kadeh.

1. Meclisüñ **cāmı** şehā neşv ü nemā bulsun müdām
Niçe kim mezkûr ola ellerde nām-ı cām-ı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 59*). [*cāmi, -ı*]
2. Ki tölup şekker-i şükriye kāmum
Pür ola bāde-i şevkiyle **cāmum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 56*). [*cāmum, -um*]
3. Ağudur qāhır lutfi āb-ı hayvān
Ki tıgı cān alır **cāmı** virür cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 98*). [*cāmi, -ı*]
4. Perī ruh sākīler dest urdı **cāma**
İrişdi keyf-i bāde hāşş u ‘āma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 11*). [*cāma, -a*]
5. Elinden her k’anuñ bir **cām** ide nüş
Ayıklığa meger düşde ola tüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 43*). [*cām,]*
6. Mey içme dehr **cāmından** ki iy dil
Katılmışdur aña zehr-i helāhil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 27*). [*cāmından, -ı, -n, -dan*]
7. Senüñ oğlūndur el-ān lā-übālī
Şarāb-ı ‘ākıldandur **cāmı** hālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 18*). [*cāmi, -ı*]
8. Mey-i ‘ışkınsuz olmasun bu **cāmum**
Güm olsun ansuzın ‘ālemde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 33*). [*cāmum, -um*]
9. Tutar şad cehd-ile bir **cām** o bî-hüş
Anı da yāri yādına ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 29*). [*cām,]*
10. Yiyüp içmeyem artuğ tutmayam **cām**
Refikūñ olmayınca ol dil-ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 143*). [*cām,]*
11. Getürürler şarābı vü ta‘āmı
Yiyüp tā nuqlden nüş ide **cāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 28*). [*cāmi, -ı*]
12. Teni rāhat bulup yidi ta‘āmı
Giyüp dībā kabā nüş itdi **cāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 172*). [*cāmi, -ı*]
13. Bahādırlar ecel **cāmın** idüp nüş
Zirih yirine oldılar kefen-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 83*). [*cāmın, -ın*]
14. Ağulu **cāmı** virdi şāha k’it nüş
Alup sehv-ile şeh nüş itdi zehr-i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 22*). [*cāmi, -ı*]
15. K’olupdur kara bahtum gibi **cāmuñ**
Niçün şeb-reng olduñ iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 56*). [*cāmuñ, -uñ*]
16. Töludur **cāmı** şerbet yirine zehr
Tehidür tās-ı çarh illā ki pür dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 44*). [*cāmi, -ı*]
17. Benefşe gibi **cāmum** oldı nīli
Bu mātemde saña kılmāğa yāri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 154*). [*cāmum, -um*]
18. Düzelüm kārı geçmeden dem-i kār
Baña **cāmuñdan** iy cān afitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 65*). [*cāmuñdan, -un, -dan*]
19. Dil-i Mecnūnı bu hāletden āgāh
K’idüp dest-i ecel bir **cāmı** pür-zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 51*). [*cāmi, -ı*]
20. Ki cānum **cāmın** itdūñ zehr-ile pür
Niçe vardı dilūñ iy naḥs-güftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 6*). [*cāmın, -ın*]
21. Çıgırup dōst diyü virdi cānı
Fenā **cāmı** aña daḥı şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 39*). [*cāmi, -ı*]
22. Dönüp ol pirden kıldı sü’ālī
Ki bu serv-i revānlar kim tutar **cām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 69*). [*cām,]*

cām: Ateş yapraklı gonca.

1. Pür itmiş şāh-ı gül **cām** ergüvānı
Ki içe ‘andelibe dōst-kānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 41*). [*cām,]*

cāme: Libas, elbise. II gül yaprağı.

1. Kefendür aña kâfûrî semenler
Çiçekler **câmesüz** kaldı vü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 73*). [*câmesüz, -süz*]

câme: Elbise, çamaşır, giyecek şey.

1. Güneş bir tügme kadri **câmesinden**
Cihân bir nokta cûdî hâmesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 45*). [*câmesinden, -sin, -den*]
2. Cihân hayyâtı biçmiş bî-kem ü kâst
Sa'âdet **câmesini** kaddine râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 50*). [*câmesini, -si, -n, -i*]
3. Benefşe dir giyüp bir **câme** iksün
Beni gülzârda görenler öğsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 43*). [*câme,]*
4. Ki âb-ı nergisinden ol semen-ber
Şabâh olınca kılar **câmesin** ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 102*). [*câmesin, -sin*]
5. Teb-i gam na'hl-i kâddin eyledi huşk
Giyindi post **câme** nitekim müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 16*). [*câme,]*
6. Tenüñe **câme** giy 'uryanlığı ko
Başuña tâcuñ al hayrânlığı ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 129*). [*câme,]*
7. Kamu endâmı zîbâ **câmelerden**
Egerçi oldı matbû' vü müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 35*). [*câmelerden, -ler, -den*]
8. Çün anı **câmelerle** düzdi mâder
Getürdi varuben bir micmer-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 41*). [*câmelerle, -ler, -le*]
9. Koyup ceybini ider oldı çâlâk
Etegi cânibinden **câmesin** çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 24*). [*câmesin, -sin*]
10. 'Arab resmince bağlandı 'imâme
Giyindi il gibi egnine **câme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 166*). [*câme,]*
11. Şeh açup okudıkda nâmesini
Gazabdan çâk kıldı **câmesini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 28*). [*câmesini, -(s)i, -(n)i*]
12. Giyüp pülâd **câme** çüb-ı şeş per
Gehî ten hürd iderdi gâh başlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 53*). [*câme,]*
13. Dil ü cân buldı zımnından sürürü
Mu'anber **câme** bir zengî peçedür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 37*). [*câme,]*
14. Aña hem **câme** vü hem tu'me irsâl
Meger kim bir gün oturmışdı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 14*). [*câme,]*
15. Benüm kim neyler atlasdan çulı mür
Tenüm âteş-durur ol **câme** birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 53*). [*câme,]*
16. Kõdî õñinde ol merd-i vefâyı
Didi 'õzr idüp al bu **câmeyi** giy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 49*). [*câmeyi, -y, -i*]
17. Gâraya geldi aña turup haremnden
Giyürdi **câme** vü virdi ta'âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 15*). [*câme,]*
18. Özünñ şeklini eyler temâşâ
Taķınmış **câmesine** hem-çü şahid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 45*). [*câmesine, -si, -n, -e*]
19. Anuñ beyt okumasından güşade
Daķı bir dest **câme** virdi ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 59*). [*câme,]*
20. Ki giysün bunı ol yâr-ı ciğer-h'wâh
Alup gevherleri vü **câmeyi** pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 61*). [*câmeyi, -y, -i*]
21. Kim andadur senüñ miftâh-ı kârûñ
Çıkarup **câmeyi** pes ol nîgû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 131*). [*câmeyi, -y, -i*]
22. Şehinşâh-ı serîr-i küh ü râğum
Ayaķ baği-durur destâr u **câme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 45*). [*câme,]*
23. 'Azâ içün giyindiler karayı
Siyeh **câmeyle** meh-rüyân-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 37*). [*câmeyle, -y, -le*]

câme dik: Elbise dikmek.

1. 'Arûs-ı nazma şöyle dikdi câme
Ki çün irdi tamâma kâr-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 16*). [*câme dik, -di*]

cāmedān: *Elbise dolabı.*

1. Kefensüz gürlar içinde giryān
Çıkarup **cāmedāndan** bir qabāy (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 47). [cāmedāndan, -dan]

cāme-h"āb: *Yatak.*

1. Sovunmamışdı dahı **cāme-h"ābı**
Harāretten yog-idi inkılābı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 213). [cāme-h"ābı, -ı]

cāme-i la'l: *Kırmızı elbise.*

1. Giyindi cāme-i la'lin ü gül-gün
Sevincile turup pür şive vü nāz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 176). [cāme-i la'l, -in]

cām-ı 'ālem: *Cihan kadehi.*

1. Sebū-yı zehre döndi **cām-ı 'ālem**
Vedā' eşkinden anda ol iki yār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 142). [cām-ı 'ālem,]

cām-ı bāde: *Şarap kadehi.*

1. Şu resme kim müzeyyen hülleden hūr
Tutarlar ellerinde **cām-ı bāde** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 51). [cām-ı bāde,]

cām-ı ber-dest: *Elindeki kadeh.*

1. Açılmış güller ü bitmiş semenler
Ayağ üzre gül-i ter **cām-ı ber-dest** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 37). [cām-ı ber-dest,]

cām-ı devr-i devvār: *Dönen feleklerin kadehi.*

1. Ayakda düşdi halhāl-ı muhallel
Girān-ser kıldı **cām-ı devr-i devvār** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 29). [cām-ı devr-i devvār,]

cām-ı dost-kānī: *Arkadaş veya sevgililerle içilen şarabın kadehi.*

1. İç eller gibi **cām-ı dost-kānī** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 64). [cām-ı dost-kānī,]

cām-ı 'ışk: *Aşk şarabı.*

1. Rızā-yı yār idi maṭlūbı her gāh
Ġam içürmişdi cām-ı 'ışkdan zehr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 35). [cām-ı 'ışk, -dan]

cām-ı kahr: *Sıkıntı kadehi.*

1. Çü cām-ı qahrdan nūş itdi zehri
Fırāķı āteşi yandurdu dehri (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 7). [cām-ı kahr, -dan]

cām-ı la'î: Dudak kadehi.

1. İniler tağda Mecnûn-ı şâdık
Elinde her kişinin cām-ı la'î'n (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 85). [cām-ı la'î, -in]

cām-ı mahabbet: Muhabbet kadehi.

1. Anı cām-ı mahabbet eyledi mest
Bu 'ışk âbıyla yudı 'aıklan dest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 45). [cām-ı mahabbet,]

cām-ı muşaffâ: Saf şarap kadehi.

1. Tenine bir kabâ hûb ü mülevven
Pür itdi lâle bir cām-ı muşaffâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 37). [cām-ı muşaffâ,]

cām-ı ser-nigûn: Alt üst olmuş kadeh, şarap.

1. Şarâbıla habâbuñ sağı pür
'Aceb görsen bu cām-ı ser-nigûnı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 53). [cām-ı ser-nigûn, -ı]

cām-ı visâl: Kavuşma kadehi.

1. Beğâyet teşneyim cām-ı visâle
Beni lûtfûndan irtûr ol zülâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 37). [cām-ı visâl, -e]

can: Can, ruh, gönül.

1. Yiyüp içüp sürerdi 'ıyş u 'ışret
Teni kuvvet tutardı cāmî rāhat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 18). [cānı, -ı]
2. Çün iy Mevlâ beni kılduñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cānumı kırtar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 2). [cānumı, -um, -ı]
3. Cān zamân-ı ğamda yâd idüp seni rāhat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nûş eyler zülâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 19). [cān,]
4. Cān gözi ahvâlinüñ şıhhatine hâzık-ı dehr
Atuñ ayagı tozı kuşlıni buyurdi sebeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 15). [cān,]
5. Hâk-i pâyı bûyı virdi cānuma Hamdî hayât
Bulmuş-iken üstülh'ânüm dürc-i sinemde rimem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 55). [cānuma, -um, -a]
6. Çeken cān levhine tuğrâ-yı ğarrâ
Yazan dil şuhfina tevki'-i ra'nâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 9). [cān,]
7. Bu 'âlî kubbeye Bânî tapuñdur
Kara hâke viren can tapuñdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 18). [can,]
8. Gehî rāhat getürür cāna geh renc
Gehî iflâs virür halka geh genc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 41). [cāna, -a]
9. Pür eyle mihrûñile cān dimâğın
Hem it nûruñla rûşen-dil çerâğın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 23). [cān,]
10. Şehâdet şehdini cāna ğıdâ vir
Sa'âdet âftâbından ziyâ vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 145). [cāna, -a]
11. Şafâ nûrında ğarķ idüp bu cāmı
Ebed hamrından eyle mest añı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 45). [cāmı, -ı]
12. Bilişlik âftâbı pertevinden
'Atâ kıl cānuma bir nûr-ı rûşen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 58). [cānuma, -um, -a]
13. Eşigüñ secdegâh-ı cümle cāndur
Kapuñ mihrâb-ı ehl-i âsumândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 105). [cāndur, -dur]

14. Ricā oldur ki bu Hāmdī ğarībi
İrüre şīḥate ol **cān** ṭabībī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 220*). [*cān,]*
15. Fazīletde durur cümle fen ile
Dü-‘ālem **cāndur** pes bir ten ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 18*). [*cāndur, -dur]*
16. Cihānuñ ol-durur bî-şübhe **cānı**
K’anuñladur cihāna zinde-gānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 19*). [*cānı, -ı]*
17. Ayağına nişār olmasa bir **cān**
Şuya batsun olursa āb-ı hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 131*). [*cān,]*
18. Bağışlasun cihān ḥalkına Allāh
Ki **cānidur** cihān ḥalkınuñ ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 18*). [*cānidur, -ı, -dur]*
19. Teni kuvvet tutardı **cānı** rāḥat
Bulşurdı varup sulṭāna geh gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 8*). [*cānı, -ı]*
20. Ne ḥōd ‘āşıklıġuñ **cānında** bārı
Bunı ummazdı devr-i bî-vefādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 16*). [*cānında, -ı, -n, -da]*
21. Çün ol naḳşı görüp ārāmı gitdi
Ġam odı acısı **cānına** yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 108*). [*cānına, -ı, -n, -a]*
22. Öñinde cümle ‘arz itdi ser-ā-ser
Bırakdı māderi **cānına** āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 8*). [*cānına, -ı, -n, -a]*
23. O taşvîr-i muşanna‘ sîmyādur
Beri kıl **cānuñ** andan kim belādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 24*). [*cānuñ, -uñ]*
24. Kara gözleri **cānuña** belādur
Senüñ baḥtuñ anuñ-içün ḳaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 29*). [*cānuña, -u, -ñ, -a]*
25. Ne nāmın aḥlādı ne ḥōd nişānın
Velî ‘ışḳ āteşine yakdı **cānın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 40*). [*cānın, -ın]*
26. Yaḥūd mānend-i ḳālīb olmuş idi
Ki **cān** anda şeker-leb olmuş idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 72*). [*cān,]*
27. Laṭîf-āvāz şol resme derāyı
Ki savtı **cānlara** virür ġıdāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 26*). [*cānlara, -lar, -a]*
28. Dir oldı **cānuma** bir ġam havāle
Anuñ-çun ḳılarām feryād u nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 111*). [*cānuma, -um, -a]*
29. Bir oġlanuñ k’ayağına bata ḥār
İder zaḥmı atası **cānına** kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 32*). [*cānına, -ı, -na]*
30. Kimüñ hierinden irdi **cānuña** daġ
Kimüñ zülfi geçürdi boynuña baġ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 89*). [*cānuña, -u, -ñ, -a]*
31. Yol üzre keşfüñüñ her naḳşı iy hān
Olupdur baña miḥrāb-ı dil ü **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 18*). [*cān,]*
32. Ayaġuñ bir dikenden olsa efkār
İder **cānum** gözine zaḥmı anuñ kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 22*). [*cānum, -um]*
33. Kelāmuñ **cānum** içinde düzer cāy
Degül gönñüm elümde n’ideyin vāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 27*). [*cānum, -um]*
34. Mey-i ġamdan şu resme mestdür **cān**
K’özümüñ varlıġın bilmezven el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 15*). [*cān,]*
35. Olup mest-i ḥarāb-ı cām-ı didār
Şarāb-ı ‘ışḳ ḳıldı **cānına** kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 42*). [*cānına, -ı, -na]*
36. Tutar ervāḥı taze ‘ışḳ-ı cānān
Ol olmasa ne ḥāşıl olsa yüz **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 8*). [*cān,]*
37. Gerekmaz dilberümsüz baña **cānı**
Ġamunsuz virme bir dem zindegānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 31*). [*cānı, -ı]*
38. Çü vaḥdetde durur ‘ışḳ-ile **cānum**
Ölürven ‘ışksuz yokdur ġümānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 17*). [*cānum, -um]*
39. Cemāline fedā olsun bu **cānum**
Ḥelāl olsun içerse çeşmi ḳanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 61*). [*cānum, -um]*
40. Dilerven ḥalka-i ‘ışkından anuñ
Cüdā olmaya bir dem ġuşı **cānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 50*). [*cānuñ, -uñ]*
41. Atasından diletı ol ḥabībı
K’olaydı ḥaste **cānınuñ** ṭabībı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 52*). [*cānınuñ, -ı, -nuñ]*
42. İşidüp bu nefiri Nevfel andan
Ṭaleb-kār oldı dermānına **cāndan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 128*). [*cāndan, -dan]*
43. Bugün k’oldı ḳocalup süst **cānı**
Der-i dildārdan sürdiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 53*). [*cānı, -ı]*
44. Gelüp **cānına** hoş şāhuñ cevābı
‘İmāret oldı gönñlünüñ ḥarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 83*). [*cānına, -ına]*

45. Ki senden gönlünü zabt eylemek berk
Yoluñda benden itmek **cānumı** terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 152*). [*cānumı, -ı, -um*]
46. Bahâdırlar elinde tığ-i hûn-în
Urur **cân** hirmenine âteş-i kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 48*). [*cân,]*
47. Yatup ol gice ârâm eylediler
Kažāya **cānların** râm eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 28*). [*cānların, -lar, -ın*]
48. Çün agâh oldı sultân bu haberden
Taraldı **cānı** havfiyle hâzerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 34*). [*cānı, -ı*]
49. Ki **cānından** yuyupdur el mu‘ayyen
‘Abeğ yire tutar şemşire gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 7*). [*cānından, -ın, -dan*]
50. Turup kıldum bu deñlü cehd ü ikdâm
Bilemedüm k’o **cānın** idenüñ terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 19*). [*cānın, -ı, -n*]
51. Revân **cân** mahv olur ol lezzet için
Meger kim vaz‘ kılan ol nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 6*). [*cân,]*
52. Rızâ-yı Haqq-ıçün virgil rehâyi
Yazuğdur her birinüñ **cānı** vardır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 31*). [*cānı, -ı*]
53. Haq ayırsun anuñ **cānını** tenden
Seni şayd eyleyenüñ olsun iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 26*). [*cānını, -ını*]
54. Hurûşa geldi **cānı** ‘andelibi
Hıttâb idüp didi k’iy murğ-ı hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 52*). [*cānı, -ı*]
55. Kōdı **cānına** Mecnûn-ı hastenüñ dağ
Gözi ardınca kaldı iderek âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 88*). [*cānına, -ı, -na*]
56. Ki âteş idi **cānınuñ** penâhı
Bu faşl içinde Mecnûn-ı ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 12*). [*cānınuñ, -ı, -nuñ*]
57. Baña kim **cāna** cevruñ nev nev işler
Tenümde tığ-ıla ger dökseler hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 8*). [*cāna, -a*]
58. Hudâdur ‘aybsuz kim yok aña reyb
Helâk oldum teħassür geçdi **cāna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 43*). [*cāna, -a*]
59. Virür yolına **cānı** vü cihânı
Çü bir kaç gün ola anuñla mu‘tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 48*). [*cānı, -ı*]
60. Bırakdı **cānuma** nālun şerârı
Nikâh oldı egerçi ğayre Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 10*). [*cānuma, -um, -a*]
61. Belâ zindânı ka‘rında gıriftâr
Revende bî-beden bir tırfe **cāndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 43*). [*cāndur, -dur*]
62. Ki iy **cānum** göginüñ âfitâbı
Baña bu itdigün pend ü naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 6*). [*cānum, -um*]
63. İkimüz bir ten ü bir **cānuz** el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 68*). [*cānuz, -uz*]
64. Yakın aña ki **cân** andan ola dūr
Belâ vü mihnet-ile düşdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 30*). [*cân,]*
65. Maķâm-ı sıdķda pes buldı ârâm
Hevâyî idi **cân** tutdı hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 37*). [*cân,]*
66. Felek saķfına kimdür k’ire bile
Alup **cānını** ķande kaçsun âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 81*). [*cānını, -ın, -ı*]
67. Kaçan kim eyleye **cân** pendüñi yād
Beni rāzı kılarduñ lutf-ıla sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 68*). [*cân,]*
68. K’ire **cānına** rahmuñdan beşâret
Siyâh itsün gögi soñunda âhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 20*). [*cānına, -ı, -na*]
69. Tabîbinden ‘ilâc umardı **câne**
Olup vahşî gibi insândan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 32*). [*câne, -e*]
70. Cihân içre ‘azîz olursın iy **cân**
Büzürg ‘âlemiyse hem-demüñ ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 116*). [*cân,]*
71. Budur kim kal‘asidur **cānuñ** ihsân
Görüñ Mecnûnı k’itdüginden in‘âm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 108*). [*cānuñ, -uñ*]
72. K’idüpdür fırkatüñ **cân** ceybini çāk
Görinürsin gözüme her zamân sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 138*). [*cân,]*
73. Belâbil **cānın** andan rāhat iden
Rumüzından habîr olan cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 14*). [*cānın, -ın*]
74. Ya **cân** bağından serv-i rāsitindür
Çün ol mektûba Leylî oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 20*). [*cân,]*
75. Şafâ kuflına **cānı** buldı miftâh
Ne haq kim yazmış ol mektûba pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 22*). [*cānı, -ı*]

76. Degüldür **cân** tapuñdan bir nefes dūr
Baña renc-i dilüñdür 'âşikâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 162). [cân,]
77. Batupdur **cânı** gözine anuñ hār
Beni yakma bu resme ser zenışden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 140). [cânı, -ı]
78. Vücüdi oldı garķ-ı nūr-ı taḥķik
Anuñ kim **cânına** virmez hidāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 17). [cânına, -ı, -n, -a]
79. Vefāsuz oldı âdem âḫir-i kār
Cihān içre bunı isterdi **cānum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 95). [cānum, -um]
80. Çeken tağ u şahārīde sürüdi
Ucından ben muḳayyed **cānuñ** iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 39). [cānuñ, -uñ]
81. Gehī **cân** kūt bulur nālīşümle
Ġidām oldur ya bir pāre giyehdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 82). [cân,]
82. İrişür **cânına** renc-i zamāne
Kişi ki olmaya nefsinüñ esīri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 104). [cânına, -ı, -na]
83. Ġıdasıdur nesīm-i şubḥāḡāhī
Yimekden yok-durur zevķi bu **cānuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 75). [cānuñ, -uñ]
84. Ġubāruñ kuḫlına **cân** çeşmi muḫtāc
Tenümde şınsa yir yir üstüḡānum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 54). [cân,]
85. Ki ne taşdur dilüñ ne **cānuñ** āhen
İdüp Mecnûna kār eḡān-ı māder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 50). [cānuñ, -uñ]
86. Şeḡer kor **cānuña** yüz dürlü dağı
İrerse bir kişinüñ şubḡa baḡtın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 14). [cānuña, -u, -ñ, -a]
87. Gel iy **cân** ġülsitānıñ tezervi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 1). [cân,]
88. Dilüñ zevķi-durur **cānuñ** şafāsı
Gerekmez âdemī bu demde ḡāmüṣ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 12). [cānuñ, -uñ]
89. Ki **cân** oldı nesīm-i müşğ-ile pūr
Bu bû büyü degildür nev-bahāruñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 216). [cân,]
90. Yeter ġam çekdi **cānuñ** firḡātinde
Oḡu birkaç ġazeller ḡayret-engiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 122). [cānuñ, -uñ]
91. İki **cân** birbirine oldı hem-rāz
Senüñle bende var bir vaḡdet ü ḡāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 32). [cân,]
92. Kılām ben **cānum** içinde anı yād
Dilümi ḡāḡruñla āşınā kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 70). [cānum, -um]
93. Geçürmek **cānuña** cevır ü cezāyı
Dem-â-dem aḡlayup maḡzûn olmaḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 4). [cānuña, -u, -ñ, -a]
94. Ġüzellikte çü 'Amr ü Zeyd ma'rûf
Uyup 'ışķa koyup **cân** ü cihānın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 15). [cân,]
95. Ḥicāb iderdi lîkin **cânı** ilden
Ġöñülden Zeyd umup ol mû-miyānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 26). [cânı, -ı]
96. İder varduḡça **cân** şevķini zāyil
Vü ger ola vefā 'ışķile hem-reh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 10). [cân,]
97. Ki bir āḡ idebile āşikāre
Çekerdi **cânı** ġizlü ġuşşadan derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 39). [cânı, -ı]
98. Ġöñül eglencesi zülfi ḡayālī
Cemālī **cân** ġöñinüñ āfitābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 5). [cân,]
99. Şafā vir **cāna** şubḡuñ şoḡbetinden
Bu resme yalvarup Ḥallāķa ḡaylī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 50). [cāna, -a]
100. Şabāḡ olup toḡarsa başuma ġün
Var ise iy ḡurûs-ı dehr **cānuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 31). [cānuñ, -un]
101. Kāvuşdı birbirine çün elif lām
Ezel bir **cân** idi ol iki hem-sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 91). [cân,]
102. Ki oldı heybetinden çāk eflāk
Ġidüp 'aḡlı ġöñülden ġöñlī **cāndan** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 19). [cāndan, -dan]
103. Ki şān bir cismüñ oldı iki **cânı**
Çün oldı büsedēn keşf āña her ḡāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 80). [cânı, -ı]
104. Ol iki nev-bahārī eyledi ter
Yörendi **cānlarına** ger gelüp ḡuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 41). [cānlarına, -ları, -n, -a]
105. Firāk-ı ḡasretümle ḡaste **cānum**
Budur çün bülbüle 'âdet ki her sāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 4). [cānum, -um]
106. Çü bir **cân** idik olduḡ iki pāre
Yoḡum ben ḡazretünledür ne kim var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 42). [cân,]

107. Düzen **cānınuñ** endühdən ğıdāsın
Tükenmez eyleseñ bu bâbı biñ faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 22*). [*cānınuñ, -ı, -nuñ*]
108. Ne diyem kim ne resme virdi **cānı**
Cihân içre hemîn anuñ şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 68*). [*cānı, -ı*]
109. Ki bî-pervâ iresin şehriyâre
Bu şandûk-ı revâk-ı çarhı iy **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 121*). [*cān,]*
110. Niçe eyledi cānâne fedâ **cān**
Ecel kıvsından irişdi aña tır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 156*). [*cān,]*
111. Alur biñ **cānı** yokdur gerçi **cānı**
Gülü dehrüñ dikendür tahtı zindân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 124*). [*cānı, -ı*]
112. Şıyup yıl bergini arturdı derdüm
Tutuldı **cān** göğünñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 65*). [*cān,]*
113. Niçe mürüñ dehânında ola âh
Lebüñ kim **cānlara** kût idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 41*). [*cānlara, -lar, -a*]
114. Geçin perhîz ile hem-çün hekîmân
İdüben **cānuñı** esrâra meşğûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 57*). [*cānuñı, -uñ, -ı*]
115. Bilürsin yokdur eyyāmuñ vefâsı
Ki âdem **cānidur** her dem ğıdâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 8*). [*cānidur, -ı, -dur*]

cān: Büyük bir samimiyetle, yürekten.

1. Ki ya'nî dir saña **cāndan** muñ'em
Tutarum şer'îñi gerçi şenî'em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 131*). [*cāndan, -dan*]
2. Çağırup ol kârıya virdi sevgend
Didi **cāndan** muñ'isen Hüdâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 29*). [*cāndan, -dan*]

cān: Can II sevgilinin canı.

1. Yeg andan kim anuñ-çün vire bir ğayr
Pes andan geldi ol **cānı** cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 13*). [*cānı, -ı*]
2. Ki ben mağz olam ü pöst ola ol **cān**
O yeg kim ben niķab-ı döst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [*cān,]*
3. Yeñi yāruñla iy **cān** âfitâbı
Hakîkat var ise fi'l-cümlesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 68*). [*cān,]*
4. Bi-ħamdillāh k'elünde ihtiyāruñ
Çeke çün hātıruñ bir cāyı iy **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 57*). [*cān,]*
5. Ki şabrum mülkini hicr itdi ğāret
Getür **cān** gülistānınuñ gülünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 45*). [*cān,]*
6. Vücüdı oldu tır-i zecre âmāc
Eğer eyledi **cānına** harāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 23*). [*cānına, -ın, -a*]
7. Ğamuñ idi yoğ-idi özge kārı
'Âdem mülkine 'azm itdükde ol **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 71*). [*cān,]*
8. Resen boynuma salup geldüm iy **cān**
Elüm karşıñda oldıysa kemān-ğır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 36*). [*cān,]*
9. Kıladyduñ kabrümü bir kez ziyāret
Dilerseñ hac sevābın bulmak iy **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 59*). [*cān,]*
10. Ki **cān** u dildür ol şem'e semender
Libāsuñdur misāl-i Hızr-ı hađrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 62*). [*cān,]*
11. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile yād
Gelin olalı bir yıl vardur ol **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 15*). [*cān,]*
12. Meger **cān** ola lāyık-ı müjde-ğāñı
Suñrı gözlerüme virdi nūrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 34*). [*cān,]*
13. K uduñ mürde cisme virdi cānı
Utanmazven kara bahtumdan iy **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 47*). [*cān,]*
14. Tapuñuñ segleri gibidür iy **cān**
Yüzün görmekdür iy meh-rü muħālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 54*). [*cān,]*
15. Döşürsem güllerin küstāh küstāh
Ki öpsem göğsüñüñ nārını iy **cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 89*). [*cān,]*

16. Bulınmaz **cānuma** yitdi cezāsı

Qarañu vü dirāz u bī-ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 24*). [*cānuma, -(u)m, -a*]

cân: (*Aşığın*) *canı, ruhu*.

1. Cân za'îf ü dil-şikeste cism bîmar el-firāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 10*). [*cân,]*
2. Nişân-ı tîr-i miñnet oldı **cânı**
Göge boyadı âhı âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 43*). [*cânı, -ı*]
3. Görür bir şekl kim rû'yâda anı
Görüp yakmışdı 'ışk odına **cânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 84*). [*cânı, -ı*]
4. Bir âh idüp yıkıldı ol şikeste
Kemend-i 'ışka **cânı** boynı beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 66*). [*cânı, -ı*]
5. Bu hubuñ 'ışkınıñ şürîde **cânı**
Şu resme naql kıldı dâstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 1*). [*cânı, -ı*]
6. Bunı didi vü vaşl-ı yâr şevki
Bırakdı **cânı** gerdânına tavkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 86*). [*cânı, -ı*]
7. Tokındı çün lebine la'l-i kavvâl
Neyûñ **cânı** lebine irdi fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 18*). [*cânı, -ı*]
8. Giriftâr-ı belâ-yı 'ışkdur **cân**
Esîr-i mübtelâ-yı 'ışkdur **cân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 59*). [*cân,]*
9. Giriftâr-ı belâ-yı 'ışkdur **cân**
Esîr-i mübtelâ-yı 'ışkdur **cân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 60*). [*cân,]*
10. İden nāmūs u 'ârı perdesin çāk
Gözi nem-nāk u **cânı** gönli ğam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 4*). [*cânı, -ı*]
11. Çü Mecnûn gördi bir şerbet ki pür şevk
İdüp nûş anı **cânı** buldı yüz zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 156*). [*cânı, -ı*]
12. Şarâb içmezdi bir dem hâzretinsüz
Huzûr itmezdi **cânı** tal'atinsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 188*). [*cânı, -ı*]
13. Anuñ k'irdi lebe derd ile **cânı**
İder âyine-veş sîh imtîhânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 37*). [*cânı, -ı*]
14. Cidâl-ı haşm içündür gözlemek neng
Ne **cānum** var ki idem yâr-ıla ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 38*). [*cānum, -um*]
15. Benüm **cānum** çü böyle der-miyāndur
Size meyl itmedügüm bes 'ayāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 43*). [*cānum, -um*]
16. Senüñ ucuñdan olmışlardur iy **cân**
Qarâbetüm baña hep düşmen el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 21*). [*cân,]*
17. Ki kânde bulsalar sen ğam-şinâsı
Helâk ideler iy **cân** âşinâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 26*). [*cân,]*
18. Açılmadı dilinden hiç anuñ bend
Bulardan ürküben gönli vü **cânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 51*). [*cânı, -ı*]
19. Ola dil derdinüñ **cānum** zebûnı
Velî şimdi getirsem 'akdûme anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 10*). [*cānum, -um*]
20. Tozıdur göze sürme **cāna** merhem
Dañı niçe bunuñ gibi kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 88*). [*cāna, -a*]
21. Dolandı **cânı** ol şürîde-bahtuñ
Dibinden çıkup anuñ şâfi bir âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 16*). [*cânı, -ı*]
22. Çağırur 'aklı gibi **cânı** ya Hû
Yıkılır bir zamân şâhra yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 12*). [*cânı, -ı*]
23. Çü sendendür olur **cân** aña hursend
Ezelde eyle imiş emr-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 24*). [*cân,]*
24. Demidür kim huzuruñda virem **cân**
Fedâ-yı pâyûñ idüp **cân** metâ'ın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 69*). [*cân,]*
25. Başum kaṭ' olduğı **cāna** şafâdur
Ki bî-ferr olsa bir şem'un lîkâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 64*). [*cāna, -a*]
26. Tutuldu **cânı** zindân-ı firâka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 38*). [*cânı, -ı*]
27. Gider ol pîşvâ-yı Kâ'be-i dîn
Bu hâl-ile gezerken **cânı** pür dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 19*). [*cânı, -ı*]
28. Çıkar **cân** cevherin ka'r-ı 'ademden
'Aceb cevher-durur bu cevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 8*). [*cân,]*
29. Şafâdan tende **cânı** cüş kıldı
Diline şevk-i dilber ğalib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 24*). [*cânı, -ı*]

30. 'Anā deryāsınuñ ğarķ-ābı **cānı**
Esīr-i bend-i zindān-ı mezellet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 4*). [**cānı**, -ı]
31. Revān itdi gözinden eşk-i gülğün
Dili gamnāk ü **cānı** hāil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 51*). [**cānı**, -ı]
32. Ki bu düşden işi key müşkil oldı
Dir idi ğam kılup **cānına** te'sīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 53*). [**cānına**, -ı, -na]
33. Ki rāhatdur dile bu **cāna** merhem
Yidi faşşāddan nış anda cānān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 60*). [**cāna**, -a]
34. İki 'ālem yanında bir pül itmez
Şarāb-ı 'ışkı **cānum** eyleyüp nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 17*). [**cānum**, -um]
35. Vişālūñ gülşeninden bir gül-i ter
Velikin firķatūñden **cāna** şad hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 169*). [**cāna**, -a]
36. Şu resme kim lebe irişdi **cānum**
Eyü vü yatlu sendendür mizācum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 156*). [**cānum**, -um]
37. Kimūñ hicriyle yaķar **cānuñı** od
Çi ger gönlünde vardur inkisāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 54*). [**cānuñı**, -uñ, -ı]
38. Mu'athtar olur andan **cān** hārīmi
Bisātum hākdendür bālişum seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 78*). [**cān**,]
39. Degül gün heftede bir kere yirüm
Beridür **cānum** u tab'um hūruşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 87*). [**cānum**, -um]
40. Ola iki kafesde **cān** giriftār
Vebāl-i hāne kılmakdan beni şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 72*). [**cān**,]
41. Urursın **cānına** derdinden āteş
İdüp her rüz 'azm-i bağ ü gülzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 6*). [**cānına**, -ı, -ña]
42. Baturdı seyr-i gülşen **cānına** hār
Yaşından didesi deryāya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 56*). [**cānına**, -ı, -ña]
43. Hevā-yı kākūli ğavġā-yı 'ālem
Boyı **cān** bağınuñ zibā nihāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 43*). [**cān**,]
44. Yanında 'ömr anuñ meflūc yā süst
Pes andan şordı ol **cānı** cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 13*). [**cānı**, -ı]
45. Kıla döndürmiş anı renc-i bārık
Günüñ ıssısı kılmış **cānına** kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 83*). [**cānına**, -ı, -ña]
46. Düzelüm kārı geçmeden dem-i kār
Baña cāmuñdan iy **cān** afitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 65*). [**cān**,]
47. Tenüm āsūde vü **cānum** olur şād
Olup **cānum** hayālün birle dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 30*). [**cānum**, -um]
48. Tenüm āsūde vü **cānum** olur şād
Olup **cānum** hayālün birle dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 31*). [**cānum**, -um]
49. Eger zehr içem olur **cānuma** nüş
Aña beñzer senūñle bende aķvāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 74*). [**cānuma**, -uma]
50. Ki 'ışķ āteş gibidür ben çü 'ūdum
Gelüp 'ışķ itdi **cānı** hāşş-ı dergāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 15*). [**cānı**, -ı]
51. Vefā kūyından açmış idi bir tīb
Kaçankim ğamdan irse **cānına** tīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 31*). [**cānına**, -ı, -ña]
52. Aşılmış idi bir kıl üzre **cānı**
Ki tā gündən güne bī-çāre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 28*). [**cānı**, -ı]
53. Te'aşşuk **cānına** ğavġā bıraksa
Aradup kande ise şuyladurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 8*). [**cānına**, -ı, -ña]
54. Deniler **cānına** cevr ü cefādur
Bu hāletden baña yokdur şikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 72*). [**cānına**, -ı, -ña]
55. Urupdur terkimi kavm u ķarābet
Dilüm şāfi-durur bī-mekr **cānum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 85*). [**cānum**, -um]
56. Deñize düşdi dīvān-ı hayātı
Cihān işkencesinden tā ki **cānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 67*). [**cānı**, -ı]
57. Kātı **cānına** geçmişti erinūñ
Ki tā devr-i zamān-ı bī-müdārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 2*). [**cānına**, -ı, -ña]
58. Ki ne hāletdesin derdümle her şeb
Didi Zeyd āna k'iy **cān** u cihānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 19*). [**cān**,]
59. Hayālūñ birdür āsūde **cānum**
Biri birinden ol iki nigū-fāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 20*). [**cānum**, -um]
60. Sözi āb-ı hayāt u la'li cān-bāḥş
Boyı **cān** bağınuñ tāze nihāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 3*). [**cān**,]

61. Şaçı **cân** âfitâbınıñ hicâbı
Sarây-ı 'işmet içre dilber-i pâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 6). [cân,]
62. Ki bâri bu heves çalmaya **cânda**
Yakîn günde ider gönüm şehâdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 60). [cânda, -da]
63. Bırakdı bürka'-ı şermi ol âfet
Kodı **cânı** vü terk itdi cihânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 25). [cânı, -ı]
64. Ki yokdur hem-nefeslerden kimesnem
Ecelden **cānumuñ** varken emānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 57). [cānumuñ, -um, -uñ]
65. Kodı **cânı** vü terk itdi cihânı
Hemân-dem urdı bir na'ra şegab-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 16). [cânı, -ı]
66. K'özümüñ varluğun bilmezven âhir
Eger bir lâhza **cân** senden cüdâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 27). [cân,]
67. Gözinden güç-durur olmak kişi dūr
Eger var-ise ben bendeñde yüz **cân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 33). [cân,]
68. Öñümden uş kılar yüz kebk cevlan
Benüm şeh-bâzum ırmeyince **cāna** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 21). [cāna, -a]
69. Ğazâle urdı şāhuñ **cānına** tır
Tapuñdan baña bir hāl oldu zāhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 24). [cānına, -ı, -ña]
70. Ki hāl-i 'ālemi kıldı ferāmūş
Çi ger her 'özrden pâk idi **cânı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 11). [cânı, -ı]
71. Yüzi şuyını hāk eyler hacâlet
Gerek her kim tutılsa 'ışka **cânı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 43). [cânı, -ı]
72. İriş tiz muntazır eyleme **cânı**
Esen kıl iy hayât āhir esen kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 30). [cânı, -ı]
73. Hıtab eyledi **cānına** bu nakli
Gel iy rüz-ı ecel katlı it çerāğum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 18). [cānına, -ı, -ña]
74. Ki **cānum** cāmın itdüñ zehr-ile pūr
Niçe vardı dilüñ iy naḥs-ğüftār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 6). [cānum, -um]
75. Ki ola rencden āsüde **cānum**
İrişüp iy beşir-i merg çün bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 24). [cānum, -um]
76. Gözinden yaş dökerdi hem-çü yārān
Şitāb ıderdi ğayet gönli **cânı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 31). [cânı, -ı]

can: İnsanlar.

1. Müzeyyen olmışıdi āsumānlar
Kıldardı 'ārşdan nezzāre **cānlar** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 98). [cānlar, -lar]

can: Arkadaş, dost.

1. Şitābı ko hākıķat bil ki iy **cân**
Senüñ şabr-ile olur işüñ āsān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 27). [cân,]
2. Ki yiyüp içüben yatmağı iy **cân**
Bilürsin kim başarur cümle hayvān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 7). [cân,]
3. Çi seng olmuş anuñ bünyādı çi hāk
Kurudukdan gerü bir sebze iy **cân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 79). [cân,]
4. Didi kim rāziyem bu kavle iy **cân**
Kolumda var-durur bir la'l-i berrāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 46). [cân,]
5. Seni isteyü geldüm bunda iy **cân**
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür ol zāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 72). [cân,]
6. Anuñ-çün toprağa çekdüñ yüzüñi
Ben atasuzluğı bilmezdim iy **cân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 53). [cân,]
7. Ki çarlı ura ğamuñdan bağruma tır
Ciger-ğüşēñ idüm ger evvel iy **cân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 103). [cân,]
8. Çekem çekmeyem andan gerden iy **cân**
Ger olam hıżmetüñden bir nefes dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 66). [cân,]
9. Tene kütiledür kuvvet hākıķāt
Ki tende şıḥat olmayıncağ iy **cân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 21). [cân,]
10. Ki her biri leṭāfet-riz ü mergüb
Didi Zeyd aña ta'n ile ki iy **cân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41). [cân,]

11. Kefen 'ıtrı yiter hem baña ol hâk
Vücüd-ı çāk-çāküm üzre iy **cân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 29*). [*cân,]*
12. Güm itdi şad firâk-ile leb-i gür
Dehânuñ dürcine bilsem ki iy **cân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 29*). [*cân,]*
13. Niçedür mâr u mür içinde hâlûñ
Kâra zülfûñ Hudâ bilür ki iy **cân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 37*). [*cân,]*

cân: *Beden, varlık, ömür, hayat.*

1. Şehâb-ı cüdîñuñ feyziyle her bâr
Pür it **cân** dürcine dürr-i güher-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 18*). [*cân,]*
2. Mu'anber zülfinüñ bûyından ol **cân**
Ol eñrâfı mu'añtar kıldı yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 69*). [*cân,]*
3. Bu hûbuñ 'ışkınuñ şürîde **cânı**
Şu resme naql kıldı dâsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 17*). [*cânı, -ı]*

cân al: *Can almak, öldürmek, yaşamına son vermek.*

1. Şad hezârân bülbülü mañzûn idersin 'âkıbet
Büse virürsin ki Hamdîñüñ alasin cânını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 13*). [*cân al, -a, -sın]*
2. Ağudur kâhrı luñfı âb-ı hayvân
Ki tığı cân alur câmı virür cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 98*). [*cân al, -ur]*
3. Elinden gelse alup cânlarını
İderdi geşte püştîbânlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 15*). [*cân al, -up]*
4. Alur biñ cânı yokdur gerçi cânı
Gülü dehrûñ dikendür tañtı zindân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 124*). [*cân al, -ı-ur]*

cân kuş: *Can, ruh, hayat.*

1. Uçurup cân kuşın iy sîne sen kal
Beni kırtar ilâhî bu belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 32*). [*cân kuş, -ın]*

cân murğ: *Can kuşu.*

1. Bilürsin kim degüldür ihtiyârî
Ben isterven ki cân murğını çün yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 69*). [*cân murğ, -ı, -n, -ı-ı, -nı]*
2. O dañı bu güzergehden gönildi
Çü cân murğı oldu ten dāmından âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 41*). [*cân murğ, -ı]*

cân u cihân: *1. Can ve dünya. 2. Bütün her şey.*

1. Vücüdı yidüğü darb-ı girândan
Uşandı ol şanem cân u cihândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 66*). [*cân u cihân, -dan]*

cân u dil: *Can ve gönül.*

1. Teninde görinen gerd-i nem-âlüd
Olur cân u dile iksîr-i mañşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 232*). [*cân u dil, -e]*
2. Çü gördi gey müveccehdür bu tedbîr
Begendi cân u dilden hâñır-ı pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 34*). [*cân u dil, -den]*
3. Turup pes cân u dilden tâlîb oldu
Çeküp tāk u taranup pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 26*). [*cân u dil, -den]*

4. Komaduñ cān ü dilde i'tikādı
Nasīb oldu vişālūñ ğayra iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 114*). [*cān ü dil, -de*]
5. Olupdur rüşen âhuñ âteşinden
Ġamuñdur cān u dilde yādigārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 39*). [*cān u dil, -de*]

cān vir: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

1. Yazılmış bir 'āceb taşvîr k'ānı
Ĥasedden cān vireydi görse Mānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 96*). [*cān vir, -e, -(y)di*]
2. Dürüşüp biz senüñ-çün virürüz cān
Niçün sen ĥasma olursın nigeñ-bān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 33*). [*cān vir, -ür, -üz*]
3. Ĥaķîkat bu-durur 'ışk içre lâyıķ
K'öñinde yārnuñ cān vire 'āşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 42*). [*cān vir, -e*]
4. Demidür kim ĥuzuruñda virem cān
Fedā-yı pāyuñ idüp cān metā'ın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 68*). [*cān vir, -em*]
5. K'udumuñ mürde cisme virdi cānı
Utanmazven kara baĥtumdan iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 46*). [*cān vir, -di-ı*]
6. Ki virmiş Leylîñüñ öñinde cānı
Aña şol ĥün ki olmışdur ĥavāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 72*). [*cān vir, -ı-mış*]
7. Biri cān virmemiş illā ki mürde
Umūr-ı 'ālemi idüp ferāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 24*). [*cān vir, -me, -miş*]
8. Ki bārık ola sözüm saña ĥānum
Yoluñda şādıkum virmekde cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 9*). [*cān vir, -ı-mek, -de*]
9. Gözi yolda senüñ-çün iy nigū-ĥ'āh
Çaçankim virmege kaşd itdi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 87*). [*cān vir, -ı-mek, -e*]
10. Ki tā yir vire şadımnda aña ĥāk
Yire ol āb-ı ĥayvān virdi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 97*). [*cān vir, -di-ı*]
11. Çığırup dōst diyü virdi cānı
Fenā cāmı aña daĥı şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 38*). [*cān vir, -di*]
12. Hüner dīgünde kaynatdum bir efsün
Ki görüp Leylî'i cān virdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 156*). [*cān vir, -di*]
13. Yoluñda **cān viren** teşne ĥaķiyçün
Ĥüseyni katl iden deşne ĥaķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 99*). [*cān viren, -en*]

cān vir: Can vermek, can bağışlamak.

1. Dem-i 'İsā ĥaķiyçün k'irse fermān
Virürdi mürde-yi pejmürdeye cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 82*). [*cān vir, -ür, -di*]
2. Yaramaz k'ola kūy-ı yāra mahrem
Çü viren 'ışkdur cān şem'ine nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 37*). [*cān vir, -en*]
3. Ağudur kaĥrı luţfi āb-ı ĥayvān
Ki tıği cān alur cāmı virür cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 98*). [*cān vir, -ür*]

cānān: Sevgili, maşuk.

1. Ki göstermez ikilik mezhebin 'ışk
Ne ben Mecnūnam u ne Leylî **cānān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 67*). [*cānān,*]
2. Niçe eyledi **cānāne** fedā cān
Ecel kavşinden irişdi aña tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 156*). [*cānāne, -e*]
3. Ki rāĥatdur dile bu cāna merhem
Yidi faşşāddan niş anda **cānān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 61*). [*cānān,*]

cān-baĥş: Can veren, can bağışlayan.

1. Sözi āb-ı ĥayāt u la'li **cān-bāĥş**
Boyı cān bağınıñ tāze nihāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 2*). [*cān-bāĥş,*]

cân-bâzân-ı ğâzî: *Gaza savaşçıları.*

1. Kesegör tiğ-ı şabr ile boğazın
Muķabil tüt çü **cân-bâzân-ı ğâzî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 33*). [*cân-bâzân-ı ğâzî,]*

cândan: *Büyük bir samimiyetle, yürekten.*

1. Xamu fermānuña **cândan** muṭî'üm
Velikin göz göre ferzendin âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 56*). [*cândan,]*
2. Velî Mecnûna **cândan** râziyem pes
Ben evvel demden aña nām-zādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 56*). [*cândan,]*
3. Kimesne bulmadı zenden vefâyı
Bir er kim 'avrata meyl ide **cândan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 55*). [*cândan,]*
4. K'aña dil virüp idinmişdi maṭlûb
Hem anı kız da **cândan** sevmiş idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 21*). [*cândan,]*

cân-firûz: *Can yakan.*

1. Şeb-i bezm-i vefâda **cân-firûzum**
Ġarib ü bî-kes ü âzâr u nahîfûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 6*). [*cân-firûzum, -um]*

cân-fürûs: *Can satan, can veren.*

1. Er almazam meger kim ola Mecnûn
Ki rûz ü şeb ğâmında **cân-fürûšem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 11*). [*cân-fürûšem, -em]*
2. Bürehne-ser yürür şâhib-kelāmum
Ġarîdâr-ı belâ vü **cân-fürûšem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 15*). [*cân-fürûšem, -em]*

cân-ı 'ârif: *Bilen kimseler.*

1. Ki cân-ı 'ârif virür şafâlar
Kurılmış anda bir gül sayesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 40*). [*cân-ı 'ârif, -e]*

cân-ı bî-kâr: *Kararsız can, huzursuz gönül.*

1. 'Urûc idince tenden **cân-ı bî-kâr**
Ġam u derd-ile Leylinün olam yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 51*). [*cân-ı bî-kâr,]*
2. Ki bulam ğark-ı miḥnetden rehâyı
Dilerven kim tenümden **cân-ı bî-kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 53*). [*cân-ı bî-kâr,]*

cânı çık: *Ölmek, son nefesini vermek.*

1. Degül lâzım k'ura tiğ-ı ğirânı
Ġörenün korhudan çıkardı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 6*). [*cânı çık, -ar, -dı]*
2. Ki çıkmağa tûrur cân-ı mu'allel
Ža'if ü pîrem ü ser-geşte-ḥâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 126*). [*cânı çık, -ma, -ğa]*
3. Kimesnem kalmamışdur az eger çok
Ġörürsin muntazırdur çıkmağa cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 143*). [*cânı çık, -ma, -ğa]*
4. Teninde muntazır çıkmağa cânı
Revân idüp gözinden kanlu seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 20*). [*cânı çık, -ı-ma, -ğa]*

cân-ı figâr: Yaralı, incinmiş ruh.

1. Maḥabbet deştinüñ şâhib-karârı
Şikâr-ı ‘ışk olan cân-ı figârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 14). [cân-ı figâr, -ı]
2. Şikâr-ı ‘ışk olan cân-ı figârı
Esîr ü mübtelâ vü zâr u maḥzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 24). [cân-ı figâr, -ı]

cân-ı figâr: Yaralı kalp.

1. Esîr-i çâh-ı gam cân-ı figârı
Aña çün kıldı bu yârân nezâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 12). [cân-ı figâr, -ı]

cân-ı hakîr: (Aşığın) Değersiz canı.

1. Yakîn bildi k’anuñ cân-ı hakîri
Belâ zindânınun olmış esîri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 65). [cân-ı hakîr, -i]

cân-ı her-âgâh: Vakıf olanın canı.

1. Eyâ hem-râz-ı sırr-ı li-ma‘ Allâh
K’ayağun ḥâkidür cân-ı her âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 6). [cân-ı her-âgâh,]

cân-ı her-kes: Herkesin canı.

1. Nişâr-ı yâr-içündür cân-ı her-kes
Cihân bî-yâr ne işe yarar pes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 79). [cân-ı her-kes,]

cânı incin: Canı yanmak.

1. Ki dil şerḥ idemez biñde birinde
Şehûñ bir kimseye incinse cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 7). [cânı incin, -se]

cân-ı kays-ı bî-mecâl: Dermansız Kays’ın canı.

1. Bu yaña cân-ı Kays-ı bî-mecâlî
Zebûn eyledi ol mâhuñ ḥayâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 1). [cân-ı kays-ı bî-mecâl, -i]

cânı lebe gel: Canı ağzına gelmek.

1. Ğamuñdan cânım uş geldi lebe âh
Baña rûz-ı tarab döndi şebe âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 19). [cânı lebe gel, -di-e]

cân-ı levlî: Leyla’nın canı.

1. Ki vaşlından ola ol meh-veşûñ şâd
Hemân-dem tıtdı cân-ı Leylîyi tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 63). [cân-ı levlî, -yi]
2. Cihânı âfitâb itmiş pür-envâr
Şafâdan cüş kıldı cân-ı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 15). [cân-ı levlî,]

cân-ı mäder: "Annesinin canı" manasında sevgi sözcüğü.

1. Ğamuñdan hasteyem iy **cân-ı mäder**
Ol öz ğam-ıwārañ-içün sen de ğam-ıwār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 11*). [*cân-ı mäder,*
]

cân-ı mecnûn: Mecnun'un canı.

1. Ğamından cân-ı Mecnûnı iden çāk
Gözi fettân ü ebrûsı kemân-gır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 8*). [*cân-ı mecnûn, -ı*]

cân-ı mehcûr: Terkedilmiş can.

1. Nitekim kaşd eyler **cân-ı mehcûr**
Ki bir dem hâtrımdan 'ışk ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 41*). [*cân-ı mehcûr,*]
2. Hevâdan hâtrı oldu müşevveş
Ğam urdı cân-ı mehcûrına ateş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 44*). [*cân-ı mehcûr, -ı, -na*]

cân-ı pāk: Temiz can.

1. Senûñ yāduñla virdi cân-ı pāki
Senûñ 'ışkunda key şādıklık itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 64*). [*cân-ı pāk, -ı*]

cân-ı peder: Baba(nın) canı.

1. Ğam almışdur beni sen şādımān ol
Kaçınma benden iy **cân-ı peder** gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 125*). [*cân-ı peder,*]

cân-ı peder: Babanın canı. II Evlat.

1. Eyā **cân-ı peder** ne hāldur bu
Niçe dirlik niçe efgāndur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 71*). [*cân-ı peder,*]
2. Ögütler virdi bildügi meşelden
Ki iy **cân-ı peder** terk eyle hıwābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 83*). [*cân-ı peder,*]

cân-ı şîrîn: Tatlı can -sevgili-.

1. Yoluñda virdi Leylî **cân-ı şîrîn**
Bilelden kendüyi ol serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 90*). [*cân-ı şîrîn,*]

cānı teslīm it: Can vermek, ölmek.

1. Saña ben hākden olsun vaşıyyet
Ki şol dem kim idem teslīm cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 23*). [*cānı teslīm it, -em-ı*
]

cānı teslīm kıl: Ruhunu teslim etmek; ölmek.

1. 'Aceb teslīm kıldı cân-ı şîrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 120*). [*cānı teslīm kıl, -dı*]

cānī vir: Ölmek, ruhunu teslim etmek.

1. Sen elmās ṭabī'at birle anı
Şu resme del ki gören vire cānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 8*). [*cānī vir, -e-i*]

cānib: Taraf, cihet, yan.

1. Okı bu **cānibe** gelsün bu gice
Kamu maḡşüdını alsun bu gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 25*). [*cānibe, -e*]
2. Şadāsı **cānibine** ṭardan 'ūd
Düzetdi muṭrib için rāh-ı maḡşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 15*). [*cānibine, -i, -n, -e*]
3. Koyup ceybini ider oldı çālāk
Etegi **cānibinden** cāmesin çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 24*). [*cānibinden, -i, -nden*]
4. Düzüldi hem iki **cānibden** alay
İrişdi āsumāna nāle-i nāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 3*). [*cānibden, -den*]
5. Bu **cānibden** geçinür şüretā ger
Velî dilden olaruñ fethin ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 25*). [*cānibden, -den*]
6. Tenümdür gerçi bu leşkerde kāyim
Dilüñ ol **cānibedür** meyli dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 40*). [*cānibedür, -e, -dür*]
7. İki **cānibden** idüp fikr ü tedbîr
Neberdi eylediler şubḡa te'hîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 23*). [*cānibden, -den*]
8. Yine evvelki menzilgāha geldi
'Adūsı **cānibine** peyk şaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 74*). [*cānibine, -i, -n, -e*]
9. Gider görmek recāsına refîḡin
Çün ol **cānibden** ire maḡzına bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 11*). [*cānibden, -den*]
10. İrişdi yār iline şöhret-ile
Bu **cānibden** daḡı emr itdi sulṭān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 41*). [*cānibden, -den*]
11. İki **cānibden** oldılar çü rāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 1*). [*cānibden, -den*]
12. Ata tehdîdi bir **cānibden** iy yār
Yine hem bir yañadan ṭa'n-ı 'udvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 80*). [*cānibden, -den*]
13. Ya dilber **cānibinden** gerd-i rehdür
Bulardan da bu resme kim esîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 84*). [*cānibinden, -i, -n, -den*]

cānib-i hargāh-ı yār: Sevgilinin otaḡına doḡru.

1. Mişāl-i āfitāb yek-süvāre
Gönildi cānib-i ḡargāh-ı yāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 32*). [*cānib-i ḡargāh-ı yār, -a*]

cān-ile: Can ile, canıyla, candan, büyük gayret ve istekle, gönülden.

1. Gönül olur baña **cān-ile** düşmen
Kaçan k'ide ziyānum aduñı yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 28*). [*cān-ile,]*
2. Velî ben rāzıyem **cān-ile** senden
Keremden āḡiret ḡaḡkuñ ḡelāl it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 52*). [*cān-ile,]*

cān-pāre: Can parçası.

1. Getürme bize ḡaḡ içre faẓīḡat
Çi ger pend itdi ol **cān-pāresine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 13*). [*cān-pāresine, -si, -ne*]

cān-süpürde: Can ısmarlayan.

1. İkisini de medhüş itdi hayret
Birisi zinde illā **cān-süpürde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 23*). [*cān-süpürde,]*

cānver: Yabani hayvan.

1. Demirden şanki yapmışlar hışarı
Şu resmileydi anda **cānver** bol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 31*). [*cānver,]*
2. Oturdu vahşiler silkinde o server
Tutup ol **cānverler** her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 55*). [*cānverler, -ler]*

cān-ver: Yabani hayvan.

1. Yahūd yimişdür ola **cān-verler**
Diriymişse bulunurdu muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 49*). [*cān-verler, -ler]*

cārī: Akan, akıcı.

1. İki **cārī** zebāna urdı bendi
Ol iki naḳş ḳaldı deng ü nāḳār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 116*). [*cārī,]*

cārüb: Süpürge.

1. Ki ḡamdan idi naḥl-i ḳāmeti ḥam
Yaşı ferrāş idi müjḡānī **cārüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 7*). [*cārüb,]*
2. Per-i kerrübiyân olmışdı **cārüb**
Degül kerpici şuyile toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 50*). [*cārüb,]*

cāvidān: Ebedi, sonsuz.

1. Didi Ḥaḳ kıla ḥaḳḳında hidāyet
Ḥudā rahmetler itmiş **cāvidānī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 71*). [*cāvidānī,]*
2. Ḳaçan bir ‘ışḳ k’olamaz **cāvidānī**
Olur bâzīḡe-i lehv-i cevānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 1*). [*cāvidānī,]*

cavk ber cavk: Bölük bölük.

1. Yaşınuñ ḥūnı olmuş cūy-ı Ceyḥūn
Vuḥūş etrāfın alup **cavk ber cavk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 35*). [*cavk ber cavk,]*

cāy: Yer, mahal, makam.

1. Felek fīlinūñ üstinde yıl u ay
Züḥal hindūsına oldur viren **cāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 14*). [*cāy,]*
2. Umaram k’ol emīr-i ‘ālem-ārāy
Şadef ḡuşında ol dürr vire **cāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 152*). [*cāy,]*
3. Ne yir ḳaldı zemīnde başacak pāy
Ne ḳuş buldı havāda uçacak **cāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 72*). [*cāy,]*
4. Bu işe bulduramazsın sen encām
Bu ḡülşen **cāyıdur** bir ‘andelībūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 75*). [*cāyıdur, -ı, -dur]*
5. Düşünde seyr ḳıldı bu fütūḥı
K’idinmiş **cāyuña** bir ṭurfe bāḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 27*). [*cāyuña, -uñ, -a]*

6. Tehî komayasın sen soñra **cāyum**
Begenmez bu hisābı dōst u düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 136*). [*cāyum, -um*]
7. Yeg ola pes hārābe olsa **cāyum**
Güm oldu tut ki bir kem hāk-i rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 42*). [*cāyum, -um*]
8. Beden hākî idi hāk oldu **cāy**
Cihāna ‘ādet ü erkān u pīşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 38*). [*cāy, -ı*]
9. Şehe iletmege anı oldu rāğīb
Didi **cāyuñ** neden oldu hārābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 23*). [*cāyuñ, -uñ*]
10. Degüldür Hālîka bu iş nühüfte
Yoğ-ise bāğ-ı vaşlumda aña **cāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 189*). [*cāy,]*
11. Çekemez biñ sentüñ gibi bilürin
Baña hōşdur ded ü dāmîle bu **cāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 9*). [*cāy,]*
12. Aña geldüm ki kāmum ola dāne
Beden kim çāh-ı ka’rîdur aña **cāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 57*). [*cāy,]*
13. Ki kılar çenber-i āfākı pür-dūd
Saña ta’lîm-gerdür pes ki bu **cāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 87*). [*cāy,]*
14. Turur girdinde bunlar bekleyüp raht
Düzüp ol **cāyda** her biri hāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 63*). [*cāyda, -da*]
15. K’ola ma’mûre-i kudsî saña **cāy**
İdegör ‘azm-i şehri-bî-nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 14*). [*cāy,]*
16. K’ola **cāyuñ** mekân-ı bî-mekânı
Büt-i kibri şikeste eyle қо bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 16*). [*cāyuñ, -uñ*]

cāv: Hal, vaziyet.

1. Maķām-ı ‘izzde gösterdiler **cāy**
Geçüp oturdu içi pür-süz çün nāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 23*). [*cāy,]*
2. Anuñ kaşından özge evde boşam
İki er olmaya bir avrata **cāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 13*). [*cāy,]*
3. Bi-hamdillāh k’elünde ihtiyāruñ
Çeke çün hātıruñ bir **cāy** iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 57*). [*cāy, -ı*]

cāv düz: Yer etmek.

1. Kelāmuñ cānum içinde düzer cāy
Degül gönülüm elümde n’ideyin vāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 27*). [*cāy düz, -er*]

cāv it: Yer etmek.

1. İdindi cāy şest-i şehriyārı
Kişiye ‘ışkdur miftāh-ı hestî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 80*). [*cāy it, -in, -di*]

cāv ol: Yeri olmak.

1. Olupdur hālka-i ejder saña cāy
Cihān bir pür-zendür ejdehā-hū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 96*). [*cāy ol, -up, -dur*]
2. Ki tā fark-ı felek ola saña cāy
Cihānuñ rāhatı derdine degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 108*). [*cāy ol, -a*]

cāv tut: Yer tutmak; Yerleşmek, yer edinmek.

1. Yimezler üstüñ’ânından anuñ bār
Nitekim anda tutmuşdı bular cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 81*). [*cāy tut, -mış, -dı*]

cāv-gāh: Yer, mevki.

1. Bulup ol **cāy-gāhı** bu fütāde
Tiz inüp nākadan oldu piyāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 43*). [*cāy-gāhı, -ı*]
2. Çü serhaddine ol kavmüñ kodı pāy
Qoşup bir **cāy-gāha** eyledi rāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 8*). [*cāy-gāha, -a*]

cāy-ı dōstān: *Dostların durumları.*

1. Nüzül itdi aña gökler fütūhı
Görüp cennetde cāy-ı dōstānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 37*). [*cāy-ı dōstān, -ı*]

cāy-ı latîf: *Güzel yer.*

1. Anı şahn-ı gülistān-ı bihişte
Pes itdi ‘arz bir cāy-ı latîfi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 27*). [*cāy-ı latîf, -i*]

cāy-ı mähî: *Balığın yeri.*

1. Elinden mi gelür terk itmek anı
Höş olur āb içinde **cāy-ı mähî** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 13*). [*cāy-ı mähî,]*

cāy-ı mahşer: *Mahşer yeri.*

1. Şahārî oldı şan-kim **cāy-ı mahşer**
Harāretten göyindi verd-i hamrā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 66*). [*cāy-ı mahşer,]*

cāy-ı meclis: *Meclis makamı.*

1. Özine düzdi dehri **cāy-ı meclis**
Felek saķfına bir top aşdı zerrîn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 4*). [*cāy-ı meclis,]*

cāy-ı meyl: *Yönelme makamı.*

1. Ki ne dirse ider soñra hilāfın
Cihāndan geç ne cāy-ı meyldür bu (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 49*). [*cāy-ı meyl, -dür*]

cāy-ı mezellet: *Alçalma makamı.*

1. Cihānda qaldı ehl-i mekr ü destān
Cihān **cāy-ı mezellet** olmasa ger (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 63*). [*cāy-ı mezellet,]*

cāy-ı mıştar: *Düzgün yer.*

1. Çekilmiş **cāy-ı mıştar** gibi mi‘rāc
Ki tūrur kāmētūñ kilğine muhtāc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 107*). [*cāy-ı mıştar,]*

cāy-ı tevakku‘: *Durma, dinlenme yeri.*

1. Ne deñlü var-ise **cāy-ı tevaķķu‘**
Varup her birine eyler tazarru‘ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 23*). [*cāy-ı tevaķķu‘,]*

cāyı tut: Makam edinmek.

1. Çü terk itdi atayı vü anayı
Varup evc-i cebelde tutdı cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 2*). [*cāyı tut, -dı*]

cebel: Dağ.

1. İdüp ol ğār-ı dār-ı hüznin ābād
Muķīm oldı **cebelde** nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 88*). [*cebelde, -de*]
2. Cebelden geh geh olup ebr peydā
Pür ider 'ālemi berfile sermā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 83*). [*cebelden, -den*]
3. Ser-i tāt üzre hem-çün dürr-i meknûn
Çün ol şîri **cebelde** gördi şayyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 5*). [*cebelde, -de*]
4. Cebel gösterdi envārî 'alemler
Ki iksîr-i şubh-ı kimyā-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 2*). [*cebel,*]
5. Gehî kerkes kanadı āşiyānı
Cebel şehliğine buldurdı ğāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 49*). [*cebel,*]
6. Tuylursam n'ola hālüm dimezsın
Gehî şahrādasın ğāhî **cebelde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 31*). [*cebelde, -de*]
7. Yanınca bir şanem zevk ü şafāda
Döker Mecnûn **cebelde** eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 75*). [*cebelde, -de*]
8. Şanasın ol **cebeldür** 'āşık-ı zār
Ki pür dūd itmiş anı sāye-i hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 45*). [*cebeldür, -dür*]

cebhe: Yüz, alın.

1. Ya baksa hüsnuñe dikkatle mir'āt
Ġazabdan **cebheñi** kıl aña kat kat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 52*). [*cebheñi, -ñi*]

cebîn: Alın.

1. Şafā mir'âtıdur güyā **cebîni**
K'añadur dest-i çüb-ı sîm bîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 47*). [*cebîni, -i*]
2. Gözi sakķa olan müjġanı ferrāş
Cebîni yārı eşiginde nakķāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 8*). [*cebîni, -i*]
3. Cebîni yārı işiginde nakķāş
İden dūd-ı dilinden āsumāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 20*). [*cebîni, -i*]

cebr: Zorlama, zor kullanma, zor.

1. Tapuñdan almazam **cebr-ile** düñter
Esirgedümse bu 'āşık cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 6*). [*cebr-ile, --ile*]

cebr eyle: Zorlamak.

1. Koyup şürîdeligi şabr eyle
Öziñe bir iki gün **cebr eyle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 76*). [*cebr eyle,*]

cebr it: Birisini, bir şeyi yapması için zorlamak, baskı altına almak, zorlamak.

1. Firāķa şabr iderdi kām u nā-kām
Özine cebr iderdi kām u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 52*). [*cebr it, -er, -di*]

2. Dil ü cānına hasret cebr iderdi
Fırāka bi'z-żarurī şabr iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 47*). [cebr it, -er, -di]

cebrâ'îl: Peygamberlere vahiy tebliğ'e memur olan melek.

1. Senüñ ser hâdim-i h'ânüñ Hâlîldür
Harîmüñ kuşları hep **Cebrâ'îldür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 70*). [cebrâ'îldür, -dür]

cedd: Soy, sop, büyük baba.

1. Bu idi **cedd** ü cehdinden murâdı
Ki 'âlemden güm olmayaydı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 199*). [cedd,]

cedel: Savaş, kavga.

1. Çalışdılar şu deñlü kim **cedelden**
Kılıçlar çün gelüp kaldı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 13*). [cedelden, -den]

cedel kıl: Kavga etmek.

1. Cidâl itmekdür anuñla katı cehl
Teberle bir şecer kılsa cedel ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 135*). [cedel kıl, -sa]

cefâ: Ar. İncitme, eziyet.

1. Âhum âteş-nâk u eşküñ oldı hün-bâr el-firâk
Oldı gerdünüñ **cefâsı** şiddetinden Hamdîyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 9*). [cefâsı, -s, -ı]
2. Cefâya kılup ol bî-rahm meyli
Siteñler eyledi Leyliye hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 63*). [cefâya, -ya]
3. O bî-çâre **cefâ** katılığından
İdindi dirliğinde kabri mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 53*). [cefâ,]
4. Cefâ katılığına şabr kılan
Maķâmın dirliğinde kabir kılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 9*). [cefâ,]
5. At ayağında döymeyüp **cefâya**
Zemîn gökler gibi ağdı hevâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 73*). [cefâya, -y, -a]
6. Saña yokdur **cefâdan** ğayr âyîn
'Adû söziyle yoldan çıķduñ iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 86*). [cefâdan, -dan]
7. Peder cevri ile mâder **cefâsı**
Olur ger kayda şaldı ben zebûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 112*). [cefâsı, -s, -ı]
8. Gözi yaşı **cefâdan** taşmış idi
Pür idi bûy-ı 'ışķıla dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 6*). [cefâdan, -dan]
9. Cefâsından habîbün olma dil-teng
Taħammül sāğarından bāde kıl nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 60*). [cefâsından, -sı, -n, -dan]

cefâ çek: Eziyet çekmek, zulme uğramak.

1. Velî kendü işiçündür mu'ayyen
Çeker her kişi bunlardan cefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 53*). [cefâ çek, -er-yı]
2. Deminden âteş-i sūzân saçılan
Çeken eyyâm-ı bed-'ahdûñ cefâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 21*). [cefâ çek, -en-sın]

cefâ vü cevri: Eziyet ve azap.

1. Cefâ vü cevri elinden sîne-çäküm
Hişar içre giriftâr u muqayyed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 22*). [*cefâ vü cevri,]*

cefâ-hû: Eziyet çektirmeyi huy edinen.

1. Ölümden ger saña gelmezse qorhu
Esirge ben esîri iy **cefâ-hû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 32*). [*cefâ-hû,]*

cefâ-h"âh: Eziyet veren.

1. Gelüp merg-i ciger-h"âr u **cefâ-h"âh**
Kemânlar küncin idendi kemîngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 29*). [*cefâ-h"âh,]*

cefâkâr: Cefa eden, eziyet veren.

1. Beni öldürmge tîr-i kaçâdur
Gözümde sürme neyler iy **cefâkâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 27*). [*cefâkâr,]*
2. Ümîdün sengi irmez iy **cefâkâr**
Ne bu mîvem benüm târâca varur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 68*). [*cefâkâr,]*
3. Yidürür bağbân bârını zâga
Saña şimdi 'adûdür ol **cefâkâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 37*). [*cefâkâr,]*
4. Hevâ âşûftesi ya'nî ki Mecnûn
Çün işitdi haber kim ol **cefâkâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 27*). [*cefâkâr,]*
5. Öñünde gam yimezsın iy **cefâkâr**
Seher âhı okından bî-hâzersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 28*). [*cefâkâr,]*
6. Bitüpdür merhamet kıl iy **cefâkâr**
Bu resme eyleyüp mektûbı tezyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 170*). [*cefâkâr,]*

cefâ-yı devr-i dün: Aşağılık zamanın cefası.

1. Hüdâ bilür ne söz geçdi arada
Cefâ-yı devr-i dünden bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 5*). [*cefâ-yı devr-i dün, -den]*

cehâlet: Cahillik, bilmezlik.

1. Füzün itme baña her lâhza kaydı
Cehâletden delü dirsın baña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 15*). [*cehâletden, -den]*

cehd: Çalışıp çabalamak, uğraşmak.

1. Bu idi cedd ü **cehdinden** murâdı
Ki 'âlemden güm olmayaydı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 199*). [*cehdinden, -in, -den]*
2. Atası **cehd** ü hîleyle revâmı
Götürdi evlerine ol cevâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 89*). [*cehd,]*
3. İdeyîn kudretümce **cehd** ü ikdâm
K'ola hem-h"âbuñ ol serv-i gül-endâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 31*). [*cehd,]*
4. Ne deñlü k'itdi **cehd** ü sa'y ol pîr
İşine oğlınñ bulmadı tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 27*). [*cehd,]*

5. Alup yüz **cehd** ile Mecnûnı bile
Gönildi Ka'beye mîr-i kabîle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 37). [cehd,]
6. Çok eyledi atam **cehd** ü müdâre
Velî virmediler olmadı çâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 107). [cehd,]
7. Tutar şad **cehd-ile** bir câm o bî-hûş
Anı da yârı yâdına ider nûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 29). [cehd-ile, --ile]
8. Tırup kıldum bu deñlü **cehd** ü ikdâm
Bilemedüm k'o cânın idenüñ terk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 18). [cehd,]
9. K'ölice yurdum ile kalısar âh
Kıldardı rüz u şeb **cehd** ü müdâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 11). [cehd,]
10. K'olayduñ sen benüm hem-âşiyânım
Komadum **cehde** takşîr şâhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 97). [cehde, -e]
11. Güyüp bir lâhza idem pâre pâre
Selîm itdi be-ğayet **cehd** ü ikdâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 57). [cehd,]
12. K'o bî-hûşuñ peşinden gide h'âbı
Çok itdiler eve iletmege **cehd** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 41). [cehd,]
13. İdinem secde sehvin 'özü-h'âhum
Pes andan soñra Mecnûn kodi **cehdi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 11). [cehdi, -i]
14. Ki ola kendü kaydında giriftâr
Düzüp ben h'öd hezârân **cehd** ü çâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 39). [cehd,]
15. Şu resme kim bisât-ı pāk üzre
Kodi yüz **cehd-ile** mænend-i bâlişt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 13). [cehd-ile, --ile]

cehd eyle: Çalışıp çabalamak, uğraşmak.

1. Dürüşüp biz dañı eyleyelüm cehd
K'ola hem 'akdüñ ol mäh-ı felek mehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 29). [cehd eyle, -ye, -lüm]

cehd it: Çalışıp çabalamak.

1. Gelüñüz cehd idüp sizüñle bî-çün
Pey-â-pey diyelüm Mecnûn Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 41). [cehd it, -üp]
2. Baña her kişi ta'n eyler nihânî
Ki Mecnûn içün ol mähâ idüp cehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 13). [cehd it, -üp]
3. Dirîğa k'ol dañı ağıyar elinde
Çıkarısam çâh içinden cehd idüp baş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 65). [cehd it, -üp]
4. Şakın kim vâm-h'âh-ı dehrdür şüm
Edâ it cehd idüp var ise deynüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 73). [cehd it, -üp]
5. Bu kapu mekr-ile örtülmez aşlâ
Çalışdı her cevân cehd itdi perîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 135). [cehd it, -di]

cehd kıl: Uğraşmak, çaba sarfetmek.

1. Görüp hâlini Nevfel eylemiş 'ahd
K'o mähâ vaşl ide bunı kılup cehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 8). [cehd kıl, -up]
2. Velî Mecnûnı itmezdi ferâmüş
Dürüşüp cehd kıldardı şeb ü rüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 31). [cehd kıl, -ar, -dı]

cehennem: Ahirette günahkârların ceza ve azap görecekları yer.

1. Hâlile âteş oldıysa gülistân
Seni görüp **cehennem** ola büstân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 76). [cehennem,]
2. Yüzi kara idi vü saçları ak
Cehennem çehresin yakmağa müştâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 24). [cehennem,]
3. Niçe yanmayayın ben iy mükerrem
Ki var sinemde her sū biñ **cehennem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 64). [cehennem,]

4. Cehennem revzeni olmuşdı her ğār
Mākām-ı şîr idi vü hâne-i gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 68*). [*cehennem,*]

cehl: Bilgisizlik, cahillik.

1. Kâmunuñ bildügi ‘ilmüñdedür **cehl**
Olupdur kârûña nisbet her iş sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 49*). [*cehl,*]
2. Cidâl itmekdür anuñla katı **cehl**
Teberle bir şecer kılsa cedel ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 134*). [*cehl,*]
3. Ki terk-i hânedân itmek-durur **cehl**
Hâlayıkdan yiter pinhân geçindüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 40*). [*cehl,*]
4. Nifâk ü **cehl** ‘örf oldı zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 56*). [*cehl,*]
5. Kômışlar **cehliden** adını Mecnûn
Kemâlâtıyla ol hõd kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 44*). [*cehliden, -den*]

cehl ol: Cahillik etmek, yanlış bir davranış olmak, hata etmek.

1. Degüldür lîk bunuñ gibi iş sehl
Kişi ferzendine kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 40*). [*cehl ol, -ur*]

celâcil: Küçük çanlar, çingiraklar.

1. Define muṭribüñ ol bezmde bil
Meh oldı püşiş ü zühre **celâcil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 20*). [*celâcil,*]
2. Tõkınup def dahı zerrîn **celâcil**
Kefine muṭribüñ geldi muḳâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 23*). [*celâcil,*]
3. Def olmuşdur gül evrâkı **celâcil**
Getürdi her şükûfe hâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 64*). [*celâcil,*]

celâl: Yücelik, ululuk.

1. Hânkâh-ı rif’atüñde niçe biñ yıldur döner
Şüfî-i çarhı **Celâlüñ** türbesinde tütü dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 52*). [*celâlüñ, -üñ*]

celîs: Ar. is. Beraber, birlikte oturan, refik.

1. Fiğân u derd ü hicrânüñ **celîsi**
Şeh-i iklîm-i gam ya’ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 12*). [*celîsi, -i*]

cellâd-ı çarh: Feleğîn celladı.

1. Parmağına ney yürütdi hâmenüñ **cellâd-ı çarh**
Şâhuñ engüşüne öykündüñ diyü kılup tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 23*). [*cellâd-ı çarh,*]

cellâd-ı hūnî: Kanlı katil.

1. Ki segler tîz anı virsün tebâha
Gelüp pes bir iki **cellâd-ı hūnî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 37*). [*cellâd-ı hūnî,*]

cem’: Topluluk, yığın.

1. Hüdud-ı Küfeden Bağdâda dek hem
Kâbâyıl **cem'ine** gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 6*). [*cem'ine, -i, -ne*]

cem': *Toplama, topluluk.*

1. Mişâl-i zülf-i 'anber-bâr-ı cânân
Derûnı **cem'** ü birûnı perîşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 240*). [*cem',]*
2. Cemâl-i Leylî ol **cem'** ortasında
Kâmer gibi idi şem' ortasında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 31*). [*cem',]*
3. Ki bir arada **cem'** olmaz iki rûz
Vü ger nî hâldür dirseñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 50*). [*cem',]*
4. Ki bu virmiş aña kılk-i feşâhat
İçinde nokta k'itmiş **cem'** bu faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 39*). [*cem',]*

cem: *Cem, İran hükümdar sülalelerinden Pişdadiyan'a mensup ve şarabı bulduğuna inanılan Cemşid adlı hükümdar.*

1. Anı aldaymaz hergiz bu şüret
Kanı Hüsrev kanı Dârâ kanı **Cem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 131*). [*cem,]*

cem' eyle: *Toplamak.*

1. Biraz cem' eyleyüp başına hûşın
Kelâm-ı şâha teslim itdi gûşın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 79*). [*cem' eyle, -yüp*]

cem' it: *Toplamak II bir araya getirmek.*

1. 'Ale't-tertib Kır'ânı idüp cem'
Cihâna nûr virdi nitekim şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 7*). [*cem' it, -üp*]

cem' kıl: *Toplamak, bir araya getirmek.*

1. Özüni serv tek kıl gâmdan âzâd
Çemende cem' kılup döstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 63*). [*cem' kıl, -up*]

cem' ol: *Toplamak, bir araya getirmek.*

1. Ya beklerlerdi cem' olup hâzîne
İrakdan çünkü Mecnûn bakdı pîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 88*). [*cem' ol, -up*]
2. Hep oldılar gelüp ol ravzaya cem'
Çün ol mîskine kıldılar nazâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 16*). [*cem' ol, -dı, -lar*]

cem' ol: *Bir araya gelmek.*

1. Cem' olsa bir araya cevâhir gerân-ı dehr
Kimse gubâr-ı maqdeîne koymaz kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 19*). [*cem' ol, -sa*]
2. Cem' olsa bir yire cevher-i fer ü şân-ı cihân
Anuñ ayagı tozına koyabilmeyler kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 19*). [*cem' ol, -sa*]
3. Ahâliyi tarab cem' oldu yir yir
Mevâliyi 'Arab şem' oldu yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 9*). [*cem' ol, -dı*]
4. Laîf ü pâk hem-çün havz-ı Kevser
Havâlisinden ol nahtlûn olup cem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 21*). [*cem' ol, -up*]

5. Nikāh ecli için okundu kâzî
Hem oldu cem' ehl-i 'ilm hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 3*). [cem' ol, -dı]
6. Nihānî bir arada oldılar cem'
Diyişdiler çü gonce-nâ-şüküfte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 14*). [cem' ol, -dı, -lar]
7. Haber kılup dem-â-dem birbirine
Bir araya olup meh-pâreler cem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 63*). [cem' ol, -up]
8. Çün itdi ceng kılmığı muḳarrer
Pes emr eyledi kim cem' ola leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 60*). [cem' ol, -a]

cem' olub: Toplanmak.

1. Güzer kıldığı yola gülle gülle
Oluben cem' tıflân-ı maḥalle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 14*). [cem' olub, -en]

cemâ'at: Cemaat, topluluk.

1. Bu yaña kavm-ı Leylî oldı āgâh
Ki gelür bir **cemâ'at** tutuban rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 42*). [cemâ'at,]

cemāl: Güzellik, sevgilinin yüzü.

1. Yüzünden bir eḡerdür rûz-ı nevrûz
Cemālünden cüdâdur ḡaste Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 9*). [cemālünden, -ü, -ñ, -den]
2. Cemālûndür 'ibâdet kıblegâhı
İşigûndür sa'âdet secdegâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 121*). [cemālûndür, -üñ, -dür]
3. Cemālî şem'i olsun 'alem-efrûz
Şebi mi'râc olsun rûzı nevrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 169*). [cemālî, -+i]
4. İl içre dâstân oldı **cemālî**
Dişi lû'lü yüzi ḡurşide döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 50*). [cemālî, -+i]
5. Ki görüp düşde ol zibâ **cemālî**
Dilinde nakş olmışdı ḡayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 89*). [cemālî, -+i]
6. Ki zibâdur kâmusinuñ **cemālî**
Cihânda birinûñ yokdur mişālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 39*). [cemālî, -+i]
7. Ğam-ile uyḡusuzlıḡdan anuñ derd
Cemālî âfitâbın eyledi zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 92*). [cemālî, -+i]
8. Füzûn olsun anuñ her gün **cemālî**
Yücelsün hem benüm 'ışḡum nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 37*). [cemālî, -+i]
9. Cemālî buldı gün günden merâtib
Yazıldı vaşf-ı ḡüsninde mekâtib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 21*). [cemālî, -+i]
10. Güzellendi vü bedr oldı hilālî
Ayuñ on dördine döndi **cemālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 24*). [cemālî, -+i]
11. Cemālî şem'ine pervâne oldı
Ki yüz mecnûndan dīvâne oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 41*). [cemālî, -+i]
12. Saña alıvirelüm ḡürmet-ile
Hem olsun ferrûḡ ü zibâ **cemālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 35*). [cemālî, -+i]
13. İrişüp kapdı ol zibâ **cemālî**
Ne ḡâl-ise hele Mecnûn-ı nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 32*). [cemālî, -+i]
14. Ğamuñdan başlasam feryâd u zâre
Cemālûñ ḡülşeninûñ şâḡ-ber-şâḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 87*). [cemālûñ, -üñ]
15. Karâbetin koyup âvâre düşdi
Ki zîrâ ol mehûñ idi **cemālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 31*). [cemālî, -i]
16. Göñül eglencesi zülfi ḡayālî
Cemālî cân göginûñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 5*). [cemālî, -i]
17. Cemālî mübtelâsına taleb-kâr
Okıdup evlerinden Zeydi ḡālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 38*). [cemālî, -i]
18. Kara ḡâlî-ile oldı hem-âḡûş
Cemālinde olan her dürr-i zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 35*). [cemālinde, -in, -de]

cemāl: *Güzel yüz.*

1. Her nefes biñ kez fığan her lāhza şad bār el-firāk
Görmeyi servin **cemālūñ** gülsitānın bir dañı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 3*). [*cemālūñ, -ün*]
2. Kime virmiş **cemāl** ü hüsñ ü behcet
Kime virmiş kemāl ü 'ilm ü hıkmēt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 91*). [*cemāl,]*
3. Yüzüñüñ mähıdur mähıyyet-i hüsñ
Cemālūñ mazharı hāşşıyyet-i hüsñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 124*). [*cemālūñ, -ün*]
4. Cemālîdür belâ-yı cān-ı merdüm
Saçı gâret-ger-i imān-ı merdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 77*). [*cemālîdür, -i, -dür*]
5. 'Arab mähı **cemāl** itmekde izhār
'Acem şühı göñül kâpmağda her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 71*). [*cemāl,]*
6. Sipeh-sālār-ı hayl-i gül'izārān
Cemāline dil ulanmış hezārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 38*). [*cemāline, -i, -n, -e*]
7. Ğam-ı dendānı ol zibā **cemālūñ**
Dişini getdi yüz yirde hilālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 59*). [*cemālūñ, -ün*]
8. Cemāline çün anuñ bağıdı Mecnûn
Bir āh idüp cihānı yakdı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 39*). [*cemāline, -i, -n, -e*]
9. Cemāline fedā olsun bu cānum
Helāl olsun içerse çeşmi kânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 61*). [*cemāline, -i, -n, -e*]
10. Cemāline tuş oldı dide-i şāh
Dil ü cāndan olup Leylîye 'āşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 6*). [*cemāline, -i, -n, -e*]
11. Cemāl ü hüsñ-iledür mäh-ı devrān
Bahādır nev-cevāndur şir-i peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 70*). [*cemāl,]*
12. Güzer kıla şabā vaqtüñe nāğāh
Elā iy ka'be-i cānum **cemālūñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 143*). [*cemālūñ, -ün*]
13. K'açıla andan gözi bu hāk-rüyuñ
Cemālūñ seyrine eyle mâyilem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 153*). [*cemālūñ, -ün*]
14. Cemālın görmegeyüm ârzümend
Selīm āğāh oldı ki ol belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 10*). [*cemālın, -in*]
15. Gülistān-ı cihān-ārā **cemālî**
Büt-i simin-beden ya'nî ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 44*). [*cemālî, -i*]

cemālî: *Allah'ın güzellik ve rahmetle tecellisi.*

1. Gāh dilberler **cemālî** gibi mähı bedr idüp
Geh kemān-ebrūlaruñ kaşı gibi eylesin hilāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 5*). [*cemālî,]*
2. Çi ger Hāk Yūsufa virdi **cemālî**
Saña virdi **cemālî** vü kemālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 89*). [*cemālî,]*
3. Çi ger Hāk Yūsufa virdi **cemālî**
Saña virdi **cemālî** vü kemālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 90*). [*cemālî,]*

cemāl-i 'aks: *Yüzün yansıması.*

1. Cemāl-i 'aksi qudsiyyān-ı 'arşuñ
Münir itmışdı sağıfını bu ferşüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 19*). [*cemāl-i 'aks, -i*]

cemāl-i bî-nazîr: *Eşsiz güzel yüz.*

1. Görüp şāh ol cemāl-i bî-nazîri
Didi hüsñ ehlinuñ budur emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 19*). [*cemāl-i bî-nazîr, -i*]

cemāl-i dil-rübā: *Gönül alan yüz. gönül alan güzellik.*

1. Cihân içre cemâl-i dil-rübâlar
Yüzi nûrından alurlar ziyâlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 31). [cemâl-i dil-rübâ, -lar]

cemâl-i gülşen: Gül bahçesinin yüz güzelliği.

1. Cemâl-i gülşeni pür sünbül ü gül
Ki ruhsârı gül u gîsûsü sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 77). [cemâl-i gülşen, -i]

cemâl-i gülsitân-ı bağ-ı ‘irfân: Marifet bağında ki gül bahçesinin güzel yüzü.

1. Cemâl-i gülsitân-ı bağ-ı ‘irfân
Kelâmı gevher-i deryâ-yı ‘ummân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 11). [cemâl-i gülsitân-ı bağ-ı ‘irfân,]

cemâl-i kays: Kays'ın yüz güzelliği.

1. Cemâl-i Kaysa düşmüşlerdi meftûn
Ki idüp kâfile Yâsîni ezber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 14). [cemâl-i kays, -a]

cemâl-i leylî: Leyla'nın güzel yüzü.

1. Dağı didüñ degildür bize akrân
Cemâl-i Leylîdür ger mâh-ı tâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 24). [cemâl-i leylî, -dür]
2. Cemâl-i Leylî ol cem‘ ortasında
Kamer gibi idi şem‘ ortasında (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 31). [cemâl-i leylî,]

cemâl-i vār: Sevgilinin güzelliği.

1. Çü menzilgâh oldu pîş-i hargâh
Cemâl-i yârı idindi nazargâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 80). [cemâl-i yâr, -ı]

cemâl-i vûsuf: Yusuf'un güzelliği.

1. Cemâl-i Yûsufuñ zîbâlığıyçûn
Nihâl-i kaddinüñ bâlâlığıyçûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 93). [cemâl-i yûsuf, -uñ]
2. Ya göstermişidi ol gice muṭṭlak
Leb-i çehden cemâl-i Yûsufî Hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 14). [cemâl-i yûsuf, -ı]

cemî: Bütün, tüm, cümle.

1. Ki olmuşdur bu ‘aşruñ pâdişâhı
Cemî ‘âlemüñ püşt ü penâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 6). [cemî,]
2. Dağı her ne ki didiyse özine
Cemî’isin didi Kaysuñ yüzine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 54). [cemî’isin, -isin]

cemîl: Güzel.

1. Ne deñlü var-ise hûbân-ı kabîle
Kamusınaydı server ol **cemîle** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 90). [cemîle, -e]

cemîle: Güzel.

1. Bıçak irdi bu gamdan üstüḥāna
Qarābeti niderven iy **cemîle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 45*). [*cemîle,]*

cemşîd-i evvân-ı celâlet: Ululuk sarayının güneşi.

1. Yüzi ḥurşîd-i gerdûn-ı risâlet
Özi **Cemşîd-i evvân-ı celâlet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 32*). [*cemşîd-i evvân-ı celâlet,]*

cemşîd-tedbîr: Tedbiri Cemşit (gibi, kadar kuvvetli, geçerli olan); devrin padişahı.

1. Sikender pâyedür Ḍahḥāk şemşîr
Süleymân mayedür **Cemşîd-tedbîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 162*). [*cemşîd-tedbîr,]*

cenâb: Taraf, cihet.

1. Cenâbından geçemezdi şabâda
Sakınurdu güneşden sāyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 68*). [*cenâbından, -ın, -dan]*

cenâb-ı ‘âşık-ı nālân: İnleyen aşığın huzuru.

1. Yine ol kâşîdı eyledi derḥâl
Cenâb-ı ‘âşık-ı nālâna ırsâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 86*). [*cenâb-ı ‘âşık-ı nālân, -a]*

cenâb-ı mülk-i dilber: Gönül alan güzelin diyarının çevresi.

1. Yil irirürdi geh geh çeşmine toz
Cenâb-ı mülk-i dilberden k’ire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 17*). [*cenâb-ı mülk-i dilber, -den]*

cenâb-ı soḥbet: Soḥbet makamı.

1. Çözem maḥmil cenâb-ı soḥbetüñe
Eger gidem bu fânî kaşrdan ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 132*). [*cenâb-ı soḥbet, -üñ, -e]*

ceng kıl: Savaşmak.

1. Çün itdi ceng kılmağı muḳarrer
Pes emr eyledi kim cem’ ola leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 59*). [*ceng kıl, -mağ, -ı]*

ceng ü cidâl: Mücadele ve savaş meydanı.

1. Şu deñlü eyleyem ceng ü cidâli
Ki dikem gülşenüñe ulı nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 99*). [*ceng ü cidâl, -i]*

ceng-içün: 1. Savaş, muharebe.

1. Dışın **ceng-içün** itmiş her biri tiz
İhâta eyleyüp ol iki yarı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 28). [ceng-içün,]

cennet: Gölgelek bahçe anlamında olup ahirette müminlerin gidecekleri yerdir.

1. Komağıl nâr-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rûzî kıl **cennetde** ol miskine didâr u vişâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 38). [cennetde, -de]
2. Fi'l-meşel ebr-i şecer **cennete** beñzerse girmek
Ki 'atâ eyledüğünce çoğalır anda ruṭab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 25). [cennete, -e]
3. Şan eṭrâfına encüm mâhitâbuñ
Eline aldı ol **cennetde** her hûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 11). [cennetde, -de]
4. Gümüş şüşe gibi rengin ü mergüb
Ya **cennetden-durur** bu nâme bir bâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 25). [cennetden-durur, -den, -durur]
5. Cihânı büy-ı demden **cennet** eyle
Bugün kim nev-bahâr-ı 'âlem-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 6). [cennet,]
6. Mu'atṭar kıldı âfâkı ser-â-pâ
Cihân **cennet** mişâl oldı müzeyyen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 9). [cennet,]
7. Yüzün gösterdi **cennet** revzeninden
Kulağı ḥalkasından ol semen-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 162). [cennet,]
8. Helâl olur şehâ **cennetde** şahbâ
Elünden ger çekem deryâyı sâkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 68). [cennetde, -de]
9. Nüzûl itdi aña gökler fütûhı
Görüp **cennetde** cây-ı döstânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 37). [cennetde, -de]
10. Buçuk lâhza murâda irmemişler
Çün oldılar bugün **cennetde** kâyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 85). [cennetde, -de]
11. Ki **cennetde** niçedür anlar âḫir
Kamu fânî bu 'âlem ḥâkdür hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 96). [cennetde, -de]
12. Gerekse **cenneti** terk it cihânı
Ezel kim gördi bunda ser-bülendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 102). [cenneti, -i]

cennet-ves: Cennet gibi.

1. Cihânı kıldı **cennet-ves** pür envâr
Ya ceyb-i çâh içinde tıfl-ı Ken'ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 158). [cennet-ves,]

cerâhat: Yara, iltihap.

1. Teninde taşdan açılan **cerâhat**
Ekeydi şan gül-i bâğ-ı letâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 59). [cerâhat,]
2. Cerâhat kesretinden ol vefâ güş
Tenini postdan kılmış zırh-püş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 51). [cerâhat,]
3. Veremler gördi vü kıldı enîni
Ḳabarcıklar **cerâhatler** görüp hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 27). [cerâhatler, -ler]

cerâhat bul: Yaralanmak.

1. Saña anuñ Çin-i zülfinden ne râhat
Bulur ol müşğden cismûñ cerâhat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 74). [cerâhat bul, -ur]

cerâhet vir: Yaralamak.

1. Vücüd-ı çākine virdi cerāhet
Varup tağ içre buldı kân-ı derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 50). [cerāhet vir, -di]

cerīde: Defter, kitap.

1. Cerīde yeg-durur k’andan ola pāk
Budur görünmemekden aña ma’nî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 196). [cerīde,]

cerr it: Dilenmek.

1. Gezüp cerr iderüz pes her diyârı
Bulup bu bend-le fethe bahâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 40). [cerr it, -e, -rüz]

cerrâh: Doktorluk, tabiplik.

1. Ekâbir yir yirin çün ‘avdet itdi
Gelüp **cerrâh** Kayısı sünnet itdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 34). [cerrâh,]

cest: Far. Sıçrayış, atlayış.

1. Giyinmiş şālîhler gibi esved
Oturmuş şâh üzre **cest** ü zîrek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 49). [cest,]

cev cev: Tane tane, parça parça.

1. Kalemle noktadan düz dâne-i cev
Tuyûr-ı hikmeti çek dâme **cev cev** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 110). [cev cev,]

cevâb: Ar. Suale karşılık mukabele..

1. Kâdir eyle her **cevâba** yâ ilâhe’l-‘âlemîn
Şol zamân kim qabr içinde ideler dürlü su’âl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 35). [cevâba, -a]
2. İki dilli kılıcı k’eyleye kîn
Alur andan **cevâbın** düşmen-i dîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 6). [cevâbın, -ın]
3. Cevâbında didi pîr-i hîred-mend
Ki iy üftâde-i sevdâ-yı ferzend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 1). [cevâbında, -ı, -(n)da]
4. Gelüp cânına hoş şâhuñ **cevâbı**
‘İmâret oldu gönlünün harâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 83). [cevâbı, -ı]
5. Velî ma’kül yaz her bir **cevâbı**
Haşâsına bedel eyle şevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 37). [cevâbı, -ı]
6. Bulaydum bu ‘amelden tâ şevâbı
Çü böyle virdünüz aldum **cevâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 50). [cevâbı, -ı]
7. Kılıç çekdi vü gösterdi ‘itâbı
Didi bunuñla aña virem **cevâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 36). [cevâbı, -ı]
8. Söze çekdi pes anı her aradan
Cevâb işitmedi akdan karadan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 74). [cevâb,]
9. İşidüp bu hıttâb-ı müstetâbı
Revân ol kâşida virdi **cevâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 92). [cevâbı, -ı]
10. Cevâbından tahayyür buldı Nevfel
Dönüp yüz lutf-ıla didi ki iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 2). [cevâbından, -ı, -n, -dan]

11. Şatayın al elünde var çü mâyeñ
Cevâbından anuñ Mecnûn-ı nâlân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 53). [cevâbından, -ı, -n, -dan]
12. Cevâbında didi kim iy cevân merd
İki oğlancığum var tıfl u 'üryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 32). [cevâbında, -ı, -da]
13. Güzellik âsumânının mehinüñ
Cevâbında didi Mecnûna ol yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 43). [cevâbında, -ı, -da]
14. Didi hâline göre bu **cevâbı**
Ki bir murğa yedürse dâne eyyâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 100). [cevâbı, -ı]
15. Ol abdâluñ **cevâbında** bu yârân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 1). [cevâbında, -ı, -da]
16. Bu resme 'adle hûd 'aql-ile yol yok
Şu resme vireler anuñ **cevâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 173). [cevâbı, -ı]
17. Kifâyet itdügince bahş ider zâd
Bu remzüñ bî-nihâyetdür **cevâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 189). [cevâbı, -ı]

cevâb vir: Karşılık vermek, İcabet etmek.

1. Dönüp virdi cevâb anuñ yüzine
Ki iy Zeyd eyledüñ sözi ziyâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 4). [cevâb vir, -di]

cevâb-ı pîr: İhtiyarın cevabı.

1. Cevâb-ı pîrden Mecnûn-ı dil-teng
Revân itdi gözinden eşk-i gül-reng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 11). [cevâb-ı pîr, -den]

cevâbı vir: Yanıtlamak.

1. Hem işidüp anası bu hitâbı
Kabûl idüp şeh virdi cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 66). [cevâbı vir, -di]
2. Hayâdan virebilmedi cevâbı
Eyitdiler ki bu serv-i kabâ-püş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 22). [cevâbı vir, -e, -bil, -me, -di]
3. Eliyle koydı gâmdan başına hâk
Dönüp atasına virdi cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 5). [cevâbı vir, -di]
4. Aña yüz luğf-ıla virdi cevâbı
Ki sen bir nev-cevânsın nâz-perverd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 2). [cevâbı vir, -di]

cevâbı vir: Cevap vermek, yanıtlamak.

1. Pes eyle virdiler peyke cevâbı
Ki hoş gördük bu 'ağd-ı müsteṭâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 71). [cevâbı vir, -di, -ler]

cevâhir: Cevherler, mücevherler, kıymetli taşlar.

1. Cem' olsa bir araya **cevâhir** gerân-ı dehr
Kimse gubâr-ı makdemiñe koymaz kıyem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 19). [cevâhir,]
2. Dür ü yâkûtlâ zeyni muraşsa'
Cevâhir birle âlâtı mülemma' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 62). [cevâhir,]
3. Muşaffâ la'l-i ahmerden oyanı
Muraşsa' her **cevâhirden** 'inâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 70). [cevâhirden, -den]
4. Sözüñden pür güher eyle cihânı
Çıkarup kân-ı ṭab'uñdan **cevâhir** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 3). [cevâhir,]
5. 'Abîr ü 'anber ü 'üd u **cevâhir**
Hem uydurdu bile bî-had tekâver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 30). [cevâhir,]

6. Me‘āniden **cevāhir** bî-nihāyet
Dilûn vîrânî küncinde nihāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 62*). [*cevāhir,]*

cevāhir saç: Mücevher saçmak.

1. Çü gördiler kudûmın Kays hayli
Cevāhîr saçdılar pâyına hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 74*). [*cevāhîr saç, -dı, -lar]*

cevān: Genç, delikanlı.

1. Atası cehd ü hîleyle revānî
Götürdi evlerine ol **cevānî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 90*). [*cevānî, -ı]*
2. Cevān idi vü Mecnûn-ıla hem-sāl
Degül hem-sāl ancak belki hem-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 131*). [*cevān,]*
3. Ki ‘ışkından bir âfet dil-rübānuñ
Delürüp ‘aklı gitmiş bir **cevānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 4*). [*cevānuñ, -uñ]*
4. Pes idüp şulh terk itmiş neberdi
Füzûn olmuş **cevānuñ** dilde derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 12*). [*cevānuñ, -uñ]*
5. Ki gördi bir **cevāndur** tâze yaşlu
Dili pür-derd ü ğam-gîn bağı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 71*). [*cevāndur, -dur]*
6. Tapuñdan almazam cebr-ile dühter
Esirgedümse bu ‘aşık **cevānî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 7*). [*cevānî, -ı]*
7. Ğazab vaktinde gördi bu **cevānî**
Buyurdi seg-dilân-ı bārigāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 34*). [*cevānî, -ı]*
8. Didi aşhâbına k’iy ehl-i divān
Günāhı neydi ol dünki **cevānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 61*). [*cevānuñ, -uñ]*
9. Niçedür göreyin ben dağı dādın
Kul idinseñ ben āzāde **cevānî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 79*). [*cevānî, -ı]*
10. Yigitlik odı germindendür iy yār
Gece çünkim yigitliği **cevānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 29*). [*cevānuñ, -uñ]*
11. Esirgelderdi hālîn ol **cevānuñ**
Ki ol meh-pāre lāyık idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 8*). [*cevānuñ, -uñ]*
12. Bu kapu mekr-ile örtülmez aşlā
Çalışdı her **cevān** cehd itdi perîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 135*). [*cevān,]*
13. Niçe şac bölme çāk itdi ruhında
Cevānî üzre pîrāye ol ‘acûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 17*). [*cevānî, -ı]*

cevān: Genç II Sevgili.

1. Şu demde kim **cevān** idi vü ğarrān
Şikār idi buña şîrān-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 49*). [*cevān,]*

cevān-baht: Bahtı açık, talihli.

1. Şeh-i encüm-sipāh u ‘arş-ı dergāh
Kamer-efser **cevān-baht** āsumān-cāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 36*). [*cevān-baht,]*

cevān-merd: Yiğit, delikanlı.

1. Cevābında didi kim iy cevān merd
İki oğlancığum var tıfl u ‘üryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 32*). [*cevān-merd,]*

cevāzı vir: İzin vermek.

1. Etegüm üzre kıılmağa namâzı
Yudum biñ kerre virmezler cevâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 112*). [cevâzı vir, -mez, -ler]

cevelân eyile: Gezmek, dolaşmak.

1. Kimün bağında eyler şimdi cevelân
Siyeh çeşmün k’olupdur mest ü maḥmûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 46*). [cevelân eyile, -r]

cevgân-ı müşgîn: Misk kokulu değnek.

1. Var idi şehlerinün bir kıızı hûb
Şaçı **cevgân-ı müşgîn** ğabğabı tōb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 36*). [cevgân-ı müşgîn,]

cevher: Cevher, elmas.

1. Görinür zâhirâ zencîr-i ‘adli
Kılıcı **cevherinden** hem-çü Kısra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 52*). [cevherinden, -in, -den]
2. Şererden âteş eyleydi dıraḥşân
Ki zer tâcidi güyâ **cevher** efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 108*). [cevher,]
3. Dür ü mercân hacerdür **cevher** oldur
Ṭalup himmet deñizine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 6*). [cevher,]
4. Ki ne baḥrı bilür aşlın ne ḥakkâk
Nice **cevher** ki geşt iden cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 11*). [cevher,]
5. Çıkar cân cevherin ka‘r-ı ‘ademden
‘Aceb **cevher-durur** bu cevher-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 9*). [cevher-durur, --dur, -ur]
6. Çıkar cân **cevherin** ka‘r-ı ‘ademden
‘Aceb cevher-durur bu cevher-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 8*). [cevherin, -iñ]

cevher-i fer: Eşsiz cevher.

1. Cem‘ olsa bir yire **cevher-i fer** ü şan-ı cihân
Anuñ ayagı tozına koyabilmezler kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 19*). [cevher-i fer,]

cevher-i pâk: Temiz öz.

1. Çıkar cân cevherin ka‘r-ı ‘ademden
‘Aceb cevher-durur bu **cevher-i pâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 9*). [cevher-i pâk,]

cevlân ide: Gezmek, dolaşmak.

1. Hudâdan hem aña yog-idi fermân
K’o menzilden yukaru ide cevlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 160*). [cevlân ide,]

cevlân kıl: Dolaşmak, gezinmek.

1. Bu mıydı kılduğı cevlân semendün
Bu mıydı tutduğı gerdân kemendün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 15*). [cevlân kıl, -du, -gı]
2. Öñümden uş kılar yüz kebk cevlân
Benüm şeh-bâzum irmeyince cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 20*). [cevlân kıl, -ar]

cevlân-geh: Gezilip dolaşılan yer.

1. Aña **cevlângeh-idi** çarh-ı gerdân
Tutardı çarh özinden yedi meydân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 39*). [*cevlângeh-idi, -idi*]

cevr: Ar. Eza, sitem.

1. Göñül ma'müresin Hamdî harâb itmekde **cevr-ile**
Cihâna gelmemişdür bir dağı anuñ gibi mi'mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 9*). [*cevr-ile, -ile*]
2. Temâm idüp leti ol **cevr** âyîn
Ğazabdan alınra bırağı yüz çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 71*). [*cevr,]*
3. Baña kim cāna **cevrüñ** nev nev işler
Tenümden tığ-ıla ger dökseler hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 8*). [*cevrüñ, -üñ*]
4. Peder **cevrî** ile mäder cefası
Olur ger kayda şaldı ben zebûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 112*). [*cevrî, -i*]

cevr ü cefâ: İncitici söz veya davranışlar (sevgiliden gelen).

1. Deniler cānına cevr ü cefâdur
Bu hâletden baña yokdur şikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 72*). [*cevr ü cefâ, -dur*]

cevr ü cefâ: Çok eziyet etmek, incitmek, çektirmek.

1. Niçün kılam saña cevr ü cefâyı
Beni bu cenge iller kıldı irşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 14*). [*cevr ü cefâ, -yı*]
2. Bularuñ tuymayup cevr ü cefâsın
Ne yâdın fehîm ider ne âşînâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 19*). [*cevr ü cefâ, -sın*]

cevr ü cezâ: Eziyet ve işkence.

1. Geçürmek cānuña cevr ü cezâyı
Dem-â-dem ağlayup mahzûn olmağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 4*). [*cevr ü cezâ, -yı*]

cevr-i zamân: Zamanın cevri, zulmü.

1. Tâ kıyâmet günlerine kaldı didâr el-firâk
Bir yaña cevr-i zamâne bir yaña derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 5*). [*cevr-i zamân, -e*]

cevr-i zemâne: Zamanın cefası.

1. Dönüp didi aña kim iy yegâne
Ki bükmiş bilüñi **cevr-i zemâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 6*). [*cevr-i zemâne,]*

cevşen: Zırh, kalkan.

1. Felek **cevşenlerin** çâk eyile bir bir
Der-i külhân-ı süfliden güzer kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 10*). [*cevşenlerin, -ler, -in*]

cevz: Sert kabuklu, iç kısmı yenen, çok lezzetli, besleyici, yağlı ve nişastalı meyve, ceviz.

1. Kılıçlar **cevz** gibi merdüm-âzâr
Süñüler hârbe-i merg-i cefâ-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 67). [cevz,]

ceyb: Cep. Esvabın bazı yerlerine yapılan kese.

1. Girîbânına dik ol rîsmânı
Ki **ceybin** çekmeye şakınup anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 10). [ceybin, -in]
2. Yapışup bahye bahye çāk iderdi
Ki çākı **ceybine** deñlü giderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 26). [ceybine, -i, -n, -e]
3. Koyup **ceybini** ider oldı çālāk
Etegi cânibinden cāmesin çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 23). [ceybini, -i, -n, -i]

ceyb: Yaka.

1. Yoğ anda mest olup **ceyb** itmeden çāk
‘Asesden muhtesibden kimseye bāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 27). [ceyb,]
2. Ele meyl itdügi budur dil-i pāk
Ki kıla dilber-içün **ceybümi** çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 84). [ceybümi, -üm, -i]
3. Xamusu **ceybin** itdi päre päre
Didiler k’iy şikeste-hâtır u zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 14). [ceybin, -in]

ceyb: Yaka; cep II gönül.

1. K’idüpdür firkatün cân **ceybini** çāk
Görinürsin gözüme her zamân sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 138). [ceybini, -i, -ni]

ceyb-i çāh: Kuyunun içi.

1. Cihānı kıldı cennet-veş pür envār
Ya **ceyb-i çāh** içinde tıfl-ı Ken’ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 159). [ceyb-i çāh,]

ceyş: Asker, ordu.

1. İlün ta’nın kosa añmasa nengi
Ururdi kendüler **ceyşyle** cengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 12). [ceyşyle, -i, -yle]
2. Çeker bu leşkerün ger gayretini
Diler ol **ceyşün** ammā nuşretini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 18). [ceyşün, -ün]
3. ‘Adüv **ceyşine** bir vech-ile girdi
Ki hāk itdi vücūdın kime k’irdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 3). [ceyşine, -i, -ne]
4. Medîne birle Bağdāduñ arası
Pür oldı **ceyş-ile** küh u ovası (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 64). [ceyş-ile, -ile]
5. Ki ‘ayn-ı ‘ışkdan nüş itdüñ anı
Çeküp hem vahşden **ceyşin** girānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 107). [ceyşin, -iñ]

ceyş: Asker, ordu (Osmanlı ordusu bağlamında).

1. Şarkı vü ğarbı ihāta eyledi şāh-ı cihān
Ceyşüne baħr-i muhîṭ okusam olmaya ‘aceb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 18). [ceyşüne, -ün, -e]

ceyş-i ‘adū: Düşman askeri.

1. Şıdılar ‘ākıbet ceş-i ‘adūy
Ğama döndürdiler ‘ış-ı ‘adūyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 113*). [*ceş-i ‘adū, -yı*]

ceş-i enbūh: *Kalabalık ordu.*

1. Kabâyilden okıdup **ceş-i enbūh**
Kılayın kalb-i a‘dāyı pūr-endūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 53*). [*ceş-i enbūh,]*

ceş-i girān: *Ağır ordu.*

1. Çü Nevfel çekdi ol ceş-i girānı
Şadā vü şavtı töldurdi cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 1*). [*ceş-i girān, -ı*]

ceş-i sipeh-sālār-ı cîn: *Çin komutanın ordusu.*

1. Şeh-i Hindūstān açup kemîni
Şıdı ceş-i sipeh-sālār-ı Cîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 22*). [*ceş-i sipeh-sālār-ı cîn, -i*]

ceş-i vahş: *Vahşi hayvanlar.*

1. Ki kôrhu kılmaya ol pîri ma‘zûr
Kenārından çü **ceş-i vahş** gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 95*). [*ceş-i vahş,]*

cezā: *Karşılık.*

1. Helāk olmağ-idi lâ-büd **cezāsi**
Anı kim kendüsi kılardı da‘vet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 76*). [*cezāsi, -sı*]
2. Bulınmaz cânuma yitdi **cezāsi**
Karañu vü dırāz u bî-ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 24*). [*cezāsi, -sı*]

cezāvı çek: *Sonuçlarına katlanmak.*

1. Çeker her kişi ceng içre cezāvı
Ol okur şulh için dāyim du‘āyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 5*). [*cezāvı çek, -er*]

cezāvir-ber-cezāvir: *Ada üstünde ada.*

1. Cezāvir-ber-cezāvir nakş gördi
Beyābān-der-beyābān rahş sürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 183*). [*cezāvir-ber-cezāvir,]*

cezbe-i ğam: *Gam cezbisi.*

1. Katı şa‘b oldı günden güne kārı
Özinden **cezbe-i ğam** kıldı ‘ārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 4*). [*cezbe-i ğam,]*

cezeb: *Adamın ağzında tükriğü kesilmek.*

1. Her ne iklîme ki ‘azm eylesin devlet ile
Çalmaya raşşuñ ayak basduğı yirlerde **cezeb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 8*). [*cezeb,]*

cezîre: Ada.

1. Atar senden atamazsın sen anı
Tolu derd ü belâdur bu **cezîre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 117*). [*cezîre,]*

cezmi: Kesin karar verme, kat’i surette niyet etme.

1. Tölayu bağlamışlar halka çün tavk
Görüp Mecnûnda anı kıldı **cezmi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 37*). [*cezmi, -i]*

cibâl: Cebeller, dağlar.

1. Ey ki iki noqtadur taht-ı yedüñde dü cihân
Şun’uñuñ bir şemmesidür bu bihâr ile **cibâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 8*). [*cibâl,]*

cibrîl: Peygamberlere tebliğ memur olan melek.

1. Dahı **Cibrîl** ü Mikâ’il haķiyyün
Hem İsrâfîl ü ‘Azrâ’il haķiyyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 71*). [*cibrîl,]*
2. Geçüp ol şahndan da gitdi ta’cîl
Nühüm çarha irişdi bile **Cibrîl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 154*). [*cibrîl,]*
3. Burakla ol maħalde kaldı **Cibrîl**
Revân irişdi Mikâ’il-i ta’cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 161*). [*cibrîl,]*
4. İdüp emr ol gice **Cibrîle** Allâh
Buyurdi k’Ahmedi var eyle âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 23*). [*cibrîle, -e]*
5. San okur Sidrede **Cibrîl** tesbîh
Yürür her kişi bu dil-keş hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 72*). [*cibrîl,]*

cid: Ağırbaşlılık, ciddîlik.

1. Çü gördi Leylîñüñ **ciddini** mâder
Sözine eyledi fi’l-cümle bâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 15*). [*ciddini, -di, -ni]*

cidâl: Savaş, mücadele.

1. Ğam ü derdile olam ben tebeh-kâr
Ecel nez’i **cidâline** giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 140*). [*cidâline, -i, -ne]*
2. Şu resme göresün benden **cidâli**
K’unudasın ol itdigün hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 49*). [*cidâli, -i]*
3. ‘Arûs atasıñuñ gitdi mecâli
Cidâl eyleyecek kalmadı hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 110*). [*cidâl,]*
4. Ki bu sözde senüñle ola **cidâlüm**
Ki büyü mî beni kılmış-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 226*). [*cidâlüm, -um]*

cidâl it: Savaşmak, cenk etmek.

1. Cidâl itmekdür anuñla katı cehl
Teberle bir şecer kılsa cedel ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 134*). [*cidâl it, -mek, -dür]*

cidāl-ı haşm: *Düşmanla mücadele.*

1. Cidāl-ı haşm içündür gözlemek neng
Ne cânım var ki idem yâr-ıla ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 37*). [*cidāl-ı haşm,]*

ciftine: *Eş, çift.*

1. Virür yarın saña Hâk ecrin anuñ
Kõo varsun **ciftine** ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 21*). [*ciftine,]*

ciger: *Bağır, iç, yürek.*

1. Çü bir gevher ki zâhir ola k'andan
Biter niçe **cigerde** kanlar andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 208*). [*cigerde, -de]*
2. Gice gündüz işümi kılduñ efgân
Ciger âhum odından oldı biryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 20*). [*ciger,]*
3. Ciger tâbına buldı feth-i bâbı
Hem içdi hem girtüp yundı bu şudan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 36*). [*ciger,]*
4. Sen itdün güllerüñi zâğa teslim
Ciger kanı yirem ben nite kimden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 33*). [*ciger,]*
5. Eliyle başını yirden götürdi
Cigerden kanayup hün-ı derünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 61*). [*cigerden, -den]*
6. Kebâb itdüm **ciger** derdünüñden el-ân
Niçe kılmayayın ben bağrumı çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 104*). [*ciger,]*
7. Ki çekdi sineñi pehlûsına hâk
Ciger kanı yerem derdüñle her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 107*). [*ciger,]*
8. Ciger kanın yir ol divâne miskin
Havâlisin vülhüş-ı âdemi h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 86*). [*ciger,]*
9. Ciger 'ışkuñ gamından çâk u hündur
Baña bir sâ'at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 82*). [*ciger,]*
10. Fiğânuñla yaşıñdan özge hem-dem
Ciger kanı durur her dem şarâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 35*). [*ciger,]*

ciger h'âh: *Ciger delen.*

1. Günün nışfindan irişince şeb gâh
Bile oldılar ol iki **ciger h'âh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 52*). [*ciger h'âh,]*
2. Velî virdi icâzet k'ol **ciger-h'âh**
Koya habsi vü çıka seyre geh gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 31*). [*ciger-h'âh,]*
3. Ki ya'ni atasına ol **ciger-h'âh**
Koyup tağı vü râğı oldı hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 87*). [*ciger-h'âh,]*

cigergâh: *Cigerin bulunduğu yer, sine.*

1. Kızınuñ kabri üzre âh u feryâd
Cigergâhına batan hâr-ı pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 15*). [*cigergâhına, -ın, -a]*

ciger-güşe: *Cigerpare, evlat.*

1. Ki çarh ura gamuñdan bağruma tîr
Ciger-güşeñ idüm ger evvel iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 103*). [*ciger-güşeñ, -ñ]*

ciger-hün: *Cigeri kan içinde, çok muzdarip, çok üzgün.*

1. Gözinüñ minnetinsüz ol **ciger-ḥün**
Teninden bağırı kanın dökdü birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 21*). [*ciger-ḥün,]*
2. Şikeste-ḥâl ü mehcür ü **ciger-ḥün**
Kılarıdı tağda nâle şeb ü rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 14*). [*ciger-ḥün,]*
3. Vücüdü tıtdı ğamdan lerze vü tâb
Uyanıp ḥayret-ile ol **ciger-ḥün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 49*). [*ciger-ḥün,]*

ciger-h'wâr: *Ciğer yiyen.*

1. İrakdan kim görindi ḥayme-i yâr
Deründan çekdi bir âh ol ciger ḥ'wâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 18*). [*ciger-ḥ'wâr,]*

ciger-süz: *Gönül yakan.*

1. Gözi ṭannâz u ruḥsârı **ciger-süz**
İdinür tütüyâ çeşm-i dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 2*). [*ciger-süz,]*
2. Didi ol ḥaste kim ben ḥâk-ı bed-rûz
Senüñ atañvan âḥî iy **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 10*). [*ciger-süz,]*
3. Anası ol **ciger-süzüñ** sözinden
Dür ü gevher revân itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 27*). [*ciger-süzüñ, -uñ]*
4. K'olupdur kara baḥtum gibi câmuñ
Niçün şeb-reng olduñ iy **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 57*). [*ciger-süz,]*
5. Kimesnem yokdur ol meftûndan özge
Degülven derd-i ḥâherden **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 49*). [*ciger-süz,]*
6. Alup andan vuḥûşa virdi anı
Selîm aña didi kim iy **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 67*). [*ciger-süz,]*
7. Ki adum añup aḡlar ol **ciger-süz**
Anuñla bizüm ortamuzda her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 30*). [*ciger-süz,]*
8. Yimemekden vücûdum bulmaz ihlâk
Yakîn geldi Selâma k'ol **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 7*). [*ciger-süz,]*
9. İşinde 'ammisi vü ol giriftâr
Firâk u ârzûdan ol **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 73*). [*ciger-süz,]*
10. Bir âteşgeh gibidür dūd-ı peymây
Şeb ü rûzı niçedür gör **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 89*). [*ciger-süz,]*
11. Ki ğamdan ola âzâd ol **ciger-süz**
Koyup kendü ğam ü derd ü belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 32*). [*ciger-süz,]*
12. Yanalum yakılalum iy **ciger-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 102*). [*ciger-süz,]*

ciger-teşne: *Susamış, susuz kalmış.*

1. Bu sevdâda benüm sūdum zîyândur
Ciger-teşne vücûdum ğark-âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 9*). [*ciger-teşne,]*

cihân: *Dünya halkı.*

1. Hemân-dem başladı âh u fiğâna
Şu resme k'adı fâş oldu **cihâna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 116*). [*cihâna, -a]*

cihân: *(Âşıkın) sahib olduğu her şey.*

1. Ki ne ḥâletdesin derdümle her şeb
Didi Zeyd aña k'iy cân u **cihānum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 19*). [*cihānum, -um]*

cihân: *Dünya, âlem.*

1. Göñül ma'müresin Hamdî harâb itmekde cevri-ile
Cihâna gelmemişdür bir dahı anuñ gibi mi'mâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 10). [cihâna, -a]
2. Almaya 'aynına bir çöpce **cihân** lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her kim ola bî-kâr-ı 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 5). [cihân,]
3. Ey ki iki noktadur taht-ı yedüñde dü **cihân**
Şun'uñuñ bir şemmesidür bu bihâr ile cibâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 7). [cihân,]
4. Levlâke didi şânüña Hâllâk-ı zü'l-minen
Sen olmasañ **cihâni** yaratmazdı lâ-cerem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 38). [cihâni, -ı]
5. Cüduñ eyyâmında sâ'il kalmadı 'âlemde hiç
Oldı 'ahdüñde **cihân** müflisleri hep muğtenem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 48). [cihân,]
6. Olalı peydâ livâ-yı 'adlûñ iy çâpük-sûvâr
Nâ-bedîd oldı **cihândan** bid'at u zulm u sitem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 10). [cihândan, -dan]
7. Âsitânuñda gedâdur 'âlemüñ mün'imleri
Dergehüñdedür **cihânuñ** begleri hayl u haşem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 54). [cihânuñ, -uñ]
8. Çerâğ-ı âdemüñ tâbende senden
Cihân bâğına ırmış hânde senden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 40). [cihân,]
9. Sebeb kılup **cihâna** kâf ü nûmı
Yaradan bu sipîhr-i bî-sütünü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 7). [cihâna, -a]
10. Ne vech-ile yaratmış gör **cihâni**
Niçe düzmiş zemînile zamânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 77). [cihâni, -ı]
11. Cihân mülkini tutdıysa Süleymân
Seni sulţân-ı kevneyn itdi Yezdân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 87). [cihân,]
12. Cihâna gerçi evvel geldi Âdem
Senüñ nûruñdurur andan muqaddem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 65). [cihâna, -a]
13. Cihânüñ melce'idür sâyen iy şâh
Yücedür Hâk katında pâyēñ iy şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 103). [cihânüñ, -uñ]
14. Ziyâ virmişdi nûr-ı lâ-yezâlî
Cihân zülmetden olmuş-idi hâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 12). [cihân,]
15. Cihân içinde çün kim hâş eger 'âm
Anuñ ihsâniledür gark-ı in'âm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 217). [cihân,]
16. Kaçan k'ölem lâhd ola maqâmum
Unudıla **cihân** içinde nâmum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 224). [cihân,]
17. Mülevvesdür çıkar dilden **cihâni**
Teferrüc eyle mülk-i cavidânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 85). [cihâni, -ı]
18. 'Ale't-tertib Kur'ânı idüp cem'
Cihâna nûr virdi nitekim şem' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 8). [cihâna, -a]
19. 'Aceb mi kuţbı olursa **cihânuñ**
Ki 'amm-zâdesidür Muştâfânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 3). [cihânuñ, -uñ]
20. Felek bir gûşesidür kişverinüñ
Cihân efgendesidür leşkerinüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 38). [cihân,]
21. Şehinşâh-ı **cihân** hâkân-ı a'zam
Ser-ü-ser hayl-i sulţânân-ı 'âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 117). [cihân,]
22. Mu'in olsun Hâk ol şâh-ı cihâna
Cihân hâş olsun ol şâhib-kırâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 172). [cihân,]
23. Cihânuñ ol-durur bî-şübhe cânı
K'anußladur **cihâna** zinde-gânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 20). [cihâna, -a]
24. Şehâb-ı cüddan ihsân-ı Sübhân
Cihâna itdi feyz iki Süleymân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 60). [cihâna, -a]
25. Kara vü ak **cihânda** her ne kim var
Hudâdan geçse oña dirler perestâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85). [cihânda, -da]
26. Sadâ-yı kûs-ı şehden nâle-i ra'd
Cihânda işidilmez oldı min-ba'd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 156). [cihânda, -da]
27. Sarâyından **cihândur** sanki bir tāk
Ki çarh ol tāk sakf olmuş-durur bak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 21). [cihândur, -dur]
28. Cihâne 'ammdur ihsân çün mäh
Bu resm-ile gerek şehlik zihî şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 139). [cihâne, -e]
29. Tutup 'adli zemîn ü âsumânı
Pür itsün tıgı âvâzı **cihâni** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 174). [cihâni, -ı]
30. Cihânuñ ol-durur bî-şübhe cânı
K'anußladur cihâna zinde-gânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 19). [cihânuñ, -uñ]

31. Çi ger mähî gibi bî-dest ü pâyam
Cihân deryâlarına âşinâyam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 4). [cihân,]
32. Bağışlasun **cihân** halkına Allâh
Ki câmidur **cihân** halkınuñ ol mäh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 17). [cihân,]
33. Bağışlasun **cihân** halkına Allâh
Ki câmidur **cihân** halkınuñ ol mäh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 18). [cihân,]
34. Gış u gıldan dili mir'âtı tâhir
Cihân bâtnları hep anda zâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 26). [cihân,]
35. Güneş bir tügme kadri câmesinden
Cihân bir nokta cûdı hâmesinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 46). [cihân,]
36. Cihân hayyâtı biçmiş bî-kem ü kâst
Sa'âdet câmesini kaddine râst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 49). [cihân,]
37. Cihân halkına 'âmm oldukca cûdı
Muķim ü pâyidâr olsun vücûdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 145). [cihân,]
38. Pür itsün dehiri cûd-ı bî-dirîgi
Cihâna şu'le virsün berķ-i tîgi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 140). [cihâna, -a]
39. Bugün ne 'âciz u ne hûd zebûnsın
Cihânda naķş-ı bend-i kâf u nûnsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 6). [cihânda, -da]
40. Cihânda dâstân olısar adı
İdiser nev nev envâ'-ı fesâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 205). [cihânda, -da]
41. Nedür bilmez anuñ kimse zamîri
Ne nesnedür **cihândan** dil-pezirî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 320). [cihândan, -dan]
42. Cihân içre nazîri yoğ-idi hiç
Anuñ vaşfında bu şî'r-i lâîfî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 56). [cihân,]
43. Sehvâvet birle meşhûr olmuşıdı
Cihân cûdından anuñ tolmışıdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 24). [cihân,]
44. Cihâna sözden îşâr it güherler
Melâhat meclisine saç şekerler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 9). [cihâna, -a]
45. Dil ü cânına gamdan süz düşmiş
Cihân gavğaları başına üşmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 36). [cihân,]
46. Cihânunñ miñnetinden oldılar ferd
Var-idi dillerinde lik bir derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 107). [cihânunñ, -unñ]
47. Cihân içre cemâl-i dil-rübâlar
Yüzi nûrından alurlar ziyâlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 31). [cihân,]
48. Ki zîbâdur kâmusınuñ cemâli
Cihânda birinüñ yokdur mişâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 40). [cihânda, -da]
49. Karışmışdı şu resme ol 'atîķa
Ki köhneydi **cihândan** fi'l-haķîķa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 36). [cihândan, -dan]
50. Nazar kıldı çü pîr anuñ yüzine
Cihân gamdan siyâh oldu gözine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 60). [cihân,]
51. Cihân halkınuñ ol-durur 'azîzi
K'ola şerm u hayâ birle temizi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 101). [cihân,]
52. Cihân içinde oldum nâ-halef ben
Ki kıldum ata nâmûsın telef ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 47). [cihân,]
53. Nişâr-ı yâr-içündür cân-ı her-kes
Cihân bî-yâr ne işe yarar pes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 80). [cihân,]
54. Cemâline çün anuñ bakdı Mecnûn
Bir âh idüp **cihânı** yakdı Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 40). [cihânı, -ı]
55. Meger kim gün gurûbınuñ zamâna
Kara giydürdi şonuñda **cihâna** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 8). [cihâna, -a]
56. Bulınmaz bu metâ'a iy vefâdâr
Cihân içre benüm gibi harîdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 102). [cihân,]
57. İdüp Leylî vü Mecnûn[ı] bahâne
Zebânunñdan dür eşân ol **cihâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 14). [cihâne, -e]
58. Cihânunñ sakfı adı âsumândur
İçinde anuñ bir eski sâye-bândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 67). [cihânunñ, -unñ]
59. Kıl iy uran **cihân** tākına bünyâd
Beni bu ibtilâ bendinden âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 61). [cihân,]
60. Anuñ gibi **cihânda** 'ışķ işinde
Degüldi kimse kâyim cünbişinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 13). [cihânda, -da]
61. Gözüm nûri vü başum efseridür
Cihân içinde aķran serveridür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 64). [cihân,]

62. Anuñ İbn-i Selām olmışdı adı
Cihāndan ‘ış-ile alurdu dādı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 36). [cihāndan, -dan]
63. Cihān ‘aşıklarınınuñ ercümendi
Zamān şadıklarınınuñ ser-bülendi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 5). [cihān,]
64. Cihān ger toptolu olursa Nevfel
Degil sen kimse irürmez aña el (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 45). [cihān,]
65. Vü ger hōd niyetüñ itmekdesi ceng
Cihānı gözlerüne eyleyem teng (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 48). [cihānı, -ı]
66. Şu kim atına kendüyi ināne
Anı bir demde ilter ol **cihāne** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 72). [cihāne, -e]
67. Felek lerzān olurdu na‘rasından
Yıkılurdu **cihān** bir hāmlesinden (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 8). [cihān,]
68. Ki ya‘nı şubh irüp hürşid-i enver
Cihān āyinesin kıldı münevver (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 32). [cihān,]
69. Yoğ-ise bir tedārik bu fesāda
Cihān içinde nāmuñ verdi bāda (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 28). [cihān,]
70. Cihān ‘aşıklarınınuñ ser-firāzı
Uran bizümle lāf-ı ‘ışk-bāzı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 19). [cihān,]
71. Ki Mecnūnı filān virānda gördüm
Cihān ‘ibretlerin hep anda gördüm (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 80). [cihān,]
72. Düşüp tedbürüme fi‘lūñ muhālif
Beni kılduñ **cihān** içinde hāyif (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 18). [cihān,]
73. Oturmayın **cihān** içre serire
O gene irişmeyince bu fakire (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 57). [cihān,]
74. Didi kim iy **cihānuñ** şehriyārı
Dürüşüp irüren yārına yārı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 7). [cihānuñ, -uñ]
75. Zemīn ü āsumān oldı belürsüz
Toz içinde **cihān** oldı belürsüz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 44). [cihān,]
76. Kime ildürse sūñüsü serini
Dürerdi bu **cihāndan** defterini (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 102). [cihāndan, -dan]
77. Çü Nevfel çekdi ol ceys-i girānı
Şadā vü şavtı tōldurdu **cihānı** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 2). [cihānı, -ı]
78. Pür olmuş gördi şahrā tīg ü hançer
Cihānı kabzāmıñ emvāc-ı leşker (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 8). [cihānı, -ı]
79. Cihānı şöyle tārīk itdi ol ceng
Ki tozdan rüy-ı ‘ālem oldı şeb-reng (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 53). [cihānı, -ı]
80. Cihān tārīk ü teng oldı ser-ā-pā
Güm idüp rāhını Mecnūn-ı nālān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 84). [cihān,]
81. Neden sensin **cihān** içre siyeh-pūş
Yazılmışdur meger ‘ışk-ıla nāmuñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 54). [cihān,]
82. Dili pür-āteş ü çeşmi tolu hūn
Cihāna āhı oldı āteş-efşān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 9). [cihāna, -a]
83. Anuñ-çun başdan ayağa karasın
Uçup seyrān iderken bu **cihānı** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 65). [cihānı, -ı]
84. Yeg andan kim anuñ-çün vire bir gayr
Pes andan geldi ol cāmı **cihānuñ** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 13). [cihānuñ, -uñ]
85. Cihān hālkına isār eyle vāfir
Ki ‘ālemde bahāsuz gevher oldur (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 4). [cihān,]
86. Ebā‘an-ced **cihān** içre mükerrerem
Su gibi kan revān itmekde çālāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 74). [cihān,]
87. Sözüñden pür güher eyle **cihānı**
Çıkarup kām-ı tab‘uñdan cevāhir (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 2). [cihānı, -ı]
88. Ki ne bahrı bilür aşlın ne hakkāk
Nice cevher ki geşt iden **cihānı** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 11). [cihānı, -ı]
89. Cihānı teng-i şekker eyledi teng
Bu resme tañtaña vü heybet-ile (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 38). [cihānı, -ı]
90. Ki hiç bir müzeyye sīgmaz iki pāy
Hemīn oldur **cihān** içre baña yār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 15). [cihān,]
91. Eyit kim ‘aybsuz ‘ālemde kim var
Cihān içre kāmı bir kime bī-‘ayb (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 41). [cihān,]
92. Ki pesdür bu **cihāndan** baña yārum
Güher kim bula ‘ālemde hārīdār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 54). [cihāndan, -dan]

93. Berī cümle umûrından **cihānuñ**
Meger bir şeb melâlet nâgehānī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 22). [cihānuñ, -uñ]
94. Kamudur bir birinden bî-vefâ-ter
Gözetmezler **cihānda** gayret ü nām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 33). [cihānda, -da]
95. Virür yolına cânı vü **cihānı**
Çü bir kaç gün ola anuñla mu'tād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 48). [cihānı, -ı]
96. Cihān içre irer pâyāna her ğam
Següñ vardur vaṭangāhı senüñ yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 108). [cihān,]
97. Cihānda bir mu'ayyen meskenüñ yok
Ger âdem iseñ ol âdemlere yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 110). [cihānda, -da]
98. Yirin bulmazsın istersin **cihānı**
Ben iderven sefer sen der-emān ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 122). [cihānı, -ı]
99. Göñül her ḥavfdan bî-bāk olupdur
Cihānda kâni'üm ben bir giyāha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 29). [cihānda, -da]
100. Yoğ-idüm gelmemiş idüm **cihāne**
Şabiden şişeyi tutğıl nihānī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 38). [cihāne, -e]
101. Cihānı kıldı külliyeñ ferāmüş
Şu resmedür benüm 'aklumda nokşān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 18). [cihānı, -ı]
102. Cihānda qaldı ehl-i mekr ü destān
Cihān cāy-ı mezellet olmasa ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 63). [cihān,]
103. Olar gidüp daḥı kalmazdı bunlar
Cihān bâzıgerin ütmez kişi hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 65). [cihān,]
104. Bizüm pehlümüzuñdur ol daḥı hem
Cihān dīvinüñ işitme gūzāfın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 47). [cihān,]
105. Beden ḥākī idi ḥāk oldu cāyı
Cihāna 'âdet ü erkān u pîşe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 39). [cihāna, -a]
106. Cihānda qaldı ehl-i mekr ü destān
Cihān cāy-ı mezellet olmasa ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 62). [cihānda, -da]
107. Ki yokdur varacak yir iy mükerrrem
Cihānda kim görüpdür bir 'imâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 83). [cihānda, -da]
108. K'aña âḥir irişmemişdür âfet
Ye kanı bir ḥarābe bu **cihānda** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 85). [cihānda, -da]
109. K'aña sürme yirine giriser mîl
Cihāndan devşürüp büngāh u raḥtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 17). [cihāndan, -dan]
110. Ter itdi çeşminüñ âb-ıla ḥākin
Yaşına yüz tolandurdi **cihānı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 35). [cihānı, -ı]
111. Ki târik itdi dūdından **cihānı**
Çün eyledi ğurub-ı mihr-i seyyah (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 116). [cihānı, -ı]
112. Cihān içre 'aziz olursın iy cân
Büzürg 'âlemiyse hem-demüñ ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 116). [cihān,]
113. Fenā vādīsiniñ şāhib-seriri
Cihān içinde bulmayan vaṭangāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 9). [cihān,]
114. Lebûñden kime virürsin nevāle
Cihān bâğınuñ iy kebk-i bedī'i (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 43). [cihān,]
115. Belābil cânın andan rāḥat iden
Rumūzından ḥabir olan **cihānuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 15). [cihānuñ, -uñ]
116. Vefāsuz oldu âdem âḥir-i kār
Cihān içre bunı isterdi cânım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 95). [cihān,]
117. Ölüminden **cihānda** itmeyen bāk
Nişān-ı tîr-i derd olan vücūdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 36). [cihānda, -da]
118. Kanā'at ḥaşletin itmekdür izḥār
Ġanîmetdür **cihān** içre kanā'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 45). [cihān,]
119. Ki yoğ-idi nazîri bu **cihānda**
Temāşāya giderken bir gün ol şāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 2). [cihānda, -da]
120. Ki gelmemiş-durur mişli **cihāne**
'Aceb zāhid-durur 'âlemdə meşhūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 12). [cihāne, -e]
121. Vühūşuñ şoḥbeti yegdür mu'ayyen
Ev ü şahrā baña birdür **cihānda** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 79). [cihānda, -da]
122. Bu daḥı arzūdan öldi âḥir
Cihān her rûz-ı nev nev-cān rübādūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 5). [cihān,]
123. Rikāba çekdi ḥink-i rûzgārı
Diledi kim **cihān** mülkini yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 3). [cihān,]

124. Gönül virme bu dehr-i bi-gebāta
Cihānda kimseye olmasun niyāzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 67*). [cihānda, -da]
125. Cihānı bir seher kılmışdı firüz
Meger ol şubh yüz derd-ile Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 8*). [cihānı, -ı]
126. Cihān bustānınuñ ferhunde servi
Sözünden sāmi‘-i nazma şafā vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 2*). [cihān,]
127. Mu‘aṭṭar kıldı āfākı ser-ā-pā
Cihān cennet mişāl oldı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 9*). [cihān,]
128. Cihānı bûy-ı demden cennet eyle
Bugün kim nev-bahār-ı ‘ālem-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 6*). [cihānı, -ı]
129. Çemen şahını kıldı bir tabak gül
Cihān çün bağ-ı cennet oldı hoş-bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 29*). [cihān,]
130. Kılıç gibidür üstinde kafānuñ
Eser kalmadı âdemden **cihānda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 55*). [cihānda, -da]
131. Cihān gülbaşından oldı pür-āvāz
Görinmeyüp gözine rûy-ı dildār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 54*). [cihān,]
132. Cihān ocağına bıraktı âteş
Bir otdan pütaya döndi bu eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 2*). [cihān,]
133. Kuran miñnet sarâyına serîri
Cihānda ‘ışk idi ger bir nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 101*). [cihānda, -da]
134. Tolandıñ küh eger şahra **cihānı**
Melāmet hücresin ma‘mūr kıldıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 108*). [cihānı, -ı]
135. Cihānı kıldı cennet-veş pür envār
Ya ceyb-i çāh içinde tıfl-ı Ken‘ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 158*). [cihānı, -ı]
136. Yanında ‘ömr anuñ meflûc yā süst
Pes andan şordı ol cānı **cihānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 13*). [cihānuñ, -uñ]
137. Selāmet külbisin meksûr kıldıñ
Cihānuñ Leylî kim meh-pāresidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 111*). [cihānuñ, -uñ]
138. Vücüdüm kişveri zîr ü zeberdür
Cihān içinde ger çokdur figendeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 21*). [cihān,]
139. Bu yolda çok ḥaṭar vardır üküş derd
Cihān içre benüm gibi gerek er (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 5*). [cihān,]
140. Velî ma‘nide ḥayvāndan-durur kem
Baş egmezdi **cihān** mülkine Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 63*). [cihān,]
141. Degül divāne ehl ü ‘ākıl idi
Cihānda kılmamışdı ḥāne bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 47*). [cihānda, -da]
142. Cihānda oldı ef‘ālî fesāne
Ḥalāyık içre meşhûr oldı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 80*). [cihānda, -da]
143. Ki tā oldı **cihān** içinde meşhûr
Olup Mecnûn-sıfat deng ü fütāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 84*). [cihān,]
144. Cihān pür-ḥün görinürdi gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 100*). [cihān,]
145. Güzellikte çü ‘Amr ü Zeyd ma‘rûf
Uyup ‘ışka koyup cān ü **cihānın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 15*). [cihānın, -ın]
146. Rumüz ü ḥurde-bînisin **cihānuñ**
Gerekmez k’olasın divāne-pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 48*). [cihānuñ, -uñ]
147. Cihān içinde ḥöd Mecnûn-ı mağmûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 1*). [cihān,]
148. Vücüdüm bendin itdüm päre päre
Cihān püde dirāhtın hiçe şaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 41*). [cihān,]
149. Delü oldur **cihānda** k’ola ḥöd-kām
Degül divāne ben bir dîv-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 16*). [cihānda, -da]
150. İle göz dikmeden çeksün özini
Cihānda ol-durur divāne iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 37*). [cihānda, -da]
151. Bulınur bir ḡam aña daḡı nāçār
Cihānda ‘aḡıl oldur k’ir eger ḡiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 69*). [cihānda, -da]
152. Degülmüşse kilidüm āb-gîne
Cihānuñ korḡusındayum recā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 81*). [cihānuñ, -uñ]
153. Deñize düşdi divān-ı ḥayātı
Cihān işkencesinden tā ki cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 67*). [cihān,]
154. Olasın bu **cihān** içre mükerrrem
Elünden geldügince eyle ikdām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 38*). [cihān,]
155. Kanı āvāze-i ṭabl-ı seḡergāh
Benüm gibi **cihān** içinde yā Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 45*). [cihān,]
156. Dilerven kim görem ol yār-ı cānı
Kişiye çün beḡa yokdur **cihānda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 59*). [cihānda, -da]

157. Kamu ğavġā **cihāndan** ref ‘ olmış
‘Ayān kılmiş ‘arūs-ı çarḥ-ı dīdār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 12). [cihāndan, -dan]
158. Cihānı âfitâb itmîş pür-envār
Şafādan cûş kıldı cān-ı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 14). [cihānı, -ı]
159. Kopyazdı anı ḥayret **cihāndan**
Biri birine karşı niçe müddet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 20). [cihāndan, -dan]
160. Cihānda kalmadı bir kılca kaydum
Beni bulduñ bugün sen bu çeh içre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 12). [cihānda, -da]
161. Bize maḳşūdumuz virürse Allāh
Hele biz pāk geldük bu **cihāne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 47). [cihāne, -e]
162. Cihānuñ ğuşşama şatan sürürin
Mülevveş-dehr içinde ‘aşık-ı pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 10). [cihānuñ, -uñ]
163. Cihān bülbül yirini virdi zāġa
Şükûfe neyli ḥummin çāk idüp seng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 46). [cihān,]
164. Kılan pür-âteş-i dilden **cihānı**
Şikeste-ḥâtır u dāmen-deride (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 6). [cihānı, -ı]
165. Uyandı zār u lertzān ol niger-ḥ`āh
Yoġ-iken miş-i Leylinüñ **cihānda** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 11). [cihānda, -da]
166. Ne diyem kim ne resme virdi cānı
Cihān içre hemîn anuñ şumārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 69). [cihān,]
167. Cihāna pāk geldi gitdi hem pāk
Teni oldı senüñ mihrüñle ḥākı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 62). [cihāna, -a]
168. Qaralar giydi ya`nî tutdı mâtem
Cihān pür-baḥr iken ol nev-`arūsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 7). [cihān,]
169. Sarāy-ı kabrde tutdı qarārı
Cihān dürdi anuñ daḥı berātın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 101). [cihān,]
170. Cihāna eylemez oldı nigāhı
Anuñ vesme çekilmiş kaşları hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 4). [cihāna, -a]
171. Ser-â-ser ğulġule düşdi **cihāna**
Düzetdiler şu resme kim dimişdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 64). [cihāna, -a]
172. Başında kisve vü bilinde ḥancer
Cihānda bir firîşte var midür hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 107). [cihānda, -da]
173. İder soñra kâmusın ḥār u ḥāşāk
Cihānda bitdi mi bir serv-i ḥurrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 149). [cihānda, -da]
174. Ki diyeydün pür itdi kan **cihānı**
Fiġān idüp başına koydı toprak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 24). [cihānı, -ı]
175. Qurutdı naḥl-i ğülzār-ı ḥayātın
Cihānuñ gerçi kim bâzarıdur germ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 103). [cihānuñ, -uñ]
176. Cihānuñ işine hiç olma ġam-nāk
Bakarsañ ger ḥaḳıḳat ḥāle iy dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 152). [cihānuñ, -uñ]
177. Cihānda kim-durur bî-ġirye âdem
Giceler şubḥa-dek kılardı nâ-şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 12). [cihānda, -da]
178. Siyāh itdi cihānı zulmet-i dūd
Götürüldi ṭarab resmi **cihāndan** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 81). [cihāndan, -dan]
179. Sefer kıldı **cihāndan** ḥayf u bidrūd
Yirümüze senüñle bizüm iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 86). [cihāndan, -dan]
180. Pür iden âteş-i dilden **cihānı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 1). [cihānı, -ı]
181. Siyāh itdi **cihānı** zulmet-i dūd
Götürüldi ṭarab resmi cihāndan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 80). [cihānı, -ı]
182. Ki töldürdi **cihānı** āh u efġān
İder koyup başına ġuşşadan ḥāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 44). [cihānı, -ı]
183. Olupdur ḥalka-i ejder saña cāy
Cihān bir pîr-zendür ejdehā-ḥū (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 97). [cihān,]
184. ‘Adüv ü ecnebîdür āşinā-rū
Cihāndan gec ki miḥnethānedür o (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 99). [cihāndan, -dan]
185. Ki tā fark-ı felek ola saña cāy
Cihānuñ rāḥatı derdine degmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 109). [cihānuñ, -uñ]
186. Ğamın çekmişler idi vāfir anuñ
Cihān āşāyışını görmemişler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 83). [cihān,]
187. Diline keşf olmuş gördi her-ḥāl
Cihān ḥalkına kıldı anı zāḥir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 95). [cihān,]
188. Ki taḥt idinmedi āḥir taḥte bendi
Cihān evvel kime virmişdür efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 105). [cihān,]

189. Cihānda andan oldı âşikārā
Meger kim geçdi bir gün hâtırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 14*). [*cihānda, -da*]
190. Gehî minâyî reng ü gâh hâdrâ
Cihānda ol renglü yokdur zeberced (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 31*). [*cihānda, -da*]
191. Gereke cenneti terk it **cihānı**
Ezel kim gördi bunda ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 102*). [*cihānı, -ı*]
192. Cihān aduñla pür-âvâze olsun
Harîm-i ‘ışka teslim it özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 74*). [*cihān,]*
193. Muhibb-i turre-i rüy-ı teferrüd
Cihāndan geçmiş öz hâline meşgûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 23*). [*cihāndan, -dan*]
194. Bahâsı her birinün biñ **cihāndur**
‘Utârid hirmenünden hûşe-çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 64*). [*cihāndur, -dur*]
195. Cihānı hıçe şaymışdı hâkîkat
Belâ seyli başından aşmış idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 4*). [*cihānı, -ı*]

cihān başına teng ol: *Dünya başına dar olmak, çok sıkılmak, büyük bir çaresizlik içinde kalmak, dünya gözüne zindan olmak, dünya başına yıkılmak.*

1. Çü gördi nakş-ı rüyın reng-ber-reng
Cihān hayretten oldı başına teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 86*). [*cihān başına teng ol, -dı-t, -n, -a*]

cihān-bîn: *Far. Cihani görücü, gören, mutabassır: çeşm-i cihan-bîn.*

1. Cihān-bînüm diyü lâf ura her gâh
Hâzinem leşkertüm yok pâdişahum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 12*). [*cihān-bînüm, -üm*]

cihāndan geç: *Dünyadan vazgeçmek II Dünyevi olan her şeyle ilişkisini kesmek.*

1. Ki ne dirse ider soñra hilâfın
Cihāndan geç ne cây-ı meyldür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 49*). [*cihāndan geç,]*

cihān-efrüz: *Dünyayı aydınlatmak.*

1. Cihān-efrüz ola çün mihr enver
Çerâğ-ı şubhda qalmaz inen fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 55*). [*cihān-efrüz,]*

cihān-gîr: *Cihâni, dünyâyı zapteden.*

1. Ki var idi ‘Arab mülkinde bir mîr
Sehâ vü luğf kânı vü **cihān-gîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 168*). [*cihān-gîr,]*
2. Direfş-i ‘ışkı tâ kim ol **cihān-gîr**
Bülend itdi çü mâh-ı âsumân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 15*). [*cihān-gîr,]*
3. Leb-i hândan gîsûsı **cihān-gîr**
Zenağdânı çehinde hâl-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 10*). [*cihān-gîr,]*
4. Gönülleri diler söz dilleri ebkem
Bular ger ‘ışkdan oldı **cihān-gîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 121*). [*cihān-gîr,]*
5. Sen ol çübâna döndün iy **cihāngîr**
Ki urdı kelbin atup kurd için tir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 31*). [*cihāngîr,]*

cihāngîr ol: *Dünya'yı zapteden hükümdar olmak.*

1. Ne iklîme salarsa emr-i takdîr
Rikâb-ı devleti olur cihāngîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 92*). [*cihāngîr ol, -ur*]

cihân-ı 'ışk: *Aşk dünyası.*

1. Cihân-ı 'ışkdandır şehîr-bend ol
Mukarrer bildi kim uşlanmayısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 2*). [*cihân-ı 'ışk, -dan, -dur*]

cihânı kabz it: *Cihânı kuşatmak sarmalamak.*

1. Cihânı kabz idüpdür ferr-i rây
Beli böyle gerek zıll-ı Hudâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 141*). [*cihânı kabz it, -üp, -dür*]
2. Kemân ebrûsı kabz iden cihânı
Yüzi gülşen yañağı verd-i handân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 38*). [*cihânı kabz it, -en-*]

cihânı terk it: *Dünyayı terk etmek: Dünyadan göçmek, ölmek.*

1. Halâş oldu vü terk itdi cihânı
İdüp borcın edâ kurtıldı gamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 68*). [*cihânı terk it, -di-i*]
2. Bırakdı bürka'-ı şermi ol âfet
Kodı cânı vü terk itdi cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 25*). [*cihânı terk it, -di-i*]
3. Kodı cânı vü terk itdi cihânı
Hemân-dem urdı bir na'ra şegab-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 16*). [*cihânı terk it, -di-i*]
4. Ki şıdk-ı cânile 'âşıklık itdi
Senûn 'ışkûnla terk itdi cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 67*). [*cihânı terk it, -di-i*]

cihânı tut: *Her tarafa yayılmak, dünyayı tutmak.*

1. Hacâletden kamu h"âr u helâkuz
Bilürsin kimse çün tutmaz cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 19*). [*cihânı tut, -maz*]
2. Kimesne hiç tutup midur cihânı
Bu bir râh-ı 'ademdür kim gidenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 84*). [*cihânı tut, -i-up*]

cihân-süz: *Dünyayı yakan.*

1. Çerâğ elde tururkendür şeb-efrüz
Çün elden düşe olur lâ-büd **cihân-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 132*). [*cihân-süz,]*

cihât: *Cihetler, yönler, taraflar.*

1. Çü divân-ı Hudâ oldu tırağı
Cihâtun farqına başdı ayağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 194*). [*cihâtun, -un*]

cihât-ı ses: *Altı yön.*

1. Halîli yakmayan âteş haķiyçün
Çehâr erkân ü **cihât-ı şeş** haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 90*). [*cihât-ı şeş,*]

cihet: *Taraf, yön.*

1. Velîkin bir söz açsa her **cihetden**
Eger hîkmetden ü ger ma‘rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 67*). [*cihetden, -den*]
2. Düzerven her **cihetden** bir bahâne
Perî gördüm direm gice oldu h‘âbum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 68*). [*cihetden, -den*]

cihet: *Suret, bakım, sebep, yer.*

1. İşitdi naķlsuz Haķdan kelâmı
Cihetsüz gördi vech-i lâ-yenâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 196*). [*cihetsüz, -süz*]

cild: *Deri, ten; yüzey, üst.*

1. Mağâra içre **cild** ü beyza-i mâr
Kefen-i kâfûr olur aña her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 25*). [*cild,*]

cild-i pür-kâr: *Pergel yüzeyi.*

1. Ne der her tahtası bir **cild-i pür-kâr**
Ki güyâ bir mücellid düzmiş iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 49*). [*cild-i pür-kâr,*]

cinân: *Cennetler.*

1. Getürdi kılmağıçün pây-endâz
Cinândan hülleler havrâ-yı tannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 108*). [*cinândan, -dan*]
2. Cinân tâvûsı san-kim kaldı bî-per
İki gözleri kaldı sürmeden huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 66*). [*cinân,*]
3. Ki pür güldür **cinân** dünyâ tolu hâr
Dür ü gevher taleb cyle қо kânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 100*). [*cinân,*]

cinâyet: *Ağır suç.*

1. Beni gör n‘eyledi âhîr **cinâyet**
Şehâ öldürmelü isem gel öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 40*). [*cinâyet,*]

cinnet: *Delilik, cünun.*

1. Varupdur ‘aķlı **cinnetden** fesâda
Virür nâmûsumıñ bergini bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 21*). [*cinnetden, -den*]

cins: *Aynı tür, türdeş.*

1. Ya me‘külât **cinsinden** midür bu
Hudâ haķiyçün anı söyle toğru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 11*). [*cinsinden, -i, -n, -den*]
2. Var ol nev‘ iste k‘anuñ **cinsisin** sen
Vücüdün âhen ise pür taħammül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 22*). [*cinsisin, -i, -sin*]

cins: Tür, çeşit.

1. Ne lâzım k'olasın dīv-i zamāne
Senüñ **cinsüñ** benim olgıl baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 119*). [*cinsüñ, -ün*]
2. Şadefdür bu iki kim der-miyāndur
İki bir **cins** hârfüz şanki der hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 49*). [*cins,*]

cism: Beden, gövde.

1. Cān za'îf ü dil-şikeste **cism** bîmar el-firāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 10*). [*cism,*]
2. Saña anuñ Çin-i zülfinden ne rāhat
Bulur ol müşğden **cismüñ** cerāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 74*). [*cismüñ, -üñ*]
3. Ža'îf ü bî-mecāl ü hāste ol seg
Kurımıñ **cismün** üstünde her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 48*). [*cismün, -i, -nüñ*]
4. Yaşından **cismi** ğarķ-ı kulzüm-i hün
Tutup dilber diyārınıñ tārīķin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 8*). [*cismi, -i*]
5. Oturup aġladı ğam-nāk u dil-süz
Ururken **cismine** geh seng ü geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 127*). [*cismine, -in, -e*]
6. Kaçup ben taġa iderdüm **cismümi** çāk
Okurduñ sen beni bezm-i şafāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 82*). [*cismümi, -üm, -i*]
7. Yatur bir rāġda dil-teng ü ğam-nāk
Ža'îf u hāste vü bî-rüh **cismi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 75*). [*cismi, -i*]
8. K udümüñ mürde **cisme** virdi cānı
Utanmazven kara bahtumdan iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 46*). [*cisme, -e*]
9. Ki şan bir **cismüñ** oldu iki cānı
Çün oldu büseden keşf aña her hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 80*). [*cismüñ, -üñ*]
10. Ki oldu pāk **cismüñ** ğarķa-i hāk
Eyā serv-i revān bizden ne gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 46*). [*cismüñ, -üñ*]
11. Çürimiñ **cismi** kalmıñ üstüh'ānı
Ezel fehmi itmediler anı zāhır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 10*). [*cismi, -i*]

cism-ı bîmār: Hasta beden (*Aşk*).

1. Hayālün naķşıdur bu **cism-ı bîmār**
İkidür heykel ü bir aşl-ıla nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 44*). [*cism-ı bîmār,*]

cism-i harîre: Teni ipek gibi olan.

1. Kefen şardılar ol **cism-i harîre**
Çü murġ-ı cān uçup ten kaldı hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 70*). [*cism-i harîre, -e*]

cism-i matbū': Latif varlık.

1. Çü nüridi tapuñda **cism-i matbū'**
Olur her nürdan pes sāye merfū' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 109*). [*cism-i matbū',*]

cism-i nizār: Zayıf beden.

1. Der-āġüş eyledi cism-i nizārın
Gehi ruhsārın öpdi geh 'izārın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 27*). [*cism-i nizār, -ın*]

2. Hemîn qalmıŝ deriyle üstüĥ'ânı
Giriftâr-ı belâ cism-i nizârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 11*). [*cism-i nizâr, -ı*]
3. Ki tâ bir pâre şıĥhat buldı bîmâr
Biraz cism-i nizârı ferbiĥ oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 35*). [*cism-i nizâr, -ı*]

cism-i zâr: Ağlayan, inleyen beden.

1. Gehî qorur sinekden cism-i zârın
Siler geh rûy-ı çâkinuñ ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 63*). [*cism-i zâr, -ın*]

civânmerd: Mert yaradılışlı, yüce gönüllü, yiĝit.

1. Bir âdem sordı andan k'iy civân merd
Ĥû sensin bâ'is-i heycâ vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 31*). [*civânmerd,*]

civâr: Yakın yer, etraf.

1. Hayâtum naĥdi dünyâdan dire raĥt
Civârında resülûn vîr baña baĥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 142*). [*civârında, -ı, -n, -da*]

civâr-ı sâye-bân: Gölgelek otaĝa yakın.

1. Civâr-ı sâye-bânında muqarrer
'Arabdan var idi bir nice duĥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 19*). [*civâr-ı sâye-bân, -ın, -da*]

cû': Açlık, aç kalma.

1. Qurar her lâĥza bir şaĥrada meclis
Qaçankim cû'dan ireydi ĥâlât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 37*). [*cû'dan, -dan*]
2. Bu bir kaç loĥmanuñ yokdur ziyânı
Bular ger cû'dan şafvet tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 19*). [*cû'dan, -dan*]

cûd: Cömertlik.

1. Cûduñ eyyâmında sâ'il qalmadı 'âlemde ĥiç
Oldı 'ahdüñde cihân müflisleri hep muĝtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 47*). [*cûduñ, -(u)ñ*]
2. Günâhum gerçi kim ĥadden bîründür
Senüñ cûduñ velî andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 130*). [*cûduñ, -(u)ñ*]
3. Var-ise kânde bir cûd ehli sultân
Urur çâkerliginden lâf her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 109*). [*cûd,*]
4. Gedâ-yı Hindden tâ mün'im-i Rûm
Degül cûdından anuñ kimse maĥrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 138*). [*cûdından, -ın, -dan*]
5. Güneş bir tûĝme kadri câmesinden
Cihân bir noĝta cûdî ĥâmesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 46*). [*cûdî, -ı*]
6. Vire bir dem çü cûdî ebr ne cûş
İdemez feyzini deryâ der-aĝuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 117*). [*cûdî, -ı*]
7. Cihân ĥalkına 'âmm olduĝca cûdî
Muĝim ü pâyidâr olsun vücûdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 145*). [*cûdî, -ı*]
8. Görüp cûdını anuñ Ĥâtem-i Tay
Qara yazulu tûmârın ider tay (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 113*). [*cûdını, -ı, -nı*]

9. Şehâvet birle meşhûr olmuşidi
Cihân **cüdından** anuñ tolmışidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 24*). [*cüdından, -ın, -dan*]
10. Saḥî idi şu resme ol mükerrerem
Ki **cüdından** idi şermende Hâtem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 32*). [*cüdından, -ın, -dan*]
11. Kâmusı hizmetinde idi kâyim
Kılarsaṇ sen daḥı ger **cüd** ü iḥsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 115*). [*cüd,]*

cüda: *Ayrı.*

1. Yüzünden bir eşerdür rûz-ı nevrûz
Cemâlünden **cüdâdur** haste Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 9*). [*cüdâdur, -dur*]
2. Cüdâsın çün bu dem bezm-i şanemden
Göyün pervâne gibi nâr-ı ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 53*). [*cüdâsın, -sın*]
3. Ta'âm andan **cüdâ** ol ḥ'âbdan dūr
Ḥalâyıḳdan dün ü gün 'uzlet idüp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 14*). [*cüdâ,]*
4. Ya niçün bağ-ı vaşluñdan **cüdâyum**
Gülünden dūrum adum bağbândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 6*). [*cüdâyum, -y, -um*]
5. K'ide ḥarâdan ol la'li **cüdâ** tâ
Yoğ-idi bundan artuḳ 'aybı hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 64*). [*cüdâ,]*
6. K'özümün varluğın bilmezven âḥir
Eger bir lâḥza cân senden **cüdâdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 27*). [*cüdâdur, -dur*]
7. Gerek anı hevâ-yı nefsdan dūr
Anuñ kim 'ışḳı 'işmetden **cüdâdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 39*). [*cüdâdur, -dur*]

cüda: *Ayrılmak, ayrı düşmek.*

1. Dilemez ol perî-ruḥdan **cüdâlık**
Anası birle kılmaz aşınâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 331*). [*cüdâlık, -lık*]
2. Arardı 'ışḳ def'ine sebebler
Zebûn itmişdi bir yaña **cüdâlık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 17*). [*cüdâlık, -lık*]

cüdâ düş: *Ayrı düşmek.*

1. Vücüd-ı çâk u çeşm-i pür-nem ile
Cüdâ düşdiler envâ'-ı ğam ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 14*). [*cüdâ düş, -di, -ler*]
2. Çü Leyliden cüdâ düşdi ol abdâl
Katı âşüfte oldu vü diger-ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 33*). [*cüdâ düş, -di*]
3. Kılarduñ zaḥm-ı 'ışḳı pend ile bend
Cüdâ düşdüm tapuñdan âḥ feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 57*). [*cüdâ düş, -düm*]
4. Cüdâ düşdi şanasın nâfeden müşğ
Kulağından döküldi güş-vâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 68*). [*cüdâ düş, -di*]

cüdâ kıl: *Ayrırmak, uzak tutmak.*

1. Özümü kendüligümden **cüdâ kıl**
Ki ya'nî 'ışḳuñile aşınâ kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 121*). [*cüdâ kıl,]*
2. K'özin bir dem cüdâ kıla şafâdan
Degül vaḳıf ki naḥl-i rûzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 18*). [*cüdâ kıl, -a*]
3. Bunuñ gibileri devr-i zamâna
Cüdâ kılmağa tiz bulur bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 44*). [*cüdâ kıl, -ma, -ğa*]

cüdâ ol: *Ayrı düşmek, uzak kalmak, görüşmemek.*

1. Baña bu 'ışḳdan dirler **cüdâ ol**
Varup 'aḳl-ile yâr u aşınâ ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 9*). [*cüdâ ol,]*

2. Dilerven halka-i 'ışkından anuñ
Cüdâ olmaya bir dem güşî cânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 50*). [*cüdâ ol, -ma, -ya*]
3. Tenümde tırmasun kim nâ-sezâdur
Nice olam cüdâ sen mâh-rûdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 29*). [*cüdâ ol, -am*]

cüdâlık: *Ayrılmak, ayrı düşmek.*

1. Ki nâgeh devr kılupdur bî-vefâlık
Aralarına birağa **cüdâlık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 110*). [*cüdâlık,]*
2. Belâ çekmek sebebsüz her maħalde
Nedür bu hem-nefeslerden **cüdâlık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 21*). [*cüdâlık,]*

cüd-ı bî-dirîg: *Sakınma cömertliği.*

1. Pür itsün dehri cüd-ı bî-dirîgi
Cihâna şu'le virsün berķ-i tîgi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 139*). [*cüd-ı bî-dirîg, -i*]

cüft: *Çift, eş.*

1. Şadef birle şehâbı eyleyüp **cüft**
Toğırdur müddetile dürr-i nâ-süft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 63*). [*cüft,]*
2. Çün ol taşvîri seyr itdi bu mehcûr
Pes oldı 'ışka **cüft** ü 'ağldan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 100*). [*cüft,]*
3. Ricâdur hâzretüñden k'anı bî-güft
İdesin bülbül-i nālânıla **cüft** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 14*). [*cüft,]*
4. Kılıç bir başı k'ider iki päre
Olur andan 'ayân **cüft** nakäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 52*). [*cüft,]*

cuğd: *Baykuş.*

1. Ki 'işret gülşenini kılmazam yâd
Harâbe olsa bir **cuğduñ** mekânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 11*). [*cuğduñ, -uñ*]

cüllâb: *Gül şerbeti.*

1. Egerçi telh idi bâde vü pür tâb
Anuñ la'linden idi lîk **cüllâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 42*). [*cüllâb,]*

cümel üslûb: *Ebcded hesabı.*

1. Cümel üslûbı üzre âşikâre
Pes añlaya k'olur târîh-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 94*). [*cümel üslûb, -ı*]

cümle: *Bütün, hep, tüm.*

1. Anda kim deryâ-yı 'afvüñ mevc ura ğarķ olur
Kaťresinde **cümle** 'âşiden gelen cürm ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 12*). [*cümle,]*
2. Ma'nada **cümle** vech-ile nûruñ kadımdır
İtseñ maħaldür Âdemle da'vâ-yı kıdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 23*). [*cümle,]*
3. İster ki **cümle** eyleye ihsân ü luťfuñı
Her gice tâ şabâħa dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 43*). [*cümle,]*

4. Tapuñdur Hâlık-ı ten bâ'ış-i cān
Olur hükmünle var yok **cümle** yek-sān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 48). [cümle,]
5. Çü lutfuñ oldu Vehhâb-ü'l-'aşıyyât
Saña muhtâc **cümle** gayr-i yek-zât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 94). [cümle,]
6. Egerçi ümmetüñdür **cümle** 'aşî
Kıyâmetde şefî' ol vir hâlâşî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 127). [cümle,]
7. Çeküben saflar itdiler kıyâmı
Resûle virdiler **cümle** selâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 114). [cümle,]
8. İsideceklerin **cümle** işitdi
Göreceklerini gördi işi bitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 199). [cümle,]
9. Kõdi bu **cümleden** çün pây-ı birün
Pes oldu mahrem-i eyvân-ı bî-çün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 185). [cümleden, -den]
10. Fazîletde durur **cümle** fen ile
Dü-'âlem cāndur pes bir ten ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 17). [cümle,]
11. Livâsı **cümle** âfâk üzre manşûr
Mu'ini kâmer ü a'dâsı maḥhûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 45). [cümle,]
12. 'Aşâ-yı Musâsın iy hâme-i gūyâ
Ki senden **cümle** mu'cizdür hüveydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 8). [cümle,]
13. Şu gevherler ki **cümle** bîkrlerdür
'Arûs-ı cāme ḥ'âb-ı fîkrlerdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 135). [cümle,]
14. Egerçi şem'lerdür **cümle** pür-nûr
Velî pervāneler ol nûrdan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 145). [cümle,]
15. Yakında oḡluñ olur didüḡini
Özinüñ **cümle** ḡaydın yidüḡini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 46). [cümle,]
16. Öñinde **cümle** 'arz itdi ser-â-ser
Bırakdı mâderi cānına âzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 7). [cümle,]
17. Ki yiyüp içüben yatmaḡı iy cān
Bilürsin kim başarur **cümle** ḡayvān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 8). [cümle,]
18. Alup ḡazır çerisin turdı derḡâl
Tõyurdi **cümlesin** virüp zer ü māl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 4). [cümlesin, -sin]
19. Gidüp tākātleri **cümle** çerinüñ
'Amelden ḡaldı ḡolı ceng erinüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 107). [cümle,]
20. Çü raḡm itdün şatayın al revādūr
Çıkarup **cümle** esbābını fi'l-ḡâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 43). [cümle,]
21. Olur ḡavm ü ḡabîle **cümle** bîzār
Bu söz içürdi şankim Leylîye zehr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 36). [cümle,]
22. Berî **cümle** umûrından cihānuñ
Meger bir şeb melālet nāḡehānî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 22). [cümle,]
23. Gözinden ḡāme gibi dõkdi gevher
Görür kim ta'nlardur **cümle** pür-nîş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 43). [cümle,]
24. Ki olmış **cümle** aḡvālî diger-ḡün
Kızıl ḡül gibi ruḡsārı şarmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 16). [cümle,]
25. Velîkin bî-ḡaber ol merd-i bî-kār
Alup pîrāmenini **cümle** ḡayvān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 85). [cümle,]
26. Yimezdi **cümlesinden** bir nevāle
Dilinde 'ışḡ odından var idi tef (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 38). [cümlesinden, -si, -n, -den]
27. İşüñ aşlındanuz biz **cümle** ḡāfîl
Nazar ḡıl k'ol nigār-ı pāk-dāmān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 154). [cümle,]

cünbis: Zevk, eğlence.

1. Bular **cünbişde** idi hem-çü zenbûr
Şanasın anda Mecnûn-ı ciger-ḡûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 68). [cünbişde, -de]

cünbis: Hareket II davranış.

1. Anuñ gibi cihānda 'ışḡ işinde
Degüldi kimse ḡāyim **cünbişinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 14). [cünbişinde, -inde]

2. Şular kim bî-ḥaberdür 'ışk işinden
Adın Mecnûn kodılar **cünbişinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 16*). [*cünbişinden, -in, -den*]
3. Ḥabîr itdi anasın **cünbişinden**
K'ere varmağa hiç bu serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 52*). [*cünbişinden, -inden*]

cür'a: Damla, yudum.

1. Tıttup kandan piyâle tîğ-i ber-dest
Zemîni **cur'asından** eyledi mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 46*). [*cur'asından, -sın, -dan*]
2. Qomayam nîm **cür'a** anda bâkî
Bu vech-ile ki 'âlemden yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 70*). [*cür'a,]*

cürm: Suç, günah, kabahat.

1. Anda kim deryâ-yı 'afvûn mevc ura ğarq olur
Qatresinde cümle 'âşiden gelen **cürm** ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 12*). [*cürm,]*
2. Pürdür a'mâlüm kitâbı **cürm** ü 'işyân u ḥatâ
Anuñçündür işüm her dem figân ü ibtihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31*). [*cürm,]*
3. Kiminüñ işi dâyim zühd ü tã'at
Kimiñüñ **cürm** ü 'işyân u şekâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 98*). [*cürm,]*
4. Yüzüm 'işyân u **cürmile** qaradur
Gice gündüz işüm fışk u ḥatâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 127*). [*cürmile, -ile*]
5. Çi ger **cürmüm** benüm kûh-ı girândur
Senüñ deryâ-yı 'afvûn bî-kerândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 133*). [*cürmüm, -üm*]
6. 'Atâñı **cürmüme** her dem şefî' it
Bu serkeş nefsümi baña muṭî' it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 111*). [*cürmüme, -üm, -e*]
7. Senüñ râzılığundur baña dermân
Bağışla **cürmümi** 'afv it ḥatâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 97*). [*cürmümi, -üm, -i*]
8. Olupdur **cürm** ü taqşîr ü me'âşî
Siyeh-rüyum güneşden râḥatum yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 114*). [*cürm,]*

cürm eyle: Suç işlemek.

1. Niçe bağladı anı gör şimdi zencîr
Ezel cürm eyledümse bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 39*). [*cürm eyle, -düm, -se*]

cürm-i kārân: Yüklənilmiş suçlar.

1. Elâ ey 'ögr-gîr-i **cürm-i kārân**
Recâ-bağş-ı kamu ümmîd-i vārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 1*). [*cürm-i kārân,]*

cürm-i şenî': Çirkin hatalar.

1. Çi ger bî-ḥadd-durur cürm-i şenî'üm
Qamunuñ şâfi'isin ol şefî'üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 133*). [*cürm-i şenî', -üm*]

cûs: Coşmak, taşmak.

1. Vire bir dem çü cüdü ebr ne **cüş**
İdemez feyzini deryâ der-ağuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 117*). [*cüş,]*
2. Yem-i ceyş itdi bir vech-ile **cüşî**
Ki çarha çıkdı mevcinûn hürüşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 65*). [*cüşî, -ı]*
3. Anası merginûn soñunda **cüşin**
Kağıleden segirdüp her birisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 32*). [*cüşin, -ın]*
4. Yaşı deryâ gibi eyledi **cüşî**
Bu yolda çün hicâbı kaldı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 128*). [*cüşî, -ı]*
5. Lebinde şevk **cüşından** üküş keş
Dilini dağlar kılmışdı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 40*). [*cüşından, -ın, -dan]*

cüş evle: *Çoşup taşmak.*

1. Hicrinde sirişküm şu kadar akdı ki Hamdî
Cüş eyleyüben kûlzüm ü ‘ummânî begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10*). [*cüş eyle, -yüb, -en]*
2. Cüş eyleyüben kûlzüm ü ‘ummânî begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10*). [*cüş eyle, -yüb, -en]*
3. Mey-i râhatdan oldum şöyle medhüş
Ki tab‘um eyledi deryâ gibi cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 82*). [*cüş eyle, -di]*
4. Yir altındağlar gibi nihândur
Teninde riği yir yir eylemiş cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 51*). [*cüş eyle, -miş]*
5. Kaçan cüş eylese deryâ-yı cüdü
Ganimet garğa virür her vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 41*). [*cüş eyle, -se]*
6. Tölüp kan cüş eyler diğ-i serler
K’aña serpüş gibidür siperler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 57*). [*cüş eyle, -r]*

cüş it: *Coşmak, birdenbire hızlı bir şekilde akmak.*

1. Dil ü cân şöyle cüş itdi ferahdan
Ki kimse eyle mest olmaz kadehden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 159*). [*cüş it, -di]*
2. Yine sevdâ başından aşı geldi
Yine cüş itdi deryâ-yı ta‘aşşuk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 19*). [*cüş it, -di]*
3. K’Urus gerçi beyâbânda ider cüş
Olur deryâyâ irüşdükde hâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 105*). [*cüş it, -er]*
4. Didi bu sözleri mihrî idüp cüş
Ki bu hatdur gül-i bâğ-ı letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 36*). [*cüş it, -üp]*
5. İçinden atalık mihrî idüp cüş
Tahayyür kıldı anı deng ü bi-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 29*). [*cüş it, -üp]*
6. Ki görüp anı cüş itmeye kanı
Harâb olmağa mâyildür çü râyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 40*). [*cüş it, -me, -ye]*

cüş kıl: *Coşmak, kendinden geçecek duruma gelmek.*

1. Şafâdan tende cânı cüş kıldı
Diline şevk-i dilber gâlib oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 24*). [*cüş kıl, -dı]*

cüş kıl: *Coşmak, kaynamak.*

1. İçinde kıldı hayret kûlzümü cüş
Vücûdun taşlar-ile eyledi çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 2*). [*cüş kıl, -dı]*
2. Cihânî âfitâb itmiş pür-envâr
Şafâdan cüş kıldı cân-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 15*). [*cüş kıl, -dı]*

cüş vir: *Coşkunluk vermek, güç kuvvet vermek.*

1. Ki virdi şevk-i gül taşa dağı cüş
Saña iy murğ-ı cân-ı ‘anberin-bâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 14). [cüş vir, -di]

cüşa gel: Coşmak, galeyana gelmek.

1. Hemândem geldi bağır-ı ceng cüşa
Dilrân başladı yir yir hürüşa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 9). [cüşa gel, -di]

cüşân: Coşmak, taşmak.

1. Nitekim cüy-ı Nil eyledi cüşân
Gözinden cüy idüp bir nîl-gün Nîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 104). [cüşân,]

cüşân ol: Dolup taşmak.

1. İki kandan deñizdür oldı cüşân
Dilrân mevc-veş anda hürüşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 11). [cüşân ol, -dı]

cüşî: Coşmak, taşmak.

1. Gözini toz göğün püşide kıldı
Yirün şadrın çeri cüşide kıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 46). [cüşide, -de]

cüvân: Civanlar, gençler.

1. İşitdüm ben fülân kişiden anı
Ki ‘ışkuñ hâste kılmış bir cüvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 14). [cüvânı, -ı]
2. Cüvanlar mâteminde zâr u ğamgîn
İñiler derd-ile her nây-ı zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 19). [cüvanlar, -lar]

cüy: Irmak, nehir, akarsu.

1. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp hün
Giderken irdi bir şahrâya key hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 16). [cüy,]
2. Nitekim cüy-ı Nil eyledi cüşân
Gözinden cüy idüp bir nîl-gün Nîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 105). [cüy,]
3. Hâtındandur eşer bir gül-‘izâruñ
Dağı her lâle etrafında cüyüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 141). [cüyüñ, -üñ]

cüy: Irmak. || Aşığın gözyaşları.

1. Nîl-i eşküm cüyün iy ğam hün idersin ‘âkıbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 1). [cüyün, -ın]

cüy it: Su gibi akmak.

1. Yüzi üzre gözi cüy itdi hün
Pes açup dîdesini gördi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 62). [cüy it, -di]
2. Zemîn gencini yudmuş mârı kalmış
Bu resme gözlerinden cüy idüp hün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 47). [cüy it, -üp]

3. Gözinden her biri cüy itdi hūnlar
Pes āhir āb-ı dideyle yudılar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 22*). [*cüy it, -di*]

cüy-ı āb: *Irmak, nehir.*

1. Koyup mähî şovukdan cüy-ı ābı
Gelüp her meclisün olur kebābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 99*). [*cüy-ı āb, -ı*]

cüy-ı cevhūn: *Ceyhun nehri.*

1. Yaşınuñ hūnı olmış **cüy-ı Ceyhūn**
Vuñuş etrāfin alup cavk ber cavk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 34*). [*cüy-ı cevhūn,]*

cüy-ı eşk: *Gözyaşı ırmağı.*

1. Kim itdi ğamzeñ uçlarını nem-nāk
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 122*). [*cüy-ı eşk, -üñ*]

cüy-ı nil: *Nil nehri.*

1. Nitekim **cüy-ı Nil** eyledi cūşān
Gözinden cüy idüp bir nıl-gūn Nil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 104*). [*cüy-ı nil,]*
2. Şafā Mısrında cüy-ı Nîle benzer
Hābībümden gelür nev-dāstāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 18*). [*cüy-ı nıl, -e*]

Ç

çabük: Çabuk, tez, hızlı.

1. Kaçan k'irdi üçe ğarrayla yaşı
Hālāyık anda **çabük** oldu başı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 2). [çabük,]

çağır: Çağırarak, seslenmek.

1. Çağırup ol kırıya virdi sevgend
Didi cāndan muṭi'isen Hūdāya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 28). [çağırup, -up]
2. Çağırur 'aqlı gibi cāmı ya Hū
Yıkılur bir zamān şāhıra yüzinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 12). [çağırur, -ur]
3. Çağırur kim kanı gülzār-ı āzer
Şudan biryānlığa gelmişdi māhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 10). [çağırur, -ur]
4. Göre düşdi gözi bir āşināyı
Çağırup yanına anı didi k'iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 37). [çağırup, -up]
5. Çağırur ol gedā vādī be vādī
Ki dir derdā dirīğa āh Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 20). [çağırur, -ur]
6. Mişāl-i şem' idiler mātem-efrüz
Çağırup didi hūbān-ı kabīle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 39). [çağırup, -up]
7. Çağırurlar ki vāfir yād-ı Leylî
Dirīğa ḥasretā iy dilber-i pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 44). [çağırurlar, -ur, -lar]
8. Çağırup didi yārına ğam-ile
Ki iy çāk eyleyen 'ahd ü emānın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 24). [çağırup, -(u)p]
9. Şāhīh ol resme kim tutardı evvel
Bir āh idüp **çağırdı** döndi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 123). [çağırdı, -dı]

çağla: (Su için) Akarken coşkun sesler çıkararak taşıp dökülmek, köpürmek, çağıldamak.

1. Ğamuñdan eşk-i Mecnûn ile **çağlar**
Çekersin sen çemende hürrem ü şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 58). [çağlar, -r]

çağırıs: Birbirini çağırarak.

1. Kılıcını ḥamāil kılsa ol māh
Melekler **çağırışur** “ naşrun min'allāh ” (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 54). [çağırışur, -ur]

çāh: Kuyu, çukur.

1. Kārābeti vü kavmı oldu āġāh
K'olupdur menzili ol Yūsufuñ **çāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 6). [çāh,]
2. Yine kendüyedür anuñ fesādı
İdüp bir eylügi **çāha** bırak sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 71). [çāha, -a]
3. Tapuñsuz yir idür ol Yūsufuñ **çāh**
Çeküp āvāz mānend-i münādī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 18). [çāh,]
4. Açanlardan yolını öğren evvel
Gerekdür rismān kim su vire **çāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 13). [çāh,]
5. Dirīğa k'ol daḥı āġyār elinde
Çıkarsam **çāh** içinden cehd idüp baş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 65). [çāh,]

6. Meger kim mühre-i püşt ol dağı pîç
Pür iken gâbgabı **çāhında** zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 47*). [*çāhında, -in, -da*]
7. Tehayyür **çāhinuñ** ka‘rında maḥbûs
Zamāni geldi şimden girü şin ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 4*). [*çāhinuñ, -nuñ, -ı*]

çāh: İtibar, makam, mevki.

1. Degülven mültefit mülke vü **cāha**
Ben öyle bilürem kim çarḥ-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 30*). [*cāha, -a*]
2. Ne ildendür neden buldı bu **cāhı**
Didiler bir ‘azîzüñdür bu ḥāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 10*). [*cāhı, -ı*]

çāh-ı ka‘r: Kuyunun dibi.

1. Aña geldüm ki kāmum ola dāne
Beden kim çāh-ı ka‘rındur aña cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 57*). [*çāh-ı ka‘r, -ı, -dur*]

çāk: Parça parça, yarık, yırtık.

1. Başından ayağına sinesi **çāk**
Zeminden āsumāni itmez idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 19*). [*çāk,]*
2. Koyup ceybini ider oldı çālāk
Etegi cānibinden cāmesin **çāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 24*). [*çāk,]*
3. At ayağından itdi ‘arşa-ı ḥāk
Dilrân mātēminden yakasın **çāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 76*). [*çāk,]*
4. K’idüpdür fırkatūñ cān ceybini **çāk**
Görinürsin gözüme her zamān sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 138*). [*çāk,]*
5. Ciger ‘ışkuñ ḡamından **çāk** u ḥündür
Baña bir sā‘at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 82*). [*çāk,]*
6. Benüm sevgümde bir kimse ‘azāya
İre çün kabrüm üzre ol teni **çāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 39*). [*çāk,]*
7. Tenin pīrāheninde **çāk** o maḥbûs
Şan anuñ mātēmindedir oldı ḥārgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 30*). [*çāk,]*
8. Ne seng-i ḥāre altındadır **çāk**
Benüm sensin hemin bir bağ-ı bī-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 42*). [*çāk,]*
9. Peleng öz pençesiyle sinesin **çāk**
Şu resme oldı soñında siyeh gūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 46*). [*çāk,]*
10. Delü olmış aña ne ser ne sāmān
Girībān **çāk çāk** u pāre dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 52*). [*çāk çāk,]*

çāk eyle: Yakasını yırtmak.

1. Varup bir gül dibinde tutdı ārām
Fiḡān idüp yakasın eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 37*). [*çāk eyle, -di*]
2. Aḡu içmiş gibi oldı diger-gün
El urup gönlegini eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 3*). [*çāk eyle, -di*]
3. Kefen-veş gönlegümi eyledüm çāk
Ruḡum tırnaklarumla çāk oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 150*). [*çāk eyle, -düm*]
4. Atınuñ şavletine döymeyüp ḥāk
Yakasın eylemiş vādileruñ çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 92*). [*çāk eyle, -miş*]
5. El urup eyledi pīrāhenin çāk
Didi n’eyler kefen ney mürde-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 3*). [*çāk eyle, -di*]
6. Çeküp çāk eyledi pīrāhenini
Yaşından ḡana ḡarḡ itdi zemini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 5*). [*çāk eyle, -di*]

7. Yağasın hicr elinden eyleyen çāk
Nedür hicrân gicelerinde hâlûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 12*). [*çāk eyle, -yen*]

çāk eyle: Yırtmak, parçalamak.

1. Çü seyl-i eşkine sedd oldı ol hāk
Urup tırnak tenini eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 20*). [*çāk eyle, -di*]
2. Çağırup didi yârına ğam-ile
Kı iy çāk eyleyen ‘ahd ü emânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 25*). [*çāk eyle, -yen*]
3. Yaturdı nağ‘-ı hāka ol gelini
Vücüdını anuñ-çun eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 95*). [*çāk eyle, -di*]
4. Felek cevşenlerin **çāk eyle** bir bir
Der-i külhân-ı süfliden güzer kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 10*). [*çāk eyle,]*
5. Görür yatmış vücüdı ğarğa-i hāk
Yaşı yir yir yüzini eylemiş çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 46*). [*çāk eyle, -miş*]
6. İçinde kıldı hayret kûlzümü cüş
Vücüdun taşlar-ile eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 3*). [*çāk eyle, -di*]

çāk it: Yaralar çizmek, parçalamak.

1. Bilürsin sen ki ben miskîn ü ğam-nāk
Yağamı ihtiyârumla itmezem çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 34*). [*çāk it, -me, -zem*]
2. Yapışup baħye baħye çāk iderdi
Kı çākı ceybine deñlü giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 25*). [*çāk it, -er, -di*]
3. Taş-ile sînesini çāk iderdi
Yaş-ıla çehresini pāk iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 15*). [*çāk it, -er, -di*]
4. Süñüler sîneler sökmekde çālāk
Dilîrân şadrını tîr itmede çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 28*). [*çāk it, -me, -de*]
5. İşitdi v' inledi mânend-i kânûn
Yüzini yırtup itdi yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 25*). [*çāk it, -di*]
6. Kaçup ben tağa iderdüm cismümi çāk
Okurduñ sen beni bezm-i şafāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 82*). [*çāk it, -er, -düm*]
7. Ğamından cân-ı Mecnûnı iden çāk
Gözi fettân ü ebrûsı kemân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 8*). [*çāk it, -en*]
8. Kāmu çāk itdiler ğamdan girîbān
Girîv-i nāle çıkıdı āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 62*). [*çāk it, -di, -ler*]
9. Niçe şac bölme çāk itdi ruhında
Cevānı üzre pîrāye ol ‘acūze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 16*). [*çāk it, -di*]

çāk it: Yırtmak, parçalamak.

1. İden nāmūs u ‘ārı perdesin çāk
Gözi nem-nāk u cânı göñli ğam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 3*). [*çāk it, -en*]
2. Kılardı nāle k’işiden nevāsın
İderdi çāk destâr u kabāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 20*). [*çāk it, -er, -di*]
3. Dilîrân mâteminde k’oldılar hāk
Gök itdi dâmenin yir yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 38*). [*çāk it, -di*]
4. Bu ğonca itmedi pîrāhenin çāk
Bu la‘lî itmedi hākkāk ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 128*). [*çāk it, -me, -di*]
5. Dirîğa gitdi ol serv-i cemîle
Yağasın çāk idüp hem-çün gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 41*). [*çāk it, -üp*]
6. Yoğ anda mest olup ceyb itmeden çāk
‘Asesden muhtesibden kimseye bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 27*). [*çāk it, -me, -den*]
7. Kılı çāk ide anda olan idrāk
Degül mi hayf kim kendüzün ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 44*). [*çāk it, -e*]
8. Cihân bülbül yirini virdi zāğa
Şükûfe neyli hūmmın çāk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 47*). [*çāk it, -üp*]

9. Hayaṭum defteri maḥv ola vü hîç
Şokalar yire idüp toprağı çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 121). [çāk it, -üp]
10. Dilerseñ k'olmaya anuñ çeşmi giryân
Çeküp çāk itmeye her dem girîbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 4). [çāk it, -me, -ye]

çāk kıl: Ayırmak, yırtmak, parçalamak.

1. Hem anuñ sen de olmuşsın esîri
Dilüñi çāk kılmış 'ışkı tîri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 16). [çāk kıl, -mış]
2. Ele meyl itdügi budur dil-i pāk
Ki kıla dilber-içün ceybümü çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 84). [çāk kıl, -a]
3. Şeh açup okudıkda nâmesini
Ğazabdan çāk kıldı câmesini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 28). [çāk kıl, -dı]
4. Çü gördi yine ol dildâr-ı çālāk
Hâdeng-i fitne kıldı bağrını çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 92). [çāk kıl, -dı]
5. Tenini çāk kılar seng-i bî-dâd
Ğamından 'ışkuñ ider âh u feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 57). [çāk kıl, -ar]
6. Buyur bir çäre tâ kim ol şeğab-nāk
Kem ağlaya yaqasın kem kıla çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 44). [çāk kıl, -a]
7. Kebâb itdüm ciger derdünden el-ân
Niçe kılmayayın ben bağrumı çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 105). [çāk kıl, -ma, -ya, -yın]

çāk ol: Yırtılmak, parçalanmak.

1. Şu resme na'ra urdı kûs-ı bî-bāk
K'ışidenlerüñ oldı zehresi çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 16). [çāk ol, -dı]
2. Çekildi eyle kim çāk oldı zencîr
İdüp mihrâb-ı bâb-ı yâre secde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 76). [çāk ol, -dı]
3. Yaqası hicr ilinde çāk olmuş
Şaçından âşiyân iden tıyûra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 12). [çāk ol, -mış]
4. Olupdur bir mükemmel yâra mektûb
K'elâ iy sinesi ğamdan olan çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 35). [çāk ol, -an]
5. Kefen-veş gönlegümi eyledüm çāk
Ruḥum tırnaklarumla çāk oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 151). [çāk ol, -dı]
6. Başı altına komış bir kırı seng
Teni çāk olmuş u şürîde aḥvâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 79). [çāk ol, -mış]
7. Ki oldı heybetinden çāk eflāk
Gidüp 'aqlı gönülden gönli cândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 18). [çāk ol, -dı]
8. Hezârân yirde olmuş sinesi çāk
Gözi nemġin vücûdi ġarkâ-ı ḥāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 41). [çāk ol, -mış]

çāk-dâmen: Yırtık etek.

1. Gül-i tâze gibiydi **çāk-dâmen**
Yolını çün tutaydı ḥâr-ı şehvet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 66). [çāk-dâmen,]
2. Oluplardur refîk-i câvidâne
Biri şâh-ı cihândur **çāk-dâmen** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 75). [çāk-dâmen,]

çâker: Köle.

1. Var-ise kânde bir cüd ehli sultân
Urur **çâkerliginden** lâf her ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 110). [çâkerliginden, -li, -gin, -den]
2. Ki görüp raḥm idesin **çâkerüñe**
'Uḳûbetdür baña gerçi ki bu bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 22). [çâkerüñe, -üñ, -e]
3. Olur âzâdlar iḥsâna **çâker** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 116). [çâker,]

çaker ol: Kul, köle olmak.

1. Çü senden yine olur saña çaker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 118). [çaker ol, -ur]

çākı: Cep bıçağı.

1. Yapışup baħye baħye çāk iderdi
Ki çākı ceybine deñlü giderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 26). [çākı,]

çāk-ı pür-âb: Suyla parçalanmış.

1. Olurdi ol şeh-bâb-ı evc-i maḳşûd
Teninde görinen her çāk-ı pür-âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 29). [çāk-ı pür-âb,]

çal: Bir müziği dinlemeyi sağlayan aleti çalıştırmak.

1. ‘Adūsına urur her kiři tıḡı
Çalar ol sineden ṭabl-ı dirıḡı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 8). [çalar, -ar]

çal: Yere çarpmak, vurmak.

1. Kimini pâdişâh-ı dehr kılmış
Kimini yire çalup ḳahr kılmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 88). [çalup, -up]
2. Sebû-yı nengini ṭaşa çalışar
İşinde ḥalk anuñ ḥayrân ḳalışar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 203). [çalışar, -isar]
3. Özini çaldı yirden yire bî-bâk
Ḳarar u şabrdan tâ oldu ḥâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 26). [çaldı, -dı]

çālāk: Hareketli, çevik.

1. Çü ben elmâs ḥâme birle çālāk
Şehüñ medḥinde deldüm niçe dūr pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 1). [çālāk,]
2. Kim itdi ḡamzeñ uçlarını nem-nâk
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çālāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 122). [çālāk,]
3. Meger bir gün sarây öninde ṭayyâr
Görür bir nâka var çālāk u seyyâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 12). [çālāk,]
4. İdüp dāmân-ı çākını tolu ḥâk
Başından aşıḡa ḳoyardı çālāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 30). [çālāk,]
5. Mübârizler eline aldı çālāk
Süñülerin mişâl-i mâr-ı Ḍaḥḥâḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 33). [çālāk,]
6. Süñüler sîneler sökmekde çālāk
Dilîrân şadrını tîr itmede çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 27). [çālāk,]
7. Ebâ-‘an-ced cihân içre mükerrem
Su gibi ḳan revân itmekde çālāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 75). [çālāk,]
8. Ki ṭab‘ına sirişt olmışdı vaḥşet
Anuñla olan âhûlar da çālāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 85). [çālāk,]
9. Gice gündüz döner bî-âb çālāk
Bu resme kim görüpdür âsiyâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 160). [çālāk,]

çālāk ol: Hızlı olmak, acele hareket etmek.

1. Koyup ceybini ider oldu çālāk
Eteḡi cânibinden câmesin çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 23). [çālāk ol, -dı]

çalāk u çäpük: Hızlı ve çevik.

1. Göñül kâpmağda ki **çalāk u çäpük**
Kıl ucın gizlemez mîm-i dehânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 44). [çalāk u çäpük,]

çalar: Çalgı çalmak.

1. Çalardı nâleden borî çeküp zür
Şan İsrâfil ururdu şûr ile şûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 17). [çalardı, -dı]

çalın: (kös bağlamında) çalınmak, vurulmak.

1. Çün oldu rû-be-rû ol iki leşker
Çalındı taht u götrildi ‘alemler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 6). [çalındı, -dı]

çalıs: Gayret etmek, çabalamak; savaşmak, mücadele etmek.

1. Dilâverler **çalışup** dökmede hûn
Hişâb-ı vuşlat-ı dilberde Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 1). [çalışup, -up]
2. Alup Nevfel eline tîğ-i bî-reng
Çü fil-i mest iderdi **çalışup** ceng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 2). [çalışup, -up]
3. Çalışdılar şu deñlü kim cedelden
Kılıçlar çün gelüp kaldı ‘amelden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 13). [çalışdılar, -dı, -lar]
4. Çalışam vaşl olınca saña dildâr
Muhâlif va‘de vü bed-‘ahd imişsin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 12). [çalışam, -am]
5. Bu kapu mekr-ile örtülmez aşlâ
Çalışdı her cevân cehd itdi perîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 135). [çalışdı, -dı]

çäpük: Çevik, hızlı.

1. Bir âhücuğ var idi ki şegab-nâk
Mukahhal çeşm ü **çäpük** hem tarab-sâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 87). [çäpük,]
2. Ki kılmaz çäre kılmaklarda taķşîr
Revişde Hızr gibi **çäpük** ü cüst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 11). [çäpük,]
3. Yola girdi gider **çäpük** şabâdan
Varup eyledi Mecnûn şî‘rini yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 30). [çäpük,]

çäpük-süvâr: İyi at süren.

1. Olalı peydâ livâ-yı ‘adlûñ iy **çäpük-süvâr**
Nâ-bedîd oldu cihândan bid‘at u zulm u sitem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 9). [çäpük-süvâr,]

çar: Dört.

1. Çün ol meh-tal‘at irdi **çar** sâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 1). [çar,]
2. Temâşâ kılmaga ol **çar** tākı
Aşğadan bakardı çarh tākı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 37). [çar,]
3. Görür kim bir nümûnesinde tākıñ
Muķâbil şadrına ol **çar** tākıñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 94). [çar,]

çar u nâçâr: Çâresiz, ister istemez.

1. Çü bir kaç loğma yidi **çār u nāçār**
Söze girdi anası hāste vü zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 1*). [*çār u nāçār,]*
2. Ki dām-ı ‘ışka bu olmuş giriftār
Muṭī‘ olalum biz **çār u nā-çār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 76*). [*çār u nā-çār,]*

çār vār: Dört halife.

1. Çehār olduğı ‘ād oldukda dālî
Peyünce çār yāruñ oldu vālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 52*). [*çār yār, -uñ]*

çāre: Deva, çözüm, çıkar yol.

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir **çāre** ne
Böyle ta‘līm itdi ğam bināsına mi‘mār-ı ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3*). [*çāre,]*
2. Nemek saçıldı şankim yāresine
Ziyāde oldı derdi **çāresine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 50*). [*çāresine, -(s)i, -(n)e]*
3. Buyur bir **çāre** tā kim ol şegab-nāk
Kem ağlaya yaqasın kem kıla çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 43*). [*çāre,]*
4. Karābeti dağı idüp müdāre
Ararlardı anuñ derdine **çāre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 26*). [*çāre,]*
5. Dürüşüp **çāre** isterdi dem-ā-dem
Ki varup ‘ākıbet gönderdi ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 49*). [*çāre,]*
6. K’ide ol hastenüñ derdine **çāre**
Devā fikrin dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 12*). [*çāre,]*
7. Ger olmaduñisen rāzı vü hoşnūd
Ne **çāre** böyle imiş emr-i taqdır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 101*). [*çāre,]*
8. Kilāba ta‘ma olam diyü nāgāh
Tefekkürdeydi kim bir **çāre** ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 19*). [*çāre,]*
9. Geçüpdür **çāreden** bu def‘a nāçār
Bañā bu ‘ışkdan efġān ü zārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 66*). [*çāreden, -den]*
10. Vişālî **çāresineydi** mülāzim
Kılardı her dem envā‘-ı müdārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 62*). [*çāresineydi, -si, -ne, -ydi]*
11. Ki ola kendü kaydında giriftār
Düzüp ben hōd hezārān cehd ü **çāre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 39*). [*çāre,]*
12. Ne **çāre** yok elümde ihtiyārum
Bulınmasa sağınuñ nānı hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 40*). [*çāre,]*
13. Ne **çāre** hasrete şabr eyleyeler
Pes ol iki mezāruñ ortasından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 28*). [*çāre,]*

çāre bul: Bir meseleyi halletmeye çalışmak, çözüm yolu aramak.

1. Çıka gelse siler çeşmin nihānı
Hāzerden şermden bulmazdı çāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 37*). [*çāre bul, -maz, -dı]*

çāre it: Yardım etmek.

1. Velikin bende yokdur aña tā‘at
İdemezsin baña ‘aql-ıla çāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 13*). [*çāre it, -e, -mez, -sin]*
2. Kim ider aña peyvend ile çāre
Harābe vara çünkim hāne-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 92*). [*çāre it, -er]*

çāre kul: Çare bulmak, çare olmak.

1. Çü bî-cân nâkşdur bî-şüret-i yâr
Uşan olma aña bir **çäre kıl** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 58*). [*çäre kıl,]*
2. Diyesin göricek ol yâr-ı cânı
Harâb oldum baña bir çäre kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 67*). [*çäre kıl, -sun]*
3. Ki kılmaz çäre kılmaklada takşır
Revişde Hızır gibi çâpük ü cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 10*). [*çäre kıl, -mak, -la, -da]*

çäre ol: Çare olmak.

1. Çok eyledi atam cehd ü müdâre
Velî virmediler olmadı çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 108*). [*çäre ol, -ma, -dı]*

çarh: Felek, gökyüzü.

1. Hükûm kılsañ âsmân gibi zemîn devvâr ola
Çarha ger emr eyleseñ sâbit ola ğabrâ misâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 14*). [*çarha, -a]*
2. Senüñ emrûñle döner **çarh** taşısı
Senüñ hükümünledür anuñ esâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 21*). [*çarh,]*
3. Koyup **çarhı** müzeyyen encümile
Şeref virdi zemîne merdümile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 51*). [*çarhı, -ı]*
4. İdüp hürşidi **çarhuñ** pâdişâhı
Nücümü aña kılmışdur sipâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 17*). [*çarhuñ, -uñ]*
5. Nübüvvet şâhıñ mührî hâkiyçün
Risâlet **çarhıñuñ** mihri hâkiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 102*). [*çarhıñuñ, -ı, -nuñ]*
6. Pür eyledi melâ'ik **çarhı** şafdan
Felek sükkânı hayrân her tarafdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 109*). [*çarhı, -ı]*
7. Kodı **çarhı** dönişden kudretullâh
Namâzın kıla tâ vâkıyle ol şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 13*). [*çarhı, -ı]*
8. Çü kaldırdı yedi iklim fethine ser
Toğuz **çarhe** kemendi tağdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 34*). [*çarhe, -e]*
9. Didi burc-i şafâ Nâhîdidür bu
Murâduñ **çarhıñuñ** hürşididir bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 260*). [*çarhıñuñ, -ı, -nuñ]*
10. Letâfet **çarhıñuñ** şems-i duhâsı
Melâhat evcünñ bedr-i dücâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 7*). [*çarhıñuñ, -ı, -nuñ]*
11. Meger bir şubh **çarhuñ** şehsüvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 1*). [*çarhuñ, -uñ]*
12. Üçüncü **çarha** çıkdı çün be-şehre
Elinden çengini bıraktı Zühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 129*). [*çarha,]*
13. Geçüp ol şahından da gitdi ta'cîl
Nühüm **çarha** irişdi bile Cibril (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 154*). [*çarha,]*

çarh: Baht.

1. Çarh hemser dirlerise kapuña kılma 'aceb
Pîr-i fertût-durur anda iñen olmaz edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 13*). [*çarh,]*
2. Rif'atuñ **çarhinde** toğız mevlevîdür nüh felek
Himmetüñ deryâsıñuñ bir kaçresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 33*). [*çarhinde, -in, -de]*
3. Sarâyından cihândur sanki bir tāk
Ki **çarh** ol tākâ sakf olmış-durur bak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 22*). [*çarh,]*
4. Olmaz **çarh** atıñuñ hem-rikâbı
Tutışdurur kılıcı âfîtabı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 93*). [*çarh,]*
5. Kemânından ki bir tîr ide per-tâb
Açar **çarhuñ** toğuz kaşrına bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 56*). [*çarhuñ, -uñ]*
6. Budur olduğı **çarhuñ** tâci pîrüz
K'olur tâcından anuñ şu'le her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 123*). [*çarhuñ, -uñ]*

7. Nevā-yı berbaṭ u çeng irdi çarḥa
Ki tā **çarḥ** ol şafadan girdi çarḥa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 14). [çarḥ,]
8. Nevā-yı berbaṭ u çeng irdi **çarḥa**
Ki tā çarḥ ol şafadan girdi **çarḥa** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 13). [çarḥa, -a]
9. Nevā-yı berbaṭ u çeng irdi **çarḥa**
Ki tā çarḥ ol şafadan girdi **çarḥa** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 14). [çarḥa, -a]
10. Kâmer-ruḥ dil-rübâlar **çarḥa** girdi
Neşâṭ âvâzesi gerdüne irdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 25). [çarḥa, -a]
11. Ne bilsün **çarḥ** işin sâde-dil idi
Ne göñlinde var-idi ğam ğubârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 14). [çarḥ,]
12. Temâşâ kılmağa ol çâr tâkı
Aşağadan bakardı **çarḥ** tâkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 38). [çarḥ,]
13. Ki kôpup **çarḥdan** mâh-i cihân-tâb
Özini kıldı bundan yaña pür-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 3). [çarḥdan, -dan]
14. Derâ-yı şavtını işitse nâğâh
Girürdi **çarḥa** gökde mihr ile mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 24). [çarḥa, -a]
15. Çü mâh-ı nev za'if oldı vü rencür
Ki hürşidinden itdi **çarḥ** anı dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 8). [çarḥ,]
16. Şitânuñ şiddetinden **çarḥ** hōd kām
Güne karşı döner her rüz tā şâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 89). [çarḥ,]
17. Reg-i tenden ki deşte atılır kan
Olur kîn **çarḥına** kavs-ı kuzah şan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 50). [çarḥına, -ına]
18. Çün oldı münhezim kendü sipâhı
Bırakdı tığn elden **çarḥ** şâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 18). [çarḥ,]
19. Yem-i ceys itdi bir vech-ile cüşı
Ki **çarḥa** çıkdı mevcinüñ hürüşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 66). [çarḥa, -a]
20. Zebân-ı hâl-ile itdi nâle vü âh
Girüp bu hayret-ile **çarḥa** küstâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 85). [çarḥa, -a]
21. Kevâkib **çarḥa** girdi hürrem ü şâd
Bu çarḥ-ı mevlevî kâr u pür aḥter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 4). [çarḥa, -a]
22. Tütünden **çarḥı** kılmış âsumânı
Didi k'iy devr-i gerdündan habersüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 16). [çarḥı, -ı]
23. Ki **çarḥ** ura ğamuñdan baĝruma tır
Ciger-güşeñ idüm ger evvel iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 102). [çarḥ,]
24. Şafâdan **çarḥa** girdi hem-çü gerdün
Düşüp pây-ı resül-i yâre âḥir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 10). [çarḥa, -a]
25. Açar evc-i ferahdan **çarḥ** şad der
Bu resme olmış idüm bende ḥaste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 20). [çarḥ,]
26. Fiğân eyler kodı şabr u karârı
İrişdi **çarḥa** âhinuñ hürüşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 127). [çarḥa, -a]
27. İşinde kaldı **çarḥuñ** deng ü meftün
Şu resme urdı bir na're şeğab-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 58). [çarḥuñ, -uñ]
28. Zamânüñ güşını **çarḥ** eyledi pür
Süreyyâ gibi ol şeb kıldı ol dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 16). [çarḥ,]
29. Tırup başladı **çarḥa** ol kemîne
Yidi kere pey-â-pey urdı çarḥı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 12). [çarḥa, -a]
30. Tırup başladı çarḥa ol kemîne
Yidi kere pey-â-pey urdı **çarḥı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 13). [çarḥı, -ı]
31. Ki geçdi lu'b-ı **çarḥı** yidi **çarḥı**
Daḥı soñra urup rüyın zemîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 14). [çarḥı, -ı]
32. Yaķar ḥâdimlerüm şad şem'-i kâfūr
Çi ger **çarḥa** çıkar ğamdan nefirüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 23). [çarḥa, -a]
33. Ki kandan yundi âb-ı zindeĝâni
Şu deñlü nâle kılup urdı **çarḥı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 21). [çarḥı, -ı]
34. K'iniletdi anuñ efgâmı **çarḥı**
Yaşından şol kadar akıtdı kanı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 22). [çarḥı, -ı]
35. Bu kufluñ fethine olmadı tedbîr
İrürmez kimse **çarḥuñ** işine rây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 137). [çarḥuñ, -uñ]
36. Ḥaķikatde ğil-i cism-i şehândur
Bu **çarḥuñ** gerdişidür piç-der-piç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 145). [çarḥuñ, -uñ]
37. Ki dülbendi düşerdi baksa eflâk
Kômışdı **çarḥ** başı üzre çü tâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 47). [çarḥ,]

çarha gir: Gökyüzüne yükselmek.

1. Gîrîv ü nâle-i kûs irdi çarha
Bahadîrlar şafâdan girdi çarha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 14). [çarha gir, -di]

çarha ir: Gökyüzüne kadar ulaşmak, çok şiddetli olmak.

1. Gîrîv ü nâle-i kûs irdi çarha
Bahadîrlar şafâdan girdi çarha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 13). [çarha ir, -di]

çarh-i ahdar: Yemyeşil felek, gökyüzü.

1. Nişâr-ı makdemiçün **çarh-i ahdar**
Pür itdi kâsesine dürr-i gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 105). [çarh-i ahdar,]
2. Kâmerden hâleye bu **çarh-ı ahdar**
Süd ile sâkî-veş töldürdi şâgar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 9). [çarh-ı ahdar,]

çarh-ı âsumân: Gökyüzü çarkları.

1. Aradan taşra şalsañ yilidür raht
Bilürsin kim bu çarh-ı âsumânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 115). [çarh-ı âsumân, -ı]

çarh-ı berîn: Arş-ı a'la. Göğün en yüksek tabakası.

1. Uçarsa murğ olup çarh-ı berîne
Kemendümle çekem anı zemîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 95). [çarh-ı berîn, -e]
2. Çıkar âhı odı çarh-ı berîne
Çeker yâd itmeyüp 'ârı vü udı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 76). [çarh-ı berîn, -e]

çarh-ı bî-dād: Zalim felek.

1. İşi her lâhza efsun-ı digerdür
Bizi şöyle tutupdur **çarh-ı bî-dād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 19). [çarh-ı bî-dād,]

çarh-ı bülend: Büyük, yüce gökyüzü. Kocaman felek.

1. İşidür kühdan yine ol peyâmı
Temâşâ eyle bu çarh-ı bülendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 77). [çarh-ı bülend, -i]

çarh-ı devrân: Dönen felek.

1. Degülven mültefit mülke vü câha
Ben öyle bilürem kim **çarh-ı devrân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 31). [çarh-ı devrân,]

çarh-ı devvâr: Daima dönen felek.

1. Hevâ-yı himmetinde **çarh-ı devvâr**
Olupdur fi'l-meşel bir murğ-ı tayyâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 121). [çarh-ı devvâr,]

çarh-ı eflāk: *Felek çarkı.*

1. Müdām iş üzredür ked-bânüyı hāk
K’aña penbe seherdür **çarh-ı eflāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 26*). [*çarh-ı eflāk,]*

çarh-ı ğaddār: *Hain felek.*

1. Seni ayırdı benden **çarh-ı ğaddār**
Niçün benden çevürürsün yüzün sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 64*). [*çarh-ı ğaddār,]*

çarh-ı gerdân: *Dönen felek/dünya.*

1. Aña cev lângēh-idi **çarh-ı gerdân**
Tutardı tarh özinden yedi meydân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 39*). [*çarh-ı gerdân,]*

çarh-ı ikbāl: *Talih feleği.*

1. Tülû’ından güzer kıldı çü bir sāl
O mâha menzil oldu **çarh-ı ikbāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 314*). [*çarh-ı ikbāl,]*

çarh-ı kadd: *Yüce felek.*

1. Sen dahı ‘âlemde bir kânûn idersin ‘âkıbet
Çarh-ı kaddum gerdişiyle âsyâb-ı ‘âlemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 5*). [*çarh-ı kadd, -um]*

çarh-ı mevlevî-kâr: *Sema eden gökyüzü.*

1. Kevākib çarha girdi hurrem ü şād
Bu çarh-ı mevlevî kâr u pür ahter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 5*). [*çarh-ı mevlevî-kâr,]*

çarh-ı mu‘allā: *Yüce gökyüzü/dünyanın etrafı.*

1. Siyeh-püş olduğu nedür bu ğabrā
Nedendür nilgün **çarh-ı mu‘allā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 76*). [*çarh-ı mu‘allā,]*

çarh-ı pür-dağ: *Yaralı alem.*

1. Vücüdî çarh-ı pür dağ olmuş-idi
Ki san bñ gözlü bir zâğ olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 5*). [*çarh-ı pür-dağ,]*

çarh-ı pür-kahr: *Kahr dolu felek.*

1. Degildür kimse bu ‘âlemde kâyim
Kaçan bir tohm ekse **çarh-ı pür-kahr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 11*). [*çarh-ı pür-kahr,]*

çār-ı merkeb: *Dört eşek.*

1. K’olavuz çār-ı merkebdan piyāde
Çün ola rişte-i cān bendden pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 22*). [*çār-ı merkeb, -den]*

çarmiha geril: Çarmiha gerilmek.

1. Hoş idi ya gerilem çarmiha
Baña senden vefâdur bî-vefâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 44). [çarmiha geril, -em]

çar-nâ-çar: Çaresiz.

1. Bu yaña haşmı da olup haberdâr
'Adûsin karşıladı **çar-nâ-çar** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 4). [çar-nâ-çar,]
2. Turup gitdi yanından **çar-nâ-çar**
Yine geldi tazarru' birle dâmâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 60). [çar-nâ-çar,]
3. Muṭî'iyem ben anuñ **çar-nâ-çar**
K'eruñ kadri ki düşmeden ola sehl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 132). [çar-nâ-çar,]
4. Çıkarup bu kafesden kılam âzâd
İledürsün eve hîd **çar-nâ-çar** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 71). [çar-nâ-çar,]
5. Yıkılur ol 'imâret **çar-nâ-çar**
İki üç günde ol miskîn ü mehcür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 58). [çar-nâ-çar,]

çar-pâ: Dört ayaklı.

1. Var idi **çar-pâsı** hâdden efzûn
K'olara otlağ idi kûh u hāmûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 27). [çar-pâsı, -sı]

çar-vâr: Dört dost, dört halife (Hz. Ebubekir, Ömer, Osman, Ali).

1. Olupdur Muṣtafânuñ **çar-yârı**
Kerâmet Kâ'besinûn rûkn-i çârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 1). [çar-yârı, -ı]

çâv: Şöhret.

1. Şu resm-ile bırakmış eyle **çâvî**
Ki fevt olduğına Mecnûn u Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 2). [çâvî,]

çeh: Kuyu.

1. Dağı şol kâh kim gördün füsündür
Şakın fitne **çehine** reh-nümündür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 16). [çehine, -i, -ne]
2. Yeñi içinde her bâzûsı kim var
Çeh içre şan kıra urğandır iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 32). [çeh,]
3. Şafağdan âl-ıla yüz dürlü dâne
Çehinde gizleye Yûsuf gibi çîhr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 101). [çehinde, -in, -de]
4. Hâlâşına resensüz yok-durur rây
Ki çıkarmağa **çehden** ir eger gîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 59). [çehden, -den]
5. Leb-i ḥandan gîsûsı cihân-gîr
Zenaḥdânı **çehinde** hâl-i esved (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 11). [çehinde, -in, -de]
6. Cihânda kalmadı bir kılca kaydum
Beni bulduñ bugün sen bu **çeh** içre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 13). [çeh,]

çehâr: Dört.

1. Çehâr olduğu 'âd oldukda dâli
Peyünce çâr yârûñ oldu vâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 51). [çehâr,]

2. Çehâr olduğı çeşmün iy nigû-fâl
Başîret ehli olduğınadur dâll (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 39*). [*çehâr,]*

çehâr erkân: *Dört halife.*

1. Halîlî yakmayan âteş hâkiyçün
Çehâr erkân ü cihât-ı şeş hâkiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 90*). [*çehâr erkân,]*

çeh-i mısır: *Mısır kuyusu.*

1. Çeh-i Mısır içre mahbûs-ı muhalled
Şaçı gâret-ger-i dîn ya'nî Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 12*). [*çeh-i mısır,]*

çeh-i şerm: *Utanç kuyusu.*

1. Çeh-i şerm ü tahayyürde esîrüm
Hacâletden yüzüm suyu döküldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 34*). [*çeh-i şerm,]*

çehre: *Yüz, sima.*

1. Çehresi kuhl-i Şifâhâne dönüp ola gubâr
Kûh-i Elburza eger 'arz idesin gürz-i gazab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 11*). [*çehresi, -si]*
2. Yüzüm şuyın yaşumdan eyle behrem
Ki gerd-i cürmden pāk ola çehrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 14*). [*çehrem, -m]*
3. Yüzi kara idi vü saçları ak
Cehennem çehresin yakmağa müştāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 24*). [*çehresin, -si, -n]*
4. Taş-ile sînesini çāk iderdi
Yaş-ıla çehresini pāk iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 16*). [*çehresini, -si, -n, -i]*
5. Dökindi çehresine nûrdan âb
Gider diñlenmeyüp Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 6*). [*çehresine, -sine]*
6. Çıkardı çehresini toz busudan
Peyinden özge aña yoğ-idi çün hînk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 38*). [*çehresini, -si, -n, -i]*
7. Ki konmuş çehresine lâleden dağ
Hâbâbeden dönüp cû keh-keşâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 34*). [*çehresine, -sine]*

çehre-i rûz: *Gün yüzü.*

1. Şeb irüp turre-i gerdün-ı ahđar
Tağıtdı çehre-i rûz üzre 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 20*). [*çehre-i rûz,]*

çek: *Yölendirmek, kanalize etmek, iletmek.*

1. Vü ger hōd çekesin bu hükmden ser
Ola farquñ sezâ-yı tîğ u hançer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 21*). [*çekesin, -e, -sin]*
2. Gidersin kande çekse ihtiyârûñ
Gamumdan özgeden pervâ yimezsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 28*). [*çekse, -se]*

çek: *Açmak, kaldırmak.*

1. Çeküp süsen çemende kadd-i bālâ
Sünûsi üzre şarmış çinî vālâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 29*). [*çeküp, -üp]*

- İçine almış ol çetr âsumânı
Çekilmiş 'arşa toğrı sâye-bânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 60). [çekilmiş, -il, -miş]

çek: Dert çekmek, sıkıntıya maruz kalmak.

- Tumandan görk virür kûha enbüh
Ki **çekmez** kış şovuklığından endüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 66). [çekmez, -mez]
- Havâledür dile gam küh-sârı
Güç olur **çekmek** anuñ gibi bânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 70). [çekmek, -mek]
- Giribânına dik ol rîsmânı
Ki ceybin **çekmeye** şakınup anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 10). [çekmeye, -me, -, -e]
- Çalardı nâleden borı **çeküp** zür
Şan İsrâfil ururdu şûr ile şûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 17). [çeküp, -üp]
- Uçarsa murğ olup çarh-ı berîne
Kemendümle **çekem** anı zemîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 96). [çekem, -em]
- Ve ger hûd seng içindeyse şerâre
Çekem anı demir gibi kenâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 98). [çekem, -em]
- Tapuñdan giderelüm gam şudâ'ın
Benüm-çün **çekme** şimden girü derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 71). [çekme, -me]
- Ne hûd 'ömrüñ görilmişdür beğası
Niçe **çeksün** zamânüñ kahrın âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 57). [çeksün, -sün, -]
- Kimüñ urduñ kemergâhına sen dest
Senüñ derdüñ **çekerven** ben siyeh-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 53). [çekerven, -er, -ven]
- Helâl olur şehâ cennetde şahbâ
Elüñden ger **çekem** deryâyı sâki (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 69). [çekem, -em]
- Çekem çekmeyem andan gerden iy cân
Ger olam hizmetüñden bir nefes dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 66). [çekem, -em]
- Çekem **çekmeyem** andan gerden iy cân
Ger olam hizmetüñden bir nefes dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 66). [çekmeyem, -meyem]
- Dilinde mihirden var idi dağı
Şu deñlü **çekmiş** idi miñnet ü derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 9). [çekmiş, -miş]
- Ki şabr ide bu derde iy birâder
Benüm **çekdigümüñ** yüz binde birin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 7). [çekdigümüñ, -digüm, -üñ]
- Velî yok yire **çekdüñ** zañmet ü renc
Çü bulduñ halümi gördüñ ki düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 38). [çekdüñ, -dü, -ñ]
- Çekemez biñ senüñ gibi bilürin
Baña hoşdur ded ü dâmile bu cây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 8). [çekemez, -emez]
- Harem gerdine **çekdiler** hişârı
Hevâ yüzinde uça bir meges ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 56). [çekdiler, -di, -ler]
- Bu resm-ile **çekerken** zañmet ü renc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 1). [çekerken, -erken]

çek: Çekmek, kapatmak.

- Kibriyâ-yı zâtuña irişmez efhâm u 'uqûl
Kim şıfâtuñ anı setr itmege **çekmişdür** hicâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 16). [çekmişdür, -miş, -dür]
- Biline postdan **çekmiş** izârı
Nitekim mâr olmuş pîç-der-pîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 56). [çekmiş, -miş]

çek: Çizmek, işaret koymak.

- Çeken cân levhine tuğrâ-yı garrâ
Yazan dil şuhfına tevki'-i ra'nâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 9). [çeken, -en]

çek: Bağürmak.

1. Çıkar âhı odı çarh-i berîne
Çeker yâd itmeyüp 'ârı vü udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 77*). [çeker, -er]
2. Çeker ol şavtdan bülbül terâne
Bir âh eyleye çün Mecnûn-ı bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 44*). [çeker, -er]

çek: Çekmek.

1. Eger **çekse** 'adûsı serîr-i eflâk
Gelüp yine eşiginde öper hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 103*). [çekse, -se]
2. Söze **çekdi** pes anı her aradan
Cevâb işitmedi aqdan karadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 73*). [çekdi, -di]
3. Saña el virmeyiser dest-i pâkum
Elüñ **çek** benden ibrâm eyleme çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 91*). [çek,]
4. İle göz dikmeden **çeksün** özini
Cihânda ol-durur dîvâne iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 36*). [çeksün, -sün]
5. Ferâgât kişverinde kâmkâr ol
Çeküp nefsün segin zencîr-i şabra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 51*). [çeküp, -üp]

çek: Çekmek, çıkarmak (kılıç).

1. Çeküp düşmen yüzine tîğ-i pülâd
Koyayın ben dahı 'âlemde bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 55*). [çeküp, -üp]
2. Dilîrân **çekdi** yir yir tîğ-i bürrân
Ğazâb vaktinde hem-çün şîr-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 25*). [çekdi, -di]
3. Bahâdırılar **çeküp** tîğ-i felek-gün
Akıtdılar su gibi her yaña hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 65*). [çeküp, -üp]
4. Çekildi yüzüme yüz yirde şemşîr
Benüm ol yine mağlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 32*). [çekildi, -il, -di]

çek: Yerleştirmek, sıralamak.

1. Her endâmını **çekmiş** bend ü bâğa
Giriftâr itmiş anı ser-te-ser bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 22*). [çekmiş, -miş]

çek: Çekmek, çıkarmak.

1. Özünü **çek** fezâ-yı lâ-mekâna
Revân ol süy-ı şahñ-ı bî-nişâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 83*). [çek,]
2. Çeküp çâk eyledi pîrâhenini
Yaşından kana ğarğ itdi zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 5*). [çeküp, -üp]
3. Gice irdi bu hâlet içre nâğâh
Çeküp gün yüzine zulmet hicâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 91*). [çeküp, -üp]
4. Turup pes cân u dilden tâlib oldı
Çeküp tâk u taranup pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 27*). [çeküp, -üp]
5. Çeküp itdi yaqasın pâre pâre
Didi ol 'avrata k'iy zâl-i kıttâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 6*). [çeküp, -üp]
6. Ki 'ayn-ı 'ışkdan nûş itdüñ anı
Çeküp hem vahşden ceysin girânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 107*). [çeküp, -üp]
7. Çeker bu leşkerün ger ğayretini
Diler ol ceşşün ammâ nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 17*). [çeker, -er]

çek: (Sürme) çekmek, sürmek.

1. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş atuñ na‘line
Çekdiler tamgâ meñhün altına k’oldı müttehem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 26*). [çekdiler, -di, -ler]
2. Ğubâr-ı mağdeminden dilberinüñ
Çek iki çeşmine ol ‘ışk erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 6*). [çek,]
3. Gözine **çekdi** pes ol pîr-i ğam-nâk
Anuñ ol küydan bir zerrece hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 11*). [çekdi, -di]
4. Anı ğustağ basma **çekmege** pây
Eger süst ise bulursın melâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 8*). [çekmege, -meg, -e]
5. Cihâna eylemez oldı nigâhı
Anuñ vesme **çekilmiş** kaşları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 5*). [çekilmiş, -il, -miş]
6. Ki kaşd-ı ‘azm-i mülk-i diger itdi
Çeküp ol meh-veşüñ çeşm-i siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 3*). [çeküp, -üp]

çek: Çekmek II ayrılmak.

1. Bi-ğamdiğlâh k’elünde ihtiyârüñ
Çeke çün hâtırüñ bir câyı iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 57*). [çeke, -e]
2. Çekildüñ şöhet-i hem-demleründen
Nedür geh deşt ü geh evc-i cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 18*). [çekildüñ, -il, -düş, -ñ]

çek: Bir şeyi tutup kendine veya başka bir yöne doğru çekmek.

1. Siyeh müdan **çeküpdür** kudret mû
Revâk-ı dide üze tāk-ı ebrû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 55*). [çeküpdür, -üp, -dür]
2. Çeküp himmet felek fevkine rahtum
Gam uyhusından uyanmışdı bahtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 27*). [çeküp, -+üp]
3. İnüp rahşından i‘zâz-ıla derhâl
Çeküp urdı bir yire çün Rüstem-i Zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 36*). [çeküp, -+üp]
4. Çü Nevfel **çekdi** ol ceyş-i girânı
Şadâ vü şavtı töldurdu cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 1*). [çekdi, -di]
5. Elüñi **çek** ki ‘acizdür bu nağçır
Çözüp boynından ağıl-ı kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 16*). [çek,]
6. Degül ben varken ol bende sezâvâr
Beni bende **çeküp** gel iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 53*). [çeküp, -üp]
7. Anuñ-çün toprağa **çekdün** yüzünü
Ben atasuzluğu bilmezdim iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 52*). [çekdün, -dün]
8. Çeküp bes yine tutdı rāh-ı kühı
Yine eyledi ‘azm-i küh Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 44*). [çeküp, -üp]
9. Ğamuñdan eşk-i Mecnûn ile çağlar
Çekersin sen çemende hürrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 59*). [çekersin, -er, -sin]
10. Vücüdi mülkin işmarladı yek-sân
Şu resme sînesine **çekdi** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 79*). [çekdi, -di]
11. Ayaguñ dâmenüne **çek** çü şimşād
Tama‘ kelbin kapudan sür hâkîr it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 46*). [çek,]
12. Ne deñlü k’eyleyem ben rây u tedbîr
Hilâfına **çeker** zencîr-i takdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 22*). [çeker, -er]
13. Gehî şadrına **çekdi** hâk-i pâkin
Ol evvelden de hûd dest-i sitemde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 38*). [çekdi, -di]
14. Rikâba **çekdi** hînk-i rûzgârı
Diledi kim cihân mülkini yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 2*). [çekdi, -di]

çek: Çekmek, yazmak.

1. Kalem **çek** defter-i sâhirlige sen
‘Alem dik kişver-i şa‘irlige sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 117*). [çek,]
2. Gice gündüz makâmı rûkn-i mihrâb
Çeküp ‘âriflere beher fevâyid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 27*). [çeküp, -üp]

çek-: Çekmek ll sunmak, ikram etmek.

1. Nüzûl itdi çü sultân-ı müsâfir
Mücâvir şâh **çekdi** nüzl-i vâfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 72). [çekdi, -di]

çekdür: Sıralamak, dizmek.

1. 'Arab resmince **çekdürdi** ta'âmı
Konaqladı kamu hâşşî vü 'âmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 305). [çekdürdi, -di]

çeken: Güç durumlara dayanmak, katlanmak.

1. Gamumdan iy **çeken** derd ü belâyı
İrür maşşûduma ben mübtelâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 23). [çeken,]

çekil: Vazgeçmek, pes etmek.

1. Ben andan hâşe-li'llâh kim **çekilem**
Bu yolda göreler ölünce yılam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 15). [çekilem, -em]
2. Taleb-kâr olmadan Leyliye gel vâz
Çekil şürîde-hâl olmağdan az az (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 42). [çekil,]

çekil: Çekilmek; bulunduğu yerden uzaklaşmak.

1. Ki dîrsin dil 'inânın zabt kıl var
Çekil kim pür belâdur turre-i yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 14). [çekil,]
2. Çekilüp kılmağı perhîz hergiz
Kamu derde devâ perhîz iledür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 40). [çekilüp, -üp]

çekil: Asılmak.

1. Tonatmış boynunuñ etrafını reg
Çekilmiş güyîyâ zencîre bir seg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 30). [çekilmiş, -miş]
2. Çekildi eyle kim çâk oldu zencîr
İdüp mihrâb-ı bâb-ı yâre secde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 76). [çekildi, -di]

çekil: Yazılmak, çizilmek.

1. Çekilmiş cây-ı mıştâr gibi mi'râc
Ki tûrur kâmetüñ kiline muhtâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 107). [çekilmiş, -miş]

çekil: Çekilmek, sıralamak.

1. Nigâr iline toğrı tutdı râhı
Çekildi sim ü zer yanınca vâfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 29). [çekildi, -di]

çelme: T. f. Vurmak, çarpmak. Düşürmek. Yere vurmak. Kesmek. Kapmak. Selbetmek.

1. Ki def' ide humâr-ı nergisi tâ
Çemende âb ayasın **çelmeden** çok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 39). [çelmeden, -den]

çemen: Ağaçlı, çiçekli, yeşillik olan yer, bahçe.

1. Çemen şahını be-ğāyet hurrem idi
Dehāni goncenūn pūr şebnem idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 35*). [çemen,]
2. Turur nergis **çemen** şahnında bî-tâb
Şikâr itmiş gözi âhûların h'wâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 63*). [çemen,]
3. Çeküp süsen **çemende** kadd-i bâlâ
Sûnûsi üzre şarmış çini vâlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 29*). [çemende, -de]
4. Geçivirdiler ol zibâ **çemenden**
Gelürler gibi şahrâ-yı Hotenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 65*). [çemenden, -den]
5. Çemen hengâmesindedür resen-bâz
Füger dürtüp yüzine şahid-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 58*). [çemen,]
6. Çemen bezminde hem-çün şem'-i kâfûr
Virür bülbül nihâl-i gülde temdih (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 70*). [çemen,]
7. Şu resme kim yaşından la'l olur seng
Çemen bezminde bir hûbile her kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 77*). [çemen,]
8. Ki def' ide humâr-ı nergisi tâ
Çemende âb ayasın çelmeden çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 39*). [çemende, -de]
9. Ki vire tîğ-i berg-i süsene âb
Çemende nağme kılmağa 'anâdil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 63*). [çemende, -de]
10. Yeşil giydürdi şahrâya **çemenler**
Şecerler bağda çün yâr-ı hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 32*). [çemenler, -ler]
11. Çemen şahnını kıldı bir tabak gül
Cihân çün bağ-ı cennet oldı hoş-bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 28*). [çemen,]
12. Zehbeden tügmeler her şah-ı sencid
Çemen bezminde aldı nergisi h'âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 47*). [çemen,]
13. Özünü serv tek kıl gâmdan âzâd
Çemende cem' kılup döstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 63*). [çemende, -de]
14. Benefşenûn ruhında nîl-gün hâl
Çemenler sebze-zâr-ı âsumândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 41*). [çemenler, -ler]
15. Gözüme görünür hîzem ü âteş
Çemenlerde biten her lâle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 21*). [çemenlerde, -lerde]
16. Ki tutdı her taşı hummâ-yı muhrik
Nazar kılsuñ **çemende** her giyâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 23*). [çemende, -de]
17. Gamuñdan eşk-i Mecnûn ile çağlar
Çekersin sen **çemende** hurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 59*). [çemende, -de]
18. Vatañgâhını ol servüñ **çemen** kıl
Karışdur şekkerüm birle gülünî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 48*). [çemen,]
19. Harâb oldı **çemen** bozıldı gülzâr
İrişüp nâgehân bād-ı hazânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 26*). [çemen,]
20. Çemen âyînesin bozdı tanuklık
Kılıcı bîdûñ oldı zer-nişân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 36*). [çemen,]
21. Ki bağ içre gül-içün tutdı mâtem
Çemen sonunda 'âdetdür ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 63*). [çemen,]
22. Çemen şahını anuñ-çündür kefen-püş
Şan oldı sevk-i hâne mesken-i bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 74*). [çemen,]
23. Yatur mahmûr yir yir tāk-ı engür
Şahârîde kamu mürde **çemenler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 71*). [çemenler, -ler]
24. Çemenden gitdi bir serv-i dil-ārâ
Hevâdan irişüp bir berk-i nâ-hōş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 68*). [çemenden, -den]
25. Çemende nev-cevânlar gibi sâde
İdüp öz kıışalarını mükerrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 52*). [çemende, -de, -]
26. Yücelmiş hem-çü kâdr-i nik-bah'tân
Görinür her taraf zibâ **çemenler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 35*). [çemenler, -ler]

çenber: Çember(şeklinde).

1. Çü kâldurdu yedi iklîm fethine ser
Toğuz çarhe kemendi taqdı **çenber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 34*). [çenber,]

2. Ham idüp turre-i ‘anber-veşini
Belânuñ **çenbere** almış başını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 44*). [*çenbere, -e*]
3. Tağup bir **çenbere** şad-ğalka-i zer
Mehûñ gerdânına bıraktı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 27*). [*çenbere, -e*]

çenber bırak: Çember takmak.

1. Tağup bir çenbere şad-ğalka-i zer
Mehûñ gerdânına bıraktı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 28*). [*çenber bırak, -dı*]

çenber-i âfâk: Ufuk çemberleri.

1. Ki kılar çenber-i âfâkı pür-dûd
Saña ta‘lîm-gerdür pes ki bu cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 86*). [*çenber-i âfâk, -ı*]

çenber-müy: İnce kaşlı.

1. Mu‘anber zülf ü **çenber-müy** u gül-ruğ
Semen-sîmâ vü ‘anber-büy u ferruğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 81*). [*çenber-müy,]*

çeng: Yay şekli eğri, Türk musikisinde vaktiyle kullanılmış âlet.

1. Meclisüñde âh u zârı deldi nâyûñ bağırını
Kâmetini eyledi **çengüñ** figân ü nâle ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 44*). [*çengüñ, -üñ*]
2. Üçünci çarha çıkdı çün be-şehre
Elinden **çengini** bıraktı Zühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 130*). [*çengini, -ini*]
3. Tağıdup perçemini düşma **çeng**
Özine kıldı tãmbürü hem-âheng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 5*). [*çeng,]*

çeng: 1. Savaş, muharebe.

1. Eline aluban geh seng ü geh çüb
Kıladı gölgesiyle **çeng** ü âşüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 10*). [*çeng,]*
2. Gedâyile anuñ-çündür saña **çeng**
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 41*). [*çeng,]*
3. Saña tâ hem-ser olmayınca ol mäh
Kemendüm **çengden** kalmaya kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 102*). [*çengden, -den*]
4. Çeker her kişi **çeng** içre cezâyı
Ol okur şulh içün dâym du‘âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 5*). [*çeng,]*
5. İlüñ ta‘nın kosa aňmasa nengi
Ururdi kendüler ceşşıyla **çengi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 12*). [*çengi, -i*]
6. Dir idüñ **çeng** içinde dîv-bendüm
Dilir ü pehlivân u zür-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 13*). [*çeng,]*
7. Anuñ bu nüktesin k’ışitdi Nevfel
Diledi kim yine **çenge** ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 44*). [*çenge, -e*]
8. Binâ-yı ‘âlemi ol **çeng** yıkdı
Ki gök indi yire yir göge çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 41*). [*çeng,]*
9. Cihânı şöyle târîk itdi ol **çeng**
Ki tozdan rüy-i ‘âlem oldu şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 53*). [*çeng,]*
10. Gidüp tãkãtleri cümle çerinüñ
‘Amelden kaldı kolu **çeng** erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 108*). [*çeng,]*
11. Virüben leşkerine istîmâlet
Zârürî eyledi **çenge** ikâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 10*). [*çenge, -e*]
12. Anuñ yine ‘adü fetihinde derdi
Bu **çeng** içre anuñ ucundan iy mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 31*). [*çeng,]*

13. Bu işde bir nümüne pes-durur **ceng**
Virüp bu resme sözlerle tesellî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 42*). [ceng,]
14. Niçün kılam saña cevır ü cefâyı
Beni bu **cenge** iller kıldı irşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 15*). [cenge, -e]
15. Hışâr-ı ârzûsı böyledür berk
Hakikat düşse anuñ **cengine** bir kız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 21*). [cengine, -ine]
16. İşi zâhirde şulh ü ma'nide **ceng**
'Adûlık itse âfât-ı cihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 58*). [ceng,]
17. Şalup itler önüne kıldılar terk
Pes evvel ol kılâb-ı âhenin **ceng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 41*). [ceng,]
18. Bu nüh kalkın ki biñ biñ var mîhi
İdeler harbe-i mergile ger **ceng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 81*). [ceng,]

ceng it: Savaşmak, çekişmek.

1. Vü ger hüd niyetün itmekdesse ceng
Cihânı gözlerüne eyleyem teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 47*). [ceng it, -mek, -de, -se]
2. Cidâl-ı haşm içündür gözlemek neng
Ne cânım var ki idem yâr-ıla ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 38*). [ceng it, -em]
3. Alup Nevfel eline tığ-ı bî-reng
Çü fil-i mest iderdi çalışup ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 2*). [ceng it, -er, -di]
4. Seherden mâ-şaşal olinca ahşâm
Katı ceng itdiler kılmayup ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 16*). [ceng it, -di, -ler]
5. 'Aceb ceng itdi bunlar ol maħalde
Kılıçlar erreye döndi meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 105*). [ceng it, -di]
6. Miyancı çün bu kavli kıldı âğâz
Çeriler geldi pes ceng itmeden vaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 56*). [ceng it, -me, -den]
7. Dilâverler idüp her güşede ceng
Gözetdi her birisi gayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 11*). [ceng it, -üp]

ceng it: Çalgı çalmak.

1. Kamlara şokup beni mağbün idersin 'âkıbet
Bezmi-i ğamda kâmet-i 'uşşâkı çeng itmeklige (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 3*). [çeng it, -mek, -lige]

ceng ü ney: Çeng ve ney.

1. El urdı sâgar-ı sâkî perî-nâz
Kopardı çeng ü neyden muṭrib âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 4*). [çeng ü ney, -den]

ceng ur: Pençe atmak, el uzatmak.

1. Vücüdün lerze tutdı hem-çü yaprak
Ten-i şad-pâresine çeng urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 27*). [çeng ur, -dı]

cengâl: Çengel, pençe. II avcı, tuzak.

1. Gözi kattâl-ı şüfi zülfi **çengâl**
Yüzinde sübhâdur her dâne-i hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 83*). [çengâl,]

ceng-i nâhid: Edebiyatta musikiyi temsil eden Zühre yıldızının müzik aletlerinden çeng.

1. Olupdur kudretiyle tār-ı hürşid
Şan ibrişim-i ‘ūd ü **çeng-i nāhîd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 50*). [*çeng-i nāhîd,]*

çeng-i rāğ: Yeşilliğin eli.

1. Yağa şehirini iy yüzi mähüm
Ki çeng-i rāğa düşse deste-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 95*). [*çeng-i rāğ, -a]*

çerâğ: Mum, kandil.

1. Pür eyle mihrüñile cān dimāğın
Hem it nürüñla rüşen-dil **çerâğın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 24*). [*çerâğın, -ın]*
2. Nesim-i zevkle toldı dimāğum
Fetîl-i şevkle yandı **çerâğum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 80*). [*çerâğum, -um]*
3. Çerâğ elde tururkendür şeb-efrüz
Çün elden düşe olur lâ-büd cihân-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 131*). [*çerâğ,]*
4. Çerâğı gidicek ol bezm-i pür-nür
Karañu oldı mişl-i turre-i hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 59*). [*çerâğı, -ı]*
5. Hevâda uçmağa başladı huffaş
Felekde bir **çerâğ** oldı her encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 95*). [*çerâğ,]*
6. Şabâdan hıfz kılmış ol **çerâğı**
Döşemiş şem‘-vâr şahñ-ı ğabrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 26*). [*çerâğı, -ı]*
7. Yanupdur özge âteşden **çerâğı**
İdüp âhir vişâlınden ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 104*). [*çerâğı, -ı]*
8. Sen eller bezminüñ olduñ **çerâğı**
Ben oldum bülbül-i bağ-ı ğam u bîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 30*). [*çerâğı, -ı]*
9. Yîñi dildârüñ kıl sun mübârek
Ben olam çün **çerâğūñdan** senüñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 77*). [*çerâğūñdan, -uñ, -dan]*
10. İrişmedin helâk eyler anı dehr
Gice yaksa senüñ-çün bir **çerâğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 13*). [*çerâğı, -ı]*
11. Göñül pergâlesindendür kebâbuñ
Çerâğūñ anda iy virâne miskin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 37*). [*çerâğūñ, -uñ]*
12. Çerâğ iki yanıcak yeg virür nūr
Kılalum hem biz iki bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 98*). [*çerâğ,]*
13. Hîṭâb eyledi cānına bu nakli
Gel iy rüz-ı ecel katlı it **çerâğum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 19*). [*çerâğum, -um]*

çerâğ: Mum, kandil. || Sevgili.

1. Ölümü hücceti oldı müseccel
Fenâ bâdı söyündürdi **çerâğın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 57*). [*çerâğın, -ın]*

çerâğ: Güneş; kandil.

1. Ki ya‘ni meş‘al-i dehrüñ **çerâğı**
Söyünüp kaldı âteşsüz ocağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 3*). [*çerâğı, -ı]*
2. K‘o gül k‘olmışdurur bağūñ **çerâğı**
Komiş derdi dil-i Mecnûna dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 11*). [*çerâğı, -ı]*

çerâğ-efrüz-ı cān-ı ehl-i derdān: Dert ehli sevgilinin parlak mumu.

1. Hidāyet kal‘ası bābına fettāh
Çerâğ-efrüz-ı cān-ı ehl-i derdān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 9*). [*çerâğ-efrüz-ı cān-ı ehl-i derdān,]*

çerâğ-ı efrûz-ı nat‘-ı tāk-ı hażrā: Yeşillik süsü kemerinin aydınlatılmış nuru.

1. Çerâğ-ı efrûz-ı nat‘-ı tāk-ı hażrā
Ziyā-baḡş-ı bisât-ı şaḥn-ı ğabrā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 5). [çerâğ-ı efrûz-ı nat‘-ı tāk-ı hażrā,]

çerâğ-ı âdem: İnsanlığın nuru, aydınlığı.

1. Çerâğ-ı âdemün tâbende senden
Cihân bağına ırmış ḡande senden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 39). [çerâğ-ı âdem, -ün]

çerâğ-ı âh: Ahımın ateşi.

1. Çerâğ-ı âhımuñ tâbından iy Hâk
Şeb-i târikimi kıl rûz-ı eblağ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 9). [çerâğ-ı âh, -ı, -muñ]

çerâğ-ı âteşin: Parlak kandil.

1. Hezâr ikrām-ile bir şem‘-i kâfûr
Bularda her çerâğ-ı âteşin bâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 13). [çerâğ-ı âteşin,]

çerâğ-ı bezm-i aġvâr: Yabancı meclislerin kandili.

1. Ruḡın kılmış çerâğ-ı bezm-i aġvâr
Diledi kim yaza bir nâme-i ḡûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 28). [çerâğ-ı bezm-i aġvâr,]

çerâğ-ı bezm-i mihnet: Eziyet meclisinin kandili.

1. Yaḡûd bir çeşm-i zâğ oldu her encüm
Çerâğ-ı bezm-i miḡnet gibi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 97). [çerâğ-ı bezm-i miḡnet,]

çerâğ-ı cân: Can mumu.

1. Çerâğ-ı cânâ feyzünden irer nûr
Yolumı derġehünden eyleme dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 109). [çerâğ-ı cân, -a]
2. Ziyā-baḡş-ı ‘uyûn-ı nâ-tûvândür
Çerâğ-ı cân u nûr-i dîdedür bu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 15). [çerâğ-ı cân,]

çerâğ-ı çeşm: Göz nuru.

1. Ki bir ferzend virüp Hâk te‘âlâ
Çerâğ-ı çeşmin anuñla ide bînâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 198). [çerâğ-ı çeşm, -in]

çerâğ-ı çeşm-i cân-ı ten-güdâzân: Can yakıcı ruhların göz aydınlığı.

1. Didi k‘iy reh-nümâyı ‘ışk-bâzân
Çerâğ-ı çeşm-i cân-ı ten-güdâzân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 38). [çerâğ-ı çeşm-i cân-ı ten-güdâzân,]

çerâğ-ı çeşm-i rüşen-bîn-i zehrâ: Zehra'nın parlak göz kandilleri.

1. Server-i hâtır-ı gamgîn-i Zehrâ
Çerâğ-ı çeşm-i rüşen-bîn-i zehrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 12). [çerâğ-ı çeşm-i rüşen-bîn-i zehrâ,]

çerâğ-ı meh: Ayın kandili.

1. Çerâğ-ı meh ki yanar âsumânda
Ne ruğân ne fetîle vardur aında (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 19). [çerâğ-ı meh,]

çerâğ-ı mihnet: Keder kandili.

1. Çerâğ-ı mihnete pervâne-i derd
Belâ zindânı қа'ırmuñ esîri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 2). [çerâğ-ı mihnet, -e]

çerâğ-ı mürselîn: Peygamberler kandili.

1. Eyâ hürşîd-i çarh-ı kab-ı kavseyn
Çerâğ-ı mürselîn ü şem'-i kevineyn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 2). [çerâğ-ı mürselîn,]

çerâğı sön: Işığı sönmek.

1. Söneydi kaşr-ı gerdünuñ çerâğı
Hevânuñ oldu aşıfte dimâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 47). [çerâğı sön, -e, -ydi]

çerâğ-ı subh: 1. Sabah vaktindeki aydınlık. 2. Güneş.

1. Cihân-efrûz ola çün mihr enver
Çerâğ-ı şubhda qalmaz iñen fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 56). [çerâğ-ı şubh, -da]

çerâğ-ı vaşl-ı matlûb: Arzulanan kavuşmanın kandili.

1. Çerâğ-ı vaşl-ı matlûbından ayru
Dökerdi giceler kan çeşmi her sū (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 5). [çerâğ-ı vaşl-ı matlûb, -ı, -n, -dan]

çeri: Asker, ordu.

1. Süleymānuñ nigîn ise bunuñ dîn
Çeri buldıysa İskender bu āyîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 82). [çeri,]
2. Alup hâzır **çerîsin** turdı derhâl
Toyardı cümlesin virüp zer ü māl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 3). [çerîsin, -sin]
3. Miyāncı çün bu kavli kıldı āğāz
Çeriler geldi pes ceng itmeden vaz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 56). [çeriler, -ler]
4. Çeri uydurmaduğumdan żarūrî
Barışduq kaldı 'öżr ile o hūrî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 49). [çeri,]
5. Gözini toz göğüñ püşide kıldı
Yirüñ şadrın **çeri** cüşide kıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 46). [çeri,]

6. Gidüp tākātleri cümle **çerinüñ**
'Amelden kaldı kolu ceng erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 107*). [*çerinüñ, -nün*]
7. Çerisi gibi sultân-ı cihānuñ
Mutî' ikbāl aña vü baht münkād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 140*). [*çerisi, -si*]
8. Çerisi gibi sultân-ı cihānuñ
Turlurlar yolda tursa ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 30*). [*çerisi, -si*]

çesm: Göz II bakış.

1. Hakâret **çesmi-ile** bakma zinhâr
Eyü söz-ile göñlini ele al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 48*). [*çesmi-ile, -i, -ile*]

çesm: Görme organı, dide, ayn.

1. Ayağın toprağıdır gözlere nûr
Hak andan eylesün **çesmümi** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 126*). [*çesmümi, -üm, -i*]
2. Ye tavk-ı gerden-i hür-ı cināndur
Ki mişli halk **çesminden** nihāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 66*). [*çesminden, -i, -n, -den*]
3. Kim ansuz yumamaz **çesmini** bir dem
Delüp gūşın kulı gibi kōmıñ nūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 42*). [*çesmini, -i, -n, -i*]
4. Şu deñlü küngüre var anda kâşî
Ki çok bakanuñ olur **çesmi** şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 42*). [*çesmi, -i, -*]
5. Görinür bunlaruñ farkında her şâh
Hâsūduñ **çesmine** mismâr-ı sūrâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 60*). [*çesmine, -i, -n, -e*]
6. Vü ger hōd **çesmi** olursa murāduñ
Gözüne yegdür andan **çesmi** şāduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 37*). [*çesmi, -i, -*]
7. Vü ger hōd **çesmi** olursa murāduñ
Gözüne yegdür andan **çesmi** şāduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 38*). [*çesmi, -i, -*]
8. Çerāğ-ı vaşl-ı maṭlūbindan ayru
Dökerdi giceler kan **çesmi** her sū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 6*). [*çesmi, -i, -*]
9. Tōkındı **çesmi** bir hōş sāye-bāne
Şu resme ki uci irmiş āsumāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 55*). [*çesmi, -i, -*]
10. Bırakma tūtiyā **çesmüm-durur** kūr
Ki olur nūr-ı çesm kūrdañ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 59*). [*çesmüm-durur, -üm, -durur*]
11. Yüzün görmege hātem kılta ta'cıl
Çek engüştündən anuñ **çesmine** mīl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 50*). [*çesmine, -i, -n, -e*]
12. Ki tā **çesmine** tuş oldu ol abdāl
Şikeste-hāl ü miskīn ü diger-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 43*). [*çesmine, -i, -n, -e*]
13. Didi kim iy gül-i bağ-ı dil-i men
K'olur **çesmüm** yüzün görmekle rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 66*). [*çesmüm, -ü, -m*]
14. Benüm ol dem olur **çesmümle** kārūm
K'ola aña muḳābil rūy-ı yārūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 81*). [*çesmümle, -üm, -le*]
15. Yakīn yirde sarāy-ı pādīşāha
Vaṭan düzdiler ol **çesmi** siyāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 76*). [*çesmi, -i, -*]
16. Şikencün açırır bir lāhza kem tā
Görine **çesmüme** ol rūy-ı zībā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 28*). [*çesmüme, -üm, -e*]
17. Ki ger biñ yıl ola 'ömrün ya bir rüz
Kalur **çesmünde** bu kâh-ı dil-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 16*). [*çesmünde, -üñ, -de*]
18. Ki ol dil-teşne koyup māsivāyı
Senün **çesmünden** idinür ricāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 96*). [*çesmünden, -üñ, -den*]
19. Nedāmet birle tūrdı göñli ğam-nāk
Evine 'azm kıldı **çesmi** nem-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 68*). [*çesmi, -i, -*]
20. Benüm oğlum k'olupdur **çesmüme** nūr
Degüldür merdümüyyetden bugün dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 5*). [*çesmüme, -ü, -me*]

21. Çehâr olduğı **çeşmüñ** iy nigü-fâl
Başîret ehli olduğıñadur dâll (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 39*). [*çeşmüñ, -üñ*]
22. Dilerseñ k'olmaya anuñ **çeşmi** giryân
Çeküp çāk itmeye her dem giribân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 3*). [*çeşmi, -i, -*]
23. Ğubâr-ı maķdeminden dilberinüñ
Çek iki **çeşmine** ol 'ışk erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 6*). [*çeşmine, -i, -n, -e*]
24. Cemâline fedâ olsun bu cânım
Helâl olsun içerse **çeşmi** kanım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 62*). [*çeşmi, -i, -*]
25. Kılardı tağda feryâd u efgân
Dili biryân idi vü **çeşmi** giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 14*). [*çeşmi, -i, -*]
26. K'ezel bahtım uyurdı şimdi öldi
Dil uzadup şehe **çeşmi** tolu âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 7*). [*çeşmi, -i, -*]
27. Hele ol **çeşmdendür** yâdigârum
Ki çok bakmışam ol meh-rû yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 64*). [*çeşmdendür, -den, -dür*]
28. Dili pür-âteş ü **çeşmi** tolu hün
Cihâna âhı oldı âteş-efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 8*). [*çeşmi, -i, -*]
29. Bu sevdâ içre k'orķarvan k'olam ğüm
Kaçankim kalmaya **çeşmüñ** ziyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 73*). [*çeşmüñ, -üñ*]
30. Şan oldı **çeşmi** ebr-i nev-bahârî
Çün irdi bu ğarîb ol âsîtâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 6*). [*çeşmi, -i, -*]
31. Başı yarıldı vü ğarķ oldı hâke
Çün ol püşide **çeşmi** gördi bu hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 15*). [*çeşmi, -i, -*]
32. Pür oldı eşk-i hünin-ile **çeşmi**
Olup meşşâta âşüfte işinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 50*). [*çeşmi, -i, -*]
33. Pür itdi **çeşmini** hün-i cigerden
Ki iy gerdün nedür senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 6*). [*çeşmini, -i, -n, -i*]
34. Tırup yanına geldi **çeşmi** pür âb
Didi benden kızım işit naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 32*). [*çeşmi, -i, -*]
35. Pür oldı hün-i dilden taşt-ı **çeşmi**
Olup **çeşmi** anasınuñ da hün-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 59*). [*çeşmi, -i, -*]
36. Tulu' iderdi geh geh **çeşmine** mâh
Velî k'ol yüzi şem'-i şubhġâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 108*). [*çeşmine, -i, -n, -e, -*]
37. Olurdi **çeşmi** rüşen hâtırı şâd
Yahüd k'ireydi bir bû ol yañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 18*). [*çeşmi, -i, -*]
38. Yil irirürdi geh geh **çeşmine** toz
Cenâb-ı mülk-i dilberden k'ire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 16*). [*çeşmine, -i, -n, -e*]
39. Benüm **çeşmüm** yaşumdan itmedüñ şerm
Sen itdünşe kayırmaz bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 56*). [*çeşmüm, -ü, -m*]
40. Ter itdi **çeşminüñ** âb-ıla hâkin
Yaşına yüz tolandurdi cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 34*). [*çeşminüñ, -i, -nüñ*]
41. Bir âhücuk var idi ki şeğab-nâķ
Mükahhal **çeşm** ü çâpük hem tarab-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 87*). [*çeşm, -*]
42. Ne deñlü berk ise âhîr virür ser
Velî iy dâmeni **çeşmüm** gibi pâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 137*). [*çeşmüm, -ü, -m*]
43. Döker **çeşmüm** lebünşüz eşk-i gül-reng
Senün vaşluñ gülinden iy habîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 162*). [*çeşmüm, -ü, -m*]
44. Yoğ-imiş şem'-i va'deññüñ fûrûġı
Kara hâlün ki **çeşmümden** ğüm oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 119*). [*çeşmümden, -ü, -m, -den*]
45. Kimün bağında eyler şimdi cevelân
Siyeh **çeşmüñ** k'olupdur mest ü maķmür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 47*). [*çeşmüñ, -üñ*]
46. Benüm atam idi ğüyâ ki öldi
Ĝüline **çeşmümün** ğam çekdi mîli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 153*). [*çeşmümün, -ü, -m, -üñ*]
47. Ki rüşendür baña andan şâm-ı deycür
Görinür **çeşmüme** bu ruķ'a-ı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 23*). [*çeşmüme, -üm, -e*]
48. Ğubârün kuhlına cân **çeşmi** muhtâc
Tenümde şınsa yir yir üstüñ*ânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 54*). [*çeşmi, -i, -*]
49. Dilümde 'ukde-i ğamdur ser-â-ser
Benefşe **çeşmüme** bî-zülf-i dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 27*). [*çeşmüme, -üm, -e*]

50. Şerār-ālūdedür dūd-ı siyeh-kār
Görinür **çeşmüme** bî-zülf-i pür-ḥam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 43). [çeşmüme, -üm, -e]
51. Gümüş mir'âte çekdi şaykal-i zer
Sevâd-ı sürmeden ol **çeşmi** cādū (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 165). [çeşmi, -i, -]
52. Mey-i nâz eylemiş **çeşmini** medhûş
Gözi kaşı oldı ol serv-i revânûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 168). [çeşmini, -i, -n, -i]
53. Ki iy **çeşmüm** gibi gören üküş yaş
Kadem rencide kılup himmet itseñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 40). [çeşmüm, -ü, -m]
54. Kamer-ruḥsâr idi vü ḥizrân kad
Saçı müşgîn idi vü **çeşmi** âhû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 37). [çeşmi, -i, -]
55. Çıka gelse siler **çeşmin** nihânı
Hazerden şermden bulmazdı çäre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 36). [çeşmin, -in]
56. Kallurdi bir zamân hayretde ol mâh
Görinse **çeşmine** karşudan âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 49). [çeşmine, -i, -n, -e]
57. Kanı ol zülf-i sünbül **çeşmi** nergis
Geleceğin bilüp ol gevher-i pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 86). [çeşmi, -i, -]

çeşme: Görme organı, dide, ayn.

1. Bu kuluñ **çeşmesi** beñzer serâba
Beni öz hâlûme ko gir gevâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 123). [çeşmesi, -si]

çeşme: Pınar, kaynak.

1. Sala ger sāyesini âfitāba
Ol ateş **çeşmesin** gark ide āba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 148). [çeşmesin, -sin]
2. Kılıçlar **çeşmesinden** süy-ber-süy
Revâne oldı ol şahrâda şad-cüy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 81). [çeşmesinden, -(s)i, -(n)den]

çeşme-i hayvân: İçeni ölümsüzlüğe ulaştırdığına inanılan hayat suyu.

1. Müşgîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez
Şîrîn tutağı **çeşme-i hayvânı** begenmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4). [çeşme-i hayvân, -ı]
2. Şîrîn tutağı **çeşme-i hayvânı** begenmez
Nuṭṭ-ı deheni bülbül-i güyâya kılar ta'n (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4). [çeşme-i hayvân, -ı]

çeşme-i nûr: Nur pınarı, kaynağı.

1. Kim anuñ 'aksidür gökde kevâkib
Şanasın **çeşme-i nûr** idi ol havz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 31). [çeşme-i nûr,]

çeşme-i nûs: Su içilecek çeşme.

1. İki 'âlemdurur iy **çeşme-i nûş**
Ol iki mîme iki ḥalka der-güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 47). [çeşme-i nûş,]

çeşme-sâr: Çeşmesi çok olan yer.

1. Şuvadı **çeşme-sârı** kevşer idi
Maḳâm-ı gülîstân-ı aḥḍar idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 43). [çeşme-sârı, -ı]
2. Döker her süy çeşm-i eşk-bârı
Yaḳalarda çü Mecnûn **çeşme-sârı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 36). [çeşme-sârı, -ı]

çeşm-i âfāk: *Feleklerin gözü.*

1. Didi kim iy emîr-i hûb-ahlāk
Ki mişlûn görmemişdür **çeşm-i âfāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 4*). [*çeşm-i âfāk,]*
2. Ki mislin görmemişdür **çeşm-i âfāk**
Bu naşlûn kıymeti-çün benden anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 48*). [*çeşm-i âfāk,]*

çeşm-i âhû: *Ahu gözlü.*

1. Siyâh itdi gözin çün **çeşm-i âhû**
Çok itmekden demini ‘aşıkun nûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 166*). [*çeşm-i âhû,]*

çeşm-i bed: *Kötü göz.*

1. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirâsum
Velî şol göz ki var bañâ ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 32*). [*çeşm-i bed, -den]*
2. Şu mişdâr eyledi ta’yîn-i hişşe
Ki **çeşm-i bed** gibi çün Zeyd mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 3*). [*çeşm-i bed,]*

çeşm-i bînâ: *Gören göz.*

1. K’aña bakmak açar kalb-i keşîfi
Görünür çeşm-i bînâya çü mînâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 29*). [*çeşm-i bînâ, -ya]*

çeşm-i dil ü cân: *Can ve gönül gözü.*

1. Gözi şannâz u ruşsârı ciger-süz
İdinür tütiyâ **çeşm-i dil ü cân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 3*). [*çeşm-i dil ü cân,]*

çeşm-i eşk-bâr: *Çok ağlayan gözler.*

1. Döker her süy çeşm-i eşk-bârı
Yağalarda çü Mecnûn çeşme-sârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 35*). [*çeşm-i eşk-bâr, -ı]*

çeşm-i fettân: *Fitne çıkaran göz.*

1. Mükahhal çeşm-i fettânı Hudâdan
Münevver tal’atî şems-i duhâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 285*). [*çeşm-i fettân, -ı]*

çeşm-i hûn-bâr: *Kan dolu göz.*

1. Ruşına şem’ gibi **çeşm-i hûn-bâr**
Döker her lâhza eşk-i lâ’l-i girdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 89*). [*çeşm-i hûn-bâr,]*

çeşm-i hussâd: *Hasetçi/kıskanç kimselerin gözü/nazarı.*

1. Tebûn tâbı komadı anda h’âbı
Bahârına toğundı **çeşm-i hussâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 15*). [*çeşm-i hussâd,]*

çeşm-i müştâk: Arzulayan göz.

1. Ki gördi yüzünü bu **çeşm-i müştâk**
Bugünden 'ömrümün bākisini bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 60). [çeşm-i müştâk,]

çeşm-i pür-nem: Gözyaşı dolu göz.

1. Vücüd-ı çāk u **çeşm-i pür-nem** ile
Cüdā düşdiler envā'-ı ğam ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 13). [çeşm-i pür-nem,]

çeşm-i pür-nûr: Parlak göz.

1. K'ölür mähı kaçan dūr olsa şudan
Gözüm sensin benüm iy **çeşm-i pür-nûr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 31). [çeşm-i pür-nûr,]

çeşm-i rûşen: Parlak göz.

1. Senûn lutfuñla zâğ-ı dūd-ı külhan
Bulup durur şererden **çeşm-i rûşen** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 38). [çeşm-i rûşen,]
2. Açılmış cā-be-cā şad **çeşm-i rûşen**
İrürmiş āsumāne kullesi ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 42). [çeşm-i rûşen,]

çeşm-i rûşen-bîn: Işığt gören göz.

1. Ğam-ı çeşmi dil-i şem'a kōmı ş dağ
Görinür çeşm-i rûşen-bîne rengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 45). [çeşm-i rûşen-bîn,]

çeşm-i seyl-bārān: Sel yağmuru gözler.

1. Nigārīn u ruḥ-ı gül-gün 'izārān
Şikeste-hāl ü **çeşm-i seyl-bārān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 20). [çeşm-i seyl-bārān,]

çeşm-i sıvāh: Kara gözlü (sevgili).

1. Ki kaşd-ı 'azm-i mülk-i diger itdi
Çeküp ol meh-veşûn çeşm-i sıvāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 3). [çeşm-i sıvāh, -ı]

çeşm-i tannāz: Alay edici göz.

1. Kaşı fettān lebi mül **çeşm-i tannāz**
Yüzi verd-i nihāl-i gülşen-i nāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 13). [çeşm-i tannāz,]

çeşm-i tîğ: (Sevgilinin) gözündeki yan bakış kılıcı.

1. Görinmez çeşm-i tîga mihr-i merdüm
Meger kim eylemiş merdümligi güm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 43). [çeşm-i tîğ, -a]

çeşm-i ümîd: Ümit gözü.

1. Ya şahrânuñ durur çeşm-i ümîdi
Ki bulmuş muntazırılıktan sefidi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 19). [çeşm-i ümîd, -i]

çeşm-i vār: Sevgilinin gözü.

1. Geh öpdî hürmet-ile gözlerini
Didi bu göz degülse çeşm-i yârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 63). [çeşm-i yâr, -um]

çeşmi vas virine kan dök: Gözden yaş yerine kan akması.

1. İderdi hicr-i Mecnûndan figânlar
Dökerdi yaş virine çeşmi kanlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 64). [çeşmi yaş virine kan dök, -er, -di-i, -]

çeşm-i zâğ: Karganın gözü.

1. Yahûd bir çeşm-i zâğ oldı her encüm
Çerâğ-ı bezm-i miñnet gibi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 96). [çeşm-i zâğ,]

çeşmine h"âbı harâm it: Gözlerine uykuyu yasaklamak.

1. Akıdurdı gözinden yüzine âb
Harâm itmişdi gam çeşmine h"âbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 17). [çeşmine h"âbı harâm it, -i, -n, -e-i-miş, -di]

çetr: Çadır, gölgelik.

1. Nitekim bir dil-ârâm-ı perî-veş
Düzüp ol çetri kılınışlar münakkaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 60). [çetri, -i]
2. Kurulmuş idi bir çetr anda hâzır
K'ekâbirden olıcağuz müsâfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 53). [çetr,]
3. O çetr olmuş-idi ta'yîn konağı
Ol oldı hem bu şâhuñ da turağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 55). [çetr,]
4. 'Aceb çetr idi zîbâ vü münakkaş
Muşanna' her yiri her nakşı dil-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 57). [çetr,]
5. İçine almış ol çetr âsumânı
Çekilmiş 'arşa toğrı sâye-bânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 59). [çetr,]
6. Şu'â'-ı şemsden hayyâm-ı gerdün
Tınâb itmişdür ol çetre hümayûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 70). [çetre, -e]
7. Bu mîl itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi güyâ ki gün nûrıyla revzen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 65). [çetri, -i]
8. Varur bir çetr öñine dağı yine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 84). [çetr,]
9. Gider gözetmeyüp sağ u şolını
Dileni dileni her çetri nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 9). [çetri, -i]

çetr-i cenâb: Evinin şemsiyesi.

1. Güneşdür güyiyâ çetr-i cenâbı
Ki şark u ğarbı tutmuşdur tınâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 35). [çetr-i cenâb, -ı]

çetr-i sâve-güster: Yayılmış çadır gölgesi.

1. 'Acebdür k'olmuş idi aña ber-ser
Per-i murğân çetr-i sâve güster (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 82). [çetr-i sâve-güster,]

çetr-i sünbül: Sünbül gölgesi.

1. Siyâh ebrûlarından **çetr-i sünbül**
Dökölüp yüzine zülf-ı siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 172*). [*çetr-i sünbül,]*

çevir: Bir şeyin yönünü değiştirmek.

1. Kosañ tursa yeg idi penbe iken
Bunı diyüp **çevirdi** andan ‘inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 27*). [*çevirdi, -di]*
2. K’ola vaşluñla sâkin bu dil-i zâr
Çevirürsiñ bugün benden ‘inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 121*). [*çevirürsiñ, -ür, -siñ]*
3. Çevürmiş ortada ol çün pây-ı pergâr
Pes ol hayvân-nişin ü bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 88*). [*çevürmiş, -miş]*

çevir: Etrafını sarmak II önünü almak.

1. Çevirmişdür seni çün halka-i mâr
Hakikat gözler iseñ fark tâ pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 94*). [*çevirmişdür, -miş, -dür]*

çevre: Bir şeyin yakını, dolayı, etraf.

1. Tağıdup nâmeler **çevre** diyâra
Te’emmül kıldı bir müddet bulara (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 61*). [*çevre,]*
2. Kefiyle kazdı yir yir guşşadan gür
Tolanur **çevresin** nañçir-i ğam-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 53*). [*çevresin, -si, -n]*

çi: Ne.

1. Çü kaşd-ı ceng ide ol şâh-ı ‘âlem
Çi rüyın ten katında vech-i Rüstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 166*). [*çi,]*

çi: Yemek; yemek yeme, karın doyurma işi.

1. Bulur **çinedüğinden** ben toyârım
Selîme ‘ilm geldi ki ol hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 96*). [*çinedüğinden, -ne, -dugin, -den]*

çi çi: Ne...ne...II hem...hem...

1. Çi seng olmuş anuñ bünyâdı çi hâk
Kurudukdan gerü bir sebze iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 78*). [*çi çi,]*
2. Çi âteş yağdı üstine çi bârân
Çü süz-ı kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 80*). [*çi çi,]*
3. Çi varduğum çi varmaduğum anda
Yoğ-idüm tut ki benden fâriğ ol var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 80*). [*çi çi,]*
4. Huzûrında çi hâk idi çi altun
Müdâm ol pāk-tab‘ ü pāk-dâmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 64*). [*çi çi,]*

çi ger: Çünkü. II Gerçi, her ne kadar.

1. Çi ger bî-hadd-durur cürm-i şenî'üm
Kamunuñ şâfî'isin ol şefî'üm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 133). [çi ger,]
2. Çi ger mâhî gibi bî-dest ü pâyam
Cihân deryâlarına âşinâyam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 3). [çi ger,]
3. Çi ger ayrıldı lik ol mâh-ı nevde
Dil ü cânî gama kaldı girevde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 11). [çi ger,]
4. Yilüp her birisi ardınca gitdi
Aradılar **çi ger** küh u yabânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 83). [çi ger,]
5. Çi ger âteş olur pür-şu'le vü nûr
Velî eykendür andan her k'ola dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 15). [çi ger,]
6. Çi ger 'âlemde nâmuñdur mükemmel
Velîkin 'uhde-i 'ahdûñ muhâllil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 33). [çi ger,]
7. Çi ger cürmüm benüm küh-ı girândur
Senûñ deryâ-yı 'afvûñ bî-kerândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 133). [çi ger,]
8. Çi ger Hâk Yûsufa virdi cemâlî
Saña virdi cemâlî vü kemâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 89). [çi ger,]
9. Çi ger ol üştür üzre düzdi maħmil
Metâ'-ı ğamdan ammâ bâr-ı ber dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 33). [çi ger,]
10. Çi ger Leylî-durur bir mâh-ı tâbân
Degildür gevherinde bize akrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 89). [çi ger,]
11. Çi ger kavmüñde çokdur nâzeninler
Perî-peyker güneş-ruḥ meh-cebînler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 37). [çi ger,]
12. Çi ger bu resme dindi bu hikâyet
Velîkin bir daḥı vardır rivâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 1). [çi ger,]
13. Belâ bezminde bulmayup murâdî
Çi ger kanından idinmişdi zâdî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 12). [çi ger,]
14. Çi ger hazz itdi lîkin ivdi ğâyet
Zarûrî va'deye kıldı kanâ'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 79). [çi ger,]
15. Çi ger Nevfel-durur mîr-i mu'azzam
Degülüz biz de iñen kimseden kem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 33). [çi ger,]
16. Getürme bize halk içre fazîḥat
Çi ger pend itdi ol cân-pâresine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 13). [çi ger,]
17. Nihâlûñ bağını yir zâğ her bâr
Tezervüñde **çi ger** maḳşûdudur gül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 103). [çi ger,]
18. Yarar yârâ işe geh geh ḥas u hâr
Çi ger firûzedür 'âlemde merġûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 109). [çi ger,]
19. Kimüñ hicriyle yaḳar cânûñı od
Çi ger göñlüñde vardır inkisârûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 55). [çi ger,]
20. Sen olursın hemîn derde giriftâr
Çi ger pür nişdür kejdümde neşter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 117). [çi ger,]
21. Senûñle yiyelüm bir sofradan nân
Çi ger göñlün kabûl itmezdür anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 17). [çi ger,]
22. Degildür 'aḳıl anlardan vefâ-cüy
Çi ger şürettedür her biri âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 61). [çi ger,]
23. Umûr-ı dehrden vardır emânum
Delû yokdur **çi ger** Mecnûndan özge (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 87). [çi ger,]
24. K'özi de idiser menzil türâbı
Çi ger ṭab'ı diledi k'ola ḥandân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 67). [çi ger,]
25. Kenâre çıkmayısdur miyândan
Çi ger vardır benümde iztûrâbum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 17). [çi ger,]
26. Yaḳar ḥâdimlerüm şad şem'-i kâfûr
Çi ger çarḥa çıkar ğamdan nefirüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 23). [çi ger,]
27. Ki ḥâl-i 'âlemi kıldı ferâmûş
Çi ger her 'özrden pâk idi cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 11). [çi ger,]

çiçek: Farklı renklerde ve kokularda olabilen kır ve bahçe bitkisi.

1. Gehî şiddetle tolar miğden küh
Çiçekler bitürür ğâh anda enbûh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 36). [çiçekler, -ler]

2. Zemini zeyn eylemiş **çiçekler**
Tonanmış şan-kim encümden felekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 69*). [*çiçekler, -ler*]
3. Kûy adı mı durur bir şehrde 'ışk
Çiçek midür ya bağ-ı dehrde 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 10*). [*çiçek,]*
4. Şaçum k'agardı böyle iy dil-ārā
Çiçek gösterdi her kim naḥli güyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 16*). [*çiçek,]*
5. Felek ger gizledi bir verd-i aḥmer
Velî yüzbiñ **çiçek** gösterdi aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 4*). [*çiçek,]*
6. Çiçekden cā-be-cā gösterdi dendān
Benefşe giydi servüñ sāyesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 34*). [*çiçekden, -den*]
7. Saçına şāḥ-ı servüñ düzdi şāne
Bulup zinet **çiçekden** şāḥ-ı eşcār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 47*). [*çiçekden, -den*]
8. Kefendür aña kâfûri semenler
Çiçekler cāmesüz kaldı vü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 73*). [*çiçekler, -ler*]

cift: Eş, çift.

1. Bu işlerden benüm kızum-durur dūr
Ki **cift** olmaz firişte birle hîç hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 8*). [*cift,]*
2. Niçe **cift** ideyüm Mecnûna bunı
K'odıla penbenüñ yokdur oyunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 13*). [*çift,]*
3. Dönüp şeh didi k'ol bedr-i tamāmı
Saña **cift** ideyin iy 'ışk imāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 86*). [*cift,]*
4. Yüri **çiftüñ** yanına ḥurrem ü şād
Tenüñden dūr zaḥm-ı kîne-ḥ'āhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 60*). [*çiftüñ, -üñ*]
5. Firāka kıldı **cift** ü vaşldan tāk
Anuñ-çün bend-ile geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 20*). [*cift,]*
6. Ölince eylesün saña du'āyı
Bu gice kim anı araya **çifti** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 23*). [*çifti, -i*]
7. Ne diye saña çün bulmaya **çifti**
Diye her kim seni ayırdı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 24*). [*çifti, -i*]

cifte: Çift, çifte.

1. Depelerinde **cifte** şāḥ kim var
Belā-yı cāne düşmiş lām elif-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 61*). [*çifte,]*

çığır: Söylemek, terennüm etmek.

1. Fiğāna başlasa hicr-ile her şeb
Çığırur kim tenümi şokdı 'akreb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 114*). [*çığırur, -ur*]
2. Ne yār ol kimseye ne kimse aña yār
Çığırur ağlayup k'iy dehr-i fānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 49*). [*çığırur, -ur*]

çığır: Çağırma.

1. Çığırup dōst diyü virdi cānı
Fenā cāmı aña daḥı şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 38*). [*çığırup, -up*]

çihre: Çehre, yüz.

1. Şafaḳdan āl-ıla yüz dürlü dāne
Çehinde gizleye Yūsuf gibi **çihre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 101*). [*çihre,]*
2. Çüridi **çihresi** ḥāk oldu anuñ
Ser-ā-ser hey'etinde her nişāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 76*). [*çihresi, -si*]

3. K'ide yaşıyla anuñ **çihresin** pāk
Hem oldı 'ankebüñ-ı resen-bāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 54*). [*çihresin, -si, -n*]

çihir sür: *Yüz sürmek.*

1. Yüzinden şemme her birisinüñ mihr
Meh ayakları tozına sürer çihir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 26*). [*çihir sür, -er*]

çık: (*Tahta*) *çıkma.*

1. Gehî tahta **çık**ar verd-i muṭabbak
Şabâ geh ṭagidur yaprak be yaprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 31*). [*çık*ar, -ar]

çık: *Bir şeyin içerisinden dışarıya varmak, çıkmak.*

1. Kangu kūh u deşte 'azm itseñ şikâr için **çık**ar
Ol yirüñ aşlanları bağrında havfüniden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37*). [*çık*ar, -ar]
2. Üçünci çarḥa **çık**dı çün be-şehre
Elinden çengini bıraktı Zühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 129*). [*çık*dı, -dı]
3. Şu denlü aldı **çık**dı ol pâdişâhı
K'uruldu 'arş üzere bârigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 171*). [*çık*dı, -dı]
4. Göyindi micmer-i ḥasretde çün 'ūd
Başına **çık**dı nâr-ı hicrden dūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 36*). [*çık*dı, -dı]
5. Anuñ ḥöd gevheridür pāk ü rüşen
Ki **çık**mış baḥr-i nūr-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 30*). [*çık*mış, -mış]
6. Niçe **çık**sun gönülden turre-i döst
Ki yârum mağzdur târum benüm post (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 17*). [*çık*sun, -sun]
7. Dilerseñ k'olmayam nālân ğamdan
Çıkar 'ışkını gönüm 'âleminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 34*). [*çık*ar, -ar]
8. Bu hâl-ile geçürürdi günini
Çıkarurdu göge dünler ünini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 52*). [*çık*arurdu, -ar, -ur, -dı]
9. Yem-i ceyş itdi bir vech-ile cüşı
Ki çarḥa **çık**dı mevcinüñ ḥurüşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 66*). [*çık*dı, -dı]
10. Kime kim irse tığ-i âb-ğünü
Depesinden **çık**ardı çok dütnü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 96*). [*çık*ardı, -ar, -dı]
11. Binâ-yı 'âlemi ol ceng yıkdı
Ki gök indi yire yir göge **çık**dı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 42*). [*çık*dı, -dı]
12. Çıkup bir püşteye miri kabîle
Nazar kıldı bulara yüz ğam-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 5*). [*çık*up, -up]
13. Çık

23. Yağar hâdimlerüm şad şem'-i kâfûr
Çi ger çarha **çıkar** ğamdan nefîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 23*). [*çıkar, -ar*]
24. Ğarağ girdüğü dillerden **çıkar** 'ışk
Anuñ kim 'ışkı şıdık-ıla düz olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 50*). [*çıkar, -ar*]
25. Yem-i hicr engininden **çık** kenâre
Olalum hem biz iki yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 98*). [*çık,]*
26. Kâmu çâk itdiler ğamdan girîbân
Ġirîv-i nâle **çıkdı** âsumâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 63*). [*çıkdı, -dı*]
27. K'elümden **çıkdı** damân-ı murâd âh
Söyüñdi bâd-ı ğamdan şem'-i maşşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 78*). [*çıkdı, -dı*]
28. Derinden taşra **çıkmaz** kimse anuñ hiç
Kime kalmış-durur bu dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 82*). [*çıkmaz, -maz*]
29. Fezâ-yı lâ-mekâna eyle pervâz
Çıkup kıavs-i fenâdan nitekim tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 9*). [*çıkup, -up*]
30. Çıkamaz taşra idüp bir bahâne
Maķâmı oldu her dem künc-i hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 79*). [*çıkamaz, -a, -maz*]
31. Öpüp iki gözinden kıldı âzâd
Çıkup çün dâmdan gitdi ğazâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 93*). [*çıkup, -up*]
32. İlenüp ser-nigün bahtına söger
Ururlar **çıkuben** taşlar-la anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 81*). [*çıkuben, -uben*]
33. Çıka merdâne vü olmaya murdâr
Beni sen şanma kim dâm-ı cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 54*). [*çıka, -a*]
34. Eline **çıkarup** virdüğün ayvâ
Giderür didüğün bu senden ey vâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 43*). [*çıkarup, -up*]
35. Çıkarup dâmdan virdi rehâyı
Fiğân u âh iderek düşdi yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 68*). [*çıkarup, -up*]
36. Çıkarup bırağacak tākati yok
Şu resm-ile katı katı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 74*). [*çıkarup, -up*]
37. Eliyle pâyinüñ **çıkdı** hârın
Bu resme gösterüp şad mihribânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 30*). [*çıkdı, -dı*]
38. Çıkaramazdı revzenden dağı ser
Kıldardı rüz ü şeb İbn-i Selâm âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 72*). [*çıkaramazdı, -maz, -dı*]
39. Çıkardı berķ-i âhı âsumâne
Gözi kim yaş dökeydi yiryüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 98*). [*çıkardı, -dı*]
40. Göñülden pāk eyle kibr ü kîni
Çıkar ańdan hevâ-yı ân u îni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 52*). [*çıkar,]*
41. Çıkarınca irişüp mâlik-i mihr
Felek Mısrın nücüm-ı dür-furûşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 102*). [*çıkarınca, -ınca*]
42. K'ezel kendülere virürdi nânı
Dilin **çıkarup** uşağı irisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 45*). [*çıkarup, -up*]
43. Hâlâşına resensüz yok-durur rây
Ki **çıkarmağa** çehden ir eger ğiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 59*). [*çıkarmağa, -mag, -a*]
44. Belâyı ref kıl bir mübtelâdan
Çıkarup bu kafesden murğ-ı cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 35*). [*çıkarup, -up*]

çık: Gitmek.

1. Yabana **çıkşa** darb-ı seng-i hayrât
Eve varsa ğam-ı pend-i ķarâbât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 23*). [*çıkşa, -sa*]

çık: Yükselmek, yönelmek.

1. K'arayı tağa **çıkışlardı** anı
Gelüp gördiler olmuş hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 2*). [*çıkışlardı, -mış, -lar, -dı*]
2. Dirîğa k'ol dağı ağıyâr elinde
Çıkarsam çâh içinden cehd idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 65*). [*çıkarsam, -sam*]

3. Çıkardı rāyet-i gīti-fürūzī
Habeş mülkin idüp Çin şāhı tārāc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 2). [çıkardı, -dı]

çık: Çıkmak, dökülmek (söz bağlamında).

1. Sürerdi yüzini toprağa her gāh
Dilinden **çıkışıdi** māsivallāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 28). [çıkışıdi, -mış, -idi]

çık: Belirmek ortaya çıkmak.

1. El ursa ma'dene üstād-ı mih-ter
Ezel ahcār **çıkar** şofra gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 58). [çıkar, -ar]
2. Kemânından **çıkan** tîr-i kemîne
Ser-i gerdünü bıraksun zemîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 143). [çıkan, -an]
3. Derûnından **çıkup** oğil hevâsı
Nijād u neslden gıtdı ricâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 69). [çıkup, -up]
4. Dolandı cânı ol şürîde-bahtuñ
Dibinden **çıkup** anuñ şâfî bir âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 17). [çıkup, -up]
5. Çıkarup şunıvirdi bağbâne
Çün ol serv oldı Mecnûnuñ gulâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 52). [çıkarup, -ar, -up]
6. Çıkar cân cevherin ka'r-ı 'ademden
'Aceb cevher-durur bu cevher-i pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 8). [çıkar, -ar]
7. Sözünden pür güher eyle cihânı
Çıkarup kân-ı tab'uñdan cevâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 3). [çıkarup, -ar, -up]
8. Depeñden **çıka** acumdan duñanlar
Dağı bunuñ gibi niçe kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 148). [çıka, -a]
9. K'olam ben anda bulunmayasın sen
Çıkup bir yād aradan bî-tekellüf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 139). [çıkup, -up]
10. Diri oldı iki gün ol dil-figār
Ecel **çıkup** kemîninden zamānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 33). [çıkup, -up]
11. Nihālûñ mîvesini dirdi ağıyar
Dirîgā 'ahdîñüñ **çıkıdı** dürüğü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 117). [çıkıdı, -dı]
12. Kefensüz gûrlar içinde giryân
Çıkarup câmedândan bir kabâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 47). [çıkarup, -ar, -up]
13. Dem-i merg aña irürdi ğubârı
Dilinden **çıkıdı** sevdâ başına hām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 53). [çıkıdı, -dı]
14. İşüñ endâzesi bir yüzden oldı
Be-nāgeh kara şu **çıkıdı** zemînden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 59). [çıkıdı, -dı]
15. Kenâr-ı zevke **çıkıdı** keşti-i cân
Hüdâvende sipâs-ı bî-nihâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 114). [çıkıdı, -dı]
16. Karañudan **çıkarur** âb-ı hayvân
Hacer karnında besler la'l-ı rahşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 67). [çıkarur, -ur]
17. Çıkar şi'r içre bir vech-ile nāmı
K'ide tahsîn sözüñe Münlâ Câmî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 121). [çıkar,]
18. Çıkardum gerçi niçe dürr-i şehvâr
Velî derdâ k'aña yokdur hâridâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 131). [çıkardum, -du, -m]
19. Çıkarup at ayağından şerâre
Kazâ ol gün od urdı kâr-zâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 59). [çıkarup, -up]
20. Çıkarup bu kafesden kılam âzâd
İledürsün eve hōd çâr-nâ-çâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 70). [çıkarup, -up]
21. Yir idindüm ben ansuz ka'r-ı çâhı
Kulağından **çıkarup** niçe gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 35). [çıkarup, -up]
22. Kim andadur senüñ miftâh-ı kârûñ
Çıkarup câmeyi pes ol nîgû-fâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 131). [çıkarup, -up]
23. Çıkar tab'-ı âteşden âb-ı hayvân
Sevâd-ı tab'a mu'tâd eyle 'ışkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 70). [çıkar,]
24. Bu 'ışk işine buldurmağdan itmâm
Niçe **çıkardı** Mecnûnı görüñ nām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 10). [çıkardı, -dı]

çık gel: Çıkıp gelmek.

1. Çık gelse siler çeşmin nihâni
Hazerden şermden bulmazdı çäre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 36). [çık gel, -se]

çık ar: (Giyilen veya takılan şeyleri) Vücuttan ayırmak.

1. Çü rahm itdüñ şatayın al revâdur
Çıkarup cümle esbâbını fi'l-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 43). [çıkarup, -up]
2. Çıkardı çehresini toz busudan
Peyinden özge aña yog-idi çün hînk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 38). [çıkardı, -dı]

çıkma: Çıkmamak; ayrılmamak.

1. Günâhum bendine oldum giriftâr
N'olaydı buyruğuñdan **çıkmayaydum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 113). [çıkmayaydum, -ya, -ydum]
2. Kenâre **çıkmaıysardur** miyândan
Çi ger vardur benümde ızırâbum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 16). [çıkmaıysardur, -yısar, -dur]

çin: Kıvrım.

1. Saçuñ **çinine** iy hırşîd-ruḥ bak
Hilâl-i 'idden yeg regdür el-haḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 59). [çinine, -i, -n, -e]
2. Çü mâr-ı zulmet itdi mûhresin **çin**
Ruḥ-ı Dahḥâk-ı devrân oldı rengin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 29). [çin,]

çin: Buruşuk, çatık.

1. Temâm idüp leti ol cevri âyîn
Ğazabdan alınına bıraktı yüz **çin** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 72). [çin,]
2. Teraḥḥum kıl Moḡol **Çin** gözlerine
Esirge kim düşüplerdür Haṭâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 38). [çin,]
3. Baña ol kan-ile tolmış âb-iledür
Külâlem kim ruḥum üstinde **çindür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 37). [çindür, -dür]
4. 'Azâ vü giryeye urmış o bünyâd
Bıraḡup guşşadan alınına yüz **çin** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 19). [çin,]

çin: Büklüm, kıvrım (yüzün iki yanından dökülen saç).

1. Siperler itmiş ebrüsünü pür **çin**
Kılıca ya'nî kim izhâr ider kîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 55). [çin,]

çin: Çin ülkesi.

1. Rûm u Tatar u 'Arab **Çin** ü Ḥabeş Türk ü 'Acem
Sâye-i ḥükmüñdedür âsûde şimdi her ümem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41). [çin,]
2. Çıkardı râyet-i gîti-fürûzî
Ḥabeş mülkin idüp **Çin** şâhî târâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 3). [çin,]

3. Emîr-i Hinde virdi maşrıkî tâc
Görinüp **Çinden** âyîne-i Çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 5*). [*çinden, -den*]

çin ü hıtâ: Çin ve Hıta diyarı.

1. Özi meşgûl rûm içre şafâya
Düşüpdür heybeti Çin ü Hıtâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 126*). [*çin ü hıtâ, -ya*]

çini: Bir çeşit kumaş.

1. Çeküp süsen çemende kadd-i bâlâ
Sünüsi üzre şarmış **çini** vâlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 30*). [*çini,]*

çin-i zülf: Saçının kıvrımı.

1. Saña anuñ Çin-i zülfinden ne rāhat
Bulur ol müşğden cismün cerāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 73*). [*çin-i zülf, -i, -n, -den*]

çin-i zülf-i yâr: Sevgilinin kıvrımlı saçları.

1. Görinür **çin-i zülf-i yâr** maṭlûb
Gözine ḥalkasından Ka'benün ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 83*). [*çin-i zülf-i yâr,]*

çirp: Yere sermek.

1. Çün iki yüzlü tığın ide 'üryân
'Adûv başın on on **çirpar** firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 78*). [*çirpar, -ar*]

çiz: Çizmek II çizerek yazmak.

1. Kâlupdur levhlerde bî-ser-ü-pâ
Çü mekteb-ḥāneden **çizdi** kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 47*). [*çizdi, -di*]

çoğ: Çok, fazla.

1. Yoğ-idi ol zamân akrânı anuñ
Mevâlisine **çoğ** ırmış zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 8*). [*çoğ,]*

çoğal: Çok olmak, artmak.

1. Fi'l-meşel ebr-i şecer cennete beñzerse girmek
Ki 'atâ eyledüğince **çoğalur** anda ruṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 26*). [*çoğalur, -ur*]

çok: Çok, birçok.

1. Günāhum **çoğdur** iñen şerm-sārum
Velî ‘afv eyle kim ümmîd-vārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 115*). [*çoğdur, -dur*]
2. Günāhumdan çü faẓluñ **çoğdur** iy Hāk
Koma ben bendeñi düzāhda muṭlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 151*). [*çoğdur, -dur*]
3. Ki yüzüdüm **çoğ** deñizde fi’l-hākika
Bu resme irmedüm baħr-i ‘amika (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 5*). [*çoğ,]*
4. Şu deñlü küngüre var anda kâşî
Ki **çoğ** baķanuñ olur çeşmi şaşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 42*). [*çoğ,]*
5. Çi ger ķavmünde **çoğdur** nāzeninler
Perî-peyker güneş-ruḥ meh-cebînler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 37*). [*çoğdur, -dur*]
6. İçinde sü-be-sü **çoğ** ğārlar var
Ki güyā her biridür gür-i pür-mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 47*). [*çoğ,]*
7. Üküşdür meblāğum **çoğdur** ḥazinem
Kātıdur ma’reke vaktinde kinem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 119*). [*çoğdur, -dur*]
8. Çoğ eyledi atam cehd ü müdāre
Velî virmediler olmadı çāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 107*). [*çoğ,]*
9. Bu resme **çoğ** zamān itdi neberdi
Niçeler tığı darbından geberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 9*). [*çoğ,]*
10. Bulımadı vücūdından nişānı
Aradı **çoğ** k’ire bulup murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 33*). [*çoğ,]*
11. Velî **çoğdur** şehā bülbülde şöḥbet
Kızıl güldür egerçi ḥüsn-i gülzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 106*). [*çoğdur, -dur*]
12. K’o bî-hüşuñ peşinden gide ḥwābı
Çoğ itdiler eve iletmege cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 41*). [*çoğ,]*
13. Ḥarābe irdi **çoğ** ābāde enbūh
Görindi çünkim irdi kūh-sāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 64*). [*çoğ,]*
14. Gelüp pîr ol şehe **çoğ** ḥizmet itdi
Öpüp evvel ḥuzūrında zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 96*). [*çoğ,]*
15. Vücūdum kişveri zîr ü zeberdür
Cihān içinde ger **çoğdur** figendeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 21*). [*çoğdur, -dur*]
16. Ki ya’nî ḥasteye yidürdiler kand
Daḥı eylediler **çoğ** dürlü tîmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 33*). [*çoğ,]*
17. Biri biriyle **çoğ** sözler nühüfte
Diledi Zeydden **çoğ** ‘ögr Zeyneb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 16*). [*çoğ,]*

çoğ: Uzun müddet, fazlaca.

1. Ḥayātı ben ḥō **çoğdan** itmişem terk
Beķā mülkine idersüñ sen de riḥlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 50*). [*çoğdan, -dan*]

çök: Çökmek.

1. Başına rānını bālîn iderdi
Dizin **çöküp** başı ucına aşlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 61*). [*çöküp, -üp*]

çok: Aşırı.

1. ‘Aceb kādir durur kudretleri **çok**
‘Aceb ḥākim durur ḥikmetleri **çok** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 109*). [*çok,]*
2. ‘Aceb kādir durur kudretleri **çok**
‘Aceb ḥākim durur ḥikmetleri **çok** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 110*). [*çok,]*
3. Kıldadı nezr ü ķurbān u ‘aṭālar
İderdi **çok** tazarru’lar du’ālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 196*). [*çok,]*
4. Ğamumdan var-durur göñlünde **çok** bār
Benüm-çün yüz belāya sen giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 55*). [*çok,]*
5. Kābilenüñ pes ü pişinden anlar
Bulara sepdiler **çok** tîr-i şafder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 38*). [*çok,]*

6. Kime kim irse tığ-i âb-günü
Depesinden çıkardı **çok** düttünü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 96). [çok,]
7. Alasın dilberüñi bî-tekellûf
Bu resme eylediler gerçi **çok** pend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 49). [çok,]
8. Hele ol çeşmdendür yâdigârum
Ki **çok** bakmışam ol meh-rû yüzine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 65). [çok,]
9. Gedâ gibi ider her sū temennâ
Çok iş itdi bu resme ol dil-efkâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 33). [çok,]
10. Saña el virmeyiser dest-i pâkum
Elüñ çek benden ibrâm eyleme **çok** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 91). [çok,]
11. Bu anı öpdi vü ol bunu tekrâr
Çok itdiler döküp gözden bûnarı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 77). [çok,]
12. Kimesnem kalmamışdur az eger **çok**
Görürsin muntazırdur çıkmağa cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 142). [çok,]
13. Kuraram kabır evvânında tahtı
Severdüm iki gözümünden seni **çok** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 19). [çok,]
14. Döğerdüm ben teni seng-i cefâya
Du‘âlar eyledüñ **çok** kılmadı kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 85). [çok,]
15. Huzûr-ı Hâkda ‘ârum yıkımayaydum
Bu resme kıldı **çok** âh u figânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 115). [çok,]
16. Beni gördüñ mi n’oldum âhîr-i kâr
Çok ağlayup aña kıldı figânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 39). [çok,]
17. Teninde **çok** elifler dağlar var
Bunuñ her satrı kim bir mile beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 16). [çok,]
18. Gehî ka‘r-ı zemîn geh kulle-i küh
Çok aradı vü âhîr buldı ânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 23). [çok,]
19. Yimezsem ben hõrendem var-durur **çok**
Bu resme kim bu hayvânlarla yârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 94). [çok,]
20. Beni kıl derdiñüñ aşlından âgâh
Ki ‘ışk işini **çok** gördüm mecâzî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 35). [çok,]
21. Ki def‘ ide hûmâr-ı nergisi tâ
Çemende âb ayasın çelmeden **çok** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 39). [çok,]
22. Siyâh itdi gözin çün çeşm-i âhû
Çok itmekden demini ‘aşıkun nüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 167). [çok,]
23. Bu yolda **çok** hâtar vardır üküş derd
Cihân içre benüm gibi gerek er (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 4). [çok,]
24. Edeble yâr idi ‘aqlile ma‘mûr
Özinden zâhir idi **çok** velâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 5). [çok,]
25. Kızı da almağa **çok** eyledi âl
Velî ne mâl virdi ne hõ duhter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 68). [çok,]
26. Ki şâyed idesin taşşîli ta‘lîl
Aña bu resme **çok** eylediler pend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 31). [çok,]
27. Biri biriyle **çok** sözler nühüfte
Diledi Zeydden **çok** ‘özü Zeyneb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 17). [çok,]
28. Ki senden bir eşer var bende zâhir
Çok istedüm ezel mânend-i şeh-bâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 17). [çok,]
29. İkimüzi de bikır iken koca hâk
İrişmişdür saña **çok** zecr benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 51). [çok,]
30. Dil-i bî-çareden def‘-i melâl it
Reh-i ‘ışkumda **çok** çekdüñ belâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 55). [çok,]
31. Gelüp ön şöñ gider ekşer halâyık
Dağı şöñra gelüp evvel gider **çok** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 171). [çok,]

çok gör: Çok görmek, yadırgamak.

1. Dil ‘aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı beğenmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7). [çok gör, -dü, -gi]
2. Gül-güne yañağı gül-i hândanı beğenmez
Dil ‘aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7). [çok gör, -dü, -gi]

cokdan: Çok zaman önce.

1. İrürse taraf-ı küyüñdan şabā toz
Nuḥüsetdeydi **çoḡdan** ṭālī'üm kür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 5*). [*çoḡdan,]*
2. Ki **çoḡdan** erdedür ol serv-i reftâr
Velî şöyle kıl aña i'tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 44*). [*çoḡdan,]*
3. Ki benden **çoḡdan** olmışdur berî dil
Kim ölür ten ki bula bu maḡâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 36*). [*çoḡdan,]*

çokluk: Fazlalık, bolluk II sıklık, süreklilik.

1. Saçınuñ **çoḡluğu** şol ḡadde yitmiş
Ki dülbendüñ başında ṭurmaz itmîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 49*). [*çoḡluğu, -ı]*

çöpce: Çöp gibi, çöp kadar.

1. Almaya 'aynına bir **çöpce** cihân lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her kim ola bî-kâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 5*). [*çöpce,]*

çöz: Açmak.

1. Göñül bendini **çöz** kim dil-güşâsın
Reh-i tevfiḡ gösterür reh-nümâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 65*). [*çöz,]*
2. Esîrûñ gerdeninden **çöz** kemendüñ
Ne iderdüñ eyle icâb itse taḡdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 30*). [*çöz,]*
3. Çözem maḡmil cenâb-ı şoḡbetüñe
Eger gidem bu fânî ḡaşrdan ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 132*). [*çözem, -em]*
4. Elüñi çek ki 'acizdür bu naḡçîr
Çözüp boynından aḡlâl-ı kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 17*). [*çözüp, -üp]*
5. Nevâḡt eyledi ol bend-ile anı
Bu bend andan **çözüp** bend-i belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 63*). [*çözüp, -üp]*

çü: Ne vakit ki.

1. Çü cām-ı ḡahrdan nûş itdi zehri
Fîrâḡı âteşi yandurdi dehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 7*). [*çü,]*

çü: Gibi, kadar.

1. Çü ḡays işitdi bunlaruñ sözünü
Teḡayyürden yitürdi kend'özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 89*). [*çü,]*
2. Ayaguñ dâmenüñe çek **çü** şîmşâd
Ṭama' kelbin ḡapudan sür ḡaḡîr it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 46*). [*çü,]*

çü: -den dolayı, -dığı için.

1. Girişme-bâz u 'işve-cüy u ḡüstâḡ
Nefesleri **çü** müşḡ ü 'anberîn şâḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 64*). [*çü,]*
2. Ṭarîḡ-ı 'ışk-ı Leylîde **çü** Mecnûn
Ruḡına ol nigâruñ oldı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 41*). [*çü,]*
3. Çü ḡuş-ı mâḡa gitdi âḡ-ı Mecnûn
Ḥarîm-i ḡaymeden tîz geldi birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 31*). [*çü,]*
4. Çü Nevfel ḡördi andan bu 'itâbı
Buyurdi tîz giderdiler şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 1*). [*çü,]*

5. Ki 'ışk âteş gibidür ben **çü** 'üdü
Gelüp 'ışk itdi cânı hâşş-ı dergâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 14). [çü,]
6. K'aña bakmaç açar kalb-i keşfi
Görinür çeşm-i bînâya **çü** mînâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 29). [çü,]
7. Yine kapuñda lîk ümmîd-vârem
Çü hâme ser-nigün ü pür-günâhem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 105). [çü,]
8. Me'âşiden **çü** defter rû-siyâhem
Yüzüm 'işyân midâdından qaradur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 106). [çü,]

çü: Böylece.

1. Kapuñda dâim iy sultân-ı Yeşrib
Turur Mûsâ 'aşâsıyla **çü** hâcib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 72). [çü,]
2. Çü bir gevher ki zâhir ola k'andan
Biter niçe cigerde kanlar andan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 207). [çü,]
3. Nihâni bir arada oldılar cem'
Diyişdiler **çü** gönce-nâ-şüküfte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 15). [çü,]

çü: Çünkü / Madem ki.

1. Günâhumdan **çü** fazluñ çokdur iy Hâk
Koma ben bendeñi düzâhda muṭlak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 151). [çü,]
2. Çü nüridi řapuñda cism-i maṭbû'
Olur her nürdan pes sâye merfû' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 109). [çü,]
3. Çü 'işyân ehlin ide şefkatüñ yâd
Hezârân buncılâyın ola âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 129). [çü,]
4. Çü var iki dilüñ eyle hikâyet
Ehâdiş-i selefden kıl rivâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 3). [çü,]
5. Bizi tutğıl kamu maṭtûl ü mürde
Çü bir kaç haste vü bî-çâreyüz biz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 7). [çü,]
6. Şatayın al elüñde var **çü** mâyeñ
Cevâbindan anuñ Mecnûn-ı nâlân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 52). [çü,]
7. Çü sendendür olur cân aña hursend
Ezelde eyle imiş emr-i taḳdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 24). [çü,]
8. K'ire âşüftelik olur haḳâret
Çü sensin kişver-i 'aḳl içre bî-çün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 59). [çü,]
9. Çü bir cân idik olduḳ iki pâre
Yoḡum ben hażretüñledür ne kim var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 42). [çü,]
10. Yaramaz k'ola küy-ı yâra maḥrem
Çü viren 'ışḳdur cân şem'ine nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 37). [çü,]
11. Ri'âyet eyle sen de ol yâr-ı cânı
Çü yokdur senden özge baña sırdaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 53). [çü,]
12. K'anı kılmadı âḫir yine müflis
Çü dehr-i dūna budur 'âdet ü kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 111). [çü,]

çü: "Ayrıca, bundan başka" anlamında bağlaç.

1. Çü şâh ol bârgâha hâzır oldu
Kalemle levhe daḫı nâzır oldu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 179). [çü,]
2. Çü ṭab'-ı rüşeni bağlaya tedbîr
Hezârân leşkeri bir fîkr ile sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 115). [çü,]
3. Çü ḳaşd-ı ceng ide ol şâh-ı 'âlem
Çi rüyın ten katında vech-i Rüstem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 165). [çü,]
4. Yücelmiş kâmet-i süsen **çü** servi
Ki her gönce o servüñ bir tezervi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 53). [çü,]
5. Mey-i râḫatdan olup ser güşâde
Çü sâḳi sundum ehl-i bezme bâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 162). [çü,]

6. Çü dāye menzîl itdi māha mehdi
Şanasın oldı hizmet-kār-ı Mehdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 293). [çü,]
7. Turur hargehleri şahırâda her sū
Çü dağ-ı lâle dil-teng ü siyeh-rû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 34). [çü,]
8. Çü bulmuş vesmeden ebrûları fer
İki bādām bergi olmuş aḥḍar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 85). [çü,]
9. Çü menzilgāh oldı pîş-i ḥargāh
Cemāl-i yārı idindi nazargāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 79). [çü,]
10. Çü bî-cān nākşdur bî-şüret-i yār
Uşan olma aña bir çäre kıl var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 57). [çü,]
11. Çü mevc-i ‘ışk anuñ çıkıdı serine
‘Ālem dikdi delûlik kişverine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 3). [çü,]
12. Dili kim ârzü ideydi kûti
Çü nân yir idi târ-ı ‘ankebûti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 66). [çü,]
13. Yaşından kim çü la‘l olmuşdı raḥşān
Meşelde küh-ı Necd oldı Bedaḥşān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 69). [çü,]
14. Koḥulayup buḥûr-ı müşg-fāmı
Çü nāfe hoş nesim oldı meşāmmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 48). [çü,]
15. Çü bir söz açıla ol mübtelādan
Dir idi yine diñ işitmedüm ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 37). [çü,]
16. Çü tenhā kâla dir gözden döküp ḥûn
Beni mecnûn kıldı ‘ışk-ı Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 49). [çü,]
17. Çü virdi Ḥaḳ saña gevher ‘ivaḥsuz
Nişār it sen de ehline ḡaraḥsuz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 9). [çü,]
18. Çü gördi gey müveccehdür bu tedbîr
Begendi cān u dilden ḥâṭır-ı pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 33). [çü,]
19. Çü bir ‘ışkuñ ola mekr ü ḥayālî
Yakîn olur anuñ lâ-büd zevālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 5). [çü,]
20. Çü za‘f-ı ḥālîni bakup görürler
Du‘āgehlerde varup yüz ururlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 27). [çü,]
21. Çü Leyliden yañadan ire bir bād
Urur vaşında anuñ şad beyte bünyād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 19). [çü,]
22. Alup Nevfel eline tîğ-ı bî-reng
Çü fil-i mest iderdi çalışup ceng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 2). [çü,]
23. Ḡarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencûr
Çü dîv âdem gözinden dūr u mestûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 82). [çü,]
24. Çü zaḥm irûre tîğî bir sūvāre
İder atıyla ikisin dört pâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 93). [çü,]
25. Çevürmem yokdur emrûñden yüzümi
Çü ‘afvuñ merhemîññ dirisiyüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 53). [çü,]
26. Rızāñile diledüm senden anı
Çü gönlüñ yok-durur bildüm mu‘ayyen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 9). [çü,]
27. Kara çün zûlf-i rûmî rûy-ı rengi
Çü nāka şālîḥ ol murğ-ı mücerred (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 47). [çü,]
28. İrağ olsun dilûñden guşsa gerdi
Çü bulmadum vişālûñ bağına rāḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 73). [çü,]
29. Aña nāgāḥ güzergāḥ oldı bir bağ
Nazar kıldı çü her sū büstāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 21). [çü,]
30. Misālinden anuñ virmez nişānı
Çü bildüñ sen kamu ḥaşşiyetini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 13). [çü,]
31. Çü şem‘ itmiş münevver ol kenārı
Per ü bālinden ol murğ-ı serîri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 34). [çü,]
32. Çü döst ola helāk-i dîn ü cāndur
Ne deñlü olsa temsîl ü ḥikāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 60). [çü,]
33. Yeter kılduñ fiğān u āḥ u zārı
Çü Leylî ḡayra oldı yār u hem-dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 79). [çü,]
34. Ki senden derd ü miḥnetdür naşîbüm
Çü maḳtûl-ı ‘itāb-ı telḥ-nāküm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 101). [çü,]
35. Ḥacelven ben ḥöd ol itdügüm işden
Çü gönülmden gidermezsın benüm bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 143). [çü,]
36. Vefāt itmiş ḳatı oldum diger-gün
Çü bildüm k’olmuş anuñ menzili ḥāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 149). [çü,]

37. Tolar boynına kullāb-ı maḥabbet
Çü vahşetden melâlet bula mārân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 109). [çü,]
38. Miyânında mişâl-i beyza-i batt
Kovar bağ uğrısın süsen çü yağ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 59). [çü,]
39. İderdi kaşd anı görmege derhâl
Çü şit-i 'ışkı anuñ şehr-bâ-şehr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 21). [çü,]
40. K'ola öz varluğundan aña pervâ
Çü ben kendüligümden olmışam pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 5). [çü,]
41. Ki ne uyhuıyı kodi ne ta'âmı
Çü kalmadı simâında nevâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 25). [çü,]
42. Tarık-ı cezbeğe bıraktı kendin
Çü gördi derd-i serdür şöhet-i halk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 55). [çü,]
43. Güzellikte çü 'Amr ü Zeyd ma'rûf
Uyup 'ışka koyup cân ü cihânın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 14). [çü,]
44. İde böyle giriftâr-ı ğam u derd
Çü var bu resme tab'-ı nükte-dānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 47). [çü,]
45. Fiğānuñla şebi kılmazsın āhir
Çü ma'sūkānsın iy şubh-ı rû-püş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 37). [çü,]
46. Çü 'āşık ḥandeyi itmişsin ferāmüş
Meger dūd-ı dili ben sîne-süzüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 38). [çü,]
47. Kişiye böyle bî-rüz olmasun şeb
Çü luṭfuñ bî-nihāyetdür ilāhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 47). [çü,]
48. Şadef gibi dehān açmış tūtur ḥāk
Çü tábūt-ı nigār-ı mäh-pāre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 89). [çü,]
49. Uyudılar şafādan tā kıyāmet
Çü dünyāda bir itmişler idi 'ahd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 35). [çü,]
50. K'anı hiç eylemedi tişe-i bād
Kime virdi zer ü sîmî çü nergis (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 109). [çü,]

çü: "Ki bağlacı" gibi kullanılmıştır.

1. Çü ben elmās ḥāme birle çālāk
Şehüñ medhinde deldüm niçe dūr pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 1). [çü,]
2. Bu ḥāl üzre çü geçdi hefte vü mäh
Bir oğlı oldu yüzünden ḥacel mäh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277). [çü,]
3. Tūlū'ından güzer kıldı çü bir sāl
O māha menzil oldu çarḥ-ı iḳbāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 313). [çü,]
4. Anuñ her beyti zībā vü murabba'
Görinür andan iki der çü matla' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 46). [çü,]
5. Çü Yūsuf gibi maḥbūs oldu ol mäh
Züleyhā-vār ururdu göklere āh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 81). [çü,]
6. Berī ola çü bir duḥter ḥayādan
Anuñ toğmaması yegdür anadan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 27). [çü,]
7. Döker her süy çeşm-i eşk-bārı
Yaḳalarda çü Mecnûn çeşme-sārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 36). [çü,]

çü: -dığında, -dğı zaman.

1. Çü geçdi ravza-i heftümden ol şāh
Yüzi gösterdi heştüm ravzada mäh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 149). [çü,]
2. Çü kahr itmek diledi Engürüse
Ḥarāb itdürdi bir kaç 'abd-i Rūsa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 97). [çü,]
3. Çü ferzend ola bed-h'āh u hevā-senc
Belādur ataya vü anaya renc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 219). [çü,]
4. Ḳalupdur levḥlerde bî-ser-ü-pā
Çü mekteb-ḥāneden çizdi kenārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 47). [çü,]
5. Ḳoḥuladı çü gül destesin ol ḥūr
Zarūrî düşdi bağ-ı şabrdan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 25). [çü,]
6. Çü gördi naḳş-ı rüyın reng-ber-reng
Cihān ḥayretten oldu başına teng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 85). [çü,]

7. Çü gördi yine ol dildâr-ı çâlâk
Hâdeng-i fitne kıldı bağırını çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 91). [çü,]
8. Çü geçdi hâdden ol mâhuñ fiğânı
Mey-i hicr eyledi lâ-yu'kal anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 1). [çü,]
9. Bir elma k'ola tab'ı şekker-âşâr
Çü şakķ ola aña kalmaz hâridâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 42). [çü,]
10. Çü mâh-ı nev za'if oldu vü rencûr
Ki hürşidinden itdi çarh anı dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 7). [çü,]
11. Nazar kıldı çü pîr anuñ yüzine
Cihân gâmdan siyâh oldu gözine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 59). [çü,]
12. Çü bir kaç loķma yidi çâr u nâçâr
Söze girdi anası hâste vü zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 1). [çü,]
13. Hemîşe gül gibi ol şâd u hândân
Çü gonca olmağıl maħbûs-ı zindân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 10). [çü,]
14. Çü gâyet serddür gördi zemistân
Meh oldu kâķum-ı ebr içre pinhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 93). [çü,]
15. Nüzûl itdi çü sulţân-ı müsâfir
Mücâvir şâh çekdi nüzl-i vâfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 71). [çü,]
16. Hâmîr-i nermden bulduñ çü nânı
Yapışdur germken tennûre anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 99). [çü,]
17. Çü bir divârûñ üstine kona hâr
Aña kaşd idebilmez düzd ü tarrâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 127). [çü,]
18. Çü Mecnûn bu haberden oldu âgâh
Ki süy-ı mâha bulmazmış delü râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 1). [çü,]
19. Çü seyl-i eşkine sedd oldu ol hâk
Urup tırnak tenini eyledi çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 19). [çü,]
20. Direfş-i 'ışķı tâ kim ol cihân-gîr
Bülend itdi çü mâh-ı âsumân-gîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 16). [çü,]
21. Çü vahdetde durur 'ışķ-ile cânım
Ölürven 'ışksuz yokdur gümânım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 17). [çü,]
22. Vücûdî lâğar u bî-ferr ü bârik
Çü merdûdân-ı dergeh bahtı târik (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 50). [çü,]
23. Çü şâh añladı Mecnûnuñ sözini
Pür itdi eşk-i hayretle gözini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 61). [çü,]
24. Çü Mecnûnuñ sözün ol şâhş işitdi
Kodı hayrân olup bir yaña gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 45). [çü,]
25. Çü mâr-ı zulmet itdi mühresin çîn
Ruķ-ı Daħhâķ-ı devrân oldu rengin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 29). [çü,]
26. Çü Leylî bu haberden oldu âgâh
Ki ol miskîne kandedür vaţangâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 83). [çü,]
27. Çü Nevfel çekdi ol ceys-i girânı
Şadâ vü şavtı töldurdi cihâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 1). [çü,]
28. Dilîrân gerdenine gür kemendi
Ki birağur çü zûlf-i yâr bendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 78). [çü,]
29. Şanarmısın ki 'ârum yire çaldım
Kesüp başın çü mâh ol bî-günâhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 85). [çü,]
30. 'İyâlüm bî-hâd ü şaydım bulardur
Girift ola çü dâm-ı fakra şayyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 49). [çü,]
31. Ya şat baña yahûd âzâd kıl var
Çü gitdi güşına bu nûkte-i şâf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 37). [çü,]
32. Çü zûlf-i yâr nâfi müşg-bârum
Bu müşķıl varţadan çün olduñ âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 58). [çü,]
33. İki cânibden oldılar çü râzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 1). [çü,]
34. Virür yolına cânı vü cihânı
Çü bir kaç gün ola anuñla mu'tâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 49). [çü,]
35. Çü Mecnûn kıldı anuñ sözlerin güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 1). [çü,]
36. Çü Mecnûnuñ bu hâlin gördi ğammâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 1). [çü,]
37. Yiyemez ol nihâl-i tâzeden ber
Çü Mecnûn vâķıf oldu bu hisâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 19). [çü,]
38. Seni isteyü geldüm bunda iy cân
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür ol zâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 73). [çü,]

39. Olur mı vahşî hîç mu'tād-ı merdüm
Çü gāv olmakdan âdem nefse tâbî' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 35). [çü,]
40. Revânından dile 'öğr ü günâhuñ
 Nevâsin ol keş âhengüñ **çü** Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 23). [çü,]
41. Zârürî nâleye düzdi işin pes
Çü gördi hâke girmiş ğam-hwarini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 43). [çü,]
42. Ne vech-ile yimişlerdür ser-â-ser
Çü seg-bân bu haberden oldı âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 67). [çü,]
43. Qadîmî yâride yâd eyle anda
Çü in'âm ide aña la'lüñ şarâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 71). [çü,]
44. Çü Mecnûn nâmeyle buldurdı pâyân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 1). [çü,]
45. İrürdi ol şikeste-hâtıra tîz
Çü Mecnûn ruğ'a-i dildârı gördi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 7). [çü,]
46. Beyâzı matla'-ı şubh-ı şafâdur
Çü Mecnûn okıdı ol haţtı tekrâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 45). [çü,]
47. İrakdan virdi Mecnûna selâmı
Çü Mecnûn añladı anuñ selâmın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 29). [çü,]
48. Biraz âsüde düşdi şohbetinden
 Selîm anı **çü** gördi böyle 'uryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 45). [çü,]
49. Atân gibi ğamuñdan oldı nâcâr
Çü Mecnûn anası mergini tıydı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 21). [çü,]
50. İder baht-ı siyâhından şikâyet
Çü ğayra kıldı vahşiler nezâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 7). [çü,]
51. Kılar Mecnûn sürüd-ı 'âşıkâne
Çü gördi 'âkıbet ol merd-i tâlib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 31). [çü,]
52. Güneşden âteşi kârûre-i çarh
Çü 'ışk-ı yâr bâzâr-ı hevâ germ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 7). [çü,]
53. Ki kôrhu kılmaya ol pîri ma'zûr
 Kenârından **çü** ceş-i vahş ğitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 95). [çü,]
54. Giyerdi 'ahd ü sevgend ile derhâl
Çü Mecnûn ğiydi ol zîbâ kabâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 133). [çü,]
55. Nitekim za'ferân üzre gül-âbı
Çü 'âklı geldi bakdı pîri gördi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 213). [çü,]
56. Mizâcî nazm u eş'âra heves-nâk
Çü Mecnûn kışşası oldı 'âleme fâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 15). [çü,]
57. Çü Mecnûn ğüş kıldı bu hitâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 1). [çü,]
58. Velî yok yire çekdüñ zahmet ü renc
Çü bulduñ halûmî gördüñ ki düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 39). [çü,]
59. Edebledi bu harf-ile harîfi
 Harîf andan **çü** böyle gördi hırfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 3). [çü,]
60. Başı bârından âsüdeydi düşi
Çü dirlik pâ-bürehe ola mümkün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 51). [çü,]
61. Hayâlî şehvetiden idi ma'sûm
Çü Zeyd âşüftedür gördi özine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 3). [çü,]
62. Şır idi ğiryenin ğandeyle her bâr
Çü zevci olmaya kılar fiğâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 35). [çü,]
63. Şacı-veş anı kılmışdı perîşân
Çü tenhâ bula ğargehde özini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 43). [çü,]
64. Diledi k'ide fi'lin âşikârâ
Çü bildi İbn-i Selâm anı ki Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 5). [çü,]
65. Biñâ-yı 'ömrin itmişdi muhallil
 İkinci zelzele irdi **çü** tekrâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 57). [çü,]
66. Çü vakt ire hemîn ol demdür el-hâk
 Firâkıdan turup zevcinüñ ol mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 100). [çü,]
67. Makâmı dahme oldı ol hümâmuñ
Çü gördi Zeyd-i şürîde bu hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 47). [çü,]
68. Yok anda şem'den özge aña yâr
Çü pervâne uyumayup ol âfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 21). [çü,]
69. Nihâl-i kâmetidür ğam senüñ-çün
Çü Mecnûn kâşid-i dildârı gördi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 9). [çü,]
70. Şan anuñ ayağına yakdı ğımnâ
Çü Mecnûn gördi rüy-ı dilsitânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 15). [çü,]

71. Tesellî virdi yüz nâz-ile ol mäh
Çü hâli böyle gördi Zeyd-i hem-sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 51). [çü,]
72. Kõlından boynına bağladı ekmâr
Çü bir 'üryan gedâdur gördi hāmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 75). [çü,]
73. Garaž murğı aralık yirden uçmış
Çü geldiler yine kendülerine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 107). [çü,]
74. Biri birine kıldılar şikâyet
Çü Mecnûn gördi hâl ayruksı oldu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 7). [çü,]
75. Urur tabl-ı rahîl bağ u bustân
Çü bād-ı mihr-i cânı irdi bâğa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 45). [çü,]
76. Çü dehr irürdi devri bu zevâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 1). [çü,]
77. Ruḥı âyinesinden pāk ola gerd
Çü bakdı aña bu üstâd-ı kâbil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 85). [çü,]
78. Meger kim maḳbere ol daḥı nâçâr
Çü 'ömrüm ber gini ḥâke vire bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 19). [çü,]
79. Kefen şardılar ol cism-i ḥarîre
Çü murğ-ı cân uçup ten kaldı hāmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 71). [çü,]
80. Şebi târik şem'i mürde merdi
Çü Mecnûn gördi rüy-ı rengin anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 53). [çü,]
81. Çü geçdi sâl u âḥîr ol ded ü dām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 1). [çü,]
82. Muvâfıqlık idüp öldi kimisi
Çü ref' itdi tılsımın devr-i eyyâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 5). [çü,]
83. Hezârân kez bunuñ koltuḡına yūf
Çü Mecnûn dünyadan divşürdi raḥtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 113). [çü,]
84. Ol iki şaḥs üzre ider işâr
Çü gördi Zeyd-i bî-çäre bu hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 67). [çü,]
85. Gurûr itme aña iy yâr zinhâr
Çü gösterdi muḥîr-i kışşâ pâyân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 113). [çü,]
86. Kesegör tıḡ-ı şabr ile boḡazın
Muḳâbil tut çü cân-bâzân-ı ḡâzî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 33). [çü,]
87. K'ide nûr-ı şafâ rûşen gözünü
Çü tîr ol 'ışḳ rāḥında revâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 77). [çü,]

çü: Bu sebeple, bu yüzden.

1. Her etfâl-i giyeh kim toḡurur ḥâk
Çü dāye ebrden sūd virür eflāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 30). [çü,]
2. Çü ḥalk itdün beni luṭfuñdan evvel
İlāhî âḥîrüm kılma mu'aṭṭal (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 149). [çü,]
3. Çü luṭfuñ oldu Vehhâb-ü'l-'aṭıyyât
Saña muḥtâc cümle ḡayr-i yek-zât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 93). [çü,]
4. Çü mehd-i çaruma irdi o meh-çîhr
Yire geçdi rûḥından şerm idüp mihr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 133). [çü,]
5. Çü divân-ı Ḥudâ oldu turaḡı
Cihâtuñ farkına başdı ayaḡı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 193). [çü,]
6. Çü şerḥ olındı tevḥîdi Ḥudānuñ
Dinildi hem nu'ûti Muşṭafānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 1). [çü,]
7. Çü kaldurdu yedi iḳlîm fethine ser
Toḡuz çarḥe kemendi taḳdı çenber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 33). [çü,]
8. Hem İskender gibi kişver-güşâdur
Çü Ḥızr azmıslara hem reh-nümâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 72). [çü,]
9. Çü Nîl ü baḥrdur ol şāḥib-iḳbāl
Velîkin Nîl-i sākin baḥr-ı seyyāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 157). [çü,]
10. Vire bir dem çü cüdî ebr ne cüş
İdemez feyzini deryâ der-aḡuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 117). [çü,]
11. Çü ma'lûm oldu baña bu 'ibâret
Kitâbî düzmege buldum işâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 103). [çü,]
12. Çü bindi düş-ı māḥa ol şeker-nüş
Ḳodı aḡlamaḡı vü oldu hāmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 323). [çü,]
13. Düşürdi dersgehden bār-ı büngāḥ
Çü gitdi ḥ'âceden ol serv-i dil-cü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 31). [çü,]

14. Çü geldi yādına ol pîr-i mâhîr
Didi Qaysa anuñ hâlini bir bir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 29). [çü,]
15. Çü Qaysı gördiler bu resme meftûn
Söze çekdiler anı arhûn arhûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 67). [çü,]
16. Çü Qays işidüp añladı sözini
Anasından yaña döndi yüzini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 1). [çü,]
17. Çü didârına anuñ baqdı Leylî
Ayağına şu gibi aqdı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 21). [çü,]
18. Çü buldı bü-yı gül dest-i güzelden
Nitekim deste-i gül vardı elden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 27). [çü,]
19. Çü gördi Leylinüñ ciddini mâder
Sözine eyledi fi'l-cümle bâver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 15). [çü,]
20. Çü bunlar birbirine 'âşık oldı
Bu kavlüñ biri lâ-büd şadıq oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 37). [çü,]
21. Çü terk itdi atayı vü anayı
Varup evc-i cebelde tutdı cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 1). [çü,]
22. Çü bu efsāneyi ol pîr işitdi
Şu deñlü ağladı kim 'aklı gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 27). [çü,]
23. Çü Mecnûn eyledi bu nükteyi güş
Dilinden sâkin oldı vefret-i cüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 35). [çü,]
24. Çü gördiler kudûmın Qays haylı
Cevâhîr saçdılar pâyına haylı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 73). [çü,]
25. Çü Leyliden cüdâ düşdi ol abdâl
Katı âşüfte oldı vü diger-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 33). [çü,]
26. Çü mañlûbına lâyıq ola tâlib
Anuñ ta'cilidür vech ü münāsib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 93). [çü,]
27. Baña hōd 'ışkdandur küt-ı mutlak
Çü gide 'ışkum ölürlen muhakkaq (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 14). [çü,]
28. Çü 'ömr âlâyişinden kurtulam pāk
Hayālî birle olam münis-i hāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 53). [çü,]
29. Çü şeh güş eyledi peykûñ kelâmın
İşitdi İbn-i Selâmuñ hem selâmın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 59). [çü,]
30. Çü degdi bu haber İbn-i Selâma
Şafâdan kâşide geldi kıyâma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 77). [çü,]
31. Çü bildi hâlini Mecnûnuñ ol hân
Didi kim boynuma farz olsun el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 31). [çü,]
32. Çü bildi derdini şâh-ı hîred-ver
Diline almadı pes gayr-ı dilber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 71). [çü,]
33. Çü Mecnûn gördi şehden bu vefâyı
Didi buldum zihî hûb âşinâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 75). [çü,]
34. Çü Mecnûn gördi bir şerbet ki pür şevk
İdüp nüş anı cânı buldı yüz zevk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155). [çü,]
35. Çü serhaddine ol kavmüñ kodı pây
Koşup bir cāy-gāha eyledi rāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 7). [çü,]
36. Çü hatm oldı bu tertib üzre mektûb
Alup bir kâşid itdi 'azm-i mañlûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 23). [çü,]
37. Benüm cānum çü böyle der-miyāndur
Size meyl itmedügüm bes 'ayāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 43). [çü,]
38. Bulaydum bu 'amelden tâ şevābı
Çü böyle virdüñüz aldum cevābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 50). [çü,]
39. Çü Leylî bu haberden vākıf oldı
Katı endişe-nāk u hâyıf oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 1). [çü,]
40. Çü bildi söylemez ol 'âşık-ı zār
Geçiverdi yolına merd-i reh-dār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 75). [çü,]
41. Hañā kılduk biz eyle sen 'atālar
Çü biz öz fi'lümüzden şerm-nākuz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 17). [çü,]
42. Ne diri kalmamuzdan sen ziyān-kār
Çü gördi bu girîvi feth şāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 23). [çü,]
43. Bulur lâ-büd yamanlıktan melālî
Çü Nevfel ortadan düşürdi rahtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 29). [çü,]
44. Boğazlaya hemîn ol nâ-tüvānı
Çü şayyādüñ yanına irdi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 13). [çü,]
45. Çü rahm itdüñ şatayın al revādur
Çıkarup cümle esbābını fi'l-hāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 42). [çü,]

46. Nitekim havz-ı cennetde melekler
Çü Mecnûn gördi ol havzı vü âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 35*). [çü,]
47. Başı devletli vü yüzi mübârek
Çü Mecnûn gördi ol murğ-ı garîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 51*). [çü,]
48. Çi âteş yağdı üstine çi bârân
Çü süz-ı kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 81*). [çü,]
49. Ele girince sin tanşîf iderüz
Çü vâkıf oldu bu hâle ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 47*). [çü,]
50. Ki tâ oldu muhâlifler haberdâr
Çü zâhir oldu bu iş pîş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 35*). [çü,]
51. Giriftâr itdi bend-i hâba anı
Çü bâtn ‘âlemine girdi rûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 25*). [çü,]
52. Çü Mecnûn eyledi bu sözleri güş
Çü süz-ı kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 1*). [çü,]
53. Ki görüp anı cüş itmeye kanı
 Harâb olmağa mâyıldür **çü** râyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 41*). [çü,]
54. Vedâ’ itdi vü döndi zâr u haste
Çü geldi kaşına dil-teng ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 29*). [çü,]
55. Çü hayvân yir idi bih-i nebâtât
 Ne vahşi idi ma’nide ne hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 38*). [çü,]
56. Alup dergâha geldiler revânı
Çü şîhât üzre gördi anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 83*). [çü,]
57. Yimedi seg dahı gör âşinâyı
Çü şeh bilmedi hak-ı hizmetümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 99*). [çü,]
58. Ki munşîfdür kilâbuñ hazretünden
Çü şeh gördi bu hâli bildi k’îhsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 103*). [çü,]
59. Çü senden yine olur saña çâker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 118*). [çü,]
60. Kılıç çekmek ne lâzım ben helâküm
Çü rîze rîze ola bir ten-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 103*). [çü,]
61. Hemîn dir âh Leylî hasretinden
Çü Leylî muttâlî’ oldu bu hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 25*). [çü,]
62. Bize vaşl olmaya bundan ziyâde
Çü ben bu küşeden bir şem’ yakdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 185*). [çü,]
63. Ki yirden pâk ide rîg-i zemîni
Çü bulduñ şöhetüme sen benüm râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 23*). [çü,]
64. Geçindi küh-i hāmūnda otuz yıl
Çü ‘âşıklık anı kıldı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 79*). [çü,]
65. Ser-â-pâ kaldı zencîr-i belâda
Çü böyle gördiler ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 87*). [çü,]
66. Girerdi rakşa şevk-ile **çü** gerdün
 Kaçankim Zeydi görse şâd olurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 20*). [çü,]
67. Bu resme niçe lâ’l ü lü’lû’ saçdı
Çü Zeyd itdi bu zîbâ nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 93*). [çü,]
68. Yola girdi **çü** bād-ı lâ-übâlî
 Varup efgân-gehinde itdi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 48*). [çü,]
69. Yidi gün oldılar anda dil-efgâr
Çü bir hefte geçindi Zeyd anuñla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 77*). [çü,]
70. Sarâyuñ sıçradı Mecnûn derine
 Oturdu hargeh öñinde **çü** der-bân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 109*). [çü,]
71. Telâffuzda biri biriyle müdgâm
Çü sen ben ben senem iy mâh-ı tal’at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 51*). [çü,]
72. Çü pervâne vü şem’-i meclis-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 1*). [çü,]
73. Dil ü cânında Leylî mesken itmiş
Çü görindi gözine mâh-rûsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 25*). [çü,]
74. O dahı bu güzergehden gönildi
Çü cân murğı oldu ten dâmından âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 41*). [çü,]
75. ‘Arabda bu hikâyet oldu ma’lûm
 Karâbeti **çü** tutdı bu söze sem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 15*). [çü,]
76. Ki dülbendi düşerdi baksa eflâk
 Komişdı çarh başı üzre **çü** tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 47*). [çü,]
77. Vü ger ni şındı püştüm nâme gibi
Çü ‘ömrüm nâmesin devrân ide pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 119*). [çü,]
78. Hakâyık gencinüñ şehrine bul râh
Çü lutf-ı Hâk saña kıldı hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 61*). [çü,]

79. Karalanmış-durur nâme **çü** tûmâr
Ezelden yüz karası nâme gibi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 110). [çü,]

çü: Akarsu, ırmak.

1. Yenâbî'-i bihişte döndi her **cü**
Güler gül kimse işitmez şadâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 30). [cü,]
2. Ki konmuş çehresine lâleden dağ
Hâbâbeden dönüp **cü** keh-keşâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 35). [cü,]

çüb: Ağaç odun.

1. Gehî hışm-ile seng ururdu ki **çüb**
Fetâ âzürde düşdi ol ten-i hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 53). [çüb,]
2. Ne seng ü **çüb** k'aña tokınurdu
Gül ü serv-i rişâz-ı cân şanurdu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 59). [çüb,]
3. Eline aluban geh seng ü geh **çüb**
Kıldadı gölgesiyle ceng ü âşüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 9). [çüb,]
4. Oturup ağladı gam-nâk u dil-süz
Ururken cismine geh seng ü geh **çüb** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 127). [çüb,]

çübân: Çoban.

1. Giderdi şöyle kim geyleyle **çübân**
Şu resme vahş virmiş aña hayret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 82). [çübân,]

çübâna dön: Çobana benzemek.

1. Sen ol çübâna döndüñ iy cihângîr
Ki urdu kelbin atup kurd için tîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 31). [çübâna dön, -düy]

çüb-ı şeş per: Topuz değneği, sapı.

1. Giyüp pülâd câme **çüb-ı şeş per**
Gehî ten hürd iderdi gâh başlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 53). [çüb-ı şeş per,]

çul: Kıldan veya yünden hayvan örtüsü.

1. Benüm kim neyler atılasdan **çulı** mür
Tenüm âteş-durur ol câme birişim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 52). [çulı, -ı]

çün: "Amacıyla, maksadıyla" anlamlarında edat.

1. Kõdı bu cümleden **çün** pâ-y-ı birün
Pes oldı mahrem-i eyvân-ı bî-çün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 185). [çün,]
2. Zamânında anuñ şâhân-ı kîn-senc
Sükûnetde-durur **çün** şâh-ı satranc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 108). [çün,]
3. Ekâbir yir yirin **çün** 'avdet itdi
Gelüp cerrâh Kaysı sünnet itdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 33). [çün,]
4. Yirinden sıçrayup **çün** hâlka-i mâr
Yapışdı hâlkasına Ka'benüñ zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 3). [çün,]
5. Çün ire kişt-zâr-ı rûz-ı mahşer
Gamı birle götürem hâkden ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 55). [çün,]

6. Birine katdılar zehr-i mezellet
Çün ol şerbetleri hem-râz-ı Nevfel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 19). [çün,]
7. Tevârih içre şöyle buldum anı
Ki çün 'azm eyledi Necde diger-gün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 15). [çün,]
8. Gider düşdi yine şahrâya çün bād
Dir idi Hâk ne kaldıysa muḳadder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 2). [çün,]
9. Ne diye saña çün bulmaya çifti
Diye her kim seni ayırdı benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 24). [çün,]
10. Felek meşşâtası çün güş-ı şâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 1). [çün,]
11. Şıdı çün 'ahdini terk eyle anı
Benüm bir duḫterüm var hûb u ferruḫ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 66). [çün,]
12. Olupdur huld-ı fikr istebrak-ı hür
Suṭûr ü nokṭadan çün 'aşık-ı zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 15). [çün,]
13. Hâbâb itdi kefin yir yir ḳabarcık
'Arûs-ı kûh çün hûbân-ı ra'nâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 41). [çün,]
14. Ğam-ı Mecnûndan ider nâle vü âh
Bahâne buldı çün ḳılmağa zârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 125). [çün,]
15. Yola girdi ṭurup Zeyd-ile çün bād
Nedeñlü var-ise anda ded ü dâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 26). [çün,]

çün: Çünkü, madem.

1. Cihân-efrûz ola çün mihr enver
Çerâğ-ı şubḥda ḳalmaz iñen fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 55). [çün,]
2. Öñince çün gulâm-ı ḥalka-der-güş
Götürür ḳâşid-ı ḥazret eyer-püş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 93). [çün,]
3. Çün ol dehlîzden taşra geldi
'İnân-ı ihtiyârın ḥayret aldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 181). [çün,]
4. Çün iki yüzlü tiğın ide 'üryan
'Adûv başın on on çırpar firâvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 77). [çün,]
5. Olurdu fi'l-meşel bir rahl-i sîmin
Çün ol mihr ü fûnûnı ḳıldı ḥâşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 25). [çün,]
6. Çün ol reşk-i bütân-ı Ḳandehârî
Şeker tengi gibi oldu ḥişârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 77). [çün,]
7. Çün el ire maḥall-i töhmet olur
Çıkar bâzâra vü bi-hürmet olur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 39). [çün,]
8. Benem çün beste-i zencir-i taḳdîr
İşûme aşşı ḳılmaz rây u tedbîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 39). [çün,]
9. Çerâğ elde ṭururkendür şeb-efrûz
Çün elden düşe olur lâ-bûd cihân-sûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 132). [çün,]
10. Rumûz-ı 'ışḳa çün yokdur nihâyet
Görelüm bir neye irür ḥikâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 11). [çün,]
11. Çün âdem oğlın âdemle yâr ol
Ko bu şeydâlığı şâhib-vakâr ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 153). [çün,]
12. Ki ölmekdür baña gerçi sa'âdet
Velî çün böyledür anda irâdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 96). [çün,]
13. 'Âlemle nîze çün serv ü şanevber
Kenâr-ı cüy-ı hûnda çekdiler ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 79). [çün,]
14. Hâcâletden ḳamu ḥ*âr u helâkuz
Bilürsin kimse çün ṭutmaz cihânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 19). [çün,]
15. Kişinüñ şîşe-i nâmın şır el-ḥâḳ
Dû-'âlemde iresün çün murâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 69). [çün,]
16. Aḳıtma ḳanlarını ḳanı vardur
Degüldür bi-vefâ çün bu zebûnlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 33). [çün,]
17. Bilem tâ kimse ḳalmışdur soñumda
Beni devr-i felek çün ḳıla fânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 133). [çün,]
18. Ser-i tâc üzre hem-çün dürr-i meknûn
Çün ol şîri cebelde gördi şayyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 5). [çün,]
19. Göriceḳ başuña ṭopraḳ şaçarduñ
Ğamuñ birle çün ol fevt oldu iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 17). [çün,]

20. Dehānından hezāran dūr dökildi
Görindi **çün** direfş-i esved-i şām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 123). [çün,]
21. Arada şâh idi ol **çün** Süleymân
Per-i 'uqâbdan geh sâye-bânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 46). [çün,]
22. Baña bu varṭa olmadın ḥavāle
Elümden **çün** yidi bunlar ṭa'āmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 93). [çün,]
23. Nedür kütüñ **çün** âdemsin muḳarrer
Dedi kim iy Selîm-i bâ-selâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 70). [çün,]
24. K'olavuz çâr-ı merkebden piyâde
Çün ola rişte-i cân bendden pâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 23). [çün,]
25. Veyâḥûd gürbe-i ḥ'ân-ı kes olma
Geçin **çün** şem'-i dest-i rencûñile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 75). [çün,]
26. Yeşil giydürdi şahrâya çemenler
Şecerler bâğda **çün** yâr-ı ḥândân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 33). [çün,]
27. Seni ısmarladum Ḥallâka iy mâh
Düşem **çün** dūr senden iy vefâ gûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 127). [çün,]
28. Şu resmedür ki ḳal'a genc üzre
Dem-i şîḥḥatde **çün** ḳılmadı perhîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 47). [çün,]
29. Dilerven kim görem ol yâr-ı cânı
Kişiye **çün** bekâ yokdur cihânda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 59). [çün,]
30. Ki şan bir cismüñ oldı iki cânı
Çün oldı büseden keşf aña her ḥâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 81). [çün,]
31. Göñüller sînedde lertzân **çün** bîd
Ḳoçışup birbirinden şordılar ḥâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 84). [çün,]
32. Gelüp ṭâhir yine pâk oldılar ḥâk
Bu resme ola **çün** 'ışkuñ tamâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 57). [çün,]
33. Şikeste düşdiler **çün** zülfi dilber
Peyince nâle ḳılup dirdi herkes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 84). [çün,]
34. Muḳırr ol 'acziñe gel iy fütâde
K'ecel şîri saña **çün** zaḥmet ide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 105). [çün,]

çün: "Bu nedenle, bu yüzden" anlamı vardır.

1. Daḥı ṭuğrâ-yı defter ḥâyy-ı lâ-reyb
Çün ol nâm-ı mu'azzam aç pençe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 23). [çün,]
2. İrişe **çün** bahâr-ı rûz-ı mahşer
Zeminden sebze gibi ḳaldıram ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 153). [çün,]
3. Sa'âdetle **çün** ol şâh-ı yegâne
İrürdi yol birinci âsumâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 119). [çün,]
4. Cihân içinde **çün** kim ḥâş eger 'âm
Anuñ iḥsâniledür ğark-ı in'âm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 217). [çün,]
5. K'ol iki gevher idi **çün** sitâre
İki gûşına 'arşuñ gûşvâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 17). [çün,]
6. Temâşâ eyledüm **çün** bu rumûzı
Derûnumda belürdi 'ışk sūzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 77). [çün,]
7. Çün açdum ol kitâb-ı müstetâbı
Ezel satırında gördüm bu ḥitâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 99). [çün,]
8. Bu emri **çün** baña feyz itdi iḳbâl
Ümidüm bâdesinden ṭoldı zigâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 125). [çün,]
9. Kamu **çün** dâne-i nâr idi yek-sân
Ḥicâl-ı sırr-ı cân ardında pinhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 139). [çün,]
10. Çün irişdi saña bu mîve-i ḥûb
Yakınlarda bir oğluñ ola maḥbûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 263). [çün,]
11. Çün ol meh-rû ḳodı düşündan anı
Yine ḳılmağa başladı fiğânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 329). [çün,]
12. Çün ol taşvîri seyr itdi bu mehcûr
Pes oldı 'ışka cüft ü 'aḳldan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 99). [çün,]
13. Göyindi micmer-i ḥasretde **çün** 'ûd
Başına ḳıḳdı nâr-ı hicrden dūd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 35). [çün,]
14. Tuyup ḳavm-i ḳarâbeti de yek-sân
Perişân oldılar **çün** zülfi ḥûbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 42). [çün,]
15. Ki **çün** Leyliye Kays-ı çâk-sîne
Vedâ' itdi vü gitdi evlerine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 13). [çün,]

16. Çün ola hicrden giryân u nālân
Dir ölümüm öñüme düşdi el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 105). [çün,]
17. Ferâgat kıldı **çün** bildi hâkîkat
K'ana kâr itmeyiserdür naşîhât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 27). [çün,]
18. Çün iki mâh-peyker derhem oldı
Binâ-yı 'ışk arada muhkem oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 33). [çün,]
19. Tarîk-ı 'akldan **çün** geldi birün
Kâbile taqdılar adını Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 27). [çün,]
20. Çün oldı 'ışk iklimine server
Başı üzre saçından kodı efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 75). [çün,]
21. Çün atasıyla geldi evlerine
Bulışdı hışm u kavm ü mâderine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 17). [çün,]
22. Çün anı câmelerle düzdi mâder
Getürdi varuben bir micmer-i zer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 41). [çün,]
23. Lebiden ger geçeydi âb-ı gül-berg
Gelürdi telh aña **çün** şerbet-i merg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 60). [çün,]
24. Tokındı **çün** lebine la'l-i kavvâl
Neyûn cânı lebine irdi fi'l-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 17). [çün,]
25. Benem **çün** 'ışkına anuñ giriftâr
Niçün sen olası menmâ'-ı didâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 25). [çün,]
26. Bu gülşenden k'îçidür pür garâib
Çün oldı verd-i sürh-i mihr gâib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 2). [çün,]
27. Ne hâlet didügi bu haste-hâtır
Çün oldı 'Âmiriler içre zâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 24). [çün,]
28. Çün ola bu hikâyet 'âleme fâş
Baña ta'n eyleyici olur evbâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 31). [çün,]
29. Çün el aç du'âya ol şeh-i dîn
Dil açup dir bile süccâd âmîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 33). [çün,]
30. Hâdis-i 'ışkı **çün** işitdi Mecnûn
Güle düşdi dökerken gözleri hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 1). [çün,]
31. Çün ola bir gönülden 'ışk hâlî
Degüldür hâlî andan gam zevâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 21). [çün,]
32. Ki **çün** ol nev-'arûs-ı hacle-i nâz
Şehin-şâh-ı sehî-kaddân-ı tannâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 15). [çün,]
33. İnüp rahşından i'zâz-ıla derhâl
Çeküp urdı bir yire **çün** Rüstem-i Zâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 36). [çün,]
34. Yücedür **çün** bilürsin menzil-i mâh
Olur her el aña irmekde kütâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 43). [çün,]
35. Didi **çün** kişinüñ haşmı ola yâr
Ne işler arada tîg-i cefâ-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 35). [çün,]
36. Çalırdılar şu deñlü kim cedelden
Kılıçlar **çün** gelüp kaldı 'amelden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 14). [çün,]
37. Çün oldı bu hikâyet 'âleme fâş
Mesâviye şurû' itdi her evbâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 1). [çün,]
38. Çün agâh oldı sultân bu haberden
Taraldı cânı havfıyle hâzerden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 33). [çün,]
39. Çün itdi ceng kılmağı muqarrer
Pes emr eyledi kim cem' ola leşker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 59). [çün,]
40. Kala meydân-ı gamda hînk-i nânum
Düşe **çün** 'âr atından ehl-i gayret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 77). [çün,]
41. Karâr itmedi âteş üzre **çün** hâr
Şabâh olunca kıldı âh u efgân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 88). [çün,]
42. Şeher **çün** bâm-ı çarha mihr-i rüzî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 1). [çün,]
43. Çü zülf-i yâr nâfi müşg-bârum
Bu müşkıl varıdan **çün** olduñ âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 59). [çün,]
44. Öpüp iki gözinden kıldı âzâd
Çıkup **çün** dâmdan gitdi gazâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 93). [çün,]
45. Yüce bâlâsı var **çün** yâr-ı bahtı
Oturmuş gördi bir şâhında bir zâg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 42). [çün,]
46. Kara **çün** zülf-i rûmî rüy-ı rengi
Çü nâka şâlih ol murğ-ı mücerred (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 46). [çün,]
47. Üleşürüz bunuñla râst-â-râst
Dilenciligi **çün** taz'if iderüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 45). [çün,]

48. Resenden gerdeni buldı rehāyı
Çün oldu bend ü zencîre giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 65*). [çün,]
49. Ger incinürsem İsmâ'iliyem ben
Dilüm **çün** şem' gibi rüşenâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 63*). [çün,]
50. Pür idi berfden etrâf-ı 'âlem
Dökilür âsumândan berf **çün** 'âc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 5*). [çün,]
51. Çıkarup şunıvirdi bağbâne
Çün ol serv oldu Mecnûnuñ ğulâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 53*). [çün,]
52. Temâm üç gün ziyâfet eylediler
Çün irişdi müsâfirlik temâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 51*). [çün,]
53. Diledi kim ide sürmeyle müşğîn
Çün itdi sürmedâna mîli meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 23*). [çün,]
54. K'irîşmez bir birine **çün** leb-i gür
Görinür dişlerinden kirm-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 12*). [çün,]
55. Bilür 'âkıl ki kimdür 'avrata yâr
Vefâsızdur bilürsin 'avrâtı **çün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 39*). [çün,]
56. İşi bozdı vü düzdü işin anuñ
Çün âzâd itdi mürğ-i 'ulvîyi dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 35*). [çün,]
57. Ki târik itdi düdından cihânı
Çün eyledi ğurub-ı mihr-i seyyah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 117*). [çün,]
58. Koma mahrûm bu bağı kebâbı
Çekesin **çün** turub bezminde h'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 73*). [çün,]
59. Yiñi dildârıñı kılsun mübârek
Ben olam **çün** çerâğuñdan senüñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 77*). [çün,]
60. Bi-hamdillâh k'elünde ihtiyârıñ
Çeke **çün** hâtrıñ bir cayı iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 57*). [çün,]
61. Aña n'eyleyibilür tîğ-i hün-h'âr
Yaķa pervâneyi **çün** şem'-i bî-düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 105*). [çün,]
62. Zebân tîğıyla bārî virme âzâr
Saña **çün** derdümi şerh itdüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 145*). [çün,]
63. Ki hâtdan bir kabâ giymiş mu'anber
Çün açdı hâftını ol merd-i bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 35*). [çün,]
64. Geçeydüñ kulluğından pâdişahuñ
Çün oldu zâhidüñ hâlerinden âġah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 39*). [çün,]
65. Bilürsin kim degüldür ihtiyârî
Ben isterven ki cân murġını **çün** yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 69*). [çün,]
66. Çevürmiş ortada ol **çün** pây-ı pergâr
Pes ol hayvân-nişin ü bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 88*). [çün,]
67. Şaru giymeklüġi idindi pîşe
Çün ola ârzüsü hâne vü kû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 113*). [çün,]
68. Esîr-i çâh-ı ġam cân-ı figârı
Aña **çün** kıldı bu yârân nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 13*). [çün,]
69. Çemen şahını kıldı bir tabak ġül
Cihân **çün** bağ-ı cennet oldu hoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 29*). [çün,]
70. Saña **çün** nergis-i mest-i dil-ârâm
Kenâr-ı cûda 'aks-i lâledendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 50*). [çün,]
71. ġamuñdan inler **çün** bûlbûl-i zâr
Diyüp bûlbüllere râzını ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 8*). [çün,]
72. Karârı kâlmadı bir yirde **çün** bād
ġül endâmı hayâli birle nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 34*). [çün,]
73. Çeker ol şavtdan bûlbûl terâne
Bir âh eyleye **çün** Mecnûn-ı bed-rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 45*). [çün,]
74. Nihâl-i kâddini nâl itdi nâle
ġözi nergisleri **çün** ebr-i nîsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 27*). [çün,]
75. Taġıtdı **çün** kebûter zümresin bâz
Anuñ-çün eyledi hayvânları dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 92*). [çün,]
76. Siyâh itdi gözin **çün** çeşm-i âhû
Çok itmekden demini 'aşıkûñ nûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 166*). [çün,]
77. İrişdi hışmıla **çün** şîr-i ġarrân
Üküş kîn ü ġazabla bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 94*). [çün,]
78. Ola ġöñlüm gözüñ bî-ferr ü bî-nür
Çün ura hâzretüñ bir şî're bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 69*). [çün,]

79. Ğam-ı müze nedendür dilde sākin
Çün üzdi 'ışk zürî 'aqlı bendin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 53*). [çün,]
80. Dilinde Zeynebün Zeyd adı evrād
 Geleydi Zeyd **çün** ğamdan fiġāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 97*). [çün,]
81. K'olaydı kâşid-ı mektûb-ı dildār
 Ki tâ Mecnûnı bu peygām **çün** nûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 27*). [çün,]
82. İdinüp kızbi hō şādık geçinme
 Riyādan ola **çün** bir 'ışk hâsıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 9*). [çün,]
83. Olur 'illetden ol şöhet münezzeh
 Gire **çün** içerü 'ışk-ı Hudāyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 13*). [çün,]
84. Şu mîkdār eyledi ta'yîn-i hişşe
 Ki çeşm-i bed gibi **çün** Zeyd mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 3*). [çün,]
85. Ne fi'l itse o kâdur her kişiye
 Gönildi rahtı **çün** İbn-i Selāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 45*). [çün,]
86. Kavuşdı birbirine **çün** elif lâm
 Ezel bir cân idi ol iki hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 90*). [çün,]
87. Firāk-ı hasretümle haste cânım
 Budur **çün** bülbüle 'âdet ki her sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 5*). [çün,]
88. Olur bî-gül hemişe hâmuş u lâl
 Aña yüz göstere **çün** verd-i handân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 7*). [çün,]
89. Senüñ gelmedi tāvusuñ miyāna
Çün el virdi segân-ı şāha naḥçir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 23*). [çün,]
90. Olur yaprak dökilmek anda ma'zûr
 Zamāna ire **çün** faşl-ı hazāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 67*). [çün,]
91. Götüre mülk-i dünyādan ṭabanı
Çün uğradı bu resme ṭurfe hāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 79*). [çün,]
92. Şalāmuñ nâleden kıl hem ḥurûsın
Çün âvāzemden ola ḥalk āġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 35*). [çün,]
93. Dilinden düşmedi hiç nām-ı Mecnûn
 Kōmadı **çün** ğamuñdan yutdı hārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 93*). [çün,]
94. Fiġān u nāle kim ḥāk oldı gülzār
 Mezārı üzre **çün** şem'-i şeb-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 101*). [çün,]
95. Ki ola rencden āsûde cânım
 İrişüp iy beşir-i merg **çün** bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 25*). [çün,]
96. Yaşı mevc urdı **çün** deryā-yı 'ummān
 Götürüp şöyle kim eşk-i revānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 2*). [çün,]
97. Çevirmişdür seni **çün** ḥalka-i mār
 Ḥakīkat gözler iseñ fark tâ pāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 94*). [çün,]
98. Buçuk lâhza murāda irmemişler
Çün oldılar bugün cennetde kāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 85*). [çün,]

çün: "İçin" anlamı katmıştır.

1. Dilümi mihrüñile eyle pür nûr
 Ki tâ andan olam **çün** şubḥ-ı meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 64*). [çün,]
2. İkinci mîm kim vardur anda **çün** dūr
 Melek tesbîhinüñ şeh-dānesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 43*). [çün,]
3. Üçünci çarḥa çıkdı **çün** be-şehre
 Elinden çengini bıraktı Zühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 129*). [çün,]
4. Mekân tayy itmede **çün** lem'a-ı berḳ
 Ekābir ademidi ġarbdan şark (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 241*). [çün,]
5. Turup ol gice **çün** şem' ol dilārā
 Atası ḥizmetine vardı tenhā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 17*). [çün,]
6. Hezārān derd-ile **çün** Kays-ı meftûn
 Nigāruñ ḥaymesinden geldi maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 31*). [çün,]
7. Çün işitdi bunı mîr-i yegāne
 Ki bir zîbā ġazeldür 'āşıkāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 1*). [çün,]
8. Vü ger ḥöd olsa ol leşker 'adū-gîr
 Neşātından ġiriv ider bu **çün** şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 30*). [çün,]
9. Dilemedüñüz itmek **çün** bu kārı
 Kılıçlaşmak nedür ortada bārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 53*). [çün,]

10. Çıkardı çehresini toz busudan
Peyinden özge aña yoğ-idi **çün** hink (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 39). [çün,]
11. Yaşı deryâ gibi eyledi cüşî
Bu yolda **çün** hicâbı kaldı hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 129). [çün,]
12. Ki **çün** halk itdi Hâk bu âsiyâbı
Anuñ kim yeyni yükü var gelür gîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 174). [çün,]

çün: "Ne zaman ki, -dığında/-diğinde" anlamı katan bağlaç.

1. Çün irdi on yaşına ol kamer-veş
Gönüller hirmenine urdı âteş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 11). [çün,]
2. Çün iy Mevlâ beni kılduñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cânımı kırtar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 1). [çün,]
3. Çün altıncı fezâya çıktı Ahmed
Atı na'line sürdi Müşteri had (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 141). [çün,]
4. Cihâne 'ammıdur ihsân **çün** mâh
Bu resm-ile gerek şehlik zihî şah (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 139). [çün,]
5. Oğul hoşdur kişiye ger halefdür
Çün ola nâ-halef sa'yı telefdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 214). [çün,]
6. Çün iki hefte geçdi toğmasından
İki heftelik ay oldu yüzi san (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 287). [çün,]
7. Zarîf ü ehl-i fazl u hikmet-endüz
'Ulümü **çün** ihâta itdi ol mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 29). [çün,]
8. Çün irdi on yaşına ol kamer-veş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 1). [çün,]
9. Çün işitdi atasından bu nakli
Hemîn pervâz kıldı murğ-ı 'aqlı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 1). [çün,]
10. Çün ol nakşî görüp ârâmı gitdi
Gam odı acısı cânına yitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 107). [çün,]
11. Anası **çün** bu resme gördi anı
Naşihat eyledi açup zebânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 9). [çün,]
12. Elüne girdi **çün** bir gevher-i pāk
Ki hayrândur anı delmekde hakkāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 5). [çün,]
13. Çün uybudan götürdi baş o meh-veş
Görür kalmış gözinde ol nakş-ı dil-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 33). [çün,]
14. Çün ol eyvânı gördi Kays-ı bî-dil
Haķikat bildi k'oldır mâha menzil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 75). [çün,]
15. Çün ahşam oldu vü hürşid-i berrāk
Batup bî-şu'le kıldı kaşır-ı âfāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 1). [çün,]
16. Çün işitdi bu sözi ol yüzi nūr
Özin ol mâcerâdan tutdı dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 1). [çün,]
17. Çün aňladı anası reng ü kârn
Biraz ağladı anuñ hâl-i zârın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 25). [çün,]
18. Gönül virişdi **çün** Kays-ile Leylî
Müdâm arturdi birbirine meyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 29). [çün,]
19. Ki **çün** gözlerden oldu dūr ol nūr
Ĝam itdi Kaysı günden güne rencür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 3). [çün,]
20. Tenüne niş ire **çün** mâr-ı ğamdan
Tiz ur tiryāk-ı 'aql-ı muhteremden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 99). [çün,]
21. Pür itmiş **çün** bütân-ı mâh-päre
Kulaqlarını zerrin güşväre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 25). [çün,]
22. Cemâline **çün** anuñ bakdı Mecnûn
Bir âh idüp cihânı yakdı Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 39). [çün,]
23. Emîr-i 'Âmirî **çün** didi bunı
Şan içürdi kız atasına hûnı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 1). [çün,]
24. Çün ol meh-peykerüñ vaşfin işitdi
Karârı kalmayup ârâmı gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 39). [çün,]
25. Çün oldu ol hatuñ zımnından âĝâh
Teĝayyür buldı hayretten ruĝ-ı şah (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 63). [çün,]
26. Çün oldu münhezim kendü sipâhı
Bırakdı tığn elden çarĝ şahı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 17). [çün,]

27. Miyancı **çün** bu kavli kıldı ağāz
Çeriler geldi pes ceng itmeden vaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 55*). [çün,]
28. Benî Sa'dî **çün** anı böyle gördi
Ser-engüştine hayretten diş urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 69*). [çün,]
29. Bu hâlün üstine **çün** geçdi eyyām
Te'aşşuk eyledi Mecnûna ikdām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 1*). [çün,]
30. Bu resme gördi **çün** Mecnûn hisābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 1*). [çün,]
31. Ki Nevfel buldı **çün** feth ü ferāğat
Alup Leylîyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 2*). [çün,]
32. Kılarken derd-ile feryād u nāle
Şeb irüp **çün** dil-i gümrah-ı a'dā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 83*). [çün,]
33. Şehir **çün** zāğ-ı gerdün-ı siyeh-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 1*). [çün,]
34. Gider görmek recāsına refiķin
Çün ol cânibden ire mağzına bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 11*). [çün,]
35. Şitāb u sa'y birle gider ol zen
Bu hālî gördi **çün** Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 27*). [çün,]
36. Baña bir dāne virme hep senūn bil
'Ācūze gördi **çün** kim bu şumārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 57*). [çün,]
37. Şan oldu çeşmi ebr-i nev-bahārī
Çün irdi bu ġarīb ol āsitāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 7*). [çün,]
38. Başı yarıldı vü ġarķ oldu hāke
Çün ol pūşide çeşmi gördi bu hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 15*). [çün,]
39. K'ola İbn-i Selāma 'aķd-i Leylî
Çün āġāh oldu dilber bu ġaberden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 5*). [çün,]
40. Oturdu yanına **çün** serv-i āzād
Taġıldı ġalk ü ġalvet kaldı eyvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 22*). [çün,]
41. Füzün itdi ġarībūn dilde dāġın
Çün ol gevher naşīb oldu tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 43*). [çün,]
42. Bāşumdā efser ü boynumda zencīr
Baña **çün** böyle gösterdūn semā'ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 7*). [çün,]
43. Atası ġabrine 'azm itdi hālî
Varup **çün** şūşe-i ġabrinî gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 29*). [çün,]
44. Çün irdi ġatīf-i şubġ urdı demler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 1*). [çün,]
45. Biz iki şeklden birlik besdür
Didiler eyledür **çün** ne sebebdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 21*). [çün,]
46. Hücüm idüp āña kıldılar āheng
Çün ol mūn'im-durur bildiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 43*). [çün,]
47. Ėodılar anda anı 'ūryān u beste
Şehir gösterdi **çün** rüy-ı beyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 57*). [çün,]
48. Kenār-ı yārda āşüdesin sen
Çün olduñ ġayr-ile sen yār u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 127*). [çün,]
49. İrürdi ol nigārına feraġ-nāk
Çün ol māha görindi ġatī-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 9*). [çün,]
50. Ya cān bāġından serv-i rāsītindür
Çün ol mektūba Leylî oldu fettāġ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 21*). [çün,]
51. Olur merdūd-ı dergāh-ı 'ināyet
Tırāz-ı nāme **çün** geldi temāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 19*). [çün,]
52. Bu hāl üze geçinür ġayret idüp
Çün işitdi anuñ aġvālını şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 17*). [çün,]
53. Hezār ol vāķtdan ġonıldı nāmı
Çün ol murġ anuñıla oldu hem-rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 53*). [çün,]
54. Büt-i ġargāhiyi kıldı ġaberdār
Ėudūm-ı yārdan **çün** oldu āġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 149*). [çün,]
55. Şan aldı boynına ġūn-ı cihānı
Ėadd-ı dil-cūsini **çün** serv-i āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 153*). [çün,]
56. Hem ol daġı havā yüzinde kaldı
Çün ol ġāfil bu resme dūşdı elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 101*). [çün,]
57. Çün işitdi Selām anuñ kelāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 1*). [çün,]
58. Çün ol miġnet belāsınuñ za'īfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 1*). [çün,]
59. Saña olsun beķā-yı cāvīdānī
Çün itdi bu ġisānı ġūş-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 57*). [çün,]
60. Yolu irdi **çün** ol bī-der serāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 1*). [çün,]
61. Çün işār itdi eşk-i çeşm-i Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 1*). [çün,]

62. 'İlâc itdi marîza ol mükerrerem
Çün ire şîşe-i cân inkisâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 91). [çün,]
63. Anı âbâd kılmaz müşt-ile gıl
 Yağa bir hürmeni şahrâda **çün** tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 95). [çün,]
64. Benüm sevgümde bir kimse 'azâya
 İre **çün** kabrüm üzre ol teni çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 39). [çün,]
65. Bula maşşûdın ide müşkilin hâl
Çün irişdi zamân-ı kabz-ı rûhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 35). [çün,]
66. Hep oldılar gelüp ol ravzaya cem'
Çün ol miskine kıldılar nazâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 17). [çün,]
67. Bekâ kaşırında olur hândân u mesrûr
Çün urdı şem'-i hürşid-ı pür-envâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 91). [çün,]
68. Velîkin hürde-bînlerden recâdur
 Ki **çün** 'aybın göreler ehl-i tafzîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 99). [çün,]
69. Ki bulam kayd-ı 'işyândan necâtı
Çün imândan ezel virdûn sa'âdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 125). [çün,]

çün: "gibi" anlamında edat.

1. Meger günlerde bir gün k'irdi nevrûz
 Mübârek rûz idi **çün** 'id-i pîrûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 22). [çün,]
2. Zeberced-reng şâh üzre gül-i ter
 Açılmış **çün** Süheyl-i çarh-ı ahdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 40). [çün,]
3. Turur gülnâr **çün** tennûr-ı pür-nâr
 Gülistân andan olmuş germ-i bâzâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 57). [çün,]
4. Çün ol meh-tal'at irdi çâr sâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 1). [çün,]
5. Meger bir şeb ki dehr olmuşdı pür nûr
 Kâmer rahşân idi **çün** tal'at-ı hür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 2). [çün,]
6. 'Aceb gülzâr idi zîbâ vü hürrem
 K'ururdu **çün** Mesîh anda şabâ dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 22). [çün,]
7. 'Arûs-ı gülşenûn haddinde **çün** 'âc
 Şan olmuş berfden peydâ sefidâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 95). [çün,]
8. Mağâm-ı 'izzde gösterdiler cây
 Geçüp oturdu içi pür-süz **çün** nây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 24). [çün,]
9. Cüdâsın **çün** bu dem bezm-i şanemden
 Göyün pervâne gibi nâr-ı gamdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 53). [çün,]
10. Çün işitdi kelâm-ı şâh Mecnûn
 Dür-efşân dîdesini kıldı pür-hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 43). [çün,]
11. Çün oldu rû-be-rû ol iki leşker
 Çalındı taht u görtrildi 'alemler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 5). [çün,]
12. Kamu olmuşlar idi âhene garh
 Kılıç oynatmada her biri **çün** berh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 68). [çün,]
13. Bahâdırlar kamu **çün** nîze serdâr
 Kemer bağlandılar kılmağa peygâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 69). [çün,]
14. Şeh öñinde kodı yüz yire **çün** hâk
 Didi kan ağlayup k'iy şâh-ı a'zâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 28). [çün,]
15. Mükerrer olsa biñ kerre teber-zed
 Mezâk-ı câna ire lezzeti **çün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 5). [çün,]
16. Dil uzatdı aña **çün** tîğ-ı pür-hûn
 Didi k'iy zâlim it gibi zebûn-gîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 14). [çün,]
17. Diyesin ben kulından yane yane
 Ki iy nerm oluban a'dâya **çün** mûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 73). [çün,]
18. Birikmiş berh urur dipinde **çün** şem'
 Şanasın ol şecer düdüdür anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 22). [çün,]
19. Aña neyler tabîbûn tütüyâsı
 Kapa **çün** bir koyunu gûrg-ı garrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 75). [çün,]
20. Meded kılmaz aña feryâd-ı çübân
 Yıka **çün** bir binâyı seyl-i çâlâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 77). [çün,]
21. Şehir **çün** şem'-i çarh-ı lâciverdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 1). [çün,]
22. 'Arûs-ı nazma şöyle dikdi câme
 Ki **çün** irdi tamâma kâr-ı Nevfel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 17). [çün,]

23. Gehî şâne kodî gîsûlarına
Gözi âhûların **çün** nâfe-i Çîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 21). [çün,]
24. Ögüt virdükce dağı oldu efzûn
Düşe bir hirmene **çün** nâr-ı bî-dâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 17). [çün,]
25. Dürüş kim düzesin 'âlemde bir kâr
Ecel **çün** deprede yârin 'inânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 99). [çün,]
26. Hevâ âşuftesi ya'nî ki Mecnûn
Çün işitdi haber kim ol cefâkâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 27). [çün,]
27. İder rûşen dili derdini her gâh
Görine **çün** gözine serv-i şimşad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 11). [çün,]
28. Ki Mecnûnuñ dökke kanını **çün** seyl
Diledi k'ura bir tîğ ol arada (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 96). [çün,]
29. Tölayu bağlamışlar halka **çün** tavk
Görüp Mecnûnda anı kıldı cezmi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 36). [çün,]
30. Gâzeller nazm ider **çün** lü'lü'-yi ter
Bilür herkes anı kim bî-tefekkür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 12). [çün,]
31. Gül-i tâze gibiydi çâk-dâmen
Yolını **çün** tutaydı hâr-ı şehvet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 67). [çün,]
32. Gâzeller okudu **çün** dürr-i meknûn
Dağı bir niçe sözler söyledi hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 38). [çün,]
33. Ki **çün** hûr ü firîşte bî-gezendüm
Beni sen dîv-hû şanma iñende (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 18). [çün,]
34. Velî **çün** meh dehân-ı ejdehâda
Ki zevci hıfz idüp hürmet kıları (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 24). [çün,]
35. Gider şahrâda **çün** deryâda keşti
Revân **çün** âsiyâb-ı cüst-i gerdân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 16). [çün,]
36. Gider şahrâda **çün** deryâda keşti
Revân **çün** âsiyâb-ı cüst-i gerdân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 17). [çün,]
37. Eler zerden varak girbâl-i eşcâr
Girih **çün** bağ içine bād-ı pür-şûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 65). [çün,]
38. Münevver her birinûñ rûyî **çün** şem'
Varup girerler idi ol bihişte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 64). [çün,]

çünki: -dığı için, -den dolayı, çünkü, bu sebeple.

1. Kemâl-i zâtuñ oldu **çünki** tahkîk
Halâyık buldı andan 'ilm-i tevfiğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 15). [çünki,]
2. Serây-ı fazlı bulduñ **çünki** hâlî
Taleb eyle berât-ı lâ-yezâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 205). [çünki,]
3. İrüre gevhere el **çünki** hakkâk
Anı delmekden aña yok-durur bâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 35). [çünki,]
4. Yaramamışdur etleri kebâba
Hezârân hîle ile **çünki** Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 43). [çünki,]
5. Kim ider aña peyvend ile çäre
Harâbe vara **çünkim** hâne-i dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 93). [çünkim, --m]
6. Keremden 'izzet ü hürmet kılasın
'Azîz ü muhteremdür **çünki** yârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 45). [çünki,]

çünki: "Ne zaman ki" anlamı katan bağlaç.

1. Çünkü berç urdı derûnumdan benüm envâr-ı 'ışk
Bâtınında oldu her şeyüñ 'ayân âşâr-ı 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 1). [çünkü,]
2. Ola 'uqqâb-ı nâvek **çünki** perdâr
Muhanneşler kalur kerkes gibi h'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 31). [çünkü,]
3. Resende gerdeni vü güllde pâyı
İrişe **çünki** bir hayme derine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 75). [çünkü,]
4. Ki dönmişsin kâra zengîye abdâl
Selîmi **çünki** kimdür bildi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 37). [çünkü,]

5. Yiter zencîre-i her âb-ı seyyâr
Vefâ yok **çünkü** gördüm âdemîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 47*). [*çünkü,]*
6. Ya beklerlerdi cem‘ olup hâzîne
İrakdan **çünkü** Mecnûn bağıdı pîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 89*). [*çünkü,]*
7. İki bile eli kaldı ‘amelden
Du‘âdan **çünkü** tîğ-i kahr yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 103*). [*çünkü,]*
8. İştidi bu kelâmı **çünkü** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 1*). [*çünkü,]*

çünkü: -dığı için, nedeniyle; -ınca, -ince.

1. Olasın vaşl-ı Leylîye sezâvâr
İdesün kendüni **çünkü** taşarruf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 47*). [*çünkü,]*
2. Koyam gidem saña mülk-i cihânı
Kala **çünkü** tehî benden serâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 135*). [*çünkü,]*
3. Hârâbe irdi çok âbâde enbûh
Görindi **çünkü** irdi küh-sâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 65*). [*çünkü,]*
4. Konurdi tâ‘atinün pellesine
Çekeydi şu‘le **çün-kim** berğ-i âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 73*). [*çün-kim,]*
5. Anuñ ârâmgâhıdur semen-zâr
Okudu **çün kim** ol mektûbı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 41*). [*çün kim,]*

çünkü: "Sanki, gibi" manasındadır.

1. Bu hâli gördi **çünkü** server-i kavm
Murâdına irişdi mihter-i kavm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 247*). [*çünkü,]*
2. Yigitlik odı germindendür iy yâr
Geçe **çünkü** yigitliği cevânun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 29*). [*çünkü,]*

çün-kim: Çünkü.

1. Ziyâfet **çün-kim** irişdi tamâma
Ekâbir yir yirin geldi kıyâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 75*). [*çün-kim,]*
2. Aña kim Hâk vire âzâd-nâme
Şına bir keştinün **çün-kim** miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 47*). [*çün-kim,]*
3. K’anı hiç itmedi miñnet tegergi
Saña **çün-kim** mutî ‘ olmadı bu taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 113*). [*çün-kim,]*

çün-kim: İçin.

1. Yoğ-idi bunlarun **çün-kim** nifâkı
Şu resme eylediler ittifâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 29*). [*çün-kim,]*
2. Öziyle **çün-kim** ol didâr-ı çâpük
Bu resme bağladı bir fikr-i nâzük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 33*). [*çün-kim,]*
3. İştirmekden demekden oldı hamüş
Zamândan sonra **çün-kim** geldi ‘âklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 17*). [*çün-kim,]*

çüp: Ucu parelenen ve didilen nesneye ve ip çözülüp şarmışdığına derler. II Püskül.

1. Sancakun **çüpünü** altun başlıkıdur âfitâb
K’âsumân-ı çaruma irürdi farkın ol ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 5*). [*çüpünü, -i, -n, -un]*

çürü: Çürümek.

1. Çüridi çihresi hâk oldu anuñ
Ser-â-ser hey'etinde her nişândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 76*). [çüridi, -di]
2. Çürimiş cismi kalmış üstüñ'ânı
Ezel fehmi itmediler anı zâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 10*). [çürimiş, -miş]

çüridi: Çürümek.

1. Ne hâletde olalar şimdi tenhâ
Çüridiler mi ola toprağ içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 19*). [çüridiler, -ler]

çürüt: Çürütmek.

1. Çürütmişdi olanca hânumânın
Elinde kalmamışdı vech-i dünyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 16*). [çürütmişdi, -miş, -di]

cüst: Çabuk davranan, hızlı, çevik.

1. Ki kılmaz çâre kılmaqlada takşîr
Revişde Hızr gibi çâpûk ü **cüst** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 11*). [cüst,]
2. Velî 'ışkuñ yolında **cüst** ü tîzem
Seni kim bir nefes yâd itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 26*). [cüst,]

cüst: Çabuk; hemen.

1. Baña yollar gözettürme iriş **cüst**
Vişâle irelüm kim bunda olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 94*). [cüst,]

cüst ü çalâk: Çabuk ve çevik.

1. Bu bîkr-i nazmı ben kim söyledüm pāk
Bu zibâ dürr ki deldüm **cüst ü çalâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 150*). [cüst ü çalâk,]
2. Ki atası Selâm urmışdı nâmin
Tarîk-i 'ışk içinde **cüst ü çalâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 13*). [cüst ü çalâk,]

D

da: "Dahi, bile" anlamında bağlaç.

1. O **da** yandı hevesden kaşr-ı ârām
Yile vardı hevâdan hîrmen-i nām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 35). [da,]
2. O çetr olmuş-idi ta'yîn konağı
Ol oldu hem bu şâhuñ **da** turağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 56). [da,]
3. Tutar şad cehd-ile bir cām o bî-hüş
Anı **da** yârı yâdına ider nûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 30). [da,]
4. Bu yaña haşmı **da** olup haberdâr
'Adûsın karşıladı çâr-nâ-çâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 3). [da,]
5. Pür oldu hûn-ı dilden taşt-ı çeşmi
Olup çeşmi anasmuñ **da** hûn-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 59). [da,]
6. Ki tab'ına sirîşt olmuşdı vahşet
Anuñla olan âhûlar **da** çalâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 85). [da,]
7. Unutma eski yârânı **da** zînhâr
Kaçan kim içesin köhne şarâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 66). [da,]
8. Bu segden yaña **da** sal üstüh'ânı
Saña iy hâlî Hindü Hâkk tebârek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 74). [da,]
9. Getürdüm yirine her şartı iy yâr
Elümden gelse anı **da** iderdüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 159). [da,]
10. Ya dilber cânibinden gerd-i rehîdûr
Bulardan **da** bu resme kim eşîrüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 85). [da,]
11. Niçe nân belki su **da** geçmez el-ân
Kerâmetden baña virmiş-durur Hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 90). [da,]
12. Baña **da** ol tarîkı eyle irşâd
Katuñdan gitmezem tâ kim diriyüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 74). [da,]
13. Bu resme olmadı **da** lîk nâ-şâd
Dilüñ kalmaya dâyim böyle mahzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 14). [da,]
14. Velî Hâkdan **da** şanmañ gâfil idi
Teninden görinen her dağ-ı sevda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 24). [da,]
15. K'aña dil virüp idinmişdi maîlûb
Hem anı kız **da** cândan sevmiş idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 21). [da,]
16. Kızı **da** almağa çok eyledi âl
Velî ne mâl virdi ne hõ duhter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 68). [da,]
17. Anâ **da** oldılar Mecnûn gibi râm
Ne deñlü şî'r kim Mecnûn-ı ma'düm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 30). [da,]

dad: Adalet.

1. Anuñ İbn-i Selâm olmuşdı adı
Cihândan 'îş-ile alurdu **dādı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 36). [dādı, -ı]
2. Bakup ahvâlüme havf eyle Hâkdan
Zebûn oldum irür feryāduma **dād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 81). [dād,]
3. K'irür ol hastenüñ feryādına **dād**
Uyup ilüñ sözine bende nâ-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 16). [dād,]
4. Kese başın bularuñ virmeyüp **dād**
Feres sürdi şefâ'at birle Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 22). [dād,]
5. 'Aceb feryāduma kimden ire **dād**
Mu'inüm yâverüm yârum sen idüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 58). [dād,]
6. Sen idinmişsin ammâ derdi maîlûb
Felekden gerçi kimse bulmadı **dād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 13). [dād,]
7. K'ışidür dâyim anuñ 'adl-ile **dād**
Ki her bir âdemîñüñ nevbet-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 164). [dād,]
8. Anuñ gibi ki zulm irmiş irür **dād**
Vücüdî eşk ü âh-ı dil-keş içre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 8). [dād,]

dad: Lütuf ve ihsan.

1. Ne açmış gence-i ra'nâların bād
Ne virmişler şabâya bāğda **dād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 144*). [*dād,]*
2. Niçedür göreyin ben dahı **dādın**
Kul idinseñ ben âzâde cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 78*). [*dādın, -ın]*

dad: Tat, lezzet.

1. Ağu k'içdi Resûlün añup adın
Mizâcı buldı andan şehd **dadın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 4*). [*dadın, -ı, -n]*
2. Velikin hoş gelürdi aña **dadı**
İderken 'ışk hâlâtını tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 18*). [*dadı, -ı]*

dād vir: Adalet sunmak.

1. Ki vir iy dâver-i devrân bize dād
Öñinde iy olan a'dâsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 4*). [*dād vir,]*

dāfi'ü'z-zulem: Karanlıkları defeden.

1. Yâ seyyidü'l-halâyık yâ mefharü'l-ümem
Yâ mazharü'l-halâyık yâ **dāfi'ü'z-zulem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 2*). [*dāfi'ü'z-zulem,]*

dāğ: Yanık yarası, kızgın demirle vurulan damga, nişan. II Aşk yarası.

1. Kaçan bir lāle tezyîn itse bāğı
Hezārān sîneye kor derdi **dāğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 210*). [*dāğı, -ı]*
2. Mülükâne tamām idüp düğünü
Dil-i haşma kodı **dāğ** u döğünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 36*). [*dāğ,]*
3. Bu süz u tef kimün **dāğından** irdi
Ya bu hoş-bü kimün bağından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 9*). [*dāğından, -ın, -dan]*
4. Hasedden ol perinün gül yañağı
Komişdı lālenün bağına **dāğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 56*). [*dāğı, -ı]*
5. Göñülden dir idi kim bu nişâne
Elifler **dāğlardur** 'āşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 62*). [*dāğlardur, -lar, -dur]*
6. Kimün hicrinden irdi cânüña **dāğ**
Kimün zülfî geçürdi boynuña bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 89*). [*dāğ,]*
7. Ne 'ışkuñ var-durur göñlinde **dāğı**
Ne eğer bulmuşdur ol būdan dimāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 11*). [*dāğı, -ı]*
8. K'o gül k'olmuşdurur bāguñ çerāğı
Komiş derdi dil-i Mecnûna **dāğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 12*). [*dāğı, -ı]*
9. Ğam-ı çeşmi dil-i şem'a komiş **dāğ**
Görinür çeşm-i rüşen-bîne rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 44*). [*dāğ,]*
10. Kodı cânına Mecnûn-ı hastenün **dāğ**
Gözi ardınca kaldı iderek âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 88*). [*dāğ,]*
11. Baña âyine yiter sîne **dāğı**
Diyüp bu sözleri gösterdi hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 48*). [*dāğı, -ı]*
12. Nitekim lāle kaldı **dāğ** ber-dil
Özinden bildi kim vardur ferāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 102*). [*dāğ,]*
13. Füzün itdi ğaribün dilde **dāğın**
Çün ol gevher naşib oldı tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 42*). [*dāğın, -(ı)n]*
14. K'ola şadır bu fi'l-i pîç senden
Baña sensüz ğam u hier urdı **dāğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 29*). [*dāğı, -ı]*

15. Ğam urmasun mı ğaste bñlbñle **dağ**
Varup bağuñda bñlbñller ğarābe (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 88, Mısra 98*). [*dağ,]*
16. Dağı açılmadı bu zanbağ-ı ter
Dilññde şol kim andan var-durur **dağ** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 90, Mısra 131*). [*dağ,]*
17. Teninde çok elifler **dağlar** var
Bunuñ her satrı kim bir mñle beñzer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 91, Mısra 16*). [*dağlar, -lar]*
18. Seher kor cânuñna yüz dñrlñ **dağı**
İrerse bir kişinñ şubħa baħtın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 95, Mısra 14*). [*dağı, -ı]*
19. Ki konmuş çehresine lāleden **dağ**
Ħabābeden dönñp cñ keh-keşāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 98, Mısra 34*). [*dağ,]*
20. Dilinde mñhrden var idi **dağı**
Şu deñlñ çekmiş idi miħnet ü derd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 104, Mısra 8*). [*dağı, -ı]*
21. Lebinde şevk cñşından ùkñş keş
Dilini **dağlar** kılmasıdı rñşen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 111, Mısra 41*). [*dağlar, -lar]*
22. Senññ mñhrññ odındandır şeb-efrñz
Dilinde **dağlar** k'anuñ kñmiş mñhr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 128, Mısra 81*). [*dağlar, -lar]*

dağ çek: Yüreğini dağlamak, yakmak; acıyla kıvranmak, içi yanmak.

1. Teni verdine batdı ğar-ı ğamdan
Diline dağ çekdi nār-ı ğamdan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 19, Mısra 6*). [*dağ çek, -di]*

dağ-ı belā: Bela yarası.

1. Baña dağ-ı belādur bñ-ruħ-ı yār
Eger süsen dağı bñ-dilsitāndur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 99, Mısra 22*). [*dağ-ı belā, -dur]*

dağ-ı bñ-kerāne: Sayısız yara.

1. Neyññ 'azdinde **dağ-ı bñ-kerāne**
Virñr bāzñ-yı 'aşığdan nişāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 38, Mısra 15*). [*dağ-ı bñ-kerāne,]*

dağ-ı dildār: Sevgilinin yarası.

1. Yaşı baħrin dñr ile dñdeden pñr
Gice vñ derd ü fñrkat **dağ-ı dildār** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 118, Mısra 19*). [*dağ-ı dildār,]*

dāğ-ı endñh: Gam yaraları.

1. Budāla vñ ğarīb ü dāmen-i kñh
Vñcñdı lāle-veş pñr **dāğ-ı endñh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 40, Mısra 24*). [*dāğ-ı endñh,]*

dāğ-ı hicrān: Ayrılık yarası.

1. Girībānı zihinde naķş kim var
Şan aña **dāğ-ı hicrān** idi her bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 34, Mısra 40*). [*dāğ-ı hicrān,]*

dağ-ı lāle: Lale yarası.

1. Turur ğargehleri şahrāda her sñ
Çñ **dağ-ı lāle** dil-teng ü siyeh-rñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vñ Mecnñn, Mesnevi 21, Mısra 34*). [*dağ-ı lāle,]*

dağ-ı mâtem: *Matem yarası.*

1. Benefşe vü karanfil **dağ-ı mâtem**
Baña gull-ı segân-ı küy-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 44*). [*dağ-ı mâtem,]*

dağ-ı sevdâ: *Aşk yarası.*

1. Dilinde kim konulmuş **dağ-ı sevdâ**
San urmuş âteş-i ‘ışk aña tamgâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 55*). [*dağ-ı sevdâ,]*
2. Velî Hâkdan da şanmañ gâfil idi
Teninden görinen her **dağ-ı sevdâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 25*). [*dağ-ı sevdâ,]*

dağ-ı siveh-gun: *Siyah renkli yanık.*

1. Tenine noktadan **dağ-ı siyeh-gun**
Kaşınıñ hasretinden râyile yâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 44*). [*dağ-ı siyeh-gun,]*

dağıt: *Saçmak, öte beriye püskürtüp defetmek.*

1. Vücüdını bu yolda eyleyüp hâk
Zeri toprak gibi **dağıtdı** bî-bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 54*). [*dağıtdı, -dı]*

dahhak: *İran'da yaşamış, omzunda iki yılan olan ve bu yılanları etkisiz hale getirebilmek için her gün iki çocuk beynini bu yılanlara yediren zalim ve gaddar hükümdar.*

1. Muṭî‘ olmuş-idi bir mârâ **Ḍahḥāk**
Buñadur râm ejderhâ-yı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 79*). [*ḏahḥāk,]*
2. Sikender pâyedür **Ḍahḥāk** şemşîr
Süleymân mayedür Cemşîd-tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 161*). [*ḏahḥāk,]*

dahı: *Bundan sonra, artık.*

1. Varup şeh hâzînine kıldı vâsıl
Dahı soñra açup kufl-ı zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 67*). [*dahı,]*
2. Dahı yiter komazsın dilde ârâm
Yazuḡdur töhmet itme bî-günâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 88*). [*dahı,]*
3. K’ol aradan sürer maṭlûbı gâyib
Dahı beter za‘îf oldı vü nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 33*). [*dahı,]*
4. Anuñ beyt okumasından güşade
Dahı bir dest câme virdi ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 59*). [*dahı,]*
5. Eli inmeyüben qaldı havâda
Kılıcı bir eline **dahı** aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 99*). [*dahı,]*
6. Gazeller okudı çün dürr-i meknûn
Dahı bir niçe sözler söyledi hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 39*). [*dahı,]*
7. Dahı söyleme bu resme kelâmı
İñen kılma tarîkuñdan tecävüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 8*). [*dahı,]*
8. Götürüp zahmeti yini kılâm bâr
Dilerven görmeyesin **dahı** benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 13*). [*dahı,]*

dahı: *Ayrıca, bundan başka.*

1. Velîkin bir **dahı** vardur rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 1*). [*dahı,]*

2. Tozıdur göze sürme cāna merhem
Daḥı niçe bunuñ gibi kelāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 89*). [daḥı,]
3. Varur bir çetr öñine **daḥı** yine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 84*). [daḥı,]
4. Du'ā vü medḥ okıdı soñında
Daḥı didi selām eyler nigāruñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 5*). [daḥı,]
5. Dem-i serdüñden ol kâfūr-efşān
Daḥı kanlu kefen şar kim şehidüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 31*). [daḥı,]

daḥı: Dahi, bile, de/da.

1. Sen **daḥı** 'ālemde bir kânûn idersin 'ākıbet
Çarḥ-ı kaddum gerdişiyle āsyāb-ı 'ālemi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 4*). [daḥı,]
2. Her nefes biñ kez fiğan her lāḥza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemālûñ gülsitānın bir **daḥı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 3*). [daḥı,]
3. Daḥı tuğrā-yı defter hāyy-ı lā-reyb
Çün ol nām-ı mu'azzam açā pençe (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 13*). [daḥı,]
4. Beni mest-i mey-i ḥum-ı şafā kıl
Daḥı müstağrak-ı yemm-i vefā kıl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 40*). [daḥı,]
5. Daḥı Cibril ü Mikā'il ḥakiyçün
Hem İsrāfil ü 'Azrā'il ḥakiyçün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 71*). [daḥı,]
6. Anuñ ardınca İsrāfil geldi
Biraz tayrān idüp ol **daḥı** kaldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 166*). [daḥı,]
7. Daḥı soñra irişüp taht-ı refref
Resül ünsi ile oldı müşerref (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 167*). [daḥı,]
8. Çü şāh ol bārgāha ḥāzır oldı
Kalemle levḥe **daḥı** nāzır oldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 180*). [daḥı,]
9. Sovunmamışdı **daḥı** cāme-ḥ'wābı
Ḥarāretten yoğ-idi inḳılābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 213*). [daḥı,]
10. Tutup ol baḥrden tā māye-i ḥāş
Hoş oldum bir deñize **daḥı** ḡavvāş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 8*). [daḥı,]
11. Berāt-ı merg alur tiğından a'dā
Ki 'ālemde **daḥı** turmaya aşlā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 96*). [daḥı,]
12. Añup 'adlini 'ahd itdi şurāḥı
Ki içmeye meyüñ kanını **daḥı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 112*). [daḥı,]
13. Daḥı kūr nüşhasından şı'riñüñ dām
Ki ola rāmuñ hezār āḥū-yı bed-rām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 111*). [daḥı,]
14. Atası mektebe itdi ḥavāle
Dem-ā-dem Qays **daḥı** tālib oldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 3*). [daḥı,]
15. İdinmişlerdi rüy-ı Qaysı maṭlûb
Bu **daḥı** eyleyüp anlara nāzı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 19*). [daḥı,]
16. Daḥı didügin ol ferzend-i zibā
Olısar 'ışkdan rūsvā vü şeydā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 47*). [daḥı,]
17. Daḥı her ne ki didiye özine
Cemī'isin didi Qaysuñ yüzine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 53*). [daḥı,]
18. Daḥı şol kāḥ kim gördün füsündür
Şakın fitne çehine reh-nümündür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 15*). [daḥı,]
19. Daḥı şunlar k'urınmış şekl-i āḥū
Degül āḥū k'olardur iki cādū (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 19*). [daḥı,]
20. 'Acüz-ı dehre ol ḡammāz-ı müḥmel
Şan Ādemden **daḥı** gelmişdi evvel (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 38*). [daḥı,]
21. Çi ger bu resme dindi bu ḥikāyet
Velikin bir **daḥı** vardur rivāyet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 2*). [daḥı,]
22. Meger kim Qaysıla Leylî **daḥı** hem
'Ulüm okurlar idi andan ol dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 13*). [daḥı,]
23. Dürüşüp biz **daḥı** eyleyelüm cehd
K'ola hem 'aḳdūñ ol māḥ-ı felek mehd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 29*). [daḥı,]
24. Toḳınup def **daḥı** zerrin celācil
Kefine muṭribūñ geldi muḳābil (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 23*). [daḥı,]
25. 'Ayān eyledi dil rāzın şurāḥı
Anuñ-çun dökdi kanın sāḳı **daḥı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 30*). [daḥı,]
26. Qarābeti **daḥı** idüp müdāre
Ararlardı anuñ derdine çāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 25*). [daḥı,]

27. Dağı dirler dilünü 'ışkdan kes
Ne vech-ile kesilür 'ışkdan kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 11). [dağı,]
28. Bilünüz siz **dağı** ol mübtelâyı
Ğamından Leylinün bulmaz rehâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 79). [dağı,]
29. Şunuñla kim **dağı** olmışdı ħandân
Gül-i ra'nâyı ħacl iderdî her ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 17). [dağı,]
30. K'o la'le gerçi lâyıkdur bu gevher
Velîkin gencrekdür **dağı** duġter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 68). [dağı,]
31. Gice gündüz budur 'âlemde kârı
Dağı yokdur ħișâbı vü şumârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 24). [dağı,]
32. Ki ol **dağı** ġarîb ü tâze idi
Dilinde mihr bî-endâze idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 129). [dağı,]
33. Hemân sâ'at sūvar oldu vü sürdi
Olar **dağı** irişüp karşı tırdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 2). [dağı,]
34. Ki ya'nî şatmadunuz şekkeri siz
Gerekmez sirke **dağı** almazuz biz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 52). [dağı,]
35. Mürüvvet eyleseñ bir **dağı** ħanım
K'ölice kalmasa boynunda ħanım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 39). [dağı,]
36. Çeküp düşmen yüzine tığ-i pülâd
Koyayın ben **dağı** 'âlemde bir ad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 56). [dağı,]
37. Şerîk olur şikâra ol **dağı** bil
Esirgeyüp bu bir kaç mübtelâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 28). [dağı,]
38. Zebûna rahîmdur şaġib-ġünerlik
Dağı tâze-durur baġ yüzlerine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 37). [dağı,]
39. 'Arab şaġrâsına mülk-i Ĥițâdan
Dağı tenleri beñzer sîm-i nâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 41). [dağı,]
40. Dağı yok bu şecerden ġayr-i ħîzem
Oġullarım durur misl-i semender (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 38). [dağı,]
41. İrişdi yâr iline şöret-ile
Bu cânıbdan **dağı** emr itdi sultân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 41). [dağı,]
42. K'idemez tozların fehmi-şabâ kesb
Dağı biñ bende rûmî vü ħatâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 57). [dağı,]
43. Öġüt virdükce **dağı** oldu efzûn
Düşe bir ħirmene çün nâr-ı bî-dâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 16). [dağı,]
44. Dağı biter yakar anı dem-i bâd
Aña kâr itmedi ger pend-i mâder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 18). [dağı,]
45. Baña uş ħâl yeter ħâl-i ruġsâr
Ana yokdur senün-le **dağı** kârım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 53). [dağı,]
46. Dağı yokdur şadef birle aña kâr
Bunı didi vü zâġir kıldı ħışmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 56). [dağı,]
47. Ki Mecnûnum degül senden **dağı** kem
Bu baġı dikene virilmedin bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 84). [dağı,]
48. Dağı bîġâne kalb u âşinâ-rû
Bugün ħübân-ı 'âlem iy birâder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 30). [dağı,]
49. Nedür derdün senün bir 'avrat için
Degül bir biñ **dağı** olursa 'avrat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 41). [dağı,]
50. Anı sen **dağı** aña düşdünüz yâd
Velî bir pend işit benden nihânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 64). [dağı,]
51. Tırrur mihr-ile vü mührünle el-ân
Eger biñ yıl **dağı** olursa şevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 17). [dağı,]
52. Bir iki gün ne var olsañ Ĥaġa râm
Başuñ gitdi **dağı** muġkem ligâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 93). [dağı,]
53. Depeñden çıka acumdan duġânlar
Dağı bunun gibi niçe kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 149). [dağı,]
54. Olar gidüp **dağı** kalmazdı bunlar
Cihân bâzîgerin ütmez kişi ħiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 64). [dağı,]
55. Bizüm pehlûmuñdur ol **dağı** hem
Cihân divinün işitme ġüzâfın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 46). [dağı,]
56. Anâ **dağı** iledürlerdi vâfir
Tutup bir zerre bu anda nevâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 104). [dağı,]
57. Yimedi seg **dağı** gör âşinâyı
Çü şeh bilmedi ħaġġ-ı ħizmetümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 98). [dağı,]

58. Kaması hizmetinde idi kâyim
Kılarıñ sen **dañı** ger cüd ü ihsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 115*). [dañı,]
59. Aña tır biz kuluñı **dañı** az az
Eger yârâ tutunduña yeñi yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 64*). [dañı,]
60. Yimesün nañl-i 'ömrinden **dañı** bir
Degüldür kimse 'ışkuñda vefâ-bîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 84*). [dañı,]
61. Dañı nev-ğonca gibi pāk dāmen
Velî bir hāste kōrkarven ki iy māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 140*). [dañı,]
62. Henüz öz mühriledür hoşka-i 'āc
Delinmedi **dañı** bu gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 127*). [dañı,]
63. Dañı açılmadı bu zanbağ-ı ter
Dilünde şol kim andan var-durur dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 130*). [dañı,]
64. Ğamuñdan ölmedüm **dañı** diriyem
Yüzüñden dūr düşdüm hālūñum ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 32*). [dañı,]
65. Günüm gibi-dürür rızkum **dañı** teng
Kızırvan zamğ-i ağacdan geh dişümle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 80*). [dañı,]
66. Dañı işbu hārâbedür maķāmum
Ğurūr-ı pādīshāhiden olup pūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 30*). [dañı,]
67. Bu **dañı** arzūdan öldi āñir
Cihān her rüz-ı nev nev-cān rübādūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 4*). [dañı,]
68. Ki virdi şevk-i gül taşā **dañı** cūş
Saña iy murğ-ı cān-ı 'anberin-bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 14*). [dañı,]
69. Baña dağ-ı belādūr bî-ruh-ı yār
Eger süsen **dañı** bî-dilsitāndūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 23*). [dañı,]
70. Çıkaramazdı revzenden **dañı** ser
Kıladı rüz ü şeb İbn-i Selām āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 72*). [dañı,]
71. İşide öz kulağıyla sözüñi
Hem ol māñi görüp ol sen **dañı** şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 119*). [dañı,]
72. K'ışūmden olmayam şermende ya'nî
Bilürven ol **dañı** 'aşık-durur pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 199*). [dañı,]
73. Kani bencileyin bir **dañı** bendeñ
Ğamuñdan özge mu 'tādum yok ir giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 22*). [dañı,]
74. Ki bir dil der-hemîn ortada enkāl
Senūñdür iy perî ol dil **dañı** bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 35*). [dañı,]
75. Hem ol **dañı** havā yüzinde kaldı
Çün ol ġāfil bu resme düşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 100*). [dañı,]
76. Niçedür göreyin ben **dañı** dādın
Kul idinseñ ben āzāde cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 78*). [dañı,]
77. Melāmet küñdesinden boynuma bend
Bu dem sen **dañı** geldüñ dāmum üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 13*). [dañı,]
78. Vücūdum buldı ol ġamdan rehāyı
Olursın sen **dañı** vardukca hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 25*). [dañı,]
79. Fiğān ü nāle kıladı şeb ü rüz
Bu yaña 'ammisi **dañı** dem-ā-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 75*). [dañı,]
80. Şorardı 'ışk hālinden nişāne
Kıladı ol **dañı** irdükçe 'aklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 13*). [dañı,]
81. Elinde ol **dañı** digerlerüñ hem
Ğalāşum kaldı zūlf-i yār elinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 62*). [dañı,]
82. Dirîğa k'ol **dañı** āğyār elinde
Çıkarsam çāh içinden cehd idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 64*). [dañı,]
83. Bulınur bir ġam aña **dañı** nāçār
Cihānda 'akıl oldur k'ir eger giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 68*). [dañı,]
84. Özine kılmayısar **dañı** meyli
Ki murğ uçmağıla çıkmaz semāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 6*). [dañı,]
85. Ki ya'nî hāsteye yidürdiler kand
Dañı eylediler çok dürlü timār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 33*). [dañı,]
86. Zebūn oldu vü ġāyet düşdi rencūr
Ğayāta kalmadı **dañı** recāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 61*). [dañı,]
87. Birağur ħirmen-i ġitūye āteş
Dañı her gice bu ħumm-ı ġil-ālūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 85*). [dañı,]
88. Kāmu ħaķķında dirler āferin bād
Tutarsañ sen **dañı** ol ħaşleti hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 37*). [dañı,]

89. Ki geçdi lu‘b-ı çarhı yidi çarhı
Daḥı soñra urup rüyın zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 15*). [*daḥı,]*
90. Vuḥûş ardınca hem-çün şîr-i merdân
 Bir âyîne **daḥı** irişdi kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 19*). [*daḥı,]*
91. Meger kim mühre-i püşt ol **daḥı** pîç
 Pür iken ğabğabı çâhında zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 46*). [*daḥı,]*
92. Meger kim bir nefes tâbüt-ı ber-dâr
 Ucumdan olmayısar **daḥı** yir târ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 17*). [*daḥı,]*
93. Meger kim makbere ol **daḥı** nâçâr
 Çü ‘ömrüm ber gini ḥâke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 18*). [*daḥı,]*
94. Sarây-ı kabrde tütüdi qarârı
 Cihân dürdi anuñ **daḥı** berâtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 101*). [*daḥı,]*
95. Giderüz biz **daḥı** nevbetçe bir bir
 Yidi göz bir degirmendür bu eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 158*). [*daḥı,]*
96. Gelüp ön soñ gider ekşer ḥalâyık
Daḥı soñra gelüp evvel gider çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 171*). [*daḥı,]*
97. Çıgırup döst diyü virdi cânı
 Fenâ câmı aña **daḥı** şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 39*). [*daḥı,]*
98. O **daḥı** bu güzergehden gönildi
 Çü cân murğı oldu ten dâmından âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 40*). [*daḥı,]*

daḥı: *Ancak, fakat.*

1. Daḥı bürüzın itmişler nazargâh
 K’ola Leyliye manzar-gâh-ı bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 61*). [*daḥı,]*
2. Daḥı didüñ degildür bize akrân
 Cemâl-i Leylîdür ger mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 23*). [*daḥı,]*
3. Daḥı şol mâder-i pür derd ü mehcür
 Ki Mecnûnuñ ğamından idi rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 23*). [*daḥı,]*
4. Şu sözler kim özinden güş kıldum
Daḥı uşlanmaz ol taḥkîk bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 78*). [*daḥı,]*
5. Egerçi nâzenîndür dilsitândur
Daḥı tâzedür ammâ nâ-tüvândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 70*). [*daḥı,]*
6. İrürdi yire bâr-ı nâfeden nâf
Daḥı aldı niçe biñ bağı u üştür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 35*). [*daḥı,]*
7. Urur bir nişter gibi nişâne
Daḥı âyineden buldum ferâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 47*). [*daḥı,]*
8. Giriftâr idi vü zindân-ı ğamda
Daḥı beten yetim oldu vü bi-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 41*). [*daḥı,]*
9. Ḥatındandur eğer bir gül-‘izâruñ
Daḥı her lâle etrâfında cüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 141*). [*daḥı,]*

dahl: *Dahl; tahl, ekin.*

1. Ögidür ‘ömri **daḥlin** sür‘at-ile
 Eger fehmi itmeyüp ğâfil bu ḥâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 166*). [*daḥlin, -in]*

dahme: *Mezar, türbe.*

1. İçi elmâs yimiş gibi burdı
 Düşüp ol **daḥmenüñ** üstine bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 31*). [*daḥmenüñ, -nüñ]*
2. Kõdı Mecnûn fiğân taḥlini nâ-kâm
 Atası **daḥmesi** üstinde tâ rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 125*). [*daḥmesi, -si]*
3. Maḳâmı **daḥme** oldu ol hümâmuñ
 Çü gördi Zeyd-i şürîde bu ḥâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 46*). [*daḥme,]*

daim: *Devamlı, sürekli.*

1. Kapuñda **dāim** iy sultān-ı Yeşrib
Tırur Mūsā ‘aşāsıyla çü hācīb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 71*). [*dāim,]*

dāimā: Devamlı, sürekli.

1. Kılardı **dāimā** pend ü naşihāt
Ki iy ferzend nedür bu fażihāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 29*). [*dāimā,]*

dakāvık: Ince ve anlaşılması güç; dikkate muhtaç olan şeyler.

1. Daķāyıkdan şu resm-ile eşer bul
Ki nazm içre Nizāmîyi diğer ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 119*). [*daķāyıkdan, -dan]*

dāl: Ağaç dalı.

1. Ki yiridür kenār-ı āb-ı hayvān
Şaķında sünbülün var müşğden **dāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 39*). [*dāl,]*

dāl: Arap alfabesindeki dal harfi.

1. Çehār olduğı ‘ād oldukda **dālī**
Peyünce çār yāruñ oldu vālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 51*). [*dālī, -i]*

dāl: Delâlet eden, delil olan, yol gösteren.

1. Çehār olduğı çeşmün iy nigū-fāl
Başiret ehli olduğıñadur **dālī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 40*). [*dālī,]*

dām: Tuzak, ağ.

1. Ecel **dāmī-durur** gūyā zirihler
Ki ‘ömr ayağına taşmış girihler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 59*). [*dāmī-durur, -ı, -durur]*
2. Çıkarup **dāmdan** virdi rehāyı
Fiğān u āh iderek düşdi yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 68*). [*dāmdan, -dan]*
3. Salınmış gördi bir **dām** ol ovaya
Giriftār olmuş ol dāma bir āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 6*). [*dām,]*
4. Bırakdı deşt-i çarha keh-keşān **dām**
Diler k’aldanup aña tāvūs-ı mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 96*). [*dām,]*
5. Salınmış gördi bir dām ol ovaya
Giriftār olmuş ol **dāma** bir āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 7*). [*dāma, -a]*
6. Öpüp iki gözinden kıldı āzād
Çıkup çün **dāmdan** gitdi ğazāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 93*). [*dāmdan, -dan]*
7. Ecel **dāmına** gerdānı giriftār
Hāzer kıl nālesinden dermendüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 28*). [*dāmına, -ı, -n, -a]*
8. İşi bozdı vü düzdü işin anuñ
Çün āzād itdi mürğ-i ‘ulvīyī **dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 35*). [*dām,]*
9. Taķar gerdānına āhır anuñ **dām**
Dilinde anuñ ki var sevdā-yı dāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 102*). [*dām,]*
10. Melāmet kündesinden boynuma bend
Bu dem sen daķı geldüñ **dāmum** üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 13*). [*dāmum, -um]*
11. Gülümden eyle gūyā bülbülini
Getür **dāma** ol āhū-yı ğaribi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 51*). [*dāma, -a]*

12. O dağı bu güzergehden gönildi
Çü cân murğı oldı ten **dāmından** āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 41*). [*dāmından, -in, -dan*]

dām: Evcil hayvan.

1. K'olara rızkın ol virürdi dāyīm
Kaçan kim görse anı her ded ü **dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 111*). [*dām,*]
2. Havaşisinde ƙal'aydı ded ü **dām**
Bular kim her biriydi mest ü ħūn-ħ'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 110*). [*dām,*]

dām: Dam, çatı.

1. Dağı ƙur nüshasından şî'riñüñ **dām**
Ki ola rāmuñ hezār āhū-yı bed-rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 111*). [*dām,*]
2. Ki şāĥ-ı gerdenümdedür emānet
Bu murğı idemezsin **dāmiña** rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 73*). [*dāmiña, -i, -na*]

dāmād: Far. Padişah soyundan kız almış olan kimse. TDK Sözlük.

1. Begendi vü didi mu'tādum olsun
Hem oğlum idi hem **dāmādum** olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 62*). [*dāmādum, -um*]

dāmād: Damat.

1. 'Alî kim Aĥmedüñ **dāmādı** idi
Enisi maĥremi mu'tādı idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 1*). [*dāmādı, --ı*]
2. Ki karşı çıka **dāmādına** a'yān
Ne deñlü var ise dergehde ĥāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 42*). [*dāmādına, -ı, -n, -a*]
3. Oturdu k'ide **dāmād** için ābād
Gehî vesme çeküp ebrûlarına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 18*). [*dāmād,*]
4. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamāmı
Ƙamer oldı 'arūs u gice **dāmād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 3*). [*dāmād,*]
5. Oturdu geçdi taĥt üstine ğamgîn
Sürür ile irişüp geldi **dāmād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 21*). [*dāmād,*]
6. Turup gitdi yanından çār-nā-çār
Yine geldi tażarru' birle **dāmād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 61*). [*dāmād,*]
7. Ururam ĥancere işit sözümü
Ne deñlü kim tażarru' kıldı **dāmād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 95*). [*dāmād,*]
8. Ki benden bulmamışdur behre **dāmād**
Senüñle 'ahd k'olmışdur nüĥust ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 108*). [*dāmād,*]

dāmād eyle: Damat yapmak.

1. 'Arūs-ı nazma **dāmād eyle** 'ışkı
Rūsüm-i 'ışk senden tāze olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 72*). [*dāmād eyle,*]

dāmād-ı gür: Mezar damadı.

1. Anı dāmād-ı güre ƙıldı kâbîn
Felek yenge gibi alup elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 92*). [*dāmād-ı gür, -e*]

dāmān: Etek.

1. Delü olmış aña ne ser ne sāmān
Giribān çāk çāk u pāre **dāmān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 52*). [*dāmān,]*
2. Er aldı tañtanayla anda Leylî
Ol anda ğayr eline virdi **dāmān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 21*). [*dāmān,]*
3. Süriyü sebze vü reyhāna **dāmān**
Neşāt ü 'îşa başladı bu yārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 24*). [*dāmān,]*

dāmān-ı çāk: Eteği yırtılmak.

1. İdüp dāmān-ı çākını tolu hāk
Başından aşığa koyardı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 29*). [*dāmān-ı çāk, -ı, -nı]*

damān-ı murād: İstek eteği.

1. K'elümden çıkdı **damān-ı murād** āh
Söyüdi bād-ı ğamdan şem'-i maşşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 78*). [*damān-ı murād,]*

dāme çek: Tuzağa çekmek.

1. Kalemle noqtadan düz dāne-i cev
Tuyūr-ı hikmeti çek dāme cev cev (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 110*). [*dāme çek,]*

dāmen: Etek.

1. Yol üzre şol kadar saçdı zer ü dür
Ki itdi **dāmenini** her gedā pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 42*). [*dāmenini, -i, -n, -i]*
2. Yilişür vahşiler pīrāmeninde
Yatup bir seg uyumuş **dāmeninde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 46*). [*dāmeninde, -i, -n, -de]*
3. Dağı nevgonca gibi pāk **dāmen**
Velî bir haste korqarven ki iy māk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 140*). [*dāmen,]*
4. Ne deñlü berk ise āhîr virür ser
Velî iy **dāmeni** çeşmüm gibi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 137*). [*dāmeni, -i]*

dāmen: Etek. || Civar, çevre.

1. Dehānın nergisün itdün tolu zer
Şabānuñ **dāmenin** kılduñ mu'añtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 32*). [*dāmenin, -in]*
2. Dilirān māteminde k'oldılar hāk
Gök itdi **dāmenin** yir yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 38*). [*dāmenin, -in]*
3. K'üzildi **dāmeninden** verdinün hār
Yine bir yüzden itdi bu hīsābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 64*). [*dāmeninden, -in, -den]*
4. Ayaguñ **dāmenüñe** çek çü şimşād
Tama' kelbin kapudan sür hākîr it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 46*). [*dāmenüñe, -üñ, -e]*

dāmen-deri: Eteği yırtılmış.

1. Kılan pür-äteş-i dilden cihānı
Şikeste-hātır u **dāmen-deride** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 7*). [*dāmen-deride, -de]*

dāmen-i kūh: Dağ eteği.

1. Budāla vü ğarīb ü **dāmen-i kūh**
Vücūdı lāle-veş pür dāğ-ı endūh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 23*). [*dāmen-i kūh,]*

dāmen-i sahrā: Çöl eteği.

1. Senūñ-çün hāşş-ı la'l ü nāb-dürden
Kılayın dāmen-i şahrāyı pür ben (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 114*). [*dāmen-i şahrā, -yı]*

dāmenini: Etek.

1. Ki kılmış **dāmenini** müşg-ile pür
Suṭūrı beñzer ol serve ki her bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 38*). [*dāmenini,]*

dām-ı cihān: Dünyaya takılmış.

1. Çıka merdāne vü olmaya murdār
Beni sen şanma kim dām-ı cihāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 55*). [*dām-ı cihān, -e]*

dām-ı dil-āşüb: Gönlü tutkun eden ağ, tuzak.

1. Kırulmuş anda bir **dām-ı dil-āşüb**
İki āhū-beççe zār u dil-figār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 18*). [*dām-ı dil-āşüb,]*

dām-ı fakr: Yoksulluk tuzağı.

1. 'İyālüm bî-ḥad ü şaydum bulardur
Girift ola çü dām-ı fakra şayyād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 49*). [*dām-ı fakr, -a]*

dām-ı 'ışk: Aşk tuzağı.

1. Ki dām-ı 'ışka bu olmuş giriftār
Muṭî' olalum biz çār u nā-çār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 75*). [*dām-ı 'ışk, -a]*

dām-ı turfe: Tuhaf tuzak.

1. Bulışup reh-zene lā-büd virür ser
Bu **dām-ı turfe** kim kırmışdur eyyām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 87*). [*dām-ı turfe,]*

dānā-yı esrār-ı nihān: Gizli sırların alimi.

1. Sözi feyyāz-ı yenbū'-ı me'ānī
Özi dānā-yı esrār-ı nihānī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 10*). [*dānā-yı esrār-ı nihān, -i]*

dānā-yı zamān: Devrin bilgini.

1. Var idi anda bir pîr-i yegāne
Ferîd-i dehr u dānā-yı zamāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 16*). [*dānā-yı zamān, -e]*

dâne: Tane, adet, miktar.

1. Bulut kütünde şebnemden zemâne
Nihân itmişdurur şad penbe **dâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 24). [dâne,]
2. Şafağdan âl-ıla yüz dürlü **dâne**
Çehinde gizleye Yûsuf gibi çîhr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 100). [dâne,]
3. Baña bir **dâne** virme hep senûñ bil
‘Âcûze gördi çün kim bu şumârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 56). [dâne,]
4. Aña geldüm ki kâmun ola **dâne**
Beden kim çâh-ı ka’rıdur aña cây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 56). [dâne,]
5. İçini **dânenen** kıldı pür aḥker
‘Îzâr-ı bâğda her zâğ-ı maḥzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 58). [dânenen, -den]

dâne: Tane II yem.

1. Degüldür **dânesine** kendünün râm
Ne el virür dürtüşmek-le vişâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 98). [dânesine, -si, -ne]
2. Kimün **dânesinün** olduñ muṭî’i
Büyüñ k’oldur nihâl-i gülşen-i cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 44). [dânesinün, -si, -nün]
3. Didî ḥâline göre bu cevâbı
Ki bir murgâ yedürse **dâne** eyyâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 101). [dâne,]

dâne-i cev: Arpa tanesi.

1. Kalemle noktadan düz **dâne-i cev**
Ṭuyûr-ı ḥikmeti çek dâme cev cev (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 109). [dâne-i cev,]

dâne-i hâl: Ben tanesi.

1. Gözi kattâl-ı şüfî zülfi çengâl
Yüzinde sübhâdur her **dâne-i ḥâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 84). [dâne-i ḥâl,]

dâne-i nâr: Ateş tanesi.

1. Kamu çün **dâne-i nâr** idi yek-sân
Hiçâl-ı sırr-ı cân ardında pinhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 139). [dâne-i nâr,]

dâne-i şevk: Arzu tanesi.

1. Niçe mâr ile tölmişdur el-ân
Beñûñ kim dâne-i şevk-idi iy mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 39). [dâne-i şevk, -idi]

dânenen-i esrâr-ı hikmet: Hikmet sırlarına vakıf olan.

1. Gel iy **dânenen-i esrâr-ı hikmet**
Ki sensin vâkıf-ı âşâr-ı hikmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 1). [dânenen-i esrâr-ı hikmet,]

dâniş: Bilgi (sahipleri), alim.

1. Sözüne **dâniş** ehlin tâlib eyle
Özüñi câhil üzre ḡalib eyle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 5). [dâniş,]

dāniş-āmūz: *İlim öğrenmiş, öğrenci.*

1. Perî-ruhlardan evvel oldı kâmil
İki üç yılda oldı **dāniş-āmūz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 27*). [*dāniş-āmūz,]*

dār: *Ev, yurt.*

1. Sen ‘ināyet eyle Hāmdî bendeñe iy Zül-minen
Bu fenā **dārından** itdükde bekāya intikāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 34*). [*dārından, -ın, -dan]*

dār: *Bol ve geniş olmayan.*

1. Havālisinde bî-ḥadd hücreler var
Kimi eyvān kimi kaşır u kimi **dār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 44*). [*dār,]*

dārā: *Eski İran’ın meşhur bir şahı olup mecazen hükümdar manasına da gelir.*

1. Anı aldayımaz hergiz bu şüret
Kaını Hüsrev kaını **Dārā** kaını Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 131*). [*dārā,]*

darb: *Vurma, dövme.*

1. Bu resme çok zamān itdi neberdi
Niçeler tığ **darbından** geberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 10*). [*darbından, -ı, -n, -dan]*

darb-ı girān: *Sert darbeler.*

1. Vücüdî yidügi darb-ı girāndan
Uşandı ol şanem cān u cihāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 65*). [*darb-ı girān, -dan]*

darb-ı seng-i havrāt: *Hayırlar taşlığına yolculuk.*

1. Yabana çıkısa **darb-ı seng-i havrāt**
Eve varsa gam-ı pend-i qarābāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 23*). [*darb-ı seng-i havrāt,]*

dār-ı fenā: *Fena yurdu ll dünya.*

1. Hudāvendā kaçankim ‘azm idem ben
Beķā mülkine bu dār-ı fenādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 138*). [*dār-ı fenā, -dan]*

dārū: *İlaç, deva.*

1. Ölümünden sonra kalmaz aşşı **dārū**
Qarābeti tıyup anuñ ḥurūşın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 30*). [*dārū,]*

dās: *Orak.*

1. Ham-ı ebrûsı biçer **dâs** âyîn
Hezârân hâşıl-ı cân u dil ü dîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 87). [dâs,]

dâsitân: Destan.

1. Söze girmezdi bir yüzden zebânı
Meger Mecnûn ola ya **dâsitâni** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 36). [dâsitâni, -ı]
2. Bu hübuñ 'ışkınuñ şûride cânı
Şu resme nakl kıldı **dâsitâni** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 18). [dâsitâni, -ı]
3. Bize keşşâf-ı esrâr-ı nihâni
Şu yüzden 'arza kıldı **dâsitâni** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 14). [dâsitâni, -ı]
4. Meger maşşûduñ aşlın idevüz red
Yazarken nâme-yi bu **dâsitâni** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 13). [dâsitâni, -ı]

dâstân: Destan.

1. Müşerref idüp elvâh-ı zebânı
Müzeyyen cyleyen her **dâstâni** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 12). [dâstâni, -ı]
2. Cihânda **dâstân** olısar adı
İdiser nev nev envâ'-ı fesâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 205). [dâstân,]
3. Olup tiz günde rüsvâ-yı zamâna
Yazılısar adı her **dâstâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 342). [dâstâne, -e]
4. Ki ya'nî 'arz iden bu **dâstâni**
Şu resm-ile rivâyet kıldı anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 165). [dâstâni, -ı]
5. İl içre **dâstân** oldı cemâli
Dişi lü'lü yüzi hırşide döndi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 50). [dâstân,]
6. Bu hübuñ 'ışkınuñ şûride cânı
Şu resme nakl kıldı **dâstâni** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 2). [dâstâni, -ı]
7. Kamu meyhâneler içinde mestân
İdinürler bu naqşı zıkr ü **dâstân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 34). [dâstân,]

da'vâ: Iddia.

1. Ma'nada cümle vech-ile nûruñ kadîmdür
İtseñ maḥaldür Âdemle **da'vâ-yı** kıdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 24). [da'vâ-yı, -y, -ı]

dâver-i devrân: Zamanın padişahı.

1. Ki vir iy **dâver-i devrân** bize dâd
Öñinde iy olan a'dâsı mürde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 4). [dâver-i devrân,]

da'vet: 1. Davet etmek, çağırma.

1. Helâk olmağ-idi lâ-büd cezâsı
Anı kim kendüsi kılarıdı **da'vet** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 77). [da'vet,]
2. Vücûdî derdden buldı rehâyı
Pes idüp **da'vet** yaza icâbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 135). [da'vet,]

da'vet it: 1. Davet etmek, çağırma.

1. Anası diledi kim sünnet ide
İlinüñ uluların da'vet ide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 4). [da'vet it, -e]

da‘vet kıl: Çağırmaq.

1. K’iletduñ Nîle içmeğe koaduñ
Ezel bir h’āna da‘vet kılduñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 21*). [*da‘vet kıl, -duñ*]

dāvūd: Hz. Davud (as) peygamber.

1. Şadāsı haqqı **Dāvūduñ** ki her ān
Demüri mûm iderdi taşı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 77*). [*dāvūduñ, -uñ*]
2. Eger **Dāvūda** tağ oldıysa dem-sāz
Saña mi‘rācda Hāk idi hem-rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 85*). [*dāvūda, -a*]

dāve: Dadı, süt anne.

1. Her etfāl-i giyeh kim toğurur hāk
Çü **dāve** ebrden süd virür eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 30*). [*dāve,]*
2. Buyurdi şāh **dāve** buldılar tiz
Ki şirīn ola ol la‘l-i şeker-riz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 291*). [*dāve,]*
3. Çü **dāve** menzil itdi māha mehdi
Şanasın oldı hizmet-kār-ı Mehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 293*). [*dāve,]*
4. Degül öz **dāyesine** bir nefes rām
Buçuk dem bir şanemsüz tutmaz ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 335*). [*dāyesine, -si, -n, -e*]
5. Velî giryān idi ol tıfl dāyim
Degüldi **dāyeye** rām u mülāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 316*). [*dāyeye, -ye*]
6. Başından atası kazıtdı mūyın
Gül-ābile yudı hem **dāve** rūyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 22*). [*dāve,]*
7. İletmezdi yanına **dāyesini**
Bilüp bu hāleti hem ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 70*). [*dāyesini, -si, -n, -i*]

dāve-ves: Dadı misali.

1. Virüp hem şir-i rāhat aña devrān
Kılardı **dāve-ves** perverde her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 300*). [*dāve-ves,]*

dāyim: Daima, her zaman.

1. Kiminüñ işi **dāyim** zühd ü tã‘at
Kimiñüñ cürm ü ‘işyān u şekāvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 97*). [*dāyim,]*
2. Ki **dāyim** gür idi naḥcır-i Behrām
Zamāne şiri olmışdur buña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 75*). [*dāyim,]*
3. Velî giryān idi ol tıfl **dāyim**
Degüldi dāyeye rām u mülāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 315*). [*dāyim,]*
4. Ki dürc-i şem‘-i ümmid olmış-idi
Beş on var idi ol mektebde **dāyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 9*). [*dāyim,]*
5. Belā vādīsiniñ seyyāhı **dāyim**
‘Anā şahrāsiniñ şahında kāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 7*). [*dāyim,]*
6. Maḳām-ı dide-ves mihrāb **dāyim**
Melek gibi hemişe pāk u şāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 27*). [*dāyim,]*
7. Ğazeller okumakdur **dāyim** işi
Bu resm-ile geçürür yaz u kış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 17*). [*dāyim,]*
8. Çeker her kişi ceng içre cezāyı
Ol okur şulh içün **dāyim** du‘āyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 6*). [*dāyim,]*

9. Tenümdür gerçi bu leşkerde kâyim
Dilûn ol cânibedür meyli **dâyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 40*). [*dâyim,]*
10. K'olara rızkın ol virürdi **dâyim**
Kaçan kim görse anı her ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 110*). [*dâyim,]*
11. Aña olmuşlar idi hep hevâdâr
Ger oturaydı ger tıraydı **dâyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 113*). [*dâyim,]*
12. Degüldür kimsenün hiç âşinâsı
Şınıkdur rûzgârûn 'ahdi **dâyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 9*). [*dâyim,]*
13. Hısâb iderdi **dâyim** kâr-ı yârı
Ne fi'l itse velî ol mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 64*). [*dâyim,]*
14. Bu resme olmadı da lîk nâ-şâd
Dilûn kalmaya **dâyim** böyle mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 15*). [*dâyim,]*
15. Zamânûn zeyni Zeyneb idi adı
Meger ol nâzenînün Zeyd **dâyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 61*). [*dâyim,]*
16. K'ola senden ya havfı ya recâsı
Egerçi Zeyd idi **dâyim** belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 93*). [*dâyim,]*
17. Saña düşmez dem urmak bu arada
Hemîn sen gel götür **dâyim** peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 7*). [*dâyim,]*
18. K'ışidür **dâyim** anuñ 'adl-ile dâd
Ki her bir âdemînün nevbet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 164*). [*dâyim,]*
19. Ayağ üzre tıurur hizmetde **dâyim**
Alup her şâhdan sad verd-i bî-hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 64*). [*dâyim,]*
20. Bu resmedür geçinişleri **dâyim**
O 'âlemde kişi kim yimeye ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 86*). [*dâyim,]*

dâyimâ: *Daima, her zaman.*

1. İdinür **dâyimâ** tesbîh dilde
İşidüp yâd eyler andan ilde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 23*). [*dâyimâ,]*

de: "de" eki.

1. Bunı diyüp **de** pinhân olduğunu
Bu sözden kendü şâdân olduğunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 51*). [*de,]*
2. Tuyup kavm-i qarâbeti **de** yek-sân
Perîşân oldılar çün zülf-i hûbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 41*). [*de,]*
3. Hem anuñ sen **de** olmuşsın esîri
Dilûnî çâk kılmış 'ışkı tîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 15*). [*de,]*
4. Kimesnenün yüzine bakma zinhâr
Meh-i 'id ise **de** fi'l-meşel iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 58*). [*de,]*
5. Ricâ oldur velî senden **de** iy nûr
Ki bu şüridelikden olasıñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 147*). [*de,]*
6. Çi ger Nevfel-durur mîr-i mu'azzam
Degülüz biz **de** iñen kimseden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 34*). [*de,]*
7. Üzüldi ikisinün **de** recâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 86*). [*de,]*
8. K'o anı sen **de** özge yâr tıut hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80*). [*de,]*
9. Gehî şadrına çekdi hâk-i pâkin
Ol evvelden **de** hûd dest-i sitemde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 39*). [*de,]*
10. Benüm **de** uş gamuñdan baña yitdi
Gidelüm tıur eve iy merd-i nâ-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 38*). [*de,]*
11. Beni **de** sencileyin mübtelâ kıl
Sülûk-ı 'ışkda ol baña üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 72*). [*de,]*

de: *Demek, söylemek.*

1. Ümidüm var ki bu tuğrā-yı icād
Oķundıkķa **denile** āferīn bād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 160*). [*denile, -nil, -e*]
2. Yüz urup toprağa yüz biñ ğam-ile
Dediler eyleyüp efġān u feryād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 3*). [*dediler, -di, -ler*]
3. ‘Ayān it bize **de** keyfiyyetini
Tırāz-ı kıssadan ħayyāt-ı ħāme (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 14*). [*de,]*
4. Nedür ķūtuñ çün ādemsin muķarrer
Dedi kim iy Selīm-i bā-selāmet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 71*). [*dedi, -di*]

de: "Dahi, bile" anlamında bağlaç.

1. Bırakdı refrefi **de** anda Aĥmed
Ol iki kevne nūr-ı pāk-i sermed (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 175*). [*de,]*
2. Ğamuñdan ħasteyem iy cān-ı māder
Ol öz ğam-ĥ"ārañ-içün sen **de** ğam-ĥ"ār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 12*). [*de,]*
3. Çü virdi Ĥaķ saña gevher ‘ivażsuz
Nişār it sen **de** ehline ġarażsuz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 10*). [*de,]*
4. İrürürlerse bir āfet saña ger
Beni **de** öldiyesirler muķarrer (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 28*). [*de,]*
5. Şu resme eyleyen pinĥān özümi
Ki ‘Azrā’il **de** görmesün yüzümi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 98*). [*de,]*
6. Velikin virmezem **de** rāyegāne
Baña gerçi ki bu ĥayvān nevādur (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 40*). [*de,]*
7. İkimüz **de** faķirtüz ac u muĥtāc
Żarūretten bunı fikr itdük āĥir (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 36*). [*de,]*
8. Bizi **de** kılmaġıl bārī ferāmüş
Ben idüm ġülşenüññün bağbānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 46*). [*de,]*
9. Egilüp ayaġına dūşdı fi’l-ĥāl
Gözi olup ikisinüñ **de** ĥün-bār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 75*). [*de,]*
10. Ĥayātı ben ĥō çokdan itmişem terk
Beķā mülkine idersün sen **de** riĥlet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 51*). [*de,]*
11. Velikin ķande olur şevķ-i bülbül
Bulur kebkıyle **de** ġülzār zīnet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 105*). [*de,]*
12. Ki dūşde görmege **de** ķayilem ben
Ğamuñdan ħasteyüm iy mihr-bānum (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 154*). [*de,]*
13. Tarık-ı fitneye **de** basmazam pāy
Bir iş k’anı ĥarām itmiş ola Ĥaķ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 190*). [*de,]*
14. Ki bu ĥayvānlaruñ ben **de** biriyüm
Bu ‘ışķ aĥvālīnün şulĥ u fesādın (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 76*). [*de,]*
15. Ki kaçır dīvler **de** şoĥbetümde
Esīrüm ġündüzün dürlü ‘azāba (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 18*). [*de,]*
16. Dilüñi ‘ayb sözden eyle kūtāh
Ne ķāmetde-durur gör sen **de** ĥālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 25*). [*de,]*
17. Anuñ kim kendü **de** tutmaz dilini
İki yāruñ k’aralarında yok şerm (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 32*). [*de,]*
18. K’özi **de** idiser menzil türābı
Çi ger tab’ı diledi k’ola ĥandān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 66*). [*de,]*
19. Bize **de** irse ķāş andan nevāle
Bu resme sözler-ile ol iki yār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 74*). [*de,]*
20. İkisini **de** medhüş itdi ĥayret
Birisi zīnde illā cān-süpürde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 22*). [*de,]*
21. İkisinüñ **de** odın sākin itdi
Gelüp ‘ışķ āteşi yakdı sipendi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 114*). [*de,]*
22. İkimüzi **de** bıkı iken koca ĥāk
İrişmişdür saña çok zecr benden (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 50*). [*de,]*
23. Ri’āyet eyle sen **de** ol yār-ı cānı
Çü yokdur senden özge baña sırdaş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 52*). [*de,]*

ded: Et yiyen yabani ĥayvanların ortak adı.

1. K'olara rızkın ol virürdi dāyīm
Kaçan kim görse anı her **ded ü dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 111*). [*ded,]*
2. Havâlisinde kal'aydı **ded ü dām**
Bular kim her biriydi mest ü hûn-h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 110*). [*ded,]*

ded ü dām: Yabanî ve evcil hayvanlar.

1. Havâlisine şaf çekmiş **ded ü dām**
Bulardan havf idüp çekdi ligāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 26*). [*ded ü dām,]*
2. Çekemez biñ senüñ gibi bilürin
Baña hōşdur ded ü dām ile bu cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 9*). [*ded ü dām, -ile]*
3. Aña kıldı gulām-ı halka-der-güş
Varurak şöyle oldu kim **ded ü dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 29*). [*ded ü dām,]*
4. Ki hoş-hülük olupdur hatm bende
Eyü hūdan-durur kim bu **ded ü dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 21*). [*ded ü dām,]*
5. Yola girdi turup Zeyd ile çün bād
Nedeñlü var ise anda **ded ü dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 27*). [*ded ü dām,]*
6. Bu hāl üzere düşüp kaldı ol abdāl
İhāta idüp eñrāfın **ded ü dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 59*). [*ded ü dām,]*
7. Çü geçdi sāl u ahir ol **ded ü dām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 1*). [*ded ü dām,]*

def: Zilli bir kasnağa geçirilmiş deriden yapılan çalgı.

1. Tōkınup **def** dahı zerrîn celâcil
Kefine muṭribüñ geldi muḳâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 23*). [*def,]*

def': Savma, ortadan kaldırma.

1. Arardı 'ışk **def'ine** sebebler
Zebûn itmişdi bir yaña cüdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 16*). [*def'ine, -i, -n, -e]*
2. Ki tâ göñlinde ol endişe gide
Bu havfüñ **def'ine** ol merd-i nâzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 21*). [*def'ine, -i, -n, -e]*

def' eyle: Savmak, uzaklaştırmak, kovmak.

1. Maraž kim ben ğarībüñdür naşibi
Anı def' eylemez hikmet ṭabibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 14*). [*def' eyle, -mez]*

def' it: Başından savmak.

1. Buyurdi yakdılar 'ūd u sipendi
Ki tâ def' ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 22*). [*def' it, -e]*
2. Ki def' ide humār-ı nergisi tā
Çemende āb ayasın çelmeden çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 38*). [*def' it, -e]*

def' ol: Çekip gitmek, uzaklaşmak.

1. Seher nūriyla tölmiş gördi hārgāh
Yolından reh-zen-i şeb def' olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 11*). [*def' ol, -mış]*

def ol: Yok olmak, ortadan kalkmak; uzak durmak, uzaklaşmak.

1. Def olmuşdur gül evrâkı celâcil
Getürdi her şükûfe hâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 64*). [*def ol, -mış, -dur*]
2. Ki tâ **def' ola** benden şekk-i a'dâ
Var iken böyle senden infî'âlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 76*). [*def' ola,]*

def'a: *Kez, kere.*

1. Geçüpdür çâreden bu **def'a** nâçâr
Bañâ bu 'ışkdan efgân ü zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 66*). [*def'a,]*

def'-i melâl it: *Hüznü, kederi ortadan kaldırmak, defetmek.*

1. Dil-i bî-çâreden **def'-i melâl it**
Reh-i 'ışkumda çok çekdüñ belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 54*). [*def'-i melâl it,]*

define: *Hazine.*

1. Define mu'tribüñ ol bezmde bil
Meh oldı püşiş ü zühre celâcil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 19*). [*define,]*

defter: *Defter.*

1. İden bu **defterüñ** şeklini taşvîr
Şu resme kıldı söz nakşını tahtîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 15*). [*defterüñ, -üñ]*
2. Bu **defter** k'okudı pîr-i mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 1*). [*defter,]*
3. Hicâbı **defterini** şuya şaldı
Be-gâyet oldı ol serv-i şeker-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 36*). [*defterini, -i, -ni]*
4. Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn
Egerçi kim bu **defter** pür-hatâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 97*). [*defter,]*

defter: *Amel defteri.*

1. Kime ildürse sünûsi serini
Dürerdi bu cihândan **defterini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 102*). [*defterini, -i, -n, -i]*
2. Me'âşiden çü **defter** rû-siyâhem
Yüzüm 'işyân midâdından karadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 106*). [*defter,]*
3. Hayâtum **defteri** mahv ola vü hîç
Şokalar yire idüp toprağı çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 120*). [*defteri, -i]*

defter-i kalb: *Gönül sayfası.*

1. Yazardı defter-i kalbine derhâl
Dil-i Mecnûn ruh-ı yâre ger akdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 32*). [*defter-i kalb, -i, -ne]*

defter-i sâhir: *Sihirli defter.*

1. Kalem çek defter-i sâhirliğe sen
'Alem dik kişver-i şa'irliğe sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 117*). [*defter-i sâhir, -li, -ge]*

deg: Değmek, değerinde olmak.

1. ‘Acebdür hâleti devr-i zamānuñ
Ki **degmez** vaşlı hicrânına anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 26). [degmez, -mez]
2. Ki tâ fark-ı felek ola saña cāy
Cihānuñ rāhatı derdine **degmez** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 109). [degmez, -mez]

deg: Değmek; dokunmak.

1. Düşürüp ‘aqlın ammā ol yegāne
Nihāl-i şabr **degdi** bağ-ı cāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 38). [degdi, -di]

deg: Ulaşmak, erişmek.

1. Çü **degdi** bu haber İbn-i Selāma
Şafādan kâşide geldi kıyāma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 77). [degdi, -di]

deg-: Değeri olmamak.

1. Anuñ gibi şeker zehrine **degmez**
Şol ihsān gibi kim kahrına **degmez** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 45). [degmez, -mez]
2. Anuñ gibi şeker zehrine **degmez**
Şol ihsān gibi kim kahrına **degmez** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 46). [degmez, -mez]

değil: Değil, olumsuzluk edatı.

1. Değil vâkıf nedendür bu harâret
Kim itdi göñliniñ nakdini gâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 7). [degil,]
2. Degildür sünbül-i zülfi semen-sâ
Ki her bir târidur bir ‘ırk-ı sevdâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 27). [degildür, -dür]
3. Çi ger Leylî-durur bir mäh-ı tâbân
Degildür gevherinde bize akrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 90). [degildür, -dür]
4. Dağı didiñ **degildür** bize akrân
Cemâl-i Leylîdür ger mäh-ı tâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 23). [degildür, -dür]
5. Ata olmayan âdem bir niçe gâh
Degildür mihr-i ferzendiden âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 36). [degildür, -dür]
6. Olupdur baht-ı naḥsum bed ser-encām
Degildür murğ-ı maḥşûdum baña rām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 120). [degildür, -dür]
7. Cihān ger toptolu olursa Nevfel
Değil sen kimse irürmez aña el (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 46). [degil,]
8. ‘Acebdür kim bahâdırlar **degil** sır
Yimekten zaḥm-ı gürz ü tîr ü şemşîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 61). [degil,]
9. Degildüm ben ezel bu resme ḥaste
Ža‘îf ü ‘âciz ü ḥwār ü şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 35). [degildüm, -düm]
10. Bu resme görmemişdüm ḥwân-ı ciger-ḥwār
Derûnde kim **degildüm** ḥalka der-güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 109). [degildüm, -düm]
11. Gelüp didi ki iy şâh-ı nigû-ḥwâh
Degildür âdem ol erdür firîşte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 69). [degildür, -dür]
12. K’anı düşmen görüp olmaya ḥandân
Degildür kimseye bâkî zamâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 167). [degildür, -dür]
13. Baña benden **degildür** bu belâ bil
Beni bu ‘ışk işinden pend yığmaz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 60). [degildür, -dür]
14. Degildür kimse bu ‘âlemde kāyim
Kaçan bir toḥm ekse çarḥ-ı pür-kahr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 10). [degildür, -dür]

15. Ki cân oldu nesim-i müşg-ile pür
Bu bû büyü **degildür** nev-bahârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 217*). [degildür, -dür]
16. Degildür 'akıl anlardan vefâ-cüy
Çi ger şürettedir her biri âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 60*). [degildür, -dür]
17. Var-idi murğ-i tâyir gibi bâli
Degüldi şâyine muhtâc yalı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 46*). [degüldi, -di]
18. Gedâ-yı Hindden tâ mün'im-i Rüm
Degül cüdından anuñ kimse mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 138*). [degül,]
19. K'özin bir dem cüdâ kıla şafâdan
Degül vakıf ki nañl-i rüzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 19*). [degül,]
20. İştigil pendümi kim iy püser ben
Bilürsin hûd **degülven** saña düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 88*). [degülven, -ven]
21. Bu faşl içinde ol hûbân mesrûr
Degüllerdî yanından âteşüñ dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 106*). [degüllerdî, -ler, -di]
22. Delüdü kendüye 'aklı **degül** yâr
Görinür baña bu işden üküş 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 25*). [degül,]
23. Egerçi aşlıdandır ser-bülend ol
Velî şimdi **degüldür** ercümend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 28*). [degüldür, -dür]
24. Didi kim bu **degüldür** lehv-i câyı
Bulursın bunda derdüñe devâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 49*). [degüldür, -dür]
25. Çi ger Nevfel-durur mîr-i mu'azzam
Degülüz biz de iñen kimseden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 34*). [degülüz, -üz]
26. Buçuk dem kendüye 'aklı **degül** yâr
Gezer her lâhza deşt ü râğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 62*). [degül,]
27. Kimesnem yokdur ol meftûndan özge
Degülven derd-i hâherden cîger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 49*). [degülven, -ven]
28. Neşe varur zevâlûñ gör beni қо
Ben olısar **degülven** saña mahrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 83*). [degülven, -ven]
29. Degülven mültefit mülke vü câha
Ben öyle bilürem kim çarh-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 30*). [degülven, -ven]
30. Bahâne eylemek lâzım **degül** hiç
Benem bî-çäre vü mahbûs u bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 60*). [degül,]
31. Baña anlardan irişdi bu âfet
Velîkin gam **degül** iy yâr-ı mehcûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 117*). [degül,]
32. Meges basmış **degüldür** engübînüm
Bu genci kılmamışdur kimse târâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 124*). [degüldür, -dür]
33. Degül gün heftede bir kere yirüm
Berîdür cânım u tab'um hûruşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 86*). [degül,]
34. Bilürsin kim **degüldür** ihtiyârî
Ben isterven ki cân murğımı çün yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 68*). [degüldür, -dür]
35. Degüldür kimsenüñ hiç âşinâsı
Şınıkdur rüzgârûñ 'ahdi dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 8*). [degüldür, -dür]
36. Tururdi kulle-i Necd üze mahzûn
Degüldi anası mevtinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 11*). [degüldi, -di]
37. Degüldür âh u nâle eksük iy yâr
Ol ider kühlâr evcinde âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 32*). [degüldür, -dür]
38. Degüldür Hâlika bu iş nühüfte
Yoğ-ise bağ-ı vaşlumda aña cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 188*). [degüldür, -dür]
39. Degül meyden anuñ büyüdanum mest
Elüñden mey degül iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 72*). [degül,]
40. Degül meyden anuñ büyüdanum mest
Elüñden mey **degül** iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 73*). [degül,]
41. Sefer lâzım **degüldi** baña nâ-kâm
Anuñ-çün şehrumüñ oldum garîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 56*). [degüldi, -di]
42. Şu şeydâlar gibiydi kim var el-ân
Degüldi bî-namâz u rûze vü nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 3*). [degüldi, -di]
43. Sözi terkib-i zevk ü şâd-mânî
Kadi servi **degüldür** nañl-i bî-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 55*). [degüldür, -dür]
44. Kılı çak ide anda olan idrâk
Degül mi hayf kim kendüzin ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 45*). [degül,]

45. Degülsin Zeydden hōd sen ziyāde
Bu yolda ben senüñ gibi **degüldüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 53*). [*degüldüm, -dû, -m*]
46. Degülsin Zeydden hōd sen ziyāde
Bu yolda ben senüñ gibi degüldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 52*). [*degülsin, -sin*]
47. Delü oldur cihānda k'ola hōd-kām
Degül dīvāne ben bir dīv-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 17*). [*degül,*]
48. Degülmüşse kilidüm āb-gīne
Cihānuñ qorhūsindayum recā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 80*). [*degülmüşse, -miş, -se*]
49. Degül yüz tūalum kim ola biñ sāl
Buşuda merg tūrmuşdur mu'allāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 98*). [*degül,*]
50. Aradan geçdi hayli 'işret ü şevk
Degüldi pāklıken lık hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 25*). [*degüldi, -di*]
51. Degüldür 'ışk şhvāt u hevādur
Hevāî olsa 'āşıkda harāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 40*). [*degüldür, -dür*]
52. Uş itdüm terk-i devrān-ı pūr-āşüb
Degülseñ hem vefā rāhında sen süst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 93*). [*degülseñ, -señ*]
53. Öginür niçesinüñ unı tekrār
Degül mi 'adl kim her şahsa ol üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187*). [*degül,*]
54. Ol üftāde başı altına bir hışt
Degül kimse aña hem-rāz-ı bālîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 15*). [*degül,*]
55. Degül hıç kimse hālinden haberdār
Gelüp ebr üstine mānend-i aħbāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 26*). [*degül,*]
56. Kılrlar şāh üzre pās-bānlık
Degüllerdı şehüñ mevtinden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 73*). [*degüllerdı, -ler, -di*]
57. Per-i kerrübiyān olmışdı cārüb
Degül kerpici şuyile toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 51*). [*degül,*]
58. İki 'ālemde rühin rahāt itsün
Degüldi gicede gündüzde hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 7*). [*degüldi, -di*]
59. Degülsin dünya hālîne muqayyed
Muķim-i hāne-i kūy-ı tecerrüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 20*). [*degülsin, -sin*]

degirmen: Değirmen.

1. Giderüz biz dahı nevbetçe bir bir
Yidi göz bir **degirmendür** bu eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 159*). [*degirmendür, -dür*]
2. Sözüñ kaşırında gördük biz şevābı
'Aceb türfe **degirmendür** bu gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 191*). [*degirmendür, -dür*]

degme: Seçme, üstün, değerli.

1. Ki yokdur **degmede** yār-ı vefādār
Bu hayvānlar ki vārdur ādemī-rüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 58*). [*degmede, -de*]

degme: Başka, başka bir.

1. Kıyās itme bu işi **degme** işe
Ki her şahs idinemez bunı pīşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 3*). [*degme,*]
2. İşitdi ta'ını Leylî **degme** kesden
Zārūr düşdi Mecnûn iştıyāka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 36*). [*degme,*]
3. Ki virilmez bu paye **degme** 'āmme
Didi kim bu iki yār-ı yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 72*). [*degme,*]

degül: Bulunduğu cümledeki bir husûsu ret, diğerini veya diğerlerini kabul ve ispat eden bir bağlaç gibi kullanılır.

1. Degüldür hîlmi kühından anuñ kâf
Buçuk dirhem kadar iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 5*). [degüldür, -dür]
2. Getürdüm pes ele bir dürr-i meknûn
K'aña kıymet **degül** şad genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 10*). [degül,]
3. Ne dürrler kim şumar olmaz behâya
Degül şayeste-i güş her gedâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 134*). [degül,]
4. Degül öz dâyesine bir nefes râm
Buçuk dem bir şanemsüz tutmaz ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 335*). [degül,]
5. Velî giryân idi ol tıfl dâyim
Degüldi dâyeve râm u mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 316*). [degüldi, -di]
6. Dağı şunlar k'urnmış şekl-i âhü
Degül âhü k'olardur iki cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 20*). [degül,]
7. Degül Hindü kaşı gönülün murâdı
Nidersin ol siyâh keş-nihâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 31*). [degül,]
8. Şu duhter k'olmaya perdeyle mestür
Degüldür ellerün ta'nından ol dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 26*). [degüldür, -dür]
9. Ki meyl itdügiçün gülzâre şimşâd
Degüldür bir nefes töhmetden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 32*). [degüldür, -dür]
10. Degül ârâmgâh-ı âdem ol yir
Mağâm-ı ejdehâ menzilgeh-i şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 37*). [degül,]
11. Kelâmuñ cânım içinde düzer cây
Degül gönülüm elümde n'ideyin vâý (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 28*). [degül,]
12. Kimi kavmi kimi sırdaşı anuñ
Degüldi hiç birisi nâşi anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 22*). [degüldi, -di]
13. Ki bizden hâzretüñe hizmet etmek
Olur minnet **degül** kim minnet etmek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 80*). [degül,]
14. Bu resme hayr işe iy şâh-ı 'âlim
Degüldür istihâre hiç lâzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 98*). [degüldür, -dür]
15. Gül-i tâzeyse Leylî iy mükerrem
Degüldür Qaysda bir hârdan kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 126*). [degüldür, -dür]
16. Degüldür lik bunuñ gibi iş sehl
Kişi ferzendine kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 39*). [degüldür, -dür]
17. Bu 'âlemde **degüldi** ol kişi er
K'anı pîşe tutmazdı muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 9*). [degüldi, -di]
18. Benüm oğlum k'olupdur çeşmüme nür
Degüldür merdümüyyetden bugün dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 6*). [degüldür, -dür]
19. Degül ol şeh hârac u bâca muhtâc
Başına terk-i dünyâdan komış tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 25*). [degül,]
20. Anuñ gibi cihânda 'ışk işinde
Degüldi kimse kıyım cünbişinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 14*). [degüldi, -di]
21. Çün ola bir gönülden 'ışk hâlî
Degüldür hâlî andan gam zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 22*). [degüldür, -dür]
22. Nihâyetsüz idi anda zer ü sîm
Degüldi genc-i Kârûn 'öşrine nîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 38*). [degüldi, -di]
23. Cevân idi vü Mecnûn-ıla hem-sâl
Degül hem-sâl ancak belki hem-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 132*). [degül,]
24. Degüldür sencileyin şâha lâyıq
K'ide kavlı itdüğine bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 23*). [degüldür, -dür]
25. Degül lâzım k'ura tîğ-ı girânı
Görenün korhudan çıkardı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 5*). [degül,]
26. Degüldi mültefit bu şaydgâha
Kânâ'at kılmış-idi gerd-i râha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 57*). [degüldi, -di]
27. Geçürür 'ömrin ekşer tağlarda
Degüldür gerçi kem aşl u nihâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 65*). [degüldür, -dür]
28. Düşer gam şuhfasına kur'a-ı kâr
Degül ma'kül ma'nide bu hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 39*). [degül,]
29. Degüldür şâbit ü yokdur şebâti
Ben anuñ içün eylerven neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 28*). [degüldür, -dür]
30. Akıtmı kanlarını kanı vardur
Degüldür bî-vefâ çün bu zebûnlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 33*). [degüldür, -dür]
31. Revâ mıdır k'öle yok yire bunlar
Degüldür bağluyı öldürmek erlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 35*). [degüldür, -dür]

32. Geh öpdi hürmet-ile gözlerini
Didi bu göz **degülse** çeşm-i yârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 63). [degülse, -se]
33. Ne bir dem yatdı ne ârâm itdi
Degül hergiz murâdı gice gündüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 111). [degül,]
34. Degüldür hâtrum aña güzergâh
Velî bir bād kim senden ura dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 86). [degüldür, -dür]
35. Degül ben varken ol bende sezâvâr
Beni bende çeküp gel iy yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 52). [degül,]
36. Degüldür bu giriftârum günehkâr
Benem bir tül karı bu bağludur ac (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 34). [degüldür, -dür]
37. Anı kaldurayın toprakdan iy yâr
Degüldür gidecegi yoldan âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 23). [degüldür, -dür]
38. Elini tıtdı Mecnûn bağbânun
Eyitdi kim **degül** mi hayf k'iy pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 27). [degül,]
39. Degül râzî meger kim ola Mecnûn
Ki eydür almazam 'âlemde bir kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 54). [degül,]
40. Degüldür kıl bağı kıl bağdudur bu
Fırâk-ı yârdan pâyumda hâlâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 42). [degüldür, -dür]
41. Ki Mecnûnum **degül** senden dağı kem
Bu bağı dikene virilmedin bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 84). [degül,]
42. Degüldür dânesine kendünün râm
Ne el virür dürtüşmek-le vîşâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 98). [degüldür, -dür]
43. Nedür derdün senün bir 'avrat için
Degül bir bîn dağı olursa 'avrat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 41). [degül,]
44. Dilün yandı **degüldür** puhte hâmuñ
Enîs ü yârdan şabr u şekîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 94). [degüldür, -dür]
45. Degüldür hiç birine bākî bünyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 88). [degüldür, -dür]
46. Yimesün nañl-i 'ömrinden dağı bir
Degüldür kimse 'ışkuñda vefâ-bîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 85). [degüldür, -dür]
47. Degüldür cân tapuñdan bir nefes dūr
Baña renc-i dilüñdür 'aşıkâra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 162). [degüldür, -dür]
48. Degül divâne ehl ü 'ākıl idi
Cihânda kılmamışdı hâne bünyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 46). [degül,]

dehân: (Sevgilinin) ağzı.

1. Niçün urduñ **dehānuñ** dürcine bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 14). [dehānuñ, -un]
2. Pür itdi âb-ı merg-ile **dehānın**
Kaşınun vesmesi gitti ser-â-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 64). [dehānın, -ın]

dehân: Ağzı.

1. Dehân dürci tapuñdan tolu gevher
Başar burcı gamuñdan pürdür âhter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 43). [dehân,]
2. Dehānın nergisün itdün tolu zer
Şabānuñ dāmenin kılduñ mu'a'ttar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 31). [dehānın, -ın]
3. Dehānum medhūñile pür-şeker kıl
Kelāmum vaşfuñıla mu'teber kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 47). [dehānum, -um]
4. Çemen şahnı be-ğâyet hürrem idi
Dehānı gönconun pür şebnem idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 36). [dehānı, -ı]
5. Lebi şîrîn **dehānı** gönce-i ter
Saçı müşğîn yañağı verd-i ahmer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 283). [dehānı, -ı]
6. Nevā-yı cān-fezā 'arz itmege nāy
Dehān itdi vücūdını ser-â-pāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 18). [dehān,]
7. Ki meyl eyleyibilmez hiç sūya
Dehānı gönca sensiz k'ol-durur mîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 35). [dehānı, -ı]
8. Dehānı sıfır hem-çün hāy-ı mevhūm
Lebinün devri mişl-i mîm-i ma'dūm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 57). [dehānı, -ı]
9. Dehānından saçılan âhı nārı
Başı üstine yağdurdı şerārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 37). [dehānından, -ı, -n, -dan]

10. Bulınur merhem aña yok-durur bāk
Velî aña k'ire âdem **dehâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 95*). [*dehâni, -i*]
11. Dehânidur şanasın gür-ı pür-mār
Gelüp Mecnûnı gördi kim figâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 14*). [*dehânidur, -i, -dur*]
12. Ağudur kim maķâmıdur nigîn-dân
Dehâni birle dendânın k'ögersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 17*). [*dehâni, -i*]
13. Dehânından hezâran dūr dökildi
Görindi çün direfş-i esved-i şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 122*). [*dehânından, -i, -n, -dan*]
14. Şu resm-ile ki iki nakş-ı divār
Dehâni baĝlu bülbül gibi muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 119*). [*dehâni, -i*]
15. Şadef gibi **dehân** açmış turur hāk
Çü tâbût-ı nigâr-ı mäh-päre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 88*). [*dehân,]*
16. İdüpdür ĝarķ-ı hûn-ı şîr-i merdân
İçer mey gibi kanı yok **dehâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 123*). [*dehâni, -i*]
17. Niçe müruñ **dehânında** ola âh
Lebûñ kim cânlara kût idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 40*). [*dehânında, -i, -n, -da*]
18. Güm itdi şad firāk-ile leb-i gür
Dehânuñ dürcine bilsem ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 29*). [*dehânuñ, -uñ*]

dehâna al: Ağzına almak. II Yudumlamak.

1. Ol okur kışşa-i derd ü firākı
Dehâna almadın bâde ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 63*). [*dehâna al, -ma, -dan*]

dehân-ı çeşm-i mecnûn-ı dil-âvîz: Gönlü cezbeden Mecnun'un pınarının ağzı.

1. Dehân-ı çeşm-i Mecnûn-ı dil-âvîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 1*). [*dehân-ı çeşm-i mecnûn-ı dil-âvîz,]*

dehân-ı ejdehâ: Yılanın ağzı.

1. Gözine her kemerden bir maĝâra
Dehân-ı ejdehâdan kim şaçar nâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 67*). [*dehân-ı ejdehâ, -dan*]

dehân-ı ejdehâ: Ejderhanın ağzı. Büyük yılanın ağzı.

1. Serin virdi dehân-ı ejdehâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 78*). [*dehân-ı ejdehâ, -ya*]
2. Velî çün meh dehân-ı ejdehâda
Ki zevci hıfz idüp hürmet kılardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 24*). [*dehân-ı ejdehâ, -da*]

dehân-ı mîm: Mim harfi gibi ufacak ağzı.

1. Ve ger maķşüduñ ise lâ'l-i dilber
Dehân-ı mîmüñ it nakşını ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 42*). [*dehân-ı mîm, -üñ*]

dehen: (Sevgilinin) ağzı.

1. Veyâ gonca **dehen** ne hāmüş olduñ
Şeker-dilden kanı ol tatlu sözler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 54*). [*dehen,]*

dehliz: Üstü kapalı, dar ve uzun geçit, koridor.

1. Çün ol **dehlizden** taşra geldi
‘İnân-ı ihtiyârın hayret aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 181*). [*dehlizden, -den*]

dehr: Dünya, âlem.

1. Çü cām-ı kâhrdan nûş itdi zehri
Fırâkı âteşi yandurdi **dehri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 8*). [*dehri, -i*]
2. Biri eyvân-ı dâda urdı bünyâd
Biri ‘adl ile kıldı **dehri** âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 66*). [*dehri, -i*]
3. Tütupdur **dehri** tîg-i hâme ile
Ki bir iklim açar her nâme ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 113*). [*dehri, -i*]
4. Pür itsün **dehri** cûd-ı bî-dirîgi
Cihâna şu‘le virsün berķ-i tîgi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 139*). [*dehri, -i*]
5. Meger bir şeb ki **dehr** olmışdı pür nûr
Kamer rahşân idi çün tal‘at-ı hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 1*). [*dehr,]*
6. Mücellâ oldı **dehr** âyine âyîn
Yirinden tûrdı Mecnûn-ı ğam-âlûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 6*). [*dehr,]*
7. Kimi ağlar kimi olurdu hândân
Gülenler **dehr** işinden ğafil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 71*). [*dehr,]*
8. Ki bu ‘âlemde hiç tûtmaya ârâm
Firişte şûretinde dîvdür **dehr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 43*). [*dehr,]*
9. Nazar kıl **dehr** olardan kime kaldı
Kamu gitdi ‘azîz ü dîn-perestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 60*). [*dehr,]*
10. İrişmedin helâk eyler anı **dehr**
Gice yaksa senûñ-çün bir çerâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 12*). [*dehr,]*
11. Bekâ mülkine rihlet kıldı iy şîr
Düşürüp **dehr** evinden büngeh ü bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 19*). [*dehr,]*
12. Tahammül eyle **dehriñ** zaîmetine
Dilerseñ k’olasın her ğamdan âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 78*). [*dehriñ, -üñ*]
13. K’ol **dehri** pür ider ğulğul-ile
Meger kim derd-i sevdâyı dil-ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 18*). [*dehri, -i*]
14. Mesîhâ gibi **dehri** rûh-perver
Zümürüd-ğüne şâh açdı semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 30*). [*dehri, -i*]
15. Bürüdetdeydi şol resm-ile kim yah
Bir âteşhâne oldı **dehr** ğârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 19*). [*dehr,]*
16. Yanup âhum odına gitdi kaydum
Dihi **dehriñ** belâsından irâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 43*). [*dehriñ, -üñ*]
17. Özine düzdi **dehri** cây-ı meclis
Felek saķfına bir top aşdı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 4*). [*dehri, -i*]
18. Çü **dehr** irürdi devri bu zevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 1*). [*dehr,]*
19. Alur biñ cânı yokdur gerçi cânı
Güli **dehriñ** dikendür tahtı zindân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 125*). [*dehriñ, -üñ*]
20. Kanı bir göz ki **dehr** itmedi hûn-bâr
Ecel seyli katı yavuz yağıdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 90*). [*dehr,]*
21. Buña ‘âkıl olan herğiz baş egmez
Bu şûretle olupdur **dehr** mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 111*). [*dehr,]*
22. Şadâyı **dehre** şalmaz oldılar ğuş
Tolayu alup ol şîrân-ı hûn-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 26*). [*dehre,]*

dehr: Zaman, devir.

1. Eger varise Mûsinûñ ‘aşâsı
Muñ‘yidi saña **dehr** ejdehası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 82*). [*dehr,]*
2. Meger var-idi anda bir yüce tağ
Ki **dehr** itmişdi keyvânı aña râğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 32*). [*dehr,]*

3. Mey içme **dehr** cāmından ki iy dil
Kātılmışdır aña zehr-i helāhil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 27*). [dehr,]
4. İrişdi şehr-i Bağdâda tolup **dehr**
Ki düşdi ârzü âhîr Selâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 22*). [dehr,]

dehr-i bi-sebât: *Sabit olmayan (dönen) dünya.*

1. Göñül virme bu dehr-i bi-sebâta
Cihânda kimseye olmasun niyâzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 66*). [dehr-i bi-sebât, -a]

dehr-i dūn: *Alçak dünya.*

1. K'anı kılmadı âhîr yine müflis
Çü dehr-i dūna budur 'âdet ü kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 111*). [dehr-i dūn, -a]

dehr-i fānî: *Fani dünya.*

1. Ki bergi ğamdur anuñ mîvesi sem
Ne vardur dehr-i fānîñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 55*). [dehr-i fānî, -nūñ]
2. Ne yâr ol kimseye ne kimse aña yâr
Çığırur ağlayup k'iy **dehr-i fānî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 49*). [dehr-i fānî,]
3. Emîn olduñ ki ref' oldu yoluñdan
Berâtın dürdi anuñ **dehr-i fānî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 55*). [dehr-i fānî,]
4. Derinden taşra çıkmaz kimse anuñ hîç
Kime kalmış-durur bu **dehr-i fānî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 83*). [dehr-i fānî,]

dehr-i ğam-âbâd: *Kederi ve hüznü bol olan dünya,felek.*

1. Hārâb itmişdi anı **dehr-i ğam-âbâd**
Çeküp 'iyy ü huzûr u zevkden dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 128*). [dehr-i ğam-âbâd,]

dek: *-e kadar, -e değin.*

1. İster ki cümle eyleye ihsân ü lutfuñı
Her gice tâ şabâha **dek** encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 44*). [dek,]
2. Ezelden 'âleme bu devre **dek** tâ
Müsel sel şâhdur 'an cedd ü ebâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 31*). [dek,]
3. Hudûd-ı Kûfeden Bağdâda **dek** hem
Kâbâyıl cem'ine gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 5*). [dek,]
4. Gözinden dökdi ol şeb şubha **dek** hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 98*). [dek,]
5. Topuğa **dek** gîl içre kıldılar zâr
Kanı 'âlemde bir vâkt-i muvâfık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 144*). [dek,]
6. Ki gürgüñ sâyesinde düşdi bî-hüş
Süminden şâhına **dek** her ğazâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 49*). [dek,]

del: *Delik açmak,yırtmak, açmak.*

1. Bu bîkr-i nazmı ben kim söyledüm pāk
Bu zibâ dürr ki **deldüm** çüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 150*). [deldüm, -dū, -m]
2. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir dem
Delüp güşin kulu gibi kômış nûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 43*). [delüp, -üp]

3. Sen elmās tabī'at birle anı
Şu resme **del** ki gören vire cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 8*). [*del,]*
4. Keminden gamze-ile ol yüzi mäh
Delerdi şad-hezārān sine her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 64*). [*delerdi, -er, -di]*
5. Sözüdür gevher-i deryā-yı himmet
Ki **delmişdür** anı hakkāk-ı kudret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 6*). [*delmişdür, -miş, -dür]*
6. Meclisünde āh u zārı **deldi** nāyuñ bağırını
Kāmetini eyledi çengün figān ü nāle ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 43*). [*deldi, -di]*
7. Elüñe girdi çün bir gevher-i pāk
Ki hayrāndur anı **delmekde** hakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 6*). [*delmekde, -mek, -de]*
8. Lebidür fi'l-meşel bir lā'1-i ğarrā
Ki **delmiş** dest-i kudretle anı Mevlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 16*). [*delmiş, -miş]*

del: Nüfuz etmek, içini veya ardını görmek.

1. Çü ben elmās hāme birle çālāk
Şehūñ medhinde **deldüm** niçe dūr pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 2*). [*deldüm, -düm]*

delâlet it: Göstermek, işaret etmek.

1. İderdi mevtine anuñ delâlet
Ecel yilinden idi havfı katı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 22*). [*delâlet it, -er, -di]*

deli: Aklını kaçırmış, çıldırmış kimse.

1. Başı saçlu nitekim nāfe-i müşğ
Delî göyneklü hem-çün penbe-i huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 234*). [*deli,]*
2. Biri birine dirlerdi gelüñ tiz
Delü geldi uralum taşile biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 16*). [*delü,]*
3. Delü olmuş aña ne ser ne sāmān
Giribān çāk çāk u pāre dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 51*). [*delü,]*
4. Boyun virmiş-durur ol dest-i 'ışka
Delü demek hatādur mest-i 'ışka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 12*). [*delü,]*
5. Çü Mecnûn bu haberden oldı āgāh
Ki süy-ı māha bulmazmış **delü** rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 2*). [*delü,]*
6. Gözetdi ol **deli** kendü қalayın
Yüriyüverdi ol şahrā yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 86*). [*deli,]*
7. Delü 'akd idemez bunuñ gibi dūr
Nihāyetsüz-durur ger hālet-i 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 14*). [*delü,]*
8. Füzün itme baña her lāhza kaydı
Cehāletden **delü** dirsın baña nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 15*). [*delü,]*
9. Delü oldur cihānda k'ola hōd-kām
Degül dīvāne ben bir dīv-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 16*). [*delü,]*
10. Umūr-ı dehrden vardur emānum
Delü yokdur çi ger Mecnūndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 87*). [*delü,]*

delin-: Delinmek, parçalanmak.

1. Belürdi bir nihālūñ iki şāhı
İki yirde **delindi** bir dūr-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 95*). [*delindi, -di]*
2. Henüz öz mühriledür hoşka-i 'ac
Delinmedi dağı bu gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 127*). [*delinmedi, -di]*
3. Kimesne artuğın itmemişem nūş
Delinmemiş durur dürr-i yetimüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 123*). [*delinmemiş, -miş]*

delmek: Delik açmak, yırtmak, açmak.

1. İrüre gevhere el çünkü hakkāk
Anı **delmekden** aña yok-durur bāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 36). [delmekden, -den]

delü: Aklını kaçırmış, çıldırmış kimse.

1. Delü gibi il içinde o güm-râh
Başına söylenür yürürdi her gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 7). [delü,]
2. Delüdür kendüye 'aqlı degül yâr
Görinür baña bu işden üküş 'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 25). [delüdür, -dür]

delü ol: Delirmek.

1. Ki bir meh-rûya dil virüp bu güm-râh
Delü oldı şu resme kim görür şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 6). [delü ol, -dı]

delülük: Delilik, çılgınlık.

1. Çü mevc-i 'ışk anuñ çıkdı serine
'Âlem dikdi **delülük** kişverine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 4). [delülük,]

delür: Delirmek, aklını yitirmek.

1. Didi kim bu ne sözdür 'aqlıdan dür
Delürüp olmasun inende mağrûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 32). [delürüp, -üp]
2. Ki 'ışkından bir âfet dil-rübânuñ
Delürüp 'aqlı gitmiş bir cevânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 4). [delürüp, -üp]

dem: An, zaman.

1. Bizi nevmîd kılma rahmetüñden
İrağ eyleme bir **dem** hizmetüñden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 6). [dem,]
2. Gözinden çıkdı ol **dem** 'arşa-ı hâk
Pes itdi kaşd-ı 'azm-i 'âlem-i pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 87). [dem,]
3. Bisâtından turup ol şâh-ı 'âlem
Süvâr oldı Burâk-ı berke ol **dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 90). [dem,]
4. Kaçankim bâl-i müşğinin açardı
Buçuk **demde** tokuz çarhı geçerdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 34). [demde, -de]
5. Özine tayy olup bir **demde** bu râh
İrişdi menziline yine ol mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 211). [demde, -de]
6. Degül öz dâyesine bir nefes râm
Buçuk **dem** bir şanemsüz tutmaz ârâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 336). [dem,]
7. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir **dem**
Delüp güşin kulu gibi komış nûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 42). [dem,]
8. Meger kim Kaysıla Leylî dahı hem
'Ulûm okurlar idi andan ol **dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 14). [dem,]
9. Ezel **demden** ki bir dîde ola kûr
İrişmez sürme çekmekden aña nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 59). [demden, -den]
10. Eger el vire bir **dem** vaşl-ı cânân
Komaya artuğ yakañı dest-i hicrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 31). [dem,]
11. Biri biriyle oldılar mülâkat
Meger kim ol **dem-idi** nañs-i evkât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 50). [dem-idi, -idi]
12. Cüdâsın çün bu **dem** bezm-i şanemden
Göyün pervâne gibi nâr-ı gamdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 53). [dem,]

13. Gerekmez dilberümsüz baña cânı
Ğamunsuz virme bir **dem** zindegânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 32). [dem,]
14. Şarâb içmezdi bir **dem** hâzretinsüz
Hużûr itmezdi cânı tal'atinsuz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 187). [dem,]
15. Eger biñ sâl ise bir **dem**-durur bil
Görinür 'ömrde mergüñ nişânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 56). [dem,]
16. Şu **demde** kim cevân idi vü ğarrân
Şikâr idi buña şîrân-ı devrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 49). [demde, -de]
17. Şarâb-ıla hoş idüp **demlerini**
Sürerlerdi gönülden ğamlarını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 3). [demlerini, -ler, -i, -n, -i]
18. Şu kim atına kendüyi inâne
Anı bir **demde** ilter ol cihâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 72). [demde, -de]
19. Demidür kim hużuruñda virem cân
Fedâ-yı pâyüñ idüp cân metâ'ın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 68). [demidür, -i, -dür]
20. Hâkîkat bildi kim Mecnündür ol kûr
Anasına didi nâz-ile ol **dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 17). [dem,]
21. Velî Mecnûna cândan râziyem pes
Ben evvel **demden** aña nâm-zâdum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 57). [demden, -den]
22. Zenûñ efsûnına yokdur nihâyet
Niçe **demdür** ol itmedi seni yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 63). [demdür, -dür]
23. Velî kılmadı erine hiç meylî
Dem olmaz k'ol nigâr-ı serv-i âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 13). [dem,]
24. Başı şürîdelik hem pesdür epsem
Bir eglence durur 'âlemde her **dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 107). [dem,]
25. Güç-imiş gördüm ü öğrendüm el-ân
Kaını ol **dem** ki virürdün baña pend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 55). [dem,]
26. Çün irdi hâfî-i şubh urdı **demler** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 1). [demler, -ler]
27. Müşâhib düşdi her **dem** anlarile
Varup her **dem** alup bir gûsfendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 25). [dem,]
28. Bir iki **dem** anuñla münîs ola
Süvâr oldı vü 'azm-i deşt kıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 18). [dem,]
29. Getür bir **dem** müşerref olalum biz
Gelüp ol zâhidüñ yanına hâcib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 20). [dem,]
30. Ki 'arz itmeyesin kimseye hâlî
Sarây-ı zevküñ ol **dem** olur âbâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 71). [dem,]
31. Ne iş geçdi bulara devr-i gerdün
Meger bir **dem** ki eyyâm-ı zemistân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 25). [dem,]
32. Olur her **dem** belâ-yı cân-ı bülbül
Nem alur ebrden berķ-i cihân-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 60). [dem,]
33. Dilüñ zevķi-durur cânuñ şafâsı
Gerekmez âdemî bu **demde** hāmūş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 13). [demde, -de]
34. Özüñi bend-i hasretten kıl âzâd
Müşerref ol iki **dem** hizmetinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 121). [dem,]
35. Ki süzından yarıldı seng-i hâre
Anuñ âhı acılığından ol **dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 141). [dem,]
36. Melâmet kündesinden boynuma bend
Bu **dem** sen dağı geldün dāmum üzre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 13). [dem,]
37. Ki olur her belânuñ bir sürürî
Dem olur kim ser-i maḥzûna yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 19). [dem,]
38. Çü vaḳt ire hemîn ol **demdür** el-hâķ
Fîrâķından ṡurup zevcinüñ ol mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 100). [demdür, -dür]
39. Ne bir okur hezâr efsûn u destân
Bu **dem** kim bülbül-i bî-miḡl sensin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 9). [dem,]
40. Ki gül-reng olmış eşküñden nihâlin
Saña yokdur belâ bezminde her **dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 33). [dem,]
41. Fiğānuñla yaşıñdan özge hem-dem
Ciger kanı durur her **dem** şarābuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 35). [dem,]
42. Velîkin dîde-i pâkiyle baķdı
Ki 'aşık pâķ-bâz olmasa her **dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 35). [dem,]
43. Uş ol **dem** boynuñadur vebālüm ḥöd
Kaını sen ķandesin ya ķandeyüm ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 2). [dem,]

dem: Kan.

1. Atası zâlim itmişdür giriftâr
Gözinden yaş döküp yine **dem** ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 23). [dem,]
2. Toludur câmi şerbet yirine zehr
Tehîdür tās-ı çarh illâ ki pür **dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 45). [dem,]
3. Niçe yutsun gamından zehr ile **dem**
Şular kim senden evvel bunda geldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 58). [dem,]
4. Deminden dîdesinûn yazdı ‘ünvân
İdüp nakş âhîrine temme bi’l-hayr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 2). [deminden, -i, -, -den]
5. Anuñ-çündür gönülde ıztırâbum
Ne **dem** kim seyl-i giryem mevc ura tîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 71). [dem,]
6. Siyâh itdi gözin çün çeşm-i âhû
Çok itmekden **demini** ‘aşıkun nûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 167). [demini, -in, -i]
7. Gözinûn nûrî dökülüp qarardı
Demi bağlandı dürlüdi berâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 65). [demi, -i]

dem: Nefes, soluk.

1. Deminden kıldı ‘âlem hâkini zer
Tırup ol hâkden derd-ile bu hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 4). [deminden, -i, -n, -den]
2. Deminden âteş-i sūzân saçılan
Çeken eyyâm-ı bed-‘ahdûn cefâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 20). [deminden, -i, -n, -den]
3. Var iy **dem** bādsuz kalsun dimāğum
İrişdi iy nefes hengām-ı rāhat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 20). [dem,]
4. Seḫā-yı feyz-i ‘ulvîden mevāid
Demüñden mürdeleri zinde eyle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 29). [demüñden, -ünden]

dem: Cesaret.

1. Buçuk **dem** kendüye ‘aqlı degül yār
Gezer her lâhza deşt ü rāğlarda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 62). [dem,]

dem dem: Yavaş yavaş, zaman ilerledikçe.

1. Şarāb-ı ‘ışkdanven gerçi Mecnûn
Velî sen ‘ışkumı **dem dem** kıl efzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 30). [dem dem,]

dem tut: Eşlik etmek, ritim tutmak.

1. Hānḳāh-ı rif‘atünde niçe biñ yıldur döner
Şūfî-i çarhı Celālûn türbesinde tutdı dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 52). [dem tut, -dı]

dem ur: Bahsetmek, konuşmak.

1. Ger emlah sözini işitse bir ān
Feşāhatdan dem urmaz idi Şahbān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 16). [dem ur, -maz]
2. Degüldür hātırum aña güzergāh
Velî bir bād kim senden ura dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 87). [dem ur, -a]
3. Bugün lāyık degildür k’olasın lāl
Dem urmazsın bir bülbül-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 17). [dem ur, -ımaz, -sın]

4. Saña düşmez dem urmak bu arada
Hemîn sen gel götür dâyim peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 6*). [dem ur, -mak]
5. Dem urup şubhdan virmezsiñ âvâz
Tenüñe bâlûn olsun tîğ-ı kâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 34*). [dem ur, -up]

dem ur: Nefes savurmak.

1. Gelüp bād-ı eccl yıkdı anı feryād
Dem urup âteş-i merg-i siyeh-baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 73*). [dem ur, -up]
2. Dem urdı şanki İsrâfil şûra
Kıyâmet günleri geldi zuhûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 19*). [dem ur, -dı]

dem-â-dem: Her zaman, daima.

1. Dem-â-dem itdüğinden ‘adl ü inşâf
Cihânı tıtdı nâmı kaf-tâ-kâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 153*). [dem-â-dem,]
2. Dem-â-dem devleti olsun ziyâde
Öñünce şâhlar yelsün piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 177*). [dem-â-dem,]
3. Atası mektebe itdi havâle
Dem-â-dem Qays dağı tâlib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 3*). [dem-â-dem,]
4. Füzûn olup **dem-â-dem** derd-i Leylî
Ğamum mânendi artar vây veyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 43*). [dem-â-dem,]
5. Dem-â-dem hâtıriyçun meh-likânun
Añarlar adını ol mübtelânun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 47*). [dem-â-dem,]
6. Dem-â-dem mevc uran deryâ-yı pür-cüş
Ki Mecnûn ya’nî ol şeydâ-yı pür-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 11*). [dem-â-dem,]
7. Dürüşüp çäre isterdi **dem-â-dem**
Ki varup ‘âkıbet gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 49*). [dem-â-dem,]
8. Bu hâl-ile anı Mecnûn-ı pür-ğam
Eli-yle şıgayup oğşar **dem-â-dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 60*). [dem-â-dem,]
9. Nigârûñ hüsni-i vaşfinda **dem-â-dem**
Ğazeller söyledi zibâ vü hürrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 169*). [dem-â-dem,]
10. Gider ta’cîl-ile tıutup beyâbân
Dem-â-dem ol nişân-ı tîr-i âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 39*). [dem-â-dem,]
11. Murâdum tîrin irürmez nişâne
Dem-â-dem gözlerem süy-ı harîmün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 81*). [dem-â-dem,]
12. Dem-â-dem kendüye idindi ‘âdet
Ki girüp dürlü dürlü şûrete tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 30*). [dem-â-dem,]
13. Kıldardı herkese ihsân u in’âm
Dem-â-dem yir idi Mecnûn içün ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 11*). [dem-â-dem,]
14. Yüzine çıkdı deryânun semekler
Dem-â-dem âteş-i hürşidile şatt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 13*). [dem-â-dem,]
15. Dem-â-dem ‘ışkuñun âvâresidür
Nedür hâli diyüp eyler selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 112*). [dem-â-dem,]
16. Geçürmek cânuna cevr ü cezâyı
Dem-â-dem ağlayup mahzûn olmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 5*). [dem-â-dem,]
17. Fiğân ü nâle kıldardı şeb ü rûz
Bu yaña ‘ammisi dağı **dem-â-dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 75*). [dem-â-dem,]
18. Güher gibi **dem-â-dem** seng içinde
Niçe gevher ki mişli yok bahâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 22*). [dem-â-dem,]
19. Götürdi perde-i ‘ışk-ı nihânı
Dem-â-dem ağlar oldı âşikârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 27*). [dem-â-dem,]
20. Senün hârân olupdur seng-i hârâ
Mağamuñdur **dem-â-dem** vâdi vü küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 27*). [dem-â-dem,]
21. Velî mest itdi hamr-ı ‘ışk anı gey
Dem-â-dem ol şikeste-hâl ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 29*). [dem-â-dem,]
22. ‘Anâ efğâñehinün nevha-giri
Dem-â-dem eyleyen âh u fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 5*). [dem-â-dem,]
23. Haber kılup **dem-â-dem** birbirine
Bir araya olup meh-pâreler cem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 62*). [dem-â-dem,]

dem-be-dem: *Daima, durmadan.*

1. Bu resme itdüğinden **dem-be-dem** āh
Anuñ hālinden oldı halk āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 39*). [*dem-be-dem,]*
2. Çarışdı **dem-be-dem** hālîne bir hāl
Özinden şadır oldı nev nev ef'āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 19*). [*dem-be-dem,]*

dem-i 'anber-feşân: *Kokunun saçıldığı an.*

1. İbirişim dem-i 'anber-feşânı
Virürdi zülf-i havrâdan nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 59*). [*dem-i 'anber-feşân, -ı]*

dem-i bād: *Rüzgarın nefesi.*

1. Dahı biter yaqar anı **dem-i bād**
Aña kâr itmedi ger pend-i mader (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 18*). [*dem-i bād,]*

dem-i havret: *Şaşkınlık zamanı.*

1. Dem-i hayretde ğam-h'âr-ı haqîkat
Dirîgâ hasretâ derdâ ki nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 62*). [*dem-i hayret, -de]*

dem-i ihsân: *Yardım vakti.*

1. Raḥîm idi dem-i ihsânda ol hân
Ğazâb vâktinde ammâ şîr-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 29*). [*dem-i ihsân, -da]*

dem-i 'îsâ: *Hız. İsa'nın nefesi.*

1. Dem-i 'îsâ haqîyçün k'irse fermân
Virürdi mürde-yi pejmürdeye cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 81*). [*dem-i 'îsâ,]*

dem-i kahr: *Keder nefesi.*

1. Nazar kılsa saña âyîne hışm it
Dem-i qahrûndan anı tîre-çeşm it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 48*). [*dem-i kahr, -uñ, -dan]*

dem-i kâr: *İşin sonu.*

1. Düzelüm kârı geçmeden **dem-i kâr**
Baña câmuñdan iy cân afitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 64*). [*dem-i kâr,]*

dem-i merg: *Ecel vakti.*

1. Dem-i merg aña irürdi ğubârı
Dilinden çıkdı sevdâ başına hām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 52*). [*dem-i merg,]*

dem-i serd: *Soğuk nefes.*

1. Dem-i serdüñden ol kâfir-efşân
Dağı kanlu kefen şar kim şehidüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 30). [dem-i serd, -iñ, -den]

dem-i sıhhat: Sıhhat dönemi.

1. Şu resmedür ki ƣal'a genc üzre
Dem-i sıhhatde ƣün ƣılmadı perhîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 47). [dem-i sıhhat, -de]

dem-i subh: Sabah vakti.

1. Dem-i şubha irür ben rû-siyâhı
Hâlâş eyle gicenüñ zulmetinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 48). [dem-i şubh, -a]

demidür: An, vakit, zaman.

1. Hârâb olmuş-durur Mecnûn be-ğâyet
Demidür ki idesüz 'avn u 'inâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 28). [demidür, -i, -dür]
2. Demidür kim temâm ola hikâyet
İşidenler dilerse kim bu nâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 88). [demidür, -i, -dür]

demir: Demir, sert maden.

1. Ve ger hûd seng içindeyse şerâre
Çekem anı **demir** gibi kenâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 98). [demir,]
2. Ki olur bunda **demir** şovuk ya ıssı
Ne yir içer nedendür h'âbgâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 8). [demir,]
3. Demirden şanki yapmışlar hışârı
Şu resmileydi anda cânver bol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 30). [demirden, -den]

dem-sâz: Arkadaş, dost, sırdaş.

1. Zamânındadır anuñ bâr u **dem-sâz**
Ğanemle gürg tihû ile şehbâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 107). [dem-sâz,]
2. Gönül olmuşiken bu fikre **dem-sâz**
İşitdüm süy-ı hâtıfden bir âvâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 105). [dem-sâz,]
3. Bu şahrâda saña **dem-sâz** kimdür
Bu hayretgâhda hem-râz kimdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 67). [dem-sâz,]
4. Şafâdan 'andelib-i hûb-âvâz
Şan oldu rûh-ı tûtisine **dem-sâz** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 22). [dem-sâz,]
5. Benüm hem-kâsem u hem-râzum idi
Figân u nâlede **dem-sâzum** idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 52). [dem-sâzum, -um]
6. Görüp şayyâda k'iy mu'tâd u **dem-sâz**
Didi şayyâda k'iy mu'tâd u **dem-sâz** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 25). [dem-sâz,]
7. Tuz itmek hâƣkını n'itdün aradan
Eger olduña gayr-ile **dem-sâz** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 63). [dem-sâz,]
8. Şafâ bezminde düşmen birle **dem-sâz**
Diler k'üstüñden uçan murğun âhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 92). [dem-sâz,]

dem-sâz ol: Dost olmak, arkadaşlık etmek.

1. Muhaşşal ol perî-ruhsâr tannâz
Olup bir ƣaç ƣamer-ruhlarla dem-sâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 16). [dem-sâz ol, -up]

2. Eger Dāvūda tağ oldıysa dem-sāz
Saña mi'rācda Hāk idi hem-rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 85*). [*dem-sāz ol, -dı, -(y)sa*]
3. Olup bir kaç kâmer-ruhlarla dem-sāz
Yiyüp içüp sürerdi 'ıyş u 'ışret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 6*). [*dem-sāz ol, -up*]
4. Ki kıla aña kaşd idenleri mürd
Peleng âhûya dem-sāz olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 65*). [*dem-sāz ol, -mış, -idi*]
5. Tenüm âsûde vü cānum olur şād
Olup cānum hayālün birle dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 31*). [*dem-sāz ol, -up*]
6. Mübârek pâyını sürsem yüzüme
Anuñla bir nefes dem-sāz olam hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 55*). [*dem-sāz ol, -am*]

dem-sāz-ı ded ü dām ol: *Vahşi ve evcil hayvanları dost edinmek.*

1. Olup tağ içre dem-sāz-ı ded ü dām
Bularla tutdı vahşi gibi ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 9*). [*dem-sāz-ı ded ü dām ol, -up*]

demür: *Demir, sert maden.*

1. Şadāsı haqqı Dāvūduñ ki her ān
Demüri mûm iderdi taşı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 78*). [*demüri, -i*]
2. Ki 'ıış ider **demüri** mûm-veş nerm
İder şerm ü nedāmet ham bilini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 30*). [*demüri, -i*]

dendān: *Diş.*

1. Lebi yākūtdan u **dendānı** billür
Temāşası bağışlar gözlere nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 53*). [*dendānı, -ı*]
2. Semen **dendānın** açmış nitekim dūr
Aña minķār-ı bûlbûl olmuş enbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 65*). [*dendānın, -ıñ*]
3. Tāma' **dendānın** aña eyleme tiz
Yüri sen kendü hālün gör beni ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 80*). [*dendānın, -ıñ*]
4. Ağudur kim maķāmıdır nigīn-dān
Dehānı birle **dendānın** k'ögersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 17*). [*dendānın, -ıñ*]

dendān göster: *Diş göstermek. İfadeyle "gülmek, mutlu olmak" anlamı tasvir edilmiştir.*

1. Yine şubh-ı müniri oldı hāndān
Yine mihr-i ruḥı gösterdi dendān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 180*). [*dendān göster, -di*]
2. Çiçekden cā-be-cā gösterdi dendān
Benefşe giydi servtün sāyesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 34*). [*dendān göster, -di*]

dendān-ı şāne: *Taraşın dışı.*

1. Belā zenciridür zaḥm-ı çengāl
Reg-i gīsūma her **dendān-ı şāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 45*). [*dendān-ı şāne,]*

deng: *Hayran, şaşkın.*

1. Şıfatuñdan olupdur **deng** ü meftün
Niçe Leylî-yi 'ākıl hem-çü Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 13*). [*deng,]*

2. Şu resme eylemiş pür nakş anı
Ki görse **deng** ü hayrân kala Mânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 52). [deng,]
3. İçinden atalık mihrî idüp cüş
Tahayyür kıldı anı **deng** ü bî-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 30). [deng,]
4. Ğarîb ü ‘aciz ü **deng** ü hevâ-h’âh
Vücûdî bād-ı ğamdan hâk olmuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 10). [deng,]
5. Biraz kaldılar ammâ yine hāmüş
Görüp bu anı kaldı **deng** [u] hayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 43). [deng,]

deng: Eş, aynı seviyede.

1. Ki tâ oldı cihân içinde meşhûr
Olup Mecnûn-şîfat **deng** ü fütâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 85). [deng,]

deng ol: Şaşırarak, sersemleşmek.

1. Kimûn güşına irse nağme-i çeng
Şafâsından olurdu vâlih ü deng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 22). [deng ol, -ur, -dı]

deng ü bî-h’îş: Hayran ve şaşırarak.

1. Tahayyür kıldı anı **deng ü bî-h’îş**
Hacel itdi be-ğayet verhem-i yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 44). [deng ü bî-h’îş,]

deng ü bî-hüş: Şaşkın ve sersem.

1. Bu resme düşmesün hiç bende bende
Bunı didi vü düşdi **deng ü bî-hüş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 15). [deng ü bî-hüş,]

deng ü havrân: Hayran ve şaşkın.

1. Girüp bir ğâr-ı tenge **deng ü hayrân**
Şeğablandı nitekim halka-ı mâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 86). [deng ü hayrân,]

deng ü havrân kal: Şaşkın ve sersem olmak.

1. İnanmayup kalaydı deng ü hayrân
K’oturmuş segler ortasında haste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 72). [deng ü hayrân kal, -a, -ydi]

deng ü meftûn kal: Hayran ve şaşkın kalmak.

1. İşinde kaldı çarhûn deng ü meftûn
Şu resme urdı bir na’re şeğab-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 58). [deng ü meftûn kal, -dı]

deng ü nâçâr: Şaşkın ve çaresiz.

1. İki cārî zebâna urdı bendi
Ol iki nakş kaldı **deng ü nâçâr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 117). [deng ü nâçâr,]

deni: Alçak, değersiz.

1. Virürdi âteşi ol hâra hurkat
Deniler taşı yimekten tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 69*). [deniler, -ler]
2. Deniler cânına cevri ü cefâdur
Bu hâletden baña yokdur şikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 72*). [deniler, -ler]

deñiz: Deniz, bahr.

1. Ki yüzdüm çok **deñizde** fi'l-hakîka
Bu resme irmedüm bahr-i 'amîka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 5*). [deñizde, -de]
2. Tutup ol bahrden tâ mâye-i hâş
Hoş oldum bir **deñize** dahı gavvâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 8*). [deñize, -e]
3. Seğâsınıñ hayâsından **deñizler**
Dökerler zîr-bâr-ı çarhde dürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 115*). [deñizler, -ler]
4. İki kandan **deñizdür** oldu cüşân
Dilîrân mevc-veş anda hurûşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 11*). [deñizdür, -dür]
5. İki âdem **deñizidür** qarışdı
Ya iki ejdehâlardur şarışdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 11*). [deñizidür, -i, -dür]
6. Dür ü mercân hacerdür cevher oldur
Talup himmet **deñizine** keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 7*). [deñizine, -i, -n, -e]
7. Harâretde virür âb âteşe şerm
Deñizler bâddan girdi hurûşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 9*). [deñizler, -ler]
8. Deñize düşdi divân-ı hayâtı
Cihân işkencesinden tâ ki cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 66*). [deñize, -e]
9. Şalan hayret **deñizine** sefine
Gam-ı 'ışkum belâsınıñ harâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 6*). [deñizine, -ine]

deñlü: Bu şekilde.

1. Şu **denlü** aldı çıkdı ol pâdişâhı
K'uruldu 'arş üzere bârigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 171*). [denlü,]
2. Yapışup baħye baħye çâk iderdi
Ki çâkı ceybine **deñlü** giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 26*). [deñlü,]

deñlü: Denli kadar, gibi.

1. Her ne **deñlü** seng-dil olursa inûlerdi küh
Okusam ger levh-i medhûnden aña bir kaç makâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 17*). [deñlü,]
2. Toldı şâdiden zamânunda memâlik şöyle kim
Zerre **deñlü** yir bulunmaz k'anda ârâm ide gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 40*). [deñlü,]
3. Bulur âdem ne **deñlü** olsa 'âşî
Senûñ lutfuñ şefî'inden hâlâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 63*). [deñlü,]
4. Şu **deñlü** var idi mâl anda efzûn
K'ödemezdi zekâtın genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 177*). [deñlü,]
5. Ne **deñlü** harc idersen bu güherden
Kim olmaz zerre **deñlü** mâ-hâzardan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 12*). [deñlü,]
6. Ki âşâr-ı eccl zâhir yüzinde
Velikin bildügi **deñlü** yine hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 89*). [deñlü,]

dep: Tekmelemek.

1. Diyüp şem'e bu sözi ol diger-hâl
Tırup **depdi** vü söyündürdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 58*). [depdi, -di]

depe: Tepe.

1. Depelerinde çifte şâh kim var
Belâ-yı câne düşmiş lâm elif-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 61*). [*depelerinde, -ler, -i, -nde*]
2. Kime kim irse tîğ-i âb-günü
Depesinden çıkardı çok dütüni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 96*). [*depesinden, -si, -n, -den*]

depe: Baş, kafa üzeri.

1. Depeñden çıka acumdan duhânlar
Dağı bunuñ gibi niçe kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 148*). [*depeñden, -ñ, -den*]

depme ur: Gagalamak.

1. Gehî urur başına depme zâğân
Yüzini tırmalar gâhî kelâgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 57*). [*depme ur, -ur*]

depred-: Kımıldatmak, hareket ettirmek.

1. Dürüş kim düzesin ‘âlemde bir kâr
Ecel çün **deprede** yârın ‘inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 99*). [*deprede, -e*]

depret-: Kımıldatmak, hareket ettirmek.

1. Döger gögsini kûs-ı pâsbânî
Ki **depretmeye** ra‘d artuk zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 80*). [*depretmeye, -meye*]

der: Toplamak.

1. Ne **dermek** belki yüzün görmemişdür
Aña el vermeyiserdür bu mîve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 136*). [*dermek, -mek*]

der: Demek, söylemek, dile getirmek.

1. Ne **der** her tahtası bir cild-i pür-kâr
Ki güyâ bir mücellid düzmiş iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 49*). [*der,]*

der: Dergâh, kapı, eşik.

1. Ki ruh be-nümüd **der** vey ravza-i cân
Süvâr âmed be-taht-ı in vilâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 2*). [*der,]*
2. Gelüp Hızr âsitânunda öper **der**
Ki kıla hâk-i râhuñdan lebin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 73*). [*der,]*
3. Anuñ her beyti zîbâ vü murabba‘
Görinür andan iki **der** çü matla‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 46*). [*der,]*
4. Nitekim bir nigâr-ı halka der-güş
Bırakmış ol **der** iki halka ber-düş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 48*). [*der,]*
5. Başum komağa yokdur vakt-i nâliş
Deri hıştından özge baña bâliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 76*). [*deri, -i*]

6. Şanasın geldi bülbül gülsitâne
Didi ya dost urdı derd-ile **der** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 9). [der,]
7. Der-i dildâra irürdi anı rāh
Kaķup kūr-âne ol **derde** ‘aşâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 11). [derde, -de]
8. Ruķın **der** kıldı ğark-ı âteş ü āb
Yüzine urdı anuñ bir tapance (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 64). [der,]
9. Segirdüp taşra çıķdı tiz **derden**
Varup mihmānınuñ pāyına düşdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 10). [derden, -den]
10. Sarāyuñ sıçradı Mecnûn **derine**
Oturdı ħargeh öñinde çü der-bān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 108). [derine, -i, -n, -e]
11. Yapalum müdde‘inüñ yüzine **der**
Bisāt-ı ħāk üzre bī-melāmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 104). [der,]
12. Derinden taşra çıķmaz kimse anuñ hiç
Kime kalmış-durur bu dehr-i fānī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 82). [derinden, -i, -n, -den, -]
13. Nitekim ħūr ü ğilmān ü firişte
Anuñ her taķtesidür şan **derinüñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 67). [derinüñ, -i, -nüñ]
14. Koma hiç āsitāne **der** gibi ser
Nişānsuz bir bucaķda eyle ārām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 42). [der,]

der aç: Kapı açmak.

1. Açar evc-i ferahdan çarķ şad der
Bu resme olmış idüm bende ħaste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 20). [der aç, -ar]

der emān: Emniyet içinde.

1. Şode sulţān Selīm bin Ħān Süleymān
İlāhī **der emān** ü ħıfz-ı tu bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 7). [der emān,]
2. Şode sulţān Selīm bin Ħān Süleymān
İlāhī **der emān** ü ħıfz-ı tu bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 7). [der emān,]

derā: Çan, çingirak.

1. Laţif-āvāz şol resme **derāyı**
Ki şavtı cānlara virür ğıdāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 25). [derāyı, -y, -ı]

der-āġūs: Kucaklama.

1. Vire bir dem çü cüdi ebr ne cüş
İdemez feyzini deryā **der-āġüş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 118). [der-āġüş,]
2. Meger bu sırrı kılmışdı ferāmüş
Ki kimse idemez māhı **derāġüş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 48). [derāġüş,]

der-āġüş evle: Kucaklamak, sarmak.

1. Der-āġüş eyledi cism-i nizārın
Gehi ruķsārın öpdı geh ‘izārın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 27). [der-āġüş eyle, -di]

der-āġüş it: Kucaklamak.

1. Ki ider bilüñi düşmen der-āġüş
Ne deñlü düşmenümse yāruñ iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 130). [der-āġüş it, -er]

der-âgûş kıl: Kucaklamak.

1. Hezâr i'zâz-ıla kıldı der-âgûş
Tutıvirdi hırâşına ser ü gûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 33*). [der-âgûş kıl, -dı]
2. Yüzün sürüp öpüp kıldı der-âgûş
Du'â-yı hayrıla añup rûh-ı pâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 32*). [der-âgûş kıl, -dı]

derâhim: Sikke vurulmuş paralar.

1. Gedâ-yı gülşene vakt-ı bahârân
Derâhim bahş olur her nakş-ı bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 28*). [derâhim,]

derâ-vı şavt: Çingirak sadası.

1. Derâ-yı şavtnı işitse nâgâh
Girürdi çarha gökde mihr ile mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 23*). [derâ-yı şavt, -ı, -nı]

der-bân: Kapıcı, bekçi.

1. Sa'âdet şehrinüñ **der-bânı** için
Velâyet tahtınuñ sultânı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 103*). [der-bânı, -ı]
2. Sarâyunı sıçradı Mecnûn derine
Oturdu hargeh öninde çü **der-bân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 109*). [der-bân,]

derbân: Kapıcı, kapıya bakan, bekçi II aşık.

1. İşigün **derbânlarınuñ** biri sultân-ı 'Arab
Âsitânunı kullarınunı biri hâkân-ı 'Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 7*). [derbânlarınuñ, -lar, -ı, -n, -uñ]

derbân: Kapıcı, bekçi.

1. İder reşk olmağa **derbânı** Kayşer
Yolu tozu ser-i Fağfûra efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 55*). [derbânı, -ı]

der-bâr: Far. is. Kapı mahalli, dergâh, bir büyük zatın kapısı önü.

1. Eli Hatem eli gibiydi **der-bâr**
Kefi feyyâz hem-çün nañl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 169*). [der-bâr,]

der-be-der: Dağınık, perişan.

1. Bu resme **der-be-der** olup gezerken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 1*). [der-be-der,]

der-ber: Üzerine geçirmek (giymek).

1. Helâl olsun tapuña bu gelinlik
Tutarsın anı iy 'ömrüm ki **der-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 83*). [der-ber,]

derc: Dahil etme sokma.

1. K̄ara yirden bitürür ḥadravātı
K̄amış dürcinde **derc** eyler nebātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 70*). [*derc,]*

derc it: *Toplayıp bir araya getirmek.*

1. K'ide ol ḥastenüñ derdine çare
Devâ fikrin dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 13*). [*derc it, -er, -di]*

derd: *Aşkın sebep olduğu üzüntü, keder.*

1. Didi kim bu degüldür lehv-i cāyı
Bulursın bunda **derdüñe** devāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 50*). [*derdüñe, -üñ, -e]*
2. Dili zencîr-i 'ışka beste düşmiş
Devâsuz **derd** içinde ḥaste düşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 68*). [*derd,]*
3. Çü bildi **derdini** şâh-ı ḥired-ver
Diline almadı pes ḡayr-ı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 71*). [*derdini, -i, -n, -i]*
4. Figân u **derd** ü hicrânüñ celîsi
Şeh-i iklîm-i ḡam ya'ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 12*). [*derd,]*
5. Nedür **derdüñ** senüñ bir 'avrat için
Degül bir biñ daḡı olursa 'avrat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 40*). [*derdüñ, -üñ]*
6. İçümde şimdi var **derdüm** hezārān
Saña 'ākḡ olmuş-idüm iy peder āḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 92*). [*derdüm, -üm]*
7. Kimüñ urduñ kemergāhına sen dest
Senüñ **derdüñ** çekerven ben siyeh-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 53*). [*derdüñ, -üñ]*
8. Esîr ü mübtelâ vü müstemendüm
Kimüñ **derdiyle** kılarısn şebi rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 45*). [*derdiyle, -i, -(y)le]*
9. Ne bir **derdüm** diyecek âdemüm var
Saña kim ḥüsrevîsin her kenârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 26*). [*derdüm, -üm]*
10. Urursın cânıña **derdinden** âteş
İdüp her rüz 'azm-i bağ ü gülzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 6*). [*derdinden, -i, -(n)den]*
11. İder rüşen dili **derdini** her ḡāḥ
Görine çün gözine serv-i şimşad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 10*). [*derdini, -i, -n, -i]*
12. Yürür Mecnûn senüñ **derdüñle** nālān
Bize ol yār-ı 'ömr iken bize yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 62*). [*derdüñle, -üñ, -le]*
13. Didi kim **derdümüñ** nedür devâsı
Görüp kārûre vü nabız didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 20*). [*derdümüñ, -üm, -üñ]*

derd: *Acı, üzüntü, keder.*

1. Ki kendü başı **derdinden** o kattāl
İdemez oldı şimdi ḥalka izlāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 101*). [*derdinden, -i, -n, -den, -, -]*
2. Nedür ḥālüñ ne **derdesin** giriftār
ḡamumdan niçesin iy sîne-çāküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 40*). [*derdesin, -sin]*
3. Kaçan bir lāle tezyîn itse bāḡı
Hezārān sîneye kor **derdi** daḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 210*). [*derdi, -i]*
4. Nesîm-i zevḡ aña virdi **derdi**
Şemîm-i şevḡ kendüden giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 3*). [*derdi, -i]*
5. Nemek saçıldı şankim yâresine
Ziyâde oldı **derdi** çâresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 50*). [*derdi, -i]*
6. Añup ol şüreti feryād iderdi
Füzün olurdı günden güne **derdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 58*). [*derdi, -i]*
7. Cihānuñ miḡnetinden oldılar ferd
Var-idi dillerinde lik bir **derd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 108*). [*derd,]*
8. Hezārān **derd-ile** ol iki mecbûr
Zarûrî birbirinden düşdiler dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 19*). [*derd-ile, --ile]*
9. Hezārān **derd-ile** çün Kays-ı meftûn
Nigârüñ ḡaymesinden geldi maḡzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 31*). [*derd-ile, --ile]*

10. Țurup tîz oġlınıñ yanına vardı
Belini gördi bükmiş yâr **derdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 62*). [*derdi, -i*]
11. Nigârın kaldı **derd** ü mihnet-ile
Kıladı âh u nâle hasret-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 15*). [*derd,]*
12. Ğam-ile uyhusuzlıktan anuñ **derd**
Cemâlî âfitâbın eyledi zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 91*). [*derd,]*
13. Kimüñ sevdâsıyla olduñ bugün zâr
Ne **derd** itdi dilüñi böyle efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 86*). [*derd,]*
14. Kimüñ bağındadır mevcûd ol verd
Ki büyü birle zâyil ola bu **derd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 96*). [*derd,]*
15. Devâsuz bir marâzdur baña bu **derd**
Ne lâzım kim dökeseñ âhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 71*). [*derd,]*
16. Yoġ-ise **derdüme** dermânüñ iy yâr
Beni men' itme bâri 'ışkdan var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 37*). [*derdüme, -üm, -e*]
17. Var idi sînesinde 'ışkdan **derd**
Komişdı ğam dili mir'âtına gerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 133*). [*derd,]*
18. K'o gül k'olmuşdurur bâġuñ çerâġı
Komiş **derdi** dil-i Mecnûna dâġı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 12*). [*derdi, -i*]
19. Anuñ k'irdi lebe **derd** ile cânı
İder âyîne-veş sîh imtîhânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 37*). [*derd,]*
20. Cüvanlar mâteminde zâr u ğamgîn
İñiler **derd-ile** her nây-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 20*). [*derd-ile, --ile*]
21. Pes idüp şulh terk itmiş neberdi
Füzün olmuş cevânüñ dilde **derdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 12*). [*derdi, -i*]
22. Anuñ yine 'adü fethinde **derdi**
Bu ceng içre anuñ ucından iy mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 30*). [*derdi, -i*]
23. Ola dil **derdinüñ** cânım zebünü
Velî şimdi getirsem 'aġdüme anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 10*). [*derdinüñ, -i, -(n)üñ*]
24. Kılarken **derd-ile** feryâd u nâle
Şeb irüp çün dil-i gümrâh-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 82*). [*derd-ile, --ile*]
25. Gider bilmez yolu şahrâ mı ya kûh
Okur **derd-ile** bu şî'ri giderken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 11*). [*derd-ile, --ile*]
26. Kılasın **derdümi** dildâre ma'lûm
Du'âlar idüp ol serverâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 70*). [*derdümi, -ümi*]
27. Saçı gibi yeter âvâre kılsun
Eger **derdüme** ırürmezse dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 69*). [*derdüme, -(ü)m, -e*]
28. Şanasın geldi bülbül gülsitâne
Didi ya dost urdı **derd-ile** der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 9*). [*derd-ile, --ile*]
29. Țapuñdan giderelüm ğam şudâ'ın
Benüm-çün çekme şimden girü **derdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 71*). [*derdi, -i*]
30. Seni yüz kerre kılmaz **derd-ile** yâd
Gelin olalı bir yıl vardur ol cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 14*). [*derd-ile, --ile*]
31. Nitekim Yûsufından ayrı Ya'kûb
Dir idi hasret ü **derd-ile** her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 9*). [*derd-ile, --ile*]
32. K'ide ol hastenüñ **derdine** çare
Devâ fikrin dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 12*). [*derdine, -i, -ne*]
33. Hevâ-yı 'ışkdan uşanmayısar
Didi **derd-ile** k'iy ferzend-i dil-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 5*). [*derd-ile, --ile*]
34. K'ider âhûsı içün âh u feryâd
Didi **derd-ile** k'iy hayrân u mehcûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 7*). [*derd-ile, --ile*]
35. Kebâb itdüm ciger **derdüñden** el-ân
Niçe kılmayayın ben bağrumı çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 104*). [*derdüñden, -üñ, -den*]
36. Ki çekdi sîneñi pehlûsına hâk
Ciger kanı yerem **derdüñle** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 107*). [*derdüñle, -ü, -ñ, -le*]
37. Deminden kıldı 'âlem hâkini zer
Țurup ol hâkden **derd-ile** bu hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 5*). [*derd-ile, --ile*]
38. Derünü **derdin** itdi yâre ta'yîn
Özi gibi 'amelden kaldı hâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 172*). [*derdin, -in*]

39. Zebân tıgıyla bârî virme âzâr
Saña çün **derdümi** şerh itdüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 145*). [*derdümi, -üm, -i*]
40. Beni kıl **derdiñüñ** aşılandan âgâh
Ki ‘ışk işini çok gördüm mecâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 34*). [*derdiñüñ, -i, -n, -üñ*]
41. Ki **derdümden** belâya mübtelâdur
Ža‘îf-i ĥastemidür yâ tenümend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 8*). [*derdümden, -ü, -m, -den*]
42. Cihânı bir seher kılmışdı firûz
Meger ol şubh yüz **derd-ile** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 9*). [*derd-ile, --ile*]
43. Derünüñ düdin eyler **derd-ile** yâd
Nazar kılsa güle ol mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 12*). [*derd-ile, --ile*]
44. Vücüdî **derdden** buldı rehâyı
Pes idüp da‘vet yaza icâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 134*). [*derdden, -den*]
45. Ki incitmeyeler seni hemîşe
Ucumdan **derd** bulsun dirseñ âgyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 115*). [*derd,*]
46. Kerem-kânî vü sâhib-i vecd tevbe
Beni bu **derdde** koma giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 107*). [*derdde, -de*]
47. Anı ol **derdden** kırtardı derĥâl
Ki buldı ellerini ol mu‘allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 120*). [*derdden, -den*]
48. Sen olursın hemîn **derde** giriftâr
Çi ger pür nişdür kejdümde neşter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 116*). [*derde, -e*]
49. Deründan **derd-ile** bir na‘ra urdı
Kaçurdı ol vuĥuş-ı hevî-nâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 40*). [*derd-ile, --ile*]
50. Bu yolda çok ĥatar vardır üküş **derd**
Cihân içre benüm gibi gerek er (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 4*). [*derd,*]
51. Ki şabr ide bu **derde** iy birâder
Benüm çekdigümün yüz binde birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 6*). [*derde, -e*]
52. Sen idinmişsin ammâ **derdi** maṭlûb
Felekden gerçi kimse bulmadı dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 12*). [*derdi, -i*]
53. Çekilüp kılmağı perĥiz hergiz
Ėamu **derde** devâ perĥiz ileğür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 41*). [*derde, -e*]
54. Ki **derdi** artup eksildi şafâsı
Yüzünüñ revnaķı gidüp şarardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 62*). [*derdi, -i*]
55. Ki ĥamdan ola âzâd ol ciger-süz
Ėoyup kendü ĥam ü **derd** ü belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 33*). [*derd,*]
56. Su yirine müdâm içerdi ĥünü
Ėarâbeti bilüp **derdini** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 7*). [*derdini, -i, -n, -i*]
57. Ki ne ĥâletdesin **derdümlle** her şeb
Didi Zeyd aña k‘iy cân u cihânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 18*). [*derdümlle, -ümle*]
58. Didiler geldi bir ĥâzık tabibe
Umarlardı kim andan gide bu **derd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 83*). [*derd,*]
59. Ki ölmüş fırķat ü **derd-ile** Mecnûn
Bu ĥ‘âbuñ ıztırâbından be-nâĥâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 8*). [*derd-ile, --ile*]
60. İdiser **derd-ile** feryâd u nâle
Benüm yârumdur ol giryân bilesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 42*). [*derd-ile, --ile*]
61. Senüñ **derdüñedür** yine heves-nâk
Ėalupdur muntazırlar gibi her ĥâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 84*). [*derdüñedür, -ü, -ñ, -e, -dür*]
62. Şıyup yıl bergini arturđı **derdüm**
Ṭutuldı cân göĥünüñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 64*). [*derdüm, -üm*]
63. Ölüm **derdi** başın ağrıtdı ĥâyet
Ėarîb ü ĥaste düşdi ĥâk üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 10*). [*derdi, -i*]
64. Ki tâ fark-ı felek ola saña cây
Cihânunuñ râĥatı **derdine** degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 109*). [*derdine,*]

derd çek: Üzülmek, sıkıntıya düşmek, dertlenmek.

1. Oturmuş ṭurmuş u çekmiş üküş **derd**
Eyüsin yatlusın görmiş zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 6*). [*derd çek, -miş*]

derd ü belâ: Dert ve bela.

1. O h d  alib idi derd   bel ya
Kaçan meyl eyleye h n u kab ya (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 34, Mısra 55). [derd   bel , -ya]
2.  amumdan iy çeken derd   bel yı
 r r ma   duma ben m btel yı (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 36, Mısra 23). [derd   bel , -yı]
3. Atar senden atamazsın sen anı
Tolu derd   bel dur bu cez re (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 129, Mısra 117). [derd   bel , -dur]
4. Reh -ba  -ı bel -yı h d-perest 
Teb-i  am gerçi kim derd   bel dur (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 135, Mısra 83). [derd   bel , -dur]

derd   f rkat: Dert ve ayrılık.

1. Yaşı bahrin d r ile d deden p r
Gice v  **derd   f rkat** da -ı dild r (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 118, Mısra 19). [derd   f rkat,]

derd    am: Dert ve üzüntü.

1. El  iy derd    amdan ‘aşlı gitmiş
Dilünde  ol per  kim mesken itmiş (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 35, Mısra 21). [derd    am, -dan]
2. Vel  ben derd    amdan dil-fig ram
Elümden ne gelür b -i tiy ram (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 36, Mısra 9). [derd    am, -dan]
3. Turup pes Ka‘beden derd    am-ıla
Eve geldi yine m r-i  abile (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 47, Mısra 71). [derd    am, -ıla]
4.  dere derd    amdan n le v  z r
Yine Nevfel katına geldi n   r (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 58, Mısra 5). [derd    am, -dan]
5. Se  b-  mekremetden feyz iden nem
Pes andan    ra yüz derd    amıyla (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 88, Mısra 19). [derd    am, -ı, -yla]
6. En   n niçe ola m r ile m r
Dil u c n  yiter ya  derd    amdan (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 94, Mısra 49). [derd    am, -dan]
7. Yörenmez h  b niçe kılam  r m
Beterdi derd    amdan bu  eb-i t r (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 118, Mısra 27). [derd    am, -dan]
8. Bel  m temgeh n n s gv rı
Peri  n-h  r olan derd    amdan (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 126, Mısra 17). [derd    am, -dan]

derd   hasret: Dert ve  zlem.

1. Nig r u ta tg  -  n z u ‘işret
Bud la v  naz r   **derd   hasret** (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 40, Mısra 16). [derd   hasret,]
2. Ecel g rgi yidi an  n’ola h l m
Dir   u **derd   hasret** v y veyl h (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 130, Mısra 77). [derd   hasret,]

derd   hasret-i y r: Yarin dert ve hasretiyle.

1. Ki z r  an  **derd   hasret-i y r**
 omi dı hem-   ba t-  sa‘d-  b d r (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 38, Mısra 61). [derd   hasret-i y r,]

derd   mihnet: Dert ve tasa içinde olmak.

1. Kimi gülşende sürer 'ıyş u 'ışret
Kimi külhände tartar **derd ü miñnet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 106*). [*derd ü miñnet,]*
2. Velî mâtemlüler gibiydi şekli
Fiğân iderdi derd ü miñnet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 9*). [*derd ü miñnet, -ile]*

derd ü miñnet: *Dert ve sıkıntı.*

1. Ki senden derd ü miñnetdür naşībüm
Çü maqtûl-ı 'itâb-ı telh-nâküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 100*). [*derd ü miñnet, -dür]*

derdâ: *Ne yazık ki.*

1. Çıkardum gerçi niçe dürr-i şehvâr
Velî **derdâ** k'aña yokdur harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 132*). [*derdâ,]*
2. Yağar kebk âteş-i âhına şeh-per
Ki dir **derdâ** kanı gülzâr-ı ahker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 102*). [*derdâ,]*
3. Dem-i hayretde ğam-ı'âr-ı haqîkat
Dirîğâ hasretâ **derdâ** ki nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 63*). [*derdâ,]*
4. Çağırur ol gedâ vâdî be vâdî
Ki dir **derdâ** dirîğâ âh Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 21*). [*derdâ,]*
5. Bulurdı renc târ-ı pîrehenden
Bugün **derdâ** ki iy miskîn ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 23*). [*derdâ,]*

derd-i hâher: *Kardeş derdi.*

1. Kimesnem yokdur ol meftûndan özge
Degülven derd-i hâherden cîger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 49*). [*derd-i hâher, -den]*

derd-i hamdî: *Hamdi'nin derdi.*

1. Derd-i Hamdîye ölümden özge tîmâr olmaya
Zirâ ol âşüfte-hâl olmuş-durur bî-mâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 9*). [*derd-i hamdî, -ye]*

derd-i 'ışk: *Aşk derdi.*

1. Ğamından derd-i 'ışkuñ fâriğü'l-bâl
Niğâb altında şol duhter ki dîrsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 8*). [*derd-i 'ışk, -uñ]*

derd-i leyli: *Leyla'nın aşkının derdi.*

1. Füzûn olup dem-â-dem **derd-i Leylî**
Ğamum mânendi artar vây veyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 43*). [*derd-i leyli,]*

derd-i mecnûn: *Mecnun'un derdi.*

1. Arardı derd-i Mecnûnuñ devâsın
Bir iş kıldı kim idenler anı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 34*). [*derd-i mecnûn, -uñ]*

derd-i peder: *Baba özlemi.*

1. Tā kıyāmet günlerine kaldı dīdār el-fırāk
Bir yaña cevri-zamāne bir yaña **derd-i peder** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 5*). [*derd-i peder,]*

derd-i ser: *Kafa derdi.*

1. Tārık-ı cezbeye bırağdı kendin
Çü gördi derd-i serdür şoḥbet-i ḥalk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 55*). [*derd-i ser, -dür]*

derd-i sevdā: *Aşk derdi.*

1. K’ol dehri pür ider gūlgūl-ile
Meger kim derd-i sevdāyı dil-ārām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 19*). [*derd-i sevdā, -yı]*

derdile: *Acı, üzüntü, keder.*

1. Ğam ü **derdile** olam ben tebeh-kār
Ecel nez’i cidāline giriftār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 139*). [*derdile,]*

derd-mend: *Dertli; âşik.*

1. Firākum âteşinde sūz nākūm
Nedür ḥālūn benüm iy **derd-mendüm** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 43*). [*derd-mendüm, -üm]*

derd-mend: *Dert sahibi, tasalı.*

1. Atası gördi k’olmuş **derd-mend** ol (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 1*). [*derd-mend,]*
2. Ne ḥöd bu resme miḥnet çekdi Eyyüb
Egerçi **derd-mend** olmağ olur ḥüb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 11*). [*derd-mend,]*

derd-mend-i vahşet-āmiz: *Vahşi hayvanlara karımış dertli.*

1. Ki ḥālinden ne bilürsin fülānuñ
Müdām ol **derd-mend-i vahşet-āmiz** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 15*). [*derd-mend-i vahşet-āmiz,]*

derdmendün: *Dert sahibi, tasalı.*

1. Ecel dāmına gerdānı giriftār
Ḥazer kıl nālesinden **derdmendün** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 29*). [*derdmendün,]*

der-emān ol: *Güvende olmak.*

1. Yirin bulmazsın istersiñ cihānı
Ben iderven sefer sen **der-emān ol** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 123*). [*der-emān ol,]*

dergāh: *Dergah, kapı. II Sevgilinin eşiği.*

1. Ne hōd dildār **dergāhma** kâşîd
Bu iş için müdām endişedeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 32*). [*dergāhma, -i, -n, -a*]

dergāh: *Kapı, eşik, huzur, makam.*

1. Beni gel bu kapuda eyle kurbân
Ki bu **dergāhuñ** İsmâ‘iliyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 61*). [*dergāhuñ, -uñ*]
2. Alup **dergāha** geldiler revânı
Çü şîhhat üzre gördi anı sulţân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 82*). [*dergāha, -a*]

dergāh: *Allah'ın huzuru, dergah.*

1. Okur **dergāhma** sen şāhı Allāh
Bu teng evden dōşür tūr bār-ı büngāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 81*). [*dergāhma, -i, -n, -a*]

dergeh: *Kapı, eşik, huzur, makam.*

1. Hizmetüñde olana olmaduğı gibi elem
Dergehüñ dürları göñline yok ‘ıyş u tarab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 24*). [*dergehüñ, -üñ*]
2. Āsitānuñda gedādur ‘ālemüñ mün‘imleri
Dergehüñdedür cihānuñ begleri hayl u haşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 54*). [*dergehüñdedür, -üñ, -de, -dür*]
3. Egerçi **dergehüñde** rû-siyāhum
‘Ukûbet eyleme kim ‘özü-h*āhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 117*). [*dergehüñde, -üñde*]
4. Çerāğ-ı cāna feyzüñden irer nūr
Yolumı **dergehüñden** eyleme dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 110*). [*dergehüñden, -üñden*]
5. Velikin bu vesîleyle murādum
Budur k’āñıla ol **dergehde** adum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 156*). [*dergehde, -de*]
6. Görinmez **dergehinde** kimse hāzır
Meger kim bir niçe hem-rāz u hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 73*). [*dergehinde, -in, -de*]
7. Ki karşı çıka dāmādına a‘yān
Ne deñlü var ise **dergehde** hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 43*). [*dergehde, -de*]

der-güş: *Kulak.*

1. İki ‘ālemdurur iy çeşme-i nüş
Ol iki mîme iki hālka **der-güş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 48*). [*der-güş,]*
2. Nitekim bir nigār-ı hālka **der-güş**
Bırakmış ol der iki hālka ber-düş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 47*). [*der-güş,]*
3. Bu resme görmemişdüm hūwān-ı ciger-hūwār
Derüñde kim degildüm hālka **der-güş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 109*). [*der-güş,]*

der-hāl: *Hemen, o anda, şimdi.*

1. Gicenüñ hirmenine rüzden nār
Uyandı uyhusından Zeyd **der-hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 93*). [*der-hāl,]*

derhāl: *Hemen, o anda, şimdi.*

1. İrişür mülk-i maşşûdına **derhâl**
'Arûs-ı dîn-i İslâm için iy şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 20). [derhâl,]
2. Götürüp Ahmedi 'azm itdi **derhâl**
Biraz gitdi anuñla gör n' olur hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 163). [derhâl,]
3. Bunu didi vü 'aqlı gitdi **derhâl**
Hücûmından gamuñ oldu diger hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 63). [derhâl,]
4. Hezârân hîle ile tûrdı **derhâl**
Sarâya gitdi kara göñli pür âl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 41). [derhâl,]
5. Yirinden sıçrayup vardı ol abdâl
Ol itüñ ayağına düşdi **derhâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 30). [derhâl,]
6. Diyüp şem'e bu sözi ol diger-hâl
Tûrup depdi vü söyündürdi **derhâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 58). [derhâl,]
7. Gözinüñ yaşı **derhâl** oldu nâ-yâb
Hâzerden kim yumaya sürmesin âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 13). [derhâl,]
8. İnüp rahşından i'zâz-ıla **derhâl**
Çeküp urdı bir yire çün Rüstem-i Zâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 35). [derhâl,]
9. Bu sözden idinüp ümmîd ol abdâl
Öñinde secde-i şûkr itdi **derhâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 104). [derhâl,]
10. Alup hâzır çerisin tûrdı **derhâl**
Toyurdi cümlesin virüp zer ü mâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 3). [derhâl,]
11. Hüşüşan kim ne evzâ' olsa **derhâl**
Vukû'ı üzre nazm ider ol abdâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 21). [derhâl,]
12. Başum üzre diyüp peyk-i sebük-bâl
Tûrup 'azm itdi küh-i Necde **derhâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 40). [derhâl,]
13. Yine ol kâşıdı eyledi **derhâl**
Cenâb-ı 'âşık-ı nâlâna irsâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 85). [derhâl,]
14. Nihâyetüz kamu rengin ü zibâ
Müheyyâ eyleyüp emr itdi **derhâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 61). [derhâl,]
15. Atından sıçradı ta'cîl-ile şâh
Ayağına düşüp 'özrile **derhâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 41). [derhâl,]
16. Kõdi deşti vü tağı tûrdı **derhâl**
Oluban hem-reh ol yârânlar ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 18). [derhâl,]
17. Giyerdi 'ahd ü sevgend ile **derhâl**
Çü Mecnûn giydi ol zibâ kabâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 132). [derhâl,]
18. Anı ol derdden kurtardı **derhâl**
Ki buldı ellerini ol mu'allel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 120). [derhâl,]
19. İderdi kaşd anı görmege **derhâl**
Çü şît-i 'ışkı anuñ şehr-bâ-şehr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 20). [derhâl,]
20. Selâm ezberleridi anı **derhâl**
Gam-ile za'fdan Mecnûn-ı nâlân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 20). [derhâl,]
21. Gönildi râh-ı küh-ı Necde **derhâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 70). [derhâl,]
22. Lebinden bâde ser-mest oldu **derhâl**
Hilâl-ile muķârin oldu hûşîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 82). [derhâl,]
23. Yazardı defter-i kâlbine **derhâl**
Dil-i Mecnûn ruh-ı yâre ger akdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 32). [derhâl,]
24. Olur **derhâl** renc ü derdden dūr
Murâda irmeyince ir eger gic (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 80). [derhâl,]

derhem: Far. Karışık, karmakarışık.

1. Şadefdür bu iki kim der-miyândur
İki bir cins hârfüz şanki der hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 49). [derhem,]

derhem: Karmakarışık II İncinmiş.

1. Oğulsuzlıktan iñen olma **derhem**
Ki hoşdur başına sultânlik âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 223). [derhem,]

derhem ol: Karışık/karmakarışık olmak.

1. Çün iki mäh-peyker derhem oldı
Binâ-yı 'ışk arada muhkem oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 33*). [derhem ol, -dı]

der-hemîn: Yerine göre.

1. Ki bir dil **der-hemîn** ortada enkâl
Senüñdür iy perî ol dil dağı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 34*). [der-hemîn,]

deri: Deri, ten || Vücûd.

1. Yahûd zaîm-ı cefâdan ol mükedder
Şarılmışdı **deriye** pây-tâ-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 54*). [deriye, -ye]
2. Deriye şarılı bir üstüñwândur
Hâbersüz varlığından kâinâtıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 44*). [deriye, -ye]
3. Derisin aña na'î iderdi kaplan
Sürüp âhû ayağını yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 56*). [derisin, -sin]
4. Hemîn kalmış **deriyle** üstüñ'ânı
Giriftâr-ı belâ cism-i nizârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 10*). [deriyle, -yle]

der-i dergâh: Dergâh(ın) kapısı.

1. Der-i dergâhdan geçmezdi deyyâr
Her âdem k'ol temâşâyâ gelürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 60*). [der-i dergâh, -dan]

der-i dildâr: Sevgilinin kapısı, eşiği.

1. Bugün k'oldı kocalup süst cânı
Der-i dildârdan sürdiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 54*). [der-i dildâr, -dan]
2. Der-i dildâra irürdi anı râh
Kaşup kûr-âne ol derde 'aşâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 10*). [der-i dildâra,]
3. Der-i dildâr geldi heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 34*). [der-i dildâr,]

der-i külhân-ı süflî: Değersiz ocağın kapısı. II Dünya.

1. Felek cevşenlerin çâk eyle bir bir
Der-i külhân-ı süfliden güzer kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 11*). [der-i külhân-ı süflî, -den]

derin: Dergâh, kapı, eşik.

1. Resende gerdni vü gullde pâyı
İrişe çünki bir hayme **derine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 75*). [derine, -e]

der-in: İçinde.

1. Der-in vâdî-yi dehr ân şîr-i garrân
Ber-in teşrîfî Hamdî goft tarîh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 8*). [der-in,]

dermân: Çâre, devâ.

1. Niçe k'ıçe şarâbı kişi pinhân
Koşusundan mu'ayyendür ne **dermân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 24*). [*dermân,]*
2. Yoğ-ise derdüme **dermānuñ** iy yār
Beni men' itme bâri 'ışkdan var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 37*). [*dermānuñ, -uñ]*
3. Ki varsa Ka'beye ol merd-i hayrân
Bulurdi derdine elbetde **dermân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 32*). [*dermân,]*
4. İşidüp bu nefîri Nevfel andan
Taleb-kâr oldı **dermānına** cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 128*). [*dermānına, -ı, -n, -a]*
5. Şaçı gibi yeter âvâre kılsun
Eger derdüme irürmezse **dermân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 69*). [*dermân,]*
6. Senüñ rāzılığundur baña **dermân**
Bağışla cürmümi 'afv it haţâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 96*). [*dermân,]*
7. Hālilüñ itdügi kurbân haķıyçün
Aña senden iren **dermân** haķıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 92*). [*dermân,]*

dermân bul: Çare, hâl yolu, çıkış yolu.

1. Ki 'aşık bula vaşl-ı yâre dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 148*). [*dermân bul, -a]*

dermānde kal: Çaresiz kalmak.

1. İşi Zeydün be-ğâyet düşdi ebter
Çalup dermānde hālî oldı düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 71*). [*dermānde kal, -up]*

derme: Derme, Toplama.

1. Ol andan bār-ı derd ü ğam yimişdür
Gülîstānum gülinden **dermemişdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 135*). [*dermemişdür, -miş, -dür]*

der-mivān: Açık, ortada.

1. Benüm cānum çü böyle **der-miyāndur**
Size meyl itmedüğüm bes 'ayāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 43*). [*der-miyāndur, -dur]*
2. Şadefdür bu iki kim **der-miyāndur**
İki bir cins harfüz şanki der hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 48*). [*der-miyāndur, -dur]*

der-pey: Ardı sıra.

1. Nebîler şubh gibi idi sen rüz
Olaruñ **der-peyince** 'âlem-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 54*). [*der-peyince, -ince]*
2. Hālâyık **der-peyince** nitekim rüd
Yüz urup hâke iderdiler 'arz-ı maķşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 245*). [*der-peyince, -ince]*
3. Şitâb-ile bularuñ **der-peyine**
Egerçi kalmadı altında merkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 70*). [*der-peyine, -ine]*
4. Muţî'ümdür kilābuñ iy dil-ārā
Ki ya'nî **der-peyümce** bunca hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 53*). [*der-peyümce, -üm, -ce]*

ders: Derste, ders içinde.

1. Düşürdi **dersgehdén** bār-ı büngāh
Çü gitti ẖāceden ol serv-i dil-cū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 30*). [*dersgehdén, -geh, -den*]

dert: *Acı, keder II inleme.*

1. Derûnından çeküp **derd-ile** âhı
Havâlisine kılarıdı nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 41*). [*derd-ile, -+ile*]

dert: *Acı, üzüntü, keder, tasa, sıkıntı.*

1. Karâbeti dahı idüp müdâre
Aralardı anuñ **derdine** çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 26*). [*derdine, -i, -ne*]
2. Ki varsa Ka'beye ol merd-i hayrân
Bulurdi **derdine** elbetde dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 32*). [*derdine, -i, -ne*]
3. Yimedûñ yine red itdûñ meges-vâr
Düzüp bir hastenûñ **derdine** merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 23*). [*derdine, -i, -ne*]
4. Kimûñ **derdine** olduñ sen giriftâr
Kanı ol 'ahd ü kavlı ü yârlıklar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 54*). [*derdine, -i, -ne*]
5. İcâzet virdügiyçün **derde** Eyyüb
Taḥammül kıldügiyçün hüzne Ya'küb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 83*). [*derde, -e*]

dert çek: *Eziyet ve sıkıntılara maruz kalmak.*

1. Ki yok yire nedür çekmek bu derdi
Ne lâzım bî-sebeb kılmak neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 43*). [*dert çek, -mek*]
2. Ne hōd bir lâhza oldum hizmetûñde
Çekerdûñ sen benüm guşşamla derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 79*). [*dert çek, -er, -dûñ*]
3. Ki bir âh idebile âşikâre
Çekerdî cânı gizlî guşşadan derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 39*). [*dert çek, -er, -di*]

derûn: *Kalp, yürek, iç.*

1. Çünkü berķ urdı **derûnumdan** benüm envâr-ı 'ışķ
Bâṭnında oldu her şeyüñ 'ayân âşâr-ı 'ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 1*). [*derûnumdan, -um, -dan*]
2. Müberrâ oldu zâtı şeş cihetden
Derûni dürci ṭoldı ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 198*). [*derûni, -i*]
3. Mişâl-i zülf-i 'anber-bâr-ı cânân
Derûni cem' ü birûñi perîşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 240*). [*derûni, -ı*]
4. Nedür gördükde şâhuñ bildi ḥâli
Derûnında murâdı vü ḥayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 256*). [*derûnında, -ı, -n, -da*]
5. Ne mâye k'aña virürdi gidâdan
Pür iderdi **derûnını** şafâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 296*). [*derûnını, -ı, -(n)ı*]
6. Temâşâ eyledüm çün bu rumûzı
Derûnumda belürdi 'ışķ sūzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 78*). [*derûnumda, -um, -da*]
7. Derûnın şevkdan pür eyleyüp tâb
Uyanu geldi başından gidüp ẖāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 31*). [*derûnın, -ı, -n*]
8. Derûnum zaḥmına pendûñ devâdur
İzûñ tozı gözûme tütüyâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 9*). [*derûnum, -u, -m*]
9. Derûnından çeküp derd-ile âhı
Havâlisine kılarıdı nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 41*). [*derûnından, -ın, -dan*]
10. İrakdan kim görindi ḥayme-i yâr
Derûndan çekdi bir âh ol ciger ẖār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 18*). [*derûndan, -dan*]
11. Derûnından çıkup oğıl hevâsı
Nijâd u neslden gitti ricâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 69*). [*derûnından, -ın, -dan*]
12. Derûni pür-şerâr-ı âteş-i tâb
Didi kim iy mürüvvetsüz yalan şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 8*). [*derûni, -ı*]

13. Nemek saçdı velîkin yâresine
Derûnında hevâ-yı 'ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 15*). [*derûnında, -ı, -n, -da*]
14. Bu resme görmemişdüm hîwân-ı ciger-hîwâr
Derûnde kim degildüm halka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 109*). [*derûnde, -de*]
15. Ki ben hacletdeyüm itdügüm işden
Derûnumdan kıpar efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 67*). [*derûnumdan, -um, -dan*]
16. Derûnı derdin itdi yâre ta'yîn
Özi gibi 'amelden kaldı hâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 172*). [*derûnı, -ı*]
17. Ki döşilmez tolu meydür **derûnı**
'Arûs oldu şabâdan âb-ı mevvâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 54*). [*derûnı, -ı*]
18. Derûnına idüp ol bülbülüñ kâr
Ne yüzden başlasa Mecnûn figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 42*). [*derûnına, -ı, -n, -a*]
19. Derûnuñ düdün eyler derd-ile yâd
Nazar kılsa güle ol mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 12*). [*derûnuñ, -(u)ñ*]
20. Qabûl it benden olsun saña bağış
Dönüp kıldı **derûnı** râzını fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 39*). [*derûnı, -ı*]
21. Derûndan derd-ile bir na'ra urdı
Kaçurdı ol vuğuş-ı hevl-nâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 40*). [*derûndan, -dan*]
22. Mağabbet kâhına şemsidi gûyâ
Derûndan kim çekeydi âh-ı pür-düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 27*). [*derûndan, -dan*]
23. Füzûn oldu gönülden yâra meyli
Yine şevki **derûnı** taşâ geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 17*). [*derûnı, -ı*]

derûne gel: Huzuruna gelmek.

1. Firâka kıldı çift ü vaşdan tāk
Anuñ-çün bend-ile geldüm derûne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 21*). [*derûne gel, -düm*]

derûn-ı fûrcesinden: Girilecek kalb.

1. Derûn-ı fûrcesinden gösterür rāh
Ki sâlik gitse bu yoldan be-her-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 17*). [*derûn-ı fûrcesinden, -si, -, -den*]

derûn-ı lâle: Lâlenin içi/gönlü.

1. Derûn-ı lâle gibi âteş-i âh
Yağardı hîrmen-i şabrımı her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 17*). [*derûn-ı lâle,]*

derûn-ı mîve-i dehr: Dünya meyvesinin içi.

1. Pür âgüdur **derûn-ı mîve-i dehr**
Şağın aldar şapuñı şîve-i dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 9*). [*derûn-ı mîve-i dehr,]*

dervîs: Fakir, zavallı.

1. K'o **dervîş** idi bu gözlerdi bāyı
Ki âhîr bir kavî-dest ü tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 78*). [*dervîş,]*

dervâ: Deniz.

1. Rif'atun çarhinde toköz mevlevîdür nüh felek
Himmetün **deryâsınıñ** bir kaçresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 34*). [*deryâsınıñ, -sı, -n, -uñ*]
2. K'Urus gerçi beyâbânda ider cüş
Olur **deryâya** irüşdükdü hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 106*). [*deryâya, -ya*]
3. Vire bir dem çü cüdi ebr ne cüş
İdemez feyzini **deryâ** der-ağūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 118*). [*deryâ,]*
4. Çi ger mâhî gibi bî-dest ü pâyam
Cihân **deryâlarına** âşinâyam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 4*). [*deryâlarına, -ları, -n, -a*]
5. Ğazabla k'ola bir **deryâya** nâzır
Su yirine od olur anda hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 61*). [*deryâya, -ya*]
6. Mey-i râhatdan oldum şöyle medhūş
Ki tab'um eyledi **deryâ** gibi cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 82*). [*deryâ,]*
7. Bes itdüm fıkır k'uram ben mu'allel
Nizâmî hamsesi **deryâsına** el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 88*). [*deryâsına, -sı, -n, -a*]
8. Hayâ **deryâsı** vü âzerm kânı
Melâhat menba'ı vü şerm kânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 73*). [*deryâsı, -sı*]
9. Ğazab birle eger deryâya baķa
Şu yirine o **deryâdan** od aķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 92*). [*deryâdan, -dan*]
10. Ğazab birle eger **deryâya** baķa
Şu yirine o deryâdan od aķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 91*). [*deryâya, -ya*]
11. Ki kandan mevc urur **deryâ** gözinde
Yine bir lâhzada 'aķlı dirilür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 14*). [*deryâ,]*
12. 'Anâ **deryâsınıñ** ğark-âbı cânı
Esîr-i bend-i zindân-ı mezellet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 4*). [*deryâsınıñ, -sı, -n, -uñ*]
13. Yüzine çıķdı **deryânuñ** semekler
Dem-â-dem âteş-i hırşidile şattı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 12*). [*deryânuñ, -n, -uñ*]
14. Helâl olur şehâ cennetde şahbâ
Elüñden ger çekem **deryâyı** sâķi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 69*). [*deryâyı, -yı*]
15. Tenine ursalar tuymazdı şad tîr
Giderken ger yolu **deryâya** irse (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 21*). [*deryâya, -ya*]
16. Yaşı **deryâ** gibi eyledi cüşı
Bu yolda çün hicâbı kaldı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 128*). [*deryâ,]*
17. Gider şahrâda çün **deryâda** keştı
Revân çün âsiyâb-ı cüst-i gerdân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 16*). [*deryâda, -da*]

dervâ: Deniz. || Geniş.

1. Kimiñüñ mâlı **deryâ** gibi mevvâc
Kimiñi eylemiş bir pula muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 83*). [*deryâ,]*

dervâ: Deniz (gözyaşının çok olması bağlamında).

1. Baturdı seyr-i gülşen cânına hâr
Yaşından didesi **deryâya** döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 57*). [*deryâya, -y, -a*]

dervâ-yı 'afv: Af denizi.

1. Anda kim deryâ-yı 'afvüñ mevc ura ğark olur
Kaçresinde cümle 'âşiden gelen cürm ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 11*). [*deryâ-yı 'afv, -üñ*]
2. Çi ger cürmüm benüm küh-ı girândur
Senüñ deryâ-yı 'afvüñ bî-kerândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 134*). [*deryâ-yı 'afv, -üñ*]

dervâ-yı cüdi: Cömertlik deryası.

1. Kaçan cüş eylese **deryâ-yı cüdi**
Ğanimet ğarka virür her vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 41*). [*deryâ-yı cüdi,]*

dervā-vı pür-cūs: Coşkun deniz.

1. Dem-â-dem mevc uran **deryā-yı pür-cüş**
Ki Mecnûn ya'nî ol şeydâ-yı pür-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 11*). [*deryā-yı pür-cüş,]*

dervā-vı ta'aşşuk: Aşk denizi.

1. Yine sevdâ başından aşâ geldi
Yine cüş itdi **deryā-yı ta'aşşuk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 19*). [*deryā-yı ta'aşşuk,]*

dervā-vı 'ummân: Umman denizi.

1. Yaşı mevc urdı çün **deryā-yı 'ummân**
Götürüp şöyle kim eşk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 2*). [*deryā-yı 'ummân,]*

deşne: Hançer.

1. Yoluñda cân viren teşne hakiyçün
Hüseyni katl iden **deşne** hakiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 100*). [*deşne,]*

dest: El.

1. Ki tâ zabt itmege ol fil-i mesti
Tutar kavs-ı kuzahdan yay **desti** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 16*). [*desti, -i]*
2. Kişi k'anda yürüdi güşşadan **dest**
Ne mey ol la'lden olurdu sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 37*). [*dest,]*
3. Nedâmet **desti** burdı güşümü uş
Senûñ hâkkuñda idüm ger günehkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 110*). [*desti, -i]*
4. Anuñ beyt okumasından güşade
Dağı bir **dest** câme virdi ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 59*). [*dest,]*
5. Gücüm yitmez ki sunam sâğara **dest**
Çeküp ol lâhza bir heybetlü âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 228*). [*dest,]*
6. Tolasam halkasına zülfüñüñ **dest**
Tutup muhkem seni çeksem kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 84*). [*dest,]*

dest: El, yardım.

1. Kavî **dest** olsa bunlar ol nihânî
Elinden birağur tür ü kemânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 27*). [*dest,]*

dest: Çöl, sahra.

1. Kangı küh u **deşte** 'azm itseñ şikâr için çıkar
Ol yürüñ aşlanları bağırında havfüñden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37*). [*deşte, -e]*
2. Temâşâ kıldı ol **deşti** hırâmân
Kara evler tutulmuş gördi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 45*). [*deşti, -i]*
3. Neden düşmek bu resme **deş** ü gâra
Enis olmak ne lâzım mür u mârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 125*). [*deş,]*
4. Bir âdem şekline gir tağı terk it
Karış halka bu **deş** ü râğı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 132*). [*deş,]*
5. Mağabbet **deştinüñ** şahib-karârı
Şikâr-ı 'ışk olan cân-ı figârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 13*). [*deştinüñ, -i, -nüñ]*

6. Reg-i tenden ki **deşte** atılır kan
Olur kın çarhına kavş-ı kuzah şan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 49*). [*deşte, -e*]
7. Buçuk dem kendüye ‘aklı degül yâr
Gezer her lâhza **deşt** ü râğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 63*). [*deşt,]*
8. Muķim-i güşe-i deyr-i nedâmet
Tehayyür **deştinüñ** peyk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 5*). [*deştinüñ, -i, -nüñ*]
9. Gehî jengârî gâhî âsumânî
Maḥabbet **deştinüñ** şaḥib-karârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 23*). [*deştinüñ, -i, -nüñ*]
10. Çekildün şoḥbet-i hem-demleründen
Nedür geh **deşt** ü geh evc-i cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 19*). [*deşt,]*
11. Kodı **deşti** vü tağı turdı derḥâl
Oluban hem-reh ol yârânlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 18*). [*deşti, -i*]
12. Yaķar anı seḥerden tâb-ı ḥurşid
Kişi bir şayda ursa **deştde** tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 29*). [*deştde, -de*]
13. Kıyâmet **deştine** döndi şaḥârî
Ḥarâret virdi kūḥa zaḥmet-i dıķķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 20*). [*deştine, -i, -ne*]
14. Yolı geh **deşt** oldu gâḥ vâdî
Şoñ ucı gördi k’olup ġarķa-ı ḥâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 72*). [*deşt,]*
15. Ola ârâmgâḥuñ **deşt** ü mişe
Ṭarîk-i ‘ışķ içinde iy fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 50*). [*deşt,]*

dest çek: *El çekmek, vazgeçmek.*

1. Ḥarâb itmişdi anı dehr-i ġam-âbâd
Çeküp ‘iysz ü hużûr u zevķden dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 129*). [*dest çek, -üp*]

deşt ü beyâbân: *Çöl ve sahra.*

1. Tutup deşt ü beyâbânlarda ḥargâḥ
Kış ırince olurlardı anda her gâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 31*). [*deşt ü beyâbân, -lar, -da*]

deşt ü kühsâr: *Çöl, ova ve dağ.*

1. Zen-ile gitdi tutup **deşt ü kühsâr**
Gider urup zemîne pâyı sille (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 66*). [*deşt ü kühsâr,]*

dest ü pâ: *El ve ayak.*

1. Bırakdum âletini pây-tâ-fark
Ururvan baḥr-i ġamda dest ü pâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 51*). [*dest ü pâ, -yı*]

deşt ü vâdî: *Çöl ve ova.*

1. Yirem ben düd her dem ḥaşm ḥelvâ
Benüm sensüz maķâmum **deşt ü vâdî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 37*). [*deşt ü vâdî,]*
2. Geçinür deşt ü vâdilerde meḥcûr
Olup ḥayvânlarile yâr u mûnis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 34*). [*deşt ü vâdî, -ler, -de*]

dest ur: *El vurmak, dokunmak.*

1. Perî ruḥ sâķiler dest urdı câma
İrişdi keyf-i bâde ḥâşş u ‘âma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 11*). [*dest ur, -dı*]

2. Kimün urduñ kemergâhına sen dest
Senün derduñ çekerven ben siyeh-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 52). [dest ur, -duñ]

dest yu: El çekmek.

1. Kõmayam nîm cür'a anda bâkî
Bu vech-ile ki 'âlemden yudum dest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 71). [dest yu, -dum]
2. Firâk u hicr-i çirkinden yudı dest
Ki bûy-ı câmesi mâh-ı münürün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 22). [dest yu, -dı]

dest yudı: El çekmek.

1. Anı cām-ı maḥabbet eyledi mest
Bu 'ışk âbıyla yudı 'aqlıdan dest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 46). [dest yudı,]

destân: Hikaye, söylence.

1. Cihânda qaldı ehl-i mekr ü **destân**
Cihân cāy-ı mezellet olmasa ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 62). [destân,]
2. Ne bir okur hezâr efsûn u **destân**
Bu dem kim bülbül-i bî-miḡl sensin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 8). [destân,]
3. Şarâb-ı derdden medhûş bülbül
Düzeldüp zâḡ şimşâd üzre **destân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 43). [destân,]

destar: Başa sarılan sargı, sarık.

1. Kılardı nâle k'ışiden nevâsın
İderdi çâk **destâr** u kabâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 20). [destâr,]
2. Şehinşâh-ı serîr-i küh ü râḡum
Ayâk bâḡı-durur **destâr** u câme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 45). [destâr,]
3. Düzetdi pîş-keşler ol kıyâmet
Şaçından boynına bıraḡdı **destâr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 73). [destâr,]

destâr-ı derd: Keder sarıḡı.

1. Özın destâr-ı derde kıldı yoldaş
Sarây-ı şıḡḡatı oldu müzelzel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 26). [destâr-ı derd, -e]

deste: Demet, tutam.

1. Kızıl gülden seḡer bulmıḡdı **deste**
Zamânüm idi firûz u ḡuceste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 31). [deste,]
2. Gelüp Leylînüñ ol serv-i semen-ber
Eline şundı bir **deste** gül-i ter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 20). [deste,]
3. Koḡuladı çü gül **destesin** ol ḡur
Zarûrî düḡdı bâḡ-ı şabrdan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 25). [destesin, -sin]

deste-i gül: Gül destesi.

1. Çü buldı bûy-ı gül dest-i güzelden
Nitekim **deste-i gül** vardı elden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 28). [deste-i gül,]
2. Yaḡa seḡperini iy yüzi mâḡum
Ki çeng-i râḡa düḡse **deste-i gül** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 95). [deste-i gül,]

dest-i çarh: *Feleğin çölü.*

1. Bırakdı dest-i çarha keh-keşân dām
Diler k’aldanup aña tāvūs-ı mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 96*). [*dest-i çarh, -a*]

dest-i çüb-ı sîm: *Gümüş ağaç parçalarının ovası.*

1. Şafâ mir’âtıdur güyâ cebîni
K’añadur **dest-i çüb-ı sîm** bîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 48*). [*dest-i çüb-ı sîm,]*

dest-i ecel: *Ecel eli. II Ölüm.*

1. Dil-i Mecnûnı bu hâletden âgâh
K’idüp **dest-i ecel** bir cāmı pür-zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 51*). [*dest-i ecel,]*

dest-i güzel: *Güzelin eli.*

1. Çü buldı bü-yı gül dest-i güzelden
Nitekim deste-i gül vardı elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 27*). [*dest-i güzel, -den*]

dest-i hayret: *Şaşkınlık çölü. II Aşk çölü.*

1. Meger aldı ayağın **dest-i hayret**
Ki gitdi hâtırından ‘âr u gayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 17*). [*dest-i hayret,]*

dest-i hicrân: *Ayrılık eli.*

1. Eger el vire bir dem vaşl-ı cānân
Kıomaya artuk yakañı **dest-i hicrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 32*). [*dest-i hicrân,]*

dest-i ‘ışk: *Aşkın eli.*

1. Boyun virmiş-durur ol dest-i ‘ışka
Delü dimek hātādur mest-i ‘ışka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 11*). [*dest-i ‘ışk, -a*]

dest-i kahr: *Perişan eden el.*

1. Düşmenün tevsenlik itse ağzına serrâc-ı çarh
Âhen-i hayretten urur **dest-i kahr** ile lücüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 50*). [*dest-i kahr,]*

dest-i kazâ: *Kaza eli (takdir-i İlahi).*

1. Şu resme bî-bedel taşvîr idüpdür
Ki şan **dest-i kazâ** tahrîr idüpdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 76*). [*dest-i kazâ,]*

dest-i kerbelâ: *Kerbela çölü.*

1. Yezîd ol mâhî deşt-i Kerbelâda
Şehîd eyledi envâ'-ı cezâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 13). [deşt-i kerbelâ, -da]

dest-i kes: İnsanların eli.

1. Şekerlerdür berî ta'n-ı megesden
Güherlerdür mu'arrâ dest-i kesden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 148). [dest-i kes, -den]

dest-i kudret: Kudret eli.

1. Lebidür fi'l-meşel bir lâ'l-i garrâ
Ki delmiş dest-i kudretle anı Mevlâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 16). [dest-i kudret, -le]

deşt-i melâlet: Sıkıntı çölü.

1. Baña ferhundedür **deşt-i melâlet**
Bu resme naḥs iken bendeñde ṭâli' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 42). [deşt-i melâlet,]

dest-i pâk: Sevgilinin beyaz, temiz eli.

1. Saña el virmeyiser dest-i pâkum
Elüñ çek benden ibrâm eyleme çok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 90). [dest-i pâk, -um]

deşt-i rîve: Büyülü çöl.

1. Hem ol gülzâr **deşt-i rîve** beñzer
Ki her bir naḥli şâḥ-ı dîve beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 17). [deşt-i rîve, -e]

dest-i sitem: Zulüm eli.

1. Gehî şadrına çekdi ḥâk-i pâkin
Ol evvelden de ḥöd dest-i sitemde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 39). [dest-i sitem, -de]

dest-i ümmîd: Ümit eli.

1. Yu var ben ḥaste-dilden **dest-i ümmîd**
Ki olmışam esîr-i derd-i câvîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 57). [dest-i ümmîd,]

dest-i zafer: Zaferin eli.

1. Eli **dest-i zafer** gibi küleh-baḥş
Dili faẓl-ı Ḥudâ gibi künh-baḥş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 39). [dest-i zafer,]

destür: İzin, müsaade.

1. Anuñ yanına **destür** olmadın hiç
Bu ḥayvânlar arasında o ḥayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 80). [destür,]
2. Kapuya geldi ṭurur zâr u maḥzûn
Eger var-ise **destür** iy ruḥı al (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 5). [destür,]

destür vir: İzin vermek, müsaade etmek.

1. Bunı didi vü peyke virdi destür
Özin bir güşede pes kıldı mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 101*). [*destür vir, -di*]

devâ: Çare, derman.

1. Devâsuz bir marâzdur baña bu derd
Ne lâzım kim dökesin âhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 71*). [*devâsuz, -suz*]
2. Devâdan kıl aña evvel 'inâyet
Vefâdan şöıra idesin hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 45*). [*devâdan, -dan*]
3. Didi kim bu degüldür lehv-i cāyı
Bulursın bunda derdüñe **devāyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 50*). [*devāyı, -yı*]
4. K'ide ol hastenüñ derdine çare
Devâ fikrin dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 13*). [*devâ,]*
5. Çekilüp kılmadı perhîz hergiz
Kamu derde **devâ** perhîz iledür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 41*). [*devâ,]*
6. Didi kim derdümün nedür **devâsı**
Görüp kârûre vü nabız didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 20*). [*devâsı, -sı*]
7. Ne şüretiden idebilmez 'ilâcı
Nitekim ol **devāya** tâlîb oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 13*). [*devāya, -y, -a*]
8. Arardı derd-i Mecnûnuñ **devâsın**
Bir iş kıldı kim idenler anı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 34*). [*devâsın, -sın*]

devâ-bahş: Derman bahş eden.

1. Devâ-bahşum vefâdârüm sen idün
Sen idün baña üstâd-ı tîrîkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 60*). [*devâ-bahşum, -um*]

devâ-bahş-ı zahûm-ı cism-i mecrûh: Yaralı bedenimin derdine deva bahşeden.

1. Eyâ rûşen-nümâ-yı cevher-i rûh
Devâ-bahş-ı zahûm-ı cism-i mecrûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 4*). [*devâ-bahş-ı zahûm-ı cism-i mecrûh,]*

devâdur: Çare, derman.

1. Derünüm zahûmına pendün **devâdur**
İzüñ tozı gözüme tütîyâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 9*). [*devâdur, -+dur*]

devâsuz: Çare, derman.

1. Dili zencîr-i 'ışka beste düşmiş
Devâsuz derd içinde haste düşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 68*). [*devâsuz,]*

devât: Dîvî, içine mürekkep konan ufak hokka, kap.

1. Kitâbet âletin bilinde hâzır
Devât u hâme vü kâğıd ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 53*). [*devât,]*
2. Yazam bir nâme sen idesin irsâl
Velîkin ne **devâtum** var ne hâmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 49*). [*devâtum, -um*]

devâ-yı derd-mendân: Dertlilerin derdine derman olmak, çare bulmak.

1. Didi k'iy şîr-şekl ü ejdehâ-fer
Devâ-yı derd-mendânsın ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 36*). [*devâ-yı derd-mendân, -sın*]

deve: Geviş getiren memelilerden, boynu uzun, sırtında bir veya iki hörgücü olan, yük taşımakta kullanılan hayvan.

1. Maķâm-ı Yûnus ise baţn-ı mâhî
Deve söyler görüp sen pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 84*). [*deve,*]

devlet: Devlet, makam.

1. Vücudun 'âlemün pîrâyesidür
Bu 'âlem **devletiññ** sâyesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 102*). [*devletiññ, -i, -nün*]
2. Feridün idi tîfil ki o perverd
Bunuñdur **devleti** bâlig zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 78*). [*devleti, -i*]

devlet: Devlet II mutluluk, talih l makam, haşmet, şan.

1. Buña virdüğini **devlet** eger kām
Olara virmemişdi devr-i eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 83*). [*devlet,*]
2. Dem-â-dem **devleti** olsun ziyâde
Öñünce şâhlar yelsün piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 177*). [*devleti, -i*]
3. Şafâ vechini göstermişdi **devlet**
Dile fer virmiş-idi feyz-i rahmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 25*). [*devlet,*]
4. Ki dūr itmışdi ğam-keşlikde anı ferd
Virürdi baht aña **devlet** selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 11*). [*devlet,*]

devlet: Devlet (Osmanlı devleti).

1. Her ne iklîme ki 'azm eylesesin **devlet** ile
Kalmaya raşşuñ ayak basduğı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 7*). [*devlet,*]
2. Yaraşmış başına **devlet** külâhı
Mübârek eylesün feyz-i ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 47*). [*devlet,*]

devr: Dönme, dönüş.

1. Kerâmâtına yok-idi nihâyet
Felekler **devrinün** tavrına vâkıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 7*). [*devrinün, -i, -nün*]

devr: Devir, çağ, zaman.

1. Ezelden 'âleme bu **devre** dek tâ
Müselşel şâhdur 'an cedd ü ebâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 31*). [*devre, -e*]
2. Yoğ-idi gönlinün kılca melâli
Fırıbinden bu **devrün** ğâfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 13*). [*devrün, -ün*]
3. Dehânı şıfır hem-çün hây-ı mevhum
Lebinün **devri** mişl-i mîm-i ma'dûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 58*). [*devri, -i*]
4. O **devr** ulularının oğlu kıızı
İdinmişlerdi h'âce ol 'azîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 9*). [*devr,*]
5. Şehinşâh-ı sipâh-ı serv-kaddân
Boyu **devrinde** şâh-ı serv-kaddân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 10*). [*devrinde, -in, -de*]
6. Ki açmaz bu harîmün ğoncasın bād
Düzülse küze ger **devr** ile hâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 89*). [*devr,*]
7. Çü dehr irürdi **devri** bu zevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 1*). [*devri, -i*]

devr kılup: *Dönmek, devretmek.*

1. Ki nâgeh devr kılupdur bî-vefâlık
Aralarına birağa cüdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 109*). [*devr kılup, -dur*]

devrân: *Devir, felek, talih.*

1. Ki pürdür şekker-i nazmuñla **devrân**
Niçe şekker k'olmaz aña hem-ğad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 2*). [*devrân,]*
2. Virüp hem şîr-i rāhat aña **devrân**
Kıladı dāye-veş perverde her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 299*). [*devrân,]*
3. 'Aceb geçdi bu **devrân** aña ħurde
Ki ne zinde-durur bellü ne mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 21*). [*devrân,]*

devrân it: *Dönmek.*

1. Vü ger ni şındı püştüm nâme gibi
Çü 'ömrüm nâmesin devrân ide pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 119*). [*devrân it, -e*]

devr-i 'adl: *Adaletli devir.*

1. Devr-i 'adlünde vücūdından yudı zālimler el
Her biri bir yoldan itdi 'azm-i iklîm-i 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 27*). [*devr-i 'adl, -üñ, -de*]

devr-i bî-vefâ: *Vefasız devir, zaman.*

1. Ne ħöd 'aşıklığuñ cânında bārı
Bunı ummazdı devr-i bî-vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 17*). [*devr-i bî-vefâ, -dan*]

devr-i evyām: *İçinde bulunulan günler, içinde bulunulan zaman.*

1. Buña virdüğini devlet eger kām
Olara virmemişdi **devr-i evyām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 84*). [*devr-i evyām,]*
2. Muvāfıqlık idüp öldi kimisi
Çü ref' itdi tılsımın **devr-i evyām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 5*). [*devr-i evyām,]*

devr-i fānî: *Dünyevi zamanlar.*

1. Belin бүkmişdi bir yaña kocalık
Umūrın devr-i fānîñüñ idüp terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 19*). [*devr-i fānî, -nüñ*]
2. Ümîdi devr-i fānîden berîde
Gözine teng olan evyān-ı rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 8*). [*devr-i fānî, -den*]

devr-i felek: *Zaman, kader, talih.*

1. Bilem tā kimse çalmışdur şöñümde
Beni **devr-i felek** çün kıla fānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 133*). [*devr-i felek,]*

devr-i gerd: *Dönen felek (dünya).*

1. Ne iş geçdi bulara devr-i gerdün
Meger bir dem ki eyyâm-ı zemistân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 24). [devr-i gerd,]

devr-i gerdün: Dönen felek (dünya).

1. Tütünden çarhı kılmış âsumânı
Didi k'iy devr-i gerdündan habersüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 17). [devr-i gerdün, -dan]
2. Ki bir hâl üzre tûrmaz **devr-i gerdün**
Zamânûn 'âdeti budur zarûrî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 16). [devr-i gerdün,]

devr-i hatt: Ayva tüyün zamanı, devri (sevgilinin dudağının üzerindeki tüylerin çıkmaya başlaması).

1. 'Ayân olmışdı ol şeb hâleden mäh
Nitekim devr-i hattından ruḥ-ı şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 14). [devr-i hatt, -ın, -dan]

devr-i zamân: Kader, talih.

1. 'Acebdür hâleti devr-i zamânûn
Ki degmez vaşlı hicrânına anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 25). [devr-i zamân, -uñ]

devr-i zamân: İçinde bulunulan zaman.

1. Bunuñ gibileri devr-i zamâna
Cüdâ kılmaga tiz bulur bahâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 43). [devr-i zamân, -a]

devr-i zamân-ı bî-müdārâ: Riyasız zamanın devri.

1. Katı cânına geçmişdi erinûn
Ki tâ **devr-i zamân-ı bî-müdārâ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 3). [devr-i zamân-ı bî-müdārâ,]

devşür: Toplamak, derlemek, bir araya getirmek.

1. Ki ekdüğün gelüp **devşürdi** kuşlar
Taş-ile gök itdüm sinemi ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 40). [devşürdi, -di]

devşür: Değiştirmek.

1. K'aña sürme yirine giriser mîl
Cihândan **devşürüp** büngâh u raḥtî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 17). [devşürüp, -üp]

devvâr: Çok devreden, daima dönen.

1. Âh kim senden beni dūr itdi **devvâr** el-firâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 1). [devvâr,]
2. Hükûm kılsañ âsmân gibi zemîn **devvâr** ola
Çarḥa ger emr eyleseñ şâbit ola ḡabrâ mişâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 13). [devvâr,]

devcür: Karanlık.

1. Bile ağlayalum her gice her rüz
Ki zîrâ şol gicede k'ola **deycür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 97*). [*deycür,]*

deyn: Borç.

1. Şakın kim vām-ẖ`āh-ı dehrdür şüm
Edā it cehd idüp var ise **deynüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 73*). [*deynüñ, -üñ]*

deyr: Dünya.

1. Bu 'ālemde bu vech-ile çeker ser
Fenā **deyrinde** olan nālān u mecbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 89*). [*deyrinde, -inde]*

devvār: (Ar.) Bir kimse, kimsecikler.

1. Der-i dergāhdan geçmezdi **deyyār**
Her ādem k'ol temāşāya gelürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 60*). [*deyyār,]*

di-: Demek, söylemek.

1. Küffār mu 'cizātuñı gördükçe buhl idüp
Kılurlar idi sihrî ko **diyü** saña tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 32*). [*diyü, -yü]*
2. Her şeb ider mäh-ı defterdār **diyu** anuñ gibi
Akçe döküp nukre-i encüm hisābını raqam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 21*). [*diyu, -yü]*
3. Parmağına ney yürütdi hāmenüñ cellād-ı çarh
Şāhuñ engüşüne öykündüñ **diyü** kılup tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 24*). [*diyü, -yü]*
4. Kara vü ak cihānda her ne kim var
Hudādan geçse oña **dirler** perestār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 86*). [*dirler, -rler]*
5. Öninde pîr Selmān u Nizāmî
Diyyemezler iki toğru kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 14*). [*diyyemezler, -y, -e, -mez, -ler]*
6. Ger ire **dime** ol māha noqşān
Seni āhum odı yaqardı el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 29*). [*dime, -me]*
7. Hünerdür 'ışk her kāmîl katında
Dime mecnûn aña 'āqıl katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 14*). [*dime, -me]*
8. Dañı **dirler** dilüñi 'ışkdan kes
Ne vech-ile kesilür 'ışkdan kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 11*). [*dirler, -rler]*
9. Baña **dirler** ki 'ışk işini terk it
Varup bāzaruñ 'aql-ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 39*). [*dirler, -rler]*
10. Dimişler yeg-durur kelb-i vefādār
Şol ādemden ki ola merdum-āzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 59*). [*dimişler, -miş, -ler]*
11. Bir aylık yolda havlinden girivüñ
Diyyedüñ ödi şıdar nerre divüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 18*). [*diyyedüñ, -(y)e, -(y)dü, -ñ, -]*
12. Vü ger zer **dir-iseñ** yanındadır hāk
Bu sözlerden gelüp sultān rızāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 76*). [*dir-iseñ, -r-iseñ]*
13. Ki ne **dirse** ider soñra hilāfın
Cihāndan geç ne cāy-ı meylür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 48*). [*dirse, -rse]*
14. Tıyulursam n'ola hālüm **dimezsın**
Gehi şahrādasın gāhı cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 30*). [*dimezsın, -mez, -sın]*
15. Şakın fevt itme anı fursatında
Kalan nedür **diriseñ** ger kişiye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 43*). [*diriseñ, -r, -isen]*
16. Ki **diyyedüñ** pür itdi kan cihānı
Fiğān idüp başına koydı toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 24*). [*diyyedüñ, -(y)e, -(y)dü, -ñ, -]*
17. Dönüp **didi** aña kim iy yegāne
Ki bükmiş bilüñi cevri zemāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 5*). [*didi, -di]*

18. Didi ol haste kim ben hāk-ı bed-rüz
Senûn atañvan âhî iy ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 9). [didi, -di]
19. Didi iy bağ-ı cân hurrem tapuñdan
Vücüdüm hānesi muhkem tapuñdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 15). [didi, -di]
20. Bunı **didî** vü vaşl-ı yâr şevki
Bırakdı cânı gerdânına tavkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 85). [didi, -di]
21. Didi kim âşinâlıkdur murâdum
Karışmağdur size nesl ü nijâdum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 81). [didi, -di]
22. Söz açup **didiler** kim iy şehin-şâh
Ne işe geldüñ eyle bizi âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 77). [didiler, -di, -ler]
23. Kâtı rencide kıldı bu söz anı
Didi mihmânına açup zebânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 4). [didi, -di]
24. N’ola diyüp getürüñ **didî** anı
Getürdiler varup ol nev-cevânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 21). [didi, -di]
25. Cevâbında **didî** pîr-i hîred-mend
Ki iy üftâde-i sevdâ-yı ferzend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 1). [didi, -di]
26. Begendi vü **didî** mu’tâdum olsun
Hem oğlum idi hem damâdum olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 61). [didi, -di]
27. Dönüp şeh **didî** k’ol bedr-i tamâmı
Saña çift ideyin iy ‘ışk imâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 85). [didi, -di]
28. Didi kim iy şehin-şâh-ı felek taht
K’işigüñde bulur neşv [ü] nemâ baht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 105). [didi, -di]
29. Virilmez **didiler** gül bergi bâde
Ne lâyıkdur bu meh ol dîv-zâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 109). [didiler, -di, -ler]
30. Didi kim bu ne sözdür ‘âkıdan dūr
Delürüp olmasun inende mağrūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 31). [didi, -di]
31. Kılıç çekdi vü gösterdi ‘itâbı
Didi bunuñla aña virem cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 36). [didi, -di]
32. Didi irüp ecel bād-ı hâzânı
Meger kapmışdur ol serv-i revânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 47). [didi, -di]
33. Yine tıtdı reh-i deşt ü yabanı
Didiler Nevfeliler aña kim gel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 29). [didiler, -di, -ler]
34. Biraz geldi dil-i şayyâda inşâf
Didi öldürmeyin hoş iy yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 39). [didi, -di]
35. Ne için bağludur hem söyle toğru
Didi zen toğru söz budur ki iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33). [didi, -di]
36. Karınuñ ayağına düşdi fi’l-hâl
Didi kim gel bu zencîr ü tınâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 49). [didi, -di]
37. Didi şādān olup buldum şikârı
Pes evvelki refîkindan uşandı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 58). [didi, -di]
38. Cevâbında **didî** kim iy cevân merd
İki oğlancığum var tıfl u ‘üryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 32). [didi, -di]
39. Didi kim râziyem bu kavle iy cân
Kolumda var-durur bir la’l-i berrâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 46). [didi, -di]
40. Anasına **didî** idüp üküş kahr
Ki iy mâder nedür bu pend-i bisyâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 38). [didi, -di]
41. Didi hayf u dirîğ ol âfitâba
K’anuñ bu kündeye pâyını nâçâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 20). [didi, -di]
42. Birin niçün koduñ söyle sırnı
Didi ger hal-i ‘âlem pîş ü pesdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 19). [didi, -di]
43. Ser-i mağz üzre ya’ni pöst olam
Bunı **didî** vü geçdi ol aradan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 27). [didi, -di]
44. Biz iki şeklden birlik besdür
Didiler eyledür çün ne sebebdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 21). [didiler, -di, -ler]
45. Didi kılmış ölüyi diri Allâh
Buyurdi kim varuñ tîz anı hâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 78). [didi, -di]
46. Güzellik âsumânınuñ mehinüñ
Cevâbında **didî** Mecnûna ol yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 43). [didi, -di]
47. Ki bulmamışdur er andan murâdı
Didi Mecnûn dilerven k’aña ben lâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 47). [didi, -di]
48. Didi evvel ki iy Hallâk u ‘Âlim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 1). [didi, -di]
49. Ki ‘üryânlık kişiye ‘ayb olur key
Didi Mecnûn kabādandur tenüm dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 51). [didi, -di]

50. Didi hâline göre bu cevâbı
Ki bir murğa yedürse dâne eyyâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 100). [didi, -di]
51. Didi hâcib ki hey bu ne belâdür
Eger bizüm şehe hizmet kılayduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 32). [didi, -di]
52. Yaban otı yimekten kurtulayduñ
Didi zâhid ki hey bu söz hâtarıdır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 35). [didi, -di]
53. Ne ildendür neden buldı bu câhı
Didiler bir ‘azizüñdür bu hâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 11). [didiler, -di, -ler]
54. Fürüzân oldı hem-çün tâb-ı âzer
Didi k’iy hâk-ı pâyı başuma tâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 53). [didi, -di]
55. Akıdup ebr-veş bârân gözinden
Didi tanz eyleyüp bunlara yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 3). [didi, -di]
56. Akıdup gözlerinden her biri kan
Didiler k’iy harâb olan vücûdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 3). [didiler, -di, -ler]
57. Zebânında kimüñ yâdın ider tiz
Didi yüz ‘izzet-ile pîr k’iy mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 17). [didi, -di]
58. Dil ü cân olsun ol büyün fedâsı
Didi pîr aña k’ol mâh-ı perî-veş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 221). [didi, -di]
59. Göricek n’ola hâlûñ fikr kıl var
Didi kim yok-durur el-hâk mecâlüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 225). [didi, -di]
60. Dönüp **didî** ki n’olısar bu hâlüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 1). [didi, -di]
61. Didi öz düşmenine k’iy birâder
Başına gelmesün dirseñ yaman kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 110). [didi, -di]
62. Nedür aduñ ne ildensin müsâfir
Didi k’iy kaşdum okına nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 51). [didi, -di]
63. Qabûl eylemedi göñli peyâmın
Didi Tañrı haqıyçün iy vefâdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 3). [didi, -di]
64. Didi Mecnûn aña kim iy birâder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 1). [didi, -di]
65. İşidüp guşşadan oldı diger-gün
Didi yârâ şanurmısın ki mestüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 3). [didi, -di]
66. Ki her biri letâfet-rîz ü mergûb
Didi Zeyd aña ta’n ile ki iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41). [didi, -di]
67. Ki ne hâletdesin derdümle her şeb
Didi Zeyd aña k’iy cân u cihânum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 19). [didi, -di]
68. Neden irdi saña böyle melâlet
Didi şormayasın kim bahtum öldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 57). [didi, -di]
69. Diline geleni söyledi bî-bâk
Didi k’iy yâve-gû bu niçe sözdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 5). [didi, -di]
70. Ki virilmez bu paye degme ‘âmme
Didi kim bu iki yâr-ı yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 73). [didi, -di]
71. Hey meded dil mülki yıkıldı **didüm** dir çäre ne
Böyle ta’lîm itdi ğam binâsına mi’mâr-ı ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3). [didüm, -düm]
72. Çarh hemser **dirlerise** kapuña kılma ‘aceb
Pîr-i fertüt-durur anda iñen olmaz edeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 13). [dirlerise, -r, -ler, -ise]
73. Didi iy hâk-ı pâyı şebler tâc
Mu’anber ca’dı reşk-i şâm-ı mi’râc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 77). [didi, -di]
74. Didi iy nûr-ı çeşm-i halk-ı ‘âlem
Yüzümüz başa geldüñ hayr-ı makdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 123). [didi, -di]
75. Ki ya’nî **dir** saña cândan muñi’em
Tutarım şer’iñi gerçi şeni’em (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 131). [dir, -r]
76. Anuñ hakkında aşlanım **didî** Hâk
Şecâ’at anda hatm olmışdı mutlâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 9). [didi, -di]
77. Ferîdün-ı dü-vüm Behrâm-ı şânî
Hañ **didüm** ğalañdır bu me’ânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 74). [didüm, -düm]
78. Şorarsañ kimdür ol hâkân-ı devrân
Direm sultân Süleymân bin Selîm hân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 30). [direm, -r, -em]
79. Didi burc-ı şafâ Nâhîdidür bu
Murâduñ çarhınuñ hurşîdidür bu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 259). [didi, -di]
80. Bunı **didî** vü gözden oldı pinhân
Sarâyına yöneldi şâh hândân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 271). [didi, -di]

81. Benefşe **dir** giyüp bir cāme iksün
Beni gülzārda görenler ögsün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 43*). [*dir, -r*]
82. Ne **disem** hoşdur anı bilmedüm lîk
Bu hayretten beni ğam kıldı bārîk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 85*). [*disem, -se, -m*]
83. Dimişdi ol zamānuñ bir zarîfî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 58*). [*dimişdi, -miş, -di*]
84. Görüp şāh ol cemāl-i bî-nazîrî
Didi hüsñ ehlinuñ budur emîrî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 20*). [*didi, -di*]
85. Çü geldi yādına ol pîr-i māhîr
Didi Kaysa anuñ hālîni bir bir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 30*). [*didi, -di*]
86. Dağı her ne ki didiyse özine
Cemî'isin **didî** Kaysuñ yüzine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 54*). [*didi, -di*]
87. Dağı her ne ki **didiyse** özine
Cemî'isin didî Kaysuñ yüzine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 53*). [*didiyse, -di, -yse*]
88. Eline çıkarup virdügin ayvā
Giderür **didügin** bu senden ey vā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 44*). [*didügin, -düg, -i, -n*]
89. Dağı **didügin** ol ferzend-i zîbā
Olısar 'ışkdan rûsvā vü şeydā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 47*). [*didügin, -düg, -i, -n*]
90. Bilicek kendüyi ol ğamzesi tîr
Beni vāf it aña **didügin** ol pîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 50*). [*didügin, -düg, -i, -n*]
91. Yakında oğluñ olur **didüginî**
Özinuñ cümle kaydın yidüginî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 45*). [*didüginî, -dügini*]
92. Bunı **diyüp** de pinhān olduĝını
Bu sözden kendü şādān olduĝını (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 51*). [*diyüp, -y, -üp*]
93. Didi k'iy kāmîti serv-i ser-efrāz
Ruĥı verd-i nihāl-i gülşen-i nāz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 119*). [*didi, -di*]
94. Ol evvāndan yaña idüp işāret
Didiler belki bu kaşrı 'imāret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 70*). [*didiler, -di, -ler*]
95. Fülān t̃ayîfedendür iy hümām ol
Ki Leylî **dimekiledür** be-nām ol (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 80*). [*dimekiledür, -mek, -ile, -dür*]
96. Didi k'olmuşsın iy ferzend-i dil-teng
Hāzer kıl kim esîr-i nakş-ı nîreng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 11*). [*didi, -di*]
97. Egilüp zülfinuñ güşîna kaşî
Dir inende ucuz itme kumāşî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 80*). [*dir, -r*]
98. Bilenler **dirdi** kim ol māh-ı ferruĥ
Fülān şahrāda olur iy kāmîr-ruĥ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 41*). [*dirdi, -r, -di*]
99. Didi iy gevher-i gencîne-i cān
Vücüdî māye-i nakdîne-i cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 63*). [*didi, -di*]
100. El urup eyledi pîrāhenin çāk
Didi n'eyler kefen ney mürde-i pāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 4*). [*didi, -di*]
101. Bunu **didî** vü 'aklı gitdi derhāl
Hücümından ğamuñ oldı diger hāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 63*). [*didi, -di*]
102. Baña pend eyleme kim bārum artar
Sen epsem **didügünce** zārum artar (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 58*). [*didügünce, -düz, -ce*]
103. Dağı **didüñ** degildür bize akrān
Cemāl-i Leylîdür ger māh-ı t̃abān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 23*). [*didüñ, -düz*]
104. Maĥabbetden naşîhatler ki **dirsîn**
Benüm-çün dürlü dürlü kayd yırsin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 11*). [*dirsîn, -rsin*]
105. Ki **dirsîn** dil 'inānın zabt kıl var
Çekil kim pür belādur turre-i yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 13*). [*dirsîn, -rsin*]
106. Didi keyfiyyet ü rengini kārūñ
Atasına anasına nigārūñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 43*). [*didi, -di*]
107. Göñülden **dir** idi kim bu nişāne
Elifler dāĝlardur 'āşîkāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 61*). [*dir, -r*]
108. Bahāne eyleyüp **dir** ol şeker-leb
'Araĝdan her kabam ıslāndı bu şeb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 103*). [*dir, -r*]
109. Çün ola hicrden giryān u nālān
Dir ölümüm öñüme düşdi el-ān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 106*). [*dir, -r*]
110. Dir oldı cānuma bir ğam havāle
Anuñ-çun kılarām feryād u nāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 111*). [*dir, -r*]

111. Kılup guşına ziver dürr-i ma'nî
Anası **didî** ol meh-rûya ya'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 4*). [*didî, -di*]
112. Çi ger bu resme **dindi** bu hikâyet
Velîkin bir dağı vardır rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 1*). [*dindi, -n, -di*]
113. Biri birine **dirlerdi** gelün tîz
Delü geldi uralum taşile biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 15*). [*dirlerdi, -r, -ler, -di*]
114. Atasına meger bir âşinâsı
Didi her neyse anuñ mâcerâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 12*). [*didî, -di*]
115. Didi kim iy gül-i bağ-ı dil-i men
K'olur çeşmüm yüzün görmekle rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 65*). [*didî, -di*]
116. Ger oğlan 'ayb-nâk ola vü bî-bâk
Atasına **dir** ol her 'aybdan pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 34*). [*dir, -r*]
117. Kocalık bükicek **dirdüm** belümi
Yigit oğlum var ol tutar elümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 77*). [*dirdüm, -r, -dû, -m*]
118. Didi iy gül-bün-i hün-âb-ı dîde
Ki bülbülsin yuvasından remîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 3*). [*didî, -di*]
119. Didi k'iy zâtı dürci gevherümüñ
Münevver rûyı burcî ahterümüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 1*). [*didî, -di*]
120. Öpüp kocup nüvâht eyleyüp anı
Didi iy berg-i nahl-i zindegânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 30*). [*didî, -di*]
121. Didüñ niçe kelâm-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider ol her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 7*). [*didüñ, -dün*]
122. Çü bir söz açıla ol mübtelâdan
Dir idi yine diñ işitmedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 38*). [*dir, -r*]
123. Murâdı bu k'ideler adımı yâd
Dir ol kızlara k'iy yārân-ı hem-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 40*). [*dir, -r*]
124. Ta'aşsubla **dir** ol hūbân-ı mevzūn
Bile Leylî ile Mecnūn Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 37, Mısra 45*). [*dir, -r*]
125. Çü tenhâ kala **dir** gözden döküp hūn
Beni mecnūn kıldı 'ışk-ı Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 37, Mısra 49*). [*dir, -r*]
126. Yağar kebk âteş-i âhına şeh-per
Ki **dir** derdâ kanı gülzâr-ı aḥker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 37, Mısra 102*). [*dir, -r*]
127. Kim artuḡ **diyebilirse** anı hem
Bu işde tūtalum ehl ü müselleḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 37, Mısra 43*). [*diyebilirse, -ye, -bilir, -se*]
128. Gelünüz cehd idüp sizünle bî-çün
Pey-â-pey **diyelüm** Mecnūn Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 37, Mısra 42*). [*diyelüm, -y, -e, -lū, -m*]
129. Didi iy perde k'anuñ sen hicâbı
Nazar kıl hālūme gör ben ḥarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 39, Mısra 19*). [*didî, -di*]
130. Didi kim imdi iy ḡavm u ḡabile
Gelünüz gidelüm sizünle bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 35*). [*didî, -di*]
131. Hezâr i'zâz ile ḡandân u ḡurrem
Didi el-'îş şâha ḡayr-ı makdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 74*). [*didî, -di*]
132. Dönüp **didî** 'arūsūñ atasına
K'elâ iy şeh-süvâr-ı rûze ñine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 87*). [*didî, -di*]
133. Varup **didiler** atasına yek-ser
Ki iy gözler yüzün görmekten enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 25*). [*didiler, -di, -ler*]
134. Ne ḡalet **didügi** bu ḡaste-ḡaḡır
Çün oldu 'Âmirîler içre zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 23*). [*didügi, -dû, -gi*]
135. Ne kim **dirseñ** bahâ ol şeh nijâde
Virelüm istedüḡinden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 105*). [*dirseñ, -r, -se, -ñ*]
136. Emîr-i 'Âmirî çün **didî** bunu
Şan içürdi kız atasına hūnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 42, Mısra 1*). [*didî, -di*]
137. Bunu **didî** vü ḡâmūş oldu ol mîr
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 43, Mısra 1*). [*didî, -di*]
138. Didi kim iy emîr-i ḡüb-aḡlâḡ
Ki mişlūñ görmemişdür çeşm-i âfâḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 43, Mısra 3*). [*didî, -di*]
139. Didi k'iy şîr-şekl ü ejdehâ-fer
Devâ-yı derd-mendânsin ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnūn, Mesnevi 43, Mısra 35*). [*didî, -di*]

140. İdüp şem'a hıtab ol merd-i bî-kâr
Didi k'iy sühte hem-çün men-i zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 50). [didi, -di]
141. Boyun virmiş-durur ol dest-i 'ışka
 Delü **dimek** hañadur mest-i 'ışka (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 12). [dimek, -mek]
142. N'ola **diyüp** getürün didi anı
 Getürdiler varup ol nev-cevânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 21). [diyüp, -y, -üp]
143. Diyüp şem'e bu sözi ol diger-hâl
 Turup depdi vü söyündürdi derhâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 57). [diyüp, -y, -üp]
144. Didi k'iy reh-nümâyı 'ışk-bâzân
 Çerâğ-ı çeşm-i cân-ı ten-güdâzân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 37). [didi, -di]
145. Çün el aç du'âya ol şeh-i dîn
 Dil açup **dir** bile süccâd âmin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 34). [dir, -r]
146. Didi kim bu degüldür lehv-i câyı
 Bulursın bunda derdüñe devâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 49). [didi, -di]
147. Didi k'iy halka-i kaşır-ı siyeh-püş
 İşigünde benem bir halka-der-güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 5). [didi, -di]
148. Pür idüp kan yaşıyla gözlerini
Didi kavmine Mecnûn sözlerini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 74). [didi, -di]
149. Çü bildi hâlini Mecnûnuñ ol hân
Didi kim boynuma farz olsun el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 32). [didi, -di]
150. Didi kim bir sege iy küh ulûsı
 Nedür senden bu rıfk u çâblûsî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 39). [didi, -di]
151. Çü Mecnûn gördi şehden bu vefâyı
Didi buldum zihî hûb âşinâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 76). [didi, -di]
152. Didi dilden ki bu söz dise şadık
 Zihî Nevfel zihî üstâd-ı hâzık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 157). [didi, -di]
153. Su'âl itdi anuñ hüy u hışâlin
 Nedür hep **didiler** sultâna hâlin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 4). [didiler, -di, -ler]
154. Didi dilden ki bu söz **dise** şadık
 Zihî Nevfel zihî üstâd-ı hâzık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 157). [dise, -se]
155. Didi sultâna k'iy mîr-i kavî cehd
 Bizümle böyle mi itmişdünüz 'ahd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 11). [didi, -di]
156. Ki bir mektûb kıldı ya'nî tertîb
Didi evvel idüp i'zâz u terğîb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 10). [didi, -di]
157. Yanında var idi bir münşî üstâd
 Aña **didî** ki bir nâme kıl âbâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 36). [didi, -di]
158. Şehûñ peykine virüp gîne anı
 Var âgâh it **didî** ol nâ-tuvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 54). [didi, -di]
159. Dilâverler elinde ok k'öper müşt
 Ölüerken **dir** şehâdet için engüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 28). [dir, -r]
160. Didi çün kişinüñ haşmı ola yâr
 Ne işler arada tîğ-i cefâ-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 35). [didi, -di]
161. Görüp bu hâleti Nevfel nihânı
Didi şulh itmesem görem ziyânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 40). [didi, -di]
162. İki kimse karâbetinden anuñ
Didiler şâha hâlâtından anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 18). [didiler, -di, -ler]
163. Ki ben kûlından ol serv-i revâne
 Du'âlar eyleyüp **di** yane yane (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 94). [di,]
164. Didi kim ger bu sîrdan ben siyeh-kâr
 Kılâm ol şifte-hâli haberdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 3). [didi, -di]
165. Gelüp **didî** ki bulmadum nişânın
 Şanem işidüp arturdi fiğânın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 45). [didi, -di]
166. Bunı **didî** vü peyke virdi destür
 Özün bir güşede pes kıldı mestür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 101). [didi, -di]
167. Başum üzre **diyüp** peyk-i sebük-bâl
 Turup 'azm itdi küh-i Necde derhâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 39). [diyüp, -y, -üp]
168. Didi kim iy cihânüñ şehriyârı
 Dürişüp irüren yârına yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 7). [didi, -di]
169. Didi kim bî-mededlikden ben evvel
 Neberdi eyledüm şulha mübeddel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 47). [didi, -di]
170. Dir idüñ ceng içinde dîv-bendüm
 Dilir ü pehlivân u zür-mendüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 13). [dir, -r]

171. Kõdi raḥm eyleyüp geçmiş günāhi
Didi kim gelsün ol mäh-i dil-āsüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 25*). [didi, -di]
172. Şeh öñinde kõi yüz yire çün ḥāk
Didi ḳan ağlayup k'iy şāh-ı a'zām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 29*). [didi, -di]
173. Cevābından tahayyür buldı Nevfel
Dönüp yüz lutf-ıla **didî** ki iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 3*). [didi, -di]
174. Ziyāde oldu şûr u ıztırābı
Didi ḥayf u dirîğ ü āh her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 3*). [didi, -di]
175. Derûni pür-şerār-ı âteş-i tâb
Didi kim iy mürüvvetsüz yalan şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 9*). [didi, -di]
176. Diyüp bir sözi altında ḳalan şāh
Ḳanı ol kim **diridûñ** baña her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 11*). [diridûñ, -r, -, -, -ñ]
177. Diyüp bir sözi altında ḳalan şāh
Ḳanı ol kim **diridûñ** baña her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 10*). [diyüp, -y, -üp]
178. Kosañ tursa yeg idi penbe iken
Bunı **diyüp** çevirdi andan 'inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 27*). [diyüp, -y, -üp]
179. Didi kim bu şanemdür baña lâyıḳ
Virem sehviyle ger Mecnûna bunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 8*). [didi, -di]
180. Görüp şayyād anı oldu diger-gün
Didi şayyāda k'iy mu'tād u dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 25*). [didi, -di]
181. Bu resme okudı şayyāda efsün
Didi sayyād k'iderdüm ḥimāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 45*). [didi, -di]
182. Geh öpdî ḥürmet-ile gözlerini
Didi bu göz degülse çeşm-i yārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 63*). [didi, -di]
183. Müşābihdür gözi ahû gözine
Bunı **diyüp** ol iki mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 67*). [diyüp, -y, -üp]
184. Dil uzatdı aña çün tiğ-i pür-ḥûn
Didi k'iy zālîm it gibi zebûn-gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 15*). [didi, -di]
185. Şıḡadı dostlar gibi tenini
Didi iy Hızr-ı mülk-i küh-ı ḥaḍrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 53*). [didi, -di]
186. Gider düşdi yine şahrāya çün bād
Dir idi Ḥāk ne kaldıysa muḳadder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 3*). [dir, -r]
187. Ne diye saña çün bulmaya çifti
Diye her kim seni ayırdı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 25*). [diye, -ye]
188. Diyesin ḥalûmi ol şehriyāra
Naşîb olup k'ola otlakun ol büm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 68*). [diyesin, -ye, -sin]
189. Diyesin ben ḳulından yane yane
Ki iy nerm oluban a'dāya çün mûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 72*). [diyesin, -ye, -sin]
190. Diyüp ol 'ışḳ mülkinün ḥümāmı
Şikārun benden aldı ḥurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 90*). [diyüp, -y, -üp]
191. Ḥurūşa geldi cânı 'andelîbi
Ḥıṭāb idüp **didî** k'iy murğ-ı ḥāmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 53*). [didi, -di]
192. Didi bu resme sözler ḥadden eفزün
Olup ḥālinden anuñ zāğ āḡāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 82*). [didi, -di]
193. Ölürem soñra düşer boynına ḳan
Dir idi ḳorḳma k'idem teraḥḥum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 71*). [dir, -r]
194. Diyesin göricek ol yār-ı cânı
Ḥarāb oldum baña bir çāre ḳılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 66*). [diyesin, -ye, -sin]
195. Çāḡırup ol ḳarıya virdi sevgend
Didi cāndan muṭ'isen Ḥudāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 29*). [didi, -di]
196. O Leylî **diyüben** eyler fiğānı
Gidüp ol ḳapudan pes ol kemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 82*). [diyüben, -y, -ü, -ben]
197. Şanasın geldi bülbül gülsitāne
Didi ya dost urdı derd-ile der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 9*). [didi, -di]
198. Pes āvāzından anı bildi dilber
Didi kişi eliele eylemek ḥayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 11*). [didi, -di]
199. Tekellüfsüz biri birine bir dem
Didi Mecnûn beni hicr iy ḳaşı tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 19*). [didi, -di]
200. Baña pesdür hemîn bir kûşe bir āh
Bunı **diyüp** yirinden turdı ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 75*). [diyüp, -y, -üp]
201. Didi şeyli'llāh u ḳıldı gedāyı
Yüzi üzre yıḳıldı bir maḡāke (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 12*). [didi, -di]

202. Hâkikat bildi kim Mecnûndur ol kûr
Anasına **didî** nâz-ile ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 17*). [*didî, -di*]
203. Tûtup nâz-ile **didî** tûr yûkaru
Kadimî yârî ile ol felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 26*). [*didî, -di*]
204. Al incitme tek ol ser-i cevânî
Diyyûp bu sözi la'li ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 51*). [*diyyûp, -y, -ûp*]
205. Didi sulţâna bu remzi nihânî
Ki bu İbn-i Selâm iy şâh-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 68*). [*didî, -di*]
206. Yüzine bakdı yüz hışm-ile Leylî
Didi bu mîl kim yüzi qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 25*). [*didî, -di*]
207. Olupdur baña zaḥm-ı tîr-i ḥûn-rîz
Bunı **diyyûp** ruḥından ḥâlî ol ḥûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 31*). [*diyyûp, -y, -ûp*]
208. Baña âyîne yiter sîne daḡı
Diyyûp bu sözleri gösterdi hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 49*). [*diyyûp, -y, -ûp*]
209. Yüzinden perdesin mâhuñ götürdi
Didi lâyıḳ mıdur 'âlemde iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 3*). [*didî, -di*]
210. K'ışidenler bizüm-çün **diye** bî-'âr
Var ol şûrîde-ḥâlî kıl ferâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 4*). [*diye, -ye*]
211. Tûrup yanına geldi çeşmi pür âb
Didi benden kızum işit naşîḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 33*). [*didî, -di*]
212. Daḡı yokdur şadef birle aña kâr
Bunı **didî** vü zâhir kıldı hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 57*). [*didî, -di*]
213. Ki nesrînin benefşe kıldı pençe
Didi bâlâ-durur bu naḡl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 67*). [*didî, -di*]
214. Ki bu düşden işi key müşkil oldu
Dir idi ḡam kılup cânına te'sîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 53*). [*dir, -r*]
215. Tütünden çarḡı kılımış âsumânı
Didi k'iy devr-i gerdûndan ḡabersûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 17*). [*didî, -di*]
216. Çekûp itdi yaḡasın pâre pâre
Didi ol 'avrata k'iy zâl-i kattâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 7*). [*didî, -di*]
217. ḡamından derd-i 'ışḡuñ fâriḡü'l-bâl
Niḡâb altında şol duḡter ki **dirsin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 9*). [*dirsin, -rsin*]
218. Didi şermendeyüm kızbümden âḡir
Ki bu sözde yalan eydem ḡaḡikat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 6*). [*didî, -di*]
219. Çaḡırup **didî** yârına ḡam-ile
Ki iy çâk eyleyen 'ahd ü emânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 24*). [*didî, -di*]
220. Bilûp ḡayrı kaçan ide sözün ḡuş
Didi kimsin bu arada n'idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 69*). [*didî, -di*]
221. Didi oḡlına ol ḡalkuñ ḡümâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 150*). [*didî, -di*]
222. Nitekim Yûsufından ayru Ya'kûb
Dir idi ḡasret ü derd-ile her ḡâḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 9*). [*dir, -r*]
223. V'eger divûm **dir-iseñ** yire ḡir var
Yir altında özin div-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 112*). [*dir-iseñ, -r, --ise, -ñ*]
224. Atası düşdi ḡamdan iztîrâba
Didi Mecnûn aña kim yimeḡil ḡam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 59*). [*didî, -di*]
225. Ki yokdur tîynetinde şarta iflâḡ
Baña **dirsen** k'öñünde var-durur merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 49*). [*dirsen, -r, -se, -ñ*]
226. Hevâ-yı 'ışḡdan uşanmayısar
Didi derd-ile k'iy ferzend-i dil-ḡir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 5*). [*didî, -di*]
227. Ne kim iderse anı bulısar pes
Kişi bir kûḡa **dise** bir kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 75*). [*dise, -se*]
228. K'ider âḡûsı içün âḡ u feryâd
Didi derd-ile k'iy ḡayrân u meḡcûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 7*). [*didî, -di*]
229. Ki kandan lâle-reng itdi zemîni
Didi kim kande gitdûñ iy peder âḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 47*). [*didî, -di*]
230. Didi ḡaḡḡında bir merḡiyye-i ḡûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 128*). [*didî, -di*]
231. Tıraş itdi vü bozdı barmaḡıyla
Didi bu ḡâle kılanlar nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 15*). [*didî, -di*]
232. Ki bozdûñ anı sen ḡaldûñ 'acebdûr
Didi ben hasteye ḡoş gelmez el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 23*). [*didî, -di*]

233. Didi aşhâbına k'iy ehl-i dīvân
Günâhı neydi ol dünki cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 60*). [didi, -di]
234. Gelüp **didî** ki iy şâh-ı nigû-h"âh
Degildür âdem ol erdür firîşte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 68*). [didi, -di]
235. Diledi 'özü andan zâr u nâlân
Didi n'oldı sebep iy Tañrı hâşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 87*). [didi, -di]
236. K'o seglerden bula kimse emânı
Didi itlere virürdüm nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 91*). [didi, -di]
237. Göre düşdi gözi bir âşinâyı
Çağırup yanına anı **didî** k'iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 37*). [didi, -di]
238. Revân bir kâşide virdi sebük-seyr
Didi eglenme lutf it iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 5*). [didi, -di]
239. Didi şükr eyleyüp Hâllâka vâfir
Ki bu nâme ki türfe sürmedândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 12*). [didi, -di]
240. Nedür maşûduñ anda **dir** baña hayl
Kaçan kim başlayam ğamdan fiğâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 66*). [dir, -r]
241. Dil ola râh-ı 'aynumdan güher-rîz
Direm kim kôrhu virdi rûz-ı mahşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 73*). [direm, -r, -em]
242. Baña sen içürürsin ta'nla zehr
Gehî bî-mihr **dirsin** ben hârâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 85*). [dirsin, -rsin]
243. Ne bir derdüm **diyecek** âdemüm var
Saña kim hüsrevîsin her kenârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 26*). [diyecek, -yecek]
244. Didi k'irür bunı ol yâra fi'l-hâl
Pes alup nâmeyi peyk-i sebük-hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 4*). [didi, -di]
245. Yüzini peykûñ ayağına sürdi
Didi bâb-ı sa'âdetdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 9*). [didi, -di]
246. Didi bu sözleri mihrî idüp cüş
Ki bu hatdur gül-i bağ-ı letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 36*). [didi, -di]
247. K'odî öninde ol merd-i vefâyı
Didi 'özü idüp al bu câmeyî giy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 49*). [didi, -di]
248. Alup andan vuñuşa virdi anı
Selîm aña **didî** kim iy ciger-sûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 67*). [didi, -di]
249. Şehe iletmege anı oldı râğib
Didi câyûñ neden oldı hârâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 23*). [didi, -di]
250. Didi âğâh ol kim iy sipâhi
Bu resme otugızlardur ta'amum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 28*). [didi, -di]
251. Yolumda bu imiş takdîr-i Cebbâr
Bunı **diyüp** k'odî ol merd-i kıllâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 83*). [diyüp, -y, -üp]
252. Kamusı ceybin itdi pâre pâre
Didiler k'iy şikeste-hâtır u zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 15*). [didiler, -di, -ler]
253. Ğamuñdan inler çün bülbül-i zâr
Diyyüp bülbüllere râzını ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 9*). [diyyüp, -y, -üp]
254. Semen bergine oldı gevher-efşân
Didi kim benven ol miskîn ü bed-rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 29*). [didi, -di]
255. Okudı şoñra 'özü ü âferîni
Didi iy kişver-i 'ışkuñ emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 99*). [didi, -di]
256. Tırup yanından bir lâhza oturdu
Didi bu ne bahâr-ı hoş havâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 215*). [didi, -di]
257. Çağırur ol gedâ vâdî be vâdî
Ki **dir** derdâ dirîğa âh Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 21*). [dir, -r]
258. Hemîn **dir** âh Leylî hasretinden
Çü Leylî muñtali' oldı bu hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 24*). [dir, -r]
259. Dem-â-dem 'ışkuñ âvâresidür
Nedür hâlî **diyüp** eyler selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 113*). [diyüp, -y, -üp]
260. Ayağına düşüp Mecnûna **didî**
Ki iy küşe-nişin-i Necd tevbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 104*). [didi, -di]
261. Şafâdan oldı key hoş-hâl Mecnûn
Didi hoş geldüñ ü şadî getürdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 47*). [didi, -di]
262. K'odî ortaya halvâ vü gülîçe
Didi ağlama ol bir lâhza hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 15*). [didi, -di]
263. Götürelüm **didî** sizden şudâ'
Pes idüp 'azm-i Bağdâd ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 28*). [didi, -di]

264. Füzün itme baña her lāhza kaydı
Cehāletden delü **dirsin** baña nām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 15). [dîrsin, -rsin]
265. Didi kim derdümün nedür devâsı
Görüp kârûre vü nabız didiler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 20). [didi, -di]
266. Didi kim derdümün nedür devâsı
Görüp kârûre vü nabız **didiler** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 21). [didiler, -di, -ler]
267. Didi Hâk kıla hâkkında hidâyet
Hudâ rahmetler itmiş câvidâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 70). [didi, -di]
268. Aña 'arz itdi ihfâ'yıla hâli
Didi kim hâdden aşdı intizârûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 41). [didi, -di]
269. Virüp Zeyde **didî** bu hîl'ati hem
İlet yâra vü kıl benden selâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 66). [didi, -di]
270. Du'â vü medh okıdı şöînda
Dağı **didî** selâm eyler nigârûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 5). [didi, -di]
271. Gözün nûrî iki 'âlemde varûn
Nedür hâli **diyüp** pür gam senûn-çün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 7). [diyüp, -y, -üp]
272. Diyelüm içeri girsün ol abdâl
Neşâtından bu kavluñ tırdı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 6). [diyelüm, -y, -e, -lû, -m]
273. Baña karşı söze gir kim gülem ben
Ne **dir** kim başlasan minber figâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 11). [dir, -r]
274. Didiler geldi bir hâzık tabîbe
Umarlardı kim andan gide bu derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 82). [didiler, -di, -ler]
275. Dilidür saña hâlin **dimek** iy yâr
Mezârî üzre yanan şem'-i her rûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 78). [dimek, -mek]
276. Hitâb idüp saña **dirdi** zebânı
K'uş öldüm intizâr-ı vuşlatuñdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 88). [dirdi, -r, -di]
277. Ne **diyem** kim ne resme virdi cânı
Cihân içre hemîn anuñ şümârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 68). [diyem, -ye, -m]
278. Bunı **didî** vü gözlerin ter itdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 1). [didi, -di]
279. Mişâl-i şem' idiler mâtem-efrûz
Çağırup **didî** hûbân-ı kabîle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 39). [didi, -di]
280. Ser-â-ser gûlgûle düşdi cihâna
Düzetdiler şu resme kim **dimişdi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 65). [dimişdi, -miş, -di]
281. Ki öğidür ne Leylî **dir** ne Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 192). [dir, -r]
282. Şikeste düşdiler çün zülf-i dilber
Peyince nâle kılup **dirdi** herkes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 85). [dirdi, -r, -di]
283. Ta'accüp kıldı hâl-i tengin anuñ
Didi kim nedür iy mâder bu hâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 55). [didi, -di]
284. Bu resme düşmesün hiç bende bende
Bunı **didî** vü düşdi deng ü bî-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 15). [didi, -di]
285. Ki geldün baña **dirsin** öldi dildâr
Baña kim böyleyüm giryân u dil-rîş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 8). [dîrsin, -rsin]
286. Meger bir kûze-i köhne sifâlîn
Ne var kimse ki gel **diye** tabîbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 17). [diye, -ye]
287. Diyüp bu sözleri gözden döküp kan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 1). [diyüp, -y, -üp]
288. Ne yârî var idi kim hâlin **diyeydi**
Ne bir hem-derdi kim kaydın iyeydi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 85). [diyeydi, -yeydi]

di: ... diye adlandırmak, ... diye vasıflandırmak.

- İrer ser-pençe-i şirke tabance
Hudâvendân aña **dirler** Hudâvend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 6). [dirler, -r, -ler]
- Akarsu **didigün** beñzer serâba
Ki yüz dil-teşneyi virdi harâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 13). [didigün, -dig, -ün]
- Anuñ adına **dirler** Necd Tağı
Kamu vâdileri ejder yatağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 39). [dirler, -r, -ler]
- Ki bir arada cem' olmaz iki rûz
Vü ger nî hâldür **dirseñ** vefâdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 51). [dirseñ, -r, -señ]
- Gözedürdi kaçan ire **diyü** merg
Ki zîrâ za'f u pîrî vü seķâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 20). [diyü, -yü]

dib: Bir şeyin alt kısmı, dip.

1. Dolandı cânı ol şürîde-bahtuñ
Dibinden çıkup anuñ şâfî bir âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 17*). [*dibinden, -i, -(n)den*]
2. Pes âzâd ol zamândan kaldı nâmı
Oturup **dibine** ol serv-i tarînuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 55*). [*dibine, -in, -e*]
3. Varup bir gül **dibinde** tutdı ârâm
Figân idüp yakasın eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 36*). [*dibinde, -i, -n, -de*]

dib: Altında (ağacın).

1. Gözi tuş oldı anda bâğbâna
Turur bir ‘ar’aruñ **dibinde** nev-ñiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 23*). [*dibinde, -in, -de*]
2. Şular her nañl **dibinde** revâna
Biraz vaqt olsun ol yirde qarâruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 128*). [*dibinde, -in, -de*]
3. Yiri tâ oldı menzilgâh mi’âd
Gelüp bir nañl **dibinde** oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 143*). [*dibinde, -in, -de*]

dibâ: Dallı çiçekli bir cins ipek kumaş.

1. Teni râhat bulup yidi ta’âmı
Giyüp **dibâ** kabâ nûş itdi câmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 172*). [*dibâ,]*
2. Ki ider yüzleri şermende ayı
Harîr ü atlas u zer-beft ü **dibâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 59*). [*dibâ,]*
3. Velî altumda var nañ’-ı harîrüm
Bisâtuımdur benüm **dibâ** vü hârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 25*). [*dibâ,]*

dibace: Önsöz, giriş, başlangıç.

1. Hôş inşâ itdi bir mektûb-ı merğûb
Anuñ **dibacesine** virdi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 3*). [*dibacesine, -si, -ne*]

dibâce-i hüsn: Güzellik önsözü.

1. Yüzi dibâce-i hüsn ser-âğâz
Sözi kand-ı teberzed hâne-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 41*). [*dibâce-i hüsn, -e*]

dibâce-i nu’üt: Övgülerin mukaddimesi.

1. Rûz-ı ezelde yazmışdı şun’-ı lem-yezel
Dibâce-i nu’ütünü fi’l-levh-i bi’l-kalem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 10*). [*dibâce-i nu’üt, -u, -ñ, -ı*]

didâr: Yüz, çehre.

1. Tâ kıyâmet günlerine kaldı **didâr** el-firāk
Bir yaña cevri-i zamâne bir yaña derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 4*). [*didâr,]*
2. Çü **didârına** anuñ bakdı Leylî
Ayağına şu gibi akdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 21*). [*didârına, -ı, -n, -a*]

3. Tır evden yaña gidelüm gözün aç
K'anañdur anda **didāruña** muhtāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 136*). [*didāruña, -uñ, -a*]

didār: *Yüz yüze, karşılıklı.*

1. Ğanîmetdür bize bu lâhza **didār**
Senûñ-le bir nefes iy yār-ı cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 6*). [*didār,]*

didār: *Güzel yüz || Sevgili.*

1. Yanaram Tır-ı Mūsî-veş tecellî nārına iy dil
Eger 'arz eylemezse ol kâmer-tal'at baña **didār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 8*). [*didār,]*
2. Kıyâmet günlerine kâldı **didār**
Siyâh ol dilerüm iy rûz-ı hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 136*). [*didār,]*

didār: *Allah'ın yüzünün görünmesi.*

1. Komağıl nār-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rûzî kıl cennetde ol miskîne **didār** u vişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 38*). [*didār,]*

didār-ı çâpük: *Fedakar güzel.*

1. Öziyle çün-kim ol **didār-ı çâpük**
Bu resme bağladı bir fikr-i nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 33*). [*didār-ı çâpük,]*

diğe: *Göz, görme organı.*

1. Firâk u hicr-i Mecnûnile her dem
Dökerdi yaş yirine **dideden** nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 18*). [*dideden, -den]*
2. Kimüñdür göricek bildi anı Mecnûn
Urup bir na'ra dökdi **dideden** hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 28*). [*dideden, -den]*
3. Atası görüp anuñ hâlini hem
Hacâlet birle dökdi **dideden** nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 64*). [*dideden, -den]*
4. Gelür ol ğâr öñine k'anda Mecnûn
Dökerdi yaş yirine **dideden** hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 36*). [*dideden, -den]*
5. Yaşı bahrin dür ile **dideden** pür
Gice vü derd ü fûrkât dağ-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 18*). [*dideden, -den]*
6. Binâ-yı kudretidür hâne-i ten
Bulupdur **dideden** ol hâne revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 54*). [*dideden, -den]*
7. Ğubâr-ı mağdemiñden **diđe** mağfûz
Sürer na'linüñe yüz levh-i mağfûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 111*). [*diđe,]*
8. Ezel demden ki bir **diğe** ola kûr
İrişmez sürme çekmekden aña nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 59*). [*diđe,]*
9. Bularuñ ruhları sürhîyle gül-gün
Nigârüñ **diğesi** eşkiyle pür hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 30*). [*diğesi, -si]*
10. Haber dâr idi 'aşıklık ğamından
Pür idi **diğesi** hasret neminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 136*). [*diğesi, -si]*
11. Çün işitdi kelâm-ı şâh Mecnûn
Dür-efşân **diğesini** kıldı pür-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 44*). [*diğesini, -si, -n, -i]*

12. Bed-ef'ālinden eflākūn hāzersüz
Dökersin **dīdeden** sen bunda seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 19*). [*dīdeden, -den*]
13. Yüzi üzre gözi cüy itdi hūmı
Pes açup **dīdesini** gördi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 63*). [*dīdesini, -si, -n, -i*]
14. 'Adūmuñ **dīdesine** merdüm oldı
Yağaram ben senüñ mihrüñde sîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 120*). [*dīdesine, -si, -ne*]
15. Deminden **dīdesinüñ** yazdı 'ünvân
İdüp naqş âhırine temme bi'l-hayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 2*). [*dīdesinüñ, -si, -nüñ, -*]
16. Baturdı seyr-i gülşen cānına hār
Yaşından **dīdesi** deryāya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 57*). [*dīdesi, -si*]
17. Gehī āb içre gāhī āteş içre
Dökerdi acı acı **dīdeden** yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 11*). [*dīdeden, -den*]

dīde-i hūtān-ı dervā: *Deniz balıklarının gözleri.*

1. Sipih-r-i sebzden necm idi peydā
Nitekim **dīde-i hūtān-ı dervā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 4*). [*dīde-i hūtān-ı dervā,]*

dīde-i pāk: *Saf, temiz göz.*

1. Velikin dīde-i pākiyle baqdı
Ki 'āşık pāk-bāz olmasa her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 34*). [*dīde-i pāk, -i, -yle*]

dīde-i şah: *Şah gözü.*

1. Cemāline tuş oldı **dīde-i şah**
Dil ü cāndan olup Leyliye 'āşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 6*). [*dīde-i şah,]*

dider: *Ditmek; bir şeyi çok küçük parçalara ayırmak. (İnsan eti bağlamında).*

1. K'ayağı penbe-veş tağı **diderdi**
Bu vech-ile gider şahrā yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 76*). [*diderdi, -di*]

didü: *Dediğin, söylediğin.*

1. Olupdur barmağumda halka-i mār
Sivārum kim **didüñ** kol bağıdır bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 41*). [*didüñ, -ñ*]

didügün: *Dediğin, söylediğin.*

1. Görinür verd ü sebz-i gülşen-i gam
Lebinde **didügün** şol hāl-i hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 15*). [*didügün,]*

dīg: *Tencere.*

1. Hüner **dīgünde** kaynatdum bir efsün
Ki görüp Leylî'i cān virdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 155*). [*dīgünde, -ü, -nde*]

diger: Başka, başkası.

1. Dağayıkdan şu resm-ile eşer bul
Ki nazm içre Nizâmîyi **diger** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 120*). [*diger,]*
2. Elinde ol dağı **digerlerüñ** hem
Hâlâşum kaldı zülf-i yâr elinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 62*). [*digerlerüñ, -lerüñ]*

digerân: Başkaları.

1. Özinüñ renci genci **digerânuñ**
‘Aceb genc idi kim bir mâr-ı kıttâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 18*). [*digerânuñ,]*

diger-gün: Değişmiş, başkalaşmış, farklılaşmış.

1. Meger Mecnûnuñ atası **diger-gün**
Varup ol pîre bir gün ağladı hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 35*). [*diger-gün,]*
2. Tevârih içre şöyle buldum anı
Ki çün ‘azm eyledi Necde **diger-gün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 15*). [*diger-gün,]*
3. Görüp şayyâd anı oldı **diger-gün**
Didi şayyâda k’iy mu’tâd u dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 24*). [*diger-gün,]*
4. Sürüb ser ü kıtına geldi yirini
Bağup gördi ki ‘uryân u **diger-gün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 33*). [*diger-gün,]*

diger-gün ol: Değişmek, başkalaşmak l perişan olmak.

1. Vefât itmiş katı oldum diger-gün
Çü bildüm k’olmuş anuñ menzili hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 148*). [*diger-gün ol, -dum]*
2. Ki olmuş cümle ahvâli diger-gün
Kızıl gül gibi ruhsârı şarmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 16*). [*diger-gün ol, -mış]*
3. İşidüp guşşadan oldı diger-gün
Didi yârâ şanurmısın ki mestüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 2*). [*diger-gün ol, -dı]*
4. Ağu içmiş gibi oldı diger-gün
El urup gönlegini eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 2*). [*diger-gün ol, -dı]*

diger-hâl: Durumu değişmek.

1. Ki tâ çeşmine tuş oldı ol abdâl
Şikeste-hâl ü miskîn ü **diger-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 44*). [*diger-hâl,]*
2. Çü Leyliden cüdâ düşdi ol abdâl
Kâtı âşüfte oldı vü **diger-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 34*). [*diger-hâl,]*
3. Diyüp şem’e bu sözi ol **diger-hâl**
Turup depdi vü söyündürdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 57*). [*diger-hâl,]*
4. Tağıtmış idi şi’r-i derd-nâki
İşitse nazm-ı şi’rin bir **diger-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 19*). [*diger-hâl,]*

diger-hâl ol: Durumu değişmek.

1. Bunu didi vü ‘aklı gitti derhâl
Hücûmından gamuñ oldı diger hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 64*). [*diger-hâl ol, -dı]*

dig-i ser: Başların tenceresi.

1. Tolup kan cüş eyler dîg-i serler
K'aña serpüş gibidür siperler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 57*). [dîg-i ser, -ler]

dîh: Köy, karye.

1. Yanup âhum odına gitdi kaydum
Dihi dehrûn belâsından ırâgum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 43*). [dihi,]

dihkân-ı ebter: Hayırsız çiftçi.

1. Senûn bensüz yirûn gülzâr-ı şâdî
Hâkîkat benden ol **dihkân-ı ebter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 39*). [dihkân-ı ebter,]

dik: Yetiştirmek için bir bitkiyi toprağa yerleştirmek.

1. Nihâl-i ma'rifetden **dik** revânî
Kelamuñ bağına nahl-i me'ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 113*). [dik,]
2. Bu bāğa bir şecer **dikdüm** bahārî
Kim oldı mîve-i cān berg ü bārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 153*). [dikdüm, -düm]
3. Şu deñlü cyleyem ceng ü cidālî
Ki **dikem** gülşenûñe ulı nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 100*). [dikem, -em]

dik: Dikmek.

1. Qalem çek defter-i sâhirlige sen
'Alem **dik** kişver-i şa'irlige sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 118*). [dik,]
2. Giribânına **dik** ol rîsmânı
Ki ceybîn çekmeye şakınup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 9*). [dik,]
3. Dikerven rişte-i nālümle anı
Şol âdem kim sever kendü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 34*). [dikerven, -er, -ven]
4. Dile esrâr-ı maḥfiden eşer vir
'Alem **dik** bām-ı eyvân-ı vefāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 5*). [dik,]
5. Diküp dirsek dize feryād iderdi
Ḥayâl-i dilberini yād iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 9*). [diküp, -üp]

dik: (Elbise) dikmek.

1. Getürüp rişte-i ma'hüddan hem
Giribânına anuñ **dikdi** muḥkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 16*). [dikdi, -di]

dik: Dikmek. II. Geçirmek (Mızrak bağlamında).

1. Sıyup 'ahdi virürler düşmene kām
Diker 'aşık nihâl-i mîve bāğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 35*). [diker, -er]

dik: (Bir şeyi) Dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek.

1. Çü mevc-i 'ışık anuñ çıkdı serine
'Alem **dikdi** delûlik kişverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 4*). [dikdi, -di]

dik-: (Elbise) dikmek.

1. Yüzüne bakmasun her lâhza süzen
Gözini rişte ile **dik** anuñ sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 46). [dik, --]

dik-: (Bir şeyi) Dikine duracak şekilde yere koyup yerleştirmek.

1. Var idi tâbi'i encümden efzûn
Otâğına **dike** bakardı gerdûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 174). [dike, -e]
2. Bağ-ı cânda **dikdi** şevküñ bir nihâl-i tâze kim
Hamd ü medhûñden bitürdi berg ü mîve ol nihâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 23). [dikdi,]
3. Mihrûñ şeh oldı kişver-i ervâha yâ Habîb
Dikdi kulûb 'âlemine nûrdan 'âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 26). [dikdi,]
4. Serine **dikdi** Tûbânûñ 'âlem tâ
Serîr-i Sidreye başdı kâdem tâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 155). [dikdi,]

diken: Bazı nebatatta bulunan sivri ve batan iğne.

1. Dikenden sinesi mecrûh u mecbûr
Şu resme k'âşiyân-ı mâr u zenbûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 71). [dikenden, -den]
2. Ayağıñ bir **dikenden** olsa efkâr
İder cânım gözine zağmı anuñ kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 21). [dikenden, -den]
3. Ki Mecnûnum degül senden dağı kem
Bu baği **dikene** virilmedin bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 85). [dikene, -e]
4. İdinürsin **dikenden** nağ'-ı sincâb
Elâ iy hâr-ı nağ' u hâre-bâlîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 30). [dikenden, -den]
5. Alur biñ cânı yokdur gerçi cânı
Gülü dehrûñ **dikendür** tahtı zindân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 125). [dikendür, -dür]

dik-i dehr: Felek direkleri.

1. Getürdi dik-i dehri tâb-ı cûşa
Şuyûñ ıssıluğundan anda yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 10). [dik-i dehr, -i]

dikkat: Herhangi bir eylemi gerektiği gibi gerçekleştirmek.

1. Ya baksa hüsnuñe **dikkatle** mir'ât
Ğazabdan cebheñi kıl aña kat kat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 51). [dikkatle, -le]
2. Dilerseñ kûh ü dilerseñ ovada
Bulup bir dilberi biñ **dikkat-ile** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 33). [dikkat-ile, -ile]

dil: Gönül, kalp, yürek.

1. Dil 'aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı begenmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7). [dil,]
2. Gül-güne yañağı gül-i hândanı begenmez
Dil 'aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7). [dil,]
3. Yem-i hayretde **dil** fülki katı sergeşte olmışdur
Vişâlûñ Hızır ırmezse benüm hâlüm olur düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 3). [dil,]
4. Yanaram Tûr-ı Mûsî-veş tecellî nârına iy **dil**
Eger 'arz eylemezse ol kâmer-tal'at baña didâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 7). [dil,]
5. Çeken cân levhine tuğrâ-yı ğarrâ
Yazan **dil** şuhfına tevki'-i ra'nâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 10). [dil,]

6. Gözi nemginlerün evrâdı için
Dili ğamgînlerün feryâdı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 108*). [dili, -i]
7. Şu hâkim ortaya almış iki mîm
Dile keşf olur andan sırr-ı hâ-mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 42*). [dile, -e]
8. Hâcel hürşid-i rüyından meh-i bedr
Siyeh **dil** müşg-i müyından şeb-i kâdr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 44*). [dil,]
9. Beni mest itdi hamr-ı şebâne
Ki gitti **dilden** endüh-i zamâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 158*). [dilden, -den]
10. Dili âyinesin şaykallamış âh
'Ayân andan nukûş-ı mâ-sivallâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 237*). [dili, -i]
11. Ham-ı ebrûsı biçer dâs âyîn
Hezârân hâşıl-ı cân u **dil** ü dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 88*). [dil,]
12. Dilün şol nakşdan kim pür ğam olmuş
Tuyup anı hasuduñ hürrem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 21*). [dilün, -ün]
13. Sipâh-ı derd ü miñnet hayl-i sevdâ
Dili mülkin bularuñ kıldı yağma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 98*). [dili, -i]
14. Ki görüp düşde ol zibâ cemâli
Dilinde nakş olmuşdı hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 90*). [dilinde, -in, -de]
15. Ki dîrsin **dil** 'inânın zabt kıl var
Çekil kim pür belâdur turre-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 13*). [dil,]
16. Birikdördüm **dil** ol meh-peyker ile
İnen işüm yok aşl u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 27*). [dil,]
17. Dilümden pend-i 'ışkı eylemez red
Ki ağarmaz yumağıla rîş-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 61*). [dilümden, -üm, -den]
18. Hem anuñ sen de olmuşsın esîri
Dilüni çâk kılmış 'ışkı tîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 16*). [dilüni, -üni, -i]
19. Yakîni harfî levhinden olup hak
Göyündürdi **dilini** âteş-i şek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 18*). [dilini, -i, -(n)i]
20. Dili kim ârzü ideydi kütü
Çü nân yir idi târ-ı 'ankebüti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 65*). [dili, -i]
21. Dilinde kim konulmuş dağ-ı sevdâ
San urmuş âteş-i 'ışk âña tamgâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 55*). [dilinde, -i, -n, -de]
22. Ezel 'aql u hünerle iy yegâne
Dilinde halkuñ olmuşduñ fesâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 84*). [dilinde, -in, -de]
23. Kimüñ sevdâsıyla olduñ bugün zâr
Ne derd itdi **dilüni** böyle efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 86*). [dilüni, -üni, -i]
24. Baña Leyliden irdi bu harâret
Dile ol viriser yine ferâget (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 54*). [dile, -e]
25. Havâledür **dile** ğam küh-sârı
Güç olur çekmek anuñ gibi bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 69*). [dile, -e]
26. Dilerven kim baña pend itmeyesin
Dilüme guşşadan bend itmeyesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 30*). [dilüme, -üm, -e]
27. Kabâsında olan her düğme-i zer
Dilinde bir girih idi pür âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 38*). [dilinde, -i, -nde]
28. Firâkıdan niçe giryân olasın
Dil odında yanup biryân olasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 24*). [dil,]
29. Elâ iy derd ü ğamdan 'aklı gitmiş
Dilünde şol perî kim mesken itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 22*). [dilünde, -üni, -de]
30. Çü Mecnûn eyledi bu nükteyi güş
Dilinden sâkin oldu vefret-i cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 36*). [dilinden, -in, -den]
31. 'Ayân eyledi **dil** râzın şurâhı
Anuñ-çun dökdi kanın sâkî dahı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 29*). [dil,]
32. Mey içme dehr câmından ki iy **dil**
Katılmışdur âña zehr-i helâhil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 27*). [dil,]
33. Dili zencîr-i 'ışka beste düşmüş
Devâsuz derd içinde hâste düşmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 67*). [dili, -i]
34. Dahı dirlir **dilüni** 'ışkdan kes
Ne vech-ile kesilür 'ışkdan kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 11*). [dilüni, -üni, -i]
35. Kıldardı tağda feryâd u efgân
Dili biryân idi vü çeşmi giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 14*). [dili, -i]
36. Ğamı şâdiye dönüp hoş **dil** oldu
Yidi vü içdi oynadı vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 81*). [dil,]

37. Didi **dilden** ki bu söz dise şadık
Zihî Nevfel zihî üstâd-ı hâzık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 157). [dilden,]
38. Var idi sînesinde 'ışkdan derd
Çomışdı gam **dili** mir'âtına gerd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 134). [dili, -i]
39. Ki ol dağı garîb ü tâze idi
Dilinde mîhr bî-endâze idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 130). [dilinde, -i, -n, -de]
40. Çü bildi derdini şâh-ı hîred-ver
Diline almadı pes gayr-ı dilber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 72). [diline, -i, -n, -e]
41. Yine 'ışk âteşi virdi harâret
Dili mülkin yine gam kıldı gâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 10). [dili, -i]
42. Bu cânibden geçinür şüretâ ger
Velî **dilden** olaruñ fethin ister (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 26). [dilden,]
43. Tenümdür gerçi bu leşkerde kâyim
Dilün ol cânibedür meyli dâyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 40). [dilün, -ün]
44. Pes idüp şulh terk itmiş neberdi
Füzün olmuş cevânuñ **dilde** derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 12). [dilde, -de]
45. İdinür dâyimâ tesbîh **dilde**
İşidüp yâd eyler andan ilde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 23). [dilde, -de]
46. Ki gördi bir cevândur tâze yaşlu
Dili pür-derd ü gam-gîn bağı başlu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 72). [dili, -i]
47. Mekân olur oğa geh fikr-veş **dil**
İdinür **dil** gibi geh şadı menzil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 69). [dil,]
48. Mekân olur oğa geh fikr-veş **dil**
İdinür **dil** gibi geh şadı menzil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 70). [dil,]
49. Dil açup tîr mânend-i zebâne
Ecel peygâmın iltür serverâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 75). [dil,]
50. Ola **dil** derdinüñ cânım zebûnı
Velî şimdi getirsem 'akdûme anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 10). [dil,]
51. Gemi gibi yem-i hâdrâ yüzinde
Dilinden pür-buhâr eyler hevâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 79). [dilinden, -in, -den]
52. Dili pür-âteş ü çeşmi tolu hûn
Cihâna âhı oldı âteş-eşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 8). [dili, -i]
53. İrağ olsun **dilünden** guşsa gerdi
Çü bulmadum vişâlün bâğına râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 72). [dilünden, -ün, -den]
54. Ki cân u **dildür** ol şem'e semender
Libâsuñdur misâl-i Hızr-ı hâdrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 62). [dildür, -dür]
55. Şafâdan tende cânı cüş kıldı
Diline şevk-i dilber gâlib oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 25). [diline, -i, -n, -e]
56. Füzün itdi garîbün **dilde** dâğın
Çün ol gevher naşib oldı tezerve (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 42). [dilde, -de]
57. Revân itdi gözinden eşk-i gülğün
Dili gamnâk ü cânı hâil oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 51). [dili, -i]
58. Dil-ile boyaduñ cânı beni sen
Yeñi yâr-ile olduñ hurrem ü şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 42). [dil-ile, -ile]
59. K'ide ol hastenün derdine çare
Devâ fikrin **dilinde** derc iderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 13). [dilinde, -i, -nde]
60. Dilün yandı degüldür puhte hâmuñ
Enis ü yârdan şabr u şekîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 94). [dilün, -ün]
61. Ki râhatdur **dile** bu cânı merhem
Yidi faşşâddan niş anda cânân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 60). [dile, -e]
62. Dil odına yaşuñdan âb-rîz ol
K'ölem gasluñ ol âb-ıla idem tâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 12). [dil,]
63. Ki **dil** şerh idemez binde birinde
Şehün bir kimseye incinse cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 6). [dil,]
64. Dil ola râh-ı 'aynumdan güher-rîz
Direm kim korhu virdi rûz-ı mahşer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 72). [dil,]
65. Dağı yiter komazsın **dilde** ârâm
Yazuğdur töhmet itme bî-günâha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 88). [dilde, -de]
66. Nedür iy bülbül-i bî-bâğ halün
Dilünde kimün odından durur düd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 53). [dilünde, -ün, -de]

67. Dağı açılmadı bu zanbağ-ı ter
Dilünde şol kim andan var-durur dağ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 131). [dilünde, -üñ, -de]
68. Tağar gerdânına âhîr anuñ dâm
Dilinde anuñ ki var sevdâ-yı dâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 103). [dilinde, -i, -nde]
69. Ki ne taşdur **dilüñ** ne cânuñ âhen
İdüp Mecnûna kâr efgân-ı mâder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 50). [dilüñ, -üñ]
70. Gözüñ aç kim ölürsin âhîr-i kâr
Gurûr u kibri **dilden** eylegil terk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 61). [dilden, -den]
71. Dilüñ zevki-durur cânuñ şafâsı
Gerekmez âdemî bu demde hâmuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 12). [dilüñ, -üñ]
72. İderler 'aybuñ arduñca tekrâr
Dili ta'n itmede her âşinâñuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 53). [dili, -i]
73. Dilümde 'ukde-i gamdur ser-â-ser
Benefşe çeşmüme bî-zülf-i dildâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 26). [dilümde, -üm, -de]
74. İder rüşen **dili** derdini her gâh
Görine çün gözine serv-i şimşad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 10). [dili, -i]
75. Dili meyl itdi hem-çün tıfl şire
İdüp hayvanlara bir tünd âvâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 90). [dili, -i]
76. Ki bir **dil** der-hemîn ortada enkâl
Senüñdür iy peri ol **dil** dağı bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 34). [dil,]
77. Kudümüñla gamı **dilden** götürdüñ
Mağallinde kelâmuñ şordı âhîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 48). [dilden,]
78. Dilinde mihirden var idi dağı
Şu deñlü çekmiş idi miñnet ü derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 8). [dilinde, -i, -nde]
79. Kılâm ben cânüm içinde anı yâd
Dilümi hâtruñla âşinâ kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 71). [dilümi, -üm, -i]
80. Bu resme olmadı da lik nâ-şâd
Dilüñ kalmaya dâyim böyle mañzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 15). [dilüñ, -üñ]
81. Dilüñi 'ayb sözden eyle kütâh
Ne kâmetde-durur gör sen de hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 24). [dilüñi, -üñi]
82. Gam-ı müze nedendür **dilde** sâkin
Çün üzdi 'ışk zûrî 'aklı bendin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 52). [dilde, -de]
83. Yimezdi cümlesinden bir nevâle
Dilinde 'ışk odından var idi tef (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 39). [dilinde, -i, -nde]
84. Lebinde şevk cüşından üküş keş
Dilini dağlar kılmışdı rüşen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 41). [dilini, -i, -(n)i]
85. Tarîk-ı 'ışkda şâdıklar idi
Severdi gerçi dilber Zeydi **dilden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 25). [dilden, -den]
86. Yüze gülmek-durur işleri **dilden**
Saña ol vaqt irer halkuñ vefâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 90). [dilden, -den]
87. Kızı üzre nîgeh-bân oldı muhkem
Dilemedi **dili** Zeyd-i gedâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 77). [dili, -i]
88. Dilinde Zeynebün Zeyd adı evrâd
Geleydi Zeyd çün gamdan figâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 96). [dilinde, -in, -de]
89. Mağabbet yâr aña vü 'ışk mañlûb
Dilinde küh gibi bî-hâd endüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 5). [dilinde, -i, -nde]
90. Urupdur terkimi kavm u karâbet
Dilüm şâfi-durur bî-mekr cânüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 85). [dilüm, -(ü)m]
91. Dile esrâr-ı mañfiden eşer vir
'Alem dik bâm-ı eyvân-ı vefâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 4). [dile, -e]
92. Ki yarıldı şanasın yir yir eflâk
Dilinden sürdi ki şâdî melâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 61). [dilinden, -in, -den]
93. Lebün siñriyle bağlandı zebânüm
Ger ağzumda gamuñdan bağludur **dil** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 5). [dil,]
94. Elifle lâm-veş k'olur elif lâm
Dilümüz dürrine câ bir mekândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 47). [dilümüz, -ü, -müz]
95. Dili miñnet ocağınuñ kebâbı
Gamumla terk idüp 'âlem umûrın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 8). [dili, -i]
96. Gârağ girdüğü **dillerden** çıkar 'ışk
Anuñ kim 'ışkı sıdık-ıla düz olur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 50). [dillerden, -ler, -den]

97. Başına guşşadan kıpan kıyâmet
Dili fırkat hadenginün nişânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 11). [dili, -i]
98. Dem-i merg aña irürdi ğubârı
Dilinden çıkdı sevdâ başına hâam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 53). [dilinden, -in, -den]
99. Başından hem **diline** indi ser-sâm
Harâret hâlini kıldı mübeddel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 54). [diline, -i, -n, -e]
100. Senüñ mihrüñ odındandır şeb-efrüz
Dilinde dağlar k'anuñ komış mihr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 81). [dilinde, -i, -nde]
101. Dilüñe ta'ndan virme tevehhüm
Niçe bilürseñ ahvâlüm beyân it (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 58). [dilüñe, -üñ, -e]
102. Cihānuñ işine hiç olma ğam-nāk
Bakarsañ ger haķıķat hāle iy **dil** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 153). [dil,]
103. Sağılup bitdi **dil** 'aynınuñ ābı
Felekden düşdi mäh-ı menzil-ārā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 66). [dil,]
104. Kim itse meyl aña dīvānedür o
Dilüñ kıl toĝru havf itme belādan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 101). [dilüñ, -üñ]
105. Diline keşf olmuş ğördi her-hāl
Cihān halkına kıldı anı zāhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 94). [diline, -i, -n, -e]
106. Rızāñı **dil** seririne emir it
Kānā'at tahtı üze şehriyār ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 48). [dil,]
107. Giceler eyle **dil** nūrından izhār
Hem ol zulmetde efsün-ile āsān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 68). [dil, -e]
108. Me'āniden cevāhir bī-nihāyet
Dilüñ vīrānı küncinde nihāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 63). [dilüñ, -üñ]
109. Velī **dildür** vücūdum üze her kıl
Anuñ-çun kıldan olmuşdur zebānum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 6). [dildür, -dür]
110. Ger incinürsem İsmā'iliyem ben
Dilüm çün şem' gibi rüşenādur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 63). [dilüm, -üm]
111. Ğış u ğıldan **dili** mir'atı tāhir
Cihān bātınları hep anda zāhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 25). [dili,]

dil: Dil.

1. Görinür āteşin **dillü** bir ejder
Gelinligine anuñ şehir ü il şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 16). [dillü, -lü]
2. K'ezel kendülere virürdi nānı
Dilin çıkarup uşağı irisi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 45). [dilin, -in]

dil: Dil, lisan.

1. Gülistān-ı kaşruñı kılsun müzeyyen rüzigār
Niçe kim memdüh ola **dillerde** gülzār-ı İrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 58). [dillerde, -ler, -de]
2. Gözümi nūruñıla rüşen eyle
Dilümi şevküñile gülşen eyle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 50). [dilümi, -ü, -mi]
3. Dilümi mihrüñile eyle pür nūr
Ki tā andan olam çün şubh-ı meşhūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 63). [dilümi, -ü, -mi]
4. Eli dest-i zafer gibi küleh-bağş
Dili fazl-ı Hudā gibi künh-bağş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 40). [dili, -i]
5. Şafā vechini göstermişdi devlet
Dile fer virmiş-idi feyz-i rahmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 26). [dile, -e]
6. Olup ol meh-veşüñ hayrān-ı rüyı
Diline virdi teskin büy-ı müyü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 326). [diline, -i, -ne]
7. Çü var iki **dilüñ** eyle hikāyet
Ehādīs-i selefden kıl rivāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 3). [dilüñ, -üñ]
8. Diline 'ilm şevki ğālib oldu
Düşürüp yanına bir kaç perī-zād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 4). [diline, -i, -ne]
9. Teni verdine batdı hār-ı ğamdan
Diline dağ çekdi nār-ı ğamdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 6). [diline, -i, -ne]

10. Cihānuñ miñnetinden oldılar ferd
Var-idi **dillerinde** lik bir derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 108). [dillerinde, -ler, -in, -de]
11. Açılmadı **dilinden** hiç anuñ bend
Bulardan ürküben göñli vü cānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 50). [dilinden, -in, -den]
12. Sebûdur şureti şan burnı kûze
Yalan sözlü yamān **dillü** siyeh-ruḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 9). [dillü, -lü]
13. Ki ne söyler **dilüm** bilmezven el-ân
Atamsın bildüm uş benven ḡulāmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 20). [dilüm, -üm]
14. Dilüm toḡru dur ammā egriden gec
Terennüm iki ḥaletden-durur rāst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 26). [dilüm, -üm]
15. Göñülleri diler söz **dilleri** ebkem
Bular ger 'ışkdan oldı cihān-gır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 120). [dilleri, -ler, -i]
16. Dilidür saña ḥālin dimek iy yār
Mezārı üzre yanan şem'-i her rüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 78). [dilidür, -i, -dür]
17. Ki cānum cāmın itdüñ zehr-ile pür
Niçe vardı **dilün** iy naḥs-ḡüftār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 7). [dilün, -ün]

dil: (Aşığın) gönü.

1. Hey meded **dil** mülki yıkıldı didüm dir çäre ne
Böyle ta'lim itdi ḡam bināsına mi'mār-ı 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3). [dil,]
2. Tılsım-ı maḡzen-i genc-i nihānı
Dil ehline ḥurūf-i lafzatullāḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 17). [dil,]
3. Bilimezem ki 'aşıkven ya ma'sūk
Dil odından vücūdum ḥāk olupdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 27). [dil,]
4. Ki bir **dil** der-hemīn ortada enkāl
Senüñdür iy perī ol **dil** daḡı bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 35). [dil,]
5. Ki benden çokdan olmışdur berī **dil**
Kim ölüñ ten ki bula bu maḡāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 36). [dil,]

dil: Dil || Söz söyleme, ifade etme.

1. Sözinden 'ilm-i ḥikmet bir eşerdür
Dilinden fenn-i mantık bir ḡaberdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 28). [dilinden, -i, -(n)den, -]
2. Dilinden lāmi' envār-ı ḡaḡīkat
Yüce 'adli ile ḡaşr-ı şerī'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 31). [dilinden, -i, -(n)den, -]
3. Sürerdi yüzini topraḡa her ḡāḥ
Dilinden çıkmışidi māsivallāḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 28). [dilinden, -i, -(n)den, -]
4. Üküş **dil** düzdiler sīm-i sepīdi
Açılmadı ḡara baḡtum kilīdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 113). [dil,]

dil aç: Gönü açılmak II Ferahlamak.

1. Çün el aç du'āya ol şeh-i dīn
Dil açup dir bile süccād āmīn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 34). [dil aç, -up]

dil al: Gönlinü almak, aşık etmek.

1. İki perī urınmış şekl-i āḡū
Dil alur gözleri mānend-i cādū (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 56). [dil al, -ur]

dil ü cān: Gönül ve can.

1. Dil ü cān gözleri fikrūnle binā
Zebān tūṭileri zikrūnle güyā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 41). [dil ü cān,]
2. Dil ü cāndan taleb-kār oldum āḥir
Ki idem ğaybdan bu genci zāhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 149). [dil ü cān, -dan]
3. Dil ü cān şöyle cüş itdi ferahdan
Ki kimse eyle mest olmaz kadeḥden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 159). [dil ü cān,]
4. Dil ü cānına ğamdan süz düşmiş
Cihān ğavġaları başına üşmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 35). [dil ü cān, -ı, -na]
5. Dil ü cānına ḥasret cebr iderdi
Fırāka bi'z-zarurī ṣabr iderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 47). [dil ü cān, -ı, -na]
6. Çi ger ayrıldı lik ol mäh-ı nevde
Dil ü cānı ğama kaldı girevde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 12). [dil ü cān, -ı]
7. Dil u cānda anuñ 'ışkı düz olsun
Ki bu ḥālātumuñ biri yüz olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 59). [dil u cān, -da]
8. Dil ü cānda ḥuzūrı kalmadı hıç
Nihāl-i kaddi oldı ğuşşadan piç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 15). [dil ü cān, -da]
9. Cemāline tuş oldı dide-i şāh
Dil ü cāndan olup Leylîye 'āşık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 7). [dil ü cān, -dan]
10. Dil ü cān buldı zımnından sürürü
Mu'anber cāme bir zengī peçedür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 36). [dil ü cān,]
11. Enisüñ niçe ola mür ile mār
Dil u cānı yiter yak derd ü ğamdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 49). [dil u cān, -ı]
12. Dil ü cān bezmine bŷy-ı vefā vir
Nefesden rūḥ-ı dehri rāḥat eyle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 4). [dil ü cān,]
13. Dil ü cān olsun ol bŷŷn fedāsı
Didi pīr aña k'ol mäh-ı perī-veş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 220). [dil ü cān,]
14. Dil ü cānında Leylî mesken itmiş
Çü görindi gözine mäh-rūsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 24). [dil ü cān, -ın, -da]

dil ulan: Gönül verilmiş.

1. Sipeh-sālār-ı ḥayl-i gül'izārān
Cemāline dil ulanmış hezārān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 38). [dil ulan, -mış]

dil uzat: Kötü söz söylemek, kötölemek.

1. K'ezel baḥtım uyurdu şimdi öldi
Dil uzadup şehe çeşmi tolu āb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 7). [dil uzat, -up]
2. Dil uzatdı aña çün tiġ-ı pūr-ḥŷn
Didi k'iy zālīm it gibi zebŷn-ġir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 14). [dil uzat, -dı]

dil vir: Gönül vermek, sevmek.

1. Ki bir meh-rŷya dil virŷp bu gŷm-rāḥ
Delŷ oldı şü resme kim görŷr şāḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 5). [dil vir, -ŷp]
2. K'aña dil virŷp idinmişdi maṭlŷb
Hem anı kız da cāndan sevmiş idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 20). [dil vir, -ŷp]
3. Ğonce-i ḥāmŷşa vaşfuñ dil virŷr bŷlbŷl-şıfāt
Ḥavfŷn ider ğonce gibi bŷlbŷl-i gŷyāyı lāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 21). [dil vir, -ŷr]

dil-ārā: Gönlü süsleyen güzel.

1. Perī sīretlŷ bir şekl-i 'acebdŷr
Dil-ārāyı 'Acem şŷḥ-ı 'Arabdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 98). [dil-ārāyı,]
2. Şaçum k'aġardı böyle iy **dil-ārā**
Çiçek gösterdi her kim naḥli gŷyā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 15). [dil-ārā,]

3. Geçen bāzāruñı eyle yine tiz
Buyurdi bir nişāngāh ol **dil-ārā** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 125). [dil-ārā,]
4. Muṭî'ümdür kilābuñ iy **dil-ārā**
Ki ya'nî der-peyümce bunca hayvân (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 52). [dil-ārā,]
5. Gile gūyā ki bir āyîne düşdi
Ruḥınuñ ḥumretinden ol **dil-ārā** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 13). [dil-ārā,]
6. Turup ol gice çün şem' ol **dilārā**
Atası ḥizmetine vardı tenhā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 17). [dilārā,]
7. Kaçan yârî ḡamından ol **dil-ārām**
Dilese nāle kılmak kām u nā-kām (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 109). [dil-ārām,]
8. Yiyüp içmeyem artuḡ tutmayam cām
Refikūñ olmayınca ol **dil-ārām** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 144). [dil-ārām,]
9. K'ol dehri pür ider ḡulḡul-ile
Meger kim derd-i sevdāyî **dil-ārām** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 19). [dil-ārām,]
10. Anuñla gönderürdi ol **dil-ārām**
Peyāmından anuñ Mecnûn-ı maḥzûn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 18). [dil-ārām,]

dil-ārām-ı perî-ves: Gönülleri süsleyen peri gibi.

1. Nitekim bir **dil-ārām-ı perî-ves**
Düzüp ol çetri kılmışlar münakkaş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 59). [dil-ārām-ı perî-ves,]

dilāver: Yürekli, cesur.

1. Kılıç ābından itdi her **dilāver**
Şarāb-ı merg-ile pür kāse-i ser (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 41). [dilāver,]
2. Dilāverler ḡamından kūs-ı nālān
Dögüp gögsini eyler āh u eḡgān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 15). [dilāverler, -ler]
3. Dilāverler elinde ok k'öper müşt
Ölürken dir şehādet içün engüşt (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 27). [dilāverler, -ler]
4. Dilāverler çalışup dökmede ḥūn
Ḥişāb-ı vuşlat-ı dilberde Mecnûn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 1). [dilāverler, -ler]
5. Dilāverler idüp her ḡüşede ceng
Gözetdi her birisi ḡayret ü neng (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 11). [dilāverler, -ler]
6. İşidüp bu kelāmı her **dilāver**
Gönüllerinde kıldılar muḡarrer (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 41). [dilāver,]
7. 'Adūñı Ḥaḡ Te'āla kıldı maḡlūb
Mürüvvet menba'ısın hem **dilāver** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 15). [dilāver,]
8. Özūme bu işi 'izzet bilürem
Niçe isterse gönülñ iy **dilāver** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 45). [dilāver,]

dil-āvîz: Gönül cezbeden.

1. Ki aḡlarken yur anı eşk-i ḥūn-bār
Yüzüme ḡoduḡuñ ḡalı **dil-āvîz** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 29). [dil-āvîz,]

dilber: Gönül alan, güzel.

1. Gāh **dilberler** cemālî gibi māhı bedr idüp
Geh kemān-ebrūlaruñ kaşı gibi eylersin hilāl (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 5). [dilberler, -ler]
2. Ele meyl itdügi budur dil-i pāk
Ki kıla **dilber-içün** ceybūmi çāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 84). [dilber-içün, -içün]
3. Ata kim tūtmaḡa olmaya her bār
Seg-i kūyından özge **dilberüñ** yār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 74). [dilberüñ, -üñ]
4. Umup Mecnûn vişālūñ **dilberinüñ**
Tiz ayaḡına düşdi māderinüñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 33). [dilberinüñ, -i, -nüñ]

5. Yüridiler olup bir nürdan tüm
Meh idi şanki **dilber** bunlar encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 62*). [*dilber,]*
6. ‘Arab **dilberlerinüñ** meh-cebîni
‘Acem âfetlerinin nâzenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 3*). [*dilberleriniñ, -leri, -n, -iñ]*
7. Bu **dilberlerle** Leylî fi’l-merâtib
Kamer gibiydi hem-râh-ı kevâkib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 63*). [*dilberlerle, -ler, -le]*
8. Ğubâr-ı maqdeminden **dilberinüñ**
Çek iki çeşmine ol ‘ışk erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 5*). [*dilberinüñ, -inüñ]*
9. Gerekemez **dilberümsüz** baña cânî
Ğamunsuz virme bir dem zindeġânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 31*). [*dilberümsüz, -üm, -süz]*
10. Dilerseñ küh ü dilerseñ ovada
Bulup bir **dilberi** biñ diġkat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 33*). [*dilberi, -i]*
11. Alasın **dilberüñi** bî-tekellûf
Bu resme eylediler gerçi çok pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 48*). [*dilberüñi, -üñ, -i]*
12. Enîsinden olan maħrûm u mehcûr
Nesîmi **dilberüm**den yâdigârûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 57*). [*dilberüm*den, -den, -üm]
13. Yaşından cismi ġark-ı kulzûm-i ġûn
Tutup **dilber** diyârınûñ t̡arîķin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 9*). [*dilber,]*
14. Pes âvâzından anı bildi **dilber**
Didi kişi eliyle eylemek ġayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 10*). [*dilber,]*
15. Eline bir ‘aşâ aldı vü sürdi
Tutup **dilber** ġarîminüñ yolını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 7*). [*dilber,]*
16. Añup aġladı kaddin **dilberinüñ**
Ĥitâb itdi ki iy naħl-i yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 56*). [*dilberinüñ, -i, -nüñ]*
17. K’ola İbn-i Selâma ‘aġd-i Leylî
Çün âġâh oldı **dilber** bu ġaberden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 5*). [*dilber,]*
18. Yir idi hem yine **dilber** ġamını
Meger kim bir gün ol şûrîde nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 6*). [*dilber,]*
19. Anuñ ârâmgâhıdur semen-zâr
Oġudı çün kim ol mektûbı **dilber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 41*). [*dilber,]*
20. Ki olupdur iştihâsı kûtı anuñ
Ne yelden kim gele **dilber** nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 77*). [*dilber,]*
21. Ya **dilber** cânibinden ġerd-i rehdûr
Bulardan da bu resme kim esîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 84*). [*dilber,]*
22. T̡arîķ-ı ‘ışķda sâdıķlar idi
Severdi gerçi **dilber** Zeydi dilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 25*). [*dilber,]*
23. Kılardı **dilberüñ** vaşında manzûm
Alurdı nüşġaya fi’l-ġâl anı Zeyd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 32*). [*dilberüñ, -üñ]*
24. Bulınmaz bî-resen tedbîr aña ġıç
Şaçıdur ol resen **dilberlerüñ** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 61*). [*dilberlerüñ, -ler, -üñ]*
25. Ğamıyla **dilberinden** düşdi mehcûr
İdüp şabr itmede sıġr ü füsûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 4*). [*dilberinden, -in, -den]*
26. ‘Azâ-ġirân gibi eşvâb-ı mâtem
‘Arab **dilberleri** yırtup yakayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 35*). [*dilberleri, -leri]*

dilberân: Ğönül alıcı güzeller.

1. Şu resme virdi ġam bezmine ġâlet
Ki Leylî ya’nî şem’i **dilberânüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 17*). [*dilberânüñ, -un]*

dilberân-ı nâvek-endâz: Ok atan güzeller.

1. Nigārīn ü ħarīm-i ħargeh-i nāz
Yanında **dilberān-ı nāvek-endāz** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 22*). [*dilberān-ı nāvek-endāz,]*

dilber-i pāk: Kusursuz güzel.

1. Şaçı cān āfitābınūñ ħicābı
Sarāy-ı ‘işmet içre **dilber-i pāk** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 7*). [*dilber-i pāk,]*
2. Çağırurlar ki vāfir yād-ı Leylî
Dirîğā ħasretā iy **dilber-i pāk** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 45*). [*dilber-i pāk,]*

dil-cū: Gönül arayan, gönül çeken.

1. Ki kadd-i yāra beñzer rāst u **dil-cū**
Olup ħayrān bu söze bağbān-ı merd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 30*). [*dil-cū,]*
2. Nesīm-i ħuresidür ol nigāruñ
Bu resm-ile ki **dil-cūdūr** hevāsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 219*). [*dil-cūdūr, -dūr]*

dildār: Gönül alan sevgili.

1. Hırķa vü seccādeñi merhūn idersin ‘ākıbet
Gülşen-i ħüsnini **dildāruñ** tutup iy zāğ-ı ħāt (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 11*). [*dildāruñ, -uñ, -]*
2. Çalışam vaşl olunca saña **dildār**
Muhālif va‘de vü bed-‘ahd imişsin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 12*). [*dildār,]*
3. Kılāsın derdūmi **dildāre** ma‘lūm
Du‘ālar idüp ol serverāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 70*). [*dildāre, -e]*
4. Ne ħōd **dildār** dergāhına kāsıd
Bu iş için müdām endişedeydi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 32*). [*dildār,]*
5. Kānı ol bendeñe **dildārlıklar**
Kānı ol dōstluk yā āşınālık (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 56*). [*dildārlıklar, -lık, -lar]*
6. Yini **dildāruñı** kılsun mübārek
Ben olam çün çerāğūñdan senūñ dūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 76*). [*dildāruñı, -uñ, -ı]*
7. K’işinden münfa‘il düşdi bu **dildār**
Eline aldı pes bir ħāme-i ħūb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 46*). [*dildār,]*
8. Kim anda muntāzırdur saña **dildār**
Ümid-i vaşl-ı yārıla ol abdāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 16*). [*dildār,]*
9. Yidi **dildārı** için kayd anuñla
Gelüp yādına ħāl-i ehl-i ħāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 78*). [*dildārı, -ı]*
10. Ki geldūñ baña dırsın öldi **dildār**
Baña kim böyleyüm giryān u dil-rış (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 8*). [*dildār,]*

dildār-ı çālāk: Tez canlı sevgili.

1. Çü gördi yine ol **dildār-ı çālāk**
Ĥadeng-i fitne kıldı bağrını çāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 91*). [*dildār-ı çālāk,]*

dildār-ı manzūr: Nazar edilen güzel.

1. Buyurdı tiz ki ol **dildār-ı manzūr**
Ola perdeyle mişl-i ġonce mestūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 73*). [*dildār-ı manzūr,]*
2. Ki ya‘nī Leylî ol **dildār-ı manzūr**
Yüzi reşk-i perî vü ġayret-i ħūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 15*). [*dildār-ı manzūr,]*

dildār-ı mevzūn: *Gönül alıcı güzel.*

1. Kemendine bırakmış mihr ü mähı
Ayakdan başa ol **dildār-ı mevzūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 175*). [*dildār-ı mevzūn,]*
2. Hâbîbine ki iy **dildār-ı mevzūn**
Ben uş gitdüm idüp yüz nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 124*). [*dildār-ı mevzūn,]*
3. Yatup uyhuya vardı ol şeker-leb
Düşünde gördi ol **dildār-ı mevzūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 7*). [*dildār-ı mevzūn,]*

dilden çık: *Gönülden çıkmak.*

1. Mülevveşdür çıkar dilden cihânı
Teferrüc eyle mülk-i câvidânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 85*). [*dilden çık, -ar]*

dilden çık: *Gönülden çıkarmak. || Önem vermemek, ilgisini kesmek.*

1. Çıkardı dilden ol hûn-ı mübâhı
Pes âhûnuñ yanına geldi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 46*). [*dilden çık, -ar, -dı]*

dildiler: *Deldiler.*

1. Söziyle **dildiler** bî-havf ağyâr
Dür-i gencîne-i râz ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 49*). [*dildiler,]*

dile-: *Arzu etmek, istemek, talep etmek.*

1. Dileseñ lutf idersin dileseñ kahr
Beraberdür katuñda şerbet ü zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 51*). [*dileseñ, -señ]*
2. Dileseñ lutf idersin **dileseñ** kahr
Beraberdür katuñda şerbet ü zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 51*). [*dileseñ, -señ]*
3. Çü kahr itmek **diledi** Engürüse
Hârâb itdürdi bir kaç ‘abd-i Rûsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 97*). [*diledi, -di]*
4. Dilemez ol perî-ruḥdan cüdâlık
Anası birle kılmaz âşinâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 331*). [*dilemez, -mez]*
5. Anası **diledi** kim sünnet ide
İlinüñ uluların da’vet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 3*). [*diledi, -di]*
6. Dilerven kim başumdan lâ-yezâli
Vücuduñ säyesi olmaya hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 23*). [*dilerven, -r, -ven]*
7. Dilerven kim baña pend itmeyesin
Dilüme güşşadan bend itmeyesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 29*). [*dilerven, -r, -ven]*
8. Dilerseñ k’olmaya anuñ çeşmi giryân
Çeküp çäk itmeye her dem girîbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 3*). [*dilerseñ, -ı, -se, -ñ]*
9. Dilerven halka-i ‘ışkından anuñ
Cüdâ olmaya bir dem güşî cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 49*). [*dilerven, -r, -ven]*
10. Çeker bu leşkerüñ ger gayretini
Diler ol ceyşüñ ammâ nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 18*). [*diler, -r]*
11. Anuñ bu nüktesin k’işitdi Nevfel
Diledi kim yine cenge ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 44*). [*diledi, -di]*
12. Kıl aşla buyruğuñdan çekmezem ser
Dilerseñ ‘üd-veş ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 47*). [*dilerseñ, -ı, -se, -ñ]*
13. Tıurur sayyâd hem-çün şîr-i şerze
Diler kim vermeyüp bir dem emânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 11*). [*diler, -r]*
14. Bırakdı deşt-i çarḥa keh-keşân dām
Diler k’aldanup aña tāvüs-ı mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 97*). [*diler, -r]*

15. Kılâyduñ kabrûmi bir kez ziyâret
Dilerseñ hac sevâbin bulmak iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 59). [dilerseñ, -ı, -se, -ñ]
16. Diler kim ide taklîd-ile insân
Sen âdem oğlu iken ehl-i tevhid (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 114). [diler, -r]
17. Revânından **dile** ‘özü günâhuñ
Nevâsın ol keş âhengüñ çü Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 22). [dile,]
18. Ruñın kılmuş çerâğ-ı bezm-i âğyâr
Diledi kim yaza bir nâme-i hüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 29). [diledi, -di]
19. Ki bulmamışdur er andan murâdı
Didi Mecnûn **dilerven** k’aña ben lâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 47). [dilerven, -r, -ven]
20. Geçinmek yeg beyâbânlarda ma’sûm
Diler misin ki bunda şağ olam ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 75). [diler, -r]
21. Ta hammül eyle dehrüñ zahmetine
Dilerseñ k’olasın her gâmdan âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 79). [dilerseñ, -ı, -se, -ñ]
22. İrağ a’dâ yolından niçe ferseng
Diler k’özine bir kimse vire râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 7). [diler, -r]
23. Gidüpdür göñlinüñ zevk ü sürürü
Diler kim göre bir lâhza yüzüñi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 117). [diler, -r]
24. Dile hâcet Hudâdan yine kırtar
Hezârân lûtf birle ol nigû-fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 108). [dile,]
25. Vü ger saht ise ‘aczüñden hacâlet
Dilerseñ k’ola kufl açmak saña hal (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 11). [dilerseñ, -ı, -se, -ñ]
26. Ki müflis idi fakr itmışdi ‘âciz
Diledi ‘ammisinden virmedi mâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 67). [diledi, -di]
27. Ki bulam gark-ı mihnetden rehâyı
Dilerven kim tenümden cân-ı bî-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 53). [dilerven, -r, -ven]
28. Diledi k’ide fi’lin âşikârâ
Çü bildi İbn-i Selâm anı ki Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 4). [diledi, -di]
29. Biri biriyle çok sözler nühüfte
Diledi Zeydden çok ‘özü Zeyneb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 17). [diledi, -di]
30. K’özi de idiser menzil türâbı
Çi ger tab’ı **diledi** k’ola hândân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 67). [diledi, -di]
31. Dilerven kim görem ol yâr-ı cânı
Kişiye çün beka yokdur cihânda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 58). [dilerven, -r, -ven]
32. Göñülleri **diler** söz dilleri ebkem
Bular ger ‘ışkıdan oldı cihân-gir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 120). [diler, -r]
33. Dilerseñ kim görine rüy-ı dilber
Belâ-yı ‘ışka şabr it niçe sâ’at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 64). [dilerseñ, -r, -señ]
34. Götürüp zahmeti yini kılam bâr
Dilerven görmeyesin dahı benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 13). [dilerven, -r, -ven]
35. Dilemedüñüz itmek çün bu kârı
Kılıçlaşmak nedür ortada bârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 53). [dilemedüñüz, -düz, -ñüz]
36. Kızı üzre nigeş-bân oldı muhkem
Dilemedi dili Zeyd-i gedâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 77). [dilemedi, -di]
37. Biter ol dem **diledigüñden** el-ân
Tapuñdan düşeli iy meh-likâ dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 76). [diledigüñden, -ü, -n, -den]
38. Tefekkür eyledüm bu ruzigârı
Diledüm kim koyam bir yâdigârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 84). [diledüm, -düz, -m]
39. Dilerdi nesl ü peyvend için ol şâh
Hudâdan bir veled şâm u şehergâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 187). [dilerdi, -r, -di]
40. Muñi’ün **diler-iseñ** kaşı yayı
Gözünden dür kılma harf-i yâyi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 43). [diler-iseñ, -r, --iseñ]
41. Dilerseñ kaddın anuñ gâh gâhı
Elif nakşına kılasın nigâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 35). [dilerseñ, -r, -se, -ñ]
42. Hevesden **diledi** kim ol gazâle
Sebû-yı nâm u nengi taşâ çala (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 93). [diledi, -di]
43. Kaçan yârı gâmından ol dil-ârâm
Dilese nâle kılmak kâm u nâ-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 110). [dilese, -(s)e]

44. Dilerseñ k'olmayam nālān ğamdan
Çıkar 'ışkını gönlüm 'āleminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 33*). [*dilerseñ, -r, -se, -ñ*]
45. Ne hâcet kim **dilerse** bunda bir kıl
Olur elbetde Hâk katında maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 51*). [*dilerse, -r, -se*]
46. Kıla döndürdi gerçi kim benî ğam
Dilemezven başından bir kılin kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 48*). [*dilemezven, -mez, -ven*]
47. Atasından **dilet**di ol ħabîbi
K'olaydı hâste cānınıñ taḫbîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 51*). [*dilet*di, -tdi]
48. Dilerdüm sizden ol perî nişānı
K'ideydüm şādumān bu nev cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 45*). [*dilerdüm, -r, -dū, -m*]
49. Rızāñile **diledüm** senden anı
Çü gönlün yok-durur bildüm mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 8*). [*diledüm, -dū, -m*]
50. Niçe **dilerse** gönlün eyle kıl var
Benüm gerçi sipheşālār-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 4*). [*dilerse, -r, -se*]
51. Dilerse ağlar u dilerse ḥandān
Bu vuşlat ger müyesser ola nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 36*). [*dilerse, -r, -se*]
52. Dilerse ağlar u **dilerse** ḥandān
Bu vuşlat ger müyesser ola nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 36*). [*dilerse, -r, -se*]
53. Dilerseñ küh ü dilerseñ ovada
Bulup bir dilberi biñ diḳkat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 32*). [*dilerseñ, -r, -se, -ñ*]
54. Dilerseñ küh ü **dilerseñ** ovada
Bulup bir dilberi biñ diḳkat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 32*). [*dilerseñ, -r, -se, -ñ*]
55. Kılan eski emekdarını maḥrûm
Dilerdün kim olam rûsvâyı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 75*). [*dilerdün, -r, -(i), -dün*]
56. Ne iklîme **dilerseñ** ol revāne
Ne kim bu kârdan olursa ḥāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 54*). [*dilerseñ, -r, -se, -ñ*]
57. Diledi kim ide sürmeyle müşġin
Çün itdi sürmedāna mîli meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 22*). [*diledi, -di*]
58. Kamu uyḥuya vardı ins ü ḥayvān
Diledi bağ-ı ḥüsinden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 25*). [*diledi, -di*]
59. Neden rām oldı bu ḥayvān baña hep
Kaçan görmek **dilese** bir ārāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 99*). [*dilese, -(s)e*]
60. Şafā bezminde düşmen birle dem-sāz
Diler k'üstünden uçan murġuñ āhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 93*). [*diler, -r*]
61. Seni men' idemez andan niġeh-bān
Fiġān itmek **dileseñ** ir eger ġiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 59*). [*dileseñ, -sen*]
62. Dilerdi kim ura zaḥmına merhem
Her ay başında iderdi ol niġü-fāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 12*). [*dilerdi, -r, -di*]
63. Rikāba çekdi ḥink-i rûzgārı
Diledi kim cihān mülkini yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 3*). [*diledi, -di*]
64. Düzer bir günbed anuñ-çun her āhū
Kaşırġadan **dilese** göñli şimşād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 115*). [*dilese, -(s)e*]
65. Ki Mecnūnuñ dōke kanını çün seyl
Diledi k'ura bir tiġ ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 97*). [*diledi, -di*]
66. Kıyāmet günlerine kaldı didār
Siyāh ol **dilerüm** iy rûz-ı hicrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 137*). [*dilerüm, -r, -üm*]
67. Dilemezven k'olam mu'tād-ı insān
Benüm ne ḥazz idersin ḳurbetümden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 16*). [*dilemezven, -mez, -ven*]
68. Otururdu evinde gice gündüz
Diledüġince kılarıdı fiġānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 119*). [*diledüġince, -düġ, -ince*]
69. Demidür kim temām ola ḥikāyet
İşidenler **dilerse** kim bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 89*). [*dilerse, -r, -se*]

dile: Dil, lisan.

1. Ḥitāb irdi ki iy mākşūd-ı dergāh
Dile ḥâcet ki maqbûl itdi Allāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 204*). [*dile,]*

dil-efgār: *Gönlü yaralı (aşık).*

1. Var idi küllesinde bir ulu ğār
Maḳām idindi anı ol **dil-efgār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 50*). [*dil-efgār,]*
2. Yidi gün oldılar anda **dil-efgār**
Çü bir hefte geçindi Zeyd anuñla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 76*). [*dil-efgār,]*

dil-efkār: *Gönlü yaralı (aşık).*

1. Gedā gibi ider her sū temennā
Çok iş itdi bu resme ol **dil-efkār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 33*). [*dil-efkār,]*

dil-efrüz: *Far. Kalbe şevk ve ferah verici.*

1. Ğulāman Hindî vü Rūmî **dil-efrüz**
Şeb ola saçları vü yüzleri rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 111*). [*dil-efrüz,]*

dilek: *Arzu, istek, rica.*

1. Xanı ol va‘de vü ‘özü ü **dilekler**
Ki yarı baña kılmışduñ muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 13*). [*dilekler, -ler]*

dilenci: *Dilenen kişi, dilenci.*

1. Üleşürüz bunuñla rāst-ā-rāst
Dilenciligi çün taz‘if iderüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 45*). [*dilenciligi, -lig, -i]*
2. Bulup Mecnûn **dilencilikte** vaşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 1*). [*dilencilikte, -lik, -de]*

dileni dileni: *Dilenerek ilerleme.*

1. Gider gözetmeyüp sağ u şolını
Dileni dileni her çetiri nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 9*). [*dileni dileni,]*

dil-figār: *Gönlü yaralı II Âşık.*

1. Ğamından ben ki ‘ışkuñ **dil-figārum**
Ḳarārüm yok-durur bî-ihtiyārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 25*). [*dil-figārum, -u, -m]*
2. Velî ben derd ü ğamdan **dil-figāram**
Elümnden ne gelür bî-ihtiyāram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 9*). [*dil-figāram, -am]*
3. Ḳurulmuş anda bir dām-ı dil-āşüb
İki āhū-beççe zār u **dil-figār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 19*). [*dil-figār,]*
4. Dirî oldı iki gün ol **dil-figār**
Ecel çıḳup kemīninden zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 32*). [*dil-figār,]*

dil-güşā: *Gönül açan, kalbe ferah veren.*

1. Gönül bendini çöz kim **dil-güşāsın**
Reh-i tevfiḳ gösterür reh-nümāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 65*). [*dil-güşāsın, -sı, -n]*

dil-i 'arîf: *Arîfin gönlü.*

1. Mübârek nâmı vird-i her sülhan-senc
Dil-i 'arîfde mihr gizleyen genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 34*). [dil-i 'arîf, -de]

dil-i 'aşık: *Âşığın gönlü.*

1. Dil-i 'aşıkda gizlenmek ğam-ı huşk
Şunuñ gibi durur kim penbede müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 51*). [dil-i 'aşık, -da]
2. Ki Leylî fi'l-meşel bir mäh-ı nevdür
Ğamına şad **dil-i 'aşık** girevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 42*). [dil-i 'aşık,]

dil-i âşüfte: *Çılgın ve perişan gönül.*

1. Dil-i âşüftesi sevdâya düşdi
K'evi koyup yine şahrâya düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 9*). [dil-i âşüfte, -si]

dil-i bî-çare: *Çaresiz gönül.*

1. Dil-i bî-çareden def'-i melâl it
Reh-i 'ışkımda çok çekdün belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 54*). [dil-i bî-çare, -den]

dil-i bî-iştihâ: *Gönül isteksizliği.*

1. Ki gördün niçedür bend-i melâmet
Dil-i bî-iştihâmuñ gâh gâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 73*). [dil-i bî-iştihâ, -muñ]

dil-i bülbül: *Bülbülün gönlü.*

1. Ruḡ-ı gül şevk-i bülbül birle ḡandân
Dil-i bülbül ğam-ı gülden perişân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 46*). [dil-i bülbül,]

dil-i dildâr: *Sevgilinin gönlü.*

1. K'ide şabruñ dil-i dildârı tahlîl
Ḳoruḡ dirler olur şabr ile ḡalvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 24*). [dil-i dildâr, -ı]

dil-i divâne: *Deli gönül.*

1. Dil-i divâneye virdi teselli
K'elâ iy gevher-i 'ışka ḡazîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 4*). [dil-i divâne, -ye]
2. Dil-i divâneyi kıldı müşevveş
Emîn enkâldan ol iki hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 58*). [dil-i divâne, -yi]

dil-i ğam-ğîn: *Gamlı, tasalı gönül.*

1. Görür bir sözde kim yārın ide yād
Dil-i ğam-gīnī olur ħurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 66*). [*dil-i ğam-gīn, -i*]

dil-i gümrah-ı a'dā: Yolunu şaşırmiş düşmanlar.

1. Kılarken derd-ile feryād u nāle
Şeb irüp çün **dil-i gümrah-ı a'dā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 83*). [*dil-i gümrah-ı a'dā,*
]

dil-i hasm: Düşmanın gönlü.

1. Mülükâne tamām idüp düğünü
Dil-i ħaşma ħodı dağ u döğünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 36*). [*dil-i ħaşm, -a*]

dil-i lāle: Lalenin gönlü.

1. Olupdur ğonca jengārī fetīle
Dil-i lāle ki sevdādan ħarādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 55*). [*dil-i lāle,*]

dil-i leyli: Leyla'nın gönlü.

1. Üküş ta'zīmīle ħondurdılar hem
Dil-i Leylî şafādan şād u ħurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 78*). [*dil-i leyli,*]

dil-i mecnûn: Mecnun'un gönlü. II Deli gönül.

1. Bu hāl içre dil-i Mecnûna nāğāh
Güzer kıldı ħayāl-i rüy-ı dil-ħwāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 7*). [*dil-i mecnûn, -a*]

dil-i mecnûn: Mecnun'un gönlü.

1. K'o gül k'olmışdurur bâğūñ çerāğı
Ķomış derdi dil-i Mecnûna dāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 12*). [*dil-i mecnûn, -a*]
2. Sivişüp kaynağından düşdi gevhēr
Dil-i Mecnûna ħorĥu virdi bu ħwāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 47*). [*dil-i mecnûn, -a*]
3. Dil-i Mecnûnı bu ħāletden āğāh
K'idüp dest-i ecel bir cāmı pür-zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 50*). [*dil-i mecnûn, -ı*
]
4. Yazardı defter-i ħalbīne derĥāl
Dil-i Mecnûn ruh-ı yāre ger aqđı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 33*). [*dil-i mecnûn,*]

dil-i mecnûn: Mecnun'un gönlü.

1. Dil-i Mecnûna münis ğuşşa vü ğam
Şalınur bâğda ma'sūĥ ü 'āşīĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 82*). [*dil-i mecnûn, -a*]

dil-i pāk: Saf, temiz gönül.

1. Ele meyl itdügi budur **dil-i pāk**
Ki kıla dilber-içün ceybūmi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 83*). [*dil-i pāk,*]

dil-i şad çāk: Paramparça gönül.

1. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Dil-i şad çākine tâb-ı temûzi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 47). [dil-i şad çāk, -i, -ne]

dil-i savvâd: Avcının gönlü.

1. Biraz geldi dil-i şayyâda inşâf
Didi öldürmeyin hoş iy yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 38). [dil-i şayyâd, -a]

dil-i şem': Mumun gönlü.

1. Ğam-ı çeşmi dil-i şem'a komış dağ
Görünür çeşm-i rüşen-bîne rengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 44). [dil-i şem', -a]

dil-i târîk: Yürek yolu.

1. Dil-i târîkümün sen rüşenâsı
Ten-i âzürdemün sen mûmiyâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 41). [dil-i târîk, -üm, -ün]

dil-i 'uşşāk: Aşıkların gönlü.

1. Dil-i 'uşşāka bahş iden ğınâlar
Büzürg ü küçege viren nevâlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 27). [dil-i 'uşşāk, -a]

dil-i zâr: Ağlayan, inleyen gönül.

1. K'ola vaşluñla sâkin bu **dil-i zâr**
Çevirtürsiñ bugün benden 'inânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 120). [dil-i zâr,]

dilinden düşme: Birini sürekli anma, zikretme.

1. Dilinden düşmedi hiç nâm-ı Mecnûn
Komadı çün ğamuñdan yutdı hârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 92). [dilinden düşme, -di]

diline geleni söyle: Ağzına geleni söylemek, esirgememek.

1. Diline geleni söyledi bî-bâk
Didi k'iy yâve-gû bu niçe sözdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 4). [diline geleni söyle, -di-en, -i]

dilini tut: Sonunu düşünmeden gelişigüzel konuşmaktan sakınmak.

1. Anuñ kim kendü de tutmaz dilini
İki yârûñ k'aralarında yok şerm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 32). [dilini tut, -maz]

dilîr: Yürekli, cesur, yiğit.

1. Dir idüñ ceng içinde dīv-bendüm
Dilir ü pehlivân u zür-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 14*). [dilir,]

dilrân: Cesurca, mertçe.

1. Hemândem geldi baħr-ı ceng cūşa
Dilrân başladı yir yir ħurūşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 10*). [dilrân,]
2. İki kandan deñizdür oldu cūşân
Dilrân mevc-veş anda ħurūşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 12*). [dilrân,]
3. Müdâm ol rezmgâh içre **dilrân**
Girivândur nitekim nerre şîrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 65*). [dilrân,]
4. At ayağından itdi ‘arşa-ı ħāk
Dilrân mâteminden yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 76*). [dilrân,]
5. Dilrân çekdi yir yir tiğ-i bürrân
Ġazâb vaktinde hem-çün şîr-i ġarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 25*). [dilrân,]
6. Süñüler sîneler sökmekde çālāk
Dilrân şadrını tîr itmede çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 28*). [dilrân,]
7. Dilrân mâteminde k’oldılar ħāk
Gök itdi dâmenin yir yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 37*). [dilrân,]
8. Dilrân gerdenine gür kemendi
Ki birağur çü zülf-i yâr bendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 77*). [dilrân,]

dil-keş: Far. Gönül cezbedici.

1. ‘Aceb çetr idi zîbâ vü münakkaş
Muşanna‘ her yiri her naķşı **dil-keş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 58*). [dil-keş,]
2. San okur Sîdrede Cibrîl tesbîh
Yürür her kişi bu **dil-keş** hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 73*). [dil-keş,]

dil-nüvâzı kıl: Gönül okşamak.

1. Kılar ya‘nî ġarîbe dil-nüvâzı
Añup Leylisinüñ âhû gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 122*). [dil-nüvâzı kıl, -ar]

dil-pesend: Gönüle hoş gelen, gönlün beğendiği.

1. Düşe ol şehriyârûñ **dil-pesendi**
Şerîf adıyla bula ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 163*). [dil-pesendi, -i]

dil-peziir: Gönüle hoş gelen, gönlün beğendiği, gönlün kabul ettiği(şey, ya da kişi).

1. Nedür bilmez anuñ kimse zamîri
Ne nesnedür cihândan **dil-peziiri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 320*). [dil-peziiri, -i]

dil-rîş: Yüreği yaralı.

1. Vü ger ni ķo ki ben **dil-rîş** ü bîmār
Geçinem ġârda ölince nâçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [dil-rîş,]

2. Ğarīb ü bî-kes ü **dil-rîş** ü bîmār
Belā şahrâsınuñ peyk-i revānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 2*). [*dil-rîş,]*
3. Ki geldüñ baña dırsın öldi dildār
Baña kim böyleyüm giryān u **dil-rîş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 9*). [*dil-rîş,]*

dil-rîş kıl: *Gönlü yaralı, kederli etmek.*

1. Şarāb-ı ‘ışk anı itdi bî-h’wîş
Hādeng-i hicr bunı kıldı dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 28*). [*dil-rîş kıl, -dı]*

dil-şād: (*Fa.*) *Gönlü sevinçli.*

1. Anuñ ğayrıyla hergiz düzmezem kār
Gelüp yanına pes meşşāta **dil-şād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 17*). [*dil-şād,]*

dil-şād kıl: *Gönlü hoş etmek, sevindirmek.*

1. Beni kıl müjde-i mergümle dil-şād
Ki’ayağūñ tozına naqd-i cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 26*). [*dil-şād kıl,]*

dil-şikeste: *Far. Gönlü kırık.*

1. Cān za‘îf ü **dil-şikeste** cism bîmar el-firāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 10*). [*dil-şikeste,]*

dilsitān: *Gönül alan, gönlü kendine bağlayan güzel // sevgili.*

1. Egerçi nāzenīndür **dilsitāndur**
Dağı tazedür ammā nā-tüvāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 69*). [*dilsitāndur, -dur]*

dil-süz: *Gönlü yanmış, çok ızdıraplı.*

1. Oturup ağladı ğam-nāk u **dil-süz**
Ururken cismine geh seng ü geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 126*). [*dil-süz,]*

dil-teng: *Gönlü daralmış, muzdarip.*

1. Turur ħargehleri şahrāda her sū
Çü dağ-ı lāle **dil-teng** ü siyeh-rū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 34*). [*dil-teng,]*
2. Oturup ğonce-veş ħayrān u **dil-teng**
Revān itdi gözinden eşk-i gülreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 33*). [*dil-teng,]*
3. Vedā‘ itdi vü döndi zār u ħaste
Çü geldi kaçırına **dil-teng** ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 29*). [*dil-teng,]*
4. Yağardı başına āhından āteş
Olurdi tağda **dil-teng** ü nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 127*). [*dil-teng,]*
5. Şererden başına od yağa yağa
Oturdi varuban bir yırde **dil-teng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 5*). [*dil-teng,]*
6. Yatur bir rāğda **dil-teng** ü ğam-nāk
Ža‘îf u ħaste vü bî-rūh cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 74*). [*dil-teng,]*
7. Kālalar ‘aczen mağlūb u **dil-teng**
Şeherlerde ki bu ‘ayyār-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 82*). [*dil-teng,]*
8. Bulurdi renc tār-ı pîrehenden
Bugün derdā ki iy miskīn ü **dil-teng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 23*). [*dil-teng,]*

dil-teng ol: *Gönlü daralmak.*

1. Cefâsından hâbîbün olma dil-teng
Taḥammül sāğarından bâde kıl nûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 60). [dil-teng ol, -ma]

dil-teşne: *Bağrı yanık, susamış gönül.*

1. Aḳarsu didigüñ beñzer serâba
Ki yüz **dil-teşneyi** virdi ḥarâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 14). [dil-teşneyi, -yi]
2. Ki ol **dil-teşne** koyup mäsivâyı
Senüñ çeşmünden idinür ricâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 95). [dil-teşne,]

dimâğ: *Akıl, zihin.*

1. Pür eyle mihrüñile cân **dimâğın**
Hem it nûruñla rûşen-dil çerâğın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 23). [dimâğın, -ın]
2. Nesîm-i zevkle taldı **dimâğum**
Fetîl-i şevkle yandı çerâğum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 79). [dimâğum, -+um]
3. Ne ‘ışkuñ var-durur göñlinde dağı
Ne eşer bulmuşdur ol būdan **dimâğı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 12). [dimâğı, -ı]
4. Söneydi kaşr-ı gerdüñüñ çerâğı
Hevâñuñ oldı aşüfte **dimâğı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 48). [dimâğı, -ı]
5. Gider Mecnûn-ı maḥzûn mîl-der-mîl
Dimâğı mağzına virüp ḥarâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 107). [dimâğı, -ı]
6. Ki yarın hoş nesîm ola **dimâğun**
Gönilme bu yola bî-kesdür epsem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 104). [dimâğun, -un]
7. Gözi yaşı cefâdan taşmış idi
Pür idi bûy-ı ‘ışkıla **dimâğı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 7). [dimâğı, -ı]
8. Var iy dem bâdsuz kalsun **dimâğum**
İrişdi iy nefes hengâm-ı rāḥat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 20). [dimâğum, -um]

dimâğ-ı cân: *İnsanın şuuru, zihni.*

1. Koḥulardan kim oldur rûḥ-perver
Dimâğ-ı cânları oldı mu‘aṭṭar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 114). [dimâğ-ı cân, -lar, -ı]

dimâğı tol: *Zihni dolmak.*

1. Koyup ol gül bunuñ göñline dağı
Nesîm-i ‘ışkdan taldı dimâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 30). [dimâğı tol, -dı]

dimek: *Söylemek, demek.*

1. İştirmekden **dimekden** oldı ḥamûş
Zamândan şoñra çün-kim geldi ‘âklı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 16). [dimekden, -den]

dîn: *Din, inanç.*

1. Ölüyi ger diri kıldıysa ‘İsâ
Sen itdüñ müslümânlar **dînin** ihyâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 80). [dînin, -in]
2. Yoğidi hiç nazîri **dîn** içinde
Bahâdırılardan idi kîn içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 5). [dîn,]

3. Süleymānuñ nigîn ise bunuñ **dîn**
Çeri buldıysa İskender bu āyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 81*). [*dîn,*]
4. Ham-ı ebrûsı bîçer dās āyîn
Hezārān hâşıl-ı cān u dil ü **dîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 88*). [*dîn,*]

dîn: *Deyin,söyleyin.*

1. Çü bir söz açıla ol mübtelâdan
Dir idi yine **diñ** işitmedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 38*). [*diñ,*]

dîn ü devlet: *Din ve devlet.*

1. Penāh-ı dehr-i şāh-ı heft kişver
Ki **dîn ü devlet** andandur muzaffer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 120*). [*dîn ü devlet,*]

dîn-i islām: *İslam dini.*

1. ‘Alidür dîn-i İslāmīye vālī
K’ol itdi küfrden dünyayı hālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 15*). [*dîn-i islām, -i, -ye*]
2. İdinüp dîn-i İslāmīyi miftāh
Beligrad Kal’asına oldu fettāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 93*). [*dîn-i islām, -i, -yi*]

dinil: *Denilmek, söylenilmek.*

1. Çü şerh olındı tevḥīdi Ḥudānuñ
Dinildi hem nu‘ūti Muştafānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 2*). [*dinildi, -di*]

diñle-: *Dinlemek, kulak vermek.*

1. Kelāmuñdan ḥalāyık ‘ibret alsun
Okuyup **diñleyenler** lezzet alsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 12*). [*diñleyenler, -(y)en, -ler*]

diñlen-: *Yerinde durma, dinlenme.*

1. Dökindi çehresine nûrdan āb
Gider **diñlenmeyüp** Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 7*). [*diñlenmeyüp, -me, -(yü)p*]
2. İrişmeyince **diñlenmezdi** pāyı
Kamu menzillerinde evvel āḥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 100*). [*diñlenmezdi, -mez, -di*]
3. Varup **diñlendi** anda şād ü ḥurrem
Ḥabîbi meşhedi üstinde miskîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 118*). [*diñlendi, -di*]

diñlet: *Dinlemesini sağlamak II duyurmak.*

1. Velī baḥtım baña **diñletmez** anı
Sa‘âdetdür bu emre ger itā‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 10*). [*diñletmez, -mez*]

dîn-perestân: Dindar, dine bağlı kimseler.

1. Nazar kıl dehr olardan kime kaldı
Kamu gitdi ‘azîz ü **dîn-perestân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 61). [dîn-perestân,]

dip: T. is. Bir şeyin en derin ve aşağı yeri.

1. Birikmiş berç urur **dipinde** çün şem‘
Şanasın ol şecer düdidur anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 22). [dipinde, -inde]

dir-: Dermek, toplamak.

1. Hayâtum naķdi dünyâdan **dire** raķt
Civârında resûlûñ vir baña baķt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 141). [dire, -e]
2. Murâdı üzre **dire** mîve-i ter
Tutup berk iki zülf-i müşg-büyın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 26). [dire, -e]
3. Nihâlûñ mîvesini **dirdi** ağıyar
Dirîgâ ‘ahdiñüñ çıķdı dürüĝi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 116). [dirdi, -di]

dir: De-, der, söyler.

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm **dir** çäre ne
Böyle ta‘lîm itdi ğam binâsına mi‘mâr-ı ‘ıķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3). [dir,]
2. Baña bu ‘ıķdan **dirler** cüdâ ol
Varup ‘aķl-ile yâr u âşinâ ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 9). [dirler, -ler]
3. Ne şehsin sen nicesi bendeyüm ben
Baña **dirsen** senüñle âşinâyum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 5). [dirsten, -se, -ñ]
4. Didi öz düşmenine k’iy birâder
Başına gelmesün **dirseñ** yaman kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 111). [dirseñ, -se, -ñ]
5. Ki incitmeyeler seni hemîşe
Ucumdan derd bulsun **dirseñ** ağıyar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 115). [dirseñ, -se, -ñ]
6. K’ide şabruñ dil-i dildârı tahlîl
Koruk **dirler** olur şabr ile hâlâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 25). [dirler, -ler]
7. Kamu haķķında **dirler** âferîn bād
Tutarsañ sen daķı ol haşleti hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 36). [dirler, -ler]
8. Düzerven her cihetden bir bahâne
Perî gördüm **direm** gice oldı h’âbum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 69). [direm, -em]

dir: Canlılık.

1. Başı bārından âsüdeydi düşi
Çü **dirlik** pâ-büreñne ola mümkün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 51). [dirlik, -lik]

diraḥşân: Parıldayan.

1. Gözi seyyâre mânendi **diraḥşân**
Güneş gibi zâmîri nûr-baḥşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 49). [diraḥşân,]

diraḥşân eyile: Parlatmak.

1. Şererden âteş eyleydi diraḥşân
Ki zer tâcidi güyâ cevher efşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 107). [diraḥşân eyile, -ydi]

diraht: Ağaç, şecer.

1. Görüp şahrâda bir ‘âlî **dirahtı**
Oturdı sāyesinde bu dirañtuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 14*). [*dirañtı, -ı*]
2. Biraz âsûde düşdi urmadan leng
Temâşâ kıldı ol ‘âlî **dirahtı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 41*). [*dirañtı, -ı*]
3. Görüp şahrâda bir ‘âlî dirañtı
Oturdı sāyesinde bu **dirañtuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 15*). [*dirañtuñ, -uñ*]
4. İdindi perde bir ‘âlî **dirahtı**
Hiçâb ardında ol serv-i bahârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 180*). [*dirañtı, -ı*]
5. Vücûdum bendin itdüm pâre pâre
Cihân pûde **dirañtin** hiçe şaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 41*). [*dirañtin, -in*]

dırâz: Uzun.

1. Bulınmaz cânuma yitdi cezâsı
Karañu vü **dırâz** u bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 25*). [*dırâz,]*

dırâz it: Uzatmak.

1. Dırâz it bister-i nerm üzre pâyı
Niçe bir ola mesken saña her gâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 46*). [*dırâz it,]*

direfs: Alem, bayrak, sancak.

1. Direfşi aymuñ âyînesinden
‘Arûs-ı fetî-i dîdârı mu‘ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 49*). [*direfşi, -i*]

direfs-i âh: Ah bayrağı.

1. Direfş-i âhına gerdün-ı devvâr
Meh ile mihri kılmışdı ‘alemdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 77*). [*direfş-i âh, -i, -na*]

direfs-i esved-i şâm: Gece karası sancak.

1. Dehânından hezâran dūr dökildi
Görindi çün **direfs-i esved-i şâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 123*). [*direfs-i esved-i şâm,]*

direfs-i ‘ışk: Aşk bayrağı.

1. Direfş-i ‘ışkı tâ kim ol cihân-gîr
Bülend itdi çü mâh-ı âsumân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 15*). [*direfs-i ‘ışk, -ı*]

direm: Far. is. Akçe, para, dirhem.

1. Sa‘âdet-mend idi hayl u haşem-dâr
Mürüvvet kânı idi hem **direm-dâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 28*). [*direm-dâr, -dar*]

direm dök: Para saçmak.

1. İster ki cümle eyleye ihsân ü lutfuñı
Her gice tā şabâha dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 44*). [*direm dök, -er*]

dirhem: Akçe, para.

1. Degüldür hîlmi kühından anuñ kâf
Buçuk **dirhem** kadar iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 6*). [*dirhem,]*

diri: Canlı, zinde.

1. Diri tutmağ-ıçün halk-ı cihânı
Şan âteş idi âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 103*). [*diri,]*
2. Ki **diri** olduğınca bâr-ı ‘ışkı
Götürdi ol ğarîb zâr-ı ‘ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 11*). [*diri,]*
3. Yahûd yimişdür ola cân-verler
Diriymişse bulunurdu muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 50*). [*diriymişse, -ymiş, -se*]
4. Ne **diri** kalmamuzdan sen ziyân-kâr
Çü gördi bu ğirîvi feth şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 22*). [*diri,]*
5. Çevürmem yokdur emrûnden yüzümi
Çü ‘afvuñ merheminiñ **dirisiyüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 53*). [*dirisiyüm, -si, -yüm*]
6. Hudâ bilür işin kime ne minnet
Senüñ mergüñde **diriler** döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 53*). [*diriler, -ler*]
7. Diri oldı iki gün ol dil-figâr
Ecel çıqup kemîninden zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 32*). [*diri,]*
8. Ğamuñdan ölmedüm dağı **diriyem**
Yüzüñden dūr düşdüm hālūñüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 32*). [*diriyem, -yem*]
9. Baña da ol tarîkı eyle irşād
Kātuñdan gitmezem tā kim **diriyüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 75*). [*diriyüm, -yüm*]

diri kıl: Hayata döndürmek.

1. Didi kılmış ölüyi diri Allāh
Buyurdi kim varuñ tiz anı hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 78*). [*diri kıl, -mış*]
2. Ölüyi ger diri kıldıysa ‘İsā
Sen itdūñ müslümānlar dînin ihyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 79*). [*diri kıl, -dı, -(y)sa*]

dirîğ: Eyvah, ne yazık ki!.

1. Ziyāde oldı şūr u ıztırâbı
Didi hayf u **dirîğ** ü âh her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 3*). [*dirîğ,]*
2. Qalan hengāme-i hayretde nālān
Dirîğ ü nāle vü āhuñ enîsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 11*). [*dirîğ,]*
3. Çağırurlar ki vāfir yād-ı Leylî
Dirîğā hasretā iy dilber-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 45*). [*dirîğā,]*
4. Ecel gürği yidi anı n’ola hālüm
Dirîğ u derd ü hasret vāy veylāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 77*). [*dirîğ,]*

dirîğ it: Esirgemek, sakınmak.

1. Dirîğ itmek zūlālî teşne-lebden
Qo kim idüp gice gündüz niyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 6*). [*dirîğ it, -mek*]

dirîğ ol: "Yazıklar olsun", "Eyvahlar ola" anlamındadır.

1. Dirîğ ola ki nâmuñ ola Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 60*). [*dirîğ ol, -a*]

dirîğ ü havf: Korku ve endişe.

1. Dirîğ ü hayfıdan yokdur saña sūd
Bugün yaksun buhūr-ı hūb ocağūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 102*). [*dirîğ ü hayf, -dan*]

dirîğā: Eyvah, ne yazık ki!.

1. Dem-i hayretde ğam-ğ'ār-ı hākikat
Dirîğā hasretā derdā ki nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 63*). [*dirîğā,]*
2. Nevāle oldı incirūñ ğurābe
Dirîğā ğamdan oldı bülbul-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 101*). [*dirîğā,]*
3. Velî yeg şu'le virür andan aḥker
Dirîğā düşmene virdūñ murādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 113*). [*dirîğā,]*
4. Nihālūñ mīvesini dirdi aḡyār
Dirîğā 'ahdiñūñ çıkdı dūrūğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 117*). [*dirîğā,]*
5. Çaḡırur ol gedā vādī be vādī
Ki dir derdā **dirîğā** āh Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 21*). [*dirîğā,]*
6. Dirîğā k'ol daḡı aḡyār elinde
Çıķarsam çāh içinden cehd idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 64*). [*dirîğā,]*
7. Dirîğā kim yidi āḡır anı ḡāk
Dür-i dendānıñı hayfā ki iy hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 26*). [*dirîğā,]*

diril-: Canlanmak, hayat bulmak.

1. Recāyı ḡo **diril** öz gencūñile
Olup rāzı Ḥudānuñ kısmetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 76*). [*diril,]*
2. Dirilmezse bu 'ālemden berātum
Gelem yine ḡarīm-i ḡizmetūñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 130*). [*dirilmezse, -mez, -se*]
3. Ki kandan mevc urur deryā gözinde
Yine bir lāḡzada 'aḡlı **dirilür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 15*). [*dirilür, -ür*]
4. Şol ölmüş gibi kim yine **dirilür**
Bu ḡāl-ile giderken iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 16*). [*dirilür, -ür*]

diril: Toplanmak.

1. Şan oldı ol düğünde bir ṭabāḡ zer
Dirilüp bir araya serv-ḡaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 7*). [*dirilüp, -üp*]

dirîğā: Eyvah, ne yazık ki!.

1. Dirîğā gitdi ol serv-i cemīle
Yakasın çāk idüp hem-çün ḡül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 40*). [*dirîğā,]*

dirliğ: Dirlik; düzen.

1. O bî-çâre cefâ katılığından
İdindi **dirliğinde** kabri mesken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 54). [dirliğinde, -in, -de]

dirlik: Hayat, yaşam.

1. Eyâ cân-ı peder ne hâldür bu
Niçe **dirlik** niçe efgândür bu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 72). [dirlik,]
2. Cefâ katılığına şabr kılan
Maķâmın **dirliğinde** kabr kılan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 10). [dirliğinde, -in, -de]

dirlik: Bir tedirginliğı, üzüntü ve sıkıntısı olmama durumu, huzur, rahat.

1. Baña bunun gibi **dirlikden** el-ân
Ölüm yegdür vücümile hem âsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 49). [dirlikden, -den]
2. Yeter düşmenlerümi baña güldür
Bu **dirlikden** tenüm şancılsa seyha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 43). [dirlikden, -den]
3. Ki **dirlikden** saña nezdikdür merg
Eger yog-ise ölümünden saña pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 62). [dirlikden, -den]

dirlik it: Bir işe girişmek, işe başlamak.

1. Ki dirlik idemezler olmasa âzer
Olaruñ gözlerine düd-ı aķker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 40). [dirlik it, -e, -mez, -ler]

dirnek: Toplanma.

1. Bir ulu **dirnek** olup tırdı bunlar
Birikdütüp kelâmı sürdi bunlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 39). [dirnek,]

dirsek: Kol ile bilek kemiğı arasındaki mesafe.

1. Diküp **dirsek** dize feryâd iderdi
Ĥayâl-i dilberini yâd iderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 9). [dirsek,]

diş: Diş.

1. Elif engüştine hayrân olup **diş**
Fırâķından anuñ her ĥâl pür-reşk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 38). [diş,]
2. Ķalupdur teng-i dil her ģonce-i cım
Dişi dürrinden ayru sın urmuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 37). [dişi, -i]
3. İl içre dâstân oldu cemâli
Dişi lü'lü yüzi ĥurşide döndi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 51). [dişi, -i]
4. Ķam-ı dendâni ol zibâ cemâlün
Dişini getdi yüz yirde hilâlün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 60). [dişini, -i, -n, -i]
5. K'irişmez bir birine çün leb-i ģür
Ķörinür **dişlerinden** kirm-i bisyâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 13). [dişlerinden, -i, -n, -den]
6. Kilâbuñ **dişleri** mührile beste
Ol aşlan kelblerden bir kılına (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 74). [dişleri, -ler, -i]
7. Ķünüm gibi-dürür rızķum daķı teng
Ķazırvan zâmģ-ı ağacdān geh **dişümle** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 81). [dişümle, -üm, -le]
8. Ağ incü gibi **dişleri** kıarmış
Ser-â-ser ĥurd olmuş üstüĥ-ânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 18). [dişleri, -leri]

9. Dışın ceng-içün itmiş her biri tiz
İhâta eyleyüp ol iki yarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 28*). [*dışın, -i, -n*]

dış ur: *Dışlemek.*

1. Benî Sa'dî çün anı böyle gördi
Ser-engüştime hayretten dış urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 70*). [*dış ur, -dı*]

dış ur: *Dış vurmak, dış geçirmek, dışlemek II güç yetirmek.*

1. İşidüp bu sözi ol pîr-i dil-rîş
Te'accüb birle urdı barmağa dış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 60*). [*dış ur, -dı*]

dışı: *Dışı.*

1. Ger irkek ger **dışı** ger hâşş u ger 'âm
Kamusi ardına düşdiler anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 28*). [*dışı,]*

ditre: *Titremek.*

1. Ki **ditrerdi** yeminünden zeminler
Soñuci gayra kılduñ gönlünü germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 54*). [*ditrerdi, -r, -di*]

ditrer turup: *Titreyip durmak.*

1. Kılıcı korhusından tîg-i hırşîd
Turup ditrer su içre nitekim bîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 44*). [*ditrer turup, -up*]

dîv: *Dev.*

1. Birine râm idi ger **dîv** ü perî
Biri kıldı musahhar bañr ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 63*). [*dîv,]*
2. Ğarîb ü bi-kes ü miskîn ü rencür
Çü **dîv** âdem gözinden dūr u mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 82*). [*dîv,]*
3. Güç olur eylemek **dîv** ile hem-dem
Yaraşmaz nūr-ıla bir yirde sersâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 58*). [*dîv,]*
4. Olam âzâd u nâm u nengden ben
Kızını **dîve** virmekden bir âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 91*). [*dîve, -e*]
5. Baña ol **dîvden** görünür ebter
Gözüme ruñları vü saçları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 12*). [*dîvden, -den*]
6. Nedür kılmak özünü **dîve** taklîd
Ferîd-i 'âlem iken iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 116*). [*dîve, -e*]
7. V'eger **dîvüm** dîr-iseñ yire ğîr var
Yir altında özin dîv-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 112*). [*dîvüm, -üm*]
8. Ki bu 'âlemde hiç tutmaya ârâm
Firişte şüretinde **dîvdür** dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 43*). [*dîvdür, -dür*]
9. Bizüm pehlûmuñdur ol dañı hem
Cihân **dîvinüñ** işitme güzâfîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 47*). [*dîvinüñ, -i, -nüñ*]
10. Ki şan her biri **dîv** idi ya ejder
Şu resmeydi şalâbet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4*). [*dîv,]*

11. Süleymân hâtemi varur mı **dîve**
Nihâlümünden kim aña nâz-ı dūr-bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 138). [dîve, -e]
12. Ki kaçar **dîvler** de şöhetümünden
Esîrüm gündüzün dürlü ‘azâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 18). [dîvler, -ler]
13. Ğam ü endühdan tutmuş özi küh
Var ilden **dîv** gibi ihtîşâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 7). [dîv,]
14. Velî bulmaz harîdâr andan âzerm
Ferîşte sûretinde **dîve** beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 105). [dîve, -e]

dîvân: Büyük meclis, yüksek meclis.

1. Kılup **dîvân** okıtdı ehl-i harbi
Çamusına yidürdi rıfk-ı cerbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 45). [dîvân,]

dîvâne: Aşk ile kendinden geçmiş, aşk delisi.

1. Katı şürîde vü **dîvâne** oldı
Ki nâmı ‘âlem etrâfına taldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 53). [dîvâne,]
2. Nigâr u duhterân-ı perniyân-püş
Hayâl-i yâr ile **dîvâne** medhûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 18). [dîvâne,]
3. Katı **dîvânedür** ol yâve-güyüñ
Nişân-ı sengidür tıflân-ı kûyuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 23). [dîvânedür, -dür]
4. Yaban **dîvânesi** oldı hîredmend
Çözildi mübtelâ-yı gârdan bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 181). [dîvânesi, -si]
5. Ki bir **dîvâne** kıldı bizi bed-nâm
İl içre eyledi bî-‘âr u nâ-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 19). [dîvâne,]
6. Ki bir kâşîd bulup hûb u yegâne
İde **dîvânen** yaña revâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 14). [dîvânen, -den]
7. ‘Arab içinde ma’yûb olmam ister
‘Aceb **dîvânedür** başına sultân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 35). [dîvânedür, -dür]
8. Ki tâ giydi anı **dîvâne** nâ-kâm
Bu kez açdı önine sofrâ-ı hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 58). [dîvâne,]
9. Ciger kanın yir ol **dîvâne** miskin
Havâlisin vühûş-ı âdemi h’âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 86). [dîvâne,]
10. Degül **dîvâne** ehl ü ‘âkıl idi
Cihânda kılmamışdı hâne bünyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 46). [dîvâne,]
11. K’aña **dîvânelik** virmiş halâş
Hüner-mend saḥî vü pāk-gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 8). [dîvânelik, -lik]
12. Delü oldur cihânda k’ola hûd-kâm
Degül **dîvâne** ben bir dîv-bendüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 17). [dîvâne,]
13. İle göz dikmeden çeksün özini
Cihânda ol-durur **dîvâne** iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 37). [dîvâne,]
14. Yürürler olsa **dîvâne** revâne
Bu resme tumturaḡ u şevket-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 32). [dîvâne,]
15. Varup **dîvâneye** gösterdi meyli
Üküş ‘ögr eyleyüp tıtdı elini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 46). [dîvâneye, -ye]
16. Kim itse meyl aña **dîvânedür** o
Dilüñ kıl toḡru havf itme belâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 100). [dîvânedür, -dür]
17. Ki yaşından ol etrâf oldı gül-reng
Dönüp **dîvânesine** her maḡalden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 81). [dîvânesine, -ne]

dîvâne düs: Deli-dîvâne hale gelmek, düşkün bir vaziyette olmak.

1. Ezel ‘ākıl idi dīvāne düşdi
Meger kim gönlü bir fettāne düşdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 41*). [*dīvāne düş, -di*]

dīvāne ol: *Deli divane olmak.*

1. Cemālî şem‘ine pervāne oldı
Ki yüz mecnûndan dīvāne oldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 42*). [*dīvāne ol, -dı*]
2. Ta‘aşşuk idüp ol sîmîn-‘izāra
Olup dīvāne düşdi kühsāra (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 14*). [*dīvāne ol, -up*]

dīvāne-i ğār: *Mağara garibi.*

1. Bu yaña geldük ol **dīvāne-i ğār** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 1*). [*dīvāne-i ğār,]*

dīvāne-pîşe: *Divaneliği adet edinen kimse.*

1. Rumûz ü hurde-bînisin cihānuñ
Gerekmez k’olasın **dīvāne-pîşe** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 49*). [*dīvāne-pîşe,]*

dīvān-ı havāt: *Hayat kitabı.*

1. Deñize düşdi dīvān-ı havātı
Cihān işkencesinden tâ ki cāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 66*). [*dīvān-ı havāt, -ı*]

dīvān-ı hudā: *Hidayet meclisi.*

1. Çü **dīvān-ı Hudā** oldı turağı
Cihātuñ farkına başdı ayağı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 193*). [*dīvān-ı hudā,]*

dīvār: *Duvar.*

1. Çü bir **dīvārüñ** üstine kona hār
Aña kaşdı idebilmez düzd ü tarrār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 127*). [*dīvārüñ, -uñ*]
2. Kapusın baht-ı bîdār itdi **dīvār**
Ġam u hicr-ile iy Ferhād-âyîn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 88*). [*dīvār,]*

dīvār çek: *Duvar örmek, engel koymak.*

1. Raķībüñ şüretine karşı dīvār
Niķāb-ı kabırdan iy sa‘d-i ahter (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 102*). [*dīvār çek, -e, -lüm*]

dīv-bend: *İfrite yakalanmış, deve bağı.*

1. Dir idüñ ceng içinde **dīv-bendüm**
Dilir ü pehlivān u zür-mendüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 13*). [*dīv-bendüm, -üm*]

2. Delü oldur cihānda k'ola hōd-kām
Degül divāne ben bir **div-bendüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 17*). [*div-bendüm, -üm*]

div-hû: Dev huylu.

1. Ki çün hûr ü firişte bî-gezendüm
Beni sen **div-hû** şanma iñende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 19*). [*div-hû,]*

div-i beyābān: Çöl devi.

1. Yüzi pür-şak teni pür-mü vü giryān
Gören şanur anı **div-i beyābān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 28*). [*div-i beyābān,]*
2. V'eger divüm dîr-iseñ yîre gîr var
Yir altında özin **div-i beyābān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 113*). [*div-i beyābān,]*

div-i ğaddār: Zalim dev.

1. Olupdur reh-zenûn bir **div-i ğaddār**
'İnân-ı ħalbûnî zabt eyle zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 45*). [*div-i ğaddār,]*

div-i zamān: Zamanın devi.

1. Ne lâzım k'olasın div-i zamāne
Senûn cinsûn benem olğıl baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 118*). [*div-i zamān, -e]*

divşür: Toplanmak.

1. Yine **divşürdi** kaşr u hāneden raht
Yine kurdı varup Necd evcine baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 11*). [*divşürdi, -di]*
2. Hezārān kez bunuñ koltuğına yūf
Çü Mecnûn dünyadan **divşürdi** rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 113*). [*divşürdi, -di]*

div-zāde: Dev çocuğu. (Çok güçlü olması bağlamında.).

1. Virilmez didiler gül bergi bāde
Ne lâyıkdur bu meh ol **div-zāde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 110*). [*div-zāde,]*

divār: Memleket, ülke.

1. Şükûh iklîminüñdi nāmdārı
Ki nāmı tutmuş-idi her **diyārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 20*). [*diyārı, -ı]*
2. Keñinden 'azm kılsa her **diyāra**
Döner başduğı yirler penbe-zāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 15*). [*diyāra, -a]*
3. Tağıdup nāmeler çevre **diyāra**
Te'emmül kıldı bir müddet bulara (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 61*). [*diyāra, -a]*
4. Gezüp cerr iderüz pes her **diyārı**
Bulup bu bend-le fethe bahāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 40*). [*diyārı, -ı]*
5. Yaşından cismi ğark-ı kulzüm-i hûn
Tutup dilber **diyārınuñ** tarikîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 9*). [*diyārınuñ, -ı, -nuñ]*

divār-ı ‘akl: Akıl diyarı.

1. Yine tıttı diyār-ı ‘akla rāhı
‘İnān-ı şabrına şaldı nīgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 95*). [*diyār-ı ‘akl, -a*]
2. Tarîk-i ‘ışk-bâziden güzër kıl
Diyār-ı ‘akla sa’y idüp sefer kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 120*). [*diyār-ı ‘akl, -a*]

divār-ı levlî: Leyla'nın memleketi.

1. Diyār-ı Leyliye irüp oradan
Hâbîr itdi ili bu mâcerâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 77*). [*diyār-ı leylî, -ye*]

divār-ı yâr: Sevgilinin yurdu.

1. Diyār-ı yâra ‘azm itdi şitâbân
Giderken gördi bir mevzî‘de nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 8*). [*diyār-ı yâr, -a*]

divîş: Söyleşmek.

1. Biri birine ol iki yâr-ı cânî
Hikâyetler **divîşdiler** nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 48*). [*divîşdiler, -di, -ler*]
2. Nihânî bir arada oldılar cem‘
Divîşdiler çü gence-nâ-şüküfte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 15*). [*divîşdiler, -di, -ler*]

divü: (*diyü, deyi, diyî*): Diye.

1. Nâm ü nişânı yogken Âdem-ile ‘âlemün
Haq virmişdi saña Muhammed **diyü** ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 14*). [*diyü,]*
2. Hâdimün gibi işigün süpürür saçı ile
Bu durur kondugı hırşid **diyü** mihre laķab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 22*). [*diyü,]*
3. Şikâra giderem **diyü** idüp ad
Yüzin şahrâya tıttı nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 59*). [*diyü,]*
4. Mühcüyâ eyleyüp şad genc-i şâhı
Haber gelse **diyü** gözlerdi rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 56*). [*diyü,]*
5. Kilāba ta‘ma olam **diyü** nâgâh
Tefekkürdeydi kim bir çäre ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 18*). [*diyü,]*
6. Cihân-binüm **diyü** lâf ura her gâh
Hâzinem leşkerüm yok pâdişāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 12*). [*diyü,]*
7. Ki kendüden yañadur toğrı ‘azmi
Bu vahşiler tağılsun **diyü** tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 39*). [*diyü,]*
8. Zebânı söylemez kim **diye** rāzın
Güci yitmez ki ‘arz ide niyāzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 317*). [*diye,]*
9. Yiri hem Zeynebün olmışdı âteş
Kıldardı Zeyd Zeyneb **diyü** feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 95*). [*diyü,]*
10. Kānı zevcüm **diyü** kıldardı efgān
‘Arabda ol zamān bu idi kânün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 114*). [*diyü,]*
11. Çığırup dōst **diyü** virdi cânı
Fenā cāmı aña dağı şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 38*). [*diyü,]*

diz: İnsan uzvu.

1. Diküp dirsek **dize** feryād iderdi
Hayāl-i dilberini yād iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 9*). [*dize, -e*]

2. Dizi üzre alup yirden başını
Yeñiyle sildi gözinüñ yaşını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 63*). [dizi, -i]
3. Düzüp zeylinden altına nihâlin
Dizini eylemiş başına bālîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 62*). [dizini, -ini]
4. Başına rânını bālîn iderdi
Dizin çöküp başı ucına aşlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 61*). [dizin,]

diz: Dizmek II nesneleri yan yana veya tek tek sıralamak.

1. Yaşı gevherlerini zâr u nālân
Vücûdî riştesine **dizdi** yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 18*). [dizdi, -di]
2. Şu resme **dizdi** sözden gevher-i pāk
Ki Mecnûnuñ qarâbetinden anda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 2*). [dizdi, -di]

dög: Dövmek, vurmak.

1. Döger gögsini kūs-ı pāsbanî
Ki depretmeye ra'd artuğ zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 79*). [döger, -er]
2. Eline taş alup başını **dögdi**
Kara bahtına ilendi vü sögdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 3*). [dögdi, -+di]
3. Kimüñ kapısına varsa sürüdü
Añup simin-berin gögsini **döger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 79*). [döger, -er]
4. Dögülmek zecren idinüp bahâne
Fiğân iderdi gamdan ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 57*). [dögülmek,]
5. Beni güyâ ki taş-ile **dögersin**
Yüri var müşteri bul özge yirden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 18*). [dögersin, -er, -sin]
6. Dilâverler gamından kūs-ı nālân
Dögüp gögsini eyler âh u efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 16*). [dögüp, -üp]
7. Ki kanından kamu küh oldı gül-reng
Dögüp kıldı vücûdın kare kare (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 5*). [dögüp, -üp]
8. Dögerdüm ben teni seng-i cefâya
Du'âlar eyledüñ çok kılmadı kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 84*). [dögerdüm, -düm]

dögün: Yakı, dağlamakla açılan yara.

1. Mülükâne tamâm idüp düğünü
Dil-i haşma qodı dağ u **dögüni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 36*). [dögüni, -i]

dök: (Göz yaşı, kan, ter vb.) Akıtmak.

1. Ruḥına şem' gibi çeşm-i ḥün-bār
Döker her lâhza eşk-i lâ'l-i girdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 90*). [döker, -er]
2. Döker her sūy çeşm-i eşk-bârı
Yaqalarda çü Mecnûn çeşme-sârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 35*). [döker, -er]
3. Gözinden **dökdi** ol şeb şubḥa dek ḥün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 98*). [dökdi, -di]
4. Bed-ef'âlinde eflâküñ ḥazersüz
Dökersin dîdeden sen bunda seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 19*). [dökersin, -er, -sin]
5. Bu anı öpdi vü ol bunı tekrâr
Çok itdiler **döküp** gözden bıñarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 77*). [döküp, -(ü)p]
6. Başına ol zamân şan kopdı maḥşer
Kara giydi vü gözden **dökdi** bārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 11*). [dökdi, -di]
7. Gözinden **dökdi** kanlar küze küze
Şu resme **dökdi** ol mäh üzre kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 18*). [dökdi, -di]
8. Gözinden **dökdi** kanlar küze küze
Şu resme **dökdi** ol mäh üzre kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 19*). [dökdi, -di]
9. Ki görmişdi ḥarâbe içre anı
Dökerdi gözlerinden ḥâke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 26*). [dökerdi, -er, -di]

10. Geçüp vādileri mānend-i āhū
Döker gözden süreyyā gibi lū'lū (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 36*). [döker, -e, -r]
11. Çerāğ-ı vaşl-ı maṭlûbindan ayru
Dökerdi giceler kıan çeşmi her sū (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 6*). [dökerdi, -er, -di]
12. İdüp her lāhza bir dürlü bahāne
Döker yaş yirine kıan ol yegāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 116*). [döker, -e, -r]
13. Gözin yummadı bir dem **dökmeden** kıan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 90*). [dökmeden, -me, -den]
14. Elünde var 'aşā mānend-i Mūsā
Ol arada biraz gözden **döküp** kıan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 65*). [döküp, -üp]
15. Döker çeşmüm lebünüsüz eşk-i gül-reng
Senün vaşluñ gülinden iy habībüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 162*). [döker, -e, -r]
16. Yine başladı gözden **dökmege** hūn
Yine vahşilerile oldı hem-kār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 46*). [dökmege, -meg, -e]
17. Yanınca bir şanem zevk ü şafāda
Döker Mecnûn cebelde eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 75*). [döker, -e, -r]
18. Gehī āb içre gāhī āteş içre
Dökerdi acı acı dideden yem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 11*). [dökerdi, -er, -di]
19. Döküp bārān gözinden ol pür endüh
Nite ki ebr itdi 'azm-i cānib-i kūh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 37*). [döküp,]

dök: Saçmak, serpmek.

1. Hāzine kapusın açup atası
Şu deñlü **dökdi** zer kim yok kıyāsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 304*). [dökdi, -di]
2. Döküp bu yolda genc-i hüsrevāne
Seni vaşl idem ol şirîn-dehāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 91*). [döküp, -üp]
3. Seḫāsınuñ hayāsından deñizler
Dökerler zir-bār-ı çarḫde dürler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 116*). [dökerler, -er, -ler]
4. Ümide 'ömri varın harc iderdi
Dökerdi māl ü eylerdi talebler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 15*). [dökerdi, -erdi]
5. Ğam-ıla taşlara **dökdi** serini
Şu deñlü yaş döküp kıldı enini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 44*). [dökdi, -di]
6. Bakarken bunlara ol ḫaddi lāle
Dökerken nergisi gül üzre jāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 54*). [dökerken, -ken]
7. Ḥadıṣ-i 'ıṣkı çün işitdi Mecnûn
Güle düşdi **dökerken** gözleri hūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 2*). [dökerken, -ken]
8. Pes andan bezme başladı niğārın
Döküldi ortaya esbāb-ı zerrin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 2*). [döküldi, -di]

dök: Dökmek; dökülmek.

1. Dehānından hezāran dür **dökildi**
Görindi çün direfş-i esved-i şām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 122*). [dökildi, -il, -di]
2. Ayağına **dökildiler** bunun tiz
Yüzine eşkden saçdılar ābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 38*). [dökildiler, -il, -di, -ler]
3. Olur yaprak **dökilmek** anda ma'zūr
Zamāna ire çün faşl-ı hāzāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 66*). [dökilmek, -il, -mek]
4. Pür idi berfden eṭrāf-ı 'ālem
Dökilür āsumāndan berf çün 'āc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 5*). [dökilür, -ür]
5. Siyāh ebrûlarından çetr-i sünbül
Dökilüp yüzine zülf-ı siyāhı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 173*). [dökilüp, -üp]
6. Gözinün nūri **dökilüp** karardı
Demi bağlandı düridi berātu (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 64*). [dökilüp, -üp]
7. Kemerde mīm idi nāfi nihānī
Dökülmüşdi yāḫūd müy-ı miyānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 66*). [dökülmüşdi, -müş, -di]
8. Döküldi bilürem boynumda anı
Elümnden gelse bu ḫacletden iy ḫān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 38*). [döküldi, -di]

9. Cüdā düşdi şanasın nâfeden müşğ
Kulağından **döküldi** güş-vâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 69). [döküldi, -di]

dök: Akıtmak, dökmek.

1. Gül üzre nergisinden **döküp** âbı
Şafağdan zeyn iderdî mâh-tâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 19). [döküp, -üp]
2. Devâsuz bir marazdur baña bu derd
Ne lâzım kim **dökesin** âhen-i serd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 72). [dökesin, -e, -sin]
3. Firâk u hicr-i Mecnûnile her dem
Dökerdi yaş yirine dîdeden nem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 18). [dökerdi, -er, -di]
4. Gözinüñ minnetinsüz ol ciger-hûn
Teninden bağı kanın **dökdi** bîrûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 22). [dökdi, -di]
5. Gelür ol gâr öñine k’anda Mecnûn
Dökerdi yaş yirine dîdeden hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 36). [dökerdi, -er, -di]
6. Dökündi çehresine nûrdan âb
Gider diñlenmeyüp Mecnûn-ı meftûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 6). [dökündi, -indi]
7. Ki **dökilmez** tolu meydür derûnı
‘Arûs oldı şabâdan âb-ı mevvâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 54). [dökilmez, -il, -mez]
8. Dökilüp levni döndi berg-i kâha
Günûñ tâbı semen bergine her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 24). [dökilüp, -il, -üp]
9. İrişdi merg bâb-ı âhenînden
Döküp ebr-i belâ mihnet tegergin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 61). [döküp, -üp]
10. Dökerdi Zeyd gözden kanlu seyli
Anuñ gibi ere Hâk rahmet itsün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 4). [dökerdi, -er, -di]

dolan-: Bir şeyin çevresine sarılmak.

1. Dolandı cânı ol şürîde-bahtuñ
Dibinden çıkup anuñ şâfi bir âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 16). [dolandı, -dı]

dön-: Dönmek, kendi etrafında hareket etmek.

1. Bir gemidür güyyiâ ‘ummân-ı şun’uñda felek
Kim kalup girdâb-ı hayret içre **döner** lâ-yezâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 10). [döner, -er]
2. Dönüp meydân için eyler tavâfi
Ki şulh eyleyeler koyup mużâfı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 9). [dönüp, -üp]
3. Dönüp pes her kişi geldi mekâna
Şeb irse nitekim murğ-ı âşiyâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 25). [dönüp, -üp]
4. Vedâ’ itdi vü **döndi** zâr u hâste
Çü geldi kaşırna dil-teng ü rencûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 28). [döndi, -di]
5. Kõdı gülzâr ü şahrâya **döndi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 58). [döndi, -di]
6. Kâmu kûdsî melekler hürmetiyçün
Döner kat kat felekler hürmetiyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 70). [döner,]
7. Hânkâh-ı rif’atüñde niçe biñ yıldur **döner**
Şûfî-i çarhı Celâlûñ türbesinde tutdı dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 51). [döner, -er]
8. Senûñ emrûñle **döner** çarhı tāsı
Senûñ hükmüñledür anuñ esāsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 21). [döner, -er]
9. Düzilür şun’ıla âdem kef-i hâk
Mu‘allâk emri ile **döner** eflâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 48). [döner, -er]
10. Kõdı çarhı **dönişden** kudretullâh
Namâzın kıla tâ vaktiyle ol şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 13). [dönişden, -iş, -den]
11. Tırup bir **döndi** vü yine oturdı
Kârârı gidüp ol şevk-ile yine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 10). [döndi, -di]
12. Gice gündüz **döner** bî-âb çâlâk
Bu resme kim görüpdür âsiyâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 160). [döner, -er]

dön-: Benzemek, andırmak, ...gibi olmak.

1. Bişirür âb içinde her taraf battı
Günüñ tâbindan âteş âba **döndi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 15*). [döndi, -di]
2. Şıdılar ‘âkıbet ceyş-i ‘adüyı
Gama **döndürdiler** ‘ış-ı ‘adüyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 114*). [döndürdiler, -diler]
3. Nûr-i ‘adlünden Qarâman ili **döndi** Yesrîbe
Oldı sürî Konya şehrinüñ harim-i muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 35*). [döndi, -di]
4. Yüzi günden güne bedr aya **döndi**
Hilâl ebrûları keş yaya **döndi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 309*). [döndi, -di]
5. Yüzi günden güne bedr aya **döndi**
Hilâl ebrûları keş yaya **döndi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 310*). [döndi, -di]
6. İl içre dâstân oldı cemâli
Dişi lû’lû yüzi hırşide **döndi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 51*). [döndi, -di]
7. Gözi cādû saçı ta’vîde **döndi**
İrağdan her kim iderse nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 52*). [döndi, -di]
8. İdinüp bir habâbı güş-vâre
Dönüpdür her semek bir gül’izâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 18*). [dönüpdür, -üp, -dür]
9. Keşinden ‘azm kılsa her diyâra
Döner başduğı yirler penbe-zâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 16*). [döner, -er]
10. Şitânüñ şiddetinden çarh hüd kâm
Güne karşı **döner** her rûz tâ şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 90*). [döner, -er]
11. Ki ol âşüfte-hâl ü bî-tesellî
Hilâle **döndi** bî ebrû-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 20*). [döndi, -di]
12. Güzellendi vü bedr oldı hilâlî
Ayuñ on dördine **döndi** cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 24*). [döndi, -di]
13. Gamı şâdiye **dönüp** hoş dil oldı
Yidi vü içdi oynadı vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 81*). [dönüp, -üp]
14. O şahrânüñ ne deñlü varsa sengi
Bulaşup kana lâ’le **döndi** rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 24*). [döndi, -di]
15. ‘Aceb ceng itdi bunlar ol maħalde
Kılıçlar erreye **döndi** meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 106*). [döndi, -di]
16. Ki **dönmişsin** kara zengîye abdâl
Selîmi çünki kimdür bildi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 36*). [dönmişsin, -miş, -sin]
17. Kızıl tütîye **döndi** fıstıķî bâl
Perinden bülbül-i zîbâ terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 44*). [döndi, -di]
18. Yenâbî’-i bihişte **döndi** her cü
Güler gül kimse iştmez şadâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 30*). [döndi, -di]
19. Ki konmuş çehresine lâleden dağ
Habâbeden **dönüp** cü keh-keşâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 35*). [dönüp, -üp]
20. Baturdı seyr-i gülşen cânına hâr
Yaşından dîdesi deryâya **döndi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 57*). [döndi, -di]
21. Cihân ocağına bıraktı âteş
Bir otdan pütaya **döndi** bu eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 3*). [döndi, -di]
22. Şızup sîm ıssıdan sîm-âba **döndi**
Yaban ıssısınüñ yanında düzağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 16*). [döndi, -di]
23. Kıyâmet deştine **döndi** şahâri
Harâret virdi kûha zahmet-i dıķķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 20*). [döndi, -di]
24. Dökilüp levni **döndi** berg-i kâha
Günüñ tâbı semen bergine her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 24*). [döndi, -di]
25. Gözin **döndürdi** baħr-i bî-kerâne
Şarâb-ı ‘ışķ anı medhüş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 50*). [döndürdi, -dür, -di]
26. Sebû-yı zehre **döndi** cām-ı ‘âlem
Vedâ’ eşkinden anda ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 142*). [döndi, -di]
27. Şebe **döndi** günü soñ oldı ‘îdi
Tehî düşdi yimekten uyğudan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 82*). [döndi, -di]
28. Kuru tâbüta **döndi** gitdi baħtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 78*). [döndi, -di]
29. Nihâl-i kâmeti **döndi** hilâle
Vücüdî riştesinde qalmadı hıç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 44*). [döndi, -di]

30. Bahār eyyāmı idi ol zamān hem
Bihışte **dönmiş** idi bağ-i ‘âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 34). [dönmiş,]

dön-: Bir tarafa doğru yönelmek.

1. Çehresi kuhl-i Şifâhâne **dönüp** ola ğubâr
Kûh-i Elburza eger ‘arz idesin gürz-i ğazab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 11). [dönüp, -üp]
2. Dönüp didi aña kim iy yegâne
Ki bükmiş bilünî cevri-i zemâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 5). [dönüp, -(ü)p]
3. Dönüp didi ‘arûsûn atasına
K’elâ iy şeh-süvâr-ı rûze nîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 87). [dönüp, -(ü)p]
4. Cevâbından tahayyür buldı Nevfel
Dönüp yüz lutf-ıla didi ki iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 3). [dönüp, -(ü)p]
5. Ki yaşından ol etrâf oldu gül-reng
Dönüp divânesine her maılden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 81). [dönüp, -(ü)p]
6. Eliyle koydı ğamdan başına hâk
Dönüp atasına virdi cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 5). [dönüp, -(ü)p]
7. Sevâdından gözi oldu münevver
Dönüp ol nev-‘arûs-ı nâz-perver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 29). [dönüp, -(ü)p]
8. Kabûl it benden olsun saña bahşış
Dönüp kıldı derûnî râzını fâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 39). [dönüp, -(ü)p]
9. Şahîh ol resme kim tutardı evvel
Bir âh idüp çağırdı **döndi** Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 123). [döndi, -di]
10. Dönüp didi ki n’olırsar bu hâlüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 1). [dönüp, -(ü)p]
11. Ki süzından vücûdum oldu biryân
Dönüp çekdi bir âh-ı pür-sitâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 139). [dönüp, -(ü)p]
12. Dönüp virdi cevâb anuñ yüzine
Ki iy Zeyd eyledüñ sözi ziyâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 4). [dönüp, -(ü)p]
13. Yüzümi kıble-i işlâha **döndür**
Yolumı Kâ’be-yi iflâha **döndür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 25). [döndür, -dür]
14. Yüzümi kıble-i işlâha **döndür**
Yolumı Kâ’be-yi iflâha **döndür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 26). [döndür, -dür]
15. Dönüp şeh didi k’ol bedr-i tamâmı
Saña çift ideyin iy ‘ışk imâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 85). [dönüp, -üp]
16. Gözüm görmez bakârven âfitâba
Aña **döndüm** ki bir a’mâ-yı güm-râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 11). [döndüm, -dü, -m]
17. Bunun gibi hezârân dürr-i meknûn
Girişmeyle **dönüp** ebrû-yı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 3). [dönüp, -üp]
18. Dönüp ol pîrden kıldı sü’âlî
Ki bu serv-i revânlar kim tutar câm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 68). [dönüp, -üp]

dön: Geri gelmek, geri dönmek.

1. Geh evc-i kûhda geh mîşedeydi
Dönerken tağdan bir gün ovayı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 35). [dönerken, -er, -ken]

döne döne: Döne döne, tekrar tekrar.

1. Felek **döne döne** kılmış idi kâhr
Eger biñ dürlü hon itseñ havâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 36). [döne döne,]

dört: Dört, sayı sıfatı.

1. İrişse tîĝı ucı bir süvâre
İder atıyla anı **dört** pâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 76). [dört,]
2. Çü zahm irüre tîĝı bir süvâre
İder atıyla ikisin **dört** pâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 94). [dört,]

döşe: Döşemek, yaymak, sermek.

1. Döşense sāye-i kıddine bir hāk
İder başına tāt ol hākı eflāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 127). [döşense, -n, -se]
2. Şabādan hıfz kılmaş ol çerāğ
Döşemiş şem'-vār şahın-ı ğabrā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 27). [döşemiş, -miş]
3. Peleng altına **döşerdi** alā naţ
Dümiyle naţ'ını her şîr-i çālāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 98). [döşerdi, -r, -di]
4. Ben ortadan **döşerdüm** raht u büngāh
Vücüdumdan benüm kimdür haberdār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 16). [döşerdüm, -r, -düm]

döşek: T. is. Yatak.

1. Döşekler döşenüp her biri birşîm
Harîre şarmadılar sîne-i sîm (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 57). [döşekler, -ler]

döşen: Döşenmek, serilmek.

1. Döşekler **döşenüp** her biri birşîm
Harîre şarmadılar sîne-i sîm (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 57). [döşenüp, -üp]
2. Gören şanur anı şekl-i tılısmı
Döşenmiş sāyesinde naţ'-ı şeb-reng (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 77). [döşenmiş, -miş]
3. Ki kıymet-dār içinde her olan raht
Döşenmiş sū-be-sū yüz naţ'-ı dībā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 45). [döşenmiş, -miş]

döşen: Örtünmek; üstünü örtmek.

1. Özinden yād kılan āşināyı
Kimüñle **döşenürsin** pister-i nāz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 37). [döşenürsin, -ür, -sin]

döşer: Sermek, yaymak, açmak.

1. Ben öz başumla kılardum neberdi
Benüm-çün sen **döşerdüñ** pister-i pāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 81). [döşerdüñ, -düñ]

dost: Arkadaş.

1. Görür kim bir şikeste-hāl ü rencür
Gülünc-i düşmen olmaş **döstdan** dūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 40). [döstdan, -dan]
2. Başını ta'n-ı düşmen kılmasa kel
Keserdi **dösti** başını evvel (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 14). [dösti, -i]
3. Şıgadı **dostlar** gibi tenini
Didi iy Hızr-ı mülk-i küh-ı hađrā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 52). [dostlar, -lar]
4. Şanasın geldi bülbül gülsitāne
Didi ya **dost** urdı derd-ile der (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 9). [dost,]
5. Çü **dost** ola helāk-i dîn ü cāndur
Ne deñlü olsa temşil ü hikāyet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 60). [döst,]
6. Kanı ol bendeñe dildārlıklar
Kanı ol **döstluk** yā āşinālık (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 57). [döstluk, -luk]
7. Nedür tenhā bu yirde ne işüñ var
Üzüldüñ **döst** u mahremlerüñden (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 17). [döst,]

8. Kılām irşād-ı rāh-ı āşināyı
Benümle sen geçinemezsin iy **dōst** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 31*). [*dōst,]*
9. Çığırup **dōst** diyü virdi cânı
Fenâ cāmı aña dahı şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 38*). [*dōst,]*

dōst u düşmen: *Dost ve düşman.*

1. Tehî komayasın sen soñra cāyum
Begenmez bu hisābı **dōst u düşmen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 137*). [*dōst u düşmen,]*

dōstān: *Dostlar.*

1. Pes idüp yād kavm u **dōstānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 1*). [*dōstānı, -ı]*
2. Özünü serv tek kıl ğamdan āzād
Çemende cem‘ kılup **dōstānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 63*). [*dōstānı, -ı]*

dost-kānī: *Arkadaş veya sevgililerle içilen şarap.*

1. Pür itmiş şāh-ı gül cām erğuvānı
Ki içe ‘andelibe **dōst-kānī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 42*). [*dōst-kānī,]*

dōşür: *Toplamak, yıĝmak, biriktirmek.*

1. Okur dergāhına sen şāhı Allāh
Bu teng evden **dōşür** tūr bār-ı būngāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 82*). [*dōşür,]*
2. Rehā bulmayasın ta‘n-ı ‘ādūden
Dōşür ‘akluñı tut pend ü naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 11*). [*dōşür,]*
3. Dōşürsem güllerin küstāh küstāh
Ki öpsem gögsünñ nārını iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 88*). [*dōşürsem, -sem]*

döy-: *Dayanmak, tahammül etmek.*

1. Atınuñ şavletine **döymeyüp** hāk
Yakasın eylemiş vādilerün çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 91*). [*döymeyüp, -me, -y, - (ü)p]*
2. At ayaĝında **döymeyüp** cefāya
Zemīn gökler gibi ağdı hevāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 73*). [*döymeyüp, -me, -y, - (ü)p]*
3. Yabāna atduñ u **döydüñ** aña hem
Bu kutnı rişte idüp düğmeden sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 24*). [*döydüñ, -düñ]*
4. Vücüduñ **döymeyeydi** olsa āhen
Senün tevsenligünden töldi eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 90*). [*döymeyeydi, -yeydi]*

dü: *İki, sayı sıfatı.*

1. Ey ki iki noktadur taht-ı yedüñde **dü** cihān
Şun‘uñ bir şemmesidür bu bihār ile cibāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 7*). [*dü,]*
2. Sebebsiz ‘afv iden bī-hadd günāhı
Dü kevnün şānı‘i vü pādīşāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 4*). [*dü,]*

dü: *İki sayısı.*

1. Anuñ güy-ı zenehdanıydı güyā
Leṭāfetden **dü** şakḳ olmış bir elma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 62*). [dû,]

dü kevn: İki cihan. II. Dünya ve Ahiret.

1. İki cihānda düşmenüñi kahr iden Hudā
İtđi dü kevn e ḥazretüñi şāh-ı muḥterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 36*). [dü kevn, -e]

du'ā-: Dua etme, yalvarma.

1. Pes oldı şımdı lâzım ben gedādan
Ki aḥam şehzādeler nāmın **du'ādan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 14*). [du'ādan, -dan]
2. Du'ādan geh geh idesin beni yād
Hem iy zībā-ḥışāl ü pāk-niyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 20*). [du'ādan, -dan]
3. Du'ā vü medḥ okudı bî-nihāyet
Anuñ-çün buldı bu resme sa'ādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 143*). [du'ā,]
4. Kılardı nezr ü kurbān u 'aṭālar
İderdi çok tazarru'lar **du'ālar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 196*). [du'ālar, -lar]
5. İle ḥacetgeh anuñ āsitānı
Du'ā miftāḥ-ı aḳvāl-i zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 22*). [du'ā,]
6. Çün el açā **du'āya** ol şeh-i dîn
Dil açup dir bile süccād āmîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 33*). [du'āya, -y, -a]
7. Çeker her kişi ceng içre cezāyı
Ol okur şulḥ içün dāyim **du'āyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 6*). [du'āyı, -yı]
8. K'ölince kılavuz saña **du'āyı**
Hem ol şükrāneye k'iy şāh-ı mergüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 12*). [du'āyı, -yı]
9. Ölince eylesün saña **du'āyı**
Bu gice kim anı araya çifti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 22*). [du'āyı, -yı]
10. İki bile eli kaldı 'amelden
Du'ādan çünki tığ-ı kahr yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 103*). [du'ādan, -+dan]
11. Tazarru'lar du'ālar kıldı Leylî
Du'āsı tiri tā irüp nişāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 53*). [du'āsı, -s, -ı]
12. K'irişmez gerdene şad 'id ü nevrüz
Gözin açup **du'ādan** şöñra ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 9*). [du'ādan, -dan]
13. Du'ā vü medḥ okıdı şöñında
Daḥı didi selām eyler nigāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 4*). [du'ā,]
14. Yüzine gözine sürdi **du'ā-vār**
Görür kim her sözidür mihr-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 46*). [du'ā-vār, -vār]
15. İderler-idi taḥsîn ü **du'āyı**
Necidügi ol iki hem müdārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 12*). [du'āyı, -yı]

du'ā al: Hayır dua almak.

1. Şonuñda bulunır lâ-büd melāmet
Ben isterven k'alam elden du'āyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 13*). [du'ā al, -am-yı]
2. Du'āsın aldı pürüñ anda ḥaylî
Pes alup leşkerini ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 44*). [du'ā al, -dı]
3. Du'āsın aldı ol şāh-ı nigū-fāl
Benüm bu kışşadan maḳşūdum iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 42*). [du'ā al, -dı]

du'ā eyle: Dua etmek.

1. Bu leşkerden sürer meydāna rahşı
Du'ā eyler velî anlara yahşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 20*). [du'ā eyle, -r]
2. Du'ā eyle aña sîn rüḥumı sen
Fiğān kim ṭālî'-i naḥsumdan iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 134*). [du'ā eyle,]

du‘ā kıl: Allah'a yalvarma, niyaz.

1. Du‘ā kılup kılıcın çekdi Behrām
Ki ide katl haşm-ı şāh-ı eyyām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 139). [du‘ā kıl, -up]
2. Du‘ā kıldı günahkâr ümmetine
İcâbet virdi Mevlâ hâcetine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 207). [du‘ā kıl, -dı]
3. Velî kendü şokarken ölür ekşer
Du‘ā kılup bu sözden şöra ol abdāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 119). [du‘ā kıl, -up]

du‘āgeh: Dua edilen yer.

1. Çü za‘f-ı hâlini bakup görürler
Du‘āgehlerde varup yüz ururlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 28). [du‘āgehlerde, -ler, -de]

du‘ālar eyle: Dualar etmek.

1. İrişüp enbiyâ ervâhı bir bir
Du‘ālar eylediler aña vâfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 112). [du‘ālar eyle, -di, -ler]
2. Ki ben kılından ol serv-i revâne
Du‘ālar eyleyüp di yane yane (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 94). [du‘ālar eyle, -yüp]
3. Döğerdüm ben teni seng-i cefâya
Du‘ālar eyledün çok kılmadı kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 85). [du‘ālar eyle, -dün]

du‘ālar it: Dua etmek, Allah'a yalvarmak.

1. Kılâsın derdümi dildâre ma‘lûm
Du‘ālar idüp ol serverâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 71). [du‘ālar it, -üp]

du‘ālar kıl: Dualar etmek.

1. Varup anuñ figāngâhına yitseñ
Ayıtsañ kim du‘ālar kıldı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 43). [du‘ālar kıl, -dı]
2. Tažarru‘lar du‘ālar kıldı Leylî
Du‘âsı tiri tâ irüp nişâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 52). [du‘ālar kıl, -dı]

dü-‘âlem: Dünya ve ahiret, iki cihan.

1. Fazîletde durur cümle fen ile
Dü-‘âlem cândur pes bir ten ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 18). [dü-‘âlem,]
2. Dü-‘âlemden o kim taşra kurar taht
Kaçan pîrâhen içinde düzer raht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 5). [dü-‘âlemden, -den]
3. Kişinüñ şîşe-i nâmın sır el-hâk
Dü-‘âlemde iresün çün murâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 69). [dü-‘âlemde, -de]
4. İkininünde şâd oldı revânı
İdüp bunlar **dü-‘âlemden** ferâgat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 33). [dü-‘âlemden, -den]

du‘â-vı ‘âşık: Aşıkların duası.

1. Du‘â-yı ‘âşık olmışdı mihrâb
Hayâl-i naqş-ı reng-i lâciverdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 54). [du‘â-yı ‘âşık, -a]

du‘āvı evle: *Dua etmek.*

1. Yolında ölmedür her lâhza râyı
K’ilenç özine aña eyler du‘āyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 82*). [*du‘āyı eyle, -r*]

du‘ā-vı hastegân: *Hastaların duası.*

1. Olupdur halka hâcetgâh-ı maṭlûb
Du‘ā-yı hastegân u ehl-i hâcet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 77*). [*du‘ā-yı hastegân,]*

du‘ā-vı havr: *Hayır duası.*

1. Yüzün sürüp öpüp kıldı der-âgûş
Du‘ā-yı hayrıla añup rûh-ı pâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 33*). [*du‘ā-yı hayr, -ıla*]

dūd: *Duman.*

1. Kim urdı iy meh bu odı hirmenüñe
Kimün **dūdı** irişdi revzenüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 124*). [*dūdı, -ı*]
2. Nitekim âteş-i süzândan **dūd**
Yine bir cânibi tutdı pür-endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 8*). [*dūd,]*
3. Birikmiş berķ urur dipinde çün şem‘
Şanasın ol seçer **dūdıdur** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 23*). [*dūdıdur, -ı, -dur*]
4. Yirem ben **dūd** her dem haşm helvâ
Benüm sensüz maķâmum deşt ü vâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 36*). [*dūd,]*
5. Ki târik itdi **dūdından** cihânı
Çün eyledi ğurûb-ı mihr-i seyyah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 116*). [*dūdından, -ın, -dan*]
6. Nedür iy bûlbûl-i bî-bâğ ḥalûñ
Dilüñde kimün odından durur **dūd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 53*). [*dūd,]*
7. Fiğānum **dūdıdur** bî-rûy-ı maṭlûb
Virür nergis egerçi gözlere nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 30*). [*dūdıdur, -ı, -dur*]

dūd: *Duman l yürek yangının belirtisi.*

1. Göyindi micmer-i ḥasretde çün ‘ūd
Başına çıķdı nâr-ı hicrden **dūd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 36*). [*dūd,]*
2. Şanasın ol cebeldür ‘aşık-ı zâr
Ki pür **dūd** itmiş anı sâye-i ḥâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 46*). [*dūd,]*
3. Gök itmiş gördi **dūdı** āsumānı
Özi bir turfe yirde kılmış ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 24*). [*dūdı, -ı*]
4. Derüñüñ **dūdın** eyler derd-ile yād
Nazar kılsa güle ol mäh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 12*). [*dūdın, -ı, -n*]

dūd evle: *Duman eylemek. Her yeri duman altında bırakmak.*

1. Şu deñlü kıldılar āh u fiğānı
Ki pür dūd eylediler āsumānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 54*). [*dūd eyle, -di, -ler*]

dūd-ı āh: *Ahın dumanı.*

1. Hevâyı dūd-ı āhı kıldı tîre
Çarâbeti ki bu ḥâli işitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 80*). [*dūd-ı āh, -ı*]

dūd-ı ahker: Ateşin dumanı.

1. Ki dirlik idemezler olmasa âzer
Olaruñ gözlerine **dūd-ı ahker** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 41). [dūd-ı ahker,]

dūd-ı dil: Gönül dumanı.

1. İden dūd-ı dilinden âsumānı
Gehî jengārı gāhî âsumānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 11). [dūd-ı dil, -in, -den]
2. Cebîni yâri ışiginde nakḳāş
İden dūd-ı dilinden âsumānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 21). [dūd-ı dil, -in, -den]

dūd-ı dil: Yürekten çıkan ah.

1. Çü ‘aşık ḥandeyi itmişsin ferāmūş
Meger dūd-ı dilî ben sîne-süzüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 39). [dūd-ı dil, -i]

dūd-ı peymây: Kadeh dumanı.

1. Bir âteşgeh gibidür **dūd-ı peymây**
Şeb ü rûzî niçedür gör ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 88). [dūd-ı peymây,]

dūd-ı revzen: Baca dumanı.

1. Bir ev k’od şu‘lesinden rûşen olur
Anuñ ḡammazı **dūd-ı revzen** olur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 48). [dūd-ı revzen,]

dūd-ı siyeh-kār: Siyah duman.

1. Şerār-âlûdedür **dūd-ı siyeh-kār**
Görinür çeşmüme bî-zülf-i pür-ḥam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 42). [dūd-ı siyeh-kār,]

düğme: Giyilecek şeylerin, çarşaf vb. eşyânın birbirine kavuşması istenen yerlerine dikilerek bir ilikten geçirilmek sûretiyle bağlayıcı vazifesi gören veya süs için kumaş, deri vb. eşyâya, giyeceklerle dikilen kemik, sedef, mâden, tahta gibi sert şeylerden yapılmış ufak ve genellikle yuvarlak nesne.

1. Yabâna atduñ u döydüñ aña hem
Bu kütñi rişte idüp **düğmeden** sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 25). [düğmeden, -den]

düğme-i zer: Altın düğme.

1. Kabâsında olan her **düğme-i zer**
Dilinde bir girih idi pür âzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 37). [düğme-i zer,]

düğün: Evlenme veya sünnet dolayısıyla yapılan tören, eğlence, cemiyet.

1. Mülükâne tamâm idüp **düğünü**
Dil-i ḥaşma ḳodı dağ u dögünü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 35). [düğünü, -i]

düğün: Eğlence.

1. Şan oldu ol **dügünde** bir tabak zer
Dirilüp bir araya serv-şaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 6*). [*dügünde, -de*]

duhân: Duman.

1. Duḡāndan taldurur âhı ovay
Bu ḡal üzre giderken ol budāla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 80*). [*duḡāndan, -dan*]
2. Depeñden çıka acumdan **duḡānlar**
Daḡı bunun gibi niçe kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 148*). [*duḡānlar, -lar*]

duhter: Kız.

1. Şu **duhter** k'olmaya perdeyle mestür
Degüldür ellerün ta'nından ol dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 25*). [*duhter,]*
2. Berî ola çü bir **duhter** hayādan
Anuñ toḡmaması yegdür anadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 27*). [*duhter,]*
3. Olur ol **duhterüñ** ehliyyeti az
K'anası ḡusni ile eyleye nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 105*). [*duhterüñ, -üñ*]
4. Cīvār-ı sāye-bānında muḡarrer
'Arabdan var idi bir nice **duhter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 20*). [*duhter,]*
5. Sizüñ **duhter** k'olupdur adı Leylî
Bizüm ḡaysuñ katıdur aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 91*). [*duhter,]*
6. K'o la'le gerçi lāyıkdur bu gevher
Velikin gencrekdür daḡı **duhter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 68*). [*duhter, -dür*]
7. Ṭapuñdan almazam cebr-ile **duhter**
Esirgedümse bu 'āşık cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 6*). [*dūhter,]*
8. Şıdı çün 'ahdini terk eyle anı
Benüm bir **duhterüm** var ḡüb u ferruḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 67*). [*duhterüm,]*
9. ḡamından derd-i 'ıḡkuñ fāriḡü'l-bāl
Niḡāb altında şol **duhter** ki dırsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 9*). [*duhter,]*
10. Kızı da almaḡa çok eyledi āl
Velî ne māl virdi ne ḡö **duhter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 69*). [*duhter,]*

duhterān-ı perniyān-püş: İpek örtülü kızlar.

1. Nigār u **duhterān-ı perniyān-püş**
ḡayāl-i yār ile divāne medḡuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 17*). [*duhterān-ı perniyān-püş,]*

dü-kevn: Dünya ve ahiret, iki cihan.

1. Ḥudāvendā Muḡammed ḡürmetiyyün
Dü-kevne şāh-ı sermed ḡürmetiyyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 96*). [*dü-kevn, -e*]
2. Gidüp andan **dü-kevnün** pādişāhı
Yedinci ḡal'aya irürdi rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 145*). [*dü-kevnün, -ün*]

dülbend: İnce ve seyrek dokunmuş bez.

1. Saçınuñ çokluḡı şol ḡadde yitmiş
Ki **dülbendüñ** başında tırmaz itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 50*). [*dülbendüñ, -üñ*]
2. Ki **dülbendi** düşerdi baksa eflāk
Ḳomişdı çarḡ başı üzre çü tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 46*). [*dülbendi, -di*]

düldül: Hz. Ali'nin atı.

1. Kılıcı Zü'l-feķār u kendü Haydar
Atı **Düldül** següsi mār-ı şaf-der (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 68). [düldül,]

düm: Kuyruk.

1. Segünven ben senün sen şîr-zâde
Dümün gerdanuma zerrîn kılâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 44). [dümün, -ün]
2. Peleng altına döşerdi alâ naṭ'
Dümüyle naṭ'ını her şîr-i çālāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 99). [dümiyle, -i, -y, -le]

dün: Bir önceki gün.

1. Didi aşhâbına k'iy ehl-i dīvân
Günâhı neydi ol **dünki** cevânun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 61). [dünki, -ki]
2. Vücüd-ı çâkıme biñ süzen ü hâr
'Acebdür âhire irerse bu **dün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 29). [dün,]

dün: Gece.

1. Anuñla münis olup niçe günler
Harâm itdüm gözüm h'âbı **dünler** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 90). [dünler, -ler]
2. İderdi giceler Haḳka niyâzı
Kılarıdî nâfile **dünler** namâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 192). [dünler, -ler]
3. Bu hâl-ile geçürürdi günini
Çıkarurdi göge **dünler** ünini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 52). [dünler, -ler]
4. Çıkarurdi göge **dünler** ünini
Geçerdi guşşâ ile rûzgârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 62). [dünler, -ler]

dün: Alçak, aşağı.

1. Bu resme sözler ile bâṭıl u **dün**
Ne lâzım k'eyleyesin baḡrumı hün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 13). [dün,]

dün ol: Aşıḡlık olma.

1. Anı bilmezdi kim mecnûn olısar
Uyup 'ışka hünerden dñn olısar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 202). [dñn ol, -ısar]

dñn ü gün: Dñn ve bugün.

1. Bâkup yüzine şâd olurdu hem şâh
Dñn ü gün meyden olmaz idi hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 11). [dñn ü gün,]
2. Dñn ü gün fikrüm eglencem hayâlün
Alup göñlümi evvel iy kıyâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 144). [dñn ü gün,]
3. Ṭa'âm andan cüdâ ol h'âbdan dñr
Halâyıkdan **dñn ü gün** 'uzlet idüp (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 15). [dñn ü gün,]
4. Aña hummâ **dñn ü gün** gâlib oldu
Mizâcından götürdi raḡtı râḡat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 14). [dñn ü gün,]

dñnyâ: Cihan, âlem.

1. Hayâtum naḳdi **dñnyâdan** dire raḡt
Civârında resülün vir baña baḡt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 141). [dñnyâdan, -dan]

2. 'Alîdür dîn-i İslâmîye vâlî
K'ol itdi küfrden **dünyayı** hâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 16). [dünyayı, -yı]
3. Havâdan bād olmuş berf-i rîzân
Harâret mülki **dünyâdan** gürîzân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 88). [dünyâdan, -dan]
4. Düşen yârân u ehl-i beytden dūr
Soñı vardur her işüñ **dünyada** pes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 9). [dünyada, -da]
5. Ana bâbâ elindedür muḳarrer
Bu **dünyâda** 'acebdür k'iy nigü-ḥ"âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 45). [dünyâda, -da]
6. Uyudılar şafâdan tâ kıyâmet
Çü **dünyâda** bir itmîşler idi 'ahd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 35). [dünyâda, -da]
7. Hezârân kez bunuñ koltuḡına yûf
Çü Mecnûn **dünyadan** divşürdi raḡtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 113). [dünyadan, -dan]
8. Reh-i 'ışḡa niçe gîtmişler idi
Gehî bu **dünya** hâlin söyleşürler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 59). [dünya,]
9. Ki pür güldür cinân **dünyâ** tolu ḥâr
Dūr ü gevher ṭaleb eyle ḳo kânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 100). [dünyâ,]
10. Degülsin **dünya** hâline muḳayyed
Muḳîm-i ḥâne-i küy-ı tecerrüd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 20). [dünya,]

dünyâca: Dünya kadar.

1. Getürsün hem bile **dünyâca** mâlî
Güneş olsun yüzi mihrine ḥâsîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 36). [dünyâca,]

dūr: Uzak.

1. Ḥîzmetünde olana olmaduḡı gibi elem
Dergehüñ **dürları** göñline yok 'ıyş u ṭarab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 24). [dürları, -lar, -ı]
2. Fazîletde **durur** cümle fen ile
Dü-'âlem cândur pes bir ten ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 17). [durur, -ur]
3. Ḥicâb-ı ḡaybde mestür idiler
Ḥayâl-i âdemîden **dūr** idiler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 138). [dūr,]
4. Egerçi şem'lerdür cümle pür-nūr
Velî pervâneler ol nûrdan **dūr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 146). [dūr,]
5. Pes ol 'ummân-ı şevḳ u kulzüm-ı nūr
K'öñünde bir idi nezdîk ile **dūr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 254). [dūr,]
6. Ger oḡluñ olsa vü **dürise** bî-bâk
Neseble nâmuñı eyler senüñ ḥâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 221). [dürise, -ise]
7. Çün ol taşvîri seyr itdi bu mehcūr
Pes oldı 'ışḡa cüft ü 'aḳldan **dūr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 100). [dūr,]
8. Şu duḡter k'olmaya perdeyle mestür
Degüldür ellerüñ ṭa'nından ol **dūr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 26). [dūr,]
9. Bu faşl içinde ol ḥübân mesrūr
Degüllerdi yanından âteşüñ **dūr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 106). [dūr,]
10. Bu işlerden benüm kızum-durur **dūr**
Ki cift olmaz firişte birle hiç ḥūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 7). [dūr,]
11. Benüm oḡlum k'olupdur çeşmüme nūr
Degüldür merdümüyyetden bugün **dūr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 6). [dūr,]
12. Didî kim bu ne sözdür 'aḳldan **dūr**
Delürüp olmasun iñende maḡrūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 31). [dūr,]
13. Ricâ oldur k'olasın nitekim nūr
Bularuñ gözlerinden bir zamân **dūr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 30). [dūr,]
14. Ḡarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencūr
Çü dîv âdem gözinden **dūr** u mestür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 82). [dūr,]
15. Re'is ü pişvâ-yı ceyş-i şahrâ
Refîḳından benüm gibi düşen **dūr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 55). [dūr,]

16. Yüri çiftüñ yanına hurrem ü şād
Tenüñden **dür** zaḥm-ı kine-ḥ"āhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 61*). [dür,]
17. Ki gerd-i 'aybdan **dür** idi ol havz
İçinde gavş eylerdi semekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 32*). [dür,]
18. Baḥîl ü bed-ḥitâb ü zehr-pâsuḥ
Tutaḡınıñ arası şöyledür **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 11*). [dür,]
19. Degüldür cân tapuñdan bir nefes **dür**
Baña renc-i dilüñdür 'âşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 162*). [dür,]
20. Ki 'üryanlık kişiye 'ayb olur key
Didi Mecnûn kabâdandur tenüm **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 51*). [dür,]
21. Ta'âm andan cüdâ ol ḥ"âbdan **dür**
Ḥalâyıkdan dün ü gün 'uzlet idüp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 14*). [dür,]
22. Ya niçün bağ-ı vaşluñdan cüdâyum
Gülüñden **dürum** adum bağbândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 7*). [dürum, -um]
23. Şebe döndi günü soñ oldu 'idi
Tehî düşdi yimekten uyḡudan **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 83*). [dür,]
24. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Meger bir şeb şafaḡdan nitekim **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 15*). [dür,]
25. Teḡarrüb 'âlemine buldılar yol
Elif ḡadden ki **dür** idi ol ḡadı lâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89*). [dür,]
26. K'ikilikdür sülûk-ı 'ışḡdan **dür**
Senüñle ikimüz iy mâḥ-päre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 40*). [dür,]
27. Gerek anı hevâ-yı nefsdan **dür**
Anuñ kim 'ışḡı 'işmetden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 38*). [dür,]
28. Ḥisâbı-ı 'ışḡdan şehvet gerek **dür**
Ḡaraḡlu 'ışḡda yokdur beḡâ hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 46*). [dür,]

dür: İnci.

1. İkinci mîm kim vardur anda çün **dür**
Melek tesbîḡinüñ şeh-dânesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 43*). [dür,]
2. Dür ü yâḡutıla zeyni muraşşa'
Cevâḡır birle âlâtı mülemma' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 61*). [dür,]
3. Çü ben elmâs ḡâme birle çâlâk
Şehüñ medḡinde deldüm niçe **dür** pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 2*). [dür,]
4. Şehâsinuñ hayâsından deñizler
Dökerler zir-bâr-ı çarḡde **dürler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 116*). [dürler, -ler]
5. Semen dendânın açmış nitekim **dür**
Aña minḡâr-ı bülbül olmış enbür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 65*). [dür,]
6. Ne **dürler** kim şumar olmaz behâya
Degül şayeste-i ḡüş her gedâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 133*). [dürler, -ler]
7. Yidüm her ḡavḡada yüz zehr ü biñ ḡün
Ḡalınca baḡrdan bir **dürri** birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 130*). [dürri, -i]
8. Ḡoḡuladı çü gül destesin ol ḡür
Zarûri düşdi bağ-ı şabrdan **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 26*). [dür,]
9. Anası ol ciḡer-süzüñ sözinden
Dür ü gevher revân itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 28*). [dür,]
10. İdüp Leylî vü Mecnûn[ı] bahâne
Zebânuñdan **dür** efşân ol cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 14*). [dür,]
11. İde ol **dürri** k'urupdur göñline bend
Özinüñ rişte-i 'aḡdine peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 31*). [dürri, -i]
12. Çi ger âteş olur pür-şu'le vü nür
Velî eymendür andan her k'ola **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 16*). [dür,]
13. Dür ü mercân hacerdür cevher oldur
Ḥalup himmet deñizine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 6*). [dür,]
14. Deḡânından hezâran **dür** dökildi
Görindi çün direfş-i esved-i şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 122*). [dür,]
15. Ki bu gencîneden ḡâlib-durur **dür**
Şarâbı la'lümün kim lâle-gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 118*). [dür,]
16. Delü 'aḡd idemez bunuñ gibi **dür**
Nihâyetsüz-durur ger ḡâlet-i 'ışḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 14*). [dür,]

17. Ki ol mismār-ı tendür mîh-endām
İdüp pendüm **dürin** güşuñda zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 77*). [*dürin, -in*]
18. Zamānuñ güşını çarh eyledi pür
Süreyyā gibi ol şeb kıldı ol **dür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 17*). [*dür,]*
19. Yaşı bahrin **dür** ile dîdeden pür
Gice vü derd ü fûrkāt dağ-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 18*). [*dür,]*
20. Şadefden çekdi **dür** kendin kenâre
Çevirdi gerdeninden tûresi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 70*). [*dür,]*
21. Şadef gibi kim andan **dür** gevher
Yile vermiş güli vü hârî kalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 44*). [*dür,]*

dür: -dur, -dir, -dur, -dür bildirme eki.

1. Mizâc-ı âsumândan ıssılık **dür**
Güneş göstermez oldu kimseye nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 81*). [*dür,]*
2. Dilüm toğru **dur** ammâ egriden gec
Terennüm iki hâletden-durur râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 26*). [*dur,]*

dür: Bükme, katlamak, tomar haline getirmek.

1. Kime ildürse süñüsü serini
Dürerdi bu cihândan defterini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 102*). [*dürerdi, -er, -di*]
2. Dürüp ol nâmeyi hâtm itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 176*). [*dürüp, -üp*]
3. Emîn olduñ ki ref* oldu yoluñdan
Berâtın **dürdi** anuñ dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 55*). [*dürdi, -di*]
4. Sarây-ı kabrde tûtdı qarârı
Cihân **dürdi** anuñ dañı berâtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 101*). [*dürdi, -di*]

dür: Tür, çeşit.

1. Yatağı idi Huldun sebze-zârı
Şücürından yir idi **dürlü** bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 42*). [*dürlü, -lü*]
2. Giyer her biri bir **dürlü** libâsı
Öger Leylî ‘abâyı vü pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 27*). [*dürlü, -lü*]
3. Şafağdan âl-ıla yüz **dürlü** dâne
Çehinde gizleye Yûsuf gibi çîhr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 100*). [*dürlü, -lü*]
4. Ki her hayvân ider bir **dürlü** hizmet
Ol otururdu yüzine urup kef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 50*). [*dürlü, -lü*]
5. Ki kaçır dîvler de şöhetümnden
Esîrüm gündüzün **dürlü** ‘azâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 19*). [*dürlü, -+lü*]
6. Felek döne döne kılmış idi kahr
Eger biñ **dürlü** hon itseñ havâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 37*). [*dürlü, -lü*]

dür düs: Ayır düşmek, uzak kalmak.

1. Hezârân derd-ile ol iki mecbûr
Zarûrî birbirinden düşdiler dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 20*). [*dür düş, -di, -ler*]
2. Düşen yârân u ehl-i beytden dür
Soñı vardur her işüñ dünyada pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 8*). [*dür düş, -en*]
3. Gamuñdan ölmedüm dañı diriye
Yüzüñden dür düşdüm hâlünüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 33*). [*dür düş, -düm*]
4. Seni ısmarladum Hâllâka iy mäh
Düşem çün dür senden iy vefâ güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 127*). [*dür düş, -em*]

dür düşe: Uzak düşmek.

1. Biter ol dem diledigünden el-ân
Tapuından düşeli iy meh-liķā dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 77). [dūr düşe, -li]

dūr eyle: Uzaklaştırmak.

1. ‘Atā kıl ‘ışk ‘aynından baña nūr
Gözümnden eyleme bu sürmeyi dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 28). [dūr eyle, -me]
2. Kazıyup tırnak-ile eyledi dūr
Ki hoşdur hāl aña k’ola ruḥı al (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 32). [dūr eyle, -di]
3. Tağıtdı çün kebüter zümresin bāz
Anuñ-çün eyledi hayvānları dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 93). [dūr eyle, -di]

dūr eyleme: Uzaklaştırmak; mahrum etmek.

1. Çerāğ-ı cāna feyzüñden irer nūr
Yolumı dergehüñden eyleme dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 110). [dūr eyleme,]

dūr eyleme: Uzak tutmak.

1. Ayağūñ toprağıdur gözlere nūr
Ḥaḳ andan eylesün çeşümü dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 126). [dūr eyleme, -sün]

dūr it: Uzaklaştırmak, ayrı düşürmek.

1. Āh kim senden beni dūr itdi devvār el-firāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 1). [dūr it, -di]
2. Ki dūr itmişdi ğam-keşlikde anı ferd
Virürdi baḥt aña devlet selāmın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 10). [dūr it, -miş, -di]
3. Sen itdüñ dūr anuñ nūrını benden
Elüm tutacağ-iken pāya şalduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 16). [dūr it, -dün]
4. Didüñ niçe kelām-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider ol her gezendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 8). [dūr it, -er]
5. Çü mäh-ı nev za‘if oldı vü rencūr
Ki hürşidinden itdi çarḥ anı dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 8). [dūr itdi,]

dūr it: Cevherle doldurmak (marifet cevheriyle doldurmak).

1. Be-ğayet sevdigüñdendür ḥaḳıḳat
Öğüdüñ pūr dūr ider güş-ı cāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 9). [dūr it, -er]

dūr kıl: Uzak tutmak, uzaklaştırmak.

1. Muṭi‘üñ diler-iseñ kaşı yayı
Gözünden dūr kılma ḥarf-i yāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 44). [dūr kıl, -ma]

dūr ol: Uzak olmak.

1. Gönül gencürüñüñ naḳdine senden
İlāhî dūr olsun düyün-ı zen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 32). [dūr ol, -sun]
2. Bırakma tütüñ çeşüm-durur kür
Ki olur nūr-ı çeşm kürdan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 60). [dūr ol, -ur]
3. Ki çün gözlerden oldı **dūr ol** nūr
Ĝam itdi Ḳaysı günden güne rencūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 3). [dūr ol, -dı]

4. Neseb ululığına olma mağrūr
K'o resme iş kişilikden olur dūr (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 104). [dūr ol, -ur]
5. Nitekim kaşd eyler cân-ı mehcūr
Ki bir dem hâtırumdan 'ışk ola dūr (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 42). [dūr ol, -a]
6. Görür kim bir şikeste-hâl ü rencūr
Gülünc-i düşmen olmuş döstdan dūr (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 40). [dūr ol, -mı]
7. Ricâ oldur velî senden de iy nūr
Ki bu şürideliğden olasın dūr (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 148). [dūr ol, -a, -sın]
8. Yakîn aña ki cân andan ola dūr
Belâ vü mihnet-ile düşdi bîmâr (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 30). [dūr ol, -a]
9. Tabîbinden 'ilâc umardı cânê
Olup vahşî gibi insândan dūr (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 33). [dūr ol, -up]
10. Yiñi dildârıñı kılsun mübârek
Ben olam çün çerâğıñdan senüñ dūr (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 77). [dūr ol, -am]
11. Olur lâ-büd şudan dūr olsa râhı
Ğamıyla k'ola bir hâtır müşevveş (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 14). [dūr ol, -sa]
12. Çekem çekmeyem andan gerden iy cân
Ger olam hizmetüñden bir nefes dūr (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 67). [dūr ol, -am]
13. K'ölür mâhı kaçan dūr olsa şudan
Gözüm sensin benüm iy çeşm-i pür-nūr (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 30). [dūr ol,]
14. Gözinden güç-durur olmak kişi dūr
Eger var-ise ben bendeñde yüz cân (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 32). [dūr ol, -ma]

dūr ol: Uzaklaşmak, uzak durmak.

1. Gözi öñinden oldı perdeler dūr
Özine manzar oldı 'âlem-i nūr (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 187). [dūr ol, -dı]
2. Özünüñ varlığından dūr oldı
Ki ya'ni ğarķ-ı baħr-i nūr oldı (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 191). [dūr ol, -dı]
3. İle kim mâyil ü râm ola bir kız
Siyeh-rûlîğdan olmaz dūr hergiz (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 30). [dūr ol, -maz]
4. Olur derhâl renc ü derdden dūr
Murâda irmeyince ir eger gic (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 80). [dūr ol, -ur]

dūr tur: Uzak durmak.

1. Temâşâyâ ki teng olurdı her râh
Gelen tıururdı bunlardan velî dūr (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 67). [dūr tur, -ur, -dı]

dūr tura: Uzak durmak.

1. Ki bir mîkdâr özinden turalar dūr
Bu yaña irişip pîr-i vefâdâr (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 146). [dūr tura, -lar]

dūr tut: Uzak tutmak.

1. Çün işitdi bu sözi ol yüzi nūr
Özin ol mâcerâdan tıutdı dūr (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 2). [dūr tut, -dı]

dūr ü gevher: İnci ve mücevher.

1. Ki pür güldür cinân dünyâ tolu hâr
Dūr ü gevher taleb eyle ķo ķanı (Tahayyūr-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 101). [dūr ü gevher,]

dūr-bâr: İnci saçmak. II. Güzel sözler söylemek.

1. Geh ider nergisün tâcını zer-kâr
Kılar geh jâleden ol tâci **dür-bâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 38*). [*dür-bâr,]*

dürc: *Mücevher kutusu.*

1. Dehân **dürci** tapuñdan tolu gevher
Başar burcı gamuñdan pürdür âhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 43*). [*dürci, -i]*
2. Kara yirden bitürür hâdravâtı
Kamış **dürcinde** derc eyler nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 70*). [*dürcinde, -in, -de]*
3. Şeḫâb-ı cüdîñuñ feyziyle her bâr
Pür it cân **dürcine** dürr-i güher-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 18*). [*dürcine, -i, -ne]*
4. Müberrâ oldı zâtı şeş cihetden
Derüni **dürci** töldi ma‘rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 198*). [*dürci, -i]*
5. Olup ebr-i murâdı kaçre-perver
Şadef **dürcine** îşâr itdi gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 276*). [*dürcine, -ine]*
6. Didi k’iy zâtı **dürci** gevherümün
Münevver rûyı burcı ahterümün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 1*). [*dürci, -i]*
7. Vefâdan düzmege aña ta‘âmı
Tenüm **dürcine** töldurdum ‘izâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 58*). [*dürcine, -i, -ne]*
8. Getürem mâh-ise burcuña anı
İrürüm lâ‘l-ise **dürcüñe** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 90*). [*dürcüñe, -ü, -ñe]*
9. Olupdur müşg-ile maḥlûṭ-ı ma‘cün
Güherden **dürcdür** la‘lîn tuṭağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 75*). [*dürcdür, -dür]*
10. Açup **dürcini** kıldı aña teslîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 54*). [*dürcini, -i, -(n)i]*
11. Niçün urduñ dehânıñ **dürcine** bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 14*). [*dürcine, -i, -ne]*
12. Güm itdi şad firâḳ-ile leb-i gür
Dehânıñ **dürcine** bilsem ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 29*). [*dürcine, -i, -ne]*
13. Vefâ **dürcinde** maḳfûl ü mukalled
Huṣûrın görmemişlerdi zamânıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 80*). [*dürcinde, -in, -de]*

dürc-i gevher: *İnci, elmas kutusu.*

1. İderdi reşk bustânına Kevşer
K’sûd kılmışdı anı **dürc-i gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 22*). [*dürc-i gevher,]*

dürc-i şad-mânî: *Mutluluk kutusu.*

1. Yine bu naḡmeyi kıldı mükerrer
Ki dürc-i şad-mânîdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 31*). [*dürc-i şad-mânî, -dür]*

dürc-i şem‘-i ümmîd: *Ümit kandilinin kutusu.*

1. Ki **dürc-i şem‘-i ümmîd** olmış-idi
Beş on var idi ol mektebde dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 8*). [*dürc-i şem‘-i ümmîd,]*

dürc-i sîne: *Gönül kafesi.*

1. Hâk-i pâyı büyü virdi cânuma Hamdî hayât
Bulmuş-iken üstülḡânüm dürc-i sînemde rimem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 56*). [*dürc-i sîne, -m, -de]*

dür-efşân: *İnci saçan.*

1. Bulup ya'nî şehüñ medhinde behre
Dür-efşân oldu nazmum mülk-i dehre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 12*). [*dür-efşân,]*
2. Çün işitdi kelâm-ı şâh Mecnûn
Dür-efşân dîdesini kıldı pür-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 44*). [*dür-efşân,]*

dür-efşân ol: İnci saçanlar.

1. Ne denlü varsa anda tâbi'-i hân
Başına Qaysuñ oldılar dür-efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 308*). [*dür-efşân ol, -dı, -lar]*

dür-i dendân: İnci dişler.

1. Dirîgâ kim yidi âhîr anı hâk
Dür-i dendânını hayfâ ki iy hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 27*). [*dür-i dendân, -ıñ, -ı]*

dür-i deryâ-yı 'irfân: Bilgi deryasının incisi || Sadrazam Damat İbrahim Paşa.

1. Kelâmüñdür **dür-i deryâ-yı 'irfân**
Maâmüñdür senüñ şahrâ-yı 'irfân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 3*). [*dür-i deryâ-yı 'irfân,]*

dür-i encüm: Yıldız incileri.

1. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamâmı
Kamer oldı 'arûs u gice dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 2*). [*dür-i encüm,]*

dür-i gencîne-i râz: Sırlı hazinenin incisi.

1. Söziyle dildiler bî-havf ağyâr
Dür-i gencîne-i râz ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 50*). [*dür-i gencîne-i râz,]*

dür-i hûb: Güzel inci.

1. Belürdi bir nihâlûñ iki şâhı
İki yirde delindi bir **dür-i hûb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 95*). [*dür-i hûb,]*

dür-i mahz: Saf inci.

1. Añılmasa içinde nâm-ı Leylî
Dür-i mahz olsa kılmaz aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 70*). [*dür-i mahz,]*

dür-i nâb: Saf, duru inci.

1. Şehâb içre nihân mäh-ı cihân-tâb
Nitekim penbe içinde **dür-i nâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 92*). [*dür-i nâb,]*

düril: Katlanmak.

1. Gözinün nûrî dökülüp karardı
Demi bağlandı **dürildi** berâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 65). [dürildi, -di]

düriş: Çalışmak, çabalamak.

1. Dürüşüp şun'ına idrâk irişmez
Kimesne anuñ işine girişmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 3). [dürüşüp, -üp]
2. Var iken fırsat elde olma hāmüş
Düriş k'aduñ olinmaya ferāmüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 4). [düriş,]
3. Dürüşüp biz dañı eyleyelüm cehd
K'ola hem 'akdün ol mäh-ı felek mehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 29). [dürüşüp, -üp]
4. Dürüşüp çäre isterdi dem-â-dem
Ki varup 'ākıbet gönderdi âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 49). [dürüşüp, -üp]
5. Didi kim iy cihānuñ şehriyārı
Dürüşüp irüren yārına yārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 8). [dürüşüp, -üp]
6. Yolu geh seng ü geh hāk oldı geh gil
Dürüşüb ol gedāyı istemekde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 29). [dürüşüb, -üb]
7. Ki rāhat bulasın açıla 'aynūñ
Düriş k'itmeye seni münfā'il vām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 75). [düriş,]
8. Velî Mecnûnı itmezdi ferāmüş
Dürüşüp cehd kılarıdı şeb ü rüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 31). [dürüşüp, -üp]
9. Ögidince **dürüşüp** niçe yük un
Yüki az olanuñ bir gözde iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 184). [dürüşüp, -üp]
10. Dürüşüp herkes itmekde kıtālî
Barışdurmakda Mecnûnuñ hayālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 3). [dürüşüp, -üp]
11. Dürüşüp biz senün-çün virürüz cān
Niçün sen hasma olursın nıgeh-bān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 33). [dürüşüp, -üp]
12. Degüldür dānesine kendünün rām
Ne el virür **dürüşmek-le** vîşālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 99). [dürüşmek-le, -mek, -le]
13. Dürüş kim düzesin 'ālemde bir kār
Ecel çün deprede yārın 'inānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 98). [dürüş,]
14. Ki taķdırün işi tedbire şıgmaz
Bu **dürüşmek** beni kodı 'amelden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 63). [dürüşmek, -mek]

dürlü: Türlü, çeşitli, muhtelif.

1. Kādir eyle her cevāba yā ilāhe'l-'ālemīn
Şol zamān kim kabır içinde ideler **dürlü** su'al (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 36). [dürlü,]
2. Bitüp ol gülsitānda **dürlü** ezhar
Kokar nāfe gibi şahrā-yı gülzār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 25). [dürlü,]
3. İdüp her lāhza bir **dürlü** bahāne
Döker yaş yirine kan ol yegāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 115). [dürlü,]
4. Getürdün **dürlü** kayğular serüme
Gülünce itdün beni düşmenlerüme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 21). [dürlü, -lü]
5. Şeher kor cānuña yüz **dürlü** dağı
İrerse bir kişinün şubha bahtın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 14). [dürlü, -lü]
6. Ki ya'nî hāsteye yidürdiler kand
Dağı eylediler çok **dürlü** timār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 33). [dürlü, -lü]
7. Fiğān eyler şafādan bülbül-i mest
Gelür eṭrāfdan **dürlü** şadālar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 39). [dürlü,]
8. Maḥabbetden naşihatler ki dirsın
Benüm-çün **dürlü dürlü** kayd yirsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 12). [dürlü dürlü,]
9. Dem-â-dem kendüye idindi 'âdet
Ki girüp **dürlü dürlü** şürete tā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 31). [dürlü dürlü,]

durmak: Bulunmak.

1. Nedür iy bülbül-i bî-bāğ ḥalūñ
Dilüñde kimün odından **durur** düd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 53). [durur, -ur]

dürr: *İnci.*

1. Bu bîkr-i nazmı ben kim söyledüm pāk
Bu zibā **dürr** ki deldüm çüst ü çälāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 150*). [*dürr,]*
2. Umaram k'ol emîr-i 'âlem-ârây
Şâdef güşında ol **dürre** vire cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 152*). [*dürre, -e]*
3. Kâlpudur teng-i dil her gonce-i cîm
Dişi **dürrinden** ayru sîn urmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 37*). [*dürrinden, -i, -n, -den]*
4. Senüñ işüñde 'aqlum oldı hayrân
Kişi k'ola bu resme **dürre** hakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 43*). [*dürre, -e]*
5. Elifle lâm-veş k'olur elif lâm
Dilümüz **dürrine** cā bir mekândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 47*). [*dürrine, -i, -n, -e]*

dürrâc: *Turaç kuşu, keklik nev'inden bir kuş.*

1. Başına Hüdhdüñ oldur koyan tâc
Anuñ emriyle öter kumrı vü **dürrâc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 10*). [*dürrâc,]*

dürr-i gevher: *Hakikat incisi.*

1. Nişâr-ı maqdemiyçün çarh-i aḥḍar
Pür itdi kâsesine **dürr-i gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 106*). [*dürr-i gevher,]*

dürr-i güher-bâr: *İnciler saçan.*

1. Şehâb-ı cüdîñüñ feyziyle her bâr
Pür it cân dürcine **dürr-i güher-bâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 18*). [*dürr-i güher-bâr,]*

dürr-i gûş: *İnci küpe.*

1. Şanasın gitdi genc üstinden ejder
Şaçı ucında dürr-i gûşı her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 73*). [*dürr-i gûş, -ı]*

dürr-i hâş: *Seçkin inciler.*

1. Bilen bu gencüñ aşl-ı maḥzenini
Bulan bu dürr-i hâşuñ ma'denini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 164*). [*dürr-i hâş, -uñ]*

dürr-i ma'nî: *Mana incisi.*

1. Kılup gûşına zîver **dürr-i ma'nî**
Anası didi ol meh-rûya ya'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 3*). [*dürr-i ma'nî,]*

dürr-i me'ânî: *Manalar incisi.*

1. Şaçılmış idi ol ḥatt-ı nihānî
Şehâb-ı ḥâmeden **dürr-i me'ânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 98*). [*dürr-i me'ânî,]*

dürr-i medh: Övgü, övme incisi.

1. Okıyup ol şehûn na'tını bî-kadh
'Uṭarid saçdı başına **dürr-i medh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 128). [dürr-i medh,]

dürr-i meknûn: Dizilmiş inci.

1. Getürdüm pes ele bir **dürr-i meknûn**
K'aña kıymet degül şad genc-i Kârûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 9). [dürr-i meknûn,]
2. Egerçi sözlerüñdür **dürr-i meknûn**
Ki olur zîb-i güş-ı cân-ı meftûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 7). [dürr-i meknûn,]
3. Gazeller okudı çün **dürr-i meknûn**
Dağı bir niçe sözler söyledi hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 38). [dürr-i meknûn,]

dürr-i meknûn: Dizilmiş inci.

1. Ser-i tãc üzre hem-çün **dürr-i meknûn**
Çün ol şîri cebelde gördi şayyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 4). [dürr-i meknûn,]

dürr-i meknûn: Mahfazalı, dizili inci.

1. Bunuñ gibi hezārān **dürr-i meknûn**
Girişmeyle dönüp ebrû-yı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 2). [dürr-i meknûn,]

dürr-i nâ-süft: Delinmemiş inci.

1. Şadef birle şehâbı eyleyüp cüft
Toğırdur müddetile **dürr-i nâ-süft** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 64). [dürr-i nâ-süft,]

dürr-i pāk-i dürc-i 'işmet: Saf kutunun temiz incisi.

1. Kamusı **dürr-i pāk-i dürc-i 'işmet**
Arada Leylî mâh-ı burc-ı 'işmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 23). [dürr-i pāk-i dürc-i 'işmet,]

dürr-i pāk-i dürc-i 'osmān: Osmanlı hokkasının saf incisi.

1. Özidür **dürr-i pāk-i dürc-i 'Osmān**
Sözidür gevher-i deryā-yı 'ummān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 23). [dürr-i pāk-i dürc-i 'osmān,]

dürr-i şehvār: İri, büyük inci.

1. Çıkardum gerçi niçe **dürr-i şehvār**
Velî derdā k'aña yokdur ḥarîdār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 131). [dürr-i şehvār,]

dürr-i tãc-ı tevḥîd: Tevhid tacının incisi.

1. Gelüpdür şâne gibi nām-ı Allāh
Mübârek nāmı **dürr-i tãc-ı tevḥîd** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 7). [dürr-i tãc-ı tevḥîd,]

dürr-i yetim: Bir sedefte tek başına meydana gelen büyük ve iri, çok makbul inci.

1. Kimesne artuğın itmemişem nüş
Delinmemiş durur dürr-i yetimüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 123). [dürr-i yetim, -üm]

dürr-i yetim-i bahr-i miknet: Kudret denizinin incisi. II Hz. Muhammed.

1. Sözi dürr-i yetim-i bahr-i miknet
Yüzi bedr-i dücâ-yı çarh-ı vahdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 19). [dürr-i yetim-i bahr-i miknet,]

dürr-i zîver: Süslü inci.

1. Kara hâli-ile oldı hem-âgüş
Cemâlinde olan her **dürr-i zîver** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 35). [dürr-i zîver,]

dürt: Dokundurma, iteleme.

1. Çemen hengâmesindedür resen-bâz
Füger **dürtüp** yüzine şahid-i gül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 59). [dürtüp, -üp]

dürüğ: Yalan.

1. Nihâlûn mîvesini dirdi âgyâr
Dirîgâ 'ahdiñûn çıkdı **dürüği** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 117). [dürüği, -ı]

dürür: "-dır" bildirme eki.

1. 'Aceb kâdir **durur** kudretleri çok
'Aceb hâkim **durur** hikmetleri çok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 109). [durur,]
2. Fiğânuñla yaşıñdan özge hem-dem
Ciger kanı **durur** her dem şarâbuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 35). [durur,]

dürür: "dır" bildirme eki.

1. Senûñ lutfuñla zâğ-ı dūd-ı külhan
Bulup **durur** şererden çeşm-i rüşen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 38). [durur,]
2. 'Aceb kâdir **durur** kudretleri çok
'Aceb hâkim **durur** hikmetleri çok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 110). [durur,]
3. Senûñ medhûñde iy peygamber-i pāk
Kamu 'âciz **durur** ifhâm ü idrāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 98). [durur,]
4. Ya şahrânuñ **durur** çeşm-i ümîdi
Ki bulmuş muntazırlıkdan sefidi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 19). [durur,]
5. Dil-i 'aşıkda gizlenmek gam-ı huşk
Şunuñ gibi **durur** kim penbede müşg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 52). [durur,]
6. Çü vahdetde **durur** 'ışk-ile cānum
Ölürven 'ışksuz yokdur gümānum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 17). [durur,]
7. Dağı yok bu şecerden gayr-i hîzem
Oğullarum **durur** misl-i semender (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 39). [durur,]
8. Başı şürîdelik hem pesdür epsem
Bir eglence **durur** 'âlemde her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 107). [durur,]

9. Kimesne artuğın itmemişem nüş
Delinmemiş **durur** dürr-i yetimüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 123*). [durur,]
10. Göze bir mevce görünmez miyânı
Zenağdânı **durur** bir sîb-i tâze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 47*). [durur,]

dürüst: Doğru, düzgün, sağlam.

1. Dürüst itmez hezârân merhem anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 96*). [dürüst,]
2. Bozılmadı yirindedür **dürüst** ol
Beni bu kayda şaldı ibtidâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 110*). [dürüst,]
3. K'ezel ki 'ahdümüz üzredür **dürüstem**
Geçürdüm 'ömrümü mihrünle iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 92*). [dürüstem, -em]

düş-: Aksetmek, yansımak.

1. Ay alnı âyînesine muhaşşal
Hilâl ebrûsı **düşmiş** mişl-i şaykal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 12*). [düşmiş, -miş]
2. Meger **düşdi** öğine tal'at-ı yâr
K'unutdı gayreti vü 'ârı nâcâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 47*). [düşdi, -di]
3. K'aña 'aks-i çiçek **düşdi** sefidâc
Hâbâbuñ heykelini gösterür şatt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 56*). [düşdi, -di]
4. Gözüm nûrî saña **düşmeye** bu kâr
Ki görünür bize bu kârdan 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 75*). [düşmeye, -ye]
5. Özi meşgûl rûm içre şafâya
Düşüpdür heybeti Çin ü Hıfâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 126*). [düşüpdür, -üp, -dür]
6. Koşuladı çü gül destesin ol hûr
Zarûrî **düşdi** bâğ-ı şabrdan dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 26*). [düşdi, -di]
7. Düşüp tâli'leri mes'ûd-ı firûz
Açıldı Nevfelîler üstine rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 111*). [düşüp, -üp]
8. Hışâr-ı ârzûsı böyledür berk
Hâkıkat **düşse** anuñ cengine bir kız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 21*). [düşse, -se]
9. Niçe **düşerse** te'dîb it kuluña
Peşimân-ı cidâl-ı tîğ ü tîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 30*). [düşerse, -er, -se]

düş-: Bulunduğu yerden ayrılp aşağı doğru inmek, düşmek.

1. Varup öpdî mübârek gözin anuñ
Düşüp pâyına sürdi yüzün anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 252*). [düşüp, -üp]
2. Düşüp öpdî ayağın hürmet-ile
Yüzine sürdi yüz biñ 'izzet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 13*). [düşüp, -üp]
3. Çıkarup dâmdan virdi rehâyı
Fiğân u âh iderek **düşdi** yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 69*). [düşdi, -di]
4. İçi elmâs yimiş gibi burdı
Düşüp ol dahmenüñ üstine bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 31*). [düşüp, -üp]
5. Şafâdan çarha girdi hem-çü gerdün
Düşüp pây-ı resûl-i yâre âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 11*). [düşüp, -üp]
6. Ayağına **düşüp** Mecnûna didi
Ki iy küşe-nişin-i Necd tevbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 104*). [düşüp, -üp]
7. Ki dülbendi **düşerdi** baksa eflâk
Komışdı çarh başı üzre çü tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 46*). [düşerdi, -er, -di]
8. Hüşrevâ gördi meger kim kılıcuñ heybetini
Düşdi berķ-i felegûñ sîne-i süzânına teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 6*). [düşdi, -di]
9. Depelerinde çifte şâh kim var
Belâ-yı câne **düşmiş** lâm elif-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 62*). [düşmiş, -miş]
10. Nigârınuñ bu zibâ şöhetinden
Kamer girdäba **düşdi** hayretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 50*). [düşdi, -di]

11. Çerâğ elde tururkendür şeb-efrüz
Çün elden **düşse** olur lâ-büd cihân-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 132). [düşse, -e]
12. Elünden kim yabâne **düşse** bir kâh
Şakın k'ayağuna batmaya nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 129). [düşse, -se]
13. Hadîs-i 'ışkı çün işitdi Mecnûn
Güle **düşdi** dökerken gözleri hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 2). [düşdi, -di]
14. Eger ol tâifeden **düşse** bir baş
Öperek kaldurur yirden bu kıllâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 21). [düşse, -e]
15. Kala meydân-ı gamda hînk-i nâmun
Düşse çün 'âr atından ehl-i gayret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 77). [düşse, -e]
16. Düşer gam şuhfasına kûr'a-ı kâr
Degül ma'kûl ma'nide bu hâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 38). [düşer, -er]
17. Ki şol a'mâyı gör kim **düşdi** muhkem
Varup hâlini anuñ seyr ideyin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 18). [düşdi, -di]
18. Sivişüp kaynağından **düşdi** gevher
Dil-i Mecnûna qorhu virdi bu hıwâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 46). [düşdi, -di]
19. Egilüp ayağına **düşdi** fi'l-hâl
Gözi olup ikisinüñ de hûn-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 74). [düşdi, -di]
20. Yaka şehperini iy yüzi mâhum
Ki çeng-i râga **düşse** deste-i gül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 95). [düşse, -se]
21. İrişdi şehri-i Bağdâda tolup dehr
Ki **düşdi** arzû âhîr Selâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 23). [düşdi, -di]
22. Yine **düşürven** irür başuma taş
Kişi kim kurtıla bir gamdan iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 66). [düşürven, -ür, -ven]
23. Tenine zelzele **düşdi** be-gâyet
Şıdı teb i'tidâli şîşesini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 16). [düşdi, -di]
24. Zebûn oldı vü gâyet **düşdi** rencûr
Hayâta kalmadı dañı recâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 60). [düşdi, -di]
25. Deñize **düşdi** dîvân-ı hayâtı
Cihân işkencesinden tâ ki cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 66). [düşdi, -di]
26. Zârûrî fûrkate **düşdi** bahâne
Vedâ' idüp o şahrâ serverine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 80). [düşdi, -di]
27. Gile güyâ ki bir âyine **düşdi**
Ruñunuñ humretinden ol dil-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 12). [düşdi, -di]
28. Nihâl-i servden **düşdi** tezervi
Ezel zerrîn 'ışâbe bağlasın baş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 24). [düşdi, -i]
29. Ayakda **düşdi** hâl-hâl-ı muhâllif
Girân-ser kıldı câm-ı devr-i devvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 28). [düşdi, -i]
30. Ol ayuñ yıldızı **düşdi** vebâle
'İlâc itmeklik için ol hâbîbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 80). [düşdi, -di]
31. Sağılup bitdi dil 'aynınuñ âbı
Felekden **düşdi** mâh-ı menzil-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 67). [düşdi, -di]

düş: (Kötü bir durum yüzünden) İstenmeyecek bir yerde ve durumda bulunmaya mecbur olmak.

1. İnende **düşme** ta'cîl odına var
Vişâle sabr-ile olğıl taleb-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 25). [düşme, -me]
2. Düşüp tedbîrüne fi'lûñ muhâlif
Beni kılduñ cihân içinde hâyif (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 17). [düşüp, -üp]
3. Ögüt virdükce dañı oldı efzûn
Düşse bir hirmene çün nâr-ı bî-dâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 17). [düşse, -e]
4. Atından sıçradı ta'cîl-ile şâh
Ayağına **düşüp** 'özrile derhâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 41). [düşüp, -üp]
5. Terahhum kıl Moğol Çin gözlerine
Esirge kim **düşüplerdür** Hatâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 39). [düşüplerdür, -ler, -dür]
6. Şu resmedür ki **düşer** penbeye nâr
Semender k'oddan ola gice nevmîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 26). [düşer, -er]

7. Bu resme **düşmesün** hiç bende bende
Bunu didi vü düşdi deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 14*). [*düşmesün, -me, -sün*]
8. Ki gürgün sâyesinde **düşdi** bî-hüş
Süminden şâhına dek her gazâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 48*). [*düşdi, -di*]

düş: Uyurken zihinde beliren hayaller ve düşünceler, rüyâ.

1. Tefekkür kıldı kim yâ Rab bu hâlüm
Düşüm midür ‘aceb yoħsa hayâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 106*). [*düş, -üm, -midür*]
2. Metâ‘-ı şabrı niçün oda urduñ
Hayâle mi uğraduñ yâ **düş** mi gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 126*). [*düş,]*
3. Ki görüp **düşde** ol zîbâ cemâli
Dilinde nakş olmışdı hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 89*). [*düşde, -de*]
4. Elinden her k’anuñ bir cām ide nüş
Ayıklığa meger **düşde** ola tüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 44*). [*düşde, -de*]
5. Ki bu **düşden** işi key müşkil oldu
Dir idi ğam kılup cānına te’sîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 52*). [*düşden, -den*]
6. Düşünde seyr kıldı bu fütûhı
K’idinmiş cāyuña bir türfe bağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 26*). [*düşünde, -ü, -n, -de*]
7. Turup yatdı bu endişeyle ol mäh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâgäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 12*). [*düş*]
8. Meger bir gice yüz nâz-ile ol mäh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâgäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 2*). [*düş*]
9. Ki **düşde** görmege de kayilem ben
Ğamuñdan hâsteyüm iy mihr-bānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 154*). [*düşde, -de*]
10. Yatup uyhuya vardı ol şeker-leb
Düşünde gördi ol dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 7*). [*düşünde, -ü, -n, -de*]
11. Düşünde bir firişte gördi nâ-gäh
Elin tutup iletđi ol firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 24*). [*düşünde, -i, -n, -de*]

düş: Bulunmak.

1. Düş ol şchriyârûñ dil-pesendi
Şerif adıyla bula ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 163*). [*düş, -e*]
2. Bu işe **düşmez** iseñ ger muqayyed
Ğamâm-ı ğamda kalur meh muħalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 31*). [*düşmez, -mez*]

düş: (yola) koyulmak, revan olmak.

1. Geç andan baña besdür bu şikence
Şehâ olmaz iş içün **düşme** rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 122*). [*düşme, -me*]
2. Gider **düşdi** yine şahrâya çün bād
Dir idi Hâk ne kaldıysa muqadder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 2*). [*düşdi, -di*]

düş: Omuz.

1. Çün ol meh-rû kodı **düşından** anı
Yine kılmağa başladı figânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 329*). [*düşından, -ı, -n, -dan*]
2. Tağıdup perçemini **düşına** çeng
Özine kıldı tãmbûrî hem-âheng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 5*). [*düşına, -ı, -n, -a*]
3. Başı bārından âsüdeydi **düşı**
Çü dirlik pã-bürehne ola mümkün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 50*). [*düşı, -ı*]
4. Ulular âh idüp aĝlar soñınca
Gider **düş** üzre ol tãbüt-ı hãmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 81*). [*düş,]*

düş: Kalmak.

1. Re'is ü pişvā-yı ceş-i şahrā
Refikından benüm gibi **düşen** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 55*). [*düşen, -en*]

düş: Yayılmak.

1. Ser-â-ser gülğüle **düşdi** cihāna
Düzetdiler şu resme kim dimişdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 64*). [*düşdi, -di*]

düş: Alışmak, müptela olmak; uğramak, maruz kalmak.

1. Düşeli mihrûn hevâsına yakıldum yandum âh
Böyle bilmezdim ne muhrîk âteş-îmiş nâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 7*). [*düşeli, -eli*]
2. Olurken burc-ı mektebde ol iki mäh
Biri birine 'âşık **düşdi** nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 16*). [*düşdi, -di*]
3. Neden **düşmek** bu resme deşt ü gâra
Eniş olmak ne lâzım mür u mâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 125*). [*düşmek, --mek*]
4. Dili zencîr-i 'ışka beste **düşmiş**
Devâsuz derd içinde haste **düşmiş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 67*). [*düşmiş, -miş*]
5. Düşüp üstine öpdî çoçdı hayli
Yudî gözi yaş-ıla gâh rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 22*). [*düşüp, -üp*]
6. Żarûrî **düşdi** lîkin özge kayde
Bunî fikr itdiler âhir ki ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 10*). [*düşdi, -di*]
7. Şikeste **düşdiler** çün zülf-i dilber
Peyince nâle kılup dirdi herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 84*). [*düşdiler, -di, -ler*]
8. Bu resme düşmesün hiç bende bende
Bunî didi vü **düşdi** deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 15*). [*düşdi, -di*]

düş: Denk gelmek, gerçekleşmek.

1. Velî **düşmedi** âsân baña bu genc
Ki çekdüm her güher için üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 127*). [*düşmedi, -me, -di*]
2. Göre **düşdi** gözi bir âşinâyı
Çağırup yanına anı didi k'iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 36*). [*düşdi, -di*]

düş: Bir hakka sahip olmak, haddi olmak, layık olmak.

1. Neler gördüğünü h'âce ol seferde
Baña **düşmez** ki şerh idem haberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 202*). [*düşmez, -mez*]
2. Saña **düşmez** dem urmak bu arada
Hemîn sen gel götür dâyim peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 6*). [*düşmez, -mez*]

düş: Akla, hatıra gelmek.

1. Anı sen dağı aña **düşdünüz** yâd
Velî bir pend işit benden nihâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 64*). [*düşdünüz, -nüz*]

düş-ı mäh: Hayal ayı.

1. Çü bindi düş-ı mâha ol şeker-nüş
Kodı ağlamağı vü oldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 323*). [*düş-ı mâh, -a*]

düşman: Kendisiyle savaşılan devletin askerleri ve halkı.

1. Şeh-süvârum **düşmanuñ** mekrinden olma münfa'ıl
Ki oldı mağlûb Ahmede kaçd itdügince Bü'l-hikem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 15*). [*düşmanuñ, -uñ*]

düşmen: Düşman || rakip.

1. İştigil pendümi kim iy püser ben
Bilürsin hōd degülven saña **düşmen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 88*). [*düşmen,]*
2. Şafâ bezminde **düşmen** birle dem-sâz
Diler k'üstüñden uçan murguñ âhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 92*). [*düşmen,]*
3. Ki ider bilüñi **düşmen** der-âgüş
Ne deñlü düşmenümse yâruñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 130*). [*düşmen,]*
4. Muñi'iyem ben anuñ çâr-nâ-çâr
K'eruñ kadri ki **düşmenden** ola sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 133*). [*düşmenden, -den*]
5. Ki ider bilüñi düşmen der-âgüş
Ne deñlü **düşmenümse** yâruñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 131*). [*düşmenümse, -üm, -se*]
6. Sıyup 'ahdi virürler **düşmene** kām
Diker 'aşık nihâl-i mîve bâğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 34*). [*düşmene, -e*]
7. Velî yeg şu'le virür andan ahker
Dirîgâ **düşmene** virdüñ murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 113*). [*düşmene, -e*]

düşmen: Dost olmayan, hasım, düşman.

1. İki cihânda **düşmenüñi** kahr iden Hudâ
İtdi dü kevne hâzretüñi şâh-ı muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 35*). [*düşmenüñi, -ü, -ñ, -i*]
2. Kahr ile ma'rekede bir nazar itse gamzeñ
Bata **düşmenleriñüñ** yüregine tîr-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 4*). [*düşmenleriñüñ, -ler, -in, -üñ*]
3. Düşmenüñ tevsenlik itse ağzına serrâc-ı çarh
Âhen-i hayretten urur dest-i kahr ile lücüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 49*). [*düşmenüñ, -üñ*]
4. Sa'âdetle günü günden yeg olsun
Hâdengi **düşmen** içine ig olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 176*). [*düşmen,]*
5. Kaçankim kılsa 'azm-ı kâr-zârı
Olur **düşmenleriñüñ** kârı zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 40*). [*düşmenleriñüñ, -ler, -in, -üñ*]
6. Senüñ ucuñdan olmışlardur iy cân
Karâbetüm baña hep **düşmen** el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 22*). [*düşmen,]*
7. Çeküp **düşmen** yüzine tîğ-i pülâd
Koyayın ben dağı 'âlemde bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 55*). [*düşmen,]*
8. Getürdüñ dürlü kaygular serüme
Gülünc itdüñ beni **düşmenlerüme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 22*). [*düşmenlerüme, -ler, -üm, -e*]
9. Yeter **düşmenlerümi** baña güldür
Bu dirlikden tenüm şancılsa seyha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 42*). [*düşmenlerümi, -ler, -üm, -i*]
10. Didi öz **düşmenine** k'iy birâder
Başına gelmesün dirseñ yaman kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 110*). [*düşmenine, -i, -ne*]

düşmen gör: *Düşman bilmek.*

1. K'anı düşmen görüp olmaya hândân
Degildür kimseye bâkî zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 166*). [*düşmen gör, -üp*]

düşmen ol: *Kin beslemeye başlamak.*

1. Göñül olur baña cân-ile düşmen
Kaçan k'ide ziyânüm aduñı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 28*). [*düşmen ol, -ur*]
2. Baña yâr idi evvel kavm-i dildâr
Çamusi düşmen oldı şimdi iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 24*). [*düşmen ol, -dı*]

düşmen-i dîn: *Din düşmanı.*

1. İki dilli kılıcı k'eyleye kîn
Alur andan cevâbın **düşmen-i dîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 6*). [*düşmen-i dîn,]*

düşmiş: *Düşmek II Tutulmak.*

1. Gözinden yaşlar akar boynı bağılu
Hazerden **düşmiş** endâmına lerze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 9*). [*düşmiş, --miş*]

düş-nâm: *Küfür, sövüp sayma.*

1. Benüm başum için **düş-nâma** bâ'is
Bu bir abdâl meşrebdür hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 24*). [*düş-nâma, -a*]

düşüp kal: *Düşüp kalmak.*

1. Bu hâl üzre düşüp kaldı ol abdâl
İhâta idüp etrâfın ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 58*). [*düşüp kal, -dı*]

düşür: *Düşmesine yol açmak, düşürmek.*

1. Bulur lâ-büd yamanlıktan melâli
Çü Nevfel ortadan **düşürdi** rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 29*). [*düşürdi, -di*]
2. Diline 'ilm şevki gâlib oldı
Düşürüp yanına bir kaç perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 5*). [*düşürüp, -üp*]
3. Düşürdi dersgehden bâr-ı büngâh
Çü gitdi h'âceden ol serv-i dil-cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 30*). [*düşürdi, -di*]
4. Ol aradan **düşürüp** bâr u büngâh
Gönildi illerine ol iki şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 57*). [*düşürüp, -üp*]
5. Bekâ mülkine rıhlet kıldı iy şîr
Düşürüp dehr evinden büngêh ü bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 19*). [*düşürüp, -üp*]
6. Gülistânüñ ruhu zerd oldı gâyet
Gül-i ter ortadan **düşürdi** rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 33*). [*düşürdi, -di*]
7. Düşürdi toprağa şimşadı tahtı
Semen simâsını tutdı şınuklık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 34*). [*düşürdi, -di*]
8. Sa'âdetsüz başumdan tayıñ-ı baht
İdüp pervâz **düşürmiş**-durur raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 116*). [*düşürmiş-durur, -durur*]

düşür: Savaşta öldürmek, vurup yere yıkmak.

1. Bular bir kaçını yırtup **düşürdi**
Kalanı ortadan kaçıdı ırağa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 34). [düşürdi, -di]

düşvâr: Güç, müşkül, zor.

1. Gönildi şöyle kim vîrâneye büm
Varup gördi ki olmuş hâli **düşvâr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 41). [düşvâr,]
2. K'ecel kılmışdur ardınca şitâbı
Yola gir gel ço bu **düşvâr** rāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 85). [düşvâr,]
3. Velî yok yire çekdün zahmet ü renc
Çü bulduñ halümi gördün ki **düşvâr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 39). [düşvâr,]
4. Katı bitmez belâya uğramışam
Tutulmuşam 'aceb **düşvâr** bende (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 13). [düşvâr,]

düşvâr ol: Zor olmak.

1. Yem-i hayretde dil fülki katı sergeşte olmuşdur
Vişâlün Hızır ırmezse benüm hâlüm olur düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 4). [düşvâr ol, -ur]
2. İşi Zeydün be-ğâyet düşdi ebter
Kârup dermânde hâli oldu düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 71). [düşvâr ol, -dı]

düşvâr ol: Zor, güç olmak, perişan olmak.

1. K'arayı tağa çıkmışlardı anı
Gelüp gördiler olmuş hâli düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 3). [düşvâr ol, -mış]
2. Meded eyle ki düşvâr oldu hâlüm
Kârâr u şabra kalmadı mecâlüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 25). [düşvâr ol, -dı]

dü-tâ: İki kat, iki büküm, ikiye bükülmüş.

1. Hezârân 'izzile olup **dü-tâ** kad
Selâmin aldı bunların Muhammed (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 115). [dü-tâ,]
2. Dü-tâ oldu k'ola kadd-i nâ-yâb
Sücüd-i enbiyâya anda mihrâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 117). [dü-tâ,]
3. Güneş tal'atlu zîbâ dil-rübâlar
Gözi şannâz ebrûsı **dü-tâlar** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 84). [dü-tâlar, -lar]

dütün: Duman.

1. Kime kim irse tîğ-i âb-günü
Depesinden çıkardı çok **dütünü** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 96). [dütünü, -i]

dütüz: Tütsülemek.

1. Dütüzdüirdi revân Mecnûna anı
Pür itdi bû zemîni vü zamânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 45). [dütüzdüirdi, -dür, -di]

düyün-ı zen: Altın borcu.

1. Gönül gencürüñüñ naqdine senden
İlâhî dūr olsun **düyün-ı zen** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 32). [düyün-ı zen,]

düz-: Yapmak II hazırlamak.

1. Meh-i nevden fetile **düzüp** iy Hâk
Koduñ gök şem'dânında mu'allâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 23). [düzüp, -üp]
2. Düzilür şun'ıla âdem kefi hâk
Mu'allâk emri ile döner eflâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 47). [düzilür, -il, -ür]
3. Çü ma'lûm oldu baña bu 'ibâret
Kitâbı **düzmege** buldum işâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 104). [düzmege, -meg, -e]
4. Nitekim bir dil-ârâm-ı perî-veş
Düzüp ol çetri kılmişlar münâkkaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 60). [düzüp, -üp]
5. Ümîd-i vaşl-ı yâr ile muhaşşal
İşini şabra **düzdi** ol mu'allel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 38). [düzdi, -di]
6. Vefâdan **düzmege** aña ta'âmı
Tenüm dürcine töldurdum 'izâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 57). [düzmege, -meg, -e]
7. Kıtâl-ı 'ışkda olmuş kemân-gîr
Ki kâddin kavs **düzmiş** nâlesin tîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 66). [düzmiş, -miş]
8. Dürüş kim **düzesin** 'âlemde bir kâr
Ecel çün deprede yârın 'inânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 98). [düzesin, -e, -sin]
9. İşî bozdu vü **düzdi** işin anuñ
Çün âzâd itdi mürğ-i 'ulvîyi dâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 34). [düzdi, -di]

düz-: Hazırlamak || Süslemek.

1. Anuñ-çün kılmiş-idi bâliş-i h'âb
Perinden zağ aña **düzmiş** otağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 103). [düzmiş, -miş]
2. O **düzdi** sakfını bu bârgâhuñ
O yazdı naqşını bu kârgâhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 11). [düzdi, -di]
3. Düzer kavs-ı kuzâhdan şun'-ı Mevlâ
Muht-i âsmân üzre pül-i a'lâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 59). [düzer, -er]
4. Ne vech-ile yaratmış gör cihânı
Niçe **düzmiş** zemînile zamânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 78). [düzmiş, -miş]
5. Kalem ney-şekker ü nazmuñ gül-i ter
Düz ikisinden anuñ gül-be-şekker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 116). [düz,]
6. Ne der her tahtası bir cild-i pür-kâr
Ki güyâ bir mücellid **düzmiş** iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 50). [düzmiş, -miş]
7. Çi ger ol üstür üzre **düzdi** mahmil
Metâ'-ı gamdan ammâ bâr-ı ber dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 33). [düzdi, -di]
8. Çün anı câmelerle **düzdi** mâder
Getürdi varuben bir micmer-i zer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 41). [düzdi, -di]
9. Düzüp hınnâyıla barmaqlarını
Kesüp pāk eyledi tırnaklarını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 31). [düzüp, -üp]
10. Düzüp zeylinden altına nihâlin
Dizini eylemiş başına bâlin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 61). [düzüp, -üp]
11. Üküş dil **düzdiler** sim-i sepidi
Açılmadı kara bahtum kilidi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 113). [düzdiler, -diler]
12. Bu gamdan gey mükedder idi hâli
Gönülde **düzdi** âhir bu hayâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 12). [düzdi, -di]
13. Yimedüñ yine red itdüñ meges-vâr
Düzüp bir hastenüñ derdine merhem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 23). [düzüp, -üp]
14. K'olavuz günde bir yirde müsâfir
Esîr üslûbına **düzdüm** bu yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 39). [düzdüm, -dü, -m]
15. Şafâ virdi sükûn İbn-i Selâma
Pes andan sonra **düzdi** piş-keşler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 53). [düzdi, -di]
16. Anuñ gayrıyla hergiz **düzmezem** kâr
Gelüp yanına pes meşşâta dil-şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 16). [düzmezem, -me, -zem]

17. Žarūrī nāleye **düzdi** işin pes
Çü gördi hāke girmiş ğam-ħwarini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 42*). [düzdi, -di]
18. Getüren âdemi andan sücûda
Düzen ğam kufline tevħîdi miftâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 7*). [düzen, -en]
19. Saçına şâh-ı servûn **düzdi** şâne
Bulup zînet çiçekden şâh-ı eşcâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 46*). [düzdi, -di]
20. Düzer bir günbed anuñ-çun her âhû
Kaşırğadan dilese göñli şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 114*). [düzer, -er]
21. Murādum maħzenine sen nîgeh-bân
Ben ol **düzdüm** ki ğalib olmadan renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 79*). [düzdüm, -dü, -m]
22. Ki ola kendü kaydında giriftâr
Düzüp ben hûd hezârân cehd ü çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 39*). [düzüp, -üp]
23. Özine **düzdi** dehri cāy-ı meclis
Felek saķfına bir top aşdı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 4*). [düzdi, -di]
24. Düzetdi piş-keşler ol kıyâmet
Saçından boynına bıraķdı destâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 72*). [düzetdi, -e, -t, -di]
25. Düzen cânınuñ endühden ğidâsın
Tükenmez eyleseñ bu bâbı biñ faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 22*). [düzen, -en]
26. Sefer zâdın ğamuñdan **düzdi** yek-sân
Sarây-ı ‘işretidür şimdi anuñ gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 72*). [düzdi, -di]
27. Turur girdinde bunlar bekleyüp raħt
Düzüp ol cāyda her biri hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 63*). [düzüp, -üp]
28. Yakîn yirde sarây-ı pâdişâha
Vaħan **düzdiler** ol çeşmi siyâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 76*). [düzdiler, -ler]

düz-: Dirmek, şiir şarkı söylemek.

1. Düzüp anuñ murâdıncı kelâmın
Becid yâd itdi tûrdı Leylî nâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 73*). [düzüp, -üp]

düz: Doğru, müstakim.

1. Kalemle nokţadan **düz** dâne-i cev
Tuyûr-ı hikmeti çek dâme cev cev (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 109*). [düz,]
2. Me‘âşuñ fazla-i deryüzedden **düz**
Alup bir hırķa-ı şad-çâke şâbir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 38*). [düz,]

düz: Çalmak.

1. Ferâğat nefsuñ itin ħ‘âr kılsun
Hazîneñ ħâşıl-ı yek-rüzedden **düz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 37*). [düz,]

düz ol: Dosdoĝru olmak, hatalardan arınmak.

1. Ğaraż girdüĝi dillerden çıkar ‘işķ
Anuñ kim ‘işķı şıdķ-ıla düz olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 51*). [düz ol, -ur]

düz ol: Düz, pürüzsüz olmak.

1. Dil u cānda anuñ ‘işķı düz olsun
Ki bu ħâlâtumuñ biri yüz olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 59*). [düz ol, -sun]

düzah: Cehennem, cehennem ateşi.

1. Günāhumdan çü faẓluñ çokdur iy Hāk
Koma ben bendeñi **düzāhda** mutlak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 152). [düzāhda, -da]
2. Şızup sîm ıssıdan sîm-âba döndi
Yaban ıssınuñ yanında **dūzah** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 17). [dūzah,]

düzd ü tarrâr: Hırsız ve hilekar.

1. Çü bir divārūñ üstine kona hār
Aña kaşdı idebilmez **düzd ü tarrâr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 128). [düzd ü tarrâr,]

duzeh: Cehennem, cehennem ateşi.

1. Maşşerde ol şefî'i bu Hāmdî şikestenūñ
Dūzeh içinde kılmayalar tā aña sitem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 54). [dūzeh,]

düzel: Düzelmek, onarılmak.

1. Şarāb-ı derdden medhūş bülbül
Dūzeldüp zāğ şimşād üzre destān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 43). [dūzeldüp, -düp]

düzer: Tertip, tanzim etmek.

1. Düzerven her cihetden bir bahāne
Perî gördüm direm gice oldu h'ābum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 68). [düzerven, -ven]

düzet: Tanzim etmek, tertip etmek.

1. Şadāsı cānibine tārđan 'ūd
Dūzetdi muṭrib içün rāh-ı maşşūd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 16). [dūzetdi, -di]
2. İñildüye **dūzetdi** pîşesini
Getürdüp nabz -ı kārüre-şināsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 18). [dūzetdi, -di]
3. Ser-ā-ser gūlgūle düşdi cihāna
Dūzetdiler şu resme kim dimişdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 65). [dūzetdiler, -di, -ler]
4. Atamla eylemişler ittifākı
Dūzetmişler arada bu nifākı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 24). [dūzetmişler, -miş, -ler]
5. Dūzetdi kūrılar gibi özini
Virüp her hālîne tağyir tırdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 4). [dūzetdi, -di]

düzül: Düzelmek, intizama girmek.

1. Revān olmuş aķar pākīze vü nāb
Düzülmiş bir 'aceb havz-ı müdevver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 19). [düzülmiş, -miş]
2. Ki açmaz bu hārīmūñ goncasın bād
Düzülse küze ger devr ile hākum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 89). [düzülse, -se]
3. Düzelüm kārı geçmeden dem-i kār
Baña cāmuñdan iy cān afitābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 64). [düzelüm,]
4. Düzilmiş müşgden yir yir nazargāh
Kemālîne irişmiş bir güzeldür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 28). [düzilmiş, -miş]
5. Düzüldi hem iki cānibden alay
İrişdi āsumāna nāle-i nāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 3). [düzüldi, -di]

E

ebā-‘an-ced: Birkaç nesilden beri; eskiden beri; bildik bileli.

1. Ebā-‘an-ced hazineimde ne kim var
Bu ‘arus-içün fedā kılaydum iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 47*). [ebā-‘an-ced,]
2. Ebā-‘an-ced cihân içre mükerrerem
Su gibi kan revân itmekde çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 74*). [ebā-‘an-ced,]
3. Melik-zāde vü şāhib-efser idi
Ebā ‘an ced emîr-i server idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 24*). [ebā ‘an ced,]

ebced: Her harfî bir sayıyı karşılayan Arap harfleri ile yazılı sekiz kelimeden meydana gelen bir hesap sistemi.

1. Ki tā ma‘lûm idine bu maķālî
Çeke **ebced** hurûfını şümâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 93*). [ebced,]

ebed: Ar. Gelecekte muteber sonu olmayan zaman.

1. Şafâ nûrında ğarķ idüp bu cānı
Ebed hāmırından eyle mest añı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 46*). [ebed,]
2. Ebed bākî o ‘âlem pâkdür hem
Koyup ‘aklı hevāya uyma zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 98*). [ebed,]

ebed: Asla, hiçbir zaman, katiyen.

1. Ebed göstermediler kîne bunlar
Ayağına sürtügen yüzlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 50*). [ebed,]

ebed ol: Sonsuz olmak.

1. Ebed bîm-i rakîb ü vehm-i ğammāz
Yüzüme eyle bî-minnet nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 96*). [ebed ol, -maz]

ebkem: Dilsiz.

1. Göñülleri diler söz dilleri **ebkem**
Bular ger ‘ışķdan oldı cihân-ġîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 120*). [ebkem,]

eblak: Alacalı, karışık renkli.

1. Muşaffa bir şadefdür pâk u **eblak**
Teraħhüm idüp ol miskîne bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 20*). [eblak,]

ebleh: Ahmak, safderun, bön.

1. Kimin ‘âķil kimini kâmil itmiş
Kimin **ebleh** kimini câhil itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 104*). [ebleh,]

ebr: Bulut.

1. Nesîm-i luţfuñ-ıla verd ħandân
Hevâ-yı ħavfûñile **ebr** giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 26*). [ebr,]
2. Her etfâl-i giyeh kim toğurur ħâk
Çü dâye **ebrden** süd virür eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 30*). [ebrden, -den]
3. Vire bir dem çü cüdî **ebr** ne cüş
İdemez feyzini deryâ der-ağuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 117*). [ebr,]
4. Yüzine ‘aqlı gidüp düşse bî-tâb
Yoğ-idi **ebrden** özge şaçar âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 64*). [ebrden, -den]
5. Döküp bârân gözinden ol pür endüh
Nite ki **ebr** itdi ‘azm-i cânib-i küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 38*). [ebr,]
6. Yüzi ħurşidini zülfi şehâbı
Bürimişdi niteki’ **ebr** âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 66*). [ebr,]
7. Cebelden geh geh olup **ebr** peydâ
Pür ider ‘âlemi berfile sermâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 83*). [ebr,]
8. Ol iklimden ki bir **ebr** ola peydâ
Yazar şânında yüz eş‘âr-ı ħarrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 21*). [ebr,]
9. Olur her dem belâ-yı cāñ-ı bülbül
Nem alur **ebrden** berķ-i cihān-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 61*). [ebrden, -den]
10. Meger ħ‘ābum ola yāĥūd ħayālüm
Bahāruñ mevsiminden **ebr** k’ağlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 57*). [ebr,]
11. Degül ħiç kimse ħālinden ħāberdār
Gelüp **ebr** üstine mānend-i aĥbāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 27*). [ebr,]
12. Lebine virdi ol bî-çārenüñ āb
Ġamından **ebr** inilerdi vü bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 29*). [ebr,]

ebr-i belâ: Bela bulutu.

1. İrişdi merg bâb-ı āheninden
Döküp **ebr-i belâ** miĥnet tegergin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 61*). [ebr-i belâ,]

ebr-i ħam: Gam bulutu.

1. Gün andan şerm iderken āsumānda
Tutıldı ebr-i ħamda âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 13*). [ebr-i ħam, -da]

ebr-i murād: İstek bulutu.

1. Olup ebr-i murādı ħatre-perver
Şādef dürcine işār itdi gevh̄er (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 275*). [ebr-i murād, -ı]

ebr-i nev-bahārī: İlkbahar bulutu.

1. Şan oldı çeşmi **ebr-i nev-bahārī**
Çün irdi bu ħarīb ol āsitāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 6*). [ebr-i nev-bahārī,]

ebr-i nīsān: Nisan bulutu (Nisan yağmurları bağlamında).

1. Nihāl-i ħaddini nāl itdi nāle
Gözi nergisleri çün **ebr-i nīsān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 27*). [ebr-i nīsān,]

ebr-i sa'âdet: Mutluluk bulutu.

1. Velî 'ışkuñdayum her gamdan âzâd
Señün feyzünden iy **ebr-i sa'âdet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 41*). [*ebr-i sa'âdet,]*

ebr-i şecer: Ağaç bulutu.

1. Fi'l-meşel **ebr-i şecer** cennete beñzerse girmek
Ki 'atâ eyledüğünce çoğalır anda ruṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 25*). [*ebr-i şecer,]*

ebrü: Kaş.

1. Çü bulmuş vesmeden **ebrüları** fer
İki bādām bergi olmuş aḥḍar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 85*). [*ebrüları, -lar, -ı]*
2. Ay alnı âyinesine muḥaṣṣal
Hilāl **ebrüsü** düşmüş mişl-i şaykal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 12*). [*ebrüsü, -s, -ı]*
3. Güneş ṭal'atlu zîbâ dil-rübâlar
Gözi ṭannâz **ebrüsü** dü-tâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 84*). [*ebrüsü, -sı]*
4. Siperler itmiş **ebrüsını** pür çîn
Kılıca ya'nî kim izhâr ider kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 55*). [*ebrüsını, -sı, -nı]*
5. Oturdu k'ide dāmâd içün âbâd
Gehî vesme çeküp **ebrülarına** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 19*). [*ebrülarına, -lar, -ı, -n, -a]*
6. Kemân **ebrüsü** kabz iden cihânı
Yüzi gülşen yañağı verd-i ḥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 38*). [*ebrüsü, -s, -ı]*
7. Siyâh **ebrülarından** çetr-i sünbül
Dökilüp yüzine zülf-ı siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 172*). [*ebrülerından, -larıñdan]*
8. Ğamından cân-ı Mecnûnı iden çāk
Gözi fettân ü **ebrüsü** kemân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 9*). [*ebrüsü, -s, -ı]*

ebrü-vı leyli: Leyla'nın kaşları.

1. Bunuñ gibi hezārân dürr-i meknûn
Girişmeyle dönüp **ebrü-vı Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 3*). [*ebrü-vı leyli,]*

ebr-veş: Bulut gibi.

1. Akıdup **ebr-veş** bārân gözinden
Didi tanz eyleyüp bunlara yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 2*). [*ebr-veş,]*

ebter: Bir işe yaramayan, faydasız, kötü.

1. Baña ol dîvden görünür **ebter**
Gözüme ruḥları vü saçları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 12*). [*ebter,]*
2. Ža'îf u ḥaste vü **ebter** niçesin
Kimûn menzilgehîdür âşiyānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 48*). [*ebter,]*

ebter: Eksik, noksan.

1. Şu la'li k'itmedi ḥakkāk **ebter**
Maḥaldur k'ola hem peyvend-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 29*). [*ebter,]*

2. Velî mest itdi hamr-ı ‘ışk anı gey
Dem-â-dem ol şikeste-hâl ü **ebter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 29*). [ebter,]

ebter düş: Eksik, noksan, sonuçsuz olmak.

1. Ben anı redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm ben şovukluk sen terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 72*). [ebter düş, -düm]
2. İşi Zeydün be-gâyet düşdi ebter
Çalup dermânde hâli oldu düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 70*). [ebter düş, -di]

ebter it: Eksik, kusurlu yapmak.

1. Bu gönca itmedi pîrâhenin çāk
Bu la‘li itmedi hakkāk ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 129*). [ebter it, -me, -di]

ebter ol: Hayır gelmemek, sonuçsuz kalmak.

1. Bilürsin kim hâlellü olsa gevher
Olur ehli katında ẖwâr u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 30*). [ebter ol, -ur]

ebvât: Beyitler.

1. Bu resme niçe **ebvât** iderek yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 1*). [ebvât,]
2. Bize teşrîf vîrsün sözlerinden
Ol **ebvât** okısun biz idelüm güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 205*). [ebvât,]

ecel: Ecel, ölüm.

1. Ğam ü derdile olam ben tebeh-kār
Ecel nez‘i cidāline giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 140*). [ecel,]
2. Ecel engüştî oldukda gelü-gîr
Yem-i cûduñdan itme kaçre takşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 143*). [ecel,]
3. Kime irse tîĝi bu şāh-ı zamānuñ
Ecel bağlar kaçacak yolın anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 72*). [ecel,]
4. Ecel peykidür anda tîr-i bürrân
Ki per şokup başa yiler şitābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 25*). [ecel,]
5. Ecel dāmı-durur gūyā zirihler
Ki ‘ömr ayaĝına takmış girihler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 59*). [ecel,]
6. Didi irüp **ecel** bād-ı hāzānı
Meger kapmışdur ol serv-i revānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 47*). [ecel,]
7. İdinmiş idi ol zülmetde leşker
Sūñü şem‘in **ecel** şehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 56*). [ecel,]
8. Dil açup tîr mānend-i zebāne
Ecel peygāmın iltîr serverāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 76*). [ecel,]
9. Bahādırlar **ecel** cāmın idüp nūş
Zirih yirine oldılar kefen-pūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 83*). [ecel,]
10. Ecel dāmına gerdānı giriftār
Hāzer kıl nālesinden derdmendūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 28*). [ecel,]
11. Dürüş kim düzesin ‘ālemde bir kār
Ecel çün deprede yārın ‘inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 99*). [ecel,]
12. Ğamuñdan nā-tüvān u bî-mecālüm
Ecel hāk itmeden irüp özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 129*). [ecel,]
13. İderdi mevtine anuñ delālet
Ecel yilinden idi havfi katı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 23*). [ecel,]
14. Diri oldu iki gün ol dil-fiĝār
Ecel çıķup kemīninden zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 33*). [ecel,]

15. Ki **ecel** irüp anı kapmışdı nāgāh
Selīm-i ‘Āmirī yine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 12*). [*ecel,]*
16. Ki yokdur hem-nefeslerden kimesnem
Ecelden cânımuñ varken emānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 57*). [*ecelden, -den]*
17. Niçe eyledi cânāne fedā cân
Ecel kıvsinden irişdi aña tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 157*). [*ecel,]*
18. Ecel gürği yidi anı n’ola hālüm
Dirîğ u derd ü hasret vāy veylāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 76*). [*ecel,]*
19. Yile vardı neşāt āyîni andan
Ecel ‘ayyārı maķşūdum gülün āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 83*). [*ecel,]*
20. Ki naķş itdi ruḥāmını ‘izārı
Tenine virdi **ecel** renci ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 9*). [*ecel,]*
21. Kānı bir göz ki dehr itmedi ḥün-bār
Ecel seyli kātı yavuz yağıdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 91*). [*ecel,]*

ecel dāmād: *Ecel damadı. II Azrail.*

1. Fenā meşşātasından sürḥi-yi merg
Ecel dāmādı geldi k’alup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 77*). [*ecel dāmād, -ı]*

ecel: *Sebep.*

1. Nikāḥ **ecel** için okundı kâzî
Hem oldu cem‘ ehl-i ‘ilm ḥayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 2*). [*ecel, -i]*

ecnebi: *Ar.is. Yabancı, misafir.*

1. ‘Adûv ü **ecnebidür** āşinā-rû
Cihāndan gec ki miḥnethānedür o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 98*). [*ecnebidür, -dür]*

ecr: *Mükâfat, karşılık, sevap.*

1. Virür yarın saña Ḥaķ **ecrin** anuñ
Ḳo varsun çiftine ol mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 20*). [*ecrin, -in]*
2. Taḥammül kıl ki **ecrin** vire Allāh
Yazup bu resme sözler anda ḥaylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 174*). [*ecrin, -in]*
3. Baña raḥm it saña **ecrin** vire Ḥaķ
Açup şefkat kapusın kıl teraḥḥüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 56*). [*ecrin, -in]*

edā it: *Bir borç gibi üstüne düşen şeyi yerine getirmek.*

1. Ḥalāş oldu vü terk itdi cihānı
İdüp borcın edā kurtıldı ḡamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 69*). [*edā it, -üp]*
2. Şaķın kim vām-ḥāh-ı dehrdür şüm
Edā it ceḥd idüp var ise deynüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 73*). [*edā it,]*

edeb: *Edeb, terbiye.*

1. Çarḥ hemser dirlerise kapuña kılma ‘aceb
Pir-i fertüt-durur anda iñen olmaz **edeb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 14*). [*edeb,]*
2. İrağ olur **edebden** fi’l-ḥaķiķa
İletmek katreyi baḥr-i ‘amıķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 153*). [*edebden, -den]*

3. Atası niçe k'ururdu ğazabdan
Şanem yüzine bakmazdı **edebden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 52*). [*edebden, -den*]
4. Edebledi bu harf-ile harifi
Harîf andan çü böyle gördi hırfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 2*). [*edebledi, -le, -di*]
5. Edeble yâr idi 'aqlile ma'mûr
Özinden zâhir idi çok velâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 4*). [*edebble, -le*]
6. Nihâlınden anuñ koparmaya şâh
Edeb levhın vefâdan gördi nâ-çar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 97*). [*edeb,*]

edin: Edinmek.

1. Atuñ ayağı tozın her kim **edinmez** sürme
Şu'le-i şems görinsün gözine zulmet-i şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 19*). [*edinmez, -mez*]

ef'âl: Fiiller, işler.

1. Karışdı dem-be-dem hâline bir hâl
Özinden şadır oldu nev nev **ef'âl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 20*). [*ef'âl,*]
2. Cihânda oldu **ef'âli** fesâne
Hâlâyık içre meşhûr oldu adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 80*). [*ef'âli, -i*]

efdâl: Daha faziletli, çok üstün.

1. Şu resmedür fûnûn içinde **efdâl**
Ki öñinde tıfl-ı ebced pîr-i ekmele (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 7*). [*efdâl,*]

efgân: Feryat, inleyiş.

1. Eyâ cân-ı peder ne hâldur bu
Niçe dirlik niçe **efgândur** bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 72*). [*efgândur, -dur*]
2. Yüz urup toprağa yüz biñ ğam-ile
Dediler eyleyüp **efgân** u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 3*). [*efgân,*]
3. Kimüñ **efgânın** işidür kulağın
Elinden kimüñ içersin piyâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 40*). [*efgânın, -ın*]
4. K'iñiletirdi anuñ **efgânı** çarhı
Yaşından şol kadar akıtdı kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 22*). [*efgânı, -ı*]

efgân it: Feryat etmek, inlemek, sızlanmak.

1. Şikenceden o serv itmezdi efgân
Velikin hicrden olmışdı giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 55*). [*efgân it, -mez, -di*]
2. Çeker tağlarda Mecnûn âh u feryâd
Hevâ-yı gülde bûlbûl ider efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 61*). [*efgân it, -er*]

efgân kıl: Feryat etmek.

1. Gice gündüz işümi kılduñ efgân
Ciger âhum odından oldu biryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 19*). [*efgân kıl, -duñ*]
2. Kanı zevcüm diyü kılarıdı efgân
'Arabda ol zamân bu idi kânûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 114*). [*efgân kıl, -ar, -dı*]
3. Bakup ol buña kıldı âh u efgân
Hezârân şerm-nâkî birle Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 44*). [*efgân kıl, -dı*]

efgān u feryād: Feryat ve figan.

1. Gidince kendüsinden ol perî-zād
Bu nev'ile kılar **efgān u feryād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 108*). [*efgān u feryād,]*
2. Yine vahşiler ile oldı mu'tād
Yine oldı işi **efgān u feryād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 14*). [*efgān u feryād,]*
3. Ki ben hacletdeyüm itdüğüm işden
Derünümde kopar **efgān u feryād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 67*). [*efgān u feryād,]*

efgān u feryād kıl: Feryat ve figan etmek.

1. Çıkup şahrāya tutardı yüzini
Kıldardı şol kadar efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 45*). [*efgān u feryād kıl, -ar, -dı]*

efgān ü zār: Feryat ve ağlama.

1. Geçüpdür çāreden bu def'a nāçār
Bañā bu 'ışkdan efgān ü zārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 67*). [*efgān ü zār, -î]*

efgāngeh: Feryat edilen yer.

1. 'Anā **efgāngehinüñ** nevha-gîri
Dem-â-dem eyleyen âh u figānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 4*). [*efgāngehinüñ, -i, -nüñ]*

efgān-geh: Feryat edilen yer.

1. Yola girdi çü bād-ı lâ-übālî
Varup **efgān-gehinde** itdi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 49*). [*efgān-gehinde, -in, -de]*

efgān-ı māder: Anne feryadı.

1. Ki ne taşdur dilüñ ne cānuñ âhen
İdüp Mecnûna kār **efgān-ı māder** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 51*). [*efgān-ı māder,]*

efgānlar it: Feryat etmek.

1. Anası âhını bir gün işitdi
Yüzünü çāk idüp efgānlar itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 118*). [*efgānlar it, -di]*

efgār it: Yaralamak.

1. Kimüñ sevdâsıyla olduñ bugün zār
Ne derd itdi dilüñi böyle efgār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 86*). [*efgār it, -di]*

efgende: Tutkun, âşık.

1. Felek bir gūşesidür kişverinüñ
Cihān **efgendesidür** leşkerinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 38*). [*efgendesidür, -si, -dür*]

efhām: Anlayışlar, idrakler.

1. Kibriyā-yı zātuña irişmez **efhām** u ‘uķūl
Kim şifātuñ anı setr itmege çekmişdür hicāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 15*). [*efhām,]*

ef’î: Engerek yılanı.

1. Ya pîç-â-pîç olmuş **ef’îdür** bu
Benefşeyle pür olmuş âstindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 18*). [*ef’îdür, -dür*]

efkār ol: Yaralanmak.

1. Ayağūñ bir dikenden olsa efkār
İder cānum gözine zaķmı anuñ kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 21*). [*efkār ol, -sa*]

eflāk: Felekler, gökler.

1. Bulupdur emrūñile rif’at **eflāk**
Ķalupdur pestligūñde her zamān hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 19*). [*eflāk,]*
2. Her etfāl-i giyeh kim toğurur hāk
Çü dāye ebrden süd virür **eflāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 30*). [*eflāk,]*
3. Düzilür şun’ıla âdem kefi hāk
Mu’allāk emri ile döner **eflāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 48*). [*eflāk,]*
4. Döşense sāye-i ĳaddine bir hāk
İder başına tāk ol hākı **eflāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 128*). [*eflāk,]*
5. Bed-ef’ālinden **eflākūñ** hāzersüz
Dökersin dīdeden sen bunda seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 18*). [*eflākūñ, -üñ*]
6. Cihān ocağına bıraķdı âteş
Bir otdan pütaya döñdi bu **eflāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 3*). [*eflāk,]*
7. Ki yarıldı şanasın yir yir **eflāk**
Dilinden sürdi ki şādī melālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 60*). [*eflāk,]*
8. Ki oldı heybetinden çāk **eflāk**
Gidüp ‘aķlı gönülden gönli cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 18*). [*eflāk,]*
9. Giderüz biz daķı nevbetçe bir
Yidi göz bir degirmendür bu **eflāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 159*). [*eflāk,]*
10. Ki dülbendi düşerdi baķsa **eflāk**
Ķomışdı çarķ başı üzre çü tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 46*). [*eflāk,]*

eflāk-ı heybet: Heybetli felekler.

1. Sipih-efgen-durur **eflāk-ı heybet**
Ķamer efser-durur âfāk-ı sür’at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 27*). [*eflāk-ı heybet,]*

efrāsivāb: Kahramanlığı ile tanınan ünlü Türk büyüğü Alp Er Tunga'ya İranlılarca verilen ad.

1. Eger irse eli **Efrāsivābuñ**
Düşerdi pāyına bu âfitābuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 57*). [*efrāsivābuñ, -uñ*]

efrüz: Parlak.

1. Olur her gice ol mäh-ı ciger-süz
Göñül odı ile kâşâne **efrüz** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 84). [efrüz,]

efsah: Dil sahiplerinin en açık sözü.

1. Lebi pür-luṭf u şür-engîz ü emlah
Zebânı hem şeker-rîz ü hem **efşah** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 22). [efşah,]

efsân: Saçan.

1. Şererden âteş eyleydi dıraḥşân
Ki zer tâcidi güyâ cevher **efsân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 108). [efsân,]
2. İdüp Leylî vü Mecnûn[ı] bahâne
Zebânundan dür **efsân** ol cihâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 14). [efsân,]

efsâne: Asılsız, hayal mahsulü hikaye, söylence, masal, fesane.

1. Ki bir **efsânedur** pür sihr ü efsûn
Şol erden k'anı 'ışk itmişdi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 101). [efsânedur, -dür]
2. Pes ol **efsâneyi** bir iki sırdaş
Atasınun öniñde kıldılar fâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 53). [efsâneyi, -(y)i]
3. Çü bu **efsâneyi** ol pîr işitdi
Şu deñlü ağladı kim 'aqlı gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 27). [efsâneyi, -y, -i]
4. Uran bu kışşanın aşlına bünyâd
Şu resme eyledi **efsâneyi** yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 2). [efsâneyi, -y, -i]
5. İderler bunların **efsânesin** yâd
Hişârı genc gibi ol semen-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 68). [efsânesin, -s, -i, -n]

efsâne-i ğam: Gam hikayeleri.

1. Arada sözleri **efsâne-i ğam**
Fiğân ider añup bu iştiyâkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 60). [efsâne-i ğam,]

efsâne-i her: Bütün efsaneler.

1. Refîk ü hem-ser olamaz pîyâde
Añup **efsâne-i her** 'Amr u Zeydi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 13). [efsâne-i her,]

efsâr: Yular.

1. Ki olmaz rişteden aşlâna **efsâr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 36). [efsâr,]

efser: Taç.

1. Şeh-i kevineyn ḥân-ı sidre-kişver
Ki Ḥakdan hem 'âlem buldı hem **efser** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 30). [efser,]
2. Ser-i 'arşa-durur na'liñün **efser**
Sürer ayağıña levḥ ü kalem ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 117). [efser,]
3. Senün nâmuñdan iy sultân-ı mürsel
Melâ'ik **efseridür** mîm-i evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 38). [efseridür, -i, -dür]
4. İder reşk olmağa derbânı Kayşer
Yolı tozı ser-i Fağfûra **efser** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 56). [efser,]

5. Sipihr-efgen-durur eflāk-ı heybet
Kamer **efser-durur** āfāk-ı sür‘at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 28). [efser-durur, -durur]
6. Kamer bir şemmesidür **efserinüñ**
Niğînidür Süheyl engüşterinüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 25). [efserinüñ, -i, -nüñ]
7. Taşına anuñ-içün tutarum baş
Ki yegdür başuma **efserden** ol taş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 78). [efserden, -den]
8. Gözüñ nûrî vü başum **efseridür**
Cihân içinde akran serveridür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 63). [efseridür, -i, -dür]
9. Başumdâ **efser** ü boynumda zencîr
Baña çün böyle gösterdüñ semâ‘ı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 6). [efser,]
10. Ki taht idinmedi âhîr tahte bendi
Cihân evvel kime virmişdür **efser** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 105). [efser,]

efser ko: Taç takmak.

1. Çün oldı ‘ışık iklimine server
Başı üzre saçından kodı efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 76). [efser ko, -dı]

efser-i ‘âc: Fil dışı tacı.

1. Seher vaktinden anuñ **efser-i ‘âc**
Süpürilmek için ol tāk-ı mergûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 48). [efser-i ‘âc,]

efser-i nâz: Naz tacı.

1. İşitsün halk uyan bir dem fiğānuñ
Başuñda erre olsun **efser-i nâz** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 33). [efser-i nâz,]

efsün: Sihir, büyü.

1. Hüner dīgünde kaynatdum bir **efsün**
Ki görüp Leylî‘i cān virdi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 155). [efsün,]
2. Bilürsin kim vefāsuzdur zamāne
Ko **efsünü** vü ‘arz eyle fesāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 14). [efsünü, -ı]
3. Gözi **efsün** okır sihr-ile kaşı
Şatar her bir bucağdan bir kumāşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 35). [efsün,]
4. Yiyemez meyvesini zāğ-ı bed-kār
Heves **efsün-ıla** itme kaşd-ı bî-dād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 87). [efsün-ıla, -ıla]
5. Zenüñ **efsünına** yokdur nihāyet
Niçe demdür ol itmedi seni yād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 62). [efsünına, -ı, -na]
6. Ne bir okur hezār **efsün** u destān
Bu dem kim bülbül-i bî-miğl sensin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 8). [efsün,]
7. Giceler eyle dil nûrından izhār
Hem ol zulmetde **efsün-ile** āsān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 69). [efsün-ile, -ile]

efsün oku: Sihir ve efsun okumak.

1. Bu resme okudı sayyāda efsün
Didi sayyād k’iderdüm himāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 44). [efsün oku, -dı]

efsun-ı diger: Farklı büyüler.

1. İşi her lāhza efsun-ı digerdür
Bizi şöyle tutupdur çarh-ı bî-dād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 18). [efsun-ı diger, -dür]

efzûn: Çok fazla, ziyade.

1. Var idi tâbi'i encümden **efzûn**
Otâğına dike bakardı gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 173*). [efzûn,]
2. Şu deñlü var idi māl anda **efzûn**
K'ödemezdî zekâtın genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 177*). [efzûn,]
3. Var idi çâr-pâsı hâdden **efzûn**
K'olara otlağ idi kûh u hāmûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 27*). [efzûn,]
4. Didi bu resme sözler hâdden **efzûn**
Olup hālinden anuñ zâğ âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 82*). [efzûn,]
5. Ögüt virdükce dağı oldu **efzûn**
Düşer bir hirmene çün nâr-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 16*). [efzûn,]

efzûn kıl: Fazlalaştırmak, çoğaltmak.

1. Şarâb-ı 'ışkdanven gerçi Mecnûn
Velî sen 'ışkumî dem dem kıl efzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 30*). [efzûn kıl,]

eger: Eğer II şayet.

1. Yanaram Tûr-ı Mûsî-veş tecellî nârına iy dil
Eger 'arz eylemezse ol kamer-tal'at baña didâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 8*). [eger,]
2. Hiç ihtilâl irişmeye bustân-ı şer'üñe
Gerdün **eger** yıkıla vü 'âlem ola 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 48*). [eger,]
3. Eger varise Mûsî'nün 'aşâsı
Mu'tî'yidi saña dehr ejdehâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 81*). [eger,]
4. Eger Dāvûda tağ oldıysa dem-sâz
Saña mi'râcda Hâk idi hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 85*). [eger,]
5. Eger irse eli Efrâsiyâbuñ
Düşerdi pâyına bu âfitâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 57*). [eger,]
6. Buña virdüğünü devlet **eger** kām
Olara virmemişdi devr-i eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 83*). [eger,]
7. Eger çekse 'adûsı serir-i eflâk
Gelüp yine eşiginde öper hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 103*). [eger,]
8. Eger mâh-ı neve vire berâtı
Kemâl-i nakşdan bula necâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 149*). [eger,]
9. Eger hışm ile ursa kûhe nîze
Geçer eyle ki bürrân igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 57*). [eger,]
10. Eger 'arz itseler hâvrâ-yı 'aynı
Saçı bûyına almazam biñini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 47*). [eger,]
11. Bu sözler kim saña naql itdüm el-ân
Eger tutmazsañ olursın peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 62*). [eger,]
12. Eger takdîr olur-ise muvâfık
Olasın mâhe ol hûrşîd-i lâyıq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 31*). [eger,]
13. Eger el vire bir dem vaşl-ı cânân
Kömaya artuğ yakañı dest-i hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 31*). [eger,]
14. Eger elden geleydi 'âşık olmak
Reh-i 'ışk içre böyle şâdık olmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 7*). [eger,]
15. Başarmazsañ **eger** 'ışk-ı hâkîki
Mecâzî 'ışka bârî tut tarîkî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 9*). [eger,]
16. Velîkin bir söz açsa her cihetden
Eger hikmetden ü ger ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 68*). [eger,]
17. Ne vech-ile **eger** olursa mümkün
İdem ol meh-veşi saña muķârin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 87*). [eger,]
18. Eger baş çekmeyesin bu sözümden
Göresin fâ'ide hayli özümden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 19*). [eger,]
19. Eger ol tâifeden düşe bir baş
Öperek kaldurur yirden bu kıllâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 21*). [eger,]

20. Ğazab birle **eger** deryāya baķa
Şu yirine o deryādan od aķa (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 91*). [eger,]
21. Eger file urursa ħancerini
Ayaĝına biraĝurdı serini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 97*). [eger,]
22. Şaçı gibi yeter āvāre kılsun
Eger derdüme irürmezse dermān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 69*). [eger,]
23. Ki ben bî-çāreye řavķ ola zencir
Eger var ise yoluñda ğünāhum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 27*). [eger,]
24. Ŧurur mihr-ile vü mührüñle el-ān
Eger biñ yıl daķı olursa şevher (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 17*). [eger,]
25. Pes itmezsin ķadimi yāruñı yād
Eger ğayr-ıla olduñsa hem-āĝüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 45*). [eger,]
26. Ki kılmış Ħaķ kerāmetle sirişte
Eger görseydi şimdi anı sultān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 71*). [eger,]
27. Ŧuz itmek ħaķķını n'itdün aradan
Eger olduñsa ğayr-ile dem-sāz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 63*). [eger,]
28. Aña şur biz ķuluñı daķı az az
Eger yārā řutunduñsa yeñi yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 65*). [eger,]
29. Didi ħācib ki hey bu ne belādür
Eger bizüm řeĥe ħizmet kılayduñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 33*). [eger,]
30. Eger biñ sāl ise bir dem-durur bil
Ġörinür 'ömrde mergün nişānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 56*). [eger,]
31. Ki dirlikden saña nezdikdür merg
Eger yoĝ-ise ölümiñden saña pāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 63*). [eger,]
32. Baña daĝ-ı belādür bî-ruĥ-ı yār
Eger süsen daķı bî-dilsitāndur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 23*). [eger,]
33. Eger artıķ ğidem yanup olam ğüm
Ne deñlü zevcüm ise anda ĥuĥte (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 186*). [eger,]
34. Eger zehr içem olur cānuma nüş
Aña beñzer senüñle bende aĥvāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 74*). [eger,]
35. Çözem maĥmil cenāb-ı řoĥbetüñe
Eger ğidem bu fāñi ķaşrdan ben (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 133*). [eger,]
36. Anı ğüstaĥ basma çekmege pāy
Eger süst ise bulursın melālet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 9*). [eger,]
37. Felek döne döne kılmış idi ķahr
Eger biñ dürlü ĥon itseñ ĥavāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 37*). [eger,]
38. Benüm mecnūnlıĝum yok bundan özge
Eger mecnūnlıķ ise bu ĥikāyet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 89*). [eger,]
39. Ķamuya boredur ölmek mu'ayyen
Eger bir ĥabbe borcuñ olsa ma'lüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 71*). [eger,]
40. Ķapuya ğeldi şurur zār u maĥzün
Eger var-ise destür iy ruĥı al (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 5*). [eger,]
41. K'özümüñ varluĝın bilmezven āĥir
Eger bir lāĥza cān senden cüdādür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 27*). [eger,]
42. Ġözinden ĝüç-durur olmak kiři dūr
Eger var-ise ben bendeñde yüz cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 33*). [eger,]
43. Ķazā seyli ĥarābe virdi bāĝın
Eger nüş eylese āb-ı ĥayātı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 59*). [eger,]
44. K'anı ķahr āteři kılmadı ĥizem
Eger var-ise sende 'aķl u idrāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 151*). [eger,]
45. Öĝidür 'ömrü daĥlin sür'at-ile
Eger fehmi itmeyüp ĝāfil bu ĥālî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 167*). [eger,]

eger: Veya, ya da.

1. Çehresi kuĥl-i Şifāĥāne dönüp ola ğubār
Kūh-i Elburza **eger** 'arz idesin ĝürz-i ğazab (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 12*). [eger,]
2. Kimesnem ķalmamışdır az **eger** çok
Ġörürsin muntazırdur çıkmaĝa cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 142*). [eger,]
3. Ŧolanduñ kūh **eger** řaĥrā cihānı
Melāmet ĥücresin ma'mūr kılduñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 108*). [eger,]
4. Ümid endüĥi ĝöñlinden ĝötürdi
Pes emr itdi vuĥuşa mār **eger** mūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 145*). [eger,]

5. Geçürürven senüñle ay **eger** yıl
Oluram hizmetüñde iy kârındaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 62*). [eger,]

eger eger: "İster... ister" anlamını veren bağlaç.

1. Ki soñra virmeye haclet aña 'âr
Eger süst ü eger saht ola bir yâý (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 7*). [eger eger,]
2. Gelen gider eger yoñsul eger bây
Biten her sebze vaktinde bahârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 138*). [eger eger,]

egerci: Gerçi, doğrusu.

1. Egerci dergehüñde rû-siyâhum
'Ukûbet eyleme kim 'özt-h"âhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 117*). [egerci,]
2. Gażab rahşı **egerci** tündründür
Semend-i lutf öñinde kündründür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 131*). [egerci,]
3. Egerci nâr-ı kahrûñdur gażab-nâk
Var âb-ı 'afvûñ andan bize yok bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 135*). [egerci,]
4. Egerci rûh-ı kudsi münisüñdür
Velî mürğ-i çerâğ-ı meclisüñdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 113*). [egerci,]
5. Egerci ümmetüñdür cümle 'âşî
Kıyâmetde şefî' ol vir halâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 127*). [egerci,]
6. Egerci şem'lerdür cümle pür-nür
Velî pervâñeler ol nûrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 145*). [egerci,]
7. Egerci sözlerüñdür dürr-i meknûn
Ki olur zîb-i güş-ı cân-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 7*). [egerci,]
8. Kamu endâmı zîbâ câmelerden
Egerci oldı mañbû' vü müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 36*). [egerci,]
9. Egerci telh idi bâde vü pür tâb
Anuñ la'linden idi lik cüllâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 41*). [egerci,]
10. Egerci aşldandur ser-bülend ol
Velî şimdi degüldür ercümend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 27*). [egerci,]
11. Kişi kim 'ışkı yok hayvân gibidür
Egerci şüretâ insân gibidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 6*). [egerci,]
12. Egerci perde ardındaydı mestür
Velî hîsn-i yle şehîr içre oldı meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 19*). [egerci,]
13. Egerci nâzenindür dilsitândur
Dañı tâzedür ammâ nâ-tüvândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 69*). [egerci,]
14. Egerci kim yücedür himmet-i şâh
Velî ben rû-siyâhuñ baht-ı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 117*). [egerci,]
15. Bırakdı cânuma nâluñ şerârı
Nikâh oldı **egerci** gayre Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 11*). [egerci,]
16. Velî çokdur şehâ bülbülde şöhet
Kızıl güldür **egerci** hîsn-i gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 107*). [egerci,]
17. Senüñ gam-dârûñam gam yimezem hiç
Egerci 'âlem içre süst hîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 25*). [egerci,]
18. Ne hîd bu resme miñnet çekdi Eyyüb
Egerci derd-mend olmağ olur hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 11*). [egerci,]
19. Hâbîr olmazdı batmayınca girse
Egerci gönli 'ışka mâyl idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 23*). [egerci,]
20. K'ola senden ya havfı ya recâsı
Egerci Zeyd idi dâyim belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 93*). [egerci,]
21. Keş olur keş bağan göz baña muñlak
Egerci kâmetümdür aşlda kec (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 25*). [egerci,]
22. Gâmin yidüğine minnet kılarıdı
Egerci hâkkı idi vü helâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 27*). [egerci,]
23. Kanâ'at eylediler şormağa hâl
Egerci eylediler şöhet ü zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 23*). [egerci,]

24. Bulışurlardı geh geh ol iki yār
Egerçi Zeyd öz işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 29*). [egerçi,]
25. Ki öz başında gördi ol hayâli
Egerçi geldi bir yüzden hoş ol kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 63*). [egerçi,]
26. Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn
Egerçi kim bu defter pür-hatâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 97*). [egerçi,]

egerçi: -dıği için.

1. Şitâb-ile bularuñ der-peyine
Egerçi kalmadı altında merkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 71*). [egerçi,]
2. Seni yüz yıllık olsañ eylemez yād
Egerçi mihrیبān olur katı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 51*). [egerçi,]
3. Veli hārmührede yirindedür hūb
Egerçi la'l olupdur zib-i efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 111*). [egerçi,]
4. Fiğānum düdidur bî-rüy-ı maṭlūb
Virür nergis **egerçi** gözlere nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 31*). [egerçi,]

egil: Bükülmek, kamburlaşmak.

1. İgen tufeylken olma lâ'übālî
Egilmesün şaķın kadduñ nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 112*). [egilmesün, -me, -sün]

egil: Bir yana doğru eğik duruma gelmek.

1. Egilüp zülfinüñ güşına kaşı
Dir iñende ucuz itme kumāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 79*). [egilüp, -üp]
2. Egilüp ayağına düşdi fi'l-hāl
Gözi olup ikisinüñ de hūn-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 74*). [egilüp, -üp]

egin: Sırt, arka.

1. Giyindi şevk-ile **egnine** āhîr
Pes istiğnā şarābından olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 20*). [egnine, -i, -ne]
2. Koma **egnüñde** teşrif-ı ekābir
Geçen bî-cāy hem-çün halka-i der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 40*). [egnüñde, -(ü)ñ, -de]
3. Libās-ı çākini soyup ser-ā-ser
Giyürdi **egnine** yiñi kabālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 34*). [egnine, -e]
4. 'Arab resmince bağlandı 'imāme
Giyindi il gibi **egnine** cāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 166*). [egnine, -e]
5. Ki giydi **egnine** pöstün-i sincāb
Hevā-yı serdden hāmūş bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 40*). [egnine, -e]

egleme: Eğlenmek, hoşça vakit geçirmek.

1. Yine göndürür anı **eglemez** hiç
Velî anlar kim ir geldi girān-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 176*). [eglemez, -z]

eglen: Eğlenmek, hoşça vakit geçirmek.

1. Revān bir kâşide virdi sebük-seyr
Didi **eglenme** lutf it iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 5*). [eglenme, -me]

- İnen **eglenmez** ol ‘âşıqda zîrâ
Var idi ‘ammisinüñ bir kızı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 18*). [*eglenmez, -mez*]
- Baş şürîdelik hem pesdür epsem
Bir **eglence** durur ‘âlemde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 107*). [*eglence,*]
- Dün ü gün fikrüm **eglcem** hayâlün
Alup göñlümi evvel iy kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 144*). [*eglcem, -m*]
- Göñül **eglencesi** zülfi hayâli
Cemâli cân göğünün âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 4*). [*eglencesi, -si*]

egri: *T. sf. Doğru olmayan.*

- Dilüm toğru dur ammâ **egriden** gec
Terennüm iki haletden-durur râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 26*). [*egriden, -den*]

ehâdis-i selef: *Eskilerin sözü.*

- Çü var iki dilün eyle hikâyet
Ehâdis-i seleden kıl rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 4*). [*ehâdis-i selef, -den*]

ehl: *Bir yerin, bir topluluğun halkından olanlar, oraya mensup bulunanlar.*

- Çü ‘işyân **ehlin** ide şefkatün yâd
Hezârân buncılâyın ola âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 129*). [*ehlin, -in*]
- Var-ise kânde bir cüd **ehli** sultân
Urur çâkerliginden lâf her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 109*). [*ehli, -i*]
- Görüp şâh ol cemâl-i bî-nażiri
Didi hüsni **ehlinuñ** budur emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 20*). [*ehlinuñ, -i, -nüñ*]
- Sözüne dâniş **ehlin** tâlib eyle
Özüñi câhil üzre gâlib eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 5*). [*ehlin, -in*]
- Kim artuğ diyebilürse anı hem
Bu işde tûtalum **ehl** ü müselleme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 44*). [*ehl,*]
- Bilürsin kim halellü olsa gevher
Olur **ehli** katında ẖwâr u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 30*). [*ehli, -i*]
- Çehâr olduğı çeşmün iy nigû-fâl
Başiret **ehli** olduğınadur dâll (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 40*). [*ehli, -i*]
- Ki gey maqbûl idi bârgâhuñ
Hüner **ehli** vü gâyet kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 13*). [*ehli, -i*]
- Tılısm-ı mañzen-i genc-i nihâni
Dil **ehline** hüruf-i lafzatullâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 17*). [*ehline, -i, -n, -e*]
- Çü virdi Hâk saña gevher ‘ivażsuz
Nişâr it sen de **ehline** garażsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 10*). [*ehline, -+i, -(n)e*]

ehl ü ‘âkıl: *Akıllı ve bilgili.*

- Degül divâne **ehl ü ‘âkıl** idi
Cihânda kılmamışdı hâne bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 46*). [*ehl ü ‘âkıl,*]

ehl-i bağdâd: *Bağdahlılar.*

- Müşerref oldu andan **ehl-i Bağdâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 32*). [*ehl-i bağdâd,*]

ehl-i beyt: *Ev halkı, aile.*

- Düşen yârân u ehl-i beytden dūr
Soñı vardur her işün dünyada pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 8*). [*ehl-i beyt, -den*]

ehl-i bezm: *Meclistekiler; iki meclisinde bulunanlar.*

1. Mey-i rāhatdan olup ser gūşāde
ū sākī sundum ehl-i bezme bāde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 162*). [*ehl-i bezm, -e*]

ehl-i dest: *öl topluluğu.*

1. Ser-ā-ser **ehl-i deşt** ü ehl-i vādī
İdinmişler anı fānūs-ı şādī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 23, Mısra 65*). [*ehl-i deşt,]*

ehl-i dīvān: *(Padişahın) huzurunda bulunanlar.*

1. Didi aşhābına k’iy **ehl-i dīvān**
Gūnāhı neydi ol dūnki cevānuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 60*). [*ehl-i dīvān,]*

ehl-i fazl: *İyilik ehli.*

1. Zārīf ü **ehl-i fazl** u hīkmet-endūz
‘Ulūmı ün ihāta itdi ol māh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 16, Mısra 28*). [*ehl-i fazl,]*

ehl-i ğayret: *Gayret ehli.*

1. ala meydān-ı ğamda hīnk-i nāmum
Dūşe ün ‘ār atından **ehl-i ğayret** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 60, Mısra 77*). [*ehl-i ğayret,]*

ehl-i hācet: *İhtiya sahipleri.*

1. Olupdur hālka hācetgāh-ı matlūb
Du‘ā-yı hastegān u **ehl-i hācet** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 77*). [*ehl-i hācet,]*

ehl-i harb: *Harp ehli.*

1. Kılup dīvān okıtdı ehl-i harbi
amusına yidürdi rıfķ-ı cerbi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 58, Mısra 45*). [*ehl-i harb, -i]*

ehl-i ‘ilm: *Bilgin, ālim.*

1. Nikāh ecli iün okındı kāzī
Hem oldı cem‘ **ehl-i ‘ilm** hayli (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 73, Mısra 3*). [*ehl-i ‘ilm,]*

ehl-i inşāf: *İnsaf ehli.*

1. Degüldür hīlmi kūhından anuñ kāf
Buuk dirhem adar iy **ehl-i inşāf** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 9, Mısra 6*). [*ehl-i inşāf,]*

ehl-i mekr: *Hile yapanlar, aldatanlar.*

1. Cihānda kaldı **ehl-i mekr** ü destān
Cihān cāy-ı mezellet olmasa ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 62*). [*ehl-i mekr,*]

ehl-i muhaşşıl: Meydan ehli.

1. Bu işler k'eyledi Mecnûn-ı bî-dil
Gülüşdi ta'n kılup **ehl-i muhaşşıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 62*). [*ehl-i muhaşşıl,*]

ehl-i semâ: Gökyüzü ehli.

1. K'odur hâcetgehi halk-ı cihānuñ
Ricâsı yiri hem ehl-i semānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 34*). [*ehl-i semâ, -nuñ*]

ehl-i tafzîl: Fazilet ehli.

1. Velîkin hürde-bînlerden recâdur
Ki çün 'aybın göreler **ehl-i tafzîl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 99*). [*ehl-i tafzîl,*]

ehl-i tevhiid: Allah'ın birliğine inananlar.

1. Diler kim ide taklîd-ile insân
Sen âdem oğlu iken **ehl-i tevhiid** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 115*). [*ehl-i tevhiid,*]

ehl-i vâdî: Vadi topluluğu.

1. Ser-â-ser ehl-i deşt ü **ehl-i vâdî**
İdinmişler anı fânüs-ı şādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 65*). [*ehl-i vâdî,*]

ehliyyet: Kabiliyet, kifayet ve yeterlilik.

1. Olur ol duhterüñ **ehliyyeti** az
K'anası hüsni ile eyleye nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 105*). [*ehliyyeti, -i*]

ejdehâ: Büyük yılan.

1. Eger varise Mûsînuñ 'aşâsı
Muftî'yidi saña dehr **ejdehâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 82*). [*ejdehâsı, -sı*]
2. İki âdem deñizidür karışdı
Ya iki **ejdehâlardur** şarışdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 12*). [*ejdehâlardur, -lar, -dur*]
3. Gel inşâf it ki ne tünd **ejdehâdur**
Zamâne kim anuñ yokdur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 6*). [*ejdehâdur, -dur*]

ejdehâ-fer: Ejderha gibi güçlü.

1. Didi k'iy şîr-şekl ü **ejdehâ-fer**
Devâ-yı derd-mendânsın ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 35*). [*ejdehâ-fer,*]

ejdehâ-hü: Ejderha huylu.

1. Olupdur halka-i ejder saña cāy
Cihān bir pîr-zendür **ejdehâ-hû** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 97). [ejdehâ-hû,]

ejder: Az çok yılana benzeyen efsanevi, korkunç, pek büyük hayvan.

1. Şeh-i merdân özi aşkar semendi
Meh-i devrân yüzi **ejder** kemendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 70). [ejder,]
2. Anuñ adına dirler Necd Tağı
Kamu vādileri **ejder** yatağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 40). [ejder,]
3. Görinür âteşin dillü bir **ejder**
Gelinligine anuñ şehri ü il şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 16). [ejder,]
4. Ki şan her biri dîv idi ya **ejder**
Şu resmeydi şalâbet her birinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4). [ejder,]
5. Zebâne meş‘alesi birle **ejder**
Özini hizmetinden itmeyüp kat‘ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 96). [ejder,]
6. K‘aňa **ejder** idi zülfi nigeş-bân
Şeker-güftâr idi vü erguvân-şad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 34). [ejder,]
7. Şanasın gitti genc üstinden **ejder**
Şaşı ucında dürr-i güşi her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 72). [ejder,]

ejderhâ-yı eflāk: Feleklerin ejderhası.

1. Muṭî‘ olmuş-idi bir mârâ Ḍahḥāk
Buñadur rām **ejderhâ-yı eflāk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 80). [ejderhâ-yı eflāk,]

ejderhâ-yı hûn-h‘âr: Kan dökücü ejderha.

1. Fenâyı yapma kim seyl ayağıdır
Bu yidi başlı **ejderhâ-yı hûn-h‘âr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 93). [ejderhâ-yı hûn-h‘âr,]

ejderhâ-yı tîğ-i zehr-perver: Zehre bulanmış ejder oku.

1. Hem **ejderhâ-yı tîğ-i zehr-perver**
Kını ğarından iḥrâc eyledi ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 39). [ejderhâ-yı tîğ-i zehr-perver,]

ejder-i âteş-zebân: Ateş dilli ejderha.

1. Gözüme ejder-i âteş-zebândur
Leb-i ‘unnâbsuz her sincid-i ter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 24). [ejder-i âteş-zebân, -dur]

ek: Toprağa tohum atmak veya gömmek.

1. Teninde taşdan açılan cerâḥat
Ekeydi şan gül-i bāğ-ı leṭâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 60). [ekeydi, -eydi]
2. Ki **ekdügin** gelüp devşürdi kuşlar
Taş-ile gök itdüm sinemi ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 40). [ekdügin, -dügin]
3. Degildür kimse bu ‘âlemde kâyim
Kaçan bir toḥm **ekse** çarḥ-ı pür-ḳahr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 11). [ekse, -se]

ekâbir: Büyükler, ileri gelenler.

1. Mekân tayy itmede çün lem'a-ı berk
Ekābir ademidi ğarbdan şarķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 242). [ekābir,]
2. Ekābir yir yirin çün 'avdet itdi
Gelüp cerrāh Qaysı sünnet itdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 33). [ekābir,]
3. Ziyāfet çün-kim irişdi tamāma
Ekābir yir yirin geldi kıyāma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 76). [ekābir,]
4. Vezîr ü hāşş u nüddām u **ekābir**
Ne kiçi qaldı şehr içre ne ulu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 44). [ekābir,]

ekdügin biç: İnsanın fiillerinin karşısına çıkması.

1. Ki ekdüğün biçer 'ālemde her kes
Nişāne toĝru varur tîrüm iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 76). [ekdügin biç, -er]

ekli: (Ar.) i. yeme.

1. Gönildi süy-ı küh-ı Necede ğamnāk
Olurdi anda koyup şurb u **ekli** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 7). [ekli, -i]

ekmār: Kemerler.

1. Qolından boynına bağladı **ekmār**
Çü bir 'üryan gedādur gördi hāmūş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 74). [ekmār,]

ekremü'l-'arab: Arapların en değerlisi.

1. Yā şāhibü'r-risālet yā **ekremü'l-'Arab**
Yā hātemü'n-nübüvvet yā eşrefü'l-'Acem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 3). [ekremü'l-'arab,]

ekser: Büyük bir kısmı, çoĝu.

1. Geçürür 'ömrin **ekser** taĝlarda
Degüldür gerçi kem aşl u nihādî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 64). [ekser,]
2. Velî kendü şokarken ölü **ekser**
Du'ā kılup bu sözden şoıra ol abdāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 118). [ekser,]
3. Gelüp ön şoñ gider **ekser** hālāyık
Dañı şoıra gelüp evvel gider çok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 170). [ekser,]

eksik: Eksik, noksan.

1. Gezersin gönlün olduĝı maħalde
Ki bir **eksikliden** bu ruķ'a-i hūb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 33). [eksikliden, -lü, -den]
2. Degüldür āh u nāle **eksük** iy yār
Ol ider kühlār evcinde āhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 32). [eksük,]

eksik it: Eksik etmez, elden bırakmaz.

1. Bulara eksik itmezdi ta'āmı
Tırlardı havālisinde kayım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 108). [eksik it, -mez, -di]

eksik ol: Eksik olmamak; her vakit ve her fırsatta bulunmak.

1. Anuñ hiç eksik olmazdı müsâfir
Kaçan k'olsa bularuñ h`ânı hâzır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 102). [eksik ol, -maz, -dı]

eksil: Eksilip yok olmak.

1. Ki derdi artup **eksildi** şafâsı
Yüzinüñ revnaķı gidüp şarardı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 62). [eksildi, -di]
2. Ki 'ömr **eksildicilerdür** şeb u rüz
Zamānlardur k'ol iki murğ-ı küstāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 90). [eksildicilerdür, -dici, -ler, -dür]

el: Güç, iktidar, irade.

1. İdüp hırşum **elin** bî-fer ü kütāh
Ayağum toğru başdur kâdese iy şāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 61). [elin, -in]
2. Eli Hatem eli gibiydi der-bār
Kefi feyyāz hem-çün naḥl-i pür-bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 169). [eli, -i]
3. Eli Hatem **eli** gibiydi der-bār
Kefi feyyāz hem-çün naḥl-i pür-bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 169). [eli, -i]
4. Var iken fırsat **elde** olma ḥāmūş
Düriş k'aduñ olınmaya ferāmūş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 3). [elde, -de]
5. Elüñe girdi çün bir gevher-i pāk
Ki ḥayrāndur anı delmekde ḥakkāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 5). [elüñe, -üñ, -e]
6. Kelāmuñ cānum içinde düzer cāy
Degül gönüm **elümde** n'ideyin vāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 28). [elümde, --üm, --de]
7. Velî ben derd ü ḡamdan dil-fiḡāram
Elümde ne gelür bî-iḥtiyāram (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 10). [elümde, -üm, -den]
8. Anuñ adına eydürlerdi Nevfel
Eli üstine hergiz yoğ-idi **el** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 26). [el,]
9. Anuñ adına eydürlerdi Nevfel
Eli üstine hergiz yoğ-idi el (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 26). [eli, -i]
10. Yücedür çün bilürsin menzil-i māh
Olur her **el** aña irmekde kütāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 44). [el,]
11. Cihān ger toptolu olursa Nevfel
Degül sen kimse irürmez aña **el** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 46). [el,]
12. Tükendi şabrı vü gitdi karārı
Elinde kalmadı hiç iḥtiyārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 4). [elinde, -i, -n, -de]
13. Elinden ide mi hiç şaydın āzād
Şalarsañ raḥm idüp şayd üzre sāyeñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 50). [elinden, -i(n), -den]
14. Şatayın al **elünde** var çü māyeñ
Cevābından anuñ Mecnûn-ı nālān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 52). [elünde, -üñ, -de]
15. Pes āvāzından anı bildi dilber
Didi kişi **eliyle** eylemek ḥayr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 11). [eliyle, -i, -yle]
16. Elünde var 'aşā mānend-i Mūsā
Ol arada biraz gözden döküp kan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 64). [elünde, -üñ, -de]
17. Qabül olmayısar 'özüñ bil anı
Elünden şol zamān-kim gide maḳşūd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 101). [elünden, -üñ, -den]
18. Cefā vü cevri **elinden** sine-çāküm
Ḥişar içre giriftār u muḳayyed (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 22). [elinden, -i, -n, -den]
19. Olacak oldu vü iş vardı **elden**
Baña biñ kere vāķi' oldu bu kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 64). [elden, -den]
20. Helāl olur şehā cennetde şāhbā
Elünden ger çekem deryāyı sāķi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 69). [elünden, -üñ, -den]

21. Çürütmişdi olanca hānumānın
Elinde kalmamışdı vech-i dünyā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 17). [elinde, -i, -n, -de]
22. Elinde ol dağı diğerleriñ hem
Hâlâşum kaldı zülf-i yâr **elinde** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 63). [elinde, -i, -(n)de]
23. Dirîğa k’ol dağı ağıyâr **elinde**
Çıkarısam çâh içinden cehd idüp baş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 64). [elinde, -i, -(n)de]
24. Olasın bu cihân içre mükerrerem
Elünden geldügince eyle içdām (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 39). [elünden, -üñ, -den]
25. Ne çäre yok **elümde** ihtiyārum
Bulınmasa sahinuñ nānı hāzır (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 40). [elümde, -ümde]
26. Hayātum bağınıñ tağıtdı bergin
Elümde var-idi bir taze verdüm (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 63). [elümde, -üm, -de]
27. Firibile **elümden** kapdı nāgāh
Murād olan saña vü baña maķşūd (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 84). [elümden, -üm, -den]

el: Bedenin bir uzvu.

1. Revān irişdi peyk-i müste‘ānı
Elinde ol hūmā-raḥşuñ ‘ināmı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 74). [elinde, -i, -n, -de]
2. Üçünci çarḥa çıkıdı çün be-şehre
Elinden çengini bıraktı Zühre (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 130). [elinden, -i, -n, -den]
3. Getürdüm pes **ele** bir dürr-i meknûn
K’aña kıymet degül şad genc-i Kārûn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 9). [ele, -e]
4. Eli dest-i zafer gibi küleh-baḥş
Dili fazl-ı Hudā gibi kühn-baḥş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 39). [eli, -i]
5. Bes itdüm fikr k’uram ben mu’allel
Nizāmî ḥamsesi deryāsına **el** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 88). [el,]
6. Şu kim yakmadı oda **el** ya ayak
Ne bilsün ol nedür ‘ālemde yanmak (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 55). [el,]
7. Kocalık bükicek dirdüm belümi
Yigit oğlum var ol tutar **elümi** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 78). [elümi, -ü, -m, -i]
8. Elinden her k’anuñ bir cām ide nüş
Ayıklığa meger düşde ola tüş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 43). [elinden, -i, -n, -den]
9. Çerāğ **elde** tururkendür şeb-efrüz
Çün elden düşe olur lâ-büd cihân-süz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 131). [elde, -de]
10. Çerāğ elde tururkendür şeb-efrüz
Çün **elden** düşe olur lâ-büd cihân-süz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 132). [elden, -den]
11. Elünden kim yabāne düşse bir kâh
Şakın k’ayağıña batmaya nāgāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 129). [elünden, -ü, -nde]
12. Pes andan soñra ol miskîn-i güm-rāh
Yakasından **elini** kıldı kütāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 18). [elini, -i, -n, -i]
13. Yapışup ḥalkasına Ka‘benüñ **el**
Tažarru‘ kıl Hudāya iy mu’allel (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 53). [el,]
14. Bu hāl-ile anı Mecnûn-ı pür-ğam
Eli-yle şıgayup oḥşar dem-ā-dem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 60). [eli-yle, -iyle]
15. Dilāverler **elinde** ok k’öper müşt
Ölürken dir şehādet için engüş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 27). [elinde, -i, -n, -de]
16. Bahādırlar **elinde** tığ-i ḥün-in
Urur cān ḥirmenine āteş-i kîn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 47). [elinde, -i, -n, -de]
17. Çün oldı münhezim kendü sipāhı
Bıraktı tığm **elden** çarḥ şāhı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 18). [elden, -den]
18. Anuñ bu nüktesin k’işitdi Nevfel
Diledi kim yine cenge ura **el** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 44). [el,]
19. Elinde var idi bir tığ-i elmās
Ki hāra zaḥmınuñ öñünde kirpās (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 99). [elinde, -i, -n, -de]
20. Eline gürzin alup Nevfel-i gürd
İrişdüginüñ itdi kellesin ḥurd (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 87). [eline, -in, -e]
21. Sen itdüñ dūr anuñ nürını benden
Elüm tutacağ-iken pāya şalduñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 17). [elüm, -üm]
22. Ele girince sin tanşif iderüz
Çü vākıf oldı bu hāle ol abdāl (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 46). [ele, -e]

23. Resen boynuma salup geldüm iy cān
Elüm karşıuñda oldıysa kemān-gır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 37*). [elüm, -üm]
24. Elin tutup Hâkı-y-çun hayr ideyin
Ki ne gözi görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 20*). [elin, -i, -n]
25. Elin aldı vü bağladı yini ‘ahd
Gelüp Mecnûna hoş bu resme hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 28*). [elin, -i, -n]
26. Eline bir ‘aşâ aldı vü sürdi
Tutup dilber harîminüñ yolını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 6*). [eline, -in, -e]
27. Elinde kesmege anı erre-i tiz
Varup yanına ol serv-i cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 24*). [elinde, -i, -n, -de]
28. Saña el vermeyiser dest-i pākum
Elüñ çek benden ibrām eyleme çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 91*). [elüñ, -üñ]
29. Elinde hem tatar bir şeb-çerâğı
Kamu olmış harîm-i bâğ u gülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 28*). [elinde, -i, -n, -de]
30. Turup ol şâhdan pür hîle vü âl
Gelüp kapdı **elinden** şeb-çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 41*). [elinden, -i, -n, -den]
31. Eliyle başını yirden götürdi
Cigerden kanayup hûn-ı derûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 60*). [eliyle, -i, -(y)le]
32. Eliyle koydı ğamdan başına hâk
Dönüp atasına virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 4*). [eliyle, -i, -(y)le]
33. Baña bu varṭa olmadın havâle
Elümden çün yidi bunlar ta‘âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 93*). [elümden, -üm, -den]
34. Kimüñ efgânın işidür kulağın
Elinden kimüñ içersin piyâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 41*). [elinden, -i, -n, -den]
35. Eliyle pâyinüñ çıkardı hârin
Bu resme gösterüp şad mihribânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 30*). [eliyle, -i, -(y)le]
36. Kıla kendüzine feth ü müsahhar
Eline aldı bir elmâs-gün tiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 5*). [eline, -in, -e]
37. İniler tağda Mecnûn-ı şādık
Elinde her kişinuñ cām-ı la‘lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 85*). [elinde, -i, -n, -de]
38. Elinde tiğ ü başında otağı
Bu resme faşda gül gibi ol şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 60*). [elinde, -i, -n, -de]
39. Anı ol derdden kırtardı derhâl
Ki buldı **ellerini** ol mu‘allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 121*). [ellerini, -lerini]
40. Bilürdi k’eyle icâb itdi taqdır
Elin her nesneden kılınışdı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 33*). [elin, -i, -n]
41. Elinde ol dağı diğerlerüñ hem
Halâşum kaldı zülf-i yâr elinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 62*). [elinde, -i, -n, -de]
42. Eli bürka‘ velikin mah önine
Karârı şîşesini taşa çaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 34*). [eli, -i]
43. Öpüp Zeydüñ **elin** ‘özü itdi hayli
Hâzer kılmayup ol yırtıcılardan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 8*). [elin, -i, -n]
44. Bu vardı **elden** ol düşdi ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 64*). [elden, -den]
45. Anı dāmâd-ı güre kıldı kâbîn
Felek yenge gibi alup **elini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 93*). [elini, -i, -n, -i]
46. Şu resme kim müzeyyen hülleden hür
Tutarlar **ellerinde** cām-ı bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 51*). [ellerinde, -ler, -i, -(n)de]
47. Elüme kıl ‘atâ miftâh-ı maşşud
Ki açıla yüzüme hâne-i cüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 41*). [elüme, -üm, -e]
48. Elüñi çek ki ‘acizdür bu naḥçır
Çözüp boynından ağıl-ı kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 16*). [elüñi, -üñ, -i]
49. Veren **elden** Züleyhâ gibi kârı
Gözi yağmaya viren mülk-i cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 36*). [elden, -den]
50. Eli inmeyüben kaldı havâda
Kılıcı bir eline dağı aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 98*). [eli, -i]
51. İki bile **eli** kaldı ‘amelden
Du‘âdan çünki tiğ-ı kahr yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 102*). [eli, -i]
52. Ki sen bir şîrsin elmâs çengâl
Elüñde tutuben bir şem‘-i tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 77*). [elüñde, -üñ, -de]
53. Degül meyden anuñ büyüñdum mest
Elüñden mey degül iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 73*). [elüñden, -üñden]

54. İrişdi kaşrdan süy-ı mezāra
Elin alup kaçā kazısın pür-kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 91*). [elin, -in]
55. Eline şundi bir ayvâyı fi'l-hâl
Giderdi şâhdan ây vâyı fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 257*). [eline, -i, -(n)e]
56. Eline çıkarup virdüğün ayvâ
Giderür didüğün bu senden ey vâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 43*). [eline, -i, -(n)e]
57. Gelüp Leylinüñ ol serv-i semen-ber
Eline şundi bir deste gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 20*). [eline, -i, -(n)e]
58. Eline aluban geh seng ü geh çüb
Kılardı gölgesiyle ceng ü âşüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 9*). [eline, -i, -(n)e]
59. Eline taş alup başını döğdi
Kara bahtına ilendi vü söğdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 3*). [eline, -i, -(n)e]

el: Başkaları, ağyar.

1. Şu duhter k'olmaya perdeyle mestür
Degüldür **ellerüñ** ta'nından ol dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 26*). [ellerüñ, -ler, -üñ]
2. Ele meyl itdügi budur dil-i pāk
Ki kıla dilber-içün ceybümi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 83*). [ele, -e]
3. Nedür şekk ile nüş-i zehr kılmak
Kişi kendin **el** için kahr kılmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 44*). [el,]
4. Sen **eller** bezminüñ olduñ çerāğı
Ben oldum bülbül-i bağ-ı ğam u bīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 30*). [eller, -ler]
5. Yuva yapmış ser-i Mecnûna kerkes
Tavâf itmekde **eller** lāle-zārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 79*). [eller, -ler]
6. İç **eller** gibi cām-ı dost-kānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 64*). [eller, -ler]

el: (ل) (Ar. harf-i târif el-) Arapça'da isimleri mârifet yapan (belirli duruma getiren) bir ön ek olup dilimize aşağıdaki şekillerde girmiştir [Başına geldiği kelimelerin ilk harfi hurûf-ı şemsîyyeden biri ise er-, es- eş-, et- vb. şekiller alır].
Örneğin; El-Kemahi, Muhyiddin el-Arabi vs.

1. Ki cānından yuyupdur **el** mu'ayyen
'Abeş yire tatar şemşire gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 7*). [el,]

el: Diyar, memleket.

1. Meclisüñ cāmı şehā neşv ü nemā bulsun müdām
Niçe kim mezkûr ola **ellerde** nām-ı cām-ı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 60*). [ellerde, -ler, -de]
2. Ol içüp bāde-i ğam vardı **elden**
Bu mest-i 'ışk olup kaldı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 101*). [elden, -den]
3. Er aldı tañtanayla anda Leylî
Ol anda ğayr **eline** virdi dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 21*). [eline, -in, -e]

el aç: Duâ etmek için elleri bir araya getirip açmak.

1. Çün el aç du'āya ol şeh-i dîn
Dil açup dir bile süccād âmîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 33*). [el aç, -a]

el çek: Ilgisini kesmek, dünyadan el etek çekmek.

1. Almaya 'aynına bir çöpce cihān lezzâtını
Māsivādan el çeküp her kim ola bî-kār-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 6*). [el çek, -üp]
2. Yiyüp içmekden istignā-yı mutlak
Yiyintiden velî el çekmegüm yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 93*). [el çek, -me, -güm]

el ir: *El* uzatmak.

1. İrûre gevhere el çünki hakkâk
Anı delmekden aña yok-durur bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 35*). [el ir, -ür, -e]
2. Ne deñlü kim el irürmez güle kes
Leîafetde vü ragbetde-durur pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 37*). [el ir, -ür, -mez]
3. Çün el ire maḥall-i töhmet olur
Çıkar bâzâra vü bî-ḥürmet olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 39*). [el ir, -e]

el ur: *Bir işi yapmak, girişmek.*

1. El ursa ma'dene üstâd-ı mih-ter
Ezel aḥcâr çıkar soñra gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 57*). [*el ur, -sa*]
2. El urup eyledi pîrâhenin çâk
Didi n'eyler kefen ney mürde-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 3*). [*el ur, -up*]

el ur: *Dokunmak; ele almak.*

1. El urdı sāğar-ı sākī perī-nāz
Kopardı çeng ü neyden muṭrib āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 3*). [el ur, -dı]
2. Getürüp bezme urdı kâseye el
Meger ol hâli kılınmışdı ferāmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 20*). [el ur, -dı]
3. Ağu içmiş gibi oldu diger-gün
El urup gönlegini eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 3*). [el ur, -up]

el vir: *İzin vermek.*

1. Ne deñlü ister-iseñ gevher ü māl
Sözümüz sınmasun tek virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 16*). [*el vir, -e, -lüm*]
2. Saña el virmeyiser dest-i pâkum
Elüñ çek benden ibrām eyleme çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 90*). [*el vir, -me, -yiser-yiser*]
3. Degüldür dânesine kendünün rām
Ne el virür dürtüşmek-le vîşālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 99*). [*el vir, -ür*]
4. Yüzüne bakmazam şermümünden aślā
Baña el virmedi iy māh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 167*). [*el vir, -me, -di*]
5. Ne dermek belki yüzün görmemişdür
Aña el virmeyiserdür bu mîve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 137*). [*el vir, -me, -yiser, -dür*]
6. Sikender-vār şahib-leşker olduñ
Saña el virdi âb-ı zindegāñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 105*). [*el vir, -di*]

el vir: Yardım etmek, fırsat vermek.

1. Eger el vire bir dem vaşl-ı cānān
Kōmaya artuḡ yakañı dest-i hicrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 31*). [*el vir, -e*]
2. Senûñ gelmedi tâvûsuñ miyāna
Çün el virdi segān-ı şāha naḡçir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 23*). [*el vir, -di*]

el yudı: *Ümidi kesmek.*

1. Devr-i ‘adlûnde vücûdından yudı zâlimler el
Her biri bir yoldan itdi ‘azm-i iklîm-i ‘adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn*, *Kaside 4*, *Mısra 27*). [*el yudı, /*

elā: Başlama ve tenbih ünlemi.

1. Elā iy āfitāb-ı ‘ālem-efrūz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 1*). [elā,]
2. Elā ey ‘özü-gür-i cürm-i kārān
Recā-bağş-ı kamu ümmîd-i vārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 1*). [elā,]
3. Elā iy hāme-i çālāk-i tahrîr
Nedür ahvâl-i dehr it bize tahrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 1*). [elā,]
4. Elā iy derd ü gâmdan ‘aqlı gitmiş
Dilüñde şol perî kim mesken itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 21*). [elā,]
5. Dönüp didi ‘arûsuñ atasına
K’elā iy şeh-süvâr-ı rûze nîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 88*). [k’elā,]
6. Helâl itmedüñ ise hālûme vâh
Elā iy nûr-bağş-ı dîde-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 95*). [elā,]
7. Melâmet-nâmedür bir nîk-nâme
Elā iy terk iden mihr ü vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 35*). [elā,]
8. Güzer kıla şabâ vaktüñe nâgâh
Elā iy ka’be-i cânım cemâlûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 143*). [elā,]
9. Olupdur bir mükemmel yâra mektûb
K’elā iy sinesi gâmdan olan çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 35*). [k’elā,]
10. K’elā iy ‘ışk işinden bî-haberler
Gâmdan ben ki yârûñ tîre rûzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 4*). [k’elā,]
11. Söz açup virdi Mecnûna tesellî
K’elā iy bülbül-i güyâ zebânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 3*). [k’elā,]
12. İdinürsin dikenden nat’-ı sincâb
Elā iy hâr-ı nat’ u hâre-bâlîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 31*). [elā,]
13. Dil-i dîvâneye virdi tesellî
K’elā iy gevher-i ‘ışka hâzîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 5*). [k’elā,]
14. Qalur ‘âşıkda nâm-ı nîk-nâmı
Elā iy ‘ışk işinden vâlîh ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 59*). [elā,]
15. Elā iy sâkin-i künc-i zarûret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 1*). [elā,]

el-ân: Şimdi, şu anda.

1. Çün ola hicrden giryân u nālân
Dir ölümüm öñüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 106*). [el-ân,]
2. Bu sözler kim saña nakl itdüm el-ân
Eger tûtmazsañ olursın peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 61*). [el-ân,]
3. Ki nedür ‘ışk iy bânü-yı devrân
Uş adın senden işidürven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 6*). [el-ân,]
4. Baña bunuñ gibi dirlikden el-ân
Ölüm yegdür vücümile hem âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 49*). [el-ân,]
5. Mey-i gâmdan şu resme mestdür cân
K’özümüñ varlığın bilmezven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 16*). [el-ân,]
6. Ger ire dime ol mâha nokşân
Seni âhum odı yakardı el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 30*). [el-ân,]
7. Bilürsin kim zamâna içre el-ân
Benem bu ortada ma’rûf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 117*). [el-ân,]
8. Senüñ oğlûndur el-ân lâ-übâlî
Şarâb-ı ‘aqlıdandır cāmî hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 17*). [el-ân,]
9. Çü bildi hālîni Mecnûnuñ ol hân
Didi kim boynuma farz olsun el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 32*). [el-ân,]
10. Senüñ ucuñdan olmışlardur iy cân
Qarâbetüm baña hep düşmen el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 22*). [el-ân,]
11. Huzûruñda geçerdüm yire el-ân
Kızum hâzırdur isterseñ be-her-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 40*). [el-ân,]
12. Biter ol dem diledigüñden el-ân
Tapuñdan düşeli iy meh-liķâ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 76*). [el-ân,]
13. Turur mihr-ile vü mührüñle el-ân
Eger biñ yıl dağı olursa şevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 16*). [el-ân,]

14. Virür âvâze kûs-u mergüm **el-ân**
Saña oldur münâsib evvel âhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 144). [el-ân,]
15. Ki ne söyler dilüm bilmezven **el-ân**
Atamsın bildüm uş benven gulâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 20). [el-ân,]
16. İkimüz bir ten ü bir cânuz **el-ân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 68). [el-ân,]
17. Güç-imış gördüm ü öğrendüm **el-ân**
Kañı ol dem ki virürdün baña pend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 54). [el-ân,]
18. Kebâb itdüm ciger derdünden **el-ân**
Niçe kılmayayın ben bağrumı çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 104). [el-ân,]
19. Ki bozduñ anı sen qalduñ ‘acebdür
Didi ben hasteye hōş gelmez **el-ân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 23). [el-ân,]
20. Qodı segligi terk itdi kilâbı
Benüm bu kışşadan maqşudum **el-ân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 107). [el-ân,]
21. Niçe nân belki su da geçmez **el-ân**
Kerâmetden baña virmiş-durur Hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 90). [el-ân,]
22. K’işide sözlerümi güşuñ **el-ân**
Vücüdüm mülkine ger pâdişâhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 48). [el-ân,]
23. Urursın sîhler endāmum üzre
Benem hoşnüd öz hālümden **el-ân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 15). [el-ân,]
24. Şu şeydâlar gibiydi kim var **el-ân**
Degüldi bî-namâz u rûze vü nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 2). [el-ân,]
25. Ne taşdan inkisâr irmişdi **el-ân**
Katuñdan idemez oldum güzër hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 30). [el-ân,]
26. Niçe mâr ile tolmışdur **el-ân**
Beñüñ kim dâne-i şevk-idi iy mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 38). [el-ân,]

elbet: Mutlaka, hiç şüphesiz, muhakkak.

1. Ki varsa Ka‘beye ol merd-i hayrân
Bulurdi derdine **elbetde** dermân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 32). [elbetde, -de]
2. Ne hâcet kim dilerse bunda bir kûl
Olur **elbetde** Hâk katında maqbûl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 52). [elbetde, -de]
3. Bu ‘ışk işi ki ola bir arada
Olur **elbetde** vardukca ziyâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 32). [elbetde,]

elden: El (Elinden).

1. Çü buldı bü-yı gül dest-i güzelden
Nitekim deste-i gül vardı **elden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 28). [elden,]
2. Şonuñda bulunur lâ-büd melâmet
Ben isterven k’alam **elden** du‘âyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 13). [elden,]

elden düş: Elden ayaktan düşmek, bir iş yapamayacak duruma gelmek.

1. Hem ol dahı havâ yüzinde qaldı
Çün ol gâfil bu resme düşdi elden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 101). [elden düş, -di]

elden gel: Yapabilmek, yapmak.

1. Eger elden geleydi ‘âşık olmak
Reh-i ‘ışk içre böyle şâdık olmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 7). [elden gel, -e, -ydi]

elden git: Bir şeyi yitirmek, yoksun olmak.

1. Görür kim gitmiş elden ihtiyârı
Tükenmiş şabrı kalmamış qarârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 111). [elden git, -miş]
2. Kâmu yârânı terk eyledi anı
Gidüpdür âdemilik şimdi **elden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 89). [elden, -den]

3. Gidüp elden ‘inân-ı ihtiyârı
Revân tıtdı tarîk-ı çetr-i yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 77). [elden git, -den-üp]

ele: Bir maddeyi, eleğe koyup sallamak sûretiyle içindeki yabancı öğelerden temizlemek, irisini ufağından ayırmak, elekten geçirmek.

1. Eler zerden varak gîrbâl-i eşcâr
Girih çün bağ içine bād-ı pür-şûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 64). [eler, -r]

ele al: Elinde tutmak, eline almak.

1. Hezâr oldı bir iken ârzûsı
Ele almadı gerçi bir ayak mey (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 27). [ele al, -ma, -dı]
2. Hâkâret çeşmi-ile bakma zinhâr
Eyü söz-ile gönlini **ele al** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 49). [ele al,]

elem: Üzüntü, tasa, keder.

1. Hizmetünde olana olmaduğı gibi **elem**
Dergehün dūrları göñline yok ‘ıyş u tarab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 23). [elem,]
2. Keremden eylesün elâf-ı Bârî
Elemlerden emîn ol şeh-süvârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 136). [elemlerden, -ler, -den]
3. Zer ile olmaz ise ger müyesser
Elem zür-ıla tartup tığ u hancer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 94). [elem,]

elem çek: Üzüntü, tasa duymak.

1. Zîb-i cihâna aldanuban olmaduñ ferağ
Fakrı meşakkatinden anuñ çekmeduñ elem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 46). [elem çek, -me, -dün]

el-firāk: Elveda.

1. Âh kim senden beni dūr itdi devvâr **el-firāk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 1). [el-firāk,]
2. Her nefes biñ kez fîğan her lâhza şad bār **el-firāk**
Görmeyi servin cemâlün gülsitânın bir dağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2). [el-firāk,]
3. Tâ kıyâmet günlerine kaldı didâr **el-firāk**
Bir yaña cevr-i zamâne bir yaña derd-i peder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 4). [el-firāk,]
4. Ğam baña oldı muzâ‘af ğuşsa tekrâr **el-firāk**
Bād-ı ğâm hâk itdi nağdüm gülsitânın âh kim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 6). [el-firāk,]
5. Âhum âteş-nâk u eşküm oldı hün-bâr **el-firāk**
Oldı gerdünuñ cefâsı şiddetinden Hamdiyâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 8). [el-firāk,]
6. Cân za‘îf ü dil-şikeste cism bîmar **el-firāk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 10). [el-firāk,]

el-hak: Doğrusu, hak budur ki.

1. Teni nâzüklüğü ol rahşuñ **el-Hak**
Kıomamışdı harîr-i Çinde revnağ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 55). [el-hak,]
2. Bu ‘alem nâm-ı nîkiçündür **el-hak**
Yaratmadı murâd için bunı Hak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 7). [el-hak,]
3. Saçuñ çinine iy hürşid-ruh bak
Hilâl-i ‘idden yeg regdür **el-hak** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 60). [el-hak,]

4. Kişinüñ şîşe-i nāmın sır **el-ḥaḳ**
Dū-‘ālemdē iresüñ çün murāda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 68). [el-ḥaḳ,]
5. Göricek n’ola ḥālün fikr kıl var
Didi kim yok-durur **el-ḥaḳ** mecālüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 225). [el-ḥaḳ,]
6. Çü vakt ire hemîn ol demdür **el-ḥaḳ**
Fırākından tırup zevcinüñ ol mäh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 100). [el-ḥaḳ,]
7. Yaḳalar eylediler päre päre
Görüp ol ḳalibi sandılar **el-ḥaḳ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 19). [el-ḥaḳ,]

eli ir: Elin ermesi, gücün yetmesi, bir şeyler yapabilmeye muktedir olmak.

1. Eger irse eli Efrāsiyābuñ
Düşerdi pāyına bu āfitābuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 57). [eli ir, -se]

elif: Doğru, düzgün, eğri olmayan.

1. Sebak etfāle görindi siyeh-rū
Elif anuñ ḡamından döndi müya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 33). [elif,]
2. Elif engüştine ḡayrān olup dıḡ
Fırākından anuñ her ḡāl pür-reḡḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 38). [elif,]

elif: Elif gibi boyu olan sevgili.

1. Dilerseñ ḡaddin anuñ ḡāḡ ḡāḡı
Elif naḡşına ḡılasın nigāḡı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 36). [elif,]
2. Eliflü na‘llu ‘āşık gibi zār
Nigündür ḡāmeti vü tārı bisyār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 9). [eliflü, -lü]
3. Teḡarrüb ‘ālemine buldılar yol
Elif ḡadden ki dūr idi ol ḡadi lām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89). [elif,]
4. Ḳavuşdı birbirine çün **elif** lām
Ezel bir cān idi ol iki hem-sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 90). [elif,]
5. Elifle lām-veḡ k’olur **elif** lām
Dilümüz dürrine cā bir mekāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 46). [elif,]
6. Elifle lām-veḡ k’olur elif lām
Dilümüz dürrine cā bir mekāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 46). [elifle, -le]

elif: Vücutta elif şeklinde açılmış yara.

1. Göñülden dir idi kim bu nişāne
Elifler daḡlardur ‘āşıkāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 62). [elifler, -ler]
2. Teninde çok **elifler** daḡlar var
Bunuñ her saḡrı kim bir mīle beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 16). [elifler, -ler]

elin tut: Elinden tutmak; yardım etmek.

1. Düşinde bir firişte gördi nā-ḡāḡ
Elin tıḡup iletđi ol firişte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 25). [elin tıḡ, -up]

elinde: Bir şey buyruḡunda olmak.

1. Ana bābā **elindedür** muḡarrer
Bu dünyāda ‘acebdür k’iy nigü-ḡāḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 44). [elindedür, -dür]

elinden: (birinin) elinden; yüzünden, -den dolayı.

1. Ne yoldan k'eyleye geçmege âheng
Uşâğ oğlan **elinden** yir idi seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 18*). [elinden,]
2. Yakasın hicr **elinden** eyleyen çāk
Nedür hicrân gicelerinde hālûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 12*). [elinden,]

elinden bırak: Kılıcını elinden bırakmak.

1. Kāvî dest olsa bunlar ol nihānî
Elinden birağur tîr ü kemānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 28*). [elinden bırak, -ur]

elinden gel: Yapabilmek, becermek, gücü dahilinde olmak.

1. Elinden gelse alup cānlarını
İderdi geşte püştibānlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 15*). [elinden gel, -se]
2. Elinden mi gelür terk itmek anı
Hōş olur âb içinde cāy-ı mähî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 12*). [elinden gel, -ür]

eline al: Tutmak (kılıç bağlamında).

1. Eli inmeyüben kaldı havāda
Kılıcı bir eline dağı aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 99*). [eline al, -dı]
2. Alup Nevfel eline tîğ-ı bî-reng
Çü fil-i mest iderdi çalışup ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 1*). [eline al, -up]
3. Rakîb-i şüm u bed-kâr oldu âgâh
Eline aluban bir tîğ-ı bürrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 93*). [eline al, -ub, -an]

eline al: Eline almak, tutmak II sahip olmak.

1. Mübârizler eline aldı çālāk
Sünülerin mişāl-i mār-ı Dağhāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 33*). [eline al, -dı]
2. Şan eṭrāfına encüm mähitābuñ
Eline aldı ol cennetde her hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 11*). [eline al, -dı]
3. K'ışinden münfa'ıl düşdi bu dildār
Eline aldı pes bir hāme-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 47*). [eline al, -dı]

eline düş: Egemenliği, buyruğu altına girmek; Birinin eline düşmek.

1. Gülünc oldu adı halk-ı cihāne
Düşe anuñ eline ger zimāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 75*). [eline düş, -e]

elini tut: Elini tutmak.

1. Tıtuṭup rîfķ-ile Mecnūnuñ elini
Tolandurdı Harem girden şalını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 45*). [elini tut, -up]
2. Elini tıtuṭdı Mecnūn bağbānuñ
Eyitdi kim degül mi hayf k'iy pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 26*). [elini tut, -dı]
3. Varup dīvāneye gösterdi meyli
Üküş 'özü eyleyüp tıtuṭdı elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 47*). [elini tut, -dı]

elma: Elma, meyve.

1. Anuñ güy-ı zenehdanıydı güyā
Letāfetden dü şakķ olmış bir **elma** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 62*). [*elma,]*
2. Bir **elma** k'ola tab'ı şekker-âşār
Çü şakķ ola aña qalmaz ħarîdār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 41*). [*elma,]*

elmās: *Elmas, değerli bir taş.*

1. Çü ben **elmās** ħāme birle çālāk
Şehūñ medħinde deldüm niçe dūr pāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 1*). [*elmās,]*
2. İçi **elmās** yimiş gibi burdı
Düşüp ol daħmenūñ üstine bî-hüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 30*). [*elmās,]*

elmās-çengāl: *Elmas çengeli.*

1. Ki sen bir şîrsin elmās çengāl
Elünde tutuben bir şem'-i tībān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 76*). [*elmās-çengāl,]*

elmās-gün: *Elmas renkli; elmas türünden, elmastan (Eski tipta zehir olarak kullanılıp içeni öldürdüğü söylenen elmas kırıntısı veya elmas tozu bağlamında kullanılır. ONAY, 145) II kılıç gibi; parlak.*

1. Kıla kendüzine feth ü müsahħar
Eline aldı bir **elmās-gün** tiğ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 5*). [*elmās-gün,]*

elmās-ṭabî'at: *Cevher karakterli.*

1. Sen elmās ṭabî'at birle anı
Şu resme del ki gören vire cānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 7*). [*elmās-ṭabî'at,]*

eltāf-ı bārī: *Allah'ın lütufları.*

1. Keremden eylesün **eltāf-ı Bārī**
Elemlerden emîn ol şeh-süvārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 135*). [*eltāf-ı bārī,]*

elüm tut: *Yardım etmek II elini tutmak.*

1. Ḥaṭ-ı 'afvuñden özge ħüccetüm yok
Ĥüdāvendā **elüm tut** ħāme gibi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 117*). [*elüm tut,]*

elümden gel: *Yapmayı becermek, yapabilmek.*

1. Döküldi bilürem boynumda anı
Elümden gelse bu ħacletden iy ħān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 39*). [*elümden gel, -se]*
2. Elümden gelmedi nedür günāhum
Baña ṭa'n itme iñende ħabîbüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 98*). [*elümden gel, -me, -di]*
3. Getürdüm yirine her şartı iy yār
Elümden gelse anı da iderdüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 159*). [*elümden gel, -se]*

elün öp: *Saygı ifadesi olarak bir kimsenin elini öpüp alnına koymak.*

1. Elüñ öpüp genâlar kıldı Leylî
Niçe iderseñ idüp rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 44*). [elüñ öp, -üp]

elvâh-ı zebânı: Dil levhaları.

1. Müşerref idüp **elvâh-ı zebânı**
Müzeyyen eyleyen her dâstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 10*). [elvâh-ı zebânı, -ı]

emân: Fırsat, güven.

1. Ki kânde görseler ol nâ-tuvânı
İderler katl vormeyüp **emânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 44*). [emânı, -ı]
2. K’o seglerden bula kimse **emânı**
Didi itlere virürdüm nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 90*). [emânı, -ı]
3. Umûr-ı dehrden vardur **emânum**
Delü yokdur çi ger Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 86*). [emânum, -u, -m]
4. Ki yokdur hem-nefeslerden kimesnem
Ecelden cânumuñ varken **emânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 57*). [emânı, -ı]

emân vir: Canını bağışlamak, öldürmemek, merhamet etmek.

1. Kimesneye emân vormeyüben hîç
Nihâl-i ‘ömr-i lâmin itdiler pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 115*). [emân vir, -me, -yüben]
2. Getür önünde yaq virme emânı
Ya isterseñ tutup maḥbûs-ı çâh it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 48*). [emân vir, -ı-me]
3. Turur sayyâd hem-çün şîr-i şerze
Diler kim vormeyüp bir dem emânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 11*). [emân vir, -me, -yüp]

emanet: Güvenilir olmak manasına gelen bir erdem.

1. Ki yokdur âdemide bu **emânet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 84*). [emânet,]

emanet: Emanet.

1. Ki şâḥ-ı gerdnümdedür **emânet**
Bu murḡı idemezsin dâmiña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 72*). [emânet,]

emek: Bir iş uğruna gayret ve çaba sarfetmek..

1. Kuşûr u ‘özr komadı **emekde**
Nişânın şordı vü bildi yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 30*). [emekde, -de]

emekdâr: Emeği geçmiş kimse.

1. Kılan eski **emekdârını** maḥrûm
Dilerdüñ kim olam rûsvâyı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 74*). [emekdârını, -ı, -nı]

emîn: Emin, güvenilir.

1. Emîn ü müstaķim ü ‘ākıl idi
Hazer deydi ki şāh-i āšnā sūz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 14*). [emîn,]

emîn ol: Emin, emniyette, güvende olmak.

1. Keremden eylesün elţāf-ı Bārī
Elemlerden **emîn ol** şeh-süvārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 136*). [emîn ol,]
2. Emîn oldı başuñ giryānlığı ķo
Velikin iy ğazāl-i pür-ħamiyyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 64*). [emîn ol, -dı]

emîn ol: Emin olmak, şüphe kalmamak.

1. Emîn olduñ ki ref‘ oldı yoluñdan
Berātın dürdi anuñ dehr-i fānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 54*). [emîn ol, -duñ]
2. Dil-i dīvāneyi kıldı müşevveş
Emîn enkāldan ol iki hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 59*). [emîn ol,]

emir: Bir kavmin, bir memleketin reisi.

1. Bu **emri** çün baña feyz itdi iķbāl
Ümîdüm bâdesinden töldi zigāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 125*). [emri, -i]
2. Görüp şāh ol cemāl-i bī-nażiri
Didi ħüsn ehlinuñ budur **emîri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 20*). [emîri, -i]
3. Serîr-i ķulle-i Necdûñ **emîri**
Fenā vādîsinuñ şāhib-serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 5*). [emîri, -i]
4. Teħassür vādîsinuñ lâ-mekānı
Serîr-i ķulle-i Necdûñ **emîri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 7*). [emîri, -i]
5. Vücûdî ‘āleminüñdür **emîri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 106*). [emîri, -i]
6. Oķudı şoñra ‘özü ü âferîni
Didi iy kişver-i ‘ışķuñ **emîri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 99*). [emîri, -i]
7. Rızāñı dil serîrine **emîr** it
Ķanā‘at taķtı üze şehriyār ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 48*). [emîr,]

emir: Ar. Emir, buyruk.

1. Baña yā Rabb reh-i şer‘a gūzer vir
Anuñ **emri** ħilāfindan hāzer vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 222*). [emri, -i]
2. Bulupdur **emrünüle** rif‘at eflāk
Ķalupdur pestligüñde her zamān ħāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 19*). [emrünüle, -üñ, -ile]
3. Senüñ **emrünüle** döner çarĥ tāsı
Senüñ ħükmüñledür anuñ esāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 21*). [emrünüle, -üñ, -le]
4. Senüñ **emrünüle** olur her ‘acāib
Ki sensin mücid-i cümle garāib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 53*). [emrünüle, -üñ, -le]
5. Düzilür şun‘ıla ādem kef-i ħāk
Mu‘allāk **emri** ile döner eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 48*). [emri, -i]
6. Hem irdi **emr** k‘anda ferş-ber-ferş
Varup eyledi istikbāl aña ‘arş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 173*). [emr,]
7. Başına Hüdhüdün oldur koyan tēc
Anuñ **emriyle** öter ķumrı vü dürrāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 10*). [emriyle, -i, -(y)le]
8. Muţī‘ idi birinuñ **emrine** bād
Birisinden ‘anāşır oldı ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 61*). [emrine, -i, -n, -e]

9. Çevürmem yokdur **emrũnden** yüzũmi
Çũ ‘afvũn merheminiũn dirisiyũm (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 60, Mısra 52*). [*emrũnden, -ũn, -den*]
10. Ölüş gider açılmaz bahtı hergiz
Bu **emr** içün k’olam itmâma bâ’iṣ (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 61, Mısra 23*). [*emr,]*
11. Saňa benden haṭâdur bi-haṭâlık
Senũn **emrũnde** olmadum haṭâ-kâr (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 69, Mısra 47*). [*emrũnde, -ũ, -n, -de*]
12. Velĩ bahtum baňa diñletmez anı
Sa’âdetdür bu **emre** ger iṭâ’at (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 81, Mısra 11*). [*emre, -e*]
13. Velĩ ‘âkl **emri** üzre oldı giryân
Biraz ağladı vũ kıldı ferâgat (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 117, Mısra 68*). [*emri, -i*]

emĩr-i ‘âlem-ârây: *Alemi süsleyen emir.*

1. Umaram k’ol **emĩr-i ‘âlem-ârây**
Şâdef gũşında ol dürrre vire cây (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 13, Mısra 151*). [*emĩr-i ‘âlem-ârây,]*

emĩr-i ‘âmirĩ: *Amiri kabilesinin reisi.*

1. Emĩr-i ‘Âmirĩ çũn didi bunu
Şan içürdi kız atasına hũnı (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 42, Mısra 1*). [*emĩr-i ‘âmirĩ,]*

emĩr-i bargâh-ı ‘adl: *Adalet divanının emiri.*

1. Şeh-i kişver-gũşâ-yı mülk-i ma’nĩ
Emĩr-i bargâh-ı ‘adl ya’nĩ (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 12, Mısra 124*). [*emĩr-i bargâh-ı ‘adl,]*

emĩr-i bârgâh-ı mülk-i tevfiķ: *İnayet mülkünün divan emiri.*

1. Huşũşa yâr-ı evvel ya’nĩ Şiddiķ
Emĩr-i bârgâh-ı mülk-i tevfiķ (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 7, Mısra 4*). [*emĩr-i bârgâh-ı mülk-i tevfiķ,]*

emĩr-i hind: *Hint kumandanı.*

1. Emĩr-i Hinde virdi maşrıķĩ tâc
Görinüp Çĩnden âyine-i Çĩn (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 65, Mısra 4*). [*emĩr-i hind, -e*]

emĩr-i hũb-ahlâķ: *Güzel huylu reis.*

1. Didi kim iy **emĩr-i hũb-ahlâķ**
Ki mişlũn görmemişdür çeşm-i âfâķ (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 43, Mısra 3*). [*emĩr-i hũb-ahlâķ,]*

emĩr-i kişver-i ‘ışk-ı helâl: *Temiz aşķ ülkesinin emiri.*

1. Yahūd aşüfte-yi sevdā-perestüm
Emir-i kişver-i 'ışk-ı helālüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 5). [emir-i kişver-i 'ışk-ı helāl, -üm]

emir-i server: Emirlerin reisi.

1. Melik-zāde vü şāhib-efser idi
Ebā 'an ced **emir-i server** idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 24). [emir-i server,]

emlah: Çok (daha, en, pek) güzel.

1. Lebi pür-luṭf u şūr-engîz ü **emlah**
Zebānî hem şeker-rîz ü hem efşāḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 21). [emlah,]
2. Ger **emlah** sözini işitse bir ān
Feşāḥatdan dem urmaz idi Şāhbān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 15). [emlah,]

emr eyle: Emretmek.

1. Hüküm kılsañ āsmān gibi zemīn devvār ola
Çarḥa ger emr eyleseñ şābit ola ḡabrā mişāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 14). [emr eyle, -se, -ñ]
2. Çün itdi ceng kılmāḡı muḡarrer
Pes emr eyledi kim cem' ola leşker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 60). [emr eyle, -di]

emr it: Emir etmek, buyurmak.

1. İdüp emr ol gice Cibrile Allāh
Buyurdi k'Ahmedi var eyle āḡāḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 23). [emr it, -üp]
2. İrişdi yār iline şöhret-ile
Bu cānibden daḡı emr itdi sulṭān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 41). [emr it, -di]
3. Ümid endūhı ḡōñlinden ḡötürdi
Pes emr itdi vuḡūşa mār eger mūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 145). [emr it, -di]
4. Nihāyetsüz ḡamu rengin ü zibā
Müheyyā eyleyüp emr itdi derḡāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 61). [emr it, -di]

emr-i takdîr: Allah'ın emri.

1. Ne iḡlîme salarsa **emr-i takdîr**
Rikāb-ı devleti olur cihāngîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 91). [emr-i takdîr,]
2. Çü sendendür olur cān aña ḡursend
Ezelde eyle imiş **emr-i takdîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 25). [emr-i takdîr,]
3. Ger olmaduñisen rāzî vü ḡoşnūd
Ne çāre böyle imiş **emr-i takdîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 101). [emr-i takdîr,]

emvāc: Dalgalar.

1. Odur **emvāc** viren baḡr-ı cūda
Ten ü cān ol baḡışlar her vücūda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 5). [emvāc,]

emvāc-ı leşker: Ordu dalgası.

1. Pür olmuş gördi şahrâ tîğ ü hançer
Cihânî kabzamış **emvâc-ı leşker** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 8*). [*emvâc-ı leşker,]*

emzür: Yavrusunu memesindeki sütü emdirmek suretiyle beslemek, meme vermek.

1. Kuzusu gibi **emzürür** idi şîr
İder âhû-bere anuîla bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 120*). [*emzürür, -ür]*

enbân: Heybe.

1. İderler 'ömrüñ **enbânını** sūrāḥ
Senüñ 'ömrünse tar u ħirmeni ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 92*). [*enbânını, -ın, -ı]*

enbâz ol: Ortak olmak.

1. Tapuña hem konuk oldum hem enbâz
Ki şayd üzre bir âdem gelse gâfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 26*). [*enbâz ol, -dum]*

enbiyâ: Nebi'ler, peygamberler.

1. Yüzi suyu ħakiyçün **enbiyānuñ**
Beni ħâş ümmeti kıḫ Muştafānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 157*). [*enbiyānuñ, -nuñ]*
2. İrişüp **enbiyâ** ervāḫı bir bir
Du'âlar eylediler aña vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 111*). [*enbiyâ,]*
3. Var ise i'tikāduñ **enbiyāya**
Eyit kimdür bu yanuñdağı baḡlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 30*). [*enbiyāya, -ya]*

enbiyâ-ħaşem: Maiyetindeki peygamberler.

1. Şāḫ-ı muḫarrebānsın u sultān-ı her dü-kevn
Kerrübiyān saña ħadem ü **enbiyâ-ħaşem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 12*). [*enbiyâ-ħaşem,]*

enbüh: Kalabalık.

1. Gehî şiddetle tolar mîḡden kūḫ
Çiçekler bitürür gāḫ anda **enbüh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 36*). [*enbüh,]*
2. Tūmandan görk virür kūḫa **enbüh**
Ki çekmez kış şovuklığından endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 65*). [*enbüh,]*
3. Şu deñlü ħalk geldi anda **enbüh**
Ki şıḫlet virdi ħūt u gāve endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 7*). [*enbüh,]*
4. Semendi geh yügürdi gāḫ yıldı
Üküş taḡ ü beyābān geçdi **enbüh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 21*). [*enbüh,]*
5. Ĥarābe irdi çok ābāde **enbüh**
Görindi çünkim irdi kūḫ-sāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 64*). [*enbüh,]*

enbür: Ateşi karıştırıp tutuşturmaya mahsus alet II Kerpeten.

1. Semen dendānın açmış nitekim dür
Aña minḫār-ı bülbul olmuş **enbür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 66*). [*enbür,]*

encām: Son, nihayet.

1. Bu işe bulduramazsın sen **encām**
Bu gülşen cāyıdur bir ‘andelībūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 74*). [*encām,]*

encüm: Arapça "yıldız" anlamına gelen "necm" in çoğulu.

1. İster ki cümle eyleye ihsân ü lutfuñı
Her gice tâ şabâha dek **encüm** döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 44*). [*encüm,]*
2. Koyup çarlı müzeyyen **encümile**
Şeref virdi zemîne merdümile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 51*). [*encümile, -ile]*
3. Zemîni zeyn eylemiş çiçekler
Tonanmış şan-kim **encümden** felekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 70*). [*encümden, -den]*
4. Var idi tâbi‘i **encümden** efzûn
Otâğına dike bakardı gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 173*). [*encümden, -den]*
5. Her **encüm** hâle-i meh-tâb içinde
Gül-idi şanki havz-ı âb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 5*). [*encüm,]*
6. Yüridiler olup bir nürdan tüm
Meh idi şanki dilber bunlar **encüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 62*). [*encüm,]*
7. Hevâda uçmağa başladı huffâş
Felekde bir çerâğ oldı her **encüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 95*). [*encüm,]*
8. Yahûd bir çeşm-i zâğ oldı her **encüm**
Çerâğ-ı bezm-i miñnet gibi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 96*). [*encüm,]*
9. Şan etrâfına **encüm** mâhitâbuñ
Eline aldı ol cennetde her hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 10*). [*encüm,]*

endām: Beden, boy pos.

1. Kāmu **endāmı** zîbā cāmelerden
Egerçi oldı matbû‘ vü müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 35*). [*endāmı, -ı]*
2. Gözinden yaşlar akar boynı bağı
Hāzerden düşmiş **endāmına** lerze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 9*). [*endāmına, -ı, -n, -a]*
3. Her **endāmını** çekmiş bend ü bâğa
Giriftâr itmiş anı ser-te-ser bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 22*). [*endāmını, -ı, -(n)ı]*
4. Ki suçsuz âhüyü virdüm ite uş
Her **endāmın** göreydünüz ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 65*). [*endāmın, -ın]*
5. Kārârı kalmadı bir yirde çün bād
Gül **endāmı** hayâlî birle nâ-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 35*). [*endāmı, -ı]*
6. Urursın sîhler **endāmum** üzre
Benem hoşnûd öz hālûmden el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 14*). [*endāmum, -u, -m]*

endāze: Ölçü.

1. İşün **endāzesi** bir yüzden oldı
Be-nāgeh kara şu çıkdı zeminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 58*). [*endāzesi, -si]*

endîşe: Düşünce, kaygı.

1. Tırup yatdı bu **endîşeyle** ol mäh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 11*). [*endîşeyle, -(y)le]*
2. Bu resme ol ğarîb **endîşedeyken** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 1*). [*endîşedeyken, -de, -yken]*
3. Ki tâ gönlinde ol **endîşe** gide
Bu havfûñ def‘ine ol merd-i nāzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 20*). [*endîşe,]*
4. Ne hōd dildār dergāhına kâşıd
Bu iş için müdām **endîşedeydi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 33*). [*endîşedeydi, -de, -ydi]*

endişenāk: *Far. Endişeli, kederli.*

1. Çü Leylî bu haberden vâkıf oldu
Kâtı **endişe-nāk** u hâyıf oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 2*). [*endişe-nāk,]*

endüh: *Gam, iç sıkıntısı.*

1. Tımandan görk virür kûha enbüh
Ki çekmez kış şovuklığından **endüh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 66*). [*endüh,]*
2. Şu deñlü halk geldi anda enbüh
Ki sıklet virdi hüt u gâve **endüh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 8*). [*endüh,]*
3. Döküp bārān gözinden ol pür **endüh**
Nite ki ebr itdi ‘azm-i cānib-i küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 37*). [*endüh,]*
4. Ümid **endühi** gönünden götürdi
Pes emr itdi vuḥūṣa mār eger mūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 144*). [*endühi, -ı]*
5. Maḥabbet yār aña vü ‘ışk maṭlûb
Dilinde küh gibi bî-had **endüh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 5*). [*endüh,]*
6. Ğam ü **endühdan** tutmuş özi küh
Var ilden div gibi ihtîşâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 6*). [*endühdan, -dan]*
7. Düzen cānının **endühden** gıdāsın
Tükenmez eyleşñ bu bâbı biñ faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 22*). [*endühden, -den]*

endüha sal: *Derde salmak.*

1. Anuñ gözi bunuñ yüzinde kaldı
Bunuñ ‘ışkı anı endüha saldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 104*). [*endüha sal, -dı]*

endüh-ı zamān: *Zamanın sıkıntısı.*

1. Beni mest itdi ḥamr-ı şebāne
Ki gitdi dilden endüh-ı zamāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 158*). [*endüh-ı zamān, -a]*

engin: *Denizin karadan açıklara doğru ufuk hattına kadar uzanan kısmı.*

1. Yem-i hicr **engininden** çık kenāre
Olalum hem biz iki yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 98*). [*engininden, -inden]*

engübîn: *(Fa.) Bal.*

1. Meges basmış degüldür **engübînüm**
Bu genci kılmamışdur kimse tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 124*). [*engübînüm, -üm]*

engürüs: *Macar, Macaristan.*

1. Çü kahr itmek diledi **Engürüse**
Ḥarāb itdürdi bir kaç ‘abd-i Rûsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 97*). [*engürüse, -e]*

engüş: *Parmak.*

1. Ecel **engüşti** oldukda gelü-gir
Yem-i cüduñdan itme kaçre takşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 143*). [*engüşti, -i]*

2. İdersin mu‘cize urdukca bünyād
Göñül şaḡḡu’l-ḡamer **engüşṭini** yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 10*). [*engüşṭini, -i, -n, -i*]
3. Yüzüñ görmege ḡātem kılsa ta‘cıl
Çek **engüşṭünden** anuñ çeşmine mıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 50*). [*engüşṭünden, -üñ, -den*]
4. Dilāverler elinde oḡ k’öper müşt
Ölürken dir şehādet için **engüşṭ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 28*). [*engüşṭ,]*
5. Parmaḡına ney yürütüdi ḡāmenüñ cellād-ı çarḡ
Şāhuñ **engüşṭine** öykündüñ diyü kılop tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 24*). [*engüşṭine, -i, -n, -e*]
6. Elif **engüşṭine** ḡayrān olup diş
Fırāḡından anuñ her ḡāl pür-reşḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 38*). [*engüşṭine, -i, -n, -e*]
7. Anuñ-çun yaḡdı **engüşṭine** ḡınnā
İrāḡdan ḡonca-ı zanbaḡ virür nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 68*). [*engüşṭine, -i, -n, -e*]

engüşter: *Yüzük.*

1. Ḳāmer bir şemmesidür efserinüñ
Niḡinidür Süheyl **engüşterinüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 26*). [*engüşterinüñ, -i, -nüñ*]

engüşter-i şāh-ı cem: *Cem Sultanın yüzüḡü.*

1. Süleymāna rikābı ḡātem olmuş
Yahūd **engüşter-i şāh-ı Cem** olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 64*). [*engüşter-i şāh-ı cem,]*

engüş-i çālāk: *Hareketli parmaklar.*

1. Ser-i müştinde her **engüş-i çālāk**
Olupdur fi’l-meşel bir şāḡ-ı misvāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 31*). [*engüş-i çālāk,]*

enīn: *İnilti.*

1. Veremler gördi vü kıldı **enīni**
Ḳābarcıklar cerāḡatler görüp hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 26*). [*enīni, -i*]

enīni kıl: *İnlemek.*

1. Ḡam-ıla taşlara dökdi serini
Şu deñlü yaş döküp kıldı enīni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 45*). [*enīni kıl, -dı*]

enīs: *Arkadaş.*

1. ‘Alī kim Aḡmedüñ dāmādı idi
Enīsī mahremi mu‘tādı idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 2*). [*enīsī, -i*]
2. Neden düşmek bu resme deşt ü ḡāra
Enīs olmak ne lāzım mūr u māra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 126*). [*enīs,]*
3. Enīsinden olan mahṛūm u meḡcūr
Nesīmi dilberūmden yādigārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 56*). [*enīsinden, -in, -den*]
4. Niçün kend’özüñi virdüñ ḡārābe
Enīsüñ kim-durur bu kār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 25*). [*enīsüñ, -üñ*]

5. Enīsüñ niçe ola mūr ile mār
Dil u cānı yiter yak derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 48*). [*enīsüñ, -üñ*]

enīs: *Dost, arkadaş II alışkın olunan durum.*

1. Qalan hengāme-i hayretde nālān
Diriğ ü nāle vü āhuñ **enīsī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 11*). [*enīsī, -i*]

enīs ü yār: *Dost ve sevgili.*

1. Dilüñ yandı degüldür puhte hāmuñ
Enīs ü yārdan şabr u şekibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 95*). [*enīs ü yār, -dan*]

enīs-i server-i kevneyn: *İki cihan reisinin arkadaşı.*

1. Biri ‘Osmān ki zi’n-nüreyndür ol
Enīs-i server-i kevneyndür ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 2*). [*enīs-i server-i kevneyn, -dür*]

enīs-i tırş-rû: *Ekşi yüzlü tanıdıklar.*

1. Ya varduğum gibi evde ölem ben
Baña hōd her enīs-i tırş-rūdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 77*). [*enīs-i tırş-rû, -dan*]

enkāl: *Neşin cismani alâkalara ve bedeni lezzetlere bağlanıp kalması.*

1. Ki bir dil der-hemîn ortada **enkāl**
Senüñdür iy perî ol dil dağı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 34*). [*enkāl,]*
2. Dil-i dīvāneyi kıldı müşevveş
Emîn **enkāldan** ol iki hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 59*). [*enkāldan, -dan*]

envā’: *Türlü türlü II çeşit.*

1. Ol âteşde bişüp **envā’** tayyār
Kebāb-ı bağ gehî ki mürğ-i per-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 111*). [*envā’,]*

envā’-ı cezā: *Ceza çeşiti, çeşitli ceza.*

1. Yezîd ol māhı deşt-i Kerbelāda
Şehîd eyledi envā’-ı cezāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 14*). [*envā’-ı cezā, -da*]

envā’-ı dıraht: *Ağaç çeşitleri.*

1. Ki bulunmaz şu ‘ā’ına anuñ had
Bitüp şahında envā’-ı dırahtān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 33*). [*envā’-ı dıraht, -an*]

envā’-ı fesād: *Çeşitli fenalıklar.*

1. Cihānda dāstān olısar adı
İdiser nev nev envā'-ı fesādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 206*). [envā'-ı fesād, -ı]

envā'-ı ğam: *Türlü gamlar.*

1. Vücüd-ı çāk u çeşm-i pür-nem ile
Cüdā düşdiler **envā'-ı ğam** ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 14*). [envā'-ı ğam,]

envā'-ı lutf: *Lütuf ve iltifat çeşitliliği.*

1. İrür envā'-ı lutf-ıla peyāmı
Neşāt-ile turup Zeyd-i diğer-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 68*). [envā'-ı lutf, -ıla]

envā'-ı müdārā: *Çeşitli güzellikler.*

1. Vişāli çāresineydi mülāzım
Kıldı her dem **envā'-ı müdārā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 63*). [envā'-ı müdārā,]

envār: *Nurlar, aydınlıklar.*

1. Maḥabbet mührinüñ āṣārı için
Nübüvvet mührinüñ **envārı** için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 74*). [envārı, -ı]
2. Kelimüñ Tırda etvārı ḥaḳıyçün
Yed-i beyzānun **envārı** ḥaḳıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 80*). [envārı, -ı]
3. Şarāb-ı 'ışkdan maḥmūr olmış
Vücüd-i 'ışk **envārıyla** tölmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 18*). [envārıyla, -ı, -yla]

envār kıl: *Nurlandırmak.*

1. Cihānı kıldı cennet-veş pür envār
Ya ceyb-i çāh içinde tıfl-ı Ken'ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 158*). [envār kıl, -dı]

envārî: *Nurlar, aydınlıklar.*

1. Cebel gösterdi **envārî** 'alemler
Ki iksir-i şubḥ-ı kimyā-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 2*). [envārî,]

envār-ı ḥaḳīkat: *Hakikat nurları.*

1. Dilinden lâmi' **envār-ı ḥaḳīkat**
Yüce 'adli ile kaşr-ı şerî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 31*). [envār-ı ḥaḳīkat,]

envār-ı 'ışk: *Aşk parıltısı, aşk nurları.*

1. Çünkü berḳ urdı derūnumdan benüm **envār-ı 'ışk**
Bāṭnında oldı her şeyüñ 'ayān āṣār-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 1*). [envār-ı 'ışk,]

enver: *Aydınlık, ışıık, parlaklık.*

1. Cihân-efrûz ola çün mihr **enver**
Çerâğ-ı şubhda kalmaz iñen fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 55). [enver,]
2. Varup didiler atasına yek-ser
Ki iy gözler yüzün görmekten **enver** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 26). [enver,]

epsem: Hareketsiz, kımıldamadan duran.

1. Ki yarın hoş nesim ola dimâguñ
Gönilme bu yola bî-kesdür **epsem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 105). [epsem,]
2. Başı şürîdelik hem pesdür **epsem**
Bir eglence durur ‘âlemde her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 106). [epsem,]

epsem: Dilsiz, konuşmayan, ebkem.

1. Baña pend eyleme kim bârum artar
Sen **epsem** didüğüñce zârum artar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 58). [epsem,]

er: Erkek, koca.

1. Er almazam meger kim ola Mecnûn
Ki rûz ü şeb gâminde cân-fürüşem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 10). [er,]
2. Anuñ kaşrından özge evde boşam
İki **er** olmaya bir avrata cây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 13). [er,]
3. Er aldı tañtanayla anda Leylî
Ol anda gayr eline virdi dâmân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 20). [er,]
4. Kimesne bulmadı zenden vefâyı
Bir **er** kim ‘avrata meyl ide cândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 55). [er,]
5. Velî kılmadı **erine** hiç meylî
Dem olmaz k’ol nigâr-ı serv-i âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 12). [erine, -i, -n, -e]
6. Ki bulmamışdur **er** andan murâdı
Didi Mecnûn dilerven k’aña ben lâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 46). [er,]
7. Belürmezdi ruhında müştiden zerd
Erinüñ haşmeti vü şerm-i h’îşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 41). [erinüñ, -i, -nüñ]
8. Eri öldüğine incidi lîkin
Nihâni sevdüğünü eyleyüp yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 104). [eri, -i]
9. Eri hayfindan aña male urur
Yalandan ağlayup ol serv-i fettân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 112). [eri, -i]
10. Katı cânına geçmişdi **erinüñ**
Ki tâ devr-i zamân-ı bî-müdârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 2). [erinüñ, -i, -nüñ]
11. Dökerdi Zeyd gözden kanlu seyli
Anuñ gibi **ere** Hâk rahmet itsün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 5). [ere, -e]

er: Erkek, yiğit.

1. Ki bir efsânedur pür sihr ü efsûn
Şol **erden** k’anı ‘ışk itmişdi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 102). [erden, -den]
2. Biñ **er** ‘ışkuñda tutkim mübtelâdur
Saña ma’sûka olmak ne revâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 23). [er,]
3. Bu ‘âlemde degüldi ol kişi **er**
K’anı pişe tutınmazdı muqarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 9). [er,]
4. Gubâr-ı maqdeminden dilberinüñ
Çek iki çeşmine ol ‘ışk **erinüñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 6). [erinüñ, -i, -nüñ]
5. Gidüp tākātleri cümle çerinüñ
‘Amelden kaldı kolı ceng **erinüñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 108). [erinüñ, -i, -nüñ]
6. Er oldur kim ölüden dökmeye kan
Şav üstümüzden iy şeh bu belâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 10). [er,]
7. Gelüp didi ki iy şâh-ı nigû-ḥ’wâh
Degildür âdem ol **erdür** firişte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 69). [erdür, -dür]

8. Ki çokdan **erdedür** ol serv-i refâr
Velî şöyle kıl aña i'tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 44*). [*erdedür, -de, -dür*]
9. Erinden fâriğ u yârına meyli
Çıkup evden biraz gitdi ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 2*). [*erinden, -i, -n, -den*]
10. Bu yolda çok hatar vardır üküş derd
Cihân içre benüm gibi gerek **er** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 5*). [*er,*]
11. Anuñ soñında kıldı âh u feryâd
İle karşı becid añup **erini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 107*). [*erini, -i, -ni*]
12. Ğaraźlu 'ışk **ere** olmaz revâ hîç
Ğaraźlu mihr bünyâdın yaķar 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 48*). [*ere, -e*]

ercümend: İtibarlı.

1. Egerçi aşldandur ser-bülend ol
Velî şimdi degüldür **ercümend** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 28*). [*ercümend,*]
2. Cihân 'aşkklarınıñ **ercümendi**
Zamân şâdıķlarınıñ ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 5*). [*ercümendi, -i*]

erğuvân: İki çenekliler sınıfının baklagiller familyasından, eflatun ile kırmızı arası morumsu pembe renkte, çok güzel çiçekler açan süs ağacı.

1. Pür itmiş şâh-ı gül cām **erğuvānı**
Ki içe 'andelibe dōst-kānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 41*). [*erğuvānı, -ı*]
2. Hevā-yı zülfi pesdür seyr-i sünbül
Gülle **erğuvānuñ** şâhı bī-yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 41*). [*erğuvānuñ, -uñ*]

erğuvān-had: Erguvan yanaklı.

1. K'aña ejder idi zülfi nigh-bān
Şeker-güftār idi vü **erğuvān-had** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 35*). [*erğuvān-had,*]

erğuvānī: Erguvan renginde olan.

1. Ğamīde kaddi oldu Ğiz-rānī
Ruĥ-ı zerdine reng irdi **erğuvānī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 174*). [*erğuvānī,*]
2. Ruĥ-ı bağ oldu gülden **erğuvānī**
Gül-i aĥmerden oldu her leb-i cū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 24*). [*erğuvānī,*]

erit: Erimesini sağlamak, erimesine yol açmak.

1. Bunı yakdı anuñ nār-ı firākı
Eritdi şem' gibi iştīyākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 26*). [*eritdi, -di*]

erkān: İleri gelenler.

1. Bu idi kavminüñ içinde **erkān**
Ki tābistān-ı eyyāmında yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 29*). [*erkān,*]

erkān: Esaslar.

1. Beden Ğākī idi Ğāk oldu cāyı
Cihāna 'âdet ü **erkān** u pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 39*). [*erkān,*]

erlik: Mertlik, yiğitlik.

1. Tutan mağrib sevādm **erlik** ile
Açan maşrıq ilin serverlik ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 131*). [erlik,]
2. Hezārān āferin serverlik itdün
Alıvırdün nigārī **erlik** itdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 10*). [erlik,]
3. Revā mıdur k'öle yok yire bunlar
Degüldür bağluyı öldürmek **erlik** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 35*). [erlik,]

erre: Testere, bıçkı.

1. 'Aceb ceng itdi bunlar ol maħalde
Kılıçlar **erre**ye döndi meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 106*). [erre, -ye]
2. İşitsün halk uyan bir dem figānuñ
Başuñda **erre** olsun efser-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 33*). [erre,]

erre-i tiz: Keskin testere.

1. Elinde kesmege anı **erre-i tiz**
Varup yanına ol serv-i cevānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 24*). [erre-i tiz,]

ervāh: Ruhlar, canlar.

1. İrişüp enbiyā **ervāhı** bir bir
Du'ālar eylediler aña vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 111*). [ervāhı, -ı]

ervāhı taze: Genç ruhlar.

1. Tutar **ervāhı taze** 'ışk-ı cānān
Ol olmasa ne hāşıl olsa yüz cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 7*). [ervāhı taze,]

eş'ār: Şiirler.

1. O hūb **eş'āruñ** uş birisi budur
İşit kim gūşıñ zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 69*). [eş'āruñ, -uñ]
2. Oқurdı vaşf-ı Leylīde gāzeller
Kamu **eş'ārını** Zeyd-i diger-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 31*). [eş'ārını, -ın, -ı]
3. Bularuñ meşhedinden hīç hālī
Gehī Mecnūnuñ **eş'ārın** oқurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 9*). [eş'ārın, -ın]

eş'ār-ı gārīb: Hüzünlü şiirler.

1. K'ışidem senden eş'ār-ı gārībī
Bi-ḥamdillāh ki ruzı kıldı Rezzāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 58*). [eş'ār-ı gārīb, -i]

eş'ār-ı garrā: Kıymetli şiir.

1. Ol iklīmden ki bir ebr ola peydā
Yazar şānında yüz **eş'ār-ı garrā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 22*). [eş'ār-ı garrā,]

esâsi: *Asıl ve temele mensup, esasla ilgili.*

1. Senüñ emrünüle döner çarh ıāsı
Senüñ hükümñledür anuñ **esâsi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 22*). [*esâsi,]*

esb: *Far. At, feres.*

1. Niçe yük ‘üd-ı huşk u ‘anber-i ter
Hezâr üştür hezâr ester hezâr **esb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 55*). [*esb,]*

esbâb: *Araç gereç, elbise.*

1. Çü rahm itdün şatayın al revâdur
Çıkarup cümle **esbâbını** fi’l-ğâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 43*). [*esbâbını, -ı, -nı]*

esbâb-ı zerrîn: *Altından elbise.*

1. Pes andan bezme başladı nigârın
Döküldi ortaya **esbâb-ı zerrîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 2*). [*esbâb-ı zerrîn,]*

esb-i şabâ: *Rüzgar gibi hızlı hareket eden at.*

1. Virüp aldı ol iki nâ-tüvânı
Pes ol **esb-i şabâ** sîmâyı şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 57*). [*esb-i şabâ,]*

eşcâr: *Ağaçlar.*

1. Şükûfeyle pür olur evvel **eşcâr**
Biter her birisinde âhîr eşmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 73*). [*eşcâr,]*

esen: *Sağ sâlim, afiyette, sıhhatte, selamette, sıhhatli, salim.*

1. Sen isnâd eyledün baña hatâlar
Esenlik görmedüm ‘ahdüñde hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 53*). [*esenlik, -lik]*

esen: *Vedalaşmak.*

1. Gidelüm kalmayalum kârvândan
Esenleşüp bu resme ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 27*). [*esenleşüp, -leşüp]*

esen kal: *Ruhsal ve bedensel olarak sağlıklı, sıhhatli olmak anlamında bir temenni sözü.*

1. Esen kal kim beni görmezsin artuk
Esen kal sen ki ben rahtum götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 20*). [*esen kal,]*
2. Esen kal kim beni görmezsin artuk
Esen kal sen ki ben rahtum götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 21*). [*esen kal,]*
3. Gidecekler gemisine oturdum
Esen kal bir yire ‘azm eyledüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 23*). [*esen kal,]*
4. Ki yine gelmek olmaz ol seferden
Esen kal k’atalık gitdi miyândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 25*). [*esen kal,]*

esen kıl: Selamet eyle.

1. İriş tiz muntazır eyleme cânı
Esen kıl iy hayât âhîr esen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 31*). [*esen kıl,]*
2. İriş tiz muntazır eyleme cânı
Esen kıl iy hayât âhîr **esen kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 31*). [*esen kıl,]*

eser: Eseri iz.

1. Yüzünden bir **eşerdür** rüz-ı nevrüz
Cemâlünden cüdâdur haste Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 8*). [*eşerdür, -dür]*
2. Sözinden ‘ilm-i hikmet bir **eşerdür**
Dilinden fenn-i mantık bir haberdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 27*). [*eşerdür, -dür]*
3. Ne ‘ışkuñ var-durur göñlinde dağı
Ne **eşer** bulmuşdur ol būdan dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 12*). [*eşer,]*
4. Tarık-i ‘ışk-bâziden habersüz
Hevâ-yı cân-güdâziden **eşersüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 10*). [*eşersüz, -süz]*
5. Eşer görmedi andan bir arada
Şoñ ucı virdi bir kimse nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 34*). [*eşer,]*
6. Kılıç gibidür üstinde kâfâññ
Eşer kalmadı âdemden cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 55*). [*eser,]*
7. Dile esrâr-ı mahfiden **eşer** vir
‘Alem dik bâm-ı eyvân-ı vefâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 4*). [*eşer,]*
8. Ki senden bir **eşer** var bende zâhir
Çok istedüm ezel mânend-i şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 16*). [*eşer,]*
9. Hatındandur **eşer** bir gül-‘izâruñ
Dağı her lâle etrâfında cüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 140*). [*eşer,]*
10. Eşer kalmadı gayrı üstüñ’ândan
‘Acebdür k’ol segân-ı üstüñ’ân-ı’âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 78*). [*eşer,]*

eser bul: Belirti, iz bulmak.

1. Dağâyıkdan şu resm-ile **eşer bul**
Ki nazm içre Nizâmîyi diger ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 119*). [*eşer bul,]*

eser eyle: Tesir etmek, etki etmek.

1. Vücûdı oldu tîr-i zecre âmâc
Eşer eyledi cânına harâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 23*). [*eşer eyle, -di]*

eser göster: İşaret, iz göstermek. İz bırakmak, tesir etmek II görünmek, belirlemek; benzetmek.

1. Eser göstermez-idi ol kemîne
Ne taşuñ tutsa gerden sillesine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 70*). [*eser göster, -mez, -idi]*

esgi: Eski.

1. Teb-i gam iki kat itmiş nihâlin
Yumuş **eşgi** ruhı verdinüñ alın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 48*). [*eşgi,]*

eshâb: Arkadaşlar, ahbablar II Sahabeler.

1. Pes ol mektûbı şâh-ı nîk-mahzar
Okuyıvirdi **eşhâbına** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 58*). [*eşhâbına, -ı, -na*]

ésig: Eşik, kapı önü.

1. Eşigüñ secdegâh-ı cümle cāndur
Kapuñ mihrâb-ı ehl-i āsumāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 105*). [*eşigüñ, -üñ*]
2. Eşigidür harîm-i zinde-gānî
Sarâyıdur maķâm-ı cāvidānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 23*). [*eşigidür, -i, -dür*]
3. Ayağüñ toprağıdur secdegāhum
Eşigüñ taşıdur püşt u penāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 20*). [*eşigüñ, -üñ*]

ésig: (Sevgilinin) Eşiği.

1. Gözi sakka olan müjgānı ferrāş
Cebîni yārı **eşiginde** nakkāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 8*). [*eşiginde, -i, -n, -de*]

eşigini öp: Üstün görmek, emrine amade olmak.

1. Şeh-i Hindüstān hākān-ı Çîni
İraklardan öperler eşigini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 54*). [*eşigini öp, -er, -ler-i, -ñ, -i*]
2. Eger çekse ‘adûsî serîr-i eflāk
Gelüp yine eşiginde öper hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 104*). [*eşigini öp, -er*]

esîr: Mahkum, tutsak.

1. Ölümünden ger saña gelmezse qorhu
Esirge ben **esîri** iy cefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 32*). [*esîri, -i*]
2. Çeh-i şerm ü tahayyürde **esîrüm**
Hacâletden yüzüm suyu döküldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 34*). [*esîrüm, -üm*]
3. Esîrûñ gerdeninden çöz kemendûñ
Ne iderdûñ eyle icâb itse taķdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 30*). [*esîrûñ, -üñ*]
4. K’olavuz günde bir yirde müsâfir
Esîr üslûbına düzdüm bu yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 39*). [*esîr,]*
5. Kapuñda şimdi bir bağılu **esîrüm**
Ben itdim n’itdümise kend’özüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 32*). [*esîrüm, -üm*]
6. Şikâr-ı ‘ışk olan cân-ı figârı
Esîr ü mübtelâ vü zâr u mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 25*). [*esîr,]*
7. Vişâlûñ ni‘metinden bî-naşîbüm
Esîr ü ‘âşık u şûride-hālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 23*). [*esîr,]*
8. Ya dilber cânibinden gerd-i rehdür
Bulardan da bu resme kim **esîrüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 85*). [*esîrüm, -üm*]
9. Ya bu vahdetde anuñ yād ola nāmı
Esîrüm ger gamuñda iy perî-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 39*). [*esîrüm, -üm*]
10. Ki kaçır dîvler de şöhetümden
Esîrüm gündüzin dürlü ‘azāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 19*). [*esîrüm, -üm*]
11. Çerâğ-ı mihnete pervâne-i derd
Belâ zindānı qa‘rınıñ **esîri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 3*). [*esîri, -i*]

esîr ü mübtelâ: Esir ve tutkun.

1. Esîr ü mübtelâ vü müstemendüm
Kimün derdiyle kılarıns şebi rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 44*). [*esîr ü mübtelâ,]*

esirge-: *Esirgemek, gözetmek.*

1. Şerîk olur şikâra ol dañı bil
Esirgeyüp bu bir kaç mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 29*). [*esirgeyüp, -(y)üp]*

esirge: *Esirgemek, gözetmek.*

1. Ölümden ger saña gelmezse korñu
Esirge ben esîri iy cefâ-ñû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 32*). [*esirge,]*
2. Tapuñdan almazam cebr-ile düñter
Esirgedümse bu ‘âşık cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 7*). [*esirgedümse, -düm, -se]*
3. Teraññum kıl Moğol Çin gözlerine
Esirge kim düşüplerdür Hañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 39*). [*esirge,]*
4. Esirgelerdi hâlin ol cevânunñ
Ki ol meh-pâre lâyıñ idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 8*). [*esirgelerdi, -ler, -di]*

esîr-i bend-i zindân-ı mezellet: *Zillet zindanında bağı köle.*

1. ‘Anâ deryâsınunñ ğarğ-âbı cânı
Esîr-i bend-i zindân-ı mezellet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 5*). [*esîr-i bend-i zindân-ı mezellet,]*

esîr-ı cāh-ı ğam: *Gam kuyusunun esiri.*

1. Muķim-i künc-i teng-i ğār-ı pūr-ñūn
Esîr-ı cāh-ı ğam ya‘nî ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 16*). [*esîr-ı cāh-ı ğam,]*
2. Esîr-i cāh-ı ğam cân-ı figārı
Aña çün kıldı bu yārān neẓāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 12*). [*esîr-i cāh-ı ğam,]*

esîr-i derd-i cāvīd: *Ebedi derdin esiri.*

1. Yu var ben ĥaste-dilden dest-i ümmīd
Ki olmışam **esîr-i derd-i cāvīd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 58*). [*esîr-i derd-i cāvīd,]*

esîr-i derd-i dilber ol: *Sevgilinin derdine esir olmak.*

1. Ki olmışsın esîr-i derd-i dilber
Gerek kılmayasın inende ta‘cīl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 22*). [*esîr-i derd-i dilber ol, -mış, -sın]*

esîr-i ‘ışk: *Aşk esiri.*

1. Muşaffā-ñab‘ u rüşen-rāy u server
Esîr-i ‘ışk zindân-ı cefāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 11*). [*esîr-i ‘ışk,]*

esîr-i mübtelâ-yı ‘ışk: *Aşka müptela esir.*

1. Giriftâr-ı belâ-yı ‘ışkdur cân
Esîr-i mübtelâ-yı ‘ışkdur cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 60*). [*esîr-i mübtelâ-yı ‘ışk, -dur*]

esîr-i nakş-ı nîreng: *Büyülü resmin tutsaklığı.*

1. Didi k’olmuşsin iy ferzend-i dil-teng
Hâzer kıl kim **esîr-i nakş-ı nîreng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 12*). [*esîr-i nakş-ı nîreng,]*

esîri ol: *Tutsak olmak.*

1. Hem anuñ sen de olmuşsin esîri
Dilüñi çâk kılmış ‘ışkı tiri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 15*). [*esîri ol, -muş, -sın*]
2. Yakîn bildi k’anuñ cân-ı hâkîri
Belâ zindânıñ olmış esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 66*). [*esîri ol, -mış*]
3. İrişür cânına renc-i zamâne
Kişi ki olmaya nefsinüñ esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 105*). [*esîri ol, -ma, -ya*]

esîr-i vādî-i cürm: *Günah vadisinin esiri.*

1. Esîr-i vādî-i cürm ü hââyum
Ğarîk-ı kûlzüm-i derd ü belâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 125*). [*esîr-i vādî-i cürm,]*

esk: *Göz yaşı.*

1. Āhum âteş-nâk u **eşkü**m oldı hün-bâr el-firāk
Oldı gerdünüñ cefâsı şiddetinden Ĥamdîyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 8*). [*eşkü*m, -üm]
2. Sen anı istemekde eşk-i rizân
Ol **eşkü**n gibidür senden girizân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 70*). [*eşkü*n, -üñ]
3. Arayup her yaña ol nâzenîni
Yur idi **eşk-ile** pîrâhenîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 40*). [*eşk-ile, -ile*]
4. Görüp anda bu resme ıztırâbı
Yüzine **eşkden** saçdı gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 62*). [*eşkden, -den*]
5. Bularuñ ruhları sürhîyle gül-gün
Nigârüñ dîdesi **eşkiyle** pür hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 30*). [*eşkiyle, -iyle*]
6. Ayâğına dökildiler bunuñ tîz
Yüzine **eşkden** saçdılar âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 39*). [*eşkden, -den*]
7. Sebû-yı zehre döndi câm-ı ‘âlem
Vedâ’ **eşkinden** anda ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 143*). [*eşkinden, -in, -den*]
8. Ki gül-reng olmuş **eşküñden** nihâlin
Saña yokdur belâ bezminde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 32*). [*eşküñden, -üñ, -den*]
9. Yudılar **eşk-ile** ol âfîtabı
Pes idüp ġarķ-ı kâfûr u ‘abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 68*). [*eşk-ile, -ile*]
10. Anuñ gibi ki zulm irmiş irür dâd
Vücüdî **eşk** ü âh-ı dil-keş içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 9*). [*eşk,]*

esk dök: *Gözyaşı dökmek, ağlamak.*

1. Hüdâ bilür işin kime ne minnet
Senûn mergûnde diriler döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 53*). [eşk dök, -er]

eskâl: Şekiller, görüntü, biçimler, heyetler; "şekl"in cem'idir.

1. Bu eşkâle tahayyürdeyken ol mâh
Görindi kaşruñ ardından be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 53*). [eşkâle, -e]

eski: Çok zaman geçmiş olan, kadim.

1. Cihānuñ sakfı adı āsumāndur
İçinde anuñ bir **eski** sāye-bāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 68*). [eski,]
2. Kılan **eski** emekdārını maḥrûm
Dilerdûñ kim olam rûsvāyı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 74*). [eski,]
3. Unutma **eski** yārânı da zînhār
Kaçan kim içesin köhne şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 66*). [eski,]

esk-i çeşm-i mecnûn: Mecnun'un gözyaşı.

1. Çün işâr itdi **esk-i çeşm-i Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 1*). [esk-i çeşm-i mecnûn,]

esk-i gülgün: Gül renkli gözyaşı. II Kan ağlamak.

1. Revân itdi gözinden **esk-i gülgün**
Dili gamnâk ü cānı hâil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 50*). [esk-i gülgün,]

esk-i gültreng: Gül renkli gözyaşı (kanlı gözyaşı anlamında).

1. Oturup gonce-veş hayrân u dil-teng
Revân itdi gözinden **esk-i gültreng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 34*). [esk-i gültreng,]

esk-i gül-reng: Gül renkli gözyaşı (kanlı gözyaşı anlamında).

1. Cevâb-ı pîrden Mecnûn-ı dil-teng
Revân itdi gözinden **esk-i gül-reng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 12*). [esk-i gül-reng,]
2. Yanınca bir şanem zevk ü şafâda
Döker Mecnûn cebelde **esk-i gül-reng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 75*). [esk-i gül-reng,]

esk-i gül-reng: Gül renkli gözyaşı, kanlı gözyaşı anlamında.

1. Döker çeşmüm lebûñsüz **esk-i gül-reng**
Senûn vaşluñ gülinden iy ḥabîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 162*). [esk-i gül-reng,]

esk-i havret: Şaşkınlık gözyaşı.

1. Çü şâh añladı Mecnûnuñ sözini
Pür itdi eşk-i hayretle gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 62*). [esk-i hayret, -le]

esk-i hün-bâr: Kan yağıduran gözyaşı.

1. Ki ağırlarken yur anı **eşk-i hūn-bār**
Yüzüme koduğuñ hali dil-āvız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 28*). [*eşk-i hūn-bār,]*

eşk-i hūnîn: Kanlı gözyaşı.

1. Pür oldı eşk-i hūnîn-ile çeşmi
Olup meşşâta âşüfte işinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 50*). [*eşk-i hūnîn, -ile]*

eşk-i hūn-rîz: Kanlı gözyaşı saçan.

1. Yüzün düşmiş kılar feryâd u efğân
Şaçup her biri gözden **eşk-i hūn-rîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 37*). [*eşk-i hūn-rîz,]*

eşk-i lâ'l-i girdâr: Yakut gibi gözyaşı.

1. Ruḥına şem' gibi çeşm-i hūn-bār
Döker her lâhza **eşk-i lâ'l-i girdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 90*). [*eşk-i lâ 'l-i girdâr,]*

eşk-i mecnûn: Mecnun'un göz yaşları.

1. Ğamuñdan **eşk-i Mecnûn** ile çağlar
Çekersin sen çemende ḥurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 58*). [*eşk-i mecnûn,]*

eşk-i pür-hūn: Kanlı gözyaşı (Çok ağlamak bağlamında).

1. Şaçarak gözlerinden **eşk-i pür-hūn**
Yine 'azm itdi küh-ı Necde Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 59*). [*eşk-i pür-hūn,]*

eşk-i revân: Akan gözyaşı.

1. Yaşı mevc urdı çün deryâ-yı 'ummân
Götürüp şöyle kim eşk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 3*). [*eşk-i revân, -ı]*

eşk-i rizân: Akan gözyaşı.

1. Sen anı istemekde **eşk-i rizân**
Ol eşküñ gibidür senden girizân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 69*). [*eşk-i rizân,]*

esmâr: Meyveler.

1. Şükûfeyle pür olur evvel eşcâr
Biter her birisinde âḥir **esmâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 74*). [*esmâr,]*

esnâ: Ar. Vakıt, zaman arası.

1. Haṭâdan anda olmuşlar giriftâr
Hem ol **esnâda** kaşd itmiş ki şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 21*). [*esnâda, -da]*

esrâf-ı ‘arab: *Arapların ileri geleni.*

1. Var idi bir beg eşrâf-ı ‘Arabdan
Ki ‘âlî qadr idi aşl u nesebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 29*). [*eşrâf-ı ‘arab, -dan*]

esrâr: *Sır, gizem.*

1. Geçin perhîz ile hem-çün hekîmân
İdüben cânuñı **esrâra** meşgûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 57*). [*esrâra, -a*]

esrâr-ı mahfî: *Gizli sırlar.*

1. Dile esrâr-ı mahfiden eğer vir
‘Alem dik bâm-ı eyvân-ı vefâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 4*). [*esrâr-ı mahfî, -den*]

esrâr-ı nihân: *Gizli sırlar.*

1. Rûsüm-ı ‘âlemüñ gavrına vâkıf
Çatında zâhir esrâr-ı nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 9*). [*esrâr-ı nihân, -î*]

esrefü’l-‘acem: *Acemlerin şerefli.*

1. Yâ şâhibü’r-risâlet yâ ekremü’l-‘Arab
Yâ hâtemü’n-nübüvvet yâ **eşrefü’l-‘Acem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 4*). [*eşrefü’l-‘acem,]*

ester: *Katır.*

1. Niçe yük ‘üd-ı huşk u ‘anber-i ter
Hezâr üstür hezâr **ester** hezâr esb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 55*). [*ester,]*

esvâb-ı mâtem: *Matem elbisesi.*

1. ‘Azâ-gîrân gibi **esvâb-ı mâtem**
‘Arab dilberleri yırtup yaqayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 34*). [*esvâb-ı mâtem,]*

esved: *Kara, siyah.*

1. Giyinmiş şâlihîler gibi **esved**
Oturmuş şâh üzre cest ü zîrek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 48*). [*esved,]*

et: *Et.*

1. Yaramamışdur **etleri** kebâba
Hezârân hile ile çünki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 42*). [*etleri, -ler, -i*]
2. Kılâbı bildi yimedi **etümi**
Utanmaz mısın iy şeh şüretüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 100*). [*etümi, -üm, -i*]

etbā': Ar. 1. Hizmetkârlar. 2. Tâbiler.

1. Anuñ âlî vü aşhâbı hâkiyçün
Çamu **etbā'** ü ahhâbı hâkiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 98*). [*etbā'*,]

eteg: Bir elbise veya etekliğin alt kenarı.

1. Koyup ceybini ider oldı çālāk
Etegi cânibinden câmesin çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 24*). [*etegi*, -i]
2. Etegüm üzre kıлмаğa namâzı
Yudum biñ kerre virmezler cevâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 111*). [*etegüm*, -üm]

etfâl: Çocuklar.

1. Sebak **etfâle** görindi siyeh-rû
Elif anuñ ğamından döndi müya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 32*). [*etfâle*, -e]

etfâl-i giyeh: Bitki topluluğu.

1. Her **etfâl-i giyeh** kim toğurur hâk
Çü dâye ebrden süd virür eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 29*). [*etfâl-i giyeh*,]

etrâf: Yan, çevre, kenar.

1. Katı şürîde vü divâne oldı
Ki nâmi 'âlem **etrâfına** taldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 54*). [*etrâfına*, -ı, -n, -a]
2. Tonatmış boynunuñ **etrâfını** reg
Çekilmiş güyiyâ zencîre bir seg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 29*). [*etrâfını*, -ı, -n, -ı]
3. Mu'anber zülfinüñ büyından ol cân
Ol **etrâfı** mu'attar kıldı yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 70*). [*etrâfı*, -ı]
4. Nigâh iderken **etrâfa** be-nâgâh
İrakdan bir 'acûze oldı peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 18*). [*etrâfa*, -a]
5. Şan **etrâfına** encüm mâhitâbuñ
Eline aldı ol cennetde her hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 10*). [*etrâfına*, -ı, -n, -a]
6. Ki yaşından ol **etrâf** oldı gül-reng
Dönüp divânesine her mahalden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 80*). [*etrâf*,]
7. Anuñ **etrâfına** çekmişdi şaflar
Ol ortalıkda şan sultanlarıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 70*). [*etrâfına*, -ı, -n, -a]
8. Tozını kühl idinürdi gözine
Ġazâl **etrâfını** müşgîn iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 59*). [*etrâfını*, -ını]
9. Buladı kuyruğunu her birisi
Tolayı alup **etrâfını** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 47*). [*etrâfını*, -ını]
10. Nigeh-bânlar var **etrâfumda** bî-had
Ne bir hem-râzum ü ne hem-demüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 24*). [*etrâfumda*, -umda]
11. Ki hâli olmaz **etrâfumdan** ağıyâr
Ger itsem 'azm-i seyr-i tîrf-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 62*). [*etrâfumdan*, -um, -dan]
12. Hâtındandur eğer bir gül-'izâruñ
Dañı her lâlê **etrâfında** cüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 141*). [*etrâfında*, -ı, -n, -da]
13. Bu hâl üzre düşüp kaldı ol abdâl
İhâta idüp **etrâfin** ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 59*). [*etrâfin*, -in]
14. Gelüp **etrâfdan** seyr itdi herkes
Pes anuñ kıldılar adını ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 72*). [*etrâfdan*, -dan]
15. Fiğân eyler şafâdan bülbül-i mest
Gelür **etrâfdan** dürlü şadâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 39*). [*etrâfdan*, -dan]

etrâf-ı ‘âlem: Alemin her yeri.

1. Gelür etrâf-ı ‘âlemden müsâfir
Bu miskînüñ temâşasına vâfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 25). [etrâf-ı ‘âlem, -den]
2. Pür idi berfden etrâf-ı ‘âlem
Dökilür âsumândan berf çün ‘âc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 4). [etrâf-ı ‘âlem,]

etrâf-ı cihân: Dünyanın her tarafı.

1. Oķındı şî‘rile adına şâbâş
Ki etrâf-ı cihâna şab‘-ı pâki (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 17). [etrâf-ı cihân, -a]

etrâf-ı havâ: Bütün havayı.

1. Mu‘attar kılan etrâf-ı havâyı
Uran bünyâd iklim-i vücûda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 4). [etrâf-ı havâ, -yı]

etrâfın al: Etrafını, çevresini çevrelemek.

1. Yaşınuñ hûnı olmış cüy-ı Ceyhûn
Vuñuş etrâfın alup cavķ ber cavķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 35). [etrâfın al, -up]

etvâr: Tavırlar, edalar, hareketler.

1. Kelimûñ Türda etvârî hâkiyçün
Yed-i beyzânun envârî hâkiyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 79). [etvârî, -i]

ev: Barınma yeri, dünya.

1. Şol ev kim kabır eydürler aña kim
Münevver idivirsün şem‘-i İslâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 147). [ev,]

ev: Ev, mekan.

1. Okur dergâhına sen şâhı Allâh
Bu teng evden döşür şur bâr-ı büngâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 82). [evden, -den]
2. Temâşâ kıldı ol deşti hürâmân
Kara evler şutulmuş gördi yek-sân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 46). [evler, -ler]
3. Bir ev k’od şu‘lesinden rûşen olur
Anuñ ğammazı düd-ı revzen olur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 47). [ev,]
4. O kaldı ğargehinde zâr u tenhâ
Bu geldi evlerine mest ü şeydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 22). [evlerine, -leri, -n, -e]
5. Kıra evden ruñ-ı şahrâya her sâl
Kor iy ‘âlî neseb kıvmûñ siyeh hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 41). [evden, -den]
6. Ki çün Leyliye Kıys-ı çâk-sîne
Vedâ‘ itdi vü gitdi evlerine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 14). [evlerine, -leri, -n, -e]
7. Yabana çıķsa şarb-ı seng-i ğayrât
Eve varsa ğam-ı pend-i karâbât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 24). [eve, -e]
8. Şur evden yaña gidelüm gözün aç
K’anañdur anda didârûña muñtâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 135). [evden, -den]
9. Atası ceħd ü ğileyle revânı
Götürdi evlerine ol cevânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 90). [evlerine, -leri, -n, -e]

10. Çün atasıyla geldi **evlerine**
Buluşdı hışm u kavm ü mäderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 17*). [evlerine, -leri, -n, -e]
11. Bu mîlî itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi gūyā ki gün nūnyla revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 66*). [evi, -i]
12. Nedāmet birle tūrdı gönli ğam-nāk
Evine ‘azm kıldı çeşmi nem-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 68*). [evine, -i, -n, -e]
13. Turup pes Ka‘beden derd ü ğam-ıla
Eve geldi yine mîr-i kabile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 72*). [eve, -+e]
14. Alup gitdi **evine** hurrem ü şād
Ol āhūlarla kaldı anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 58*). [evine, -i, -n, -e]
15. Anuñ kaşından özge **evde** boşam
İki er olmaya bir avrata cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 12*). [evde, -de]
16. Gidelüm tūr **eve** işit sözümi
Ki ölürken seni görem önümde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 130*). [eve, -+e]
17. Vühüşüñ şöhbeti yegdür mu‘ayyen
Ev ü şahrā baña birdür cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 79*). [ev,]
18. Ya varduğum gibi **evde** ölem ben
Baña hōd her enīs-i tūrş-rūdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 76*). [evde, -de]
19. Varup **evden** getürdi mäderini
Gelüp gördi anı anası maḥzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 14*). [evden, -den]
20. Benüm de uş ğamuñdan baña yitdi
Gidelüm tūr **eve** iy merd-i nā-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 39*). [eve, -e]
21. Çıkarup bu kafesden kılam āzād
İledürsün **eve** hōd çār-nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 71*). [eve, -e]
22. Eve varup anası düşdi bīmār
Çeküp zāḥmet atası gibi vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 2*). [eve, -+e]
23. K’o bî-hüşüñ peşinden gide ḥ‘ābı
Çok itdiler **eve** iletmege cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 41*). [eve, -e]
24. Bekā mülkine rıḥlet kıldı iy şîr
Düşürüp dehr **evinden** büngeh ü bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 19*). [evinden, -i, -n, -den]
25. Erinden fāriğ u yārına meyli
Çıkup **evden** biraz gitdi ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 3*). [evden, -den]
26. Otururdu **evinde** gice gündüz
Diledüince kılardı fiğānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 118*). [evinde, -in, -de]
27. Tūrup ‘azm eyledi Zeyd **evlerine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 82*). [evlerine, -leri, -n, -e]
28. Cemālî mübtelāsına taleb-kār
Okıdup **evlerinden** Zeydi ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 39*). [evlerinden, -lerinden]

evbās: Ayak takımı, serseri topluluğu.

1. Çün ola bu hikāyet ‘āleme fāş
Baña ta‘n eyleyici olur **evbās** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 32*). [evbās,]
2. Çün oldı bu hikāyet ‘āleme fāş
Mesāviye şurū‘ itdi her **evbās** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 2*). [evbās,]

evc: Bir şeyin en yüksek derecesi, en yüksek noktası.

1. Yiridür kūh-ı Necd **evcinde** bir ğār
Ki taşdur bālîşi vü bisteri ḥār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 19*). [evcinde, -in, -de]
2. Sipîhr **evcinde** yir yir her sitāre
Göz açup aña kılardı nezzāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 99*). [evcinde, -i, -n, -de]
3. Şerī‘at āsumānı **evcine** bedr
Güzin ü pārsā vü ‘āliyyü’l-kadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 7*). [evcine, -i, -n, -e]
4. Letāfet çarḥınuñ şems-i duḥāsı
Melāḥat **evcinüñ** bedr-i dūcāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 8*). [evcinüñ, -i, -nüñ]
5. Yine divşürdi kaş u ḥāneden raḥt
Yine kurdı varup Necd **evcine** baḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 12*). [evcine, -ine]

6. Atası ‘Âmirîler üzredür hân
Bu ‘ışk **evcinden** oldu şöyle hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 8*). [evcinden, -in, -den]
7. Degüldür âh u nâle eksük iy yâr
Ol ider kûhlar **evcinde** âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 33*). [evcinde, -i, -n, -de]

evc-i âsumân: Gökyüzünün doruk noktası.

1. İrişdi âhı evc-i âsumâna
Mühim işe gider gibi şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 36*). [evc-i âsumân, -a]

evc-i cebel: Dağın zirvesi.

1. Çü terk itdi atayı vü anayı
Varup evc-i cebelde tutdı câyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 2*). [evc-i cebel, -de]
2. Çekildün şöhet-i hem-demleründen
Nedür geh deşt ü geh evc-i cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 19*). [evc-i cebel, -de]

evc-i ferah: Mutluluk feleği.

1. Açar evc-i ferahdan çarh şad der
Bu resme olmuş idüm bende haste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 20*). [evc-i ferah, -dan]

evc-i kerâmet: Keramet zirvesi.

1. Biri **evc-i kerâmet** burcına mâh
Biri mülk-i sa‘âdet tahtına şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 67*). [evc-i kerâmet,]

evc-i kûh: Dağın zirvesi.

1. Geh evc-i kûhda geh mişedeydi
Dönerken tağdan bir gün ovayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 34*). [evc-i kûh, -da]

evrâd: Her zaman yinelenen dua.

1. Gözi nemginlerün **evrâdı** için
Dili gamginlerün feryâdı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 107*). [evrâdı,]
2. Dilinde Zeynebün Zeyd adı **evrâd**
Geleydi Zeyd çün gamdan figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 96*). [evrâd,]

evrâk: Yapraklar.

1. Def olmuşdur gül **evrâkı** celâcil
Getürdi her şükûfe hâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 64*). [evrâkı, -ı]

evşâf-ı gârağ: İsteklerin sıfatları.

1. Pes evşâf-ı gârağda sürdi hâme
Ki bu gam-nâme benden kim helâküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 20*). [evşâf-ı gârağ, -da]

evvel: Başlangıç, birinci, ilk.

1. Şüküfeyle pür olur **evvel** eşcār
Biter her birisinde āhir eṣmār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 73). [evvel,]
2. Çü halk itdün beni lutfuñdan **evvel**
İlāhî āhirüm kılma mu'aṭṭal (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 149). [evvel,]
3. Virüp **evvel** selām-ı kird-gārı
Okıdı şoñra na't-ı bî-şümārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 75). [evvel,]
4. Perî-ruhlardan **evvel** oldı kāmîl
İki üç yılda oldı dāniş-āmüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 26). [evvel,]
5. 'Arabda bu idi **evvel** töre hem
Ki binerdi aña bir üstüre hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 27). [evvel,]
6. 'Acüz-ı dehre ol ḡammāz-ı mühmel
Şan Âdemden daḡı gelmişdi **evvel** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 38). [evvel,]
7. Devādan kıl aña **evvel** 'ināyet
Vefādan şoñra idesin hikāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 45). [evvel,]
8. Ki bir mektûb kıldı ya'nî tertîb
Didi **evvel** idüp i'zāz u terḡîb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 10). [evvel,]
9. Başını ṭa'n-ı düşmen kılmasa kel
Keserdi dōstı başını **evvel** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 14). [evvel,]
10. Baña yār idi **evvel** kavm-i dildār
Kamusa düşmen oldı şimdi iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 23). [evvel,]
11. Didi kim bî-mededlikden ben **evvel**
Neberdi eyledüm şulha mübeddel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 47). [evvel,]
12. Yine **evvelki** menzilgāha geldi
'Adūsı cānibine peyk şaldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 73). [evvelki, -ki]
13. Ṭama'dan kendüsine kıldı hem-mehd
Gerek kim 'ömrini Mecnûnuñ **evvel** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 15). [evvel,]
14. Didi şādān olup buldum şikārı
Pes **evvelki** refîkıñdan uşandı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 59). [evvelki, -ki]
15. Velî Mecnûna cāndan rāzîyem pes
Ben **evvel** demden aña nām-zādum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 57). [evvel,]
16. Virür āvāze kūs-u mergüm el-ān
Saña oldur münāsib **evvel** āhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 145). [evvel,]
17. Niçe yutsun ḡamından zehr ile dem
Şular kim senden **evvel** bunda geldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 59). [evvel,]
18. Ki çarḡ ura ḡamuñdan bağruma tîr
Ciger-güşei idüm ger **evvel** iy cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 103). [evvel,]
19. Gehî şadrına çekdi ḡāk-i pākin
Ol **evvel**den de ḡōd dest-i sitemde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 39). [evvel, -den]
20. İrişmeyince diñlenmezdi pāyı
Kamu menzillerinde **evvel** āhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 101). [evvel,]
21. İştüdüm bir hikāyetde ki **evvel** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 1). [evvel,]
22. Şalup itler öñine kıldılar terk
Pes **evvel** ol kılāb-ı āhenin ceng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 41). [evvel,]
23. Dün ü gün fikrüm eglencem ḡayālūñ
Alup ḡöñlümi **evvel** iy kıyāmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 145). [evvel,]
24. Sen urduñ zaḡmı sen eyle 'ilācum
Ol **evvel** gördiḡüñden ḡaste-ḡālüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 159). [evvel,]
25. Didi **evvel** ki iy Ḥallāk u 'Ālim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 1). [evvel,]
26. Var idi bir melik **evvel** zamānda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 1). [evvel,]
27. Gelüp pîr ol şehe çok ḡizmet itdi
Öpüp **evvel** ḡuzūrında zemîni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 97). [evvel,]
28. Şaḡîḡ ol resme kim tutardı **evvel**
Bir āh idüp çağırđı döndi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 122). [evvel,]
29. Açınlardan yolını öğren **evvel**
Gerekdür rismān kim su vire çāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 12). [evvel,]
30. Kānı kim olmayaydı bād-bānı
Gemim olmazdan **evvel** mevcden ḡarḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 49). [evvel,]
31. Gelüp bir seyl anı virdi ḡarābe
Aña şol zelzele k'irmişdi **evvel** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 55). [evvel,]

32. K'ider feryād içinde her taraf zāğ
Budağ kim **evvel** idi berk tahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 77*). [evvel,]
33. Ki yolın itmemişdür gül anuñ pîç
Kime mey virdi **evvel** nîm kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 109*). [evvel,]
34. Gelüp ön şöñ gider ekşer halâyık
Dağı şöñra gelüp **evvel** gider çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 171*). [evvel,]
35. Ki tâ ta'cîl ile vire revânı
K'irişe yârına bir lâhza **evvel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 33*). [evvel,]
36. Ki taht idinmedi âhîr tahte bendi
Cihân **evvel** kime virmişdür efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 105*). [evvel,]

evvel gel: *Daha önce yaşayanlar.*

1. Cihâna gerçi evvel geldi Âdem
Senüñ nûruñdurur andan muqaddem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 65*). [evvel gel, -di]

evvelki: *İlk, birinci.*

1. Yine gördi ol **evvelki** mekânın
Şanasın buldı bülbül âşiyânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 19*). [evvelki,]

evzâ': *Hâller, vaziyetler.*

1. Huşûşan kim ne **evzâ'** olsa derhâl
Vukû'ı üzre nazm ider ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 21*). [evzâ',]
2. Gören şanur anı hulle-be-hulle
Bakan **evzâ'ına** kalurdi hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 69*). [evzâ'ına, -ına]

ey: *Ey, seslenme edatı.*

1. Ey ki iki noqtadur taht-ı yedüñde dü cihân
Şun'uuñ bir şemmesidür bu bihâr ile cibâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 7*). [ey,]
2. Elâ **ey** 'ögr-gîr-i cürm-i kârân
Recâ-bağş-ı kamu ümmîd-i vārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 1*). [ey,]

ey vâ: *Yazıklanma, hayıflanma sözü.*

1. Eline çıkarup virdüğün ayvâ
Giderür didüğün bu senden **ey vâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 44*). [ey vâ,]

eyâ: *"Ey, hey" manasına gelen ve Arapça kelime ve terkiplere giren nidâ edatıdır.*

1. Eyâ tuğrâ-keş-i menşür-i evvel
K'ezel bürhânı sendendür müseccel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 1*). [eyâ,]
2. Eyâ rüşen-nümâ-yı cevher-i rûh
Devâ-bağş-ı zağûm-ı cism-i mecrûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 3*). [eyâ,]
3. Eyâ hürşîd-i çarh-ı kab-ı kavseyñ
Çerâğ-ı mürselin ü şem'-i kevneyñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 1*). [eyâ,]
4. Eyâ şeh-bâz-ı Kâ'be âşiyâne
Şehinşâh-ı Medîne âstâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 3*). [eyâ,]
5. Eyâ hem-râz-ı sırr-ı li-ma' Allâh
K'ayağûñ hâkidür cân-ı her âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 5*). [eyâ,]
6. Eyâ sîmürğ-i kâf-ı gülşen-i râz
Hümâ-yı cilvegâhı 'arş-pervâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 7*). [eyâ,]

7. Eyā cān-ı peder ne hāldur bu
Niçe dirlik niçe efgāndur bu (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 71). [eyā,]
8. Kimüñ 'ışkıyla idersin āh-ı pür-süz
Eyā murğ-ı şikeste-per niçesin (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 47). [eyā,]
9. Şaķın bākî şanup aldanma anı
Eyā gāfil şol işit ne kim ölüm var (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 59). [eyā,]
10. Ki oldı pāk cismüñ ğarka-i hāk
Eyā serv-i revān bizden ne gördüñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 47). [eyā,]
11. Ki girer yire her genc ü define
Açılmadan eyā gül nişe şalduñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 53). [eyā,]
12. Peyāmuñ-çün vireyin müjdegānı
Eyā merg ölmenüñ irdi zamānı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 29). [eyā,]

eyd: Anlatmak, söylemek.

1. Didi şermendeyüm kızbümden āhır
Ki bu sözde yalan **eydem** hāķīķat (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 7). [eydem, -em]
2. Ol **eydürdi** vü bu ağlardı kanlar
Ol oldı 'ışķ-kārında aña yār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 24). [eydürdi, -ür, -di]
3. Anuñ adına **eydürlerdi** Nevfel
Eli üstine hergiz yoğ-idi el (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 25). [eydürlerdi, -ler, -di]

eyer-pūs: Eyer giyen.

1. Öñince çün ğulām-ı hālķa-der-ğuş
Götürür kâşid-ı hāzret **eyer-pūs** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 94). [eyer-pūs,]

eyit: Demek, söylemek.

1. Şol ev kim kabr **eydürler** aña kim
Münevver idivirsün şem'-i İslām (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 147). [eydürler, -ür, -ler]
2. Şeh işitdi ola kim bir perî-zād
Koyupdur Leylî **eydürler** aña ad (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 10). [eydürler, -ür, -ler]
3. Var ise i'tikāduñ enbiyāya
Eyit kimdür bu yanūndağı bağlu (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 31). [eyit,]
4. Hayādan virebilmedi cevābı
Eyitdiler ki bu serv-i kabā-pūs (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 23). [eyitdiler, -di, -ler]
5. Eyit kim 'aybsuz 'ālemde kim var
Cihān içre kanı bir kime bî-'ayb (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 40). [eyit,]
6. Eyitdi kim bu seg ol şāhumuñdur
Yüzi hūrşid u alnı māhumuñdur (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 45). [eyitdi, -di]
7. Elini tıtdı Mecnûn bağbānuñ
Eyitdi kim degül mi hayf k'iy pîr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 27). [eyitdi, -di]
8. Degül rāzî meger kim ola Mecnûn
Ki **eydür** almazam 'ālemde bir kes (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 55). [eydür, -ür]

eyle: Etmek, eylemek, yapmak.

1. Kādir **eyle** her cevāba yā ilāhe'l-'ālemîn
Şol zamān kim kabr içinde ideler dürlü su'āl (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 35). [eyle,]
2. İster ki cümle **eyleye** ihsān ü lutfuñı
Her gice tā şabāha dek encüm döker direm (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 43). [eyleye, -ye]
3. Kimiñüñ mālî deryā gibi mevvāc
Kimiñi **eylemiş** bir pula muhtāc (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 84). [eylemiş, -miş]
4. Gehî bir kaçreden bir ādem **eyler**
Ki geh giryān añı geh hürrem **eyler** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 40). [eyler, -r]

5. Geh olur bir gedâyı şâh **eyler**
Gehî biñ şâhı hâk-ı râh **eyler** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 43). [eyler, -r]
6. Geh olur bir gedâyı şâh **eyler**
Gehî biñ şâhı hâk-ı râh **eyler** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 44). [eyler, -r]
7. Şadef birle şehâbı **eyleyüp** cüft
Toğırdur müddetile dürr-i nâ-süft (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 63). [eyleyüp, -y, -üp]
8. Yüzüm şuyın yaşumdan **eyle** behrem
Ki gerd-i cürmden pāk ola çehrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 13). [eyle,]
9. Egerçi dergehünde rû-siyâhum
'Ukûbet **eyleme** kim 'özü-h'âhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 118). [eyleme, -me]
10. İrişdiyse ger İsmâ'ile kurbân
Seni şâhib Burâk **eyledi** Sübhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 78). [eyledi, -di]
11. Gelün **eyleyelüm** Hakkâ niyâzı
Ki virsün şehe 'ömr-i dirâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 167). [eyleyelüm, -(y)e, -lüm]
12. Eger hışm ile ursa kühe nîze
Geçer **eyle** ki bürrân igne yire (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 58). [eyle,]
13. Ki ya'ni **eylemekden** câblûsî
Bulam teşrif-i nat'-ı baht büsi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 157). [eylemekden, -mek, -den]
14. Keremden **eylesün** eltâf-ı Bârî
Elemlerden emîn ol şeh-süvârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 135). [eylesün, -sün]
15. 'Acîbü's-şekl bir abdâldur ol
Yüzine yir yir **eylemiş** yaşı yol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 230). [eylemiş, -miş]
16. Yalınçağ **eyleyüp** tıgını süsen
Türur vâdiler içre hem-çü reh-zen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 51). [eyleyüp, -yüp]
17. İdinmişlerdi rüy-ı Kaysı matlûb
Bu dağı **eyleyüp** anlara nâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 19). [eyleyüp, -yüp]
18. Şu resme **eylemiş** pür nakş anı
Ki görse deng ü hayrân kâla Mânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 51). [eylemiş, -miş]
19. Naşihat eylemekden geçdi ol pîr
Rızâsın **eyledi** teslîm-i takdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 70). [eyledi, -di]
20. Şu resme **eylediler** şöhet-i hâs
Ki gökde zühre-i şevk itdi rakkas (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 51). [eylediler, -di, -ler]
21. Şu deñlü **eyledi** feryâd u nâle
Ki kaddi nâleden döndi hilâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 7). [eyledi, -di]
22. Tenine zeyn idüp bir gün silâhı
Av için **eyledi** kaşd-ı nevâhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 32). [eyledi, -di]
23. Düzüp zeylinden altına nihâlin
Dizini **eylemiş** başına bâlîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 62). [eylemiş, -miş]
24. Çok **eyledi** atam cehd ü müdâre
Velî virmediler olmadı çâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 107). [eyledi, -di]
25. Şu deñlü **eyleyem** ceng ü cidâli
Ki dikem gülşenüne ulı nihâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 99). [eyleyem, -y, -em]
26. Dilâverler gamından kûs-ı nâlân
Dögüp gögsini **eyler** âh u efğân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 16). [eyler, -r]
27. Gelürler bunda **eylerler** sürüdi
Komadılar il içre bizde udı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 25). [eylerler, -r, -ler]
28. Şehirlerde münâcât **eyler** idi
Hudâya 'arz-ı hacât **eyler** idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 194). [eyler,]
29. Akıdup ebr-veş bârân gözinden
Didi tanz **eyleyüp** bunlara yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 3). [eyleyüp, -y, -üp]
30. Dem-â-dem 'işkuññ âvâresidür
Nedür hâli diyüp **eyler** selâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 113). [eyler,]
31. Varup dîvâneye gösterdi meyli
Üküş 'özü **eyleyüp** tutdı elini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 47). [eyleyüp, -y, -üp]
32. Ölürken ide telkîn-i şehâdet
Ne kes k'andan vaşıyyet **eyleye** güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 21). [eyleye, -y, -e]
33. Bu resme **eyleyüp** her kişi teşnî
İlün ta'nı nigâra virdi taşdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 13). [eyleyüp, -y, -üp]
34. Boğazın **eylemez** bir kimsenün ter
O şahrâda meger kim âb-ı hâncer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 73). [eylemez, -mez]

35. ‘Arūs atasının gitdi mecālī
Cidāl **eyleyecek** kalmadı hālī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 110). [eyleyecek, -yecek]
36. Niçe dilerse gönlün **eyle** kıl var
Benüm gerçi sipehsâlâr-ı leşker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 4). [eyle,]
37. Degüldür şâbit ü yokdur şebâtı
Ben anuñ için **eylerven** neberdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 29). [eylerven, -r, -ven]
38. Gemi gibi yem-i hâdrâ yüzinde
Dilinden pür-buhâr **eyler** hevâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 79). [eyler, -r]
39. Esîrûn gerdeninden çöz kemendün
Ne iderdün **eyle** icâb itse taqdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 31). [eyle,]
40. Ölince **eylesün** saña du‘âyı
Bu gice kim anı araya çifti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 22). [eylesün, -sün]
41. Nevâht **eyledi** ol bend-ile anı
Bu bend andan çözüp bend-i belâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 62). [eyledi, -di]
42. Çekildi **eyle** kim çâk oldı zencîr
İdüp mihrâb-ı bâb-ı yâre secde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 76). [eyle,]
43. Sözüñden pür güher **eyle** cihânı
Çıkarup kân-ı tab‘uñdan cevâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 2). [eyle,]
44. Cihân halkına isâr **eyle** vâfir
Ki ‘âlemde bahâsuz gevher oldur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 4). [eyle,]
45. Tâma‘ dendânın aña **eyleme** tîz
Yüri sen kendü hâlün gör beni қо (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 80). [eyleme, -me]
46. Yatur İbn-i Selâm-ıla leb-â-leb
Niçe iş **eyledi** gör âhir-i kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 27). [eyledi, -di]
47. Ümîde ‘ömri varın harc iderdi
Dökerdi mâl ü **eylerdi** talebler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 15). [eylerdi, -r, -di]
48. K’açıla andan gözi bu hâk-rüyuñ
Cemâlün seyrine **eyle** mâylem ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 153). [eyle,]
49. Sen urduñ zahmı sen **eyle** ‘ilâcum
Ol evvel gördigününden hâste-hâlüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 158). [eyle,]
50. Dil ü cân bezmine bûy-ı vefâ vir
Nefesden rûh-ı dehri râhat **eyle** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 5). [eyle,]
51. Cihânı bûy-ı demden cennet **eyle**
Bugün kim nev-bahâr-ı ‘âlem-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 6). [eyle,]
52. Hezâran serv gösterür aña bād
Yirinden tırmağa **eylese** vezni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 117). [eylese, -se]
53. Yine ol kâşıdı **eyledi** derhâl
Cenâb-ı ‘âşık-ı nâlâna irsâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 85). [eyledi,]
54. Çeküp bes yine tutdı rāh-ı kühı
Yine **eyledi** ‘azm-i küh Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 45). [eyledi,]
55. Biz iki şeklden birlik besdür
Didiler **eyledür** çün ne sebebdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 21). [eyledür, -ür]
56. Kara yirden bitürtür hâdravâtı
Kamış dürcinde derc **eyler** nebâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 70). [eyler, -r]
57. Gāh dilberler cemālī gibi mähı bedr idüp
Geh kemān-ebrûlaruñ kaşı gibi **eylersin** hilāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 6). [eylersin,]
58. Geçen bâzaruñı **eyle** yine tîz
Buyurdı bir nişāngāh ol dil-ārā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 124). [eyle,]
59. Kızı da almağa çok **eyledi** āl
Velî ne māl virdi ne hō duhter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 68). [eyledi, -di]
60. Şu mîkdār **eyledi** ta‘yîn-i hişşe
Ki çeşm-i bed gibi çün Zeyd mecbûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 2). [eyledi, -di]
61. Kanâ‘at **eylediler** şormağa hāl
Egerçi **eylediler** şöhet ü zevk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 23). [eylediler, -di, -ler]
62. Gülümden **eyle** güyâ bülbulini
Getür dāma ol āhū-yı ğarîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 50). [eyle,]
63. ‘Anā efgāngēhīnūñ nevha-giri
Dem-ā-dem **eyleyen** āh u figānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 5). [eyleyen, -y, -en]
64. Gözüme sürme **eyle** ol gubārı
Gül-āb-ı eşk-ile kıl sînemi pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 26). [eyle,]
65. Cihāna **eylemez** oldı nigāhı
Anuñ vesme çekilmiş kaşları hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 4). [eylemez, -mez]
66. İriş tîz muntazır **eyleme** cânı
Esen kıl iy hayāt āhir esen kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 30). [eyleme, -me]

67. Yakalar **eylediler** päre päre
Görüp ol kâlibi sandılar el-ḥaḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 18*). [eylediler, -di, -ler]
68. K'anı hiç **eylemedi** tişe-i bâd
Kime virdi zer ü simi çü nergis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 108*). [eylemedi, -me, -di]
69. Seḥâ-yı feyz-i 'ulvîden mevâid
Demüñden mürdeleri zinde **eyle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 29*). [eyle,]

eyle: Eylemek, haline getirmek.

1. Meclisünde âh u zârı deldi nâyûñ bağrını
Kâmetini **eyledi** çengün fiğân ü nâle ḥam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 44*). [eyledi, -di]
2. Çü geçdi ḥadden ol mâhuñ fiğânı
Mey-i hicr **eyledi** lâ-yu'kal anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 2*). [eyledi, -di]
3. Pes ortaya miyâncılar şalup tiz
Zarûrî **eyledi** şulḥ etmege ḥiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 42*). [eyledi, -di]
4. Ki bir dîvâne kıldı bizi bed-nâm
İl içre **eyledi** bî-'âr u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 20*). [eyledi, -di]
5. Nitekim cûy-ı Nil **eyledi** cûşân
Gözinden cûy idüp bir nîl-gün Nîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 104*). [eyledi, -di]
6. Cihânı teng-i şekker **eyledi** teng
Bu resme şaṭaṭa vü heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 38*). [eyledi, -di]
7. Yıkıldı **eyle kim** seng üzre şîşe
Atasını anasını idüp yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 24*). [eyle kim,]
8. Gehî bir kaçreden bir âdem **eyler**
Ki geh giryân añı geh ḥurrem **eyler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 39*). [eyler, -r]
9. Yaşı deryâ gibi **eyledi** cûşı
Bu yolda çün hicâbı kaldı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 128*). [eyledi, -di]
10. Kara zülfinden itd'anı 'abâ-püş
Vişâli kişverine **eyledi** ḥân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 77*). [eyledi, -di]

eyle: Öyle, bu şekilde.

1. Dil ü cân şöyle cûş itdi ferahdan
Ki kimse **eyle** mest olmaz kadeḥden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 160*). [eyle,]
2. Pes **eyle** virdiler peyke cevâbı
Ki ḥoş gördük bu 'aḳd-ı müstetâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 71*). [eyle,]
3. Çü sendendür olur cân aña ḥursend
Ezelde **eyle** imiş emr-i taḳdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 25*). [eyle,]
4. Şu resm-ile bırakmış **eyle** çâvî
Ki fevt olduğına Mecnûn u Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 2*). [eyle,]

eylûk: İyilik.

1. Yine kendüyedür anuñ fesâdı
İdüp bir **eylûgi** çâha bırak sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 71*). [eylûgi, -i]

eymen: Çekinmek.

1. Çi ger âteş olur pür-şu'le vü nûr
Velî **eymendür** andan her k'ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 16*). [eymendür, -dür]

evü: İyi, hoş.

1. Şu resme kim lebe irişdi cānum
Eyü vü yatlu sendendür mizācum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 157*). [eyü,]

2. Oturmuş tırmış u çekmiş üküş derd
Eyüsin yatlusın görmüş zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 7*). [eyüsin, -sin]
3. Ac u bî-h'âb **eyü** nālân geçindün
Bir iki gün kalınca 'ömrüñi hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 42*). [eyü,]
4. Ki hoş-hülük olupdur hatm bende
Eyü hūdan-durur kim bu ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 21*). [eyü,]
5. Eyüye yatluya baş itmeye pîç
Bu hālet k'ālet-i zevk ü şafādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 70*). [eyüye, -ye]
6. Hākāret çeşmi-ile bakma zinhār
Eyü söz-ile göñlini ele al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 49*). [eyü,]

evülük: İyilik, güzellik.

1. K'idesin her kişiye lutf-ı in'ām
Eyülük zāyi' olmaz Hāk katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 41*). [eyülük,]

evülük: İyilik, güzellik.

1. Meger şol kim āña baş itmeye pîç
Eyülük kıl yamanlıktan üşenme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 67*). [eyülük,]
2. Eyülük yatlılıktan kala şanma
Yamanlık olsa bir şahşuñ murādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 68*). [eyülük,]
3. Ki yitmez Hāk katında ol mu'ayyen
Eyülük yatlılık 'ālemde herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 73*). [eyülük,]
4. Görür bir şem'dür bāde mukābil
Eyülük resmi görünmez özinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 87*). [eyülük,]

eyvāh: Eyvah! Ne yazık!.

1. Ki mülküñ kalmadı oğluña **eyvāh**
Seni iy gam-h'arum kande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 48*). [eyvāh,]

eyvān: Saray, köşk.

1. Mübārek pāyına baş kodı Keyvān
Senā şavtından oldı pür ol **eyvān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 148*). [eyvān,]
2. Havālisinde bî-hadd hücreler var
Kimi **eyvān** kimi kaş u kimi dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 44*). [eyvān,]
3. Bir eyvāndur başı keyvāna irmiş
Zihī keyvān ki ol **eyvāna** irmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 72*). [eyvāna, -a]
4. Ol **eyvāndan** yaña idüp işāret
Didiler belki bu kaşrı 'imāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 69*). [eyvāndan, -dan]
5. Bir **eyvāndur** başı keyvāna irmiş
Zihī keyvān ki ol eyvāna irmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 71*). [eyvāndur, -dur]
6. Ya bir zibā kafes idi ol **eyvān**
K' içinde kebk idi Leylî hīrāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 69*). [eyvān,]
7. Çün ol **eyvānı** gördi Kays-ı bî-dil
Hākākat bildi k'oldır māha menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 75*). [eyvānı, -ı]
8. Ol **eyvānuñ** işığı gerdi gūyā
Olpudur kuñl-ı çeşm-i kūh u şahrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 63*). [eyvānuñ, -uñ]
9. Oturdu yanına çün serv-i āzād
Tağıldı hālķ ü hālvet kaldı **eyvān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 23*). [eyvān,]
10. Kıraram kabır **eyvānında** tahtı
Severdüm iki gözümden seni çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 18*). [eyvānında, -ı, -n, -da]
11. Felek **eyvānı** sebzın nesh iderdi
Ser-i sakfında ki aḥcār-ı billūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 56*). [eyvānı, -ı]

eyvân-ı âfâk: *Ufukların köşkleri.*

1. Getürdi şürete bir beyze-i zer
Şu‘â‘ından anuñ **eyvân-ı âfâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 3*). [*eyvân-ı âfâk,]*

eyvân-ı dâd: *Adalet kemeri.*

1. Biri eyvân-ı dâda urdı bünyâd
Biri ‘adl ile kıldı dehri âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 65*). [*eyvân-ı dâd, -a]*

eyvân-ı rāhat: *Huzur köşkü.*

1. Ümîdi devr-i fâniden beride
Gözine teng olan **eyvân-ı rāhat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 9*). [*eyvân-ı rāhat,]*

eyvân-ı süleymân: *Süleyman köşkü.*

1. Kırulmuş hem-çün **eyvân-ı Süleymân**
Ki var içinde Belkîs-ı hürāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 57*). [*eyvân-ı süleymân,]*

eyyām: *Günler. II Zaman, devir.*

1. Cüduñ **eyyāmında** sâ‘il kalmadı ‘âlemde hiç
Oldı ‘ahdüñde cihân müflisleri hep muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 47*). [*eyyāmında, -ı, -n, -da]*
2. Bahār **eyyāmı** idi ol zamān hem
Bihişte dönmüş idi bağ-ı ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 33*). [*eyyāmı, -ı]*
3. Bilürsin yokdur **eyyāmuñ** vefası
Ki âdem cānidur her dem gıdāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 7*). [*eyyāmuñ, -uñ]*
4. Bu hālūñ üstine çün geçdi **eyyām**
Te‘aşşuk eyledi Mecnûna içdām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 1*). [*eyyām,]*
5. ‘Aşā kaçıcısı anuñ leng hıngı
Şitā **eyyāmı** idi ol zamān hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 3*). [*eyyāmı, -ı]*
6. Vücūduñ döymeyeydi olsa âhen
Senūñ tevsenligūñden töldi **eyyām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 91*). [*eyyām,]*
7. Didi hālīne göre bu cevābı
Ki bir murgā yedürse dāne **eyyām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 101*). [*eyyām,]*
8. Buluşup reh-zene lâ-büd virür ser
Bu dām-ı türfe kim çürmüştür **eyyām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 87*). [*eyyām,]*

eyyām-ı bed-‘ahd: *Vefasız günlerin.*

1. Deminden âteş-i sūzān saçılan
Çeken eyyām-ı bed-‘ahdüñ cefāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 21*). [*eyyām-ı bed-‘ahd, -üñ]*

eyyām-ı sermā: *Kış günleri.*

1. Meger ol vakt idi **eyyām-ı sermā**
Ağarmış berfden ruhsār-ı şahrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 79*). [*eyyām-ı sermā,]*

eyyām-ı zemistān: *Kış günleri, kış mevsimi.*

1. Ne iş geçdi bulara devr-i gerdün
Meger bir dem ki **eyyām-i zemistān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 25*). [*eyyām-ı zemistān,]*

eyyüb: Hz. Eyyub Peygamber, sabrın simgesi.

1. İcâzet virdügiyçün derde **Eyyüb**
Taḥammül kıldıgıyçün ḥüzne Ya'küb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 83*). [*eyyüb,]*
2. Ne ḥöd bu resme miḥnet çekdi **Eyyüb**
Egerçi derd-mend olmak olur ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 10*). [*eyyüb,]*

ez nesl-i osmān: Osmanlı soyundan beri.

1. Peleng-i nev-cevān **ez nesl-i Osmān**
Be-süy-ı āsumān nām-ı bulendeş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 4*). [*ez nesl-i osmān,]*

ezber: Zihinde tutma, hıfz.

1. Cemāl-i Ḳaysa düşmişlerdi meftün
Ki idüp ḳāfile Yāsini **ezber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 15*). [*ezber,]*
2. Selām **ezberleridi** anı derḥāl
Ġam-ile za'fdan Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 20*). [*ezberleridi, -ler, -idi]*

ezber it: Ezberlemek.

1. Ve ger maḳşüduñ ise lā'ı-i dilber
Dehān-ı mīmūñ it naḳşını ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 42*). [*ezber it,]*

ezel: Başlangıcı olmayan geçmiş zaman.

1. El ursa ma'dene üstād-ı mih-ter
Ezel aḥcār çıkar soñra gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 58*). [*ezel,]*
2. Ezelden 'āleme bu devre dek tā
Müsel sel şāhdur 'an cedd ü ebā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 31*). [*ezelden, -den]*
3. Çün açdum ol kitāb-ı müsteḫābı
Ezel satırında gördüm bu ḥitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 100*). [*ezel,]*
4. Ezel 'aḳl u hūnerle iy yegāne
Dilinde ḥalkuñ olmışduñ fesāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 83*). [*ezel,]*
5. Ezel demden ki bir dide ola kūr
İrişmez sürme çekmekden aña nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 59*). [*ezel,]*
6. Ezel 'āḳıl idi divāne düşdi
Meger kim göñli bir fettāne düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 41*). [*ezel,]*
7. Degildüm ben **ezel** bu resme ḥaste
Za'if ü 'āciz ü ḥ'ār ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 35*). [*ezel,]*
8. K'iletdüñ Nile içmeğe komaduñ
Ezel bir ḥ'āna da'vet kıldıñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 21*). [*ezel,]*
9. Niçe bağladı anı gör şimdi zencir
Ezel cürm eyledümse bî-nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 39*). [*ezel,]*
10. Çü sendendür olur cān aña ḥursend
Ezelde eyle imiş emr-i taḳdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 25*). [*ezelde, -de]*
11. Helāk itdi anı ikinci zaḥme
Ezel şol gil ki sedd olmuşdı ābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 53*). [*ezel,]*
12. Ḳavuşdı birbirine çün elif lām
Ezel bir cān idi ol iki hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 91*). [*ezel,]*

13. Ki senden bir eşer var bende zâhir
Çok istedüm **ezel** mânend-i şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 17*). [ezel,]
14. Nihâl-i servden düşdi tezervi
Ezel zerrîn 'ışâbe bağlasın baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 25*). [ezel,]
15. Çürimiş cismi kalmış üstüñ'ânı
Ezel fehmi itmediler anı zâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 11*). [ezel,]
16. Gerekse cenneti terk it cihânı
Ezel kim gördi bunda ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 103*). [ezel,]
17. Ki bulam kayd-ı 'işyândan necâtı
Çün imândan **ezel** virdüñ sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 125*). [ezel,]
18. Karalanmış-durur nâme çü tûmâr
Ezelden yüz karası nâme gibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 111*). [ezelden, -den]

ezhâr: Çiçekler.

1. Bitüp ol gülsitânda dürlü **ezhâr**
Koçar nâfe gibi şahrâ-yı gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 25*). [ezhâr,]

ezher: Vahşi sığır.

1. Peleng ü şîr ü gürg ü **ezherâki**
Selâm andan görüp bu ihtirâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 42*). [ezherâki, -âki]

F

fā'ide: Fayda, yarar.

1. Yiter kılduñ şehā yok yire kani
Ne bizüm ölmemüzden **fā'ideñ** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 21*). [fā'ideñ, -ñ]

fakîr: Yoksul, muhtaç.

1. Oturmayın cihân içre serîre
O gene irişmeyince bu **fakîre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 58*). [fakîre, -e]
2. İkimüz de **fakîrüz** ac u muhtâc
Zarûretden bunı fikr itdük âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 36*). [fakîrüz, -üz]
3. Benüm odumdan irer saña âfet
Fakîrem hem gücüm yitmez nevâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 27*). [fakîrem, -em]
4. Bulara lik **fakrum** var be-ğâyet
İki aydan berü kaydum bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 46*). [fakrum, -um]
5. Ki müflis idi **fakr** itmişdi 'âciz
Diledi 'ammisinden virmedi māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 66*). [fakr,]

fakrı meşakkat: Fakirliğin getirmiş olduğu eziyet.

1. Zib-i cihāna aldanuban olmaduñ feraḥ
Fakrı meşakkatinden anuñ çekmeduñ elem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 46*). [fakrı meşakkat, -in, -den]

fānî: Gelip geçici, ölümlü.

1. Ğamıyla başlayup açdı kelâmı
Ki bu **fāniden** ol merhûme-i pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 17*). [fāniden, -den]
2. Çözem maḥmil cenâb-ı şoḥbetüñe
Eger gidem bu **fānî** kaşrdan ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 133*). [fānî,]
3. Ki cennetde niçedür anlar âhîr
Çamu **fānî** bu 'âlem ḥâkdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 97*). [fānî,]

fānî kıl: Ölümlü kılmak.

1. Bilem tâ kimse kalmışdur soñumda
Beni devr-i felek çün kıla fānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 133*). [fānî kıl, -a]

fānūs: İçinde mum yakılan fener, camlı mahfaza, abajur.

1. Vücüd-ı ḥastesine seng urdı
Ruḥı şem'insüz itdi hem-çü **fānūs** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 29*). [fānūs,]

fānūs-ı şādî: Mutluluk fanusu.

1. Ser-â-ser ehl-i deşt ü ehl-i vādī
İdinmişler anı **fânūs-ı şādī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 66*). [*fânūs-ı şādī,]*

fânūs-ı zulmet: *Karanlık fanus.*

1. Başın fânūs-ı zulmetden çıkardı
Aşup gök sakfına bir şeb-çerâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 2*). [*fânūs-ı zulmet, -den]*

fâriğ: *Feragat etmek, geri durmak, uzak kalmak.*

1. Erinden **fâriğ** u yârına meyli
Çıkup evden biraz gitdi ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 2*). [*fâriğ,]*
2. Beni kılduñ meger maqşûda bâliğ
Ki geçdüñ oturursun şöyle **fâriğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 20*). [*fâriğ,]*
3. K'olupdur fehmden **fâriğ** nihâdum
Baña kıavs-ı kazâdan irdi bir ok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 24*). [*fâriğ,]*

fâriğ it: *Vazgeçmiş olmak.*

1. Vücüdında biri yok şeş cihâtuñ
Şu resme fâriğ itmiş hayret ü ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 47*). [*fâriğ it, -miş]*

fâriğ ol: *Feragat etmiş, vageçmiş olmak.*

1. Çi varduğum çi varmaduğum anda
Yoğ-idüm tüt ki benden **fâriğ ol** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 81*). [*fâriğ ol,]*

fâriğü'l-bâl: *Her türlü kayıttan kurtulmuş II gönül rahatlığı.*

1. Sürürından şarâbuñ Kays-ı hōş-hâl
Belâ-yı 'ışkıdan hem **fâriğü'l-bâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 16*). [*fâriğü'l-bâl,]*
2. Gamından derd-i 'ışkıñ **fâriğü'l-bâl**
Niķâb altında şol duñter ki dırsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 8*). [*fâriğü'l-bâl,]*

fark: *Baş, tepe, üst.*

1. Çü divân-ı Hudâ oldı turağı
Cihâtuñ **farkına** başdı ayağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 194*). [*farkına, -i, -n, -a]*

fark: *Fark, ayırım, başkalık.*

1. Sancaķuñ çüpinuñ altun başlıkıdur âfitâb
K'âsumân-ı çaruma irürdi **farkın** ol 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 6*). [*farkın, -ın]*
2. Gidüp ol yeryüzinüñ pâdişâhı
İrürdi âsumân **farkına** râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 102*). [*farkına, -i, -na]*
3. Görinür bunlaruñ **farkında** her şâh
Ħasûduñ çeşmine misâmâr-ı sürâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 59*). [*farkında, -i, -n, -da]*
4. Vü ger hōd çekesin bu hükmden ser
Ola **farkuñ** sezâ-yı tîğ u ħançer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 22*). [*farkuñ, -uñ]*

fark it: *Sezmek.*

1. Gider fark itmeyüp tağı ovoidan
Tutup bir cânibi gözetmeyüp rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 28). [fark it, -me, -yüp]

fark tã pây: Baştan ayağa.

1. Çevirmişdür seni çün halka-i mār
Hakikat gözler iseñ **fark tã pây** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 95). [fark tã pây,]

fark-ı felek: Gökyüzünün tepesi, gökyüzünün üstü.

1. Ki tã **fark-ı felek** ola saña cāy
Cihānuñ rāhatı derdine degmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 108). [fark-ı felek,]

fāş eyle: Ortaya çıkarmak, ifşa etmek.

1. Şu resme eyledi bu kıssayı fāş
Ki ol şahrā bisāt u kūh bālīn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 2). [fāş eyle, -di]
2. Uş eyledüm öñüñde rāzımı fāş
Nazar kıl hālümün za'fına bir bak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 54). [fāş eyle, -düm]

fāş kıl: Açıklamak, ifşa, göstermek.

1. Qabul it benden olsun saña bahşış
Dönüp kıldı derünü rāzını fāş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 39). [fāş kıl, -dı]
2. Pes ol efsāneyi bir iki sırdaş
Atasınıñ öñüñde kıldılar fāş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 54). [fāş kıl, -dı, -lar]

fāş ol: Meydana çıkmak, açığa vurmak.

1. Hemān-dem başladı āh u fiğāna
Şu resme k'adı fāş oldu cihāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 116). [fāş ol, -dı]
2. Çün ola bu hikāyet 'āleme fāş
Baña ta'n eyleyici olur evbāş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 31). [fāş ol, -a]
3. Çün oldu bu hikāyet 'āleme fāş
Mesāviye şurū' itdi her evbāş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 1). [fāş ol, -dı]
4. Mizācı nazm u eş'āra heves-nāk
Çü Mecnûn kıssası oldu 'āleme fāş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 15). [fāş ol, -dı]

faşl: Mevsim.

1. Elinde tiğ ü başında otağı
Bu resme **faşlda** gül gibi ol şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 61). [faşlda, -da]

faşl: Fasıl, bölüm, kısım.

1. Tükenmez bu nikātuñ bāb u **faşl**
İşidüñ bir nedür maşşüduñ aşl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 19). [faşl, -ı]
2. Bu **faşl** içinde ol hūbān mesrūr
Degüllerdi yanından āteşüñ dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 105). [faşl,]
3. Ki āteş idi cânıñ penāhı
Bu **faşl** içinde Mecnûn-ı ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 13). [faşl,]
4. Vuñuşa gayrın iderdı havāle
Yılıñ her **faşlınıñ** şubhı vü şāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 107). [faşlınıñ, -ın, -uñ]

5. Ki bu virmiş aña kıl-k-i feşâhat
İçinde nokta k'itmiş cem' bu **faşl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 39*). [*faşl,]*
6. Düzen cânınun endühdən gıdâsın
Tükenmez eyleseñ bu bâbı biñ **faşl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 23*). [*faşl,]*

faşl-ı hazân: *Güz mevsimi.*

1. Görelüm bir ki maqşûda nedür aşl
Meger bir vaqt irtüp **faşl-ı hazân** zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 25*). [*faşl-ı hazân,]*
2. Olur yaprak dökilmek anda ma'zûr
Zamâna ire çün faşl-ı hazâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 67*). [*faşl-ı hazân, -e]*

fassâd: *Kan alan, cerrah.*

1. Ki râhatdur dile bu câna merhem
Yidi **fassâddan** niş anda cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 61*). [*fassâddan, -dan]*

fażîhat: *Alçaklık.*

1. Kılardı dâimâ pend ü naşîhat
Ki iy ferzend nedür bu **fażîhat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 30*). [*fażîhat,]*
2. Getürme bize halk içre **fażîhat**
Çi ger pend itdi ol cân-pâresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 12*). [*fażîhat,]*
3. Getürme saña vü bize **fażîhat**
Buña râm olmaz-iseñ senden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 34*). [*fażîhat,]*

fâzil: *Faziletli, fazilet sahibi, erdemli, üstün.*

1. Hüner-mend idi gâyet **fâzil** idi
Kemâlât içre hayli kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 5*). [*fâzil,]*
2. Atañdur tüt ki şâhib-kadr u **fâzil**
Saña fâzlından atañun ne hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 107*). [*fâzil,]*

fâzilet: *Erdem, güzel ahlak.*

1. Fâziletde durur cümle fen ile
Dü-âlem cåndur pes bir ten ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 17*). [*fâziletde, -de]*

fâzil: *İyilik, erdem, lütuf.*

1. Günâhumdan çü **fâzluñ** çokdur iy Hâk
Koma ben bendeñi düzâhda mutlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 151*). [*fâzluñ, -un]*
2. Atañdur tüt ki şâhib-kadr u fâzil
Saña **fâzlından** atañun ne hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 108*). [*fâzlından, -ı, -(n)dan]*

fâzla-i dervûze: *Dilenciden fazla.*

1. Me'âşuñ fâzla-i deryüzedan düz
Alup bir hırka-ı şad-çâke şâbir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 38*). [*fâzla-i deryüze, -den]*

fażl-ı hudā: Allah'ın lütfu.

1. Eli dest-i zafer gibi küleh-bağş
Dili **fażl-ı Hudā** gibi küh-bağş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 40*). [*fażl-ı hudā,]*
2. Ža'if ü nā-tüvân ü pây-beste
İrişüp 'ākıbet fażl-ı Hudāyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 23*). [*fażl-ı hudā, -yî]*

fā'ide: Fayda, yarar.

1. Eger baş çekmeyesin bu sözümden
Göresin **fā'ide** hayli özümden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 20*). [*fā'ide,]*

fedā: Feda (etmek) II sunmak.

1. Dil ü cān olsun ol bŷyŷn **fedā**sı
Didi pîr aña k'ol māh-ı perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 220*). [*fedā*sı, -sı]

fedā: Bir şey uğrunda değerli bir şeyden vazgeçme, uğruna verme.

1. Bu yolda ben saña şöyle mu'inem
Ki hem başum **fedādur** hem hāzînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 142*). [*fedādur, -dur]*

fedā eyle: Feda etmek.

1. Niçe eyledi cānāne fedā cān
Ecel kıvsinden irişi aña tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 156*). [*fedā eyle, -di]*

fedā kıl: Bir amaç uğrunda bir değer veya varlıktan vazgeçmek.

1. Ebā-'an-ced hāzînemde ne kim var
Bu 'arus-içün fedā kılaydum iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 48*). [*fedā kıl, -a, -ydum]*

fedā ol: Uğrunda yok olmak.

1. Cemāline fedā olsun bu cānum
Helāl olsun içerse çeşmi kıanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 61*). [*fedā ol, -sun, -]*

fedā-yı derd-i 'ışkuñ ol: Aşk derdine feda olmak.

1. Fedā-yı derd-i 'ışkuñ olsun iy hān
Hudā göstermesün k'iy serv-i dil-cŷ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 34*). [*fedā-yı derd-i 'ışkuñ ol, -sun]*

fedā-yı pāy: Ayağın fedası.

1. Demidŷr kim hŷzuruñda virem cān
Fedā-yı pāyuñ idŷp cān metā'in (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 69*). [*fedā-yı pāy, -uñ]*

fehm: Anlama, anlayış, idrak.

1. K'olupdur **fehmden** fâriğ nihādum
Baña kavs-i kazādan irdi bir oğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 24). [fehmden, -den]

fehm it: İdrak etmek, düşünmek.

1. Nedür bilmezven iy şeh lîk nâmuñ
Ne fehm itsün ata nāmını yādum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 23). [fehm it, -sün]
2. Nitekim hâne-yi envâr-ı revzen
Sözin fehm itmeyüp her nâ-kes ü dün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 43). [fehm it, -me, -yüp]
3. Ögidür 'ömri dahlin sür'at-ile
Eger fehm itmeyüp gâfil bu hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 167). [fehm it, -me, -yüp]
4. Çürimiş cismi kalmış üstüh'ânı
Ezel fehm itmediler anı zâhîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 11). [fehm it, -me, -di, -ler]
5. Bularuñ tuymayup cevır ü cefâsın
Ne yâdın fehm ider ne âşinâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 20). [fehm it, -er]

fehm-i şabâ: Saba rüzgarının algısı.

1. K'idemez tozların **fehm-i şabâ** kesb
Dahı biñ bende rûmî vü hañâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 56). [fehm-i şabâ,]

felâket: Bela, büyük dert, sıkıntı.

1. Muğarrer bildi her şâhib-ferâset
K'iriser 'ışkdan aña **felâket** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 340). [felâket,]

felek: Baht, talih.

1. Felek meşşâtası çün gûş-ı şâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 1). [felek,]
2. Virür târâca şâm-ı merg rahtın
Felek kim bir tılısm-ı dağ-gerdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 17). [felek,]
3. Sen idinmişsin ammâ derdi mañlûb
Felekden gerçi kimse bulmadı dâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 13). [felekden, -den]

felek: Dünya, gökyüzü, sema.

1. Bir gemidür güyyiâ 'ummân-ı şun'uñda **felek**
Kim kâlup girdâb-ı hayret içre döner lâ-yezâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 9). [felek,]
2. Bir barmağuña iki bölünür **felekde** ay
Köklü ağaçları yüridürsin bilâ-kadem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 27). [felekde, -de]
3. Rif'atun çarhinde toğız mevlevîdür nüh **felek**
Himmetün deryâsınun bir kañresidür yidi yem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 33). [felek,]
4. Felek şem'-i cemâlünden münevver
Melek nakş-ı kemâlünden muşavver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 11). [felek,]
5. Felek fîlinün üstinde yıl u ay
Zühâl hindüsına oldur viren cây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 13). [felek,]
6. Felek bir beyzedur kim ser-nigündür
İki şarulu k'anlar ay u gündür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 21). [felek,]
7. Felek bañrında kılmış şun'-ı Bârî
Hilâlî fi'l-meşel bir fülk-i cârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 61). [felek,]
8. Kâmu küdsî melekler hürmetiyçün
Dönen kat kat **felekler** hürmetiyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 70). [felekler, -ler]

9. Meger bir şeb ki 'âlem rüşen idi
Felek bağı açılmış gülşen idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 2). [felek,]
10. Pür eyledi melâ'ik çarhı şafdan
Felek sükkânı hayrân her tarafdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 110). [felek,]
11. Felek bir güşesidür kişverinüñ
Cihân efgendesidür leşkerinüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 37). [felek,]
12. Felek kavs-i kuzah altında her gâh
Olupdur safl-i âhûr-i şehenşâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 151). [felek,]
13. Felek rahş aña mihr ü mäh iki zîn
Ki gündüz birin urur gice birin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 81). [felek,]
14. Çeküp himmet **felek** fevkine rahtum
Gam uyhusından uyanmışdı bahtum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 27). [felek,]
15. Zemîni zeyn eylemiş çiçekler
Tonanmış şan-kim encümden **felekler** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 70). [felekler, -ler]
16. Felek 'ağudına bağlamışdı zühre
Kažadan bir münevver bâz mühre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 9). [felek,]
17. Felek ger gizledi bir verd-i aħmer
Velî yüzbiñ çiçek gösterdi aşfer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 3). [felek,]
18. Felek lerzân olurdı na'rasından
Yıkılurdı cihân bir hamlesinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 7). [felek,]
19. Çıkarınca irişüp mälîk-i mihr
Felek Mısrın nücum-ı dür-furûşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 103). [felek,]
20. Münevver oldı hem-çün kalb-i 'uşşâk
Felek havzında hürşîd-i cihân-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 5). [felek,]
21. Hevâda uçmağa başladı huffâş
Felekde bir çerâğ oldı her encüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 95). [felekde, -de]
22. Felek saķfına kimdür k'ire bile
Alup cânını ķande kaçsun âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 80). [felek,]
23. Kāmer hūtin **felek** baħrinde mellāh
Kāmer mähisini serdi-i şebden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 118). [felek,]
24. Felek dōne dōne kılmiş idi kahr
Eger biñ dürlü ħon itseñ havāle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 36). [felek,]
25. Kerāmātına yok-idi nihāyet
Felekler devrinüñ tavrına vākıf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 7). [felekler, -ler]
26. Özine düzdi dehri cāy-ı meclis
Felek saķfına bir top aşdı zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 5). [felek,]
27. Anı dāmād-ı gūre kıldı kābîn
Felek yenge gibi alup elini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 93). [felek,]
28. Sağılup bitdi dil 'aynınuñ ābı
Felekden düşdi mäh-ı menzil-ārā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 67). [felekden, -den]
29. Felek eyvāni sebzın neşh iderdi
Ser-i saķfında ki aħcār-ı billūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 56). [felek,]
30. Felek cevşenlerin çāk eyle bir bir
Der-i külĥān-ı süfliden güzer kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 10). [felek,]
31. Felek taħtı şehini bende eyle
Seni ħwār itmeden ħırş azın azın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 30). [felek,]
32. Kudūmından şeref buldı **felekler**
İdindi tāk na'leynin melekler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 103). [felekler,]

felek-mehd: Gökyüzü beşîği.

1. Tūtop nāz-ile didi tūr yuķaru
Kādīmî yārî ile ol **felek-mehd** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 27). [felek-mehd,]

felek-türk: Gökyüzü hücumu.

1. Felek türkün şihāb-ı necm-i şākıb
Müg-i zer-kārla kılmişdı lâ'ib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 9). [felek-türk, -ün]

fem: Ağız.

1. Ne loğma kim güzer kılsa **feminden**
Şanurdu zehr anı Mecnûn gamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 57*). [*feminden, -iñ, -den*]

fenâ: Yokluk, yok olma.

1. Sen ‘inâyet eyle Hamdî bendeñe iy Zül-minen
Bu **fenâ** dârından itdükde beğâyâ intikâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 34*). [*fenâ,*]
2. Serîr-i kulle-i Necdûn emîri
Fenâ vâdisinüñ şâhib-serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 6*). [*fenâ,*]
3. Hazer kılmaya fikr idüp helâkın
Vire nâgeh **fenâ** bādına hâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 6*). [*fenâ,*]
4. Fenâ vâdisinüñ şâhib-serîri
Cihân içinde bulmayan vaṭangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 8*). [*fenâ,*]
5. Çıgırup döst diyü virdi cânı
Fenâ cāmı aña daḥı şunıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 39*). [*fenâ,*]
6. Fenâyı yapma kim seyl ayağıdur
Bu yidi başlu ejderhâ-yı hûn-h`âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 92*). [*fenâyı, -y, -ı*]
7. Ölümü hücceti oldu müseccel
Fenâ bādı söyündürdi çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 57*). [*fenâ,*]
8. Fenâ meşşâtasından sürhî-yi merg
Ecel dāmâdı geldi k`alup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 76*). [*fenâ,*]
9. Bu ‘âlemde bu vech-ile çeker ser
Fenâ deyinde olan nālân u mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 89*). [*fenâ,*]

fener: Fanus.

1. Fener kim şem‘-i tábâna mekândur
İçinde anuñ kaçan şu‘le nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 21*). [*fener,*]
2. Ki şakfına kol uzatmış semânuñ
Fener gibi inüp bir kaç budağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 25*). [*fener,*]

fenn: Herhangi bir konuya ait olan ilim, bir ilim kolu, hüner, marifet, sanat.

1. Fazîletde durur cümle **fen** ile
Dü-‘âlem cândur pes bir ten ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 17*). [*fen,*]
2. Ki vardı bir mu‘allim anda üstâd
Özinden niçe **fen** itmişdi icâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 4*). [*fen,*]

fenn-i mantık: Kelam ilmi.

1. Sözüden ‘ilm-i hikmet bir egerdür
Dilinden **fenn-i mantık** bir haberdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 28*). [*fenn-i mantık,*]

fer: Nur, ziya.

1. Fer u tezyîn-i taḥt u mâye-i tâc
Yüzi âyînesine baḥt-ı muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 21*). [*fer,*]
2. Şafâ vechini göstermişdi devlet
Dile **fer** virmiş-idi feyz-i rahmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 26*). [*fer,*]
3. Çü bulmuş vesmeden ebrûları **fer**
İki bādâm bergi olmuş aḥḍar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 85*). [*fer,*]
4. Cihân-efrûz ola çün mihr enver
Çerâğ-ı şubḥda kılmaz inen fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 56*). [*fer inen,*]
5. Ne yirsın pes ne içersin şeb u rûz
Ḥayât-ı âdeme kıtıledür **fer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 69*). [*fer,*]

fer döker: Işık saçmak.

1. Döker feyyâz-ı ‘âlemden bulup fer
Yire ğırbâl-i gerdün müşg-i ezfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 13*). [fer döker, -er]

ferâğ: Azat olma, kurtulma.

1. Urur bir nişter gibi nişâne
Dağı âyineden buldum **ferâğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 47*). [ferâğı, -ı]
2. Ki bula şems-i tâbindan **ferâğı**
Şafâdan merhabâya nâhunın yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 104*). [ferâğı, -ı]

ferâğat: El çekme, vazgeçme.

1. Ferâğat nefsûn itin h'wâr kılsun
Hazîneñ hâşıl-ı yek-rüzeden düz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 36*). [ferâğat,]
2. Ferâğat kişverinde kâmkâr ol
Çeküp nefsûn segin zencîr-i şabra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 50*). [ferâğat,]
3. Nitekim lâle kaldı dağ ber-dil
Özinden bildi kim vardur **ferâğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 103*). [ferâğı, -ı]

ferâğat: İstirahat, dinlenme, huzur.

1. Ki Nevfel buldı çün feth ü **ferâğat**
Alup Leylîyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 2*). [ferâğat,]
2. Baña Leyliden irdi bu harâret
Dile ol viriser yine **ferâğat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 54*). [ferâğat,]

ferâğat bul: Hakkından vazgeçmek, el çekmek.

1. Ferâğat bulmuşam her perverişden
Boğazum nâyine sığmaz benüm nân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 88*). [ferâğat bul, -mış, -am]

ferâğat eyle: Hakkından vazgeçmek, el çekmek.

1. Soñ ucu eyledüñ benden ferâğat
Ġarîb olanuñ âhı âteşinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 146*). [ferâğat eyle, -dün]
2. Bu sevdâdan **ferâğat eyle** zinhâr
İñende olma bî-nâmûs u bî-‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 67*). [ferâğat eyle,]
3. Gidüben gelmeden eyle ferâğat
Tüken şimden gerü iy âb u nânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 22*). [ferâğat eyle,]

ferâğat it: Vazgeçmek, bırakmak.

1. ‘Ömer kim şer‘i muhkem idi ğâyet
Sivâ-yı Hâkdan itmişdi ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 2*). [ferâğat it, -miş, -di]
2. Tenümde rişte-i cânumdur ol zülf
Ferâğat itmen imânumdur ol zülf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 20*). [ferâğat it, -me, -n]
3. Yanupdur özge âteşden çerâğı
İdüp âhîr vişâlınden ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 105*). [ferâğat it, -üp]

4. Beni tutmadı anlaruñ füsünü
Senüñ ğayruñdan itmişdüm ferāġat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 115*). [ferāġat it, -miş, -düm]
5. İkisinüñde şād oldı revānı
İdüp bunlar dü-‘âlemden ferāġat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 33*). [ferāġat it, -üp]
6. Yidüm içdüm ta‘am ü şerbet iy yār
Gel it bu şiftelikden ferāġat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 57*). [ferāġat it,]

ferāġat kıl: *Hakkından vazgeçmek, el çekmek.*

1. Ferāġat kıldı çün bildi hâkîkat
K’ana kâr itmeyiserdür naşîhât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 27*). [ferāġat kıl, -dı]
2. Velî ‘âkl emri üzre oldı giryân
Biraz ağladı vü kıldı ferāġat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 69*). [ferāġat kıl, -dı]

ferah: *Ferahlık veren, iç açıcı.*

1. Zîb-i cihâna aldanuban olmaduñ **ferah**
Fakrı meşakķatinden anuñ çekmedüñ elem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 45*). [ferah,]
2. Dil ü cân şöyle cüş itdi **ferahdan**
Ki kimse eyile mest olmaz kadehden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 159*). [ferahdan, -dan]
3. Ferah ğam benden ü ben ğuşşadan şād
Ğamuñdan ğaste-cân şüride-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 18*). [ferah,]

ferah-nâk: *Sevinçli.*

1. İrürdi ol nigārına **ferah-nâk**
Çün ol mâha görindi ğatt-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 8*). [ferah-nâk,]

ferāmüş it: *Unutmak.*

1. Velî ben bende sen ‘âlemde zînhâr
Ferāmüş itmesün ol serv-i refîâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 100*). [ferāmüş it, -me, -sün]
2. Velî Mecnûnı itmezdi ferāmüş
Dürüşüp ceħd kılarıdı şeb ü rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 30*). [ferāmüş it, -mez, -dı]
3. Çü ‘âşık ğandeyi itmişsin ferāmüş
Meger düd-ı dili ben sîne-süzüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 38*). [ferāmüş it, -miş, -sin]
4. Biri cân virmemiş illâ ki mürde
Umür-ı ‘âlemi idüp ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 25*). [ferāmüş it, -üp]

ferāmüş kıl: *Unutmak.*

1. Meger bu sırrı kılmışdı ferāmüş
Ki kimse idemez mâhı derāġuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 47*). [ferāmüş kıl, -mış, -dı]
2. Getürüp bezme urdı kâseye el
Meger ol hâli kılmışdı ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 21*). [ferāmüş kıl, -mış, -dı]
3. K’işidenler bizüm-çün diye bi-‘âr
Var ol şüride-hâli kıl ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 5*). [ferāmüş kıl,]
4. Bizi de kılmagıl bârî ferāmüş
Ben idüm gülşenüñ bağbânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 46*). [ferāmüş kıl, -ma, -ğıl]
5. Bilemedi vü çekildi kenâre
Şu kim kendüyi kılmışdur ferāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 67*). [ferāmüş kıl, -mış, -dur]

6. Cihānı kıldı külliye ferāmūş
Şu resmedür benüm ‘aqlumda noķşān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 18*). [ferāmūş kıl, -dı]
7. Beni öldürmesün mi ğuşşa vü ğam
Benümle ‘ahdüñi kılduñ ferāmūş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 129*). [ferāmūş kıl, -duñ]
8. Beni zinhār kıлмаğıl ferāmūş
Ölürse berg-i bünyād-ı hayātum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 128*). [ferāmūş kıl, -ma, -ğıl]
9. Kılarsın nāle vü zāri ferāmūş
Maħabbetden bu şu‘le sende kim var (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 26*). [ferāmūş kıl, -ar, -sın]
10. Ki hāl-i ‘ālemi kıldı ferāmūş
Çi ger her ‘özrden pāk idi cānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 10*). [ferāmūş kıl, -dı]
11. Özini kılmış uyumakdan ferāmūş
Ne kim mecnûnluğı var-ise gitmiş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 22*). [ferāmūş kıl, -mış]

ferāmūş ol: Unutmak.

1. Var iken fırsat elde olma hāmūş
Dürüş k’aduñ olınmaya ferāmūş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 4*). [ferāmūş ol, -ınma, -ya]

ferbih: Besili, etli, yağlı, semiz.

1. Ki tā bir pāre şıhhat buldı bīmār
Biraz cism-i nizāri **ferbih** oldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 35*). [ferbih,]

ferd: Eşi olmayan, eşsiz.

1. Ki dūr itmışdı ğam-keşlikde anı **ferd**
Virürdi baht aña devlet selāmin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 10*). [ferd,]

ferd ol: Tek olmak.

1. Cihānuñ miñnetinden oldılar ferd
Var-idi dillerinde lik bir derd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 107*). [ferd ol, -dı, -lar]

feres: At, at nevi.

1. Kese başın bularuñ virmeyüp dād
Feres sürdi şefā‘at birle Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 23*). [feres,]

ferhād-āyīn: Ferhat huylu.

1. Ҷapusın baht-ı bīdār itdi dīvār
Ğam u hicr-ile iy **Ferhād-āyīn** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 89*). [ferhād-āyīn,]

ferhunde: Kutlu, mübarek.

1. Cihān bustānınuñ **ferhunde** servi
Sözündən sāmi‘-i nazma şafā vir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 2*). [ferhunde,]
2. Baña **ferhundedür** deşt-i melālet
Bu resme naħs iken bendeñde tāli‘ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 42*). [ferhundedür, -dür]

ferhunde-fāl: Talihi kutlu.

1. Kimün rüyıyladur **ferhunde-fālün**
Senün rahtuñ bu bañr-i bî-kerândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 14*). [*ferhunde-fālün, -ün*]

ferhunde-hāl: Talihi kutlu.

1. Firişteyle muķārin oldı yā hūr
Olur ol ‘āşıkun **ferhunde-hālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 99*). [*ferhunde-hālî, -i*]

ferîd: Eşsiz, benzersiz.

1. Sükûnet eyledi vardıkça ānî
Ferîd ü ‘âkıl-ı bezm-i me‘ānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 184*). [*ferîd,*]

ferîd-i ‘âlem: Dünyada tek.

1. Nedür kılmak özünü dîve taklîd
Ferîd-i ‘âlem iken iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 117*). [*ferîd-i ‘âlem,*]

ferîd-i dehr: Dünyada eşi olmayan, eşsiz kimse.

1. Var idi anda bir pîr-i yegâne
Ferîd-i dehr u dānā-yı zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 16*). [*ferîd-i dehr,*]

ferîdün: İran'da Pişdadî sülalesinin altıncı hükümdarıdır. Lakabı Ferruh'dur.

1. Ferîdün idi tıfıl ki o perverd
Bunuñdur devleti bālig zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 77*). [*ferîdün,*]

ferîdün-ı dü-vüm: İkinci Feridun.

1. Ferîdün-ı dü-vüm Behrām-ı şānî
Haṭā didüm ğalaṭdur bu me‘ānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 73*). [*ferîdün-ı dü-vüm,*]

fermān: Emir, buyruk, irade.

1. Dem-i ‘İsā haķiyçün k’irse **fermān**
Virürdi mürde-yi pejmürdeye cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 81*). [*fermān,*]
2. Hudādan hem aña yog-idi **fermān**
K’o menzilden yukaru ide cevhlān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 159*). [*fermān,*]
3. Kāmu **fermānuña** cāndan muṭi‘üm
Velikin göz göre ferzendin ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 56*). [*fermānuña, -uñ, -a*]

fermān ol: Buyrulmak.

1. Ne hüküm idersen andan çekmezem baş
Baña senden ne kim olursa fermân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 65). [fermân ol, -ur, -sa]

ferrâs: Süpüren, çöpçü, hizmetçi.

1. Harîm-i hürmetüñ şahrâ-yı Baḥhâ
Yoluñ **ferrâşidur** nefh-i Mesîhâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 68). [ferrâşidur, -ı, -dur]
2. Gözi sakka olan müjgânı **ferrâş**
Cebîni yârı eşiginde nakkâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 7). [ferrâş,]
3. Ki gamdan idi naḥl-i kâmeti ḥam
Yaşı **ferrâş** idi müjgânı çârüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 7). [ferrâş,]
4. Harîk-i ateş-i hicr ü mezellet
Gözi sakka olan müjgânı **ferrâş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 19). [ferrâş,]

ferr-i rây: Düşünce aydınlığı.

1. Cihânı kabz idüpdür ferr-i râyı
Beli böyle gerek zıll-ı Hudâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 141). [ferr-i rây, -ı]

ferruh: Kutlu, mübarek, güzel.

1. Mu'anber zülf ü çenber-mûy u gül-ruḥ
Semen-simâ vü 'anber-bûy u **ferruh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 82). [ferruh,]
2. Saña ahvirelüm hürmet-ile
Hem olsun **ferruh** ü zîbâ cemâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 35). [ferruh,]
3. Şıdı çün 'ahdini terk eyle anı
Benüm bir duḥterüm var ḥüb u **ferruh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 67). [ferruh,]
4. O taḥt üze iki **ferruh** firîşte
Vücüdî her birinüñ ğarka-i nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 48). [ferruh,]

fers: Zemin, yer yüzü.

1. Gözin yumup veda' eylese 'arşa
Yine açınca ııerdî bu **ferşe** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 38). [ferşe, -e]
2. Cemâl-i 'aksi kıdsîyân-ı 'arşuñ
Münîr itmîşdi saḳfını bu **ferşüñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 20). [ferşüñ, -üñ]

fers-ber-fers: Zemin üstüne halı.

1. Hem irdi emr k'anda **ferş-ber-fers**
Varup eyledi istikbâl aña 'arş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 173). [ferş-ber-fers,]

ferseng: Fersah, yaklaşık 3 mil yani 5 kilometrelik uzaklık ölçüsü.

1. İrağ a'dâ yolından niçe **ferseng**
Diler k'özine bir kimse vire rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 6). [ferseng,]

fers-i âsitân: Eşiğin zemini.

1. Nişân-ı ḥaddidür bir lâle-rüyuñ
Ḳamu ḥıştân ki ferş-i âsitândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 143). [ferş-i âsitân, -dur]

ferş-i cennet: Cennet zemini.

1. Nitekim **ferş-i cennet** hûb u zîbâ
Oturmuş nûr-ı pâkiyle sirîşte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 46). [ferş-i cennet,]

fervâd: Aman, eyvâh, yandım!.

1. Kılarduñ zağm-ı ‘ışkı pend ile bend
Cüdâ düşdüm tapuñdan âh **fervâd** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 57). [fervâd,]
2. Gelüp bād-ı eccl yıkdı anı **fervâd**
Dem urup âteş-i merg-i siyeh-baht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 72). [fervâd,]

fervâd: Feryat, bağıрма.

1. Gözi nemginlerüñ evrâdı için
Dili ğamginlerüñ **fervâdı** için (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 108). [fervâdı, -ı]
2. Baqup ahvâlüme havf eyle Hâkdan
Zebûn oldum irtür **fervâduma** dâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 81). [fervâduma, -u, -m, -a]
3. K’irür ol hastenüñ **fervâdına** dâd
Uyup ilüñ sözine bende nâ-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 16). [fervâdına, -ın, -a]
4. ‘Aceb **fervâduma** kimden ire dâd
Mu‘inüm yâverüm yârum sen idüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 58). [fervâduma, -um, -a]
5. K’ider **fervâd** içinde her taraf zâğ
Budağ kim evvel idi berk tahtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 76). [fervâd,]

fervâd çek: Feryat ve inilti etme.

1. Çeker tağlarda Mecnûn âh u feryâd
Hevâ-yı gülde bülbül ider efgân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 60). [fervâd çek, -er]

fervâd evle: Eyvah etmek.

1. Yüz urup toprağa yüz biñ ğam-ile
Dediler eyleyüp efgân u feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 3). [fervâd eyle, -yüp]

fervâd it: Bağırap çağırmaq, yüksek sesle haykırmak.

1. Añup ol şüreti feryâd iderdi
Füzûn olurdu günden güne derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 57). [fervâd it, -er, -di]
2. Diküp dirsek dize feryâd iderdi
Hayâl-i dilberini yâd iderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 9). [fervâd it, -er, -di]
3. Fiğân u nâle vü feryâd iderken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 12). [fervâd it, -er, -ken]

fervâd kıl: Feryat etmek, bağırmak.

1. Şaçup kan gözlerinden kıldı feryâd
Olup meşhedleri üstine hâzır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 26). [fervâd kıl, -dı]
2. Yiri hem Zeynebün olmışdı âteş
Kılardı Zeyd Zeyneb diyü feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 95). [fervâd kıl, -ar, -dı]
3. Kılar feryâd ğamdan yane yane
Fırâk-ı dösttan kim nâle urur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 110). [fervâd kıl, -ar]

feryād kop: Yüksek sesle bağlamak, haykırmak.

1. Gürüh-ı vahşiyândan kopdı feryād
Şu resme oldı hayvânât nālân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 42). [feryād kop, -dı]

feryād u efgân: Bağırp inlemek.

1. Kılarsın bunda sen **feryād u efgân**
Bu kârı tutmadın yeg kârsuzlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 22). [feryād u efgân,]

feryād u efgân: Bağıрма ve inleme.

1. Kıldardı tağda **feryād u efgân**
Dili biryân idi vü çeşmi giryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 13). [feryād u efgân,]
2. Yüzün düşmiş kılar **feryād u efgân**
Şaçup her biri gözden eşk-i hûn-rîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 36). [feryād u efgân,]
3. Kılar **feryād u efgân** ir eger giç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 130). [feryād u efgân,]

feryād u figân: Ağlamak inlemek.

1. Şu resme itdi feryād u figânı
Ki Leylinüñ anası ol şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 2). [feryād u figân, -ı]
2. Yine ‘azm itdi küh-ı Necde giryân
Yine başladı feryād u figâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 35). [feryād u figân, -a]

feryād u nâle: Feryâd ve inleyiş.

1. Beyâbanlarda ol türfe gazâle
Sürer üstür idüp **feryād u nâle** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 38). [feryād u nâle,]
2. Dir oldı cânuma bir gam havâle
Anuñ-çun kılarım **feryād u nâle** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 112). [feryād u nâle,]
3. Şu deñlü eyledi **feryād u nâle**
Ki kaddi nâleden döndi hilâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 7). [feryād u nâle,]
4. Tenini guşsa döndürmiş hilâle
Geh ağlar gâh ider **feryād u nâle** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 44). [feryād u nâle,]
5. Kılarken derd-ile **feryād u nâle**
Şeb irüp çün dil-i gümrâh-ı a’dâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 82). [feryād u nâle,]
6. İdiser derd-ile **feryād u nâle**
Benüm yârumdur ol giryân bilesin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 42). [feryād u nâle,]
7. Kâra giydi ider **feryād u nâle**
Olup bu vâkı‘adan şîr rencûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 50). [feryād u nâle,]
8. Senüñ **feryād u nâleñ** her şehergâh
Olupdur rehber-i ‘uşşâk-ı güm-râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 37). [feryād u nâleñ, -ñ]

feryād u zâr: Feryâd ve inleme.

1. Beni ‘afv it ki buldum gey hezîmet
Bu resme k’eyledüñ feryād u zârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 9). [feryād u zâr, -ı]
2. Gamuñdan başlasam feryād u zâre
Cemâlüñ gülşeninüñ şâh-ber-şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 86). [feryād u zâr, -e]

feryād-ı cübân: Çobanın feryadı.

1. Meded kılmaz aña **feryād-ı çübân**
Yıka çün bir binâyı seyl-i çälâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 76*). [*feryād-ı çübân,]*

ferzend: Oğul, veled.

1. Ne kim isterse virmişdi Hudâvend
Müyesser kılmamışidi lik **ferzend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 186*). [*ferzend,]*
2. Ki bir **ferzend** virüp Hâk te‘âlâ
Çerâğ-ı çeşmin anuñla ide bînâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 197*). [*ferzend,]*
3. Çü **ferzend** ola bed-h‘wâh u hevâ-senc
Belâdur ataya vü anaya renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 219*). [*ferzend,]*
4. Degüldür lik bunuñ gibi iş sehl
Kişi **ferzendine** kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 40*). [*ferzendine, -ine]*
5. Kılardı dâimâ pend ü naşîhat
Ki iy **ferzend** nedür bu fazîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 30*). [*ferzend,]*
6. Kâmu fermânuña cândan muñ‘üm
Velikin göz göre **ferzendin** âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 57*). [*ferzendin, -in]*

ferzend-i dil-gîr: Gönlü kırılmışın oğlu.

1. Hevâ-yı ‘ışkdan uşanmayısar
Didi derd-ile k’iy **ferzend-i dil-gîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 5*). [*ferzend-i dil-gîr,]*

ferzend-i güm-râh: Yolunu kaybetmişin oğlu.

1. Hezârân lutf-ıla açdı zebânı
Ki bu ne işdür iy **ferzend-i güm-râh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 33*). [*ferzend-i güm-râh,]*

ferzend-i zibâ: Güzel oğul.

1. Dağı didügin ol **ferzend-i zibâ**
Olısar ‘ışkdan rüsvâ vü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 47*). [*ferzend-i zibâ,]*

ferzend-i dil-teng: Yüreği daralmış evlat.

1. Didi k’olmuşsın iy **ferzend-i dil-teng**
Hâzer kıl kim esîr-i naķş-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 11*). [*ferzend-i dil-teng,]*

fesâd: Kargaşalık, karışıklık, fenâlık, kötülük, bozgunculuk, fitne.

1. Varupdur ‘aklı cinnetden **fesâda**
Virür nâmûsumuñ bergini bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 21*). [*fesâda, -a]*
2. Yoğ-ise bir tedârik bu **fesâda**
Cihân içinde nâmûñ verdi bâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 27*). [*fesâda, -a]*
3. Ki Mecnûn itdi anı ‘ışkuñ **fesâdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 82*). [*fesâdı, -ı]*

feşâhat: Açık ve güzel ifadeli konuşma.

1. Kerâmet bahırınıñ mellâhı hâķķı
Feşâhat kufînuñ miftâhı hâķķı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 106*). [*feşâhat,]*

2. Ger emlah sözünü işitse bir ân
Feşâhatdan dem urmaz idi Şahbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 16*). [*feşâhatdan, -dan*]
3. Kânî ol lutf-ı ihsân ol **feşâhat**
Kânî ol serv gibi şalınan kâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 58*). [*feşâhat,]*

fesâne: Efsane, destan, hikaye.

1. Bilürsin kim vefâsuzdur zamâne
Kö efsûnî vü 'arz eyle **fesâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 14*). [*fesâne,]*

fesâne ol: Hikaye olmak.

1. Ezel 'aql u hünerle iy yegâne
Dilinde halkuñ olmışduñ fesâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 84*). [*fesâne ol, -miş, -duñ*]
2. Cihânda oldu ef'âlî fesâne
Hâlâyık içre meşhûr oldu adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 80*). [*fesâne ol, -dı]*

feşâr: Sıkan.

1. Bürehne-pâ ser ü 'uryân u nâlân
Feşâr u hezl sözi hem-çü mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 12*). [*feşâr,]*

fesât: Bozuk, fenalık.

1. Yine kendüyedür anuñ **fesâdı**
İdüp bir eylügi çâha bırak sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 70*). [*fesâdı, -ı]*

fetâ: Delikanlılık, yiğitlik.

1. Gehî hışm-ile seng ururdu ki çüb
Fetâ âzürde düşdi ol ten-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 54*). [*fetâ,]*

feth: Fetih, ele geçirme.

1. Çü kaldırdı yedi iklim **fethine** ser
Tokuş çarhe kemendi takdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 33*). [*fethine, -i, -n, -e]*
2. Ne mülküñ **fethine** kim açsa râyet
Refîk olur aña şem'-i hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 89*). [*fethine, -i, -n, -e]*
3. Bu cânibden geçinür şüretâ ger
Velî dilden olaruñ **fethin** ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 26*). [*fethin, -in]*
4. Ne diri kalmamuzdan sen ziyân-kâr
Çü gördi bu girîvi **feth** şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 23*). [*feth,]*
5. Anuñ yine 'adü **fethinde** derdi
Bu ceng içre anuñ ucından iy mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 30*). [*fethinde, -i, -(n)de]*
6. Ki Nevfel buldı çün **feth** ü ferâgat
Alup Leylîyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 2*). [*feth,]*
7. Gezüp cerr idertüz pes her diyârı
Bulup bu bend-le **feth** bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 41*). [*feth, -e]*
8. Kıla kendüzine **feth** ü müsahhar
Eline aldı bir elmâs-gün tîğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 4*). [*feth,]*
9. Bu kufuñ **fethine** olmadı tedbîr
İrürmez kimse çarhuñ işine rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 136*). [*fethine, -i, -n, -e]*

feth ü nusret: *Fetih ve yardım.*

1. 'Azm eyleseñ gazāya kaçan iy Hābīb-i Hāk
Götürirdi **feth ü nusret** öñüñce iki 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 40*). [*feth ü nusret,]*

feth-i bâb: *Kapı açmak.*

1. Ciger tâbına buldı feth-i bâbı
Hem içdi hem girüp yundı bu şudan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 36*). [*feth-i bâb, -ı]*

feth-i hazîne: *Hazinenin fethi.*

1. Kemānum süstdür kılmaz velî kār
Baña āsān idi **feth-i hazîne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 79*). [*feth-i hazîne,]*

feth-i şahî: *Fetihlerin şahı.*

1. Müyesser olalıdan **feth-i şahî**
Gidüpdür Hind mülkünden siyāhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 133*). [*feth-i şahî,]*

fetil: *Mum fitili.*

1. Meh-i nevden **fetile** düzüp iy Hāk
Koduñ gök şem'dânında mu'allāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 23*). [*fetile, -e]*
2. Çerāğ-ı meh ki yanar āsumānda
Ne ruğān ne **fetile** vardır aña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 20*). [*fetile, -e]*
3. Olupdur gonca jengāri **fetile**
Dil-i lāle ki sevdādan qarādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 54*). [*fetile, -e]*

fetil-i sevk: *Arzu fitili.*

1. Nesīm-i zevkle toldı dimāğum
Fetil-i şevkle yandı çerāğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 80*). [*fetil-i şevk, -le]*

fettāh: *Ar. Kullarının kapalı işlerini açan Cenabıhak: fettāh-ı kerīm.*

1. Hidāyet qal'ası bābına **fettāh**
Çerāğ-e früz-ı cān-ı ehl-i derdān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 8*). [*fettāh,]*

fettāh ol: *Fetheden.*

1. İdinüp dîn-i İslāmîyi miftāh
Beligrad Kal'asına oldı fettāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 94*). [*fettāh ol, -dı]*
2. Ya cān bağından serv-i rāsitindür
Çün ol mektûba Leylî oldı fettāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 21*). [*fettāh ol, -dı]*

fettān: *Fitne salan, ortalığı karıştıran; çekici, cazibeli.*

1. Mükëhhal gözleri **fettân** u mevzûn
Nitekim sâde kâğıd üzre ma'cûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 85*). [fettân,]
2. Kaşı **fettân** lebi mül çeşm-i tannâz
Yüzi verd-i nihâl-i gülşen-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 13*). [fettân,]
3. Ezel 'âkıl idi divâne düşdi
Meger kim göñli bir **fettâne** düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 42*). [fettâne,]
4. Ruḥı rengin idi vü ḥâlî hindü
Gözi **fettân** ü kaşı 'âşîka 'âkḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 39*). [fettân,]
5. Ğamından cân-ı Mecnûnı iden çâk
Gözi **fettân** ü ebrûsı kemân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 9*). [fettân,]

fevâid: Faydalar.

1. Gice gündüz makâmı rûkn-i mihrâb
Çeküp 'âriflere beher **fevâid** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 27*). [fevâid,]

fevk: Üst, üzeri.

1. Çeküp himmet felek **fevkine** raḥtım
Ğam uyḥusından uyanmışdı baḥtım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 27*). [fevkine, -i, -n, -e]

fevt: Ölüm.

1. Şu resm-ile bırakmış eyile çavî
Ki **fevt** olduğına Mecnûn u Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 3*). [fevt,]

fevt it: Kaybetmek.

1. Şakın fevt itme anı fırsatında
Çalan nedür diriseñ ger kişiye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 42*). [fevt it, -me]

fevt ol: Elden çıkarmak, yitirmek, elden kaçırmak.

1. Göricek başuña toprak saçarduñ
Ğamuñ birle çün ol fevt oldı iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 17*). [fevt ol, -dı]

fevt ol: Yitmek, ölmek.

1. K'eri fevt olduğundan soñra ḥâtûn
İki yıl kimseye göstermeyüp yüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 116*). [fevt ol, -duğı, -ndan, -]

fevyâz: Çok bereketli.

1. Eli Ḥatem eli gibiydi der-bâr
Kefi **fevyâz** hem-çün naḥl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 170*). [fevyâz,]

fevyâz-ı 'âlem: Dünya bereketi.

1. Döker fevyâz-ı 'âlemden bulup fer
Yire ğırbâl-i gerdün müşg-i ezfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 13*). [fevyâz-ı 'âlem, -den]

fevvāz-ı yenbū‘-ı me‘ān: Mana kaynağının bereketi.

1. Sözi feyyāz-ı yenbū‘-ı me‘ānī
Özi dānā-yı esrār-ı nihānī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 9). [feyyāz-ı yenbū‘-ı me‘ān, -i]

fevz: Nîmet, bağış, ihsan, kerem.

1. Şehâb-ı cüdîñiñ fevziyle her bār
Pür it cān dürcine dürr-i güher-bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 17). [fevziyle, -iyle]
2. Çerâğ-ı cāna fevzüñden irer nūr
Yolumı dergehüñden eyleme dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 109). [fevzüñden, -üñden]
3. Güneş her gün giyüp zer-tâc
Kapusında turur fevzine muhtâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 126). [fevzine, -in, -e]
4. Vire bir dem çü cüdî ebr ne cüş
İdemez fevzini deryâ der-ağüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 118). [fevzini, -in, -i]
5. Velî ‘ışkuñdayum her gamdan âzâd
Señün fevzüñden iy ebr-i sa‘âdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 41). [fevzüñden, -üñ, -den]

fevz it: İhsan etmek.

1. Şehâb-ı cüddan ihsân-ı Sübhân
Cihāna itdi fevz iki Süleymân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 60). [fevz it, -di]
2. Bu emri çün baña fevz itdi iqbâl
Ümîdüm bâdesinden töldi zigâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 125). [fevz it, -di]
3. Şehâb-ı mekremetden fevz iden nem
Pes andan şofra yüz derd ü gamıyla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 18). [fevz it, -en]

fevzi: Nîmet, bağış, ihsan, kerem.

1. Beni kıl mâlik-i gencür-i ihlâs
K‘anuñ fevziyle bulam mâye-i hâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 44). [fevziyle, -yle]

fevz-i ilâhî: Allah‘ın bereketi; Allah tarafından kula lütfedilen ve ilham yoluyla kalbe gelen şey.

1. Yaraşmış başına devlet külâhı
Mübârek eylesün fevz-i ilâhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 48). [fevz-i ilâhî,]

fevz-i rahmet: Rahmet bolluğu.

1. Şafâ vechini göstermişdi devlet
Dile fer virmiş-idi fevz-i rahmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 26). [fevz-i rahmet,]

fezâya çık: Göğe yükselmek.

1. Çün altıncı fezâya çıkdı Ahmed
Atı na‘line sürdi Müşteri had (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 141). [fezâya çık, -dı]

fezâ-vı lâ-mekân: Mekânı olmayan gök.

1. Özüñi çek fezâ-yı lâ-mekâna
Revân ol süy-ı şahñ-bı bî-nişâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 83). [fezâ-yı lâ-mekân, -a]

fezâ-vı lâ-mekân: Mekânsız /uçsuz bucaksız boşluk, uzay.

1. Fezâ-yı lâ-mekâna eyle pervâz
Çıçup kavş-i fenâdan nitekim tîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 8). [fezâ-yı lâ-mekân, -a]

figân: Acı inilti, çağlık.

1. Her nefes biñ kez **figân** her lâhza şad bâr el-firâk
Görmeyi servin cemâlûñ gülsitânın bir dahı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2). [figân,]
2. Pürdür a'mâlûm kitâbı cürm ü 'işyân u hañâ
Anuñçündür işüm her dem **figân** ü ibtihâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 32). [figân,]
3. Meclisüñde âh u zârı deldi nâyûñ bağırını
Kâmetini eyledi çengüñ **figân** ü nâle ham (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 44). [figân,]
4. Çün ol meh-rû kodı düşından anı
Yine kılmaga başladı **figânı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 330). [figânı, -ı]
5. Figâna başlasa hicr-ile her şeb
Çığırur kim tenümi şokdı 'akreb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 113). [figâna, -a]
6. Çü geçdi hadden ol mâhuñ **figânı**
Mey-i hicr eyledi lâ-yu'kal amı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 1). [figânı, -ı]
7. Gelüp didi ki bulmadum nişânın
Şanem işidüp arturdu **figânın** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 46). [figânın, -ı, -n]
8. Derûnına idüp ol bûlbûlûñ kâr
Ne yüzden başlasa Mecnûn **figâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 43). [figâne,]
9. Figânı şu'lesinden âteş-efrûz
Bürehne-pâ buz üstinde yürürdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 14). [figânı, -ı]
10. Figân u derd ü hicrânûñ celisi
Şeh-i iklîm-i gam ya'ni ki Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 12). [figân,]
11. Yeter kılduñ **figân** u âh u zârı
Çü Leylî gayra oldı yâr u hem-dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 78). [figân,]
12. Dehânidur şanasın gür-ı pür-mâr
Gelüp Mecnûnı gördi kim **figânı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 15). [figânı, -ı]
13. Kodı Mecnûn **figân** tablini nâ-kâm
Atası dahmesi üstinde tâ rûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 124). [figân,]
14. Ki ben yâram saña iy yâr-ı cân hem
Figân bî-keslik için ne revâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 171). [figân,]
15. Kimûñ güşına irişür **figânûñ**
Niçedür iy gül-i pür-dag hâlûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 50). [figânûñ, -un]
16. Figânûm dūdudur bî-rûy-ı mañlûb
Virür nergis egerçi gözlere nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 30). [figânûm, -um]
17. Konup Mecnûnı idindi nazargâh
Figân u nâle-i Mecnûn-ı bî-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 41). [figân,]
18. Du'â eyle aña sîn rûhumi sen
Figân kim tâli'-i naħsumdan iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 135). [figân,]
19. Dilinde Zeynebûñ Zeyd adı evrâd
Geleydi Zeyd çün gamdan **figâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 97). [figâne, -e]
20. İşitsün halk uyan bir dem **figânûñ**
Başuñda erre olsun efser-i nâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 32). [figânûñ, -un]
21. Figânûñla şebi kılmazsın âhîr
Çü ma'sûkânsın iy şubh-ı rû-püş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 36). [figânûñla, -la, -uñ]
22. Baña qarşu söze gir kim gülem ben
Ne dir kim başlasan minber **figâna** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 11). [figâna, -a]
23. Figânûñla yaşıuñdan özge hem-dem
Ciger kanı durur her dem şarâbuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 34). [figânûñla, -la, -uñ]

figân eyile: Üzüntü ile bağırıp çağırmak.

1. Figân eyler kodı şabr u qarârı
İrişdi çarha âhınuñ huruşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 126). [figân eyile, -r]

2. Fiğān eyler şafādan bülbul-i mest
Gelür eṭrāfdan dürlü şadālar (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 38*). [fiğān eyle, -r]

fiğān it: Acı ile bağırıp çağırarak, inlemek.

1. Dögülmek zecren idinüp bahāne
Fiğān iderdi ğamdan ol yegāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 58*). [fiğān it, -er, -di]
2. Velî mâtemlüler gibiydi şekli
Fiğān iderdi derd ü mihnet-ile (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 9*). [fiğān it, -er, -di]
3. Fiğān idüp başına hāk koydı
Ṭar oldı başına şahrā vü mîşe (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 22*). [fiğān it, -üp]
4. Varup bir gül dibinde tıtdı ārām
Fiğān idüp yaqasın eyledi çāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 37*). [fiğān it, -üp]
5. Arada sözleri efsāne-i ğam
Fiğān ider añup bu iştiyākı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 61*). [fiğān it, -er]
6. Kî diyeydün pür itdi kan cihām
Fiğān idüp başına koydı toprak (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 25*). [fiğān it, -üp]
7. Seni men' idemez andan niġeh-bān
Fiğān itmek dileseñ ir eger ġiç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 59*). [fiğān it, -mek]

fiğān u āh: Feryat ve inleme.

1. Çıkarup dāmdan virdi rehāyı
Fiğān u āh iderek düşdi yine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 69*). [fiğān u āh,]

fiğān u nāle: Feryat ve İnilti.

1. Anuñ oldı makāmı külbe-i ğam
Fiğān u nāleyi idindi hem-dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 24*). [fiğān u nāle, -yi]
2. Ğam-ı dilberden özge mahremi yok
Fiğān u nāleden yeg hem-demi yok (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 58*). [fiğān u nāle, -den]
3. Benüm hem-kāsem u hem-rāzum idi
Fiğān u nālede dem-sāzum idi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 52*). [fiğān u nāle, -de]
4. Fiğān u nāle vü feryād iderken (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 12*). [fiğān u nāle,]
5. Fiğān ü nāle kılardı şeb ü rüz
Bu yaña 'ammisi dañı dem-ā-dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 74*). [fiğān ü nāle,]
6. Fiğān u nāle kim hāk oldı gülzār
Mezārı üzre çün şem'-i şeb-efrüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 100*). [fiğān u nāle,]

fiğāne başla: Feryada başlamak.

1. Nedür maqşūduñ anda dir baña hayl
Çağan kim başlayam ğamdan fiğāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 67*). [fiğāne başla, -yam]

fiğāngāh: İnleme yeri.

1. Varup anuñ fiğāngāhına yitseñ
Ayıtsañ kim du'ālar kıldı Leylî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 42*). [fiğāngāhına, -ı, -na]
2. Getürür ruḳ'a vü iletürdi nāme
Meger bir gün fiğāngāhında Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 37*). [fiğāngāhında, -m, -da]

fiğāngāh-ı ğam: Gam ve inleme yeri.

1. Giriftār-ı belā rūsvā-yı hayret
Fiğāngāh-ı gamuñ nālān u zārī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 15). [fiğāngāh-ı gam, -uñ]

fiğānı eyle: Ağlayıp inlemek.

1. O Leylî diyüben eyler fiğānı
Gidüp ol kapudan pes ol kemine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 82). [fiğānı eyle, -r]

fiğānı kıl: Ağlayıp, bağırarak, ah vah etmek; yardım istemek.

1. Beni gördün mi n'oldum āhîr-i kār
Çok ağlayup aña kıldı fiğānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 39). [fiğānı kıl, -dı]

fiğānı kıl: Feryat etmek, sızlanmak.

1. Sır idi giryessin hādeyle her bār
Çü zevci olmaya kılar fiğānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 35). [fiğānı kıl, -ar]
2. Otururdu evinde gice gündüz
Diledügince kılardı fiğānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 119). [fiğānı kıl, -ar, -dı]

fiğānlar it: Figanlar etmek; bağırarak ağlamak, inlemek.

1. İderdi hicr-i Mecnûndan fiğānlar
Dökerdi yaş yirine çeşmi kanlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 63). [fiğānlar it, -er, -di]

fiğānlar kıl: Feryat figan etmek.

1. K'ölice olasin üstümde hāzır
Kılasın kabrüm üstinde fiğānlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 147). [fiğānlar kıl, -a, -sın]

figende: Bir kişiye bağlı olan, sadakat gösteren.

1. Vücüdüm kişveri zîr ü zeberdür
Cihân içinde ger çokdur figendeñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 21). [figendeñ, -ñ]

fihrist-i me'ānî: Manaların özeti.

1. Ya fihrist-i me'ānîdür bu nâme
Saña iy kâşid-i dildâr-ı cānî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 32). [fihrist-i me'ānî, -dür]

fikr: Düşünce.

1. Dil ü cān gözleri fikrūñle binā
Zebān tütîleri zikrūñle gūyā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 41). [fikrūñle, -üñ, -le]
2. Çü tab'-ı rüşeni bağlaya tedbîr
Hezārān leşkeri bir fikr ile sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 116). [fikir,]
3. Göñül olmuşiken bu fikre dem-sāz
İşitdüm süy-ı hātîfden bir āvāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 105). [fikre, -e]
4. Getürüp fikrine gördügi h'ābı
Bırağurdu içine ıztırābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 7). [fikrine, -i, -n, -e]

5. K'ide ol hastenûn derdine çare
Devâ **fikrîn** dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 13*). [fikrîn, -i, -n]
6. Dün ü gün **fikrüm** eglencem hayâlûn
Alup gönlümü evvel iy kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 144*). [fikrüm, -üm]
7. Niçedür göre anda 'ışk-bâzı
Bu **fikr-ile** geçürürdi günini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 61*). [fikr-ile, --ile]
8. Ser-i kâfûr rûze 'anber-efşân
Bu **fikr-ile** uyudı ol hevâ-h'âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 23*). [fikr-ile, --ile]

fikr it: Düşünmek.

1. Bes itdüm fikr k'uram ben mu'allel
Nizâmî hamsesi deryâsına el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 87*). [fikr it, -düm]
2. Ne şabrı var ki gönli kıla ârâm
Ne 'aklı var ki fikr ide ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 88*). [fikr it, -e]
3. Hâzer kılmaya fikr idüp helâkın
Vire nâgeh fenâ bādına hâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 5*). [fikr it, -üp]
4. İkimüz de fakîrüz ac u muhtâc
Zarûretden bunı fikr itdük âhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 37*). [fikr it, -dük]
5. Zarûri düşdi lîkin özge kayde
Bunı fikr itdiler âhir ki ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 11*). [fikr it, -di, -ler]

fikr kıl: Düşünmek.

1. Göricek n'ola hâlûn **fikr kıl** var
Didi kim yok-durur el-hâk mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 224*). [fikr kıl,]

fikr ü tedbîr: Düşünüp önlem almak.

1. İki cânibden idüp **fikr ü tedbîr**
Neberdi eylediler şubha te'hîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 23*). [fikr ü tedbîr,]

fikr-i nâzûk: Zarîf düşünce.

1. Öziyle çün-kim ol dîdâr-ı çâpûk
Bu resme bağladı bir **fikr-i nâzûk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 34*). [fikr-i nâzûk,]

fikr-ves: Fikre benzer.

1. Mekân olur oça geh **fikr-ves** dil
İdinür dil gibi geh şadı menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 69*). [fikr-ves,]

fi'l: İş, amel, kâr.

1. Okuyup yazma tedbirinde sayır
Bularuñ **fi'li** anlara muğâyir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 20*). [fi 'li, -i]
2. Düşüp tedbirüme **fi'lüñ** muhâlif
Beni kılduñ cihân içinde hâyif (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 17*). [fi 'lüñ, -üñ]
3. Hâtâ kılduğ biz eyle sen 'atâlar
Çü biz öz **fi'lümüzden** şerm-nâkuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 17*). [fi 'lümüzden, -ümüz, -den]
4. Hisâb iderdi dâyim kâr-ı yârı
Ne **fi'l** itse velî ol mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 65*). [fi 'l,]

5. Diledi k'ide **fi'lin** âşikārā
Çü bildi İbn-i Selām anı ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 4*). [fi'lin, -in]
6. Ne **fi'l** itse o kâdur her kişiye
Gönildi rahtı çün İbn-i Selāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 44*). [fi'l,]
7. Añarlar gâh geçmiş mâcerâyı
Ki 'âlemde ne **fi'l** itmîşler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 57*). [fi'l,]
8. Başumda yazı imiş hâme gibi
Anuñ-çun **fi'lümün** 'âmmı vü haşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 113*). [fi'lümün, -üm, -ün]

fil: Maruf hortumlu büyük hayvan.

1. Felek **filinün** üstinde yıl u ay
Zühâl hindüsina oldur viren cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 13*). [filinün, -i, -, -ün]
2. Eger **file** urursa hancerini
Ayağına birağurdu serini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 97*). [file, -e]

filan: Söylenmesi istenmeyen veya gerekli görülmeven bir özel adın yerini tutan kelime.

1. Ki Mecnûnı **filân** virânda gördüm
Cihân 'ibretlerin hep anda gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 79*). [filân,]

fi'l-cümle: Baştan başa.

1. Çü gördi Leylî'nün ciddini mader
Sözine eyledi **fi'l-cümle** bâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 16*). [fi'l-cümle,]
2. Yeñi yârûñla iy cân âfitâbı
Hakikat var ise **fi'l-cümlesinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 69*). [fi'l-cümlesinde, -sin, -de]
3. Rumûz-ı 'ışkdan **fi'l-cümle** nakli
Vefâ-dâr imiş âhîr anı bildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 14*). [fi'l-cümle,]

fi'l-hakika: (Ar.) Gerçekte.

1. Ki yüzdüm çok deñizde **fi'l-hakika**
Bu resme irmedüm bañr-i 'amika (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 5*). [fi'l-hakika,]
2. İrağ olur edebden **fi'l-hakika**
İletmek katreyi bañr-i 'amika (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 153*). [fi'l-hakika,]
3. Karışmışdı şu resme ol 'atika
Ki köhneydi cihândan **fi'l-hakika** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 36*). [fi'l-hakika,]

fi'l-hâl: Derhal, o anda, hemen şimdi.

1. Eline şundı bir ayvâyı **fi'l-hâl**
Giderdi şahdan ây vâyı **fi'l-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 257*). [fi'l-hâl,]
2. Eline şundı bir ayvâyı **fi'l-hâl**
Giderdi şahdan ây vâyı **fi'l-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 258*). [fi'l-hâl,]
3. Şu resme kıldı anı seyr-i timsâl
Ki her hâli tegayyür buldı **fi'l-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 104*). [fi'l-hâl,]
4. Tokındı çün lebine la'l-i kavvâl
Neyün cânı lebine irdi **fi'l-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 18*). [fi'l-hâl,]
5. Çü rahm itdün şatayın al revâdur
Çıkarup cümle esbâbını **fi'l-hâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 43*). [fi'l-hâl,]

6. Karınıñ ayağına düşdi **fi'l-hāl**
Didi kim gel bu zencir ü tınabı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 48*). [fi'l-hāl,]
7. Egilüp ayağına düşdi **fi'l-hāl**
Gözi olup ikisinün de hün-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 74*). [fi'l-hāl,]
8. Bırakdı hâmeyi ol serv-i mergüb
Virüp bir kâşid-ı tayyâr **fi'l-hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 3*). [fi'l-hāl,]
9. Didi k'irür bunı ol yâra **fi'l-hāl**
Pes alup nâmeyi peyk-i sebük-hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 4*). [fi'l-hāl,]
10. Örü turup yine oturdı **fi'l-hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 48*). [fi'l-hāl,]
11. Kıldı dilberün vaşında manzûm
Alurdi nüshaya **fi'l-hāl** anı Zeyd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 33*). [fi'l-hāl,]

fi'l-halâvet: Tatlılık.

1. Ka'n-nür-ı defiyü'l-leâfet ka'l-bedr fi's-şeref
Ka'l-ğand **fi'l-halâvet** ka'l-bağr-i fi'l-himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 8*). [fi'l-halâvet,]

fi'l-hasr: Mahşerde.

1. Yâ menba'ü'l-mürüvvet yâ mahzenü'l-vefâ
Yâ şâfi'ü'l-farîkat **fi'l-haşr** bi'l-kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 6*). [fi'l-haşr, -ı]

fi'l-i 'arâz: Hareket emaresi.

1. Hevâ-yı şehvet ü **fi'l-i 'arâz** yok
Bu resme 'ışk işi olmadı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 64*). [fi'l-i 'arâz,]

fil-i leffâf: Can sıkıcı fiiller.

1. Ki miğdârına kılmaz 'aql-ı bâver
Zebûn olup hezârân **fil-i leffâf** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 33*). [fil-i leffâf,]

fil-i mest: Sermest fil.

1. Ki tâ zabt itmege ol fil-i mesti
Tutar kavs-ı kuzahdan yay desti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 15*). [fil-i mest, -ı]
2. Alup Nevfel eline tığ-ı bî-reng
Çü **fil-i mest** iderdi çalışup ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 2*). [fil-i mest,]

fi'l-i pîç: Kıvrım büklüm işler.

1. K'ola şâdir bu **fi'l-i pîç** senden
Baña sensüz ğam u hicr urdı dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 28*). [fi'l-i pîç,]

fi'l-levh-i bi'l-kalem: Levha ve kalem ile.

1. Rûz-ı ezelde yazmışdı şun'-ı lem-yezel
Dîbâce-i nu'ûtuñ **fi'l-levh-i bi'l-kalem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 10*). [fi'l-levh-i bi'l-kalem,]

fi'l-merātib: Rütbece, mertebece.

1. Bu dilberlerle Leylî **fi'l-merātib**
Kamer gibiydi hem-râh-ı kevākib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 63*). [fi'l-merātib,]
2. Yüzinden altına bir nat'-ı ğarrâ
Şererdür her hâbâbı **fi'l-merātib** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 29*). [fi'l-merātib,]

fi'l-meşel: Sanki.

1. Olurdu **fi'l-meşel** bir rahl-i sîmin
Çün ol mihr ü fûnûnı kıldı hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 24*). [fi'l-meşel,]
2. Ki Leylî **fi'l-meşel** bir mâh-ı nevdür
Ğamına şad dil-i 'âşık ğirevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 41*). [fi'l-meşel,]
3. Ki oldu **fi'l-meşel** firdevs-i şânî
Ki hûbân-ı 'Arab havrâ yirine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 60*). [fi'l-meşel,]

fi'l-meşel: Diyelim ki, farzedelim ki.

1. Fi'l-meşel ebr-i seçer cennete beñzerse girmek
Ki 'atâ eyledüğünce çoğalır anda ruṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 25*). [fi'l-meşel,]
2. Felek baḥrında kılmış şun'-ı Bārî
Hilālî **fi'l-meşel** bir fûlk-i cārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 62*). [fi'l-meşel,]
3. Hevâ-yı himmetinde çarḥ-ı devvâr
Olupdur **fi'l-meşel** bir murğ-i ṭayyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 122*). [fi'l-meşel,]
4. Lebidür **fi'l-meşel** bir lâ'-ı ğarrâ
Ki delmiş dest-i kudretle anı Mevlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 15*). [fi'l-meşel,]
5. Kimesnenüñ yüzine bakma zinhâr
Meh-i 'id ise de **fi'l-meşel** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 58*). [fi'l-meşel,]
6. Şürâhî **fi'l-meşel** âyinedândur
K'içinde mey anuñ mir'ât-ı cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 47*). [fi'l-meşel,]
7. Ser-i müştinde her engüşt-i çâlâk
Olupdur **fi'l-meşel** bir şâḥ-ı misvâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 32*). [fi'l-meşel,]

firāk: Ayrılık, ayrılma.

1. Çü cām-ı kâhrdan nûş itdi zehri
Firākı âteşi yandurdi dehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 8*). [firākı, -ı]
2. Elif engüştine hayrân olup diş
Firākından anuñ her hâl pür-reşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 39*). [firākından, -ı, -n, -dan]
3. Firākâ şabr iderdi kām u nâ-kām
Özine cebr iderdi kām u nâ-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 51*). [firākâ, -a]
4. Dil ü cānına ḥasret cebr iderdi
Firākâ bi'z-zarurî şabr iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 48*). [firākâ, -a]
5. Firākından niçe giryân olasın
Dil odında yanup biryân olasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 23*). [firākından, -ı, -n, -dan]
6. Firāk itdi beni ğāyetde rencür
Baña rām oluban kavş-i zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 78*). [firāk,]
7. Firākâ kıldı çift ü vaşldan ṭâk
Anuñ-çün bend-ile geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 20*). [firākâ, -a]
8. Firākum âteşinde süz nāküm
Nedür hālün benüm iy derd-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 42*). [firākum, -(u)m]
9. Firākūndan revân eyler gözi kan
Leb-ı cûda ḥurāmân ol şabâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 14*). [firākūndan, -uñ, -dan]
10. İşinde 'ammisi vü ol giriftâr
Firāk u ârzûdan ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 73*). [firāk,]

11. Çü vakt ire hemîn ol demdür el-hâk
Firâkından turup zevcinüñ ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 101*). [*firâkından, -ı, -n, -dan*]
12. Firâk u hicr-i çirkinden yudı dest
Ki bü-y câmesi mâh-ı münirüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 22*). [*firâk,]*
13. Firâk ü miñnete eyle kanâ‘at
Ki şâyed irüre baht-ı hümayûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 66*). [*firâk,]*
14. Nitekim merdümân-ı mest-i bî-hüş
Firâkından ‘Arâb kavmi ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 83*). [*firâkından, -ı, -n, -dan*]
15. Güm itdi şad **firâk-ile** leb-i gür
Dehânuñ dürcine bilsem ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 28*). [*firâk-ile, -ile*]

firâk u hasret: *Ayrılık ve özlem.*

1. Firâk u hasret-ile düşdi bîmâr
Ki günden güne bozıldı mizâcî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 10*). [*firâk u hasret, -ile*]

firâk ü hecr: *Hicran ve ayrılık.*

1. Firâk ü hecrden kıldı şikâyet
Haber şordı aña her bir nişândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 40*). [*firâk ü hecr, -den*]

firâk-ı döst: *Sevgilinin ayrılığı.*

1. Kılar feryâd ğamdan yane yane
Firâk-ı dösttan kim nâle urur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 111*). [*firâk-ı döst, -dan*]
2. Firâk-ı dösttan virem revânı
Bulup bir pâre hâk-ı kü-yî yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 24*). [*firâk-ı döst, -dan*]

firâk-ı hasret: *Özlenilmiş olanın ayrılığı.*

1. Firâk-ı hasretümle haste cânım
Budur çün bülbüle ‘âdet ki her sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 4*). [*firâk-ı hasret, -üm, -le*]

firâk-ı yâr: *Sevgiliden ayrılık.*

1. Degüldür kol bağı kul bağıdır bu
Firâk-ı yârdan pâyumda halhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 43*). [*firâk-ı yâr, -dan*]

firâk: *Ayrılık, ayrılma.*

1. Firâk u hicr-i Mecnûnile her dem
Dökerdi yaş yirine dîdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 17*). [*firâk,]*

firâvân: *Bol, aşırı, çok, şiddetli.*

1. Çün iki yüzlü tiğın ide ‘üryân
‘Adûv başın on on çıpar **firâvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 78*). [*firâvân,]*
2. Luğat şormağda birbirine yârân
Kitâb-ı ‘ışk okur bunlar **firâvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 24*). [*firâvân,]*

3. Ğam anı her kaçankim kılsa nālān
Bu zibā şî'ri okurdu **firāvān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 14*). [*firāvān,]*
4. Seḥāb-ı tıgı yağdurur **firāvān**
Başın kâfirlerüñ mânend-i bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 7*). [*firāvān,]*

firāz-ı tazi: *Arap atı üstü.*

1. ‘Arab şāhı **firāz-ı tazi** üzre
Ki ol tazi şafādan bāzî üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 91*). [*firāz-ı tazi,]*

firdevs-i sâni: *İkinci cennet.*

1. Ki oldı fi'l-meḡel **firdevs-i sâni**
Ki hûbân-ı ‘Arab havrâ yirine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 60*). [*firdevs-i sâni,]*

firib: *Hile.*

1. Yoğ-idi göñlinüñ kılca melâli
Firibinden bu devrûñ ġâfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 13*). [*firibinden, -in, -den]*
2. Firib ü âlile ben mübtelâyı
Getürüp ‘ahde kılmaduñ vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 17*). [*firib,]*
3. Özünne yok yire virme **firibi**
Bugün kim sañadur ‘ömrüñ vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 96*). [*firibi, -i]*
4. Seḡer-güyî bihiştinüñ nesîmi
Firib ü ‘işve-kār ü şūḡ u nāzūk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 43*). [*firib,]*
5. Virürdi aña her dem bir **firibi**
Hezārān âlle ol serv-i ‘ayyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 32*). [*firibi, -i]*
6. Firibile elümden kapdı nāḡāh
Murād olan saña vü baña maḡşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 84*). [*firibile, -ile]*

firiste: *Melek.*

1. Bu işlerden benüm kızum-durur dūr
Ki cift olmaz **firiste** birle hiç hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 8*). [*firiste,]*
2. Ki bu ‘âlemde hiç tutmaya ārām
Firiste şüretinde dīvdür dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 43*). [*firiste,]*
3. Gelüp didi ki iy şāh-ı nigū-ḡāh
Degıldür âdem ol erdür **firiste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 69*). [*firiste,]*
4. Ki çün hūr ü **firiste** bî-gezendüm
Beni sen dīv-ḡū şanma iñende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 18*). [*firiste,]*
5. Firisteyle muḡārin oldı yā hūr
Olur ol ‘āşıkuñ ferḡunde-ḡālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 98*). [*firisteyle, -yle]*
6. Başında kisve vü bilinde ḡancer
Cihānda bir **firiste** var mıdur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 107*). [*firiste,]*
7. Nitekim hūr ü ḡilmān ü **firiste**
Anuñ her taḡtesidür şan derinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 66*). [*firiste,]*
8. Düşinde bir **firiste** gördi nā-ḡāh
Elin tutup iletđi ol **firiste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 24*). [*firiste,]*
9. Düşinde bir **firiste** gördi nā-ḡāh
Elin tutup iletđi ol **firiste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 25*). [*firiste,]*
10. O taḡt üzre iki feruḡ **firiste**
Vücüdi her birinüñ ḡarḡa-i nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 48*). [*firiste,]*

11. Velî bulmaz hâridâr andan âzerm

Firişte sûretinde dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 105*). [*firişte,]*

firkat: *Ayrılık.*

1. K'idüpdür **fırkatüñ** cân ceybini çāk
Görinürsün gözüme her zamân sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 138*). [*fırkatüñ, -üñ]*
2. Vişâlüñ gülşeninden bir gül-i ter
Velikin **fırkatüñden** câna şad hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 169*). [*fırkatüñden, -üñ, -den]*
3. Başına guşşadan kopan kıyâmet
Dili **fırkat** hadenginüñ nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 11*). [*fırkat,]*
4. Yeter gam çekdi cânüñ **fırkatinde**
Oķu birkaç gâzeller hayret-engiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 122*). [*fırkatinde, -in, -de]*
5. Żarûrî **fırkate** düşdi bahâne
Vedâ' idüp o şahrâ serverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 80*). [*fırkate, -e]*
6. Ki ölmüş **fırkat** ü derd-ile Mecnûn
Bu h'âbuñ ıztırâbından be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 8*). [*fırkat,]*

fırsat: *Fırsat, imkan.*

1. Var iken **fırsat** elde olma hāmūş
Düriş k'aduñ olınmaya ferāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 3*). [*fırsat,]*
2. Şakın fevt itme anı **fırşatında**
Qalan nedür diriseñ ger kişiye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 42*). [*fırşatında, -ın, -da]*

fırşat bul: *Herhangi bir şey için en uygun zamanı, imkanı bulmak.*

1. Meger bir gice fırsat buldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 1*). [*fırşat bul, -dı]*

fırüz: *Kutlu, mübarek.*

1. Kızıl gülden şehir bulmuşdı deste
Zamānum idi **fırüz** u huceste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 32*). [*fırüz,]*
2. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü **fırüz** oldu ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [*fırüz,]*

fırüz kıl: *Mübarek kılmak.*

1. Cihānı bir şehir kılmışdı fırüz
Meger ol şubh yüz derd-ile Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 8*). [*fırüz kıl, -mış, -dı]*

fırûze: *Mavi renkli kıymetli bir taş.*

1. Yarar yārâ işe geh geh has u hâr
Çi ger **fırüzedür** 'âlemde mergûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 109*). [*fırüzedür, -dür]*

fısk: *Ar. Hak Teâlânın emrinden çıkmak, doğru yoldan sapmak.*

1. Yüzüm 'işyān u cürmile karadur
Gice gündüz işüm **fışk** u haṭādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 128*). [*fışk,]*

fi's-seref: *Yücelik.*

1. Ka'n-nûr-ı defiyü'l-leṭāfet ka'l-bedr **fi's-seref**
Ka'l-ḳand fi'l-halāvet ka'l-baḥr-i fi'l-himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 7*). [*fi's-seref,]*

fistıkî-bāl: *Yeşil kanat.*

1. Kızıl tütîye döndi fistıkî bāl
Perinden bülbül-i zibā terāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 44*). [*fistıkî-bāl,]*

fitne: *Bela, sıkıntı.*

1. Daḥı şol kâḥ kim gördün füsündür
Şaḳın **fitne** çehine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 16*). [*fitne,]*
2. İdüp ol va'deye pes i'timādı
Biraz gıtdi başından **fitne** bādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 160*). [*fitne,]*
3. Raḳībān **fitnesinden** bî-ḡam u bāk
Gözi pür-eşk ü göñli ṭolı āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 30*). [*fitnesinden, -sin, -den]*

fitne ko: *Kargaşa çıkarmak.*

1. Ki 'aşık fitne ḳoya meşrebinde
Ola bir ḥarf kim 'ayb u ḥaṭır-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 194*). [*fitne ḳo, -a-ya]*

fitne-cûdur: *Fitne yayan.*

1. Semen-simā vü gül-ruḥ **fitne-cûdur**
Şeker-leb sim-ḡabḡab 'işve-ḥûdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 17*). [*fitne-cûdur,]*

fitne-engîz: *Fitne çıkaran, kargaşa meydana getiren, ortalığı karıştıran.*

1. Ki zîrā gördi ḡāyet **fitne-engîz**
Yüzi ḳızdı nitekim âteş-i tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 29*). [*fitne-engîz,]*

füger: *Yamalı.*

1. Çemen hengāmesindedür resen-bāz
Füger dürtüp yüzine şāhid-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 59*). [*füger,]*

fülân: *Filan, şu, bu.*

1. Fülân ṭāyifedendür iy hümām ol
Ki Leylî dimekiledür be-nām ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 79*). [*fülân,]*
2. Bilenler dirdi kim ol mäh-i ferruḥ
Fülân şahrāda olur iy ḳamer-ruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 42*). [*fülân,]*
3. İştüm ben **fülân** ḳışiden anı
Ki 'ışḳuñ ḥaste ḳılmış bir cüvāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 13*). [*fülân,]*

4. Yakın yirde **fülân** şahuñ kızıdur
İdüpdür şit-i hüsnî ‘âlemi pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 11). [fülân,]
5. Ki hâlisten ne bilürsin **fülânunı**
Müdâm ol derd-mend-i vahşet-âmiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 14). [fülânunı, -unı]

fülân: Filan (filan yer).

1. K’olur şimdi **fülân** yirde bul anı
Yir idinmişdür anda bir mağâki (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 36). [fülân,]
2. Fülân menzilde vardır bir nişāngāh
Ol araya getirüp ol habibi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 50). [fülân,]
3. Fülân menzilde naḥlistān u tenhā
İrişmiş her nihâli âsümāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 126). [fülân,]

fülfül: Hint coğrafyasından mahsul edilen bir tür baharat, karabiber II sevgilinin yüzündeki ben.

1. Gelürek oldı bir gün yüzlü maḥbûb
Ruḥı gül hâli **fülfül** ḡabḡabı töp (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 6). [fülfül,]
2. Mu’anber **fülfül** ü şîrin-dehenler
Müselsel-kākül ü sîmîn-zekānlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 81). [fülfül,]
3. Şadā-yı hüsn-ile ol hâli **fülfül**
Bırakdı günbed-i âfāka ḡulḡul (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 25). [fülfül,]

fülk: Kayık.

1. Yem-i hayretde dil **fülki** katı sergeşte olmuşdur
Vişālün Hızrı irmezse benüm hālüm olur düşvār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 3). [fülki, -i]

fülk-i cārî: Yüzen gemi.

1. Felek baḥrında kılmış şun’-ı Bārî
Hilālî fi’l-meşel bir **fülk-i cārî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 62). [fülk-i cārî,]

fülk-i meh-tāb: Ay ışığı gemisi.

1. Yahūd girdāba düşüp **fülk-i meh-tāb**
Bırakdı āsumān baḥrine kullāb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 11). [fülk-i meh-tāb,]

fünûn: Fenler, bilimler.

1. Şu resmedür **fünûn** içinde efḍal
Ki öninde tıfl-ı ebced pîr-i ekmel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 7). [fünûn,]
2. Olurdu fi’l-meşel bir raḥl-i sîmin
Çün ol mihr ü **fünûnı** kıldı ḥāşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 25). [fünûnı, -ı]

fürce-i kaşr-ı vefā: Bağlılık kısaltmalarını izah etme.

1. Ki olmuş rîze kâfûr üzre ‘anber
Sütürü fürce-i kaşr-ı vefādur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 43). [fürce-i kaşr-ı vefā, -dur]

fürûḡ: Işık, nur, parlaklık.

1. Yoğ-imiş şem'-i va'deñüñ **fürüğü**
Kara hâlün ki çeşmünden güm oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 118*). [fürüğü, -ı]

fürüzân ol: *Parlamak.*

1. Fürüzân oldı hem-çün tâb-ı âzer
Didi k'iy hâk-ı pâyı başuma tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 52*). [fürüzân ol, -dı]

füsün: *Büyü, sihir, tılsım.*

1. Ki iy tab'ı semendin eyleyen râm
Füsün u nazm şahrâsında nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 108*). [füsün,]
2. Dağı şol kâh kim gördün **füsündür**
Şağın fitne çehine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 15*). [füsündür, -dur]
3. Aña kim zağm urupdur mâr-ı gîsû
Füsünüyla selâmet bula mı o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 12*). [füsünüyla, -ı, -y, -la]
4. Beni tütmedi anlaruñ **füsünü**
Senüñ gayruñdan itmişdüm ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 114*). [füsünü, -ı]

füsün-ı derd: *Dert tılsımı.*

1. Füsün-ı derdden likin zebân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 122*). [füsün-ı derd, -den]

fütâde: *Düşkün, Tutkun.*

1. Muğır ol 'acziñe gel iy **fütâde**
K'ecel şîri saña çün zağmet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 104*). [fütâde,]

fütâde: *Düşkün, biçare; âşık.*

1. Bulup ol cây-gâhı bu **fütâde**
Tiz inüp nâkadan oldu piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 43*). [fütâde,]
2. Ola ârâmgâhuñ deşt ü mişe
Târik-i 'ışk içinde iy **fütâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 51*). [fütâde,]

fütâde ol: *Düşkün, biçare olmak II âşık olmak.*

1. Ki tâ oldı cihân içinde meşhûr
Olup Mecnûn-şîfat deng ü fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 85*). [fütâde ol, -up]

fütûh: *Ruhani nimet, gönül ferahlığı.*

1. Düşünde seyr kıldı bu **fütûhı**
K'idinmiş câyüña bir türfe bāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 26*). [fütûhı, -+ı]
2. Nüzül itdi aña gökler **fütûhı**
Görüp cennetde cây-ı döstâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 36*). [fütûhı, -+ı]

füzün: *Çok, fazla.*

1. Günâhum gerçi kim hâdden biründür
Senüñ cüduñ velî andan **füzündür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 130*). [füzündür, -dur]

füzün it: Artırmak.

1. Füzün itme baña her lâhza kaydı
Cehâletden delü dirsın baña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 14*). [füzün it, -me]

füzün it: Artırmak, fazlalaştırmak.

1. Füzün itdi ğarîbüñ dilde dâğın
Çün ol gevher naşîb oldı tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 42*). [füzün it, -di]

füzün ol: Artmak, çoğalmak.

1. Añup ol şüreti feryâd iderdi
Füzün olurdı günden güne derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 58*). [füzün ol, -ur, -dı]
2. Pes idüp şulh terk itmiş neberdi
Füzün olmuş cevânuñ dilde derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 12*). [füzün ol, -mış]
3. Füzün oldı gönülden yâra meyli
Yine şevki derûnı taşa geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 16*). [füzün ol, -dı]
4. Füzün olup dem-â-dem derd-i Leylî
Ğamum mânendi artar vâý veyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 43*). [füzün ol, -up]
5. Füzün olsun anuñ her gün cemâli
Yücelsün hem benüm ‘ışkum nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 37*). [füzün ol, -sun]

G

ğabğab: *Ar. Çene altı.*

1. Var idi şehirlerin bir kızı hûb
Şaçı cevğân-ı müşğîn **ğabğabı** tøb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 36*). [*ğabğabı, -ı*]
2. Gelürek oldı bir gün yüzlü maḥbûb
Ruḥı gül ḥâlî fülful **ğabğabı** tøb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 6*). [*ğabğabı, -ı*]
3. Meger kim mühre-i püşt ol daḥı pîç
Pür iken **ğabğabı** çâhında zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 47*). [*ğabğabı, -ı*]

ğabrâ: *Yer, zemîn, arz.*

1. Hükûm kılsañ âsmân gibi zemîn devvâr ola
Çarḥa ger emr eyleseñ sābit ola **ğabrâ** mişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 14*). [*ğabrâ,]*
2. Siyeh-püş oldugı nedür bu **ğabrâ**
Nedendür nîlgün çarḥ-ı mu‘allâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 75*). [*ğabrâ,]*

ğaddâr: *Gadredici, hain, cefakâr.*

1. İki yüzlü-durur bed-‘ahd ü **ğaddâr**
Şu resme kıldı ‘ömre müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 52*). [*ğaddâr,]*

ğaffâr: *Kullarının günahlarını affeden, Allah.*

1. Benem zulmât-ı ğaffetde giriftâr
Hidâyet şem‘i vir iy Ḥayy u **Ğaffâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 12*). [*ğaffâr,]*

ğâfil: *Çevresinde olan biten şeylerden habersiz.*

1. Yoğ-idi gönlinün kılca melâli
Fırîbinden bu devrûñ **ğâfil** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 13*). [*ğâfil,]*
2. Tapuña hem konuk oldum hem enbâz
Ki şayd üzre bir âdem gelse **ğâfil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 27*). [*ğâfil,]*
3. Kimi ağlar kimi olurdu ḥandân
Gülenler dehr işinden **ğâfil** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 71*). [*ğâfil,]*
4. Şaḳın bâkî şanup aldanma anı
Eyâ **ğâfil** şol işit ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 59*). [*ğâfil,]*
5. Hem ol daḥı havâ yüzinde kaldı
Çün ol **ğâfil** bu resme düşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 101*). [*ğâfil,]*
6. Velî Hâḳdan da şanmañ **ğâfil** idi
Teninden görinen her dağ-ı sevdâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 24*). [*ğâfil,]*
7. İşüñ aşlındanuz biz cümle **ğâfil**
Nazar kıl k’ol nigâr-ı pāk-dāmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 154*). [*ğâfil,]*
8. Ögidür ‘ömri daḥlin sür‘at-ile
Eger fehîm itmeyüp **ğâfil** bu ḥâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 167*). [*ğâfil,]*

ğaflet: *Dalgınlık.*

1. Kâmu müşkilleri idermiş âsân
Başından gidüben **ğaflet** şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 105*). [*ğaflet,]*

gāh: Zaman.

1. Derün-ı lāle gibi āteş-i āh
Yakardı hirmen-i şabrını her **gāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 18*). [*gāh,]*
2. Ata olmayan âdem bir niçe **gāh**
Degıldür mihr-i ferzendiden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 35*). [*gāh,]*
3. Żarūrî görmege kıldı kanā‘at
Bu resm-ile geçinürlerdi her **gāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 107*). [*gāh,]*
4. Nitekim Yūsufından ayru Ya‘kūb
Dir idi ḥasret ü derd-ile her **gāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 9*). [*gāh,]*
5. İder rüşen dili derdini her **gāh**
Görine çün gözine serv-i şimşad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 10*). [*gāh,]*
6. Cihān-binüm diyü lāf ura her **gāh**
Ḥazinem leşkerüm yok pādīşāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 12*). [*gāh,]*
7. Rızā-yı yār idi maṭlūbı her **gāh**
Gam içürmişdi cām-ı ‘ışkdan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 34*). [*gāh,]*
8. Senüñ derdüñedür yine heves-nāk
Kalupdur muntazırlar gibi her **gāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 85*). [*gāh,]*
9. Göñül mir’atın andan eyle maşkül
Hidāyet şem’inüñ nūriyla her **gāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 59*). [*gāh,]*
10. Sürerdi yüzini toprağa her **gāh**
Dilinden çıkmışdi māsivallāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 27*). [*gāh,]*

gāh: Bazen, ara sıra.

1. Gāh dilberler cemālî gibi mähî bedr idüp
Geh kemān-ebrūlaruñ kaşı gibi eylersin hilāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 5*). [*gāh,]*
2. Gehî şiddetle tolar miğden kūh
Çiçekler bitürür **gāh** anda enbūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 36*). [*gāh,]*
3. Günüñ nişfindan irişince şeb **gāh**
Bile oldılar ol iki ciger ḥwāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 51*). [*gāh,]*
4. Ya ḥavrā-yı ḥayāle burka‘ı nāb
Bu ḥavrā-manzar içün **gāh** [u] bī-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 27*). [*gāh,]*
5. Düşüp üstine öpdî çoçdı ḥayli
Yudî gözi yaş-ıla **gāh** rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 23*). [*gāh,]*

gāh gāh: Bazan.....bazan, kimi.....kimi, kâh.....kâh.

1. Sebebsüz gāh ḥandān gāh giryān
Atası kaldı anuñ işinden ḥayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 21*). [*gāh gāh,]*
2. Dilerseñ ḥaddin anuñ **gāh gāhı**
Elif naqşına kılasın nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 35*). [*gāh gāhı,]*

gāh gāhı: Zaman zaman, ara sıra.

1. Ki gördüñ niçedür bend-i melāmet
Dil-i bī-iştihāmuñ **gāh gāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 73*). [*gāh gāhı,]*

gāh geh: Bazen...bazen.

1. Tırup geh yine başlarlar şarāba
Bulara karşı bir pır-i mülāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 62*). [*gāh geh,]*

gāh u bī-gāh: Vakitli vakitsiz.

1. İdindiler maḳām u āṣiyāne
Gelürdi ḥalk anda **gāh u bī-gāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 65*). [*gāh u bī-gāh,]*

gāhî: *Bazen de.*

1. Ḳapar **gāhî** humā-yı üstüh"ân-cū
Teninden üstüh"ân-ı püşt ü pehlû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 55*). [*gāhî,]*
2. Gehî urur başına depme zāgān
Yüzini ırmalar **gāhî** kelāgān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 58*). [*gāhî,]*

ġāib ol: *Kaybolmak, yok olmak.*

1. Bu gülşenden k'ıçidür pür ġarāib
Çün oldı verd-i sürḥ-i mihr ġāib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 2*). [*ġāib ol, -dı]*

ġalat: *Ar. Yanlış, sehiv, hata.*

1. Ferîdün-ı dü-vüm Behrām-ı şānî
Ḥaṭā didüm **ġalaṭdur** bu me'ānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 74*). [*ġalaṭdur, -dur]*

ġālib: *Baskın.*

1. Murādum maḥzenine sen nigeḥ-bān
Ben ol düzdüm ki **ġālib** olmadan renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 79*). [*ġālib,]*

ġālib eyle: *Üstün gelmek.*

1. Sözüñe dāniş ehlin ṭālib eyle
Özüñi cāhil üzre **ġālib eyle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 6*). [*ġālib eyle,]*

ġālib ol: *Üstün gelmek.*

1. Diline 'ilm şevḳi ġālib oldı
Düşürüp yanına bir kaç perî-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 4*). [*ġālib ol, -dı]*
2. Şoñ ucu virmemişler ṭālib olmış
Ḳıṭāl itmiş 'adūsı ġālib olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 10*). [*ġālib ol, -mış]*
3. Şafādan tende cānı cüş kıldı
Diline şevḳ-i dilber ġālib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 25*). [*ġālib ol, -dı]*
4. Aña ḥummā dün ü gün ġālib oldı
Mizācından götürdi raḥṭı rāḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 14*). [*ġālib ol, -dı]*

ġālive: *Misk, anber kokulu.*

1. Ruḥında ḥaṭṭ-ı müşgîn **ġāliye-vār**
Mehūñ pîrāhenine çekdi pergār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 175*). [*ġāliye-vār, -vār]*
2. Gül-āb u **ġāliyeden** idi muṭlak
Ser-i ḳabr üzre turan levḥ-i nā-yāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 52*). [*ġāliyeden, -den]*

ġam: *Aşkın neden olduğu keder, üzüntü.*

1. Ğamından ben ki 'ışkuñ dil-figārum
Qarārum yoq-durur bi-ihtiyārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 25*). [ğamından, -i, -
(n)dan]
2. Bunu didi vü 'aklı gitdi derhâl
Hücûmından **ğamuñ** oldı diger hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 64*). [ğamuñ, -uñ]
3. Ğamuñ kimüñ kebâb-ı hasretidür
Ayağunda ben itdüm yüzümi best (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 50*). [ğamuñ, -uñ]
4. Ki düşde görmege de kayilem ben
Ğamuñdan hasteyüm iy mihr-bānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 155*). [ğamuñdan, -
uñdan]
5. Olupdur bir mükemmel yāra mektüb
K'elâ iy sinesi **ğamdan** olan çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 35*). [ğamdan, -dan]
6. Nedür maqsüduñ anda dir baña hayl
Kaçan kim başlayam **ğamdan** figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 67*). [ğamdan, -dan]
7. Özine güldüren her bir hasûdî
Şol âfet kim **ğamından** sen belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 5*). [ğamından, -i, -
(n)dan]
8. Ğamuñdan inler çün bülbül-i zâr
Diyüp bülbüllere rāzını ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 8*). [ğamuñdan, -uñ, -dan]
9. Helâk oldum **ğamuñdan** vâh Leylî
Ĥabersüz kendüzinüñ hâletinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 22*). [ğamuñdan, -uñdan
]
10. Ciger 'ışkuñ **ğamından** çāk u hündur
Baña bir sâ'at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 82*). [ğamından, -i, -
(n)dan]
11. Ferağ ğam benden ü ben guşşadan şād
Ğamuñdan haste-cân şüride-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 19*). [ğamuñdan, -
uñdan]
12. Kanı bencileyin bir dağı bendeñ
Ğamuñdan özge mu'tadum yoq ir giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 23*). [ğamuñdan, -
uñdan]
13. Ğamuñdan eşk-i Mecnûn ile çağlar
Çekersin sen çemende hürrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 58*). [ğamuñdan, -
uñdan]
14. Ğamuñdan başlasam feryād u zāre
Cemālün gülşeninün şāğ-ber-şāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 86*). [ğamuñdan, -uñdan
]
15. Dilinde Zeynebün Zeyd adı evrād
Geleydi Zeyd çün **ğamdan** figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 97*). [ğamdan, -dan]
16. Yine düşürven irür başuma taş
Kişi kim kurtıla bir **ğamdan** iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 67*). [ğamdan, -dan]
17. Hümā şalmaz ser-i bed-bahta sāye
Bu **ğamdan** ol şikeste âhir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 9*). [ğamdan, -dan]
18. Kılar feryād **ğamdan** yane yane
Firāk-ı dōstdan kim nāle urur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 110*). [ğamdan, -dan]
19. Ki **ğamdan** ola āzād ol ciger-süz
Koyup kendü ğam ü derd ü belāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 32*). [ğamdan, -dan]
20. Ğamından cān-ı Mecnûnı iden çāk
Gözi fettān ü ebrūsı kemān-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 8*). [ğamından, -i, -(n)dan]
21. Lebün sihriyle bağlandı zebānum
Ger ağzumda **ğamuñdan** bağludur dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 5*). [ğamuñdan, -
uñdan]
22. Yağar hādimlerüm şad şem'-i kâfūr
Çi ger çarğa çıkar **ğamdan** nefirüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 23*). [ğamdan, -dan]
23. Veli yoqdur senün gibi 'azābum
Kııarsam ger **ğamuñdan** zār ü nālîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 19*). [ğamuñdan, -
uñdan]
24. Boyı **ğam** kavs-gîrinün kemānı
Vücüdî ğarka-ı deryā-yı hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 12*). [ğam,]
25. Yolında neyduğın hālüm beyān it
Ayıt kim Leylîyi kıldı **ğamuñ** hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 61*). [ğamuñ, -uñ]
26. Ğamuñ idi yoğ-idi özge kārı
'Ādem mülkine 'azm itdükde ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 70*). [ğamuñ, -uñ]

27. Sefer zâdın **ġamuñdan** düzdi yek-sân
Sarây-ı ‘işretidür şimdi anuñ gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 72*). [*ġamuñdan, -uñ, -dan*]
28. Dilinden düşmedi hiç nâm-ı Mecnûn
Komadı çün **ġamuñdan** yutdı ħârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 93*). [*ġamuñdan, -uñdan*]
29. Lebine virdi ol bî-çârenuñ âb
Ėamından ebr inilerdi vü bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 29*). [*ġamından, -ı, -(n)dan*]

ġam: Dert, keder, tasa, kaygı.

- Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çâre ne
Böyle ta’lîm itdi **ġam** binâsına mi’mâr-ı ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 4*). [*ġam,]*
- Nîl-i eşküm cûym iy **ġam** hûn idersin ‘âkıbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 1*). [*ġam,]*
- Ėam baña oldı muzâ’af ġuşsa tekrâr el-firâk
Bâd-ı ġam ħâk itdi naġdüm ġülsitânın âh kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 6*). [*ġam,]*
- Toldı şâdiden zamânuñda memâlik şöyle kim
Zerre deñlü yir bulunmaz k’anda ârâm ide **ġam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 40*). [*ġam,]*
- Deġân dürci tapuñdan tolu gevher
Başar burcı **ġamuñdan** pürdür âġter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 44*). [*ġamuñdan, -uñ, -dan*]
- Ėamuñdan gildedür âbuñ ayağı
Gezer sergeşte şahrâyı vü bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 45*). [*ġamuñdan, -uñ, -dan*]
- Ėam ü derdile olam ben tebeh-kâr
Ecel nez’i cidâline giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 139*). [*ġam,]*
- Çeküp himmet felek fevkine raġtum
Ėam uyhusından uyanmışdı baġtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 28*). [*ġam,]*
- Ne disem hoşdur anı bilmedüm lik
Bu hayretten beni **ġam** kıldı bârik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 86*). [*ġam,]*
- Sebak eţfâle görindi siyeh-rû
Elif anuñ **ġamından** döndi müya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 33*). [*ġamından, -ı, -n, -dan*]
- Ruġ-i şîn üzre olmuş kaţre-i eşk
Ėamından şâddur bî-ġwâb u pür-ġam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 41*). [*ġamından, -ı, -n, -dan*]
- Ne bilsün çarġ işin sâde-dil idi
Ne gönlinde var-ı **ġam** ġubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 15*). [*ġam,]*
- Çün ol naġşı görüp ârâmı gitdi
Ėam odı acısı cânına yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 108*). [*ġam,]*
- Dilüñ şol naġşdan kim pür **ġam** olmuş
Tuyup anı ġasuduñ ġurrem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 21*). [*ġam,]*
- Dil ü cânına **ġamdan** süz düşmiş
Cihân ġavġaları başına üşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 35*). [*ġamdan, -dan*]
- Vücûdî ġarġ-ı deryâ-yı ġam oldı
Nihâli kâmeti **ġamdan** ġam oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 4*). [*ġamdan, -dan*]
- Zamânuñ şâdlığı **ġamsuz** olmaz
Sürûruñ âġiri mâtemsüz olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 29*). [*ġamsuz, -suz*]
- Dir oldı cânuma bir **ġam** ġavâle
Anuñ-çun kılarım feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 111*). [*ġam,]*
- Ėam-ile uyhusuzlıġdan anuñ derd
Cemâli âfitâbın eyledi zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 91*). [*ġam-ile, -ile*]
- Döġülmek zecren idinüp bahâne
Fiġân iderdi **ġamdan** ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 58*). [*ġamdan, -dan*]
- Olup yâruñ **ġamından** lâġar u zâr
Bahâneyle özin düzerdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 97*). [*ġamından, -ın, -dan*]
- Kaçan yârı **ġamından** ol dil-ârâm
Dilese nâle kılmak kâm u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 109*). [*ġamından, -ın, -dan*]
- Ki çün gözlerden oldı dür ol nûr
Ėam itdi Ėaysı ġünden ġüne rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 4*). [*ġam,]*

24. Ğam anı her kaçankim kılsa nālān
Bu zibā şî'ri okurdu firāvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 13*). [ğam,]
25. Kaçan ğam 'atşınıñ olsa zebûnı
Yaşından âb-veş içerdı hûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 67*). [ğam,]
26. Tenini çāk kılar seng-i bî-dād
Ğamından 'ışkuñ ider âh u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 58*). [ğamından, -ın, -dan]
27. Belā ğārınıñ olup sicn-bānı
Ğam uyhuuya iletmez oldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 8*). [ğam,]
28. Seni böyle ne ğam mahzûn kıldı
Alup gönlüñi kim mecnûn kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 87*). [ğam,]
29. Nazar kıldı çü pîr anuñ yüzine
Cihān ğamdan siyāh oldı gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 60*). [ğamdan, -dan]
30. Ğamından sen yatarsın hûn içinde
Uyur ol mefreş-i gül-gün içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 117*). [ğamından, -ın, -dan]
31. Havâledür dile ğam küh-sārı
Güç olur çekmek anuñ gibi bārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 69*). [ğam,]
32. Dilerseñ k'olmayam nālān ğamdan
Çıkar 'ışkıñı gönlüm 'āleminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 33*). [ğamdan, -dan]
33. Füzûn olup dem-â-dem derd-i Leylî
Ğamum mænendî artar vāy veyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 44*). [ğamum, -um]
34. Ğamumdan var-durur gönlünde çok bār
Benüm-çün yüz belāya sen giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 55*). [ğamumdan, -um, -dan]
35. Ki ol sultān-ı hayl-i mihr u rezān
Vücüdî ğam tebinden bîd-i lerzān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 4*). [ğam,]
36. Dağı şol mader-i pür derd ü mehcür
Ki Mecnûnuñ ğamından idi rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 24*). [ğamından, -ın, -dan]
37. Ne loğma kim güzër kılsa feminden
Şanurdı zehr anı Mecnûn ğamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 58*). [ğamından, -ın, -dan]
38. Ğamuñdan hasteyem iy cān-ı mader
Ol öz ğam-h'ārañ-içün sen de ğam-h'wār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 11*). [ğamuñdan, -uñ, -dan]
39. Ğamuñdan cānum uş geldi lebe āh
Baña rüz-ı tarab döndi şebe āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 19*). [ğamuñdan, -uñ, -dan]
40. Ğamuñdandur kara saçum sefide
K'ogulluğundan oldum nā-ümide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 13*). [ğamuñdandur, -uñ, -dan, -dır]
41. Ki bu āşüfte-hāl ü bî-ser-encām
Ğamından bir nigāruñ gitdi nākām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 20*). [ğamından, -ın, -dan]
42. Ğamumdan iy çeken derd ü belāyı
İrür maşşūduma ben mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 23*). [ğamumdan, -um, -dan]
43. Çi ger ayrıldı lik ol mäh-ı nevde
Dil ü cānı ğama kaldı girevde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 12*). [ğama, -a]
44. Olursa bu qarābet gelmesün hem
'Adū-yı kîne-cūdan gönlüñe ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 122*). [ğam,]
45. Çün ola bir göñülden 'ışk hālî
Degüldür hālî andan ğam zevālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 22*). [ğam,]
46. Çün ire kişt-zār-ı rüz-ı mahşer
Ğamı birle götürem hākden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 56*). [ğamı, -ı]
47. Ğamından gerçi āsāndur memātum
Ğaminsuz bir dem olmasun hayātum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 57*). [ğamından, -ın, -dan]
48. Bilüñüz siz dağı ol mübtelāyı
Ğamından Leylîñ bulmaz rehāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 80*). [ğamından, -ın, -dan]
49. Ğamından gerçi āsāndur memātum
Ğaminsuz bir dem olmasun hayātum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 58*). [ğaminsuz, -ın, -suz]

50. Gerekmez dilberümsüz baña cânı
Ġamunsuz virme bir dem zindegānī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 32). [ġamunsuz, -uñsuz]
51. Hevâdan hâtırı oldı müşevveş
Ġam urdı cân-ı mehcûrına ateş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 44). [ġam,]
52. Güzeller perçemi gibi şikeste
Vücûdî hâste **ġamdan** gönli beste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 10). [ġamdan, -dan]
53. Sükûn eylesesin bir yirde **bî-ġam**
‘Înânın zabt idesin gönlünüñ hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 149). [bî-ġam,]
54. Var idi sînesinde ‘ışkdan derd
Komışdı **ġam** dili mir’âtına gerd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 134). [ġam,]
55. Ġamı şâdiye dönüp hoş dil oldı
Yidi vü içdi oynadı vü güldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 81). [ġamı, -ı]
56. Haber dâr idi ‘âşıklık **ġamından**
Pür idi dîdesi hasret neminden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 135). [ġamından, -ın, -dan]
57. Yine ‘ışk âteşi virdi harâret
Dili mülkin yine **ġam** kıldı ġâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 10). [ġam,]
58. Okurlardı ġazeller ‘âşıkâne
Yoğ-idi **ġamdan** anlarda nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 6). [ġamdan, -dan]
59. Şarâb-ıla hoş idüp demlerini
Sürerlerdi göñülde **ġamlarını** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 4). [ġamlarını, -lar, -ı, -nı]
60. Ki Leylî fi’l-meşel bir mâh-ı nevdür
Ġamına şad dil-i ‘âşık ġirevdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 42). [ġamina, -ı, -n, -a]
61. Dilâverler **ġamından** kûs-ı nâlân
Dögüp gögsini eyler âh u efgân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 15). [ġamından, -ın, -dan]
62. Koyar **ġamdan** başına Leylî ġâki
Ki bu yildendür ol şem’üñ hilâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 29). [ġamdan, -dan]
63. Bu **ġamdan** gey mükedder idi hâlî
Göñülde düzdî âhir bu ġayâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 11). [ġamdan, -dan]
64. Çıkup bir püşteye mîri ġabîle
Nazar kıldı bulara yüz **ġam-ıla** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 6). [ġam-ıla, -ıla]
65. Şıdılar ‘âkıbet ceyş-i ‘adüyî
Ġama döndürdiler ‘îş-i ‘adüyî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 114). [ġama, -a]
66. Yüz urup toprağa yüz biñ **ġam-ile**
Dediler eyleyüp efgân u feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 2). [ġam-ile, -ile]
67. Düşer **ġam** şuhfasına kur’a-ı kâr
Degül ma’kül ma’nide bu ġâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 38). [ġam,]
68. Ġamından pür sirîş itdi gözini
Zuġûmına şarup pîrâhenini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 50). [ġamından, -ın, -dan]
69. Ta puñdan giderelüm **ġam** şudâ’ın
Benüm-çün çekme şimden girü derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 70). [ġam,]
70. Er almazam meger kim ola Mecnûn
Ki rüz ü şeb **ġamında** cân-fürüşem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 11). [ġamında, -ın, -da]
71. Bıçak irdi bu **ġamdan** üstüġâna
ġarâbeti niderven iy cemîle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 44). [ġamdan, -dan]
72. Ġarîk-i ka’r-ı ‘ummân-ı meşakkat
Ġam odında başın bağı kebâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 7). [ġam,]
73. Ki bu düşden işi key müşkil oldı
Dir idi **ġam** kılup cânına te’sîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 53). [ġam,]
74. Vücûdî tutdı **ġamdan** lerze vü tâb
Uyanıp hayret-ile ol cîger-ġûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 48). [ġamdan, -dan]
75. ‘Urûc itdi teninden tâ’ir-i hûş
Başına urdı **ġamdan** ol ġadar seng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 3). [ġamdan, -dan]
76. Ġamından derd-i ‘ışkuñ fâriġü’l-bâl
Niġâb altında şol duġter ki dîrsin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 8). [ġamından, -ın, -dan]
77. Çağırup didi yârına **ġam-ile**
Ki iy çâk eyleyen ‘ahd ü emânın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 24). [ġam-ile, -ile]
78. Ġamuñla kılalum biz âşinâlık
Bu resme zemzemeler bî-nihâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 58). [ġamuñla, -uñ, -ile]
79. Vücûdında biri yok şeş cihâtuñ
Şu resme fâriġ itmiş ġayret ü **ġam** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 47). [ġam,]

80. Cihân içre irer pâyâna her **ğam**
Segûn vardur vaţangâhı senûn yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 108). [ğam,]
81. Ğam almışdur beni sen şadımân ol
Kaçınma benden iy cân-ı peder gel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 124). [ğam,]
82. Ki **ğamdan** idi nağl-i kâmeti ham
Yaşı ferrâş idi müjgâni çârûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 6). [ğamdan, -dan]
83. Ğamuñdan nâ-tüvân u bî-mecâlüm
Ecel hâk itmeden irtüp özümü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 128). [ğamuñdan, -uñdan]
84. Eliyle koydı **ğamdan** başına hâk
Dönüp atasına virdi cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 4). [ğamdan, -dan]
85. Atası düşdi **ğamdan** ıztırâba
Didi Mecnûn aña kim yimegil ğam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 58). [ğamdan, -dan]
86. Ki bergi **ğamdur** anuñ mîvesi sem
Ne vardur dehr-i fânîñüñ vefâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 54). [ğamdur, -dur]
87. Niçe yutsun **ğamından** zehr ile dem
Şular kim senden evvel bunda geldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 58). [ğamından, -ın, -dan]
88. Kaçan yâd itsem öldürtür beni **ğam**
Karardı hûn-ı eşkümden libâsum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 88). [ğam,]
89. Ğam-ıla taşlara dökdi serini
Şu deñlü yaş döküp kıldı enini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 44). [ğam-ıla, -ıla]
90. Göricek başuña toprak saçarduñ
Ğamuñ birle çün ol fevt oldu iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 17). [ğamuñ, -uñ]
91. Ğamuñ tîmârını kimden şorayın
Oğulsuz yahşı gördüñ sen özünü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 50). [ğamuñ,]
92. Ki çarhı ura **ğamuñdan** bağruma tîr
Ciger-güşen idüm ger evvel iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 102). [ğamuñdan, -uñ, -dan]
93. Olan **ğam** nüshası levhine nakkâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 1). [ğam,]
94. Yir idi hem yine dilber **ğamını**
Meger kim bir gün ol şürîde nâlân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 6). [ğamını, -ı, -n, -ı]
95. Şu resme itdi **ğam** mektûbın inşâ
Ki ol üftâde-i sicn-i melâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 2). [ğam,]
96. Ğam urmasun mı haste bülbüle dağ
Varup bağuñda bülbüller harâbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 98). [ğam,]
97. Nevâle oldu incirüñ gurâbe
Dirîgâ **ğamdan** oldu bülbül-i zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 101). [ğamdan, -dan]
98. Ğamum birle velî piçidedür bu
Ya beñzer kim ‘aşâ-yı Mûsâdur bu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 16). [ğamum, -um]
99. Getüren âdemi andan sücûda
Düzen **ğam** kufline tevîdî miftâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 7). [ğam,]
100. Baña anlardan irişdi bu âfet
Velîkin **ğam** degül iy yâr-ı mehcûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 117). [ğam,]
101. Ol andan bâr-ı derd ü **ğam** yimişdür
Gülîstânüm gülinden dermemişdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 134). [ğam,]
102. Gidersin kande çekse ihtiyârûñ
Ğamumdan özgeden pervâ yimezsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 29). [ğamumdan, -um, -dan]
103. Nedür hâlûñ ne derdesin giriftâr
Ğamumdan niçesın iy sine-çäküm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 41). [ğamumdan, -um, -dan]
104. Ğamuñdan ölmedüm dağı diriyem
Yüzüñden dür düşdüm hâlûñüm ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 32). [ğamuñdan, -uñdan]
105. Benüm de uş **ğamuñdan** baña yitdi
Gidelüm tûr eve iy merd-i nâ-ehl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 38). [ğamuñdan, -uñ, -dan]
106. Ol aradan **ğamile** tûrdı nâçâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 1). [ğamile, -ile]
107. Tağammül eyle dehrüñ zahmetine
Dilerseñ k’olasın her **ğamdan** âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 79). [ğamdan, -dan]
108. Ğamıyla başlayup açdı kelâmı
Ki bu fâniden ol merhûme-i pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 16). [ğamıyla, -ı, -y, -la]

109. Atân gibi **ġamuñdan** oldı nâçâr
Çü Mecnûn anası mergini tıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 20*). [*ġamuñdan, -uñ, -dan*]
110. Özünü serv tek kıl **ġamdan** âzâd
Çemende cem' kılup döstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 62*). [*ġamdan, -dan*]
111. K'elâ iy 'ışk işinden bî-haberler
Ėamından ben ki yârûñ tîre rûzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 5*). [*ġamından, -ın, -dan*]
112. Olur lâ-bûd şudan dūr olsa râhı
Ėamıyla k'ola bir hâtır müşevveş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 15*). [*ġamıyla, -ı, -y, -la*]
113. Feraĥ **ġam** benden ü ben ġuşşadan şâd
Ėamuñdan ĥaste-cân şûride-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 18*). [*ġam,]*
114. Senûñ ġam-dârûñam **ġam** yimezem ĥiç
Egerçi 'âlem içre süst ĥîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 24*). [*ġam,]*
115. Velî 'ışkuñdayum her **ġamdan** âzâd
Señün feyzünden iy ebr-i sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 40*). [*ġamdan, -dan*]
116. Ya bu vahdetde anuñ yâd ola nâmı
Esîrüm ger **ġamuñda** iy perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 39*). [*ġamuñda, -(u)ñ, -da*]
117. Kudûmuñla **ġamı** dilden götürdüñ
Maĥallinde kelâmuñ şordı âĥîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 48*). [*ġamı, -ı*]
118. Vücüdüm buldı ol **ġamdan** rehâyı
Olursın sen daĥı varduķca ĥâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 24*). [*ġamdan, -dan*]
119. Ki maĥv ola kevâķib âsumândan
Yaĥûd ol giderür 'ışķum **ġamını** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 21*). [*ġamını, -ı, -n, -ı*]
120. Selâm ezberleridî anı derĥâl
Ėam-ile za'fdan Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 21*). [*ġam-ile, -ile*]
121. Rızâ-yı yâr idi maĥlûbı her gâĥ
Ėam içürmişdi câm-ı 'ışķdan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 35*). [*ġam,]*
122. Vefâ kūyından açmış idi bir tâb
Kaçankim **ġamdan** irse cânına tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 31*). [*ġamdan, -dan*]
123. Ėam ü endûhdan tutmış özi kūĥ
Var ilden dîv gibi iĥtîşâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 6*). [*ġam,]*
124. Ėam-ıla ġuşşadan âzâd olurdu
Şorardı Leyliden aña nişânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 22*). [*ġam-ıla, -ıla*]
125. Bulınur bir **ġam** aña daĥı nâçâr
Cihânda 'aķıl oldur k'ir eger ġiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 68*). [*ġam,]*
126. Şu resme virdi **ġam** bezmine ĥâlet
Ki Leylî ya'nî şem'i dilberânûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 16*). [*ġam,]*
127. Ėalâş oldı vü terk itdi cihânı
İdüp borcın edâ kurtıldı **ġamdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 69*). [*ġamdan, -dan*]
128. Ki ġamdan ola âzâd ol ciger-sûz
Ėoyup kendü **ġam** ü derd ü belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 33*). [*ġam,]*
129. Ėamıyla dilberinden düşdi mehcûr
İdüp şabr itmede siĥr ü füsûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 4*). [*ġamıyla, -ı, -y, -la*]
130. Raķîbân fitnesinden **bî-ġam** u bâķ
Gözi pür-eşķ ü göñli ĥolî âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 30*). [*bî-ġam,]*
131. Gözüñ nûrı iki 'âlemde varuñ
Nedür ĥâlî diyüp pür **ġam** senûñ-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 7*). [*ġam,]*
132. Dili miĥnet ocaĥınıñ kebâbı
Ėamumla terk idüp 'âlem umûrın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 9*). [*ġamumla, -um, -la*]
133. Olupdur rüşen âĥuñ âteşinden
Ėamuñdur cân ul dilde yâdigârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 39*). [*ġamuñdur, -uñdur*]
134. Çekersin ġuşşâ vü **ġam** zaĥmet ü renc
Bugün vakti-durur k'üstüñden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 10*). [*ġam,]*
135. Ėamu çâķ itdiler **ġamdan** ġirîbân
Ėirîv-i nâle çıkđı âsumâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 62*). [*ġamdan, -dan*]
136. Aķıdurdı gözinden yüzine âb
Ėarâm itmişdi **ġam** çeşmine ĥ'wâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 17*). [*ġam,]*
137. Kıla döndürdi gerçi kim benî **ġam**
Dilemezven başından bir ķılın kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 47*). [*ġam,]*

ğam çek: *Tasalanmak, kaygılanmak, üzülmek.*

1. Benüm atam idi güyâ ki öldi
Güline çeşmümün ğam çekdi mîli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 153*). [ğam çek, -di]
2. Yeter ğam çekdi cânun firkâtinde
Oku birkaç gazeller hayret-engiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 122*). [ğam çek, -di]
3. Ğamın çekmişler idi vâfir anuñ
Cihân âsâyişini görmemişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 82*). [ğam çek, -miş, -ler]

ğam u derd: *Keder ve sıkıntı.*

1. ‘Urûc idince tenden cân-ı bî-kâr
Ğam u derd-ile Leylinün olam yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 52*). [ğam u derd, -ile]

ğam u hıcr: *Dert ve ayrılık, ayrılığın hüznü.*

1. K’ola şadır bu fi’l-i pîç sende
Baña sensüz ğam u hıcr urdı dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 29*). [ğam u hıcr,]
2. Kâpusın baht-ı bîdâr itdi dîvâr
Ğam u hıcr-ile iy Ferhâd-âyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 89*). [ğam u hıcr, -ile]

ğam yi: *Tasalanmak, üzülmek, kaygılanmak, kederlenmek.*

1. Ğamın yime gözümün iy mükerrem
Ki olmaz âb-ı deryâ içmeden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 67*). [ğam yi, -me]
2. Viren hasretle ‘ömri bergi bâde
Yir idi her zamân Mecnûn için ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 5*). [ğam yi, -r]
3. Atası düşdi ğamdan ıztırâba
Didi Mecnûn aña kim yimegil ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 59*). [ğam yi, -me, -gil]
4. Öñünde ğam yimezsın iy cefâkâr
Seher âhı okından bî-hâzersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 28*). [ğam yi, -mez, -sin]
5. Murâdınca olivir iy yegâne
Kimesneñ olmaduğına yime ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 169*). [ğam yi, -me]
6. Kılardı herkese ihsân u in’âm
Dem-â-dem yir idi Mecnûn için ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 11*). [ğam yi, -r]
7. Ğamın yidüğine minnet kılardı
Egerçi hâkkı idi vü helâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 26*). [ğam yi, -düğün, -e-düğüne]

ğamâm-ı ğam: *Gam bulutu.*

1. Bu işe düşmez iseñ ger muqayyed
Ğamâm-ı ğamda kalur meh muhalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 32*). [ğamâm-ı ğam, -da]

ğamâm-ı varta: *Tehlikeli, kara bulutlar.*

1. Ki kurtıldı ğamâm-ı vartadan mäh
Tuyıldı her vilâyetde bu kıssa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 20*). [ğamâm-ı varta, -dan]

ğam-dâr: *Gam tutan.*

1. Senün ğam-dâruñam ğam yimezem hiç
Egerçi ‘âlem içre süst hîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 24*). [ğam-dâruñam, -uñam]

ġamgeh: Keder evi.

1. Ta'ām u ħ'ābdan ħālī vü 'üryān
Gör ol **ġamgehde** bī-çäre Selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 23*). [*ġamgehde, -de*]

ġamgîn: Gamlı, kederli.

1. Gözi nemgînlerüñ evrâdı içün
Dili **ġamgînlerüñ** feryâdı içün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 108*). [*ġamgînlerüñ, -ler, -üñ*]
2. Cüvanlar mâteminde zâr u **ġamgîn**
İñiler derd-ile her nây-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 19*). [*ġamgîn,]*
3. Oturdu geçdi taht üstine **ġamgîn**
Sürür ile irişüp geldi dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 20*). [*ġamgîn,]*

ġam-gîn: Gamlı, kederli.

1. Ki gördi bir cevândur tâze yaşlu
Dili pür-derd ü **ġam-gîn** bağı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 72*). [*ġam-gîn,]*

ġam-ħ'ār: Gamlı, kederli.

1. Žarūrī nāleye düzdi işin pes
Çü gördi ħāke girmiş **ġam-ħ'warini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 43*). [*ġam-ħ'warini, -ini*]

ġam-ħ'ār-ı ħakikat: Sadık dert ortağı.

1. Dem-i ħayretde **ġam-ħ'ār-ı ħakikat**
Dirîgâ ħasretâ derdâ ki nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 62*). [*ġam-ħ'ār-ı ħakikat,]*

ġam-ħ'ār: Gamlı, kederli.

1. Ġamuñdan ħasteyem iy cān-ı mader
Ol öz ġam-ħ'ārañ-içün sen de **ġam-ħ'ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 12*). [*ġam-ħ'ār,]*
2. Ġamuñdan ħasteyem iy cān-ı mader
Ol öz **ġam-ħ'ārañ-içün** sen de ġam-ħ'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 12*). [*ġam-ħ'ārañ-içün, -añ, -içün*]
3. Ki mülküñ kalmadı oğluña eyvâh
Seni iy **ġam-ħ'arum** kande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 49*). [*ġam-ħ'arum, -um*]

ġam-ı çeşm: Gözyaşının kederi; gamlı gözyaşı.

1. Ġam-ı çeşmi dil-i şem'a kemiş dağ
Görinür çeşm-i rüşen-bîne rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 44*). [*ġam-ı çeşm, -i*]

ġam-ı dendân: Dişlerin gamı.

1. Ğam-ı dendānı ol zībā cemālūñ
Dişini getdi yüz yirde hilālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 59*). [*ğam-ı dendān, -ı*]

ğam-ı dilber: *Güzelin aşk derdi.*

1. Ğam-ı dilberden özge mahremi yok
Fiğān u nâleden yeg hem-demi yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 57*). [*ğam-ı dilber, -den*]

ğam-ı gül: *Gülün gamı.*

1. Ruḥ-ı gül şevḳ-i bülbül birle ḥandān
Dil-i bülbül ğam-ı gülden perişān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 46*). [*ğam-ı gül, -den*]
2. Kim anı münfa‘il kıldı **ğam-ı gül**
Olup leymün-ı murğ-ı fıstıḳı-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 52*). [*ğam-ı gül,]*

ğam-ı huşk: *İnce keder.*

1. Dil-i ‘aşıkda gizlenmek **ğam-ı huşk**
Şunuñ gibi durur kim penbede müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 51*). [*ğam-ı huşk,]*

ğam-ı ‘ışk: *Aşk derdi, gamı.*

1. Şalan hayret deñizine sefîne
Ğam-ı ‘ışkum belâsınuñ ḥarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 7*). [*ğam-ı ‘ışk, -um*]
2. Ğam-ı ‘ışk itmedi bir dem seni şād
Senüñ gibi ne gördi ḥüznü Ya‘kūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 8*). [*ğam-ı ‘ışk,]*

ğam-ı mecnûn: *Mecnun'un derdi.*

1. Ğam-ı Mecnûndan ider nâle vü āh
Bahāne buldı çün kılmağa zārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 124*). [*ğam-ı mecnûn, -dan*]

ğam-ı mey: *Gam şarabı.*

1. Lebûñden **ğam-ı mey** acılığın hem
Kimüñ sīb-i zenaḥdānı kılar kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 93*). [*ğam-ı mey,]*

ğam-ı müze: *Gam ayağı.*

1. Ğam-ı müze nedendür dilde sâkin
Çün üzdi ‘ışḳ zûrî ‘aḳlı bendin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 52*). [*ğam-ı müze,]*

ğam-ı pend-i karābāt: *Kederli nasihat testisi.*

1. Yabana çıksa ḍarb-ı seng-i ḥayrāt
Eve varsa **ğam-ı pend-i karābāt** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 24*). [*ğam-ı pend-i karābāt,]*

ğam-ı vār: *Sevgilinin hüznü, (ayrılık hüznü).*

1. Belürdi yine ğavġā-yı ta'aşşuk
Ġam-ı yār ihtiyārın kıldı tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 21*). [*ġam-ı yār,]*

ġam-keş: Dertli.

1. Ki dūr itmışdi **ġam-keşlikde** anı ferd
Virürdi baht aña devlet selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 10*). [*ġam-keşlikde, -lik, -de]*

ġammāz: Ar. fitneci, münafık.

1. Bir ev k'od şu'lesinden rüşen olur
Anuñ **ġammazı** dūd-ı revzen olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 48*). [*ġammazı, -ı]*
2. Bizi bed-nām ider 'ālemde **ġammāz**
Muṭī' olmayasın bu pende ger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 8*). [*ġammāz,]*
3. Çü Mecnûnuñ bu hālın gördi **ġammāz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 1*). [*ġammāz,]*

ġammāz ol: Koğucu, gammaz l kaşla gözle işaret etme, fitleme.

1. Velikin ortada olmaya ġammāz
Ki nā ehle bī-nāgeh keşf ide rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 41*). [*ġammāz ol, -ma, -ya]*

ġammāz-ı mūhmel: Kirli fitneci.

1. 'Acūz-ı dehre ol **ġammāz-ı mūhmel**
Şan Âdemden dağı gelmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 37*). [*ġammāz-ı mūhmel,]*

ġam-nāk: Gamlı, kederli.

1. Bilürsin sen ki ben miskîn ü **ġam-nāk**
Yaşamı ihtiyārımla itmezem çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 33*). [*ġam-nāk,]*
2. Nedāmet birle ṭurdı gönli **ġam-nāk**
Evine 'azm kıldı çeşmi nem-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 67*). [*ġam-nāk,]*
3. İden nāmūs u 'ārı perdesin çāk
Gözi nem-nāk u cāmı gönli **ġam-nāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 4*). [*ġam-nāk,]*
4. K'olan bu kavmden rāzı vü hoşnūd
Nigārınuñ atası geldi **ġam-nāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 27*). [*ġam-nāk,]*
5. Oturup ağladı **ġam-nāk** u dil-süz
Ururken cismine geh seng ü geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 126*). [*ġam-nāk,]*
6. Yatur bir rāğda dil-teng ü **ġam-nāk**
Ža'if u ḥaste vü bī-rūḥ cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 74*). [*ġam-nāk,]*
7. Revān itdi gözinden eşk-i gülğün
Dili **gamnāk** ü cāmı hāil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 51*). [*gamnāk,]*
8. Gönildi süy-ı küh-ı Necde **gamnāk**
Olurdi anda koyup şurb u ekli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 6*). [*gamnāk,]*
9. Cihānuñ işine hiç olma ġam-nāk
Bağarsañ ger ḥaḳīḳat ḥāle iy dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 152*). [*ġam-nāk,]*

ġam-nāme: Gam mektubu.

1. Pes evşāf-ı ġaražda sürdi ḥāme
Ki bu **ġam-nāme** benden kim helāküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 21*). [*ġam-nāme,]*

ğam-şinās: Kedere aşına.

1. Ki kande bulsalar sen **ğam-şināsı**
Helāk ideler iy cān āşināsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 25*). [*ğam-şināsı, -ı*]

ğamze: Etkili, kesici, süzgün, baygın yan bakış.

1. Kahr ile ma'rekede bir nazar itse **ğamzeñ**
Bata düşmenleriñüñ yüregine tîr-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 3*). [*ğamzeñ, -ñ*]
2. Bilicek kendüyi ol **ğamzesi** tîr
Beni vaşf it aña didüğün ol pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 49*). [*ğamzesi,]*
3. Kim itdi **ğamzeñ** uçlarını nem-nāk
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 121*). [*ğamzeñ, -ñ*]
4. Keminden **ğamze-ile** ol yüzi mäh
Delerdi şad-hezārān sîne her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 63*). [*ğamze-ile, -ile*]

ğamze-i dil-düz-ı cānān: Cananın gönül delen gamzesi.

1. Ğamze-i dil-düz-ı cānān gibi tîr-i şaf-derüñ
Her nefesde biñ hevâyı seyr eyler bî-kağem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 45*). [*ğamze-i dil-düz-ı cānān,]*

ğanem: Koyun.

1. 'Ahd-i 'adlünde memālik şöyle bulmışdur şalāh
Kebk bāzile uçar gürg ile seyr eyler **ğanem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 4*). [*ğanem,]*
2. Zamānındadır anuñ bār u dem-sāz
Ğanemle gürg tihū ile şehbāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 108*). [*ğanemle, -le*]
3. Ğanem gürgile hem-rāz olmuş-idi
Seg-ile şulh idüp ħargüş u naħçîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 66*). [*ğanem,]*

ğanîmet: Fırsat, kazanç.

1. Kānā'at ħaşletin itmekdür izhār
Ğanîmetdür cihān içre kānā'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 45*). [*ğanîmetdür, -dür*]
2. Kaçan cüş eylese deryā-yı cūdı
Ğanîmet ħarkā virür her vücūdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 42*). [*ğanîmet,]*
3. Ğanîmetdür bize bu lāhza didar
Senüñ-le bir nefes iy yār-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 6*). [*ğanîmetdür, -dür*]

ğār: Mağara.

1. Yüzi mir'āt-i envār-ı ħaķıķı
Resülün **ğār** içinde refiķi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 6*). [*ğār,]*
2. Var idi küllesinde bir ulu **ğār**
Maķām idindi anı ol dil-efğār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 49*). [*ğār,]*
3. İçinde sü-be-sü çok **ğārlar** var
Ki güyā her biridür gür-i pür-mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 47*). [*ğārlar, -lar*]
4. Yiridür küh-ı Necd evcinde bir **ğār**
Ki taşdur bālîşi vü bisteri ħār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 19*). [*ğār,]*
5. Giceler yatuban bu **ğār** içinde
Niçe rāĥat bulursın ħār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 69*). [*ğār,]*

6. Belâ **ğārınuñ** olup sicn-bānı
Ğam uyhuya iletmez oldu anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 7*). [*ğārınuñ, -ı, -nuñ*]
7. Vü ger ni ko ki ben dil-rîş ü bîmâr
Geçinem **ğârda** ölince nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 26*). [*ğârda, -da*]
8. Gelür ol **ğâr** öñine k’anda Mecnûn
Dökerdi yaş yirine dîdeden hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 35*). [*ğâr,*]
9. Ki ölince geçinem **ğâr** içinde
Şehîden katl olam bu kâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 125*). [*ğâr,*]
10. Hem ejderhâ-yı tûğ-i zehr-perver
Kını **ğârından** ihrâc eyledi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 40*). [*ğârından, -ından*]
11. Nedür kûtuñ ne yirsın **ğâr** içinde
Aña gösterdi zâhid bir giyâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 26*). [*ğâr,*]
12. Dırâz it bister-i nerm üzre pâyı
Niçe bir ola mesken saña her **ğâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 47*). [*ğâr,*]
13. Bürüdetdeydi şol resm-ile kim yah
Bir âteşhâne oldu dehr **ğarı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 19*). [*ğarı, -ı*]
14. Cehennem revzeni olmışdı her **ğâr**
Mâkâm-ı şîr idi vü hâne-i gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 68*). [*ğâr,*]
15. Neden düşmek bu resme deşt ü **ğara**
Enîs olmak ne lâzım mür u mâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 125*). [*ğara,*]
16. Ğaraya geldi aña turup haremnden
Giyürdi câme vü virdi ta’âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 14*). [*ğaraya, -ya*]

ğarâib: *Tuhaf, şaşılacak şeyler.*

1. Senüñ emrûñle olur her ‘acâib
Ki sensin mücîd-i cümle **ğarâib** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 54*). [*ğarâib,*]
2. Bu gülşenden k’îçidür pür **ğarâib**
Çün oldu verd-i sürh-i mihr gâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 1*). [*ğarâib,*]

ğaraż: *Arzu, istek.*

1. Ğaraż murğı aralık yirden uçmış
Çü geldiler yine kendülerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 106*). [*ğaraż,*]

ğaraż: *Gizli düşmanlık, kin, kötü niyet.*

1. Çü virdi Hâk saña gevher ‘ivażsuz
Nişâr it sen de ehline **ğarażsuz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 10*). [*ğarażsuz, -suz*]
2. Te’accübde vü hayretde kalurdı
Ki bu ‘ışkı hâkîkîde **ğaraż** yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 63*). [*ğaraż,*]
3. Ğaraż girdügi dillerden çıkar ‘ışk
Anuñ kim ‘ışkı şıdık-ıla düz olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 50*). [*ğaraż,*]

ğarażhâ-yı rivâ: *İki yüzlü arzular.*

1. Çıkar taşra ğarażhâ-yı riyaı
Nevâ-yı muṭrib-i derd ü melâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 14*). [*ğarażhâ-yı riyaı, -yı*]

ğarażlu: *Kin güden, garazı olan, garazkâr.*

1. Hîsâbı-ı ‘ışkdan şehvet gerek dūr
Ğarażlu ‘ışkda yokdur bekā hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 47*). [*ğarażlu,*]

2. Ğaražlu ‘ışk ere olmaz revā hîç
Ğaražlu mihr bünyâdın yaķar ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 48*). [ğaražlu,]
3. Ğaražlu ‘ışk ere olmaz revā hîç
Ğaražlu mihr bünyâdın yaķar ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 49*). [ğaražlu,]

ğarb: *Batı.*

1. Şarkı vü **ğarbı** ihâta eyledi şâh-ı cihân
Ceyşüñe baħr-i muhîṭ okusam olmaya ‘aceb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 17*). [ğarbı, -ı]
2. Güneşdür güyiyâ çetr-i cenâbı
Ki şark u **ğarbı** tutmuşdur tınâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 36*). [ğarbı, -ı]
3. Mekân tayy itmede çün lem‘a-ı berķ
Ekâbir ademidi **ğarbdan** şark (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 242*). [ğarbdan, -dan]

ğâr-be-ğâr: *Mağaradan mağaraya.*

1. Gezüp vâdî-be-vâdî **ğâr-be-ğâr**
Bulımadı vü yine döndi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 43*). [ğâr-be-ğâr,]

ğâret it: *Yağma etmek.*

1. Ki şabrum mülkini hicr itdi ğâret
Getür cân gülistânınun gülini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 44*). [ğâret it, -di]

ğâret it: *Yağmalamak.*

1. Degil vâķıf nedendür bu ħarâret
Kim itdi göñlinün naķdini ğâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 8*). [ğâret it, -di]

ğâret kıl: *Yağma etmek.*

1. Yine ‘ışk âteşi virdi ħarâret
Dili mülkin yine ğam kıldı ğâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 10*). [ğâret kıl, -dı]

ğâret-ger-i dîn: *Din yağmacısı.*

1. Çeh-i Mısır içre maħbûs-ı muħalled
Şacı **ğâret-ger-i dîn** ya‘nî Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 13*). [ğâret-ger-i dîn,]

ğâret-ger-i ervâh-ı ‘uşşâk: *Aşık ruhlarının yağmacısı.*

1. Gözi **ğâret-ger-i ervâh-ı ‘uşşâk**
Lebi bezm-i şafâda râh-ı ‘uşşâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 51*). [ğâret-ger-i ervâh-ı ‘uşşâk,]

ğâret-ger-i imân-ı merdüm: *İnsan imanının yağmalayıcısı.*

1. Cemâlîdür belâ-yı cân-ı merdüm
Şacı **ğâret-ger-i imân-ı merdüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 78*). [ğâret-ger-i imân-ı merdüm,]

ġār-ı dār-ı hüzn: *Hüzün dünyasının mağarası.*

1. İdüp ol ġār-ı dār-ı hüznin ābād
Muķīm oldı cebelde nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 87*). [*ġār-ı dār-ı hüzn, -in*]

ġār-ı teng: *Dar mağara.*

1. Girüp bir ġār-ı tenge deng ü hayrân
Şeġablandı nitekim ħalka-ı mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 86*). [*ġār-ı teng, -e*]

ġār-ı tenhâ: *İssız mağara.*

1. Şanasın kabır idi ol **ġār-ı tenhâ**
K'îçinde mâr u mür iderdı ġavġâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 51*). [*ġār-ı tenhâ,]*

ġarīb: *Düşkün, zavallı, biçare || Âşık.*

1. Ayıt kim bu ġüzaf işden İlâhî
Ĥalâş it ben **ġarīb** ü bî-günâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 56*). [*ġarīb,]*
2. Şan oldı çeşmi ebr-i nev-bahârî
Çün irdi bu **ġarīb** ol âsitâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 7*). [*ġarīb,]*
3. Ģarīb ü bî-kes ü dil-rîş ü bîmâr
Belâ şahrâsınıñ peyk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 2*). [*ġarīb,]*
4. Füzûn itdi **ġarībûñ** dilde dâġın
Çün ol gevher naşib oldı tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 42*). [*ġarībûñ, -üñ*]
5. Bu resme ol **ġarīb** endişedeyken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 1*). [*ġarīb,]*
6. Soñ ucı eyledüñ benden ferâġat
Ģarīb olanuñ âhı âteşinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 147*). [*ġarīb,]*
7. Gelüp âġâh itseñ ben **ġarībî**
Ki tâ görsem niçedür āb u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 52*). [*ġarībî, -i*]
8. Kefen kaydın göre yâ ol **ġarîbe**
Ne yârı var k'âña kılup hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 18*). [*ġarîbe, -e*]
9. Ģarîbe rişte-i cāndan kefen-sāz
Rivāyetdür ki tâ bir ay u bir sāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 56*). [*ġarîbe, -e*]

ġarīb: *Düşkün, zavallı, biçare || Şair.*

1. Ricâ oldur ki bu Ĥamdî **ġarībî**
İrûre şîḥḥate ol cān ṭabîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 219*). [*ġarībî, -i*]

ġarīb: *Garip, zavallı, biçare.*

1. Maraz kim ben **ġarībûñdür** naşibi
Anı def' eylemez ḥikmet ṭabîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 13*). [*ġarībûñdür, -üñ, -dür*]
2. Budāla vü **ġarīb** ü dāmen-i kūḥ
Vücûdî lāle-veş pür dāġ-ı endūḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 23*). [*ġarīb,]*
3. Ki diri olduġınca bār-ı 'ışķı
Götürdi ol **ġarīb** zār-ı 'ışķı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 12*). [*ġarīb,]*

4. Ki ol dağı **ğarīb** ü taze idi
Dilinde mihr bī-endāze idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 129*). [**ğarīb**,]
5. Ğarīb ü bī-kes ü miskîn ü rencür
Çü dīv âdem gözinden dūr u mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 81*). [**ğarīb**,]
6. Ko gitsün ol **ğarīb** ü müstemendi
Bugün sen ‘afv iderseñ zecrin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 18*). [**ğarīb**,]
7. Ğarīb ü ‘aciz ü deng ü hevâ-ğ̃āh
Vücüdî bād-ı ğamdan ħāk olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 10*). [**ğarīb**,]
8. Şu resme yazdı ħālîn verhimiyile
Ki bu mektûb benden kim **ğarībüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 21*). [**ğarībüm**, -üm]
9. Kılar ya’nî **ğarībe** dil-nüvâzı
Añup Leylîsinüñ āhü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 122*). [**ğarībe**, -e]
10. Sefer lâzım degüldi baña nâ-kām
Anuñ-çün şehrümün oldum **ğarībî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 57*). [**ğarībî**, -i]
11. Koçup kabrini kılarıdî ħitābı
Ki nedür ħālün iy miskîn **ğarīb** āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 19*). [**ğarīb**,]

ğarīb ü bī-kes: Kimsesiz garip.

1. Şeb-i bezm-i vefāda cān-firūzum
Ğarīb ü bī-kes ü āzār u nahifūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 7*). [**ğarīb ü bī-kes**,]

ğarīb ü haste düs: Çaresiz ve hasta olmak.

1. Ölüm derdi başın ağrıtdı ğāyet
Ğarīb ü haste düşdi ħāk üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 11*). [**ğarīb ü haste düs**, -di]

ğarīk-ı firkat: Ayrılığa batmış.

1. Ğarīk-ı firkat ü giryān-ı ‘ışkum
Saña kim olsa yüz biñ ‘aşık-ı zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 26*). [**ğarīk-ı firkat**,]

ğarīk-i ka‘r-ı ‘ummān-ı meşakkat: Eziyet denizinin dibine dalan.

1. Ğarīk-i ka‘r-ı ‘ummān-ı meşakkat
Ġam odında başın bağırı kebābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 6*). [**ğarīk-i ka‘r-ı ‘ummān-ı meşakkat**,]

ğarīk-i kulzüm-i derd: Kaygı denizinde boğulan.

1. Esīr-i vādī-i cürm ü ħaṭāyum
Ğarīk-i kulzüm-i derd ü belāyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 126*). [**ğarīk-i kulzüm-i derd**,]
2. Belā zindānınuñ ka‘rında maḥbūs
Ğarīk-ı kulzüm-i derd ü meşakkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 17*). [**ğarīk-ı kulzüm-i derd**,]

ğark it: Batırmak, alabora etmek.

1. Niçe ğark idügin hâke vücûdî
Niçesi itdügin Hakkâ sücûdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 33*). [ğark it, -ügin]
2. Sala ger sâyesini âfitâba
Ol ateş çeşmesin ğark ide âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 148*). [ğark it, -e]

ğark it: Batırmak, boğmak.

1. Çeküp çāk eyledi pîrâhenini
Yaşından kana ğark itdi zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 6*). [ğark it, -d]
2. Şafâ nûrında ğark idüp bu cânı
Ebed hamrından eyle mest añı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 45*). [ğark id, -üp]
3. Anda kim deryâ-yı ‘afvün mevc ura ğark olur
Kahtesinde cümle ‘âşiden gelen cürm ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 11*). [ğark ol, -ur]
4. Meger sâkî katı sürdi ayakda
Ki mey gül-günü ğark oldu ‘arağda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 34*). [ğark ol, -dı]
5. Ruḥı hicrân seylinün kebûdî
Yaşı bahrine ğark olan vücûdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 4*). [ğark ol, -an]
6. Vücûdî oldu hayret baḥrına ğark
Şu resme ki idemez yirden gögi farḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 35*). [ğark ol, -dı]
7. Kamu olmuşlar idi âhene ğark
Kılıç oynatmada her biri çün berḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 67*). [ğark ol, -mış, -lar]
8. Başı yarıldı vü ğark oldu hâke
Çün ol püşide çeşmi gördi bu hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 14*). [ğark ol, -dı]
9. Geçinürdi hezârân şiddet-ile
Şu resme olmuş-idi hayrete ğark (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 11*). [ğark ol, -mış, -idi]
10. Kanı kim olmayaydı bād-bânı
Gemim olmazdan evvel mevcden ğark (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 49*). [ğark ol, -maz, -dan]

ğarka vir: Boğmak; suya batırmak.

1. Kaçan cüş eylese deryâ-yı cûdî
Ganimet ğarka virür her vücûdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 42*). [ğarka vir, -ür]

ğark-âb: Suyu batan, batmış olan.

1. ‘Anâ deryâsınıñ ğark-âbî cânı
Esîr-i bend-i zindân-ı mezellet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 4*). [ğark-âbî, -ı]
2. Bu sevdâda benüm südüm ziyândur
Ciger-teşne vücûdum ğark-âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 9*). [ğark-âba, -a]

ğarka-ı dervâ-vı hayret: Hayret denizine batmış.

1. Boyı ğam kıvs-gîrinün kemânı
Vücûdî ğark-ı deryâ-yı hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 13*). [ğark-ı deryâ-yı hayret,]

ğarka-i hâk: Toprağa batmış.

1. Görür yatmış vücûdî ğarka-i hâk
Yaşı yir yir yüzini eylemiş çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 45*). [ğarka-i hâk,]
2. Hezârân yirde olmuş sînesi çāk
Gözi nemgîn vücûdî ğark-ı hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 42*). [ğark-ı hâk,]
3. Yolu geh deşt oldu gâh vâdi
Şoñ ucı gördi k’olup ğark-ı hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 73*). [ğark-ı hâk,]

4. Ki oldı pāk cismūñ **ġarķa-i ħāk**
Eyā serv-i revān bizden ne gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 46*). [*ġarķa-i ħāk,]*

ġarķa-i nūr: Işık içinde bırakmak.

1. O taht üzre iki ferruĥ firişte
Vücüdı her birinüñ **ġarķa-i nūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 49*). [*ġarķa-i nūr,]*

ġarķ-i âteş: Ateşe boġmak.

1. Ruĥın der kıldı **ġarķ-i âteş** ü âb
Yüzine urdı anuñ bir tapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 64*). [*ġarķ-i âteş,]*

ġarķ-ı baĥr-ı ĥûn ol: Kan denizine batmak.

1. Yaşuñdan ġarķ-ı baĥr-ı ĥûn olmak
Niçe yıldur k'idersin âh u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 6*). [*ġarķ-ı baĥr-ı ĥûn ol, -mak]*

ġarķ-ı baĥr-i nūr oldı: Nur denizine dalmak, nur denizinde boġulmak.

1. Özinüñ varlığından dūr oldı
Ki ya'ni **ġarķ-ı baĥr-i nūr oldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 192*). [*ġarķ-ı baĥr-i nūr oldı,]*

ġarķ-ı dervā-vı ġam: Gam deryasına dalan.

1. Vücüdı **ġarķ-ı deryā-yı ġam** oldı
Nihāli kāmeti gamdan ĥam oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 3*). [*ġarķ-ı deryā-yı ġam,]*

ġarķ-ı ĥayret: Hayrete düşmek, şaşırıp kalmak.

1. Katı başmıñ-idi Mecnûnı heybet
Vücüdı olmıñ-idi **ġarķ-ı ĥayret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 104*). [*ġarķ-ı ĥayret,]*

ġarķ-ı ĥûn-ı şîr-i merdān it: Korkusuz aslanları yanında boġmak.

1. İdüpdür ġarķ-ı ĥûn-ı şîr-i merdān
İçer mey gibi kanı yok dehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 122*). [*ġarķ-ı ĥûn-ı şîr-i merdān it, -üp, -dür]*

ġarķ-ı in'ām: Nimetlere dalma.

1. Cihān içinde çün kim ĥāş eger 'ām
Anuñ iĥsāniledür **ġarķ-ı in'ām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 218*). [*ġarķ-ı in'ām,]*

ġarķ-ı kâfūr: Kafura batırmak.

1. Yudılar eşk-ile ol âfîtabı
Pes idüp **ġarķ-ı kâfūr** u 'abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 69*). [*ġarķ-ı kâfūr,]*

ğark-ı kulzüm-i hün: Kan denizine batmış.

1. Ten-i 'uryānı **ğark-ı kulzüm-i hün**
Belā āşüftesi ya'ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 11*). [*ğark-ı kulzüm-i hün,]*
2. Yaşından cismi **ğark-ı kulzüm-i hün**
Tutup dilber diyârınınuñ tārîkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 8*). [*ğark-ı kulzüm-i hün,]*

ğark-ı mihnet: Eziyete dalmak.

1. Ki bulam ğark-ı mihnetden rehāyı
Dilerven kim tenümden cān-ı bî-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 52*). [*ğark-ı mihnet, -den]*

ğark-ı nūr-ı tahkîk: Hakikat denizine dalan.

1. Vücüdı oldı **ğark-ı nūr-ı tahkîk**
Anuñ kim cānına virmez hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 16*). [*ğark-ı nūr-ı tahkîk,]*

ğark-ı 'ummān-ı belā: Bela denizine batan.

1. Vücüdı ğark-ı 'ummān-ı belāda
Nişān-ı Zeyd birle nāmı mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 12*). [*ğark-ı 'ummān-ı belā, -da]*

ğarra: Güzel, gösterişli.

1. Kaçan k'irdi üçe **ğarrayla** yaşı
Halāyık anda çābük oldı başı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 1*). [*ğarrayla, -yla]*
2. Ol iki türfe āhūnun sözini
Bu naķş-ı dil-keşüñ **ğarrā** yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 6*). [*ğarrā,]*
3. Şu demde kim cevān idi vü **ğarrān**
Şikār idi buña şirān-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 49*). [*ğarrān,]*

ğasl: Gasl (a.i.) 1. ölüyü yıkama, temizleme. 2. yıkama; yıkanma.

1. Dil odına yaşuñdan āb-rîz ol
K'ölem **ğasluñ** ol āb-ıla idem tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 13*). [*ğasluñ, -uñ]*

gāve: Öküz l 'gāv-ı zemīn' (eskiden dünyayı boynuzunda taşıdığına inanılan öküz).

1. Şu deñlü halk geldi anda enbūh
Ki şıķlet virdi hūt u **gāve** endūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 8*). [*gāve,]*
2. Olur mı vahşī hīç mu'tād-ı merdüm
Çü **gāv** olmakdan ādem nefse tābī' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 35*). [*gāv,]*

ğavğā: Döğüşme, güürültü.

1. Teninden kaldurup baş şūr u **ğavğā**
Metā'-ı 'aķlın itmiş 'ışķ yağmā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 113*). [*ğavğā,]*
2. Dil ü cānına ğamdan sūz düşmiş
Cihān **ğavğāları** başına üşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 36*). [*ğavğāları, -lar, -ı]*

3. Kılıçlar yürüdü vü kopdı **ğavğā**
Pür oldı küşteden püşteyle şahrā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 21). [ğavğā,]
4. Te'aşşuk cânına **ğavğā** bıraksa
Aradup kânde ise şuyladurdu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 8). [ğavğā,]
5. Kamu **ğavğā** cihândan ref ' olmış
'Ayân kılmış 'arūs-ı çarḥ-ı didâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 12). [ğavğā,]

ğavğā it: Kavgaya başlamak, tutuşmak; mücadele etmek.

1. Şanasın kabır idi ol ğār-ı tenhā
K'içinde mār u mūr iderdi ğavğā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 52). [ğavğā it, -er, -di]

ğavğā-yı 'ālem: Dünyanın kavgası.

1. Hevā-yı kākūli **ğavğā-yı 'ālem**
Boyı cân bağmuñ zibā nihālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 42). [ğavğā-yı 'ālem,]

ğavğā-yı ta'aşşuk: Aşk mücadelesi.

1. Belürdi yine **ğavğā-yı ta'aşşuk**
Ġam-ı yār ihtiyārın kıldı tārāc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 20). [ğavğā-yı ta'aşşuk,]

ğavr: Dip, esas, hakikat.

1. Rüsüm-ı 'ālemün **ğavrına** vākıf
Kātında zāhîr esrār-ı nihānî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 8). [ğavrına, -ı, -n, -a]

ğavş eyle: Dal-, suya dal-.

1. Ki gerd-i 'aybdan dūr idi ol ḥavz
İçinde ğavş eylerdi semekler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 33). [ğavş eyle, -r, -di]

ğavta: Çukur.

1. Yidüm her **ğavtada** yüz zehr ü biñ ḥūn
Kālınca baḥrdan bir dūrri birün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129). [ğavtada, -da]

ğavvās: Dalgıç.

1. Tutup ol baḥrden tā māye-i ḥāş
Hoş oldum bir deñize daḥı **ğavvāş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 8). [ğavvāş,]

ğavvās-ı dervā-yı ma'āni: Mana deryasının dalgıcı.

1. Gel iy **ğavvās-ı dervā-yı ma'āni** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 1). [ğavvās-ı dervā-yı ma'āni,]

ğayb: Akıl ve duyular yoluyla hakkında bilgi edinilemeyen varlık alanı.

1. Dil ü cāndan taleb-kār oldum āḥîr
Ki idem **ğaybdan** bu genci zāhîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 150). [ğaybdan, -dan]

ğāyet: Çok, epey, oldukça.

1. ‘Ömer kim şer’i muhkem idi **ğāyet**
Sivā-yı Hākdan itmişdi ferāgāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 1*). [*ğāyet,]*
2. Hünere-mend idi **ğāyet** fāzil idi
Kemālāt içre hayli kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 5*). [*ğāyet,]*
3. Çü **ğāyet** serddür gördi zemistân
Meh oldı kâkum-ı ebr içre pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 93*). [*ğāyet,]*
4. Tapuñ k’akrân içinde bî-bedelsin
Bize kavm olmağa **ğāyet** mahalsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 90*). [*ğāyet,]*
5. Beni bu ‘ışkuñ irür **ğāyetine**
Ki ya’nî vâkıf it her hâletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 25*). [*ğāyetine, -i, -n, -e]*
6. Çi ger hazz itdi likin ivdi **ğāyet**
Zarûrî va‘deye kıldı kanâ‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 79*). [*ğāyet,]*
7. Ki zîrâ gördi **ğāyet** fitne-engîz
Yüzi kızdı nitekim âteş-i tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 29*). [*ğāyet,]*
8. Bu resme sözleri-y-le bî-nihāyet
Soñ uci nâmeye buldurdı **ğāyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 52*). [*ğāyet,]*
9. Bekâ-yı câvidāniye olur tûş
Bulınmaz bu kelâma **ğāyet** ü had (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 11*). [*ğāyet,]*
10. Göyindürür tenin ‘ışk odı **ğāyet**
Şabâh olınca tûrmağı vü gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 108*). [*ğāyet,]*
11. Firāk itdi beni **ğāyetde** rencür
Baña rām oluban kavı-i zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 78*). [*ğāyetde, -de]*
12. Göyindürdi tenini tâb **ğāyet**
Yoğ-idi sāyesinden özge rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 12*). [*ğāyet,]*
13. Gehî kerkes kanadı aşiyānı
Cebel şehliğine buldurdı **ğāyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 49*). [*ğāyet,]*
14. Ki gey maqbûl idi bârgāhuñ
Hünere ehli vü **ğāyet** kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 13*). [*ğāyet,]*
15. Zebûn oldı vü **ğāyet** düşdi rencür
Hayāta kalmadı dağı recāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 60*). [*ğāyet,]*
16. Zebûn itdi anı renc-i teb-i derd
Şuyun kârüresi serd oldı **ğāyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 31*). [*ğāyet,]*
17. Gülistānuñ ruñı zerd oldı **ğāyet**
Gül-i ter ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 32*). [*ğāyet,]*
18. Ölüm derdi başın ağrıdı **ğāyet**
Garîb ü haste düşdi hāk üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 10*). [*ğāyet,]*
19. Gözinden yaş dökerdi hem-çü yārân
Şitâb ıderdi **ğāyet** gönli cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 31*). [*ğāyet,]*

ğāyet-i ‘ışk: Aşkın son derecesi, sonu, nihayeti.

1. Velî hatm idi anda **ğāyet-i ‘ışk**
Kimesne ‘ışkdan bulmaz muradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 16*). [*ğāyet-i ‘ışk,]*

ğāyib: Ortadan yok olmak, yitmek.

1. K’ol aradan sürer mañlûbı **ğāyib**
Dağı betere za‘îf oldı vü nâ-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 32*). [*ğāyib,]*

ğayr: Başka bir kimse, başkası II rakip.

1. Yeter kıldıñ fiğān u āh u zārı
Çü Leylî **ğayra** oldı yār u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 79*). [*ğayra, -a]*
2. Pes itmezsin kâdimi yāruñı yād
Eger **ğayr-ıla** olduñsa hem-āğuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 45*). [*ğayr-ıla, -ıla]*

3. Ki dıtrerdi yemînüñden zemînler
Soñuci **ğayra** kıldıñ göñlüñi germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 55*). [*ğayra, -a*]
4. Bırakdı cânıma nâluñ şerârı
Nikâh oldu egerçi **ğayre** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 11*). [*ğayre, -e*]
5. Komaduñ cân ü dilde i'tikâdı
Nasîb oldu vişâlüñ **ğayra** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 115*). [*ğayra, -a*]
6. Kâmu var bende şart-ı sügvârı
Gurâba virmeden **ğayrı** ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 157*). [*ğayrı, -ı*]
7. Tuz itmek hâkkını n'itdün aradan
Eger olduñsa **ğayr**-ile dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 63*). [*ğayr-ile,]*
8. Kenâr-ı yârda âsüdesin sen
Çün olduñ **ğayr**-ile sen yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 127*). [*ğayr-ile,]*

ğayr: Başka, diğer.

1. Şanemden **ğayrını** hep aldı uyhu
Uyumadı velîkin ol melek hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 59*). [*ğayrını, -ın, -ı*]
2. Yeg andan kim anuñ-çün vire bir **ğayr**
Pes andan geldi ol cânı cihânıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 12*). [*ğayr,]*
3. Er aldı tañtanayla anda Leylî
Ol anda **ğayr** eline virdi dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 21*). [*ğayr,]*
4. Vuñuşa **ğayrın** iderdi havâle
Yıluñ her faşlınıñ şubhı vü şâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 106*). [*ğayrın, -ı, -n*]
5. Saña yokdur cefâdan **ğayr** âyîn
'Adû söziyle yoldan çıkkıñ iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 86*). [*ğayr,]*
6. Hâkîkat belki senden **ğayre** hündür
Kimesnenüñ sözün kılmamışam güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 120*). [*ğayre, -e*]
7. İder baht-ı siyâhından şikâyet
Çü **ğayra** kıldı vahşiler nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 7*). [*ğayra, -a*]
8. Sükûnetden lebine urdı mismâr
Yoğ-idi soñra bundan **ğayrı** kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 99*). [*ğayrı, -ı*]
9. Kõdî **ğayrılara** tâcı vü tahtı
Tuyup Leylîniñ atası bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 30*). [*ğayrılara, -lar, -a*]
10. Anuñ **ğayrıyla** hergiz düzmezem kâr
Gelüp yanına pes meşşâta dil-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 16*). [*ğayrıyla, -y, -la*]
11. Göñülden 'ışkı **ğayrın** şavmış idi
Biri birine key 'âşıklar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 22*). [*ğayrın, -n*]
12. Gidüp **ğayrılar** aldı yirlerin hem
Kişi bu vartadan kurtılmaz aşlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 132*). [*ğayrılar, -lar*]
13. Beni tutmadı anlaruñ füsûnı
Senüñ **ğayruñdan** itmişdüm ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 115*). [*ğayruñdan, -dan*]

ğavret: (Ar.) Kıskançlık.

1. Meger aldı ayağın dest-i hayret
Ki gıtdi hâtrından 'âr u **ğavret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 18*). [*ğavret,]*
2. Kâ mudur bir birinden bî-vefâ-ter
Gözetmezler cihânda **ğavret** ü nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 33*). [*ğavret,]*

ğavret: Çaba, azim.

1. Meger düşdi ögine tal'at-ı yâr
K'unutdı **ğavreti** vü 'ârı nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 48*). [*ğavreti, -ı*]
2. Çeker bu leşkerüñ ger **ğavretini**
Diler ol ceyşüñ ammâ nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 17*). [*ğavretini,]*
3. Dilâverler idüp her güşede ceng
Gözetdi her birisi **ğavret** ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 12*). [*ğavret,]*

4. Şavurma **ğayretüm** kâhını bâda
Kimesne kızımıñ bilmezdi adın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 70*). [*ğayretüm, -üm*]
5. K'ire kıza hâlel size hacâlet
Gözetdüm gerçi bende **ğayret** ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 41*). [*ğayret,]*

ğavret it: *Gayret etmek , çaba sarfetmek.*

1. Bu hâl üzre geçinür gayret idüp
Çün işitdi anuñ ahvâlini şah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 16*). [*ğayret it, -üp*]

ğavret-i hâr: *Dikenin çabası, azmi.*

1. Bitürür tâze güller gerçi gülzâr
Yürekler yarar ammâ **ğavret-i hâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 212*). [*ğavret-i hâr,]*

ğavret-i hür: *Hurileri kışkıandıran dilber.*

1. Ki ya'nî Leylî ol dildâr-ı manzûr
Yüzi reşk-i perî vü **ğavret-i hür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 16*). [*ğavret-i hür,]*

ğavrı: *-den başka.*

1. Bilüp **ğavrı** kaçan ide sözün güş
Didi kimsin bu arada n'idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 68*). [*ğavrı,]*
2. Eşer kalmadı **ğavrı** üstüh'ândan
'Acebdür k'ol segân-ı üstüh'ân-h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 78*). [*ğavrı,]*

ğavr-ı dilber: *Başka bir sevgili.*

1. Çü bildi derdini şah-ı hîred-ver
Diline almadı pes **ğavr-ı dilber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 72*). [*ğavr-ı dilber,]*

ğavr-i hîzem: *Başka yakacak.*

1. Dağı yok bu şecerden **ğavr-i hîzem**
Oğullarum durur misl-i semender (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 38*). [*ğavr-i hîzem,]*

ğavr-ı seng-i kabr: *Mezar taşından gayrı.*

1. Ağırılık gayr-ı seng-i kabrden sen
Kişi min-ba'd benden çekmeye bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 14*). [*ğavr-ı seng-i kabr, -den*]

ğavr-i yek-zât: *Allah'tan gayrı.*

1. Çü lutfuñ oldı Vehhâb-ü'l-'atıyyât
Saña muhtâc cümle **ğavr-i yek-zât** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 94*). [*ğavr-i yek-zât,]*

ğazâ: *Cenk, savaş.*

1. ‘Azm eyleseñ **ğazāya** kaçan iy Habīb-i Hāk
Götürirdi feth ü nuşret öñünce iki ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 39*). [*ğazāya, -y, -a*]

ğazab: *Hiddet, öfke.*

1. Ğazab rahşı egerçi tündründür
Semend-i lutf öñinde kündründür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 131*). [*ğazab,]*
2. Ğazabla k’ola bir deryāya nāzır
Su yirine od olur anda hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 61*). [*ğazabla, -la]*
3. Atası niçe k’ururdi **ğazabdan**
Şanem yüzine bakmazdı edebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 51*). [*ğazabdan, -dan]*
4. Temām idüp leti ol cevır āyın
Ğazabdan alnına bıraktı yüz çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 72*). [*ğazabdan, -dan]*
5. Ya baksa hüsünü diğkatle mir’āt
Ğazabdan cebheñi kıl aña kat kat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 52*). [*ğazabdan, -dan]*
6. Rahīm idi dem-i ihsānda ol hān
Ğazāb vaktinde ammā şir-i ğarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 30*). [*ğazāb,]*
7. Şeh açup okudıkda nāmesini
Ğazabdan çāk kıldı cāmesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 28*). [*ğazabdan, -dan]*
8. Dilirān çekdi yir yir tiğ-i bürrān
Ğazāb vaktinde hem-çün şir-i ğarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 26*). [*ğazāb,]*
9. Ğazab birle eger deryāya baқа
Şu yirine o deryādan od aқа (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 91*). [*ğazab,]*
10. Ğazab gösterdi vü kılmadı meylī
Anası bu haberden oldı bī-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 30*). [*ğazab,]*
11. Ğazab vaktinde gördi bu cevānı
Buyurdi seg-dilān-ı bārigāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 34*). [*ğazab,]*
12. İrişdi hışmıla çün şir-i ğarrān
Üküş kın ü **ğazabla** bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 95*). [*ğazabla, -la]*

gazab-nāk: *Gazaplı, öfkeli.*

1. Egerçi nār-ı kahrūndur **ğazab-nāk**
Var āb-ı ‘afvūn andan bize yok bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 135*). [*ğazab-nāk,]*

ğazāl: *Ahu, ceylan II Sevgili.*

1. Ğazāl u tāvūsı bāğ-ı cinānuñ
Gül-i ruhsārı üzre kırdı ol gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 170*). [*ğazāl,]*

ğazāl: *Ahu, ceylan.*

1. Beyābanlarda ol türfe **ğazāle**
Sürer üstür idüp feryād u nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 37*). [*ğazāle, -e]*
2. Hevesden diledi kim ol **ğazāle**
Sebū-yı nām u nengi taşa çala (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 93*). [*ğazāle, -e]*
3. Öpüp iki gözinden kıldı āzād
Çıkup çün dāmdan gıtdı **ğazāle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 93*). [*ğazāle, -e]*
4. Tozını kühl idinürdi gözine
Ğazāl etrāfını müşgîn iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 59*). [*ğazāl,]*
5. Ğazāle urdı şāhuñ cānına tır
Tapūndan baña bir hāl oldı zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 24*). [*ğazāle, -e]*
6. Ki gürgün sāyesinde düşdi bī-hüş
Süminden şāhına dek her **ğazāle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 49*). [*ğazāle, -e]*

ğazāl-i pür-hamiyyet: Haysiyet sahibi ceylan.

1. Emîn oldı başuñ giryānlığı ko
Velikin iy **ğazāl-i pür-hamiyyet** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 65). [ğazāl-i pür-
hamiyyet,]

ğazel: Beyit sayısı 5-10 arasında değişen, ilk beytinin dizeleri birbiriyle, sonraki beyitlerinin ikinci dizeleri birinci beyitle uyaklı, genellikle lirik konularda yazılan Divan edebiyatı nazım biçimi.

1. Bu hâliyle **ğazeller** vaz' iderdi
Ki işidenlerüñ 'aqlı giderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 67). [ğazeller, -ler]
2. Çün işitdi bunı mîr-i yegâne
Ki bir zîbâ **ğazeldür** 'âşıkâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 2). [ğazeldür, -dür]
3. Ğazeller okumakdur dâyim işi
Bu resm-ile geçürür yaz u kışı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 17). [ğazeller, -ler]
4. Nigârüñ hüsni-i vaşfinda dem-â-dem
Ğazeller söyledi zîbâ vü hürrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 170). [ğazeller, -ler]
5. Okurlardı **ğazeller** 'âşıkâne
Yoğ-idi ğamdan anlarda nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 5). [ğazeller, -ler]
6. Yeter ğam çekdi cânüñ firķâtinde
Okı birkaç **ğazeller** hayret-engîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 123). [ğazeller, -ler]
7. Ğazeller nazm ider çün lü'lü'-yi ter
Bilür herkes anı kim bî-tefekür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 12). [ğazeller, -ler]
8. Ğazeller okudı çün dürr-i meknûn
Dağı bir niçe sözler söyledi hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 38). [ğazeller, -ler]
9. Şafâsın virdi aña 'ûd u 'abîrûñ
Ğazeller okuyarak hürrem ü şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 25). [ğazeller, -ler]
10. Okurdi vaşf-ı Leylîde **ğazeller**
Kamu eş'arını Zeyd-i diger-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 30). [ğazeller, -ler]

ğâzi: Gaza edici, eden.

1. Ki zaħme toĝru berbat ola kej-hâst
Ger olmayınca **ğâzinüñ** kemânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 29). [ğâzinüñ, -nüñ]

geber: Ölmek, yok olup gitmek.

1. Bu resme çok zamân itdi neberdi
Niçeler tıĝı đarbından **geberdi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 10). [geberdi, -di]

gec: Zaman bağlamında aşmak, geride bırakmak, harcamak.

1. Günüñ nişfi **geçince** yatdılar tâ
Getürdi Zeyd mâ-ı verd ile 'anber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 38). [geçince, -ince]
2. 'Aceb **geçdi** bu devrân aña hürde
Ki ne zinde-durur bellü ne mürde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 21). [geçdi, -di]
3. Bu hâlüñ üstine çün **geçdi** eyyâm
Te'aşşuk eyledi Mecnûna ikdâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 1). [geçdi, -di]
4. Giderdi 'aqlı miskîñüñ şafâdan
Bu hâl üzere **geçerdi** 'ömri anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 21). [geçerdi, -er, -di]
5. Ki virmişdi hâzân bağ-ı hayâtı
Bu hâl-ile **geçerdi** rûzgârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 25). [geçerdi, -er, -di]
6. Geçüp oldı müzeyyen bağ u bustân
İrişdi hüsrev-i gül nev-bahâra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 26). [geçüp, -üp]
7. Düzelüm kârı **geçmeden** dem-i kâr
Baña câmuñdan iy cân afitâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 64). [geçmeden, -me, -den]

8. Ol ucdan lâ-cerem **geç** kırtulurlar
Ki zîrâ bir gözinde bu iş bu tâhûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 182*). [*geç,]*
9. Yigitlik odı germindendir iy yâr
Geçe çünkü yigitliği cevânûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 29*). [*geçe, -e]*

geç: Vazgeçmek.

1. Geç andan baña besdür bu şikence
Şehâ olmaz iş için düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 121*). [*geç,]*
2. Kanı ol 'ahd ü yâ ol mihr ü peyvend
Şıyup ger 'ahdi **geçdüñse** vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 61*). [*geçdüñse, -düñse]*
3. Geçeydüñ kulluğundan pâdişâhuñ
Çün oldı zâhidüñ hâlinen âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 38*). [*geçeydüñ, -e, -yduñ]*
4. 'Adûv ü ecnebidür âşinâ-rû
Cihândan **geç** ki miñnethânedür o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 99*). [*geç,]*
5. Muhibb-i turre-i rûy-ı teferrüd
Cihândan **geçmiş** öz hâline meşgûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 23*). [*geçmiş, -miş]*

geç: (Bir yerden) geçmek, (bir yere) uğramak.

1. Çü **geçdi** ravza-i heftümden ol şâh
Yüzi gösterdi heştüm ravzada mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 149*). [*geçdi, -di]*
2. Geçüp ol kaşrdan sultân-ı encüm
Pes oldı hüsrev-i eyvân-ı pencüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 137*). [*geçüp, -üp]*
3. Kara vü ak cihânda her ne kim var
Hudâdan **geçse** oña dirler perestâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 86*). [*geçse, -se]*
4. Eger hışm ile ursa kühe nîze
Geçer eyile ki bürrân igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 58*). [*geçer, -er]*
5. Meger kim reh-güzerden bir gün ol şâh
Geçerken bir harâbe gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 226*). [*geçerken, -er, -ken]*
6. Geçivirdiler ol zîbâ çemenden
Gelürler gibi şahrâ-yı Hotenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 65*). [*geçivirdiler, -ivir, -di, -ler]*
7. Tutardı şol kadar hayl ü haşem ol
Ki bulmazdı kuş uçup **geçmeye** yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 26*). [*geçmeye, -me, -ye]*
8. Lebinden ger **geçeydi** âb-ı gül-berg
Gelürdi telh aña çün şerbet-i merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 59*). [*geçeydi, -eydi]*
9. Segân-ı Leyliden bir kelb-i güm-râh
Geçivirdi ol aradan be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 26*). [*geçivirdi, -ivir, -di]*
10. Benî Sa'd obasından bir nigû-ñ'âh
Geçerken ol güzergahden be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 62*). [*geçerken, -er, -ken]*
11. Çü bildi söylemez ol 'âşık-ı zâr
Geçiverdi yolına merd-i reh-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 76*). [*geçiverdi, -iver, -di]*
12. Ser-i mağz üzre ya'ni pöst olam
Bunı didi vü **geçdi** ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 27*). [*geçdi, -di]*
13. Semendi geh yügürdi gâh yıldı
Üküş tağ ü beyâbân **geçdi** enbûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 21*). [*geçdi, -di]*
14. Ne iş **geçdi** bulara devr-i gerdün
Meger bir dem ki eyyâm-ı zemistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 24*). [*geçdi, -di]*
15. Gülistâna ki üstinden **geçe** âb
Şükûfe nahlden kim gösterür ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 50*). [*geçe, -e]*
16. Çıkarurdu göge dünler ünini
Geçerdi guşşâ ile rûzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 63*). [*geçerdi, -er, -di]*
17. Geçivir işüne tahsîn idüp var
Vü ger nî gitmez iseñ bî-küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 40*). [*geçivir, -i, -vir]*
18. Aradan **geçdi** hayli 'işret ü şevk
Degüldi pâkikden lik hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 24*). [*geçdi, -di]*

19. Ki **geçdi** lu‘b-ı çarhı yidi çarhı
Dahı şofra urup rüyın zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 14*). [*geçdi, -di*]
20. Der-i dergâhdan **geçmezdi** deyyâr
Her âdem k’ol temâşâyâ gelürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 60*). [*geçmezdi, -me, -z, -idi*]
21. Korum geh geh başum altına bâliş
Geçem hicrândan olur gerçi bî-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 21*). [*geçem, -em*]
22. Çü **geçdi** sâl u âhîr ol ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 1*). [*geçdi, -di*]
23. Bu resmedür **geçinişleri** dâyim
O ‘âlemde kişi kim yimeye ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 86*). [*geçinişleri, -iniş, -ler, -i*]
24. Koma egnûnde teşrif-ı ekâbir
Geçen bî-cây hem-çün halka-i der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 41*). [*geçen, -en*]
25. Nireden kim **geçe** ol şâhzâde
Olur ‘âşıkları biñden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 13*). [*geçe, -e*]
26. Kaçankim bâl-i müşğinin açardı
Buçuk demde toköz çarhı **geçerdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 34*). [*geçerdi, -er, -di*]
27. Geçüp ol şahndan da gitdi ta‘cîl
Nühüm çarha irişdi bile Cibrîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 153*). [*geçüp, -üp*]
28. Bu hâl üzre çü **geçdi** hefte vü mäh
Bir oğlı oldı yüzünden hacel mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277*). [*geçdi, -di*]
29. Çün iki hefte **geçdi** toğmasından
İki heftelik ay oldı yüzi san (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 287*). [*geçdi, -di*]
30. Gönüller hîrmenine urdı âteş
Nireden kim **geçe** ol şâhzâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 3*). [*geçe, -e*]
31. Geçüp vâdileri mânend-i âhû
Döker gözden süreyyâ gibi lû‘lû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 35*). [*geçüp, -üp*]
32. Ne yoldan k’eyleye **geçmege** âheng
Uşâğ oğlan elinden yir idi seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 17*). [*geçmege, -meg, -e*]
33. Ki kimse bulmaz idi **geçmege** yol
Şulardan k’ol arada yigreşürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 32*). [*geçmege, -meg, -e*]

geç: Geçmek, bitmek.

1. Naşîhat eylemekden **geçdi** ol pîr
Rızâsın eyledi teslim-i takdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 69*). [*geçdi, -di*]
2. Niçe nân belki su da **geçmez** el-ân
Kerâmetden baña virmiş-durur Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 90*). [*geçmez, -mez*]
3. Geçüpdür çâreden bu def‘a nâçâr
Baña bu ‘ışkdan efgân ü zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 66*). [*geçüpdür, -üp, -dür*]
4. Cenâbından **geçmezdi** şabâda
Sakınurdi güneşden sâyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 68*). [*geçmezdi, -e, -mez, -di*]
5. Dilüm toğru dur ammâ egriden **geç**
Terennüm iki haletden-durur râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 26*). [*geç,]*

geç: Bir yere kurulmak.

1. Makâm-ı ‘izzde gösterdiler cây
Geçüp oturdu içi pür-süz çün nây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 24*). [*geçüp, -üp*]
2. Beni kılduñ meger maqşûda bâliğ
Ki **geçdüñ** oturursun şöyle fâriğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 20*). [*geçdüñ, -düñ*]
3. Oturdu **geçdi** taht üstine gamgîn
Sürür ile irişüp geldi dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 20*). [*geçdi, -di*]
4. Geçüp tahtına kurdı bezm-i şâhı
İdindi pertev-i hürşîdi münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 2*). [*geçüp, -üp*]

geç: Maruz kalmak.

1. Hüdâdur ‘aybsuz kim yok aña reyb
Helâk oldum teħassür **geçdi** cāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 43). [geçdi, -di]
2. Kātı cānına **geçmişdi** erinûñ
Ki tâ devr-i zamân-ı bî-müdārâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 2). [geçmişdi, -miş, -di]

geç: Anmak.

1. Hüdâ bilür ne söz **geçdi** arada
Cefâ-yı devr-i dünden bî-nihâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 4). [geçdi, -di]
2. Cihânda andan oldu âşikārâ
Meger kim **geçdi** bir gün hâtırından (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 15). [geçdi, -di]

geçen: Geçip giden.

1. Bürâderden kim ol ola münâfık
Geçenler yüzüne karşı saña yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 51). [geçenler, -ler]
2. Geçen bâzârıñı eyle yine tîz
Buyurdi bir nişāngāh ol dil-ārâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 124). [geçen,]

geçin: Hayatını devam ettirmek, yaşamak.

1. Vü ger ni қо ki ben dil-rîş ü bîmār
Geçinem gârda ölince nâcār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 26). [geçinem, -em]
2. Ki ölince **geçinem** gār içinde
Şehîden katl olam bu kār içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 125). [geçinem, -em]
3. Żarûrî görmege kıldı kanâ‘at
Bu resm-ile **geçinürlerdi** her gāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 107). [geçinürlerdi, -ür, -ler, -di]
4. Geçinürdi hezārān şiddet-ile
Şu resme olmuş-idi hayrete ğark (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 10). [geçinürdi, -ür, -di]
5. Veyāhüd gürbe-i h‘ān-ı kes olma
Geçin çün şem‘-i dest-i rencüñile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 75). [geçin,]
6. Öper her lâhẓâ bir āhû gözini
Geçinürdi bu resme ol belâ-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 125). [geçinürdi, -ür, -di]
7. Kılām irşād-ı rāh-ı āşināyı
Benümle sen **geçinemezsin** iy dōst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 31). [geçinemezsin, -e, -mez, -sin]
8. Geçindiler biraz gün şād u maħzûn
Selām iderdi Mecnûna ri‘āyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 16). [geçindiler, -di, -ler]
9. Geçindi küh-ı hāmūnda otuz yıl
Çü ‘āşıklık anı kıldı yegāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 78). [geçindi, -di]
10. Hîşār itmîşdi gerdini meh ü sāl
Geçinürdi belâ-yı teng içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 21). [geçinürdi, -ür, -di]
11. Yidi gün oldılar anda dil-efgār
Çü bir hefte **geçindi** Zeyd anuñla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 77). [geçindi, -di]
12. Yoğ-idi ortada şehvet hayālî
Bu hāl üzre **geçinürlerdi** her bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 27). [geçinürlerdi, -ür, -ler, -di]
13. Geçin perhîz ile hem-çün hekîmān
İdüben cānuñı esrāra meşġûl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 56). [geçin,]
14. Bu cānibden **geçinür** şüretā ger
Velî dilden olaruñ fethîn ister (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 25). [geçinür, -ür]
15. Geçinür deşt ü vādilerde mehcür
Olup hayvānlarile yār u münis (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 34). [geçinür, -ür]
16. Bu hāl üzre **geçinür** ğayret idüp
Çün iştîdî anuñ aħvālîni şāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 16). [geçinür, -ür]
17. Gehî giryān **geçindüm** gāh ‘āciz
Hayatımda irişmedüm murāda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 54). [geçindüm, -in, -dū, -m]

18. Geçinmek yeg beyâbânlarda ma'sûm
Diler misin ki bunda sağ olam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 74*). [*geçinmek, -in, -mek*]

geçin-: iddiasında bulunmak.

1. Kadem baş rāh-ı iklim-i şafāya
Riyālū 'ışk-ıla 'aşık **geçinme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 7*). [*geçinme, -me*]
2. İdinüp kızbi hō şādık **geçinme**
Riyādan ola çün bir 'ışk hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 8*). [*geçinme, -me*]

geçme: Geçmek, aşmak.

1. Alıvir gönlümi müyından anuñ
K'arayu **geçmeyem** kūyından anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 36*). [*geçmeyem, -yem*]

geçmiş: Eski, geride kalmış, mazi.

1. Kōdı rahm eyleyüp **geçmiş** günāhı
Didi kim gelsün ol mäh-ı dil-āsūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 24*). [*geçmiş,]*
2. Añarlar gāh **geçmiş** mâcerāyı
Ki 'ālemde ne fi'l itmişler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 56*). [*geçmiş,]*

geçür-: Geçirmek.

1. Kimün hicrinden irdi cânuña dağ
Kimün zülfi **geçürdi** boynuña bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 90*). [*geçürdi, -di*]
2. Geçürmek cânuña cevr ü cezāyı
Dem-ā-dem ağlayup mahzûn olmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 4*). [*geçürmek, -mek*]
3. Geçürürven senüñle ay eger yıl
Oluram hizmetünde iy karındaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 62*). [*geçürürven, -ven*]
4. Niçedür göre anda 'ışk-bāzı
Bu fikr-ile geçürürdi günini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 61*). [*günini geç, -ürür, -di*]

geçür-: Geçirmek II sürdürmek.

1. Gazeller okumakdur dāyim işi
Bu resm-ile **geçürür** yaz u kışı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 18*). [*geçürür, -ür*]
2. Geçürür 'ömrin ekşer tağlarda
Degüldür gerçi kem aşl u nihādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 64*). [*geçürür, -ür*]
3. Huzür-ile **geçür** şādān [u] hurrem
Maķam idin varup bir hūb-cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 44*). [*geçür,]*

geçür: Zaman harcamak.

1. Bu hāl-ile **geçürürdi** günini
Çıkarurdi göge dünler ünini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 51*). [*geçürürdi, -ür, -di*]

geçür: Geçmesini sağlamak.

1. Geçürdiler biri birine revzen
Kōdılar Leyliye hem-pehlū anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 30*). [*geçürdiler, -di, -ler*]

geçürdüm: Geçirmek II sürdürmek.

1. K'ezel ki 'ahdümüz üzredür dürüstem
Geçürdüm 'ömrümü mihrüñle iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 93*). [*geçürdüm,]*

gedâ: Dilenci I Aşk.

1. Gözi tuş oldu şâhuñ ol **gedâya**
Belâ sicni içinde mübtelâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 37*). [*gedâya, -ya]*
2. Velîkin ağlayanlar 'âkıl idi
Belâya ol **gedâ** virmiş rızâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 73*). [*gedâ,]*
3. K'eline şadâka vire bu **gedânuñ**
Biri birine kıldılar nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 14*). [*gedânuñ, -nuñ]*
4. Gedâ gibi ider her sū temennâ
Çok iş itdi bu resme ol dil-efkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 32*). [*gedâ,]*
5. Didi şeyli'llâh u kıldı **gedâyı**
Yüzi üzre yıkıldı bir mağâke (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 12*). [*gedâyı, -yı]*
6. Çağırur ol **gedâ** vâdi be vâdi
Ki dir derdâ dirîğa âh Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 20*). [*gedâ,]*
7. Yolu geh seng ü geh hâk oldu geh gîl
Dürüşüb ol **gedâyı** istemekde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 29*). [*gedâyı, -yı]*
8. Koldan boynına bağladı ekmâr
Çü bir 'üryan **gedâdur** gördi hâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 75*). [*gedâdur, -dur]*

gedâ: Dilenci, fakir, köle.

1. Âsitânuñda **gedâdur** 'âlemüñ mün'imleri
Dergehüñdedür cihânuñ begleri hayl u haşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 53*). [*gedâdur, -dur]*
2. Geh olur bir **gedâyı** şâh eyler
Gehî bîn şâhı hâk-ı râh eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 43*). [*gedâyı, -y, -ı]*
3. Pes oldu şimdi lâzım ben **gedâdan**
Ki añam şehzâdeler nâmin du'âdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 13*). [*gedâdan, -dan]*
4. Ne dürler kim şumar olmaz behâya
Degül şayeste-i güş her **gedâya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 134*). [*gedâya, -y, -a]*
5. Gedâyile anuñ-çündür saña ceng
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 41*). [*gedâyile, -yile]*
6. Yol üzre şol kadar saçdı zer ü dür
Ki itdi dâmenini her **gedâ** pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 42*). [*gedâ,]*
7. Konuğ olmağ revâ olmaz **gedâya**
Tutarsañ ger nevâ-yı bî-nevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 28*). [*gedâya, -y, -a]*

gedâ-vı gülşen: Gül bahçesinin kölesi.

1. Gedâ-yı gülşene vaqt-ı bahârân
Derâhim bağş olur her nağş-ı bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 27*). [*gedâ-yı gülşen, -e]*

gedâ-vı hind: Hint dilencisi.

1. Gedâ-yı Hindden tâ mün'im-i Rûm
Degül cüdından anuñ kimse mañrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 137*). [*gedâ-yı hind, -den]*

geh: Bazen, Ara sıra.

1. Gâh dilberler cemâli gibi mâhı bedr idüp
Geh kemân-ebrûlarıñ kaşı gibi eylersin hilâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 6*). [geh,]
2. Gehî tahta çıkar verd-i mutabbak
Şabâ **geh** tagıdır yaprak be yaprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 32*). [geh,]
3. Geh ider nergisüñ tâcını zer-kâr
Kılar geh jâleden ol tâcı dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 37*). [geh,]
4. Geh ider nergisüñ tâcını zer-kâr
Kılar **geh** jâleden ol tâcı dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 38*). [geh,]
5. Gehî hândân ider bâğ-ı cihânı
Gehî giryân ider zâğ-ı zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 34*). [gehî, -i]
6. Geh olur bir gedâyı şâh eyler
Gehî biñ şâhı hâk-ı râh eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 44*). [gehî, -i]
7. Ol âteşde bişüp envâ' tayyâr
Kebâb-ı bağ **gehî** ki mürğ-i per-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 112*). [gehî, -i]
8. Gehî korur sinekten cism-i zârın
Siler **geh** rüy-ı çâkînuñ ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 64*). [geh,]
9. Mekân olur oğa **geh** fikr-veş dil
İdinür dil gibi **geh** şadrı menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 69*). [geh,]
10. Mekân olur oğa **geh** fikr-veş dil
İdinür dil gibi **geh** şadrı menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 70*). [geh,]
11. Birağursın 'azâb u ızırâba
Gehî 'ahdi sınık korsın bize nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 87*). [gehî, -i]
12. Mu'tarrâ kıldı **geh** şâneyle müyün
Şıgayup başdan ayağa tenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 24*). [geh,]

geh: An, zaman.

1. Geh olur bir gedâyı şâh eyler
Gehî biñ şâhı hâk-ı râh eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 43*). [geh,]

geh gâh: Ara sıra.

1. Teni kuvvet tutardı cânı râhat
Bulışurdu varup sulţâna **geh gâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 9*). [geh gâh,]
2. Velî virdi icâzet k'ol ciger-h'âh
Koya habsi vü çıka seyre **geh gâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 32*). [geh gâh,]
3. Bulışup göstere yüz Zeyde **geh gâh**
Bu pervâneyle tâ kim ol ruñı şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 12*). [geh gâh,]

geh gâh: Bazen ... bazen ...

1. Yolu geh deşt oldı gâh vâdi
Şoñ ucu gördi k'olup ğarka-ı hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 72*). [geh gâh,]
2. Tenini ğuşşa döndürmiş hilâle
Geh ağılar gâh ider feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 44*). [geh gâh,]
3. Semendi geh yügürdi gâh yıldı
Üküş tağ ü beyâbân geçdi enbûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 20*). [geh gâh,]

geh geh: Bazı bazı, ara sıra, arada bir.

1. Tûlû' iderdi **geh geh** çeşmine mâh
Velî k'ol yüzi şem'-i şubhğâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 108*). [geh geh,]
2. Yil irirürdi **geh geh** çeşmine toz
Cenâb-ı mülk-i dilberden k'ire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 16*). [geh geh,]
3. Sürerdi yüzine **geh geh** yüzini
Muhaşşal anuñıla hoş idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 92*). [geh geh,]

4. Korum **geh geh** başum altına baliş
Geçem hicrândan olur gerçi bî-nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 20*). [geh geh,]

geh geh: Bazen... bazen...

1. Eline aluban geh seng ü geh çüb
Kılardı gölgesiyle ceng ü aşüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 9*). [geh geh,]
2. Oturup ağladı gam-nâk u dil-süz
Ururken cismine geh seng ü geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 127*). [geh geh,]
3. Tevakkuftaydı işüñ girisine
Virürdi seglere geh âb u geh nân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 29*). [geh geh,]
4. Geh evc-i kûhda geh mîşedeydi
Dönerken tağdan bir gün ovayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 34*). [geh geh,]
5. Çekildün şöhet-i hem-demleründen
Nedür geh deşt ü geh evc-i cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 19*). [geh geh,]
6. Ne pervâ-yı peder ne bîm-i mâder
Çıkar geh bâma geh hargâh öñine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 33*). [geh geh,]

geh geh: Zaman zaman.

1. Bulışurlardı **geh geh** ol iki yâr
Egerçi Zeyd öz işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 28*). [geh geh,]
2. Du'âdan **geh geh** idesin beni yâd
Hem iy zîbâ-huşâl ü pāk-niyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 20*). [geh geh,]

geh geh: Bazen, ara sıra.

1. Cebelden **geh geh** olup ebr peydâ
Pür ider 'âlemi berfile sermâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 83*). [geh geh,]
2. Yarar yârâ işe **geh geh** has u hâr
Çi ger firûzedür 'âlemde merğüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 108*). [geh geh,]
3. Tesellî ider idi **geh geh** anı
Maḥabbet göñline sevdâ bıraksa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 6*). [geh geh,]

geh geh geh: Kimi....kimi.... kimi, bazen...bazen...bazen.

1. Yolu geh seng ü geh hâk oldu geh gil
Dürüşüb ol gedâyı istemekde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 28*). [geh geh geh,]

geh gehi: Bazen... bazen (de)...

1. Geh anuñ pâyına sürer yüzini
Gehî öper yüzini vü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 66*). [geh gehi,]
2. Gehî kerkes kanadı âşiyânı
Cebel şehliğine buldurdı gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 48*). [geh gehi,]
3. Gehî cân kût bulur nâlişümle
Ğidâm oldur ya bir päre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 82*). [geh gehi,]
4. Gehî bir kaçreden bir âdem eyler
Ki geh giryân añı geh hurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 40*). [geh geh,]
5. Gehî bir kaçreden bir âdem eyler
Ki geh giryân añı geh hurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 40*). [geh geh,]

gehi: Bazen, ara sıra.

1. Gehî tahta çıkar verd-i muṭabbak
Şabā geh tağıdur yaprak be yaprak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 31). [gehî,]
2. Gehî ḥandân ider bâğ-ı cihânı
Gehî giryân ider zâğ-ı zamânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 33). [gehî,]
3. Gehî şiddetle tolar mîğden küh
Çiçekler bitürür gâh anda enbüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 35). [gehî,]
4. Gehî bir kaçreden bir âdem eyler
Ki geh giryân añı geh ḥurrem eyler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 39). [gehî,]
5. Gehî hışm-ile seng ururdu ki çüb
Fetâ âzürde düşdi ol ten-i hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 53). [gehî,]
6. Gehî urur başına depme zâğân
Yüzini tırmalar gâhî kelâğân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 57). [gehî,]
7. Gehî korur sinekden cism-i zârın
Siler geh rüy-ı çâkînuñ ğubârın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 63). [gehî,]
8. Oturdu k'ide dâmâd içün âbâd
Gehî vesme çeküp ebrûlarına (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 19). [gehî,]
9. Gehî şâne kodı ğisûlarına
Gözi âhûların çün nâfe-i Çîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 20). [gehî,]
10. Baña sen içürürsin ta'nla zehr
Gehî bî-mihr dîrsin ben ḥarâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 85). [gehî,]
11. Yüzün topraklarına sürdi vâfir
Gehî ol kaçbre sürdi ki buña rû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 29). [gehî,]

gehî gâh: Gâh...gâh. Bazen...bazen.

1. Giyüp pülâd câme çüb-ı şeş per
Gehî ten ḥurd iderdi gâh başlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 54). [gehî gâh,]
2. Gehî giryân geçindüm gâh 'âciz
Ḥayatumda irişmedüm murâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 54). [gehî gâh,]
3. Gehî mînâyı reng ü gâh ḥaḍrâ
Cihânda ol renglü yokdur zeberced (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 30). [gehî gâh,]
4. Añarlar gâh geçmiş mâcerâyı
Ki 'âlemde ne fi'l itmişler idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 56). [gehî gâh,]

gehî gâhî: Gâh...gâh. Bazen...bazen.

1. İden dūd-ı dilinden âsumânı
Gehî jengârı gâhî âsumânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 12). [gehî gâhî,]
2. Gehî şahrâ vü gâhî mişedeyken
İrağdan gördi bir üştür-süvârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 2). [gehî gâhî,]
3. Gehî jengârı gâhî âsumânı
Maḥabbet deştinüñ şahib-karârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 22). [gehî gâhî,]
4. Tıyulursam n'ola ḥâlüm dimezsın
Gehî şahrâdasın gâhî cebelde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 31). [gehî gâhî,]
5. Gehî âb içre gâhî âteş içre
Dökerdi acı acı dîdeden yem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 10). [gehî gâhî,]

gehî geh: Bazen...bazen...

1. Gehî râḥat getürür câna geh renc
Gehî iflâs virür ḥalka geh genc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 41). [gehî geh,]

2. Gehî rāḥat getürür cāna geh renc
Gehî iflās virür ḥālka geh genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 42*). [gehî geh,]
3. Anuñ her kûşesinden gösterür miğ
Gehî jengārî geh gül-günî bir tîğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 42*). [gehi geh,]
4. Der-âgüş eyledi cism-i nizārın
Gehî ruḥsārın öpdi geh ‘izārın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 28*). [gehi geh,]
5. Geh öpdi ḥürmet-ile gözlerini
Didi bu göz degülse çeşm-i yārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 62*). [gehî geh,]
6. Gehî ka‘r-ı zemîn geh ḳulle-i kūḥ
Çok aradı vü āḥîr buldı ānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 22*). [gehî geh,]
7. Gehî yārāndan geh yār-ı cāndan
Ki aḡladı ḥabîbî ḥasretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 42*). [gehî geh,]

gehî gehî: Kimi....kimi, bazen...bazen.

1. Gehî ‘ışkuñ maḳālîn söyleşürler
Murād üzre varurlar gāḥ ḥ‘āba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 60*). [gehî gehî,]

gehî gehî: Kimi....kimi, bazen...bazen.

1. Gehî şadrına çekdi ḥāk-i pākin
Ol evvelde de ḥōd dest-i sitemde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 38*). [gehî gehî,]
2. Gehî Leylîñüñ āşārın okurdu
Görüp her kişi andan bu vefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 10*). [gehî gehî,]

gel: Gelmek, ulaşmak, varmak.

1. Gelüp Hızr āsitānuñda öper der
Ki kıla ḥāk-i rāḥuñdan lebin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 73*). [gelüp, -üp]
2. Eger çekse ‘adūsı serîr-i eflāk
Gelüp yine eşiginde öper ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 104*). [gelüp, -üp]
3. Şu deñlü ḥālḳ **geldi** anda enbūḥ
Ki sıklet virdi ḥūt u gāve endūḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 7*). [geldi, -di]
4. Ekābir yir yirin çün ‘avdet itdi
Gelüp cerrāḥ Ḳaysı sünnet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 34*). [gelüp, -üp]
5. Şalını gülşene **gelmişdi** ‘ar‘ar
Ḳabā-yı sebzele kim vire zīver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 27*). [gelmişdi, -miş, -di]
6. Geçivirdiler ol zībā çemenden
Gelürler gibi şahrā-yı Ḥotenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 66*). [gelürler, -ür, -ler]
7. Gelürek oldı bir gün yüzlü maḥbūb
Ruḥı gül ḥālî fülful ḡabḡabı tōp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 5*). [gelürek, -ür, -ek]
8. O kaldı ḥargehinde zār u tenḥā
Bu **geldi** evlerine mest ü şeydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 22*). [geldi, -di]
9. Ben ol dem ki olam ḥāk içre pinḥān
Olayduñ sen **gelüp** yirüme sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 80*). [gelüp, -üp]
10. Çün atasıyla **geldi** evlerine
Bulışdı ḥışm u ḳavm ü māderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 17*). [geldi, -di]
11. Velî ben derd ü ḡamdan dil-fiḡāram
Elümde ne **gelür** bî-iḥtiyāram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 10*). [gelür, -ür]
12. Gelüñüz cehd idüp sizüñle bî-çün
Pey-ā-pey diyelüm Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 41*). [gelüñüz, -üñüz]
13. Koyup māḥî şovukdan cūy-ı ābı
Gelüp her meclisüñ olur kebābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 100*). [gelüp, -üp]
14. Söz açup didiler kim iy şehin-şāḥ
Ne işe **geldüñ** eyle bizi āḡāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 78*). [geldüñ, -dü, -n]

15. Didi kim imdi iy kavm u kabîle
Gelünüz gidelüm sizünle bile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 36). [gelünüz, -ün, -üz]
16. Bu lâhza imtiḥân-içün nihânı
Oku şu meclise **gelsün** gör anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 16). [gelsün, -sün]
17. Turup pes Ka‘beden derd ü ğam-ıla
Eve **geldi** yine mîr-i kabîle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 72). [geldi, -di]
18. Bu yaña kâşid-ı pür-cehd ü iḳdām
Gelüp sultâne ḥâli kıldı i‘lām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 58). [gelüp, -üp]
19. Turup şâhuñ vaṭangâhına **geldi**
Yakîninde karar itdi vü kaldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 163). [geldi, -di]
20. Gelüp yine beni buldı burada
İrişdüm vaşlı şevḳinden murâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 55). [gelüp, -üp]
21. Gelüp merg-i ciger-ḥ*âr u cefâ-ḥ*âh
Kemânlar küncin idendi kemîngâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 29). [gelüp, -üp]
22. Dönüp pes her kişi **geldi** mekâna
Şeb irse nitekim murğ-i âşiyâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 25). [geldi, -di]
23. Çalıḫdılar şu deñlü kim cedelden
Kılıçlar çün **gelüp** kaldı ‘amelden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 14). [gelüp, -üp]
24. Gelürler bunda eylerler sürüdi
Komadılar il içre bizde udı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 25). [gelürler, -ü, -r, -ler]
25. Gelüp didi ki bulmadum nişânın
Şanem işidüp arturdı fiğânın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 45). [gelüp, -üp]
26. İdereḳ derd ü ğamdan nâle vü zâr
Yine Nevfel katına **geldi** nâcâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 6). [geldi, -di]
27. K’olan bu kavmden râzı vü hoşnüd
Nigârınıñ atası **geldi** ğam-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 27). [geldi, -di]
28. Kodı rahm eyleyüp geḫmiş günâhı
Didi kim **gelsün** ol mâh-ı dil-âsüd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 25). [gelsün, -sün]
29. Gelüp yanlarına ḫayrân u mahzûn
Gehî sildi yeñiyle tozlarını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 60). [gelüp, -üp]
30. Beni **gel** bu kapuda eyle kurbân
Ki bu dergâhuñ İsmâ‘iliyem ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 60). [gel,]
31. Şanasın **geldi** bülbul gülsitâne
Didi ya dost urdı derd-ile der (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 8). [geldi, -di]
32. Aña göstereyin kim kandadur râh
Ol a‘mâyı **gelüp** bu serv-i dil-cü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 25). [gelüp, -üp]
33. Elin aldı vü bağladı yîñi ‘ahd
Gelüp Mecnûna hoş bu resme ḫâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 29). [gelüp, -üp]
34. Çağırur kim kanı gülzâr-ı âzer
Şudan biryânlığa **gelmişdi** mâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 11). [gelmişdi, -mişdi]
35. Anuñ gayrıyla hergiz düzmezem kâr
Gelüp yanına pes meşşâta dil-şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 17). [gelüp, -üp]
36. Oturdı geḫdi taḫt üstine ğamgîn
Sürür ile irişüp **geldi** dâmâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 21). [geldi, -di]
37. Turup yanına **geldi** çeşmi pür âb
Didi benden kızum işit naşîḫat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 32). [geldi, -di]
38. Semen-simâ şanemler lâle-ḫaddler
Yanına **geldiler** ol âfitâbuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 9). [geldiler, -di, -ler]
39. Bu yaña **geldük** ol dîvâne-i ğâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 1). [geldük, -dü, -k]
40. Turup ol şâḫdan pür ḫîle vü âl
Gelüp kapdı elinden şeb-çerâğın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 41). [gelüp, -üp]
41. Deḫânidur şanasın gür-ı pür-mâr
Gelüp Mecnûnı gördi kim fiğâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 15). [gelüp, -üp]
42. Döşürdi ‘aḫlını Mecnûn-ı şeydâ
Yakınına **gelüp** ‘özü itdi vâfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 5). [gelüp, -üp]
43. Ki eḫdüğün **gelüp** devşürdi kuşlar
Taş-ile gök itdüm sinemi ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 40). [gelüp, -üp]
44. Ölüyem ben ölüden **gelmeye** reşk
Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 54). [gelmeye, -me, -ye]
45. Alup dergâha **geldiler** revânı
Çü şîḫḫat üzre gördi anı sultân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 82). [geldiler, -di, -ler]
46. Ki seğler tîz anı virsün tebâha
Gelüp pes bir iki cellâd-ı ḫünî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 37). [gelüp, -üp]

47. Gelüp didi ki iy şāh-ı nigū-ḥ*āh
Degildür ādem ol erdür firīşte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 68*). [gelüp, -üp]
48. Şafâ Mısrında cüy-ı Nile benzer
Ḥabībūmden **gelür** nev-dāstāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 19*). [gelür, -ür]
49. Ki **gelmemiş-durur** mişli cihāne
‘Aceb zāhid-durur ‘ālemdə meşhūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 12*). [gelmemiş-durur, -me, -miş, -durur]
50. Getür bir dem müşerref olalum biz
Gelüp ol zāhidūn yanına ḥācib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 21*). [gelüp, -üp]
51. Varup evden getürdi māderini
Gelüp gördi anı anası maḥzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 15*). [gelüp, -üp]
52. Gārāya **geldi** aña tūrup ḥaremden
Giyürdi cāme vü virdi ta‘āmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 14*). [geldi, -di]
53. Gelüp şarmaşur aña hem-çü yārān
Meger yir ḳanı içün ol hemīşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 110*). [gelüp, -üp]
54. Tağıldı her birisi bir kenāre
Gelüp gördi bular ol nā-tüvānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 9*). [gelüp, -üp]
55. Vaṭān tutdı **gelüp** gülzār içinde
Gülistān içre oldılar ḥırāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 22*). [gelüp, -üp]
56. Gözinūn yaşı kıldı ḥāki nem-nāk
Gelüp bir bülbül ol gül üzre nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 39*). [gelüp, -üp]
57. Ol aradan sürüp Mecnūna **geldi**
Baḳup gördi ki yüz urmuş zemīne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 208*). [geldi, -+di]
58. Gelüp āgāh itseñ ben ḡarībi
Ki tā görsem niçedür āb u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 52*). [gelüp, -üp]
59. Gelüp pīr ol şehe çok ḥizmet itdi
Öpüp evvel ḥuzūrında zemīni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 96*). [gelüp, -üp]
60. Yiri tā oldı menzilgāh mī‘ād
Gelüp bir naḥl dibinde oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 143*). [gelüp, -üp]
61. Perī-veş kıldı sūy-ı yāre pervāz
Gelüp yārı yanında ḳurdı raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 179*). [gelüp, -üp]
62. Sürüb ser ü ḳatına **geldi** yirini
Baḳup gördi ki ‘uryān u diğər-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 32*). [geldi, -di]
63. Saña düşmez dem urmak bu arada
Hemīn sen **gel** götür dāyim peyāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 7*). [gel,]
64. Aña **geldüm** ki kāmum ola dāne
Beden kim çāh-ı ḳa‘rıdur aña cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 56*). [geldüm, -dū, -m]
65. Gelüp bir seyl anı virdi ḥarābe
Aña şol zelzele k‘irmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 54*). [gelüp, -üp]
66. Bu yaña **geldün** ol serv-i revān-baḥş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 1*). [geldün, -dū, -n]
67. Der-i dildār **geldi** heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 34*). [geldi, -+di]
68. Ḳapuya **geldi** tūrur zār u maḥzūn
Eger var-ise destūr iy ruḥı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 4*). [geldi, -di]
69. Ḡaraż murḡı aralık yirden uçmış
Çü **geldiler** yine kendülerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 107*). [geldiler, -di, -ler]
70. İkisnūn de odın sākin itdi
Gelüp ‘ışḳ āteşi yakdı sipendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 115*). [gelüp, -üp]
71. K‘olup āvāre idem terk-i vaṭangāh
Bilerven kim **geliser** bu sarāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 37*). [geliser, -iser]
72. Gelen gider eger yoḥsul eger bāy
Biten her sebze vaḳtinde bahāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 138*). [gelen, -en]
73. Ki çün ḥalk itdi Ḥaḳ bu āsiyābı
Anuñ kim yeyni yükü var **gelür** ḡiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 175*). [gelür, -ür]
74. Gelüp bād-ı ecel yıkdı anı feryād
Dem urup āteş-i merg-i siyeh-baḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 72*). [gelüp, -üp]
75. Meger bir kūze-i köhne sıfālın
Ne var kimse ki **gel** diye ṭabībe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 17*). [gel,]
76. Temāşāya ki teng olurdı her rāh
Gelen tūrurdı bunlardan velī dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 67*). [gelen, -en]
77. Hep oldılar **gelüp** ol ravzaya cem‘
Çün ol mişḳine kıldılar nazāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 16*). [gelüp, -üp]

gel: Belli bir zamana ulaşmak.

1. Gözinden kan saçır ol bülbül-i zâr
Bu nağme irdi **geldikde** şümâra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 49). [geldikde, -dik, -de]
2. Tehayyür çâhınınuñ ka'rında mahbûs
Zamânı **geldi** şimden girü şin ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 5). [geldi, -di]

gel: Gelmek, imkan, güç.

1. Olasın bu cihân içre mükerrerem
Elüñden **geldügince** eyle ikdâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 39). [geldügince, -düg, -ince]

gel: Belirmek, ortaya çıkmak.

1. Anda kim deryâ-yı 'afvün mevc ura ğarķ olur
Kaşresinde cümle 'aşiden **gelen** cürm ü vebâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 12). [gelen, -en]
2. Gelüpdür şâne gibi nâm-ı Allâh
Mübârek nâmı dürr-i tâc-ı tevĥid (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 22). [gelüpdür, -üp, -dür]
3. Budur **gelmediği** vaşfuñ beyâna
Ki virilmez bedelsizden nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 99). [gelmediği, -me, -dü, -gi]
4. Gelüpdür şürete şun'-ı Hudâdan
İki meyve nihâl-ı Murtażâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 1). [gelüpdür, -üp, -dür]
5. 'Acüz-i dehre ol ğammâz-ı mühmel
Şan Âdemden daĥı **gelmişdi** evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 38). [gelmişdi, -miş, -di]
6. Çü güş-ı mâha gitdi âh-ı Mecnûn
Ĥarîm-i ĥaymeden tîz **geldi** birün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 32). [geldi, -di]
7. Bu yaña kavm-ı Leylî oldı âĝâh
Ki **gelür** bir cemâ'at tütuban râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 42). [gelür, -ür]
8. Geliser kûl başına ĥayr eger şer
Be-nâgeh irdi yine bir araya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 4). [geliser, -iser]
9. Nireden **geldün** ü kânde gidersin
Ayıtdı k'atañum ben pîr-i nâlân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 70). [geldün, -dü, -ñ]
10. Ki olupdur iştiĥası kûtı anuñ
Ne yelden kim **gele** dilber nesîmi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 77). [gele, -e]
11. Ki ola yârnuñ ĥâlinden âĝâh
Hemân lâĥza irişüp **geldi** bir pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 9). [geldi, -di]
12. Ki 'ışķ âteş gibidür ben çü 'üdum
Gelüp 'ışķ itdi cânı ĥâşş-ı dergâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 15). [gelüp, -üp]
13. Gelüp fâhir yine pâk oldılar ĥâk
Bu resme ola çün 'ışķuñ tamâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 56). [gelüp, -üp]
14. Yine göndürür anı eglemez ĥiç
Velî anlar kim ir **geldi** girân-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 177). [geldi, -di]
15. Getürdi her biri yük niçe anbâr
Şular kim kendülerden soñra **geldi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 179). [geldi, -di]
16. Gidüben **gelmeden** eyle ferâĝat
Tüken şimden gerü iy âb u nânum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 22). [gelmeden, -me, -den]
17. Degül ĥiç kimse ĥâlinden ĥaberdâr
Gelüp ebr üstine mânend-i aĥbâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 27). [gelüp, -üp]

gel: Bulaşmasın, dokunmasın.

1. Olursa bu qarābet **gelmesün** hem
'Adū-yı kīne-cūdan gön'lüne ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 121*). [*gelmesün, -me, -sün*]
2. Ölümden ger saña **gelmezse** korğu
Esirge ben esiri iy cefâ-ñû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 31*). [*gelmezse, -mez, -se*]

gel: *Dünyaya gelmek || Doğmak.*

1. Göñül ma'müresin Ħamdî ħarāb itmekde cevri-ile
Cihāna **gelmemişdür** bir dañı anuñ gibi mi'mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 10*). [*gelmemişdür, -me, -miş, -dür*]
2. Bize maşşūdumuz virürse Allāh
Hele biz pāk **geldük** bu cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 47*). [*geldük, -dük*]
3. Cihāna pāk **geldi** gitdi hem pāk
Teni oldı senüñ mihrünle ħākî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 62*). [*geldi, -di*]
4. Gelüp öñ soñ gider ekşer ħalāyık
Dañı soñra gelüp evvel gider çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 170*). [*gelüp, -üp*]
5. Gelüp öñ soñ gider ekşer ħalāyık
Dañı soñra **gelüp** evvel gider çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 171*). [*gelüp, -üp*]

gel: *(Fikir, hayal vb.) Gelmek, hâsıl olmak, ilham olmak.*

1. Ħurūşa **geldi** cānı 'andelîbi
Ħıṭāb idüp didi k'iy murğ-ı ħāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 52*). [*geldi, -di*]
2. Yeg andan kim anuñ-çün vire bir ğayr
Pes andan **geldi** ol cānı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 13*). [*geldi, -di*]
3. Bulur çinedüğinden ben toyarum
Selîme 'ilm **geldi** ki ol hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 97*). [*geldi, -di*]
4. Yimemekden vücüdüm bulmaz ihlāk
Yakın **geldi** Selāma k'ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 7*). [*geldi, -di*]

gel: *Duyulmak.*

1. Fiğān eyler şafādan bülbül-i mest
Gelür etrāfdan dürlü şadālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 39*). [*gelür, -ür*]
2. Müheyyā eyleyüp şad genc-i şāhı
Ħaber **gelse** diyü gözlerdi rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 56*). [*gelse, -se*]
3. Ki bād-ile **gele** andan nesīmüñ
Kaçan kim senden irürmez hevāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 82*). [*gele, -e*]

gel: *Bulunduğu yerden ayrılıp geri dönmek, avdet etmek.*

1. Yine evvelki menzilgāha **geldi**
'Adūsı cānibine peyk şaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 73*). [*geldi, -+di*]
2. Bi-ħamdillāh ki **geldüm** menzilüme
Selāmet birle vaşl oldum ilüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 51*). [*geldüm, -düm*]
3. Nitekim za'ferān üzre gül-ābı
Çü 'āklı **geldi** baqdı pîri gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 213*). [*geldi, -+di*]
4. İştirmekden dimekten oldı ħāmūş
Zamāndan soñra çün-kim **geldi** 'āklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 17*). [*geldi, -+di*]
5. Hezārān derd-ile çün Kays-ı meftūn
Nigāruñ ħaymesinden **geldi** mañzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 32*). [*geldi, -di*]
6. Bula şāyed biraz gön'lün sükūnet
Gelüp 'akluñ yirine ola mevzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 43*). [*gelüp, -üp*]
7. Ki yine **gelmek** olmaz ol seferden
Esen ħal k'atalıñ gitdi miyāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 24*). [*gelmek, -mek*]

gel: ... gibi gelmek, ... olarak görülmek, ... olarak kabul edilmek.

1. Lebinden ger geçeydi âb-ı gül-berg
Gelürdi telh aña çün şerbet-i merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 60*). [gelürdi, -ür, -di]
2. Gelür zindân gözine bağ u gülşen
Gülistân kim ola bî-yâr-ı meh-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 18*). [gelür, -ür]
3. Gelür hâkister-i küllhan gibi h̃âr
Gülistânda olan her sünbül-i hüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 28*). [gelür, -ür]
4. Gelür her berg-i süsen tîğ-ı hün-h̃âr
Baña bî-lâle hadd ü sim-i gâbgâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 34*). [gelür, -ür]

gel: Gelmek (Yukardan aşağı inmek anlamında).

1. Atından aşağı **geldi** şitâbân
Revân âhü-şîfat şayyâda anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 54*). [geldi, -+di]
2. Meh isteyü **gele** likin göre hâk
Mezârum üzre bil kim ol budâla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 40*). [gele, -e]

gel: Beri gel, yaklaş.

1. Gel iy büstân-ı cânûñ bağbânı
Maḥabbet bezminüñ şîrîn-zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 1*). [gel,]
2. Gel iy dânen-de-i esrâr-ı ḥikmet
Ki sensin vâkıf-ı âşâr-ı ḥikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 1*). [gel,]
3. Gel iy güyende-i bezm-i feşâhat
Ki sensin bülbül-i bağ-ı belâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 1*). [gel,]
4. Gel iy bînen-de-i sırr-ı ilâhî
Bu 'ışk işine rûşen kıl nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 1*). [gel,]
5. Yine tûtdı reh-i deşt ü yabanı
Didiler Nevfeliler aña kim **gel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 29*). [gel,]
6. Gel iy şekker-furûş-ı mısr-ı 'irfân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 1*). [gel,]
7. Karınuñ ayağına düşdi fi'l-hâl
Didi kim **gel** bu zencîr ü tînâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 49*). [gel,]
8. Degül ben varken ol bende sezâvâr
Beni bende çeküp **gel** iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 53*). [gel,]
9. Gel iy gâvvâs-ı deryâ-yı ma'âni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 1*). [gel,]
10. Gel ol bu mâh-ı nev birle hem-âgûş
Vü ger ol perdeden virürseñ âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 6*). [gel,]
11. K'ecel kılmışdur ardınca şitâbı
Yola gir **gel** ko bu düşvâr râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 85*). [gel,]
12. Ğam almışdur beni sen şâdimân ol
Kaçınma benden iy cân-ı peder **gel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 125*). [gel,]
13. Gel inşâf it ki ne tünd ejdehâdur
Zamâne kim anuñ yokdur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 6*). [gel,]
14. Gel iy cân gülsitânınuñ tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 1*). [gel,]
15. Yidüm içdüm ta'am ü şerbet iy yâr
Gel it bu şîftelikden ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 57*). [gel,]
16. Gel iy ḥallâl-ı müşkilhâ-yı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 1*). [gel,]
17. Gel iy giryan-ı mâtemhâne-i derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 1*). [gel,]
18. Tükendi qalmadı şabr u mecâlüm
Gel otur yanuma kim iy vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 5*). [gel,]
19. Ḥitâb eyledi cânına bu nakli
Gel iy rûz-ı eccl katl it çerâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 19*). [gel,]
20. Muḥırr ol 'acziñe **gel** iy fütâde
K'ecel şîri saña çün zaḥmet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 104*). [gel,]

gel-: Gelmek.

1. Yoğ-idüm **gelmemiş** idüm cihâne
Şabiden şişeyi tutgıl nihānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 38*). [*gelmemiş, -me, -miş*]
2. Dirilmezse bu 'âlemden berâtum
Gelem yine harîm-i hizmetüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 131*). [*gelem, -em*]
3. Ol iki nev-bahârî eyledi ter
Yörendi cânlarına ger **gelüp** hûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 41*). [*gelüp, --üp*]
4. Kânî ol zülfi sünbül çeşmi nergis
Gelecegin bilüp ol gevher-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 87*). [*gelecegin, -eceg, -i, -n*]

gel-: Değmek, dokunmak.

1. Ki Mecnûna **gele** andan selâme
Süvâr oldı binüp bir nâkaya tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 24*). [*gele, -e*]

gel-: (Bir maksatla) Bir yere uğramak, ziyâret etmek.

1. Anuñ ardınca İsrâfil **geldi**
Biraz tayrân idüp ol dahı kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 165*). [*geldi, -di*]
2. Okı bu cânibe **gelsün** bu gice
Kamu maşûdını alsun bu gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 25*). [*gelsün, -sün*]
3. Gelüp Leylîñ ol serv-i semen-ber
Eline şundı bir deste gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 19*). [*gelüp, -üp*]
4. Gelüp 'ışk itdi iki sînde cā
Maḥabbet bi'z-żarûrî oldı peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 27*). [*gelüp, -üp*]
5. Biri birine dirlerdi gelüñ tîz
Delü **geldi** uralum taşile biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 16*). [*geldi, -di*]
6. Biri birine dirlerdi **gelüñ** tîz
Delü geldi uralum taşile biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 15*). [*gelüñ, -üñ*]
7. Gelür ol ğār öñine k'anda Mecnûn
Dökerdi yaş yirine dîdeden hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 35*). [*gelür, -ür*]
8. Gelür eṭrâf-ı 'âlemden müsâfir
Bu miskîñün temâşasına vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 25*). [*gelür, -ür*]
9. Miyâncı çün bu kavli kıldı âgâz
Çeriler **geldi** pes ceng itmeden vaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 56*). [*geldi, -di*]
10. Tapuñ hem konuk oldum hem enbâz
Kî şayd üzre bir âdem **gelse** ğâfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 27*). [*gelse, -se*]
11. Çıkardı dilden ol hûn-ı mübâhı
Pes âhûñun yanına **geldi** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 47*). [*geldi, -di*]
12. Beni gör n'eyledi âhir cinâyet
Şehâ öldürmelü isem **gel** öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 41*). [*gel,]*
13. Resen boynuma salup **geldüm** iy cân
Elüm karşıñda oldıysa kemân-ğir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 36*). [*geldüm, -düm, -m*]
14. Gelür serv-i revândan hûb u hoşter
Satun al kudretüñ yeterse benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 42*). [*gelür, -ür*]
15. Gelüp kondurdılar bir hoş makâma
Kâtı 'izz ü ri'âyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 48*). [*gelüp, -üp*]
16. Anası **geldi** yanına oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 1*). [*geldi, -di*]
17. Turup gitdi yanından çâr-nâ-çâr
Yine **geldi** tazarru' birle dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 61*). [*geldi, -di*]
18. Vedâ' itdi vü döndi zâr u haste
Çü **geldi** karşıñ dil-teng ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 29*). [*geldi, -di*]
19. Niçe yutsun ğamından zehr ile dem
Şular kim senden evvel bunda **geldi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 59*). [*geldi, -di*]
20. K'arayı tağa çıkmışlardı anı
Gelüp gördiler olmış hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 3*). [*gelüp, -üp*]
21. Yanuñ niçe **gelsün** iy belâ-keş
Kî yüzün görmeden bu resme sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 222*). [*gelsün, -sün*]
22. Melâmet küñdesinden boynuma bend
Bu dem sen dahı **geldüñ** dāmum üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 13*). [*geldüñ, -düm, -ñ*]

23. Dilinde Zeynebün Zeyd adı evrād
Geleydi Zeyd çün ğamdan fiğāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 97*). [geleydi, -e, -(y)di]
24. Yine **geldi** giden bîmârlık hep
Şu ten k'evvel tutılmış idi zaħme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 50*). [geldi, -di]
25. Der-i dergâhdan geçmezdi deyyār
Her âdem k'ol temâşāya **gelürdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 61*). [gelürdi, -ür, -di]
26. Fenâ meşşâtasından sürhî-yi merg
Ecel dâmâdı **geldi** k'alup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 77*). [geldi, -di]
27. Didiler **geldi** bir hâzık tabîbe
Umarlardı kim andan gide bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 82*). [geldi, -di]
28. Ki **geldün** baña dîrsin öldi dildâr
Baña kim böyleyüm giryân u dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 8*). [geldün, -dü, -ñ]
29. İdindiler maķâm u âşiyâne
Gelürdi hâlık anda gâh u bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 65*). [gelürdi, -ür, -di]
30. Bular ol ravzâda lâ-büd icâbet
Ne deñlü kim **gele** bîmâr u rencûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 79*). [gele, -e]
31. Gelüp etrâfdan seyr itdi herkes
Pes anuñ kıldılar adımı ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 72*). [gelüp, -üp]

gel berü: Yakına gel, yaklaş.

1. Baña ol gül senden özge yâdigârı
Senüñle **gel berü** iy yâr-ı dîl-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 95*). [gel berü,]

gele: Gelirse.

1. Giderdi şöyle kim **geleyle** çübân
Şu resme vahş virmiş aña hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 82*). [geleyle, -yle]

gelen: Gelen (kimse).

1. Biri birine eylediler i'lâm
Ki mihmândur **gelen** idelüm ikrâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 44*). [gelen,]

gelicek: Geldiği zaman.

1. Okıdı yanına maħzûn maħzûn
Gelicek eyledi bî-ħad ri'âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 39*). [gelicek,]

gelin: Evlenecek kız, damadın eşi.

1. Başında var **gelin** gibi gümüş tâc
Gözinde sürme ħaddinde sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 61*). [gelin,]
2. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile yâd
Gelin olalı bir yıl vardur ol cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 15*). [gelin,]
3. Yaturdı naţ'-ı ħâka ol **gelini**
Vücüdını anuñ-çun eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 94*). [gelini, -i]

gelinlik: Gelinlik.

1. Helâl olsun ħapuña bu **gelinlik**
Tutarsın anı iy 'ömrüm ki der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 82*). [gelinlik,]
2. Görinür âteşin dillü bir ejder
Gelinligine anuñ şehr ü il şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 17*). [gelinligine, -i, -ne]

gelis: Gelme II geliş.

1. Velikin kim ola bu kavm-ı maḥsūd
Gelişinden buraya n'ola maḥsūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 46*). [*gelişinden, -i, -n, -den*]

gelügîr: Boğazdan güçlûkle geçme, boğazı tıkama.

1. Ecel engüştî oldukda **gelü-gîr**
Yem-i cûduñdan itme kaçre takşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 143*). [*gelü-gîr,*]

gelüñ: Buyrunuz.

1. Gelüñ eyleyelüm Hâkka niyâzı
Ki virsün şehe 'ömr-i dırâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 167*). [*gelüñ,*]

gelüp: Gelmek, uğramak.

1. Gelüpdî tãli'ümden baht-ı kâbil
Murâdum âyinesine muḳâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 23*). [*gelüpdî, -di*]

gemi: Su üstünde giden büyük taşıt, sefine.

1. Bir **gemidür** güyiyâ 'ummân-ı şun'uñda felek
Kim ḳalup girdâb-ı hayret içre döner lâ-yezâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 9*). [*gemidür, -dür*]
2. Gemi gibi yem-i ḥadrâ yüzinde
Dilinden pür-buḥâr eyler hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 78*). [*gemi,*]
3. Gidecekler **gemisine** oturdum
Esen ḳal bir yire 'azm eyledüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 22*). [*gemisine, -sine*]
4. Ḳanı kim olmayaydı bād-bānı
Gemim olmazdan evvel mevcuden ḡarḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 49*). [*gemim, -m*]

genc: Hazine.

1. Gehî râḥat getürür cāna geh renc
Gehî iflâs virür ḥalka geh **genc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 42*). [*genc,*]
2. Mübârek nāmı vird-i her sūḥan-senc
Dil-i 'arîfde mihr gizleyen **genc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 34*). [*genc,*]
3. Velî düşmedi âsân baña bu **genc**
Ki çekdüm her güher içün üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 127*). [*genc,*]
4. Dil ü cāndan ṭaleb-kâr oldum âḥir
Ki idem ḡaybdan bu **genci** zāḥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 150*). [*genci, -i*]
5. Bilen bu **gencüñ** aşl-ı maḥzenini
Bulan bu dürr-i ḥâşuñ ma'denini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 163*). [*gencüñ, -üñ*]
6. K'o la'le gerçi lâyıḳdur bu gevher
Velikin **gencrekdür** daḥı duḡter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 68*). [*gencrekdür, -rek, -dür*]
7. Ṭaleb-kâr idi **gence** buldı renci
Ki renc-ile bulur her kişi genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 59*). [*gence, -e*]
8. Ṭaleb-kâr idi gence buldı renci
Ki renc-ile bulur her kişi **genci** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 60*). [*genci, -i*]
9. Oturmayın cihān içre serîre
O **genc** irişmeyince bu faḳîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 58*). [*genc,*]

10. Megeş basmış degüldür engübünüm
Bu **genci** kılmamışdur kimse tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 125*). [*genci, -i*]
11. Recâyı ko diril öz **gencünile**
Olup rāzı Hüdānuñ kısmetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 76*). [*gencünile, -ün, -ile*]
12. Özinüñ renci **genci** digerānuñ
‘Aceb genc idi kim bir mār-ı kıttāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 18*). [*genci, -i*]
13. Şu resmedür ki ƙal’a **genc** üzre
Dem-i şıhhatde çün kılmadı perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 46*). [*genc,]*
14. İderler bunlaruñ efsānesin yād
Hışārı **genc** gibi ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 69*). [*genc,]*
15. Şanasın gıtdı **genc** üstinden ejder
Şaçı ucında dürr-i güşı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 72*). [*genc,]*
16. Zemîn **gencini** yudmış mārı ƙalmış
Bu resme gözlerinden cüy idüp hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 46*). [*gencini, -i, -n, -i*]
17. Hāƙāyık **gencinüñ** şehrine bul rāh
Çü lutf-ı Hāƙ saña ƙıldı hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 60*). [*gencinüñ, -i, -nüñ*]

genc: *Genç.*

1. Anuñ-cün her kişi kim çekmeye renc
Yire geçsün vücūdı ger ola **genc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 130*). [*genc,]*
2. Ki yok benden saña hem-demlük iy yār
Taleb ƙılduñ benı şol resme kim **genc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 37*). [*genc,]*
3. Şeref burcında māh-ı lā-yezālî
Şahāne **genc** idi ol rüy-ı tībān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 33*). [*genc,]*
4. Özinüñ renci genci digerānuñ
‘Aceb **genc** idi kim bir mār-ı kıttāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 19*). [*genc,]*

genc ü defîne: *Hazine ve gömü.*

1. Ki girer yire her **genc ü defîne**
Açılmadan eyā gül nişe şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 52*). [*genc ü defîne,]*

genc-i hüsrevāne: *Hüsrev-i Pervîz’in hazinesi.*

1. Döküp bu yolda **genc-i hüsrevāne**
Seni vaşl idem ol şîrîn-dehāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 91*). [*genc-i hüsrevāne, -e*]

genc-i ƙārūn: *Karun'un hazinesi.*

1. Getürdüm pes ele bir dürr-i meknūn
K’aña kıymet degül şad **genc-i Ƙārūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 10*). [*genc-i ƙārūn,]*
2. Şu deñlü var idi māl anda efzūn
K’ödemezdi zekātın **genc-i Ƙārūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 178*). [*genc-i ƙārūn,]*
3. Nihāyetsüz idi anda zer ü sîm
Degüldi **genc-i Ƙārūn** ‘öşrine nîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 38*). [*genc-i ƙārūn,]*

genc-i perîşān: *Perişan delikanlı.*

1. Meger ol vaƙt ol **genc-i perîşān**
Özin bir ƙüşede ƙılmışdı pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 55*). [*genc-i perîşān,]*

genc-i şāh: *Padişah hazinesi.*

1. Müheyyā eyleyüp şad genc-i şāhı
Haber gelse diyü gözlerdi rāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 55). [genc-i şāh, -ı]

gencîne: Hazine.

1. Ki bu **gencîned**en t̄alib-durur dūr
Şarābı la'lümün kim lāle-gündür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 118). [gencîned, -den]

gencîne-i nakd-i nihānî: Gizli nakdin hazinesi.

1. Özi nakdîne-i genc-i ma'ānî
Sözi **gencîne-i nakd-i nihānî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 26). [gencîne-i nakd-i nihānî,]

gencür: Hazinedar.

1. Gönül **gencürîñuñ** nakdine senden
İlāhî dūr olsun düyün-ı zen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 31). [gencürîñuñ, -ı, -ñ, -uñ]

ger: Eğer, şayet.

1. Hüküm kılsañ āsmān gibi zemīn devvār ola
Çarha **ger** emr eylesen şābit ola ğabrā mişāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 14). [ger,]
2. İrişdiyse **ger** İsmā'ile kurbān
Seni şāhib Burāk eyledi Sübhān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 77). [ger,]
3. Ölüyi **ger** diri kıldıysa 'İsā
Sen itdün müslümānlar dīnin ihyā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 79). [ger,]
4. Ger emlah sözini işitse bir ān
Feşāhatdan dem urmaz idi Şahbān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 15). [ger,]
5. Sala **ger** sāyesini āfītāba
Ol ateş çeşmesin ğarķ ide āba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 147). [ger,]
6. Anuñ-çün her kişi kim çekmeye renc
Yire geçsün vücūd **ger** ola genc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 130). [ger,]
7. Anuñ yolında kurbān olmayan ser
Yile gitsün **ger** ola müşg ü 'anber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 134). [ger,]
8. Oğul hoşdur kişiye **ger** hālefdür
Çün ola nā-hālef sa'ı telefdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 213). [ger,]
9. Ger oğluñ olsa vü dūrise bī-bāk
Neseble nāmuñ eyler senüñ hāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 221). [ger,]
10. Saçı olursa **ger** maķşūd u kāmūñ
Nazar eyle kara zūlfine lāmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 39). [ger,]
11. Ger oğlan 'ayb-nāk ola vü bī-bāk
Atasına dir ol her 'aybdan pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 33). [ger,]
12. Lebinden **ger** geçeydi āb-ı gül-berg
Gelürdi telh āña çün şerbet-i merg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 59). [ger,]
13. Ger ire dime ol māha noķşān
Seni āhum odı yakardı el-ān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 29). [ger,]
14. Felek **ger** gizledi bir verd-i aħmer
Velî yüzbiñ çiçek gösterdi aşfer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 3). [ger,]
15. Ki **ger** biñ yıl ola 'ömrüñ ya bir rüz
Kālur çeşmünde bu kāk-ı dīl-efrüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15). [ger,]
16. Virem olursa **ger** bu 'aķd-i mevzūn
Kaķār-ıla güher yük-ile altun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 109). [ger,]
17. Zer ile olmaz ise **ger** müyesser
Elem zūr-ıla tartup tiğ u hāncer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 93). [ger,]
18. Cihān **ger** toptolu olursa Nevfel
Degil sen kimse irürmez āña el (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 45). [ger,]

19. Çeker bu leşkerüñ **ger** ğayretini
Diler ol ceyşüñ ammâ nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 17*). [ger,]
20. Ger ölse yârî hâyilinden bir âdem
Yur anı gözleri yaşıyla muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 23*). [ger,]
21. Bu işe düşmez iseñ **ger** muqayyed
Ġamâm-ı ğamda kalur meh muhalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 31*). [ger,]
22. Didi kim **ger** bu sırdan ben siyeh-kâr
Kılam ol şifte-hâli haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 3*). [ger,]
23. İrürürlerse bir âfet saña **ger**
Beni de öldiyesirler muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 27*). [ger,]
24. Ölümünden **ger** saña gelmezse qorhu
Esirge ben esîri iy cefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 31*). [ger,]
25. Kimüñ başına ursa kîn-ile gürz
Tağıdurdı **ger** olsa küh-ı Elbürz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 90*). [ger,]
26. Gülünc oldu adı halk-ı cihâne
Düşe anuñ eline **ger** zimâmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 75*). [ger,]
27. Dilerse ağlar u dilerse ħandân
Bu vuşlat **ger** müyesser ola nâcâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 37*). [ger,]
28. Didi kim bu şanemdür baña lâyıķ
Virem sehviyle **ger** Mecnûna bunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 9*). [ger,]
29. Ger incinürsem İsmâ'iliyem ben
Dilüm çün şem' gibi rûşenâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 62*). [ger,]
30. Baña kim câna cevruñ nev nev işler
Tenümden tığ-ıla **ger** dökseler hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 9*). [ger,]
31. Bizi bed-nâm ider 'âlemde ğammâz
Muṭî' olmayasın bu pende **ger** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 9*). [ger,]
32. Daḫı biter yaķar anı dem-i bād
Aña kâr itmedi **ger** pend-i mâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 19*). [ger,]
33. Ki açmaz bu ħarîmüñ ğoncasın bād
Düzülse küze **ger** devr ile ħâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 89*). [ger,]
34. Şıdılar ħameyi nâm-ı zenânda
Zenüñ **ger** şüretâ vardur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 45*). [ger,]
35. Cihânda bir mu'ayyen meskenüñ yok
Ger âdem iseñ ol âdemlere yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 111*). [ger,]
36. Velî baḫtum baña diñletmez anı
Sa'âdetdür bu emre **ger** iṭâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 11*). [ger,]
37. Cihânda qaldı ehl-i mekr ü destân
Cihân cây-ı mezzellet olmasa **ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 63*). [ger,]
38. Ger olmaduñisen râzî vü hoşnûd
Ne çäre böyle imiş emr-i taķdır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 100*). [ger,]
39. Birin niçün koduñ söyle sırnı
Didi **ger** ħal-i 'âlem pîş ü pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 19*). [ger,]
40. Kâmusı ħizmetinde idi kâyim
Kılasañ sen daḫı **ger** cûd ü iḫsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 115*). [ger,]
41. Cihân içre 'azîz olursın iy cân
Büzürg 'âlemiyse hem-demüñ **ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 117*). [ger,]
42. Kanı ol 'ahd ü yâ ol mihr ü peyvend
Şıyup **ger** 'ahdi geçdüñse vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 61*). [ger,]
43. Ziyâd olsun senüñ pervâneñe nûr
Beni **ger** kıldısa rûsvâ melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 79*). [ger,]
44. Cidâl itmekdür anuñla qatı cehl
Teberle bir şecer kılsa cedel **ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 135*). [ger,]
45. Ki ħâlî olmaz eṭrâfumdān aĝyâr
Ger itsem 'azm-i seyr-i ṭarf-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 63*). [ger,]
46. Peder cevri ile mâder cefâsı
Olur **ger** kayda şaldı ben zebûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 113*). [ger,]
47. Giyeh şanma ki bu gül-be-şeker
Bileydüñ aşlını **ger** bu giyâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 37*). [ger,]
48. Ĥarâm olmaya **ger** virseñ şarâbı
Senüñ bezmünde hoşdur bâde zirâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 66*). [ger,]
49. Çekem çekmeyem andan gerden iy cân
Ger olam ħizmetüñden bir nefes dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 67*). [ger,]
50. Konuķ olmak revâ olmaz gedâya
Ṭutarsañ **ger** nevâ-yı bî-nevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 29*). [ger,]

51. Kılâyın kıbleñe toğrı namāzı
İderse secdede **ger** sehv rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 9*). [ger,]
52. Bu bir kaç lokmanuñ yokdur ziyānı
Bular **ger** cū'dan şafvet tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 19*). [ger,]
53. Tenine ursalar tuymazdı şad tîr
Giderken **ger** yolu deryāya irse (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 21*). [ger,]
54. Bu nüh kalkan ki biñ biñ var mîhi
İdeler harbe-i mergile **ger** ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 81*). [ger,]
55. Şakın fevt itme anı fırsatında
Kalan nedür diriseñ **ger** kişiye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 43*). [ger,]
56. Harem gerdine çekdiler hişarı
Hevā yüzinde uça bir meges **ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 57*). [ger,]
57. Göñülleri diler söz dilleri ebkem
Bular **ger** 'ışkdan oldı cihān-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 121*). [ger,]
58. Veli yokdur senüñ gibi 'azābum
Kııarsam **ger** ğamuñdan zār ü nāliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 19*). [ger,]
59. Urursın sineñe şad seng-i endüh
Melāletden gözüñi **ger** tuta h"āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 29*). [ger,]
60. K'olasın sadr-ı vahdetde kabā-püş
Visāl āyinesinden Hamdiyā **ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 63*). [ger,]
61. Cihānuñ işine hiç olma ğam-nāk
Baķarsañ **ger** haķıķat hāle iy dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 153*). [ger,]

ger: Bazen.

1. Velikin bir söz açsa her cihetden
Eger hikmetden ü **ger** ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 68*). [ger,]
2. Hevādār-ı heves Mecnûn-ı ğam-gîn
Tııardı **ger** atası mātemini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 5*). [ger,]
3. Ki zaķıme toğru berbat ola keķ-hāst
Ger olmayınca ğāzinüñ kemānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 29*). [ger,]

ger: Zaten, işin aslı, doğrusu.

1. Daķı didüñ degildür bize aķrān
Cemāl-i Leylîdür **ger** māl-ı tābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 24*). [ger,]
2. Ki çarķ ura ğamuñdan bağruma tîr
Ciger-güşeñ idüm **ger** evvel iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 103*). [ger,]
3. Nedāmet desti burdı güşümü uş
Senüñ haķķuñda idüm **ger** güneķār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 111*). [ger,]
4. Kuran miķnet sarāyına serîri
Cihānda 'ışķ idi **ger** bir nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 101*). [ger,]
5. Vücüdüm kişveri zîr ü zeberdür
Cihān içinde **ger** çokdur figendeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 21*). [ger,]
6. Ya bu vahdetde anuñ yād ola nāmı
Esîrüm **ger** ğamuñda iy perî-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 39*). [ger,]
7. K'ışide sözlerümi güşuñ el-ān
Vücüdüm mülkine **ger** pâdişāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 49*). [ger,]
8. Helāl olur şehā cennetde şahbā
Elüñden **ger** çekem deryāyı sāķi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 69*). [ger,]
9. İderler 'ömrüñ enbānını sürāķ
Senüñ 'ömrüñse tār u ķirmeni **ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 93*). [ger,]
10. Kāra giydi vü kıldı nāle vü āh
Ger oldı gitmesinden göñli sāķin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 103*). [ger,]
11. Lebüñ siķriyle bağlandı zebānum
Ger ağzumda ğamuñdan bağludur dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 5*). [ger,]
12. Yazardı defter-i ķalbine derķāl
Dil-i Mecnûn ruķ-ı yāre **ger** aķdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 33*). [ger,]

13. Velikin 'ışkdan olsa şafâdur
Niçeler 'ışkdan **ger** renc-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 85*). [ger,]

ger: -dığı gibi.

1. Birine râm idi **ger** dîv ü perî
Biri kıldı musahhar bahr ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 63*). [ger,]
2. Beni 'ışk eyledi **ger** halka-veş pîç
Kulağum olmasun ol halkasuz hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 7*). [ger,]
3. Bu cânibden geçinür şüretâ **ger**
Velî dilden olaruñ fetih ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 25*). [ger,]

ger: Bile.

1. Her ne deñlü seng-dil olursa inülerdi küh
Okusam **ger** levh-i medhûnden aña bir kaç makâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 18*). [ger,]
2. Bu tâze mîveden **ger** bû alasın
Muhaqqak bil ki nevmid olmayasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 261*). [ger,]
3. Ruhi **ger** za'ferâna oldu nezdik
Tabancayla tutardı sürh anı lik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 93*). [ger,]
4. Delü 'akd idemez bunuñ gibi dür
Nihâyetsüz-durur **ger** hâlet-i 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 15*). [ger,]
5. Ol iki nev-bahârı eyledi ter
Yörendi cânlarına **ger** gelüp hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 41*). [ger,]

ger ger: Eğer...eğer, ister...ister, bağlama edatı.

1. Ger irkek ger dişi ger hâşş u ger 'âm
Kamusı ardına düşdiler anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 28*). [ger ger,]
2. Ger irkek ger dişi ger hâşş u ger 'âm
Kamusı ardına düşdiler anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 28*). [ger ger,]

ger ger: İster..... ister bağlacı.

1. Ki ma'mûr olmamışdur bir zamānda
Muhaşşal ger harâbedür ger âbād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 87*). [ger ger,]
2. Aña olmuşlar idi hep hevādār
Ger oturaydı ger tıraydı dāyīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 113*). [ger ger,]

gerân-ı dehr: Cihanın sonu.

1. Cem' olsa bir araya cevâhir **gerân-ı dehr**
Kimse gubâr-ı makdemiñe koymaz kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 19*). [gerân-ı dehr,]

gerçi: Ama.

1. Hezâr oldı bir iken ârzüsü
Ele almadı **gerçi** bir ayak mey (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 27*). [gerçi,]

gerci: Aslında, gerçi.

1. Söylerler idi **gerçi** ki zâhirde bu sözi
Var idi içlerinde velî reşkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 33*). [gerçi,]
2. Günâhum **gerçi** kim hâdden bîründür
Senûn cûduñ velî andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 129*). [gerçi,]
3. Cihâna **gerçi** evvel geldi Âdem
Senûn nûruñdurur andan muqaddem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 65*). [gerçi,]
4. Ki ya'nî dir saña cândan muñ'em
Tutarum şer'inî **gerçi** şenî'em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 132*). [gerçi,]
5. K'Urus **gerçi** beyâbânda ider cüş
Olur deryâya irüşdükdê hâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 105*). [gerçi,]
6. Çıkardum **gerçi** niçe dürr-i şehvâr
Velî derdâ k'aña yokdur hâridâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 131*). [gerçi,]
7. Hâlife var **gerçi** olmışdı meşhûr
Halefsüzlikden idi lik mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 183*). [gerçi,]
8. Bitürür tâze güller **gerçi** gülzâr
Yürekler yarar ammâ gayret-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 211*). [gerçi,]
9. Şarâb-ı 'ışkdanven **gerçi** Mecnûn
Velî sen 'ışkumî dem dem kıl efzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 29*). [gerçi,]
10. Kıla döndürdi **gerçi** kim beni gam
Dilemezven başından bir kılın kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 47*). [gerçi,]
11. Gamından **gerçi** âsândur memâtum
Gaminsuz bir dem olmasun hayâtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 57*). [gerçi,]
12. K'o la'le **gerçi** lâyıkdur bu gevher
Velîkin gencrekdür dahî duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 67*). [gerçi,]
13. Tenümdür **gerçi** bu leşkerde kâyim
Dilûn ol cânibedür meyli dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 39*). [gerçi,]
14. Ki ölmekdür baña **gerçi** sa'âdet
Velî çün böyledür anda irâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 95*). [gerçi,]
15. Geçürür 'ömrin ekşer tağlarda
Degüldür **gerçi** kem aşl u nihâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 65*). [gerçi,]
16. Niçe dilerse göñlûn eyle kıl var
Benüm **gerçi** sipehsâlâr-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 5*). [gerçi,]
17. K'ire kıza hâlel size hacâlet
Gözetdüm **gerçi** bende gayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 41*). [gerçi,]
18. Alasın dilberüñi bî-tekellûf
Bu resme eylediler **gerçi** çok pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 49*). [gerçi,]
19. Velîkin virmezem de râyegâne
Baña **gerçi** ki bu hayvân nevâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 41*). [gerçi,]
20. Ki görüp rahm idesin çâkerüñe
'Ukûbetdür baña **gerçi** ki bu bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 23*). [gerçi,]
21. Ki bilmez var mı yoğsa yok mı 'âlem
Yir üzre **gerçi** yürise revândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 49*). [gerçi,]
22. Yüzüm üzre sürünerek giderdüm
Tenüm senden düşüpdür **gerçi** mehcûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 161*). [gerçi,]
23. Sen idinmişsin ammâ derdi mañlûb
Felekden **gerçi** kimse bulmadı dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 13*). [gerçi,]
24. Tarîk-ı 'ışkda şâdıklar idi
Severdi **gerçi** dilber Zeydi dilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 25*). [gerçi,]
25. Korum geh geh başum altına bâliş
Geçem hicrândan olur **gerçi** bî-nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 21*). [gerçi,]
26. Kurutdı nañl-ı gülzâr-ı hayâtın
Cihânuñ **gerçi** kim bâzarıdur germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 103*). [gerçi,]
27. Alur bîñ cânı yokdur **gerçi** cânı
Gülü dehrûñ dikendür tahtı zindân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 124*). [gerçi,]
28. Rehâ-bağş-ı belâ-yı hûd-perestî
Teb-i gam **gerçi** kim derd ü belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 83*). [gerçi,]

gerd: Toz, toprak, gubar.

1. Mürüvvette güneş mânendi zâhir
Kaçan hışm itse **gerdün** gibi kâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 102*). [gerdün, -üñ]

2. Ol evvānuñ işığı **gerdi** gūyā
Olupdur kuhl-ı çeşm-i kūh u şahrā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 63). [gerdi, -i]
3. Var idi sînesinde ‘ışkdan derd
Komişdı gam dili mir’âtına **gerd** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 134). [gerd,]
4. İrağ olsun dilünden guşsa **gerdi**
Çü bulmadum vişâlûñ bağına rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 72). [gerdi, -i]
5. Hışār itmışdı **gerdini** meh ü sāl
Geçinürdi belâ-yı teng içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 20). [gerdini, -i, -ni]
6. K’irişmez **gerdene** şad ‘id ü nevrüz
Gözin açup du‘ādan soñra ol māh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 8). [gerdene, -ene]
7. Ruḥı āyînesinden pāk ola **gerd**
Çü bakdı aña bu üstād-ı kâbil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 84). [gerd,]

gerd: Toz, toprak. II Eşik.

1. Harem **gerdine** çekdiler hışārı
Hevâ yüzinde uça bir meges ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 56). [gerdine, -ine]

gerdān: Boyun, gerdan.

1. Bunı didi vü vaşl-ı yār şevki
Bırakdı cānı **gerdānına** tavkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 86). [gerdānına, -ı, -n, -a]
2. Taḳup bir çenbere şad-ḥalka-i zer
Mehûñ **gerdānına** bırakdı çenber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 28). [gerdānına, -ı, -n, -a]
3. Següñven ben senüñ sen şîr-zāde
Dümüñ **gerdanuma** zerrîn kılāde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 44). [gerdanuma, -uma]
4. Bu mıydı kılduğı cevlan semendüñ
Bu mıydı tutduğı **gerdān** kemendüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 16). [gerdān,]
5. Ecel dāmına **gerdānı** giriftār
Hazer kıl nālesinden derdmendüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 28). [gerdānı, -ı]
6. Buña bağladı ol zencir ü bendi
Taḳup **gerdānına** bend-i girānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 61). [gerdānına, -ı, -n, -a]
7. Taḳar **gerdānına** aḥîr anuñ dām
Dilinde anuñ ki var sevdā-yı dāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 102). [gerdānına, -ı, -n, -a]

gerdān-ı āz: Aç gözlülük bağı.

1. Ḳanā‘at tığına gerdān-ı āzı
Ḳo ‘uzlet hırsoñı ber-dār kılsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 34). [gerdān-ı āz, -ı]

gerden: Boyun, gerdan.

1. Asılmış **gerdeninden** sînesine
Mu‘anber zülfi mişl-i ‘anberine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 45). [gerdeninden, -i, -n, -den]
2. Hem ol kūyuñ bir iti **gerdeninden**
Getür oğluña bir pāre resen sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 7). [gerdeninden, -in, -den]
3. Ki cānından yuyupdur el mu‘ayyen
‘Abeş yire tutar şemşîre **gerden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 8). [gerden,]
4. Dilrān **gerdenine** gür kemendi
Ki birağur çü zülf-i yār bendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 77). [gerdenine, -i, -n, -e]
5. Esîrûñ **gerdeninden** çöz kemendüñ
Ne iderdüñ eyle icāb itse taḳdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 30). [gerdeninden, -in, -den]

6. Resenden **gerdeni** buldı rehāyı
Çün oldı bend ü zencire giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 64*). [*gerdeni, -i*]
7. Resende **gerdeni** vü gûlde pâyı
İrişe çünki bir hayme derine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 74*). [*gerdeni, -i*]
8. ‘Aceb k’ol şahş olmış bende hursend
İpiyle yidüp anı **gerdeninden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 25*). [*gerdeninden, -in, -den*]
9. Çekem çekmeyem andan **gerden** iy cān
Ger olam hizmetüñden bir nefes dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 66*). [*gerden,]*
10. Eser göstermez-idi ol kemîne
Ne taşuñ tutsa **gerden** sillesine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 71*). [*gerden,]*
11. Şadefden çekdi dūr kendin kenāre
Çevirdi **gerdeninden** tūresi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 71*). [*gerdeninden, -in, -den]*
12. Ki kimse bilmesün nedür saña nām
Olup minnet yükünden **gerden** āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 45*). [*gerden, -üm]*

gerden-efrāz: Boynunu dik tutan, başı yukarıda.

1. Mu‘anber bûy nāzik **gerden-efrāz**
Bu āhûlar içinde anı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 88*). [*gerden-efrāz,]*

gerd-i ‘ayb: Kusur toprağı.

1. Ki gerd-i ‘aybdan dūr idi ol havz
İçinde gavş eylerdi semekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 32*). [*gerd-i ‘ayb, -dan]*

gerd-i cürm: Kabahat toprağı.

1. Yüzüm şuyın yaşumdan eyle behrem
Ki gerd-i cürmden pāk ola çehrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 14*). [*gerd-i cürm, -den]*

gerd-i nem-ālūd: Nemli toprak.

1. Teninde görinen **gerd-i nem-ālūd**
Olur cān u dile iksir-i maķşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 231*). [*gerd-i nem-ālūd,]*

gerd-i rāh: Tozlu yollar.

1. Degüldi mültefit bu şaydgāha
Kānā‘at kılmiş-idi gerd-i rāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 58*). [*gerd-i rāh, -a]*

gerd-i reh: Yolunun tozu.

1. Ki tā gerd-i rehine sürdi yüzün
Gözine kuhl idindi izi tozın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 135*). [*gerd-i reh, -i, -ne]*

gerd-i reh: Sevgilinin geçtiğı yolun tozu.

1. Ya dilber cānibinden gerd-i rehdür
Bulardan da bu resme kim esirüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 84*). [*gerd-i reh, -dür]*

gerdis: Dolaşan, dönen.

1. Sen dağı ‘âlemde bir kânûn idersin ‘âkıbet
Çarh-ı kaddum **gerdişiyle** âsyâb-ı ‘âlemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 5*). [*gerdişiyle, -i, -y, -le*]

gerdis: *Dönüş II Zaman, devran.*

1. Hâkikatde gil-i cism-i şehândur
Bu çarhuñ **gerdişidür** pîç-der-pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 145*). [*gerdişidür, -i, -dür*]

gerdün: *Dünya, felek.*

1. Âsumân tek iy yaşum **gerdün** idersin ‘âkıbet
Sen bu resme şive vü nâz ile iy Leylî-hırâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 6*). [*gerdün,]*
2. Âhum âteş-nâk u eşküm oldı hûn-bâr el-firāk
Oldı **gerdünüñ** cefâsı şiddetinden Hamdiyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 9*). [*gerdünüñ, -uñ*]
3. Hiç ihtilâl irişmeye bustân-ı şer‘üñe
Gerdün eger yıkıla vü ‘âlem ola ‘adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 48*). [*gerdün,]*
4. Var idi tâbi‘i encümden efzün
Otâğına dike bakardı **gerdün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 174*). [*gerdün,]*
5. Kâmer-ruḥ dil-rübâlar çarḥa girdi
Neşât âvâzesi **gerdüne** irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 26*). [*gerdüne, -e*]
6. Yüce bir kaşr salmış anda sâye
Ki **gerdün** reşk eyler ol sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 34*). [*gerdün,]*
7. Pür itdi çeşmini hûn-ı cigerden
Ki iy **gerdün** nedür senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 7*). [*gerdün,]*
8. Şafâdan çarḥa girdi hem-çü **gerdün**
Düşüp pây-ı resül-i yâre âḥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 10*). [*gerdün,]*
9. Gîrerdî rakşa şevk-ile çü **gerdün**
Kaçankim Zeydi görse şâd olurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 20*). [*gerdün,]*
10. Sözüñ kaşırında gördük biz şevâbı
‘Aceb turfe degirmendür bu **gerdün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 191*). [*gerdün,]*
11. Yüce bir taht **gerdün** pâyesinde
Nihâyetsüz müzeyyen olmuş ol taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 42*). [*gerdün,]*

gerdün-ı cefâ-kâr: *Eziyet eden dünya.*

1. Ne kılduñ ata mı ana mı kanı
Vefâsuzdur bu **gerdün-ı cefâ-kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 51*). [*gerdün-ı cefâ-kâr,]*

gerdün-ı devvâr: *Dönen dünya.*

1. Direfş-i âhına **gerdün-ı devvâr**
Meh ile mihrî kılmışdı ‘âlemdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 77*). [*gerdün-ı devvâr,]*

gerek: *Gerek, olmalı, lazım.*

1. Cihâne ‘ammdur iḥsân çün mâh
Bu resm-ile **gerek** şehlik zihî şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 140*). [*gerek,]*
2. Cihânı kabz idüpdür ferr-i râyı
Beli böyle **gerek** zıll-ı Hudâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 142*). [*gerek,]*
3. Gerekmiz dilberümsüz baña cânı
Ġamunsuz virme bir dem zindeġânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 31*). [*gerekmez, -mez*]
4. Ki ya‘nî şatmaduñuz şekkeri siz
Gerekmez sirke dağı almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 52*). [*gerekmez, -mez*]

5. Bu yolda çok hatar vardır üküş derd
Cihân içre benüm gibi **gerek** er (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 5). [gerek,]
6. Açınlardan yolını öğren evvel
Gerekdür rîsmân kim su vire çâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 13). [gerekdür, -dür]
7. Ki olmuşsin esîr-i derd-i dilber
Gerek kılmayasın inende ta'cîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 23). [gerek,]
8. Yüzi şuyını hâk eyler hacâlet
Gerek her kim tütîlsa 'ışka cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 43). [gerek,]
9. Hîsâbı-ı 'ışkdan şehvet **gerek** dūr
Ğaražlu 'ışkda yokdur beķā hîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 46). [gerek,]
10. Bir iken mihri yârına yüz olur
Kişide pâklık birle **gerek** 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 53). [gerek,]
11. Gereke cenneti terk it cihânı
Ezel kim gördi bunda ser-bülendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 102). [gerekse, -se]

gerek: Gerek yok, lüzum yok.

1. Dilûn zevkî-durur cânûn şafâsı
Gerekmez âdemî bu demde hāmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 13). [gerekmez, -me, -z]
2. Hataļu harflerden kıldı 'uzlet
Gerekmez âdemi küstâh-ğüftâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 5). [gerekmez, -me, -z]
3. Rumûz ü hurde-bînisin cihânûn
Gerekmez k'olasın dîvâne-pîşe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 49). [gerekmez, -me, -z]

gerek: Acaba.

1. Tama'dan kendüsine kıldı hem-mehd
Gerek kim 'ömrini Mecnûnûn evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 15). [gerek,]

germ: Hararet, sıcaklık.

1. Hāmîr-i nermden bulduñ çü nânı
Yapışdur **germken** tennüre anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 100). [germken, -ken]
2. Mizâcınca üküş söz söyledi **germ**
Şu deñlü k'itdi anı mûm-veş nerm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 63). [germ,]
3. Güneşden âteşi ķârûre-i çarh
Çü 'ışk-ı yâr bâzâr-ı hevâ **germ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 7). [germ,]
4. Yigitlik odı **germindendür** iy yâr
Geçe çünkim yigitligi cevânûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 28). [germindendür, -in, -de, -dür]
5. K'öz işûn ölçüsine kıl nigâhı
Şovukluk itme inende olup **germ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 29). [germ,]
6. Kurutdı naħl-i gülzâr-ı hayâtın
Cihânûn gerçi kim bâzarıdur **germ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 103). [germ,]

germ eyle: Hararetlendirmek, kızıştırmak.

1. Sen anuñ-çün nedür germ eylemek od
Hudâ haķkıyîçün tut gönlüni şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 106). [germ eyle, -mek]

germ kıl: Sıcak tutmak.

1. Ki ditrerdi yemînûnden zemînler
Soñuci ğayra kılduñ gönlüni germ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 55). [germ kıl, -duñ]

germ-i bāzār: Pazarın sıcaklığı.

1. Turur gülnār çün tennūr-ı pür-nār
Gülîstān andan olmış **germ-i bāzār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 58*). [*germ-i bāzār,]*

gerü: Geri.

1. Çi seng olmuş anuñ bünyâdî çi hāk
Kurudukdan **gerü** bir sebze iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 79*). [*gerü,]*

geşt it: Dolaşmak, gezmek.

1. Sebebsüz geşt ider tağ u ovay
Yanında bir hayâtı vü memâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 26*). [*geşt it, -er]*

geşt it: Gezmek, dolaşmak.

1. Ki ne bahrı bilür aşlın ne hakkāk
Nice cevher ki geşt iden cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 11*). [*geşt it, -en]*

geşte it: Döndürmek, gezdirmek.

1. Elinden gelse alup cânlarını
İderdi geşte püştībānlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 16*). [*geşte it, -e-er, -di]*

get: Getirmek.

1. Getüre başını bunda nişāne
Aña ihsānlar idem bî-bahāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 39*). [*getüre, -ü, -r, -e]*

get: Uzaklaşmak, ayrılmak, gitmek.

1. Ğam-ı dendānı ol zībā cemālūñ
Dişini **getdi** yüz yirde hilālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 60*). [*getdi, -di]*

getür: Eriştirmek, ulaştırmak.

1. Gehî rāḥat **getürür** cāna geh renc
Gehî iflās virür ḥalka geh genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 41*). [*getürür, -ür]*
2. N'ola diyüp getürüñ didi anı
Getürdiler varup ol nev-cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 22*). [*getürdiler, -+di, -+ler]*
3. Ola dil derdinüñ cānum zebūnı
Velî şimdi **getürsem** 'aḳdūme anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 11*). [*getürsem, -sem]*
4. Başına şokdı şeb perr-i gürābı
Getürüp ḥābgehdēn cā-be-cā baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 93*). [*getürüp, -üp]*
5. Getürdüm yirine her şartı iy yār
Elümden gelse anı da iderdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 158*). [*getürdüm, -dü, -m]*
6. Baña anı **getürivirseñ** iy pîr
Ḥudā yanında olmayaydı zāyî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 46*). [*getürivirseñ, -ivir, -señ]*

getür: Bir kimse veya şeyle birlikte gelmek, gelmesini sağlamak.

1. Getürdi halka ol şāhib-‘imāme
‘Azāb-ı nārdan āzād-nāme (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 215). [getürdi, -di]
2. Getürdüm pes ele bir dürr-i meknûn
K’aña kıymet degül şad genc-i Kārûn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 9). [getürdüm, -düm]
3. Ki rîş-i muhtesibden mîr-i bâzâr
Rebâb için **getürdi** bir niçe târ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 30). [getürdi, -di]
4. Getürüp fikrine gördüğü h’wâbı
Bırağurdi içine ıztırâbı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 7). [getürüp, -üp]
5. Nihālümünden **getürdüm** tâze bir berg
Ki sizün şāha anı peyvend idem berk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 83). [getürdüm, -düm]
6. N’ola diyüp **getürün** didi anı
Getürdiler varup ol nev-cevânı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 21). [getürün, -ün]
7. Hem ol küyün bir iti gerdeninden
Getür oğluña bir pâre resen sen (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 8). [getür,]
8. Şu gül kim çopmış-idi bād-ı âfet
Getürdi yirine rîh-i sa’âdet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 178). [getürdi, -di]
9. Getürürler şarâbı vü ta’âmı
Yiyüp tâ nuğlden nüş ide cāmı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 27). [getürürler, -ür, -ler]
10. Firib ü âlile ben mübtelâyı
Getürüp ‘ahde kılmaduñ vefâyı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 18). [getürüp, -üp]
11. Getür öñünde yak virme emânı
Ya isterseñ tutup mañbûs-ı çāh it (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 48). [getür,]
12. Getürsün hem bile dünyāca mālı
Güneş olsun yüzi mihrine hāsîd (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 36). [getürsün, -sün]
13. Getürün görelüm ne oldı hālî
Müvekkiller kılâb öñinde anı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 80). [getürün, -ün]
14. Getürdi dik-i dehri tâb-ı cüşa
Şuyun ıssıluğundan anda yek-ser (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 10). [getürdi, -di]
15. Getürsün bāde ol biz kılalum nüş
Şanemden pîr bu aḥbârı k’aldı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 206). [getürsün, -sün]
16. Getürüp karşına söyledürdi
Söz arasında ol hûb-ı zamâne (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 10). [getürüp, -üp]
17. Getürür ruḳ’a vü iletürdi nāme
Meger bir gün figāngāhında Mecnûn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 36). [getürür, -ür]
18. Ki şabrum mülkini hicr itdi ğâret
Getür cān gülistānıñ gülini (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 45). [getür,]
19. Gülümünden eyle gūyā bülbülünü
Getür dāma ol āhū-yı ğaribi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 51). [getür,]
20. Getürdi kılmāğičün pây-endāz
Cināndan hülleler ḥavṛā-yı tannāz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 107). [getürdi, -di]
21. Çün anı cāmelerle düzdü māder
Getürdi varuben bir micmer-i zer (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 42). [getürdi, -di]
22. Hem ol dem tırdı Kays öñine māder
Getürdi hoş ta’ām-ı rûḥ-perver (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 52). [getürdi, -di]
23. Hem işitmiş-idi bu mācerâyı
K’eve **getürdiler** ol mübtelâyı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 56). [getürdiler, -di, -ler]
24. Getürüp rişte-i ma’hüddan hem
Giribânına anuñ dikdi muḥkem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 15). [getürüp, -üp]
25. Getürem mäh-ise burcuña anı
İrürem lâ’l-ise dürcüñe anı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 89). [getürem, -em]
26. Getürdün dürlü kayğular serüme
Gülünç itdün beni düşmenlerüme (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 21). [getürdün, -dün, -ñ]
27. Getürüp bezme urdı kâseye el
Meger ol hālî kılmışdı ferāmûş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 20). [getürüp, -üp]
28. Getürdi şürete bir beyze-i zer
Şu’ā’ından anuñ eyvân-ı âfāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 2). [getürdi, -di]
29. K’ideler âsitân-ı şāha irsāl
Getürdiler revân bir kâşid-ı cüst (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 63). [getürdiler, -di, -ler]
30. Getürme bize halk içre faẓîḥat
Çi ger pend itdi ol cān-pāresine (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 12). [getürme, -me]

31. Getürme saña vü bize faẓīḥat
Buña rām olmaz-iseñ senden iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 34*). [getürme, -me]
32. Getürdi nâmesini ihtitâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 174*). [getürdi, -di]
33. Getür bir dem müşerref olalum biz
Gelüp ol zâhidüñ yanına hâcib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 20*). [getür,]
34. Varup evden **getürdi** mâderini
Gelüp görđi anı anası maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 14*). [getürdi, -di]
35. Def olmışdur gül evrâkı celâcıl
Getürdi her şükûfe ḥâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 65*). [getürdi, -di]
36. Yakındı lâleden pâyine ḥınnâ
Getürüp şâḥdan ser ḡonce-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 43*). [getürüp, -üp]
37. Fülân menzilde vardur bir nişāḡāḥ
Ol araya **getürüp** ol ḥabibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 51*). [getürüp, -üp]
38. Şafâdan oldı key ḥōş-ḥâl Mecnûn
Didi ḥōş geldüñ ü şâdi **getürdüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 47*). [getürdüñ, -dü, -ñ]
39. Ki tîḡ-ı ‘ışkdan bulam şehâdet
Ḥazînenen **getürdi** bir kabâ pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 63*). [getürdi, -di]
40. Günüñ nisfi geçince yatdılar tā
Getürdi Zeyd mâ-ı verd ile ‘anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 39*). [getürdi, -di]
41. Getürdi her biri yük niçe anbâr
Şular kim kendülerden şoñra geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 178*). [getürdi, -di]
42. İnildüye düzetdi pîşesini
Getürdüp nabz -ı kârûre-şinâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 19*). [getürdüp, -üp]

gevher: *Far. Mücevher, elmas.*

1. El ursa ma’dene üstâd-ı mih-ter
Ezel aḥcâr çıkar şoñra **gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 58*). [gevher,]
2. O ḥavḥda olan şâbit kademler
Nişâr cylediler pâyına **gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 152*). [gevher,]
3. İki **gevher** idiler bir şadefden
İki aḥter yaḥûd burc-ı şerefdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 15*). [gevher,]
4. K’ol iki **gevher** idi çün sitâre
İki ḡuşına ‘arşuñ ḡuşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 17*). [gevher,]
5. Ḥasûdine virür ol şâḥ zer na’l
Kılıçdan **gevher** ü peykândan lâ’l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 104*). [gevher,]
6. Çü bir **gevher** ki zâhir ola k’andan
Biter niçe cigerde kanlar andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 207*). [gevher,]
7. Olup ebr-i murâdi katre-perver
Şadef dürcine işâr itdi **gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 276*). [gevher,]
8. Şu **gevherler** ki cümle bikrlerdür
‘Arûs-ı câme ḥ’âb-ı fikrlerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 135*). [gevherler, -ler]
9. Yaşı **gevherlerini** zâr u nâlân
Vücûdi riştesine dizdi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 17*). [gevherlerini, -ler, -ini]
10. Birikdördüm dil ol meh-peyker ile
İñen işûm yok aşl u **gevher** ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 28*). [gevher,]
11. Anuñ ḥöd **gevheridür** pāk ü rûşen
Ki çıkmış baḥr-i nûr-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 29*). [gevheridür, -i, -dür]
12. İrûre **gevhere** el çünki ḥakkāk
Anı delmekden aña yok-durur bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 35*). [gevhere, -e]
13. Anası ol ciger-süzüñ sözinden
Dür ü **gevher** revân itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 28*). [gevher,]
14. Didi k’iy zâtı dürci **gevherümüñ**
Münevver rûyı burcı aḥterümüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 1*). [gevherümüñ, -üm, -üñ]
15. Çü virdi Ḥaḡ saña **gevher** ‘ivaḡsuz
Nişâr it sen de ehline ḡaraḡsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 9*). [gevher,]
16. Zer ü simüñ yoḡ-ısa ḥamdü’lillâḥ
Pür itdi ḥâtıruñ **gevherden** Allâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 8*). [gevherden, -den]
17. Münakkaş miḡ-i şûret ḥâne-i Çîn
‘Amüdi **gevherin** ü miḡı zerrin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 62*). [gevherin, -in]

18. Varınca Ka'be kapısına ol pîr
Kefinden **gevher** ile töldi yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 40*). [gevher,]
19. K'o la'le gerçi lâıyıkdur bu **gevher**
Velîkin gencrekdür dağı duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 67*). [gevher,]
20. Ne deñlü ister-iseñ **gevher** ü māl
Sözümüz sınmasun tek virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 15*). [gevher,]
21. Cihân halkına isâr eyle vâfir
Ki 'âlemde bahâsuz **gevher** oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 5*). [gevher,]
22. Füzün itdi ğarîbûñ dilde dağın
Çün ol **gevher** naşîb oldı tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 43*). [gevher,]
23. Sivişüp kaynağından düşdi **gevher**
Dil-i Mecnûna korğu virdi bu hıwâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 46*). [gevher,]
24. Tutarımş anası mihrinden âteş
Görüp kân u vefâdan **gevherini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 13*). [gevherini, -ini]
25. Yir idindüm ben ansuz ka'r-ı çâhı
Kulağından çıkarup niçe **gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 35*). [gevher,]
26. Öpüp pîrûñ öninde kodı yek-ser
Ki bu **gevheri** iy mâye-i 'iş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 37*). [gevheri, -i]
27. Ki giysün bunı ol yâr-ı ciger-hıwâh
Alup **gevherleri** vü câmeyi pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 61*). [gevherleri, -ler, -i]
28. Güher gibi dem-â-dem seng içinde
Niçe **gevher** ki mişli yok bahâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 23*). [gevher,]
29. Şadef gibi kim andan dūr **gevher**
Yile vermiş güli vü hârı kalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 44*). [gevher,]
30. Lağab Mecnûn-durur aña ki şehdür
İki **gevher** idi bunlar muğalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 79*). [gevher,]

gevher: Öz.

1. Çi ger Leylî-durur bir mäh-i tâbân
Degildür **gevherinde** bize akrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 90*). [gevherinde, -in, -de]

gevher: Cevher değerinde sözler, nazım.

1. Dehân dürci tapuñdan tolu **gevher**
Başar burcı ğamuñdan pürdür âhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 43*). [gevher,]

gevher dök: Gözleri inci dökme. || Ağlayarak inci gibi göz yaşı dökme.

1. Gözinden hâme gibi dökdi gevher
Görür kim ta'nlardur cümle pür-niş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 42*). [gevher dök, -di]

gevher ol: Mücevher gibi (değerli) olmak.

1. Bilürsin kim halellü olsa gevher
Olur ehli katında hıwâr u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 29*). [gevher ol, -sa]

gevher-efşân ol: Cevher(Mücevher) saçan olmak.

1. Semen bergine oldı gevher-efşân
Didi kim benven ol miskîn ü bed-rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 28*). [gevher-efşân ol, -dı]

gevher-feşân: Cevher saçan.

1. Varaklar gülşene **gevher-feşân** hem
Yıl itdi kumrıyı lertzân u bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 38*). [gevher-feşân,]

gevher-i deryâ-vı himmet: *Lütuf denizinin mücevheri.*

1. Sözüdür **gevher-i deryâ-vı himmet**
Ki delmişdür anı hakkâk-ı kudret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 5*). [gevher-i deryâ-vı himmet,]

gevher-i deryâ-vı ‘ummân: *Umman deryasının cevheri II Bir şeyin esası, hakikati.*

1. Cemâl-i gülsitân-ı bağ-ı ‘irfân
Kelâmı **gevher-i deryâ-vı ‘ummân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 12*). [gevher-i deryâ-vı ‘ummân,]
2. Özidür dürr-i pâk-i dürc-i ‘Osmân
Sözidür **gevher-i deryâ-vı ‘ummân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 24*). [gevher-i deryâ-vı ‘ummân,]

gevher-i gencîne-i cân: *Can hazinesinin mücevheri.*

1. Didi iy **gevher-i gencîne-i cân**
Vücûdî mâye-i naqdîne-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 63*). [gevher-i gencîne-i cân,]

gevher-i ‘ışk: *Aşk cevheri.*

1. Dil-i dîvâneye virdi teselli
K’elâ iy gevher-i ‘ışka hâzîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 5*). [gevher-i ‘ışk, -a]

gevher-i pâk: *Saf, temiz cevher.*

1. Elüne girdi çün bir **gevher-i pâk**
Ki hayrândur anı delmekde hakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 5*). [gevher-i pâk,]
2. Henüz öz mühriledür hoşka-i ‘âc
Delinmedi dağı bu **gevher-i pâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 127*). [gevher-i pâk,]
3. Şu resme dizdi sözden **gevher-i pâk**
Ki Mecnûnün karâbetinden anda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 2*). [gevher-i pâk,]

gevher-i pâk: *Temiz cevher (Öz).*

1. Kanı ol zülfi sünbül çeşmi nergis
Geleceğin bilüp ol **gevher-i pâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 87*). [gevher-i pâk,]

gev: *Çok, pek, gayet.*

1. Çü gördi **gey** müveccchedür bu tedbîr
Begendi cân u dilden hâtır-ı pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 33*). [gey,]
2. Bu gamdan **gey** mükedder idi hâli
Gönülde düzdî âhîr bu hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 11*). [gey,]
3. Beni ‘afv it ki buldum **gey** hezîmet
Bu resme k’eyledüñ feryâd u zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 8*). [gey,]
4. Ki **gey** maqbûl idi bârgâhuñ
Hüner ehli vü gâyet kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 12*). [gey,]

5. Ki **gey** müstağnî vü mesrûr olub sen
Ki bir bed-nâmdan ya'nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 32*). [gey,]
6. Velî mest itdi hamr-ı 'ışk anı **gey**
Dem-â-dem ol şikeste-hâl ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 28*). [gey,]
7. İşüm tûl-ı emelden **gey** hebâdur
Siyeh-kârum siyeh-kârum siyeh-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 108*). [gey,]

gez: Gezmek, dolaşmak.

1. Gezüp vâdî-be-vâdî gâr-be-gâr
Bulımadı vü yine döndi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 43*). [gezüp, -üp]
2. Buçuk dem kendüye 'aklı degül yâr
Gezer her lâhza deşt ü râğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 63*). [gezer, -er]
3. Gezüp cerr iderüz pes her diyârı
Bulup bu bend-le fethe bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 40*). [gezüp, -üp]
4. Bu resme der-be-der olup **gezerken** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 1*). [gezerken, -er, -ken]
5. Gider ol pîşvâ-yı Kâ'be-i dîn
Bu hâl-ile **gezerken** cânı pür dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 19*). [gezerken, -er, -ken]
6. Hüdâdan k'iline virdi rızâyı
Gezüp istedi kühi vü yabânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 31*). [gezüp, -üp]
7. Gezerdi k'ide şahrâda şikârı
Tururdi kulle-i Necd üzre Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 2*). [gezerdi, -er, -di]
8. Gezersin gönülün olduğu mahalde
Ki bir eksiklûden bu ruğ'a-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 32*). [gezersin, -er, -sin]
9. Gamuñdan gildedür âbuñ ayağı
Gezer sergeşte şahrâyı vü bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 46*). [gezer, -er]

gezendi: Zarar, ziyan, hasar; elem, keder; âfet, musibet.

1. Buyurdi yakdılar 'üd u sipendi
Ki tâ def' ide andan her **gezendi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 22*). [gezendi, -i]
2. Didün niçe kelâm-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider ol her **gezendi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 8*). [gezendi, -i]

gibi: Benzetme ve örnek ifade eder.

1. Gönül ma'müresin Hamdî harâb itmekde cevri-ile
Cihâna gelmemişdür bir dahı anuñ **gibi** mi'mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 10*). [gibi,]
2. Gâh dilberler cemâli **gibi** mâhı bedr idüp
Geh kemân-ebriüaruñ kaşı **gibi** eylersin hilâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 5*). [gibi,]
3. Gâh dilberler cemâli **gibi** mâhı bedr idüp
Geh kemân-ebriüaruñ kaşı **gibi** eylersin hilâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 6*). [gibi,]
4. Hüküm kılsañ âsmân **gibi** zemîn devvâr ola
Çarha ger emr eyleseñ sâbit ola gâbrâ mişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 13*). [gibi,]
5. Gonce-i hāmūşa vaşfuñ dil virür bülbül-sıfât
Havfün ider gonce **gibi** bülbül-i güyâyı lâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 22*). [gibi,]
6. Hâdimün **gibi** işigün süpürür şacı ile
Bu durur konduğı hürşid diyü mihre lağab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 21*). [gibi,]
7. Hizmetünde olana olmaduğı **gibi** elem
Dergehün dūrları gönline yok 'ıyş u tarab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 23*). [gibi,]
8. Gösterür bir haţaba lūfıla olsañ nâzır
Mu'cize Mūsî 'aşası **gibi** şāhā o haţab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 28*). [gibi,]
9. Her şeb ider mäh-ı defterdâr diyü anuñ **gibi**
Ağçe döküp nukre-i encüm hisâbını rağam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 21*). [gibi,]
10. Gamze-i dil-düz-ı cânân **gibi** tır-i şaf-derün
Her nefesde biñ hevâyı seyr eyler bî-kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 45*). [gibi,]
11. Gelüpdür şāne **gibi** nām-ı Allāh
Mübārek nāmı dürr-i tāt-ı tevhid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 22*). [gibi,]

12. Kimiñüñ mālī deryā **gibi** mevvāc
Kimiñi cylemiş bir pula muhtāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 83*). [gibi,]
13. Kimin Leylî **gibi** mevzûn kılmış
Kimin Mecnûn-veş meftûn kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 93*). [gibi,]
14. İrişe çün bahâr-ı rûz-ı mahşer
Zeminden sebze **gibi** kaldıram ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 154*). [gibi,]
15. Çekilmiş cāy-ı mıstar **gibi** mi'rāc
Ki turur kâmetüñ kilğine muhtāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 107*). [gibi,]
16. Var-idi murğ-i ṯayir **gibi** bālī
Degüldi şâyine muhtāc yalī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 45*). [gibi,]
17. Gözi seyyāre mānendi dirahşān
Güneş **gibi** zāmīri nūr-bahşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 50*). [gibi,]
18. Perī-cevlān melek-hū ādemī-rūy
Hezār-ı nātīka **gibi** sūhān-gūy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 58*). [gibi,]
19. Hem İskender **gibi** kişver-güşādur
Çü Hızr azmışlara hem reh-nümādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 71*). [gibi,]
20. Çi ger mālī **gibi** bī-dest ü pāyam
Cihān deryālarına āşināyam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 3*). [gibi,]
21. Eli dest-i zafer **gibi** küleh-bahş
Dili fazl-ı Hudā **gibi** kühn-bahş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 39*). [gibi,]
22. Eli dest-i zafer **gibi** küleh-bahş
Dili fazl-ı Hudā **gibi** kühn-bahş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 40*). [gibi,]
23. Mürüvvetde güneş mānendi zāhīr
Kaçan hışm itse gerdün **gibi** kâhīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 102*). [gibi,]
24. Açılmışdı ruḥ-ı Leylî **gibi** gül
Kılardı nāle Mecnûn-vār bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 37*). [gibi,]
25. Başında var gelin **gibi** gümüş ṯac
Gözinde sürme ḥaddinde sefidāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 61*). [gibi,]
26. Yeşil ḥulle üstine 'unnāb-ı pūr ḥāl
Tökünmüş ḥūri **gibi** tükme-i āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 74*). [gibi,]
27. Mey-i rāḥatdan oldum şöyle medhūş
Ki ṯab'um eyledi deryā **gibi** cūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 82*). [gibi,]
28. Eli Hatem eli **gibi**ydī der-bār
Kefi feyyāz hem-çün naḥl-ı pūr-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 169*). [gibi, -y, -di]
29. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir dem
Delüp gūşın kulı **gibi** komış nūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 43*). [gibi,]
30. Bitüp ol gūlsitānda dürlü ezḥār
Kokar nāfe **gibi** şahrā-yı gūlzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 26*). [gibi,]
31. Geçivirdiler ol zibā çemenden
Gelürler **gibi** şahrā-yı Ḥotenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 66*). [gibi,]
32. Yoğ-idi ol zamān anuñ **gibi** ḥān
Meğer Kays atası olaydı akrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 21*). [gibi,]
33. Çü didārına anuñ baqdı Leylî
Ayağına şu **gibi** aqdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 22*). [gibi,]
34. Geçüp vādileri mānend-i āhū
Döker gözden süreyyā **gibi** lū'lū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 36*). [gibi,]
35. Dil-i 'aşıkda gizlenmek ḡam-ı ḥuşk
Şunuñ **gibi** durur kim penbede müşğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 52*). [gibi,]
36. Bunı yakdı anuñ nār-ı fīrākı
Eritdi şem' **gibi** iştīyākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 26*). [gibi,]
37. Sen anı istemekde eşk-i rizān
Ol eşküñ **gibidür** senden girizān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 70*). [gibidür, -dür]
38. Derün-ı lāle **gibi** āteş-i āh
Yaқardı ḥirmen-i şabrını her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 17*). [gibi,]
39. Çün ol reşk-i bütān-ı Kāndehārī
Şeker tengi **gibi** oldı ḥişārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 78*). [gibi,]
40. Çü Yūsuf **gibi** maḥbūs oldı ol māl
Züleyhā-vār ururdu göklere āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 81*). [gibi,]
41. Ruḥına şem' **gibi** çeşm-i ḥūn-bār
Döker her lāḥza eşk-i lā'l-i girdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 89*). [gibi,]
42. Anuñ **gibi** şeker zehrine degmez
Şol iḥsān **gibi** kim kaḥrına degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 45*). [gibi,]

43. Anuñ **gibi** şeker zehrine degmez
Şol ihsân **gibi** kim kahrına degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 46*). [gibi,]
44. Bunuñ **gibileri** devr-i zamāna
Cüdâ kılmaga tiz bulur bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 43*). [gibileri, -ler, -i]
45. Delü **gibi** il içinde o güm-râh
Başına söylenür yürürdi her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 7*). [gibi,]
46. Olup tağ içre dem-sâz-ı ded ü dâm
Bularla tutdı vahşî **gibi** ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 10*). [gibi,]
47. Bu resm-ile niçün düşdün ayağdan
Ki koduñ bād **gibi** kûha ser sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 74*). [gibi,]
48. Seni vaşlına tutkim mihr-i Leylî
Kaşı yayı **gibi** itdürdi meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 124*). [gibi,]
49. Baña bunuñ **gibi** dirlikden el-ân
Ölüm yegdür vücümile hem âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 49*). [gibi,]
50. Havâledür dile gam küh-sârı
Güç olur çekmek anuñ **gibi** bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 70*). [gibi,]
51. Hemîşe gül **gibi** ol şād u hândân
Çü gönca olmağıl mañbûs-ı zindân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 9*). [gibi,]
52. Cemâl-i Leylî ol cem' ortasında
Kamer **gibi** idî şem' ortasında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 32*). [gibi,]
53. Görinür oddan âteş-dân-ı mañrûr
Şehid-i 'ışk kabri **gibi** pür-nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 110*). [gibi,]
54. Leb-i şîrinleri hândân saçıldı
Seher vaktinde gül **gibi** k'açıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 116*). [gibi,]
55. Bu dilberlerle Leylî fi'l-merâtib
Kamer **gibi**ydî hem-râh-ı kevâkib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 64*). [gibi, -y, -di]
56. Eliflü na'llu 'aşık **gibi** zâr
Nigündür kâmeti vü târı bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 9*). [gibi,]
57. Bulınmaz bu metâ'a iy vefâdâr
Cihân içre benüm **gibi** hâridâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 102*). [gibi,]
58. Degüldür lik bunuñ **gibi** iş sehl
Kişi ferzendine kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 39*). [gibi,]
59. Cüdâsın çün bu dem bezm-i şanemden
Göyün pervâne **gibi** nâr-ı gamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 54*). [gibi,]
60. Mağâm-ı dide-veş mihrâb dâyim
Melek **gibi** hemîşe pāk u şâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 28*). [gibi,]
61. Anuñ **gibi** cihânda 'ışk işinde
Degüldi kimse kâyim cünbişinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 13*). [gibi,]
62. Vücüdını bu yolda eyleyüp hâk
Zeri toprak **gibi** dağtıldı bî-bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 54*). [gibi,]
63. Kişi kim 'ışkı yok hayvân **gibidür**
Egerçi şüretâ insân **gibidür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 5*). [gibidür, -dür]
64. Kişi kim 'ışkı yok hayvân **gibidür**
Egerçi şüretâ insân **gibidür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 6*). [gibidür, -dür]
65. Güzeller perçemi **gibi** şikeste
Vücüdî haste gamdan göñli beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 9*). [gibi,]
66. Ve ger hōd seng içindeyse şerâre
Çekem anı demir **gibi** kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 98*). [gibi,]
67. 'Arab resmince bağlandı 'imâme
Giyindi il **gibi** egnine câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 166*). [gibi,]
68. Zırh **gibi** yimekten zañm-ı nâvek
Hezârân sineler oldı müşebbek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 31*). [gibi,]
69. At ayağında döymeyüp cefâya
Zemîn gökler **gibi** ağdı hevâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 74*). [gibi,]
70. Tolup kan cüş eyler dîg-i serler
K'aña serpüş **gibidür** siperler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 58*). [gibidür, -dür]
71. Ola 'uqqâb-ı nâvek çünki perdâr
Muhanneşler kalur kerkes **gibi** h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 32*). [gibi,]
72. Bulut **gibi** gubâr ağdı havâya
Ki kandan yağdı bārân ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 39*). [gibi,]
73. Bahâdırlar çeküp tîg-i felek-gün
Akıtdılar şu **gibi** her yaña hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 66*). [gibi,]

74. Kılıçlar cevz **gibi** merdüm-âzâr
Sünûler harbe-i merg-i cefâ-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 67). [gibi,]
75. Mekân olur oğa geh fikr-veş dil
İdinür dil **gibi** geh şadı menzil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 70). [gibi,]
76. İrişdi âhı evc-i âsumâna
Mühim işe gider **gibi** şitâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 37). [gibi,]
77. Gemi **gibi** yem-i hâdrâ yüzinde
Dilinden pür-buhâr eyler hevâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 78). [gibi,]
78. Dil uzatdı aña çün tığ-ı pür-hûn
Didi k'iy zâlim it **gibi** zebûn-gîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 15). [gibi,]
79. Şıgadı dostlar **gibi** tenini
Didi iy Hızr-ı mülk-i küh-ı hâdrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 52). [gibi,]
80. Re'is ü pîşvâ-yı ceyş-i şahrâ
Refîkından benüm **gibi** düşen dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 55). [gibi,]
81. Tozıdır göze sürme câna merhem
Dağı nice bunun **gibi** kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 89). [gibi,]
82. Ol aradan revân oldu budâle
Giderken bahtı **gibi** irişüp şâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 95). [gibi,]
83. Şafakdan âl-ıla yüz dürlü dâne
Çehinde gizleye Yûsuf **gibi** çîhr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 101). [gibi,]
84. Ki şakfına kol uzatmış semânuñ
Fener **gibi** inüp bir kaç budağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 25). [gibi,]
85. Giyinmiş şâlihîler **gibi** esved
Oturmuş şâh üzere cest ü zîrek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 48). [gibi,]
86. K'olupdur kara bahtum **gibi** câmuñ
Niçün şeb-reng olduñ iy ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 56). [gibi,]
87. Saçı **gibi** yeter âvâre kılsun
Eger derdûme irürmezse dermân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 68). [gibi,]
88. Yahûd bir çeşm-i zâğ oldu her encüm
Çerâğ-ı bezm-i miñnet **gibi** Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 97). [gibi,]
89. Çağırur 'aklı **gibi** cânı ya Hû
Yıkılır bir zamân şahrâ yüzinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 12). [gibi,]
90. Şol ölmüş **gibi** kim yine dirilür
Bu hâl-ile giderken iderek âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 16). [gibi,]
91. Ger incinürsem İsmâ'iliyem ben
Dilüm çün şem' **gibi** rüşenâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 63). [gibi,]
92. Düzetdi kûrlar **gibi** özini
Virüp her hâline tağyîr tûrdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 4). [gibi,]
93. Gedâ **gibi** ider her sū temennâ
Çok iş itdi bu resme ol dil-efkâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 32). [gibi,]
94. Görinür şüşe-i yah **gibi** şâfî
Halîl-i kebk yakup oda şeh-per (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 8). [gibi,]
95. Ebâ-'an-ced cihân içre mükerrerem
Su **gibi** kan revân itmekde çâlâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 75). [gibi,]
96. Urur bir nişter **gibi** nişâne
Dağı âyineden buldum ferâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 46). [gibi,]
97. Bırakdı şerm içine likin âzer
Ki işidüp bunun **gibi** 'itâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 21). [gibi,]
98. Yir altındağılar **gibi** nihândur
Teninde riği yir yir eylemiş cüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 50). [gibi,]
99. Bırakmışsın meger şerm ü hayâyı
Senûñ **gibi** halefden yeg-durur hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 13). [gibi,]
100. İçi elmâs yimiş **gibi** burdı
Düşüp ol dahmenûñ üstine bî-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 30). [gibi,]
101. Zamâne lerezeye bıraktı tebden
Beli tâ kim şadef **gibi** bükildi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 121). [gibi,]
102. Velî mâtemlülür **gibiydi** şekli
Fiğân iderdi derd ü miñnet-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 8). [gibiydi, -y, -di]
103. Tabîbinden 'ilâc umardı câne
Olup vahşî **gibi** insândan dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 33). [gibi,]
104. Ne deñlü berk ise âhîr virür ser
Velî iy dâmeni çeşmüm **gibi** pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 137). [gibi,]

105. Dağı nevgonca **gibi** pāk dāmen
Velī bir hāste kōrkārven ki iy māh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 140*). [gibi,]
106. Derûnī derdin itdi yāre ta'yîn
Özi **gibi** 'amelden kâldı hāme (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 173*). [gibi,]
107. Gözinden hāme **gibi** dökdi gevher
Görür kim ta'nlardur cümle pür-nîş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 42*). [gibi,]
108. Benefşe **gibi** cāmum oldı nîli
Bu mâtemde saña kılmağa yârı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 154*). [gibi,]
109. Gümüş şüşe **gibi** rengin ü mergüb
Ya cennetden-durur bu nāme bir bāb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 24*). [gibi,]
110. Günüm **gibi-dürür** rızkum dağı teng
Kazırvan zamğ-ı ağacdan geh dişümle (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 80*). [gibi-dürür, -durur]
111. Ki olmuş cümle aḥvālī diger-gün
Kızıl gül **gibi** ruḥsārı şararmış (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 17*). [gibi,]
112. Ağ incü **gibi** dişleri karamış
Ser-â-ser ḥurd olmuş üstüḥ'ânı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 18*). [gibi,]
113. Eve varup anası düşdi bīmār
Çeküp zāḥmet atası **gibi** vāfir (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 3*). [gibi,]
114. Atān **gibi** ḡamuñdan oldı nāçār
Çü Mecnûn anası mergini tıydı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 20*). [gibi,]
115. Mesîḥā **gibi** dehri rūḥ-perver
Zümür-rüd-güne şāḥ açdı semenler (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 30*). [gibi,]
116. Kuzusu **gibi** emzürür idi şîr
İder āḥû-bere anuñla bâzî (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 120*). [gibi,]
117. Elinde tiğ ü başında otağı
Bu resme faşlda gül **gibi** ol şād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 61*). [gibi,]
118. İç eller **gibi** cām-ı dost-kānî (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 64*). [gibi,]
119. Gelür ḥākister-i küllḥan **gibi** ḥ'ār
Gülistānda olan her sünbül-i ḥūb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 28*). [gibi,]
120. Kılıç **gibidür** üstinde kaḫānuñ
Eser kalmadı âdemden cihānda (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 54*). [gibidür, -dür]
121. Veren elden Züleyhā **gibi** kārı
Gözi yağmaya viren mülk-i cānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 36*). [gibi,]
122. Ki kılmaz çāre kılmaklada takşır
Revişde Hızr **gibi** çāpük ü cüst (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 11*). [gibi,]
123. Ki iy çeşmüm **gibi** gören üküş yaş
Kadem rencide kılup himmet itseñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 40*). [gibi,]
124. Sen anı zîver itdüñ güne güne
Bu yolda Hızr **gibi** rehber olduñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 103*). [gibi,]
125. Çerisi **gibi** sulṭān-ı cihānuñ
Mutî' iḳbāl āña vü baḫt münkād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 140*). [gibi,]
126. Tapuñuñ segleri **gibidür** iy cān
Yüzün görmekdür iy meh-rü muḫālüm (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 54*). [gibidür, -dür]
127. Bu yolda çok ḫaṭar vardır üküş derd
Cihān içre benüm **gibi** gerek er (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 5*). [gibi,]
128. Çekemez biñ senüñ **gibi** bilürin
Baña ḥōşdur ded ü dāmile bu cāy (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 8*). [gibi,]
129. Ğam-ı 'ışk itmedi bir dem seni şād
Senüñ **gibi** ne gördi ḥüzni Ya'ḳūb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 9*). [gibi,]
130. Ki 'ışk âteş **gibidür** ben çü 'üdum
Gelüp 'ışk itdi cānı ḥāşş-ı dergāḥ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 14*). [gibidür, -dür]
131. Delü 'aḳd idemez bunuñ **gibi** dūr
Nihāyetsüz-durur ger ḫālet-i 'ışk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 14*). [gibi,]
132. Şu şeydālar **gibiydi** kim var el-ān
Degöldi bî-namāz u rûze vü nūr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 2*). [gibiydi, -y, -di]
133. Gül-i taze **gibiydi** çāk-dāmen
Yolını çün tutaydı ḥār-ı şehvet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 66*). [gibiydi, -y, -di]
134. Maḫabbet yār āña vü 'ışk maṭlûb
Dilinde küḥ **gibi** bî-ḫad endüh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 5*). [gibi,]

135. Ğam ü endühdan tutmış özi küh
Var ilden div **gibi** ihtışası (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 7). [gibi,]
136. Anâ da oldılar Mecnûn **gibi** râm
Ne deñlü şî'r kim Mecnûn-ı ma'dûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 30). [gibi,]
137. Degülsin Zeydden hõd sen ziyâde
Bu yolda ben senüñ **gibi** degüldüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 53). [gibi,]
138. Güher **gibi** dem-â-dem seng içinde
Niçe gevher ki mişli yok bahâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 22). [gibi,]
139. Perî **gibiydi** pülâdıyla beste
İdüp ol nâzenin şabr ü şekîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 30). [gibiydi, -y, -di]
140. Yaşı deryâ **gibi** eyledi cüşî
Bu yolda çün hicâbı kaldı hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 128). [gibi,]
141. Bir âteşgeh **gibidür** dūd-ı peymây
Şeb ü rûzî niçedür gör ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 88). [gibidür, -dür]
142. Şu mîkdâr eyledi ta'yîn-i hîşşe
Ki çeşm-i bed **gibi** çün Zeyd mecbûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 3). [gibi,]
143. Zamânüñ güşını çarh eyledi pür
Süreyyâ **gibi** ol şeb kıldı ol dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 17). [gibi,]
144. Kânî âvâze-i tabl-ı şehergâh
Benüm **gibi** cihân içinde yâ Rab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 45). [gibi,]
145. Çerisi **gibi** sultân-ı cihânüñ
Tırrurlar yolda tursa ol yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 30). [gibi,]
146. İderler bunlaruñ efsânesin yâd
Hîşârî genc **gibi** ol semen-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 69). [gibi,]
147. Şu resm-ile ki iki naqş-ı divâr
Dehânî bağılu bülbül **gibi** muhkem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 119). [gibi,]
148. Bunüñ **gibi** hezârân dürr-i meknûn
Girişmeyle dönüp ebrû-yı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 2). [gibi,]
149. Veli yokdur senüñ **gibi** 'azâbum
Kılarsam ger gamuñdan zâr ü nâliš (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 18). [gibi,]
150. Gözi **gibi** za'if oldı vü bîmâr
Tebûñ ıssısı kızdırdı 'izârın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 30). [gibi,]
151. Ki incelme belî **gibi** ser-â-ser
Şolup bozuldu rûyî âfitâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 40). [gibi,]
152. Şu gül **gibi** ki gitmişdür gül-âbı
Meh-i ruhsârî beñzedi hilâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 42). [gibi,]
153. Kaşab târî **gibi** kaldı içi boş
Ruḥı mir'âtı buldı inkisârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 50). [gibi,]
154. Senüñ derdüñedür yine heves-nâk
Kâlpudur muntazırlar **gibi** her gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 85). [gibi,]
155. 'Azâ-gîrân **gibi** eşvâb-ı mâtem
'Arab dilberleri yırtup yaqayı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 34). [gibi,]
156. Kânî ol lutf-ı ihsân ol feşâhat
Kânî ol serv **gibi** şalman kad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 59). [gibi,]
157. Kânî ol gül **gibi** zibâ vü ter ḥad
'Arab içre ne deñlü varsa a'yân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60). [gibi,]
158. Şan oldı ḥulle-i cennet tenine
'Arûs-ı nev **gibi** oldı ol semen ten (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 75). [gibi,]
159. Şadef **gibi** dehân açmış tırrur ḥâk
Çü tâbût-ı nigâr-ı mâh-pâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 88). [gibi,]
160. Anı dâmâd-ı güre kıldı kâbîn
Felek yenge **gibi** alup elini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 93). [gibi,]
161. İdüpdür ğark-ı ḥûn-ı şîr-i merdân
İçer mey **gibi** kânî yok dehânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 123). [gibi,]
162. Belâ vü renc zencirinde beste
Benefşe şâhı **gibi** kâmeti ḥam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 5). [gibi,]
163. Anuñ **gibi** ki zulm irmiş irür dâd
Vücûdî eşk ü âh-ı dil-keş içre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 8). [gibi,]
164. Şadef **gibi** kim andan dūr gevher
Yile vermiş güli vü ḥârî kalmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 44). [gibi,]
165. Ağu içmiş **gibi** oldı diger-gün
El urup gönlegini eyledi çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 2). [gibi,]

166. Dökerdi Zeyd gözden kanlu seyli
Anuñ **gibi** ere Haq rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 5*). [gibi,]
167. Çemende nev-cevânlar **gibi** sâde
İdüp öz kıssalarını mükerrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 52*). [gibi,]
168. Koma hiç âsitâne der **gibi** ser
Nişânsuz bir bucağda eyle ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 42*). [gibi,]
169. Saña ne bâk-ı zer‘-i ân u indür
Yed-i beyzâ-yı Mûsâ **gibi** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 67*). [gibi,]
170. Karalanmış-durur nâme çü tûmâr
Ezelden yüz karası nâme **gibi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 111*). [gibi,]
171. Başumda yazı imiş hâme **gibi**
Anuñ-çun fi‘lümün ‘âmmı vü haşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 112*). [gibi,]
172. Haṭ-ı ‘afvuñden özge hüccetüm yok
Hüdâvendâ elüm tut hâme **gibi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 117*). [gibi,]
173. Vü ger ni şındı püştüm nâme **gibi**
Çü ‘ömrüm nâmesin devrân ide pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 118*). [gibi,]
174. Şaçalar başum üzre haṭ **gibi** hâk
Baña ğufrândan ol dem vir berâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 122*). [gibi,]

gibi: ..üm ..ım. anda.

1. Ya varduğum **gibi** evde ölem ben
Baña hōd her enîs-i tırş-rûdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 76*). [gibi,]

gîc: Geç, erken karşıtı.

1. Ki çün halk itdi Haq bu âsiyâbı
Anuñ kim yeyni yükü var gelür **gîc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 175*). [gîc,]

gice: Gece, geceleyn.

1. İster ki cümle eyleye ihsân ü lutfuñı
Her **gice** tâ şabâha dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 44*). [gice,]
2. Yazabilmedüm **gice** vaşfuñda bir beyti tamâm
Şehd-i medhuñ lezzetinden iki şakḳ oldı kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 17*). [gice,]
3. Gice tarik-i pür çeh gidicek râh
Yolumı bağlamasun âfet-i çâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 35*). [gice,]
4. Yüzüm ‘işyân u cürmile qaradur
Gice gündüz işüm fışk u haṭâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 128*). [gice,]
5. İdüp emr ol **gice** Cibrîle Allâh
Buyurdi k’Ahmedi var eyle âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 23*). [gice,]
6. Okı bu cânibe gelsün bu **gice**
Kamu maḳşûdını alsun bu **gice** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 25*). [gice,]
7. Okı bu cânibe gelsün bu **gice**
Kamu maḳşûdını alsun bu **gice** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 26*). [gice,]
8. Meger kim ol **gice** sulṭân-ı devrân
Serây-ı Ümmühânî deydi mihmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 71*). [gice,]
9. Felek raḥş aña mihr ü mâh iki zîn
Ki gündüz birin urur **gice** birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 82*). [gice,]
10. Niyâz u nâz ile ol **gice** tırdı
Refîkünden şafâ vü zevḳ gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 273*). [gice,]
11. Turup ol **gice** çün şem‘ ol dilârâ
Atası hizmetine vardı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 17*). [gice,]
12. Meger bir **gice** yüz nâz-ile ol mâh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 1*). [gice,]
13. Çerâğ-ı vaşl-ı maṭlûbindan ayru
Dökerdi **giceler** kan çeşmi her sū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 6*). [giceler, -ler]
14. Ya göstermişidi ol **gice** muṭlaḳ
Leb-i çehden cemâl-i Yûsufi Haq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 13*). [gice,]

15. Kamer kim **gice** ola bedr ü tãbân
Tutulmaz gözden anuñ nûri pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 45*). [gice,]
16. Olur her **gice** ol mâh-ı ciger-süz
Göñül odı ile kâşâne efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 83*). [gice,]
17. Gice halvet bulup ârâmgâhın
Oturup ağlar u arturur âhın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 99*). [gice,]
18. Giceler yatuban bu ğâr içinde
Niçe rāhat bulursın hār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 69*). [giceler, -ler]
19. Yatup ol **gice** ârām eylediler
Kažāya cānların rām eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 27*). [gice,]
20. Ölince eylesün saña du‘âyı
Bu **gice** kim anı araya çifti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 23*). [gice,]
21. Gice irdi bu hâlet içre nāgāh
Çeküp gün yüzine zūlmet hicābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 90*). [gice,]
22. Giceyle hîzem ü gündüz güneşdür
Benüm māl-i cihāndan bir peşîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 36*). [giceyle, -y, -le]
23. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamāmı
Kamer oldı ‘arūs u **gice** dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 3*). [gice,]
24. Benüm hār-ı mezelletdür naşîbüm
Otursañ biñ **gice** yanumda tenhā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 165*). [gice,]
25. Saña kimdür ya şimdi mahrem-i rāz
Giceler kime bālišdür ayağūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 39*). [giceler, -ler]
26. Düzerven her cihetden bir bahāne
Peri gördüm direm **gice** oldı h‘ābum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 69*). [gice,]
27. İrişmedin helāk eyler anı dehr
Gice yaksa senüñ-çün bir çerāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 13*). [gice,]
28. Şu resmedür ki düşer penbeye nār
Semender k‘oddan ola **gice** nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 27*). [gice,]
29. Meger bir **gice** fırsat buldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 1*). [gice,]
30. Karañu **gicedeyüm** tãlib-i genc
Göñül girdābı-ı hicründe zebündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 80*). [gicedeyüm, -de, -yüm]
31. Bırağur hirmen-i gitiye âteş
Dağı her **gice** bu humm-ı gil-âlūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 85*). [gice,]
32. Yaşı bahrin dür ile dîdeden pür
Gice vü derd ü fūrkat dağ-ı dildār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 19*). [gice,]
33. Giceden eyledi şem‘a şikāyet
Ki ne şebdür bu şeb kim intihāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 22*). [giceden, -den]
34. Dem-i şubha irür ben rü-siyāhı
Halāş eyle **gicenüñ** zūlmetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 49*). [gicenüñ, -nüñ]
35. Tolaşup kaldılar bir **gice** bir rüz
İki şeydā biri birini çoçmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 104*). [gice,]
36. Yağasın hicr elinden eyleyen çāk
Nedür hicrān **gicelerinde** hālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 13*). [gicelerinde, -nde, -, -ler]
37. Bile ağlayalum her **gice** her rüz
Ki zîrā şol gicede k‘ola deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 96*). [gice,]
38. Bile ağlayalum her gice her rüz
Ki zîrā şol **gicede** k‘ola deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 97*). [gicede, -de]
39. Cihānda kim-durur bî-girye âdem
Giceler şubha-dek kılardı nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 13*). [giceler, -ler]
40. Ya olurlar mı ki uçmag içinde
Meger bir **gice** k‘oldı nāf-i devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 21*). [gice,]
41. İki ‘ālemde rühin rahāt itsün
Degüldi **gicede** gündüzde hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 7*). [gicede, -de]
42. Gicenüñ hirmenine rüzden nār
Uyandı uyhusından Zeyd der-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 92*). [gicenüñ, -nüñ]
43. Giceler eyle dil nûrından izhār
Hem ol zūlmetde efsün-ile āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 68*). [giceler, -ler]
44. İderdi **giceler** Hākka niyāzı
Kılardı nāfile dünler namāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 191*). [giceler, -ler]

1. Belâ-engîz-i dehr ü şûr-ı âfâk

Gice zülfî kemendinüñ nedîmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 41*). [gice,]

gice gündüz: Aralıksız, sürekli, her zaman.

1. Gice gündüz budur ‘âlemde kârı
Dağı yokdur hişâbı vü şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 23*). [gice gündüz,]
2. Gice gündüz işümi kılduñ efgân
Ciger âhum odından oldı biryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 19*). [gice gündüz,]
3. Ne bir dem yatdı ne ârâm itdi
Degül hergiz murâdı **gice gündüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 111*). [gice gündüz,]
4. Ki beslerdi **gice gündüz** buları
İder muhsin kamu hâlkı müsaḥḥar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 114*). [gice gündüz,]
5. Gice gündüz döner bî-âb çâlâk
Bu resme kim görüpdür âsiyâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 160*). [gice gündüz,]

gice gündüz: Gece ve gündüz.

1. Otururdu evinde **gice gündüz**
Diledügince kılarıdı figâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 118*). [gice gündüz,]
2. Gice gündüz makâmı rûkn-i mihrâb
Çeküp ‘âriflere beher fevâyid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 26*). [gice gündüz,]

gice gündüz: Gece ve gündüz, devamlı, sürekli, aralıksız.

1. Dirîğ itmek zülâlî teşne-lebden
Ḳo kim idüp **gice gündüz** niyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 7*). [gice gündüz,]

gice gündüz dimeyüp git: Aralıksız dinlenmeden yol almak.

1. Gice gündüz dimeyüp sürdi gitdi
Nitekim seyl-i tünd irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 5*). [gice gündüz dimeyüp git, -di-y, -üp]

gice vü gündüz: Gece ve gündüz; aralıksız, devamlı.

1. Bu idi **gice vü gündüz** murâdı
Ki Mecnûnıñ yüzün bir göre bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 56*). [gice vü gündüz,]

giceden gündüzi fark it: Üzüntüden içinde bulunulan zamanı idrak edememe.

1. K’idemezdi giceden gündüzi fark (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 12*). [giceden gündüzi fark it, -den-e, -mez, -di-i]

gîdâ: Yemek, nimet.

1. Ne mâye k’aña virürdi **gîdâdan**
Pür iderdi derûnını şafâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 295*). [gîdâdan, -dan]

gîdâ: Manevi anlamda besin.

1. Düzen cânının endühden **gıdāsın**
Tükenmez cyleseñ bu bâbı biñ faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 22*). [*gıdāsın, -sın*]

gıdā: Besin, yiyecek.

1. Laţif-âvâz şol resme derâyı
Ki şavtı cânlara virür **gıdāyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 26*). [*gıdāyı, -y, -ı*]
2. Bilürsin yokdur eyyāmuñ vefāsı
Ki âdem cânıdur her dem **gıdāsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 8*). [*gıdāsı, -s, -ı*]
3. İştise her kim andan bu nevâyı
Bulurdı rûhına kût u **gıdāyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 2*). [*gıdāyı, -y, -ı*]
4. Şaçından âşiyân iden tıyûra
Gıdā viren teninden mâr u mûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 10*). [*gıdā,]*
5. Gıdā viren teninden mâr u mûra
Mizacı nâ-tüvân u hâli ma’kûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 14*). [*gıdā,]*
6. Gıdādandur giyâh ü zâmga hursend
Pes idüp rıfķ u rağbetle hıţâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 98*). [*gıdādandur, -dan, -dur*]
7. Gehî cân kût bulur nâlişümle
Gıdām oldur ya bir pâre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 83*). [*gıdām, -m*]
8. Gıdasıdur nesim-i şubhgâhî
Yimekten yok-durur zevķi bu cânıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 74*). [*gıdasıdur, -sı, -dur*]
9. Vücüdî ten-dürüst oldı vü muhkem
Velikin bed **gıdâlardan** o ‘âciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 39*). [*gıdâlardan, -lar, -dan*]

gıdā vir: Beslemek II gıda vermek.

1. Şehâdet şehdini cânâ **gıdā vir**
Sa’âdet âftâbından ziyâ vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 145*). [*gıdā vir,]*

gıdā-hör: Güzel nimet.

1. Yemişem ben anı k’oldur **gıdā-hör**
Anı kılar kavî ten nân u helvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 2*). [*gıdā-hör,]*

giden: Giden (kişiler).

1. Kimesne hiç tutup mıdur cihānı
Bu bir rāh-ı ‘ademdür kim **gidenler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 85*). [*gidenler, -ler*]

gider: Gidermek, yok etmek.

1. Eline şındı bir ayvâyı fi’l-hāl
Giderdi şāhdan āy vāyı fi’l-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 258*). [*giderdi, -di*]
2. Eline çıkarup virdüğün ayvâ
Giderür didüğün bu senden ey vâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 44*). [*giderür, -ür*]
3. Ki maḥv ola kevākib āsumāndan
Yaḥūd ol **giderür** ‘ışķum ḡamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 21*). [*giderür, -ür*]
4. Gidermez andan āşār-ı memātı
Vücüd gördi ki itdi şıḥḥatı terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 60*). [*gidermez, -me, -z*]

giderek: Bir yere doğru yönelerek, bir yere ulaşarak; yavaş yavaş, derece derece, gittikçe.

1. Havāşı birle kıldı ‘azm-i naḥçır
Giderrek irdi kūh-ı Necde ol şır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 34*). [*giderrek,]*

giderken: *Gitme esnasında.*

1. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp hûn
Giderken irdi bir şahrâya key hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 17*). [*giderken,]*
2. Gider bilmez yolu şahrâ mı ya kūh
Okur derd-ile bu şî‘ri **giderken** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 11*). [*giderken,]*
3. Ol aradan revân oldu budâle
Giderken bahtı gibi irişüp şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 95*). [*giderken,]*

gil: *Gizli kin, düşmanlık, garaz.*

1. Ğış u **gıldan** dili mir’âtı tâhir
Cihân bâtınları hep anda zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 25*). [*gıldan, -dan]*

gil: *Balçık, çamur.*

1. Ğamuñdan **gildedür** âbuñ ayağı
Gezer sergeşte şahrâyı vü bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 45*). [*gildedür, -de, -dür]*
2. Topuğa dek **gil** içre kıldılar zâr
Kanı ‘âlemde bir vakt-i muvâfık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 144*). [*gil,]*
3. Yolu geh seng ü geh hâk oldu geh **gil**
Dürüşüb ol gedâyı istemekde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 28*). [*gil,]*
4. Helâk itdi anı ikinci zaḥme
Ezel şol **gil** ki sedd olmışdı âbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 53*). [*gil,]*
5. Gile gūyâ ki bir âyîne düşdi
Ruḥınuñ ḥumretinden ol dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 12*). [*gile, -e]*
6. Anı âbâd kılmaz müşt-ile **gil**
Yaḳa bir ḥırmeni şahrâda çün tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 94*). [*gil,]*

gil-ı ‘adl: *Adaletin düşmanları.*

1. Ğil-ı ‘adlinden olmışdur hüveydâ
Kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a’dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 33*). [*ğil-ı ‘adl, -i, -n, -de, -n]*
2. Ğil-ı ‘adlinden olmışdur hüveydâ
Kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a’dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 105*). [*ğil-ı ‘adl, -i, -n, -den]*

gil-i cism-i şehân: *Padişah bedeninin toprağı.*

1. Hâkîkatde gil-i cism-i şehândur
Bu çarḥuñ gerdişidür pîç-der-pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 144*). [*gil-i cism-i şehân, -dur]*

gil-i dil: *Gönül mayası.*

1. Kemâle ‘ışk-ıla irdi hâşıl-ı dil
Sirişte ‘ışk birledür **gil-i dil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 20*). [*gil-i dil,]*

ğınâ: *Zenginlik.*

1. Dil-i ‘uṣṣāka bahş iden **ġınālar**
Büzürg ü küçege viren nevālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 27*). [*ġınālar, -lar*]

ġine: Yine, tekrar.

1. Şehûn peykine virüp **ġine** anı
Var āġāh it didi ol nâ-tuvānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 53*). [*ġine,*]

ġir: Girmek, dahil olmak.

1. Nevā-yı berbaţ u çeng irdi çarġa
Ki tâ çarġ ol şafadan **ġirdi** çarġa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 14*). [*ġirdi, -di*]
2. K’aña sürme yirine **ġiriser** mîl
Cihândan devşürtüp bûngāh u raġtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 16*). [*ġiriser, -iser*]
3. Ele girince sin tanşîf iderüz
Çü vâkıf oldı bu hâle ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 46*). [*ġir, -ince, -sin*]
4. Fi’l-meşel ebr-i şecer cennete beñzerse **ġirmek**
Ki ‘atā eyledügünce çoġalur anda ruţab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 25*). [*ġirmek, -mek*]
5. Dürüşüp şun’ına idrāk irişmez
Kimesne anuñ işine **ġirişmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 4*). [*ġirişmez, -iş, -, -z*]
6. ġirüp meydân-ı nazma pes sır açdum
Ėalem nahlınden anda mîve şaçdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 151*). [*ġirüp, -üp*]
7. Ėamer-ruġ dil-rübālar çarġa **ġirdi**
Neşât âvâzesi gerdüne irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 25*). [*ġirdi, -di*]
8. Elüñe **ġirdi** çün bir gevher-i pāk
Ki ġayrāndur anı delmekde ġakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 5*). [*ġirdi, -di*]
9. Bir âdem şekline **ġir** taġı terk it
Ėarış ġalka bu deşt ü rāġı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 131*). [*ġir,*]
10. ‘Adûv ceyşine bir vech-ile **ġirdi**
Ki ġāk itdi vücûdın kime k’irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 3*). [*ġirdi, -di*]
11. ġirüp bir ġār-ı tenge deng ü ġayrān
Şeġablandı nitekim ġalka-ı mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 86*). [*ġirüp, -(ü)p*]
12. Ciger tâbına buldı feth-i bâbı
Hem içdi hem **ġirüp** yundı bu şudan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 37*). [*ġirüp, -üp*]
13. Zebân-ı ġâl-ile itdi nâle vü āh
Ėirüp bu ġayret-ile çarġa küstāġ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 85*). [*ġirüp, -üp*]
14. Kevākib çarġa **ġirdi** ġurrem ü şād
Bu çarġ-ı mevlevî kār u pür aġter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 4*). [*ġirdi, -di*]
15. Ėiriftār itdi bend-i ġāba anı
Çü bâġın ‘ālemine **ġirdi** rûġı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 25*). [*ġirdi, -di*]
16. Şafādan çarġa **ġirdi** hem-çü gerdün
Düşüp pây-ı resûl-i yāre āġir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 10*). [*ġirdi, -di*]
17. Ėarâretde virür āb âteşe şerm
Deñizler bâddan **ġirdi** ġurûşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 9*). [*ġirdi, -di*]
18. Ėabîr olmazdı batmayınca **ġirse**
Egerçi göñli ‘ışka mâyl idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 22*). [*ġirse, -se*]
19. Ėirerdi rakşa şevġ-ile çü gerdün
Ėaçankim Zeydi görse şād olurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 20*). [*ġirerdi, -er, -di*]
20. Olur ‘illetden ol şoġbet münezzeh
Ėire çün içerü ‘ışk-ı Ėudâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 13*). [*ġire, -e*]
21. Otururdu **ġirüp** yirine ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 50*). [*ġirüp, -üp*]
22. Alup ġargāhına **ġirdi** şalını
Oturdup şadra i’zâz-ile ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 48*). [*ġirdi, -di*]
23. Ėaber virdi **ġirüp** Zeyd ol nigāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 1*). [*ġirüp, -(ü)p*]
24. Ėarâz **ġirdüġi** dillerden çıkar ‘ışk
Anuñ kim ‘ışkı şıdġ-ıla düz olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 50*). [*ġirdüġi, -dü, -gi*]
25. Ki ġün gibi tolandın gözümüzden
Yāġūd bu vechden **ġirdün** zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 51*). [*ġirdün, -dün*]
26. Ki **ġirer** yire her genc ü define
Açılmadan eyā gül nişe şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 52*). [*ġirer, -er*]

27. Kābā-yı uḥrevī birle müzeyyen

Girüp tábütına pīrān-ı pūr-nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 77*). [*girüp, -(ü)p*]

28. Münevver her birinüñ rûyı çün şem‘

Varup **girerler** idi ol bihişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 65*). [*girerler, -er, -ler*]

gir: (*şekil/şeklîni*) *Almak.*

1. Dem-â-dem kendüye idindi ‘âdet

Ki **girüp** dürlü dürlü şürete tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 31*). [*girüp, -üp*]

girân: *Ağır, sert.*

1. Ki ‘ayn-ı ‘ışkdan nûş itdüñ anı

Çeküp hem vahşden ceyşin **girâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 107*). [*girâni, -ı*]

girân-bâr: *Ağır yüklü.*

1. Yine göndürür anı eglemez hiç

Velî anlar kim ir geldi **girân-bâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 177*). [*girân-bâr,]*

girân-ser: *Mağrur, gururlu, kendini beğenmiş.*

1. Ayakda düşdi ḥalḥâl-ı muḥallel

Girân-ser kıldı cām-ı devr-i devvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 29*). [*girân-ser,]*

ğirbâl-i eşcâr: *Ağaç eleği.*

1. Eler zerden varak **ğirbâl-i eşcâr**

Girih çün bağ içine bād-ı pūr-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 64*). [*ğirbâl-i eşcâr,]*

ğirbâl-i gerdün: *Feleğin eleği.*

1. Döker feyyâz-ı ‘âlemden bulup fer

Yire **ğirbâl-i gerdün** müşg-i ezfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 14*). [*ğirbâl-i gerdün,]*

gird: (*Fa.*) *Çevre.*

1. Tırur **girdinde** bunlar bekleyüp raht

Düzüp ol câyda her biri ḥâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 62*). [*girdinde, -i, -n, -de*]

girdâb: *Denizlerde, nehirlerde suların döndüğü tehlikeli yer, anaför, su çevrintisi.*

1. Nigârınıñ bu zîbâ şöḥbetinden

Ḳamer **girdâba** düşdi ḥayretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 50*). [*girdâba, -a*]

2. Ki bu **girdâbdan** bulduñ ḥalâşı

Kabûl itmez kişinüñ ‘aqlı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 88*). [*girdâbdan, -dan*]

girdâba düş: *Girdabın içine düşmek.*

1. Yaḥūd girdāba düşüp fülk-i meh-tāb
Bırakdı āsumān baḥrine kullāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 11*). [*girdāba düş, -üp*]

girdāb-ı hayret: Hayret girdabı II Allah'ın kalplere tecellisiyle yitirilen şuurun etkisinde kalıp, kurtulamayıp dönüp durmak.

1. Bir gemidür güyyiā ‘ummān-ı şun‘uñda felek
Kim ḳalup **girdāb-ı hayret** içre döner lâ-yezāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 10*). [*girdāb-ı hayret,]*

girdāb-ı hicr: Ayrılık girdabı.

1. Ḳarañu gicedeyüm tâlib-i genc
Göñül girdāb-ı hicründe zebündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 81*). [*girdāb-ı hicr, -üñ, -de]*

girev: Rehin.

1. Çi ger ayrıldı lik ol mäh-ı nevde
Dil ü cānı ğama ḳaldı **girevde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 12*). [*girevde, -de]*
2. Ki Leylî fi‘l-meḡel bir mäh-ı nevdür
Ġamına şad dil-i ‘āşık **girevdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 42*). [*girevdür, -dür]*

giri: Geri.

1. Tevaḳḳufdaydı işüñ **girisine**
Virürdi seglere geh āb u geh nān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 28*). [*girisine, -si, -n, -e]*

giribān: Elbise yakası.

1. Meh-i tâbānuñ oldu hālesi şan
Gülün pîrāhenine zer **giribān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 8*). [*giribān,]*
2. Delü olmış aña ne ser ne sāmān
Giribān çāk çāk u pāre dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 52*). [*giribān,]*
3. Giribānı zihinde naḳş kim var
Şan aña dāḡ-ı hicrān idi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 39*). [*giribānı, -ı]*
4. Giribānına dik ol rîsmānı
Ki ceybin çekmeye şakınup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 9*). [*giribānına, -ı, -n, -a]*
5. Getürüp rişte-i ma‘hūddan hem
Giribānına anuñ dikdi muḥkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 16*). [*giribānına, -ı, -n, -a]*
6. Ḳamu çāk itdiler ğamdan **giribān**
Ġiriv-i nāle ḳıkdı āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 62*). [*giribān,]*

giribān çek: Yaka çekmek.

1. Dilerseñ k’olmaya anuñ çeşmi giryān
Çeküp çāk itmeye her dem giribān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 4*). [*giribān çek, -üp]*

giribān-pāre: Yakası yırtık.

1. Giribân-pâre vü pâlâs-püşam
Zamānuñ bendeliginden âzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 16). [giribân-pâre,]

girift ol: Yakalanmak.

1. 'İyâlüm bî-ḥad ü şaydum bulardur
Girift ola çü dām-ı faḡra şayyād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 49). [girift ol, -a]

giriftār: Düşkün, müptela.

1. Benem zulmât-ı ḡafletde **giriftār**
Hidāyet şem'i vir iy Ḥayy u Ḡaffār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 11). [giriftār,]
2. Ḡam ü derdile olam ben tebeh-kār
Ecel nez'i cidāline **giriftār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 140). [giriftār,]
3. Kamusı bir kafesdeydi **giriftār**
Hep ol meh-pāreler mānend-i mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 12). [giriftār,]
4. Ki ḡönlün bir putaymıssa **giriftār**
Benüm ḡālümden olurduñ ḡaberdār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 51). [giriftār,]
5. Ḡamumdan var-durur ḡönlünde çok bār
Benüm-çün yüz belāya sen **giriftār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 56). [giriftār,]
6. Benem çün 'ışkına anuñ **giriftār**
Niçün sen olasın mennā'-ı dīdār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 25). [giriftār,]
7. Degüldür bu **giriftārum** ḡünehkār
Benem bir ṭul karı bu ḡaḡludur ac (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 34). [giriftārum, -um]
8. Giriftār itdi bend-i ḡāba anı
Çü bāṭn 'ālemine girdi rūḡı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 24). [giriftār,]
9. Belā zindānı ḡa'rında **giriftār**
Revende bî-beden bir ṭurfe cāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 42). [giriftār,]
10. Giriftār idi vü zindān-ı ḡamda
Daḡı beter yetim oldı vü bi-kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 40). [giriftār,]
11. Cefā vü cevır elinden sīne-çāküm
Ḥıṣar içre **giriftār** u muḡayyed (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 23). [giriftār,]
12. Nedür ḡālün ne derdesin **giriftār**
Ḡamumdan niçesin iy sīne-çāküm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 40). [giriftār,]
13. Kerem-kānı vü sāḡib-i vecd tevbe
Beni bu derdde ḡoma **giriftār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 107). [giriftār,]
14. İşinde 'ammisi vü ol **giriftār**
Fırāḡ u ārzüdan ol ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 72). [giriftār,]

giriftār düş: Müptela olmak.

1. İşi her lâḡza oldı nāle vü zār
Belā zencirine düşdi giriftār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 6). [giriftār düş, -di]

giriftār it: Tutkun bırakmak, yakalatmak.

1. Atası zālīm itmışdür giriftār
Gözinden yaş döküp yine dem ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 22). [giriftār it, -miş, -dür]

giriftār it: Esir; tutsak etmek.

1. Her endāmını çekmiş bend ü bāḡa
Giriftār itmış anı ser-te-ser bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 23). [giriftār it, -miş]

giriftār kıl: Bir şeye düçar etmek, uğratmak.

1. Hatāya ben beni kıldum giriftār
Ben umardum ki bir kerre hatādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 48*). [*giriftār kıl, -dum*]

giriftār ol: Esir olmak.

1. Varurağ eyledi aşüftelik kār
Kemend-i hierde oldı giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 26*). [*giriftār ol, -dı*]
2. Ki dām-ı ‘ışka bu olmuş giriftār
Muṭī* olalum biz çār u nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 75*). [*giriftār ol, -mı*]
3. Hatādan anda olmuşlar giriftār
Hem ol esnāda kaşd itmiş ki şayyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 20*). [*giriftār ol, -mı, -lar*]
4. Salınmış gördi bir dām ol ovaya
Giriftār olmuş ol dāma bir āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 7*). [*giriftār ol, -mı*]
5. Ecel dāmına gerdānı giriftār
Hazer kıl nālesinden dermdendūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 28*). [*giriftār ol, -sun*]
6. Giriftār ola ağına be-nāgāh
Şaçup şayyād hāle āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 98*). [*giriftār ol, -a*]
7. Resenden gerdeni buldı rehāyı
Çün oldı bend ü zencire giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 65*). [*giriftār ol, -dı*]
8. Günāhum bendine oldum giriftār
N’olaydı buyruğuñdan çıkmayaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 112*). [*giriftār ol, -dum*]
9. Kimün derdine olduñ sen giriftār
Çam ol ‘ahd ü kavl ü yārlıklar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 54*). [*giriftār ol, -duñ*]
10. Ola iki kafesde cān giriftār
Vebāl-i hāne kılmağdan beni şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 72*). [*giriftār ol, -a*]
11. Sen olursın hemİN derde giriftār
Çi ger pür nişdür kejdümde neşter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 116*). [*giriftār ol, -ur, -sın*]
12. Ki ola kendü kaydında giriftār
Düzüp ben hōd hezārān cehd ü çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 38*). [*giriftār ol, -a*]

giriftār-ı belā: Belaya tutulmak.

1. Giriftār-ı belā rüsvā-yı hayret
Fiğāngāh-ı ğamuñ nālān u zārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 14*). [*giriftār-ı belā,*]

giriftār-ı belā: Belaya tutulmak.

1. HemİN kalmış deriyle üstüñ*ānı
Giriftār-ı belā cism-i nizārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 11*). [*giriftār-ı belā,*]

giriftār-ı belā-vı ‘ışk: Aşk belasına tutulmak.

1. Giriftār-ı belā-yı ‘ışkdur cān
EsİR-i mübtelā-yı ‘ışkdur cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 59*). [*giriftār-ı belā-yı ‘ışk, -dur*]

giriftār-ı ğam u derd: Gam ve kedere müptela.

1. İde böyle giriftār-ı ğam u derd
Çü var bu resme ṭab*-ı nükte-dānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 46*). [*giriftār-ı ğam u derd,*]

gıřiftār-ı ğam-ı dıldār: *Sevgiliden gelen derde müptela.*

1. Çün iy Mevlâ beni kılduñ **gıřiftār-ı ğam-ı dıldār**
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cânımı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 1*). [*gıřiftār-ı ğam-ı dıldār,]*

gıřiftār-ı kemend: *Kementle yakalanmış, tutulmuş.*

1. Kamu sultânlaruñ püşt ü penâhı
Gıřiftār-ı kemendi mâh u mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 112*). [*gıřiftār-ı kemend, -i]*

gışih: *Düğüm, bağ.*

1. Kabâsında olan her düğme-i zer
Dilinde bir **gışih** idi pür âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 38*). [*gışih,]*
2. Eler zerden varak ğırbâl-i eşcâr
Gışih çün bağ içine bād-ı pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 65*). [*gışih,]*

gışihler tak: *Düğümlemek.*

1. Ecel dâmi-durur gūyâ zirihler
Ki ‘ömr ayağına taşmış gışihler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 60*). [*gışihler tak, -ler-muş]*

gışih-nâk: *Düğümleyen.*

1. Sen olma rişte mânendi **gışih-nâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 24*). [*gışih-nâk,]*

gışişme: *Hızlıca.*

1. Bunuñ gibi hezārân dürr-i meknûn
Gışişmeyle dönüp ebrû-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 3*). [*gışişmeyle, -yle]*

gışişme-bâz: *Nazlı.*

1. Gışişme-bâz u ‘işve-cûy u güstâh
Nefesleri çü müşğ ü ‘anberîn şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 63*). [*gışişme-bâz,]*

ġıřiv: *Feryat, çığırışma, çığıltı.*

1. Ğışiv ü nâle-i kûs irdi çarha
Bahadırlar şafâdan girdi çarha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 13*). [*ġıřiv,]*
2. Bir aylık yolda havlinden **ġıřivüñ**
Diyeydüñ ödi şıdar nerre dıvüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 17*). [*ġıřivüñ, -üñ]*
3. Ğışiv ü zelzele âfâkı tıtdı
Kıtâl âteş-gedesı katı tıtdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 13*). [*ġıřiv,]*
4. Ne diri kalmamuzdan sen ziyân-kâr
Çü gördi bu **ġıřivi** feth şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 23*). [*ġıřivi, -i]*

ġıřiv it: *İnlemek, feryat etmek.*

1. Vü ger hüd olsa ol leşker 'adū-gîr
Neşâtından gîrîv ider bu çün şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 30*). [gîrîv it, -er]

gîrîvân: Bağırarak.

1. Müdâm ol rezmgâh içre dilîrân
Gîrîvândur nitekim nerre şîrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 66*). [gîrîvândur, -dur]

gîrîv-ı harb: Savaş çılgınlıkları.

1. Gîrîv-ı harbden meydân-ı 'ayyûk
Şan oldı mevsim-i keşretde bir sük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 33*). [gîrîv-ı harb, -den]

gîrîv-i nâle: Feryat iniltileri.

1. Kâmu çâk itdiler gamdan gîrîbân
Gîrîv-i nâle çıkdı âsumâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 63*). [gîrîv-i nâle,]

gîrîzân: (Fa.) Kaçmak.

1. Sen anı istemekde eşk-i rizân
Ol eşküñ gibidür senden **gîrîzân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 70*). [gîrîzân,]

gîrür: Girmek.

1. Derâ-yı şavtnı işitse nâgâh
Gîrürdi çarha gökde mihr ile mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 24*). [gîrürdi, -di]

gîrvân: Gözyaşı döken, ağlayan.

1. Nesîm-i lutfuñ-ıla verd hândân
Hevâ-yı havfûñile ebr **gîrvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 26*). [gîrvân,]
2. Gehî hândân ider bâğ-ı cihânı
Gehî **gîrvân** ider zâğ-ı zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 34*). [gîrvân,]
3. Gehî bir kaçreden bir âdem eyler
Ki geh **gîrvân** añı geh hurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 40*). [gîrvân,]
4. Velî **gîrvân** idi ol tıfl dâyim
Degüldi dâyeve râm u mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 315*). [gîrvân,]
5. Yüzi pür-şak teni pür-mü vü **gîrvân**
Gören şanur anı dîv-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 27*). [gîrvân,]
6. Çün ola hicrden **gîrvân** u nâlân
Dir ölümüm önüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 105*). [gîrvân,]
7. Dilerseñ k'olmaya anuñ çeşmi **gîrvân**
Çeküp çâk itmeye her dem gîrîbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 3*). [gîrvân,]
8. Sebebsüz gâh hândân gâh **gîrvân**
Atası kaldı anuñ işinden hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 21*). [gîrvân,]
9. Kılardı tağda feryâd u efğân
Dili biryân idi vü çeşmi **gîrvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 14*). [gîrvân,]
10. Yine 'azm itdi küh-i Necde **gîrvân**
Yine başladı feryâd u figâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 34*). [gîrvân,]

11. Emîn oldı başuñ **giryānlığı** ko
Velikin iy gazāl-i pür-hamiyyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 64*). [*giryānlığı, -lğı, -ı*]
12. Gehî **giryān** geçindüm gâh ‘âciz
Hayatımda irişmedüm murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 54*). [*giryān,]*
13. Bu yolda şabr kılmağdur müdârâ
İgende kend’özünü kılma **giryān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 165*). [*giryān,]*
14. Kefensüz gürlar içinde **giryān**
Çıkarup câmedândan bir kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 46*). [*giryān,]*
15. İdiser derd-ile feryâd u nâle
Benüm yârumdur ol **giryān** bilesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 43*). [*giryān,]*
16. Ki geldüñ baña dirsın öldi dildâr
Baña kim böyleyüm **giryān** u dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 9*). [*giryān,]*

giryān giryān: Ağlaya ağlaya.

1. Diş urup barmağına kaldı hayrân
Yirinden turdı pes **giryān giryān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 85*). [*giryān giryān,]*

giryān ol: Ağlamak, gözyaşı dökmek.

1. Velî ‘âkl emri üzre oldı giryān
Biraz ağladı vü kıldı ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 68*). [*giryān ol, -dı]*

giryān-ı ‘ışk: Aşkta dolayı ağlayan.

1. Ğarîk-ı firât ü giryān-ı ‘ışkum
Saña kim olsa yüz biñ ‘aşık-ı zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 26*). [*giryān-ı ‘ışk, -um]*
2. Şikenceden o serv itmezdi efgân
Velikin hicrden olmışdı giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 56*). [*giryān ol, -mış, -dı]*
3. Firâkımdan niçe giryān olasın
Dil odında yanup biryān olasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 23*). [*giryān ol, -a, -sın]*
4. Bulurdı andan zıyâ şâm-ı siyâhı
Yunurdu her kaçankim olsa giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 75*). [*giryān ol, -sa]*

giryān-ı mâtemhâne-i derd: Dert ve matem evinin ağlayanı.

1. Gel iy **giryān-ı mâtemhâne-i derd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 1*). [*giryān-ı mâtemhâne-i derd,]*

giryeye: Ağlama, gözyaşı.

1. Mişâl-i şem‘ idi ol merd-i âzâd
Güdâz ü **giryeye** vü süz-ile mu‘tâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 10*). [*giryeye,]*
2. ‘Azâ vü **giryeye** urmuş o bünyâd
Bırağup guşşadan alnına yüz çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 18*). [*giryeye, -ye]*
3. Şır idi **giryasin** hâdeyle her bâr
Çü zevci olmaya kılar fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 34*). [*giryasin, -sı, -n]*

giryeye-sâz: Ağlamaklı.

1. Nihâl-i serv-i bâğ-ı nâzsın sen
Niçün her lâhza **giryeye-sâzsın** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 6*). [*giryeye-sâzsın, -sın]*

gış: Hile, karışıklık, safvetsizlik, garaz.

1. Gış u gıldan dili mir'atı tahir
Cihân bâtınları hep anda zâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 25). [gış,]

gîsü: Omuz üstüne dökülen saç.

1. Cemâl-i gülşeni pür sünbül ü gül
Ki ruhsârî gül u **gîsüsü** sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 78). [gîsüsü, -sı]
2. Ne ser kim kesdi anı tîğ-i bürrân
Şabâ **gîsüların** kıldı perîşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 36). [gîsüların, -lar, -ın]
3. Gehî şâne kodı **gîsülarına**
Gözi âhûların çün nâfe-i Çîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 20). [gîsülarına, -ları, -n, -a]
4. Leb-i hândan **gîsüsü** cihân-gür
Zenağdânı çehinde hâl-i esved (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 10). [gîsüsü, -s, -ı]

gîsü-yı çün-şeb: Gece gibi saç.

1. Yâhüd mevtümde bu gîsü-yı çün şeb
Kefen kâfur olmışdur müretteb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 17). [gîsü-yı çün-şeb,]

gîsü-yı siyâh-ı hür-ı 'ayn: Kaynağı güzellerin siyah saçı.

1. Ki gîsü-yı siyâh-ı hür-ı 'ayndur
Temâm olduğda ol tāk-ı muğarnes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 70). [gîsü-yı siyâh-ı hür-ı 'ayn, -dur]

git: Gitmek, uzaklaşmak.

1. Gice tarik-i pür çeh **gidicek** rāh
Yolumı bağlamasun âfet-i çāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 35). [gidicek, -icek]
2. Gidüp meh menzilinden şāh-ı kevneyn
Mağām oldı özüne tāk-ı işneyn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 125). [gidüp, -üp]
3. Gidüp andan dü-kevnün pâdişāhı
Yedinci kal'aya irürdi rāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 145). [gidüp, -üp]
4. Geçüp ol şahndan da **gitdi** ta'cıl
Nühüm çarha irişdi bile Cibril (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 153). [gitdi, -di]
5. Müyesser olalıdan feth-i şāhi
Gidüpdür Hind mülkünden siyāhi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 134). [gidüpdür, -üp, -dür]
6. Beni mest itdi hamr-ı şebāne
Ki **gitdi** dilden endüh-ı zamāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 158). [gitdi, -di]
7. Gidince kendüsinden ol perî-zād
Bu nev'ile kılar efgān u feryād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 107). [gidince, -ince]
8. İdüp ol va'deye pes i'timādı
Biraz **gitdi** başından fitne bādı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 160). [gitdi, -di]
9. Şu resme yazdı kim bî-vech iş itme
Ziyān eyleyeceğün yola **gitme** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 40). [gitme, -me]
10. Olalıdan senünle yār çün yār
Kamu kārüm yile **gitdi** zihî kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 28). [gitdi, -di]
11. Kō **gitsün** ol garib ü müstemendi
Bugün sen 'afv iderseñ zecrin anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 18). [gitsün, -sün]

12. O Leylî diyüben eyler figâni
Gidüp ol kapudan pes ol kemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 83*). [gidüp, -üp]
13. Nikâh itdi vü tırdı **gitdi** kâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 26*). [gitdi, -di]
14. Turup **gitdi** yanından çâr-nâ-çâr
Yine geldi tazarru‘ birle dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 60*). [gitdi, -di]
15. Ki şaḥib-’aḳl üzredür müdâre
Benüm gönüm kim ‘ışk **gitmez** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 15*). [gitmez, -mez]
16. Ki yine gelmek olmaz ol seferden
Esen ḳal k’ataḳ **gitdi** miyândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 25*). [gitdi, -di]
17. Yüzüm üzre sürünerek **giderdüm**
Tenüm senden düşüpdür gerçi mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 160*). [giderdüm, -er, -dü, -m]
18. Gidersin ḳande çekse ihtiyârûñ
Ġamumdan özgeden pervâ yimezsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 28*). [gidersin, -er, -siñ]
19. Gidüpdür gönlinüñ zevḳ ü sürürü
Diler kim göre bir lâḫza yüzüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 116*). [gidüpdür, -üp, -dür]
20. Ki ḳorḫu ḳılmaya ol pîri ma‘zûr
Kenârından çü ceyş-i vaḫş **gitdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 95*). [gitdi, -di]
21. Ḥabîbine ki iy dildâr-ı mehzûn
Ben uş **gidüm** idüp yüz nâle vü âḫ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 125*). [gidüm, -+düm]
22. Geçivir işüñe taḫsîn idüp var
Vü ger nî **gitmez** iseñ bî-küdûret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 41*). [gitmez, -mez]
23. Yanup âhum odına **gitdi** ḳaydum
Dihi dehrûñ belâsından irâġum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 42*). [gitdi, -di]
24. Ki oldu heybetinden çâḳ eflâḳ
Gidüp ‘aḳlı gönülünden gönli cândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 19*). [gidüp, -üp]
25. K’ikilik isteyen birliġi bulmaz
Sen ü benlik **gidüpdür** bizden iy ḥûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 39*). [gidüpdür, -üp, -dür]
26. Kuru tâbûta döndi **gitdi** baḫtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 78*). [gitdi, -di]
27. Pür itdi âb-ı merg-ile dehânın
Ḳaşınuñ vesmesi **gitdi** ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 65*). [gitdi, -di]
28. Şanasın **gitdi** genc üstinden ejder
Şaḳı ucında dürr-i ġuşı her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 72*). [gitdi, -di]
29. Şu ġül ġibi ki **gitmişdür** ġül-âbı
Meh-i ruḫsârı beñzedi hilâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 42*). [gitmişdür, -miş, -dür]
30. Reh-i ‘ışḳa niçe **gitmişler** idi
Gehî bu dünya ḫâlin söyleşürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 58*). [gitmişler, -miş, -ler]
31. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp ḥûn
Giderken irdi bir şahrâya key ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 16*). [gider, -er]
32. Anı ḳaldurayın toprakdan iy yâr
Degüldür **gideceġi** yoldan âġâḫ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 23*). [gideceġi, -eceġ, -i]
33. Nireden geldüñ ü ḳande **gidersin**
Ayıtdı k’atañum ben pîr-i nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 70*). [gidersin, -+er, -+sin]
34. Eger artık **gidem** yanup olam ġüm
Ne deñlü zevcüm ise anda ḥuḫte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 186*). [gidem, -em]
35. Ḳamu yârânı terk eyledi anı
Gidüpdür âdemilik şimdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 89*). [gidüpdür, -üp, -dür]
36. Yine geldi **gidem** bîmârlık hep
Şu ten k’evvel tutılmış idi zaḫme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 50*). [gidem, -en]
37. Kimesne bulımaḫ ‘özr ü bahâne
Ümîd oldur ki yine **gidevüz** pâḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 49*). [gidevüz, -evüz]
38. Giderüz biz daḫı nevbetçe bir bir
Yidi göz bir degirmendür bu eflâḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 158*). [giderüz, -er, -üz]
39. Gidüben gelmeden eyle ferâġat
Tüken şimden gerü iy âb u nânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 22*). [gidüben, -üben]

40. Nesīm-i ‘ışkdan bildiler āhir
Her iklime **gidüp** bu kışsa-i şüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 13). [gidüp, -üp]
41. Tırup pes hâlvatinden **gitdi** anuñ
Hâka qaldı işi ol meh-likānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 29). [gitdi, -di]
42. Çü güş-i mâha **gitdi** āh-ı Mecnûn
Harīm-i haymeden tiz geldi birün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 31). [gitdi, -di]
43. Çü Nevfel gördi andan bu ‘itābı
Buyurdi tiz **giderdiler** şarābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 2). [giderdiler, -di, -ler]
44. Hâcelven ben hōd ol itdügüm işden
Çü gönlümden **gidermezsın** benüm bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 143). [gidermezsın, -mez, -sın]

git: Bitmek, yok olmak.

1. Qabül olmayısar ‘özüñ bil anı
Elünden şol zamān-kim **gide** maqşūd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 101). [gide, -e]
2. Ki tā göñlinde ol endişe **gide**
Bu havfūñ def’ine ol merd-i nāzik (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 20). [gide, -e]
3. Gider ortalarından lâ-büd āzerm
Senūñ pendūñ baña hiç eylemez kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 34). [gider, -er]
4. Ki derdi artup eksildi şafāsı
Yüzinūñ revnaķı **gidüp** şarardı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 63). [gidüp, -üp]
5. Nesīm-i zevķ aña virdi derdi
Şemīm-i şevķ kendüden **giderdi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 4). [giderdi, -er, -di]
6. Biri nāz-ile hālın ‘arż iderdi
Birinūñ ‘aqlını hayret **giderdi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 100). [giderdi, -er, -di]
7. Çerāğı **gidicek** ol bezm-i pür-nūr
Karañu oldı mıslı-i turre-i hūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 59). [gidicek, -icek]
8. Baña hōd ‘ışkdandur küt-ı mutlak
Çü **gide** ‘ışkum ölürlen muhakķak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 14). [gide, -e]
9. Gidüp tākātleri cümle çerinūñ
‘Amelden qaldı kolu ceng erinūñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 107). [gidüp, -üp]
10. K’o bî-hüşuñ peşinden **gide** h’ābı
Çok itdiler eve iletmege cehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 40). [gide, -e]
11. Yoğum ben varlığumdur ortada yār
Bu ‘ışk ol dem **gider** ben nā-tüvāndan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 19). [gider, -er]
12. Arınmaz göñlümūñ pend-ile pāsı
Ki yumağ-ıla **gitmez** yüz karası (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 62). [gitmez, -mez]
13. Kamu müşkilleri idermiş āsān
Başından **gidüben** gaflet şarābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 105). [gidüben, -üben]
14. Özini kılmış uyumakdan ferāmüş
Ne kim mecnūnlıķı var-ise **gitmiş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 23). [gitmiş, -miş]
15. Didiler geldi bir hāzık tabibe
Umarları kim andan **gide** bu derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 83). [gide, -e]
16. Çemenden **gitdi** bir serv-i dil-ārā
Hevādan irişüp bir küt-i nā-hōş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 68). [gitdi, -di]

git: Bir yere doğru yönelmek; (Belli bir maksat için) bir yerde bulunmak.

1. Derün-ı fūrcesinden gösterür rāh
Ki sālīk **gitse** bu yoldan be-her-hāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 19). [gitse, -se]
2. Gidüp ol yeryüzinūñ pādīşāhı
İrürdi āsumān farkına rāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 101). [gidüp, -üp]
3. Düşürdi dersgehden bār-ı büngāh
Çü **gitdi** h’āceden ol serv-i dil-cü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 31). [gitdi, -di]
4. Gidelüm tır eve işit sözümi
Ki ölürlen seni görem önümde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 130). [gidelüm, -elü, -m]
5. Götürüp Ahmedi ‘azm itdi derhāl
Biraz **gitdi** anuñla gör n’ olur hāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 164). [gitdi, -di]
6. Giderdi h’āceye ol serv-i āzād
O mekteb burc-i hūrşid olmış-idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 6). [giderdi, -er, -di]

7. Ki çün Leyliye Kays-ı çäk-sîne
Vedâ' itdi vü **gitdi** evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 14*). [gitdi, -di]
8. Hezârân hîle ile tûrdı derhâl
Sarâya **gitdi** kara gönli pür âl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 42*). [gitdi, -di]
9. Kimesneyle temâşâ 'azmin itme
Mey alup mestden bustâna **gitme** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 54*). [gitme, -me]
10. Aña bu ne kadar kim pend ider idi
Yine ol bildügi yola **gider** idi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 32*). [gider, -er]
11. Çü Mecnûnün sözün ol şâhş işitdi
Kodı hayrân olup bir yaña **gitdi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 46*). [gitdi, -di]
12. İrişdi âhı evc-i âsumâna
Mühim işe **gider** gibi şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 37*). [gider, -er]
13. Gider ta'cil-ile tûtup beyâbân
Dem-â-dem ol nişân-ı tîr-i âfet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 38*). [gider, -er]
14. K'ayağı penbe-ves şağı diderdi
Bu vech-ile **gider** şahrâ yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 77*). [gider, -er]
15. Gider bilmez yolu şahrâ mı ya kûh
Okur derd-ile bu şî'ri giderken (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 10*). [gider, -er]
16. Gider düşdi yine şahrâya çün bād
Dir idi Haq ne kaldıysa muqadder (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 2*). [gider, -er]
17. Gider Mecnûn-ı mahzûn mîl-der-mîl
Dimâğı mağzına virüp harâret (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 106*). [gider, -er]
18. Gider bir cânibi tûtdı yumup göz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 112*). [gider, -er]
19. Öpüp iki gözinden kıldı âzâd
Çıkup çün dâmdan **gitdi** gazâle (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 93*). [gitdi, -di]
20. Göyindürür tenin 'ışk odı gâyet
Şabağ olınca tûrmadı vü **gitdi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 109*). [gitdi, -di]
21. Dökündi çehresine nûrdan âb
Gider dinlenmeyüp Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 7*). [gider, -er]
22. Gider görmek recâsına refîkin
Çün ol cânibden ire mağzına bû (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 10*). [gider, -er]
23. Şitâb u sa'y birle **gider** ol zen
Bu hâli gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 26*). [gider, -er]
24. Zen-ile gitdi tûtup deşt ü kühsâr
Gider urup zemîne pâyı sille (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 67*). [gider, -er]
25. Zen-ile **gitdi** tûtup deşt ü kühsâr
Gider urup zemîne pâyı sille (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 66*). [gitdi, -di]
26. Yilüp her birisi ardınca **gitdi**
Aradılar çi ger kûh u yabânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 82*). [gitdi, -di]
27. Gider gözetmeyüp şağ u şolını
Dileni dileni her çetri nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 8*). [gider, -er]
28. Gider ol pîşvâ-yı Kâ'be-i dîn
Bu hâl-ile gezerken cânı pür dağ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 18*). [gider, -er]
29. Bir iki gün ne var olsañ Haqa râm
Başuñ **gitdi** dağı muhkem ligâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 93*). [gitdi, -di]
30. Gider fark itmeyüp şağı ovadan
Tûtup bir cânibi gözetmeyüp râh (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 28*). [gider, -er]
31. Gider ol haste-hâtır iderek âh
Terennümler kılarđı 'âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 30*). [gider, -er]
32. Yola girdi **gider** çâpük şabâdan
Varup eyledi Mecnûn şî'rini yâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 30*). [gider, -er]
33. Gider şahrâda çün deryâda keşti
Revân çün âsiyâb-ı cüst-i gerdân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 16*). [gider, -er]
34. Ulular âh idüp ağlar soñınca
Gider düş üze ol tâbût-ı hâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 81*). [gider, -er]
35. Tür evden yaña **gidelüm** gözün aç
K'anañdur anda didârûña muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 135*). [gidelüm, -elüm]
36. Şikâra **giderem** diyü idüp ad
Yüzün şahrâya tûtdı nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 59*). [giderem, -er, -em]
37. Didi kim imdi iy kavm u kabîle
Gelünüz **gidelüm** sizünle bile (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 36*). [gidelüm, -e, -lüm]
38. Yapışup bahye bahye çäk iderdi
Ki çâkı ceybine deñlü **giderdi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 26*). [giderdi, -er, -di]

39. Çıkarup birağacak tākati yok
Şu resm-ile katı katı **giderdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 75*). [*giderdi, -er, -di*]
40. Duḡāndan tōldurur āhı ovayı
Bu ḡal üzre **giderken** ol budāla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 81*). [*giderken, -er, -ken*]
41. Şol ölmüş gibi kim yine dirilür
Bu ḡal-ile **giderken** iderek āḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 17*). [*giderken, -er, -ken*]
42. Gidelüm kalmayalum kārḡāndan
Esenleşüp bu resme ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 26*). [*gidelüm, -e, -lüm*]
43. Giderdi şöyle kim geleyile çübān
Şu resme vahş virmiş aña ḡayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 82*). [*giderdi, -er, -di*]
44. Diyār-ı yāra ‘azm itdi şitābān
Giderken gördi bir mevzi’de nāḡāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 9*). [*giderken, -er, -ken*]
45. Ki yoḡ-idi nazīri bu cihānda
Temāşāya **giderken** bir gün ol şāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 3*). [*giderken, -er, -ken*]
46. Benüm de uş ḡāmuñdan baña yitdi
Gidelüm tür eve iy merd-i nā-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 39*). [*gidelüm, -elüm*]
47. Çözem maḡmil cenāb-ı şoḡbetüñe
Eger **gidem** bu fānī kaşrdan ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 133*). [*gidem, -em*]
48. Tenine ursalar tuymazdı şad tīr
Giderken ger yolu deryāya irse (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 21*). [*giderken, -er, -ken*]

git: Gitmek, ayrılmak II Ölmek.

1. Koyam **gidem** saña mülk-i cihānı
Kāla çünkim teh benden serāyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 134*). [*gidem, -em*]
2. Gidecekler gemisine oturdum
Esen kal bir yire ‘azm eyledüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 22*). [*gidecekler, -e, -cek, -ler*]
3. Tapuñdan bu yola ḡoş-dil **gidem** tā
Gözüm görmeyiser irāk seni bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 14*). [*gidem, -em*]
4. Nazar kıl dehr olardan kime kaldı
Kāmu **gitdi** ‘aziz ü dīn-perestān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 61*). [*gitdi, -di*]
5. Ki kandan lāle-reng itdi zemīni
Didi kim kande **gitdün** iy peder āḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 47*). [*gitdün, -+dün, -+ñ*]
6. Bu resme gördüğüm yok ‘ışk-bāzī
Atañ miskīn şikāyetlerle **gitdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 37*). [*gitdi, -di*]
7. Kāra giydi vü kıldı nāle vü āḡ
Ger oldı **gitmesinden** ḡoñli sākin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 103*). [*gitmesinden, -me, -, -den*]
8. Cihāna pāk geldi **gitdi** hem pāk
Teni oldı senün mihruñle ḡākī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 62*). [*gitdi, -di*]
9. Gidüp ḡayrılar aldı yirlerin hem
Kişi bu varḡadan kurtılmaz aḡlā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 132*). [*gidüp, -üp*]
10. Ölür **gider** açılmaz baḡtı hergiz
Bu emr için k’olam itmāma bā’iş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 22*). [*gider, -(e)r*]
11. Olar **gidüp** daḡı kalmazdı bunlar
Cihān bāzīgerin ütmez kişi ḡiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 64*). [*gidüp, -üp*]
12. Gelen **gider** eger yoḡsul eger bāy
Biten her sebze vaktinde bahāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 138*). [*gider, -(e)r*]
13. Gelüp ön şoñ **gider** ekşer ḡalāyık
Daḡı şoñra gelüp evvel **gider** çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 170*). [*gider, -er*]
14. Gelüp ön şoñ **gider** ekşer ḡalāyık
Daḡı şoñra gelüp evvel **gider** çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 171*). [*gider, -er*]
15. Olar **gitdi** vü bunlar yine kaldı
Budur ḡikmet ki aḡır yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 180*). [*gitdi, -di*]
16. Dirīḡa **gitdi** ol serv-i cemīle
Yākāsın çāk idüp hem-çün ḡül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 40*). [*gitdi,*]

git: Gitmemek, uzaklaşmamak.

1. Baña da ol tarîkı eyle irşād
Kātuñdan **gi TMZEM** tã kim diriyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 75*). [*gitmezem, -+em*]

giy: Giymek.

1. Benefşe dir **giyüp** bir cãme iksün
Beni gülzârda görenler ögsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 43*). [*giyüp, -üp*]
2. Giyüp süsen kabâ-yı âsumânı
Müzeyyen eylemiş her büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 55*). [*giyüp, -üp*]
3. Tenüñe cãme **giy** 'uryanlığı ko
Başuñâ tâcuñ al hayrânlığı ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 129*). [*giy,*]
4. Teb-i gam nañl-i kaddin eyledi huşk
Giyindi post cãme nitekim müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 16*). [*giyindi, -in, -di*]
5. Giyer her biri bir dürlü libâsı
Öger Leylî 'abâyı vü pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 27*). [*giyer, -er*]
6. 'Arab resmince bağlandı 'imâme
Giyindi il gibi egnine cãme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 166*). [*giyindi, -in, -di*]
7. Teni râhat bulup yidi ta'âmı
Giyüp dîbâ kabâ nüş itdi cãmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 172*). [*giyüp, -üp*]
8. Giyüp pülâd cãme çüb-ı şeş per
Gehî ten hürd iderdi gâh başlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 53*). [*giyüp, -üp*]
9. Kâra **giyen** sen ü mâtem-zede ben
Göyindün 'ışk nârında meger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 60*). [*giyen, -en*]
10. Ayağı ıssısından buz kururdu
Giyüp yah tahtesinden keş ü na'lin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 17*). [*giyüp, -üp*]
11. Kõdi õñinde ol merd-i vefâyı
Didi 'õzr idüp al bu cãmeyi **giy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 49*). [*giy,*]
12. Ki tã **giydi** anı dîvâne nã-kãm
Bu kez açdı õñine sofrâ-ı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 58*). [*giydi, -di*]
13. Şaru **giymeklügi** idindi pîşe
Çün ola ârzüsü hâne vü kû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 112*). [*giymeklügi, -mek, -lügi*]
14. Yirinden tûrdı yüz nãz-ile ol mâh
Giyindi bir kabâ-yı ergüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 151*). [*giyindi, -in, -di*]
15. Giyindi cãme-i la'lin ü gül-gün
Sevincile turup pür şive vü nãz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 176*). [*giyindi, -in, -di*]
16. Ki **giysün** bunı ol yâr-ı ciger-h'âh
Alup gevherleri vü cãmeyi pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 60*). [*giysün, -sün*]
17. Ki **giydi** egnine pöstîn-i sincâb
Hevâ-yı serdden hãmüş bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 40*). [*giydi, -di*]
18. Kâra **giydi** vü gözleri tolı hûn
Siyeh-püş olduğı sünbül budur hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 60*). [*giydi, -di*]
19. 'Azâ içün **giyindiler** karayı
Siyeh cãmeyle meh-rüyân-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 36*). [*giyindiler, -in, -di, -ler, -*]
20. Kâra **giydi** ider feryâd u nãle
Olup bu vâkı'adan şîr rencûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 50*). [*giydi, -di*]
21. Ki hañdan bir kabâ **giymiş** mu'anber
Çün açdı hañtını ol merd-i bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 34*). [*giymiş, -miş*]
22. Çiçekden cã-be-cã gösterdi dendân
Benefşe **giydi** servün sâyesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 35*). [*giydi, -di*]
23. Giyerdi 'ahd ü sevgend ile derhâl
Çü Mecnûn **giydi** ol zîbâ kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 133*). [*giydi, -di*]
24. Giyinmiş şâlihîler gibi esved
Oturmuş şâh üzre cest ü zîrek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 48*). [*giyinmiş, -miş*]
25. Ki ruhsârı olupdur hañ ile pür
Giyinmiş bir kãba pür-zib ü zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 31*). [*giyinmiş, -miş*]
26. Giyindi şevk-ile egnine âhîr
Pes istîgnâ şarâbından olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 20*). [*giyindi, -di*]
27. Kâra mâtem-kede pür nãle vü âh
Giyindi hargeh ol demden berü hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 33*). [*giyindi, -di*]

28. Giyerdi ‘ahd ü sevgend ile derhāl
Çü Mecnûn giydi ol zîbâ kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 132*). [giyerdi, -di]

giy: Kaplamak.

1. Kerâmetden **giyindi** hulk-ı hâş
Nüzûl itdi yine kalbi pür ihlâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 209*). [giyindi, -in, -di]
2. Meger kim gün gurûbunuñ zamâna
Kara **giydürdi** şonuñda cihâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 8*). [giydürdi, -dür, -di]
3. Yeşil **giydürdi** şahrâya çemenler
Şecerler bâğda çün yâr-ı hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 32*). [giydürdi, -dür, -di]

giy: Taç takmak.

1. Giyüp başına ‘izz u baht tâcın
Alur Hind u Horâsanuñ harâcın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 87*). [giyüp, -üp]
2. Güneş her gün **giyüp** zer-tâc
Kapusında тұrur feyzine muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 125*). [giyüp, -üp]

giyâh: Taze ot, yeşillik.

1. Ki hâr u tîğdür verd ü **giyâhı**
Ne lâzım kend’özünüñ rencce şalmağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 86*). [giyâhı, -ı]
2. Göñül her havfdan bî-bâk olupdur
Cihânda kâni‘üm ben bir **giyâha** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 29*). [giyâha, -a]
3. Ya kopdı mezra‘uñdan bir **giyâhuñ**
Kitâbuñdan ya bir harf oldı râci‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 44*). [giyâhuñ, -uñ]
4. Gıdâdandur **giyâh** ü zamğa hursend
Pes idüp rıfk u rağbetle hıttâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 98*). [giyâh,]
5. Nedür kütüñ ne yirsın gâr içinde
Aña gösterdi zâhid bir **giyâhi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 27*). [giyâhi, -i]
6. Giyeh şanma ki bu gül-be-şeker
Bileydün aşlını ger bu **giyâhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 37*). [giyâhuñ, -uñ]
7. Ki tutdı her taşı hummâ-yı muhriğ
Nazar kılsuñ çemende her **giyâha** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 23*). [giyâha, -a]

giyeh: Taze ot, yeşillik.

1. Gehî cân küt bulur nâlişümle
Gıdâm oldur ya bir päre **giyehdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 83*). [giyehdür, -dür]
2. Giyeh şanma ki bu gül-be-şeker
Bileydün aşlını ger bu **giyâhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 36*). [giyeh,]

giyür-: Giydirmek.

1. Libâs-ı çâkini soyup ser-â-ser
Giyürdi egnine yîni kabâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 34*). [giyürdi, -di]
2. Gâraya geldi aña тұrup haremnden
Giyürdi câme vü virdi ta‘âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 15*). [giyürdi, -di]

gizle: Gizlemek, saklamak.

1. Mübârek nâmı vird-i her sülhan-senc
Dil-i ‘arîfde mihr **gizleyen** genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 34*). [gizleyen, -yen]

2. Kâfes mahbes olur mı hîç bâde
Ya **gizlenür** mi şîşe içre bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 44*). [*gizlenür, -n, -ür*]
3. Felek ger **gizledi** bir verd-i aḥmer
Velî yüzbiñ çiçek gösterdi aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 3*). [*gizledi, -di*]
4. Şafaḡdan âl-ıla yüz dürlü dâne
Çehinde **gizleye** Yûsuf gibi çîhr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 101*). [*gizleye, -ye*]

gizlemez: Gizlememek işi.

1. Göñül kâpmaḡda ki çâlâk u çâpûk
Kıl ucın **gizlemez** mîm-i dehânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 45*). [*gizlemez,*]

gizlen-: Saklanmak.

1. Dil-i ‘aşıkda **gizlenmek** ġam-ı huşk
Şunuñ gibi durur kim penbede müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 51*). [*gizlenmek, -mek*]

gizlü: Açıkça bilinmeyen, görülmeyen, açık ve âşikâr olmayan, meḡhul.

1. Ki bir âh idebile âşikâre
Çekerdî cânı **gizlü** ġuşşadan derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 39*). [*gizlü,*]

göç it: Yerleşmek üzere asıl yerini bırakıp başka bir yere ġitmek, göçmek.

1. Göç itdi ol sa‘âdetle şitâbân
Bu ḡaldı anda şürîde vü ḡayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 35*). [*göç it, -di*]

goft: Dedi, söyledi.

1. Der-în vâdî-yi dehr ân şîr-i ġarrân
Ber-în teşrîfi ḡamdî **goft** tarîḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt’a 1, Mısra 9*). [*goft,*]

göğüs: Göğüs.

1. Döġer **gögsini** kûs-ı pâsbânî
Ki depretmeye ra’d artuḡ zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 79*). [*gögsini, -i, -n, -i*]
2. Dilâverler ġamından kûs-ı nâlân
Döġüp **gögsini** eyler âh u eġġân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 16*). [*gögsini, -i, -n, -i*]
3. Kimüñ ḡapusına varsa sürüdü
Añup sîmin-berin **gögsini** döġer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 79*). [*gögsini, -i, -n, -i*]
4. Döşürsem güllerin küstâḡ küstâḡ
Ki öpsem **gögsüñüñ** nârını iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 89*). [*gögsüñüñ, -ü, -nün*]

gök: Gökyüzü.

1. Meh-i nevden fetîle düzüp iy ḡaḡ
Ḳoduñ **gök** şem’dânında mu‘allâḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 24*). [*gök,*]
2. Melâḡat **göklarine** mâḡ idi ol
‘Adâlet kişverine şâḡ idi ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 7*). [*göklarine, -ler, -i, -ne*]

3. Hadîsidür Resûlün hem mu'ayyen
Ki şerm ider melâ'ik **gökde** andan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 10). [gökde, -de]
4. Ne sihri k'idesin iy hâme izhâr
Melâ'ik **gökde** ider tahşin-i tekrâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 18). [gökde, -de]
5. Derâ-yı savtını işitse nâgâh
Girürdi çarha **gökde** mihr ile mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 24). [gökde, -de]
6. Çü Yûsuf gibi mahbûs oldı ol mâh
Züleyhâ-vâr ururdi **göklere** âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 82). [göklere, -ler, -e]
7. Şu resme eylediler şöhet-i hâs
Ki **gökde** zühre-i şevk itdi rakqâs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 52). [gökde, -de]
8. At ayağında döymeyüp cefâya
Zemîn **gökler** gibi ağıdı hevâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 74). [gökler, -ler]
9. Dilîrân mâteminde k'oldılar hâk
Gök itdi dâmenin yir yakasın çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 38). [gök,]
10. Binâ-yı 'âlemi ol ceng yıkdı
Ki **gök** indi yire yir göge çıkdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 42). [gök,]
11. Kim anuñ 'aksidür **gökde** kevâkib
Şanasın çeşme-i nûr idi ol havz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 30). [gökde, -de]
12. Başın fânüs-ı zulmetden çıkardı
Aşup **gök** sakfına bir şeb-çerâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 3). [gök,]
13. Ki ekdüğün gelüp devşürdi kuşlar
Taş-ile **gök** itdüm sînemi ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 41). [gök,]
14. Nüzûl itdi aña **gökler** fütûhı
Görüp cennetde cây-ı döstânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 36). [gökler, -ler]
15. Gögi kevkeb müzeyyen kılmış-idi
Yeri 'aksî mülevven kılmış-idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 3). [gögi, -i]
16. Atı na'linden almış mâh-ı nev-tâb
Göge anuñ-çün oldı hâlka-ı bâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 88). [göge, -e]
17. Gözinden kühl-ı deycûrı yuyup şeb
Göge kâfur saçmışıdı kevkeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 8). [göge, -e]
18. Nişân-ı tîr-i miñnet oldı cânı
Göge boyadı âhî âsumânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 44). [göge, -e]
19. Bu hâl-ile geçürürdi günini
Çıkarurdi **göge** dünler ünini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 52). [göge, -e]
20. İki leb bir birinden şordı râzı
Göge irürdiler nâz u niyâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 20). [göge, -e]
21. Binâ-yı 'âlemi ol ceng yıkdı
Ki **gök** indi yire yir **göge** çıkdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 42). [göge, -e]
22. Gözini toz **gögün** püşide kıldı
Yirün şadrın çeri cüşide kıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 45). [gögün, -ün]
23. Göge irürdiler hasretten âhı
Nazar kıldı ol iki yâr-ı hem-dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 16). [göge, -e]
24. Ki iy cânım **göginün** âfitâbı
Baña bu itdigün pend ü naşihat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 6). [göginün, -i, -nün]
25. K'ire cânına rahmuñdan beşâret
Siyâh itsün **gögi** soñunda âhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 21). [gögi, -i]
26. Çıkarurdi **göge** dünler ünini
Geçerdi guşşâ ile rûzgârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 62). [göge, -e]
27. Göñül eglencesi zülfi hayâli
Cemâli cân **göginün** âfitâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 5). [göginün, -i, -nün]
28. Şıyup yil bergini arturdı derdüm
Tutuldı cân **göginün** âfitâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 65). [göginün, -i, -nün]

gök: (Sıfat) Gök rengi, mavi.

1. Gök itmiş gördi düdi âsumânı
Özi bir turfe yirde kılmış ârâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 24). [gök,]

gölge: Gölge.

1. Eline aluban geh seng ü geh çüb
Kılardı **gölgesiyle** ceng ü aşüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 10*). [gölgesiyle, -si, -y, -le]

ğonca: Açmamış gül, gonca.

1. Ki meyl eyleyibilmez hiç sūya
Dehānı **ğonca** sensiz k'ol-durur mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 35*). [ğonca,]
2. Hemîşe gül gibi ol şād u ḥandān
Çü **ğonca** olmağıl maḥbûs-ı zindān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 10*). [ğonca,]
3. Ki açmaz bu ḥarīmüñ **ğoncasın** bād
Düzülse küze ger devr ile ḥākum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 88*). [ğoncasın, -sı, -n]
4. Bu **ğonca** itmedi pīrāhenin çāk
Bu la'li itmedi ḥakkāk ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 128*). [ğonca,]
5. Olupdur **ğonca** jengārı fetile
Dil-i lāle ki sevdādan karādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 54*). [ğonca,]
6. Veyā **ğonca** dehen ne ḥāmūş olduñ
Şeker-dilden kanı ol tatlu sözler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 54*). [ğonca,]

ğonca-ı bādām-ı ḥōş: Badem gözlü gonca.

1. Urındı rüy-ı şahrā reng-i sincāb
Göz ider **ğonca-ı bādām-ı ḥōş** kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 49*). [ğonca-ı bādām-ı ḥōş,]

ğonca-i nev-reste: Taze gonca.

1. Güneş olmaz velî pūşide gilden
Açılır **ğonca-i nev-reste** yilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 20*). [ğonca-i nev-reste,]

ğonca-ı zanbak: Zambak tomurcuğu.

1. Anuñ-çun yakdı engüştime ḥinnā
İraḳdan **ğonca-ı zanbak** virür nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 69*). [ğonca-ı zanbak,]

ğonce: Açmamış gül, gonca.

1. Ğonce-i ḥāmūşa vaşfuñ dil virür bülbul-şifāt
Ḥavfūñ ider **ğonce** gibi bülbul-i gūyāy lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 22*). [ğonce,]
2. Güle sen virdüñ iy Ḥaḳ behcet-i rū
Sen itdüñ **ğoncenüñ** ağzını ḥoş-bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 30*). [ğoncenüñ, -nüñ]
3. Yücelmiş kāmēt-i süsen çü servi
Ki her **ğonce** o servüñ bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 54*). [ğonce,]
4. Çemen şahmı be-ğāyet ḥurrem idi
Dehānı **ğoncenüñ** pūr şebnem idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 36*). [ğoncenüñ, -nüñ]

ğonce-i āl: Kırmızı gonca.

1. Yakındı lāleden pāyine ḥinnā
Getürüp şāḥdan ser **ğonce-i āl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 43*). [ğonce-i āl,]

ğonce-i cīm: Cim goncası.

1. alupdur teng-i dil her **once-i cm**
Dii drrenden ayru sn urm (Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 16, Mısra 36). [once-i cm,]

once-i hm: Suskun gonca.

1. once-i hma vafn dil virr blbl-sft
avn ider gonca gibi blbl-i gyy ll (Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Kaside 1, Mısra 21). [once-i hm, -a]

once-i ran: Gzel, ho gonca.

1. Ne am once-i ranların bd
Ne virmler abya bda dd (Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 143). [once-i ran, -lar, -ın]

once-i ter: Taze gonca.

1. Lebi rn dehn **once-i ter**
Sa mn yan verd-i amer (Tahayyr-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 14, Mısra 283). [once-i ter,]

once-n-kfte: Kapalı ve aılm iek.

1. Nihn bir arada oldılar cem
Diyişdiler  **once-n-kfte** (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 117, Mısra 15). [once-n-şüküfte,]

once-ve: Gonca gibi.

1. Oturup **once-ve** hayrn u dil-teng
Revn itdi gözinden eşk-i gülreng (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 24, Mısra 33). [once-ve,]

nder: Göndermek // yollamak.

1. udd- Kfeden Badda dek hem
abyl cemine **nderdi** adem (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 15, Mısra 6). [nderdi, -di]
2. Dürişüp re isterdi dem--dem
Ki varup kbet **nderdi** adem (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 48, Mısra 50). [nderdi, -di]
3. Anula **nderrdi** ol dil-rm
Peymndan anu Mecnn- mazn (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 113, Mısra 18). [nderrdi, -rdi]
4. Yine **ndrr** an eglemez h
Vel anlar kim ir geldi girn-br (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 129, Mısra 176). [ndrr, -r]

nl: Yönelmek, yüzünü döndürmek, teveccüh etmek.

1. O da bu güzergehden **nldi**
 cn murg oldı ten dmndan zd (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 132, Mısra 40). [nldi, -di]
2. Mil- fitb yek-svre
nldi cünüb- argh- yra (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 23, Mısra 32). [nldi, -di]
3. Alup yüz cehd ile Mecnn bile
nldi Kabeye mr- able (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 46, Mısra 38). [nldi, -di]
4. Ol aradan düşürüp br u bngh
nldi illerine ol iki h (Tahayyür-nme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 55, Mısra 58). [nldi, -di]

5. Gönildi tağa Mecnûn-ı mu'allel
Halâyık bu haberden oldı âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 18). [gönildi, -di]
6. K'özine anlar idi yâr-ı sırdaş
Gönildi tağa oğlını aray (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 29). [gönildi, -di]
7. Gönildi şöyle kim vîrâneye büm
Varup gördi ki olmış hâli düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 40). [gönildi, -di]
8. Ki yarın hoş nesim ola dimâguñ
Gönilme bu yola bî-kesdür epsem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 105). [gönilme, -me]
9. Gönildi süy-ı küh-ı Necde ğamnâk
Olurdi anda koyup şurb u ekli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 6). [gönildi, -di]
10. Gülistâna **gönildi** anlar ile
Karârı kalmayup kuhsâr içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 20). [gönildi, -di]
11. Gönildi râh-ı kûha nitekim şîr
Aradı meskenini kûh-ber-kûh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 62). [gönildi, -di]
12. Gönildi râh-ı Necde eyleyüp hîz
Yola girdi idüp kaṭ'-ı menâzil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 26). [gönildi, -di]
13. Ne fi'l itse o kalur her kişiye
Gönildi raḥtî çün İbn-i Selâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 45). [gönildi, -di]
14. Gönildiler idüp 'azm-i süy-ı gür
Halâyık yiler ardınca öñince (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 78). [gönildiler, -diler]

gönül: Gönül, kalp, yürek.

1. Kabûl itmezse **gönülün** ir eger giç
Benüm sözümden aşşı yok-durur hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 19). [gönülün, -ü, -ñ]
2. Gelüp cânına hoş şahuñ cevâbı
'İmâret oldı **gönülünüñ** harâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 84). [gönülünüñ, -ü, -ñüñ]
3. Sükün eylesesin bir yirde bî-ğam
'İnânın zabı idesin **gönülünüñ** hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 150). [gönülünüñ, -ü, -ñüñ]
4. Ki tâ **gönlinde** ol endîşe gide
Bu havfûñ def'ine ol merd-i nâzik (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 20). [gönlinde, -i, -n, -de]
5. Hazer kıl zinhâr iy **gönlü** âhen
Ruḥuñ verdine ki oldur pür-leṭâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 148). [gönlü, -ü]
6. Hâcelven ben hüd ol itdügüm işden
Çü **gönlümden** gidermezsin benüm bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 143). [gönlümden, -üm, -den]
7. Kimüñ hicriyle yaḳar cânuñı od
Çi ger **gönlünde** vardur inkisârûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 55). [gönlünde, -ü, -n, -de, -]
8. Düzer bir günbed anuñ-çun her âhû
Kaşırğadan dilese **gönli** şimşâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 115). [gönli, -i]
9. Ümid endühi **gönlinden** götürdi
Pes emr itdi vuḥûşa mâr eger mûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 144). [gönlinden, -in, -den]
10. Gidüpdür **gönlinüñ** zevk ü sürürü
Diler kim göre bir lâḫza yüzüñi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 116). [gönlinüñ, -i, -nüñ]
11. Haḳâret çeşmi-ile bakma zinhâr
Eyü söz-ile **gönlini** ele al (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 49). [gönlini, -i, -n, -i]
12. Kamudur bî-gebât u zîst ü murdâr
Kişi k'olmaya **gönlünde** küdüret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 129). [gönlünde, -ü, -n, -de, -]
13. Gözinden yaş dökerdi hem-çü yârân
Şitâb ıderdi ğayet **gönli** cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 31). [gönli, -i]
14. Ki ditrerdi yeminüñden zemînler
Soñucı ğayra kılduñ **gönlüni** germ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 55). [gönlüni, -ñi]
15. Sen anuñ-çün nedür germ eylemek od
Hudâ haḳkıyıçün tut **gönlüni** şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 107). [gönlüni, -ñi]

gönleg: Gömlek.

1. Ne lāle kim bitirmiş anda hāre
Şehidān **gönlegidür** pāre pāre (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 44). [gönlegidür, -idür]
2. Kefen-veş **gönlegümi** eyledüm çāk
Ruḥum tırnaklarumla çāk oldu (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 150). [gönlegümi, -üm, -i]
3. İrişdüirdi ṭabança şem'ine bād
İçinde **gönleginüñ** ol perî-veş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 17). [gönleginüñ, -i, -nüñ]
4. Aḡu içmiş gibi oldu diger-gün
El urup **gönlegini** eyledi çāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 3). [gönlegini, -in, -i]

gönlü sükûnet bul: Gönlün huzur bulması, teskin olması.

1. Bula şāyed biraz gönlüñ sükûnet
Gelüp 'aḡluñ yirine ola mevzûn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 42). [gönlü sükûnet bul, -a-
üñ]

gönline daḡ ko: Sinesini daḡlayıp yaralamak.

1. Koyup ol gül bunuñ gönline daḡı
Nesīm-i 'ışḡdan ṭoldı dimāḡı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 29). [gönline daḡ ko, -i, -n, -e-
ı-up]

gönlümi al: Aşık etmek, kendine bağlamak.

1. Dün ü gün fikrüm eglencem ḡayālūñ
Alup gönlümi evvel iy kıyāmet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 145). [gönlümi al, -up]

gönlüñ ister: Gönlü, canı istemek.

1. Özüme bu işi 'izzet bilürem
Niçe isterse gönlüñ iy dilāver (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 45). [gönlüñ ister, -se]

gönlüñi al: Bir kimsenin gönlünü ele geçirmek, onu kendine aşık etmek.

1. Seni böyle ne ḡam maḡzûn kıldı
Alup gönlüñi kim mecnûn kıldı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 88). [gönlüñi al, -up]

göñül: (Aşığın) gönlü.

1. Göñül ma'müresin Ḥamdî ḡarāb itmekde cevri-ile
Cihāna gelmemişdür bir daḡı anuñ gibi mi'mār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 9). [göñül,]
2. Alıvır **göñlümi** müyından anuñ
K'arayu geçmeyem kūyından anuñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 35). [göñlümi, -üm, -i]
3. Göñül her ḡavfdan bî-bāk olupdur
Cihānda kāni'üm ben bir giyāha (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 28). [göñül,]
4. Anuñ-çündür **göñülde** ıztırābum
Ne dem kim seyl-i giryem mevc ura tiz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 70). [göñülde, -de]
5. Göñül olur baña cān-ile düşmen
Kaçan k'ide ziyānum aduñı yād (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 28). [göñül,]
6. Karañu gicedeyüm ṭālib-i genc
Göñül girdābı-ı hicründe zebündur (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 81). [göñül,]
7. Ki şaḡib-'aḡl üzredür müdāre
Benüm **göñlüm** kim 'ışḡ gitmez (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 15). [göñlüm,]

göñül: Aşk ve sevginin kaynağı, kalp, dil.

1. Çün irdi on yaşına ol kamer-veş
Göñüller hirmenine urdı âteş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 12). [göñüller, -ler]
2. Göñül gencürîñüñ nakdine senden
İlâhî dūr olsun düyün-ı zen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 31). [göñül,]
3. Göñül bendini çöz kim dil-güşâsın
Reh-i tevfiķ gösterür reh-nümâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 65). [göñül,]
4. İdersin mu‘cize urdukca bünyâd
Göñül şakku‘l-kamer engüştini yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 10). [göñül,]
5. Göñül olmışiken bu fikre dem-sâz
İştüdüm süy-ı hâtifden bir âvâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 105). [göñül,]
6. Yoğ-idi **göñlinüñ** kılca melâli
Firibinden bu devrûñ ğâfil idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 12). [göñlinüñ, -i, -nüñ]
7. Göñüller hirmenine urdı âteş
Nireden kim geçe ol şâhzâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 2). [göñüller, -ler]
8. Degil vâkıf nedendür bu hârâret
Kim itdi **göñlinüñ** nakdini ğâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 8). [göñlinüñ, -i, -nüñ]
9. Degül Hindü kaşı **göñlüñ** murâdı
Nidersin ol siyâh keş-nihâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 31). [göñlüñ, -üñ]
10. Benüm **göñlümün** ammâ yok qarârı
Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 45). [göñlümün, -üm, -ün]
11. Ki **göñlüñ** bir putaymışsa giriftâr
Benüm hâlümden olurduñ haberdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 51). [göñlüñ, -ü, -ñ]
12. Niçe çıksun **göñül**den turre-i döst
Ki yârum mağzdur târum benüm post (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 17). [göñül, -den]
13. Hizmetüñde olana olmaduğı gibi elem
Dergehüñ dürları **göñline** yok ‘ıyş u tarab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 24). [göñline, -i, -(n)e]
14. Virürdi **göñlüni** ol gül‘izâre
Mu‘anber ca‘dı oldı pîç-der-pîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 54). [göñlüni, -üñ, -i]
15. Ne bilsün çarh ışın sâde-dil idi
Ne **göñlinde** var-idi ğam ğubârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 15). [göñlinde, -i, -(n)de]
16. Hezârân hîle ile tûrdı derhâl
Sarâya gitdi kara **göñli** pür âl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 42). [göñli, -i]
17. Ne şâbrı var ki **göñli** kıla ârâm
Ne ‘aklı var ki fikr ide ser-encâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 87). [göñli, -i]
18. Nedür ‘aşıklık u ma‘şûķ kimdür
Benüm **göñlüme** uran ok kimdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 8). [göñlüme, -üm, -e]
19. Dilerseñ k’olmayam nâlân ğamdan
Çıkar ‘ışkını **göñlüm** ‘âleminden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 34). [göñlüm, -üm]
20. İre **göñlüñi** hoş tut k’iy yegâne
Yakında tır-i maķşûduñ nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 33). [göñlüñi, -üñ, -i]
21. Ne ‘ışkuñ var-durur **göñlinde** dağı
Ne eğer bulmuşdur ol būdan dimâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 11). [göñlinde, -i, -(n)de]
22. Nedâmet birle tûrdı **göñli** ğam-nâķ
Evine ‘azm kıldı çeşmi nem-nâķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 67). [göñli, -i]
23. Ki senden **göñlüñi** zabt eylemek berk
Yoluñda benden itmek cânımı terk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 151). [göñlüñi, -üñ, -i]
24. Ki bârî bu heves kılmaya cânda
Yakîn günde ider **göñlüm** şehâdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 61). [göñlüm, -üm]
25. Olur her gice ol mâh-ı ciğer-süz
Göñül odı ile kâşâne efrüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 84). [göñül,]
26. Göñüldeñ dir idi kim bu nişâne
Elifler dağlardur ‘aşıkâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 61). [göñül, -den]
27. Senüñ **göñlüñde** neyler mihr-i Leylî
K’anuñ bir kılca yokdur saña meyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 113). [göñlüñde, -üñ, -de]
28. Kelâmuñ cânım içinde düzer cây
Degül **göñlüm** elümde n’ideyin vây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 28). [göñlüm, -üm]
29. Arınmaz **göñlümün** pend-ile pâsi
Ki yumağ-ıla gitmez yüz qarası (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 61). [göñlümün, -üm, -ün]
30. Ğamumdan var-durur **göñlüñde** çok bâr
Benüm-çün yüz belâya sen giriftâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 55). [göñlüñde, -üñ, -de]

31. İde ol dürrü k'urupdur **göñline** bend
Özinüñ rişte-i 'aқdine peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 31*). [göñline, -i, -n, -e]
32. Olursa bu qarâbet gelmesün hem
'Adû-yı kîne-cûdan **göñlüñe** ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 122*). [göñlüñe, -üñ, -e]
33. Ezel 'âkıı idi dîvâne düşdi
Meger kim **göñli** bir fettâne düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 42*). [göñli, -li]
34. Çün ola bir **göñülden** 'ışk hâlî
Degüldür hâlî andan ğam zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 21*). [göñülden, -den]
35. Tama'dan tâlib oldı **göñli** anuñ
K'irişe vaşlına ol meh-liķānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 45*). [göñli, -li]
36. Perî-ruḥ perde ardında müşevveş
Gözi pür-âb u **göñli** tolu âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 82*). [göñli, -li]
37. İden nāmūs u 'ârî perdesin çāk
Gözi nem-nāk u cānı **göñli** ğam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 4*). [göñli, -li]
38. Güzeller perçemi gibi şikeste
Vücüdî ḥaste ğamdan **göñli** beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 10*). [göñli, -li]
39. Şarâb-ıla hoş idüp demlerini
Sürerlerdi **göñülden** ğamlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 4*). [göñülden, -den]
40. İşidüp bu kelāmı her dilāver
Göñüllerinde kıldılar muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 42*). [göñüllerinde, -ler, -in, -de]
41. Bu ğamdan gey mükedder idi hâlî
Göñülde düzdi âḥir bu ḥayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 12*). [göñülde, -de]
42. Niçe dilerse **göñlün** eyle kıl var
Benüm gerçi sipeḥsālār-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 4*). [göñlün, -ün]
43. Rızāñile diledüm senden anı
Çü **göñlün** yok-durur bildüm mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 9*). [göñlün, -ün]
44. Açılmadı dilinden hiç anuñ bend
Bulardan ürküben **göñli** vü cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 51*). [göñli, -li]
45. Baña yārum yeter ḳavm ü ḳabile
Göñül ḳavm istemez Mecnūndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 47*). [göñül,]
46. Günāḥ itsem getürmezdüñ yüzüme
Ne **göñlüñce** bir iş itdüm katuñda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 77*). [göñlüñce, -üñce]
47. Gezersin **göñlün** olduğı maḥalde
Ki bir eksiklüden bu ruḳ'a-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 32*). [göñlün, -üñ]
48. Yüzi Mıṣrınuñ üstinde iki Nîl
Komadı ârzü **göñlinde** şādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 55*). [göñlinde, -i, -n, -de]
49. Ola **göñlüm** gözüm bî-ferr ü bî-nūr
Çün ura ḥazretüñ bir şî're bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 68*). [göñlüm, -üm]
50. Ḳabül eylemedi **göñli** peyāmın
Didi Ṭaḥrî ḥaḳıyçün iy vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 2*). [göñli, -li]
51. Senüñle yiyelüm bir sofradan nān
Çi ger **göñlün** ḳabül itmezür anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 17*). [göñlün, -üñ]
52. Ne ḥod **göñlinde** sabr u ihtiyārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 10*). [göñlinde, -i, -n, -de]
53. Ḥabîr olmazdı batmayınca girse
Egerçi **göñli** 'ışka māyil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 23*). [göñli, -li]
54. Göñülden 'ışkı ğayrın şavmış idi
Biri birine key 'âşıkıı idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 22*). [göñülden, -den]
55. Ḥicāb iderdi lîkin cānı ilden
Göñülden Zeyd umup ol mû-miyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 27*). [göñülden, -den]
56. Tesellî ider idi geh geh anı
Maḥabbet **göñline** sevdā bıraksa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 7*). [göñline, -i, -n, -e]
57. Kara giydi vü kıldı nāle vü āḥ
Ger oldı gitmesinden **göñli** sākîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 103*). [göñli, -li]
58. Göñül eglencesi zülfi ḥayālî
Cemālî cān göginüñ âfitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 4*). [göñül,]
59. Raḳîbān fitnesinden bî-ġam u bāk
Gözi pür-eşk ü **göñli** tolu āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 31*). [göñli, -li]
60. Füzün oldı **göñülden** yāra meyli
Yine şevḳi derünî ṭaşa geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 16*). [göñülden, -den]
61. Ki oldı heybetinden çāk eflāk
Gidüp 'aḳlı göñülden **göñli** cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 19*). [göñli, -li]

62. Ki oldı heybetinden çāk eflāk
Gidüp ‘aqlı **göñülden** göñli cāndan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 19*). [*göñülden, -den*]
63. Göñüller sinede lertzân çün bîd
Koçışup birbirinden şordılar hāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 84*). [*göñüller, -ler*]
64. Nazargāhı ruh-ı cān-ı baḥş-ı cānān
Göñülleri ikisinüñde pür-cüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 111*). [*göñülleri, -ler, -i*]
65. Göñülleri diler söz dilleri ebkem
Bular ger ‘ışkdan oldı cihān-gîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 120*). [*göñülleri, -ler, -i*]
66. Göñül pergālesindendür kebābuñ
Çerāguñ anda iy vîrāne miskin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 36*). [*göñül,]*
67. Gözi yaş **göñli** āteş birle töldi
Mey-i ḥayretten oldı şöyle medhüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 8*). [*göñli, -li*]
68. Qaralar giydi tıtdı katı mātem
Qabāsi nîl-reng ü **göñli** nā-şād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 7*). [*göñli, -li*]
69. Göñül mir’ātın andan eyle maşkül
Hidāyet şem’inüñ nûryla her gāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 58*). [*göñül,]*

göñül kap: Gönül kapmak: Kendini sevdirmek, başkasının gönlünde yer bulmak.

1. ‘Arab māhı cemāl itmekde izhār
‘Acem şūhı göñül kapmaḳda her bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 72*). [*göñül kap, -maḳ, -da*]
2. Göñül kapmaḳda ki çālāk u çāpūk
Kıl ucın gizlemez mîm-i dehānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 44*). [*göñül kap, -maḳ, -da*]

göñül vir: Deyim. Gönül vermek, aşık olmak.

1. Göñül viriḣdi çün Kays-ile Leylî
Müdām arturdı birbirine meyli (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 29*). [*göñül vir, -iḣ, -di*]

göñül vir: Bütün varlığı ile bağlanmak, gönül bağlamak.

1. Göñül virme bu dehr-i bi-şebāta
Cihānda kimseye olmasun niyāzuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 66*). [*göñül vir, -me*]

göñülden: Candan, içten, yürekten.

1. Göñülden pāk eyle kibr ü kîni
Çıkar añdan hevā-yı ān u îni (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 51*). [*göñülden,]*

gör: Yaşamak, tecrübe etmek.

1. Vefā dürcinde maḳfûl ü mukalled
Ḥuzûrın **görmemişlerdi** zamānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 81*). [*görmemişlerdi, -me, -miş, -ler, -di*]

gör: Görünmek, ortaya çıkmak.

1. Görinür zāhirā zencîr-i ‘adli
Kılıcı cevherinden hem-çü Kisrā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 51*). [*görinür, -in, -ür*]
2. Meger kim **görinür** bilinde berrāk
Kuşatdurmış anı ḥayrile Ḥallāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 51*). [*görinür, -in, -ür*]

3. Bu eşkâle tahayyürdeyken ol mâh
Görindi kaşruñ ardından be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 54*). [görindi, -in, -di]
4. Anuñ her beyti zîbâ vü murabba‘
Görinür andan iki der çü matla‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 46*). [görinür, -in, -ür]
5. Ben andan hâşe-li’llâh kim çekilem
Bu yolda **göreler** ölünce yılam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 16*). [göreler, -e, -ler]
6. Görinür oddan âteş-dân-ı mahrûr
Şehid-i ‘ışk kabri gibi pür-nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 109*). [görinür, -in, -ür]
7. Gam-ı çeşmi dil-i şem‘a komış dağ
Görinür çeşm-i rüşen-bîne rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 45*). [görinür, -in, -ür]
8. Görinür şüşe-i yağ gibi şâfî
Hâlîl-i kebk yakup oda şeh-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 8*). [görinür, -in, -ür]
9. K’irişmez bir birine çün leb-i gür
Görinür dişlerinden kirm-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 13*). [görinür, -in, -ür]
10. K’aña bakmak açar kalb-i keşîfi
Görinür çeşm-i bînâya çü mînâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 29*). [görinür, -in, -ür]
11. Yücelmiş hem-çü kâdr-i nîk-bahtân
Görinür her taraf zîbâ çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 35*). [görinür, -in, -ür]

gör: (rüya) görmek.

1. Metâ‘-ı şabrı niçün oda urduñ
Hayâle mi uğraduñ yâ düş mi **gördüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 126*). [gördüñ, -düñ]
2. Görür bir şekl kim rü’yâda anı
Görüp yakmışdı ‘ışk odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 83*). [görür, -ür]

gör: Anlamak, idrak etmek.

1. Görür kendüyi bir gülşen içinde
K’anuñ bir havzı var rüşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 13*). [görür, -ür]
2. Tâma‘ dendânın aña eyleme tîz
Yüri sen kendü hâlûñ **gör** beni ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 81*). [gör,]
3. Neye varur zevâlûñ **gör** beni ko
Ben olisar degülven saña mahrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 82*). [gör,]
4. Ki rüşendür baña andan şâm-ı deycür
Görinür çeşmüme bu ruq‘a-ı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 23*). [görinür, -in, -ür]
5. Şarâbıla habâbuñ sağarı pür
‘Aceb **görsen** bu câm-ı ser-nigünı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 53*). [görsen, -se, -ñ]
6. Gözüme **görinür** hîzem ü âteş
Çemenlerde biten her lâle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 20*). [görinür, -in, -ür]
7. Şerâr-âlûdedür dūd-ı siyeh-kâr
Görinür çeşmüme bî-zülf-i pür-ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 43*). [görinür, -in, -ür]
8. Dilüñi ‘ayb sözden eyle kütâh
Ne kâmetde-durur **gör** sen de hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 25*). [gör,]
9. Târık-ı cezbeye bıraktı kendin
Çü **gördi** derd-i serdür şöhet-i halk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 55*). [gördi, -di]
10. Ziyâde oldı anda ‘illet-i merg
Görüñ kand-ı leb-i şekker-feşânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 63*). [görüñ, -üñ]
11. Götürüp Ahmedi ‘azm itdi derhâl
Biraz gitti anuñla **gör** n' olur hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 164*). [gör,]
12. Niyâz u nâz ile ol gice tırdı
Refîkünden şafâ vü zevk **gördi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 274*). [gördi, -di]

gör: Bakmak, dikkat etmek, tanık olmak.

1. Küffâr mu‘cizâtuñı **gördükçe** buhl idüp
Kılurlar idi sihri ko diyü saña tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 31*). [gördükçe, -dükce]

2. Ne vech-ile yaratmış **gör** cihânı
Niçe düzmiş zemînile zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 77*). [gör,]
3. Niçe tertîb olunmuş **gör** bu ‘âlem
Ki kendü ‘âlemindedür her âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 79*). [gör,]
4. Neler **gördüğünü** hıvâce ol seferde
Baña düşmez ki şerh idem haberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 201*). [gördüğünü, -dü, -gi, -n, -i]
5. İşideceklerin cümle işitdi
Göreceklerini gördi işi bitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 200*). [göreceklerini, -e, -cek, -ler, -i, -n, -i]
6. Görüp cüdını anuñ Hâtem-i Tay
Kara yazulu tûmârın ider tay (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 113*). [görüp, -üp]
7. Nedür **gördükde** şâhuñ bildi hâli
Derûnında murâdî vü hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 255*). [gördükde, -dük, -de]
8. Benefşe dir giyüp bir câme iksün
Beni gülzârda **görenler** ögsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 44*). [görenler, -ler, -en]
9. Bir oğlan k’ola bed-hû iy karındaş
Atası **görmeye** anuñ yüzün kâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 216*). [görmeye, -me, -ye]
10. Bulardan bulmamışdı bu gül-i âl
Yoğ-idi yüzlerin **görmüş** meger hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 142*). [görmüş, -miş]
11. Ayağına varup yüz sürdüğünü
Kamu andan işidüp **gördüğünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 40*). [gördüğünü, -dü, -gin, -i]
12. Ki **görmüşdi** harâbe içre anı
Dökerdi gözlerinden hâke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 25*). [görmüşdi, -miş, -di]
13. Göricek yârınuñ resmin o müştâk
Gidüp ârâmı oldı tâkati tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 101*). [göricek, -icek]
14. Görinür bunlaruñ farkında her şâh
Hasûduñ çeşmine mîsmâr-ı sūrâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 59*). [görinür, -in, -ür]
15. Şu resme eylemiş pür nakş anı
Ki **görse** deng ü hayrân kıla Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 52*). [görse, -se]
16. Yazılmış bir ‘âceb taşvîr k’ânı
Hasedden cân vireydi **görse** Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 96*). [görse, -se]
17. Anası çün bu resme **gördi** anı
Naşîhat eyledi açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 9*). [gördi, -di]
18. Kamu **gördüklerini** hıvâb içinde
Gülistân u sarây u âb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 3*). [gördüklerini, -dük, -leri, -ni]
19. Dağı şol kâh kim **gördün** füsündür
Şakın fitne çehine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 15*). [gördün, -dü, -ñ]
20. Ne gün **görmüş** vücûdî sâyesini
Ne bulmuş mâh kadri pâyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 75*). [görmüş, -miş]
21. Getürüp fikrine **gördüğü** hıvâbı
Bırağurdi içine ıztırâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 7*). [gördüğü, -düg, -i]
22. Yüzi pür-şak teni pür-mû vü giryân
Gören şanur anı dîv-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 28*). [gören, -en]
23. Kıyâs eyleñ niye irişdi hâli
Göricek kamçı zağmın yâl u bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 70*). [göricek, -icek]
24. Didi kim iy gül-i bâğ-ı dil-i men
K’olur çeşmüm yüzün **görmekle** rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 66*). [görmekle, -mek, -le]
25. Hüsrevâ **gördi** meger kim kılıcuñ heybetini
Düşdi berķ-i felegüñ sîne-i süzânına teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 5*). [gördi, -di]
26. Hâlile âteş oldıysa gülistân
Seni **görüp** cehennem ola büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 76*). [görüp, -üp]
27. Mağâm-ı Yûnus ise batn-ı mâhî
Deve söyler **görüp** sen pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 84*). [görüp, -üp]
28. İşitdi naklsuz Hağdan kelâmı
Cihetsüz **gördi** vech-i lâ-yenâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 196*). [gördi, -di]
29. İşideceklerin cümle işitdi
Göreceklerini **gördi** işi bitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 200*). [gördi, -di]
30. Meger kim reh-güzerden bir gün ol şâh
Geçerken bir harâbe **gördi** nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 226*). [gördi, -di]

31. Bu hâli **gördi** çünkim server-i kavm
Murâdına irişdi mihter-i kavm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 247*). [gördi, -di]
32. Çün açdum ol kitâb-ı müsteţâbı
Ezel satrında **gördüm** bu hitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 100*). [gördüm, -dû, -m]
33. Hüner digünde kaynatdum bir efsün
Ki **görüp** Leylî'î cân virdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 156*). [görüp, -üp]
34. Görürler pür hünerdür ol şeker-ğand
Ururlar adını Kays-ı hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 289*). [görürler, -ür, -ler]
35. Ne resme **gördise** vîrân içinde
Gözi zevraklarını kan içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 31*). [gördise, -di, -se]
36. Görüp şâh ol cemâl-i bî-nazîri
Didi hüsni ehlinuñ budur emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 19*). [görüp, -üp]
37. Çün ol nakş **görüp** ârâmı gitdi
Gam odı acısı cânına yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 107*). [görüp, -üp]
38. Görür kim bir nümunesinde taķuñ
Muķâbil şadrına ol çâr taķuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 93*). [görür, -ür]
39. Görür kim gitmiş elden ihtiyârı
Tükenmiş şabrı kalmamış karârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 111*). [görür, -ür]
40. Çün uyğudan götürdi baş o meh-veş
Görür kalmış gözinde ol nakş-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 34*). [görür, -ür]
41. Temâşâ kıldı ol deşti hırâmân
Kara evler tutulmuş **gördi** yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 46*). [gördi, -di]
42. Çün ol eyvân **gördi** Kays-ı bî-dil
Hâķikât bildi k'oldır mâha menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 75*). [gördi, -di]
43. Çü **gördi** nakş-ı rüyın reng-ber-reng
Cihân hayretten oldı başına teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 85*). [gördi, -di]
44. Çü **gördi** yine ol dildâr-ı çâlâķ
Hâdeng-i fitne kıldı bağrını çâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 91*). [gördi, -di]
45. Görür bir şekl kim rû'yâda anı
Görüp yakmışdı 'ışķ odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 84*). [görüp, -üp]
46. Hem ol mehde **görüp** bu âfitâbı
Ziyâde oldı şûr u ızırâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 87*). [görüp, -üp]
47. Ki **görüp** düşde ol zîbâ cemâli
Dilinde nakş olmuşdı hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 89*). [görüp, -üp]
48. Meger bir gün sarây öñinde tayyâr
Görür bir nâķa var çâlâķ u seyyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 12*). [görür, -ür]
49. Turup tiz oğlunuñ yanına vardı
Belini **gördi** bükmiş yâr derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 62*). [gördi, -di]
50. Çü **gördi** Leylinuñ ciddini mâder
Sözine eyledi fi'l-cümle bâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 15*). [gördi, -di]
51. Görür yatmış vücûdı ğarķa-i hâķ
Yaşı yir yir yüzini eylemiş çâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 45*). [görür, -ür]
52. Yine **gördi** ol evvelki meķânın
Şanasın buldı bülbül âşiyânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 19*). [gördi, -di]
53. Bu ol ruhsârı **görüp** oldı bî-hüş
Hem ol bu şekle bakup kıldı hâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 43*). [görüp, -üp]
54. Çü **gördi** gey müveccehdür bu tedbir
Begendi cân u dilden hâtır-ı pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 33*). [gördi, -di]
55. Varup didiler atasına yek-ser
Ki iy gözler yüzüñ **görmekden** enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 26*). [görmekden, -mek, -den]
56. Atası **görüp** anuñ hâlini hem
Hâcâlet birle dökdi dideden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 63*). [görüp, -üp]
57. Bu 'ışķ işine buldurmaķdan itmâm
Niçe çıkardı Mecnûnı **görüñ** nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 10*). [görüñ, -üñ]
58. Rumûz-ı 'ışķa çün yokdur nihâyet
Görelüm bir neye irür hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 12*). [görelüm, -elüm]
59. Görür kim bir şikeste-hâl ü rencür
Gülünc-i düşmen olmuş döstdan dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 39*). [görür, -ür]
60. Ki bir meh-rûya dil virüp bu güm-râh
Delü oldı şu resme kim **görür** şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 6*). [görür, -ür]
61. Görür bir sözde kim yârın ide yâd
Dil-i ğam-gîni olur hürrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 65*). [görür, -ür]

62. Bu idi gice vü gündüz murādı
Ki Mecnûnıñ yüzün bir göre bile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 57). [gör, -ebile]
63. Neye irişdi hâli göre bile
Anuñla söyleşe bir niçe râzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 58). [gör, -ebile]
64. Eger baş çekmeyesin bu sözümden
Göresin fâ'ide hayli özümden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 20). [göresin, -e, -sin]
65. Görür mazmûnıñ anuñ müy-ber-müy
Zebân-ı kinden olmış sühan-güy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 59). [görür, -ür]
66. Ki kânde **görseler** ol nâ-tuvânı
İderler katl virmeyüp emânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 43). [görseler, -se, -ler]
67. Gözi tüş oldı ol hâli harâba
Görür yatur yüz urmış bir serâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 64). [görür, -ür]
68. Elin tutup Hâkı-y-çun hayr ideyin
Ki ne gözi **görü** ne kuvveti var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 21). [görür, -ür]
69. Gidelüm tür eve işit sözümi
Ki ölürken seni **görem** önümde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 131). [görem, -em]
70. Görelüm şimdi andan yeg kimüñ var
Yüri kabrine var eyle ziyâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 18). [görelüm, -elüm]
71. Göricek başuñı toprak saçarduñ
Gamuñ birle çün ol fevt oldı iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 16). [göricek, -icek]
72. Gażab vaktinde **gördi** bu cevânı
Buyurdı seg-dilân-ı bârigâha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 34). [gördi, -di]
73. Ki munşifdûr kilâbuñ hazretüñden
Çü şeh **gördi** bu hâli bildi k'ihşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 103). [gördi, -di]
74. Getürüñ **görelüm** ne oldı hâli
Müvekkiler kilâb önünde anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 80). [görelüm, -elüm]
75. Ziyân irişmedi şöyle biline
Şitâb idüp anı **görmeklige** şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 77). [görmeklige, -mek, -lig, -e]
76. Göre düşdi gözi bir âşinâyı
Çağırıp yanına anı didi k'iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 36). [göre, -e]
77. Gözinden hâme gibi dökdi gevher
Görür kim ta'nlardur cümle pür-niş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 43). [görür, -ür]
78. İrürdi ol şikeste-hâtıra tiz
Çü Mecnûn ruķ'a-i dildârı **gördi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 7). [gördi, -di]
79. Yüzine gözine sürdi du'a-vâr
Görür kim her sözidür mihr-perver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 47). [görür, -ür]
80. İletdi bir güzergâha anı râh
Görür bir şavma'a var anda hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 5). [görür, -ür]
81. Bu resme **gördüğüm** yok 'ışk-bâzı
Atañ miskîn şikâyetlerle gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 36). [gördüğüm, -düg, -üm]
82. Şitâb ile uşağı vü irisi
Varup **gördiler** anı zâr u giryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 35). [gördiler, -di, -ler]
83. K'arayu tağa çıkmışlardı anı
Gelüp **gördiler** olmuş hâli düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 3). [gördiler, -di, -ler]
84. Niçedür **göre** anda 'ışk-bâzı
Bu fikr-ile geçürürdi günini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 60). [göre, -e]
85. Yolu geh deşt oldı gâh vâdi
Şoñ ucu **gördi** k'olup gârka-ı hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 73). [gördi, -di]
86. Ol aradan sürüp Mecnûna geldi
Baķup **gördi** ki yüz urmış zemîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 209). [gördi, --di]
87. Gidüpdür göñlinüñ zevķ ü sürürü
Diler kim **göre** bir lâhza yüzüñi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 117). [göre, -e]
88. İşide öz kulağıyla sözüñi
Hem ol mâhı **görü** ol sen dahı şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 119). [görü, -üp]
89. Sürüb ser ü katına geldi yirini
Baķup **gördi** ki 'uryân u diger-gün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 33). [gördi, -di]
90. Ki **gördi** yüzüñi bu çeşm-i müştâķ
Bugünden 'ömrümüñ bākisini bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 60). [gördi, -di]
91. Peleng ü şir ü gürg ü ezherâki
Selâm andan **görü** bu ihtirâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 43). [görü, -üp]
92. Edebledi bu harf-ile harifi
Harif andan çü böyle **gördi** hırfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 3). [gördi, -di]

93. Ki öz başında **gördi** ol hayâli
Egerçi geldi bir yüzden hoş ol kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 62*). [gördi, -di]
94. Görür bir şem'dür bâde mukâbil
Eyülük resmi görünmez özinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 86*). [görür, -ür]
95. Meh isteyü gele lîkin **göre** hâk
Mezârum üzre bil kim ol budâla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 40*). [göre, -e]
96. Tapuñdan tıyamaz oldum haber hiç
Yolum yokdur ki **görem** verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 33*). [görem, -(e)m]
97. Kefen kaydın **göre** yâ ol ğarîbe
Ne yârı var k'aña kılup hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 18*). [göre, -e]
98. Harîm-i ravzaya irüldiler râh
Yıkılmış **gördiler** ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 9*). [gördiler, -di, -ler]
99. Görüp anda bu resme ıztırâbı
Yüzine eşkden şaçdı gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 61*). [görüp, -üp]
100. Görüp anı bu resme zâr u mahzûn
Yüzi üzre revân itdi gözi hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 25*). [görüp, -üp]
101. Çü gâyet serddür **gördi** zemistân
Meh oldı kâkum-ı ebr içre pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 93*). [gördi, -di]
102. Çü **gördiler** kudûmın Kays haylı
Cevâhîr şaçdılar pâyına haylı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 73*). [gördiler, -di, -ler]
103. Kimüñdür **göricek** bildi anı Mecnûn
Urup bir na'ra dökdi dîdeden hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 27*). [göricek, -icek]
104. Didi kim iy emîr-i hûb-ahlâk
Ki mişlûñ **görmemişdür** çeşm-i âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 4*). [görmemişdür, -me, -miş, -dür]
105. Çü za'f-ı hâlini bakup **görürler**
Du'âgehlerde varup yüz ururlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 27*). [görürler, -ür, -ler]
106. Ne kim **görüp** işitdiyse andan ol pîr
Ser-â-ser eyledi bunlara takrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 85*). [görüp, -üp]
107. Çü Mecnûn **gördi** şehden bu vefâyı
Didi buldum zihî hûb âşinâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 75*). [gördi, -di]
108. Çü Mecnûn **gördi** bir şerbet ki pür şevk
İdüp nûş anı cânı buldı yüz zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155*). [gördi, -di]
109. Çü Nevfel **gördi** andan bu 'itâbı
Buyurdi tîz giderdiler şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 1*). [gördi, -di]
110. Ki zirâ **gördi** gâyet fitne-engîz
Yüzi kızdı nitekim âteş-i tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 29*). [gördi, -di]
111. Şu resme **göresün** benden cidâli
K'unudasın ol itdigüñ hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 49*). [göresün, -e, -sün]
112. Görüp bu hâleti Nevfel nihânı
Didi şulh itmesem **görem** ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 40*). [görem, -em]
113. Görüp bu hâleti Nevfel nihânı
Didi şulh itmesem görem ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 39*). [görüp, -üp]
114. Görüp hâlini Nevfel eylemiş 'ahd
K'o mâha vaşl ide bunı kılup cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 7*). [görüp, -üp]
115. Benî Sa'dî çün anı böyle **gördi**
Ser-engüştine hayretten diş urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 69*). [gördi, -di]
116. Ki **gördi** bir cevândur tâze yaşlu
Dili pür-derd ü ğam-ġın bağı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 71*). [gördi, -di]
117. Ki Mecnûnı filân virânda **gördüm**
Cihân 'ibretlerin hep anda **gördüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 79*). [gördüm, -dü, -m]
118. Ki Mecnûnı filân virânda **gördüm**
Cihân 'ibretlerin hep anda **gördüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 80*). [gördüm, -dü, -m]
119. Şu resme eyleyen pinhân özümü
Ki 'Azrâ'il de **görmesün** yüzümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 98*). [görmesün, -me, -sün]
120. Pür olmuş **gördi** şahrâ tîğ ü hançer
Cihânı kabzamış emvâc-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 7*). [gördi, -di]
121. Ne diri kalmamuzdan sen ziyân-kâr
Çü **gördi** bu girîvi feth şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 23*). [gördi, -di]
122. Görüp bu hâli pîrân-ı kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 1*). [görüp, -üp]
123. Bu resme **gördi** çün Mecnûn hisâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 1*). [gördi, -di]

124. Görüp şayyâd anı oldu diger-gün
Didi şayyâda k'iy mu'tâd u dem-sâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 24). [görüp, -üp]
125. Salınmış **gördi** bir dâm ol ovaya
Giriftâr olmuş ol dâma bir âhû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 6). [gördi, -di]
126. Nitekim havz-ı cennetde melekler
Çü Mecnûn **gördi** ol havz-ı vü âbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 35). [gördi, -di]
127. Yüce bālâsı var çün yâr-ı bahtı
Oturmuş **gördi** bir şâhında bir zâg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 43). [gördi, -di]
128. Başı devletli vü yüzi mübârek
Çü Mecnûn **gördi** ol murğ-ı ğarîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 51). [gördi, -di]
129. Diyesin **göricek** ol yâr-ı cânı
Harâb oldum baña bir çäre kılsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 66). [göricek, -icek]
130. Görüp şahrâda bir 'âlî dirahtı
Oturdu sâyesinde bu dirahtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 14). [görüp, -üp]
131. Şitâb u sa'y birle gider ol zen
Bu hâli **gördi** çün Mecnûn-ı dil-bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 27). [gördi, -di]
132. Baña bir dâne virme hep senüñ bil
'Âcûze **gördi** çün kim bu şumârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 57). [gördi, -di]
133. Gören şanur anı hülle-be-hülle
Bakan evzâ'ına kalurdu hayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 68). [gören, -en]
134. Ki **görüp** rahm idesin çâkerüñe
'Ukûbetdür baña gerçi ki bu bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 22). [görüp, -üp]
135. Varmış **gördi** tedbirinüñ aşı
Şarup bir gün karalarla gözini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 2). [gördi, -di]
136. Başı yarıldı vü ğarğ oldu hâke
Çün ol püşide çeşmi **gördi** bu hür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 15). [gördi, -di]
137. Ki mislin **görmemişdür** çeşm-i âfâk
Bu nahtlûñ kıymeti-çün benden anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 48). [görmemişdür, -me, -miş, -dür]
138. Yatur İbn-i Selâm-ıla leb-â-leb
Niçe iş eyledi **gör** âhir-i kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 27). [gör,]
139. Gehî şahrâ vü gâhî mişedeyken
İrakdan **gördi** bir üstür-süvârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 3). [gördi, -di]
140. Dehânidur şanasın gür-ı pür-mâr
Gelüp Mecnûnı **gördi** kim figânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 15). [gördi, -di]
141. Çü Mecnûnuñ bu hâlin **gördi** ğammâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 1). [gördi, -di]
142. Gönildi şöyle kim vîrâneye büm
Varup **gördi** ki olmuş hâli düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 41). [gördi, -di]
143. Yüzi üzre gözi cüy itdi hûnı
Pes açup dîdesini **gördi** Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 63). [gördi, -di]
144. Görüp anı atası kıldı ser-pîç
Varup âheste yânına oturdu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 58). [görüp, -üp]
145. Kimesnem kalmamışdur az eger çok
Görürsin muntazırdur çıkmaga cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 143). [görürsin, -ür, -sin]
146. Ki **görüp** anı cüş itmeye kanı
Harâb olmağa mâyildür çü râyum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 40). [görüp, -üp]
147. Atası **gördi** k'olmuş derd-mend ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 1). [gördi, -di]
148. Esen kal kim beni **görmezsın** artuk
Esen kal sen ki ben rahtum götürdüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 20). [görmezsın, -mezsın]
149. Ki yokdur varacak yir iy mükerrem
Cihânda kim **görüpdür** bir 'imâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 83). [görüpdür, -üp, -dür]
150. Ser-i tâc üzre hem-çün dürr-i meknûn
Çün ol şîri cebelde **gördi** şayyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 5). [gördi, -di]
151. Atası kabrine 'azm itdi hâli
Varup çün şüş-e-i kabrini **gördi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 29). [gördi, -di]
152. Zârürî nâleye düzdi işin pes
Çü **gördi** hâke girmiş ğam-hwarini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 43). [gördi, -di]
153. Güç-imiş **gördüm** ü öğrendüm el-ân
Kanı ol dem ki virürdün baña pend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 54). [gördüm, -dü, -m]
154. Ğamuñ tîmârını kimden şorayın
Oğulsuz yahşı **gördün** sen özünî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 51). [gördün, -dü, -n]

155. Bu resme **görmemişdüm** ẖwān-ı ciger-ẖwār
Deründe kim degildüm ẖalka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 108*). [*görmemişdüm, -memişdüm*]
156. Diyâr-ı yâra ‘azm itdi şitâbân
Giderken **gördi** bir mevzi‘de nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 9*). [*gördi, -di*]
157. Neden râm oldı bu hayvân baña hep
Kaçan **görmek** dilese bir ârâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 99*). [*görmek, -mek*]
158. K’olara rızkın ol virürdi dâym
Kaçan kim **görse** anı her ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 111*). [*görse, -se*]
159. Yimedi seg dağı **gör** aşinâyı
Çü şeh bilmedi haqq-ı hizmetümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 98*). [*gör, -*]
160. Alup dergâha geldiler revânı
Çü şîhhat üzre **gördi** anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 83*). [*gördi, -di*]
161. Ki suçsuz âhiyü virdüm ite uş
Her endâmın **göreyledüñüz** ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 65*). [*göreyledüñüz, -e, -yduñ, -üz*]
162. Ki kılmuş Hâk kerâmetle sirişte
Eger **görseydi** şimdi anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 71*). [*görseydi, -se, -y, -di*]
163. K’özine tâ ola ol müşkil âsân
Görüp bundan bu ahlâk-ı bedî‘i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 31*). [*görüüp, -üp*]
164. Beni **gördüñ** mi n’oldum âhir-i kâr
Çok ağlayup aña kıldı figânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 38*). [*gördüñ, -dû, -ñ*]
165. Ki düşde **görmege** de kayilem ben
Ğamuñdan hasteyüm iy mihr-bânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 154*). [*görmege, -mek, -e*]
166. Düzerven her cihetden bir bahâne
Perî **gördüm** direm gice oldı ẖ‘âbum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 69*). [*gördüm, -düm*]
167. Ne dermek belki yüzün **görmemişdür**
Aña el virmeyiserdür bu mîve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 136*). [*görmemişdür, -me, -miş, -dür*]
168. Gök itmiş **gördi** düdi âsumânı
Özi bir turfe yirde kılmuş ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 24*). [*gördi, -di*]
169. Ki **gördüñ** niçedür bend-i melâmet
Dil-i bi-iştilâmuñ gâh gâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 72*). [*gördüñ, -dû, -ñ*]
170. Oturmuş tırmış u çekmiş üküş derd
Eyüsin yatlusın **görmüş** zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 7*). [*görmüş, -miş*]
171. Varup evden getürdi mâderini
Gelüp **gördi** anı anası maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 15*). [*gördi, -di*]
172. Veremler **gördi** vü kıldı enîni
Kaḥarcıklar cerâhatler görüp hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 26*). [*gördi, -di*]
173. Beni kıl derdiñüñ aşıldan âgâh
Ki ‘ışk işini çok **gördüm** mecâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 35*). [*gördüm, -dû, -m*]
174. Tutarılmış anası mihrenden âteş
Görüp kân u vefâdan gevherini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 13*). [*görüüp, -üp*]
175. Veremler gördi vü kıldı enîni
Kaḥarcıklar cerâhatler **görüüp** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 27*). [*görüüp, -üp*]
176. Açır olup anı **gördükce** bî-şabr
Kolından şevk-ile pür şûr ü heybet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 106*). [*gördükce, -dük, -çe*]
177. Neye vardı **görelüm** mâcerâyı
Ki n’oldı halet-i Leylî vü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 22*). [*görelüm, -elüm*]
178. Tağıldı her birisi bir kenâre
Gelüp **gördi** bular ol nâ-tüvânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 9*). [*gördi, -di*]
179. Yiter zencîre-i her âb-ı seyyâr
Vefâ yok çünki **gördüm** âdemide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 47*). [*gördüm, -dû, -m*]
180. Kılar Mecnûn sürüd-ı ‘aşıkâne
Çü **gördi** ‘âkıbet ol merd-i tâlîb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 31*). [*gördi, -di*]
181. Cihân gülbângdan oldı pür-âvâz
Görinmeyüp gözine rüy-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 55*). [*görinmeyüp, -inme, -yüp*]
182. Nitekim za‘ferân üzre gül-âbı
Çü ‘âklı geldi bakdı pîri **gördi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 213*). [*gördi, -di*]

183. Ki iy çeşmüm gibi **gören** üküş yaş
 Qadem rencide kılup himmet itseñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 40). [gören, -en]
184. Gören şanur anı şekli-i tılısmı
 Döşenmiş sâyesinde na'î-ı şeb-reng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 76). [gören, -en]
185. Göricek n'ola hâlûñ fikr kıl var
 Didi kim yok-durur el-hağ mecâlüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 224). [göricek, -icek]
186. Yanuña niçe gelsün iy belâ-keş
 Ki yüzün **görmeden** bu resme sen zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 223). [görmeden, -meden]
187. Senûñ gözler irâdetûñ temâmı
 Yüzûñ **görmeyeli** yokdur huzûrı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 115). [görmeyeli, -me, -y, -eli]
188. Gelüp âgâh itseñ ben ğarîbi
 Ki tâ **görsem** niçedür âb u rengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 53). [görsem, -se, -m]
189. Tapuñuñ segleri gibidür iy cân
 Yüzün **görmekdür** iy meh-rû muhâlüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 55). [görmekdür, -mek, -dür]
190. İderdi kaşd anı **görmege** derhâl
 Çü şit-i 'ışkı anuñ şeh-r-bâ-şehr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 20). [görmege, -mek, -e]
191. Tolayu bağlamışlar halka çün tavk
Görüp Mecnûnda anı kıldı cezmi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 37). [görüp, -üp]
192. Velî yok yire çekdûñ zahmet ü renc
 Çü bulduñ halûmi **gördûñ** ki düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 39). [gördûñ, -dü, -ñ]
193. Ğam-ı 'ışk itmedi bir dem seni şâd
 Senûñ gibi ne **gördi** hüznü Ya'kûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 9). [gördi, -di]
194. Göze bir mevce **görinmez** miyânı
 Zenağdânı durur bir sîb-i tâze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 46). [görinmez, -in, -mez]
195. Girerdi rakşa şevk-ile çü gerdün
 Kaçankim Zeydi **görse** şâd olurdu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 21). [görse, -se]
196. Hayâlî şehvetiden idi ma'sûm
 Çü Zeyd âşuftedür **gördi** özine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 3). [gördi, -di]
197. Nihâlınden anuñ koparmaya şâh
 Edeb levhîn vefâdan **gördi** nâ-çâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 97). [gördi, -di]
198. Didi kim derdümûñ nedür devâsı
Görüp kârûre vü nabız didiler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 21). [görüp, -üp]
199. Makâmı dahme oldu ol hümâmuñ
 Çü **gördi** Zeyd-i şûrîde bu hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 47). [gördi, -di]
200. Şehr nûrıyla tölmiş **gördi** hârgâh
 Yolından reh-zen-i şeb def ' olmuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 10). [gördi, -di]
201. Dilerven kim **görem** ol yâr-ı cânı
 Kişiye çün bekâ yokdur cihânda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 58). [görem, -em, -]
202. Nihâl-i kâmetidür ham senûñ-çün
 Çü Mecnûn kaşid-i dildârı **gördi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 9). [gördi, -di]
203. Şan anuñ ayağına yakdı hınnâ
 Çü Mecnûn **gördi** rûy-ı dilsitânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 15). [gördi, -di]
204. Tesellî virdi yüz nâz-ile ol mâh
 Çü hâli böyle **gördi** Zeyd-i hem-sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 51). [gördi, -di]
205. Kõlından boynına bağladı ekmâr
 Çü bir 'ûryan gedâdur **gördi** hâmuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 75). [gördi, -di]
206. Biraz kaldılar ammâ yine hâmuş
Görüp bu anı kaldı deng [u] hayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 43). [görüp, -üp]
207. Biri birine kıldılar şikâyet
 Çü Mecnûn **gördi** hâl ayruksı oldu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 7). [gördi, -di]
208. Görelüm bir ki maşşûda nedür aşl
 Meger bir vaqt irüp faşl-ı hazân zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 24). [görelüm, -eli, -m]
209. Yatup uyhuva vardı ol şeker-leb
 Düşünde **gördi** ol dildâr-ı mevzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 7). [gördi, -di]
210. Gidermez andan âşâr-ı memâtı
 Vücûd **gördi** ki itdi şihhâti terk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 61). [gördi, -di]
211. Götürüp zahmeti yini kılâm bâr
 Dilerven **görmeyesin** dahı benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 13). [görmeyesin, -meyesin]

212. Helāk eyledi teşnelik ağısı
Kızını kim bu resme **gördi** mader (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 9*). [gördi, -di]
213. Sözüñ kaşırında **gördük** biz şevâbı
‘Aceb türfe degirmendür bu gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 190*). [gördük, -dii, -k]
214. Ki oldı pāk cismün ğarka-i hāk
Eyā serv-i revān bizden ne **gördün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 47*). [gördün, -dii, -ñ]
215. Gice gündüz döner bî-âb çālāk
Bu resme kim **görüpdür** âsiyâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 161*). [görüpdür, -üp, -dür]
216. Şebi târik şem’i mürde merdi
Çü Mecnûn **gördi** rüy-ı rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 53*). [gördi, -di]
217. Nüzül itdi aña gökler fütühi
Görüp cennetde cāy-ı döstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 37*). [görüp, -üp]
218. Özinde **gördi** ‘izz ü ihtişâsı
Hużūr itmemiş idi bunda bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 116*). [gördi, -di]
219. Yakalar eylediler päre päre
Görüp ol kālībı sandılar el-hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 19*). [görüüp, -üp]
220. Görüp ‘âcizligünî rahmet ide
Yuķaru başma kadründen inen pāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 106*). [görüüp, -üp]
221. Düşinde bir firîşte **gördi** nā-gāh
Elin tutup iletdi ol firîşte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 24*). [gördi, -di]
222. Ol iki şahs üzre ider işār
Çü **gördi** Zeyd-i bî-çāre bu hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 67*). [gördi, -di]
223. Diline keşf olmış **gördi** her-hāl
Cihān halkına kıldı anı zāhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 94*). [gördi, -di]
224. Gerekse cenneti terk it cihānı
Ezel kim **gördi** bunda ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 103*). [gördi, -di]
225. Gehî Leylünñ âşārın okurdi
Görüp her kişi andan bu vefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 11*). [görüüp, -üp]
226. Velikin ħurde-bınlerden recādur
Ki çün ‘aybın **göreler** ehl-i tafzîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 99*). [göreler, -e, -ler]

gör: (dengi, benzeri) görmemek.

1. Ki mişlin **görmemiş** hergiz anuñ kes
Mu‘aţtar kılup ol mäh-ı mükerrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 64*). [görmemiş, -me, -miş]

gör: Aşıkâr, belirgin, açıktâ.

1. Teninde **görinen** gerd-i nem-âlūd
Olur cân u dile iksîr-i maķşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 231*). [görinen, -in, -en]
2. Velî Hākdan da şanmañ ğāfil idi
Teninden **görinen** her dağ-ı sevdā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 25*). [görinen, -in, -en]
3. Olurdi ol şeh-bāb-ı evc-i maķşūd
Teninde **görinen** her çāk-ı pür-āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 29*). [görinen, -in, -en]

gör: Bak gör anlamında.

1. Didi iy perde k’anuñ sen hicābı
Nazar kıl hālūme **gör** ben ħarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 20*). [gör,]
2. Bu lāhza imtiĥān-içün nihānı
Okı şu meclise gelsün **gör** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 16*). [gör,]
3. Niçe bağladı anı **gör** şimdi zencîr
Ezel cürm eyledümse bî-nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 38*). [gör,]
4. Beni **gör** n’eyledi āhîr cināyet
Şehā öldürmelü isem gel öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 40*). [gör,]

5. Ȧ'a'âm u ħ'âbdan ħâlî vü 'üryân
Gör ol ğamgehde bî-çäre Selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 23*). [*gör,*]
6. Bir âteşgeĝ gibidür dūd-ı peymāy
Şeb ü rûzî niçedür **gör** ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 89*). [*gör,*]

gör-: *Görmek II Bulmak.*

1. Gider **görmek** recāsına refîķin
Çün ol cānibden ire mağzına bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 10*). [*görmek, -mek*]

gör: *...ya rastlamak, şahit olmak.*

1. Sen isnād eyledün baña ħatâlar
Esenlik **görmedüm** 'ahdünde herĝiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 53*). [*görmedüm, -me, -dü, -m*]
2. Eşer **görmedi** andan bir arada
Şoñ ucu virdi bir kimse nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 34*). [*görmedi, -me, -di*]
3. Gözüñ **görmez** baķarven âfitāba
Aña döndüm ki bir a'mā-yı güm-rāĝ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 10*). [*görmez, -mez*]
4. Niçedür **göreyn** ben daĝı dādın
Kul idinseñ ben āzāde cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 78*). [*göreyn, -eyin*]
5. Ğamın çekmişler idi vāfir anuñ
Cihān āsāyişini **görmemişler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 83*). [*görmemişler, -me, -miş, -ler*]

gör kim: *Gör ki.*

1. Ki şol a'māyı **gör kim** düşdi muĝkem
Varup ħālını anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 18*). [*gör kim,*]

gördi: *Görmek, fark etmek.*

1. Sen urduñ zaĝmı sen eyle 'ilācum
Ol evvel **gördigüñden** ħaste-ĝālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 159*). [*gördigüñden, -güñ, -den*]

gördiler: *... olarak görmek, kabul etmek.*

1. Ser-ā-pā ħaldı zencir-i belāda
Çü böyle **gördiler** ol nā-tüvāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 87*). [*gördiler,*]

göre: *-e göre.*

1. Ĥazret-i sultān Selīm bin ħān Süleymān k'oldı anuñ
Baĝr-i cūdına **göre** yidi deñiz bir ħatre nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 14*). [*göre,*]
2. Didi ħālîne **göre** bu cevābı
Ki bir murĝa yedürse dāne eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 100*). [*göre,*]
3. Ki ilter mi **göre** başına 'ahdi
Selām açup simāt u sofra niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 12*). [*göre,*]

gören: *Bakan, gören, şahit olan.*

1. Sen elmās ṭabī'at birle anı
Şu resme del ki **gören** vire cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 8*). [*gören,*]

2. Degül lâzım k'ura tığ-ı girānı
Görenüñ qorğudan çıkardı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 6*). [görenüñ, -üñ]

görl: Göz yardımıyla bir şey, bir varlığın algılanması, seçilmesi.

1. Ne hōd 'ömrüñ **görilmişdür** bekāsi
Niçe çeksün zamānuñ qahrın ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 56*). [görilmişdür, -miş, -dür]

görlin-: Görmek, görünmek.

1. Görinmez dergehinde kimse hāzır
Meger kim bir niçe hem-rāz u hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 73*). [görinmez, -mez]
2. İrakdan kim **görindi** hayme-i yār
Derūndan çekdi bir āh ol ciger h'wār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 17*). [görindi, -di]
3. Görinmez çeşm-i tığa mihr-i merdüm
Meger kim eylemiş merdümligi güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 43*). [görinmez, -mez]
4. Görinmez gözlerine bağ u gülzār
Baña mih-i der-i dilber yiter gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 38*). [görinmez, -mez]
5. Kālurdı bir zamān hayretde ol māh
Görinse çeşmine qarşudan ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 49*). [görinse, -se]
6. K'idüpdür fırkatüñ cān ceybini çāk
Görinürsin gözüme her zamān sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 139*). [görinürsin,]
7. Ceride yeg-durur k'andan ola pāk
Budur **görinmemekden** aña ma'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 197*).
[görinmemekden, -mek, -den]

görlin-: ... gibi gelmek, izlenim uyandırmak.

1. Delüdür kendüye 'aklı degül yār
Görinür baña bu işden üküş 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 26*). [görinür, -ür]
2. Baña ol dīvdan **görinür** ebter
Gözüme ruhları vü saçları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 12*). [görinür, -ür]
3. Görinür verd ü sebz-i gülşen-i gam
Lebinde didüğüñ şol hāl-i hāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 14*). [görinür, -ür]
4. Görinür âteşin dillü bir ejder
Gelinligine anuñ şehri ü il şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 16*). [görinür, -ür]
5. İder rüşen dili derdini her gāh
Görine çün gözine serv-i şimşad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 11*). [görine, -e]
6. Cihān pür-hūn **görinürdi** gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 100*). [görinürdi, -ür, -di]

görlin-: Belirmek, görünür duruma gelmek.

1. Sebak etfāle **görindi** siyeh-rū
Elif anuñ gāmından döndi müya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 32*). [görindi, -di]
2. Görinmez aşikāre vü nihānī
Şerār-ı dilden özge hem zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 53*). [görinmez, -mez]
3. Dehānından hezāran dūr dökildi
Görindi çün direfş-i esved-i şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 123*). [görindi, -di]
4. İrürdi ol nigārına feraḥ-nāk
Çün ol māha **görindi** ḥaṭṭ-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 9*). [görindi, -di]
5. Ḥarābe irdi çok ābāde enbūh
Görindi çünkim irdi kūh-sāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 65*). [görindi, -di]
6. Görür bir şem'dür bāde muḳābil
Eyülük resmi **görinmez** özinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 87*). [görinmez, -mez]

7. Atuñ ayağı tozın her kim edinmez sürme
Şu'le-i şems **görinsün** gözine zulmet-i şeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 20). [görinsün, -sün]
8. Gözüme aşınā **görindüñ** iy pîr
Ne kişisin ne ildensin haber vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 7). [görindüñ, -dü, -ñ]
9. Şikencün açırır bir lâhza kem tâ
Görine çeşmüme ol rûy-ı zîbâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 28). [görine, -e]
10. İlâhî ol sehî-kadd u semen-ber
Görinsün baña gün günden nigû-ter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 36). [görinsün, -sün]
11. Emîr-i Hinde virdi maşrîkî tâc
Görinüp Çinden âyîne-i Çîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 5). [görinüp, -üp]
12. Eger biñ sâl ise bir dem-durur bil
Görinür 'ömrde mergüñ nişânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 57). [görinür, -ür]
13. Dilerseñ kim **görine** rûy-ı dilber
Belâ-yı 'ışka şabr it niçe sâ'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 64). [görine, -e]

görinme: Kimseye görünmemek.

1. Görinmesün gözüne şubh-ı maşşûd
Ki bezminden sen anuñ böyle merdûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 55). [görinmesün, -sün]

görinmez ol: Gözden kaybolmak, artık görünmemek.

1. Görinmez oldu anasınñ gözine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 88). [görinmez ol, -dı]

görk: Güzellik.

1. Tımandan **görk** virür kûha enbûh
Ki çekmez kış şovuklığından endûh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 65). [görk,]

görme: Görmemek.

1. Her nefes biñ kez fîğan her lâhza şad bâr el-firāk
Görmeyi servin cemâlûñ gülsitânın bir dağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 3). [görmeyi, -yi]
2. Tapuñdan bu yola hoş-dil gidem tâ
Gözüm **görmeyiser** ırak seni bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 15). [görmeyiser, -yi, -ser]
3. Cemâlin **görmegeyüm** ârzûmend
Selîm âgâh oldu ki ol belâ-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 10). [görmegeyüm, -ge, -yüm]

görün: Bakın! Görün!.

1. Budur kim kal'asıdur cânûñ ihsân
Görüñ Mecnûnı k'itdüginden in'âm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 109). [görüñ,]

görün: Görülür duruma gelmek, gözükme.

1. Gözüm nûrı saña düşmeye bu kâr
Ki **görünür** bize bu kârdan 'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 76). [görünür, -ür]

göster: Göstermek II yönlendirmek II işaret etmek.

1. Maḳām-ı ‘izzde **gösterdiler** cāy
Geçüp oturdı içi pür-süz çün nāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 23*). [*gösterdiler, -di, -ler*]

göster: Açıkça ortaya koymak, göz önüne sermek; işaret etmek.

1. Gösterür bir haṭaba luṭfıla olsañ nāzır
Mu‘cize Mūsî ‘aşāsı gibi şāhā o haṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 27*). [*gösterür, -ür*]
2. Gönül bendini çöz kim dil-güşāsın
Reh-i tevfiḳ **gösterür** reh-nümāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 66*). [*gösterür, -ür*]
3. Siper kim var ḳolında hem-çü mir‘āt
‘Adüya **gösterür** alnını ḳat ḳāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 64*). [*gösterür, -ür*]
4. Şafā vechini **göstermişdi** devlet
Dile fer virmiş-idi feyz-i rahmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 25*). [*göstermişdi, -miş, -di*]
5. Ya **göstermişidi** ol gice mutlak
Leb-i çehden cemāl-i Yūsufi Haḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 13*). [*göstermişidi, -miş, -idi*]
6. Mizāc-ı āsumāndan ıssılık dūr
Güneş **göstermez** oldu kimseye nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 82*). [*göstermez, -mez*]
7. Yemīn eyledi vü **gösterdi** mīṣāk
K‘anuñ haḳḳı k‘odur Ḥallāk-ı āfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 137*). [*gösterdi, -di*]
8. Aña **göstereyin** kim kandadur rāh
Ol a‘māyı gelüp bu serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 24*). [*göstereyin, -eyin*]
9. Baña āyine yiter sine daḡı
Diyüp bu sözleri **gösterdi** hıṣmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 49*). [*gösterdi, -di*]
10. Ğazab **gösterdi** vü ḳılmaḡı meyli
Anası bu ḡaberden oldu bī-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 30*). [*gösterdi, -di*]
11. Ki **göstermez** ikilik mezhebin ‘ışḳ
Ne ben Mecnūnam u ne Leylî cānān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 66*). [*göstermez, -mez*]
12. Derūn-ı fūrcesinden **gösterür** rāh
Ki sālik gitse bu yoldan be-her-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 18*). [*gösterür, -ür*]
13. Şaçum k‘aḡardı böyle iy dil-ārā
Çiçek **gösterdi** her kim naḡlı güyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 16*). [*gösterdi, -di*]
14. Felek ger gizledi bir verd-i aḡmer
Velî yüzbiñ çiçek **gösterdi** aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 4*). [*gösterdi, -di*]
15. Ḳılıç çekdi vü **gösterdi** ‘itābı
Didi bunuñla aña virem cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 35*). [*gösterdi, -di*]
16. Başumda efser ü boynumda zencir
Baña çün böyle **gösterdün** semā‘ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 7*). [*gösterdün, -dün*]
17. Cebel **gösterdi** envāri ‘alemler
Ki iksir-i şubḡ-ı kimyā-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 2*). [*gösterdi, -di*]
18. Ḳodılar anda anı ‘üryān u beste
Seḡer **gösterdi** çün rüy-ı beyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 57*). [*gösterdi, -di*]
19. Nedür ḳütüñ ne yirsın ḡār içinde
Aña **gösterdi** zāhid bir giyāhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 27*). [*gösterdi, -di*]
20. Eliyle pāyinüñ ḳıḳardı ḡārın
Bu resme **gösterüp** şad mihribānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 31*). [*gösterüp, -üp*]
21. Gülistāna ki üstinden geçe āb
Şüküfe naḡlden kim **gösterür** ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 51*). [*gösterür, -ür*]
22. Hezāran serv **gösterür** aña bād
Yirinden tırmaḡa eylese vezni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 116*). [*gösterür, -ür*]
23. K‘aña ‘aks-i çiçek düşdi sefidāc
Ḥabābuñ heykelini **gösterür** şattı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 57*). [*gösterür, -ür*]
24. Hevā gülzārdan **gösterdi** āzer
Meger ol ḡüsn ilinüñ kām-rānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 32*). [*gösterdi, -di*]
25. Varup dīvāneye **gösterdi** meyli
Üküṣ ‘özi eyleyüp tutdı elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 46*). [*gösterdi, -di*]
26. Baña **gösterdi** bir kebk-i pervāz
Bugün k‘oldı ṣikeste ṣeh-per-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 18*). [*gösterdi, -di*]

27. Ki kan kusdurmadı âhir ol ‘acûze
Bu bâğuñ nahlı **gösterdi** mi bergi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 111). [gösterdi, -di]
28. Ğurûr itme aña iy yâr zinhâr
Çü **gösterdi** muhît-i kışsa pâyân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 113). [gösterdi, -di]

göstermesün: Allah korusun II Allah göstermesin.

1. Fedâ-yı derd-i ‘ışkuñ olsun iy hân
Hudâ **göstermesün** k’iy serv-i dil-cû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 35). [göstermesün,]

götril: Götürülmek.

1. Çün oldu rû-be-rû ol iki leşker
Çalındı taht u **götrildi** ‘alemler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 6). [götrildi, -di]

götür: Açmak, kaldırmak.

1. Götürdi perdesin ma‘şûka-i çeng
Ki ya‘nî koya bezm ehlini bî-neng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 7). [götürdi, -di]
2. Götürdi perde-i ‘ışk-ı nihânı
Dem-â-dem ağlar oldu âşikârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 26). [götürdi, -di]
3. Götürüp zahmeti yini kılâm bâr
Dilerven görmeyesin dahı benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 12). [götürüp, -üp]
4. Yaşı mevc urdı çün deryâ-yı ‘ummân
Götürüp şöyle kim eşk-i revânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 3). [götürüp, -üp]
5. Ki diri olduğınca bâr-ı ‘ışkı
Götürdi ol garîb zâr-ı ‘ışkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 12). [götürdi, -di]
6. Yüzinden perdesin mâhuñ **götürdi**
Didi lâyıq mıdur ‘âlemde iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 2). [götürdi, -di]
7. Eliyle başını yirden **götürdi**
Cigerden kanayup hûn-ı derûnı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 60). [götürdi, -di]

götür: Gidermek.

1. Ümid endühı gönünden **götürdi**
Pes emr itdi vuñuşa mâr eger mûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 144). [götürdi, -di]
2. Kudümuñla ğamı dilden **götürdün**
Mağallinde kelâmuñ sordı âhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 48). [götürdün, -dün]
3. Götürelüm didi sizden şudâ‘ı
Pes idüp ‘azm-i Bağdâd ol aradan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 28). [götürelüm, -elüm]
4. Aña hummâ dün ü gün ğâlib oldu
Mizâcından **götürdi** rahtı râhat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 15). [götürdi, -di]
5. Hârâb itdün niçe biñ yıllık adı
‘Arab bizden **götürdi** i‘tikâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 22). [götürdi, -di]
6. Hâkâretle bırak zindân-ı cebre
Bu memdüh-ı mecâziden **götür** rây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 53). [götür,]

götür: Taşımak, götürmek.

1. ‘Azm eyleseñ ğazâya kaçan iy Habîb-i Hâk
Götürirdi feth ü nuşret öñünce iki ‘alem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 40). [götürirdi, -ir, -di]
2. Götürüp Ahmedi ‘azm itdi derhâl
Biraz gitdi anuñla gör n' olur hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 163). [götürüp, -üp]
3. Öñince çün ğulâm-ı halka-der-ğüş
Götürür kâşid-ı hâzret eyer-püş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 94). [götürür, -ür]

4. Götürmüşdi hamâyil her kişi pür
Kimi şemşir ü kimi zaḥm-ı şemşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 57*). [götürmüşdi, -miş, -di]
5. Esen kal kim beni görmezsin artuk
Esen kal sen ki ben raḥtım **götürdüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 21*). [götürdüm, -düm]
6. Ne kâğıd k'aña inşâ ola nâmem
Götürmüş meger kim ol müsâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 51*). [götürmüş, -ür, -miş]
7. Saña düşmez dem urmak bu arada
Hemîn sen gel **götür** dâyim peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 7*). [götür,]
8. Götüre mülk-i dünyâdan ṭabanı
Çün uğradı bu resme ṭurfe hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 78*). [götüre, -e]
9. Ne tâbütn **götürür** âdemî-zâd
Yıkılmış hâk üzre ḥaste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 24*). [götürür, -ür]
10. Götürüp ḥâkdan kabre kôdılar
Velî 'âkıllar itdi ittîfâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 24*). [götürüp, -üp]
11. Meger kim bir perî-ruḥ bir gün anı
Götürüp seyre gitdi büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 322*). [götürüp, -üp]
12. Atası cehd ü ḥileyle revânı
Götürdi evlerine ol cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 90*). [götürdi, -di]
13. Başuma ṭoğdı ṭañdur şems-i lâmi'
Götürdün ḥâkden ben nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 45*). [götürdün, -dü, -ñ]
14. Götürüp Leyliye virürdi bî-ḳayd
Ara yirde resûl oldı peyâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 34*). [götürüp, -üp]

götür: (bir şeyi) getirmek.

1. Silah-ı esb üstinde müretteb
Götürüp yüriyecek kuvveti yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 73*). [götürüp, -üp]

götürül-: Kaldırılmak.

1. Siyâh itdi cihânı zûlmet-i düd
Götürüldi ṭarab resmi cihândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 81*). [götürüldi, -di]

göyin: Yanmak.

1. Şan ol ḥargehler idi anda her gâh
Göyünmüş ḥirmenân-ı leylî-yi mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 48*). [göyünmüş, -miş]
2. Göyindi micmer-i ḥasretde çün 'ûd
Başına çıkdı nâr-ı hicrden düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 35*). [göyindi, -di]
3. Göyindürür tenin 'ışk odı gâyet
Şabaḥ olunca ṭurmadı vü gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 108*). [göyindürür, -dürür]
4. Kara giyen sen ü mâtem-zede ben
Göyindün 'ışk nârında meger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 61*). [göyindün, -dün]
5. Göyindürdi tenini tâb gâyet
Yoğ-idi sāyesinden özge raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 12*). [göyindürdi, -dür, -di]
6. Şahârî oldı şan-kim cây-ı maḥşer
Harâretten **göyindi** verd-i ḥamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 67*). [göyindi, -di]
7. Cüdâsın çün bu dem bezm-i şanemden
Göyün pervâne gibi nâr-ı ḡamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 54*). [göyün, -ü, -n]
8. Günün niçün ḳaradur böyle her rüz
Oda yanan ben özi **göyneyen** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 59*). [göyneyen, -yen]
9. Yakîni ḥarfi levḥinden olup ḥak
Göyündürdi dilini âteş-i şek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 18*). [göyündürdi, -dür, -di]
10. Göyündürdi ne ḥâne kôdı ne raḥt
Meger var-idi bir Yûsuf-cemâlum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 74*). [göyündürdi, -dür, -di]

göynek: Gömlek.

1. Başı saçlu nitekim nâfe-i müşg
Deli **göyneklü** hem-çün penbe-i huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 234*). [göyneklü, -lü]

göz: (Sevgilinin) gözü.

1. İki perî urınmış şekl-i âhû
Dil alur **gözleri** mânend-i cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 56*). [gözleri, -ler, -i]
2. Gözi kattâl-ı şüfî zülfî çengâl
Yüzinde sübhâdur her dâne-i hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 83*). [gözi, -i]
3. Gözi bâdemlerinden ol semen-ber
Nihâl-i nâze zîver eylemiş ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 83*). [gözi, -i]
4. Güneş tal'atlu zibâ dil-rübâlar
Gözi tannâz ebrûsı dü-tâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 84*). [gözi, -i]
5. Suvâr olup turup meh-rûlar ile
Şaçı müşgîn **gözi** âhûlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 58*). [gözi, -i]
6. Perî-ruh perde ardında müşevveş
Gözi pür-âb u göñli tolu âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 82*). [gözi, -i]
7. Müşâbihdür **gözi** ahû gözine
Bunı diyüp ol iki mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 66*). [gözi, -i]
8. Nihâl-i kıddini nâl itdi nâle
Gözi nergisleri çün ebr-i nîsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 27*). [gözi, -i]
9. Ruhi rengin idi vü hâlî hindû
Gözi fettân ü kaşı 'aşîka 'âkık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 39*). [gözi, -i]
10. Ğamından cân-ı Mecnûnı iden çäk
Gözi fettân ü ebrûsı kemân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 9*). [gözi, -i]
11. Rakîbân fitnesinden bî-ğam u bâk
Gözi pür-eşk ü göñli tolu âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 31*). [gözi, -i]
12. Ruhını kıldı bâğuñ za'ferânı
Gözi oldı şovukdan nergisiñ zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 29*). [gözi, -i]
13. Gözi gibi za'if oldı vü bîmâr
Tebûñ ıssısı kızdurdu 'izârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 30*). [gözi, -i]

göz: -Nazarımda, bana göre- anlamında.

1. Gözüme âşinâ görindüñ iy pîr
Ne kişisin ne ildensin haber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 7*). [gözüme, -üm, -e]
2. Görinmesün **gözüme** şubh-ı maşûd
Ki bezminden sen anuñ böyle merdud (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 55*). [gözüme, -ü, -e]
3. Baña ol dîvden görinür ebter
Gözüme ruhları vü saçları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 13*). [gözüme, -üm, -e]
4. K'idüpdür firkatüñ cân ceybini çäk
Görinürsin **gözüme** her zamân sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 139*). [gözüme, -üm, -e]
5. Gelür zindân **gözine** bağ u gülşen
Gülistân kim ola bî-yâr-ı meh-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 18*). [gözine, -i, -n, -e]
6. Gözüme görinür hîzem ü âteş
Çemenlerde biten her lâle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 20*). [gözüme, -üm, -e]
7. Gözüme ejder-i âteş-zebândur
Leb-i 'unnâbsuz her sincid-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 24*). [gözüme, -üm, -e]
8. Benüm bî-nergis-i dilber velî kûr
Gözüme bî-gül-i ruhsâr-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 33*). [gözüme, -üm, -e]
9. İder rüşen dili derdini her gâh
Görine çün **gözine** serv-i şimşad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 11*). [gözine, -i, -n, -e]
10. Gözine her kemerden bir mağâra
Dehân-ı ejdehâdan kim saçar nâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 66*). [gözine, -i, -n, -e]

11. Cihân pür-hûn görünürdi **gözine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 100*). [gözine, -i, -n, -e]

göz: Göz, görme organı.

1. ‘Aceb şürîde-hâl oldum reh-i ‘ışkında ol mâhuñ
Ki gelse yāduma adı döker kan **gözlerüm** şad bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 6*).
[gözlerüm, -ler, -(ü)m]
2. Gözi nemgînlerüñ evrâdı içün
Dili gamgînlerüñ feryâdı içün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 107*). [gözi, -i]
3. Irâğ eyle **gözüm**den reşk-i ẖwâbın
Öñümünden ref’ kıl benlik hicâbın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 33*). [gözümünden, -üm, -den]
4. Gözümi nûruñıla rûşen eyle
Dilümi şevkûñile gülşen eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 49*). [gözümü, -üm, -i]
5. K’açup ol mîm-i tavusî **gözini**
‘Adâletden gözedür Hâk yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 39*). [gözini, -i, -n, -i]
6. Ayağın toprağıdır **gözlere** nûr
Hâk andan eylesün çeşmümi dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 125*). [gözlere, -ler, -e]
7. Gözin yumup veda’ eylese ‘arşa
Yine açınca irerdi bu ferşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 37*). [gözin, -in]
8. Ki tâ gerd-i rehine sürdi yüzün
Gözine kuhl idindi izi tozin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 136*). [gözine, -i, -(n)e]
9. Lebi yâkıtdan u dendânı billür
Temâşası bağışlar **gözlere** nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 54*). [gözlere, -ler, -e]
10. Vücûdı çarh-ı pür dağ olmuş-idi
Ki san biñ **gözlü** bir zâğ olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 6*). [gözlü, -lü]
11. Varup öpdî mübârek **gözin** anuñ
Düşüp pâyına sürdi yüzün anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 251*). [gözin, -i, -n]
12. Başında var gelin gibi gümüş tâc
Gözinde sürme haddinde sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 62*). [gözinde, -i, -n, -de]
13. Gözi cādü saçı ta’vîde döndi
İrağdan her kim iderse nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 52*). [gözi, -i]
14. Ki görmişdi harâbe içre anı
Dökerdi **gözlerinden** hâke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 26*). [gözlerinden, -ler, -i, -(n)den]
15. Mükheḥḥal **gözleri** fettân u mevzûn
Nitekim sâde kâğıd üzre ma’cûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 85*). [gözleri, -ler, -i]
16. İşidüp Qays anasınun sözini
Pür itdi hûn-ı eşkile **gözini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 48*). [gözini, -i, -ñ, -i]
17. Kara **gözleri** cânıña belâdur
Senüñ bahtuñ anuñ-içün qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 29*). [gözleri, -ler, -i]
18. Vü ger ẖöd çeşmi olursa murâduñ
Gözüne yegdür andan çeşmi şâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 38*). [gözüne, -üñ, -e]
19. Geçüp vâdileri mânend-i âhû
Döker **gözden** süreyyâ gibi lû’lû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 36*). [gözden, -den]
20. Kâmer kim gice ola bedr ü tâbân
Tutulmaz **gözden** anuñ nûrı pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 46*). [gözden, -den]
21. Oturup gonce-veş hayrân u dil-teng
Revân itdi **gözinden** eşk-i gülteng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 34*). [gözinden, -i, -n, -den]
22. İşidüp bu kelâmı Qays-ı meftûn
Nitekim şem’ taldı **gözleri** hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 2*). [gözleri, -ler, -i]
23. Derûnum zaḥmına pendüñ devâdur
İzüñ tozi **gözüne** tütüyâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 10*). [gözüne, -üm, -e]
24. Döküp bārân **gözinden** ol pür endüh
Nite ki ebr itdi ‘azm-i cânib-i küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 37*). [gözinden, -i, -n, -den]
25. Dizi üzre alup yirden başını
Yeñiyle sildi **gözünüñ** yaşını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 64*). [gözünüñ, -i, -n, -üñ]
26. Cevâb-ı pîrden Mecnûn-ı dil-teng
Revân itdi **gözinden** eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 12*). [gözinden, -i, -n, -den]
27. Ayağın bir dikenden olsa efkâr
İder cânım **gözine** zaḥmı anuñ kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 22*). [gözine, -i, -n, -e]

28. Görüp anı bu resme zâr u mahzûn
Yüzi üzre revân itdi **gözi** hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 26). [gözi, -i]
29. Anası ol ciger-süzüñ sözinden
Dür ü gevher revân itdi **gözinden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 28). [gözinden, -i, -n, -den]
30. Çü tenhâ kala dir **gözden** döküp hûn
Beni mecnûn kıldı 'ışk-ı Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 49). [gözden, -den]
31. Nazar eyledi yârı tal'atına
Gözinden kanlar akdı şüretine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 34). [gözinden, -i, -n, -den]
32. Ki iy sürme olan tozu **gözüm**
Melûl olma şakın toğru sözüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 5). [gözüm, -üm, -e]
33. Gözine çekdi pes ol pîr-i gam-nâk
Anuñ ol kuydan bir zerrece hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 11). [gözine, -i, -(n)e]
34. Gözinüñ yaşı derhâl oldu nâ-yâb
Hazerden kim yumaya sürmesin âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 13). [gözinüñ, -i, -n, -üñ]
35. Gözinüñ minnetinsüz ol ciger-hûn
Teninden bağı kanın dökdi birün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 21). [gözinüñ, -i, -n, -üñ]
36. Görinür çin-i zülf-i yâr ma'lûb
Gözine hâkâsından Ka'benüñ hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 84). [gözine, -i, -(n)e]
37. Hâdis-i 'ışkı çün işitti Mecnûn
Güle düşdi dökerken **gözleri** hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 2). [gözleri, -ler, -i]
38. 'A'tâ kıl 'ışk 'aynından baña nûr
Gözümden eyleme bu sürmeyi dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 28). [gözüm, -üm, -den]
39. Gözüm nûrî vü başum efseridür
Cihân içinde akrân serveridür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 63). [gözüm, -üm]
40. İden nâmûs u 'ârı perdesin çâk
Gözi nem-nâk u cânı göñli gam-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 4). [gözi, -i]
41. Hezârân yirde olmuş sinesi çâk
Gözi nemgîn vücûdi garkâ-ı hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 42). [gözi, -i]
42. Geh anuñ pâyına sürer yüzini
Gehî öper yüzini vü **gözini** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 66). [gözini, -i, -ñ, -i]
43. Çü şâh ahladı Mecnûnuñ sözini
Pür itdi eşk-i hayretle **gözini** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 62). [gözini, -i, -n, -i]
44. Helâl olunca saña ol perî-rû
Harâm olsun benüm **gözüm** uyu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 146). [gözüm, -üm, -e]
45. Yine hâlîne meşgûl oldu Mecnûn
Yine dökmege başladı **gözi** hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 48). [gözi, -i]
46. Ger ölse yârı hâyîlinden bir âdem
Yur anı **gözleri** yaşıyla muhkem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 24). [gözleri, -ler, -i]
47. Şaçarak **gözlerinden** eşk-i pür-hûn
Yine 'azm itdi küh-i Necde Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 59). [gözlerinden, -leri, -n, -den]
48. Ricâ oldur k'olasın nitekim nûr
Bularuñ **gözlerinden** bir zamân dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 30). [gözlerinden, -ler, -i, -(n)den]
49. Geh öpdi hürmet-ile gözlerini
Didi bu **göz** degülse çeşm-i yârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 63). [göz,]
50. Gider Mecnûn **gözinden** cüy idüp hûn
Giderken irdi bir şahrâya key hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 16). [gözinden, -i, -n, -den]
51. Müşâbihdür gözi ahû **gözine**
Bunı diyüp ol iki mübtelâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 66). [gözine, -i, -(n)e]
52. Terahhûm kıl Moğol Çin **gözlerine**
Esirge kim düşüplerdür Hâfâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 38). [gözlerine, -leri, -n, -e]
53. Geh öpdi hürmet-ile **gözlerini**
Didi bu göz degülse çeşm-i yârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 62). [gözlerini, -leri, -n, -i]
54. Tozıdur **göze** sürme cânâ merhem
Dağı niçe bunuñ gibi kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 88). [göze, -e]

55. Gözinden yaşlar akar boynı bağılu
Hazerden düşmüş endāmına lerze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 8*). [gözinden, -i, -n, -den]
56. Öpüp iki **gözinden** kıldı âzād
Çıkup çün dāmdan gıtdi ğazāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 92*). [gözinden, -i, -n, -den]
57. Nitekim cüy-ı Nil eyledi cüşān
Gözinden cüy idüp bir nîl-gün Nîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 105*). [gözinden, -i, -n, -den]
58. Ğamından pür sirişk itdi **gözini**
Zuhūmına şarup pîrāhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 50*). [gözini, -i, -n, -i]
59. Toğuz tolandı naħlı şāh-ber-şāh
Gözinden yaş dökerek uçdı ol zāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 87*). [gözinden, -i, -n, -den]
60. Gözinden dökdi ol şeb şubħa dek hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 98*). [gözinden, -i, -n, -den]
61. Gözi kanıyla yolları bezerken
Kažā bir gün irürdi nāgehānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 2*). [gözi, -i]
62. Başını kesseler artar ziyāsi
Yüzüm yırtup yeter dökdi **gözüm** kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 67*). [gözüm, -üm]
63. Ki kendi zaħmum uğradı **gözüme**
Suçumı bilüben bî-hadd ü pāyān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 34*). [gözüme, -üm, -e]
64. Varmış gördi tedbîrinüñ aşlı
Şarup bir gün karalarla **gözini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 3*). [gözini, -i, -ñ, -i]
65. Elüñde var 'aşā mānend-i Mūsā
Ol arada biraz **gözden** döküp kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 65*). [gözden, -den]
66. Atar her sū şanasın penbe ħallāc
Göze her rişte-i hürşîd-i şāfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 7*). [göze, -e]
67. Ki dirlik idemezler olmasa āzer
Olaruñ **gözlerine** dūd-ı aħker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 41*). [gözlerine, -leri, -n, -e]
68. Beni öldürmege tîr-i kažādur
Gözümde sürme neyler iy cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 27*). [gözümde, -üm, -de]
69. Revān itdi **gözinden** eşk-i gülgün
Dili gamnāk ü cānı hāil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 50*). [gözinden, -i, -n, -den]
70. Atası zālîm itmîşdür giriftār
Gözinden yaş döküp yine dem ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 23*). [gözinden, -i, -n, -den]
71. Bu anı öpdî vü ol bunı tekrār
Çok itdiler döküp **gözden** bînarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 77*). [gözden, -den]
72. Yüzi üzre **gözi** cüy itdi hūnı
Pes açup dîdesini gördi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 62*). [gözi, -i]
73. Egilüp ayağına düşdi fi'l-ħāl
Gözi olup ikisinüñ de hūn-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 75*). [gözi, -i]
74. Kıraram kabır eyvānında taħtı
Severdüm iki **gözümde** seni çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 19*). [gözümde, -üm, -den]
75. Ki iy **gözi** yaşımdan bî-sitāre
Bu iki şüretüñ bozduñ birini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 16*). [gözi, -i]
76. Tozını kühl idinürdi **gözine**
Ğazāl eṭrāfını müşgîn iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 58*). [gözine, -i, -n, -e]
77. Severdi vü oper kocardı her gün
Şıgayup pōstın öperdi **gözini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 91*). [gözini, -i, -n, -i]
78. Öperdi **gözlerini** her dem anuñ
Ta'accübdedydi her lāħza ki yā Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 96*). [gözlerini, -ler, -i, -ñ, -i]
79. Ki girdüm yok yire kanına anuñ
Meger tutdı **gözümü** ħ'āb-ı ħargüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 63*). [gözümü, -üm, -i]
80. Ħarîk-i ateş-i hier ü mezellet
Gözi sakķā olan müjgānı ferrāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 19*). [gözi, -i]
81. Gözinden ħāme gibi dökdi gevher
Görür kim ta'nlardur cümle pür-nîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 42*). [gözinden, -i, -n, -den]
82. Meger cān ola lāyîk-ı müjde-gānî
Suṭūrı **gözlerüme** virdi nūrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 35*). [gözlerüme, -ler, -üm, -e]

83. Anuñ-çündür **gözüm** bahri güher-ver
İder muştum ruhum rengini hamrā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 74). [gözüm, -üm]
84. Yüzine **gözine** sürdi du'â-vâr
Görür kim her sözidür mihr-perver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 46). [gözine, -i, -n, -e]
85. Düşüp üstine öpdi çoçdı hayli
Yudı **gözi** yaş-ıla gâh rüyın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 23). [gözi, -i]
86. Selîme şordı herkesden nişanı
Bu hâl içre **gözün** yaş tıtdı nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 3). [gözün, -i, -n]
87. Teninde muntâzır çıkmâğa cânı
Revân idüp **gözinden** kanlı seyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 21). [gözinden, -i, -n, -den]
88. Yüzün düşmiş kılar feryâd u efgân
Şaçup her biri **gözden** eşk-i hûn-rîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 37). [gözden, -den]
89. Yine başladı **gözden** dökmege hûn
Yine vahşîlerle oldı hem-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 46). [gözden, -den]
90. Şaçup kan **gözlerinden** kıldı feryâd
Olup meşhedleri üstine hâzır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 26). [gözlerinden, -ler, -i, -(n)den]
91. Kılar ya'nî garîbe dil-nüvâzı
Añup Leylisinüñ âhü **gözini** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 123). [gözini, -i, -n, -i]
92. Öper her lâhzâ bir âhü **gözini**
Geçinürdi bu resme ol belâ-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 124). [gözini, -i, -n, -i]
93. Akıdup ebr-veş bârân **gözinden**
Didi tanz eyleyüp bunlara yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 2). [gözinden, -i, -n, -den]
94. Figânum düdidur bî-rüy-ı maflüb
Virür nergis egerçi **gözlere** nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 31). [gözlere, -ler, -e]
95. Görinmez **gözlerine** bağ u gülzâr
Baña mîh-i der-i dilber yiter gül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 38). [gözlerine, -ler, -i, -n, -e]
96. Firâkuñdan revân eyler **gözi** kan
Leb-ı cûda hıramân ol şabâ-vâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 14). [gözi, -i]
97. Gözinden kan saçar ol bülbül-i zâr
Bu nağme irdi geldikde şümâra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 48). [gözinden, -i, -n, -den]
98. Gözinüñ yaşı kıldı hâki nem-nâk
Gelüp bir bülbül ol gül üzre nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 38). [gözinüñ, -i, -n, -üñ]
99. Akıdup **gözlerinden** her biri kan
Didiler k'iy hârâb olan vücûdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 2). [gözlerinden, -ler, -iñ, -den]
100. Vücüdün şevk odı pür-cüş kıldı
Revân itdi **gözinden** ol zer iklîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 53). [gözinden, -i, -n, -den]
101. Mey-i nâz eylemiş çeşmini medhûş
Gözi kaşı oldı ol serv-i revânüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 169). [gözi, -i]
102. Siyâh itdi **gözün** çün çeşm-i âhü
Çok itmekden demini 'aşıkun nûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 166). [gözün, -in]
103. Ayıt kim söylesin bir kaç kelâmı
Yeter kan yaş ağıttı **gözlerinden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 203). [gözlerinden, -ler, -i, -(n)den]
104. Gözüm görmez bakârven âfitâba
Aña döndüm ki bir a'mâ-yı güm-râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 10). [gözüm, -üm]
105. Gözi yaşı cefâdan taşmış idi
Pür idi bûy-ı 'ışıkla dimâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 6). [gözi, -i]
106. Göze bir mevce görünmez miyânı
Zenañdânı durur bir sîb-i tâze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 46). [göze, -e]
107. Çıkardı berk-i âhî âsumâne
Gözi kim yaş dökeydi yiryüzine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 99). [gözi, -i]
108. Gözinüñ nûrı dökülüp karardı
Demi bağlandı düridi berâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 64). [gözinüñ, -i, -n, -üñ]
109. K'irişmez gerdene şad 'id ü nevrüz
Gözün açup du'adan soñra ol mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 9). [gözün, -in]

110. İrişdür gülsitāna ‘andelībi
K’idinem kuhl tozından **gözüme** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 53). [gözüme, -(ü)m, -e]
111. Ya bir başdan iki **göz** bitdi mergüb
İki şubh âyinesi buldı bir nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 96). [göz,]
112. Gözinden güç-durur olmak kişi dūr
Eger var-ise ben bendeñde yüz cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 32). [gözinden, -i, -n, -den]
113. K’ölür mähî kaçan dūr olsa şudan
Gözüm sensin benüm iy çeşm-i pür-nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 31). [gözüm, -üm]
114. Urursın sineñe şad seng-i endüh
Melâletden **gözüñi** ger tuta h’wāb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 29). [gözüñi, -ün, -i]
115. Gözi yaş gönli âteş birle töldi
Mey-i hayretten oldı şöyle medhüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 8). [gözi, -i]
116. Müşevveş hāl her lāhza sitemden
Gözinden yaş yirine kan saçılan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 19). [gözinden, -i, -n, -den]
117. Kāra giydi vü **gözleri** tolı hūn
Siyeh-püş olduğı sünbül budur hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 60). [gözleri, -ler, -i]
118. Cinān tāvūsı san-kim kaldı bî-per
İki **gözleri** kaldı sürmeden huşk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 67). [gözleri, -ler, -i]
119. Gözüme sürme eyle ol gubārı
Gül-āb-ı eşk-ile kıl sînemi pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 26). [gözüme, -üm, -e]
120. Başına ol zamān şan kopdı maşşer
Kāra giydi vü **gözden** dökdi bārān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 11). [gözden, -den]
121. Gözinden dökdi kanlar küze küze
Şu resme dökdi ol mäh üzre kanı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 18). [gözinden, -i, -n, -den]
122. Kesüp atdı saçın her mäh-peyker
Gözinden ağıdıp her biri seyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 43). [gözinden, -i, -n, -den]
123. Kāmer yüzden kanı ol kāra **gözler**
Kanı ol nāz u şive ol leṭāfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 56). [gözler, -le, -r]
124. Bunı didi vü **gözlerin** ter itdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 1). [gözlerin, -ler, -in]
125. Ki gün gibi tolandıñ **gözümüzden**
Yāhūd bu vechden girdüñ zemīne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 50). [gözümüzden, -ü, -müz, -den]
126. Ağıdurdı **gözinden** yüzine āb
Hārām itmişdi ğam çeşmine h’wābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 16). [gözinden, -i, -n, -den]
127. Zemīn gencini yudmış mārī kalmış
Bu resme **gözlerinden** cüy idüp hūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 47). [gözlerinden, -ler, -i, -(n)den]
128. Gözinden yaş dökerdi hem-çü yārān
Şitāb ıderdi ğayet gönli cānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 30). [gözinden, -i, -n, -den]
129. Kanı bir **göz** ki dehr itmedi hūn-bār
Ecel seyli katı yavuz yağıdır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 90). [göz,]
130. Gözinden her biri cüy itdi hūnlar
Pes āhīr āb-ı dideyle yudılar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 22). [gözinden, -i, -n, -den]
131. Dökerdi Zeyd **gözden** kanlu seyli
Anuñ gibi ere Hāk rahmet itsün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 4). [gözden, -den]
132. K’ide nūr-ı şafā rüşen **gözüñi**
Çü tır ol ‘ışk rāhında revāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 76). [gözüñi, -üñ, -i]

göz: Bölüm, hane.

1. Giderüz biz dağı nevbetçe bir bir
Yidi **göz** bir degirmendür bu eflāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 159). [göz,]
2. Ögüdince dürişüp niçe yük un
Yüki az olanuñ bir **gözde** iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 185). [gözde, -de]
3. Ol ucdan lā-cerem gec kırtulurlar
Ki zīrā bir **gözinde** bu iş bu tāhūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183). [gözinde, -inde]

göz: Bakış, nazar.

1. Gözi tannâz u ruhsârî ciger-süz
İdinür tütüiyâ çeşm-i dil ü cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 2). [gözi, -i]
2. Atuñ ayağı tozin her kim edinmez sürme
Şu'le-i şems görinsün **gözine** zulmet-i şeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 20). [gözine, -i, -
(n)e]
3. Dil ü cân **gözleri** fikrûñle binâ
Zebân tütîleri zikrûñle güyâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 41). [gözleri, -leri]
4. Gözi seyyâre mânendi dırağşân
Güneş gibi zamîri nûr-bağşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 49). [gözi, -i]
5. Gözi öninden oldı perdeler dūr
Özine manzar oldı 'âlem-i nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 187). [gözi, -i]
6. Bunı didi vü **gözden** oldı pinhân
Sarâyına yöneldi şâh hândân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 271). [gözden, -den]
7. Turur nergis çemen şahınında bî-tâb
Şikâr itmiş **gözi** âhûların h'wâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 64). [gözi, -i]
8. Ne resme gördise vîrân içinde
Gözi zevraklarını kan içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 32). [gözi, -i]
9. Gözinden kühl-ı deycûri yuyup şeb
Göge kâfür saçmışıdı kevkeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 7). [gözinden, -i, -n, -den]
10. Mu'tî'ün diler-iseñ kaşı yayı
Gözünden dūr kılmâ harf-i yâyi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 44). [gözünden, -ün, -den]
11. Gözi ğaret-ger-i ervâh-ı 'uşşâk
Lebi bezm-i şafâda râh-ı 'uşşâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 51). [gözi, -i]
12. Anuñ **gözi** bunuñ yüzinde kaldı
Bunuñ 'ışkı anı endûha saldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 103). [gözi, -i]
13. Yüzüne bakmasun her lâhza süzen
Gözini rişte ile dik anuñ sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 46). [gözini, -i, -n, -i]
14. Ki çün **gözlerden** oldı dūr ol nūr
Ġam itdi Kayısı günden güne rencūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 3). [gözlerden, -ler, -
den]
15. Nazar kıldı çü pîr anuñ yüzine
Cihân ğamdan siyâh oldı **gözine** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 60). [gözine, -i, -n, -e]
16. Gözüm nûri saña düşmeye bu kâr
Ki görünüñ bize bu kârdan 'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 75). [gözüm, -(ü)m]
17. Ġamın yime **gözümün** iy mükerrerem
Ki olmaz âb-ı deryâ içmeden kem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 67). [gözümün, -üm, -ün]
18. Gözi sakka olan müjgânı ferrâş
Cebîni yârî eşiginde nakkâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 7). [gözi, -i]
19. Gözi efsûn okır sihr-ile kaşı
Şatar her bir bucağdan bir kumâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 35). [gözi, -i]
20. Yeter olduñ **gözüm** önüne hâyil
İrîl bir lâhza karşumdan kerem kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 21). [gözüm, -üm]
21. Varup didiler atasına yek-ser
Ki iy **gözler** yüzün görmekten enver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 26). [gözler, -ler]
22. Bu sözler deyken ol abdâl-ı fânî
Gözi tüş oldı şem'a nâgehânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 46). [gözi, -i]
23. Pür idüp kan yaşıyla **gözlerini**
Didi kavmine Mecnûn sözlerini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 73). [gözlerini, -ler, -i, -ñ, -
i]
24. Gözi tüş oldı şâhuñ ol gedâya
Belâ sicni içinde mübtelâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 37). [gözi, -i]
25. Gözi tüş oldı ol hâli hârâba
Görür yatur yüz urmuş bir serâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 63). [gözi, -i]
26. Ġarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencūr
Çü dîv âdem **gözinden** dūr u mestūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 82). [gözinden, -inden]
27. Gözini toz göğün püşide kıldı
Yirün şadrın çeri cüşide kıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 45). [gözini, -i, -n, -i]

28. Kõdı cānına Mecnûn-ı hāstenûñ dağ
Gõzi ardınca kaldı iderek āh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 89*). [gõzi, -i]
29. Ki kandan mevc urur deryā **gõzinde**
Yine bir lâhzada ‘aqlı dirilür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 14*). [gõzinde, -i, -n, -de]
30. Elin tutup Hākı-y-çun hayr ideyin
Ki ne **gõzi** görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 21*). [gõzi, -i]
31. Gözi tuş oldu anda bağbāna
Türur bir ‘ar‘aruñ dibinde nev-hîz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 22*). [gõzi, -i]
32. Gehî şāne kõdı gisûlarına
Gõzi āhûların çün nāfe-i Çîn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 21*). [gõzi, -i]
33. Şeker şāhındadır şan tûti-yi āl
Gõzine Leylinûñ her şem‘-i enver (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 15*). [gõzine, -i, -n, -e]
34. Şu‘ā‘ından anuñ pür-nür ü rüşen
Gõzi tuş oldu anda bir tezerve (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 31*). [gõzi, -i]
35. Tapuñdan bu yola hõş-dil gidem tā
Gõzüm görmeyiser irāk seni bil (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 15*). [gõzüm, -üm]
36. Göre düşdi **gõzi** bir āşināyı
Çağırıp yanına anı didi k‘iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 36*). [gõzi, -i]
37. K‘açıla andan **gõzi** bu hāk-rüyuñ
Cemālûñ seyrine eyle māyilem ben (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 152*). [gõzi, -i]
38. Sevādından **gõzi** oldu münvver
Döntüp ol nev-‘arûs-ı nāz-perver (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 28*). [gõzi, -i]
39. Batupdur cānı **gõzine** anuñ hār
Beni yakma bu resme ser zenîşden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 140*). [gõzine, -i, -n, -e]
40. Görinmez oldu anasınûñ **gõzine** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 88*). [gõzine, -i, -n, -e]
41. Urındı rüy-ı şāhrā reng-i sincāb
Gõz ider gonca-ı bādām-ı hõş kām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 49*). [gõz,]
42. Cihān gülbāngdan oldu pür-āvāz
Görinmeyüp **gõzine** rüy-ı dildār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 55*). [gõzine, -i, -n, -e]
43. Veren elden Züleyhā gibi kārı
Gõzi yağmaya viren mülk-i cānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 37*). [gõzi, -i]
44. Gözin döndürdi bahr-i bî-kerāne
Şarāb-ı ‘ışk anı medhûş kıldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 50*). [gõzin, -in]
45. Ola gönülüm **gõzüm** bî-ferr ü bî-nür
Çün ura hāzretûñ bir şî‘re bünyād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 68*). [gõzüm, -üm]
46. Kej olur kej baķan **gõz** baña muṭlak
Egerçi kāmētümdür aşlda kec (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 24*). [gõz,]
47. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirāsum
Velî şol **gõz** ki var bañā zîyānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 33*). [gõz,]
48. Dikerven rişte-i nālümle anı
Şol ādem kim sever kendü **gõzini** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 35*). [gõzini, -i, -n, -i]
49. Gözüñ nûrı iki ‘ālemde varuñ
Nedür hālî diyüp pür ğam senûñ-çün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 6*). [gõzüñ, -üñ]
50. Ümîdi devr-i fāniden berîde
Gõzine teng olan eyvān-ı rāḥat (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 9*). [gõzine, -i, -n, -e]
51. Gözini āfitābuñ kıldı pür-nür
Şu resme kıldılar ārāyiş anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 58*). [gõzini, -i, -n, -i]

gõz: Mana göz: gönül.

1. Cān **gõzi** ahvālınûñ şıḥḥatine hāzık-ı dehr
Atuñ ayagı tozı kuḥlini buyurdı sebeb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 15*). [gõzi, -i]

gõz aç: Göz açmak.

1. Sipîhr evcinde yir yir her sitāre
Gõz açup aña kıldı nezzāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 100*). [gõz aç, -up]

gõz dik: Bir şeyi ele geçirmeyi düşünmek, istemek.

1. İle göz dikmeden çeksün özini
Cihānda ol-durur dīvāne iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 36*). [göz dik, -me, -den]
2. Yola dikmişdi göz gözlerdi rāhı
Ki tā bād irürüp bir gün gubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 110*). [göz dik, -miş, -di]

göz göre: Göz göre göre.

1. Kamu fermānuña cāndan muṭī'üm
Velikin **göz göre** ferzendin ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 57*). [göz göre,]

göz urdum: Her yeri gözlemlemek.

1. Tutup anı hezārān 'izzetile
Sevādına **göz urdum** hürmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 92*). [göz urdum, -dum]

göz yum: Kabullenmek.

1. Gider bir cānibi tıtdı yumup göz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 112*). [göz yum, -up]

gözden kan dök: Büyük üzüntüyle ağlamak.

1. Diyüp bu sözleri gözden döküp kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 1*). [gözden kan dök, -üp]

gözet: Kollamak, beklemek.

1. K'açup ol mīm-i ṭavusī gözini
'Adāletden **gözedür** Hāk yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 40*). [gözedür, -ür]

göze: Kollamak, beklemek.

1. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zīrā za'f u pīrī vü seḳāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 20*). [gözedürdi, -ür, -di]

gözet: Göz önünde bulundurmak, düşünmek.

1. Gider **gözetmeyüp** sağ u solını
Dileni dileni her çetri nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 8*). [gözetmeyüp, -me, -, -üp]
2. Gider fark itmeyüp tağı ovoidan
Tutup bir cānibi **gözetmeyüp** rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 29*). [gözetmeyüp, -me, -, -üp]

gözet: Gözlemek, gözetlemek.

1. Dilāverler idüp her gūşede ceng
Gözetdi her birisi gayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 12*). [gözetdi, -di]
2. Gözetdi ol deli kendü kalayın
Yürüyverdi ol şahrā yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 86*). [gözetdi, -di]

gözet: Göz önünde bulundurmak, düşünmek.

1. Kamudur bir birinden bî-vefâ-ter
Gözetmezler cihânda gayret ü nâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 33). [gözetmezler, -mez, -ler]

gözet: Aramak, bulmaya çalışmak.

1. K'ire kıza hâlel size hacâlet
Gözetdüm gerçi bende gayret ü neng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 41). [gözetdüm, -dü, -m]

gözi yolda kal: Birini uzun süre istekle ve hasretle beklemek.

1. Gözi yolda senûñ-çün iy nigû-ñ"âh
Kaçankim virmege kaçd itdi cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 86). [gözi yolda kal, -da-i-up, -dur]

gözin yum: Gözünü yummadan, kapatmadan.

1. Gözin yummadı bir dem dökmeden kan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 90). [gözin yum, -ma, -dı]

gözinde kal: İstedigini elde edememenin üzüntüsü içinde olmak.

1. Çün uyhudan götürdi baş o meh-veş
Görür kalmış gözinde ol nakş-ı dil-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 34). [gözinde kal, -mı]

gözinden çık: Gözden düşmek.

1. Gözinden çıkdı ol dem 'arşa-ı hâk
Pes itdi kaçd-ı 'azm-i 'âlem-i pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 87). [gözinden çık, -dı]

gözine görün: Görünür hala gelmek.

1. Dil ü cânında Leylî mesken itmiş
Çü görindi gözine mäh-rûsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 25). [gözine görün, -dı]

gözle: Gözlemek, seyretmek.

1. Cidâl-ı haşm içündür **gözlemek** neng
Ne cânım var ki idem yâr-ıla ceng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 37). [gözlemek, -mek]
2. Yola dikmişdi göz **gözlerdi** râhı
Ki tâ bād irürüp bir gün gubârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 110). [gözlerdi, -r, -di]
3. K'o dervîş idi bu **gözlerdi** bâyı
Ki âhîr bir kavî-dest ü tüvân-ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 78). [gözlerdi, -r, -di]

gözle: Aramak, beklenti içinde olmak.

1. Murâdum tîrin irtürmez nişâne
Dem-â-dem **gözlerem** süy-ı harîmüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 81). [gözlerem, -r, -em]

2. Senüñ **gözler** irâdetüñ temâmı
Yüzüñ görmeyeli yokdur huzûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 114*). [gözler, -r]
3. Çevirmişdür seni çün halka-i mâr
Hakîkat **gözler** iseñ fark tâ pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 95*). [gözler, -r]

gözler: Göz. Gözler.

1. Vü ger hûd niyetüñ itmekdes ceng
Cihânı **gözlerüñe** eyleyem teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 48*). [gözlerüñe, -ün, -e]

gözün aç: Uyanık, dikkatli olmak.

1. Tır evden yaña gidelüm **gözün aç**
K'anañdur anda didârüña muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 135*). [gözün aç,]
2. Gözüñ aç kim ölürsin âhîr-i kâr
Gurûr u kibri dilden eylegil terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 60*). [gözün aç,]

gözüne hâbı harâm it: Uykusuz kalmak, hiç uyumamak.

1. Anuñla mûnis olup niçe günler
Harâm itdüm gözüm h'âbı dünler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 90*). [gözüne hâbı harâm it, -düm-i-üm]

gubâr: Toz, toprak.

1. Şeh-i kişver-nişin-i mülk-i bālâ
Ayağınuñ **gubârı** 'arş-ı vâlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 16*). [gubârı, -ı]
2. Şitâb itse semend-i berç-vârı
Koparur rûd-ı ceyhûndan **gubârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 86*). [gubârı, -ı]
3. Bulut gibi **gubâr** ağdı havâyâ
Ki kandan yağdı bārân ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 39*). [gubâr,]
4. Yola dikmişdi göz gözlerdi râhı
Ki tâ bād irürüp bir gün **gubârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 111*). [gubârı, -ı]
5. Kâmusın bağladı vü şardı muhkem
Yeñiyle yüzünüñ sildi **gubârın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 29*). [gubârın, -ın]
6. Gubârıñ kuhlına cân çeşmi muhtâc
Tenümde şınsa yır yır üstüñ'ânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 54*). [gubârıñ, -uñ]
7. Dem-i merg aña irürdi **gubârı**
Dilinden çıkdı sevdâ başına hâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 52*). [gubârı, -ı]
8. Gözüme sürme eyle ol **gubârı**
Gül-âb-ı eşk-ile kıl sînemi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 26*). [gubârı, -ı]

gubâr: Toz ll keder, üzüntü.

1. Ne bilsün çarh işin sâde-dil idi
Ne gönlinde var-idi gam **gubârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 15*). [gubârı, -ı]

gubâr: Toz, toprak (âşğın zayıf bedeni bağlamında).

1. Gehî korur sinekden cism-i zârın
Siler geh rûy-ı çâkinuñ **gubârın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 64*). [gubârın, -ın]

gubâr ol: Toz olmak.

1. Çehresi kuhl-i Şifâhâne dönüp ola ğubâr
Kûh-i Elburza eger 'arz idesin gürz-i ğazab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 11*). [*ğubâr ol, -a*]

ğubâr-ı çehre: *Yüzün sürmesi.*

1. Yeñiyle kıldı ol miskîn-i ğam-nâk
Ğubâr-ı çehresini oğlınıñ pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 30*). [*ğubâr-ı çehre, -si, -ni*]

ğubâr-ı dergeh: *Dergahın (kapısının) tozu.*

1. Ğubâr-ı dergehüñde iledür bû
Kim andan rûh-ı kudsî hâşiyet cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 95*). [*ğubâr-ı dergeh, -üñ, -de*]

ğubâr-ı makdem: *Ayağının tozu.*

1. Cem' olsa bir araya cevâhir gerân-ı dehr
Kimse ğubâr-ı makdemiñe koymaz kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 20*). [*ğubâr-ı makdem, -i, -ñ, -e*]
2. Ğubâr-ı makdemiñden dide maḥzûz
Sürer na'linüñe yüz levḥ-i maḥfûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 111*). [*ğubâr-ı makdem, -i, -n, -den*]

ğubâr-ı makdem: *Ayağının tozu. II Sevgilinin ayağının tozu.*

1. Ğubâr-ı makdeminden dilberinüñ
Çek iki çeşmine ol 'ışk erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 5*). [*ğubâr-ı makdem, -in, -den*]

güc: *Güç, iktidar.*

1. Zebânı söylemez kim diye râzın
Güci yitmez ki 'arz ide niyâzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 318*). [*güci, -i*]
2. Gücüm yitmez ki sunam sağara dest
Çeküp ol lâḥza bir heybetlü âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 228*). [*gücüm, -üm*]
3. Benüm odumdan irer saña âfet
Faḳîrem hem **gücüm** yitmez nevâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 27*). [*gücüm, -üm*]

güc: *Zor.*

1. Güç-imiş gördüm ü öğrendüm el-ân
Kaını ol dem ki virürdün baña pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 54*). [*güç-imiş, -imiş*]
2. Gözinden **güç-durur** olmak kişi dūr
Eger var-ise ben bendeñde yüz cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 32*). [*güç-durur, -durur*]

güc ol: *Zor olmak.*

1. Güç olur eylemek dīv ile hem-dem
Yaraşmaz nūr-ıla bir yirde sersām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 58*). [*güc ol, -ur*]

güç olur: Güç duruma gelmek, zorlaşmak.

1. Havâledür dile gam küh-sârı
Güç olur çekmek anuñ gibi bârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 70). [güç olur,]

güdâz: (Mânen) tutuşmuş.

1. Mişâl-i şem‘ idi ol merd-i âzâd
Güdâz ü girye vü süz-ile mu‘tâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 10). [güdâz,]

ğufrân: Bağışlama. Affetme.

1. Şa‘alar başum üzre ha‘t gibi hâk
Baña **ğufrândan** ol dem vir berâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 123). [ğufrândan, -dan]

güher: Cevher, inci II Güzel söz.

1. Velî düşmedi âsân baña bu genc
Ki çekdüm her **güher** için üküş renc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 128). [güher,]
2. Cihâna sözden işâr it **güherler**
Melâhat meclisine saç şekerler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 9). [güherler, -ler]
3. Zebânuñdan revân eyle şekerler
Kelâmuñdan nişâr eyle **güherler** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 4). [güherler, -ler]

güher: Cevher, inci.

1. Şekerlerdür berî ta‘n-ı megesden
Güherlerdür mu‘arrâ dest-i kesden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 148). [güherlerdür, -ler, -dür]
2. Virem olursa ger bu ‘a‘d-i mevzûn
Ka‘târ-ıla **güher** yük-ile altun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 110). [güher,]
3. Ne deñlü harc idersen bu **güherden**
Kim olmaz zerre deñlü mâ-hâzarden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 11). [güherden, -den]
4. Sözüñden pür **güher** eyle cihânı
Çıkarup kân-ı tab‘uñdan cevâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 2). [güher,]
5. Ki pesdür bu cihândan baña yârum
Güher kim bula ‘âlemd e harîdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 55). [güher,]
6. Olupdur müşg-ile ma‘hlût-ı ma‘cûn
Güherden dürcdür la‘lîn tutağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 75). [güherden, -den]
7. Güher gibi dem-â-dem seng içinde
Niçe gevher ki mişli yok bahâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 22). [güher,]

güher-dürc: Mücevher kutusu.

1. Hâkikat belki mecnûnam be-ğâyet
Güher-dürcüñ ki pülâd ağzın açdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 91). [güher-dürcüñ, -üñ]

güher-rîz: Cevher döken; cömert, eli açık.

1. Dil ola râh-ı ‘aynumdan **güher-rîz**
Direm kim qorhu virdi rûz-ı maşşer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 72). [güher-rîz,]

güher-ver: Cevher sahibi.

1. Anuñ-çündür gözüm bahri **güher-ver**
İder muştum ruhum rengini hamrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 74). [güher-ver,]

gül: Gülmek.

1. Yenâbî'-i bihişte döndi her cü
Güler gül kimse işitmez şadâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 31). [güler, -er]
2. Bu işler k'eyledi Mecnûn-ı bî-dil
Gülüşdi ta'n kılup ehl-i muhaşşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 62). [gülüşdi, -üş, -di]
3. Ğamı şadiye dönüp hoş dil oldu
Yidi vü içdi oynadı vü **güldi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 82). [güldi, -di]
4. Yüze **gülmek-durur** işleri dilden
Saña ol vakt irer halkuñ vefâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 90). [gülmek-durur, -mek, -durur]
5. Kimi ağlar kimi olurdu hândân
Gülenler dehr işinden ğafil idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 71). [gülenler, -ler]

gül: Gül II Sevgilinin yüzü.

1. Vedâ' idüp nigâra Kays ol şeb
Güline nergisinden saçdı kevkeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 16). [güline, -i, -n, -e]
2. Döker çeşmüm lebûnsüz eşk-i gül-reng
Senûñ vaşluñ **gülinden** iy habîbüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 163). [gülinden, -in, -den]
3. Hasedden ol perîññ gül yañağı
Komışdı lalenüñ bağına dâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 55). [gül yañağ, -ı]
4. Ğazâl u tāvûsı bağ-ı cinânûñ
Gül-i ruhsârı üzre kurdı ol **gül** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 171). [gül,]

gül: Gül. || Sevgili.

1. Perî-peyker güzeller yüzleri **gül**
Muğannilik iderler hem-çü bülbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 23). [gül,]
2. Gelürek oldu bir gün yüzlü maħbûb
Ruħı **gül** hâli fülful ğabğabı töp (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 6). [gül,]
3. Meh-i tâbânûñ oldu hâlesi şan
Gülüñ pîrahenine zer girîbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 8). [gülüñ, -üñ]
4. Gül üzre nergisinden döküp âbı
Şafağdan zeyn iderdi mâh-tâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 19). [gül,]
5. Leb-i şîrinleri hândân saçıldı
Seher vaktinde **gül** gibi k'açıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 116). [gül,]
6. Virilmez didiler **gül** bergi bade
Ne lâyıkdur bu meh ol div-zâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 109). [gül,]
7. Şu **gül** kim kıpmış-idi bād-ı âfet
Getürdi yirine riħ-i sa'âdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 177). [gül,]
8. K'o **gül** k'olmuşdur bağuñ çerâğı
Komış derdi dil-i Mecnûna dâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 11). [gül,]
9. Naşîbidür bu **gül** bir bî-naşîbüñ
Bu kişver yiridür bir tâcdârûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 76). [gül,]
10. Nihâlûñ bağını yir zâğ her bâr
Tezervünde çi ger maşşûdidür **gül** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 103). [gül,]
11. Velî çokdur şehâ bülbülde şöhet
Kızıl **güldür** egerçi hüsn-i gülzâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 107). [güldür, -dür]
12. Ruħ-ı bağ oldu **gülden** ergüvânı
Gül-i aħmerden oldu her leb-i cü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 24). [gülden, -den]

13. Bu hâle arturur bülbül nevâsın
Gülüñ ruhsârına ‘âşık-durur bağ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 33). [gülüñ, -üñ]
14. Ya niçün bağ-ı vaşluñdan cüdâyum
Gülüñden durum adum bağbândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 7). [gülüñden, -ünden]
15. Ne lâ‘linüñ naşîb olur zülâli
O **gülden** olmayup maşsûdî hâşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 101). [gülden,]
16. Gülümden eyle gûyâ bülbülîni
Getür dâma ol âhû-yı ğarîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 50). [gülümden, -üm, -den]
17. Şu **gül** gibi ki gitmişdür gül-âbı
Meh-i ruhsârı beñzedi hilâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 42). [gül,]
18. Baña ol **gül** senden özge yâdigârı
Senüñle gel bertü iy yâr-ı dil-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 94). [gül,]

gül: Çok sevilen ve beğenilen, katmerli ve kokulu olan çiçek.

1. Hüsnüñ **gülinden** iy yüzi ħurşîd ü alnı ay
Oldı meşelde bir varağa gülşen-i İrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41). [gülinden, -in, -den]
2. Senüñ hükmüñ-le bergin bağda **gül**
Tağtımış kim bisât idine bülbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 27). [gül,]
3. Güle sen virdüñ iy Ħaķ behcet-i rû
Sen itdüñ ğoncenüñ ağzını hoş-bû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 29). [güle, -e]
4. Yemîn itdi yasağın eyleyüp yâd
Ki artuķ kapmaya **gül** yelkenin bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 110). [gül,]
5. Açılmışdı ruħ-ı Leylî gibi **gül**
Kılarıdî nâle Mecnûn-vâr bülbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 37). [gül,]
6. Kılar bülbül güle karşı terennüm
Gül ider aña tanz-ile tebessüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 48). [gül,]
7. Gül açup bülbüle remz ü peyâmı
Zebân-ı hâl-ile söyler kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 49). [gül,]
8. Kızıl **gülden** şehir bulmışdı deste
Zamânım idi firûz u ħuceste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 31). [gülden, -den]
9. Kılar bülbül **güle** karşı terennüm
Gül ider aña tanz-ile tebessüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 47). [güle, -e]
10. Bitürür tâze **güller** gerçi gülzâr
Yüreklər yarar ammâ ğayret-i ħâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 211). [güller, -ler]
11. Her encüm hâle-i meh-tâb içinde
Gül-idi sanki ħavz-ı âb içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 6). [gül-idi, -idi]
12. Cemâl-i gülşeni pür sünbül ü **gül**
Ki ruhsârı **gül** u ğisûsı sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 77). [gül,]
13. Cemâl-i gülşeni pür sünbül ü **gül**
Ki ruhsârı **gül** u ğisûsı sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 78). [gül,]
14. Koşuladı çü **gül** destesin ol ħür
Zarûrî düşdi bağ-ı şabrdan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 25). [gül,]
15. Koyup ol **gül** bunun ğöñline dağı
Nesîm-i ‘ışkdan töldi dimâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 29). [gül,]
16. Bakarken bunlara ol ħaddi lâle
Dökerken nergisi **gül** üzre jâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 54). [gül,]
17. Ne deñlü kim el irürmez **güle** kes
Leťâfetde vü rağbetde-durur pes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 37). [güle, -e]
18. Güzer kıldığı yola **gülle** gülle
Oluben cem‘ tıflân-ı mahalle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 13). [gülle, -le]
19. Güzer kıldığı yola **gülle** gülle
Oluben cem‘ tıflân-ı mahalle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 13). [gülle, -le]
20. Hemîşe **gül** gibi ol şād u ħandân
Çü ğonca olmağıl mahbûs-ı zindân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 9). [gül,]
21. Ħadığ-i ‘ışkı çün işitdi Mecnûn
Güle düşdi dökerken ğözləri ħün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 2). [güle, -e]
22. Sen itdüñ **güllerüñi** zâğa teslim
Ciger kanı yirem ben nite kimden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 32). [güllerüñi, -ler, -ü, -ñi]

23. Ol andan bār-ı derd ü ğam yimişdür
Gülistānum **gülinden** dermemişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 135*). [*gülinden, -in, -den*]
24. Benüm atam idi gūyā ki öldi
Güline çeşmümün ğam çekdi mīli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 153*). [*güline, -i, -ne*]
25. Ki olmış cümle aḥvālî diger-gün
Kızıl **gül** gibi ruḥsārî şararmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 17*). [*gül,]*
26. Def olmışdur **gül** evrākı celâcîl
Getürdi her şükûfe ḥâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 64*). [*gül,]*
27. Çemen şahnını kıldı bir tabak **gül**
Cihân çün bağ-ı cennet oldu hoş-bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 28*). [*gül,]*
28. Yenâbî'-i bihişte döndi her cū
Güler **gül** kimse iştmez şadāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 31*). [*gül,]*
29. Elinde tiğ ü başında otağı
Bu resme faşlda **gül** gibi ol şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 61*). [*gül,]*
30. Görinmez gözlerine bağ u gülzār
Baña mīḥ-i der-i dilber yiter **gül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 39*). [*gül,]*
31. Hevâ-yı zülfi pesdür seyr-i sūnbül
Gülike erġuvānuñ şāḥı bī-yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 41*). [*gülike, -ile*]
32. Karārı kalmadı bir yirde çün bād
Gül endāmı ḥayālî birle nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 35*). [*gül,]*
33. Varup bir **gül** dibinde tutdı ārām
Fiğān idüp yaḳasın eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 36*). [*gül,]*
34. Gözinün yaşı kıldı ḥâki nem-nāk
Gelüp bir bülbul ol **gül** üzre nāġāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 39*). [*gül,]*
35. Derūnuñ düdın eyler derd-ile yād
Nazar kılsa **güle** ol māḥ-ı tābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 13*). [*güle, -e*]
36. Yüzine bir **güle** bakmazdı ol māḥ
Bu resmeydi olarda zindegāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 74*). [*güle, -e*]
37. Döşürsem **güllerin** küstāḥ küstāḥ
Ki öpsem gögsünün nārını iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 88*). [*güllerin, -ler, -i, -n*]
38. Ki şabrum mülkini hier itdi ġāret
Getür cān gülistānuñ **gülüni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 45*). [*gülüni, -ini*]
39. Vaṭangāḥını ol servün çemen kıl
Karışdur şekkertüm birle **gülüni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 49*). [*gülüni, -ini*]
40. Baña qarşu söze gir kim **gülem** ben
Ne dir kim başlasan minber fiğāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 10*). [*gülem, -em*]
41. Ki bağ içre **gül-içün** tutdı mātem
Çemen soñında ‘âdetdür ki her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 62*). [*gül-içün, --içün*]
42. Şanasın oldu iki âteşin **gül**
Ža’îf oldu be-ġāyet ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 38*). [*gül,]*
43. Ki girer yire her genc ü define
Açılmadan eyā **gül** nişe şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 53*). [*gül,]*
44. Qanı ol **gül** gibi zībā vü ter ḥad
‘Arab içre ne deñlü varsa a’yān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60*). [*gül,]*
45. Alur biñ cānı yokdur gerçi cānı
Güli dehrün dikendür taḥtî zindān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 125*). [*güli, -i*]
46. Şadef gibi kim andan dūr gevher
Yile vermiş **güli** vü ḥārı kalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 45*). [*güli, -i*]
47. Yile vardı neşāt āyini andan
Ecel ‘ayyārı maḳşūdum **gülin** āḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 83*). [*gülin, -in*]
48. Ki cān-ı ‘ārifē virür şafālar
Kurılmış anda bir **gül** sāyesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 41*). [*gül,]*
49. Ki pür **güldür** cinān dūnyā ṭolu ḥār
Dūr ü gevher ṭaleb eyle ḳo kāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 100*). [*güldür, -dür*]
50. Açılmış **güller** ü bitmiş semenler
Ayağ üzre gül-i ter cām-ı ber-dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 36*). [*güller, -ler*]

gül: Hayalet, hortlak, kötü cin, şeytan.

1. Ki yolın itmemişdür **göl** anuñ pîç
Kime mey virdi evvel nîm kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 108*). [**göl**,]

göl ü serv-i rivâz-ı cân: *Can bahçesinin gül ve servisi.*

1. Ne seng ü çüb k'aña tokınurdu
Göl ü serv-i rivâz-ı cân şanurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 60*). [**göl ü serv-i rivâz-ı cân**,]

göl ü sünbül: *Göl ve sümbül.*

1. Öñi şonı kamu hîçdür kamu hîç
Göl ü sünbül ki ol bitürür hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 147*). [**göl ü sünbül**,]

göl-âb: *Göl suyu.*

1. Nitekim za'ferân üzre **göl-âbı**
Çü 'âklı geldi bakdı pîri gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 212*). [**göl-âbı**, -ı]
2. Şu gül gibi ki gitmişdür **göl-âbı**
Meh-i ruhsârı beñzedi hilâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 42*). [**göl-âbı**, -ı]
3. Vaşiyet-nâmede kaydın yimişdi
İdüp mañlût 'anberle **göl-âbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 67*). [**göl-âbı**, -ı]
4. Göl-âb u ğâliyeden idi mutlak
Ser-i kabır üzre turan levh-i nâ-yâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 52*). [**göl-âb**,]

göl-âb-ı eşk: *Gölsuyu gibi gözyaşı II kanlı gözyaşı.*

1. Gözüme sürme eyle ol ğubârı
Göl-âb-ı eşk-ile kıl sînemi pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 27*). [**göl-âb-ı eşk**, -ile]

göl-âbı saç: *Göl suyu saçmak.*

1. Görüp anda bu resme ıztırâbı
Yüzine eşkden saçdı gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 62*). [**göl-âbı saç**, -dı]

göl-âbil: *Göl suyu ile.*

1. Başından atası kazıtdı müyîn
Göl-âbile yudı hem dâye rûyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 22*). [**göl-âbile**, -e]

ġulām: *Köle.*

1. Ki ne söyler dilüm bilmezven el-ân
Atamsın bildüm uş benven **ġulāmuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 21*). [**ġulāmuñ**, -uñ]
2. Ğulāman Hindî vü Rümî dil-efrûz
Şeb ola saçları vü yüzleri rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 111*). [**ġulāman**,]

ġulām-ı halka-der-ġuş: *Kulağı küpeli köle, bende.*

1. Öñince çün **ġulām-ı halka-der-ġuş**
Götürür kâşid-ı hâzret eyer-puş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 93*). [**ġulām-ı halka-der-ġuş**,]

ġulām-ı halka-der-güş kıl: Kulağı küpeli köle olmak.

1. Aña kıldı ġulām-ı halka-der-güş
Varurak şöyle oldu kim ded ü dām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 28). [ġulām-ı halka-der-güş kıl, -dı]

ġulāmı ol: Kölesi, hizmetçisi olma.

1. Çıkarup şunıvirdi bağbāne
Çün ol serv oldu Mecnûnuñ ġulāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 53). [ġulāmı ol, -dı]

ġülbāng: Şakıma; hoş ses çıkarma bağlamında.

1. Cihān ġülbāngdan oldu pür-āvāz
Görinmeyüp gözine rûy-ı dildār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 54). [ġülbāngdan, -dan]

ġül-be-şeker: Far. Gül yaprağından yapılan tatlı, gül reçeli.

1. Giyeh şanma ki bu ġül-be-şeker
Bileydün aşlını ger bu giyāhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 36). [ġül-be-şeker,]

ġül-be-şekker: Far. Gül yaprağından yapılan tatlı, gül reçeli.

1. Kalem ney-şekker ü nazmuñ ġül-i ter
Düz ikisinden anuñ ġül-be-şekker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 116). [ġül-be-şekker,]

ġül-bün-i hün-āb-ı dīde: Gözlerden akan kanlı yaşların gül fidanı.

1. Didi iy ġül-bün-i hün-āb-ı dīde
Ki bülbülsin yuvasından remīde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 3). [ġül-bün-i hün-āb-ı dīde,]

ġüldeste-i ġülzār-ı devrān: Zamane bahçenin gül demeti.

1. Yüzi ġüldeste-i ġülzār-ı devrān
Boyu serv-i bahāristān-ı handān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 5). [ġüldeste-i ġülzār-ı devrān,]

ġüldür-: Bir kimsenin ġülmesine, mutlu olmasına, neşelenmesine neden olmak.

1. Yeter düşmenlerümi baña ġüldür
Bu dirlikden tenüm şancılsa seyha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 42). [ġüldür,]
2. Özine ġüldüren her bir hasûdı
Şol âfet kim ġamından sen belâ-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 4). [ġüldüren,]

ġulgul: Gürültü, çıġrışma.

1. Sadā-yı hüsn-ile ol hālî fülful
Bırakdı günbed-i āfāka ġulgul (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 26). [ġulgul,]
2. K'ol dehri pür ider ġulgul-ile
Meger kim derd-i sevdâyı dil-ārām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 18). [ġulgul-ile, -ile]

g lg le: Gürültü,       ma.

1. Ser- -ser **g lg le** düşdi cih na
Düzetdiler Şu resme kim dimişdi (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 129, Mısra 64*). [*g lg le,]*

g l-gün: G l renkli II Sevgilinin yüzü.

1. Budur olmadığı g l-g ne **g l-gün**
Ki 'işmetden durur her l h za b r n (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 27, Mısra 33*). [*g l-gün,]*

g l-gün: G l renkli II kırmızı.

1. Nut -ı deheni bülbül-i g y ya kılar  a'n
G l-g ne ya a ı g l-i  and nı begenmez (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Gazel 1, Mısra 6*). [*g l-g ne, -e]*
2. G l-g ne ya a ı g l-i  and nı begenmez
Dil 'a la bel  tahtını çok g rd  i bu kim (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Gazel 1, Mısra 6*). [*g l-g ne, -e]*
3. Budur olmadığı **g l-g ne** g l-gün
Ki 'işmetden durur her l h za b r n (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 27, Mısra 33*). [*g l-g ne, -e]*
4. Bular n ru ları s r  iyle **g l-gün**
Nig ru  d desi eşkiyle p r   n (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 37, Mısra 29*). [*g l-gün,]*
5. Meger s k  katı sürdi ayakda
Ki mey **g l-g n **  ark oldu 'arakda (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 38, Mısra 34*). [*g l-g n , -i]*
6. Giyindi c me-i la'lin   **g l-gün**
Sevincile turup p r Ő ve v  n z (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 102, Mısra 176*). [*g l-gün,]*
7. Anu  her k  esinden gösterür m  
Gehi jeng r  geh **g l-günü** bir ti  (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 31, Mısra 42*). [*g l-g n ,]*

g l-i ahmer: Kırmızı g l.

1. Ru -ı b   oldu gülden er uv n 
G l-i a merden oldu her leb-i c  (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 98, Mısra 25*). [*g l-i a mer, -den]*

g l-i  l: Kırmızı g l.

1. Bulardan bulmamı  ı bu **g l-i  l**
Yoğ-idi yüzlerin görmiş meger   l (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 141*). [*g l-i  l,]*

g l-i b  -ı dil-i men: Gönül bah emin g l .

1. Didi kim iy **g l-i b  -ı dil-i men**
K'olur çeşmüm yüzün görmekle r  en (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 65*). [*g l-i b  -ı dil-i men,]*

g l-i b  -ı le  fet: Güzellik ba ının g l .

1. Teninde  a dan açılan cer  at
Ekeydi Şan **g l-i b  -ı le  fet** (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 31, Mısra 60*). [*g l-i b  -ı le  fet,]*
2. Didi bu sözleri mihri idüp c  
Ki bu    dur **g l-i b  -ı le  fet** (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 91, Mısra 37*). [*g l-i b  -ı le  fet,]*

g l-i hand n: A ılmı  g l II Sevgili.

1. Nutk-ı deheni bülbül-i güyâya kılar ta'n
Gül-güne yañağı gül-i handânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 6*). [gül-i handân, -ı]
2. Gül-güne yañağı gül-i handânı begenmez
Dil 'aqla belâ tahtını çok gördüğü bu kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 6*). [gül-i handân, -ı]

gül-i nâzik: *İnce ve zarif bedenli gül. || Sevgili.*

1. Teb ü lerce revâdur büstâne
Gül-i nâzik çeker bağ içre rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 69*). [gül-i nâzik,]

gül-i nesrîn-i hem-h'âb-ı semen kıl: *Yasemin çiçeğine yabani gülü uyku arkadaşı etmek.*

1. Sevindür hâste-i dil bülbülünü
Gül-i nesrîn-i hem-h'âb-ı semen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 47*). [gül-i nesrîn-i hem-h'âb-ı semen kıl,]

gül-i pür-dağ: *Yarası çok olan gül.*

1. Kimün güşına irişür figânuñ
Niçedür iy gül-i pür-dağ hâlün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 51*). [gül-i pür-dağ,]

gül-i ra'nâ: *Güzel görünen gül || Sevgili.*

1. Şunuñla kim dahı olmışdı handân
Gül-i ra'nâyı hacı iderdı her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 18*). [gül-i ra'nâ, -yı]

gül-i ra'nâ-yı bağ-ı şubhgâhî: *Sabah vakti bahçenin latif çiçeği.*

1. Gül-i ra'nâ-yı bağ-ı şubhgâhî
Tılsım-ı mañzen-i genc-i ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 17*). [gül-i ra'nâ-yı bağ-ı şubhgâhî,]

gül-i ruhsâr: *Gül yüz.*

1. Ğazâl u tãvûsı bağ-ı cinânun
Gül-i ruhsârı üzre kurdı ol gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 171*). [gül-i ruhsâr, -ı]

gül-i tâze: *Taze ve yeni gül.*

1. Yanıncadur gül-i tâzeyse hârı
Mey-i nâb-ise biledür humârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 29*). [gül-i tâze, -yse]
2. Gül-i tâze gibiydi çâk-dâmen
Yolını çün tutaydı hâr-ı şehvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 66*). [gül-i tâze,]

gül-i tâze: *Yeni açmış gül || genç, toy sevgili.*

1. Gül-i tâzeyse Leylî iy mükerrerem
Degüldür Qaysda bir hârdan kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 125*). [gül-i tâze, -yse]

gül-i ter: *Taze gül.*

1. Zeberced-reng şâh üzre **gül-i ter**
Açılmış çün Süheyl-i çarh-ı ahdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 39*). [gül-i ter,]
2. Kalem ney-şekker ü nazmuñ **gül-i ter**
Düz ikisinden anuñ gül-be-şekker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 115*). [gül-i ter,]
3. Gelüp Leylinüñ ol serv-i semen-ber
Eline şundi bir deste **gül-i ter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 20*). [gül-i ter,]
4. Vişâlün gülşeninden bir **gül-i ter**
Velîkin firkatünden cāna şad hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 168*). [gül-i ter,]
5. Gülistānuñ ruñı zerd oldı gāyet
Gül-i ter ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 33*). [gül-i ter,]
6. Dirîga gitdi ol serv-i cemîle
Yağasın çāk idüp hem-çün **gül-i ter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 41*). [gül-i ter,]
7. Açılmış güller ü bitmiş semenler
Ayağ üzre **gül-i ter** cām-ı ber-dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 37*). [gül-i ter,]

güllice: *Kuru gül.*

1. İçi pür mā'ide şîrîn vü mergûb
Şarāb u nuql u hālva vü **güllice** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 61*). [güllice,]
2. Kodı ortaya hālva vü **güllice**
Didi ağlama ol bir lāhza hāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 14*). [güllice,]

gülistān: *Gül bahçesi.*

1. Turur gülnār çün tennūr-ı pür-nār
Gülistān andan olmuş germ-i bāzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 58*). [gülistān,]
2. Gülistān meclisinde şāh-ı zanbak
Uyarmış cā-be-cā şad şem'-i ablak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 59*). [gülistān,]
3. Müzeyyen kılup āfākı **gülistān**
Mu'attar cylemiş gülzārı reyhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 67*). [gülistān,]
4. Tağıdup saçlarını sünbül-i ter
Gülistān bezmini kılmış mu'attar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 76*). [gülistān,]
5. Kamu gördüklerini h*āb içinde
Gülistān u sarāy u āb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 4*). [gülistān,]
6. Yağ olmuş künde-i gam pāy-ı ābe
Gülistānı şitā virmiş hārābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 98*). [gülistānı, -ı]
7. Gülistānuñda oldum nañl-i bî-bār
Baña itdüklerün ihsānı her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 86*). [gülistānuñda, -da, -uñ]
8. Ol andan bār-ı derd ü gam yimişdür
Gülistānum gülinden dermemişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 135*). [gülistānum, -um]
9. Gülistāna ki üstinden geçe āb
Şükûfe nañlden kim gösterür ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 50*). [gülistāna, -a]
10. Gelür zindān gözine bağ u gülşen
Gülistān kim ola bî-yār-ı meh-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 19*). [gülistān,]
11. Gelür hākister-i külhan gibi h*ār
Gülistānda olan her sünbül-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 29*). [gülistānda, -da]
12. Vañan tutdı gelüp gülzār içinde
Gülistān içre oldılar hırāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 23*). [gülistān,]
13. Gülistāna gönildi anlar ile
Karārı kalmayup kuhsār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 20*). [gülistāna, -a]
14. İkisünün arasında hezāra
Ki bülbül kim **gülistāndür** mākāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 51*). [gülistāndür, -dur]
15. Ki şabrum mülkini hicr itdi gāret
Getür cān **gülistānınuñ** gülünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 45*). [gülistānınuñ, -ı, -nuñ]
16. Gülistānuñ ruñı zerd oldı gāyet
Gül-i ter ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 32*). [gülistānuñ, -uñ]

gülistân ol: *Gül bahçesi olmak.*

1. Hâlile âteş oldıysa gülistân
Seni görüp cehennem ola büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 75*). [*gülistân ol, -dı, -(y)sa*]
2. Şan oldı rezmege kandan gülistân
Ki bülbüldür içinde zâg-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 69*). [*gülistân ol, -dı*]

gülistân-ı cihân-ârâ: *Cihanı süsleyen gül bahçesi.*

1. Gülistân-ı cihân-ârâ cemâli
Büt-i sîmîn-beden ya'nî ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 44*). [*gülistân-ı cihân-ârâ,]*

gülistân-ı kasr: *Saray gül bahçesi.*

1. Gülistân-ı kaşruñı kıl sun müzeyyen rûzigâr
Niçe kim memdûh ola dillerde gülzâr-ı İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 57*). [*gülistân-ı kaşr, -uñ, -ı*]

gül'izâr: *Gül yanaklı.*

1. Virürdi gönlünü ol gül'izâre
Mu'anber ca'dı oldı pîç-der-pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 54*). [*gül'izâre, -e*]
2. İdinüp bir habâbı gûş-vâre
Dönüpdür her semek bir gül'izâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 18*). [*gül'izâre, -e*]
3. Hâtındandur eşer bir gül-'izâruñ
Dağı her lâle etrafında cüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 140*). [*gül-'izâruñ,]*

güll: *Suçlunun boynuna ve bileklerine geçirilen demir halka, zincir, pranga.*

1. Resende gerdni vü güllde pâyı
İrişe çünki bir hayme derine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 74*). [*güllde, -de*]

güll-ı segân-ı kûy-ı dildâr: *Yarin sokağındaki köpeklerin tasmaı.*

1. Benefşe vü karanfıl dağ-ı mâtem
Baña güll-ı segân-ı kûy-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 45*). [*güll-ı segân-ı kûy-ı dildâr,]*

gülnâr: *Nar çiçeği.*

1. Turur gülnâr çün tennür-ı pür-nâr
Gülistân andan olmuş germ-i bâzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 57*). [*gülnâr,]*

gül-reng: *Gül renkli, kırmızı.*

1. Ki gül-reng olmuş eşküñden nihâlin
Saña yokdur belâ bezminde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 32*). [*gül-reng,]*

gül-reng ol: *Gül renkli olmak. || Kırmızı olmak.*

1. Ki kanından kamu küh oldu gül-reng
Döğüp kıldı vücudın kare kare (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 4*). [gül-reng ol, -dı]
2. Ki yaşından ol etrâf oldu gül-reng
Dönüp dîvânesine her mahalden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 80*). [gül-reng ol, -dı]

gül-ruh: Gül çiçeği gibi hoş kokulu ve al renkli yanaklı sevgili.

1. Mu'anber zülf ü çenber-müy u **gül-ruh**
Semen-simâ vü 'anber-büy u feruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 81*). [gül-ruh,]
2. Semen-simâ vü **gül-ruh** fitne-cûdur
Şeker-leb sim-ğabğab 'işve-ḥûdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 17*). [gül-ruh,]
3. Semen-simâ vü nergis-çeşm ü **gül-ruh**
Şaçınuñ şaykalından mişl-i çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 68*). [gül-ruh,]

gülşen: Gül bahçesi.

1. Kış zulmet kılar **gülşen** bahârı
Şebi târik ider rûşen nehârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 71*). [gülşen,]
2. Kimi **gülşende** sürer 'ıyş u 'işret
Kimi küllhânde tatar derd ü miḥnet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 105*). [gülşende, -de]
3. Sütün-ı dînümün misvâkiñi kıl
Yakînüm **gülşenine** nahl-ı kâmil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 30*). [gülşenine, -i, -n, -e]
4. Meger bir şeb ki 'âlem rûşen idi
Felek bağ açılmış **gülşen** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 2*). [gülşen,]
5. Görür kendüyi bir **gülşen** içinde
K'anuñ bir havzı var rûşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 13*). [gülşen,]
6. Şalınu **gülşene** gelmişdi 'ar'ar
Kâbâ-yı sebze kim vire zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 27*). [gülşene, -e]
7. Bu **gülşenden** k'icidür pür ğarâib
Çün oldu verd-i sürḥ-i mihr ğâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 1*). [gülşenden, -den]
8. Şu deñlü eyleyem ceng ü cidâli
Ki dikem **gülşenüñe** ulı nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 100*). [gülşenüñe, -ün, -e]
9. Bu işe bulduramazsın sen encâm
Bu **gülşen** câyıdır bir 'andelibün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 75*). [gülşen,]
10. Vişâlün **gülşeninden** bir gül-i ter
Velikin fırkatüñden câna şad ḥâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 168*). [gülşeninden, -i, -n, -den]
11. Gelür zindân gözine bağ u **gülşen**
Gülistân kim ola bî-yâr-ı meh-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 18*). [gülşen,]
12. Ki 'işret **gülşenini** kılmazam yâd
Ḥarâbe olsa bir cuğduñ mekânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 10*). [gülşenini, -i, -n, -i]
13. Kemân ebrûsı kabz iden cihânı
Yüzi **gülşen** yañağı verd-i ḥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 39*). [gülşen,]
14. Gamuñdan başlasam feryâd u zâre
Cemâlün **gülşeninün** şâḥ-ber-şâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 87*). [gülşeninün, -in, -ün]
15. Varaklar **gülşene** gevher-feşân hem
Yıl itdi kumrıyı lerzân u bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 38*). [gülşene, -e]

gülşen: Gül bahçesi II sevgili.

1. Bizi de kılmagıl bârî ferâmüş
Ben idüm **gülşenünün** bağbânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 47*). [gülşenünün, -ünün]

gülşen evle: Gül bahçesine dönüştürmek.

1. Gözümi nûruñıla rûşen eyle
Dilümi şevküñile **gülşen eyle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 50*). [*gülşen eyle,]*

gülşen ol: *Gülbahçesi olmak.*

1. Elinde hem tutar bir şeb-çerâğı
Kamu olmuş harim-i bâğ u gülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 29*). [*gülşen ol, -mış]*

gülşen-i hüsn: *Güzelliğin gül bahçesi; sevgilinin mekanı.*

1. Hırka vü seccâdeñi merhûn idersin ‘âkıbet
Gülşen-i hüsnini dildârûñ tutup iy zâğ-ı hât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 11*). [*gülşen-i hüsn, -i, -ni]*

gülşen-i irem: *İremdeki gül bahçesinin gül yaprağı. İrem: Ad kavmi zamanında Şeddad tarafından cennete benzetilerek yapılan bir bahçe olup Şamda veya Yemende bulunmuş olduğu söylenir.*

1. Hüsnüñ gülinden iy yüzi hırşid ü alnı ay
Oldı meşelde bir varaka **gülşen-i İrem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 42*). [*gülşen-i irem,]*

gülşen-i medîne: *Medine bahçesi.*

1. İy ‘andelîb-i Ka’be v’iy tûñi-i Behişt
İy **gülşen-i Medîne** v’iy bülbül-i Harem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 16*). [*gülşen-i medîne,]*

gülsitân: *Gül bahçesi.*

1. Her nefes biñ kez fîğan her lâhza şad bâr el-firāk
Görmeyi servin cemâlûñ **gülsitânın** bir dahı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 3*). [*gülsitânın, -ın]*
2. Ğam baña oldı muzâ‘af ğuşşa tekrâr el-firāk
Bâd-ı ğam hâk itdi nağdüm **gülsitânın** âh kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 7*). [*gülsitânın, -ın]*
3. Tekarrüb ravzasından vir şemîmi
Terahhüm **gülsitânından** Nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 60*). [*gülsitânından, -ın, -dan]*
4. Bitüp ol **gülsitânda** dürlü ezhâr
Koçar nâfe gibi şahrâ-yı gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 25*). [*gülsitânda, -da]*
5. Gel iy cân **gülsitânınıñ** tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 1*). [*gülsitânınıñ, -ı, -nuñ]*
6. İrişdür **gülsitâna** ‘andelîbi
K’idinem kuhl tozından gözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 52*). [*gülsitâna, -a]*
7. Şanasın geldi bülbül **gülsitâne**
Didi ya dost urdı derd-ile der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 8*). [*gülsitâne, -e]*

gülünc it: *Gülünecek duruma düşürmek.*

1. Getürdün dürlü kayğular serüme
Gülünc itdün beni düşmenlerüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 22*). [*gülünc it, -dün]*

gülünc ol: *Gülünç duruma düşmek.*

1. Gülünc oldu adı halk-ı cihâne
Düşe anuñ eline ger zimâmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 74*). [gülünc ol, -dı]

gülünc-i düşmen: *Düşmanın güldüğü.*

1. Görür kim bir şikeste-hâl ü rencür
Gülünc-i düşmen olmuş dōstdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 40*). [gülünc-i düşmen,]

gülzâr: *Gül bahçesi.*

1. Bitürür tâze güller gerçi **gülzâr**
Yürekler yarar ammâ gayret-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 211*). [gülzâr,]
2. Benefşe dir giyüp bir câme iksün
Beni **gülzârda** görenler ögsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 44*). [gülzârda, -da]
3. Müzeyyen kılup âfâkı gülîstân
Mu‘attar eylemiş **gülzârı** reyhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 68*). [gülzârı, -ı]
4. ‘Aceb **gülzâr** idi zîbâ vü hurrem
K’ururdu çün Mesîh anda şabâ dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 21*). [gülzâr,]
5. Hem ol **gülzâr** deşt-i rîve beñzer
Ki her bir naḥli şâḥ-ı dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 17*). [gülzâr,]
6. Ki meyl itdügiçün **gülzâre** şimşâd
Degüldür bir nefes töhmetden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 31*). [gülzâre, -e]
7. Velîkin kânde olur şevk-i bülbül
Bulur kebkiyle de **gülzâr** zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 105*). [gülzâr,]
8. İdebilmez aña bülbül taḥammül
Senüñ **gülzârıñ** oldı mesken-i zâḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 97*). [gülzârıñ, -ıñ]
9. Rûḥ-ı baḡı bahâr itdi mülevven
Bu resm-ile ki **gülzârıñ** hevâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 11*). [gülzârıñ, -ıñ]
10. Vatan tutdı gelüp **gülzâr** içinde
Gülîstân içre oldılar hırâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 22*). [gülzâr,]
11. Kōdı **gülzâr** ü şahrâya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 58*). [gülzâr,]
12. Hevâ **gülzârdan** gösterdi âzer
Meger ol ḥüsñ ilinüñ kām-rânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 32*). [gülzârdan, -dan]
13. Hārâb oldı çemen bozıldı **gülzâr**
İrişüp nâgehân bād-ı ḥazânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 26*). [gülzâr,]
14. Kōdı **gülzâr** içine beyza-i zer
Tehî düşdi kedü-yı çarḡı-âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 54*). [gülzâr,]
15. Sürürî miḥnet ü **gülzârı** nîrân
Ne deñlü ḥüb u zîbâ naḡsı kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 126*). [gülzârı, -ı]
16. Fiḡân u nâle kim ḥâk oldı **gülzâr**
Mezârı üzre çün şem‘-i şeb-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 100*). [gülzâr,]

gülzâr-ı ahker: *Ateşten bahçe.*

1. Yaḡar kebḡ âteş-i âhına şeh-per
Ki dir derdâ ḡamı **gülzâr-ı ahker** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 102*). [gülzâr-ı ahker,]

gülzâr-ı âzer: *Ateş bahçesi.*

1. Çaḡırur kim ḡamı **gülzâr-ı âzer**
Şudan biryânıḡa gelmişdi mâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 10*). [gülzâr-ı âzer,]

gülzâr-ı irem: *Cennetin gül bahçesi.*

1. Gülistân-ı kaşruñı kılsun müzeyyen rüzigâr
Niçe kim memdüh ola dillerde **gülgâr-ı İrem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 58*). [*gülgâr-ı irem,]*

gülgâr-ı şādî: *Mutluluk bahçesi.*

1. Senüñ bensüz yirüñ **gülgâr-ı şādî**
Hakikat benden ol dihkân-ı ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 38*). [*gülgâr-ı şādî,]*

güm: *Kayıp, yok.*

1. Ne kûha kim anuñ hinki başar süm
İder ol yörenüñ aşanların **güm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 90*). [*güm,]*
2. Bu sevdâ içre korkarvan k'olam **güm**
Kaçankim kalmaya çeşmüñ ziyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 72*). [*güm,]*
3. Komamışdur benüm-çün âb u hem nân
Vücüdüm vahşet içinde-durur **güm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 33*). [*güm,]*
4. Ki hatta kendümi bilmişdüm **güm**
Yine şabr eyledüm hem âhîr-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 54*). [*güm,]*

güm evle: *Kaybetmek.*

1. Görinmez çeşm-i tîga mihr-i merdüm
Meger kim eylemiş merdümligi güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 44*). [*güm eyle, -miş, -]*

güm evle: *Kaybetmek.*

1. Güm eyledüm seni ben bu reh içre
Vücüdüm varluğı andandur âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 14*). [*güm eyle, -düm]*

güm it: *Yok etmek, kaybetmek.*

1. Güm itmişdür sitâresini rûzuñ
Nedür hürşid-i berrâkuñ zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 40*). [*güm it, -miş, -dür]*
2. Cihân târik ü teng oldu ser-â-pâ
Güm idüp râhını Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 85*). [*güm it, -üp]*
3. Güm itdi şad firâk-ile leb-i gür
Dehânuñ dürcine bilsem ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 28*). [*güm it, -di]*

güm ol: *Kaybolmak, bitip tükenmek.*

1. Eger artık gidem yanup olam güm
Ne deñlü zevcüm ise anda huftê (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 186*). [*güm ol, -am]*
2. Mey-i 'ışkınsuz olmasun bu cāmum
Güm olsun ansuzın 'âlemde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 34*). [*güm ol, -sun]*
3. Yeg ola pes harâbe olsa cāyum
Güm oldu tut ki bir kem hāk-i rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 43*). [*güm ol, -dı]*
4. Yoğ-imiş şem'-i va'deñüñ fūrūğı
Kara hālūñ ki çeşmümden güm oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 119*). [*güm ol, -dı]*
5. Bu idi cedd ü cehdinden murâdı
Ki 'âlemden güm olmayaydı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 200*). [*güm olma, -yaydı]*

gümân: *Şüphe, kuşku.*

1. Çü vahdetde durur 'ışk-ile cānum
Ölürven 'ışksuz yokdur **gümānum** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 18*). [*gümānum, -um*]
2. K'iletmez düm saña ben bu **gümañı**
Kañı ol itdügün 'ahd ü yemînler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 52*). [*gümañı, -ı*]

güm-rāh: *Yolunu şaşırması, doğru yoldan ayrılmış.*

1. Delü gibi il içinde o **güm-rāh**
Başına söylenür yürürdi her gāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 7*). [*güm-rāh,]*
2. Ki bir meh-rüya dil virüp bu **güm-rāh**
Delü oldu şu resme kim görür şāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 5*). [*güm-rāh,]*

gümüş: *Gümüş.*

1. Başında var gelin gibi **gümüş** təc
Gözinde sürme haddinde sefidāc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 61*). [*gümüş,]*
2. Gümüş şüşe gibi rengin ü mergüb
Ya cennetden-durur bu nāme bir bāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 24*). [*gümüş,]*
3. Gümüş mir'āte çekdi şaykal-i zer
Sevād-ı sürmeden ol çeşmi cādū (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 164*). [*gümüş,]*

gümüş ol: *Gümüşe benzemek.*

1. Mehün bazarın itsün alnı kāsıd
Gümüş olsun teni altun kabası (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 39*). [*gümüş ol, -sun*]

gün: *Gün, zaman.*

1. Tā kıyāmet **günlerine** kaldı didār el-firāk
Bir yaña cevri-zamāne bir yaña derd-i peder (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 4*). [*günlerine, -leri, -(n)e*]
2. Felek bir beyzedur kim ser-nigündür
İki şarulu k'anlar ay u **gündür** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 22*). [*gündür, -dür*]
3. Güneş her **gün** giyüp zer-tāc
Kapusında turur feyzine muhtāc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 125*). [*gün,]*
4. Meger günlerde bir **gün** k'irdi nevrüz
Mübārek rüz idi çün 'id-i pîrüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 21*). [*gün,]*
5. Meger kim reh-güzerden bir **gün** ol şāh
Geçerken bir harābe gördi nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 225*). [*gün,]*
6. Meger kim bir perî-ruh bir **gün** anı
Götürüp seyre gitdi büstānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 321*). [*gün,]*
7. Anuñla münis olup niçe **günler**
Harām itdüm gözüm h'ābı dünler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 89*). [*günler, -ler*]
8. Meger **günlerde** bir gün k'irdi nevrüz
Mübārek rüz idi çün 'id-i pîrüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 21*). [*günlerde, -ler, -de*]
9. Bu resme kırk **gün** ol mîr-i eşref
İli in'āmıla kıldı müşerref (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 31*). [*gün,]*
10. Şitānuñ şiddetinden çarh hōd kām
Güne karşı döner her rüz tā şām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 90*). [*güne, -e*]
11. Bu hāl-ile geçürürdi **günini**
Çıkarurdi göge dünler ünini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 51*). [*günini, -i, -n, -i*]
12. Günün nişfindan irişince şeb gāh
Bile oldılar ol iki ciğer h'āh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 51*). [*günüñ,]*
13. Meger kim **gün** gürübünün zamāna
Kara giydürdi şonuñda cihāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 7*). [*gün,]*
14. Bu mîl itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi güyā ki **gün** nūriyla revzen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 66*). [*gün,]*

15. Füzûn olsun anuñ her **gün** cemâli
Yücelün hem benüm 'ışkum nihâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 37). [gün,]
16. Çıkarup at ayağından şerâre
Kažâ ol **gün** od urdı kâr-zâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 60). [gün,]
17. Dem urdı şanki İsrâfîl şûra
Kıyâmet **günleri** geldi zühûra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 20). [günleri, -ler, -i]
18. Gice irdi bu hâlet içre nâgâh
Çeküp **gün** yüzine zulmet hicâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 91). [gün,]
19. Diri oldı iki **gün** ol dil-figâr
Ecel çıkup kemîninden zamânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 32). [gün,]
20. Baña mahşer **güninde** ola hüccet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 52). [güninde, -in, -de]
21. Degül **gün** heftede bir kere yirüm
Berîdür cânım u tab'um hûruşden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 86). [gün,]
22. Günüm gibi-dürür rızkum dañı teng
Kazırvan zamğ-ı ağacdan geh dişümle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 80). [günüm, -üm]
23. Kıyâmet **günlerine** kaldı dîdâr
Siyâh ol dilerüm iy rûz-ı hicrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 136). [günlerine, -leri, - (n)e]
24. Şebe döndi **günü** soñ oldı 'îdi
Tehî düşdi yimekten uyğudan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 82). [günü, -i]
25. Yıkılur ol 'imâret çâr-nâ-çâr
İki üç **günde** ol mişkîn ü mehcūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 59). [günde, -de]
26. Yidi **gün** oldılar anda dil-efgâr
Çü bir hefte geçindi Zeyd anuñla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 76). [gün,]
27. Şabâh olup toğarsa başuma **gün**
Var ise iy hûrûs-ı dehr cânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 30). [gün,]
28. Günün nişfi geçince yatdılar tâ
Getürdi Zeyd mâ-i verd ile 'anber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 38). [günüñ, -üñ]
29. Gün andan şerm iderken âsumânda
Tutıldı ebr-i gamda afitâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 12). [gün,]

gün: Gündüz, aydınlık.

1. Ne **gün** görmiş vücudı sāyesini
Ne bulmuş mäh kadri pāyesini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 75). [gün,]
2. Gelürek oldı bir **gün** yüzlü mahbûb
Ruñı gül hâli fülful ğabğabı tōp (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 5). [gün,]
3. Benüm gönlümün ammâ yok karârı
Ki sevdi kaldı ol **gün** yüzlü yarı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 46). [gün,]
4. Meger kim ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves virdi be-ğâyet aña bir **gün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 54). [gün,]
5. Meger bir **gün** ikisi şöyle halvet
Oturmuşlardı iderlerdi şöhet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 1). [gün,]
6. Tef-i nâle vücudın kıldı sūzân
Günüñ ıssılığı virdi harâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 11). [günüñ, -üñ]
7. Günün niçün karadur böyle her rûz
Oda yanan ben özi göyneyen sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 58). [günüñ, -(ü)ñ]
8. Bıdırür âb içinde her taraf battı
Günüñ tâbindan âteş âba döndi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 15). [günüñ, -üñ]
9. Dökilüp levni döndi berg-i kâha
Günüñ tâbı semen bergine her bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 25). [günüñ, -(ü)ñ]
10. Kıla döndürmiş anı renc-i bārık
Günüñ ıssısı kılmış cânına kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 83). [günüñ, -üñ]
11. Geçindiler biraz **gün** şād u mahzûn
Selâm iderdi Mecnûna ri'âyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 16). [gün,]

gün: Belirsiz zaman dilimi.

1. Olup tiz **günde** rûsvâ-yı zamâna
Yazılısar adı her dâstâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 341). [günde, -de]

2. Anası āhını bir **gün** işitdi
Yüzini çāk idüp efgānlar itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 117*). [gün,]
3. Meger bir **gün** sarây öñinde tayyār
Görür bir nāka var çālāk u seyyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 11*). [gün,]
4. Koyup şürîdeligi şabr eyle
Öziñe bir iki **gün** cebr eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 76*). [gün,]
5. Hākīkat ben kuluñ iy şāh-ı mesrūr
Žarūrīem bu **gün** bu işde ma'zūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 50*). [gün,]
6. Meger Mecnūnuñ atası diger-gün
Varup ol pīre bir **gün** ağladı hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 36*). [gün,]
7. Tenine zeyn idüp bir **gün** silāhı
Av içün eyledi kaşd-ı nevāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 31*). [gün,]
8. K'olavuz **günde** bir yirde müsāfir
Esir üslübına düzdüm bu yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 38*). [günde, -de]
9. Gözi kanyla yolları bezerken
Kažā bir **gün** irürdi nāgehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 3*). [gün,]
10. Varmış görđi tedbīrinüñ aşı
Şarup bir **gün** karalarla gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 3*). [gün,]
11. Meger bir **gün** yine ururđı lengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 1*). [gün,]
12. Temām üç **gün** ziyāfet eylediler
Çün irişdi müsāfirlik temāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 50*). [gün,]
13. Yola dikmişdi göz gözlerdi rāhı
Ki tā bād irürüp bir **gün** ğubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 111*). [gün,]
14. Yoğ-idi hāsete şabr u karārı
Turup uydurđı bir **gün** iki yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 27*). [gün,]
15. Meger bir **gün** kažādan bir şikārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 1*). [gün,]
16. Yir idi hem yine dilber ğamını
Meger kim bir **gün** ol şūrīde nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 7*). [gün,]
17. Severdi vü öper kocardı her **gün**
Şıgayup pōstın öperdi gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 90*). [gün,]
18. Kıya bir **gün** özine düşmeyüp uz
Kılardı korhūsundan her zamān āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 16*). [gün,]
19. Žarūrī oldı hep segler muṭı'ı
Meger kim şāh bir **gün** nāgehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 33*). [gün,]
20. Buña bezl eylediler özlerini
Muḥaşşal ol **gün** irişince ahşām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 53*). [gün,]
21. Geh evc-i kūhda geh mīşedeydi
Dönerken tağdan bir **gün** ovayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 35*). [gün,]
22. Aña hem cāme vü hem tu'me irsāl
Meger kim bir **gün** oturmuşdı tenhā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 15*). [gün,]
23. Ki yoğ-idi nazīri bu cihānda
Temāşāya giderken bir **gün** ol şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 3*). [gün,]
24. Ac u bī-h'āb eyü nālān geçindün
Bir iki **gün** kalınca 'ömrüñi hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 43*). [gün,]
25. Getürür ruḳ'a vü iletürdi nāme
Meger bir **gün** figāngāhında Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 37*). [gün,]
26. Seni bir **gün** vişāle hem-çü Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 68*). [gün,]
27. Cihānda andan oldı āşikārā
Meger kim geçdi bir **gün** hātırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 15*). [gün,]

gün gibi: Güneş gibi.

1. Ki **gün gibi** tolandıñ gözümüzden
Yāhūd bu vechden girdün zemīne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 50*). [gün gibi,]

gün günden: Günden güne.

1. İlāhī ol sehī-kadd u semen-ber
Görinsün baña **gün günden** nigū-ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 36*). [gün günden,]

2. Cemāli buldı **gün günden** merātib
Yazıldı vaşf-ı hüsninde mekātib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 21*). [*gün günden,]*

günâh: *Günah; suç, kusur.*

1. Sebebsiz ‘afv iden bî-hadd **günâhı**
Dü kevnüñ şânî‘i vü pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 3*). [*günâhı, -ı]*
2. Günâhum çokdur iñen şerm-sârum
Velî ‘afv eyle kim ümmîd-vârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 115*). [*günâhum, -um]*
3. Günâhum gerçi kim hâdden bîründür
Senüñ cüduñ velî andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 129*). [*günâhum, -um]*
4. Günâhumdan çü fażluñ çokdur iy Hâk
Koma ben bendeñi düzâhda mutlak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 151*). [*günâhumdan, -um, -dan]*
5. Kodî rahm eyleyüp geçmiş **günâhı**
Didi kim gelsün ol mâh-ı dîl-âsûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 24*). [*günâhı, -ı]*
6. Ki ben bî-çäreye tavk ola zencîr
Eger var ise yoluñda **günâhum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 27*). [*günâhum, -um]*
7. Günâhum bendine oldum giriftâr
N’olaydı buyruğuñdan çıkmayaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 112*). [*günâhum, -um]*
8. Revânından dile ‘özü **günâhuñ**
Nevâsın ol keş âhengüñ çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 22*). [*günâhuñ, -uñ]*
9. Didi aşhâbına k’iy ehl-i dîvân
Günâhı neydi ol dünkü cevânüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 61*). [*günâhı, -ı]*
10. Elümden gelmedi nedür **günâhum**
Baña ta‘n itme iñende habîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 98*). [*günâhum, -um]*
11. Bu yolda pes benüm yokdur **günâhum**
Benüm kârum ki olupdur böyle müşkil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 58*). [*günâhum, -um]*

günâh it: *Günah işlemek.*

1. Günâh itsem getürmezdüñ yüzüme
Ne gönlüñce bir iş itdüm katuñda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 76*). [*günâh it, -sem]*

günâhkâr: *Günah işleyici, işleyen, âsim, suçlu.*

1. Du‘â kıldı **günahkâr** ümmetine
İcâbet virdi Mevlâ hâcetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 207*). [*günahkâr,]*
2. Kemîne kullaruñ birisiyüm
Hużûruñda **günahkâram** şenî‘üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 55*). [*günahkâram, -am]*

günbed: *Kubbe.*

1. Düzer bir **günbed** anuñ-çun her âhû
Kasırğadan dilese göñli şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 114*). [*günbed,]*

günbed-i âfâk: *Bütün gökyüzü.*

1. Şadâ-yı hüsn-ile ol hâli fülful
Bırakdı günbed-i âfâka gulgul (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 26*). [*günbed-i âfâk, -a]*

günbed-i gerdün: *Gökyüzü kubbesi.*

1. Neyûn bir vech-ile âvâzı çıkdı
Ki güyâ günbed-i gerdün yıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 18*). [günbed-i gerdün, -ı]

günden güne: Gün geçtikçe, her gün biraz daha, gün günden.

1. Añup ol şüreti feryâd iderdi
Füzûn olurdu **günden güne** derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 58*). [günden güne,]
2. Ki çün gözlerden oldu dūr ol nūr
Ėam itdi Kayısı **günden güne** rencūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 4*). [günden güne,]
3. Yüzi **günden güne** bedr aya döndi
Hilâl ebrûları kej yaya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 309*). [günden güne,]
4. Katı şa'b oldu **günden güne** kârı
Özinden cezbe-i Ėam kıldı 'ârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 3*). [günden güne,]
5. Cihânı tutdı **günden güne** nâmı
Ėamu âşüftelik oldu tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 17*). [günden güne,]
6. Firâğ u Ėasret-ile düşdi bîmâr
Ki **günden güne** bozıldı mizâcı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 11*). [günden güne,]
7. Aşılmış idi bir kıl üzre cânı
Ki tâ **günden güne** bî-Ėäre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 29*). [günden güne,]

gündüz: Gündüz.

1. Yüzüm 'işyân u cürmile karadur
Gice **gündüz** işüm fişk u Ėatâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 128*). [gündüz,]
2. Felek rağş aña mihr ü mâh iki zîn
Ki **gündüz** birin urur gice birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 82*). [gündüz,]
3. Giceyle Ėizem ü **gündüz** güneşdür
Benüm mâl-i cihândan bir peşizem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 36*). [gündüz,]
4. Ki kaçâr dîvler de şöğbetümnden
Esîrüm **gündüzün** dürlü 'azâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 19*). [gündüzün, -in]
5. İki 'âlemde rûğın rağât itsün
Degüldi gicede **gündüzde** Ėâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 7*). [gündüzde, -de]

güne güne: Rengârenk, türlü türlü.

1. Sen anı zîver itdüñ **güne güne**
Bu yolda Ėıızr gibi rehber olduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 102*). [güne güne,]
2. Saña Ėicrândan irse bir numüne
Baña ta'n eylemezduñ **güne güne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 54*). [güne güne,]

güneh: Günah; suç, kusur.

1. Olupdur cürm ü tağşîr ü me'âşî
Siyeh-rüyum **günehden** râğatım yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 115*). [günehden, -den]

günehkâr: Günah işlemiş kimse.

1. Degüldür bu giriftârum **günehkâr**
Benem bir tûl karı bu bağludur ac (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 34*). [günehkâr,]
2. Nedâmet desti burdı Ėüşümü uş
Senüñ ĖaĖĖuñda idüm ger **günehkâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 111*). [günehkâr,]

günes: Güneş // Parlak, aydınlık.

1. Mürüvvette **güneş** mænendi zâhîr
Kaçan hışm itse gerdün gibi kâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 101*). [güneş,]
2. Güneş tal'atlu zîbâ dil-rübâlar
Gözi şannâz ebrûsı dü-tâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 83*). [güneş,]

güneş: Gezegene ve dünyaya ışık ve ısı veren büyük gök cismi.

1. Gözi seyyâre mænendi dıraşşân
Güneş gibi zamîri nûr-bağşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 50*). [güneş,]
2. Güneşdür gūyiyâ çetr-i cenâbı
Ki şark u ğarbı tıtmışdur tınâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 35*). [güneşdür, -dür]
3. Güneş bir tûğme kadri câmesinden
Cihân bir nokta cüdî hâmesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 45*). [güneş,]
4. Güneş her gün giyüp zer-tâc
Kapusında turur feyzine muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 125*). [güneş,]
5. Mizâc-ı âsumândan ısıklık dūr
Güneş göstermez oldı kimseye nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 82*). [güneş,]
6. Giceyle hîzem ü gündüz **güneşdür**
Benüm mâl-i cihândan bir peşîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 36*). [güneşdür, -dür]
7. Güneşden âteşi kârûre-i çarh
Çü 'ışk-ı yâr bâzâr-ı hevâ germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 6*). [güneşden, -den]
8. Cenâbından geçemezdi şabâda
Sakınurdu **güneşden** sâyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 69*). [güneşden, -den]

güneş ol: Güneşe benzemek.

1. Getürsün hem bile dünyâca mâlî
Güneş olsun yüzi mihrine hâsîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 37*). [güneş ol, -sun]

güneş olmaz velî püşîde gilden: Güneş balçıkla sıvanmaz.

1. Güneş olmaz velî püşîde gilden
Açılır gönca-i nev-reste yilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 19*). [güneş olmaz velî püşîde gilden, -den-maz]

güneş-ruh: Güneş yüzlü || Sevgili.

1. Çi ger kavmüñde çokdur nâzenînler
Perî-peyker **güneş-ruh** meh-cebînler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 38*). [güneş-ruh,]

günü günden yeg ol: Günü günden üstün olsun. Her günü daha güzel olsun.

1. Sa'âdetle günü günden yeg olsun
Hâdengi düşmen içine ig olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 175*). [günü günden yeg ol, -sun]

gür: 1. Kabir, mezar.

1. Kılıcı heybet ile kılsa rûzı
Bırağur **gūra** şad Behrâm-ı Gûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 74*). [gūra, -a]
2. Kefensüz **gûrlar** içinde giryân
Çıkarup camedândan bir kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 46*). [gûrlar, -lar]
3. Sefer zâdın ğamuñdan düzdi yek-sân
Sarây-ı 'işretidür şimdi anuñ **gür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 73*). [gür,]

4. Keñiyle kazdı yir yir guşşadan **gür**
Tolanur çevresin nañçir-i gam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 52*). [*gür,]*

gür: *Yaban eşeğı.*

1. Ki dāyim **gür** idi nañcır-i Behrām
Zamāne şiri olmışdur buña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 75*). [*gür,]*
2. Dilirān gerdenine **gür** kemendi
Ki birağur çü zulf-i yār bendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 77*). [*gür,]*

ğurāb: *Karga. // Rakip, ağıyar.*

1. Kāmu var bende şart-ı sügvārı
Ğurāba virmeden ğayrı ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 157*). [*ğurāba, -a]*

gürbe-i h'ān-ı kes: *Kişinin sofra kedisi.*

1. Veyāhūd **gürbe-i h'ān-ı kes** olma
Geçin çün şem'-i dest-i rencüñile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 74*). [*gürbe-i h'ān-ı kes,]*

ğurbet: *Doğup yaşanılmış olan yerden uzak yer, yabancı memleket.*

1. Götürüp āstān-ı Leyliden baş
Bu **ğurbetde** olupdur baña yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 48*). [*ğurbetde, -de]*

ğureba: *Garipler.*

1. Nevāle oldı incirūñ **ğurābe**
Diriğā ğamdan oldı bülbül-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 100*). [*ğurābe,]*

gürg: *Kurt.*

1. 'Ahd-i 'adlūñde memālik şöyle bulmışdur şalāh
Kebk bāzile uçar **gürg** ile seyr eyler ğanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 4*). [*gürg,]*
2. Zamānındadır anuñ bār u dem-sāz
Ĝanemle **gürg** tihū ile şebbāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 108*). [*gürg,]*
3. Aña hıżmet kırlarlardı şitābān
Peleng ü şir ü āhū **gürg** ü rübāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43*). [*gürg,]*
4. Ĝanem **gürgile** hem-rāz olmuş-idi
Seg-ile şulh idüp ğargūş u nañcır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 66*). [*gürgile, -ile]*
5. Peleng ü şir ü **gürg** ü ezherāki
Selām andan görüp bu ihtirāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 42*). [*gürg,]*
6. Ecel **gürgi** yidi anı n'ola hālüm
Diriğ u derd ü ğasret vāy veylāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 76*). [*gürgi, -i]*
7. Ki **gürgüñ** sāyesinde düşdi bī-hūş
Süminden şāhına dek her ğazāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 48*). [*gürgüñ, -üñ]*

gürg-i ğarrān: *Uluyan kurt.*

1. Aña neyler tabībūñ tütüyāsı
Kāpa çün bir koyunu **gürg-i ğarrān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 75*). [*gürg-i ğarrān,]*

gür-i hevl-nāk: *Korkunç çukur.*

1. Nitekim mürde gür-i hevl-nāki
Tutup pes ol tārīki pīr-i maẓlūm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 38*). [*gür-i hevl-nāk, -i*]

gür-i pür-mār: *Yılan dolu mezar.*

1. İçinde sū-be-sū çok ğārlar var
Ki gūyā her biridür **gür-i pür-mār** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 48*). [*gür-i pür-mār,]*
2. Dehānidur şanasın **gür-i pür-mār**
Gelüp Mecnûnı gördi kim fiğānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 14*). [*gür-i pür-mār,]*

gürizān: *Kaçmış, kaçan.*

1. Havādan bād olmuş berf-i rīzān
Harāret mülki dünyādan **gürizān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 88*). [*gürizān,]*

gurüb: *Güneşin batması, gün batımı.*

1. Meger kim gün **gurübünüñ** zamāna
Kara giydürdi şonuñda cihāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 7*). [*gurübünüñ, -ı, -nuñ]*

gurüb-ı mihr-i seyyah eyle: *Gezgin güneşi batırmak.*

1. Ki tārīk itdi dūdından cihānı
Çün eyledi gurüb-ı mihr-i seyyah (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 117*). [*gurüb-ı mihr-i seyyah eyle, -di]*

gürüh: *Topluluk, grup.*

1. Ki varup ola mülkine velî-‘ahd
Bir āh idüp bıraķdı ol **gürühi** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 43*). [*gürühi, -ı]*

gürüh-ı vahşivān: *Vahşi hayvan topluluğu.*

1. Gürüh-ı vahşiyāndan ķopdı feryād
Şu resme oldı hayvānāt nālān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 42*). [*gürüh-ı vahşiyān, -dan]*

gurūr: *Kendini beğenme, büyüklük taslama, kibir.*

1. Hāķīķat tīnetüñde yokdur idrāk
Ğurūr idüp şaķın naķd-i hayāta (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 65*). [*gurūr,]*
2. Ğurūr itme aña iy yār zinhār
Çü gösterdi muhīt-i kıssa pāyān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 112*). [*gurūr,]*

gurūr u kibr: *Gurur ve kibir.*

1. Gözüñ aç kim ölürsin āķir-i kār
Ğurūr u kibri dilden eylegil terk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 61*). [*gurūr u kibr, -i]*

ğurūr-ı pādīshāh: *Pādīshāh övüncü.*

1. Dağı işbu hārābedür maḳāmum
Ğurūr-ı pādīshāhiden olup pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 31*). [ğurūr-ı pādīshāh, -i, -den]

gürz: *Sapı uzun büyük topuz.*

1. Kimün başına ursa kîn-ile **gürz**
Tağıdurdu ger olsa kūh-ı Elbürz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 89*). [gürz,]
2. Eline **gürzin** alup Nevfel-i gürd
İrişdüginün itdi kellesin hürd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 87*). [gürzin, -in]

gürz-i ğazab: *Azap gürzü.*

1. Çehresi kuhl-i Şifāhāne dönüp ola ğubār
Kūh-i Elburza eger ‘arz idesin **gürz-i ğazab** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 12*). [gürz-i ğazab,]

güş: *Dinlemek, kulak vermek.*

1. Kelāmın itse ya bir meh-veşün **güş**
Şafāsından olur hayrān u bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 337*). [güş,]
2. Kimün **güşına** irse nağme-i çeng
Şafāsından olurdu vālîh ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 21*). [güşına, -ı, -n, -a]
3. Egilüp zülfinün **güşına** kaşı
Dir iñende ucuz itme kumâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 79*). [güşına, -ı, -n, -a]
4. Şadâyı dehre şalmaz oldılar **güş**
Tolayu alup ol şîrān-ı hûn-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 26*). [güş,]
5. Ölüirken ide telkîn-i şehādet
Ne kes k’andan vaşıyyet eyleye **güş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 21*). [güş,]

güş: *Kulak.*

1. K’ol iki gevher idi çün sitāre
İki **güşına** ‘arşun güşvāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 18*). [güşına, -ına]
2. Umaram k’ol emîr-i ‘ālem-ārāy
Şadef **güşında** ol dürre vire cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 152*). [güşında, -ı, -n, -da]
3. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir dem
Delüp **güşın** kulu gibi komış nûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 43*). [güşın, -ın]
4. Kılup **güşına** zîver dürr-i ma’nî
Anası didi ol meh-rûya ya’nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 3*). [güşına, -ına]
5. Hezār i’zāz-ıla kıldı der-āğüş
Tutuvirdi hırāşına ser ü **güş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 34*). [güş,]
6. Dilerven halka-i ‘ışkından anuñ
Cüdā olmaya bir dem **güşı** cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 50*). [güşı, -ı]
7. O hûb eş’aruñ uş birisi budur
İşit kim **güşını** zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 70*). [güşını, -ı, -n, -ı]
8. Biraz cem’ eyleyüp başına hüşin
Kelām-ı şāha teslim itdi **güşın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 80*). [güşın, -ın]
9. Saña ben kahr iderdüm mişl-i tevsen
Kelāmuñ **güşımaydı** halka-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 71*). [güşımaydı, -ıma, -ydu]
10. Nedāmet desti burdı **güşımı** uş
Senün hāḳḳuñda idüm ger günehkār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 110*). [güşımı, -u, -mı]

11. Kimûn **güşına** irişür fiğānuñ
Niçedür iy gül-i pür-dag hālûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 50*). [*güşına, -ına*]
12. K'ışide sözlerümi **güşuñ** el-ân
Vücûdum mülkine ger pâdişâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 48*). [*güşuñ, -uñ*]
13. Ki bi-höd yıkılırdı ol perî-zâd
İrişse **güşına** bir şavt nâ-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 47*). [*güşına, -ına*]
14. Ki ol mismâr-ı tendür mîh-endâm
İdüp pendüm dürin **güşuñda** zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 77*). [*güşuñda, -un, -da*]
15. Zamānuñ **güşını** çarh eyledi pür
Süreyyā gibi ol şeb kıldı ol dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 16*). [*güşını, -ı, -n, -ı*]

güş eyile: Dinlemek, kulak vermek.

1. Çü Mecnûn eyledi bu nükteyi güş
Dilinden sâkin oldı vefret-i cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 35*). [*güş eyile, -di*]
2. Çü şeh güş eyledi peykûñ kelâmın
İşitdi İbn-i Selāmuñ hem selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 59*). [*güş eyile, -di*]
3. Çü Mecnûn eyledi bu sözleri güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 1*). [*güş eyile, -di*]

güş it: Dinlemek.

1. Bular k'anuñ sözini itdiler güş
Kaşeslerinden uçdı bülbül-i hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 45*). [*güş it, -di, -ler*]
2. Bilüp gayrı kaçan ide sözün güş
Didi kimsin bu arada n'idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 68*). [*güş it, -e*]
3. Baña kıymadılar **güş it** kelāmı
Tamām on yıl kapuñda kulluk itdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 94*). [*güş it,]*
4. Bize teşrif virsün sözlerinden
Ol ebyât okusun biz idelüm güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 205*). [*güş it, -e, -lüm*]
5. Bu resme niçe lâ'l ü lü'lü' şaçdı
Çü Zeyd itdi bu zibā nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 93*). [*güş it, -di*]

güş kıl: Dinlemek, dikkate almak.

1. Şu sözler kim özinden güş kıldum
Dağı uşlanmaz ol taḥkik bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 77*). [*güş kıl, -dum*]
2. Ki tā İbn-i Selāma irdi ḥişşe
Kaçan kim bu kelāmı güş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 23*). [*güş kıl, -dı*]
3. Ḥakikat belki senden gayre ḥündür
Kimesnenüñ sözün kılmamışam güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 121*). [*güş kıl, -ma, -mış, -am*]
4. Çü Mecnûn güş kıldı bu hitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 1*). [*güş kıl, -dı*]
5. Çü Mecnûn kıldı anuñ sözlerin güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 1*). [*güş kıl, -dı*]

güş tut: Kulak vermek.

1. Atası tutmuş-idi ol yaña güş
Bu sözleri işidüp oldı ḥāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 63*). [*güş tut, -mış, -idi*]

güşâde: Açık, açılmış.

1. Anuñ beyt okumasından **güşâde**
Dağı bir dest cāme virdi ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 58*). [*güşâde,]*

güşāde ol: Açılmak II açık olmak.

1. Ki olamazuz anuñ bendinden āzād
Bu bend ol vakt olur bize güşāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 21*). [güşāde ol, -ur]

güse: Köşe.

1. Felek bir **güşesidür** kişverinüñ
Cihān efgendesidür leşkerinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 37*). [güşesidür, -si, -dür]
2. Dilāverler idüp her **güşede** ceng
Gözetdi her birisi ğayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 11*). [güşede,]
3. Bunı didi vü peyke virdi destür
Özin bir **güşede** pes kıldı mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 102*). [güşede, -de]

güse-i bām: Çatının köşesi II Gökyüzünün köşesi.

1. Baña hār-ı tarîk olur nigeh-bān
Vü ger hōd güşe-i bāma kılam meyl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 65*). [güşe-i bām, -a]

güsfeñd: Koyun.

1. Müşāhib düşdi her dem anlarile
Varup her dem alup bir **güsfeñdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 25*). [güsfeñdi, -i]

güş-ı cān: Can kulağı.

1. Be-ġayet sevdigüñdendür haqîkat
Öğüdüñ pürdür ider güş-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 9*). [güş-ı cān, -ı]

güş-ı māh: Ayın kulağı.

1. Çü güş-ı māha gitdi āh-ı Mecnûn
Hārīm-i ħaymeden tiz geldi birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 31*). [güş-ı māh, -a]

güş-ı mecnûn: Mecnun'un kulağı.

1. Saña olsun beķā-yı cāvīdānī
Çün itdi bu ħisānı **güş-ı Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 57*). [güş-ı mecnûn,]

güş-ı şām: Gece kulağı.

1. Felek meşşātası çün güş-ı şāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 1*). [güş-ı şām, -ı]

güşına git: Kulağına gitmek.

1. Ya şat baña yahūd āzād kıl var
Çü gitdi güşına bu nükte-i şāf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 37*). [güşına git, -di]

gussa: Ar. Sıkıntı, kaygı, tasa.

1. Ğam baña oldı muzâ'af **ğuşsa** tekrâr el-fırâk
Bâd-ı ğâm hâk itdi nağdüm gülsitânın âh kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 6*). [*ğuşsa,]*
2. Sen anuñ **ğuşşasından** hâste vü zâr
Senüñ ol yârlıġuñdan ider 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 71*). [*ğuşşasından, -sı, -n, -da]*
3. Dilerven kim baña pend itmeyesin
Dilüme **ğuşşadan** bend itmeyesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 30*). [*ğuşşadan, -dan]*
4. Kişi k'anda yürüdi **ğuşşadan** dest
Ne mey ol la'lden olurdu sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 37*). [*ğuşşadan, -dan]*
5. Tenini **ğuşsa** döndürmiş hilâle
Geh ağlar gâh ider feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 43*). [*ğuşsa,]*
6. Dil ü cânda huzûrı kalmadı hiç
Nihâl-i kaddi oldı **ğuşşadan** pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 16*). [*ğuşşadan, -dan]*
7. İrağ olsun dilüñden **ğuşsa** gerdi
Çü bulmadum vişâlûñ bağına râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 72*). [*ğuşsa,]*
8. 'Azâ vü girye urmuş o bünyâd
Bıraġup **ğuşşadan** alına yüz çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 19*). [*ğuşşadan, -dan]*
9. Ne hûd bir lâhza oldum hizmetüñde
Çekerdüñ sen benüm **ğuşşamla** derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 79*). [*ğuşşamla, -m, -la]*
10. Çıkarurdu göge dünler ünini
Geçerdi **ğuşşâ** ile rûzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 63*). [*ğuşşâ,]*
11. Ferağ ğam benden ü ben **ğuşşadan** şâd
Gamuñdan hâste-cân şûride-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 18*). [*ğuşşadan, -dan]*
12. İşidüp **ğuşşadan** oldı diger-gün
Didi yârâ şanurmısın ki mestüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 2*). [*ğuşşadan, -dan]*
13. Ğam-ıla **ğuşşadan** âzâd olurdu
Şorardı Leyliden aña nişânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 22*). [*ğuşşadan, -dan]*
14. Ki bir âh idebile âşikâre
Çekerdî cânı gizlü **ğuşşadan** derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 39*). [*ğuşşadan, -dan]*
15. Cihânuñ **ğuşşama** şatan sürürin
Mülevves-dehr içinde 'âşık-ı pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 10*). [*ğuşşama, -ma]*
16. Başına **ğuşşadan** kopan kıyâmet
Dili fırkat hadenginüñ nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 10*). [*ğuşşadan, -dan]*
17. Çekersin **ğuşsa** vü ğam zahmet ü renc
Bugün vakti-durur k'üstüñden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 10*). [*ğuşsa,]*
18. Ki toldurdı cihânı âh u efgân
İder koyup başına **ğuşşadan** hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 45*). [*ğuşşadan, -dan]*
19. Kefiyle kazdı yir yir **ğuşşadan** gür
Tolanur çevresin nağçîr-i ğam-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 52*). [*ğuşşadan, -dan]*

ğuşsa vü ğam: Gam ve keder.

1. Beni öldürmesün mi **ğuşsa vü ğam**
Benümle 'ahdüñi kılduñ ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 128*). [*ğuşsa vü ğam,]*
2. Dil-i Mecnûna münis **ğuşsa vü ğam**
Şalınur bağda ma'sûk ü 'âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 82*). [*ğuşsa vü ğam,]*

güstâh: Arsız, edepsiz, utanması arlanması olmayan.

1. Girişme-bâz u 'işve-cüy u **güstâh**
Nefesleri çü müşğ ü 'anberîn şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 63*). [*güstâh,]*
2. Anı **güstâh** basma çekmege pây
Eger süst ise bulursın melâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 8*). [*güstâh,]*

güşvâr: Küpe.

1. K'ol iki gevher idi çün sitâre
İki güşına 'arşuñ **güşvâre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 18*). [*güşvâre, -e]*

2. Pür itmiş çün bütân-ı mäh-päre
Kulaqlarını zerrin **güşväre** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 26). [güşväre, -e]

güş-väre: Küpe.

1. İdinüp bir habâbı **güş-väre**
Dönüpdür her semek bir gül'izâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 17). [güş-väre,]
2. Cüdâ düşdi şanasın nâfeden müşg
Kulağından döküldi **güş-väre** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 69). [güş-väre,]

güy: Far. Sanki, faraza, sözde.

1. Tonatmış boynının etrafını reg
Çekilmiş **güyyiâ** zencîre bir seg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 30). [güyyiâ, -iyâ]

guv: Dökmek, koymak.

1. Güyüp bir lâhza idem päre päre
Selîm itdi be-ğayet cehd ü ikdâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 56). [güyüp,]

güyâ: Güya, sanki.

1. Dil ü cân gözleri fikrûnle binâ
Zebân tûfîleri zikrûnle **güyâ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 42). [güyâ,]
2. Ne der her tahtası bir cild-i pür-kâr
Ki **güyâ** bir mücellid düzmiş iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 50). [güyâ,]
3. Şafâ mir'âtıdur **güyâ** cebîni
K'añadur dest-i çüb-ı sîm bîni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 47). [güyâ,]
4. Anuñ güy-ı zenehdanıydı **güyâ**
Le'tâfetden dü şakq olmuş bir elma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 61). [güyâ,]
5. Ol evvânun işiği gerdi **güyâ**
Olupdur kuhl-ı çeşm-i küh u şahrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 63). [güyâ,]
6. İçinde sū-be-sū çok ğârlar var
Ki **güyâ** her biridür gür-i pür-mâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 48). [güyâ,]
7. Şaçum k'ağardı böyle iy dil-ârâ
Çiçek gösterdi her kim nahli **güyâ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 16). [güyâ,]
8. Yağar berf âsumândan hem-çü kâfûr
İder hallâchık **güyâ** ki Mansûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 86). [güyâ,]
9. Şererden âteş eyleydi dirahşân
Ki zer tâcidi **güyâ** cevher efşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 108). [güyâ,]
10. Şarâb âyineye beñzedi **güyâ**
Ki rüy-ı şâkî andan oldı peydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 45). [güyâ,]
11. Bu mîh itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi **güyâ** ki gün nûrıyla revzen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 66). [güyâ,]
12. Sehî kâmetlülür merginde sur-nâ
Iraklardan kara şem' idi **güyâ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 22). [güyâ,]
13. Ecel dâmi-durur **güyâ** zirihler
Ki 'ömr ayağına takmış girihler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 59). [güyâ,]
14. Neyûn bir vech-ile âvâzı çıkdı
Ki **güyâ** günbed-i gerdünü yıkdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 18). [güyâ,]
15. Benî **güyâ** ki taş-ile dögersin
Yüri var müşteri bul özge yirden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 18). [güyâ,]
16. Kefil-i aşl-ı me'külât-ı âdem
Ta'aşşuk hâmesin **güyâ** kılıcı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 13). [güyâ,]
17. Benüm atam idi **güyâ** ki öldi
Güline çeşmümün ğam çekdi mîli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 152). [güyâ,]

18. Şükûfe şâhı **güyâ** keh-keşândur
Suyı mir'ât idinüp verd-i hamrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 42). [güyâ,]
19. Mağalluñ seglerine hâk-i râhum
Senûñ seg-bânlaruñdanven ki **güyâ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 51). [güyâ,]
20. Mağabbet kâhına şemsidi **güyâ**
Derûndan kim çekeydi âh-ı pür-dûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 26). [güyâ,]
21. Gülümnden eyle **güyâ** bülbülîni
Getür dâma ol âhû-yı ğarîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 50). [güyâ,]
22. Gile **güyâ** ki bir âyîne düşdi
Ruñınuñ humretinden ol dil-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 12). [güyâ,]

güvende-i bezm-i feşâhat: Güzel söz meclisinin konuşanı.

1. Gel iy **güvende-i bezm-i feşâhat**
Ki sensin bülbül-i bağ-ı belâgat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 1). [güvende-i bezm-i feşâhat,]

güy-ı zenehdân: Topa benzeyen çene çıkuru.

1. Anuñ güy-ı zenehdânıydı güyâ
Leţâfetden dü şakķ olmış bir elma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 61). [güy-ı zenehdân, -ı, -ydı]

güvivâ: Adeta.

1. Bir gemidür **güviyâ** ‘ummân-ı şun‘uñda felek
Kim kalup girdâb-ı hayret içre döner lâ-yezâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 9). [güviyâ,]
2. Güneşdür **güviyâ** çetr-i cenâbı
Ki şark u ğarbi tütmişdür tınâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 35). [güviyâ,]

güzâf: Boş söz, mânâsız lâf.

1. Ayıt kim bu **güzâf** işden İlâhî
Hâlâş it ben ğarîb ü bî-günâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 55). [güzâf,]
2. Bizüm pehlûmuñdur ol dağı hem
Cihân divinüñ işitme **güzâfın** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 47). [güzâfın, -ın]

güzel: Güzel, dilber.

1. Perî-peyker **güzeller** yüzleri gül
Muğannilik iderler hem-çü bülbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 23). [güzeller, -ler]
2. Buyurduñ kim bizüm kavm içre bî-had
Güzeller var kamer-hadd ü sehî-kad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 36). [güzeller, -ler]
3. Güzeller perçemi gibi şikeste
Vücûdı haste ğamdan göñli beste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 9). [güzeller, -ler]
4. Düzilmiş müşğden yir yir nazargâh
Kemâline irişmiş bir **güzeldür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 29). [güzeldür, -dür]

güzel: Hoş, güzel.

1. Güzellik bağınuñ kaddi nihâli
Leţâfet ‘ayınunuñ lâ‘li zülâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 281). [güzellik, -lik]
2. Güzellik âsumânıñ mehinüñ
Cevâbında didi Mecnûna ol yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 42). [güzellik, -lik]

3. Meger k'iy seng-i dil āhen-cigersin
Güzellik vaktine mağrūr olub sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 31*). [güzellik, -lik]

güzellen: *Güzelleşmek.*

1. İderlerdi bu tertîb üzre tîmār
Güzellendi varurağ ol perî-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 302*). [güzellendi, -di]
2. Güzellendi vü bedr oldı hilālî
Ayuñ on dördine döndi cemālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 23*). [güzellendi, -di]

güzellik: *Güzellik; güzel olan bir kimsenin niteliği.*

1. Güzellikde çü 'Amr ü Zeyd ma'rûf
Uyup 'ışka koyup cān ü cihānın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 14*). [güzellikde, -de]

güzer it: *Geçmek, ilerlemek.*

1. Ne taşdan inkisār irmişdi el-ān
Çatuñdan idemez oldum güzer hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 31*). [güzer it, -e, -mez]

güzer kıl: *Gelip geçmek.*

1. Güzer kılalı kaşrından anuñ bād
Süleymān-ı 'atîki eylemez yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 163*). [güzer kıl, -a, -lı]
2. Tārîk-ı 'ışk-bāziden **güzer kıl**
Diyār-ı 'aqla sa'y idüp sefer kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 119*). [güzer kıl,]
3. Bu hāl içre dil-i Mecnûna nāgāh
Güzer kıldı hayāl-i rüy-ı dil-ıwāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 8*). [güzer kıl, -dı]
4. Güzer kıla şabā vaktüne nāgāh
Elā iy ka'be-i cānum cemālün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 142*). [güzer kıl, -a]
5. Felek cevşenlerin çāk eyle bir bir
Der-i külhān-ı süfliden **güzer kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 11*). [güzer kıl,]

güzer kıl: *Geçmek, ilerlemek.*

1. Tūlū'ından güzer kıldı çü bir sāl
O māha menzîl oldı çarh-ı iqbāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 313*). [güzer kıl, -dı]
2. Güzer kılduğı yola gülle gülle
Oluben cem' tıflān-ı mahalle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 13*). [güzer kıl, -du, -ğı]
3. Ne loğma kim güzer kılsa feminden
Şanurdı zehr anı Mecnûn gamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 57*). [güzer kıl, -sa]
4. Kefine sürdi her bir pâyınuñ rû
Ki kılmışdur güzer ol küydan bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 32*). [güzer kıl, -mı, -dur]

güzer vir: *Geçit vermek.*

1. Baña yā Rabb reh-i şer'a **güzer vir**
Anuñ emri hılāfından hāzer vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 221*). [güzer vir,]

güzergāh: *Geçilen yer, geçit.*

1. Degüldür hâtırum aña **güzergāh**
Velî bir bād kim senden ura dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 86*). [*güzergāh,]*
2. İletdi bir **güzergāha** anı rāh
Görür bir şavma'a var anda hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 4*). [*güzergāha, -a]*

güzergāh ol: Geçiş yeri olmak.

1. Aña nāgāh güzergāh oldu bir bağ
Nazar kıldı çü her sū büstāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 20*). [*güzergāh ol, -dı]*

güzergeh: Geçilen yer, geçit.

1. Benî Sa'd obasından bir nigû-ḥ"āh
Geçerken ol **güzergehden** be-nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 62*). [*güzergehden, -den]*
2. O daḥı bu **güzergehden** gönildi
Çü cān murḡı oldu ten dāmından āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 40*). [*güzergehden, -den]*

güzîn: Seçilmiş, güzîde.

1. Şerî'at āsumānı evcine bedr
Güzîn ü pārsā vü 'āliyyü'l-ḳadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 8*). [*güzîn,]*

H

h'āb: *Uyku.*

1. Düzerven her cihetden bir bahāne
Perī gördüm direm gice oldı **h'ābum** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 69*). [*h'ābum, -um*]
2. Ta'ām andan cüdā ol **h'ābdan** dūr
Ḥalāyıkdan dün ü gün 'uzlet idüp (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 14*). [*h'ābdan, -dan*]
3. Zehbeden tügmeler her şaḥ-ı sencid
Çemen bezminde aldı nergisi **h'āb** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 47*). [*h'āb,]*
4. Meger **h'ābum** ola yāḥūd ḥayālüm
Bahāruñ mevsiminden ebr k'ağlar (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 56*). [*h'ābum, -um*]
5. Ta'ām u **h'ābdan** ḥālî vü 'üryān
Gör ol ğamgehde bî-çāre Selāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 22*). [*h'ābdan, -dan*]
6. Tebūñ tābî komadı anda **h'ābı**
Bahārına toḳundı çeşm-i ḥussād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 14*). [*h'ābı, -ı*]
7. Ki ölmüş fūrkat ü derd-ile Mecnûn
Bu **h'ābuñ** ıztırābindan be-nāgāḥ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 9*). [*h'ābuñ, -uñ*]

h'āba var: *Uyumak.*

1. Gehî 'ışkuñ maḳālîn söyleşürler
Murād üzre varurlar gāḥ **h'āba** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 61*). [*h'āba var, -ur, -lar*]

ḥabāb: *Su üzerinde olan hava kabarcıkları.*

1. O ḥavz içinde ābuñ her **ḥabābı**
Şan olmışdur nücüm-ı burc-ı ābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 15*). [*ḥabābı, -ı*]
2. İdinüp bir **ḥabābı** gūş-vāre
Dönüpdür her semek bir gül'izāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 17*). [*ḥabābı, -ı*]
3. Ruḥı lā'linden olmuş Ḥızr ābı
Zeneḥdānı ol ābuñ bir **ḥabābı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 88*). [*ḥabābı, -ı*]
4. Yüzinden altına bir naṭ'-ı ğarrā
Şererdür her **ḥabābı** fi'l-merātib (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 29*). [*ḥabābı, -ı*]
5. Ḥabāb itdi kefin yir yir ḳabarcık
'Arūs-ı kūḥ çün ḥübān-ı ra'nā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 40*). [*ḥabāb,]*
6. Şarābıla **ḥabābuñ** saġarı pūr
'Aceb görsen bu cām-ı ser-nigūnı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 52*). [*ḥabābuñ, -uñ*]
7. K'aña 'aks-i çiçek düşdi sefidāc
Ḥabābuñ heykelini gösterür şattı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 57*). [*ḥabābuñ, -uñ*]

ḥabābe: *Su üzerinde olan hava kabarcıkları.*

1. Ki konmuş çehresine lāleden daġ
Ḥabābeden dönüp cū keh-keşāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 35*). [*ḥabābeden, -den*]

ḥabbe: *Ar. Tane.*

1. Ḳamuya borcdur ölmek mu'ayyen
Eger bir **ḥabbe** borcuñ olsa ma'lūm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 71*). [*ḥabbe,]*

haber: *Bilgi, havadis.*

1. Neler gördüğünü hıvace ol seferde
Baña düşmez ki şerh idem **haberde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 202). [haberde, -de]
2. Sözüden 'ilm-i hikmet bir egerdür
Dilinden fenn-i mantık bir **haberdür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 28). [haberdür, -dür]
3. Buluşduğundan isterdi **haberler**
Ki kânde olur ol serv-i semen-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 39). [haberler, -ler]
4. Çü Mecnûn bu **haberden** oldu âgâh
Ki süy-ı mâha bulmazmış delü rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 1). [haberden, -den]
5. Müheyyâ eyleyüp şad genc-i şâhı
Haber gelse diyü gözlerdi rāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 56). [haber,]
6. Çü degdi bu **haber** İbn-i Selâma
Şafâdan kâşide geldi kıyâma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 77). [haber,]
7. Çün âgâh oldu sultân bu **haberden**
Taraldı cânı havfiyle hâzerden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 33). [haberden, -den]
8. Çü Leylî bu **haberden** vâkıf oldu
Katı endişe-nâk u hâyıf oldu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 1). [haberden, -den]
9. Çü Leylî bu **haberden** oldu âgâh
Ki ol miskîne kânedür vaţangâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 83). [haberden, -den]
10. Gönildi tağa Mecnûn-ı mu'allel
Hâlâyık bu **haberden** oldu âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 19). [haberden, -den]
11. K'ola İbn-i Selâma 'ağd-i Leylî
Çün âgâh oldu dilber bu **haberden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 5). [haberden, -den]
12. Gâzab gösterdi vü kılmadı meylî
Anası bu **haberden** oldu bî-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 31). [haberden, -den]
13. Ne vech-ile yimişlerdür ser-â-ser
Çü seg-bân bu **haberden** oldu âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 67). [haberden, -den]
14. Hevâ âşüftesi ya'nî ki Mecnûn
Çün işitdi **haber** kim ol cefākār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 27). [haber,]
15. Tapuñdan tıyamaz oldum **haber** hiç
Yolum yokdur ki görem verd-i rüyüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 32). [haber,]

haber kıl: Haberdar etmek, bilgi vermek.

1. Haber kılup dem-â-dem birbirine
Bir araya olup meh-pâreler cem' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 62). [haber kıl, -up]

haber sor: Haber sormak.

1. Firāk ü hecrden kıldı şikâyet
Haber şordı aña her bir nişândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 41). [haber şor, -dı]

haber vir: Ulaştırmak, bildirmek.

1. Haber virdi girüp Zeyd ol nigâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 1). [haber vir, -di]
2. Ki râyuñ birledür her müşkil âsân
Nedür bu 'âlemüñ hâli **haber vir** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 3). [haber vir,]

haber vir: Bahsetmek.

1. Gözüme âşinâ görindüñ iy pîr
Ne kişisin ne ildensin **haber vir** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 8). [haber vir,]

haberdâr: Haberi olan, haberli, vakıf.

1. Haberdâr idi 'âşıklık gamından
Pür idi dîdesi hâsret neminden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 135). [haberdâr,]

2. Ben ortadan döşerdüm raht u büngāh
Vücüdumdan benüm kimdür **haberdār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 17*). [*haberdār,]*
3. Degül hiç kimse hālinden **haberdār**
Gelüp ebr üstine mânend-i aḥbāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 26*). [*haberdār,]*

haberdār eyle: Haber vermek, bildirmek.

1. Ki ya'nî bu hikāyetden nihānı
Ḥaberdār eyle var ol yār-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 38*). [*haberdār eyle,]*

haberdār it: Bilgilendirmek.

1. Şu resme itdi bizi rāvî haberdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 1*). [*haberdār it, -di]*

haberdār kıl: Haber vermek, bildirmek.

1. Didi kim ger bu sırdan ben siyeh-kār
Kılam ol şifte-hālî haberdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 4*). [*haberdār kıl, -am]*
2. Büt-i ḥargāhiyi kıldı haberdār
Ḳudüm-ı yārdan çün oldı āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 148*). [*haberdār kıl, -dı]*

haberdār ol: Bilgi sahibi olmak.

1. Kaçan-kim ola 'ālemden haberdār
Beni vaşf eylesin aña zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 269*). [*haberdār ol, -a]*
2. Ki gönüñ bir putaymıssa giriftār
Benüm hālümünden olurduñ haberdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 52*). [*haberdār ol, -ur, -duñ]*
3. Bu yaña ḥaşmı da olup haberdār
'Adūsın qarşuladı çār-nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 3*). [*haberdār ol, -up]*
4. Ki tā oldı muḥālifler haberdār
Çü zāhir oldı bu iş pîş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 34*). [*haberdār ol, -dı]*

habersüz: Haberi olmadan, bihaber.

1. Tarîḳ-i 'ışk-bāziden **habersüz**
Hevā-yı cān-güdüziden eşersüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 9*). [*habersüz,]*
2. Tütünden çarḫı kılmış āsumānı
Didi k'iy devr-i gerdünden **habersüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 17*). [*habersüz,]*
3. Deriye şarlı bir üstüḥwāndur
Ḥabersüz varlığından kāinātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 45*). [*habersüz,]*
4. Helāk oldum ḡamuñdan vāh Leylî
Ḥabersüz kendüzinüñ hāletinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 23*). [*habersüz,]*

habes: Habeşistan.

1. Çıkardı rāyet-i giti-fürüzî
Ḥabeş mülkin idüp Çin şāhı tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 3*). [*habes,]*

habes: Habeşistanlı.

1. Rûm u Tatar u ‘Arab Çîn ü **Habeş** Türk ü ‘Acem
Sāye-i hükmündedir āsûde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*). [*habeş,]*

h’ābgāh: Uyku yeri, uyku odası.

1. Ki olur bunda demir şovuk ya ıssı
Ne yir içre nedendür **h’ābgāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 9*). [*h’ābgāhı, -ı]*

hābgeh: Ar. Uyku uyuyacak mahal, yatak odası.

1. Başına şokdı şeb perr-i gurābı
Getürüp **hābgehdēn** cā-be-cā baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 93*). [*hābgehdēn, -den]*

h’āb-ı hargüş: Tavşan uykusu II Çabuk uyanılabilen uyku.

1. Ki girdüm yok yire kanına anuñ
Meger tutdı gözümü **h’āb-ı hargüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 63*). [*h’āb-ı hargüş,]*

habīb: Sevgili, mahbup.

1. Döker çeşmüm lebünşüz eşk-i gül-reng
Senüñ vaşluñ gülinden iy **habībüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 163*). [*habībüm, -üm]*
2. Elümden gelmedi nedür günāhum
Baña ta’n itme iñende **habībüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 99*). [*habībüm, -üm]*
3. Habībine ki iy dildār-ı mevzün
Ben uş gitdüm idüp yüz nāle vü āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 124*). [*habībine, -in, -e]*
4. Cefāsından **habībün** olma dil-teng
Taḥammül sāgarından bāde kıl nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 60*). [*habībün, -ün]*
5. Ol ayuñ yıldızı düşdi vebāle
‘İlāc itmeklik içün ol **habībē** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 81*). [*habībē, -e]*
6. Şafā Mısrında cūy-ı Nīle benzer
Habībümdeñ gelür nev-dāstāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 19*). [*habībümdeñ, -üm, -den]*
7. Atasından diletđi ol **habībī**
K’olaydı ḥaste cānınuñ ṭabībī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 51*). [*habībī,]*
8. Tamām ol kışşaya eyledi bāver
Habībī ḥatūnı ol merd-i maḳbūl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 49*). [*habībī,]*
9. Gehī yārāndan geh yār-ı cāndan
Ki ağladı **habībī** ḥasretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 43*). [*habībī,]*
10. Fülān menzilde vārdur bir nişāngāh
Ol araya getürüp ol **habībī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 51*). [*habībī,]*
11. Varup diñlendi anda şād ü ḥurrem
Habībī meşhedi üstinde miskīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 119*). [*habībī,]*

habīb: Hz. Muhammed.

1. Mihrüñ şeh oldı kışver-i ervāḥa yā **Habīb**
Dikdi kulüb ‘ālemine nūrdan ‘ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 25*). [*habīb,]*

habīb-i hak: Allah’ın sevgilisi (Hz. Muhammed).

1. ‘Azm eyleseñ gāzāya kaçan iy **Ḥabīb-i Ḥaḳ**
Götürirdi feth ü nuşret öñüñce iki ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 39*). [*ḥabīb-i ḥaḳ,]*

ḥabîr: Haberi olan, haberli, haberdar, vâkıf.

1. Belâbil cânın andan râhat iden
Rumûzından **ḥabîr** olan cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 15*). [*ḥabîr,]*

ḥabîr it: Haberdar et-.

1. Diyâr-ı Leylîye irüp oradan
Ḥabîr itdi ili bu mâcerâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 78*). [*ḥabîr it, -di]*
2. Ḥabîr itdi anasın cünbişinden
K’ere varmağa hîç bu serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 52*). [*ḥabîr it, -di]*

ḥabîr ol: Haberdar olmak.

1. Şalâhından ḥabîr oldı vü âgâh
Buyurdi ḥâcibe kim var anı tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 18*). [*ḥabîr ol, -dı]*
2. Ḥabîr olmazdı batmayınca girse
Egerçi göñli ‘ışka mâyl idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 22*). [*ḥabîr ol, -maz, -dı]*

ḥabîsü’s-sekl: Kötü suretli.

1. ‘Aşâsı tîre beñzer kâmeti yâ
Ḥabîsü’s-sekl ü bed-sîmâ vü bed-rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 26*). [*ḥabîsü’s-sekl,]*

ḥabs: Hapis.

1. Velî virdi icâzet k’ol ciger-ḥwâh
Ḳoya **ḥabsi** vü çıka seyre geh gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 32*). [*ḥabsi, -i]*
2. Velî **ḥabs-ile** meşhûr oldı adı
Adı şınmışıla tûrup oturmaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 66*). [*ḥabs-ile, -ile]*

ḥac: İslâmiyetin şartlarından biri olup bu farızayı yerine getirmek için Mekke-i Mükerrreme’ye gitmek.

1. Kılâyduñ kabrûmi bir kez ziyâret
Dilerseñ **ḥac** sevâbın bulmaḳ iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 59*). [*ḥac,]*

ḥacâlet: Mahcubiyet, utanma.

1. Atası görüp anuñ hâlini hem
Ḥacâlet birle dökdi dîdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 64*). [*ḥacâlet,]*
2. Ḥacâletden kamu ḥwâr u helâkuz
Bilürsin kimse çün tutmaz cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 18*). [*ḥacâletden, -den]*
3. Çeh-i şerm ü taḥayyürde esîrüm
Ḥacâletden yüzüm suyu döküldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 35*). [*ḥacâletden, -den]*
4. K’ire kıza ḥalel size **ḥacâlet**
Gözetdüm gerçi bende ḡayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 40*). [*ḥacâlet,]*

5. Vü ger saht ise ‘aczüñden **hacâlet**
Dilerseñ k’ola kufl açmak saña hal (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 10). [hacâlet,]
6. Yüzi şuyını hâk eyler **hacâlet**
Gerek her kim tutilsa ‘ışka cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 42). [hacâlet,]

hacel: Utanma, hacalet.

1. Hâcel hırşîd-i rüyından meh-i bedr
Siyeh dil müşg-i müyından şeb-i kâdr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 43). [hacel,]
2. Bu hâl üzre çü geçdi hefte vü mâh
Bir oğlu oldı yüzünden **hacel** mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 278). [hacel,]
3. Hâcelven ben hûd ol itdügüm işden
Çü gönlümden gidermezsın benüm bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 142). [hacelven, -ven]

hacel it: Utanmak.

1. Tahayyür kıldı anı deng ü bi-h’ış
Hacel itdi be-ğayet verhem-i yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 45). [hacel it, -di]

hacer: Kâbe’nin duvarında bulunan ve cennetten geldiği rivayet olunan meşhur kara taş.

1. Kârañudan çıkarur âb-ı hayvân
Hacer karnında besler la’l-ı rahşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 68). [hacer,]

hacer: Taş, kaya.

1. Kemân-ı Rüstem andan bir kemerdür
Mehile mihr iki rengin **hacerdür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 36). [hacerdür, -dür]
2. Dür ü mercân **hacerdür** cevher oldur
Tâlup himmet deñizine keremden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 6). [hacerdür, -dür]

hâcet: İnsanın muhtaç olduğu şey, lüzumlu husus.

1. Hîtab irdi ki iy mâkşûd-ı dergâh
Dile **hâcet** ki maqbûl itdi Allâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 204). [hâcet,]
2. Du’â kıldı günahkâr ümmetine
İcâbet virdi Mevlâ **hâcetine** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 208). [hâcetine, -i, -n, -e]
3. Ne **hâcet** kim dilerse bunda bir kûl
Olur elbetde Hâk katında maqbûl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 51). [hâcet,]
4. Ki olasın **hâcetinden** halkuñ âzâd
Uyup nefse seg-i nân-ı kes olma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 72). [hâcetinden, -in, -den]
5. Dile **hâcet** Hudâdan yine kurtar
Hezârân lûtf birle ol nigû-fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 108). [hâcet,]

hâcetgâh-ı matlûb ol: Arzuların talep edildiği yer.

1. Olupdur halka hâcetgâh-ı matlûb
Du’â-yı hastegân u ehl-i hâcet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 76). [hâcetgâh-ı matlûb ol, -up, -dur]

hâcetgeh: İhtiyaçların, derdin giderildiği yer.

1. İle **hacetge**h anuñ āsitānı
Du'ā miftāh-ı akvāl-i zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 21*). [*hacetge*h,]
2. K'odur **hacetgehi** halk-ı cihānuñ
Ricāsı yiri hem ehl-i semānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 33*). [*hacetgehi, -i*]

hacib: Kapıcı, perdecî.

1. Getür bir dem müşerref olalum biz
Gelüp ol zâhidüñ yanına **hacib** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 21*). [*hacib,]*
2. Didi **hacib** ki hey bu ne belâdür
Eger bizüm şehe hizmet kılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 32*). [*hacib,]*
3. Şalâhından habîr oldı vü āgâh
Buyurdi **hacibe** kim var anı tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 19*). [*hacibe, -e*]

hacib: Sadrâzam, vezir, mâbeyinci vb. devlet büyüklerine verilen unvan.

1. Kapuñda dâim iy sultân-ı Yeşrib
Türur Mūsâ 'aşasıyla çü **hacib** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 72*). [*hacib,]*

hacil evle: Utandırmak.

1. İl içinde şıma lutfet it sözümi
Ki hacil eyler sözüüm şınmak özümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 116*). [*hacil eyle, -r*]

hacil evle: Utanmak.

1. İrürdi bir Burāk-ı berķ seyri
Ki hacil eylerdi ol uçmakda tayrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 32*). [*hacil eyle, -r, -di*]

hacil it: Utandırmak.

1. Pür itmiş 'üd u 'anberle içini
Ki hacil ider koşusı müşg-i çini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 44*). [*hacil it, -er*]
2. Şunuñla kim dahı olmışdı hândân
Gül-i ra'nâyı hacil iderdi her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 18*). [*hacil it, -er, -di*]

haclet: Hicap, utanç.

1. Döküldi bilürem boynumda anı
Elümnden gelse bu **hacletden** iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 39*). [*hacletden, -den*]
2. Ki ben **hacletdeyüm** itdügüm işden
Derünümnden kopar efgân u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 66*). [*hacletdeyüm, -de, -yüm*]
3. Ki şonra virmeye **haclet** aña 'ār
Eger süst ü eger saht ola bir yāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 6*). [*haclet,]*
4. Ki nefsum **hacletinden** bî-vebālüm
Vücüdüm mülkidür iy yār-ı mağmüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 6*). [*hacletinden, -i, -(n)den*]

had: Sınır, Derece, mertebe.

1. Günâhum gerçi kim **hadden** bîründür
Senüñ cüduñ velî andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 129*). [*hadden, -den*]
2. Bekâ-yı câvidâniye olur tûş
Bulınmaz bu kelâma gâyet ü **had** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 11*). [*had,]*
3. Ki bulunmaz şu 'â'ına anuñ **had**
Bitüp şahnında envâ'-ı dirâhtân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 32*). [*had,]*
4. 'Arûsa beñzer ol kaçr-i cihân-tâb
Ki **haddinden** hüveydâdur sefid-âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 40*). [*haddinden, -i, -(n)den]*
5. Var idi çâr-pâsı **hadden** efzûn
K'olara otlak idi kûh u hāmûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 27*). [*hadden, -en]*
6. Bakarken bunlara ol **haddi** lâle
Dökerken nergisi gül üzre jâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 53*). [*haddi, -i]*
7. 'Arûs-ı gülşenüñ **haddinde** çün 'âc
Şan olmuş berfden peydâ sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 95*). [*haddinde, -in, -de]*
8. Didi bu resme sözler **hadden** efzûn
Olup hâlinden anuñ zâğ âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 82*). [*hadden, -en]*
9. Aña 'arz itdi ihfâ'yıla hâlî
Didi kim **hadden** aşdı intizârûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 41*). [*hadden, -en]*
10. Saçınûñ çokluğu şol **hadde** yitmiş
Ki dülbendüñ başında tûrmaz itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 49*). [*hadde,]*

had: Yanak.

1. Çün altıncı fezâyâ çıktı Ahmed
Atı na'line sürdi Müşteri **had** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 142*). [*had,]*
2. Kanı ol gül gibi zîbâ vü ter **had**
'Arab içre ne deñlü varsa a'yân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60*). [*had,]*
3. Başında var gelin gibi gümüş tâc
Gözinde sürme **haddinde** sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 62*). [*haddinde, -in, -de]*

hadd: Yanak. II sevgilin yüzü.

1. Kudretüñden 'arîz u **haddinde** meh-peykerlerüñ
Âteş ile âb bulmuş imtizâc u i'tidâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 3*). [*haddinde, -in, -de]*

hadd ü gâyet: Sonsuz ve nihayetsiz.

1. Şu deñlü kıldı kim yok **hadd ü gâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 60*). [*hadd ü gâyet,]*

hadden geç: Haddini aşmak.

1. Çü geçdi hadden ol mâhuñ fiğânı
Mey-i hicr eyledi lâ-yu'kal anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 1*). [*hadden geç, -di]*

hadem: Hizmetçiler, hüddâm "hâdim"in cem'idir: hadim ü haşem.

1. Şâh-ı mukarrebânsın u sultân-ı her dü-kevn
Kerrübiyân saña **hadem** ü enbiyâ-haşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 12*). [*hadem,]*

hadeng: Kayın ağacından yapılmış ok.

1. Sa'âdetle günü günden yeg olsun
Hadengi düşmen içine ig olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 176*). [*hadengi, -i]*

2. Hādengān hem-çü tîr-i ğamze-i yār
Vücūd-ı ehl-i harbe virür āzār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 71). [hādengān, -ān]
3. Başına ğuşşadan kıpan kıyāmet
Dili fırkat **hādenginûn** nişānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 11). [hādenginûn, -i, -nûn]

hādeng-i çār: Dört ok.

1. Kebüter-vār aç bu burcdan per
Ki bu yaydı **hādeng-i çār** mîlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 79). [hādeng-i çār,]

hādeng-i fitne: Fitne okları.

1. Çü gördi yine ol dildār-ı çālāk
Hādeng-i fitne kıldı baġrını çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 92). [hādeng-i fitne,]

hādeng-i hicr: Ayrılık okları.

1. Şarāb-ı ‘ışk anı itdi bî-h’îş
Hādeng-i hicr bunı kıldı dil-rîş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 28). [hādeng-i hicr,]

hādîd: Keskin, kesici.

1. Şol âteş kim kılıcımdan virür tāb
Ten-i a’dā **hādîdin** eylesün āb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 142). [hādîdin, -in]

hādîm: Hizmetçi.

1. Hādîmûn gibi işigün süpürür saçı ile
Bu durur konduġı hūrşîd diyü mihre laķab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 21). [hādîmûn, -ûn]
2. Yaķar **hādîmlerüm** şad şem‘-i kâfūr
Çi ger çarķa çıkar ġamdan nefîrüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 22). [hādîmlerüm, -ler, -üm]

hādîs: Haber, söz, kıssa.

1. Hādîsidür Resûlûn hem mu‘ayyen
Ki şerm ider melā’ik gökde andan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 9). [hādîsidür, -i, -dür]

hādîs-i ‘ışk: Aşk kıssası.

1. Hādîs-i ‘ışkî çün işitdi Mecnûn
Güle düşdi dokerken gözleri hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 1). [hādîs-i ‘ışk, -ı]

hādîs-i mihr-bān: Muhabbet haberleri.

1. İder yārān hîsāb-ı ‘ilm-rānî
Sürer bunlar hādîs-i mihr-bānî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 22). [hādîs-i mihr-bān, -i]

hadrā: Yeşil.

1. Gehī mīnāyī reng ü gāh **hadrā**
Cihānda ol renglü yokdur zeberced (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 30*). [*hadrā,]*

hadravât: Yeşillikler.

1. Kara yirden bitürür **hadravâtı**
Kamış dürcinde derc eyler nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 69*). [*hadravâtı, -ı]*

hâil: Korkunç.

1. Olupdur tînetüm perverde-i ‘ışk
Memâtum **hâilidür** perde-i ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 16*). [*hâilidür, -i, -dür]*

hâil ol: Korkmak.

1. Revân itdi gözinden eşk-i gülgün
Dili gamnâk ü cânı hâil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 51*). [*hâil ol, -dı]*

hâk: Toprak.

1. Bulupdur emrûñile rif’at eflâk
Kalupdur pestligüñde her zamân **hâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 20*). [*hâk,]*
2. Bu ‘âlî kubbeye Bânî tapuñdur
Kara **hâke** viren can tapuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 18*). [*hâke, -e]*
3. Müdâm iş üzredür ked-bânüyı **hâk**
K’aña penbe scherdür çarh-ı eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 25*). [*hâk,]*
4. Her etfâl-i giyeh kim toğurur **hâk**
Çü dāye ebrden süd virür eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 29*). [*hâk,]*
5. Eyâ hem-râz-ı sır-ı li-ma’ Allâh
K’ayağuş **hâkidür** cân-ı her âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 6*). [*hâkidür, -i, -dür]*
6. Eger çekse ‘adûsı serir-i eflâk
Gelüp yine eşiginde öper **hâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 104*). [*hâk,]*
7. Atınuñ şavletine döymeyüp **hâk**
Yakasin eylemiş vādilerün çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 91*). [*hâk,]*
8. Döşense sâye-i kıddine bir **hâk**
İder başına tâc ol hâki eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 127*). [*hâk,]*
9. Döşense sâye-i kıddine bir **hâk**
İder başına tâc ol **hâki** eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 128*). [*hâki, -ı]*
10. Var içinde anuñ bir türfe abdâl
Yüz urmuş **hâke** ‘arz eyler Hâkka hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 228*). [*hâke, -e]*
11. Hâlâyık der-peyince nitekim rûd
Yüz urup **hâke** iderdiler ‘arz-ı maşşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 246*). [*hâke, -e]*
12. Ki görmişdi harâbe içre anı
Dökerdi gözlerinden **hâke** kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 26*). [*hâke, -e]*
13. Niçe garķ idüğün **hâke** vücûdı
Niçesi itdüğün Hâkka sücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 33*). [*hâke, -e]*
14. Yakîni harfi levhinden olup **hâk**
Göyündürdi dilini âteş-i şek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 17*). [*hâk,]*
15. İdüp dāmân-ı çâkını tolu **hâk**
Başından aşğa koyardı çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 29*). [*hâk,]*
16. Ben ol dem ki olam **hâk** içre pinhân
Olayduñ sen gelüp yirüme sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 79*). [*hâk,]*
17. Olurken **hâküm** âbıyla sirişte
Kažâ bu beyti kılmışdı nibişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 17*). [*hâküm, -üm]*

18. Gözine çekdi pes ol pîr-i ğam-nāk
Anuñ ol küydan bir zerrece **hāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 12*). [*hāk,]*
19. Çü seyl-i eşkine sedd oldı ol **hāk**
Urup tırnak tenini eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 19*). [*hāk,]*
20. Çün ire kişt-zâr-ı rûz-ı mahşer
Ĝamı birle götürem **hākden** ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 56*). [*hākden, -den]*
21. İrürmedüñ beni vaşl-ı habîbe
Şavurduñ **hākümi** bād-ı firîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 16*). [*hākümi, -üm, -i]*
22. Koyar ğamdan başına Leylî **hāki**
Ki bu yıldendür ol şem'üñ hilālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 29*). [*hāki, -i]*
23. Hazer kılmaya fikr idüp helākın
Vire nāgeh fenā bādına **hākin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 6*). [*hākin, -i, -n]*
24. Dilîrân mâteminde k'oldılar **hāk**
Gök itdi dâmenin yir yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 37*). [*hāk,]*
25. Şeh öñinde kodi yüz yire çün **hāk**
Didi kan ağlayup k'iy şāh-ı a'zām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 28*). [*hāk,]*
26. Çi seng olmış anuñ bünyâdı çî **hāk**
Kurudukdan gerü bir sebze iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 78*). [*hāk,]*
27. Başı yarıldı vü ğarķ oldu **hāke**
Çün ol pûşide çeşmi gördi bu hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 14*). [*hāke, -e]*
28. Vü ger zer dir-iseñ yanındadır **hāk**
Bu sözlerden gelüp sultân rızāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 76*). [*hāk,]*
29. Ki açmaz bu hārimüñ ğoncasın bād
Düzülse küze ger devr ile **hākum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 89*). [*hākum, -üm]*
30. Ĝamuñdan nā-tüvân u bî-mecālüm
Ecel **hāk** itmeden irüp özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 129*). [*hāk,]*
31. Eliyle koydı ğamdan başına **hāk**
Dönüp atasına virdi cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 4*). [*hāk,]*
32. Beden hākî idi **hāk** oldu cāyı
Cihāna 'âdet ü erkân u pişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 38*). [*hāk,]*
33. Beden **hākî** idi hāk oldu cāyı
Cihāna 'âdet ü erkân u pişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 38*). [*hākî, -i]*
34. Bırakmışsın meger şerm ü hayāyı
Senüñ gibi hālefden yeg-durur **hāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 13*). [*hāk,]*
35. Deminden kıldı 'âlem hākini zer
Tırup ol hākden derd-ile bu **hāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 5*). [*hāk,]*
36. Deminden kıldı 'âlem hākini zer
Tırup ol **hākden** derd-ile bu hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 5*). [*hākden, -den]*
37. Deminden kıldı 'âlem **hākini** zer
Tırup ol hākden derd-ile bu hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 4*). [*hākini, -ini]*
38. Vefât itmış katı oldum diĝer-ĝün
Çü bildüm k'olmış anuñ menzili **hāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 149*). [*hāk,]*
39. Mu'aţtar olur andan cān hārimi
Bisâţum **hākdendür** bâlişüm seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 79*). [*hākdendür, -den, -dür]*
40. Fiĝân idüp başına **hāk** koydı
Tar oldu başına şahrâ vü mîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 22*). [*hāk,]*
41. Def olmışdur gül evrākı celâcil
Getürdi her şükûfe **hākden** ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 65*). [*hākden, -den]*
42. Süpürüp eyleridi **hākden** pāk
Hāsından 'ankebût-ı zâr u bî-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 100*). [*hākden, -den]*
43. Gözinüñ yaşı kıldı **hākî** nem-nāk
Gelüp bir bülbül ol gül üzre nāĝāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 38*). [*hākî, -i]*
44. Başuma toĝdı tañdur şems-i lâmi'
Götürdüñ **hākden** ben nā-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 45*). [*hākden, -den]*
45. Yolu geh seng ü geh **hāk** oldu geh gil
Dürişüb ol gedāyı istemekde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 28*). [*hāk,]*
46. Huzûrında çî **hāk** idi çî altun
Müdām ol pāk-ţab' ü pāk-dāmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 64*). [*hāk,]*
47. İkimüzi de bikr iken koca **hāk**
İrişmişdür saña çok zecr benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 50*). [*hāk,]*
48. Kefen 'ıtrı yiter hem baña ol **hāk**
Vücüd-i çāk-çāküm üzre iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 28*). [*hāk,]*

49. Meh isteyü gele lîkin göre **hâk**
Mezârûm üzre bil kim ol budâla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 40). [hâk,]
50. Nigîn-i mihr-bâniden-durur mühr
Bugün kim perde olmuşdur aña **hâk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 83). [hâk,]
51. Saña ben **hâkden** olsun vaşıyyet
Ki şol dem kim idem teslîm cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 22). [hâkden, -den]
52. Meger kim maqbere ol dahı nâcâr
Çü ‘ömrüm ber gini **hâke** vire bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 19). [hâke, -e]
53. Şadef gibi dehân açmış turur **hâk**
Çü tâbût-ı nigâr-ı mäh-pâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 88). [hâk,]
54. Ki tâ yir vire şadrında aña **hâk**
Yire ol âb-ı hayvân virdi cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 96). [hâk,]
55. Öñi soñı kamu hîçdür kamu hîç
Gül ü sünbül ki ol bitürür **hâk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 147). [hâk,]
56. Dirîgâ kim yidi âhîr anı **hâk**
Dür-i dendânını hayfâ ki iy hür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 26). [hâk,]
57. Ölüm derdi başın ağrıtdı gâyet
Ğarîb ü hâste düşdi **hâk** üzre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 11). [hâk,]
58. Ne tâbûtın götürür âdemî-zâd
Yıkılmış **hâk** üzre hâste vü zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 25). [hâk,]
59. Kî toldurdu cihânı âh u efgân
İder koyup başına guşşadan **hâk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 45). [hâk,]
60. Götürüp **hâkdan** kabre kôdılar
Velî ‘âkıllar itdi ittîfâkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 24). [hâkdan, -dan]
61. Ki cennetde niçedür anlar âhîr
Kamu fânî bu ‘âlem **hâkdür** hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 97). [hâkdür, -dür]
62. Şaçar başum üzre hâş gibi **hâk**
Baña ğufrândan ol dem vir berâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 122). [hâk,]
63. Ko zindân küşesin şahrâ-nişîn ol
Bu **hâkî** âşiyândan hem-çü şeh-bâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 7). [hâkî, -i]

hâk: Allah.

1. Nâm ü nişânı yogken Âdem-ile ‘âlemün
Hâk virmişdi saña Muhammed diyü ‘âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 14). [hâk,]
2. ‘Âşilerine ümmetiñüñ rahmet itmege
Kurân içinde **Hâk** buyurupdur niçe kâsem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 50). [hâk,]
3. Meh-i nevden fetile düzüp iy **Hâk**
Koduñ gök şem‘dânında mu‘allâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 23). [hâk,]
4. Güle sen virdün iy **Hâk** behcet-i rû
Sen itdün ğoncenün ağzını hoş-bû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 29). [hâk,]
5. Çerâğ-ı âhımuñ tâbından iy **Hâk**
Şeb-i târikimi kıl rûz-ı eblağ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 9). [hâk,]
6. Günâhumdan çü fazluñ çokdur iy **Hâk**
Koma ben bendeñi düzâhda mutlak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 151). [hâk,]
7. K’açup ol mîm-i tavusî gözini
‘Adâletden gözedür **Hâk** yüzini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 40). [hâk,]
8. Eger Dâvûda tağ oldıysa dem-sâz
Saña mi‘râcda **Hâk** idi hem-râz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 86). [hâk,]
9. Çi ger **Hâk** Yûsufa virdi cemâli
Saña virdi cemâli vü kemâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 89). [hâk,]
10. Cihânün melce‘idür säyen iy şâh
Yücedür **Hâk** katında pâyey iy şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 104). [hâk,]
11. Ayağün toprağidur gözlere nûr
Hâk andan eylemesün çeşmümi dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 126). [hâk,]
12. Şeh-i kevineyñ hân-ı sidre-kışver
Ki **Hâkdan** hem ‘âlem buldı hem efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 30). [hâkdan, -dan]
13. İştidi nakhsuz **Hâkdan** kelâmı
Cihetsüz gördi vech-i lâ-yenâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 195). [hâkdan, -dan]
14. Anuñ hakkında aşlanum didi **Hâk**
Şecâ‘at anda hâtm olmuşdi mutlak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 9). [hâk,]

15. Mu‘in olsun **Hak** ol şâh-ı cihāna
Cihān hâş olsun ol şâhib-kırāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 171). [hak,]
16. Hüşûşâ hazret-i Sultân Selîmi
Ki **Hak** vîrsün aña ‘ömr-i delimi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 16). [hak,]
17. Ki bir ferzend virüp **Hak** te‘âlâ
Çerâğ-ı çeşmin anuñla ide bînâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 197). [hak,]
18. Gelün eyleyelüm **Hakka** niyâzi
Ki vîrsün şehe ‘ömr-i dirâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 167). [hakka, -a]
19. İderdi giceler **Hakka** niyâzi
Kıldı nâfile dünler namâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 191). [hakka, -a]
20. Var içinde anuñ bir türfe abdâl
Yüz urmuş hâke ‘arz eyler **Hakka** hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 228). [hakka, -a]
21. Niçe ğark idüğün hâke vücûdı
Niçesi itdüğün **Hakka** sücûdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 34). [hakka, -a]
22. Bunuñ қо sen belâ vü mihnetini
‘Ayân it halka **Hakkuñ** kudretini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 10). [hakkuñ, -uñ]
23. Bu resme geldi beytullâh pür-cüş
Mişâl-i Ka‘be **Hakka** halka-der-güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 44). [hakka, -a]
24. Bu segden yaña da sal üstüñ‘anı
Saña iy hâlî Hindü **Hak** tebârek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 75). [hak,]
25. Öpüp yüzine sürdi ‘izzet-ile
Sipâs u şükr kıluğ **Hakka** vâfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 19). [hakka, -a]
26. Muğarrar bildi kim ol pîr-i kâmil
Olur **Hakdan** ne kim isterse hâşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 250). [hakdan, -dan]
27. Murâdın ‘arza kıldüğün aña hem
Oğul istediğini **Hakdan** ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 42). [hakdan, -dan]
28. Ya göstermişidi ol gice muṭlağ
Leb-i çehden cemâl-i Yüsufi **Hak** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 14). [hak,]
29. Bu ‘alem nâm-ı nikiçündür el-hak
Yaratmadı murâd için bunı **Hak** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 8). [hak,]
30. Turup pes halvetinden gitdi anuñ
Haka kaldı işi ol meh-liķānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 30). [haka, -a]
31. Aşağa almış ucı âsumānı
Yaratmış seng-i mihnetden **Hak** anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 34). [hak,]
32. Çü virdi **Hak** saña gevher ‘ivaṣsuz
Nişâr it sen de ehline ğaraṣsuz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 9). [hak,]
33. Ne hâcet kim dilerse bunda bir kûl
Olur elbetde **Hak** katında maḳbûl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 52). [hak,]
34. Naşib eyledi ise **Hak** tebârek
Yakında ola bu ‘arûs-i mübârek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 75). [hak,]
35. Baḳup ahvâlûme havf eyle **Hakdan**
Zebûn oldum irür feryâduma dâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 80). [hakdan, -dan]
36. Gider düşdi yine şahrâya çün bād
Dir idi **Hak** ne kaldıysa muḳadder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 3). [hak,]
37. Virür yarın saña **Hak** ecrin anuñ
Ḳo varsun çiftine ol mübtelâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 20). [hak,]
38. **Hak** ayırsun anuñ cânını tenden
Seni şayd eyleyenüñ olsun iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 26). [hak,]
39. Bir iki gün ne var olsañ **Haka** rām
Başuñ gitdi daḳı muḳkem ligāmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 92). [haka, -a]
40. Ki yitmez **Hak** katında ol mu‘ayyen
Eyülük yatlılık ‘âlemde herkes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 72). [hak,]
41. Ki kılmış **Hak** kerâmetle sirişte
Eger görseydi şimdi anı sultân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 70). [hak,]
42. Niçe nân belki su da geçmez el-ân
Kerâmetden baña virmiş-durur **Hak** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 91). [hak,]
43. Tarîk-ı fitneye de basmazam pây
Bir iş k‘anı harâm itmiş ola **Hak** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 191). [hak,]
44. Velî **Hakdan** da şanmañ ğâfil idi
Teninden görinen her dağ-ı sevdâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 24). [hakdan, -dan]
45. Benüm tab‘umla tutmuşlardur ârām
Vefâdan halk idüpdür hulkumı **Hak** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 23). [hak,]
46. Aña kim **Hak** vire âzâd-nâme
Şına bir keştinüñ çün-kim miyânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 46). [hak,]

47. K'idesin her kişiye lutf-ı in'âm
Eyûlik zâyî' olmaz **Hak** katında (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 41). [hak,]
48. Didi **Hak** kıla hakkında hidâyet
Hudâ rahmetler itmiş cavidâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 70). [hak,]
49. Baña rahm it saña ecrin vire **Hak**
Açup şefkat kapusun kıl terahhüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 56). [hak,]
50. Ki çün halk itdi **Hak** bu âsiyâbı
Anuñ kim yeyni yükü var gelür gîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 174). [hak,]
51. Sürûrum hirmenine urdı âteş
'Atâ kılmışdı **Hak** bir serv-i âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 71). [hak,]
52. Dökerdi Zeyd gözden kanlu seyli
Anuñ gibi ere **Hak** rahmet itsün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 5). [hak,]

hak: Toprak. II Mezar.

1. Ter itdi çeşminüñ âb-ıla **hakın**
Yaşına yüz tolandurdu cihânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 34). [hâkin, -in]
2. Bulmadı atasından nişânı
Gehî başına koydı kabri **hakın** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 37). [hâkin, -in]

hak: Hak, hisse.

1. Dahı Cibrîl ü Mikâ'il **hakiyçün**
Hem İsrâfîl ü 'Azrâ'il **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 71). [hakiyçün, -iyçün]
2. Dahı Cibrîl ü Mikâ'il **hakiyçün**
Hem İsrâfîl ü 'Azrâ'il **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 72). [hakiyçün, -iyçün]
3. Kelimûn Tûrda etvâri **hakiyçün**
Yed-i beyzânun envârı **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 79). [hakiyçün, -iyçün]
4. Kelimûn Tûrda etvâri **hakiyçün**
Yed-i beyzânun envârı **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 80). [hakiyçün, -iyçün]
5. Dem-i 'İsâ **hakiyçün** k'irse fermân
Virürdi mürde-yi pejmürdeye cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 81). [hakiyçün, -iyçün]
6. Şu zindân itdügün mâhı **hakiyçün**
İçinde Yûnusun âhı **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 85). [hakiyçün, -iyçün]
7. Şu zindân itdügün mâhı **hakiyçün**
İçinde Yûnusun âhı **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 86). [hakiyçün, -iyçün]
8. Halîli yakmayan âteş **hakiyçün**
Çehâr erkân ü cihât-ı şeş **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 89). [hakiyçün, -iyçün]
9. Halîli yakmayan âteş **hakiyçün**
Çehâr erkân ü cihât-ı şeş **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 90). [hakiyçün, -iyçün]
10. Halîlûñ itdüğü kurbân **hakiyçün**
Aña senden iren dermân **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 91). [hakiyçün, -iyçün]
11. Halîlûñ itdüğü kurbân **hakiyçün**
Aña senden iren dermân **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 92). [hakiyçün, -iyçün]
12. Anuñ âlî vü aşhâbı **hakiyçün**
Kamu etbâ' ü ahhâbı **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 97). [hakiyçün, -iyçün]
13. Anuñ âlî vü aşhâbı **hakiyçün**
Kamu etbâ' ü ahhâbı **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 98). [hakiyçün, -iyçün]
14. Yoluñda cân viren teşne **hakiyçün**
Hüseyni katl iden deşne **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 99). [hakiyçün, -iyçün]
15. Yoluñda cân viren teşne **hakiyçün**
Hüseyni katl iden deşne **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 100). [hakiyçün, -iyçün]
16. Nübüvvet şahınuñ mihri **hakiyçün**
Risâlet çarhınuñ mihri **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 101). [hakiyçün, -iyçün]
17. Nübüvvet şahınuñ mihri **hakiyçün**
Risâlet çarhınuñ mihri **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 102). [hakiyçün, -iyçün]
18. Yüzi suyu **hakiyçün** enbiyânun
Beni hâş ümmeti kıl Muştâfânun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 157). [hakiyçün, -iyçün]
19. Hudâvendâ Hudâlıguñ **hakiyçün**
Kemâl-i pād-şalıguñ **hakiyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 23). [hakiyçün, -iyçün]

20. Hüdāvendā Hüdālīğūñ **hākıyçün**
Kemāl-i pād-şālīğūñ **hākıyçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 24). [hākıyçün, -iyçün]
21. Kabûl eylemedi gönli peyâmın
Didi Tañrı **hākıyçün** iy vefādār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 3). [hākıyçün, -iyçün]
22. Gamin yidüğine minnet kılarıdı
Egerçi **hākķı** idi vü helālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 27). [hākķı, -kı]

hāk: Doğru, gercek, doğrusu.

1. Gelüp tahir yine pāk oldılar **hāk**
Bu resme ola çün 'ışķūñ tamāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 56). [hāk,]

hāk çek: Toprağa gömmek.

1. Ki çekdi sineñi pehlūsına hāk
Ciger kanı yerem derdüñle her bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 106). [hāk çek, -di]

hāk eyle: Toprak etmek, öldürmek.

1. Ger oğluñ olsa vü dūrise bī-bāk
Neseble nāmuñı eyler senüñ hāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 222). [hāk eyle, -r]
2. Vücüdını bu yolda eyleyüp hāk
Zeri toprak gibi dağıtdı bī-bāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 53). [hāk eyle, -yüp]

hāk eyle: Toprağa çevirmek, kurutmak.

1. Yüzi şuyını hāk eyler hacâlet
Gerek her kim tūtılsa 'ışķa cānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 42). [hāk eyle, -r]

hāk it: Helak etmek, toprak hale getirmek.

1. Ğam baña oldı muzā'af ğuşşa tekrār el-firāk
Bād-ı ğām hāk itdi naķdüm ğülsitānın āh kim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 7). [hāk it, -di]
2. 'Adüv ceyşine bir vech-ile girdi
Ki hāk itdi vücūdın kime k'irdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 4). [hāk it, -di]

hāk kıl: Toprağa karışmak.

1. Yolında neydügin hālüm beyān it
Ayıt kim Leylîyi kıldı ğamuñ hāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 61). [hāk kıl, -dı]

hāk ol: Toprak olma || Ölmek.

1. Vücüdum hāk oldı hasretüñden
Senüñ mihrüñde iy 'ışķ-ıla mensüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 90). [hāk ol, -dı]
2. Fiğān u nāle kim hāk oldı ğüzlār
Mezārı üzre çün şem'-i şeb-efrüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 100). [hāk ol, -dı]
3. Çüridi çihresi hāk oldı anuñ
Ser-ā-ser hey'etinde her nişāndan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 76). [hāk ol, -dı]

hāk ol: Toprak olmak.

1. Bilimezem ki ‘aşıkven ya ma’şūk
Dil odından vücüdüm hāk olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 27*). [*hāk ol, -up, -dur*]
2. Ğarîb ü ‘aciz ü deng ü hevâ-h’âh
Vücüdî bād-ı ğamdan hāk olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 11*). [*hāk ol, -mış*]

hak te‘ālā: *Yüce Allah.*

1. Hāk te‘ālā ‘afvüni mebzûl ide mücrimlere
Niçe kim ‘âdet-durur kuldân hatâ şehden kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 61*). [*hāk te‘ālā,]*
2. ‘Adûnı **Hāk Te‘ālā** kıldı mağlûb
Mürüvvet menba‘ısın hem dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 14*). [*hāk te‘ālā,]*

hākân-ı ‘acem: *Acem hakanı.*

1. İşıġûn derbânlarınuñ biri sultân-ı ‘Arab
Asitânûñ kullarınuñ biri **hākân-ı ‘Acem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 8*). [*hākân-ı ‘acem,]*

hākân-ı a‘zam: *En büyük hakan.*

1. Şehinşâh-ı cihân **hākân-ı a‘zam**
Ser-ü-ser hayl-i sultânân-ı ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 117*). [*hākân-ı a‘zam,]*

hākân-ı cîn: *Çin padişahı.*

1. Şeh-i Hindüstân hākân-ı Çîni
Iraklardan öperler eşigini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 53*). [*hākân-ı cîn, -i*]

hākân-ı devrân: *Dünyanın hükümdarı II Zamanın padişahı.*

1. Şorarsañ kimdür ol **hākân-ı devrân**
Direm sultân Süleymân bin Selîm hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 29*). [*hākân-ı devrân,]*

hakâret: *Hakirlik, aşağılık.*

1. K’ire aşüftelik olur **hakâret**
Çü sensin kişver-i ‘aql içre bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 58*). [*hakâret,]*
2. Hakâret çeşmi-ile bakma zinhâr
Eyü söz-ile göñlini ele al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 48*). [*hakâret,]*
3. Hakâretle birağ zindân-ı cebre
Bu memdûh-ı mecâziden götür rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 52*). [*hakâretle, -le*]

hakâyık: *Hakikatler, gerçekler.*

1. Hakâyık gencinüñ şehrine bul râh
Çü lutf-ı Hāk saña kıldı hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 60*). [*hakâyık,]*

hâke gir: *Toprağın altına girmek.*

1. Żarūrī nāleye düzdī işin pes
Çü gördi hāke girmiş ğam-ħwarini (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 43). [hāke gir, -miş]

hāk-ı bed-rüz: Kara toprak.

1. Didī ol ħaste kim ben **hāk-ı bed-rüz**
Senüñ atañvan āħī iy ciger-süz (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 9). [hāk-ı bed-rüz,]

hāk-ı küy-ı vār: Sevgilinin semtinin toprağı.

1. Firāk-ı döstdan virem revānı
Bulup bir pāre hāk-ı küy-ı yārı (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 25). [hāk-ı küy-ı yār, -ı]

hākī ol: Toprak olmak.

1. Cihāna pāk geldi gitdi hem pāk
Teni oldı senüñ mihrüñle hākī (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 63). [hākī ol, -dı]

hāk-i pāk: Temiz toprak.

1. Gehī şadrına çekdi hāk-i pākın
Ol evvelden de ħöd dest-i sitemde (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 38). [hāk-i pāk, -in]

hāk-i pāv: Ayak toprağı.

1. Hāk-i pāyı büyü virdi cānuma Ħamdī ħayāt
Bulmuş-iken üstüñwānum dürc-i sinemde rimem (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 55). [hāk-i pāv, -ı]
2. Didī iy hāk-i pāyı şebilere tāt
Mu'anber ca'dı reşk-i şām-ı mi'rāt (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 77). [hāk-i pāv, -ı]
3. Fūrüzān oldı hem-çün tāt-ı āzer
Didi k'iy hāk-ı pāyı başuma tāt (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 53). [hāk-i pāv, -ı]
4. Anasınuñ mübārek pāyine baş
Üküş 'özü-ile öpüp hāk-i pāyin (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 85). [hāk-i pāv, -in]

hāk-ı rāh: Yolun toprağı.

1. Geh olur bir gedāyı şāh eyler
Gehī biñ şāh **hāk-ı rāh** eyler (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 44). [hāk-ı rāh,]
2. Maħalluñ seglerine hāk-i rāhum
Senüñ seg-bānlaruñdanven ki güyā (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 50). [hāk-i rāh, -um]
3. Yeg ola pes ħarābe olsa cāyum
Güm oldı tut ki bir kem hāk-i rāhuñ (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 43). [hāk-i rāh, -uñ]
4. Bulasın kesb ü kemāl ile şehā neşv ü nemā
Niçe k'iksirilere hāk-ı rehüñdür mekseb (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 30). [hāk-ı reh, -üñ, -dür]

hāk-ı rāh: Hz. Muhammed'in yürüdüğü yer | eşik.

1. Gelüp Hızır āsitānuñda öper der
Ki kıla hāk-i rāhuñdan lebin ter (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 74). [hāk-i rāh, -uñ, -dan]

hakikat: Doğru olan, asıl.

1. Tarikat nâmesinüñ ibtidâsı
Hakikat levhasınıñ intihâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 12). [hakikat,]
2. Çün ol eyvânı gördi Kays-ı bî-dil
Hakikat bildi k'oldır mâha menzil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 76). [hakikat,]
3. Hakikat ben kuluñ iy şâh-ı mesrûr
Zarûriyem bu gün bu işde ma'zûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 49). [hakikat,]
4. Ferâgat kıldı çün bildi **hakikat**
K'ana kâr itmeyiserdür naşihât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 27). [hakikat,]
5. Şitâbı ko **hakikat** bil ki iy cân
Senüñ şabr-ile olur işüñ âsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 27). [hakikat,]
6. Hakikat bu-durur 'ışık içre lâyıq
K'öñinde yârınıñ cân vire 'aşık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 41). [hakikat,]
7. Hişâr-ı ârzûsı böyledür berk
Hakikat düşse anuñ cengine bir kız (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 21). [hakikat,]
8. Hakikat bildi kim Mecnündür ol kûr
Anasına didi nâz-ile ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 16). [hakikat,]
9. Hakikat belki yegdür 'avrat andan
Nedür 'avrat nişânegâh-ı nîreng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 56). [hakikat,]
10. Didi şermendeyüm kızbümden âhîr
Ki bu sözde yalan eydem **hakikat** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 7). [hakikat,]
11. Senüñ bensüz yirüñ gülzâr-ı şâdî
Hakikat benden ol dihkân-ı ebter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 39). [hakikat,]
12. Be-ğayet sevdiğündendür **hakikat**
Öğüdün pür dür ider güş-ı cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 8). [hakikat,]
13. Yeñi yârûñla iy cân âfitâbı
Hakikat var ise fi'l-cümlesinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 69). [hakikat,]
14. Hakikat belki senden gayre hündür
Kimesnenüñ sözün kılmamışam güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 120). [hakikat,]
15. Hakikat tînetüñde yokdur idrâk
Gürür idüp şakın naqd-i hayâta (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 64). [hakikat,]
16. Cihânı hiçe saymışdı **hakikat**
Belâ seyli başından aşmış idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 4). [hakikat,]
17. Tene kütiledür kuvvet **hakikat**
Ki tende şîhhat olmayıncağ iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 20). [hakikat,]
18. Hakikat belki mecnûnam be-ğayet
Güher-dürcüñ ki pülâd ağzın açdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 90). [hakikat,]
19. Cihânüñ işine hiç olma gam-nâk
Bakarsañ ger **hakikat** hâle iy dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 153). [hakikat,]
20. Hakikatde gil-i cism-i şehândur
Bu çarhuñ gerdişidür piç-der-piç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 144). [hakikatde, -de]
21. Çevirmişdür seni çün halka-i mâr
Hakikat gözler iseñ fark tâ pây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 95). [hakikat,]

hakikat-ı 'ışk: Hakiki aşk, aşkın gerçeği.

1. Berî âlâyiş-i şehvetden anı
Hakikat-ı 'ışkdur âyîne-i nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 45). [hakikat-ı 'ışk, -dur]

hakikî: Gerçek.

1. Te‘accübde vü hayretde kalurdu
Ki bu ‘ışkı **hâkîkîde** ğaraž yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 63). [hâkîkîde, -de]

hakim: *Hakim, Kadı.*

1. Hâkumdan gel ki yokdur ‘özü-ḥwâhum
Benem mahkûm ü sen **hakim** yoluña (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 29). [hâkim,]

hakim: *Bilen kişi, bilge.*

1. ‘Aceb kâdir durur kudretleri çok
‘Aceb **hakim** durur hikmetleri çok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 110). [hâkim,]
2. Şu **hakim** ortaya almış iki mîm
Dile keşf olur andan sırr-ı hâ-mîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 41). [hâkim,]

hakir it: *İtibarsızlaştırmak.*

1. Ayaguñ dâmenüñe çek çü şimşâd
Ṭama‘ kelbin çapudan sür **hakir it** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 47). [hakir it,]

hakister-i külhan: *Azap, keder veren ateşli yer.*

1. Gelür **hakister-i külhan** gibi ḥ‘âr
Gülistânda olan her sünbül-i ḥüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 28). [hakister-i külhan,]

hakıyçün: *Hakkı için.*

1. Ya me‘külât cinsinden midür bu
Ḥudâ **hakıyçün** anı söyle toğru (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 12). [hakıyçün,]

hakk: *Hak.*

1. İdüp âzâd-ı ğamdan olğıl âzâd
Vü ger ni Tañrı **hakḳı** vaz geldüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 83). [hakḳı, -ı]

hakk: *(Ar.) Bir şeye ilişkin,üzerine.*

1. Anuñ **hakḳında** aşlanum didi Hak
Şecâ‘at anda ḥatm olmuşdı mutlâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 9). [hakḳında, -ı, -n, -da]
2. Didi **hakḳında** bir mersiiye-i ḥüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 128). [hakḳında, -ı, -n, -da]

hakk: *Doğru, gerçek.*

1. Ḥudâ **hakḳı** baña rahm eyle zînhâr
Hem işitdüm k‘atañ ol pîr-i mahzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 146). [hakḳı, -ı]
2. İderler **hakk** ü ıslâhına ta‘cîl
Ki insânüñ işi sehv ü ḥatâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 100). [hakk,]

hakk: Birine veya bir şeye ait olan hisse, pay.

1. Şadâsı **hakķı** Dâvûduñ ki her ân
Demüri mûm iderdi taşı nâlân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 77). [hakķı, -ı]
2. Kerâmet bahrınıñ mellâhı **hakķı**
Feşâhat kufılınıñ miftâhı **hakķı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 105). [hakķı, -ı]
3. Kerâmet bahrınıñ mellâhı **hakķı**
Feşâhat kufılınıñ miftâhı **hakķı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 106). [hakķı, -ı]
4. Yemîn eyledi vü gösterdi mişâk
K'anuñ **hakķı** k'odur Hâllâk-ı âfâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 138). [hakķı, -ı]
5. Risâlet mûhri **hakķı** kim Muhammed
Tutar zahr-ı şerîfinde muhalled (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 139). [hakķı, -ı]
6. Nedâmet desti burdı güşümü uş
Senüñ **hakķuñda** idüm ger günehkâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 111). [hakķuñda, -uñ, -da]
7. Kâmu **hakķında** dirler âferîn bād
Tutarsañ sen dahı ol haşleti hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 36). [hakķında, -ın, -da]
8. Didi Hâk kıla **hakķında** hidâyet
Hudâ rahmetler itmîş câvidâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 70). [hakķında, -ın, -da]
9. Velî ben râziyem cân-ıla senden
Keremden âhîret **hakķuñ** helâl it (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 53). [hakķuñ, -uñ]

hakkâk: Ar. Taş ve maden kazıyan sanatkâr.

1. Elüñe girdi çün bir gevher-i pâk
Ki hayrândur anı delmekde **hakkâk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 6). [hakkâk,]
2. İrüre gevhere el çünki **hakkâk**
Anı delmekden aña yok-durur bâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 35). [hakkâk,]
3. Şu la'li k'itmedi **hakkâk** ebter
Mağaldur k'ola hem peyvend-i gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 29). [hakkâk,]
4. Ki ne bahrı bilür aşlın ne **hakkâk**
Nice cevher ki geşt iden cihânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 10). [hakkâk,]
5. Bu gonca itmedi pîrâhenin çâk
Bu la'li itmedi **hakkâk** ebter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 129). [hakkâk,]
6. Hikâyet rîsmânı üzre **hakkâk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 1). [hakkâk,]
7. Senüñ işüñde 'aqlum oldu hayrân
Kişi k'ola bu resme dürre **hakkâk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 43). [hakkâk,]

hakkâk-ı kudret: Kudret sanatkarı.

1. Sözüñdür gevher-i deryâ-yı himmet
Ki delmişdür anı **hakkâk-ı kudret** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 6). [hakkâk-ı kudret,]

hakk-ı hizmet: Emeklerin değeri.

1. Yimedi seg dahı gör âşinâyı
Çü şeh bilmedi **hakķ-ı hizmetümi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 99). [hakķ-ı hizmet, -üm, -i]

hakk-ı kur'an: Kur'an-ı Kerim.

1. Hem âhîr yine rûzı kıl şehâdet
Be-hatm-i mürselin ü **Hakķ-ı Kur'an** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 127). [hakķ-ı kur'an,]

hakķ-çün: Hakķı için.

1. Saña oldur soñumca yâdigârum
Hudâ **hâkķi-çün** anı hoş tüt iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 47*). [*hâkķi-çün,]*

hakkından gel: Yenmek, öç almak veya cezasını vermek.

1. Hakkından gel ki yokdur ‘özü-ḥwāhum
Benem mahkûm ü sen hâkim yoluña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 28*). [*hâkķından gel,]*

hakkıyıcün: Hakkı için.

1. Sen anuñ-çün nedür germ eylemek od
Hudâ **hâkķıyıcün** tüt gönlüñi şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 107*). [*hâkķıyıcün,]*

hâk-rû: Toprak yüzülü.

1. K’açıla andan gözi bu **hâk-rüyuñ**
Cemālūñ seyrine eyle māyilem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 152*). [*hâk-rüyuñ, -yuñ]*

hâk-sâr: Toz, toprak içinde kalmış, düşkün.

1. Ki bir dem bula yârına vişâli
Sa’âdetde bilūñ ol **hâk-sâri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 101*). [*hâk-sâri, -i]*

hâkı-y-çün: Hakkı için, hürmetine.

1. Elin tütup **Hâkı-y-çun** ḥayr ideyin
Ki ne gözi görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 20*). [*hâkı-y-çun,]*

hâl-: Şimdi.

1. Cemālî mübtelâsına taleb-kâr
Okıdup evlerinden Zeydi **hālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 39*). [*hālî, -i]*

hāl: Oluş, buluş, suret, keyfiyet.

1. Urursın sîḥler endāmum üzre
Benem hoşnûd öz **hālümnden** el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 15*). [*hālümnden, -üm, -den]*

hāl: Annenin erkek kardeşi, dayı.

1. Ğamuñdan ölmedüm daḥı diriyem
Yüzüñden dūr düşdüm **hālūñüm** ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 33*). [*hālūñüm, -üñ, -üm]*

hāl: Ben, siyah nokta.

1. Ziyâ virmişdi nûr-ı lâ-yezâli
Cihân zülmetden olmuş-idi **hālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 12*). [*hālî, -i]*

2. Bulardan bulmamışdı bu gül-i âl
Yoğ-idi yüzlerin görmiş meger **hāl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 142). [hāl,]
3. Gelürek oldu bir gün yüzlü maḥbûb
Ruḥı gül **hālî** fülful ḡabḡabı tōp (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 6). [hālî, -i]
4. Kāra evden ruḥ-ı şahrāya her sāl
Kor iy ‘ālî neseb kavmūn siyeh **hāl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 42). [hāl,]
5. Şadā-yı ḥüsn-ile ol **hālî** fülful
Bırakdı günbed-i āfāka ḡulḡul (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 25). [hālî, -i]
6. Kāziyup tırnaḡ-ile eyledi dūr
Ki hoşdur **hāl** aña k’ola ruḥı al (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 33). [hāl,]
7. Siyeh rüyum baña lāyık degül **hāl**
Kulaḡum k’eyledüñ lā’l-ile uş pūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 34). [hāl,]
8. Ki aḡlarken yur anı eşk-i ḥün-bār
Yüzüme kōduḡuñ **hālî** dil-āvîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 29). [hālî, -i]
9. Olupdur baña zaḡm-ı tîr-i ḥün-rîz
Bunı diyüp ruḡından **hālî** ol ḥūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 31). [hālî, -i]
10. Süleymān ḡatemînüñdür nigîni
Yaḡūd ol **hāl-ile** bu la’l-i mey-gün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 73). [hāl-ile, --ile]
11. Bu segden yaña da sal üstüḡ’ānı
Saña iy **hālî** Hindü Ḥaḡḡ tebarek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 75). [hālî, -i]
12. Ki yir yir nokḡadan yüzinde var **hāl**
Kaḡan k’aḡdı nigār ol ruḡ’adan ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 26). [hāl,]
13. Benefšenüñ ruḡında nîl-gün **hāl**
Çemenler sebze-zār-ı āsumāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 40). [hāl,]
14. Ruḡı rengîn idi vü **hālî** hindü
Gözi fettān ü kaşı ‘āşıḡa ‘āḡḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 38). [hālî, -i]
15. Kāra **hālî-ile** oldu hem-āḡūş
Cemālinde olan her dürr-i zîver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 34). [hālî-ile, -i, -ile]

hāl: (Kalmamak fiili ile birlikte) derman, takat.

1. ‘Arūs atasınıñ gitdi mecālî
Cidāl eyleyecek ḡalmadı **hālî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 110). [hālî, -i]

hāl: Durum, vaziyet.

1. Yem-i ḡayretde dil fülki ḡatı sergeşte olmışdur
Vişālūñ Ḥızrı irmezse benüm **hālüm** olur düşvār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 4). [hālüm, -üm]
2. Götürüp Aḡmedi ‘azm itdi derḡāl
Biraz gitdi anuñla ḡor n’ olur **hāl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 164). [hāl,]
3. Serāy-ı faḡlı bulduñ çünki **hālî**
Ṭaleb eyle berāt-ı lā-yezālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 205). [hālî, -î, -]
4. Var içinde anuñ bir ṭurfe abdāl
Yüz urmış ḡāke ‘arḡ eyler Ḥaḡḡa **hāl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 228). [hāl,]
5. Bu **hāl** üzre çü ḡeçdi hefte vü māḡ
Bir oḡlı oldu yüzünden ḡacel māḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277). [hāl,]
6. Bu **hālî** ḡördi çünkim server-i kavm
Murādına iriḡdi miḡter-i kavm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 247). [hālî, -i]
7. Nedür ḡördükde şāḡuñ bildi **hālî**
Derünında murādı vü ḡayālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 255). [hālî, -i]
8. Elif engüşṭine ḡayrān olup diş
Firāḡından anuñ her **hāl** pūr-reşḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 39). [hāl,]
9. Çü geldi yādına ol pîr-i māḡir
Didi Ḥaysa anuñ **hālîni** bir bir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 30). [hālîni, -i, -n, -i]
10. Bu **hāl** içinde pes ol ṭıfl-ı ḡüm-rāḡ
Bir āḡ idüp u yanı geldi nāḡāḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 109). [hāl,]
11. Şu resme kıldı anı seyr-i ṭimşāl
Ki her **hālî** teḡayyūr buldı fi’l-hāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 104). [hālî, -i]

12. Tefekkür kıldı kim yâ Rab bu **hâlüm**
Düşüm midür ‘aceb yoḥsa ḥayâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 105*). [*hâlüm, -üm*]
13. Biri nâz-ile **hâlin** ‘arz iderdi
Birinüñ ‘aqlını ḥayret giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 99*). [*hâlin, -in*]
14. Bu resme itdüğinden dem-be-dem âh
Anuñ **hâlingen** oldı ḥalk âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 40*). [*hâlingen, -i, -(n)den*]
15. Ki gönülün bir putaymıssa giriftâr
Benüm **hâlüm**den olurduñ ḥaberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 52*). [*hâlüm*den, -üm, -den]
16. Kıyâs eyleş niye irişdi **hâli**
Göricek kaççı zaḥmın yâl u bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 69*). [*hâli, -i*]
17. Ne yârı var idi kim **hâlin** diyeydi
Ne bir hem-derdi kim kaydın yiyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 85*). [*hâlin, -i(n)*]
18. Kılardı nâlesin pinhânî ol mâh
Ki kimse olmaya **hâlingen** âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 96*). [*hâlingen, -i, -(n)den*]
19. İl içre **hâlümüz** uş suña yitdi
K’ucuñdan ‘ârimuz yillere gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 19*). [*hâlümüz, -ümüz*]
20. Ne **hâlise** ol iki yâr-ı şâdıḳ
Sevişüp birbirine oldı ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 25*). [*hâlise, -ise*]
21. Eyâ cân-ı peder ne **hâldur** bu
Niçe dirlik niçe efgândur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 71*). [*hâldur, -dür*]
22. Bu **hâl-ile** geçürürdi günini
Çıkarurdi göge dünler ünini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 51*). [*hâl-ile, -ile*]
23. Didi iy perde k’anuñ sen ḥicâbı
Nazar kıl **hâlüm**e gör ben ḥarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 20*). [*hâlüm*e, -üme]
24. Atası görüp anuñ **hâlini** hem
Ḥacâlet birle dökdi dîdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 63*). [*hâlini, -in, -i*]
25. Karışdı dem-be-dem ḥâline bir **hâl**
Özinden şâdır oldı nev nev ef’âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 19*). [*hâl,]*
26. Karışdı dem-be-dem **hâline** bir ḥâl
Özinden şâdır oldı nev nev ef’âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 19*). [*hâline, -i, -n, -e*]
27. Bu yaña kâşid-ı pür-cehd ü iḳdâm
Gelüp sultâne **hâli** kıldı i’lâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 58*). [*hâli, -i*]
28. Bu **hâl-ile** anı Mecnûn-ı pür-ğam
Eli-yile şıgayup oḥşar dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 59*). [*hâl-ile, -ile*]
29. Bu **hâliyle** gazeller vaż’ iderdi
Ki işidenlerüñ ‘aqlı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 67*). [*hâliyle, -i, -y, -le*]
30. Su’âl itdi anuñ ḥüy u ḥışâlin
Nedür hep didiler sultâna **hâlin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 4*). [*hâlin, -i(n)*]
31. Çü bildi **hâlini** Mecnûnuñ ol ḥân
Didi kim boynuma farz olsun el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 31*). [*hâlini, -i, -n, -i*]
32. Bu kuluñ çeşmesi beñzer serâba
Beni öz **hâlüm**e ko gir şevâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 124*). [*hâlüm*e, -üm, -e]
33. Bu **hâl** içre dil-i Mecnûna nâgâh
Güzer kıldı ḥayâl-i rüy-ı dil-ḥwâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 7*). [*hâl,]*
34. Meded eyle ki düşvâr oldı **hâlüm**
Karâr u sabra ḳalmadı mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 25*). [*hâlüm, -üm*]
35. Yine **hâline** meşgûl oldı Mecnûn
Yine dökmege başladı gözi ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 47*). [*hâline, -i, -n, -e*]
36. Görüp **hâlini** Nevfel eylemiş ‘ahd
K’o mâha vaşl ide bunı kılup cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 7*). [*hâlini, -in, -i*]
37. Bu ğamdan gey mükedder idi **hâli**
Gönülde düzdî âḥir bu ḥayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 11*). [*hâli, -i*]
38. Gözi tüş oldı ol **hâli** ḥarâba
Görür yatur yüz urmuş bir serâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 63*). [*hâli, -i*]
39. Bu **hâlün** üstine çün geçdi eyyâm
Te’aşşuḳ eyledi Mecnûna iḳdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 1*). [*hâlün, -ün*]
40. Görüp bu **hâli** pîrân-ı kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 1*). [*hâli, -i*]
41. İrişüp ḳapdı ol zibâ cemâli
Ne **hâl-ise** hele Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 33*). [*hâl-ise, -ise*]
42. Getürüp bezme urdı kâseye el
Meger ol **hâli** kılmuşdı ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 21*). [*hâli, -i*]
43. Ḳodı ğayrılara tâcı vü taḥtı
Tuyup Leylinuñ atası bu **hâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 31*). [*hâli, -i*]

44. Duḥāndan tıldurur āhı ovayı
Bu **ḥal** üzre giderken ol budāla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 81*). [*ḥal,]*
45. Diyesin **ḥalūmi** ol şehriyāra
Naşīb olup k'ola otlakuñ ol büm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 68*). [*ḥalūmi, -üm, -i]*
46. Didi bu resme sözler ḥadden efzûn
Olup **ḥalinden** anuñ zâğ āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 83*). [*ḥalinden, -i, -(n)den]*
47. Şol ölmüş gibi kim yine dirilür
Bu **ḥal-ile** giderken iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 17*). [*ḥal-ile, -ile]*
48. Ele girince sin tañşif iderüz
Çü vâkıf oldı bu **ḥale** ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 47*). [*ḥale, -e]*
49. Şitāb u sa'y birle gider ol zen
Bu **ḥali** gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 27*). [*ḥali, -i]*
50. Hevâyı düd-ı āhı kıldı tîre
Karābeti ki bu **ḥali** iştîdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 81*). [*ḥali, -i]*
51. Düzetdi kûrlar gibi özini
Virüp her **ḥaline** tağyîr tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 5*). [*ḥaline, -i, -n, -e]*
52. Ki şol a'mâyı gör kim düşdi muḥkem
Varup **ḥalini** anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 19*). [*ḥalini, -in, -i]*
53. Gider ol pîşvâ-yı Kâ'be-i dîn
Bu **ḥal-ile** gezerken cānı pür dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 19*). [*ḥal-ile, -ile]*
54. Baña uş **ḥal** yeter ḥal-i ruḥsâr
Ana yokdur sentüñ-le daḥı kârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 52*). [*ḥal,]*
55. Ki bir arada cem' olmaz iki rûz
Vü ger nî **ḥaldür** dirseñ vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 51*). [*ḥaldür, -dür]*
56. Ṭama' dendānın aña eyleme tîz
Yüri sen kendü **ḥalüñ** gör beni қо (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 81*). [*ḥalüñ, -üñ]*
57. Giderdi 'aqlı miskînüñ şafādan
Bu **ḥal** üzre geçerdı 'ömri anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 21*). [*ḥal,]*
58. Çü Mecnûnuñ bu **ḥalın** gördi ğammāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 1*). [*ḥalın, -i(n)]*
59. Ki virmişdi ḥazān bāğ-ı hayātı
Bu **ḥal-ile** geçerdı rûzgārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 25*). [*ḥal-ile, -ile]*
60. Gönildi şöyle kim vîrāneye büm
Varup gördi ki olmuş **ḥali** düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 41*). [*ḥali, -i]*
61. Benüm uş bunda **ḥalüm** munḳalibdür
Bir itdi ikimüzüñ meşrebin 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 64*). [*ḥalüm, -üm]*
62. Atası kabrine 'azm itdi **ḥali**
Varup çün şüçe-i kabrini gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 28*). [*ḥali, -i]*
63. Ḥelāl itmedüñ ise **ḥalüme** vāh
Elā iy nür-baḥş-ı dîde-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 94*). [*ḥalüme, -üm, -e]*
64. Tıraş itdi vü bozdı barmağıyla
Didi bu **ḥale** kılanlar nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 15*). [*ḥale, -e]*
65. Getürüñ görelüm ne oldı **ḥali**
Müvekkiller kilāb öñinde anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 80*). [*ḥali, -i]*
66. Ğidā viren teninden mār u mūra
Mizācı nā-tüvān u **ḥali** ma'kūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 15*). [*ḥali, -i]*
67. Ki içinde ola her **ḥali** mektüb
Velikin ne kalem buldı ne kâğıd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 30*). [*ḥali, -i]*
68. Şoñucı şordı yārından nişānı
Ki n'oldı **ḥali** ol ḥublar şehinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 41*). [*ḥali, -i]*
69. Şu resme yazdı **ḥalın** verhimiyile
Ki bu mektüb benden kim ğarībüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 20*). [*ḥalın, -i(n)]*
70. Yoğ-ımiş şem'-i va'deñüñ fūrūğı
Kara **ḥalüñ** ki çeşmümden güm oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 119*). [*ḥalüñ, -üñ]*
71. Tuylursam n'ola **ḥalüm** dimezsın
Gehî şahrādasın ğāhî cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 30*). [*ḥalüm, -üm]*
72. Nedür **ḥalüñ** ne derdesin giriftār
Ġamumdan niçesin iy sîne-çäküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 40*). [*ḥalüñ, -üñ]*
73. Firākum āteşinde süz nāküm
Nedür **ḥalüñ** benüm iy derd-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 43*). [*ḥalüñ, -üñ]*
74. Kimüñ ğuşına irişür fiğānuñ
Niçedür iy gül-i pür-dağ **ḥalüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 51*). [*ḥalüñ, -üñ]*
75. Nedür iy bülbül-i bî-bāğ **ḥalüñ**
Dilünde kimüñ odından durur düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 52*). [*ḥalüñ, -üñ]*

76. Bu şüret n'eylesün **hālī** mu'ayyen
Vücūd-ı çākuñ olmış ser-te-ser **hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 35*). [*hāl,]*
77. Bu şüret n'eylesün **hālī** mu'ayyen
Vücūd-ı çākuñ olmış ser-te-ser **hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 34*). [*hālī, -i]*
78. Didi **hālīne** göre bu cevābı
Ki bir murğa yedürse dāne eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 100*). [*hālīne, -i, -n, -e]*
79. Bu **hāl** üzre geçinür gayret idüp
Çün işitdi anuñ aḥvālını şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 16*). [*hāl,]*
80. Havāşından su'al itdi bu **hālī**
Nedür bu şavma'a ya kimdür issi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 6*). [*hālī, -i]*
81. Geçeydün kulluğundan pādīşāhuñ
Çün oldı zāhidün **hālinden** āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 39*). [*hālinden, -i, -(n)den]*
82. Selīme şordı herkesden nişānı
Bu **hāl** içre gözün yaş tıtdı nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 3*). [*hāl,]*
83. Neye vardı işi vü **hālī** n'oldı
Hużūrında anuñ yüzüm qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 6*). [*hālī, -i]*
84. Ki 'arz itmeyesin kimseye **hālī**
Sarāy-ı zevkūñ ol dem olur ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 70*). [*hālī, -i]*
85. Bu **hāle** arturur bülbül nevāsın
Gülün ruḥsārına 'āşık-durur bāg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 32*). [*hāle, -e]*
86. K'arayu tağa çıkmışlardı anı
Gelüp gördiler olmuş **hālī** düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 3*). [*hālī, -i]*
87. Oturmuş vahşilerle bī-dil ü zār
Kılup hayvānlara **hālīn** hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 5*). [*hālīn, -(i)(n)]*
88. Neye irişdi **hālī** göre bile
Anuñla söyleşe bir niçe rāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 58*). [*hālī, -i]*
89. Hemīn dir āh Leylī ḥasretinden
Çü Leylī muṭṭālī' oldı bu **hāle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 25*). [*hāle, -e]*
90. Dem-ā-dem 'ışkuñuñ āvāresidür
Nedür **hālī** diyüp eyler selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 113*). [*hālī, -i]*
91. Ki ola yārnuñ **hālinden** āgāh
Hemān lāḥza irişüp geldi bir pīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 8*). [*hālinden, -i, -(n)den]*
92. Ki **hālinden** ne bilürsin fülānuñ
Müdām ol derd-mend-i vahşet-āmīz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 14*). [*hālinden, -i, -(n)den]*
93. Göricek n'ola **hālūñ** fīkr kıl var
Didi kim yok-durur el-ḥaḥ mecālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 224*). [*hālūñ, -üñ]*
94. İki cān birbirine oldı hem-rāz
Senūñle bende var bir vahdet ü **hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 33*). [*hāl,]*
95. Ki **hālīn** 'arz ide ma'sūka 'āşık
Ḥudāvendā müyesser eyle bir an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 146*). [*hālīn, -(i)(n)]*
96. Dönüp didi ki n'olsar bu **hālüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 1*). [*hālüm, -üm]*
97. Velī yok yire çekdün zahmet ü renc
Çü bulduñ **hālūmi** gördün ki düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 39*). [*hālūmi, -üm, -i]*
98. Ki bir **hāl** üzre tırmaz devr-i gerdün
Zamānuñ 'ādeti budur zarūrī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 16*). [*hāl,]*
99. Dilūñi 'ayb sözden eyle kūtāh
Ne kāmēte-durur gör sen de **hālī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 25*). [*hālī, -i]*
100. Vü ger saht ise 'aczüñden ḥacālet
Dilerseñ k'ola kufl açmak saña **hāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 11*). [*hāl,]*
101. Öninde **hāl** rumüz-ı āsumānı
Sözi zibā nitekim sikke-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 10*). [*hāl,]*
102. Yaşınuñ ırmağından levḥ-i 'işyān
Bu resme **hāl-ile** Mecnūn-ı bī-dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 77*). [*hāl-ile, -ile]*
103. İşi Zeydün be-gāyet düşdi ebter
Ḳalup dermānde **hālī** oldı düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 71*). [*hālī, -i]*
104. Ki tā **hālinden** āgāh oldı Leylī
Okıdıp ḥalvetine ol meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 4*). [*hālinden, -i, -(n)den]*
105. Şorardı 'ışk **hālinden** nişāne
Kılardı ol daḥı irdükçe 'aḳlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 12*). [*hālinden, -i, -(n)den]*

106. Ki rāyuñ birledür her müşkil āsān
Nedür bu 'ālemüñ **hālī** haber vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 3). [hālī, -i]
107. Kimesne men' idebilmezdi anı
Perî-ruḥ bu bahāne birle **hālī** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 121). [hālī, -i]
108. Kanā'at eylediler şormağa **hāl**
Egerçi eylediler şöhet ü zevk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 22). [hāl,]
109. Yoğ-idi ortada şehvet ḥayālī
Bu **hāl** üzre geçinürlerdi her bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 27). [hāl,]
110. Aradan geçdi ḥaylī 'işret ü şevk
Degüldi pāklikden lik **hālī** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 25). [hālī, -i]
111. Maḳāmı daḥme oldı ol hümāmuñ
Çü gördi Zeyd-i şüride bu **hālī** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 47). [hālī, -i]
112. Esirgelerdi **hālīn** ol cevānuñ
Ki ol meh-pāre lāyık idi Zeyde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 8). [hālīn, -i, -n]
113. Aña 'arz itdi iḥfā'yıla **hālī**
Didi kim ḥadden aşdı intizārum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 40). [hālī, -i]
114. Gözüñ nūri iki 'ālemde varuñ
Nedür **hālī** diyüp pūr ḡam senüñ-çün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 7). [hālī, -i]
115. Ki şan bir cismüñ oldı iki cānı
Çün oldı büseden keşf aña her **hāl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 81). [hāl,]
116. Göñüller sīnede lerzān çün bīd
Koçşup birbirinden şordılar **hāl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 85). [hāl,]
117. K'idine bāliş-i ser pāy-ı yāri
Bu **hāl** üzre ol iki yār-ı dil-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 103). [hāl,]
118. Tesellī virdi yüz nāz-ile ol māh
Çü **hālī** böyle gördi Zeyd-i hem-sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 51). [hālī, -i]
119. Ğazāle urdı şāhuñ cānına tūr
Tapuñdan baña bir **hāl** oldı zāhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 25). [hāl,]
120. Yakasın hicr elinden eyleyen çāk
Nedür hicrān gicelerinde **hālūñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 13). [hālūñ, -üñ]
121. Biri birine kıldılar şikāyet
Çü Mecnûn gördi **hāl** ayruksı oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 7). [hāl,]
122. Müşevveş **hāl** her lāḥza sitemden
Gözinden yaş yirine kan saçılan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 18). [hāl,]
123. Götüre mülk-i dünyādan ṭabanı
Çün uğradı bu resme ṭurfe **hāle** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 79). [hāle, -e]
124. Başından hem diline indı ser-sām
Ḥarāret **hālīni** kıldı mübeddel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 55). [hālīni, -in, -i]
125. Dilidür saña **hālīn** demek iy yār
Mezārı üzre yanan şem'-i her rüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 78). [hālīn, -i(n)]
126. Söz açdı anasına ol belā-senc
Ki iy māder mükedder oldı **hālüm** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 3). [hālüm, -üm]
127. Yolında neydügin **hālüm** beyān it
Ayıt kim Leylīyi kıldı ḡamuñ ḥāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 60). [hālüm, -üm]
128. Uş eyledüm öñüñde rāzumuñ fāş
Nazar kı **hālümün** za'fına bir baḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 55). [hālümün, -üm, -ün]
129. Cihānuñ işine hiç olma ḡam-nāk
Baḡarsaḡ ger ḥaḳīḳat **hāle** iy dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 153). [hāle, -e]
130. Ögidür 'ömri daḥlīn sür'at-ile
Eger fehmi itmeyüp ḡāfil bu **hālī** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 167). [hālī, -i]
131. Ecel ḡürgi yidi anı n'ola **hālüm**
Diriḡ u derd ü ḡasret vāy veylāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 76). [hālüm, -üm]
132. Koçup ḡabrini kılardı ḡitābı
Ki nedür **hālūñ** iy miskīn ḡarīb āh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 19). [hālūñ, -üñ]
133. Yaḡūd ḡasıl kılam bir şemme büyüñ
Nedür zülümāt-ı ḡūr içinde **hālūñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 35). [hālūñ, -üñ]
134. Niçedür mār u mūr içinde **hālūñ**
Ḳara zülfüñ Ḥudā bilür ki iy cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 36). [hālūñ, -üñ]
135. Bu **hāl** üzre düşüp ḡaldı ol abdāl
İḡāṭa idüp eṭrāfın ded ü dām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 58). [hāl,]
136. Degül hiç kimse **hālinden** haberdār
Gelüp ebr üstine mānend-i aḡbāb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 26). [hālinden, -i, - (n)den]

137. Ol iki şahs üzre ider işār

Çü gördi Zeyd-i bî-çāre bu **hālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 67*). [*hālî, -i*]

138. Reh-i 'ışka niçe gitmişler idi

Gehî bu dünya **hālîn** söyleşürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 59*). [*hālîn, -(i)(n)*]

139. Degülsin dünya **hālîne** muqayyed

Muķīm-i hāne-i kūy-ı tecerrüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 20*). [*hālîne, -i, -n, -e*]

140. Muħibb-i turre-i rüy-ı teferrüd

Cihāndan geçmiş öz **hālîne** meşgûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 23*). [*hālîne, -i, -n, -e*]

hal it: *Bir şeyler yapmak, bir şekilde yapmak.*

1. Bula maķşūdın ide müşkilin hāl

Çün irişdi zamān-ı kabz-ı rūhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 34*). [*hal it, -e*]

halās: *Kurtulma, kurtuluş.*

1. Bulur ādem ne deñlū olsa 'āşî

Senūñ luţfuñ şefî'inden **halāşî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 64*). [*halāşî, -ı*]

2. Egerçi ümmetüñdür cümle 'āşî

Ķiyāmetde şefî' ol vîr **halāşî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 128*). [*halāşî, -ı*]

3. K'aña divānelik virmiş **halāşî**

Hüner-mend saħî vü pāk-gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 8*). [*halāşî, -ı*]

4. Hālāşına resensüz yok-durur rāy

Ki çıkarmağa çehden ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 58*). [*halāşına, -ı, -(n)a*]

5. Elinde ol daħı digerlerüñ hem

Hālāşum kaldı zülf-i yār elinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 63*). [*halāşum, -um*]

halās eyile: *Kurtarmak.*

1. Dem-i şubħa irür ben rû-siyāhı

Hālāş eyile gicenüñ zulmetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 49*). [*halāş eyile,]*

halās it: *Kurtarmak.*

1. Ķiyāmet varţalarından **halāş it**

Kemāl-ı 'ilm ü tã'at birle hāş it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 15*). [*halāş it,]*

2. Ayıt kim bu güzaf işden İlāhî

Hālāş it ben ģarib ü bî-günāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 56*). [*halāş it,]*

halās ol: *1. Kurtulmak.*

1. Hālāş oldu vü terk itdi cihānı

İdüp borcın edā kırtıldı ģamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 68*). [*halāş ol, -dı*]

halāşî bul: *Kurtuluşa ermek.*

1. Ki bu girdābdan bulduñ hālāşî

Kabûl itmez kişinüñ 'aķlı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 88*). [*halāşî bul, -duñ*]

2. Sarāy-ı 'uķbāda bağladı taħtı

Bulup ta'n-ı hālāyıkdan hālāşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 115*). [*halāşî bul, -up*]

hālāt: *Hāller, durumlar.*

1. Dil u cānda anuñ ‘ışkı düz olsun
Ki bu **hālātumuñ** biri yüz olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 60*). [*hālātumuñ, -um, -uñ*]
2. İki kimse qarâbetinden anuñ
Didiler şâha **hālâtından** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 18*). [*hālâtından, -ın, -dan*]
3. Kurar her lâhza bir şahrada meclis
Kaçankim cû’dan ireydi **hâlat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 37*). [*hâlat,]*
4. Velikin hōş gelürdi aña dâdı
İderken ‘ışk **hālâtını** tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 19*). [*hālâtını, -ı, -n, -ı*]

halâvet: *Sevimlilik, şirinlik, tatlılık.*

1. Ruḥı pîrâye-i ḥüsn ü tarâvet
Lebi sermâye-i lutf u **halâvet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 68*). [*halâvet,]*

halâyık: *İnsanlar.*

1. Kemâl-i zâtuñ oldu çünki taḥkîk
Halâyık buldı andan ‘ilm-i tevfiḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 16*). [*halâyık,]*
2. Ta’âm andan cüdâ ol ḥ’âbdan dūr
Halâyıkdan dün ü gün ‘uzlet idüp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 15*). [*halâyıkdan, -dan*]
3. Ki terk-i ḥânedân itmek-durur cehl
Halâyıkdan yiter pinhân geçindüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 41*). [*halâyıkdan, -dan*]
4. Cihânda oldu ef’âli fesâne
Halâyık içre meşhûr oldu adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 81*). [*halâyık,]*
5. Şudâ’ oldu özine ülfet-i ḥalk
Halâyıkdan şadâkat umma zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 57*). [*halâyıkdan, -dan*]
6. Bu bir ‘ibret-durur ‘âlemde nâdir
Halâyık biririyle biliş ü yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 67*). [*halâyık,]*
7. Gönildiler idüp ‘azm-i süy-i gür
Halâyık yiler ardınca öñince (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 79*). [*halâyık,]*
8. Gelüp öñ soñ gider ekşer **halâyık**
Daḥı soñra gelüp evvel gider çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 170*). [*halâyık,]*

halâyık: *Cariyeler, hizmetçiler.*

1. Halâyık der-peyince nitekim rûd
Yüz urup ḥâke iderdiler ‘arz-ı maḥşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 245*). [*halâyık,]*
2. Kaçan k’irdi üçe ḡarrayla yaşı
Halâyık anda çâbük oldu başı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 2*). [*halâyık,]*
3. Varurak ḥalk andan nefret itdi
Halâyıkdan hem ol da ‘uzlet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 56*). [*halâyıkdan, -dan*]
4. Kelâmuñdan **halâyık** ‘ibret alsun
Okuyup diñleyenler lezzet alsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 11*). [*halâyık,]*
5. Halâyıkdan otaḡın kıldı ḥâlî
Ṭarîḳ-ı mâtem-i şevherde ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 122*). [*halâyıkdan, -dan*]
6. Gönildi taḡa Mecnûn-ı mu’allel
Halâyık bu haberden oldu âḡâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 19*). [*halâyık,]*

hâle: *Ay aḡılı, ay etrafında bazen peyda olan daire.*

1. Birisi **hâledür** mâh-ı münîre
Biri ḡatem Süleymân-ı emîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 45*). [*hâledür,]*
2. Bakardı **hâleden** bu mâh-ı pür-nür
Nitekim revzen-i firdevsden ḡür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 17*). [*hâleden, -den*]

3. Yâhud mâh-ı münirüñ **hâlesidür**
Ki nür ol hâleyi kılmış-durur pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 67). [hâlesidür, -si, -dür]
4. Yâhud mâh-ı münirüñ hâlesidür
Ki nür ol **hâleyi** kılmış-durur pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 68). [hâleyi, -yi]
5. ‘Ayân olmışdı ol şeb **hâleden** mâh
Nitekim devr-i haţtından ruĥ-ı şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 13). [hâleden, -den]
6. Meh-i tâbânüñ oldı **hâlesi** şan
Gülün pîrâhenine zer giribân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 7). [hâlesi, -si]
7. Kâmerden **hâleye** bu çarĥ-ı aĥdar
Süd ile sâkî-veş töldurdı sâġar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 9). [hâleye, -ye]
8. Giriftâr ola aġına be-nâġâh
Şaçup şayyâd **hâle** âsumâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 99). [hâle,]
9. Kâmerdür **hâle** içinde hüveydâ
Niġâbın açup itdi ‘arz-ı ruĥsâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 156). [hâle,]

halef: Sonradan gelen ve birinin yerine geçen kimse, evlat.

1. Oġul hoşdur kişîye ger **halefdür**
Çün ola nâ-halef sa’ı telefdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 213). [halefdür, -dür]
2. Hâlife var gerçi olmışdı meşhûr
Halefsüzlikden idi lîk mecbûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 184). [halefsüzlikden, -süz, -lik, -den]
3. Bırakmışsın meger şerm ü hayâyı
Senün gibi **halefden** yeg-durur hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 13). [halefden, -den]

hâle-i meh-tâb: Ay ışıġı dairesi.

1. Her encüm **hâle-i meh-tâb** içinde
Gül-idi şanki ĥavz-ı âb içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 5). [hâle-i meh-tâb,]

halel: Bozukluk, eksik, kusur.

1. Bilürsin kim **halellü** olsa gevher
Olur ehli katında ĥwâr u ebter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 29). [halellü,]
2. K’ire kıza **halel** size ĥacâlet
Gözetdüm gerçi bende ġayret ü neng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 40). [halel,]

hâlet: Durum, hal.

1. Nigârün **hâletinden** oldı âġâh
K’olur zîrâ gönülden gönüle râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 13). [hâletinden, -in, -den]
2. ‘Acebdür **hâleti** devr-i zamânün
Ki degmez vaşlı ĥicrânına anün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 25). [hâleti, -i]
3. Ne **hâlet** didüġi bu ĥaste-ĥâţır
Çün oldı ‘Âmirîler içre zâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 23). [hâlet,]
4. Görüp bu **hâleti** Nevfel nihânı
Didi şulĥ itmesem görem ziyânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 39). [hâleti, -i]
5. Düşer ġam şulĥasına kur’a-ı kâr
Degül ma’kûl ma’nide bu **hâlet** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 39). [hâlet,]
6. Gice irdi bu **hâlet** içre nâġâh
Çeküp gün yüzine zulmet ĥicâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 90). [hâlet,]
7. Elin aldı vü bağladı yîñi ‘ahd
Gelüp Mecnûna hoş bu resme **hâlet** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 29). [hâlet,]
8. Revân oldı yeñinden nâġehân ĥûn
Bu **hâlet** k’irdi Mecnûn-ı ĥarâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 57). [hâlet,]
9. İletmezdi yanına dâyesini
Bilüp bu **hâleti** hem ol semen-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 71). [hâleti, -i]

10. Helāk oldum ğamuñdan vāh Leylī
Ħabersüz kendüzinüñ **hāletinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 23*). [*hāletinden, -in, -den*]
11. Eyüye yatlua baş itmeye pîç
Bu **hālet** k'ālet-i zevk ü şafādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 71*). [*hālet,]*
12. Denîler cānına cevır ü cefādur
Bu **hāletden** baña yokdur şikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 73*). [*hāletden, -den*]
13. Dilüm toĝru dur ammā egriden gec
Terennüm iki **hāletden-durur** rāst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 27*). [*hāletden-durur, -den, -durur*]
14. Şu resme virdi ğam bezmine **hālet**
Ki Leylî ya'nî şem'î dilberānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 16*). [*hālet,]*
15. Dil-i Mecnûnı bu **hāletden** āĝāh
K'idüp dest-i eccl bir cāmı pür-zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 50*). [*hāletden, -den*]
16. Ki ne **hāletdesin** derdümle her şeb
Didi Zeyd aña k'iy cān u cihānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 18*). [*hāletdesin, -de, -sin*]
17. Ta'accüp kıldı hāl-i tengin anuñ
Didi kim nedür iy mādër bu **hālet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 55*). [*hālet,]*
18. Ne **hāletde** olalar şimdi tenhā
Çüridiler mi ola topraĝ içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 18*). [*hāletde, -de*]

hāleti: *Durum, hal.*

1. Beni bu 'ışkuñ irür ğāyetine
Ki ya'nî vākıf it her **hāletine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 26*). [*hāletine, -ne*]

hālet-i 'ışk: *Aşkın halleri.*

1. Meger kim oldı ol kıttāl-ı güm-rāh
Bularuñ hālet-i 'ışkıñdan āĝāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 40*). [*hālet-i 'ışk, -ın, -dan*]
2. Delü 'ağd idemez bunuñ gibi dūr
Nihāyetsüz-durur ger **hālet-i 'ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 15*). [*hālet-i 'ışk,]*

hālet-i leyli vü mecnûn: *Leyla ve Mecnun'un hali.*

1. Neye vardı görelüm mācerāyı
Ki n'oldı **hālet-i Leylî vü Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 23*). [*hālet-i leyli vü mecnûn,]*

halhāl: *Ayak bileziği.*

1. Hilāl-i 'ıdden lutfıyla her sāl
Virür sāk-i 'arūs-i 'arşa **halhāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 58*). [*halhāl,]*
2. N'ider halhāl ayaĝuñ be-her hāl
Ki tavk-ı zülfdn var sende **halhāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 44*). [*halhāl,]*
3. N'ider **halhāl** ayaĝuñ be-her hāl
Ki tavk-ı zülfdn var sende halhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 43*). [*halhāl, -ı*]
4. Büt-i müşĝin-külāh u 'anberin-hāl
Meh-i nev sāk-ı siminine **halhāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 12*). [*halhāl,]*
5. Degüldür kıl baĝı kıl baĝıdur bu
Fırāk-ı yārdan pāyumda **halhāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 43*). [*halhāl,]*

halhāl-ı muhallel: *Parçalanmış ayak bileziği.*

1. Ayakda düşdi **halhāl-ı muḥallel**
Girān-ser kıldı cām-ı devr-i devvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 28*). [*halhāl-ı muḥallel,]*

hālî: *Durum, vaziyet.*

1. Ki munşifdûr kilābuñ ḥazretüñden
Çü şeh gördi bu **hālî** bildi k'ihşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 103*). [*hālî,]*

hālî: *Ayrı, uzak.*

1. 'Alîdür dîn-i İslāmîye vālî
K'ol itdi küfrden dünyayı **hālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 16*). [*hālî,]*
2. Bakup yüzine şād olurdu hem şāh
Dün ü gün meyden olmaz idi **hālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 11*). [*hālî,]*
3. Senüñ oğludur el-ân lâ-übālî
Şarāb-ı 'aqlıdandır cāmı **hālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 18*). [*hālî,]*
4. Çün ola bir gönülden 'ışk **hālî**
Degüldür **hālî** andan ğam zevālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 22*). [*hālî,]*
5. İletdi bir güzergāha anı rāh
Görür bir şavma'a var anda **hālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 5*). [*hālî,]*
6. Ta'am u h'ābdan **hālî** vü 'üryān
Gör ol ğamgehde bî-çāre Selāmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 22*). [*hālî,]*
7. İki 'ālemde rûhın rahāt itsün
Degüldi gicede gündüzde **hālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 7*). [*hālî,]*
8. Bularuñ meşhedinden hiç **hālî**
Gehî Mecnûnuñ eş'ārın okurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 8*). [*hālî,]*

hālî: *Azledilmiş, kovulmuş.*

1. Didi kılmış ölüyi diri Allāh
Buyurdu kim varuñ tîz anı **hālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 79*). [*hālî,]*

hal-i 'ālem: *Dünyanın hali.*

1. Birin niçün koduñ söyle sırnı
Didi ger **hal-i 'ālem** pîş ü pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 19*). [*hal-i 'ālem,]*
2. Ki hāl-i 'ālemi kıldı ferāmüş
Çi ger her 'özrden pāk idi cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 10*). [*hāl-i 'ālem, -i]*

hāl-i 'anberîn: *Anber kokulu ben.*

1. Yüzi mir'atı rüşendür münevver
Lebi üstinde hāl-i 'anberîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 71*). [*hāl-i 'anberîn, -i]*

hāl-i ehl-i hāne: *Ev halkının hali.*

1. Yidi dildarı için kayd anuñla
Gelüp yādına **hāl-i ehl-i hāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 79*). [*hāl-i ehl-i hāne,]*

hāl-i esved: *Siyah ben.*

1. Leb-i Һandan gīsūsı cihān-gīr
ZenaҺdānı Һehinde **Һāl-i esved** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 118, Mısra 11*). [*Һāl-i esved,]*

Һāl-i Һandān: Mesrur ben.

1. Görinür verd ü sebz-i gülşen-i Һam
Lebinde didüğüň şol **Һāl-i Һandān** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 78, Mısra 15*). [*Һāl-i Һandān,]*

Һālī kıl: Uzaklaştırmak.

1. Һalāyıkdan otağın kıldı Һālī
Tariğ-ı mātem-i şevherde ol māh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 116, Mısra 122*). [*Һālī kıl, -dı]*

Һālī ol: Ayrı, uzak olmak.

1. Dilerven kim başumdan lā-yezālī
Vücüduň sāyesī olmaya Һālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 33, Mısra 24*). [*Һālī ol, -ma, -ya]*
2. Çün ola bir göñülden ‘ışk Һālī
Degüldür Һālī andan Һam zevālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 47, Mısra 21*). [*Һālī ol, -a]*
3. Özini Һaldı yirden yire bī-bāk
Karar u şabrdan tā oldı Һālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 27*). [*Һālī ol, -dı-i]*
4. Ki Һālī olmaz eṭṭrafumdan ağıyār
Ger itsem ‘azm-i seyr-i ṭarf-i büstān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 62*). [*Һālī ol, -maz]*

Һāl-i ruhsār: (Sevgilinin) yanağındaki ben.

1. Baña uş Һāl yeter **Һāl-i ruhsār**
Ana yokdur senüñ-le dağı kārūm (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 75, Mısra 52*). [*Һāl-i ruhsār,]*

Һāl-i rüy-ı şāhid-i vaşl: Kavuşulan güzelin yanağındaki ben.

1. Şan olmuş **Һāl-i rüy-ı şāhid-i vaşl**
Bu şuḥfa üzre ḥaṭṭ-ı yār beñzer (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 91, Mısra 40*). [*Һāl-i rüy-ı şāhid-i vaşl,]*

Һāl-i teng: Sıkıntılı hal.

1. Ta‘accüp kıldı Һāl-i tengin anuñ
Didi kim nedür iy māder bu ḥālet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 130, Mısra 54*). [*Һāl-i teng, -in]*

Һāl-i zār: Ağlayan, inleyen hal.

1. Çün aňladı anası reng ü kārın
Biraz ağladı anuñ Һāl-i zārın (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 28, Mısra 26*). [*Һāl-i zār, -ın]*

Һalife: Birinin yerine geçen kimse, vekil.

1. Һalife var gerçi olmuşdı meşhūr
Ḥalefsüzlikden idi lik mecbūr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 183*). [*Һalife,]*

hālîk: *Halk eden, yaratan, yaratıcı (Allah).*

1. Kerîm ü Kâr-sâz u **Hālîk** oldur
'Alîm ü bî-niyâz ü Râzîk oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 7*). [*hālîk,]*
2. Degüldür **Hālîka** bu iş nühüfte
Yoğ-ise bağ-ı vaşlumda aña cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 188*). [*hālîka, -a]*

hālîk-ı ten: *Teni yaratan.*

1. Tapuñdur **Hālîk-ı ten** bâ'îş-i cân
Olur hükümñle var yok cümle yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 47*). [*hālîk-ı ten,]*

hālîl: *Dost II Hz. İbrahim.*

1. Hālîli yakmayan âteş hâkiyçün
Çehâr erkân ü cihât-ı şeş hâkiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 89*). [*hālîli, -i]*
2. Hālîlün itdügi kurbân hâkiyçün
Aña senden iren dermân hâkiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 91*). [*hālîlün, -ün]*
3. Senün ser hâdim-i h'ânun **Hâlîldür**
Harîmün kuşları hep Cebrâ'ıldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 69*). [*hâlîldür, -dür]*
4. Hâlîle âteş oldıysa gülistân
Seni görüp cehennem ola büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 75*). [*hâlîle, -e]*

hālîl-i kebk: *Kekliğin güzeli.*

1. Görinür şüş-e-i yah gibi şâfî
Hālîl-i kebk yakup oda şeh-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 9*). [*hālîl-i kebk,]*

halk-: *Ahali, insanlar.*

1. Bağışlasun cihân halkına Allâh
Ki cânidur cihân **halkınuñ** ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 18*). [*halkınuñ, -ı, -nuñ]*

halk: *Ahali, insanlar.*

1. Gehî râhat getürür câna geh renc
Gehî iflâs virür **halka** geh genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 42*). [*halka, -a]*
2. İki 'âlemdurur iy çeşme-i nüş
Ol iki mîme iki **halka** der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 48*). [*halka, -a]*
3. Ye tavk-ı gerden-i hür-ı cinândur
Ki misli **halk** çeşminden nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 66*). [*halk,]*
4. Açılmış kapuları âsumânun
Şaçılur rahmeti **halka** Hudânun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 16*). [*halka, -a]*
5. Getürdi **halka** ol şâhib-'imâme
'Azâb-ı nârdan âzâd-nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 215*). [*halka, -a]*
6. Ki kendü başı derdinden o kattâl
İdemez oldı şimdi **halka** izlâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 102*). [*halka, -a]*
7. Bağışlasun cihân **halkına** Allâh
Ki cânidur cihân **halkınuñ** ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 17*). [*halkına, -ı, -n, -a]*
8. Cihân **halkına** 'âmm oldukça cüdi
Muķim ü pâyidâr olsun vücûdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 145*). [*halkına, -ı, -n, -a]*

9. Sebū-yı nengini taşā çalışar
İşinde **halk** anuñ hayrān qalışar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 204*). [*halk,]*
10. Şu deñlü **halk** geldi anda enbüh
Ki sıklet virdi hüt u gāve endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 7*). [*halk,]*
11. Peyince **halk** kılduğun tazarru‘
İren maqşūdın itdūğın tevakkū‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 35*). [*halk,]*
12. Varurak **halk** andan nefret itdi
Ĥalāyıkdan hem ol da ‘uzlet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 55*). [*halk,]*
13. Bu resme itdūğinden dem-be-dem āh
Anuñ hālinden oldı **halk** āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 40*). [*halk,]*
14. Bunuñ қо sen belā vü miñnetini
‘Ayān it **halka** Ĥaqquñ kudretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 10*). [*halka, -a]*
15. Bir ādem şekline gir tağı terk it
Ĥarış **halka** bu deşt ü rāğı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 132*). [*halka, -a]*
16. Cihān **halkınuñ** ol-durur ‘azizi
K’ola şerm u hayā birle temizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 101*). [*halkınuñ, -ı, -nuñ]*
17. Ezel ‘aql u hūnerle iy yegāne
Dilinde **halkuñ** olmışduñ fesāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 84*). [*halkuñ, -uñ]*
18. Cihān **halkına** isār eyle vāfir
Ki ‘ālemdə bahāsuz gevher oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 4*). [*halkına, -ı, -n, -a]*
19. Getürme bize **halk** içre faẓīhat
Çi ger pend itdi ol cān-pāresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 12*). [*halk,]*
20. Oturdu yanına çün serv-i āzād
Tağıldı **halk** ü ĥalvet kaldı eyvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 23*). [*halk,]*
21. Didi oğlına ol **halkuñ** hūmāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 150*). [*halkuñ, -uñ]*
22. Ki beslerdi gice gündüz buları
İder muhsin kamu **halkı** müsahħar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 115*). [*halkı, -ı]*
23. Ki bī-süz olmaya **halk** içre sāzuñ
Sen ol vaktin bulursın kadr-i ‘ālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 68*). [*halk,]*
24. Ki olasın ĥācetinden **halkuñ** āzād
Uyup nefse seg-i nān-ı kes olma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 72*). [*halkuñ, -uñ]*
25. Yüze gülmek-durur işleri dilden
Saña ol vakt irer **halkuñ** vefāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 91*). [*halkuñ, -uñ]*
26. Benüm tab’umla tutmışlardur ārām
Vefādan **halk** idüpdür ĥulkumı Ĥaqq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 23*). [*halk,]*
27. İşıtsün **halk** uyan bir dem fiğānuñ
Başuñda erre olsun efser-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 32*). [*halk,]*
28. Şalāmuñ nāleden kıl hem ĥurūsın
Çün āvāzemden ola **halk** āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 35*). [*halk,]*
29. İdindiler maqām u āşiyāne
Gelürdi **halk** anda gāh u bī-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 65*). [*halk,]*
30. Olupdur **halka** ĥācetgāh-ı maṭlūb
Du‘ā-yı ĥastegān u ehl-i ĥācet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 76*). [*halka, -a]*
31. Diline keşf olmış gördi her-ĥāl
Cihān **halkına** kıldı anı zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 95*). [*halkına, -ı, -n, -a]*

halk: Başkaları.

1. Bu resme görmemişdüm ĥwān-ı ciger-ĥwār
Derūñde kim degildüm **halka** der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 109*). [*halka, -a]*

halk it: Yaratmak.

1. Çü **halk** itdūñ beni luṭfuñdan evvel
İlāhī āhirüm kılma mu‘aṭṭal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 149*). [*halk it, -dūñ]*
2. Ki çün **halk** itdi Ĥaqq bu āşiyābı
Anuñ kim yeyni yükü var gelür gīç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 174*). [*halk it, -di]*

halka: Daire şeklinde olan şey.

1. Nitekim bir nigâr-ı **halka** der-güş
Bırakmış ol der iki **halka** ber-düş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 48*). [*halka,]*
2. Yapışup **halkasına** Ka'benüñ el
Tazarru' kıl Hüdâya iy mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 53*). [*halkasına, -s, -i, -n, -a]*
3. Yirinden sıçrayup çün halka-i mâr
Yapışdı **halkasına** Ka'benüñ zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 4*). [*halkasına, -s, -i, -n, -a]*
4. Beni 'ışk eyledi ger halka-veş pîç
Kulağum olmasun ol **halkasuz** hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 8*). [*halkasuz, -suz]*
5. Ki takmış aña 'anber **halka** hâme
Olup hâme kılı yarmağda kâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 10*). [*halka,]*
6. Bu şuhfe üzre kılmış **halka** bâfi
Bu hat k'itmiş hayâlât anı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 12*). [*halka,]*
7. Yüzün gösterdi cennet revzeninden
Kulağı **halkasından** ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 163*). [*halkasından, -sın, -dan]*
8. Tolasam **halkasına** zülfüñüñ dest
Tutup muhkem seni çeksem kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 84*). [*halkasına, -s, -i, -n, -a]*
9. Tolayu bağlamışlar **halka** çün tavk
Görüp Mecnûnda anı kıldı cezmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 36*). [*halka,]*

halka: Kıvrım (zülûf bağlamında).

1. Görinür çin-i zülf-i yâr maîlûb
Gözine **halkasından** Ka'benüñ hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 84*). [*halkasından, -sın, -dan]*

halka-der-güş: Köle olmak, köle olacak kadar etkilenmek.

1. Bu resme geldi beytullâh pür-cüş
Mişâl-i Ka'be Hakkâ **halka-der-güş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 44*). [*halka-der-güş,]*
2. Didi k'iy halka-i kaşr-ı siyeh-püş
İşigünde benem bir **halka-der-güş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 6*). [*halka-der-güş,]*

halka-ı bâb: Kapının halkası.

1. Atı na'linden almış mâh-ı nev-tâb
Göge anuñ-çün oldı **halka-ı bâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 88*). [*halka-ı bâb,]*

halka-ı der: Kapı halkası.

1. Aradan 'Amr u Bekri sürdi yir yir
Kapudan taşra hem-çün **halka-ı der** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 53*). [*halka-ı der,]*
2. Qoma egnünde teşrîf-ı ekâbir
Geçen bî-cây hem-çün **halka-i der** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 41*). [*halka-i der,]*

halka-i ejder: Ejderha halkası.

1. Olupdur **halka-i ejder** saña cây
Cihân bir pîr-zendür ejdehâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 96*). [*halka-i ejder,]*

halka-i 'ışk: Aşk dairesi.

1. Dilerven halka-i 'ışkından anuñ
Cüdâ olmaya bir dem güşî cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 49*). [*halka-i 'ışk, -i, -ndan]*

halka-i kasr-ı siyeh-püş: Siyaha bürünmüş sarayın halkası.

1. Didi k'iy **halka-i kasr-ı siyeh-püş**
İşigünde benem bir halka-der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 5*). [*halka-i kasr-ı siyeh-püş,]*

halka-i mār: Yılan halkası.

1. Kemer idi beline **halka-i mār**
Serîri olmuş-idi püşte-i hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 83*). [*halka-i mār,]*
2. Yirinden sıçrayup çün **halka-i mār**
Yapışdı halkasına Ka'benüñ zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 3*). [*halka-i mār,]*
3. Olupdur barmağumda **halka-i mār**
Sivārum kim didüñ kōl bağıdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 40*). [*halka-i mār,]*

halka-i mār: Yılan topluluğu.

1. Gırüp bir gār-ı tenge deng ü hayrān
Şegablandı nitekim **halka-i mār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 87*). [*halka-i mār,]*
2. Çevirmişdür seni çün **halka-i mār**
Haķikāt gözler iseñ fark tā pāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 94*). [*halka-i mār,]*

halka-i zer: Altın halka.

1. Saña ben kahr iderdüm mişl-i tevsen
Kelāmuñ güşımaydı **halka-i zer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 71*). [*halka-i zer,]*

halka-i zülf: Zülf halkaları.

1. K'öz āyīnesin alıķodı yārı
Nigāruñ halka-i zülfinde o medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 21*). [*halka-i zülf, -in, -de]*

halka-veş: Halka gibi.

1. Beni 'ışk eyledi ger **halka-veş** pīç
Kulağum olmasun ol halkasuz hīç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 7*). [*halka-veş,]*

halk-ı cihān: Herkes, cümlesi.

1. Gülcünc oldı adı halk-ı cihāne
Düşe anuñ eline ger zimāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 74*). [*halk-ı cihān, -e]*

halk-ı cihān: Bütün insanlar.

1. K'odur hācetgehi halk-ı cihānuñ
Ricāsı yiri hem ehl-i semānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 33*). [*halk-ı cihān, -uñ]*

halk-ı cihân: *Bütün insanlar.*

1. Diri tutmağ-ıçün halk-ı cihânı
Şan âteş idi âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 103*). [*halk-ı cihân, -ı*]

hall: *Dostluk, sadâkat.*

1. Anuñ kim bahtdan vardur naşîbi
Yazar **hallile** bu pend-i ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 6*). [*hallile, -ile*]

hallâc: *Pamuk atan kimse.*

1. Yağar berf âsumândan hem-çü kâfûr
İder **hallâclık** güyâ ki Mañşûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 86*). [*hallâclık, -lık*]
2. Atar her sū şanasın penbe **hallâc**
Göze her rişte-i hürşîd-i şâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 6*). [*hallâc,]*

hallâk: *Yaratıcı, yaratan (Allah).*

1. Meger kim görünür bilinde berrâk
Kuşatdurmış anı hayrile **Hallâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 52*). [*hallâk,]*
2. Didi şükr eyleyüp **Hallâka** vâfir
Ki bu nâme ki turfe sürmedândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 12*). [*hallâka, -a*]
3. Didi evvel ki iy **Hallâk** u ‘Âlim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 1*). [*hallâk,]*
4. Seni ısmarladum **Hallâka** iy mâh
Düşem çün dūr senden iy vefâ gūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 126*). [*hallâka, -a*]
5. Şafâ vir cāna şubhuñ şöhetinden
Bu resme yalvarup **Hallâka** hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 51*). [*hallâka, -a*]

hallâk-ı âfâk: *Ufukları yaratan.*

1. Yemîn eyledi vü gösterdi mişâk
K’anuñ hâkķi k’odur **Hallâk-ı âfâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 138*). [*hallâk-ı âfâk,]*

hallâk-ı zü’l-minen: *Lütufkar yaratıcı II Allah.*

1. Levlâke didi şānuña **Hallâk-ı zü’l-minen**
Sen olmasañ cihânı yaratmazdı lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 37*). [*hallâk-ı zü’l-minen,]*

hallâl-ı müşkilhâ-vı devrân: *Zamanın zorluğuna çare bulan.*

1. Gel iy **hallâl-ı müşkilhâ-vı devrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 1*). [*hallâl-ı müşkilhâ-vı devrân,]*

halvâ: *Helva.*

1. İçi pür mâ’ide şîrîn vü mergûb
Şarâb u nuql u **halvâ** vü gülîçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 61*). [*halvâ,]*
2. Kõdi ortaya **halvâ** vü gülîçe
Didi ağlama ol bir lâhza hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 14*). [*halvâ,]*

halvet: *Yalnız kalma, tenhaya çekilme, tenhalık.*

1. Gice **halvet** bulup ārāmgāhın
Oturup ağlar u arturur āhın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 99*). [*halvet,]*
2. Turup pes **halvetinden** gitdi anuñ
Haka kaldı işi ol meh-likānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 29*). [*halvetinden,]*
3. Ki tā hālinden āgāh oldı Leylî
Okıdup **halvetine** ol meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 5*). [*halvetine, -in, -e]*
4. Oturmuş **halvet** ahvāline meşğūl
Mişāl-i merdümān-ı çeşm-i aḥbāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 24*). [*halvet,]*

halvet: *Gözlerden uzak olacak ve baş başa kalacak şekilde.*

1. Meger bir gün ikisi şöyle **halvet**
Oturmuşlardı iderlerdi şöhet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 1*). [*halvet,]*
2. Oturdu yanına çün serv-i āzād
Tağıldı halk ü **halvet** kaldı eyvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 23*). [*halvet,]*

ham: *Büklüm, iki büklüm.*

1. Meclisünde āh u zārı deldi nāyuñ bağırını
Kāmetini eyledi çengüñ figān ü nāle **ham** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 44*). [*ham,]*
2. Ki gāmdan idi naḥl-i kāmeti **ham**
Yaşı ferrās idi müjgānı çārūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 6*). [*ham,]*
3. Nihāl-i kāmetidür **ham** senūñ-çün
Çü Mecnûn kāsīd-i dildārı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 8*). [*ham,]*
4. Dem-i merg aña irürdi ğubārı
Dilinden çıkdı sevdā başına **hām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 53*). [*hām,]*
5. Belā vü renc zencirinde beste
Benefşe şāhı gibi kāmeti **ham** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 5*). [*ham,]*

ham it: *Bükmek, iki büklüm etmek.*

1. Ki ‘ışk ider demüri mûm-veş nerm
İder serm ü nedāmet ham bilini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 31*). [*ham it, -er]*
2. Ham idüp turre-i ‘anber-veşini
Belānuñ çenbere almış başını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 43*). [*ham it, -üp]*

ham ol: *Büklüm olmak, kıvrım olmak.*

1. Vücüdî ğark-ı deryā-yı ğam oldı
Nihālî kāmeti gāmdan ham oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 4*). [*ham ol, -dı]*

hamāil: *Tılsım, muska.*

1. Kılıcını **hamāil** kılsa ol mäh
Melekler çağrışur “ ‘naşrun min’allāh ” (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 53*). [*hamāil,]*
2. Götürmüşdi **hamāyil** her kişi pür
Kimi şemşir ü kimi zaḥm-ı şemşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 57*). [*hamāyil,]*

hamd: *(a.i.) Allah'a olan şükran duygularını bildirme.*

1. Bâğ-ı cânda dikdi şevkûn bir nihâl-i tâze kim
Ĥamd ü medhûnden bitürdi berg ü mîve ol nihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24*). [*ĥamd*,]

ĥamdî: *Lârendeli Ĥamdî (16. yy şairi).*

1. Hicrinde sirişküm şu kadar akdı ki **Ĥamdî**
Cüş eyleyüben kûlzüm ü ‘ummânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [*ĥamdî*,]
2. Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı begenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar akdı ki **Ĥamdî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [*ĥamdî*,]
3. Göñül ma‘müresin **Ĥamdî** ĥarâb itmekde cevr-ile
Cihâna gelmemişdür bir dağlı anuñ gibi mi‘mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 9*). [*ĥamdî*,]
4. Şad hezârân bülbülü maḥzûn idersin ‘âkıbet
Büse virürsin ki **Ĥamdîniñ** alasin cânını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 13*). [*ĥamdîniñ*, -niñ]
5. Âhum âteş-nâk u eşküm oldı ĥün-bâr el-firāk
Oldı gerdünüñ cefâsı şiddetinden **Ĥamdîyâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 9*). [*ĥamdîyâ*, -yâ]
6. Maḥşerde ol şefî‘i bu **Ĥamdî** şikestenüñ
Düzelĥ içinde kılmayalar tâ aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 53*). [*ĥamdî*,]
7. Ĥâk-i pâyı büyü virdi cânuma **Ĥamdî** ḥayât
Bulmuş-iken üstüñ‘ânüm dürc-i sinemde rimem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 55*). [*ĥamdî*,]
8. Der-in vâdî-yi dehr ân şîr-i ġarrân
Ber-in teşrîfi **Ĥamdî** goft tarîḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 9*). [*ĥamdî*,]
9. Ricâ oldur ki bu **Ĥamdî** ġarîbî
İrüre şîḥḥate ol cân ṭabîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 219*). [*ĥamdî*,]
10. Koma **Ĥamdî** bugünden yarına zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 80*). [*ĥamdî*,]
11. K’olasın sadr-ı vaḥdetde ḳabâ-puş
Vişâl âyînesinden **Ĥamdîyâ** ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 63*). [*ĥamdîyâ*, -yâ]

ĥamdü’lillâh: *Allah’a hamdolsun, elḥamdülillâh.*

1. Zer ü simüñ yog-ısa **ĥamdü’lillâh**
Pür itdi ḥâṭıruñ gevherden Allâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 7*). [*ĥamdü’lillâh*,]

ĥâme: *Kalem.*

1. Parmağına ney yürütdi **ĥâmenüñ** cellâd-ı çarḥ
Şâḥuñ engüşüne öykündüñ diyü kılup tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 23*). [*ĥâmenüñ*, -niñ]
2. Çü ben elmâs **ĥâme** birle çâlâk
Şehüñ medḥinde deldüm niçe dür pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 1*). [*ĥâme*,]
3. Güneş bir tûğme ḳadri câmesinden
Cihân bir nokṭa cüdî **ĥâmesinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 46*). [*ĥâmesinden*, -si, -n, -den]
4. Ne siḥri k’idesin iy **ĥâme** izḥâr
Melâ’ik gökde ider taḥsîn-i tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 17*). [*ĥâme*,]
5. Şıdılar **ĥâmeyi** nâm-ı zenânda
Zenüñ ger şüretâ vardur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 44*). [*ĥâmeyi*, -y, -i]
6. Kitâbet âletin bilinde ḥâzır
Devât u **ĥâme** vü kâğıd ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 53*). [*ĥâme*,]
7. Yazam bir nâme sen idesin irsâl
Velâkin ne devâtum var ne **ĥâmem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 49*). [*ĥâmem*, -m]
8. Derünü derdin itdi yâre ta’yîn
Özi gibi ‘amelden ḳaldı **ĥâme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 173*). [*ĥâme*,]
9. Tütüp pes **ĥâmeyi** Mecnûn-ı ma’yûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 1*). [*ĥâmeyi*, -y, -i]

10. Gözinden **hāme** gibi dökdi gevher
Görür kim ta'nlardur cümle pür-niş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 42). [hāme,]
11. Pes evşâf-ı ğaražda sürdi **hāme**
Ki bu ğam-nâme benden kim helāküm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 20). [hāme,]
12. Kefîl-i aşl-ı me'külât-ı âdem
Ta'aşşuk **hāmesin** gūyâ kılıcı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 13). [hāmesin, -si, -n]
13. Ki taķmıř aña 'anber halka **hāme**
Olup **hāme** kılı yarmaķda kâfî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 10). [hāme,]
14. Ki taķmıř aña 'anber halka **hāme**
Olup **hāme** kılı yarmaķda kâfî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 11). [hāme,]
15. Bırakdı **hāmeyi** ol serv-i merġûb
Virûp bir kâşid-ı tayyâr fi'l-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 2). [hāmeyi, -y, -i]
16. Vücûdi **hāmedür** şan nâlesi nâl
Belâya mübtelâ vü merge nezdîk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 80). [hāmedür, -dür]
17. Başumda yazı imiş **hāme** gibi
Anuñ-çun fi'lümûñ 'āmmı vü haşşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 112). [hāme,]
18. Hať-ı 'afvuñden özge hüccetüm yok
Hüdâvendâ elüm tut **hāme** gibi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 117). [hāme,]

hāme: Kalem II hayat.

1. Yine kapuñda lîk ümmîd-vârem
Çü **hāme** ser-nigün ü pür-günâhem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 105). [hāme,]

hāme-i çālāk-i tahrîr: Yazıyı hızlı kaleme alma.

1. Elâ iy **hāme-i çālāk-i tahrîr**
Nedür aħvâl-i dehr it bize taķrîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 1). [hāme-i çālāk-i tahrîr,]

hāme-i gūyâ: Konuşan kalem (hünerli olması kastediliyor).

1. 'Aşâ-yı Musâsın iy **hāme-i gūyâ**
Ki senden cümle mu'cizdür hüveydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 7). [hāme-i gūyâ,]

hāme-i hûb: Güzel mektup.

1. K'işinden münfa'îl düşdi bu dildâr
Eline aldı pes bir **hāme-i hûb** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 47). [hāme-i hûb,]

ham-ı ebrû: Kaş kıvrımı.

1. Ham-ı ebrûsı bîçer dâs âyîn
Hezârân hâşıl-ı cân u dil ü dîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 87). [ham-ı ebrû, -sı]

ham-ı nahl-i kad: Olgunlaşmamış fidan boylu.

1. Ham-ı nahl-i kadinden ol müşevveş
Yaşı nehrine pül düzmiş kemer-veş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 235). [ham-ı nahl-i kad, -in, -den]

hamîde: Eğilmiş, bükülmüş.

1. ȦamȦde Ȧaddi oldu ħȦz-rȦnȦ
RuȦ-ı zerdine reng irdi erȦuvȦnȦ (*TahayyȦr-nȦme-i LeylȦ vȦ MecnȦn, Mesnevi 50, Mısra 173*). [*ȦamȦde,]*

ȦamȦr-i nerm: *YumuȦak hamur.*

1. ȦamȦr-i nermden bulduȦ ħȦ nȦnȦ
YapȦȦdur germken tennȦre anȦ (*TahayyȦr-nȦme-i LeylȦ vȦ MecnȦn, Mesnevi 41, Mısra 99*). [*ȦamȦr-i nerm, -den]*

Ȧamle: *SaldȦrı, saldıрма.*

1. Felek lerzȦn olurȦ na'rasından
YȦkȦlurȦ cȦhȦn bir **Ȧamlesinden** (*TahayyȦr-nȦme-i LeylȦ vȦ MecnȦn, Mesnevi 55, Mısra 8*). [*Ȧamlesinden, -sin, -den]*

Ȧamr: *Ar. 1. Ȧarap. 2. Ȧarap ve arak gibi sekr verici meȦrubattan her biri,.*

1. ȦafȦ nȦrında ħȦrȦ idȦp bu cȦnȦ
Ebed **Ȧamrından** eyle mest aȦnȦ (*TahayyȦr-nȦme-i LeylȦ vȦ MecnȦn, Mesnevi 4, Mısra 46*). [*Ȧamrından, -ı, -n, -dan]*

ȦamrȦ: *Kırmızı.*

1. AnuȦ-ȦȦndȦr gȦzȦm baȦrı gȦher-ver
Ȧder muȦtum ruȦum rengȦnȦ **ȦamrȦ** (*TahayyȦr-nȦme-i LeylȦ vȦ MecnȦn, Mesnevi 90, Mısra 75*). [*ȦamrȦ,]*

Ȧamr-ı 'ıȦk: *AȦk ȦarabȦ.*

1. VelȦ mest itdi **Ȧamr-ı 'ıȦk** anȦ gey
Dem-Ȧ-dem ol Ȧikeste-ȦȦl Ȧ ebter (*TahayyȦr-nȦme-i LeylȦ vȦ MecnȦn, Mesnevi 125, Mısra 28*). [*Ȧamr-ı 'ıȦk,]*

Ȧamr-ı sebȦne: *GecenȦn sarhoȦluȦu.*

1. Beni mest itdi **Ȧamr-ı ȦebȦne**
KȦ gitdi dilden endȦh-ı zamȦna (*TahayyȦr-nȦme-i LeylȦ vȦ MecnȦn, Mesnevi 14, Mısra 157*). [*Ȧamr-ı ȦebȦne,]*

Ȧamse: *BeȦ mesneviden oluȦan mesnevi kȦllyatȦ.*

1. Bes itdȦm fikr k'uram ben mu'allel
NȦzȦmȦ **Ȧamsesi** deryȦsȦna el (*TahayyȦr-nȦme-i LeylȦ vȦ MecnȦn, Mesnevi 14, Mısra 88*). [*Ȧamsesi, -si]*

ȦȦmȦn: *GeniȦ ova, sahra.*

1. Var idi ȦȦr-pȦsȦ ħadden efzȦn
K'olara otlaȦ idi kȦh u **ȦȦmȦn** (*TahayyȦr-nȦme-i LeylȦ vȦ MecnȦn, Mesnevi 21, Mısra 28*). [*ȦȦmȦn,]*
2. DilȦȦ yandı degȦldȦr puȦte **ȦȦmuȦ**
EnȦ Ȧ yȦrdan Ȧabr u ȦekȦbi (*TahayyȦr-nȦme-i LeylȦ vȦ MecnȦn, Mesnevi 80, Mısra 94*). [*ȦȦmuȦ,]*

ȦamȦȦ: *SusmuȦ, sessiz.*

1. K'Urus gerçi beyābānda ider cūş
Olur deryāya irüşdükde **hāmūş** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 106*). [*hāmūş,]*
2. Çü bindi düş-ı māha ol şeker-nüş
Kodı ağlamağı vü oldı **hāmūş** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 324*). [*hāmūş,]*
3. Var iken fırsat elde olma **hāmūş**
Dürüş k'aduñ olınmaya ferāmūş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 3*). [*hāmūş,]*
4. Bunı didi vü **hāmūş** oldı ol mîr
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 1*). [*hāmūş,]*
5. Rızā virdügiçündür böyle **hāmūş**
Pes oldı şanup ol meh-rûyî rāzî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 24*). [*hāmūş,]*
6. Dilüñ zevki-durur cânüñ şafası
Gerekmez âdemî bu demde **hāmūş** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 13*). [*hāmūş,]*
7. Vücüdüm buldı ol ğamdan rehâyı
Olursın sen dañı varduķca **hāmūş** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 25*). [*hāmūş,]*
8. Biraz kaldılar ammā yine **hāmūş**
Görüp bu anı kaldı deng [u] hayrān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 42*). [*hāmūş,]*
9. Kōlından boynına bağladı ekmār
Çü bir 'üryan gedādur gördi **hāmūş** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 75*). [*hāmūş,]*
10. Velikin kendüler hayrān u **hāmūş**
İremden bir hevā irdi vü yitdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 112*). [*hāmūş,]*
11. Olur bî-gül hemişe **hāmūş** u lāl
Aña yüz göstere çün verd-i ħandān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 6*). [*hāmūş,]*
12. Ki giydi egnine pōstîñ-i sincāb
Hevā-yı serdden **hāmūş** bülbül (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 41*). [*hāmūş,]*

hāmūs kal: Sessiz kalmak, bir şey söylememek.

1. Kefen şardılar ol cism-i ħarîre
Çü murğ-ı cân uçup ten kaldı **hāmūş** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 71*). [*hāmūş kal, -dı]*

hāmūs kıl: Suskun kılmak.

1. Bu ol ruşsarı görüp oldı bî-hüş
Hem ol bu şekle bakup kıldı **hāmūş** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 44*). [*hāmūş kıl, -dı]*

hāmūs ol: Susmak.

1. Atası tutmuş-idi ol yaña güş
Bu sözleri işidüp oldı **hāmūş** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 64*). [*hāmūş ol, -dı]*
2. Ziyāde-güylıkdan oldı **hāmūş**
Kābül itdi ki andan şoñra küstālĥ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 94*). [*hāmūş ol, -dı]*
3. Veyā ğonca dehen ne **hāmūş** olduñ
Şeker-dilden kāmı ol tatlu sözler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 54*). [*hāmūş ol, -duñ]*
4. İştirmekden dimekden oldı **hāmūş**
Zamāndan şoñra çün-kim geldi 'ākĥı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 16*). [*hāmūş ol, -dı]*

h'ān: Yemek sofrası; yemek.

1. Anuñ hiç eksik olmazdı mūsāfir
Kaçan k'olsa bularuñ **h'ānı** ħāzır (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 103*). [*h'ānı, -ı]*
2. Ki ol ħōndan yimedi bir nevāle
Yimekten ol mu'arrā idi **h'ānı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 65*). [*h'ānı, -ı]*

hān: Hükümdar.

1. Hân olaldan sen sa'âdet birle Yünân mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaçt u tengî vü saķam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 29). [hân,]
2. Kâbâyilden 'Arab içinde ol **hân**
Şeh idi 'Amirîler üzre yek-sân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 171). [hân,]
3. Yoğ-idi ol zamân anuñ gibi **hân**
Meger Kays atası olaydı akrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 21). [hân,]
4. Yol üzre keşüñüñ her naķşı iy **hân**
Olupdur baña mihrâb-ı dil ü cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 17). [hân,]
5. Raķîm idi dem-i ihsânda ol **hân**
Ėazâb vaktinde ammâ şîr-i Ėarrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 29). [hân,]
6. Atası 'Âmirîler üzredür **hân**
Bu 'ışķ evcinden oldı şöyle hayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 7). [hân,]
7. Çü bildi hâlini Mecnûnuñ ol **hân**
Didi kim boynuma farz olsun el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 31). [hân,]
8. Mürüvvet eyleseñ bir daķı **hânnum**
K'öliceķ kalmasa boynuñda ķanum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 39). [hânnum, -um]
9. Sen eyle 'afv yüzi ķarayuz biz
Bizi öldürmeden aşşın ne iy **hân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 9). [hân,]
10. Döküldi bilürem boynumda anı
Elümden gelse bu hacletden iy **hân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 39). [hân,]
11. Kılardı kuyruğıyla süpürüp pāk
Kamu vahşilere olmuş-iken **hân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 55). [hân,]
12. Sipâh-ı vahş ü tayruñ **hânlarıydı**
Bu yırtıcılarıñ hafvından âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 72). [hânlarıydı, -lar, -ı, - ydı]

hân: Han, Kervansaray.

1. Kişver-i Yünâna bünyâd uralıdan rûzgâr
Böyle bir **hân** ile olmadı müşerref lâ-cerem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 12). [hân,]

hân: Yemek sofrası, yemek.

1. Kara zülfinden itd'anı 'abâ-püş
Vişâli kişverine eyledi **hân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 77). [hân,]

hân: Hükümdar II sevgili.

1. Fedâ-yı derd-i 'ışķuñ olsun iy **hân**
Huğâ göstermesün k'iy serv-i dil-cü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 34). [hân,]
2. Ki bârık ola sözüm saña **hânnum**
Yoluñda şadıkum virmekte cāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 8). [hânnum, -um]

hancer: Hançer, kılıç.

1. Zer ile olmaz ise ger müyesser
Elem zür-ıla tartup tığ u **hancer** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 94). [hancer,]
2. Vü ger hōd çekesin bu hükmden ser
Ola farķuñ sezâ-yı tığ u **hancer** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 22). [hancer,]
3. Eger file urursa **hancerini**
Ayağına birağurdı serini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 97). [hancerini, -i, -n, -ı]
4. Ururam **hancere** işit sözümi
Ne deñlü kim tazarru' kıldı dāmâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 94). [hancere, -e]
5. Başında kisve vü bilinde **hancer**
Cihânda bir firişte var mıdur hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 106). [hancer,]

handân: *Gülen, şen, neşeli.*

1. Ruḥ-ı gül şevk-i bülbül birle **handân**
Dil-i bülbül ğam-ı gülden perişân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 45*). [*handân,]*
2. Bunı didi vü gözden oldı pinhân
Sarâyına yöneldi şâh **handân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 272*). [*handân,]*
3. Leb-i şîrinleri **handân** saçıldı
Seher vaktinde gül gibi k'acıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 115*). [*handân,]*
4. Sebebsüz gâh **handân** gâh giryân
Atası kaldı anuñ işinden hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 21*). [*handân,]*
5. Dilerse ağlar u dilerse **handân**
Bu vuşlat ger müyesser ola nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 36*). [*handân,]*
6. Kimi ağlar kimi olurdı **handân**
Gülenler dehr işinden ğafil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 70*). [*handân,]*
7. K'odı ortaya halvâ vü gülîçe
Didi ağlama ol bir lâhza **handân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 15*). [*handân,]*
8. K'özi de idiser menzîl tûrâbı
Çi ger tab'ı diledi k'ola **handân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 67*). [*handân,]*

handân: *Gülme, gülüş. || Çiçeğin açılması.*

1. Nesîm-i lutfuñ-ıla verd **handân**
Hevâ-yı havfûñile ebr giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 25*). [*handân,]*
2. Gehî **handân** ider bağ-ı cihânı
Gehî giryân ider zâğ-ı zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 33*). [*handân,]*

handân ol: *Gülmek, neşeli ve mutlu olmak.*

1. Şunuñla kim dahı olmışdı **handân**
Gül-i ra'nâyı hacı iderdi her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 17*). [*handân ol, -mış, -dı]*
2. Yine şubḥ-ı münîri oldı **handân**
Yine mihr-i ruḥı gösterdi dendân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 179*). [*handân ol, -dı]*
3. Vü ger nî hîzem idervan anı ben
Olup Mecnûn bu sözden şâd u **handân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 45*). [*handân ol, -up]*
4. K'anı düşmen görüp olmaya **handân**
Degildür kimseye bâķi zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 166*). [*handân ol, -ma, -ya]*

handân u hurrem: *Gülen ve mutlu.*

1. Hezâr i'zâz ile **handân u hurrem**
Didi el-'iş şâha hayr-ı makdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 73*). [*handân u hurrem,]*

handân u mesrûr: *Mutlu ve sevinçli.*

1. Bekâ kaşırında olur **handân u mesrûr**
Çün urdı şem'-i hürşid-ı pür-envâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 90*). [*handân u mesrûr,]*

hande: *Gülen, şen, neşeli.*

1. Şır idi giryesin **handeyle** her bâr
Çü zevci olmaya kılar fığanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 34*). [*handeyle, --yle]*

2. Çü 'âşık **handeyi** itmişsin ferāmūş
Meger düd-ı dili ben sîne-süzüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 38*). [*handeyi, -y, -i*]

hande: *Gülme, gülüş. || Çiçeğin açılması.*

1. Çerâğ-ı âdemüñ tâbende senden
Cihân bâğına irmiş **hande** senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 40*). [*hande,]*

hâne: *Ev II gönül evi.*

1. Didi iy bâğ-ı cân hurrem tapuñdan
Vücüdüm **hânesi** muhkem tapuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 16*). [*hânesi, -si*]

hâne: *Ev.*

1. Yine divşürdi kaş u **hânenen** raht
Yine kurdı varup Necd evcine baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 11*). [*hânenen, -den*]
2. Ne ildendür neden buldı bu cāhı
Didiler bir 'azizüñdür bu **hâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 11*). [*hâne,]*
3. Şaru giymeklūgi idindi pîşe
Çün ola ârzūsı **hâne** vü kû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 113*). [*hâne,]*
4. Degül divâne ehl ü 'ākıl idi
Cihānda kılmamışdı **hâne** bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 47*). [*hâne,]*
5. Göyündürdi ne **hâne** kodı ne raht
Meger var-ıdı bir Yūsuf-cemālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 74*). [*hâne,]*
6. Tūtur girdinde bunlar bekleyüp raht
Düzüp ol cāyda her biri **hâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 63*). [*hâne,]*

hâne: *Ev II gönül evi. II beden.*

1. Binā-yı kudretidür hâne-i ten
Bulupdur dîdeden ol **hâne** revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 54*). [*hâne,]*

hâne-i cîn: *Çin sarayı.*

1. Münakkaş mişl-i şüret **hâne-i Cîn**
'Amüdi gevherrin ü mîhı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 61*). [*hâne-i cîn,]*

hâne-i cūd: *Cömertlik ziyafethanesi.*

1. Elüme kıl 'atā miftāh-ı maşşūd
Ki açıla yüzüme **hâne-i cūd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 42*). [*hâne-i cūd,]*

hâne-i dil: *Gönül evi.*

1. Kim ider aña peyvend ile çäre
Harābe vara çünkim **hâne-i dil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 93*). [*hâne-i dil,]*

hâne-i gür: *Mezar çukuru.*

1. Cehennem revzeni olmuştı her gār
Mākām-ı şîr idi vü **hâne-i gūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 69*). [*hâne-i gūr,]*

hâne-i nâz: Şîr evi.

1. Yüzi dibâce-i hüsne ser-âgâz
Sözi kıand-ı teberzed **hâne-i nâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 42*). [*hâne-i nâz,]*

hâne-i ten: Beden evi, canı içinde barındıran maddi varlık.

1. Binâ-yı kudretidür **hâne-i ten**
Bulupdur dîdeden ol hâne revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 53*). [*hâne-i ten,]*

hâne-yi envâr-ı revzen: Evin penceresindeki ışıltı.

1. Nitekim **hâne-yi envâr-ı revzen**
Sözin fehm itmeyüp her nâ-kes ü dūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 42*). [*hâne-yi envâr-ı revzen,]*

h'ânı çek: Sofra kurmak.

1. Koma mahrûm bu bağı kebâbı
Çekesin çün turub bezminde h'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 73*). [*h'ânı çek, -e, -sin-ı]*

hân-ı ciger-hâr: Ciğer kanı içen.

1. Bu resme görmemişdüm h'wân-ı ciger-h'wâr
Derûnde kim degildüm hâlka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 108*). [*hân-ı ciger-h'wâr,]*

hân-ı semerkand: Semerkand hanı.

1. Şehinşâh-ı Habeş **hân-ı Semerkand**
Külehdâr-ı Hoten sultân-ı Derbend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 129*). [*hân-ı semerkand,]*

hân-ı sidre-kışver: Sidre'nin hükümdarı.

1. Şeh-i kevneyn **hân-ı sidre-kışver**
Ki Hâkdan hem 'âlem buldı hem efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 29*). [*hân-ı sidre-kışver,]*

hânkâh-ı rif'at: Ulu dergah.

1. Hânkâh-ı rif'atünde niçe biñ yıldur döner
Şüfi-i çarhı Celâlûn türbesinde tıtdı dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 51*). [*hânkâh-ı rif'at, -ûñ, -de]*

hānumān: Ev bark, ocak.

1. Çürütmüştü olanca **h̄anumān**
Elinde çalınmışdı vech-i dünyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 16*). [*h̄anumān, -ın*]

h̄ār: *Hor, hakim, aşığı.*

1. Ciger kanın yir ol dīvāne miskin
Havālisin vūhūş-ı ādemi **h̄ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 87*). [*h̄ār, -e*]
2. Gelür h̄ākister-i külhan gibi **h̄ār**
Gülistānda olan her sünbül-i h̄üb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 28*). [*h̄ār, -e*]

h̄ār: *Diken.*

1. Ne lāle kim bitirmiş anda **h̄āre**
Şehīdān gönlegidür pāre pāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 43*). [*h̄āre, -e*]
2. Yiridür küh-ı Necd evcinde bir gār
Ki taşdur bālīşī vü bisteri **h̄ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 20*). [*h̄ār, -e*]
3. Giceler yatuban bu gār içinde
Niçe rāhat bulursın **h̄ār** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 70*). [*h̄ār, -e*]
4. Bugün oldum kabilem içre ben **h̄ār**
K'ider yārānlarum benden kamu 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 45*). [*h̄ār, -e*]
5. Yanıncadur gül-i tazeysen **h̄ār**
Mey-i nāb-ise biledür h̄umārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 29*). [*h̄ār, -e*]
6. Çü bir divārūn üstine kona **h̄ār**
Aña kaşdı idebilmez düzd ü tarrār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 127*). [*h̄ār, -e*]
7. Gül-i tazeysen Leylî iy mükerrrem
Degüldür Kaşda bir **h̄ārdan** kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 126*). [*h̄ārdan, -dan*]
8. Karār itmedi āteş üzre çün **h̄ār**
Şabāh olınca kıldı āh u efgān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 88*). [*h̄ār, -e*]
9. Ki **h̄ār** u tīgür verd ü giyāhı
Ne lāzım kend'özünü rence şalmağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 86*). [*h̄ār, -e*]
10. Hazer kıl reh-güzār-ı seylür bu
Lebi h̄urmādur ammā pōstī **h̄ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 51*). [*h̄ār, -e*]
11. Vişālūn gülşeninden bir gül-i ter
Velikin fırkatūnden cāna şad **h̄ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 169*). [*h̄ār, -e*]
12. Batupdur cānı gözine anuñ **h̄ār**
Beni yakma bu resme ser zenişden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 140*). [*h̄ār, -e*]
13. Eliyle pāyinūn çıkardı **h̄ārın**
Bu resme gösterüp şad mihribānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 30*). [*h̄ārın, -ın*]
14. Baturdı seyr-i gülşen cānına **h̄ār**
Yaşından dīdesi deryāya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 56*). [*h̄ār, -e*]
15. K'üzildi dāmeninden verdinūn **h̄ār**
Yine bir yüzden itdi bu h̄isābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 64*). [*h̄ār, -e*]
16. Vücūd-ı çākūme biñ süzen ü **h̄ār**
'Acebdür āhīre irerse bu dün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 28*). [*h̄ār, -e*]
17. Şadef gibi kim andan dūr gevher
Yile vermiş güli vü **h̄ār** kalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 45*). [*h̄ār, -e*]
18. Dilinden düşmedi hiç nām-ı Mecnûn
Kımadı çün gāmuñdan yutdı **h̄ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 93*). [*h̄ār, -e*]
19. Ki pūr güldür cinān dünyā tolu **h̄ār**
Dūr ü gevher taleb eyle ko kāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 100*). [*h̄ār, -e*]
20. K'ide **h̄ārādan** ol la'li cūdā tā
Yoğ-idi bundan artuğ 'aybı hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 64*). [*h̄ārādan, -dan*]

h̄ār: *Sıcaklık, ateş.*

1. Virürdi āteşi ol **h̄āra** h̄urkat
Deniler taşı yimekten tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 68*). [*h̄āra, -a*]

hār u hāşāk: *Diken ve çöp, çerçöp.*

1. İder soñra kâmusın **hār u hāşāk**
Cihānda bitdi mi bir serv-i hürrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 148*). [*hār u hāşāk,]*

hārā: *Bir çeşit kumaş.*

1. Elinde var idi bir tîğ-i elmās
Ki **hārā** zaḥmınuñ öñünde kirpās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 100*). [*hārā,]*
2. Velî altumda var naṭ‘-ı hārîrüm
Bisâţumdur benüm dîbā vü **hārā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 25*). [*hārā,]*
3. Senüñ **hārāñ** olupdur seng-i hārā
Maḳāmuñdur dem-â-dem vâdî vü küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 26*). [*hārāñ, -ñ]*

harāb: *Harap olmuş, yıkılmış.*

1. Harāb insüz sün ü yirüñ harābe
İşi ağıyāra anuñ lâğ u lâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 115*). [*harāb,]*
2. Taşı bālîş kılup bister türābı
Vaṭangāh idinen her bir **harābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 6*). [*harābı, -ı]*
3. Didi iy perde k‘anuñ sen ḥicābı
Nazar kıl hālūme gör ben **harābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 20*). [*harābı, -ı]*
4. Gelüp cānına hoş şāhuñ cevābı
‘İmāret oldı göñlünün **harābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 84*). [*harābı, -ı]*
5. Gözi tüş oldı ol hālî **harāba**
Görür yatur yüz urmuş bir serāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 63*). [*harāba, -a]*
6. Baña sen içürürsin ta‘nla zehr
Gehî bî-mihr dîrsin ben **harāba** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 85*). [*harāba, -a]*
7. Ki iy kılan müşerref her **harābı**
Nedür bu ihtiyār itmek belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 2*). [*harābı, -ı]*
8. Şalan hayret deñizine sefine
Ġam-ı ‘ışkum belāsınuñ **harābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 7*). [*harābı, -ı]*

harāb it: *Yıkamak, viran etmek.*

1. Çü kahr itmek diledi Engürüse
Harāb itdürdi bir kaç ‘abd-i Rûsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 98*). [*harāb it, -dür, -di]*
2. Harāb itdüñ niçe biñ yıllık adı
‘Arab bizden götürdi i‘tikādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 21*). [*harāb it, -düñ]*

harāb it: *Yıkamak, viran etmek.*

1. Göñül ma‘muresin Ḥamdî harāb itmekde cev-r-ile
Cihāna gelmemişdür bir daḥı anuñ gibi mi‘mār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 9*). [*harāb it, -mek, -de]*

harāb it: *Yakıp yıkmak.*

1. Harāb itmişdi anı dehr-i ğam-ābād
Çeküp ‘iyş ü huzūr u zevkden dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 128*). [*harāb it, -miş, -di]*

harāb ol: *Yıklamak, harap olmak.*

1. Atası bildi kim olmuş **ḥarāb ol**
Ḥum-ı endühdan içmiş şarāb ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 67*). [*ḥarāb ol, -mıṣ*]
2. Ḥarāb olmuş-durur Mecnûn be-ğāyet
Demidür ki idesüz ‘avn u ‘ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 27*). [*ḥarāb ol, -mıṣ, -durur*]
3. Ḥarāb oldu çemen bozıldı gülzār
İrişüp nāgehān bād-ı ḥazānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 26*). [*ḥarāb ol, -dı*]
4. Diyesin göricek ol yār-ı cānı
Ḥarāb oldum baña bir çāre kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 67*). [*ḥarāb ol, -dum*]
5. Ki görüp anı cūṣ itmeye kanı
Ḥarāb olmağa māyıldür çü rāyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 41*). [*ḥarāb ol, -ma, -ğa*]
6. Akıdup gözlerinden her biri kan
Didiler k’iy ḥarāb olan vücûdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 3*). [*ḥarāb ol, -an*]

ḥarāba vir: *Perişan etmek.*

1. Aḳarsu didigün beñzer serāba
Ki yüz dil-teşneyi virdi ḥarāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 14*). [*ḥarāba vir, -dî*]

ḥarābātî: *Sarhoş.*

1. Kici yaşlulara olmaya lāyık
K’ola böyle **ḥarābātî** vü ‘āşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 110*). [*ḥarābātî,]*

ḥarābe: *Harabe, virane.*

1. Meger kim reh-güzerden bir gün ol şāh
Geçerken bir **ḥarābe** gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 226*). [*ḥarābe,]*
2. Ki görmişdi **ḥarābe** içre anı
Dökerdi gözlerinden ḥāke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 25*). [*ḥarābe,]*
3. Harāb insüz sün ü yirün **ḥarābe**
İşi agyāra anuñ lāğ u lābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 115*). [*ḥarābe,]*
4. Yaḥ olmuş künde-i ḡam pāy-ı ābe
Gülistānı şitā virmiş **ḥarābe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 98*). [*ḥarābe,]*
5. Şafādan vardılar nāz-ıla ḥwābe
Ki mey bunları virmişdi **ḥarābe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 56*). [*ḥarābe,]*
6. K’aña āḥîr irişmemişdür āfet
Ye kanı bir **ḥarābe** bu cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 85*). [*ḥarābe,]*
7. Ki ma’mur olmamışdur bir zamānda
Muḥaṣṣal ger **ḥarābedür** ger ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 87*). [*ḥarābedür, -dür*]
8. Ḡam urmasun mı ḥaste bülbüle dağ
Varup bağuñda bülbüller **ḥarābe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 99*). [*ḥarābe,]*
9. Niçün kend’özünü virdün **ḥarābe**
Enişün kim-durur bu kār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 24*). [*ḥarābe,]*
10. Daḥı işbu **ḥarābedür** maḳāmum
Ḡurūr-ı pādīṣāhiden olup pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 30*). [*ḥarābedür, -dür*]
11. Ḥarābe irdi çok ābāde enbūh
Görindi çünkim irdi kūh-sāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 64*). [*ḥarābe,]*
12. Olur her şeb maḳāmum bir **ḥarābe**
Sen ādem oğlanısın vaḥşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 20*). [*ḥarābe,]*
13. Kaḫā seyli **ḥarābe** virdi bağın
Eger nūṣ eylese āb-ı ḥayātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 58*). [*ḥarābe,]*
14. Kim ider āña peyvend ile çāre
Ḥarābe vara çünkim ḥāne-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 93*). [*ḥarābe,]*

ḥarābe ol: *Virane olmak.*

1. Yeg ola pes ḥarābe olsa cāyum
Güm oldu tut ki bir kem ḥāk-i rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 42*). [*ḥarābe ol, -sa*]

2. Şeche iletmege anı oldu rāğīb
Didi cāyuñ neden oldu ħarābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 23*). [*ħarābe ol, -dı*]
3. Ki ‘işret gülşenini kılmazam yād
Ĥarābe olsa bir cuğduñ mekânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 11*). [*ħarābe ol, -sa*]

ħarābe vir: *Harabeye çevirmek.*

1. Gelüp bir seyl anı virdi ħarābe
Aña şol zelzele k’irmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 54*). [*ħarābe vir, -dı*]

ħarāc: *Haraç, vergi.*

1. Giyüp başına ‘izz u baht tācın
Alur Hind u Ĥorāsanuñ **ħarācın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 88*). [*ħarācın, --ın*]
2. Degül ol şeh **ħarāc** u bāca muhtāc
Başına terk-i dünyādan қоmış tāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 25*). [*ħarāc,]*

ħarām: *Yasak.*

1. Ĥarāma bakmaz ola idüp idrāk
Aña tekrār idüp benden selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 200*). [*ħarāma, -a*]
2. Ĥarām idi aña līkin vişālī
Nīgāruñ şöhetinde ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 28*). [*ħarām,]*

ħarām it: *Yasak et.*

1. Tārīk-ı fitneye de basmazam pāy
Bir iş k’anı ħarām itmiş ola Ĥağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 191*). [*ħarām it, -miş*]

ħarām ol: *Haram ,yasak olmak.*

1. Ĥarām olmaya ger virseñ şarābı
Senüñ bezmünde hoşdur bāde zirā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 66*). [*ħarām ol, -ma, -ya*]
2. Ĥelāl olunca saña ol perī-rū
Ĥarām olsun benüm gözüme uyhu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 146*). [*ħarām ol, -sun*]
3. Ĥarām olmışdur aña mīve-i bāğ
Nihālī bāğımuñ kim pūr yimişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 132*). [*ħarām ol, -mış, -dur*]
4. Ola İbn-i Selāma şad selāmet
Ĥaram oldu baña ‘ahdüñde şenlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 81*). [*ħaram ol, -dı*]

ħarāret: *(Ar.) Isı, ateş(hastalık).*

1. Ki nağş itdi ruḥāmını ‘izārı
Tenine virdi ecel renci **ħarāret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 9*). [*ħarāret,]*

ħarāret: *Sıcaklık.*

1. Sovunmamışdı daḥı cāme-ḥwābı
Ĥarāretden yoğ-ıdi inkılābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 214*). [*ħarāret*den, -den]
2. Degil vākıf nedendür bu **ħarāret**
Kim itdi göñlinüñ nağdini gāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 7*). [*ħarāret,]*

3. Havādan bād olmuş berf-i rīzān
Ḥarāret mülki dünyādan gürizān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 88*). [*ḥarāret,]*
4. Şahārî oldu şan-kim cāy-ı mahşer
Ḥarāretden göyindi verd-i hamrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 67*). [*ḥarāret*den, -den]
5. Ḥarāretde virür âb âteşe şerm
Deñizler bâddan girdi hurûşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 8*). [*ḥarāret*de, -de]
6. Vücûdı oldu tîr-i zecre âmâc
Eşer eyledi cânına **ḥarāret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 23*). [*ḥarāret,]*
7. Başından hem diline indi ser-sām
Ḥarāret ḥālını kıldı mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 55*). [*ḥarāret,]*

ḥarāret: Sıcaklık II Şevk, arzu, istek.

1. Baña Leyliden irdi bu **ḥarāret**
Dile ol viriser yine ferāġet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 53*). [*ḥarāret,]*
2. Degüldür ‘ışk şehvât u hevâdur
Hevâyî olsa ‘aşıkda **ḥarāret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 41*). [*ḥarāret,]*

ḥarāret vir: Yakıcı halde kasvet vermek.

1. Gider Mecnûn-ı mahzûn mîl-der-mîl
Dimāġı maġzına virüp ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 107*). [*ḥarāret vir, -up]*
2. Tef-i nâle vücûdın kıldı sūzân
Günüñ ıssılığı virdi ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 11*). [*ḥarāret vir, -di]*
3. Kıyāmet deştine döndi şahārî
Ḥarāret virdi kūha zahmet-i dıkk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 21*). [*ḥarāret vir, -di]*

ḥarāret vir: Vücut ısınıyı yükseltmek; susatmak.

1. Yine ‘ışk âteşi virdi ḥarāret
Dili mülkin yine ġam kıldı ġāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 9*). [*ḥarāret vir, -di]*

ḥarbe-i merg: Ölüm mızraġı.

1. Bu nüh kalkan ki biñ biñ var mîḥi
İdeler ḥarbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 81*). [*ḥarbe-i merg, -ile]*

ḥarbe-i merg-i cefā-kār: Eziyet edici ölümün mızraġı.

1. Kılıçlar cevz gibi merdüm-āzār
Süñüler **ḥarbe-i merg-i cefā-kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 68*). [*ḥarbe-i merg-i cefā-kār,]*

harc it: Harcamak, sarfetmek.

1. Ne deñlü harc idersen bu güherden
Kim olmaz zerre deñlü mā-ḥazarden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 11*). [*harc it, -er, -sen]*

harc it: Harcamak, sarfetmek, uğruna feda etmek.

1. Ümîde ‘ömri varın harc iderdi
Dökerdi māl ü eylerdi talebler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 14*). [*harc it, -er, -di]*

häre-bālîn: Taş yastık.

1. İdinürsin dikenden naṭ'-ı sincāb
Elā iy ḥār-ı naṭ' u **ḥäre-bālîn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 31). [ḥäre-bālîn,]

hareme: Herkesin girmesine izin verilmeyen yer.

1. Harem gerdine çekdiler ḥişârı
Hevâ yüzinde uça bir meges ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 56). [hareme,]

hareme: Konaklarda, büyük evlerde yer alan haremlık kısmı.

1. Ğāraya geldi aña tırup **haremden**
Giyürdi câme vü virdi ta'âmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 14). [haremden, -den]

hareme-gir: Hareme dağılan.

1. Tıttup rıfḫ-ile Mecnûnuñ elini
Tolandırdı Harem girden şalını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 46). [hareme-gir, -den]

harf: Dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren işaretlerden her biri.

1. Ne sūd k'iderdi şîrîn lâ'line şarf
Vefâdan resm olurdu bir niçe **harf** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 298). [harf,]
2. Yakîni **harfî** levhinden olup ḥak
Göyündürdi dilini âteş-i şek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 17). [harfî, -i]
3. Ya koptı mezra'ından bir giyâhuñ
Kitâbuñdan ya bir **harf** oldu râci' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 45). [harf,]
4. Ki 'âşık fitne kıya meşrebinde
Ola bir **harf** kim 'ayb u ḥatır-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 195). [harf,]
5. Edebledi bu **harf-ile** ḥarifi
Ḥarîf andan çü böyle gördi ḥırfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 2). [harf-ile, --ile]
6. Ḥaṭâlu **harflerden** kıldı 'uzlet
Gerekmez âdemi küstâh-güftâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 4). [harflerden, -ler, -den]
7. Şadefdür bu iki kim der-miyândur
İki bir cins **harfüz** şanki der hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 49). [harfüz, -üz]

harf-i vâv: Ye harfi.

1. Muṭî'ün diler-iseñ kaşı yayı
Gözünden dūr kılmı harf-i yâyi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 44). [harf-i yâyi, -ı]

hargâh: Büyük çadır, otağ.

1. Tutup deşt ü beyâbânlarda **hargâh**
Kış ırince olurlardı anda her gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 31). [hargâh,]
2. Seher nûrıyla tölmiş gördi **hargâh**
Yolından reh-zen-i şeb def' olmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 10). [hargâh,]
3. Ne pervâ-yı peder ne bîm-i mâder
Çıkar geh bâma geh **hargâh** öñine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 33). [hargâh,]
4. Alup **hargâhına** girdi şalını
Oturdup şadra i'zâz-ile ol mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 48). [hargâhına, -ına]

5. Tenin pîrâheninde çāk o maḥbûs
Şan anuñ mâteminde oldı **ḥārgāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 31*). [*ḥārgāh,]*

hargeh: *Büyük çadır, otağ.*

1. Turur **ḥargehleri** şahrâda her sū
Çü dağ-ı lāle dil-teng ü siyeh-rû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 33*). [*ḥargehleri, -ler, -i]*
2. Şan ol **ḥargehler** idi anda her gâh
Göyünmüş ḥirmenân-ı leylî-yi mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 47*). [*ḥargehler, -ler]*
3. O kaldı **ḥargehinde** zâr u tenhâ
Bu geldi evlerine mest ü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 21*). [*ḥargehinde, -in, -de]*
4. Şaçı-veş anı kılmışdı perîşân
Çü tenhâ bula **ḥargehde** özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 43*). [*ḥargehde, -de]*
5. Sarâyuñ sıçradı Mecnûn derine
Oturdı **ḥargeh** öninde çü der-bân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 109*). [*ḥargeh,]*
6. Kâra mâtem-kede pür nâle vü âh
Giyindi **ḥargeh** ol demden berü hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 33*). [*ḥargeh,]*

hargeh-i leylî: *Leyla'nın otağı.*

1. Olurdu ḥargeh-i Leyliye nezdik
Şu deñlü itdi âh ü dökdi seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 2*). [*ḥargeh-i leylî, -ye]*

hargûs: *Tavşan.*

1. Ganem gürgile hem-râz olmuş-idi
Seg-ile şulḥ idüp **hargûş** u naḥçîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 67*). [*hargûş,]*

hâr-ı emânet: *Emanet diken.*

1. Pes itdi ‘azm-i efğāngāh-i Mecnûn
Vaşıyyetden meger **hâr-ı emânet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 49*). [*hâr-ı emânet,]*

hâr-ı gam: *Üzüntü diken.*

1. Teni verdine batdı ḥâr-ı gamdan
Diline dağ çekdi nâr-ı gamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 5*). [*hâr-ı gam, -dan]*

hâr-ı mezellet: *Alçalma diken.*

1. Benüm ḥâr-ı mezelletdür naşîbüm
Otursañ biñ gice yanumda tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 164*). [*hâr-ı mezellet, -dür]*

hâr-ı naṭ‘: *Yatağı dikenli.*

1. İdinürsin dikenden naṭ‘-ı sincâb
Elâ iy **hâr-ı naṭ‘** u ḥâre-bâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 31*). [*hâr-ı naṭ‘,]*

hâr-ı pür-tâb: *Kızgın diken.*

1. Kızınun kabri üze ah u feryād
Cigergāhına batan **hār-ı pür-tāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 15*). [*hār-ı pür-tāb,]*

hār-ı şehvet: *Arzu ateşi.*

1. Gül-i taze gibiydi çāk-dāmen
Yolını çün tutaydı **hār-ı şehvet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 67*). [*hār-ı şehvet,]*

hār-ı tarîk: *Dikenli yol.*

1. Baña **hār-ı tarîk** olur nige-h-bân
Vü ger hōd gūşe-i bâma kılam meyl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 64*). [*hār-ı tarîk,]*

harîdār: *Müşteri, talip, alıcı.*

1. Çıkardum gerçi niçe dürr-i şehvār
Velî derdā k'aña yokdur **harîdār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 132*). [*harîdār,]*
2. Bir elma k'ola tab'ı şekker-âşār
Çü şakķ ola aña kalmaz **harîdār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 42*). [*harîdār,]*
3. Bulınmaz bu metā'a iy vefādār
Cihān içre benüm gibi **harîdār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 102*). [*harîdār,]*
4. Ki pesdür bu cihāndan baña yārum
Güher kim bula 'ālemde **harîdār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 55*). [*harîdār,]*
5. Velî bulmaz **harîdār** andan āzerm
Ferişte sûretinde dīve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 104*). [*harîdār,]*

harîdār-ı belā: *Bela müşterisi, dert alıcısı.*

1. Bürehne-ser yürür şāhib-kelāmum
Harîdār-ı belā vü cān-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 15*). [*harîdār-ı belā,]*

harîf: *Arkadaş, dost.*

1. Hayālî birle mu'tād u **harîfüm**
Meşakķat külhanında şöleyüm şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 8*). [*harîfüm, -üm]*
2. Edebledi bu harf-ile harîfi
Harîf andan çü böyle gördi hırfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 3*). [*harîf,]*
3. Edebledi bu harf-ile **harîfi**
Harîf andan çü böyle gördi hırfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 2*). [*harîfi, -i]*

harîk-i ateş-i hicr: *Ayrılık ateşi.*

1. Harîk-i ateş-i hicr ü mezellet
Gözi sakķā olan müjgāni ferrāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 18*). [*harîk-i ateş-i hicr,]*

harîk-i hasret: *Hasretin yakıcılığı.*

1. Ža‘if ü nâ-tüvân u bî-mecâlüm
Ĥarîķ-i ĥasret ü ĥayrân-ı ‘ışķum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 25*). [*ĥarîķ-i ĥasret,*]

ĥarîm: *Harem dairesi, harem; bir evin civarı.*

1. Senüñ ser ĥâdim-i h‘ānuñ Ĥâlildür
Ĥarîmüñ kuşları hep Cebrā’ildür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 70*). [*ĥarîmüñ, -üñ*]
2. Eline bir ‘aşā aldı vü sürdi
Tutup dilber **ĥarîminüñ** yolını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 7*). [*ĥarîminüñ, -in, -üñ*]
3. Ki açmaz bu **ĥarîmüñ** ģoncasın bād
Düzülse kûze ger devr ile ĥākum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 88*). [*ĥarîmüñ, -üñ*]

ĥarîm: *Ev, harem dairesi, sevgilinin kutsal mekânı.*

1. Mu‘aţtar olur andan cān **ĥarîmi**
Bisāţum ĥâkdendür bâlişüm seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 78*). [*ĥarîmi, -i*]

ĥarîm-i bâġ: *Bahçenin içi.*

1. Elinde hem tutar bir şeb-çerāġı
Ķamu olmuş **ĥarîm-i bâġ** u ġülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 29*). [*ĥarîm-i bâġ,*]

ĥarîm-i dergeh-i leylî: *Leyla'nın evinin avlusu.*

1. Ĥarîm-i dergeh-i Leyliye anı
Oturup aġladı vü kıldı zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 4*). [*ĥarîm-i dergeh-i leylî, -ye*]

ĥarîm-i ĥargeh-i nâz: *Naz otaġının harem dairesi.*

1. Nigārîn ü **ĥarîm-i ĥargeh-i nâz**
Yanında dilberân-ı nāvek-endāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 21*). [*ĥarîm-i ĥargeh-i nâz,*]

ĥarîm-i ĥayme: *Çadırın içi.*

1. Çü ġüş-ı māha ġitdi āh-ı Mecnûn
Ĥarîm-i ĥaymeden tîz geldi bîrûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 32*). [*ĥarîm-i ĥayme, -den*]

ĥarîm-i ĥizmet: *Hususi ĥizmet.*

1. Dirilmezse bu ‘ālemden berātum
Gelem yine ĥarîm-i ĥizmetüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 131*). [*ĥarîm-i ĥizmet, -üñ, -e*]

ĥarîm-i ĥürmet: *Şeref evi.*

1. Hārīm-i hürmetüñ şahrā-yı Baḥḥā
Yoluñ ferrāşıdur nefḥ-i Mesīḥā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 67). [hārīm-i hürmet, -üñ]

hārīm-i 'ısk: Aşkın kutsal yeri.

1. Cihān aduñla pür-āvāze olsun
Hārīm-i 'ışka teslīm it özüñi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 75). [hārīm-i 'ışk, -a]

hārīm-i muhterem: Saygıdeğer kutsal yer.

1. Nūr-i 'adlünden Qarāman ili döndi Yeşribe
Oldı sürü Konya şehrinüñ **hārīm-i muhterem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 36). [hārīm-i muhterem,]

hārīm-i ravza: Cennet avlusu.

1. Hārīm-i ravzaya irüldiler rāh
Yıkılmış gördiler ol nā-tüvānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 8). [hārīm-i ravza, -ya]

hārīm-i zinde-gānī: Dirilerin avlusu.

1. Eşigidür **hārīm-i zinde-gānī**
Sarayıdur maḳām-ı cāvidānī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 23). [hārīm-i zinde-gānī,]

harīr: İpek, ipekli kumaş.

1. Döşekler döşenüp her biri birşim
Harīre şarmadılar sīne-i şim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 58). [harīre, -e]
2. Ki ider yüzleri şermende ayı
Harīr ü atlas u zer-beft ü dībā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 59). [harīr,]
3. Tenine hıl'at idinmiş **harīri**
Vücüdın şöyle tutmuş per-i aḥmer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 36). [harīri, -i]
4. Harīre vardur âteşden beli bīm
Tḥalum kim aña kılām nezāre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 54). [harīre, -e]

harīr-i çin: Çin ipeği.

1. Teni nāzüklüğü ol raḥşuñ el-Haḳ
Qomamışdı harīr-i Çinde revnaḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 56). [harīr-i çin, -de]

harmühre: Katır boncuğu.

1. Veli **harmührede** yirindedür hūb
Egerçi la'l olupdur zīb-i efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 110). [harmührede, -de]

hās: Hususi, özel.

1. Yüzi suyu haķiyçün enbiyānuñ
Beni **hāş** ümmeti kııl Muştāfānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 158*). [*hāş,]*

hās: Çer çöp, döküntü.

1. Süpürüp eyleridi hākten pāk
Hāsından ‘ankebüt-ı zār u bî-tāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 101*). [*hāsından, -ın, -dan]*

hās eger ‘ām: İster yüksek tabakadan isterse avam (halk)dan.

1. Cihān içinde çün kim **hāş eger ‘ām**
Anuñ ihsāniledür ğarķ-ı in‘ām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 217*). [*hāş eger ‘ām,]*

hās it: Hususi ve özel etmek.

1. Kıyāmet varţalarından hālāş it
Kemāl-ı ‘ilm ü tā‘at birle **hāş it** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 16*). [*hāş it,]*

hāş ol: Seçkin, saygın ve itibarlı olmak.

1. Mu‘in olsun Hāķ ol şāh-ı cihāna
Cihān hāş olsun ol şāhib-kırāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 172*). [*hāş ol, -sun]*

has u hār: Çerçöp ve diken.

1. Yarar yārā işe geh geh **has u hār**
Çi ger firūzedür ‘ālemde merġūb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 108*). [*has u hār,]*

hāşāk: Çer çöp, döküntü.

1. Od üzre idemez **hāşāk** ārām
Bu bir şūrīdedür ‘ālemde bî-‘ār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 60*). [*hāşāk,]*

haseb: Asalet, soyluluk.

1. İy şeh-i mülk-i ‘acem v‘iy melik-i Rūm u ‘Arab
‘Ālemün serveri ‘ālī **haseb** ü pāk neseb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 2*). [*haseb,]*

hased: Çekememezlik.

1. Yazılmış bir ‘āceb taşvîr k‘ānı
Hasedden cān vireydi görse Mānî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 96*). [*hasedden, -den]*
2. Hasedden ol perinün gül yañağı
Ķomışdı lālenün baġrına dāğı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 55*). [*hasedden, -den]*

hāşe-li‘llāh: Allāh göstermesin, asla, hiçbir vakit (bkz. Hāşâ). Kur‘ân 522 tabirlerindendir.

1. Ben andan **hāşe-li‘llāh** kim çekilem
Bu yolda göreler ölünce yılam (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 15*). [*hāşe-li‘llāh,]*

hāsem: Maiyet, yanında bulunanlar.

1. Tutarı şol kadar hayl ü **hāsem** ol
Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 25*). [*hāsem,]*

hāsid: Hasetçi, kıskanç.

1. Getürsün hem bile dünyāca māl
Güneş olsun yüzi mihrine **hāsid** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 37*). [*hāsid,]*

hāsil: Doğrusu, sözün kısası.

1. Kamunun **hāsil** olduğın murād
Özide kılduğın pāk i'tikādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 37*). [*hāsil,]*

hāsil: Fayda, yarar.

1. Muqarrar bildi kim ol pîr-i kâmil
Olur Hâkdan ne kim isterse **hāsil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 250*). [*hāsil,]*
2. Ataîdur tût ki şāhib-kadr u fāzıl
Saña fazlından ataînuñ ne **hāsil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 108*). [*hāsil,]*

hāsil it: Edinmek, yerine getirmek.

1. Şusuzlık virse bir naḥle zevālî
Yine şu hāşıl ider ol nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 52*). [*hāşıl it, -er]*

hāşıl kıl: Hasıl etmek: ortaya çıkarmak.

1. Olurdi fi'l-meḡel bir raḥl-i sîmin
Çün ol mihr ü fûnûmı kıldı hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 25*). [*hāşıl kıl, -dı]*
2. Yahûd hāşıl kılam bir şemme büyüñ
Nedür zulûmât-ı gür içinde ḥālûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 34*). [*hāşıl kıl, -am]*

hāşıl ol: Meydana gelmek, doğmak.

1. İdinüp kızbi ḥō şādık geçinme
Riyādan ola çün bir 'ışk hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 9*). [*hāşıl ol, -a]*

hāşıl ol: Elde etmek, kazanmak.

1. Tutar ervāḥı tâze 'ışk-ı cānān
Ol olmasa ne hāşıl olsa yüz cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 8*). [*hāşıl ol, -sa]*
2. Açılır bize kayd-ı ehl-i ḥāne
Ne kim hāşıl olursa bî-kem ü kâst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 43*). [*hāşıl ol, -ur, -sa]*
3. Ne iklimi dilerseñ ol revāne
Ne kim bu kârdan olursa hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 55*). [*hāşıl ol, -ur, -sa]*
4. Ne lâ'linüñ naşib olur zülālî
O gülden olmayup maḡşûdı hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 101*). [*hāşıl ol, -ma, -yup]*

hâşıl-ı cân: *Canın mahsulü.*

1. Ham-ı ebrûsı bîçer dâs âyîn
Hezârân **hâşıl-ı cân** u dil ü dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 88*). [*hâşıl-ı cân,]*

hâşıl-ı dil: *Gönülden gelen.*

1. Kemâle ‘ışk-ıla irdi **hâşıl-ı dil**
Sirişte ‘ışk birledür gil-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 19*). [*hâşıl-ı dil,]*

hâşıl-ı vek-rûze: *Bir günlük mahsul.*

1. Ferâgat nefsüñ itin ẖwâr kılsun
Hazîneñ hâşıl-ı yek-rûzeden düz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 37*). [*hâşıl-ı yek-rûze, -den]*

hâşiyet-cü: *Kuvvet arayan.*

1. Ğubâr-ı dergehüñde iledür bû
Kim andan rûh-ı qudsî hâşiyet cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 96*). [*hâşiyet-cü,]*

haslet: *Yaratılıştan gelen özellik, huy, tabiat.*

1. Kanâ‘at **hâşletin** itmekdür izhâr
Ğanîmetdür cihân içre kanâ‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 44*). [*hâşletin, -in]*
2. Kamu hakkında dirler âferîn bād
Tutarsañ sen dañ ol **hâşleti** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 37*). [*hâşleti, -i]*

hasm: *Düşman.*

1. Dürişüp biz senüñ-çün virtürüz cân
Niçün sen **hasma** olursın nigeh-bân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 34*). [*hasma, -a]*
2. Didî çün kişinüñ **haşımı** ola yâr
Ne işler arada tîğ-i cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 35*). [*haşımı, -ı]*
3. Bu yaña **haşımı** da olup haberdâr
‘Adûsın qarşuladı çâr-nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 3*). [*haşımı, -ı]*
4. Seni terk idüp oldı **haşmuña** yâr
Olur bu mäh-rûlar bî-vefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 28*). [*haşmuña, -u, -ñ, -a]*
5. Yirem ben düd her dem **haşım** helvâ
Benüm sensüz maķâmum deşt ü vādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 36*). [*haşım,]*

haşmet: *Gösterişlilik, heybet.*

1. Bular bu sözde iken hayretile
İrişüp kondı mihmân **haşmetile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 48*). [*haşmetile, -ile]*
2. Belürmezdi ruñında müşt-den zerd
Erinüñ **haşmeti** vü şerm-i ẖışân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 41*). [*haşmeti, -i]*

hasm-ı hün-rîz: *Kan dökücü düşman.*

1. Ki kaşdı itse tapuña **haşm-ı hün-rîz**
Olam katline anuñ tîğ-veş tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 123*). [*haşm-ı hün-rîz,]*

haşm-ı şâh-ı evvâm: Devrin padişahının düşmanı.

1. Du'â kılup kılıcın çekdi Behrâm
Ki ide katl **haşm-ı şâh-ı evvâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 140*). [*haşm-ı şâh-ı evvâm,]*

hasret: Hasret, özlem.

1. Tenine noқтаdan dağ-ı siyeh-gun
Kaşınuñ **hasretinden** râyile yâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 45*). [*hasretinden, -i, -(n)den]*
2. Dil ü cânına **hasret** cebr iderdi
Fırâka bi'z-zarurî şabr iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 47*). [*hasret,]*
3. Nîgârın kaldı derd ü miñnet-ile
Kılardı âh u nâle **hasret-ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 16*). [*hasret-ile, --ile]*
4. Haber dâr idi 'aşıklık ğamından
Pür idi dîdesi **hasret** neminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 136*). [*hasret,]*
5. Göge irürdiler **hasretten** âhı
Nazar kıldı ol iki yâr-ı hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 16*). [*hasretten, -den]*
6. Nitekim Yûsufından ayru Ya'kûb
Dir idi **hasret** ü derd-ile her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 9*). [*hasret,]*
7. Yoğ-idi **hasrete** şabr u karârı
Tûrup uydurdu bir gün iki yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 26*). [*hasrete, -e]*
8. Viren **hasretle** 'ömri bergi bâde
Yir idi her zamân Mecnûn için ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 4*). [*hasretle, -le]*
9. Gehî yârândan geh yâr-ı cândan
Ki ağladı habîbi **hasretinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 43*). [*hasretinden, -i, -(n)den]*
10. Hemîn dir âh Leylî **hasretinden**
Çü Leylî muṭṭalî' oldu bu hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 24*). [*hasretinden, -i, -(n)den]*
11. Vücûdum hâk oldu **hasretünden**
Senüñ mihründe iy 'ışk-ıla mensûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 90*). [*hasretünden, -i, -den]*
12. Ne çare **hasrete** şabr eyleyeler
Pes ol iki mezârûñ ortasından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 28*). [*hasrete, -e]*

hasretâ: Hasret, özlem.

1. Dem-i hayretde ğam-h'âr-ı hâkîkat
Dirîğâ **hasretâ** derdâ ki nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 63*). [*hasretâ,]*
2. Çağırurlar ki vâfir yâd-ı Leylî
Dirîğâ **hasretâ** iy dilber-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 45*). [*hasretâ,]*

hasret-i zülf ü ruh: Saç ve yüzünün hasreti.

1. Şağını yillere virdi semen-vâr
Kızınuñ hasret-i zülf ü ruhında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 15*). [*hasret-i zülf ü ruh, -in, -da]*

hâss: Mahsus, özel.

1. Vezîr ü **hâşş** u nüddâm u ekâbir
Ne kiçi kaldı şehr içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 44*). [*hâşş,]*
2. Diledi 'özü andan zâr u nâlân
Didi n'oldı sebep iy Tañrı **hâşş**ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 87*). [*hâşş, -ı]*

hâşş u 'âm: Seçkin kimseler ve halk, herkes.

1. Ger irkek ger dişi ger **hâşş** u ger 'âm
Çamusı ardına düşdiler anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 28*). [*hâşş u 'âm,]*

hâşş u 'âma: Herkes.

1. Perî ruh sâķiler dest urdı câma
İrişdi keyf-i bâde **hâşş u 'âma** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 12*). [*hâşş u 'âma,]*

hâşş-ı dergâh: Hususi tekke.

1. Ki 'ışk âteş gibidür ben çü 'üdum
Gelüp 'ışk itdi cânı **hâşş-ı dergâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 15*). [*hâşş-ı dergâh,]*

hâşş-ı der-i hudâsın: Allah kapısının kıymetlisi.

1. Hâşş-ı der-i Hudâsın ü bir dağı yok-durur
'Arz u semâda sencileyin hiç muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 21*). [*hâşş-ı der-i hudâsın, -sın]*

hâşş-ı la'l: Özel yakut.

1. Senüñ-çün **hâşş-ı la'l** ü nâb-dürden
Kılayın dâmen-i şahrâyı pür ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 113*). [*hâşş-ı la'l,]*

hâşş vü 'âm: Herkes.

1. 'Arab resmince çekdüirdi ta'âmı
Konaqladı kamu **hâşş**ı vü 'âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 306*). [*hâşş vü 'âm, -ı]*

hâşşivvet: Hususi fayda, kuvvet ve menfaat, tesir, keyfiyet.

1. Misâlingen anuñ virmez nişânı
Çü bildüñ sen kamu **hâşşivvetini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 13*). [*hâşşivvetini, -i, -n, -i]*

hâşşivvet-i hüsn: Güzelliğin tesiri.

1. Yüzüñüñ mâhıdur mâhiyyet-i hüsn
Cemâlüñ mazharı **hâşşivvet-i hüsn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 124*). [*hâşşivvet-i hüsn,]*

haste: Hasta, aşk hastası.

1. Yüzünden bir eşerdür rûz-ı nevrûz
Cemâlünden cüdâdur **haste** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 9*). [*haste,]*

2. Atasından diletirdi ol ḥabîbî
K'olaydı **haste** cânının ḥabîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 52*). [*haste,]*
3. Güzeller perçemi gibi şikeste
Vücûdî **haste** gamdan gönlü beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 10*). [*haste,]*
4. Zâ'if ü bî-mecâl ü **haste** ol seg
Kırılmış cismînün üstünde her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 47*). [*haste,]*
5. Degildüm ben ezel bu resme **haste**
Zâ'if ü 'âciz ü ḥ'âr ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 35*). [*haste,]*
6. K'irür ol **hastenüñ** feryâdına dâd
Uyup ilüñ sözine bende nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 16*). [*hastenüñ, -nüñ]*
7. Yimedün yine red itdün meges-vâr
Düzüp bir **hastenüñ** derdine merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 23*). [*hastenüñ, -nüñ]*
8. Saña ben **hasteden** olsun vaşiiyet
Yoluñ düşüp varursañ şehr-i yâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 66*). [*hasteden, -den]*
9. 'Urûc itmîş başından bülbül-i hüş
Vücûdî **haste** vü mecrûḥ yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 53*). [*haste,]*
10. K'ide ol **hastenüñ** derdine çare
Devâ fikrin dilinde derc idirdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 12*). [*hastenüñ, -nüñ]*
11. Ki bozduñ anı sen kâlduñ 'acebdür
Didi ben **hasteye** hoş gelmez el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 23*). [*hasteye, -y, -e]*
12. Gam urmasun mı **haste** bülbüle dağ
Varup bağuñda bülbüller ḥarâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 98*). [*haste,]*
13. Ki düşde görmege de kayilem ben
Gamuñdan **hasteyüm** iy mihr-bânüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 155*). [*hasteyüm, -yüm]*
14. Zâ'if u **haste** vü ebter niçesin
Kimüñ menzilgehidür âşiyânüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 48*). [*haste,]*
15. Yatur bir râğda dil-teng ü gam-nâk
Zâ'if u **haste** vü bî-rûḥ cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 75*). [*haste,]*
16. Ki benven büt-şiken büt saña ma'bûd
Bu ḥayretgehde қо ben **hasteyi** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 35*). [*hasteyi, -y, -i]*
17. Ki ya'nî **hasteye** yidürdiler kând
Daḥı eylediler çok dürlü timâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 32*). [*hasteye, -y, -e]*
18. Firâk-ı ḥasretümle **haste** cânüm
Budur çün bülbüle 'âdet ki her sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 4*). [*haste,]*

haste: Hasta, rahatsız.

1. Kimiñi **haste** vü rencür kılmış
Kimiñi râḥat ü mesrûr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 107*). [*haste,]*
2. Sen anuñ güşşasından **haste** vü zâr
Senüñ ol yârlıḡuñdan ider 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 71*). [*haste,]*
3. Didi ol **haste** kim ben ḥâk-ı bed-rüz
Senüñ atañvan âḥî iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 9*). [*haste,]*
4. Çü bir kaç loḡma yidi çâr u nâçâr
Söze girdi anası **haste** vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 2*). [*haste,]*
5. Gamuñdan **hasteyem** iy cân-ı mâder
Ol öz gam-ḥ'wârañ-içün sen de gam-ḥ'wâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 11*). [*hasteyem, -y, -em]*
6. Bizi tütḡıl kamu maḡtûl ü mürde
Çü bir kaç **haste** vü bî-çäreüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 7*). [*haste,]*
7. Vedâ' itdi vü döndi zâr u **haste**
Çü geldi kaşırına dil-teng ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 28*). [*haste,]*
8. İnanmayup kalaydı deng ü ḥayrân
K'oturmuş segler ortasında **haste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 73*). [*haste,]*
9. Daḥı nev-ḡonca gibi pâk dâmen
Velî bir **haste** korkarven ki iy mâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 141*). [*haste,]*
10. Açar evc-i ferahdan çarḡ şad der
Bu resme olmış idüm bende **haste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 21*). [*haste,]*
11. Anası ḥâḡır-içün ol şikeste
Bir iki kerre şundi **haste** beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 54*). [*haste,]*

haste düş: Hastalanmak.

1. Dili zencîr-i 'ışka beste düşmiş
Devâsuz derd içinde haste düşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 68*). [*haste düş, -miş*]

haste kıl: Hasta etmek.

1. İştîdüm ben fülân kişiden anı
Ki 'ışkuñ haste kılmış bir cüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 14*). [*haste kıl, -mı*]

haste vü zâr: Hasta ve dermansız.

1. Ne tâbûtın götürür âdemî-zâd
Yıkılmış hâk üzre **haste vü zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 25*). [*haste vü zâr,*]

haste-cân: Canı, gönlü hasta.

1. Feraḥ ḡam benden ü ben ḡuşşadan şâd
Ḡamuñdan **haste-cân** şûride-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 19*). [*haste-cân,*]

haste-dil: Hasta gönüllü (âşık).

1. Yu var ben **haste-dilden** dest-i ümmîd
Ki olmışam esîr-i derd-i câvîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 57*). [*haste-dilden, -den*]

haste-hal: Perişan.

1. Sen urduñ zaḥmı sen eyle 'ilâcum
Ol evvel gördiḡünden **haste-hâlüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 159*). [*haste-hâlüm, -üm*]

haste-hâtır: Gönlü kırık, üzgün.

1. Ne hâlet didüḡi bu **haste-hâtır**
Çün oldı 'Âmirîler içre zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 23*). [*haste-hâtır,*]
2. Gider ol **haste-hâtır** iderek âh
Terennümler kılardı 'âşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 30*). [*haste-hâtır,*]

haste-i dil: Gönül hastası II Aşık.

1. Sevindür **haste-i dil** bülbülîni
Gül-i nesrîn-i hem-h'âb-ı semen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 46*). [*haste-i dil,*]

hasûd: Hasetçi, kıskanç l düşman.

1. Ḥasûdine virür ol şâh zer na'l
Kılıçdan gevher ü peykândan lâ'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 103*). [*ḥasûdine, -in, -e*]
2. Özine güldüren her bir **ḥasûdı**
Şol âfet kim ḡamından sen belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 4*). [*ḥasûdı, -ı*]

hasūd: Çok hased eden.

1. Görinür bunların farkında her şâh
Hasūduñ çeşmine mismār-ı sūrāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 60). [hasūduñ, -un]
2. Dilüñ şol naķşdan kim pür ğam olmış
Tuyup anı **hasuduñ** hurrem olmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 22). [hasuduñ, -un]

hat: Tüy.

1. Şaċalar başum üzre **hať** gibi ĥāk
Baña ğufrāndan ol dem vir berātı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 122). [hať,]

hat: Yazı.

1. Şan ol **hať** idi kufl-ı genc-i ‘irfān
Ki miftāhıydı aña satr-ı ‘ünvān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 95). [hať,]
2. Çün oldı ol **hatuñ** zımnından āġāh
Teġayyür buldı hayretten ruĥ-ı şāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 63). [hatuñ, -uñ]
3. Şafā kuflına cānı buldı miftāh
Ne **hať** kim yazmış ol mektûba pür-şür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 23). [hať,]
4. Bu şuhfe üzre kılmış ĥalka bâfi
Bu **hať** k’itmiş ĥayālāt anı bir nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 13). [hať,]
5. Didi bu sözleri mihri idüp cüş
Ki bu **haťdur** gül-i bāġ-ı letāfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 37). [haťdur, -dur]
6. Beyāzı maťla’-ı şubĥ-ı şafādur
Çü Mecnûn okıdı ol **haťtı** tekrār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 45). [haťtı,]
7. Ki haťdan bir kabā giymiş mu‘anber
Çün açdı **haťtını** ol merd-i bî-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 35). [haťtını, -ı, -n, -ı]
8. Tamām ol kışşaya eyledi bāver
Ĥabibi **haťtını** ol merd-i maķbûl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 49). [haťtını, -ı, -nı]

hat: Sevgilinin yüzündeki ince ayva tüyleri.

1. ‘İzārında belürmez **hať** nişānı
Yaċar mihri zemīni vü zamānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 9). [hať,]
2. Ki **haťdan** bir kabā giymiş mu‘anber
Çün açdı **haťtını** ol merd-i bî-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 34). [haťdan, -dan]
3. Ĥatındandur eġer bir gül-‘izāruñ
Daĥı her lāle etrāfında cüyüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 140). [ĥatındandur, -ın, -dan, -dur]
4. Ki ruĥsārı olupdur **haťt** ile pür
Giyinmiş bir kabā pür-zīb ü zīnet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 30). [haťt,]

hatā: Hatā kenti.

1. Terāĥĥum kıl Moġol Çin gözlerine
Esirge kim düşüplerdür **Ĥaťādan** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 39). [ĥaťādan, -dan]

hatā: Yanlış, hata, kusur.

1. Pürdür a‘mālüm kitābı cürm ü ‘ișyān u **ĥaťā**
Anuñçündür ișüm her dem figān ü ibtihāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31). [ĥaťā,]
2. Ĥaķ te‘ālā ‘afvüñi mebzûl ide mücrimlere
Niçe kim ‘ādet-durur ĥuldan **ĥaťā** şehden kerem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 62). [ĥaťā,]

3. Yüzüm 'işyân u cürmile qaradur
Gice gündüz işüm fışk u **haṭādūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 128*). [*haṭādūr, -dur*]
4. Esîr-i vādî-i cürm ü **haṭâyum**
Ġarîḳ-i kûlzüm-i derd ü belâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 125*). [*haṭâyum, -yum*]
5. Ferîdün-ı dü-vüm Behrâm-ı şânî
Haṭā didüm ġalaṭdur bu me'ānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 74*). [*haṭā,]*
6. Boyun virmiş-durur ol dest-i 'ışḳa
Delü dimeḳ **haṭādūr** mest-i 'ışḳa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 12*). [*haṭādūr, -dur*]
7. Velî ma'kûl yaz her bir cevâbı
Haṭāsına bedel eyle şevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 38*). [*haṭāsına, -sı, -na*]
8. Haṭādan anda olmışlar giriftār
Hem ol esnāda ḳaşd itmiş ki şayyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 20*). [*haṭādan, -dan*]
9. Haṭāya ben beni ḳıldum giriftār
Ben umardum ki bir kerre **haṭādan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 49*). [*haṭādan, -dan*]
10. Saña benden **haṭādūr** bî-haṭālîḳ
Senüñ emründe olmadum haṭā-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 46*). [*haṭādūr, -dur*]
11. Sen isnād eyledüñ baña **haṭālar**
Esenlik görmedüm 'ahdüñde hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 52*). [*haṭālar, -lar*]
12. Haṭāya ben beni ḳıldum giriftār
Ben umardum ki bir kerre haṭādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 48*). [*haṭāya, -(y)a*]
13. Senüñ rāzılıḡuñdur baña dermān
Baḡışla cürmümi 'afv it **haṭāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 97*). [*haṭāmı, -m, -ı*]

haṭā kıl: Yanlışlık yapmak.

1. Haṭā ḳılduḡ biz eyle sen 'aṭālar
Çü biz öz fi'lümüzden şerm-nākuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 16*). [*haṭā ḳıl, -duḡ*]

haṭā vü sehv: Hata ve yanlış.

1. Haṭā vü sehvüz ancaḳ Ḥudādūr
Bu sözlerden ilāhî şerm-sārem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 102*). [*haṭā vü sehv, -süz*]
2. Haṭā vü sehvüz ancaḳ Ḥudādūr
Bu sözlerden ilāhî şerm-sārem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 102*). [*haṭā vü sehv, -süz*]

hatab: Odun, hîme.

1. Gösterür bir haṭaba luṭfıla olsañ nāzır
Mu'cize Mūsî 'aşāsı gîbî şāhā o **haṭab** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 28*). [*haṭab,]*
2. Gösterür bir **haṭaba** luṭfıla olsañ nāzır
Mu'cize Mūsî 'aşāsı gîbî şāhā o haṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 27*). [*haṭaba, -a*]

haṭā-kār: Far. Hata edici, eden. hatâkârâne: Hatâkârcasına. hatâkârî: hatâkârlık.

1. Saña benden haṭādūr bî-haṭālîḳ
Senüñ emründe olmadum **haṭā-kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 47*). [*haṭā-kār,]*

hatâkâr: Far. Hata edici, eden. hatâkârâne: Hatâkârcasına. hatâkârî: hatâkârlık.

1. Añasın ben **haṭâkârı** vefādan
Şanurdum ben görem senden vefālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 50*). [*haṭâkârı, -ı*]

hatālu: Kabahatli, kusurlu.

1. Haṭālu harflerden kıldı 'uzlet
Gerekmez ādemi küstāh-güftār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 4). [ḥaṭālu,]

ḥatar: Tehlike.

1. Yaban otı yimekten kurtulayduñ
Didi zāhid ki hey bu söz ḥaṭardur (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 35). [ḥaṭardur, -dur]
2. Bu yolda çok ḥaṭar vardır üküş derd
Cihān içre benüm gibi gerek er (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 4). [ḥaṭar,]
3. K'emindür her ḥaṭardan bu vilāyet
Bulısar itdügini her kişi pes (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 74). [ḥaṭardan, -dan]

ḥatāvi: Hatâ kenti; yalnız.

1. K'idemez tozların fehmi-i şabā kesb
Daḥi biñ bende rûmî vü ḥaṭāyî (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 57). [ḥaṭāyî,]

ḥātem: Mühür, yüzük.

1. Birisi hāledür mäh-ı münîre
Biri ḥātem Süleymân-ı emîre (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 46). [ḥātem,]
2. Yüzün görmege ḥātem kılsa ta'cîl
Çek engüştüñden anuñ çeşmine mîl (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 49). [ḥātem,]
3. Süleymân ḥāteminüñdür niğîni
Yaḥûd ol hāl-ile bu la'l-i mey-gün (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 72). [ḥāteminüñdür, -i, -nüñ, -dür]
4. Süleymân ḥātemi varur mı dîve
Nihālümünden kim aña nāz-ı dūr-bār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 138). [ḥātemi, -i]

ḥātem: Arap kabileleri arasında tanınmış "Tayyî" kabilesine mensup ve cömertliğiyle meşhur olan "İbnü Abdillāh bin Sa' d" ın lâkabı.

1. Eli Ḥātem eli gibiydi der-bār
Kefi feyyāz hem-çün naḥl-i pür-bār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 169). [ḥātem,]
2. Saḥî idi şu resme ol mükerrerem
Ki cüdından idi şermende Ḥātem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 32). [ḥātem,]

ḥātem ol: Mühür olmak II son olmak.

1. Süleymāna rikābı ḥātem olmuş
Yaḥûd engüşter-i şāh-ı Cem olmuş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 63). [ḥātem ol, -mış]

ḥātem-i tay: Arapların Tayy kabilesinden cömertliğiyle ünlü İbn Abdullāh bin Sa'd'ın lakabı.

1. Görüp cüdını anuñ Ḥātem-i Tay
Çara yazulu tûmārın ider tay (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 113). [ḥātem-i tay,]

ḥātemü'n-nübüvvet: Peygamberlerin sonuncusu.

1. Yā şāhibü'r-risālet yā ekremü'l-'Arab
Yā ḥātemü'n-nübüvvet yā eşrefü'l-'Acem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 4). [ḥātemü'n-nübüvvet,]

hat-ı 'afv: Afyazısı.

1. Hat-ı 'afvüden özge hüccetüm yok
Hüdavendâ elüm tut hâme gibi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 116). [hat-ı 'afv, -uñ, -den]

hâtif-i şubh: Gündüzün gayb alemi.

1. Çün irdi hâtif-i şubh urdı demler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 1). [hâtif-i şubh,]

hâtur: Gönül, duygu, his.

1. Keremden hâturum âyinesin sen
İdiver şaykal-ı 'ışkile rüşen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 53). [hâturum, -um]
2. Nitekim kaçd eyler cân-ı mehcür
Ki bir dem hâturumdan 'ışk ola dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 42). [hâturumdan, -umdan]
3. Zer ü sîmüñ yog-ısa hâmdü'lillâh
Pür itdi hâturuñ gevherden Allâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 8). [hâturuñ, -un]
4. Hevâdan hâtırı oldı müşevveş
Ğam urdı cân-ı mehcürına ateş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 43). [hâtırı, -ı]
5. Degüldür hâturum aña güzergâh
Velî bir bād kim senden ura dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 86). [hâturum, -um]
6. Olurdi çeşmi rüşen hâtırı şād
Yahūd k'ireydi bir bû ol yañadan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 18). [hâtırı, -ı]
7. Bi-hâmdillâh k'elünde ihtiyâruñ
Çeke çün hâturuñ bir cāyı iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 57). [hâturuñ, -un]
8. Bu sevdâ hâtırından oldı peydâ
Ki varup kendüsi Mecnûnı bula (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 16). [hâtırından, -ın, -dan]
9. Olur lâ-büd şudan dūr olsa râhı
Ğamıyla k'ola bir hâtur müşevveş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 15). [hâtur,]
10. Cihânda andan oldı âşikārâ
Meger kim geçdi bir gün hâtırından (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 15). [hâtırından, -ın, -dan]

hâtur: Birine karşı duyulan saygı, sevgi.

1. Dem-â-dem hâtırıyçun meh-likānuñ
Añarlar adını ol mübtelānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 47). [hâtırıyçun, -ıyçun]
2. Kılām ben cânım içinde anı yād
Dilümi hâtırıñla aşinâ kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 71). [hâtırıñla, -uñ, -la]

hâtur-efrüz: Gönül ferahlatan.

1. Ol iki hâtur-efrüzüñ sırrından
Ki zîr-i perdede ol iki şeydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 16). [hâtur-efrüzüñ, -uñ]

hâtur-ı pîr: İhtiyar gönül.

1. Çü gördi gey müveccehdür bu tedbîr
Begendi cân u dilden hâtur-ı pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 34). [hâtur-ı pîr,]

hâtırıçün: Hatırı için.

1. Anası **hâtır-içün** ol şikeste
Bir iki kerre şundi hâste beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 53*). [*hâtır-içün,]*

hâtırından git: *Unutmak, hatırlamamak.*

1. Meger aldı ayağın dest-i hayret
Ki gitti hâtırından ‘âr u gayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 18*). [*hâtırından git, -di-in, -dan]*

hâtır-nâk: *Hatırlı.*

1. Ki ‘âşık fitne kıya meşrebinde
Ola bir harf kim ‘ayb u **hâtır-nâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 195*). [*hâtır-nâk,]*

hatm: *Son, en son.*

1. Velî **hatm** idi anda gâyet-i ‘ışk
Kimesne ‘ışkdan bulmaz murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 16*). [*hatm,]*

hatm it: *Tamamlamak, sonlandırmak, bitirmek.*

1. Dürüp ol nâmeyi hatm itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 176*). [*hatm it, -di]*

hatm ol: *Bitmek, sona ermek.*

1. Anuñ hakkında aşlanum didi Hak
Şecâ‘at anda hatm olmuşdı mutlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 10*). [*hatm ol, -mış, -dı]*
2. Çü hatm oldu bu tertib üzre mektüb
Alup bir kâşid itdi ‘azm-i maflüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 23*). [*hatm ol, -dı]*
3. Ki hoş-hülûk olupdur hatm bende
Eyü hüdân-durur kim bu ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 20*). [*hatm ol, -up, -dur]*

hatta: *"Hatta", "üstelik" (pekiştirme görevi üstlenen bir bağlaç.).*

1. Ki **hatta** kendümi bilmişdüm güm
Yine şabr eyledüm hem âhîr-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 54*). [*hatta,]*

hatt-ı mecnûn: *Mecnun'un mektubu.*

1. İrürdi ol nigârına ferağ-nâk
Çün ol mâha görindi **hatt-ı Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 9*). [*hatt-ı mecnûn,]*

hatt-ı müşgîn: *Misk kokulu ayva tüyü.*

1. Teferrüc eyledüm bir **hatt-ı müşgîn**
Hurûfî hûb hem-çün nâfe-i Çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 93*). [*hatt-ı müşgîn,]*
2. Ruğında **hatt-ı müşgîn** gâliye-vâr
Mehûn pîrâhenine çekdi pergâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 175*). [*hatt-ı müşgîn,]*

hatt-ı nihân: Nihan hattı.

1. Şaçılmış idi ol hatt-ı nihânî
Şehâb-ı hâmeden dürr-i me'ânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 97). [hatt-ı nihân, -i]

hatt-ı pür-mahabbet: Muhabbetli yazı.

1. Kollarına bağladı mânend-i meftûl
Ayıttı kim bu **hatt-ı pür-mahabbet** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 51). [hatt-ı pür-mahabbet,]

hatt-ı yâr: Sevgilinin nakış gibi olan ayva tüyleri.

1. Şan olmuş hâl-i rûy-ı şâhid-i vaşl
Bu şuhfa üzre **hatt-ı yâr** beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 41). [hatt-ı yâr,]

hatuñ: Bayan, hanım; eş, zevce.

1. K'eri fevt olduğundan sonra **hâtûn**
İki yıl kimseye göstermeyüp yüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 116). [hâtûn,]

havâ: Hava.

1. Turup yanından bir lâhza oturdu
Didi bu ne bahâr-ı hoş **havâdur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 215). [havâdur, -dur]

havâ: Gökyüzü.

1. Havâdan bād olmuş berf-i rîzân
Harâret mülki dünyâdan gürîzân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 87). [havâdan, -dan]
2. Ne yir kaldı zemînde başacak pây
Ne kuş buldı **havâda** uçacak cây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 72). [havâda, -da]
3. Bulut gibi ğubâr ağdı **havâyâ**
Ki kıandan yağdı bârân ol ovaya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 39). [havâyâ, -(y)a]

havâ: Arzu, heves.

1. Havâşî birle kıldı 'azm-i naḥçîr
Giderek irdi küh-ı Necde ol şîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 33). [havâşî, -sı]

havâ yüzinde kal: Havada dayanaksız bir şekilde durmak.

1. Hem ol daḥî havâ yüzinde kaldı
Çün ol ğâfîl bu resme düşdi elden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 100). [havâ yüzinde kal, -dî-i, -n, -de]

havâda kal: Havada asılı kalmak.

1. Eli inmeyüben kaldı havâda
Kılıcı bir eline daḥî aldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 98). [havâda kal, -dî]

havāle: *İsmarlamak, sipariş.*

1. Dir oldı cānuma bir ğam **havāle**
Anuñ-çun kılarım feryād u nāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 111*). [*havāle,]*
2. Havāledür dile ğam küh-sārı
Güç olur çekmek anuñ gibi bārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 69*). [*havāledür, -dür]*
3. Vedā' kıldı Mecnûna **havāle**
İdüp Mecnûna 'āczinden vedā'ı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 26*). [*havāle,]*

havāle it: *İsmarlamak.*

1. Vuḥūṣa ğayrın iderdı havāle
Yıluñ her faşlınuñ şubḥı vü şāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 106*). [*havāle it, -er, -di]*
2. Felek döne döne kılmış idi kahr
Eger biñ dürlü ḥon itseñ havāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 37*). [*havāle it, -señ]*

havāle it: *Yollamak, göndermek.*

1. Atası mektebe itdi havāle
Dem-ā-dem Qays daḥı tālīb oldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 2*). [*havāle it, -di]*

havāle ol: *İsmarlamak.*

1. Ki virmiş Leylîñüñ öñinde cānı
Aña şol ḥün ki olmışdur havāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 73*). [*havāle ol, -mış, -dur]*

havāle ol: *Bildirilmek, anlatılmak.*

1. Baña bu varṭa olmadın havāle
Elümnden çün yidi bunlar ṭa'āmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 92*). [*havāle ol, -ma, -dı]*

havālî: *Civar, yöre.*

1. Havālisinde bî-ḥadd ḥücreler var
Kimi eyvān kimi kaşr u kimi dār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 43*). [*havālisinde, -si, -nde]*
2. Bulara eksik itmezdi ṭa'āmı
Ṭururlardı **havālîsinde** kayım (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 109*). [*havālîsinde, -si, -nde]*
3. Havālisinde ḳal'aydı ded ü dām
Bular kim her biriydi mest ü ḥün-ḥ'ār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 110*). [*havālîsinde, -si, -nde]*

havālî: *Çevre, civar, yöre.*

1. Ki vardı ol **havālîde** yine hem
'Arabdan bir şehinşāh-ı mükerrrem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 17*). [*havālîde, -de]*
2. Derünindan çeküp derd-ile āhı
Havālîsine kılarıdı nigāhı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 42*). [*havālîsine, -si, -ne]*
3. Laṭîf ü pāk hem-çün havz-ı Kevser
Havālîsinden ol naḥlün olup cem' (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 21*). [*havālîsinden, -sin, -den]*

4. Havālisine şaf çekmiş ded ü dām
Bulardan havf idüp çekdi ligāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 26*). [*havālisine, -si, -ne*]
5. Ciger kanın yir ol dīvāne miskin
Havālisin vühüş-ı âdemi h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 87*). [*havālisin, -sin*]
6. Bahār u büstân oldı ol ziyâret
Havālisine tâ kim pür-leţâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 39*). [*havālisine, -si, -ne*]

havās: Saygın olanlar.

1. Havāşından su'al itdi bu hālî
Nedür bu şavma'a ya kimdür issi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 6*). [*havāşından, -ın, -dan*]

havf: Korku, endişe.

1. Gönce-i hāmūşa vaşfuñ dil virür bülbül-şifât
Havfüñ ider gönce gibi bülbül-i güyâyı lâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 22*). [*havfüñ, -üñ*]
2. Kangı küh u deşte 'azm itseñ şikâr içün çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağrında **havfüñden** verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 38*).
[*havfüñden, -üñ, -den*]
3. Çün agâh oldı sultân bu haberden
Taraldı cânı **havfiyle** hâzerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 34*). [*havfiyle, -i, -yle*]
4. İderdi mevtine anuñ delâlet
Ecel yilinden idi **havfi** katı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 23*). [*havfi, -i*]
5. Gönül her **havfdan** bî-bâk olupdur
Cihânda kâni'üm ben bir giyâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 28*). [*havfdan, -dan*]
6. Sipâh-ı vahş ü tayruñ hânlarıydı
Bu yırtıcılaruñ **havfindan** âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 73*). [*havfindan, -ı, -n, -dan*]
7. Ki tâ gönlinde ol endişe gide
Bu **havfüñ** def'ine ol merd-i nâzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 21*). [*havfüñ, -üñ*]
8. K'ola senden ya **havfi** ya recâsı
Egerçi Zeyd idi dâyim belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 92*). [*havfi, -ı*]

havf eyle: Korkmak.

1. Baķup aķvālūme **havf eyle** Haķdan
Zebūn oldum irür feryāduma dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 80*). [*havf eyle,]*

havf it: Korkmak.

1. Kim itse meyl aña dīvānedür o
Dilüñ kıl toĝru havf itme belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 101*). [*havf it, -me*]

havf it: Korkmak II çekinmek.

1. Havālisine şaf çekmiş ded ü dām
Bulardan havf idüp çekdi ligāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 27*). [*havf it, -üp*]

havl: Çevre.

1. O **havlida** olan şābit kademler
Nişār eylediler pâyına gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 151*). [*havlida, -ı, -da*]

2. Bir aylık yolda **havlinden** girivün
Diyeydün ödi şıdar nerre dīvün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 17*). [*havlinden, -in, -den*]

havrâ: *Ahu gözlü (kadın, kız).*

1. Ki oldı fi'l-meşel firdevs-i şânî
Ki hübân-ı 'Arab **havrâ** yirine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 61*). [*havrâ,]*

havrâ-manzar: *Huri simalı.*

1. Ya havrâ-yı hayâle burka'ı nâb
Bu **havrâ-manzar** için gâh [u] bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 27*). [*havrâ-manzar,]*

havrâ-vı 'avn: *Ahu gözlü.*

1. Eger 'arz itseler havrâ-yı 'aynı
Saçı büyüme almazam biñini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 47*). [*havrâ-yı 'ayn, -ı]*

havrâ-vı havâl: *Hayaldeki güzel.*

1. Ya havrâ-yı hayâle burka'ı nâb
Bu havrâ-manzar için gâh [u] bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 26*). [*havrâ-yı hayâl, -e]*

havrâ-vı tannâz: *Eğlenen huriler.*

1. Getürdi kılmâğ için pây-endâz
Cinândan hülleler **havrâ-yı tannâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 108*). [*havrâ-yı tannâz,]*

havz: *Havuz.*

1. O **havz** içinde âbuñ her habâbı
Şan olmuşdur nücüm-ı burc-ı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 15*). [*havz,]*
2. Görür kendüyi bir gülşen içinde
K'anuñ bir **havzı** var rüşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 14*). [*havzı, -ı]*
3. Kim anuñ 'aksidür gökde kevâkib
Şanasın çeşme-i nûr idi ol **havz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 31*). [*havz,]*
4. Ki gerd-i 'aybdan dūr idi ol **havz**
İçinde gâvş eylerdi semekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 32*). [*havz,]*
5. Nitekim havz-ı cennetde melekler
Çü Mecnûn gördi ol **havzı** vü âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 35*). [*havzı, -ı]*
6. Münevver oldı hem-çün kalb-i 'uşşâk
Felek **havzında** hürşid-i cihân-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 5*). [*havzında, -ında]*

havz-ı âb: *Su havuzu.*

1. Her encüm hâle-i meh-tâb içinde
Gül-idi şanki **havz-ı âb** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 6*). [*havz-ı âb,]*

havz-ı cennet: *Cennet havuzu.*

1. Nitekim havz-ı cennette melekler
Çü Mecnûn gördi ol havzı vü âbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 34). [havz-ı cennet, -de]

havz-ı kevser: Kevser havuzu; Cennette var olduğuna inanılan bir havuz.

1. Latîf ü pâk hem-çün **havz-ı Kevser**
Havâlisinden ol naḥlûn olup cem‘ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 20). [havz-ı kevser,]

havz-ı müdevver: Yuvarlak havuz.

1. Revân olmuş akar pâkîze vü nâb
Düzülmüş bir ‘aceb **havz-ı müdevver** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 19). [havz-ı müdevver,]

hayâ: Edep.

1. İy vücûdî mücid-i cûd u ‘atâ lutf u kerem
Zât-ı pâkî menba‘-ı ḥilm u **hayâ** ḥulk u himem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 2). [hayâ,]
2. Seḥâsinuñ **hayâsından** deñizler
Dökerler zîr-bâr-ı çarḥde dürler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 115). [hayâsından, -sı, -ndan]
3. Hayâ deryâsı vü âzerm kânı
Melâḥat menba‘ı vü şerm kânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 73). [hayâ,]
4. Berî ola çü bir duḥter **hayâdan**
Anuñ toḡmaması yegdür anadan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 27). [hayâdan, -dan]
5. Cihân ḥalkınuñ ol-durur ‘azîzi
K’ola şerm u **hayâ** birle temizi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 102). [hayâ,]
6. Hayâdan kâmetüm naḥli büküldi
Bu deñlü suçsuzuñ yok yire kanı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 36). [hayâdan, -dan]
7. Kec itsün servi kaddinüñ **hayâsı**
Anuñla bir zamân kıl zevḳ ü şoḥbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 40). [hayâsı, -sı]
8. Hayâdan virebilmedi cevâbı
Eytidiler ki bu serv-i ḳabâ-püş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 22). [hayâdan, -dan]

hayâl: Ashı olmadığı halde zihinde kurulan şey, düş.

1. Nedür gördükde şāhuñ bildi ḥālî
Derûnında murâdî vü **hayâlî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 256). [hayâlî, -i]
2. Metâ‘-ı şabrı niçün oda urduñ
Hayâle mi uğraduñ yâ düş mi gördüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 126). [hayâle, -e]
3. Tefekkür kıldı kim yâ Rab bu ḥālüm
Düşüm midür ‘aceb yoḥsa **hayâlüm** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 106). [hayâlüm, -üm]
4. Bu yaña cân-ı Ḳays-ı bî-mecâlî
Zebûn eyledi ol mâhuñ **hayâlî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 2). [hayâlî, -i]
5. Ki görüp düşde ol zîbâ cemâlî
Dilinde nakş olmuşdı **hayâlî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 90). [hayâlî, -i]
6. Çü bir ‘ışkuñ ola mekr ü **hayâlî**
Yakîn olur anuñ lâ-büd zevâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 5). [hayâlî, -i]
7. Çü ‘ömr âlâyişinden kurtulam pâk
Hayâlî birle olam mûnis-i ḥāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 54). [hayâlî, -i]
8. Dürüşüp herkes itmekde kıtâlî
Barışdurmakda Mecnûnuñ **hayâlî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 4). [hayâlî, -i]
9. Bu ḡamdan gey mükedder idi ḥālî
Göñülde düzdî âḥir bu **hayâlî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 12). [hayâlî, -i]
10. K’özi düşdi yine ḳazduḡı çāha
Yamanlık olsa bir şāḥşuñ **hayâlî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 27). [hayâlî, -i]
11. Dün ü gün fikrüm eglencem **hayâlüm**
Alup göñlümi evvel iy kıyāmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 144). [hayâlüm, -ü, -ñ]

12. İřitdigüñden artuğ bi-mecālüm
Ĥayālũñle başaram sìneme seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 161*). [*ĥayālũñle, -ũñle*]
13. Ĥayālî birle mu'tād u ĥarîfüm
Meřakķat külĥanında şöyleyüm řād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 8*). [*ĥayālî, -i*]
14. Ĥarârî kalmadı bir yirde çün bād
Gül endāmı **ĥayālî** birle nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 35*). [*ĥayālî, -i*]
15. Meger ĥ'ābum ola yāĥūd **ĥayālüm**
Bahāruñ mevsiminden ebr k'ağlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 56*). [*ĥayālüm, -üm*]
16. Tenüm āsüde vü cānum olur řād
Olup cānum **ĥayālün** birle dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 31*). [*ĥayālün, -ü, -ñ*]
17. Ĥayālî şehvetiden idi ma'süm
Çü Zeyd āřüftedür gördi özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 2*). [*ĥayālî, -i*]
18. Yoğ-idi ortada şehvet **ĥayālî**
Bu ĥāl üzere geçinürlerdi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 26*). [*ĥayālî, -i*]
19. Ki öz başında gördi ol **ĥayālî**
Egerçi geldi bir yüzden ĥōř ol kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 62*). [*ĥayālî, -i*]
20. Hayālũñ biredür āsüde cānum
Biri birinden ol iki nigü-fāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 20*). [*ĥayālũñ, -ũñ*]
21. Gönül eglencesi zülfî **ĥayālî**
Cemālî cān göginũñ āfitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 4*). [*ĥayālî, -i*]
22. Ĥayālũñ naķřıdır bu cism-ı bīmār
İkidür heykel ü bir açıl-ıla nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 44*). [*ĥayālũñ, -ũñ*]

ĥayālāt: *Hayaller.*

1. Bu řuĥfe üzere kılmış ĥalka bāfî
Bu ĥať k'itmıř **ĥayālāt** anı bir nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 13*). [*ĥayālāt,]*

ĥayāl-i ādem: *İnsanlğın rüyası.*

1. Ĥayāl-i ādemiden tiz-rev ü ter
Süminũñ bir yeli biñ nev'-i şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 35*). [*ĥayāl-i ādem, -i, -den*]

ĥayāl-i ādemî: *İnsanlğın hayalî.*

1. Ĥicāb-ı ĥaybde mestür idiler
Ĥayāl-i ādemiden dūr idiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 138*). [*ĥayāl-i ādemî, -den*]

ĥayāl-i dilber: *Sevgilinin hayalî.*

1. Diküp dirsek dize feryād iderdi
Ĥayāl-i dilberini yād iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 10*). [*ĥayāl-i dilber, -i, -ni*]

ĥayālî it: *Hayal edilen.*

1. şu resme göresün benden cidālî
K'unudasın ol itdigüñ ĥayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 50*). [*ĥayālî it, -di, -güñ*]

ĥayāl-i leyli: *Leyla'nın hayalî.*

1. Bu resme kim za'îf ü münkalıbsın
Ĥayāl-i Leyliden mi muştarıbsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 66*). [*ĥayāl-i leyli, -den*]

havāl-i nakş-ı reng-i lāciverd: Lacivert renkli resimlerin hayali.

1. Du'ā-yı 'āşıkā olmuşdı mihrāb
Hayāl-i nakş-ı reng-i lāciverdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 55*). [*hayāl-i nakş-ı reng-i lāciverd, -i*]

havāl-i rûy-ı dil-h'āh: Gönün arzuladığı yüzün hayali.

1. Bu hāl içre dil-i Mecnûna nāgāh
Güzer kıldı **hayāl-i rûy-ı dil-h'āh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 8*). [*hayāl-i rûy-ı dil-h'āh,]*

havāl-i yār: Yarin hayali.

1. Nigār u duhterān-ı perniyān-pūş
Hayāl-i yār ile dīvāne medhūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 18*). [*hayāl-i yār,]*
2. Olup her birisi ser-mest ü hayrān
Hayāl-i yār ile Mecnûn-ı pür-cūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 27*). [*hayāl-i yār,]*

hayāt: Hayat, yaşam.

1. Hayātum nakdi dünyādan dire raht
Civārında resülün vir baña baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 141*). [*hayātum, -(u)m*]
2. Gamından gerçi āsāndur memātum
Gaminsuz bir dem olmasun **hayātum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 58*). [*hayātum, -um*]
3. Sebebsüz geşt ider tağ u ovay
Yanında bir **hayātı** vü memātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 27*). [*hayātı, -ı*]
4. Gehî giryān geçindüm gāh 'āciz
Hayatumda irişmedüm murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 55*). [*hayatumda, -um, -da*]
5. Hayātı ben hō çokdan itmişem terk
Beķā mülkine idersün sen de riħlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 50*). [*hayātı, -ı*]
6. Zebün oldı vü gāyet düşdi rencūr
Hayāta kalmadı daħı recāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 61*). [*hayāta, -a*]
7. Hayātum bāğınūn tağıtdı bergin
Elümde var-idi bir taze verdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 62*). [*hayātum, -um*]
8. İriş tiz muntazır eyleme cānı
Esen kıl iy **hayāt** āħir esen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 31*). [*hayāt,]*
9. Hayātum defteri maħv ola vü hıç
Şokalar yire idüp toprağı çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 120*). [*hayātum, -(u)m*]

havāt vir: Canlılık vermek, canlandırmak.

1. Hāk-i pāyı büyü virdi cānuma Hāmdī hayāt
Bulmuş-iken üstüħ'ānum dürc-i sīnemde rimem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 55*). [*hayāt vir, -di*]

havāt-ı ādem: İnsan hayatı.

1. Sütür-ārā-yı naṭ'-ı taħte-i hāk
Hayāt-ı Ādemün levhine rākım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 7*). [*hayāt-ı ādem, -üñ*]
2. Ne yirsın pes ne içersin şeb u rüz
Hayāt-ı ādeme kütiledür fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 69*). [*hayāt-ı ādem, -e*]

hayât-ı cân: *Cana hayat veren, cann gıdası.*

1. Ki yârum kâmetindensin nişâne
Hayât-ı cânın u ârâm-ı dilsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 59*). [*hayât-ı cân, -sın*]

haydar: *Allah'ın arslanı Hz. Ali.*

1. Kılıcı Zü'l-fekâr u kendü **Haydar**
Atı Döldül següsü mâr-ı şaf-der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 67*). [*haydar,]*

hayf: *Eyvah!, Yazık!.*

1. Ziyâde oldı şûr u ızırâbı
Didi **hayf** u dirîğ ü âh her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 3*). [*hayf,]*
2. Elini tütüdi Mecnûn bağbânuñ
Eytdi kim degül mi **hayf** k'iy pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 27*). [*hayf,]*
3. Kılı çâk ide anda olan idrâk
Degül mi **hayf** kim kendüzin ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 45*). [*hayf,]*
4. Sefer kıldı cihândan **hayf** u bidrüd
Yirümüze senüñle bizüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 86*). [*hayf,]*
5. Dirîgâ kim yidi âhîr anı hâk
Dür-i dendânıñ **hayfâ** ki iy hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 27*). [*hayfâ, -a*]

hayf: *Beddua,ilenç, âh.*

1. Eri **hayfindan** aña male urur
Yalandan ağlayup ol serv-i fettân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 112*). [*hayfindan, -in, -dan*]

hayf u dirîğ: *Yazık ve ziyan olmak.*

1. Didi **hayf u dirîğ** ol âfitâba
K'anuñ bu kündeğe pâyını nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 20*). [*hayf u dirîğ,]*

hây-ı mevhûm: *Tahayyül edilemeyen.*

1. Dehâni sıfır hem-çün **hây-ı mevhûm**
Lebinüñ devri mişl-i mîm-i ma'dûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 57*). [*hây-ı mevhûm,]*

hâyif kıl: *Korkmak kılmak.*

1. Düşüp tedbîrûme fî'lüñ muhâlif
Beni kılduñ cihân içinde hâyif (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 18*). [*hâyif kıl, -duñ*]

hâyif ol: *Korkmak.*

1. Çü Leylî bu haberden vâkıf oldı
Kıatı endîşe-nâk u hâyif oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 2*). [*hâyif ol, -dı*]

hâvil ol: *Perde olmak, engellemek.*

1. Yeter olduñ gözüm öñine hâyil
İrl bir lâhza qarşumdan kerem kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 21). [hâyil ol, -duñ]

hayl: At sürüsü, asker.

1. Tıtarđı şol kadar hayl ü haşem ol
Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye yol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 25). [hayl,]
2. Ger ölse yarı hâyilinden bir âdem
Yur anı gözleri yaşıyla muhkem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 23). [hâyilinden, -in, -den]

hayl: Topluluk, zümre.

1. Tapuñ ser-haylidür kâmusı hayluñ
Murâd özündurur âher tufeylûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 91). [hayluñ, -uñ]
2. Nedür maqşûduñ anda dir baña hayl
Kaçan kim başlayam ğamdan figâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 66). [hayl,]

hayl u haşem: Süvari ve maiyet.

1. Âsitânuñda gedâdur ‘âlemüñ mün‘imleri
Derĝehündedür cihânuñ begleri hayl u haşem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 54). [hayl u haşem,]

hayl u haşem: Padişahın askerleri ve yanında bulunanlar.

1. Sa‘âdet-mend idi hayl u haşem-dâr
Mürüvvet kâni idi hem direm-dâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 27). [hayl u haşem, -dar]

hayli: Çokça, epeyce.

1. Ruĝı şubĝ-i münîr ü nâmı Leylî
Kişiler itdi Mecnûn ‘ışkı haylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 40). [haylî,]
2. Cefâya kılup ol bî-raĝm meyli
Sitekler eyledi Leyliye hayli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 64). [hayli,]
3. Hüner-mend idi ĝâyet fâzil idi
Kemâlât içre haylî kâmil idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 6). [hayli,]
4. Çü gördiler kudûmın Kays hayli
Cevâĝir şaçdılar pâyına hayli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 73). [hayli,]
5. Çü gördiler kudûmın Kays hayli
Cevâĝir şaçdılar pâyına hayli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 74). [hayli,]
6. Eger baş çekmeyesin bu sözümden
Göresin fâ‘ide hayli özümden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 20). [hayli,]
7. Du‘âsın aldı pîrûñ anda haylî
Pes alup leşkerini ol yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 44). [haylî,]
8. Nikâĝ ecli içün okundı kâzî
Hem oldı cem‘ ehl-i ‘ilm hayli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 3). [hayli,]
9. Ol arada turup ağladı hayli
Refîķî şeklini pes tırnakıyla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 12). [hayli,]
10. Taĝammûl kıl ki ecrin vire Allâh
Yazup bu resme sözler anda haylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 175). [haylî,]
11. Düşüp üstine öpdî koçdı hayli
Yudî gözi yaş-ıla ĝâĝ rûyın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 22). [hayli,]
12. Aradan geçdi hayli ‘işret ü şevķ
Degüldi pâklikden lik ĝâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 24). [hayli,]

13. Şafâ vir cāna şubhuñ şoḥbetinden
Bu resme yalvarup Ḥallāka **ḥayli** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 51*). [*ḥayli,]*
14. Öpüp Zeydûñ elin ‘özü itdi **ḥayli**
Ḥazer kılmayup ol yırtıcılardan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 8*). [*ḥayli,]*

ḥayl-i sevdâ: *Sevdalı mizacında olanların topluluğu.*

1. Sipâh-ı derd ü miḥnet **ḥayl-i sevdâ**
Dili mülkin bularuñ kıldı yağma (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 97*). [*ḥayl-i sevdâ,]*

ḥayl-i sultânân-ı ‘âlem: *Cihan sultanlarının zümresi.*

1. Şehinşâh-ı cihân ḥākân-ı a‘zam
Ser-ü-ser **ḥayl-i sultânân-ı ‘âlem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 118*). [*ḥayl-i sultânân-ı ‘âlem,]*

ḥayme: *Çadır.*

1. Hezârân derd-ile çün Qays-ı meftûn
Niğârûñ **ḥaymesinden** geldi maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 32*). [*ḥaymesinden, -sin, -den]*
2. Resende gerdeni vü ğulde pâyı
İrişe çünki bir **ḥayme** derine (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 75*). [*ḥayme,]*

ḥayme-i yâr: *Sevgilinin otağı.*

1. Irakdan kim görindi **ḥayme-i yâr**
Derûndan çekdi bir âh ol ciger ḥwâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 17*). [*ḥayme-i yâr,]*

ḥayr: *İyi, hayırlı, yararlı, faydalı.*

1. Meger kim görünür bilinde berrâk
Kuşatdurmış anı **ḥayrile** Ḥallâk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 52*). [*ḥayrile, -ile]*

ḥayr eger ser: *İyilik ve kötülük cümlesi.*

1. Geliser kul başına **ḥayr eger ser**
Be-nâgeh irdi yine bir araya (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 4*). [*ḥayr eger ser,]*

ḥayr evle: *Hayır yapmak, fayda sağlamak.*

1. Pes âvâzından anı bildi dilber
Didi kişi eliyle eylemek ḥayr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 11*). [*ḥayr eyle, -mek]*
2. Ḥudâ ḥayr eyleyüp hem âḥirini
Bihişt içinde zeyn itsün yirini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 179*). [*ḥayr eyle, -yüp]*

ḥayrân: *Şaşkınlık, hayret.*

1. Tenûne cāme giy ‘uryanlığı ko
Başuñâ tâcuñ al **ḥayrânlığı** ko (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 130*). [*ḥayrânlığı, -lığı, -ı]*

ḥayrân: *Çok beğenen, hayranlık duyan, tutkun.*

1. Pür eyledi melâ'ik çarhı şafdan
Felek sükkânı **hayrân** her taraftan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 110*). [*hayrân,]*
2. Velî 'ışk anı ser-gerdân idiser
Katı şürîde vü **hayrân** idiser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 266*). [*hayrân,]*
3. Kelâmin itse ya bir meh-veşuñ güş
Şafâsından olur **hayrân** u bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 338*). [*hayrân,]*
4. Şu resme eylemiş pür naķş anı
Ki görse deng ü **hayrân** kıla Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 52*). [*hayrân,]*
5. Elüne girdi çün bir gevher-i pāk
Ki **hayrândur** anı delmekde hakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 6*). [*hayrândur, -dur]*
6. Oturup gonce-veş **hayrân** u dil-teng
Revân itdi gözinden eşk-i gülreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 33*). [*hayrân,]*
7. Göç itdi ol sa'âdetle şitâbân
Bu kaldı anda şürîde vü **hayrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 36*). [*hayrân,]*
8. Sipeh-sâlâr-ı ceys-i vahş ü tayrân
Belâ kühında ser-gerdân u **hayrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 2*). [*hayrân,]*
9. Çü Mecnûnuñ sözün ol şâhş işitdi
Kodı **hayrân** olup bir yaña gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 46*). [*hayrân,]*
10. Gelüp yanlarına **hayrân** u maķzûn
Gehî sildi yeñiyle tozlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 60*). [*hayrân,]*
11. Anuñ yanına destür olmadın hîç
Bu hayvânlar arasında o **hayrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 81*). [*hayrân,]*
12. Arada kalmışam miskîn ü **hayrân**
Senüñ-çün ben çekerven bu kadar kahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 82*). [*hayrân,]*
13. Velîkin kendüler **hayrân** u hāmüş
İremden bir hevâ irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 112*). [*hayrân,]*

hayrân kal: Çok beğenmek, hayran olmak.

1. Gören şanur anı hülle-be-hülle
Bakan evzâ'ına kalurdi hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 69*). [*hayrân kal, -ur, -dı]*
2. Sebû-yı nengini taşā çalışar
İşinde halk anuñ hayrân kalısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 204*). [*hayrân kal, -ısar]*
3. Dış urup barmağına kaldı hayrân
Yirinden turdı pes giryân giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 84*). [*hayrân kal, -dı]*
4. Sebebsüz gâh hândân gâh giryân
Atası kaldı anuñ işinden hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 22*). [*hayrân kal, -dı]*
5. Biraz kaldılar ammâ yine hāmüş
Görüp bu anı kaldı deng [u] hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 43*). [*hayrân kal, -dı]*

hayrân ol: Hayran olmak.

1. Elif engüştine hayrân olup dış
Fırâkıdan anuñ her hâl pür-reşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 38*). [*hayrân ol, -up]*
2. Atası 'Âmirîler üzredür hân
Bu 'ışk evcinden oldı şöyle hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 8*). [*hayrân ol, -dı]*
3. Ki kadd-i yâra beñzer râst u dil-cû
Olup hayrân bu söze bağbân-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 31*). [*hayrân ol, -up]*
4. Maķabbet bezminüñ mest-i harâbî
Olan humhâne-i miħnetde hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 9*). [*hayrân ol, -an]*
5. Olup her birisi ser-mest ü hayrân
Hayâl-ı yâr ile Mecnûn-ı pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 26*). [*hayrân ol, -up]*
6. Senüñ işünde 'aķlum oldı hayrân
Kişi k'ola bu resme dürre hakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 42*). [*hayrân ol, -dı]*

hayrân u mehcûr: Şaşkın ve terk edilmiş.

1. K'ider āhūsı içün āh u feryād
Didi derd-ile k'iy **hayrān u mehcūr** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 7*). [*hayrān u mehcūr,]*

hayrān-ı 'ısk: *Aşk hayranı.*

1. Ža'if ü nā-tüvān u bī-mecālüm
Harīk-i hasret ü hayrān-ı 'ışkum (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 25*). [*hayrān-ı 'ışk, -um]*

hayrān-ı rüy: *Yüzünün hayranı.*

1. Olup ol meh-veşüñ hayrān-ı rüyı
Diline virdi teskin bŷy-ı mŷyı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 325*). [*hayrān-ı rüy, -ı]*

hayret: *Şaşkınlık, hayret.*

1. Her kaçan kim kaşd eylersem şıfātuñ vaşfına
Hayret ü heybet zebānumda komaz kılca mecāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 30*). [*hayret,]*
2. Ne disem hoşdur anı bilmedüm lik
Bu **hayret**den beni ğam kıldı bārık (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 86*). [*hayret*den, -den]
3. Biri nāz-ile hālın 'arz iderdi
Birinüñ 'aqlını **hayret** giderdi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 100*). [*hayret,]*
4. Çü gördi naķş-ı rŷyın reng-ber-reng
Cihān **hayret**den oldu başına teng (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 86*). [*hayret*den, -den]
5. Nigārınuñ bu zībā şöhetinden
Kamer girdāba düşdi **hayret**inden (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 50*). [*hayret*inden, -i, -n, -den]
6. Vücüdi oldu **hayret** bahrına ğark
Şu resme ki idemez yirden gögi farķ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 35*). [*hayret,]*
7. Bular bu sözde iken **hayret**ile
İrişüp kondı mihmān haşmetile (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 47*). [*hayret*ile, -ile]
8. Çün oldu ol hatuñ zımnından āġāh
Teġayyūr buldı **hayret**den ruħ-ı şāh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 64*). [*hayret*den, -den]
9. Benī Sa'dī çün anı böyle gördi
Ser-engüştine **hayret**den diş urdı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 70*). [*hayret*den, -den]
10. Bahādırlar idüp **hayret** meyin nŷş
Su resme oldılar ol meclisde medhŷş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 49*). [*hayret,]*
11. Zebān-ı hāl-ile itdi nāle vü āh
Girüp bu **hayret**-ile çarħa küstāħ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 85*). [*hayret*-ile, -ile]
12. Vücüdi tŷtdı ğamdan lerve vü tāb
Uyanıp **hayret**-ile ol ciger-hŷn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 49*). [*hayret*-ile, -ile]
13. Vücüdında biri yok şeş cihātuñ
Şu resme fāriġ itmiş **hayret** ü ğam (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 47*). [*hayret,]*
14. İçinde kıldı **hayret** kulzŷmi cŷş
Vücüdun taşlar-ile eyledi çāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 2*). [*hayret,]*
15. Geçinürdi hezārān şiddet-ile
Şu resme olmuş-idi **hayrete** ğark (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 11*). [*hayrete, -e]*
16. Kallurdi bir zamān **hayret**de ol māh
Görinse çeşmine karşudan ādem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 48*). [*hayret*de, -de]
17. Kıpazı anı **hayret** cihāndan
Biri birine karşu niçe müddet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 20*). [*hayret,]*
18. İkisini de medhŷş itdi **hayret**
Birisi zinde illā cān-sŷpürde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 22*). [*hayret,]*
19. Şalan **hayret** deñizine sefine
Ĝam-ı 'ışkum belāsınuñ ħarābı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 6*). [*hayret,]*

hayret al: *Hayrete düşmek, şaşkınlık içinde kalmak.*

1. Çün ol dehlîzden taşra geldi
'İnân-ı ihtiyârın hayret aldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 182). [hayret al, -dı]

hayret vir: Şaşırtmak.

1. Giderdi şöyle kim geleye çübân
Şu resme vahş virmiş aña hayret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 83). [hayret vir, -miş]

hayretde kal: Şaşırmak, ne yapacağını bilememek.

1. Te'accübde vü hayretde kalurdu
Ki bu 'ışkı hâkîkîde gâraş yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 62). [hayretde kal, -ur, -dı]

hayret-engîz: Hayret verici.

1. Yeter gam çekdi cânûn firkâtinde
Oğu birkaç gâzeller **hayret-engîz** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 123). [hayret-engîz,]

hayretgâh: Şaşkınlık yeri.

1. Bu şahrâda saña dem-sâz kimdür
Bu **hayretgâhda** hem-râz kimdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 68). [hayretgâhda, -da]
2. Ki benven büt-şiken büt saña ma'bûd
Bu **hayretgehde** ço ben hasteyi var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 35). [hayretgehde, -de]

hayr-ı makdem: Gelişi hayırlı (olan).

1. Didi iy nûr-ı çeşm-i halk-ı 'âlem
Yüzümüz başa geldün **hayr-ı makdem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 124). [hayr-ı makdem,]
2. Hezâr i'zâz ile hândân u hürrem
Didi el-'îş şâha **hayr-ı makdem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 74). [hayr-ı makdem,]

hayvân: Hayvan.

1. Ki yiyüp içüben yatmağı iy cân
Bilürsin kim başarur cümle **hayvân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 8). [hayvân,]
2. Velîkin virmezem de râyegâne
Baña gerçi ki bu **hayvân** nevâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 41). [hayvân,]
3. Kamu uyhuya vardı ins ü **hayvân**
Diledi bağ-ı hüsninden ki yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 24). [hayvân,]
4. Çü **hayvân** yir idi bîh-i nebâtât
Ne vahşi idi ma'nide ne **hayvân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 38). [hayvân,]
5. Çü **hayvân** yir idi bîh-i nebâtât
Ne vahşi idi ma'nide ne **hayvân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 39). [hayvân,]
6. Velîkin bunlar-ile oldı yek-sân
Ne deñlü var ise şahrâda **hayvân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 41). [hayvân,]
7. Ki her **hayvân** ider bir dürlü hizmet
Ol otururdu yüzine urup kef (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 50). [hayvân,]
8. Neden râm oldı bu **hayvân** baña hep
Kaçan görmek dilese bir ârâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 98). [hayvân,]

9. Anuñ yanına destür olmadın hiç
Bu **hayvânlar** arasında o hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 81*). [*hayvânlar, -lar*]
10. Geçinür deşt ü vâdilerde mehcür
Olup **hayvânlarile** yâr u münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 35*). [*hayvânlarile, -lar, -ile, -*]
11. Yimezsem ben hõrendem var-durur çok
Bu resme kim bu **hayvânlarla** yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 95*). [*hayvânlarla, -lar, -la*]
12. Oturmuş vahşilerle bî-dil ü zâr
Kılup **hayvânlara** hâlin hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 5*). [*hayvânlara, -lar, -a*]
13. Velikin bî-haber ol merd-i bî-kâr
Alup pîrâmenini cümle **hayvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 85*). [*hayvân,]*
14. Dili meyl itdi hem-çün tıfl şîre
İdüp **hayvanlara** bir tünd âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 91*). [*hayvanlara, -lar, -a*]
15. Tağıtdı çün kebüter zümresin bâz
Anuñ-çün eyledi **hayvânları** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 93*). [*hayvânları, -lar, -ı*]
16. Muñi'ümdür kilâbuñ iy dil-ârâ
Ki ya'nî der-peyümce bunca **hayvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 53*). [*hayvân,]*
17. Ki bu **hayvânlaruñ** ben de biriyüm
Bu 'ışk ahvâlinüñ şulh u fesâdın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 76*). [*hayvânlaruñ, -lar, -uñ*]
18. Velî ma'nîde **hayvândan-durur** kem
Baş egmezdi cihân mülkine Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 62*). [*hayvândan-durur, -dan, -durur*]
19. Ki yokdur degmede yâr-ı vefâdâr
Bu **hayvânlar** ki vardur âdemî-rüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 59*). [*hayvânlar, -lar*]

hayvân: Akulsız, duygusuz, kaba, hoyrat (kimse).

1. Kişi kim 'ışkı yok **hayvân** gibidür
Egerçi şüretâ insân gibidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 5*). [*hayvân,]*

hayvânât: Hayvanlar.

1. Emerdi şîrden âhû-bere şîr
İki üç kat bu **hayvânât** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 69*). [*hayvânât,]*
2. Gürûh-ı vahşiyândan kopdı feryâd
Şu resme oldı **hayvânât** nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 43*). [*hayvânât,]*

hayvân-nişîn: Vahşilerle oturan.

1. Çevürmüş ortada ol çün pây-ı pergâr
Pes ol **hayvân-nişîn** ü bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 89*). [*hayvân-nişîn,]*

hayy: Bütün varlıkların hayat kaynağı, ebedî ve hakîkî hayat sâhibi anlamında, Allah'ın isimlerinden.

1. Benem zulmât-ı gâfletde giriftâr
Hidâyet şem'i vir iy **Hayy** u Gaffâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 12*). [*hayy,]*
2. Velî lutf eyle sen iy **Hayy** u Mennân
Ziyâde it meylümi ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 43*). [*hayy,]*

hayvâm-ı gerdün: Felek çadircısı.

1. Şu'â'-ı şemsden **hayyâm-ı gerdûn**
Tınâb itmîşdür ol çetre hümâyûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 69*). [*hayyâm-ı gerdûn,]*

hayvât: *Dikici, terzi.II Allah.*

1. Cihân **hayyâtı** biçmiş bî-kem ü kâst
Sa'âdet câmesini kıddine râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 49*). [*hayyâtı, -ı]*

hayvât-ı hâme: *Kalem terzisi.*

1. 'Ayân it bize de keyfiyyetini
Tırâz-ı kışşadan **hayyât-ı hâme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 15*). [*hayyât-ı hâme,]*

hâyy-ı lâ-reyb: *Şüphesiz diri (olan).*

1. (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 11*). [*hâyy-ı lâ-reyb,]*
2. Dağı tuğrâ-yı defter **hâyy-ı lâ-reyb**
Çün ol nâm-ı mu'azzam aç a pençe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 13*). [*hâyy-ı lâ-reyb,]*

hâyy-ı-ğaffâr: *Mağfiret eden.*

1. 'Înâyet kıl baña iy **Hayy-ı-Ğaffâr**
Ki bu şürîdelikten ya'nî kurtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 57*). [*hâyy-ı-ğaffâr,]*

hazân: *Güz, sonbahar.*

1. Yüzi verd-i gülistân-ı letâfet
Hazân irürmemiş bergine âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 8*). [*hazân,]*
2. Ki virmişdi **hazân** bağ-ı hayâtı
Bu hâl-ile geçerdi rüzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 24*). [*hazân,]*

hazer: *Sakinma, korunma.*

1. Gözinûn yaşı derhâl oldu nâ-yâb
Hazerden kim yumaya sürmesin âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 14*). [*hazerden, -den]*
2. Çün agâh oldı sultân bu haberden
Taraldı cânı havfiyle **hazerden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 34*). [*hazerden, -den]*
3. Hazer kılmaya fikr idüp helâkîn
Vire nâgeh fenâ bādına hâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 5*). [*hazer,]*
4. Gözinden yaşlar akar boynı bağlu
Hazerden düşmüş endâmına lerze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 9*). [*hazerden, -den]*
5. Bed-ef'âlinden eflâkûn **hazersüz**
Dökersin dîdeden sen bunda seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 18*). [*hazersüz, -süz]*
6. Çıka gelse siler çeşmin nihânı
Hazerden şermden bulmazdı çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 37*). [*hazerden, -den]*
7. Emin ü müstakîm ü 'âkıl idi
Hazer deydi ki şâh-ı âşnâ süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 15*). [*hazer, -de, -ydi-di*

hazer kıl: *Çekinmek.*

1. Didi k'olmuşsin iy ferzend-i dil-teng
Hazer kıl kim esîr-i nakş-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 12*). [*hazer kıl,]*
2. Ecel dâmına gerdânı giriftâr
Hazer kıl nâlesinden derdmendûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 29*). [*hazer kıl,]*

3. Hazer kıl reh-güzâr-ı seydür bu
Lebi hürmâdur ammâ pöstü hâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 50). [hazer kıl,]
4. Hazer kıl zinhâr iy gönîlü âhen
Ruhuñ verdine ki oldur pür-leţâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 148). [hazer kıl,]
5. Öpüp Zeydûñ elin ‘özü itdi hayli
Hazer kılmayup ol yırtıcılardan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 9). [hazer kıl, -ma, -yup]

hazer vir: Sakındırmak.

1. Baña yâ Rabb reh-i şer‘a güzêr vir
Anuñ emri hilâfından **hazer vir** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 222). [hazer vir,]

hâzık: İşinin ehli.

1. Didiler geldi bir **hâzık** tabîbe
Umarlardı kim andan gide bu derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 82). [hâzık,]

hâzık-ı dehr: Zamanın ehli.

1. Cân gözi ahvâlinüñ şîhhatine **hâzık-ı dehr**
Atuñ ayagı tozu kuşlını buyurdi sebab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 15). [hâzık-ı dehr,]

hâzin: Hüznünlü, kederli, mahzun, gamlı.

1. Varup şeh **hâzînine** kıldı vâşıl
Dağı soñra açup kufl-i zebânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 66). [hâzînine, -ine]
2. Ya beklerlerdi cem‘ olup **hâzîne**
İrağdan çünki Mecnûn bakdı pîre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 88). [hâzîne, -e]
3. Oturmuş **hâzîni** birle berâber
İdüp mihmâniye ‘izz ü ri‘âyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 70). [hâzîni, -i]

hazîne: Hazine, servet.

1. Hazîne kapusın açup atası
Şu deñlü dökdü zer kim yok kıyâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 303). [hazîne,]
2. Üküşdür meblâğum çokdur **hazînem**
Kâtıdur ma‘reke vaktinde kînem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 119). [hazînem, -m]
3. Bu yolda ben saña şöyle mu‘înem
Ki hem başum fedâdur hem **hazînem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 142). [hazînem, -m]
4. Ebâ‘an-ced **hazînemde** ne kim var
Bu ‘arus-içün fedâ kılaydum iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 47). [hazînemde, -m, -de]
5. Cihân-bînüm diyü lâf ura her gâh
Hazînem leşkerüm yok pâdişâhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 13). [hazînem, -m]
6. Ki tığ-ı ‘ışkdan bulam şehâdet
Hazîneden getürdi bir kabâ pes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 63). [hazîneden, -den]
7. Dil-i divâneye virdi teselli
K’elâ iy gevher-i ‘ışka **hazîne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 5). [hazîne,]
8. Ferâğat nefsiñ itin h‘âr kılsun
Hazîneñ hâşıl-ı yek-rûzeden düz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 37). [hazîneñ, -ñ]

hâzır: Belli bir işe yarayacak, kullanılacak bir duruma getirilmiş.

1. Ğazabla k'ola bir deryāya nāzır
Su yirine od olur anda **hāzır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 62*). [*hāzır,]*
2. Ğurulmuş idi bir çetr anda **hāzır**
K'ekābirden olıcağuz müsāfır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 53*). [*hāzır,]*
3. Alup **hāzır** çerisin turdı derhāl
Toyardı cümlesin virüp zer ü māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 3*). [*hāzır,]*
4. Ki karşı çıka dāmādına a'yān
Ne deñlü var ise dergehde **hāzır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 43*). [*hāzır,]*
5. Kitābet āletin bilinde **hāzır**
Devāt u hāme vü kâğıd ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 52*). [*hāzır,]*
6. Ne çāre yok elümde ihtiyārum
Bulınmasa şahınuñ nānı **hāzır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 41*). [*hāzır,]*

hāzır: Göz önünde olan, huzurda bulunan, kaim.

1. Görinmez dergehinde kimse **hāzır**
Meger kim bir niçe hem-rāz u hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 73*). [*hāzır,]*
2. Huzūruñda geçerdüm yire el-ān
Kızum **hāzırdur** isterseñ be-her-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 41*). [*hāzırdur, -dur]*
3. Anuñ hiç eksik olmazdı müsāfır
Kaçan k'olsa bularuñ h'ānı **hāzır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 103*). [*hāzır,]*

hāzır ol: Hazır olmak, bulunmak.

1. Çü şāh ol bārgāha hāzır oldı
Ğalemler levhe dağı nāzır oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 179*). [*hāzır ol, -dı]*
2. Şaçup kan gözlerinden kıldı feryād
Olup meşhedleri üstine hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 27*). [*hāzır ol, -up]*
3. K'ölçek olasın üstümde hāzır
Ğılasın Ğabrüm üstinde figānlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 146*). [*hāzır ol, -a, -sın]*

hāzret: Saygın kimse.

1. Sikender kişverinüñ kām-kārı
Süleymān **hāzretinüñ** yādıgārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 38*). [*hāzretinüñ, -i, -nüñ]*
2. Ki bizden **hāzretüñe** hizmet itmek
Olur minnet degül kim minnet itmek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 79*). [*hāzretüñe, -ü, -n, -e]*
3. Şarāb içmezdi bir dem **hāzretinsüz**
Hużūr itmezdi cānı tal'atinsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 187*). [*hāzretinsüz, -in, -süz]*
4. Ricādūr **hāzretüñden** k'anı bī-ğüft
İdesin bülbül-i nālānıla çüft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 13*). [*hāzretüñden, -üñ, -den]*
5. Ki munşifdūr kilābuñ **hāzretüñden**
Çü şeh gördi bu hālî bildi k'ihsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 102*). [*hāzretüñden, -üñ, -den]*
6. Ola göñlüm gözüm bī-ferr ü bī-nūr
Çün ura **hāzretüñ** bir şī're bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 69*). [*hāzretüñ, -üñ]*
7. Çü bir cān idik olduk iki pāre
Yoğum ben **hāzretüñledür** ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 43*). [*hāzretüñledür, -üñ, -le, -dür]*

hāzret: Bir büyük zattan bahsedilirken isim yerine kullanılır II Hz. Muhammed.

1. İki cihānda düşmenüñi Ğahr iden Hudā
İtdi dü kevne **hāzretüñi** şāh-ı muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 36*). [*hāzretüñi, -üñ, -i]*

hazret-i sultân selîm: Yavuz Sultan Selim Han hazretleri.

1. Hazret-i sultân Selîm bin hân Süleymân k'oldı anuñ
Baħr-i cûdına göre yidi deñiz bir kaṭre nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 13*). [*hazret-i sultân selîm,]*
2. Huşûşâ hazret-i Sultân Selîmi
Ki Hâḡ vîrsün aña 'ömr-i delimi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 15*). [*hazret-i sultân selîm, -ı]*

hazz it: Sevinmek, hoşnut olmak.

1. Çi ger hazz itdi lîkin ivdi ġāyet
Zarûrî va'deye kıldı kanâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 79*). [*hazz it, -di]*
2. Dilemezven k'olam mu'tâd-ı insân
Benüm ne hazz idersin ḡurbetümden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 17*). [*hazz it, -er, -sin]*

hebâ: Yok olma, ziyan olma.

1. Kimi meyḥāneden irdi Hudāya
Kimiñüñ tã'atı vardı **hebāya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 102*). [*hebāya, -ya]*
2. İşüm tûl-ı emelden gey **hebâdur**
Siyeh-kârum siyeh-kârum siyeh-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 108*). [*hebâdur, -dur]*

hecâlet-bahş: Utaṇç veren.

1. Ser-â-pâ olmış-idi ol yegâne
Hecâlet-bahş hûbân-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 70*). [*hecâlet-bahş,]*

hefte: Hafta.

1. Bu hâl üzre çü geçdi **hefte** vü mäh
Bir oġlı oldı yüzünden ḡacel mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277*). [*hefte,]*
2. Çün iki **hefte** geçdi toġmasından
İki heftelik ay oldı yüzi san (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 287*). [*hefte,]*
3. Çün iki hefte geçdi toġmasından
İki **heftelik** ay oldı yüzi san (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 288*). [*heftelik, -lik]*
4. Degül gün **heftede** bir kere yirüm
Berîdür cânüm u ṭab'um ḡuruşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 86*). [*heftede, -de]*
5. Yidi gün oldılar anda dil-efġâr
Çü bir **hefte** geçindi Zeyd anuñla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 77*). [*hefte,]*

hekîmân: Doktorlar.

1. Geçin perhîz ile hem-çün **hekîmân**
İdüben cânuñı esrâra meşġûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 56*). [*hekîmân,]*

helâk: Ölme, mahvolma, yok olma.

1. Şehâ beñzer ki istersin **helâkum**
Ki işitmezsin âh-ı derd-nâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 21*). [*helâkum, -üm]*

2. Hazer kılmaya fikr idüp **helākın**
Vire nāgeh fenā bādına hākin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 5*). [*helākın, -ın*]
3. Hâcâletden kamu h*âr u **helākuz**
Bilürsin kimse çün tutmaz cihânı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 18*). [*helākuz, -üz*]
4. Pes evşâf-ı garaẓda sürdi hāme
Ki bu ğam-nāme benden kim **helāküm** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 21*). [*helāküm, -üm*]
5. Kılıç çekmek ne lâzım ben **helāküm**
Çü rîze rîze ola bir ten-i zâr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 102*). [*helāküm, -üm*]
6. Helākı tab‘uñ olur tîz ü âsân (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 22*). [*helākı, -ı*]
7. Helākine şitâb itdi zamâne
Bir âh itdi vü tıtdı rāh-ı deşti (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 14*). [*helākine, -i, -(n)e*]

helāk eyle: Mahvetmek, perişan etmek.

1. İrişmedin helāk eyler anı dehr
Gice yaksa senüñ-çün bir çerâğı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 12*). [*helāk eyle, -r*]
2. Helāk eyledi tākatsüzlük anı
Bıçağın zahmı irdi üstüñ*âne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 12*). [*helāk eyle, -di*]
3. Helāk eyledi teşnelik ağısı
Kızını kim bu resme gördi mäder (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 8*). [*helāk eyle, -di*]

helāk it: Helāk etmek (eylemek): Mahvetmek, yok etmek.

1. Ki kande bulsalar sen ğam-şināsı
Helāk ideler iy cān āşināsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 26*). [*helāk it, -e, -ler*]
2. Helāk itdi anı ikinci zahme
Ezel şol gil ki sedd olmışdı âbe (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 52*). [*helāk it, -di*]

helāk ol: Mahvolmak, perişan hale gelmek; ölmek.

1. Helāk olmağ-idi lâ-büd cezâsı
Anı kim kendüsi kılarıdı da‘vet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 76*). [*helāk ol, -mağ, -idi*]
2. Helāk oldum ğamuñdan vāh Leylî
Hâbersüz kendüzinüñ hâletinden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 22*). [*helāk ol, -dum*]
3. Helāk olduğına bu resme küffâr
‘Azâdedür henüz İblis-i bed-kâr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 99*). [*helāk ol, -du, -ğı, -na*]
4. Hüdâdur ‘aybsuz kim yok aña reyb
Helāk oldum teşassür geçdi cāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 43*). [*helāk ol, -dum*]

helāk-i dîn ü cān: İnanç ve ruhun yokluğu.

1. Çü dōst ola helāk-i dîn ü cāndur
Ne deñlü olsa temşil ü hikāyet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 60*). [*helāk-i dîn ü cān, -dur*]

helāl: Haram olmayan şey, mubah.

1. Ğamın yidüğine minnet kılarıdı
Egerçi haqqı idi vü **helālî** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 27*). [*helālî,]*

helāl it: Helal etmek.

1. Helâl itmedüñ ise hâlûme vâh
Elâ iy nûr-bağş-ı dîde-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 94*). [*helâl it, -me, -dün*]
2. Velî ben râziyem cân-ıla senden
Keremden âhîret hâkkuñ **helâl it** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 53*). [*helâl it,*]

helâl ol: *Helal olmak.*

1. Helâl olunca saña ol perî-rû
Harâm olsun benüm gözüme uyhu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 145*). [*helâl ol, -ınca*]
2. Helâl olur şehâ cennetde şahbâ
Elüñden ger çekem deryâyı sâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 68*). [*helâl ol, -ur*]
3. Cemâline fedâ olsun bu cânım
Helâl olsun içerse çeşmi kanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 62*). [*helâl ol, -sun*]
4. Helâl olsun tapuña bu gelinlik
Tutarsın anı iy ‘ömrüm ki der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 82*). [*helâl ol, -sun*]

hele: *Artık, bundan sonra.*

1. İrişüp kapdı ol zibâ cemâli
Ne hâl-ise **hele** Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 33*). [*hele,*]
2. Hele ol çeşmdendür yâdigârum
Ki çok bakmışam ol meh-rû yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 64*). [*hele,*]
3. Bize maşşudumuz virürse Allâh
Hele biz pâk geldük bu cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 47*). [*hele,*]

helvâ: *Helva.*

1. Yirem ben düd her dem haşm **helvâ**
Benüm sensüz maşşamum deşt ü vâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 36*). [*helvâ,*]
2. Yemişem ben anı k’oldur ğidâ-hör
Anı kılar kavî ten nân u **helvâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 3*). [*helvâ,*]

hem: *Bir de, zaten, şurası da var ki.*

1. Varurak halk andan nefret itdi
Halâyıkdan **hem** ol da ‘uzlet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 56*). [*hem,*]
2. Meger kim Kaysıla Leylî dağı **hem**
‘Ulüm okurlar idi andan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 13*). [*hem,*]
3. O çetr olmuş-idi ta‘yîn konağı
Ol oldu **hem** bu şâhuñ da turağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 56*). [*hem,*]
4. K’odur hâcetgehi halk-ı cihânuñ
Ricâsı yiri **hem** ehl-i semânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 34*). [*hem,*]
5. Hâfâdan anda olmuşlar giriftâr
Hem ol esnâda kaşd itmiş ki sayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 21*). [*hem,*]
6. Nikâh ecî içün okundı kâzî
Hem oldu cem’ ehl-i ‘ilm hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 3*). [*hem,*]
7. Başî şürîdelik **hem** pesdür epsem
Bir eglence durur ‘âlemde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 106*). [*hem,*]
8. Bizüm pehlûmuzundur ol dağı **hem**
Cihân divînüñ işitme güzâfın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 46*). [*hem,*]
9. Hudâ hâkku baña rahm eyle zînhâr
Hem işitdüm k’atañ ol pîr-i maşşûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 147*). [*hem,*]
10. Elinde ol dağı digerlerüñ **hem**
Halâşum kaldı zülf-i yâr elinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 62*). [*hem,*]
11. Tene renc ü şafâ perhîz iledür
Hem anuñla bulur râhat sebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 43*). [*hem,*]

12. Kara giydi vü gözleri tölü hün
Siyeh-püş olduğu sünbül budur **hem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 61). [hem,]
13. Ki cennetde niçedür anlar âhîr
Kamu fânî bu 'âlem hâkdür **hem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 97). [hem,]

hem: Aynı zamanda, ayrıca.

1. Pür eyle mihrüñile cân dimâğın
Hem it nûruñla rûşen-dîl çerâğın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 24). [hem,]
2. Dağı Cibrîl ü Mîkâ'il hâkiyçün
Hem İsrâfîl ü 'Azrâ'il hâkiyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 72). [hem,]
3. Hüdâdan **hem** aña yoğ-idi fermân
K'o menzilden yukarı ide cevân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 159). [hem,]
4. Hem irdi emr k'anda ferş-ber-ferş
Varup eyledi istikbâl aña 'arş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 173). [hem,]
5. Hadîşidür Resûlün **hem** mu'ayyen
Ki şerm ider melâ'ik gökde andan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 9). [hem,]
6. Çü şerh olındı tevhîdi Hüdânuñ
Dinildi **hem** nu'ûtî Muştâfânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 2). [hem,]
7. Hem İskender gibi kişver-güşâdur
Çü Hızır azmışlara hem reh-nümâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 71). [hem,]
8. K'anuñ şevkiyle nazm oldı bu nâme
Hem ire nâmî ile ihtitâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 162). [hem,]
9. Bahâr eyyâmı idi ol zamân **hem**
Bihişte dönmiş idi bâğ-i 'âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 33). [hem,]
10. Virüp **hem** şîr-i râhat aña devrân
Kılarıdî dâye-veş perverde her ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 299). [hem,]
11. Hüdûd-ı Kûfeden Bağdâda dek **hem**
Kâbâyil cem'ine gönderdi âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 5). [hem,]
12. Bakup yüzine şâd olurdu **hem** şâh
Dün ü gün meyden olmaz idi hâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 10). [hem,]
13. Murâdın 'arza kılduğın aña **hem**
Oğul istediğini Hâkdan ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 41). [hem,]
14. Hem ol gülzâr deşt-i rîve beñzer
Ki her bir nahli şâh-ı dîve beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 17). [hem,]
15. Ki vardı ol havâlîde yine **hem**
'Arabdan bir şehinşâh-ı mükerrrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 17). [hem,]
16. 'Arabda bu idi evvel töre **hem**
Ki binerdi aña bir üstüre **hem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 28). [hem,]
17. Hem ol mehde görüp bu âfitâbı
Ziyâde oldı şûr u ıztırâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 87). [hem,]
18. Görinmez âşikâre vü nihânî
Şerâr-ı dilden özge **hem** zebânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 54). [hem,]
19. Lebünden gâm-ı mey acılığın **hem**
Kimün sîb-i zenahtâmı kılar kem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 93). [hem,]
20. Baña bunuñ gibi dirlikden el-ân
Ölüm yegdür vücümile **hem** âsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 50). [hem,]
21. Başından atası kazıtdı müyîn
Gül-âbile yudı **hem** dâye rüyın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 22). [hem,]
22. Dürişüp biz dağı eyleyelüm cehd
K'ola **hem** 'ağdün ol mäh-i felek mehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 30). [hem,]
23. Kim artuk diyebilürse anı **hem**
Bu işde tütalum ehl ü müsellemler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 43). [hem,]
24. Hem işitmiş-idi bu mâcerâyı
K'eve getürdiler ol mübtelâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 55). [hem,]
25. Üküş ta'zîmile kondurdılar **hem**
Dil-i Leylî şafâdan şâd u hurrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 77). [hem,]
26. Hem âgâz eyledi kavvâl nâye
Hurûş-ı ehl-i bezm irdi semâye (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 13). [hem,]
27. Bu ol ruhsârî görüp oldı bî-hüş
Hem ol bu şekle bakup kıldı hâmüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 44). [hem,]

28. Şu la'li k'itmedi hâkkâk ebter
Maḥaldur k'ola **hem** peyvend-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 30*). [hem,]
29. Olursa bu qarâbet gelmesün **hem**
'Adû-yı kîne-cûdan gönlüne gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 121*). [hem,]
30. Hem ol küyuñ bir iti gerdeninden
Getür oğluña bir pâre resen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 7*). [hem,]
31. Getürüp rişte-i ma'hüddan **hem**
Girbânına anuñ dikdi muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 15*). [hem,]
32. Füzün olsun anuñ her gün cemâlî
Yücelsün **hem** benüm 'ışkum nihâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 38*). [hem,]
33. Hem işidüp anası bu hitâbı
Kabûl idüp şeh virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 65*). [hem,]
34. Sa'âdet-mend idi ḥayl u ḥaşem-dâr
Mürüvvet kânı idi **hem** direm-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 28*). [hem,]
35. Sükün eyleses bir yirde bî-gam
'Înânın zabt idesin gönlünüñ **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 150*). [hem,]
36. Düzüldi **hem** iki cânibden alay
İrişdi âsumâna nâle-i nây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 3*). [hem,]
37. Hem ejderhâ-yı tığ-i zehr-perver
Kımı ğarından iḥrâc eyledi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 39*). [hem,]
38. Varup **hem** kendüden ilte selâmı
'Ayân ide aña **hem** bu kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 16*). [hem,]
39. K'ölince kılavuz saña du'âyı
Hem ol şükraneye k'iy şâh-ı mergüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 13*). [hem,]
40. 'Adûñı Ḥaḳ Te'âla kıldı mağlûb
Mürüvvet menba'ısın **hem** dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 15*). [hem,]
41. Yabâna atduñ u döydüñ aña **hem**
Bu kuṭnı rişte idüp düğmeden sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 24*). [hem,]
42. Saña alvirelüm ḥürmet-ile
Hem olsun ferrûḥ ü zibâ cemâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 35*). [hem,]
43. Getürsün **hem** bile dünyâca mâlî
Güneş olsun yüzi mihrine ḥâsîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 36*). [hem,]
44. Ne içün bağludur **hem** söyle toĝru
Didi zen toĝru söz budur ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 32*). [hem,]
45. 'Aşâ kaçıcısı anuñ leng ḥingi
Şitâ eyyâmı idi ol zamân **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 3*). [hem,]
46. 'Abîr ü 'anber ü 'ûd u cevâhir
Hem uydurdu bile bî-ḥad tekâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 31*). [hem,]
47. 'Arab içre reîs ü püşt-i leşker
Yücedür nâmı sâhib-tüĝdür **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 73*). [hem,]
48. Elinde **hem** tutar bir şeb-çerâĝı
Kamu olmış ḥarîm-i bağ u gülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 28*). [hem,]
49. Baña ol divden görünür ebter
Gözüme ruḥları vü saçları **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 13*). [hem,]
50. Kõmamışdur benüm-çün âb u **hem** nân
Vücûdum vahşet içinde-durur güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 32*). [hem,]
51. Yir idi **hem** yine dilber ğamını
Meger kim bir gün ol şûrîde nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 6*). [hem,]
52. Bir âhûcuḳ var idi ki şeĝab-nâḳ
Mûkaḥḥal çeşm ü çâpûk **hem** ṭarab-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 87*). [hem,]
53. Kılâb öninde yatdı kâm-nâ-kâm
Yine **hem** şubḥa dek zâr u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 55*). [hem,]
54. Bu idi yol ḥoş itdün bârekallâh
Kavî peymânımsın **hem** vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 89*). [hem,]
55. Ki ben yâram saña iy yâr-ı cân **hem**
Fiĝân bî-keslik içün ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 170*). [hem,]
56. Acusın tatlusın bilmiş **hem** anuñ
Selîm-i 'Âmirî idi aña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 8*). [hem,]
57. Ac u bî-ḥ'âb eyü nâlân geçindün
Bir iki gün kalınca 'ömrünü **hem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 43*). [hem,]
58. İletmezdi yanına dâyesini
Bilüp bu ḥâleti **hem** ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 71*). [hem,]

59. Hem ideydüm seni māl-ile kâni'
Muṭî' olup saña olursa hem-râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 48). [hem,]
60. Ki 'ayn-ı 'ışkdan nûş itdûn anı
Çeküp **hem** vahşden ceyşin girâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 107). [hem,]
61. İşide öz kulağıyla sözünü
Hem ol mâhı görüp ol sen dağı şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 119). [hem,]
62. Hem ol dağı havâ yüzinde kaldı
Çün ol ğâfil bu resme düşdi elden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 100). [hem,]
63. Benüm odumdan irer saña âfet
Faķirem **hem** gücüm yitmez nevāya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 27). [hem,]
64. K'aña dil virüp idinmişdi maṭlûb
Hem anı kız da cāndan sevmiş idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 21). [hem,]
65. Yiri **hem** Zeynebün olmışdı âteş
Kılardı Zeyd Zeyneb diyü feryād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 94). [hem,]
66. Ki ḥaṭṭa kendümi bilmişdüm güm
Yine şabr eyledüm **hem** âhîr-i kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 55). [hem,]
67. Bulınmaz bî-resen tedbîr aña hiç
Şaçıdur ol resen dilberlerün **hem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 61). [hem,]
68. Az az şıḥḥat bulup vakti bih oldı
Mizâcî süstlikden kurtulup **hem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 37). [hem,]
69. Kāmu ḥaḳḳında dirler âferîn bād
Tutarısañ sen dağı ol ḥaşleti **hem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 37). [hem,]
70. Mübârek pâyını sürsem yüzüme
Anuñla bir nefes dem-sāz olam **hem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 55). [hem,]
71. Virüp Zeyde didi bu ḥil'ati **hem**
İlet yāra vü kıl benden selāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 66). [hem,]
72. Şıdı teb rengini ruḥsārınun **hem**
Saķāmet bādı kapdı lâlesini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 20). [hem,]
73. Başından **hem** diline indi ser-sām
Ḥarâret ḥālını kıldı mübeddel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 54). [hem,]
74. Du'adan geh geh idesin beni yād
Hem iy zibā-ḥıṣāl ü pāk-niyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 21). [hem,]
75. Kefen 'ıtrı yiter **hem** baña ol ḥāk
Vücüd-i çāk-çāküm üzre iy cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 28). [hem,]
76. Şalāmuñ nāleden kıl **hem** ḥurūsın
Çün âvāzemden ola ḥalk āgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 34). [hem,]
77. Cihāna pāk geldi gitdi **hem** pāk
Teni oldı senün mihrünle ḥākî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 62). [hem,]
78. Uş itdüm terk-i devrân-ı pür-âşüb
Degülseñ **hem** vefā rāhında sen süst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 93). [hem,]
79. Yem-i hicr engininden çık kenāre
Olalum **hem** biz iki yār-ı dîl-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 99). [hem,]
80. Cihāna eylemez oldı nigāhı
Anuñ vesme çekilmiş kaşları **hem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 5). [hem,]
81. Kāra mâtem-kede pür nāle vü āh
Giyindi ḥargeh ol demden berü **hem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 33). [hem,]
82. Gidüp gayrılar aldı yirlerin **hem**
Kişi bu vartadan kurtılmaz aşlā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 132). [hem,]
83. Ki ne 'âciz yile ne ister âbı
Hem anda var-durur bir 'âdl-ile üstād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 163). [hem,]
84. Çerāğ iki yanıcak yeg virür nūr
Kılalum **hem** biz iki bülbül-i zār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 99). [hem,]
85. K'ide yaşıyla anuñ çihresin pāk
Hem oldı 'ankebütân-ı resen-bāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 55). [hem,]
86. Hem oldılar yine 'uḳbāda hem-mehd
Bihişt-i dōstān oldı ol ziyāret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 36). [hem,]
87. Ziyāretgāh-ı ervāḥ-ı muḥibbîn
Hem ol demden berü ol ravza-i ḥüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 75). [hem,]
88. İderler-idi taḥsîn ü du'āyı
Necidügi ol iki **hem** müdārā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 13). [hem,]
89. Ebed bākî o 'ālem pākdür **hem**
Koyup 'aḳlı hevāya uyma zinhār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 98). [hem,]
90. Giceler eyle dîl nürından izḥār
Hem ol zülmetde efsün-ile āsān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 69). [hem,]

91. Hem âhîr yine rûzı kıl şehâdet
Be-âtm-i mürselin ü Hakk-ı Kur'ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 126). [hem,]

hem: Bile, dahi, da/de.

1. K'o zîbâ meyvenûn biri Hasandur
Birisi **hem** Hüseyin-i bî-şemendür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 4). [hem,]
2. Bulardan sonra lâzımdur bize **hem**
Şürû'-ı medh-i sultân-ı mu'azzam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 3). [hem,]
3. Hem İskender gibi kişver-güşâdur
Çü Hızır azmışlara **hem** reh-nümâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 72). [hem,]
4. Hudâ hayr eyleyüp **hem** âhîrini
Bihîşt içinde zeyn itsün yirini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 179). [hem,]
5. Sürûrından şarâbuñ Kays-ı hoş-hâl
Belâ-yı 'ışkdan **hem** fâriğu'l-bâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 16). [hem,]
6. 'Arabda bu idi evvel töre **hem**
Ki binerdi aña bir üştüre **hem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 27). [hem,]
7. Hem anuñ sen de olmuşsın esîri
Dilüñi çâk kılmış 'ışkı tîri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 15). [hem,]
8. Hem ol dem tûrdı Kays öñine mâder
Getürdi hoş ta'âm-ı rûh-perver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 51). [hem,]
9. Atası görüp anuñ hâlini **hem**
Hacâlet birle dökdi dîdeden nem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 63). [hem,]
10. Çü şeh gûş eyledi peykûn kelâmın
İşitdi İbn-i Selâmuñ **hem** selâmın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 60). [hem,]
11. Varup **hem** kendüden ilte selâmı
'Ayân ide aña **hem** bu kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 15). [hem,]
12. K'o anı sen de özge yâr tût **hem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80). [hem,]
13. Ata tehdîdi bir cânıbdan iy yâr
Yine **hem** bir yañadan ta'n-ı 'udvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 81). [hem,]
14. Veremler gördi vü kıldı enîni
Kıbarcıklar cerâhatler görüp **hem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 27). [hem,]
15. Ki âşâr-ı ecel zâhir yüzinde
Velîkin bildügi deñlü yine **hem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 89). [hem,]

hem hem: Hem.... hem bağlacı.

1. Lebi pür-luţf u şür-engîz ü emlah
Zebânı hem şeker-rîz ü hem efşah (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 22). [hem hem,]
2. Şeh-i kevineyn hân-ı sidre-kişver
Ki Hakkdan hem 'âlem buldı hem efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 30). [hem hem,]
3. Hem İskender-durur hem Hızır zâtı
Ki var hem mülki hem âb-ı hayâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 69). [hem hem,]
4. Hem İskender-durur hem Hızır zâtı
Ki var hem mülki hem âb-ı hayâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 70). [hem hem,]
5. Tapuña hem konuk oldum hem enbâz
Ki şayd üzre bir âdem gelse gâfil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 26). [hem hem,]
6. Begendi vü didi mu'tâdum olsun
Hem oğlum idi hem damâdum olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 62). [hem hem,]
7. Bu yolda ben saña şöyle mu'inem
Ki hem başum fedâdur hem hâzînem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 142). [hem hem,]
8. Ciger tâbına buldı feth-i bâbı
Hem içdi hem girüp yandı bu şudan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 37). [hem hem,]
9. Aña hem câme vü hem tu'me irsâl
Meger kim bir gün oturmuşdı tenhâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 14). [hem hem,]
10. Varaklar gülşene gevhîr-feşân hem
Yıl itdi kumrıyı lerzân u bî-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 38). [hem hem,]

hem-âgûş: Kucak kucağa.

1. Gel ol bu mäh-i nev birle **hem-âgûş**
Vü ger ol perdeden virürseñ âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 6*). [*hem-âgûş,]*
2. Kara hâli-ile oldı **hem-âgûş**
Cemâlinde olan her dürr-i zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 34*). [*hem-âgûş,]*

hem-âgûş ol: *Kucak kucağa, sarmaş dolaş olmak.*

1. Pes itmezsın qadîmî yâruñı yâd
Eger ğayr-ıla olduñsa hem-âgûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 45*). [*hem-âgûş ol, -duñ, -sa]*

hem-âheng: *Uygun, denk.*

1. Tağıdup perçemini düşına çeng
Özine kıldı tãmbürî **hem-âheng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 6*). [*hem-âheng,]*

hemân: *Birden.*

1. Hemân sâ'at sūvar oldı vü sürdi
Olar dañı irişüp karşı tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 1*). [*hemân,]*
2. Seg ağzında bilürdi özin **hemân** ol
Var İdi bir nedîmî pâdişāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 10*). [*hemân,]*
3. Ki ola yârnuñ hālinden āgāh
Hemân lâhza irişüp geldi bir pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 9*). [*hemân,]*

hemân-dem: *Hemen, o anda.*

1. Ki vaşlından ola ol meh-veşüñ şād
Hemân-dem tıtdı cān-ı Leylîyi tãb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 63*). [*hemân-dem,]*
2. Qodı cānı vü terk itdi cihānı
Hemân-dem urdı bir na'ra şegab-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 17*). [*hemân-dem,]*
3. Hemân-dem başladı āh u fiğāna
Şu resme k'adı fāş oldı cihāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 115*). [*hemân-dem,]*
4. Hemāndem geldi bañr-ı ceng cūşa
Dilirān başladı yir yir ħurūşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 9*). [*hemāndem,]*

hem-âşiyān: *Bir yuvada birlikte bulunmak.*

1. K'olayduñ sen benüm **hem-âşiyānum**
Qomadum cehde taqşır şāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 96*). [*hem-âşiyānum, -um]*

hem-ceng ol: *Mücadele etmek.*

1. Şehinşāh-ı serîr-i seng oldı
Başı her taş-ıla hem ceng oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 56*). [*hem-ceng ol, -dı]*

hem-çü: *Gibi, olarak.*

1. Şıfatuñdan olupdur deng ü meftûn
Niçe Leylî-yi 'ākıl **hem-çü** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 14*). [*hem-çü,]*
2. Hudādan rāyetine **hem-çü** tuğrā
Yazılmış āyet-i "innā fetahnā" (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 47*). [*hem-çü,]*

3. Görinür zāhirā zencir-i 'adli
Kılıcı cevherinden **hem-çü** Kısra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 52). [hem-çü,]
4. Siper kim var kolunda **hem-çü** mir'at
'Adüya gösterür alnını kat kât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 63). [hem-çü,]
5. Yalıncağ eyleyüp tığını süsen
Turur vādiler içre **hem-çü** reh-zen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 52). [hem-çü,]
6. Perî-peyker güzeller yüzleri gül
Muğannilik iderler **hem-çü** bülbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 24). [hem-çü,]
7. Ya maqtûlân-ı cevri ü zulm-i dilber
Zeminden baş götürmüş **hem-çü** mahşer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 50). [hem-çü,]
8. Bürehne-pâ ser ü 'uryân u nālân
Feşâr u hezl sözi **hem-çü** mestân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 12). [hem-çü,]
9. Yağar berf âsumândan **hem-çü** kâfûr
İder hallâclık güyâ ki Manşûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 85). [hem-çü,]
10. Ki zirâ anı derd ü hasret-i yâr
Komışdı **hem-çü** baht-ı sa'd-ı bîdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 62). [hem-çü,]
11. Hâdengân **hem-çü** tîr-i ğamze-i yâr
Vücûd-ı ehl-i harbe virür âzâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 71). [hem-çü,]
12. Yalıncağ **hem-çü** 'uryânân-ı mahşer
Pür olmuş vahşilerle her kenârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 54). [hem-çü,]
13. Şafâdan çarha girdi **hem-çü** gerdûn
Düşüp pây-ı resûl-i yâre âhîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 10). [hem-çü,]
14. Gelüp şarmaşur aña **hem-çü** yârân
Meger yir kanı içün ol hemîşe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 110). [hem-çü,]
15. Özinüñ şeklini eyler temâşâ
Takınmış câmesine **hem-çü** şahid (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 45). [hem-çü,]
16. Meh ü mihr ortasında **hem-çü** nâhid (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 102). [hem-çü,]
17. Seni bir gün vişâle **hem-çü** Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 68). [hem-çü,]
18. Vücûdın lerce tutdı **hem-çü** yaprak
Ten-i şad-pâresine çeng urdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 26). [hem-çü,]
19. Vücûd-ı hastesine seng urdı
Ruĥı şem'insüz itdi **hem-çü** fânûs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 29). [hem-çü,]
20. Gözinden yaş dökerdi **hem-çü** yârân
Şitâb iderdi ğayet gönli cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 30). [hem-çü,]
21. Bular cünbişde idi **hem-çü** zenbûr
Şanasın anda Mecnûn-ı ciğer-hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 68). [hem-çü,]
22. Yücelmiş **hem-çü** kâdr-i nik-bahtân
Görinür her taraf zîbâ çemenler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 34). [hem-çü,]
23. Ko zindân küşesin şahrâ-nişin ol
Bu hâkî âşiyândan **hem-çü** şeh-bâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 7). [hem-çü,]

hem-çün: Gibi.

1. Şeb-i ferhunde **hem-çün** turre-i hûr
Nühüfte cā-be-cā müşğ içre kâfûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 21). [hem-çün,]
2. Teferrüc eyledüm bir hatt-ı müşğîn
Hurûfî hûb **hem-çün** nâfe-i Çîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 94). [hem-çün,]
3. Eli Hatem eli gibiydi der-bâr
Kefî feyyâz **hem-çün** naĥl-i pür-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 170). [hem-çün,]
4. Başı saçlu nitekim nâfe-i müşğ
Deli göyneklü **hem-çün** penbe-i huşk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 234). [hem-çün,]
5. Bedî' ü tûrfe **hem-çün** şûret-i Çîn
Ten-i zîbâlarınuñ büy-ı müşğîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 57). [hem-çün,]
6. Dehânı sıfır **hem-çün** hây-ı mevhûm
Lebinüñ devri mişl-i mîm-i ma'dûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 57). [hem-çün,]
7. Kurulmuş **hem-çün** evvân-ı Süleymân
Ki var içinde Belkîs-ı hırâmân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 57). [hem-çün,]
8. Şitâb-ile atası tûrdı bî-bâk
Varup ol serve **hem-çün** seyl-i çâlâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 48). [hem-çün,]

9. Şahārī buldı **hem-çün** ‘arşa-ı Çîn
Şaçınun nâfesinden bûy-ı müşgîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 67*). [*hem-çün,]*
10. İdüp şem‘a hıttâb ol merd-i bî-kâr
Didi k‘iy sülhte **hem-çün** men-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 50*). [*hem-çün,]*
11. Dilîrân çekdi yir yir tiğ-i bürrân
Ğazâb vaktinde **hem-çün** şîr-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 26*). [*hem-çün,]*
12. Tıurur şayyâd **hem-çün** şîr-i şerze
Diler kim virmeyüp bir dem emânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 10*). [*hem-çün,]*
13. Münevver oldı **hem-çün** kalb-i ‘uşşâk
Felek havzında hürşîd-i cihân-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 4*). [*hem-çün,]*
14. Latîf ü pāk **hem-çün** havz-ı Kevser
Havâlisinden ol naḥlûn olup cem‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 20*). [*hem-çün,]*
15. Ki od olmuş yiri **hem-çün** semender
Be-nâ-geh ol tezerv-i âteşin bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 38*). [*hem-çün,]*
16. Ser-i tâc üzre **hem-çün** dürr-i meknûn
Çün ol şîri cebelde gördi şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 4*). [*hem-çün,]*
17. Fûrûzân oldı **hem-çün** tâb-ı âzer
Didi k‘iy hâk-ı pâyı başuma tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 52*). [*hem-çün,]*
18. Çemen bezminde **hem-çün** şem‘-i kâfûr
Virür bülbül nihâl-i gülde temdiḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 70*). [*hem-çün,]*
19. Dili meyl itdi **hem-çün** tıfl şîre
İdüp hayvanlara bir tünd âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 90*). [*hem-çün,]*
20. Aradan ‘Amr u Bekri sürdi yir yir
Çapudan taşra **hem-çün** halka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 53*). [*hem-çün,]*
21. Vuḥuş ardınca **hem-çün** şîr-i merdân
Bir âyîne daḥı iriḫdi kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 18*). [*hem-çün,]*
22. K‘âna vire şeref **hem-çün** melek ‘ışk
‘Acebdür kim ol iki ‘âşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 54*). [*hem-çün,]*
23. Dirîğa gitdi ol serv-i cemîle
Yakasın çâk idüp **hem-çün** gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 41*). [*hem-çün,]*
24. Koma egnûnde teşrif-ı ekâbir
Geçen bî-cây **hem-çün** halka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 41*). [*hem-çün,]*
25. Geçin perhîz ile **hem-çün** ḥekîmân
İdüben cânunı esrâra meşgûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 56*). [*hem-çün,]*

hem-dem: *Dost, arkadaş.*

1. Ğam-ı dilberden özge mahremi yok
Fiğân u nâleden yeg **hem-demi** yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 58*). [*hem-demi, -i]*
2. Ne nâlesinden özge **hem-demi** var
Ne sâyesinden ayrı mahremi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 67*). [*hem-demi, -i]*
3. Cihân içre ‘azîz olursın iy cân
Büzürg ‘âlemiyse **hem-demüñ** ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 117*). [*hem-demüñ, -üñ]*
4. Nigeh-bânlar var etrâfumda bî-ḥad
Ne bir hem-râzum ü ne **hem-demüm** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 25*). [*hem-demüm, -üm]*
5. Fiğânunla yaşıñdan özge **hem-dem**
Ciger kanı durur her dem şarâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 34*). [*hem-dem,]*
6. Ki yok benden saña **hem-demlük** iy yâr
Taleb kılduñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 36*). [*hem-demlük,]*
7. Dil-i divâneyi kıldı müşevveş
Emîn enkâldan ol iki **hem-dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 59*). [*hem-dem,]*

hem-dem eyle: *Arkadaş etmek.*

1. Güç olur eylemek dīv ile hem-dem
Yaraşmaz nūr-ıla bir yirde sersām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 58*). [*hem-dem eyle, -mek*]

hem-dem it: *Dost, arkadaş etmek.*

1. Anuñ oldı maķāmı külbe-i ğam
Fiġān u nāleyi idindi hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 24*). [*hem-dem it, -in, -di*]

hem-dem ol: *Arkadaş olmak, arkadaşlık etmek.*

1. Kenār-ı yārda āsüdesin sen
Çün olduñ ğayr-ile sen yār u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 127*). [*hem-dem ol, -duñ*]
2. Vuḥūşa hem-dem oldum ben remīde
Hezārān yeg-durur kelb-i muvāfiķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 48*). [*hem-dem ol, -dum*]

hem-derd: *Dert ortaġı.*

1. Ne yārı var idı kim ḥalin diyeydi
Ne bir **hem-derdi** kim kaydın yiyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 86*). [*hem-derdi, -i*]

hem-had: *Aynı seviye.*

1. Ki pürdür şekker-i nazmuñla devrān
Niçe şekker k’olmaz aña **hem-ḥad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 3*). [*hem-ḥad,]*

hem-hāl: *Aynı durumda olan, durumları birbirine benzeyen (kimse).*

1. Cevān idi vü Mecnûn-ıla hem-sāl
Degül hem-sāl ancak belki **hem-ḥāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 132*). [*hem-ḥāl,]*

hem-hʿāb: *Birlikte uyuyan.*

1. İdeyin kudretümce cehd ü ikdām
K’ola **hem-ḥʿābuñ** ol serv-i gül-endām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 32*). [*hem-ḥʿābuñ, -uñ*]
2. Bile **hem-ḥʿāb** olalum tā kıyāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 106*). [*hem-ḥʿāb,]*

hemîn: *Hemen, birden.*

1. Baḥāsın bulıcaġuz bir kumāşı
Hemîn şatmaķdur aşlı olma nāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 108*). [*hemîn,]*
2. Boġazlaya **hemîn** ol nā-tüvānı
Çü şayyādüñ yanına irdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 12*). [*hemîn,]*
3. Hemîn dir āḥ Leylî ḥasretinden
Çü Leylî muṭṭalı‘ oldı bu ḥāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 24*). [*hemîn,]*
4. Sen olursın **hemîn** derde giriftār
Çi ger pür nişdür kejdümde neşter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 116*). [*hemîn,]*
5. Çü vakt ire **hemîn** ol demdür el-ḥāk
Fırāķından ṭurup zevcinüñ ol māḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 100*). [*hemîn,]*

6. Açıldı kufî-ı mahzen kām u nā-kām
Hemîn lâhza râkıbân-ı haremğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 7*). [hemîn,]

hemîn: Ancak, sadece.

1. Çün işitdi atasından bu nakli
Hemîn pervâz kıldı murğ-ı ‘aqlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 2*). [hemîn,]
2. Baña pesdür **hemîn** bir kûşe bir âh
Bunı diyüp yirinden turdı ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 74*). [hemîn,]
3. Ki hiç bir müzeyye sığmaz iki pây
Hemîn oldur cihân içre baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 15*). [hemîn,]
4. Hemîn kalmış deriyle üstüñ’ânı
Giriftâr-ı belâ cism-i nizârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 10*). [hemîn,]
5. Saña düşmez dem urmak bu arada
Hemîn sen gel götür dâyim peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 7*). [hemîn,]
6. Ne diyem kim ne resme virdi cânı
Cihân içre **hemîn** anuñ şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 69*). [hemîn,]
7. Ne seng-i hâre altındadır çāk
Benüm sensin **hemîn** bir bağ-ı bî-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 43*). [hemîn,]

hemîşe: Daima, her vakit, her zaman.

1. Hemîşe gül gibi ol şād u hândân
Çü gonca olmağıl mağbûs-ı zindân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 9*). [hemîşe,]
2. Var idi meyli her mâhuñ bir işe
İşi âh idi Leylîñüñ **hemîşe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 34*). [hemîşe,]
3. Makâm-ı dîde-veş mihrâb dâyim
Melek gibi **hemîşe** pāk u şâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 28*). [hemîşe,]
4. Bu resme bî-vefâlıkdur **hemîşe**
Sipenc-i dehr aña virmiş-durur kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 40*). [hemîşe,]
5. Gelüp şarmaşur aña hem-çü yârân
Meğer yir kanı içün ol **hemîşe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 111*). [hemîşe,]
6. Ki incitmeyeler seni **hemîşe**
Ucumdan derd bulsun dirseñ ağıyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 114*). [hemîşe,]
7. Olur bî-gül **hemîşe** hâmuş u lâl
Aña yüz göstere çün verd-i hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 6*). [hemîşe,]

hem-kabr eyile: Bir kabre koymak.

1. K’ol iki yâr-ı cân-ı bî-nifākı
Biri biriyle hem kabr eyleyeler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 27*). [hem-kabr eyile, -ye, -ler]

hem-kār: Aynı kervanda olanlar.

1. Yine başladı gözden dökmege hûn
Yine vahşilerile oldı **hem-kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 47*). [hem-kār,]

hem-kāsem: Ahit, yemin.

1. Benüm **hem-kāsem** u hem-rāzum idi
Fiğān u nālede dem-sāzum idi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 51*). [*hem-kāsem,]*

hem-küşti: Güreşmek.

1. Ki hem küştî olmaz şîr ile büz
Süvār-ı kürre-i aşkar-nijāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 10*). [*hem-küşti,]*

hem-mehd kıl: Beşik kertmesi yapmak.

1. Tāma‘dan kendüsine kıldı hem-mehd
Gerek kim ‘ömrini Mecnûnuñ evvel (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 14*). [*hem-mehd kıl, -dı]*

hem-mehd ol: Beşik kertmesi olmak.

1. Hem oldılar yine ‘uqbāda hem-mehd
Bihişt-i döstān oldı ol ziyāret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 36*). [*hem-mehd ol, -dı, -lar]*

hem-nefes: Arkadaş, dost.

1. Belā çekmek sebebsüz her maħalde
Nedür bu **hem-nefeslerden** cüdālîḫ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 21*). [*hem-nefeslerden, -ler, -den]*
2. Ki yokdur **hem-nefeslerden** kimesnem
Ecelden cānumuñ varken emānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 56*). [*hem-nefeslerden, -ler, -den]*

hem-pehlû: Yan yana, omuz omuza; birlikte.

1. Geçürdiler biri birine revzen
Ḳodılar Leyliye **hem-pehlû** anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 31*). [*hem-pehlû,]*

hem-rāh: Yol arkadaşı, yoldaş.

1. Meger ol yörede var idi bir şāh
K’özine baht u devlet idi **hem-rāh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 22*). [*hem-rāh,]*

hem-rāh it: Dost olmak, yoldaş edinmek.

1. Revān oldı idinüp pîri hem-rāh
Bile yırtıcılar yanınca anuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 138*). [*hem-rāh it, -in, -üp]*

hem-rāh ol: Yoldaş olmak.

1. Ki ya‘ni atasına ol ciger-ḥwāh
Ḳoyup tağı vü rāḡı oldı hem-rāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 88*). [*hem-rāh ol, -dı]*
2. Hem ideydüm seni māl-ile ḳānı‘
Muṭi‘ olup saña olursa hem-rāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 49*). [*hem-rāh ol, -ur, -sa]*

hem-rāh-ı kevākib: Yola beraber çıkılan yıldızlar.

1. Bu dilberlerle Leylî fi'l-merātib
Kamer gibiydi **hem-rāh-ı kevākib** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 64*). [*hem-rāh-ı kevākib,]*

hem-rāz: Sırdaş, dost.

1. Görinmez dergehinde kimse hâzır
Meger kim bir niçe **hem-rāz** u hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 74*). [*hem-rāz,]*
2. Bu şahrâda saña dem-sâz kimdür
Bu hayretgâhda **hem-rāz** kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 68*). [*hem-rāz,]*
3. Benüm hem-kâsem u **hem-rāzum** idi
Figân u nâlede dem-sâzum idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 51*). [*hem-rāzum, -um]*
4. Nigeh-bânlar var eṭrâfumda bî-ḥad
Ne bir **hem-rāzum** ü ne hem-demüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 25*). [*hem-rāzum, -um]*

hem-rāz idi: Sırdaş edinmek.

1. Eger Dāvûda tağ oldıysa dem-sâz
Saña mi'râcda Ḥaḳ idi hem-rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 86*). [*hem-rāz idi,]*

hem-rāz ol: Sırdaş, dost olmak.

1. Ğanem gürgile hem-rāz olmuş-idi
Seg-ile şulḥ idüp ḥargûş u naḥçır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 66*). [*hem-rāz ol, -mış, - idi]*
2. Hezâr ol vâḳtdan konıldı nâmı
Çün ol murğ anuñıla oldı hem-rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 53*). [*hem-rāz ol, -dı]*
3. İki cân birbirine oldı hem-rāz
Senüñle bende var bir vaḥdet ü ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 32*). [*hem-rāz ol, -dı]*

hem-rāz-ı bālîn: Yatak arkadaşlığı.

1. Ol üftâde başı altına bir ḥişt
Degül kimse aña **hem-rāz-ı bālîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 15*). [*hem-rāz-ı bālîn,]*

hem-rāz-ı nevfel: Nevfel'in sırdaşı.

1. Birine katdılar zehr-i mezellet
Çün ol şerbetleri **hem-rāz-ı Nevfel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 19*). [*hem-rāz-ı nevfel,]*

hem-rāz-ı sırr-ı li-ma' allāh: Benim Allah ile öyle anlarım olur ki, ne bir mukarreb melek; ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir, meâlindeki hadisten alınmadır.

1. Eyā **hem-rāz-ı sırr-ı li-ma' Allāh**
K'ayağun ḥâkidür cân-ı her âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 5*). [*hem-rāz-ı sırr-ı li-ma' allāh,]*

hem-reh ol: Yol arkadaşı olmak.

1. Kõdı deşti vü tağı turdı derhāl
Oluban **hem-reh ol** yārānlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 19*). [*hem-reh ol, -ub, -an*]
2. İder vardukça cân şevkîni zâyil
Vü ger ola vefâ ‘ışkile hem-reh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 11*). [*hem-reh ol, -a*]

hem-rikâb: Üzengi arkadaşı; yoldaş.

1. Olımaız çarh atınıñ **hem-rikâbı**
Tutışdurur kılıcı âfîtabı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 93*). [*hem-rikâbı, -ı*]

hem-sāl: Aynı yaşta.

1. Cevān idi vü Mecnûn-ıla **hem-sāl**
Degül **hem-sāl** ancaķ belki hem-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 131*). [*hem-sāl,]*
2. Cevān idi vü Mecnûn-ıla **hem-sāl**
Degül **hem-sāl** ancaķ belki hem-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 132*). [*hem-sāl,]*

hem-ser: Arkadaş.

1. Saña tā **hem-ser** olmayınca ol mäh
Kemendüm cengden kalmaya kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 101*). [*hem-ser,]*

hemser: Benzer, eş, denk.

1. Çarh **hemser** dirlerise kapuña kılma ‘aceb
Pîr-i fertüt-durur anda iñen olmaz edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 13*). [*hemser,]*

hem-sır: Kız kardeş.

1. Görinmez dergehinde kimse hāzır
Meger kim bir niçe hem-rāz u **hem-sır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 74*). [*hem-sır,]*

hem-sır: Sırdaş.

1. Kavuşdı birbirine çün elif lām
Ezel bir cân idi ol iki **hem-sır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 91*). [*hem-sır,]*

hengāme: Kavga, şamata, velvele.

1. Çemen **hengāmesindedür** resen-bāz
Füger dürtüp yüzine şahid-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 58*). [*hengāmesindedür, -sin, -den, -dür*]

hengāme-i hayret: Şaşkınlık şamatası.

1. Kālan hengāme-i hayretde nālān
Diriğ ü nāle vü āhuñ enīsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 10*). [*hengāme-i hayret, -de*]

hengām-ı rāhat: Huzur zamanı.

1. Var iy dem bādsuz kalsun dimāğum
İrişdi iy nefes **hengām-ı rāḥat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 21*). [*hengām-ı rāḥat,]*

henüz: *Az önce, daha şimdi, yeni; daha, hâlâ.*

1. Helāk olduğına bu resme küffār
‘Azādedür **henüz** İblis-i bed-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 100*). [*henüz,]*
2. Henüz öz mühriledür hoşka-i ‘āc
Delinmedi daḥı bu gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 126*). [*henüz,]*

hep: *Artık.*

1. Zātūn vücūda geldüğü şeb düşdi **hep** yüzün
Küffār ma‘bedinde olan zümre-i şanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 29*). [*hep,]*
2. Hep oldılar gelüp ol ravzaya cem‘
Çün ol miskine kıldılar nazāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 16*). [*hep,]*

hep: *Bütün, her zaman.*

1. Senūn ser ḥādīm-i h‘ānuñ Ḥālildür
Ḥarīmūn kuşları **hep** Cebrā’ildür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 70*). [*hep,]*
2. Ğış u gıldan dili mir’atı tāhir
Cihān bātınları **hep** anda zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 26*). [*hep,]*
3. Kamusı bir kafesdeydi giriftār
Hep ol meh-pāreler mānend-i mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 13*). [*hep,]*
4. Şanemden gayrını **hep** aldı uyḥu
Uyumadı velikin ol melek ḥū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 59*). [*hep,]*
5. Su’āl itdi anuñ ḥūy u ḥışālın
Nedür **hep** didiler sultāna ḥālın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 4*). [*hep,]*
6. Senūn ucuñdan olmışlardur iy cān
Ḳarābetüm baña **hep** düşmen el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 22*). [*hep,]*
7. Cūduñ eyyāmında sā’il ḳalmadı ‘ālemde ḥiç
Oldı ‘ahdūnde cihān müflisleri **hep** muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 48*). [*hep,]*
8. Ki Mecnūnı filān virānda gördüm
Cihān ‘ibretlerin **hep** anda gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 80*). [*hep,]*
9. Baña bir dāne virme **hep** senūn bil
‘Ācūze gördi çün kim bu şumārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 56*). [*hep,]*
10. Hep istikbāle çıkdılar kıvanu
Varup buluşdılar İbn-i Selāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 46*). [*hep,]*
11. Neden rām oldı bu ḥayvān baña **hep**
Ḳaçan görmek dilese bir ārayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 98*). [*hep,]*
12. Zārūrı oldı **hep** segler muṭī‘i
Meger kim šāh bir gün nāgehānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 32*). [*hep,]*
13. Aña olmışlar idi **hep** hevādār
Ger oturaydı ger ṭuraydı dāyīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 112*). [*hep,]*
14. Yine geldi giden bīmārlik **hep**
Şu ten k’evvel tutılmış idi zaḥme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 50*). [*hep,]*

her: *"Bütün, her bir" anlamlarında belgisiz sıfat.*

1. Çünki berḳ urdı derūnumdan benüm envār-ı ‘ışḳ
Bātınında oldı **her** şeyūn ‘ayān āşār-ı ‘ışḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 2*). [*her,]*
2. Almaya ‘aynına bir çöpce cihān lezzātını
Māsivādan el çeküp **her** kim ola bī-kār-ı ‘ışḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 6*). [*her,]*
3. Her nefes biñ kez fiğan her lāḥza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemālūn gülsitānın bir daḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2*). [*her,]*
4. Her nefes biñ kez fiğan **her** lāḥza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemālūn gülsitānın bir daḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2*). [*her,]*

5. Kâdir eyle **her** cevâba yâ ilâhe'l-'âlemîn
Şol zamân kim kabır içinde ideler dürlü su'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 35*). [her,]
6. İster ki cümle eyleye ihsân ü lutfuñı
Her gice tâ şabâha dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 44*). [her,]
7. Her şeb ider mâh-ı defterdâr diyu anuñ gibi
Aķçe döküp nukre-i encüm hisâbını raķam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 21*). [her,]
8. Devr-i 'adlûñde vücûdından yudı zâlimler el
Her biri bir yoldan itdi 'azm-i iķlîm-i 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 28*). [her,]
9. İşigûñde nevbet ile hîzmet ider mihr ü mâh
Her seher tâ şeb biri her şeb biri tâ şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [her,]
10. İşigûñde nevbet ile hîzmet ider mihr ü mâh
Her seher tâ şeb biri **her** şeb biri tâ şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [her,]
11. Rûm u Tatar u 'Arab Ćîn ü Habeş Türk ü 'Acem
Sâye-i hûkmûñdedür âsûde şimdi **her** ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 42*). [her,]
12. Ćamze-i dil-düz-ı cânân gibi tîr-i şaf-derûñ
Her nefesde biñ hevâyı seyr eyler bî-kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 46*). [her,]
13. Nişân-ı nâmesi **her** şer-firâzuñ
Zebânı virdi aşhâb-ı niyâzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 9*). [her,]
14. Müşerref idüp elvâh-ı zebânı
Müzeyyen eyleyen **her** dâstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 12*). [her,]
15. Bulupdur emrûñile rif'at eflâķ
Ķalupdur pestligûñde **her** zamân hâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 20*). [her,]
16. Ķamunuñ bildüģi 'ilmûñdedür cehl
Olupdur kârûña nisbet **her** iş sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 50*). [her,]
17. Senûñ emrûñle olur **her** 'acâib
Ki sensin mücîd-i cümle garâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 53*). [her,]
18. Odur emvâc viren baħr-ı cûda
Ten ü cân ol baģışlar **her** vücûda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 6*). [her,]
19. Gedâ-yı gülşene vakt-ı bahârân
Derâhim baħş olur **her** naķş-ı bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 28*). [her,]
20. Her etfâl-i giyeh kim toģurur hâķ
Ķü dâye ebrden süd virür eflâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 29*). [her,]
21. Hilâl-i 'idden lutfıyla **her** sâl
Virür sâķ-i 'arûs-i 'arşa ĶalĶâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 57*). [her,]
22. Şükûfeyle pür olur evvel eşcâr
Biter **her** birisinde âħir eşmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 74*). [her,]
23. Niķe tertîb olunmış Ķör bu 'âlem
Ki kendü 'âlemindedür **her** âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 80*). [her,]
24. Ķü nûridi tapuñda cism-i maţbû'
Olur **her** nûrdan pes sâye merfû' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 110*). [her,]
25. Meşelde **her** sümi bir beyze-i la'l
Hilâl olmuş şan ol la'l üstüne na'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 51*). [her,]
26. Muşaffâ la'l-i aħmerden oyanı
Muraşşa' **her** cevâhirden 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 70*). [her,]
27. Sipîhr evcinde yir yir **her** sitâre
Ķöz açup aña kılardı nezzâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 99*). [her,]
28. Pür eyledi melâ'ik çarĶı şafdan
Felek sükkânı Ķayrân **her** tarafından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 110*). [her,]
29. Kaķan cüş eylese deryâ-yı cûdı
Ķanimet Ķarķa virür **her** vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 42*). [her,]
30. Kara vü ak cihânda **her** ne kim var
Ķudâdan geķse oña dirler perestâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85*). [her,]
31. Var-ise ķande bir cûd ehli sultân
Urur çâķerliginden lâf **her** ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 110*). [her,]
32. Tütupdur dehri tîģ-i Ķâme ile
Ki bir iķlîm açar **her** nâme ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 114*). [her,]
33. Kûleh-dâr-ı Ķotendur k'efser üzre
Kûleh ķor **her** zamân lû'lü' ser üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 144*). [her,]
34. Budur olduģı çarĶuñ tâcı pîrüz
K'olur tâcından anuñ şu'le **her** rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 124*). [her,]
35. Güneş **her** Ķün giyüp zer-tâc
Ķapusında tûrur feyzine muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 125*). [her,]
36. Anuñ-ķün **her** kişi kim çekmeye renc
Yire geķsün vücûdı Ķer ola Ķenc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 129*). [her,]

37. Yücelmiş kâmet-i süsen çü servi
Ki **her** gence o servüñ bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 54*). [her,]
38. Giyüp süsen kabâ-yı âsumânı
Müzeyyen eylemiş **her** büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 56*). [her,]
39. Velî düşmedi âsân baña bu genc
Ki çekdüm **her** güher için üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 128*). [her,]
40. Yidüm **her** gavtada yüz zehr ü biñ hün
Kılınca bahrdan bir dürri birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129*). [her,]
41. Ne dürler kim şumar olmaz behāya
Degül şayeste-i güş **her** gedāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 134*). [her,]
42. İki biñ yidek atı vardı tâzî
K'iderdi **her** biri berķ-ile bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 176*). [her,]
43. Virüp hem şîr-i râhat aña devrân
Kıladı dāye-veş perverde **her** ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 300*). [her,]
44. Muķarrer bildi **her** şāhib-ferāset
K'iriser 'ışkdan aña felāket (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 339*). [her,]
45. Olup tîz günde rüsvā-yı zamāna
Yazılısar adı **her** dāstāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 342*). [her,]
46. Kıladı **her** biriyle 'işve-bāzı
Sezüb kendüde yönerdi ṭabance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 20*). [her,]
47. Qalupdur teng-i dil **her** gence-i cîm
Dişi dürrinden ayru sîn urmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 36*). [her,]
48. Elif engüştine hayrân olup diş
Fırākıdan anuñ **her** hāl pür-reşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 39*). [her,]
49. Gözi cādū şacı ta'vide döndi
İraķdan **her** kim iderse nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 53*). [her,]
50. Her encüm hāle-i meh-tāb içinde
Gül-idi şanki havz-ı āb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 5*). [her,]
51. Buyurdi yakdılar 'ūd u sipendi
Ki tā def' ide andan **her** gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 22*). [her,]
52. Sürerdi yüzini ṭoprağa **her** gāh
Dilinden çıkmışdı māsivallāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 27*). [her,]
53. O havz içinde abuñ **her** ḥabābı
Şan olmuşdur nücüm-ı burc-ı ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 15*). [her,]
54. İdinüp bir ḥabābı güş-vāre
Dönüpdür **her** semek bir gül'izāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 18*). [her,]
55. Anuñ **her** beyti zîbā vü murabba'
Görinür andan iki der çü maṭla' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 45*). [her,]
56. Ne der **her** taḥtası bir cild-i pür-kār
Ki gūyā bir mücellid düzmış iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 49*). [her,]
57. Görinür bunlaruñ farkında **her** şāḥ
Ḥasūduñ çeşmine mismār-ı sūrāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 59*). [her,]
58. Gözi kıttāl-ı şūfî zülfi çengāl
Yüzinde sübhādūr **her** dāne-i hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 84*). [her,]
59. Şu resme kıldı anı seyr-i timşāl
Ki **her** ḥālî teğayyūr buldı fi'l-ḥal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 104*). [her,]
60. Hem ol gülzār deşt-i rîve beñzer
Ki **her** bir naḥli şāḥ-ı dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 18*). [her,]
61. Degildür sünbül-i zülfi semen-sā
Ki **her** bir tāridur bir 'ırķ-ı sevdā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 28*). [her,]
62. Şüküh ikliminüñdi nāmdārı
Ki nāmı tutmuş-idi **her** diyārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 20*). [her,]
63. Turur ḥargehleri şahrāda **her** sū
Çü dağ-ı lāle dil-teng ü siyeh-rū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 33*). [her,]
64. 'Arab māhı cemāl itmekde izḥār
'Acem şūḥı gönül ḳapmaḳda **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 72*). [her,]
65. Muķîm-i külb-e-i derd oldı nāçār
Añup rüyāsını ağlardı **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 46*). [her,]
66. Çerāğ-ı vaşl-ı maṭlûbından ayru
Dökerdi giceler ḳan çeşmi **her** sū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 6*). [her,]
67. Keñinden 'azm ḳılsa **her** diyāra
Döner başduğı yirler penbe-zāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 15*). [her,]

68. Kara evden ruḥ-ı şahrāya **her** sāl
Kor iy ‘ālî neseb kavmūn siyeh ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 41*). [her,]
69. Derûn-ı lāle gibi âteş-i âh
Yakardı ḥirmen-i şabrını **her** gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 18*). [her,]
70. Yeñi içinde **her** bâzûsı kim var
Çeh içre şan kara urğandır iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 31*). [her,]
71. Olur **her** gice ol mâh-ı ciger-süz
Göñül odı ile kâşâne efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 83*). [her,]
72. Ruḥına şem‘ gibi çeşm-i ḥün-bâr
Döker **her** lâhza eşk-i lâ‘l-i girdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 90*). [her,]
73. Bahâne eyleyüp dir ol şeker-leb
‘Araḳdan **her** kabam ıslandı bu şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 104*). [her,]
74. Fiğāna başlasa hicr-ile **her** şeb
Çığırur kim tenümi şokdı ‘akreb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 113*). [her,]
75. İdüp **her** lâhza bir dürlü bahâne
Döker yaş yirine kan ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 115*). [her,]
76. İşüñ şoñını **her** k‘itmez tefekkür
Gelür öñine yüz şerm ü tehayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 11*). [her,]
77. Budur olmaduḡı gül-güne gül-gün
Ki ‘işmetden durur **her** lâhza birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 34*). [her,]
78. Yüzüne bakmasun **her** lâhza süzen
Gözini rişte ile dik anuñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 45*). [her,]
79. İşi **her** lâhza oldı nâle vü zâr
Belâ zencirine düşdi giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 5*). [her,]
80. Ğam anı **her** kaçankim kılsa nālân
Bu zibâ şi‘ri okurdı firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 13*). [her,]
81. Döker **her** süy çeşm-i eşk-bârı
Yaḳalarda çü Mecnûn çeşme-sârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 35*). [her,]
82. Anuñ **her** küşesinden gösterür miḡ
Gehi jengârı geh gül-günî bir tiḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 41*). [her,]
83. İçinde sū-be-sū çok ḡârlar var
Ki güyâ **her** biridür gür-i pür-mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 48*). [her,]
84. Şehinşâh-ı serîr-i seng oldı
Başı **her** taş-ıla hem ceng oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 56*). [her,]
85. Atasına meger bir âşinâsı
Didi **her** neyse anuñ mâcerâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 12*). [her,]
86. Ger oḡlan ‘ayb-nâk ola vü bî-bâk
Atasına dir ol **her** ‘aybdan pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 34*). [her,]
87. Arayup **her** yaña ol nâzenîni
Yur idi eşk-ile pîrâhenîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 39*). [her,]
88. Yol üzre keşüñüñ **her** naḳşı iy hân
Olupdur baña miḡrâb-ı dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 17*). [her,]
89. Senüñ **her** sözuñ iy şâhib-ṭarîḳat
Bañadur bilürem pend ü naşîḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 25*). [her,]
90. Niçe yanmayayın ben iy mûkerrem
Ki var sinemde **her** sū biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 64*). [her,]
91. Ata kim tutmaḡa olmaya **her** bâr
Seg-i küyından özge dilberüñ yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 73*). [her,]
92. Ğabâsında olan **her** düḡme-i zer
Dilinde bir girih idi pür âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 37*). [her,]
93. Girîbânı zihinde naḳş kim var
Şan aña dâḡ-ı hicrân idi **her** bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 40*). [her,]
94. Nihâl-i serv-i bâḡ-ı nâzsın sen
Niçün **her** lâhza girye-sâzsın sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 6*). [her,]
95. Didüñ niçe kelâm-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider ol **her** gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 8*). [her,]
96. Yüzinden şemme **her** birisinüñ mihr
Meh ayakları tozına sürer çîhr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 25*). [her,]
97. Giyer **her** biri bir dürlü libâsı
Öger Leylî ‘abâyı vü pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 27*). [her,]
98. Var idi meyli **her** mâhuñ bir işe
İşi âh idi Leylîñüñ hemîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 33*). [her,]

99. Şitānuñ şiddetinden çarh hōd kām
Güne karşı döner **her** rüz tā şām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 90). [her,]
100. Koyup mähî şovukdan cüy-ı âbı
Gelüp **her** meclisün olur kebâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 100). [her,]
101. Gözi efsün okır sihr-ile kaşı
Şatar **her** bir bucaqdan bir kumâşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 36). [her,]
102. Elinden **her** k'anuñ bir cām ide nüş
Ayıklığa meger düşde ola tüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 43). [her,]
103. Döşekler döşenüp **her** biri birşim
Harîre şarmadılar sine-i sim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 57). [her,]
104. Taşı bālîş kılup bister türâbı
Vaţangâh idinen **her** bir harâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 6). [her,]
105. 'Aceb çetr idi zîbâ vü münakkaş
Muşanna' **her** yiri **her** naqşı dil-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 58). [her,]
106. 'Aceb çetr idi zîbâ vü münakkaş
Muşanna' **her** yiri **her** naqşı dil-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 58). [her,]
107. Çi ger âteş olur pür-şu'le vü nür
Velî eymendür andan **her** k'ola dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 16). [her,]
108. Hünerdür 'ışk **her** kâmil katında
Dime mecnûn aña 'âkıl katında (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 13). [her,]
109. Kefine sürdi **her** bir pâyınuñ rû
Ki kılmışdur güzêr ol kûydan bû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 31). [her,]
110. Senüñ feryâd u nâlûñ **her** sehergâh
Olupdur rehber-i 'uşşâk-ı güm-râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 37). [her,]
111. Ne için bî-cemâl-i yâr-ı manzûr
Virürsin böyle sen **her** meclise nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 52). [her,]
112. Ser-i müşinde **her** engüşt-i çâlâk
Olupdur fi'l-meşel bir şâh-ı misvâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 31). [her,]
113. Ne deñlü var-ise cây-ı tevaqku'
Varup **her** birine eyler tazarru' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 24). [her,]
114. Yol üzre şol kadar saçdı zer ü dūr
Ki itdi dâmenini **her** gedâ pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 42). [her,]
115. Beni bu 'ışkuñ irür gâyetine
Ki ya'nî vâkıf it **her** hâletine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 26). [her,]
116. Füzün olsun anuñ **her** gün cemâli
Yücelsün hem benüm 'ışkum nihâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 37). [her,]
117. Velî lutf eyle sen iy Hayy u Mennân
Ziyâde it meylümi ol mâha **her** ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 44). [her,]
118. Yolında ölmedür **her** lâhza râyı
K'ilenç özine aña eyler du'âyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 81). [her,]
119. Kıyâs itme bu işi degme işe
Ki **her** şahs idinemez bunı pîşe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 4). [her,]
120. Şunuñla kim dahı olmışdı hândân
Gül-i ra'nâyı hacl iderdi **her** ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 18). [her,]
121. Ki mihirinden anuñ 'âlemde **her** sū
İrişdi mağzına şad 'aşıkuñ bû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 27). [her,]
122. Ža'if ü bî-mecâl ü hâste ol seg
Kurmuş cismünñ üstünde **her** reg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 48). [her,]
123. Velîkin bir söz açsa **her** cihetden
Eger hikmetden ü ger ma'rifetden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 67). [her,]
124. Velî ma'kül yaz **her** bir cevâbı
Haţâsına bedel eyle şevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 37). [her,]
125. Yücedür çün bilürsin menzil-i mäh
Olur **her** el aña irmekde kütâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 44). [her,]
126. Şadâ tûfânı ol meydânda **her** sū
Tenür-ı küsdan geldi yukarı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 7). [her,]
127. Cüvanlar mâteminde zâr u ğamġin
İñiler derd-ile **her** nây-ı zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 20). [her,]
128. Kılıç âbindan itdi **her** dilâver
Şarâb-ı merg-ile pür kâse-i ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 41). [her,]
129. Çeker **her** kişi ceng içre cezâyı
Ol okur şulh için dâyim du'âyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 5). [her,]

130. ‘Adūsına urur **her** kişi tîğī
Çalar ol sineden taḫl-ı dirîğī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 7). [her,]
131. Dilâverler idüp **her** güşede ceng
Gözetdi **her** birisi ğayret ü neng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 11). [her,]
132. Dilâverler idüp **her** güşede ceng
Gözetdi **her** birisi ğayret ü neng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 12). [her,]
133. Dönüp pes **her** kişi geldi mekāna
Şeb irse nitekim murğ-ı āşiyāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 25). [her,]
134. Çün oldu bu ḥikāyet ‘āleme fāş
Mesāviye şurū‘ itdi **her** evbāş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 2). [her,]
135. Bu resme eyleyüp **her** kişi teşnī‘
İlūn ta‘nı nigāra virdi taşdı‘ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 13). [her,]
136. Buyurdi leşkerine **her** kim anı
Buluben sinesinden dōke kanı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 37). [her,]
137. İşidüp bu kelāmı **her** dilâver
Gönüllerinde kıldılar muḳarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 41). [her,]
138. Ṭaleb-kār idi gence buldı renci
Ki renc-ile bulur **her** kişi genci (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 60). [her,]
139. Söze çekdi pes anı **her** aradan
Cevāb işitmedi aḳdan ḳaradan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 73). [her,]
140. Ḳamu olmuşlar idi āhene ğark
Ḳılıç oynatmada **her** biri çün berḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 68). [her,]
141. Götürmişdi ḥamāyil **her** kişi pūr
Kimi şemşīr ü kimi zaḥm-ı şemşīr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 57). [her,]
142. Bahādırlar çeküp tîğ-i felek-gün
Aḳıtdılar şū gibi **her** yaña ḥūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 66). [her,]
143. Buḳuḳ dem kendüye ‘aḳlı degül yār
Gezer **her** lāḫza deşt ü rāğlarda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 63). [her,]
144. İderler şimdi **her** meclisde yādın
İl içre bî-güneh düşdi zebāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 72). [her,]
145. Diyüp bir sözi altında ḳalan şāḥ
Ḳanı ol kim diridūn baña **her** bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 11). [her,]
146. İşide **her** kişi k’uşlandı Mecnûn
Kemālūn bulduğından soñra iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 44). [her,]
147. Baña **her** kişi ta‘n eyler nihānī
Ki Mecnûn içün ol māha idüp cehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 12). [her,]
148. Rızā-yı Ḥaḳḳ-ıçün virgil rehāyī
Yazuḳdur **her** birinūn cānı vardur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 31). [her,]
149. Ne diye saña çün bulmaya çifti
Diye **her** kim seni ayırdı benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 25). [her,]
150. Yüzinden altına bir naṭ‘-ı ğarrā
Şererdür **her** ḥabābı fī‘l-merātib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 29). [her,]
151. Günūn niçün ḳaradur böyle **her** rüz
Oda yanan ben özi göyneyen sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 58). [her,]
152. Hevāda uçmağa başladı ḥuffāş
Felekte bir çerāğ oldu **her** encüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 95). [her,]
153. Yaḥūd bir çeşm-i zāğ oldu **her** encüm
Çerāğ-ı bezm-i miḥnet gibi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 96). [her,]
154. Her endāmını çekmiş bend ü bāğa
Giriftār itmiş anı ser-te-ser bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 22). [her,]
155. Gezüp cerr iderüz pes **her** diyārī
Bulup bu bend-le fetḫe bahāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 40). [her,]
156. Yilüp **her** birisi ardınca gitdi
Aradılar çi ger kūh u yabānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 82). [her,]
157. Düzetdi kūrilar gibi özini
Virüp **her** ḥāline tağyīr ṭurdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 5). [her,]
158. Gider gözetmeyüp şağ u şolını
Dileni dileni **her** çetri nāğāḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 9). [her,]
159. Atar **her** sū şanasın penbe ḥallāc
Göze **her** rişte-i ḥürşid-i şāfī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 6). [her,]
160. Atar **her** sū şanasın penbe ḥallāc
Göze **her** rişte-i ḥürşid-i şāfī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 7). [her,]
161. Aña nāğāḥ güzergāḥ oldu bir bāğ
Nazar kıldı çü **her** sū büstāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 21). [her,]

162. Ki kurtıldı gamâm-ı varıdan mäh
Tuyıldı **her** vilâyetde bu kıssa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 21). [her,]
163. Ki püştü **her** birinün bâr ile pür
Şeker-bârından oldu üştürân leng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 36). [her,]
164. Belâ zenciridür zaḥm-ı çengâl
Reg-i gîsûma **her** dendân-ı şâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 45). [her,]
165. Şan etrâfına encüm mâhitâbuñ
Eline aldı ol cennetde **her** hür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 11). [her,]
166. Hezâr ikrâm-ile bir şem'-i kâfûr
Bularda **her** çerâğ-ı âteşin bâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 13). [her,]
167. Şeker şâhındadır şan tûṭî-yi âl
Gözine Leylinün **her** şem'-i enver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 15). [her,]
168. Zârûrî görmege kıldı kanâ'at
Bu resm-ile geçinürlerdi **her** gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 107). [her,]
169. Velî kendü işiçündür mu'ayyen
Çeker **her** kişi bunlardan cefâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 53). [her,]
170. Viren hasretle 'ömri bergi bâde
Yir idi **her** zamân Mecnûn için gam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 5). [her,]
171. Nitekim Yûsufından ayru Ya'kûb
Dir idi hasret ü derd-ile **her** gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 9). [her,]
172. Yalıncaḥ hem-çü 'üryanân-ı mahşer
Pür olmuş vahşilerle **her** kenârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 55). [her,]
173. Ki yaşından ol etrâf oldu gül-reng
Dönüp dîvânesine **her** mahalden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 81). [her,]
174. Başî şûridelik hem pesdür epsem
Bir eglence durur 'âlemde **her** dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 107). [her,]
175. Cihân içre irer pâyâna **her** gam
Segün vardur vatangâhı senün yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 108). [her,]
176. Gönül **her** havfdan bi-bâk olupdur
Cihânda kâni'üm ben bir giyâha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 28). [her,]
177. Düşen yârân u ehl-i beytden dūr
Soñı vardur **her** işün dünyada pes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 9). [her,]
178. Ki çekdi sîneñi pehlûsına hâk
Ciger kanı yerem derdüñle **her** bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 107). [her,]
179. Kûrar **her** lâhza bir şahrada meclis
Kaçankim cû'dan ireydi hâlat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 36). [her,]
180. Ki **her** hayvân ider bir dürlü hizmet
Ol otururdu yüzine urup kef (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 50). [her,]
181. 'Adûdan anı hıfz iderdi **her** an
Kafasında tururdu **her** nefes kurd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 63). [her,]
182. Severdi vü oper kocardı **her** gün
Şıgayup pöstün operdi gözini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 90). [her,]
183. İdindi kendüye **her** lâhza yoldaş
Añup nergislerini yâr-ı cânun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 94). [her,]
184. Vuḥûşa gayrın iderdi havâle
Yılun **her** faşlunun şubḥı vü şâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 107). [her,]
185. K'olara rızkın ol virürdi dâyim
Kaçan kim görse anı **her** ded ü dâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 111). [her,]
186. Ki şan **her** biri dîv idi ya ejder
Şu resmeydi şalâbet **her** birinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4). [her,]
187. Ki şan **her** biri dîv idi ya ejder
Şu resmeydi şalâbet **her** birinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 5). [her,]
188. Kıya bir gün özine düşmeyüp uz
Kıldırı korḥusundan **her** zamân âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 17). [her,]
189. Müşâhib düşdi **her** dem anlarile
Varup **her** dem alup bir gûsfendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 25). [her,]
190. Kılâbuñ sofrasına şaldı kendi
Nevâht ü rıfk idüp **her** birisine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 27). [her,]
191. Buladı kuyruğunu **her** birisi
Tolayı alup etrâfını yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 46). [her,]
192. Ki suçsuz âhüyü virdüm ite uş
Her endâmın göreydünüz ki segler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 65). [her,]

193. Havâlisinde kal'aydı ded ü dām
Bular kim **her** biriydi mest ü hün-h'ār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 111). [her,]
194. Ki içinde ola **her** hâli mektûb
Velikin ne kalem buldı ne kâğıd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 30). [her,]
195. İşiden nâlesin **her** mübtelânûñ
Belâ vâdîsi 'atşânına **her** dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 16). [her,]
196. K'idüpdür firkatûñ cân ceybini çāk
Görinürsin gözüme **her** zamân sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 139). [her,]
197. Ne bir derdüm diyecek âdemüm var
Saña kim hüsrevîsin **her** kenârûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 27). [her,]
198. Düzerven **her** cihetden bir bahâne
Perî gördüm direm gice oldı h'âbum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 68). [her,]
199. Getürdüm yirine **her** şartı iy yār
Elümden gelse anı da iderdüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 158). [her,]
200. Teninde çok elifler dağlar var
Bunuñ **her** satrı kim bir mile beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 17). [her,]
201. Yüzine gözine sürdi du'â-vār
Görür kim **her** sözidür mihr-perver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 47). [her,]
202. Dilerdi kim ura zaḥmına merhem
Her ay başında iderdi ol nigû-fāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 13). [her,]
203. Firāk ü hecrden kıldı şikâyet
Hâber şordı aña **her** bir nişândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 41). [her,]
204. Ferâgat bulmuşam **her** perverîşden
Boğazum nâyine sığmaz benüm nân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 88). [her,]
205. Dırâz it bister-i nerm üzre pâyı
Niçe bir ola mesken saña **her** gâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 47). [her,]
206. Ya varduğum gibi evde ölem ben
Baña hōd **her** enîs-i tırş-rûdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 77). [her,]
207. Bu daḥı arzûdan öldi âḥir
Cihân **her** rûz-ı nev nev-cân rübâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 5). [her,]
208. İşi **her** lâhza efsun-ı digerdür
Bizi şöyle tutupdur çarḥ-ı bî-dād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 18). [her,]
209. Anası merginüñ soñunda cüşin
Qabilelen seğırdüp **her** birisi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 33). [her,]
210. Yüzin düşmiş kılar feryâd u efgân
Şaçup **her** biri gözden eşk-i hün-rîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 37). [her,]
211. Taḥammül eyle dehrüñ zaḥmetine
Dilerseñ k'olasın **her** gamdan âzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 79). [her,]
212. Şuda **her** biri 'aksın kıldı izḥār
Benefşe şaldı yir yir naṭ'-ı sincâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 48). [her,]
213. Olur **her** dem belâ-yı cāñ-ı bülbül
Nem alur ebrden berḳ-i cihân-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 60). [her,]
214. Def olmuşdur gül evrākı celâcil
Getürdi **her** şükûfe ḥâkden ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 65). [her,]
215. San okur Sidrede Cibril tesbîḥ
Yürür **her** kişi bu dil-keş hevâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 73). [her,]
216. Şu resme kim yaşından la'l olur seng
Çemen bezminde bir hûbile **her** kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 77). [her,]
217. Kılar Mecnûn biyâbanlarda zârı
Refîkile temâşâda **her** âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 81). [her,]
218. İniler tağda Mecnûn-ı şādık
Elinde **her** kişinuñ cām-ı la'lîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 85). [her,]
219. Olup-dururdu mu'tâd-ı ded ü dām
Görüp **her** birisinden 'izz u rağbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 91). [her,]
220. Bularla tutmuş-ıdı üns ü ülfet
K'aña **her** beyza-i mārân-ı vâdî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 93). [her,]
221. Peleng altına döşerdi alâ naṭ'
Dümiyle naṭ'ını **her** şîr-i çālāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 99). [her,]
222. Düzer bir günbed anuñ-çun **her** âhü
Kaşırğadan dilese göñli şimşâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 114). [her,]
223. Öper **her** lâhza bir âhü gözini
Geçinürdi bu resme ol belâ-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 124). [her,]

224. Tağıldı **her** birisi bir kenāre
Gelüp gördi bular ol nā-tüvānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 8*). [her,]
225. Belâ çekmek sebebsüz **her** maḥalde
Nedür bu hem-nefeslerden cüdālik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 20*). [her,]
226. Ruḥ-ı bağ oldı gülden ergüvānī
Gül-i aḥmerden oldı **her** leb-i cū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 25*). [her,]
227. Yenābî'-i bihişte döndi **her** cū
Güler gül kimse iştmez şadāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 30*). [her,]
228. Zehebden tügmeler **her** şaḥ-ı sencid
Çemen bezminde aldı nergisi ḥ'āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 46*). [her,]
229. Gözüme görünür hîzem ü âteş
Çemenlerde biten **her** lāle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 21*). [her,]
230. Gözüme ejder-i âteş-zebāndur
Leb-i 'unnābsuz **her** sincid-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 25*). [her,]
231. Gelür ḥākister-i küllḥan gibi ḥ'ār
Gülistānda olan **her** sūnbül-i ḥūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 29*). [her,]
232. Gelür **her** berg-i süsen tiḡ-ı ḥūn-ḥ'ār
Baḥā bī-lāle ḥadd ü sīm-i ḡabḡab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 34*). [her,]
233. İderler 'aybuḥi arduḥca tekrār
Dili ta'n itmede **her** āşināḥi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 53*). [her,]
234. Aḳıdup gözlerinden **her** biri kan
Didiler k'iy ḥarāb olan vücūdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 2*). [her,]
235. Özine güldüren **her** bir ḥasūdi
Şol âfet kim ḡamından sen belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 4*). [her,]
236. Urursın cānūna derdinden âteş
İdüp **her** rüz 'azm-i bağ ü gülzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 7*). [her,]
237. İder rüşen dili derdini **her** ḡah
Görine çün gözine serv-i şimşad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 10*). [her,]
238. Olup **her** birisi ser-mest ü ḥayrān
Ḥayāl-ı yār ile Mecnûn-ı pūr-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 26*). [her,]
239. Bîşirür āb içinde **her** taraf baṭṭ
Günün tābından âteş āba döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 14*). [her,]
240. Ki tutdı **her** taşī ḥummā-yı muḥrik
Nazar kılsuḥ çemende **her** giyāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 22*). [her,]
241. Ki tutdı **her** taşī ḥummā-yı muḥrik
Nazar kılsuḥ çemende **her** giyāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 23*). [her,]
242. Dökilüp levni döndi berg-i kāha
Günün tābī semen bergine **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 25*). [her,]
243. Ki adum aḥup aḡlar ol ciger-süz
Anuḥla bizüm ortamuzda **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 31*). [her,]
244. Gözine **her** kemerden bir maḡāra
Deḥān-ı ejdeḥādan kim şaçar nār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 66*). [her,]
245. Cehennem revzeni olmışdı **her** ḡar
Mākām-ı şīr idi vü ḥāne-i gūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 68*). [her,]
246. Fülān menzilde naḥlistān u tenḥā
İrişmiş **her** nihālī āsūmāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 127*). [her,]
247. Şular **her** naḥl dibinde revāna
Biraz vakt olsun ol yirde qarāruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 128*). [her,]
248. Cihān-bīnüm diyü lāf ura **her** ḡah
Ḥazīnem leşkerüm yoḡ pādīāḥum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 12*). [her,]
249. Velī 'iḡḡūndayum **her** ḡamdan āzād
Señün feyzünden iy ebr-i sa'ādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 40*). [her,]
250. Olur **her** şeb maḡāmum bir ḥarābe
Sen ādem oḡlanısın vaḡşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 20*). [her,]
251. Ki iy kılan müşerref **her** ḥarābī
Nedür bu iḡtiyār itmek belāyī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 2*). [her,]
252. Ki olur **her** belānuḥ bir sūrūn
Dem olur kim ser-i maḡzūna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 18*). [her,]
253. Velī Ḥākdan da şanmaḥ ḡāfil idi
Teninden görinen **her** daḡ-ı sevdā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 25*). [her,]
254. Olurdi ol şeh-bāb-ı evc-i maḡşūd
Teninde görinen **her** çāk-ı pūr-āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 29*). [her,]
255. Bilürdi k'eyle icāb itdi taḡdīr
Elin **her** nesneden kılmışdı kūtāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 33*). [her,]

256. Rızā-yı yār idi maṭlūbı **her** gāh
 Ğam içürmişdi cām-ı ‘ışkdan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 34*). [her,]
257. Nitekim hâne-yi envâr-ı revzen
 Sözin fehmi itmeyüp **her** nâ-kes ü dün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 43*). [her,]
258. Degildür ‘akıl anlardan vefâ-cüy
 Çi ger şüretdedür **her** biri âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 61*). [her,]
259. Bulurdı andan zıyâ şâm-ı siyâhı
 Yunurdu **her** kaçankim olsa giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 75*). [her,]
260. Ki olmuş bār-ı şâh-ı naḥl-i tâze
 Leṭâfetde leb-i cân-baḥşı **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 49*). [her,]
261. Ki **her** biri leṭâfet-rîz ü merġûb
 Didi Zeyd aña ta’n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 40*). [her,]
262. Füzûn itme baña **her** lâhza kaydı
 Cehâletden delû dîrsin baña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 14*). [her,]
263. K’emîndür **her** ḥaṭardan bu vilâyet
 Bulısar itdüğini **her** kişi pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 74*). [her,]
264. K’emîndür **her** ḥaṭardan bu vilâyet
 Bulısar itdüğini **her** kişi pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 75*). [her,]
265. Ki ekdüğün biçer ‘âlemde **her** kes
 Nişâne toġru varur tîrüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 76*). [her,]
266. Ki râyuñ birledür **her** müşkil âsân
 Nedür bu ‘âlemüñ ḥâlî ḥaber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 2*). [her,]
267. Şır idi giryessin ḥandeyle **her** bār
 Çü zevci olmaya kılar fiġanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 34*). [her,]
268. Bıraġur ḥirmen-i ġitîye âteş
 Daḥı **her** gice bu ḥumm-ı ġil-âlûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 85*). [her,]
269. Ki ne ḥâletdesin derdümle **her** şeb
 Didi Zeyd aña k’iy cân u cihânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 18*). [her,]
270. Yoġ-idi ortada şehvet ḥayâlî
 Bu ḥâl üzre geçinürlerdi **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 27*). [her,]
271. K’idesin **her** kişiy e luṭf-ı in’âm
 Eyûlik zâyî’ olmaz Ḥak katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 40*). [her,]
272. Ne fi’l itse o kâlır **her** kişiy e
 Gönildi raḥtî çün İbn-i Selâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 44*). [her,]
273. Dışın ceng-içün itmîş **her** biri tîz
 İḥâta eyleyüp ol iki yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 28*). [her,]
274. Varup **her** biri siñdi bir bucaġa
 Yol üzre şubḥ idi k’ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 36*). [her,]
275. Oturdu vaḥşiler silkinde o server
 Tıutup ol cânverler **her** kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 55*). [her,]
276. Der-i dergâhdan geçmezdi deyyâr
Her âdem k’ol temâşâya ġelürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 61*). [her,]
277. Ki şan bir cismüñ oldı iki cânı
 Çün oldı büseden keşf aña **her** ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 81*). [her,]
278. Firâķ-ı ḥasretümle ḥaste cânım
 Budur çün bûlbûle ‘âdet ki **her** sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 5*). [her,]
279. Velî dildür vücûdum üzre **her** kıl
 Anuñ-çun kıldan olmışdur zebânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 6*). [her,]
280. Ki ġül-reng olmuş eşküñden nihâlin
 Saña yokdur belâ bezminde **her** dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 33*). [her,]
281. Fiġānuñla yaşıuñdan özge hem-dem
 Ciger kanı durur **her** dem şarābuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 35*). [her,]
282. Ki ḥâl-i ‘âlemi kıldı ferāmûş
 Çi ger **her** ‘özriden pāk idi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 11*). [her,]
283. Velikin dide-i pākıyle baġdı
 Ki ‘aşık pāk-bâz olmasa **her** dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 35*). [her,]
284. Yüzi şuyını ḥāk eyler ḥacâlet
 Gerek **her** kim tıtilsa ‘ışka cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 43*). [her,]
285. Müşevveş ḥâl **her** lâhza sitemden
 Gözinden yaş yirine kan saçılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 18*). [her,]
286. K’içi bâde yirine oldı pür bād
 Olup **her** târ bir tennür-i âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 57*). [her,]
287. İcini dânedin kıldı pür aḥker
 ‘İzâr-ı bağda **her** zâġ-ı maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 59*). [her,]

288. Ki bağ içre gül-içün tıtdı mâtem
Çemen soñında ‘âdetdür ki **her** bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 63). [her,]
289. K’ider feryâd içinde **her** taraf zâğ
Budağ kim evvel idi berk tahtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 76). [her,]
290. Şan âteşhâne kıldı lâle-zârin
Lebi üstinde **her** teb-hâle pür-cüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 33). [her,]
291. Kara hâli-ile oldu hem-âğuş
Cemâlinde olan **her** dürr-i zîver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 35). [her,]
292. Şanasın gıtdı genc üstinden ejder
Şacı ucında dürr-i güş **her** bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 73). [her,]
293. Senûn derdüñedür yine heves-nâk
Kâlpudur muntazırlar gibi **her** gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 85). [her,]
294. Kesüp atdı saçın **her** mâh-peyker
Gözinden ağıdup **her** biri seyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 42). [her,]
295. Kesüp atdı saçın **her** mâh-peyker
Gözinden ağıdup **her** biri seyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 43). [her,]
296. Ki girer yire **her** genc ü define
Açılmadan eyâ gül nişe şalduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 52). [her,]
297. Bu kapu mekr-ile örtülmez aşlâ
Çalışdı **her** cevân cehd itdi perîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 135). [her,]
298. Gelen gider eger yoğsul eger bây
Biten **her** sebze vaktinde bahâruñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 139). [her,]
299. Hatındandır eşer bir gül-‘izâruñ
Dağı **her** lâle etrafında cüyüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 141). [her,]
300. K’ışidür dâyim anuñ ‘adl-ile dâd
Ki **her** bir âdemînüñ nevbet-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 165). [her,]
301. Getürdi **her** biri yük niçe anbâr
Şular kim kendülerden soñra geldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 178). [her,]
302. Öginür niçesinüñ unı tekrâr
Degül mi ‘adl kim **her** şahsa ol üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187). [her,]
303. Bile ağlayalum **her** gice **her** rûz
Ki zîrâ şol gicede k’ola deycür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 96). [her,]
304. Bile ağlayalum **her** gice **her** rûz
Ki zîrâ şol gicede k’ola deycür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 96). [her,]
305. Ki gürgün sāyesinde düşdi bî-hüş
Süminden şâhına dek **her** gâzâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 49). [her,]
306. Yirinde **her** biri kılmışdı ârâm
Uyurdi ol nitekim şâh-ı ber-taht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 60). [her,]
307. Turur girdinde bunlar bekleyüp raht
Düzüp ol câyda **her** biri hâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 63). [her,]
308. Temâşâyâ ki teng olurdi **her** râh
Gelen tururdi bunlardan velî dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 66). [her,]
309. Çüridi çihresi hâk oldu anuñ
Ser-â-ser hey’etinde **her** nişândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 77). [her,]
310. Nesîm-i ‘ışkdan bildiler âhîr
Her iklimde gidüp bu kıssa-i şüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 13). [her,]
311. Gözinden **her** biri cüy itdi hünlar
Pes âhîr âb-ı dideyle yudılar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 22). [her,]
312. Binâ eylediler bir hōş ‘imâret
Ki **her** bir revzeninüñ şîşesinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 41). [her,]
313. Münevver **her** birinüñ rüyı çün şem’
Varup girerler idi ol bihişte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 64). [her,]
314. Nitekim hür ü ğilmân ü firişte
Anuñ **her** tahtesidür şan derinüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 67). [her,]
315. Gehî Leylîñüñ âşârın okurdi
Görüp **her** kişi andan bu vefâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 11). [her,]
316. Yücelmiş hem-çü kâdr-i nîk-bahtân
Görinür **her** taraf zîbâ çemenler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 35). [her,]
317. Ki kıymet-dâr içinde **her** olan raht
Döşenmiş sū-be-sū yüz nağ‘-ı dibâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 44). [her,]
318. O taht üzere iki ferruğ firişte
Vücüdî **her** birinüñ ğarğa-i nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 49). [her,]

319. Ayağ üzre turur hizmetde dāyim
Alup **her** şāhdan sad verd-i bī-hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 65*). [*her,]*
320. Göñül mir'âtın andan eyle maşkûl
Hidāyet şem'inüñ nûryla **her** gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 59*). [*her,]*
321. Bahāsı **her** birinüñ biñ cihāndur
'Uṭārid hirmenüñden hūşe-çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 64*). [*her,]*
322. Saña ne bāk-ı zer'-i ān u indür
Yed-i beyzā-yı Mūsā gibi **her** bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 67*). [*her,]*

her ān: *Her zaman.*

1. Şadāsı hakkı Dāvüduñ ki **her ān**
Demüri mûm iderdî taşî nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 77*). [*her ān,]*
2. 'Adūdan anı hıfz iderdî **her an**
Kāfasında tururdî her nefes kurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 62*). [*her an,]*

her bār: *Her seferinde, sürekli.*

1. Adına qahqahadan kebk-i tayyār
Ta'aşşuk nevbetini ururdî **her bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 80*). [*her bār,]*

her bār: *Her an.*

1. Şehāb-ı cüdüñ feyziyle **her bār**
Pür it cān dürcine dürr-i güher-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 17*). [*her bār,]*
2. Mağāra içre cild ü beyzā-i mār
Kefen-i kāfūr olur aña **her bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 26*). [*her bār,]*
3. Nihālün bağını yir zāğ **her bār**
Tezervünde çi ger maqşüdidür gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 102*). [*her bār,]*

her bār: *Her defa, daima, her vakit.*

1. Nedür ta'nuñ baña iy pāy-mālüm
Anamuñ bir taraftan pendî **her bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 79*). [*her bār,]*

her dem: *Her zaman.*

1. Pürdür a'mālüm kitābı cürm ü 'işyān u ḥaṭā
Anuñcündür işüm **her dem** figān ü ibtihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 32*). [*her dem,]*
2. 'Aṭāñ cürmüme **her dem** şefî' it
Bu serkeş nefsümi baña muṭî' it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 111*). [*her dem,]*
3. Bilürsin yokdur eyyāmuñ vefāsı
Ki ādem cānidur **her dem** gıdāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 8*). [*her dem,]*
4. Çıkamaz taşra idüp bir bahāne
Maqāmı oldı **her dem** künc-i ḥāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 80*). [*her dem,]*
5. Firāk u hicr-i Mecnūnile **her dem**
Dökerdi yaş yirine dīdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 17*). [*her dem,]*
6. Dilerseñ k'olmaya anuñ çeşmi giryān
Çeküp çāk itmeye **her dem** giribān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 4*). [*her dem,]*
7. Ziyāde oldı şūr u ıztırābı
Didi ḥayf u dirīg ü āh **her dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 3*). [*her dem,]*
8. Yirem ben dūd **her dem** ḥaşm ḥelvā
Benüm sensüz maqāmum deşt ü vādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 36*). [*her dem,]*
9. Gülistānuñda oldum naḥl-i bī-bār
Baña itdüklerüñ ihsānı **her dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 87*). [*her dem,]*

10. Müşâhib düşdi **her dem** anlarile
Varup **her dem** alup bir güsfendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 24*). [*her dem,]*
11. Vişâli çâresineydi mülâzım
Kıldı **her dem** envâ'-ı mûdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 63*). [*her dem,]*
12. Virürdi aña **her dem** bir firîbî
Hezârân âlle ol serv-i 'ayyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 32*). [*her dem,]*

her dem: *Her an.*

1. Öperdi gözlerini **her dem** anuñ
Ta'accübdeydi her lâhza ki yâ Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 96*). [*her dem,]*
2. İşiden nâlesin her mübtelânuñ
Belâ vâdîsi 'atşânına **her dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 17*). [*her dem,]*

her gâh: *Her zaman.*

1. Felek kavs-i kuzah altında **her gâh**
Olupdur safl-ı âhûr-i şehenşâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 151*). [*her gâh,]*
2. Tutup deşt ü beyâbânlarda hargâh
Kış irince olurlardı anda **her gâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 32*). [*her gâh,]*
3. Keminden gamze-ile ol yüzi mâh
Delerdi şad-hezârân sîne **her gâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 64*). [*her gâh,]*
4. Şan ol hargehler idi anda **her gâh**
Göyünmiş hirmenân-ı leylî-yi mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 47*). [*her gâh,]*

her gâh: *Her zaman.*

1. Delü gibi il içinde o güm-râh
Başına söylenür yürürdi **her gâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 8*). [*her gâh,]*

her iş ta'cîl ile bâtıl olur: *Acele işe şeytan karışır.*

1. Taḥammül kıl ki vaşla iresin tâ
Olur ta'cîl-ile bâtıl her işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 27*). [*her iş ta'cîl ile bâtıl olur, -ile-ler]*

her kaçan kim: *Her ne zaman ki.*

1. Her kaçan kim kaçd eylersem şıfâtuñ vaşfına
Ḥayret ü heybet zebânumda kımaz kılca mecâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 29*). [*her kaçan kim,]*

her kim: *Her kim, kimse.*

1. İşitse **her kim** andan bu nevâyı
Bulurdı rûhına kût u gıdâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 1*). [*her kim,]*
2. Atuñ ayağı tozin **her kim** edinmez sürme
Şu'le-i şems görünsün gözine zulmet-i şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 19*). [*her kim,]*
3. Şaçum k'ağardı böyle iy dil-ârâ
Çiçek gösterdi **her kim** nahli güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 16*). [*her kim,]*

her lâhza: *Her an.*

1. Öperdi gözlerini her dem anuñ
Ta'accübdeydi **her lāḥza** ki yā Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 97*). [*her lāḥza,]*

her ne: Her ne, neresi olursa olsun.

1. Her ne iklîme ki 'azm eylesin devlet ile
Qalmaya raḥsuñ ayak basduğı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 7*). [*her ne,]*
2. Her ne deñlü seng-dil olursa inûlerdi kûh
Okusam ger levḥ-i medḥûnden aña bir kaç maḳâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 17*). [*her ne,]*

her ne ki: Her ne, her ne ki.

1. Daḥı **her ne ki** didiye özine
Cemî'isin didi Qaysuñ yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 53*). [*her ne ki,]*

her-bâr: Her defa, daima.

1. Ki kılmış dâmenini müşg-ile pür
Suṭûri beñzer ol serve ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 39*). [*her-bâr,]*

hergiz: Asla, hiçbir vakit.

1. İle kim mâyl ü râm ola bir kız
Siyeh-rûlûḳdan olmaz dūr **hergiz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 30*). [*hergiz,]*
2. Anuñ adına eydürlerdi Nevfel
Eli üstine **hergiz** yoğ-idi el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 26*). [*hergiz,]*
3. Ölür gider açılmaz baḥtı **hergiz**
Bu emr için k'olam itmâma bâ'is (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 22*). [*hergiz,]*
4. Ne bir dem yatdı ne ârâm itdi
Degül **hergiz** murâdı gice gündüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 111*). [*hergiz,]*
5. Sen isnâd eyledün baña ḥaṭâlar
Esenlik görmedüm 'ahdünde **hergiz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 53*). [*hergiz,]*
6. Anuñ gayrıyla **hergiz** düzmezem kâr
Gelüp yanına pes meşşâta dil-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 16*). [*hergiz,]*
7. Ki senden kesmezem **hergiz** recâmı
Qıyâmetde beni rûsvây ider od (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 98*). [*hergiz,]*
8. K'ide ḥarâdan ol la'li cüdâ tâ
Yoğ-idi bundan artuḳ 'aybı **hergiz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 65*). [*hergiz,]*
9. Çekilüp kılmadı perhîz **hergiz**
Qamu derde devâ perhîz iledür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 40*). [*hergiz,]*
10. Ki mişlin görmemiş **hergiz** anuñ kes
Mu'aṭṭar kılup ol mâh-ı mükerrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 64*). [*hergiz,]*
11. Anı aldayamaz **hergiz** bu şüret
Qanı Hüsrev qanı Dârâ qanı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 130*). [*hergiz,]*
12. Buña 'âkıl olan **hergiz** baş egmez
Bu şüretle olupdur dehr mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 110*). [*hergiz,]*

her-hâl: Herhalde.

1. Diline keşf olmuş gördi **her-hâl**
Cihân ḥalḳına kıldı anı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 94*). [*her-hâl,]*

herkes: Herkes, birçokları.

1. Dürüşüp **herkes** itmekde kıtālī
Barışdırmakda Mecnûnūñ hayālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 3*). [*herkes,]*
2. Ki yitmez Hâk katında ol mu'ayyen
Eyülük yatlılık 'âlemde **herkes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 73*). [*herkes,]*
3. Kıldadı **herkese** ihsân u in'âm
Dem-â-dem yir idi Mecnûn için gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 10*). [*herkese, -e]*
4. Selîme şordı **herkesden** nişanı
Bu hâl içre gözin yaş tutdı nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 2*). [*herkesden, -den]*
5. Gazeller nazm ider çün lü'lü'-yi ter
Bilür **herkes** anı kim bî-tefekür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 13*). [*herkes,]*
6. Şikeste düşdiler çün zülf-i dilber
Peyince nâle kılup dirdi **herkes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 85*). [*herkes,]*
7. Gelüp etrâfdan seyr itdi **herkes**
Pes anuñ kıldılar adını ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 72*). [*herkes,]*
8. Tutulur **herkes** aña kâm u nâ-kâm
Çanı bir baht k'olmadı nigün-sâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 88*). [*herkes,]*

her-sû: Her tarafa, her yöne.

1. Gedâ gibi ider her sū temennâ
Çok iş itdi bu resme ol dil-efkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 32*). [*her-sû,]*

herze-gû: Saçma sözler söyleyenler.

1. Bilürsin kim 'Arab ne 'ayb-cûdur
Ne resme **herze-gû** vü zişt-hûdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 36*). [*herze-gû,]*

heştüm: Far. Sekizinci.

1. Çü geçdi ravza-i heftümden ol şâh
Yüzi gösterdi **heştüm** ravzada mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 150*). [*heştüm,]*

hevâ: Ar. İptila, arzu, düşkünlük, aşk.

1. Düşeli mihrüñ **hevâsına** yakıldum yandum âh
Böyle bilmezdim ne muhriş âteş-imiş nâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 7*). [*hevâsına, -sı, -na]*
2. Vâkıf olmadı **hevâsına** şehâ rif'atünün
Ne kadar k'itdise pervâz bu şehbâz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 9*). [*hevâsına, -s, -ı, -n, -a]*
3. Gamze-i dil-düz-ı cânân gibi tîr-i şaf-derün
Her nefesde biñ **hevâyı** seyr eyler bî-ka-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 46*). [*hevâyı, -y, -ı]*
4. Derünından çıkup oğıl **hevâsı**
Nijâd u neslden gitdi ricâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 69*). [*hevâsı, -sı]*
5. Hevâdan hâtırı oldı müşevveş
Gam urdı cân-ı mehcûrına ateş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 43*). [*hevâdan, -dan]*
6. Söneydi kaş-ı gerdünüñ çerâğı
Hevânuñ oldı aşüfte dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 48*). [*hevânuñ, -nuñ]*
7. Benüm başum için düş-nâma bâ'ış
Bu bir abdâl meşrebdür **hevâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 25*). [*hevâyı, -y, -ı]*
8. Gemi gibi yem-i hâdrâ yüzinde
Dilinden pür-buhâr eyler **hevâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 79*). [*hevâyı, -y, -ı]*
9. Ki bād-ile gele andan nesimün
Kaçan kim senden ırırmez **hevâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 83*). [*hevâyı, -y, -ı]*
10. Hevâyı düd-ı âhı kıldı tîre
Çarâbeti ki bu hâli işitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 80*). [*hevâyı, -y, -ı]*

11. Maḳām-ı şıdkda pes buldı ārām
Hevāyī idi cāñ tıtdı **hevāyī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 37*). [hevāyī, -y, -ı]
12. Hevā āşūftesi ya'nî ki Mecnûn
Çün işitdi ḥaber kim ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 26*). [hevā,]
13. San oḡur Sıdrede Cıbrıl tesbîḥ
Yürür her kişi bu dil-keş **hevāda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 73*). [hevāda, -da]
14. Rūḥ-ı bāḡı bahār itdi mülevven
Bu resm-ile ki gülzāruñ **hevāsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 11*). [hevāsı, -sı]
15. Nesīm-i ṭuresidür ol nigāruñ
Bu resm-ile ki dil-cüdur **hevāsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 219*). [hevāsı, -sı]
16. Hevā bütḥānesini oda urdum
Şehinşāḥ-ı serîr-i 'ışk-ı pākem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 10*). [hevā,]
17. Velikin kendüler ḥayrān u ḥāmūş
İremden bir **hevā** irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 113*). [hevā,]
18. Degüldür 'ışk şevvāt u **hevādur**
Hevāyī olsa 'aşıkda ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 40*). [hevādur, -dur]

hevā: Hava, gökyüzü.

1. O da yandı hevesden kaşr-ı ārām
Yile vardı **hevādan** ḥirmen-i nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 36*). [hevādan, -dan]
2. Hevāyī nızeler kıldı neyistān
Yir oldı ḥün-ı merdāndan meyistān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 63*). [hevāyī, -yı]
3. Hevāda uçmaḡa başladı ḥuffāş
Felekde bir çerāḡ oldı her encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 94*). [hevāda, -da]
4. Hevā gülzārdan gösterdi āzer
Meger ol ḥün ilinüñ kām-rānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 32*). [hevā,]
5. Mūdām İbn-i Selām idi nıgeh-bān
Kuş uçurmazdı üstinden **hevāda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 67*). [hevāda, -da]
6. Harem gerdine çekdiler ḥişārı
Hevā yüzinde uça bir meges ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 57*). [hevā,]
7. Çemenden gitdi bir serv-i dil-ārā
Hevādan irişüp bir berk-i nā-ḥōş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 69*). [hevādan, -dan]

hevādār ol: Aşık, dost, arkadaş olmak.

1. Aña olmuşlar idi hep hevādār
Ger oturaydı ger ṭuraydı dāyīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 112*). [hevādār ol, -mış, -lar]

hevādār-ı heves: Arzuların isteḡi.

1. Hevādār-ı heves Mecnûn-ı ḡam-ḡīn
Ṭıtaradı ger atası mātemini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 4*). [hevādār-ı heves,]

hevā-h'āḥ: Arzulu.

1. Ġarīb ü 'aciz ü deng ü **hevā-h'āḥ**
Vücüdi bād-ı ḡamdan ḥāk olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 10*). [hevā-h'āḥ,]
2. Ser-i kāfūr rüze 'anber-efşān
Bu fikr-ile uyudu ol **hevā-h'āḥ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 23*). [hevā-h'āḥ,]

hevā-senc: Nefsini değerlendiren.

1. Çü ferzend ola bed-h'āḥ u **hevā-senc**
Belādur ataya vü anaya renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 219*). [hevā-senc,]

hevāva aḡ: Göğ'e çıkmak, yükselmek.

1. At ayağında döymeyüp cefāya
Zemīn gökler gibi aḡdı hevāya (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 74*). [hevāya aḡ, -dı]

hevāyî: Aşk arzusu, aşk havası.

1. Maḡām-ı şıdkda pes buldı ārām
Hevāyî idi cāñ tıtdı hevāyî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 37*). [hevāyî,]
2. Degüldür 'ışk şehvāt u hevādur
Hevāyî olsa 'āşıkda ḡarāret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 41*). [hevāyî,]

hevā-vı ān u īn: Bu ve şu hevesler.

1. Göñülden pāk eyle kibr ü kīnī
Çıkar āndan hevā-yı ān u īnī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 52*). [hevā-yı ān u īn, -i]

hevā-vı cān-güdāz: Can eriten hevesler.

1. Tārīk-i 'ışk-bāziden ḡabersüz
Hevā-yı cān-güdāziden eşersüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 10*). [hevā-yı cān-güdāz, -i, -den]

hevā-vı gül: Gül arzusu.

1. Çeker taḡlarda Mecnûn āh u feryād
Hevā-yı gülde bülbul ider eḡān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 61*). [hevā-yı gül, -de]

hevā-vı havf: Korkunun tutkusu.

1. Nesīm-i luṭfuñ-ıla verd ḡandān
Hevā-yı ḡavfüñile ebr giryān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 26*). [hevā-yı ḡavf, -üñ, -ile]

hevā-vı himmet: Himmet arzusu.

1. Hevā-yı himmetinde çarḡ-ı devvār
Olupdur fi'l-meḡel bir murḡ-i ṭayyār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 121*). [hevā-yı himmet, -i, -n, -de]

hevā-vı hōş: Güzel hevesler.

1. Hevā-yı hōşdan olmış ṣaḡn-ı gülzār
Miḡāl-ı deṣt-i Çīn ṣaḡrā-yı Tātār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 71*). [hevā-yı hōş, -dan]

hevā-vı 'ışk: Aşk isteḡi.

1. Hevā-yı 'ışkdan uşanmayısar
Didi derd-ile k'iy ferzend-i dil-ḡir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 4*). [hevā-yı 'ışk, -dan]

hevā-yı ‘ışk: *Aşk arzusu.*

1. Bir oğlum var idi zībā vü mehzūn
Hevā-yı ‘ışka uyup oldı mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 40*). [hevā-yı ‘ışk, -a]

hevā-yı ‘ışk-ı mecnûn: *Mecnun'un aşk hevesi.*

1. Nemek şaçdı velîkin yâresine
Derûnında **hevā-yı ‘ışk-ı Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 15*). [hevā-yı ‘ışk-ı mecnûn,]

hevā-yı kâkül: *Saçının ve kâkülünün arzusu ile.*

1. Hevā-yı kâkülî gavğā-yı ‘âlem
Boyı cân bağınıñ zībā nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 42*). [hevā-yı kâkül, -i]

hevā-yı levlî: *Leyla'nın arzusu, hevesi.*

1. Hevā-yı Leyliden döndür yüzüñi
Yeter incid bizi vü kend’özünüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 77*). [hevā-yı levlî, -den]

hevā-yı nefis: *Nefis istekleri.*

1. Gerek anı hevā-yı nefsdan dūr
Anuñ kim ‘ışkı ‘işmetden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 38*). [hevā-yı nefis, -den]

hevā-yı şehvet: *Şehvet arzusu.*

1. Hevā-yı şehvet ü fi‘l-i ‘arâz yok
Bu resme ‘ışk işi olmadı zâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 64*). [hevā-yı şehvet,]

hevā-yı serd: *Soğuk hava.*

1. Ki giydi egnine pöstîni sincâb
Hevā-yı serdden hāmûş bûlbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 41*). [hevā-yı serd, -den]

hevā-yı zülf: *Zülfün hevesi, arzusu.*

1. Hevā-yı zülfî pesdür seyr-i sünbûl
Gülile ergüvânuñ şâhı bî-yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 40*). [hevā-yı zülf, -i]

heves: *Arzu, istek.*

1. Hevesden diledi kim ol gazâle
Sebû-yı nâm u nengi taşâ çala (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 93*). [hevesden, -den]
2. O da yandı **hevesden** kaşr-ı ârâm
Yile vardı hevâdan hîrmen-i nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 35*). [hevesden, -den]
3. Meger kim ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves virdi be-ğâyet aña bir gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 54*). [heves,]

4. Yiyemez meyvesini zâğ-ı bed-kâr
Heves efsûn-ıla itme kaşd-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 87*). [heves,]
5. Ki bârî bu **heves** kılmaya cânda
Yakîn günde ider gönüm şehâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 60*). [heves,]

heves-nâk: Hevesli.

1. Mizâcî nazm u eş'âra **heves-nâk**
Çü Mecnûn kışşası oldı 'âleme fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 14*). [heves-nâk,]
2. Senûn derdüñedür yine **heves-nâk**
Kâlpudur muntazırlar gibi her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 84*). [heves-nâk,]

hey: Hey, ey!

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çäre ne
Böyle ta'lîm itdi ğam binâsına mi'mâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3*). [hey,]
2. Didi hâcib ki **hey** bu ne belâdür
Eger bizüm şehe hizmet kılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 32*). [hey,]
3. Yaban otı yimekten kırtılayduñ
Didi zâhid ki **hey** bu söz haşardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 35*). [hey,]

heybet: Büyüklük, azamet, iri görünüş.

1. Her kaçan kim kaşd eylersem şifâtuñ vaşfına
Hayret ü **heybet** zebânında komaz kılca mecâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 30*). [heybet,]
2. Hüsrevâ gördi meger kim kılıcuñ **heybetini**
Düşdi ber-kî felegüñ sîne-i süzânına teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 5*). [heybetini, -i, -n, -i]
3. Özi meşgûl rûm içre şafâya
Düşüpdür **heybeti** Çîn ü Hıfâyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 126*). [heybeti, -i]
4. Kılıcı **heybet** ile kılca rûzı
Bırağur gûra şad Behrâm-ı Gûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 73*). [heybet,]
5. Kâtı başmıñ-ı Mecnûnı **heybet**
Vücûdî olmış-ıdı ğarķ-ı hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 103*). [heybet,]
6. Cihânı teng-i şekker eyledi teng
Bu resme tañtaña vü **heybet-ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 39*). [heybet-ile, -ile]
7. Açar olup anı gördükce bî-şabr
Kolından şevk-ile pür şûr ü **heybet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 107*). [heybet,]
8. Der-i dildâr geldi **heybet-ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 34*). [heybet-ile, -ile]
9. Ki oldı **heybetinden** çâk eflâk
Gidüp 'aklı gönülden gönli cândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 18*). [heybetinden, -inden]

heybetlü: Dehşetli, korkunç.

1. Gücüm yitmez ki sunam sâğara dest
Çeküp ol lâhza bir **heybetlü** âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 229*). [heybetlü,]

hey'et: Görünüş.

1. Çüridi çihresi hâk oldı anuñ
Ser-â-ser **hey'etinde** her nişândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 77*). [hey'etinde, -in, -de]

heykel: Heykel.

1. K'aña 'aks-i çiçek düşdi sefidâc
Hâbâbuñ **heykelini** gösterür şaṭṭ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 57*). [*heykelini, -in, -i*]

heykel: Cismani beden.

1. Hâyâlünñ naḫşıdur bu cism-ı bîmâr
İkidür **heykel** ü bir aṣl-ıla nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 45*). [*heykel,]*

heyzüm: Far. Odun, kuru odun.

1. Giceyle **hîzem** ü gündüz güneşdür
Benüm mâl-i cihândan bir peşîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 36*). [*hîzem,]*
2. Vü ger nî **hîzem** iderven anı ben
Olup Mecnûn bu sözden şâd u ḥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 44*). [*hîzem,]*
3. Gözüme görünür **hîzem** ü âteş
Çemenlerde biten her lâle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 20*). [*hîzem,]*
4. Senüñ ğam-dâruñam ğam yimezem hîç
Egerçi 'âlem içre süst **hîzem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 25*). [*hîzem,]*
5. K'anı kahr âteşi kılmadı **hîzem**
Eger var-ise sende 'aḳl u idrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 150*). [*hîzem,]*

hezâr: Bülbül.

1. İkisintünñ arasında **hezâra**
Ki bülbül kim gülistândür mâkâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 50*). [*hezâra, -a*]

hezâr: Bin II binlerce.

1. Olur **hezâr** şükr ki muhtâc-ı mücrimân
Ḥ'ân-ı şefâ'atunla kıyâmetde muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 51*). [*hezâr,]*
2. Kılıcı şuyı şâh-ı kâinâtuñ
Sebûsin şır **hezâr** âb-ı hayâtuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 160*). [*hezâr,]*
3. Daḥı kûr nüṣṣasından şî'riñün dâm
Ki ola râmuñ **hezâr** âhû-yı bed-râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 112*). [*hezâr,]*
4. Hezâr i'zâz ile ḥandân u ḥurrem
Didi el-'îş şâha ḥayr-ı makdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 73*). [*hezâr,]*
5. Hezâr i'zâz-ıla kıldı der-âğüş
Ṭutıvirdi ḥırâşına ser ü güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 33*). [*hezâr,]*
6. Niçe yük 'ûd-ı ḥuşk u 'anber-i ter
Hezâr üstür hezâr ester hezâr esb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 55*). [*hezâr,]*
7. Niçe yük 'ûd-ı ḥuşk u 'anber-i ter
Hezâr üstür **hezâr** ester **hezâr** esb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 55*). [*hezâr,]*
8. Niçe yük 'ûd-ı ḥuşk u 'anber-i ter
Hezâr üstür **hezâr** ester **hezâr** esb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 55*). [*hezâr,]*
9. Hezâr ikrâm-ile bir şem'-i kâfûr
Bularda her çerâğ-ı âteşin bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 12*). [*hezâr,]*
10. Ne bir okur **hezâr** efsûn u destân
Bu dem kim bülbül-i bî-miṣl sensin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 8*). [*hezâr,]*
11. Hezâr oldı bir iken ârzûsı
Ele almadı gerçi bir ayak mey (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 26*). [*hezâr,]*

hezâr: Aşık.

1. Hezār ol vāktdan konıldı nāmı
Çün ol murğ anuñıla oldı hem-rāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 52). [hezār,]

hezārān: Bin, binlerce, pek çok.

1. Çü ‘işyān ehlin ide şefkatüñ yād
Hezārān buncılāyın ola āzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 130). [hezārān,]
2. Hezārān hürmetile peyk-i hāzret
Özine ziver idüp bāl-ı ‘izzet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 27). [hezārān,]
3. Hezārān ‘izzile olup dü-tā kād
Selāmın aldı bunlaruñ Muḥammed (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 115). [hezārān,]
4. Çü tab‘-ı rüşeni bağlaya tedbîr
Hezārān leşkeri bir fikr ile sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 116). [hezārān,]
5. Ki olur bir nefesde kām u nā-kām
Hezārān yünus-ı ma‘nī saña rām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 16). [hezārān,]
6. Tutup anı **hezārān** ‘izzetile
Sevādına göz urdum hürmetile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 91). [hezārān,]
7. Kaçan bir lāle tezyîn itse bāğı
Hezārān sîneye kor derdi dağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 210). [hezārān,]
8. Ham-ı ebrûsı bîçer dās āyîn
Hezārān hāşıl-ı cān u dil ü dîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 88). [hezārān,]
9. Sipeh-sālār-ı ḥayl-i gül‘izārān
Cemālîne dil ulanmış **hezārān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 38). [hezārān,]
10. Hezārān derd-ile ol iki mecbûr
Zarûrî birbirinden düşdiler dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 19). [hezārān,]
11. Hezārān derd-ile çün Kays-ı meftûn
Nigârûñ ḥaymesinden geldi maḥzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 31). [hezārān,]
12. Hezārān ḥîle ile tûrdı derḥāl
Sarāya gitdi kara gönli pür āl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 41). [hezārān,]
13. Hezārān yirde olmuş sînesi çāk
Gözi nemgîn vücûdî ḡarkā-ı ḥāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 41). [hezārān,]
14. Katı ikrām iderdi Nevfel-i ḥān
Tutardı nāz-ıla anı **hezārān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 186). [hezārān,]
15. Zırh gibi yimekten zaḥm-ı nāvek
Hezārān sîneler oldı müşebbek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 32). [hezārān,]
16. Bulup pes bir rasûl ol sâ‘idî sîm
Hezārān şîve ile kıldı ta‘lîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 36). [hezārān,]
17. Hezārān âferîn serverlik itdûñ
Alıvirdûñ nigârî erlik itdûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 9). [hezārān,]
18. Dürüst itmez **hezārān** merhem anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 96). [hezārān,]
19. Yaramamışdur etleri kebāba
Hezārān ḥîle ile çünki Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 43). [hezārān,]
20. İçümde şimdi var derdüm **hezārān**
Saña ‘ākḳ olmuş-idüm iy peder āh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 92). [hezārān,]
21. Dehānından **hezārān** dūr dökildi
Görindi çün direfş-i esved-i şām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 122). [hezārān,]
22. Geçinürdi **hezārān** şiddet-ile
Şu resme olmuş-idi ḥayrete ḡarḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 10). [hezārān,]
23. Dile ḥācet Ḥudādan yine kurtar
Hezārān lutf birle ol nigû-fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 109). [hezārān,]
24. Hezārān lutf-ıla kıldı ḥitābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 1). [hezārān,]
25. Ki ola kendü kaydında giriftār
Düzüp ben ḥöd **hezārān** ceḥd ü çāre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 39). [hezārān,]
26. Virürdi aña her dem bir firîbi
Hezārān ālle ol serv-i ‘ayyār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 33). [hezārān,]
27. Baḳup ol buña kıldı āh u efğan
Hezārān şerm-nākî birle Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 45). [hezārān,]
28. Bunuñ gibi **hezārān** dürr-i meknûn
Girişmeyle dönüp ebrû-yı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 2). [hezārān,]

29. Büt-i sünbül-külâle vü semen-sâk
Hezârân şive vü nâz-ile bir şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 5*). [hezârân,]
30. Hezârân kez bunuñ koltuğına yûf
Çü Mecnûn dünyadan divşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 112*). [hezârân,]

hezâr-ı nâtıka: Güzel söz söyleyen bülbül.

1. Perî-cevlân melek-ñü âdemî-rüy
Hezâr-ı nâtıka gibi sühân-güy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 58*). [hezâr-ı nâtıka,]

hezârân: Bin, binlerce, pek çok.

1. Ki miğdârına kılmaz ‘aql-ı bâver
Zebûn olup **hezârân** fil-i leffâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 33*). [hezârân,]
2. Hezârân luğf-ıla açdı zebânı
Ki bu ne işdür iy ferzend-i güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 32*). [hezârân,]
3. Hezârân serv gösterür aña bād
Yirinden turmağa eylese vezni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 116*). [hezârân,]
4. Vuğuşa hem-dem oldum ben remîde
Hezârân yeg-durur kelb-i muvâfiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 49*). [hezârân,]

hezîmet bul: Bozguna uğrama, yenilme.

1. Beni ‘afv it ki buldum gey hezîmet
Bu resme k’eyledüñ feryâd u zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 8*). [hezîmet bul, -dum]

hezl: Şaka, alay.

1. Bürehne-pâ ser ü ‘uryân u nâlân
Feşâr u **hezl** sözi hem-çü mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 12*). [hezl,]

hiç: Yokluk.

1. Öñi şoñı kamu hiçdür kamu **hiç**
Gül ü sünbül ki ol bitürür hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 146*). [hiç,]
2. Öñi şoñı kamu **hiçdür** kamu hiç
Gül ü sünbül ki ol bitürür hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 146*). [hiçdür, -dür]

hiç: Asla, hiç bir zaman.

1. Hâşş-ı der-i Hudâsın ü bir dağı yok-durur
‘Arz u semâda sencileyin **hiç** muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 22*). [hiç,]
2. Hiç ihtilâl irişmeye bustân-ı şer‘üñe
Gerdün eger yıkıla vü ‘âlem ola ‘adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 47*). [hiç,]
3. Cüduñ eyyâmında sâ’il kalmadı ‘âlemde **hiç**
Oldı ‘ahdünde cihân müflisleri hep muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 47*). [hiç,]
4. Ol uçmağda yorulup peyk-i hâzret
Per ü bâlinde **hiç** kalmadı sür‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 158*). [hiç,]
5. Yoğidi **hiç** nazîri dîn içinde
Bahâdırlardan idi kîn içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 5*). [hiç,]

6. Ki meyl eyleyibilmez **hiç** süya
Dehânî gonca sensiz k'ol-durur mîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 34). [hiç,]
7. Cihân içre nazîri yog-idi **hiç**
Anuñ vaşında bu şi'r-i lâfîfi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 56). [hiç,]
8. Kafes mahbes olur mı **hiç** bâde
Ya gizlenür mi şîşe içre bâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 43). [hiç,]
9. Şu resme itdi anı 'ışk-ı dil-ârâm
K'idemez oldu **hiç** bir yirde ârâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 22). [hiç,]
10. Kimesneye vefâ kılmaz bu zen **hiç**
Zemîn-i şüreden bitmez semen **hiç** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 121). [hiç,]
11. Kimesneye vefâ kılmaz bu zen **hiç**
Zemîn-i şüreden bitmez semen **hiç** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 122). [hiç,]
12. Bu resme hayr işe iy şâh-ı 'âlim
Degüldür istiḥâre **hiç** lâzım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 98). [hiç,]
13. Bu işlerden benüm kızum-durur dūr
Ki çift olmaz firişte birle **hiç** hūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 8). [hiç,]
14. Kabûl itmezse gönlün ir eger giç
Benüm sözümden aşşî yok-durur **hiç** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 20). [hiç,]
15. Ta'aşşuk ol-durur k'olmaya kim **hiç**
Ölünce andan ırılmaya kadem **hiç** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 3). [hiç,]
16. Ta'aşşuk ol-durur k'olmaya kim **hiç**
Ölünce andan ırılmaya kadem **hiç** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 4). [hiç,]
17. Beni 'ışk eyledi ger ḥalka-veş pîç
Kulağum olmasun ol ḥalkasuz **hiç** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 8). [hiç,]
18. Yazılmış şafhasına pîç-der-pîç
Şu sözler kim begenmez 'aql anı **hiç** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 62). [hiç,]
19. Dil ü cānda ḥuzûrî kalmadı **hiç**
Nihāl-i kaddi oldu ḡuşşadan pîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 15). [hiç,]
20. Tükendi şabrı vü gitdi kararî
Elinde kalmadı **hiç** ihtiyârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 4). [hiç,]
21. Tene tîr itmez oldu **hiç** te'sîr
Belürdi kesmede baş 'ac-z-i şemşîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 85). [hiç,]
22. Kimesneye emān virmeyüben **hiç**
Nihāl-i 'ömr-i lâmin itdiler pîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 115). [hiç,]
23. Açılmadı dilinden **hiç** anuñ bend
Bulardan ürküben göñli vü cānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 50). [hiç,]
24. Elinden ide mi **hiç** şaydın âzād
Şalarsañ rahm idüp şayd üzre sāyeñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 50). [hiç,]
25. Ki **hiç** bir müzeyye sığmaz iki pây
Hemîn oldur cihân içre baña yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 14). [hiç,]
26. Ḥabîr itdi anasın cünbişinden
K'ere varmağa **hiç** bu serv-i mevzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 53). [hiç,]
27. Velî kılmadı erine **hiç** meylî
Dem olmaz k'ol nigâr-ı serv-i âzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 12). [hiç,]
28. Kesen mihr ü maḥabbet rîsmânın
Ben ummazdum nigārā **hiç** senden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 27). [hiç,]
29. Olur mı vahşî **hiç** mu'tād-ı merdüm
Çü gāv olmakdan âdem nefse tâbî' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 34). [hiç,]
30. Ki bu 'âlemde **hiç** tutmaya ârām
Firişte şüretinde dîvdür dehr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 42). [hiç,]
31. Olar gidüp daḡı kalmazdı bunlar
Cihân bâzîgerin ütmez kişi **hiç** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 65). [hiç,]
32. Ki ne peyvendi vardur **hiç** ne bendi
Kemend ü mancınık ḡile ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 78). [hiç,]
33. Degüldür **hiç** birine bâkî bünyād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 88). [hiç,]

34. Anuñ yanına destür olmadın **hiç**
Bu hayvânlar arasında o hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 80*). [hiç,]
35. Anuñ **hiç** eksik olmazdı müsâfir
Kaçan k'olsa bularuñ h'ânî hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 102*). [hiç,]
36. Bahâne eylemek lâzım degül **hiç**
Benem bî-çäre vü maḥbûs u bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 60*). [hiç,]
37. Degüldür kimsenüñ **hiç** âşinâsı
Şınıkdur rûzgârûñ 'ahdi dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 8*). [hiç,]
38. Senüñ ğam-dâruñam ğam yimezem **hiç**
Egerçi 'âlem içre süst hîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 24*). [hiç,]
39. Gider ortalarından lâ-büd âzerm
Senüñ pendüñ baña **hiç** eylemez kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 35*). [hiç,]
40. Bulınmaz bî-resen tedbîr aña **hiç**
Şaçıdur ol resen dilberlerüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 60*). [hiç,]
41. Yaşı deryâ gibi eyledi cüşı
Bu yolda çün hicâbı kaldı **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 129*). [hiç,]
42. Hîsâbı-ı 'ışkdan şehvet gerek dūr
Ġaraḫlu 'ışkda yokdur beḳâ **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 47*). [hiç,]
43. Ġaraḫlu 'ışk ere olmaz revâ **hiç**
Ġaraḫlu mihr bünyâdın yaḳar 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 48*). [hiç,]
44. Nihâl-i kâmeti döndi ḫilâle
Vücüdî riştesinde ḳalmadı **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 45*). [hiç,]
45. Başında kisve vü bilinde ḫancer
Cihânda bir firîşte var mıdur **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 107*). [hiç,]
46. K'anı **hiç** itmedi miḫnet tegergi
Saña çün-kim mutî 'olmadı bu taḫt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 112*). [hiç,]
47. Cihânuñ işine **hiç** olma ğam-nâk
Baḳarsañ ger ḫaḳîkat ḫâle iy dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 152*). [hiç,]
48. Yine göndürür anı eglemez **hiç**
Velî anlar kim ir geldi girân-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 176*). [hiç,]
49. Ne taşdan inkisâr irmişdi el-ân
Ḳatuñdan idemez oldum güzer **hiç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 31*). [hiç,]
50. Tapuñdan tuynamaz oldum ḫaber **hiç**
Yolum yokdur ki görem verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 32*). [hiç,]
51. Dilinden düşmedi **hiç** nâm-ı Mecnûn
Ḳomadı çün ğamuñdan yutdı ḫârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 92*). [hiç,]
52. Bu resme düşmesün **hiç** bende bende
Bunı didi vü düşdi deng ü bî-huş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 14*). [hiç,]
53. Derinden taşra çıkmaz kimse anuñ **hiç**
Kime ḳalmış-durur bu dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 82*). [hiç,]
54. Kimesne **hiç** tutup mıdur cihâni
Bu bir râh-ı 'ademdür kim gidenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 84*). [hiç,]
55. Bularuñ meşhedinden **hiç** ḫâlî
Gehî Mecnûnuñ eş'ârın okurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 8*). [hiç,]
56. K'anı **hiç** eylemedi tişe-i bâd
Kime virdi zer ü simî çü nergis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 108*). [hiç,]
57. Süy-ı eyvân-ı 'ulvîye sefer kıl
Ḳoma maḳşûre-i ḫisside **hiç** pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 13*). [hiç,]
58. Ḳoma **hiç** âsitâne der gibi ser
Nişânsuz bir bucaḳda eyle ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 42*). [hiç,]

hiç: Boş, değersiz.

1. H̱ayātum defteri maḥv ola vü **ẖiç**
Şokalar yire idüp toprağı çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 120*). [*ẖiç,]*

ẖiç biri: *Hiçbiri.*

1. Kimi kavmi kimi sırdaşı anuñ
Degüldi ẖiç birisi nâşi anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 22*). [*ẖiç biri, -si]*

ẖiç kimse: *Hiç kimse, bir kişi bile.*

1. Degül **ẖiç kimse** ẖälinden ḥaberdār
Geltüp ebr üstine m̱anend-i aḥbāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 26*). [*ẖiç kimse,]*

hicāb: *Utanma, sıkılma.*

1. Didî iy perde k'anuñ sen **hicābı**
Nazar kıl ẖälüme gör ben ḥarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 19*). [*hicābı, -ı]*
2. Yaşı deryā gibi eyledi cūşı
Bu yolda çün **hicābı** kaldı ẖiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 129*). [*hicābı, -ı]*
3. H̱icābı defterini şuya şaldı
Be-ğāyet oldı ol serv-i şeker-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 36*). [*hicābı, -ı]*

hicāb: *Perde, örtü, engel.*

1. Irāğ eyle gözümde reşk-i ḥ"ābın
Öñümde ref kıl benlik **hicābın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 34*). [*hicābın, -ın]*
2. Gice irdi bu ḥālet içre nāgāḥ
Çeküp gün yüzine zulmet **hicābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 91*). [*hicābı, -ı]*
3. İdindi perde bir 'ālî dıraḥtı
H̱icāb ardında ol serv-i bahārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 181*). [*hicāb,]*
4. Şaçı cān āfitābınuñ **hicābı**
Sarāy-ı 'işmet içre dilber-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 6*). [*hicābı, -ı]*

hicāb it: *Utanmak.*

1. H̱icāb iderdi ḻikin cāmı ilden
Göñülden Zeyd umup ol m̱ü-miyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 26*). [*hicāb it, -er, -di]*

hicāb-ı ğayb: *Bilinmezlik örtüsü.*

1. H̱icāb-ı ğaybde mestür idiler
Ḥayāl-i ādemiden dūr idiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 137*). [*hicāb-ı ğayb, -de]*

hicāl: *Kalın perde.*

1. Kibriyā-yı zātuña irişmez effām u 'uḳül
Kim şifātuñ anı setr itmege çekmişdür **hicāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 16*). [*hicāl,]*

hicāl-i cism-i 'urvānān-ı bī-kes: *Kimsesiz gariplerin beden örtüsü.*

1. Kıyâmetde ridâsıdur anuñ pes
Ĥicâl-i cism-i ‘uryânân-ı bî-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 12*). [*ĥicâl-i cism-i ‘uryânân-ı bî-kes,]*

hicâl-ı sırr-ı cân: Varlık sırrının kalın perdesi.

1. Kamu çün dâne-i nâr idi yek-sân
Ĥicâl-ı sırr-ı cân ardında pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 140*). [*ĥicâl-ı sırr-ı cân,]*

hiçe say: Önemsememek, önem vermemek.

1. Cihânı hiçe şaymışdı ĥaķîkat
Belâ seyli başından aşmış idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 4*). [*hiçe say, -mış, -dı]*
2. Vücüdüm bendin itdüm pâre pâre
Cihân pûde dirâhtin hiçe şaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 41*). [*hiçe say, -dum]*
3. Saña ol yeg ki dikmeyem zebânı
Vücüdüm ‘ışkuñ içre hiçe şaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 11*). [*hiçe say, -dum]*

hicr: Ayrılık, ayrılık acısı.

1. Hicrinde sirişküm şu kadar aķdı ki Ĥamdî
Cüş eyleyüben ĥulzüm ü ‘ummânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [*hicrinde, -i, -n, -de]*
2. Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı begenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar aķdı ki Ĥamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [*hicrinde, -i, -n, -de]*
3. Fiğâna başlasa **hicr-ile** her şeb
Çığırur kim tenümi şokdı ‘akreb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 113*). [*hicr-ile, --ile]*
4. Şikenceden o serv itmezdi efğân
Velikin **hicrden** olmışdı giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 56*). [*hicrden, -den]*
5. Çün ola **hicrden** giryân u nâlân
Dir ölümüm öñüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 105*). [*hicrden, -den]*
6. Kimüñ **hicrinden** irdi cânuñı dağ
Kimüñ zülfî geçürdi boynuñı bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 89*). [*hicrinden, -in, -den]*
7. Tekellüfsüz biri birine bir dem
Didi Mecnûn beni **hicr** iy kaşı tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 19*). [*hicr,]*
8. Yakası **hicr** ilinde çāk olmış
Şaçıñdan âşiyân iden tıyûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 12*). [*hicr,]*
9. Kimüñ **hicriyle** yaķar cânuñı od
Çi ger gönüñde vardur inkisârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 54*). [*hicriyle, -iyle]*
10. Ki şabrum mülkini **hicr** itdi gâret
Getür cân gülistânıñ gülini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 44*). [*hicr,]*
11. Yakasın **hicr** elinden eyleyen çāk
Nedür hicrân gicelerinde ĥâlüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 12*). [*hicr,]*

hicrân: Ayrılık, ayrılık acısı.

1. Saña **hicrândan** irse bir numüne
Baña ta‘n eylemezdüñ güne güne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 53*). [*hicrândan, -dan]*
2. Fiğân u derd ü **hicrânüñ** celisi
Şeh-i iķlîm-i ģam ya‘ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 12*). [*hicrânüñ, -uñ]*
3. Ėorum geh geh başum altına bâliş
Geçem **hicrândan** olur gerçi bî-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 21*). [*hicrândan, -dan]*
4. Ruĥı **hicrân** seylinüñ kebûdı
Yaşı baħrine ģarķ olan vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 3*). [*hicrân,]*

5. ‘Acebdür hâleti devr-i zamānuñ
Ki degmez vaşlı **hicrânına** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 26*). [*hicrânına, -ın, -a*]
6. Yakasın hicr elinden eyleyen çāk
Nedür **hicrân** gicelerinde hālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 13*). [*hicrân,]*

hicret: Peygamberimizin Mekke-i Mükerreme'den Medine-i Münevvere'ye teşrif buyurdıkları zaman.

1. Bile ne ‘aşrda irdi temāme
Nebîñ **hicretinden** tuta sālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 91*). [*hicretinden, -i, -n, -den]*

hicr-i çirkin: Ayrılığın kirliliği.

1. Firāk u hicr-i çirkinden yudı dest
Ki bñy-ı cāmesi mäh-ı münirūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 22*). [*hicr-i çirkin, -den]*

hicr-i mecnûn: Mecnun'un ayrılığı.

1. Firāk u hicr-i Mecnûnile her dem
Dökerdi yaş yirine dîdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 17*). [*hicr-i mecnûn, -ile]*
2. İderdi hicr-i Mecnûndan fiğānlar
Dökerdi yaş yirine çeşmi kânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 63*). [*hicr-i mecnûn, -dan]*

hidāyet: Doğru yol, doğruluk.

1. Benem zulmāt-ı ğafletde giriftār
Hidāyet şem‘i vir iy Hayy u Gaffār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 12*). [*hidāyet,]*
2. Hidāyet kâl‘ası bābına fettāh
Çerāğ-efrüz-ı cān-ı ehl-i derdān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 8*). [*hidāyet,]*
3. Göñül mir‘ātın andan eyle maşkül
Hidāyet şem‘inūñ nūriyla her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 59*). [*hidāyet,]*

hidāyet bul: Doğru yolu bulmak.

1. Kānā‘at eyleyen bulur hidāyet
Neşātından bu temsilūñ ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 46*). [*hidāyet bul, -ur]*

hidāyet kıl: İhsan etmek ve güzel muamelede bulunmak.

1. Didi Hāk kıla hākķında hidāyet
Hudā rahmetler itmiş cāvidāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 70*). [*hidāyet kıl, -a]*
2. Kefen kaydın göre yā ol ğaribe
Ne yārı var k’aña kılup hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 19*). [*hidāyet kıl, -up]*
3. Hākāyık gencinūñ şehrine bul rāh
Çü lutf-ı Hāk saña kıldı hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 61*). [*hidāyet kıl, -dı]*

hidāyet vir: Kurtuluşa erdirmek.

1. Vücüdi oldı ğarķ-ı nūr-ı taḥķik
Anuñ kim cānına virmez hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 17*). [*hidāyet vir, -mez]*

hıfz: Ezberleme.

1. İderdüm yād ayağdan **hıfz** anı
Bitürdüm mīvesin ben bülbül-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 48*). [*hıfz,]*

hıfz it: Korumak, esirgemek.

1. Velî çün meh dehân-ı ejdehâda
Ki zevci hıfz idüp hürmet kılarıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 25*). [*hıfz it, -üp]*
2. ‘Adûdan anı hıfz iderdi her an
Kâfasında tûrurdi her nefes kurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 62*). [*hıfz it, -er, -di]*

hıfz kıl: Saklamak, korumak.

1. Şabâdan hıfz kılmış ol çerâğı
Döşemiş şem‘-vâr şahn-ı gâbrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 26*). [*hıfz kıl, -mış]*

hıfz-ı tu bād: Zamanın eziyetinden muhafaza.

1. Şode sultân Selîm bin Hân Süleymân
İlâhî der emân ü **hıfz-ı tu bād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 7*). [*hıfz-ı tu bād,]*

hikâyet: Hikâye, anlatı.

1. Çi ger bu resme dindi bu **hikâyet**
Velîkin bir dahı vardır rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 1*). [*hikâyet,]*
2. Biri birine ol iki yâr-ı cānî
Hikâyetler diyişdiler nihānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 48*). [*hikâyetler, -ler]*
3. Çün ola bu **hikâyet** ‘âleme fâş
Baña ta‘n eyleyici olur evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 31*). [*hikâyet,]*
4. Rumûz-ı ‘ışka çün yokdur nihâyet
Görelüm bir neye irür **hikâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 12*). [*hikâyet,]*
5. Çün oldu bu **hikâyet** ‘âleme fâş
Mesâviye şurû‘ itdi her evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 1*). [*hikâyet,]*
6. Ki ya‘nî bu **hikâyetden** nihānî
Haberdâr eyle var ol yâr-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 37*). [*hikâyetden, -den]*
7. Çü dōst ola helāk-i dîn ü cāndur
Ne deñlü olsa temşil ü **hikâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 61*). [*hikâyet,]*
8. İştîdüm bir **hikâyetde** ki evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 1*). [*hikâyetde, -de]*
9. Hikâyet rismânî üzre hakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 1*). [*hikâyet,]*
10. İşidün yine bir tûrfe **hikâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 1*). [*hikâyet,]*
11. Benüm mecnûnlıgum yok bundan özge
Eger mecnûnlık ise bu **hikâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 89*). [*hikâyet,]*
12. ‘Arabda bu **hikâyet** oldu ma‘lûm
Karâbeti çü tûtdı bu söze sem‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 14*). [*hikâyet,]*
13. K‘irişdi intihāya bu **hikâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 116*). [*hikâyet,]*
14. Demidür kim temām ola **hikâyet**
İşidenler dilerse kim bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 88*). [*hikâyet,]*

hikâyet eyle: Anlatmak, nakletmek.

1. Çü var iki dilûn eyle hikâyet
Ehâdis-i selefden kıl rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 3*). [*hikâyet eyle,]*

hikâyet it: Hikaye anlatmak.

1. Devādan kıl aña evvel ‘ināyet
Vefādan şöra idesin hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 46*). [*hikāyet it, -e, -sin*]

hikāvet kıl: Hikaye etmek, anlatmak.

1. Oturmuş vahşilerle bî-dil ü zār
Kılup hayvānlara hālîn hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 5*). [*hikāyet kıl, -up*]

hikmet: Bilgelik, hakikat.

1. Kime virmiş cemāl ü hüsni ü behcet
Kime virmiş kemāl ü ‘ilm ü **hikmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 92*). [*hikmet,]*
2. ‘Aceb kâdir durur kudretleri çok
‘Aceb hâkim durur **hikmetleri** çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 110*). [*hikmetleri, -ler, -i*]
3. Maraz kim ben garîbüdür naşîbi
Anı def’ eylemez **hikmet** tabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 14*). [*hikmet,]*
4. Olar gitdi vü bunlar yine kaldı
Budur **hikmet** ki ağır yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 181*). [*hikmet,]*
5. Velîkin bir söz açsa her cihetden
Eger **hikmetden** ü ger ma’rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 68*). [*hikmetden, -den*]

hikmet-endüz: Hikmet kazanma.

1. Zârîf ü ehl-i fażl u **hikmet-endüz**
‘Ulûmî çün ihâta itdi ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 28*). [*hikmet-endüz,]*

hilâf: Aksine, tersine.

1. Baña yâ Rabb reh-i şer’a gûzer vir
Anuñ emri **hilâfından** hâzer vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 222*). [*hilâfından, -ın, -dan*]
2. Hilâfin yazmadıysa kilî-i taqdîr
Me’âlim levhine gelmeye tağyîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 85*). [*hilâfin, -ın*]
3. Ki ne dirse ider şöra **hilâfın**
Cihândan geç ne cây-ı meydür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 48*). [*hilâfın, -ın*]

hilâf: Karşıt, zıt.

1. Ne deñlü k’eyleyem ben rây u tedbîr
Hilâfına çeker zencîr-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 22*). [*hilâfına, -ı, -n, -a*]

hilâf-ı kâr-ı ibrâhîm-i âzer: İbrahim-i Azer etkisinin aksi.

1. Yanına varmadan bîşer o naḥḥîr
Hilâf-ı kâr-ı İbrâhîm-i Âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 31*). [*hilâf-ı kâr-ı ibrâhîm-i âzer,]*

hilâl: Ayın ilk günlerinde aldığı yay şekli, yeni ay.

1. Gâh dilberler cemâli gibi mâhı bedr idüp
Geh kemân-ebrûlarıñ kaşı gibi eylesin **hilâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 6*). [*hilâl,]*

2. Felek bahrında kılmış şun'-ı Bārī
Hilālī fi'l-meşel bir fülk-i cārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 62*). [hilālî, -i]
3. Ğam-ı dendânı ol zibâ cemâlün
Dışını getdi yüz yirde **hilâluñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 60*). [hilâluñ, -üñ]
4. Ay alnı âyînesine muhaşşal
Hilâl ebrûsı düşmiş mişl-i şaykal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 12*). [hilâl,]
5. Ki ol âşüfte-ğâl ü bî-tesellî
Hilâle döndi bî ebrû-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 20*). [hilâle, -e]
6. Koyar ğamdan başına Leylî hâki
Ki bu yildendür ol şem'ün **hilâlî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 30*). [hilâlî, -i]
7. Lebinden bâde ser-mest oldı derhâl
Hilâl-ile muğârin oldı hırşîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 83*). [hilâl-ile, -ile]
8. Şu gül gibi ki gitmişdür gül-âbı
Meh-i ruhsârı beñzedi **hilâle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 43*). [hilâle, -e]
9. Nihâl-i kâmeti döndi **hilâle**
Vücûdi riştesinde kalmadı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 44*). [hilâle, -e]

hilâl: (*Kaşun*) hilale benzer hali.

1. Güzellendi vü bedr oldı **hilâlî**
Ayuñ on dördine döndi cemâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 23*). [hilâlî, -i]

hilâl ebrûlar: Hilal kaşlar.

1. Yüzi günden güne bedr aya döndi
Hilâl ebrûları kej yaya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 310*). [hilâl ebrûlar, -ı]

hilâl ol: Bayram hilali gibi olmak, hilal gibi görünmek.

1. Meşelde her sümi bir beyze-i la'l
Hilâl olmuş şan ol la'l üstine na'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 52*). [hilâl ol, -mış]

hilâle dön: İncelmek, dal gibi olmak; çok zayıflamak.

1. Şu deñlü eyledi feryâd u nâle
Ki qaddi nâleden döndi hilâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 8*). [hilâle dön, -di]
2. Tenini guşsa döndürmiş hilâle
Geh ağlar gâh ider feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 43*). [hilâle dön, -dür, -miş]

hilâl-i 'îd: Bayram hilali (*bayramı müjdeleyen bağlamında*).

1. Saçuñ çinine iy hırşîd-ruḥ bak
Hilâl-i 'idden yeg regdür el-ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 60*). [hilâl-i 'îd, -den]

hilâl-i 'îd: Bayram hilali (*Sevgilinin kaşına benzemesi bağlamında*).

1. Niçe oğlan yüzi hırşîde beñzer
Kaşı yayı hilâl-i 'îde beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 280*). [hilâl-i 'îd, -e]

hilâl-i 'îd: Bayram hilali.

1. Hilâl-i ‘idden lutfıyla her sâl
Virür sâķ-i ‘arûs-i ‘arşa ħalĥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 57*). [*ĥilâl-i ‘îd, -den*]

ĥilâl-i nev: *Yeni ay.*

1. Nigîninde Süheyl-i çarĥ bir lâ‘l
Hilâl-i nev semendi pâyına na‘l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 100*). [*ĥilâl-i nev,*]

ĥil‘at: *Elbise, kaftan.*

1. Kesüp ya‘nî başın ol bî-günâhuñ
Alalar **ĥil‘atini** pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 46*). [*ĥil‘atini, -i, -ni*]
2. Virüp Zeyde didi bu **ĥil‘ati** hem
İlet yâra vü kıl benden selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 66*). [*ĥil‘ati, -i*]
3. Yitürdi müjde ol bî-per hümâya
Açup ol **ĥil‘ati** kodı öñinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 3*). [*ĥil‘ati, -i*]
4. Ŧonatdı **ĥil‘atiyle** ol perî-zâd
Yaķasından şan ol ruĥsâr-ı zîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 154*). [*ĥil‘atiyle, -i, -yle*]
5. Tenine **ĥil‘at** idinmiş ĥarîri
Vücûdın şöyle tütmiş per-i aĥmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 36*). [*ĥil‘at,*]
6. Sücûd-ı şükr kıldı ol kemîne
Alup ol **ĥil‘atı** yüz ĥürmet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 17*). [*ĥil‘atı, -ı*]

ĥil‘at-i zibâ-yı islâm: *İslamın süslü kaftanı.*

1. Bugün bu **ĥil‘at-i zibâ-yı Islâm**
Senûñ sa‘yuñla buldı zib- itmâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 61*). [*ĥil‘at-i zibâ-yı islâm,*]

ĥîle: *Aldatmak, kandırmak.*

1. Hezârân **ĥîle** ile tûrdı derĥâl
Sarâya gitdi kara gönli pür âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 41*). [*ĥîle,*]
2. Atası cehd ü **ĥîleyle** revânı
Götürdi evlerine ol cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 89*). [*ĥîleyle, -y, -le*]
3. Yaramamışdur etleri kebâba
Hezârân **ĥîle** ile çünki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 43*). [*ĥîle,*]
4. Ki ne peyvendi vardur hiç ne bendi
Kemend ü mancınık **ĥîle** ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 79*). [*ĥîle,*]

ĥîle vü âl: *Yalan ve hile.*

1. Ŧurup ol şâĥdan pür **ĥîle vü âl**
Gelüp ĥapdı elinden şeb-çerâĥın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 40*). [*ĥîle vü âl,*]

ĥîle-ger: *Hilekâr, hile yapan (kimse).*

1. Vü ger âġâĥ kılmazsam muķarrer
Bir iş ider aña bu **ĥîle-gerler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 10*). [*ĥîle-gerler, -ler*]

hilm: *Huy yumuşaklığı, yumuşak huyluluk.*

1. İlâhi Hızır ‘ilmi hürmetiyyün
Neciyyü’l-lâh **hilmî** hürmetiyyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 88*). [*hilmî, -i*]
2. Degüldür **hilmî** kühdan anuñ kâf
Buçuk dirhem kadar iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 5*). [*hilmî, -i*]

himâvet: *Koruma, esirgeme.*

1. Bu resme okudı sayyâda efsûn
Didi sayyâd k’iderdüm **himâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 45*). [*himâyet,]*

himem: *Himmetler, cömertlikler.*

1. İy vücudı mücid-i cüd u ‘atâ lutf u kerem
Zât-ı pâki menba‘-ı hilm u hayâ hulûk u **himem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 2*). [*himem,]*

himmet: *Lütuf, gayret, yardım.*

1. Rif’atun çarhinde tokız mevlevîdür nüh felek
Himmetün deryâsınuñ bir kaçresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 34*). [*himmetün, -ün*]
2. Çeküp **himmet** felek fevķine rahtum
Gam uyhusından uyanmışdı bahtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 27*). [*himmet,]*
3. Dür ü mercân hâcerdür cevher oldur
Talup **himmet** deñizine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 7*). [*himmet,]*

himmet it: *Yardım etmek.*

1. Ki iy çeşmüm gibi gören üküş yaş
Çadem rencide kılup himmet itseñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 41*). [*himmet it, -señ*]

himmet-i şah: *Padişahın yardımı.*

1. Egerçi kim yücedür **himmet-i şah**
Velî ben rû-siyâhuñ baht-ı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 117*). [*himmet-i şah,]*

hind: *Hindistan.*

1. Giyüp başına ‘izz u baht tâcın
Alur **Hind** u Hırâsanuñ harâcın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 88*). [*hind,]*
2. Müyesser olalıdan feth-i şahî
Gidüpdür **Hind** mülkünden siyâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 134*). [*hind,]*

hindî: *Hintli.*

1. Gulâman **Hindî** vü Rûmî dil-efrüz
Şeb ola saçları vü yüzleri rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 111*). [*hindî,]*

hindü: *Hintli II Sevgilinin beni.*

1. Bu segden yaña da sal üstüñ'ânı
Saña iy hâlî **Hindû** Hakk tebârek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 75*). [*hindû,]*
2. Ruñı rengin idi vü hâlî **hindû**
Gözi fettân ü kaşı 'âşıka 'âkk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 38*). [*hindû,]*

hindû: *Satürn.*

1. Felek fîlinüñ üstinde yıl u ay
Zühâl **hindûsına** oldur viren cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 14*). [*hindûsına, -sı, -na]*

hindû: *Hintli gibi siyah olan.*

1. Degül **Hindû** kaşı göñlüñ muradı
Nidersin ol siyâh kej-nihâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 31*). [*hindû, -er]*

hindüstân: *Hindistan.*

1. K'o servüñ mîvesidür şehd ü şekker
Şaçı Mekke örtüsü **Hindüstânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 57*). [*hindüstânî, -î]*

hindû-yi la'l: *Dudağın üstündeki ben.*

1. Şanasın hindû-yi la'lîn kabâdur
Çeküp bülbül nihâl-i gülde âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 56*). [*hindû-yi la'l, -in]*

hing: *Felek atı.*

1. 'Aşâ kaçısısı anuñ leng **hingi**
Şitâ eyyâmı idi ol zamân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 2*). [*hingi, -i]*

hink: *Kır at.*

1. Ne kûha kim anuñ **hinki** başar süm
İder ol yörenüñ aşlanların güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 89*). [*hinki, -i]*
2. Çıkardı çehresini toz busudan
Peyinden özge aña yoğ-idi çün **hink** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 39*). [*hink, -in, -den]*

hink-i nām: *Şöhretli at.*

1. Kala meydân-ı gamda hink-i nāmum
Düşe çün 'âr atından ehl-i gayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 76*). [*hink-i nām, -um]*

hink-i rüzgār: *Rüzgar atı.*

1. Rikāba çekdi hink-i rüzgārı
Diledi kim cihân mülkini yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 2*). [*hink-i rüzgār, -ı]*

hink-i tekebbür: *Gösterişli at.*

1. Yiyüp yâkûti üşenme vebâdan
Olup hînk-i tekebbürden piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 103*). [*hînk-i tekebbür, -den*]

hinnâ: *Kına.*

1. Düzüp **hinnâyıla** barmaqlarını
Kesüp pāk eyledi tırnaklarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 31*). [*hinnâyıla, -yıla*]
2. Yakındı lāleden pâyine **hinnâ**
Getürüp şâhıdan ser gonce-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 42*). [*hinnâ,]*

hinnâ yak: *Kına yakmak.*

1. Anuñ-çun yakdı engüştime **hinnâ**
İrağdan gonca-ı zanbağ virür nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 68*). [*hinnâ yak, -dı*]
2. Şan anuñ ayağına yakdı **hinnâ**
Çü Mecnûn gördi rüy-ı dilsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 14*). [*hinnâ yak, -dı*]

hırāmān: (*Fa.*) *Salınan, salınarak yürüyen.*

1. Temāşā kıldı ol deşti **hırāmān**
Kara evler tutulmuş gördi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 45*). [*hırāmān,]*
2. Ya bir zibā kafes idi ol eyvân
K’içinde kebk idi Leylî **hırāmān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 70*). [*hırāmān,]*
3. Firākuñdan revân eyler gözi kıan
Leb-ı cüda **hırāmān** ol şabā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 15*). [*hırāmān,]*

hırāmān ol: *Salınmak.*

1. Vañan tutdı gelüp gülzār içinde
Gülistān içre oldılar hırāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 23*). [*hırāmān ol, -dı, -lar*]

hırās: *Korkma, ürkme.*

1. Ol ucdan çeşm-i bedden pür **hırāsım**
Velî şol göz ki var bañā zıyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 32*). [*hırāsım, -um*]
2. Hezār i‘zāz-ıla kıldı der-āğüş
Tutıvirdi **hırāşına** ser ü güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 34*). [*hırāşına, -ına*]

hiredmend: *Akıllı, anlayışlı.*

1. Yaban dīvānesi oldı **hiredmend**
Çözildi mübtelâ-yı gârdan bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 181*). [*hiredmend,]*

hırfet: *Meslek, sanat.*

1. Edebledi bu harf-ile harîfi
Harîf andan çü böyle gördi **hırfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 3*). [*hırfet,]*

hırka: *Hırka.*

1. Hırka vü seccâdeñi merhûn idersin ‘âkıbet
Gülşen-i hüsnini dildârûn tutup iy zâğ-ı hât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 10*). [*hırka,]*

hırka-ı sad-çâke: *Parçalanmış hırka.*

1. Me‘âşuñ fazla-i deryüzedden düz
Alup bir **hırka-ı şad-çâke** şâbir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 39*). [*hırka-ı şad-çâke,]*

hirmen: *Harman.*

1. Çün irdi on yaşına ol kamer-veş
Gönüller **hirmenine** urdı âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 12*). [*hirmenine, -i, -ne]*
2. Mürüvvet mezra‘ından tüşe virgil
‘Înâyet **hirmeninden** hüşe virgil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 114*). [*hirmeninden, -in, -den]*
3. Gönüller **hirmenine** urdı âteş
Nireden kim geçe ol şâhzâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 2*). [*hirmenine, -i, -ne]*
4. Kim urdı iy meh bu odı **hirmenüñe**
Kimüñ düdi irişdi revzenüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 123*). [*hirmenüñe, -üñ, -e]*
5. Bahâdırlar elinde tığ-i hün-în
Urur cân **hirmenine** âteş-i kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 48*). [*hirmenine, -i, -ne]*
6. Ki iy viren şabâ-yı ‘ışka **hirmen**
Karârı hüşesine âteş efgen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 17*). [*hirmen,]*
7. Ögüt virdükce dağı oldı efzûn
Düşe bir **hirmene** çün nâr-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 17*). [*hirmene, -e]*
8. İderler ‘ömrüñ enbânını sūrâh
Senüñ ‘ömrüñse tar u **hirmeni** ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 93*). [*hirmeni, -i]*
9. Anı âbâd kılmaz müşt-ile gıl
Yağa bir **hirmeni** şahrâda çün tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 95*). [*hirmeni, -i]*
10. Sürûrum **hirmenine** urdı âteş
‘Atâ kılmışdı Hâk bir serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 70*). [*hirmenine, -i, -ne]*
11. Gicenüñ **hirmenine** rûzden nâr
Uyandı uyhusından Zeyd der-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 92*). [*hirmenine, -i, -ne]*
12. Bahâsı her birinüñ biñ cihândur
‘Utârid **hirmenüñden** hüşe-çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 65*). [*hirmenüñden, -üñ, -den]*

hirmenân-ı leylî-yi mäh: *Ayın karanlık harmanı.*

1. Şan ol hargehler idi anda her gâh
Göyünmüş **hirmenân-ı leylî-yi mäh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 48*). [*hirmenân-ı leylî-yi mäh,]*

hirmen-i gütî: *Dünya harmanı.*

1. Bırağur hirmen-i gütîye âteş
Dağı her gice bu humm-ı gil-âlûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 84*). [*hirmen-i gütî, -ye]*

hirmen-i nām: *Şöhret harmanı.*

1. O da yandı hevesden kaşr-ı ārām
Yile vardı hevâdan **hirmen-i nām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 36*). [*hirmen-i nām,]*

hirmen-i sabır: *Sabır harmanı.*

1. Derûn-ı lāle gibi âteş-i âh
Yağardı hîrmen-i şabrını her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 18*). [*hîrmen-i şabr, -ı, -n, -ı*]

hırs: Aç gözlülük, tamah.

1. İdüp **hırşum** elin bî-fer ü kütâh
Ayağum toğru başdur kandese iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 61*). [*hırşum, -um*]
2. Felek tahtı şehini bende eyle
Seni h*âr itmeden **hırş** azın azın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 31*). [*hırş, -ı*]
3. Kanâ'at tığına gerdân-ı âzı
Ço 'uzlet **hırsuñı** ber-dâr kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 35*). [*hırsuñı, -uñ, -ı*]

hisâb: Hesap, ölçme.

1. Her şeb ider mâh-ı defterdâr diyu anuñ gibi
Akçe döküp nukre-i encüm **hisâbını** raşam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 22*). [*hisâbını, -ın, -ı*]
2. Bu resme gördi çün Mecnûn **hisâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 1*). [*hisâbı, -ı*]
3. Yiyemez ol nihâl-i tâzeden ber
Çü Mecnûn vâkıf oldu bu **hisâba** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 19*). [*hisâba, -a*]
4. Tehî komayasın sen soñra cāyum
Begenmez bu **hisâbı** döst u düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 137*). [*hisâbı, -ı*]
5. K'üzildi dâmeninden verdinüñ hâr
Yine bir yüzden itdi bu **hisâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 65*). [*hisâbı, -ı*]

hisâb it: Düşünmek, Ölçmek biçmek.

1. Hisâb iderdi dāyim kâr-ı yârı
Ne fi'l itse velî ol mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 64*). [*hisâb it, -er, -di*]

hisâb-ı 'ilm-rân: İmi tutan hesap.

1. İder yârân hisâb-ı 'ilm-rânı
Sürer bunlar hadîs-i mihr-bânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 21*). [*hisâb-ı 'ilm-rân, -ı*]

hisâbı vü şumâr: Ölçü ve hesap.

1. Gice gündüz budur 'âlemde kârı
Dağı yokdur hisâbı vü şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 24*). [*hisâbı vü şumâr, -ı-ı, -ı*]

hisâb-ı vuslat-ı dilber: Sevgiliye kavuşma hesabı.

1. Dilâverler çalışup dökmede hûn
Hisâb-ı vuslat-ı dilberde Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 2*). [*hisâb-ı vuslat-ı dilber, -de*]

hisâb-ı 'ışk: Aşkın hesabı.

1. Hisâb-ı 'ışkdan şehvet gerek dūr
Garaşlı 'ışkda yokdur beğâ hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 46*). [*hisâb-ı 'ışk, -dan*]

hısāl: Güzel hasletler, huylar.

1. Su'āl itdi anuñ hūy u **hışālin**
Nedür hep didiler sultāna hālın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 3*). [*hışālin, -in*]

hisān: Güzellik.

1. Saña olsun beķā-yı cāvīdānī
Çün itdi bu **hısānı** gūş-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 57*). [*hısānı, -ı*]

hisār: Kale.

1. Çün ol reşk-i bütān-ı Kāndehārī
Şeker tengi gibi oldu **hışārī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 78*). [*hışārī, -i*]
2. Cefā vü cevri elinden sīne-çākūm
Hışar içre giriftār u mukayyed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 23*). [*hışar,]*
3. Tururlar san ol ortada Süleymān
Hışār olmışlar idi yā özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 87*). [*hışār,]*
4. Demirden şanki yapmışlar **hışārı**
Şu resmileydi anda cānver bol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 30*). [*hışārı, -ı*]
5. Harem gerdine çekdiler **hışārı**
Hevā yüzinde uça bir meges ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 56*). [*hışārı, -ı*]

hışār: Kale II: Beden.

1. İderler bunlaruñ efsānesin yād
Hışārı genc gibi ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 69*). [*hışārı, -ı*]
2. Ölüden buldı bir tāze revānı
Nigārīn-i hışār oldu **hışārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 99*). [*hışārı, -ı*]

hışār it: Kuşatmak.

1. Hışār itmişdi gerdini meh ü sāl
Geçinürdi belā-yı teng içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 20*). [*hışār it, -miş*]

hışār-ı ārzū: Arzunun kalesi.

1. Hışār-ı ārzūsı böyledür berk
Hākīkat düşse anuñ cengine bir kız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 20*). [*hışār-ı ārzū, -sı*]

hışm: Gazap, öfke.

1. Eger **hışm** ile ursa kūhe nīze
Geçer eyle ki bürrān igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 57*). [*hışm,]*
2. Baña āyīne yiter sīne dağı
Diyüp bu sözleri gösterdi **hışmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 49*). [*hışmı, -ı*]
3. Dağı yokdur şadef birle aña kār
Bunu didi vü zāhir kıldı **hışmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 57*). [*hışmı, -ı*]
4. Yirinden kapdılar **hışm-ıla** bunu
Şoyup kaftanlarını bağlayup berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 38*). [*hışm-ıla, -ıla*]
5. İrişdi **hışmıla** çün şir-i ğarrār
Üküş kīn ü ğāzābla bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 94*). [*hışmıla, -ıla*]

6. Gehî **hışm**-ile seng ururdı ki çüb
Fetâ âzürde düşdi ol ten-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 53*). [*hışm-ile,]*
7. Yüzine bakdı yüz **hışm**-ile Leylî
Didi bu mîl kim yüzi karadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 24*). [*hışm-ile,]*
8. Biri **hışm**-ile tutar biri yırtar
Bularuñ qorhusından şöyle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 58*). [*hışm-ile,]*

hışm: Aynı soydan gelen veya evlenme yoluyla aralarında yakınlık bulunanlardan her biri.

1. Çün atasıyla geldi evlerine
Buluşdı **hışm** u kavm ü mâderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 18*). [*hışm,]*

hışm evle: Öfkelenmek.

1. Katı **hışm** eyleyüp bî-reyb ü 'illet
İçürdi tâ ziyân-ile biraz let (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 49*). [*hışm eyle, -yüp]*

hışm it: Öfkelenmek, kızmak.

1. Nazar kılsa saña âyîne **hışm it**
Dem-i qahruñdan anı türe-çeşm it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 47*). [*hışm it,]*
2. Mürüvvetde güneş mânendi zâhîr
Kaçan **hışm**itse gerdün gibi kâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 102*). [*hışm it, -se]*

hisse: Pay, nasip.

1. Ki tâ İbn-i Selâma irdi **hışse**
Kaçan kim bu kelâmı güş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 22*). [*hışse,]*

hışt: Kerpiç, tuğla.

1. Başum komağa yokdur vakt-i nâliş
Deri **hıştından** özge baña bâliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 76*). [*hıştından, -ın, -dan]*
2. Bile bî-ta'ne-i düşmen şeb [ü] rûz
Çekelüm kabır **hıştından** biz iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 101*). [*hıştından, -ın, -dan]*
3. Nişân-ı haddidür bir lâle-rüyuñ
Kamu **hıştân** ki ferş-i âsitândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 143*). [*hıştân, -an]*
4. Ol üftâde başı altına bir **hışt**
Degül kimse aña hem-râz-ı bâlîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 14*). [*hışt,]*

hitâb: Söylenen söz, konuşma.

1. Hitâb irdi ki iy mâkşüd-ı dergâh
Dile hâcet ki maqbûl itdi Allâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 203*). [*hitâb,]*
2. Çün açdum ol kitâb-ı müsteţâbı
Ezel satırında gördüm bu **hitâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 100*). [*hitâbı, -ı]*
3. Hem işidüp anası bu **hitâbı**
Kabûl idüp şeh virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 65*). [*hitâbı, -ı]*
4. Gıdâdandur giyâh ü zâmğa hursend
Pes idüp rıfk u rağbetle **hitâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 99*). [*hitâbı, -ı]*
5. Çü Mecnûn güş kıldı bu **hitâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 1*). [*hitâbı, -ı]*
6. Hezârân lutf-ıla kıldı **hitâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 1*). [*hitâbı, -ı]*

hitāb eyle: Seslenmek.

1. Hıtab eyledi cānına bu naklı
Gel iy rüz-ı ecel katlı it çerāğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 18*). [*hıtab eyle, -di*]

hitāb it: Söz söylemek, söz yöneltmek.

1. Añup ağladı kaddin dilberinüñ
Hıtab itdi ki iy nañl-i yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 57*). [*hıtab it, -di*]
2. Hitāb idüp saña dirdi zebānı
K'uş öldüm intizār-ı vuşlatuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 88*). [*hitāb it, -üp*]
3. İdüp şem'a hıtab ol merd-i bî-kār
Didi k'iy sūhte hem-çün men-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 49*). [*hıtab it, -üp*]
4. Hürüşa geldi cānı 'andelibi
Hıtab idüp didi k'iy murğ-ı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 53*). [*hıtab it, -üp*]

hitābı kıl: Söze başlamak.

1. Koçup kabrini kılarıd hıtabı
Ki nedür hālūñ iy miskīn ğarīb āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 18*). [*hıtabı kıl, -ar, -dı*]

hitāb-ı müsteṭāb: Güzel seslenişler, güzel sözler.

1. İşidüp bu hıtab-ı müsteṭābı
Revān ol kâşıda virdi cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 91*). [*hitāb-ı müsteṭāb, -ı*]

hıyānet: Hainlik.

1. Ne ol tırūñ senūñ amaca varur
Bu bāra idemezven ben hıyānet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 71*). [*hıyānet,]*

hız: Hareketteki çabukluk, sürat.

1. Pes ortaya miyāncılar şalup tız
Zarūrī eyledi şulh etmege hız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 42*). [*hız,]*

hız eyle: Coşkunluk içinde âdeta kanatlanarak ulaşmak.

1. Gönildi rāh-ı Necde eyleyüp hız
Yola girdi idüp kaç'-ı menāzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 26*). [*hız eyle, -yüp*]

hizmet: İş görmek, çalışmak, başkalarının işini yapmak.

1. Hizmetünde olana olmaduğı gibi elem
Dergehūñ dūrları gönline yok 'ıyş u țarab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 23*). [*hizmetünde, -üñ, -de*]
2. Bizi nevmīd kılma rahmetünden
İrağ eyleme bir dem hizmetünden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 6*). [*hizmetünden, -üñ, -den*]

3. Turup ol gice çün şem' ol dilārā
Atası **hizmetine** vardı tenhā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 18*). [*hizmetine, -i, -(n)e*]
4. Ne hōd bir lâhza oldum **hizmetüñde**
Çekerdüñ sen benüm guşşamla derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 78*). [*hizmetüñde, -üñ, -de*]
5. Kamusı **hizmetinde** idi kāyim
Kılarsañ sen daḥı ger cūd ü ihsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 114*). [*hizmetinde, -i, -n, -de*]
6. Şoñ ucu **hizmetüñde** şu na yitdüm
Ki virdüñ seglere ben mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 96*). [*hizmetüñde, -üñ, -de*]
7. Zebāne meş'alesi birle ejder
Özini **hizmetinden** itmeyüp kaç' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 97*). [*hizmetinden, -i, -nden*]
8. Özüñi bend-i ḥasretten kıl āzād
Müşerref ol iki dem **hizmetinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 121*). [*hizmetinde, -i, -nde*]
9. Geçürürven senüñle ay eger yıl
Oluram **hizmetüñde** iy qarındaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 63*). [*hizmetüñde, -üñ, -de*]
10. Çekem çekmeyem andan gerden iy cān
Ger olam **hizmetüñden** bir nefes dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 67*). [*hizmetüñden, -üñ, -den*]
11. Ayağ üzre turur **hizmetde** dāyim
Alup her şāḥdan sad verd-i bî-ḥār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 64*). [*hizmetde, -de*]

hizmet it: Hizmet etmek, iş görmek, çalışmak.

1. İşigüñde nevbet ile hizmet ider mihr ü mäh
Her şehir tā şeb biri her şeb biri tā şubḥ-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 31*). [*hizmet it, -er*]
2. Ki bizden ḥazretüñe hizmet etmek
Olur minnet degül kim minnet etmek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 79*). [*hizmet it, -mek*]
3. Gelüp pîr ol şehe çok hizmet itdi
Öpüp evvel ḥuzûrında zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 96*). [*hizmet it, -di*]
4. Aña kim hizmet ide 'arş-ı kudsî
Ḥuzûrında olur bî-kadr kürsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 177*). [*hizmet it, -e*]
5. Ki her ḥayvân ider bir dürlü hizmet
Ol otururdu yüzine urup kef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 50*). [*hizmet it, -er*]

hizmet kıl: Hizmet etmek: iş görmek, çalışmak.

1. Aña hizmet kılarlardı şitābān
Peleng ü şîr ü āḥū gürg ü rübāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 42*). [*hizmet kıl, -ar, -lar, -dı*]
2. Didi ḥacib ki hey bu ne belādūr
Eger bizüm şehe hizmet kılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 33*). [*hizmet kıl, -a, -yduñ*]

hizmet-kār-ı mehdi: Hidayetin beşiği.

1. Çü dāye menzîl itdi māha mehdi
Şanasın oldı **hizmet-kār-ı Mehdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 294*). [*hizmet-kār-ı mehdi,]*

hızır: Ab-ı hayatı içerek ölümsüz olduğuna inanılan peygamber.

1. Yem-i hayretde dil fülki katı sergeşte olmuşdur
Vişālūn **Hızr** irmezse benüm hālüm olur düşvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 4*). [*hızr, -ı*]
2. İlāhi **Hızr** ‘ilmi hürmetiyyçün
Neciyyü’l-lāh hilmî hürmetiyyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 87*). [*hızr,]*
3. Gelüp **Hızr** âsitānuñda öper der
Ki kıla hāk-i rāhuñdan lebin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 73*). [*hızr,]*
4. Hem İskender-durur hem **Hızr** zātı
Ki var hem mülki hem āb-ı hayātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 69*). [*hızr,]*
5. Hem İskender gibi kişver-güşādur
Çü **Hızr** azmışlara hem reh-nümādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 72*). [*hızr,]*
6. Ruḥı lā‘linden olmuş **Hızr** ābı
Zeneḥdānı ol ābuñ bir ḥabābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 87*). [*hızr,]*
7. Şalupdur pertevini āsumāna
Şu üze **Hızrdur** san serv-i büstān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 37*). [*hızrdur, -dur]*
8. Ki kılmaz çāre kılmaklada taķşır
Revişde **Hızr** gibi çāpük ü cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 11*). [*hızr,]*
9. Sen anı ziver itdün gūne gūne
Bu yolda **Hızr** gibi rehber olduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 103*). [*hızr,]*

hızrān: *Far. Hezerān denilen maruf ağaç.*

1. Kāmer-ruḥsār idi vü **hızrān** ḳad
Saçı mūşgīn idi vü çeşmi āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 36*). [*hızrān,]*

hız-rān: *Far. Hezerān denilen maruf ağaç.*

1. Ḥamīde ḳaddi oldu **hız-rānī**
Ruḥ-ı zerdine reng irdi erğuvānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 173*). [*hız-rānī, -i]*

hızr-ı mülk-i kūh-ı ḥadrā: *Yeşil dağ diyarının velisi.*

1. Şıgadı dostlar gibi tenini
Didi iy **Hızr-ı mülk-i kūh-ı ḥadrā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 53*). [*hızr-ı mülk-i kūh-ı ḥadrā,]*

hō: *(Fa.) Kendi, bile, dahi.*

1. Ḥayātı ben **hō** çokdan itmişem terk
Beḳā mülkine idersün sen de riḥlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 50*). [*hō,]*
2. Kızı da almağa çok eyledi āl
Velī ne māl virdi ne **hō** duḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 69*). [*hō,]*
3. İdinüp kızbi **hō** şādık geçinme
Riyādan ola çün bir ‘ışk ḥāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 8*). [*hō,]*

hod: *(Fa.) Kendi, bile, dahi.*

1. Ne **hōd** ‘āşıklıguñ cānında bārı
Bunı ummazdı devr-i bī-vefādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 16*). [*hōd,]*
2. Ne nāmın añladı ne **hōd** nişānın
Velī ‘ışk āteşine yakdı cānın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 39*). [*hōd,]*
3. O **hōd** tālib idi derd ü belāya
Ḳaçan meyl eyleye ḥōn u kabāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 55*). [*hōd,]*
4. Şitānuñ şiddetinden çarḥ **hōd** kām
Güne ḳarşu döner her rüz tā şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 89*). [*hōd,]*
5. Baña **hōd** ‘ışkdandır ḳūt-ı muṭlak
Çü gide ‘ışkum ölüvren muḥaḳḳaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 13*). [*hōd,]*

6. Ve ger **hōd** seng içindeyse şerāre
Çekem anı demir gibi kenāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 97*). [*hōd,]*
7. İrürmezseñ baña ol yār-ı cānı
Ne ben 'ālemde ne **hōd** zindegānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 28*). [*hōd,]*
8. Vü ger **hōd** niyetüñ itmekdesse ceng
Cihānı gözlerüñe eyleyem teng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 47*). [*hōd,]*
9. Ne **hōd** 'ömrüñ görilmişdür beğāsı
Niçe çeksün zamānuñ kahrın ādem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 56*). [*hōd,]*
10. Gehî şadrına çekdi hāk-i pākin
Ol evvelden de **hōd** dest-i sitemde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 39*). [*hōd,]*
11. Ne **hōd** bir lāhza oldum hizmetüñde
Çekerdüñ sen benüm guşşamla derdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 78*). [*hōd,]*
12. Baña hār-ı tarîk olur nigeç-bān
Vü ger **hōd** gūşe-i bāma kılam meyl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 65*). [*hōd,]*
13. Hācelven ben **hōd** ol itdügüm işden
Çü gönlümden gidermezsın benüm bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 142*). [*hōd,]*
14. Ya varduğum gibi evde ölem ben
Baña **hōd** her enīs-i turş-rüdan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 77*). [*hōd,]*
15. Uş ol dem boynuñadur vebālüm **hōd**
Kanı sen kandesin ya kandedüm ben (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 2*). [*hōd,]*
16. Ne **hōd** bu resme mihnet çekdi Eyyüb
Egerçi derd-mend olmak olur hūb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 10*). [*hōd,]*
17. Komişlar cehlden adını Mecnûn
Kemālâtıyla ol **hōd** kāmīl idi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 45*). [*hōd,]*
18. Degülsin Zeydden **hōd** sen ziyāde
Bu yolda ben senüñ gibi degüldüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 52*). [*hōd,]*
19. Cihān içinde **hōd** Mecnûn-ı mağmūm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 1*). [*hōd,]*
20. Ki ola kendü kaydında giriftār
Düzüp ben **hōd** hezārān cehd ü çāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 39*). [*hōd,]*
21. Bu resme 'adle **hōd** 'aql-ile yol yok
Şu resme vireler anuñ cevābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 172*). [*hōd,]*
22. Ne **hōd** penbeyle şerbet itdüre nūş
Ne bulunur mezārın kazar üstād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 22*). [*hōd,]*

hōd: Artık, bundan böyle.

1. Vü ger **hōd** çeşmi olursa murāduñ
Gözüñe yegdür andan çeşmi şāduñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 37*). [*hōd,]*
2. Vü ger **hōd** çekesin bu hükmden ser
Ola farquñ sezā-yı tığ u hançer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 21*). [*hōd,]*

hōd: Ama, fakat, lakin.

1. Çıkarup bu kafesden kılam āzād
İledürsüñ eve **hōd** çār-nā-çār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 71*). [*hōd,]*

hōd: "Zira" anlamındadır.

1. İştigil pendümi kim iy püser ben
Bilürsın **hōd** degülven saña düşmen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 88*). [*hōd,]*
2. Anuñ **hōd** gevheridür pāk ü rüşen
Ki çıkmış baħr-i nūr-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 29*). [*hōd,]*
3. Kazanduklarımı kıla taşarruf
Bilürsın **hōd** şöñümde senden artuğ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 141*). [*hōd,]*

hōd ol: Kendinden geçmek.

1. Vü ger **hōd** olsa ol leşker 'adū-gür
Neşātından giriv ider bu çün şir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 29*). [*hōd ol, -sa]*

hod-kām: Kendini beğenmiş, bencil.

1. Delü oldur cihānda k'ola **hōd-kām**
Degül dīvāne ben bir dīv-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 16*). [*hōd-kām,]*

hōd-zebûn: Güçsüzlerle.

1. Bugün ne 'âcîz u ne hōd zebûnsın
Cihānda naqş-ı bend-i kâf u nünsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 5*). [*hōd-zebûn, -sın]*

hokka-i 'âc: Fildişi kutusu.

1. Henüz öz mühriledür **hokka-i 'âc**
Delinmedi dağı bu gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 126*). [*hokka-i 'âc,]*

hōn: Yemek sofrası, yemek.

1. O hōd t̄alib idi derd ü belāya
Kaçan meyl eyleye **hōn** u kabāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 56*). [*hōn,]*
2. Ki ol **hōndan** yimedi bir nevāle
Yimekten ol mu'arrā idi h'ānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 64*). [*hōndan,]*
3. Felek dōne dōne kılmış idi kahr
Eger biñ dürlü **hōn** itseñ havāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 37*). [*hōn,]*

horāsān: İran'ın doğusundaki bir yer.

1. Giyüp başına 'izz u baht t̄acın
Alur Hind u **Horāsānuñ** h̄aracın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 88*). [*horāsānuñ, -uñ]*

hōrende: Birinin beslediği kimse, boğaz.

1. Yimezsem ben **hōrendem** var-durur çok
Bu resme kim bu hayvānlarla yārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 94*). [*hōrendem, -m]*

hoş: Gerçi.

1. Elin aldı vü bağladı yiñi 'ahd
Gelüp Mecnûna **hoş** bu resme h̄alet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 29*). [*hoş,]*

hoş: Güzel, iyi.

1. Ne disem **hoşdur** anı bilmedüm lîk
Bu hayretten beni ğam kıldı bārîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 85*). [*hoşdur, -dur]*
2. Oğul **hoşdur** kişiye ger h̄alefdür
Çün ola nā-halef sa'yı telefdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 213*). [*hoşdur, -dur]*
3. Oğulsuzlıktan iñen olma derhem
Ki **hoşdur** başına sultānlık ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 224*). [*hoşdur, -dur]*
4. T̄okındı çeşmi bir **hoş** sāye-bāne
Şu resme ki uci irmiş āsumāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 55*). [*hoş,]*
5. Ne **hoşdur** kim iki yār-ı muvāfiķ
Sevişüp birbirine ola 'āşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 39*). [*hoşdur, -dur]*

6. Koşulayup buhūr-ı müşg-fāmı
Çü nāfe **hoş** nesīm oldı meşāmmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 48*). [*hoş,]*
7. Hem ol dem tırdı Kays öñine mäder
Getürdi **hoş** ta‘ām-ı ruh-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 52*). [*hoş,]*
8. Ğamı şādīye dönüp **hoş** dil oldı
Yidi vü içdi oynadı vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 81*). [*hoş,]*
9. Hoş idi ya gerilem çārmiḥa
Baña senden vefādur bî-vefālîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 44*). [*hoş,]*
10. Hoş idi varsa ‘ömrüm bergi bâda
Ki şāyed ölsem iy kaddi kıyāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 56*). [*hoş,]*
11. Gelüp kondurdılar bir **hoş** makāma
Katu ‘izz ü ri‘āyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 48*). [*hoş,]*
12. Kızıyup tırnaḳ-ile eyledi dūr
Ki **hoşdur** hāl aña k’ola ruḥı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 33*). [*hoşdur, -dur]*
13. K’o resme yārdan **hoş** yārsuzlık
Niçe müddetdür ol serv-i şeker-leb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 24*). [*hoş,]*
14. Ki yarın **hoş** nesīm ola dimāḡuñ
Gönilme bu yola bî-kesdür epsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 104*). [*hoş,]*
15. Hōş inşā itdi bir mektüb-ı mergüb
Anuñ dībasine virdi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 2*). [*hōş,]*
16. Elinden mi gelür terk itmek anı
Hōş olur āb içinde cāy-ı māhī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 13*). [*hōş,]*
17. Hārām olmaya ger virseñ şarābı
Senüñ bezmüñde **hoşdur** bâde zirā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 67*). [*hoşdur, -dur]*
18. Çekemez biñ senüñ gibi bilürin
Baña **hoşdur** ded ü dāmile bu cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 9*). [*hōşdur, -dur]*
19. Urup yüz yüze buldılar **hoş** iḳbāl
Tolayup birbirinüñ boynına ḳol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 86*). [*hoş,]*
20. Binā eylediler bir **hōş** ‘imāret
Ki her bir revzeninüñ şīsesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 40*). [*hōş,]*
21. Velikin ‘āşık olanlara **hoşdur**
Bu resme sözlere yoḳdur nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 86*). [*hōşdur, -dur]*

hoş: Bununla birlikte.

1. Biraz geldi dil-i şayyāda inşāf
Didi öldürmeyin **hoş** iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 39*). [*hoş,]*

hoş gel: İyi gelmek, hoş görülemek.

1. Velikin hoş gelürdi aña dādı
İderken ‘ışḳ hālātını tedbīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 18*). [*hōş gel, -ür, -di]*
2. Ki öz başında gördi ol ḥayālī
Egerçi geldi bir yüzden hoş ol kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 63*). [*hōş gel, -di]*
3. Ki bozduñ anı sen ḳalduñ ‘acebdür
Didi ben hasteye hoş gelmez el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 23*). [*hōş gel, -mez]*
4. Şafādan oldı key hoş-ḥāl Mecnûn
Didi hoş geldüñ ü şādī getürdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 47*). [*hōş gel, -düñ]*
5. Gelüp cānına hoş şāhuñ cevābı
‘İmāret oldı gönünün ḥarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 83*). [*hoş gel, -üp]*
6. Temāşā-yı cihān gelmez aña hoş
Şu bülbül kim ḳafesde tuta mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 16*). [*hōş gel, -mez]*

hōş gör: İyiye yormak; hoşgörü ile karşılamak.

1. Pes eyle virdiler peyke cevābı
Ki hoş gördük bu ‘aḳd-ı müstetābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 72*). [*hōş gör, -dük]*

hoş it: Memnun etmek.

1. Sürerdi yüzine geh geh yüzini
Muhaşşal anuñıla hoş idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 93*). [*hoş it, -üp*]
2. Şarâb-ıla hoş idüp demlerini
Sürerlerdi göñülden ğamlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 3*). [*hoş it, -üp*]
3. Bu idi yol hoş itdün bârekallâh
Qavî peymânmuşsın hem vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 88*). [*hoş it, -duñ*]

hoş ol: Esenlikte olmak.

1. Tutup ol bahırden tâ mâye-i hâş
Hoş oldum bir deñize dahı ğavvâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 8*). [*hoş ol, -dum*]

hoş tut: Birine iyi ve sevecenlikle davranmak.

1. Saña oldur soñumca yâdigârum
Hudâ hakkı-çün anı **hoş tut** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 47*). [*hoş tut,]*
2. İre göñlüñi **hoş tut** k'iy yegâne
Yakında tîr-i maşşûduñ nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 33*). [*hoş tut,]*

hoş-bū: Güzel kokulu, güzel kokan.

1. Güle sen virdün iy Hâk behcet-i rû
Sen itdün goncenün ağzını **hoş-bū** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 30*). [*hoş-bū,]*
2. Bu sūz u tef kimün dağından irdi
Ya bu **hoş-bū** kimün bağından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 10*). [*hoş-bū,]*
3. Çemen şahını kıldı bir tabak gül
Cihân çün bâğ-ı cennet oldı **hoş-bū** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 29*). [*hoş-bū,]*

hoş-dil: Gönlü hoş, memnun.

1. Tapuñdan bu yola **hoş-dil** gidem tâ
Gözüm görmeyiser ırak seni bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 14*). [*hoş-dil,]*

hoş-hâl: Mutlu, mesut.

1. Şafâdan oldı key **hoş-hâl** Mecnûn
Didi hoş geldün ü şadî getürdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 46*). [*hoş-hâl,]*

hoş-hū: Güzel ahlaklı.

1. Yahūd bir tıfl kim olmaya hoş hū
Yeg oldur kim anadan toğmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 217*). [*hoş-hū,]*
2. Ki **hoş-hūlık** olupdur hatm bende
Eyü hūdan-durur kim bu ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 20*). [*hoş-hūlık, -lık*]

hoşnūd: Râzı ve memnûn.

1. K'olan bu kavmden râzı vü **hoşnūd**
Niğārınuñ atası geldi ğam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 26*). [*hoşnūd,]*
2. Urursın sîhler endāmum üzre
Benem **hoşnūd** öz hālümdeñ el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 15*). [*hoşnūd,]*

hoşnûd ol: Memnun, râzî olmak.

1. K'ihâta itmez iki rûhı bir post
Sen olmazsın benüm vaktümde hoşnûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 33*). [*hoşnûd ol, -maz, -sın*]

hoşter: En güzel.

1. Gelür serv-i revândan hûb u **hüşter**
Satun al kudretüñ yeterse benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 42*). [*hüşter,]*

hû: Huy, tabiat.

1. Teninde anuñ **hû** şöyleydi leâfet
K'irürdi pîrehen târından âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 67*). [*hû,]*
2. Şanemden gayrını hep aldı uyhu
Uyumadı velikin ol melek **hû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 60*). [*hû,]*
3. 'Îmâret miñnetinden idi âzâd
Komişdı hûrd u h'wâb ü 'aql u **hüşî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49*). [*hüşî, -sı*]
4. Ki hoş-hûlık olupdur hâtm bende
Eyü **hûdan-durur** kim bu ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 21*). [*hûdan-durur, -dan, -durur*]

hû: Allah.

1. Çağırur 'aqlı gibi cânı ya **Hû**
Yıkılır bir zamân şâhra yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 12*). [*hû,]*

hû: "Sana söylüyorum" manası taşıyan ünlem.

1. Bir âdem sordı andan k'iy civân merd
Hû sensin bâ'îs-i heycâ vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 32*). [*hû,]*

hûb: Güzel, sevgili.

1. Var idi şehlerinüñ bir kıızı **hûb**
Şacı cevğân-ı müşgîn ğabğabı tûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 35*). [*hûb,]*
2. Bu **hûbuñ** 'ışkınuñ şürîde cânı
Şu resme naql kıldı dâstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 1*). [*hûbuñ, -uñ*]
3. Bu **hûbuñ** 'ışkınuñ şürîde cânı
Şu resme naql kıldı dâsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 17*). [*hûbuñ, -uñ*]
4. Şoñucı şordı yârından nişânı
Ki n'oldı hâli ol **hûblar** şehinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 41*). [*hûblar, -lar*]
5. Şu resme kim yaşından la'l olur seng
Çemen bezminde bir **hûbile** her kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 77*). [*hûbile,]*

hûb: Güzel, hoş.

1. Teferrüc eyledüm bir hâtt-ı müşgîn
Hürûfî **hûb** hem-çün nâfe-i Çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 94*). [*hûb,]*
2. Görinür çîn-i zülf-i yâr mañlûb
Gözine halkasından Ka'benüñ **hûb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 84*). [*hûb,]*

3. O **hüb** eş'aruñ uş birisi budur
İşit kim güşüñ zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 69*). [*hüb,]*
4. Çü Mecnûn gördi şehden bu vefâyı
Didi buldum zihî **hüb** âşinâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 76*). [*hüb,]*
5. Ki bir kâşid bulup **hüb** u yegâne
İde dîvânenen yaña revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 13*). [*hüb,]*
6. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp hûn
Giderken irdi bir şahrâya key **hüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 17*). [*hüb,]*
7. Gelür serv-i revândan **hüb** u hoşter
Satun al kudretüñ yeterse benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 42*). [*hüb,]*
8. Şıdı çün 'ahdini terk eyle anı
Benüm bir duhterüm var **hüb** u ferruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 67*). [*hüb,]*
9. Veli ḥarmührede yirindedür **hüb**
Egerçi la'l olupdur zîb-i efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 110*). [*hüb,]*
10. Tenine bir kabâ **hüb** ü mülevven
Pür itdi lâle bir cām-ı muşaffâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 36*). [*hüb,]*
11. Ne ḥöd bu resme miḥnet çekdi Eyyüb
Egerçi derd-mend olmak olur **hüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 11*). [*hüb,]*
12. Ki üstâd öyle kılmışdur rivâyet
Var idi ol zamân bir nev-cevân **hüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 3*). [*hüb,]*
13. İnen eğlenmez ol 'âşıkda zîrâ
Var idi 'ammisinüñ bir kızı **hüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 19*). [*hüb,]*
14. Koḥusı 'üd u 'anber kârvânı
Yüzi **hüb** idi pākîze-nihâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 59*). [*hüb,]*
15. Ğazeller okudı çün dürr-i meknûn
Daḥı bir niçe sözler söyledi **hüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 39*). [*hüb,]*
16. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme **hüb** ü firüz oldu ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [*hüb,]*

hüb u zîbâ: *Iyi ve güzel.*

1. Sürürü miḥnet ü gülzârı nîrân
Ne deñlü **hüb u zîbâ** naḳşı kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 127*). [*hüb u zîbâ,]*
2. Nitekim ferş-i cennet **hüb u zîbâ**
Oturmuş nûr-ı pākîyle sirişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 46*). [*hüb u zîbâ,]*

hübân: *Güzeller, dilberler.*

1. Bu faşl içinde ol **hübân** mesrûr
Degüllerdî yanından âteşüñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 105*). [*hübân,]*

hübân-ı 'âlem: *Dünyadaki güzeller.*

1. Daḥı bîgâne kalb u âşinâ-rû
Bugün **hübân-ı 'âlem** iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 31*). [*hübân-ı 'âlem,]*

hübân-ı 'arab: *Arap güzelleri.*

1. Ki oldu fi'l-meşel firdevs-i şânî
Ki **hübân-ı 'Arab** havrâ yirine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 61*). [*hübân-ı 'arab,]*

hübân-ı kabîle: *Kabile güzelleri.*

1. Ne deñlü var-ise **hübân-ı kabîle**
Çamusınaydı server ol cemîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 89*). [*hübân-ı kabîle,]*
2. Mişâl-i şem' idiler mâtem-efrüz
Çağırup didi **hübân-ı kabîle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 39*). [*hübân-ı kabîle,]*

hübân-ı mevzûn: *Ahenkli güzel.*

1. Ta'aşşubla dîr ol **hübân-ı mevzûn**
Bile Leylî ile Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 45*). [*hübân-ı mevzûn,]*

hübân-ı ra'nâ: *Hoş güzeller.*

1. Hâbâb itdi kefin yîr yîr kabarcık
'Arûs-ı kûh çün **hübân-ı ra'nâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 41*). [*hübân-ı ra'nâ,]*

hübân-ı zamâne: *Devrin güzelleri.*

1. Ser-â-pâ olmuş-idi ol yegâne
Hecâlet-bağış **hübân-ı zamâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 70*). [*hübân-ı zamâne,]*

hüb-cây: *Güzel yer.*

1. Huzûr-ile geçür şadân [u] hurrem
Mağam idin varup bir **hüb-câyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 45*). [*hüb-câyı, -ı]*

hüb-ı zamân: *Devrin, dönemin en güzeli.*

1. Buğâr-ı 'ışkdan bıraktı sūzı
Yaşından şöyle k'ol hüb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 49*). [*hüb-ı zamân, -e]*
2. Getürüp karşısına söyledürdi
Söz arasında ol hüb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 11*). [*hüb-ı zamân, -e]*

hüccet: *Delil, belge.*

1. Başına geldüğinden sonra 'aklı
Bize **hüccetle** 'arz eyle bu naklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 48*). [*hüccetle, -le]*
2. Ölümü **hücceti** oldu müseccel
Fenâ bâdî söyündürdi çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 56*). [*hücceti, -i]*
3. Haç-ı 'afvüñden özge **hüccetüm** yok
Hüdâvendâ elüm tut hâme gibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 116*). [*hüccetüm, -+üm]*

hüccet ol: *Delil olmak, şahit olmak.*

1. Baña mahşer güninde ola hüccet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 52*). [*hüccet ol, -a]*

huceste: *Hayırlı, uğurlu.*

1. Kızıl gülden şehir bulmuşdı deste
Zamânım idi firûz u **huceste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 32*). [*huceste,]*
2. Kesile buncılayın nağl-i dil-gîr
Huceste bir nihâl-i tâzedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 29*). [*huceste,]*

hücre: Küçük oda.

1. Havâlisinde bî-hadd **hücreler** var
Kimi eyvân kimi kaş u kimi dâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 43). [hücreler, -ler]
2. Tölanduñ küh eger şahrâ cihânı
Melâmet **hücresin** ma'mûr kılduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 109). [hücresin, -si, -n]

hücüm: Saldırış, saldırma.

1. Bunu didi vü 'aklı gitdi derhâl
Hücümından ğamuñ oldu diger hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 64). [hücümünden, -ın, -dan]

hücüm it: Saldırmak.

1. Hücüm idüp aña kıldılar âheng
Çün ol mün'im-durur bildiler anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 42). [hücüm it, -üp]

hudâ: Allah.

1. İki cihânda düşmenüñi kahr iden **Hudâ**
İtdi dü kevne hâzretüñi şâh-ı muhterem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 35). [hudâ,]
2. Hudâ kim bir-dürür bî-mişl ü mânend
Kilîd-i mahzen-i esrâr-ı tahmîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 5). [hudâ,]
3. Kimi meyhânenen irdi **Hudâya**
Kimiñüñ tât-ı vardı hebâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 101). [hudâya, -y, -â]
4. Hudâya zât-ı pākūñ hürmetiçün
Şıfât-ı kâdr-nākūñ 'izzetiçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 67). [hudâya, -y, -â]
5. Hudâdan hem aña yoğ-idi fermân
K'o menzilden yukaru ide cevlan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 159). [hudâdan, -dan]
6. Açılmış kapuları âsumânüñ
Şaçılur rahmeti halka **Hudânuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 16). [hudânuñ, -nuñ]
7. Hudâ hayr eyleyüp hem âhirini
Bihîşt içinde zeyn itsün yirini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 179). [hudâ,]
8. Hudâdan râyetine hem-çü tuğrâ
Yazılmış âyet-i 'innâ fetahnâ" (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 47). [hudâdan, -dan]
9. Kara vü ak cihânda her ne kim var
Hudâdan geçse oña dirler perestâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 86). [hudâdan, -dan]
10. Çü şerh olındı tevhidü **Hudânuñ**
Dinildi hem nu'utî Muştâfânüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 1). [hudânuñ, -nuñ]
11. Dilerdi nesl ü peyvend içün ol şâh
Hudâdan bir veled şâm u şehergâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 188). [hudâdan, -dan]
12. Mükahhal çeşm-i fettânı **Hudâdan**
Münevver tal'atî şems-i duhâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 285). [hudâdan, -dan]
13. Şehirlerde münâcât eyler idi
Hudâya 'arz-ı hâcât eyler idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 194). [hudâya, -ya]
14. Ya me'kulât cinsinden midür bu
Hudâ haqıçün anı söyle toğru (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 12). [hudâ,]
15. Yapışup halkasına Ka'benüñ el
Tazarru' kıl **Hudâya** iy mu'allel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 54). [hudâya, -y, -â]
16. Hudâvendâ **Hudâlığuñ** haqıçün
Kemâl-i pād-şalığuñ haqıçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 23). [hudâlığuñ, -lıg, -uñ]
17. Çağırup ol kariya virdi sevgend
Didi cāndan mu'tî'isen **Hudâya** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 29). [hudâya, -y, -â]
18. Hudādur 'aybsuz kim yok aña reyb
Helāk oldum teħassür geçdi cāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 42). [hudādur,]
19. Hudādan k'iline virdi rızāyı
Gezüp istedi küñi vü yabānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 30). [hudādan, -dan]

20. Hudā bilir işin kime ne minnet
Senüñ mergünde diriler döker eşk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 52). [hudā,]
21. Sen anuñ-çün nedür germ eylemek od
Hudā haqqıyçün tüt gönüñüñ şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 107). [hudā,]
22. Hudā haqqı baña rahm eyle zinhâr
Hem işitdüm k'atañ ol pîr-i mahzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 146). [hudā,]
23. Kesi bî-keslerüñ âhir **Hudâdur**
Atasuzlıqdan itme nâle vü âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 172). [hudâdur,]
24. Recâyı kıo diril öz gencüñile
Olup râzı **Hudânuñ** kısmetine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 77). [hudânuñ, -nuñ]
25. Baña anı getürivirseñ iy pîr
Hudā yanında olmayaydı zâyî' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 47). [hudā,]
26. Dile hâcet **Hudâdan** yine kırtar
Hezârân lutf birle ol nigü-fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 108). [hudâdan, -dan]
27. Didi Hâk kıla haqqında hidâyet
Hudā rahmetler itmiş cavidâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 71). [hudā,]
28. Fedâ-yı derd-i 'ışkuñ olsun iy hân
Hudā göstermesün k'iy serv-i dil-cü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 35). [hudā,]
29. Hudā bilir ne söz geçdi arada
Cefâ-yı devr-i dünden bî-nihâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 4). [hudā,]
30. Saña oldur şöñumca yâdigârum
Hudā haqqı-çün anı hoş tüt iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 47). [hudā,]
31. Niçedür mâr u mûr içinde hâlûñ
Kara zülfüñ **Hudā** bilir ki iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 37). [hudā,]
32. Hâta vü sehvsüz ancak **Hudâdur**
Bu sözlerden ilâhî şerm-sârem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 102). [hudâdur,]

hudâvend: Allah.

1. İrer ser-pençe-i şirke tabance
Hudâvendân aña dirler **Hudâvend** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 6). [hudâvend,]
2. Ne kim isterse virmişdi **Hudâvend**
Müyesser kılmamışdi lik ferzend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 185). [hudâvend,]
3. Kenâr-ı zevke çıkdı keşti-i cân
Hudâvende sipâs-ı bî-nihâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 115). [hudâvende, -e]
4. Hudâvendüñ şerif adıyla ziver
Ki iy münşî-yi haft-ı levh-i eflâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 4). [hudâvendüñ, -üñ]

hudâvendâ: Ey Allah'ım.

1. Hudâvendâ kaçankim 'azm idem ben
Beķâ mülkine bu dâr-ı fenâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 137). [hudâvendâ,]
2. Hudâvendâ Hudâlığuñ haqqıyçün
Kemâl-i pād-şālığuñ haqqıyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 23). [hudâvendâ,]
3. Ki hâlin 'arz ide ma'sûka 'aşık
Hudâvendâ müyesser eyle bir an (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 147). [hudâvendâ,]
4. Hâta 'afvuñden özge hüccetüm yok
Hudâvendâ elüm tüt hâme gibi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 117). [hudâvendâ,]

hudâvendâ: Ey efendim, sultanım! (Hz. Muhammed kastedilir).

1. Hudâvendâ Muhammed hürmetiyçün
Dü-kevne şâh-ı sermed hürmetiyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 95). [hudâvendâ,]

hudâvendân: Hükümdarlar, sultanlar.

1. İrer ser-pençe-i şirke tabance
Ḥudāvendān aña dirler Ḥudāvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 6*). [*ḥudāvendān,]*

hüdhüd: *Hüdhüd kuşu.*

1. Başına **Hüdhüdün** oldur koyan təc
Anuñ emriyle öter kumrı vü dürrâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 9*). [*hüdhüdün, -ün]*

hudūd-ı küfe: *Kufe sınırı.*

1. Ḥudūd-ı Kūfeden Bağdāda dek hem
Ḳabāyil cem'ine gönderdi ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 5*). [*ḥudūd-ı küfe, -den]*

huffāş: *Yarasa.*

1. Hevāda uçmağa başladı **huffāş**
Felekde bir çerāğ oldu her encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 94*). [*huffāş,]*

hufte: *Yatmış, uyumuş.*

1. Eger artık gidem yanup olam güm
Ne deñlü zevcüm ise anda **hufte** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 187*). [*hufte,]*

hüküm: *Yönetme, hüküm, karar.*

1. Tapuñdur Ḥāl-ı ten bā'ış-i cān
Olur **hükümüñle** var yok cümle yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 48*). [*hükümüñle, - (ü)ñ, -le]*
2. Vü ger ḥöd çekesin bu **hükmden** ser
Ola farḳuñ sezā-yı tiğ u ḥançer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 21*). [*hükmden, -+den]*
3. Aña leşker idi ol bunlara şāh
Ḳamusa **hükmineydi** bende-fermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 45*). [*hükmineydi, -i, -ne, -ydi]*
4. Ki **hükümüñdür** ḳazā levḥine rāḳım
Münāḳḳaş cyleyen saḳf-ı semāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 2*). [*hükümüñdür, -ün, -dür]*

hüküm: *Hüküm, karar (Allah'ın hükmü).*

1. Senüñ **hükümüñ-le** bergin bağda gül
Ṭağıtımış kim bisāt idine bülbul (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 27*). [*hükümüñ-le, -üñ, -le]*
2. Senüñ emrüñle döner çarḥ ṫası
Senüñ **hükümüñledür** anuñ esāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 22*). [*hükümüñledür, -ü, -, -dür]*

hüküm it: *Hükmetmek.*

1. Ne hüküm iderseñ andan çekmezem baş
Baña senden ne kim olursa fermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 64*). [*hüküm it, -er, -señ]*

hüküm kıl: *Hüküm vermek, karar vermek.*

1. Hüküm kılsañ âsmân gibi zemîn devvâr ola
Çarha ger emr eyleseñ sâbit ola gabrâ mişâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 13). [hüküm kıl, -sañ]

huld: Cennet.

1. Yatağı idi **Hulduñ** sebze-zârı
Şücürından yir idi dürlü bârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 41). [hulduñ, -uñ]

huld-ı fikr: Düşünce cenneti.

1. Olupdur **huld-ı fikr** istebrak-ı hür
Sutür ü nokţadan çün ‘aşık-ı zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 14). [huld-ı fikr,]

hulk: Huy, tabiat, yaratılış.

1. Benüm tab‘umla tutmuşlardur ârâm
Vefâdan halk idüpdür **hulkumı** Hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 23). [hulkumı, -umı]
2. İy vücûdı mücid-i cûd u ‘atâ lutf u kerem
Zât-ı pâki menba‘-ı hilm u hayâ **hulk** u himem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 2). [hulk,]

hulk-ı hâş: Hususi yaratılış.

1. Kerâmetden giyindi **hulk-ı hâş**
Nüzûl itdi yine kalbi pür ihlâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 209). [hulk-ı hâş,]

hulle: Cennette giyilecek elbise, cennet elbisesi.

1. Getürdi kılmağıçün pây-endâz
Cinândan **hulleler** havrâ-yı tannâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 108). [hulleler, -ler]
2. Yeşil **hulle** üstine ‘unnâb-ı pür hâl
Tökünmüş hûri gibi tükme-i âl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 73). [hulle,]
3. Şanevber **hullesinde** tügme-i zer
Tağıtdı saçların bâğ içre sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 50). [hullesinde, -sin, -de]
4. Şu resme kim müzeyyen **hulleden** hür
Tutarlar ellerinde câm-ı bâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 50). [hulleden, -den]

hulle-be-hulle: Giysi içinde giysi.

1. Gören şanur anı **hulle-be-hulle**
Başan evzâ‘ına kalurdi hayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 68). [hulle-be-hulle,]

hulle-i cennet: Cennet elbisesi.

1. Şan oldı **hulle-i cennet** tenine
‘Arûs-ı nev gibi oldı ol semen ten (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 74). [hulle-i cennet,]

hümâ: Sevgili, talih kuşu.

1. Hümâ şalmaz ser-i bed-bahta sāye
Bu ğamdan ol şikeste âhîr-i kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 8). [hümâ,]

hümā: *Hümā kuşu.*

1. Yitürdi müjde ol bî-per **hümāya**
Açup ol hil'ati kodı öñinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 2*). [*hümāya, -y, -a*]

hümām: *Kavmin ulusu, seyyit.*

1. Diyüp ol 'ışk mülkinüñ **hümāmı**
Şikāruñ benden aldı hurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 90*). [*hümāmı, -ı*]
2. Didi oğlına ol halkuñ **hümāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 150*). [*hümāmı, -ı*]
3. Maķāmı daħme oldı ol **hümāmuñ**
Çü gördi Zeyd-i şüride bu ħālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 46*). [*hümāmuñ, -uñ*]
4. Fülān tayıfedendür iy **hümām** ol
Ki Leylî dimekiledür be-nām ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 79*). [*hümām,]*

humār: *Baş ağrısı, mahmurluk.*

1. Yanıncadur gül-i tazeysel ħārı
Mey-i nāb-ise bileür **humārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 30*). [*humārı, -ı*]

hümā-rahş: *Saadet atı.*

1. Revān irişdi peyk-i müste'ānı
Elinde ol **hümā-rahşuñ** 'inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 74*). [*hümā-rahşuñ, -uñ*]

humār-ı nergis: *Nergis mahmurluğu.*

1. Ki def' ide humār-ı nergisi tā
Çemende āb ayasın çelmeden çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 38*). [*humār-ı nergis, -i*]

hümā-yı cilvegāhı: *Hüma kuşunun tecelli ettiği yer.*

1. Eyā sîmürğ-i kâf-ı gülşen-i rāz
Hümā-yı cilvegāhı 'arş-pervāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 8*). [*hümā-yı cilvegāhı,]*

humā-yı üstüh"ān-cū: *Kemik arayan masal kuşu.*

1. Qapar gāhî **humā-yı üstüh"ān-cū**
Teninden üstüh"ān-ı püş ü pehlü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 55*). [*humā-yı üstüh"ān-cū,]*

hümāyün it: *Mübarek kılmak.*

1. Şu'ā'-ı şemsden ħayyām-ı gerdün
Tınāb itmişdür ol çetre hümāyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 70*). [*hümāyün it, -miş, -dür*]

humhāne-i miħnet: *Keder meyhanesi.*

1. Maḥabbet bezminüñ mest-i ḥarābı
Olan ḥumḥāne-i miḥnetde ḥayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 9*). [*ḥumḥāne-i miḥnet, -de*]

hum-ı endüh: *Keder küpü.*

1. Atası bildi kim olmuş ḥarāb ol
Ḥum-ı endühdan içmiş şarāb ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 68*). [*ḥum-ı endüh, -dan*]

hum: *Şarap küpü. İçine şarap doldurulan küp.*

1. Cihān bülbül yirini virdi zāğa
Şükûfe neyli **hummin** çāk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 47*). [*hummin, -ın*]

humma: *Ar. 1. Hastalık eseri olarak vücuda arız olan şiddetli hararet. 2. Sıtma:*

1. Aña **humma** dün ü gün ğālib oldı
Mizācından götürdi raḥtı rāḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 14*). [*humma,]*

humma-yı muhrik: *Yakıcı hastalık.*

1. Ki tıtdı her taşı **humma-yı muhrik**
Nazar kılsuñ çemende her giyāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 22*). [*humma-yı muhrik,]*

hum-ı gil-ālūd: *Balçıĝa bulanmış küp.*

1. Bıraĝur ḥirmen-i gütıye āteş
Daḥı her gice bu **hum-ı gil-ālūd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 85*). [*hum-ı gil-ālūd,]*

humre: *Kırmızılık.*

1. Gile güyā ki bir āyine düşdi
Ruḥınuñ **humretinden** ol dil-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 13*). [*humretinden, -tin, -den*]

hün: *Kan.*

1. Nıl-i eşküm cüyın iy ğam **hün** idersin ‘ākıbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 1*). [*hün,]*
2. Kimi topraĝı tıtsa ider altun
Kimi avcına zer alsa olur **hün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 90*). [*hün,]*
3. Yidüm her ğavṭada yüz zehr ü biñ **hün**
Ḳalınca baḥrdan bir dürri birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129*). [*hün,]*
4. Bu resme sözler ile bātıl u dün
Ne lâzım k’eyleyesin baĝrumı **hün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 14*). [*hün,]*
5. Kaçan ğam ‘atşınuñ olsa zebünü
Yaşından āb-veş içerdı **hünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 68*). [*hünü, -ı*]
6. Ğamından sen yatarsın **hün** içinde
Uyur ol mefreş-i gül-gün içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 117*). [*hün,]*
7. Görüp anı bu resme zār u maḥzün
Yüzi üzre revān itdi gözi **hün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 26*). [*hün,]*
8. Bularuñ ruḥları sürḥiyle gül-gün
Nigāruñ didesi eşkiyle pür **hün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 30*). [*hün,]*

9. Meger Mecnûnuñ atası diger-gün
Varup ol pîre bir gün ağladı **hûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 36*). [*hûn,]*
10. Hâdîş-i 'ışkı çün işitdi Mecnûn
Güle düşdi dökerken gözleri **hûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 2*). [*hûn,]*
11. Gelür ol gâr öñine k'anda Mecnûn
Dökerdi yaş yirine dîdeden **hûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 36*). [*hûn,]*
12. Bahâdırlar çeküp tîğ-i felek-gün
Akıtdılar şu gibi her yaña **hûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 66*). [*hûn,]*
13. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp **hûn**
Giderken irdi bir şahrâya key hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 16*). [*hûn,]*
14. Dili pür-âteş ü çeşmi tolu **hûn**
Cihâna âhı oldı âteş-efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 8*). [*hûn,]*
15. Gözinden dökdi ol şeb şubha dek **hûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 98*). [*hûn,]*
16. Yüzi üzre gözi cüy itdi **hûnı**
Pes açup dîdesini gördi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 62*). [*hûnı, -ı]*
17. Revâñ oldı yeñinden nâgehâñ **hûn**
Bu hâlet k'irdi Mecnûn-ı harâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 56*). [*hûn,]*
18. Hâkîkat belki senden gayre **hündür**
Kimesnenüñ sözün kılmamışam güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 120*). [*hündür,]*
19. Yine başladı gözden dökmege **hûn**
Yine vahşilerile oldı hem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 46*). [*hûn,]*
20. Kadehdür lâle pür **hûn-ile** tâ leb
Anuñ kim ola maşşudı ruh-ı yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 36*). [*hûn-ile, -ile]*
21. Ciger 'ışkuñ gamından çäk u **hündür**
Baña bir sâ'at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 82*). [*hündür, -dur]*
22. Yaşınuñ **hûnı** olmuş cüy-yı Ceyhûn
Vuñuş etrafın alup cavk ber cavk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 34*). [*hûnı, -ı]*
23. Kara giydi vü gözleri tolu **hûn**
Siyeh-püş olduğı sünbül budur hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 60*). [*hûn,]*
24. Zemîn gencini yudmış mârı kalmış
Bu resme gözlerinden cüy idüp **hûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 47*). [*hûn,]*
25. Gözinden her biri cüy itdi **hûnlar**
Pes âhîr âb-ı dîdeyle yudılar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 22*). [*hûnlar, -lar]*

hûn: İçki, şarap.

1. Ki virmiş Leylînüñ öñinde cânı
Aña şol **hûn** ki olmuşdur havâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 73*). [*hûn,]*

hûn dök: Kan dökmek, kan akıtmak; acı vermek, eziyet etmek.

1. Dilâverler çalışup dökmede **hûn**
Hişâb-ı vuşlat-ı dilberde Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 1*). [*hûn dök, -me, -de]*
2. Baña kim câna cevruñ nev nev işler
Tenümden tîğ-ıla ger dökseler **hûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 9*). [*hûn dök, -se, -ler]*
3. Şu resme dökdi Rûm iklimine **hûn**
K'atası Qaysuñ ol pîr-i fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 2*). [*hûn dök, -di]*

hûn dök: Kanlı gözyaşı dökmek, büyük üzüntüyle ağlamak.

1. Kimüñdür göricek bildi anı Mecnûn
Urup bir na'ra dökdi dîdeden **hûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 28*). [*hûn dök, -di]*
2. Çü tenhâ kala dir gözden döküp **hûn**
Beni mecnûn kıldı 'ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 49*). [*hûn dök, -üp]*
3. Yine hâline meşgûl oldı Mecnûn
Yine dökmege başladı gözi **hûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 48*). [*hûn dök, -me, -ge]*

h n i : 1) Kan içmek 2) Büyük acılar çekmek.

1. Su yirine m d m içerdi h n 
 ar beti bilüp derdini anu  (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 117, Mısra 6). [h n i , -er, -di-ı]

h n tol: Kan dolmak.

1.   id p bu kel m  Ğays-ı meft n
Nitekim  em' toldı gözleri h n (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 25, Mısra 2). [h n tol, -dı]

h n-b r: Kan saçan, kan döken.

1.  hum  te -n k u eşküm oldu **h n-b r** el-fir k
Oldı gerd nu  cef s  şiddetinden  amd y  (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Gazel 5, Mısra 8). [h n-b r,]
2. P r oldu h n-ı dilden ta t-ı  e mi
Olup  e mi anas nu  da **h n-b r** (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 75, Mısra 59). [h n-b r,]
3.  anı bir göz ki dehr itmedi **h n-b r**
Ecel seyli  atı yavuz yağıdur (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 133, Mısra 90). [h n-b r,]

h n-b r ol: Kan döken olmak.

1. E il p ayağına düşdi fi'l-h l
Gözi olup ikisinin d  **h n-b r** (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 80, Mısra 75). [h n-b r ol, -up]

hüner: Bilgi, ilim; ustalık, maharet.

1. Hüner d g nde  aynatd m bir efs n
Ki görüp Leyl 'i c n virdi Mecn n (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 155). [hüner,]
2. Anı bilmezdi kim mecn n olısar
Uyup 'ı  a **h nerden** d n olısar (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 202). [h nerden, -den]
3. Ezel '  l u **h nerle** iy yeg ne
Dilinde  alku  olmu du  fes ne (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 83). [h nerle, -le]
4. Hünerde k l yarup s zında b -b m
 okud  k rg hında birşim (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 38, Mısra 11). [hünerde, -de]
5. Hünerdür 'ı   her k mil  atında
Dime mecn n   a '  l  atında (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 43, Mısra 13). [hünerdür, -d r]
6. Ki gey makb l  idi b rg hu 
Hüner ehli v  g yet k mil idi (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 86, Mısra 13). [hüner,]

hüner-mend: Hünerli, marifetli.

1. Hüner-mend idi g yet f z l idi
Kem l t içre  ayli k mil idi (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 29, Mısra 5). [hüner-mend,]
2. Bulur  ined ginden ben  oy rum
Sel me 'ilm geldi ki ol **hüner-mend** (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 92, Mısra 97). [hüner-mend,]
3. K'  a div nelik virm    al  ı
Hüner-mend sa   v  p k-gevher (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 112, Mısra 9). [hüner-mend,]

h n-h  r: Kan akıtan, kan dökücü.

1. Bu **h n-h  r** itlere vir rd  an 
Kişi k'olaydı  ehden b -em n ol (Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 86, Mısra 8). [h n-h  r,]

2. Havālisinde al‘aydı ded ü dām
Bular kim her biriydi mest ü **h n-h  ar** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 86, Mısra 111*). [*h n-h  ar,]*

h n-ı ciger: *Ciğer kanı.*

1. P r itdi çeşmini h n-ı cigerden
Ki iy gerd n nedür senden bu işler (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 73, Mısra 6*). [*h n-ı ciger, -den]*

h n-ı cih n: *Gök kızzılığı.*

1. şan aldı boynına h n-ı cih nı
add-ı dil-cüsini   n serv-i  z d (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 102, Mısra 152*). [*h n-ı cih n, -ı]*

h n-ı der n: *Gönül kanı.*

1. Eliyle başını yirden götürdi
Cigerden anayup h n-ı der nı (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 80, Mısra 61*). [*h n-ı der n, -ı]*

h n-ı dil: *Gönül kanı.*

1. P r oldı h n-ı dilden taşt-ı  eşmi
Olup  eşmi anasını  da h n-b r (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 75, Mısra 58*). [*h n-ı dil, -den]*

h n-ı eşk: *Kanlı gözyaşı.*

1. İşidüp ays anasını  sözini
P r itdi h n-ı eşkile gözini (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 20, Mısra 48*). [*h n-ı eşk, -ile]*
2. a an y d itsem öldürtür beni ęam
arardı h n-ı eşkümden lib sum (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 83, Mısra 89*). [*h n-ı eşk, - m, -den]*

h n  i : *Kan içirmek.*

1. Em r-i ‘ mir    n didi bunı
şan i  rdi kız atasına h n  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 42, Mısra 2*). [*h n  i , - r, -di]*

h n-ı merd n: *Yiğit kanları.*

1. uy r-n vek n-ı t z-ref r
Yimege **h n-ı merd n** a dı minör (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 53, Mısra 24*). [*h n-ı merd n,]*
2. Hev yı n zeler ıldı neyist n
Y r oldı h n-ı merd ndan meyist n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 59, Mısra 64*). [*h n-ı merd n, -dan]*

h n-ı m b h: *Kanı helal olan.*

1.  ıkardı dilden ol h n-ı m b hı
Pes  h nu  yanına geldi Mecn n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 66, Mısra 46*). [*h n-ı m b h,]*

h r: *Cennet kızı, huri.*

1. Bakardı hâleden bu mâh-ı pür-nür
Nitekim revzen-i firdevsden **hür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 18). [hür,]
2. Koşuladı çü gül destesin ol **hür**
Zarûrî düşdi bağ-ı şabrdan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 25). [hür,]
3. Bu işlerden benüm kızum-durur dūr
Ki çift olmaz firişte birle hiç **hür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 8). [hür,]
4. Başı yarıldı vü garķ oldu hâke
Çün ol püşide çeşmi gördi bu **hür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 15). [hür,]
5. Olupdur baña zaķm-ı tır-i hün-rîz
Bunı diyüp ruķından hâli ol **hür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 31). [hür,]
6. Şan eķrâfına encüm mâhitâbuñ
Eline aldı ol cennetde her **hür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 11). [hür,]
7. Kimüñ bustânı âhüsıdur iy **hür**
Lebüñ kimüñ şarâb-ı 'işretidür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 48). [hür,]
8. Ki çün **hür** ü firişte bî-gezendüm
Beni sen dīv-hü şanma iñende (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 18). [hür,]
9. Firişteyle muķârin oldu yâ **hür**
Olur ol 'aşıkun ferķunde-hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 98). [hür,]
10. K'ikilik isteyen birliķ bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür bizden iy **hür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 39). [hür,]
11. Dirîgâ kim yidi âķir anı hâk
Dür-i dendânın hayfâ ki iy **hür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 27). [hür,]
12. Şu resme kim müzeyyen hülleden **hür**
Tutarlar ellerinde cām-ı bâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 50). [hür,]

hür ü ğılmān: Cennetteki kız ve cennetteki erkek.

1. Nitekim **hür ü ğılmān** ü firişte
Anuñ her taķtesidür şan derinüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 66). [hür ü ğılmān,]

hürd: Far. yiyecek.

1. 'İmâret miķnetinden idi âzâd
Komişdı **hürd** u h'wâb ü 'aķl u hüşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49). [hürd,]

hurd it: Parçalamak.

1. Giyüp pülâd câme çüb-ı şeş per
Gehi ten hurd iderdi gâh başlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 54). [hurd it, -er, -di]
2. Eline gürzin alup Nevfel-i gürd
İrişdüĝinüñ itdi kellesin hurd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 88). [hurd it, -di]

hurd ol: Parçalanmak, ufalmak.

1. Ağ incü gibi dişleri ķararmış
Ser-â-ser hurd olmuş üstüh'ânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 19). [hurd ol, -miş]

hürde: Bir şeyin ufanmışı, parça parça edilmiş ufaĝı.

1. 'Aceb geçdi bu devrân aña **hurde**
Ki ne zinde-durur bellü ne mürde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 21). [hurde,]

hurde-bîn: Detaycı, detaylara önem veren.

1. Velikin **hurde-bınlerden** recādur

Ki çün ‘aybın göreler ehl-i tafzıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 98*). [*hurde-bınlerden, -ler, -den*]

hurde-bınis: *İncelikleri gören.*

1. Rumûz ü **hurde-bınisin** cihānuñ

Gerekmez k’olasın dīvāne-pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 48*). [*hurde-bınisin, -in*]

hürî: 1. Cennet kızı. 2. Sevgili.

1. Çeri uydurmaduğumdan zarûrî

Barışduķ qaldı ‘özü ile o **hürî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 50*). [*hürî,]*

2. Yeşil hülle üstine ‘unnâb-ı pür hâl

Ŧokınmış **hürî** gibi tükme-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 74*). [*hürî,]*

hür-ı müzeyyen: *Süslenmiş güzel.*

1. Başın taşra çıkarmış k’ide seyrân

Açup burķa ‘ya bir **hür-ı müzeyyen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 161*). [*hür-ı müzeyyen,]*

hurkat: (*Ar.*) Yanma, yanıklık.

1. Virürdi âteşi ol hâra **hurķat**

Denîler taş yimekten tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 68*). [*hurķat,]*

hurmâ: *Hurma, tatlı meyve (dudağın tatlılığı ve yumuşaklığı yönüyle hurmaya teşbihtir).*

1. Hazer kıl reh-güzâr-ı seydür bu

Lebi **hurmâdur** ammâ pösti hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 51*). [*hurmâdur, -dur*]

hürmet: *Hürmetine, hürmeti için.*

1. Hudâya zât-ı pākūñ **hürmetiyyün**

Şîfât-ı kâdr-nākūñ ‘izzetiyyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 67*). [*hürmetiyyün, -iyyün*]

2. Kāmu kūdsî melekler **hürmetiyyün**

Dönen kat kat felekler **hürmetiyyün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 69*). [*hürmetiyyün, -iyyün*]

3. Kāmu kūdsî melekler **hürmetiyyün**

Dönen kat kat felekler **hürmetiyyün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 70*). [*hürmetiyyün, -iyyün*]

4. İlāhi Hıızr ‘ilmi **hürmetiyyün**

Neciyyü’l-lāh hilmî **hürmetiyyün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 87*). [*hürmetiyyün, -iyyün*]

5. İlāhi Hıızr ‘ilmi **hürmetiyyün**

Neciyyü’l-lāh hilmî **hürmetiyyün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 88*). [*hürmetiyyün, -iyyün*]

6. Hudāvendā Muḥammed **hürmetiyyün**

Dü-kevine şāh-ı sermed **hürmetiyyün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 95*). [*hürmetiyyün, -iyyün*]

7. Hudāvendā Muḥammed **hürmetiyyün**

Dü-kevine şāh-ı sermed **hürmetiyyün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 96*). [*hürmetiyyün, -iyyün*]

hürmet: *Hürmet, saygı.*

1. Hezārān **hürmetile** peyk-i hâzret
Özine zîver idüp bāl-ı ‘izzet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 27*). [*hürmetile, -ile*]
2. Tutup anı hezārān ‘izzetile
Sevādına göz urdum **hürmetile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 92*). [*hürmetile, -ile*]
3. Düşüp öpdî ayağın **hürmet-ile**
Yüzine sürdi yüz biñ ‘izzet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 13*). [*hürmet-ile, -ile*]
4. Saña alıvirelüm **hürmet-ile**
Hem olsun ferrûh ü zibâ cemâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 34*). [*hürmet-ile, -ile*]
5. Geh öpdî **hürmet-ile** gözlerini
Didi bu göz degülse çeşm-i yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 62*). [*hürmet-ile, -ile*]
6. Sücüd-ı şûkr kıldı ol kemîne
Alup ol hıl’atı yüz **hürmet-ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 17*). [*hürmet-ile, -ile*]
7. Keremden ‘izzet ü **hürmet** kılasın
‘Azîz ü muhteremdür çünki yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 44*). [*hürmet,]*

hürmet kıl: *Hürmet etmek, saymak, saygı göstermek.*

1. Velî çün meh dehân-ı ejdehâda
Ki zevci hıfz idüp hürmet kılardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 25*). [*hürmet kıl, -ar, -dı*]

hürmüz: *Sasaniyan'dan hükümdar Nuşirevan'ın oğlu ve halefidir. Cülusu 579 tarihindedir ve on sene saltanat sürmüştür. Sonradan bazı sebeplerden ötürü seraskeri Behram Çubin, Hürmüz'ün üzerine hücum etmiş ve başka kumandanları da ittifakına alarak onu tahtından indirmiş ve gözlerine mil çektirmiştir. Yerine Hürmüz'ün oğlu Hüsrev-i Perviz'i çıkarmış ise de bir süre sonra Hüsrev'i de tahttan indirip kendisi tahta oturmıştır.*

1. Olupdur pîş-i tîg-i şâh-ı ‘aşra
Müşahhar **Hürmüz** ü Bağdâd u Başra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 136*). [*hürmüz,]*

hurrem: *Mutlu, sevinçli.*

1. Gehî bir kaçreden bir âdem eyler
Ki geh giryân añı geh **hurrem** eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 40*). [*hurrem,]*
2. Çemen şahını be-ğâyet **hurrem** idi
Dehânî goncenüñ pür şebnem idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 35*). [*hurrem,]*
3. ‘Aceb gülzâr idi zibâ vü **hurrem**
K’ururdu çün Mesîh anda şabâ dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 21*). [*hurrem,]*
4. Didi iy bağ-ı cân **hurrem** tapuñdan
Vücüdüm hânesi muhkem tapuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 15*). [*hurrem,]*
5. Nigârûñ hûsn-i vaşfinda dem-â-dem
Gâzeller söyledi zibâ vü **hurrem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 170*). [*hurrem,]*
6. Huzûr-ile geçür şādān [u] **hurrem**
Mağam idin varup bir hûb-câyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 44*). [*hurrem,]*

hurrem ol: *Sevinmek, Mutlu olmak.*

1. Dilûñ şol nakşdan kim pür gam olmuş
Tuyup anı hasuduñ hurrem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 22*). [*hurrem ol, -muş*]

hurrem ü şād: *Mutlu ve bahtiyar.*

1. Görür bir sözde kim yârin ide yâd
Dil-i ğam-gîni olur **hurrem ü şâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 66*). [*hurrem ü şâd,]*
2. Alup gitdi evine **hurrem ü şâd**
Ol âhûlarla kaldı anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 58*). [*hurrem ü şâd,]*
3. Yüri çiftüñ yanına **hurrem ü şâd**
Tenüñden dūr zaḥm-ı kîne-ḥ^wâhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 60*). [*hurrem ü şâd,]*
4. Diyüp ol 'ışk mülkinüñ hümâmı
Şikârüñ benden aldı **hurrem ü şâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 91*). [*hurrem ü şâd,]*
5. Kevâkib çarḥa girdi **hurrem ü şâd**
Bu çarḥ-ı mevlevî kâr u pür aḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 4*). [*hurrem ü şâd,]*
6. Dil-ile boyaduñ câna beni sen
Yeñi yâr-ile olduñ **hurrem ü şâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 43*). [*hurrem ü şâd,]*
7. Gamuñdan eşk-i Mecnûn ile çağlar
Çekersin sen çemende **hurrem ü şâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 59*). [*hurrem ü şâd,]*
8. Şafâsın virdi aña 'ūd u 'abîrüñ
Ġazeller okuyarak **hurrem ü şâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 25*). [*hurrem ü şâd,]*

hursend: Kendi payına düşene rıza gösteren; kanaat eden; kani; gözü tok; memnun; hoşnut.

1. Ġıdâdandur giyâh ü zamğa **hursend**
Pes idüp rıfḥ u raġbetle hıṭâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 98*). [*hursend,]*

hursend ol: Kanaatkar olmak, kısmetine razı olmak, yetinmek.

1. 'Aceb k'ol şahş olmış bende **hursend**
İpiyle yidüp anı gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 24*). [*hursend ol, -mıṣ]*
2. Çü sendendür olur cân aña **hursend**
Ezelde eyle imiş emr-i taḥdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 24*). [*hursend ol, -ur]*

hurşid: Güneş.

1. Hüsñüñ gülinden iy yüzi **hurşid** ü alnı ay
Oldı meşelde bir varaḥa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41*). [*hurşid,]*
2. İdüp **hurşidi** çarḥuñ pâdişâhı
Nücümü aña kılmışdur sipâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 17*). [*hurşidi, -i]*
3. Niçe oġlan yüzi **hurşide** beñzer
Kaşı yayı hilâl-i 'ide beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 279*). [*hurşide, -e]*
4. Didi burc-i şafâ Nâhîdidür bu
Murâduñ çarḥınuñ **hurşididür** bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 260*). [*hurşididür, -i, -dür]*
5. İl içre dâstân oldı cemâli
Dişi lü'lü yüzi **hurşide** döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 51*). [*hurşide, -e]*
6. Çü mâh-ı nev za'îf oldı vü rencür
Ki **hurşidinden** itdi çarḥ anı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 8*). [*hurşidinden, -in, -den]*
7. Yüzi **hurşidini** zülfî şehâbı
Bürimişdi niteki' ebr âfîṭâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 65*). [*hurşidini, -i, -ni]*
8. Lebinden bâde ser-mest oldı derḥâl
Hilâl-ile muḥârin oldı **hurşid** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 83*). [*hurşid,]*

hurşid: Aydınlık, parlak.

1. Hâdimüñ gibi işigüñ süpürür saçı ile
Bu durur konduğı **hurşid** diyü mihre laḳab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 22*). [*hurşid,]*

2. Eyitdi kim bu seg ol şāhumuñdur
Yüzi **hürşid** u alnı māhumuñdur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 46*). [*hürşid,]*

hürşid-i berrāk: *Nurlu, pek parlak güneş.*

1. Çün aḥşam oldı vü **hürşid-i berrāk**
Batup bî-şu‘le kıldı kaşr-ı âfāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 1*). [*hürşid-i berrāk,]*
2. Güm itmışdūr sitāresini rūzuñ
Nedür hürşid-i berrākuñ zevālî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 41*). [*hürşid-i berrāk, -uñ]*

hürşid-i çarh: *Gökteki güneş.*

1. Eyā hürşid-i çarḥ-ı kab-ı kavseyn
Çerāğ-ı mürselin ü şem‘-i kevineyn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 1*). [*hürşid-i çarḥ, -ı]*

hürşid-i cihān-tāb: *Alemi aydınlatan güneş.*

1. Münevver oldı hem-çün kalb-i ‘uṣṣāk
Felek ḥavzında **hürşid-i cihān-tāb** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 5*). [*hürşid-i cihān-tāb,]*

hürşid-i dırahşān: *Parlak güneş.*

1. Müvecceḥ rûyı **hürşid-i dırahşān**
Münevver râyı şem‘-i nūr-baḥşān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 19*). [*hürşid-i dırahşān,]*

hürşid-i enver: *Parlak güneş.*

1. Ki ya‘nî şubḥ irüp **hürşid-i enver**
Cihān āyinesin kıldı münevver (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 31*). [*hürşid-i enver,]*

hürşid-i gerdün-ı risālet: *Risalet gerdanının güneşi.*

1. Yüzi **hürşid-i gerdün-ı risālet**
Özi Cemşid-i eyvān-ı celālet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 31*). [*hürşid-i gerdün-ı risālet,]*

hürşid-i lāyık: *Layık güneş.*

1. Eger taḳdîr olur-ise muvāfık
Olasın māhe ol **hürşid-i lāyık** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 32*). [*hürşid-i lāyık,]*

hürşid-i rûy: *Yüzünün güneşi.*

1. Ḥacel hürşid-i rûyından meh-i bedr
Siyeh dil müşg-i müyından şeb-i ḳadr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 43*). [*hürşid-i rûy, -ı, -n, -dan]*

hurşid-ruh: *Aydınlık, parlak.*

1. Saçuñ çinine iy **hurşid-ruh** bak
Hilâl-i 'idden yeg regdür el-hağ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 59). [hurşid-ruh,]

hurûf: *Harfler.*

1. Teferrüc eyledüm bir hatt-ı müşgîn
Hurûfî hûb hem-çün nâfe-i Çîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 94). [hurûfî, -ı]
2. Ki tâ ma'lûm idine bu mağâlî
Çeke ebced **hurûfını** şümâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 93). [hurûfını, -ı, -nı]

hurûf-i lafzatullâh: *Allah lafzının harfleri.*

1. Tılsım-ı mahzen-i genc-i nihâni
Dil ehline **hurûf-i lafzatullâh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 16). [hurûf-i lafzatullâh,]

hurûs: *Coşma, coşkunluk.*

1. Hemândem geldi baħr-ı ceng cûşa
Dilîrân başladı yir yir **hurûşa** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 10). [hurûşa, -a]
2. Yem-i ceyş itdi bir vech-ile cûşı
Ki çarħa çıkdı mevcinüñ **hurûşı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 66). [hurûşı, -ı]
3. Hurûşa geldi cânı 'andelîbi
Hıtab idüp didi k'iy murğ-ı hāmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 52). [hurûşa, -a]
4. Degül gün heftede bir kere yirüm
Berîdür cânım u tab'um **huruşden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 87). [huruşden, -den]
5. Ölümden soñra kalmaz aşşî dârû
Karâbeti tuyup anuñ **hurûşın** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 31). [hurûşın,]
6. Harâretde virür âb âteşe şerm
Deñizler bâddan girdi **hurûşa** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 9). [hurûşa, -a]
7. Fiğân eyler kodi şabr u karârı
İrişdi çarħa âhinuñ **hurûşı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 127). [hurûşı, -ı]
8. Şalâmuñ nâleden kıl hem **hurûşın**
Çün âvâzemden ola halk âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 34). [hurûşın,]

hurûşân: *Çağlayan, coşan.*

1. İki kandan deñizdür oldı cûşân
Dilîrân mevc-veş anda **hurûşân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 12). [hurûşân,]

hurûs-ı dehr: *Cihanın horozu.*

1. Şabâh olup toğarsa başuma gün
Var ise iy **hurûs-ı dehr** cânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 31). [hurûs-ı dehr,]

hurûş-ı ehl-i bezm: *Meclis ehlinde coşan.*

1. Hem âgâz eyledi kavvâl nâye
Hurûş-ı ehl-i bezm irdi semâye (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 14). [hurûş-ı ehl-i bezm,]

hüs: Akıl, fikir, iyi ile kötüyü ayırma hissi.

1. Biraz cem‘ eyleyüp başına **hüşin**
Kelâm-ı şâha teslim itdi güşin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 79*). [*hüşin, -in*]

hüs: Hoş, güzel.

1. Ol iki nev-bahârı eyledi ter
Yörendi cânlarına ger gelüp **hüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 41*). [*hüş,]*

hüse: Başak, başak demeti, salkım.

1. Mürüvvet mezra‘ından tüşe virgil
‘İnâyet hirmeninden **hüse** virgil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 114*). [*hüşe,]*
2. Ki iy viren şabâ-yı ‘ışka hürmen
Karârı **hüşesine** âteş efgan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 18*). [*hüşesine, -si, -ne*]

hüse-cîn: Başak toplayan.

1. Bahâsı her birinûn biñ cihândur
‘Utarid hirmenûnden **hüse-çindür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 65*). [*hüşe-çindür, -dür*]

hüseyn: Hz. Peygamber'in torunu Hz. Hüseyin.

1. Yoluñda cân viren teşne haķiyçün
Hüseyni katl iden deşne haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 100*). [*hüşeyni, -i*]

hüseyn-i bî-semen: Değerli Hüseyin.

1. K’o zîbâ meyvenûñ biri Hasandur
Birisi hem Hüseyn-i bî-şemendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 4*). [*hüşeyn-i bî-şemen, -dür*]

huşk evle: Kurutmak.

1. Teb-i gam naħl-i kıddin eyledi huşk
Giyindi post câme nitekim müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 15*). [*huşk evle, -di*]

huşk kal: Kurumak, solmak.

1. Cinân tâvûsı san-kim kaldı bî-per
İki gözleri kaldı sürmeden huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 67*). [*huşk kal, -dı*]

hüs: Ar. Güzellik.

1. Kime virmiş cemâl ü **hüs** ü behcet
Kime virmiş kemâl ü ‘ilm ü hıkmec (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 91*). [*hüs,]*
2. Görüp şâh ol cemâl-i bî-nażiri
Didi **hüs** ehlinuñ budur emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 20*). [*hüs,]*

3. Ya baksa **hüsni**ne dikkatle mir'ât
Ğazabdan cebheñi kıl aña kat kat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 51*). [*hüsni*ne, -üñ, -e]
4. Olur ol duhterüñ ehliyyeti az
K'anası **hüsni** ile eyleye nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 106*). [*hüsni*, -i]
5. Egerçi perde ardındaydı mestür
Velî **hüsni-yle** şehir içre oldu meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 20*). [*hüsni-yle*, -iyle]
6. Cemâl ü **hüsni-iledür** mâh-ı devrân
Bahâdır nev-cevândur şîr-i peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 70*). [*hüsni-iledür*, -ile, -dür]
7. Gerek **hüsni**yle başı göge irsin
Perî-ruhsâr olsun mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 10*). [*hüsni*yle, -iyle]
8. Hevâ gülzârdan gösterdi âzer
Meger ol **hüsni** ilinüñ kâm-rânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 33*). [*hüsni*,]
9. Ki iy **hüsni** âsumânına sitâre
İrakdan secde kıla kıla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 2*). [*hüsni*,]

hüsni: *Güzellik. (Hz. Muhammed'in güzelliği kastedilmiştir.).*

1. Hüsniñ gülinden iy yüzi hürşid ü alnı ay
Oldı meşelde bir varaka gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41*). [*hüsni*ñ, -üñ]

hüsni-i gülzâr: *Gül bahçesinin güzelliği.*

1. Velî çokdur şehâ bülbülde şöhet
Kızıl güldür egerçi **hüsni-i gülzâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 107*). [*hüsni-i gülzâr*,]

hüsni-i vâsf: *Sahip olduğu özelliklerin güzelliği.*

1. Nigârüñ hüsni-i vâsfında dem-â-dem
Ğazeller söyledi zibâ vü hürrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 169*). [*hüsni-i vâsf*, -i, -n, -da]

husrev: *Padişah, hükümdar.*

1. Ne bir derdüm diyecek âdemüm var
Saña kim **husrev**îsin her kenârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 27*). [*husrev*isin, -i, -sin]

husrev: *Hüsrev ü Şirin öyküsünün erkek kahramanı olan hükümdar, İran şahı.*

1. Anı aldayımaz hergiz bu şüret
Çanı **Hüsrev** çanı Dârâ çanı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 131*). [*husrev*,]

husrevâ: *Ey Husrev II Ey padişah.*

1. Hüsrevâ gördi meger kim kılıcuñ heybetini
Düşdi berç-i felegüñ sîne-i süzânına teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 5*). [*husrevâ*,]

husrev-i evvân-ı pencüm: *Beşinci köşkün hükümdarı.*

1. Geçüp ol kaşrdan sultân-ı encüm
Pes oldu **husrev-i evvân-ı pencüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 138*). [*husrev-i evvân-ı pencüm*,]

hüsrev-i gül: *Güllerin padişahı.*

1. Geçüp oldı müzeyyen bağ u bustân
İrişdi **hüsrev-i gül** nev-bahâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 27*). [*hüsrev-i gül,]*

huşûsa: *Bilhassa, özellikle.*

1. Huşûsa yâr-ı evvel ya'ni Şiddîk
Emîr-i bârgâh-ı mülk-i tevfiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 3*). [*huşûsa,]*
2. Huşûşâ hâzret-i Sultân Selîmi
Ki Hâk vîrsün aña 'ömr-i delimi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 15*). [*huşûşâ,]*

huşûşan: *Bilhassa, özellikle.*

1. Huşûşan kim ne evzâ' olsa derhâl
Vukû'ı üzre nazm ider ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 21*). [*huşûşan,]*

hût: *Balık.*

1. Kamer **hûtın** felek bahrinde mellâh
Kamer mâhîsini serdi-i şebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 118*). [*hûtın, -ın]*

hût: *Balık burcu.*

1. Şu deñlü halk geldi anda enbüh
Ki şıklet virdi **hût** u gâve endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 8*). [*hût,]*

hutbe: *Padişahlık alameti. Cuma ve bayram namazları sırasında minberde padişahın adının, unvan ve lakaplarının "hatip" tarafından okunması ile padişahlığın ilanı.*

1. Bu **hutbe** adınadır bir şehriyârûñ
Bu beste kim olupdur şekker-âmîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 78*). [*hutbe,]*

hüveydâ: *Belli, apaçık, âşikâr, zâhir.*

1. Gîl-ı 'adlinden olmışdur **hüveydâ**
Kemend-i pây-i mûrg-i cân-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 33*). [*hüveydâ,]*
2. Gîl-ı 'adlinden olmışdur **hüveydâ**
Kemend-i pây-i mûrg-i cân-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 105*). [*hüveydâ,]*
3. 'Aşâ-yı Musâsın iy hâme-i gûyâ
Ki senden cümle mu'cizdür **hüveydâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 8*). [*hüveydâ,]*
4. 'Arûsa beñzer ol kaşr-i cihân-tâb
Ki haddinden **hüveydâdur** sefid-âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 40*). [*hüveydâdur, -dur]*
5. Nûkûş-ı mihr ü mâh-ı 'âlem-ârâ
Kamu ol âyinedendür **hüveydâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 50*). [*hüveydâ,]*
6. Kâmerdür hâle içinde **hüveydâ**
Niğâbın açup itdi 'arz-ı ruşâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 156*). [*hüveydâ,]*

hüy: *Huy, mizaç, tabiat.*

1. Su'âl itdi anuñ **hüy** u hışâlin
Nedür hep didiler sultâna hâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 3*). [*hüy,]*

hüy-ı le'imân: Aşağılık huylar.

1. Qo ma'lûb-ı hâkîkî râhına pây
Saña kâr olmasun **hüy-ı le'imân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 55*). [*hüy-ı le'imân,]*

hüzn: Gam, keder, tasa.

1. İcâzet virdügiyçün derde Eyyüb
Taḥammül kılduğıyçün **hüzne** Ya'kûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 84*). [*hüzne, -e]*
2. Gam-ı 'ışk itmedi bir dem seni şâd
Senüñ gibi ne gördi **hüzni** Ya'kûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 9*). [*hüzni, -i]*

hüzür: Gönül rahathğı.

1. Şarâb içmezdi bir dem ḥazretinsüz
Hüzür itmezdi cânı tal'atinsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 188*). [*hüzür,]*
2. Dil ü cânda **hüzürî** kalmadı hiç
Nihâl-i kaddi oldı guşşadan piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 15*). [*hüzürî, -ı]*
3. Ḥarâb itmişdi anı dehr-i gam-âbâd
Çeküp 'iyy ü **hüzür** u zevkden dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 129*). [*hüzür,]*
4. Senüñ gözler irâdetüñ temâmı
Yüzüñ görmeyeli yokdur **hüzürî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 115*). [*hüzürî, -ı]*
5. Vefâ dürcinde maḳfûl ü mukalled
Hüzürin görmemişlerdi zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 81*). [*hüzürin, -ı, -n]*

hüzür: Huzur, yan, ön.

1. Aña kim ḥizmet ide 'arş-ı kudsi
Hüzürında olur bî-kadr kürsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 178*). [*hüzürında, -ı, -n, -da]*
2. Hüzüründe geçerdüm yire el-ân
Kızum ḥâzırdur isterseñ be-her-ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 40*). [*hüzüründe, -uñ, -da]*
3. Kemîne kullaruñuñ birisiyüm
Hüzüründe günahkâram şenî'üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 55*). [*hüzüründe, -uñ, -da]*
4. Demidür kim **hüzüründe** virem cân
Fedâ-yı pâyuñ idüp cân metâ'in (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 68*). [*hüzüründe, -uñ, -da]*
5. Neye vardı işi vü ḥâlî n'oldı
Hüzürında anuñ yüzüm qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 7*). [*hüzürında, -ın, -da]*
6. Gelüp pîr ol şehe çok ḥizmet itdi
Öpüp evvel **hüzürında** zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 97*). [*hüzürında, -ıñ, -da]*
7. Selâm iderler anda bendeñe ad
Hüzürum var idi kılmişdum ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 55*). [*hüzürum, -um]*
8. Hüzüründen beni red itme zinhâr
Ki lâyıq olmaya şâhib-ruḥabdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 4*). [*hüzüründen, -uñ, -dan]*
9. Hüzürında çi ḥâk idi çi altun
Müdâm ol pâk-ṭab' ü pâk-dâmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 64*). [*hüzürında, -ın, -da]*
10. Özinde gördi 'izz ü ihtîşâş
Hüzür itmemiş idi bunda bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 117*). [*hüzür,]*

hüzür-ı hak: Allah'ın huzuru, nezdi, katı.

1. Huzûr-ı Hâkda ‘ârum yıkmayaydum
Bu resme kıldı çok âh u figânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 114*). [*huzûr-ı hâk, -da*]

huzûr-ile: Huzurla, huzurlu ve mutlu şekilde.

1. Huzûr-ile geçür şādān [u] hurrem
Maķam idin varup bir hûb-cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 44*). [*huzûr-ile,]*

hʷāb: Uyku.

1. Turur nergis çemen şahnında bî-tāb
Şikār itmiş gözi āhûların **hʷāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 64*). [*hʷāb,]*
2. Kāmu gördüklerini **hʷāb** içinde
Gülistān u sarāy u āb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 3*). [*hʷāb,]*
3. Derûnın şevkdān pür eyleyüp tāb
Uyanu geldi başından gidüp **hʷāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 32*). [*hʷāb,]*
4. Getürüp fikrine gördügi **hʷābı**
Bırağurdu içine ıztırābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 7*). [*hʷābı, -ı]*
5. Sivişüp kaynağından düşdi gevher
Dil-i Mecnûna korhu virdi bu **hʷāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 47*). [*hʷāb,]*
6. Ögütler virdi bildügi meşelden
Ki iy cān-ı peder terk eyle **hʷābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 83*). [*hʷābı, -ı]*
7. K’o bî-hüşuñ peşinden gide **hʷābı**
Çok itdiler eve iletmege cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 40*). [*hʷābı, -ı]*
8. ‘İmāret miñnetinden idi āzād
Komişdı hürd u **hʷāb** ü ‘aķl u hüşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49*). [*hʷāb,]*
9. Yörenmez **hʷāb** niçe kılam ārām
Beterdi derd ü ğāmdan bu şeb-i tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 26*). [*hʷāb,]*
10. Urursın sineñe şad seng-i endüh
Melāletden gözüñi ger tuta **hʷāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 29*). [*hʷāb,]*

hʷābe var: Uyumak.

1. Şafādān vardılar nāz-ıla **hʷābe**
Ki mey bunları virmişdi hārābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 55*). [*hʷābe var, -dı, -lar]*

hʷāce: Efendi, hoca.

1. Neler gördügi **hʷāce** ol seferde
Baña düşmez ki şerh idem haberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 201*). [*hʷāce,]*
2. Düşürdi dersgehden bār-ı büñgāh
Çü gitdi **hʷāceden** ol serv-i dil-cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 31*). [*hʷāceden, -den]*
3. Giderdi **hʷāceye** ol serv-i āzād
O mekteb burc-i hürşid olmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 6*). [*hʷāceye, -ye]*
4. O devr ulularnuñ oğlı kıızı
İdinmişlerdi **hʷāce** ol ‘azîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 10*). [*hʷāce,]*
5. Saña iy **hʷāce** taş olmaz ziyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 80*). [*hʷāce,]*

hʷāher: Kızkardeş.

1. Meger Meryem ananuñ **hʷāherisin**
Ki rûhullāh-ı nazmuñ māderisin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 11*). [*hʷāherisin, -i, -sin]*

hʷān: Sofra.

1. K'iletduñ Nîle içmeğe komaduñ
Ezel bir **h'āna** da'vet kıldıñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 21*). [*h'āna, -a*]

h'ān-ı şefā'at: Şefa'at sofrası.

1. Olur hezār şükr ki muhtāc-ı mücrimān
H'ān-ı şefā'atuñla kıyāmetde muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 52*). [*h'ān-ı şefā'at, -uñ, -la*]

h'ār: Değersiz, itibarsız, hakir.

1. Bilürsin kim halellü olsa gevher
Olur ehli katında **h'ār** u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 30*). [*h'ār,]*
2. Degildüm ben ezel bu resme haste
Za'if ü 'āciz ü **h'ār** ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 36*). [*h'ār,]*
3. Ola 'uqqāb-ı nāvek çünki perdār
Muḥanneşler kalur kerkes gibi **h'ār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 32*). [*h'ār,]*
4. Hācāletden kamu **h'ār** u helākuz
Bilürsin kimse çün tutmaz cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 18*). [*h'ār,]*

h'ār gör: Değersiz, hor görmek.

1. 'Özür-i şehvetiden pāk u ma'sūm
Bu nefis ālāyişini h'ār gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 9*). [*h'ār gör, -düm*]

h'ār it: Değersizleştirmek.

1. Felek tahtı şehini bende eyle
Seni h'ār itmeden hırş azın azın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 31*). [*h'ār it, -me, -den*]

h'ār kıl: Değersizleştirmek.

1. Ferāgat nefsūñ itin h'ār kılsun
Hazīneñ ḥāşıl-ı yek-rüzeden düz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 36*). [*h'ār kıl, -sun*]

h'ārezm ü şifāhān: Harezmi ve İsfahan.

1. Şikāristānı Tebriz ü Ḥorāsān
Şebihūn-gāhı **H'ārezm ü Şifāhān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 128*). [*h'ārezm ü şifāhān,]*

hüseyn: Hz. Peygamber'in torunu Hz, Hüseyin.

1. Hüseyin ol kim sa'īd-i sermedidür
Sirāc-ı ḥānkāh-ı Aḥmedidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 9*). [*hüseyn,]*

hayr: İyi, hayırlı, yararlı, faydalı.

1. Bu resme **hayr** işe iy şāh-ı 'ālim
Degüldür istiḥāre hiç lāzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 97*). [*hayr,]*

2. Elin tutup Haki-y-çun **hayr** ideyin
Ki ne gözi görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 20*). [*hayr,*]



I

ırağa git: *Uzaklaşmak.*

1. Erinden fâriğ u yârına meyli
Çıkup evden biraz gitdi ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 3*). [*ırağa git, -di*]

ırağa kaç: *Uzaklaşmak.*

1. Bular bir kaçını yırtup düşürdi
Kalanı ortadan kaçdı ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 35*). [*ırağa kaç, -dı*]

'ırk-ı sevdâ: *Sevda kökü.*

1. Degildür sünbül-i zülfi semen-sâ
Ki her bir târidur bir **'ırk-ı sevdâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 28*). [*'ırk-ı sevdâ,]*

ırmağ: *Irmak.*

1. Yaşınuñ **ırmağından** levh-i 'işyân
Bu resme hâl-ile Mecnûn-ı bî-dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 76*). [*ırmağından, -ı, -n, -dan*]

'isâbe: *Başa sarılan sargı bezi, tülbent, sarık.*

1. Nihâl-i servden düşdi tezervi
Ezel zerrîn **'isâbe** bağlasın baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 25*). [*'isâbe,]*

'ışk: *Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.*

1. Temâşâ eyledüm çün bu rumûzı
Derûnumda belürdi **'ışk** süzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 78*). [*'ışk,]*
2. Velî **'ışk** anı ser-gerdân idiser
Kâtı şûride vü hayrân idiser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 265*). [*'ışk,]*
3. Muqarrer bildi her şâhib-ferâset
K'iriser **'ışkdan** aña felâket (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 340*). [*'ışkdan, -dan*]
4. Dağı didügin ol ferzend-i zîbâ
Olisar **'ışkdan** rûsvâ vü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 48*). [*'ışkdan, -dan*]
5. Teninden kaldurup baş şûr u gavğa
Metâ'-ı 'aqlın itmiş **'ışk** yağmâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 114*). [*'ışk,]*
6. Çün ol taşvîri seyr itdi bu mehcûr
Pes oldı **'ışka** cüftü ü 'aqlan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 100*). [*'ışka, -a*]
7. Ruḥı şubḥ-i münîr ü nāmı Leylî
Kişiler itdi Mecnûn **'ışkı** haylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 40*). [*'ışkı, -ı*]
8. Kaçan kim 'ârîzî verdine baqdı
Vücüdî mülkini **'ışk** odı yakdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 82*). [*'ışk,]*
9. Görür bir şekl kim rû'yâda anı
Görüp yakmışdı **'ışk** odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 84*). [*'ışk,]*
10. Anuñ gözi bunuñ yüzinde kaldı
Bunuñ **'ışkı** anı endüha saldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 104*). [*'ışkı, -ı*]

11. Ğamından ben ki **'ışkuñ** dil-figārum
Ğarārum yok-durur bi-ihtiyārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 25*). [*'ışkuñ, -uñ*]
12. Hem anuñ sen de olmuşsin esîri
Dilüñi çāk kılmış **'ışkı** tîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 16*). [*'ışkı, -ı*]
13. İştidüm ben fülân kişiden anı
Ki **'ışkuñ** haste kılmış bir cüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 14*). [*'ışkuñ, -uñ*]
14. Biñ er **'ışkuñda** tutkim mübtelâdur
Saña ma'sûka olmak ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 23*). [*'ışkuñda, -un, -da*]
15. Ki nedür **'ışk** iy bânü-yı devrân
Uş adın senden işidürven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 5*). [*'ışk,*]
16. Kûy adı mı durur bir şehrde **'ışk**
Çiçek midür ya bağ-ı dehrde **'ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 9*). [*'ışk,*]
17. Kûy adı mı durur bir şehrde **'ışk**
Çiçek midür ya bağ-ı dehrde **'ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 10*). [*'ışk,*]
18. Gelüp **'ışk** itdi iki sinede cā
Maḥabbet bi'z-zarûri oldı peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 27*). [*'ışk,*]
19. Bu **'ışk** işi ki ola bir arada
Olur elbetde vardukca ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 31*). [*'ışk,*]
20. Bu ḥubûñ **'ışkınuñ** şürîde cānı
Şu resme naql kıldı dāstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 1*). [*'ışkınuñ, -ı, -n, -uñ*]
21. Çün oldı **'ışk** iklimine server
Başı üzre saçından kodı efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 75*). [*'ışk,*]
22. Tenini çāk kılar seng-i bî-dād
Ğamından **'ışkuñ** ider āh u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 58*). [*'ışkuñ, -uñ*]
23. Nitekim kaşd eyler cān-ı mehcür
Ki bir dem ḥāṭrumdan **'ışk** ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 42*). [*'ışk,*]
24. Benüm bu işde yokdur ihtiyārum
Zarûri **'ışka** saldı rüzgārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 32*). [*'ışka, -a*]
25. Yoğ-ise derdüme dermānuñ iy yār
Beni men' itme bâri **'ışkdan** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 38*). [*'ışkdan, -dan*]
26. Dilerseñ k'olmayam nālān ğamdan
Çıkar **'ışkı** gönülüm 'āleminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 34*). [*'ışkı, -ı, -nı*]
27. Anı cām-ı maḥabbet eyledi mest
Bu **'ışk** ābıyla yudı 'aqlıdan dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 46*). [*'ışk,*]
28. Benem çün **'ışkına** anuñ giriftār
Niçün sen olasın mennā'-ı didār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 25*). [*'ışkına, -ı, -n, -a*]
29. İdinüp yār kendüye belāyı
Ulaşdı **'ışka** kodı māsivāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 22*). [*'ışka, -a*]
30. Bu ḥubûñ **'ışkınuñ** şürîde cānı
Şu resme naql kıldı dāsītānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 17*). [*'ışkınuñ, -ı, -n, -uñ*]
31. Ne **'ışkuñ** var-durur gönlinde dağı
Ne eşer bulmuşdur ol būdan dimāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 11*). [*'ışkuñ, -uñ*]
32. Hünerdür **'ışk** her kāmîl katında
Dime mecnûn aña 'ākıl katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 13*). [*'ışk,*]
33. Şarāb-ı **'ışkdan** maḥmûr olmış
Vücûdi **'ışk** envāriyla tölmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 18*). [*'ışk,*]
34. Ğubār-ı maḥdeminden dilberinüñ
Çek iki çeşmine ol **'ışk** erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 6*). [*'ışk,*]
35. Kaçan bir **'ışk** k'olamaz cāvidānı
Olur bâzîçe-i lehv-i cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 1*). [*'ışk,*]
36. Bu **'ışk** işine buldurmaḥdan itmām
Niçe çıkardı Mecnûnı görüñ nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 9*). [*'ışk,*]
37. Anuñ gibi cihānda **'ışk** işinde
Degüldi kimse kıyım cünbişinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 13*). [*'ışk,*]
38. Çü bir **'ışkuñ** ola mekr ü ḥayālî
Yakın olur anuñ lâ-büd zevālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 5*). [*'ışkuñ, -uñ*]
39. Beni **'ışk** eyledi ger ḥalka-veş piç
Ğulağum olmasun ol ḥalkasuz hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 7*). [*'ışk,*]
40. Kemāle 'ışk-ıla irdi ḥaşıl-ı dil
Sirişte **'ışk** birledür gil-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 20*). [*'ışk,*]
41. Çün ola bir gönülden **'ışk** ḥālî
Degüldür ḥālî andan ğam zevālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 21*). [*'ışk,*]

42. Baña dirler ki **'ışk** işini terk it
Varup bâzârûnı 'akl-ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 39*). [**'ışk**,]
43. Kemâle **'ışk-ıla** irdi hâsıl-ı dil
Sirişte 'ışk birledür gil-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 19*). [**'ışk-ıla, --ıla**]
44. Baña bu **'ışkdan** dirler cüdâ ol
Varup 'akl-ile yâr u âşinâ ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 9*). [**'ışkdan, -dan**]
45. Dağı dirler dilüni **'ışkdan** kes
Ne vech-ile kesilür **'ışkdan** kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 11*). [**'ışkdan, -dan**]
46. Dağı dirler dilüni **'ışkdan** kes
Ne vech-ile kesilür **'ışkdan** kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 12*). [**'ışkdan, -dan**]
47. Baña hüd **'ışkdandur** küt-ı mutlak
Çü gide 'ışkum ölürven muhakkağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 13*). [**'ışkdandur, -dan, -dur**]
48. Dil u cānda anuñ **'ışkı** düz olsun
Ki bu hālâtumuñ biri yüz olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 59*). [**'ışkı, -ı**]
49. Çü vahdetde durur 'ışk-ile cānum
Ölürven **'ışksuz** yokdur gümānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 18*). [**'ışksuz, -suz**]
50. Baña hüd 'ışkdandur küt-ı mutlak
Çü gide **'ışkum** ölürven muhakkağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 14*). [**'ışkum, -um**]
51. Füzün olsun anuñ her gün cemālî
Yücelün hem benüm **'ışkum** nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 38*). [**'ışkum, -um**]
52. Şarāb-ı 'ışkdanven gerçi Mecnûn
Velî sen **'ışkumı** dem dem kıl efzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 30*). [**'ışkumı, -um, -ı**]
53. Beni bu **'ışkuñ** irür gāyetine
Ki ya'nî vākıf it her hāletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 25*). [**'ışkuñ, -uñ**]
54. Gel iy binende-i sırr-ı ilāhî
Bu **'ışk** işine rüşen kıl nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 2*). [**'ışk**,]
55. Başarmazsañ eger 'ışk-ı hākīkî
Mecāzî **'ışka** bārî tut tarīkî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 10*). [**'ışka, -a**]
56. Kişi kim **'ışkı** yok hayvān gibidür
Egerçi şüretā insān gibidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 5*). [**'ışkı, -ı**]
57. Atası 'Amirîler üzredür hān
Bu **'ışk** evcinden oldı şöyle hayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 8*). [**'ışk**,]
58. Şular kim bî-hāberdür **'ışk** işinden
Adın Mecnûn kodılar cünbişinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 15*). [**'ışk**,]
59. Dönüp şeh didi k'ol bedr-i tamāmı
Saña cift ideyin iy **'ışk** imāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 86*). [**'ışk**,]
60. Var idi sinesinde **'ışkdan** derd
Komişdı gam dili mir'âtına gerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 133*). [**'ışkdan, -dan**]
61. Yine **'ışk** âteşi virdi harāret
Dili mülkin yine gam kıldı gāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 9*). [**'ışk**,]
62. Hākīkat bu-durur **'ışk** içre lāyık
K'öñinde yārnuñ cān vire 'āşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 41*). [**'ışk**,]
63. Ki **'ışkından** bir āfet dil-rübānuñ
Delürüp 'aklı gitmiş bir cevānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 3*). [**'ışkından, -ından**]
64. Diyüp ol **'ışk** mülkinüñ hümāmı
Şikāruñ benden aldı hürrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 90*). [**'ışk**,]
65. Göyindürür tenin **'ışk** odı gāyet
Şabağ olınca tırnadı vü gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 108*). [**'ışk**,]
66. Kara giyen sen ü mātem-zede ben
Göyindüñ **'ışk** nārında meger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 61*). [**'ışk**,]
67. Neden sensin cihān içre siyeh-püş
Yazılmışdur meger **'ışk-ıla** nāmıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 55*). [**'ışk-ıla, --ıla**]
68. Arardı **'ışk** def'ine sebebler
Zebün itmişdi bir yaña cüdālîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 16*). [**'ışk**,]
69. Ki şahib-'akl üzredür müdāre
Benüm gönüm kim **'ışk** gitmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 15*). [**'ışk**,]
70. Benüm uş bunda hālüm munkalibdür
Bir itdi ikimüzüñ meşrebin **'ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 65*). [**'ışk**,]
71. Ki göstermez ikilik mezhebin **'ışk**
Ne ben Mecnūnam u ne Leylî cānān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 66*). [**'ışk**,]
72. Yimesün naḥl-i 'ömrinden dağı bir
Degüldür kimse **'ışkuñda** vefā-bîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 85*). [**'ışkuñda, -un, -da**]

73. Kimün **'ışkıyla** idersin āh-ı pür-süz
Eyā murğ-ı şikeste-per niçesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 46*). [*'ışkıyla, -ı, -y, -la*]
74. Beni kıl derdiñün aşlından āgāh
Ki **'ışk** işini çok gördüm mecāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 35*). [*'ışk,*]
75. Baña benden degildür bu belâ bil
Beni bu **'ışk** işinden pend yıgımaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 61*). [*'ışk,*]
76. Geçüpdür çâreden bu def'a nâçâr
Baña bu **'ışkdan** efgân ü zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 67*). [*'ışkdan, -dan*]
77. K'elâ iy **'ışk** işinden bî-haberler
Ġamından ben ki yârûñ tîre rûzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 4*). [*'ışk,*]
78. Kuran miñnet sarâyına serîri
Cihânda **'ışk** idi ger bir nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 101*). [*'ışk,*]
79. Mübâşir olmazam ben aña muṭlak
Revâ olmaya **'ışkuñ** mezhebinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 193*). [*'ışkuñ, -uñ*]
80. Dem-â-dem **'ışkuñuñ** âvâresidür
Nedür hâli diyüp eyler selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 112*). [*'ışkuñuñ,*]
81. Velî **'ışkuñ** yolında cüst ü tîzem
Seni kim bir nefes yâd itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 26*). [*'ışkuñ, -uñ*]
82. Ciger **'ışkuñ** Ġamından çak u ħündür
Baña bir sâ'at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 82*). [*'ışkuñ, -uñ*]
83. Velî **'ışkuñdayum** her Ġamdan âzâd
Señün feyzünden iy ebr-i sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 40*). [*'ışkuñdayum, -uñ, -da, -yum*]
84. Ki bu hayvânlaruñ ben de biriyüm
Bu **'ışk** ahvâlinüñ şulḥ u fesâdın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 77*). [*'ışk,*]
85. Ki **'ışk** âteş gibidür ben çü 'ûdum
Gelüp **'ışk** itdi cânı ħâşş-ı dergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 14*). [*'ışk,*]
86. Ki **'ışk** âteş gibidür ben çü 'ûdum
Gelüp **'ışk** itdi cânı ħâşş-ı dergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 15*). [*'ışk,*]
87. YoĠum ben varlıĠumdur ortada yâr
Bu **'ışk** ol dem gider ben nâ-tüvândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 19*). [*'ışk,*]
88. Ki **'ışk** ider demüri mûm-veş nerm
İder şerm ü nedâmet ħam bilini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 30*). [*'ışk,*]
89. Ki maḥv ola kevâkib âsumândan
Yaḥûd ol giderür **'ışkum** Ġamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 21*). [*'ışkum, -um*]
90. Velîkin ħoş gelürdi aña dâdı
İderken **'ışk** hâlâtını tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 19*). [*'ışk,*]
91. Yimezdi cümlesinden bir nevâle
Dilinde **'ışk** odından var idi tef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 39*). [*'ışk,*]
92. Ġam-ı müze nedendür dilde sâkin
Çün üzdi **'ışk** zûrî 'aklı bendin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 53*). [*'ışk,*]
93. Ĥabîr olmazdı batmayınca girse
Egerçi gönli **'ışka** mâylî idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 23*). [*'ışka, -a*]
94. Velî ħatm idi anda ħâyet-i 'ışk
Kimesne **'ışkdan** bulmaz murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 17*). [*'ışkdan, -dan*]
95. Ki Mecnûn itdi anı **'ışkuñ** fesâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 82*). [*'ışkuñ, -uñ*]
96. Maḥabbet yâr aña vü **'ışk** maṭlûb
Dilinde kûh gibi bî-ḥad endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 4*). [*'ışk,*]
97. Gönülden **'ışkı** ħayrın şavmış idi
Biri birine key 'aşıklar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 22*). [*'ışkı, -ı*]
98. Şorardı **'ışk** hâlinden nişâne
Kılarıd ol daḥı irdükçe 'aklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 12*). [*'ışk,*]
99. İdinüp kızbi ħo şâdik geçinme
Riyâdan ola çün bir **'ışk** ħâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 9*). [*'ışk,*]
100. Kadem baş râh-ı iklîm-i şafâya
Riyâlu **'ışk-ıla** 'aşık geçinme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 7*). [*'ışk-ıla, --ıla*]
101. Hevâ-yı şehvet ü fi'l-i 'arâz yok
Bu resme **'ışk** işi olmadı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 65*). [*'ışk,*]
102. İkininüñ de odın sâkin idi
Gelüp **'ışk** âteşi yakdı sipendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 115*). [*'ışk,*]
103. Gönülleri diler söz dilleri ebkem
Bular ger **'ışkdan** oldu cihân-ġir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 121*). [*'ışkdan, -dan*]

104. Te‘accübde vü hayretde kalurdu
Ki bu ‘ışkı hâkikide ğaraž yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 63). [‘ışkı, -ı]
105. Saña ol yeg ki dikmeyem zebânı
Vücüdüm ‘ışkuñ içre hiçe saydum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 11). [‘ışkuñ, -uñ]
106. Degüldür ‘ışk şehvât u hevâdur
Hevâyî olsa ‘âşıkda harâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 40). [‘ışk,]
107. Ğaražlu ‘ışk ere olmaz revâ hiç
Ğaražlu mihr bünyâdın yaķar ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 48). [‘ışk,]
108. Ğaražlu ‘ışk ere olmaz revâ hiç
Ğaražlu mihr bünyâdın yaķar ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 49). [‘ışk,]
109. Ğaraž girdügi dillerden çıkar ‘ışk
Anuñ kim ‘ışkı şıdķ-ıla düz olur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 50). [‘ışk,]
110. Bir iken mihrî yârına yüz olur
Kişide pâklık birle gerek ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 53). [‘ışk,]
111. K’âña vire şeref hem-çün melek ‘ışk
‘Acebdür kim ol iki ‘âşık-ı pâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 54). [‘ışk,]
112. Ğalur ‘âşıkda nâm-ı nîk-nâmı
Elâ iy ‘ışk işinden vâlih ü deng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 59). [‘ışk,]
113. Yüzi şuyını hâk eyler hacâlet
Gerek her kim tutılsa ‘ışka cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 43). [‘ışka, -a]
114. Hîsâbı-ı ‘ışkdan şehvet gerek dūr
Ğaražlu ‘ışkda yokdur beķâ hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 47). [‘ışkda, -da]
115. Yaramaz k’ola küy-ı yâra mahrem
Çü viren ‘ışkdur cân şem‘ine nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 37). [‘ışkdur, -dur]
116. Gerek anı hevâ-yı nefsdan dūr
Anuñ kim ‘ışkı ‘işmetden cüdâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 39). [‘ışkı, -ı]
117. Ğaraž girdügi dillerden çıkar ‘ışk
Anuñ kim ‘ışkı şıdķ-ıla düz olur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 51). [‘ışkı, -ı]
118. Gelüp tâhir yine pâk oldılar hâk
Bu resme ola çün ‘ışkuñ tamâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 57). [‘ışkuñ, -uñ]
119. Ki bir efsânedur pūr sihr ü efsûn
Şol erden k’anı ‘ışk itmişdi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 102). [‘ışk it, -miş, -di]
120. Vücüdüm hâk oldu hasretüñden
Senüñ mihründe iy ‘ışk-ıla mensüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 91). [‘ışk-ıla, --ıla]
121. Senüñ yâduñla virdi cân-ı pâki
Senüñ ‘ışkunda key şâdıklık itdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 65). [‘ışkunda, -un, -da]
122. Ki şıdķ-ı cânile ‘âşıklık itdi
Senüñ ‘ışküñla terk itdi cihâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 67). [‘ışküñla, -uñ, -la]
123. Gehî ‘ışkuñ maķâlin söyleşürler
Murâd üzre varurlar ğâh h’âba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 60). [‘ışkuñ, -uñ]
124. K’ide nūr-ı şafâ rüşen gözünü
Çü tır ol ‘ışk râhında revâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 77). [‘ışk,]
125. Velikin ‘ışkdan olsa şafâdur
Niçeler ‘ışkdan ger renc-keşdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 84). [‘ışkdan, -dan]
126. Velikin ‘ışkdan olsa şafâdur
Niçeler ‘ışkdan ger renc-keşdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 85). [‘ışkdan, -dan]
127. İdindi cây şest-i şehriyârı
Kişiye ‘ışkdur miftâh-ı hestî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 81). [‘ışkdur, -dur]
128. Çıķar tab‘-ı âteşden âb-ı hayvân
Sevâd-ı tab’a mu’tâd eyle ‘ışkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 71). [‘ışkı, -ı]
129. ‘Arûs-ı nazma dâmâd eyle ‘ışkı
Rûsüm-ı ‘ışk senden tâze olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 72). [‘ışkı, -ı]

‘ışk: Aşk II İlahi yoğun sevgi.

- Özümi kendüligümden cüdâ kıl
Ki ya’nî ‘ışkuñile âşinâ kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 122). [‘ışkuñile, -uñ, -ile]
- ‘Atâ kıl ‘ışk ‘aynından baña nūr
Gözümden eyleme bu sürmeyi dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 27). [‘ışk,]

‘ışk âtesi: *Aşk ateşi.*

1. Ne nâmin ahladı ne hüd nişânın
Velî ‘ışk âtesine yakdı cânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 40*). [*‘ışk âtesi, -ne*]

‘ışka uv: *Aşka uymak, aklına göre iş yapmamak.*

1. Anı bilmezdi kim mecnûn olısar
Uyup ‘ışka hünerden dūn olısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 202*). [*‘ışka uy, -a-up*]
2. Güzellikde çü ‘Amr ü Zeyd ma‘rūf
Uyup ‘ışka kıyup cân ü cihânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 15*). [*‘ışka uy, -a-up*]

‘ışk-bâz: *Aşkla oynayan II Âşık.*

1. Didi k’iy reh-nümâyı **‘ışk-bâzân**
Çerâğ-ı çeşm-i cân-ı ten-güdâzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 37*). [*‘ışk-bâzân, -ân*]
2. Bu resme gördüğüm yok **‘ışk-bâzî**
Ataî miskîn şikâyetlerle gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 36*). [*‘ışk-bâzî, -î*]
3. Niçedür göre anda **‘ışk-bâzı**
Bu fikr-ile geçürürdi günini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 60*). [*‘ışk-bâzı, -ı*]

‘ışk-ı cânân: *Sevgilinin aşkı.*

1. Tutar ervâhı tâze **‘ışk-ı cânân**
Ol olmasa ne hâşıl olsa yüz cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 7*). [*‘ışk-ı cânân,]*

‘ışk-ı dil-ārām: *Gönle huzur veren aşk.*

1. Şu resme itdi anı **‘ışk-ı dil-ārām**
K’idemez oldı hiç bir yirde ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 21*). [*‘ışk-ı dil-ārām,]*

‘ışk-ı hakîki: *Gerçek aşk.*

1. Başarmazsañ eger **‘ışk-ı hakîki**
Mecâzî ‘ışka bârî tut tarîkî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 9*). [*‘ışk-ı hakîki,]*

‘ışk-ı hudâ: *Allah aşkı.*

1. Olur ‘illetden ol şöhet münezzeh
Gire çün içerü ‘ışk-ı Hudâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 13*). [*‘ışk-ı hudâ, -yî*]

‘ışk-ı mecnûn: *Mecnun’un aşkı (bkz. Leyla ile Mecnun).*

1. Çü tenhâ kala dir gözden döküp hūn
Beni mecnûn kıldı **‘ışk-ı Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 50*). [*‘ışk-ı mecnûn,]*

‘ışk-ı yâr: *Sevgilinin aşkı.*

1. Güneşden âteşi kârûre-i çarh
Çü **‘ışk-ı yâr** bâzâr-ı hevâ germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 7*). [*‘ışk-ı yâr,]*

‘ışk-ile: Aşırı sevgi ve bağlılık duygusu.

1. Çü vahdetde durur **‘ışk-ile** cānum
Ölürven ‘ışksuz yokdur gümānum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 17*). [*‘ışk-ile,]*
2. İder vardukça cān şevkini zāyil
Vü ger ola vefā **‘ışkile** hem-reh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 11*). [*‘ışkile,]*

‘ışk-kār: Aşk işi.

1. Ol eydürdi vü bu ağlardı kanlar
Ol oldu **‘ışk-kārında** aña yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 25*). [*‘ışk-kārında, -ın, -da]*

islāh: İyileştirme, düzeltme.

1. Yahūd olmuş-idi bir nutfe zāyī‘
Anı kaşd eyleme kılmağa **islāh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 47*). [*islāh,]*
2. İderler hāq ü **islāhına** ta‘cīl
Ki insānuñ işi sehv ü hāṭādur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 100*). [*islāhına, -ı, -n, -a]*

ıslan: Islanmak.

1. Bahāne cyleyüp dir ol şeker-leb
‘Araḡdan her ḡabam **ıslandı** bu şeb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 104*). [*ıslandı, -dı]*

ısmarla: Emanet etmek.

1. Seni **ısmarladum** Ḥallāḡa iy māh
Düşem çün dūr senden iy vefā gūş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 126*). [*ısmarladum, -dum]*
2. Vücūdı mülkin **ısmarladı** yek-sān
Şu resme sīnesine çekdi anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 78*). [*ısmarladı, -dı]*

ıssı: Sıcaklık, ateş.

1. Mizāc-ı āsumāndan **ıssılık** dūr
Güneş göstermez oldu kimseye nūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 81*). [*ıssılık, -lık]*
2. Ayaḡı **ıssısından** buz kururdu
Giyüp yaḡ taḡtesinden keş ü na‘līn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 16*). [*ıssısından, -sı, -ndan]*
3. Ki olur bunda demir şovuk ya **ıssı**
Ne yir içre nedendür ḡābgāhı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 8*). [*ıssı,]*
4. Şızup sīm **ıssıdan** sīm-āba döndi
Yaban ıssısınun yanında düzaḡ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 16*). [*ıssıdan, -dan]*
5. Getürdi dīk-i dehri tāb-ı cūşa
Şuyun **ıssıluğundan** anda yek-ser (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 11*). [*ıssıluğundan, -lug, -ın, -dan]*
6. Şızup sīm ıssıdan sīm-āba döndi
Yaban **ıssısınun** yanında düzaḡ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 17*). [*ıssısınun, -sı, -nun]*
7. Kıla döndürmüş anı renc-i bārık
Günün **ıssısı** kılmış cānına kār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 83*). [*ıssısı, -sı]*
8. Temüz **ıssısı** yakdı jālesini
Ṭalebkār oldu pes bāline servī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 22*). [*ıssısı, -sı]*
9. Gözi gibi za‘if oldu vü bīmār
Tebūn **ıssısı** kızdurdu ‘izārın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 31*). [*ıssısı, -sı]*

ıssılığ: Sıcaklık, ateş.

1. Tef-i nâle vücûdın kıldı sūzân
Günün **ıssılığ**ı virdi hâreket (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 11*). [*ıssılığ, -ı*]

‘itr: Güzel ve hoş koku.

1. Kefen **‘itr**i yiter hem baña ol hâk
Vücûd-ı çâk-çâküm üzre iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 28*). [*‘itr, -ı*]

‘itr-ı kefen: Kefenin hoş ve güzel kokusu.

1. Velî bî-‘anber-i zülf-i perî-rüy
Aña **‘itr-ı kefen** idi şan ol büy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 50*). [*‘itr-ı kefen,]*

‘ivân: Belli, açık, ortada.

1. ‘Arûs-ı yemm ruḥında k’ola mevvâc
Köpükden sen **‘ivân** itdün sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 36*). [*‘ivân,]*

‘ıvş: Yaşam, eğlence.

1. Kimi gülşende sürer **‘ıvş** u ‘ışret
Kimi külḥande tatar derd ü miḥnet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 105*). [*‘ıvş,]*

‘ıvş: Hayatın zevkini çıkarma, yiyip içme, zevk u safa.

1. Ḥarâb itmîşdi anı dehr-i ğam-âbâd
Çeküp **‘ıvş** ü hużûr u zevkden dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 129*). [*‘ıvş,]*

‘ıvş u ‘ışret sür: Zevk ve safa sürmek.

1. Yiyüp içüp sürerdi **‘ıvş** u ‘ışret
Teni kuvvet tutardı cânı râḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 17*). [*‘ıvş u ‘ışret sür, -er, -di*]
2. Olup bir kaç kamer-ruḥlarla dem-sâz
Yiyüp içüp sürerdi **‘ıvş** u ‘ışret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 7*). [*‘ıvş u ‘ışret sür, -er, -di*]

‘ıvş u tarab: Zevk ve eğlence.

1. Ḥizmetünde olana olmaduğı gibi elem
Dergehün dūrları gönline yok **‘ıvş u tarab** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 24*). [*‘ıvş u tarab,]*

ıztırâb: Acı, keder.

1. Bırağursın ‘azâb u **ıztırâba**
Gehî ‘ahdi şınık korsın bize nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 86*). [*ıztırâba, -a*]

ıztırâb: Acı, keder.

1. Getürüp fikrine gördügi ħ"ābı
Bırağurdı içine **ıztırābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 8*). [*ıztırābı, -ı*]
2. Hem ol mehde görüp bu âfitābı
Ziyāde oldı şūr u **ıztırābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 88*). [*ıztırābı, -ı*]
3. Görüp anda bu resme **ıztırābı**
Yüzine eşkden saçdı gül-ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 61*). [*ıztırābı, -ı*]
4. Ziyāde oldı şūr u **ıztırābı**
Didi ħayf u dirîğ ü āh her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 2*). [*ıztırābı, -ı*]
5. Anuñ-çündür gönülde **ıztırābum**
Ne dem kim seyl-i giryem mevc ura tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 70*). [*ıztırābum, -um*]
6. Kenāre çıkmayısdur miyāndan
Çi ger vardur benümde **ıztırābum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 17*). [*ıztırābum, -um*]
7. Ki ölmiş fūrkat ü derd-ile Mecnûn
Bu ħ"ābuñ **ıztırābından** be-nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 9*). [*ıztırābından, -ı, -n, -dan*]

ıztırāba düş: Acı çekmek, sıkıntıya düşmek.

1. Atası düşdi ħamdan ıztırāba
Didi Mecnûn aña kim yimegil ħam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 58*). [*ıztırāba düş, -di*]

i

‘ibādet: *Kulun Allah'ın rızasını kazanmak ve ona yakınlaşmak için yaptığı iş ve davranışlar.*

1. ‘İbādetden kimi maḫhūr olupdur
Şekāvetden kimi maḡfūr olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 99*). [*‘ibādetden, -den*]
2. Cemālûndür ‘ibādet kıblegāhı
İşigûndür sa‘ādet secdegāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 121*). [*‘ibādet,*]

‘ibaret: *İbaret, oluşma, meydana gelme.*

1. Çü ma‘lûm oldu baña bu ‘ibāret
Kitābı düzmege buldum işāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 103*). [*‘ibāret,*]

iblis-i bed-kār: *Kötü şeytan.*

1. Helāk olduḡına bu resme küffār
‘Azādedür henüz **İblis-i bed-kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 100*). [*iblis-i bed-kār,*]

ibn-i selām: *Leyla vü Mecnun hikāyesinin kahramanı ve Leyla'nın zorla evlendirilmek istenildiği kişi.*

1. Anuñ **İbn-i Selām** olmişdı adı
Cihāndan ‘İş-ile alurdı dādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 35*). [*ibn-i selām,*]
2. Çü şeh gūş eyledi peykûn kelāmın
İşitdi İbn-i Selāmuñ hem selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 60*). [*ibn-i selām, -uñ*]
3. Çü degdi bu haber İbn-i Selāma
Şafādan kâşide geldi kıyāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 77*). [*ibn-i selām, -a*]
4. Şafā virdi sükûn İbn-i Selāma
Pes andan soñra düzdi pîş-keşler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 52*). [*ibn-i selām, -a*]
5. Didi sultāna bu remzi nihānī
Ki bu **İbn-i Selām** iy şāh-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 69*). [*ibn-i selām,*]
6. Ki tā İbn-i Selāma irdi hîşşe
Kaçan kim bu kelāmı gūş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 22*). [*ibn-i selām, -a*]
7. Hep istikbāle çıkdılar kıvanu
Varup buluşdılar İbn-i Selāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 47*). [*ibn-i selām, -a*]
8. K’ola İbn-i Selāma ‘aḡd-i Leylî
Çün āḡāh oldı dilber bu haberden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 4*). [*ibn-i selām, -a*]
9. Yatur İbn-i Selām-ıla leb-ā-leb
Niçe iş eyledi gör āḡir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 26*). [*ibn-i selām, -ıla*]
10. Ola İbn-i Selāma şad selāmet
Haram oldı baña ‘ahdûnde şenlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 80*). [*ibn-i selām, -a*]
11. Müdām **İbn-i Selām** idi nigeḡ-bān
Kuş uçurmazdı üstinden hevāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 66*). [*ibn-i selām,*]
12. Çıkaramazdı revzenden daḡı ser
Kıldı rûz ü şeb **İbn-i Selām** āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 73*). [*ibn-i selām,*]
13. Diledi k’ide fi‘lin āşikārā
Çü bildi **İbn-i Selām** anı ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 5*). [*ibn-i selām,*]
14. Ne fi‘l itse o ḡalır her kişiye
Gönildi raḡtı çün İbn-i Selāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 45*). [*ibn-i selām, -uñ*]
15. Şunup İbn-i Selāma itdi anı ḡahr
Murāduñ kārḡānnaydı rehzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 52*). [*ibn-i selām, -a*]

ibrām evle: *Can sıkacak şekilde ısrar etme, zorlama.*

1. Saña el virmeyiser dest-i pākum
Elūñ çek benden ibrām eyleme çok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 91). [ibrām eyle, -me]

‘ibret: Ders alma, uyarıcı ders.

1. Ki Mecnûnı filân virânda gördüm
Cihân **‘ibretlerin** hep anda gördüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 80). [‘ibretlerin, -ler, -in]
2. Bu bir **‘ibret-durur** ‘âlemde nâdir
Hâlâyık birbiriyle biliş ü yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 66). [‘ibret-durur, -durur]

‘ibret al: Ders almak.

1. Kelâmuñdan hâlâyık ‘ibret alsun
Okuyup dinleyenler lezzet alsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 11). [‘ibret al, -sun]

ibrişim: Kalınca bükülmüş ipek iplik.

1. Kitâbet âletin bilinde hâzır
Devât u hâme vü kâğıd **ibrişim** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 53). [ibrişim,]
2. İbrişim dem-i ‘anber-feşânı
Virürdi zülf-i havrâdan nişânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 59). [ibrişim,]

ibrişim-i ‘ūd: Sazın teli.

1. Olupdur kudretiyle târ-ı hürşîd
Şan **ibrişim-i ‘ūd** ü çeng-i nâhîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 50). [ibrişim-i ‘ūd,]

ibtidâ: Başlama, başlangıç.

1. Târîkât nâmesinüñ **ibtidâsı**
Hâkîkat levhasınıñ intihâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 11). [ibtidâsı, -sı]
2. Bozılmadı yirindedür dürtüst ol
Beni bu kayda şaldı **ibtidâsı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 111). [ibtidâsı, -sı]

ibtihâl: Yalvarıp yakarma, tazarru, niyaz.

1. Pürdür a‘mâlüm kitâbı cürm ü ‘işyân u haţâ
Anuñçündür işüm her dem figân ü **ibtihâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 32). [ibtihâl,]

ibtilâ: Bir şeye düşkün ve tutkulu olmak.

1. Kıl iy uran cihân tâkına bünyâd
Beni bu **ibtilâ** bendinden âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 62). [ibtilâ,]

ic: -da/-de, içinde.

1. Var **içinde** anuñ bir tırfe abdâl
Yüz urmuş hâke ‘arz eyler Hâkka hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 227). [içinde, -i, -n, -de]
2. Her encüm hâle-i meh-tâb **içinde**
Gül-idi şanki havz-ı âb **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 5). [içinde, -i, -n, -de]

3. Her encüm hâle-i meh-tâb **içinde**
Gül-idi şanki havz-ı âb **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 6). [içinde, -i, -n, -de]
4. Ne resme gördise vîrân **içinde**
Gözi zevraklarını kan **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 31). [içinde, -i, -n, -de]
5. Ne resme gördise vîrân **içinde**
Gözi zevraklarını kan **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 32). [içinde, -i, -n, -de]
6. Görür kendüi bir gülşen **içinde**
K'anuñ bir havzı var rüşen **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 13). [içinde, -i, -n, -de]
7. Görür kendüi bir gülşen **içinde**
K'anuñ bir havzı var rüşen **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 14). [içinde, -i, -n, -de]
8. O havz **içinde** âbuñ her habâbı
Şan olmışdur nücüm-ı burc-ı âbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 15). [içinde, -i, -n, -de]
9. Açılmış bağ **içinde** zanbağ-ı ter
Turup şâh-ı gül üzre bülbül öter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 31). [içinde, -i, -n, -de]
10. Bu hâl **içinde** pes ol tıfl-ı güm-râh
Bir âh idüp u yanı geldi nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 109). [içinde, -i, -n, -de]
11. Kamu gördüklerini h*âb **içinde**
Gülistân u sarây u âb **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 4). [içinde, -i, -n, -de]
12. Kamu gördüklerini h*âb **içinde**
Gülistân u sarây u âb **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 3). [içinde, -i, -n, -de]
13. Bu idi kavminüñ **içinde** erkân
Ki tâbistân-ı eyyâmında yek-sân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 29). [içinde, -i, -n, -de]
14. Kurulmuş hem-çün eyvân-ı Süleymân
Ki var **içinde** Belkîs-ı hîrâmân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 58). [içinde, -i, -n, -de]
15. Dü-âlemden o kim taşra kurar taht
Kaçan pîrâhen **içinde** düzer raht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 6). [içinde, -i, -n, -de]
16. Yeñi **içinde** her bâzûsı kim var
Çeh içre şan kara urgandır iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 31). [içinde, -i, -n, -de]
17. Fener kim şem'-i tâbâna mekândur
içinde anuñ kaçan şu'le nihândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 22). [içinde, -i, -n, -de]
18. Delü gibi il **içinde** o güm-râh
Başına söylenür yürürdi her gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 7). [içinde, -i, -n, -de]
19. İçinde sü-be-sü çok gârlar var
Ki güyâ her biridür gür-i pür-mâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 47). [içinde, -i, -n, -de]
20. O sultân idi vahşîler sipâhı
Mağara küh **içinde** bârgâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 86). [içinde, -i, -n, -de]
21. Giceler yatuban bu gâr **içinde**
Niçe râhat bulursın hâr **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 69). [içinde, -i, -n, -de]
22. Giceler yatuban bu gâr **içinde**
Niçe râhat bulursın hâr **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 70). [içinde, -i, -n, -de]
23. Ğamından sen yatarsın hûn **içinde**
Uyur ol mefreş-i gül-gün **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 117). [içinde, -i, -n, -de]
24. Ğamından sen yatarsın hûn **içinde**
Uyur ol mefreş-i gül-gün **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 118). [içinde, -i, -n, -de]
25. Kelâmuñ cânum **içinde** düzer cây
Degül göñlüm elümde n'ideyin vây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 27). [içinde, -i, -n, -de]
26. Cihân **içinde** oldum nâ-halef ben
Ki kıldum ata nâmûsın telef ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 47). [içinde, -i, -n, -de]
27. Şehâb içre nihân mäh-ı cihân-tâb
Nitekim penbe **içinde** dür-i nâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 92). [içinde, -i, -n, -de]
28. Bu faşl **içinde** ol hûbân mesrûr
Degüllerdi yanından âteşüñ dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 105). [içinde, -i, -n, -de]
29. Cihânuñ sakfı adı âsumândur
içinde anuñ bir eski sâye-bândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 68). [içinde, -i, -n, -de]
30. Tapuñ k'âkrân **içinde** bî-bedelsin
Bize kavm olmağa ğâyet mahalsin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 89). [içinde, -i, -n, -de]
31. İl **içinde** şıma lutfet it sözümi
Ki hacil eyler sözüñ şınmak özümü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 115). [içinde, -i, -n, -de]
32. Kamu meyhâneler **içinde** mestân
İdinürler bu nakşı zıkr ü dastân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 33). [içinde, -i, -n, -de]
33. Dili zencîr-i 'ışka beste düşmiş
Devâsuz derd **içinde** haste düşmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 68). [içinde, -i, -n, -de]

34. Gözüm nûrî vü başum efseridür
Cihân **îçinde** akrân serveridür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 64). [içinde, -i, -n, -de]
35. Gözi tuş oldu şâhuñ ol gedāya
Belâ sicnî **îçinde** mübtelāya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 38). [içinde, -i, -n, -de]
36. Añılmasa **îçinde** nâm-ı Leylî
Dür-i mahz olsa kılmaz aña meyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 69). [içinde, -i, -n, -de]
37. Ki ölince geçinem gâr **îçinde**
Şehiden katl olam bu kâr **îçinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 125). [içinde, -i, -n, -de]
38. Ki ölince geçinem gâr **îçinde**
Şehiden katl olam bu kâr **îçinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 126). [içinde, -i, -n, -de]
39. Yoğ-ise bir tedârik bu fesâda
Cihân **îçinde** nâmuñ verdi bâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 28). [içinde, -i, -n, -de]
40. Dir idüñ ceng **îçinde** dîv-bendüm
Dilir ü pehlivân u zür-mendüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 13). [içinde, -i, -n, -de]
41. Düşüp tedbirüme fi'lün muhâlif
Beni kıldıñ cihân **îçinde** hâyif (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 18). [içinde, -i, -n, -de]
42. Zemîn ü âsumân oldu belürsüz
Toz **îçinde** cihân oldu belürsüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 44). [içinde, -i, -n, -de]
43. 'Arab **îçinde** ma'yüb olmam ister
'Aceb divânedür başma sultân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 34). [içinde, -i, -n, -de]
44. Ki âteş idi cânıñ penâhı
Bu faşl **îçinde** Mecnûn-ı ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 13). [içinde, -i, -n, -de]
45. Ki şehbânî söz **îçinde** ider süst
Alup bu meblâğı ol peyk-i kâmil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 64). [içinde, -i, -n, -de]
46. İçinde kıldı hayret kulzümi cüş
Vücudun taşlar-ile eyledi çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 2). [içinde, -i, -n, -de]
47. Mu'anber büy nâzik gerden-efrâz
Bu âhûlar **îçinde** anı Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 89). [içinde, -i, -n, -de]
48. Fenâ vâdisinüñ şâhib-serîri
Cihân **îçinde** bulmayan vatangâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 9). [içinde, -i, -n, -de]
49. Ki **îçinde** ola her hâli mektüb
Velikin ne kalem buldı ne kâğıd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 30). [içinde, -i, -n, -de]
50. Kefensüz gûrlar **îçinde** giryân
Çıkarup câmedândan bir kabâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 46). [içinde, -i, -n, -de]
51. Niçün kend'özünü virdüñ hârâbe
Enişüñ kim-durur bu kâr **îçinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 25). [içinde, -i, -n, -de]
52. Nedür kütüñ ne yirsın gâr **îçinde**
Aña gösterdi zâhid bir giyâhi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 26). [içinde, -i, -n, -de]
53. Elinden mi gelür terk itmek anı
Höş olur âb **îçinde** cây-ı mâhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 13). [içinde, -i, -n, -de]
54. Gülistâna gönildi anlar ile
Karârı kalmayup kuhsâr **îçinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 21). [içinde, -i, -n, -de]
55. Vatan tutdı gelüp gülzâr **îçinde**
Gülistân içre oldılar hıramân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 22). [içinde, -i, -n, -de]
56. Bişirür âb **îçinde** her taraf başt
Günüñ tâbindan âteş âba döndi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 14). [içinde, -i, -n, -de]
57. Kâmerdür hâle **îçinde** hüveydâ
Niķâbın açup itdi 'arz-ı ruhsâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 156). [içinde, -i, -n, -de]
58. Cihâni kıldı cennet-veş pür envâr
Ya ceyb-i çâh **îçinde** tıfl-ı Ken'ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 159). [içinde, -i, -n, -de]
59. Vücüdüm kişveri zir ü zeberdür
Cihân **îçinde** ger çokdur figendeñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 21). [içinde, -i, -n, -de]
60. Ki atası Selâm urmuşdı nâmin
Tarîk-i 'ışk **îçinde** cüst ü çâlâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 13). [içinde, -i, -n, -de]
61. Kılâm ben cânüm **îçinde** anı yâd
Dilümi hâtrıñla âşinâ kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 70). [içinde, -i, -n, -de]
62. Ki tâ oldu cihân **îçinde** meşhûr
Olup Mecnûn-sıfat deng ü fütâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 84). [içinde, -i, -n, -de]
63. Ola ârâmgâhuñ deşt ü mişe
Tarîk-i 'ışk **îçinde** iy fütâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 51). [içinde, -i, -n, -de]
64. Cihân **îçinde** hûd Mecnûn-ı mağmûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 1). [içinde, -i, -n, -de]

65. Hişār itmışdı gerdini meh ü sāl
Geçinürdi belā-yı teng **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 21). [içinde, -i, -n, -de]
66. Güher gibi dem-â-dem seng **içinde**
Niçe gevher ki mişli yok bahāda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 22). [içinde, -i, -n, -de]
67. Kanı âvāze-i tabl-ı sehergāh
Benüm gibi cihān **içinde** yā Rab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 45). [içinde, -i, -n, -de]
68. Cihānuñ guşşama şatan sürürin
Mülevves-dehr **içinde** ‘aşık-ı pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 11). [içinde, -i, -n, -de]
69. K’ider feryād **içinde** her taraf zāğ
Budağ kim evvel idi berk tahtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 76). [içinde, -i, -n, -de]
70. İrişdüirdi tabança şem‘ine bād
içinde gönleginüñ ol perî-ves (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 17). [içinde, -i, -n, -de]
71. Yahūd hāşıl kılam bir şemme büyüñ
Nedür zulümāt-ı gür **içinde** hālūñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 35). [içinde, -i, -n, -de]
72. Niçedür mār u mür **içinde** hālūñ
Kara zülfüñ Hudā bilür ki iy cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 36). [içinde, -i, -n, -de]
73. Ne hāletde olalar şimdi tenhā
Çüridiler mi ola toprağ **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 19). [içinde, -i, -n, -de]
74. Ya olurlar mı ki uçmağ **içinde**
Meger bir gice k’oldı nāf-ı devrān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 20). [içinde, -i, -n, -de]
75. Ki kıymet-dār **içinde** her olan raht
Döşenmiş sü-be-sü yüz nağ‘-ı dībā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 44). [içinde, -i, -n, -de]

iç: Gönül, kalp, yürek, vicdan.

1. İçinden atalık mihri idüp cüş
Tahayyür kıldı anı deng ü bî-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 29). [içinden, -i, -n, -den]
2. İçümde şimdi var derdüm hezārān
Saña ‘ākķ olmuş-idüm iy peder āh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 92). [içümde, -üm, -de]

iç: Dahil, ara, iç.

1. ‘Āşîlerine ümmetiñüñ rahmet itmege
Kurān **içinde** Hāk buyurupdur niçe kâsem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 50). [içinde, -in, -de]
2. Söylerler idi gerçi ki zāhirde bu sözi
Var idi **içlerinde** velî reşkden verem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 34). [içlerinde, -ler, -i, -(n)de]
3. Yoğidi hiç nazîri dîn **içinde**
Bahādırlardan idi kîn **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 5). [içinde, -i, -(n)de]
4. Yoğidi hiç nazîri dîn **içinde**
Bahādırlardan idi kîn **içinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 6). [içinde, -i, -(n)de]
5. Şu resmedür fūnūn **içinde** efdāl
Ki öñinde tıfl-ı ebced pîr-i ekmel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 7). [içinde, -i, -n, -de]
6. Hudā hayr eyleyüp hem āhirini
Bihîşt **içinde** zeyn itsün yirini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 180). [içinde, -i, -n, -de]
7. Sa‘âdetle günü günden yeg olsun
Hādengi düşmen **içine** ig olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 176). [içine, -i, -n, -e]
8. Özi meşgûl rûm **içre** şafāya
Düşüpdür heybeti Çîn ü Hıtāya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 125). [içre, -re]
9. Kabâyilden ‘Arab **içinde** ol hān
Şeh idi ‘Amirîler üzre yek-sān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 171). [içinde, -in, -de]
10. Getürüp fikrine gördügi h‘‘ābı
Bırağurdı **içine** ıztırābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 8). [içine, -i, -n, -e]
11. Pür itmış ‘üd u ‘anberle **içini**
Ki hacl ider koğusu müşg-i çini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 43). [içini, -i, -ni]
12. Maķām-ı ‘izzde gösterdiler cāy
Geçüp oturdı **içi** pür-süz çün nāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 24). [içi, -i]
13. Katupdur **içine** āb-ı hayātı
Anuñ-çundur k’iden bu şerbeti nüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 8). [içine, -+i, -(n)e]

14. Bırakdı şerm **içine** lîkin âzer
Ki işidüp bunuñ gibi ‘itâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 20). [içine, -i, -(n)e]
15. Kõmamışdur benüm-çün âb u hem nân
Vücûdum vahşet **içinde-durur** güm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 33). [içinde-durur, -i, -n, -de, -dur, -ur]
16. İçi elmâs yimiş gibi burdı
Düşüp ol dahmenün üstine bî-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 30). [içi, -i]
17. Ki bu virmiş aña kîlk-i feşâhat
İçinde nokta k’itmiş cem‘ bu faşl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 39). [içinde, -i, -n, -de]
18. İçi pür mâ‘ide şîrîn vü mergûb
Şarâb u nuql u halvâ vü gülîçe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 60). [içi, -i]
19. Ki alsam avcuma sîb-i zenahtân
Bular bu söz **içindeydi** ki nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 91). [içindeydi, -i, -n, -de, -y, -di]
20. Dirîğa k’ol dahı ağıyar elinde
Çıkarsam çâh **içinden** cehd idüp baş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 65). [içinden, -i, -nden]
21. Olur ‘illetden ol şöhet münezzeh
Gire çün **içerü** ‘ışk-ı Hüdâyî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 13). [içerü, -erü]
22. Kodı gülzâr **içine** beyza-i zer
Tehî düşdi kedü-yı carh-âbâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 54). [içine, -i, -n, -e]
23. İcini dânenen kıldı pür ahker
‘İzâr-ı bâğda her zâğ-ı mahzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 58). [icini, -i, -n, -i]
24. Kaşab târî gibi kaldı **içi** boş
Ruñ mir’atı buldı inkisârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 50). [içi, -i]

ic: İçmek, yudumlamak.

1. Yiyüp **içüp** sürerdi ‘ıyş u ‘ışret
Teni kuvvet tutardı cânı râhat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 17). [içüp, -üp]
2. Añup ‘adlini ‘ahd itdi şurâhî
Ki **içmeye** meyün kanını dahı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 112). [içmeye, -me, -ye]
3. Pür itmiş şâh-ı gül câm erguvânı
Ki **içe** ‘andelîbe döst-kânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 42). [içe, -e]
4. Olup bir kaç kamer-ruñlarla dem-sâz
Yiyüp **içüp** sürerdi ‘ıyş u ‘ışret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 7). [içüp, -üp]
5. Kaçan gam ‘atşınıñ olsa zebûnı
Yaşından âb-veş **içerdi** hûnı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 68). [içerdi, -er, -di]
6. Gâmin yime gözümün iy mükerrerem
Ki olmaz âb-ı deryâ **içmeden** kem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 68). [içmeden, -me, -den]
7. Mey **içme** dehr câmından ki iy dil
Katılmışdur aña zehr-i helâhil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 27). [içme, -me]
8. Ki yiyüp **içüben** yatmağı iy cân
Bilürsin kim başarur cümle hayvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 7). [içüben, -üben]
9. Yiyüp **içmeyem** artuk tutmayam câm
Refîkûn olmayınca ol dil-ârâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 143). [içmeyem, -me, -y, -em]
10. K’iletduñ Nîle **içmeğe** komaduñ
Ezel bir h’âna da‘vet kılduñ iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 20). [içmeğe, -mege]
11. Kimün efgânın işidür kulağın
Elinden kimün **içersin** piyâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 41). [içersin, -er, -sin]
12. Unutma eski yârânı da zînhâr
Kaçan kim **içesin** köhne şarâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 67). [içesin, -e, -sin]
13. Ne yirsin pes ne **içersin** şeb u rûz
Hayât-ı âdeme kütiledür fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 68). [içersin, -er, -sin]
14. Yiyüp **içmekden** istîgnâ-yı muṭlak
Yiyintiden velî el çekmegüm yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 92). [içmekden, -mek, -den]
15. İç eller gibi câm-ı dost-kânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 64). [iç,]
16. Eger zehr **içem** olur cânuma nüş
Aña beñzer senünle bende ahvâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 74). [içem, -e, -m]

17. Uyumaz u yimez **içmez** şeb ü rüz
Ne var bir yirde ârâm u kararî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 8). [içmez, -mez]
18. Rızâ-yı yâr idi maflûbı her gâh
Ğam **içürmişdi** cām-i ‘ışkdan zehr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 35). [içürmişdi, -ğr, -miş, -di]
19. Yidüm **içdüm** ta‘am ü şerbet iy yâr
Gel it bu şiftelikden ferâgat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 56). [içdüm, -düm]
20. İdüpdür ğark-ı hûn-ı şîr-i merdân
İçer mey gibi kanı yok dehâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 123). [içer, -er]
21. Ağu **içmiş** gibi oldu diger-gün
El urup gönlegini eyledi çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 2). [içmiş, -miş]
22. Ol **içüp** bāde-i ğam vardı elden
Bu mest-i ‘ışk olup kaldı ‘amelden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 101). [içüp, -üp]
23. Ğamı şādîye dönüp hoş dil oldu
Yidi vü **içdi** oynadı vü güldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 82). [içdi, -di]
24. Ciger tâbına buldı feth-i bâbı
Hem **içdi** hem girüp yundı bu şudan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 37). [içdi, -di]
25. Ki tâ Mecnûn bulardan yiye **içe**
Ne yimek başladı kılmağa nâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 62). [içe, -e]
26. Ki olur bunda demir şovuk ya ıssı
Ne yir **içer** nedendür h‘âbgâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 9). [içer, -er]

icâb: Ar. Kabul etmek, edilmek.

1. Bilürdi k’eyle **icâb** itdi taqdîr
Elin her nesneden kılmışdı kütâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 32). [icâb,]

icâb it: Gerekmek, lüzum etmek.

1. Esîrûn gerdeninden çöz kemendûn
Ne iderdûn eyle icâb itse taqdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 31). [icâb it, -se]

icâbet: Ar. Kabul etmek, edilmek.

1. Bular ol ravzada lâ-büd **icâbet**
Ne deñlü kim gele bîmâr u rencûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 78). [icâbet,]

icâbet it: Kabul etmek, edilmek.

1. Vücûd derdden buldı rehâyı
Pes idüp da‘vet yaza icâbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 135). [icâbet it, -üp]

icâbet vir: Rızı olmak.

1. Du‘â kıldı günahkâr ümmetine
İcâbet virdi Mevlâ hâcetine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 208). [icâbet vir, -di]

icâd it: Yeni bir şey meydana getirmek.

1. Ki vardı bir mu‘allim anda üstâd
Özinden niçe fen itmişdi icâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 4). [icâd it, -miş, -di]

icâzet: İzin, müsaade.

1. İcāzet virdügiyçün derde Eyyüb
Taḥammül kılduğıyçün ḥızne Ya'küb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 83*). [*icāzet,]*

icāzet vir: İzin vermek, müsaade etmek.

1. Velî virdi icāzet k'ol ciger-ḥ'āh
Ḳoya ḥabsi vü çıka seyre geh gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 31*). [*icāzet vir, -di]*

içerü gir: İçeri girmek.

1. Diyelüm içerü girsün ol abdāl
Neşâtından bu ḳavluñ tırdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 6*). [*içerü gir, -sün]*

için: Amaç bildirir; maksadıyla, amacıyla, gāyesiyle.

1. Dönüp meydān **için** eyler tavāfi
Ki şulḥ eyleyeler koyup mużāfı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 9*). [*için,]*

için: Arasında, içinde.

1. Ḳādir eyle her cevāba yā ilāhe'l-'ālemîn
Şol zamān kim ḳabr **içinde** ideler dürlü su'āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 36*). [*içinde,]*
2. Maḥşerde ol şefî'i bu Ḥamdî şikestenüñ
Düzeḥ **içinde** kılmayalar tā āña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 54*). [*içinde,]*
3. Şu zindān itdüğün māhı ḥaḳıyçün
İçinde Yūnusūñ āhı ḥaḳıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 86*). [*içinde,]*
4. Cihān **içinde** çün kim ḥāş eger 'ām
Anuñ iḥsāniledür ḡarḳ-ı in'ām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 217*). [*içinde,]*
5. Kaçan k'ölem lâḥd ola maḳāmum
Unudıla cihān **içinde** nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 224*). [*içinde,]*
6. Yüzi mir'āt-i envār-ı ḥaḳikî
Resülün ḡar **içinde** refikî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 6*). [*içinde,]*
7. Ve ger ḥōd seng **içindeyse** şerāre
Çekem anı demir gibi kenāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 97*). [*içindeyse, -yse]*
8. Şan oldı rezmgehe ḳandan gülistān
Ki bülbüldür **içinde** zāğ-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 70*). [*içinde,]*
9. Ki gerd-i 'aybdan dūr idi ol ḥavz
İçinde ḡavş eylerdi semekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 33*). [*içinde,]*
10. İçine almış ol çetr āsumānı
Çekilmiş 'arşa toḡrı sāye-bānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 59*). [*içine,]*
11. Eler zerden varak ḡirbāl-i eşcār
Girih çün bağ **içine** bād-ı pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 65*). [*içine,]*

içre: (Vakit) içinde/arasında.

1. Meh-i tābāna olmışdı sirişte
Şeb-i ḳadr **içre** şan nūr-i firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 12*). [*içre,]*

içre: Üzerinde.

1. Bu hāl **içre** dil-i Mecnûna nāḡāh
Güzere kıldı ḥayāl-i rüy-ı dil-ḥ'āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 7*). [*içre,]*

içre: -da/-de, içinde.

1. Bir gemidür güyiyâ ‘ummân-ı şun’uñda felek
Kim kalup girdâb-ı hayret **içre** döner lâ-yezâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 10*). [içre,]
2. Şeb-i ferhunde hem-çün turre-i hür
Nühüfte câ-be-câ müşğ **içre** kâfûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 22*). [içre,]
3. Yalınçağ eyleyüp tığını süsen
Turur vâdiler **içre** hem-çü reh-zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 52*). [içre,]
4. Dağâyıkdan şu resm-ile eğer bul
Ki nazm **içre** Nizâmîyi diger ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 120*). [içre,]
5. Çıkar şi’r **içre** bir vech-ile nâmı
K’ide tahsîn sözüñe Münlâ Câmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 121*). [içre,]
6. İl **içre** dâstân oldı cemâlî
Dişi lü’lû yüzi hürşide döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 50*). [içre,]
7. Cihân **içre** nazîri yog-idi hîç
Anuñ vaşında bu şi’r-i lâţîfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 56*). [içre,]
8. Ki görmişdi harâbe **içre** anı
Dökerdi gözlerinden hâke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 25*). [içre,]
9. Kafes mahbes olur mı hîç bâde
Ya gizlenür mi şîşe **içre** bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 44*). [içre,]
10. Cihân **içre** cemâl-i dil-rübâlar
Yüzi nûrından alurlar ziyâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 31*). [içre,]
11. Buyurduñ kim bizüm kavm **içre** bî-had
Güzeller var kamer-hadd ü sehî-kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 35*). [içre,]
12. Yeñi içinde her bâzûsı kim var
Çeh **içre** şan kâra urğandır iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 32*). [içre,]
13. Sarây **içre** var idi kal’a muhkem
İletdiler nigârı anda ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 75*). [içre,]
14. İl **içre** hâlümüz uş şuñı yitdi
K’ucuñdan ‘ârimuz yillere gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 19*). [içre,]
15. Hüner-mend idi gâyet fâzil idi
Kemâlât **içre** hayli kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 6*). [içre,]
16. Olup tağ **içre** dem-sâz-ı ded ü dâm
Bularla tutdı vahşî gibi ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 9*). [içre,]
17. Mağâra **içre** cild ü beyza-i mâr
Kefen-i kâfûr olur aña her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 25*). [içre,]
18. Ben ol dem ki olam hâk **içre** pinhân
Olayduñ sen gelüp yirüme sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 79*). [içre,]
19. Bugün oldum kabilem **içre** ben hâr
K’ider yârânlarum benden kamu ‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 45*). [içre,]
20. Şehâb **içre** nihân mâh-ı cihân-tâb
Nitekim penbe içinde dür-i nâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 91*). [içre,]
21. Çü gâyet serddür gördi zemistân
Meh oldı kâkum-ı ebr **içre** pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 94*). [içre,]
22. Ne hâlet didügi bu hâste-hâtır
Çün oldı ‘Âmirîler **içre** zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 24*). [içre,]
23. Bulınmaz bu metâ’a iy vefâdâr
Cihân **içre** benüm gibi harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 102*). [içre,]
24. Bilürsin kim zamâna **içre** el-ân
Benem bu ortada ma’rûf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 117*). [içre,]
25. Eger elden geleydi ‘âşık olmak
Reh-i ‘ışk **içre** böyle şadık olmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 8*). [içre,]
26. Egerçi perde ardındaydı mestür
Velî hüsnî-yle şehîr **içre** oldı meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 20*). [içre,]
27. Müdâm ol rezmgâh **içre** dilîrân
Girivândur nitekim nerre şîrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 65*). [içre,]
28. Çeker her kişi ceng **içre** cezâyı
Ol okur şulh içün dâyim du’âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 5*). [içre,]
29. Haķîkat bu-durur ‘ışk **içre** lâyıķ
K’öñinde yârnuñ cân vire ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 41*). [içre,]
30. Ki bir divâne kıldı bizi bed-nâm
İl **içre** eyledi bî-‘âr u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 20*). [içre,]

31. Gelürler bunda eylerler sürüdü
Komadılar il **ıcre** bizde udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 26*). [ıcre,]
32. Şecâ'atdan bülend oldı külâhuñ
İl **ıcre** yüzüñ ağı itdi sipâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 12*). [ıcre,]
33. Oturmayın cihân **ıcre** serîre
O gene irişmeyince bu fakîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 57*). [ıcre,]
34. İderler şimdî her meclisde yâdın
İl **ıcre** bî-güneş düşdi zebâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 73*). [ıcre,]
35. Anuñ yine 'adû fethinde derdi
Bu ceng **ıcre** anuñ ucundan iy mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 31*). [ıcre,]
36. Tevârih **ıcre** şöyle buldum anı
Ki cün 'azm eyledi Necde diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 14*). [ıcre,]
37. Neden sensin cihân **ıcre** siyeh-püş
Yazılmışdır meger 'ışk-ıla nâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 54*). [ıcre,]
38. Bu sevdâ **ıcre** korkarvan k'olam güm
Kaçankim kalmaya çeşmüñ ziyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 72*). [ıcre,]
39. Gice irdi bu hâlet **ıcre** nâgâh
Çeküp gün yüzine zulmet hicâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 90*). [ıcre,]
40. Vezîr ü hâşş u nüddâm u ekâbir
Ne kiçi kaldı şehîr **ıcre** ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 45*). [ıcre,]
41. 'Arab **ıcre** reis ü püş-i leşker
Yücedür nâmî sâhib-tügdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 72*). [ıcre,]
42. Ebâ-'an-ced cihân **ıcre** mükerrerem
Su gibi kan revân itmekte çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 74*). [ıcre,]
43. Ki hiç bir müzeyye sığmaz iki pây
Hemîn oldur cihân **ıcre** baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 15*). [ıcre,]
44. Getürme bize halk **ıcre** fazîhat
Çi ger pend itdi ol cân-pâresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 12*). [ıcre,]
45. Eyit kim 'aybsuz 'âlemde kim var
Cihân **ıcre** kanı bir kime bî-'ayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 41*). [ıcre,]
46. Cihân **ıcre** irer pâyâna her gam
Següñ vardur vatangâhı senüñ yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 108*). [ıcre,]
47. Cihân **ıcre** 'azîz olursın iy cân
Büzürg 'âlemiyse hem-demüñ ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 116*). [ıcre,]
48. Cefâ vü cevîr elinden sîne-çäküm
Hişar **ıcre** giriftâr u muşayyed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 23*). [ıcre,]
49. Vefâsuz oldı âdem âhîr-i kâr
Cihân **ıcre** bunı isterdi cânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 95*). [ıcre,]
50. Kanâ'at hâşletini itmekdür izhâr
Ganimetdür cihân **ıcre** kanâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 45*). [ıcre,]
51. Selîme şordı herkesden nişânı
Bu hâl **ıcre** gözün yaş tutdı nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 3*). [ıcre,]
52. Ki bî-süz olmaya halk **ıcre** sâzuñ
Sen ol vaktin bulursın kadr-i 'âlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 68*). [ıcre,]
53. Vatan tutdı gelüp gülzâr içinde
Gülistân **ıcre** oldılar hırâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 23*). [ıcre,]
54. Senüñ gam-dârûnâm gam yimezem hiç
Egerçi 'âlem **ıcre** süst hîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 25*). [ıcre,]
55. Topuğa dek gil **ıcre** kıldılar zâr
Kanı 'âlemde bir vakt-i muvâfık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 144*). [ıcre,]
56. Bu yolda çok hâtar vardur üküş derd
Cihân **ıcre** benüm gibi gerek er (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 5*). [ıcre,]
57. Cihânda oldı ef'âlî fesâne
Halâyık **ıcre** meşhûr oldı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 81*). [ıcre,]
58. K'ire âşüfeliş olur hâkâret
Çü sensin kişver-i 'akl **ıcre** bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 59*). [ıcre,]
59. Olasın bu cihân **ıcre** mükerrerem
Elünden geldüğünce eyle ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 38*). [ıcre,]
60. Şa'î cân âfitâbınıñ hicâbı
Sarây-ı 'işmet **ıcre** dilber-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 7*). [ıcre,]

61. Çeh-i Mısr **ıçre** maḥbûs-ı muḥalled
Şaḥı ğâret-ger-i dîn ya'nî Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 12). [ıçre,]
62. Saña ol yeg ki dikmeyem zebânı
Vücüdüm 'ışķuñ **ıçre** hiçe saydum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 11). [ıçre,]
63. Cihânda kalmadı bir kılca kaydum
Beni bulduñ bugün sen bu çeh **ıçre** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 13). [ıçre,]
64. Güm eyledüm seni ben bu reh **ıçre**
Vücüdüm varluğı andandur âhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 14). [ıçre,]
65. Şanevber ḥullesinde tügme-i zer
Tağıtdı saçların bağ **ıçre** sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 51). [ıçre,]
66. Ki bağ **ıçre** gül-içün tutdı mâtem
Çemen soñında 'âdetdür ki her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 62). [ıçre,]
67. Teb ü lerce revâdur büstâne
Gül-i nâzik çeker bağ **ıçre** rencür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 69). [ıçre,]
68. Şanasın oldı tennür **ıçre** âteş
Işırdı lâ'lini teb-ḥâle-i ğam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 18). [ıçre,]
69. Ne diyem kim ne resme virdi cânı
Cihân **ıçre** hemîn anuñ şümârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 69). [ıçre,]
70. Kânı ol gül gibi zîbâ vü ter ḥad
'Arab **ıçre** ne deñlü varsa a'yân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 61). [ıçre,]
71. Anuñ gibi ki zulm irmiş irür dâd
Vücüdi eşķ ü âh-ı dil-keş **ıçre** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 9). [ıçre,]
72. Gehî âb **ıçre** gâhî âteş **ıçre**
Dökerdi acı acı dîdeden yem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 10). [ıçre,]
73. Gehî âb **ıçre** gâhî âteş **ıçre**
Dökerdi acı acı dîdeden yem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 10). [ıçre,]
74. Vücüd-ı çâkine virdi cerâhet
Varup tağ **ıçre** buldı kân-ı derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 51). [ıçre,]

ıçün: "Amacıyla ve uğruna" anlamlarında edat.

1. Kañı küh u deşte 'azm itseñ şikâr **ıçün** çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağında ḥavfüñden verem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37). [ıçün,]
2. İrişür mülk-i maķşûdına derḥâl
'Arûs-ı dîn-i İslâm **ıçün** iy şâḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 21). [ıçün,]
3. Maḥabbet mührinüñ âşârı **ıçün**
Nübüvvet mührinüñ envârı **ıçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 73). [ıçün,]
4. Maḥabbet mührinüñ âşârı **ıçün**
Nübüvvet mührinüñ envârı **ıçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 74). [ıçün,]
5. Sa'âdet şehrinüñ der-bânı **ıçün**
Velâyet taḥtınuñ sultânı **ıçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 103). [ıçün,]
6. Sa'âdet şehrinüñ der-bânı **ıçün**
Velâyet taḥtınuñ sultânı **ıçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 104). [ıçün,]
7. Gözi nemgînlerüñ evrâdı **ıçün**
Dili ğamgînlerüñ feryâdı **ıçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 107). [ıçün,]
8. Gözi nemgînlerüñ evrâdı **ıçün**
Dili ğamgînlerüñ feryâdı **ıçün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 108). [ıçün,]
9. Velî düşmedi âsân baña bu genc
Ki çekdüm her güher **ıçün** üküş renc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 128). [ıçün,]
10. Dilerdi nesl ü peyvend **ıçün** ol şâḥ
Ḥudâdan bir veled şâm u şehergâḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 187). [ıçün,]
11. Şadâsı cânibine tãrdan 'üd
Düzetdi muṭrib **ıçün** râḥ-ı maķşûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 16). [ıçün,]
12. Ki riş-i muḥtesibden mîr-i bâzâr
Rebâb **ıçün** getürdi bir niçe tãr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 30). [ıçün,]
13. Bu 'alem nâm-ı nîkiçündür el-ḥaķ
Yaratmadı murâd **ıçün** bunı Ḥaķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 8). [ıçün,]
14. Nedür şekk ile nüş-i zehr kılmaķ
Kişi kendin el **ıçün** kaḥr kılmaķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 44). [ıçün,]
15. Tenine zeyn idüp bir gün silâḥı
Av **ıçün** eyledi kaşd-ı nevâḥî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 32). [ıçün,]

16. Geç andan baña besdür bu şikence
Şehā olmaz iş **içün** düşme rence (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 122). [içün,]
17. Dilâverler elinde ok k'öper müşt
Ölürken dir şehâdet **içün** engüşt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 28). [içün,]
18. Bahâdırlar **içün** tutmağa mâtem
Tağıtdı şad hezârân kelle perçem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 67). [içün,]
19. Çeker her kişi ceng içre cezâyı
Ol okur şulh **içün** dâyim du'âyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 6). [içün,]
20. Cidâl-ı haşm **içündür** gözlemek neng
Ne cânım var ki idem yâr-ıla ceng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 37). [içündür, -dür]
21. Sen ol çübâna döndüñ iy cihângîr
Ki urdı kelbin atup kurd **içün** tîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 32). [içün,]
22. Öbür gider açılmaz bahtı hergiz
Bu emr **içün** k'olam itmâma bâ'is (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 23). [içün,]
23. Benüm başum **içün** düş-nâma bâ'is
Bu bir abdâl meşrebdür hevâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 24). [içün,]
24. Degüldür sâbit ü yokdur şebâtı
Ben anuñ **içün** eylerven neberdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 29). [içün,]
25. Baña her kişi ta'n eyler nihânî
Ki Mecnûn **içün** ol mâha idüp cehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 13). [içün,]
26. Revân cân mañv olur ol lezzet **içün**
Meger kim vaz' kılan ol nebâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 6). [içün,]
27. Nikâh ecli **içün** okundı kâzî
Hem oldı cem' ehl-i 'ilm haylı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 2). [içün,]
28. Oturdu k'ide dâmâd **içün** âbâd
Gehî vesme çeküp ebrûlarına (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 18). [içün,]
29. Nedür derdüñ senüñ bir 'avrat **içün**
Degül bir bîñ dağı olursa 'avrat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 40). [içün,]
30. Viren hasretle 'ömri bergi bâde
Yir idi her zamân Mecnûn **içün** gam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 5). [içün,]
31. K'ider âhüs **içün** âh u feryâd
Didi derd-ile k'iy hayrân u mehcür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 6). [içün,]
32. Ne hõd dildâr dergâhına kâşîd
Bu iş **içün** müdâm endişedeydi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 33). [içün,]
33. Ki ben yâram saña iy yâr-ı cân hem
Figân bî-keslik **içün** ne revâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 171). [içün,]
34. Ya havrâ-yı hayâle burka'ı nâb
Bu havrâ-manzar **içün** gâh [u] bî-gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 27). [içün,]
35. Kılardı herkese ihsân u in'âm
Dem-â-dem yir idi Mecnûn **içün** gam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 11). [içün,]
36. Gelüp şarmaşur aña hem-çü yârân
Meger yir kanı **içün** ol hemîşe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 111). [içün,]
37. Yolar Mecnûnı **içün** saçlarını
İdüp zevci vefâtını bahâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 108). [içün,]
38. Yidi dildârı **içün** kayd anuñla
Gelüp yâdına hâl-i ehl-i hâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 78). [içün,]
39. Ol ayuñ yıldızı düşdi vebâle
'Îlâc itmeklik **içün** ol habîbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 81). [içün,]
40. 'Azâ **içün** giyindiler karayı
Siyeh câmeyle meh-rüyân-ı dil-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 36). [içün,]
41. Şehir vaktinden anuñ efser-i 'âc
Süpürilmek **içün** ol tāk-ı merğüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 49). [içün,]

içür: İçmesini sağlamak.

1. Baña sen **içürürsün** ta'nla zehr
Gehî bî-mihr dîrsin ben harâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 84). [içürürsün, -sün, -ür]

içür: Eziyet etmek, zulmetmek, kötü muamelede bulunmak, sıkıntıya sokmak.

1. Kātı hışm eyleyüp bî-reyb ü 'illet
İçürdi tā ziyân-ile biraz let (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 50*). [*İçürdi, -di*]

‘id: Bayram.

1. Şebe döndi günü soñ oldı **‘idi**
Tehî düşdi yimekten uyğudan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 82*). [*‘idi, -i*]
2. K’irişmez gerdene şad **‘id** ü nevrüz
Gözin açup du‘adan soñra ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 8*). [*‘id,]*
3. Memâtum **‘iddür** kurbân-ı ‘idüm
Müzeyyen eyle tâbütum ‘arūsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 32*). [*‘iddür, -dür*]

idi: Basit fiilleri bileşik fiil yapan çekim eki.

1. Şehirlerde münâcât eyler **idi**
Hudāya ‘arz-ı hâcât eyler **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 193*). [*idi,]*
2. Yağūd mânend-i kâlib olmuş **idi**
Ki cân anda şeker-leb olmuş **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 71*). [*idi,]*
3. Yağūd mânend-i kâlib olmuş **idi**
Ki cân anda şeker-leb olmuş **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 72*). [*idi,]*
4. Göñülden dir **idi** kim bu nişâne
Elifler dâğlardur ‘aşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 61*). [*idi,]*
5. İdinmiş **idi** ol zulmetde leşker
Süñü şem‘in ecel şehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 55*). [*idi,]*
6. Gider düşdi yine şahrāya çün bād
Dir **idi** Hâk ne kaldıysa muḳadder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 3*). [*idi,]*
7. Açar evc-i ferahdan çarḥ şad der
Bu resme olmuş **idüm** bende ḥaste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 21*). [*idüm, -üm*]

idi: Ek eylem.

1. Meger günlerde bir gün k’irdi nevrüz
Mübârek rüz **idi** çün ‘id-i pîrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 22*). [*idi, -di*]
2. Bahâr eyyâmı **idi** ol zamân hem
Bihişte dönmüş **idi** bâğ-i ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 33*). [*idi, -di*]
3. Bahâr eyyâmı **idi** ol zamân hem
Bihişte dönmüş **idi** bâğ-i ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 34*). [*idi, -di*]
4. Şan ol ḥaṭ **idi** kufl-ı genc-i ‘irfân
Ki miftâhıydı aña satr-ı ‘ünvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 95*). [*idi, -di*]
5. Şaçılmış **idi** ol ḥatt-ı nihânî
Şehâb-ı ḥâmeden dürr-i me‘ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 97*). [*idi, -di*]
6. ‘Acebdür k’olmuş **idi** aña ber-ser
Per-i murğân çetr-i sâye güster (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 81*). [*idi, -di*]
7. Bular bu sözde **iken** hayretile
İrişüp kondı mihmân ḥaşmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 47*). [*iken, -ken*]
8. Yoğ-idüm gelmemiş **idüm** cihâne
Şabiden şişeyi tutgıl nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 38*). [*idüm,]*
9. Aña bu ne kadar kim pend ider **idi**
Yine ol bildügi yola gider **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 31*). [*idi, -di*]
10. Aña bu ne kadar kim pend ider **idi**
Yine ol bildügi yola gider **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 32*). [*idi, -di*]

11. Bizi de kılmagıl bārī ferāmūş
Ben **idüm** gülşenüñün bağbānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 47*). [*idüm, -dû, -m*]
12. Ki çarlı ura ğamuñdan bağruma tır
Ciger-güşen **idüm** ger evvel iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 103*). [*idüm, -dû, -m*]
13. Nedāmet desti burdı güşümü uş
Senüñ haqquñda **idüm** ger günehkār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 111*). [*idüm, -dû, -m*]
14. Çü bir cān **idik** olduĝ iki pāre
Yoĝum ben ħazretüñledür ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 42*). [*idik, -di, -k*]

idi: Ek fiilin görülen geçmiş zaman çekimi.

1. Küffār mu‘cizātuñı gördükçe buhl idüp
Kılurlar **idi** sihrî ko diyü saña tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 32*). [*idi,]*
2. Söylerler **idi** gerçi ki zāhirde bu sözi
Var **idi** içlerinde velî reşkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 33*). [*idi,]*
3. Söylerler **idi** gerçi ki zāhirde bu sözi
Var **idi** içlerinde velî reşkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 34*). [*idi,]*
4. Nebîler şubḥ gibi **idi** sen rüz
Olaruñ der-peyince ‘ālem-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 53*). [*idi,]*
5. İki gevher **idiler** bir şadefden
İki aḥter yahūd burc-ı şerefden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 15*). [*idiler, -ler*]
6. Ger emlaḥ sözini işitse bir ān
Feşāḥatdan dem urmaz **idi** Şahbān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 16*). [*idi,]*
7. Kamu çün dāne-i nār **idi** yek-sān
Hicāl-ı sırr-ı cān ardında pinḥān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 139*). [*idi,]*
8. Şu deñlü var **idi** māl anda eفزün
K’ödemezdi zekātın genc-i Kārūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 177*). [*idi,]*
9. Şehirlerde münācāt eyler **idi**
Ḥudāya ‘arz-ı ḥacāt eyler **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 194*). [*idi,]*
10. Velî giryān **idi** ol tıfl dāyim
Değüldi dāyeye rām u mülāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 315*). [*idi,]*
11. Hicāb-ı ğaybde mestür **idiler**
Ḥayāl-i ādemiden dūr **idiler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 137*). [*idiler, -ler*]
12. Hicāb-ı ğaybde mestür **idiler**
Ḥayāl-i ādemiden dūr **idiler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 138*). [*idiler, -ler*]
13. Baķup yüzine şād olurdı hem şāh
Dün ü gün meyden olmaz **idi** ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 11*). [*idi,]*
14. Yoĝ-idi gönlinüñ kılca melālî
Fırbinden bu devrūñ ğāfil **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 13*). [*idi,]*
15. Çü bir söz açıla ol mübtelādan
Dir **idi** yine diñ işitmedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 38*). [*idi,]*
16. Kırulmuş **idi** bir çetr anda ḥazır
K’ekābirden olıcaĝuz müsāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 53*). [*idi,]*
17. Dir **idüñ** ceng içinde dīv-bendüm
Dilir ü pehlivān u zūr-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 13*). [*idüñ, -ü*]
18. Ölürem soñra düşer boynına kan
Dir **idi** korķma k’idem teraḥḥum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 71*). [*idi,]*
19. Pür **idi** berfden eṭraf-ı ‘ālem
Dökilür āsumāndan berf çün ‘āc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 4*). [*idi,]*
20. Ki bu düşden işi key müşkil oldu
Dir **idi** ğam kılup cānına te’sir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 53*). [*idi,]*
21. Yidürdün zāĝa anı sen āḥir iy yār
Bu **idi** virdüğüm yoluñda cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 51*). [*idi,]*
22. Viren ḥasretle ‘ömri bergi bāde
Yir **idi** her zamān Mecnûn içün ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 5*). [*idi,]*
23. Nitekim Yūsufından ayru Ya’kūb
Dir **idi** ḥasret ü derd-ile her gāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 9*). [*idi,]*
24. K’özine anlar **idi** yār-ı sırdaş
Gönildi taĝa oĝlını arayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 28*). [*idi,]*
25. Yir **idi** hem yine dilber ğamını
Meger kim bir gün ol şūrīde nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 6*). [*idi,]*

26. Çü hayvân yir **idi** bih-i nebâtât
Ne vahşi **idi** ma'nide ne hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 38*). [idi,]
27. Aña olmuşlar **idi** hep hevâdâr
Ger oturaydı ger tûraydı dâym (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 112*). [idi,]
28. Bu **idi** yol hoş itdün bârekallâh
Kavî peymânmışsın hem vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 88*). [idi,]
29. Kılardı herkese ihsân u in'âm
Dem-â-dem yir **idi** Mecnûn için gâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 11*). [idi,]
30. Kuzusu gibi emzürür **idi** şîr
İder âhû-bere anuñla bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 120*). [idi,]
31. Tûrurlar san ol ortada Süleymân
Hişâr olmuşlar **idi** yâ özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 87*). [idi,]
32. Cihânı hiçe şaymışdı haķîkat
Belâ seyli başından aşmış **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 5*). [idi,]
33. Gözi yaşı cefâdan taşmış **idi**
Pür **idi** bûy-ı 'ışkıla dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 6*). [idi,]
34. Dilinde mihirden var **idi** dağı
Şu deñlü çekmiş **idi** miñnet ü derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 9*). [idi,]
35. Tağıtmış **idi** şî'r-i derd-nâki
İştise nazm-ı şî'rin bir diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 18*). [idi,]
36. Vefâ küyünden açmış **idi** bir tâb
Kaçankim gâmdan irse cânına tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 30*). [idi,]
37. Felek döne döne kılmış **idi** kahr
Eger biñ dürlü hon itseñ havâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 36*). [idi,]
38. K'aña dil virüp idinmişdi maţlûb
Hem anı kız da cândan sevmiş **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 21*). [idi,]
39. Göñülden 'ışkı ğayrın şavmış **idi**
Biri birine key 'aşıklar **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 22*). [idi,]
40. Aşılmış **idi** bir kıl üzre cânı
Ki tâ günden güne bî-çâre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 28*). [idi,]
41. Tesellî ider **idi** geh geh anı
Maħabbet göñline sevdâ bıraksa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 6*). [idi,]
42. Yine geldi giden bîmârlık hep
Şu ten k'evvel tutılmış **idi** zaħme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 51*). [idi,]
43. Ki kimse bulmaz **idi** geçmege yol
Şulardan k'ol arada yigreşürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 32*). [idi,]
44. Mişâl-i şem' **idiler** mâtem-efrûz
Çağırup didi hûbân-ı kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 38*). [idiler, -ler]
45. Bile varmışlar **idi** bî-nihâyet
Şu resme kocdı varup ol mezârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 6*). [idi,]
46. Uyudılar şafâdan tâ kıyâmet
Çü dünyâda bir itmîşler **idi** 'ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 35*). [idi,]
47. Münevver her birinün rûyı çün şem'
Varup girerler **idi** ol bihişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 65*). [idi,]
48. Özinde gördi 'izz ü ihtîşâş
Huzûr itmemiş **idi** bunda bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 117*). [idi,]
49. Añarlar gâh geçmiş mâcerâyı
Ki 'âlemde ne fi'l itmîşler **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 57*). [idi,]
50. Reh-i 'ışka niçe gitmişler **idi**
Gehî bu dünya hâlin söyleşürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 58*). [idi,]
51. Gâmin çekmişler **idi** vâfir anuñ
Cihân âsâyişini görmemişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 82*). [idi,]

idi: İsimleri fiil yapan ek.

1. Meger bir şeb ki 'âlem rüşen **idi**
Felek bağı açılmış gülşen **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 1*). [idi,]
2. Meger bir şeb ki 'âlem rüşen **idi**
Felek bağı açılmış gülşen **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 2*). [idi,]
3. Yatağı **idi** Huldun sebze-zârı
Şücürından yir **idi** dürlü bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 41*). [idi,]

4. Şuvadı çeşme-sârî kevşer **idi**
Maķâm-ı gülîstân-ı aķđar **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 43*). [idi,]
5. Şuvadı çeşme-sârî kevşer **idi**
Maķâm-ı gülîstân-ı aķđar **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 44*). [idi,]
6. ‘Ömer kim şer’i muķkem **idi** ğāyet
Sivā-yı Hāķdan itmişdi ferāġāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 1*). [idi,]
7. Yoġidi hiç nazîri dîn içinde
Bahādırlardan **idi** kîn içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 6*). [idi,]
8. Melāhat göklerine māh **idi** ol
‘Adālet kişverine şāh **idi** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 7*). [idi,]
9. Melāhat göklerine māh **idi** ol
‘Adālet kişverine şāh **idi** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 8*). [idi,]
10. ‘Alî kim Aķmedûn dāmādı **idi**
Enîsi maķremi mu‘tādı **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 1*). [idi,]
11. K’ol iki gevher **idi** çün sitāre
İki ġuşına ‘arşuñ ġuşvāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 17*). [idi,]
12. Muķî **idi** birinuñ emrine bād
Birisinden ‘anāşır oldı ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 61*). [idi,]
13. Birine rām **idi** ger dîv ü perî
Biri kıldı musaķķhar baķr ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 63*). [idi,]
14. Ki dāyim ġür **idi** naķcîr-i Behrām
Zamāne şîri olmişdur buña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 75*). [idi,]
15. Ferîdûn **idi** tîfil ki o perverd
Bunuñdur devleti bālig zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 77*). [idi,]
16. Kızıl ġülden seķer bulmişdı deste
Zamānum **idi** firûz u huçeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 32*). [idi,]
17. Çemen şāķnı be-ġāyet ħurrem **idi**
Dehānı ġoncenûñ pür şebnem **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 35*). [idi,]
18. Çemen şāķnı be-ġāyet ħurrem **idi**
Dehānı ġoncenûñ pür şebnem **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 36*). [idi,]
19. Ki var **idi** ‘Arab mülkinde bir mîr
Seķā vü luķf kânı vü cihān-ġîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 167*). [idi,]
20. Kaķāyilden ‘Arab içinde ol ħān
Şeh **idi** ‘Amirîler üzre yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 172*). [idi,]
21. Ĥalîfe var gerçi olmişdı meşķur
Ĥalefsüzlikden **idi** lik mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 184*). [idi,]
22. Bu **idi** cedd ü cehdinden murādı
Ki ‘ālemden ġüm olmaydı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 199*). [idi,]
23. Pes ol ‘ummān-ı şevķ u kulzûm-ı nûr
K’öñünde bir **idi** nezdîk ile dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 254*). [idi,]
24. Ne bilstün çarķ işin sādē-dil **idi**
Ne ġönlinde var-idi ġām ġubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 14*). [idi,]
25. Meger bir şeb ki dehr olmişdı pür nûr
Kaķer raķşān **idi** çün tal‘at-ı ħûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 2*). [idi,]
26. Sipîhr-i sebzen necm **idi** peydā
Nitekim dîde-i ħûtān-ı deryā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 3*). [idi,]
27. ‘Aceb ġülzār **idi** zibā vü ħurrem
K’ururdu çün Mesîķ anda şabā dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 21*). [idi,]
28. Var **idi** çār-pāsı ĥadden efzûn
K’olara otlaķ **idi** kûh u hāmûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 28*). [idi,]
29. Kemerde mîm **idi** nāfi nihānî
Dökülmüşdi yāķûd mûy-ı miyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 65*). [idi,]
30. Şan ol ĥargehler **idi** anda her ġāh
Ġöyinniş ĥirmenān-ı leylî-yi māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 47*). [idi,]
31. Ya bir zibā kaķes **idi** ol eyvān
K’içinde kebk **idi** Leylî ĥîrāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 69*). [idi,]
32. Ya bir zibā kaķes **idi** ol eyvān
K’içinde kebk **idi** Leylî ĥîrāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 70*). [idi,]
33. Yûzi kara **idi** vü saçları aķ
Cehennem çeķresin yakmaġa müştāķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 23*). [idi,]

34. Hün̄er-mend **idi** gāyet fāzil **idi**
Kemālāt içre hayli kām̄il **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 5*). [idi,]
35. Hün̄er-mend **idi** gāyet fāzil **idi**
Kemālāt içre hayli kām̄il **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 5*). [idi,]
36. Hün̄er-mend **idi** gāyet fāzil **idi**
Kemālāt içre hayli kām̄il **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 6*). [idi,]
37. Meger kim Qaysıla Leylî dahı hem
‘Ulûm okurlar **idi** andan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 14*). [idi,]
38. Mişāl-i şem‘ **idi** ol merd-i āzād
Güdāz ü girye vü sūz-ile mu‘tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 9*). [idi,]
39. Şanasın kabır **idi** ol gār-ı tenhā
K’içinde mār u mūr iderdı gavgā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 51*). [idi,]
40. Kemer **idi** beline hālka-i mār
Serîri olmış-ıdı püşte-i hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 83*). [idi,]
41. O sultān **idi** vaşşiler sipāhı
Mağara küh içinde bārgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 85*). [idi,]
42. Dahı şol mād̄er-i pūr derd ü mehcūr
Ki Mecnûnūn gamından **idi** rencūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 24*). [idi,]
43. Qabāsında olan her düğme-i zer
Dilinde bir girih **idi** pūr āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 38*). [idi,]
44. Giribānı zihinde naqş kim var
Şan aña dāğ-ı hicrān **idi** her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 40*). [idi,]
45. Velî bî-‘anber-i zūlf-i perî-rüy
Aña ‘itr-ı kefen **idi** şan ol büy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 50*). [idi,]
46. O hūd tālīb **idi** derd ü belāya
Qaçan meyl eyleye hōn u qabāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 55*). [idi,]
47. Cemāl-i Leylî ol cem‘ ortasında
Qamer gibi **idi** şem‘ ortasında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 32*). [idi,]
48. Var **idi** meyl her māhuñ bir işe
İşi āh **idi** Leylinūn hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 34*). [idi,]
49. Yüridiler olup bir nūrdan tūm
Meh **idi** şanki dilber bunlar encūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 62*). [idi,]
50. Meger ol vakt **idi** eyyām-ı sermā
Ağarmış berfd̄en ruhsār-ı şahrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 79*). [idi,]
51. Dirî tutmağ-ıçün hālq-ı cihānı
Şan āteş **idi** āb-ı zindegānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 104*). [idi,]
52. Egerçi telh **idi** bāde vü pūr tīb
Anuñ la‘linden **idi** lîk cüllāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 41*). [idi,]
53. Egerçi telh **idi** bāde vü pūr tīb
Anuñ la‘linden **idi** lîk cüllāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 42*). [idi,]
54. ‘Aceb çetr **idi** zībā vü mūnaqqāş
Muşanna‘ her yiri her naqşı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 57*). [idi,]
55. Ezel ‘ākıl **idi** dīvāne düşdi
Meger kim gönli bir fettāne düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 41*). [idi,]
56. Var **idi** bir beg eşrāf-ı ‘Arabdan
Ki ‘ālî qadr **idi** aşl u nesebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 30*). [idi,]
57. Saḥī **idi** şu resme ol mūkerrem
Ki cūdından **idi** şermende Hātem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 31*). [idi,]
58. Saḥī **idi** şu resme ol mūkerrem
Ki cūdından **idi** şermende Hātem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 32*). [idi,]
59. Nihāyetsüz **idi** anda zer ü sīm
Degöldi genc-i Qārūn ‘ōşrine nīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 37*). [idi,]
60. Begendi vü didi mu‘tādum olsun
Hem oğlum **idi** hem damādum olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 62*). [idi,]
61. Qılardı tağda feryād u efgān
Dili biryān **idi** vü çeşmi giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 14*). [idi,]
62. Meger ol yörede var **idi** bir şāh
K’özine baht u devlet **idi** hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 22*). [idi,]
63. Melik-zāde vü şāhib-efser **idi**
Ebā ‘an ced emîr-i server **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 23*). [idi,]
64. Melik-zāde vü şāhib-efser **idi**
Ebā ‘an ced emîr-i server **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 24*). [idi,]

65. Sa'âdet-mend **idi** hayl u haşem-dâr
Mürüvvet kânı **idi** hem direm-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 27*). [idi,]
66. Sa'âdet-mend **idi** hayl u haşem-dâr
Mürüvvet kânı **idi** hem direm-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 28*). [idi,]
67. Raḥîm **idi** dem-i iḥsânda ol ḥân
Ğazâb vaktinde ammâ şîr-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 29*). [idi,]
68. Şu demde kim cevân **idi** vü ğarrân
Şikâr **idi** buña şîrân-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 49*). [idi,]
69. Şu demde kim cevân **idi** vü ğarrân
Şikâr **idi** buña şîrân-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 50*). [idi,]
70. Benüm hem-kâsem u hem-râzum **idi**
Fiğân u nâlede dem-sâzum **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 51*). [idi,]
71. Benüm hem-kâsem u hem-râzum **idi**
Fiğân u nâlede dem-sâzum **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 52*). [idi,]
72. Ki ol daḥı ğarîb ü tâze **idi**
Dilinde mihr bî-endâze **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 129*). [idi,]
73. Ki ol daḥı ğarîb ü tâze **idi**
Dilinde mihr bî-endâze **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 130*). [idi,]
74. Cevân **idi** vü Mecnûn-ıla hem-sâl
Degül hem-sâl ancaḥ belki hem-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 131*). [idi,]
75. Ḥaberdâr **idi** 'âşıklık ğamından
Pür **idi** dîdesi ḥasret neminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 135*). [idi,]
76. Ḥaberdâr **idi** 'âşıklık ğamından
Pür **idi** dîdesi ḥasret neminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 136*). [idi,]
77. Sehî kâmetlüler merginde sur-nâ
İraqlardan kara şem' **idi** gûyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 22*). [idi,]
78. Bu ğamdan gey mükedder **idi** ḥâlî
Gönülde düzdi âhir bu ḥayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 11*). [idi,]
79. Taleb-kâr **idi** gence buldı renci
Ki renc-ile bulur her kişi genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 59*). [idi,]
80. Baña yâr **idi** evvel kavm-i dildâr
Kamusu düşmen oldu şimdi iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 23*). [idi,]
81. Kamu olmuşlar **idi** âhene ğark
Kılıç oynatmada her biri çün berḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 67*). [idi,]
82. Kosañ tursa yeg **idi** penbe iken
Bunu diyüp çevirdi andan 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 26*). [idi,]
83. Kim anuñ 'aksidür gökde kevâkib
Şanasın çeşme-i nûr **idi** ol ḥavz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 31*). [idi,]
84. Ki gerd-i 'aybdan dūr **idi** ol ḥavz
İçinde ğavş eylerdi semekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 32*). [idi,]
85. Kimi ağlar kimi olurdu ḥandân
Gülenler dehr işinden ğafil **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 71*). [idi,]
86. Velîkin ağlayanlar 'âkıl **idi**
Belâya ol gedâ virmiş rızâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 72*). [idi,]
87. Hoş **idi** ya gerilem çârmiḥa
Baña senden vefâdur bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 44*). [idi,]
88. Hoş **idi** varsa 'ömrüm bergi bâda
Ki şâyed ölsem iy kaddi kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 56*). [idi,]
89. 'Aşâ kaçıcı anuñ leng ḥingi
Şitâ eyyâmı **idi** ol zamân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 3*). [idi,]
90. Ki âteş **idi** cânınuñ penâhı
Bu faşl içinde Mecnûn-ı ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 12*). [idi,]
91. Ki toĝrı kendüyedür reh-güzârı
Meger obalarından bir zen **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 5*). [idi,]
92. Ki Mecnûnuñ karâbetinden **idi**
Zamân-ı Nûḥdan kalmış 'acûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 6*). [idi,]
93. Ki ğamdan **idi** naḥl-i kâmeti ḥam
Yaşı ferrâş **idi** müjgânı çârüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 6*). [idi,]
94. Ki ğamdan **idi** naḥl-i kâmeti ḥam
Yaşı ferrâş **idi** müjgânı çârüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 7*). [idi,]
95. İderdi mevtine anuñ delâlet
Ecel yilinden **idi** ḥavfı katı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 23*). [idi,]

96. Maḳām-ı şıdkda pes buldı ārām
Hevāyī **idi** cāñ tıtdı hevāyī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 37*). [idi,]
97. Beden ḥākī **idi** ḥāk oldı cāyı
Cihāna ‘ādet ü erkân u pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 38*). [idi,]
98. Giriftār **idi** vü zindân-ı ğamda
Daḥı beter yetim oldı vü bi-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 40*). [idi,]
99. Çü hayvân yir **idi** biḥ-i nebâtāt
Ne vahşi **idi** ma’nide ne hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 39*). [idi,]
100. Aña leşker **idi** ol bunlara şāh
Ḳamusı ḥükmineydi bende-fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 44*). [idi,]
101. Arada şāh **idi** ol çün Süleymân
Per-i ‘uḳâbdan geh sāyebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 46*). [idi,]
102. Ki şan her biri dīv **idi** ya ejder
Şu resmeydi şalâbet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4*). [idi,]
103. Ki gey maḳbûl **idi** bârgāhuñ
Hüner ehli vü ğāyet kâmil **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 12*). [idi,]
104. Ki gey maḳbûl **idi** bârgāhuñ
Hüner ehli vü ğāyet kâmil **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 13*). [idi,]
105. Emîn ü müstaḳīm ü ‘ākıl **idi**
Ḥazer deydi ki şāh-ı āšnâ sūz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 14*). [idi,]
106. Ḳamusı ḥizmetinde **idi** kāyim
Ḳılsañ sen daḥı ger cüd ü iḥsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 114*). [idi,]
107. Benüm atam **idi** güyâ ki öldi
Güline çeşmümün ğam çekdi mîli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 152*). [idi,]
108. Acusın tatlusın bilmiş hem anuñ
Selim-i ‘Āmiri **idi** aña nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 9*). [idi,]
109. Ki ol ḥöndan yimedi bir nevāle
Yimekten ol mu‘arrā **idi** ḥ’ānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 65*). [idi,]
110. Bu **idi** gice vü gündüz murādı
Ki Mecnûnuñ yüzün bir göre bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 56*). [idi,]
111. Müdām İbn-i Selām **idi** nigeḥ-bān
Ḳuş uçurmazdı üstinden hevāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 66*). [idi,]
112. Cehennem revzeni olmışdı her ğār
Māḳām-ı şir **idi** vü ḥāne-i gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 69*). [idi,]
113. Mekân-ı mār **idi** vü mesken-i mūr
İki üç gün taleb kılup aradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 70*). [idi,]
114. Ḳuran miḥnet sarāyına serîri
Cihānda ‘ışk **idi** ger bir nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 101*). [idi,]
115. Gözi yaşı cefādan taşmış **idi**
Pür **idi** bûy-ı ‘ışkıla dimāġı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 7*). [idi,]
116. Edeble yār **idi** ‘aḳlile ma’mūr
Özinden zāhir **idi** çok velāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 4*). [idi,]
117. Edeble yār **idi** ‘aḳlile ma’mūr
Özinden zāhir **idi** çok velāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 5*). [idi,]
118. Velî ḥatm **idi** anda ğāyet-i ‘ışk
Kimesne ‘ışkdan bulmaz murādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 16*). [idi,]
119. Ḥabîr olmazdı batmayınca girse
Egerçi göñli ‘ışka māyil **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 23*). [idi,]
120. Velî Ḥākdan da şanmañ ğāfil **idi**
Teninden görinen her daġ-ı sevdā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 24*). [idi,]
121. Rızâ-yı yār **idi** maṭlûbı her ğāh
Ġam içürmişdi cām-ı ‘ışkdan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 34*). [idi,]
122. Ḳomışlar cehliden adını Mecnûn
Kemālâtıyla ol ḥöd kâmil **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 45*). [idi,]
123. Degül divāne ehl ü ‘ākıl **idi**
Cihānda ḳılmamışdı ḥāne bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 46*). [idi,]
124. ‘İmāret miḥnetinden **idi** āzād
Ḳomışdı ḥürd u ḥ’āb ü ‘aḳl u ḥuşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 48*). [idi,]
125. Ḥuzûrında çi ḥāk **idi** çi altun
Müdām ol pāk-ṭab’ ü pāk-dāmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 64*). [idi,]
126. Göñülden ‘ışkı ğayrın şavmış **idi**
Biri birine key ‘aşıklar **idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 23*). [idi,]

127. Tarık-ı 'ışkda şadıklar **idi**
Severdi gerçi dilber Zeydi dilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 24*). [idi,]
128. Karâbetin koyup âvâre düşdi
Ki zirâ ol mehûn **idi** cemâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 31*). [idi,]
129. Şeref burcında mâh-ı lâ-yezâlî
Şahâne genc **idi** ol rûy-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 33*). [idi,]
130. K'aña ejder **idi** zülfi nîgeh-bân
Şeker-güftâr **idi** vü ergûvân-şad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 34*). [idi,]
131. K'aña ejder **idi** zülfi nîgeh-bân
Şeker-güftâr **idi** vü ergûvân-şad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 35*). [idi,]
132. Kâmer-ruhsâr **idi** vü hîzrân şad
Saçı mûşgîn **idi** vü çeşmi âhû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 36*). [idi,]
133. Kâmer-ruhsâr **idi** vü hîzrân şad
Saçı mûşgîn **idi** vü çeşmi âhû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 37*). [idi,]
134. Ruḥî rengîn **idi** vü ḥâlî hindû
Gözi fettân ü kaşı 'âşîka 'âkḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 38*). [idi,]
135. Teberzed-rîz **idi** vü şekker-âzâr
Teberzed la'l ammâ şekker-engîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 50*). [idi,]
136. Koḥuşı 'ûd u 'anber kârvânı
Yûzi ḥûb **idi** pâkîze-nihâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 59*). [idi,]
137. Zamânûn zeyni Zeyneb **idi** adı
Meger ol nâzenînûn Zeyd dâym (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 60*). [idi,]
138. Ki müflis **idi** fakr itmîşdi 'âciz
Diledi 'ammisinden virmedi mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 66*). [idi,]
139. K'o dervîş **idi** bu gözlerdi bâyı
Ki âḥîr bir kavî-dest ü tûvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 78*). [idi,]
140. K'ola senden ya ḥavfı ya recâsı
Egerçi Zeyd **idi** dâym belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 93*). [idi,]
141. Ḥayâlî şehvetîden **idi** ma'sûm
Çü Zeyd âşüftedür gördi özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 2*). [idi,]
142. Kemânûm süstdür kılmaz velî kâr
Baña âsân **idi** fetḥ-i ḥazîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 79*). [idi,]
143. Özinûn renci genci digerânûn
'Aceb genc **idi** kim bir mâr-ı kattâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 19*). [idi,]
144. Gâmin yidüğine minnet kılardı
Egerçi ḥakḳı **idi** vü ḥelâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 27*). [idi,]
145. Ḥarâm **idi** aña lîkin vîşâlî
Nîgârûn şohbetinde ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 28*). [idi,]
146. Şır **idi** gıryesin ḥandeyle her bâr
Çü zevci olmaya kılar fîğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 34*). [idi,]
147. Kanı zevcûm diyü kılardı efgân
'Arabda ol zamân bu **idi** kânûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 115*). [idi,]
148. Esirgelerdi ḥâlin ol cevânûn
Ki ol meh-pâre lâyıḳ **idi** Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 9*). [idi,]
149. Varup her biri sîndî bir bucağa
Yol üzre şubḥ **idi** k'ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 37*). [idi,]
150. Teḳarrüb 'âlemine buldılar yol
Elif kadden ki dūr **idi** ol ḳadî lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89*). [idi,]
151. Kavuşdı birbirine çün elif lām
Ezel bir cân **idi** ol iki hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 91*). [idi,]
152. Ki ḥâl-i 'âlemi kıldı ferâmûş
Çi ger her 'özrden pâk **idi** câmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 11*). [idi,]
153. K'ider feryâd içinde her taraf zâğ
Budaḳ kim evvel **idi** berk taḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 77*). [idi,]
154. Gâmuñ **idi** yoğ-idi özge kârı
'Âdem mülkine 'azm itdükde ol cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 70*). [idi,]
155. Anı başdı yüzer biñ men u iki seng
Şol âbuñ k'adı **idi** 'arîz-ı pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 25*). [idi,]
156. Niçe mûruñ dehânında ola âh
Lebûñ kim cânlara kût **idi** iy pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 41*). [idi,]
157. Bular cünbişde **idi** hem-çü zenbûr
Şanasın anda Mecnûn-ı cîger-ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 68*). [idi,]

158. Gül-âb u gâliyyeden **idi** muṭlak
Ser-i kabır üzre turan levh-i nâ-yâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 52*). [*idi,]*
159. Laḳab Mecnûn-durur aña ki şehdûr
İki gevher **idi** bunlar muḥalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 79*). [*idi,]*

‘id-i pîrüz: Kutlu bayram.

1. Meger günlerde bir gün k’irdi nevrüz
Mübârek rüz idi çün **‘id-i pîrüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 22*). [*‘id-i pîrüz,]*

idin: Edinmek, almak, sahip olmak.

1. Gözi ṭannâz u ruḥsârı ciger-süz
İdinür tütüyâ çeşm-i dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 3*). [*idinür, -ür]*
2. Kudûmından şeref buldı felekler
İdindi tâc na’leynin melekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 104*). [*idindi, -di]*
3. İdinmişlerdi rüy-ı Kaysı maṭlûb
Bu daḥı eyleyüp anlara nâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 18*). [*idinmişlerdi, -miş, -ler, -di]*
4. İdinüp bir ḥabâbı gûş-vâre
Dönüpdür her semek bir gül’izâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 17*). [*idinüp, -üp]*
5. Muḥaşşal bir arada ol iki mâh
İdindiler biri birin nazargâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 106*). [*idindiler, -di, -ler]*
6. Ser-â-ser ehl-i deşt ü ehl-i vâdî
İdinmişler anı fânûs-ı şādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 66*). [*idinmişler, -mişler]*
7. O devr ulularnuñ oğlu kıızı
İdinmişlerdi ḥwâce ol ‘azîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 10*). [*idinmişlerdi, -miş, -ler, -di]*
8. Belâ bezminde bulmayup murâdı
Çi ger kanından **idinmişdi** zâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 12*). [*idinmişdi, -miş, -di]*
9. Taşı bâliş kılup bister türâbı
Vaṭangâh **idinen** her bir ḥarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 6*). [*idinen, -en]*
10. Ki ol dil-teşne koyup mâsivâyı
Senûñ çeşmüñden **idinür** ricâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 96*). [*idinür, -ür]*
11. Kamu meyḥâneler içinde mestân
İdinürler bu nakşı zıkr ü dastân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 34*). [*idinürler, -ür, -ler]*
12. İdinür dâyimâ tesbîḥ dilde
İşidüp yâd eyler andan ilde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 23*). [*idinür,]*
13. İdinmiş idi ol zûlmetde leşker
Sûñü şem’in ecel şehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 55*). [*idinmiş, -miş]*
14. Tenine ḥıl’at **idinmiş** ḥarîri
Vücûdın şöyle tûtmış per-i aḥmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 36*). [*idinmiş, -miş]*
15. Şükûfe şâḥı gûyâ keh-keşândur
Suyı mir’ât **idinüp** verd-i ḥamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 43*). [*idinüp, -üp]*
16. İdinem secde sehvin ‘özl-ḥwâhum
Pes andan soñra Mecnûn kodı cehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 10*). [*idinem,]*
17. İdinüp kızbi ḥö şādık geçinme
Riyâdan ola çün bir ‘ışk ḥâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 8*). [*idinüp, -üp]*
18. İdinürsin dikenden naṭ’-ı sincâb
Elâ iy ḥâr-ı naṭ’ u ḥâre-bâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 30*). [*idinürsin, -ür, -siñ]*
19. İdindiler maḳâm u âşiyâne
Gelürdi ḥalk anda gâh u bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 64*). [*idindiler, -di, -ler]*
20. Ki taḥt **idinmedi** âḥir taḥte bendi
Cihân evvel kime virmişdür efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 104*). [*idinmedi, -me, -di]*
21. İdinüp dîn-i İslâmîyi miftâḥ
Belîgrad Kal’asına oldu fettâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 93*). [*idinüp, -üp]*
22. Döğûlmek zecren **idinüp** bahâne
Fiğân iderdi ḡamdan ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 57*). [*idinüp, -üp]*
23. İdinüp yâr kendüye belâyı
Ulaştı ‘ışka kodı mâsivâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 21*). [*idinüp, -üp]*

24. Tozını kühl **idinürdi** gözine
Ğazāl eṭrāfını müşğın ıderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 58*). [*idinürdi, -ürdi*]
25. İdinürdi ‘aşā şāh-ı küvezni
Acıkdüğınca ol miskine naḥçır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 118*). [*idinürdi, -ürdi*]

idrāk: Anlayış, anlama.

1. Dürüşüp şun‘ına **idrāk** irişmez
Kimesne anuñ işine girişmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 3*). [*idrāk,]*
2. Senüñ medhüñde iy peygamber-i pāk
Çamu ‘âciz durur ifhām ü **idrāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 98*). [*idrāk,]*
3. Hākikat ṭinetüñde yokdur **idrāk**
Gurür idüp şakın naḥd-i ḥayāta (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 64*). [*idrāk,]*
4. Kılı çāk ide anda olan **idrāk**
Degül mi ḥayf kim kendüzin ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 44*). [*idrāk,]*

idrāk it: Anlamak, kavramak.

1. Başından ayağına sînesi çāk
Zemînden âsumānı itmez idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 20*). [*idrāk it, -mez*]
2. Hārāma bakmaz ola idüp idrāk
Aña tekrār idüp benden selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 200*). [*idrāk it, -üp*]

idüñ: Ek fiil.

1. ‘Aceb feryāduma kimden ire dād
Mu‘inüm yāverüm yārum sen **idüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 59*). [*idüñ,]*
2. Devā-baḥşum vefādārum sen **idüñ**
Sen **idüñ** baña üstād-ı ṭariḳat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 60*). [*idüñ,]*
3. Devā-baḥşum vefādārum sen **idüñ**
Sen **idüñ** baña üstād-ı ṭariḳat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 61*). [*idüñ,]*

ifhām: Anlamak.

1. Senüñ medhüñde iy peygamber-i pāk
Çamu ‘âciz durur **ifhām** ü idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 98*). [*ifhām,]*

iflāh: Kurtuluşa erme , selamete çıkma.

1. Ki yokdur ṭynetinde şarta **iflāh**
Baña dırsen k’öñüñde var-durur merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 48*). [*iflāh,]*

iflās: Bitme, tükenme.

1. Gehī rāḥat getürür cāna geh renc
Gehī **iflās** virür ḥalka geh genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 42*). [*iflās,]*

ig: Hastalık.

1. Sa‘âdetle günü günden yeg olsun
Ḥadengi düşmen içine **ig** olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 176*). [*ig,]*

igen: Çok, gayet, ziyade.

1. İgen tufeylken olma lâ'übālī
Egilmesün şaķın qaddūñ nihālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 111*). [igen,]
2. Bu yolda şabr kılmakdur müdārā
İgende kend'özünü kıлма giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 165*). [igende, -de]

igmāz evle: Görmezlikten gelme.

1. Kem nazar eyler aña kim lütfuñ igmāz eyleye
Yāhu kim qaldurur anı itse qahruñ pāy-māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 27*). [igmāz eyle, -ye]

igne: İğne.

1. Eger hışım ile ursa kûhe nîze
Geçer eyle ki bürrān igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 58*). [igne,]

ihāta evle: Kuşatmak, sarmak, içine almak.

1. Şarkı vü ğarbı ihāta eyledi şāh-ı cihān
Ceyşüñe baħr-i muhîṭ okusam olmaya 'aceb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 17*). [ihāta eyle, -di]
2. Dışın ceng-içün itmiş her biri tiz
İhāta eyleyüp ol iki yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 29*). [ihāta eyle, -yüp]

ihāta it: Sarmak, etrafını çevrelemek.

1. Zārīf ü ehl-i fażl u hıkmət-endüz
'Ulūmı çün ihāta itdi ol māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 29*). [ihāta it, -di]
2. Bu hāl üzre düşüp qaldı ol abdāl
İhāta idüp etrafın ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 59*). [ihāta it, -üp]

ihfa': Gizleme, saklama.

1. Aña 'arz itdi ihfa'yıla hālī
Didi kim hadden aşdı intizārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 40*). [ihfā'yıla, -yıla]

ihlāk bul: Helak olmak.

1. Yimemekden vücūdum bulmaz ihlāk
Yākīn geldi Selāma k'ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 6*). [ihlāk bul, -maz]

ihlās: Doğruluk, samimiyet.

1. Kerāmetden giyindi hulk-ı hāş
Nüzül itdi yine qalbi pür ihlāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 210*). [ihlāş,]

ihrāc evle: Çıkarmak.

1. Hem ejderhâ-yı tîğ-i zehr-perver
Kını gârından iḥrâc eyledi ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 40). [iḥrâc eyle, -di]

iḥsân: Lütuf, kerem, iyilik.

1. İster ki cümle eyleye **iḥsân** ü luṭfuñı
Her gice tâ şabâha dek encüm döker direm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 43). [iḥsân,]
2. Cihân içinde çün kim ḥâş eger ‘âm
Anuñ **iḥsâniledür** garḳ-ı in‘âm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 218). [iḥsâniledür, -ile, -dür]
3. Cihâne ‘ammdur **iḥsân** çün mâh
Bu resm-ile gerek şehlik zihî şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 139). [iḥsân,]
4. Anuñ gibi şeker zehrine degmez
Şol **iḥsân** gibi kim ḳahrına degmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 46). [iḥsân,]
5. Getüre başını bunda nişâne
Aña **iḥsânlar** idem bî-bahâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 40). [iḥsânlar, -lar]
6. Gülistânuñda oldum naḥl-i bî-bâr
Baña itdüklerüñ **iḥsânı** her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 87). [iḥsânı, -ı]
7. Olur âzâdlar **iḥsâna** çâker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 116). [iḥsâna, -a]
8. Budur kim ḳal‘asıdur cânuñ **iḥsân**
Görüñ Mecnûnı k‘itdüginden in‘âm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 108). [iḥsân,]
9. Kamusı ḥizmetinde idi ḳâyım
Ḳılarsañ sen daḥı ger cüd ü **iḥsân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 115). [iḥsân,]
10. Ḳıladı herkese **iḥsân** u in‘âm
Dem-â-dem yir idi Mecnûn içün ḡam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 10). [iḥsân,]

iḥsân eyle: Baḡışlamak, armaḡan etmek, vermek, bahşetmek.

1. Baña in‘âm ü **iḥsân eyle** ol dem
Şehâb-ı Aḥmed-i Muḥtârdan nem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 155). [iḥsân eyle,]

iḥsân-ı sübhân: Kusursuz cömertlik.

1. Şehâb-ı cüddan **iḥsân-ı Sübhân**
Cihâna itdi feyz iki Süleymân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 59). [iḥsân-ı sübhân,]

iḥtilâl: Bozukluk, karışıklık.

1. Hiç **iḥtilâl** irişmeye bustân-ı şer‘üñe
Gerdün eger yıḳıla vü ‘âlem ola ‘adem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 47). [iḥtilâl,]

iḥtirâm: Saygı, hürmet.

1. Peleng ü şîr ü gürg ü ezherâki
Selâm andan görüp bu **iḥtirâmı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 43). [iḥtirâmı, -ı]

iḥtişâs: Uzmanlık, tecrübe.

1. Ğam ü endühdan tutmuş özi kūh
Var ilden dîv gibi **iḥtişâsı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 7). [iḥtişâsı, -ı]
2. Özinde gördi ‘izz ü **iḥtişâsı**
Ḥuzûr itmemiş idi bunda bir dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 116). [iḥtişâsı, -ı]

iḥtitâm: Hitam bulma, bitme, sona erme.

1. K'anuñ şevkiyle nazm oldu bu nâme
Hem ire nâmi ile **iẖtitāme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 162*). [*iẖtitāme, -e*]
2. Getürdi nâmesini **iẖtitāme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 174*). [*iẖtitāme, -e*]

iẖtiyār: *İrada, bir işe karar verme gücü.*

1. Görür kim gitmiş elden **iẖtiyārı**
Tükenmiş şabrı kalmamış kararı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 111*). [*iẖtiyārı, -ı*]
2. Bilürsin sen ki ben miskîn ü ğam-nāk
Yakamı **iẖtiyārumla** itmezem çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 34*). [*iẖtiyārumla, -um, -la*]
3. Bırakdı **iẖtiyār** u şabrı yek-bār
Ki rüsvā-yı zuķaķ oldu vü pāzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 5*). [*iẖtiyār,]*
4. Benüm bu işde yokdur **iẖtiyārum**
Žarūrî 'ışķa saldı rüzgārūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 31*). [*iẖtiyārum, -um*]
5. Tükendi şabrı vü gitdi kararı
Elinde kalmadı ẖiç **iẖtiyārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 4*). [*iẖtiyārı, -ı*]
6. Gidersin kande çekse **iẖtiyāruñ**
Ġamumdan özgeden pervā yimezsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 28*). [*iẖtiyāruñ, -uñ*]
7. Bi-ħamdillāh k'elünde **iẖtiyāruñ**
Çeke çün ẖātrūñ bir cāyı iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 56*). [*iẖtiyāruñ, -uñ*]
8. Ne ẖōd göñlinde şabr u **iẖtiyārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 10*). [*iẖtiyārı, -ı*]
9. Belürdi yine ğavgā-yı ta'aşşuk
Ġam-ı yār **iẖtiyārın** kıldı tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 21*). [*iẖtiyārın, -ın*]
10. Ne çāre yok elümde **iẖtiyārum**
Bulınmasa şahīnuñ nānı ẖāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 40*). [*iẖtiyārum, -um*]

iẖtiyār it: *Seçmek, tercih etmek.*

1. Ki iy kılan müşerref her ħarābı
Nedür bu **iẖtiyār** itmek belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 3*). [*iẖtiyār it, -mek*]

iẖtiyārī: *İsteğe baĝlı.*

1. Bilürsin kim degüldür **iẖtiyārī**
Ben isterven ki cān murĝını çün yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 68*). [*iẖtiyārī,]*

iẖtiyārı ğit: *Kendini kaybetmek, aklı başından ğitmek.*

1. Sevişüp ol iki serv-i bahārı
İkisinünde ğitdi **iẖtiyārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 18*). [*iẖtiyārı ğit, -di*]

iẖvā it: *Yeniden canlandırmak, diriltmek.*

1. Ölüyi ger diri kıldıysa 'İsā
Sen itdūñ müslümānlar dīnin iẖyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 80*). [*iẖyā it, -dūñ*]

ikāmet: *Yön, gidilen taraf.*

1. Virüben leşkerine istimālet
Žarūrî eyledi cenge **ikāmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 10*). [*ikāmet,]*

ikbāl: *Baht, Talih.*

1. Bu emri çün baña feyz itdi **ikbāl**
Ümîdüm bâdesinden töldi zığāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 125*). [*ikbāl,]*
2. Çerisi gibi sultân-ı cihānuñ
Mutî' **ikbāl** aña vü baht münkād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 141*). [*ikbāl,]*
3. Urup yüz yüze buldılar hoş **ikbāl**
Tolayup birbirinüñ boynına kōl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 86*). [*ikbāl,]*

ikbāl-i cūd: Cömertliğin mutluluğu.

1. Tūrāb ikbāl-i cūdıyla zer olsun
Ağu yadıyla anuñ şekker olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 137*). [*ikbāl-i cūd, -ı, -yla]*

ikbāl-ı vār: Mutluluğa yönelten.

1. Sa'âdet münisi ikbāl-ı yārı
Kamu makşudını virmişdi Bārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 181*). [*ikbāl-ı yār, -ı]*

ikdām: Gayret, çaba.

1. Bu yaña kâşid-ı pür-cehd ü **ikdām**
Gelüp sultāne hālî kıldı i'lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 57*). [*ikdām,]*
2. Bu hālün üstine çün geçdi eyyām
Te'aşşuk eyledi Mecnûna **ikdām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 2*). [*ikdām,]*

ikdām evle: Çaba göstermek.

1. Olasın bu cihān içre mükerrerem
Elünden geldügince eyle ikdām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 39*). [*ikdām eyle,]*

ikdām it: Çabalamak.

1. İdeyin kudretümce cehd ü ikdām
K'ola hem-ḥ'ābuñ ol serv-i gül-endām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 31*). [*ikdām it, -e, -yin]*
2. Güyüp bir lāḥza idem pāre pāre
Selīm itdi be-ğayet cehd ü ikdām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 57*). [*ikdām it, -di]*

ikdām kıl: Cesaret etmek, kalkışmak.

1. Tūrup kıldum bu deñlü cehd ü ikdām
Bilemedüm k'o cānın idenüñ terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 18*). [*ikdām kıl, -dum]*

iken: Iken, ... durumdayken.

1. Kosañ tursa yeg idi penbe **iken**
Bunı diyüp çevirdi andan 'inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 26*). [*iken,]*
2. Diler kim ide taklîd-ile insān
Sen ādem oğlu **iken** ehl-i tevḥîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 115*). [*iken,]*
3. Nedür kılamak özünü dīve taklîd
Ferîd-i 'ālem **iken** iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 117*). [*iken,]*
4. Baña ferḥundedür deşt-i melālet
Bu resme naḥs **iken** bendeñde ṭālî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 43*). [*iken,]*

5. Yürür Mecnûn senûn derdûnle nālân
Bize ol yâr-ı ‘ömr **iken** bize yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 63). [iken,]
6. İkimüzi de bîkr **iken** koca hâk
İrişmişdür saña çok zecr benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 50). [iken,]
7. Hezâr oldu bir **iken** ârzûsı
Ele almadı gerçi bir ayak mey (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 26). [iken,]
8. Bir **iken** mihri yârına yüz olur
Kişide pâklık birle gerek ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 52). [iken,]
9. Qaralar giydi ya’nî tıtdı mâtem
Cihân pür-bağr **iken** ol nev-‘arûsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 7). [iken,]

iken: -dığı zaman.

1. Meger kim mühre-i püşt ol dağı pîç
Pür **iken** gâbgâbı çâhında zemzem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 47). [iken,]

iki: Birden sonra gelen sayı.

1. Bir barmağıyla **iki** bölünür felekde ay
Köklü ağaçları yürüdürsin bilâ-kadem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 27). [iki,]
2. Felek bir beyzedür kim ser-nigündür
İki şarulu k’anlar ay u gündür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 22). [iki,]
3. Bunı virdi netice ol sâ‘at-i şüm
Ki ol **iki** bir birinden oldu mahrûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 52). [iki,]
4. Çü zağm irüre tîğı bir süvâre
İder atıyla **ikisin** dört pâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 94). [ikisin, -(s)i(n)]
5. İkimüz de fakîrüz ac u muhtâc
Zarûretten bunı fikr itdük âhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 36). [ikimiz, -müz]
6. Helâk itdi anı **ikinci** zağme
Ezel şol gil ki sedd olmuşdı âbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 52). [ikinci, --nci]
7. Biñâ-yı ‘ömrin itmişdi muhallil
İkinci zelzele irdi çü tekrâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 57). [ikinci, --nci]

iki: İki, sayı sıfatı.

1. Ey ki **iki** noktadur taht-ı yedünde dü cihân
Şun‘uñ bir şemmesidür bu biñâr ile cibâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 7). [iki,]
2. Yazabilmedüm gice vaşfunda bir beyti tamâm
Şehd-i medhuñ lezzetinden **iki** şakç oldu kâlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 18). [iki,]
3. İki kevn olan sultân-ı sermed
Nübüvvet tahtıñ şâhı Muhammed (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 35). [iki,]
4. Şu hâkim ortaya almış **iki** mîm
Dile keşf olur andan sırr-ı hâ-mîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 41). [iki,]
5. İki ‘âlemdurur iy çeşme-i nüş
Ol iki mîme iki halka der-güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 47). [iki,]
6. İki ‘âlemdurur iy çeşme-i nüş
Ol **iki** mîme **iki** halka der-güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 48). [iki,]
7. İki ‘âlemdurur iy çeşme-i nüş
Ol **iki** mîme **iki** halka der-güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 48). [iki,]
8. Bu ‘âlem reşkten oldu **iki** nîm
Ki ‘âlem mîm-i vâhid ol **iki** mîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 49). [iki,]
9. Bu ‘âlem reşkten oldu **iki** nîm
Ki ‘âlem mîm-i vâhid ol **iki** mîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 50). [iki,]
10. İkinci mîm kim vardur anda çün dür
Melek tesbîhinüñ şeh-dânesidür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 43). [ikinci, -nci]
11. Bırakdı refrefi de anda Añmed
Ol **iki** kevn nür-ı pāk-ı sermed (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 176). [iki,]

12. İki dilli kılıcı k'eyleye kîn
Alur andan cevâbın düşmen-i dîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 5). [iki,]
13. K'ol **iki** gevher idi çün sitâre
İki güşına 'arşuñ güşvâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 17). [iki,]
14. K'ol iki gevher idi çün sitâre
İki güşına 'arşuñ güşvâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 18). [iki,]
15. Gelüpdür şürete şun'-ı Hüdâdan
İki meyve nihâl-i Murtaẓâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 2). [iki,]
16. İki gevher idiler bir şadefden
İki ahter yaḥûd burc-ı şerefden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 15). [iki,]
17. İki gevher idiler bir şadefden
İki ahter yaḥûd burc-ı şerefden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 16). [iki,]
18. Öninde pîr Selmân u Nizâmî
Diyemezler **iki** toḡru kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 14). [iki,]
19. Şehâb-ı cüddan ihsân-ı Sübhân
Cihâna itdi feyz **iki** Süleymân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 60). [iki,]
20. Çün **iki** yüzlü tîḡın ide 'üryan
'Adûv başın on on çırpır firâvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 77). [iki,]
21. Felek raḥş aña mihr ü mäh **iki** zîn
Ki gündüz birin urur gice birin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 81). [iki,]
22. Çü var **iki** dilûñ eyle ḥikâyet
Eḥâdîş-i selefden kıl rivâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 3). [iki,]
23. Çün **iki** hefte geçdi toḡmasından
İki heftelik ay oldu yüzi san (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 287). [iki,]
24. Çün iki hefte geçdi toḡmasından
İki heftelik ay oldu yüzi san (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 288). [iki,]
25. Tutışurdu perî-ruḥlarla pençe
İki pençe tutışıldıḡda ta'yîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 23). [iki,]
26. Perî-ruḥlardan evvel oldu kâmil
İki üç yılda oldu dâniş-âmûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 27). [iki,]
27. Kemân-ı Rüstem andan bir kemerdür
Mehile mihr **iki** rengin ḥacerdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 36). [iki,]
28. Anuñ her beyti zîbâ vü murabba'
Görinür andan **iki** der çü maṭla' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 46). [iki,]
29. Nitekim bir nigâr-ı ḥalka der-güş
Bırakmış ol der **iki** ḥalka ber-düş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 48). [iki,]
30. İki perî urınmış şekl-i âhû
Dil alur gözleri mânend-i cādû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 55). [iki,]
31. Ol **iki** turfe âhûnun sözini
Bu naḡş-ı dil-keşûñ ḡarrâ yüzini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 5). [iki,]
32. Daḡı şunlar k'urınmış şekl-i âhû
Degül âhû k'olardur **iki** cādû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 20). [iki,]
33. Çü bulmuş vesmeden ebrûları fer
İki bâdâm bergi olmuş aḡdar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 86). [iki,]
34. Muḥaşşal bir arada ol **iki** mäh
İdindiler biri birin nazargâḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 105). [iki,]
35. Hezârân derd-ile ol **iki** mecbûr
Zarûrî birbirinden düşdiler dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 19). [iki,]
36. Olurken burc-ı mektebde ol **iki** mäh
Biri birine 'âşık düşdi nâḡâḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 15). [iki,]
37. Sevişüp ol **iki** serv-i bahârı
İksinüñde gitdi ihtiyârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 17). [iki,]
38. Ne ḡâlise ol **iki** yâr-ı şadık
Sevişüp birbirine oldu 'âşık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 25). [iki,]
39. Gelüp 'ışk itdi **iki** sinede cā
Maḡabbet bi'z-zarûrî oldu peydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 27). [iki,]
40. Çün **iki** mäh-peyker derhem oldu
Binā-yı 'ışk arada muḡkem oldu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 33). [iki,]
41. Ne ḡoşdur kim **iki** yâr-ı muvâfik
Sevişüp birbirine ola 'âşık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 39). [iki,]
42. Teb-i ḡam **iki** kat itmiş nihâlin
Yumuş eşḡı ruḡı verdinüñ alın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 47). [iki,]

43. İki leb bir birinden şordı rāzı
Göge irürdiler nāz u niyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 19*). [iki,]
44. Biri birine ol **iki** yâr-ı cānî
Hikâyetler diyişdiler nihānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 47*). [iki,]
45. Söziyle dildiler bî-havf ağyâr
Dür-i gencine-i rāz ol **iki** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 50*). [iki,]
46. Günün nişfindan irişince şeb gâh
Bile oldılar ol **iki** ciger h*âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 52*). [iki,]
47. Ğubâr-ı mağdeminden dilberinün
Çek **iki** çeşmine ol 'ışk erinün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 6*). [iki,]
48. Düzüldi hem **iki** cānibden alay
İrişdi āsumāna nāle-i nāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 3*). [iki,]
49. Çün oldı rû-be-rû ol **iki** leşker
Çalındı taḫl u görtrildi 'alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 5*). [iki,]
50. İki kıandan deñizdür oldı cüşân
Dilirân mevc-veş anda hürüşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 11*). [iki,]
51. Kılıç bir başı k'ider **iki** pâre
Olur andan 'ayân cüft nakâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 51*). [iki,]
52. İki cānibden idüp fıkır ü tedbîr
Neberdi eylediler şubḫa te'hîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 23*). [iki,]
53. Ol aradan düştürüp bār u büngâh
Gönildi illerine ol **iki** şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 58*). [iki,]
54. İki kimse karâbetinden anuñ
Didiler şâha hālâtından anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 17*). [iki,]
55. İki âdem deñizidür karışdı
Ya iki ejdehâlardur şarışdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 11*). [iki,]
56. İki âdem deñizidür karışdı
Ya **iki** ejdehâlardur şarışdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 12*). [iki,]
57. Kılâm zehr-i helâhil-le muḫallil
Buyurdi itdiler **iki** kâse şerbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 17*). [iki,]
58. Kurulmuş anda bir dām-ı dil-âşûb
İki âhû-beççe zâr u dil-figâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 19*). [iki,]
59. Bulara lik fakrum var be-ğâyet
İki aydan berü kaydum bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 47*). [iki,]
60. Virüp aldı ol **iki** nâ-tüvânı
Pes ol esb-i şabâ sîmâyı şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 56*). [iki,]
61. Müşâbihdür gözi ahû gözine
Bunı diyüp ol **iki** mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 67*). [iki,]
62. Öpüp **iki** gözinden kıldı âzâd
Çıkup çün dāmdan gıtdı gâzâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 92*). [iki,]
63. Göge irürdiler ḫasretten âhı
Nazar kıldı ol **iki** yâr-ı hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 17*). [iki,]
64. Cevâbında didi kim iy cevân merd
İki oğlancığım var tıfl u 'üryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 33*). [iki,]
65. İki cānibden oldılar çü rāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 1*). [iki,]
66. Anuñ kaşrından özge evde boşam
İki er olmaya bir avrata cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 13*). [iki,]
67. Ki hiç bir müzeyye sığmaz **iki** pây
Hemîn oldur cihân içre baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 14*). [iki,]
68. Murâdı üzre dire mîve-i ter
Tutup berk **iki** zülf-i müşg-büyn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 27*). [iki,]
69. Ki bir arada cem' olmaz **iki** rûz
Vü ger nî hâldür dirseñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 50*). [iki,]
70. Yoğ-idi ḫasrete sabr u karârı
Tuturup uydurdi bir gün **iki** yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 27*). [iki,]
71. Kuraram kabr eyvânında taḫtı
Severdüm **iki** gözümünden seni çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 19*). [iki,]
72. Diri oldı **iki** gün ol dil-figâr
Ecel çıkup kemîninden zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 32*). [iki,]
73. İki şüret yazılmış eyledi âh
Birisi kendü şekli biri Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 10*). [iki,]
74. Ki iy gözi yaşından bî-sitâre
Bu **iki** şüretün bozduñ birini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 17*). [iki,]

75. Biz **iki** şeklden birlik besdür
Didiler eyledür çün ne sebebdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 20*). [iki,]
76. Ola **iki** kafesde cân giriftâr
Vebâl-i hâne kılmağdan beni şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 72*). [iki,]
77. İki yüzlü-durur bed-'ahd ü ğaddâr
Şu resme kıldı 'ömr müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 52*). [iki,]
78. Yüzi Mışrınuñ üstinde **iki** Nîl
Komadı ârzü gönlinde şadî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 54*). [iki,]
79. Özünü bend-i hasretten kıl âzâd
Müşerref ol **iki** dem hizmetinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 121*). [iki,]
80. İki cân birbirine oldı hem-râz
Senûñle bende var bir vahdet ü hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 32*). [iki,]
81. İki bile eli kaldı 'amelden
Du'adan çünki tiğ-i kahr yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 102*). [iki,]
82. Sebû-yı zehre döndi câm-ı 'âlem
Vedâ' eşkinden anda ol **iki** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 143*). [iki,]
83. K'ihâta itmez **iki** rûhı bir post
Sen olmazsın benüm vaktümde hoşnûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 32*). [iki,]
84. Anuñ kim kendü de tutmaz dilini
İki yârûñ k'aralarında yok şerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 33*). [iki,]
85. Dilüm toğru dur ammâ egriden gec
Terennüm **iki** haletden-durur râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 27*). [iki,]
86. Ki 'ömr eksildicilerdür şeb u rûz
Zamânlardur k'ol **iki** murğ-ı küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 91*). [iki,]
87. Ol **iki** murğdan kork iy birâder
Kişiye 'ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 94*). [iki,]
88. K'eri fevt olduğundan soñra hâtûn
İki yıl kimseye göstermeyüp yüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 117*). [iki,]
89. Hayâlün biredür âsûde cânum
Biri birinden ol **iki** nigû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 21*). [iki,]
90. Bulşurlardı geh geh ol **iki** yâr
Eğerçi Zeyd öz işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 28*). [iki,]
91. Bize de irse kâş andan nevâle
Bu resme sözler-ile ol **iki** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 75*). [iki,]
92. Gözüñ nûrı **iki** 'âlemde varuñ
Nedür hâli diyüp pür ğam senûñ-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 6*). [iki,]
93. Dışın ceng-içün itmiş her biri tiz
İhâta eyleyip ol **iki** yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 29*). [iki,]
94. Varup her biri siñdi bir bucağa
Yol üzre şubh idi k'ol **iki** şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 37*). [iki,]
95. Ol **iki** nev-bahârı eyledi ter
Yörendi cânlarına ger gelüp hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 40*). [iki,]
96. Ki şan bir cismün oldı **iki** cânı
Çün oldı büseden keşf aña her hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 80*). [iki,]
97. Kavuşdı birbirine çün elif lâm
Ezel bir cân idi ol **iki** hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 91*). [iki,]
98. Koçışup tenlerinde kaldılar bir
Pür oldı **iki** şudan bir şurâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 93*). [iki,]
99. Belürdi bir nihâlün **iki** şâhı
İki yirde delindi bir dür-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 94*). [iki,]
100. Belürdi bir nihâlün iki şâhı
İki yirde delindi bir dür-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 95*). [iki,]
101. Ya bir başdan **iki** göz bitdi mergüb
İki şubh âyinesi buldı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 96*). [iki,]
102. Ya bir başdan iki göz bitdi mergüb
İki şubh âyinesi buldı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 97*). [iki,]
103. K'idine bâliş-i ser pây-ı yârı
Bu hâl üzre ol **iki** yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 103*). [iki,]
104. Tolaşup kaldılar bir gice bir rûz
İki şeydâ biri birini çoçmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 105*). [iki,]
105. İki carî zebâna urdı bendi
Ol iki nakş kaldı deng ü nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 116*). [iki,]
106. İki carî zebâna urdı bendi
Ol **iki** nakş kaldı deng ü nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 117*). [iki,]

107. Şu resm-ile ki **iki** naķş-ı dīvār
Dehānı baēlu bŭlbŭl gĭbi muħkem (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 121, Mısra 118*). [iki,]
108. Çŭ bir cān idik olduē **iki** pāre
Yoēum ben haēretŭnledŭr ne kim var (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 123, Mısra 42*). [iki,]
109. Şadeŭdŭr bu **iki** kim der-miyāndur
İki bir cins ĥarfŭz ŧanki der hem (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 123, Mısra 48*). [iki,]
110. Şadeŭdŭr bu iki kim der-miyāndur
İki bir cins ĥarfŭz ŧanki der hem (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 123, Mısra 49*). [iki,]
111. Pes aralıēda n'eyler **iki** ŧŭret (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 123, Mısra 52*). [iki,]
112. Dil-i dīvāneyi kıldı mŭŧevveŧ
Emĭn enkāldan ol **iki** hem-dem (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 124, Mısra 59*). [iki,]
113. Ki ya'nĭ ol **iki** yār-ı ciēer-sŭz
Biraz kıldılar ārām ol arada (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 125, Mısra 2*). [iki,]
114. K'aña vire ŧeref hem-çŭn melek 'ıŧķ
'Acebdŭr kim ol **iki** 'āŧıķ-ı pāk (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 125, Mısra 55*). [iki,]
115. Aña bir ābile oldu muķarrer
Tebŭn tābımdan **iki** rŭy-ı ŧengŭl (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 127, Mısra 37*). [iki,]
116. ŧanasın oldu **iki** āteŧin gŭl
Ža'f oldu be-gāyet ol semen-ber (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 127, Mısra 38*). [iki,]
117. Cinān tāvŭsı san-kim kaldı bĭ-per
İki gŭzleri kaldı sŭrmeden ĥuŧķ (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 127, Mısra 67*). [iki,]
118. Yem-i hicr engininden çık kenāre
Olalum hem biz **iki** yār-ı dil-sŭz (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 128, Mısra 99*). [iki,]
119. Anı baŧdı yŭzer biŭ men u **iki** seng
ŧol ābuŭ k'adı idi 'ārĭz-ı pāk (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 130, Mısra 24*). [iki,]
120. Çerāē **iki** yanıcaē yeg virŭr nŭr
Kılalum hem biz **iki** bŭlbŭl-i zār (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 130, Mısra 98*). [iki,]
121. Çerāē **iki** yanıcaē yeg virŭr nŭr
Kılalum hem biz **iki** bŭlbŭl-i zār (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 130, Mısra 99*). [iki,]
122. K'ol **iki** yār-ı cān-ı bĭ-nifāķı
Biri biriyle hem ķabr eyleyeler (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 133, Mısra 26*). [iki,]
123. Ne çare ĥasrete ŧabr eyleyeler
Pes ol **iki** mezārŭn ortasından (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 133, Mısra 29*). [iki,]
124. İki 'ālemde rŭĥın raĥāt itsŭn
Degŭldi gicede gŭndŭzde ĥālĭ (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 134, Mısra 6*). [iki,]
125. İderler-idi taĥsĭn ŭ du'āyı
Necidŭēē ol **iki** hem mŭdārā (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 134, Mısra 13*). [iki,]
126. Ol **iki** ĥāķır-efrŭzŭn sırrından
Ki zĭr-i perdede ol **iki** ŧeydā (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 134, Mısra 16*). [iki,]
127. Ol **iki** ĥāķır-efrŭzŭn sırrından
Ki zĭr-i perdede ol **iki** ŧeydā (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 134, Mısra 17*). [iki,]
128. O taĥt ŭzre **iki** ferruĥ fıriŧte
Vŭcŭdi her birinŭn ģarķa-i nŭr (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 134, Mısra 48*). [iki,]
129. Ol **iki** ŧaĥs ŭzre ider ĭŧār
Çŭ gŭrdi Zeyd-i bĭ-çare bu ĥālĭ (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 134, Mısra 66*). [iki,]
130. Ki virilmez bu paye degme 'āmme
Didi kim bu **iki** yār-ı yegāne (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 134, Mısra 73*). [iki,]
131. Laķab Mecnŭn-durur aña ki ŧeĥdŭr
İki gevhēr idi bunlar muĥalled (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 134, Mısra 79*). [iki,]

iki 'alem: *Dŭnya ve ahiret.*

1. 'Azm eyleseŭ ģazāya ķaēan iy Habĭb-i Ĥaķ
Gŭtŭrirdi feĥ ŭ nuŧret ŧŭnŭnce **iki** 'alem (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Kaside 2, Mısra 40*). [iki 'alem,]
2. İki 'ālem yanında bir pŭl itmez
ŧarāb-ı 'ıŧķı cānum eyleyŭp nŭŧ (*Tahayyŭr-nāme-i Leylĭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 81, Mısra 16*). [iki 'ālem,]

iki biŭ: *İki bin (2000) sayısı.*

1. İki biñ yidek atı vardı tazī
K'iderdi her biri berķ-ile bāzī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 175). [iki biñ,]

iki cihân: Dünya ve ahiret.

1. İki cihânda düşmenüñi kahr iden Hudâ
İtdi dü kevne hâzretüñi şâh-ı muhterem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 35). [iki cihân, -da]

iki üç gün: İki üç, iki veya üç fazla değil.

1. Mekân-ı mâr idi vü mesken-i mûr
İki üç gün taleb kılup aradı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 71). [iki üç gün,]
2. Emerdi şîrden âhû-bere şîr
İki üç kat bu hayvânât yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 69). [iki üç,]
3. Yıkılır ol 'imâret çâr-nâ-çâr
İki üç günde ol miskîn ü mehcûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 59). [iki üç,]

ikidür: İki tane.

1. Hâyâlün naķşıdır bu cism-ı bîmâr
İkidür heykel ü bir aşl-ıla nâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 45). [ikidür,]

ikilik: İkilik, kesret || Senlik-benlik davası.

1. Ki göstermez **ikilik** mezhebin 'ışķ
Ne ben Mecnûnam u ne Leylî cânân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 66). [ikilik,]

ikimüz: Biz, birinci çoğul şahıs zamiri; sevgili ile aşık.

1. İkimüz bir ten ü bir cânuz el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 68). [ikimüz,]
2. Benüm uş bunda hâlüm munķalıbdür
Bir itdi **ikimüzün** meşrebin 'ışķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 65). [ikimüzün, -ün]
3. K'ikilikdür sülûk-ı 'ışķdan dūr
Senünle **ikimüz** iy mäh-päre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 41). [ikimüz,]
4. İkimüzi de bikr iken koca hâķ
İrişmişdür saña çoķ zecr benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 50). [ikimüzi, -i]

ikisi: İki kişı, her ikisi.

1. Kalem ney-şekker ü nazmuñ gül-i ter
Düz **ikisinden** anuñ gül-be-şekker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 116). [ikisinden, -n, -den]
2. Meger bir gün **ikisi** şöyle halvet
Oturmuşlardı iderlerdi şöhet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 1). [ikisi,]
3. Üzüldi **ikisinün** de recası (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 86). [ikisinün, -nün]
4. Egilüp ayağına düşdi fi'l-hâl
Gözi olup **ikisinün** de hün-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 75). [ikisinün, -nün, -]
5. İkisinün arasında hezâra
Ki bülbül kim gülîstândür mākâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 50). [ikisinün, -nün]
6. İkisini de medhüş itdi hayret
Birisi zinde illâ cân-süpürde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 22). [ikisini, -ni]
7. Sevişüp ol iki serv-i bahârı
İkisinünde gitdi ihtiyârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 18). [ikisinünde, -si, -nün, -de]

8. Nazargâhı ruh-ı cân-ı bahş-ı cânân
Gönülleri **ikisinünde** pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 111*). [*ikisinünde, -si, -nün, -de*]
9. İkisinünde şād oldı revânı
İdüp bunlar dü-‘âlemden ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 32*). [*ikisinünde, -si, -nün, -de*]
10. İkisinün de odın sâkin itdi
Gelüp ‘ışk âteşi yakdı sipendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 114*). [*ikisinün, -nün*]
11. İkisi birbiriyle söyleşürler
Gehî büseyle iderler merhabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 54*). [*ikisi,*]

iklîm: Memleket, diyar.

1. Her ne **iklîme** ki ‘azm eylesin devlet ile
Kalmaya rahşuñ ayak basduğı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 7*). [*iklîme, -e*]
2. Ne **iklîme** salarsa emr-i taqdîr
Rikâb-ı devleti olur cihângîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 91*). [*iklîme, -e*]
3. Şükûh **iklîminüñdi** nâmdârı
Ki nâmı tutmuş-idi her diyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 19*). [*iklîminüñdi, -i, -nün, -di*]
4. Çün oldı ‘ışk **iklîmine** server
Başı üzre saçından kodı efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 75*). [*iklîmine, -i, -n, -e*]
5. Belâ mektûbına ‘üñvân yazılan
‘Anâ **iklîmine** sultân yazılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 8*). [*iklîmine, -i, -n, -e*]
6. Ol **iklîmden** ki bir ebr ola peydâ
Yazar şânında yüz eş‘âr-ı ğarrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 21*). [*iklîmden, -den*]
7. Sa‘âdet burcı üzre mâh-ı a‘zâm
‘Arab **iklîmini** tıgıyla nâ-çar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 31*). [*iklîmini, -i, -n, -i*]
8. Ne **iklîme** dilerseñ ol revâne
Ne kim bu kârdan olursa hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 54*). [*iklîme, -e*]
9. Şu resme dökdi Rûm **iklîmine** hûn
K‘atası Kaysuñ ol pîr-i fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 2*). [*iklîmine, -ine*]
10. Benüm âvâre olmama bahâne
Bizüm **iklîmümüzdür** şehr-i Bağdâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 53*). [*iklîmümüzdür, -üm, -müz, -dür*]
11. Nesîm-i ‘ışkdan bildiler âhîr
Her **iklîme** gidüp bu kışsa-i şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 13*). [*iklîme, -e*]

iklîm aç: Memleket fethetmek.

1. Tıtuşdur dehri tîg-i hâme ile
Ki bir iklîm açar her nâme ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 114*). [*iklîm aç, -ar*]

iklîm-i hâki: Yeryüzü toprağı.

1. Toğup mihr-i cemâl-i tâb-nâki
Münevver eyledi **iklîm-i hâki** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 312*). [*iklîm-i hâki,*]

iklîm-i vücūd: Varlık ülkesi.

1. Mu‘attar kılan etrâf-ı havâyı
Uran bünyâd iklîm-i vücûda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 5*). [*iklîm-i vücūd, -a*]

iklīm-i yakīn: Güçlü ülke.

1. Şehinşāhı serir-i mülk-i dīnūñ
Sipeh-sālārı iklīm-i yakīnūñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 24). [iklīm-i yakīn, -ūñ]

ikrām: Ağırlamak, hürmet etmek saygı göstermek.

1. Zihī **ikrāmı** bî-çün ber Qarāmān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 10). [ikrāmı, -ı]
2. Hezār **ikrām-ile** bir şem'-i kafūr
Bularda her çerāğ-ı âteşin bāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 12). [ikrām-ile, -ile]

ikrām it: Ağırlamak, hürmet etmek, saygı göstermek.

1. Biri birine eylediler i'lām
Ki mihmāndur gelen idelüm ikrām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 44). [ikrām it, -e, -lüm]
2. Qatı ikrām iderdi Nevfel-i hān
Tutardı nāz-ıla anı hezārān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 185). [ikrām it, -er, -di]

iksīr-i maqşūd: Aranılan iksir.

1. Teninde görinen gerd-i nem-ālūd
Olur cān u dile **iksīr-i maqşūd** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 232). [iksīr-i maqşūd,]

iksīr-i şubh-ı kimyā-ger: Kimyacı sabahın iksiri.

1. Cebel gösterdi envārī 'alemler
Ki **iksīr-i şubh-ı kimyā-ger** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 3). [iksīr-i şubh-ı kimyā-ger,]

iksün: Rengi siyaha çalar bir nevi kıymetli kumaş.

1. Benefşe dir giyüp bir cāme **iksün**
Beni gülzārda görenler ögsün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 43). [iksün,]

il: Ülke, memleket, yer.

1. Nūr-i 'adlünden Qarāman **ili** döndi Yeşribe
Oldı sürü Konya şehrinüñ harīm-i muhterem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 35). [il, -i]
2. Bu resme kırk gün ol mīr-i eşref
İli in'āmıla kıldı müşerref (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 32). [il, -i]
3. Anası diledi kim sünnet ide
İlinüñ uluların da'vet ide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 4). [ilinüñ, -i, -nüñ]
4. İl içre dāstān oldı cemālī
Dişi lü'lü yüzi hürşide döndi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 50). [il,]
5. İl içre hālümüz uş şuñā yitdi
K'ucuñdan 'arımız yillere gıtdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 19). [il,]
6. Delü gibi **il** içinde o güm-rāh
Başına söylenür yürürdi her gāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 7). [il,]
7. Gözüme āşinā görindüñ iy pīr
Ne kişisin ne **ildensin** haber vīr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 8). [ildensin, -den, -sin]
8. İl içinde şıma lutfet it sözümü
Ki hacil eyler sözüm şınmak özümü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 115). [il,]

9. İle hâcetgeç anuñ âsitâni
Du'â miftâh-ı akvâl-i zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 21*). [ile, -e]
10. Ol aradan düşürüp bâr u büngâh
Gönildi **illerine** ol iki şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 58*). [illerine, -ler, -i, -n, -e]
11. Ki bir divâne kıldı bizi bed-nâm
İl içre eyledi bi-'âr u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 20*). [il,]
12. Gelürler bunda eylerler sürüdi
Çomadılar **il** içre bizde udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 26*). [il,]
13. İdinür dâymâ tesbîh dilde
İşidüp yâd eyler andan **ilde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 24*). [ilde, -de]
14. Diyâr-ı Leyliye irüp oradan
Hâbir itdi **ili** bu mâcerâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 78*). [ili, -i]
15. Şecâ'atdan bülend oldı külâhuñ
İl içre yüzün ağ itdi sipâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 12*). [il,]
16. Bi-ğamdillâh ki geldüm menzilüme
Selâmet birle vaşl oldum **ilüme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 52*). [ilüme, -üm, -e]
17. İderler şimdi her meclisde yâdın
İl içre bi-güneş düşdi zebâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 73*). [il,]
18. Ki Mecnûna vire varup **iline**
Açılup yolda yilden bürka'-ı mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 4*). [iline, -iñ, -e]
19. Nigâr **iline** toğrı tutdı râhı
Çekildi sîm ü zer yanınca vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 28*). [iline, -i, -(n)e]
20. İrişdi yâr **iline** şöhrat-ile
Bu cânibden dağı emr itdi sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 40*). [iline, -i, -(n)e]
21. Yakası hicr **ilinde** çâk olmuş
Şaçından âşiyân iden tuiyûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 12*). [ilinde, -inde]
22. Ne **ildendür** neden buldı bu câhı
Didiler bir 'azizüñdür bu hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 10*). [ildendür, -den, -dür]
23. Hevâ gülzârdan gösterdi âzer
Meger ol hûsn **ilinüñ** kâm-rânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 33*). [ilinüñ, -i, -nüñ]
24. Nedür aduñ ne **ildensin** müsâfir
Didi k'iy kaçdum okına nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 50*). [ildensin, -den, -sin]
25. Gam ü endühdan tutmuş özi küh
Var **ilden** dîv gibi ihtîşâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 7*). [ilden, -den]
26. Tutan mağrib sevâdın erlik ile
Açan maşrik **ilin** serverlik ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 132*). [ilin,]

il: El, başkalrı.

1. 'Arab resmince bağlandı 'imâme
Giyindi **il** gibi egnine câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 166*). [il,]
2. İlüñ ta'nın kosa añmasa nengi
Ururdu kendüler ceşşile cengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 11*). [ilüñ, -üñ]
3. Bu resme eyleyüp her kişi teşnî'
İlün ta'nı nigâra virdi taşdı' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 14*). [ilün, -ün]
4. Niçün kılam saña cevır ü cefâyı
Beni bu cenge **iller** kıldı irşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 15*). [iller, -ler]
5. K'irür ol hastenüñ feryâdına dâd
Uyup **ilün** sözine bende nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 17*). [ilün, -ün]
6. Görinür âteşin dillü bir ejder
Gelinligine anuñ şehır ü **il** şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 17*). [il,]
7. Benüm-çün var senün sineñde kîne
Lebün **iller** murâdında şekerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 123*). [iller, -ler]
8. Hicâb iderdi likin cânı **ilden**
Gönülden Zeyd umup ol mü-miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 26*). [ilden, -den]
9. Anuñ soñında kıldı âh u feryâd
İle karşı becîd añup erini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 107*). [ile, -e]

'ilâc: Deva, şifa.

1. Bu sevdādan ki bozulmuş mizācuñ
Kimūñ kand-ı lebindendür **‘ilācuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 92*). [*‘ilācuñ, -uñ*]
2. Sen urduñ zaḥmı sen eyle **‘ilācum**
Ol evvel gördigüñden ḥaste-ḥālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 158*). [*‘ilācum, -um*]
3. Ne şüretten idebilmez **‘ilācı**
Nitekim ol devāya ṭālīb oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 12*). [*‘ilācı, -ı*]
4. Ol ayuñ yıldızı düşdi vebāle
‘ilāc itmeklik içün ol ḥabībe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 81*). [*‘ilāc,]*
5. ‘İlāc itdi marīza ol mükerrerem
Çün ire şīşe-i cān inkisāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 90*). [*‘ilāc,]*

‘ilāc um: *Çare ummak.*

1. Ṭabībinden ‘ilāc umardı cāne
Olup vaḥşī gibi insāndan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 32*). [*‘ilāc um, -ar, -dı*]

ilāhe’l-‘ālemīn: *Alemlerin Rabbi.*

1. Kādir eyle her cevāba yā **ilāhe’l-‘ālemīn**
Şol zamān kim ḳabr içinde ideler dürlü su’āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 35*). [*ilāhe’l-‘ālemīn,]*

ilāhī: *Allah’ım.*

1. Şode sultān Selīm bin Ḥān Süleymān
İlāhī der emān ü ḥıfz-ı tu bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kut’a 1, Mısra 7*). [*ilāhī,]*
2. Gönül gencürriñuñ naḳdine senden
İlāhī dūr olsun düyün-ı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 32*). [*ilāhī,]*
3. İlāhī Ḥızır ‘ilmi ḥürmetiyeçün
Neciyyü’l-lāh ḥilmi ḥürmetiyeçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 87*). [*ilāhī,]*
4. Çü ḥalk itdün beni lutfuñdan evvel
İlāhī aḥirüm kılma mu’atṭal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 150*). [*ilāhī,]*
5. Ayıt kim bu güzaf işden **İlāhī**
Ḥalāş it ben garīb ü bī-günāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 55*). [*ilāhī,]*
6. İlāhī ol sehī-ḳadd u semen-ber
Görinsün baña gün günden nigū-ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 35*). [*ilāhī,]*
7. Kişiye böyle bī-rüz olmasun şeb
Çü lutfuñ bī-nihāyetdür **ilāhī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 47*). [*ilāhī,]*
8. Uçurup cān kuşın iy sīne sen ḳal
Beni ḳurtar **ilāhī** bu belādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 33*). [*ilāhī,]*
9. Ḥaṭā vü sehvsüz ancaḳ Ḥudādur
Bu sözlerden **ilāhī** şerm-sārem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 103*). [*ilāhī,]*

i’lām evle: *Bildirmek, anlatmak.*

1. Biri birine eylediler i’lām
Ki mihmāndur gelen idelüm ikrām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 43*). [*i’lām eyle, -di, -ler*]

i’lām kıl: *Bildirmek, anlatmak.*

1. Bu yaña ḳāşid-ı pür-cehd ü iḳdām
Gelüp sultāne ḥālī kıldı i’lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 58*). [*i’lām kıl, -dı*]

ile: "-dAn dolayı" anlamında bağlama edatı.

1. Varınca Ka'be kapısına ol pîr
Kefinden gevher **ile** tıldı yîr yîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 40). [ile,]

ile: "İle" bağlacı.

1. Kudretünden 'ârız u haddinde meh-peykerlerün
Âteş **ile** âb bulmuş imtizâc u i'tidâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 4). [ile,]
2. Ey ki iki noktadur taht-ı yedünde dü cihân
Şun'uhnun bir şemmesidür bu bihâr **ile** cibâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 8). [ile,]
3. Pes ol 'ummân-ı şevk u kulzüm-ı nûr
K'öñünde bir idi nezdik **ile** dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 254). [ile,]
4. Çalardı nâleden borı çeküp zūr
Şan İsrâfil ururdu şūr **ile** şūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 18). [ile,]
5. Niçe mâr **ile** tolmışdur el-ân
Beñn kim dâne-i şevk-idi iy mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 38). [ile,]
6. Kesegör tiğ-ı şabr **ile** boğazın
Muķâbil tūt çü cân-bâzân-ı ğâzî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 32). [ile,]

ile: "-A karşı" anlamında edat.

1. İle kim mâyl ü râm ola bir kız
Siyeh-rûlıkdan olmaz dūr hergiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 29). [ile,]

ile: " Birlikte, beraber" anlamlarında edat.

1. Āsumân tek iy yaşum gerdün idersin 'ākîbet
Sen bu resme şîve vü nâz **ile** iy Leylî-hırâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 7). [ile,]
2. Kahr **ile** ma'rekede bir nazar itse ğamzeñ
Bata düşmenleriñün yüregine tîr-i ta'ab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 3). [ile,]
3. Her ne iklîme ki 'azm eyleyesin devlet **ile**
Kalmaya raḥşun ayak basduğı yirlerde cezeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 7). [ile,]
4. Hâdimün gibi işiğün süpürür saç **ile**
Bu durur konduğı ḥurşid diyü mihre laķab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 21). [ile,]
5. Bulasın kesb ü kemâl **ile** şehâ neşv ü nemâ
Niçe k'iksîrilere ḥâk-ı rehûndür mekseb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 29). [ile,]
6. 'Ahd-i 'adlünde memâlik şöyle bulmışdur şalâh
Kebk bâzile uçar gürg **ile** seyr eyler ğanem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 4). [ile,]
7. Kişver-i Yünâna bünyâd uralıdan rûzgâr
Böyle bir ḥân **ile** olmadı müşerref lâ-cerem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 12). [ile,]
8. İşigünde nevbet **ile** hizmet ider mihr ü mâh
Her şehir tâ şeb biri her şeb biri tâ şubḥ-dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 31). [ile,]
9. Düşmenün tevsenlik itse ağzına serrâc-ı çarḥ
Āhen-i hayretten urur dest-i kahr **ile** lücüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 50). [ile,]
10. Düzilür şun'ıla âdem kef-i ḥâk
Mu'allâķ emri **ile** döner eflâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 48). [ile,]
11. Daḥı soñra irişüp taht-ı refref
Resûl ünsî **ile** oldu müşerref (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 168). [ile,]
12. Fazîletde durur cümle fen **ile**
Dü-'âlem cāndur pes bir ten **ile** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 17). [ile,]
13. Fazîletde durur cümle fen **ile**
Dü-'âlem cāndur pes bir ten **ile** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 18). [ile,]
14. Biri eyvân-ı dâda urdu bünyâd
Biri 'adl **ile** kıldı dehrî âbâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 66). [ile,]
15. Alup Rodosı zūr u satvet **ile**
Müselmân şehri kıldı şöhet **ile** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 96). [ile,]

16. Tıttupdur dehri tıg-i h ame **ile**
Ki bir ikl m a ar her n me **ile** (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 12, Mısra 114). [ile,]
17.    tab‘-ı r  eni ba laya tedb r
Hez r n leşkeri bir fikr **ile** sır (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 12, Mısra 116). [ile,]
18. Tutan mağrib sev d n erlik **ile**
A an maşrık ilin serverlik **ile** (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 12, Mısra 131). [ile,]
19. Tutan mağrib sev d n erlik **ile**
A an maşrık ilin serverlik **ile** (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 12, Mısra 132). [ile,]
20. Dilinden l mi‘ env r-ı ha   kat
Yüce ‘adli **ile** ka r-ı  er ‘at (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 32). [ile,]
21. Eger h  m **ile** ursa k he n ze
Geçer eyile ki b rr n igne yire (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 57). [ile,]
22. Kılıcı heybet **ile** kılsa r z 
Bırağur g ra  ad Behr m-ı G r  (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 73). [ile,]
23. Zam n ndadır anu  b r u dem-s z
 anemle g rg t h  **ile**  ehb z (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 108). [ile,]
24. K‘anu   ev kiyle nazm oldu bu n me
Hem ire n mi **ile** i tit me (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 162). [ile,]
25. Niy z u n z **ile** ol gice t rd 
Ref k nden  af  v  zev k g rd  (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 273). [ile,]
26.  amerden h leye bu  ar -ı a  ar
S d **ile** s k -ve  töldurdı    ar (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 24, Mısra 10). [ile,]
27. Birik d rd m dil ol meh-peyker **ile**
Önen i  m yok a l u gevher **ile** (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 25, Mısra 27). [ile,]
28. Birik d rd m dil ol meh-peyker **ile**
Önen i  m yok a l u gevher **ile** (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 25, Mısra 28). [ile,]
29. Hez r n h le **ile** t rd  der  al
Sar ya gitdi kara güli p r  l (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 26, Mısra 41). [ile,]
30. Olur her gice ol m h-ı ciger-s z
G   l od  **ile** k   ne efr z (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 26, Mısra 84). [ile,]
31. Yüzüne ba masun her l   a süzen
G zini rişte **ile** dik anu  sen (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 27, Mısra 46). [ile,]
32. Bu resme sözler **ile** b  il u d n
Ne l z m k‘eyleyesin bağrumı h n (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 28, Mısra 13). [ile,]
33. Dire  -i   h na gerd n-ı devv r
Meh **ile** m hri kılmış ‘alemd r (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 31, Mısra 78). [ile,]
34. Olur ol du ter   ehl yyeti az
K‘anası h   ni **ile** eyleye n z (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 106). [ile,]
35. Otur  demler **ile**  dem -v r
Unutma  dem lik resmin iy y r (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 32, Mısra 127). [ile,]
36.  m d-i vaşl-ı y r **ile** mu    al
  ini  abra d zdi ol mu‘allel (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 36, Mısra 37). [ile,]
37. Ta‘   ubla dir ol h b n-ı mevz n
Bile Leyli **ile** Mecn n Mecn n (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 37, Mısra 46). [ile,]
38. S v r olup t rup meh-r lar **ile**
 a   m    n gözi     lar **ile** (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 37, Mısra 57). [ile,]
39. S v r olup t rup meh-r lar **ile**
 a   m    n gözi     lar **ile** (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 37, Mısra 58). [ile,]
40. V c d-ı   k u    m-ı pür-nem **ile**
C d  d   iler env ‘-ı   m **ile** (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 40, Mısra 13). [ile,]
41. V c d-ı   k u    m-ı pür-nem **ile**
C d  d   iler env ‘-ı   m **ile** (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 40, Mısra 14). [ile,]
42. N   r u du ter n-ı perniy n-p   
 ay l-ı y r **ile** div ne medh    (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 40, Mısra 18). [ile,]
43. Hez r i‘z   **ile** h and n u hürrem
Didi el-‘i     a h ayr-ı makdem (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 41, Mısra 73). [ile,]
44. Nedür  ekk **ile** n  -ı zehr k lma 
K  i kendin el i  n ka r k lma  (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 42, Mısra 43). [ile,]
45. Yine vahşiler **ile** oldu mu‘t d
Yine oldu i i e   n u fery d (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 44, Mısra 13). [ile,]
46. Zir ‘at   i    r -y  k n ‘at
Vuz  i  b  **ile** eyler zir ‘at (Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 44, Mısra 30). [ile,]

47. Alup yüz cehd **ile** Mecnûnı bile
Gönildi Ka'beye mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 37*). [ile,]
48. Zer **ile** olmaz ise ger müyesser
Elem zûr-ıla tartup tığ u hancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 93*). [ile,]
49. Anuñ k'irdi lebe derd **ile** cânı
İder âyîne-veş sîh imtîhânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 37*). [ile,]
50. Bulup pes bir rasûl ol sâ'idi sîm
Hezârân şîve **ile** kıldı ta'lîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 36*). [ile,]
51. Çeri uydurmaduğumdan zarûrî
Barışduķ kaldı 'özü **ile** o hûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 50*). [ile,]
52. Güç olur eylemek dîv **ile** hem-dem
Yaraşmaz nûr-ıla bir yirde sersâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 58*). [ile,]
53. Yaramamışdur etleri kebâba
Hezârân hîle **ile** çünkü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 43*). [ile,]
54. Tutup nâz-ile didi tûr yukarı
Kadîmî yârî **ile** ol felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 27*). [ile,]
55. Ki pûştî her birinûñ bâr **ile** pûr
Şeker-bârından oldu üştürân leng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 36*). [ile,]
56. Dür-i encüm **ile** zeyn itdi tamâmı
Kamer oldu 'arûs u gice dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 2*). [ile,]
57. Oturdu geçdi taht üstine gamgîn
Sürûr **ile** irişüp geldi dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 21*). [ile,]
58. Ki açmaz bu hârîmûñ goncasın bād
Düzülse küze ger devr **ile** hâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 89*). [ile,]
59. Atası zâlim itmişdür giriftâr
Gözinden yaş döküp yine dem **ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 23*). [ile,]
60. K'öliceκ yurdum **ile** kalısar âh
Kılarıdî rûz u şeb cehd ü müdâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 10*). [ile,]
61. Niçe yutsun ğamından zehr **ile** dem
Şular kim senden evvel bunda geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 58*). [ile,]
62. Ki ne peyvendi vardur hiç ne bendi
Kemend ü mancınık hîle **ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 79*). [ile,]
63. Kılarduñ zaħm-ı 'ışkî pend **ile** bend
Cüdâ düşdüm tapuñdan âh feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 56*). [ile,]
64. Peder cevri **ile** mâder cefâsı
Olur ger kayda şaldı ben zebûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 112*). [ile,]
65. Ki ruhsârı olupdur hatt **ile** pûr
Giyinmiş bir kâba pûr-zîb ü zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 30*). [ile,]
66. Enîsûñ niçe ola mûr **ile** mâr
Dil u cânı yiter yak derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 48*). [ile,]
67. Şitâb **ile** uşâğı vü irisi
Varup gördiler anı zâr u giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 34*). [ile,]
68. Kõdı deşti vü tağı turdı derhâl
Oluban hem-reh ol yârânlar **ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 19*). [ile,]
69. Gülistâna gönildi anlar **ile**
Kârârı kalmayup kuhsâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 20*). [ile,]
70. Olup her birisi ser-mest ü hayrân
Hayâl-ı yâr **ile** Mecnûn-ı pûr-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 27*). [ile,]
71. K'îçinde şızar anuñ nukre-i hâk
Tolu nâr-ı teb **ile** küre-i çarh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 5*). [ile,]
72. Çıkarurdu ğöge dünler ünini
Geçerdi ğuşşâ **ile** rûzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 63*). [ile,]
73. Giyerdi 'ahd ü sevgend **ile** derhâl
Çü Mecnûn giydi ol zîbâ kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 132*). [ile,]
74. Ğamuñdan eşk-i Mecnûn **ile** çağlar
Çekersin sen çemende hurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 58*). [ile,]
75. Ki her biri letâfet-rîz ü mergûb
Didi Zeyd aña ta'n **ile** ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41*). [ile,]
76. Ki hem küştî olmaz şîr **ile** bûz
Süvâr-ı kûrre-i aşkar-nijâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 10*). [ile,]
77. İle göz dikmeden çeksün özini
Cihânda ol-durur dîvâne iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 36*). [ile,]

78. Çekilüp kılmadı perhîz hergiz
Kamu derde devâ perhîz **iledür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 41*). [*iledür, -dür*]
79. Tene renc ü şafâ perhîz **iledür**
Hem anuñla bulur râhat şebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 42*). [*iledür, -dür*]
80. Yaşı bahrin dür **ile** dîdeden pür
Gice vü derd ü fûrkat dağ-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 18*). [*ile,*]
81. Günün nısfı geçince yatdılar tâ
Getürdi Zeyd mâ-ı verd **ile** ‘anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 39*). [*ile,*]
82. Kim ider aña peyvend **ile** çäre
Hârâbe vara çünkim hâne-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 92*). [*ile,*]
83. Ki tâ ta‘cîl **ile** vire revânı
K’irîşe yârına bir lâhza evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 32*). [*ile,*]
84. Geçin perhîz **ile** hem-çün hekîmân
İdüben cânuñı esrâra meşgûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 56*). [*ile,*]

ilen: *Beddua etmek, yakınmak.*

1. Eline taş alup başını döğdi
Kara bahtına **ilendi** vü söğdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 4*). [*ilendi, -di*]
2. İlenüp ser-nigün bahtına söger
Ururlar çıkuben taşlar-la anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 80*). [*ilenüp, -üp*]
3. Yolında ölmedür her lâhza râyı
K’ilenç özine aña eyler du‘âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 82*). [*k’ilenç,*]

ilet: *İletmek, götürmek, ulaştırmak.*

1. Ğubâr-ı dergehûnde **iledür** bû
Kim andan rûh-ı qudsî hâşiyet cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 95*). [*iledür, -ür*]
2. İrag olur edebden fi‘l-hakîka
İletmek katreyi bahr-i ‘amîka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 154*). [*iletmek, -mek*]
3. Belâ ğârnuñ olup sicn-bânı
Ğam uyhuya **iletmez** oldu anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 8*). [*iletmez, -mez*]
4. Anâ dahı **iledürlerdi** vâfir
Tutup bir zerre bu anda nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 104*). [*iledürlerdi, -ür, -ler, -di*]
5. Şehe **iletmege** anı oldu râğıb
Didi câyûñ neden oldu hârâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 22*). [*iletmege, -me, -ge*]
6. Çıkarup bu kafesden kılam âzâd
İledürsün eve hûd çâr-nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 71*). [*iledürsün, -ür, -sün*]
7. K’o bî-hûşuñ peşinden gide h‘âbı
Çok itdiler eve **iletmege** cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 41*). [*iletmege, -me, -ge*]
8. İletmezdi yanına dâyesini
Bilüp bu hâleti hem ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 70*). [*iletmezdi, -mez, -di*]
9. Ayaksuz kimse **iletmez** başa râh
Selâmile muhaşşal anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 14*). [*iletmez, -mez*]
10. Sarây içre var idi kal‘a muhkem
İletdiler nigârı anda ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 76*). [*iletdiler, -di, -ler*]
11. İletdi bir güzergâha anı râh
Görür bir şavma‘a var anda hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 4*). [*ilet, -di*]
12. Düşinde bir firîşte gördi nâ-gâh
Elin tutup **ilet**di ol firîşte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 25*). [*ilet, -di*]
13. Dil açup tîr mânend-i zebâne
Ecel peygâmın **iltür** serverâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 76*). [*iltür,*]
14. Getürür ruq‘a vü **iletürdi** nâme
Meger bir gün figângâhında Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 36*). [*iletürdi, -ürdi*]
15. Virüp Zeyde didi bu hil‘atı hem
İlet yâra vü kıl benden selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 67*). [*ilet,*]

illā: Bilhassa.

1. Toludur cāmı şerbet yirine zehr
Tehidür fās-ı çarh **illā** ki pür dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 45*). [*illā,]*
2. Biri cân virmemiş **illā** ki mürde
Umûr-ı ‘âlemi idüp ferāmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 24*). [*illā,]*

illā: Daima, her zaman, sürekli.

1. İkisini de medhûş itdi hayret
Birisi zinde **illā** cân-süpürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 23*). [*illā,]*

‘illet: Hastalık.

1. Olur **‘illetden** ol şöhet münezzeh
Gire çün içeri ‘ışk-ı Hüdâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 12*). [*‘illetden, -den]*

‘illet: Teklifsiz.

1. Katı hışm eyleyüp bî-reyb ü **‘illet**
İçürdi tâ ziyân-ile biraz let (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 49*). [*‘illet,]*

‘illet-i merg: Ölüm illeti.

1. Ziyâde oldı anda **‘illet-i merg**
Görün qand-ı leb-i şekker-feşânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 62*). [*‘illet-i merg,]*

‘ilm: İlim, bilgi.

1. Kamunuñ bildügi **‘ilmüñdedür** cehl
Olupdur kârûña nisbet her iş sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 49*). [*‘ilmüñdedür, -üñ, -, -dür]*
2. Kime virmiş cemāl ü hüsñ ü behcet
Kime virmiş kemāl ü **‘ilm** ü hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 92*). [*‘ilm,]*
3. İlâhi Hızır **‘ilmi** hürmetiyçün
Neciyyü’l-lâh hilmî hürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 87*). [*‘ilmi, -i]*
4. Diline **‘ilm** şevki gâlib oldı
Düşürüp yanına bir kaç perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 4*). [*‘ilm,]*
5. Saña oldur bugün vech ü münāsib
K’olasın **‘ilmüñ** arturmağa tâlib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 34*). [*‘ilmüñ, -üñ]*
6. Bulur çinedüğinden ben toyârum
Selîme **‘ilm** geldi ki ol hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 97*). [*‘ilm,]*

‘ilm-i hikmet: Hikmet ilmi, hakikat bilimi.

1. Sözüden **‘ilm-i hikmet** bir eserdür
Dilinden fenn-i mantık bir haberdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 27*). [*‘ilm-i hikmet,]*

‘ilm-i tevîk: Hakk’ın bilgisi.

1. Kemāl-i zātuñ oldı çünki taḥḳīk
Ḥalāyık buldı andan **‘ilm-i tevfiḳ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 16*). [*‘ilm-i tevfiḳ,]*

ilt: İletmek, götürmek.

1. Ne **ilter** ‘aḳl anuñ taḳdîrine rāh
Ne olur kudretinden kimse āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 45*). [*ilter, -er]*
2. Şu kim atına kendüyi ināne
Anı bir demde **ilter** ol cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 72*). [*ilter, -er]*
3. Varup hem kendüden **ilte** selāmı
‘Ayān ide aña hem bu kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 15*). [*ilte, -e]*
4. Ki **ilter** mi göre başına ‘ahdi
Selām açup simāt u sofrā niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 12*). [*ilter, -er]*

iltür: İletmek, yöneltmek.

1. Kime **ildürse** sūñüsü serini
Dürerdi bu cihāndan defterini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 101*). [*ildürse, -se]*

imām: İmam, önder.

1. Dönüp şeh didi k’ol bedr-i tamāmı
Saña çift ideyin iy ‘ışḳ **imāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 86*). [*imāmı, -ı]*

‘imāme: Sarık.

1. ‘Arab resmince bağlandı **‘imāme**
Giyindi il gibi egnine cāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 165*). [*‘imāme,]*

īmān: İman, inanç, itikat.

1. Tenümde rişte-i cānumdur ol zülḳ
Ferāḡat itmen **īmānumdur** ol zülḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 20*). [*īmānumdur, -um, -dur]*
2. Öliceḳ baña yoldaş olsun **īmān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 128*). [*īmān,]*
3. Ki bulam ḳayd-ı ‘iṣyāndan necātı
Çün **īmāndan** ezel virdüñ sa‘ādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 125*). [*īmāndan, -dan]*

‘imāret: Bayındırlık.

1. Ol eyvāndan yaña idüp iṣāret
Didiler belki bu ḳaşrı **‘imāret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 70*). [*‘imāret,]*
2. Ki yokdur varacaḳ yir iy mükerrem
Cihānda kim görüpdür bir **‘imāret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 83*). [*‘imāret,]*
3. ‘İmāret miḥnetinden idi āzād
Ḳomıṣdı ḥürd u ḥ’āb ü ‘aḳl u ḥuṣı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 48*). [*‘imāret,]*
4. Yıḳılur ol **‘imāret** çār-nā-çār
İki üç günde ol miṣḳîn ü mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 58*). [*‘imāret,]*
5. Binā eylediler bir ḥōṣ **‘imāret**
Ki her bir revzeninüñ ṣiṣesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 40*). [*‘imāret,]*

‘imāret ol: Mâmur olmak, şenlenmek.

1. Gelüp cânına hoş şāhuñ cevābı
‘İmāret oldu gönülünün hārābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 84*). [*‘imāret ol, -dı*]

imdi: *O halde, öyle ise. II Şimdi.*

1. Didi kim **imdi** iy kavm u kabîle
Gelünüñ gidelüm sizünüñle bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 35*). [*imdi,]*

imiş: *Basit fiilleri bileşik fiil yapan çekim eki.*

1. Çalışam vaşl olunca saña dildār
Muhālîf va‘de vü bed-‘ahd **imişsin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 13*). [*imişsin, -sin*]
2. Vefā rāhında key bî-cehd **imişsin**
Başuma toğmış-iken mihri-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 14*). [*imişsin, -sin*]
3. Çü sendendür olur cân aña hursend
Ezelde eyle **imiş** emri-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 25*). [*imiş,]*
4. Yolumda bu **imiş** taqdîr-i Cebbār
Bunı diyüp kodı ol merd-i kallāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 82*). [*imiş,]*
5. Rumûz-ı ‘ışkdan fi‘l-cümle nakli
Vefā-dār **imiş** āhir anı bildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 15*). [*imiş,]*
6. Başumda yazı **imiş** hāme gibi
Anuñ-çun fi‘lümün ‘āmmı vü haşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 112*). [*imiş,]*

imtiḥān: *Denemek, sınamak.*

1. Bu lāhza **imtiḥān-ıçün** nihānı
Oğu şu meclise gelsün gör anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 15*). [*imtiḥān-ıçün, -ıçün*]
2. Anuñ k’irdi lebe derd ile cânı
İder āyine-veş sîḥ **imtiḥānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 38*). [*imtiḥānı, -ı*]

imtizāc: *Kaynaşma, uyuşma.*

1. Kudretünüñden ‘ārız u ḥaddinde meh-peykerlerünü
Āteş ile āb bulmuş **imtizāc** u i‘tidāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 4*). [*imtizāc,]*

in-: *(Binilen bir hayvan veya taşıttan ayrılarak) Yere ayak basmak.*

1. Bulup ol cāy-gāhı bu fütāde
Tiz **inüp** nākadan oldu piyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 44*). [*inüp, -üp*]
2. İnüp rahşından i‘zāz-ıla derḥāl
Çeküp urdı bir yire çün Rüstem-i Zāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 35*). [*inüp, -üp*]

in-: *(Bulunduğu yerden) Aşağıya doğru gelmek.*

1. Binā-yı ‘ālemi ol ceng yıkdı
Ki gök **indi** yire yir göge çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 42*). [*indi, -di*]
2. Ki şakfına kol uzatmış semānuñ
Fener gibi **inüp** bir kaç budağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 25*). [*inüp, -üp*]
3. Başından hem diline **indi** ser-sām
Harāret ḥālını kıldı mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 54*). [*indi, -di*]
4. Bacakları mişāl-i nāy-ı enbān
Berinden şarkup **inmiş** tā-be-dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 34*). [*inmiş, -miş*]

in‘ām: *Lutuf, ihsan.*

1. Baña **in‘ām** ü ihsân eyle ol dem
Şehâb-ı Aḥmed-i Muḥtârdan nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 155*). [*in‘ām,]*
2. Bu resme kırk gün ol mîr-i eşref
İli **in‘āmıla** kıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 32*). [*in‘āmıla, -ıla]*
3. Budur kim ḳal‘asıdur cânüñ ihsân
Görün Mecnûnı k’itdüginden **in‘ām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 109*). [*in‘ām,]*

in‘ām it: Nimet verme.

1. Ḳadîmî yârîde yâd eyle anda
Çü in‘ām ide aña la‘lün şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 71*). [*in‘ām it, -e]*

in‘ām kıl: Yardım etmek.

1. Kıldırı herkese ihsân u in‘ām
Dem-â-dem yir idi Mecnûn içün ḡam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 10*). [*in‘ām kıl, -ar, -dı]*

‘inān: Dizginleme, zapt etme.

1. Muşaffâ la‘l-i aḥmerden oyanı
Muraşşa‘ her cevâhirden **‘inānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 70*). [*‘inānı, -ı]*
2. Revân irişdi peyk-i müste‘ânı
Elinde ol hümâ-raḡşuñ **‘inānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 74*). [*‘inānı, -ı]*
3. Kara zülfi ki anuñ müşğ-sândur
Murâd-ı dil semendine **‘ināndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 22*). [*‘ināndur, -dur]*
4. Ki dîrsin dil **‘inānın** zabt ḳıl var
Çekil kim pür belâdur turre-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 13*). [*‘inānın, -ın]*
5. Sükün eylesesin bir yirde bî-ḡam
‘inānın zabt idesin gönlüñüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 150*). [*‘inānın, -ın]*
6. Kosañ tursa yeg idi penbe iken
Bunı diyüp çevirdi andan **‘inānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 27*). [*‘inānı, -ı]*
7. Dürüş kim düzesin ‘âlemde bir kâr
Ecel çün deprede yârin **‘inānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 99*). [*‘inānı, -ı]*
8. K’ola vaşluñla sâkin bu dil-i zâr
Çevirürsiñ bugün benden **‘inānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 121*). [*‘inānı, -ı]*
9. Şu kim atına kendüyi **ināne**
Anı bir demde ilter ol cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 71*). [*ināne, -e]*

‘inān-ı ihtiyâr: İrade dizgini.

1. Çün ol dehlîzden taşra geldi
‘Inān-ı ihtiyârın ḡayret aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 182*). [*‘inān-ı ihtiyâr, -ın]*

‘inān-ı ihtiyâr: İrade dizgini.

1. Gidüp elden ‘inān-ı ihtiyârı
Revân tutdı tārîḳ-ı çetr-i yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 77*). [*‘inān-ı ihtiyâr, -ı]*

‘inān-ı kalb: Kalp dizginleri.

1. Olupdur reh-zenûñ bir div-i ḡaddâr
‘Inān-ı ḳalbüñi zabt eyle zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 46*). [*‘inān-ı kalb, -üñ, -ı]*

‘inān-ı şabr: *Sabır yuları.*

1. Yine tıtdı diyār-ı ‘aqla rāhı
‘İnān-ı şabrına şaldı nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 96*). [*‘inān-ı şabr, -ı, -na*]

inanma: *İnanmak.*

1. İnanmayup kalaydı deng ü hayrān
K’oturmuş segler ortasında haste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 72*). [*inanmayup, -yup*]

‘ināyet: *Yardım, iyilik.*

1. Mürüvvet mezra‘ından tüşe virgil
‘İnāyet hirmeninden hüşe virgil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 114*). [*‘ināyet,]*
2. Hārāb olmuş-durur Mecnûn be-ğāyet
Demidür ki idesüz ‘avn u ‘ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 28*). [*‘ināyet,]*

‘ināyet kıl: *Lutfetmek, ihsan etmek.*

1. Vücüdün bahriñe yokdur nihāyet
Bize bir kaşresinden kıl ‘ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 20*). [*‘ināyet kıl,]*
2. Devādan kıl aña evvel ‘ināyet
Vefādan soñra idesin hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 45*). [*‘ināyet kıl,]*
3. ‘İnāyet kıl baña iy Hayy-ı-Ğaffār
Ki bu şüridelikden ya’nî kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 57*). [*‘ināyet kıl,]*

incel: *İnce duruma gelmek, zayıflamak.*

1. Ki **inceldi** beli gibi ser-ā-ser
Şolup bozuldı rûyî âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 40*). [*inceldi, -di*]

inci: *İncitmek, zarar vermek.*

1. Eri öldüğine **incidi** lîkin
Nihāni sevdüğünü eyleyüp yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 104*). [*incidi, -di*]

incin: *Gücenmek, gönül koymak, gücüne gitmek.*

1. Ger **incinürsem** İsmā‘iliyem ben
Dilüm çün şem‘ gibi rüşenādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 62*). [*incinürsem, -ür, -sem*]

incir: *İncir.*

1. Nevāle oldu **incirün** gurābe
Diriğā gāmdan oldu bülbül-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 100*). [*incirün, -ün*]

incit: *Kırmak.*

1. Al **incitme** tek ol ser-i cevānı
Diyüp bu sözi la‘li ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 50*). [*incitme, -me*]

2. Özüñi vü bizi **incitme** artuk
Vü ger nî Tañrı haqqı kend'özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 92*). [*incitme, -me*]
3. Yaman şanmayı gör kimseye zinhâr
İdinme kimse **incitmegi** pişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 113*). [*incitmegi, -meg, -i*]
4. Ki **incitmeyeler** seni hemişe
Ucumdan derd bulsun dirseñ ağıyar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 114*). [*incitmeyeler,*]
5. Hevâ-yı Leyliden döndür yüzüñi
Yeter **incid** bizi vü kend'özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 78*). [*incid,*]

incü: İnci gibi, beyaz, parlak.

1. Ağ **incü** gibi dişleri qararmış
Ser-â-ser hürd olmuş üstüh'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 18*). [*incü,*]

iñen: Çok, epey, fazla.

1. Günâhum çokdur **iñen** şerm-sârum
Velî 'afv eyle kim ümmîd-vârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 115*). [*iñen,*]
2. Didî kim bu ne sözdür 'aqlıdan dūr
Delürüp olmasun **iñende** mağrūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 32*). [*iñende, -de*]
3. K'ola âsûde-dil bir dem ol abdâl
Ben **iñen** muhterem tutardum anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 51*). [*iñen,*]

iñen: Artık, bundan sonra.

1. Birikdördüm dil ol meh-peyker ile
iñen işüm yok aşl u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 28*). [*iñen,*]

iñen: Asla sakın.

1. Çarh hemser dirlerise kapuñı kılma 'aceb
Pîr-i fertüt-durur anda **iñen** olmaz edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 14*). [*iñen,*]
2. Oğulsuzlıktan **iñen** olma derhem
Ki hoşdur başına sultânlık âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 223*). [*iñen,*]
3. Egilüp zülfinüñ güşına kaşı
Dir **iñende** ucuz itme kumâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 80*). [*iñende, -de*]
4. Bu sevdâdan ferâğat eyle zinhâr
iñende olma bî-nâmûs u bî-'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 68*). [*iñende, -de*]
5. İñende düşme ta'cîl odına var
Vişâle şabr-ile olgıl taleb-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 25*). [*iñende, -de*]
6. Çi ger Nevfel-durur mîr-i mu'azzam
Degülüz biz de **iñen** kimseden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 34*). [*iñen,*]
7. Elümden gelmedi nedür günâhum
Baña ta'n itme **iñende** habîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 99*). [*iñende, -de*]
8. Baña itme **iñen** ta'n-ı muhâli
Buyurmuşdur meşelde nazm-i şâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 26*). [*iñen,*]
9. K'öz işüñ ölçüsine kıl nigâhı
Şovukluk itme **iñende** olup germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 29*). [*iñende, -de*]
10. İñen eglenmez ol 'âşıqda zîrâ
Var idi 'ammisinüñ bir kızı hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 18*). [*iñen,*]
11. Dağı söyleme bu resme kelâmı
iñen kılma tarîkuñdan tecâvüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 9*). [*iñen,*]
12. Ki çün hür ü firişte bî-gezendüm
Beni sen dîv-hû şanma **iñende** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 19*). [*iñende, -de*]
13. Ki olmuşsın esîr-i derd-i dilber
Gerek kılmayasın **iñende** ta'cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 23*). [*iñende, -de*]

14. Oñur anuñ işi kim şabr-ile işler
İñende eyleme kârũnda ta'cıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 29*). [*iñende, -de*]
15. Görüp 'âcizligũni rahmet ide
Yukaru başma kâdrũnden **iñen** pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 107*). [*iñen,*]

infi'âl: Gücenme; üzüntü.

1. Ki tâ def' ola benden şekk-i a'dā
Var iken böyle senden **infi'âlũm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 77*). [*infi'âlũm, -ũm*]

inkılāb: Bir durumdan başka bir duruma dönüşme.

1. Sovunmamışdı dañı cāme-ñ'ābı
Harāretten yoğ-idi **inkılābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 214*). [*inkılābı, -ı*]

inkisār: Kırgınlık, incinme.

1. Kimũn hicriyle yaķar cānuñı od
Çi ger gōñlũnde vardur **inkisāruñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 55*). [*inkisāruñ, -uñ*]
2. 'İlāc itdi marīza ol mükerrerem
Çün ire şīşe-i cān **inkisāre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 91*). [*inkisāre, -e*]
3. Ne taşdan **inkisār** irmişdi el-ān
Kaťuñdan idemez oldum güzer hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 30*). [*inkisār,*]

inkisārı bul: Kırılmak.

1. Kaşab tārī gibi kaldı içi boş
Ruñı mir'atı buldı inkisārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 51*). [*inkisārı bul, -dı*]

iñle: Acı, üzüntü belirten kesik sesler çıkarmak.

1. İşitdi v' **iñledi** mānend-i kānũn
Yüzini yırtıp itdi yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 24*). [*iñledi, -di*]
2. Ğamuñdan **iñler** çün bñlbñl-i zār
Diyüp bñlbñllere rāzını ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 8*). [*iñler, -r*]
3. Lebine virdi ol bī-çārenũñ āb
Ğamından ebr **iñilerdi** vü bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 29*). [*iñilerdi, -r, -di*]
4. Cüvanlar māteminde zār u ğamgñn
iñiler derd-ile her nāy-ı zerrñn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 20*). [*iñiler, -r*]
5. İñiler tağda Mecnũn-ı şādık
Elinde her kişinuñ cām-ı la'lñn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 84*). [*iñiler, -r*]
6. İñildüye düzetdi pīşesini
Getürdüp nabz -ı kārũre-şināsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 18*). [*iñildüye, -ye*]

inme: (Yere) inmek.

1. Eli **inmeyüben** kaldı havāda
Kılıcı bir eline dañı aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 98*). [*inmeyüben, -yüb, -en*]

ins: İnsan, beşer.

1. Kamu uyhuya vardı **ins** ü hayvân
Diledi bāğ-ı hüsinden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 24*). [*ins,]*

inşâ: Edebî nesir.

1. Maḥabbet nâmesin **inşâ** kılıcı
Aña kim virdi luṭfi şem‘-i tevfiḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 14*). [*inşâ,]*

inşâ it: Yazmak, kaleme almak.

1. Şu resme itdi ğam mektûbın inşâ
Ki ol üftâde-i sicc-i melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 2*). [*inşâ it, -di]*
2. Hôş inşâ itdi bir mektûb-ı merġûb
Anuñ dîbacesine virdi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 2*). [*inşâ it, -di]*

inşâ ol: Yazmak, kaleme almak.

1. Ne kâğıd k’aña inşâ ola nâmem
Götürürmiş meger kim ol müsâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 50*). [*inşâ ol, -a]*

inşâf it: Hakça davranmak, adâlet göstermek, acıyıp merhamet etmek.

1. Dem-â-dem itdüğinden ‘adl ü inşâf
Cihânı tutdı nâmı kaf-tâ-kâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 153*). [*inşâf it, -dü, -gü, -n, -de, -n]*
2. Gel **inşâf it** ki ne tünd ejdehâdur
Zamâne kim anuñ yokdur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 6*). [*inşâf it,]*

inşâfa gel: Acımak, insaf etmek.

1. Biraz geldi dil-i şayyâda inşâf
Didi öldürmeyin hoş iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 38*). [*inşâfa gel, -di]*

insân: İnsan, şahıs.

1. Kişi kim ‘ışkı yok hayvân gibidür
Egerçi şüretâ **insân** gibidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 6*). [*insân,]*
2. Diler kim ide taklîd-ile **insân**
Sen âdem oğlu iken ehl-i tevḥîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 114*). [*insân,]*
3. Ṭabîbinden ‘ilâc umardı câne
Olup vahşî gibi **insândan** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 33*). [*insândan, -dan]*
4. İderler hakk ü islâhına ta‘cîl
Ki **insānuñ** işi sehv ü ḥaṭâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 101*). [*insānuñ, -uñ]*

in: Mağara.

1. Harâb insüz sün ü yirüñ ḥarâbe
İşi ağıyara anuñ lâğ u lâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 115*). [*insüzsün, -süz, -sün]*

intihâ: Son, nihayet.

1. Tarîkât nâmesinin ibtidâsı
Hâkîkât levhasının **intihâsı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 12). [intihâsı, -sı]
2. Giceden eyledi şem'a şikâyet
Ki ne şebdür bu şeb kim **intihâsı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 23). [intihâsı, -sı]
3. K'irişdi **intihâya** bu hikâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 116). [intihâya, -ya]

intikâl: Ar. 1. Bir yerden diğer yere göçmek. 2. Dünyadan ahirete göçmek. 3. Bir şeyden diğer şeye geçmek. 4. Bir şeyden diğer şeyi anlamak. Cem'i: intikalât.

1. Sen 'inâyet eyle Hamdî bendeñe iy Zül-minen
Bu fenâ dârandan itdükde bekâya **intikâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 34). [intikâl,]

intizâr: Bekleme, bekleyiş.

1. Aña 'arz itdi ihfâ'yıla hâli
Didi kim hâdden aşdı **intizârum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 41). [intizârum, -um]

intizâr-ı vuslat: Kavuşmayı bekleme.

1. Hitâb idüp saña dirdi zebânı
K'uş öldüm intizâr-ı vuslatuñdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 89). [intizâr-ı vuslat, -uñ, -dan]

in(ü)le: İnlemek.

1. Her ne deñlü seng-dil olursa **inülerdi** küh
Okusam ger levh-i medhûñden aña bir kaç makâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 17). [inülerdi, -r, -di]

ip: İp, bağ.

1. Bırağup pâyına şabr **ipi** kullâb
Ricâ şaçdı şitâbî nârına âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 161). [ipi, -i]
2. 'Aceb k'ol şağş olmuş bende hursend
İpiyle yidüp anı gerdeninden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 25). [ipiyle, -i, -yle]

ir: Ulaşmak, nail olmak, ermek.

1. Yem-i hayretde dil fülki katı sergeşte olmuşdur
Vişâlûñ Hızır **irmezse** benüm hâlüm olur düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 4). [irmezse, -mez, -se]
2. İrürse taraf-ı küyüñden şabâ toz
Nuñsetdeydi çokdan tâli'üm kûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 4). [irürse, -ür, -se]
3. Sancağın çüpinuñ altun başlıkıdur âfitâb
K'âsumân-ı çâruma **irürdi** farqın ol 'alem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 6). [irürdi, -ür, -di]
4. Kimi meyhânedan **irdi** Hudâya
Kimiññün tã'atı vardı hebâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 101). [irdi, -di]
5. Hâlilûñ itdügi kurbân hâkiyçün
Aña senden **iren** dermân hâkiyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 92). [iren, -en]
6. Çerâğ-ı câna feyzüñden **irer** nûr
Yolumı dergihüñden eyleme dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 109). [irer, -er]
7. Çü mehd-i çâruma **irdi** o meh-çihir
Yire geçdi rûñından şerm idüp mihr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 133). [irdi, -di]
8. Hem **irdi** emr k'anda ferş-ber-ferş
Varup eyledi istikbâl aña 'arş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 173). [irdi, -di]

9. Hıtāb **irdi** ki iy mākṣūd-ı dergāh
Dile hācet ki mākbul itdi Allāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 203*). [*irdi, -di*]
10. Gözin yumup veda‘ eylese ‘arṣa
Yine açınca **irerdi** bu ferṣe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 38*). [*irerdi, -er, -di*]
11. Geçüp ol ṣahndan da gitdi ta‘cıl
Nühüm çarḥa **irişdi** bile Cibrîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 154*). [*irişdi, -iş, -di*]
12. K’Urus gerçi beyābānda ider cūṣ
Olur deryāya **irüşdükde** hāmūṣ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 106*). [*irüşdükde, -üş, -dük, -de*]
13. Ki yüzdüüm çok deñizde fi’l-ḥaḳīka
Bu resme **irmedüm** baḥr-i ‘amīka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 6*). [*irmedüm, -me, -dū, -m*]
14. Bu ḥālî gördi çünkim server-i ḳavm
Murādına **irişdi** mihter-i ḳavm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 248*). [*irişdi, -iş, -di*]
15. Çün **irişdi** saña bu mīve-i ḥūb
Yakınlarda bir oḡluñ ola maḥbūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 263*). [*irişdi, -iş, -di*]
16. Nevā-yı berbaṭ u çeng **irdi** çarḥa
Ki tā çarḥ ol ṣafadan girdi çarḥa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 13*). [*irdi, -di*]
17. Ḳamer-ruḥ dil-rübālar çarḥa girdi
Neṣāṭ āvāzesi gerdüne **irdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 26*). [*irdi, -di*]
18. Çün ol meh-ṭal‘at **irdi** çār sāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 1*). [*irdi, -di*]
19. Peyince ḥalk kılduḡun taṣarru‘
İren mākṣūdın itdüḡin tevaḳḳu‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 36*). [*iren, -en*]
20. Kim urdi iy meh bu odı ḥirmenüñe
Kimün düdi **irişdi** revzenüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 124*). [*irişdi, -iş, -di*]
21. Bir eyvāndur başı keyvāna **irmiş**
Zihī keyvān ki ol eyvāna **irmiş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 71*). [*irmiş, -miş*]
22. Bir eyvāndur başı keyvāna **irmiş**
Zihī keyvān ki ol eyvāna **irmiş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 72*). [*irmiş, -miş*]
23. Ṭoḳındı çeşmi bir ḥōṣ sāye-bāne
Şu resme ki uci **irmiş** āsumāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 56*). [*irmiş, -miş*]
24. Yoḡ-idi ol zamān akrānı anuñ
Mevālīsine çoḡ **irmiş** zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 8*). [*irmiş, -miş*]
25. İre gönlüñi ḥōṣ ṭut k’iy yegāne
Yakında tır-i mākṣūdun nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 33*). [*ire, -e*]
26. Ğamumdan iy çeken derd ü belāyı
İrür mākṣūduma ben mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 24*). [*irür, -ür*]
27. Beni bu ‘ışḳuñ **irür** ḡāyetine
Ki ya‘nı vāḳıf it her ḥāletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 25*). [*irür, -ür*]
28. Rumüz-ı ‘ışḳa çün yokdur nihāyet
Görelüm bir neye **irür** ḥikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 12*). [*irür, -ür*]
29. Ḥavāṣı birle kıldı ‘azm-i naḥçır
Giderek **irdi** kūh-ı Necde ol şır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 34*). [*irdi, -di*]
30. Çü Leyliden yañadan **ire** bir bād
Urur vaṣfında anuñ ṣad beyte bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 19*). [*ire, -e*]
31. İrürmedüñ beni vaṣl-ı ḥabıbe
Şavurduñ ḥākūmı bād-ı firıbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 15*). [*irürmedüñ, -ür, -me, -dün*]
32. Gice gündüz dimeyüp sürdi gitdi
Nitekim seyl-i tünd **irdi** vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 6*). [*irdi, -di*]
33. Yine göndürür anı eglemez ḥiç
Velī anlar kim **ir** geldi girān-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 177*). [*ir, -*]
34. İdüp pervāz burc-ı māha **irdi**
Ki ya‘nı bārgāh-ı şāha **irdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 25*). [*irdi, -di*]
35. İdüp pervāz burc-ı māha **irdi**
Ki ya‘nı bārgāh-ı şāha **irdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 26*). [*irdi, -di*]
36. Yücedür çün bilürsin menzil-i mäh
Olur her el aña **irmekde** kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 44*). [*irmekde, -mek, -de*]
37. Cihān ger ṭoṭṭolu olursa Nevfel
Degil sen kimse **irürmez** aña el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 46*). [*irürmez, -ürmez*]
38. Dönüp pes her kişi geldi mekāna
Şeb **irse** nitekim murḡ-ı āṣiyāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 26*). [*irse, -se*]

39. Şeb **irüp** turre-i gerdün-ı aḥḍar
Taḡıtdı çehre-i rüz üze ‘anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 19*). [*irüp, -üp*]
40. Oturmayın cihân içre serîre
O genç **irişmeyince** bu fakîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 58*). [*irişmeyince, -işme, -yince*]
41. Eline gürzin alup Nevfel-i gürd
İrişdüginüñ itdi kellesin ḥurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 88*). [*irişdüginüñ, -ışdüg, -in, -üñ*]
42. Geliser kûl başına ḥayr eger şer
Be-nāgeh **irdi** yine bir araya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 5*). [*irdi, -di*]
43. Boğazlaya hemîn ol nâ-tüvânı
Çü şayyâdüñ yanına **irdi** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 13*). [*irdi, -di*]
44. Murâdum tîrin **irürmez** nişâne
Dem-â-dem gözlerem süy-ı ḥarîmüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 80*). [*irürmez, -ürmez*]
45. Ki bād-ile gele andan nesîmüñ
Kaçan kim senden **irürmez** hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 83*). [*irürmez, -ürmez*]
46. Şaçı gibi yeter âvâre kılsun
Eger derdüme **irürmezse** dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 69*). [*irürmezse, -ür, -mez, -se*]
47. Gider görmek recâsına refîkin
Çün ol cānibden **ire** maḡzına bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 11*). [*ire, -e*]
48. Şan oldı çeşmi ebr-i nev-bahârî
Çün **irdi** bu ḡarîb ol âsitâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 7*). [*irdi, -di*]
49. Gözi kaniyla yolları bezerken
Kaḡâ bir gün **irürdi** nāgehānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 3*). [*irürdi, -ür, -di*]
50. Göge **irürdiler** ḥasretten âhı
Nazar kıldı ol iki yâr-ı hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 16*). [*irürdiler, -ür, -di, -ler*]
51. Der-i dildāra **irürdi** anı rāh
Kaḡup kûr-âne ol derde ‘aşâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 10*). [*irürdi, -ür, -di*]
52. Ki tā İbn-i Selāma **irdi** ḥişşe
Kaçan kim bu kelāmı gûş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 22*). [*irdi, -di*]
53. İrürdi yire bār-ı nāfeden nāf
Daḡı aldı niçe biñ baḡl u üştür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 34*). [*irürdi, -ür, -di*]
54. Yıl **irirürdi** geh geh çeşmine toz
Cenāb-ı mülk-i dilberden k’ire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 16*). [*irirürdi, -irür, -di*]
55. Gözedürdi kaçan **ire** diyü merg
Ki zîrâ za’f u pîrî vü seḡamet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 20*). [*ire, -e*]
56. ‘Aceb feryāduma kimden **ire** dād
Mu’inüm yāverüm yārum sen idüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 58*). [*ire, -e*]
57. Kurar her lāḡza bir şaḡrada meclis
Kaçankim cû’dan **ireydi** ḥālat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 37*). [*ireydi, -e, -y, -di*]
58. İrişmeyince diñlenmezdi pâyı
Kamu menzillerinde evvel âḡir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 100*). [*irişmeyince, -işme, -yince*]
59. İrür bu nāmeyi ol yâr-ı cāne
Pes alup nāmeyi ol peyk-i çalak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 6*). [*irür, -ür*]
60. İrürdi ol şikeste-ḡaḡıra tîz
Çü Mecnûn ruk’a-i dildārı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 6*). [*irürdi, -ürdi*]
61. Şeḡer kor cānuña yüz dürlü daḡı
İrerse bir kişinüñ şubḡa baḡtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 15*). [*irerse, -er, -se*]
62. Harābe **irdi** çok ābāde enbūh
Görindi çünkim **irdi** kūh-sāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 65*). [*irdi, -di*]
63. Tenine ursalar tuymazdı şad tîr
Giderken ger yolu deryāya **irse** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 21*). [*irse, -se*]
64. Şorardı ‘ışḡ ḡālinden nişâne
Kıları ol daḡı **irdükçe** ‘aklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 13*). [*irdükçe, -dük, -ce*]
65. Biñâ-yı ‘ömrin itmişdi muḡallil
İkinci zelzele **irdi** çü tekrār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 57*). [*irdi, -di*]
66. Bize de **irse** kâş andan nevāle
Bu resme sözler-ile ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 74*). [*irse, -se*]

67. Vücüd-ı çäküme biñ süzen ü hār
'Acebdür āhīre **irerse** bu dün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 29*). [*irerse, -er, -se*]
68. Dem-i şubḥa **irür** ben rû-siyâhı
Ḥalâş eyle gicenün zulmetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 48*). [*irür, -ür*]
69. Irür envâ'-ı luṭf-ıla peyâmı
Neşât-ile turup Zeyd-i diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 68*). [*irür, -ür*]
70. Yolu **irdi** çün ol bî-der serâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 1*). [*irdi, -di*]
71. Velîkin kendüler ḥayrân u ḥāmûş
İremden bir hevâ **irdi** vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 113*). [*irdi, -di*]
72. Firâk ü miḥnete eyle kanâ'at
Ki şâyed **irüre** baht-ı hümâyûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 67*). [*irüre, -üre*]
73. Urur ṭabl-ı rahîl bâğ u bustân
Çü bād-ı mihr-i câmi **irdi** bâğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 45*). [*irdi, -di*]
74. Olur yaprak dökilmek anda ma'zûr
Zamâna **ire** çün faş-ı ḥazâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 67*). [*ire, -e*]
75. Benüm sevgümde bir kimse 'azâya
İre çün kabrüm üzre ol tenî çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 39*). [*ire, -e*]
76. Bu kufluñ fethine olmadı tedbîr
İürmez kimse çarḥuñ işine rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 137*). [*ürmez, -ürmez*]
77. Anuñ gibi ki zulm **irmiş** irür dād
Vücüdî eşk ü âh-ı dil-keş içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 8*). [*irmiş, -miş*]
78. Ne taşdan inkisâr **irmişdi** el-ân
Ḳatuñdan idemez oldum güzer hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 30*). [*irmişdi, -miş, -di*]
79. Anuñ gibi ki zulm irmiş **irür** dād
Vücüdî eşk ü âh-ı dil-keş içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 8*). [*irür, -ür*]
80. Begâyet teşneyim câm-ı visâle
Beni luṭfuñdan **irür** ol zülâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 38*). [*irür, -ür*]
81. Kâmer **irüp** ayağında ḳodı baş
Okıdı bî-'aded taḥsîn ü şâbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 121*). [*irüp, -(ü)p*]
82. Irürdi bir Burâk-ı berḳ seyri
Ki ḥacl eylerdi ol uçmaḳda ṭayrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 31*). [*irürdi, -ür, -di*]
83. Gidüp ol yeryüzinüñ pâdişâhı
İrürdi âsumân farkına râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 102*). [*irürdi, -ür, -di*]
84. Sa'âdetle çün ol şâh-ı yegâne
İrürdi yol birinci âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 120*). [*irürdi, -ür, -di*]
85. Gidüp andan dü-kevnün pâdişâhı
Yedinci ḳal'aya **irürdi** râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 146*). [*irürdi, -ür, -di*]
86. Bu süz u tef kimüñ dağından **irdi**
Ya bu ḥoş-bü kimüñ bâğından **irdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 10*). [*irdi, -di*]
87. Çün **ire** kişt-zâr-ı rûz-ı maḥşer
Ḡamı birle götürem ḥâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 55*). [*ire, -e*]
88. Ki ya'nî şubḥ **irüp** ḥurşîd-i enver
Cihân âyinesin kıldı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 31*). [*irüp, -(ü)p*]
89. Didi **irüp** eccl bād-ı ḥazâni
Meger ḳapmışdur ol serv-i revâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 47*). [*irüp, -(ü)p*]
90. Diyâr-ı Leylîye **irüp** oradan
Ḥabîr itdi ili bu mâcerâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 77*). [*irüp, -(ü)p*]
91. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp ḥûn
Giderken **irdi** bir şahrâya key ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 17*). [*irdi, -di*]
92. Mükerrer olsa biñ kerre teber-zed
Mezâḳ-ı câna **ire** lezzeti çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 5*). [*ire, -e*]
93. Kılarken derd-ile feryâd u nâle
Şeb **irüp** çün dil-i gümrâh-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 83*). [*irüp, -(ü)p*]
94. Irürdi ol nigârına feraḥ-nâk
Çün ol mâha görindi ḥatt-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 8*). [*irürdi, -ür, -di*]
95. Yüze gülmek-durur işleri dilden
Saña ol vaḳt **irer** ḥalkuñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 91*). [*irer, -er*]
96. Çü vaḳt **ire** hemîn ol demdür el-ḥâḳ
Firâḳından turup zevcinüñ ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 100*). [*ire, -e*]
97. Taḥammül kıl ki vaşla **iresin** tâ
Olur ta'cîl-ile bâṭıl her işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 26*). [*iresin, -e, -sin*]
98. Ölümdür âḥir-i aḥvâl-i âdem
Senüñ 'ömrün yüze **irmez** be-her hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 97*). [*irmez, -mez*]

99. Öñümden uş kılar yüz kebk cevlan
Benüm şeh-bāzum **irmeyince** cāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 21*). [*irmeyince, -meyince*]
100. Görelüm bir ki maşşûda nedür aşl
Meger bir vaqt **irüp** faşl-ı hāzān zār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 25*). [*irüp, -(ü)p*]
101. Kabā-yı bağı kıldı reng-der-reng
İrüp komadı kahr-ı bād-ı şarşar (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 49*). [*irüp, -üp*]
102. ‘İlāc itdi marīza ol mükerrerem
Çün **ire** şîşe-i cān inkisāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 91*). [*ire, -e*]
103. Çü dehr **irürdi** devri bu zevāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 1*). [*irürdi, -ür, -di*]
104. Ki bî-pervā **iresin** şehriyāre
Bu şandük-ı revāk-ı çarhı iy cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 120*). [*iresin, -e, -sin*]
105. K’ecel **irüp** anı kapmışdı nāgāh
Pes āhir zelzelesinden zamānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 74*). [*irüp, -(ü)p*]
106. Harīm-i ravzaya **irürdiler** rāh
Yıkılmış gördiler ol nā-tüvānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 8*). [*irürdiler, -ür, -di, -ler*]

ir: (olumsuz bir duruma) uğramak.

1. Harābe **irdi** çok ābāde enbūh
Görindi çünkim **irdi** küh-sāra (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 64*). [*irdi, -di*]
2. Neden **irdi** saña böyle melālet
Didi şormayasın kim bahtum öldi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 56*). [*irdi, -di*]

ir: Bitmek, yetişmek.

1. Meger kim kıvmine Leylîñ ol şeb
İrişmiş-idi bir leşker müretteb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 36*). [*irişmiş-idi, -iş, -miş, --idi*]
2. Gözinden kan saçır ol bülbül-i zār
Bu nağme **irdi** geldikde şümāra (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 49*). [*irdi, -di*]

ir: Ulaşmaz.

1. Kibriyā-yı zātuña **irişmez** efhām u ‘uķūl
Kim şıfātuñ anı setr itmege çekmişdür hicāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 15*). [*irişmez, -iş, -mez*]

ir: Değişmek, dönüşmek.

1. Kemāle ‘ışk-ıla **irdi** hāşıl-ı dil
Sirişte ‘ışk birledür gil-i dil (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 19*). [*irdi, -di*]

ir: Beklenen bir zamanın gelmesi.

1. Çün **irdi** on yaşına ol kamer-veş
Gönüller hirmenine urdı āteş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 11*). [*irdi, -di*]
2. Sarāy-ı hāşşda tıtdı karārı
Yidiye **irdi** i’zāzile sālı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 49*). [*irdi, -di*]
3. Çün **irdi** on yaşına ol kamer-veş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 1*). [*irdi, -di*]
4. Gice **irdi** bu hālet içre nāgāh
Çeküp gün yüzine zulmet hicābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 90*). [*irdi, -di*]
5. Çün **irdi** hātif-i şubh urdı demler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 1*). [*irdi, -di*]

ir: Dokunmak, tesir etmek.

1. Bu sūz u tef kimūn dağından **irdi**
Ya bu hōş-bū kimūn bağından **irdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 9*). [*irdi, -di*]
2. Ğamuñdan nâ-tüvân u bî-mecâlüm
Ecel hâk itmeden **irüp** özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 129*). [*irüp, -üp*]
3. Kime **irse** tîğî bu şâh-ı zamānuñ
Ecel bağlar kaçacak yolın anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 71*). [*irse, -se*]
4. Kimūn gūşına **irse** nağme-i çeng
Şafâsından olurdı vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 21*). [*irse, -se*]
5. Saña hicrândan **irse** bir numüne
Baña ta'n eylemezdüñ güne güne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 53*). [*irse, -se*]
6. Tenüñe niş **ire** çün mâr-ı ğamdan
Tîz ur tiryāk-ı 'aql-ı muhteremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 99*). [*ire, -e*]
7. Kime kim **irse** tîğ-i âb-günü
Depesinden çıkardı çok düttüni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 95*). [*irse, -se*]
8. Çü zaħm **irüre** tîğî bir süvâre
İder atıyla ikisin dört pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 93*). [*irüre, -üre*]
9. Bakup aħvâlüme ħavf eyle Ħakdan
Zebûn oldum **irür** feryāduma dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 81*). [*irür, -ür*]
10. Ümîdüñ seni **irmez** iy cefākâr
Ne bu mîvem benüm tārâca varur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 68*). [*irmez, -mez*]
11. Ki ecel **irüp** anı kapmışdı nâğâh
Selîm-i 'Amîrî yine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 12*). [*irüp, -üp*]
12. Benüm odumdan **irer** saña âfet
Faķîrem hem gücüm yitmez nevāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 26*). [*irer, -er*]
13. Vefâ kūyından açmış idi bir tâb
Kaçankim ğamdan **irse** cânına tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 31*). [*irse, -se*]
14. Yine düşürven **irür** başuma taş
Kişi kim kurtıla bir ğamdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 66*). [*irür, -ür*]
15. Kimūn hicrinden **irdi** cânuña dağ
Kimūn zülfi geçürdi boynuña bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 89*). [*irdi, -di*]
16. Baña Leylîden **irdi** bu ħarâret
Dile ol viriser yine ferâğēt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 53*). [*irdi, -di*]
17. Tokındı çün lebine la'l-i kavvâl
Neyüñ cânı lebine **irdi** fi'l-ĥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 18*). [*irdi, -di*]
18. Cihân içre **irer** pâyâna her ğam
Següñ vardur vaţangâhı senüñ yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 108*). [*irer, -er*]
19. K'olupdur fehmden fâriğ nihâdum
Baña kıys-ı każâdan **irdi** bir ok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 25*). [*irdi, -di*]
20. Helâk eyledi tākatsüzlük anı
Bıçağın zaħmı **irdi** üstüñ'âne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 13*). [*irdi, -di*]

ir eger giç: *Er ya da geç.*

1. Kâbül itmezse gönlün **ir eger giç**
Benüm sözümden aşşı yok-durur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 19*). [*ir eger giç,]*
2. Bilürlerdi vü iderlerdi 'izzet
Kimesne varımazdı **ir eger giç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 79*). [*ir eger giç,]*
3. Seni men' idemez andan niğeh-bân
Fiğân itmek dileseñ **ir eger giç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 59*). [*ir eger giç,]*
4. Ħalâşına resensüz yok-durur rây
Ki çıkarmağa çehden **ir eger giç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 59*). [*ir eger giç,]*
5. Kılar feryâd u efğan **ir eger giç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 130*). [*ir eger giç,]*
6. Olur derĥâl renc ü derdden dūr
Murâda irmeyince **ir eger giç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 81*). [*ir eger giç,]*

ir giç: *Erken veya geç, eninde sonunda.*

1. Kanı bencileyin bir dahı bendeñ
Ğamuñdan özge mu'tâdum yok **ir giç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 23*). [*ir giç,]*

irâdet: Buyruk, ferman; izin.

1. Ki ölmekdür baña gerçi sa'âdet
Velî çün böyledür anda **irâdet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 96*). [*irâdet,]*

irâdet: İrade, istenç.

1. Senûn gözler **irâdetûn** temâmı
Yüzûn görmeyeli yokdur huzûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 114*). [*irâdetûn, -ün]*

irâğ evle: Uzak tut, uzak et.

1. Irâğ eyle gözümde reşk-i h'wâbın
Öñümden ref' kıl benlik hiçâbın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 33*). [*irâğ eyle,]*

irâğ evleme: Beni uzak etme, uzaklaştırma.

1. Bizi nevmîd kılma rahmetûnden
Irâğ evleme bir dem hizmetûnden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 6*). [*irâğ evleme, -me]*

irâğ ol: Uzak olmak.

1. Irâğ olsun dilûnden gûşsa gerdi
Çü bulmadum vişâlûn bâğına râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 72*). [*irâğ ol, -sun]*
2. Irâğ olur edebden fi'l-hâkîka
İletmek kaçreyi bahr-i 'amîka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 153*). [*irâğ ol, -ur]*

irak: Uzak.

1. Tapuñdan bu yola h'ş-dil gidem tâ
Gözüm görmeyiser **irak** seni bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 15*). [*irak,]*
2. Irâğ a'dâ yolından niçe ferseng
Diler k'özine bir kimse vire râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 6*). [*irâğ,]*
3. Yanup âhum odına gitdi kaydum
Dihi dehrûn belâsından **irâğum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 43*). [*irâğum, -um]*
4. Şeh-i Hindüstân hâkân-ı Çîni
Iraklardan öperler eşigini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 54*). [*iraklardan, -lar, -dan]*
5. Gözi cādû saçı ta'vîde döndi
Irakdan her kim iderse nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 53*). [*irakdan, -dan]*
6. Irakdan kim görindi hayme-i yâr
Derûndan çekdi bir âh ol ciger h'wâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 17*). [*irakdan, -dan]*
7. Sehî kâmetlüler merginde sur-nâ
Iraklardan kara şem' idi güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 22*). [*iraklardan, -lar, -dan]*
8. Nigâh iderken etrâfa be-nâgâh
Irakdan bir 'acûze oldı peydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 19*). [*irakdan, -dan]*
9. Gehî şahrâ vü gâhî mişedeyken
Irakdan gördi bir üstür-süvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 3*). [*irakdan, -dan]*
10. Irakdan virdi Mecnûna selâmı
Çü Mecnûn ahladı anuñ selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 28*). [*irakdan, -dan]*
11. Anuñ-çun yakdı engüşüne h'innâ
Irakdan gonca-ı zanbak virür nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 69*). [*irakdan, -dan]*
12. Ya beklerlerdi cem' olup hazine
Irakdan çünkü Mecnûn bakdı pîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 89*). [*irakdan, -dan]*

13. Ki iy hüsñ âsumânına sitâre
İrağdan secde kıla kıla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 3*). [*İrağdan, -dan*]

ire: Erişmek, ulaşmak, dokunmak.

1. K'anuñ şevkiyle nazm oldu bu nâme
Hem **ire** nâmı ile ihtitâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 162*). [*ire,]*
2. Ger **ire** dime ol mâha nokşân
Seni âhum odı yakardı el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 29*). [*ire,]*
3. Tutup deşt ü beyâbânlarda hargâh
Kış **irince** olurlardı anda her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 32*). [*irince, -ince*]
4. Çerâğ-ı âdemüñ tâbende senden
Cihân bağına **irmiş** hânde senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 40*). [*irmiş,]*
5. Konuğundan **irer** şerm aña vâfir
Bilürsen sen anı kim kâr-ı duğter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 42*). [*irer, --er*]

irem: İrem bağı; cennet bahçesi.

1. Velikin kendüler hayrân u hāmūş
İremden bir hevâ irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 113*). [*iremden, -den*]
2. İrem bağında nedür bunlara nām
Neden irişdi bunlar bu makâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 70*). [*irem,]*

iri: Büyüğü. En büyük.

1. K'ezel kendülere virürdi nānı
Dilin çıkarup uşağı **irisi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 45*). [*irisi, -si*]
2. Şitâb ile uşağı vü **irisi**
Varup gördiler anı zâr u giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 34*). [*irisi, -si*]

ırl: Uzaklaşmak.

1. Yeter olduñ gözüm önine hâyil
İrl bir lâhza qarşumdan kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 22*). [*ırl,]*
2. Ta'aşşuk ol-durur k'olmaya kim hiç
Ölünce andan **ırlmaya** kâdem hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 4*). [*ırlmaya, -ma, -y, -a*]

iris: Erişmek, ulaşmak, vasıl olmak.

1. Dürüşüp şun'ına idrâk **irişmez**
Kimesne anuñ işine girişmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 3*). [*irişmez, -mez*]
2. İrişe çün bahâr-ı rûz-ı mahşer
Zeminden sebze gibi kaldıram ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 153*). [*irişe, -e*]
3. Özine tayy olup bir demde bu râh
İrişdi menziline yine ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 212*). [*irişdi, -di*]
4. İrişüp enbiyâ ervâhı bir bir
Du'âlar eylediler aña vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 111*). [*irişüp, -üp*]
5. Dağı şoñra **irişüp** taht-ı refref
Resûl ünsî ile oldu müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 167*). [*irişüp, -üp*]
6. Ezel demden ki bir dide ola kûr
İrişmez sürme çekmekden aña nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 60*). [*irişmez, -mez*]
7. Bu resme nâz-ıla ol mâh-ı tâbân
İrişdi kavm-i Mecnûna şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 72*). [*irişdi, -di*]
8. Bular bu sözde iken hayretile
İrişüp kındı mihmân haşmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 48*). [*irişüp, -üp*]

9. Alup ol nāmeyi peyk-i sebük-ḥīz
İrişdi yine Nevfelden yaña tiz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 56*). [irişdi, -di]
10. Düzüldi hem iki cânibden alay
İrişdi āsumāna nāle-i nāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 4*). [irişdi, -di]
11. Hemān sâ'at süvar oldı vü sürdi
Olar daḥı **irişüp** karşı tırdı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 2*). [irişüp, -üp]
12. İrişdi āhı evc-i āsumāna
Mühim işe gider gibi şitābān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 36*). [irişdi, -di]
13. İrişüp kapdı ol zibā cemālî
Ne ḥāl-ise hele Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 32*). [irişüp, -üp]
14. Resende gerdeni vü ğulde pāyı
İrişe çünki bir ḥayme derine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 75*). [irişe, -e, -]
15. İrişdi yār iline şöḥret-ile
Bu cânibden daḥı emr itdi sultān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 40*). [irişdi, -di]
16. Fülān menzilde naḥlistān u tenhā
İrişmiş her nihālî āsumāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 127*). [irişmiş, -miş]
17. İrişdi şehr-i Bağdāda toluḫ dehr
Ki düşdi ārzü āḥir Selāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 22*). [irişdi, -di]
18. Ki bi-ḥöd yıkıladı ol perî-zād
İrişe güşına bir şavt nā-gāḥ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 47*). [irişe, -se]
19. Ḥarāb oldı çemen bozıldı ğülzār
İrişüp nāgehān bād-ı ḥazānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 27*). [irişüp, -üp]
20. İrişdi kaşrdan süy-i mezāra
Elin alup kaḫā kaḫısın pür-kîn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 90*). [irişdi, -di]
21. İrişdi merg bāb-ı āheninden
Döküp ebr-i belā miḥnet tegergin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 60*). [irişdi, -di]
22. Çemenden gitdi bir serv-i dil-ārā
Hevādan **irişüp** bir berk-i nā-ḥōş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 69*). [irişüp, -üp]
23. Ki ola rencden āsüde cānum
İrişüp iy beşir-i merg çün bād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 25*). [irişüp, -üp]
24. Perî ruḫ sāķiler dest urdı cāma
İrişdi keyf-i bāde ḥāşş u 'āma (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 12*). [irişdi, -di]
25. Vuḫūş ardınca hem-çün şîr-i merdān
Bir āyine daḥı **irişdi** kārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 19*). [irişdi, -di]
26. İrişür mülk-i maḫşūdına derḥāl
'Arūs-ı dîn-i İslām içün iy şāḥ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 20*). [irişür, -ür]
27. İrişdiyse ger İsmā'ile kurbān
Seni şaḥib Burāk eyledi Sübhān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 77*). [irişdiyse, -di, -y, -se]
28. Berü gel vaḫt-i vaşl-ı yār **irişdi**
Nihāl-i maḫşaduñda bār **irişdi** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 79*). [irişdi, -di]
29. İrişe tıĝı ucu bir süvāre
İder atıyla anı dört pāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 75*). [irişe, -se]
30. Belā vü rencden mānend-i nālem
İrişür āsumāna āḥ u nālem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 66*). [irişür, -ür]
31. Günün nişfindan **irişince** şeb gāḥ
Bile oldılar ol iki ciĝer ḥ'āḥ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 51*). [irişince, -ince]
32. Çıkarınca **irişüp** mālîk-i mihir
Felek Mısrın nücüm-ı dūr-furūşān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 102*). [irişüp, -üp]
33. K'aña āḥir **irişmemişdür** āfet
Ye ḫanı bir ḫarābe bu cihānda (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 84*). [irişmemişdür, -me, -miş, -dür]
34. Kimün güşına **irişür** fiĝānuñ
Niçedür iy ğül-i pür-daĝ ḥālün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 50*). [irişür, -ür]
35. Düzilmiş müşĝden yir yir naḫargāḥ
Kemāline **irişmiş** bir ğüzeldür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 29*). [irişmiş, -miş]
36. İrişür cānına renc-i zamāne
Kişi ki olmaya nefsinün esîri (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 104*). [irişür, -ür]
37. İrişmedin helāk eyler anı dehr
Gice yaksa senün-çün bir çerāĝı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 12*). [irişmedin, -me, -din]
38. Ki ola yārnuñ ḥālinden āĝāḥ
Hemān lāḫza **irişüp** geldi bir pîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 9*). [irişüp, -üp]
39. Ki bir miḫdār özinden turalar dūr
Bu yaña **irişüp** pîr-i vefādār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 147*). [irişüp, -üp]

40. Ža‘if ü nā-tüvān ü pāy-beste
İrişüp ‘ākıbet fażl-ı Hüdāyī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 23*). [*irişüp, -üp*]
41. İkimüzi de bıkır iken kıoca hāk
İrişmişdür saña çok zecr benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 51*). [*irişmişdür, -miş, -dür*]
42. Var iy dem bādsuz kalsun dimāğum
İrişdi iy nefes hengām-ı rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 21*). [*irişdi, -di*]
43. İrem bāğında nedür bunlara nām
Neden **irişdi** bunlar bu maķāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 71*). [*irişdi, -di*]

iris: (Belli bir zaman) Gelmek, gelip çatmak, ermek.

1. Buña bezl eylediler özlerini
Muḥaşşal ol gün **irişince** aḥşam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 53*). [*irişince, -ince*]

iris: Ulaştırmak.

1. İrişdürdi ṭabaṇça şem‘ine bād
İçinde gönleginüñ ol perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 16*). [*irişdürdi, -dürdi*]
2. İrişdür gülsitāna ‘andelîbi
K’idinem kuḥl tozından gözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 52*). [*irişdür, -dür*]

iris: Eriş II gel!.

1. Baña yollar gözettürme **iriş** cüst
Vişāle irelüm kim bunda olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 94*). [*iriş,]*
2. İriş tiz muntazır eyleme cānı
Esen kıl iy hayāt āhir esen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 30*). [*iriş,]*

iris: Dokunmak, isabet etmek.

1. Hiç ihtilāl **irişmeye** bustān-ı şer‘üñe
Gerdün eger yıkıla vü ‘ālem ola ‘adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 47*). [*irişmeye, -me, -ye*]
2. Kıyās eyleñ niye **irişdi** ḥālî
Göricek kaççı zaḥmın yāl u bālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 69*). [*irişdi, -di*]
3. Ki mihrinden anuñ ‘ālemde her sū
İrişdi mağzına şad ‘āşıkun bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 28*). [*irişdi, -di*]
4. Şu resme kim lebe **irişdi** cānum
Eyü vü yatlu sendendür mizācum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 156*). [*irişdi, -di*]
5. Baña anlardan **irişdi** bu āfet
Velikin ḡam degül iy yār-ı mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 116*). [*irişdi, -di*]
6. İrişdi ḥışmıla çün şîr-i ḡarrān
Üküş kîn ü ḡāzabla bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 94*). [*irişdi, -di*]
7. Niçe eyledi cānāne fedā cān
Ecel kıavsinden **irişdi** aña tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 157*). [*irişdi, -di*]

iris: Vasıl olmak, erişmek, ulaşmak, kavuşmak. II Yükselmek.

1. Fiğān eyler kıodı şabr u kıararı
İrişdi çarḡa āhinuñ ḡurüşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 127*). [*irişdi, -di*]

iris: (Belli bir zaman) Gelmek, gelip çatmak, ermek.

1. Oturdu geçdi taht üstine gamgîn
Sürür ile **irişüp** geldi dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 21*). [*irişüp, -üp*]
2. Geçüp oldı müzeyyen bağ u bustân
İrişdi hüsrev-i gül nev-bahâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 27*). [*irişdi, -di*]
3. Neye **irişdi** hâli göre bile
Anuñla söyleşe bir niçe râzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 58*). [*irişdi, -di*]
4. Bula maqşûdın ide müşkilin hal
Çün **irişdi** zamân-ı kabz-ı rûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 35*). [*irişdi, -di*]

irkek: Erkek, eril.

1. Ger **irkek** ger dişi ger hâşş u ger ‘âm
Çamusı ardına düşdiler anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 28*). [*irkek,*]

irşād eyile: Doğru yolu göstermek.

1. Baña da ol tarîkı eyile irşād
Kaṭuñdan gitmezem tâ kim diriyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 74*). [*irşād eyile,*]

irşād kıl: Yol göstermek.

1. Niçün kılam saña cevır ü cefâyı
Beni bu cenge iller kıldı irşād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 15*). [*irşād kıl, -dı*]

irşād-ı rāh-ı āşināvı kıl: Bilinen doğru yolu gösterme.

1. Kılam irşād-ı rāh-ı āşināvı
Benümle sen geçinemezsin iy dōst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 30*). [*irşād-ı rāh-ı āşināvı kıl, -am*]

irsāl: Göndermek, yollamak.

1. Yine ol kâşıdı eyledi derhāl
Cenāb-ı ‘āşık-ı nālāna **irsāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 86*). [*irsāl,*]
2. K’ideler āsitān-ı şāha **irsāl**
Getürdiler revān bir kâşıd-ı cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 62*). [*irsāl,*]
3. Aña hem cāme vü hem ṭu‘me **irsāl**
Meger kim bir gün oturmuşdı tenhā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 14*). [*irsāl,*]

irsāl eyile: Göndermek, yollamak.

1. Saķın k’irmeye bād-ı gamdan āfet
Neşīm-i şubhla **irsāl eyile** büyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 151*). [*irsāl eyile,*]

irsāl it: Göndermek, yollamak.

1. Yazam bir nāme sen idesin irsāl
Velikin ne devātum var ne ḥāmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 48*). [*irsāl it, -er, -sin*]

irür-: Ulaştırmak, eriştirmek.

- İki leb bir birinden şordı rāzı
Göge **irürdiler** nāz u niyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 20*). [irürdiler, -di, -ler]
- Getürem mäh-ise burcuña anı
İrürem lâ'l-ise dürcüñe anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 90*). [irürem, -em]
- İrürmezseñ baña ol yâr-ı cānı
Ne ben 'âlemde ne hüd zindegānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 27*). [irürmezseñ, -mez, -se, -ñ]
- Didi kim iy cihānuñ şehriyârı
Dürişüp **irüren** yârına yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 8*). [irüren, -en]
- Dem-i merg aña **irürdi** gubârı
Dilinden çıkdı sevdâ başına hām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 52*). [irürdi, -di]
- Yüzi verd-i gülîstān-ı leñāfet
Hāzān **irürmemiş** bergine āfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 8*). [irürmemiş, -me, -miş]
- İrürürlerse bir āfet saña ger
Beni de öldiyesirler muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 27*). [irürürlerse, -ür, -ler, -se]
- Yola dikmişdi göz gözlerdi rāhı
Ki tā bād **irürüp** bir gün gubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 111*). [irürüp, -üp]
- Açılmış cā-be-cā şad çeşm-i rüşen
İrürmiş āsumāne kullesi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 43*). [irürmiş, -miş]

‘is: Arzu, heves, istek. Zevk, neşe.

- Hezār i‘zāz ile hāndān u hürrem
Didi **el-‘is** şāha hayr-ı makdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 74*). [el-‘is,]
- Anuñ İbn-i Selām olmuşdı adı
Cihāndan **‘is-ile** alurdi dādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 36*). [‘is-ile, -ile]
- Süriyü sebze vü reyhāna dāmān
Neşāt ü **‘işa** başladı bu yārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 25*). [‘işa, -a]

is: İş güç, uğraş.

- Pürdür a‘mālüm kitābı cürm ü ‘işyān u haṭā
Anuñcündür **işüm** her dem fiğān ü ibtihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 32*). [işüm, -üm]
- Kiminüñ **işi** dāyım zühd ü ṭā‘at
Kimiñüñ cürm ü ‘işyān u şekāvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 97*). [işi, -i]
- Dürişüp şun‘ına idrāk irişmez
Kimesne anuñ **işine** girişmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 4*). [işine, -i, -n, -e]
- Bir **işde** kim buyurmaduñ rızā sen
Bu miskine anı görme revā sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 119*). [işde, -de]
- İşideceklerin cümle işitdi
Göreceklerini gördi **işi** bitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 200*). [işi, -i]
- Sebū-yı nengini ṭaşa çalışar
İşinde halk anuñ hayrān kalısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 204*). [işinde, -i, -n, -de]
- Ne bilsün çarḥ **işin** sāde-dil idi
Ne gönlinde var-ıdı gām gubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 14*). [işin, -i, -n]
- Hakikat ben kuluñ iy şāh-ı mesrūr
Zarūriyem bu gün bu **işde** ma‘zūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 50*). [işde, -de]
- Birikdürdüm dil ol meh-peyker ile
İnen **işüm** yok aşl u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 28*). [işüm, -üm]
- Revā midur saña bu resme **işler**
Ki ṭa‘n ide bize yād u bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 17*). [işler, -ler]
- İşün şöñim her k‘itmez tefekkür
Gelür öñine yüz şerm ü tehayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 11*). [işün, -ün]
- Turup pes ḥalvetinden gitdi anuñ
Haka kaldı **işi** ol meh-liḳānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 30*). [işi, -i]
- İşi her lāḥza oldı nāle vü zār
Belā zencirine düşdi giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 5*). [işi, -i]
- Harāb insüz sün ü yirüñ ḥarābe
İşi ağıyāra anuñ lağ u lābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 116*). [işi, -i]
- Benüm bu **işde** yokdur ihtiyārum
Zarūrī ‘işka saldı rüzgārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 31*). [işde, -de]

16. Nişār-ı yār-içündür cān-ı her-kes
Cihān bî-yār ne **işe** yarar pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 80*). [*işe, -e*]
17. Benem çün beste-i zencîr-i taqdîr
İşûme aşşî kılmaz rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 40*). [*işûme, -üm, -e*]
18. Şitâbî ko hâkıkat bil ki iy cān
Senûn şabr-ile olur **işûn** âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 28*). [*işûn, -ün*]
19. Ümîd-i vaşl-ı yār ile muhaşşal
İşini şabra düzdi ol mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 38*). [*işini, -in, -i*]
20. Kim artuğ diyebilürse anı hem
Bu **işde** tütalum ehl ü müselle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 44*). [*işde, -de*]
21. Yüzüm 'işyân u cürmîle qaradur
Gice gündüz **işüm** fışk u haţâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 128*). [*işüm,*]
22. Var idi meyli her mâhuñ bir **işe**
İşi âh idi Leylinün hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 33*). [*işe, -e*]
23. Var idi meyli her mâhuñ bir işe
İşi âh idi Leylinün hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 34*). [*işi, -i*]
24. Söz açup didiler kim iy şehin-şâh
Ne **işe** geldün eyle bizi âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 78*). [*işe, -e*]
25. Bu resme hayr **işe** iy şâh-ı 'âlim
Degüldür istihâre hiç lâzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 97*). [*işe, -e*]
26. Degüldür lik bunuñ gibi **iş** sehl
Kişi ferzendine kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 39*). [*iş,*]
27. Bu 'ışk **işi** ki ola bir arada
Olur elbetde vardukca ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 31*). [*işi,*]
28. Ki bu düşden **işi** key müşkil oldu
Dir idi gam kılop cānına te'sîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 52*). [*işi,*]
29. Delüdür kendüye 'aqlı degül yâr
Görinür baña bu **işden** üküş 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 26*). [*işden, -den*]
30. Bu **işlerden** benüm kızum-durur dūr
Ki çift olmaz firişte birle hiç hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 7*). [*işlerden, -ler, -den*]
31. Bu **işler** k'eyledi Mecnûn-ı bî-dîl
Gülüşdi ta'n kılop ehl-i muhaşşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 61*). [*işler, -ler*]
32. Yine vahşiler ile oldu mu'tâd
Yine oldu **işi** efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 14*). [*işi, -i*]
33. Ne deñlü k'itdi cehd ü sa'y ol pîr
İşine oğlunuñ bulmadı tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 28*). [*işine, -i, -n, -e*]
34. Anuñ gibi cihânda 'ışk **işinde**
Degüldi kimse kâyım cünbişinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 13*). [*işinde, -i, -n, -de*]
35. Sebebsüz gâh hândân gâh giryân
Atası kaldı anuñ **işinden** hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 22*). [*işinden, -i, -n, -den*]
36. Bu 'ışk **işine** buldurmakdan itmâm
Niçe çıkardı Mecnûnı görüñ nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 9*). [*işine, -i, -n, -e*]
37. Baña dirler ki 'ışk **işini** terk it
Varup bâzaruñı 'aql-ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 39*). [*işini, -i, -n, -i*]
38. Kıyâs itme bu işi degme **işe**
Ki her şahs idinemez bunu pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 3*). [*işe, -e*]
39. Bulışurlardı geh geh ol iki yâr
Egerçi Zeyd öz **işindeydi** medhûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 29*). [*işindeydi, -ydi*]
40. Kıyâs itme bu işi degme işe
Ki her şahs idinemez bunu pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 3*). [*işi, -i*]
41. Gel iy bînde-i sırr-ı ilâhî
Bu 'ışk **işine** rûşen kıl nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 2*). [*işine, -i, -ne*]
42. Gazeller okumakdur dâyim **işi**
Bu resm-ile geçürür yaz u kış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 17*). [*işi, -i*]
43. Şular kim bî-haberdür 'ışk **işinden**
Adın Mecnûn kodılar cünbişinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 15*). [*işinden, -i, -n, -den*]
44. Şu resme yazdı kim bî-vech **iş** itme
Ziyân eyleycegüñ yola gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 39*). [*iş,*]
45. Didi çün kişinüñ haşmı ola yâr
Ne **işler** arada tîğ-i cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 36*). [*işler, -ler*]

46. Bu **işe** düşmez iseñ ger muḳayyed
Ġamām-ı Ġamda ḳalır meh muḳalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 31*). [*işe, -e*]
47. Gice gündüz **işümi** kıldıñ eḡḡān
Ciger aḥum odından oldı biryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 19*). [*işümi, -ümi*]
48. Özüme bu **işi** ‘izzet bilürem
Niçe isterse göñlüñ iy dilāver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 44*). [*işi, -i*]
49. Bu **işde** bir nümüne pes-durur ceng
Virüp bu resme sözlerle tesellî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 42*). [*işde, -de*]
50. K’ümüdüm bergin üzdi şarşar-ı ġam
Bu kez **işüm** be-ġāyet müşkil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 5*). [*işüm, -üm*]
51. İrişdi āhı evc-i āsumāna
Mühim **işe** gider gibi şitābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 37*). [*işe, -e*]
52. Kimi ağlar kimi olurdu ġandān
Gülenler dehr **işinden** ġafil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 71*). [*işinden, -i, -n, -den*]
53. Gedā gibi ider her sū temennā
Çok **iş** itdi bu resme ol dil-efkār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 33*). [*iş,*]
54. Pür itdi çeşmini ġūn-ı cigerden
Ki iy gerdün nedür senden bu **işler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 7*). [*işler, -ler*]
55. Bu **işe** bulduramazsın sen encām
Bu ġülşen cāyır bir ‘andelībūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 74*). [*işe, -e*]
56. Yatur İbn-i Selām-ıla leb-ā-leb
Niçe **iş** eyledi gör āḥir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 27*). [*iş,*]
57. İşi zāhirde şulḡ ü ma’nide ceng
‘Adūlik itse āfāt-ı cihāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 58*). [*işi, -i*]
58. Velî kendü **işiçündür** mu‘ayyen
Çeker her kişi bunlardan cefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 52*). [*işiçündür, -i, -içündür*]
59. Ĥudā bilür **işin** kime ne minnet
Senüñ mergüñde diriler döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 52*). [*işin, -in*]
60. Bugünden pes saña kıldum vedā’ı
İşi bitdi ataññ zārı ḳıl sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 9*). [*işi, -i*]
61. İşi bozdı vü düzdi işin anuñ
Çün āzād itdi mürġ-i ‘ulvîyi dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 34*). [*işi, -i*]
62. İşi bozdı vü düzdi **işin** anuñ
Çün āzād itdi mürġ-i ‘ulvîyi dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 34*). [*işin, -i, -n*]
63. Günāh itsem getürmezdüñ yüzüme
Ne göñlüñce bir **iş** itdüm katuñda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 77*). [*iş,*]
64. Ki ben ḥacletdeyüm itdügüm **işden**
Derünümün ḳopar eḡḡān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 66*). [*işden, -den*]
65. Żarūrî nāleye düzdi **işin** pes
Çü gördi ḥāke girmiş ġam-ḥwarini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 42*). [*işin, -in*]
66. Düşen yārān u ehl-i beytden dūr
Soñı vardur her **işüñ** dünyada pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 9*). [*işüñ, -üñ*]
67. Açıldı bağ-ı āfāḳuñ riyāzı
Olup şāh itdügi **işe** peşimān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 59*). [*işe, -e*]
68. Tevaḳḳufdaydı **işüñ** girişine
Virürdi seglere geh āb u geh nān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 28*). [*işüñ, -üñ*]
69. Yarar yārā **işe** geh geh ḥas u ḥār
Çi ger firüzedür ‘ālemde mergüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 108*). [*işe, -e*]
70. Neye vardı **işi** vü ḥālî n’oldı
Ḥuzūrında anuñ yüzüm ḳaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 6*). [*işi, -i*]
71. Baña benden degildür bu belā bil
Beni bu ‘ışk **işinden** pend yıġmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 61*). [*işinden, -i, -n, -den*]
72. Beni ḳıl derdiññ aşlından āġāh
Ki ‘ışk **işini** çok gördüm mecāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 35*). [*işini, -ini*]
73. İşi her lāḥza efsun-ı digerdür
Bizi şöyle tutupdur çarḡ-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 18*). [*işi, -i*]
74. Nedür tenhā bu yirde ne **işüñ** var
Üzüldüñ dōst u maḥremleñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 16*). [*işüñ, -üñ*]
75. K’elā iy ‘ışk **işinden** bî-ḥaberler
Ġamından ben ki yārūñ tîre rüzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 4*). [*işinden, -i, -n, -den*]

76. Geçivir **işüne** tahsîn idüp var
Vü ger nî gitmez iseñ bî-küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 40*). [*işüne, -üñ, -e*]
77. K'öz **işün** ölçüsine kıl nigâhı
Şovukluk itme inende olup germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 28*). [*işün, -ün*]
78. İşi Zeydün be-gâyet düşdi ebter
Kalup dermânde hâli oldı düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 70*). [*işi, -i*]
79. İşinde 'ammisi vü ol giriftâr
Fırâk u ârzüdan ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 72*). [*işinde, -i, -, -de*]
80. Yüze gülmek-durur **işleri** dilden
Saña ol vaqt irer halkuñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 90*). [*işleri, -ler, -i*]
81. Senün **işünde** 'aklum oldı hayrân
Kişi k'ola bu resme dürrü hakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 42*). [*işünde, -üñ, -de*]
82. Oñur anuñ **işi** kim şabr-ile işler
İnende eyleme kâruñda ta'cıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 28*). [*işi, -i*]
83. Bu resme **işlerinden** ol perinün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 1*). [*işlerinden, -lerinden*]
84. İşinde kaldı çarhuñ deng ü meftûn
Şu resme urdı bir na're şeğab-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 58*). [*işinde, -i, -n, -de*]
85. Hevâ-yı şehvet ü fi'l-i 'arâz yok
Bu resme 'ışk **işi** olmadı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 65*). [*işi, -i*]
86. Qalur 'âşıkda nâm-ı nîk-nâmı
Elâ iy 'ışk **işinden** vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 59*). [*işinden, -i, -n, -den*]
87. Bu kufluñ fethine olmadı tedbîr
İrürmez kimse çarhuñ **işine** rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 137*). [*işine, -i, -ne*]
88. Cihânuñ **işine** hiç olma ğam-nâk
Bağarsañ ger haqîkat hâle iy dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 152*). [*işine, -ine*]
89. İşün aşlındanuz biz cümle ğâfil
Nazar kıl k'ol nigâr-ı pāk-dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 154*). [*işün, -ün*]
90. İşün endâzesi bir yüzden oldı
Be-nâgeh kara şu çıkdı zemînden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 58*). [*işün, -ün*]
91. İderler hakk ü islâhına ta'cıl
Ki insânun **işi** sehv ü hatâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 101*). [*işi, -i*]
92. İşüm tûl-ı emelden gey hebâdur
Siyeh-kârum siyeh-kârum siyeh-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 108*). [*işüm, -üm*]

iş: Durum, vaziyet.

1. Kamunun bildügi 'ilmüñdedür cehl
Olupdur kâruña nisbet her **iş** sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 50*). [*iş,]*
2. Müdām **iş** üzredür ked-bânüyı hâk
K'aña penbe seherdür çarh-ı eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 25*). [*iş,]*
3. Neseb ululığına olma mağrûr
K'o resme **iş** kişilikden olur dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 104*). [*iş,]*
4. Ayıt kim bu güzâf **işden** İlâhî
Halâş it ben ğarîb ü bî-günâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 55*). [*işden, -den*]
5. Geç andan baña besdür bu şikence
Şehâ olmaz **iş** için düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 122*). [*iş,]*
6. Vü ger âğâh kılmazsam muqarrer
Bir **iş** ider aña bu hîle-gerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 10*). [*iş,]*
7. Ki tâ oldı muhâlifler haberdâr
Çü zâhir oldı bu **iş** pîş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 35*). [*iş,]*
8. Ne hōd dildâr dergâhına kâşîd
Bu **iş** için müdām endişedeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 33*). [*iş,]*
9. Hâcelven ben hōd ol itdügüm **işden**
Çü gönölünden gidermezsin benüm bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 142*). [*işden, -den*]
10. Olacağ oldı vü **iş** vardı elden
Baña biñ kere vâki' oldı bu kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 64*). [*iş,]*
11. Hezârâñ luţf-ıla açdı zebânı
Ki bu ne **işdür** iy ferzend-i güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 33*). [*işdür, -dür*]
12. Ne **iş** geçdi bulara devr-i gerdün
Meger bir dem ki eyyâm-ı zemistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 24*). [*iş,]*

13. Degüldür Hâlika bu iş nüühfte
Yoğ-ise bağ-ı vaşlumda aña cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 188). [iş,]
14. Tarık-ı fitneye de basmazam pây
Bir iş k'anı harâm itmiş ola Haq (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 191). [iş,]
15. Arardı derd-i Mecnûnuñ devâsın
Bir iş kıldı kim idenler anı yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 35). [iş,]
16. Bize şu yüzdən iderse su'âli
Ki bu iş nevbete düşmez muvâfık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 169). [iş,]
17. Ol ucdan lâ-cerem gec kırtulurlar
Ki zîrâ bir gözinde bu iş bu tâhûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183). [iş,]

is: Sahip, malik.

1. Havâşından su'al itdi bu hâli
Nedür bu şavma'a ya kimdür issi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 7). [issi, -(s)i]

'isâ: Hz. İsa.

1. Ölüyi ger diri kıldıysa 'isâ
Sen itdüñ müslümânlar dînin ihyâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 79). ['isâ,]

isâr it: Saçmak, dökmek, dağıtmak.

1. Olup ebr-i murâdî katre-perver
Şadef dürcine isâr itdi gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 276). [isâr it, -di]
2. Ol iki şahs üzre ider isâr
Çü gördi Zeyd-i bî-çâre bu hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 66). [isâr it, -er]

isâr it: Saçmak, dökmek; feda etmek.

1. Cihâna sözden isâr it güherler
Melâhat meclisine saç şekerler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 9). [isâr it,]
2. Çün isâr itdi eşk-i çeşm-i Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 1). [isâr it, -di]

isâret: Alâmet, emâre.

1. Çü ma'lûm oldu baña bu 'ibâret
Kitâbı düzmege buldum isâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 104). [isâret,]

isâret it: Göstermek || İşaret etmek.

1. Ol evvândan yaña idüp isâret
Didiler belki bu kaşrı 'imâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 69). [isâret it, -üp]

işbu: Bu, işte bu.

1. Dahı işbu harâbedür makâmum
Gürür-ı pâdişâhiden olup pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 30). [işbu,]

ise: "ise" bağlacı.

1. Maḳām-ı Yūnus **ise** baṭn-ı māhī
Deve söyler görüp sen pādīşāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 83*). [ise,]
2. Süleymānuñ nigîn **ise** bunuñ dîn
Çeri buldıysa İskender bu âyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 81*). [ise,]
3. Ve ger maḳşūduñ **ise** lâ'l-i dilber
Dehân-ı mīmûñ it naḳşını ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 41*). [ise,]
4. Kimesnenüñ yüzine bakma zinhâr
Meh-i 'îd **ise** de fi'l-meşel iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 58*). [ise,]
5. Naşîb eyledi **ise** Hâḳ tebârek
Yakında ola bu 'arūs-i mübârek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 75*). [ise,]
6. Zer ile olmaz **ise** ger müyesser
Elem zûr-ıla tırtup tîḡ u ḥancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 93*). [ise,]
7. Hêlâl itmedüñ **ise** ḥâlûme vâh
Elâ iy nûr-baḡş-ı dîde-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 94*). [ise,]
8. Ne deñlü berk **ise** âḡir virür ser
Velî iy dâmeni çeşmüm gibi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 136*). [ise,]
9. Eger biñ sâl **ise** bir dem-durur bîl
Görinür 'ömrde mergüñ nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 56*). [ise,]
10. Eger artıḡ gidem yanup olam güm
Ne deñlü zevcüm **ise** anda ḥufte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 187*). [ise,]
11. Var ol nev' iste k'anuñ cinsisin sen
Vücüduñ âhen **ise** pür taḡammül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 23*). [ise,]
12. Anı gūstaḡ basma çekmege pây
Eger süst **ise** bulursın melâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 9*). [ise,]
13. Vü ger saḡt **ise** 'aczüñden ḥacâlet
Dilerseñ k'ola kufl açmak saña ḥal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 10*). [ise,]
14. Te'aşşuk cânına ḡavḡa bıraksa
Aradup kânde **ise** suyladurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 9*). [ise,]
15. Benüm mecnûnlıḡım yok bundan özge
Eger mecnûnlıḡ **ise** bu ḡikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 89*). [ise,]
16. Şabâḡ olup toḡarsa başuma ḡün
Var **ise** iy ḡurûs-ı dehr cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 31*). [ise,]

iseñ: Ek fiil şart kipi ikinci teklik şahıs.

1. Cihānda bir mu'ayyen meskenüñ yok
Ger âdem **iseñ** ol âdemlere yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 111*). [iseñ,]
2. Geçivir işüñe taḡsîn idüp var
Vü ger nî gitmez **iseñ** bî-küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 41*). [iseñ, -se, -ñ]
3. Bu işe düşmez **iseñ** ger muḡayyed
Ġamām-ı Ġamda ḡalır meh muḡalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 31*). [iseñ, -se, -ñ]
4. Beni gör n'eyledi âḡir cinâyet
Şehâ öldürmelü **isem** gel öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 41*). [isem, -se, -m]
5. Çevirmişdür seni çün ḡalḡa-i mâr
Ḥaḡîḡat ḡözler **iseñ** fark tâ pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 95*). [iseñ, -se, -ñ]

'îş-ı 'adû: Düşman zaferi.

1. Şıdılar 'âḡıbet ceyş-i 'adûyı
Ġama döndürdiler 'îş-ı 'adûyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 114*). ['îş-ı 'adû, -yı]

işig: Eşik II Huzur.

1. Ḥâdimüñ gibi **işigüñ** süpürtür saçı ile
Bu durur konduḡı ḡurşîd diyü mihre laḡab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 21*). [işigüñ, -üñ]
2. İşigüñ derbānlarınuñ biri sultān-ı 'Arab
Âsitānuñ kullarınuñ biri ḡaḡān-ı 'Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 7*). [işigüñ, -üñ]

3. İşigünde nevbet ile hizmet ider mihr ü mäh
Her şehir tâ şeb biri her şeb biri tâ şubh-dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 31). [işigünde, -ün, -de]
4. Cemâlüñdür 'ibâdet kiblegâhı
İşigüñdür sa'âdet secdegâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 122). [işigüñdür, -üñdür]
5. Didi k'iy halka-i kaşr-ı siyeh-püş
İşigünde benem bir halka-der-güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 6). [işigünde, -ün, -de]
1. Ol eyvânüñ **işigi** gerdi güyâ
Olupdur kuhl-ı çeşm-i küh u şahrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 63). [işigi, -i] Cebîni yâri **işiginde** nakkâş
İden düd-ı dilinden âsumâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 20). [işiginde, -i, -n, -de]

işinden ol: İşini yitirmek.

1. Pür oldı eşk-i hünin-ile çeşmi
Olup meşşâta âşüfte işinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 51). [işinden ol, -up]

ısır: Isırmak, dişlemek.

1. Şanasın oldı tennür içre âteş
İşirdi lâ'lini teb-hâle-i gam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 19). [işirdi,]

ışit: Dinle!.

1. O hûb eş'ârûñ uş birisi budur
İşit kim güşüñi zeyn ide budur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 70). [ışit,]
2. Turup yanına geldi çeşmi pür âb
Didi benden kızum **ışit** naşihat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 33). [ışit,]
3. Ururam hancere **ışit** sözümi
Ne deñlü kim tazarru' kıldı dâmâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 94). [ışit,]
4. Anı sen dahı aña düşdüñüz yâd
Velî bir pend **ışit** benden nihânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 65). [ışit,]
5. Gidelüm tür eve **ışit** sözümi
Ki ölürlen seni görem öñümde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 130). [ışit,]
6. Şakın bâkî şanup aldanma anı
Eyâ gâfil şol **ışit** ne kim ölüm var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 59). [ışit,]

ışit: Duymak, dinlemek, haber almak.

1. İşideceklerin cümle işitdi
Göreceklerini gördi işi bitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 199). [işideceklerin, -e, -cek, -ler, -i, -n]
2. Ger emlah sözini **ışitse** bir ân
Feşâhatdan dem urmaz idi Şahbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 15). [ışitse, -se]
3. Göñül olmışiken bu fikre dem-sâz
İşitdüm süy-ı hâtifden bir âvâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 106). [ışitdüm, -düm, -m]
4. İşitse kânde bir 'uryân ya bir aç
İderdi şöyle k'ili aña muhtâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 179). [ışitse, -se]
5. Ayağına varup yüz sürdüğünü
Kamu andan **ışidüp** gördüğünü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 40). [ışidüp, -üp]
6. Anası ahını bir gün **ışitdi**
Yüzini çâk idüp efgânlar itdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 117). [ışitdi, -di]
7. Derâ-yı şavtını **ışitse** nâgâh
Girürdi çarha gökde mihr ile mäh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 23). [ışitse, -se]
8. İşitdüm ben fülân kişiden anı
Ki 'ışkuñ hâste kılmış bir cüvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 13). [ışitdüm, -düm, -m]
9. Çün **ışitdi** bu sözi ol yüzi nür
Özin ol mâcerâdan tutdı dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 1). [ışitdi, -di]

10. İşitse her kim andan bu nevāyı
Bulurdı rŭhına kŭt u ğıdāyı (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 31, Mısra 1*). [*İşitse, -se*]
11. Çŭ bir sŏz açıla ol mŭbtelādan
Dir idi yine dŭn **İřitmedŭm** ben (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 37, Mısra 38*). [*İřitmedŭm, -me, -dŭ, -m*]
12. Hem **İşitmiş-idi** bu mācerāyı
K’eve getŭrdiler ol mŭbtelāyı (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 37, Mısra 55*). [*İşitmiş-idi, -miş, --i, -di*]
13. Hādŭs-i ‘ışkı çŭn **İşitdi** Mecnŭn
Gŭle dŭřdi dŏkerken gŏzleri hŭn (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 47, Mısra 1*). [*İşitdi, -di*]
14. Ne kim gŏrŭp **İşitdiyse** andan ol pŭr
Ser-ā-ser eyledi bunlara taķrŭr (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 47, Mısra 85*). [*İşitdiyse, -diy, -se*]
15. Çŭn ol meh-peykerŭn vaşfin **İşitdi**
Karārŭ kalmayup āramŭ gitdi (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 48, Mısra 39*). [*İşitdi, -di*]
16. Çŭ şeh gŭř eyledi peykŭn kelāmın
İşitdi İbn-i Selāmŭn hem selāmın (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 48, Mısra 60*). [*İşitdi, -di*]
17. Kılardı nāle **k’İşiden** nevāsın
İderdi çāk destār u kabāsın (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 49, Mısra 19*). [*k’İşiden, -en*]
18. Çŭn **İşitdi** bunı mŭr-i yegāne
Ki bir zibā ğazeldŭr ‘āřıkāne (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 50, Mısra 1*). [*İşitdi, -di*]
19. şeh **İşitdi** ola kim bir perŭ-zād
Koyupdur Leylŭ eydŭrler aña ad (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 50, Mısra 9*). [*İşitdi, -di*]
20. Çŭn **İşitdi** kelām-ı řāh Mecnŭn
Dŭr-efřān dŭdesini kıldı pŭr-hŭn (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 50, Mısra 43*). [*İşitdi, -di*]
21. řehā beñzer ki İstersin helākum
Ki **İşitmezsin** āh-ı derd-nākum (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 51, Mısra 22*). [*İşitmezsin, -mez, -sin*]
22. Çŭ Mecnŭnuñ sŏzin ol řāhř **İşitdi**
Kŏdı hayrān olup bir yaña gitdi (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 54, Mısra 45*). [*İşitdi, -di*]
23. Sŏze çekdi pes anı her aradan
Cevāb **İşitmedi** akdan karadan (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 57, Mısra 74*). [*İşitmedi, -me, -di*]
24. Hevāyı dŭd-ı āhı kıldı tŭre
Karābeti ki bu hālŭ **İşitdi** (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 69, Mısra 81*). [*İşitdi, -di*]
25. İşitdi ta‘nı Leylŭ degme kesden
Žarŭrŭ dŭřdi Mecnŭn İřtiyāķa (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 70, Mısra 36*). [*İřitdi, -di*]
26. İřitdŭm bir hŭkāyetde ki evvel (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 86, Mısra 1*). [*İřitdŭm, -dŭm*]
27. Hevā āřŭftesi ya‘nŭ ki Mecnŭn
Çŭn **İşitdi** haber kim ol cefākār (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 87, Mısra 27*). [*İşitdi, -di*]
28. İřitdigŭñden artuķ bi-mecālŭm
Ħayālŭñle başaram sŭneme seng (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 88, Mısra 160*). [*İřitdigŭñden, -digŭñ, -den*]
29. Ħudā haķķı baña raķm eyle zŭnhār
Hem **İřitdŭm** k’atañ ol pŭr-i maķzŭn (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 90, Mısra 147*). [*İřitdŭm, -dŭ, -m*]
30. Bu hāl ŭzre geçinŭr ğayret idŭp
Çŭn **İşitdi** anuñ aķvālŭnŭ řāh (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 93, Mısra 17*). [*İşitdi, -di*]
31. Ki nedŭr ‘ıřķ İy bānŭ-yı devrān
Uş adın senden **İřidŭrven** el-ān (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 28, Mısra 6*). [*İřidŭrven, -ven*]
32. Bu hālŭyle ğazeller važ’ iderdi
Ki **İřidenlerŭñ** ‘aķlı giderdi (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 49, Mısra 68*). [*İřidenlerŭñ, -+ler, -+ŭñ*]
33. Yenābŭ-i bihişte dŏndi her cŭ
Gŭler gŭl kimse **İşitmez** řadāsın (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 98, Mısra 31*). [*İşitmez, -mez*]
34. Tağıtmış idi şi‘r-i derd-nāķi
İşitse naķm-ı şi‘rŭn bir diğer-hāl (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 104, Mısra 19*). [*İşitse, -se*]
35. İřitsŭn haķķ uyan bir dem fiğānuñ
Bařuñda erre olsun efser-i nāž (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 118, Mısra 32*). [*İřitsŭn, -sŭn*]
36. İşitdi bu kelāmı çŭnki Mecnŭn (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 131, Mısra 1*). [*İşitdi, -di*]
37. Sadā-yı kŭs-ı şehden nāle-i ra‘d
Cihānda **İşidilmez** oldı min-ba‘d (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 12, Mısra 156*). [*İşidilmez, -il, -mez*]
38. Tŭkenmez bu nikātuñ bāb u faşlı
İřidŭñ bir nedŭr maķřŭduñ aşlı (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 14, Mısra 20*). [*İřidŭñ, -ŭñ*]
39. Hem **İřidŭp** anası bu Ħiřābı
Kaķŭl idŭp şeh virdi cevābı (*Tahayyŭr-nāme-i Leylŭ vŭ Mecnŭn, Mesnevi 48, Mısra 65*). [*İřidŭp, -ŭp*]

40. İşidüp bu nefiri Nevfel andan
Taleb-kâr oldı dermânına cāndan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 127). [işidüp, -üp]
41. İdinür dāyīmā tesbīh dilde
İşidüp yād eyler andan ilde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 24). [işidüp, -üp]
42. İşidüp bu kelāmı her dilāver
Göñüllerinde kıldılar muqarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 41). [işidüp, -üp]
43. Gelüp didi ki bulmadum nişānı
Şanem işidüp arturdi fiğānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 46). [işidüp, -üp]
44. Bırakdı şerm içine likin āzer
Ki işidüp bunuñ gibi 'itābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 21). [işidüp, -üp]
45. İşidür kühdan yine ol peyāmı
Temāşā eyle bu çarh-ı bülendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 76). [işidür, -ür]
46. İşiden nālesin her mübtelānuñ
Belā vādīsi 'atşānına her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 16). [işiden, -en]
47. İşidüp guşşadan oldı diger-gün
Didi yārā şanurmısın ki mestüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 2). [işidüp, -üp]
48. İşidüñ yine bir türfe hikāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 1). [işidüñ, -üñ]
49. Demidür kim temām ola hikāyet
İşidenler dilerse kim bu nâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 89). [işidenler, -en, -ler]
50. Çü Kays işidüp aıladı sözini
Anasından yaña döndi yüzini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 1). [işidüp, -üp]
51. İşidüp Kays anasınun sözini
Pür itdi hün-i eşkile gözini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 47). [işidüp, -üp]
52. İşidüp bu sözi ol pîr-i dil-rîş
Te'accüb birle urdı barmaga diş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 59). [işidüp, -üp]
53. İşidüp bu kelāmı Kays-ı meftûn
Nitekim şem' toldı gözleri hün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 1). [işidüp, -üp]
54. Atası tutmuş-idi ol yaña güş
Bu sözleri işidüp oldı hāmūş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 64). [işidüp, -üp]
55. İşidüp bu hıtab-ı müstetābı
Revān ol kâşida virdi cevābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 91). [işidüp, -üp]
56. İşide her kişi k'uşlandı Mecnûn
Kemālün bulduğından soñra iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 44). [işide, -e]
57. Kimün efgānı işidür kulağıñ
Elinden kimün içersin piyāle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 40). [işidür, -ür]
58. İşide öz kulağıyla sözüñi
Hem ol māhı görüp ol sen dañı şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 118). [işide, -e]
59. İşitdi nakhsuz Hākdan kelāmı
Cihetsüz gördi vech-i lā-yenāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 195). [işitdi, -di]
60. İşideceklerin cümle işitdi
Göreceklerini gördi işi bitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 199). [işitdi, -di]
61. Çün işitdi atasından bu nakli
Hemîn pervāz kıldı murğ-ı 'aklı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 1). [işitdi, -di]
62. Çü bu efsāneyi ol pîr işitdi
Şu deñlü ağladı kim 'aklı gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 27). [işitdi, -di]
63. Bizüm pehlūmuzundur ol dañı hem
Cihān dīvinün işitme gūzāfın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 47). [işitme, -me]
64. İşitdi v' inledi mānend-i kânūn
Yüzini yırtup itdi yakasın çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 24). [işitdi, -di]
65. Bir iki beyt işideydüm özinden
Olaydı 'ukde-i cān-ı fütāde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 56). [işideydüm, -e, -(y)dü, -m]
66. Çün işitdi Selām anuñ kelāmın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 1). [işitdi, -di]
67. İşitmekden dimekden oldı hāmūş
Zamāndan soñra çün-kim geldi 'aklı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 16). [işitmekden, -den]

isiteil: Dinle!.

1. İşitgil pendümi kim iy püser ben
Bilürsün hōd degülven saña düşmen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 87). [işitgil,]

ışkence: *Far. Eziyet, azap.*

1. Deñize düşdi dīvān-ı hayātı
Cihān **ışkencesinden** tā ki cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 67*). [*ışkencesinden, -sî, -n, -den*]

iskender: *Hızr ile birlikte âb-ı hayatı arayan hükümdar.*

1. Hem **İskender** gibi kişver-güşâdur
Çü Hızr azmışlara hem reh-nümâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 71*). [*iskender,]*
2. Süleymānuñ nigîn ise bunun dîn
Çeri buldıysa **İskender** bu âyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 82*). [*iskender,]*
3. Hem **İskender-durur** hem Hızr zâtı
Ki var hem mülki hem âb-ı hayātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 69*). [*iskender-durur, -durur*]

işle: *Çalışmak, işler durumda olmak.*

1. Oñur anuñ işi kim şabr-ile **işler**
İñende eyleme kârũnda ta‘cıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 28*). [*işler, -r*]

işle: *İçine girmek, etkilemek, nüfuz etmek.*

1. Baña kim cāna cevruñ nev nev **işler**
Tenümden tığ-ıla ger dökseler hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 8*). [*işler, -r*]

ismâ‘il: *Hız. İsmail peygamber (Allah tarafından kendisine kurban olarak koç gönderilmesi bağlamında).*

1. İrişdiyse ger **İsmâ‘ile** kurbân
Seni şahib Burāk eyledi Sübhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 77*). [*ismâ‘ile, -e*]
2. Beni gel bu kapuda eyle kurbân
Ki bu dergāhuñ **İsmâ‘iliyem** ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 61*). [*ismâ‘iliyem, -iyem*]
3. Ger incinürsem **İsmâ‘iliyem** ben
Dilüm çün şem‘ gibi rüşenâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 62*). [*ismâ‘iliyem, -iyem*]

‘ismet: *İffetlik. Temizlik.*

1. Gerek anı hevâ-yı nefsdan dūr
Anuñ kim ‘ışkı **‘ismetden** cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 39*). [*‘ismetden, -den*]

‘ismet: *Masumluk, günahsızlık, temizlik.*

1. Budur olmaduğı gül-güne gül-gün
Ki ‘ismetden durur her lâhza bîrûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 34*). [*‘ismet, -den, -durur*]

isnâd eyle: *Dayandırmak, nispet etmek.*

1. Sen isnâd eyledüñ baña haţâlar
Esenlik görmedüm ‘ahdüñde hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 52*). [*isnâd eyle, -düñ*]

isrâfil: Kıyamet gününü, sûr adı verilen boruyu üfleyip bildirmekle görevli melek.

1. Dağı Cibrîl ü Mikâ'il hâkiyçün
Hem **İsrâfil** ü 'Azrâ'il hâkiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 72*). [*isrâfil,]*
2. Anuñ ardınca **İsrâfil** geldi
Biraz tayrân idüp ol dağı kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 165*). [*isrâfil,]*
3. Çalardı nâleden borı çeküp zür
Şan **İsrâfil** ururdu şûr ile şûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 18*). [*isrâfil,]*
4. Dem urdu şanki **İsrâfil** şûra
Kıyamet günleri geldi zühûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 19*). [*isrâfil,]*

'işret: İçme, eğlenme.

1. Kimi gülşende sürer 'ıyş u **'işret**
Kimi külhânde tatar derd ü miñnet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 105*). [*'işret,]*
2. Ki **'işret** gülşenini kılmazam yâd
Harâbe olsa bir cuğduñ mekânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 10*). [*'işret,]*
3. Aradan geçdi hayli **'işret** ü şevk
Degüldi pâklikden lik hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 24*). [*'işret,]*
4. Nigâr u tahtgâh-ı nâz u **'işret**
Budâla vü nazîr ü derd ü hasret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 15*). [*'işret,]*

iste: İstemek, dilemek.

1. Ne kim **isterse** virmişdi Hudâvend
Müyesser kılmamışdı lik ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 185*). [*isterse, -r, -se]*
2. Muqarrar bildi kim ol pîr-i kâmil
Olur Haqdan ne kim **isterse** hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 250*). [*isterse, -r, -se]*
3. Murâdın 'arza kılduğın aña hem
Oğul **istedüğini** Haqdan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 42*). [*istedüğini, -dugi, -n, -i]*
4. Buluşduğundan **isterdi** haberler
Ki kânde olur ol serv-i semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 39*). [*isterdi, -r, -di]*
5. Sen anı **istemekte** eşk-i rizân
Ol eşküñ gibidür senden girizân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 69*). [*istemekte, -mek, -de]*
6. Ne kim dirseñ bahâ ol şeh nijâde
Virelüm **istedüğinden** ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 106*). [*istedüğinden, -dug, -i, -n, -den]*
7. Varalum **isteyelüm** ol nigârı
Naşib itmiş ola kim bile Bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 37*). [*isteyelüm, -y, -elüm]*
8. Dürişüp çäre **isterdi** dem-â-dem
Ki varup 'âkıbet gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 49*). [*isterdi, -r, -di]*
9. Ne deñlü **ister-iseñ** gevher ü mâl
Sözümüz şınmasun tek virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 15*). [*ister-iseñ, -r-iseñ]*
10. Bu cânibden geçinür şüretâ ger
Velî dilden olaruñ fetih **ister** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 26*). [*ister, -r]*
11. Huzûruñda geçerdüm yire el-ân
Kızum hâzırdur **isterseñ** be-her-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 41*). [*isterseñ, -r, -se, -n]*
12. Getür öñünde yak virme emânı
Ya **isterseñ** tutup mahbûs-ı çâh it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 49*). [*isterseñ, -r, -se, -ñ]*
13. Sonuñda bulunur lâ-büd melâmet
Ben **isterven** k'alam elden du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 13*). [*isterven, -r, -ven]*
14. Baña yârum yeter kavm ü qabile
Göñül kavm **istemez** Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 47*). [*istemez, -mez]*
15. Hudâdan k'iline virdi rızâyı
Gezüp **istedi** kühlü vü yabânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 31*). [*istedi, -di]*

16. Vefâsuz oldı âdem âhîr-i kâr
Cihân içre bunı **isterdi** cânım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 95). [isterdi, -rdi]
17. Nişânın **istedi** vü şordı nâmin
Ayıttı kim Selîm-i ‘Âmirîyem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 30). [istedi, -di]
18. Bilürsin kim degüldür ihtiyârî
Ben **isterven** ki cân murğını çün yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 69). [isterven, -r, -ven]
19. Yolu geh seng ü geh hâk oldı geh gil
Dürişüb ol gedâyı **istemekte** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 29). [istemekte, -mek, -de]
20. Var ol nev‘ **iste** k’anuñ cinsisin sen
Vücüdün âhen ise pür taħammül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 22). [iste,]
21. Ki senden bir eşer var bende zâhîr
Çok **istedüm** ezel mânend-i şeh-bâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 17). [istedüm, -dü, -m]
22. Ki ne ‘âciz yile ne **ister** âbı
Hem anda var-durur bir ‘âdl-ile üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 162). [ister, -r]
23. Şehâ beñzer ki **istersin** helâkum
Ki işitmezsin âh-ı derd-nâkum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 21). [istersin, -r, -sin]
24. Çekıldı yüzüme yüz yirde şemşîr
Benüm ol yine mağlûb olmam **ister** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 33). [ister, -r]
25. ‘Arab içinde ma‘yûb olmam **ister**
‘Aceb divânedür başına sultân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 34). [ister, -r]
26. Yirin bulmazsın **istersiñ** cihânı
Ben iderven sefer sen der-emân ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 122). [istersiñ, -r, -sin]
27. K’ikilik **isteyen** birliği bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür bizden iy hûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 38). [isteyen, -y, -en]
28. Meh **isteyü** gele lîkin göre hâk
Mezârüm üzre bil kim ol budâla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 40). [isteyü, -(y)ü]

istebrak-ı hûr: Huri kumaşı.

1. Olupdur huld-ı fikr **istebrak-ı hûr**
Suñur ü noñtadan çün ‘aşık-ı zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 14). [istebrak-ı hûr,]

ister ki: İster ki.

1. İster ki cümle eyleye ihsân ü lutfuñı
Her gice tâ şabâhâ dek encüm döker direm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 43). [ister ki,]

istevü gel: İstemek.

1. Seni isteyü geldüm bunda iy cân
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür ol zâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 72). [isteyü gel, -düm]

istiğna: Naz, işve.

1. Giyindi şevk-ile egnine âhîr
Pes **istiğnâ** şarâbından olup mest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 21). [istiğnâ,]

istiğnâ-yı mutlak: Mutlak salınmış.

1. Yiyüp içmekden **istiğnâ-yı mutlak**
Yiyintiden velî el çekmegüm yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 92). [istiğnâ-yı mutlak,]

ıştîhâ: Ar. İstek.

1. Ki olupdur **iştihâsı** kütü anuñ
Ne yelden kim gele dilber nesîmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 76*). [*iştihâsı, -sı*]

istihâre: *Girişilecek bir işin hayırlı olup olmadığını rüyadan anlamak için abdest alıp dua okuyarak uyuma.*

1. Bu resme hayr işe iy şâh-ı ‘âlim
Degüldür **istihâre** hiç lâzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 98*). [*istihâre,]*

istikbâl: *Karşılama üzere, karşılayarak.*

1. Hem irdi emr k’anda ferş-ber-ferş
Varup eyledi **istikbâl** aña ‘arş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 174*). [*istikbâl,]*
2. Hep **istikbâle** çıkdılar kıvanu
Varup buluşdılar İbn-i Selâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 46*). [*istikbâle, -e*]
3. Miyân-ı cândan virdi selâmı
Kılup luğf-ıla **istikbâl** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 45*). [*istikbâl,]*

istimâlet: *Teselli.*

1. Virüben leşkerine **istimâlet**
Zarûrî eyledi cenge ikâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 9*). [*istimâlet,]*

istivâk: *Gönül arzusu.*

1. Bunı yakdı anuñ nâr-ı firâkı
Eritdi şem‘ gibi **iştîyâkı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 26*). [*iştîyâkı, -ı*]
2. Arada sözleri efsâne-i gam
Fiğân ider añup bu **iştîyâkı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 61*). [*iştîyâkı, -ı*]

istivâka düş: *Özlemek.*

1. İşitdi ta‘nı Leylî degme kesden
Zarûrî düşdi Mecnûn iştîyâka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 37*). [*iştîyâka düş, -di*]

‘işve-bâz: *İşveli.*

1. Kıldardı her biriyle **‘işve-bâzı**
Sezüb kendüde yönerdi tabance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 20*). [*‘işve-bâzı, -ı*]

‘işve-cüy: *İşveli.*

1. Girişme-bâz u **‘işve-cüy** u güstâh
Nefesleri çü müşğ ü ‘anberîn şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 63*). [*‘işve-cüy,]*

‘işve-hûdur: *Nazlanan, naz eden.*

1. Semen-simâ vü gül-ruh fitne-cûdur
Şeker-leb sim-ğabğab **‘işve-hûdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 18*). [*‘işve-hûdur,]*

‘işve-kār: *İşveli, nazlı, edalı.*

1. Seher-güyî bihiştinüñ nesîmi
Fırîb ü **‘işve-kār** ü şûh u nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 43*). [*‘işve-kār,]*

‘isyân: *Emre uymama, itaat etmeme, itaatsizlik etme, başkaldırma.*

1. Pürdür a‘mâlüm kitâbı cürm ü **‘isyân** u haṭā
Anuñçündür işüm her dem figân ü ibtihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31*). [*‘isyân,]*
2. Kiminüñ işi dâyim zühd ü ṭā‘at
Kimiñüñ cürm ü **‘isyân** u şekâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 98*). [*‘isyân,]*
3. Yüzüm **‘isyân** u cürmile qaradur
Gice gündüz işüm fışk u haṭādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 127*). [*‘isyân,]*
4. Çü **‘isyân** ehlin ide şefkatün yād
Hezārân buncılāyın ola āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 129*). [*‘isyân,]*
5. Senün-çün ya‘nî zāhîr oldı pasum
Şol ucdan k’itmiş-idüm saña **‘isyân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 91*). [*‘isyân,]*
6. Me‘āşiden çü defter rû-siyāhem
Yüzüm **‘isyân** midādından qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 107*). [*‘isyân,]*

isār: *Dökme, saçma.*

1. Cihân hâkına **isār** eyle vâfir
Ki ‘âlemde bahâsuz gevher oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 4*). [*isār,]*

it: *Köpek.*

1. Yirinden sıçrayup vardı ol abdāl
Ol **itüñ** ayağına düşdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 30*). [*itüñ, -üñ]*
2. Hem ol küyüñ bir **iti** gerdeninden
Getür oğluña bir päre resen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 7*). [*iti, -i]*
3. Kimün **iti-durur** bu kelb-i bîmār
K’ola bu resme teşrîfe sezā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 41*). [*iti-durur, -i, -durur]*
4. İte yidürse yegdür iy mükerrrem
K’ırsıra ādemi kelb-i haṭar-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 92*). [*ite, -e]*
5. Kılarken **itlerine** tu‘me şāhuñ
Şalup atun ayağına vebālın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 86*). [*itlerine, -ler, -i, -n, -e]*
6. Dil uzatdı aña çün tiğ-i pür-hün
Didi k’iy zālīm **it** gibi zebün-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 15*). [*it,]*
7. Ki şuçsuz āhüyı virdüm **ite** uş
Her endāmın göreydünüz ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 64*). [*ite, -e]*
8. Şalup **itler** öñine kıldılar terk
Pes evvel ol kılāb-ı āhenin ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 40*). [*itler, -ler]*
9. Bu hün-h’ār **itlere** virürdi anı
Kişi k’olaydı şehden bî-emān ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 8*). [*itlere, -ler, -e]*
10. K’o seglerden bula kimse emānı
Didi **itlere** virürdüm nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 91*). [*itlere, -ler, -e]*
11. Ferāgat nefsin **itin** h’ār kılsun
Hazîneñ hāşıl-ı yek-rüzeden düz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 36*). [*itin, -in]*

it: *...gibi yapmak, ...haline getirmek.*

1. Gehî ḥandān **ider** bağ-ı cihānı
Gehî giryān **ider** zāğ-ı zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 33*). [*ider, -er]*

2. 'Alîdür dîn-i İslâmîye vâlî
K'ol **itdi** küfrden dünyayı hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 16*). [itdi, -di]
3. Çü dâye menzîl **itdi** mâha mehdi
Şanasın oldı hizmet-kâr-ı Mehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 293*). [itdi, -di]
4. Nevâ-yı cân-fezâ 'arz itmege nây
Dehân **itdi** vücûdını ser-â-pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 18*). [itdi, -di]
5. Bu tāk üstinde bir nakkâş üstād
İdüpdür bir bütün şeklini bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 74*). [idüpdür, -üp, -dür]
6. Kim **itdi** gamzeñ uçlarını nem-nāk
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 121*). [itdi, -di]
7. Şarâb-ı 'ışk anı **itdi** bî-h'îş
Hâdeng-i hicr bunı kıldı dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 27*). [itdi, -di]
8. Gelüp 'ışk **itdi** iki sinede cā
Maḥabbet bi'z-zarûrî oldı peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 27*). [itdi, -di]
9. İdüp dāmān-ı çākını tolu hāk
Başından aşğa koyardı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 29*). [idüp, -üp]
10. Şu resme **itdi** anı 'ışk-ı dil-ārām
K'idemez oldı hiç bir yirde ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 21*). [itdi, -di]
11. Meger var-idi anda bir yüce tāk
Ki dehr **itmişdi** keyvānı aña rāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 32*). [itmişdi, -miş, -di]
12. Tenin tîr-i gam **itdi** päre päre
Olup âväre düşdi küh-säre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 23*). [itdi, -di]
13. Saçınun çoqluğı şol ḥadde yitmiş
Ki dülbandüñ başında tırmaz **itmiş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 50*). [itmiş, -miş]
14. Şu resme eylediler şöḥbet-i ḥās
Ki gökde zühre-i şevk **itdi** rakḳās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 52*). [itdi, -di]
15. Direfş-i 'ışk tā kim ol cihān-gîr
Bülend **itdi** çü māl-i āsumān-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 16*). [itdi, -di]
16. Bu sözden idinüp ümmîd ol abdāl
Öñinde secde-i şükr **itdi** derḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 104*). [itdi, -di]
17. Anuñ k'irdi lebe derd ile cānı
İder âyîne-veş siḥ imtiḥānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 38*). [ider, -er]
18. Çü mār-ı zulmet **itdi** mūhresin çîn
Ruḥ-ı Dahḥāk-ı devrân oldı rengîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 29*). [itdi, -di]
19. Şecā'atdan bülend oldı külāhuñ
İl içre yüzün ağ **itdi** sipāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 12*). [itdi, -di]
20. Yem-i ceyş **itdi** bir vech-ile cüşı
Ki çarḥa çıkdı mevcinün ḥurüşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 65*). [itdi, -di]
21. Cihānı şöyle tārîk **itdi** ol ceng
Ki tozdan rüy-ı 'ālem oldı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 53*). [itdi, -di]
22. Nitekim cüy-ı Nil eyledi cüşān
Gözinden cüy **idüp** bir nîl-gün Nîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 105*). [idüp, -üp]
23. Firāk **itdi** beni gāyetde rencür
Baña rām oluban kavs-i zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 78*). [itdi, -di]
24. Pür **itdi** çeşmini ḥün-ı cigerden
Ki iy gerdün nedür senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 6*). [itdi, -di]
25. Yiyemez meyvesini zāğ-ı bed-kār
Heves efsün-ıla **itme** kaşd-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 87*). [itme, -me]
26. Giritār **itdi** bend-i ḥāba anı
Çü bātın 'ālemine girdi rūḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 24*). [itdi, -di]
27. Çeküp **itdi** yakasın päre päre
Didi ol 'avrata k'iy zāl-i kattāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 6*). [itdi, -di]
28. Benüm uş bunda hālüm munkalibdür
Bir **itdi** ikimüzün meşrebin 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 65*). [itdi, -di]
29. Ki kandan lāle-reng **itdi** zemîni
Didi kim kande gitdün iy peder āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 46*). [itdi, -di]
30. Ki tārîk **itdi** dūdından cihānı
Çün eyledi gurûb-ı mihr-i seyyah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 116*). [itdi, -di]
31. Cebîni yāri işiginde nakḳâş
İden dūd-ı dilinden āsumānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 21*). [iden, -en]

32. Urursın cânıña derdinden âteş
İdüp her rüz ‘azm-i bağ ü gülzâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 7). [idüp, -üp]
33. Ki ‘ışk âteş gibidür ben çü ‘ûdum
Gelüp ‘ışk **itdi** cânı hâşş-ı dergâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 15). [itdi, -di]
34. K’öz işün ölçüsine kıl nigâhı
Şovukluk **itme** inende olup germ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 29). [itme, -me]
35. Ki Mecnûn **itdi** anı ‘ışkuñ fesâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 82). [itdi, -di]
36. Ki müflis idi fakr **itmişdi** ‘âciz
Diledi ‘ammisinden virmedi mâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 66). [itmişdi, -miş, -di]
37. Varaklar gülşene gevher-feşân hem
Yıl **itdi** kumrıyı lerzân u bî-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 39). [itdi, -di]
38. Vücüd-ı hastesine seng urdı
Ruhu şem’insüz **itdi** hem-çü fânûs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 29). [itdi, -di]
39. Siyâh **itdi** cihânı zulmet-i düd
Götürüldi tarab resmi cihândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 80). [itdi, -di]
40. Kâpusın baht-ı bîdâr **itdi** dîvâr
Gam u hicr-ile iy Ferhâd-âyîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 88). [itdi, -di]

it: Etmek, eylemek, yapmak.

1. Kûh-ı hayretde beni mecnûn **idersin** ‘âkıbet
Zevkın alup bâdenün süfî yog itdün varuñı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 8). [idersin, -er, -sin]
2. Kem nazar eyler aña kim lütfün iğmâz eyleye
Yâhu kim kaldurur anı **itse** kahrûñ pây-mâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 28). [itse, -se]
3. İki cihânda düşmenünî kahr iden Hudâ
İtdi dü kevnê hazretünî şâh-ı muhterem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 36). [itdi, -di]
4. Dehânın nergisün **itdün** tolu zer
Şabânun dâmenin kıldun mu’atâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 31). [itdün, -dü, -ñ]
5. Gehî handân **ider** bağ-ı cihânı
Gehî giryân **ider** zâg-ı zamânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 34). [ider, -er]
6. Kimin manzûr u kimin nâzır **itmiş**
Kimin mü’min kimini kâfir **itmiş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 95). [itmiş, -miş]
7. Kimin manzûr u kimin nâzır **itmiş**
Kimin mü’min kimini kâfir **itmiş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 96). [itmiş, -miş]
8. Kimin ‘âkil kimini kâmil **itmiş**
Kimin ebleh kimini câhil **itmiş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 103). [itmiş, -miş]
9. Kimin ‘âkil kimini kâmil **itmiş**
Kimin ebleh kimini câhil **itmiş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 104). [itmiş, -miş]
10. Bulut kuşnında şebnemden zemâne
Nihân **itmişdurur** şad penbe dâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 24). [itmişdurur, -miş, -durur]
11. Şol ev kim kabr eydürler aña kim
Münevver **idivirsün** şem’-i İslâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 148). [idivirsün, -i, -vir, -sün]
12. Cihân mülkini tutdıysa Süleymân
Seni sultân-ı kevneyn **itdi** Yezdân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 88). [itdi, -di]
13. Şarâb-ı şevkden ser-mest sultân
Pes **itdi** ‘azm-i dîvângâh-ı Sübhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 96). [itdi, -di]
14. Çeküben saflar **itdiler** kıyâmı
Resûle virdiler cümle selâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 113). [itdiler, -di, -ler]
15. İrişse tığı ucı bir süvâre
İder atıyla anı dört pâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 76). [ider, -er]
16. İştise kânde bir ‘uryân ya bir aç
İderdi şöyle k’ili aña muhtâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 180). [iderdi, -er, -di]
17. Hâlâyık der-peyince nitekim rûd
Yüz urup hâke **iderdiler** ‘arz-ı maşûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 246). [iderdiler, -er, -di, -ler]
18. Kelâmın **itse** ya bir meh-veşün gûş
Şafâsından olur hayrân u bî-hûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 337). [itse, -se]
19. Niçe garķ idüğün hâke vücûd
Niçesi **itdüğün** Hâķķa sücûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 34). [itdüğün, -düg, -iñ]

20. Şanasın ol cebeldür 'aşık-ı zâr
Ki pür dūd **itmiş** anı sāye-i hâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 46). [itmiş, -miş]
21. Seni vaşlına tütüm mihr-i Leylî
Kaşı yayı gibi **itdürdi** meyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 124). [itdürdi, -dür, -di]
22. Teb-i gam iki kat **itmiş** nihâlin
Yumuş eşgi ruhu verdinüñ alın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 47). [itmiş, -miş]
23. Pür **itmiş** çün bütân-ı mäh-päre
Kulaqlarını zerrin güşväre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 25). [itmiş, -miş]
24. Bu mîh **itmiş-idi** ol çetri rüşen
Evi güyâ ki gün nûrıyla revzen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 65). [itmiş-idi, -miş, --idi]
25. Koyup ceybini **ider** oldu çälâk
Etegi cânibinden câmesin çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 23). [ider, -er]
26. Ricâdur hâzretüñden k'anı bî-güft
İdesin bülbül-i nâlânıla çüft (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 14). [idesin, -e, -sin]
27. Güle sen virdüñ iy Hâk behcet-i rû
Sen **itdün** gönçenüñ ağzını hoş-bû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 30). [itdün, -dü, -ñ]
28. 'Arûs-ı yemm ruhında k'ola mevvâc
Köpükden sen 'ıyân **itdün** sefidâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 36). [itdün, -dü, -ñ]
29. Nice vaşf **idelüm** ol pâdişâhı
K'ola 'arş-ı mu'azzam bârgâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 1). [idelüm, -elüm]
30. Geh **ider** nergisün tâcını zer-kâr
Kılar geh jâleden ol tâci dūr-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 37). [ider, -er]
31. Hâlîlün **itdügi** kurbân hâkiyçün
Aña senden iren dermân hâkiyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 91). [itdügi, -düg, -i]
32. İdüp 'azm-i cenâb-ı râh-ı matlûb
Pes uçdı bir zamân ol kürsî-i hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 169). [idüp, -üp]
33. Gözinden çıkdı ol dem 'arşa-ı hâk
Pes **itdi** kaşd-ı 'azm-i 'âlem-i pâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 88). [itdi, -di]
34. Çü kaşd-ı ceng **ide** ol şâh-ı 'âlem
Çi rüyın ten katında vech-i Rüstem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 165). [ide, -e]
35. Ne mâye k'aña virürdi gidâdan
Pür **iderdi** derünim şafâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 296). [iderdi, -er, -di]
36. Perî-peyker güzeller yüzleri gül
Muğannilik **iderler** hem-çü bülbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 24). [iderler, -er, -ler]
37. Ruhu şubh-i münîr ü nâmı Leylî
Kişiler **itdi** Mecnûn 'ışkı haylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 40). [itdi, -di]
38. Nazar kılsa saña âyîne hışm **it**
Dem-i şahruñdan anı tîre-çeşm **it** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 48). [it,]
39. Bu resm-ile üç ay mîkdârı bunlar
Şafâ vü 'işret **itdiler** muqarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 190). [itdiler, -di, -ler]
40. Ki ekdüğün gelüp devşürdi kuşlar
Taş-ile gök **itdüm** sinemi ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 41). [itdüm, --dü, --m]
41. Ki tâ zabt **itmege** ol fil-i mesti
Tutar kavs-ı kuzahdan yay desti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 15). [itmege,]
42. K'anı hiç **itmedi** miñnet tegergi
Saña çün-kim mutî ' olmadı bu taht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 112). [itmedi, --me, --di]
43. Dürişüp herkes **itmekde** kıtâli
Barışdurmakda Mecnûnün hayâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 3). [itmekde, -de]
44. Şarâb içmezdi bir dem hâzretinsüz
Huşur **itmezdi** cânı tal'atınsuz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 188). [itmezdi, -di]
45. Sen 'inâyet eyle Hamdi bendeñe iy Zül-minen
Bu fenâ dârından **itdükde** bekâya intikâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 34). [itdükde,]
46. Ki ben hacetdeyüm **itdügüm** işden
Derünümün kopar efgân u feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 66). [itdügüm, -üm]
47. Gedâ gibi ider her sū temennâ
Çok iş **itdi** bu resme ol dil-efkâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 33). [itdi, -di]
48. Kara zülfinden **itd'anı** 'abâ-püş
Vişâli kişverine eyledi hân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 76). [itd'anı,]
49. Degüldür sencileyin şâha lâyıq
K'ide kavlı **itdügine** bî-vefâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 24). [itdügine, -düg, -i, -n, -e]

50. İki cânıbdan **idüp** fikr ü tedbîr
Neberdi eylediler şubha te'hîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 23). [idüp, -üp]
51. Getüre başını bunda nişâne
Aña ihsânlar **idem** bî-bahâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 40). [idem, -em]
52. Zebân-ı hâl-ile **itdi** nâle vü âh
Girüp bu hayret-ile çarha küstâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 84). [itdi, -di]
53. İki 'âlem yanında bir pül **itmez**
Şarâb-ı 'ışkı cânım eyleyüp nûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 16). [itmez, -mez]
54. Dil odına yaşuñdan âb-rîz ol
K'ölem gâsluñ ol âb-ıla **idem** tâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 13). [idem, -em]
55. Yine kendüyedür anuñ fesâdı
İdüp bir eylügi çâha brağ sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 71). [idüp, -üp]
56. Başına rânını bâlîn **iderdi**
Dizin çöküp başı ucına aşlan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 60). [iderdi, -er, -di]
57. İder soñra kâmusın hâr u hâşâk
Cihânda bitdi mi bir serv-i hurrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 148). [ider, -er]
58. Kılâbuñ sofrasına şaldı kendi
Nevâht ü rıfk **idüp** her birisine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 27). [idüp, -üp]
59. Gâmuñ kimuñ kebâb-ı hâşretidür
Ayağunda ben **itdüm** yüzümi best (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 51). [itdüm, -dü, -m]
60. Deminden dîdesinüñ yazdı 'üñvân
İdüp nakş âhirine temme bi'l-hayr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 3). [idüp, -üp]
61. Kesi bî-keslerüñ âhir Hüdâdur
Atasuzlıkdân **itme** nâle vü âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 173). [itme, -me]
62. Hâkîkât tînetüñde yokdur idrâk
Gürür **idüp** şakın nağd-i hayâta (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 65). [idüp, -üp]
63. Dirîğ itmek zülâli teşne-lebden
Ko kim **idüp** gice gündüz niyâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 7). [idüp, -üp]
64. Baña **itme** iñen ta'n-ı muhâli
Buyurmuşdur meşelde nazm-i şâhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 26). [itme, -me]
65. K'emindür her hâlardan bu vilâyet
Bulsar **itdügini** her kişi pes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 75). [itdügini, -dük, -i, -n, -i]
66. Kânı bir göz ki dehr **itmedi** hün-bâr
Ecel seyli katı yavuz yağıdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 90). [itmedi, -me, -di]
67. Gürür **itme** aña iy yâr zinhâr
Çü gösterdi muhîl-i kışsa pâyân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 112). [itme, -me]
68. Añarlar gâh geçmiş mâcerâyı
Ki 'âlemde ne fi'l **itmişler** idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 57). [itmişler, -miş, -ler]
69. Çü hâtm oldı bu tertîb üzre mektûb
Alup bir kâşid **itdi** 'azm-i matlûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 24). [itdi, -di]
70. Şu resme yazdı kim bî-vech iş **itme**
Ziyân eyleyeceğün yola gitme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 39). [itme, -me]
71. Kılıç âbindan **itdi** her dilâver
Şarâb-ı merg-ile pür kâse-i ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 41). [itdi, -di]
72. Dilemedüñüz **itmek** çün bu kârı
Kılıçlaşmak nedür ortada bârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 53). [itmek, -mek]
73. Vü ger âgâh kılmazsam muqarrer
Bir iş **ider** aña bu hîle-gerler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 10). [ider, -er]
74. Hezârân âferîn serverlik **itdün**
Alıvırdün nigârı erlik **itdün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 10). [itdün, -dü, -ñ]
75. Getür önünde yak virme emânı
Ya isterseñ tutup mañbûs-ı çâh **it** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 49). [it,]
76. Yahûd tîguñ çeküp 'ömrin tebâh **it**
Saña bir bende bilürven özümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 50). [it,]
77. Dürüst **itmez** hezârân merhem anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 96). [itmez, -mez]
78. Mehûñ bâzârın **itsün** alnı kâşid
Gümüş olsun teni altun kabâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 38). [itsün, -sün]
79. Kılâm zehr-i helâhil-le muhâllil
Buyurdi **itdiler** iki kâse şerbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 17). [itdiler, -di, -ler]
80. Gâmından pür sirîşk **itdi** gözini
Zuhûmına şarup pîrâhenini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 50). [itdi, -di]

81. apunda Şimdi bir bağlu eŐir m
Ben **itdim** n'itdümise kend' z me (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 69, Mısra 33*). [*itdim, -di, -m*]
82. V  ger n  h zem **iderven** anı ben
Olup Mecn n bu sözden Ő d u  and n (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 71, Mısra 44*). [*iderven, -er, -ven*]
83. Ne ol t r n sen n amaca varur
Bu b ra **idemezven** ben  ıy net (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 75, Mısra 71*). [*idemezven, -e, -mez, -ven*]
84. K'iletmezdüm sağa ben bu g ma nı
 anı ol **itdügün** 'ahd   yem nler (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 79, Mısra 53*). [*itdügün, -d g, - n*]
85. Benüm  eŐm m yaşumdan itmed n Şerm
Sen **itdünse** kayırmaz b -vef lık (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 79, Mısra 57*). [*itdünse, -d n, -se*]
86. Yirin bulmazsın istersün cih nı
Ben **iderven** sefer sen der-em n ol (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 80, Mısra 123*). [*iderven, -er, -ven*]
87. Bu anı  pd  v  ol bunu tekr r
Çok **itdiler** döküp gözden b n r  (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 80, Mısra 77*). [*itdiler, -di, -ler*]
88.  amu ndan n -t v n u b -mec l m
Ecel   k **itmeden** irüp  z mi (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 80, Mısra 129*). [*itmeden, -me, -den*]
89. Ki iy c num göginün  fit b 
Başa bu **itdigün** pend   naŐ hat (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 81, Mısra 7*). [*itdigün, -di, -gün*]
90. G list nu da oldum na l-i b -b r
Başa **itd kler n** i s n  her dem (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 83, Mısra 87*). [*itd kler n, -d k, -ler, - n*]
91. G n h itsem get rmezd n yüzüme
Ne g n n ce bir iş **itdüm** katu da (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 83, Mısra 77*). [*itdüm, -d , -m*]
92. Keb b **itdüm** ciger derdünden el- n
Niçe  ılmayayın ben bağrumı   k (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 83, Mısra 104*). [*itdüm, -d , -m*]
93. K'ire c nına ra mu ndan beŐ ret
Siy h **itsün** g gi so unda  hu n (*Tahayy r-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 83, Mısra 21*). [*its n, -s n*]
94. A ıldı bağ-   f ku n riy z 
Olup Ő h **itd gi** işe peŐim n (*Tahayy r-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 86, Mısra 59*). [*itd gi, -d g, -i*]
95. Kim n 'iŐk yla **idersin**  h-  p r-s z
Ey  murg-  Şikeste-per ni esin (*Tahayy r-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 90, Mısra 46*). [*idersin, -er, -sin*]
96.  acelven ben   d ol **itdügüm** işden
   g n l mden gidermezsın benüm b r (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 90, Mısra 142*). [*itdügüm, -d g, - m*]
97. Ki   li olmaz et raf mdan ağy r
Ger **itsem** 'azm-  seyr-  t rf-  b st n (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 90, Mısra 63*). [*itsem, -sem*]
98. Gök **itmiş** g rd  d d   sum n 
 zi bir t rfe yirde  ılmış  r m (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 92, Mısra 24*). [*itmiş, -miş*]
99. K'  b - u n peşinden gide    b 
Çok **itdiler** eve iletmege cehd (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 96, Mısra 41*). [*itdiler, -di, -ler*]
100.  ab b **itdi** kefin yir yir  abarc k
'Ar s-  k h   n   b n-  ra'n  (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 97, Mısra 40*). [*itdi, -di*]
101. Urındı r y-  Ő hr  reng-  sinc b
G z **ider** gonca-  b d m-    Ő k m (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 98, Mısra 49*). [*ider, -er*]
102.  is b iderdi d y m k r-  y r 
Ne fi'l **itse** vel  ol m h-  t b n (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 101, Mısra 65*). [*itse, -se*]
103. Zeb nında kim n y d n **ider** t z
Did  yüz 'izzet-ile p r k'iy m h (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 102, Mısra 16*). [*ider, -er*]
104. Degüldür  h u n le eksük iy y r
Ol **ider** k hlar evcinde  h  (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 102, Mısra 33*). [*ider, -er*]
105. Sel m **iderler** anda bende ne ad
 uz rum var idi  ılmıŐd m  r m (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 104, Mısra 54*). [*iderler, -er, -ler*]
106. Sen **idinmişsin** amm  derdi ma l b
Felekden gerçi kimse bulmadı d d (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 108, Mısra 12*). [*idinmişsin, -in, -miş, -sin*]
107.  ıladı 'ar    a Mecn n ker met
Ne denl  Şi'r nazm **itse** ol abd l (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 110, Mısra 19*). [*itse, -se*]
108. Bil rd  k'yle ic b **itdi** taşır
Elin her nesneden  ılmıŐd  k t h (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 111, Mısra 32*). [*itdi, -di*]

109. Saña olsun beķā-yı cāvīdānī
Çün **itdi** bu hisānı gūş-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 57*). [*itdi, -di*]
110. K'üzildi dâmeninden verdinüñ hâr
Yine bir yüzden **itdi** bu hisābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 65*). [*itdi, -di*]
111. Ne fi'l **itse** o kâlır her kişiyē
Gönildi rahtı çün İbn-i Selāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 44*). [*itse, -se*]
112. 'İlâc **itdi** marîza ol mükerrrem
Çün ire şîşe-i cân inkisāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 90*). [*itdi, -di*]
113. Ol ayuñ yıldızı düşdi vebāle
'İlâc **itmeklik** içün ol hâbibe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 81*). [*itmeklik, -mek, -lik*]
114. Senüñ yāduñla virdi cān-ı pāki
Senüñ 'ışkunda key şādıklık **itdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 65*). [*itdi, -di*]
115. Ki yolın **itmemişdür** gül anuñ pîç
Kime mey virdi evvel nîm kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 108*). [*itmemişdür, -me, -, -dür*]
116. Şu resme **itdi** feryād u fiğānı
Ki Leylî'nüñ anası ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 2*). [*itdi, -di*]
117. Ki töldürdi cihānı āh u efgān
ider koyup başına guşşadan hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 45*). [*ider, -er*]
118. Kāra giydi **ider** feryād u nāle
Olup bu vākı'adan şîr rencūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 50*). [*ider, -er*]
119. Götürüp hākdan kabre qodılar
Velî 'ākıllar **itdi** ittifākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 25*). [*itdi, -di*]
120. Özinde gördi 'izz ü ihtişāşı
Hużūr **itmemiş** idi bunda bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 117*). [*itmemiş, -me, -miş*]
121. İki 'ālemde rūhın rahāt **itsün**
Degüldi gicede gündüzde hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 6*). [*itsün, -sün*]
122. Rızāñı dil serîrine emîr **it**
Kānā'at tahtı üzre şehriyār ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 48*). [*it, -*]
123. Gonce-i hāmūşa vaşfuñ dil virür bülbül-sıfāt
Havfün **ider** gonce gibi bülbül-i güyāyî lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 22*). [*ider, -er*]
124. Kışî zulmet kılur gülşen bahārı
Şebi târik **ider** rüşen nehārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 72*). [*ider, -er*]
125. Kimi toprağı tutsa **ider** altun
Kimi avcına zer alsa olur hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 89*). [*ider, -er*]
126. Cebelden geh geh olup ebr peydā
Pür **ider** 'ālemi berfile sermā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 84*). [*ider, -er*]
127. Dil ü cāndan taleb-kār oldum āhîr
Ki **idem** gaybdan bu genci zāhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 150*). [*idem, -*]
128. Kādîr eyle her cevāba yā ilāhe'l-'ālemîn
Şol zamān kim kabir içinde **ideler** dürlü su'āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 36*). [*ideler, -e, -ler*]
129. İderlerdi bu tertîb üzre tîmār
Güzellendi varuraķ ol perî-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 301*). [*iderlerdi, -er, -ler, -di*]
130. Zebānından ne kim **iderse** takrîr
Buyurduğın yazardı kılk-i takdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 243*). [*iderse, -er, -se*]
131. Karābeti vü kavmi bî-nihāyet
iderlerdi kamu 'izz ü ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 34*). [*iderlerdi, -er, -ler, -di*]
132. Getürdüm yerine her şartı iy yār
Elümnden gelse anı da **iderdüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 159*). [*iderdüm, -er, -dü, -m*]
133. Hużūr-ile geçür şādān [u] hurrem
Maķam **idin** varup bir hūb-cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 45*). [*idin, -in*]
134. İderler 'aybuñı arduñca tekrār
Dili ta'n itmede her āşināñuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 52*). [*iderler, -er, -ler*]
135. Kılavın kıbleñe toğrı namāzı
iderse secdede ger sehv rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 9*). [*iderse, -er, -se*]
136. Bu nüh kalkan ki biñ biñ var mîhî
ideler harbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 81*). [*ideler, -e, -ler*]

137. Bize şu yüzden **iderse** su'ālī
Ki bu iş nevbete düşmez muvāfīk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 168*). [*iderse, -er, -se*]
138. İkişi birbiriyle söyleşürler
Gehî büseyle **iderler** merhabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 55*). [*iderler, -er, -ler*]
139. Nîl-i eşküm cüyın iy gâh hûn **idersin** 'âkıbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 1*). [*idersin, -er, -sin*]
140. Gâh dilberler cemâli gibi mâhı bedr **idüp**
Geh kemân-ebûlârûn kaşı gibi eylersin hilâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 5*). [*idüp, -üp*]
141. Her şeb **ider** mâh-ı defterdâr diyu anuñ gibi
Aķçe döküp nukre-i encüm hisâbını raķam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 21*). [*ider, -er*]
142. Dileseñ lutf **idersin** dileseñ kahr
Beraberdür katuñda şerbet ü zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 51*). [*idersin, -er, -sin*]
143. Senüñ hükümüñ-le bergin bağda gül
Tağıtmış kim bisât **idine** bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 28*). [*idine, -in, -e*]
144. İdüp hürşidi çarhuñ pâdişâhı
Nücümü aña kılmışdur sipâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 17*). [*idüp, -üp*]
145. Ki kendü başı derdinden o kattâl
İdemez oldı şimdi halka izlâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 102*). [*idemez, -e, -mez*]
146. İder reşk olmağa derbânı Kayser
Yolu tozu ser-i Fağfûra efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 55*). [*ider, -er*]
147. Kemânından ki bir tîr **ide** per-tâb
Açar çarhuñ tokuz kaşırına bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 55*). [*ide, -e*]
148. Vire bir dem çü cüdî ebr ne cüş
İdemez feyzini deryâ der-ağüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 118*). [*idemez, -e, -me, -z*]
149. Ne kûha kim anuñ hîinki başar süm
İder ol yörenüñ aşanların güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 90*). [*ider, -er*]
150. Kopar bağ-ı sühânde bir nevâyı
K'ışitse âferîn **ide** Nevâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 124*). [*ide, -e*]
151. İderdi giceler Hakkâ niyâzı
Kıladı nâfile dünler namâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 191*). [*iderdi, -(e)r, -di*]
152. Kıladı nezr ü kurbân u 'ağâlar
İderdi çok tazarru'lar du'âlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 196*). [*iderdi, -(e)r, -di*]
153. Cihânda dâstân olısar adı
İdiser nev nev envâ'-ı fesâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 206*). [*idiser, -iser*]
154. Velî 'ışķ anı ser-gerdân **idiser**
Kaı şürîde vü hayrân **idiser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 265*). [*idiser, -iser*]
155. Velî 'ışķ anı ser-gerdân **idiser**
Kaı şürîde vü hayrân **idiser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 266*). [*idiser, -iser*]
156. Mülükâne tamâm **idüp** düğünü
Dil-i haşma kodı dağ u döğünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 35*). [*idüp, -üp*]
157. Cemâl-i Kaısa düşmüşlerdi meftün
Ki **idüp** kâfile Yâsîni ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 15*). [*idüp, -üp*]
158. Beyâbanlarda ol tûrfe gazâle
Sürer üstür **idüp** feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 38*). [*idüp, -üp*]
159. Temâm **idüp** leti ol cevri âyîn
Ğazâbdan alınâ bıraķdı yüz çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 71*). [*idüp, -üp*]
160. Vücüdün sâyesini görme ulı
Ki **ide** kâmetüñ servine meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 56*). [*ide, -e*]
161. İder yârân hisâb-ı 'ilm-rânî
Sürer bunlar hadîs-i mihr-bânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 21*). [*ider, -er*]
162. Tenini çâķ kılar seng-i bî-dâd
Ğamından 'ışķuñ **ider** âh u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 58*). [*ider, -er*]
163. İdüp ol ğâr-ı dâr-ı hüzünin âbâd
Muķım oldı cebelde nitekim bâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 87*). [*idüp, -üp*]
164. Yağar berf âsumândan hem-çü kâfûr
İder hallâclık güyâ ki Mansûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 86*). [*ider, -er*]
165. Hârâb olmuş-durur Mecnûn be-ğâyet
Demidür ki **idesüz** 'avn u 'inâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 28*). [*idesüz, -e, -süz*]
166. Niçe çift **ideyüm** Mecnûna bunı
K'odila penbenüñ yokdur oyunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 13*). [*ideyüm, -e, -yüm*]
167. Meger bu sırrı kılmışdı ferâmüş
Ki kimse **idemez** mâhı derâğüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 48*). [*idemez, -e, -me, -z*]

168. Tenini güşsa döndürmiş hilâle
Geh ağlar gâh **ider** feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 44*). [*ider, -er*]
169. Dönüp şeh didi k'ol bedr-i tamâmı
Saña çift **ideyin** iy 'ışk imâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 86*). [*ideyin, -eyin*]
170. Sa'âdetsüz başumdan tâyir-i baht
İdüp pervâz düşürmüş-durur raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 116*). [*idüp, -üp*]
171. İdüp ol va'deye pes i'timâdı
Biraz gitdi başından fitne bâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 159*). [*idüp, -üp*]
172. İdüp pervâz burc-ı mâha irdi
Ki ya'nî bârgâh-ı şâha irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 25*). [*idüp, -üp*]
173. Görüp hâlini Nevfel eylemiş 'ahd
K'o mâha vaşl **ide** bunı kılup cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 8*). [*ide, -e*]
174. Hüşûşan kim ne evzâ' olsa derhâl
Vukû'ı üzre nazım **ider** ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 22*). [*ider, -er*]
175. Beg oğlıymış koyup taht u külâhı
İdermiş tağlar başında âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 6*). [*idermiş, -er, -miş*]
176. Çü zağm irüre tîğî bir süvâre
İder atıyla ikisin dört pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 94*). [*ider, -er*]
177. Olur ser-geşte-i vâdî-yi hayret
Beni bed-nâm **idüp** şalma ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 79*). [*idüp, -üp*]
178. Olasın vaşl-ı Leyliye sezâvâr
İdesün kendüñi çünkim taşarruf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 47*). [*idesün, -e, -sün*]
179. Elinden **ide** mi hiç şaydın âzâd
Şalarsañ rahm idüp şayd üzre sâyeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 50*). [*ide, -e*]
180. Çıkarup dâmdan virdi rehâyı
Fiğân u âh **iderék** düşdi yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 69*). [*iderék, -erek*]
181. Gider Mecnûn gözinden cüy **idüp** hûn
Giderken irdi bir şahrâya key hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 16*). [*idüp, -üp*]
182. Esirün gerdeninden çöz kemendün
Ne **iderdün** eyle icâb itse taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 31*). [*iderdün, -erdün*]
183. Demidür kim huzuruñda virem cân
Fedâ-yı pâyûñ **idüp** cân metâ'ın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 69*). [*idüp, -üp*]
184. Elin tutup Hâkı-y-çun hayr **ideyin**
Ki ne gözi görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 20*). [*ideyin, -eyin*]
185. Diledi kim **ide** sürmeyle müşğîn
Çün itdi sürmedâna mîli meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 22*). [*ide, -e*]
186. Diler kim **ide** taklîd-ile insân
Sen âdem oğlı iken ehl-i tevhîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 114*). [*ide, -e*]
187. Ki ne dirse **ider** şöñra hilâfın
Cihândan geç ne cây-ı meyldür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 48*). [*ider, -er*]
188. Ne kim **iderse** anı bulısar pes
Kişi bir kûha dise bir kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 74*). [*iderse, -erse*]
189. Kilâba ta'ma olam diyü nâgâh
Tefekkürdeydi kim bir çâre **ide** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 19*). [*ide, -e*]
190. Kâmu müşkilleri **idermiş** âsân
Başından gıduben ğaflet şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 104*). [*idermiş, -er, -miş*]
191. Anuñ-çündür gözüm bahri güher-ver
İder muştum ruğum rengîni hamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 75*). [*ider, -er*]
192. Gıdâdandur giyâh ü zâmğa hursend
Pes **idüp** rıfk u rağbetle hıttâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 99*). [*idüp, -üp*]
193. Elüñ öpüp şenâlar kıldı Leylî
Niçe **iderseñ** idüp rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 45*). [*iderseñ, -er, -se, -ñ*]
194. Hem **ideydüm** seni mâl-ile kâni'
Muñi' olup saña olursa hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 48*). [*ideydüm, -e, -y, -dü, -m*]
195. Dili meyl itdi hem-çün tıfl şîre
İdüp hayvanlara bir tünd âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 91*). [*idüp, -üp*]
196. Hâbîbine ki iy dildâr-ı mevzûn
Ben uş gitdüm **idüp** yüz nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 125*). [*idüp, -üp*]
197. Vedâ' kıldı Mecnûna havâle
İdüp Mecnûna 'âczinden vedâ'ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 27*). [*idüp, -üp*]
198. Götürölüm didi sizden şudâ'ı
Pes **idüp** 'azm-i Bağdâd ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 29*). [*idüp, -üp*]

199. Velikin hoş gelürdi aña dādı
İderken ‘ışk hālâtını tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 19*). [*iderken, -er, -ken*]
200. İde böyle giriftâr-ı ğam u derd
Çü var bu resme tab‘-ı nükte-dānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 46*). [*ide, -e*]
201. Benüm tab‘umla tutmuşlardur ârām
Vefādan halk **idüpdür** hulkumı Hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 23*). [*idüpdür, -üpdür*]
202. Perî gibiydi pülâdıyla beste
İdüp ol nāzenîn şabr ü şekîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 31*). [*idüp, -üp*]
203. Ğam-ı Mecnûndan **ider** nāle vü āh
Bahāne buldı çün kılmağa zārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 124*). [*ider, -er*]
204. Ki ol mismār-ı tendür mîh-endām
İdüp pendüm dürin güşuñda ziver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 77*). [*idüp, -üp*]
205. K’özi de **idiser** menzil türâbı
Çi ger tab‘ı diledi k’ola hāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 66*). [*idiser, -iser*]
206. Ğamıyla dilberinden düşdi mehcür
İdüp şabr itmede sihr ü füsünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 5*). [*idüp, -üp*]
207. Oturmuş hāzini birle berāber
İdüp mihmāniye ‘izz ü ri‘āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 71*). [*idüp, -üp*]
208. İdiser derd-ile feryād u nāle
Benüm yārumdur ol giryān bilesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 42*). [*idiser, -iser*]
209. Yudılar eşk-ile ol āfītābı
Pes **idüp** ğark-ı kâfūr u ‘abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 69*). [*idüp, -üp*]
210. Muķırr ol ‘acziñe gel iy fütāde
K’ecel şîri saña çün zaħmet **ide** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 105*). [*ide, -e*]
211. Muvāfıķlık **idüp** öldi kimisi
Çü ref‘ itdi tılısmın devr-i eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 4*). [*idüp, -üp*]
212. İderler-idi taħsîn ü du‘āyı
Necidügi ol iki hem müdārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 12*). [*iderler-idi, -er, -ler, -idi*]
213. Ne şüretiden **idebilmez** ‘ilācı
Nitekim ol devāya tālîb oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 12*). [*idebilmez, -mez*]
214. Şaçından āşiyān **iden** tıyūra
Ğidā viren teninden mār u mūra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 9*). [*iden,]*
215. İden düd-ı dilinden āsumānı
Gehî jengārı gāhî āsumānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 11*). [*iden,]*
216. Tırup kıldum bu deñlü cehd ü iķdām
Bilemedüm k’o cānın **idenüñ** terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 19*). [*idenüñ, -üñ*]
217. Yakası hicr ilinde çāk olmış
Şaçından āşiyāñ **iden** tıyūra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 13*). [*iden,]*
218. Bizi bed-nām **ider** ‘ālemde ğammāz
Muṭî‘ olmayasın bu pende ger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 8*). [*ider,]*

it: Bildirmek.

- Öpüp Zeydün elin ‘özü **itdi** hayli
Hāzer kılmayup ol yırtıcılardan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 8*). [*itdi, -di*]
- Keremden hātırum āyînesin sen
İdiver şayķal-ı ‘ışķile rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 54*). [*idiver, -+iver*]

it: Edinmek, kabul etmek.

- Sen daħı ‘ālemde bir kânün **idersin** ‘ākıbet
Çarħ-ı kaddum gerdişiyile āsyāb-ı ‘ālemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 4*). [*idersin, -er, -sin*]
- Āsumān tek iy yaşum gerdün **idersin** ‘ākıbet
Sen bu resme şive vü nāz ile iy Leylî-hıram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 6*). [*idersin, -er, -sin*]
- Var idi külesinde bir ulu ğār
Maķām **idindi** anı ol dil-efġār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 50*). [*idindi, -in, -di*]
- O bî-çāre cefā katılığınan
İdindi dirliginde kabri mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 54*). [*idindi, -in, -di*]

7. Şaru giymeklügi **idindi** pîşe
Çün ola ârzûsı hâne vü kü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 112). [idindi, -in, -di]
8. İdindi perde bir ‘âlî dırahtı
Hicâb ardında ol serv-i bahârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 180). [idindi, -in, -di]

itâ‘at: Söz dinleme, emirlere uyma.

1. Velî bahtum baña diñletmez anı
Sa‘âdetdür bu emre ger **itâ‘at** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 11). [itâ‘at,]

itâ‘at kıl: Emirlere uymak.

1. Kemer bağlandı vü kıldı itâ‘at
Ol aradan kılup ‘azm-ı nişāngāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 136). [itâ‘at kıl, -dı]

‘itâb: Azarlama, paylama.

1. Çü Nevfel gördi andan bu **‘itâbı**
Buyurdi tiz giderdiler şarâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 1). [‘itâbı, -ı]
2. Kılıç çekdi vü gösterdi **‘itâbı**
Didi bunuñla aña virem cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 35). [‘itâbı, -ı]
3. Bırakdı şerm içine lîkin âzer
Ki işidüp bunuñ gibi **‘itâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 21). [‘itâbı, -ı]

i‘tidāl: Denge.

1. Kudretüñden ‘arız u haddinde meh-peykerlerüñ
Âteş ile âb bulmuş imtizâc u **i‘tidāl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 4). [i‘tidāl,]
2. Tenine zelzele düşdi be-ğâyet
Şıdı teb **i‘tidâli** şîşesini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 17). [i‘tidâli, -i]

i‘tikād: İnanma, gönülden tasdik ederek inanma, inanç.

1. Kamunuñ hâşıl olduğın murâdı
Özide kılduğın pāk **i‘tikādı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 38). [i‘tikādı, -ı]
2. Hārâb itdün niçe biñ yıllık adı
‘Arab bizden götürdi **i‘tikādı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 22). [i‘tikādı, -ı]
3. Var ise **i‘tikāduñ** enbiyâya
Eyit kimdür bu yanundağı bağlu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 30). [i‘tikāduñ, -uñ]
4. Ki çokdan erdedür ol serv-i refîr
Velî şöyle kıl aña **i‘tikādı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 45). [i‘tikādı, -ı]
5. Komaduñ cān ü dilde **i‘tikādı**
Nasīb oldu vişālün gayra iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 114). [i‘tikādı, -ı]

i‘timād: Güvenme, emniyet etme, güven, emniyet.

1. İdüp ol va‘deye pes **i‘timādı**
Biraz gitdi başından fitne bādı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 159). [i‘timādı,]

itmām: Tamamlama.

1. Ölümler gider açılmaz bahtı hergiz
Bu emr için k'olam **itmāma** bā'is (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 23). [itmāma, -a]

itmām bul: Tamamlanmak, sona ermek.

1. Bu 'ışık işine buldurmağdan itmām
Niçe çıkardı Mecnûnı görüñ nām (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 9). [itmām bul, -dur, -mağ, -dan]

ittifāk: Birliklilik, uyuşma.

1. Götürüp hâkdan kabre kodılar
Velî 'âkıllar itdi **ittifākı** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 25). [ittifākı, -ı]

ittifākı eyle: Birliklilik etmek.

1. Yoğ-idi bunların çün-kim nifākı
Şu resme eylediler ittifākı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 30). [ittifākı eyle, -di, -ler]
2. Atamla eylemişler ittifākı
Düzetmişler arada bu nifākı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 23). [ittifākı eyle, -miş, -ler]

iv: Acele etmek.

1. Çi ger hazz itdi lîkin **ivdi** gâyet
Zarûrî va'deye kıldı kanâ'at (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 79). [ivdi, -di]

'ivaż: Bir şey karşılık olarak verilen veya alınan şey, bedel, karşılık.

1. Çü virdi Hâk saña gevher **'ivażsuz**
Nişâr it sen de ehline garażsuz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 9). ['ivażsuz, -suz]

iy: "Ey" seslenme edatı.

1. Çün **iy** Mevlâ beni kılduñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cânımı kurtar (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 1). [iy,]
2. Yanaram Tûr-ı Mûsî-veş tecellî nârına **iy** dil
Eger 'arz eylemezse ol kamer-tal'at baña didâr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 7). [iy,]
3. Nîl-i eşküm cûyin **iy** ğam hûn idersin 'âkıbet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 1). [iy,]
4. Âsumân tek **iy** yaşum gerdün idersin 'âkıbet
Sen bu resme şîve vü nâz ile **iy** Leylî-hırâm (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 6). [iy,]
5. Âsumân tek **iy** yaşum gerdün idersin 'âkıbet
Sen bu resme şîve vü nâz ile **iy** Leylî-hırâm (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 7). [iy,]
6. Hırka vü seccâdeñi merhûn idersin 'âkıbet
Gülşen-i hüsni dildârûñ tutup **iy** zâğ-ı hât (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 11). [iy,]
7. İy perî ol müflisi medyûn idersin 'âkıbet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 14). [iy,]
8. Elâ **iy** âfitâb-ı 'âlem-efrûz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 1). [iy,]
9. İy Kerîm-i kâr-sâz u zü'l-Celâl ü bî-zevâl
V'iy 'Âlîm-i bî-niyâz ü lâ-yezâl ü zü'l-Cemâl (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 1). [iy,]
10. Sen 'inâyet eyle Hâmî bendeñe **iy** Zül-minen
Bu fenâ dârından itdükde bekâya intikâl (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 33). [iy,]
11. İy 'andelîb-i Ka'be v'iy tûñ-i Behişt
İy gülşen-i Medîne v'iy bülbül-i Harem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 15). [iy,]

12. İy ‘andelib-i Ka’be v’iy tūtî-i Behişt
İy gülşen-i Medîne v’iy bülbül-i Harem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 16). [iy,]
13. ‘Azm eyleseñ gazāya kaçan iy Habîb-i Hâk
Götürirdi feth ü nuşret öñüñce iki ‘alem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 39). [iy,]
14. Hüsnüñ gülinden iy yüzi hürşid ü alnı ay
Oldı megelde bir varağa gülşen-i İrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41). [iy,]
15. İy şeh-i mülk-i ‘acem v’iy melik-i Rûm u ‘Arab
‘Älemün serveri ‘âli haseb ü pāk neseb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 1). [iy,]
16. İy vücudı mücid-i cüd u ‘atā luṭf u kerem
Zât-ı pākî menba’-ı hilm u hayā hulk u himem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1). [iy,]
17. Olalı peydâ livā-yı ‘adlün iy çâpük-süvâr
Nâ-bedid oldı cihândan bid’at u zulm u sitem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 9). [iy,]
18. İrişür mülk-i maḳşûdına derhâl
‘Arûs-ı dîn-i İslâm içün iy şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 21). [iy,]
19. Meh-i nevden fetile düzüp iy Hâk
Koduñ gök şem’dânında mu‘allâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 23). [iy,]
20. Güle sen virdün iy Hâk behcet-i rû
Sen itdün goncenün ağzını hoş-bü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 29). [iy,]
21. Çerâğ-ı âhimuñ tâbindan iy Hâk
Şeb-i târikimi kıl rûz-ı eblaḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 9). [iy,]
22. Benem zulmât-ı ğafletde giriftâr
Hidâyet şem’i vir iy Hayy u Ğaffâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 12). [iy,]
23. İdüp hırşum elin bî-fer ü kütâh
Ayağum toğru başdur kandese iy şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 62). [iy,]
24. Günâhumdan çü fazlun çokdur iy Hâk
Koma ben bendeñi düzâhda muṭlaḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 151). [iy,]
25. Senün nâmuñdan iy sultân-ı mürsel
Melâ’ik efseridür mîm-i evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 37). [iy,]
26. İki ‘âlemdurur iy çeşme-i nüş
Ol iki mîme iki ḥalka der-güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 47). [iy,]
27. Kapuñda dâim iy sultân-ı Yeşrib
Türur Mûsâ ‘aşâsıyla çü hâcib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 71). [iy,]
28. Senün medhûñde iy peygamber-i pāk
Kamu ‘âciz durur ifhâm ü idrâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 97). [iy,]
29. Cihânün melce’idür sāyen iy şâh
Yücedür Hâk katında pāyeñ iy şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 103). [iy,]
30. Cihânün melce’idür sāyen iy şâh
Yücedür Hâk katında pāyeñ iy şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 104). [iy,]
31. Didi iy ḥâk-i pâyı şebilere tâc
Mu’anber ca’dı reşk-i şâm-ı mi’râc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 77). [iy,]
32. Didi iy nûr-ı çeşm-i ḥalk-ı ‘âlem
Yüzümüz başa geldün hayr-ı maḳdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 123). [iy,]
33. Hîtâb irdi ki iy maḳşûd-ı dergâh
Dile hâcet ki maḳbûl itdi Allâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 203). [iy,]
34. Degüldür ḥilmi kühından anuñ kâf
Buçuk dirhem kadar iy ehl-i inşâf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 6). [iy,]
35. Elâ iy ḥâme-i çâlâk-i taḥrîr
Nedür aḥvâl-i dehr it bize taḥrîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 1). [iy,]
36. ‘Aşâ-yı Musâsin iy ḥâme-i güyâ
Ki senden cümle mu’cizdür hüveydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 7). [iy,]
37. Senün zâtuñdur iy kîlk-i siyâhi
Me‘ânî kulzûmî ka’rında mâhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 13). [iy,]
38. Ne siḥri k’idesin iy ḥâme-i izhâr
Melâ’ik gökde ider taḥsîn-i tekrâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 17). [iy,]
39. Ki iy ṭab’ı semendin eyleyen râm
Füsün u nazm şahrâsında nâ-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 107). [iy,]
40. Bir oğlan k’ola bed-ḥü iy karındaş
Atası görmeye anuñ yüzün kâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 215). [iy,]
41. Ne der her taḥtası bir cild-i pür-kâr
Ki güyâ bir mücellid düzmiş iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 50). [iy,]
42. Fülân tâyifedendür iy hümâm ol
Ki Leylî dimekiledür be-nâm ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 79). [iy,]

43. Kim urdı **iy** meh bu odı ħirmenüñe
Kimün düdi irişdi revzenüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 123*). [iy,]
44. Didi k'olmışsın **iy** ferzend-i-dil-teng
Ĥazer kıl kim esîr-i nakş-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 11*). [iy,]
45. Gel **iy** büstân-ı cânun bâğbânı
Maĥabbet bezminün şîrîn-zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 1*). [iy,]
46. Bilenler dirdi kim ol mâh-ı ferruĥ
Fülân şahrâda olur **iy** kamer-ruĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 42*). [iy,]
47. Didi **iy** gevher-i gencine-i cân
Vücüdî mâye-i nakdîne-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 63*). [iy,]
48. İştigil pendümi kim **iy** püser ben
Bilürsin ĥöd degülven saña düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 87*). [iy,]
49. Kâra evden ruĥ-ı şahrâya her sâl
Kor **iy** 'âlî neseb kavmün siyeh ĥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 42*). [iy,]
50. Ĥaķîkat ben kuluñ **iy** şâh-ı mesrûr
Zârüriyem bu gün bu işde ma'zûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 49*). [iy,]
51. Gel **iy** dâneninde-i esrâr-ı ĥikmet
Ki sensin vâķıf-ı âşâr-ı ĥikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 1*). [iy,]
52. Yeñi içinde her bâzûsı kim var
Çeh içre şan kâra urğandır **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 32*). [iy,]
53. K'ola **iy** nûr-ı çeşm-i rûşen-i cân
Ruĥ-ı rengini verd-i gülşen-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 5*). [iy,]
54. Kimesnenün yüzine bakma zinhâr
Meh-i 'îd ise de fi'l-meşel **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 58*). [iy,]
55. Saçuñ çinine **iy** ĥurşid-ruĥ bak
Ĥilâl-i 'idden yeg regdür el-ĥaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 59*). [iy,]
56. Ki nedür 'ışķ **iy** bânû-yı devrân
Uş adın senden işdürven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 5*). [iy,]
57. Didi kim **iy** gül-i bâğ-ı dil-i men
K'olur çeşmüm yüzün görmekle rûşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 65*). [iy,]
58. Ezel 'aķl u ĥünerle **iy** yegâne
Dilinde ĥalkuñ olmışduñ fesâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 83*). [iy,]
59. Otur âdemler ile âdemî-vâr
Unutma âdemîlik resmin **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 128*). [iy,]
60. Ki ol meh kim sañadur nûr-ı dide
Alıvireyin **iy** tıfl-ı remide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 134*). [iy,]
61. Dönüp didi aña kim **iy** yegâne
Ki bükmiş bilünî cevri zemâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 5*). [iy,]
62. Gözüme âşinâ görindün **iy** pîr
Ne kişisin ne ildensin ĥaber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 7*). [iy,]
63. Didi ol ĥaste kim ben ĥâķ-ı bed-rûz
Senün atañvan âķi **iy** ciger-sûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 10*). [iy,]
64. Didi **iy** bâğ-ı cân ĥurrem tapuñdan
Vücüdüm ĥânesi muĥkem tapuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 15*). [iy,]
65. Yol üzre keşüñün her nakşı **iy** hân
Olupdur baña miĥrâb-ı dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 17*). [iy,]
66. Senün her sözuñ **iy** şâķib-tarîkat
Bañadur bilürem pend ü naşîĥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 25*). [iy,]
67. Yoğ-ise derdüme dermānuñ **iy** yâr
Beni men' itme bâri 'ışķdan var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 37*). [iy,]
68. Niçe yanmayayın ben **iy** mûkerrem
Ki var sinemde her sū biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 63*). [iy,]
69. Ėamin yime gözümün **iy** mûkerrem
Ki olmaz âb-ı deryâ içmeden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 67*). [iy,]
70. Didi **iy** gül-bün-i ĥün-âb-ı dide
Ki bûlbûlsin yuvasından remide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 3*). [iy,]
71. Nedür **iy** reşk-i serv-i nev-bahârı
Benefşe tek saña bu sūgvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 7*). [iy,]
72. Ėamuñdan ĥasteyem **iy** cân-ı mâder
Ol öz ĥam-ĥ'ârâñ-içün sen de ĥam-ĥ'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 11*). [iy,]

73. Şaçum k' ağardı böyle **iy** dil-ārā
Çiçek gösterdi her kim nahli güyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 15*). [iy,]
74. Elā **iy** derd ü gamdan 'aqlı gıtmış
Dilünde şol perî kim mesken itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 21*). [iy,]
75. Şitâbı ko haķıķat bil ki **iy** cān
Senüñ şabr-ile olur işüñ āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 27*). [iy,]
76. Nukûş-ı kefs-i pāyuñ **iy** yegāne
Bihiştüm revzenindendür nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 3*). [iy,]
77. Ğamumdan **iy** çeken derd ü belāyı
İrür maķşūduma ben mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 23*). [iy,]
78. Öpüp kocup nüvāht eyleyüp anı
Didi **iy** berg-i nahl-i zindegānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 30*). [iy,]
79. Didi **iy** perde k'anuñ sen hicābı
Nazar kıl hālūme gör ben ħarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 19*). [iy,]
80. Mey içme dehr cāmından ki **iy** dil
Ķatılmışdır aña zehr-i helāhil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 27*). [iy,]
81. Gel **iy** güyende-i bezm-i feşāhat
Ki sensin bülbül-i bāğ-ı belāgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 1*). [iy,]
82. Varup didiler atasına yek-ser
Ki **iy** gözler yüzüñ görmekten enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 26*). [iy,]
83. Didi kim imdi **iy** kavm u kabîle
Gelüñüz gidelüm sizüñle bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 35*). [iy,]
84. Söz açup didiler kim **iy** şehin-şāh
Ne işe geldüñ eyle bizi āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 77*). [iy,]
85. Dönüp didi 'arūsüñ atasına
K'elā **iy** şeh-süvār-ı rüze ñine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 88*). [iy,]
86. Bu resme ħayr işe **iy** şāh-ı 'ālim
Degüldür istiĥāre hiç lāzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 97*). [iy,]
87. Bulınmaz bu metā'a **iy** vefādār
Cihān içre benüm gibi ħaridār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 101*). [iy,]
88. Gül-i tazeyse Leylî **iy** mükerrerem
Degüldür Kayıda bir ħardan kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 125*). [iy,]
89. Ki **iy** sürme olan tozı gözüme
Melül olma şakın toğru sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 5*). [iy,]
90. Kabāyil meĥarisin **iy** vefādār
Saña kavm olmadan yokdur baña 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 37*). [iy,]
91. Didi kim **iy** emir-i ħüb-ahlak
Ki mişlūñ görmemişdür çeşm-i āfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 3*). [iy,]
92. Çehār olduğı çeşmüñ **iy** nigū-fāl
Başiret ehli olduğıñadur dāll (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 39*). [iy,]
93. Cevābında didi pîr-i ħired-mend
Ki **iy** üftāde-i sevdā-yı ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 2*). [iy,]
94. Kılardı dāimā pend ü naşihat
Ki **iy** ferzend nedür bu fazihāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 30*). [iy,]
95. Yapışup ħalkasına Ka'benüñ el
Tazarru' kıl Ĥudāya **iy** mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 54*). [iy,]
96. 'İnāyet kıl baña **iy** Ĥayy-ı-Ġaffār
Ki bu şüridelikden ya'nî kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 57*). [iy,]
97. Kıl **iy** uran cihān tākına bünyād
Beni bu ibtilā bendinden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 61*). [iy,]
98. Velî luţf eyle sen **iy** Ĥayy u Mennān
Ziyāde it meylümi ol māha her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 43*). [iy,]
99. Gel **iy** binende-i sırr-ı ilāhî
Bu 'ışķ işine rüşen kıl nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 1*). [iy,]
100. Ki yiyüp içüben yatmağı **iy** cān
Bilürsin kim başarur cümle ħayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 7*). [iy,]
101. Didi kim bir sege **iy** küh ulūsı
Nedür senden bu rıfķ u çāblūsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 39*). [iy,]
102. Dönüp şeh didi k'ol bedr-i tamāmı
Saña çift ideyin **iy** 'ışķ imāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 86*). [iy,]
103. Didi kim **iy** şehin-şāh-ı felek taht
K'ışigüñde bulur neşv [ü] nemā baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 105*). [iy,]

104. Ricā oldur velî senden de **iy** nûr
Ki bu şûridelikden olasin dûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 147*). [iy,]
105. Ebâ-'an-ced hâzinemde ne kim var
Bu 'arus-içün fedâ kılaydum **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 48*). [iy,]
106. Ki **iy** viren şabâ-yı 'ışka hırmen
Karârı hûşesine âteş efgan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 17*). [iy,]
107. Senûñ ucuñdan olmışlardur **iy** cân
Karâbetüm baña hep düşmen el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 21*). [iy,]
108. Ki kânde bulsalar sen gam-şinâsı
Helâk ideler **iy** cân âşinâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 26*). [iy,]
109. Ölümden ger saña gelmezse kôrhu
Esirge ben esîri **iy** cefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 32*). [iy,]
110. Didi kim **iy** cihânuñ şehriyârı
Dürîşüp irüren yârına yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 7*). [iy,]
111. Baña yâr idi evvel kavm-i dildâr
Kamusı düşmen oldı şimdi **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 24*). [iy,]
112. Sen ol çübâna döndüñ **iy** cihângîr
Ki urdı kelbin atup kurd içün tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 31*). [iy,]
113. Ki vir **iy** dâver-i devrân bize dâd
Öñinde **iy** olan a'dâsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 4*). [iy,]
114. Ki vir **iy** dâver-i devrân bize dâd
Öñinde **iy** olan a'dâsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 5*). [iy,]
115. Sen eyle 'afv yüzi karayuz biz
Bizi öldürmeden aşşıñ ne **iy** hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 9*). [iy,]
116. Er oldur kim ölüden dökmeye kan
Şav üstümüzden **iy** şeh bu belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 11*). [iy,]
117. Döküldi bilürem boynumda anı
Elümden gelse bu hacletden **iy** hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 39*). [iy,]
118. Özüme bu işi 'izzet bilürem
Niçe isterse göñlün **iy** dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 45*). [iy,]
119. İte yidürse yegdür **iy** mükerrerem
K'ırsıra âdemi kelb-i haţar-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 92*). [iy,]
120. Cevâbindan tahayyür buldı Nevfel
Dönüp yüz lutf-ıla didi ki **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 3*). [iy,]
121. Anuñ yine 'adû fetħinde derdi
Bu ceng içre anuñ ucından **iy** mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 31*). [iy,]
122. Derûni pür-şerâr-ı âteş-i tâb
Didi kim **iy** mürüvvetsüz yalan şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 9*). [iy,]
123. K'iletduñ Nîle içmeğe komaduñ
Ezel bir h'âna da'vet kıldıñ **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 21*). [iy,]
124. İside her kişi k'uşlandı Mecnûn
Kemâlün bulduğından soñra **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 45*). [iy,]
125. Gel **iy** şekker-furûş-ı mısr-ı 'irfân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 1*). [iy,]
126. Hağ ayırsun anuñ cânını tenden
Seni şayd eyleyenüñ olsun **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 27*). [iy,]
127. K'o şayd oldı saña sen aña şayyâd
Yazuğdur dökme kanın **iy** sitem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 35*). [iy,]
128. Biraz geldi dil-i şayyâda inşâf
Didi öldürmeyin hoş **iy** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 39*). [iy,]
129. Şıgadı dostlar gibi tenini
Didi **iy** Hızr-ı mülk-i küh-ı hağrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 53*). [iy,]
130. Emîn oldı başuñ giryânlığı ko
Velikin **iy** gazâl-i pür-hamiyyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 65*). [iy,]
131. Diyesin ben kulından yane yane
Ki **iy** nerm oluban a'dâya çün mûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 73*). [iy,]
132. Biter ol dem diledigüñden el-ân
Tapuñdan düşeli **iy** meh-likā dûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 77*). [iy,]
133. K'olupdur kara bahtum gibi câmuñ
Niçün şeb-reng olduñ **iy** ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 57*). [iy,]
134. Çi seng olmuş anuñ bünyâdı çi hâk
Kurudukdan gerü bir sebze **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 79*). [iy,]
135. Ne içün bağıldur hem söyle toğru
Didi zen toğru söz budur ki **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33*). [iy,]

136. Degül ben varken ol bende sezâvâr
Beni bende çeküp gel **iy** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 53*). [iy,]
137. Tekellüfşüz biri birine bir dem
Didi Mecnûn beni hicr **iy** kaşı tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 19*). [iy,]
138. Resen boynuma salup geldüm **iy** cân
Elüm karşında oldıysa kemân-gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 36*). [iy,]
139. Hoş idi varsa ‘ömrüm bergi bâda
Ki şâyed ölsem **iy** qaddi kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 57*). [iy,]
140. Kılâyduñ kabrümü bir kez ziyâret
Dilerseñ hac sevâbın bulmak **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 59*). [iy,]
141. Anı kaldurayın toprakdan **iy** yâr
Degüldür gidecegi yoldan âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 22*). [iy,]
142. Cevâbında didi kim **iy** cevân merd
İki oğlancığum var tıfl u ‘üryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 32*). [iy,]
143. Didi kim râziyem bu kavle **iy** cân
Kolumda var-durur bir la‘l-i berrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 46*). [iy,]
144. Añup ağladı qaddin dilberinüñ
Hîtab itdi ki **iy** nahl-i yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 57*). [iy,]
145. Gel **iy** gavvâs-ı deryâ-yı ma‘âni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 1*). [iy,]
146. Didi sulţâna bu remzi nihânî
Ki bu İbn-i Selâm **iy** şâh-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 69*). [iy,]
147. Pür itdi çeşmini hûn-ı cigerden
Ki **iy** gerdün nedür senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 7*). [iy,]
148. Beni öldürmege tîr-i kaçâdur
Gözümde sürme neyler **iy** cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 27*). [iy,]
149. Yüzinden perdesin mâhuñ götürdi
Didi lâyiķ mıdur ‘âlemde **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 3*). [iy,]
150. Getürme saña vü bize fazîhat
Buña râm olmaz-iseñ senden **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 35*). [iy,]
151. Anasına didi idüp üküş kahr
Ki **iy** mâder nedür bu pend-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 39*). [iy,]
152. Bıçak irdi bu gamdan üstühâna
Karâbeti niderven **iy** cemile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 45*). [iy,]
153. Ümidüñ sengi irmez **iy** cefākār
Ne bu mîvem benüm târâca varur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 68*). [iy,]
154. Dağı bîgâne kalb u âşinâ-rû
Bugün hûbân-ı ‘âlem **iy** birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 31*). [iy,]
155. Çağırıp didi yârına gam-ile
Ki **iy** çāk eyleyen ‘ahd ü emânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 25*). [iy,]
156. Senüñ la‘lün şarâb-ı bezm-i düşmen
Lebüñden ayru **iy** serv-i dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 35*). [iy,]
157. Yidürdüñ zâga anı sen âhîr **iy** yâr
Bu idi virdüğüm yoluñda cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 50*). [iy,]
158. Seni isteyü geldüm bunda **iy** cân
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür ol zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 72*). [iy,]
159. Ögütler virdi bildügi meşelden
Ki **iy** cân-ı peder terk eyle hıwâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 83*). [iy,]
160. Nedür kılmak özüñi dîve taklîd
Ferîd-i ‘âlem iken **iy** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 117*). [iy,]
161. Gam almışdur beni sen şâdimân ol
Kaçınma benden **iy** cân-ı peder gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 125*). [iy,]
162. Ki **iy** cânım göğünüñ âfitâbı
Baña bu itdigün pend ü naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 6*). [iy,]
163. Nedür bilmezven **iy** şeh lîk nâmuñ
Ne fehm itsün ata nâmını yâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 22*). [iy,]
164. Melek var olsa yegdür pāk u kânî
Beni terk eyle tut kim **iy** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 37*). [iy,]
165. Ki yokdur varacak yir **iy** mükerrem
Cihânda kim görüpdür bir ‘imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 82*). [iy,]
166. Göricek başuña toprak saçardıñ
Ğamuñ birle çün ol fevt oldı **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 17*). [iy,]
167. Ki kıandan lâle-reng itdi zemîni
Didi kim kande gitdüñ **iy** peder âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 47*). [iy,]

168. Ki mülkûn kalmadı oğluña eyvâh
Seni **iy** gam-h^warum kande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 49*). [iy,]
169. Anuñ-çün toprağa çekdüñ yüzüñi
Ben atasuzluğı bilmezdim **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 53*). [iy,]
170. İçümde şimdi var derdüm hezârân
Saña ‘âkk olmuş-idüm **iy** peder âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 93*). [iy,]
171. Hêlâl itmedüñ ise hâlûme vâh
Elâ **iy** nûr-bağş-ı dîde-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 95*). [iy,]
172. Ki çarh ura gamuñdan bağruma tîr
Ciger-güşêñ idüm ger evvel **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 103*). [iy,]
173. Ki **iy** gözi yaşından bî-sitâre
Bu iki şüretüñ bozduñ birini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 16*). [iy,]
174. Gelüp didi ki **iy** şâh-ı nigû-h^wâh
Degildür âdem ol erdür firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 68*). [iy,]
175. Diledi ‘özü andan zâr u nâlân
Didi n’oldı sebep **iy** Tañrı hâşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 87*). [iy,]
176. Kılâbı bildi yimedi etümi
Utanmaz mısın **iy** şeh şüretüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 101*). [iy,]
177. Cihân içre ‘azîz olursın **iy** cân
Büzürg ‘âlemiyse hem-demüñ ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 116*). [iy,]
178. Hüdâvendüñ şerif adıyla zîver
Ki **iy** münşî-yi hatt-ı levh-i eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 5*). [iy,]
179. Öñünde gam yimezsın **iy** cefakâr
Seher âhı okından bî-hazersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 28*). [iy,]
180. Melâmet-nâmedür bir nîk-nâme
Elâ **iy** terk iden mihr ü vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 35*). [iy,]
181. Lebûnden kime virürsin nevâle
Cihân bağınıñ **iy** kebk-i bedî’i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 43*). [iy,]
182. Kimüñ bustânı âhûsıdır **iy** hûr
Lebûñ kimüñ şarâb-ı ‘işretidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 48*). [iy,]
183. Yeñi yârûñla **iy** cân âfîtâbı
Haqîkât var ise fi’l-cümlesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 68*). [iy,]
184. Bu segden yaña da sal üstüñ’ânı
Saña **iy** hâlî Hindü Haqq tebârek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 75*). [iy,]
185. Hêlâl olsun tapuña bu gelinlik
Tutarsın anı **iy** ‘ömrüm ki der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 83*). [iy,]
186. Saña yokdur cefâdan gayr âyîn
‘Adû söziyle yoldan çıkdüñ **iy** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 87*). [iy,]
187. Ki lâyıkdur vefâ râhında bu kâr
‘Aceb olduñ bu resme **iy** ser-efrâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 91*). [iy,]
188. Yağa şehperini **iy** yüzi mâhum
Ki çeng-i râga düşse deste-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 94*). [iy,]
189. Komaduñ cân ü dilde i’tikâdı
Nasîb oldu vişâlûñ gayra **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 115*). [iy,]
190. Ki ider bilüñi düşmen der-âgûş
Ne deñlü düşmenümse yârûñ **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 131*). [iy,]
191. Ne deñlü berk ise âhîr virür ser
Velî **iy** dâmeni çeşmüm gibi pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 137*). [iy,]
192. Dağı nev-gonca gibi pâk dâmen
Velî bir haste korçarven ki **iy** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 141*). [iy,]
193. Güzer kıla şabâ vaktüñe nâgâh
Elâ **iy** ka’be-i cânım cemâlûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 143*). [iy,]
194. Dün ü gün fikrüm eglencem hayâlûñ
Alup göñlümi evvel **iy** kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 145*). [iy,]
195. Hazer kıl zinhâr **iy** göñlü âhen
Ruhuñ verdine ki oldur pür-leâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 148*). [iy,]
196. Ki düşde görmege de kayilem ben
Gamuñdan hasteyüm **iy** mihr-bânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 155*). [iy,]
197. Döker çeşmüm lebûñsüz eşk-i gül-reng
Senüñ vaşluñ gülinden **iy** habîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 163*). [iy,]
198. Yüzüne bakmazam şermümden aşlâ
Baña el virmedi **iy** mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 167*). [iy,]

199. Bitüpdür merhamet kıl **iy** cefākār
Bu resme eyleyüp mektübü tezyîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 170). [iy,]
200. Revân bir kâşide virdi sebük-seyr
Didi eglenme lutf it **iy** yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 5). [iy,]
201. Ya fihrist-i me'ânîdür bu nâme
Saña **iy** kâşid-i dildâr-ı cânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 33). [iy,]
202. Didi evvel ki **iy** Hâllâk u 'Âlim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 1). [iy,]
203. Olupdur bir mükemmel yâra mektüb
K'elâ **iy** sinesi gamdan olan çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 35). [iy,]
204. Çeken tağ u şahâride sürüdi
Ucından ben muqayyed cânüñ **iy** yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 39). [iy,]
205. Nedür hâlûñ ne derdesin giriftâr
Gamumdan niçesin **iy** sîne-çāküm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 41). [iy,]
206. Firākum âteşinde süz nāküm
Nedür hâlûñ benüm **iy** derd-mendüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 43). [iy,]
207. Kimün güşına irişür figânüñ
Niçedür **iy** gül-i pür-dağ hâlûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 51). [iy,]
208. Nedür **iy** bûlbûl-i bî-bâğ hâlûñ
Dilünde kimün odından durur düd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 52). [iy,]
209. Bi-hamdillâh k'elünde ihtiyârüñ
Çeke çün hâtıruñ bir câyı **iy** cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 57). [iy,]
210. Nedür ta'nuñ baña **iy** pây-mâlüm
Anamün bir tarafdan pendî her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 78). [iy,]
211. Ata tehdîdi bir cânibden **iy** yâr
Yine hem bir yañadan ta'n-ı 'udvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 80). [iy,]
212. K'ezel ki 'ahdümüz üzredür dürüstem
Geçürdüm 'ömrümü mihrüñle **iy** yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 93). [iy,]
213. Baña anlardan irişdi bu âfet
Velîkin gam degül **iy** yâr-ı mehcür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 117). [iy,]
214. Zebân tıgıyla bârî virme âzâr
Saña çün derdümü şerh itdüm **iy** yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 145). [iy,]
215. Getürdüm yirine her şartı **iy** yâr
Elümden gelse anı da iderdüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 158). [iy,]
216. Murâdınca olivir **iy** yegâne
Kimesneñ olmaduğına yime gam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 168). [iy,]
217. Ki ben yâram saña **iy** yâr-ı cân hem
Figân bî-keslik için ne revâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 170). [iy,]
218. Alup andan vuñuşa virdi anı
Selîm aña didi kim **iy** ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 67). [iy,]
219. Nedür kütüñ çün âdemsin muqarrer
Dedi kim **iy** Selîm-i bâ-selâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 71). [iy,]
220. Didi âgâh ol kim **iy** sipâhi
Bu resme otcugızlardur ta'amum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 28). [iy,]
221. Du'âsın aldı ol şâh-ı nigû-fâl
Benüm bu kıssadan maqşûdum **iy** yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 43). [iy,]
222. Hezârâñ lutf-ıla açdı zebânı
Ki bu ne işdür **iy** ferzend-i güm-râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 33). [iy,]
223. Benüm de uş gamuñdan baña yitdi
Gidelüm tur eve **iy** merd-i nâ-ehl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 39). [iy,]
224. Senüñdür mağzum **iy** rûh-ı revânum
Yönelmişdür makâm-ı 'ışka râhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 56). [iy,]
225. Bekâ mülkine rıñlet kıldı **iy** şîr
Düşürüp dehr evinden büngeh ü bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 18). [iy,]
226. Gel **iy** cân gülsitânıñ tezervi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 1). [iy,]
227. Ki virdi şevk-i gül taşâ dahı cüş
Saña **iy** murğ-ı cân-ı 'anberîn-bâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 15). [iy,]
228. K'elâ **iy** 'ışk işinden bî-haberler
Gamından ben ki yârüñ tîre rûzum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 4). [iy,]
229. Degüldür âh u nâle eksük **iy** yâr
Ol ider kühlar evcinde âhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 32). [iy,]
230. Öpüp pîrûñ önünde kodı yek-ser
Ki bu gevheri **iy** mâye-i 'ış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 37). [iy,]

231. Ki **iy** çeşmüm gibi gören üküş yaş
 Qadem rencide kılup himmet itseñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 40*). [iy,]
232. Baña anı getürivirseñ **iy** pîr
 Hüdâ yanında olmayaydı zâyî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 46*). [iy,]
233. Okudı soñra 'özü ü âferîni
 Didi **iy** kişver-i 'ışkuñ emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 99*). [iy,]
234. Yanuña niçe gelsün **iy** belâ-keş
 Ki yüzün görmeden bu resme sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 222*). [iy,]
235. Ki bir dil der-hemîn ortada enkâl
 Senüñdür **iy** perî ol dil dañı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 35*). [iy,]
236. Ya bu vahdetde anuñ yâd ola nâmı
 Esîrüm ger gamuñda **iy** perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 39*). [iy,]
237. Velî 'ışkuñdayum her gamdan âzâd
 Señün feyzünden **iy** ebr-i sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 41*). [iy,]
238. K udumuñ mürde cisme virdi cânı
 Utanmazven kâra bahtumdan **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 47*). [iy,]
239. Muñi'ümdür kilâbuñ **iy** dil-ârâ
 Ki ya'nî der-peyümce bunca hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 52*). [iy,]
240. Tapuñuñ segleri gibidür **iy** cân
 Yüzün görmekdür **iy** meh-rû muhâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 54*). [iy,]
241. Tapuñuñ segleri gibidür **iy** cân
 Yüzün görmekdür **iy** meh-rû muhâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 55*). [iy,]
242. Düzeliüm kârı geçmeden dem-i kâr
 Baña câmuñdan **iy** cân afitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 65*). [iy,]
243. Degül meyden anuñ bûyındanum mest
 Elüñden mey degül **iy** serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 73*). [iy,]
244. Döşürsem güllerin küstâh küstâh
 Ki öpsem göğsüñüñ nârını **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 89*). [iy,]
245. Ayağına düşüp Mecnûna didi
 Ki **iy** küşe-nişin-i Necd tevbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 105*). [iy,]
246. Habîbine ki **iy** dildâr-ı mehzûn
 Ben uş gitdüm idüp yüz nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 124*). [iy,]
247. Seni işmarladum Hâllâka **iy** mâh
 Düşem çün dür senden **iy** vefâ güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 126*). [iy,]
248. Seni işmarladum Hâllâka **iy** mâh
 Düşem çün dür senden **iy** vefâ güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 127*). [iy,]
249. Du'â eyle aña sîn rûhumı sen
 Fiğân kim tâlî'-i naşsumdan **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 135*). [iy,]
250. Kîyâmet günlerine kaldı didâr
 Siyâh ol dilerüm **iy** rûz-ı hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 137*). [iy,]
251. Ki Bağdâduñ ulularından **iy** yâr
 Var idi bir yigit 'aşık tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 2*). [iy,]
252. Geçürürven senüñle ay eger yıl
 Oluram hizmetüñde **iy** karındaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 63*). [iy,]
253. Çekem çekmeyem andan gerden **iy** cân
 Ger olam hizmetüñden bir nefes dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 66*). [iy,]
254. Saña **iy** h'âce taş olmaz zîyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 80*). [iy,]
255. Ki şabr ide bu derde **iy** birâder
 Benüm çekdigümün yüz biñde birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 6*). [iy,]
256. Kılâm irşâd-ı râh-ı âşinâyı
 Benümle sen geçinemezsin **iy** döst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 31*). [iy,]
257. Ki yok benden saña hem-demlük **iy** yâr
 Taleb kıldıñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 36*). [iy,]
258. Kâbul eylemedi gönli peyâmın
 Didi Tañrı haqıyçün **iy** vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 3*). [iy,]
259. Tene kütiledür kuvvet haqîkât
 Ki tende şîhât olmayınca **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 21*). [iy,]
260. Didi Mecnûn aña kim **iy** birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 1*). [iy,]
261. Ki **iy** kulan müşerref her hârâbı
 Nedür bu ihtiyâr itmek belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 2*). [iy,]
262. Yigitlik odı germindendür **iy** yâr
 Geçer çünkim yigitliği cevânüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 28*). [iy,]

263. Ki nefsum hacletinden bi-vebālüm
Vücüdüm mülkidür **iy** yâr-ı mağmûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 7*). [iy,]
264. Ki her biri leâfet-rîz ü mergûb
Didi Zeyd aña ta'n ile ki **iy** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41*). [iy,]
265. Ola ârâmgâhuñ deşt ü mişe
Tarîk-i 'ışk içinde **iy** fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 51*). [iy,]
266. Yidüm içdüm ta'am ü şerbet **iy** yâr
Gel it bu şiftelikden ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 56*). [iy,]
267. Dönüp virdi cevâb anuñ yüzine
Ki **iy** Zeyd eyledüñ sözi ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 5*). [iy,]
268. İle göz dikmeden çeksün özini
Cihânda ol-durur dîvâne **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 37*). [iy,]
269. Yine düşürven irür başuma taş
Kişi kim kurtıla bir gâmdan **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 67*). [iy,]
270. Ki ekdüğün biçer 'âlemde her kes
Nişâne toğru varur tîrüm **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 77*). [iy,]
271. Gel **iy** hallâl-ı müşkilhâ-yı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 1*). [iy,]
272. Maraşdan merde ol virür necâtı
Bu perhîz **iy** birâder renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 45*). [iy,]
273. Ol iki murğdan kork **iy** birâder
Kişiye 'ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 94*). [iy,]
274. Şabâh olup toğarsa başuma gün
Var ise **iy** hürüs-ı dehr cânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 31*). [iy,]
275. Fiğânunla şebi kılmazsın âhir
Çü ma'sûkânsın **iy** şubh-ı rû-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 37*). [iy,]
276. Ki **iy** hüsn âsumânına sitâre
İraşdan secde kıla kıla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 2*). [iy,]
277. Kapuya geldi turur zâr u mahzûn
Eger var-ise destür **iy** ruñı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 5*). [iy,]
278. Söz açup virdi Mecnûna tesellî
K'elâ **iy** bülbül-i güyâ zebânüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 3*). [iy,]
279. Revân açdı zebân-ı âteş-engîz
Ki **iy** sîmin-ber ü şîrin-dehânüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 3*). [iy,]
280. K'ölür mâhı kaçan dūr olsa şudan
Gözüm sensin benüm **iy** çeşm-i pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 31*). [iy,]
281. Fedâ-yı derd-i 'ışkuñ olsun **iy** hân
Hudâ göstermesün k'iy serv-i dil-cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 34*). [iy,]
282. K'ikilik isteyen birliği bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür bizden **iy** hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 39*). [iy,]
283. K'ikilikdür sülûk-ı 'ışkdan dūr
Senünle ikimüz **iy** mäh-pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 41*). [iy,]
284. Telâffuzda biri biriyle müdgâm
Çü sen ben ben senem **iy** mäh-ı tal'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 51*). [iy,]
285. Dil-i dîvâneye virdi teselli
K'elâ **iy** gevher-i 'ışka hazine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 5*). [iy,]
286. İdinürsin dikenden nağ'-ı sincâb
Elâ **iy** hâr-ı nağ' u hâre-bâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 31*). [iy,]
287. Göñül pergâlesindendür kebâbuñ
Çerâguñ anda **iy** vîrâne miskîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 37*). [iy,]
288. Qalür 'âşıqda nâm-ı nîk-nâmı
Elâ **iy** 'ışk işinden vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 59*). [iy,]
289. Gel **iy** giryan-ı mâtemhâne-i derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 1*). [iy,]
290. Söz açdı anasına ol belâ-senc
Ki **iy** mâder mükedder oldı hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 3*). [iy,]
291. Tükendi qalmadı şabr u mecâlüm
Gel otur yanuma kim **iy** vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 5*). [iy,]
292. Ganimetdür bize bu lâhza dîdar
Senün-le bir nefes **iy** yâr-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 7*). [iy,]
293. İdelüm yâd-ı hâl-i döstânı
Zamânlardur k'ucumdan **iy** belâ-senc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 9*). [iy,]
294. Çekersin guşsa vü gam zahmet ü renc
Bugün vakti-durur k'üstünden **iy** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 11*). [iy,]

295. Du'adan geh geh idesin beni yād
Hem **iy** zibā-ı şāl ü pāk-niyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 21*). [iy,]
296. Kefen 'ıtrı yiter hem baña ol hāk
Vücüd-ı çāk-çāküm üzre **iy** cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 29*). [iy,]
297. Saña oldur şönumca yādigārum
Hudā hākķı-çün anı hoş tut **iy** yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 47*). [iy,]
298. Dilidür saña hālın dīmek **iy** yār
Mezārı üzre yanan şem'-i her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 78*). [iy,]
299. Gözi yolda senün-çün **iy** nigū-h'āh
Kaçankim virmege kaşd itdi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 86*). [iy,]
300. Vücüdüm hāk oldı hasretünden
Senün mihründe **iy** 'ışk-ıla mensüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 91*). [iy,]
301. Bile bī-ta'ne-i düşmen şeb [ü] rüz
Çekelüm kabır hıştından biz **iy** yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 101*). [iy,]
302. Raķībün şüretine karşı dīvār
Niķāb-ı kabırden **iy** sa'd-i aķter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 103*). [iy,]
303. Çağırurlar ki vāfir yād-ı Leylî
Dirīgā hasretā **iy** dilber-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 45*). [iy,]
304. Ki böyle vahşet idüp yüz çevirdün
Meger bezmişdün **iy** meh yüzümüzden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 49*). [iy,]
305. Ki bī-pervā iresin şehriyāre
Bu şandūk-ı revāk-ı çarķı **iy** cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 121*). [iy,]
306. Cihānuñ işine hiç olma ğam-nāk
Baķarsañ ger hākķat hāle **iy** dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 153*). [iy,]
307. Ögidince dürişüp niçe yük un
Yüki az olanuñ bir gözde **iy** yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 185*). [iy,]
308. Koçup kabırini kıladı hıķābı
Ki nedür hālün **iy** miskīn ğarīb āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 19*). [iy,]
309. Bulurđı renc tār-ı pīrehenden
Bugün derdā ki **iy** miskīn ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 23*). [iy,]
310. Dirīgā kim yidi āķır anı hāk
Dür-i dendānıñı hayfā ki **iy** hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 27*). [iy,]
311. Güm itdi şad firāk-ile leb-i ğūr
Dehānuñ dürcine bilsem ki **iy** cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 29*). [iy,]
312. Niçedür mār u mūr içinde hālün
Kaşa zülfün Hudā bilür ki **iy** cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 37*). [iy,]
313. Niçe mār ile tolmışdur el-ān
Beñün kim dāne-i şevķ-idi **iy** māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 39*). [iy,]
314. Niçe mürün dehānında ola āh
Lebün kim cānlara küt idi **iy** pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 41*). [iy,]
315. Ta'accüp kıldı hāl-i tengin anuñ
Didi kim nedür **iy** māder bu hālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 55*). [iy,]
316. Sefer kıldı cihāndan hayf u bidrüd
Yirümüze senünle bizüm **iy** yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 87*). [iy,]
317. Kaşusın baķt-ı bīdār itdi dīvār
Ĝam u hicr-ile **iy** Ferhād-āyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 89*). [iy,]
318. Baña ol gül senden özge yādigārı
Senünle gel berü **iy** yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 95*). [iy,]
319. Yanalum yaķılalum **iy** ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 102*). [iy,]
320. Ki cānum cānın itdün zehr-ile pūr
Niçe vardı dilün **iy** naķs-ğüftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 7*). [iy,]
321. Baķup rahm eylemedün **iy** bed-endiş
'Aceb müşķil każāya uğramışam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 10*). [iy,]
322. Hıķāb eyledi cānına bu naķlı
Gel **iy** rüz-ı ecel katıl it çerāĝum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 19*). [iy,]
323. Var **iy** dem bādsuz kalsun dimāĝum
İrişdi **iy** nefes hengām-ı rāķat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 20*). [iy,]
324. Var **iy** dem bādsuz kalsun dimāĝum
İrişdi **iy** nefes hengām-ı rāķat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 21*). [iy,]
325. Gidüben gelmeden eyle ferāĝat
Tüken şimden gerü **iy** āb u nānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 23*). [iy,]
326. Ki ola rencden āsüde cānum
İrişüp **iy** beşir-i merg çün bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 25*). [iy,]

327. İriş tiz muntazır eyleme cânı
Esen kıl **iy** hayât âhîr esen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 31*). [iy,]
328. Uçurup cân kuşın **iy** sîne sen kal
Beni kırtar ilâhî bu belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 32*). [iy,]
329. Muķırr ol ‘acziñe gel **iy** fütâde
K’ecel şîri saña çün zahmet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 104*). [iy,]
330. Ğurûr itme aña **iy** yâr zinhâr
Çü gösterdi muhîit-i kışsa pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 112*). [iy,]
331. Elâ **iy** sâkin-i künc-i zarûret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 1*). [iy,]

‘ivâl: Aile, çoluk çocuk.

1. ‘İyâlüm bî-ḥad ü şaydum bulardur
Girift ola çü dâm-ı fakra şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 48*). [‘iyâlüm, -üm]

iz: Ayak izi.

1. Ki tâ gerd-i rehine sürdi yüzün
Gözine kuhl idindi **izi** tozin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 136*). [izi, -i]
2. Derûnum zahmına pendûñ devâdur
İzûñ tozi gözûme tütîyâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 10*). [izûñ, -üñ]

‘izâm: Kemik.

1. Vefâdan düzmege aña ta‘âmı
Tenüm dürcine töldurdum **‘izâmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 58*). [‘izâmı, -ı]

‘izâr: Yanak.

1. ‘İzârında belürmez ḥaṭ nişânı
Yaķar mihri zemîni vü zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 9*). [‘izârında, -ı, -n, -da]
2. Der-âgûş eyledi cism-i nizârın
Gehi ruhsârın öpdi geh **‘izârın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 28*). [‘izârın, -ın]
3. Gözi gibi za‘îf oldu vü bîmâr
Tebûñ ıssısı kızdurdu **‘izârın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 31*). [‘izârın, -ın]
4. Ki nakş itdi ruḥâmını **‘izârı**
Tenine virdi eccl renci ḥarâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 8*). [‘izârı, -ı]
5. Nîgârın u ruḥ-ı gül-gün **‘izârân**
Şikeste-ḥâl ü çeşm-i seyl-bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 19*). [‘izârân,]

izâr: Bele bağlanıp bedenın aşığı tarafını örten şey, erkekler için iki parçadan oluşıan ihramın alt kısmı, peştemal.

1. Biline postdan çekmiş **izârı**
Nitekim mâr olmuş pîç-der-pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 56*). [izârı, -ı]

‘izâr-ı bâğ: (Gül) bahçesinin yanağı.

1. İcini dânededen kıldı pür aḥker
‘İzâr-ı bâğda her zâğ-ı maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 59*). [‘izâr-ı bâğ, -da]

i‘zâz: Saygı, hürmet.

1. Sarāy-ı hāşşda tıtdı kararı
Yidiye irdi i'zāzile sālī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 49). [i'zāzile, -ile]
2. Hezār i'zāz ile hāndān u hurrem
Didi el-'ış şāha hayr-ı makdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 73). [i'zāz,]
3. Hezār i'zāz-ıla kıldı der-āğüş
Tutıvirdi hırāşına ser ü güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 33). [i'zāz-ıla, -ıla]
4. İnüp rahşından i'zāz-ıla derhāl
Çeküp urdı bir yire çün Rüstem-i Zāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 35). [i'zāz-ıla, -ıla]
5. Ki bir mektüb kıldı ya'nî tertib
Didi evvel idüp i'zāz u terğib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 10). [i'zāz,]
6. Alup hargāhına girdi şalını
Oturdup şadra i'zāz-ile ol māh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 49). [i'zāz-ile, -ile]

izhār: Açığa vurma, meydana çıkarma, gösterme, âşikar etme.

1. Ne sihri k'idesin iy hāme izhār
Melā'ik gökde ider tahsîn-i tekrār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 17). [izhār,]

izhār eyile: Göstermek, açığa vurmamak.

1. Giceler eyle dil nūrından izhār
Hem ol zülmetde efsün-ile āsān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 68). [izhār eyile,]

izhār it: Göstermemek, açığa vurmamak.

1. 'Arab māhı cemāl itmekde izhār
'Acem şūhı gönül kapmakda her bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 71). [izhār it, -mek, -de]
2. Kanā'at hāşletin itmekdür izhār
Gānimetdür cihān içre kanā'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 44). [izhār it, -mek, -dür]
3. Siperler itmiş ebrūsını pür çin
Kılıca ya'nî kim izhār ider kīn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 56). [izhār it, -er]

izhār kıl: Görünmek, ortaya çıkmak.

1. Şuda her biri 'aksin kıldı izhār
Benefşe şaldı yir yir na'ı-ı sincāb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 48). [izhār kıl, -dı]

izlāl: Doğru yoldan çıkarma.

1. Ki kendü başı derdinden o kattāl
İdemez oldu şimdi hālka izlāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 102). [izlāl,]

'izz: Yücelik, ululuk; değer, kıymet.

1. Hezārān 'izzile olup dü-tā kad
Selāmin aldı bunların Muḥammed (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 115). ['izzile, -ile]
2. Giyüp başına 'izz u baht tācın
Alur Hind u Ḥorāsanuñ harācın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 87). ['izz,]
3. Karābeti vü kavmi bî-nihāyet
İderlerdi kamu 'izz ü ri'āyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 34). ['izz,]
4. Gelüp kondurdılar bir hoş makāma
Katı 'izz ü ri'āyet eylediler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 49). ['izz,]
5. Olup-dururdu mu'tād-ı ded ü dām
Görüp her birisinden 'izz u ragbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 91). ['izz,]

6. Oturmuş hâzini birle berâber
İdüp mihmâniye ‘izz ü ri‘âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 71*). [‘izz,]
7. Özinde gördi ‘izz ü ihtîşâş
Huzûr itmemiş idi bunda bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 116*). [‘izz,]

‘izzet: Değer, ululuk, yücelik.

1. Hudāya zât-ı pākūn hürmetiçün
Şıfât-ı kadr-nākūn **‘izzetiçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 68*). [‘izzetiçün, -içün]
2. Tutup anı hezārān **‘izzetile**
Sevādına göz urdum hürmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 91*). [‘izzetile, -ile]
3. Düşüp öpdî ayağın hürmet-ile
Yüzine sürdi yüz biñ **‘izzet-ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 14*). [‘izzet-ile, -ile]
4. Zebânında kimūn yādın ider tîz
Didi yüz **‘izzet-ile** pîr k’iy mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 17*). [‘izzet-ile, -ile]
5. Öpüp yüzine sürdi **‘izzet-ile**
Sipās u şükr kılup Hakkā vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 18*). [‘izzet-ile, -ile]
6. Keremden **‘izzet** ü hürmet kılasın
‘Azîz ü muhteremdür çünki yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 44*). [‘izzet,]

‘izzet bil: Şeref addetmek, saymak.

1. Özüme bu işi ‘izzet bilürem
Niçe isterse göñlün iy dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 44*). [‘izzet bil, -ür, -em]

‘izzet it: Hürmet etmek.

1. Bilürlerdi vü iderlerdi ‘izzet
Kimesne varımazdı ir eger gıc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 78*). [‘izzet it, -er, -ler, -di, -]

J

jāle: Çiğ tanesi.

1. Geh ider nergisün təcini zer-kār
Kılar geh **jāleden** ol təcı dūr-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 38*). [jāleden, -den]
2. Bākarken bunlara ol haddi lāle
Dökerken nergisi gül üzre **jāle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 54*). [jāle,]
3. Temüz ıssısı yakdı **jālesini**
Talebkār oldu pes bāline servi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 22*). [jālesini,]

jengār: Kir.

1. Anuñ her küşesinden gösterür mīg
Gehi **jengārı** geh gül-günî bir tiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 42*). [jengārı, -ı]
2. İden dūd-ı dilinden āsumānı
Gehi **jengārı** gāhî āsumānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 12*). [jengārı, -ı]
3. Gehi **jengārı** gāhî āsumānı
Maḥabbet deştinüñ şaḥib-ḳarārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 22*). [jengārı, -ı]
4. Olupdur gonca **jengārı** fetîle
Dil-i lāle ki sevdādan ḳarādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 54*). [jengārı, -ı]

K

kaba: Kaftan, elbise.

1. Bahâne eyleyüp dir ol şeker-leb
‘Arağdan her **ķabam** ışlandı bu şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 104*). [*ķabam, -m*]
2. Libâs-ı ĉâkini soyup ser-â-ser
Giyürdi egnine yîñi **ķabâlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 34*). [*ķabâlar, -lar*]
3. Ķabâsında olan her düğme-i zer
Dilinde bir girih idi pür âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 37*). [*ķabâsında, -sın, -da*]
4. O ĥöd tãlib idi derd ü belâya
Ķaçan meyl eyleye ĥön u **ķabâya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 56*). [*ķabâya, -y, -a*]
5. Ķılardı nãle k’işiden nevâsın
İderdi ĉâk destâr u **ķabâsın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 20*). [*ķabâsın, -sın*]
6. Teni rãĥat bulup yidi ta‘âmı
Giyüp dîbâ **ķabâ** nüş itdi cãmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 172*). [*ķabâ,]*
7. Mehûñ bãzârın itsün alnı kâsid
Gümüş olsun teni altın **ķabâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 39*). [*ķabâsı, -sı*]
8. Ki ruĥsârı olupdur ĥatt ile pür
Giyinmiş bir **ķabâ** pür-zîb ü zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 31*). [*ķabâ,]*
9. Ki ĥatdan bir **ķabâ** giymiş mu‘anber
Ćün açdı ĥattını ol merd-i bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 34*). [*ķabâ,]*
10. Ki ‘üryânlık kişiye ‘ayb olur key
Didi Mecnûn **ķabâdandur** tenüm dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 51*). [*ķabâdandur, -dan, -dur*]
11. Kefensüz gûrlar içinde giryân
Ćıkarup cãmedândan bir **ķabâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 47*). [*ķabâyı, -y, -ı*]
12. Tenine bir **ķabâ** ĥûb ü mülevven
Pür itdi lâle bir cãm-ı muşaffâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 36*). [*ķabâ,]*
13. Giyerdi ‘ahd ü sevgend ile derĥâl
Ćü Mecnûn giydi ol zîbâ **ķabâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 133*). [*ķabâyı, -y, -ı*]
14. Ki tiğ-i ‘işğdan bulam şehâdet
Ĥazîneden getürdi bir **ķabâ** pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 63*). [*ķabâ,]*
15. Ķaralar giydi tütü katı mâtem
Ķabâsı nîl-reng ü göñli nã-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 7*). [*ķabâsı, -sı*]

ķabâ-pûs: Cübbe giyen.

1. K’olasın şadr-ı vaĥdetde **ķabâ-pûş**
Vişâl âyinesinden Ĥamdiyâ ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 62*). [*ķabâ-pûş,]*

ķabarcık: Sivıların içinde veya yüzünde meydana gelen, genellikle içi hava dolu kabartı.

1. Veremler gördi vü kıldı enîni
Ķabarcıklar cerãĥatler görüp hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 27*). [*ķabarcıklar, -lar*]
2. Ĥabâb itdi kefin yir yir **ķabarcık**
‘Arûs-ı küh ĉün ĥûbân-ı ra‘nâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 40*). [*ķabarcık,]*

ķabâ-yı âsumân: Mavi kaftan.

1. Giyüp süsen ķabâ-yı âsumânı
Müzeyyen eylemiş her büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 55*). [*ķabâ-yı âsumân, -ı*]

ķabâ-yı bâğ: Bahĉe örtüsü.

1. Kabā-yı bağı kıldı reng-der-reng
İrüp kımadı kahr-ı bād-ı şarşar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 48). [kabā-yı bağ, -ı]

kabā-vı erğuvân: Erguvan renginde üstlük.

1. Yirinden tırdı yüz nâz-ile ol mäh
Giyindi bir kabā-yı erğuvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 151). [kabā-yı erğuvân, -ı]

kabā-vı sebz: Yeşil kaftan.

1. Şalını gülşene gelmişdi ‘ar‘ar
Kabā-yı sebzle kim vire ziver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 28). [kabā-yı sebz, -e, -le]

kabā-vı uhrevî: Ahiret cübbesi.

1. Kabā-yı uhrevî birle müzeyyen
Girüp tabütına pîrân-ı pür-nür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 76). [kabā-yı uhrevî,]

kabāvil: Kabileler.

1. Kabâyilden ‘Arab içinde ol hân
Şeh idi ‘Amirîler üzre yek-sân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 171). [kabâyilden, -den]
2. Hudûd-ı Küfeden Bağdâda dek hem
Kabāvil cem‘ine gönderdi âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 6). [kabāvil,]
3. Kabāvil mefharisin iy vefâdâr
Saña kavm olmadan yokdur baña ‘âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 37). [kabāvil,]
4. Kabâyilden okıdıp ceys-i enbûh
Kılayın kalb-i a‘dâyı pür-endûh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 53). [kabâyilden, -den]

kā‘be: Kâbe.II kutsal mekan.

1. Olupdur Muştafânûñ çâr-yârı
Kerâmet Kā‘besinûñ rûkn-i çârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 2). [kā‘besinûñ, -sî, -nüñ]
2. Varınca Kā‘be kapısına ol pîr
Kefinden gevher ile tıldı yir yir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 39). [ka‘be, -kabe]
3. Yapışup halkasına Kā‘benûñ el
Tažarru‘ kıl Hudāya iy mu‘allel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 53). [ka‘benûñ, -nüñ]
4. Ki varsa Kā‘beye ol merd-i hayrân
Bulurdı derdine elbetde dermân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 31). [ka‘beye, -y, -e]
5. Alup yüz cehd ile Mecnûnı bile
Gönildi Kā‘beye mîr-i kabîle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 38). [ka‘beye, -y, -e]
6. Turup pes Kā‘beden derd ü ğam-ıla
Eve geldi yine mîr-i kabîle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 71). [ka‘beden, -den]
7. Yirinden sıçrayup çün halka-i mâr
Yapışdı halkasına Kā‘benûñ zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 4). [ka‘benûñ, -nüñ]
8. Görinür çîn-i zülf-i yâr maṭlûb
Gözine halkasından Kā‘benûñ hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 84). [ka‘benûñ, -nüñ]

ka‘be-i cân: Can Ka‘besi.

1. Güzer kıla şabâ vaqtûne nâgâh
Elâ iy ka‘be-i cânım cemâlûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 143). [ka‘be-i cân, -um]

kā'be-vi iflāh: Kurtuluşun kiblesi.

1. Yüzümi kible-i ıslāhā döndür
Yolumı Kā'be-yi iflāhā döndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 26*). [*kā'be-yi iflāh, -a*]

kab-ı kavseyn: "Araları iki yay ucu kadar veya daha az kaldı", Necm suresi, 9. ayet.

1. Eyā hürşid-i çarh-ı **kab-ı kavseyn**
Çerāğ-ı mürselin ü şem'-i kevineyn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 1*). [*kab-ı kavseyn,]*

kābile: Topluluk, kabile.

1. Tarîk-ı 'aıklan çün geldi bîrûn
Kābile taqdılar adını Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 28*). [*kābile,]*
2. Bugün oldum **kābilem** içre ben hâr
K'ider yârânlarım benden kamu 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 45*). [*kābilem, -m*]
3. Kābilenün pes ü pîşinden anlar
Bulara sepdiler çok tîr-i şafder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 37*). [*kābilenün, -nün*]
4. Çıkup bir püşteye mîri **kābile**
Naçar kıldı bulara yüz ğam-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 5*). [*kābile,]*
5. Anası merginün soñunda cüşin
Kābileden segirdüp her birisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 33*). [*kābileden, -den*]

kābîn: Güveyin geline verdiği para, eşya. II Yaşam, hayat.

1. Anı dāmād-ı güre kıldı **kābîn**
Felek yenge gibi alup elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 92*). [*kābîn,]*

kabir: Mezar.

1. O bî-çäre cefâ katılığınan
İdindi dirliğinde **kabri** mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 54*). [*kabri, -i*]
2. Görinür oddan âteş-dân-ı mahrûr
Şehid-i 'ışk **kabri** gibi pür-nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 110*). [*kabri, -i*]
3. Bulmadı atasından nişânı
Gehî başına koydı **kabri** hâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 37*). [*kabri, -i*]
4. Kızınun **kabri** üzre âh u feryâd
Cigergâhına batan hâr-ı pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 14*). [*kabri, -i*]
5. Kâdir eyle her cevâba yâ ilâhe'l-'âlemîn
Şol zamân kim **kabr** içinde ideler dürlü su'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 36*). [*kabr,]*
6. Şol ev kim **kabr** eydürler aña kim
Münevver idivirsün şem'-i İslâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 147*). [*kabr,]*
7. Şanasın **kabr** idi ol ğâr-ı tenhâ
K'inde mâr u mür iderdi ğavġâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 51*). [*kabr,]*
8. Cefâ katılığına şabr kılan
Maķâmın dirliğinde **kabr** kılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 10*). [*kabr,]*
9. Kılâyduñ **kabrümi** bir kez ziyâret
Dilerseñ hac sevâbın bulmak iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 58*). [*kabrümi, -ümi*]
10. K'ölice olasın üstümde hâzır
Kılasın **kabrüm** üstinde figânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 147*). [*kabrüm, -üm*]
11. Kıraram **kabr** evvânında tahtı
Severdüm iki gözümden seni çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 18*). [*kabr,]*
12. Görelüm şimdi andan yeg kimün var
Yüri **kabrîne** var eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 19*). [*kabrîne, -i, -ñ, -e*]

13. Atası **ķabrine** ‘azm itdi ķālī
Varup ķūn şūşe-i ķabrini ķōrdi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 28*). [*ķabrine, -i, -ñ, -e*]
14. Yūzin topraklarına sūrdi vāfir
Gehī ol **ķabre** sūrdi ki buña rū (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 96, Mısra 29*). [*ķabre, -e*]
15. Bile bī-ta‘ne-i dūşmen şeb [ū] rūz
Çekelūm **ķabr** hıştından biz iy yār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 128, Mısra 101*). [*ķabr,]*
16. Benūm sevgūmde bir kimse ‘azāya
İre ķūn **ķabrūm** ūzre ol teni ķāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 128, Mısra 39*). [*ķabrūm, -ūm*]
17. Koçup **ķabrini** ķılardı hıţābı
Ki nedūr ķālūñ iy miskīn ģarīb āh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 130, Mısra 18*). [*ķabrini, -i, -n, -i*]
18. Gōtūrūp ķākdan **ķabre** ķodılar
Velī ‘ākıllar itdi ittifākı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 24*). [*ķabre, -e*]

ķabūl: *Ar. makbul olma, kabullük.*

1. Ķabūl olmayısar ‘ōzrūñ bil anı
Elūñden şol zamān-kim gide maķşūd (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 100*). [*ķabūl,]*

ķabūl eyile: *Kabul etmek, razı olmak.*

1. Ķabūl eyilemedi gōñli peyāmın
Didi Ţańrı haķıyķūñ iy vefādār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 106, Mısra 2*). [*ķabūl eyile, -me, -di*]

ķabūl it: *Onaylamak, benimsemek.*

1. Ķabūl ide anı sultān-ı Yūnān
Sūleymān-ı zamān oĝlı Selīm Hān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 13, Mısra 165*). [*ķabūl it, -e*]
2. Ķabūl itmezse gōñlūn ir eger ģiç
Benūm sōzūmden aşşı yok-durur hiç (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 43, Mısra 19*). [*ķabūl it, -mez, -se*]
3. Ki bu ģirdābdan bulduñ ķalāşı
Ķabūl itmez ķişinūñ ‘aķlı anı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 89*). [*ķabūl it, -mez*]
4. Senūñle yiyelūm bir sofradan nān
Çi ger gōñlūn ķabūl itmezdir anı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 106, Mısra 17*). [*ķabūl it, -mez, -dür*]
5. Ziyāde-ĝūylıķdan oldı hāmūş
Ķabūl itdi ki andan şōñra kūstāķ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 95*). [*ķabūl it, -di*]
6. Hem işidūp anası bu hıţābı
Ķabūl idūp şeh virdi cevābı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 48, Mısra 66*). [*ķabūl it, -ūp*]
7. Ķabūl it benden olsun saña baķşış
Dōnūp ķıldı derūnı rāzını fāş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 38*). [*ķabūl it,]*

ķabūli ol: *Rızası olmak.*

1. Olup bu sōz ķabūli pādīşāhuñ
Mūheyyā ķıldı tertībini rāhuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 46, Mısra 35*). [*ķabūli ol, -up*]

ķabz: *Almak, tutmak.*

1. Pūr olmuş ķōrdi şahrā tiĝ ü hānçer
Cihānı **ķabzāmış** emvāc-ı leşker (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 59, Mısra 8*). [*ķabzāmış, -a, -mış*]

ķaç: *Kaçmak, kurtulmak.*

1. Öñinden **kaçdı** päre päre olup miğ
Ki ya'ni âfitâb-ı 'âlem-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 6*). [*kaçdı, -dı*]
2. Kime irse tıgı bu şâh-ı zamânuñ
Ecel bağlar **kaçacak** yolın anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 72*). [*kaçacak, -acak*]
3. Ğam almışdur beni sen şâdimân ol
Kaçınma benden iy cân-ı peder gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 125*). [*kaçınma, -ın, -ma*]
4. Felek saǵfına kimdür k'ire bile
Alup cânını kande **kaçsun** âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 81*). [*kaçsun, -sun*]
5. K'olara 'âşi olduñ itmeyüp bāk
Atañdan vahşet iderdüñ **kaçarduñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 15*). [*kaçarduñ, -ar, -du, -ñ*]
6. Kaçup ben taǵa iderdüm cismümi çāk
Oқurduñ sen beni bezm-i şafāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 82*). [*kaçup, -up*]
7. Ki **kaçar** dīvler de şöhetümden
Esirüm gündüzin dürlü 'azāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 18*). [*kaçar, -ar*]
8. Hān olaldan sen sa'âdet birle Yūnān mülkine
Ol vilāyetden **kaçupdur** kaçt u tengi vü saķam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30*). [*kaçupdur, -dur*]

k'aç: Ki açā, açıla.

1. Leb-i şirînleri hāndān saçıldı
Seher vaqtinde gül gibi **k'açıldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 116*). [*k'açıldı, -ıl, -dı*]
2. K'açıla andan gözi bu hāk-rūyuñ
Cemālūñ seyrine eyle māyilem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 152*). [*k'açıla, -ıl, -a*]
3. Ki yir yir noқtadan yüzinde var hāl
Kaçan **k'açdı** nigār ol ruķ'adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 27*). [*k'açdı, -dı*]

kaçan: Ne zaman.

1. 'Azm eyleseñ ğazāya **kaçan** iy Hābīb-i Hāk
Götürirdi feth ü nuşret öñüñce iki 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 39*). [*kaçan,*]
2. Kaçan k'ölem lâhd ola maķāmum
Unudıla cihān içinde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 223*). [*kaçan,*]
3. Kaçan cūş eylese deryā-yı cūdı
Ğanimet ğarķa virür her vücūdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 41*). [*kaçan,*]
4. Mürüvvette güneş mānendi zāhır
Kaçan hışm itse gerdün gibi kāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 102*). [*kaçan,*]
5. Kaçan bir lāle tezyīn itse bāǵı
Hezārān sīneye ķor derdi daǵı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 209*). [*kaçan,*]
6. Kaçan k'irdi üçe ğarrayla yaşı
Hālāyık anda çābük oldu başı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 1*). [*kaçan,*]
7. Kaçan yārı ğamından ol dil-ārām
Dilese nāle kılmak kām u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 109*). [*kaçan,*]
8. O hōd tālīb idi derd ü belāya
Kaçan meyl eyleye hōn u kabāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 56*). [*kaçan,*]
9. Kaçan bir 'ışķ k'olamaz cāvidānī
Olur bāzīçe-i lehv-i cevānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 1*). [*kaçan,*]
10. Gözedürdi **kaçan** ire diyü merg
Ki zīrā za'f u pīrī vü seķāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 20*). [*kaçan,*]
11. Kaçan yād itsem öldürür beni ğam
Ğarardı hūn-ı eşķümden libāsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 88*). [*kaçan,*]
12. Neden rām oldu bu hayvān baña hep
Kaçan görmek dilese bir ārāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 99*). [*kaçan,*]
13. Anuñ hiç eksik olmazdı müsāfir
Kaçan k'olsa bularuñ h'ānı hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 103*). [*kaçan,*]
14. Ki yir yir noқtadan yüzinde var hāl
Kaçan k'açdı nigār ol ruķ'adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 27*). [*kaçan,*]

15. Degildür kimse bu ‘âlemde kâyim
Kaçan bir tohm ekse çarh-ı pür-kahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 11*). [kaçan,]
16. Kılar bir nâle ol murğ-ı ciger-süz
Kaçan k’âglaya Mecnûn-ı dil-efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 47*). [kaçan,]
17. Gönül olur baña cân-ile düşmen
Kaçan k’ide ziyânım aduñı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 29*). [kaçan,]
18. K’ölür mâhı **kaçan** dür olsa şudan
Gözüm sensin benüm iy çeşm-i pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 30*). [kaçan,]

kaçan: *Fakat.*

1. Dü-‘âlemden o kim taşra kurar taht
Kaçan pîrâhen içinde düzer raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 6*). [kaçan,]
2. Fener kim şem‘-i tâbâna mekândur
İçinde anuñ **kaçan** şu‘le nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 22*). [kaçan,]
3. Kaçan gam ‘atşınuñ olsa zebûnı
Yaşından âb-veş içerdî hûmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 67*). [kaçan,]

kaçan: *...ıncaya kadar.*

1. Bilüp gayrı **kaçan** ide sözün güş
Didi kimsin bu arada n’idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 68*). [kaçan,]

kaçan kim: *Ne zaman ki.*

1. Kaçan kim ‘ârîzî verdine bakdı
Vücûdî mülkini ‘ışk odı yakdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 81*). [kaçan kim,]
2. Ki bād-ile gele andan nesimüñ
Kaçan kim senden irürmez hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 83*). [kaçan kim,]
3. Ki tâ İbn-i Selâma irdi hışşe
Kaçan kim bu kelâmı güş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 23*). [kaçan kim,]
4. Kaçan kim eyleye cân pendüñi yâd
Beni râzî kılarduñ luğf-ıla sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 68*). [kaçan kim,]
5. K’olara rızkın ol virürdi dâyim
Kaçan kim görse anı her ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 111*). [kaçan kim,]
6. Unutma eski yârânı da zînhâr
Kaçan kim içesin köhne şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 67*). [kaçan kim,]
7. Nedür maşşüduñ anda dir baña hayl
Kaçan kim başlayam gamdan figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 67*). [kaçan kim,]
8. Hudâvendâ **kaçankim** ‘azm idem ben
Beķâ mülkine bu dâr-ı fenâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 137*). [kaçankim,]
9. Kaçankim bâl-i müşğinin açardı
Buçuk demde toköz çarhı geçerdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 33*). [kaçankim,]
10. Kaçankim kılsa ‘azm-ı kâr-zârı
Olur düşmenlerinüñ kârı zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 39*). [kaçankim,]
11. Gam anı her **kaçankim** kılsa nâlân
Bu zîbâ şi‘ri okurdı firâvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 13*). [kaçankim,]
12. Bu sevdâ içre korkarvan k’olam güm
Kaçankim kalmaya çeşmüñ ziyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 73*). [kaçankim,]
13. Kurar her lâhza bir şahrada meclis
Kaçankim cû‘dan ireydi hâlat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 37*). [kaçankim,]
14. Vefâ küyından açmış idi bir tâb
Kaçankim gamdan irse cânına tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 31*). [kaçankim,]
15. Bulurdı andan zıyâ şâm-ı siyâhı
Yunurdi her **kaçankim** olsa giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 75*). [kaçankim,]
16. Özine mahrem-i esrâr kıldı
Kaçankim yârına vireydi peygâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 17*). [kaçankim,]
17. Girerdî rakşa şevk-ile çü gerdün
Kaçankim Zeydi görse şâd olurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 21*). [kaçankim,]

18. Gözi yolda senûñ-çün iy nigû-ḥ'wâh
Kaçankim virmege kaçd itdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 87*). [*kaçankim,]*
19. Kaçan-kim ola 'âlemden haberdâr
Beni vaşf eyleyesin aña zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 269*). [*kaçan-kim,]*
20. Kaçan-kim bakdı ol sîmin-'izârâ
Tebessüm kıldı lâ'li âşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 327*). [*kaçan-kim,]*

k'açup: *Ki açar.*

1. K'açup ol mîm-i tavusî gözini
'Adâletden gözedür Haḡ yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 39*). [*k'açup,]*

kaçur: *Kaçırmak.*

1. Derûndan derd-ile bir na'ra urdı
Kaçurdı ol vuḡuş-ı hevl-nâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 41*). [*kaçurdı, -dı]*
2. Seni tiz **kaçurur** bundan żarûret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 42*). [*kaçurur, -ur]*

k'ad: *İsim.*

1. Hemân-dem başladı âh u fiḡâna
Şu resme **k'adı** fâş oldı cihâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 116*). [*k'adı, -ı]*
2. Var iken fırsat elde olma ḡâmûş
Dürîş **k'aduñ** olmaya ferâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 4*). [*k'aduñ, -uñ]*
3. Anı başdı yüzer biñ men u iki seng
Şol âbuñ **k'adı** idi 'arîz-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 25*). [*k'adı, -ı]*

kadar: *"Ölçüsünde, derecesinde" anlamında edat.*

1. 'Arş-ı şerîf bulımazdı bu **kadar** şeref
Mi'râc gicesi yüzine başmasañ kâdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 17*). [*kadar,]*
2. Degüldür ḡilmi küñundan anuñ kâf
Buçuk dirhem **kadar** iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 6*). [*kadar,]*
3. Yol üzre şol **kadar** saçdı zer ü dür
Ki itdi dâmenini her gedâ pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 41*). [*kadar,]*
4. Arada kalmışam miskîn ü ḡayrân
Senûñ-çün ben çekerven bu **kadar** kahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 83*). [*kadar,]*
5. K'iñiletı anuñ eḡḡanı çarḡı
Yaşından şol **kadar** aḡıtdı kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 23*). [*kadar,]*
6. K'aña kandil olmış mihr-i enver
Yücelmiş şol **kadar** ol kubbe-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 45*). [*kadar,]*

kadd: *Boy, kamet.*

1. Mihr-i ruḡ anuñ meh-i tâbânı begenmez
Reḡfâr **kaddi** serv-i ḡırâmânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [*kaddi, -i]*
2. Reḡfâr **kaddi** serv-i ḡırâmânı begenmez
Müşḡın saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [*kaddi, -i]*
3. Cihân ḡayyâḡı biçmiş bî-kem ü kâst
Sa'âdet câmesini **kaddine** râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 50*). [*kaddine, -i, -n, -e]*
4. Güzellik bağınıñ **kaddi** nihâli
Leḡâfet 'aynınuñ lâ'li zülâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 281*). [*kaddi, -i]*
5. Dilerseñ **kaddin** anuñ ḡâḡ ḡâḡı
Elif naḡşına kılasın nigâḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 35*). [*kaddin, -i, -n]*
6. İḡen tufeylken olma lâ'übâlî
Eḡilmesün şaḡın **kaddüñ** nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 112*). [*kaddüñ, -üñ]*

7. Şu deñlü eyledi feryād u nāle
Ki **ḳaddi** nāleden döndi hilāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 8*). [**ḳaddi**, -i]
8. Ḥamīde **ḳaddi** oldu ḥiz-rānī
Ruḥ-ı zerdine reng irdi erğuvānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 173*). [**ḳaddi**, -i]
9. Ḳıṭāl-ı ‘ışḳda olmuş kemān-gır
Ki **ḳaddin** ḳavs düzmiş nālesin tır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 66*). [**ḳaddin**, -i, -n]
10. Bükerven tiğ-ile **ḳaddi** nihālın
Ki ḳurtulam bu şulḥ ü cengden ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 88*). [**ḳaddi**, -i]
11. Kec itsün servi **ḳaddinüñ** ḥayāsı
Anuñla bir zamān ḳıl zevḳ ü şoḥbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 40*). [**ḳaddinüñ**, -i, -nün]
12. Hoş idi varsa ‘ömrüm bergi bāda
Ki şāyed ölsem iy **ḳaddi** kıyāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 57*). [**ḳaddi**, -i]
13. Añup ağladı **ḳaddin** dilberinüñ
Ḥiṭāb itdi ki iy naḥl-i yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 56*). [**ḳaddin**, -in]
14. Hezārān ‘izzile olup dü-tā **ḳad**
Selāmın aldı bunlaruñ Muḥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 115*). [**ḳad**,]
15. Ḳamer-ruḥsār idi vü ḥizrān **ḳad**
Saçı müşgīn idi vü çeşmi āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 36*). [**ḳad**,]
16. Tekarrüb ‘ālemine buldılar yol
Elifḳadden ki dūr idi ol **ḳadi** lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89*). [**ḳadi**, -i]
17. Ḳanı ol luṭf-ı iḥsān ol feṣāḥat
Ḳanı ol serv gibi şalınan **ḳad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 59*). [**ḳad**,]
18. Murād-ı çeşm-i giryān kām-ı dilsin
Ḳadüñdür şem’ olmuş adı ‘ar’ar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 61*). [**ḳadüñdür**, -üñ, -dür]
19. Tekarrüb ‘ālemine buldılar yol
Elif **ḳadden** ki dūr idi ol ḳadi lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89*). [**ḳadden**,]

ḳadd-i bālā: Uzun boylu (sevgili).

1. Çeküp süsen çemende **ḳadd-i bālā**
Sünüsü üzre şarmış çinî vālā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 29*). [**ḳadd-i bālā**,]

ḳadd-ı dil-cū: Gönül çeken boy.

1. Şan aldı boynına ḥūn-ı cihānı
Ḳadd-ı dil-cūsini çün serv-i āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 153*). [**ḳadd-ı dil-cū**, -si, -nî]

ḳadd-i nā-yāb: Endamın kaybolması.

1. Dü-tā oldu k’ola **ḳadd-i nā-yāb**
Süçüd-ı enbiyāya anda miḥrāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 117*). [**ḳadd-i nā-yāb**,]

ḳadd-i yār: Sevgilinin boyu.

1. Ki ḳadd-i yāra beñzer rāst u dil-cū
Olup ḥayrān bu söze bağbān-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 30*). [**ḳadd-i yār**, -a]

ḳadeḥ: Bardak, küçük bardak, içki bardağı.

1. Dil ü cān şöyle cüş itdi feraḥdan
Ki kimse eyle mest olmaz **ḳadeḥden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 160*). [**ḳadeḥden**, -den]

2. Kadehdür lāle pür hūn-ile tā leb
Anuñ kim ola maqşudı ruḥ-ı yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 36). [kadehdür, -dür]

kadem: Adım, ayak.

1. ‘Arş-ı şerif bulımazdı bu kadar şeref
Mi’râc gicesi yüzine başmasañ **kadem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 18). [kadem,]
2. O havlıda olan sâbit **kademler**
Nişâr eylediler pâyına gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 151). [kademler, -ler]
3. Ta’aşşuk ol-durur k’olmaya kim hiç
Ölünce andan ırılmaya **kadem** hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 4). [kadem,]
4. Kadem baş rāh-ı iklīm-i şafāya
Riyālu ‘ışk-ıla ‘aşık geçinme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 6). [kadem,]

kadem baş: Ayak basmak.

1. Serine dikdi Tübānuñ ‘alem tā
Serir-i Sidreye başdı kadem tā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 156). [kadem baş, -dı]

kadem rencide kıl: Zahmet edip bir yere uğramak.

1. Ki iy çeşmüm gibi gören üküş yaş
Kadem rencide kılup himmet itseñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 41). [kadem rencide kıl, -up]

kadi: (Sevgilinin) boyu.

1. Sözi terkib-i zevk ü şād-mānī
Kadi servi degüldür naḥl-i bī-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 55). [kadi,]

kadīm: Eski zamandan beri.

1. Ma’nada cümle vech-ile nūruñ **kadīmdür**
İtseñ maḥaldür Ādemle da’vā-yı kıdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 23). [kadīmdür, -dür]
2. Kadīmiden meger var idi kıllāş
Kıpularında bir qarı qaravāş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 21). [kadīmiden, -den]
3. Tıtuḥ nāz-ile didi tır yukaru
Kadīmī yarı ile ol felek-mehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 27). [kadīmī,]
4. Pes itmezsin **kadīmī** yāruñı yād
Eger ğayr-ıla olduñsa hem-āğuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 44). [kadīmī,]
5. Kadīmī yāride yād eyle anda
Çü in’ām ide aña la’lūñ şarābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 70). [kadīmī,]

kādir: Bir işi yapmaya gücü yeten.

1. Kādir eyle her cevāba yā ilāhe’l-‘ālemīn
Şol zamān kim kabır içinde ideler dürlü su’āl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 35). [kādir,]
2. ‘Aceb **kādir** durur kudretleri çok
‘Aceb ḥākim durur ḥikmetleri çok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 109). [kādir,]

kadr: Değer, itibar, haysiyet.

1. Güneş bir tügme **ḳadri** cāmesinden
Cihān bir nokṭa cüdi ḥāmesinden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 45*). [*ḳadri, -i*]
2. Ne gün görmüş vücûdî sāyesini
Ne bulmuş mâh **ḳadri** pāyesini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 76*). [*ḳadri, -i*]
3. Var idi bir beg eşrâf-ı ‘Arabdan
Ki ‘ālî **ḳadr** idi aşl u nesebden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 30*). [*ḳadr,]*
4. Muṭî‘iyem ben anuñ çār-nā-çār
K’erüñ **ḳadri** ki düşmenden ola sehl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 133*). [*ḳadri, -i*]
5. Görüp ‘âcizligüñi rahmet ide
Yukaru başma **ḳadrüñden** inen pây (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 107*). [*ḳadrüñden, -üñ, -den*]

ḳadr ü kıymet: Değerli, kıymetli olmak.

1. Şu mîve kim ola pür âb ü lezzet
Bulur yıl âhîrînde **ḳadr ü kıymet** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 60*). [*ḳadr ü kıymet,]*

ḳadr-i ‘ālî: Yüce değer.

1. Ki bî-süz olmaya ḥalk içre sāzuñ
Sen ol vaktin bulursın **ḳadr-i ‘ālî** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 69*). [*ḳadr-i ‘ālî,]*

ḳadr-i nîk-bahtân: Bahtı güzel olanın kıymeti.

1. Yücelmiş hem-çü **ḳadr-i nîk-bahtân**
Görünür her taraf zîbâ çemenler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 34*). [*ḳadr-i nîk-bahtân,]*

ḳāf: Kaf dağı.

1. Degüldür ḥilmi kūhından anuñ **ḳāf**
Buçuḳ dirhem ḳadar iy ehl-i inşâf (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 5*). [*ḳāf,]*

ḳāf tağı: Kaf, Dünyanın etrafını çevrelediğine ve aşılmasının imkansız olduğuna inanılan dağlar zinciri. Efsaneye göre Ye’cuc ile Me’cuc, Anka, cinler, şeytanlar bu dağın arkasındadır.

1. Tokındursa yahûd şeş-per-i maşḳûl
Kıldırḳı ḳāf tağın kuḥl-ı maḥlûl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 60*). [*ḳāf tağı, -n*]

ḳāf ü nûn: Ol, olsun. Allah'ın "kûn" emriyle bütün varlıkları yaratması.

1. Sebeb kılup cihāna ḳāf ü nûnı
Yaradan bu sipihr-i bî-sütûnı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 7*). [*ḳāf ü nûn, -ı*]
2. Bugün ne ‘âciz u ne ḥöd zebûnsın
Cihānda naḳş-ı bend-i ḳāf u nûnsın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 6*). [*ḳāf u nûn,]*

ḳafâ: Baş II Etraf, yan.

1. ‘Adûdan anı ḥıfz iderdi her an
Ḳafasında tururdi her nefes ḳurd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 63*). [*ḳafasında,]*

ḳafa: Baş, kafa.

1. Kılıç gibidür üstinde **kaḫānūn**
Eser ḫalmadı âdemden cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 54*). [*kaḫānūn, -nuñ*]

kafes: Kafes. II Beden.

1. Bular k'anuñ sözini itdiler gūş
Ḳafeslerinden uçdı bülbül-i hūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 46*). [*ḳafeslerinden, -ler, -in, -den*]
2. Çıkarup bu **ḳafesden** kılam âzād
İledürsün eve ḫöd çār-nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 70*). [*ḳafesden, -den*]
3. Belâyı ref' ḳıl bir mübtelâdan
Çıkarup bu **ḳafesden** murğ-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 35*). [*ḳafesden, -den*]

kafes: Kafes.

1. Kamusı bir **ḳafesdeydi** giriftār
Hep ol meh-pāreler mānend-i mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 12*). [*ḳafesdeydi, -de, -ydi*]
2. Ya bir zibā **ḳafes** idi ol eyvān
K'içinde kebk idi Leylî ḫırāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 69*). [*ḳafes,*]
3. Kafes mahbes olur mı hîç bâde
Ya gizlenür mi şîşe içre bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 43*). [*ḳafes,*]
4. Ola iki **ḳafesde** cān giriftār
Vebāl-i ḫāne kılmakdan beni şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 72*). [*ḳafesde, -de*]
5. Temāşā-yı cihān gelmez aña ḫōş
Şu bülbül kim **ḳafesde** tuta mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 17*). [*ḳafesde, -de*]

kāfi ol: Kāfi olmak: Yeterli olmak, kāfi gelmek, yetmek.

1. Ki taḫmış aña 'anber ḫalka ḫāme
Olup ḫāme ḫılı yarmakda kāfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 11*). [*kāfi ol, -up*]

kāfile: Kafile, kervan.

1. Cemāl-i Ḳaysa düşmişlerdi meftûn
Ki idüp **ḳāfile** Yāsini ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 15*). [*ḳāfile,*]

kāfir: Kāfir, düşman.

1. Kimin manzûr u kimin nāzır itmiş
Kimin mü'min kimini **kāfir** itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 96*). [*kāfir,*]
2. Şehāb-ı tıgı yağdurur ferāvān
Başın **kāfirlerüñ** mānend-i bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 8*). [*kāfirlerüñ, -ler, -üñ*]

kaf-tā-kāf: Kaf'tan Kaf'a (Dünyanın bir ucundan bir ucuna, uzak yerleri anlamında).

1. Dem-â-dem itdüğinden 'adl ü inşāf
Cihānı tıtdı nāmı **ḳaf-tā-ḳāf** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 154*). [*ḳaf-tā-ḳāf,*]

kaftan: Üste giyilen astarsız giysi.

1. Yirinden kapdılar hışm-ıla bunı
Şoyup **kaftanlarını** bağlayup berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 39*). [*kaftanlarını, -lar, -ı, -nı*]

kâfûr: Kâfûr ağacından elde edilen, hekimlikte kullanılan beyaz ve yarı saydam ıtırılı bir madde.

1. Şeb-i ferhunde hem-çün turre-i hür
Nühüfte cā-be-cā müşg içre **kâfûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 22*). [*kâfûr,*]
2. Gözinden kühl-ı deycûrî yuyup şeb
Göge **kâfûr** saçmışıdi kevkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 8*). [*kâfûr,*]
3. Yâhûd mevtümde bu gisû-yı çün şeb
Kefen **kâfûr** olmuşdur müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 18*). [*kâfûr,*]
4. Yağar berf âsumândan hem-çü **kâfûr**
İder hallâçlık güyâ ki Manşûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 85*). [*kâfûr,*]
5. Ki olmuş rîze **kâfûr** üzre ‘anber
Sütürî fîrce-i kaçır-ı vefâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 42*). [*kâfûr,*]

kâfûr-efşân: Kâfûr saçan.

1. Dem-i serdüñden ol **kâfûr-efşân**
Dağı kanlu kefen şar kim şehîdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 30*). [*kâfûr-efşân,*]

kâfûrî: Tütsü için yakılan kokulu bir ağaç. Reyhan cinsindendir.

1. Kefendür aña **kâfûrî** semenler
Çiçekler cāmesüz kaldı vü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 72*). [*kâfûrî,*]

k’ağar: Beyazlaşmak.

1. Şaçum **k’ağardı** böyle iy dil-ārā
Çiçek gösterdi her kim nağlı güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 15*). [*k’ağardı, -dı*]

kāğıd: Kağıt.

1. Mûkehhâl gözleri fettân u mevzûn
Nitekim sâde **kāğıd** üzre ma’cûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 86*). [*kāğıd,*]
2. Ki içinde ola her hâli mektûb
Velikin ne kalem buldı ne **kāğıd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 31*). [*kāğıd,*]
3. Ne **kāğıd** k’aña inşâ ola nāmem
Götürürmiş meger kim ol müsâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 50*). [*kāğıd,*]

kāğıd: Kağıt II Mektup.

1. Kitābet âletin bilinde hâzır
Devât u hāme vü **kāğıd** ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 53*). [*kāğıd,*]

k’ağla: Ki ağlamak.

1. Kılar bir nâle ol murğ-ı ciger-süz
Kaçan **k’ağlaya** Mecnûn-ı dil-efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 47*). [*k’ağlaya, -ya*]
2. Meger h’âbum ola yâhûd hayâlüm
Bahârûñ mevsiminden ebr **k’ağlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 57*). [*k’ağlar, -r*]

kāh: *Saman, saman çöpi.*

1. Şavurma gayretüm **kāhım** bāda
Kimesne kızımıñ bilmezdi adın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 70*). [*kāhım, -ı, -n, -ı*]

kāh: *Bazen, kimi vakit, bazı bazı, gâh.*

1. Elünden kim yabāne düşse bir **kāh**
Şakın k'ayağuna batmaya nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 129*). [*kāh,]*

kāh: *Köşk, kasır.*

1. Dağı şol **kāh** kim gördün füsündür
Şakın fitne çehine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 15*). [*kāh,]*
2. Maḥabbet **kāhına** şemsidi gūyā
Derundan kim çekeydi āh-ı pür-dūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 26*). [*kāhına, -ı, -na*]

kāh-ı dil-efrūz: *Gönül aydınlatan mekân.*

1. Ki ger biñ yıl ola 'ömrün ya bir rüz
Qalır çeşmünde bu **kāh-ı dil-efrūz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 16*). [*kāh-ı dil-efrūz,]*

kāhir: *Kahr edici, eden.*

1. Mürüvvetde güneş mānendi zāḥir
Kaçan ḥısm itse gerdün gibi **kāhir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 102*). [*kāhir,]*

kahkaha: *Kahkaha. II Kahkaya benzer ötüş.*

1. Adına **kahkahadan** kebk-i ṭayyār
Ta'aşşuk nevbetin ururdi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 79*). [*kahkahadan, -dan*]

k'ahmedi: *Hazreti Muhammed Mustafa (sav) isimlerinden biri.*

1. İdüp emr ol gice Cibrile Allāh
Buyurdi **k'Ahmedi** var eyle āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 24*). [*k'ahmedi,]*

kahr: *Allah'ın şiddetli ve azab verici vasıflarının tecellisi.*

1. Kem nazar eyler aña kim lütfuñ iğmāz eyleye
Yāḥu kim qaldurur anı itse **kahruñ** pāy-māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 28*). [*kahruñ, -uñ*]
2. Dileseñ lutf idersin dileseñ **kahr**
Beraberdür katunda şerbet ü zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 51*). [*kahr,]*

kahr: *Eziyet, zorluk.*

1. Kahr ile ma'rekede bir nazar itse ğamzeñ
Bata düşmenleriñüñ yüregine tır-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 3*). [*kahr,]*
2. Anuñ gibi şeker zehrine degmez
Şol ihsān gibi kim **kahrına** degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 46*). [*kahrına, -ı, -n, -a*]

3. Ne h d ‘ mr n görülmüşdür beğası
Niçe  eks n zam n n ** ahr n**  dem (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 82, Mısra 57*). [* ahr n, - , -n*]
4. K’anı ** ahr**  te i kılmadı h zem
Eger var-ise sende ‘a l u idr k (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 129, Mısra 150*). [* ahr,]*
5. Ağudur ** ahr ** l tf   b-  hayv n
Ki t   c n alur c m  virür c n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 97*). [* ahr , - ]*

 ahr  ek: Keder ve üzüntüye maruz kalmak.

1. Arada k lm  am misk n   hayr n
Sen n-  n ben çekerven bu  adar  ahr (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 90, Mısra 83*). [* ahr  ek, -er, -ven*]

 ahr it: Mahvetmek.

1.  ki cih nda d   men n   ahr iden H d 
 td  d  kevne h zret n    h-  mu terem (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Kaside 2, Mısra 35*). [* ahr it, -en*]
2.     ahr itmek diledi Engürüse
 ar b itd rd  bir  a  ‘abd-i R sa (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 12, Mısra 97*). [* ahr it, -mek*]
3. Anasına didi idüp  k    ahr
Ki iy m der nedür bu pend-i bisy r (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 75, Mısra 38*). [* ahr it, - p*]
4. Sa a ben  ahr iderdüm mi l-i tevsen
Kel mu  g   mayd  h   a-i zer (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 83, Mısra 70*). [* ahr it, -er, -d m*]
5. P ye-i a’l  bulur l tf n  kime k lsa naz r
Kimi  ahr iderse  olur menzil-i  aff-  ni’ l (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Kaside 1, Mısra 26*). [* ahr id, -er, -se ]*
6.   nup  bn-i Sel ma itdi anı  ahr
Mur du  k rv nnayd  rehzen (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 117, Mısra 52*). [* ahr it, -di*]

 ahr k l: Hakk’ın azabı.

1. Kimini p di  h-  dehr kılmış
Kimini yire  alup  ahr kılmış (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 3, Mısra 88*). [* ahr k l, -m  ]*

 ahr k l: Azap etmek.

1. Nedür  ekk ile n  -i zehr k lma 
Kişi kendin el i  n  ahr k lma  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 42, Mısra 44*). [* ahr k l, -ma ]*
2. Felek d ne d ne kılmış idi  ahr
Eger bi  dürlü h n itse  hav le (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 111, Mısra 36*). [* ahr k l, -m  ]*

 ahramanlık it: Cesaret göstermek.

1. Oturmuş kendü resmi birle ma z n
 d p ol t  -zenler  ahramanlık (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 132, Mısra 71*). [* ahramanlık it, - p*]

 ahr-  b d-   ar ar: Şiddetli rüzgarın yıkıcılığı.

1.  ab -y  b  ı kıldı reng-der-reng
 r p komadı ** ahr-  b d-   ar ar** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 126, Mısra 49*). [* ahr-  b d-   ar ar,]*

 aht: Kıtlık.

1. Hân olaldan sen sa'âdet birle Yünân mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur **kaht** u tengi vü saşam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30). [kaht,]

kâinât: Alem, herkes, bütün varlıklar.

1. Deriye şarılı bir üstülhwândur
Hâbersüz varlığından **kâinātuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 45). [kâinātuñ, -uñ]

kak: Vurmak.

1. Der-i dildâra irürdi anı rāh
Kaķup kūr-âne ol derde 'aşâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 11). [kaķup, -up]

kakum-ı ebr: Bulut kürkü.

1. Çü gâyet serddür gördi zemistân
Meh oldı **kaķum-ı ebr** içre pinhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 94). [kaķum-ı ebr,]

kal: Bir durum oluşmak, bir hale girmek.

1. Bir gemidür güyyiā 'ummān-ı şun'uñda felek
Kim **kaķup** girdāb-ı hayret içre döner lā-yezāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 10). [kaķup, -up]
2. Cüduñ eyyāmında sā'il **kaķmadı** 'ālemde hiç
Oldı 'ahdūñde cihān müflisleri hep muğtenem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 47). [kaķmadı, -ma, -dı]
3. Anuñ ardınca İsrāfil geldi
Biraz tayrān idüp ol daķı **kaķdı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 166). [kaķdı, -+dı]
4. Yidüm her gāvta da yüz zehr ü biñ hūn
Kaķınca baķrdan bir dürri birün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 130). [kaķınca, -ınca]
5. Şu resme eylemiş pür naķş anı
Ki görse deng ü hayrān **kaķa** Mānī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 52). [kaķa, -a]
6. Ol içüp bāde-i ğam vardı elden
Bu mest-i 'ışķ olup **kaķdı** 'amelden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 102). [kaķdı, -dı]
7. O **kaķdı** hargehinde zār u tenhā
Bu geldi evlerine mest ü şeydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 21). [kaķdı, -dı]
8. Nigārın **kaķdı** derd ü miħnet-ile
Kılarıd āh u nāle ħasret-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 15). [kaķdı, -dı]
9. Ki ol tāze nihāl-i ravza-i dil
Nitekim serv **kaķdı** pāy-der-gil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 14). [kaķdı, -dı]
10. Çi ger ayrıldı lık ol māh-ı nevde
Dil ü cānı ğama **kaķdı** ğirevde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 12). [kaķdı, -dı]
11. Ki ger biñ yıl ola 'ömrüñ ya bir rüz
Kaķur çeşmüñde bu kaķ-ı dil-efrüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 16). [kaķur, -ur]
12. Dil ü cānda ħuzūrı **kaķmadı** hiç
Nihāl-i kaķdı oldı ğuşşadan piç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 15). [kaķmadı, -ma, -dı]
13. 'Arūs atasıñuñ gitdi mecāli
Cidāl eyleyecek **kaķmadı** hāli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 110). [kaķmadı, -ma, -dı]
14. Ne diri **kaķmamuzdan** sen ziyān-kār
Çü gördi bu ğirivî feth şāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 22). [kaķmamuzdan, -ma, -muz, -dan]
15. Alup gitdi evine ħurrem ü şād
Ol āhūlarla **kaķdı** anda Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 59). [kaķdı, -dı]
16. Koğı cānına Mecnûn-ı ħastenüñ daĝ
Gözi ardınca **kaķdı** iderek āh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 89). [kaķdı, -dı]
17. Oturdu yanına çün serv-i āzād
Taĝıldı ħaķķ ü ħalvet **kaķdı** eyvān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 23). [kaķdı, -dı]

18. alan hengāme-i ayretde nālān
Diriē  nāle v āhu enīs (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 76, Mısra 10). [alan, -an]
19. Kimesnem **almamışdur** az eger çok
Görürsin muntazırdur ıkmaēa cān (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 80, Mısra 142). [almamışdur, -ma, -mış, -dur]
20. Ser-ā-pā **ald** zencr-i belāda
 böyle gördiler ol nā-tvān (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 112, Mısra 86). [ald, -d]
21. Elinde ol daē diēerler hem
alāsum **ald** zülf-i yār elinde (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 114, Mısra 63). [ald, -d]
22. alalar ‘aczden maēlb u dil-teng
Seēerlerde ki bu ‘ayyār- dil-keş (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 116, Mısra 82). [alalar, -alar]
23. Biraz **aldlar** ammā yine āmř
Görüp bu anı ald deng [u] ayrān (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 121, Mısra 42). [aldlar, -d, -lar]
24. oēřup tenlerinde **aldlar** bir
Pr oldu iki şudan bir řrāē (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 121, Mısra 92). [aldlar, -d, -lar]
25. Tolaşup **aldlar** bir gice bir rz
ki řeydā biri birini oēmıř (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 121, Mısra 104). [aldlar, -d, -lar]
26. Nihāl-i āmeti dnd ilāle
Vcd riştesinde **almadı** hē (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 127, Mısra 45). [almadı, -ma, -d]
27. Olar gitdi v bunlar yine **ald**
Budur ikmet ki aēır yükleri var (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 129, Mısra 180). [ald, -d]
28. Var iy dem bādsuz **kalsun** dimāēum
rişdi iy nefes hengām- rāēat (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 131, Mısra 20). [kalsun, -sun]
29. Anu gözi bunu yüzinde **ald**
Bunu ‘ış an endha saldı (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 23, Mısra 103). [ald, -d]
30. Benüm gönlümü ammā yok arān
Ki sevdi **ald** ol gün yüzlü yār (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 25, Mısra 46). [ald, -d]
31. Yüzüme açılan bāb- ‘ināyet
apandı yine **aldum** b-sa‘ādet (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 58, Mısra 26). [aldum, -du, -m]
32. Ola ‘uēāb- nāvek çünki perdār
Muēanneřler **alur** kerkes gibi wār (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 59, Mısra 32). [alur, -ur]
33. alurd bir zamān ayretde ol māh
Görinse eşmine arşudan ādem (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 115, Mısra 48). [alurd, -urdu]

al: Elde bulunmak.

1. Ne **aldysa** benüm ‘mrmde bāē
Yücelsün al at anu ‘mri ēāē (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 47, Mısra 45). [aldysa, -d, -ysa]
2. Gider düşdi yine řahrāya n bād
Dir idi aē ne **aldysa** muēadder (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 66, Mısra 3). [aldysa, -d, -ysa]

al: Kalıcı olmak, varlıēn sürdürmek.

1. Derinden taşra çıkmaz kimse anu hē
Kime **almış-durur** bu dehr-i fān (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 133, Mısra 83). [almış-durur, -mış, -durur]

al: Bulunmak, geriye kalmak.

1. Bulupdur emrünüle rif‘at eflāk
alupdur pestliēnde her zamān ēāk (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 2, Mısra 20). [alupdur, -up, -dur]
2. alupdur teng-i dil her gnce-i cm
Diş dürrinden ayru sn urmış (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 16, Mısra 36). [alupdur, -up, -dur]
3. alupdur levlerde b-ser--pā
 mekteb-ēāneden ızdı kenārı (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 16, Mısra 46). [alupdur, -up, -dur]
4. Gē itdi ol sa‘ādetle řitābān
Bu **ald** anda şrde v ayrān (Tahayyür-nāme-i Leyl v Mecnn, Mesnevi 40, Mısra 36). [ald, -d]

5. Çeri uydurmaduğumdan zarūrī
Barışduķ **kalđı** ‘özü ile o hūrī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 50). [kalđı, -dı]
6. Ne yir **kalđı** zeminde başacak pây
Ne kuş buldı havâda uçacak cây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 71). [kalđı, -dı]
7. Gidüp tâķātleri cümle çerinüñ
‘Amelden **kalđı** kolu ceng erinüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 108). [kalđı, -dı]
8. Kala meydân-ı ğamda ħink-i nâmun
Düşe çün ‘âr atundan ehl-i ğayret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 76). [kala, -a]
9. Kō bu sevdâyı bunda şâh-ıla **kal**
Vaţan tüt bir begendüğüñ arada (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 30). [kal,]
10. Vezîr ü ħâşş u nüddâm u ekâbir
Ne kiçi **kalđı** şehir içre ne ulu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 45). [kalđı, -dı]
11. Nitekim lâle **kalđı** dağ ber-dil
Özinden bildi kim vardur ferâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 102). [kalđı, -dı]
12. Ki Mecnûnuñ karâbetinden idi
Zamân-ı Nühdan **kalmış** ‘acûze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 7). [kalmış, -mış]
13. Koyam gidem saña mülk-i cihânı
Kala çünkim tehî benden serâyum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 135). [kala, -a]
14. Bilem tâ kimse **kalmışdur** soñumda
Beni devr-i felek çün kıla fânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 132). [kalmışdur, -mış, -dur]
15. Eyülük yatlılıktan **kala** şanma
Yamanlık olsa bir şahşuñ murâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 68). [kala, -a]
16. Nazar kıl dehr olardan kime **kalđı**
Kamu gitdi ‘azîz ü dîn-perestân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 60). [kalđı, -dı]
17. Cihânda **kalđı** ehl-i mekr ü destân
Cihân cây-ı mezellet olmasa ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 62). [kalđı, -dı]
18. Gidelüm **kalmayalum** kârvândan
Esenleşüp bu resme ol şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 26). [kalmayalum, -ma, -ya, -lum]
19. Ki bozduñ anı sen **kalduñ** ‘acebdür
Didi ben hasteye hoş gelmez el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 22). [kalduñ, -du, -n]
20. Derünü derdin itdi yâre ta‘yîn
Özi gibi ‘amelden **kalđı** hâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 173). [kalđı, -dı]
21. Turup şahuñ vaţangâhına geldi
Yakînde karar itdi vü **kalđı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 164). [kalđı, -dı]
22. Çalışdılar şu deñlü kim cedelden
Kılıçlar çün gelüp **kalđı** ‘amelden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 14). [kalđı, -dı]
23. K’ölice k yurdum ile **kalısar** âh
Kılarıdî rüz u şeb cehd ü müdâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 10). [kalısar, -ısar]
24. Uçurup cân kuşın iy sîne sen **kal**
Beni kırtar ilâhî bu belâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 32). [kal,]
25. Gözetdi ol deli kendü **kalayın**
Yürüyverdi ol şahrâ yüzine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 86). [kalayın, -ayın]
26. Ölümden şöñra **kalmaz** aşşı dârü
Karâbeti tıyup anuñ ħurüşın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 30). [kalmaz, -maz]
27. Her ne iklimi ki ‘azm eyleyesin devlet ile
Kalmaya rahşuñ ayak basduğı yirlerde cezeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 8). [kalmaya, -ma, -ya]
28. Bir elma k’ola tab‘ı şekker-âşâr
Çü şakķ ola aña **kalmaz** ħarîdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 42). [kalmaz, -maz]
29. Mürüvvet eyleseñ bir dağı ħânım
K’ölice **kalmasa** boynuñda kanım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 40). [kalmasa, -ma, -sa]
30. Olar gidüp dağı **kalmazdı** bunlar
Cihân bâzîgerin ütmez kişi hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 64). [kalmazdı, -maz, -dı]
31. Ac u bî-ĥ‘âb eyü nâlân geçindüñ
Bir iki gün **kalınca** ‘ömrüñi hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 43). [kalınca, -ınca]
32. Çürütmişdi olanca ħânımânın
Elinde **kalmamışdı** vech-i dünyâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 17). [kalmamışdı, -ma, -mış, -dı]
33. Hemîn **kalmış** deriyle üstüĥ‘ânı
Giriftâr-ı belâ cism-i nizârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 10). [kalmış, -mış]

34. Tâ kıyâmet günlerine **kaldı** didâr el-firāk
Bir yaña cevri-i zamâne bir yaña derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 4*). [*kaldı, -dı*]
35. Burakla ol maħalde **kaldı** Cibrîl
Revân irişdi Mikâ'il-i ta'cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 161*). [*kaldı, -dı*]
36. Qarârı **kalmayup** ol nâ-tüvânuñ
Nazâr saldı varup taķına anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 91*). [*kalmayup, -ma, -y, -(u)p*]
37. Ki mülküñ **kalmadı** oğluña eyvâh
Seni iy ğam-h'warum kande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 48*). [*kalmadı, -ma, -dı*]
38. Kılıç gibidür üstinde kafâñuñ
Eser **kalmadı** âdemden cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 55*). [*kalmadı, -ma, -dı*]
39. Gülistâna gönildi anlar ile
Qarârı **kalmayup** kuhsâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 21*). [*kalmayup, -ma, -y, -(u)p*]
40. Ki ne uyħuyı kodi ne ta'âmı
Çü **kalmadı** simâñında nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 25*). [*kalmadı, -ma, -dı*]
41. Şakın fevt itme anı fursatında
Kalan nedür diriseñ ger kişie (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 43*). [*kalan, -(a)n*]
42. Ne fi'l itse o **kalur** her kişie
Gönildi raħtı çün İbn-i Selâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 44*). [*kalur, -(u)r*]
43. Kalur 'aşıkda nâm-ı nîk-nâmı
Elâ iy 'ışk işinden vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 58*). [*kalur, -(u)r*]
44. İki bile eli **kaldı** 'amelden
Du'âdan çünki tiğ-i kahr yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 102*). [*kaldı, -dı*]
45. Kıyâmet günlerine **kaldı** didâr
Siyâh ol dilerüm iy rüz-ı hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 136*). [*kaldı, -dı*]
46. Yaşı deryâ gibi eyledi cüşı
Bu yolda çün hicâbı **kaldı** hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 129*). [*kaldı, -dı*]
47. Ki bârî bu heves **kalmaya** cânda
Yakîn günde ider gönñüm şehâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 60*). [*kalmaya, -ma, -ya*]
48. Bular bir kaçını yırtup düşürdi
Kalanı ortadan kaçdı ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 35*). [*kalanı, -anı*]
49. İki cârî zebâna urdı bendi
Ol iki nakş **kaldı** deng ü nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 117*). [*kaldı, -dı*]
50. Kefendür aña kâfûrî semenler
Çiçekler câmesüz **kaldı** vü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 73*). [*kaldı, -dı*]
51. Kaşab târî gibi **kaldı** içi boş
Ruħı mir'âtı buldı inkisârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 50*). [*kaldı, -dı*]
52. Kalan mahremlerinden bî-naşib âh
Kanı ol ten ki tâzeydi semenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 20*). [*kalan, -an*]
53. Şadef gibi kim andan dūr gevher
Yile vermiş güli vü ħârı **kalmış** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 45*). [*kalmış, -mış*]
54. Zemîn gencini yudmuş mârı **kalmış**
Bu resme gözlerinden cüy idüp ħûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 46*). [*kalmış, -mış*]
55. Çürimiş cismi **kalmış** üstüñ'ânı
Ezel fehmi itmediler anı zâħîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 10*). [*kalmış, -mış*]

kal: Kalmamak, varlığını sürdürmemek.

1. Görür kim gitmiş elden ihtiyârı
Tükenmiş şabrı **kalmamış** qarârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 112*). [*kalmamış, -ma, -mış*]
2. Bu sevdâ içre qorqarvan k'olam güm
Kaçankim **kalmaya** çeşmüñ ziyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 73*). [*kalmaya, -ma, -y, -a*]

kal: Ayrı kalmak.

1. Kişi kim **qalmaya** bir yâdigârı
Telefdür öldüğinden sonra kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 189*). [*qalmaya, -ma, -ya*]
2. Çü tenhâ **qala** dir gözden döküp hûn
Beni mecnûn kıldı ‘ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 49*). [*qala, -a*]

kal: (Bir iş bir şeye veya kimseye) Görev olarak düşmek.

1. Tırup pes hâletinden gitdi anuñ
Haqa **qaldı** işi ol meh-liqânun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 30*). [*qaldı, -dı*]

k'al: Almak, zapt etmek.

1. Fenâ meşşâtasından sürhî-yi merg
Ecel dâmâdı geldi **k'alup** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 77*). [*k'alup, -up*]
2. Getürsün bâde ol biz kılalum nüş
Şanemden pîr bu aḥbârı **k'alı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 207*). [*k'alı, -dı*]

kal'a: Kale.

1. Gidüp andan dü-kevnün pâdişâhı
Yedinci **kal'aya** irürdi râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 146*). [*kal'aya, -y, -a*]
2. İdinüp dîn-i İslâmîyi miftâḥ
Beligrad **kal'asına** oldı fettâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 94*). [*kal'asına, -sı, -na*]
3. Sarây içre var idi **kal'a** muḥkem
İletdiler nigârı anda ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 75*). [*kal'a,]*
4. Budur kim **kal'asıdur** cânun iḥsân
Görüñ Mecnûnı k'itdüğinden in'âm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 108*). [*kal'asıdur, -sı, -dur*]
5. Havâlisinde **kal'aydı** ded ü dâm
Bular kim her biriydi mest ü hûn-h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 110*). [*kal'aydı, -ydi*]
6. Hidâyet **kal'ası** bâbına fettâḥ
Çerâğ-eḫrûz-ı cân-ı ehl-i derdân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 8*). [*kal'ası, -sı*]
7. Şu resmedür ki **kal'a** genc üzre
Dem-i şîḫhatde çün kılmadı perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 46*). [*kal'a,]*

kalb: Kalp, gönül.

1. Kerâmetden giyindi hûk-ı ḥâş
Nüzul itdi yine **kalbî** pür iḥlâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 210*). [*kalbî, -i*]
2. Daḥı bigâne **kalb** u âşinâ-rû
Bugün ḥûbân-ı 'âlem iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 30*). [*kalb,]*

ka'l-bahr-i fi'l-himem: Cömertlikte umman gibi.

1. Ka'n-nûr-ı defiyü'l-leṭâfet ka'l-bedr fi's-şeref
Ka'l-ḳand fi'l-ḫalâvet **ka'l-baḥr-i fi'l-himem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 8*). [*ka'l-baḥr-i fi'l-himem,]*

ka'l-bedr: Dolunay.

1. Ka'n-nûr-ı defiyü'l-leṭâfet **ka'l-bedr** fi's-şeref
Ka'l-ḳand fi'l-ḫalâvet ka'l-baḥr-i fi'l-himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 7*). [*ka'l-bedr,]*

kalb-i a'dā: *Düşmanın kalbi, gönlü.*

1. Kabâyilden okıdup ceys-i enbûh
Kılayın kalb-i a'dâyı pür-endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 54*). [*kalb-i a'dā, -yı*]

kalb-i keşif: *Kara, katı kalp.*

1. K'aña bakmak açar kalb-i keşifi
Görünür çeşm-i bînâya çü mînâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 28*). [*kalb-i keşif, -i*]

kalb-i 'uşşāk: *Aşıkların kalbi.*

1. Münevver oldu hem-çün **kalb-i 'uşşāk**
Felek havzında hürşid-i cihân-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 4*). [*kalb-i 'uşşāk,]*

k'aldan: *Aldanmak.*

1. Bırakdı deşt-i çarha keh-keşân dām
Diler **k'aldanup** aña tāvūs-ı mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 97*). [*k'aldanup, -up*]

kaldır: *Yukarı doğru hareket ettirmek.*

1. İrişe çün bahâr-ı rûz-ı mahşer
Zeminden sebze gibi **kaldıram** ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 154*). [*kaldıram, -am*]
2. Anı **kaldurayın** toprakdan iy yâr
Degüldür gidecegi yoldan âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 22*). [*kaldurayın, -a, -yın*]
3. Bu sözlerden başın **kaldurdu** Mecnûn
Bilimedi ki kimdür pîr-i mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 1*). [*kaldurdu, -dı*]

kaldur: *Ortadan kaldırmak.*

1. Kem nazar eyler aña kim lütfuñ iğmâz eyleye
Yâhu kim **kaldurur** anı itse kaħruñ pây-mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 28*). [*kaldurur, -ur*]

kalem: *Kalem.*

1. Yazabilmedüm gice vaşfuñda bir beyti tamām
Şehd-i medhuñ lezzetinden iki şakķ oldu **kālem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 18*). [*kālem,]*
2. Çü şāh ol bârgāha hāzır oldu
Ķalemle levhe daħı nāzır oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 180*). [*kalemle, -le*]
3. Kalem ney-şekker ü naħmuñ gül-i ter
Düz ikisinden anuñ gül-be-şekker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 115*). [*kalem,]*
4. Kalem çek defter-i sâhirlige sen
'Alem dik kişver-i şa'irlige sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 117*). [*kalem,]*
5. Girüp meydân-ı naħma pes sır açdum
Ķalem naħlinden anda mîve şaçdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 152*). [*kalem,]*
6. Kalemle noķtadan düz dāne-i cev
Tuyûr-ı hikmeti çek dāme cev cev (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 109*). [*kalemle, -le*]
7. Ki içinde ola her hāli mektûb
Velikin ne **kālem** buldı ne kāğid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 31*). [*kālem,]*

kalem-dārende-i mecmū'a-ı ğayb: *Gayb defterinin kalemini elinde tutan.*

1. Nevā-yı bülbulūñ şavtına nāzım
Ḳalem-dārende-i mecmū'a-ı ğayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 9*). [*ḳalem-dārende-i mecmū'a-ı ğayb,]*

k'âlet-i zevk ü şafâ: *Zevk ve eğlenceye vesile.*

1. Eyüye yatlua baş itmeye pîç
Bu hâlet k'âlet-i zevk ü şafâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 71*). [*k'âlet-i zevk ü şafâ, -dur]*

kālīb: *Beden, vücut.*

1. Yağalar eylediler päre päre
Görüp ol **ḳālībı** sandılar el-ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 19*). [*ḳālībı, -i]*

kalkan: *Kalkan.*

1. Bu nüh **ḳalkān** ki biñ biñ var mîḥi
İdeler ḥarbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 80*). [*ḳalkān,]*

ka'l-kand: *Şekerli.*

1. Ka'n-nūr-ı defiyü'l-leṭâfet ka'l-bedr fi'ş-şeref
Ka'l-kand fi'l-ḥalâvet ka'l-baḥr-i fi'l-himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 8*). [*ka'l-kand,]*

kallās: *Kalleş, hileci, dönek.*

1. Ḳadīmiden meger var idi **ḳallāş**
Ḳapularında bir ḳarı ḳaravāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 21*). [*ḳallāş,]*
2. Eger ol tāifeden düşe bir baş
Öperek ḳaldurur yirden bu **ḳallāş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 22*). [*ḳallāş,]*

kalma: *Bitmek, tükenmek, yok olmak.*

1. Ol uçmaḳda yorulup peyk-i ḥazret
Per ü bālinde hiç **ḳalmadı** sür'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 158*). [*ḳalmadı, -dı]*
2. Ḳarârı **ḳalmayup** şevḳ-ile tırdı
Şebistânı yolın tıutup yügürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 15*). [*ḳalmayup, -y, -up]*
3. Çün ol meh-peykerüñ vaşfin işitdi
Ḳarârı **ḳalmayup** ârâmı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 40*). [*ḳalmayup, -y, -up]*
4. Meded eyle ki düşvâr oldu ḥâlüm
Ḳarâr u şabra **ḳalmadı** mecālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 26*). [*ḳalmadı, -dı]*
5. Tükendi şabrı vü gitdi ḳarârı
Elinde **ḳalmadı** hiç ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 4*). [*ḳalmadı, -dı]*
6. Şitâb-ile bularuñ der-peyine
Egerçi **ḳalmadı** altında merkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 71*). [*ḳalmadı, -dı]*
7. Ḳarârı **ḳalmadı** bir yirde çün bād
Gül endâmı ḥayālî birle nâ-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 34*). [*ḳalmadı, -dı]*
8. Cihānda **ḳalmadı** bir kılca ḳaydum
Beni bulduñ bugün sen bu çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 12*). [*ḳalmadı, -dı]*
9. Belâ zindânının ḳa'rında **ḳalmaḳ**
Bu renci kim çekersin rûz u şeb sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 88*). [*ḳalmaḳ,]*

10. Eger **ķalmadı** ġayrı üstüġ'āndan
11. Cihān-efrüz ola çün mihr enver
Çerāġ-ı şubġda **ķalmaz** iñen fer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 56*). [*ķalmaz,]*
12. 'Acebdür k'ol segān-ı üstüġ'ān-ġ'ār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 78*). [*ķalmadı, -dı]*
13. Tükendi **ķalmadı** şabr u mecālüm
Gel otur yanuma kim iy vefādār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 4*). [*ķalmadı, -dı]*

ķām: Arzu, meram, maksat.

1. Ki toplu şekker-i şükriye **ķāmum**
Pür ola bāde-i şevķiyle cāmum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 55*). [*ķāmum, -um]*
2. Buña virdüğini devlet eger **ķām**
Olara virmemişdi devr-i eyyām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 83*). [*ķām,]*
3. Ki olur bir nefesde **ķām** u nā-ķām
Hezārān yūnus-ı ma'nî saña rām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 15*). [*ķām,]*
4. Saçı olursa ger maķşūd u **ķāmuñ**
Nazar eyile kara zūlfine lāmuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 39*). [*ķāmuñ, -uñ]*
5. Ki men' itmezse taķdīr-i Ĥudāyı
Ururam **ķāmına** bu mübtelāyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 34*). [*ķāmına, -ı, -n, -a]*
6. Sıyup 'ahdı virürler düşmene **ķām**
Diker 'aşıķ nihāl-i mīve bāġa (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 34*). [*ķām,]*
7. Urındı rüy-ı şahrā reng-i sincāb
Göz ider gonca-ı bādām-ı ġōş **ķām** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 49*). [*ķām,]*
8. Aña geldüm ki **ķāmum** ola dāne
Beden kim çāh-ı ķa'ridur aña cāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 56*). [*ķāmum, -um]*

ķām: Üzölmek, mutsuz olmak.

1. Şitānuñ şiddetinden çarġ ġōd **ķām**
Güne karşı döner her rüz tā şām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 89*). [*ķām,]*

ķām u nā-ķām: İstekli isteksiz.

1. Fırāķa şabr iderdi **ķām u nā-ķām**
Özine cebr iderdi **ķām u nā-ķām** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 52*). [*ķām u nā-ķām,]*
2. Fırāķa şabr iderdi **ķām u nā-ķām**
Özine cebr iderdi **ķām u nā-ķām** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 51*). [*ķām u nā-ķām,]*
3. Tıtlur herkes aña **ķām u nā-ķām**
Ķanı bir baġt k'olmadı nigün-sār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 88*). [*ķām u nā-ķām,]*

ķām u nā-ķām: İster istemez.

1. Kaçan yāri ġamından ol dil-ārām
Dilese nāle kılmak **ķām u nā-ķām** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 110*). [*ķām u nā-ķām,]*
2. Açıldı ķufl-ı maġzen **ķām u nā-ķām**
Hemīn lāġza raķībān-ı ġaremgāġ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 6*). [*ķām u nā-ķām,]*

ķām vir: İstekleri yerine getirme.

1. Bu resme bī-vefālīķdur hemīşe
Sipenc-i dehr aña virmiş-durur **ķām** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 41*). [*ķām vir, -miş, -durur]*

ķamçı: Kırbaç.

1. Kıyās eyleñ niye irişdi hālî
Göricek **kañçı** zañmın yāl u bālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 70*). [*kañçı,]*
2. ‘Aşā **kañcısı** anuñ leng ħingi
Şitā eyyāmı idi ol zamān hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 2*). [*kañcısı, -+sı]*

kamer: Ay.

1. Kamer irüp ayağında kodı baş
Okıdı bî-‘aded tañsın ü şabāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 121*). [*kamer,]*
2. Kamer bir şemmesidür efserinüñ
Nigînidür Süheyl engüşterinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 25*). [*kamer,]*
3. Sipîhr-efgen-durur eflāk-ı heybet
Kamer efser-durur āfāk-ı sür‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 28*). [*kamer,]*
4. Livāsı cümle āfāk üzre manşür
Mu‘îni **kamer** ü a‘dāsı mañhür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 46*). [*kamer,]*
5. Meger bir şeb ki dehr olmışdı pür nūr
Kamer rahşān idi çün tal‘at-ı hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 2*). [*kamer,]*
6. Kamer kim gice ola bedr ü tabān
Tutulmaz gözden anuñ nūrî pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 45*). [*kamer,]*
7. Kamerden hāleye bu çarĥ-ı aħđar
Süd ile sākî-veş toldurdu şāgar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 9*). [*kamerden, -den]*
8. Cemāl-i Leylî ol cem‘ ortasında
Kamer gibi idi şem‘ ortasında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 32*). [*kamer,]*
9. Bu dilberlerle Leylî fi‘l-merātib
Kamer gibiydi hem-rāh-ı kevākib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 64*). [*kamer,]*
10. Nigārınuñ bu zībā şöĥbetinden
Kamer girdāba düşdi ĥayretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 50*). [*kamer,]*
11. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamāmı
Kamer oldu ‘arūs u gice dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 3*). [*kamer,]*
12. Kamer ĥutın felek baħrinde mellāĥ
Kamer māĥisini serdi-i şebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 118*). [*kamer,]*
13. Kamer ĥutın felek baħrinde mellāĥ
Kamer māĥisini serdi-i şebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 119*). [*kamer,]*
14. Kamerdür hāle içinde hüveydā
Niķābın açup itdi ‘arż-ı ruĥsār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 156*). [*kamerdür, -dür]*

kamer: Ay (gibi parlak ve güzel olan).

1. Kamer yüzden kanı ol kara gözler
Kanı ol nāz u şive ol leţāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 56*). [*kamer,]*

kamer-efser: Ay taçlı.

1. Şeh-i encüm-sipāh u ‘arş-ı dergāh
Kamer-efser cevān-baĥt āsumān-cāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 36*). [*kamer-efser,]*

kamer-hadd: Ay yanaklı.

1. Buyurduñ kim bizüm kavm içre bî-ĥad
Güzeller var **kamer-ĥadd** ü sehî-ĥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 36*). [*kamer-ĥadd,]*

kamer-ruh: Ay yanaklı.

1. Muḥaṣṣal ol perī-ruḥsār ṭannāz
Olup bir kaç **kamer-ruḥlarla** dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 16*). [*kamer-ruḥlarla, -lar, -la*]
2. Kamer-ruḥ dil-rübâlar çarḥa girdi
Neṣât âvâzesi gerdüne irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 25*). [*kamer-ruḥ,]*
3. Olup bir kaç **kamer-ruḥlarla** dem-sāz
Yiyüp içüp sürerdi 'ıyş u 'ışret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 6*). [*kamer-ruḥlarla, -lar, -la*]
4. Bilenler dirdi kim ol mâh-ı ferruḥ
Fülân şahrâda olur iy **kamer-ruḥ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 42*). [*kamer-ruḥ,]*

kamer-ruhsâr: *Ay yanaklı II sevgili.*

1. Vedâ' idüp **kamer-ruḥsâra** Mecnûn
Revân oldı vaṭangâhına maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 9*). [*kamer-ruḥsâra, -a*]
2. Kamer-ruḥsâr idi vü ḥîzrân kad
Saçı müşğîn idi vü çeşmi âhû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 36*). [*kamer-ruḥsâr,]*

kamer-tal'at: *Ay yüzülü II. Sevgili.*

1. Yanaram Ṭür-ı Müsî-veş tecellî nârına iy dil
Eger 'arz eylemezse ol **kamer-tal'at** baña didâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 8*). [*kamer-tal'at,]*

kamer-ves: *Ay gibi, aya benzeyen.*

1. Çün irdi on yaşına ol **kamer-ves**
Gönüller ḥirmenine urdı âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 11*). [*kamer-ves,]*
2. Çün irdi on yaşına ol **kamer-ves** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 1*). [*kamer-ves,]*
3. Ölince bulmayısarsın rehâyı
Bu resme sözler-ile ol **kamer-ves** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 57*). [*kamer-ves,]*

kâmet: *Boy, endam.*

1. Meclisünde âh u zârı deldi nâyûn bağrını
Kâmetini eyledi çengün figân ü nâle ḥam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 44*). [*kâmetini, -i, -n, -i*]
2. Çekilmiş cây-ı mıstar gibi mi'râc
Ki ṭurur **kâmetûn** killine muḥtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 108*). [*kâmetûn, -ûn*]
3. Nihâl **kâmeti** serv-i bihişti
Begenmez kaşrı rif'atde Bihişti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 41*). [*kâmeti, -i*]
4. Didî k'iy **kâmeti** serv-i ser-efrâz
Ruḥı verd-i nihâl-i gülşen-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 119*). [*kâmeti, -i*]
5. Vücûdî ğark-ı deryâ-yı ğam oldı
Nihâli **kâmeti** ğamdan ḥam oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 4*). [*kâmeti, -i*]
6. 'Aşâsı tire beñzer **kâmeti** yây
Ḥabişü's-şekl ü bed-simâ vü bed-rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 25*). [*kâmeti, -i*]
7. Vücûdün sāyesini görme ulı
Ki ide **kâmetûn** servine meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 56*). [*kâmetûn, -ü, -ñ*]
8. Eliflü na'llu 'aşık gibi zâr
Nigündür **kâmeti** vü târı bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 10*). [*kâmeti, -i*]
9. Sehî **kâmetlüler** merginde sur-nâ
İraklardan kara şem' idi güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 21*). [*kâmetlüler, -lû, -ler*]
10. Ḥayâdan **kâmetüm** naḥli büküldi
Bu deñlü suçsuzuñ yok yire kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 36*). [*kâmetüm, -üm*]
11. Ki yârum **kâmetindensin** nişâne
Ḥayât-ı cânsın u ârâm-ı dilsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 58*). [*kâmetindensin, -in, -den, -sin*]

12. Dilüni ‘ayb sözden eyle kütâh
Ne **kâmetde-durur** gör sen de hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 25*). [*kâmetde-durur, -de, -durur*]
13. Kej olur kej bağan göz baña muṭlaḳ
Egerçi **kâmetümdür** aşlda kec (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 25*). [*kâmetümdür, -üm, -dür*]
14. Belâ vü renc zencirinde beste
Benefşe şâhı gibi **kâmeti** ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 5*). [*kâmeti, -i*]

kâmet-i süsen: *Susam bitkisi boyunda.*

1. Yücelmiş **kâmet-i süsen** çü servi
Ki her gönce o servüñ bir tezervî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 53*). [*kâmet-i süsen,]*

kâmet-i ‘uşşâk: *Aşıkların fidan boyu.*

1. Kanlara şokup beni maḡbûn idersin ‘âkıbet
Bezm-i ğamda kâmet-i ‘uşşâkı çeng itmeklige (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 3*). [*kâmet-i ‘uşşâk, -ı*]

kâm-ı dil: *Gönlün isteği.*

1. Murâd-ı çeşm-i giryân kâm-ı dilsin
Qadüñdür şem’ olmış adı ‘ar’ar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 60*). [*kâm-ı dil, -sin*]

kâmil: *Ar. Büsbütün, tam, noksansız.*

1. Qomışlar cehlden adını Mecnûn
Kemâlâtıyla ol hüd **kâmil** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 45*). [*kâmil,]*

kâmil: *Bilgili, üstat, olgun.*

1. Kimin ‘âkıll kimini **kâmil** itmiş
Kimin ebleh kimini cāhil itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 103*). [*kâmil,]*
2. Hüner-mend idi ğāyet fāzil idi
Kemālāt içre ḥaylî **kâmil** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 6*). [*kâmil,]*
3. Hünerdür ‘ışk her **kâmil** katında
Dime mecnûn aña ‘âkıll katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 13*). [*kâmil,]*
4. Ki gey maḡbûlî idi bârgāhuñ
Hüner ehli vü ğāyet **kâmil** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 13*). [*kâmil,]*
5. Var-idi bir tayısı ol zamānda
Şāḥî vü **kâmil** ü şāḥib-hüner merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 5*). [*kâmil,]*

kâmil ol: *Olgunlaşmak.*

1. Perî-ruḥlardan evvel oldı kâmil
İki üç yılda oldı dāniş-āmüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 26*). [*kâmil ol, -dı*]

kamış: *Kamış, şeker kamışı.*

1. Qara yirden bitürür ḥādravâtı
Qamış dürcinde derc eyler nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 70*). [*kamış,]*

kām-kār: Kutlu, muradına ermiş.

1. Sikender kişverinüñ **kām-kārı**
Süleymān hāzretinüñ yādigārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 37). [kām-kārı, -ı]
2. Ferāgāt kişverinde **kāmkār** ol
Çeküp nefsüñ segin zencîr-i şabra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 50). [kāmkār,]

kām-nā-kām: İster istemez.

1. Kılāb öninde yatdı **kām-nā-kām**
Yine hem şubha dek zār u şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 54). [kām-nā-kām,]

kām-rân: Arzusuna, muradına ermiş, bahtiyar.

1. Hevā gülzârdan gösterdi âzer
Meger ol hûsn ilinüñ **kām-rânı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 33). [kām-rânı, -ı]

kamu: Bütün, hep.

1. Kamunun bildüğü 'ilmüñdedür cehl
Olupdur kârûña nisbet her iş sehl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 49). [kamunun, -n, -uñ]
2. Kamu küdsî melekler hürmetiçün
Dönen kat kat felekler hürmetiçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 69). [kamu,]
3. Anuñ âli vü aşhâbı hakiçün
Kamu etbâ' ü ahhâbı hakiçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 98). [kamu,]
4. Senüñ medhûñde iy peygamber-i pāk
Kamu 'âciz durur ifhām ü idrāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 98). [kamu,]
5. Çi ger bi-hadd-durur cürm-i şenî'üm
Kamunun şâfi'isin ol şefî'üm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 134). [kamunun, -nuñ]
6. Tapuñ ser-haylidür **kamûsı** hayluñ
Murād özündurur âher tufeylûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 91). [kamûsı, -s, -ı]
7. Okı bu cânibe gelsün bu gice
Kamu maşşûdını alsun bu gice (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 26). [kamu,]
8. Kamu sulţânlaruñ püş ü penâhı
Giriftâr-ı kemendi mäh u mähî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 111). [kamu,]
9. Kamu çün dâne-i nâr idi yek-sân
Hicâl-ı sırr-ı cân ardında pinhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 139). [kamu,]
10. Sa'âdet münisi ikbâl-ı yarı
Kamu maşşûdını virmişdi Bārî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 182). [kamu,]
11. 'Arab resmince çekdürdi ta'âmı
Konaqladı **kamu** hâşşı vü 'âmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 306). [kamu,]
12. Kamusı bir kafesdeydi giriftâr
Hep ol meh-pâreler mænend-i mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 12). [kamusı, -sı]
13. Ayağına varup yüz sürdüğini
Kamu andan işidüp gördüğünü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 40). [kamu,]
14. Kamunun hâşıl olduğun muradı
Özide kılduğun pāk i'tikâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 37). [kamunun, -nuñ]
15. Kamu gördüklerini h*âb içinde
Gülistân u sarây u âb içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 3). [kamu,]
16. Nüküş-ı mihr ü mäh-ı 'âlem-ârâ
Kamu ol âyinedendür hüveydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 50). [kamu,]
17. Ne deñlü var-ise hûbân-ı kabîle
Kamusınaydı server ol cemîle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 90). [kamusınaydı, -sı, -na, -ydı]
18. Ki zibâdur **kamusunuñ** cemâli
Cihânda birinüñ yokdur mişâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 39). [kamusunuñ, -sı, -nuñ]
19. Ne deñlü var-ise merdüm-zâdecükler
Kamu andan okırlardı muqarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 12). [kamu,]

20. Anuñ adına dirler Necd Tağı
Ƙamu vādileri ejder yatağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 40*). [*Ƙamu,]*
21. Bugün oldum ƙabilem içre ben hâr
K'ider yârânlarum benden **ƙamu** 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 46*). [*ƙamu,]*
22. Ƙamu endâmı zîbâ câmelerden
Egerçi oldı matbû' vü müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 35*). [*ƙamu,]*
23. Ƙamusı dürr-i pâk-i dürc-i 'işmet
Arada Leylî mâh-ı burc-ı 'işmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 23*). [*ƙamusı, -s, -ı]*
24. Ƙamu meyhâneler içinde mestân
İdinürler bu naķşî zıkr ü dastân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 33*). [*ƙamu,]*
25. Cihânı tütüdi günden güne nâmı
Ƙamu âşüftelik oldı tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 18*). [*ƙamu,]*
26. Ƙarâbeti vü ƙavmi bî-nihâyet
İderlerdi **ƙamu** 'izz ü ri'âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 34*). [*ƙamu,]*
27. Varup sızduğı yirleri aradı
Ƙamu tağı vü şahrâyı taradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 42*). [*ƙamu,]*
28. Olalıdan senüñle yâr çün yâr
Ƙamu ƙârum yile gitdi zihî ƙâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 28*). [*ƙamu,]*
29. Ƙamu olmışlar idi âhene ğarķ
Kılıç oynatmada her biri çün berķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 67*). [*ƙamu,]*
30. Bahâdırlar **ƙamu** çün nîze serdâr
Kemer bağlandılar ƙılmağa peygâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 69*). [*ƙamu,]*
31. Baña yâr idi evvel ƙavm-i dildâr
Ƙamusı düşmen oldı şimdi iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 24*). [*ƙamusı, -sı]*
32. Ƙılup divân okıtdı ehl-i harbi
Ƙamusına yidürdi rıfķ-ı cerbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 46*). [*ƙamusına, -sı, -na]*
33. Bizi tütğil **ƙamu** maķtûl ü mürde
Çü bir kaç haste vü bî-çareyüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 6*). [*ƙamu,]*
34. Hâcâletden **ƙamu** h'wâr u helâkuz
Bilürsin kimse çün tutmaz cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 18*). [*ƙamu,]*
35. Ƙamu fermânuña cândan muķî'üm
Velîkin göz göre ferzendin âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 56*). [*ƙamu,]*
36. Misâlingen anuñ virmez nişânı
Çü bildüñ sen **ƙamu** haşşiyetini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 13*). [*ƙamu,]*
37. Nihâyetüz **ƙamu** rengin ü zîbâ
Müheyyâ eyleyüp emr itdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 60*). [*ƙamu,]*
38. Ƙamu uyhuya vardı ins ü hayvân
Diledi bağ-ı hüsninden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 24*). [*ƙamu,]*
39. Elinde hem tutar bir şeb-çerâğı
Ƙamu olmış harim-i bağ u gülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 29*). [*ƙamu,]*
40. Ƙamu bed-'ahd olur bî mürüvvet
Vefâ levhi yazıldığı zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 42*). [*ƙamu,]*
41. Ƙamudur bir birinden bî-vefâ-ter
Gözetmezler cihânda ğayret ü nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 32*). [*ƙamudur, -dur]*
42. Ki ƙanından **ƙamu** küh oldı gül-reng
Dögüp kıldı vücûdın ƙare ƙare (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 4*). [*ƙamu,]*
43. Nazar ƙıl dehr olardan kime ƙaldı
Ƙamu gitdi 'azîz ü dîn-perestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 61*). [*ƙamu,]*
44. Ƙılardı kuyruğıyla süpürüp pâk
Ƙamu vahşilere olmış-iken hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 55*). [*ƙamu,]*
45. İrişmeyince diñlenmezdi pâyı
Ƙamu menzillerinde evvel âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 101*). [*ƙamu,]*
46. Ki beslerdi gice gündüz buları
İder muhsin **ƙamu** halkı müsahhar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 115*). [*ƙamu,]*
47. Aña leşker idi ol bunlara şâh
Ƙamusı hükmineydi bende-fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 45*). [*ƙamusı, -s, -ı]*
48. Ƙamu müşkilleri idermiş âsân
Başından gidüben ğaflet şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 104*). [*ƙamu,]*
49. Ƙamusı hizmetinde idi ƙâyim
Ƙılasañ sen dağı ger cüd ü ihsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 114*). [*ƙamusı, -s, -ı]*
50. Ƙamu var bende şart-ı sügvârı
Ğurâba virmeden ğayrı ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 156*). [*ƙamu,]*

51. Kamusı ceybin itdi päre päre
Didiler k'iy şikeste-hâtır u zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 14). [kamusı, -s, -ı]
52. Kamu yârânı terk eyledi anı
Gidüpdür âdemîlik şimdi elden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 88). [kamu,]
53. Çekilüp kılmadı perhîz hergiz
Kamu derde devâ perhîz iledür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 41). [kamu,]
54. Kamuya boredur ölmek mu'ayyen
Eger bir habbe borcuñ olsa ma'lûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 70). [kamuya, -y, -a]
55. Kamu hakkında dirler âferîn bād
Tutarsañ sen dañı ol haşleti hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 36). [kamu,]
56. Kamu gavgâ cihândan ref ' olmış
'Ayân kılmış 'arûs-ı çarh-ı didâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 12). [kamu,]
57. Ger irkek ger dişi ger hâşş u ger 'âm
Kamusı ardına düşdiler anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 29). [kamusı, -s, -ı]
58. Okurdu vaşf-ı Leylîde gazeller
Kamu eş'ârını Zeyd-i diger-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 31). [kamu,]
59. Yatur mañmûr yir yir tāk-ı engür
Şahârîde **kamu** mürde çemenler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 71). [kamu,]
60. Kamu çāk itdiler ğamdan giribān
Giriv-i nāle çıkdı āsumāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 62). [kamu,]
61. Nişān-ı haddidür bir lāle-rūyuñ
Kamu hıştān ki ferş-i āsitāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 143). [kamu,]
62. Ōñi soñı **kamu** hıçdūr **kamu** hıç
Gül ü sünbül ki ol bitürür hāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 146). [kamu,]
63. Ōñi soñı **kamu** hıçdūr **kamu** hıç
Gül ü sünbül ki ol bitürür hāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 146). [kamu,]
64. Kamudur bî-şebāt u zışt ü murdār
Kişi k'olmaya gönlünde küdüret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 128). [kamudur, -dur]
65. İder soñra **kamusın** hār u hāşāk
Cihānda bitdi mi bir serv-i hurrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 148). [kamusın, -sın]
66. Ki cennetde niçedür anlar āñir
Kamu fānī bu 'ālem hākdūr hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 97). [kamu,]
67. Kamusın bağladı vü şardı muhkem
Yeñiyle yüzünñ sildi ğubārın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 28). [kamusın, -n]

kan: Kan, kan gibi kıpkırmızı renk.

1. Ne resme gördise vîrān içinde
Gözi zevraklarını **kan** içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 32). [kan,]
2. Çerāğ-ı vaşl-ı mañlûbindan ayru
Dökerdi giceler **kan** çeşmi her sū (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 6). [kan,]
3. İdüp her lāhza bir dürlü bahāne
Döker yaş yirine **kan** ol yegāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 116). [kan,]
4. Pür idüp **kan** yaşıyla gözlerini
Didi kavmine Mecnûn sözlerini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 73). [kan,]
5. Reg-i tenden ki deşte atılır **kan**
Olur kîn çarhına kavş-ı kuzah şan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 49). [kan,]
6. Tolup **kan** cüş eyler dīg-i serler
K'aña serpüş gibidür siperler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 57). [kan,]
7. Tıutup **kandan** piyāle tīg-i ber-dest
Zemini cur'asından eyledi mest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 45). [kandan, -dan]

kan: (cevherlerin) kaynağı.

1. Tıtarılmış anası mihrinden âteş
Görüp **kān** u vefādan gevherini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 13). [kān,]
2. Ki var idi 'Arab mülkinde bir mîr
Sehā vü lutf **kānı** vü cihān-ğîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 168). [kānı,]

3. Hayā deryāsı vü āzerm **kānı**
Melāḥat menba‘ı vü şerm **kānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 73*). [**kānı**,]
4. Hayā deryāsı vü āzerm **kānı**
Melāḥat menba‘ı vü şerm **kānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 74*). [**kānı**,]
5. Sa‘âdet-mend idi ḥayl u ḥaşem-dâr
Mürüvvet **kānı** idi hem direm-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 28*). [**kānı**,]
6. Ki pür güldür cinân dünyâ tolu ḥâr
Dür ü gevher taleb eyle ko **ḳānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 101*). [**ḳānı**,]

kan: Kan II hayati sıvı.

1. Kanlara şokup beni mağbûn idersin ‘ākıbet
Bezm-i ğamda ḳāmet-i ‘uşşāḳı çeng itmeklige (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 2*). [**ḳanlara**, -lar, -a]
2. Çü bir gevher ki zāhir ola k’andan
Biter niçe cigerde **ḳanlar** andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 208*). [**ḳanlar**, -lar]
3. Ki görmişdi ḥarābe içre anı
Dökerdi gözlerinden ḥāke **ḳanı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 26*). [**ḳanı**, -ı]
4. Belā bezminde bulmayup murādı
Çi ger **ḳanından** idinmişdi zādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 12*). [**ḳanından**, -ın, -dan]
5. Çeküp çāk eyledi pîrāhenini
Yaşından **ḳana** ğarḳ itdi zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 6*). [**ḳana**, -a]
6. Gözinüñ minnetinsüz ol ciger-ḥûn
Teninden bağı **ḳanım** dökdi bîrûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 22*). [**ḳanın**, -ın]
7. İki **ḳandan** deñizdür oldı cüşân
Dilirân mevc-veş anda ḥurûşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 11*). [**ḳandan**, -dan]
8. Serinde nîzenüñ tinnîn-i şaf-der
Şan oldı **ḳandan** meş‘al münnevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 36*). [**ḳandan**, -dan]
9. Şan oldı rezmgehe **ḳandan** gülîstân
Ki bülbüldür içinde zāğ-ı nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 69*). [**ḳandan**, -dan]
10. Mürüvvet eyleseñ bir dahı ḥānum
K’ölice kalmasa boynuñda **ḳanum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 40*). [**ḳanum**, -um]
11. O şahrānuñ ne deñlü varsa sengi
Bulaşup **ḳana** lâ‘le döndi rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 24*). [**ḳana**, -a]
12. Bulut gibi ğubâr ağdı havāya
Ki **ḳandan** yağdı bārân ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 40*). [**ḳandan**, -dan]
13. Baña ol **ḳan-ile** tolmış āb-iledür
Külâlem kim ruḥum üstinde çîndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 36*). [**ḳan-ile**,]
14. Fiğānuñla yaşıñdan özge hem-dem
Ciger **ḳanı** durur her dem şarābuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 35*). [**ḳanı**,]
15. Yiter kılduñ şehā yok yire **ḳanı**
Ne bizüm ölmemüzden fā‘ideñ var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 20*). [**ḳanı**, -ı]
16. Ḥayādan ḳāmetüm naḥli büküldi
Bu deñlü suçsuzuñ yok yire **ḳanı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 37*). [**ḳanı**, -ı]
17. Gözin yummadı bir dem dökmeden **ḳan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 90*). [**ḳan**,]
18. Akıtma ḳanlarımı **ḳanı** vardur
Degüldür bî-vefā çün bu zebûnlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 32*). [**ḳanı**, -ı]
19. Akıtma **ḳanlarımı** ḳanı vardur
Degüldür bî-vefā çün bu zebûnlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 32*). [**ḳanlarımı**, -lar, -ı, -nı]
20. Ki **ḳandan** mevc urur deryā gözinde
Yine bir lâḥzada ‘aḳlı dirilür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 14*). [**ḳandan**, -dan]
21. Gözi **ḳanıyla** yolları bezerken
Ḳazā bir gün irürdi nāgehānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 2*). [**ḳanıyla**, -ıyla]
22. Elüñde var ‘aşā mānend-i Mūsā
Ol arada biraz gözden döküp **ḳan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 65*). [**ḳan**,]
23. Ebā‘an-ced cihān içre mükerrrem
Su gibi **ḳan** revān itmekte çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 75*). [**ḳan**,]
24. Ki **ḳanından** ḳamu kūh oldı gül-reng
Dögüp kıldı vücūdın kare kare (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 4*). [**ḳanından**, -ın, -dan]
25. Sen itdüñ güllerüñi zāğa teslîm
Ciger **ḳanı** yirem ben nite kimden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 33*). [**ḳanı**, -ı]

26. Yiñümden budur aķduđı benüm **ķan**
Ol anda nişterden muţtarıbdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 62*). [**ķan**,]
27. Ki görüp anı cüş itmeye **ķanı**
Ėarâb olmağa mâyıldür çü râyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 40*). [**ķanı**, -ı]
28. Ki **ķandan** lâle-reng itdi zemîni
Didi kim ķande gitdüñ iy peder âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 46*). [**ķandan**, -dan]
29. Ki çekdi sîneñi pehlûsına Ėâķ
Ciger **ķanı** yerem derdüñle her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 107*). [**ķanı**, -ı]
30. Saçup **ķan** gözlerinden kıldı feryâd
Olup meşhedleri üstine Ėâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 26*). [**ķan**,]
31. Gelüp şarmaşur aña hem-çü yârân
Meger yir **ķanı** içün ol hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 111*). [**ķanı**, -ı]
32. Ciger **ķanın** yir ol dîvâne miskin
Ėavâlisin vühûş-ı âdemi Ėâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 86*). [**ķanın**, -ı, -n]
33. Aķıdup gözlerinden her biri **ķan**
Didiler k’iy Ėarâb olan vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 2*). [**ķan**,]
34. Firâķuñdan revân eyler gözi **ķan**
Leb-ı cûda Ėıramân ol şabâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 14*). [**ķan**,]
35. Gözinden **ķan** saçar ol bülbül-i zâr
Bu nağme irdi geldikde şümâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 48*). [**ķan**,]
36. Ayıt kim söyleyin bir kaç kelâmı
Yeter **ķan** yaş akıtdı gözlerinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 203*). [**ķan**,]
37. Müşevveş Ėâl her lâğza sitemden
Gözinden yaş yirine **ķan** saçılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 19*). [**ķan**,]
38. Dem-i serdüñden ol kâfûr-efşân
Dağı **ķanlı** kefen şar kim şehîdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 31*). [**ķanlı**, -lu]
39. Ki diyeydüñ pür itdi **ķan** cihânı
Figân idüp başına koydı toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 24*). [**ķan**,]
40. Ki **ķandan** yundı âb-ı zindeğânı
Şu deñlü nâle kılop urdı çarĖı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 20*). [**ķandan**, -dan]
41. Gözinden dökdi ķanlar kûze kûze
Şu resme dökdi ol mâğ üzre **ķanı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 19*). [**ķanı**, -ı]
42. K’iñiletđi anuñ eĖĖâmı çarĖı
Yaşından şol ķadar akıtdı **ķanı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 23*). [**ķanı**, -ı]
43. İdüpdür Ėark-ı Ėûn-ı şîr-i merdân
İçer mey gibi **ķanı** yok dehânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 123*). [**ķanı**, -ı]
44. Añup ‘adlini ‘ahd itdi şurâğı
Ki içmeye meyüñ **ķanını** dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 112*). [**ķanını**, -ı, -n, -ı]

ķan: Vücuttaki hayati sıvı. II Gözyaşı.

1. Teninde muntazır çıķmađa cânı
Revân idüp gözinden **ķanlı** seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 21*). [**ķanlı**, -lu]
2. Ol eydürdi vü bu ağlardı **ķanlar**
Ol oldu ‘ışķ-kârında aña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 24*). [**ķanlar**, -lar]
3. Gözinden dökdi **ķanlar** kûze kûze
Şu resme dökdi ol mâğ üzre ķanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 18*). [**ķanlar**, -lar]
4. Dökerdi Zeyd gözden **ķanlı** seyli
Anuñ gibi ere Ėaķ rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 4*). [**ķanlı**, -lu]

ķan ağla: Kanlı gözyaşı dökmek | çok üzölmek.

1. Şeh öñinde ķodı yüz yire çün Ėâķ
Didi ķan ağlayup k’iy şâğ-ı a’zâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 29*). [**ķan ağla**, -yup]

ķan dök: Kanlı gözyaşları dökmek | çok üzölmek.

1. Başını kesseler artar ziyâsı
Yüzüm yırtup yeter dökdi gözüm ķan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 67*). [**ķan dök**, -di]

2. ‘Aceb şürîde-ḥāl oldum reh-i ‘ışkında ol mâhuñ
Ki gelse yāduma adı doker ẓan gözlerüm şad bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 6*). [*ẓan doker,]*

kan dök: *Kan dökmek, canına kıymak, öldürmek.*

1. Buyurdi leşkerine her kim anı
Buluben sinesinden dökē ẓan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 38*). [*ẓan dök, -e-]*
2. K’o sayd oldı saña sen aña sayyād
Yazuḡdur dökme ẓanın iy sitem-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 35*). [*ẓan dök, -i, -n-me]*
3. Er oldur kim ölüden dökmeye ẓan
Şav üstümüzden iy şeh bu belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 10*). [*ẓan dökme, -ye]*

kan düş: *Kan sıçramak.*

1. Ölürem soñra düşer boynına ẓan
Dir idi ẓorḡma k’idem teraḡḡum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 70*). [*ẓan düş, -er]*

kan kusdur: *Kan kusturmak II Bezdirmek.*

1. Ki ẓan ẓusdurmadı āḡir ol ‘acūze
Bu bâḡuñ naḡlı gösterdi mi bergi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 110*). [*ẓan ẓusdur, -ma, -dı]*

k’aña: *Ki ona.*

1. Müdām iş üzredür ked-bānūyı ḡāk
K’aña penbe seherdür ẓarḡ-ı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 26*). [*k’aña,]*
2. Getürdüm pes ele bir dürr-i meknûn
K’aña kıymet degül şad genc-i Ẓārûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 10*). [*k’aña,]*
3. Çıḡardum gerçi niçe dürr-i şevvār
Velî derdā k’aña yokdur ḡarîdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 132*). [*k’aña,]*
4. Ne māye k’aña virürdi ḡidādan
Pür iderdi derûnını şafādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 295*). [*k’aña,]*
5. Ne seng ü çüb k’aña ẓoḡmurdı
Gül ü serv-i riyyāz-ı cān şanurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 59*). [*k’aña,]*
6. Ferāḡat kıldı çün bildi ḡaḡıḡat
K’ana ḡār itmeyiserdür naşîḡāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 28*). [*k’ana,]*
7. K’aña ben kim bu ‘aşruñ mihteriyem
Mişāl-i mihr kızḡun müşteriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 103*). [*k’aña,]*
8. ẓolup ẓan cūş eyler dîḡ-i serler
K’aña serpüş gibidür siperler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 58*). [*k’aña,]*
9. K’aña sürme yirine giriser mîl
Cihāndan devşürüp būngāḡ u raḡtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 16*). [*k’aña,]*
10. K’aña āḡîr irişmemişdür āfet
Ye ẓanı bir ḡarābe bu cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 84*). [*k’aña,]*
11. Ki bulmamışdur er andan murādı
Didi Mecnûn dilerven k’aña ben lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 47*). [*k’aña,]*
12. Ne kâḡıd k’aña inşā ola nāmem
Götürürmiş meḡer kim ol müsāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 50*). [*k’aña,]*
13. Bularla ẓutmuş-ıdı üns ü ülfet
K’aña her beyza-i mārān-ı vādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 93*). [*k’aña,]*
14. K’aña ‘aks-i çiçek düşdi sefidāc
ḡabābuñ heykelini gösterür şaḡḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 56*). [*k’aña,]*
15. K’aña divānelik virmiş ḡalāşı
Hüner-mend saḡî vü pāk-gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 8*). [*k’aña,]*

16. K'aña dil virüp idinmişdi maṭlûb
Hem anı kız da cāndan sevmiş idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 20*). [*k'aña,]*
17. Şafâ mir'âtdur güyâ cebîni
K'añadur dest-i çüb-ı sîm bîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 48*). [*k'añadur,]*
18. K'aña ejder idi zülfi nigeḥ-bân
Şeker-güftâr idi vü erğuvân-ḥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 34*). [*k'aña,]*
19. K'aña vire şeref hem-çün melek 'ışk
'Acebdür kim ol iki 'âşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 54*). [*k'aña,]*
20. Kefen kaydın göre yâ ol ğarîbe
Ne yârı var **k'aña** kılup hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 19*). [*k'aña,]*
21. K'aña kândil olmuş mihr-i enver
Yücelmiş şol kadar ol kûbbe-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 44*). [*k'aña,]*
22. K'aña bakmaḳ açar ḳalb-i keşifi
Görinür çeşm-i bînâya çü mînâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 28*). [*k'aña,]*

k'aña: Anne, valide.

1. Tır evden yaña gidelüm gözün aç
K'anañdur anda didârûña muḥtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 136*). [*k'anañdur, -ñ, -dur]*
2. Olur ol duḥterün ehlîyyeti az
K'anası ḥüsnî ile eyleye nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 106*). [*k'anası, -sı]*

kana: Kanamak, kan gelmesi.

1. Eliyle başını yirden götürdi
Cigerden **kanayup** ḥûn-ı derûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 61*). [*kanayup, -yup]*

kanâ'at: Tokgözlülük, yetinme.

1. Kanâ'at ḥaşletin itmekdür izḥâr
Ġanîmetdür cihân içre kanâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 44*). [*kanâ'at,]*
2. Kanâ'at ḥaşletin itmekdür izḥâr
Ġanîmetdür cihân içre **kanâ'at** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 45*). [*kanâ'at,]*
3. Kanâ'at tîġına gerdân-ı âzı
Ḳo 'uzlet ḥırsuñı ber-dâr ḳılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 34*). [*kanâ'at,]*
4. Rızâñı dil serîrine emîr it
Kanâ'at taḥtî üzre şehriyâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 49*). [*kanâ'at,]*

kanâ'at eyle: Yetinmek, kanaat etmek.

1. Kanâ'at eyleyen bulur hidâyet
Neşâtından bu temsilün ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 46*). [*kanâ'at eyle, -yen]*
2. Kanâ'at eylediler şormağa ḥâl
Egerçi eylediler şöḥbet ü zevḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 22*). [*kanâ'at eyle, -di, -ler]*
3. Firâḳ ü miḥnete eyle kanâ'at
Ki şâyed irüre baḥt-ı ḥümâyûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 66*). [*kanâ'at eyle,]*

kanâ'at kıl: Yetinmek.

1. Degüldi mültefit bu şaydgâha
Kanâ'at ḳılmış-idi gerd-i râha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 58*). [*kanâ'at kıl, -mış, -idi]*

kanā‘at kıl: Anlamak, razı olmak.

1. Żarūrî görmege kıldı kanā‘at
Bu resm-ile geçinürlerdi her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 106*). [*kanā‘at kıl, -dı*]
2. Çi ger hazz itdi likin ivdi ğāyet
Żarūrî va‘deye kıldı kanā‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 80*). [*kanā‘at kıl, -dı*]

kanad: Kanat, uçma organı.

1. Gehî kerkes **kanadı** aşıyānı
Cebel şehliğine buldurdı ğāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 48*). [*kanadı, -ı*]

kand: Şeker.

1. Sözi **kandi** lebinden şekkeristān
Şaçınuñ sünbülinden yüzi büstān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 81*). [*kandi, -i*]
2. K’içinde pürdür anuñ **kand** uvağı
Saña virdüm bugünden ol nigārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 76*). [*kand,]*
3. Ki ya’nî hasteye yidürdiler **kand**
Dağı eylediler çok dürlü timār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 32*). [*kand,]*

k’anda: Ki orada.

1. Hem irdi emr **k’anda** ferş-ber-ferş
Varup eyledi istikbāl aña ‘arş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 173*). [*k’anda,]*

k’anda: Ki onda.

1. Toldı şādiden zamānuñda memālik şöyle kim
Zerre deñlü yir bulunmaz **k’anda** ārām ide ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 40*). [*k’anda,]*
2. Kişi **k’anda** yürüdi ğuşşadan dest
Ne mey ol la‘lden olurdı sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 37*). [*k’anda,]*
3. Gelür ol ğār öñine **k’anda** Mecnûn
Dökerdi yaş yirine dîdeden hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 35*). [*k’anda,]*

k’andan: Ki ondan.

1. Çü bir gevher ki zāhir ola **k’andan**
Biter niçe cigerde kanlar andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 207*). [*k’andan,]*
2. Cerîde yeg-durur **k’andan** ola pāk
Budur görünmemekden aña ma’nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 196*). [*k’andan,]*
3. Ölürlen ide telkîn-i şehādet
Ne kes **k’andan** vaşiiyyet eyleye ğuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 21*). [*k’andan,]*

kande: Nerede, nasıl.

1. İdüp hırşum elin bî-fer ü kütāh
Ayağum toğru başdur **kandese** iy şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 62*). [*kandese, -se*]
2. Var-ise **kande** bir cüd ehli sulţān
Urur çākerliginden lāf her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 109*). [*kande,]*

3. İşitse **ķande** bir ‘uryān ya bir aē
İderdi şöyle k’ili aña muhtāc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 179*). [*ķande,]*
4. Yoē āēāhı ki **ķandedür** makāmı
Ya kimdür ol nedür ‘ālemde nāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 37*). [*ķandedür, -dür]*
5. Bulıřduēından isterdi ķaberler
Ki **ķande** olur ol serv-i semen-ber (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 40*). [*ķande,]*
6. Ki **ķande** görseler ol nā-tuvānı
İderler ķatlırmeyüp emānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 43*). [*ķande,]*
7. Ki **ķande** bulsalar sen ēam-řināşı
Helāk ideler iy cān āřināşı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 25*). [*ķande,]*
8. Çü Leylî bu ķaberden oldı āēāh
Ki ol miskîne **ķandedür** vaťangāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 84*). [*ķandedür, -dür]*
9. Nireden geldüñ ü **ķande** gidersin
Ayıtdı k’atañum ben pîr-i nālān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 70*). [*ķande,]*
10. Felek saķfına kimdür k’ire bile
Alup cānını **ķande** kaçsun ādem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 81*). [*ķande,]*
11. Ki ķandan lāle-reng itdi zemîni
Didi kim **ķande** gitdüñ iy peder āh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 47*). [*ķande,]*
12. Ki mülküñ ķalmadı oēluña eyvāh
Seni iy ēam-lı*arum **ķande** arayın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 49*). [*ķande,]*
13. Aña göstereyin kim **ķandadur** rāh
Ol a’māyı gelüp bu serv-i dil-cü (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 24*). [*ķandadur, -dur]*
14. Velikin **ķande** olur řevķ-i bülbül
Bulur kebkîyle de gülzār zînet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 104*). [*ķande,]*
15. Gidersin **ķande** çekse ihtiyāruñ
ēamumdan özgeden pervā yimezsın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 28*). [*ķande,]*
16. Uş ol dem boynuñadur vebālüm hōd
Ķanı sen **ķandesin** ya ķandeyüm ben (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 3*). [*ķandesin, -sin]*
17. Uş ol dem boynuñadur vebālüm hōd
Ķanı sen ķandesin ya **ķandeyüm** ben (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 3*). [*ķandeyüm, -yüm]*
18. Te’ařşuķ cānına ēavēā bıraķsa
Aradup **ķande** ise şuyladurdı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 9*). [*ķande,]*

ķand-ı leb: Dudaēın şekeri II Dudaēın tatlılıēı.

1. Bu sevdādan ki bozulmış mizācuñ
Kimüñ ķand-ı lebindendür ‘ilācuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 92*). [*ķand-ı leb, -in, -den, -dür]*

ķand-ı leb-i sekker-feřān: şeker saēan dudaēımın tatlılıēı.

1. Ziyāde oldı anda ‘illet-i merg
Görün ķand-ı leb-i şekker-feřānın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 63*). [*ķand-ı leb-i şekker-feřān, -ın]*

ķand-ı teberzed: şeker kamışı.

1. Yüzi dibāce-i hüsne ser-āēāz
Sözi **ķand-ı teberzed** hāne-i nāz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 42*). [*ķand-ı teberzed,]*

ķandîl: Çeraē, kandil, meşale.

1. K’aña **ķandîl** olmış mihr-i enver
Yücelmiş şol ķadar ol ķubbe-i pāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 44*). [*ķandîl,]*

ķanēı: Hangi.

1. angı küh u deşte ‘azm itseñ şikâr içün çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağırında havfünden verem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37). [angi,]

k’anı: Ki onu.

1. Ki bir efsânedur pür sihr ü efsûn
Şol erden **k’anı** ‘ışk itmişdi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 102). [k’anı,]
2. Yazılmış bir ‘âceb taşvîr **k’ânı**
Hasedden cân vireydi görse Mânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 95). [k’ânı,]
3. Bu ‘âlemde degüldi ol kişi er
K’anı pîşe tutınmazdı muarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 10). [k’anı,]
4. Ricâdur azretüñden **k’anı** bî-güft
İdesin bülbül-i nâlânıla çüft (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 13). [k’anı,]
5. K’anı düşmen görüp olmaya andân
Degüldür kimseye bâkî zamâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 166). [k’anı,]
6. Tarîk-ı fitneye de basmazam pây
Bir iş **k’anı** arâm itmiş ola a (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 191). [k’anı,]
7. K’anı hiç itmedi minet tegergi
Saña çün-kim mutî ‘ olmadı bu taht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 112). [k’anı,]
8. K’anı kahr âteşi kılmadı hîzem
Eger var-ise sende ‘aql u idrâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 150). [k’anı,]
9. K’anı hiç eylemedi tîşe-i bād
Kime virdi zer ü sîmi çü nergis (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 108). [k’anı,]
10. K’anı kılmadı âhîr yine müflis
Çü dehr-i düna budur ‘âdet ü kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 110). [k’anı,]

kâni: Hani.

1. Yaar kebk âteş-i âhına şeh-per
Ki dir derdâ **ani** gülzâr-ı aker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 102). [ani,]
2. anı ol va‘de vü ‘özü ü dilekler
Ki yârı baña kılmışduñ muarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 13). [ani,]
3. Diyüp bir sözi altında alan şâh
ani ol kim diridüñ baña her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 11). [ani,]
4. Çadırur kim **ani** gülzâr-ı âzer
Şudan biryânlığa gelmişdi mâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 10). [ani,]
5. Eyit kim ‘aybsuz ‘âlemde kim var
Cihân içre **ani** bir kime bî-‘ayb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 41). [ani,]
6. K’iletmezdüñ saña ben bu gûmañı
ani ol itdügüñ ‘ahd ü yeminler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 53). [ani,]
7. K’aña âhîr irişmemişdür âfet
Ye **ani** bir arâbe bu cihânda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 85). [ani,]
8. Güç-imiş gördüm ü öğrendüm el-ân
ani ol dem ki virürdüñ baña pend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 55). [ani,]
9. Kimüñ derdine olduñ sen giriftâr
ani ol ‘ahd ü avl ü yârlıklar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 55). [ani,]
10. anı ol bendeñe dildârlıklar
ani ol döstluk yâ âşinâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 56). [ani,]
11. anı ol bendeñe dildârlıklar
ani ol döstluk yâ âşinâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 57). [ani,]
12. Nedür şimdi baña bu mübtelâlık
ani ol avl ol peymân ü sevgend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 59). [ani,]
13. anı ol ‘ahd ü yâ ol mihr ü peyvend
Şıyup ger ‘ahdi geçdüñse vefâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 60). [ani,]
14. Ne kılduñ ata mı ana mı **ani**
Vefâsuzdur bu gerdün-ı cefâ-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 50). [ani,]
15. Uş ol dem boynuñadur vebâlüm hûd
ani sen andesin ya andeyüm ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 3). [ani,]
16. anı bencileyin bir dağı bendeñ
Ğamuñdan özge mu‘tadum yok ir giç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 22). [ani,]

17. Topuğa dek gil içre kıldılar zār
Ḳanı 'ālemde bir vakt-i muvāfiḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 145*). [**ḳanı**,]
18. Ḳanı kim olmayaydı bād-bānı
Gemim olmazdan evvel mevcden ğarḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 48*). [**ḳanı**,]
19. Ḳanı zevcüm diyü kılarıdı efgān
'Arabda ol zamān bu idi kânûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 114*). [**ḳanı**,]
20. Ḳanı āvāze-i tabl-ı seḥergāh
Benüm gibi cihān içinde yā Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 44*). [**ḳanı**,]
21. Veyā ğonca dehen ne hāmūş olduñ
Şeker-dilden **ḳanı** ol tatlu sözler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 55*). [**ḳanı**,]
22. Ḳamer yüzden **ḳanı** ol kara gözler
Ḳanı ol nāz u şive ol leṭāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 56*). [**ḳanı**,]
23. Ḳamer yüzden **ḳanı** ol kara gözler
Ḳanı ol nāz u şive ol leṭāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 57*). [**ḳanı**,]
24. Ḳanı ol luṭf-ı iḥsān ol feṣāḥat
Ḳanı ol serv gibi şalınan ḳad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 58*). [**ḳanı**,]
25. Ḳanı ol luṭf-ı iḥsān ol feṣāḥat
Ḳanı ol serv gibi şalınan ḳad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 59*). [**ḳanı**,]
26. Ḳanı ol gül gibi zībā vü ter ḥad
'Arab içre ne deñlü varsa a'yān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60*). [**ḳanı**,]
27. Ḳanı ol zülfi sünbül çeşmi nergis
Gelecegin bilüp ol gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 86*). [**ḳanı**,]
28. Anı aldayımaz hergiz bu şüret
Ḳanı Hüsrev ḳanı Dārā ḳanı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 131*). [**ḳanı**,]
29. Anı aldayımaz hergiz bu şüret
Ḳanı Hüsrev **ḳanı** Dārā **ḳanı** Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 131*). [**ḳanı**,]
30. Anı aldayımaz hergiz bu şüret
Ḳanı Hüsrev **ḳanı** Dārā **ḳanı** Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 131*). [**ḳanı**,]
31. Ḳalan maḥremlerinden bî-naşib āh
Ḳanı ol ten ki tāzeydi semenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 21*). [**ḳanı**,]
32. Tutilur herkes aña kām u nā-kām
Ḳanı bir baḥt k'olmadı niğün-sār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 89*). [**ḳanı**,]
33. Ḳanı bir göz ki dehr itmedi ḥün-bār
Ecel seyli ḳatı yavuz yağıdır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 90*). [**ḳanı**,]

ḳānî: Kanaat edici, eden, hâlinde hoşnut, nasibine razı.

1. Melek var olsa yegdür pāk u **ḳānî**
Beni terk eyle tut kim iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 36*). [**ḳānî**,]
2. Göñül her ḥavfdan bî-bāk olupdur
Cihānda **ḳānî'üm** ben bir giyāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 29*). [**ḳānî'üm**, -üm]
3. Hem ideydüm seni māl-ile **ḳānî**
Muṭî' olup saña olursa hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 48*). [**ḳānî**,]

ḳān-ı derd: Dert kaynağı.

1. Vücüd-ı çākine virdi cerāḥet
Varup tağ içre buldı ḳān-ı derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 51*). [**ḳān-ı derd**, -i]

ḳanı kaç: Kanı çekilmek.

1. Vücüd-ı lāğarından kaçdı ḳanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 52*). [**ḳanı kaç**, -dı]

ḳān-ı tab: Mizaç, karakterin özü.

1. Sözüñden pür güher eyle cihānı
Çıkarup ḳān-ı tab'uñdan cevāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 3*). [**ḳān-ı tab**, -uñ, -dan]

k'añıl: Anılmak , hatırlanmak, unutulmamak.

1. Velikin bu vesîleyle murâdum
Budur **k'añıla** ol dergehde adum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 156*). [*k'añıla, -a*]

kanın dök: Kanını akıtmak.

1. 'Ayân eyledi dil râzın şurâhı
Anuñ-çun dökdi kanın sâkî dahı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 30*). [*kanın dök, -di*]

kanına gir: Öldürmek.

1. Ki girdüm yok yire kanına anuñ
Meger tutdı gözümü h'âb-ı hargüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 62*). [*kanına gir, -düm*]

kanını dök: Ölüme yol açmak, cana kıymak.

1. Ki Mecnûnuñ döke kanını çün seyl
Diledi k'ura bir tığ ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 96*). [*kanını dök, -e*]

k'anlar: Ki onlar.

1. Felek bir beyzedur kim ser-nigündür
İki şarulu **k'anlar** ay u gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 22*). [*k'anlar,]*

kanlar ak: Kanlı göz yaşları dökmek.

1. Nazar eyledi yârı tal'atına
Gözinden kanlar akdı şüretine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 34*). [*kanlar ak, -dı*]

kanum iç: Sevgilinin öldürücü bakışlarının aştığı yaralaması.

1. Cemâline fedâ olsun bu cānum
Helâl olsun içerse çeşmi kanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 62*). [*kanum iç, -er, -se*]

kānūn: Adet.

1. Sen dahı 'âlemde bir **kānūn** idersin 'ākıbet
Çarh-ı kaddum gerdişiyle âsyâb-ı 'âlemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 4*). [*kānūn,]*
2. Kanı zevcüm diyü kılarıdı efgān
'Arabda ol zamān bu idi **kānūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 115*). [*kānūn,]*

k'anuñ: Ki onun.

1. Beni kıl mâlik-i gencūr-i ihlâş
K'anuñ feyziyle bulam mâye-i hâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 44*). [*k'anuñ,]*
2. Cihānuñ ol-durur bî-şübhe cānı
K'anuñladur cihāna zinde-gānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 20*). [*k'anuñladur, -la, -dur*]
3. K'anuñ şevkiyle nazm oldı bu nâme
Hem ire nāmı ile ihtitāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 161*). [*k'anuñ,]*

4. Görür kendüyi bir gülşen içinde
K'anuñ bir havzı var rüşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 14*). [*k'anuñ,]*
5. Bular **k'anuñ** sözini itdiler güş
Kaşeslerinden uçdı bülbül-i hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 45*). [*k'anuñ,]*
6. Senüñ gönlünde neyler mihr-i Leylî
K'anuñ bir kılca yokdur saña meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 114*). [*k'anuñ,]*
7. Elinden her **k'anuñ** bir cām ide nüş
Ayıklığa meger düşde ola tüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 43*). [*k'anuñ,]*
8. Yakîn bildi **k'anuñ** cân-ı hakîri
Belâ zindânınuñ olmış esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 65*). [*k'anuñ,]*
9. Yemîn eyledi vü gösterdi mişâk
K'anuñ hakîki k'odur Hallâk-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 138*). [*k'anuñ,]*
10. Didi hayf u dirîğ ol âfâtâba
K'anuñ bu künde pâyını nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 21*). [*k'anuñ,]*
11. Var ol nev' iste **k'anuñ** cinsisin sen
Vücüdün âhen ise pür taḥammül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 22*). [*k'anuñ,]*
12. Senüñ mihrün odındandır şeb-efrüz
Dilinde dağlar **k'anuñ** kômîş mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 81*). [*k'anuñ,]*

k'anuñla: *Ki onun.*

1. Baña vir rişte-i tesbîḥden kayd
K'anuñla bu seg-i nefsi idem şayd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 28*). [*k'anuñla,]*

k'anuñsın: *Ki onun.*

1. Didi iy perde k'anuñ sen hicâbı
Nazar kıl hâlûme gör ben ḥarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 19*). [*k'anuñsın, -sın]*

kap: *Birdenbire yakalayarak, çekerek almak.*

1. Kaşar gâhî humâ-yı üstüḥwân-cû
Teninden üstüḥwân-ı püş ü pehlû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 55*). [*kaşar, -ar]*
2. İrişüp **kapdı** ol zîbâ cemâli
Ne ḥâl-ise hele Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 32*). [*kapdı, -dı]*
3. Aña neyler tabîbüñ tütîyâsı
Kapa çün bir koyunı gürğ-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 75*). [*kapa, -a]*
4. Turup ol şâḥdan pür hîle vü âl
Gelüp **kapdı** elinden şeb-çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 41*). [*kapdı, -dı]*
5. Yirinden **kapdılar** hışm-ıla bunı
Şoyup kaştanlarını bağlayup berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 38*). [*kapdılar, -dı, -lar]*
6. Ki ecel irüp anı **kapmışdı** nâgâh
Selîm-i 'Âmirî yine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 12*). [*kapmışdı, -mış, -dı]*
7. Şıdı teb rengini ruḥsârınuñ hem
Saḳâmet bâdı **kapdı** lâlesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 21*). [*kapdı, -dı]*
8. Fîrîbile elümden **kapdı** nâgâh
Murâd olan saña vü baña maḳşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 84*). [*kapdı, -dı]*
9. K'ecel irüp anı **kapmışdı** nâgâh
Pes âḥîr zelzelesinden zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 74*). [*kapmışdı, -mış, -dı]*
10. Didi irüp ecel bâd-ı ḥazânı
Meger **kapmışdur** ol serv-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 48*). [*kapmışdur, -mış, -dur]*

kapan: *Kapalı hale gelmek.*

1. Yüzüme açılan bâb-ı 'inâyet
Kapandı yine ḳaldum bî-sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 26*). [*kapandı, -dı]*

kaplan: Kaplan.

1. Derisin aña naṭ' iderdi **kaplan**
Sürüp âhû ayağını yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 56*). [*kaplan,]*

kapma: Birdenbire yakalayarak, çekerek almak.

1. Yemîn itdi yasağın eyleyüp yād
Ki artuk **kapmaya** gül yelkenin bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 110*). [*kapmaya, -ya]*

kapu: Kapı eşiği, huzur, makam.

1. Çarḥ hemser dirlerise **kapuña** kılma 'aceb
Pîr-i fertût-durur anda iñen olmaz edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 13*). [*kapuña, -(ñ)a]*
2. Eşiğün secdegâh-ı cümle cāndur
Kapuñ mihrâb-ı ehl-i âsumāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 106*). [*kapuñ, -ñ]*
3. Kapuñda dāim iy sultān-ı Yeṣṛīb
Ṭurur Mūsā 'aşāsıyla çü hācīb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 71*). [*kapuñda, -ñ, -da]*
4. Açılmış **kapuları** âsumānuñ
Şaçılur rahmeti halka Ḥudānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 15*). [*kapuları, -lar, -ı]*
5. Güneş her gün giyüp zer-tāc
Ķapusında ṭurur feyzine muhtāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 126*). [*Ķapusında, -(s)i, -(n)da]*
6. Hāzîne **Ķapusın** açup atası
Şu deñlü dökdi zer kim yok kıyāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 303*). [*Ķapusın, -sı, -n]*
7. Kadīmiden meger var idi ḳallāş
Ķapularında bir ḳarı ḳaravāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 22*). [*Ķapularında, -lar, -ın, -da]*
8. Varınca Ka'be **Ķapusına** ol pîr
Kefinden gevher ile ṭoldı yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 39*). [*Ķapusına, -(s)i, -(n)a, -]*
9. O Leylî diyüben eyler fiğānı
Gidüp ol **Ķapudan** pes ol kemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 83*). [*Ķapudan, -dan]*
10. Kimün **Ķapusına** varsa sürüdi
Añup sîmin-berin gögsini döger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 78*). [*Ķapusına, -(s)i, -(n)a, -]*
11. Beni gel bu **Ķapuda** eyle ḳurbān
Ki bu dergāhuñ İsmā'iliyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 60*). [*Ķapuda, -da]*
12. Aradan 'Amr u Bekri sürdi yir yir
Ķapudan taşra hem-çün halka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 53*). [*Ķapudan, -dan]*
13. Ķapuya geldi ṭurur zār u maḥzûn
Eger var-ise destûr iy ruḥı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 4*). [*Ķapuya, -(y)a]*
14. Baña rahm it saña ecrin vire Hāḳ
Açup şefḳat **Ķapusın** kıl teraḥḥûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 57*). [*Ķapusın, -sı, -n]*
15. Bu **Ķapu** mekr-ile örtülmez aşlā
Çalışdı her cevān cehd itdi perîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 134*). [*Ķapu,]*
16. Ķapusın baht-ı bîdār itdi dîvār
Ķam u hicr-ile iy Ferhād-āyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 88*). [*Ķapusın, -sın]*
17. Ayaguñ dāmenüñe çek çü şimşād
Ṭama' kelbin **Ķapudan** sür ḥaḳîr it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 47*). [*Ķapudan, -dan]*
18. Yine **Ķapuñda** lik ümmîd-vārem
Çü ḥāme ser-nigûn ü pür-günāhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 104*). [*Ķapuñda, -ñ, -da]*

kapu: (padişah) kapısı l makam, huzur.

1. Baña kıymadılar gūş it kelāmı
Tamām on yıl **ka'puñda** kulluk itdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 95*). [*ka'puñda, -ñ, -da*]

kapu: Bir yere girilip çıkılırken içinden geçilen yer II Sevgilinin huzuru.

1. Ka'puñda şimdi bir bağlu esîrüm
Ben itdim n'itdümise kend'özüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 32*). [*ka'puñda, -ñ, -da*]

ka'r: Derinlik, dip.

1. Senüñ zātuñdur iy kıl-k-i siyâhi
Me'ânî kulzümü **ka'rında** mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 14*). [*ka'rında, -ın, -da*]
2. Belâ zindânı **ka'rında** gîrîftâr
Revende bî-beden bir türfe cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 42*). [*ka'rında, -ın, -da*]
3. Belâ zindânıñ **ka'rında** kalmak
Bu renci kim çekersin rûz u şeb sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 88*). [*ka'rında, -ın, -da*]
4. Belâ zindânıñ **ka'rında** ma'hbûs
Garîk-ı kulzüm-i derd ü meşakkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 16*). [*ka'rında, -ın, -da*]
5. Çerâğ-ı mihnete pervâne-i derd
Belâ zindânı **ka'rınuñ** esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 3*). [*ka'rınuñ, -ı, -nuñ*]
6. Tahayyür çâhıñ **ka'rında** ma'hbûs
Zamânı geldi şimden girü şin ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 4*). [*ka'rında, -ın, -da*]

kâr: Amel. fîl. fayda. kazanç.

1. Kamunüñ bildüğü 'ilmüñdedür cehl
Olupdur **kâruña** nisbet her iş sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 50*). [*kâruña, -uñ, -a*]
2. Kaçankim kılsa 'azm-ı kâr-zârı
Olur düşmenlerinüñ **kârı** zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 40*). [*kârı, -ı*]
3. Kişi kim kalmaya bir yâdigârı
Telefdür öldüğinden sonra **kârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 190*). [*kârı, -ı*]
4. Didi keyfiyyet ü rengini **kâruñ**
Atasına anasına nigârüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 43*). [*kâruñ, -uñ*]
5. Çün añladı anası reng ü **kârın**
Biraz ağladı anuñ hâl-i zârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 25*). [*kârın, -ı, -n*]
6. Gözüñ nûrî saña düşmeye bu **kâr**
Ki görünüñ bize bu kârdan 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 75*). [*kâr,]*
7. Gözüñ nûrî saña düşmeye bu kâr
Ki görünüñ bize bu **kârdan** 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 76*). [*kârdan, -dan*]
8. Katı şa'b oldu günden güne **kârı**
Özinden cezbe-i gam kıldı 'ârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 3*). [*kârı, -ı, -*]
9. Benüm ol dem olur çeşmümle **kârum**
K'ola aña mu'âbil rûy-ı yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 81*). [*kârum, -um*]
10. Ki ölince geçinem gâr içinde
Şehîden katl olam bu **kâr** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 126*). [*kâr,]*
11. Gice gündüz budur 'âlemde **kârı**
Dağı yokdur hisâbı vü şumârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 23*). [*kârı, -ı*]
12. Dilemedüñüz itmek çün bu **kârı**
Kılıçlaşmak nedür ortada bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 53*). [*kârı, -ı*]
13. Olalıdan senüñle yâr çün yâr
Kamu kârum yile gitdi zihî **kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 28*). [*kâr,]*
14. Olalıdan senüñle yâr çün yâr
Kamu **kârum** yile gitdi zihî kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 28*). [*kârum, -um*]
15. Ne iklimde dilerseñ ol revâne
Ne kim bu **kârdan** olursa hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 55*). [*kârdan, -dan*]
16. Anuñ gayrıyla hergiz düzmezem **kâr**
Gelüp yanına pes meşşâta dil-şad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 16*). [*kâr,]*

17. Dağı yokdur şadef birle aña **kār**
Bunı didi vü zāhir kıldı hışmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 56). [kār,]
18. Baña uş hāl yeter hāl-i ruhsār
Ana yokdur senün-le dağı **kārum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 53). [kārum, -um]
19. Kılarsın bunda sen feryād u efğan
Bu **kārı** tutmadın yeg karsuzlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 23). [kārı, -ı]
20. Kılarsın bunda sen feryād u efğan
Bu kārı tutmadın yeg **kārsuzlık** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 23). [kārsuzlık, -suz, -lık]
21. Dürüş kim düzesin ‘ālemde bir **kār**
Ecel çün deprede yārın ‘inānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 98). [kār,]
22. Ki zārı kend’özünüñ **kārı** kıl sen
Uş öldüm mātemümde ağla tiz ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 10). [kārı, -ı]
23. Ki lāyıkdur vefā rāhında bu **kār**
‘Aceb olduñ bu resme iy ser-efrāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 90). [kār,]
24. Niçün kend’özünüñ virdün hārābe
Enisün kim-durur bu **kār** içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 25). [kār,]
25. Olacak oldu vü iş vardı elden
Baña biñ kere vāķı‘ oldu bu **kār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 65). [kār,]
26. Bu yolda pes benüm yokdur günāhum
Benüm **kārum** ki olupdur böyle müşkil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 59). [kārum, -um]
27. Veren elden Züleyhā gibi **kārı**
Gözi yağmaya viren mülk-i cānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 36). [kārı, -ı]
28. Didi öz düşmenine k’iy birāder
Başına gelmesün dirseñ yaman **kār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 111). [kār,]
29. Düzelüm **kārı** geçmeden dem-i kār
Baña cāmuñdan iy cān afitābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 64). [kārı, -ı]
30. Recā vaktinde qorhūdur baña **kār**
Vaṭangāhum-durur mülk-i hārābāt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 82). [kār,]
31. Sükūnetden lebine urdı mismār
Yoğ-idi şofra bundan gayrı **kārı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 99). [kārı, -ı]
32. Oñur anuñ işi kim şabr-ile işler
İñende eyleme **kāruñda** ta‘cıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 29). [kāruñda, -un, -da]
33. Ki öz başında gördi ol hayālī
Egerçi geldi bir yüzden hōş ol **kār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 63). [kār,]
34. Vuñuş ardınca hem-çün şır-i merdān
Bir āyine dağı iriñdi **kārı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 19). [kārı, -ı]
35. Ğamuñ idi yoğ-idi özge **kārı**
‘Ādem mülkine ‘azm itdükde ol cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 70). [kārı, -ı, -]
36. K’anı kılmadı āķır yine müflis
Çü dehr-i dūna budur ‘ādet ü **kār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 111). [kār,]
37. Ki togru varabilesin nişāne
Ki tırūñ olduğıyçün togru **kārı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 79). [kārı, -ı]

kār eyle: Etki etmek.

1. Varurak eyledi āşüftelik kār
Kemend-i hierde oldu giriftār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 25). [kār eyle, -di]
2. Gider ortalarından lā-büd āzerm
Senün pendün baña hiç eylemez kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 35). [kār eyle, -mez]

kār it: Kazanç elde etmek, yarar sağlamak.

1. Ferāğat kıldı çün bildi ḥaķīkat
K’ana kār itmeyiserdür naşihāt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 28). [kār it, -me, -yiser, -dür]

kār it: Etki etmek.

1. Bir oğlanuñ k’ayağına bata hār
İder zaḥmı atası cānına kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 32). [kār it, -er]

2. Ayağın bir dikenden olsa efkâr
İder cânım gözine zahmı anuñ kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 22*). [kâr it, -er]
3. Dağı biter yakar anı dem-i bād
Aña kâr itmedi ger pend-i mader (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 19*). [kâr it, -me, -di]
4. Ki ne taşdur dilün ne cânuñ âhen
İdüp Mecnûna kâr efğân-ı mader (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 51*). [kâr it, -üp]
5. Derünına idüp ol bülbulün kâr
Ne yüzden başlasa Mecnûn figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 42*). [kâr it, -üp]

kâr kıl: Kazanç sağlamak, kazanmak.

1. Döğerdüm ben teni seng-i cefâya
Du'âlar eyledün çok kılmadı kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 85*). [kâr kıl, -ma, -dı]

kâr kıl: İş yapmak; yararlı olmak.

1. Kemânım süstdür kılmaz velî kâr
Baña âsân idi feth-i hazîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 78*). [kâr kıl, -maz]

kâr kıl: Tesir etmek.

1. Olup mest-i harâb-ı câm-ı didâr
Şarâb-ı 'ışk kıldı cânına kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 42*). [kâr kıl, -dı]
2. Kıla döndürmüş anı renc-i bârik
Günüñ ıssısı kılmış cânına kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 83*). [kâr kıl, -mış]

kâr ol: Tesir etme.

1. Kõ matlûb-ı hakîkî rāhına pāy
Saña kâr olmasun hūy-ı le'imān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 55*). [kâr ol, -ma, -sun]

kara: Kara, siyah. II toprak.

1. Kāra yirden bitürür hādravātı
Kamış dürcinde derc eyler nebātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 69*). [kara,]

kara: Kara; kararmak.

1. Kara gözleri cânuña belādur
Senün bahtuñ anuñ-içün **karadur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 30*). [karadur, -dur]
2. Ne âteşden-durur sineñde süzuñ
Neden böyle **karardı** baht u rüzüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 98*). [karardı, -r, -dı]
3. Yoğ-ımiş şem'-i va'deñüñ fūrūğı
Kāra hālün ki çeşmümden güm oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 119*). [kara,]

kara: Kara. II leke.

1. Arınmaz gönlümün pend-ile pāsı
Ki yumağ-ıla gitmez yüz **karası** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 62*). [karası, -sı]
2. Karalanmış-durur nāme çü tūmār
Ezelden yüz **karası** nāme gibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 111*). [karası, -s, -ı]

kara: Kara II Koyu.

1. Yüzüm 'işyân u cürmile **karadur**
Gice gündüz işüm fışk u hañadur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 127). [karadur, -dur]
2. Kara vü ak cihânda her ne kim var
Hudâdan geçse oña dirler perestâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85). [kara,]
3. Görüp cüdını anuñ Hâtem-i Tay
Kara yazulu tûmârın ider tay (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 114). [kara,]
4. Kara gözleri cânuña belâdur
Senüñ bahtuñ anuñ-içün karadur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 29). [kara,]
5. Saçı olursa ger maqşüd u kâmuñ
Nazar eyle **kara** zülfine lâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 40). [kara,]
6. Temâşâ kıldı ol deşti hırâmân
Kara evler tûtulmuş gördi yek-sân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 46). [kara,]
7. Kara zülfi ki anuñ müşg-sândur
Murâd-ı dil semendine 'inândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 21). [kara,]
8. Kara evden ruh-ı şahrâya her sâl
Kor iy 'âlî neseb kavmüñ siyeh hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 41). [kara,]
9. Yüzi **kara** idi vü saçları aq
Cehennem çehresin yakmağa müştâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 23). [kara,]
10. Yeñi içinde her bâzûsı kim var
Çeh içre şan **kara** urğandur iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 32). [kara,]
11. Hezârân hîle ile tûrdı derhâl
Sarâya gitti **kara** gönli pür âl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 42). [kara,]
12. Ğamuñdandur **kara** saçum sefide
K'oğulluğundân oldum nâ-ümide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 13). [kara,]
13. Meger kim gün ğurûbınuñ zamâna
Kara giydürdi sonuñda cihâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 8). [kara,]
14. Eline taş alup başını döğdi
Kara bahtına ilendi vü söğdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 4). [kara,]
15. Sehî kâmetlüler merginde sur-nâ
Iraklardan **kara** şem' idi güyâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 22). [kara,]
16. Söze çekdi pes anı her aradan
Cevâb işitmedi aqdan **karadan** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 74). [karadan, -dan]
17. Velikin şimdi kañ' oldı ümîdüm
Boyandı **karaya** baht-ı sefidüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 38). [karaya, -ya]
18. Sen eyle 'afv yüzi **karayuz** biz
Bizi öldürmeden aşşın ne iy hân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 8). [karayuz, -yuz]
19. Kara çün zülf-i rûmî rüy-ı rengi
Çü nâka şâlih ol murğ-ı mücerred (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 46). [kara,]
20. Kara giyen sen ü mâtem-zede ben
Göyindüñ 'ışk nârında meger sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 60). [kara,]
21. Günün niçün **karadur** böyle her rüz
Oda yanan ben özi göyneyen sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 58). [karadur, -dur]
22. Anuñ-çun başdan ayağa **karasın**
Uçup seyrân iderken bu cihânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 64). [karasın, -sı, -n]
23. Varmış gördi tedbirinüñ aşlı
Şarup bir gün **karalarla** gözini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 3). [karalarla, -lar, -la]
24. Yüzine bakdı yüz hışm-ile Leylî
Didi bu mîl kim yüzi **karadur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 25). [karadur, -dur]
25. Neye vardı işi vü hâli n'oldı
Hużûrında anuñ yüzüm **karadur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 7). [karadur, -dur]
26. Olupdur gonca jengârı fetile
Dil-i lâle ki sevdâdan **karadur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 55). [karadur, -dur]
27. Karañu gicedeyüm tâlib-i genc
Gönül girdâb-ı hicründe zebündur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 80). [karañu, -+ñu]
28. Kara zülfinden itd'anı 'abâ-püş
Vişâli kişverine eyledi hân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 76). [kara,]
29. Kara giydi vü gözleri tûlî hûn
Siyeh-püş olduğı sünbül budur hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 60). [kara,]
30. Kara hâli-ile oldı hem-âğuş
Cemâlinde olan her dürr-i ziver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 34). [kara,]

31. K̄ara m̄atem-kede p̄ür n̄āle v̄ü āh
Giyindi ħargeh ol demden ber̄ü hem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 32*). [*k̄ara,]*
32. K̄amer yüzden k̄anı ol **k̄ara** gözler
K̄anı ol n̄āz u şīve ol letāfet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 56*). [*k̄ara,]*
33. K̄aradur toprağı v̄ü ābı t̄ire
Miyāndan kişi key çıkar kenāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 118*). [*k̄aradur, -dur]*
34. ‘Azā içün giyindiler **k̄arayı**
Siyeh cāmeyle meh-rüyān-ı dil-süz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 36*). [*k̄arayı, -y, -ı]*
35. Niçedür mār u mūr içinde ħālūñ
K̄ara zūlfūñ Ĥudā bilür ki iy cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 37*). [*k̄ara,]*
36. İşūñ endāzesi bir yüzden oldı
Be-nāgeh **k̄ara** şu çıkdı zemīnden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 59*). [*k̄ara,]*
37. K̄ara giydi ider feryād u n̄āle
Olup bu vākı‘adan şīr rencūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 50*). [*k̄ara,]*
38. Me‘āşiden çü defter r̄ü-siyāhem
Yüzüm ‘işyān midādından **k̄aradur** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 107*). [*k̄aradur, -dur]*

k̄ara: *Kara II Kötü.*

1. K̄ udūmuñ mürde cisme virdi cānı
Utanmazven **k̄ara** baĥtumdan iy cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 47*). [*k̄ara,]*

k’ara: *Bakmak; bak.*

1. Alıvır gön̄lümi müyından anuñ
K’arayu geçmeyem küyından anuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 36*). [*k’arayu, -yu]*
2. K’arayu tağa çıkmışlardı anı
Gelüp gördiler olmış ħālî düşvār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 2*). [*k’arayu, -yu]*

k’ara: *Orta, iç, mabeyn.*

1. Anuñ kim kendü de tutmaz dilini
İki yāruñ **k’aralarında** yok şerm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 33*). [*k’aralarında, -lar, -m, -da]*

k̄ara baht: *Kötü talih.*

1. Üküş dil düzdiler sīm-i sep̄idi
Açılmadı k̄ara baĥtum kil̄idi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 114*). [*k̄ara baĥt, -um]*
2. K’olupdur k̄ara baĥtum gibi cāmuñ
Niçün şeb-reng olduñ iy ciger-süz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 56*). [*k̄ara baĥt, -um]*

k̄ara giv: *Kara giymek: yas dolayısıyla siyahlara bürünmek.*

1. K̄ara giydi v̄ü kıldı n̄āle v̄ü āh
Ger oldı gitmesinden gön̄li sākīn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 102*). [*k̄ara giy, -di]*
2. Başına ol zamān şan ħopdı maĥşer
K̄ara giydi v̄ü gözden dökdi bārān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 11*). [*k̄ara giy, -di]*

k̄ara zengī: *Siyah yüzlü zenci.*

1. Ki dönmişsin k̄ara zengīye abdāl
Selimi çünki kimdür bildi Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 36*). [*k̄ara zengī, -ye]*

karābet: Yakınlık, hısımlık.

1. Karābeti vü kavmı oldı āgāh
K'olupdur menzili ol Yūsufuñ çāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 5). [karābeti, -i]
2. Olursa bu **karābet** gelmesün hem
'Adū-yı kine-cūdan gönölüne gam (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 121). [karābet,]
3. Karābeti dağı idüp müdāre
Ararlardı anuñ derdine çāre (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 25). [karābeti, -i]
4. Karābeti vü kavmi bî-nihāyet
İderlerdi kamu 'izz ü ri'āyet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 33). [karābeti, -i]
5. İki kimse **karābetinden** anuñ
Didiler şāha hālâtından anuñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 17). [karābetinden, -in, -den]
6. Senüñ ucuñdan olmışlardur iy cān
Karābetüm baña hep düşmen el-ān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 22). [karābetüm, -üm]
7. Kim alur kızuñı zor-ıla senden
Maḥabbet-le k'olınmaz bir **karābet** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 11). [karābet,]
8. Hevayı dūd-ı āhı kıldı tūre
Karābeti ki bu hāli işitdi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 81). [karābeti, -i]
9. Bıçak irdi bu gamdan üstüḥāna
Karābeti niderven iy cemile (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 45). [karābeti, -i]
10. Ki Mecnūnuñ **karābetinden** idi
Zamān-ı Nūḥdan kalmış 'acūze (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 6). [karābetinden, -in, -den]
11. Şu resme dizdi sözden gevher-i pāk
Ki Mecnūnuñ **karābetinden** anda (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 3). [karābetinden, -in, -den]
12. Ölümünden soñra kalmaz aşşı dārū
Karābeti tıyup anuñ ḥurūşın (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 31). [karābeti, -i]
13. Karābetin koyup āvāre düşdi
Ki zīrā ol mehūñ idi cemāli (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 30). [karābetin, -in]
14. Urupdur terkimi kavm u **karābet**
Dilüm şāfî-durur bî-mekr cānum (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 84). [karābet,]
15. Su yirine müdām içerdı ḥūnı
Karābeti bilüp derdini anuñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 7). [karābeti, -i]
16. 'Arabda bu ḥikāyet oldı ma'lūm
Karābeti çü tıtdı bu söze sem' (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 15). [karābeti, -i]

karala: Karalanmak.

1. Karalanmış-durur nāme çü tūmār
Ezelden yüz karası nāme gibi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 110). [karalanmış-durur, -nmiş, -durur]

karalar giv: Yas dolayısıyla siyahlara bürünmek.

1. Karalar giydi ya'nî tıtdı mātem
Cihān pūr-baḥr iken ol nev-'arūsı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 6). [karalar giy, -di]
2. Karalar giydi tıtdı kıatı mātem
Ḳabāsi nıl-reng ü gönli nā-şād (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 6). [karalar giy, -di]

karaman: Karaman şehri.

1. Nūr-i 'adlünden **Karāman** ili döndi Yeşribe
Oldı sūri Ḳonya şehrinüñ ḥarīm-i muḥterem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 35). [karāman,]
2. Zihî ikrāmı bî-çün ber **Karāmān** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 10). [karāmān,]

karanfil: Güzel renkli çiçekler açan bir süs bitkisi.

1. Benefşe vü **ķaranfil** dağ-ı mâtem
Baña ğull-ı segân-ı kûy-ı dildâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 44). [ķaranfil,]

ķarañu: *Karanlık.*

1. Çerâğı gidicek ol bezm-i pür-nür
Ķarañu oldu mişl-i turre-i hûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 60). [ķarañu,]
2. Bulınmaz cânuma yitdi cezâsı
Ķarañu vü dirâz u bî-ser-encâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 25). [ķarañu,]

ķarañu: *Karanlık. Beyitte ab-ı hayvan ve karanlık ifadesi beraber kullanılmıştır. Bilindiğı üzere Hızır ve İlyas'ın içtiğı hayat suyu "karanlıklar ülkesi"nde bulunur.*

1. Ķarañudan çıkarur âb-ı hayvân
Ĥacer ķarnında besler la'l-ı rahşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 67). [ķarañudan, -dan]

ķarar: *Kararmak, kötü olmak.*

1. Gözinûn nûrî dökilüp **ķarardı**
Demi bağlandı dürlü berâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 64). [ķarardı, -dı]
2. Kaçan yâd itsem öldürtür beni ğam
Ķarardı hûn-ı eşkümden libâsum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 89). [ķarardı, -dı]
3. Ağ incü gibi dişleri **ķararmış**
Ser-â-ser ĥurd olmuş üstülh'ânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 18). [ķararmış, -mış]

ķarar: *Bir iş veya mesele hakkında verilen kesin hüküm.*

1. Sarây-ı hâşşda tutdı **ķarârı**
Yidiye irdi i'zâzile sâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 48). [ķarârı, -ı]

ķarar: *Rahat, huzur.*

1. Ķarârı ĳalmayup ol nâ-tüvânûn
Nazâr saldı varup taķına anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 91). [ķarârı, -ı]
2. Görür kim ğitmiş elden ihtiyârı
Tükenmiş şabrı ĳalmamış **ķarârı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 112). [ķarârı, -ı]
3. Benüm gönlümün ammâ yok **ķarârı**
Ki sevdi ĳaldı ol ğün yüzlü yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 45). [ķarârı, -ı]
4. Ğamından ben ki 'ışķuñ dil-fiĳarum
Ķarârum yok-durur bî-ihtiyârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 26). [ķarârum, -um]
5. Ķarârı ĳalmayup şevķ-ile tûrdı
Şebistânı yolın tutup yüĳürdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 15). [ķarârı, -ı]
6. Çün ol meh-peykerün vaşfin işitdi
Ķarârı ĳalmayup ârâmı ğitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 40). [ķarârı, -ı]
7. Ki iy viren şabâ-yı 'ışķa ĳırmen
Ķarârı hûşesine âteş eĳgen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 18). [ķarârı, -ı]
8. Gülistâna ğönildi anlar ile
Ķarârı ĳalmayup kuhsâr içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 21). [ķarârı, -ı]
9. Ķarârı ĳalmadı bir yirde çün bād
Ĝül endâmı ĳayâli birle nâ-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 34). [ķarârı, -ı]
10. Ķarâr itdi velikîn yok **ķarârı**
Buyurdi pîr k'iy merd-i ğüşâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 182). [ķarârı, -ı]
11. Şular her naħl dibinde revâna
Biraz vaķt olsun ol yirde **ķarârûn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 129). [ķarârûn, -uñ]
12. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rûz
Ne var bir yirde ârâm u **ķarârı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 9). [ķarârı, -ı]

13. Eli bürka' velikin mah önine

Ƙarârî şîşesini taşâ çaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 35*). [*Ƙarârî, -ı*]

14. Sarây-ı ƙabrde tıttı **Ƙarârî**

Cihân dürdi anuñ dağı berâtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 100*). [*Ƙarârî, -ı*]

Ƙarâr it: *Oturmak, yerleşmek.*

1. Turup şâhuñ vaţangâhına geldi

Yakîninde Ƙarâr itdi vü ƙaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 164*). [*Ƙarâr it, -di*]

2. Ƙarar itmiş ƙonup bir şağ-ı serve

Kim anuñ bâl ü perr-i zer nigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 32*). [*Ƙarar it, -miş*]

3. Ƙarâr itdi velikin yok Ƙarârı

Buyurdi pîr k'iy merd-i güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 182*). [*Ƙarâr it, -di*]

Ƙarâr it: *Sabit durmak.*

1. Ƙarâr itmedi âteş üzre çün hâr

Şabâh olunca ƙıldı âh u efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 88*). [*Ƙarâr it, -me, -di*]

Ƙarâr u şabr: *İstikrar ve sabır.*

1. Özini çaldı yirden yire bî-bâk

Ƙarar u şabrdan tâ oldu hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 27*). [*Ƙarar u şabr, -dan*]

Ƙarâr u şabr: *Tahammül ve dayanma.*

1. Meded eyle ki düşvâr oldu hâlüm

Ƙarâr u şabra ƙalmadı mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 26*). [*Ƙarâr u şabr, -a*]

Ƙarârî gît: *Aklı başından gîtmek. Bir kararda durmamak.*

1. Olup âşüfte sevdâ-yı ruğından

Ƙarârî gîtđi rûy-ı ferruğından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 24*). [*Ƙarârî gît, -di*]

2. Tükendi şabrı vü gîtđi Ƙarârı

Elinde ƙalmadı hîç ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 3*). [*Ƙarârî gît, -di-ı*]

3. Turup bir döndi vü yine oturdı

Ƙarârî gidüp ol şevk-ile yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 11*). [*Ƙarârî gît, -üp*]

Ƙaravâş: *Cariye, hizmetçi.*

1. Ƙadîmîden meger var idi ƙallâş

Ƙapularında bir ƙarı **Ƙaravâş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 22*). [*Ƙaravâş,]*

ƙare ƙare: *Parça parça.*

1. Ki ƙanından ƙamu kûh oldu gül-reng

Dögüp ƙıldı vücûdın **ƙare ƙare** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 5*). [*ƙare ƙare,]*

ƙargâh: *Fabrika, iş yeri, atölye II Dünya.*

1. O düzdi sakfını bu bārgāhuñ
O yazdı naķşını bu **kārgāhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 12*). [*kārgāhuñ, -uñ*]

kārgāh: Fabrika.

1. Hünerde kıl yarup sâzında bî-bîm
Toķudı **kārgāhında** birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 12*). [*kārgāhında, -ın, -da*]

karı: İhtiyar.

1. Qadimiden meger var idi kallāş
Qapularında bir **karı** karavāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 22*). [*karı,]*
2. Bile bir şaḥş urınmış şekl-i şeydā
K'o şaḥşuñ bu **karı** başdan ayağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 21*). [*karı,]*
3. Degüldür bu giriftārum günehkār
Benem bir tūl **karı** bu bağludur ac (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 35*). [*karı,]*
4. Karınuñ ayağına düşdi fi'l-ḥāl
Didi kim gel bu zencîr ü tınābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 48*). [*karınuñ, -nuñ*]
5. Çağırup ol **karıya** virdi sevgend
Didi cāndan muṭî'isen Ḥudāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 28*). [*karıya, -ya*]

ka'r-ı 'adem: İnsan derinliğı.

1. Çıkar cān cevherin ka'r-ı 'ademden
'Aceb cevher-durur bu cevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 8*). [*ka'r-ı 'adem, -den*]

ka'r-ı cāh: Kuyu dibi.

1. Yir idindüm ben ansuz ka'r-ı cāhı
Kulağından çıkarup niçe gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 34*). [*ka'r-ı cāh, -ı*]

kār-ı duhter: Kız çocuğunun akıbeti.

1. Kōnuğından irer şerm aña vāfir
Bilürsen sen anı kim **kār-ı duhter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 43*). [*kār-ı duhter,]*

kār-ı nevfel: Nevfel'in işi, uğraşı.

1. 'Arūs-ı nazma şöyle dikdi cāme
Ki çün irdi tamāma **kār-ı Nevfel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 17*). [*kār-ı nevfel,]*

kār-ı yār: Yarin tesiri.

1. Hısāb iderdi dāyım kār-ı yārı
Ne fi'l itse velî ol māh-ı tābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 64*). [*kār-ı yār, -ı*]

ka'r-ı zemîn: Yeryüzünün dibi, derinliğı.

1. Gehî **ka'r-ı zemîn** geh kulle-i kūh
Çok aradı vü āḥîr buldı ānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 22*). [*ka'r-ı zemîn,]*

karındaş: Kardeş.

1. Bir oğlan k'ola bed-hû iy **karındaş**
Atası görmeye anuñ yüzün kâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 215). [karındaş,]
2. Geçürürven senüñle ay eger yıl
Oluram hizmetünde iy **karındaş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 63). [karındaş,]

karış: Katılmak, karışmak.

1. Karışmışdı şu resme ol 'atîka
Ki köhneydi cihândan fi'l-hakîka (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 35). [karışmışdı, -mış, -dı]
2. Bir âdem şekline gir tağı terk it
Karış halka bu deşt ü rāğî terk it (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 132). [karış,]
3. Didi kim âşinâlıkdur murādum
Karışmağdur size nesl ü nijādum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 82). [karışmağdur, -mağ, -dur]
4. Karışdı dem-be-dem hâline bir hâl
Özinden şadır oldı nev nev ef'âl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 19). [karışdı, -dı]
5. İki âdem deñizidür **karışdı**
Ya iki ejdehâlardur şarışdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 11). [karışdı, -dı]

karışdur: Karıştırmak.

1. Vaṭangāhını ol servūñ çemen kıl
Karışdur şekkerüm birle gülünî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 49). [karışdur,]

karn: İç, karın.

1. Karañudan çıkarur âb-ı hayvân
Hacer **karında** besler la'l-ı rahşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 68). [karında, -ın, -da]

kâr-sâz: Allah cc.

1. Kerîm ü **Kâr-sâz** u Hâlık oldur
'Alîm ü bî-niyâz ü Râzık oldur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 7). [kâr-sâz,]

karşu: -e karşı, -e doğru; karşısında, önünde.

1. Kılar bülbül güle **karşu** terennüm
Gül ider aña ṭanz-ile tebessüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 47). [karşu,]
2. Ruḥ-ı zîbâsına **karşu** anuñ şād
Berî uyḥudan u yimekten âzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 333). [karşu,]
3. Şitānuñ şiddetinden çarḥ ḥöd kām
Güne **karşu** döner her rûz tā şām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 90). [karşu,]
4. Resen boynuma salup geldüm iy cān
Elüm **karşuñda** oldıysa kemān-gîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 37). [karşuñda, -ñ, -da]
5. Biri birine **karşu** nevḥa-gāri
Şu deñlü ağladı ol pîr-i dil-teng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 78). [karşu,]
6. Kılardı **karşusına** secde nâ-kām
Severlerdi ḳatı ol nām-dāri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 112). [karşusına, -s, -ı, -n, -a]
7. Getürüp **karşusına** söyledürdi
Söz arasında ol ḥûb-ı zamāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 10). [karşusına, -(s)ı, -(n)a]
8. Ḳalurdı bir zamān ḥayretde ol māh
Görinse çeşmine **karşudan** âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 49). [karşudan, -dan]

9. Anuñ soñında kıldı āh u feryād
İle **karşu** becid añup erini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 107*). [*karşu,]*
10. Kıpazazdı anı hayret cihāndan
Biri birine **karşu** niçe müddet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 21*). [*karşu,]*
11. Baña **karşu** söze gir kim gülem ben
Ne dir kim başlasan minber figāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 10*). [*karşu,]*
12. Raķībūñ şüretine **karşu** dīvār
Niķāb-ı kabrden iy sa‘d-i aķter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 102*). [*karşu,]*
13. Tırup geh yine başlarlar şarāba
Bulara **karşu** bir pır-i mülāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 63*). [*karşu,]*

karşu çık: *Bir görüşü, durumu kabul etmemek, itirazda bulunmak.*

1. Ki karşu çıka dāmādına a‘yān
Ne deñlü var ise dergehde hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 42*). [*karşu çık, -a]*

karşu tur: *Karşısında durmak.*

1. Hemān sā‘at süvar oldı vü sürdi
Olar daķı irişüp karşu tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 2*). [*karşu tur, -dı]*

karşula: *Karşulamak.*

1. Bu yaña haşmı da olup haberdār
‘Adūsın **karşuladı** çār-nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 4*). [*karşuladı, -dı]*

karşumdan: *Karşı, ön taraf.*

1. Yeter olduñ gözüm önine hāyil
İrl bir lāhza **karşumdan** kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 22*). [*karşumdan,]*

kārüre: *Şişe, minâ.*

1. Didi kim derdümün nedür devāsi
Görüp **kārüre** vü nabız didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 21*). [*kārüre,]*
2. Zebūn itdi anı renc-i teb-i derd
Şuyun **kārüresi** serd oldı gāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 31*). [*kārüresi, -si]*

kārüre-i çarh: *Felek şişesi.*

1. Güneşden āteşi **kārüre-i çarh**
Çü ‘ışķ-ı yār bāzār-ı hevā germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 6*). [*kārüre-i çarh,]*

karvân: *Kervan.*

1. Gidelüm kalmayalum **kārvāndan**
Esenleşüp bu resme ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 26*). [*kārvāndan, -dan]*
2. Koķusı ‘ūd u ‘anber **kārvāni**
Yüzi hūb idi pākīze-nihādi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 58*). [*kārvāni, -ı]*
3. Şunup İbn-i Selāma itdi anı kahr
Murāduñ **kārvānıydı** rehzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 53*). [*kārvānıydı, -ına, -ydı]*

kār-zār: Cenk, kavga, savaş.

1. Çıkarup at ayağından şerāre
Kažā ol gün od urdı **kār-zāre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 60*). [*kār-zāre, -e*]

kās: Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.

1. Bir oğlan k'ola bed-hû iy qarındaş
Atası görmeye anuñ yüzün **kāş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 216*). [*kāş, -*]
2. Tenine noqtadan dağ-ı siyeh-gun
Kaşınıuñ hasretinden rāyile yā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 45*). [*kaşınıuñ, -ı, -n, -uñ*]
3. Pür itdi āb-ı merg-ile dehānın
Kaşınıuñ vesmesi gitdi ser-ā-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 65*). [*kaşınıuñ, -ı, -n, -uñ*]

kāş: Göz çukuru üzerinde bir yay gibi uzanan, üzeri kıllarla kaplı çıkıntı II Sevgilinin kaşları.

1. Niçe oğlan yüzi hırşide beñzer
Kaşı yayı hilāl-i 'ide beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 280*). [*kaşı, -ı*]
2. Degül Hindü **kaşı** göñlün murādı
Nidersin ol siyāh kej-nihādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 31*). [*kaşı, -ı*]
3. Muṭi'ün diler-iseñ **kaşı** yayı
Gözünden dūr kılma harf-i yāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 43*). [*kaşı, -ı*]
4. Egilüp zülfinün gūşına **kaşı**
Dir iñende ucuz itme kumāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 79*). [*kaşı, -ı*]
5. Seni vaşlına tutkim mihr-i Leylî
Kaşı yayı gibi itdürdi meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 124*). [*kaşı, -ı*]
6. Kaşı fettān lebi mül çeşm-i ṭannāz
Yüzi verd-i nihāl-i gülşen-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 13*). [*kaşı, -ı*]
7. Gözi efsün okır sihr-ile **kaşı**
Şatar her bir bucağdan bir kumāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 35*). [*kaşı, -ı*]
8. Tekellüfsüz biri birine bir dem
Didi Mecnûn beni hicr iy **kaşı** tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 19*). [*kaşı, -ı*]
9. Mey-i nāz eylemiş çeşmini medhüş
Gözi **kaşı** oldu ol serv-i revānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 169*). [*kaşı, -ı*]
10. Ruḥı rengin idi vü ḥālî hindü
Gözi fettān ü **kaşı** 'āşıkā 'āḳḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 39*). [*kaşı, -ı*]
11. Cihāna eylemez oldu nigāhı
Anuñ vesme çekilmiş **kaşları** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 5*). [*kaşları, -lar, -ı*]

kāş: (Keşki) Keşke, ne olurdu.

1. Bize de irse **kāş** andan nevāle
Bu resme sözler-ile ol iki yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 74*). [*kāş, -*]

kaşab: Kamış, ney.

1. Kaşab tāri gibi kaldı içi boş
Ruḥı mir'atı buldı inkisārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 50*). [*kaşab, -*]

kāşāne: Köşk, saray.

1. Olur her gice ol mäh-ı ciger-süz
Göñül odi ile **kāşāne** efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 84*). [*kāşāne, -*]

kasd: Amaç, niyet.

1. Nedür aduñ ne ildensin müsâfir
Didi k'iy **kaşdum** okına nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 51). [kaşdum, -um]

kaşd eyle: Çalışmak, çabalamak.

1. Yahûd olmuş-idi bir nutfe zâyî
Anı kaşd eyleme kılmağa işlâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 47). [kaşd eyle, -me]

kaşd eyle: Kastetmek.

1. Nitekim kaşd eyler cân-ı mehcür
Ki bir dem hâtırundan 'ışk ola dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 41). [kaşd eyle, -r]
2. Her kaçan kim kaşd eylersem şıfâtuñ vaşfına
Hayret ü heybet zebânumda komaz kılca mecâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 29). [kaşd eyler, -sem]

kaşd it: . saldırmak l niyetlenmek.

1. Şeh-süvârum düşmanuñ mekrinden olma münfa'îl
Ki oldı mağlûb Ahmede kaşd itdügince Bü'l-hikem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 16). [kaşd it, -dû, -gün, -ce]
2. Ki kaşd itse tapuña haşm-ı hûn-rîz
Olam katline anuñ tîğ-veş tîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 123). [kaşd it, -se]
3. Haţâdan anda olmuşlar giriftâr
Hem ol esnâda kaşd itmiş ki sayyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 21). [kaşd it, -miş]
4. Ki kıla aña kaşd idenleri mürd
Peleng âhûya dem-sâz olmuş-idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 64). [kaşd it, -en, -ler, -i]

kaşd it: Yönelmek, niyet etmek.

1. Bunı kaşd itdi k'öpe rûy u müyîn
Rızâ virmedi vü redd itdi Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 28). [kaşd it, -di]
2. İderdi kaşd anı görmege derhâl
Çü şit-i 'ışkı anuñ şehr-bâ-şehr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 20). [kaşd it, -er, -di]
3. Gözi yolda senüñ-çün iy nigü-ğ'âh
Kaçankim virmege kaşd itdi cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 87). [kaşd it, -di]
4. Çü bir divârüñ üstine kona hâr
Aña kaşd idebilmez düzd ü tarrâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 128). [kaşd it, -e, -bilmez]

kaşd-ı âğâz-ı hikâyet idicek: Hikayeyi anlatmaya niyetlenme.

1. İdicek kaşd-ı âğâz-ı hikâyet
Şu resme eyledi râvî rivâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 11). [kaşd-ı âğâz-ı hikâyet idicek,]

kaşd-ı 'azm-i 'âlem-i pāk: Kutlu alemin niyet yolu.

1. Gözinden çıkdı ol dem 'arşa-ı hāk
Pes itdi **kaşd-ı 'azm-i 'âlem-i pāk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 88). [kaşd-ı 'azm-i 'âlem-i pāk, -di]

kaşd-ı 'azm-i mülk-i diger itdi: Öteki aleme gitmeye yönelmek.

1. Ki **kaşd-ı ‘azm-i mülk-i diger itdi**
Çeküp ol meh-veşün çeşm-i siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 2*). [*kaşd-ı ‘azm-i mülk-i diger itdi,]*

kaşd-ı bî-dād: Adaletsizliğe yönelme.

1. Yiyemez meyvesini zâğ-ı bed-kâr
Heves efsûn-ıla itme **kaşd-ı bî-dād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 87*). [*kaşd-ı bî-dād,]*

kaşd-ı ceng: Savaşa niyet.

1. Çü **kaşd-ı ceng** ide ol şâh-ı ‘âlem
Çi rûyın ten katında vech-i Rüstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 165*). [*kaşd-ı ceng,]*

kaşd-ı nevâhî: Etrafa yönelmek.

1. Tenine zeyn idüp bir gün silâhı
Av içün eyledi **kaşd-ı nevâhî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 32*). [*kaşd-ı nevâhî, -ı]*

kāse: Çanak, tas.

1. Nişâr-ı maqdemiyçün çarh-ı aḥḍar
Pür itdi **kāsesine** dürr-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 106*). [*kāsesine, -si, -ne]*
2. Kılâm zehr-i helâhil-le muḥallil
Buyurdu itdiler iki **kāse** şerbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 17*). [*kāse,]*
3. Getürüp bezme urdı **kāseye** el
Meger ol ḥālî kılınışdı ferāmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 20*). [*kāseye, -y, -e]*

kāse-i ser: Kafatası.

1. Kılıç ābından itdi her dilâver
Şarâb-ı merg-ile pür **kāse-i ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 42*). [*kāse-i ser,]*

kasem: Yemin, ant.

1. ‘Âşîlerine ümmetiññ rahmet itmege
Kürân içinde Hâk buyurupdur niçe **kasem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 50*). [*kasem,]*

kaşı: Gözün üzerindeki siyah ve kalın kemerli kıllar.

1. Gâh dilberler cemâli gibi mâhı bedr idüp
Geh kemân-ebrûlaruñ **kaşı** gibi eylersin hilâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 6*). [*kaşı, -+ı]*

kaşı: Lk olarak İran’ın Kâşan şehrinde yapıldığı için bu isimle anılan, pişmiş kilden sırlanmış tabak, çanak, duvar kaplaması ve her türlü mâmulât.

1. Şu deñlü küngüre var anda **kāşî**
Ki çok baķanuñ olur çeşmi şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 41*). [*kāşî,]*

kāşid: Haber götüren, postacı, ulak.

1. Çü degdi bu haber İbn-i Selāma
Şafādan **kāşide** geldi kıyāma (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 78*). [*kāşide, -e*]
2. Çü hatm oldı bu tertib üzre mektüb
Alup bir **kāşid** itdi ‘azm-i matlûb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 24*). [*kāşid,]*
3. Ki bir **kāşid** bulup hûb u yegâne
İde dîvāneden yaña revâne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 13*). [*kāşid,]*
4. İşidüp bu hıttāb-ı müstetābı
Revān ol **kāşida** virdi cevābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 92*). [*kāşida, -a*]
5. Yine ol **kāşidi** eyledi derhāl
Cenāb-ı ‘āşık-ı nālāna irsāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 85*). [*kāşidı, -ı*]
6. Mehûn bâzārın itsün alnı **kāşid**
Gümüş olsun teni altun kabāası (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 38*). [*kāşid,]*
7. Ne hōd dildār dergāhına **kāşid**
Bu iş için müdām endişedeydi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 32*). [*kāşid,]*
8. Revān bir **kāşide** virdi sebük-seyr
Didi eglenme lutf it iy yegâne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 4*). [*kāşide, -e*]
9. K’irürürdi aña peygām-ı yārı
Arada **kāşid** olmışdı pür ümmîd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 101*). [*kāşid,]*

kāşid-ı cüst: Hızlı ulak.

1. K’ideler āsitān-ı şāha irsāl
Getürdiler revān bir **kāşid-ı cüst** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 63*). [*kāşid-ı cüst,]*

kāşid-i dildār: Sevgilinin habercisi.

1. Nihāl-i kâmetidür ham senûn-çün
Çü Mecnûn kāşid-i dildārı gördi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 9*). [*kāşid-i dildār, -ı*]

kāşid-i dildār-ı cānî: Zalim sevgilinin habercisi.

1. Ya fihrist-i me‘ānidür bu nāme
Saña iy **kāşid-i dildār-ı cānî** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 33*). [*kāşid-i dildār-ı cānî,]*

kāşid-ı hāzret: Allah-ın habercisi. II Hz. Cebrail.

1. Öñince çün gulām-ı halka-der-güş
Götürür **kāşid-ı hāzret** eyer-püş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 94*). [*kāşid-ı hāzret,]*

kāşid-ı mektüb-ı dildār: Sevgilinin mektubunu ulaştırın.

1. K’olaydı **kāşid-ı mektüb-ı dildār**
Ki tā Mecnûnı bu peygām çün nüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 26*). [*kāşid-ı mektüb-ı dildār,]*

kāşid-ı pür-cehd: Gayretli elçiler.

1. Bu yaña **kāşid-ı pür-cehd** ü ikdām
Gelüp sulţāne hālî kıldı i‘lām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 57*). [*kāşid-ı pür-cehd,]*

kāşid-ı tavvār: Hızlı haberci.

1. Bırakdı hāmeyi ol serv-i merğüb
Virüp bir **ķāşid-ı tayyār** fi'l-hāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 3*). [*ķāşid-ı tayyār,]*

ķasırğa: Şiddetli rüzgar.

1. Düzer bir günbed anuñ-çun her āhū
ķasırğadan dilese gönli şimşād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 115*). [*ķasırğadan, -dan]*

ķ'āşivān-ı mār: Yılan yuvası.

1. Dikenden sinesi mecrūh u mecbūr
Şu resme **ķ'āşivān-ı mār** u zenbūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 72*). [*ķ'āşivān-ı mār,]*

ķaşr: Köşk, küçük saray.

1. Geçüp ol **ķaşrdan** sultān-ı encüm
Pes oldı hüsrev-i eyvān-ı pencüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 137*). [*ķaşrdan, -dan]*
2. Güzer kılalı **ķaşrından** anuñ bād
Süleymān-ı 'atıķi eylemez yād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 163*). [*ķaşrından, -ı, -n, -dan]*
3. Nihāl ķāmeti serv-i bihişti
Begenmez **ķaşrı** rif'atde Bihişti (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 42*). [*ķaşrı, -ı]*
4. Kemānından ki bir tır ide per-tāb
Açar çarhuñ tokuz **ķaşrına** bir bāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 56*). [*ķaşrına, -ı, -n, -a]*
5. Yüce bir **ķaşr** salmış anda sāye
Ki gerdün reşk eyler ol sarāya (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 33*). [*ķaşr,]*
6. Hāvālisinde bī-hadd hücreler var
Kimi eyvān kimi **ķaşr** u kimi dār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 44*). [*ķaşr,]*
7. Ol eyvāndan yaña idüp işāret
Didiler belki bu **ķaşrı** 'imāret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 70*). [*ķaşrı, -ı]*
8. Bu eşkāle tahayyürdeyken ol māh
Görindi **ķaşruñ** ardından be-nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 54*). [*ķaşruñ, -uñ]*
9. Yine divşürdi **ķaşr** u hāneden raht
Yine kurdı varup Necd evcine baht (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 11*). [*ķaşr,]*
10. Anuñ **ķaşrından** özge evde boşam
İki er olmaya bir avrata cāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 12*). [*ķaşrından, -ı, -n, -dan]*
11. Vedā' itdi vü döndi zār u hāste
Çü geldi **ķaşrına** dil-teng ü rencūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 29*). [*ķaşrına, -ına]*
12. Çözem maħmil cenāb-ı şöhetüñe
Eger gidem bu fānī **ķaşrdan** ben (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 133*). [*ķaşrdan, -dan]*
13. İrişdi **ķaşrdan** sūy-ı mezāra
Elin alup ķazā ķazısın pūr-kīn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 90*). [*ķaşrdan, -dan]*
14. Sözüñ **ķaşrında** gördük biz şevābı
'Aceb tūrfe degirmendür bu gerdün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 190*). [*ķaşrında, -ı, -n, -da]*
15. Beķā **ķaşrında** olur hāndān u mesrūr
Çün urdı şem'-i hūrşid-ı pūr-envār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 90*). [*ķaşrında, -ı, -n, -da]*

ķaşr-ı āfāk: Ufukta kaybolmak.

1. Çün aħşam oldı vü hūrşid-i berrāk
Batup bī-şu'le kıldı **ķaşr-ı āfāk** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 2*). [*ķaşr-ı āfāk,]*

ķaşr-ı ārām: Huzur kasrı.

1. O da yandı hevesden **kaşr-ı ārām**
Yile vardı hevādan hirmen-i nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 35*). [*kaşr-ı ārām,]*

kaşr-i cihân-tâb: *Semanın süsü olan ve dünyayı aydınlatan saray.*

1. ‘Arûsa beñzer ol **kaşr-i cihân-tâb**
Ki haddinden hüveydâdur sefid-âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 39*). [*kaşr-i cihân-tâb,]*

kaşr-ı cinân: *Cennet köşkü.*

1. Buyurmuşdı nebî şânında anuñ
Ki şem‘idür ‘Ömer kaşr-ı cinānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 10*). [*kaşr-ı cinân, -uñ]*

kaşr-ı gerdûn: *Felek sarayı.*

1. Söneydi kaşr-ı gerdünuñ çerâğı
Hevānuñ oldı aşüfte dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 47*). [*kaşr-ı gerdûn, -uñ]*

kaşr-ı şerī‘at: *Şeriat sarayı.*

1. Dilinden lâmi‘ envār-ı haqîkat
Yüce ‘adli ile **kaşr-ı şerī‘at** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 32*). [*kaşr-ı şerī‘at,]*

kassām-h‘ân-ı bezm-i kıssa: *Anlatı meclisinin sofra bölücüsü.*

1. Bize **kassām-h‘ân-ı bezm-i kıssa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 1*). [*kassām-h‘ân-ı bezm-i kıssa,]*

kāst: *Noksan, eksik, kusur.*

1. Cihân hayyâtı biçmiş bî-kem ü **kāst**
Sa‘âdet cāmesini kıddine rāst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 49*). [*kāst,]*
2. Açılur bize kayd-ı ehl-i hāne
Ne kim hāşıl olursa bî-kem ü **kāst** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 43*). [*kāst,]*

k‘āsumān-ı cārum: *Dördüncü felek.*

1. Sancakuñ çüpünüñ altun başlıkıdur āfitāb
K‘āsumān-ı cāruma irürdi farkın ol ‘ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 6*). [*k‘āsumān-ı cārum, -a]*

kat: *Huzur, makam.*

1. Dileseñ lutf idersin dileseñ kahr
Beraberdür **katuñda** şerbet ü zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 52*). [*katuñda, -uñ, -da]*
2. Cihānuñ melce‘idür sāyen iy şāh
Yücedür Hāk **katında** pāyeñ iy şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 104*). [*katında, -ı, -n, -da]*
3. Çü kaşd-ı ceng ide ol şāh-ı ‘ālem
Çi rüyın ten **katında** vech-i Rüstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 166*). [*katında, -ın, -da]*

4. Bilürsin kim hâlellü olsa gevher
Olur ehli **katında** ẖwār u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 30*). [*katında, -ı, -(n)da*]
5. Hünerdür 'ışk her kâmil **katında**
Dime mecnûn aña 'âkıl **katında** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 13*). [*katında, -ı, -(n)da*]
6. Ne hâcet kim dilerse bunda bir kul
Olur elbetde Hâk **katında** maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 52*). [*katında, -ı, -n, -da*]
7. İdere derd ü ğamdan nâle vü zâr
Yine Nevfel **katına** geldi nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 6*). [*katına, -ı, -(n)a*]
8. Ki yitmez Hâk **katında** ol mu'ayyen
Eyülük yatlılık 'âlemde herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 72*). [*katında, -ı, -(n)da*]
9. Sürüb ser ü **katına** geldi yirini
Bakup gördi ki 'uryân u diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 32*). [*katına, -ı, -(n)a*]
10. Baña da ol tarîkı eyle irşâd
Katuñdan gitmezem tâ kim diriüyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 75*). [*katuñdan, -uñ, -dan*]
11. Rüsüm-ı 'âlemün ğavrına vâkıf
Katında zâhir esrâr-ı nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 9*). [*katında, -ı, -(n)da*]
12. K'idesin her kişîye luţf-ı in'âm
Eyülük zâyî' olmaz Hâk **katında** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 41*). [*katında, -ı, -n, -da*]
13. Ne taşdan inkişâr irmişdi el-ân
Katuñdan idemez oldum güzër hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 31*). [*katuñdan, -uñ, -dan*]

kat: Kat, üst üste.

1. Teb-i ğam iki **kat** itmiş nihâlin
Yumuş eşgi ruĴı verdinün alın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 47*). [*kat,]*
2. Emerdi şîrden âhü-bere şîr
İki üç **kat** bu hayvânât yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 69*). [*kat,]*

kat: Karıştırmak, dahil etmek.

1. Mey içme dehr cāmından ki iy dil
Katılmışdur aña zehr-i helâhil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 28*). [*katılmışdur, -ıl, -mış, -dur*]
2. Katupdur içine âb-ı hayâtı
Anuñ-çundur k'iden bu şerbeti nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 8*). [*katupdur, -updur*]

kat: Karıştırmak, koymak.

1. Birine **katdılar** zehr-i mezellet
Çün ol şerbetleri hem-râz-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 18*). [*katdılar, -dı, -lar*]

kat: Ekleme, dahil etmek.

1. Ne kaldıysa benüm 'ömrümde bâķî
Yücelşün al **kat** anuñ 'ömrî tākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 46*). [*kat,]*

kat' it: Kesmek, sona erdirmek.

1. Zebâne meş'alesi birle ejder
Özini Ĵizmetinden itmeyüp **kat'** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 97*). [*kat' it, -me, -yüp*]

kat kat: Katlar halinde, üst üste.

1. Kamu kûdsî melekler hürmetiyçün
Dönen **kat kat** felekler hürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 70*). [*kat kat,]*
2. Siper kim var kolında hem-çü mir'ât
'Adüya gösterür alnını **kat kat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 64*). [*kat kât,]*
3. Ya baksa hüsnuñe diğkâtle mir'ât
Gazabdan cebheñi kıl aña **kat kat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 52*). [*kat kat,]*

kat' ol: Kesilmek, bitmek, tükenmek.

1. Velikin şimdi kat' oldu ümidüm
Boyandı qaraya baht-ı sefidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 37*). [*kat' ol, -dı]*

kat' ol: Kesilmek, ayrılmak, sona ermek.

1. Başum kat' olduğu cāna şafādur
Ki bî-ferr olsa bir şem'un likāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 64*). [*kat' ol, -du, -ğı]*

k'ata: Baba, cet.

1. Nireden geldün ü kande gidersin
Ayıtdı **k'atañum** ben pîr-i nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 71*). [*k'atañum, -ñum]*
2. Şu resme dökdi Rûm iklimine hûn
K'atası Qaysuñ ol pîr-i fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 3*). [*k'atası, -sı]*
3. Ki yine gelmek olmaz ol seferden
Esen kal **k'atalı** gitdi miyândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 25*). [*k'atalı, -lık]*
4. Hudâ haqqı baña rahm eyle zînhâr
Hem işitdüm **k'atañ** ol pîr-i mañzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 147*). [*k'atañ, -ñ]*

katâr-ıla: Katar, sıra, dizi.

1. Virem olursa ger bu 'ağd-i mevzûn
Katâr-ıla güher yük-ile altun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 110*). [*katâr-ıla,]*

katı: Çok, ağır.

1. Yem-i hayretde dil fülki **katı** sergeşte olmışdur
Vişālûñ Hızır ırmezse benüm hâlüm olur düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 3*). [*katı,]*
2. Velî 'ışk anı ser-gerdân idiser
Katı şürîde vü hayrân idiser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 266*). [*katı,]*
3. Katı şürîde vü divâne oldu
Ki nāmı 'âlem etrâfına töldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 53*). [*katı,]*
4. Katı hışm eyleyüp bî-reyb ü 'illet
İçürdi tâ ziyân-ile biraz let (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 49*). [*katı,]*
5. O bî-çâre cefâ **katılığından**
İdindi dirliğinde kabri mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 53*). [*katılığından, -lığı, -m, -dan]*
6. Katı şa'b oldu günden güne kârı
Özinden cezbe-i gam kıldı 'arî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 3*). [*katı,]*
7. Meger sâkî **katı** sürdi ayakda
Ki mey gül-günü garğ oldu 'arağda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 33*). [*katı,]*
8. Cefâ **katılığına** sabr kılan
Mağâmın dirliğinde kabır kılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 9*). [*katılığına, -lığı, -ı, -na]*
9. Çü Leyliden cüdâ düşdi ol abdâl
Katı âşüfte oldu vü diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 34*). [*katı,]*

10. Sizûn duhter k'olupdur adı Leylî
Bizüm Qaysuñ **katıdur** aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 92*). [*katıdur, -dur*]
11. Üküşdür meblâğum çokdur hâzinem
Qatıdur ma'reke vaqtinde kînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 120*). [*katıdur, -dur*]
12. Qatı rencide kıldı bu söz anı
Didi mihmânına açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 3*). [*katı,]*
13. Qatı divânedür ol yâve-güyüñ
Nişân-ı sengidür tıflân-ı küyuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 23*). [*katı,]*
14. Qatı ikrâm iderdi Nevfel-i hân
Tutardı nâz-ıla anı hezârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 185*). [*katı,]*
15. Şeherden mâ-şaşal olunca ahşâm
Qatı ceng itdiler kılmayup ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 16*). [*katı,]*
16. Çü Leylî bu haberden vâkıf oldı
Qatı endişe-nâk u hâyıf oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 2*). [*katı,]*
17. Giriv ü zelzele âfâkı tutdı
Kıtâl âteş-gedesi **katı** tutdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 14*). [*katı,]*
18. Qatı başmıñ-ı Mecnûnı heybet
Vücûdî olmış-ıdı garı-ı hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 103*). [*katı,]*
19. Gelüp kondurdılar bir hoş makâma
Katı 'izz ü ri'âyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 49*). [*katı,]*
20. Seni yüz yıllık olsañ eylemez yâd
Egerçi mihrîbân olur **katı** zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 51*). [*katı,]*
21. İderdi mevtine anuñ delâlet
Ecel yilinden idi havfı **katı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 23*). [*katı,]*
22. Kılardı qarşısına secde nâ-kâm
Severlerdi **katı** ol nâm-dârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 113*). [*katı,]*
23. Cidâl itmekdür anuñla **katı** cehl
Teberle bir şecer kılsa cedel ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 134*). [*katı,]*
24. Vefât itmiş **katı** oldum diger-gün
Çü bildüm k'olmuş anuñ menzili hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 148*). [*katı,]*
25. Qatı cânına geçmişdi erinüñ
Ki tâ devr-i zamân-ı bî-müdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 2*). [*katı,]*
26. Qaralar giydi tutdı **katı** mâtem
Qabâsı nîl-reng ü gönli nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 6*). [*katı,]*
27. Qatı bitmez belâya uğramışam
Tutulmuşam 'aceb düşvâr bende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 12*). [*katı,]*
28. Qanı bir göz ki dehr itmedi hün-bâr
Ecel seyli **katı** yavuz yağıdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 91*). [*katı,]*

katı git: Hızlı gitmek.

1. Yürise berkdên katı gider ol
Şabâyı nâka mânendî yider ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 13*). [*katı git, -er*]

katı katı: Yavaş yavaş.

1. Çıkarup birağacak tākati yok
Şu resm-ile **katı katı** giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 75*). [*katı katı,]*

kat'-ı menâzil it: Yol kat etmek, ilerlemek.

1. Gönildi rāh-ı Necde eyleyüp hîz
Yola girdi idüp kat'-ı menâzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 27*). [*kat'-ı menâzil it, -üp*]

kâtib-i seb: Gece katibi.

1. Şafağdan şuhf-ı çarha **kâtib-i şeb**
Meger ‘‘ve‘n- necm’’ yazmışdı müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 7*). [*kâtib-i şeb,*]

katında: Huzur, makam.

1. Hünerdür ‘ışk her kâmil **katında**
Dime mecnûn aña ‘âkı **katında** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 14*). [*katında,*]

katl: (Ar.) Öldürme.

1. Ki kaşdı itse tapuña haşm-ı hûn-rîz
Olam **katline** anuñ tîğ-veş tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 124*). [*katline, -i, -n, -e*]

katl ide: Öldürmek, cana kıymak.

1. Du‘â kılup kılıcın çekdi Behrâm
Ki ide katl haşm-ı şâh-ı eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 140*). [*katl ide,*]

katl it: Öldürmek.

1. Yoluñda cân viren teşne haķiyçün
Hüseyni katl iden deşne haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 100*). [*katl it, -en*]
2. Ki kânde görseler ol nâ-tuvânı
İderler katl vermeyüp emânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 44*). [*katl it, -er, -ler*]
3. Hîtab eyledi cânına bu naklı
Gel iy rûz-ı ecel **katl it** çerâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 19*). [*katl it,*]

katl ol: Ölmek, yok olmak, mahvolmak.

1. Ki ölince geçinem ğâr içinde
Şehiden katl olam bu kâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 126*). [*katl ol, -am*]

katre: Damla.

1. Anda kim deryâ-yı ‘afvüñ mevc ura ğarķ olur
Kaťresinde cümle ‘âşiden gelen cürm ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 12*). [*kaťresinde, -sinde*]
2. Hâzret-i sultân Selîm bin hân Süleymân k’oldı anuñ
Baħr-i cûdına göre yidi deñiz bir **kaťre** nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 14*). [*kaťre,*]
3. Rif’atun çarķinde toķız mevlevîdür nüh felek
Himmetün deryâsinuñ bir **kaťresidür** yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 34*). [*kaťresidür, -si, -dür*]
4. Gehî bir **kaťreden** bir âdem eyler
Ki geh giryân añı geh hurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 39*). [*kaťreden, -den*]
5. Ecel engüşti oldukda gelü-ğir
Yem-i cûduñdan itme **kaťre** takşır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 144*). [*kaťre,*]
6. Vücûduñ baħriñe yokdur nihâyet
Bize bir **kaťresinden** kıl ‘inâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 20*). [*kaťresinden, -si, -n, -den*]
7. İrağ olur edebden fi‘l-ħaķıķa
İletmek **kaťreyi** baħr-i ‘amıķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 154*). [*kaťreyi, -yi*]

katre-i eşk: Göz yaşı damlası.

1. Ruḥ-i şîn üzre olmuş **kaṭre-i eşk**
Ġamından şâddur bî-ḥ"âb u pür-ġam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 40*). [*kaṭre-i eşk,*]

katre-perver: Damlalar.

1. Olup ebr-i murâdî **kaṭre-perver**
Şâdef dürcine işâr itdi gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 275*). [*kaṭre-perver,*]

kattâl: Çok öldüren.

1. Ki kendü başı derdinden o **kattâl**
İdemez oldu şimdî ḥalka izlâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 101*). [*kattâl,*]

kattâl-ı güm-râh: Yolunu şaşırması öldürücü.

1. Meger kim oldu ol **kattâl-ı güm-râh**
Bularuñ ḥâlet-i 'ışkından âġâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 39*). [*kattâl-ı güm-râh,*]

kattâl-ı şüfî: Sofu katili.

1. Gözi **kattâl-ı şüfî** zülfi çengâl
Yüzinde sübhâdur her dâne-i ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 83*). [*kattâl-ı şüfî,*]

katu: Huzur, makam.

1. Günâḥ itsem getürmezdüñ yüzüme
Ne gönölünce bir iş itdüm **katuñda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 77*). [*katuñda, -ñ, -da*]

kavî: Kuvvetli, güçlü.

1. Kavî dest olsa bunlar ol nihânî
Elinden biraġur tîr ü kemânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 27*). [*kavî,*]
2. Bu idi yol ḥoş itdün bârekallâḥ
Kavî peymânmışsın hem vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 89*). [*kavî,*]
3. Yemişem ben anı k'oldur ġidâ-ḥör
Anı kılar **kavî** ten nân u ḥelvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 3*). [*kavî,*]

kavî-dest: Güçlü irade.

1. K'o dervîş idi bu gözlerdi bāyı
Ki âḫir bir **kavî-dest** ü tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 79*). [*kavî-dest,*]

kavim: Kavim, topluluk.

1. Bu idi **kavminüñ** içinde erkân
Ki tâbistân-ı eyyâmında yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 29*). [*kavminüñ, -i, -nüñ*]
2. Kimi **kavmi** kimi sırdaşı anuñ
Degüldi hiç birisi nâşi anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 21*). [*kavmi, -i*]

3. Qarābeti vü **qavmi** bî-nihāyet
İderlerdi kamu 'izz ü ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 33*). [*qavmi, -i*]
4. Nitekim merdümân-ı mest-i bî-hüş
Fırâkıdan 'Arâb **qavmi** ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 83*). [*qavmi, -i*]
5. Bizüm öz **qavmümüzde** nâzeninler
Üküşdür mihr-hadd ü meh-cebinler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 79*). [*qavmümüzde, -ümüz, -de*]
6. Buyurduñ kim bizüm **qavm** içre bî-had
Güzeller var kamer-hadd ü sehî-kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 35*). [*qavm,]*
7. Qara evden ruḥ-ı şahrâya her sâl
Qor iy 'âlî neseb **qavmüñ** siyeh hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 42*). [*qavmüñ, -üñ*]
8. Çi ger **qavmünde** çokdur nâzeninler
Perî-peyker güneş-ruḥ meh-cebinler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 37*). [*qavmünde, -üñ, -de*]
9. Qarābeti vü **qavmi** oldı āgāh
K'olupdur menzili ol Yūsufuñ çāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 5*). [*qavmi, -i*]
10. Çün atasıyla geldi evlerine
Buluşdı hışm u **qavm** ü māderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 18*). [*qavm,]*
11. Tapuñ k'akrân içinde bî-bedelsin
Bize **qavm** olmağa gāyet maḥalsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 90*). [*qavm,]*
12. Qabāyil meḥarisin iy vefādār
Saña **qavm** olmadan yokdur baña 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 38*). [*qavm,]*
13. Pür idüp kan yaşıyla gözlerini
Didi **qavmine** Mecnûn sözlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 74*). [*qavmine, -i, -ne*]
14. Çü serḥaddine ol **qavmüñ** qodı pāy
Qoşup bir cāy-gāha eyledi rāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 7*). [*qavmüñ, -üñ*]
15. Meger kim **qavmine** Leylîñüñ ol şeb
İrişmiş-idi bir leşker müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 35*). [*qavmine, -i, -n, -e*]
16. K'olan bu **qavmden** rāzî vü hoşnûd
Nigārınuñ atası geldi ğam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 26*). [*qavmden, -den*]
17. Baña yārum yeter **qavm** ü kabîle
Göñül **qavm** istemez Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 47*). [*qavm,]*
18. Pes idüp yād **qavm** u dōstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 1*). [*qavm,]*
19. Urupdur terkimi **qavm** u qarābet
Dilüm şāfi-durur bî-mekr cānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 84*). [*qavm,]*

qavl: Söz, kelām.

1. Çü bunlar birbirine 'aşıq oldı
Bu **qavlüñ** biri lâ-büd sādıq oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 38*). [*qavlüñ, -üñ*]
2. Degüldür sencileyin şāha lāyık
K'ide **qavl** itdüğine bî-vefālîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 24*). [*qavl,]*
3. Miyanıçı çün bu **qavli** kıldı āgāz
Çeriler geldi pes ceng itmeden vaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 55*). [*qavli, -i*]
4. Didi kim rāziyem bu **qavle** iy cān
Qolumda var-durur bir la'l-i berrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 46*). [*qavle, -e*]
5. Diyelüm içeri girsün ol abdāl
Neşātından bu **qavluñ** tırdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 7*). [*qavluñ, -üñ*]
6. Kimüñ derdine olduñ sen giriftār
Qanı ol 'ahd ü **qavl** ü yārlıklar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 55*). [*qavl,]*
7. Nedür şimdi baña bu mübtelālîk
Qanı ol **qavl** ol peymān ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 59*). [*qavl,]*

qavm u kabîle: Yakınların tümü.

1. Didi kim imdi iy **qavm u kabîle**
Gelünüñz gidelüm sizünüñle bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 35*). [*qavm u kabîle,]*
2. Olur **qavm ü kabîle** cümle bizār
Bu söz içürdi şankim Leyliye zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 36*). [*qavm ü kabîle,]*

3. Baña yârum yeter **ķavm ü ķabile**
Göñül ķavm istemez Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 46*). [*ķavm ü ķabile,]*

ķavm-i dildâr: Sevgîlinin kabilesi.

1. Baña yâr idi evvel **ķavm-i dildâr**
Ėamusı düşmen oldı şimdi iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 23*). [*ķavm-i dildâr,]*

ķavm-i ķarâbeti: Tanıdık kavimler.

1. Tuyup **ķavm-i ķarâbeti** de yek-sân
Perişân oldılar çün zülf-i ĥübân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 41*). [*ķavm-i ķarâbeti,]*

ķavm-i levlî: Leyla'nın kabilesi.

1. Bu yaña **ķavm-ı Leylî** oldı âgâĥ
Ki gelür bir cemâ'at tütuban râĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 41*). [*ķavm-ı leylî,]*

ķavm-ı mahsûd: Kiskanılan kavim.

1. Velîkin kim ola bu **ķavm-ı mahsûd**
Gelişinden buraya n'ola maķşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 45*). [*ķavm-ı mahsûd,]*

ķavm-i mecnûn: Mecnun'un kavmi.

1. Bu resme nâz-ıla ol mâĥ-ı tâbân
İrişdi ķavm-i Mecnûna şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 72*). [*ķavm-i mecnûn, -a]*

ķavs: Yay.

1. Kıtâl-ı 'ışkda olmış kemân-gîr
Ki ķaddin **ķavs** düzmiş nâlesin tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 66*). [*ķavs,]*
2. Niçe eyledi cânâne fedâ cân
Ecel **ķavsinden** irişdi aña tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 157*). [*ķavsinden, -in, -den]*

ķavs-gîrin: Yay gibi, yaya benzer.

1. Boyı Ėam **ķavs-gîrinüñ** kemânı
Vücûdı Ėarķa-ı deryâ-yı ĥayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 12*). [*ķavs-gîrinüñ, -nü]*

ķavs-i fenâ: Kötü huylu yaydan (ok) atmak (Güçlü yayla ok atmak bağlamında); yokluk yayından (ok) atmak II hayatı son bulmak, ölmek.

1. Feżâ-yı lâ-mekâna eyle pervâz
Çıkup ķavs-i fenâdan nitekim tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 9*). [*ķavs-i fenâ, -dan]*

ķavs-ı każâ: Kaza yayı.

1. K'olupdur fehmden fâriğ nihādum
Baña kav̄s-ı k̄azādan irdi bir oğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 25). [kav̄s-ı k̄azā, -dan]

kav̄s-ı kuzah: Gökkuşağı.

1. Düzer kav̄s-ı kuzāhdan şun'-ı Mevlā
Muhiṭ-i āsmān üzre pül-i a'lā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 59). [kav̄s-ı kuzāh, -dan]
2. Felek kav̄s-i kuzah altında her gāh
Olupdur saṭl-i āḥūr-i şehensāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 151). [kav̄s-i kuzah,]
3. Reg-i tenden ki deşte atılır kan
Olur kîn çarḥına kav̄s-ı kuzah şan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 50). [kav̄s-ı kuzah,]

kav̄s-ı kuzah: Göküzünün yayı, gökkuşağı.

1. Ki tā zabṭ itmege ol fil-i mesti
Tutar kav̄s-ı kuzahdan yay desti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 16). [kav̄s-ı kuzah, -dan]

kav̄s-i zamān: Devrin yayı.

1. Firāk itdi beni gāyetde rencūr
Baña rām oluban kav̄s-i zamāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 79). [kav̄s-i zamān, -e]

kavuş: Kavuşmak, ulaşmak.

1. Kavuşdı birbirine çün elif lām
Ezel bir cān idi ol iki hem-sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 90). [kavuşdı, -dı, -]

kavvāl: Şarkıcı, şarkı okuyan kimse.

1. Hem āgāz eyledi kavvāl nāye
Hurūş-ı ehl-i bezm irdi semāye (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 13). [kavvāl,]

k'ayağ: Ki ayak.

1. Eyā hem-rāz-ı sır-ı li-ma' Allāh
K'ayağūñ ḥākidür cān-ı her āgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 6). [k'ayağūñ, -uñ]
2. Elüñden kim yabāne düşse bir kāh
Şaḥın k'ayağūña batmaya nāgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 130). [k'ayağūña, -uñ, -a]
3. K'ayağı penbe-veş tağı diderdi
Bu vech-ile gider şahrā yüzinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 76). [k'ayağı, -ı]
4. K'ayağ altında yol üzre yatur berf
Binā-yı 'ömr nā-muḥkem-durur bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 54). [k'ayağ,]

k'ayağına hār bat: Ayacağına diken batmak. II Sıkıntı çekmek, zarar görmek.

1. Bir oğlanuñ k'ayağına bata hār
İder zaḥmı atası cānına kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 31). [k'ayağına hār bat, -a]

kayd: Bağ, zincir.

1. Baña vir rişte-i tesbîhden **ķayd**
K'anuñla bu seg-i nefsi idem şayd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 27*). [*ķayd,]*
2. Ki ola kendü **ķaydında** giriftâr
Düzüp ben hîd hezârân cehd ü çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 38*). [*ķaydında, --ında]*
3. Cihânda kâlmadı bir kılca **ķaydum**
Beni bulduñ bugün sen bu çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 12*). [*ķaydum, -(u)m]*

ķayd: *Kaygı, endişe, tasa.*

1. Ne yârî var idi kim hâlin diyeydi
Ne bir hem-derdi kim **ķaydın** yiyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 86*). [*ķaydın, -ı, -n]*
2. Bulara lik fakrum var be-ğâyet
İki aydan berü **ķaydum** bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 47*). [*ķaydum, -um]*
3. Bozılmadı yirindedür dürüst ol
Beni bu **ķayda** şaldı ibtidâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 111*). [*ķayda, -a]*
4. Peder cevri ile mâder cefâsı
Olur ger **ķayda** şaldı ben zebûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 113*). [*ķayda, -a]*
5. Yanup âhum odına gitdi **ķaydum**
Dihi dehrûñ belâsından irâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 42*). [*ķaydum, -um]*
6. Yidi dildârı için **ķayd** anuñla
Gelüp yâdına hâl-i ehl-i hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 78*). [*ķayd,]*
7. Żarûrî düşdi lîkin özge **ķayde**
Bunı fikr itdiler âhir ki ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 10*). [*ķayde, -e]*
8. Kefen **ķaydın** göre yâ ol ġarîbe
Ne yârî var k'aña kılup hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 18*). [*ķaydın, -ı, -n]*
9. Füzûn itme baña her lâhza **ķaydı**
Cehâletden delü dîrsin baña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 14*). [*ķaydı,]*

ķayd yi: *Endişe etmek.*

1. Yakında oġluñ olur didüğini
Özinüñ cümle ķaydın yidüğini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 46*). [*ķayd yi, -dügi, -nidüğün, -i]*
2. Maħabbetden naşîhatler ki dîrsin
Benüm-çün dürlü dürlü ķayd yîrsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 12*). [*ķayd yi, -r, -sin]*
3. Vaşîyyet-nâmede ķaydın yîmişdi
İdüp maħlûñ 'anberle ġül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 66*). [*ķayd yi, -miş, -di]*

ķayd-ı ehl-i hâne: *Hane halkı baġı.*

1. Açılur bize **ķayd-ı ehl-i hâne**
Ne kim hâşıl olursa bî-kem ü kâst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 42*). [*ķayd-ı ehl-i hâne,]*

ķayd-ı 'işyân: *İşyan zinciri.*

1. Ki bulam ķayd-ı 'işyândan necâtı
Çün îmândan ezel virdüñ sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 124*). [*ķayd-ı 'işyân, -dan]*

ķayğû: *Kaygı, endişe, tasa.*

1. Getürdüñ dürlü **ķayğular** serüme
ġülünc itdüñ beni düşmenlerüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 21*). [*ķayğular, -lar]*

kavil: Razi olma, ikna olma.

1. Ki düşde görmege de **ķayilem** ben
Ėamuñdan ĥasteyüm iy mihr-bānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 154*). [*ķayilem, -em*]

kāvim: Devam eden, sürüp giden, var olan.

1. Belā vādîsinüñ seyyāhı dāyim
‘Anā şahrâsinuñ şahnında **ķāyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 8*). [*ķāyim,]*
2. Anuñ gibi cihānda ‘ışķ işinde
Degüldi kimse **ķāyim** cünbişinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 14*). [*ķāyim,]*
3. Tenümdür gerçi bu leşkerde **ķāyim**
Dilüñ ol cānibedür meyli dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 39*). [*ķāyim,]*
4. Bulara eksik itmezdi ta‘āmı
Tırlarlardı havālîsinde **ķāyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 109*). [*ķāyim,]*
5. Ėamusı ĥizmetinde idi **ķāyim**
Ėılarsañ sen daĥı ger cüd ü iĥsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 114*). [*ķāyim,]*
6. Degildür kimse bu ‘ālemde **ķāyim**
Ėaçan bir toĥm ekse çarĥ-ı pür-ķahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 10*). [*ķāyim,]*

kāvim ol: Bir işte sebat eden, duran, vazgeçmeyen.

1. Buçuk lāĥza murāda irmemişler
Çün oldılar bugün cennetde ķāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 85*). [*ķāyim ol, -dı, -lar*]

kavırma-: Ehemmiyeti yok!.

1. Benüm çeşmüm yaşumdan itmedüñ şerm
Sen itdünse **ķayırma**z bî-vefālîķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 57*). [*ķayırma, -z*]

kayna: Kaynatmak.

1. Hüner dîgünde **ķaynatdum** bir efsün
Ki görüp Leylî’i cān virdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 155*). [*ķaynatdum, -t, -dum*]

kaynak: Bir suyun çıktığı yer, kaynarca, pınar, memba, göz.

1. Sivişüp **ķaynağından** düşdi gevher
Dil-i Mecnûna ĥorĥu virdi bu ĥwāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 46*). [*ķaynağından, -in, -dan*]

kays: Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı olan Mecnun-i Amiri' nin asıl adı.

1. Ne denlü varsa anda tābî’-i ĥān
Başına **Ėaysuñ** oldılar dūr-efşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 308*). [*Ėaysuñ, -uñ*]
2. Ekābir yir yirin çün ‘avdet itdi
Gelüp cerrāĥ **Ėaysı** sünnet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 34*). [*Ėaysı, -ı*]
3. Atası mektebe itdi ĥavāle
Dem-ā-dem **Ėays** daĥı tālib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 3*). [*Ėays,]*
4. Çü geldi yādına ol pîr-i māĥir
Didi **Ėaysa** anuñ ĥālîni bir bir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 30*). [*Ėaysa, -a*]

5. Dağı her ne ki didiyse özüne
Cemî'isin didi **Ḳaysuñ** yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 54*). [*ḳaysuñ, -uñ*]
6. Çü **Ḳays** işitdi bunlaruñ sözünü
Teḥayyürden yitürdi kend'özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 89*). [*ḳays,*]
7. Çü **Ḳaysı** gördiler bu resme meftûn
Söze çekdiler anı arḥun arḥun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 67*). [*ḳaysı, -ı*]
8. Çü **Ḳays** işidüp añladı sözünü
Anasından yaña döndi yüzünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 1*). [*ḳays,*]
9. İşidüp **Ḳays** anasınun sözünü
Pür itdi ḥün-ı eşkile gözünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 47*). [*ḳays,*]
10. Yoğ-idi ol zamân anuñ gibi ḥân
Meger **Ḳays** atası olaydı akrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 22*). [*ḳays,*]
11. Vedâ' idüp nigâra **Ḳays** ol şeb
Güline nergisinden şaçdı kevkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 15*). [*ḳays,*]
12. Gönül virişdi çün **Ḳays-ile** Leylî
Müdâm arturdi birbirine meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 29*). [*ḳays-ile, -ile*]
13. Meger kim **Ḳaysıla** Leylî dağı hem
'Ulûm okurlar idi andan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 13*). [*ḳaysıla, -ıla*]
14. Ki çün gözlerden oldu dūr ol nūr
Ġam itdi **Ḳaysı** gündün güne rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 4*). [*ḳaysı, -ı*]
15. Hem ol dem tūrdı **Ḳays** öñine mâder
Getürdi hoş ta'âm-ı rûḥ-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 51*). [*ḳays,*]
16. Çü gördiler kudūmın **Ḳays** hayli
Cevâḥir şaçdılar pâyına hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 73*). [*ḳays,*]
17. Gül-i tâzeyse Leylî iy mükerrrem
Degüldür **Ḳaysda** bir ḥârdan kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 126*). [*ḳaysda, -da*]
18. Sizüñ duhter k'olupdur adı Leylî
Bizüm **Ḳaysuñ** katıdur aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 92*). [*ḳaysuñ, -uñ*]
19. Şu resme dökdi Rûm iklimine ḥün
K'atası **Ḳaysuñ** ol pîr-i fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 3*). [*ḳaysuñ, -uñ*]

ḳayşer: Eski Roma ve Bizans imparatorlarının lakabı.

1. İder reşk olmağa derbânı **Ḳayşer**
Yolı tozı ser-i Fağfūra efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 55*). [*ḳayşer,*]

ḳays-ı bî-dil: Sevdalı Mecnun.

1. Çün ol eyvânı gördi **Ḳays-ı bî-dil**
Ḥaḳîḳat bildi k'oldır mâha menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 75*). [*ḳays-ı bî-dil,*]

ḳays-ı çâk-sîne: Sinesini parçalayan Mecnun.

1. Ki çün Leyliye **Ḳays-ı çâk-sîne**
Vedâ' itdi vü gitdi evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 13*). [*ḳays-ı çâk-sîne,*]

ḳays-ı ḥōş-hâl: Kays'ın durumu.

1. Sürürından şarâbuñ **Ḳays-ı ḥōş-hâl**
Belâ-yı 'ışḳdan hem fâriḡu'l-bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 15*). [*ḳays-ı ḥōş-hâl,*]

ḳays-ı hüner-mend: Hünerli Kays.

1. Görürler pür hünerdür ol şeker-ḥand
Ururlar adını **Ḳays-ı hüner-mend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 290*). [*ḳays-ı hüner-mend,]*

ḳays-ı meftûn: Tutkun Mecnun.

1. Hezārān derd-ile çün **Ḳays-ı meftûn**
Nigāruñ ḥaymesinden geldi maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 31*). [*ḳays-ı meftûn,]*
2. İşidüp bu kelâmı **Ḳays-ı meftûn**
Nitekim şem' taldı gözleri ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 1*). [*ḳays-ı meftûn,]*

ḳaz: 1. Kazımak, işlemek.

1. Günüm gibi-dürür rızkum daḥı teng
Ḳazırvan zâmg-ı ağacdān geh dişümle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 81*). [*ḳazırvan, -ır, -van]*
2. Ne ḥöd penbeyle şerbet itdüre nüş
Ne bulunur mezārın **ḳazar** üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 23*). [*ḳazar, -ar]*
3. Kefiyle **ḳazdı** yir yir ḡuşşādān ḡür
Ṭolanur çevresin naḥçir-i ḡam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 52*). [*ḳazdı, -dı]*

ḳazā: Bela, musibet.

1. Felek 'aḡudına bağlamışdı zühre
Ḳazādan bir münevver bâz mühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 10*). [*ḳazādan, -dan]*
2. Ḳazā seyli ḥarābe virdi bâḡın
Eger nüş eylese āb-ı ḥayātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 58*). [*ḳazā,]*
3. İrişdi ḳaşrdān süy-ı mezāra
Elin alup **ḳazā** ḳazısın pür-kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 91*). [*ḳazā,]*
4. Bakup rahm eylemedüñ iy bed-endiş
'Aceb müşkil **ḳazāya** uğramışam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 11*). [*ḳazāya, -ya]*

ḳazā: Allah'ın takdiri, kader.

1. Olurken ḥāküm ābıyla sirişte
Ḳazā bu beyti kılmışdı nibişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 18*). [*ḳazā,]*
2. Yatup ol gice ārām eylediler
Ḳazāya cānların rām eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 28*). [*ḳazāya, -(y)a]*
3. Çıkarup at ayaḡından şerāre
Ḳazā ol gün od urdı kār-zāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 60*). [*ḳazā,]*
4. Gözi ḳanıyla yolları bezerken
Ḳazā bir gün irürdi nāgehānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 3*). [*ḳazā,]*
5. Meger bir gün **ḳazādan** bir şikārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 1*). [*ḳazādan, -dan]*
6. Ki ḥükmündür **ḳazā** levḥine rākım
Münāḳḳaş eyleyen saḳf-ı semāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 2*). [*ḳazā,]*

ḳazan: Edinmek, elde etmek.

1. Kazanduklarımı kıla taşarruf
Bilürsen ḥöd şöñumda senden artuk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 140*).
[*ḳazanduklarımı, -duk, -larım, -ı]*

ḳazduḡı cāha düş: Kazdığı kuyuya düşmek.

1. K'özi düşdi yine kazduğı çāha
Yamanlık olsa bir şahşuñ hayālī (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 26). [kazduğı çāha düş, -di]

kāzī: ('ka' uzun okunur. a.s. kazā'dan. c. :kuzāt) : 1. yapan , yerine getiren. 2. Şeriat hakimi.

1. Nikāh ecli içün okundı **kāzī**
Hem oldu cem' ehl-i 'ilm hayli (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 2). [kāzī,]
2. Nikāh itdi vü tırdı gitdi **kāzī** (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 26). [kāzī,]

kāzī: Kazımak, sıyırmak.

1. Kazıyup tırnağ-ile eyledi dūr
Ki hoşdur hāl aña k'ola ruḥı al (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 32). [kazıyup, -yup]
2. İrişdi kaşrdan süy-ı mezāra
Elin alup kaẓa **kazısın** pūr-kīn (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 91). [kazısın, -sın]

kazıt-: Tıraş etmek.

1. Başından atası **kazıtdı** mūyın
Gül-ābile yudı hem dāye rūyın (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 21). [kazıtdı, -dı]

ka'n-nūr-ı defiyü'l-leṭāfet: Letafet dairesinin nuru.

1. Ka'n-nūr-ı defiyü'l-leṭāfet ka'l-bedr fi'ş-şeref
Ka'l-kand fi'l-halāvet ka'l-baḥr-i fi'l-himem (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 7). [ka'n-nūr-ı defiyü'l-leṭāfet,]

kebāb: Ateşe karşı kızartılmış et, büryân.

1. Koyup mähî şovukdan cüy-ı ābı
Gelüp her meclisüñ olur **kebābı** (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 100). [kebābı, -ı]
2. Yaramamışdur etleri **kebāba**
Hezārān hile ile çünki Mecnûn (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 42). [kebāba, -a]

kebāb: Kebap II gönül.

1. Ğarīk-i ka'r-ı 'ummān-ı meşakkat
Ğam odında başın bağı **kebābı** (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 7). [kebābı, -ı]
2. Kebāb itdüm ciger derdünñden el-ān
Niçe kılmayayın ben bağırumı çāk (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 104). [kebāb,]
3. Koma maḥrūm bu bağı **kebābı**
Çekesin çün tırub bezminde ḥ'āmı (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 72). [kebābı, -ı]
4. Dili miḥnet ocağınuñ **kebābı**
Ğamumla terk idüp 'ālem umūrın (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 8). [kebābı, -ı]
5. Gönül pergālesindendür **kebābuñ**
Çerāğıñ anda iy vīrāne miskīn (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 36). [kebābuñ, -uñ]

kebāb-ı baṭ: Kaz kebabi.

1. Ol āteşde bişüp envā' ṭayyār
Kebāb-ı baṭ gehi ki mürğ-i per-dār (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 112). [kebāb-ı baṭ,]

kebâb-ı hasret: *Hasret kebabı, hasret çekmekten kavrulup kebab olma.*

1. Ğamuñ kimüñ kebâb-ı hasretidür
Ayağında ben itdüm yüzümi best (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 50*). [*kebâb-ı hasret, -i, -dür*]

kebk: *Keklik.*

1. ‘Ahd-i ‘adlünde memâlik şöyle bulmışdur şalâh
Kebk bâzile uçar gürg ile seyr eyler ğanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 4*). [*kebk,]*
2. Ya bir zîbâ kafes idi ol evvân
K’içinde **kebk** idi Leylî ħurâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 70*). [*kebk,]*
3. Yağar **kebk** âteş-i âhına şeh-per
Ki dir derdâ kanı gülzâr-ı aĥker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 101*). [*kebk,]*
4. Velîkin kânde olur şevk-i bülbül
Bulur **kebk**kiyle de gülzâr zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 105*). [*kebk*kiyle, -iyle]
5. Öñümden uş kılar yüz **kebk** cevân
Benüm şeh-bâzum irmeyince câna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 20*). [*kebk,]*

kebk-i bedî’: *Eşsiz keklik.*

1. Lebünden kime virtürsin nevâle
Cihân bâğınınuñ iy kebk-i bedî’i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 43*). [*kebk-i bedî’, -i]*

kebk-i hüd-kām: *Kendini beğenmiş keklik.*

1. Yüzine bakmadı ol serv-i âzâd
Muğarrer bildi kim ol **kebk-i hüd-kām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 97*). [*kebk-i hüd-kām,]*

kebk-i pervâz: *Uçan keklik.*

1. Baña gösterdi bir **kebk-i pervâz**
Bugün k’oldı şikeste şeh-per-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 18*). [*kebk-i pervâz,]*

kebk-i tayvâr: *Uçan keklik.*

1. Adına kâhkahadan **kebk-i tayvâr**
Ta’aşşuk nevbetin ururdu her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 79*). [*kebk-i tayvâr,]*

kebüd: *Mor-mavi arası sünbül rengi.*

1. Ruĥı hicrân seylinüñ **kebüdi**
Yaşı bahrine ğarĥ olan vücüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 3*). [*kebüdi, -i]*

kebüter: *Güvercin.*

1. Tağıtdı çün **kebüter** zümresin bâz
Anuñ-çün eyledi ĥayvânları dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 92*). [*kebüter,]*

kebüter-vâr: *Güvercin gibi.*

1. Kebüter-vār aç bu burcdan per
Ki bu yaydı hadeng-i çār mîhi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 78). [kebüter-vār,]

kec: Eğri, çarpık, eğri büğrü.

1. Kej olur kej bağan göz baña muṭlak
Egerçi kâmetümdür aşıda **kec** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 25). [kec,]

kec it: Eğri, çarpık olmak.

1. Kec itsün servi kaddinüñ hayâsı
Anuñla bir zamân kıl zevk ü şöhet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 40). [kec it, -sün]

k'ecel: Ölüm.

1. K'ecel kılmışdur ardınca şitâbı
Yola gir gel ço bu düşvâr râhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 84). [k'ecel,]
2. K'ecel irtüp anı kapmışdı nâgâh
Pes âhîr zelzelesinden zamânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 74). [k'ecel,]
3. Muḳırr ol 'acziñe gel iy fütâde
K'ecel şîri saña çün zaḫmet ide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 105). [k'ecel,]

ked-bânü: Kahya kadın.

1. Müdâm iş üzredür **ked-bânüyı** hâk
K'aña penbe seherdür çarḫ-ı eflâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 25). [ked-bânüyı, -yı]

kedü-yı çarḫ-âbâd: Bayındır feleğin şarap kabı.

1. Ḳodı gülzâr içine beyza-i zer
Tehî düşdi **kedü-yı çarḫ-âbâd** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 55). [kedü-yı çarḫ-âbâd,]

kef: Avuç içi.

1. Eli Ḥatem eli gibiydi der-bâr
Kefî feyyâz hem-çün naḫl-i pür-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 170). [kefî, -i]
2. Kefinden 'azm kılsa her diyâra
Döner başduğı yirler penbe-zâra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 15). [kefinden, -in, -den]
3. Kefinüñ nakşı vâdilerde yek-ser
'Arûs-ı cânadur mîr'ât-ı enver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 17). [kefinüñ, -i, -nüñ]
4. Toḳınup def daḫı zerrîn celâcil
Kefine muṭribün geldi muḳâbil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 24). [kefine, -i, -n, -e]
5. Kefine sürdi her bir pâynıñ rû
Ki kılmışdur güzer ol küydan bû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 31). [kefine, -i, -n, -e]
6. Varınca Ka'be kapusına ol pîr
Kefinden gevher ile ṭoldı yir yir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 40). [kefinden, -in, -den]
7. Ki her ḫayvân ider bir dürlü ḫizmet
Ol otururdu yüzine urup **kef** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 51). [kef,]
8. Kefiyle kazdı yir yir guşşadan gür
Ṭolanur çevresin naḫçîr-i gam-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 52). [kefiyle, -i, -yle]
9. Ḥabâb itdi **kefin** yir yir kabarcık
'Arûs-ı küh çün ḫübân-ı ra'nâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 40). [kefin,]

kef: Keyif, neşe.

1. Lebinde şevk cüşından üküş **kef**
Dilini dağlar kılmışdı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 40*). [kef,]

kefen: Ar. Ölüye sarılan bez.

1. El urup eyledi pîrâhenin çāk
Didi n'eyler **kefen** ney mürde-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 4*). [kefen,]
2. Yâhüd mevtümde bu gîsü-yı çün şeb
Kefen kâfûr olmışdur müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 18*). [kefen,]
3. Kefen-veş gönlegümi eyledüm çāk
Ruhum tırnaklarumla çāk oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 150*). [kefen-veş, -veş]
4. Kefensüz gûrlar içinde giryân
Çıkarup câmedândan bir kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 46*). [kefensüz, -süz]
5. Kefendür aña kâfûri semenler
Çiçekler câmesüz kaldı vü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 72*). [kefendür, -dür]
6. Kefen 'ıtrı yiter hem baña ol hāk
Vücüd-ı çāk-çāküm üzre iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 28*). [kefen,]
7. Dem-i serdûnden ol kâfûr-efşân
Dağı kanlı **kefen** şar kim şehîdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 31*). [kefen,]
8. Kefen şardılar ol cism-i harîre
Çü murğ-ı cân uçup ten kaldı hāmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 70*). [kefen,]
9. Zârûri beyze-veş oldu kefen-püş
Kefen kim şardılar ol nâzenîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 73*). [kefen,]
10. Kefen kaydın göre yâ ol ğarîbe
Ne yârı var k'aña kılup hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 18*). [kefen,]

kefen-i kâfûr: Beyaz kefen.

1. Mağâra içre cild ü beyza-i mâr
Kefen-i kâfûr olur aña her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 26*). [kefen-i kâfûr,]

kefen-pûş: Kefenlenmek, kefene sarılmak.

1. Çemen şahını anuñ-çündür **kefen-püş**
Şan oldu sevk-i hâne mesken-i bâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 74*). [kefen-püş,]
2. Zârûri beyze-veş oldu **kefen-püş**
Kefen kim şardılar ol nâzenîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 72*). [kefen-püş,]

kefen-pûş ol: Kefenlenmiş.

1. Bahâdırlar ecel câmin idüp nüş
Zirih yirine oldılar kefen-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 84*). [kefen-püş ol, -dı, -lar]

kefen-sâz: Kefen hazırlayan.

1. Ğarîbe rişte-i cândan **kefen-sâz**
Rivâyetdûr ki tâ bir ay u bir sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 56*). [kefen-sâz,]

kef-i hāk: Bir avuç toprak.

1. Düzilür şun'ıla âdem **kef-i hâk**
Mu'allâk emri ile döner eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 47*). [*kef-i hâk,]*

kefil-i aşl-ı me'külât-ı âdem: *İnsan yiyecekleri aslının kefil.*

1. Kefil-i aşl-ı me'külât-ı âdem
Ta'aşşuk hâmesin güyâ kılıcı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 12*). [*kefil-i aşl-ı me'külât-ı âdem,]*

kefs: *Pabuç.*

1. Yol üzere **kefşüññ** her nakşı iy hân
Olupdur baña mihrâb-ı dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 17*). [*kefşüññ, -üñ, -üñ]*
2. Ayağı ıssısından buz kururdu
Giyüp yah tahtesinden **kefş** ü na'lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 17*). [*kefş,]*

k'efser: *Tac.*

1. Küleh-dâr-ı Hotendur **k'efser** üzre
Küleh qor her zamân lü'lü' ser üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 143*). [*k'efser,]*

keh-keşân: *Samanyolu.*

1. Bırakdı deşt-i çarha **keh-keşân** dâm
Diler k'aldanup aña tãvüs-ı mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 96*). [*keh-keşân,]*
2. Ki konmuş çehresine lâleden dağ
Hâbâbeden dönüp cü **keh-keşâna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 35*). [*keh-keşâna, -a]*
3. Şükûfe şâhı güyâ **keh-keşândur**
Suyı mir'ât idinüp verd-i hamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 42*). [*keh-keşândur, -dur]*

kej: (*Fa.*) *Eğri, çarpık.*

1. Yüzi günden güne bedr aya döndi
Hilâl ebrûları **kej** yaya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 310*). [*kej,]*
2. Revânından dile 'özü günâhuñ
Nevâsın ol **kej** âhengün çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 23*). [*kej,]*

kej bak: *Eğri, çarpık bakan.*

1. Kej olur kej bakan göz baña mutlak
Egerçi kâmetümdür aşda kec (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 24*). [*kej bak, -an]*

kej ol: *Eğrilmek, çarpılmak.*

1. Kej olur kej bakan göz baña mutlak
Egerçi kâmetümdür aşda kec (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 24*). [*kej ol, -ur]*

kejdüm: *Akrep.*

1. Sen olursın hemîn derde giriftâr
Çi ger pür nişdür **kejdümde** neşter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 117*). [*kejdümde, -de]*

kej-hâst ol: Eğri olmak, eğri durmak.

1. Ki zaḥme toġru berbat ola kej-hâst
Ger olmayınca ġâzinüñ kemânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 28*). [*kej-hâst ol, -a*]

kej-nihâd: Çarpık huylu.

1. Degül Hindü kaşı göñlüñ murâdı
Nidersin ol siyâh **kej-nihâdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 32*). [*kej-nihâdı, -ı*]

k'ekâbir: En büyükler.

1. Qurulmuş idi bir çetr anda hâzır
K'ekâbirden olicaġuz müsâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 54*). [*k'ekâbirden, -den*]

k'el: Bedenin bir uzvu.

1. K'elümden şaydumı şahrâya şalduñ
Nedür ben teşneye bundan murâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 18*). [*k'elümden, -üm, -den*]
2. K'eline şadaķa vire bu gedānuñ
Biri birine kıldılar niġāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 14*). [*k'eline, -i, -ne*]
3. Hudādan **k'iline** virdi rızāyı
Gezüp istedi küñi vü yabānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 30*). [*k'iline, -ine*]
4. Bi-ḥamdillāh **k'elüñde** ihtiyāruñ
Çeke çün ḥāṭruñ bir cāyı iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 56*). [*k'elüñde, -üñ, -de*]
5. K'elümden çıķdı damān-ı murād āh
Söyüñdi bād-ı ġamdan şem'-i maķşüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 78*). [*k'elümden, -üm, -den*]

kel kıl: Saçları dökülmek.

1. Başını ta'n-ı düşmen kılmasa kel
Keserdi dōstı başını evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 13*). [*kel kıl, -ma, -sa*]

kelāġ: Kuzgun.

1. Gehî urur başına depme zāġān
Yüzini ırmalar ġāhı **kelāġān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 58*). [*kelāġān, -ān*]

kelām: Söz, kavlı. II Ayet.

1. İşıtdi naķlsuz Ḥaķdan **kelāmı**
Cihetsüz gördi vech-i lâ-yenāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 195*). [*kelāmı, -ı*]

kelām: Söz, kavlı.

1. Kelāmuñdan ḥalāyıķ 'ibret alsun
Okuyup dinleyenler lezzet alsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 11*). [*kelāmuñdan, -uñ, -dan*]
2. Zebānuñdan revān eyle şekerler
Kelāmuñdan nişār eyle güherler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 4*). [*kelāmuñdan, -uñ, -dan*]

3. Düzüp anuñ murādınca **kelāmın**
Becid yād itdi tırdı Leylî nāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 73*). [*kelāmın, -ı, -n*]

kelām: Söz, konuşma.

1. Dehānum medhūñile pür-şeker kıl
Kelāmum vaşfuñıla mu'teber kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 48*). [*kelāmum, -um*]
2. Cemāl-i gülsitān-ı bağ-ı 'irfān
Kelāmı gevher-i deryā-yı 'ummān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 12*). [*kelāmı, -ı*]
3. Öninde pîr Selmān u Nizāmî
Diyemezler iki toğru **kelāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 14*). [*kelāmı, -ı*]
4. Gül açup bûlbûle remz ü peyāmı
Zebān-ı hāl-ile söyler **kelāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 50*). [*kelāmı, -ı*]
5. Kelāmın itse ya bir meh-veşuñ güş
Şafāsından olur hayrān u bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 337*). [*kelāmın, -ı, -n*]
6. Nihāl-i ma'rifetden dik revānî
Kelamuñ bağına naḥl-i me'ānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 114*). [*kelamuñ, -uñ*]
7. İşidüp bu **kelāmı** Kays-ı meftûn
Nitekim şem' taldı gözleri hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 1*). [*kelāmı, -ı*]
8. Kelāmuñ cānum içinde düzer cāy
Degül gönüm elümde n'ideyin vāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 27*). [*kelāmuñ, -uñ*]
9. Bir ulu dirnek olup tırdı bunlar
Birikdürüp **kelāmı** sürdi bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 40*). [*kelāmı, -ı*]
10. Kelāmüñdür dūr-i deryā-yı 'irfān
Maḳāmuñdur senüñ şahrā-yı 'irfān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 3*). [*kelāmüñdür, -uñ, -dur*]
11. Çü şeh güş eyledi peykûñ **kelāmın**
İşitdi İbn-i Selāmuñ hem selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 59*). [*kelāmın, -ı(n)*]
12. İşidüp bu **kelāmı** her dilāver
Gönüllerinde kıldılar muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 41*). [*kelāmı, -ı*]
13. Varup hem kendüden ilte selāmı
'Ayān ide aña hem bu **kelāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 16*). [*kelāmı, -ı*]
14. Bekā-yı cāvidāniye olur tüş
Bulınmaz bu **kelāma** gāyet ü ḥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 11*). [*kelāma, -a*]
15. Tozıdur göze sürme cāna merhem
Daḥı niçe bunuñ gibi **kelāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 89*). [*kelāmı, -ı*]
16. Ki tā İbn-i Selāma irdi ḥişşe
Kaçan kim bu **kelāmı** güş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 23*). [*kelāmı, -ı*]
17. Depeñden çıka acumdan duḥānlar
Daḥı bunuñ gibi niçe **kelāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 149*). [*kelāmı, -ı*]
18. Ne kim iderse anı bulısar pes
Kişi bir kūha dise bir **kelāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 75*). [*kelāmı, -ı*]
19. Saña ben kahr iderdüm mişl-i tevsen
Kelāmuñ güşımaydı ḥalka-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 71*). [*kelāmuñ, -uñ*]
20. Baña kıymadılar güş it **kelāmı**
Tamām on yıl kapuñda ḳulluḳ itdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 94*). [*kelāmı, -ı*]
21. Ayıt kim söylesin bir kaç **kelāmı**
Yeter kan yaş aḳıtdı gözlerinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 202*). [*kelāmı, -ı*]
22. Ḳudūmuñla ḡamı dilden götürdüñ
Maḥallinde **kelāmuñ** şordı āḥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 49*). [*kelāmuñ, -uñ*]
23. Çün işitdi Selām anuñ **kelāmın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 1*). [*kelāmın, -ı(n)*]
24. Daḥı söyleme bu resme **kelāmı**
İñen kılma tarīḳuñdan tecāvüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 8*). [*kelāmı, -ı*]
25. İşitdi bu **kelāmı** çünki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 1*). [*kelāmı, -ı*]

kelām ac: Söz açmak, bahse girmek.

1. Ḡamıyla başlayup açdı kelāmı
Ki bu fāniden ol merḥūme-i pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 16*). [*kelām aç, -dı*]

kelām-ı şah: *Padişah sözü.*

1. Biraz cem‘ eyleyüp başına hüşin
Kelām-ı şāha teslim itdi güşin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 80*). [*kelām-ı şāh, -a*]
2. Çün işitdi **kelām-ı şāh** Mecnûn
Dür-efşān dîdesini kıldı pür-ğün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 43*). [*kelām-ı şāh,]*

kelām-ı sūd-mend: *Faydalı söz.*

1. Didûñ niçe kelām-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider ol her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 7*). [*kelām-ı sūd-mend, -i*]

kelb: *Köpek.*

1. Sen ol çübāna döndüñ iy cihāngîr
Ki urdı **kelbin** atup kurd için tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 32*). [*kelbin, -in*]
2. Kilābuñ dişleri mührile beste
Ol aşlan **kelblerden** bir kılına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 75*). [*kelblerden, -ler, -den*]
3. Ayaguñ dāmenüñe çek çü şimşād
Tāma‘ **kelbin** kapudan sür haķîr it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 47*). [*kelbin, -in*]

kelb-i bīmār: *Hasta köpek.*

1. Kimüñ iti-durur bu **kelb-i bīmār**
K’ola bu resme teşrîfe sezā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 41*). [*kelb-i bīmār,]*

kelb-i güm-rāh: *Yolunu şaşırmiş köpek.*

1. Segān-ı Leyliden bir **kelb-i güm-rāh**
Geçivirdi ol aradan be-nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 25*). [*kelb-i güm-rāh,]*

kelb-i hatar-nāk: *Tehlikeli köpek.*

1. İte yidürse yegdür iy mükerrrem
K’ırsıra ādemi **kelb-i haţar-nāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 93*). [*kelb-i haţar-nāk,]*

kelb-i muvāfık: *Sadık köpek.*

1. Vuḥūşa hem-dem oldum ben remîde
Hezārān yeg-durur **kelb-i muvāfık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 49*). [*kelb-i muvāfık,]*

kelb-i vefādār: *Vefalı köpek.*

1. Dimişler yeg-durur **kelb-i vefādār**
Şol ādemden ki ola merdum-āzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 59*). [*kelb-i vefādār,]*

kelīm: *Hız. Musa.*

1. Kelîmûn Tûrda etvârî hâkiyçün
Yed-i beyzânun envârî hâkiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 79*). [*kelîmûn, -iñ*]

kelle: Baş, kafa.

1. Bahâdırlar için tutmağa mâtem
Tağıtdı şad hezârân **kelle** perçem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 68*). [*kelle,*]
2. Eline gürzin alup Nevfel-i gürd
İrişdüğünün itdi **kellesin** hürd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 88*). [*kellesin, -sin*]

kem: Kötü, fena.

1. Gül-i tâzeyse Leylî iy mükerrerem
Degüldür Qaysda bir hârdan **kem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 126*). [*kem,*]
2. Buyur bir çâre tâ kim ol şegab-nâk
Kem ağlaya yaqasın kem kıla çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 44*). [*kem,*]
3. Buyur bir çâre tâ kim ol şegab-nâk
Kem ağlaya yaqasın **kem** kıla çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 44*). [*kem,*]
4. Çi ger Nevfel-durur mîr-i mu‘azzam
Degülüz biz de iñen kimseden **kem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 34*). [*kem,*]
5. Geçürür ‘ömrin ekşer tağlarda
Degüldür gerçi **kem** aşl u nihādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 65*). [*kem,*]
6. Ki Mecnûnum degül senden dahı **kem**
Bu bâğı dikene virilmedin bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 84*). [*kem,*]
7. Velî ma’nide hayvāndan-durur **kem**
Baş egmezdi cihān mülkine Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 62*). [*kem,*]

kem: Az, eksik.

1. Ğamın yime gözümün iy mükerrerem
Ki olmaz âb-ı deryâ içmeden **kem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 68*). [*kem,*]
2. Şikencün açıvır bir lâhza **kem** tâ
Görine çeşmüme ol rüy-ı zîbā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 27*). [*kem,*]
3. Kıla döndürdi gerçi kim beni ğam
Dilemezven başından bir kılin **kem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 48*). [*kem,*]

kem kıl: Kötü, fena hale getirmek.

1. Lebünden ğam-ı mey acılığın hem
Kimün sîb-i zenaḥdānı kılar kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 94*). [*kem kıl, -ar*]

kem nazar evler: Kötü bakan.

1. Kem nazar eyler aña kim lütfuñ iğmāz eyleye
Yāḥu kim qaldurur anı itse qahruñ pāy-māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 27*). [*kem nazar eyler,*]

kemāl: Olgunluk, mükemmellik.

1. Bulasın kesb ü **kemāl** ile şehā neşv ü nemā
Niçe k’iksirilere ḥāk-ı rehūndür mekseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 29*). [*kemāl,*]
2. Kime virmiş cemāl ü ḥüsñ ü behcet
Kime virmiş **kemāl** ü ‘ilm ü ḥikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 92*). [*kemāl,*]

3. Çi ger Hâk Yūsufa virdi cemālī
Saña virdi cemālī vü **kemālī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 90*). [*kemālī, -i*]
4. Kemāle ‘ışk-ıla irdi hâşıl-ı dil
Sirişte ‘ışk birledür gil-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 19*). [*kemāle, -e*]
5. İşide her kişi k’uşlandı Mecnûn
Kemālûn bulduğından sonra iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 45*). [*kemālûn, -ûn*]
6. Düzilmiş müşgden yir yir nazargâh
Kemāline irişmiş bir güzeldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 29*). [*kemāline, -i, -n, -e*]

kemālât: *Sâhip olunan mânevî hasletler, olgunluklar.*

1. Hünere-mend idi gâyet fâzil idi
Kemālât içre hayli kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 6*). [*kemālât,]*
2. Komişlar cehlden adını Mecnûn
Kemālâtıyla ol hüd kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 45*). [*kemālâtıyla, -i, -yla*]

kemāl-ı ‘ilm: *İlimde mükemmel olmak.*

1. Kıyâmet vartharından hâlâş it
Kemāl-ı ‘ilm ü tâ‘at birle hâş it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 16*). [*kemāl-ı ‘ilm,]*

kemāl-i nakş: *Eksik olgunluk.*

1. Eger mâh-ı neve vire berâtı
Kemāl-i nakşdan bula necâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 150*). [*kemāl-i nakş, -dan*]

kemāl-i pād-şālîğ: *Padişahın fazileti.*

1. Hüdâvendâ Hüdâlığın haķiyyûn
Kemāl-i pād-şālîğın haķiyyûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 24*). [*kemāl-i pād-şālîğ, -uñ*]

kemāl-i zât: *Zatının yüceliği.*

1. Kemāl-i zâtuñ oldı çünki taḥķîķ
Ḥalâyîķ buldı andan ‘ilm-i tevfiķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 15*). [*kemāl-i zât, -uñ*]

kemân: *Yay, kavis.*

1. Kemânından ki bir tîr ide per-tâb
Açar çarḥuñ toķuz kaşırına bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 55*). [*kemânından, -i, -n, -dan*]
2. Kemânından çıkan tîr-i kemîne
Ser-i gerdûnı biraķsun zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 143*). [*kemânından, -i, -n, -dan*]
3. Gelüp merg-i ciger-ḥ*âr u cefâ-ḥ*âh
Kemânlar küncin idendi kemîngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 30*). [*kemânlar, -lar*]
4. Kemân ebrûsı kabz iden cihânı
Yüzi gülşen yañağı verd-i ḥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 38*). [*kemân,]*
5. Ki zaḥme toğru berbat ola keĵ-ḥâst
Ger olmayınca ġâzinüñ **kemâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 29*). [*kemâni, -i*]
6. Kemânım süstdür kılmaz velî kâr
Baña âsân idi fetḥ-i ḥazîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 78*). [*kemânım, -um*]

7. Boyı ğam kıavs-ġirinüñ **kemānı**
Vücüdı ġarķa-ı deryā-yı ġayret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 12*). [*kemānı, -ı*]

kemān-ebrü: *Yay kaşlı.*

1. Ğāh dilberler cemāli gibi mähı bedr idüp
Geh **kemān-ebrülaruñ** kaşı gibi eylersin hilāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 6*). [*kemān-ebrülaruñ, -laruñ*]

kemān-ġir: *Ok atıcısı.*

1. Ğamından cān-ı Mecnûnı iden çāk
Gözi fettān ü ebrüsü **kemān-ġir** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 9*). [*kemān-ġir,]*

kemān-ġir ol: *Yayı elinde tutmak, ok atıcısı olmak.*

1. Kıtāl-ı ‘ışķda olmış kemān-ġir
Ki kıaddin kıavs düzmiş nālesin tîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 65*). [*kemān-ġir ol, -mış*]
2. Resen boynuma salup geldüm iy cān
Elüm karşıuñda olduysa kemān-ġir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 37*). [*kemān-ġir ol, -dı, -ysa*]

kemān-ı rüstem: *Rüstem'in (Şehname'de adı ġeçen İranlı efsanevi yiġit kahrāman) yayı.*

1. Kemān-ı Rüstem andan bir kemerdür
Mehile mihr iki rengin ġacerdür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 35*). [*kemān-ı rüstem,]*

kemend: *İp, baġ (sevgilinin saçı baġlamında).*

1. Kemendine bırakmış mihr ü mähı
Ayakdan başa ol dildār-ı mevzûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 174*). [*kemendine, -i, -n, -e*]
2. Belā-engiz-i dehr ü şür-ı āfāk
Gice zülfi **kemendinüñ** nedîmi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 41*). [*kemendinüñ, -i, -nüñ*]

kemend: *İlmikli ip, baġ, dökümlü ip.*

1. Kılupdur bu sipihri-i merdum-efgen
Kemendi bendine teslim-i gerden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 66*). [*kemendi, -i*]
2. Şeh-i merdān özi aşķar semendi
Meh-i devrān yüzi ejder **kemendi** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 70*). [*kemendi, -i*]
3. Saña tā hem-ser olmayınca ol mäh
Kemendüm cengden ġalmaya kütāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 102*). [*kemendüm, -üm*]
4. Uçarsa murġ olup çarķı-ı berîne
Kemendümle çekem anı zemîne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 96*). [*kemendümle, -üm, -le*]
5. Kılup nāçār niçe nāvek-efgen
Kemende eyledi teslim-i gerden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 34*). [*kemende, -e*]
6. Bu mıydı kılduġı cevālān semendüñ
Bu mıydı tıtduġı gerdān **kemendüñ** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 16*). [*kemendüñ, -üñ*]

7. Dilîrân gerdenine gür **kemendi**
Ki birağur çü zülf-i yâr bendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 77*). [*kemendi, -i*]
8. Esîrûn gerdeninden çöz **kemendüñ**
Ne iderdüñ eyle icâb itse taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 30*). [*kemendüñ, -üñ*]
9. Ki ne peyvendi vardur hiç ne bendi
Kemend ü mancımık hîle ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 79*). [*kemend,]*

kemend-i hicr: *Ayrılık kemendi.*

1. Varurağ eyledi âşüftelik kâr
Kemend-i hicrde oldı giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 26*). [*kemend-i hicr, -de*]

kemend-i 'ışk: *Aşk kemendi.*

1. Bir âh idüp yıkıldı ol şikeste
Kemend-i 'ışka cânı boynı beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 66*). [*kemend-i 'ışk, -a*]

kemend-i pâdişâh: *Padişah boyunduruğu.*

1. Tehî senden kemend-i pâdişâhân
Rehâ bulduñ yûri nâlânlığı ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 62*). [*kemend-i pâdişâh, -ân*]

kemend-i pâ-y-i mürğ-i cân-ı a'dâ: *Düşmanların can kuşunun ayağına kemend dolayan.*

1. Gîl-ı 'adlinden olmışdur hüveydâ
Kemend-i pâ-y-i mürğ-i cân-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 34*). [*kemend-i pâ-y-i mürğ-i cân-ı a'dâ,]*
2. Gîl-ı 'adlinden olmışdur hüveydâ
Kemend-i pâ-y-i mürğ-i cân-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 106*). [*kemend-i pâ-y-i mürğ-i cân-ı a'dâ,]*

kemendi tak: *Kemend takmak.*

1. Çü kaldırdı yedi iklim fethine ser
Toğuz çarhe kemendi taqdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 34*). [*kemendi tak, -dı*]

kemer: *Tak, kubbe.*

1. Gözine her **kemerden** bir mağâra
Dehân-ı ejdehâdan kim saçar nâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 66*). [*kemerden, -den*]

kemer: *Bel kuşağı.*

1. Kemân-ı Rüstem andan bir **kemerdür**
Mehile mihr iki rengin hacerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 35*). [*kemerdür, -dür*]
2. Kemerde mîm idi nâfî nihânî
Dökülmüşdi yâhûd müy-ı miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 65*). [*kemerde, -de*]
3. Kemer idi beline halka-i mâr
Serîri olmuş-idi püşte-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 83*). [*kemer,]*
4. Bahâdırlar kamu çün nize serdâr
Kemer bağlandılar kılmağa peygâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 70*). [*kemer,]*

5. Kemer bağlandı vü kıldı itā'at
Ol aradan kılup 'azm-ı nişāngāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 136*). [*kemer,]*

kemergāh: Kemer takılan yer, bel.

1. Kimün urduñ **kemergāhına** sen dest
Senün derdün çekerven ben siyeh-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 52*). [*kemergāhına, -ı, -na]*

kemer-ves: Kemer gibi.

1. Ham-ı naḥl-i qadinden ol müşevveş
Yaşı nehrine pül düzmiş **kemer-ves** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 236*). [*kemer-ves,]*

kemin: (Fa.) Pusu.

1. Şeh-i Hindüstān açup **kemîni**
Şıdı ceyş-i sipeh-şālār-ı Çîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 21*). [*kemîni, -i]*
2. Dirî oldı iki gün ol dil-fiğār
Ecel çıķup **kemîninden** zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 33*). [*kemîninden, -in, -den]*

kemin: Çok az; çok küçük.

1. Keminden ğamze-ile ol yüzi māh
Delerdi şad-hezārān sîne her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 63*). [*keminden, -den]*

k'emîn: Güvenli.

1. K'emîndür her ḥaṭardan bu vilāyet
Bulsar itdügini her kişı pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 74*). [*k'emîndür, -dür]*

kemîne: (Fa.) Aciz, zavallı.

1. Bağışla bir **kemîne** bendeñe al
Oluram râzî vü minnet kıluram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 42*). [*kemîne,]*
2. Kemîne kullaruñuñ birisiyüm
Ḥuzûruñda ğunahkāram şenî'üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 54*). [*kemîne,]*
3. O Leylî diyüben eyler fiğānı
Gidüp ol kapudan pes ol **kemîne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 83*). [*kemîne,]*
4. Uçurmuş 'aql murğın ol **kemîne**
Sirişkinden yüzine şaĉdı ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 210*). [*kemîne,]*
5. Eser göstermez-idi ol **kemîne**
Ne taşuñ tutsa gerden sillesine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 70*). [*kemîne,]*
6. Tırup başladı çarḥa ol **kemîne**
Yidi kere pey-ā-pey urdı çarḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 12*). [*kemîne,]*
7. Sücüd-ı şükr kıldı ol **kemîne**
Alup ol ḥıl'atı yüz ḥürmet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 16*). [*kemîne,]*

kemîngāh it: Pusuya yatmak.

1. Gelüp merg-i ciger-ḥ^wār u cefā-ḥ^wāh
Kemānlar küncin idendi kemīngāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 30*). [*kemīngāh it, -en, -di*]

kenār: *Far. Kıyı, sahil.*

1. Kenāre çıkmayısardur miyāndan
Çi ger vardur benümde ızırābum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 16*). [*kenāre, -e*]
2. Yem-i hicr engininden çık **kenāre**
Olalum hem biz iki yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 98*). [*kenāre, -e*]

kenār: *Kenar, civar.*

1. alupdur levhlerde bī-ser-ü-pā
Çü mekteb-ḥāneden çizdi **kenārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 47*). [*kenārı, -ı*]
2. Ve ger ḥōd seng içindeyse şerāre
Çekem anı demir gibi **kenāre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 98*). [*kenāre, -e*]
3. Çü şem‘ itmiş münevver ol **kenārı**
Per ü bālınden ol murğ-ı serīri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 34*). [*kenārı, -ı*]
4. Yalıncaḡ hem-çü ‘üryānān-ı maḡşer
Pür olmuş vaḡşilerle her **kenārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 55*). [*kenārı, -ı*]
5. Ne bir derdüm diyecek ādemüm var
Saḡa kim ḡüsrevīsın her **kenāruñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 27*). [*kenāruñ, -uñ*]
6. Taḡıldı her birisi bir **kenāre**
Gelüp gördi bular ol nā-tüvānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 8*). [*kenāre, -e*]
7. Ki ḡorḡu kılmaya ol pīri ma‘zūr
Kenārından çü ceyş-i vaḡş gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 95*). [*kenārından, -ı, -n, -dan*]
8. Oturdu vaḡşiler silkinde o server
Tutup ol cānverler her **kenārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 55*). [*kenārı, -ı*]

kenāre çek: *Kōşeye çekme.*

1. Bilemedi vü çekildi kenāre
Şu kim kendüyi kılmışdur ferāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 66*). [*kenāre çek, -il, -di*]
2. Tolasam ḡalkasına zülfüñüñ dest
Tutup muḡkem seni çeksem kenāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 85*). [*kenāre çek, -sem*]
3. Şadefden çekdi dūr kendin kenāre
Çevirdi gerdeninden tıresı ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 70*). [*kenāre çek, -di*]

kenāre çık: *Kenara çıkmak: Yaklaşmayıp uzakta bulunmayı yeḡlemek.*

1. Beni yakmaḡda aḡkerden beterdür
Vişālūñden kenāre çıkmışam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 125*). [*kenāre çık, -mış, -am*]

kenāre çık: *Sahile, kıyıya çıkmak II görünüñr olmak.*

1. aradur topraḡı vü ābı tīre
Miyāndan kişi key çıkar kenāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 119*). [*kenāre çık, -ar*]

kenār-ı āb-ı havvān: *Ölümsüzlük suyu.*

1. Ki yiridür **kenār-ı āb-ı hayvān**
Şaında sünbülün var müşğden dāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 38*). [*kenār-ı āb-ı hayvān,]*

kenār-ı cü: Akarsu kenarı.

1. Saña çün nergis-i mest-i dil-ārām
Kenār-ı cüda ‘aks-i lāledendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 51*). [*kenār-ı cü, -da]*

kenār-ı cüy-bār: Irmak kenarı.

1. Otağ urdı kenār-ı cüy-bāra
Nesim-i nev-bahār eyledi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 28*). [*kenār-ı cüy-bār, -a]*

kenār-ı cüy-ı hūn: Kan ırmağının sahili.

1. ‘Ālemle nize çün serv ü şanevber
Kenār-ı cüy-ı hūnda çekdiler ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 80*). [*kenār-ı cüy-ı hūn, -da]*

kenār-ı yār: Sevgilinin etraftı, çevresi.

1. Kenār-ı yārda āsüdesin sen
Çün olduñ ğayr-ile sen yār u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 126*). [*kenār-ı yār, -da]*
2. Kenār-ı yārda vir āşiyānı
Be-ħaḳḳ-ı nāle-i ‘uşşāḳ-ı nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 36*). [*kenār-ı yār, -dı]*

kenār-ı zevk: Keyif sahili.

1. Kenār-ı zevke çıkdı keşt-i cān
Hüdāvende sipās-ı bî-nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 114*). [*kenār-ı zevk, -e]*

kendi: Kendi, döntüslülük zamiri.

1. Nedür şekk ile nüş-i zehr kılmak
Kişi **kendin** el içün kahr kılmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 44*). [*kendin, -n]*
2. Ki **kendi** zaḥmum uğradı gözüme
Suçumı bilüben bî-hadd ü pāyān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 34*). [*kendi,]*
3. Ḳilābuñ sofrasına şaldı **kendi**
Nevāht ü rıfḳ idüp her birisine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 26*). [*kendi,]*
4. Tarıḳ-ı cezbeye bıraktı **kendin**
Çü gördi derd-i serdür şoḥbet-i ḥalḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 54*). [*kendin, -n]*
5. Şadefden çekdi dūr **kendin** kenāre
Çevirdi gerdeninden tırrisi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 70*). [*kendin, -n]*
6. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş atıñ na‘line
Çekdiler tamğā meḥūñ altına k’oldı müttehem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 25*). [*kendüyi, -y, -i]*
7. Niçe tertîb olunmış gör bu ‘ālem
Ki **kendü** ‘ālemindedür her ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 80*). [*kendü,]*
8. Özümü **kendüligümden** cüdā kıl
Ki ya‘nî ‘ışḳuñile āşinā kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 121*). [*kendüligümden, -ligüm, -den]*

9. Ki **kendü** başı derdinden o kattāl
İdemez oldı şimdi halka izlāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 101). [kendü,]
10. Kılıcı Zü'l-fekâr u **kendü** Haydar
Atı Döldül següsi mâr-ı şaf-der (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 67). [kendü,]
11. Kıldı her biriyle 'işve-bâzi
Sezüb **kendüde** yönerdi tabance (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 21). [kendüde, -de]
12. Bunı diyüp de pinhân oldığını
Bu sözden **kendü** şādān oldığını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 52). [kendü,]
13. Bilicek **kendüyi** ol gāmzesi tîr
Beni vaşf it aña didüğün ol pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 49). [kendüyi, -y, -i]
14. Nesîm-i zevk aña virdi derdi
Şemîm-i şevk **kendüden** giderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 4). [kendüden, -den]
15. Görür **kendüyi** bir gülşen içinde
K'anuñ bir havzı var rüşen içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 13). [kendüyi, -y, -i]
16. Gidince **kendüsinden** ol perî-zād
Bu nev'ile kılar efgân u feryād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 107). [kendüsinden, -sinden]
17. İdinüp yâr **kendüye** belâyı
Ulaşdı 'ışka kodı mäsivâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 21). [kendüye, -y, -e]
18. Delüdür **kendüye** 'aklı degül yâr
Görinür baña bu işden üküş 'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 25). [kendüye, -y, -e]
19. Şu kim atına **kendüyi** inâne
Anı bir demde ilter ol cihâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 71). [kendüyi, -y, -i]
20. İlûñ ta'nın kosa añmasa nengi
Uruurdi **kendüler** ceşşile cengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 12). [kendüler, -ler]
21. Çün oldı münhezim **kendü** şipâhı
Bırakdı tığn elden çarh şâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 17). [kendü,]
22. Varup hem **kendüden** ilte selâmı
'Ayân ide aña hem bu kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 15). [kendüden, -den]
23. Buçuk dem **kendüye** 'aklı degül yâr
Gezer her lâhza deşt ü râglarda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 62). [kendüye, -y, -e]
24. Olasın vaşl-ı Leylîye sezâvâr
İdesün **kendüni** çünkim taşarruf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 47). [kendüni, -ni]
25. İderdi **kendü** bahtından şikâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 40). [kendü,]
26. Tâma'dan **kendüsine** kıldı hem-mehd
Gerek kim 'ömrini Mecnûnuñ evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 14). [kendüsine, -si, -n, -e]
27. Dem-â-dem **kendüye** idindi 'âdet
Ki girüp dürlü dürlü şürete tâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 30). [kendüye, -y, -e]
28. Tâma' dendânın aña cyleme tîz
Yüri sen **kendü** hâlûñ gör beni қо (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 81). [kendü,]
29. Degöldür dânesine **kendünün** rām
Ne el virür dürtüşmek-le vîşâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 98). [kendünün, -nün]
30. Velî **kendü** işiyçündür mu'ayyen
Çeker her kişi bunlardan cefâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 52). [kendü,]
31. Ki toğrı **kendüyedür** reh-güzârı
Meger obalarından bir zen idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 4). [kendüyedür, -ye, -dür]
32. Bilemedi vü çekildi kenâre
Şu kim **kendüyi** kılmışdur ferâmüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 67). [kendüyi, -y, -i]
33. Yine **kendüyedür** anuñ fesâdı
İdüp bir eylûgi çâha bırak sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 70). [kendüyedür, -ye, -dür]
34. İki şüret yazılmış eyledi âh
Birisi **kendü** şekli biri Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 11). [kendü,]
35. Helâk olmağ-idi lâ-büd cezâsı
Anı kim **kendüsi** kılarıdı da'vet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 77). [kendüsi, -si]
36. İdindi **kendüye** her lâhza yoldaş
Añup nergislerini yâr-ı cânûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 94). [kendüye, -y, -e]
37. K'ezel **kendülere** virürdi nânı
Dilin çıkarup uşâğı irisi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 44). [kendülere, -ler, -e]
38. Bu sevdâ hâtırından oldı peydâ
Ki varup **kendüsi** Mecnûnı bula (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 17). [kendüsi, -si]
39. Gözetdi ol deli **kendü** kalayın
Yüriyüverdi ol şahrâ yüzine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 86). [kendü,]

40. Helāk oldum ğamuñdan vāh Leylī
Ĥabersüz **kendüzinüñ** hâletinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 23*). [*kendüzinüñ, -zi, -nün*]
41. Velî **kendü** şokarken ölür ekşer
Du'â kılup bu sözden şoñra ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 118*). [*kendü,]*
42. Ki **kendüden** yañadur toĝrı 'azmî
Bu vahşiler taĝılsun diyü tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 38*). [*kendüden, -den*]
43. K'ola öz varluĝından aña pervā
Çü ben **kendüligümden** olmışam pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 5*).
[*kendüligümden, -ligüm, -den*]
44. Anuñ kim **kendü** de tutmaz dilini
İki yāruñ k'alalarında yok şerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 32*). [*kendü,]*
45. Ki haтта **kendümi** bilmişdüm güm
Yine şabr eyledüm hem âhîr-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 54*). [*kendümi, -m, -i*]
46. Dikerven rişte-i nālümle anı
Şol âdem kim sever **kendü** gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 35*). [*kendü,]*
47. Ki ola **kendü** kaydında giriftār
Düzüp ben hōd hezārān cehd ü çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 38*). [*kendü,]*
48. Ki ğamdan ola āzād ol ciger-süz
Ĥoyup **kendü** ğam ü derd ü belāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 33*). [*kendü,]*
49. Ĝaraž murĝı aralık yirden uçmış
Çü geldiler yine **kendülerine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 107*). [*kendülerine, -lerine*]
50. Getürdi her biri yük niçe anbār
Şular kim **kendülerden** şoñra geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 179*). [*kendülerden, -ler, -den*]
51. Yoluñda virdi Leylî cān-ı şîrîn
Bilelden **kendüyi** ol serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 91*). [*kendüyi, -y, -i*]
52. Oturmuş **kendü** resmi birle maħzûn
İdüp ol tîg-zenler kâhramanlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 70*). [*kendü,]*
53. Velîkin **kendüler** hayrān u ĥāmūs
İremden bir hevā irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 112*). [*kendüler,]*

kend'özin: Kendisi, kendi özü.

1. Çü Ĥays işitdi bunlaruñ sözini
Teħayyürden yitürdi **kend'özini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 90*). [*kend'özini, -i*]

kend'özüm: Kendimi.

1. Ĥapuñda şimdi bir baĝlu esîrüm
Ben itdim n'itdümise **kend'özüme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 33*). [*kend'özüme, -e*]
2. Özüñi vü bizi incitme artuĝ
Vü ger nî Tañrı ĥaĝkı **kend'özümü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 93*). [*kend'özümü, -i*]

kend'özün: Kendi özünü: Kendi varlığını, kendisi.

1. Ki ĥār u tîĝdür verd ü giyāhı
Ne lâzım **kend'özünü** rencē şalmaĝ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 87*). [*kend'özünü, -i*]
2. Bu yolda şabr kılmaĝdur müdārā
İĝende **kend'özünü** kılma giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 165*). [*kend'özünü, -i*]
3. Niçün **kend'özünü** virdüñ ĥārābe
Enişün kim-durur bu kār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 24*). [*kend'özünü, -i*]

kend'öz: Kendini.

1. Hevā-yı Leyliden döndür yüzünü
Yeter incid bizi vü **kend'özünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 78*). [*kend'özünü, -ünü*]

2. Ki zārī **kend'özünün** kārī kıl sen
Uş öldüm mâtemümde ağla tiz ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 10*). [*kend'özünün, -ün*]
3. Kıla **kendüzine** feth ü müsahhar
Eline aldı bir elmâs-gün tığ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 4*). [*kendüzine, -(n)e*]
4. Kılı çāk ide anda olan idrāk
Degül mi hayf kim **kendüzin** ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 45*). [*kendüzin, -in*]

k'er: Yiğit, erkek.

1. Hâbîr itdi anasın cünbişinden
K'ere varmağa hiç bu serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 53*). [*k'ere, -e*]
2. Muñi'iyem ben anuñ çâr-nâ-çâr
K'erüñ kâdri ki düşmenden ola sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 133*). [*k'erüñ, -ün*]
3. K'eri fevt olduğından şöñra hâtûn
İki yıl kimseye göstermeyüp yüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 116*). [*k'eri, -i*]

kerâmet: Akıl sınırlarını aşan tabiat üstü iş, hârikulâde hal.

1. Kerâmet bahırının mellâhı hâkkı
Feşâhat kuflının miftâhı hâkkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 105*). [*kerâmet,]*
2. Kerâmetden giyindi hulk-ı hâş
Nüzul itdi yine kalbi pür ihlâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 209*). [*kerâmetden, -den*]
3. Olupdur Muştâfânın çâr-yârı
Kerâmet Kâ'besinün rûkn-i çârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 2*). [*kerâmet,]*
4. Ki kılmış Hâk **kerâmetle** sirîşte
Eger görseydi şimdi anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 70*). [*kerâmetle, -le*]
5. Niçe nân belki su da geçmez el-ân
Kerâmetden baña virmiş-durur Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 91*). [*kerâmetden, -den*]
6. Kılardı 'arz aña Mecnûn **kerâmet**
Ne denlü şi'r nazm itse ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 18*). [*kerâmet,]*
7. Başamazdı kişi ol yöreye pây
'Acebdür vahşiden böyle **kerâmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 83*). [*kerâmet,]*
8. Kerâmâtına yok-idi nihâyet
Felekler devrinün tavrına vâkıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 6*). [*kerâmâtına, -i, -n, -a*]

kere: Defa.

1. Degül gün heftede bir **kere** yirüm
Berîdür cânım u tab'um hüruşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 86*). [*kere,]*
2. Olacağ oldu vü iş vardı elden
Baña biñ **kere** vâkı' oldu bu kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 65*). [*kere,]*
3. Tırup başladı çarha ol kemîne
Yidi **kere** pey-â-pey urdı çarhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 13*). [*kere,]*

kerem: Cömertlik, iyilik, bağış.

1. İy vücûdı mücid-i cûd u 'atâ lûtf u **kerem**
Zât-ı pâki menba'-ı hîlm u hayâ hulk u himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1*). [*kerem,]*
2. Hâk te'âlâ 'afvünü mebzûl ide mücrimlere
Niçe kim 'âdet-durur kıldan hañâ şehden **kerem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 62*). [*kerem,]*
3. Keremden hâtırum âyînesin sen
İdiver şaykal-ı 'ışkile rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 53*). [*keremden, -den*]
4. Keremden cylesün elîf-ı Bârî
Elemelerden emîn ol şeh-süvârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 135*). [*keremden, -den*]

5. Buyurdu kim **keremden** bir zamân ol
Özin bir küşede kılsın nihân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 87*). [*keremden, -den*]
6. Dür ü mercân hâcerdür cevher oldur
Talup himmet deñizine **keremden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 7*). [*keremden, -den*]
7. Ki ecel irüp anı kapmışdı nâgâh
Selîm-i ‘Âmirî yine **keremden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 13*). [*keremden, -den*]
8. Baña bir lâhza yüz gösterse yârum
Keremden tûr yukaru kıl risâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 43*). [*keremden, -den*]
9. Velî ben râziyem cân-ıla senden
Keremden âhîret haqqıñ helâl it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 53*). [*keremden, -den*]
10. Keremden ‘izzet ü hürmet kılasın
‘Azîz ü muhteremdür çünki yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 44*). [*keremden, -den*]

kerem kıl: Cömertlik etmek, asalet göstermek.

1. Reh-i tahkîkde sâbit-kadem kıl
Ayağ başdurma kim yola **kerem kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 8*). [*kerem kıl,]*
2. Yeter olduñ gözüm önüne hâyil
İrl bir lâhza karşımdan **kerem kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 22*). [*kerem kıl,]*

kerem-kânî: Cömertlik/lütuf kaynağı.

1. Kerem-kânî vü sâhib-i vecd tevbe
Beni bu derdde koma giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 106*). [*kerem-kânî,]*

kerîm: Cömert olan yaratıcı, Allah.

1. Kerîm ü Kâr-sâz u Hâlık oldur
‘Âlîm ü bî-niyâz ü Râzîk oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 7*). [*kerîm,]*

kerîm-i kâr-sâz: Yaratmada cömert olan.

1. İy **Kerîm-i kâr-sâz** u zü’l-Celâl ü bî-zevâl
V’iy ‘Âlîm-i bî-niyâz ü lâ-yezâl ü zü’l-Cemâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 1*). [*kerîm-i kâr-sâz,]*

kerkes: Akbaba.

1. Ola ‘uqqâb-ı nâvek çünki perdâr
Muhanneşler kalur **kerkes** gibi h*âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 32*). [*kerkes,]*
2. Gehî **kerkes** kanadı âşiyânı
Cebel şehliğine buldurdı gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 48*). [*kerkes,]*
3. Yuva yapmış ser-i Mecnûna **kerkes**
Tavâf itmekde eller lâle-zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 78*). [*kerkes,]*

kerpic: Tuğla gibi kalıplara dökülerek güneşte kurutulmuş samanlı balçık, çiğ tuğla.

1. Per-i kerrübiyân olmuşdı cârûb
Degül **kerpici** şuyile toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 51*). [*kerpici, -i*]

kerre: Defa.

1. Anası hâtır-içün ol şikeste
Bir iki **kerre** şundi haste beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 54*). [*kerre,]*
2. Etegüm üzre kılmağa namâzı
Yudum biñ **kerre** virmezler cevâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 112*). [*kerre,]*
3. Hatağa ben beni kıldum giriftâr
Ben umardum ki bir **kerre** hatâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 49*). [*kerre,]*
4. Seni yüz **kerre** kılmaz derd-ile yâd
Gelin olalı bir yıl vardur ol cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 14*). [*kerre,]*

kerrübiyân: Allah'a en yakın olan dört büyük melek. Cebrail, Mikail, İsrail, Azrail.

1. Şâh-ı muharrebânsın u sulţân-ı her dü-kevn
Kerrübiyân saña hadem ü enbiyâ-şaşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 12*). [*kerrübiyân,]*

kes: Başı gövdeden ayırmak, kesici bir aletle parçalamak.

1. Başını ta'n-ı düşmen kılmasa kel
Keserdi döstü başını evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 14*). [*keserdi, -erdi]*
2. Kesüp ya'nî başın ol bî-günâhuñ
Alalar hil'atini pâdişahuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 45*). [*kesüp, -üp]*
3. Ne ser kim **kesdi** anı tîğ-i bürrân
Şabâ gisûların kıldı perişân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 35*). [*kesdi, -di]*
4. Kese başın bularuñ virmeyüp dâd
Feres sürdi şefâ'at birle Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 22*). [*kese, -e]*
5. Başını **kesseler** artar ziyâsı
Yüzüm yırtup yeter dökdi gözüm kıan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 66*). [*kesseler, -ler, -se]*
6. Kesile buncılayın nañl-i dil-gîr
Huceste bir nihâl-i tâzedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 28*). [*kesile, -il, -e]*
7. Elinde **kesmege** anı erre-i tîz
Varup yanına ol serv-i cevânûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 24*). [*kesmege, -meg, -e]*
8. Kesüp atdı saçın her mâh-peyker
Gözinden ağıdup her biri seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 42*). [*kesüp, -üp]*

kes: Kesmek.

1. Düzüp hınnâyıla barmaqlarını
Kesüp pâk eyledi tırnaqlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 32*). [*kesüp, -üp]*
2. Dağı dirler dilüñi 'ışkdan **kes**
Ne vech-ile kesilür 'ışkdan **kes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 11*). [*kes,]*
3. Dağı dirler dilüñi 'ışkdan **kes**
Ne vech-ile kesilür 'ışkdan **kes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 12*). [*kes,]*
4. Ki **kesmiş** anı mikrâz-ı mañabbet
Ya bir simîn-bedendür mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 32*). [*kesmiş, -miş]*

kes: Kişi, kimse.

1. Ne deñlü kim el irürmez güle **kes**
Leñâfetde vü rağbetde-durur pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 37*). [*kes,]*
2. İştidi ta'nı Leylî degme **kesden**
Zarûri düşdi Mecnûn iştiyâka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 36*). [*kesden, -den]*
3. Degül râzî meger kim ola Mecnûn
Ki eydür almazam 'âlemde bir **kes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 55*). [*kes,]*
4. Saña Leyliden özge yok mıdur **kes**
Ne atayı añarsın ne anayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 10*). [*kes,]*
5. Kesi bî-kesleruñ âñir Hudâdur
Atasuzlıktan itme nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 172*). [*kesi, -i]*

6. Şu resme kim yaşıdan la'l olur seng
Çemen bezminde bir hûbile her **kes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 77*). [*kes,]*
7. Ki ekdüğün biçer 'âlemde her **kes**
Nişâne toğru varur tîrüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 76*). [*kes,]*
8. Ki mişlin görmemiş hergiz anuñ **kes**
Mu'aţţar kılup ol mâh-ı mükerrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 64*). [*kes,]*
9. Ölürlen ide telkîn-i şehâdet
Ne **kes** k'andan vaşiyet eyleye güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 21*). [*kes,]*

kesb: Çalışarak kazanma.

1. Bulasın **kesb** ü kemâl ile şehâ neşv ü nemâ
Niçe k'iksîrîlere hâk-ı rehûndür meksebe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 29*). [*kesb,]*
2. K'idemez tozların fehmi-i şabâ **kesb**
Dağı bîñ bende rûmî vü haţâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 56*). [*kesb,]*

kesegör: Kesmek.

1. Kesegör tîğ-ı şabr ile boğazın
Muķâbil tut çü cân-bâzân-ı ğâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 32*). [*kesegör,]*

kesen: Koparan.

1. Kesen mihr ü maḥabbet rîsmânın
Ben ummazdum nigârâ hiç senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 26*). [*kesen,]*

keşf it: Açmak, göstermek, ortaya çıkarmak.

1. Velîkin ortada olmaya ğammâz
Ki nâ ehle bî-nâgeh keşf ide râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 42*). [*keşf it, -e]*

keşf ol: Açığa çıkmak.

1. Ki şan bir cismûñ oldu iki cânı
Çün oldu büseden keşf aña her hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 81*). [*keşf ol, -dı]*

keşf ol: Anlaşılmak, bilinmek; açığa çıkmak, görünür olmak.

1. Diline keşf olmuş gördi her-hâl
Cihân ḥalkına kıldı anı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 94*). [*keşf ol, -mı]*

keşf ol: Açığa çıkmak.

1. Şu ḥâkim ortaya almış iki mîm
Dile keşf olur andan sırr-ı hâ-mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 42*). [*keşf ol, -ur]*

kesil-: Ayrılmak, uzaklaşmak, vazgeçmek, el çekmek;.

1. Dağı dirlen dilüñi 'ışkdan kes
Ne vech-ile **kesilür** 'ışkdan kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 12*). [*kesilür, -ür]*

kesret: Çokluk.

1. Cerāḥat **kesretinden** ol vefā güş
Tenini postdan kılmış zırh-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 51*). [*kesretinden, -i, -n, -den*]

keşşâf-ı esrâr-ı nihân: Gizli sırları ortaya çıkan.

1. Bize keşşâf-ı esrâr-ı nihânı
Şu yüzden ‘arza kıldı dâsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 13*). [*keşşâf-ı esrâr-ı nihân, -ı*]

keşşâf-ı kufl-ı bâb-ı tahkîk: Hakikat kapısı kilidinin keşfedeni.

1. Özi settâr-ı genc-i mülk-i tevfiḳ
Sözi **keşşâf-ı kufl-ı bâb-ı tahkîk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 14*). [*keşşâf-ı kufl-ı bâb-ı tahkîk,]*

keştî: Gemi.

1. Aña kim Hâk vire âzâd-nâme
Şına bir **keştîniñ** çün-kim miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 47*). [*keştîniñ, -nün*]
2. Gider şahrâda çün deryâda **keştî**
Revân çün âsiyâb-ı cüst-i gerdân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 16*). [*keştî,]*

keştî-i cân: Can gemisi.

1. Kenâr-ı zevke çıkdı **keştî-i cân**
Hüdâvende sipâs-ı bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 114*). [*keştî-i cân,]*

k’ev: Mekan, hane.

1. Hem işitmiş-idi bu mâcerâyı
K’eve getürdiler ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 56*). [*k’eve, -e*]
2. Dil-i aşüftesi sevdâya düşdi
K’evi koyup yine şahrâya düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 10*). [*k’evi, -i*]

kevâkib: Yıldızlar.

1. Kim anuñ ‘aksidür gökde **kevâkib**
Şanasın çeşme-i nûr idi ol havz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 30*). [*kevâkib,]*
2. Kevâkib çarḥa girdi ḥurrem ü şâd
Bu çarḥ-ı mevlevî kâr u pür aḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 4*). [*kevâkib,]*
3. Ki mahv ola **kevâkib** âsumândan
Yahûd ol giderür ‘ışķum ğamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 20*). [*kevâkib,]*

kevkeb: Yıldız.

1. Gögi **kevkeb** müzeyyen kılmış-idi
Yeri ‘aksî mülevven kılmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 3*). [*kevkeb, -up*]

2. Gözinden kühl-ı deycürü yuyup şeb
Göge kâfûr saçmışıdı **kevkeb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 8*). [kevkeb, -up]

kevkeb saç: Yıldız saçmak.

1. Vedâ' idüp nigâra Kays ol şeb
Güline nergisinden saçdı kevkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 16*). [kevkeb saç, -dı]

kevn: Dünya ve ahiret.

1. Sebebsiz 'afv iden bî-ḥadd günâhı
Dü **kevnüñ** şânî'î vü pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 4*). [kevnüñ, -üñ]
2. İki **keve** olan sultân-ı sermed
Nübüvvet tahtınuñ şâhı Muhammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 35*). [keve, -e]
3. Bırakdı refrefi de anda Ahmed
Ol iki **keve** nûr-ı pâk-i sermed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 176*). [keve, -e]

kevser: Cennette bir nehir veya havuz.

1. Şuvadı çeşme-sârı **kevser** idi
Maḳâm-ı gülîstân-ı aḥḍar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 43*). [kevser,]
2. İderdi reşk bustânına **Kevser**
K'sûd kılmışdı anı dürc-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 21*). [kevser,]

k'evvel: Ki evvel, öncesinde, ilk önce.

1. Yine geldi giden bîmârlık hep
Şu ten **k'evvel** tutulmuş idi zahme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 51*). [k'evvel,]

key: Ne zaman.

1. Qaradur toprağı vü âbî tîre
Miyândan kişi **key** çıkar kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 119*). [key,]

key: Çok, pek.

1. Vefâ rāhında **key** bî-cehd imişsin
Başuma toğmış-iken mihr-i rûşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 14*). [key,]
2. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp ḥûn
Giderken irdi bir şahrâya **key** ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 17*). [key,]
3. Ki bu düşden işi **key** müşkil oldu
Dir idi ḡam kılup cânına te'sîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 52*). [key,]
4. Ki 'üryanlık kişiye 'ayb olur **key**
Didi Mecnûn qabādandur tenüm dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 50*). [key,]
5. Şafâdan oldu **key** ḥoş-ḥâl Mecnûn
Didi ḥoş geldüñ ü şadî getürdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 46*). [key,]
6. Göñülden 'ışkı ḡayrın şavmış idi
Biri birine **key** 'aşıklar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 23*). [key,]
7. Senüñ yâduñla virdi cân-ı pâki
Senüñ 'ışkunda **key** şadıklık itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 65*). [key,]

kevf-i bâde: Şarabın verdiği keyfin/neşenin hazzı.

1. Perî ruh sâkîler dest urdı cāma
İrişdi **keyf-i bâde** hâşş u ‘āma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 12). [keyf-i bâde,]

keyfiyyet: Bir şeyin esâsı ve iç yüzü.

1. ‘Ayân it bize de **keyfiyyetini**
Tırâz-ı kıssadan hayyât-ı hâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 14). [keyfiyyetini, -in, -i]

keyfiyyet: Bir şeyin niteliği ve insana verdiği hoşluk hissi.

1. Didi **keyfiyyet** ü rengini kâruñ
Atasına anasına nigâruñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 43). [keyfiyyet,]

k’eyle: Ki eylemek.

1. Bu resme sözler ile bâtıl u dün
Ne lâzım **k’eyleyesin** bağrumı hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 14). [k’eyleyesin, -ye, -sin]
2. Ne yoldan **k’eyleye** geçmege âheng
Uşâğ oğlan elinden yir idi seng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 17). [k’eyleye, -ye]
3. Ne deñlü **k’eyleyem** ben rây u tedbîr
Hilâfına çeker zencîr-i takdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 21). [k’eyleyem, -ye, -m]
4. Bu işler **k’eyledi** Mecnûn-ı bî-dîl
Gülüşdi ta’n kılup ehl-i muhaşşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 61). [k’eyledi, -di]
5. Siyeh rüyum baña lâyıq degül hâl
Kulağum **k’eyledüñ** lâ’l-ile uş pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 35). [k’eyledüñ, -dün]
6. Beni ‘afv it ki buldum gey hezîmet
Bu resme **k’eyledüñ** feryâd u zârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 9). [k’eyledüñ, -dün]
7. Bilürdi **k’eyle** icâb itdi takdîr
Elin her nesneden kılmışdı kütâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 32). [k’eyle,]
8. İki dilli kılıcı **k’eyleye** kîn
Alur andan cevâbın düşmen-i dîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 5). [k’eyleye,]

keyvân: Zuhal yıldızı. (Keyvan bütün gezegenlerin üstünde yedinci felekte bulunmasıyla yer almıştır.).

1. Mübârek pâyına baş kodı **Keyvân**
Senâ şavtından oldı pür ol evvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 147). [keyvân,]
2. Bir evvândur başı keyvâna irmiş
Zihî **keyvân** ki ol evvâna irmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 72). [keyvân,]
3. Bir evvândur başı **keyvâna** irmiş
Zihî keyvân ki ol evvâna irmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 71). [keyvâna, -a]
4. Meger var-idi anda bir yüce tağ
Ki dehr itmışdı **keyvânı** aña râğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 32). [keyvânı, -ı]

kez: Defa, kere.

1. Her nefes biñ **kez** fiğan her lâhza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemâlûñ gûlsitânın bir dañı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2). [kez,]
2. K’ümîdüm bergin üzdi şarşar-ı gam
Bu **kez** işüm be-gâyet müşkil oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 5). [kez,]
3. Hezârân **kez** bunuñ koltuğına yûf
Çü Mecnûn dünyadan divşürdi rahtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 112). [kez,]

k’ezel: Ezelden beri.

1. Eyā tuğrā-keş-i menşür-i evvel
K'ezel bürhānı sendendür müseccel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 2*). [k'ezel,]
2. K'ezel bahtum uyurdi şimdi öldi
Dil uzadup şehe çeşmi tolu âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 6*). [k'ezel,]
3. K'ezel kendülere virürdi nânı
Dilin çıkarup uşağı irisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 44*). [k'ezel,]
4. K'ezel ki 'ahdümüz üzredür dürüstem
Geçürdüm 'ömrümi mihrüñle iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 92*). [k'ezel,]

ki: Ki bağlacı.

1. Şad hezārān bülbüli maḥzûn idersin 'âkıbet
Büse virürsin **ki** Ḥamdîñüñ alasin cānını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 13*). [ki,]
2. Söylerler idi gerçi **ki** zāhirde bu sözi
Var idi içlerinde velî reşkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 33*). [ki,]
3. Olur hezār şükr **ki** muḥtâc-ı mücrimān
Ḥwān-ı şefā'atunla kıyāmetde muḡtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 51*). [ki,]
4. Her ne iklîme **ki** 'azm eyleyesin devlet ile
Kalmaya raḥşuñ ayak basduğı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 7*). [ki,]
5. Yüzüm şuyın yaşımdan eyle behrem
Ki gerd-i cürmden pāk ola çehrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 14*). [ki,]
6. Ki toluş şekker-i şükrile kāmum
Pür ola bāde-i şevkiyle cāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 55*). [ki,]
7. Şadāsı ḥakkı Dāvüduñ **ki** her ān
Demüri mûm iderdi taşı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 77*). [ki,]
8. Özümü kendüligümden cüdā kı
Ki ya'nî 'ışkuñile āşinā kı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 122*). [ki,]
9. Benem ser-geşte-i sicc-i taḥassür
Ki başmışdur nedāmetle taḥayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 124*). [ki,]
10. Gelüp Hızr āsitānuñda öper der
Ki kıla ḥāk-i rāhuñdan lebin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 74*). [ki,]
11. Budur gelmedüğü vaşfuñ beyāna
Ki virilmez bedelsizden nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 100*). [ki,]
12. Çekilmiş cāy-ı mıstâr gibi mi'rāc
Ki тұtur kāmētün kilnine muḥtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 108*). [ki,]
13. Ki taḳdirüñ işi tedbire şıgmaz
Bu dürüşmek beni ḳodı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 62*). [ki,]
14. Ki aña 'arż eyleseñ şem'-i cemālî
Yaḳar pervāne gibi perr ü bālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 115*). [ki,]
15. Ki ya'nî dir saña cāndan muṭî'em
Tutarum şer'inî gerçi şenî'em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 131*). [ki,]
16. Özünüñ varlığından dūr oldu
Ki ya'nî ḡarḳ-ı baḥr-i nūr oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 192*). [ki,]
17. Neler gördüğünü ḥwāce ol seferde
Baña düşmez **ki** şerḥ idem ḥaberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 202*). [ki,]
18. Ḥitāb irdi **ki** iy mākşūd-ı dergāh
Dile ḥācet **ki** maḳbûl itdi Allāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 203*). [ki,]
19. Ḥitāb irdi **ki** iy mākşūd-ı dergāh
Dile ḥācet **ki** maḳbûl itdi Allāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 204*). [ki,]
20. Ricā oldur **ki** bu Ḥamdî ḡarîbi
İrüre şıḥḥate ol cān ṭabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 219*). [ki,]
21. Meger bir şeb **ki** 'ālem rüşen idi
Felek bağı açılmış gülşen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 1*). [ki,]
22. Vücüdî çarḥ-ı pür dağ olmuş-idi
Ki san biñ gözlü bir zāḡ olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 6*). [ki,]
23. Yāḥud māh-ı münirüñ hālesidür
Ki nūr ol hāleyi kılmış-durur pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 68*). [ki,]
24. Buyurmuşdı nebî şānında anuñ
Ki şem'idür 'Ömer ḳaşr-ı cinānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 10*). [ki,]
25. Biri 'Osmān **ki** zi'n-nüreyndür ol
Enis-i server-i kevneyndür ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 1*). [ki,]

26. Hadîşidür Resûlün hem mu'ayyen
Ki şerm ider melâ'ik gökde andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 10*). [ki,]
27. Ferîdün idi tîfil **ki** o perverd
 Bunuñdur devleti bâlig zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 77*). [ki,]
28. Eger hışım ile ursa kühe nîze
 Geçer eyle **ki** bürrân igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 58*). [ki,]
29. Ağudur kahrı luţfi âb-ı hayvân
Ki tîgî cân alur câmı virür cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 98*). [ki,]
30. Bu bîkr-i nazmı ben kim söyledüm pāk
 Bu zibâ dürr **ki** deldüm çüst ü çalāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 150*). [ki,]
31. Ki ya'ni eylemekden cāblūsî
 Bulam teşrîf-i naţ'-ı baht büsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 157*). [ki,]
32. Ümidüm var **ki** bu tuğrâ-yı icād
 Oқundıqda denile âferîn bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 159*). [ki,]
33. Şu gevherler **ki** cümle bîkrlerdür
 'Arūs-ı cāme hı'âb-ı fîkrlerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 135*). [ki,]
34. Ki ya'nî 'arz iden bu dāstānı
 Şu resm-ile rivāyet kıldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 165*). [ki,]
35. Çü bir gevher **ki** zāhîr ola k'andan
 Biter niçe cigerde kanlar andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 207*). [ki,]
36. Zebānı söylemez kim diye rāzın
 Güci yitmez **ki** 'arz ide niyāzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 318*). [ki,]
37. Nevā-yı berbaţ u çeng irdi çarĥa
Ki tā çarĥ ol şafadan girdi çarĥa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 14*). [ki,]
38. Ki rîş-i muhtesibden mîr-i bāzār
 Rebāb içün getürdi bir niçe tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 29*). [ki,]
39. Cemāl-i Kaysa düşmişlerdi meftûn
Ki idüp kâfile Yāsîni ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 15*). [ki,]
40. Meger bir şeb **ki** dehr olmışdı pür nûr
 Kāmer rahşān idi çün tal'at-ı hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 1*). [ki,]
41. Bir eyvāndur başı keyvāna irmiş
 Zihî keyvān **ki** ol eyvāna irmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 72*). [ki,]
42. Fülān ṭâyifedendür iy hümām ol
Ki Leylî dimekiledür be-nām ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 80*). [ki,]
43. Sen elmās ṭabî'at birle anı
 Şu resme del **ki** gören vire cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 8*). [ki,]
44. Yoğ āgāhı **ki** kandedür maķāmı
 Ya kimdür ol nedür 'ālemde nāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 37*). [ki,]
45. 'Arabda bu idi evvel töre hem
Ki binerdi aña bir üştüre hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 28*). [ki,]
46. Toķındı çeşmi bir hōş sāye-bāne
 Şu resme **ki** uci irmiş āsumāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 56*). [ki,]
47. Ki nāgeh devr kılupdur bî-vefālĥ
 Aralarına birağa cüdālĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 109*). [ki,]
48. Egerçi sözlerüñdür dürr-i meknûn
Ki olur zib-i gūş-ı cān-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 8*). [ki,]
49. Maĥabbetden naşîhatler **ki** dirsın
 Benüm-çün dürlü dürlü kayd yirsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 11*). [ki,]
50. Kara zülfi **ki** anuñ müşg-sāndur
 Murād-ı dil semendine 'ināndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 21*). [ki,]
51. Bilürsın sen **ki** ben miskîn ü ģam-nāk
 Yaķamı ihtiyārumla itmezem çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 33*). [ki,]
52. Ne şabrı var **ki** göñli kıla ārām
 Ne 'aklı var **ki** fîkr ide ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 87*). [ki,]
53. Ne şabrı var **ki** göñli kıla ārām
 Ne 'aklı var **ki** fîkr ide ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 88*). [ki,]
54. Bu 'ışķ işi **ki** ola bir arada
 Olur elbetde vardukca ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 31*). [ki,]
55. Ki tā çeşmine tuş oldu ol abdāl
 Şikeste-hāl ü miskîn ü diger-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 43*). [ki,]
56. Ben ol dem **ki** olam ĥāk içre pinhān
 Olayduñ sen gelüp yirüme sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 79*). [ki,]

57. Bu sevdādan **ki** bozulmuş mizācuñ
Kimūñ kand-ı lebindendür 'ilācuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 91*). [ki,]
58. Bu sözlerden başın kaldırdı Mecnûn
Bilimedi **ki** kimdür pîr-i maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 2*). [ki,]
59. Dönüp didi aña kim iy yegâne
Ki bükmiş bilüni cevri zemâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 6*). [ki,]
60. Ezel demden **ki** bir dide ola kûr
İrişmez sürme çekmekden aña nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 59*). [ki,]
61. Muḳim-i künc-i teng-i ğār-ı pür-hûn
Esîr-ı çāh-ı ğam ya'ni **ki** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 16*). [ki,]
62. Şitābı ko ḥaḳıḳat bil **ki** iy cān
Senûñ şabr-ile olur işûñ āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 27*). [ki,]
63. Vü ger ni ko **ki** ben dil-rîş ü bîmār
Geçinem ğārda öline nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [ki,]
64. Yağar berf āsumāndan hem-çü kâfûr
İder ḥallāclık gūyā **ki** Manşûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 86*). [ki,]
65. Ol āteşde bişûp envā' tayyār
Kebāb-ı baḡ gehî **ki** mürġ-i per-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 112*). [ki,]
66. Götürdi perdesin ma'sûḳa-i çeng
Ki ya'nî kıya bezm ehlini bî-neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 8*). [ki,]
67. Ki zîrā anı derd ü ḥasret-i yār
Ḳomışdı hem-çü baḡt-ı sa'd-ı bîdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 61*). [ki,]
68. Vücûdî oldu ḥayret baḡrına ġarḳ
Şu resme **ki** idemez yirden göġi farḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 36*). [ki,]
69. Varup didiler atasına yek-ser
Ki iy gözler yüzûñ görmekden enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 26*). [ki,]
70. Ḥarāb olmuş-durur Mecnûn be-ġāyet
Demidür **ki** idesüz 'avn u 'ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 28*). [ki,]
71. Bu mîḡ itmiş-idi ol çetri rûşen
Evi gūyā **ki** gün nûriyla revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 66*). [ki,]
72. Yakîn bildi **ki** baḡtî şûm olupdur
Vişāl-i yārdan maḡrûm olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 65*). [ki,]
73. 'Ināyet kıl baña iy Ḥayy-ı-Ġaffār
Ki bu şûridelikden ya'nî kurtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 58*). [ki,]
74. Beni bu 'işḳuñ irtûr ġāyetine
Ki ya'nî vāḳıf it her ḥāletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 26*). [ki,]
75. Baña dirler **ki** 'işḳ işini terk it
Varup bāzārûñ 'aḳl-ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 39*). [ki,]
76. Ten-i 'uryānı ġarḳ-ı ḳulzûm-i ḥûn
Belā āşûftesi ya'ni **ki** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 12*). [ki,]
77. Ol iḳlîmden **ki** bir ebr ola peydā
Yazar şānında yüz eş'ār-ı ġarrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 21*). [ki,]
78. Dimişler yeg-durur kelb-i vefādār
Şol ādemden **ki** ola merdum-āzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 60*). [ki,]
79. Çü Mecnûn gördi bir şerbet **ki** pür şevḳ
İdûp nûş anı cānı buldı yüz zevḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155*). [ki,]
80. Didi dilden **ki** bu söz dise şādıḳ
Zihî Nevfel zihî üstād-ı ḥāzıḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 157*). [ki,]
81. Şehā beñzer **ki** istersin helākum
Ki iştmezsin āh-ı derd-nākum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 21*). [ki,]
82. Meded eyle **ki** düşvār oldu ḥālûm
Ḳarār u şabra ḳalmadı mecālûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 25*). [ki,]
83. Yanında var idi bir münşî üstād
Aña didi **ki** bir nâme kıl ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 36*). [ki,]
84. Reg-i tenden **ki** deşte atılır ḳan
Olur kîn çarḡına ḳavs-ı ḳuzah şān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 49*). [ki,]
85. Cidāl-ı ḥaşm içündür gözlemek neng
Ne cānum var **ki** idem yār-ıla ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 38*). [ki,]
86. Ki bir divāne ḳıldı bizi bed-nām
İl içre eyledi bî-ār u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 19*). [ki,]

87. Gelüp didi **ki** bulmadum nişanın
Şanem işidüp arturdı fiğânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 45*). [ki,]
88. Ki gördi bir cevândur tâze yaşlu
Dili pür-derd ü gam-gîn bağı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 71*). [ki,]
89. Çü Leylî bu haberden oldu âgâh
Ki ol miskîne kandedür vaţangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 84*). [ki,]
90. Beni ya'ni **ki** irürdün murâda
Ki atdan düşmişe döndüm arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 29*). [ki,]
91. Bi-hamdillâh **ki** geldüm menzilüme
Selâmet birle vaş oldum ilüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 51*). [ki,]
92. Mübârizler **ki** 'arz eyler mehâbet
Kopar nâ-merdler üzre kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 29*). [ki,]
93. Şanarmısın **ki** 'ârum yire çaldım
Kesüp başın çü mâh ol bî-günâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 84*). [ki,]
94. Cevâbından tahayyür buldı Nevfel
Dönüp yüz lutf-ıla didi **ki** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 3*). [ki,]
95. Hâţâdan anda olmuşlar giriftâr
Hem ol esnâda kaçd itmiş **ki** sayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 21*). [ki,]
96. Elüni çek **ki** 'acizdür bu naḥçir
Çözüp boynından aḡlâl-ı kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 16*). [ki,]
97. Velîkin virmezem de râyegâne
Baña gerçi **ki** bu hayvân nevâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 41*). [ki,]
98. Diyesin ben kulından yane yane
Ki iy nerm oluban a'dâya çün mûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 73*). [ki,]
99. Ki bād-ile gele andan nesimûñ
Kaçan kim senden irürmez hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 82*). [ki,]
100. Ne içün bağludur hem söyle toḡru
Didi zen toḡru söz budur **ki** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33*). [ki,]
101. Ki görüp rahm idesin çâkerüñe
'Ukübetdür baña gerçi **ki** bu bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 23*). [ki,]
102. Hâkumdan gel **ki** yokdur 'özü-ḥwâhum
Benem maḥkûm ü sen ḥâkim yoluña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 28*). [ki,]
103. Hâţâya ben beni kıldım giriftâr
Ben umardım **ki** bir kerre hâţâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 49*). [ki,]
104. Añup aḡladı kaddin dilberinüñ
Hîţâb itdi **ki** iy naḥl-i yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 57*). [ki,]
105. Ki ne baḡrı bilür aşlın ne ḥakkâk
Nice cevher **ki** geşt iden cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 11*). [ki,]
106. Hâyâdan virebilmedi cevâbı
Eytdiler **ki** bu serv-i kabâ-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 23*). [ki,]
107. Kamu uyḡuya vardı ins ü hayvân
Diledi bağ-ı ḥüsnninden **ki** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 25*). [ki,]
108. Fiğân u derd ü hicrânüñ celîsi
Şeh-i iklim-i gam ya'ni **ki** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 13*). [ki,]
109. Bilür 'âkı **ki** kimdür 'avrata yâr
Vefâsızdur bilürsin 'avrata çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 38*). [ki,]
110. Beni güyâ **ki** taş-ile dögersin
Yüri var müşteri bul özge yirden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 18*). [ki,]
111. Beni 'afv it **ki** buldum gey hezîmet
Bu resme k'eyledün feryâd u zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 8*). [ki,]
112. Gönildi şöyle kim vîrâneye büm
Varup gördi **ki** olmuş ḡali düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 41*). [ki,]
113. Esen kal kim beni görmezsin artuk
Esen kal sen **ki** ben raḡtım götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 21*). [ki,]
114. Yakîn aña **ki** cân andan ola dūr
Belâ vü miḡnet-ile düşdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 30*). [ki,]
115. Töludur câmi şerbet yirine zehr
Tehîdür tās-ı çarḡ illâ **ki** pür dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 45*). [ki,]
116. Güç-imiş gördüm ü öḡrendüm el-ân
Kañı ol dem **ki** virürdün baña pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 55*). [ki,]
117. Dem-i ḡayretde ḡam-ḡ'âr-ı ḡaḡîḡat
Dirîḡâ ḡasretâ derdâ **ki** nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 63*). [ki,]

118. Bir āhücuḡ var idi **ki** şegab-nāk
Mükaḡḡal çeşm ü çäpük hem tarab-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 86*). [ki,]
119. Öperdi gözlerini her dem anuñ
Ta'accübdeydi her lâḡza **ki** yâ Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 97*). [ki,]
120. İştüüm bir ḡikâyetde **ki** evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 1*). [ki,]
121. Emîn ü müstaḡim ü 'âḡal idi
Ḥazer deydi **ki** şâḡ-ı âşnâ süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 15*). [ki,]
122. Gelüp didi **ki** iy şâḡ-ı nigü-ḡwâḡ
Degildür âdem ol erdür firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 68*). [ki,]
123. Hevâ âşüftesi ya'nî **ki** Mecnûn
Çün işitdi ḡaber kim ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 26*). [ki,]
124. Ḥelâl olsun ṡapuña bu gelinlik
ṡutarsın anı iy 'ömrüm **ki** der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 83*). [ki,]
125. Yoḡ-imiş şem'-i va'deñüñ fûrûḡı
Ḳara ḡâlûñ **ki** çeşmümden güm oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 119*). [ki,]
126. Muṡi'iyem ben anuñ çâr-nâ-çâr
K'erüñ ḡadri **ki** düşmeden ola sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 133*). [ki,]
127. Daḡı nev-ḡonca gibi pāk dâmen
Velî bir ḡaste ḡorḡarven **ki** iy mâḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 141*). [ki,]
128. Ḥazer kıl zinhâr iy ḡöñlü âhen
Ruḡuñ verdine **ki** oldur pür-leṡâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 149*). [ki,]
129. Didi şüḡr eyleyüp Ḥallâḡa vâfir
Ki bu nâme **ki** ṡurfe sürmedândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 13*). [ki,]
130. Ki kılmış dâmenini müşḡ-ile pür
Suṡûrî beñzer ol serve **ki** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 39*). [ki,]
131. Ki tâ naḡş ide päsüḡ-nâme-i ḡüḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 48*). [ki,]
132. Benüm atam idi ḡüyâ **ki** öldi
Ḡüline çeşmüñüñ ḡam çekdi mîli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 152*). [ki,]
133. Didi evvel **ki** iy Ḥallâḡ u 'Âlim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 1*). [ki,]
134. Bulur çinedüḡinden ben ṡoyârum
Selîme 'ilm geldi **ki** ol hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 97*). [ki,]
135. ṡaḡar gerdânına âḡir anuñ dâm
Dilinde anuñ **ki** var sevdâ-yı dâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 103*). [ki,]
136. Didi ḡacib **ki** hey bu ne belâdür
Eger bizüm şeḡe ḡizmet kılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 32*). [ki,]
137. Yaban otı yimeḡden ḡurtılayduñ
Didi zâḡid **ki** hey bu söz ḡatardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 35*). [ki,]
138. Bilürsin kim degildür iḡtiyârî
Ben isterven **ki** cân murḡını çün yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 69*). [ki,]
139. Geçinmek yeg beyâḡânlarda ma'süm
Diler misin **ki** bunda şaḡ olam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 75*). [ki,]
140. Bu yolda pes benüm yoḡdur ḡünâḡum
Benüm kârüm **ki** olupdur böyle müşkil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 59*). [ki,]
141. Gel inşâf it **ki** ne tünd ejdeḡadur
Zamâne kim anuñ yoḡdur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 6*). [ki,]
142. Yüzün ṡopraḡlarına sürdi vâfir
Gehî ol ḡabre sürdi **ki** buña rû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 29*). [ki,]
143. Ne iş geḡdi bulara devr-i gerdün
Meger bir dem **ki** eyyâm-ı zemistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 25*). [ki,]
144. Ḡülistâna **ki** üstinden geḡe âb
Şüküfe naḡlden kim ḡösterür ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 50*). [ki,]
145. Olupdur ḡonca jengârî fetîle
Dil-i lâle **ki** sevdâdan ḡarâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 55*). [ki,]
146. Rûḡ-ı bâḡı bahâr itdi mülevven
Bu resm-ile **ki** ḡülzârûñ hevâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 11*). [ki,]
147. K'elâ iy 'ışḡ işinden bî-ḡaberler
Ḡamından ben **ki** yârûñ tîre rûzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 5*). [ki,]
148. Meger bir dem **ki** tâḡ-ı mihr-i dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 1*). [ki,]
149. Şu resmedür **ki** düşer penbeye nâr
Semender k'oddan ola gice nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 26*). [ki,]
150. Ḡülistân-ı cihân-ârâ cemâli
Büt-i sîmîn-beden ya'nî **ki** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 45*). [ki,]

151. Ol aradan sürüp Mecnûna geldi
Baķup gördi **ki** yüz urmuş zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 209*). [ki,]
152. Nesîm-i tûresidür ol nigârûñ
Bu resm-ile **ki** dil-cûdur hevâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 219*). [ki,]
153. Gücüm yitmez **ki** sunam sâğara dest
Çeküp ol lâhza bir heybetlû âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 228*). [ki,]
154. Dönüp didi **ki** n'olısar bu hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 1*). [ki,]
155. Gözüm görmez baķarven âfitâba
Aña döndüm **ki** bir a'mâ-yı güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 11*). [ki,]
156. Maħalluñ seglerine hâk-i râhum
Senüñ seg-bânlaruñdanven **ki** güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 51*). [ki,]
157.  omayam nîm cür'a anda bâķî
Bu vech-ile **ki** âlemden yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 71*). [ki,]
158. Murâdum maħzenine sen nigeħ-bân
Ben ol düzdüm **ki** ġâlib olmadan renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 79*). [ki,]
159. Ki alsam avcuma sîb-i zenaħdân
Bular bu söz içindeydi ki nâġâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 90*). [ki,]
160. Ki alsam avcuma sîb-i zenaħdân
Bular bu söz içindeydi **ki** nâġâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 91*). [ki,]
161. Sürüb ser ü katına geldi yirini
Baķup gördi **ki** 'uryân u diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 33*). [ki,]
162. K'ışidem senden eş'âr-ı ġaribi
Bi-ħamdillâh **ki** rûzı kıldı Rezzâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 59*). [ki,]
163. Velî yok yire çekdüñ zaħmet ü renc
Çü bulduñ halûmi gördüñ **ki** düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 39*). [ki,]
164. İşidüp ġuşşadan oldu diger-gün
Didi yârâ şanurmısın **ki** mestüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 3*). [ki,]
165. Ki yokdur degmede yâr-ı vefâdâr
Bu hayvânlar **ki** vardur âdemî-rüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 59*). [ki,]
166. Karâbetin koyup âvâre düşdi
Ki zirâ ol mehûñ idi cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 31*). [ki,]
167. Gönül kapmaķda **ki** çâlak u çâpûk
Kıl ucın gizlemez mîm-i dehânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 44*). [ki,]
168. Ki her biri letâfet-rîz ü mergûb
Didi Zeyd aña ta'n ile **ki** iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41*). [ki,]
169. Dirġ ola **ki** nâmuñ ola Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 60*). [ki,]
170. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirâsum
Velî şol göz **ki** var bañâ zîyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 33*). [ki,]
171. Aña geldüm **ki** kâmun ola dâne
Beden kim çâh-ı ka'rıdur aña cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 56*). [ki,]
172. Ziyâde-güylikdan oldu ġâmûş
Ėabûl itdi **ki** andan şoñra küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 95*). [ki,]
173. Güher gibi dem-â-dem seng içinde
Niçe gevher **ki** mişli yok bahâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 23*). [ki,]
174. Diledi k'ide fi'lin âşikârâ
Çü bildi İbn-i Selâm anı **ki** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 5*). [ki,]
175. Taħammül kıl **ki** vaşla iresin tâ
Olur ta'cil-ile bâtıl her işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 26*). [ki,]
176. Ki tâ bir pâre şîħhat buldı bîmâr
Biraz cism-i nizârı ferbiħ oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 34*). [ki,]
177. Şu resmedür **ki** kal'a genc üzre
Dem-i şîħhatde çün kılmağı perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 46*). [ki,]
178. Deñize düşdi dîvân-ı ġayâtı
Cihân işkencesinden tâ **ki** cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 67*). [ki,]
179.  alalar 'aczen maġlûb u dil-teng
Seħerlerde **ki** bu 'ayyâr-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 83*). [ki,]
180. Ki kılar çenber-i âfâķı pür-dûd
Saña ta'lim-gerdür pes **ki** bu cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 87*). [ki,]
181. Żarûrî düşdi lîkin özge kayde
Bunı fikr itdiler âħîr **ki** ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 11*). [ki,]

182. Emîn olduñ **ki** ref' oldu yoluñdan
Berâtın dürdi anuñ dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 54*). [ki,]
183. Ki yarıldı şanasın yir yir eflâk
Dilinden sürdi **ki** şâdî melâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 61*). [ki,]
184. Ki virmiş Leylî'nün öñinde cânı
Aña şol hûn **ki** olmışdur havâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 73*). [ki,]
185. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü firûz oldu ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 6*). [ki,]
186. Gile güyâ **ki** bir âyîne düşdi
Ruñınun hümretinden ol dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 12*). [ki,]
187. Biri cân virmemiş illâ **ki** mürde
Umûr-ı 'âlemi idüp ferâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 24*). [ki,]
188. Ki şan bir cismün oldu iki cânı
Çün oldu büseden keşf aña her hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 80*). [ki,]
189. Teğarrüb 'âlemine buldılar yol
Elif kadden **ki** dūr idi ol kâdî lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89*). [ki,]
190. Ki bir dem bula yârına vişâli
Sa'âdetde bilün ol hâk-sârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 100*). [ki,]
191. Şu resm-ile **ki** iki nakş-ı dīvār
Dehâni bağlu bülbül gibi muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 118*). [ki,]
192. Firâk-ı hasretümle haste cânım
Budur çün bülbüle 'âdet **ki** her sâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 5*). [ki,]
193. Saña ol yeg **ki** dikmeyem zebânı
Vücüdüm 'ışkuñ içre hîçe saydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 10*). [ki,]
194. Kimesne bulımaz 'öğr ü bahâne
Ümîd oldur **ki** yine gidevüz pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 49*). [ki,]
195. Ki ya'nî ol iki yâr-ı ciger-süz
Biraz kıldılar ârâm ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 2*). [ki,]
196. Görelüm bir **ki** maqşûda nedür aşl
Meger bir vakt irüp faşl-ı hazân zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 24*). [ki,]
197. Ki bağ içre gül-içün tutdı mâtem
Çemen soñında 'âdetdür **ki** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 63*). [ki,]
198. Şu gül gibi **ki** gitmişdür gül-âbı
Meh-i ruhsârı beñzedi hilâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 42*). [ki,]
199. Gidermez andan âşâr-ı memâtı
Vücüd gördi **ki** itdi şîhhati terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 61*). [ki,]
200. Söz açdı anasına ol belâ-senc
Ki iy mâder mükedder oldu hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 3*). [ki,]
201. Çağırurlar **ki** vâfir yâd-ı Leylî
Dirîgâ hasretâ iy dilber-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 44*). [ki,]
202. Nişân-ı haddidür bir lâle-rüyuñ
Kamu hıştân **ki** ferş-i âsitândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 143*). [ki,]
203. Öñi soñı kamu hîçdür kamu hîç
Gül ü sünbül **ki** ol bitürür hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 147*). [ki,]
204. Olar gitdi vü bunlar yine kaldı
Budur hikmet **ki** ağır yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 181*). [ki,]
205. Ol ucdan lâ-cerem gec kırtulurlar
Ki zîrâ bir gözinde bu iş bu tâhûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183*). [ki,]
206. Qalan mahremlerinden bî-naşib âh
Qanı ol ten **ki** tâzeydi semenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 21*). [ki,]
207. Bulurdi renc tār-ı pîrehenden
Bugün derdâ **ki** iy miskîn ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 23*). [ki,]
208. Dirîgâ kim yidi âhîr anı hâk
Dür-i dendânın hayfâ **ki** iy hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 27*). [ki,]
209. Güm itdi şad firâk-ile leb-i gür
Dehânun dūrcine bilsen **ki** iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 29*). [ki,]
210. Tapuñdan tuymaz oldum haber hîç
Yolum yokdur **ki** görem verd-i rüyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 33*). [ki,]
211. Niçedür mâr u mūr içinde hâlün
Qara zülfüñ Hudâ bilür **ki** iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 37*). [ki,]

212. Meger bir kûze-i köhne sifâlîn
Ne var kimse **ki** gel diye tabîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 17*). [ki,]
213. Temâşâyâ **ki** teng olurdu her râh
Gelen tûrurdu bunlardan velî dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 66*). [ki,]
214. Kânî bir göz **ki** dehr itmedi hûn-bâr
Ecel seyli katı yavuz yağıdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 90*). [ki,]
215. ‘Adûv ü ecnebîdür âşînâ-rû
Cihândan gec **ki** miñnethânedür o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 99*). [ki,]
216. Ya olurlar mı **ki** uçmag içinde
Meger bir gice k’oldı nâf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 20*). [ki,]
217. Birî mâh-ı bütândur pâk-dâmen
Olupdur adı Leylî ol **ki** mehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 77*). [ki,]
218. Lağab Mecnûn-durur aña **ki** şehdür
İki gevher idi bunlar muhalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 78*). [ki,]

ki: "Bile, dahi" anlamında bağlaç.

- ‘Aceb şürîde-hâl oldum reh-i ‘ışkında ol mâhuñ
Ki gelse yāduma adı döker kan gözlerüm şad bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 6*). [ki,]
- Fi’l-meşel ebr-i şecer cennete beñzerse girmek
Ki ‘atâ eyledügünce çoğalır anda ruṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 26*). [ki,]
- Derûn-ı fûrcesinden gösterür râh
Ki sâlik gitse bu yoldan be-her-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 19*). [ki,]
- Bu ‘âlem reşken oldu iki nîm
Ki ‘âlem mîm-i vâhid ol iki mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 50*). [ki,]
- ‘Arab şâhı firâz-ı tâzî üzre
Ki ol tâzî şafâdan bâzî üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 92*). [ki,]
- İrürdi bir Burâk-ı berķ seyri
Ki hac̣l eylerdi ol uçmaķda tayrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 32*). [ki,]
- Ye tavķ-ı gerden-i hûr-ı cinândur
Ki mişli hâlk çeşminden nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 66*). [ki,]
- ‘Aceb mi kûṭbî olursa cihânun
Ki ‘amm-zâdesidür Muştâfânun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 4*). [ki,]
- Şu resmedür fûnün içinde efḍal
Ki öninde tıfl-ı ebced pîr-i ekmel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 8*). [ki,]
- Hem İskender-durur hem Hıẓr zâtı
Ki var hem mülki hem âb-ı hayâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 70*). [ki,]
- Ki kendü başı derdinden o kâttâl
İdemez oldu şimdi hâlkâ izlâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 101*). [ki,]
- Penâh-ı dehr-i şâh-ı heft kişver
Ki dîn ü devlet andandur muzaffer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 120*). [ki,]
- Gelün eyleyelüm Hâķķa niyâzı
Ki virsün şehe ‘ömr-i dîrâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 168*). [ki,]
- Ki yüzdüm çok deñizde fi’l-hâķķa
Bu resme irmedüm baħr-i ‘amîķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 5*). [ki,]
- Pes oldu şimdi lâzım ben gedâdan
Ki aña şehzâdeler nâmin du‘âdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 14*). [ki,]
- Huşûşâ hazret-i Sultân Selîmi
Ki Hâķ virsün aña ‘ömr-i delimi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 16*). [ki,]
- Bagışlasun cihân hâķķına Allâh
Ki cânıdur cihân hâķķınun ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 18*). [ki,]
- Kemânından **ki** bir tîr ide per-tâb
Açar çarḥun toķuz kaşrına bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 55*). [ki,]
- Döger gögsini kûs-ı pâsbânî
Ki depretmeye ra’d artuķ zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 80*). [ki,]
- Felek raḥş aña mihr ü mâh iki zîn
Ki gündüz birin urur gice birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 82*). [ki,]
- Yemîn itdi yasağın eyleyüp yâd
Ki artuķ kapmaya gül yelkenin bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 110*). [ki,]

22. Añup ‘adlini ‘ahd itdi şurāhı
Ki içmeye meyün kanını dağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 112). [ki,]
23. Meger Meryem ananın hâherisin
Ki rûhullâh-ı nazmuñ mâderisin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 12). [ki,]
24. Pür itmiş şâh-ı gül cām ergüvânı
Ki içe ‘andelîbe döst-kânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 42). [ki,]
25. Yücelmiş kâmet-i süsen çü servi
Ki her gonca o servün bir tezervi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 54). [ki,]
26. Şan ol hat idi kufl-ı genc-i ‘irfân
Ki miftâhıydı aña satr-ı ‘ünvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 96). [ki,]
27. Ki bir efsânedur pür sihr ü efsûn
Şol erden k’anı ‘ışk itmişdi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 101). [ki,]
28. Dağı kur nüshasından şi’riñün dām
Ki ola râmuñ hezâr âhû-yı bed-râm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 112). [ki,]
29. Dağâyıkdan şu resm-ile eşer bul
Ki nazm içre Nizâmîyi diger ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 120). [ki,]
30. Velî düşmedi âsân baña bu genc
Ki çekdüm her güher için üküş renc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 128). [ki,]
31. Dil ü cāndan taleb-kâr oldum âhîr
Ki idem gaybdan bu genci zâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 150). [ki,]
32. Hüner dîgünde kaynatdum bir efsûn
Ki görüp Leylî’i cān virdi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 156). [ki,]
33. Ki var idi ‘Arab mülkinde bir mîr
Sehâ vü lûtf kânı vü cihân-gîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 167). [ki,]
34. Bu idi cedd ü cehdinden murâdı
Ki ‘âlemden güm olmayaydı adı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 200). [ki,]
35. Şu deñlü halk geldi anda enbüh
Ki sıkket virdi hüt u gâve endüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 8). [ki,]
36. Ki dürc-i şem‘-i ümmîd olmuş-idi
Beş on var idi ol mektebde dâyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 8). [ki,]
37. Ki meyl eyleyibilmez hiç süya
Dehâni gonca sensiz k’ol-durur mîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 34). [ki,]
38. K’özin bir dem cüdâ kıla şafâdan
Degül vakıf **ki** nañl-ı rüzgârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 19). [ki,]
39. Buyurdi yakdılar ‘üd u sipendi
Ki tâ def’ ide andan her gezendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 22). [ki,]
40. Ki görmüşdi harâbe içre anı
Dökerdi gözlerinden hâke kanı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 25). [ki,]
41. Şu resmîdi lâtif ol âb-ı şâfi
Ki âb-ı zindegânîdendi şâfi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 20). [ki,]
42. Yüce bir kaşr salmış anda sâye
Ki gerdün reşk eyler ol sarâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 34). [ki,]
43. ‘Arûsa beñzer ol kaşr-i cihân-tâb
Ki haddinden hüveydâdur sefid-âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 40). [ki,]
44. Şu resme eylemiş pür naş anı
Ki görse deng ü hayrân kâla Mânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 52). [ki,]
45. Şu resme bî-bedel taşvîr idüpdür
Ki şan dest-i kazâ tahrîr idüpdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 76). [ki,]
46. Şu resme kıldı anı seyr-i timsâl
Ki her hâlî teğayyür buldı fi’l-hal (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 104). [ki,]
47. Akarsu didigün beñzer serâba
Ki yüz dil-teşneyi virdi harâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 14). [ki,]
48. Hem ol gülzâr deşt-i rîve beñzer
Ki her bir nañli şâh-ı dîve beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 18). [ki,]
49. Degildür sünbül-i zülfi semen-sâ
Ki her bir târidur bir ‘ırk-ı sevdâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 28). [ki,]
50. Şükûh iklîminüñdi nâmdârı
Ki nâmi tutmuş-idi her diyârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 20). [ki,]
51. Tutarı şol kadar hayl ü haşem ol
Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye yol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 26). [ki,]
52. Bu idi kavminüñ içinde erkân
Ki tâbistân-ı eyyâmında yek-sân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 30). [ki,]

53. Cemāl-i gülşeni pür sünbül ü gül
Ki ruhsârı gül u gîsûsı sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 78*). [ki,]
54. Bulışduğundan isterdi haberler
Ki kande olur ol serv-i semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 40*). [ki,]
55. Kurulmuş hem-çün eyvân-ı Süleymân
Ki var içinde Belkîs-ı hîrâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 58*). [ki,]
56. Ki ortasında şem'-idi müşebbeh
Ruḥ-ı Leylî ki reşk ider aña meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 67*). [ki,]
57. Ki ortasında şem'-idi müşebbeh
Ruḥ-ı Leylî **ki** reşk ider aña meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 68*). [ki,]
58. Ki görüp düşde ol zibâ cemâli
Dilinde naqş olmuşdı hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 89*). [ki,]
59. Ya şahrânunî durur çeşm-i ümîdi
Ki bulmuş muntazırlıktan sefidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 20*). [ki,]
60. Latîf-âvâz şol resme derâyı
Ki savtı cânlara vîrür ğıdâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 26*). [ki,]
61. Ki ya'ni meş'al-i dehrün çerâğı
Söyünüp kaldı âteşsüz ocağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 3*). [ki,]
62. Ki ol âşüfte-hâl u bî-tesellî
Olupdur 'aşık-ı dîdâr-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 55*). [ki,]
63. Ki dîrsin dîl 'inânın zabt kıl var
Çekil kim pür belâdur türre-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 13*). [ki,]
64. Gâmından ben **ki** 'ışkuñ dîl-figârum
Karârum yok-durur bî-ihtiyârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 25*). [ki,]
65. Anuñ höd gevheridür pâk ü rüşen
Ki çıkmış baḥr-i nûr-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 30*). [ki,]
66. Ki zîbâdur kâmusunuñ cemâli
Cihânda birinün yokdur mişâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 39*). [ki,]
67. Ki gönülün bir putaymışsa giriftâr
Benüm hâlümünden olurduñ haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 51*). [ki,]
68. Bırakma tütüiyâ çeşmüm-durur kûr
Ki olur nûr-ı çeşm kûrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 60*). [ki,]
69. Ki çün Leyliye Kays-ı çâk-sîne
Vedâ' itdi vü gitdi evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 13*). [ki,]
70. Karışmışdı şu resme ol 'atîka
Ki köhneydi cihândan fi'l-hakîka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 36*). [ki,]
71. Gehî hışm-ile seng ururdu **ki** çüb
Fetâ âzürde düşdi ol ten-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 53*). [ki,]
72. Kılardı nâlesin pinhânî ol mâh
Ki kimse olmaya hâlinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 96*). [ki,]
73. Ki âb-ı nergisinden ol semen-ber
Şabâh olınca kılar câmesin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 101*). [ki,]
74. İştîdüm ben fülân kişiden anı
Ki 'ışkuñ ḥaste kılmış bir cüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 14*). [ki,]
75. Revâ midur saña bu resme işler
Ki ta'n ide bize yâd u bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 18*). [ki,]
76. Ki meyl itdüğüçün gülzâre şîmşâd
Degüldür bir nefes töhmetden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 31*). [ki,]
77. Budur olmaduğı gül-güne gül-gün
Ki 'işmetden durur her lâhza bîrûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 34*). [ki,]
78. Ki nedür 'ışk iy bânû-yı devrân
Uş adın senden işidürven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 5*). [ki,]
79. Ki vardı bir mu'allim anda üstâd
Özinden niçe fen itmîşdi icâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 3*). [ki,]
80. Velikin ortada olmaya ğammâz
Ki nâ ehle bî-nâgeh keşf ide râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 42*). [ki,]
81. Çü mâh-ı nev za'îf oldu vü rencür
Ki ḥurşidinden itdi çarḥ anı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 8*). [ki,]
82. Bırakdı ihtiyâr u şabrı yek-bâr
Ki rûsvâ-yı zuḳaḳ oldu vü pâzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 6*). [ki,]

83. Meger var-idi anda bir yüce tağ
Ki dehr itmişti keyvânı aña rāğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 32). [ki,]
84. Şanasın ol cebeldür 'âşık-ı zâr
Ki pür dūd itmiş anı sâye-i hâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 46). [ki,]
85. Ki ol tâze nihâl-i ravza-i dil
Nitekim serv kaldı pây-der-gil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 13). [ki,]
86. Meger aldı ayağın dest-i hayret
Ki gitti hâtırından 'âr u ğayret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 18). [ki,]
87. Saçınun çokluğu şol hadde yitmiş
Ki dülbendün başında tırmaz itmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 50). [ki,]
88. Bu resm-ile niçün düşdün ayakdan
Ki kodun bād gibi kûha ser sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 74). [ki,]
89. Gözüm nûrî saña düşmeye bu kâr
Ki görünür bize bu kârdan 'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 76). [ki,]
90. Ki ol meh kim sañadur nûr-ı dide
Alıvireyin iy tıfl-ı remide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 133). [ki,]
91. Nitekim kaşd eyler cân-ı mehcûr
Ki bir dem hâtırumdan 'ışk ola dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 42). [ki,]
92. Cihân içinde oldum nâ-halef ben
Ki kıldum ata nâmûsın telef ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 48). [ki,]
93. Arınmaz gönlümün pend-ile pāsı
Ki yumağ-ıla gitmez yüz karası (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 62). [ki,]
94. Niçe yanmayayın ben iy mükerrerem
Ki var sinemde her sū biñ cehennem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 64). [ki,]
95. Ğamın yime gözümün iy mükerrerem
Ki olmaz âb-ı deryâ içmeden kem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 68). [ki,]
96. Ele meyl itdügi budur dil-i pāk
Ki kıla dilber-içün ceybümü çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 84). [ki,]
97. Ki ya'ni atasına ol ciger-ḥ*âh
Koyup tağı vü rāğı oldı hem-rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 87). [ki,]
98. Dağı şol mader-i pür derd ü mehcûr
Ki Mecnûnün ğamından idi rencûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 24). [ki,]
99. Ki bu âşüfte-hāl ü bî-ser-encām
Ğamından bir nigāruñ gitti nākām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 19). [ki,]
100. Şererden âteş eyleydi dırāḥşān
Ki zer tâcidi güyâ cevher eḫşān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 108). [ki,]
101. Meger sākî katı sürdi ayakda
Ki mey gül-günü ğarḫ oldı 'arākda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 34). [ki,]
102. Şarāb âyineye beñzedi güyâ
Ki rüy-ı şākî andan oldı peydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 46). [ki,]
103. Dem-â-dem mevc uran deryâ-yı pür-cüş
Ki Mecnûn ya'nî ol şeydâ-yı pür-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 12). [ki,]
104. Gel iy güyende-i bezm-i feşāḥat
Ki sensin bülbül-i bağ-ı belāḡat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 2). [ki,]
105. Sözüñdür gevher-i deryâ-yı himmet
Ki delmişdür anı ḥakkāk-ı kudret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 6). [ki,]
106. Bu yaña kavm-ı Leylî oldı āḡāh
Ki gelür bir cemā'at tütuban rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 42). [ki,]
107. Bunı virdi netice ol sâ'at-i şüm
Ki ol iki bir birinden oldı mahrûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 52). [ki,]
108. Ki bizden ḥazretüne hizmet itmek
Olur minnet degül kim minnet itmek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 79). [ki,]
109. Nihālümünden getürdüm tâze bir berg
Ki sizün şāḥa anı peyvend idem berk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 84). [ki,]
110. Ki ol dil-teşne koyup mäsivâyı
Senün çeşmünden idinür ricāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 95). [ki,]
111. İl içinde şıma lutfet it sözümi
Ki hacil eyler sözüm şınmak özümü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 116). [ki,]
112. Gedâyile anuñ-çündür saña ceng
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp neng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 42). [ki,]
113. Görinmesün gözüne şubḥ-ı maḫşûd
Ki bezminden sen anuñ böyle merdûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 56). [ki,]
114. Şu deñlü eyledi feryād u nāle
Ki ḫaddi nâleden döndi hilāle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 8). [ki,]

115. Giribânına dik ol rîsmânı
Ki ceybin çekmeye şakınup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 10*). [ki,]
116. Yapışup bahye bahye çâk iderdi
Ki çâkı ceybine deñlü giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 26*). [ki,]
117. Kılardı dâimâ pend ü naşîhat
Ki iy ferzend nedür bu fażîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 30*). [ki,]
118. Ki varsa Ka‘beye ol merd-i hayrân
 Bulurdi derdine elbetde dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 31*). [ki,]
119. Dil u cânda anuñ ‘ışkı düz olsun
Ki bu hâlâtumuñ biri yüz olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 60*). [ki,]
120. Ki yiyüp içüben yatmağı iy cân
 Bilürsin kim başarur cümle hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 7*). [ki,]
121. Ki çün ol nev-‘arûs-ı hacle-i nâz
 Şehin-şâh-ı schî-kaddân-ı tannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 15*). [ki,]
122. Ki mihirinden anuñ ‘âlemde her sū
 İrişdi mağzına şad ‘âşikuñ bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 27*). [ki,]
123. Dürüşüp çäre isterdi dem-â-dem
Ki varup ‘âkıbet gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 50*). [ki,]
124. Bu hâliyle gazeller vaz‘ iderdi
Ki işidenlerüñ ‘aklı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 68*). [ki,]
125. Ricâ oldur velî senden de iy nûr
Ki bu şüridelikden olasin dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 148*). [ki,]
126. Ki senden göñlüñi zabt eylemek berk
 Yoluñda benden itmek cânımı terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 151*). [ki,]
127. Şehâ beñzer ki istersin helâkum
Ki işitmezsin âh-ı derd-nâkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 22*). [ki,]
128. Ki Leylî fi’l-meşel bir mâh-ı nevdür
 Ğamına şad dil-i ‘âşık girevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 41*). [ki,]
129. Şan oldı rezmgehe kandan gülistân
Ki bülbüldür içinde zâğ-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 70*). [ki,]
130. ‘Adûv ceyşine bir vech-ile girdi
Ki hâk itdi vücûdın kime k’irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 4*). [ki,]
131. Ki yok yire nedür çekmek bu derdi
 Ne lâzım bî-sebeb kılamak neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 43*). [ki,]
132. Ki ya’nî şatmaduñuz şekkeri siz
 Gerekmey sirke dağı almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 51*). [ki,]
133. Koyar ğamdan başına Leylî hâki
Ki bu yildendür ol şem‘üñ hilâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 30*). [ki,]
134. Ki cânından yuyupdur el mu‘ayyen
 ‘Abes yire tutar şemşire gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 7*). [ki,]
135. Şu deñlü kıldılar âh u figânı
Ki pür dūd eylediler âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 54*). [ki,]
136. Kıtâl-ı ‘ışkda olmuş kemân-gîr
Ki kaddin kavş düzmiş nâlesin tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 66*). [ki,]
137. Ki Mecnûnı filân virânda gördüm
 Cihân ‘ibretlerin hep anda gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 79*). [ki,]
138. Ki ben kûlından ol serv-i revâne
 Du‘âlar eyleyüp di yane yane (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 93*). [ki,]
139. Şu resme eyleyen pinhân özümi
Ki ‘Azrâ’il de görmesün yüzümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 98*). [ki,]
140. Bulut gibi ğubâr ağdı havâya
Ki kandan yağdı bârân ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 40*). [ki,]
141. Dilîrân gerdenine gür kemendi
Ki birağur çü zülf-i yâr bendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 78*). [ki,]
142. Ki Nevfel buldı çün feth ü ferâgat
 Alup Leyliyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 2*). [ki,]
143. Ki şakfına kol uzatmış semânuñ
 Fener gibi inüp bir kaç budağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 24*). [ki,]
144. Ki bu vech-ile olduñ sūhte-ten
 Benüm başumda baht-ı pür-belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 62*). [ki,]
145. Ki kandan mevc urur deryâ gözinde
 Yine bir lâhzada ‘aklı dirilür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 14*). [ki,]

146. Alup bundan baña ur bul şevâbı
Ki 'âlemde benem şeydâ vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 51*). [ki,]
147. Ki ben bî-çäreye tavk ola zencîr
 Eger var ise yoluñda günâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 26*). [ki,]
148. Hoş idi varsa 'ömrüm bergi bâda
Ki şâyed ölsem iy kaddi kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 57*). [ki,]
149. Beni gel bu kapuda eyle kurbân
Ki bu dergâhuñ İsmâ'iliyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 61*). [ki,]
150. Hevâyı düd-ı âhı kıldı tîre
 Karâbeti **ki** bu hâli işitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 81*). [ki,]
151. Elin tutup Hâkı-y-çün hayr ideyin
Ki ne gözi görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 21*). [ki,]
152. Ki mislin görmemişdür çeşm-i âfâk
 Bu nahlûñ kıymeti-çün benden anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 48*). [ki,]
153. Ki ne bahrı bilür aşlın ne hakkâk
 Nice cevher ki geşt iden cihâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 10*). [ki,]
154. Ki tâ İbn-i Selâma irdi hışşe
 Kaçan kim bu kelâmı güş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 22*). [ki,]
155. Ki püşti her birinüñ bâr ile pür
 Şeker-bârından oldu üstürân leng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 36*). [ki,]
156. Er almazam meger kim ola Mecnûn
Ki rüz ü şeb gâmindâ cân-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 11*). [ki,]
157. Ki bir arada cem' olmaz iki rüz
 Vü ger nî hâldür dirseñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 50*). [ki,]
158. Ki pesdür bu cihândan baña yârum
 Güher kim bula 'âlemde harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 54*). [ki,]
159. Ki Mecnûnuñ karâbetinden idi
 Zamân-ı Nühdan kalmış 'acûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 6*). [ki,]
160. Gâmindan derd-i 'ışkuñ fâriğü'l-bâl
 Nîkâb altında şol duhter **ki** dîrsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 9*). [ki,]
161. Didi şermendeyüm kızbümden âhîr
Ki bu sözde yalan eydem hakîkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 7*). [ki,]
162. Çağırup didi yârına gam-ile
Ki iy çâk eyleyen 'ahd ü emânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 25*). [ki,]
163. Ki yaşından ol etrâf oldu gül-reng
 Dönüp divânesine her mahalden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 80*). [ki,]
164. Öğütler virdi bildügi megeldin
Ki iy cân-ı peder terk eyle hıvâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 83*). [ki,]
165. Ki yokdur tıynetinde şarta iflâh
 Baña dîrsen k'önünde var-durur merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 48*). [ki,]
166. Ki râhatdur dile bu câna merhem
 Yidi faşşâddan nîş anda cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 60*). [ki,]
167. Ki göstermez ikilik mezhebin 'ışk
 Ne ben Mecnûnam u ne Leylî cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 66*). [ki,]
168. Ki yine gelmek olmaz ol seferden
 Esen kal k'atahık gitdi miyândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 24*). [ki,]
169. Ki bu 'âlemde hiç tıtmaya ârâm
 Firişte şüretinde dîvdür dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 42*). [ki,]
170. Ki yitmez Hâk katında ol mu'ayyen
 Eyülük yatlılık 'âlemde herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 72*). [ki,]
171. Ki ne peyvendi vardur hiç ne bendi
 Kemend ü mancınık hîle ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 78*). [ki,]
172. Ki ma'mûr olmamışdur bir zamânda
 Muhaşşal ger harâbedür ger âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 86*). [ki,]
173. Ki kandan lâle-reng itdi zemîni
 Didi kim kande gitdün iy peder âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 46*). [ki,]
174. Cebel gösterdi envârî 'alemler
Ki iksîr-i şubh-ı kimyâ-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 3*). [ki,]
175. Ki iy gözi yaşından bî-sitâre
 Bu iki şüretün bozduñ birini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 16*). [ki,]
176. Ki her hayvân ider bir dürlü hizmet
 Ol otururdu yüzine urup kef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 50*). [ki,]

177. Ki beslerdi gice gündüz buları
İder muhsin kamu hâkı müsaḥḥar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 114*). [ki,]
178. Ki şan her biri dîv idi ya ejder
Şu resmeydi şalâbet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4*). [ki,]
179. Ki gey maḳbûlî idi bârgâhuñ
Hüner ehli vü gâyet kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 12*). [ki,]
180. Ki girdüm yok yire kanına anuñ
Meger tıtdı gözümü ḥ'âb-ı ḥargûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 62*). [ki,]
181. Ki suçsuz âhüyı virdüm ite uş
Her endâmın göreydünüz **ki** segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 65*). [ki,]
182. Ki munşifdûr kilâbuñ ḥazretüñden
Çü şeh gördi bu hâli bildi k'îhsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 102*). [ki,]
183. Soñuci şordı yârından nişânı
Ki n'oldı hâli ol hûblar şehinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 41*). [ki,]
184. Ki çokdan erdedür ol serv-i refîâr
Velî şöyle kıl aña i'tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 44*). [ki,]
185. Şu resme yazdı hâlin verhimiiyle
Ki bu mektûb benden kim garîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 21*). [ki,]
186. Ki kılmış dâmenini müşg-ile pür
Suṭûrı beñzer ol serve ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 38*). [ki,]
187. Ki hâli olmaz etrâfımdan aḡyâr
Ger itsem 'azm-i seyr-i tarrîf-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 62*). [ki,]
188. Ki ben yâram saña iy yâr-ı cân hem
Fiğân bî-keslik için ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 170*). [ki,]
189. Pes evşâf-ı ğaraẓda sürdi ḥâme
Ki bu ğam-nâme benden kim helâküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 21*). [ki,]
190. Ki ḥatdan bir kabâ giymiş mu'anber
Çün açdı ḥattını ol merd-i bî-hûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 34*). [ki,]
191. Didi bu sözleri mihri idüp cüş
Ki bu ḥatdur gül-i bağ-ı letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 37*). [ki,]
192. Ki dönmişsin kâra zengîye abdâl
Selîmi çünki kimdür bildi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 36*). [ki,]
193. Ki gördüñ niçedür bend-i melâmet
Dil-i bî-iştihâmuñ gâh gâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 72*). [ki,]
194. Ki gelmemiş-durur mişli cihâne
'Aceb zâhid-durur 'âlemde meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 12*). [ki,]
195. Anasın yâd kılup eyledi âh
Ki ol bî-çârenüñ aḥvâlî n'oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 5*). [ki,]
196. Hezârân lutf-ıla açdı zebânı
Ki bu ne işdür iy ferzend-i güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 33*). [ki,]
197. Ki olamazuz anuñ bendinden âzâd
Bu bend ol vâkt olur bize ğuşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 20*). [ki,]
198. Ki dirlikden saña nezdîkdür merg
Eger yog-ise ölümiñden saña pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 62*). [ki,]
199. Ki bî-süz olmaya ḥalk içre sâzuñ
Sen ol vâktin bulursın kâdr-i 'âlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 68*). [ki,]
200. Ki olasın ḥâcetinden ḥalkuñ âzâd
Uyup nefse seg-i nân-ı kes olma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 72*). [ki,]
201. Neye vardı görelüm mâcerâyı
Ki n'oldı ḥalet-i Leylî vü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 23*). [ki,]
202. Ki tıtdı her taşı ḥummâ-yı muḥriḳ
Nâzar kılsuñ çemende her giyâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 22*). [ki,]
203. Bu idi gice vü gündüz murâdı
Ki Mecnûnuñ yüzün bir göre bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 57*). [ki,]
204. Ki kılmaz çâre kılmaklada taḳşîr
Revişde Hızır gibi çâpûk ü cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 10*). [ki,]
205. Ki hâlınden ne bilürsin fülânuñ
Müdâm ol derd-mend-i vahşet-âmîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 14*). [ki,]
206. Ki iy çeşmüm gibi gören üküş yaş
Ḳadem rencide kılup himmet itseñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 40*). [ki,]
207. Ki giysün bunı ol yâr-ı ciger-ḥ'wâh
Alup gevherleri vü câmeyi pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 60*). [ki,]

208. Yanuña niçe gelsün iy belâ-keş
Ki yüzün görmeyen bu resme sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 223*). [ki,]
209. Ki bu sözde sentüñle ola cidâlüm
Ki büyü mî beni kılmış-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 227*). [ki,]
210. Muñi'ümdür kilâbuñ iy dil-ârâ
Ki ya'nî der-peyümce bunca hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 53*). [ki,]
211. Ayağına düşüp Mecnûna didi
Ki iy küşe-nişin-i Necd tevbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 105*). [ki,]
212. Ki süzından yarıldı seng-i hâre
 Anuñ âhı acılığundan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 140*). [ki,]
213. Ki Bağdâduñ ulularından iy yâr
 Var idi bir yigit 'aşık tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 2*). [ki,]
214. Ki dūr itmişdi ğam-keşlikde anı ferd
 Virürdi baht aña devlet selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 10*). [ki,]
215. Oğındı şî'rile adına şâbâş
Ki etrâf-ı cihâna tab'-ı pâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 17*). [ki,]
216. İrişdi şehr-i Bağdâda tolup dehr
Ki düşdi ârzü âhîr Selâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 23*). [ki,]
217. Ki kendüden yañadur toğrı 'azmî
 Bu vahşiler tağlsun diyü tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 38*). [ki,]
218. Aña yüz lutf-ıla virdi cevâbı
Ki sen bir nev-cevânsın nâz-perverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 3*). [ki,]
219. Huzûruñdan beni red itme zinhâr
Ki lâyıq olmaya şâhib-ruṭabdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 5*). [ki,]
220. Ki ilter mî göre başına 'ahdi
 Selâm açup simât u sofrâ niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 12*). [ki,]
221. Ki iy kılan müşerref her ḥarâbı
 Nedür bu ihtiyâr itmek belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 2*). [ki,]
222. Ki yirden pâk ide rîg-i zemîni
 Çü bulduñ şoḥbetüme sen benüm râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 22*). [ki,]
223. Ki olmuş bâr-ı şâḥ-ı naḥl-i tâze
 Letâfetde leb-i cân-baḥşî her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 48*). [ki,]
224. Ki her biri letâfet-rîz ü mergûb
 Didî Zeyd aña ta'n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 40*). [ki,]
225. Ki ḥaṭṭa kendümi bilmişdüm güm
 Yine şabr eyledüm hem âḥîr-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 54*). [ki,]
226. Dönüp virdi cevâb anuñ yüzine
Ki iy Zeyd eyledüñ sözi ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 5*). [ki,]
227. Ḥaḳîkat belki mecnûnam be-ğâyet
 Güher-dürcüñ **ki** pülâd ağzın açdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 91*). [ki,]
228. Ki râyuñ birledür her müşkil âsân
 Nedür bu 'âlemüñ ḥâlî ḥaber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 2*). [ki,]
229. Ki bir âh idebile âşikâre
 Çekerdî cânı gizlî ğuşşadan derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 38*). [ki,]
230. Ki bi-höd yıkıldı ol perî-zâd
 İrişse ğuşşına bir savt nâ-ğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 46*). [ki,]
231. Kaṭı cânına geçmişdi erinüñ
Ki tâ devr-i zamân-ı bî-müdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 3*). [ki,]
232. Ki şâyed idesin taḥşîli ta'lîl
 Aña bu resme çok eylediler pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 30*). [ki,]
233. Helâk itdi anı ikinci zaḥme
 Ezel şol gil **ki** sedd olmuşdı âbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 53*). [ki,]
234. Bu nüh kaḷkan **ki** biñ biñ var mîḥi
 İdeler ḥarbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 80*). [ki,]
235. Şu mîkdâr eyledi ta'yîn-i ḥişşe
Ki çeşm-i bed gibi çün Zeyd mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 3*). [ki,]
236. Ki ğamdan ola âzâd ol ciger-süz
 Koyup kendü ğam ü derd ü belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 32*). [ki,]
237. Ki yarıldı şanasın yir yir eflâk
 Dilinden sürdi ki şâdi melâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 60*). [ki,]
238. Giceden eyledi şem'a şikâyet
Ki ne şebdür bu şeb kim intihâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 23*). [ki,]

239. Ki yüz göstermege yokdur mecālī
Maḥalle muḫrīsi öldiye nāḡāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 42*). [ki,]
240. Ki iy ḥüsn âsumânına sitâre
İraḡdan secde kıla kıla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 2*). [ki,]
241. Revân açdı zebân-ı âteş-engîz
Ki iy sîmin-ber ü şîrîn-dehânûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 3*). [ki,]
242. Ki giydi egnine pöstîn-i sincâb
Hevâ-yı serdden ḥâmûş bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 40*). [ki,]
243. Ki bağ içre gül-içün tıtdı mâtem
Çemen soñında ‘âdetdür ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 62*). [ki,]
244. Ki inceldi beli gibi ser-â-ser
Şolup bozuldı rûyî âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 40*). [ki,]
245. Ki kaşd-ı ‘azm-i mülk-i diger itdi
Çeküp ol meh-veşûñ çeşm-i siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 2*). [ki,]
246. Ki kandan yundı âb-ı zindeḡanı
Şu deñlü nâle kılup urdı çarḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 20*). [ki,]
247. Ki böyle vahşet idüp yüz çevirdüñ
Meger bezmişdüñ iy meh yüzümüzden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 48*). [ki,]
248. Ki tâ yir vire şadrdında aña ḡāk
Yire ol âb-ı ḡayvân virdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 96*). [ki,]
249. Ki yolın itmemişdür gül anuñ pîç
Kime mey virdi evvel nîm kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 108*). [ki,]
250. K’ışidür dâym anuñ ‘adl-ile dâd
Ki her bir âdemînüñ nevbet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 165*). [ki,]
251. Ki geldüñ baña dirsın öldi dildâr
Baña kim böyleyüm giryân u dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 8*). [ki,]
252. Ki gürgüñ sāyesinde düşdi bî-hüş
Süminden şâḡına dek her ḡazâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 48*). [ki,]
253. Ki yokdur âdemide bu emânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 84*). [ki,]
254. Felek eyvâmı sebzın nesh iderdi
Ser-i saḡfında ki aḡcâr-ı billür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 57*). [ki,]
255. Ki oldu fi’l-meşel firdevs-i ḡānî
Ki ḡübân-ı ‘Arab ḡavvrâ yirine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 61*). [ki,]
256. Ki ḡisû-yı siyâh-ı ḡür-ı ‘ayndur
Temâm olduḡda ol ḡāk-ı muḡarnes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 70*). [ki,]
257. Ki tâ fark-ı felek ola saña cây
Cihânüñ râḡatı derdine degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 108*). [ki,]
258. Ki bulunmaz şu ‘â’ına anuñ ḡad
Bitüp şaḡnında envâ’-ı dirâḡtân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 32*). [ki,]
259. Ki cân-ı ‘ârife virür şafâlar
Ḳurılmış anda bir gül sāyesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 40*). [ki,]
260. Añarlar ḡāḡ geçmiş mâcerâyı
Ki ‘âlemde ne fi’l itmîşler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 57*). [ki,]
261. Ki virilmez bu paye degme ‘âmme
Didi kim bu iki yâr-ı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 72*). [ki,]
262. Ki cennetde niçedür anlar âḡir
Ḳamu fânî bu ‘âlem ḡâkdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 96*). [ki,]
263. Ki taḡt idinmedi âḡir taḡte bendi
Cihân evvel kime virmişdür efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 104*). [ki,]
264. Ki soñra kılmamışdur anı bî-ser
Kimüñ bağında bitdi serv ü şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 106*). [ki,]
265. Ki kimse bilmesün nedür saña nâm
Olup minnet yükinden gerden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 44*). [ki,]
266. Ki toḡru varablesin nişâne
Ki tirüñ olduḡiçün toḡru kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 78*). [ki,]
267. Ki tâ ma’lûm idine bu maḡālî
Çeke ebced ḡurûfını şümâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 92*). [ki,]
268. Ki bulam kayd-ı ‘işyândan necâtı
Çün imândan ezel virdüñ sa’âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 124*). [ki,]

ki: "Bu yüzden, böylelikle" anlamlarında bağlaç.

1. Dil ‘aqla belā tahtını çok gördüğü bu kim
Bir kişi **ki** Mecnûn ola sultânı beğenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [ki,]
2. Hicrinde sirişküm şu kadar aklı **ki** Hamdî
Cüş eyleyüben kulzüm ü ‘ummâni beğenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [ki,]
3. Bir kişi **ki** Mecnûn ola sultânı beğenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar aklı **ki** Hamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [ki,]
4. Bir kişi **ki** Mecnûn ola sultânı beğenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar aklı **ki** Hamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [ki,]
5. Ey **ki** iki noktadur taht-ı yedünde dü cihân
Şun‘uñuñ bir şemmesidür bu bihâr ile cibâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 7*). [ki,]
6. Şeh-süvârum düşmanuñ mekrinden olma münfa‘il
Ki oldu mağlûb Ahmede kaşd itdügince Bü‘l-hikem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 16*). [ki,]
7. Ki ruh be-nümüd der vey ravza-i cân
Süvâr âmed be-taht-ı in vilâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 2*). [ki,]
8. Senüñ emrünüle olur her ‘acâib
Ki sensin mücîd-i cümle garâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 54*). [ki,]
9. Ki tâ zabt itmege ol fil-i mesti
Tutar kavs-ı kuzahdan yay desti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 15*). [ki,]
10. Çerâğ-ı meh **ki** yanar âsumânda
Ne ruğân ne fetile vardır aña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 19*). [ki,]
11. Gehî bir kaçreden bir âdem eyler
Ki geh giryân aña geh hurrem eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 40*). [ki,]
12. Tımandan görk virür kûha enbüh
Ki çekmez kış şovuklığından endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 66*). [ki,]
13. Niçe tertib olunmuş gör bu ‘âlem
Ki kendü ‘âlemindedür her âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 80*). [ki,]
14. Elüme kıl ‘atâ miftâh-ı makşûd
Ki açıla yüzüme hâne-i cüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 42*). [ki,]
15. Dilümi mihrünüle eyle pür nûr
Ki tâ andan olam çün şubh-ı meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 64*). [ki,]
16. Şeh-i peygamberân bâ-tig u bâ-tâc
Ki tıgıdur şerî‘at tâci mi‘râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 24*). [ki,]
17. Şeh-i kevineyn hân-ı sidre-kışver
Ki Hâkdan hem ‘âlem buldı hem efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 30*). [ki,]
18. Du‘â kılup kılıcın çekdi Behrâm
Ki ide katl haşm-ı şâh-ı eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 140*). [ki,]
19. Ki olmuşdur bu ‘aşruñ pâdişâhı
Cemî‘ ‘âlemüñ püş ü penâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 5*). [ki,]
20. Sarâyından cihândur sanki bir tāk
Ki çarh ol tākâ sakf olmuş-durur bak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 22*). [ki,]
21. Güneşdür güyyiâ çetr-i cenâbı
Ki şark u garbı tutmuşdur tınâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 36*). [ki,]
22. Ki dâyim gür idi naḥcîr-i Behrâm
Zamâne şiri olmuşdur buña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 75*). [ki,]
23. Tıtuşdur dehri tîg-i hâme ile
Ki bir iklim açar her nâme ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 114*). [ki,]
24. Berât-ı merg alur tîğindan a‘dâ
Ki ‘âlemde dahı turmaya aşlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 96*). [ki,]
25. ‘Aşâ-yı Musâsın iy hâme-i güyâ
Ki senden cümle mu‘cizdür hüveydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 8*). [ki,]
26. Ki olur bir nefesde kām u nâ-kām
Hezârân yünus-ı ma‘nî saña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 15*). [ki,]
27. Mey-i râhatdan oldum şöyle medhûş
Ki tab‘um eyledi deryâ gibi cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 82*). [ki,]
28. Ki iy tab‘ı semendin eyleyen râm
Füsûn u nazm şahrâsında nâ-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 107*). [ki,]
29. Beni mest itdi hamr-ı şebâne
Ki gitdi dilden endüh-ı zamâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 158*). [ki,]
30. Dil ü cân şöyle cüş itdi feraḥdan
Ki kimse eyle mest olmaz kadeḥden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 160*). [ki,]

31. Ki bir ferzend virüp Hâk te'ālā
Çerâğ-ı çeşmin anuñla ide binā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 197). [ki,]
32. Oğulsuzlıktan iñen olma derhem
Ki hoşdur başına sultânlık âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 224). [ki,]
33. Buyurdi şâh dâye buldılar tiz
Ki şirîn ola ol la'l-i şeker-rîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 292). [ki,]
34. Şu deñlü küngüre var anda kâşî
Ki çok bakanuñ olur çeşmi şâşî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 42). [ki,]
35. Ne der her tahtası bir cild-i pür-kâr
Ki gūyâ bir mücellid düzmiş iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 50). [ki,]
36. Katı şürîde vü dīvâne oldı
Ki nāmı 'âlem etrâfına taldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 54). [ki,]
37. Elüñe girdi çün bir gevher-i pāk
Ki hayrândur anı delmekde hakkāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 6). [ki,]
38. Ki vardı ol havâlide yine hem
'Arabdan bir şehinşâh-ı mükerrerem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 17). [ki,]
39. Ki kopup çarh'dan mäh-ı cihân-tâb
Özini kıldı bundan yaña pür-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 3). [ki,]
40. Lebidür fi'l-meşel bir lâ'l-i garrâ
Ki delmiş dest-i kudretle anı Mevlâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 16). [ki,]
41. Yahūd mænend-i kâlîb olmuş idi
Ki cân anda şeker-leb olmuş idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 72). [ki,]
42. Niçe çıksun gönülden turre-i döst
Ki yârum mağzdur târum benüm post (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 18). [ki,]
43. Benüm gönülümün ammâ yok karârı
Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 46). [ki,]
44. Gel iy dānende-i esrār-ı hikmet
Ki sensin vākıf-ı âşār-ı hikmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 2). [ki,]
45. Bilürsin yokdur eyyāmuñ vefâsı
Ki âdem cānidur her dem gıdâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 8). [ki,]
46. Buyurdi tiz ki ol dildār-ı manzûr
Ola perdeyle mişl-i gönce mestûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 73). [ki,]
47. N'ider hālḥālı ayağuñ be-her hāl
Ki tavḥ-ı zülfiden var sende hālḥāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 44). [ki,]
48. Vücüdün sāyesini görme ulı
Ki ide kāmētūñ servine meyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 56). [ki,]
49. Ki çün gözlerden oldı dūr ol nūr
Gam itdi Ḳaysı günden güne rencūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 3). [ki,]
50. İçinde sū-be-sū çok ḡārlar var
Ki gūyâ her biridür gūr-i pür-mār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 48). [ki,]
51. Yiridür kūh-ı Necd evcinde bir ḡār
Ki taşdur bālîşî vü bisteri hār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 20). [ki,]
52. 'Aceb geçdi bu devrân aña ḥurde
Ki ne zinde-durur bellü ne mürde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 22). [ki,]
53. Kimüñ bağındadur mevcūd ol verd
Ki büyü birle zâyil ola bu derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 96). [ki,]
54. Yu var ben ḥaste-dilden dest-i ümmid
Ki olmuşam esir-i derd-i cāvîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 58). [ki,]
55. Taşına anuñ-içün tutarum baş
Ki yegdür başuma efserden ol taş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 78). [ki,]
56. Ki ol sultân-ı ḥayl-i mihr u rezân
Vücüdî gam tebinden bîd-i lertzân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 3). [ki,]
57. Pür itmiş 'ūd u 'anberle içini
Ki ḥacl ider ḳoḥusı müşg-i çini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 44). [ki,]
58. Didi iy gül-bün-i ḥün-âb-ı dide
Ki bülbülsin yuvasından remide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 4). [ki,]
59. Didüñ niçe kelām-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider ol her gezendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 8). [ki,]
60. Yakar kebk âteş-i âhına şeh-per
Ki dir derdâ kanı gülzâr-ı ahḳer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 102). [ki,]
61. Şu resme eylediler şoḥbet-i ḥās
Ki gökde zühre-i şevḳ itdi rakḳās (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 52). [ki,]
62. Şafâdan vardılar nâz-ıla ḥ"âbe
Ki mey bunları virmişdi ḥarâbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 56). [ki,]

63. ‘Acebdür hâleti devr-i zamānuñ
Ki degmez vaşlı hicrânına anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 26). [ki,]
64. Mey içme dehr cāmından **ki** iy dil
 Kātılmışdur aña zehr-i helālîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 27). [ki,]
65. Ki ger biñ yıl ola ‘ömrüñ ya bir rûz
 Kālur çeşmünde bu kâh-ı dil-efrûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15). [ki,]
66. Ki ol âşüfte-hâl ü bî-tesellî
 Hilâle döndi bî ebrü-yı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 19). [ki,]
67. Biri birine eylediler i’lām
Ki mihmândur gelen idelüm ikrām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 44). [ki,]
68. Ki kaşd itse tapuña haşm-ı hûn-rîz
 Olam katline anuñ tiğ-veş tîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 123). [ki,]
69. Bu işlerden benüm kızum-durur dūr
Ki cift olmaz firişte birle hiç hûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 8). [ki,]
70. Didi kim iy emîr-i hûb-ahlāk
Ki mişlûñ görmemişdür çeşm-i âfāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 4). [ki,]
71. Kefine sürdi her bir pâyınuñ rû
Ki kılmışdur güzêr ol kûydan bû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 32). [ki,]
72. Çü Mecnûn bu haberden oldı âgâh
Ki süy-ı mâha bulmazmış delû râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 2). [ki,]
73. Cevâbında didi pîr-i hîred-mend
Ki iy üftâde-i sevdâ-yı ferzend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 2). [ki,]
74. Ki diri olduğınca bār-ı ‘ışkı
 Götürdi ol garîb zâr-ı ‘ışkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 11). [ki,]
75. Yol üzre şol kadar saçdı zer ü dūr
Ki itdi dâmenini her gedâ pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 42). [ki,]
76. Ki dâm-ı ‘ışka bu olmuş giriftâr
 Muñî‘ olalum biz çâr u nâ-çâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 75). [ki,]
77. Kıyâs itme bu işi degme işe
Ki her şahs idinemez bunı pîşe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 4). [ki,]
78. Var idi bir beg eşrâf-ı ‘Arabdan
Ki ‘âlî kâdr idi aşl u nesebden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 30). [ki,]
79. Sañî idi şu resme ol mûkerrem
Ki cüdından idi şermende Hâtem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 32). [ki,]
80. Cemâli şem‘ine pervâne oldı
Ki yüz mecnûndan divâne oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 42). [ki,]
81. Meger bu sırrı kılmışdı ferâmûş
Ki kimse idemez mâhî derâgûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 48). [ki,]
82. Pes eyle virdiler peyke cevâbı
Ki hûş gördük bu ‘ağd-ı müstetâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 72). [ki,]
83. Çün işitdi bunı mîr-i yegâne
Ki bir zibâ gazeldür ‘âşıkâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 2). [ki,]
84. Ki bir meh-rûya dil virüp bu güm-râh
 Delû oldı şu resme kim görür şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 5). [ki,]
85. Ki men‘ itmezse taqdîr-i Hudâyı
 Ururam kāmına bu mübtelâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 33). [ki,]
86. Şu deñlü cyleyem ceng ü cidâli
Ki dikem gülşenüñe ulı nihâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 100). [ki,]
87. Ki ölince geçinem gâr içinde
 Şehîden katl olam bu kâr içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 125). [ki,]
88. Ki ol dañlı garîb ü tâze idi
 Dilinde mihr bî-endâze idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 129). [ki,]
89. Bu yolda ben saña şöyle mu‘inem
Ki hem başum fedâdur hem hâzînem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 142). [ki,]
90. Xanı ol va‘de vü ‘öğr ü dilekler
Ki yârı baña kılmışduñ muqarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 14). [ki,]
91. Beni kılduñ meger maqşûda bâliğ
Ki geçdûñ otursun şöyle fâriğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 20). [ki,]
92. Ki bir mektûb kıldı ya‘nî tertîb
 Didi evvel idüp i‘zâz u terğîb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 9). [ki,]

93. İdüp pervāz burc-ı māha irdi
Ki ya'nī bārgāh-ı şāha irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 26*). [ki,]
94. Ki zîrâ gördi gâyet fitne-engîz
 Yüzi kızdı nitekim âteş-i tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 29*). [ki,]
95. Ecel peykidür anda tîr-i bürrân
Ki per şokup başa yiler şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 26*). [ki,]
96. Ecel dâmi-durur gûyâ zirihler
Ki 'ömr ayağına taķmış girihler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 60*). [ki,]
97. Dönüp meydân için eyler tavâfi
Ki şulh eyleyeler koyup muzâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 10*). [ki,]
98. Ki ya'nī şubh irüp hûşîd-i enver
 Cihân âyinesin kıldı mûnevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 31*). [ki,]
99. Ki 'ışkından bir âfet dil-rübânuñ
 Delürüp 'aķlı gitmiş bir cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 3*). [ki,]
100. Ki kânde görseler ol nâ-tuvânı
 İderler katl virmeyüp emânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 43*). [ki,]
101. Ki bir kâşîd bulup hûb u yegâne
 İde dîvânenen yaña revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 13*). [ki,]
102. Ki iy viren şabâ-yı 'ışķa hırmen
 Kârârı hûşesine âteş efgan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 17*). [ki,]
103. Ki kânde bulsalar sen ğam-şînâsı
 Helâk ideler iy cân âşînâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 25*). [ki,]
104. Ki ya'nī bu hikâyetden nihânı
 Haber dâr eyle var ol yâr-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 37*). [ki,]
105. Taleb-kâr idi gence buldı renci
Ki renc-ile bulur her kişi genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 60*). [ki,]
106. Ki ölmekdür baña gerçi sa'âdet
 Velî çün böyledür anda irâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 95*). [ki,]
107. Beni ya'nī ki irürdün murâda
Ki atdan düşmişe döndüm arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 30*). [ki,]
108. Sen ol çübâna döndün iy cihāngîr
Ki urdı kelbin atup kurd için tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 32*). [ki,]
109. Yem-i ceşş itdi bir vech-ile cüşî
Ki çarķa çıķdı mevcinün hûrüşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 66*). [ki,]
110. Neyün bir vech-ile âvâzı çıķdı
Ki gûyâ günbed-i gerdünü yıķdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 18*). [ki,]
111. Binâ-yı 'âlemi ol ceng yıķdı
Ki gök indi yire yir göge çıķdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 42*). [ki,]
112. Ki aķdan fark idemezler kârâyı
 Seçebilmezler arz-ile semâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 51*). [ki,]
113. Cihânı şöyle târiķ itdi ol ceng
Ki tozdan rûy-ı 'âlem oldu şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 54*). [ki,]
114. Elinde var idi bir tîĝ-i elmâs
Ki hâra zahmının önünde kirpâs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 100*). [ki,]
115. Ki vir iy dâver-i devrân bize dâd
 Önünde iy olan a'dâsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 4*). [ki,]
116. Bükerven tîĝ-ile kâddi nihâlin
Ki kurtulam bu şulh ü cengden ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 89*). [ki,]
117. Ki Mecnûna vire varup iline
 Açılup yolda yilden bürķa'-ı mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 4*). [ki,]
118. Baña her kişi ta'n eyler nihânı
Ki Mecnûn için ol māha idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 13*). [ki,]
119. Ki pürdür şekker-i nazmuñla devrân
 Niçe şekker k'olmaz aña hem-ħad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 2*). [ki,]
120. Tevâriħ içre şöyle buldum anı
Ki çün 'azm eyledi Necde diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 15*). [ki,]
121. Tapuña hem konuķ oldum hem enbâz
Ki şayd üzre bir âdem gelse ğâfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 27*). [ki,]
122. Hele ol çeşmdendür yâdigârım
Ki çok baķmışam ol meh-rû yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 65*). [ki,]
123. Ki sen şayd olsañ u şayyâd o naħçîr
 Bu şükraneyçün anı eyle âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 32*). [ki,]

124. Ki gerd-i 'aybdan dūr idi ol havz
İçinde gāvş eylerdi semekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 32*). [ki,]
125. Ki görüp rahm idesin çâkerüñe
'Ukûbetdür baña gerçi ki bu bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 22*). [ki,]
126. Ki kendi zahmum uğradı gözüme
Suçumı bilüben bî-hadd ü pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 34*). [ki,]
127. Başum kaç' olduğu cāna şafādur
Ki bî-ferr olsa bir şem'ün likāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 65*). [ki,]
128. Ki şol a'māyı gör kim düşdi muhkem
Varup hālını anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 18*). [ki,]
129. Dem-â-dem kendüye idindi 'âdet
Ki girüp dürlü dürlü şürete tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 31*). [ki,]
130. Ki tā oldı muhālifler haberdār
Çü zāhir oldı bu iş piş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 34*). [ki,]
131. Ki âteş idi cānınuñ penāhı
Bu faşl içinde Mecnûn-ı ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 12*). [ki,]
132. Ki kadd-i yāra beñzer rāst u dil-cü
Olup hayrān bu söze bağbān-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 30*). [ki,]
133. Ki dirlik idemezler olmasa āzer
Olaruñ gözlerine dūd-ı aḥker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 40*). [ki,]
134. Ki yārum kâmetindensin nişāne
Hayāt-ı cānsın u ārām-ı dilsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 58*). [ki,]
135. Ki cān u dildür ol şem'e semender
Libāsuñdur misāl-i Hızr-ı ḥaḍrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 62*). [ki,]
136. Cihān ḥālkına isār eyle vāfir
Ki 'ālemde bahāsuz gevher oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 5*). [ki,]
137. 'Arūs-ı nazma şöyle dikdi cāme
Ki çün irdi tamāma kār-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 17*). [ki,]
138. Ki kırtıldı gamām-ı varṭadan māh
Ṭuyıldı her vilāyetde bu kışsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 20*). [ki,]
139. Ki miḳdārına kılmaz 'aḳl-ı bāver
Zebūn olup hezārān fil-i leffāf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 32*). [ki,]
140. Ki karşı çıka dāmādına a'yān
Ne deñlü var ise dergehde ḥāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 42*). [ki,]
141. Ki ider yüzleri şermende ayı
Ḥarīr ü atlas u zer-beft ü dībā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 58*). [ki,]
142. Ki şehbānı söz içinde ider süst
Alup bu meblāḡı ol peyk-i kāmīl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 64*). [ki,]
143. Didi sulṭāna bu remzi nihānī
Ki bu lbn-i Selām iy şāh-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 69*). [ki,]
144. Pür itdi çeşmini ḥūn-ı cigerden
Ki iy gerdūn nedür senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 7*). [ki,]
145. Ki hiç bir müzeyye sıgmaz iki pāy
Hemīn oldur cihān içre baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 14*). [ki,]
146. Ki aḡlarken yur anı eşk-i ḥūn-bār
Yüzüme ḳoduḡuñ ḥali dil-āvīz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 28*). [ki,]
147. Ḳazıyup tırnaḳ-ile eyledi dūr
Ki hoşdur ḥāl aña k'ola ruḡı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 33*). [ki,]
148. Degül rāzī meger kim ola Mecnūn
Ki eydür almazam 'ālemde bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 55*). [ki,]
149. Bırakdı şerm içine likin āzer
Ki işidüp bunuñ gibi 'itābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 21*). [ki,]
150. Ki vaşlından ola ol meh-veşūñ şād
Hemān-dem tutdı cān-ı Leyliyi tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 62*). [ki,]
151. Ki nesrīnin benefşe kıldı pençe
Didi bālā-durur bu naḡl-ı pür-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 66*). [ki,]
152. Ki şāḡ-ı gerdenümdedür emānet
Bu murḡı idemezsin dāmīña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 72*). [ki,]
153. Ki Mecnūnum degül senden daḡı kem
Bu bāḡı dikene virilmedin bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 84*). [ki,]
154. Ki açmaz bu ḥarīmüñi ḡoncasın bād
Düzülse küze ger devr ile ḥākum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 88*). [ki,]

155. Yola dikmişdi göz gözlerdi rāhı
Ki tā bād irürüp bir gün ğubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 111*). [ki,]
156. Ki od olmuş yiri hem-çün semender
 Be-nā-geh ol tezerv-i âteşin bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 38*). [ki,]
157. Ki bu düşden işi key müşkil oldu
 Dir idi ğam kılup cānına te'sîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 52*). [ki,]
158. Ki toĝrı kendüyedür reh-güzārı
 Meger obalarından bir zen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 4*). [ki,]
159. Velî yokdur vefâsınıñ beķâsı
Ki bulsa senden özge mihribânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 47*). [ki,]
160. Ki kanından kamu kūh oldu gül-reng
 Döĝüp kıldı vücūdın kare kare (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 4*). [ki,]
161. Ki olmuşdur berî Mecnûn bu serden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 20*). [ki,]
162. Ki ekdüğün gelüp devşürdi kuşlar
 Taş-ile gök itdüm sinemi ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 40*). [ki,]
163. Ki ditrerdi yeminüñden zemînler
 Soñucı ğayra kılduñ göñlüñi germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 54*). [ki,]
164. Ki ğamdan idi naħl-i kâmeti ğam
 Yaşı ferrâş idi müjĝanı çârüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 6*). [ki,]
165. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zîrâ za'f u pîrî vü seķâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 21*). [ki,]
166. Ki virmişdi ğazân bâĝ-ı ğayâtı
 Bu ħâl-ile geçerdi rüzĝârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 24*). [ki,]
167. Ki bilmez var mı yoĝsa yok mı 'âlem
 Yir üzre gerçi yürise revândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48*). [ki,]
168. Ki ħâr u tiĝdür verd ü ğiyâhı
 Ne lâzım kend'özünüñ rence şalmaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 86*). [ki,]
169. Ki yarın hoş nesîm ola dimâĝuñ
 Gönilme bu yola bî-kesdür epsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 104*). [ki,]
170. Ki çıķmaĝa tûrur cān-ı mu'allel
 Ža'if ü pîrem ü ser-geşte-ħâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 126*). [ki,]
171. Gidelüm tûr eve işit sözümi
Ki ölüken seni görem öñümde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 131*). [ki,]
172. Ki şaħib-'aķl üzredür müdâre
 Benüm göñlüm kim 'ışķ gitmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 14*). [ki,]
173. Ki ne söyler dilüm bilmezven el-ân
 Atamsın bildüm uş benven ĝulâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 20*). [ki,]
174. Bilimezem **ki** 'aşıkven ya ma'sûķ
 Dil odından vücūdum ħâķ olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 26*). [ki,]
175. Ki görüp anı cûş itmeye kanı
 Ħarâb olmaĝa mâyıldür çü râyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 40*). [ki,]
176. Ki zârı kend'özünüñ kârı kıl sen
 Uş öldüm mâtemümde aĝla tîz ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 10*). [ki,]
177. Ki ne dirse ider soñra ħilâfın
 Cihândan geç ne cāy-ı meyldür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 48*). [ki,]
178. Ki bergi ğamdur anuñ mîvesi sem
 Ne vardur dehr-i fânîñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 54*). [ki,]
179. Ki yokdur varacaķ yir iy mûkerrem
 Cihânda kim görüpdür bir 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 82*). [ki,]
180. Ki mülküñ kalmadı oĝluña eyvâh
 Seni iy ğam-h"arum kande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 48*). [ki,]
181. Ki ben ħacletdeyüm itdüğüm işden
 Derünümde kopar efĝân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 66*). [ki,]
182. Ki senden kesmezem herĝiz recâmı
 Kıyâmetde beni rûsvây ider od (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 98*). [ki,]
183. Ki çarĝ ura ğamuñdan baĝruma tîr
 Ciger-ĝüşefî idüm ger evvel iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 102*). [ki,]
184. Ki çekdi sîneñi pehlûsına ħâķ
 Ciger kanı yerem derdüñle her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 106*). [ki,]
185. Ki târik itdi dūdından cihânı
 Çün eyledi ĝurüb-ı mihr-i seyyah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 116*). [ki,]

186. Şu resme eyledi bu kıssayı fâş
Ki ol şahrâ bisât u küh bâlîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 3*). [ki,]
187. Ki bozduñ anı sen kalduñ ‘acebdür
Didi ben hasteye hõş gelmez el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 22*). [ki,]
188. Ki ben mağz olam ü pöst ola ol cân
O yeg kim ben niķab-ı dõst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [ki,]
189. Ki kıla aña kaşdı idenleri mürd
Peleng âhüya dem-sâz olmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 64*). [ki,]
190. Ki tab’ma sirişt olmışdı vahşet
Anuñla olan âhûlar da cālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 84*). [ki,]
191. Ki dil şerh idemez biñde birinde
Şehûñ bir kimseye incinse cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 6*). [ki,]
192. Ki tâ göñlinde ol endişe gide
Bu hıavfûñ def’ine ol merd-i nâzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 20*). [ki,]
193. Şu resme eyledi âhîr tedârik
Ki yâr oldı varup seg-bânlar-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 23*). [ki,]
194. Ki segler tîz anı virsün tebâha
Gelüp pes bir iki cellâd-ı hûnî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 36*). [ki,]
195. Ki suçsuz âhüyı virdüm ite uş
Her endâmın göreydünüz ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 64*). [ki,]
196. Ki kılmış Haķ kerâmetle sirişte
Eger görseydi şimdi anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 70*). [ki,]
197. Ki bu girdâbdan bulduñ hâlâşı
Kabûl itmez kişinüñ ‘aķlı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 88*). [ki,]
198. Soñ uci hîzmetüñde şu na yitdüm
Ki virdün seglere ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 97*). [ki,]
199. Şu resme itdi ğam mektûbın inşâ
Ki ol üftâde-i sicn-i melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 3*). [ki,]
200. Ki içinde ola her hâli mektûb
Velîkin ne kalem buldı ne kâğıd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 30*). [ki,]
201. Ki bulmamışdur er andan murâdı
Didi Mecnûn dilerven k’aña ben lâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 46*). [ki,]
202. Hüdâvendüñ şerif adıyla zîver
Ki iy münşî-yi haţt-ı levh-i eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 5*). [ki,]
203. Ki gey müstağnî vü mesrûr olub sen
Ki bir bed-nâmdan ya’nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 32*). [ki,]
204. Ki gey müstağnî vü mesrûr olub sen
Ki bir bed-nâmdan ya’nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 33*). [ki,]
205. Ki lâyıkdur vefâ râhında bu kâr
‘Aceb olduñ bu resme iy ser-efrâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 90*). [ki,]
206. Yaķa şehperini iy yüzi mâhum
Ki çeng-i rāġa düşse deste-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 95*). [ki,]
207. Ki ider bilüñi düşmen der-âġuş
Ne deñlü düşmenümse yâruñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 130*). [ki,]
208. Ki düşde görmege de kayilem ben
ġamuñdan hâsteyüm iy mihr-bânüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 154*). [ki,]
209. Didi şükr eyleyüp Hاللāķa vāfir
Ki bu nâme ki tırfe sürmedândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 13*). [ki,]
210. Ki yir yir noķtadan yüzinde var hâl
Kaķan k’açdı nigâr ol ruķ’adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 26*). [ki,]
211. Yine bu naġmeyi kıldı mükerrer
Ki dürc-i şād-mānîdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 31*). [ki,]
212. Ki tâ def’ ola benden şekk-i a’dâ
Var iken böyle senden infi’âlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 76*). [ki,]
213. K’ezel **ki** ‘ahdümüz üzredür dürüstem
Geçürdüm ‘ömrümi mihrüñle iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 92*). [ki,]
214. Ki senden derd ü miħnetdür naşîbüm
Çü maķtûl-ı ‘itâb-ı telh-nāküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 100*). [ki,]
215. Ki benden bulmamışdur behre dāmād
Senüñle ‘ahd k’olmışdur nūħust ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 108*). [ki,]
216. Ki bu gencîneden tālîb-durur dūr
Şarâbı la’lümün kim lâle-gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 118*). [ki,]

217. Taḥammül kıl **ki** ecrin vire Allāh
Yazup bu resme sözler anda ḥaylī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 174*). [ki,]
218. Ki hükümündür kaçā levhine rākım
Münakkaş eyleyen sakf-ı semāyī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 2*). [ki,]
219. Gezersin gönülün olduğu maḥalde
Ki bir eksiklûden bu ruḳ'a-i ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 33*). [ki,]
220. Ki taḳmış aña 'anber ḥalka ḥāme
Olup ḥāme kılı yarmaḳda kāfī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 10*). [ki,]
221. Ki rüşendür baña andan şām-ı deycür
Görinür çeşmüme bu ruḳ'a-i ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 22*). [ki,]
222. Ki ruḥsārı olupdur ḥatt ile pür
Giyinmiş bir kâba pür-zîb ü zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 30*). [ki,]
223. Ki kesmiş anı mikrâz-ı maḥabbet
Ya bir simîn-bedendür mäh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 32*). [ki,]
224. Ki bu virmiş aña kılk-i feşāḥat
İçinde nokta k'itmiş cem' bu faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 38*). [ki,]
225. Ki olmuş rîze kāfür üzre 'anber
Sütürî fūrce-i kaşr-ı vefādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 42*). [ki,]
226. Şu resme dizdi sözden gevher-i pāk
Ki Mecnûnün karābetinden anda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 3*). [ki,]
227. Bu sevdā ḥâtırından oldu peydā
Ki varup kendüsi Mecnûnı bula (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 17*). [ki,]
228. Gehî yārāndan geh yār-ı cāndan
Ki aḡladı ḥabîbî ḥasretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 43*). [ki,]
229. Ki 'üryanlık kişiye 'ayb olur key
Didi Mecnûn kabādandur tenüm dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 50*). [ki,]
230. Ki tā giydi anı divāne nā-kām
Bu kez açdı önine sofrā-ı ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 58*). [ki,]
231. Ki ol ḥōndan yimedi bir nevāle
Yimekten ol mu'arrā idi ḥ'ānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 64*). [ki,]
232. Ki olupdur iştiḥāsı kıtī anuñ
Ne yelden kim gele dilber nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 76*). [ki,]
233. Didi ḥāline göre bu cevābı
Ki bir murḡa yedürse dāne eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 101*). [ki,]
234. İrişür cānına renc-i zamāne
Kişi **ki** olmaya nefsinün esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 105*). [ki,]
235. Ki yoḡ-idi nazîri bu cihānda
Temāşāya giderken bir gün ol şāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 2*). [ki,]
236. Ki olur bunda demir şovuk ya ıssı
Ne yir içer nedendür ḥ'ābgāḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 8*). [ki,]
237. Giyeh şanma **ki** bu gül-be-şeker
Bileydün aşlını ger bu giyāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 36*). [ki,]
238. Ki derdümden belāya mübtelādur
Ža'if-i ḥastemidür yā tenümend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 8*). [ki,]
239. Cemālin görmegeyüm ārzümend
Selīm āgāḥ oldu **ki** ol belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 11*). [ki,]
240. Ki olmuş cümle aḥvālî diger-gün
Kızıl gül gibi ruḥsārı şararmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 16*). [ki,]
241. Beni kıl derdiñün aşlından āgāḥ
Ki 'ışk işini çok gördüm mecāzī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 35*). [ki,]
242. Ki terk-i ḥānedān itmek-durur cehl
Ḥalayıḳdan yiter pinhān geçindün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 40*). [ki,]
243. Ki ne taşdur dilün ne cānuñ āhen
İdüp Mecnûna kār efgān-ı māder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 50*). [ki,]
244. Ki ecel irüp anı kapmışdı nāgāḥ
Selīm-i 'Āmirî yine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 12*). [ki,]
245. Ğamıyla başlayup açdı kelāmı
Ki bu fāniden ol merḥūme-i pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 17*). [ki,]
246. Ki varup ola mülkine velî-'ahd
Bir āḥ idüp bıraḳdı ol gürūḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 42*). [ki,]
247. Ki 'arz itmeyesin kimseye ḥālî
Sarāy-ı zevküñ ol dem olur ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 70*). [ki,]

248. Ki def' ide hümār-ı nergisi tā
Çemende āb ayasın çelmeden çok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 38). [ki,]
249. Ki vire tîg-i berg-i süsene āb
Çemende nağme kılmāğa 'anādîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 62). [ki,]
250. Ki bula şems-i tâbindan ferāğî
Şafâdan merhabâyâ nâhunın yîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 104). [ki,]
251. Ki virdi şevk-i gül taşâ dahî cûş
Saña iy murğ-ı cân-ı 'anberîn-bâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 14). [ki,]
252. Ki konmuş çehresine lâleden dağ
Hâbâbeden dönüp cû keh-keşâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 34). [ki,]
253. Ki yiridür kenâr-ı âb-ı hayvân
Şaçında sünbülün var müşgden dâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 38). [ki,]
254. Ki dökilmez tolu meydür derûnı
'Arûs oldı şabâdan âb-ı mevvâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 54). [ki,]
255. Ki 'işret gülşenini kılmazam yâd
Harâbe olsa bir cuğduñ mekâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 10). [ki,]
256. İkisiniñ arasında hezâra
Ki bülbül kim gülîstândür mâkâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 51). [ki,]
257. Ki ol bunı sever bu sevmez anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 76). [ki,]
258. Ki ola yârnuñ hâlinden âgâh
Hemân lâhza irişüp geldi bir pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 8). [ki,]
259. Çağırur ol gedâ vâdî be vâdî
Ki dir derdâ dirîğa âh Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 21). [ki,]
260. Ki adum añup ağlar ol ciger-süz
Anuñla bizüm ortamuzda her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 30). [ki,]
261. Öpüp pîrün öñinde kodı yek-ser
Ki bu gevheri iy mâye-i 'îş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 37). [ki,]
262. Gelüp âgâh itseñ ben ğarîbî
Ki tâ görsem niçedür âb u rengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 53). [ki,]
263. Ki kôrhu kılmaya ol pîri ma'zûr
Kenârından çü ceys-i vahş gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 94). [ki,]
264. Ki 'ayn-ı 'ışkdan nûş itdün anı
Çeküp hem vahşden ceysin girânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 106). [ki,]
265. Ki bir miqdâr özinden turalar dūr
Bu yaña irişüp pîr-i vefâdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 146). [ki,]
266. Ki 'aşîk fitne koya meşrebinde
Ola bir harf kim 'ayb u hatır-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 194). [ki,]
267. Ki cân oldı nesîm-i müşg-ile pür
Bu bû bûyî degildür nev-bahârûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 216). [ki,]
268. Ki bu sözde senüñle ola cidâlüm
Ki bûyî mı benî kılmış-durur mest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 226). [ki,]
269. Ki bir dil der-hemîn ortada enkâl
Senüñdür iy perî ol dil dahî bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 34). [ki,]
270. Ki benden çokdan olmışdur berî dil
Kim ölür ten ki bula bu maķâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 36). [ki,]
271. Ki benden çokdan olmışdur berî dil
Kim ölür ten **ki** bula bu maķâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 37). [ki,]
272. Ki sen bir şîrsin elmâs çengâl
Elünde tutuben bir şem'-i tâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 76). [ki,]
273. Döşürsem güllerin küstâh küstâh
Ki öpsem gögsüñün nârını iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 89). [ki,]
274. Ki Mecnûnuñ dōke kanını çün seyl
Diledi k'ura bir tîg ol arada (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 96). [ki,]
275. Ki incitmeyeler seni hemîşe
Ucumdan derd bulsun dirseñ ağıyar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 114). [ki,]
276. Anı ol derdden kırtardı derhâl
Ki buldı ellerini ol mu'allel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 121). [ki,]
277. Ki sūzından vücūdum oldı biryân
Dönüp çekdi bir âh-ı pür-sitâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 138). [ki,]
278. Ki hâlin 'arz ide ma'sûka 'aşîk
Hudâvendâ müyesser eyle bir an (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 146). [ki,]
279. Ki 'aşîk bula vaşl-ı yâre dermân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 148). [ki,]

280. Ki atası Selām urmuşdı nāmın
Tarîk-i ‘ışk içinde cüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 12*). [ki,]
281. Ki Mecnûna gele andan selâme
Süvâr oldu binüp bir nākaya tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 24*). [ki,]
282. Ki gördi yüzünü bu çeşm-i müştāk
Bugünden ‘ömrümün bâkisini bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 60*). [ki,]
283. Ki bu hayvânların ben de biriyüm
Bu ‘ışk ahvâlinün şulh u fesâdın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 76*). [ki,]
284. Ki şabr ide bu derde iy birâder
Benüm çekdiğümün yüz binde birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 6*). [ki,]
285. Ki kaçır dîvler de şöhetümünden
Esîrüm gündüzün dürlü ‘azāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 18*). [ki,]
286. Ki benven büt-şiken büt saña ma’būd
Bu hayretgehdde kı ben hasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 34*). [ki,]
287. Ki yok benden saña hem-demlük iy yâr
Taleb kılduñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 36*). [ki,]
288. Tene kütiledür kuvvet hakîkât
Ki tende şıhhat olmayınca iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 21*). [ki,]
289. Ki bir hâl üzre tırmaz devr-i gerdün
Zamānuñ ‘âdeti budur zarûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 16*). [ki,]
290. Ki olur her belānuñ bir sürûrî
Dem olur kim ser-i mahzûna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 18*). [ki,]
291. Ki nefsum hacletinden bî-vebālüm
Vücûdum mülkidür iy yâr-ı mağmûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 6*). [ki,]
292. Ki ‘ışk âteş gibidür ben çü ‘ûdum
Gelüp ‘ışk itdi cânı hâşş-ı dergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 14*). [ki,]
293. Ki mahv ola kevâkib âsumāndan
Yahûd ol giderür ‘ışkum ğamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 20*). [ki,]
294. Ki ‘ışk ider demürî mûm-veş nerm
İder germ ü nedâmet ham bilini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 30*). [ki,]
295. Ki olmaz rîşteden aslāna efsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 36*). [ki,]
296. Ki sonra virmeye haclet aña ‘âr
Eger süst ü eger saht ola bir yây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 6*). [ki,]
297. Ki ne uyhuıyı kıdı ne ta’âmı
Çü kalmadı simâtında nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 24*). [ki,]
298. Ki yokdur degmede yâr-ı vefâdâr
Bu hayvânlar ki vardur âdemî-rûy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 58*). [ki,]
299. Ki Mecnûn itdi anı ‘ışkuñ fesâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 82*). [ki,]
300. Ki üstâd öyle kılmışdur rivâyet
Var idi ol zamân bir nev-cevân hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 2*). [ki,]
301. Aşılmış idi bir kıl üzre cânı
Ki tâ günden güne bî-çâre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 29*). [ki,]
302. Ki müflis idi fakr itmişdi ‘âciz
Diledi ‘ammisinden virmedi māl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 66*). [ki,]
303. K’o dervîş idi bu gözlerdi bāyı
Ki âhîr bir kavî-dest ü tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 79*). [ki,]
304. Ki tâ oldu cihân içinde meşhûr
Olup Mecnûn-şîfat deng ü fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 84*). [ki,]
305. Ki tâ hâlınden âgâh oldu Leylî
Okıdup hâlvetine ol meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 4*). [ki,]
306. K’olaydı kıaşd-ı mektûb-ı dildâr
Ki tâ Mecnûnı bu peygām çün nûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 27*). [ki,]
307. Ki hem küştî olmaz şîr ile büz
Süvâr-ı kürre-i aşkar-nijâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 10*). [ki,]
308. Ki çün hür ü firîşte bî-gezendüm
Beni sen dîv-hû şanma inende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 18*). [ki,]
309. Ki hoş-hûlık olupdur hatm bende
Eyü hûdan-durur kim bu ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 20*). [ki,]
310. Ki zağme toğru berbat ola kej-hâst
Ger olmayınca ğazînün kemânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 28*). [ki,]
311. Ki ola kendü kıaydında giriftâr
Düzüp ben hûd hezârân cehd ü çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 38*). [ki,]

312. Ki bulam ğarķ-ı mihnetden rehāyı
Dilerven kim tenümden cān-ı bī-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 52*). [ki,]
313. Hālâşına resensüz yok-durur rāy
Ki çıkarmağa çehden ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 59*). [ki,]
314. Ki ekdüğün biçer ‘âlemde her kes
Nişâne toĝru varur tîrüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 76*). [ki,]
315. Şu resme virdi ğam bezmine hâlet
Ki Leylî ya’nî şem’i dilberānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 17*). [ki,]
316. Velî çün meh dehān-ı ejdehāda
Ki zevci hıfz idüp hürmet kılarıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 25*). [ki,]
317. Özine kılmayısar daħı meylî
Ki murĝ uçmaĝıla çıkmaz semāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 7*). [ki,]
318. Firāk u hasret-ile düşdi bīmār
Ki günden güne bozıldı mizācî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 11*). [ki,]
319. Ki olmışsın esîr-i derd-i dilber
Gerek kılmayasın inende ta’cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 22*). [ki,]
320. Ki ya’nî hâsteye yidürdiler kând
Daħı eylediler çok dürlü tîmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 32*). [ki,]
321. Ki derdi artup eksildi şafası
Yüzinüñ revnaķı gidüp şarardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 62*). [ki,]
322. Ki rāhat bulasın açıla ‘aynūñ
Dürîş k’itmeye seni münfa’îl vām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 74*). [ki,]
323. Ki ol mismār-ı tendür mîh-endām
İdüp pendüm dürin güşuñda zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 76*). [ki,]
324. Kebüter-vār aç bu burcdan per
Ki bu yaydı hadeng-i çār mîhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 79*). [ki,]
325. Ki kılar çenber-i âfâķı pür-düd
Saña ta’lîm-gerdür pes ki bu cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 86*). [ki,]
326. Ki ‘ömr eksildicilerdür şeb u rûz
Zamānlardur k’ol iki murĝ-ı küstālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 90*). [ki,]
327. Esirgelerdi hālîn ol cevānuñ
Ki ol meh-pāre lâyıķ idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 9*). [ki,]
328. Ki ne hâletdesin derdümle her şeb
Didi Zeyd aña k’iy cān u cihānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 18*). [ki,]
329. Ki öz başında gördi ol hayālî
Egerçi geldi bir yüzden hōş ol kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 62*). [ki,]
330. Ki virmiş Leylîñüñ öñinde cānı
Aña şol hûn ki olmışdur havāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 72*). [ki,]
331. Ki şabrum mülkini hier itdi ğâret
Getür cān gülistānıñüñ gülîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 44*). [ki,]
332. Ki yokdur hem-nefeslerden kimesnem
Ecelden cānumuñ varken emānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 56*). [ki,]
333. Ki bārî bu heves ğalmaya cānda
Yakîn günde ider gönîlüm şehâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 60*). [ki,]
334. Ki tîĝ-ı ‘ışķdan bulam şehâdet
Hâzîneden getürdi bir kabā pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 62*). [ki,]
335. Ki mişlîn görmemiş hergiz anuñ kes
Mu’atţar kılup ol māh-ı mükerrerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 64*). [ki,]
336. Ki geçdi lu’b-ı çarħı yidi çarħı
Daħı şoñra urup rûyın zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 14*). [ki,]
337. Firāk u hicr-i çirkinden yudi dest
Ki bûy-ı cāmesi māh-ı münîrîñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 23*). [ki,]
338. Ki oldı heybetinden çāk eflāk
Gidüp ‘aklı gönîlden gönli cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 18*). [ki,]
339. Ki kimse bulmaz idi geçmege yol
Şulardan k’ol arada yigreşürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 32*). [ki,]
340. Te’accübde vü hayretde ğalurdi
Ki bu ‘ışķı ğaķıķide ğaraż yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 63*). [ki,]
341. Ki bārîk ola sözüm saña hānum
Yoluñda şadîķum virmekte cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 8*). [ki,]

342. Ki senden bir eğer var bende zâhir
Çok istedüm ezel mânenî-şeh-bâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 16). [ki,]
343. Ki gül-reng olmuş eşkünden nihâlin
Saña yokdur belâ bezminde her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 32). [ki,]
344. Ki hâl-i 'âlemi kıldı ferâmûş
Çi ger her 'özrden pāk idi cāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 10). [ki,]
345. Velîkin dîde-i pākîyle bakdı
Ki 'aşık pāk-bâz olmasa her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 35). [ki,]
346. Fırāk ü mihnete eyle kanâ'at
Ki şâyed irüre baht-ı hümâyûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 67). [ki,]
347. Yitişdi bād-ı şarsar bir nihâle
Ki ol mîr-i perî-rüyân-ı âfāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 3). [ki,]
348. Ki ölmüş fūrkat ü derd-ile Mecnûn
Bu h'âbuñ ıztırâbından be-nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 8). [ki,]
349. Ki âşâr-ı eccl zâhir yüzinde
Velîkin bildügi deñlü yine hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 88). [ki,]
350. Saña ben hâkden olsun vaşîyyet
Ki şol dem kim idem teslîm cāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 23). [ki,]
351. Ki şıdk-ı cāmîle 'aşıklık itdi
Sentûn 'ışkûnla terk itdi cihânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 66). [ki,]
352. Ki diyeydûn pür itdi kan cihânı
Figân idüp başına koydı toprak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 24). [ki,]
353. Ki oldu pāk cismûñ ğarka-i hâk
Eyâ serv-i revân bizden ne gördüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 46). [ki,]
354. Ki gün gibi töländiñ gözümüzden
Yâhüd bu vechden girdüñ zemîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 50). [ki,]
355. Ki girer yire her gene ü defîne
Açılmadan eyâ gül nişe şalduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 52). [ki,]
356. Ki kan kusdurmadı âhîr ol 'acûze
Bu bâguñ nahlı gösterdi mi bergi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 110). [ki,]
357. Ki bî-pervâ iresin şehriyâre
Bu şandük-ı revâk-ı çarhı iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 120). [ki,]
358. Ki ne 'âciz yile ne ister âbı
Hem anda var-durur bir 'âdl-ile üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 162). [ki,]
359. Bize şu yüzden iderse su'âli
Ki bu iş nevbete düşmez muvâfîk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 169). [ki,]
360. Ki cün halk itdi Hâk bu âsiyâbı
Anuñ kim yeyni yükü var gelür gîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 174). [ki,]
361. Ki öğidür ne Leylî dir ne Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 192). [ki,]
362. Şu resme itdi feryâd u figânı
Ki Leylîñ anası ol şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 3). [ki,]
363. Anuñ gibi **ki** zulm ırmış irür dâd
Vücûdi eşk ü âh-ı dil-keş içre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 8). [ki,]
364. Koçup kabrini kılarıdı hitâbı
Ki nedür hâlûñ iy miskîn ğarîb âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 19). [ki,]
365. Bile ağlayalum her gice her rûz
Ki zîrâ şol gicede k'ola deycür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 97). [ki,]
366. Ki cānum cāmın itdüñ zehr-ile pür
Niçe vardı dilüñ iy naḥs-ğüftâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 6). [ki,]
367. Ki ola rencden âsûde cānum
İrişüp iy beşîr-i merg cün bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 24). [ki,]
368. Ki naḥş itdi ruḥāmını 'izârı
Tenine virdi eccl renci ḥarâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 8). [ki,]
369. Ki tâ ta'cîl ile vîre revânı
K'irişe yârına bir lâḥza evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 32). [ki,]
370. Ki töldürdi cihânı âh u eḡḡân
İder koyup başına ğuşşadan hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 44). [ki,]
371. Ġarîbe rişte-i cāndan kefen-sâz
Rivâyetdür **ki** tâ bir ay u bir sâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57). [ki,]
372. Binâ eylediler bir ḥoş 'imâret
Ki her bir revzeninüñ şîşesinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 41). [ki,]
373. Ki dülbendi düşerdi baksa eflâk
Ḳomışdı çarḡ başı üzre çü tâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 46). [ki,]

374. Ki oldu fi'l-meşel firdevs-i şānī
Ki hūbān-ı 'Arab havrā yirine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 60*). [ki,]
375. Şu resm-ile bırakmış eyle çāvī
Ki fevt olduğına Mecnûn u Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 3*). [ki,]
376. Ol iki hâtır-efrûzuñ sırrından
Ki zîr-i perdede ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 17*). [ki,]
377. Ki kıymet-dâr içinde her olan raht
Döşenmiş sū-be-sū yüz naṭ'-ı dībâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 44*). [ki,]
378. Dönüp ol pîrden kıldı sū'ālī
Ki bu serv-i revānlar kim tutar cām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 69*). [ki,]
379. Ki pür güldür cinān dünyā ṭolu hār
Dûr ü gevher ṭaleb eyle ḳo kâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 100*). [ki,]
380. Ki sicn-i küfrden olasın āzād
Bugün sensin Mesîhâ-yı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 18*). [ki,]
381. Ki ṭogru varabilesin nişāne
Ki tîrûñ olduğıyçün ṭogru kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 79*). [ki,]
382. İderler ḥakk ü ıslâhına ta'cîl
Ki insānuñ işi sehv ü ḥaṭâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 101*). [ki,]

ki: "Ki", bağlama edatı.

1. Anasına didi idüp üküş ḳahr
Ki iy māder nedür bu pend-i bisyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 39*). [ki,]
2. Ki iy cānum göğünñ āfitābı
Baña bu itdigün pend ü naṣîḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 6*). [ki,]
3. Öñinden ḳaçdı pāre pāre olup mîğ
Ki ya'ni āfitāb-ı 'ālem-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 7*). [ki,]
4. Ḥabîbine **ki** iy dildâr-ı mevzûn
Ben uş gitdüm idüp yüz nāle vü āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 124*). [ki,]

ki ağarmaz yumağıla rîş-i esved: Zenci yüzü yıkamakla ağarmaz.

1. Dilümden pend-i 'ıṣḳı eylemez red
Ki ağarmaz yumağıla rîş-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 62*). [ki ağarmaz yumağıla rîş-i esved, -ıla-maz]

ki tā: Ki o zaman.

1. Ki tā Mecnûn bulardan yiye içe
Ne yimek başladı ḳılmağa nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 62*). [ki tā,]
2. Ki tā gerd-i rehine sürdi yüzün
Gözine kuḥl idindi izi tozin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 135*). [ki tā,]

ki ya'nî: Sözüñ kısası.

1. Ki ya'nî Leylî ol dildâr-ı manzûr
Yüzi reşk-i perî vü gayret-i ḥûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 15*). [ki ya'nî,]

ki'ayağ: Ayak.

1. Beni ḳıl müjde-i mergümle dil-şād
Ki'ayağuñ tozına naḳd-i cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 27*). [ki'ayağ, -uñ]

kible: Namaz kılarken yönelinen kutsal yön; kible.

1. Kılâyın **kible**ne doğru namâzı
İderse secdede ger sehv râhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 8*). [*kible*ne, -ne]

kiblegâh: Sığınulan, başvurulun, yönelinen yer.

1. Cemâlündür 'ibâdet **kiblegâhı**
İşigündür sa'âdet secdegâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 121*). [*kiblegâhı*, -ı]

kible-i ıslâh: İyileştirme kiblesi.

1. Yüzümi kible-i ıslâha döndür
Yolumı Kâ'be-yi iflâha döndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 25*). [*kible-i ıslâh*, -a]

kibr ü kîn: Büyüklenme ve kin.

1. Göñülden pāk eyle kibr ü kîni
Çıkar aından hevâ-yı ân u îni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 51*). [*kibr ü kîn*, -i]

kibriyâ-yı zât: Zatının büyüklüğü.

1. Kibriyâ-yı zātuña irişmez efhâm u 'uqûl
Kim şifātuñ anı setr itmege çekmişdür hicâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 15*). [*kibriyâ-yı zât*, -uñ, -a]

k'ice: Ara, orta, dahil.

1. Bu gülşenden **k'icidür** pür garâib
Çün oldu verd-i sürh-i mihr gâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 1*). [*k'icidür*, -i, -dür]
2. K'ici bâde yirine oldu pür bād
Olup her târ bir tennür-ı âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 56*). [*k'ici*, -i]

k'icdi: İçmek.

1. Ağu **k'icdi** Resûlün añup adın
Mizâcı buldı andan şehd dadın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 3*). [*k'icdi*,]

k'ice: Ki içsin.

1. Niçe **k'ice** şarâbı kişi pinhân
Koşusundan mu'ayyendür ne dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 23*). [*k'ice*,]

kici: Küçük, genç.

1. Kici yaşlulara olmaya lâyık
K'ola böyle hârebâtî vü 'aşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 109*). [*kici*,]

kici: Küçük, sıradan (insanlar).

1. Vezîr ü hâşş u nüddâm u ekâbir
Ne **kiçi** kaldı şehr içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 45*). [*kiçi,*]

k'îçin: *Ki içinde.*

1. Ya bir zibâ kafes idi ol eyvân
K'îçinde kebk idi Leylî hırâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 70*). [*k'îçinde, -de*]
2. Şanasın kabır idi ol ğâr-ı tenhâ
K'îçinde mâr u mûr iderdi ğavġâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 52*). [*k'îçinde, -de*]
3. Şürâhî fi'l-meşel âyinedândur
K'îçinde mey anuñ mir'ât-ı cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 48*). [*k'îçinde, -de*]
4. K'îçinde pürdür anuñ kând uvaġı
Saña virdüm bugünden ol nigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 76*). [*k'îçinde, -de*]
5. K'îçinde şızar anuñ nukre-i hâk
Tolu nâr-ı teb ile küre-i çarh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 4*). [*k'îçinde, -de*]

k'id: *Ki etmek.*

1. Kılıç bir başı **k'id**er iki pâre
Olur andan 'ayân cüft nakâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 51*). [*k'id*er, -er]
2. Ölürem şöña düşer boynına kan
Dir idi korkma **k'idem** terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 71*). [*k'idem, -em*]
3. K'ider âhûsı içün âh u feryâd
Didi derd-ile k'iy hayrân u mehcûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 6*). [*k'id*er, -er]
4. K'ider feryâd içinde her taraf zâğ
Budağ kim evvel idi berk tahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 76*). [*k'id*er, -er]

k'ide: *Ki ede, ki etsin.*

1. Çıkar şî'r içre bir vech-ile nâmı
K'ide tahsîn sözüne Münâ Câmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 122*). [*k'ide,*]
2. Degüldür sencileyin şâha lâyıķ
K'ide kavlı itdüğine bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 24*). [*k'ide,*]
3. Oturdu **k'ide** dâmâd içün âbâd
Gehî vesme çeküp ebrûlarına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 18*). [*k'ide,*]
4. K'ide ol hastenüñ derdine çare
Devâ fikrin dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 12*). [*k'ide,*]
5. Gezerdi **k'ide** şahrâda şikârı
Tıururdi kulle-i Necd üzre Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 2*). [*k'ide,*]
6. Başın taşra çıkarmış **k'ide** seyrân
Açup burķa' ya bir hür-ı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 160*). [*k'ide,*]
7. Gönül olur baña cân-ile düşmen
Kaçan **k'ide** ziyânüm aduñı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 29*). [*k'ide,*]
8. K'ide hârâdan ol la'li cüdâ tâ
Yoğ-ı bundan artuķ 'aybı hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 64*). [*k'ide,*]
9. Diledi **k'ide** fi'lin âşikârâ
Çü bildi İbn-i Selâm anı ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 4*). [*k'ide,*]
10. K'ide sabruñ dil-i dildârı tahlîl
Koruk dirler olur şabr ile halvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 24*). [*k'ide,*]
11. K'idesin her kişîye lutf-ı in'âm
Eyülik zâyî' olmaz Hâķ katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 40*). [*k'idesin, -sin*]
12. K'ide yaşıyla anuñ çihresin pâk
Hem oldı 'ankebûtân-ı resen-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 54*). [*k'ide,*]
13. K'ide nûr-ı şafâ rûşen gözüñi
Çü tır ol 'ışķ râhında revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 76*). [*k'ide,*]

k'ideler: *Ki etsinler.*

1. Murādı bu **k'ideler** adını yād
Dir ol kızlara k'iy yārān-ı hem-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 39*). [*k'ideler,]*
2. K'ideler âsitân-ı şāha irsāl
Getürdiler revān bir kâşid-ı cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 62*). [*k'ideler,]*

kıdem it: *Ebedi kılmak.*

1. Ma'nada cümle vech-ile nūruñ kādīmdür
İtseñ maḥaldür Âdemle da'vā-yı kıdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 24*). [*kıdem it, -señ]*

k'ider: *Ki eder.*

1. Bugün oldum kabilem içre ben ḥār
K'ider yārānlarum benden kamu 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 46*). [*k'ider,]*

k'idesin: *Ki edesin.*

1. Ne siḥri **k'idesin** iy ḥāme izḥār
Melā'ik gökde ider taḥsîn-i tekrār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 17*). [*k'idesin,]*

k'idin: *Ki edineyim.*

1. K'idine bāliš-i ser pāy-ı yāri
Bu ḥāl üzre ol iki yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 102*). [*k'idine, -e]*

k'idinem: *Ki edineyim.*

1. İrişdür gülsitāna 'andelîbi
K'idinem kuḥl tozından gözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 53*). [*k'idinem,]*

k'idüp: *Ki edip söyleyişinin kısaltılmış hali.*

1. Dil-i Mecnûnı bu ḥāletden āgāh
K'idüp dest-i ecel bir cāmı pür-zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 51*). [*k'idüp,]*

kifāyet it: *Yetmek, yetişmek.*

1. Kifāyet itdügince baḥş ider zād
Bu remzüñ bî-nihāyetdür cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 188*). [*kifāyet it, -dügin, -ce]*

k'ihāta it: *Kuşatma, sarmalama.*

1. K'ihāta itmez iki rūḥı bir post
Sen olmazsın benüm vaktümde ḥoşnūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 32*). [*k'ihāta it, -mez]*

k'ihşân: *Lütuf, bağış.*

1. Ki munşıfdür kilābuñ ḥazretüñden
Çü şeh gördi bu ḥālī bildi **k'ihşān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 103*). [*k'ihşān,]*

k'ikilik: Kesret, çokluk.

1. K'ikilik isteyen birliği bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür bizden iy ḥür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 38*). [*k'ikilik,]*
2. K'ikilikdür sülûk-ı 'ışkdan dūr
Senüñle ikimüz iy mäh-päre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 40*). [*k'ikilikdür, -dür]*

k'iksîr: Tesirli ilaç.

1. Bulasın kesb ü kemāl ile şehā neşv ü nemā
Niçe **k'iksîrilere** ḥāk-ı rehûndür mekseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 30*). [*k'iksîrilere, -i, -ler, -e]*

kıl: Etmek, eylemek, yapmak.

1. Pāye-i a'lā bulur lutfuñ kime **kıl**sa nazar
Kimi kahr iderseñ olur menzil-i şaff-ı ni'āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 25*). [*kıl*sa, -sa]
2. Dehānın nergisüñ itdün tolu zer
Şabānuñ dāmenin **kılduñ** mu'aṭṭar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 32*). [*kılduñ, -du, -ñ]*
3. Gelüp Hızır āsitānuñda öper der
Ki **kıla** ḥāk-i rāhuñdan lebin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 74*). [*kıla, -a]*
4. Felek türkün şihāb-ı necm-i şākıb
Müg-i zer-kārla **kılmişdı** lâ'ib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 10*). [*kılmişdı, -mı, -dı]*
5. Tokındursa yahūd şeş-per-i maşkül
Kılardı kāf tağın kuḥl-ı maḥlûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 60*). [*kılardı, -ar, -dı]*
6. Kılıcını ḥamāil **kıl**sa ol mäh
Melekler çağırşur " naşrun min'allāh " (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 53*). [*kıl*sa, -sa]
7. Kılıcı heybet ile **kıl**sa rûzı
Bırağur gūra şad Behrām-ı Gūrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 73*). [*kıl*sa, -sa]
8. Ki kopup çarḥdan mäh-ı cihān-tāb
Özini **kıldı** bundan yaña pür-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 4*). [*kıldı, -dı]*
9. Direfş-i āhına gerdün-ı devvār
Meh ile mihr **kılmişdı** 'alemdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 78*). [*kılmişdı, -mı, -dı]*
10. Yeñiyle **kıldı** ol miskîn-i ğam-nāk
Ġubār-ı çehresini oğlunuñ pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 29*). [*kıldı, -dı]*
11. Olurken ḥāküm ābiyla sirişte
Kaẓā bu beyti **kılmişdı** nibişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 18*). [*kılmişdı, -mı, -dı]*
12. Cefā katılığına şabr **kılan**
Maḥāmın dirliğinde ḳabr **kılan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 10*). [*kılan, -(a)n]*
13. Kılardı tağda feryād u efgān
Dili biryān idi vü çeşmi giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 13*). [*kılardı, -ar, -dı]*
14. Ḥavāşı birle **kıldı** 'azm-i naḥçîr
Giderek irdi kūh-ı Necde ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 33*). [*kıldı, -dı]*
15. Niçe dilerse göñlüñ eyle **kıl** var
Benüm gerçi sipehsālār-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 4*). [*kıl,]*
16. Ki miqdārına **kıl**maz 'aql-ı bâver
Zebün olup hezarān fil-i leffāf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 32*). [*kıl*maz, -maz]
17. Ki nesrînin benefşe **kıldı** pençe
Didi bālā-durur bu naḥl-ı pür-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 66*). [*kıldı, -dı]*
18. Kılarsın bunda sen feryād u efgān
Bu kārı tutmadın yeg kârsuzlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 22*). [*kılarsın, --ar, --sıñ]*
19. Yeter **kılduñ** fiğān u āh u zārı
Çü Leylî gayra oldı yār u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 78*). [*kılduñ, -du, -ñ]*
20. Şu deñlü **kıldı** kim yok ḥadd ü ğāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 60*). [*kıldı, -dı]*
21. Seni yüz kerre **kıl**maz derd-ile yād
Gelin olalı bir yıl vardur ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 14*). [*kıl*maz, -maz]

22. Kazanduklarını **kıla** taşarruf
Bilürsen hōd soñumda senden artuk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 140). [kıla, -a]
23. Huzûr-ı Hâkda ‘arum yıkmayaydum
Bu resme **kıldı** çok âh u figânı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 115). [kıldı, -dı]
24. Ya baksa hüşnûne dikkatle mir’ât
Ğazabdan cebheñi **kıl** aña kat kat (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 52). [kıl,]
25. Ki çokdan erdedür ol serv-i refîâr
Velî şöyle **kıl** aña i’tikâdı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 45). [kıl,]
26. Geh ider nergisün tâcını zer-kâr
Kılar geh jâleden ol tâcı dūr-bâr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 38). [kılar,]
27. Gidince kendüsinden ol perî-zâd
Bu nev’ile **kılar** efgân u feryâd (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 108). [kılar,]
28. Kılar Mecnûn biyâbanlarda zârı
Refîkile temâşâda her âdem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 80). [kılar,]
29. Esîr ü mübtelâ vü müstemendüm
Kimün derdiyle **kıların** şebi rûz (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 45). [kılarsın, --ar, --sın]
30. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Dil-i şad çâkine tâb-ı temüzi (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 46). [kılan, -(a)n]
31. Tölayı bağlamışlar halka çün tavk
Görüp Mecnûnda anı **kıldı** cezmi (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 37). [kıldı, -dı]
32. Figân ü nâle **kıladı** şeb ü rûz
Bu yaña ‘ammisi dahı dem-â-dem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 74). [kılardı, -ar, -dı]
33. Kara giydi vü **kıldı** nâle vü âh
Ger oldı gitmesinden gönli sâkin (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 102). [kıldı, -dı]
34. Anuñ soñında **kıldı** âh u feryâd
İle karşı becid añup erini (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 106). [kıldı, -dı]
35. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Meger bir şeb şafağdan nitekim dūr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 14). [kılan, -(a)n]
36. Zamānuñ güşını çarh eyledi pūr
Süreyyâ gibi ol şeb **kıldı** ol dūr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 17). [kıldı, -dı]
37. Kılan pūr-âteş-i dilden cihānı
Şikeste-hâtır u dāmen-deride (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 6). [kılan, -an]
38. Ruñını **kıldı** bağuñ za’ferānı
Gözi oldı şovukdan nergisiñ zerd (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 28). [kıldı, -dı]
39. Keremden ‘izzet ü hürmet **kılasın**
‘Azîz ü muhteremdür çünki yârum (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 44). [kılasın, -a, -sın]
40. Anı dāmād-ı güre **kıldı** kâbîn
Felek yenge gibi alup elini (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 92). [kıldı, -dı]
41. Çerâğ iki yanıcak yeg virür nūr
Kılalum hem biz iki bülbül-i zâr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 99). [kılalum, -a, -lum]
42. Zelil ü mübtelâ vü zâr **kılma**
Zamān-ı vaşlda bî-yâr **kılma** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 22). [kılma,]
43. Getürdi **kılmağičün** pây-endâz
Cināndan hulleler havrâ-yı tannâz (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 107). [kılmağičün, -içün]
44. Maşşerde ol şefî’i bu Hamdî şikestenüñ
Düzeñ içinde **kılmayalar** tâ aña sitem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 54). [kılmayalar, -ya, -lar]
45. Hazer **kılmaya** fikr idüp helâkîn
Vire nâgeh fenâ bādına hâkîn (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 5). [kılmaya, -y, -a]
46. Ki korhu **kılmaya** ol pîri ma’zûr
Kenârından çü ceşş-i vahş gitdi (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 94). [kılmaya, -y, -a]
47. Küffâr mu’cizātuñı gördükçe buhl idüp
Kılurlar idi sihri ko diyü saña tühem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 32). [kılurlar, -ur, -lar]
48. Niçe bir saña bu şabr u sükûnet
Yiter **kıldı** tapuñı baht-ı ma’kûs (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 3). [kıldı, -dı]
49. Çün iy Mevlâ benî **kılduñ** giriftâr-ı gam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cânımı kırtar (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 1). [kılduñ, -du, -n]
50. Kimini bay **kılmış** kimini yoksûl
Kimi merdûd olmuş kimisi maqbûl (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 81). [kılmış, -mış]
51. Kimini pâdişâh-ı dehr **kılmış**
Kimini yire çalup kahr **kılmış** (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 87). [kılmış, -mış]

52. İdüp hürşidi çarhuñ pādīshāhı
Nücümü aña **kılmışdur** sipāhī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 18). [kılmışdur, -mış, -dur]
53. Kış zülmet **kılor** gülşen bahārı
Şebi târik ider rüşen nehārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 71). [kilor, --ur]
54. Sütün-ı dînümün misvâkiñi **kıl**
Yakînüm gülşenine nahl-ı kâmil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 29). [kıl,]
55. Beni mest-i mey-i hum-ı şafâ **kıl**
Dağı müstağrak-ı yemm-i vefâ **kıl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 39). [kıl,]
56. Beni mest-i mey-i hum-ı şafâ **kıl**
Dağı müstağrak-ı yemm-i vefâ **kıl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 40). [kıl,]
57. Beni **kıl** mâlik-i gencür-i ihlâş
K'anuñ feyziyle bulam mâye-i hâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 43). [kıl,]
58. Yüzi suyu hâkiyçün enbiyânun
Beni hâş ümmeti **kıl** Muştafânun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 158). [kıl,]
59. İcâzet virdügiyçün derde Eyyüb
Taḥammül **kılduğıyçün** hüzne Ya'küb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 84). [kılduğıyçün, -dug, -ı, -y, -çün]
60. Gögi kevkib müzeyyen **kılmış-idi**
Yeri 'aksî mülevven **kılmış-idi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 3). [kılmış-idi, -mış, --idi]
61. Gögi kevkib müzeyyen **kılmış-idi**
Yeri 'aksî mülevven **kılmış-idi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 4). [kılmış-idi, -mış, --idi]
62. Biri eyvân-ı dâda urdı bünyâd
Biri 'adl ile **kıldı** dehri âbâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 66). [kıldı, -dı]
63. Alup Rodosı zür u satvet ile
Müselmân şehri **kıldı** şöhret ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 96). [kıldı, -dı]
64. Kılupdur bu sipîhr-i merdum-efgen
Kemendi bendine teslîm-i gerden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 65). [kılupdur, -up, -dur]
65. İderdi giceler Hakkâ niyâzı
Kılardı nâfile dünler namâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 192). [kılardı, -ar, -dı]
66. Kılardı nezr ü kurbân u 'atâlar
İderdi çok tazarru'lar du'âlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 195). [kılardı, -ar, -dı]
67. Virüp hem şîr-i râḥat aña devrân
Kılardı dâye-veş perverde her ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 300). [kılardı, -ar, -dı]
68. Çün ol meh-rû kodı düşından anı
Yine **kılmağa** başladı figânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 330). [kılmağa, -mağ, -a]
69. Dilemez ol perî-ruḥdan cüdâlık
Anası birle **kılmaz** âşinâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 332). [kılmaz, -maz]
70. Kılardı her biriyle 'işve-bâzı
Sezûb kendüde yönerdi ṭabance (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 20). [kılardı, -ar, -dı]
71. Murâdın 'arza **kılduğın** aña hem
Oğul istedüğini Hakkdan ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 41). [kılduğın, -du, -ğın]
72. Şu resme **kıldı** anı seyr-i timsâl
Ki her hâlî teğayyür buldı fi'l-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 103). [kıldı, -dı]
73. Dir oldı cânuma bir ğam havâle
Anuñ-çun **kılaram** feryâd u nâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 112). [kılaram, -a, -ram]
74. Nigârın kaldı derd ü miḥnet-ile
Kılardı âh u nâle ḥasret-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 16). [kılardı, -ar, -dı]
75. Kılardı nâlesin pinhânî ol mäh
Ki kimse olmaya hâlinde âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 95). [kılardı, -ar, -dı]
76. Cefâya **kılup** ol bî-raḥm meyli
Siteimler eyledi Leyliye ḥayli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 63). [kılup, -up]
77. Eline aluban geh seng ü geh çüb
Kılardı gölgesiyle ceng ü âşûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 10). [kılardı, -ar, -dı]
78. İçinden atalık mihri idüp cüş
Taḥayyür **kıldı** anı deng ü bî-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 30). [kıldı, -dı]
79. Çü tenhâ kala dir gözden döküp hün
Beni mecnûn **kıldı** 'ışk-ı Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 50). [kıldı, -dı]
80. Mu'anber zülfinün büyından ol cân
Ol eṭrâfı mu'aṭṭar **kıldı** yek-sân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 70). [kıldı, -dı]
81. Tağidup perçemini düşına çeng
Özine **kıldı** ṭambûrı hem-âheng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 6). [kıldı, -dı]
82. Taşı bâlîş **kılup** bister türâbı
Vaṭangâh idinen her bir ḥarâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 5). [kılup, -up]

83. Senûn-çün hâşş-ı la'l ü nâb-dürden
İlayın dâmen-i şahrâyı pür ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 114). [İlayın, -ayın]
84. Nedür şekk ile nûş-i zehr **kılmağ**
 Kişi kendin el için kahr **kılmağ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 43). [kılmağ, -mağ]
85. Kılardı dâimâ pend ü naşîhat
 Ki iy ferzend nedür bu fażîhat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 29). [kılardı, -ar, -dı]
86. Cerâhat kesretinden ol vefâ gûş
 Tenini postdan **kılmış** zırh-pûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 52). [kılmış, -mış]
87. Firib ü âlile ben mübtelâyı
 Getürüp 'ahde **kılmaduñ** vefâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 18). [kılmaduñ, -ma, -duñ]
88. Ki bir dîvâne **kıldı** bizi bed-nâm
 İl içre eyledi bî-'âr u nâ-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 19). [kıldı, -dı]
89. Kabâyilden okıdup ceşş-i enbûh
İlayın kalb-i a'dâyı pür-endûh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 54). [İlayın, -ayın]
90. Bahâdîrlar kamu çün nîze serdâr
 Kemer bağlandılar **kılmağa** peygâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 70). [kılmağa, -mağa]
91. Kılup dîvân okıtdı ehl-i harbi
 Kamasına yidürdi rıfık-ı cerbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 45). [kılup, -up]
92. Gözini toz gögûñ pûşide **kıldı**
 Yirûñ şadrın çeri cûşide **kıldı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 46). [kıldı, -dı]
93. Hevâyı nîzeler **kıldı** neyistân
 Yir oldı hûn-ı merdândan meyistân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 63). [kıldı, -dı]
94. Kıl aşla buyruğundan çekmezem ser
 Dilerseñ 'üd-veş ol nâ-tüvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 46). [kıl,]
95. Yiter **kılduñ** şehâ yok yire kanı
 Ne bizüm ölmemizden fâ'ideñ var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 20). [kılduñ, -du, -ñ]
96. Niçün **kılam** saña cevır ü cefâyı
 Beni bu cenge iller kıldı irşâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 14). [kılam, -am]
97. Kılarken derd-ile feryâd u nâle
 Şeb irüp çün dil-i gümrâh-ı a'dâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 82). [kılarken, -ar, -ken]
98. Karâr itmedi âteş üzre çün hâr
 Şabâh olınca **kıldı** âh u efgân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 89). [kıldı, -dı]
99. Tef-i nâle vücûdın **kıldı** süzân
 Günüñ ıssılığı virdi harâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 10). [kıldı, -dı]
100. Kılâyduñ kabrûmı bir kez ziyâret
 Dilerseñ hac sevâbın bulmak iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 58). [kılâyduñ, -a, -y, -duñ]
101. Didî şeyli'llâh u **kıldı** gedâyı
 Yüzi üzre yıkıldı bir mağâke (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 12). [kıldı, -dı]
102. Ruñın der **kıldı** garık-ı âteş ü âb
 Yüzine urdı anuñ bir tapance (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 64). [kıldı, -dı]
103. Gâzab gösterdi vü **kılmadı** meyli
 Anası bu haberden oldı bî-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 30). [kılmadı, -madı]
104. Tütünden çarlı **kılmış** âsumânı
 Didî k'iy devr-i gerdündan habersüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 16). [kılmış, -mış]
105. Ki kanından kamu kûh oldı gül-reng
 Dögüp **kıldı** vücûdın kare kare (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 5). [kıldı, -dı]
106. Velî **kılmadı** erine hiç meyli
 Dem olmaz k'ol nigâr-ı serv-i âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 12). [kılmadı, -madı]
107. K'ecel **kılmışdur** ardınca şitâbı
 Yola gir gel ço bu düşvâr râhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 84). [kılmışdur, -mış, -dur]
108. Yahûd olmuş-idi bir nutfе zâyî'
 Anı kaşd eyleme **kılmağa** ıslâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 47). [kılmağa, -mağa]
109. Bugünden pes saña kıldum vedâ'ı
 İşi bitdi atañuñ zârı **kıl** sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 9). [kıl,]
110. Ki zârı kend'özünüñ kârı **kıl** sen
 Uş öldüm mâtemümde ağıla tîz ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 10). [kıl,]
111. Meger şol kim âña baş itmeye pîç
 Eyülük **kıl** yamanlıktan üşenme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 67). [kıl,]
112. Bugünden pes saña **kıldum** vedâ'ı
 İşi bitdi atañuñ zârı **kıl** sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 8). [kıldum, -dum]

113. Kılarduñ zaḥm-ı ‘ışkı pend ile bend
Cüdâ düşdüm tapuñdan âh feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 56*). [*kılarduñ, -ar, -duñ*]
114. Helâk olmağ-ı lā-büd cezâsı
Anı kim kendüsi **kıladı** da’vet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 77*). [*kıladı, -ar, -dı*]
115. Kâmusı hizmetinde idi kâyim
Kılarsañ sen daḥı ger cüd ü iḥsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 115*). [*kılar*sañ, -ar, -sañ]
116. Ruḥın **kılmış** çerâğ-ı bezm-i ağıār
Diledi kim yaza bir nâme-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 28*). [*kılmış, -mış*]
117. Bu yolda şabr kılmakdur müdārā
İgende kend’özünü **kılma** giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 165*). [*kılma, -ma*]
118. Benefşe gibi cāmum oldı nîli
Bu mâtemde saña **kılmağa** yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 155*). [*kılmağa, -mağa*]
119. Veremler gördi vü **kıldı** enîni
Qabarcıklar cerâḥatler görüp hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 26*). [*kıldı, -dı*]
120. Yüzün düşmiş **kılar** feryâd u efgân
Şaçup her biri gözden eşk-i ḥün-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 36*). [*kılar, -ar*]
121. Ne **kılduñ** ata mı ana mı kanı
Vefâsuzdur bu gerdün-ı cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 50*). [*kılduñ, -du, -ñ*]
122. Anuñ-çün **kılmış-ıdı** bālîş-i ḥ’âb
Perinden zâğ aña düzmiş otağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 102*). [*kılmış-ıdı, -mış, -ıdı*]
123. Çemen şahını **kıldı** bir ṭabak gül
Cihân çün bâğ-ı cennet oldı hoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 28*). [*kıldı, -dı*]
124. Kemer bağlandı vü kıldı iṭâ’at
Ol aradan **kılup** ‘azm-ı nişāngāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 137*). [*kılup, -up*]
125. Miyân-ı cāndan virdi selāmı
Kılup luṭf-ıla istikbāl Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 45*). [*kılup, -up*]
126. Yemişem ben anı k’oldur gıdā-ḥör
Anı **kılar** kavî ten nân u ḥelvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 3*). [*kılar, -ar*]
127. Hezārān luṭf-ıla **kıldı** ḥitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 1*). [*kıldı, -dı*]
128. Vişālî çâresineydi mülâzim
Kıladı her dem envâ’-ı müdārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 63*). [*kıladı, -ar, -dı*]
129. Şorardı ‘ışk ḥālinden nişāne
Kıladı ol daḥı irdükçe ‘aklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 13*). [*kıladı, -ar, -dı*]
130. Özine mahrem-i esrār **kıldı**
Kaçankim yârına vireydi peygām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 16*). [*kıldı, -dı*]
131. Kılar feryâd u efgân ir eger giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 130*). [*kılar, -ar*]
132. Çekilüp **kılmadı** perhîz hergiz
Kamu derde devâ perhîz iledür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 40*). [*kılmadı, -madı*]
133. Şu resmedür ki ḳal’a genc üzre
Dem-i şîḥḥatde çün **kılmadı** perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 47*). [*kılmadı, -ma, -dı*]
134. Arardı derd-i Mecnûnuñ devâsın
Bir iş **kıldı** kim idenler anı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 35*). [*kıldı, -dı*]
135. Vaṭangāhını ol servüñ çemen **kıl**
Qarışdur şekkerüm birle gülünî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 48*). [*kıl,]*
136. Virüp Zeyde didi bu ḥil’atı hem
İlet yâra vü **kıl** benden selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 67*). [*kıl,]*
137. Öpüp yüzine sürdi ‘izzet-ile
Sipâs u şükr **kılup** Ḥakka vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 19*). [*kılup, -up*]
138. Ayakda düşdi ḥalḥâl-ı muḥallel
Girân-ser **kıldı** cām-ı devr-i devvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 29*). [*kıldı, -dı*]
139. Şan âteşhâne **kıldı** lâle-zârın
Lebi üstinde her teb-ḥâle pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 32*). [*kıldı, -dı*]
140. Şalāmuñ nâleden **kıl** hem ḥurûsın
Çün âvâzemden ola ḥalk āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 34*). [*kıl,]*
141. K’anı kahr âteşi **kılmadı** hîzem
Eger var-ise sende ‘akl u idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 150*). [*kılmadı, -ma, -dı*]
142. Kılarlar şāh üzre pās-bānlık
Degüllerdî şehüñ mevtinden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 72*). [*kılarlar, -ar, -lar*]
143. Kim itse meyl aña dîvānedür o
Dilüñ **kıl** toğru ḥavf itme belādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 101*). [*kıl,]*

144. Gözini âfitābuñ kıldı pür-nür
Şu resme **kıldılar** ârâyış anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 59*). [*kıldılar, -dı, -lar*]
145. K'anı **kılmadı** âhîr yine müflis
Çü dehr-i dūna budur 'âdet ü kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 110*). [*kılmadı, -madı*]

kıl: Etmek, hale getirmek.

1. Firāka **kıldı** çift ü vaşdan tāk
Anuñ-çün bend-ile geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 20*). [*kıldı, -dı*]

k'ili: Ülke, yer.

1. İştise kande bir 'uryān ya bir aç
İderdi şöyle **k'ili** aña muhtāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 180*). [*k'ili, -i*]

kıl: Bakmak, seyretmek.

1. Müzeyyen olmuşıdi āsumānlar
Kıldardı 'ârşdan nezzāre cānlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 98*). [*kıldardı, -ar, -dı*]

kıl: Kıl, tüy.

1. Kıla döndürdi gerçi kim beni ğam
Dilemezven başından bir **kılın** kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 48*). [*kılın, -ı, -n*]
2. Kilābuñ dişleri mührile beste
Ol aşlan kelblerden bir **kılina** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 75*). [*kılina, -ı, -n, -a*]
3. Ki taqmış aña 'anber halka hāme
Olup hāme **kılı** yarmaqda kāfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 11*). [*kılı, -ı*]
4. Aşılmış idi bir **kıl** üzre cānı
Ki tā günden güne bî-çāre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 28*). [*kıl,]*
5. Göñül kapmaqda ki çālāk u çāpūk
Kıl ucın gizlemez mīm-i dehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 45*). [*kıl,]*
6. Kılı çāk ide anda olan idrāk
Degül mi hayf kim kendüzin ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 44*). [*kılı, -ı*]
7. Velî dildür vücūdum üzre her **kıl**
Anuñ-çün kıldan olmuşdur zebānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 6*). [*kıl,]*
8. Velî dildür vücūdum üzre her kıl
Anuñ-çün **kıldan** olmuşdur zebānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 7*). [*kıldan, -dan*]

kıl: (Musiki makamı) yapmak, yürütmek, uygulamak, icra etmek.

1. Hünerde **kıl** yarup sâzında bî-bīm
Toğudı kârgāhında birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 11*). [*kıl,]*

kıl: Söylemek, demek.

1. Kılup ğuşına zīver dürr-i ma'nī
Anası didi ol meh-rüya ya'nī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 3*). [*kılup, -up*]

kıl: Kılmak II Bulmak.

1. Götürüp zahmeti yini **kılam** bār
Dilerven görmeyesin dağı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 12*). [*kılam, -am*]

kıl: *Yapmak, etmek. \ Yaratmak.*

1. Felek baħrında **kılmış** şun'-ı Bārī
Hilālī fī'l-meşel bir fülk-i cārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 61*). [*kılmış, -mış*]
2. Kimin Leylî gibi mehzûn **kılmış**
Kimin Mecnûn-veş meftûn **kılmış** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 93*). [*kılmış, -mış*]
3. Kimiñi ĥaste vü rencür **kılmış**
Kimiñi râhat ü mesrûr **kılmış** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 107*). [*kılmış, -mış*]
4. Kimiñi ĥaste vü rencür **kılmış**
Kimiñi râhat ü mesrûr **kılmış** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 108*). [*kılmış, -mış*]

kıla dön: *Aşk derdiyle iğne ipliğe dönmek.*

1. Kıla döndürdi gerçi kim beni ġam
Dilemezven başından bir kılin kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 47*). [*kıla dön, -dür, -di*]
2. Kıla döndürmiş anı renc-i bārık
Günüñ ıssısı kılmış cānına kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 82*). [*kıla dön, -dür, -miş*]

kıla kıla: *Etmek, eylemek, yapmak.*

1. Ki iy ĥüsn āsumānına sitāre
İraķdan secde **kıla kıla** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 3*). [*kıla kıla, -a*]

kilāb: *Köpekler.*

1. Kilāb öñinde yatdı kām-nā-kām
Yine hem şubħa dek zār u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 54*). [*kilāb,]*
2. Getürün görelüm ne oldu ĥālī
Müvekiller **kilāb** öñinde anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 81*). [*kilāb,]*
3. Kilāba ta'ma olam diyü nāġāħ
Tefekkürdeydi kim bir çāre ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 18*). [*kilāba, -a*]
4. Kilābı bildi yimedi etümi
Ütanmaz mısın iy şēh şüretüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 100*). [*kilābı, -ı*]
5. Ėodı seġligi terk itdi **kilābı**
Benüm bu kışşadan maķşüdüm el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 106*). [*kilābı, -ı*]
6. Kilābuñ sofrasına şaldı kendi
Nevāħt ü rıķ idüp her birisine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 26*). [*kilābuñ, -uñ*]
7. Kilābuñ dişleri mührile beste
Ol aşlan kelblerden bir kılına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 74*). [*kilābuñ, -uñ*]
8. Ki munşıfdür **kilābuñ** ĥazretüñden
Çü şēh gördi bu ĥālī bildi k'ıĥsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 102*). [*kilābuñ, -uñ*]
9. Muţı'ümdür **kilābuñ** iy dil-ārā
Ki ya'nī der-peyümce bunca ĥayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 52*). [*kilābuñ, -uñ*]

kilāb-ı āhenin: *Kuvvetli köpekler.*

1. Şalup itler öñine kıldılar terk
Pes evvel ol **kilāb-ı āhenin** ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 41*). [*kilāb-ı āhenin,]*

kılāde: *Gerdanlık.*

1. Segünven ben senün sen şır-zāde
Dümüñ gerdanuma zerrin **kılāde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 44*). [*kılāde,]*

kılavuz: *Kılavuz.*

1. K'ölince **kılavuz** saña du'âyı
Hem ol şükraneye k'iy şâh-ı merğüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 12*). [*kılavuz,]*

kılca: *Kıl kadar II azıcık.*

1. Her kaçan kim kaçd eylersem sıfātuñ vaşfına
Hayret ü heybet zebânumda komaz **kılca** mecâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 30*). [*kılca,]*
2. Yoğ-idi göñlinüñ **kılca** melâli
Fırbinden bu devrünüñ ğâfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 12*). [*kılca,]*
3. Senünüñ göñlüñde neyler mihr-i Leylî
K'anuñ bir **kılca** yokdur saña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 114*). [*kılca,]*
4. Cihânda kalmadı bir **kılca** kaydum
Beni bulduñ bugün sen bu çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 12*). [*kılca,]*

kıldı: *Yapmak, etmek, eylemek.*

1. Şu deñlü **kıldılar** âh u fiğânı
Ki pür düd eylediler âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 53*). [*kıldılar, -lar]*

k'ilet: *Ulaştırmak, göndermek.*

1. K'iletüñ Nile içmeğe komaduñ
Ezel bir h'âna da'vet kıldıñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 20*). [*k'iletüñ, -dün]*
2. K'iletmezdüm saña ben bu gümañı
Kanı ol itdügüñ 'ahd ü yemînler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 52*). [*k'iletmezdüm, -mez, -düm]*

kılıç: *Kılıç.*

1. Hüsrevâ gördi meger kim **kılıcuñ** heybetini
Düşdi berķ-i felegüñ sine-i süzânına teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 5*). [*kılıcuñ, -uñ]*
2. İki dilli **kılıcı** k'eyleye kîn
Alur andan cevâbın düşmen-i dîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 5*). [*kılıcı, -ı]*
3. Kılıcı korhısından tîg-i hırşîd
Turup ditrer su içre nitekim bîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 43*). [*kılıcı, -ı]*
4. Görinür zâhirâ zencîr-i 'adli
Kılıcı cevherinden hem-çü Kisrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 52*). [*kılıcı, -ı]*
5. Kılıcı şuyı şâh-ı kâinātuñ
Sebûsın sır hezâr âb-ı hayātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 159*). [*kılıcı, -ı]*
6. Hâsüdine virür ol şâh zer na'l
Kılıçdan gevher ü peykândan lâ'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 104*). [*kılıçdan, -dan]*
7. Kılıcı Zü'l-feķâr u kendü Haydar
Atı Düldül següsi mâr-ı şaf-der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 67*). [*kılıcı, -ı]*
8. Kılıcı heybet ile kılsa rûzı
Bırağur gûra şad Behrâm-ı Gûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 73*). [*kılıcı, -ı]*
9. Olımaç çarh atınuñ hem-rikâbı
Tutışdurur **kılıcı** âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 94*). [*kılıcı, -ı]*
10. Şol âteş kim **kılıcından** virür tâb
Ten-i a'dâ hadîdin eylesün âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 141*). [*kılıcından, -ından]*
11. Kılıcını hâmil kılsa ol mâh
Melekler çağrışur " " naşrun min'allâh " " (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 53*). [*kılıcını, -ı, -n, -ı]*
12. Kılıç âbından itdi her dilâver
Şarâb-ı merg-ile pür kâse-i ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 41*). [*kılıç,]*

13. Kılıç bir başı k'ider iki päre
Olur andan 'ayân cüft naķäre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 51*). [*kılıç,]*
14. Siperler itmiş ebrüsini pür çin
Kılıca ya'nî kim izhâr ider kîn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 56*). [*kılıca, -a]*
15. Çalışdılar şu deñlü kim cedelden
Kılıçlar çün gelüp kaldı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 14*). [*kılıçlar, -lar]*
16. Kâmu olmuşlar idi âhene ğark
Kılıç oynatmada her biri çün berķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 68*). [*kılıç,]*
17. Kılıçlar yüridi vü kopdı ğavġâ
Pür oldu küşteden püşteyle şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 21*). [*kılıçlar, -lar]*
18. Kılıçlar cevz gibi merdüm-âzâr
Sühûler harbe-i merg-i cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 67*). [*kılıçlar, -lar]*
19. Kılıçlar çeşmesinden süy-ber-süy
Revâne oldu ol şahrâda şad-cüy (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 81*). [*kılıçlar, -lar]*
20. 'Aceb ceng itdi bunlar ol maħalde
Kılıçlar erreye döndi meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 106*). [*kılıçlar, -lar]*
21. Kefil-i aşl-ı me'külât-ı âdem
Ta'aşşuk hâmesin gûyâ **kılıcı** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 13*). [*kılıcı, -ı]*
22. Maħabbet nâmesin inşâ **kılıcı**
Aña kim virdi lutfî şem'-i tevfiķ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 14*). [*kılıcı, -ı]*
23. Kılıç gibidür üstinde kafâñuñ
Eser kalmadı âdemden cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 54*). [*kılıç,]*
24. Eli inmeyüben kaldı havâda
Kılıcı bir eline daħı aldı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 99*). [*kılıcı, -ı]*
25. Çemen âyînesin bozdı tanuklık
Kılıcı bîdûñ oldu zer-nişân hem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 37*). [*kılıcı, -ı]*

kılıc: Silah, saldırma.

1. Dilemedüñüz itmek çün bu kârı
Kılıçlaşmak nedür ortada bârı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 54*). [*kılıçlaşmak, -laş, -mak]*

kılıç çek: Saldırmak amacıyla kılıcı kınından çıkarmak.

1. Kılıç çekdi vü gösterdi 'itâbı
Didi bunuñla aña vîrem cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 35*). [*kılıç çek, -di]*
2. Kılıç çekmek ne lâzım ben helâküm
Çü rîze rîze ola bir ten-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 102*). [*kılıç çek, -mek]*

kılıcın çek: Kılıcını çekmek, saldırmak, savaşmak.

1. Du'â kılup kılıcın çekdi Behrâm
Ki ide katl ħaşm-ı şâh-ı eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 139*). [*kılıcın çek, -di]*

kilîd: Kilit anahtar.

1. Üküş dil düzdiler sîm-i sepîdi
Açılmadı ħara baħtum **kilîdi** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 114*). [*kilîdi, -i]*
2. Degülmüşse **kilîdüm** âb-gîne
Cihânuñ ħorħusındayum recâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 80*). [*kilîdüm, -üm]*

kilîd-i genc-i esmâ: İsimler hazinesinin kilidi.

1. Münevver zihni açmağda mu'ammā
Şan olmuştur **kıld-i genc-i esmā** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 30). [kıld-i genc-i esmā,]

kıld-i mahzen-i esrâr-ı tahmîd: Hamd sırları mahzeninin kilidi.

1. Hüdâ kim bir-dürür bî-mişl ü mânend
Kıld-i mahzen-i esrâr-ı tahmîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 8). [kıld-i mahzen-i esrâr-ı tahmîd,]

kıld-i matla'-ı şuhf-ı ma'ânî: Mana sayfalarının başlangıç kilidi.

1. Ser-âğâz-ı hâkikat-nâme-i gayb
Kıld-i matla'-ı şuhf-ı ma'ânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 14). [kıld-i matla'-ı şuhf-ı ma'ânî,]

kilk: Kalem, kemiş kalem.

1. Çekilmiş cây-ı mıştar gibi mi'râc
Ki тұrur kâmetüñ **kilkine** muhtâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 108). [kilkine, -i, -ne]

kilk-i fesâhat: Açıklık akıcılık kalemi.

1. Ki bu virmiş aña **kilk-i feşâhat**
İçinde nokta k'itmiş cem' bu faşl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 38). [kilk-i feşâhat,]

kilk-i siyâh: Kara kalem.

1. Senüñ zâtuñdur iy kilk-i siyâhi
Me'ânî kulzümü қа'ında mâhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 13). [kilk-i siyâh, -i]

kilk-i takdîr: Yüce kalem.

1. Zebânından ne kim iderse takrîr
Buyurduğın yazardı **kilk-i takdîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 244). [kilk-i takdîr,]
2. Hılâfın yazmadıysa **kilk-i takdîr**
Me'âlim levhine gelmeye tağyîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 85). [kilk-i takdîr,]

kim: "Ki" gibi kullanılan bir bağlaç.

1. Bâğ-ı cânda dikdi şevküñ bir nihâl-i tâze **kim**
Hamd ü medhüñden bitürdi berg ü mîve ol nihâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 23). [kim,]
2. Reh-i tahkîkde sâbit-kadem kıl
Ayak başdurma **kim** yola kerem kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 8). [kim,]
3. Göñül bendini çöz **kim** dil-güşâsın
Reh-i tevfiğ gösterür reh-nümâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 65). [kim,]
4. Günâhum çokdur iñen şerm-sârum
Velî 'afv eyle **kim** ümmîd-vârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 116). [kim,]
5. Egerçi dergehüñde rû-siyâhum
'Ukûbet eyleme **kim** 'özt-h'âhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 118). [kim,]

6. Bir işde **kim** buyurmaduñ rızā sen
Bu miskine anı görme revā sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 119*). [kim,]
7. Günâhum gerçi **kim** hâdden bîründür
Senüñ cüduñ velî andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 129*). [kim,]
8. İkinci mîm **kim** vardur anda çün dür
Melek tesbîhinüñ şeh-dânesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 43*). [kim,]
9. Aña **kim** hizmet ide ‘arş-ı kudsî
Hužûrında olur bî-kâdr kürsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 177*). [kim,]
10. Cihân içinde çün **kim** hâş eger ‘âm
Anuñ ihsâniledür gark-ı in‘âm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 217*). [kim,]
11. ‘Ömer **kim** şer‘i muhkem idi gâyet
Sivâ-yî Hâkdan itmişdi ferâğât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 1*). [kim,]
12. Hüseyin ol **kim** sa‘îd-i sermedîdür
Sirâc-ı hânkâh-ı Aḥmedîdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 9*). [kim,]
13. Anuñ-çün her kişi **kim** çekmeye renc
Yire geçsün vücûdî ger ola genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 129*). [kim,]
14. Görür **kim** bir nümunesinde taḳuñ
Muḳâbil şadırına ol çâr taḳuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 93*). [kim,]
15. Dilüñ şol nakşdan **kim** pür gam olmış
Tuyup anı hasuduñ ḥurrem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 21*). [kim,]
16. Bilenler dirdi **kim** ol mâh-ı ferruḥ
Fülân şahrâda olur iy kamer-ruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 41*). [kim,]
17. Dil-i ‘aşıkda gizlenmek gam-ı huşk
Şunuñ gibi durur **kim** penbede müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 52*). [kim,]
18. Atası bildi **kim** olmuş ḥarâb ol
Ḥum-ı endühdan içmiş şarâb ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 67*). [kim,]
19. Fiğâna başlasa hicr-ile her şeb
Çığırur **kim** tenümi şokdı ‘akreb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 114*). [kim,]
20. Bu sözler **kim** saña nakl itdüm el-ân
Eger tutmazsañ olursın peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 61*). [kim,]
21. Fener **kim** şem‘-i tâbâna mekândur
İçinde anuñ kaçan şu‘le nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 21*). [kim,]
22. Dilinde **kim** konulmuş dağ-ı sevdâ
San urmuş âteş-i ‘ışk aña tamgâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 55*). [kim,]
23. Didi **kim** iy gül-i bâğ-ı dil-i men
K’olur çeşmüm yüzüñ görmekle rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 65*). [kim,]
24. Didi ol hâste **kim** ben ḥâk-ı bed-rüz
Senüñ atañvan âhî iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 9*). [kim,]
25. Dilerven **kim** baña pend itmeyesin
Dilüme guşşadan bend itmeyesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 29*). [kim,]
26. Kim artuḳ diyebilürse anı hem
Bu işde tütalum ehl ü müselleḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 43*). [kim,]
27. İraḳdan **kim** görindi ḥayme-i yâr
Deründan çekdi bir âh ol ciger ḥwâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 17*). [kim,]
28. Meger **kim** gün gürübüñ zamâna
Ḳara giydürdi sonuñda cihâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 7*). [kim,]
29. Ne deñlü ḥarc idersen bu güherden
Kim olmaz zerre deñlü mâ-ḥazarden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 12*). [kim,]
30. Velîkin **kim** ola bu ḳavm-ı maḥsûd
Gelişinden buraya n’ola maḳşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 45*). [kim,]
31. Ki bizden ḥazretüñe hizmet etmek
Olur minnet degül **kim** minnet etmek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 80*). [kim,]
32. Didi **kim** âşinâlıḳdur murâdum
Ḳarışmaḳdur size nesl ü nijâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 81*). [kim,]
33. K’aña ben **kim** bu ‘aşruñ mihteriyem
Mişâl-i mihr kızgün müşteriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 103*). [kim,]
34. Bilürsin **kim** zamâna içre el-ân
Benem bu ortada ma‘rûf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 117*). [kim,]
35. Bilürsin **kim** ‘Arab ne ‘ayb-cüdur
Ne resme herze-gü vü zîst-ḥûdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 35*). [kim,]
36. Buyur bir çäre tâ **kim** ol şeğab-nâk
Kem ağlaya yaḳasın kem kıla çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 43*). [kim,]

37. Gözinün yaşı derhâl oldı nâ-yâb
Hazerden **kim** yumaya sürmesin âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 14). [kim,]
38. Didi **kim** bu degüldür lehv-i cāyı
Bulursın bunda derdüne devāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 49). [kim,]
39. Ayıt **kim** bu güzaf işden İlâhî
Hâlâş it ben garîb ü bî-günâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 55). [kim,]
40. Şu sözler **kim** özinden güş kıldum
Dağı uşlanmaz ol taḥkîk bildüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 77). [kim,]
41. Baña **kim** cāna cevruñ nev nev işler
Tenümden tîg-ıla ger dökseler hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 8). [kim,]
42. Ki yiyüp içüben yatmağı iy cān
Bilürsin **kim** başarur cümle ḥayvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 8). [kim,]
43. Ki bir meh-rûya dil virüp bu güm-râh
Delü oldı şu resme **kim** görür şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 6). [kim,]
44. Didi **kim** bir sege iy küh ulûsı
Nedür senden bu rıfḫ u çâblûsî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 39). [kim,]
45. Eyitdi **kim** bu seg ol şâhumuñdur
Yüzi ḥurşid u alnı mâhumuñdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 45). [kim,]
46. Şu gül **kim** ḳopmış-idi bād-ı âfet
Getürdi yirine rîh-i sa'âdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 177). [kim,]
47. Didi **kim** bu ne sözdür 'aḳldan dūr
Delürüp olmasun iñende mağrūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 31). [kim,]
48. Şu resme yazdı **kim** bî-vech iş itme
Ziyân eyleycegüñ yola gitme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 39). [kim,]
49. 'Acebdür **kim** bahâdırlar degil sır
Yimekten zaḥm-ı gürz ü tîr ü şemşîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 61). [kim,]
50. Çalışdılar şu deñlü **kim** cedelden
Kılıçlar çün gelüp kaldı 'amelden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 13). [kim,]
51. Didi **kim** ger bu sırdan ben siyeh-kâr
Kılam ol şifte-hâli ḥaberdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 3). [kim,]
52. Buyurdi **kim** keremden bir zamân ol
Özin bir küşede kılsın nihân ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 87). [kim,]
53. Didi **kim** iy cihānuñ şehriyârı
Dürüşüp irüren yârına yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 7). [kim,]
54. Boğazın eylemez bir kimsenüñ ter
O şahrâda meger **kim** âb-ı ḥancer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 74). [kim,]
55. Er oldur **kim** ölüden dökmeyle ḳan
Şav üstümüzden iy şeh bu belâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 10). [kim,]
56. Derüni pür-şerâr-ı âteş-i tâb
Didi **kim** iy mürüvvetsüz yalan şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 9). [kim,]
57. Diyüp bir sözi altında ḳalan şâh
Ḳanı ol **kim** diridüñ baña her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 11). [kim,]
58. Yine tıtdı reh-i deşt ü yabanı
Didiler Nevfeliler aña **kim** gel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 29). [kim,]
59. Didi **kim** bu şanemdür baña lâyıḳ
Virem sehviyle ger Mecnûna bunı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 8). [kim,]
60. Teraḥḥum ḳıl Moğol Çîn gözlerine
Esirge **kim** düşüplerdür Ḥaṭâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 39). [kim,]
61. Tıtur şayyâd hem-çün şîr-i şerze
Diler **kim** virmeyüp bir dem emâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 11). [kim,]
62. Degüldür ḥâtrum aña güzergâh
Velî bir bād **kim** senden ura dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 87). [kim,]
63. Şol ölmüş gibi **kim** yine dirilür
Bu ḥâl-ile giderken iderek âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 16). [kim,]
64. Baña bir dâne virme hep senüñ bil
'Âcûze gördi çün **kim** bu şumârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 57). [kim,]
65. Yeg andan **kim** anuñ-çün vire bir ḡayr
Pes andan geldi ol cānı cihānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 12). [kim,]
66. Demidür **kim** ḥuzuruñda virem cān
Fedâ-yı pâyüñ idüp cān metâ'in (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 68). [kim,]
67. Çekildi eyle **kim** çâk oldı zencîr
İdüp mihrâb-ı bâb-ı yâre secde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 76). [kim,]

68. Hâkikat bildi **kim** Mecnündür ol kūr
Anasına didi nâz-ile ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 16). [kim,]
69. Aña göstereyin **kim** kandadur rāh
Ol a'mâyı gelüp bu serv-i dil-cü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 24). [kim,]
70. Elini tıtdı Mecnûn bağbānuñ
Eyitdi **kim** degül mi hayf k'iy pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 27). [kim,]
71. Cevābında didi **kim** iy cevān merd
İki oğlancıgum var tıfl u 'üryan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 32). [kim,]
72. Yüzine bakdı yüz hışm-ile Leylî
Didi bu mîl **kim** yüzi qaradur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 25). [kim,]
73. Baña ol kan-ile tolmış āb-iledür
Külālem **kim** ruhum üstinde çindür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 37). [kim,]
74. Olupdur barmağumda halka-i mār
Sivārum **kim** didüñ kol bağıdur bu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 41). [kim,]
75. Eyit **kim** 'aybsuz 'ālemde **kim** var
Cihān içre kanı bir kime bî-'ayb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 40). [kim,]
76. Hüdādur 'aybsuz **kim** yok aña reyb
Helāk oldum teħassür geçdi cāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 42). [kim,]
77. Bu hutbe adınadur bir şehriyāruñ
Bu beste **kim** olupdur şeker-āmîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 79). [kim,]
78. Yüzine bakmadı ol serv-i āzād
Muķarrer bildi **kim** ol kebk-i hōd-kām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 97). [kim,]
79. Nitekim lāle kaldı dağ ber-dil
Özinden bildi **kim** vardur ferāğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 103). [kim,]
80. Karar itmiş konup bir şah-ı serve
Kim anuñ bāl ü perr-i zer nigārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 33). [kim,]
81. Dehānidur şanasın gür-ı pür-mār
Gelüp Mecnûnı gördi **kim** figānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 15). [kim,]
82. Ağudur **kim** maķāmıdur nigîn-dān
Dehānı birle dendānı k'ögersin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 16). [kim,]
83. Gönildi şöyle **kim** vîrāneye büm
Varup gördi ki olmış hālî düşvār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 40). [kim,]
84. Seni isteyü geldüm bunda iy cān
Çü Mecnûn tanıdı **kim** kimdür ol zāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 73). [kim,]
85. Belā zindānınuñ ka'rında kalmak
Bu renci **kim** çekersin rüz u şeb sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 89). [kim,]
86. Ki şahib-'aql üzredür müdāre
Benüm gönüm **kim** 'ışk gitmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 15). [kim,]
87. Degülven mültefit mülke vü cāha
Ben öyle bilürem **kim** çarh-ı devrān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 31). [kim,]
88. Cihān-ı 'ışkdandur şehir-bend ol
Muķarrer bildi **kim** uşlanmayısar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 3). [kim,]
89. Niçe yutsun ğamından zehr ile dem
Şular **kim** senden evvel bunda geldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 59). [kim,]
90. Ki kandan lāle-reng itdi zemīni
Didi **kim** kande gitdüñ iy peder āh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 47). [kim,]
91. Yir idi hem yine dilber ğamını
Meger **kim** bir gün ol şüride nālān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 7). [kim,]
92. Ki ben mağz olam ü pōst ola ol cān
O yeg **kim** ben nıķab-ı dōst olam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 25). [kim,]
93. Żarūrî oldı hep segler muṭı'i
Meger **kim** şah bir gün nāgehānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 33). [kim,]
94. Didi kılınmış ölüyi diri Allāh
Buyurdi **kim** varuñ tiz anı hālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 79). [kim,]
95. Budur **kim** kal'asıdur cānuñ ihsān
Görüñ Mecnûnı k'itdüginden in'ām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 108). [kim,]
96. Havālisinde kal'aydı ded ü dām
Bular **kim** her biriydi mest ü hūn-h'ār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 111). [kim,]
97. Ruħın kılınmış çerāğ-ı bezm-i āğyār
Diledi **kim** yaza bir nâme-i hūb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 29). [kim,]
98. Ne kâğıd k'aña inşā ola nāmem
Götürmüş meger **kim** ol müsāfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 51). [kim,]

99. Şu resme yazdı hâlin verhimiyile
Ki bu mektûb benden **kim** ğarîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 21*). [kim,]
100. Şu resme **kim** lebe irişdi cânım
Eyü vü yatlu sendendür mizâcum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 156*). [kim,]
101. Ğamum birle velî piçidedür bu
Ya beñzer **kim** ‘aşâ-yı Mûsâdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 17*). [kim,]
102. Şafâ kûflına cânı buldı miftâh
Ne haţ **kim** yazmış ol mektûba pür-şûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 23*). [kim,]
103. Gözinden hâme gibi dökdi gevher
Görür **kim** ta’nlardur cümle pür-niş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 43*). [kim,]
104. Mağabbet nâmesin inşâ kılıcı
Aña **kim** virdi luţfı şem‘-i tevfiķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 15*). [kim,]
105. Vücûdi oldu ğarķ-ı nûr-ı taḥķik
Anuñ **kim** cânına virmez hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 17*). [kim,]
106. Ne bir derdüm diyecek âdemüm var
Saña **kim** hüsrevîsin her kenârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 27*). [kim,]
107. Anuñ-çündür göñülde ıztırâbum
Ne dem **kim** seyl-i giryem mevc ura tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 71*). [kim,]
108. Dil ola râh-ı ‘aynumdan güher-riz
Direm **kim** korḥu virdi rüz-ı maḥşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 73*). [kim,]
109. Süleymân hâtemi varur mı dîve
Nihâlümnden **kim** aña nâz-ı dūr-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 139*). [kim,]
110. Teninde çok elifler dağlar var
Bunuñ her satrı **kim** bir mile beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 17*). [kim,]
111. Yüzine gözine sürdi du‘â-vâr
Görür **kim** her sözidür mihr-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 47*). [kim,]
112. Koline bağladı mânend-i meftûl
Ayıtdı **kim** bu haţ-ı pür-mağabbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 51*). [kim,]
113. Dilerdi **kim** ura zaḥmına merhem
Her ay başında iderdi ol nigû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 12*). [kim,]
114. Aña hem câme vü hem tu‘me irsâl
Meger **kim** bir gün oturmuşdı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 15*). [kim,]
115. Nişânın istedi vü şordı nâmin
Ayıtdı **kim** Selîm-i ‘Âmiriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 31*). [kim,]
116. Harîre vardur âteşden beli bîm
Ṭotalum **kim** aña kılam nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 55*). [kim,]
117. Alup andan vuḥûşa virdi anı
Selîm aña didi **kim** iy ciġer-sûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 67*). [kim,]
118. Nedür kûtuñ çün âdemsin muḳarrer
Dedi **kim** iy Selîm-i bâ-selâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 71*). [kim,]
119. Ki olupdur iştiḥâsı kûtı anuñ
Ne yelden **kim** gele dilber nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 77*). [kim,]
120. Ya dilber cânibinden gerd-i rehdür
Bulardan da bu resme **kim** esîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 85*). [kim,]
121. Yimezsem ben ḥörendem var-durur çok
Bu resme **kim** bu ḥayvânlarla yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 95*). [kim,]
122. Şalâḥından ḥabîr oldu vü âġâḥ
Buyurdi ḥâcibe **kim** var anı tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 19*). [kim,]
123. Didi âġâḥ ol **kim** iy sipâhi
Bu resme otcugızlardur ta‘amum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 28*). [kim,]
124. Bilürsin **kim** degüldür iḥtiyârî
Ben isterven ki cân murġını çün yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 68*). [kim,]
125. Gel inşâf it ki ne tünd ejdeḥâdur
Zamâne **kim** anuñ yokdur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 7*). [kim,]
126. Virür târâca şâm-ı merg raḥtın
Felek **kim** bir tılsım-ı daġ-gerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 17*). [kim,]
127. Gözüñ aç **kim** ölürsin âḥir-i kâr
Gurûr u kibri dilden eylegil terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 60*). [kim,]
128. K‘ol dehri pür ider ġulġul-ile
Meger **kim** derd-i sevdâyı dil-ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 19*). [kim,]
129. Temâşâ-yı cihân gelmez aña ḥoş
Şu bülbül **kim** ḳafesde tuta mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 17*). [kim,]

130. Gelür zindân gözine bağ u gülşen
Gülîstân **kim** ola bî-yâr-ı meh-veş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 19). [kim,]
131. Bürâderden **kim** ol ola münâfık
Geçenler yüzüne karşı saña yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 50). [kim,]
132. İkisnün arasında hezâra
Ki bülbül **kim** gülistândür mâkâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 51). [kim,]
133. Bürüdetdeydi şol resm-ile **kim** yağ
Bir âteşhâne oldu dehr ğârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 18). [kim,]
134. Semen bergine oldu gevher-efşân
Didi **kim** benven ol miskîn ü bed-rûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 29). [kim,]
135. Varup anuñ figângâhına yitseñ
Ayıtsañ **kim** du‘âlar kıldı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 43). [kim,]
136. Ne deñlûdür vefâ vezninde sengi
Benüm vaşfumda şâyed **kim** sözinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 55). [kim,]
137. Gözine her kemerden bir mağâra
Dehân-ı ejdehadan **kim** şaçar nâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 67). [kim,]
138. Selâmet külbeseñ meksûr kılduñ
Cihânuñ Leylî **kim** meh-pâresidür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 111). [kim,]
139. Gidüpdür gönlinüñ zevk ü sürûrî
Diler **kim** göre bir lâhza yüzüñi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 117). [kim,]
140. Kim andadur senüñ miftâh-ı kârûñ
Çıkarup câmeyi pes ol nîgû-fâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 130). [kim,]
141. Ayıt **kim** söylesin bir kaç kelâmı
Yeter kan yaş akıtdı gözlerinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 202). [kim,]
142. Göricek n’ola hâlün fikr kıl var
Didi **kim** yok-durur el-hâk mecâlüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 225). [kim,]
143. Velî ‘ışkuñ yolında cüst ü tîzem
Seni **kim** bir nefes yâd itmeyem ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 27). [kim,]
144. Ciger ‘ışkuñ ğamından çâk u hûndur
Baña bir sâ‘at olsa **kim** olup mest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 83). [kim,]
145. Şahîh ol resme **kim** tutardı evvel
Bir âh idüp çağırdı döndi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 122). [kim,]
146. Du‘â eyle aña sîn rûhumı sen
Figân **kim** tâlî‘-i naḥsumdan iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 135). [kim,]
147. Baña da ol tarîkı eyle irşâd
Kâtuñdan gitmezem tâ **kim** diriyüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 75). [kim,]
148. Ki yok benden saña hem-demlük iy yâr
Taleb kılduñ beni şol resme **kim** genc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 37). [kim,]
149. Dirîğ itmek zülâli teşne-lebden
Ko **kim** idüp gice gündüz niyâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 7). [kim,]
150. Ki olur her belânuñ bir sürûrî
Dem olur **kim** ser-i maḥzûna yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 19). [kim,]
151. Kılarsın nâle vü zârî ferâmüş
Maḥabbetden bu şu‘le sende **kim** var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 27). [kim,]
152. Anuñ **kim** kendü de tutmaz dilini
İki yârûñ k’aralarında yok şerm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 32). [kim,]
153. Açınlardan yolını öğren evvel
Gerekdür rîsmân **kim** su vire çâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 13). [kim,]
154. Bunı zânn itme **kim** Mecnûn-ı nâlân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 1). [kim,]
155. Ğazeller nazm ider çün lû‘lû‘-yi ter
Bilür herkes anı **kim** bî-tefekkür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 13). [kim,]
156. Çıkardı berķ-i âhı âsumâne
Gözi **kim** yaş dökeydi yirüzine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 99). [kim,]
157. Ki hoş-hûlîk olupdur ḥatm bende
Eyü hûdan-durur **kim** bu ded ü dâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 21). [kim,]
158. Dikerven rişte-i nâlümle anı
Şol âdem **kim** sever kendü gözini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 35). [kim,]
159. Aña **kim** Ḥaķ vire âzâd-nâme
Şına bir keştinüñ çün-kim miyânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 46). [kim,]
160. Kanı **kim** olmayaydı bād-bânı
Gemim olmazdan evvel mevcden ğarķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 48). [kim,]
161. Ki bulam ğarķ-ı miḥnetden rehâyı
Dilerven **kim** tenümünden cân-ı bî-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 53). [kim,]

162. Çıka merdâne vü olmaya murdâr
Beni sen şanma **kim** dām-ı cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 55*). [kim,]
163. Aña geldüm ki kāmum ola dâne
Beden **kim** çâh-ı ka‘rıdur aña cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 57*). [kim,]
164. Yine düşürven ırır başuma taş
Kişi **kim** kurtıla bir ğamdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 67*). [kim,]
165. Özünü renci genci digerānuñ
‘Aceb genc idi **kim** bir mār-ı kattāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 19*). [kim,]
166. Didi **kim** derdümün nedür devāsı
Görüp kârûre vü nabız didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 20*). [kim,]
167. Şaķın **kim** vām-ı ħ‘āh-ı dehrdür şüm
Edā it cehd idüp var ise deynün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 72*). [kim,]
168. Degül yüz tūalum **kim** ola biñ sāl
Buşuda merg tūrmışdur mu‘allaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 98*). [kim,]
169. Arardı derd-i Mecnūnuñ devāsın
Bir iş kıldı **kim** idenler anı yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 35*). [kim,]
170. Giceden eyledi şem‘a şikāyet
Ki ne şebdür bu şeb **kim** intihāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 23*). [kim,]
171. Aña ‘arz itdi iĥfā‘yla ĥālī
Didi **kim** ĥadden aşdı intizārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 41*). [kim,]
172. Dilerven **kim** görem ol yār-ı cānı
Kişiye çün beķā yokdur cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 58*). [kim,]
173. Ne bir okur hezār efsün u destān
Bu dem **kim** bülbul-i bī-miśl sensin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 9*). [kim,]
174. Baña karşı söze gir **kim** gülem ben
Ne dir **kim** başlasan minber fiğāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 11*). [kim,]
175. Tenümde tūrmasun **kim** nā-sezādur
Nice olam cūdā sen māh-rūdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 28*). [kim,]
176. Şadefdür bu iki **kim** der-miyāndur
İki bir cins ĥarfüz şanki der hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 48*). [kim,]
177. Gerek anı hevā-yı nefşden dūr
Anuñ **kim** ‘ışķı ‘işmetden cūdādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 39*). [kim,]
178. K‘aña vire şeref hem-çün melek ‘ışķ
‘Acebdür **kim** ol iki ‘āşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 55*). [kim,]
179. Kim anı münfā‘il kıldı ğam-ı gül
Olup leymün-ı murg-ı fıstık-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 52*). [kim,]
180. K‘ider feryād içinde her taraf zāğ
Budaķ **kim** evvel idi berk taĥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 77*). [kim,]
181. Meger **kim** mūhre-i pūşt ol daĥı pīç
Pūr iken ğabğabı çāhında zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 46*). [kim,]
182. Şu resm-ile tūrur **kim** beyza-i mār
Şanasın buldı ol ruĥsār-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 74*). [kim,]
183. Didiler geldi bir ĥāzık tabībe
Umarlardı **kim** andan gide bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 83*). [kim,]
184. Meger **kim** bir nefes tábüt-ı ber-dār
Ucumdan olmayısar daĥı yir tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 16*). [kim,]
185. Meger **kim** maķbere ol daĥı nāçār
Çü ‘ömrüm ber gini ĥāke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 18*). [kim,]
186. Saña ben ĥākten olsun vaşıyyet
Ki şol dem **kim** idem teslīm cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 23*). [kim,]
187. Dem-i serdüñden ol káfür-efşān
Daĥı kanlu kefen şar **kim** şehidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 31*). [kim,]
188. Meh isteyü gele līkin göre ĥāk
Mezārum üzre bil **kim** ol budāla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 41*). [kim,]
189. Yolında neydüĝin ĥālüm beyān it
Ayıt **kim** Leyliyi kıldı ğamuñ ĥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 61*). [kim,]
190. Ne diyem **kim** ne resme virdi cānı
Cihān içre hemīn anuñ şümārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 68*). [kim,]
191. Tenidür zād-ı mār u tu‘me-i mūr
Mezārı sengi **kim** var bī-taĥarrük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 75*). [kim,]
192. Senün kūh-ı ğamuñdandur teberrük
Ser-i kabrinde tūran levĥ **kim** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 77*). [kim,]
193. Baña yollar gözettürme iriş cüst
Vişāle irelüm **kim** bunda olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 95*). [kim,]

194. Ser-â-ser gülğüle düşdi cihâna
Düzetdiler şu resme **kim** dimişdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 65*). [kim,]
195. Kırutdı naḥl-i gülzâr-ı ḥayâtın
Cihânuñ gerçi **kim** bâzarıdur germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 103*). [kim,]
196. Aradan taşra şalsañ yilidür raḥt
Bilürsin **kim** bu çarḥ-ı âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 115*). [kim,]
197. Sürürî miḥnet ü gülzârı nîrân
Ne deñlû ḥûb u zîbâ naḫşı **kim** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 127*). [kim,]
198. Ki çün ḥalk itdi Ḥaḫ bu âsiyâbı
Anuñ **kim** yeyni yükü var gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 175*). [kim,]
199. Getürdi her biri yük niçe anbâr
Şular **kim** kendülerden soñra geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 179*). [kim,]
200. Ta'accüp kıldı ḥâl-i tengin anuñ
Didi **kim** nedür iy mâder bu ḥâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 55*). [kim,]
201. Niçe mâr ile tolmışdur el-ân
Beñuñ **kim** dâne-i şevḳ-idi iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 39*). [kim,]
202. Niçe mûruñ dehânında ola âh
Lebûñ **kim** cânlara kût idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 41*). [kim,]
203. Ki geldüñ baña dirsın öldi dildâr
Baña **kim** böyleyüm giryân u dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 9*). [kim,]
204. Yaşı mevc urdı çün deryâ-yı 'ummân
Götürüp şöyle **kim** eşk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 3*). [kim,]
205. Şu resme **kim** bisât-ı pāk üzre
Kodı yüz cehd-ile mânend-i bâlişt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 12*). [kim,]
206. Kimesne hiç tütüp midur cihânı
Bu bir râh-ı 'ademdür **kim** gidenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 85*). [kim,]
207. Fenâyı yapma **kim** seyl ayağıdur
Bu yidi başlu ejderhâ-yı ḥûn-ḥ'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 92*). [kim,]
208. Ki virilmez bu paye degme 'âmme
Didi **kim** bu iki yâr-ı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 73*). [kim,]
209. Bu resmedür geçinişleri dâyim
O 'âlemde kişi **kim** yimeye ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 87*). [kim,]
210. Demidür **kim** temâm ola ḥikâyet
İşidenler dilerse **kim** bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 88*). [kim,]
211. Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn
Egerçi **kim** bu defter pür-ḥatâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 97*). [kim,]

kim: Her kim.

1. Gedâ-yı Hindden tâ mün'im-i Rûm
Degül cüdından anuñ **kimse** mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 138*). [kimse, -se]
2. Ḥuşuşan **kim** ne evzâ' olsa derḥâl
Vuḳû'ı üzre naẓm ider ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 21*). [kim,]

kim: "Bu sebeple, bundan dolayı" anlamında kullanılan bağlaç.

1. Nireden **kim** geçe ol şâhzâde
Olur 'âşıkları biñden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 13*). [kim,]
2. Senüñ ḥükmüñ-le bergin bâğda gül
Tağıtmış **kim** bisât idine bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 28*). [kim,]
3. Felek bir beyzedur **kim** ser-nigündür
İki şarulu k'anlar ay u gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 21*). [kim,]
4. Her etḫâl-i giyeh **kim** toğurur ḥâk
Çü dâye ebrden süd virür eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 29*). [kim,]
5. Gubâr-ı dergehüñde iledür bû
Kim andan rûḥ-ı qudsî ḥâşiyet cü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 96*). [kim,]
6. Bu bâğa bir şecer dikedüm bahârî
Kim oldı mîve-i cân berg ü bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 154*). [kim,]
7. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir dem
Delüp güşın kulu gibi komış nûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 42*). [kim,]

8. Didi k'olmuşsın iy ferzend-i-dil-teng
Hazer kıl **kim** esîr-i nakş-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 12*). [kim,]
9. Kıla döndürdi gerçi **kim** beni ğam
Dilemezven başından bir kılın kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 47*). [kim,]
10. Kime **kim** irse tîğ-i âb-gûnı
Depesinden çıkardı çok düttünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 95*). [kim,]
11. Kim anda muntazırdur saña dildâr
Ümid-i vaşl-ı yârıla ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 16*). [kim,]
12. Ki benden çokdan olmuşdur berî dil
Kim ölü ten ki bula bu makâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 37*). [kim,]
13. Ğarağ girdüğü dillerden çıkar 'ışk
Anuñ **kim** 'ışkı şıdķ-ıla düz olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 51*). [kim,]
14. Helâk eyledi teşnelik ağısı
Kızını **kim** bu resme gördi mader (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 9*). [kim,]
15. Zârürî beyze-veş oldı kefen-püş
Kefen **kim** şardılar ol nâzenîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 73*). [kim,]
16. Fiğân u nâle **kim** hâk oldı gülzâr
Mezârı üzre çün şem'-i şeb-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 100*). [kim,]

kim: "Hangi kişi" anlamında soru zamiri.

1. Dil 'aķla belâ tahtını çok gördüğü bu **kim**
Bir kişi ki Mecnûn ola sultânı beğenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [kim,]
2. Gül-güne yañağı gül-i ħandânı beğenmez
Dil 'aķla belâ tahtını çok gördüğü bu **kim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [kim,]
3. Almaya 'aynına bir çöpce cihân lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her **kim** ola bî-kâr-ı 'ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 6*). [kim,]
4. Âh **kim** senden beni dūr itdi devvâr el-fîrâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 1*). [kim,]
5. Bir gemidür güyyîâ 'ummân-ı şun'unda felek
Kim kalup girdâb-ı ħayret içre döner lâ-yezâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 10*). [kim,]
6. Anda **kim** deryâ-yı 'afvüñ mevc ura ĝarķ olur
Ķatresinde cümle 'âşiden gelen cürm ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 11*). [kim,]
7. Kibriyâ-yı zâtuña irişmez efhâm u 'uķûl
Kim şîfâtuñ anı setr itmege çekmişdür hicâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 16*). [kim,]
8. Kem nazar eyler aña **kim** lütfuñ iğmâz eyleye
Yâhu **kim** kaldurur anı itse ħahruñ pây-mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 27*). [kim,]
9. Kem nazar eyler aña **kim** lütfuñ iğmâz eyleye
Yâhu **kim** kaldurur anı itse ħahruñ pây-mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 28*). [kim,]
10. Pâye-i a'lâ bulur lütfuñ **kime** kılsa nazar
Kimi ħahr iderseñ olur menzil-i şaff-ı nî'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 25*). [kime, -e]
11. Pâye-i a'lâ bulur lütfuñ **kime** kılsa nazar
Kimî ħahr iderseñ olur menzil-i şaff-ı nî'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 26*). [kimi, -i]
12. Ħudâ **kim** bir-dürtür bî-mişl ü mânend
Kilîd-i maĥzen-i esrâr-ı taĥmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 5*). [kim,]
13. Kara vü ak cihânda her ne **kim** var
Ħudâdan geķse oña dirler perestâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85*). [kim,]
14. Şorarsañ **kimdür** ol ħâķân-ı devrân
Direm sultân Süleymân bin Selîm ħân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 29*). [kimdür, -dür]
15. Meger **kim** görünür bilinde berrâķ
Kuşatdurmuş anı ħayrile Ħallâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 51*). [kim,]
16. Ne kūha **kim** anuñ ħinki başar süm
İder ol yörenüñ aşlanların güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 89*). [kim,]
17. Kime irse tîğı bu şâh-ı zamânuñ
Ecel bağlar kaçacak yolın anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 71*). [kime, -e]
18. Ne **kim** isterse virmişdi Ħudâvend
Müyesser kılmamışidi lîķ ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 185*). [kim,]
19. Zebânı söylemez **kim** diye râzın
Güci yitmez ki 'arz ide niyâzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 317*). [kim,]
20. Kimüñ güşına irse nağme-i ķeng
Şafâsından olurdı vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 21*). [kimüñ, -üñ]
21. Gözi cādū saçı ta'vide döndi
Irakdan her **kim** iderse nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 53*). [kim,]

22. Degil vâkıf nedendür bu harâret
Kim itdi gönliniñ naqdini gâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 8*). [kim,]
23. Kim itdi gamzeñ uçlarını nem-nâk
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çalâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 121*). [kim,]
24. Kim urdı iy meh bu odı hirmenüñe
Kimün düdi irişdi revzenüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 123*). [kim,]
25. Bu süz u tef **kimün** dağından irdi
Ya bu hoş-bü **kimün** bağından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 9*). [kimün, -ün]
26. Bu süz u tef **kimün** dağından irdi
Ya bu hoş-bü **kimün** bağından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 10*). [kimün, -ün]
27. Kim urdı iy meh bu odı hirmenüñe
Kimün düdi irişdi revzenüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 124*). [kimün, -ün]
28. Yoğ ağahı ki kandedür makâmı
Ya **kimdür** ol nedür 'âlemde nâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 38*). [kimdür, -dür]
29. Görinmez dergehinde kimse hâzır
Meger **kim** bir niçe hem-râz u hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 74*). [kim,]
30. Meger **kim** oldı ol kattâl-ı güm-râh
Bularuñ hâlet-i 'ışkından ağâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 39*). [kim,]
31. İle **kim** mâyl ü râm ola bir kız
Siyeh-rülüğdan olmaz dūr hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 29*). [kim,]
32. Ne deñlü **kim** el irürmez güle kes
Leťâfetde vü rağbetde-durur pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 37*). [kim,]
33. Nedür 'aşıklık u ma'sûk **kimdür**
Benüm gönlüme uran ok **kimdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 7*). [kimdür, -dür]
34. Nedür 'aşıklık u ma'sûk **kimdür**
Benüm gönlüme uran ok **kimdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 8*). [kimdür, -dür]
35. Seni böyle ne gam mañzûn kıldı
Alup gönlüñi **kim** mecnûn kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 88*). [kim,]
36. Bu şahrâda saña dem-sâz **kimdür**
Bu hayretgâhda hem-râz **kimdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 67*). [kimdür, -dür]
37. Bu şahrâda saña dem-sâz **kimdür**
Bu hayretgâhda hem-râz **kimdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 68*). [kimdür, -dür]
38. Kimün sevdâsıyla olduñ bugün zâr
Ne derd itdi dilüñi böyle efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 85*). [kimün, -ün]
39. Kimün hicrinden irdi cânüña dağ
Kimün zülfi geçürdi boynüña bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 89*). [kimün, -ün]
40. Kimün hicrinden irdi cânüña dağ
Kimün zülfi geçürdi boynüña bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 90*). [kimün, -ün]
41. Bu sevdâdan ki bozulmuş mizâcuñ
Kimün kand-ı lebindendür 'ilâcuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 92*). [kimün, -ün]
42. Lebünden gam-ı mey acılığın hem
Kimün sîb-i zenañdânı kılar kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 94*). [kimün, -ün]
43. Kimün bağındadır mevcûd ol verd
Ki büyi birle zâyil ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 95*). [kimün, -ün]
44. Dönüp didi aña **kim** iy yegâne
Ki bükmiş bilüñi cevri zemâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 5*). [kim,]
45. Bu sözlerden başın kaldırdı Mecnûn
Bilimedi ki **kimdür** pîr-i mañzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 2*). [kimdür, -dür]
46. Giribânı zihinde nakş **kim** var
Şan aña dağ-ı hicrân idi her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 39*). [kim,]
47. Elâ iy derd ü gamdan 'aklı gîtmiş
Dilünde şol perî **kim** mesken itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 22*). [kim,]
48. Aña **kim** zañm urupdur mâr-ı gîsû
Füsünüyla selâmet bula mı o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 11*). [kim,]
49. Ne şâgar **kim** şunardı ol yegâne
Virürdi 'ömr-i bâkiden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 39*). [kim,]
50. Didi **kim** imdi iy kavm u kabîle
Gelünüz gidelüm sizünle bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 35*). [kim,]
51. Varalum isteyelüm ol nigârı
Naşib itmiş ola **kim** bile Bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 38*). [kim,]
52. Elünden **kim** yabâne düşse bir kâh
Şakın k'ayağüña batmaya nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 129*). [kim,]
53. Bilürsin **kim** hâlellü olsa gevher
Olur ehli katında h'âr u ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 29*). [kim,]

54. Yimez şol mârden **kim** ola pür-ķahr
Ümîd-i mûhresîyle ‘aķlı olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 41*). [kim,]
55. Ne hâcet **kim** dilerse bunda bir ķul
Olur elbetde Hâķ katında maķbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 51*). [kim,]
56. Şunuñla **kim** dahı olmışdı hândân
Gül-i ra’nâyı hâcl iderdî her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 17*). [kim,]
57. Şeh işitdi ola **kim** bir perî-zâd
Ėoyupdur Leylî eydürler aña ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 9*). [kim,]
58. Şular **kim** bî-hâberdür ‘ışķ işinden
Adın Mecnûn ķodılar cünbişinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 15*). [kim,]
59. Şu demde **kim** cevân idi vü Ėarrân
Şikâr idi buña şîrân-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 49*). [kim,]
60. Didi **kim** iy şehin-şâh-ı felek taķt
K’işigüñde bulur neşv [ü] nemâ baķt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 105*). [kim,]
61. Kimüñ iti-durur bu kelb-i bîmâr
K’ola bu resme teşrîfe sezâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 41*). [kimüñ, -üñ]
62. Yazılmış safhasına piç-der-piç
Şu sözler **kim** beğenmez ‘aķl anı hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 62*). [kim,]
63. Görinmez çeşm-i tîğa mihr-i merdüm
Meger **kim** eylemiş merdümliği Ėüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 44*). [kim,]
64. Siperler itmiş ebrûsını pür çîn
Ėılıca ya’ni **kim** izhâr ider kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 56*). [kim,]
65. Meger **kim** ķavmine Leylinüñ ol şeb
İrişmiş-idi bir leşķer müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 35*). [kim,]
66. ‘Adûv ceşşine bir vech-ile Ėirdi
Ki hâķ itdi vücûdın **kime** k’irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 4*). [kime, -e]
67. Buyurdi leşķerine her **kim** anı
Buluben sînesinden döke ķanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 37*). [kim,]
68. Ne ser **kim** kesdi anı tîğ-i bürrân
Şabâ Ėîsûların ķıldı perîşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 35*). [kim,]
69. Kime kim irse tîğ-i âb-Ėüm
Depesinden çıkardı çok düttüni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 95*). [kime, -e]
70. Kime ildürse süñüsü serini
Dürerdî bu cihândan defterini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 101*). [kime, -e]
71. Kimüñ başına ursa kîn-ile Ėürz
Tağıdırdı ger olsa kūh-ı Elbürz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 89*). [kimüñ, -üñ]
72. Ėodı rahm eyleyüp Ėeçmiş Ėünâhı
Didi **kim** Ėelsün ol mâh-ı dil-âsûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 25*). [kim,]
73. Kim alur kızuñı zor-ıla senden
Maķabbet-le k’olınmaz bir ķarâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 10*). [kim,]
74. Ėama’dan kendüsine ķıldı hem-mehd
Ėerek **kim** ‘ömrini Mecnûnuñ evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 15*). [kim,]
75. Revân cân maķv olur ol lezzet içün
Meger **kim** vaz’ kılan ol nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 7*). [kim,]
76. Ölince eylesün saña du’âyı
Bu Ėice **kim** anı araya çifti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 23*). [kim,]
77. Ne diye saña çün bulmaya çifti
Diye her **kim** seni ayırdı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 25*). [kim,]
78. Var ise i’tikâduñ enbiyâya
Eyt **kimdür** bu yanuñdaĖı bağlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 31*). [kimdür, -dür]
79. Kimüñ ķapusına varsa sürüdi
Añup sîmin-berin ĖöĖsini döğer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 78*). [kimüñ, -üñ]
80. Er almazam meğer **kim** ola Mecnûn
Ki rüz ü şeb Ėâmında cân-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 10*). [kim,]
81. Eyt **kim** ‘aybsuz ‘âlemde **kim** var
Cihân içre ķanı bir kime bî-‘ayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 40*). [kim,]
82. Ki pesdür bu cihândan baña yârum
Ėüher **kim** bula ‘âlemde Ėarîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 55*). [kim,]
83. Eyt kim ‘aybsuz ‘âlemde kim var
Cihân içre ķanı bir **kime** bî-‘ayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 41*). [kime, -e]
84. Kim ider ola bu rü’yâyı ta’bîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 54*). [kim,]

85. Kimesne bulmadı zenden vefâyı
Bir er **kim** 'avrata meyl ide cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 55*). [kim,]
86. Bilür 'âkı ki **kimdür** 'avrata yār
Vefâsızdur bilürsin 'avrata çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 38*). [kimdür, -dür]
87. Sen itdün güllerüñi zāga teslīm
Ciger kanı yirem ben nite **kimden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 33*). [kimden, -den]
88. Bilemedi vü çekildi kenāre
Şu **kim** kendüyi kılmışdur ferāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 67*). [kim,]
89. Özüñe yok yire virme firîbi
Bugün **kim** sañadur 'ömrün vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 97*). [kim,]
90. Seni isteyü geldüm bunda iy cān
Çü Mecnûn tanıdı kim **kimdür** ol zāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 73*). [kimdür, -dür]
91. Bilüp gayrı kaçan ide sözün güş
Didi **kimsin** bu arada n'idersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 69*). [kimsin, -sin]
92. Hüdā bilür işin **kime** ne minnet
Senün mergünde diriler döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 52*). [kime, -e]
93. Ki yokdur varacak yir iy mükerrerem
Cihānda **kim** görüpdür bir 'imāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 83*). [kim,]
94. Felek saķfına **kimdür** k'ire bile
Alup cānını kande kaçsun ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 80*). [kimdür, -dür]
95. Nazar kı l dehr olardan **kime** kaldı
Kamu gitdi 'aziz ü dīn-perestān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 60*). [kime, -e]
96. Ğamuñ tīmārını **kimden** şorayın
Oğulsuz yaşı gördün sen özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 50*). [kimden, -den]
97. 'Aceb feryāduma **kimden** ire dād
Mu'inüm yāverüm yārum sen idün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 58*). [kimden, -den]
98. Görelüm şimdi andan yeg **kimün** var
Yüri kabrine var eyle ziyāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 18*). [kimün, -ün]
99. Helāk olmağ-idi lā-büd cezāsı
Anı **kim** kendüsi kılarıdı da'vet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 77*). [kim,]
100. Ğarık-ı firķat ü giryān-ı 'ışķum
Saña **kim** olsa yüz biñ 'aşık-ı zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 27*). [kim,]
101. Saña **kimdür** ya şimdi mahrem-i rāz
Giceler kime bālišdür ayağūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 38*). [kimdür, -dür]
102. Saña kimdür ya şimdi mahrem-i rāz
Giceler **kime** bālišdür ayağūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 39*). [kime, -e]
103. Lebünden **kime** virürsin nevāle
Cihān bağınıñ iy kebk-i bedi'i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 42*). [kime, -e]
104. Kimün efgānın işidür kulağūñ
Elinden kimün içersin piyāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 40*). [kimün, -ün]
105. Kimün efgānın işidür kulağūñ
Elinden **kimün** içersin piyāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 41*). [kimün, -ün]
106. Kimün dānesinün olduñ muṭi'i
Büyün k'oldur nihāl-i gülşen-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 44*). [kimün, -ün]
107. Kimün bağında eyler şimdi cevelān
Siyeh çeşmün k'olupdur mest ü mahmūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 46*). [kimün, -ün]
108. Kimün bustānı āhūsıdur iy hūr
Lebün kimün şarāb-ı 'işretidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 48*). [kimün, -ün]
109. Kimün bustānı āhūsıdur iy hūr
Lebün **kimün** şarāb-ı 'işretidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 49*). [kimün, -ün]
110. Ğamuñ **kimün** kebāb-ı ḥasretidür
Ayağūnda ben itdüm yüzümü best (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 50*). [kimün, -ün]
111. Kimün urduñ kemergāhına sen dest
Senün derdün çekerven ben siyeh-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 52*). [kimün, -ün]
112. Kimün derdine olduñ sen giriftār
Kanı ol 'ahd ü kav l ü yārlıklar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 54*). [kimün, -ün]
113. Özinden yād kılan āşināyı
Kimünle dōşenürsin pister-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 37*). [kimünle, -ün, -le]
114. Esir ü mübtelā vü müstemendüm
Kimün derdiyle kılarısn şebi rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 45*). [kimün, -ün]
115. Kimün 'ışķıyla idersin āh-ı pür-süz
Eyā murğ-ı şikeste-per niçesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 46*). [kimün, -ün]
116. Zā'if u ḥaste vü ebter niçesin
Kimün menzilgehīdür āşiyānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 49*). [kimün, -ün]

117. Kimün güşına irişür figānuñ
Niçedür iy gül-i pür-dag hālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 50*). [kimün, -ün]
118. Nedür iy bülbül-i bî-bâg hālūñ
Dilünde **kimün** odından durur dūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 53*). [kimün, -ün]
119. Kimün hicriyle yaķar cānuñ od
Çi ger göñlüñde vardur inkisāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 54*). [kimün, -ün]
120. Benüm **kim** neyler aţlasdan çulı mür
Tenüm âteş-durur ol cāme birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 52*). [kim,]
121. Ki dönmişsin kâra zengîye abdāl
Selîmi çünki **kimdür** bildi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 37*). [kimdür, -dür]
122. Niçün kend'özünü virdün hārâbe
Enisün **kim-durur** bu kâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 25*). [kim-durur, --durur]
123. Havâşından su'al itdi bu hālî
Nedür bu şavma'a ya **kimdür** issi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 7*). [kimdür, -dür]
124. Özine güldüren her bir hasûdı
Şol âfet **kim** ğamından sen belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 5*). [kim,]
125. Zebânında **kimün** yâdın ider tîz
Didi yüz 'izzet-ile pîr k'iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 16*). [kimün, -ün]
126. Ben ortadan döşerdüm raĥt u büngâh
Vücûdumdan benüm **kimdür** haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 17*). [kimdür, -dür]
127. Maĥabbet kâhına şemsidi gūyâ
Derûndan **kim** çekeydi âh-ı pür-dūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 27*). [kim,]
128. Biri ĥışm-ile tutar biri yırtar
Bularuñ korĥusından şöyle **kim** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 59*). [kim,]
129. Kimün rûyîyladur ferĥunde-fālūñ
Senün raĥtuñ bu baĥr-i bî-kerândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 14*). [kimün, -ün]
130. Yüzi şuyını ĥâk eyler ĥacâlet
Gerek her **kim** tûtilsa 'ışķa cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 43*). [kim,]
131. Kim ider aña peyvend ile çäre
Ĥarâbe vara çünkim ĥâne-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 92*). [kim,]
132. K'olup âvâre idem terk-i vaţangâh
Bilerven **kim** geliser bu sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 37*). [kim,]
133. Nigîn-i mihr-bâniden-durur mühr
Bugün **kim** perde olmışdur aña ĥâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 83*). [kim,]
134. Yine göndürür anı eglemez ĥiç
Velî anlar **kim** ir geldi girân-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 177*). [kim,]
135. Ki yolın itmemişdür gül anuñ pîç
Kime mey virdi evvel nîm kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 109*). [kime, -e]
136. Dirîgâ **kim** yidi âĥir anı ĥâk
Dür-i dendānıñı ĥayfâ ki iy ĥür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 26*). [kim,]
137. Cihānda **kim-durur** bî-girye âdem
Giceler şubĥa-dek kılarıdı nâ-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 12*). [kim-durur, --durur]
138. Bular ol ravzada lâ-büd icâbet
Ne deñlü **kim** gele bîmâr u rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 79*). [kim,]
139. Bulışup reh-zene lâ-büd virür ser
Bu dām-ı türfe **kim** kurmuşdur eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 87*). [kim,]
140. Kim itse meyl aña dîvānedür o
Dilün kıl toĥru ĥavf itme belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 100*). [kim,]
141. Derinden taşra çıķmaz kimse anuñ ĥiç
Kime kalmış-durur bu dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 83*). [kime, -e]
142. Cihānda andan oldu âşikārâ
Meger **kim** geçdi bir gün ĥâtırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 15*). [kim,]
143. Gerekse cenneti terk it cihānı
Ezel **kim** gördi bunda ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 103*). [kim,]
144. Ki taĥt idinmedi âĥir taĥte bendi
Cihān evvel **kime** virmişdür efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 105*). [kime, -e]
145. K'anı ĥiç eylemedi tişe-i bād
Kime virdi zer ü sîmi çü nergis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 109*). [kime, -e]

146. Ki şoñra kılmamışdur anı bî-ser

Kimün bağında bitdi serv ü şimşād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 107*). [kimün, -ün]

kim: "Ki", bağlama edatı.

1. Ğam baña oldı muzâ'af guşsa tekrâr el-fırāk
Bād-ı ğām hâk itdi naqdüm gûlsitânın âh **kim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 7*). [kim,]
2. Hüsrevâ gördi meger **kim** kılıcuñ heybetini
Düşdi berķ-i felegûñ sîne-i süzânına teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 5*). [kim,]
3. Şu mîve **kim** ola pür âb ü lezzet
Bulur yıl âhîrîñde kâdr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 59*). [kim,]
4. 'Alî **kim** Aḥmedüñ dāmâdı idi
Enisi mahremi mu'tâdı idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 1*). [kim,]
5. Ḥasan **kim** nûr-ı çeşm-i Murtaẓâdur
Nihâl-i gûlsitân-ı Muştafâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 5*). [kim,]
6. Ne mülküñ fethine **kim** açsa râyet
Refîķ olur aña şem'-i hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 89*). [kim,]
7. Siper **kim** var kolda hem-çü mir'ât
'Adüya gösterür alınıñ kât kât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 63*). [kim,]
8. Şol âteş **kim** kılıcından virür tâb
Ten-i a'dâ ḥadidin eylesün âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 141*). [kim,]
9. Bu bîkr-i nazmı ben **kim** söyledüm pāk
Bu zibâ dürr ki deldüm çüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 149*). [kim,]
10. Tefekkür eyledüm bu rûzigârı
Diledüm **kim** koyam bir yâdigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 84*). [kim,]
11. Ne dürler **kim** şumar olmaz behâya
Degül şayeste-i gûş her gedâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 133*). [kim,]
12. Kişi **kim** kalmaya bir yâdigârı
Telefdür öldüğinden şoñra kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 189*). [kim,]
13. Anı bilmezdi **kim** mecnûn olısar
Uyup 'ışka hûnerden dün olısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 201*). [kim,]
14. Yaḥûd bir tıfl **kim** olmaya hoş hû
Yeg oldur **kim** anadan toğmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 217*). [kim,]
15. Yaḥûd bir tıfl **kim** olmaya hoş hû
Yeg oldur **kim** anadan toğmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 218*). [kim,]
16. Meger **kim** reh-güzerden bir gün ol şâh
Geçerken bir ḥarâbe gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 225*). [kim,]
17. Muḳarrar bildi **kim** ol pîr-i kâmil
Olur Ḥaḳdan ne **kim** isterse ḥâsıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 249*). [kim,]
18. Ḥazîne kapusın açup atası
Şu deñlü dökdi zer **kim** yok kıyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 304*). [kim,]
19. Anası diledi **kim** sünnet ide
İlinüñ uluların da'vet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 3*). [kim,]
20. Göñüller ḥirmenine urdı âteş
Nireden **kim** geçe ol şâhzâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 3*). [kim,]
21. Şalını gülşene gelmişdi 'ar'ar
Ḳabâ-yı sebzele **kim** vîre zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 28*). [kim,]
22. Depelerinde çifte şâḥ **kim** var
Belâ-yı câne düşmiş lâm elif-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 61*). [kim,]
23. Tefekkür kıldı **kim** yâ Rab bu ḥâlüm
Düşüm midür 'aceb yoḥsa ḥayâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 105*). [kim,]
24. Görür **kim** gitmiş elden ihtiyârı
Tükenmiş şabrı kalmamış karârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 111*). [kim,]
25. Daḥı şol kâḥ **kim** gördün füsündür
Şaḳın fitne çeḥine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 15*). [kim,]
26. O taşvîr-i muşanna' sîmyâdur
Beri kıl cānuñ andan **kim** belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 24*). [kim,]
27. Bilürsin **kim** vefâsuzdur zamâne
Ḳo efsûnı vü 'arż eyle fesâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 13*). [kim,]
28. Müjesi tiğına **kim** tâb virmiş
Ruḥunuñ âteşinden âb virmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 13*). [kim,]

29. Görür bir şekl **kim** rü'yâda anı
Görüp yakmışdı 'ışk odına cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 83). [kim,]
30. Hevesden diledi **kim** ol gazâle
Sebû-yı nâm u nengi taş çala (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 93). [kim,]
31. Kamer **kim** gice ola bedr ü tâbân
Tutulmaz gözden anuñ nûrî pinhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 45). [kim,]
32. Bu resme **kim** za'îf ü münkalibsin
Hayâl-i Leyliden mi muţtaribsin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 65). [kim,]
33. İştigil pendümi **kim** iy püser ben
Bilürsin hõd degülven saña düşmen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 87). [kim,]
34. Dû-'âlemden o **kim** taşra kurar taht
Kaçan pîrahên içinde düzer raht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 5). [kim,]
35. Ki dîrsin dil 'inânın zabt kıl var
Çekil **kim** pür belâdur turre-i yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 14). [kim,]
36. Ben andan hâşe-li'llâh **kim** çekilem
Bu yolda göreler ölünce yılam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 15). [kim,]
37. Buyurduñ **kim** bizüm kavm içre bî-had
Güzeller var kamer-hadd ü sehî-kad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 35). [kim,]
38. Baña pend eyleme **kim** bârum artar
Sen epsem didügünce zârum artar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 57). [kim,]
39. Yeñi içinde her bâzûsı **kim** var
Çeh içre şan kara urğandır iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 31). [kim,]
40. Gönülden dir idi **kim** bu nişâne
Elifler dâğlardur 'âşıkâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 61). [kim,]
41. Ne yârı var idi **kim** hâlin diyeydi
Ne bir hem-derdi **kim** kaydın yiyeydi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 85). [kim,]
42. Ne yârı var idi **kim** hâlin diyeydi
Ne bir hem-derdi **kim** kaydın yiyeydi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 86). [kim,]
43. Meger **kim** Kaysıla Leylî dahı hem
'Ulûm okurlar idi andan ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 13). [kim,]
44. Ne hoşdur **kim** iki yâr-ı muvâfık
Sevişüp birbirine ola 'âşık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 39). [kim,]
45. Anuñ gibi şeker zehrîne degmez
Şol ihsân gibi **kim** kahrına degmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 46). [kim,]
46. Ne lâle **kim** bitirmiş anda hâre
Şehîdân gönlegidür pâre pâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 43). [kim,]
47. Dili **kim** ârzü ideydi kütü
Çü nân yır idi târ-ı 'ankebûtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 65). [kim,]
48. Yaşından **kim** çü la'l olmuşdı rahşân
Meşelde küh-ı Necd oldu Bedaḥşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 69). [kim,]
49. Çü bu efsâneyi ol pîr işitdi
Şu deñlü ağladı **kim** 'aklı gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 28). [kim,]
50. Ki ol meh **kim** sañadur nûr-ı dîde
Alıvireyin iy tıfl-ı remîde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 133). [kim,]
51. Dilerven **kim** başumdan lâ-yezâli
Vücûduñ sâyesi olmaya hâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 23). [kim,]
52. Devâsuz bir marazdur baña bu derd
Ne lâzım **kim** dökeseñ âhen-i serd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 72). [kim,]
53. Ata **kim** tutmağa olmaya her bâr
Seg-i küyından özge dilbertüñ yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 73). [kim,]
54. Ne loḳma **kim** güzêr kılsa feminden
Şanurdı zehr anı Mecnûn ḡamından (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 57). [kim,]
55. Anuñ **kim** baḡtdan vardur naşîbi
Yazar ḡallile bu pend-i ḡarîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 5). [kim,]
56. Maraz **kim** ben ḡarîbüñdür naşîbi
Anı def' eylemez ḡikmet ṭabîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 13). [kim,]
57. Meger **kim** ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves virdi be-ḡâyet aña bir gün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 53). [kim,]
58. Koḡulardan **kim** oldur rûḡ-perver
Dimâḡ-ı cânları oldu mu'aṭṭar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 113). [kim,]
59. Şu ruh **kim** mişlidür 'âlemde ma'dûm
Temâşâsından itme bizi mahrûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 23). [kim,]

60. Biri biriyle oldılar mülakat
Meger **kim** ol dem-idi naḥs-i evkāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 50*). [kim,]
61. Söz açup didiler **kim** iy şehin-şâh
Ne işe geldüñ eyle bizi âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 77*). [kim,]
62. Didi **kim** iy emîr-i ḥüb-aḥlâk
Ki mişlûñ görmemişdür çeşm-i âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 3*). [kim,]
63. Ezel ‘âkıl idi divâne düşdi
Meger **kim** göñli bir fettâne düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 42*). [kim,]
64. Aña bu ne kadar **kim** pend ider idi
Yine ol bildügi yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 31*). [kim,]
65. Ta‘aşşuk ol-durur k’olmaya **kim** hiç
Ölünce andan ırılmaya kadem hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 3*). [kim,]
66. Kişi **kim** ‘ışkı yok ḥayvân gibidür
Egerçi şüretâ insân gibidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 5*). [kim,]
67. Görür **kim** bir şikeste-hâl ü rencür
Gülünce-i düşmen olmuş döstdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 39*). [kim,]
68. O ḥüb eş‘aruñ uş birisi budur
İşit **kim** güşüñi zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 70*). [kim,]
69. Çü bildi ḥālîni Mecnûnuñ ol ḥân
Didi **kim** boynuma farz olsun el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 32*). [kim,]
70. Görür bir sözde **kim** yârın ide yâd
Dil-i gam-gîni olur ḥurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 65*). [kim,]
71. Egerçi **kim** yücedür himmet-i şâh
Velî ben rû-siyâhuñ baḥt-ı kûtâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 117*). [kim,]
72. Risâlet mührî ḥaḥkî **kim** Muḥammed
Ṭutar zahr-ı şerîfinde muḥalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 139*). [kim,]
73. Anuñ bu nüktesin k’işitdi Nevfel
Diledi **kim** yine cenge ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 44*). [kim,]
74. Didi **kim** bi-mededlikden ben evvel
Neberdi eyledüm şulḥa mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 47*). [kim,]
75. Çün itdi ceng kılmagı muḥarrer
Pes emr eyledi **kim** cem‘ ola leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 60*). [kim,]
76. Kılan eski emekdârını mahrûm
Dilerdün **kim** olam rûsvâyı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 75*). [kim,]
77. Kim anuñ ‘aksidür gökde kevâkib
Şanasın çeşme-i nûr idi ol ḥavz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 30*). [kim,]
78. Karınuñ ayağına düşdi fi‘l-hâl
Didi **kim** gel bu zencîr ü tînâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 49*). [kim,]
79. Çağırur **kim** kanı gülzâr-ı âzer
Şudan biryânlığa gelmişdi mâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 10*). [kim,]
80. Didi **kim** râziyem bu kavle iy cân
Kolumda var-durur bir la‘l-i berrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 46*). [kim,]
81. Diledi **kim** ide sürmeyle müşğîn
Çün itdi sürmedâna mîlî meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 22*). [kim,]
82. Degül râzî meger **kim** ola Mecnûn
Ki eydür almazam ‘âlemde bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 54*). [kim,]
83. Ururam ḥancere işit sözümi
Ne deñlü **kim** tazarru‘ kıldı dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 95*). [kim,]
84. Peşimân oldı virdüğine âvâz
Taḥammül eyledi bir lâḥza **kim** tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 3*). [kim,]
85. Şu deñlü kıldı **kim** yok ḥadd ü gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 60*). [kim,]
86. Dürüş **kim** düzesin ‘âlemde bir kâr
Ecel çün deprede yârın ‘inâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 98*). [kim,]
87. Diler **kim** ide taklîd-ile insân
Sen âdem oğlu iken ehl-i tevḥîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 114*). [kim,]
88. Atası düşdi ğamdan ızırâba
Didi Mecnûn aña **kim** yimegil ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 59*). [kim,]
89. Esen kal **kim** beni görmezsin artuḥ
Esen kal sen ki ben raḥtım götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 20*). [kim,]
90. Bu resme görmemişdüm ḥwân-ı ciger-ḥwâr
Derûnde **kim** degildüm ḥalka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 109*). [kim,]
91. Zamâne lertzeye bıraḥkı tebden
Beli tâ **kim** şadef gibi bükildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 121*). [kim,]

92. Kilāba ta'ma olam diyü nāgāh
Tefekkürdeydi **kim** bir çäre ide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 19). [kim,]
93. Hevâ âşüftesi ya'nî ki Mecnûn
Çün işitdi haber **kim** ol cefākār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 27). [kim,]
94. Pes evşâf-ı gâraẓda sürdi hâme
Ki bu ğam-nâme benden **kim** helāküm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 21). [kim,]
95. Ki bu gencîneden tâlib-durur dūr
Şarâbı la'lümün **kim** lāle-gündür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 119). [kim,]
96. Hārām olmışdur aña mîve-i bāğ
Nihālî bağımıñ **kim** pür yimişdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 133). [kim,]
97. Rikāba çekdi ħink-i rüzgārı
Diledi **kim** cihān mülkini yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 3). [kim,]
98. Cihānı bûy-ı demden cennet eyle
Bugün **kim** nev-bahār-ı 'ālem-ārā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 7). [kim,]
99. Gülistāna ki üstinden geçe āb
Şükûfe naĥlden **kim** gösterür ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 51). [kim,]
100. Şu resme **kim** yaşından la'l olur seng
Çemen bezminde bir ħübile her kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 76). [kim,]
101. Gözüme görünür hîzem ü âteş
Çemenlerde biten her lāle **kim** var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 21). [kim,]
102. Kadeĥdür lāle pür ħün-ile tā leb
Anuñ **kim** ola maķşûdı ruĥ-ı yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 37). [kim,]
103. Ki 'āşık fitne kıya meşrebende
Ola bir ĥarf **kim** 'ayb u ĥatır-nāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 195). [kim,]
104. Didi Mecnûn aña **kim** iy birāder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 1). [kim,]
105. Şu şeydālar gibiydi **kim** var el-ān
Degüldi bî-namāz u rûze vü nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 2). [kim,]
106. Aña kıldı ğulām-ı ĥalka-der-güş
Varurak şöyle oldı **kim** ded ü dām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 29). [kim,]
107. Anā da oldılar Mecnûn gibi rām
Ne deñlü şî'r **kim** Mecnûn-ı ma'düm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 31). [kim,]
108. Kılı çāk ide anda olan idrāk
Degül mi ĥayf **kim** kendüzin ol merd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 45). [kim,]
109. Oñur anuñ işi **kim** şabr-ile işler
İñende eyleme kârûnda ta'cıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 28). [kim,]
110. Kılar feryād ğamdan yane yane
Fırāk-ı dōstdan **kim** nāle urur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 111). [kim,]
111. Bulışup göstere yüz Zeyde geh ğāh
Bu pervāneye tā **kim** ol ruĥı şem' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 13). [kim,]
112. Baña qarşu söze gir **kim** ğülem ben
Ne dir **kim** başlasan minber figāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 10). [kim,]
113. Konuĝından irer şerm aña vāfir
Bilürsen sen anı **kim** kār-ı duĥter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 43). [kim,]
114. Dilerseñ **kim** görine rûy-ı dilber
Belā-yı 'ışķa şabr it niçe sâ'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 64). [kim,]
115. Tükendi ĥalmadı şabr u mecālüm
Gel otur yanuma **kim** iy vefādār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 5). [kim,]
116. Gice gündüz döner bî-āb çālāk
Bu resme **kim** görüpdür āsiyābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 161). [kim,]
117. Öginür niçesinüñ unı tekrār
Degül mi 'adl **kim** her şaĥsa ol üstād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187). [kim,]
118. Neden irdi saña böyle melālet
Didi şormayasın **kim** baĥtum öldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 57). [kim,]
119. Şadef gibi **kim** andan dūr gevher
Yile vermiş ğülü vü ĥārı ĥalmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 44). [kim,]
120. Şu resme **kim** müzeyyen ĥulleden ĥūr
Tutarlar ellerinde cām-ı bāde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 50). [kim,]
121. Dönüp ol pirden kıldı sü'ālî
Ki bu serv-i revānlar **kim** tutar cām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 69). [kim,]
122. Rehā-baĥş-ı belā-yı ĥöd-perestî
Teb-i ğam gerçi **kim** derd ü belādur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 83). [kim,]
123. Demidür **kim** temām ola ĥikāyet
İşidenler dilerse **kim** bu nâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 89). [kim,]

kim kim: *Kimi...kimi. // Belgisizlik anlamında kullanılan ikileme.*

1. Şol ev kim kabır eydürler aña kim
Münevver idivirsün şem'-i İslâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 147*). [kim kim,]

kime: *Bazılarına, belgisiz zamir.*

1. Kime virmiş cemâl ü hüs ü behcet
Kime virmiş kemâl ü 'ilm ü hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 91*). [kime,]
2. Kime virmiş cemâl ü hüs ü behcet
Kime virmiş kemâl ü 'ilm ü hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 92*). [kime,]

kimesne: *Kimse, belgisiz zamir.*

1. Dürişüp şun'ına idrâk irişmez
Kimesne anuñ işine girişmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 4*). [kimesne,]
2. Kimesnenüñ yüzine bakma zinhâr
Meh-i 'id ise de fi'l-meşel iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 57*). [kimesnenüñ, -nüñ]
3. Kimesneyle temâşâ 'azmin itme
Mey alup mestden bustâna gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 53*). [kimesneyle, -yle]
4. Şavurma gayretüm kâhını bâda
Kimesne kızımıñ bilmezdi adın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 71*). [kimesne,]
5. Kimesne bulmadı zenden vefâyı
Bir er kim 'avrata meyl ide cândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 54*). [kimesne,]
6. Bilürlerdi vü iderlerdi 'izzet
Kimesne varımazdı ir eger gıc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 79*). [kimesne,]
7. Kimesne artuğın itmemişem nüş
Delinmemiş durur dürr-i yetimüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 122*). [kimesne,]
8. Hâkikat belki senden gayre hündür
Kimesnenüñ sözün kılmamışam güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 121*). [kimesnenüñ, -nüñ]
9. Velî hatm idi anda gâyet-i 'ışk
Kimesne 'ışkdan bulmaz murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 17*). [kimesne,]
10. Kimesneye vefâ kılmaz bu zen hiç
Zemîn-i şüreden bitmez semen hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 121*). [kimesneye, -ye]
11. Kimesneye emân virmeyüben hiç
Nihâl-i 'ömr-i lâmin itdiler pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 115*). [kimesneye, -ye]
12. Kimesnem yokdur ol meftûndan özge
Degülven derd-i hâherden ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 48*). [kimesnem, -m]
13. Kimesnem kalmamışdur az eger çok
Görürsin muntazırdur çıkmağa cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 142*). [kimesnem, -m]
14. Murâdınca olvir iy yegâne
Kimesneñ olmaduğına yime gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 169*). [kimesneñ, -ñ]
15. Kimesne men' idebilmezdi anı
Perî-ruḥ bu bahâne birle hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 120*). [kimesne,]
16. Ki yokdur hem-nefeslerden **kimesnem**
Ecelden cânumuñ varken emânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 56*). [kimesnem, -m]
17. Kimesne bulmaz 'özr ü bahâne
Ümîd oldur ki yine gidevüz pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 48*). [kimesne,]
18. Kimesne hiç tutup mıdur cihânı
Bu bir rāh-ı 'ademdür kim gidenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 84*). [kimesne,]

kimi: *Bazıları, belgisiz zamir.*

1. Kimini bay kılmış kimini yoksül
Kimi merdud olmuş kimisi maḡbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 82*). [kimi,]

2. Kimiñüñ atlas-ı zibā libāsı
Kimi bulmaz libāsiçün pelāsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 86). [kimi,]
3. Kimi toprağı tutsa ider altun
Kimi avcına zer alsa olur hün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 89). [kimi,]
4. Kimi toprağı tutsa ider altun
Kimi avcına zer alsa olur hün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 90). [kimi,]
5. ‘İbâdetden **kimi** mağhûr olupdur
Şekâvetden **kimi** mağfûr olupdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 99). [kimi,]
6. ‘İbâdetden **kimi** mağhûr olupdur
Şekâvetden **kimi** mağfûr olupdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 100). [kimi,]
7. Kimi meyhânenen irdi Hudâya
Kimiñüñ tã‘atı vardı hebâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 101). [kimi,]
8. Kimi gülşende sürer ‘ıyş u ‘işret
Kimi külhânde tartar derd ü miñnet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 105). [kimi,]
9. Kimi gülşende sürer ‘ıyş u ‘işret
Kimi külhânde tartar derd ü miñnet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 106). [kimi,]
10. Kimini bay kılmış kimini yoksül
Kimi merdûd olmuş kimisi mağbûl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 81). [kimini, -ni]
11. Kimini bay kılmış **kimini** yoksül
Kimi merdûd olmuş kimisi mağbûl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 81). [kimini, -ni]
12. Kimiñüñ mâlî deryâ gibi mevvâc
Kimiñi eylemiş bir pula muhtâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 84). [kimiñi, -ni]
13. Kimini pâdişâh-ı dehr kılmış
Kimini yire çalup kahr kılmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 87). [kimini, -ni]
14. Kimini pâdişâh-ı dehr kılmış
Kimini yire çalup kahr kılmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 88). [kimini, -ni]
15. Kimin ‘âkil **kimini** kâmil itmiş
Kimin ebleh **kimini** câhil itmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 103). [kimini, -ni]
16. Kimin ‘âkil **kimini** kâmil itmiş
Kimin ebleh **kimini** câhil itmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 104). [kimini, -ni]
17. Kimiñi haste vü rencûr kılmış
Kimiñi râhat ü mesrûr kılmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 107). [kimiñi, -ni]
18. Kimiñi haste vü rencûr kılmış
Kimiñi râhat ü mesrûr kılmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 108). [kimiñi, -ni]
19. Kimiñüñ mâlî deryâ gibi mevvâc
Kimiñi eylemiş bir pula muhtâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 83). [kimiñüñ, -n, -üñ]
20. Kimiñüñ atlas-ı zibā libāsı
Kimi bulmaz libāsiçün pelāsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 85). [kimiñüñ, -n, -üñ]
21. Kiminüñ işi dâyim zühd ü tã‘at
Kimiñüñ cürm ü ‘ısyân u şekâvet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 97). [kiminüñ, -n, -üñ]
22. Kiminüñ işi dâyim zühd ü tã‘at
Kimiñüñ cürm ü ‘ısyân u şekâvet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 98). [kimiñüñ, -n, -üñ]
23. Kimi meyhânenen irdi Hudâya
Kimiñüñ tã‘atı vardı hebâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 102). [kimiñüñ, -n, -üñ]
24. Tağıldı kûha vü şahrâya nâ-kâm
Yine Necde revân oldu **kimisi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 3). [kimisi, -si]
25. Muvâfıqlık idüp öldi **kimisi**
Çü ref’ itdi tılsımın devr-i eyyâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 4). [kimisi, -si]
26. Kimini bay kılmış kimini yoksül
Kimi merdûd olmuş **kimisi** mağbûl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 82). [kimisi,]
27. Kimin Leylî gibi mevzûn kılmış
Kimin Mecnûn-veş meftûn kılmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 93). [kimin,]
28. Kimin Leylî gibi mevzûn kılmış
Kimin Mecnûn-veş meftûn kılmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 94). [kimin,]
29. Kimin manzûr u kimin nâzır itmiş
Kimin mü’mîn kimini kâfir itmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 95). [kimin,]
30. Kimin manzûr u **kimin** nâzır itmiş
Kimin mü’mîn kimini kâfir itmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 95). [kimin,]
31. Kimin manzûr u kimin nâzır itmiş
Kimin mü’mîn kimini kâfir itmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 96). [kimin,]
32. Kimin ‘âkil kimini kâmil itmiş
Kimin ebleh kimini câhil itmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 103). [kimin,]
33. Kimin ‘âkil kimini kâmil itmiş
Kimin ebleh kimini câhil itmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 104). [kimin,]
34. Kimin manzûr u kimin nâzır itmiş
Kimin mü’mîn **kimini** kâfir itmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 96). [kimini,]

kimi kimi: Belgisizlik anlamında kullanılan ikileme.

1. Götürmüşdi hamâyıl her kişi pür
Kimi şemşir ü kimi zaḥm-ı şemşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 58*). [kimi kimi,]

kimi kimi: Kimi...kimi.

1. Kimi kavmi kimi sırdaşı anuñ
Degüldi hiç birisi nâşi anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 21*). [kimi kimi,]
2. Kimi ağlar kimi olurdu ḥandân
Gülenler dehr işinden gâfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 70*). [kimi kimi,]

kimi kimi kimi: Kimi ... kimi ... kimi ... bağlamında kullanılan belgisiz ikileme.

1. Havâlisinde bî-ḥadd hücreler var
Kimi eyvân kimi kaşr u kimi dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 44*). [kimi kimi kimi,]

kimse: Herhangi bir kişi, belgisiz zamir.

1. Nedür bilmez anuñ **kimse** zâmîri
Ne nesnedür cihândan dil-pezîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 319*). [kimse,]
2. Yoğ anda mest olup ceyb itmeden çäk
‘Asesden muhtesibden **kimseye** bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 28*). [kimseye, -ye]
3. Görinmez dergehinde **kimse** hâzır
Meger kim bir niçe hem-râz u hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 73*). [kimse,]
4. Mizâc-ı âsumândan ıssılık dūr
Güneş göstermez oldu **kimseye** nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 82*). [kimseye, -(y)e]
5. Çi ger Nevfel-durur mîr-i mu‘azzam
Degülüz biz de iñen **kimseden** kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 34*). [kimseden, -den]
6. İki **kimse** karâbetinden anuñ
Didiler şâha hâlâtından anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 17*). [kimse,]
7. Boğazın eylemez bir **kimsenüñ** ter
O şahrâda meger kim âb-ı ḥancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 73*). [kimsenüñ, -nüñ]
8. Bilem tâ **kimse** kalmışdur şoñumda
Beni devr-i felek çün kıla fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 132*). [kimse,]
9. Ki dil şerḥ idemez biñde birinde
Şehûñ bir **kimseye** incinse cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 7*). [kimseye, -(y)e]
10. Kimüñdür göricek bildi anı Mecnûn
Urup bir na‘ra dökdi dîdeden ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 27*). [kimüñdür, -dür]
11. K‘anı düşmen görüp olmaya ḥandân
Degildür **kimseye** bâkî zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 167*). [kimseye, -(y)e]
12. Ne yâr ol **kimseye** ne kimse aña yâr
Çığırur ağlayup k‘iy dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 48*). [kimseye, -(y)e]
13. Gönül virme bu dehr-i bi-gebâta
Cihânda **kimseye** olmasun niyâzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 67*). [kimseye, -(y)e]
14. Ki ‘arz itmeyesin **kimseye** hâlî
Sarây-ı zevküñ ol dem olur âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 70*). [kimseye, -(y)e]
15. İrağ a‘dâ yolından niçe ferseng
Diler k‘özine bir **kimse** vire râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 7*). [kimse,]
16. Yaman şanmayı gör kimseye zinhâr
İdinme **kimse** incitmegi pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 113*). [kimse,]
17. Yaman şanmayı gör **kimseye** zinhâr
İdinme kimse incitmegi pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 112*). [kimseye, -(y)e]
18. K‘eri fevt olduğından soñra ḥâtûn
İki yıl **kimseye** göstermeyüp yüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 117*). [kimseye, -y, -e]
19. Benüm sevgümde bir **kimse** ‘azâya
İre çün kabrüm üzre ol teni çäk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 38*). [kimse,]

20. Meger bir kûze-i köhne sifâlîn
Ne var **kimse** ki gel diye tabîbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 17). [kimse,]

kimse: Hiç kimse, belgisiz zamir.

1. Cem' olsa bir araya cevâhir gerân-ı dehr
Kimse gubâr-ı maqdeîne koymaz kıyem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 20). [kimse,]
2. Ne ilter 'aql anuñ taqdîrine râh
Ne olur kudretinden **kimse** âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 46). [kimse,]
3. Dil ü cân şöyle cüş itdi ferahdan
Ki **kimse** eyle mest olmaz kadehden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 160). [kimse,]
4. Kılardı nâlesin pinhânî ol mâh
Ki **kimse** olmaya hâlınden âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 96). [kimse,]
5. Anuñ gibi cihânda 'ışk işinde
Degüldi **kimse** kâyim cünbişinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 14). [kimse,]
6. Meger bu sırrı kılmışdı ferâmüş
Ki **kimse** idemez mâhî derâgüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 48). [kimse,]
7. Cihân ger toptolu olursa Nevfel
Degil sen **kimse** irürmez aña el (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 46). [kimse,]
8. Hâcâletden kamu h'wâr u helâkuz
Bilürsin **kimse** çün tutmaz cihânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 19). [kimse,]
9. K'o seglerden bula **kimse** emânî
Didi itlere virürdüm nevâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 90). [kimse,]
10. Yimesün nañl-i 'ömrinden dañı bir
Degüldür **kimse** 'ışkuñda vefâ-bîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 85). [kimse,]
11. Meges basmış degüldür engübünüm
Bu genci kılmamışdur **kimse** târâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 125). [kimse,]
12. Degüldür **kimse** bu 'âlemde kâyim
Kaçan bir tohm ekse çarh-ı pür-kañr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 10). [kimse,]
13. Degüldür **kimsenüñ** hiç âşinâsı
Şınıkdur rûzgârûñ 'ahdi dâyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 8). [kimsenüñ, -n, -üñ]
14. Ne yâr ol kimseye ne **kimse** aña yâr
Çığırur ağlayup k'iy dehr-i fânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 48). [kimse,]
15. Yenâbî'-i bihişte döndi her cü
Güler gül **kimse** işitmez şadâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 31). [kimse,]
16. Başamaz **kimse** pâyum yirine pây
Tağupdur bî-garañ bu vahşî-yi çend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 10). [kimse,]
17. Sen idinmişsin ammâ derdi mañlûb
Felekden gerçi **kimse** bulmadı dâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 13). [kimse,]
18. Ayaksuz **kimse** iletmez başa râh
Selâmile muhaşşal anda Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 14). [kimse,]
19. Ki **kimse** bulmaz idi geçmege yol
Şulardan k'ol arada yigreşürdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 32). [kimse,]
20. Bu kufļuñ fethine olmadı tedbîr
İrürmez **kimse** çarhuñ işine rây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 137). [kimse,]
21. Ol üftâde başı altına bir hışt
Degül **kimse** aña hem-râz-ı bâlîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 15). [kimse,]
22. Derinden taşra çıkmaz **kimse** anuñ hiç
Kime kalmış-durur bu dehr-i fânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 82). [kimse,]
23. Ki **kimse** bilmesün nedür saña nâm
Olup minnet yükinden gerden âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 44). [kimse,]

kîn: Düşmanlık.

1. Yoğidi hiç nazîri dîn içinde
Bahâdîrlardan idi **kîn** içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 6). [kîn,]
2. İki dilli kılıcı k'eyleye **kîn**
Alur andan cevâbın düşmen-i dîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 5). [kîn,]

3. Reg-i tenden ki deşte atılır kan
Olur **kîn** çarhına kavı-ı kuzah şan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 50*). [*kîn,]*
4. Siperler itmiş ebrûsını pür çîn
Kılıca ya'nî kim izhâr ider **kîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 56*). [*kîn,]*
5. Kimûn başına ursa **kîn-ile** gürz
Tağıdurdı ger olsa kûh-ı Elbüroz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 89*). [*kîn-ile, -ile]*
6. İrişdi hışmıla çün şîr-i garrân
Üküş **kîn** ü gâzabla bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 95*). [*kîn,]*

kîne: Kin, garaz. Kalpte beslenen düşmanlık.

1. Üküşdür meblâğum çokdur hazînem
Çatıdur ma'reke vaktinde **kînem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 120*). [*kînem, -m]*
2. Benüm-çün var senûn sîneñde **kîne**
Lebûn iller murâdında şekerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 122*). [*kîne,]*

kîne göster: Öfkelenmek.

1. Ebed göstermediler kîne bunlar
Ayağına sürüben yüzlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 50*). [*kîne göster, -me, -di, -ler]*

kın: Kılıç kını.

1. Hem ejderhâ-yı tığ-i zehr-perver
Kını gârından ihrac eyledi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 40*). [*kını,]*

k'îniletdi: İnletmek.

1. K'îniletdi anuñ efgânı çarhı
Yaşından şol kadar akıtdı kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 22*). [*k'îniletdi,]*

k'ir: Değmek, ulaşmak.

1. Muqarrer bildi her şâhib-ferâset
K'iriser 'ışkdan aña felâket (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 340*). [*k'iriser, -iser]*
2. Bulınur merhem aña yok-durur bâk
Velî aña **k'ire** âdem dehâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 95*). [*k'ire, -e]*
3. K'ire kıza hâlel size hacâlet
Gözetdüm gerçi bende gayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 40*). [*k'ire, -e]*
4. Yıl irirürdi geh geh çeşmine toz
Cenâb-ı mülk-i dilberden **k'ire** bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 17*). [*k'ire, -e]*
5. K'irişmez bir birine çün leb-i gür
Görinür dişlerinden kırm-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 12*). [*k'irişmez, -iş, -mez]*
6. Bulımadı vücûdından nişânı
Aradı çok **k'ire** bulup murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 33*). [*k'ire, -e]*
7. Felek sağına kimdür **k'ire** bile
Alup cânını kânde kaçsun âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 80*). [*k'ire, -e]*
8. Sağın **k'irmeye** bād-ı gâmdan âfet
Nesim-i şubhla irsâl eyle büyuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 150*). [*k'irmeye, -meye]*
9. K'ire âşüfteklik olur hâkâret
Çü sensin kişver-i 'aql içre bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 58*). [*k'ire, -e]*
10. Gelüp bir seyl anı virdi hârâbe
Aña şol zelzele **k'irmişdi** evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 55*). [*k'irmişdi, -miş, -di]*

11. K'irişmez gerdene şad 'id ü nevrüz
Gözin açup du'adan soñra ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 8*). [*k'irişmez, -iş, -mez*]

k'ir eger gîç: *Er ya da geç.*

1. Bulınur bir gam aña dañı nâçâr
Cihânda 'akıl oldur **k'ir eger gîç** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 69*). [*k'ir eger gîç,]*

k'ir: *Değmek, ulaşmak.*

1. Olurdi çeşmi rüşen hâtırı şad
Yahûd **k'ireydi** bir bû ol yañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 19*). [*k'ireydi, -ydi]*
2. K'ire cânına rahmuñdan beşâret
Siyâh itsün gögi soñunda âhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 20*). [*k'ire,]*
3. Meger günlerde bir gün **k'irdi** nevrüz
Mübârek rüz idi çün 'id-i pîrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 21*). [*k'irdi,]*
4. Kaçan **k'irdi** üçe ğarrayla yaşı
Halâyık anda çâbüük oldı başı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 1*). [*k'irdi,]*
5. Anuñ **k'irdi** lebe derd ile cânı
İder âyîne-veş sîh imtiñhâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 37*). [*k'irdi,]*
6. 'Adüv ceyşine bir vech-ile girdi
Ki hâk itdi vücûdın kime **k'irdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 4*). [*k'irdi,]*
7. Revân oldı yeñinden nâgehâñ hûn
Bu hâlet **k'irdi** Mecnûn-ı harâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 57*). [*k'irdi,]*
8. Ne lâyıkdur saña bu bî-nevâlık
Berü gel **k'irdi** vaqt-i kâm-rânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 23*). [*k'irdi,]*
9. Çıkar âhuñ şadâsı âsumâna
Bugün **k'irdi** zamân-ı vaşl u peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 13*). [*k'irdi,]*
10. K'irişdi intihâya bu hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 116*). [*k'irişdi,]*
11. Tama'dan tâlib oldı gönli anuñ
K'irişe vaşlına ol meh-likânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 46*). [*k'irişe,]*
12. Ki tâ ta'cîl ile vire revânı
K'irişe yârına bir lâhza evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 33*). [*k'irişe,]*

kirişme: *Naz, işve, kaş ve gözle yapılan işâret.*

1. Kirişmeyle aralık yirde sâkî
İder bezm ehline 'arz anda şâkî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 31*). [*kirişmeyle, -y, -le]*

kırk: *Kırk sayı sıfatı.*

1. Bu resme **kırk** gün ol mîr-i eşref
İli in'âmıla kıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 31*). [*kırk,]*

kirm-i bisvâr: *Pek fazla kurt, turtıl.*

1. K'irişmez bir birine çün leb-i gür
Görinür dişlerinden **kirm-i bisvâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 13*). [*kirm-i bisvâr,]*

kirpäs: *Bez.*

1. Elinde var idi bir tîğ-i elmäs
Ki hâra zahmınuñ öñünde **kirpäs** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 100*). [*kirpäs,]*

k'irse: Girmek II vermek.

1. Dem-i 'İsā ḥaḳıyçün **k'irse** fermān
Virürdi mürde-yi pejmürdeye cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 81*). [*k'irse,]*

k'irür: Ki ulaşır.

1. Teninde anuñ hū şöyleydi leṭāfet
K'irürdi pîreḥen tārından āfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 68*). [*k'irürdi, -di]*
2. K'irür ol ḥastenüñ feryādına dād
Uyup ilüñ sözine bende nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 16*). [*k'irür,]*
3. Didi **k'irür** bunı ol yāra fi'l-ḥāl
Pes alup nāmeyi peyk-i sebük-ḥız (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 4*). [*k'irür,]*
4. K'irürürdi aña peygām-ı yārı
Arada kāsıd olmışdı pür ümmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 100*). [*k'irürürdi, -ürdi]*

kış: Kış mevsimi.

1. Tūmandan görk virür kūha enbūh
Ki çekmez **kış** şovuklığından endūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 66*). [*kış,]*
2. Kış zulmet kıılır gülşen bahārı
Şebi tārık ider rüşen nehārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 71*). [*kış, -ı]*
3. Tutup deşt ü beyābānlarda ḥargāh
Kış irince olurlardı anda her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 32*). [*kış,]*

k'ış: İş, güç, uğraş.

1. K'ışinden münfa'ıl düşdi bu dildār
Eline aldı pes bir ḥāme-i ḥūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 46*). [*k'ışinden, -in, -den]*
2. K'ışümden olmayam şermende ya'nî
Bilürven ol daḥı 'aşık-durur pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 198*). [*k'ışümden, -üm, -den]*
3. K'ışidür dāyim anuñ 'adl-ile dād
Ki her bir ādemînüñ nevbet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 164*). [*k'ışidür, -i, -dür]*

kişi: İnsan, kimse, şahıs.

1. Dil 'aḳla belā taḥtını çok gördügi bu kim
Bir **kişi** ki Mecnûn ola sultānı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [*kişi,]*
2. Bir **kişi** ki Mecnûn ola sultānı begenmez
Hicrinde sirışküm şu kadar aḳdı ki Ḥamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [*kişi,]*
3. Anuñ-çün her **kişi** kim çekmeye renc
Yire geçsün vücūdi ger ola genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 129*). [*kişi,]*
4. Kişi kim ḳalmaya bir yādigārı
Telefdür öldüğinden soñra kārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 189*). [*kişi,]*
5. Oğul ḥoşdur **kişiye** ger ḥalefdür
Çün ola nā-ḥalef sa'yı telefdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 213*). [*kişiye, -ye]*
6. Ruḥı şubḥ-i münîr ü nāmı Leylî
Kişiler itdi Mecnûn 'ışkı ḥaylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 40*). [*kişiler, -ler]*
7. Kişinüñ zaḥmeti olsa nihānî
Teni za'fı virür andan nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 49*). [*kişinüñ, -nüñ]*
8. İştüm ben fülān **kişiden** anı
Ki 'ışkuñ ḥaste ḳılmış bir cüvāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 13*). [*kişiden, -den]*
9. Niçe k'ıçe şarābı **kişi** pinhān
Ḳoḥusundan mu'ayyendür ne dermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 23*). [*kişi,]*

10. Gözüme âşinâ görindün iy pîr
Ne **kişisin** ne ildensin haber vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 8). [kişisin, -sin]
11. Kişi k'anda yüridi güşşadan dest
Ne mey ol la'lden olurdi sermest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 37). [kişi,]
12. Degüldür lik bunun gibi iş sehl
Kişi ferzendine kıymak olur cehl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 40). [kişi,]
13. Nedür şekk ile nüş-i zehr kılmak
Kişi kendin el içün kahr kılmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 44). [kişi,]
14. Bu 'âlemde degüldi ol **kişi** er
K'anı pîşe tutmazdı mu'karrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 9). [kişi,]
15. Kişi kim 'ışkı yok hayvân gibidür
Egerçi şüretâ insân gibidür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 5). [kişi,]
16. Çeker her **kişi** ceng içre cezâyı
Ol okur şulh içün dâym du'âyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 5). [kişi,]
17. 'Adûsına urur her **kişi** tîğî
Çalar ol sineden ta'bl-ı dirîğî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 7). [kişi,]
18. Didi çün **kişinüñ** haşmı ola yâr
Ne işler arada tîğ-i cefâ-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 35). [kişinüñ, -n, -ün]
19. Dönüp pes her **kişi** geldi mekâna
Şeb irse nitekim murğ-ı âşiyâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 25). [kişi,]
20. Bu resme eyleyüp her **kişi** teşnî'
İlün ta'nı nigâra virdi taşdı' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 13). [kişi,]
21. Taleb-kâr idi gence buldı renci
Ki renc-ile bulur her **kişi** genci (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 60). [kişi,]
22. Götürmişdi hamâyil her **kişi** pür
Kimi şemşîr ü kimi za'hm-ı şemşîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 57). [kişi,]
23. Kişinüñ şişe-i nâmin sır el-hâk
Dü-'âlemde iresün çün murâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 68). [kişinüñ, -n, -ün]
24. İşide her **kişi** k'uşlandı Mecnûn
Kemâlün bulduğından sonra iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 44). [kişi,]
25. Baña her **kişi** ta'n eyler nihânî
Ki Mecnûn içün ol mâha idüp cehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 12). [kişi,]
26. Pes âvâzından anı bildi dilber
Didi **kişi** eliyle eylemek hayr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 11). [kişi,]
27. Velî kendü işiçündür mu'ayyen
Çeker her **kişi** bunlardan cefâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 53). [kişi,]
28. Olar gidüp da'hi kalmazdı bunlar
Cihân bâzîgerin ütmez **kişi** hîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 65). [kişi,]
29. Ne kim iderse anı bulısar pes
Kişi bir kûha dise bir kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 75). [kişi,]
30. Bu hûn-h'âr itlere virürdi anı
Kişi k'olaydı şehden bi-emân ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 9). [kişi,]
31. Ki bu girdâbdan bulduñ halâşı
Kabûl itmez **kişinüñ** 'aklı anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 89). [kişinüñ, -n, -ün]
32. İrişür cânına renc-i zamâne
Kişi ki olmaya nefsinüñ esîri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 105). [kişi,]
33. Ki 'üryanlık **kişiye** 'ayb olur key
Didi Mecnûn kabâdandur tenüm dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 50). [kişiye, -y, -e]
34. Şehir kor cânuña yüz dürlü dağı
İrerse bir **kişinüñ** şubha bahtın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 15). [kişinüñ, -n, -ün]
35. San okur Sidrede Cibrîl tesbîh
Yürür her **kişi** bu dil-keş hevâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 73). [kişi,]
36. İniler tağda Mecnûn-ı şâdık
Elinde her **kişinüñ** câm-ı la'lîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 85). [kişinüñ, -n, -ün]
37. Yağar anı şeherden tâb-ı hürşid
Kişi bir şayda ura deşde tîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 29). [kişi,]
38. Senün işünde 'aklum oldı hayrân
Kişi k'ola bu resme dürre hakkâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 43). [kişi,]
39. Yine düşürven irür başuma taş
Kişi kim kurtıla bir gâmdan iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 67). [kişi,]
40. K'emîndür her ha'atardan bu vilâyet
Bulısar itdüğini her **kişi** pes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 75). [kişi,]

41. Ol iki murğdan kork iy birâder
Kişiye ‘ömr ola biñ yıl ya bir dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 95). [kişiye, -ye]
42. K’idesin her **kişiye** lutf-ı in’âm
Eyülik zâyi’ olmaz Hâk katında (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 40). [kişiye, -(y)e]
43. Şakın fevt itme anı fırsatında
Kalan nedür diriseñ ger **kişiye** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 43). [kişiye, -ye]
44. Ne fi’l itse o kâlar her **kişiye**
Gönildi rahtı çün İbn-i Selâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 44). [kişiye, -ye]
45. Kişiye böyle bi-rüz olmasun şeb
Çü lutfuñ bi-nihâyetdür ilâhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 46). [kişiye, -y, -e]
46. Dilerven kim görem ol yâr-ı cânı
Kişiye çün beka yokdur cihânda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 59). [kişiye, -ye]
47. Gözinden güç-durur olmak **kişi** dūr
Eger var-ise ben bendeñde yüz cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 32). [kişi,]
48. Bir iken mihri yârına yüz olur
Kişide pâklık birle gerek ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 53). [kişide, -de]
49. Ağırılık gayr-ı seng-i kabrden sen
Kişi min-ba’d benden çekmeye bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 15). [kişi,]
50. Karadur toprağı vü âbı tîre
Miyândan **kişi** key çıkar kenâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 119). [kişi,]
51. Kamudur bi-sebât u zîst ü murdâr
Kişi k’olmaya gönülünde küdüret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 129). [kişi,]
52. Gidüp gayrılar aldı yirlerin hem
Kişi bu vartadan kurtılmaz aşlâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 133). [kişi,]
53. Başamazdı **kişi** ol yöreye pây
‘Acebdür vahşiden böyle kerâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 82). [kişi,]
54. Bu resmedür geçinişleri dâyim
O ‘âlemde **kişi** kim yimeye ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 87). [kişi,]
55. Gehî Leylîñüñ âşarın okurdu
Görüp her **kişi** andan bu vefâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 11). [kişi,]
56. İdindi cây şest-i şehriyârı
Kişiye ‘ışkdur miftâh-ı hestî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 81). [kişiye, -ye]

k’işig: Eşik, huzur, ön.

1. Didi kim iy şehin-şâh-ı felek taht
K’işigünde bulur neşv [ü] nemâ baht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 106). [k’işigünde, -iñ, -de]

kişilik: İnsanlık.

1. Neseb ululığına olma mağrūr
K’o resme iş **kişilikden** olur dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 104). [kişilikden, -den]

k’ısr: Isırmak.

1. İte yidürse yegdür iy mükerrerem
K’ısrısa âdemi kelb-i hañar-nāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 93). [k’ısrısa, -sa]

k’işit: Ki işittim.

1. K’işidem senden eş’âr-ı ğaribi
Bi-ğamdillâh ki rûzı kıldı Rezzāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 58). [k’işidem, -em]

k’işit: K’işitse.

1. Kopar bāğ-ı sūhānde bir nevāyı
K'ışitse āferīn ide Nevāyī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 124*). [*k'ışitse, -se*]
2. Anuñ bu nüktesin **k'ışitdi** Nevfel
Diledi kim yine cenge ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 43*). [*k'ışitdi, -di*]
3. Şu resme na'ra urdı kūs-ı bî-bāk
K'ışidenlerüñ oldı zehresi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 16*). [*k'ışidenlerüñ, -en, -ler, -üñ*]
4. K'ışidenler bizüm-çün diye bî-‘ār
Var ol şūrīde-ḥālî kıl ferāmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 4*). [*k'ışidenler, -en, -ler*]
5. K'ışide sözlerümi gūşuñ el-ān
Vücüdüm mülkine ger pādīşāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 48*). [*k'ışide, -e*]

kismet: Nasip.

1. Recāyī ḳo diril öz gencüñile
Olup rāzī Ḥudānuñ **ḳismetine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 77*). [*ḳismetine, -ine*]

kisrā: Eski İran hükümdarları için kullanılan unvan.

1. Görinür zāhirā zencir-i ‘adli
Ḳılıcı cevherinden hem-çü **Kisrā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 52*). [*kisrā,]*

kışsa: Hikaye, mesele.

1. Uran bu **ḳışsanuñ** aşlına bünyād
Şu resme eyledi efsāneyi yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 1*). [*ḳışsanuñ, -nuñ*]
2. Virüp bu **ḳışşadan** pes peyk-i ‘ārīf
Ser-ā-ser eyledi Mecnûnı vāḳıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 89*). [*ḳışşadan, -dan*]
3. Ki ḳurtıldı ḡamām-ı varṭadan māh
Ṭuyıldı her vilāyetde bu **ḳışsa** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 21*). [*ḳışsa,]*
4. Şu resme eyledi bu **ḳışşayı** fāş
Ki ol şahrā bisāt u kūh bālīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 2*). [*ḳışşayı, -yı*]
5. Ḳodı segligi terk itdi kilābı
Benüm bu **ḳışşadan** maḳşūdum el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 107*). [*ḳışşadan, -dan*]
6. Tamām ol **ḳışşaya** eyledi bāver
Ḥabibi ḥaṭṭını ol merd-i maḳbūl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 48*). [*ḳışşaya, -ya*]
7. Du‘āsın aldı ol şāh-ı nigū-fāl
Benüm bu **ḳışşadan** maḳşūdum iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 43*). [*ḳışşadan, -dan*]
8. Mizācı nazm u eṣ‘āra heves-nāk
Çü Mecnûn **ḳışşası** oldı ‘āleme fāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 15*). [*ḳışşası,]*
9. Çemende nev-cevānlar gibi sāde
İdüp öz **ḳışşalarını** mükerrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 53*). [*ḳışşalarını, -lar, -ın*]
10. Olan bu **ḳışsanuñ** aşlına rāvī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 1*). [*ḳışsanuñ, -nuñ*]

kışsa-i derd ü firāk: Dert ve ayrılık hikayesi.

1. Ol okur ḳışsa-i derd ü firākı
Dehāna almadın bāde ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 62*). [*ḳışsa-i derd ü firāk, -ı*]

kışsa-i şüm: Uğursuz hikaye.

1. Nesīm-i ‘ışḳdan bildiler āḫir
Her iḳlīme gidüp bu **ḳışsa-i şüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 13*). [*ḳışsa-i şüm,]*

k'iste: *Ki ister.*

1. Anuñ yanına varımazdı bir dem
Ne şahsı **k'istemez** anuñ rızası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 75*). [*k'istemez, -mez*]

kişt-zâr-ı rûz-ı mahşer: *Mahşer gününün tarlası.*

1. Çün ire **kişt-zâr-ı rûz-ı mahşer**
Gamı birle götürem hâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 55*). [*kişt-zâr-ı rûz-ı mahşer,]*

kisve: *Elbise, kıyafet.*

1. Başında **kisve** vü bilinde hancer
Cihânda bir firişte var mıdır hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 106*). [*kisve,]*

kişver: *Memleket, ülke.*

1. Melâhat göklerine mâh idi ol
'Adâlet **kişverine** şah idi ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 8*). [*kişverine, -i, -(n)e*]
2. Felek bir güşesidür **kişverinüñ**
Cihân efgendesidür leşkerinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 37*). [*kişverinüñ, -i, -nün*]
3. Sikender **kişverinüñ** kām-kārı
Süleymân hazretinüñ yadigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 37*). [*kişverinüñ, -i, -nün*]
4. Naşibidür bu gül bir bî-naşibün
Bu **kişver** yiridür bir tâcdârün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 77*). [*kişver,]*
5. Vücüdüm **kişveri** zir ü zeberdür
Cihân içinde ger çokdur figendeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 20*). [*kişveri, -i*]
6. Kara zülfinden itd'anı 'abâ-püş
Vişâli **kişverine** eyledi hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 77*). [*kişverine, -i, -n, -e*]
7. Ferâğât **kişverinde** kām-kār ol
Çeküp nefsin segin zencir-i şabra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 50*). [*kişverinde, -i, -n, -de*]

kişver: *Memleket, ülke II gönül ülkesi.*

1. Çü mevc-i 'ışk anuñ çıkdı serine
'Âlem dikdi delilik **kişverine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 4*). [*kişverine, -in, -e*]

kişver-güşâ: *Memleket açıcı.*

1. Hem İskender gibi **kişver-güşâdur**
Çü Hızır azmışlara hem reh-nümâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 71*). [*kişver-güşâdur, -dur*]

kişver-i 'akl: *Akal ülkesi.*

1. K'ire aşüftelik olur haķâret
Çü sensin **kişver-i 'akl** içre bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 59*). [*kişver-i 'akl,]*

kişver-i ervâh: *Canlar ülkesi.*

1. Mıhrüñ şeh oldı kişver-i ervāha yā Ḥabīb
Dikdi kulüb ‘ālemine nūrdan ‘ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 25*). [*kişver-i ervāh, -a*]

kişver-i ‘ışk: *Aşk diyarı, aşk ülkesi.*

1. Okudı şoñra ‘özü ü āferini
Didi iy kişver-i ‘ışkuñ emiri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 99*). [*kişver-i ‘ışk, -uñ*]

kişver-i şa‘ir: *Şairler ülkesi.*

1. Kalem çek defter-i sâhirlige sen
‘Alem dik kişver-i şa‘irlige sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 118*). [*kişver-i şa‘ir, -li, -ge*]

kişver-i yünân: *Yunan şehirleri.*

1. Kişver-i Yünāna bünyād uralıdan rûzgār
Böyle bir hân ile olmadı müşerref lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 11*). [*kişver-i yünân, -a*]

k’it: *Kİ etmek, eylemek.*

1. Vākıf olmadı hevāsına şehā rif‘atünñ
Ne kadar **k’itdise** pervāz bu şehbāz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 10*). [*k’itdise, -di, -se*]
2. İki biñ yidek atı vardı tāzī
K’iderdi her biri berķ-ile bāzī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 176*). [*k’iderdi, -er, -di*]
3. Ne sūd **k’iderdi** şirîn lâ‘line şarf
Vefādan resm olurdu bir niçe harf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 297*). [*k’iderdi, -er, -di*]
4. İşüñ şoñını her **k’itmez** tefekkür
Gelür öñine yüz şerm ü tehayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 11*). [*k’itmez, -mez*]
5. Şu resme itdi anı ‘ışk-ı dil-ārām
K’idemez oldı hiç bir yirde ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 22*). [*k’idemez, -emez*]
6. Şu la‘li **k’itmedi** hākkāk ebter
Maḥaldur k’ola hem peyvend-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 29*). [*k’itmedi, -medi*]
7. Ne deñlü **k’itdi** cehd ü sa‘y ol pīr
İşine oğlınıñ bulmadı tedbīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 27*). [*k’itdi, -di*]
8. Mizācınca üküş söz söyledi germ
Şu deñlü **k’itdi** anı mūm-veş nerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 64*). [*k’itdi, -di*]
9. Dilerdüm sizden ol perī nişānı
K’ideydüm şādumān bu nev cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 46*). [*k’ideydüm, -e, -ydüm*]
10. Ağulu cāmı virdi şāha **k’it** nüş
Alup sehv-ile şeh nüş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 22*). [*k’it,*]
11. Kātupdur içine āb-ı ḥayātı
Anuñ-çundur **k’iden** bu şerbeti nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 9*). [*k’iden, -en*]
12. Bu resme okudı şayyāda efsün
Didi sayyād **k’iderdüm** ḥimāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 45*). [*k’iderdüm, -er, -düm*]
13. Yaķar āhum odı perr-i şabāyı
Ne yıl **k’itmez** beni bñyūndan āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 85*). [*k’itmez, -mez*]
14. K’idemez tozların fehmi şabā kesb
Daḥı biñ bende rūmī vü ḥatāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 56*). [*k’idemez, -emez*]
15. Düşünde seyr kıldı bu fütūhı
K’idinmiş cāyuña bir turfe bağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 27*). [*k’idinmiş, -in, -miş*]

16. Senûn-çün ya'ni zâhir oldı pasum
Şol ucdan **k'itmiş-idüm** saña 'işyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 91*). [*k'itmiş-idüm, -miş, -idüm*]
17. Budur kim kal'asıdur cânûn ihsân
Görün Mecnûnı **k'itdüginden** in'âm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 109*). [*k'itdüginden, -dügün, -den*]
18. K'idüpdür firkatûn cân ceybini çāk
Görünürsin gözüme her zamân sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 138*). [*k'idüpdür, -üp, -dür*]
19. Bu şuhfe üzre kılmış halka bâfi
Bu haţ **k'itmiş** hayâlât anı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 13*). [*k'itmiş, -miş*]
20. Ki bu virmiş aña kılk-i feşâhat
İçinde nokta **k'itmiş** cem' bu faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 39*). [*k'itmiş, -miş*]
21. Yaşuñdan ğarķ-ı baħr-ı hûn olmak
Niçe yıldır **k'idersin** âh u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 7*). [*k'idersin, -er, -sin*]
22. Ki râhat bulasın açıla 'aynûñ
Düriş **k'itmeye** seni münfa'il vâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 75*). [*k'itmeye, -me, -ye*]

kitâb: Yazılmış ve basılmış eser. || İlim irfan.

1. Ya kopardı mezra'undan bir giyâhuñ
Kitâbuñdan ya bir harf oldı râci' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 45*). [*kitâbuñdan, -u, -n, -dan*]

kitâb: Amel defteri.

1. Pürdür a'mâlüm **kitâbı** cürm ü 'işyân u haţā
Anuñçündür işüm her dem fiğân ü ibtihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31*). [*kitâbı, -ı*]

kitâbet: Yazı yazma, kâtiplik.

1. Kitâbet âletin bilinde hâzır
Devât u hâme vü kâğıd ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 52*). [*kitâbet,*]

kitâb-ı 'ışk: Aşk kitabı.

1. Luğat şormakda birbirine yârân
Kitâb-ı 'ışk okur bunlar firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 24*). [*kitâb-ı 'ışk,*]

kitâb-ı müstetâb: Hoş bulunan kitap.

1. Çün açdum ol kitâb-ı müstetâbı
Ezel satırında gördüm bu hitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 99*). [*kitâb-ı müstetâb, -ı*]

kıtâl: Kavga, harp.

1. Dürüşüp herkes itmekde **kıtâli**
Barışdurmakda Mecnûnûñ hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 3*). [*kıtâli, -i*]
2. Ğiriv ü zelzele âfâķı tütüdi
Kıtâl âteş-gedesi ķatı tütüdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 14*). [*kıtâl,*]

kıtâl it: Birini öldürmeye, yok etmeye azmetmek/yönelmek.

1. Şoñ ucı virmemişler t̃alib olmış
K̃ıtāl itmiş ‘adūsı ğalib olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 10*). [*k̃ıtāl it, -miş*]

k̃ıtāl-ı ‘ışk: *Aşk katili.*

1. K̃ıtāl-ı ‘ışkda olmış kemân-g̃ir
Ki qaddin qavs düzmiş nâlesin t̃ir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 65*). [*k̃ıtāl-ı ‘ışk, -da*]

kitâp: 2. *Herhangi bir konuda yazılmış eser.*

1. Çü ma‘lûm oldı baña bu ‘ibâret
Kitâbı düzmege buldum işâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 104*). [*kitâbı, -ı*]

kıvan: *Sevinmek, haz duymak, heveslenmek.*

1. Hep istikbâle çıkdılar **kıvanu**
Varup buluşdılar İbn-i Selâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 46*). [*kıvanu,*]

kıy: *İçî sızlamadan öldürmek, canına kastetmek.*

1. Degüldür lîk bunuñ gibi iş sehl
Kişi ferzendine **kıymak** olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 40*). [*kıymak, -mak*]

k’iy: *Ki ey.*

1. Didi **k’iy** kâmeti serv-i ser-efrâz
Ruḥı verd-i nihâl-i gülşen-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 119*). [*k’iy,*]
2. Didi **k’iy** zâtı dürci gevherümün
Münevver rûyı burcı aḥterümün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 1*). [*k’iy,*]
3. İre gönölünî hoş t̃ut **k’iy** yegâne
Yakında t̃ir-i makşûduñ nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 33*). [*k’iy,*]
4. Murâdı bu k’ideler adını yâd
Dir ol kızlara **k’iy** yârân-ı hem-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 40*). [*k’iy,*]
5. Didi **k’iy** şîr-şekl ü ejdehâ-fer
Devâ-yı derd-mendânsın ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 35*). [*k’iy,*]
6. İdüp şem‘a hıttâb ol merd-i bî-kâr
Didi **k’iy** sult̃e hem-çün men-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 50*). [*k’iy,*]
7. Didi **k’iy** reh-nümâyı ‘ışk-bâzân
Çerâğ-ı çeşm-i cân-ı ten-güdâzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 37*). [*k’iy,*]
8. Didi **k’iy** halka-i kaşr-ı siyeh-püş
İşigünde benem bir halka-der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 5*). [*k’iy,*]
9. Didi sult̃âna **k’iy** mîr-i kavî cehd
Bizümle böyle mi itmişdünüz ‘ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 11*). [*k’iy,*]
10. Bir âdem sordı andan **k’iy** civân merd
Hû sensin bâ‘ış-i heycâ vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 31*). [*k’iy,*]
11. K’ölince kılavuz saña du‘âyı
Hem ol şükrâneye **k’iy** şâh-ı mergûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 13*). [*k’iy,*]
12. Şeh öñinde kodı yüz yire çün hâk
Didi kan ağlayup **k’iy** şâh-ı a‘zâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 29*). [*k’iy,*]
13. Görüp şayyâd anı oldı diger-gün
Didi şayyâda **k’iy** mu‘tâd u dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 25*). [*k’iy,*]
14. Dil uzatdı aña çün tîg-i pür-hûn
Didi **k’iy** zâlim it gibi zebûn-g̃ir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 15*). [*k’iy,*]
15. Hürûşa geldi cânı ‘andelibi
Hıttâb idüp didi **k’iy** murg-ı hāmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 53*). [*k’iy,*]

16. Elini tıtdı Mecnûn bâğbânûñ
Eytıdı kim degül mi hayf k'iy pır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 27). [k'iy,]
17. Tütünden çarhı kılmış âsumânı
Didi k'iy devr-i gerdündan habersüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 17). [k'iy,]
18. Çeküp itdi yaqasın päre päre
Didi ol 'avrata k'iy zâl-i kıttâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 7). [k'iy,]
19. Hevâ-yı 'ışkıdan uşanmayısar
Didi derd-ile k'iy ferzend-i dil-gır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 5). [k'iy,]
20. K'ider âhûsı içün âh u feryâd
Didi derd-ile k'iy hayrân u mehcûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 7). [k'iy,]
21. Didi aşhâbına k'iy ehl-i dīvân
Günâhı neydi ol dünkı cevânûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 60). [k'iy,]
22. Göre düşdı gözi bir âşinâyı
Çağırıp yanına anı didi k'iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 37). [k'iy,]
23. Meger k'iy seng-i dil âhen-cigersin
Güzellik vaktine mağrûr olub sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 30). [k'iy,]
24. Fûrûzân oldı hem-çün tâb-ı âzer
Didi k'iy hâk-ı pâyı başuma tâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 53). [k'iy,]
25. Ne yâr ol kimseye ne kimse aña yâr
Çığırur ağlayup k'iy dehr-i fânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 49). [k'iy,]
26. Kâmusı ceybin itdi päre päre
Didiler k'iy şikeste-hâtır u zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 15). [k'iy,]
27. Akıdup gözlerinden her biri kan
Didiler k'iy harâb olan vücûdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 3). [k'iy,]
28. Zebânında kimûñ yâdın ider tîz
Didi yüz 'izzet-ile pır k'iy mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 17). [k'iy,]
29. Qarâr itdi velîkin yok qarârı
Buyurdı pır k'iy merd-i güşâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 183). [k'iy,]
30. Didi öz düşmenine k'iy birâder
Başına gelmesün dirseñ yaman kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 110). [k'iy,]
31. Nedür aduñ ne ildensin müsâfir
Didi k'iy kaşdum okına nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 51). [k'iy,]
32. Ki ne hâletdesin derdümle her şeb
Didi Zeyd aña k'iy cân u cihânûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 19). [k'iy,]
33. Fedâ-yı derd-i 'ışkuñ olsun iy hân
Hudâ göstermesün k'iy serv-i dil-cû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 35). [k'iy,]
34. Ana bâbâ elindedür muqarrer
Bu dünyâda 'acebdür k'iy nigû-ğwâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 45). [k'iy,]
35. Diline geleni söyledi bî-bâk
Didi k'iy yâve-gû bu niçe sözdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 5). [k'iy,]

kıvâm: Ayağa kalkma, ayakta durma.

1. Çeküben saflar itdiler kıyâmı
Resûle virdiler cümle selâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 113). [kıyâmı, -ı]

kıvâma gel: Canlanmak, ayağa kalkmak.

1. Ziyâfet çün-kim irişdi tamâma
Ekâbir yir yirin geldi kıyâma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 76). [kıyâma gel, -di]

kıvâma gel: 1.Ayağa kalkmak. 2.Boy göstermek. 3.Görünmek.

1. Çü degdi bu haber İbn-i Selâma
Şafâdan kâşide geldi kıyâma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 78). [kıyâma gel, -di]

kıvâmet: Öteki dünyada bütün ölümlerin kalkıp dirilmesi.

1. Egerçi ümmetüñdür cümle ‘âsî
 Kıyâmetde şefî‘ ol vir hâlâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 128*). [*kıyâmetde, -de*]
2. Tâ **kıyâmet** günlerine kaldı didâr el-fırâk
Bir yaña cevri-i zamâne bir yaña derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 4*). [*kıyâmet,]*
3. Olur hezâr şükr ki muhtâc-ı mücrimân
Hıwân-ı şefâ‘atunla **kıyâmetde** muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 52*). [*kıyâmetde, -de*]
4. Kıyâmet vartalarından hâlâş it
Kemâl-ı ‘ilm ü tâ‘at birle hâş it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 15*). [*kıyâmet,]*
5. Kıyâmetde ridâsıdır anuñ pes
Hicâl-i cism-i ‘uryânân-ı bî-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 11*). [*kıyâmetde, -de*]
6. Dem urdı şanki İsrâfîl şûra
 Kıyâmet günleri geldi zühûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 20*). [*kıyâmet,]*
7. Ki senden kesmezem hergiz recâmı
 Kıyâmetde beni rûsvây ider od (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 99*). [*kıyâmetde, -de*]
8. Kıyâmet günlerine kaldı didâr
Siyâh ol dilerüm iy rûz-ı hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 136*). [*kıyâmet,]*
9. Bile hem-hıwâb olalum tâ **kıyâmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 106*). [*kıyâmet,]*
10. Uyudılar şafâdan tâ **kıyâmet**
Çü dünyâda bir itmişler idi ‘ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 34*). [*kıyâmet,]*

kıyâmet: *Âfet II sevgili.*

1. Hoş idi varsa ‘ömrüm bergi bâda
Ki şâyed ölsem iy qaddi **kıyâmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 57*). [*kıyâmet,]*
2. Dün ü gün fikrüm eglencem hayâlün
Alup göñlümi evvel iy **kıyâmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 145*). [*kıyâmet,]*
3. Kıyâmet deştine döndi şahâri
Harâret virdi kûha zaḥmet-i dıkk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 20*). [*kıyâmet,]*
4. Düzetdi piş-keşler ol **kıyâmet**
Şaçından boynına bıraktı destâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 72*). [*kıyâmet,]*
5. Başına güşşadan kıpan **kıyâmet**
Dili fırkat ḥadenginün nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 10*). [*kıyâmet,]*

kıyâmet kop: *Bir yerde çok gürültü ve telaş olmak.*

1. Mübârizler ki ‘arz eyler mehâbet
Kopar nâ-merdler üzre kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 30*). [*kıyâmet kop, -ar*]

kıyâs: *(Ar.) Karşılaştırma, oran.*

1. Hâzîne kapusın açup atası
Şu deñlü dökdü zer kim yok **kıyâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 304*). [*kıyâsı, -ı*]

kıyâs eyle: *Mukayese etmek, karşılaştırmak.*

1. Kıyâs eyleñ niye irişdi hâli
Göricek kaçmı zaḥmın yâl u bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 69*). [*kıyâs eyle, -ñ*]

kıyâs it: *Mukayese etmek, karşılaştırmak.*

1. Kıyâs itme bu işi degme işe
Ki her şahs idinemez bunı pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 3*). [*kıyâs it, -me*]

kıyem: *Ar. kıymet'in cem'i.*

1. Cem' olsa bir araya cevâhir gerân-ı dehr
Kimse gubâr-ı maqdeime koymaz **kıyem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 20*). [*kıyem,]*
2. Cem' olsa bir yire cevher-i fer ü şân-ı cihân
Anuñ ayagı tozına koyabilmezler **kıyem** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 20*). [*kıyem,]*

kıyma: *Kötülük etmemek II kötü davranmamak.*

1. Baña **kıymadılar** güş it kelâmı
Tamâm on yıl kapuñda kulluk itdüm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 94*). [*kıymadılar, -dılar]*

kıymet: *Değer, kıymet, paha.*

1. Getürdüm pes ele bir dürr-i meknûn
K'aña **kıymet** degül şad genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 10*). [*kıymet,]*
2. Ki mislin görmemişdür çeşm-i âfâk
Bu nañlûñ **kıymeti-çün** benden anı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 49*). [*kıymeti-çün, -i, -çün]*

kıymet-dâr: *Kıymetli, değerli.*

1. Ki **kıymet-dâr** içinde her olan rañt
Döşenmiş sü-be-sü yüz nañ'-ı dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 44*). [*kıymet-dâr,]*

kız: *Kız evlat.*

1. Var idi şehlerinüñ bir **kızı** hûb
Şaçı cevğân-ı müşğın ğabğabı tûb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 35*). [*kızı, -ı]*
2. İle kim mâyl ü râm ola bir **kız**
Siyeh-rûlıkdan olmaz dür hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 29*). [*kız,]*
3. O devr ulularınuñ oğlı **kızı**
İdinmişlerdi h'wâce ol 'azîzi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 9*). [*kızı, -ı]*
4. Bu işlerden benüm **kızum-durur** dür
Ki çift olmaz firişte birle hiç hür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 7*). [*kızum-durur, -um, -durur]*
5. Yakîn yirde fülân şāhuñ **kızıdur**
İdüpdür şit-i hüsni 'ālemi pür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 11*). [*kızıdur, -ı, -dur]*
6. Şavurma ğayretüm kâhını bāda
Kimesne **kızımuñ** bilmezdi adın (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 71*). [*kızımuñ, -ım, -uñ]*
7. Olam āzād u nām u nengden ben
Kızını dîve virmekden bir ādem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 91*). [*kızını, -ıñ, -ı]*
8. Huzûruñda geçerdüm yire el-ān
Kızum hāzırdur isterseñ be-her-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 41*). [*kızum, -um]*
9. K'ire **kıza** halel size hacālet
Gözetdüm gerçi bende ğayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 40*). [*kıza, -a]*
10. Kim alur **kızuñı** zor-ıla senden
Mañabbet-le k'olınmaz bir qarābet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 10*). [*kızuñı, -u, -ñı]*
11. Tırup yanına geldi çeşmi pür āb
Didi benden **kızum** işit naññat (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 33*). [*kızum, -um]*
12. İñen eglenmez ol 'āşıkda zîrā
Var idi 'ammisinüñ bir **kızı** hûb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 19*). [*kızı, -ı]*
13. Kızı da almağa çok eyledi āl
Velî ne māl virdi ne hō duñter (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 68*). [*kızı, -ı]*
14. Kızı üzre nıgeh-bān oldı muñkem
Dilemedi dili Zeyd-i gedāyı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 76*). [*kızı, -ı]*
15. Helāk eyledi teşnelik ağısı
Kızını kim bu resme górdi māder (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 9*). [*kızını, -ıñ, -ı]*

16. Şağını yillere viridi semen-vār
Ƙızınıñ hasret-i zülf ü ruḥında (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 15). [Ƙızınıñ, -ıñun]
17. Ƙızınıñ ƙabri üzre âh u feryâd
Cigergâhına batan ḥâr-ı pür-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 14). [Ƙızınıñ, -ıñun]

ƙız: Kız, sevgili.

1. K’âna dil virüp idinmişdi maṭlûb
Hem anı **ƙız** da cāndan sevmiş idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 21). [ƙız,]

ƙız: Kız: güzel.

1. Murâdı bu k’ideler adını yâd
Dir ol **ƙızlara** k’iy yārân-ı hem-zâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 40). [ƙızlara, -lar, -a]
2. Ḥişâr-ı ârzûsı böyledür berk
Ḥaḳîḳat düşse anuñ cengine bir **ƙız** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 21). [ƙız,]

ƙız: Kızmak, sinirlenmek.

1. Ki zîrâ gördi gâyet fitne-engîz
Yüzi **ƙızdı** nitekim âteş-i tîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 30). [ƙızdı, -dı]

ƙız atası: Kız babası.

1. Emîr-i ‘Âmirî çün didi bunı
Şan içürdi ƙız atasına ḥûnı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 2). [ƙız atası, -na]

ƙızb: Yalan, yalan söyleme.

1. Didi şermendeyüm **ƙızbümden** âḥir
Ki bu sözde yalan eydem ḥaḳîḳat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 6). [ƙızbümden, -üm, -den]
2. İdinüp **ƙızbi** ḥö şâdıḳ geçinme
Riyâdan ola çün bir ‘ışḳ ḥâşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 8). [ƙızbi, -i]

ƙızdur: Isıtmak.

1. Gözi gibi za’if oldı vü bîmār
Tebûñ ıssısı **ƙızdurdı** ‘izârın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 31). [ƙızdurdı, -dı]

ƙızğun: Çok sıcak, ateş gibi.

1. K’âna ben kim bu ‘aşruñ mihteriyem
Mişâl-i mihr **ƙızğun** müşteriyem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 104). [ƙızğun,]

ƙızıl: Kırmızı, kızıl.

1. Ƙızıl gülden seḫer bulmışdı deste
Zamānum idi firûz u ḥuceste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 31). [ƙızıl,]
2. Velî çokdur şehâ bülbülde şöḫbet
Ƙızıl güldür egerçi ḥûsn-i gülzâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 107). [ƙızıl,]

3. Ki olmuş cümle ahvâli diger-gün
Kızıl gül gibi ruhsârî şararmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 17*). [kızıl,]
4. Kızıl tütîye döndi fıstıkî bâl
Perinden bülbül-i zîbâ terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 44*). [kızıl,]

k'o: Ki o.

1. Hudâdan hem aña yoğ-idi fermân
K'o menzilden yukarı ide cevân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 160*). [k'o,]
2. K'o zîbâ meyvenüñ biri Hasandur
Birisi hem Hüseyin-i bî-şemendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 3*). [k'o,]
3. Neseb ululığına olma mağrûr
K'o resme iş kişilikden olur dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 104*). [k'o,]
4. K'o la'le gerçi lâyıkdur bu gevher
Velikin gencrekdür dañı duñter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 67*). [k'o,]
5. K'o gül k'olmuşdurur bâğuñ çerâğı
Çomış derdi dil-i Mecnûna dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 11*). [k'o,]
6. Görüp hâlini Nevfel eylemiş 'ahd
K'o mâha vaşl ide bunı kılup cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 8*). [k'o,]
7. Tırup kıldum bu deñlü cehd ü ikdâm
Bilemedüm **k'o** cânın idenüñ terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 19*). [k'o,]
8. K'o şayd oldı saña sen aña şayyâd
Yazuğdur dökme kanın iy sitem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 34*). [k'o,]
9. Bile bir şahş urınmış şekl-i şeydâ
K'o şahşuñ bu karı başdan ayağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 21*). [k'o,]
10. K'o resme yârdan hoş yârsuzlık
Niçe müddetdür ol serv-i şeker-leb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 24*). [k'o,]
11. K'o seglerden bula kimse emânı
Didi itlere virürdüm nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 90*). [k'o,]
12. K'o bî-hüşuñ peşinden gide h'âbı
Çok itdiler eve iletmege cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 40*). [k'o,]
13. K'o servüñ mîvesidür şehd ü şekker
Şaçı Mekke örtüsü Hindüstânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 56*). [k'o,]
14. K'o dervîş idi bu gözlerdi bāyı
Ki âñir bir kavî-dest ü tüvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 78*). [k'o,]

ko: (geriye herhangi bir şey) bırakmak.

1. Yüzi Mısrınuñ üstinde iki Nîl
Komadı ârzü gönlinde şādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 55*). [komadı, -ma, -dı]
2. Kabā-yı bağı kıldı reng-der-reng
İrüp **komadı** kahr-ı bād-ı şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 49*). [komadı, -ma, -dı]

ko: Bırakmak, koymak.

1. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir dem
Delüp güşın kulu gibi **komış** nûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 43*). [komış, -mış]
2. Eger el vire bir dem vaşl-ı cânân
Komaya artuğ yakañı dest-i hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 32*). [komaya, -ma, -(y)a]
3. Var idi sînesinde 'ışkdan derd
Çomışdı ğam dili mir'âtına gerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 134*). [çomışdı, -mış, -dı]
4. K'iletdüñ Nîle içmeğe **komaduñ**
Ezel bir h'âna da'vet kılduñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 20*). [komaduñ, -ma, -du, -ñ]
5. Ğam-ı çeşmi dil-i şem'a **komış** dağ
Görinür çeşm-i rüşen-bîne rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 44*). [komış, -mış]

6. Tehî **komayasın** sen şöña cāyum
Begenmez bu hisābı dōst u düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 136*). [*komayasın, -ma, -(y)a, -sın*]
7. Birin niçün **ķoduñ** söyle sırnı
Didi ger ħal-i ‘ālem pīs ü pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 18*). [*ķoduñ, -du, -ñ*]
8. Ķodılar anda anı ‘üryān u beste
Seĥer gösterdi çün rüy-ı beyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 56*). [*ķodılar, -dı, -lar*]
9. Komaduñ cān ü dilde i‘tikādı
Nasīb oldı vişālūñ ġayra iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 114*). [*komaduñ, -ma, -du, -ñ*]
10. Daĥî yiter **komazsın** dilde ārām
Yazukdur tōhmet itme bî-günāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 88*). [*komazsın, -maz, -sın*]
11. Bıraġursın ‘azāb u ıztırāba
Gehî ‘ahdi sınıķ **korsın** bize nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 87*). [*korsın, -r, -sın*]
12. ‘İmāret miĥnetinden idi āzād
Ķomişdı ĥürd u ĥ‘āb ü ‘aķl u ĥūşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49*). [*ķomişdı, -mı, -dı*]
13. Senūñ mihrūñ odındandır şeb-efrüz
Dilinde daġlar k‘anuñ **ķomiş** mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 81*). [*ķomiş, -mı*]
14. Ki dülbendi düşerdi baksa eflāk
Ķomişdı çarĥ başı üzre çü tēc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 47*). [*ķomişdı, -mı, -dı*]
15. Meh-i nevden fetile düzüp iy Ĥaķ
Ķoduñ göķ şem‘dānında mu‘allāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 24*). [*ķoduñ, -du, -ñ*]
16. Ķodı çarĥi dönişden kudretullāh
Namāzın kıla tā vaķtiyle ol şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 13*). [*ķodı, -dı*]
17. Çü bindi düş-ı māha ol şeker-nüş
Ķodı aġlamaġı vü oldı ĥāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 324*). [*ķodı, -dı*]
18. Çün ol meh-rū **ķodı** düşından anı
Yine ķılmaġa başladı fiġānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 329*). [*ķodı, -dı*]
19. Velî virdi icāzet k‘ol ciger-ĥ‘āh
Ķoya ĥabsi vü çıķa seyre geh gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 32*). [*ķoya, -y, -a*]
20. Dilinde kim **ķonulmı**ş daġ-ı sevda
San urmış āteş-i ‘ışķ aña tamġā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 55*). [*ķonulmı, -n, -ul, -mı*]
21. Götürdi perdesin ma‘şūķa-i çeng
Ki ya‘nî **ķoya** bezm ehlini bî-neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 8*). [*ķoya, -y, -a*]
22. Bu ķuluñ çeşmesi beñzer serāba
Beni öz ĥālūme **ķo** ġir sevāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 124*). [*ķo,*]
23. İlūñ ta‘nın **ķosa** ańmasa nengi
Ururdi kendüler ceşyiyle cengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 11*). [*ķosa, -sa*]
24. Dönüp meydān için eyler tavāfi
Ki şulĥ eyleyeler **ķoyup** muzāfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 10*). [*ķoyup, -y, -up*]
25. Ķo bu sevdāyı bunda şāh-ıla ķal
Vaţan tūt bir begendüġüñ arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 30*). [*ķo,*]
26. Ķosañ tursa yeg idi penbe iken
Bunı diyüp çevirdi andan ‘inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 26*). [*ķosañ, -san*]
27. Ķodı ġayrılara tācı vü taĥtı
Tuyup Leylīnuñ atası bu ĥālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 30*). [*ķodı, -dı*]
28. Ki aġlarken yur anı eşk-i ĥūn-bār
Yüzüme **ķoduġuñ** ĥali dil-āvīz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 29*). [*ķoduġuñ, -du, -ġuñ*]
29. Ķomamışdur benüm-çün āb u hem nān
Vücüdüm vahşet içinde-durur ġüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 32*). [*ķomamışdur, -ma, -mı, -dur*]
30. Ķodı Mecnūn fiġān taĥlini nā-kām
Atası daĥmesi üstinde tā rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 124*). [*ķodı, -dı*]
31. Ķodı seġligi terk itdi kilābı
Benüm bu kışşadan maķşūdum el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 106*). [*ķodı, -dı*]
32. K‘olayduñ sen benüm hem-āşiyānum
Ķomadum cehde taķşir şāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 97*). [*ķomadum, -ma, -du, -m*]
33. Yolumda bu imiş taķdīr-i Cebbār
Bunı diyüp **ķodı** ol merd-i ķallāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 83*). [*ķodı, -dı*]

34. Fiğân idüp başına hâk **koydı**
 Tar oldı başına şahrâ vü mişe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 22). [koydı, -y, -dı]
35. Ki **konmuş** çehresine lâleden dağ
 Hâbâbeden dönüp cû keh-keşâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 34). [konmuş, -n, -mış]
36. Komayam nîm cûr'a anda bâkî
 Bu vech-ile ki 'âlemden yudum dest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 70). [komayam, -ma, -yam]
37. Kuşûr u 'özü **komadı** emekde
 Nişânın şordı vü bildi yirini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 30). [komadı, -ma, -dı]
38. Ki ne uyhuı **kodı** ne ta'âmı
 Çü kalmadı simâtında nevâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 24). [kodı, -dı]
39. Bırakdı bürka'-ı şermi ol âfet
Kodı cânı vü terk itdi cihânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 25). [kodı, -dı]
40. Kodı cânı vü terk itdi cihânı
 Hemân-dem urdı bir na'ra şeğab-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 16). [kodı, -dı]
41. Tebûn tâbı **komadı** anda h'âbı
 Bahârına toķundı çeşm-i hussâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 14). [komadı, -ma, -dı]
42. Göyündürdi ne hâne **kodı** ne raht
 Meger var-ıdı bir Yûsuf-cemâlum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 74). [kodı, -dı]
43. Dilinden düşmedi hiç nâm-ı Mecnûn
Komadı çün ğamuñdan yutdı hârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 93). [komadı, -ma, -dı]
44. Şu resme kim bisât-ı pāk üzre
Kodı yüz cehd-ile mânend-i bâlişt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 13). [kodı, -dı]
45. K'ola cāyuñ mekân-ı bî-mekânı
 Büt-i kibri şikeste eyle **ko** bir ad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 17). [ko,]
46. Küffâr mu'cizâtuñı gördükçe buhl idüp
 Kılurlar idi sihrî **ko** diyü saña tühem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 32). [ko,]
47. Bilürsin kim vefâsuzdur zamâne
Ko efsûnı vü 'arz eyle fesâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 14). [ko,]
48. Bunuñ **ko** sen belâ vü mihnetini
 'Ayân it halka Hâķkuñ kudretini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 9). [ko,]
49. Tenüñe cāme giy 'uryanlıĝı **ko**
 Başıña tâcuñ al hayrānlıĝı **ko** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 129). [ko,]
50. Tenüñe cāme giy 'uryanlıĝı **ko**
 Başıña tâcuñ al hayrānlıĝı **ko** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 130). [ko,]
51. Şitâbı **ko** hâķıķat bil ki iy cân
 Senüñ şabr-ile olur işüñ âsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 27). [ko,]
52. Çün âdem oĝlısın âdemle yâr ol
Ko bu şeydālıĝı şâhib-vaķâr ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 154). [ko,]
53. Ko ĝitsün ol ĝarib ü müstemendi
 Bugün sen 'afv iderseñ zecrin anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 18). [ko,]
54. Virür yarın saña Hâķ ecrin anuñ
Ko varsun çiftine ol mübtelâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 21). [ko,]
55. Tehî senden kemend-i pâdişâhân
 Rehâ bulduñ yûri nālānlıĝı **ko** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 63). [ko,]
56. Emîn oldı başuñ giryānlıĝı **ko**
 Velîkin iy ĝazāl-i pür-hamiyyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 64). [ko,]
57. Tāma' dendānın aña eyleme tiz
 Yûri sen kendü hālûñ gör beni **ko** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 81). [ko,]
58. Neye varur zevālûñ gör beni **ko**
 Ben olısar degülven saña mahrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 82). [ko,]
59. Ko anı sen de özge yâr tut hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80). [ko,]
60. K'ecel kılmuşdur ardıñca şitâbı
 Yola gir gel **ko** bu düşvâr râhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 85). [ko,]
61. Recâyı **ko** diril öz gencüñile
 Olup râzı Hudānuñ kısmetine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 76). [ko,]
62. Ki benven büt-şiken büt saña ma'būd
 Bu hayretgehdē **ko** ben hasteyi var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 35). [ko,]
63. Dirîĝ itmek zülâli teşne-lebden
Ko kim idüp gice gündüz niyâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 7). [ko,]
64. Ki pür güldür cinân dünyâ tolu hâr
 Dür ü gevher taleb eyle **ko** kânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 101). [ko,]
65. Ko zindān küşesin şahrâ-nişin ol
 Bu hâķî âşiyāndan hem-çü şeh-bâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 6). [ko,]

66. Kanā'at tīgına gerdān-ı āzı
Ko 'uzlet hırsuñ ber-dār kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 35*). [*ko,]*
67. Ko maṭlûb-ı ḥaḳîkî rāhına pāy
 Saña kār olmasun ḥûy-ı le'imān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 54*). [*ko,]*

ko: Bir yere bırakmak, yerleştirmek.

1. Kodı bu cümleden çün pây-ı bîrûn
 Pes oldı maḥrem-i eyvân-ı bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 185*). [*kodı, -dı]*
2. Mülükâne tamām idüp düğünü
 Dil-i ḥaşma **kodı** dağ u döğünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 36*). [*kodı, -dı]*
3. İdinüp yâr kendüye belâyı
 Ulaşdı 'ışka **kodı** mäsivâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 22*). [*kodı, -dı]*
4. Çü Mecnûnuñ sözün ol şâḥş işitdi
Kodı ḥayrân olup bir yaña gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 46*). [*kodı, -dı]*
5. Kodı rahm eyleyüp geçmiş günâhı
 Didi kim gelsün ol mäh-i dil-äsüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 24*). [*kodı, -dı]*
6. Kodı şayyâduñ öñinde ol abdāl
 Alup şayyâd bu sâz u silâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 44*). [*kodı, -dı]*
7. Kodı cânına Mecnûn-ı ḥastenüñ dağ
 Gözi ardınca kaldı iderek âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 88*). [*kodı, -dı]*
8. Gehî şâne **kodı** gîsûlarına
 Gözi âhûların çün nâfe-i Çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 20*). [*kodı, -dı]*
9. Kodı öñinde ol merd-i vefâyı
 Didi 'özr idüp al bu câmeyi giy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 48*). [*kodı, -dı]*
10. Kodı deşti vü tağı turdı derḥâl
 Oluban hem-reh ol yârânlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 18*). [*kodı, -dı]*
11. Kodı gülzâr ü şahrâya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 58*). [*kodı, -dı]*
12. Öpüp pîrûñ öñinde **kodı** yek-ser
 Ki bu gevheri iy mâye-i 'iş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 36*). [*kodı, -dı]*
13. Yitürdi müjde ol bî-per hümâyâ
 Açup ol ḥil'ati **kodı** öñinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 3*). [*kodı, -dı]*
14. Kodı gülzâr içine beyza-i zer
 Tehî düşdi kedû-yı çarḥ-âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 54*). [*kodı, -dı]*
15. Kâra evden ruḥ-ı şahrâya her sâl
Kor iy 'âlî neseb kavmüñ siyeh ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 42*). [*kor, -r]*
16. Vü ger ni **ko** ki ben dil-rîş ü bîmâr
 Geçinem ğârda ölince nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [*ko,]*
17. Bulımadı atasından nişânı
 Gehî başına **koydı** kabri ḥâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 37*). [*koydı, -y, -dı]*
18. Şeḥer **kor** cânuña yüz dürlü dağı
 İrerse bir kişinüñ şubḥa baḥtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 14*). [*kor, -r]*
19. Başı altına **komiş** bir kırı seng
 Teni çâk olmuş u şürîde aḥvâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 78*). [*komiş, -mış]*
20. Götürüp ḥâkdan kabre **kodılar**
 Velî 'âkıllar itdi ittifaḳı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 24*). [*kodılar, -dı, -lar]*
21. Geçürdiler biri birine revzen
Kodılar Leyliye hem-pehlü anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 31*). [*kodılar, -dı, -lar]*

ko: Ko-, ad ko-: Tesmiye etmek, ad vermek.

1. Şular kim bî-ḥaberdür 'ışk işinden
 Adın Mecnûn **kodılar** cünbişinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 16*). [*kodılar,]*
2. Komişlar cehlden adını Mecnûn
 Kemâlâtıyla ol ḥöd kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 44*). [*komişlar, -mış, -lar]*

ko: Ayırmak, uzaklaştırmak.

1. Ki taḳdırüñ işi tedbîre şıḡmaz
Bu dürüşmek beni **ḳodı** ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 63*). [*ḳodı, -dı*]
2. Güzellikde çü ‘Amr ü Zeyd ma‘rûf
Uyup ‘ışḡa **ḳoyup** cân ü cihânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 15*). [*ḳoyup, -y, -up*]
3. Ḳarâbetin **ḳoyup** âvâre düşdi
Ki zîrâ ol mehûñ idi cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 30*). [*ḳoyup, -y, -up*]

ḳo: Bir duruma sokmak, bir hâle getirmek.

1. K’o gül k’olmuşdurur bâḡuñ çerâḡı
Ḳomış derdi dil-i Mecnûna dâḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 12*). [*ḳomış, -mış*]

ḳo: (Ortaya) koymak.

1. İdinem secde sehvin ‘öḡr-ḡ“âhum
Pes andan soñra Mecnûn **ḳodı** cehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 11*). [*ḳodı, -dı*]
2. Ḳodı ortaya ḡalvâ vü ḡülüçe
Didi aḡlama ol bir lâḡza ḡandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 14*). [*ḳodı, -dı*]

ḳoc-: Kucaklamak, sarılmak.

1. Öpüp **ḳocup** nüvâḡt eyleyüp anı
Didi iy berg-i naḡl-i zindegâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 29*). [*ḳocup, -up*]
2. Düşüp üstine öpdı **ḳoçdı** ḡayli
Yudi gözi yaş-ıla ḡâḡ rûyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 22*). [*ḳoçdı, -dı*]
3. Ṭolaşup ḡaldılar bir gice bir rûz
İki şeydâ biri birini **ḳoçmış** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 105*). [*ḳoçmış, -mış*]
4. Ḳoçup ḡabrini ḡıladı ḡitâbı
Ki nedür ḡâlûñ iy miskîn ḡarîb âḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 18*). [*ḳoçup, -up*]
5. Bile varmışlar idi bî-nihâyet
Şu resme **ḳocdı** varup ol mezârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 7*). [*ḳocdı, -dı*]

ḳoca: Yaşlı, ihtiyar.

1. Ḳocalıḡ bükicek dirdüm belümi
Yigit oḡlum var ol ṭutar elümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 77*). [*ḳocalıḡ, -lık*]
2. Belin bükmişdi bir yaña **ḳocalıḡ**
Umûrın devr-i fâninûñ idüp terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 18*). [*ḳocalıḡ, -lık*]

ḳoca: Büyük.

1. İkimüzi de bîkr iken **ḳoca** ḡâḡ
İrişmişdür saña ḡoḡ zecr benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 50*). [*ḳoca,]*

ḳocal: Kocamak, ihtiyarlamak.

1. Bugün k’oldı **ḳocalup** süst cânı
Der-i dildârdan sürdiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 53*). [*ḳocalup, -up*]

ḳocar: Sarmak, donatmak manasında.

1. Severdi vü öper **ḳocardı** her gün
Şıḡayup pöstün öperdi gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 90*). [*ḳocardı, -dı*]

kocıs: Kucaklaşmak (sevgiliyle).

1. Göñüller sinede lertzân çün bîd
Koçışup birbirinden şordılar hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 85*). [*koçışup, -up*]
2. Koçışup tenlerinde kaldılar bir
Pür oldu iki şudan bir şürâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 92*). [*koçışup, -up*]

k'od: Ki ateş.

1. Bir ev **k'od** şu'lesinden rüşen olur
Anuñ ğammazı dūd-ı revzen olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 47*). [*k'od,]*
2. Niçe çift ideyüm Mecnûna bunı
K'odıla penbenüñ yokdur oyunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 14*). [*k'odıla, -ıla*]
3. Şu resmedür ki düşer penbeye nâr
Semender **k'oddan** ola gice nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 27*). [*k'oddan, -dan*]

k'öde: Karşılama.

1. Şu deñlü var idi māl anda efzûn
K'ödemezdi zekâtın genc-i Qārûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 178*). [*k'ödemezdi, -mez, -di*]

k'odur: Ki odur.

1. K'odur hâcetgehi halk-ı cihānuñ
Ricāsı yiri hem ehl-i semānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 33*). [*k'odur,]*
2. Yemîn eyledi vü gösterdi mişāk
K'anuñ hâkķı **k'odur** Hallāk-ı âfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 138*). [*k'odur,]*

k'ög: Ki öğünmek.

1. Ağudur kim maķāmıdur nigîn-dān
Dehānı birle dendānın **k'ögersin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 17*). [*k'ögersin, -er, -sin*]

k'oğul: Evlat.

1. Ğamuñdandır kara saçum sefîde
K'oğulluğundan oldum nâ-ümîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 14*). [*k'oğulluğundan, -luğ, -uñ, -dan*]

köhne: Yıpranmış, eskimiş.

1. Karışmışdı şu resme ol 'atîķa
Ki **köhneydi** cihāndan fi'l-haķîķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 36*). [*köhneydi, -ydi*]
2. Unutma eski yārānı da zînhār
Kaçan kim içesin **köhne** şarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 67*). [*köhne,]*

kohu: Koku.

1. Koķu şun'uñla bulur turre-i hūr
Olur luţfuñla müşğîn şām-ı deycūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 33*). [*koķu,]*

2. Koşuladı çü gül destesin ol hür
Zarûrî düşdi bağ-ı şabrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 25*). [*koşuladı, -la, -dı*]
3. Niçe k'ıçe şarabı kişi pinhân
Koşusundan mu'ayyendür ne dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 24*). [*koşusundan, -su, -n, -dan*]
4. Pür itmiş 'ūd u 'anberle içini
Ki hacı ider **koşusı** müşg-i çini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 44*). [*koşusı, -sı*]
5. Koşulardan kim öldür rûh-perver
Dimâğ-ı cânları oldu mu'aştâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 113*). [*koşulardan, -lar, -dan*]
6. Koşusı 'ūd u 'anber kârvânı
Yüzi hûb idi pâkîze-nihâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 58*). [*koşusı, -sı*]

kohula-: Koklatmak.

1. Koşulayup buhûr-ı müşg-fâmı
Çü nâfe hoş nesim oldu meşâmmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 47*). [*koşulayup, -y, -up*]

kok-: Kokmak.

1. Bitüp ol gülsitânda dürlü ezhâr
Koşar nâfe gibi şahrâ-yı gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 26*). [*koşar, -ar*]

kök-: Bitkilerin toprağın içine sürdükleri dal budaklar.

1. Bir barmağıyla iki bölünür felekde ay
Köklü ağaçları yürüdürsün bilâ-kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 28*). [*köklü, -lü*]

k'oku-: Ki okumak.

1. Bu defter **k'oqudı** pîr-i mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 1*). [*k'oqudı, -dı*]

k'ol-: Ki o.

1. Nice vaşf idelüm ol pâdişâhı
K'ola 'arş-ı mu'azzam bârgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 2*). [*k'ola, -a*]
2. 'Alîdür dîn-i İslâmîye vâlî
K'ol itdi küfrden dünyayı hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 16*). [*k'ol,]*
3. K'ol iki gevher idi çün sitâre
İki güşına 'arşuñ güşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 17*). [*k'ol,]*
4. Umaram **k'ol** emîr-i 'âlem-ârây
Şadef güşında ol dürre vire cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 151*). [*k'ol,]*
5. Ki meyl eyleyibilmez hiç süya
Dehânı gonca sensiz **k'ol-durur** mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 35*). [*k'ol-durur, -durur*]
6. Çün ol evvânı gördi Kays-ı bî-dil
Hâkîkat bildi **k'oldır** mâha menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 76*). [*k'oldır, -dır*]
7. Velî virdi icâzet **k'ol** ciger-h'wâh
Koya habsi vü çıka seyre geh gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 31*). [*k'ol,]*
8. Çi ger âteş olur pür-şu'le vü nûr
Velî eykendür andan her **k'ola** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 16*). [*k'ola, -a*]
9. Dönüp şeh didi **k'ol** bedr-i tamâmı
Saña çift ideyin iy 'ışk imâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 85*). [*k'ol,]*
10. K'olan bu kavmden râzı vü hoşnûd
Nigârînuñ atası geldi gam-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 26*). [*k'olan, -an*]

11. ‘Aceb **k’ol** şahş olmuş bende hursend
İpiyle yidüp anı gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 24*). [k’ol,]
12. Tülü’ iderdi geh geh çeşmine mäh
Velî **k’ol** yüzi şem’-i şubhğâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 109*). [k’ol,]
13. Velî kılmadı erine hiç meylî
Dem olmaz **k’ol** nigâr-ı serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 13*). [k’ol,]
14. K’ol dehri pür ider gulgul-ile
Meger kim derd-i sevdâyı dil-ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 18*). [k’ol,]
15. K’ol aradan sürer matlûbı gâyib
Dağı beter za’if oldu vü nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 32*). [k’ol,]
16. Buğâr-ı ‘ışkdan bıraktı sūzı
Yaşından şöyle **k’ol** hūb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 49*). [k’ol,]
17. Dil ü cān olsun ol būyūn fedāsı
Didi pîr aña **k’ol** mäh-ı perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 221*). [k’ol,]
18. Yimemekden vücūdum bulmaz ihlāk
Yakın geldi Selāma **k’ol** ciger-sūz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 7*). [k’ol,]
19. Meger **k’ol** tab’ı rüşen bahtı târik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 1*). [k’ol,]
20. Dirîğa **k’ol** dağı ağıyâr elinde
Çıkarısam çāh içinden cehd idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 64*). [k’ol,]
21. Ki ‘ömr eksildicilerdür şeb u rüz
Zamānlardur **k’ol** iki murğ-ı küstāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 91*). [k’ol,]
22. Ki kimse bulmaz idi geçmege yol
Şulardan **k’ol** arada yigreşürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 33*). [k’ol,]
23. Varup her biri sîndi bir bucağa
Yol üzre şubh idi **k’ol** iki şeydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 37*). [k’ol,]
24. Der-i dergāhdan geçmezdi deyyār
Her âdem **k’ol** temāşāya gelürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 61*). [k’ol,]
25. Yaramaz **k’ola** kūy-ı yāra mahrem
Çü viren ‘ışkdur cān şem’-ine nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 36*). [k’ola, -a]
26. İşūñ aşlındanuz biz cümle gāfil
Nazār kıl **k’ol** nigâr-ı pāk-dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 155*). [k’ol,]
27. Eger kalmadı ğayr üstüñ’āndan
‘Acebdür **k’ol** segān-ı üstüñ’ān-ğ’ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 79*). [k’ol,]
28. K’ol iki yār-ı cān-ı bî-nifākı
Biri biriyle hem kabır eyleyeler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 26*). [k’ol,]

k’ol: Ki olmak.

1. Budur olduğı çarhuñ taci pîrüz
K’olur təcından anuñ şu’le her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 124*). [k’olur, -ur]
2. Didi **k’olmuşsin** iy ferzend-i dil-teng
Hāzer kıl kim esîr-i nakş-ı nîreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 11*). [k’olmuşsin, -miş, -sin]
3. Var idi çār-pāsı hādden efzūn
K’olara otlağ idi küh u hāmūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 28*). [k’olara, -ara]
4. Didi kim iy gül-i bāğ-ı dil-i men
K’olur çeşmüm yüzüñ görmekle rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 66*). [k’olur, -ur]
5. Dilerseñ **k’olmayam** nālān ğamdan
Çıkar ‘ışkını gönüm ‘āleminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 33*). [k’olmayam, -ma, -yam]
6. Sizūñ duhter **k’olupdur** adı Leylî
Bizūm Qaysūñ katıdır aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 91*). [k’olupdur, -up, -dur, -]
7. Benüm oğlum **k’olupdur** çeşmüme nūr
Degüldür merdümüyyetden bugün dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 5*). [k’olupdur, -up, -dur, -]
8. Dilerseñ **k’olmaya** anuñ çeşmi giryān
Çeküp çāk itmeye her dem girîbān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 3*). [k’olmaya, -ma, -y, -a]
9. Ta’aşşuk ol-durur **k’olmaya** kim hiç
Ölünce andan ırılmaya qādem hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 3*). [k’olmaya, -ma, -y, -a]

10. Bugün **k'oldı** kocalup süst cānı
Der-i dildārdan sürdiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 53*). [*k'oldı, -dı*]
11. K'o gül **k'olmuşdurur** bağuñ çerāğı
Çomış derdi dil-i Mecnûna dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 11*). [*k'olmuşdurur, -mış, -durur*]
12. Dilirān mâteminde **k'oldılar** hāk
Gök itdi dāmenin yir yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 37*). [*k'oldılar, -dı, -lar*]
13. Kim alur kızuñı zor-ıla senden
Maḥabbet-le **k'olınmaz** bir qarābet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 11*). [*k'olınmaz, -ınmaz*]
14. K'olupdur kara baḥtum gibi cāmuñ
Niçün şeb-reng olduñ iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 56*). [*k'olupdur, -up, -dur, -*]
15. Ne lâzım **k'olasın** dīv-i zamāne
Senüñ cinsüñ benem olğıl baña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 118*). [*k'olasın, -a, -sın*]
16. K'olur şimdi fülān yirde bul anı
Yir idinmişdür anda bir mağāki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 36*). [*k'olur, -ur*]
17. K'olupdur fehmden fāriğ nihādum
Baña kavs-ı kaẓadan irdi bir oğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 24*). [*k'olupdur, -up, -dur, -*]
18. K'olara 'āşi olduñ itmeyüp bāk
Atañdan vaḥşet iderdüñ kaçarduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 14*). [*k'olara, -ara*]
19. K'olara rızkın ol virürdi dāyım
Kaçan kim görse anı her ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 110*). [*k'olara, -ara*]
20. Anuñ hiç eksik olmazdı müsāfir
Kaçan **k'olsa** bularuñ ḥ'āmı ḥāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 103*). [*k'olsa, -sa*]
21. Kimüñ bağında eyler şimdi cevelān
Siyeh çeşmüñ **k'olupdur** mest ü maḥmūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 47*). [*k'olupdur, -up, -dur, -*]
22. Ki benden bulmamışdur behre dāmād
Senüñle 'ahd **k'olmuşdur** nüḥust ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 109*). [*k'olmuşdur, -mış, -dur*]
23. Taḥammül eyle dehrüñ zaḥmetine
Dilerseñ **k'olasın** her ğamdan āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 79*). [*k'olasın, -a, -sın*]
24. Bugün lâyıḳ degildür **k'olasın** lāl
Dem urımazsın bir bülbül-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 16*). [*k'olasın, -a, -sın*]
25. Rumüz ü ḥurde-bīnisiñ cihānuñ
Gerekmez **k'olasın** dīvāne-pīşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 49*). [*k'olasın, -a, -sın*]
26. Baña gösterdi bir kebk-i pervāz
Bugün **k'oldı** şikeste şeh-per-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 19*). [*k'oldı, -dı*]
27. Elifle lām-veş **k'olur** elif lām
Dilümüz dürrine cā bir mekāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 46*). [*k'olur, -ur*]
28. K'olasın şadr-ı vaḥdetde kabā-puş
Vişāl āyinesinden Ḥamdiyā ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 62*). [*k'olasın, -a, -sın*]
29. Çamudur bī-sebāt u zışt ü murdār
Kişi **k'olmaya** göñlüñde küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 129*). [*k'olmaya, -ma, -y, -a*]
30. Tıtulur herkes aña kām u nā-kām
Çanı bir baḥt **k'olmadı** nigün-sār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 89*). [*k'olmadı, -ma, -dı*]
31. Ya olurlar mı ki uçmağ içinde
Meger bir gice **k'oldı** nāf-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 21*). [*k'oldı, -dı*]
32. Cümel üslûbı üzre āşikāre
Pes añlaya **k'olur** târiḥ-i mevzün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 95*). [*k'olur, -ur*]

k'ol: Ki (vezin nedeniyle k' biçiminde kullanılmıştır) ölmek.

1. Mürüvvet eyleseñ bir daḥı ḥānum
K'ölçek kalmasa boynuñda çanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 40*). [*k'ölçek, -icek*]
2. K'ölince kılavuz saña du'āyı
Hem ol şükrāneye k'iy şāḥ-ı merġüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 12*). [*k'ölince, -ince*]

3. Revā mıdır **k'öle** yok yire bunlar
Degüldür bağluyı öldürmek erlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 34*). [*k'öle, -e*]
4. K'ölice yurdum ile kalısar âh
Kılardı rûz u şeb cehd ü müdâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 10*). [*k'ölice, -icek*]
5. K'ölice olası üstümde hâzır
Kılasın kabrüm üstinde figânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 146*). [*k'ölice, -icek*]
6. K'ölür mâhı kaçan dūr olsa şudan
Gözüm sensin benüm iy çeşm-i pür-nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 30*). [*k'ölür, -ür*]

kol: *Vücudun bir uzvu, kol.*

1. Gidüp tākātleri cümle çerinüñ
'Amelden kaldı **kolı** ceng erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 108*). [*kolı, -ı*]
2. Didi kim rāziyem bu kavle iy cān
Kolumda var-durur bir la'l-i berrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 47*). [*kolumda, -umda*]
3. Olupdur barmağumda halka-i mār
Sivārum kim didüñ **kol** bağıdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 41*). [*kol,]*
4. Degüldür **kol** bağı kul bağıdur bu
Fırāk-ı yārdan pâyumda halhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 42*). [*kol,]*
5. Kōlına bağladı mēnend-i meftūl
Ayıtdı kim bu hatt-ı pūr-maḥabbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 50*). [*kōlına, -ın, -a*]
6. Açar olup anı gördükce bī-şabr
Kolından şevk-ile pūr şūr ü heybet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 107*). [*kolından, -ı, -(n)dan*]
7. Urup yüz yüze buldılar hoş iḳbāl
Tolayup birbirinüñ boynına **kol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 87*). [*kol,]*
8. Kolından boynına bağladı ekmār
Çü bir 'üryan gedādur gördi hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 74*). [*kolından, -ından*]
9. Siper kim var **kolında** hem-çü mir'āt
'Adüya gösterür alnını kat kat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 63*). [*kolında, -ı, -n, -da*]

kol uzat: *Değmek, yetişmek.*

1. Ki şakfına kol uzatmış semānuñ
Fener gibi inüp bir kaç budağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 24*). [*kol uzat, -mış*]

k'ola: *Ki ola, ki olsun.*

1. 'Arūs-ı yemm ruḥında **k'ola** mevvāc
Köpükden sen 'ıyān itdün sefidāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 35*). [*k'ola,]*
2. Dü-tā oldı **k'ola** qadd-i nā-yāb
Sücüd-ı enbiyāya anda mihrāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 117*). [*k'ola,]*
3. Gāzabla **k'ola** bir deryāya nāzır
Su yirine od olur anda hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 61*). [*k'ola,]*
4. Bir oğlan **k'ola** bed-hū iy karındaş
Atası görmeye anuñ yüzün kāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 215*). [*k'ola,]*
5. Saña oldur bugün vech ü münāsib
K'olasın 'ilmüñ arturmağa tālib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 34*). [*k'olasın, -sın*]
6. Daḥı bürüzin itmişler nazargāh
K'ola Leyliye manzar-gāh-ı bī-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 62*). [*k'ola,]*
7. K'ola iy nūr-ı çeşm-i rüşen-i cān
Ruḥ-ı rengini verd-i gülşen-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 5*). [*k'ola,]*
8. Bir elma **k'ola** tab'ı şekker-āşār
Çü şakk ola aña kılmaz haridār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 41*). [*k'ola,]*
9. Cihān halkınuñ ol-durur 'azizi
K'ola şerm u hayā birle temizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 102*). [*k'ola,]*
10. Kici yaşlulara olmaya lāyık
K'ola böyle harābātı vü 'āşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 110*). [*k'ola,]*

11. Benüm ol dem olur çeşmümle kârum
K'ola aña muķābil rüy-ı yârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 82). [k'ola,]
12. Dürüşüp biz daħı eyleyelüm cehd
K'ola hem 'aķdün ol mäh-i felek mehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 30). [k'ola,]
13. İdeyin ķudretümce cehd ü iķdām
K'ola hem-h'ābuñ ol serv-i gül-endām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 32). [k'ola,]
14. Şu la'li k'itmedi hāķķāk ebter
Maħaldur k'ola hem peyvend-i gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 30). [k'ola,]
15. Kimün iti-durur bu kelb-i bīmār
K'ola bu resme teşrife sezā-vār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 42). [k'ola,]
16. Ricā oldur k'olasın nitekim nūr
Bularuñ gözlerinden bir zamān dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 29). [k'olasın, -sın]
17. Diyesin ħalūmi ol şehriyāra
Naşib olup k'ola otlaķuñ ol büm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 69). [k'ola,]
18. K'olavuz günde bir yirde müsāfir
Esir üslūbına düzdüm bu yārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 38). [k'olavuz,]
19. K'ola İbn-i Selāma 'aķd-i Leylî
Çün āgāh oldı dilber bu ħaberden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 4). [k'ola,]
20. Kāziyup tırnaķ-ile eyledi dūr
Ki ħoşdur ħāl aña k'ola ruħı al (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 33). [k'ola,]
21. K'ola şādır bu fi'l-i piç senden
Baña sensüz ġam u hic urdı dāġı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 28). [k'ola,]
22. K'ola vaşluñla sākin bu dil-i zār
Çevirürsiñ bugün benden 'inānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 120). [k'ola,]
23. K'olayduñ sen benüm hem-āşiyānum
Ķomadum cehde taķşir şāhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 96). [k'olayduñ, -yduñ]
24. K'olavuz çār-ı merkebden piyāde
Çün ola rişte-i cān bendden pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 22). [k'olavuz,]
25. Olur lā-büd şudan dūr olsa rāhı
Ġamıyla k'ola bir ħātır müşevveş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 15). [k'ola,]
26. K'ola öz varluġından aña pervā
Çü ben kendüligümden olmuşam pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 4). [k'ola,]
27. Vü ger saħt ise 'aczüñden ħacālet
Dilerseñ k'ola ķufl açmak saña ħal (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 11). [k'ola,]
28. K'ola senden ya ħavfı ya recāsı
Egerçi Zeyd idi dāyım belā-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 92). [k'ola,]
29. Senün işünde 'aķlum oldı ħayrān
Kişi k'ola bu resme dūrre hāķķāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 43). [k'ola,]
30. Delü oldur cihānda k'ola ħōd-kām
Degül divāne ben bir div-bendüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 16). [k'ola,]
31. K'ōzi de idiser menzil türābı
Çi ger şab'ı diledi k'ola ħandān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 67). [k'ola,]
32. K'ola āsūde-dil bir dem ol abdāl
Ben inen muħterem şutardum anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 50). [k'ola,]
33. Bile āġlayalum her gice her rüz
Ki zırā şol gicede k'ola deycür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 97). [k'ola,]
34. K'ola ma'müre-i ķudsī saña cāy
İdegör 'azm-i şehri-i bī-nişānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 14). [k'ola,]
35. K'ola cāyuñ mekān-ı bī-mekānı
Büt-i kibri şikeste eyle ķo bir ad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 16). [k'ola,]

k'olam: Ki olam. (Olayım diye).

1. Ölür gider açılmaz baħtı hergiz
Bu emr için k'olam itmāma bā'is (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 23). [k'olam,]
2. Bu sevdā içre ķorkarvan k'olam ġüm
Ķaçankim ķalmaya çeşmün ziyāsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 72). [k'olam,]
3. K'olam ben anda bulunmayasın sen
Çıķup bir yād aradan bī-tekellüf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 138). [k'olam,]
4. Dilemezven k'olam mu'tād-ı insān
Benüm ne ħazż idersin ķurbetümden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 16). [k'olam,]

k'olamaz: *Ki olamaz.*

1. Kaçan bir 'ışk **k'olamaz** cāvidānī
Olur bāzīçe-i lehv-i cevānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 1*). [*k'olamaz,]*

k'olar: *Ki onlarda.*

1. Dağı şunlar k'urınmış şekl-i āhū
Degül āhū **k'olardur** iki cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 20*). [*k'olardur, -dur]*

k'olaydı: *Ki olaydı.*

1. Atasından diletirdi ol ḥabībī
K'olaydı ḥaste cānınuñ ṭabībī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 52*). [*k'olaydı,]*
2. Bu ḥūn-ḥ'ār itlere virürdi anı
Kişi **k'olaydı** şehden bī-emān ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 9*). [*k'olaydı,]*
3. K'olaydı kâşid-ı mektûb-ı dildār
Ki tā Mecnûnı bu peygām çün nûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 26*). [*k'olaydı,]*

k'oldı: *Ki oldu.*

1. Ḥazret-i sultān Selīm bin ḥān Süleymān **k'oldı** anuñ
Baḥr-i cūdına göre yidi deñiz bir kaṭre nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 13*). [*k'oldı,]*
2. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş atuñ na'line
Çekdiler tamgā meḥūn altına **k'oldı** müttehem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 26*). [*k'oldı,]*

k'oldur: *Ki odur.*

1. Kimuñ dānesinüñ olduñ muṭī'i
Būyuñ **k'oldur** nihāl-i gülşen-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 45*). [*k'oldur,]*
2. Yimişem ben anı **k'oldur** gıdā-ḥōr
Anı kılar kavî ten nān u ḥelvā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 2*). [*k'oldur,]*

k'ölem: *Öldüğümde.*

1. Kaçan **k'ölem** lâḥd ola maḳāmum
Unudıla cihān içinde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 223*). [*k'ölem,]*
2. Dil odına yaşınuñ āb-rîz ol
K'ölem ḡasluñ ol āb-ıla idem tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 13*). [*k'ölem,]*

k'olmaya: *Ki olmasın.*

1. Şu duḡter **k'olmaya** perdeyle mestūr
Degüldür ellerüñ ta'nından ol dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 25*). [*k'olmaya,]*

k'olmuş: *Ki olmuş, ki olmuştur.*

1. 'Acebdür **k'olmuş** idi aña ber-ser
Per-i murḡān çetr-i sāye güster (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 81*). [*k'olmuş,]*
2. Atası gördi **k'olmuş** derd-mend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 1*). [*k'olmuş,]*

3. Vefât itmiş katı oldum diger-gün
Çü bildüm **k'olmuş** anuñ menzili hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 149*). [*k'olmuş,]*

koltuk: Koltuk.

1. Hezārân kez bunuñ **koltuğına** yūf
Çü Mecnûn dünyadan divşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 112*). [*koltuğına, -ı, -na]*

k'olup: Ki olup.

1. Yolu geh deşt oldı gâh vâdi
Şoñ ucı gördi **k'olup** garka-ı hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 73*). [*k'olup,]*
2. K'olup âvâre idem terk-i vaṭangâh
Bilerven kim geliser bu sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 36*). [*k'olup,]*

k'olupdur: Ki olup.

1. Qarâbeti vü kavmı oldı âgâh
K'olupdur menzili ol Yüsufuñ çâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 6*). [*k'olupdur,]*

k'olur gönülden gönüle rāh: Gönülden gönüle yol vardır.

1. Nigāruñ hâletinden oldı âgâh
K'olur zîrā gönülden gönüle rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 14*). [*k'olur gönülden gönüle rāh,]*

koma: Bırakmamak II komamak.

1. Qomağıl nâr-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rûzî kıl cennetde ol miskîne dîdâr u vişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 37*). [*komağıl, -ğıl]*
2. Günâhumdan çü fâzluñ çokdur iy Hâk
Qoma ben bendeñi düzâhda muṭlaḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 152*). [*koma,]*
3. Teni nâzûklügi ol raḡşuñ el-Hâk
Qomamışdı harîr-i Çinde revnaḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 56*). [*komamışdı, -mı, -dı]*
4. Gelürler bunda eylerler sürüdi
Qomadılar il içre bizde udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 26*). [*komadılar,]*
5. Koma Ḥamdî bugünden yarına zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 80*). [*koma,]*
6. Kerem-kâni vü sâhib-i vecd tevbe
Beni bu derdde **qoma** giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 107*). [*qoma,]*
7. Süy-ı eyvân-ı 'ulvîye sefer kıl
Qoma maḡşûre-i hissîde hiç pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 13*). [*qoma,]*
8. Qoma egnünde teşrif-ı ekâbir
Geçen bî-cây hem-çün ḡalka-i der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 40*). [*qoma,]*
9. Qoma hiç âsitâne der gibi ser
Nişânsuz bir bucaḡda eyle ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 42*). [*qoma,]*
10. Başum **qomağa** yokdur vaḡt-i nâliş
Deri ḡıştından özge baña bâliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 75*). [*qomağa, -a]*

komaz: İzin vermemek, engellemek.

1. Her kaçan kim kaçd eylersem şîfâtuñ vaşfına
Ḥayret ü heybet zebânımda **komaz** kılca mecâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 30*). [*komaz,]*

komış: Bir duruma sokmak, bir hâle getirmek.

1. Hasedden ol perinün gül yañağı
Ƙomışdı lälennüñ bağına dāğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 56). [Ƙomışdı,]
2. Ki zîrâ anı derd ü hasret-i yâr
Ƙomışdı hem-çü baht-ı sa‘d-ı bîdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 62). [Ƙomışdı,]

kon-: Konmak II yerleşmek.

1. Bular bu sözde iken hayretile
İrişüp **ƙondı** mihmân haşmetile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 48). [ƙondı, -dı]

k’öñ: Huzur, makam.

1. Pes ol ‘ummân-ı şevk u kulzüm-ı nûr
K’öñünde bir idi nezdik ile dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 254). [k’öñünde, -ün, -de]
2. Haķıķat bu-durur ‘ışķ içre lâyıķ
K’öñünde yârınuñ cân vire ‘âşık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 42). [k’öñünde, -in, -de]
3. Ki yokdur tıynetinde şarta iflâh
Baña dırsen **k’öñünde** var-durur merg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 49). [k’öñünde, -ün, -de]

kon: Bir yere inmek (kuş bağlamında).

1. Ƙarar itmiş **ƙonup** bir şağ-ı serve
Kim anuñ bâl ü perr-i zer nigârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 32). [ƙonup, -up]
2. Ƙonup Mecnûnı idindi nazargâh
Fığan u nâle-i Mecnûn-ı bî-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 40). [ƙonup, -up]

kon: Koymak, bırakmak.

1. Hâdimüñ gibi işigün süpürür saçı ile
Bu durur **kondugı** hurşid diyü mihre laķab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 22). [kondugı, -du, -gı]
2. Aña zaķm üzre **ƙonan** penbe-i ter
Olurdı bağ-ı raķatdan semenler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 61). [ƙonan, -an]
3. Ƙonurdı tã‘atinüñ pellesine
Çekeydi şu‘le çün-kim berķ-i âhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 72). [ƙonurdı, -ur, -dı]

kon: Konmak II yerleşmek.

1. Çü bir divârüñ üstine **kona** hâr
Aña ƙaşd idebilmez düzd ü tarrâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 127). [kona, -a]
2. Yine pervâz kıldı şâğ-ı serve
Ƙonarken şâğa ol murğ-ı münevver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 45). [ƙonarken, -ar, -ken]

konağ: Büyük ve gösterişli ev.

1. O çetr olmuş-idi ta‘yîn **ƙonağı**
Ol oldu hem bu şâhuñ da turağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 55). [ƙonağı, -ı]

konakla: Konaklamak.

1. ‘Arab resmince çekdürdi ta‘âmı
Ķonakladı kamu hâşşı vü ‘âmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 306). [konakladı, -dı]

kondur: Yerleştirmek(saraya).

1. Üküş ta‘zîmile **ķondurdılar** hem
Dil-i Leylî şafâdan şâd u ħurrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 77). [ķondurdılar, -dılar]
2. Gelüp **ķondurdılar** bir hoş maķâma
Katu ‘izz ü ri‘âyet eylediler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 48). [ķondurdılar, -dılar]

konul: Konulmak, yerleştirilmek.

1. Hezâr ol vâķtdan **ķonuldı** nâmı
Çün ol murğ anuñıla oldu hem-râz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 52). [ķonuldı, -dı]

konuk: Misafir.

1. Tapuña hem **ķonuk** oldum hem enbâz
Ki şayd üzre bir âdem gelse ġâfil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 26). [ķonuk,]
2. Ķonuġından irer şerm aña vâfir
Bilürsen sen anı kim kâr-ı duġter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 42). [ķonuġından, -ın, -dan]

konuk ol: Misafir olmak.

1. Ķonuk olmak revâ olmaz gedâya
Tutarsañ ger nevâ-yı bî-nevâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 28). [ķonuk ol, -maķ]

konva şehri: Selçuklu'nun başķenti ve Mevlevîlik tarikatının ortaya çıķtığı yer olan Konya.

1. Nûr-i ‘adlünden Ķarâman ili döndi Yeşribe
Oldı sūrî Ķonya şehrinüñ ħarîm-i muġterem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 36). [ķonya şehri, -nüñ]

kop: Ortaya çıķmak, zuhur etmek.

1. Ķılıçlar yürüdi vü **ķopdı** ġavġâ
Pür oldu küşteden püşteyle şahrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 21). [ķopdı, -dı]
2. Ki ben ħacletdeyüm itdüğüm işden
Derünümde **ķopar** eġġân u feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 67). [ķopar, -ar]

kop: Kopmak, kırılıp ayrılmak.

1. Şu gül kim **ķopmış-idi** bād-ı âfet
Getürdi yirine rîġ-i sa‘âdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 177). [ķopmış-idi, -mış, -idi]
2. Ya **ķopdı** mezra‘uñdan bir ġiyâhuñ
Kitâbuñdan ya bir ħarf oldu râci‘ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 44). [ķopdı, -dı]
3. Ķopayazdı anı ħayret cihândan
Biri birine karşı niçe müddet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 20). [ķopayazdı, -a, -yazdı]

4. Başına güşşadan **kopan** kıyâmet
Dili firkat hadenginüñ nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 10*). [*kopan, -an*]

kop: Bağlı bulunduğu yerden ayırmak.

1. Kopar bāğ-ı sühânde bir nevâyı
K'ışitse âferîn ide Nevâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 123*). [*kopar, -ar*]
2. Ki **kopup** çarlıdan mäh-ı cihân-tâb
Özini kıldı bundan yaña pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 3*). [*kopup, -up*]
3. Kopardı server anuñ tîğ-i tîzi
Muhanneşler başına rest-îzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 61*). [*kopardı, -ar, -dı*]

k'öp: Değmek, temas etmek.

1. Dilâverler elinde ok **k'öper** müşt
Ölürken dir şehâdet içün engüşt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 27*). [*k'öper, -er*]

k'öp: Öpmek.

1. Bunı kaşd itdi **k'öpe** rüy u müyün
Rızâ virmedi vü redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 28*). [*k'öpe, -e*]

kopar: Kesmek, ayırmak.

1. Şitâb itse semend-i berķ-vârı
Koparur rüd-ı ceyhûndan gubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 86*). [*koparur, -ur*]
2. Kopardur serverânun tîğ-i tîzi
Muhanneşler başına rüste-îzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 63*). [*koparur, -ur*]
3. Nihâlınden anuñ **koparmaya** şâh
Edeb levhın vefâdan gördi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 96*). [*koparmaya, -ma, -y, -a*]

köpeg: Köpek, it.

1. Düşerse şab'ına vaz'ı muvâfık
Pes ola **köpegüñ** olmağa lâyıķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 18*). [*köpegüñ, -üñ*]

köpük: Köpük.

1. 'Arûs-ı yemm ruhında k'ola mevvâc
Köpükden sen 'ıyân itdün sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 36*). [*köpükden, -den*]

kor: Bırakmak, koymak.

1. Küleh-dâr-ı Hotendur k'efser üzre
Küleh **kor** her zamân lü'lü' ser üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 144*). [*kor,]*
2. Kaçan bir lâle tezyîn itse bāğı
Hezârân sîneye **kor** derdi dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 210*). [*kor,]*
3. Korum geh geh başum altına bâliş
Geçem hicrândan olur gerçi bî-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 20*). [*korum, -um*]

korhu: *Korku, endişe, kaygı.*

1. Kılıcı **korhusundan** tığ-i hırşid
Turup ditrer su içre nitekim bîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 43*). [*korhusundan, -sından*]
2. Ölümünden ger saña gelmezse **korhu**
Esirge ben esîri iy cefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 31*). [*korhu,]*
3. Kıya bir gün özine düşmeyüp uz
Kıladı **korhusundan** her zamân âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 17*). [*korhusundan, -suñ, -dan]*
4. Ki **korhu** kılmaya ol pîri ma'zûr
Kenârından çü ceşş-i vahş gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 94*). [*korhu,]*
5. Recâ vaktinde **korhudur** baña kâr
Vaţangâhum-durur mülk-i hârâbât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 82*). [*korhudur, -dur]*
6. Degülmüşse kilidüm âb-gîne
Cihânun **korhusundayum** recâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 81*). [*korhusundayum, -sında, -yum]*
7. Biri hışm-ile tutar biri yırtar
Bularun **korhusundan** şöyle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 59*). [*korhusundan, -s, -ın, -dan]*
8. Degül lâzım k'ura tığ-ı girânı
Görenün **korhudan** çıkardı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 6*). [*korhudan, -u, -dan]*

korhu vir: *Korkutmak.*

1. Sivişüp kaynağından düşdi gevher
Dil-i Mecnûna korhu virdi bu hıwâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 47*). [*korhu vir, -di]*
2. Dil ola râh-ı 'aynumdan güher-rîz
Direm kim korhu virdi rûz-ı mahşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 73*). [*korhu vir, -di]*

kork: *Kaygılanmak, endişelenmek.*

1. Bu sevdâ içre **korkarvan** k'olam güm
Kaçankim kılmaya çeşmün ziyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 72*). [*korkarvan, -ar, -van]*
2. Ölürem soñra düşer boynına kan
Dir idi **korhma** k'idem terahhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 71*). [*korhma, -ma]*
3. Dahı nev-gonca gibi pāk dâmen
Velî bir haste **korkarven** ki iy mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 141*). [*korkarven, -ar, -ven]*
4. Ol iki murğdan **korq** iy birâder
Kişie 'ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 94*). [*korq,]*

koru: *Bir kimseyi veya bir şeyi dış etkilerden, tehlikeden, zor bir durumdan uzak tutmak.*

1. Gehî **korur** sinekten cism-i zârın
Siler geh rüy-ı çâkînuñ ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 63*). [*korur, -r]*

kos: *Yetişmek.*

1. Çü serhaddine ol kavmün kodı pây
Koşup bir cây-gâha eyledi rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 8*). [*koşup, -up]*

k'otur: *Oturmak.*

1. İnānmayup kâlaydı deng ü hayrân
K'oturmuş segler ortasında hâste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 73*). [*k'oturmuş, -mış*]

kov: Kovalamak.

1. Miyânında mişâl-i beyza-i batt
Ƙovar bâğ uğrısın süsen çü yağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 59*). [*kovar, -ar*]

koy: Bir şeyi bir yere bırakmak, belli bir yere yerleştirmek.

1. Başına Hüdhüdün oldur **ƙoyan** tâc
Anuñ emriyle öter kumrı vü dürrâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 9*). [*ƙoyan, -an*]
2. Ki ya'ni atasına ol ciger-ğ'âh
Ƙoyup tağı vü râğı oldı hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 88*). [*ƙoyup, -up*]
3. Oturdılar **ƙoyup** pây üstine ser
Temellük idüp ol miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 48*). [*ƙoyup, -up*]
4. Ki toldurdı cihânı âh u efgân
İder **ƙoyup** başına güşsadan hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 45*). [*ƙoyup, -up*]
5. Cem' olsa bir araya cevâhir gerân-ı dehr
Kimse gubâr-ı makdemiñe **ƙoymaz** kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 20*). [*ƙoymaz, -maz*]
6. Ƙoyup çarhı müzeyyen encümile
Şeref virdi zemîne merdümile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 51*). [*ƙoyup, -up*]
7. Ƙoyup şürîdeligi şabr eyle
Öziñe bir iki gün cebr eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 75*). [*ƙoyup, -up*]
8. Eliyle **ƙoydı** gâmdan başına hâk
Dönüp atasına virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 4*). [*ƙoydı, -dı*]
9. Gönildi süy-i küh-ı Necde gâmnâk
Olurdu anda **ƙoyup** şurb u ekli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 7*). [*ƙoyup, -up*]
10. Ƙoyup mâhî şovukdan cüy-i âbı
Gelüp her meclisün olur kebâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 99*). [*ƙoyup, -(u)p*]
11. Ƙoyup ceybini ider oldı çâlâk
Etegi cânibinden câmesin çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 23*). [*ƙoyup, -(u)p*]

koy: Bırakmak, terk etmek, vazgeçmek.

1. Ki ol dil-teşne **ƙoyup** mâsivâyı
Senün çeşmünden idinür ricâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 95*). [*ƙoyup, -up*]
2. Dil-i âşüftesi sevdâya düşdi
K'evi **ƙoyup** yine şahrâya düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 10*). [*ƙoyup, -up*]
3. Seni kılmış-durur bî-şabr u ârâm
Ƙoyalum bunda sayt u şadâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 21*). [*ƙoyalum, -alum*]
4. Cem' olsa bir yire cevher-i fer ü şan-ı cihân
Anuñ ayagı tozına **koyabilmezler** kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 20*). [*koyabilmezler, -a, -bilme, -z, -ler*]
5. Tefekkür eyledüm bu rûzigârı
Diledüm kim **ƙoyam** bir yâdigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 84*). [*ƙoyam, -am*]
6. İdüp dâmân-ı çâkını tolu hâk
Başından aşğa **ƙoyardı** çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 30*). [*ƙoyardı, -ar, -dı*]
7. Beg oğlıymış **ƙoyup** taht u külâhı
İdermiş tağlar başında âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 5*). [*ƙoyup, -*]
8. Ki gâmdan ola âzâd ol ciger-süz
Ƙoyup kendü gâm ü derd ü belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 33*). [*ƙoyup, -*]
9. Ƙoyar gâmdan başına Leylî hâki
Ki bu yıldendür ol şem'ün hilâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 29*). [*ƙoyar, -ar*]
10. Ƙoyam gidem saña mülk-i cihânı
Ƙala çünkim tehî benden serâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 134*). [*ƙoyam, -a, -m*]

koy: Doldurmak, dökmek.

1. Ki diyeydün pür itdi ƙan cihānı
Fiğān idüp başına **ƙoydı** toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 25*). [*ƙoydı, -dı*]

ƙoyun: *Koyun.*

1. Aña neyler tabîbûn tütüyâsı
Ƙapa çün bir **ƙoyunı** gürg-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 75*). [*ƙoyunı, -ı*]

k'öz: *Kendisi, zati.*

1. K'özin bir dem cüdâ ƙıla şafâdan
Degül vaƙıf ki naħl-i rûzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 18*). [*k'özin, -i, -n*]
2. Mey-i ğamdan şu resme mestdür cân
K'özümüñ varlığın bilmezven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 16*). [*k'özümüñ, -üm, -üñ*]
3. Meger ol yörede var idi bir şâh
K'özine baħt u devlet idi hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 22*). [*k'özine, -ine*]
4. K'özi düşdi yine ƙazduğı çâha
Yamanlık olsa bir şaħşuñ hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 26*). [*k'özi, -i*]
5. K'özine anlar idi yâr-ı sırdaş
Gönildi taĝa oĝlını arayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 28*). [*k'özine, -ine*]
6. K'özine tâ ola ol müşƙil âsân
Görüp bundan bu aħlâk-ı bedî'i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 30*). [*k'özine, -ine*]
7. İraĝ a'dâ yolından niçe ferseng
Diler **k'özine** bir kimse vire râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 7*). [*k'özine, -ine*]
8. K'öz işüñ ölçüsine ƙıl nigâhı
Şovukluk itme iñende olup germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 28*). [*k'öz,]*
9. K'özi de idiser menzil türâbı
Çi ger tab'ı diledi k'ola ħandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 66*). [*k'özi, -i*]
10. K'özümüñ varlugin bilmezven âħir
Eger bir lâħza cân senden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 26*). [*k'özümüñ, -üm, -üñ*]
11. K'öz âyînesin alıƙodı yârı
Nigârûñ ħalka-i zülfinde o medħuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 20*). [*k'öz,]*

k'sûd ƙıl: *Faydalı ƙılmak.*

1. İderdi reşk bustânına Kevşer
K'sûd ƙılmışdı anı dürc-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 22*). [*k'sûd ƙıl, -mış, -dı*]

kû: *Şan, şöhret.*

1. Şaru giymeklügen idindi pîşe
Çün ola ârzüsü ħâne vü **kû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 113*). [*kû,]*

kubbe: *Kubbe l gökyüzü.*

1. Bu 'âlî **ƙubbeye** Bânî tapuñdur
Ƙara ħâke viren can tapuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 17*). [*ƙubbeye, -y, -e*]

kubbe-i pāk: *Temiz, saf kubbe.*

1. K'aña ƙandil olmış mihr-i enver
Yücelmiş şol ƙadar ol **ƙubbe-i pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 45*). [*ƙubbe-i pāk,]*

k'uc: Son, bitiş.

1. İl içre hālümüz uş şuña yitdi
K'ucuñdan 'ārımız yillere gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 20*). [*k'ucuñdan, -uñ, -dan*]
2. İdelüm yād-ı hāl-i dōstānı
Zamānlardur **k'ucumdan** iy belā-senc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 9*). [*k'ucumdan, -um, -dan*]

küceg: Küçük, yavru.

1. Dil-i 'uşşāka bahş iden ğınālar
Büzürg ü **kücege** viren nevālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 28*). [*kücege, -e*]

kudret: İktidar, güç.

1. Olupdur **kudretiyle** tār-ı hırşid
Şan ibrişim-i 'ūd ü çeng-i nāhīd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 49*). [*kudretiyle, -i, -y, -le*]
2. 'Aceb kādīr durur **kudretleri** çok
'Aceb hākīm durur hīkmetleri çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 109*). [*kudretleri, -ler, -i*]
3. Bunuñ қо sen belā vü miñnetini
'Ayān it hālka Hākkuñ **kudretini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 10*). [*kudretini, -i, -n, -i*]
4. İdeyin **kudretümce** cehd ü ikdām
K'ola hem-h"ābuñ ol serv-i gül-endām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 31*). [*kudretümce, -ümce*]
5. Gelür serv-i revāndan hūb u hōşter
Satun al **kudretüñ** yeterse benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 43*). [*kudretüñ, -üñ*]

kudret: Allah'ın ezeli gücü.

1. Kudretüñden 'arız u haddinde meh-peykerlerüñ
Āteş ile āb bulmıñ imtizāc u i'tidāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 3*). [*kudretüñden, -üñ, -den*]
2. Siyeh mūdān çeküpdür **kudret** mü
Revāk-ı dīde üzre tāk-ı ebrü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 55*). [*kudret,]*
3. Ne ilter 'aql anuñ taķdırine rāh
Ne olur **kudretinden** kimse āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 46*). [*kudretinden, -in, -den*]

kudretullāh: Allah'ın kudreti.

1. Kodı çarhı dōnişden **kudretullāh**
Namāzın kıla tā vaķtiyle ol şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 13*). [*kudretullāh,]*

kudsī: Kutsal II değerli.

1. Qamu **kudsī** melekler hürmetiyçün
Dönen qat qat felekler hürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 69*). [*kudsī,]*

kudsīvān-ı 'ars: Yüce gökyüzündeki melekler.

1. Cemāl-i 'aksi kudsīvān-ı 'arşuñ
Münir itmişdi saķfını bu ferşüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 19*). [*kudsīvān-ı 'arş, -uñ*]

kudüm: Gelme, geliş; ayak basma.

1. Kudümından şeref buldı felekler
İdindi tãc na'leynin melekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 103*). [*kudümından, -ın, -dan*]
2. Çü gördiler **kudümın** Kays hayli
Cevâhîr saçdılar pâyına hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 73*). [*kudümın, -ı, -n*]
3. Kudümüñla ğamı dilden götürdüñ
Mağhallinde kelâmuñ şordı âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 48*). [*kudümüñla, -uñ, -la*]
4. K udümüñ mürde cisme virdi cânı
Utanmazven ğara bahtumdan iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 46*). [*kudüm, -uñ*]

kudüm-ı yâr: Sevgilinin gelişi.

1. Büt-i ħargâhiyi kıldı haberdâr
Kudüm-ı yârdan çün oldı âġâĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 149*). [*kudüm-ı yâr, -dan*]

küdûret: Kaygısız.

1. Geçivir işüñe taĥsîn idüp var
Vü ger nî gitmez iseñ **bî-küdûret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 41*). [*bî-küdûret,]*
2. Ķamudur bî-şebât u zîst ü murdâr
Kişi k'olmaya göñlüñde **küdûret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 129*). [*küdûret,]*

küffâr: Kafirler.

1. Zâtüñ vücûda geldüġi şeb düşdi hep yüzin
Küffâr ma'bedinde olan zümre-i şanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 30*). [*küffâr,]*
2. Küffâr mu'cizâtuñı gördükçe buĥl idüp
Ķılurlar idi siĥri ħo diyü saña tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 31*). [*küffâr,]*
3. Helâk olduġına bu resme **küffâr**
'Azâdedür henüz İblis-i bed-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 99*). [*küffâr,]*

kufl: Kilit. Sürgü.

1. Kerâmet baĥrınıñ mellâĥı ĥaĥķı
Feşâhat **kuflınıñ** miftâĥı ĥaĥķı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 106*). [*kuflınıñ, -ı, -nuñ*]
2. Şafâ **kuflına** cânı buldı miftâĥ
Ne ĥať kim yazmış ol mektûba pür-şûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 22*). [*kuflına, -ı, -n, -a*]
3. Getüren âdemi andan sücûda
Düzen ġam **kufline** tevĥîdi miftâĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 7*). [*kufline, -ı, -ne*]
4. Vü ger saĥt ise 'aczüñden ĥacâlet
Dilerseñ k'ola **kufl** açmak saña ĥal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 11*). [*kufl,]*
5. Bu **kufluñ** fethine olmadı tedbîr
İrürmez kimse çarĥuñ işine rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 136*). [*kufluñ, -+uñ*]

kufl-ı ġenc-i 'irfân: İrfan hazinesinin kilidi.

1. Şan ol ĥať idi **kufl-ı ġenc-i 'irfân**
Ki miftâĥıydı aña saťr-ı 'üñvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 95*). [*kufl-ı ġenc-i 'irfân,]*

kufl-ı mahzen: Mahzen kilidi.

1. Açıldı **kufl-ı mahzen** kām u nā-kām
Hemîn lâhza raķībān-ı haremğāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 6*). [*kufl-ı mahzen,]*

kufl-i zebân: Söz kilidi.

1. Varup şeh hâzînine kıldı vâşıl
Dağı soñra açup kufl-i zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 67*). [*kufl-i zebân, -ı]*

küfr: Dinsizlik, küfür.

1. ‘Alîdür dîn-i İslâmîye vâlî
K’ol itdi **küfrden** dünyayı hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 16*). [*küfrden, -den]*

küh: Dağ, cebel.

1. Her ne deñlü seng-dil olursa inñülerdi **küh**
Okusam ger levh-i medhûñden aña bir kaç makāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 17*). [*küh,]*
2. Kağı **küh** u deste ‘azm itseñ şikār için çıkar
Ol yirtñ aşlanları bağında havfûñden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37*). [*küh,]*
3. Gehî şiddetle tolar mîğden **küh**
Çiçekler bitürtür gāh anda enbūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 35*). [*küh,]*
4. Tūmandan görk virür **kūha** enbūh
Ki çekmez kış şovuklığından endūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 65*). [*kūha, -a]*
5. Degüldür hîlmi **kühundan** anuñ kâf
Buçuk dirhem kadar iy ehl-i inşāf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 5*). [*kühundan, -ı, -n, -dan]*
6. Ne **kūha** kim anuñ hînki başar sūm
İder ol yörenūñ aşlanların gūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 89*). [*kūha, -a]*
7. Eger hışm ile ursa **kūhe** nîze
Geçer eyle ki bürrān igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 57*). [*kūhe, -e]*
8. Var idi çār-pāsı hadden efzūn
K’olara otlak idi **küh** u hāmūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 28*). [*küh,]*
9. O sultān idi vahşiler sipāhı
Mağara **küh** içinde bārgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 86*). [*küh,]*
10. Bu resm-ile niçün düşdñ ayağdan
Ki kōduñ bād gibi **kūha** ser sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 74*). [*kūha, -a]*
11. Sipeh-sālār-ı ceyş-i vahş ü tayrān
Belā **kühunda** ser-gerdān u hayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 2*). [*kühunda, -ı, -n, -da]*
12. Didi kim bir sege iy **küh** ulūsı
Nedür senden bu rıfķ u çāblūsī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 39*). [*küh,]*
13. Dilerseñ **küh** ü dilerseñ ovada
Bulup bir dilberi biñ diķķat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 32*). [*küh,]*
14. Gider bilmez yolu şahrā mı ya **küh**
Okur derd-ile bu şi’ri giderken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 10*). [*küh,]*
15. Ki kanından kamu **küh** oldu gül-reng
Dögüp kıldı vücūdın kare kare (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 4*). [*küh,]*
16. Ne kim iderse anı bulisar pes
Kişi bir **kūha** dise bir kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 75*). [*kūha, -a]*
17. İşidür **kühdan** yine ol peyāmı
Temāşā eyle bu çarh-ı bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 76*). [*kühdan, -dan]*
18. Şu resme eyledi bu kıssayı fāş
Ki ol şahrā bisāf u **küh** bālīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 3*). [*küh,]*
19. Kıyāmet deştine döndi şahrāi
Harāret virdi **kūha** zahmet-i dıķķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 21*). [*kūha, -a]*
20. Tōlanduñ **küh** eger şahrā cihānı
Melāmet hücresin ma’mūr kılduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 108*). [*küh,]*
21. Degüldür āh u nāle eksük iy yār
Ol ider **kühlar** evcinde āhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 33*). [*kühlar, -lar]*

22. Maḥabbet yār aña vü 'ışk maṭlûb
Dilinde **kûh** gibi bî-ḥad endûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 5*). [*kûh,]*
23. Ğam ü endûhdan tutmış özi **kûh**
Var ilden div gibi ihtîşâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 6*). [*kûh,]*
24. Senûñ ḥārāñ olupdur seng-i ḥārā
Maḳāmuñdur dem-ā-dem vādi vü **kûh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 27*). [*kûh,]*
25. Tağıldı **kûha** vü şahrāya nā-kām
Yine Necde revān oldı kimisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 2*). [*kûha, -a]*

kûh u ova: Dağ ve ova.

1. Medîne birle Bağdāduñ arası
Pür oldı ceyş-ile kûh u ovası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 64*). [*kûh u ova, -sı]*

kûh u yabân: Dağ ve taşra.

1. Yilüp her birisi ardınca gıtdı
Aradılar çi ger kûh u yabānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 83*). [*kûh u yabân, -ı]*

kûh-ber-kûh: Dağdan dağa.

1. Gönildi rāh-ı kûha nitekim şîr
Aradı meskenini **kûh-ber-kûh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 63*). [*kûh-ber-kûh,]*

kûh-i elburz: Elbürz Dağı: İran'ın kuzeyinde yer alıp kuzeybatıda Azerbaycan sınırından başlayıp Hazar Denizi'nin güney kıyısı boyunca ilerleyip doğuda Türkmenistan ve Afganistan sınırında sonlanır. Kafkas sıradağlarının en yüksekidir. Hakkında türlü söylenceler anlatılan Kaf Dağı da aynı isimle anılır.

1. Kimûñ başına ursa kîn-ile gürz
Tağıdurdı ger olsa **kûh-ı Elbürz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 90*). [*kûh-ı elbürz,]*
2. Çehresi kuḥl-i Şifāhāne dönüp ola ğubār
Kûh-i Elburza eger 'arz idesin gürz-i ğazab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 12*). [*kûh-i elburz, -a]*

kûh-ı ğam: Gam dağı.

1. Senün kûh-ı ğamuñdandır teberrük
Ser-i kabrinde ṭuran levḥ kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 76*). [*kûh-ı ğam, -uñ, -dan, -dur]*

kûh-ı girān: Ağır, sıkıntı veren dağ.

1. Çi ger cürmüm benüm kûh-ı girāndur
Senûñ deryā-yı 'afvüñ bî-kerāndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 133*). [*kûh-ı girān, -dur]*

kûh-ı hāmûn: Çöl dağı.

1. Geçindi kûh-ı hāmūnda otuz yıl
Çü 'aşıklık anı kıldı yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 78*). [*kûh-ı hāmûn, -da]*

kûh-ı havret: Hayret dağı.

1. Kūh-ı hayretde beni mecnûn idersin 'âkıbet
Zevkın alup bâdenüñ süfî yoğ itdüñ varuñı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 8). [kūh-ı hayret, -de]

kūh-ı necd: Necd Dağı, Arap yarımadasının merkezinde bulunan yüksek bir dağ.

1. Yaşından kim çü la'l olmuşdı rahşân
Meşelde **kūh-ı Necd** oldu Bedaḥşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 70). [kūh-ı necd,]
2. Yiridür **kūh-ı Necd** evcinde bir ġār
Ki taşdur bâlişi vü bisteri ġār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 19). [kūh-ı necd,]
3. Ĥavâşî birle kıldı 'azm-i naḥçîr
Giderek irdi kūh-ı Necde ol şîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 34). [kūh-ı necd, -e]
4. Şaçarak gözlerinden eşk-i pür-ḥûn
Yine 'azm itdi kūh-ı Necde Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 60). [kūh-ı necd, -e]
5. Başum üzre diyüp peyk-i sebük-bâl
Ṭurup 'azm itdi kūh-ı Necde derḥâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 40). [kūh-ı necd, -e]
6. Yine 'azm itdi kūh-ı Necde giryân
Yine başladı feryâd u fiğâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 34). [kūh-ı necd, -e]
7. Ṭurup 'azm itdi yine kūh-ı Necde
Varup bir yirde başladı nefîre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 78). [kūh-ı necd, -e]

kūhî vü yabân: Dağlar ve çöller.

1. Ĥudâdan k'iline virdi rızâyı
Gezûp istedi kūhî vü yabânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 31). [kūhî vü yabân, -ı]

kuhl: Sürme.

1. Cân gözi aḥvâlinüñ şîḥhatine ḥâzık-ı dehr
Atuñ ayagı tozi **kuhlîni** buyurdi sebeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 16). [kuhlîni, -i, -ni]
2. Tozını **kūhl** idinürdi gözine
Ġazâl eṭṭrâfını müşġin iderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 58). [kūhl,]
3. Ġubârûñ **kuhlîna** cân çeşmi muḥtâc
Tenümde şınsa yir yir üstüḥ*ânum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 54). [kuhlîna, -ı, -na]
4. İrişdür ġülsitâna 'andelîbi
K'idinem **kuhl** tozından gözüme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 53). [kuhl,]

kuhl it: Sürme çekmek.

1. Ki tâ gerd-i rehine sürdi yüzün
Gözine kuhl idindi izi tozin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 136). [kuhl it, -in, -di]

kuhl-ı çeşm-i kūh u sahrâ: Dağ ve çölün göz sürmesi.

1. Ol eyvânuñ işiġi gerdi ġüyâ
Olupdur **kuhl-ı çeşm-i kūh u sahrâ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 64). [kuhl-ı çeşm-i kūh u sahrâ,]

kūhl-ı deycūr: Siyah sürme.

1. Gözinden kūhl-ı deycūrı yuyup şeb
Göge kâfûr saçmışıdi kevkab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 7). [kūhl-ı deycūr,]

kuhl-ı mahlûl: Dağılmış sürme.

1. Tokındursa yahūd şeş-per-i maşkûl
Kılardı kâf tağın **kuhl-i maḥlûl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 60*). [*kuhl-ı maḥlûl,]*

kuhl-i şıfâhâne: (*Sürmesiyle meşhur*) İsfahan şehri sürmesi.

1. Çehresi **kuhl-i Şıfâhâne** dönüp ola ğubâr
Kûh-i Elburza eger ‘arz idesin gürz-i ğazab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 11*). [*kuhl-i şıfâhâne,]*

küh-sâr: Dağlık yer, dağ tepesi.

1. Havâledür dile ğam **küh-sârı**
Güç olur çekmek anuñ gibi bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 69*). [*küh-sârı, -ı]*
2. Hârâbe irdi çok âbâde enbûh
Görindi çünkim irdi **küh-sâra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 65*). [*küh-sâra, -a]*
3. Gülistâna gönildi anlar ile
Qarârı qalmayup **kuhsâr** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 21*). [*kuhsâr,]*

kûhsâra düş: Dağa düşmek, mecnun olmak.

1. Ta‘aşşuk idüp ol sîmîn-‘izâra
Olup dîvâne düşdi kûhsâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 14*). [*kûhsâra düş, -di]*

küh-sâre düş: Dağlara çıkmak.

1. Tenin tîr-i ğam itdi pâre pâre
Olup âvâre düşdi küh-sâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 24*). [*küh-sâre düş, -di]*

kul: Abd, kul, yaratılan.

1. Ne hâcet kim dilerse bunda bir **kul**
Olur elbetde Hâk katında maḥbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 51*). [*kul,]*
2. Bu **kuluñ** çeşmesi beñzer serâba
Beni öz hâlûme ko gir şevâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 123*). [*kuluñ, -uñ]*
3. Ki ben **kulından** ol serv-i revâne
Du‘âlar eyleyüp di yane yane (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 93*). [*kulından, -ı, -n, -dan]*
4. Geliser **kul** başına hayr eger şer
Be-nâgeh irdi yine bir araya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 4*). [*kul,]*
5. Degüldür kol bağı **kul** bağıdır bu
Fırâk-ı yârdan pâyumda ḥalḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 42*). [*kul,]*

kul: Köle II Aşık.

1. Diyesin ben **kulından** yane yane
Ki iy nerm oluban a‘dâya çün mûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 72*). [*kulından, -ından]*
2. Aña tır biz **kuluñı** daḥı az az
Eger yârâ tütündüñsa yeñi yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 64*). [*kuluñı, -uñı]*

kul: Başkasının hükmü altında olan kimse.

1. Hâk te‘âlâ ‘afvüñi mebzûl ide mücrimlere
Niçe kim ‘âdet-durur **kuldan** ḥatâ şehden kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 62*). [*kuldan, -dan]*

2. İşigün derbânlarının biri sultân-ı ‘Arab
Âsitânun **ķullarınun** biri hâķân-ı ‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 8*). [*ķullarınun, -lar, -ı, -nun*]
3. Kim ansuz yumamaz ķeşmini bir dem
Delûp güşin **ķulı** gibi ķomıř nûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 43*). [*ķulı, -ı*]
4. Kemine **ķullarunun** birisiyüm
Hużûrunđa günahķaram řenî‘üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 54*). [*ķullarunun, -lar, -u, -nun*]
5. Niķe dūřerse te’dîb it **ķuluña**
Peşimân-ı cidâl-ı tîĝ ü tîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 30*). [*ķuluña, -un, -a*]
6. Geķeydün **ķulluĝından** pâdiřahuñ
Ćün oldu zâhidün hâlinden âĝâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 38*). [*ķulluĝından, -lug, -ı, -n, -dan*]

ķül eyile: *Yakmak, ķül etmek.*

1. Benüm âhum odı eyler anı ķül
Vü ger ni âb olursañ pür-leťâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 24*). [*ķül eyile, -r*]

ķul it: *Esir etmek.*

1. Niķedür göreyin ben daķı dâdın
Ćul idinseñ ben âzâde cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 79*). [*ķul it, -in, -señ*]

ķülâh: *Tac.*

1. Yaraşmış başına devlet **ķülâhı**
Mübârek eylesün feyz-i ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 47*). [*ķülâhı, -ı*]
2. Şecâ‘atdan bülend oldu **ķülâhuñ**
İl içre yüzün âĝ itdi sipâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 11*). [*ķülâhuñ, -un*]

ķülâh-ı hüdhüd-ı zîbâ-fesâne: *Güzel masaldaki hüdhüdün tacı.*

1. Ćülâh-ı hüdhüd-ı zîbâ fesâne
Şaçına sünbülün ulaşdı şâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 23*). [*ķülâh-ı hüdhüd-ı zîbâ-fesâne,]*

ķulak: *İnsan ve hayvanda işitmeye yarayan ve başın iki tarafında bulunan organ.*

1. Pür itmiş Ćün bütân-ı mâh-pâre
Ćulaķlarını zerrîn güşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 26*). [*ķulaķlarını, -lar, -ı, -n, -ı*]
2. Beni ‘ışķ eyledi ger halka-veş piķ
Ćulaĝum olmasun ol halkasuz hiķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 8*). [*ķulaĝum, -um*]
3. Kimün eĝĝânın işidür **ķulaĝun**
Elinden kimün içersin piyâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 40*). [*ķulaĝun, -un*]
4. Yüzin gösterdi cennet revzeninden
Ćulaĝı halkasından ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 163*). [*ķulaĝı, -ı*]
5. Yir idindüm ben ansuz ķa‘r-ı Ćâhı
Ćulaĝından ķıķarup niķe gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 35*). [*ķulaĝından, -ından*]
6. İşide öz **ķulaĝıyla** sözüñi
Hem ol mâhı görüp ol sen daķı şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 118*). [*ķulaĝıyla, -ı, -y, -la*]
7. Ćüdâ dūřdı řanasın nâfeden müřĝ
Ćulaĝından döküldi güş-vâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 69*). [*ķulaĝından, -ından*]

8. Siyeh rüyum baña lâyıq degül hâl
Qulağum k'eyledüñ lâ'l-ile uş pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 35*). [*kulağum,]*

kulak ur: Kulak vermek: dinlemek, alaka göstermek.

1. Qılarduñ sen naşihat ben terennüm
Qulağ urmaz idüñ yatlu sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 75*). [*kulağ ur, -maz, -idüñ]*

külâle: Kıvrıcık saç.

1. Baña ol kan-ile tolmış âb-iledür
Külâlem kim ruğum üstinde çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 37*). [*külâlem, -m]*

külbe: Far. Kulübe, dar, karanlık oda, hücre, zaviye:.

1. Selâmet **külbesin** meksür kılduñ
Cihânuñ Leylî kim meh-pâresidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 110*). [*külbesin, -sin]*

külbe-i ğam: Hüzünler kulübesi.

1. Anuñ oldı maqâmı **külbe-i ğam**
Fiğân u nâleyi idindi hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 23*). [*külbe-i ğam,]*

küleğ: Külah, şapka.

1. Küleğ-dâr-ı Hotendur k'efser üzre
Küleğ qor her zamân lü'lü' ser üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 144*). [*küleğ,]*

küleğ-bağs: Manevi makamlar bağşeden.

1. Eli dest-i zafer gibi **küleğ-bağs**
Dili fazl-ı Hudâ gibi küñh-bağs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 39*). [*küleğ-bağs,]*

küleğ-dâr-ı hoten: Hoten külahı giyen.

1. Şehinşâh-ı Habeş hân-ı Semerkand
Küleğ-dâr-ı Hoten sultân-ı Derbend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 130*). [*küleğ-dâr-ı hoten,]*
2. Küleğ-dâr-ı Hotendur k'efser üzre
Küleğ qor her zamân lü'lü' ser üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 143*). [*küleğ-dâr-ı hoten, -dür]*

külhan: Hamam ocağı.

1. Kimi gülşende sürer 'ıyş u 'ışret
Kimi **külhande** tartar derd ü miñnet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 106*). [*külhande, -de]*
2. Hayâli birle mu'tâd u harîfüm
Meşakkat **külhanında** şöyleyüm şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 9*). [*külhanında, -ın, -da]*

kullāb: *Aşk çengeli.*

1. Yahūd girdāba düşüp fülk-i meh-tāb
Bırakdı āsumān bahrine **kullāb** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 12*). [*kullāb,]*

kullāb: *Çengel.*

1. Bırağup pâyına şabr ipi **kullāb**
Ricā şaçdı şitābı nārına āb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 161*). [*kullāb,]*

kullāb-ı mahabbet: *Aşk çengeli.*

1. Tolar boynına **kullāb-ı mahabbet**
Çü vahşetden melālet bula mārān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 108*). [*kullāb-ı mahabbet,]*

külle: *Kule, kubbe.*

1. Açılmış cā-be-cā şad çeşm-i rüşen
İrürmiş āsumāne **küllesi** ser (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 43*). [*küllesi, -si]*
2. Var idi **küllesinde** bir ulu ğār
Maķām idindi anı ol dil-efġār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 49*). [*küllesinde, -sin, -de]*

kulle-i kūh: *Dağ zirvesi.*

1. Gehî ka'r-ı zemîn geh **kulle-i kūh**
Çok aradı vü āhîr buldı ānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 22*). [*kulle-i kūh,]*

kulle-i necd: *Necd Dağı'nın tepesi.*

1. Gezerdi k'ide şahrāda şikārı
Tūrurdi **kulle-i Necd** üzre Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 3*). [*kulle-i necd,]*
2. Tūrurdi **kulle-i Necd** üzre maḥzûn
Degüldi anası mevttinden āġāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 10*). [*kulle-i necd,]*

külliyen: *Tümüyle, tamamen.*

1. Cihānı kıldı **külliyen** ferāmüş
Şu resmedür benüm 'aklumda noķşān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 18*). [*külliyen,]*

kulluk it: *Kapısında kul, köle olma.*

1. Baña kıymadılar güş it kelāmı
Tamām on yıl kapuında kulluk itdüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 95*). [*kulluk it, -düm]*

kulüb: *Kalpler.*

1. Mihrün şeh oldı kişver-i ervāḥa yā Ḥabīb
Dikdi **kulüb** 'ālemine nūrdan 'ālem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 26*). [*kulüb,]*

kuluñ: "Kul-un". *Kul* kelimesinin ikinci teklik şahıs iyelik eki almış biçimi.

1. Hâkîkat ben **kuluñ** iy şâh-ı mesrûr
Zârûriyem bu gün bu işde ma'zûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 49*). [*kuluñ,]*

kulzüm: *Deniz.*

1. Hicrinde sirişküm şu kadar akdı ki Hâmî
Cüş eyleyüben **kulzüm** ü 'ummânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10*). [*kulzüm,]*
2. Cüş eyleyüben **kulzüm** ü 'ummânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10*). [*kulzüm,]*
3. Senûñ zâtüñdür iy kîlk-i siyâhi
Me'ânî **kulzümi** ka'rında mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 14*). [*kulzümi, -i]*
4. İçinde kıldı hayret **kulzümi** cüş
Vücûdun taşlar-ile eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 2*). [*kulzümi, -i]*

kulzüm-ı nûr: *Nur denizi.*

1. Pes ol 'ummân-ı şevk u **kulzüm-ı nûr**
K'öñünde bir idi nezdîk ile dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 253*). [*kulzüm-ı nûr,]*

kumâş: *Ipek, yün, keten vesairenden yapılan ağır dokuma.*

1. Egilüp zülfinûñ güşına kaşı
Dir iñende ucuz itme **kumâş**ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 80*). [*kumâş, -ı]*
2. Gözi efsûn okır sihr-ile kaşı
Şatar her bir bucağdan bir **kumâş**ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 36*). [*kumâş, -ı]*
3. Bahâsın bulıcağuz bir **kumâş**ı
Hemîn şatmağdur aşlı olma nâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 107*). [*kumâş, -ı]*

k'ümîd: *Beklenti.*

1. K'ümîdüm bergin üzdi şarşar-ı ğam
Bu kez işüm be-ğâyet müşkil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 4*). [*k'ümîdüm, -üm]*

kumrı: *Güvercinler takımından, güvercinden küçük, boz, gri renkli bir kuş.*

1. Başına Hüdhdüdün oldur koyan tâc
Anuñ emriyle öter **kumrı** vü dürrâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 10*). [*kumrı,]*
2. Varaklar gülşene gevher-feşân hem
Yil itdi **kumrıyı** lertzân u bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 39*). [*kumrıyı, -y, -ı]*

künc: *Kenar, köşe.*

1. Gelüp merg-i ciger-h'âr u cefâ-h'âh
Kemânlar **küncin** idendi kemîngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 30*). [*küncin, -i, -n]*
2. Me'âniden cevâhir bî-nihâyet
Dilûñ vîrânı **küncinde** nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 63*). [*küncinde, -i, -n, -de]*

künc-i hâne: *Evin köşesi.*

1. Çıkamaz taşra idüp bir bahâne
Maķâmı oldu her dem **künc-i hâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 80*). [*künc-i hâne,]*

künd: Kör.

1. Ėazab rahşı egerçi tündrüñdür
Semend-i lutf öñinde **kündrűñdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 132*). [*kündrűñdür, -rűñ, -dür]*

künd: Ayak bağı, köstek, bukağı.

1. Melâmet **kündesinden** boynuma bend
Bu dem sen dahı geldűñ dâmum üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 12*). [*kündesinden, -sin, -den]*

künde: Ayak bağı, köstek, bukağı.

1. Didî hayf u dirîğ ol âfitâba
K'anuñ bu **kündeye** pâyını nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 21*). [*kündeye, -ye]*

künde-i ġam: Gam günü.

1. Yah olmış **künde-i ġam** pây-ı âbe
Gülistânı şitâ virmiş harâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 97*). [*künde-i ġam,]*

küngüre: Kale bentleri üzerine yapılan şerefe.

1. Şu denlü **küngüre** var anda kâşî
Ki çok baķanuñ olur çeşmi şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 41*). [*küngüre,]*

kűnh-bahş: Cevher bağışlayan.

1. Eli dest-i zafer gibi küleh-bahş
Dili fażl-ı Hüdâ gibi **kűnh-bahş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 40*). [*kűnh-bahş,]*

k'unut: Unutmak.

1. Meger düşdi öġine tal'at-ı yâr
K'unutdı ġayreti vü 'ârı nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 48*). [*k'unutdı, -dı]*
2. Şu resme ġöresűn benden cidâli
K'unudasın ol itdigűñ hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 50*). [*k'unudasın, -a, -sın]*

k'ur: Tesis etmek, yerleştirmek.

1. Şu denlü aldı çıķdı ol pâdişâhı
K'uruldı 'arş üzere bârigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 172*). [*k'uruldı, -ul, -dı]*

k'ur: Benzemek.

1. Dahı şunlar **k'urınmış** şekl-i âhű
Degűl âhű k'olardur iki cādű (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 19*). [*k'urınmış, -ın, -mış]*

k'ur: Vurmak.

1. Degül lâzım **k'ura** tığ-ı girānı
Görenüñ korhudan çıkardı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 5*). [*k'ura, -a*]
2. Ki Mecnûnuñ döke qanını çün seyl
Diledi **k'ura** bir tığ ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 97*). [*k'ura, -a*]

kūr: Tesis etmek, yerleştirmek.

1. Dağı **kur** nüshasından şî'riñüñ dām
Ki ola rāmuñ hezār āhū-yı bed-rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 111*). [*kur,]*
2. Kurulmuş hem-çün eyvān-ı Süleymān
Ki var içinde Belkīs-ı hırāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 57*). [*kurulmuş, -ul, -mı*]
3. Yine divşürdi kaşr u hāneden raht
Yine **kurdi** varup Necd evcine baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 12*). [*kurdi, -dı, -*]
4. Kuraram kabr eyvānında tahtı
Severdüm iki gözümden seni çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 18*). [*kuraram, -aram*]
5. Kuran miñnet sarāyına serîri
Cihānda 'ışk idî ger bir nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 100*). [*kurān, -an*]
6. Ġazāl u tāvūsı bağ-ı cinānuñ
Gül-i ruhsārı üzre **kurdi** ol gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 171*). [*kurdi, -dı*]
7. Perî-veş kıldı sūy-ı yāre pervāz
Gelüp yārı yanında **kurdi** rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 179*). [*kurdi, -dı, -*]
8. Geçüp tahtına **kurdi** bezm-i şāhı
İdindi pertev-i ħurşîdi mūnis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 2*). [*kurdi, -dı*]

kūr: Kör, āmā.

1. İrürse tarf-ı kūyuñdan şabā toz
Nuñüsetdeydi çokdan tālî'üm **kūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 5*). [*kūr,]*
2. Bırakma tütîyā çeşmüm-durur **kūr**
Ki olur nūr-ı çeşm kūrdañ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 59*). [*kūr,]*
3. Bırakma tütîyā çeşmüm-durur **kūr**
Ki olur nūr-ı çeşm **kūrdañ** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 60*). [*kūrdañ, -dañ*]
4. Haķīkat bildi kim Mecnūndur ol **kūr**
Anasına didi nāz-ile ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 16*). [*kūr,]*
5. Düzetdi **kūrlar** gibi özini
Virüp her hāline tağyîr tūrdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 4*). [*kūrlar,]*
6. Benüm bî-nergis-i dilber velî **kūr**
Gözüme bî-gül-i ruhsār-ı dildār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 32*). [*kūr,]*

kūr ol: Kör olmak.

1. Ezel demden ki bir dîde ola **kūr**
İrişmez sürme çekmekden aña nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 59*). [*kūr ol, -a*]

kur'a-ı kār: Talihli isim.

1. Düşer ġam suhfasına **kur'a-ı kār**
Degül ma'kūl ma'nide bu hālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 38*). [*kur'a-ı kār,]*

k'uram: Uğramak, değmek.

1. Bes itdüm fikr **k'uram** ben mu'allel
Nizâmî hamsesi deryasına el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 87*). [*k'uram,]*

kur'an: *Kur'an-ı Kerim.*

1. 'Ale't-tertib **Ḳur'ānı** idüp cem'
Cihāna nūr virdi nitekim şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 7*). [*ḳur'ānı, -ı]*
2. 'Aşîlerine ümmetiñüñ rahmet itmege
Ḳurān içinde Haḳ buyurupdur niçe ḳasem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 50*). [*ḳurān,]*

kür-âne: *Kör gibi.*

1. Der-i dildāra irürdi anı rāh
Ḳaḳup **kür-âne** ol derde 'aşâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 11*). [*kür-âne,]*

kurbān: *Kurban II Hz. İsmail.*

1. Ḥalîlün itdügi **ḳurbān** ḥaḳıyçün
Aña senden iren dermān ḥaḳıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 91*). [*ḳurbān,]*
2. İrişdiyse ger İsmā'ile **ḳurbān**
Seni şaḥib Burāk eyledi Sübhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 77*). [*ḳurbān,]*
3. Ḳılardı nezr ü **ḳurbān** u 'atālar
İderdi çok tazarru'lar du'ālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 195*). [*ḳurbān,]*

kurbān eyle: *Canımı feda etmek.*

1. Beni gel bu ḳapuda eyle ḳurbān
Ki bu dergāhuñ İsmā'iliyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 60*). [*ḳurbān eyle,]*

kurbān ol: *Bir kimse ya da bir şey için kendini feda etmek, canından vazgeçmek.*

1. Anuñ yolında ḳurbān olmayan ser
Yile gitsün ger ola müşğ ü 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 133*). [*ḳurbān ol, -ma, -yan]*

kurbān-ı 'id: *Bayramın kurbanı.*

1. Memātum 'iddür ḳurbān-ı 'idüm
Müzeyyen eyle tābütum 'arūsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 32*). [*ḳurbān-ı 'id, -üm]*

kurbet: *Yakınlık.*

1. Dilemezven k'olam mu'tād-ı insān
Benüm ne ḥazḳ idersin **ḳurbetümden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 17*). [*ḳurbetümden, -üm, -den]*

kurd: *Kurt.*

1. Sen ol çübāna döndüñ iy cihāngir
Ki urdı kelbin atup **ḳurd** içün tır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 32*). [*ḳurd,]*

2. ‘Adūdan anı hıfz iderdi her an
Kafasında tūrurdi her nefes **ķurd** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 85, Mısra 63*). [*ķurd,]*

ķure-i ĉarħ: *Dünya küresi.*

1. K’iĉinde şızar anuñ nuķre-i ĥāk
Tolu nār-ı teb ile **ķure-i ĉarħ** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 101, Mısra 5*). [*ķure-i ĉarħ,]*

ķuri-: *Kuru.*

1. Ža’if ü bī-mecāl ü ĥaste ol seg
ķurımış cismīnūñ üstünde her reg (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 49, Mısra 48*). [*ķurımış, -mış]*
2. Başı altına ķomıř bir **ķuri** seng
Teni ĉāk olmıř u řūrīde aĥvāl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 78*). [*ķuri,]*

ķurıl: *Kurulmak.*

1. Ki cān-ı ‘ārife virūr řafālar
ķurıl mış anda bir gül sāyesinde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 134, Mısra 41*). [*ķurıl mış, -mış]*

ķur mı ş: *Kurmak, hazırlamak.*

1. Bulıřup reh-zene lā-būd virūr ser
Bu dām-ı tūrfe kim **ķur mı şdur** eyyām (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 87*). [*ķur mı şdur, -dur]*

ķürsī: *Taht, oturulacak yer.*

1. Aña kim ĥızmet ide ‘arş-ı ķud sī
Ĥızūrında olur bī-ķadr **ķürsī** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 178*). [*ķürsī,]*

ķürsī-i ĥüb: *Güzel taht.*

1. İdüp ‘azm-i cenāb-ı rāĥ-ı maţlūb
Pes uĉdı bir zamān ol **ķürsī-i ĥüb** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 170*). [*ķürsī-i ĥüb,]*

ķurtar: *Kurtulmasını sağlamak; bir şeyin etkisinden uzaklaştırmak.*

1. ĉün iy Mevlā beni ķılduñ giriftār-ı ģam-ı dildār
Ya vařlını müyesser ķıl ya alup cānumı **ķurtar** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Gazel 2, Mısra 2*). [*ķurtar,]*
2. ‘İnāyet ķıl baña iy Ĥayy-ı-Ĝaffār
Ki bu řüridelikden ya’nī **ķurtar** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 46, Mısra 58*). [*ķurtar,]*
3. Dile ĥacet Ĥudādan yine **ķurtar**
Hezārān luţf birle ol nigū-fer (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 103, Mısra 108*). [*ķurtar,]*
4. Anı ol derdden **ķurtardı** derĥāl
Ki buldı ellerini ol mu’allel (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 103, Mısra 120*). [*ķurtardı, -dı]*
5. Uĉurup cān ķuřın iy sīne sen ķal
Beni **ķurtar** ilāĥī bu belādan (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 131, Mısra 33*). [*ķurtar,]*

ķurtıl: *Kurtulmak II azat olmak.*

1. Yine düşürven irür başuma taş
Kişi kim **ķurtıla** bir ğamdan iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 67*). [*ķurtıla, -a*]
2. Ki **ķurtıldı** ğamām-ı vartadan mäh
Tuyıldı her vilâyetde bu kışsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 20*). [*ķurtıldı, -dı, -*]
3. Yaban otı yimekten **ķurtılayduñ**
Didi zâhid ki hey bu söz haşardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 34*). [*ķurtılayduñ, -a, -yduñ*]
4. Alup ol âfeti **ķurtıldı** bunlar
Kesilüp Zeydûñ ol mehden ümidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 80*). [*ķurtıldı, -dı*]
5. Ėalâş oldu vü terk itdi cihânı
İdüp borcın edâ **ķurtıldı** ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 69*). [*ķurtıldı, -dı, -*]
6. Az az şıhhat bulup vakti bih oldu
Mizâcî süstlikden **ķurtulup** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 37*). [*ķurtulup, -up*]
7. Gidüp ğayrılar aldı yirlerin hem
Kişi bu vartadan **ķurtulmaz** aslâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 133*). [*ķurtulmaz, -maz*]
8. Çü ‘ömr âläyişinden **ķurtulam** pāk
Ėayâli birle olam münis-i Ėāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 53*). [*ķurtulam, -am*]
9. Bükerven tiğ-ile ħaddi nihâlin
Ki **ķurtulam** bu şulĖ ü cengden ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 89*). [*ķurtulam, -am*]
10. Ol ucdan lâ-cerem gec **ķurtulurlar**
Ki zîrâ bir gözinde bu iş bu tãĖûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 182*). [*ķurtulurlar, -ur, -lar*]

ķuru: Kuru, canlılık emaresi olmayan.

1. Çi seng olmuş anuñ bünyâdi çi Ėāk
Ėuruduķdan gerü bir sebze iy cãn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 79*). [*ķuruduķdan, -duķdan*]
2. Kuru tãbûta döndi gitdi bağtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 78*). [*ķuru,*]

ķuru: Erimek, çözülmek.

1. Ayağı ıssısından buz **ķururdi**
Giyüp yağ tağtesinden keş ü na‘lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 16*). [*ķururdi, -r, -dı*]

ķurul: Hazırlanmak.

1. Ėurulmuş idi bir çetr anda Ėâzır
K‘ekâbirden olıcağuz müsâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 53*). [*ķurulmuş, -mış*]
2. Ėurulmuş anda bir dãm-ı dil-âşüb
İki âğû-beççe zâr u dil-fiğâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 18*). [*ķurulmuş, -mış*]

ķ’urup: Çatmak ; kurmak hazır hale getirmek.

1. İde ol dürrî **ķ’urupdur** göñline bend
Özinüñ rişte-i ‘âķdine peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 31*). [*ķ’urupdur, -dur*]

ķ’urur: Değmek, geçmek.

1. ‘Aceb Ėülzâr idi zîbâ vü Ėurrem
Ė’ururdi çün Mesîğ anda şabâ dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 22*). [*ķ’ururdi, -dı*]
2. Atası niçe **ķ’ururdi** Ėaźabdan
Şanem yüzine bakmazdı edebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 51*). [*ķ’ururdi, -dı*]

ķ’urus: Rus halkı.

1. K'Urus gerçi beyābānda ider cūş
Olur deryāya irüşdükte hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 105*). [*k'urus,]*

kurut: Kurutmak.

1. Kurutdı naḥl-i gülzâr-ı hayâtın
Cihānuñ gerçi kim bâzarıdur germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 102*). [*kurutdı, -dı]*

kuş: Kanatlı uçucu hayvan; kuş.

1. Senûñ ser ḥādım-i h'wānuñ Ḥālildür
Ḥarımûñ **kuşları** hep Cebrā'ıldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 70*). [*kuşları, -lar, -ı]*
2. Ne yir ḳaldı zemīnde başacak pây
Ne **kuş** buldı havāda uçacak cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 72*). [*kuş,]*
3. Ki ekdüğün gelüp devşürdi **kuşlar**
Ṭaş-ile gök itdüm sīnemi ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 40*). [*kuşlar, -lar]*
4. Müdām İbn-i Selām idi nıgeh-bān
Ḳuş uçurmazdı üstinden hevāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 67*). [*kuş,]*

k'us: İşte şimdi.

1. Hitāb idüp saña dirdi zebānı
K'uş öldüm intizār-ı vuşlatuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 89*). [*k'uş,]*

kuşat: Giydirmek.

1. Meger kim görünür bilinde berrāk
Kuşatdurmış anı ḥayrile Ḥallāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 52*). [*kuşatdurmış, -dur, -mış]*

küşe: Köşe, bucak.

1. Anuñ her **küşesinden** gösterür miğ
Gehi jengārı geh gül-günî bir tığ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 41*). [*küşesinden, -sın, -den]*
2. Meger ol vaḳt ol genc-i perişān
Özin bir **küşede** ḳılmışdı pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 56*). [*küşede, -de]*
3. Buyurdi kim keremden bir zamān ol
Özin bir **küşede** ḳılsın nihān ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 88*). [*küşede, -de]*
4. Baña pesdür hemīn bir **küşe** bir āh
Bunı diyüp yirinden turdı ol şir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 74*). [*küşe,]*
5. Bize vaşl olmaya bundan ziyāde
Çü ben bu **küşeden** bir şem' yaḳdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 185*). [*küşeden, -den]*
6. Ko zindān **küşesin** şahrā-nişin ol
Bu ḥākî āşiyāndan hem-çü şeh-bāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 6*). [*küşesin, -n, -si]*

küşe-nişin-i necd: Necd'de inzivaya çekilmiş olan (kimse).

1. Ayağına düşüp Mecnūna didi
Ki iy **küşe-nişin-i Necd** tevbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 105*). [*küşe-nişin-i necd,]*

kūs-ı bî-bāk: Cesur davulcu.

1. Şu resme na'ra urdı **kūs-ı bî-bāk**
K'ışidenlerüñ oldı zehresi çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 15). [kūs-ı bî-bāk,]

kūs-ı nālân: İnleyen davul.

1. Dilâverler ğamından **kūs-ı nālân**
Döğüp gögsini eyler âh u efgân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 15). [kūs-ı nālân,]

kūs-ı pāsbānî: Bekçi davulu.

1. Döğer gögsini **kūs-ı pāsbānî**
Ki depretmeye ra'd artuğ zebānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 79). [kūs-ı pāsbānî,]

k'uşlan: Durulmak.

1. İşide her kişi **k'uşlandı** Mecnûn
Kemâlûñ bulduğından şoñra iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 44). [k'uşlandı, -dı]

k'üst: Ki üzerinde.

1. Şafâ bezminde düşmen birle dem-sāz
Diler **k'üstüñden** uçan murğun āhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 93). [k'üstüñden, -
üñ, -den]
2. Çekersin ğuşsa vü ğam zahmet ü renc
Bugün vaḳti-durur **k'üstüñden** iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 11). [k'üstüñden, -
üñ, -den]

küstāh: Küstahça, kendini bilmez şekilde.

1. Zebān-ı hāl-ile itdi nāle vü āh
Girüp bu hayret-ile çarḫa **küstāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 85). [küstāh,]
2. Ziyāde-ğüylıḳdan oldı ḫāmüş
Ḳabül itdi ki andan şoñra **küstāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 95). [küstāh,]

küstāh küstāh: Arsız, edepsiz, utanması arlanması olmayan.

1. Döşürsem güllerin **küstāh küstāh**
Ki öpsem gögsüñüñ nārını iy cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 88). [küstāh küstāh,]

küstāh-ğüftār: Küstahça sözler.

1. Ḥatālu ḫarflerden kıldı 'uzlet
Gerekmez ādemi **küstāh-ğüftār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 5). [küstāh-ğüftār,]

küste: Ceset.

1. Ḳılıçlar yüridi vü ḳopdı ğavġā
Pür oldı **küşteden** püşteyle şahrā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 22). [küşteden, -den]

kūs-u merg: Ölüm davulu.

1. Virür âvâze kūs-u mergüm el-ân
Saña oldur münâsib evvel âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 144*). [*kūs-u merg, -üm*]

kusūr u ‘özü: Hata ve mazeret.

1. Kusūr u ‘özü komadı emekde
Nişânın şordı vü bildi yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 30*). [*kusūr u ‘özü,*]

kût: Azık, yiyecek.

1. İştise her kim andan bu nevâyı
Bulurdı rûhına **kût** u gıdâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 2*). [*kût,*]
2. Dili kim ârzü ideydi **kûti**
Çü nân yir idi târ-ı ‘ankebûti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 65*). [*kûti, -ı*]
3. Gehî cân **kût** bulur nâlişümle
Gıdâm oldur ya bir pâre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 82*). [*kût,*]
4. Ki olupdur iştihâsı **kûti** anuñ
Ne yelden kim gele dilber nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 76*). [*kûti, -ı*]
5. Ne yirsın pes ne içersin şeb u rüz
Hayât-ı âdeme **kûtiledür** fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 69*). [*kûtiledür, -ile, -dür*]
6. Nedür **kûtuñ** çün âdemsın muqarrer
Dedi kim iy Selîm-i bâ-selâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 70*). [*kûtuñ, -uñ*]
7. Nedür **kûtuñ** ne yirsın gâr içinde
Aña gösterdi zâhid bir giyâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 26*). [*kûtuñ, -uñ*]
8. Tene **kûtiledür** kuvvet haqîkât
Ki tende şîhhat olmayıncağ iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 20*). [*kûtiledür, -ile, -dür*]
9. Niçe mûruñ dehânında ola âh
Lebûñ kim cânlara **kût** idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 41*). [*kût,*]

kûtâh eyile: Kısaltmak, kısa tutmak.

1. Dilüñi ‘ayb sözden eyile kûtâh
Ne kâmetde-durur gör sen de hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 24*). [*kûtâh eyile,*]

kûtâh id: Kısa tutmak.

1. İdüp hırşum elin bî-fer ü kûtâh
Ayağum toğru başdur kâdese iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 61*). [*kûtâh id, -üp*]

kûtâh kal: Uzak kalmak.

1. Saña tâ hem-ser olmayınca ol mäh
Kemendüm cengden kalmaya kûtâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 102*). [*kûtâh kal, -ma, -ya*]

kûtâh kıl: Kısa kılmak, kısa yapmak.

1. Pes andan soñra ol miskîn-i güm-râh
Yağasından elini kıldı kûtâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 18*). [*kûtâh kıl, -dı*]

2. Bilürdi k'eyle icāb itdi taḳdīr
Elin her nesneden kılmışdı kūtāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 33*). [*kūtāh kıl, -mı, -dı*]

kūtāh ol: Kısa olmak.

1. Yücedür çün bilürsin menzil-i māl
Olur her el aña irmekde kūtāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 44*). [*kūtāh ol, -ur*]

kutb: Eksen.

1. 'Aceb mi **kuṭbı** olursa cihānuñ
Ki 'amm-zādesidür Muṣṭāfānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 3*). [*kuṭbı, -ı*]

kūt-ı cān: Can gıdası.

1. Leb-i yāḳūtı şanma kūt-ı cāndur
'Aḳīk-ı eşküñ anuñ-çün revāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 25*). [*kūt-ı cān, -dur*]

kūt-ı mutlak: Lazım olan gıda.

1. Baña hōd 'ışkdandur **kūt-ı mutlak**
Çü gide 'ışkum ölüvren muḥaḳḳaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 13*). [*kūt-ı mutlak,]*

kuṭn: Pamuk.

1. Bulut **kuṭnında** şebnemden zemāne
Nihān itmişdurur şad penbe dāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 23*). [*kuṭnında, -ın, -da*]
2. Yabāna atduñ u döydüñ aña hem
Bu **kuṭnı** rişte idüp düğmeden sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 25*). [*kuṭnı, -ı*]

kuvvet: Güç, etki.

1. Silaḥ-ı esb üstinde müretteb
Götürüp yürüyecek **kuvveti** yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 73*). [*kuvveti, -i*]
2. Elin tutup Ḥaḳı-y-çun ḥayr ideyin
Ki ne gözi görür ne **kuvveti** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 21*). [*kuvveti, -i*]
3. Tene kütiledür **kuvvet** ḥaḳīḳāt
Ki tende şıḥḥat olmayıncaḳ iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 20*). [*kuvvet,]*

kuvvet tut: Güçlenmek.

1. Yiyüp içüp sürerdi 'ıyş u 'ışret
Teni kuvvet tutardı cānı rāḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 18*). [*kuvvet tut, -ar, -dı*]
2. Teni kuvvet tutardı cānı rāḥat
Bulşurdı varup sulṭāna geh gāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 8*). [*kuvvet tut, -ar, -dı*]

kuvvet vir: Kuvvet, güç verir.

1. Benüm nāmūsūma kuvvet vireydüñ
Oğulluḳ şartına şöhret vireydüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 81*). [*kuvvet vir, -e, -ydüñ*]

küy: (Sevgili'nin) semti, mahallesi.

1. Alıvir gönlümi müyından anuñ
K'arayı geçmeyem **küyından** anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 36). [küyından, --ın, --dan]
2. Kefine sürdi her bir pâyınuñ rû
Ki kılmışdur güzer ol **küydan** bû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 32). [küydan, -dan]
3. Gözine çekdi pes ol pîr-i ğam-nâk
Anuñ ol **küydan** bir zerrece hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 12). [küydan, -dan]
4. Hem ol **küyüñ** bir iti gerdeninden
Getür oğluña bir pâre resen sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 7). [küyüñ, -(u)ñ]
5. Vefâ **küyından** açmış idi bir tâb
Kaçankim ğamdan irse cânına tîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 30). [küyından, --ın, --dan]
6. Küy adı mı durur bir şehrde 'ışk
Çiçek midür ya bâğ-ı dehrde 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 9). [küy,]

küy-ı yâr: Yarin semti.

1. Yaramaz k'ola küy-ı yâra mahrem
Çü viren 'ışkdur cân şem'ine nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 36). [küy-ı yâr, -a]

kuyruğ: Kuyruk.

1. Kılardı **kuyruğıyla** süpürüp pâk
Kamu vahşilere olmuş-iken hân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 54). [kuyruğıyla, -ıyla]
2. Buladı **kuyruğumı** her birisi
Tolayı alup eṭrâfını yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 46). [kuyruğumı, -u, -nı]

kûze: Su testisi.

1. Ki açmaz bu harîmüñ goncasın bād
Düzülse **kûze** ger devr ile hâkum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 89). [kûze,]
2. Sebûdur şureti şân burnı **kûze**
Yalan sözlü yamân dillü siyeh-ruḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 8). [kûze,]
3. Ki yolın itmemişdür ğül anuñ pîç
Kime mey virdi evvel nîm **kûze** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 109). [kûze,]

kûze kûze: Testi testi.

1. Gözinden dökdi qanlar **kûze kûze**
Şu resme dökdi ol mâh üzre qanı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 18). [kûze kûze,]

kûze-i köhne: Eskimiş testi.

1. Meger bir **kûze-i köhne** sıfâlîn
Ne var kimse ki gel diye ṭabîbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 16). [kûze-i köhne,]

k'üzil: Üzülmek.

1. K'üzildi dâmeninden verdinüñ hâr
Yine bir yüzden itdi bu hisâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 64). [k'üzildi, -di]

kuzu: Kuzu.

1. Kuzusu gibi emzürür idi şîr
İder âhû-bere anuñla bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 120*). [*kuzusu, -sı*]

kara: Kara, siyah. II toprak.

1. Bu ‘âlî kıubbeye Bânî tıpuñdur
K̲ara h̲âke viren can tıpuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 18*). [*k̲ara,*

kuş: Kanatlı uçucu hayvan; kuş.

1. Tıtarđı şol kıadar h̲ayl ü haşem ol
Ki bulmazdı k̲uş uçup geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 26*). [*k̲uş,*



L

läbe: *Yalvarma, yaltaklanma, dalkavukluk etme, acz gösterme II Bir kere oynamak.*

1. Harâb insüz sün ü yirün harâbe
İşi ağyâra anuñ läğ u **läbe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 116*). [*läbe,]*

lä-büd: *Elbette, mutlaka, şüphesiz.*

1. Çü bunlar birbirine ‘aşık oldu
Bu kavluñ biri **lä-büd** şadık oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 38*). [*lä-büd,]*
2. Çerâğ elde tururkendür şeb-efrüz
Çün elden düşe olur **lä-büd** cihân-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 132*). [*lä-büd,]*
3. Çü bir ‘ışkuñ ola mekr ü hayâli
Yakın olur anuñ **lä-büd** zevâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 6*). [*lä-büd,]*
4. Şonuñda bulunur **lä-büd** melâmet
Ben isterven k’alam elden du’âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 12*). [*lä-büd,]*
5. Bulur **lä-büd** yamanlıktan melâli
Çü Nevfel ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 28*). [*lä-büd,]*
6. Helâk olmağ-idi **lä-büd** cezâsı
Anı kim kendüsi kılarıdı da’vet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 76*). [*lä-büd,]*
7. Olur **lä-büd** şudan dūr olsa râhı
Gamıyla k’ola bir hâtır müşevveş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 14*). [*lä-büd,]*
8. Gider ortalarından **lä-büd** âzerm
Senüñ pendüñ baña hiç eylemez kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 34*). [*lä-büd,]*
9. Bular ol ravzada **lä-büd** icâbet
Ne deñlü kim gele bîmâr u rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 78*). [*lä-büd,]*
10. Buluşup reh-zene **lä-büd** virtür ser
Bu dâm-ı türfe kim kurmuşdur eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 86*). [*lä-büd,]*

lä-cerem: *Kuşkusuz, hiç şüphesiz.*

1. Levläke didi şānuña Hallāk-ı zü’l-minen
Sen olmasañ cihānı yaratmazdı **lä-cerem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 38*). [*lä-cerem,]*
2. Kışver-i Yünāna bünyād uralıdan rüzgār
Böyle bir hân ile olmadı müşerref **lä-cerem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 12*). [*lä-cerem,]*
3. Ol ucdan **lä-cerem** gec kırtulurlar
Ki zîrā bir gözinde bu iş bu tākūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 182*). [*lä-cerem,]*

läf: *Söz, lakırdı.*

1. Var-ise kande bir cüd ehli sultān
Urur çākerliginden **läf** her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 110*). [*läf,]*
2. Cihān-bînüm diyü **läf** ura her gāh
Hāzinem leşkerüm yok pādīşāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 12*). [*läf,]*

läf-ı ‘ışk-bāz: *Aşık sözü.*

1. Cihān ‘aşıklarınuñ ser-firāzı
Uran bizümle läf-ı ‘ışk-bāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 20*). [*läf-ı ‘ışk-bāz, -ı]*

läğ: *Şaka, lâtiğe.*

1. Harâb insüz sün ü yirüñ harâbe
İşi ağıyara anuñ **lâğ** u lâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 116*). [**lâğ**,]

lâğar: Solgun, zayıf.

1. Olup yāruñ ğamından **lâğar** u zār
Bahāneyle özin düzerdi bīmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 97*). [**lâğar**,]
2. Vücüdî **lâğar** u bî-ferr ü bārîk
Çü merdūdân-ı dergeh bahtı tārîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 49*). [**lâğar**,]

lâhd: Mezar.

1. Kaçan k'ölem **lâhd** ola maķāmum
Unudıla cihān içinde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 223*). [**lâhd**,]

lahza: An, kısa zaman.

1. Her nefes biñ kez fığan her **lahza** şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemālūñ gülsitānın bir daħı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2*). [**lahza**,]
2. Ruħına şem' gibi çeşm-i ħün-bār
Döker her **lahza** eşk-i lâ'l-i girdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 90*). [**lahza**,]
3. İdüp her **lahza** bir dürlü bahāne
Döker yaş yirine kan ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 115*). [**lahza**,]
4. Budur olmaduğı gül-güne gül-gün
Ki 'işmetden durur her **lahza** birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 34*). [**lahza**,]
5. Yüzüñe bakmasun her **lahza** süzen
Gözini rişte ile dik anuñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 45*). [**lahza**,]
6. İşi her **lahza** oldu nāle vü zār
Belā zencirine düşdi giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 5*). [**lahza**,]
7. Nihāl-i serv-i bāğ-ı nāzsın sen
Niçün her **lahza** giryē-sāzsın sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 6*). [**lahza**,]
8. Bu **lahza** imtiħān-içün nihānı
Oķu şu meclise gelsün gör anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 15*). [**lahza**,]
9. Yolında ölmedür her **lahza** rāyı
K'ilenç özine aña eyler du'āyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 81*). [**lahza**,]
10. Buçuķ dem kendüye 'aklı degül yār
Gezer her **lahza** deşt ü rāğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 63*). [**lahza**,]
11. Ki kandan mevc urur deryā gözinde
Yine bir **lahzada** 'aklı dirilür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 15*). [**lahzada**, -da]
12. Peşimān oldu virdüĝine āvāz
Taħammül eyledi bir **lahza** kim tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 3*). [**lahza**,]
13. Ne ħöd bir **lahza** oldum ħizmetüñde
Çekerdüñ sen benüm ĝuşşamla derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 78*). [**lahza**,]
14. Kurar her **lahza** bir şahrada meclis
Kaçankim cū'dan ireydi ħālat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 36*). [**lahza**,]
15. İdindi kendüye her **lahza** yoldaş
Añup nergislerini yār-ı cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 94*). [**lahza**,]
16. Güyüp bir **lahza** idem pāre pāre
Selīm itdi be-ĝayet cehd ü ikdām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 56*). [**lahza**,]
17. İşi her **lahza** efsun-ı digerdür
Bizi şöyle tutupdur çarħ-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 18*). [**lahza**,]
18. Öper her **lahza** bir āhü gözini
Geçinürdi bu resme ol belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 124*). [**lahzā**,]
19. Ki ola yārunuñ ħālinden āĝāh
Hemān **lahza** irişüp geldi bir pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 9*). [**lahza**,]
20. Gidüpdür göñlinüñ zevķ ü sürürü
Diler kim göre bir **lahza** yüzüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 117*). [**lahza**,]
21. Tırup yanından bir **lahza** oturdı
Didi bu ne bahār-ı ħoş havādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 214*). [**lahza**,]

22. Gücüm yitmez ki sunam sağara dest
Çeküp ol **lahza** bir heybetlü âvâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 229). [lahza,]
23. Kõdi ortaya halvâ vü gülîçe
Didi ağlama ol bir **lahza** hândân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 15). [lahza,]
24. Füzûn itme baña her **lahza** kaydî
Cehâletden delû dirsın baña nâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 14). [lahza,]
25. Müşevveş hâl her **lahza** sitemden
Gözinden yaş yirine kan saçılan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 18). [lahza,]
26. Ganimetdür bize bu **lahza** didâr
Senûn-le bir nefes iy yâr-ı cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 6). [lahza,]
27. Açıldı kufl-ı mahzen kâm u nâ-kâm
Hemîn **lahza** rakîbân-ı haremğâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 7). [lahza,]
28. Buçuk **lahza** murâda irmemişler
Çün oldılar bugün cennetde kâyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 84). [lahza,]

lâ'ib: Oyun oynayan.

1. Felek türkûn şihâb-ı necm-i şâkıb
Müg-i zer-kârı kılmaşdı **lâ'ib** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 10). [lâ'ib,]

lakab: Bir kimseye kendi asıl adından başka takılan ad.

1. Hâdimûn gibi işigün süpürür saçî ile
Bu durur kondugı hürşid diyü mihre **lakab** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 22). [lakab,]
2. Lakab Mecnûn-durur aña ki şehdûr
İki gevher idi bunlar muhalled (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 78). [lakab,]

la'l: Değişik renkleri bulunan değerli bir süs taşı.

1. Meşelde her sümi bir beyze-i **la'l**
Hilâl olmış şân ol **la'l** üstine na'l (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 52). [la'l,]
2. Nigîninde Süheyl-i çarh bir **la'l**
Hilâl-i nev semendi pâyına na'l (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 99). [lâ'l,]
3. Hâsüdine virtür ol şâh zer na'l
Kılıçdan gevher ü peykândan **la'l** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 104). [lâ'l,]
4. Ruhi **la'linden** olmuş Hızr âbı
Zenehdânı ol âbuñ bir habâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 87). [lâ'linden, -in, -den]
5. Yaşından kim çü **la'l** olmuşdı rahşân
Meşelde küh-ı Necd oldı Bedaḥşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 69). [la'l,]
6. K'o **la'le** gerçi lâyıkdur bu gevher
Velîkin gencrekdür daḥı duḥter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 67). [la'le, -e]
7. Getürem mâh-ise burcuña anı
İrûrem **la'l-ise** dürcüñe anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 90). [lâ'l-ise, -ise]
8. Siyeh rüyum baña lâyıḳ degül hâl
Kulaḡum k'eyledüñ **la'l-ile** uş pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 35). [lâ'l-ile, -ile]
9. Ne **la'linüñ** naşib olur zülâli
O gülden olmayup maḡşüdi ḥâsıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 100). [lâ'linüñ, -inüñ]
10. Veli ḥarmührede yirindedür ḥûb
Egerçi **la'l** olupdur zîb-i efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 111). [la'l,]
11. Şu resme kim yaşından **la'l** olur seng
Çemen bezminde bir ḥûbile her kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 76). [la'l,]
12. Bu resme niçe **la'l** ü lü'lü' saçdı
Çü Zeyd itdi bu zîbâ nükteyi güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 92). [lâ'l,]

la'l: Yakut taşı II Kan.

1. O şahrânuñ ne deñlü varsa sengi
Bulaşup kana **la'le** döndi rengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 24). [lâ'le, -e]

la'li: Yakut cinsinden kırmızı değerli bir taş. II Sevgilinin dudağı.

1. Güzellik bağının kaddi nihali
Leṭāfet ‘aynının **la’li** zülali (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 282). [la’li, -i]
2. Kaçan-kim bakdı ol sîmin-‘izârâ
Tebessüm kıldı **la’li** âşikâra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 328). [la’li, -i]
3. Ne sūd k’iderdi şîrîn **la’line** şarf
Vefâdan resm olurdu bir niçe harf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 297). [la’line, -i, -n, -e]
4. Kişi k’anda yüridi guşşadan dest
Ne mey ol **la’lden** olurdu sermest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 38). [la’lden, -den]
5. Egerçi telh idi bâde vü pür tâb
Anuñ **la’linden** idi lîk cüllâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 42). [la’linden, -in, -den]
6. Al incitme tek ol ser-i cevânı
Diyüp bu sözi **la’li** ol yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 51). [la’li, -i]
7. Senüñ **la’lün** şarâb-ı bezm-i düşmen
Lebüñden ayru iy serv-i dil-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 34). [la’lün, -(ü)ñ]
8. Kadîmi yârîde yâd eyle anda
Çü in’âm ide aña **la’lün** şarâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 71). [la’lün, -ün]
9. Ki bu gencîneden tâlib-durur dūr
Şarâbı **la’lümün** kim lâle-gündür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 119). [la’lümün, -üm, -ün]
10. Teberzed-rîz idi vü şekker-âzâr
Teberzed **la’l** ammâ şekker-engîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 51). [la’l,]
11. K’ide hârâdan ol **la’li** cüdâ tâ
Yoğ-idi bundan artuğ ‘aybı hergiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 64). [la’li, -i]
12. Sözi âb-ı hayât u **la’li** cân-bâhş
Boyı cân bağının tâze nihali (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 2). [la’li, -i]
13. Şu **la’li** k’itmedi hâkkâk ebter
Maḥaldur k’ola hem peyvend-i gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 29). [la’li, -i]
14. Bu gonca itmedi pîrâhenin çâk
Bu **la’li** itmedi hâkkâk ebter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 129). [la’li, -i]
15. Şanasın oldı tennür içre âteş
İşirdi **la’lini** teb-hâle-i gam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 19). [la’lini, -in, -i]

lâl: Dilsiz.

1. Gonce-i hāmūşa vaşfuñ dil virür bülbül-şifât
Ḥavfün ider gonce gibi bülbül-i güyâyı **lâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 22). [lâl,]
2. Ki bulmamışdur er andan murâdı
Didi Mecnûn dilerven k’aña ben **lâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 47). [lâl,]
3. Bugün lâyıq degildür k’olasın **lâl**
Dem urmazsın bir bülbül-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 16). [lâl,]
4. Olur bî-gül hemîşe ḥāmuş u **lâl**
Aña yüz göstere çün verd-i ḥandân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 6). [lâl,]

lâle: Maruf çiçek, yanak. II Sevgilinin yanağı.

1. Şıdı teb rengini ruḥsârının hem
Saḳâmet bâdı kapdı **lâlesini** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 21). [lâlesini, -si, -n, -i]

lâle: Ortasında yanığı andıran bir siyahlık bulunan çiçek.

1. Kaçan bir **lâle** tezyîn itse bağı
Hezârân sîneye ḳor derdi dağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 209). [lâle,]
2. Ḥasedden ol perînün gül yañağı
Ḳomışdı **lâlenün** bağına dağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 56). [lâlenün, -nün]

3. Bakarken bunlara ol haddi **lāle**
Dökerken nergisi gül üzre jāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 53*). [*lāle,]*
4. Ne **lāle** kim bitirmiş anda hāre
Şehîdân gönlegidür pāre pāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 43*). [*lāle,]*
5. Nitekim **lāle** kaldı dağ ber-dil
Özinden bildi kim vardur ferāğî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 102*). [*lāle,]*
6. Tenine bir kabā hūb ü mülevven
Pür itdi **lāle** bir cām-ı muşaffā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 37*). [*lāle,]*
7. Yakındı **lāleden** pāyine hınnā
Getürüp şāhđan ser ğonce-i āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 42*). [*lāleden, -den]*
8. Mişāl-i lā'l-i meh-rüyān-ı dil-cū
Benefşe vü semen **lāle** vü sūnbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 27*). [*lāle,]*
9. Ki konmuş çehresine **lāleden** dağ
Hābābeden dönüp cū keh-keşāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 34*). [*lāleden, -den]*
10. Gözüme görünür hîzem ü āteş
Çemenlerde biten her **lāle** kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 21*). [*lāle,]*
11. Kadehdür **lāle** pür hūn-ile tā leb
Anuñ kim ola maşşudî ruḥ-ı yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 36*). [*lāle,]*
12. Hātındandur eşer bir gül-'izāruñ
Daḥı her **lāle** eṭrāfında cüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 141*). [*lāle,]*

lāle-ġūn: Lale renkli, kırmızı.

1. Ki bu gencīneden tālib-durur dūr
Şarābı la'lümün kim **lāle-ġündür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 119*). [*lāle-ġündür, -dür]*

lāle-hadd: Lale yanaklı.

1. Semen-simā şanemler **lāle-ḥaddler**
Yanına geldiler ol āfītābuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 8*). [*lāle-ḥaddler, -ler]*

lāle-i ruḥ: Lale yanak.

1. Pes ol lāle-i ruḥān nār-ı bustān
Olup nergisleri mānend-i mestān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 53*). [*lāle-i ruḥ, -ān]*

lāle-reng: Kıp kırmızı, kıpkırmızı.

1. Ki kandan **lāle-reng** itdi zemīni
Didi kim kande ġitdūñ iy peder āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 46*). [*lāle-reng,]*

lāle-rüy: Lale yanaklı.

1. Nişān-ı ḥaddidür bir **lāle-rüyüñ**
Kamu ḥıştān ki ferş-i āsitāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 142*). [*lāle-rüyüñ, -uñ]*

lāle-veş: Lale gibi.

1. Budāla vü ġarīb ü dāmen-i kūh
Vücüdü **lāle-veş** pür dāğ-ı endūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 24*). [*lāle-veş,]*

lāle-zār: Lale bahçesi.

1. Yuva yapmış ser-i Mecnûna kerkes
Tavâf itmekde eller **lâle-zârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 79*). [*lâle-zârı, -ı*]
2. Şan âteşhâne kıldı **lâle-zârın**
Lebi üstinde her teb-hâle pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 32*). [*lâle-zârın, -ın*]

la'l-i ahmer: Kırmızı renkli değerli taş.

1. Muşaffâ la'l-i ahmerden oyanı
Muraşşa' her cevâhirden 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 69*). [*la'l-i ahmer, -den*]

la'l-i berrâk: Saf yakut.

1. Didi kim râziyem bu kavle iy cân
Çolumda var-durur bir **la'l-i berrâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 47*). [*la'l-i berrâk,]*

lâ'l-i dilber: Sevgilinin dudağı.

1. Ve ger maqşûduñ ise **lâ'l-i dilber**
Dehân-ı mîmûñ it naqşını ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 41*). [*lâ'l-i dilber,]*

lâ'l-i ğarrâ: Parlak taş.

1. Lebidür fi'l-meşel bir **lâ'l-i ğarrâ**
Ki delmiş dest-i kudretle anı Mevlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 15*). [*lâ'l-i ğarrâ,]*

la'l-i kavvâl: Kaval yakutu.

1. Tokındı çün lebine **la'l-i kavvâl**
Neyûñ cânı lebine irdi fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 17*). [*la'l-i kavvâl,]*

la'l-i mey-gün: Şarap renkli kırmızı dudak.

1. Süleymân hâteminüñdür nigîni
Yahûd ol hâl-ile bu **la'l-i mey-gün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 73*). [*la'l-i mey-gün,]*

la'l-i rahşân: Parlak lal taşı, kıymetli taş.

1. Karañudan çıkarur âb-ı hayvân
Hacer qarında besler **la'l-i rahşân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 68*). [*la'l-i rahşân,]*

la'l-i şeker-rîz: Şekerler saçan dudak.

1. Buyurdı şâh dâye buldılar tîz
Ki şîrin ola ol **la'l-i şeker-rîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 292*). [*la'l-i şeker-rîz,]*

la'lîn: Yakut taşı II Kan.

1. Olupdur müşğ-ile mañlût-ı ma'cûn
Güherden dürcdür **la'lîn** tuñağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 75*). [*la'lîn,]*

lām: Saçın lām ‘ل’ harfî şeklini alması.

1. Saçı olursa ger maqşūd u kāmūñ
Nazar eyle qara zūlfine **lāmuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 40*). [*lāmuñ, -uñ*]

lām: Lam harfî gibi iki büküm.

1. Teğarrüb ‘âlemine buldılar yol
Elif kadden ki dūr idi ol kadi **lām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89*). [*lām,]*
2. Kavuşdı birbirine çün elif **lām**
Ezel bir cān idi ol iki hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 90*). [*lām,]*
3. Elifle lām-veş k’olur elif **lām**
Dilümüz dürrine cā bir mekândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 46*). [*lām,]*

lām elif: Arap alfabesinde bir harfîn adı .

1. Depelerinde çifte şāḥ kim var
Belâ-yı cāne düşmiş lām elif-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 62*). [*lām elif, -vār*]

lā-mekān: Belli bir yeri olmayan, mekânsız.

1. Tehassür vādîsinüñ **lā-mekānı**
Serîr-i kulle-i Necdün emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 6*). [*lā-mekānı, -ı*]

lāmi’: Parlayan, parıldayan.

1. Dilinden **lāmi’** envār-ı ḥaḳīḳat
Yüce ‘adli ile ḳaşr-ı şerī’at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 31*). [*lāmi’;]*

lām-ves: Lam harfî gibi iki büküm.

1. Elifle **lām-ves** k’olur elif lām
Dilümüz dürrine cā bir mekândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 46*). [*lām-ves,]*

laṭîf: Hoş, güzel.

1. Şu resmîdi **laṭîf** ol āb-ı şāfi
Ki āb-ı zindegānîdendi şāfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 19*). [*laṭîf,]*
2. Laṭîf ü pāk hem-çün ḥavz-ı Kevser
Ḥavālîsinden ol naḥlün olup cem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 20*). [*laṭîf,]*

laṭîf-āvāz: İnce, hoş ses.

1. Laṭîf-āvāz şol resme derāyı
Ki şavtı cānlara virür gıdāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 25*). [*laṭîf-āvāz,]*

lā-übālî: Saygısız, umursamaz.

1. Senûn oğlundur el-ân **lâ-übâlî**
Şarâb-ı ‘aqlıdandır câmi hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 17*). [*lâ-übâlî,]*

lâ’übâlî ol: *Gevşek olmak, kayıtsız kalmak.*

1. İgen tufeylken olma lâ’übâlî
Egilmesün şaķın kaddûn nihâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 111*). [*lâ’übâlî ol, -ma]*

lâ-yezâl: *Zeval bulmaz, yok olmaz, bitmez (Allah).*

1. İy Kerîm-i kâr-sâz u zû’l-Celâl ü bî-zevâl
V’iy ‘Âlim-i bî-niyâz ü **lâ-yezâl** ü zû’l-Cemâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 2*). [*lâ-yezâl,]*
2. Bir gemidür güyiyâ ‘ummân-ı şun’uñda felek
Kim kalup girdâb-ı hayret içre döner **lâ-yezâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 10*). [*lâ-yezâl,]*
3. Dilerven kim başumdan **lâ-yezâlî**
Vücüdün säyesi olmaya hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 23*). [*lâ-yezâlî, -i]*

lâyık: *Lâyık, yakışır.*

1. K’o la’le gerçi **lâyıkdur** bu gevher
Velikin gencrekdür dahı duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 67*). [*lâyıkdur, -dur]*
2. Virilmez didiler gül bergi bâde
Ne **lâyıkdur** bu meh ol dîv-zâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 110*). [*lâyıkdur, -dur]*
3. Degüldür sencileyin şâha **lâyık**
K’ide kavlı itdüğine bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 23*). [*lâyık,]*
4. Hakikat bu-durur ‘ışk içre **lâyık**
K’öñinde yârnuñ cân vire ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 41*). [*lâyık,]*
5. Didi kim bu şanemdür baña **lâyık**
Virem sehviyle ger Mecnûna bunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 8*). [*lâyık,]*
6. Yüzinden perdesin mâhuñ götürdi
Didi **lâyık** mıdır ‘âlemde iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 3*). [*lâyık,]*
7. Ki **lâyıkdur** vefâ râhında bu kâr
‘Aceb olduñ bu resme iy ser-efrâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 90*). [*lâyıkdur, -dur]*
8. Esirgelerdi hâlin ol cevânun
Ki ol meh-päre **lâyık** idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 9*). [*lâyık,]*

lâyık degil: *Münasip, yaraşır, uygun olmamak.*

1. Bugün lââyık degildür k’olasın lâl
Dem urımazsın bir bülbül-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 16*). [*lâyık degil, -dür]*
2. Siyeh rüyum baña **lâyık degül** hâl
Kulağum k’eyledün lâ’l-ile uş pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 34*). [*lâyık degül,]*

lâyık ol: *Lâyık olmak, yaraşmak.*

1. Kici yaşlulara olmaya lââyık
K’ola böyle harâbâtî vü ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 109*). [*lâyık ol, -ma, -ya]*
2. Çü matlûbına lââyık ola tâlib
Anuñ ta’cîlidür vech ü münâsib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 93*). [*lâyık ol, -a]*
3. Düşerse tab’ına vaz’ı muvâfık
Pes ola köpeğün olmağa lââyık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 18*). [*lâyık ol, -a]*
4. Huzûrunıñdan beni red itme zinhâr
Ki lââyık olmaya şâhib-ruṭabdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 5*). [*lâyık ol, -ma, -ya]*

lâyık-ı müjde-gānî: Müjdeliğe lâyık.

1. Meger cân ola **lâyık-ı müjde-gānî**
Suṭûrî gözlerüme virdi nûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 34*). [*lâyık-ı müjde-gānî,]*

lâ-yu‘kal: Akli kaybetmek,.

1. Çü geçdi ḥadden ol mâhuñ fiğânı
Mey-i hicr eyledi **lâ-yu‘kal** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 2*). [*lâ-yu‘kal,]*

lâzım: Gerek, gerekli.

1. Bulardan soñra **lâzımdur** bize hem
Şürû‘-ı medḥ-i sultân-ı mu‘azzam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 3*). [*lâzımdur, -dur]*
2. Pes oldı şimdi **lâzım** ben gedâdan
Ki añam şehzâdeler nâmın du‘âdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 13*). [*lâzım,]*
3. Bu resme sözler ile bâṭıl u dūn
Ne **lâzım** k‘eyleyesin bağrumı hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 14*). [*lâzım,]*
4. Neden düşmek bu resme deşt ü ğâra
Enis olmak ne **lâzım** mūr u mârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 126*). [*lâzım,]*
5. Devâsuz bir marâzdur baña bu derd
Ne **lâzım** kim dökesin âhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 72*). [*lâzım,]*
6. Bu resme ḥayr işe iy şâh-ı ‘âlim
Degüldür istiḥâre hiç **lâzım** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 98*). [*lâzım,]*
7. Degül **lâzım** k‘ura tîğ-i girânı
Görenüñ korḥudan çıkardı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 5*). [*lâzım,]*
8. Bahâne eylemek **lâzım** degül hiç
Benem bî-çâre vü maḥbûs u bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 60*). [*lâzım,]*
9. Sefer **lâzım** degüldi baña nâ-kâm
Anuñ-çün şehrümün oldum ğarîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 56*). [*lâzım,]*

leb: (Sevgilinin) dudağı.

1. Ruḥı pîrâye-i ḥüsn ü tarâvet
Lebi sermâye-i luṭf u ḥalâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 68*). [*lebi, -i]*
2. Sözi kândi **lebinden** şekkeristân
Şaçınuñ sünbülinden yüzi büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 81*). [*lebinden, -inden]*
3. Kaşı fettân **lebi** mül çeşm-i ṭannâz
Yüzi verd-i nihâl-i gülşen-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 13*). [*lebi, -i]*
4. Tokındı çün **lebine** la‘l-i kavvâl
Neyüñ cânı **lebine** irdi fi‘l-ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 17*). [*lebine, -i, -n, -e]*
5. Tokındı çün **lebine** la‘l-i kavvâl
Neyüñ cânı **lebine** irdi fi‘l-ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 18*). [*lebine, -i, -n, -e]*
6. Senüñ la‘lün şarâb-ı bezm-i düşmen
Lebüñden ayru iy serv-i dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 35*). [*lebüñden, -üñ, -den]*
7. Kimüñ bustânı âhüsıdır iy ḥūr
Lebüñ kimüñ şarâb-ı ‘işretidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 49*). [*lebüñ, -üñ]*
8. Benüm-çün var senüñ sineñde kîne
Lebüñ iller murâdında şekerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 123*). [*lebüñ, -üñ]*
9. Lebüñden kime virürsin nevâle
Cihân bağınıñ iy kebk-i bedî‘i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 42*). [*lebüñden, -üñ, -den]*
10. Şeker-büse vü lîkin şehd-âmîz
Lebi ‘uşşâka âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 53*). [*lebi, -i]*
11. Lebinden bâde ser-mest oldı derḥâl
Hilâl-ile muḳârin oldı ḥurşîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 82*). [*lebinden, -inden]*
12. Lebüñ siḥriyle bağlandı zebânüm
Ger ağzumda ğamuñdan bağludur dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 4*). [*lebüñ, -üñ]*

13. Şan âteşhâne kıldı lâle-zârın
Lebi üstinde her teb-hâle pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 33*). [lebi, -i]

leb: Dudak.

1. Lebi pür-luṭf u şûr-engîz ü emlah
Zebânı hem şeker-rîz ü hem eṣṣah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 21*). [lebi, -i]
2. Gelüp Hızr âsitânunda öper der
Ki kıla hâk-i râhuṭdan **lebin** ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 74*). [lebin, -in]
3. Lebi yâkûtdan u dendânı billür
Temâşası bağışlar gözlere nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 53*). [lebi, -i]
4. Lebi şîrîn dehânı gonce-i ter
Saçı müşgîn yañağı verd-i aḥmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 283*). [lebi, -i]
5. Gözi garet-ger-i ervâh-ı ‘uṣṣâk
Lebi bezm-i şafâda râh-ı ‘uṣṣâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 52*). [lebi, -i]
6. Dehânı sıfır hem-çün hây-ı mevḥûm
Lebinûn devri mişl-i mîm-i ma’dûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 58*). [lebinûn, -in, -ün]
7. Lebidür fi’l-meşel bir lâ’l-i garrâ
Ki delmiş dest-i kudretle anı Mevlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 15*). [lebidür, -i, -dür]
8. Lebünden ğam-ı mey acılığın hem
Kimûn sîb-i zenaḥdânı kılar kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 93*). [lebünden, -ün, -den]
9. Lebiden ger geçeydi âb-ı gül-berg
Gelürdi telḥ aña çün şerbet-i merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 59*). [lebiden, -i, -n, -den]
10. İki **leb** bir birinden şordı râzı
Göge irürdiler nâz u niyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 19*). [leb,]
11. Anuñ k’irdi **lebe** derd ile cânı
İder âyîne-veş sîḥ imṭihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 37*). [lebe, -e]
12. Yüzi mir’âtı rüşendür münevver
Lebi üstinde ḥâl-i ‘anberîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 71*). [lebi, -i]
13. Görinür verd ü sebz-i gülşen-i ğam
Lebinde didüğüñ şol ḥâl-i ḥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 15*). [lebinde, -i, -n, -de]
14. Hâzer kıl reh-güzâr-ı seydür bu
Lebi ḥurmâdur ammâ pöstü ḥâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 51*). [lebi, -i]
15. Şu resme kim **lebe** irişdi cânım
Eyü vü yatlu sendendür mizâcum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 156*). [lebe, -e]
16. Döker çeşmüm **lebünşüz** eşk-i gül-reng
Senûn vaşluñ gülinden iy ḥabîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 162*). [lebünşüz, -ün, -süz]
17. Kadeḥdür lâle pür ḥûn-ile tâ **leb**
Anuñ kim ola maḥşûdı ruḥ-ı yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 36*). [leb,]
18. Lebinde şevḳ cûşından üküş keḥ
Dilini dağlar kılmışdı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 40*). [lebinde, -i, -n, -de]
19. Sükûnetden **lebine** urdı mismâr
Yoğ-idi şofıra bundan ğayrı kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 98*). [lebine, -ine]
20. Niçe mûruñ dehânında ola âḥ
Lebüñ kim cānlara küt idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 41*). [lebün, -ün]
21. Lebine virdi ol bî-çārenün âb
Ġamından ebr inilerdi vü bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 28*). [lebine, -i, -n, -e]

leb-â-leb: Dudak dudağa.

1. Yatur İbn-i Selām-ıla **leb-â-leb**
Niçe iş eyledi gör âḥir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 26*). [leb-â-leb,]

leb-i cân-bahş: Can veren dudak.

1. Ki olmuş bār-ı şāh-ı naḥl-i tāze
Leṭāfetde leb-i cān-baḥşı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 49*). [leb-i cān-baḥş, -ı]

leb-i ceh: Kuyu ağzı.

1. Ya göstermişidi ol gice mutlak
Leb-i çehden cemāl-i Yūsufi Ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 14*). [leb-i çeh, -den]

leb-i cū: Irmak kıyısı, ırmak kenarı.

1. Ruḥ-ı bağ oldı gülden erḡuvānī
Gül-i aḥmerden oldı her **leb-i cū** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 25*). [leb-i cū,]

leb-ı cūda: Cömertlik dudağı.

1. Firāḳuñdan revān eyler gözi ḳan
Leb-ı cūda ḥıramān ol şabā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 15*). [leb-ı cūda,]

leb-i gūr: Eşek dudaklı.

1. K'irişmez bir birine çün **leb-i gūr**
Görinür dişlerinden kirm-i bisyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 12*). [leb-i gūr,]

leb-i gūr: Mezar kenarları.

1. Güm itdi şad firāḳ-ile **leb-i gūr**
Deḥānuñ dürcine bilsem ki iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 28*). [leb-i gūr,]

leb-i ḥandan: Gülen dudak.

1. Leb-i ḥandan gīsūsı cihān-gır
Zenaḥdānı çehinde ḥāl-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 10*). [leb-i ḥandan,]

leb-i şîrîn: Tatlı dudak.

1. Leb-i şîrînleri ḥandān saçıldı
Seḥer vaktinde gül gibi k'açıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 115*). [leb-i şîrîn, -ler, -i]

leb-i 'unnāb: Üzümlük dudak II Sevgilinin dudağı.

1. Gözüme ejder-i âteş-zebāndur
Leb-i 'unnābsuz her sincid-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 25*). [leb-i 'unnāb, -suz]

leb-i yākūt: Yakut taşı gibi kıpkırmızı dudak.

1. Leb-i yākūtı şanma kūt-ı cāndur
'Aḳīk-ı eşküñ anuñ-çün revāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 25*). [leb-i yākūt, -ı]

lehv-i cāv: Oyun yeri.

1. Didi kim bu degüldür lehv-i cāyı
Bulursın bunda derdüne devāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 49*). [*lehv-i cāy, -ı*]

lem‘a-ı berk: *Şimşek parıltısı.*

1. Mekân tayy itmede çün **lem‘a-ı berk**
Ekâbir ademidi garbdan şark (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 241*). [*lem‘a-ı berk,]*

leng: *Topal, aksak.*

1. Biraz âsüde düşdi urmadan **leng**
Temâşâ kıldı ol ‘âlî dirahıtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 40*). [*leng,]*
2. ‘Aşâ kaçıcısı anuñ **leng** ħingi
Şitâ eyyâmı idi ol zamân hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 2*). [*leng,]*
3. Meger bir gün yine ururdu **lengi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 1*). [*lengi,]*
4. Ki püşti her birinüñ bār ile pür
Şeker-bârından oldu üştürân **leng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 37*). [*leng,]*

lerzân: *Titreme.*

1. Göñüller sînede **lerzân** çün bîd
Koçışup birbirinden şordılar hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 84*). [*lerzân,]*
2. Varaklar gülşene gevher-feşân hem
Yil itdi kumrıyı **lerzân** u bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 39*). [*lerzân,]*
3. Uyandı zâr u **lerzân** ol niger-ĥ‘âh
Yoğ-iken miğl-i Leylinüñ cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 10*). [*lerzân,]*

lerzân ol: *Titremek.*

1. Felek lertzân olurdu na‘rasından
Yıkılırdı cihân bir ħamlesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 7*). [*lerzân ol, -ur, -dı*]

lerze: *Titreme.*

1. Gözinden yaşlar akar boynı bağılu
Hâzerden düşmiş endāmına **lerze** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 9*). [*lerze,]*
2. Vücüdî tutdı ħamdan **lerze** vü tâb
Uyanıp hayret-ile ol ciger-ĥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 48*). [*lerze,]*
3. Zamâne **lerzey**e bıraktı tebden
Beli tâ kim şadef gibi bükildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 120*). [*lerzey, -ye*]
4. Teb ü **lerze** revâdur büstâne
Gül-i nâzik çeker bağ içre rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 68*). [*lerze,]*
5. Vücüdün **lerze** tutdı hem-çü yaprak
Ten-i şad-pâresine çeng urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 26*). [*lerze,]*

leşker: *Asker, ordu.*

1. Çü tab‘-ı rüşeni bağlaya tedbîr
Hezârân **leşkeri** bir fıkır ile sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 116*). [*leşkeri, -i*]
2. Felek bir güşesidür kişverinüñ
Cihân efgendesidür **leşkerinüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 38*). [*leşkerinüñ, -i, -nüñ*]
3. Çün oldu rû-be-rû ol iki **leşker**
Çalındı tabî u görtrildi ‘alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 5*). [*leşker,]*
4. Vü ger ħöd olsa ol **leşker** ‘adû-gîr
Neşâtından ħiriv ider bu çün şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 29*). [*leşker,]*

5. Tenümdür gerçi bu **leşkerde** kāyim
Dilün ol cânibedür meyli dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 39*). [*leşkerde, -de*]
6. Bu **leşkerden** sürer meydâna rahşı
Du'â eyler velî anlara yahşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 19*). [*leşkerden, -den*]
7. Çeker bu **leşkeriñ** ger gayretini
Diler ol ceyşüñ ammâ nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 17*). [*leşkeriñ, -iñ*]
8. Meger kim kavmine Leylîñ ol şeb
İrışmış-idi bir **leşker** müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 36*). [*leşker,]*
9. Buyurdi **leşkerine** her kim anı
Buluben sînesinden döke kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 37*). [*leşkerine, -i, -(n)e*]
10. Çün itdi ceng kılmagı muqarrer
Pes emr eyledi kim cem' ola **leşker** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 60*). [*leşker,]*
11. İdinmiş idi ol zulmetde **leşker**
Süñü şem'in ecel şehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 55*). [*leşker,]*
12. Virüben **leşkerine** istimâlet
Zarûri eyledi cenge ikâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 9*). [*leşkerine, -i, -(n)e*]
13. Du'âsın aldı pîrîñ anda haylî
Pes alup **leşkerini** ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 45*). [*leşkerini, -i, -(n)i*]
14. Aña **leşker** idi ol bunlara şâh
Kamusı hûkmineydi bende-fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 44*). [*leşker,]*
15. Cihân-bînüm diyü lâf ura her gâh
Hâzînem **leşkerüm** yok pâdişâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 13*). [*leşkerüm, -üm*]

let: Dayak, dayak atma, darbe.

1. Katı hışm eyleyüp bî-reyb ü 'illet
İçürdi tâ ziyân-ile biraz **let** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 50*). [*let,]*
2. Temâm idüp **leti** ol cevri ayın
Ğazabdan alınna bıraktı yüz çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 71*). [*leti, -i*]

leţâfet: Güzellik, incelik.

1. Güzellik bağınınñ kaddi nihâli
Leţâfet 'aynınınñ lâ'li zülâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 282*). [*leţâfet,]*
2. Anuñ güy-ı zenehdânydı güyâ
Leţâfetden dü şakķ olmuş bir elma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 62*). [*leţâfetden, -den*]
3. Teninde anuñ hû şöyleydi **leţâfet**
K'irürdi pîrehan târından âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 67*). [*leţâfet,]*
4. Ne deñlü kim el irürmez güle kes
Leţâfetde vü rağbetde-durur pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 38*). [*leţâfetde, -de*]
5. Leţâfet çarhınınñ şems-i duhâsı
Melâhat evcinüñ bedr-i dücâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 7*). [*leţâfet,]*
6. Leţâfet bağınınñ serv-i revânı
Melâhat Mısrınınñ Yûsuf-'izârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 34*). [*leţâfet,]*
7. Ki olmuş bâr-ı şâh-ı nağl-i tâze
Leţâfetde leb-i cân-bahşı her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 49*). [*leţâfetde, -de*]
8. Kâmer yüzden kanı ol kara gözler
Kanı ol nâz u şive ol **leţâfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 57*). [*leţâfet,]*

leţâfet-rîz: İncelik saçan.

1. Ki her biri **leţâfet-rîz** ü merğüb
Didi Zeyd aña ta'n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 40*). [*leţâfet-rîz,]*

levh: Allah tarafından takdir edilen kutsal yazgı belgesi.

1. Çeken cân **levhine** tuğrā-yı ğarrā
Yazan dil şuḥfına tevki‘-i ra‘nā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 9). [levhine, -i, -n, -e]
2. Çü şâh ol bârgâha hâzır oldı
Kalemle **levhe** daḥı nâzır oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 180). [levhe, -e]
3. Hılâfın yazmadıysa kilik-i takdîr
Me‘âlim **levhine** gelmeye tağyîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 86). [levhine, -i, -n, -e]
4. Süṭûr-ârâ-yı naṭ‘-ı taḥte-i ḥâk
Hayât-ı Âdemüñ **levhine** râkım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 7). [levhine, -i, -n, -e]
5. Kî hükmündür kazâ **levhine** râkım
Münakkaş eyleyen sakf-ı semâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 2). [levhine, -i, -n, -e]

levh: Levha, sayfa.

1. Kâlpudur **levhlerde** bî-ser-ü-pâ
Çü mekteb-hânenen çizdi kenârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 46). [levhlerde, -ler, -de]
2. Yakîni harfî **levhinden** olup ḥâk
Göyündürdi dilini âteş-i şek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 17). [levhinden, -i, -nden]
3. Kâmu bed-‘ahd olur bî mürüvvet
Vefâ **levhi** yazıldığı zamânda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 43). [levhi, -i]
4. Olan ğam nüshası **levhine** nakkâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 1). [levhine, -i, -n, -e]
5. Senün küh-ı ğamuñdandır teberrük
Ser-i kabrinde tûran **levh** kim var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 77). [levh, -i]

levh-: Levha, sayfa.

1. Nihâlinden anuñ koparmaya şâḥ
Edeb **levhin** vefâdan gördi nâ-çâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 97). [levhin, -i, -n]

levh ü kalem: Kağıt ve kalem.

1. Ser-i ‘arşa-durur na‘liñüñ efser
Sürer ayağıña **levh ü kalem** ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 118). [levh ü kalem,]

levha: Levha, sayfa.

1. Tarîkât nâmesinüñ ibtidâsı
Ḥaḳîkat **levhasınuñ** intihâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 12). [levhasınuñ, -sı, -nuñ]

levh-i ‘işyân: İsyan yatağı.

1. Yaşınuñ ırmağından **levh-i ‘işyân**
Bu resme ḥâl-ile Mecnûn-ı bî-dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 76). [levh-i ‘işyân,]

levh-i mahfûz: Allah’ın takdir ettiğı, olmuş ve olacak bütün şeylerin üzerinde yazılı bulunduğu kabul edilen levha.

1. Ğubâr-ı maḳdemiñden dide maḥzûz
Sürer na‘linüñe yüz **levh-i mahfûz** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 112). [levh-i mahfûz,]

levh-i medh: Övgü levhası.

1. Her ne deñlü seng-dil olursa inülderdi küh
Okusam ger levh-i medhüñden aña bir kaç maḳâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 18). [levh-i medh, -üñ, -den]

levh-i nā-vāb: Nadir levha.

1. Gül-āb u ğāliyyeden idi muṭlaḳ
Ser-i ḳabr üzre turan **levh-i nā-yāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 53*). [*levh-i nā-yāb,]*

levlâke: Sen olmasaydın. II "Sen olmasaydın, felekleri yaratmazdım."

1. Levlâke didi şānuña Ḥallāk-ı zü'l-minen
Sen olmasañ cihānı yaratmazdı lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 37*). [*levlâke, -didi]*

levn: Renk, boya.

1. Dökilüp **levni** döndi berg-i kâha
Günüñ tâbı semen bergine her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 24*). [*levni, -i]*

leylî: Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı.

1. Kimin **Leylî** gibi mevzûn kılımış
Kimin Mecnûn-veş meftûn kılımış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 93*). [*leylî,]*
2. Hüner dîğünde ḳaynatdum bir efsûn
Ki görüp **Leylî**'i cān virdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 156*). [*leylî'i, -i]*
3. Fülân ṭâyifedendür iy hümām ol
Ki **Leylî** dimekiledür be-nām ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 80*). [*leylî,]*
4. Ruḥı şubḥ-i münîr ü nāmı **Leylî**
Kişiler itdi Mecnûn 'ışkı ḥaylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 39*). [*leylî,]*
5. Çü dîdārına anuñ baḳdı **Leylî**
Ayağına şu gibi aḳdı **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 21*). [*leylî,]*
6. Çü dîdārına anuñ baḳdı **Leylî**
Ayağına şu gibi aḳdı **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 22*). [*leylî,]*
7. Gelüp **Leylî'nüñ** ol serv-i semen-ber
Eline şundı bir deste gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 19*). [*leylî'nüñ, -nüñ]*
8. Ya bir zibā ḳafes idi ol eyvān
K'içinde kebk idi **Leylî** ḥırāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 70*). [*leylî,]*
9. Daḥı bürüzin itmişler nazargāh
K'ola **Leyliye** manzar-gāh-ı bî-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 62*). [*leyliye, -ye]*
10. Çi ger **Leylî-durur** bir māk-ı tākān
Degildür gevherinde bize aḳrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 89*). [*leylî-durur, -durur]*
11. Ki çün **Leyliye** Ḳays-ı çāk-sîne
Vedā' itdi vü gitdi evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 13*). [*leyliye, -ye]*
12. Cefāya ḳılup ol bî-raḥm meyli
Sitemler eyledi **Leyliye** ḥayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 64*). [*leyliye, -ye]*
13. Çü gördi **Leylî'nüñ** ciddini māder
Sözine eyledi fi'l-cümle bâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 15*). [*leylî'nüñ, -nüñ]*
14. Meger kim Ḳaysıla **Leylî** daḥı hem
'Ulûm oḳurlar idi andan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 13*). [*leylî,]*
15. Göñül virişdi çün Ḳays-ile **Leylî**
Müdām arturdı birbirine meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 29*). [*leylî,]*
16. Baña **Leylîden** irdi bu ḥarāret
Dile ol viriser yine ferāġet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 53*). [*leylîden, -den]*
17. Ki ya'nî **Leylî** ol dildār-ı manzûr
Yüzi reşk-i perî vü gayret-i ḥür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 15*). [*leylî,]*

18. Kamusı dürr-i pāk-i dürc-i ‘işmet
Arada **Leylî** mäh-i burc-ı ‘işmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 24*). [leylî,]
19. Giyer her biri bir dürlü libâsı
Öger **Leylî** ‘abâyı vü pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 28*). [leylî,]
20. Ta’aşşubla dir ol hûbân-ı mevzûn
Bile **Leylî** ile Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 46*). [leylî,]
21. Bu dilberlerle **Leylî** fi’l-merâtib
Kamer gibiydi hem-râh-ı kevâkib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 63*). [leylî,]
22. Var idi meyli her mâhuñ bir işe
İşi âh idi **Leylîniñ** hemîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 34*). [leylîniñ, -niñ]
23. Çü **Leyliden** cüdâ düşdi ol abdâl
Katı âşüfte oldu vü diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 33*). [leyliden, -den]
24. Sizüñ duhter k’olupdur adı **Leylî**
Bizüm Kaysuñ katıdur aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 91*). [leylî,]
25. Gül-i tâzeyse **Leylî** iy mükerrem
Degüldür Kaysda bir hârdan kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 125*). [leylî,]
26. ‘Urûc idince tenden cân-ı bî-kâr
Ğam u derd-ile **Leylîniñ** olam yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 52*). [leylîniñ, -niñ]
27. Bilünüz siz dañı ol mübtelâyı
Ğamından **Leylîniñ** bulmaz rehâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 80*). [leylîniñ, -niñ]
28. Taleb-kâr olmadan **Leyliye** gel vâz
Çekil şürîde-hâl olmağdan az az (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 41*). [leyliye, -ye]
29. Şeh işitdi ola kim bir perî-zâd
Koyupdur **Leylî** eydürler aña ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 10*). [leylî,]
30. Düzüp anuñ murâdınca kelâmın
Becid yâd itdi tûrdı **Leylî** nâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 74*). [leylî,]
31. Çü **Leyliden** yañadan ire bir bād
Urur vaşında anuñ şad beyte bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 19*). [leyliden, -den]
32. Ki **Leylî** fi’l-meğel bir mäh-i nevdür
Ğamına şad dil-i ‘âşık ğirevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 41*). [leylî,]
33. Meger kim kavmine **Leylîniñ** ol şeb
İrişmiş-idi bir leşker müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 35*). [leylîniñ, -niñ]
34. Koyar ğamdan başına **Leylî** hâki
Ki bu yildendür ol şem’ün hilâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 29*). [leylî,]
35. Çü **Leylî** bu haberden vâkıf oldu
Katı endîşe-nâk u hâyıf oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 1*). [leylî,]
36. Çü **Leylî** bu haberden oldu âğâh
Ki ol miskîne kandedür vaţangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 83*). [leylî,]
37. Ne deñlü var ise **Leyliye** mahrem
Ser-â-ser tûtdılar mäh-ile mâtem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 51*). [leyliye, -ye]
38. Kõdi ğayrıları tâci vü tahtı
Tuyup **Leylîniñ** atası bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 31*). [leylîniñ, -niñ]
39. Cemâline tuş oldu dide-i şâh
Dil ü cândan olup **Leyliye** ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 7*). [leyliye, -ye]
40. Ki Nevfel buldı çün feth ü ferâğat
Alup **Leyliyi** döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 3*). [leyliyi, -yi]
41. O **Leylî** diyüben eyler figâni
Gidüp ol kapudan pes ol kemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 82*). [leylî,]
42. İşitdi ta’nı **Leylî** degme kesden
Zarûri düşdi Mecnûn iştiyâka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 36*). [leylî,]
43. Yüzine bakdı yüz hışm-ile **Leylî**
Didi bu mîl kim yüzi karadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 24*). [leylî,]
44. Bunı kaşd itdi k’õpe rûy u müyin
Rızâ virmede vü redd itdi **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 29*). [leylî,]

45. Şeker şâhındadur şan tûî-yi âl
Gözine **Leylîniñ** her şem'-i enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 15*). [leylîniñ, -niñ]
46. Olur kavm ü kabîle cümle bîzâr
Bu söz içürdi şankim **Leyliye** zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 37*). [leyliye, -ye]
47. Er aldı tañtanayla anda **Leylî**
Ol anda gayr eline virdi dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 20*). [leylî,]
48. Yeter kılduñ fiğân u âh u zârı
Çü **Leylî** gayra oldu yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 79*). [leylî,]
49. Bırakdı cânuma nâluñ şerârı
Nikâh oldu egerçi gayre **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 11*). [leylî,]
50. Ki göstermez ikilik mezhebin 'ışk
Ne ben Mecnûnam u ne **Leylî** cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 67*). [leylî,]
51. Saña **Leyliden** özge yok mıdur kes
Ne atayı añarsın ne anayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 10*). [leyliden, -den]
52. İki şüret yazılmış eyledi âh
Birisi kendü şekli biri **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 11*). [leylî,]
53. Ya cân bâğından serv-i râsitindür
Çün ol mektûba **Leylî** oldu fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 21*). [leylî,]
54. Dürüp ol nâmeyi hatm itdi **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 176*). [leylî,]
55. Kılar ya'nî garîbe dil-nüvâzi
Añup **Leylisinüñ** âhü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 123*). [leylisinüñ, -si, -niñ]
56. Gülistân-ı cihân-ârâ cemâli
Büt-i simîn-beden ya'nî ki **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 45*). [leylî,]
57. Meger bir gice fırsat buldı **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 1*). [leylî,]
58. Çağırur ol gedâ vâdi be vâdi
Ki dir derdâ dirîğa âh **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 21*). [leylî,]
59. Helâk oldum ğamuñdan vâh **Leylî**
Ħabersüz kendüzinüñ hâletinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 22*). [leylî,]
60. Hemîn dir âh **Leylî** hasretinden
Çü **Leylî** muţtalî' oldu bu hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 24*). [leylî,]
61. Hemîn dir âh **Leylî** hasretinden
Çü **Leylî** muţtalî' oldu bu hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 25*). [leylî,]
62. Varup anuñ fiğāngâhına yitseñ
Ayıtısañ kim du'âlar kıldı **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 43*). [leylî,]
63. Elüñ öpüp şenâlar kıldı **Leylî**
Niçe iderseñ idüp rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 44*). [leylî,]
64. Selâmet külbesin meksür kılduñ
Cihânuñ **Leylî** kim meh-pâresidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 111*). [leylî,]
65. Ki tâ hâlinden âğâh oldu **Leylî**
Okıdup hâlvetine ol meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 4*). [leylî,]
66. Ğam-ıla ğuşşadan âzâd olurdu
Şorardı **Leyliden** aña nişânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 23*). [leyliden, -den]
67. Götürüp **Leyliye** virürdi bi-kayd
Ara yirde resûl oldu peyâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 34*). [leyliye, -ye]
68. Şu resme virdi ğam bezmine hâlet
Ki **Leylî** ya'nî şem'î dilberânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 17*). [leylî,]
69. Diledi k'ide fi'lin âşikârâ
Çü bildi İbn-i Selâm anı ki **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 5*). [leylî,]
70. Ki virmiş **Leylîniñ** öñinde cânı
Aña şol hün ki olmışdur havâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 72*). [leylîniñ, -niñ]
71. Çeh-i Mısr içre maĥbûs-ı muĥalled
Şaçı ğâret-ger-i dîn ya'nî **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 13*). [leylî,]
72. Tazarru'lar du'âlar kıldı **Leylî**
Du'âsı tiri tâ irüp nişâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 52*). [leylî,]

73. Diyelüm içeri girsün ol abdāl
Neşâtından bu kavluñ tırdı **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 7*). [leylî,]
74. Bakup ol buña kıldı âh u efgan
Hezârân şerm-nâkî birle **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 45*). [leylî,]
75. Dil ü cânında **Leylî** mesken itmiş
Çü görindi gözine mäh-rûsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 24*). [leylî,]
76. Yolında neydügin hâlüm beyân it
Ayıt kim **Leylîyi** kıldı ğamuñ hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 61*). [leylîyi, -yi]
77. Ki öğidür ne **Leylî** dir ne Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 192*). [leylî,]
78. Yoluñda virdi **Leylî** cân-ı şîrîn
Bilelden kendüyi ol serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 90*). [leylî,]
79. Şu resme itdi feryâd u figânı
Ki **Leylîñüñ** anası ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 3*). [leylîñüñ, -ñüñ]
80. Geçürdiler biri birine revzen
Kodılar **Leylîye** hem-pehlû anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 31*). [leylîye, -ye]
81. Şu resm-ile bırakmış eyle çavî
Ki fevt olduĝına Mecnûn u **Leylî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 3*). [leylî,]
82. Biri mäh-ı bütândur pâk-dâmen
Olupdur adı **Leylî** ol ki mehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 77*). [leylî,]
83. Gehî **Leylîñüñ** âşârın okurdı
Görüp her kişi andan bu vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 10*). [leylîñüñ, -ñüñ]

leylî vü mecnûn: *Leylâ ve Mecnûn.*

1. İdüp Leylî vü Mecnûn[ı] bahâne
Zebânundan dür efsân ol cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 13*). [leylî vü mecnûn, -ı]

levli-hurâm: *Leylâ salınıştı (sevgili).*

1. Āsumân tek iy yaşum gerdün idersin ‘âkıbet
Sen bu resme şive vü nâz ile iy **Leylî-hurâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 7*). [leylî-hurâm,]

leylî-vi ‘âkıl: *Zihindeki Leylâ.*

1. Şıfatuñdan olupdur deng ü meftûn
Niçe **Leylî-yi ‘âkıl** hem-çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 14*). [leylî-yi ‘âkıl,]

leymün-ı murğ-ı fıstıkî-per: *Yeşil kanatlı sarımsı kuş.*

1. Kim anı münfa‘il kıldı ğam-ı gül
Olup **leymün-ı murğ-ı fıstıkî-per** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 53*). [leymün-ı murğ-ı fıstıkî-per,]

lezzât: *Lezzetler.*

1. Almaya ‘aynına bir çöpce cihân **lezzâtını**
Mâsivâdan el çeküp her kim ola bî-kâr-ı ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 5*). [lezzâtını, -ı, -nı]

lezzet: *Tat, zevk.*

1. Yazabilmedüm gice vaşfuñda bir beyti tamām
Şehd-i medhuñ **lezzetinden** iki şakḳ oldu kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 18*). [*lezzetinden, -i, -n, -den*]
2. Şu mîve kim ola pür âb ü **lezzet**
Bulur yıl âhiriñde qadr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 59*). [*lezzet,]*
3. Kelâmuñdan ḥalâyık ‘ibret alsun
Okuyup dinleyenler **lezzet** alsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 12*). [*lezzet,]*
4. Revân cân mahv olur ol **lezzet** için
Meger kim vaz‘ kılan ol nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 6*). [*lezzet,]*
5. Mükerrer olsa biñ kerre teber-zed
Mezâḳ-ı cāna ire **lezzeti** çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 5*). [*lezzeti, -i*]

libās: Elbise, giysi.

1. Kimiñüñ atlas-ı zibā **libası**
Kimi bulmaz libasıçün pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 85*). [*libası, -ı*]
2. Kimiñüñ atlas-ı zibā libası
Kimi bulmaz **libasıçün** pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 86*). [*libasıçün, -içün*]
3. Giyer her biri bir dürlü **libası**
Öger Leylî ‘abâyı vü pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 27*). [*libası, -ı*]
4. Ki cân u dildür ol şem‘e semender
Libāsuñdur misāl-i Hızr-ı ḥaḍrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 63*). [*libāsuñdur, -uñ, -dur*]
5. Kaçan yād itsem öldürür beni ğam
Qarardı hūn-ı eşkümden **libāsum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 89*). [*libāsum, -um*]

libās-ı çāk: Parçalanmış elbise.

1. Libās-ı çākini soyup ser-ā-ser
Giyürdi egnine yini qabālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 33*). [*libās-ı çāk, -i, -ni*]

ligām: Gem, dizgin.

1. Bir iki gün ne var olsañ Ḥaḳa rām
Başuñ gitdi daḥı muḥkem **ligāmuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 93*). [*ligāmuñ, -uñ*]

ligāmı çek: Dizginleri çekmek.

1. Ḥavālisine şaf çekmiş ded ü dām
Bulardan ḥavf idüp çekdi ligāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 27*). [*ligāmı çek, -di-ı*]

lîk: Lâkin, ama, ancak.

1. Ne disem hoşdur anı bilmedüm **lîk**
Bu hayretten beni ğam kıldı bārîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 85*). [*lîk,]*
2. Ḥalîfe var gerçi olmışdı meşhūr
Ḥalefsüzlikden idi **lîk** mecbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 184*). [*lîk,]*
3. Ne kim isterse virmişdi Ḥudāvend
Müyesser kılmamışidi **lîk** ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 186*). [*lîk,]*
4. Cihānuñ miñnetinden oldılar ferd
Var-idi dillerinde **lîk** bir derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 108*). [*lîk,]*
5. Ruḥı ger za‘ferāna oldu nezdîk
Ṭabancayla tutardı sürḥ anı **lîk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 94*). [*lîk,]*
6. Egerçi telḥ idi bāde vü pür tāb
Anuñ la‘linden idi **lîk** cüllāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 42*). [*lîk,]*

7. Çi ger ayrıldı **lîk** ol mâh-ı nevde
Dil ü cânı gama kaldı girevde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 11*). [*lîk,]*
8. Degüldür **lîk** bunun gibi iş sehl
Kişi ferzendine kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 39*). [*lîk,]*
9. Bulara **lîk** fakrum var be-ğâyet
İki aydan berü kaydum bulardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 46*). [*lîk,]*
10. Nedür bilmezven iy şeh **lîk** nâmuñ
Ne fehm itsün ata nâminı yādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 22*). [*lîk,]*
11. Bu resme olmadı da **lîk** nâ-şād
Dilüñ kalmaya dāyım böyle maḥzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 14*). [*lîk,]*
12. Aradan geçdi ḥayli ‘işret ü şevk
Degüldi pāklikden **lîk** ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 25*). [*lîk,]*
13. Yine kapuñda **lîk** ümmid-vārem
Çü ḥāme ser-nigün ü pür-günāhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 104*). [*lîk,]*

lîka: (Ar.) Yüz, çehre.

1. Başum kaç’ olduğu cāna şafādur
Ki bî-ferr olsa bir şem‘ün **liḳāsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 65*). [*liḳāsı, -sı]*

lîkin: Ama, lâkin, ancak.

1. Çi ger ḥazṣ itdi **lîkin** ivdi ḡâyet
Zarūrî va‘deye kıldı kanā‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 79*). [*lîkin,]*
2. Bırakdı şerm içine **lîkin** āzer
Ki işidüp bunun gibi ‘itābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 20*). [*lîkin,]*
3. Ḥicāb iderdi **lîkin** cânı ilden
Gönülden Zeyd umup ol mü-miyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 26*). [*lîkin,]*
4. Şeker-büse vü **lîkin** şehd-āmiz
Lebi ‘uşşāka āb-ı zindeḡānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 52*). [*lîkin,]*
5. Ḥarām idi aña **lîkin** vişālî
Nigāruñ şöḡbetinde ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 28*). [*lîkin,]*
6. Eri öldüğine incidi **lîkin**
Nihānî sevdüğünü eyleyüp yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 104*). [*lîkin,]*
7. Zarūrî düşdi **lîkin** özge kayde
Bunı fîkr itdiler āḫîr ki ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 10*). [*lîkin,]*
8. Füsün-ı derdden **lîkin** zebān-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 122*). [*lîkin,]*
9. Meh isteyü gele **lîkin** göre ḥāk
Mezārum üzre bil kim ol budāla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 40*). [*lîkin,]*

livā: Sancak, bayrak.

1. Livāsı cümle āfāk üzre manşūr
Mu‘îni ḳāmer ü a‘dāsı maḫḥūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 45*). [*livāsı, -sı]*

livā-yı ‘adl: Adalet sancağı.

1. Olalı peydā livā-yı ‘adlūñ iy çāpūk-sūvār
Nā-bedīd oldı cihāndan bid‘at u zulm u sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 9*). [*livā-yı ‘adl, -üñ]*

lokma: Ağza bir defada alınıp götürülen yiyecek parçası.

1. Ne **lokma** kim güzer kılsa feminden
Şanurdi zehr anı Mecnûn gamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 57*). [*lokma,]*
2. Çü bir kaç **lokma** yidi çâr u nâçâr
Söze girdi anası haste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 1*). [*lokma,]*
3. Bu bir kaç **lokmanuñ** yokdur ziyânı
Bular ger cû'dan şafvet tabî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 18*). [*lokmanuñ, -nuñ]*

lu'b-ı çarh: Felek hilesi.

1. Ki geçdi lu'b-ı çarhı yidi çarhı
Dağı şöıra urup rüyın zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 14*). [*lu'b-ı çarh, -ı]*

lücüm: Gemler, at dizginleri. licâm'ın cem'i.

1. Düşmenüñ tevsenlik itse ağzına serrâc-ı çarh
Âhen-i hayretten urur dest-i kahr ile **lücüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 50*). [*lücüm,]*

luğat: Sözlük.

1. Luğat şormakda birbirine yârân
Kitâb-ı 'ışk okur bunlar firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 23*). [*luğat,]*

lû'lû': İnci.

1. Bu resme niçe lâ'l ü **lû'lû'** şadı
Çü Zeyd itdi bu zîbâ nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 92*). [*lû'lû',]*

lû'lû'-yi ter: Taze inci.

1. Gazeller nazm ider çün **lû'lû'-yi ter**
Bilür herkes anı kim bî-tefekkür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 12*). [*lû'lû'-yi ter,]*

lutf: Yardım, inayet, ihsan.

1. İster ki cümle eyleye ihsân ü **lutfuñ**
Her gice tâ şabâha dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 43*). [*lutfuñ, -u, -nı]*
2. Gösterür bir haţaba **lutfıla** olsañ nâzır
Mu'cize Müsî 'aşası gibi şâhâ o haţab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 27*). [*lutfıla, -ıla]*
3. İy vücûdı mücid-i cûd u 'atâ **lutf** u kerem
Zât-ı pâki menba'-ı hilm u hayâ hulk u himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1*). [*lutf,]*
4. Hilâl-i 'iddin **lutfıyla** her sâl
Virür sâk-i 'arûs-i 'arşa halhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 57*). [*lutfıyla, -ı, -y, -la]*
5. Beğâyet teşneyim câm-ı visâle
Beni **lutfuñdan** irür ol zülâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 38*). [*lutfuñdan, -uñ, -dan]*
6. Çü halk itdün beni **lutfuñdan** evvel
İlâhî âhîrüm kılma mu'atţal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 149*). [*lutfuñdan, -uñ, -dan]*
7. Bulur âdem ne deñlü olsa 'aşî
Senüñ **lutfuñ** şefî'inden halâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 64*). [*lutfuñ, -uñ]*
8. Ağudur qahrı **lutfi** âb-ı hayvân
Ki tîğî cân alır câmı virür cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 97*). [*lutfi, -ı]*

9. Ki var idi ‘Arab mülkinde bir mîr
Sehâ vü **luṭf** kânî vü cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 168*). [lutf,]
10. Ricâ-vâr olup ol pîr-i ʔarîkât
Aña yüz **luṭf-ıla** kıldı naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 48*). [lutf-ıla, --ıla]
11. Cevâbından tahayyür buldı Nevfel
Dönüp yüz **luṭf-ıla** didi ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 3*). [lutf-ıla, --ıla]
12. Kaçan kim eyleye cân pendüñi yâd
Benî râzî kılarduñ **luṭf-ıla** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 69*). [lutf-ıla, --ıla]
13. Maḥabbet nâmesin inşâ kılıcı
Aña kim virdi **luṭfî** şem‘-i tevfiḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 15*). [lutfî, -ı]
14. Hezârân **luṭf-ıla** açdı zebânı
Ki bu ne işdür iy ferzend-i güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 32*). [lutf-ıla, --ıla]
15. Dile hâcet Ḥudâdan yine kurtar
Hezârân **luṭf** birle ol nigû-fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 109*). [lutf,]
16. Miyân-ı cândan virdi selâmı
Kılup **luṭf-ıla** istiḳbâl Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 45*). [lutf-ıla, --ıla]
17. Aña yüz **luṭf-ıla** virdi cevâbı
Ki sen bir nev-cevânsın nâz-perverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 2*). [lutf-ıla, --ıla]
18. Hezârân **luṭf-ıla** kıldı ḥitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 1*). [lutf-ıla, --ıla]

lutf: İyilik, yardım, Allah'ın ihsanı.

1. Pâye-i a‘lâ bulur **luṭfuñ** kime kılsa nazar
Kimi ḳahr iderseñ olur menzil-i şaff-ı ni‘âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 25*). [luṭfuñ, -uñ]
2. Kem nazar eyler aña kim **lütfuñ** iḡmâz eyleye
Yâhu kim ḳaldurur anı itse ḳahrûñ pây-mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 27*). [lütfuñ, -uñ]
3. Dileseñ **luṭf** idersin dileseñ ḳahr
Beraberdür ḳatuñda şerbet ü zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 51*). [lutf,]
4. Ḳoḥu şun‘uñla bulur ṭurre-i ḥür
Olur **luṭfuñla** müşgîn şâm-ı deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 34*). [luṭfuñla, -uñ, -la]
5. Senüñ **luṭfuñla** zâḡ-ı düd-ı külḥan
Bulup durur şererden çeşm-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 37*). [luṭfuñla, -uñ, -la]
6. Çü **luṭfuñ** oldu Vehhâb-ü‘l-‘aṭıyyât
Saña muḥtâc cümle ḡayr-i yek-zât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 93*). [luṭfuñ, -uñ]
7. Kişiye böyle bî-rüz olmasun şeb
Çü **luṭfuñ** bî-nihâyetdür ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 47*). [luṭfuñ, -uñ]

lutf eyle: Yardımda bulunmak.

1. Velî **luṭf eyle** sen iy Ḥayy u Mennân
Ziyâde it meylümi ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 43*). [lutf eyle,]

lutf it: İyilikte bulunmak.

1. Revân bir ḳâşide virdi sebük-seyr
Didi eglenme **luṭf it** iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 5*). [lutf it,]

lutfet it: İhsan etmek.

1. İl içinde şıma **lutfet it** sözümi
Ki ḥacil eyler sözümi şınmak özümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 115*). [lutfet it,]

lutf-ı ḥak: Allah'ın lütfu/yardımlı.

1. Ḥaḳâyık gencinüñ şehrine bul râh
Çü **luṭf-ı Ḥaḳ** saña kıldı hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 61*). [luṭf-ı ḥaḳ,]

lutf-ı ihsân: İyilik etmek, iyilik başıslamak.

1. Qanı ol **luṭf-ı iḥsân** ol feṣāḥat
Qanı ol serv gibi şalınan qad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 58*). [*lutf-ı iḥsân,]*

lutf-ı in‘âm: İyilik bağışı.

1. K’idesin her kişıye **luṭf-ı in‘âm**
Eyülik zâyî‘ olmaz Hâq qatında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 40*). [*lutf-ı in ‘âm,]*

lû‘lû: Parlak inci.

1. İl içre dâstân oldı cemâli
Dişi **lû‘lû** yüzi ḥurşide döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 51*). [*lû‘lû,]*
2. Geçüp vâdileri mânend-i âhû
Döker gözden süreyyâ gibi **lû‘lû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 36*). [*lû‘lû,]*

lû‘lû‘: Parlak inci.

1. Kûleh-dâr-ı Ḥotendur k’efser üzre
Kûleh qor her zamân **lû‘lû‘** ser üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 144*). [*lû‘lû‘,]*

M

ma'āşī: *Günahlar.*

1. Olupdur cürm ü takşır ü **me'āşī**
Siyeh-rüyum günehden rāhatum yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 114*). [*me'āşī,]*

ma'bed: *(a.i.)ibadet edilen yer.*

1. Zâtûn vücûda geldügi şeb düşdi hep yüzün
Küffâr **ma'bedinde** olan zümre-i şanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 30*). [*ma'bedinde, -in, -de]*

ma'būd: *Tapılan, ibadet edilen.*

1. Ki benven büt-şiken büt saña **ma'būd**
Bu hayretgehdē ķo ben ḥasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 34*). [*ma'būd,]*

mācerā: *Baştan geçen ilginç olay veya olaylar zinciri, serüven.*

1. Atasına meger bir āşināsi
Didi her neyse anuñ **mācerāsi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 12*). [*mācerāsi, -sı]*
2. Hem işitmiş-idi bu **mācerāyi**
K'eve getürdiler ol mübtelāyi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 55*). [*mācerāyi, -y, -ı]*
3. Diyār-ı Leyliye irüp oradan
Ḥabîr itdi ili bu **mācerādan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 78*). [*mācerādan, -dan]*
4. Neye vardı görelüm **mācerāyi**
Ki n'oldı ḥalet-i Leylî vü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 22*). [*mācerāyi, -y, -ı]*
5. Añarlar gāḥ geçmiş **mācerāyi**
Ki 'ālemde ne fi'l itmişler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 56*). [*mācerāyi, -yı]*
6. Çün işitdi bu sözi ol yüzi nūr
Özin ol **mācerādan** tıtdı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 2*). [*mācerādan, -dan]*

ma'cūn: *Macun, hamur kıvamına getirilmiş ilaç.*

1. Mükēḥḥal gözleri fettān u mevzūn
Nitekim sāde kâğıd üzre **ma'cūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 86*). [*ma'cūn,]*

ma'den: *Maden, kaynak.*

1. El ursa **ma'dene** üstād-ı mih-ter
Ezel aḥcār çıkar şoñra gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 57*). [*ma'dene, -e]*
2. Bilen bu gencüñ aşı-ı maḥzenini
Bulan bu dürr-i ḥāşuñ **ma'denini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 164*). [*ma'denini, -i, -ni]*

māder: *Anne.*

1. Meger Meryem ananuñ ḥwāherisin
Ki rūḥullāh-ı nazmuñ **māderisin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 12*). [*māderisin, -i, -sin]*
2. Öñinde cümle 'arż itdi ser-ā-ser
Bırakdı **māderi** cānına āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 8*). [*māderi, -i]*

3. Çü gördi Leylinün ciddini **māder**
Sözine eyledi fi'l-cümle bāver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 15). [māder,]
4. Çün anı cāmelerle düzdi **māder**
Getürdi varuben bir micmer-i zer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 41). [māder,]
5. Hem ol dem tırdı Qays öñine **māder**
Getürdi hoş ta'ām-ı rûh-perver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 51). [māder,]
6. Çün atasıyla geldi evlerine
Buluşdı hışm u kavm ü **māderine** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 18). [māderine, -i, -ne]
7. Umup Mecnûn vişālün dilberinün
Tiz ayağına düşdi **māderinün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 34). [māderinün, -i, -n, -ün]
8. Anasına didi idüp üküş kahr
Ki iy **māder** nedür bu pend-i bisyār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 39). [māder,]
9. Peder cevri ile **māder** cefası
Olur ger kayda şaldı ben zebûnı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 112). [māder,]
10. Varup evden getürdi **māderini**
Gelüp gördi anı anası maḥzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 14). [māderini, -i, -n, -i]
11. Söz açdı anasına ol belā-senc
Ki iy **māder** mükedder oldı ḥālüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 3). [māder,]
12. Helāk eyledi teşnelik aḡusı
Kızını kim bu resme gördi **māder** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 9). [māder,]
13. Ta'accüp kıldı ḥāl-i tengin anuñ
Didi kim nedür iy **māder** bu ḥalet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 55). [māder,]

māder-i pür-derd: Dert dolu anne.

1. Daḥı şol māder-i pür derd ü meḥūr
Ki Mecnûnūñ ḡamından idi rencūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 23). [māder-i pür-derd,]

ma'dûm: Yok, var olmayan.

1. Şu ruh kim mişlidür 'ālemde **ma'dûm**
Temāşāsından itme bizi maḥrûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 23). [ma'dûm,]

maḡāk: Far. Çukur, hufre.

1. Didi şeyli'llāh u kıldı gedāyı
Yüzi üzre yıkıldı bir **maḡāke** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 13). [maḡāke, -e]
2. K'olur şimdi fülān yirde bul anı
Yir idinmişdür anda bir **maḡāki** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 37). [maḡāki, -i]

maḡāra: Mağara.

1. O sultān idi vaḥşiler sipāhı
Maḡara kūh içinde bārgāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 86). [maḡara,]
2. Maḡara içre cild ü beyza-i mār
Kefen-i kāfūr olur aña her bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 25). [maḡāra,]
3. Gözine her kemerden bir **maḡāra**
Dehān-ı ejdehādan kim şaçar nār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 66). [maḡāra,]

maḡbûn it: Ziyana uğratmak.

1. Qanlara şokup beni maḡbûn idersin 'ākıbet
Bezm-i ḡamda kāmēt-i 'uşşākı çeng itmeklige (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 2). [maḡbûn it, -er, -sin]

maḡfûr: Af ve maḡfîret olunmuş.

1. ‘İbâdetden kimi maḵhûr olupdur
Şeḳâvetden kimi **maḡfûr** olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 100*). [*maḡfûr,]*

maḡlûb: Maḡlup, kaybetmiş.

1. Kâlalar ‘aczen **maḡlûb** u dil-teng
Şeḫerlerde ki bu ‘ayyâr-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 82*). [*maḡlûb,]*

maḡlûb kıl: Galebe gelmek, etkisi altına almak.

1. ‘Adûnî Hâḳ Te‘âla kıldı maḡlûb
Mürüvvet menba‘ısın hem dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 14*). [*maḡlûb kıl, -dı]*

maḡlûb ol: Yenilmek.

1. Şeḫ-süvârum düşmanuñ mekrinden olma münfa‘îl
Ki oldı maḡlûb Aḫmede ḳaşd itdüğince Bû‘l-ḫikem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 16*). [*maḡlûb ol, -dı]*
2. Çekildi yüzüme yüz yirde şemşîr
Benüm ol yine maḡlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 33*). [*maḡlûb ol, -ma, -m]*

maḡrib: Ar. Güneşin gurup ettiḡi yer, batı, garp ciheti.

1. Tutan **maḡrib** sevâdın erlik ile
Açan maşırık ilin serverlik ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 131*). [*maḡrib,]*

maḡrûr: Ar. Gururlanmış, kibirli, mütekebbir.

1. Didi kim bu ne sözdür ‘aḳldan dūr
Delürüp olmasun iñende **maḡrûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 32*). [*maḡrûr,]*

maḡrûr ol: 1. Aldanmak 2. tafra atmak, kibirlenmek.

1. Neseb ululıḡına olma maḡrûr
K’o resme iş ḳişilikden olur dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 103*). [*maḡrûr ol, -ma]*
2. Meger k’iy seng-i dil âhen-ciğersin
Güzellik vâktine maḡrûr olub sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 31*). [*maḡrûr ol, -ub]*

maḡz: Beyin, dimaḡ.

1. Ki mihrinden anuñ ‘âlemde her sū
İrişdi **maḡzına** şad ‘âşıḳuñ bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 28*). [*maḡzına, -ı, -n, -a]*
2. Gider Mecnûn-ı maḡzûn mîl-der-mîl
Dimâḡı **maḡzına** virüp ḫarâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 107*). [*maḡzına, -ı, -n, -a]*
3. Gider görmek recâsına refîḳin
Çün ol cânibden ire **maḡzına** bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 11*). [*maḡzına, -ı, -n, -a]*

maḡz: İç, öz II temel, esas.

1. Niçe çıksun gönülden turre-i döst
Ki yârum **mağzdur** târum benüm post (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 18*). [*mağzdur, -dur*]
2. Ki ben **mağz** olam ü pöst ola ol cân
O yeg kim ben nîkab-ı döst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [*mağz,]*
3. Senüñdür **mağzum** iy rûh-ı revânum
Yönelmişdür makâm-ı 'ışka râhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 56*). [*mağzum, -um*]

māh: Ay, kamer.

1. Gāh dilberler cemālî gibi **māhı** bedr idüp
Geh kemān-ebrûlarıñ kaşı gibi eylersin hilāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 5*). [*māhı, -ı*]
2. Yüzüñüñ **māhıdur** māhiyyet-i hüsñ
Cemālün mazharı hāşşiyet-i hüsñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 123*). [*māhıdur, -ı, -dur*]
3. Melāhat göklerine **māh** idi ol
'Adālet kişverine şāh idi ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 7*). [*māh,]*
4. Yezîd ol **māhı** deşt-i Kerbelāda
Şehîd eyledi envā'-ı cezāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 13*). [*māhı, -ı*]
5. Biri evc-i kerāmet burcına **māh**
Biri mülk-i sa'ādet tahtına şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 67*). [*māh,]*
6. Kamu sultānlarıñ püşt ü penāhı
Giriftār-ı kemendi **māh** u māhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 112*). [*māh,]*
7. Cihāne 'ammdur ihsān çün **māh**
Bu resm-ile gerek şehlik zihî şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 139*). [*māh,]*
8. Bağışlasun cihān hālkına Allāh
Ki cānıdur cihān hālkıñıñ ol **māh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 18*). [*māh,]*
9. Kılıcını hāmāil kılsa ol **māh**
Melekler çağrışur " " naşrun min'allāh " " (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 53*). [*māh,]*
10. Bu hāl üzre çü geçdi hefte vü **māh**
Bir oğlu oldı yüzünden hacel **māh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 278*). [*māh,]*
11. Tūlū'ından güzër kıldı çü bir sāl
O **māha** menzil oldı çarh-ı ikbāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 314*). [*māha, -a*]
12. 'Ayān olmışdı ol şeb hāleden **māh**
Nitekim devr-i hātından ruh-ı şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 13*). [*māh,]*
13. Ne gün görmüş vücūdı sāyesini
Ne bulmuş **māh** kadri pāyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 76*). [*māh,]*
14. 'Arab **māhı** cemāl itmekde izhār
'Acem şūhı gönül kâpmağda her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 71*). [*māhı, -ı*]
15. Eger takdîr olur-ise muvāfık
Olasın **māhe** ol hürşîd-i lāyık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 32*). [*māhe, -e*]

māh: Ay, yılın on iki bölümünden biri.

1. Bu hāl üzre çü geçdi hefte vü **māh**
Bir oğlu oldı yüzünden hacel **māh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277*). [*māh,]*

māh: Ay II ay yüzlü sevgili.

1. 'Aceb şürîde-hāl oldum reh-i 'ışkıñda ol **māhuñ**
Ki gelse yāduma adı döker kan gözlerüm şad bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 5*). [*māhuñ, -uñ*]
2. Kamu sultānlarıñ püşt ü penāhı
Giriftār-ı kemendi māh u **māhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 112*). [*māhı, -ı*]
3. Çü dāye menzil itdi **māha** mehdi
Şanasın oldı hizmet-kār-ı Mehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 293*). [*māha, -a*]
4. Zārîf ü ehl-i fazl u hikmet-endüz
'Ulūmı çün ihāta itdi ol **māh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 29*). [*māh,]*
5. Tūrup yatdı bu endişeyle ol **māh**
Uyurken bir 'aceb düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 11*). [*māh,]*

6. Bu eşkâle tahayyürdeyken ol **māh**
Görindi kaşruñ ardından be-nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 53*). [māh,]
7. Keminden ğamze-ile ol yüzi **māh**
Delerdi şad-hezārān sîne her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 63*). [māh,]
8. Meger bir gice yüz nāz-ile ol **māh**
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 1*). [māh,]
9. Muḥaṣṣal bir arada ol iki **māh**
İdindiler biri birin nazargāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 105*). [māh,]
10. Çün ol eyvānı gördi Qays-ı bî-dil
Ḥaḳīḳat bildi k’oldır **māha** menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 76*). [māha, -a]
11. Bu yaña cān-ı Qays-ı bî-mecālî
Zebûn eyledi ol **māhuñ** hayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 2*). [māhuñ, -uñ]
12. Çü Yūsuf gibi maḥbûs oldu ol **māh**
Züleyhā-vār ururdu göklere āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 81*). [māh,]
13. Kılardı nālesin pinhānî ol **māh**
Ki kimse olmaya ḥālinden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 95*). [māh,]
14. Çü geçdi ḥadden ol **māhuñ** fiğānı
Mey-i hicr eyledi lā-yu‘kal anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 1*). [māhuñ, -uñ]
15. Olurken burc-ı mektebde ol iki **māh**
Biri birine ‘āşık düşdi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 15*). [māh,]
16. Var idi meylî her **māhuñ** bir işe
İşi āh idi Leylinüñ hemîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 33*). [māhuñ, -uñ]
17. Ger ire dime ol **māha** noḳşān
Seni āhum odı yaḳardı el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 29*). [māha, -a]
18. Velî luṭf eyle sen iy Ḥayy u Mennān
Ziyāde it meylümü ol **māha** her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 44*). [māha, -a]
19. Meger bu sırrı kılmışdı ferāmüş
Ki kimse idemez **māhi** derāgüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 48*). [māhi, -ı]
20. Saña tā hem-ser olmayınca ol **māh**
Kemendüm cengden ḳalmaya kūtāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 101*). [māh,]
21. Getürem **māh-ise** burcuña anı
İrürem lā‘l-ise dürcüñe anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 89*). [māh-ise, -ise]
22. Eyitdi kim bu seg ol şāhumuñdur
Yüzi ḥurşid u alnı **māhumuñdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 46*). [māhumuñdur, -um, -uñ, -dur]
23. Görüp ḥālîni Nevfel eylemiş ‘ahd
K’o **māha** vaşl ide bunı ḳılup cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 8*). [māha, -a]
24. Ne deñlü var ise Leyliye maḥrem
Ser-ā-ser tutdılar **māh-ile** mâtem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 52*). [māh-ile, -ile]
25. Şanarmısın ki ‘ārum yire çaldım
Kesüp başın çü **māh** ol bî-günāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 85*). [māh,]
26. Baña her kişi ta‘n eyler nihānî
Ki Mecnûn içün ol **māha** idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 13*). [māha, -a]
27. Ki ḳurtıldı ğamām-ı varṭadan **māh**
Ṭuyıldı her vilāyetde bu ḳışsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 20*). [māh,]
28. Yüzinden perdesin **māhuñ** götürdi
Didi lâyıḳ mıdır ‘ālemde iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 2*). [māhuñ, -uñ]
29. Ṭulū‘ ıderdi geh geh çeşmine **māh**
Velî k’ol yüzi şem‘-i şubḡāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 108*). [māh,]
30. Saña yokdur cefādan ğayr āyîn
‘Adū söziyle yoldan ḳıḳduñ iy **māh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 87*). [māh,]
31. Daḡı nev-ğonca gibi pāk dāmen
Velî bir ḥaste ḳorḳarven ki iy **māh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 141*). [māh,]
32. Yaḳa şehperini iy yüzi **māhum**
Ki çeng-i rāġa düşse deste-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 94*). [māhum, -um]
33. İrürdi ol nigārına ferāḥ-nāk
Çün ol **māha** görindi ḥatt-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 9*). [māha, -a]
34. Gamuñdan inler çün bülbul-i zār
Diyüp bülbüllere rāzını ol **māh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 9*). [māh,]
35. Yüzine bir güle bakmazdı ol **māh**
Bu resmeydi olarda zindeġānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 74*). [māh,]
36. Zebānında kimüñ yādın ider tiz
Didi yüz ‘izzet-ile pîr k’iy **māh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 17*). [māh,]

37. Anuñ beyt okumasından güşade
Dağı bir dest cāme virdi ol **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 59*). [māh,]
38. Yirinden tırdı yüz nāz-ile ol **māh**
Giyindi bir kabā-yı ergüvānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 150*). [māh,]
39. İşıde öz kulağıyla sözüñi
Hem ol **māhı** görüp ol sen dağı şād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 119*). [māhı, -ı]
40. Seni ısmarladum Hāllāka iy **māh**
Düşem çün dūr senden iy vefā güş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 126*). [māh,]
41. Qalurdı bir zamān hayretde ol **māh**
Görinse çeşmine qarşudan ādem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 48*). [māh,]
42. Çü vakt ire hemîn ol demdür el-hāk
Fırākından tırup zevcinüñ ol **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 101*). [māh,]
43. Hālāyıkdan otağın kıldı hālî
Tarîk-ı mātem-i şevherde ol **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 123*). [māh,]
44. Zārūrî düşdi lîkin özge kayde
Bunı fikr itdiler āhir ki ol **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 11*). [māh,]
45. K'irîşmez gerdene şad 'îd ü nevrüz
Gözin açup du'ādan soñra ol **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 9*). [māh,]
46. Eli bürka' velikin **māh** önine
Qararı şîşesini taşa çaldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 34*). [mah,]
47. Alup hargāhına girdi şalını
Oturdup şadra 'îzāz-ile ol **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 49*). [māh,]
48. Tesellî virdi yüz nāz-ile ol **māh**
Çü hālî böyle gördi Zeyd-i hem-sır (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 50*). [māh,]
49. Gözinden dökdi kanlar kûze kûze
Şu resme dökdi ol **māh** üzre kanı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 19*). [māh,]
50. Niçe mār ile tolmışdur el-ān
Beñüñ kim dāne-i şevk-idi iy **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 39*). [māh,]

māh: Ay, kamer II Hz. Muhammed.

1. Çü geçdi ravza-i heftümden ol şāh
Yüzi gösterdi heştüm ravzada **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 150*). [māh,]
2. Özine tayy olup bir demde bu rāh
İrişdi menziline yine ol **māh** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 212*). [māh,]

maḥabbet: Sevgi, sohbet.

1. Maḥabbet mührinüñ āsarı içün
Nübüvvet mührinüñ envārı içün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 73*). [maḥabbet,]
2. Gel iy büstān-ı cānuñ bağbānı
Maḥabbet bezminüñ şîrîn-zebānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 2*). [maḥabbet,]
3. Maḥabbetden naşihatler ki dirsın
Benüm-çün dürlü dürlü kayd yirsın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 11*). [maḥabbetden, - den]
4. Gelüp 'ışk itdi iki sinede cā
Maḥabbet bi'z-zārūrî oldı peydā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 28*). [maḥabbet,]
5. Maḥabbet deştinüñ şāhib-qararı
Şikār-ı 'ışk olan cān-ı figārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 13*). [maḥabbet,]
6. Kim alur kızuñı zor-ıla senden
Maḥabbet-le k'olınmaz bir qarābet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 11*). [maḥabbet-le, -le]
7. Maḥabbet bezminüñ mest-i ḥarābı
Olan ḥumḥāne-i miḥnetde ḥayrān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 8*). [maḥabbet,]
8. Kesen mihr ü **maḥabbet** rismānın
Ben ummazdum nigārā hiç senden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 26*). [maḥabbet,]
9. Gehî jengārı gāhî āsumānı
Maḥabbet deştinüñ şāhib-qararı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 23*). [maḥabbet,]
10. Maḥabbet nāmesin inşā kılıcı
Aña kim virdi lutfi şem'-i tevfiḳ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 14*). [maḥabbet,]

11. Kılarsın nâle vü zâri ferâmûş
Maḥabbetden bu şü'le sende kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 27*). [*maḥabbetden, -den*]
12. Maḥabbet kâhına şemsidi güyâ
Derûndan kim çekeydi âh-ı pür-dûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 26*). [*maḥabbet,*]
13. Maḥabbet yâr aña vü 'ışk maṭlûb
Dilinde küh gibi bî-ḥad endûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 4*). [*maḥabbet,*]
14. Tesellî ider idi geh geh anı
Maḥabbet gönline sevdâ biraḳsa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 7*). [*maḥabbet,*]

maḥâl: Yeridir, uygundur.

1. Ma'nada cümle vech-ile nûruñ ḳadîmdür
İtseñ **maḥaldür** Âdemle da'vâ-yı ḳidem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 24*). [*maḥaldür, -dür*]
2. Şu la'li k'itmedi ḥâkkâk ebter
Maḥaldur k'ola hem peyvend-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 30*). [*maḥaldur, -dur*]
3. Tapuñ k'akrân içinde bî-bedelsin
Bize ḳavm olmağa ḡâyet **maḥalsin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 90*). [*maḥalsin, -sin*]

maḥâl: Yer, mekan, mevki.

1. Burakla ol **maḥalde** kaldı Cibrîl
Revân irişdi Mikâ'il-i ta'cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 161*). [*maḥalde, -de*]
2. 'Aceb ceng itdi bunlar ol **maḥalde**
Ḳılıçlar erreye döndi meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 105*). [*maḥalde, -de*]
3. Ki yaşından ol etrâf oldu gül-reng
Dönüp dîvânesine her **maḥalden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 81*). [*maḥalden, -den*]
4. Gezersin gönliñ olduğu **maḥalde**
Ki bir eksiklûden bu ruḳ'a-i ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 32*). [*maḥalde, -de*]
5. Belâ çekmek sebebsüz her **maḥalde**
Nedür bu hem-nefeslerden cüdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 20*). [*maḥalde, -de*]
6. Maḥalluñ seglerine ḥâk-i râhum
Senüñ seg-bânlaruñdanven ki güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 50*). [*maḥalluñ, -üñ*]
7. Ḳudumuñla ḡamı dilden götürdüñ
Maḥallinde kelâmuñ şordı âḥîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 49*). [*maḥallinde, --i, --(n)de*]

maḥalle: Mahalle, yer.

1. Ki yüz göstermege yokdur mecâli
Maḥalle muḳrîsi öldiyse nâḡâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 43*). [*maḥalle,*]

maḥall-i töhmet: Töhmet mekanı.

1. Çün el ire **maḥall-i töhmet** olur
Çıkar bâzâra vü bî-ḥürmet olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 39*). [*maḥall-i töhmet,*]

mâ-ḥaşal: Bundan hasıl olan, neticesi.

1. Seherden **mâ-ḥaşal** olunca aḥşâm
Ḳatı ceng itdiler ḳılmayup ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 15*). [*mâ-ḥaşal,*]

mâ-ḥazar: Hali hazırda mevcut olan.

1. Ne deñlü ħarc idersen bu güherden
Kim olmaz zerre deñlü **mā-ħaẓarden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 12*). [*mā-ħaẓarden, -den*]

mahbes: *Hapishane.*

1. Kâfes **mahbes** olur mı hiç bâde
Ya gizlenür mi şîşe içre bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 43*). [*mahbes,]*

mahbüb: *Ar. Sevimli, sevilir.*

1. Çün irişdi saña bu mîve-i ħüb
Yakınlarda bir oğluñ ola **mahbüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 264*). [*mahbüb,]*
2. Gelürek oldı bir gün yüzlü **mahbüb**
Ruĥı gül ħâlî fülful ğabğabı töp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 5*). [*mahbüb,]*

mahbüb: *Sevgili, sevilen; genç, güzel, alımlı.*

1. Müvaşşah var vaşında okurlar
Ne deñlü varsa ol mektebde **mahbüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 17*). [*mahbüb,]*

mahbüs: *Bir yere kapatılmış, hapsedilmiş.*

1. Belâ zindânıñ qa'rında **mahbüs**
Ėarık-ı kulzüm-i derd ü meşakkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 16*). [*mahbüs,]*
2. Bahâne eylemek lâzım degül hiç
Benem bî-çâre vü **mahbüs** u bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 61*). [*mahbüs,]*
3. Tenin pîrâheninde çâk o **mahbüs**
Şan anuñ mâteminde oldı ħârgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 30*). [*mahbüs,]*
4. Tehayyür çâhıñ qa'rında **mahbüs**
Zamânı geldi şimden girü şin ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 4*). [*mahbüs,]*

mahbüs ol: *Hapsedilmek, tutulmak.*

1. Çü Yûsuf gibi mahbüs oldı ol mäh
Züleyhâ-vâr ururdı göklere âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 81*). [*mahbüs ol, -dı*]

mahbüs-ı çâh: *Kuyuya hapsedilmiş.*

1. Getür öñünde yaq virme emânı
Ya isterseñ tutup **mahbüs-ı çâh** it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 49*). [*mahbüs-ı çâh,]*

mahbüs-ı muhalled: *Ebedi mahkum.*

1. Çeh-i Mısır içre **mahbüs-ı muhalled**
Şaçı ğâret-ger-i dîn ya'nî Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 12*). [*mahbüs-ı muhalled,]*

mahbüs-ı zindân: *Zindanda kalmış.*

1. Hemîşe gül gibi ol şād u ḥandān
Çü ḡonca olmaḡıl **maḥbūs-ı zindān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 10*). [*maḥbūs-ı zindān,*
]

māhı: *Balık.*

1. Şu zindān itdüḡin **māhı** ḥaḳıyçün
İçinde Yūnusūñ āhı ḥaḳıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 85*). [*māhı,*]
2. Çi ger **māhî** gibi bî-dest ü pāyam
Cihān deryālarına āşināyam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 3*). [*māhî,*]
3. Senüñ zātuñdur iy kıl-k-i siyāhi
Me‘ānî kulzūmî ḳa‘rında **māhî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 14*). [*māhî,*]
4. Ḳoyup **māhî** şovukdan cūy-ı ābı
Gelüp her meclisüñ olur kebābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 99*). [*māhî,*]
5. Çaḡırur kim kanı ḡülzār-ı āzer
Şudan biryānlıḡa gelmişdi **māhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 11*). [*māhı,*]
6. Ḳamer ḥutın felek baḡrında mellāḥ
Ḳamer **māhîsini** serdi-i şebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 119*). [*māhîsini, -sî, -nî*]
7. K’ölür **māhı** ḳaçan dūr olsa şudan
Gözüm sensin benüm iy çşm-i pūr-nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 30*). [*māhı,*]

māh-ı ‘ālem-ārā: *Cihanı süsleyen ay.*

1. Nüküş-ı mihr ü **māh-ı ‘ālem-ārā**
Ḳamu ol āyinedendūr hüveydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 49*). [*māh-ı ‘ālem-ārā,*]

māh-ı āsumān-gîr: *Gökyüzünü zapteden ay.*

1. Direfş-i ‘ışkı tā kim ol cihān-gîr
Bülend itdi çü **māh-ı āsumān-gîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 16*). [*māh-ı āsumān-gîr,*
]

māh-ı a‘zām: *Dolunay.*

1. Sa‘ādet burcı üzre **māh-ı a‘zām**
‘Arab iḳlîmini tîḡıyla nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 30*). [*māh-ı a‘zām,*]

māh-ı burc-ı ‘işmet: *Temiz burçların ayı.*

1. Kamusı dürr-i pāk-i dürc-i ‘işmet
Arada Leylî **māh-ı burc-ı ‘işmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 24*). [*māh-ı burc-ı ‘işmet,*
]

māh-ı bütān: *Güzel ay.*

1. Biri māh-ı bütāndur pāk-dāmen
Olupdur adı Leylî ol ki mehdūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 76*). [*māh-ı bütān, -dur*]

māh-ı ciger-süz: *Ciğer yakan ay.*

1. Olur her gice ol **māh-ı ciger-süz**
Gönül odı ile ḳāşāne efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 83*). [*māh-ı ciger-süz,*]

māh-ı cihān-tāb: *Dünyaya ıstık veren ay.*

1. Şehāb içre nihān **māh-ı cihān-tāb**
Nitekim penbe içinde dūr-i nāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 91*). [*māh-ı cihān-tāb,]*

māh-ı cihān-tāb: *Din aleminin aydınlatan ay ışıǵı.*

1. Ki kopup çarḥdan **māh-ı cihān-tāb**
Özini kıldı bundan yaña pūr-tāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 3*). [*māh-ı cihān-tāb,]*

māh-ı defterdār: *Defterdar ayı.*

1. Her şeb ider **māh-ı defterdār** diyu anuñ gibi
Aḳçe döküp nuḳre-i encüm hisābını raḳam (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 21*). [*māh-ı defterdār,]*

māh-ı devrān: *Dolunay.*

1. Cemāl ü ḥüsn-iledür **māh-ı devrān**
Bahādır nev-cevāndur şîr-i peyker (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 70*). [*māh-ı devrān,]*

māh-ı dil-āsūd: *Gönlü rahat güzel.*

1. Ḳodı raḥm eyleyüp geḳmiş günāhı
Didi kim gelsün ol **māh-ı dil-āsūd** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 25*). [*māh-ı dil-āsūd,]*

māh-ı felek-mehd: *Gökyüzü beşiǵinde ki ay.*

1. Dürüşüp biz daḥı eyleyelüm cehd
K’ola hem ‘aḳdün ol māh-ı felek mehd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 30*). [*māh-ı felek-mehd,]*

māh-ı ferruḥ: *Kutlu ay.*

1. Bilenler dirdi kim ol **māh-ı ferruḥ**
Fülān şaḥrāda olur iy ḳamer-ruḥ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 41*). [*māh-ı ferruḥ,]*

māh-ı lā-yezāl: *Ebedi ay.*

1. Şeref burcında māh-ı lā-yezālî
Şahāne genc idi ol rüy-ı tībān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 32*). [*māh-ı lā-yezāl, -î]*

māh-ı menzil-ārā: *Cihani süsleyen ay yüzlü güzel.*

1. Sağılup bitdi dil ‘aynınuñ ābı
Felekden düşdi **māh-ı menzil-ārā** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 67*). [*māh-ı menzil-ārā,]*

māh-ı mükerrrem: *Aziz, yüce ay. II Sevgili.*

1. Ki mişlin görmemiş hergiz anuñ kes
Mu‘aṭṭar kılup ol **māh-ı mükerrrem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 65*). [*māh-ı mükerrrem,]*

māh-ı münîr: Parlak ay.

1. Birisi hâledür māh-ı münîre
Biri hâtem Süleymân-ı emîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 45*). [*māh-ı münîr, -e]*
2. Yâhud māh-ı münîrûñ hâlesidür
Ki nûr ol hâleyi kılmış-durur pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 67*). [*māh-ı münîr, -üñ]*
3. Firâķ u hicr-i çirkinden yudı dest
Ki bûy-ı câmesi māh-ı münîrûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 23*). [*māh-ı münîr, -üñ]*

māh-ı nev: Hilâl, yeni ay.

1. Eger māh-ı neve vire berâtı
Kemâl-i nakşdan bula necâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 149*). [*māh-ı nev, -e]*
2. Çü **māh-ı nev** za‘îf oldı vü rencûr
Ki hırşîdinden itdi çarḥ anı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 7*). [*māh-ı nev,]*
3. Çi ger ayrıldı lîk ol māh-ı nevde
Dil ü cânı ğama kaldı girevde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 11*). [*māh-ı nev, -de]*
4. Ki Leylî fi‘l-meḡel bir māh-ı nevdür
Ġamına şad dil-i ‘aşîķ ğirevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 41*). [*māh-ı nev, -dür]*
5. Gel ol bu **māh-ı nev** birle hem-âġuş
Vü ger ol perdeden virürseñ âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 6*). [*māh-ı nev,]*

māh-ı nev-tâb: Ayın ilk parıltısı.

1. Atı na‘linden almış **māh-ı nev-tâb**
Göge anuñ-çün oldı ḡalka-ı bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 87*). [*māh-ı nev-tâb,]*

māh-ı perî-ves: Peri yüzlü sevgili.

1. Dil ü cân olsun ol bûyün fedâsı
Didi pîr aña k‘ol **māh-ı perî-ves** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 221*). [*māh-ı perî-ves,]*

māh-ı pür-nûr: Nurlu ay.

1. Baķardı hâleden bu **māh-ı pür-nûr**
Nitekim revzen-i firdevsden ḡûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 17*). [*māh-ı pür-nûr,]*

māh-ı tâbân: Parlak ay II sevgili.

1. Çi ger Leylî-durur bir **māh-ı tâbân**
Degildür gevherinde bize akrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 89*). [*māh-ı tâbân,]*
2. Bu resme nâz-ıla ol **māh-ı tâbân**
İrişdi kavm-i Mecnûna şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 71*). [*māh-ı tâbân,]*
3. Derûnuñ dūdın eyler derd-ile yād
Nazar kılsa ğüle ol **māh-ı tâbân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 13*). [*māh-ı tâbân,]*
4. Hîsâb iderdi dâyim kâr-ı yârı
Ne fi‘l itse velî ol **māh-ı tâbân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 65*). [*māh-ı tâbân,]*

māh-ı tābān: Parlak ay.

1. Dağı didüñ degildür bize aqrān
Cemāl-i Leylîdür ger **māh-ı tābān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 24*). [*māh-ı tābān,]*

māh-ı tal'at: Parlak ay.

1. Telâffuzda biri biriyle müdgām
Çü sen ben ben senem iy **māh-ı tal'at** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 51*). [*māh-ı tal'at,]*

māhitāb: Mehtap, dolunay II sevgili.

1. Şan etrāfına encüm **māhitābuñ**
Eline aldı ol cennetde her hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 10*). [*māhitābuñ, -uñ]*

māhivvet-i hüsn: Güzelliğinin mahiyeti II güzelliğin nitelikleri.

1. Yüzüñüñ mähıdur **māhiyyet-i hüsn**
Cemālūñ mazharı hāşşiyet-i hüsn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 123*). [*māhiyyet-i hüsn,]*

mahkūm: Birinin hükmü altında bulunan, tâbi.

1. Hâkumdan gel ki yokdur 'özü-ḥwāhum
Benem **mahkūm** ü sen hâkim yoluña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 29*). [*mahkūm,]*

mahlūt it: Karıştırmak.

1. Vaşiyet-nâmede kaydın yimişdi
İdüp mahlūt 'anberle gül-ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 67*). [*mahlūt it, -üp]*

mahlūt-ı ma'cūn: Macun karışımı.

1. Olupdur müşg-ile **mahlūt-ı ma'cūn**
Güherden dürcdür la'lîn tıtağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 74*). [*mahlūt-ı ma'cūn,]*

mahmil: İki kişinin oturması için devenin sırtına konulan bir tür oturma sepeti.

1. Çi ger ol üstür üzre düzdi **mahmil**
Metā'-ı gāmdan ammā bār-ı ber dīl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 33*). [*mahmil,]*
2. Çözem **mahmil** cenāb-ı şoḥbetüñe
Eger gidem bu fānī kaşrdan ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 132*). [*mahmil,]*

mahmūr: Kendinden geçmiş, baygınlaşmış, sersemlemiş.

1. Şarāb-ı 'ışkdan **mahmūr** olmuş
Vücūdī 'ışk envāriyla tölmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 17*). [*mahmūr,]*
2. Yatur **mahmūr** yir yir tāk-ı engūr
Şahārīde kamu mürde çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 70*). [*mahmūr,]*

māh-pāre: Ay parçası. II Sevgili.

1. K'ikilikdür sülük-ı 'ışkdan dūr
Senüñle ikimüz iy **māh-pāre** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 41). [māh-pāre,]

māh-peyker: Yüzü ay gibi parlak olan sevgili.

1. Çün iki **māh-peyker** derhem oldı
Binā-yı 'ışk arada muhkem oldı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 33). [māh-peyker,]
2. Gerek hüsniyle başı göge irsin
Peri-ruhsār olsun **māh-peyker** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 11). [māh-peyker,]
3. Yüzüne bakmazam şermümden aşıla
Baña el virmedi iy **māh-peyker** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 167). [māh-peyker,]
4. Ki kesmiş anı miqrāz-ı maḥabbet
Ya bir simin-bedendür **māh-peyker** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 33). [māh-peyker,]
5. Kesüp atdı saçın her **māh-peyker**
Gözinden akıdup her biri seyli (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 42). [māh-peyker,]

mahrem: Dost, sırdaş.

1. 'Alî kim Ahmedün dāmādı idi
Enisi **maḥremi** mu'tādı idi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 2). [maḥremi, -i]
2. Ğam-ı dilberden özge **maḥremi** yok
Fiğān u nāleden yeg hem-demi yok (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 57). [maḥremi, -i]
3. Ne deñlü var ise Leyliye **maḥrem**
Ser-ā-ser tutdılar māh-ile mātem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 51). [maḥrem,]
4. Ne nālesinden özge hem-demi var
Ne sāyesinden ayru **maḥremi** var (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 68). [maḥremi, -i]
5. Nedür tenhā bu yirde ne işün var
Üzüldün dōst u **maḥremleründen** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 17). [maḥremleründen, -ler, -ün, -den]
6. Qalan **maḥremlerinden** bī-naşib āh
Qanı ol ten ki tāzeydi semenden (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 20). [maḥremlerinden, -ler, -i, -n, -den]

mahrem: Aşina.

1. Yaramaz k'ola kūy-ı yāra **maḥrem**
Çü viren 'ışkdur cān şem'ine nūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 36). [maḥrem,]

mahrem ol: İçli dışlı olmak, samimi olmak.

1. Neye varur zevālün gör beni қо
Ben olisar degülven saña maḥrem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 83). [maḥrem ol, -ısar]

mahrem-i esrār: Sırdaş, dost.

1. Özine **maḥrem-i esrār** kıldı
Kaçankim yārına vireydi peyğām (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 16). [maḥrem-i esrār,]

mahrem-i evvān-ı bī-çün: Emsalsiz köşkün sırdaşı.

1. Qodı bu cümleden çün pāy-ı bīrūn
Pes oldı **maḥrem-i evvān-ı bī-çün** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 186). [maḥrem-i evvān-ı bī-çün,]

mahrem-i rāz: Kendisine sır verilmiş kimse.

1. Saña kimdür ya şimdi **maḥrem-i rāz**
Giceler kime bālišdür ayağūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 38*). [*maḥrem-i rāz,]*

māh-rû: Ay yüzlü. II Sevgili.

1. Seni terk idüp oldı ḥaşmuña yār
Olur bu **māh-rûlar** bî-vefâ-ḥū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 29*). [*māh-rûlar, -lar]*
2. Tenümde tırmasun kim nâ-sezâdur
Nice olam cüdâ sen **māh-rûdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 29*). [*māh-rûdan, -dan]*
3. Dil ü cânında Leylî mesken itmiş
Çü görindi gözine **māh-rûsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 25*). [*māh-rûsı, -sı]*

mahrûm: Yoksun.

1. Gedâ-yı Hindden tâ mün'im-i Rûm
Degül cüdından anuñ kimse **maḥrûm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 138*). [*maḥrûm,]*
2. Enîsinden olan **maḥrûm** u mehcûr
Nesîmi dilberümden yâdigârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 56*). [*maḥrûm,]*

mahrûm it: Esirgememek.

1. Şu ruh kim mişlidür 'âlemde ma'dûm
Temâşâsından itme bizi maḥrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 24*). [*maḥrûm it, -me]*

mahrûm kıl: Yoksun bırakmak, mahrum etmek.

1. Kılan eski emekdârını maḥrûm
Dilerdûñ kim olam rûsvâyı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 74*). [*maḥrûm kıl, -an]*

mahrûm ko: Yoksun etmek.

1. Koma maḥrûm bu bağı kebâbı
Çekesin çün тұrub bezminde ḥ'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 72*). [*maḥrûm ko, -ma]*

mahrûm ol: Mahrum olmak, geri kalmak.

1. Bunı virdi netîce ol sâ'at-i şûm
Ki ol iki bir birinden oldı maḥrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 52*). [*maḥrûm ol, -dı]*

mahrûm ol: Bir şeyden nasîbini alamamak, istediğini elde edememek.

1. Yakîn bildi ki baḥtı şûm olupdur
Vişâl-i yârdan maḥrûm olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 66*). [*maḥrûm ol, -up, -dur]*

mahser: (Ar.) Mahşer, kıyamet yeri.

1. Maḥşerde ol şefî'î bu Ḥamdî şikestenüñ
Düzeḥ içinde kılmayalar tā aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 53*). [*maḥşerde, -de*]
2. Ya maḥtûlân-ı cevri ü zulm-i dilber
Zeminden baş götürmiş hem-çü **maḥşer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 50*). [*maḥşer,*]
3. Baña **maḥşer** güninde ola hüccet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 52*). [*maḥşer,*]

maḥser kop: Kıyamet gününün gelmesi.

1. Başına ol zamân şan kopdı maḥşer
Kara giydi vü gözden dökdi bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 10*). [*maḥşer kop, -dı*]

maḥsülün ol: Nasibi olmak.

1. Begen birisini maḥbûlün olsun
Alalum 'aḳdüñe maḥşülün olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 86*). [*maḥşülün ol, -sun*]

māh-tāb: Ay ışıḡı, ay aydınlıḡı, dolunay.

1. Gül üzre nergisinden döküp ābı
Şafaḡdan zeyn iderdi **māh-tābı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 20*). [*māh-tābı, -ı*]

mahv ol: Yol olmak.

1. Revân cān mahv olur ol lezzet için
Meger kim vaḡ' kılan ol nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 6*). [*mahv ol, -ur*]
2. Ki mahv ola kevākib āsumāndan
Yaḥūd ol giderür 'ışḡum ḡamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 20*). [*mahv ol, -a*]

mahv ol: Yok olmak.

1. Ḥayātum defteri mahv ola vü hıç
Şokalar yire idüp topraḡı çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 120*). [*mahv ol, -a*]

mahzen: Hazine.

1. Murādum **maḥzenine** sen nigh-bān
Ben ol düzdüm ki ḡālīb olmadan renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 78*). [*maḥzenine, -i, -ne*]

mahzenü'l-vefā: Sadakat hazinesi.

1. Yā menba'ü'l-mürüvvet yā **maḥzenü'l-vefā**
Yā şāfi'ü'l-fariḡat fi'l-ḡaşrı bi'l-kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 5*). [*maḥzenü'l-vefā,*]

mahzün: Hüzünlü, tasalı, kaygılı.

1. Hezārān derd-ile çün Kays-ı meftün
Nigāruñ ḡaymesinden geldi **maḥzün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 32*). [*maḥzün,*]
2. Görüp anı bu resme zār u **maḥzün**
Yüzi üzre revân itdi gözi ḡün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 25*). [*maḥzün,*]
3. Vedā' idüp kamer-ruḡsāra Mecnûn
Revân oldı vaṡangāhına **maḥzün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 10*). [*maḥzün,*]

4. Gelüp yanlarına hayrân u **maḥzûn**
Gehî sildi yeñiyle tozlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 60*). [*maḥzûn,]*
5. Niteki ata oğıl yanına **maḥzûn**
Yeñiyle sildi püştinüñ tozını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 48*). [*maḥzûn,]*
6. Şikâr-ı ‘ışk olan cân-ı figârı
Esîr ü mübtelâ vü zâr u **maḥzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 25*). [*maḥzûn,]*
7. Varup evden getürdi mâderini
Gelüp gördi anı anası **maḥzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 15*). [*maḥzûn,]*
8. Tıururdi kulle-i Necd üzre **maḥzûn**
Degüldi anası mevtinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 10*). [*maḥzûn,]*
9. Oturmuş kendü resmi birle **maḥzûn**
İdüp ol tîg-zenler qahramanlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 70*). [*maḥzûn,]*

maḥzûn it: Üzmek.

1. Şad hezârân bülbülü maḥzûn idersin ‘âkıbet
Büse virürsin ki Ḥamdîñüñ alasin cânını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 12*). [*maḥzûn it, -er, -sîn]*

maḥzûn kal: Hüzünlenmek, üzülmek.

1. Bu resme olmadı da lîk nâ-şâd
Dilüñ kalmaya dâyim böyle maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 15*). [*maḥzûn kal, -ma, -ya]*

maḥzûn kıl: Hüzünlendirmek.

1. Seni böyle ne ğam maḥzûn kıldı
Alup göñlüñi kim mecnûn kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 87*). [*maḥzûn kıl, -dı]*

maḥzûn maḥzûn: Hüzünlü ve kederli.

1. Okıdı yanına **maḥzûn maḥzûn**
Gelicek eyledi bî-ḥad ri‘âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 38*). [*maḥzûn maḥzûn,]*

maḥzûn ol: Kederlenmek, üzülmek.

1. Geçürmek cânuña cevî ü cezâyı
Dem-â-dem ağlayup maḥzûn olmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 5*). [*maḥzûn ol, -mak]*

maḥzûz: Memnun, hoşnut.

1. Ğubâr-ı makdemiñden dide **maḥzûz**
Sürer na‘linüñe yüz levḥ-i maḥfûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 111*). [*maḥzûz,]*

mâ-ı verd: Gül suyu.

1. Günüñ nişfi geçince yatdılar tâ
Getürdi Zeyd **mâ-ı verd** ile ‘anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 39*). [*mâ-ı verd,]*

mâ’ide: Sofra.

1. İçi pür **mā'ide** şîrîn vü mergûb
Şarâb u nuql u halvâ vü gülîçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 60*). [*mā'ide,]*

makāl: Söz, kelam.

1. Her ne deñlü seng-dil olursa inüleri küh
Okusam ger levh-i medhûnden aña bir kaç **maķāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 18*). [*maķāl,]*
2. Gehî 'ışkuñ **maķālîn** söyleşürler
Murâd üzre varurlar gâh h'âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 60*). [*maķālîn, -iñ]*
3. Ki tâ ma'lûm idine bu **maķālî**
Çeke ebced ħurûfını şümâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 92*). [*maķālî, -i]*

makām: Makam, mevki.

1. Kaçan k'ölem lâhd ola **maķāmum**
Unudıla cihân içinde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 223*). [*maķāmum, -um]*
2. Yoğ ağâhı ki kandedür **maķāmı**
Ya kimdür ol nedür 'âlemde nāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 37*). [*maķāmı, -ı]*
3. Anuñ oldı **maķāmı** külbe-i ğam
Fiğân u nâleyi idindi hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 23*). [*maķāmı, -ı]*
4. Çıkamaz taşra idüp bir bahâne
Maķāmı oldı her dem künc-i ħâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 80*). [*maķāmı, -ı]*
5. Var idi küllesinde bir ulu ğâr
Maķām idindi anı ol dil-efġâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 50*). [*maķām,]*
6. Cefâ katılığına şabr kılan
Maķāmın dirliğinde kabır kılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 10*). [*maķāmın, -iñ]*
7. Kelâmüñdür dür-i deryâ-yı 'irfân
Maķāmuñdur senüñ şahrâ-yı 'irfân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 4*). [*maķāmuñdur, -uñ, -dur]*
8. Gelüp kondurdılar bir hoş **maķāma**
Katu 'izz ü ri'âyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 48*). [*maķāma, -a]*
9. Ağudur kim **maķāmıdur** nigîn-dân
Dehâmı birle dendânın k'ögersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 16*). [*maķāmıdur, -ı, -dur]*
10. Yirem ben düd her dem ħaşm ħelvâ
Benüm sensüz **maķāmum** deşt ü vâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 37*). [*maķāmum, -um]*
11. Dağı işbu ħarâbedür **maķāmum**
Ġurûr-ı pâdişâhiden olup pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 30*). [*maķāmum, -um]*
12. Ġuzûr-ile geçür şādân [u] ħurrem
Maķām idin varup bir ħüb-câyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 45*). [*maķām,]*
13. İkisünñ arasında hezâra
Ki bülbül kim gülistândür **māķāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 51*). [*māķāmı, -ı]*
14. Ki benden çokdan olmışdur berî dil
Kim ölür ten ki bula bu **maķāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 37*). [*maķāmı, -ı]*
15. Olur her şeb **maķāmum** bir ħarâbe
Sen âdem oğlanısın vaġşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 20*). [*maķāmum, -um]*
16. Maķāmı daġme oldı ol ħümāmuñ
Çü gördi Zeyd-i şürîde bu ħâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 46*). [*maķāmı, -ı]*
17. Senüñ ħarâñ olupdur seng-i ħarâ
Maķāmuñdur dem-â-dem vâdî vü küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 27*). [*maķāmuñdur, -uñ, -dur]*
18. İdindiler **maķām** u âşiyâne
Gelürdi ħalk anda gâh u bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 64*). [*maķām,]*
19. İrem bağında nedür bunlara nām
Neden irişdi bunlar bu **maķāma** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 71*). [*maķāma, -a]*
20. Gice gündüz **maķāmı** rûkn-i mihrâb
Çeküp 'arîflere beher fevâyid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 26*). [*maķāmı, -ı]*

makām ol: Mekân olmak.

1. Gidüp meh menzilinden şâh-ı kevneyn
Maķâm oldu özine tāk-ı işneyn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 126*). [maķâm ol, -dı]

maķâm-ı cāvidānî: Ebedilik makamı.

1. Eşigidür harîm-i zinde-gānî
Sarâyıdur **maķâm-ı cāvidānî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 24*). [maķâm-ı cāvidānî,]

maķâm-ı dîde-veş: Göze benzer taht.

1. Maķâm-ı dîde-veş mihrâb dāyim
Melek gibi hemîşe pāk u şāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 27*). [maķâm-ı dîde-veş,]

maķâm-ı ejdehā: Büyük yılan makamı.

1. Degül ârāmgāh-ı âdem ol yir
Maķâm-ı ejdehā menzilgeh-i şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 38*). [maķâm-ı ejdehā,]

maķâm-ı gülîstān-ı ahḍar: Yemyeşil güllerin makamı.

1. Şuvadı çeşme-sārı kevşer idi
Maķâm-ı gülîstān-ı ahḍar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 44*). [maķâm-ı gülîstān-ı ahḍar,]

maķâm-ı ḡuşsa: Keder makamı.

1. Maķâm-ı ḡuşsadur menzilgeh-i zār
Nedāmetdür nihāl-i bāḡ-ı ‘ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 52*). [maķâm-ı ḡuşsa, -dur]

maķâm-ı ‘ışk: Aşk makamı.

1. Senûndür maḡzum iy rūḡ-ı revānum
Yönelmîşdür maķâm-ı ‘ışka rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 57*). [maķâm-ı ‘ışk, -a]

maķâm-ı ‘izz: Ululuk makamı.

1. Maķâm-ı ‘izzde gösterdiler cāy
Geçüp oturdı içi pür-süz çün nāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 23*). [maķâm-ı ‘izz, -de]

maķâm-ı şıdk: Doğruluk ve adalet makamı.

1. Maķâm-ı şıdkda pes buldı ârām
Hevāyî idi cāñ tıtdı hevāyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 36*). [maķâm-ı şıdk, -da]

maķâm-ı şîr: Aslan yuvası.

1. Cehennem revzeni olmışdı her ḡār
Maķâm-ı şîr idi vü ḡāne-i ḡūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 69*). [maķâm-ı şîr,]

makām-ı yūnus: *Yūnus'un makamı.*

1. Makām-ı Yūnus ise batn-ı māhī
Deve söyler görüp sen pādīşāhī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 83*). [*makām-ı yūnus,]*

makbere: *Mezar, mezarlık.*

1. Meger kim **maḳbere** ol daḥı nāçār
Çü ‘ömrüm ber gini ḥāke vire bād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 18*). [*maḳbere,]*

maḳbül: *Kabul edilen, reddedilmeyen; Geçerli, müteber; beğenilen, hoş giden, hoş.*

1. Ki gey **maḳbül** idi bārgāhuñ
Hüner ehli vü ḡāyet kāmīl idi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 12*). [*maḳbül, -ı]*

maḳbül: *Allah'ın kabul ettiği.*

1. Kimini bay kılmış kimini yoksül
Kimi merdūd olmuş kimisi **maḳbül** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 82*). [*maḳbül,]*

maḳbül it: *Kabul etmek.*

1. Ḥitāb irdi ki iy māḳşūd-ı dergāh
Dile ḥācet ki maḳbül itdi Allāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 204*). [*maḳbül it, -di]*

maḳbül ol: *Kabul edilmek.*

1. Ne ḥācet kim dilerse bunda bir kıl
Olur elbetde Ḥaḳ katında maḳbül (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 52*). [*maḳbül ol, -ur]*

maḳbülün ol: *Kabul edilen.*

1. Begen birisini maḳbülün olsun
Alalum ‘aḳdūñe maḳşülün olsun (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 85*). [*maḳbülün ol, -sun]*

maḳfül: *Kilitli.*

1. Vefā dürcinde **maḳfül** ü mukalled
Ḥuzürin görmemişlerdi zamānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 80*). [*maḳfül,]*

maḳhūr: *Kahrolunmuş, helak edilmiş.*

1. ‘İbādetden kimi **maḳhūr** olupdur
Şeḳāvetden kimi maḡfūr olupdur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 99*). [*maḳhūr,]*
2. Livāsı cümle āfāk üzre maḡşūr
Mu‘īni ḳāmer ü a‘dāsı **maḳhūr** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 46*). [*maḳhūr,]*

maksūd: *Amaç, niyet, gaye.*

1. Okı bu cānibe gelsün bu gice
Kamu **mağşüdüm** alsun bu gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 26*). [*mağşüdün, -ı, -ı*]
2. Sa‘âdet münisi ikbâl-ı yârı
Kamu **mağşüdüm** virmişdi Bārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 182*). [*mağşüdün, -ı, -n, -ı*]
3. Tükenmez bu nikātuñ bâb u faşlı
İşidüñ bir nedür **mağşüduñ** aşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 20*). [*mağşüduñ, -un*]
4. Peyince halk kılduğun tażarru‘
İren **mağşüdün** itdüğün tevaqqu‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 36*). [*mağşüdün, -ı, -n*]
5. Saçı olursa ger **mağşüd** u kâmuñ
Nazar eyile kara zülfine lâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 39*). [*mağşüd,]*
6. Ve ger **mağşüduñ** ise lâ‘l-i dilber
Dehân-ı mîmüñ it naqşını ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 41*). [*mağşüduñ, -un*]
7. Ğamumdan iy çeken derd ü belâyı
İrür **mağşüduma** ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 24*). [*mağşüduma, -um, -a*]
8. Velîkin kim ola bu kavm-ı mağşüd
Gelişinden buraya n’ola **mağşüd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 46*). [*mağşüd,]*
9. Beni kılduñ meger **mağşüda** bâliğ
Ki geçdüñ oturursun şöyle fâriğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 19*). [*mağşüda, -a*]
10. Meger **mağşüduñ** aşlın idevüz red
Yazarken nâmeye bu dâsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 12*). [*mağşüduñ, -uñ*]
11. Ne lâ‘linüñ naşîb olur zülâli
O gülden olmayup **mağşüdi** hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 101*). [*mağşüdi, -ı*]
12. Qabûl olmayısar ‘özüñ bil anı
Elünden şol zamân-kim gide **mağşüd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 101*). [*mağşüd,]*
13. Qodı seğligi terk itdi kilâbı
Benüm bu kışşadan **mağşüdum** el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 107*). [*mağşüdum, -um*]
14. Nihâluñ bağını yir zâğ her bâr
Tezervünde çi ger **mağşüdidur** gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 103*). [*mağşüdidur, -ı, -dur*]
15. Nedür **mağşüduñ** anda dir baña hayl
Kaçan kim başlayam ğamdan fiğâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 66*). [*mağşüduñ, -uñ*]
16. Du‘âsın aldı ol şâh-ı nigü-fâl
Benüm bu kışşadan **mağşüdum** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 43*). [*mağşüdum, -um*]
17. Kadehdür lâle pür hûn-ile tâ leb
Anuñ kim ola **mağşüdi** ruh-ı yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 37*). [*mağşüdi, -ı*]
18. Bize **mağşüdumuz** virürse Allâh
Hele biz pâk geldük bu cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 46*). [*mağşüdumuz, -um, -uz*]
19. Görelüm bir ki **mağşüda** nedür aşl
Meger bir vaqt irüp faşl-ı hazân zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 24*). [*mağşüda, -a*]
20. Firibile elümden kıpdı nâğâh
Murâd olan saña vü baña **mağşüd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 85*). [*mağşüd,]*
21. Yile vardı neşât âyini andan
Ecel ‘ayyârı **mağşüdum** gülin âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 83*). [*mağşüdum, -um*]
22. Bula **mağşüdün** ide müşkilin hâl
Çün irişdi zamân-ı kabz-ı rûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 34*). [*mağşüdün, -ın*]

mâksüd-ı dergâh: *Dergahın isteklisi.*

1. Hıtâb irdi ki iy **mâğşüd-ı dergâh**
Dile hâcet ki mağbûl itdi Allâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 203*). [*mâğşüd-ı dergâh,]*

maksüre-i hissî: *Duyguların mahfili.*

1. Süy-ı evvân-ı ‘ulvîye sefer kıl
Qoma maksüre-i hissîde hiç pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 13*). [*maksüre-i hissî, -de*]

maktül: Katledilen II Öldürülen.

1. Bizi tutğıl kamu **maqtül** ü mürde
Çü bir kaç haste vü bî-çäreüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 6*). [*maqtül,]*

maktülân-ı cevır: Öldürücü eziyet.

1. Ya **maqtülân-ı cevır** ü zulm-i dilber
Zeminden baş götürmiş hem-çü maşşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 49*). [*maqtülân-ı cevır,]*

maktül-ı 'itâb-ı telh-nâk: Acı azarlanma ile öldürülmüş.

1. Ki senden derd ü miñnetdür naşibüm
Çü maktül-ı 'itâb-ı telh-nâküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 101*). [*maqtül-ı 'itâb-ı telh-nâk, -üm]*

ma'kül: Mantıklı.

1. Velî **ma'kül** yaz her bir cevâbı
Hañāsına bedel eyle şevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 37*). [*ma'kül,]*
2. Düşer ğam şuhfasına kur'a-ı kâr
Degül **ma'kül** ma'nide bu hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 39*). [*ma'kül,]*

ma'kûs: Uğursuz.

1. Ğidâ viren teninden mâr u mûra
Mizâcî nâ-tüvân u hâli **ma'kûs** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 15*). [*ma'kûs,]*

mâl: Mal, mülk, varlık.

1. Kimiñüñ **mâl**ı deryâ gibi mevvâc
Kimiñi eylemiş bir pula muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 83*). [*mâlî, -ı]*
2. Şu deñlü var idi **mâl** anda efzûn
K'ödemezdi zekâtın genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 177*). [*mâl,]*
3. Alup hâzır çerisin turdı derhâl
Toyardı cümlesin virüp zer ü **mâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 4*). [*mâl,]*
4. Ne deñlü ister-iseñ gevher ü **mâl**
Sözümüz şınmasun tek virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 15*). [*mâl,]*
5. Getürsün hem bile dünyâca **mâl**
Güneş olsun yüzi mihrine hâsid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 36*). [*mâlî, -ı]*
6. Ümîde 'ömri varın harc iderdi
Dökerdi **mâl** ü eylerdi talebler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 15*). [*mâl,]*
7. Hem ideydüm seni **mâl-ile** kâni'
Muñî' olup saña olursa hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 48*). [*mâl-ile, -ile]*
8. Ki müflis idi faqr itmişdi 'âciz
Diledi 'ammisinden virmedi **mâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 67*). [*mâl,]*
9. Kızı da almağa çok eyledi âl
Velî ne **mâl** virdi ne hõ duñter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 69*). [*mâl,]*

male ur: Set çekmek, setretmek.

1. Eri hayfindan aña male urur
Yalandan ağlayup ol serv-i fettân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 112*). [male ur, -ur]

māl-i cihān: Dünya malı.

1. Giceyle hîzem ü gündüz güneşdür
Benüm māl-i cihāndan bir peşîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 37*). [māl-i cihān, -dan]

mālik-i gencūr-i ihlās: Saf hazinelerin sahibi.

1. Beni kıl **mālik-i gencūr-i ihlās**
K'anuñ feyziyle bulam māye-i hās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 43*). [mālik-i gencūr-i ihlās,]

mālik-i mihr: Güneşin sultanı.

1. Çıkarınca irişüp **mālik-i mihr**
Felek Mısrın nücüm-ı dūr-furūşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 102*). [mālik-i mihr,]

ma'lūm: Belli; bilinen.

1. Kamuya borcudur ölmek mu'ayyen
Eger bir habbe borcuñ olsa **ma'lūm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 71*). [ma'lūm,]

ma'lūm it: Bilgilendirilmek.

1. Ki tā ma'lūm idine bu maqālî
Çeke ebced hurūfını şümāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 92*). [ma'lūm it, -ine]

ma'lūm kıl: Bilinen hale getirmek, bir durumdan birini haberdar etmek.

1. Kılāsın derdümi dildāre ma'lūm
Du'ālar idüp ol serverāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 70*). [ma'lūm kıl, -a, -sın]

ma'lūm ol: Bilinmek, anlaşılmak.

1. 'Arabda bu hikāyet oldı ma'lūm
Qarābeti çü tıtdı bu söze sem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 14*). [ma'lūm ol, -dı]

ma'lūm ol: Bilmek.

1. Çü ma'lūm oldı baña bu 'ibāret
Kitābı düzmege buldum işāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 103*). [ma'lūm ol, -dı]

ma'mūr: Bayındır, imar edilmiş.

1. Edeble yār idi 'aqlile **ma'mūr**
Özinden zāhir idi çok velāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 4*). [ma'mūr,]

ma'mūr kıl: *Imar etmek, yapılandırmak, iyi hale getirmek.*

1. Tolandūn kūh eger şahrā cihānı
Melāmet hücresin ma'mūr kıldūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 109*). [*ma'mūr kıl, -duñ*]

ma'mūr ol: *İmar edilmek, yapılmak.*

1. Ki ma'mūr olmamışdur bir zamānda
Muḥaṣṣal ger ḥarābedür ger ābād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 86*). [*ma'mūr ol, -ma, -mı, -dur*]

ma'mūre: *Güzel, bayındır, bakımlı.*

1. Göñül **ma'mūresin** Ḥamdī ḥarāb itmekde cev̄r-ile
Cihāna gelmemişdür bir daḥı anuñ gibi mi'mār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 9*). [*ma'mūresin, -sin*]

ma'mūre-i kud̄sī: *Kutsal yer.*

1. K'ola **ma'mūre-i kud̄sī** saña cāy
İdegör 'azm-i şeh̄r-i bī-niṣānı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 14*). [*ma'mūre-i kud̄sī,]*

ma'nāda: *Bilinen, görünen hal.*

1. Ma'nada cümle vech-ile nūruñ kadīmdür
İtseñ maḥaldür Ādemle da'vā-yı kıdem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 23*). [*ma'nada,]*

mancınık: *İri taşları uzağa atabilecek şekilde yapılmış ve kale duvarlarını dövmek için kullanılmış olan eski bir savaş aleti.*

1. Ki ne peyvendi vardur hiç ne bendi
Kemend ü **mancınık** hile ile (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 79*). [*mancınık,]*

mānend: *Benzer, eş, gibi.*

1. Ḥudā kim bir-dürür bī-miṣl ü **mānend**
Kilīd-i maḥzen-i esrār-ı taḥmīd (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 5*). [*mānend,]*
2. Gözi seyyāre **mānendi** dıraḥşān
Güneş gibi zamīri nūr-baḥşān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 49*). [*mānendi, -i*]
3. Mürüvvette güneş **mānendi** zāḥir
Kaçan ḥıṣm itse gerdün gibi kāḥir (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 101*). [*mānendi, -i*]
4. Yürise ber̄kden katı gider ol
Şabāyı nāka **mānendi** yider ol (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 14*). [*mānendi, -i*]
5. Füzün olup dem-ā-dem derd-i Leylī
Ġamum **mānendi** artar vāy veyli (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 44*). [*mānendi, -i*]
6. Sen olma rişte **mānendi** girih-nāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 24*). [*mānendi, -i*]

mānend-i aḥbāb: *Dostlar gibi.*

1. Degül hiç kimse hâlinde haberdâr
Gelüp ebr üstine **mānend-i aḥbāb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 27*). [*mānend-i aḥbāb,]*

mānend-i āhū: *Ceylanlar gibi.*

1. Geçüp vādileri **mānend-i āhū**
Döker gözden süreyyā gibi lū'lū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 35*). [*mānend-i āhū,]*

mānend-i bālîş: *Yastığa benzer.*

1. Şu resme kim bisât-ı pāk üzre
Kodı yüz ceḥd-ile mānend-i bālîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 13*). [*mānend-i bālîş,]*

mānend-i bārān: *Yağmura benzer.*

1. Şehâb-ı tîğı yağdurur ferāvān
Başın kâfirlerüñ **mānend-i bārān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 8*). [*mānend-i bārān,]*

mānend-i cādū: *Cadı misali.*

1. İki perî urınmış şekl-i āhū
Dil alur gözleri **mānend-i cādū** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 56*). [*mānend-i cādū,]*

mānend-i kālîb: *Surete benzer.*

1. Yahūd **mānend-i kālîb** olmuş idi
Ki cān anda şeker-leb olmuş idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 71*). [*mānend-i kālîb,]*

mānend-i kânûn: *Kânun'a benzer.*

1. İşitdi v' inledi **mānend-i kânûn**
Yüzini yırtup itdi yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 24*). [*mānend-i kânûn,]*

mānend-i mecnûn: *Mecnun gibi.*

1. Kamusı bir kafesdeydi giriftâr
Hep ol meh-pâreler **mānend-i mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 13*). [*mānend-i mecnûn,]*

mānend-i meftûl: *Muska gibi.*

1. Kollarına bağladı **mānend-i meftûl**
Ayıtdı kim bu ḥaṭṭ-ı pür-maḥabbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 50*). [*mānend-i meftûl,]*

mānend-i mestân: *Sarhoş gibi.*

1. Pes ol lāle-i ruḥān nār-ı bustān
Olup nergisleri **mānend-i mestân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 54*). [*mānend-i mestân,]*

mānend-i münādī: *Münadiye benzer.*

1. Tapuñsuz yir idür ol Yūsufuñ çāh
Çeküp āvāz **mānend-i münādī** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 19*). [*mānend-i münādī,]*

mānend-i mūsā: *Musa'ya benzer.*

1. Elünde var 'aşā **mānend-i Mūsā**
Ol arada biraz gözden döküp kan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 64*). [*mānend-i mūsā,]*

mānend-i nāle: *İniltiye benzer.*

1. Belā vü rencden mānend-i nālem
İrişür ašumāna āh u nālem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 65*). [*mānend-i nāle, -m]*

mānend-i şeh-bāz: (*iri ve beyaz bir doğan cinsi olan*) *şehbaz gibi.*

1. Ki senden bir eğer var bende zāhir
Çok istedüm ezel **mānend-i şeh-bāz** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 17*). [*mānend-i şeh-bāz,]*

mānend-i semen-zār: *Yasemin bahçesi gibi.*

1. Niteki'abr-i siyāh-ı nev-bahārān
Açup başını **mānend-i semen-zār** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 13*). [*mānend-i semen-zār,]*

mānend-i zebāne: *Aleve benzer.*

1. Dil açup tır **mānend-i zebāne**
Ecel peygāmin iltür serverāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 75*). [*mānend-i zebāne,]*

ma'nī: *Ma'nā, hakikat, öz.*

1. Çü hayvān yir idi bīḥ-i nebātāt
Ne vahşi idi **ma'nīde** ne hayvān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 39*). [*ma'nīde, -de]*
2. Velī **ma'nīde** hayvāndan-durur kem
Baş egmezdi cihān mülkine Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 62*). [*ma'nīde, -de]*

mānī: *Çinli bir nakkaş ve ressamdır. Aynı zamanda Mani dininin kurucusudur.*

1. Şu resme eylemiş pür nakş anı
Ki görse deng ü hayrān kālā **Mānī** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 52*). [*mānī,]*
2. Yazılmış bir 'āceb taşvīr k'ānı
Ḥasedden cān vireydi görse **Mānī** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 96*). [*mānī,]*

ma'ni: *Engel.*

1. Düşer ğam şuhfasına kûr'a-ı kâr
Degül ma'kûl **ma'nide** bu hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 39*). [*ma'nide, -de*]
2. İşi zâhirde şulh ü **ma'nide** ceng
'Adûlık itse âfât-ı cihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 58*). [*ma'nide, -de*]
3. Cerîde yeg-durur k'andan ola pāk
Budur görinmemekden aña **ma'nî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 197*). [*ma'nî,*]

mansûr: Allah'ın yardımıyla galip, üstün gelmiş.

1. Livâsı cümle âfâk üzre **manşûr**
Mu'îni kâmer ü a'dâsı maḥhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 45*). [*manşûr,*]

mansûr: "Ena'l-hak" "ben Allah'ım" dediği için 922'de asılarak öldürülen ünlü mutasavvuf.

1. Yağar berf âsumândan hem-çü kâfûr
İder ḥallâclık güyâ ki **Manşûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 86*). [*manşûr,*]

manzar ol: Görüntü yeri olmak.

1. Gözi öninden oldı perdeler dūr
Özine manzar oldı 'âlem-i nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 188*). [*manzar ol, -dı*]

manzar-gâh-ı bî-gâh: Vakitsiz görülen.

1. Daḥı bürüzin itmişler nazargâh
K'ola Leyliye **manzar-gâh-ı bî-gâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 62*). [*manzar-gâh-ı bî-gâh,*]

manzûm kıl: Şiir söylemek.

1. Kılardı dilberûñ vaşfında manzûm
Alurdı nüshaya fi'l-hâl anı Zeyd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 32*). [*manzûm kıl, -ar, -dı*]

manzûr: Beğenilerek nazar edilen.

1. Kimin **manzûr** u kimin nâzır itmiş
Kimin mü'min kimini kâfir itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 95*). [*manzûr,*]

mâr: Yılan.

1. Muṭî' olmuş-idi bir **mâra** Ḍaḥḥāk
Buñadur rām ejderhâ-yı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 79*). [*mâra, -a*]
2. Şanasın kabır idi ol ğâr-ı tenhâ
K'içinde **mâr** u mûr iderdi ğavġâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 52*). [*mâr,*]
3. Neden düşmek bu resme deşt ü ğâra
Enis olmak ne lâzım mûr u **mâra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 126*). [*mâra, -a*]
4. Şaçından âşiyân iden tıyûra
Ġidâ viren teninden **mâr** u mûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 10*). [*mâr,*]
5. Yimez şol **mârdan** kim ola pür-ḳahr
Ümîd-i mûhresiyle 'aḳlı olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 41*). [*mârdan, -dan*]

6. Ğidā viren teninden **mār** u mūra
Mizācı nā-tüvān u hālī ma'kūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 14*). [*mār,]*
7. Enisûn niçe ola mūr ile **mār**
Dil u cânı yiter yak derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 48*). [*mār,]*
8. Tolar boynına kullāb-ı maḥabbet
Çü vahşetden melâlet bula **mārān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 109*). [*mārān,]*
9. Ümid endühı gönîlinden götürdi
Pes emr itdi vuḥūşa **mār** eger mūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 145*). [*mār,]*
10. Biline postdan çekmiş izārı
Nitekim **mār** olmuş pîç-der-pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 57*). [*mār,]*
11. Niçedür **mār** u mūr içinde hālûñ
Kara zülfüñ Hudâ bilir ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 36*). [*mār,]*
12. Niçe **mār** ile tölmişdur el-ân
Beñûñ kim dâne-i şevk-idi iy mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 38*). [*mār,]*
13. Zemîn gencini yudmış **mārı** kalmış
Bu resme gözlerinden cüy idüp hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 46*). [*mārı, -ı]*

maraz: Hastalık II Manevi hastalık.

1. Devāsuz bir **marazdur** baña bu derd
Ne lâzım kim dökeseñ âhen-i serd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 71*). [*marazdur, -dur]*

maraz: Hastalık.

1. Maraz kim ben ğarībûndür naşibi
Anı def' eylemez hikmet ṭabibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 13*). [*maraz,]*
2. Marazdan merde ol virür necâti
Bu perhîz iy birâder renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 44*). [*marazdan, -dan]*

ma'reke: Savaş alanı.

1. Qahr ile **ma'rekede** bir nazar itse ğamzeñ
Bata düşmenleriñüñ yüregine tîr-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 3*). [*ma'rekede, -de]*
2. Üküşdür meblâğum çokdur ḥazînem
Qatıdur **ma'reke** vaktinde kînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 120*). [*ma'reke,]*

mār-ı ğam: Gam yılanı.

1. Tenüñe niş ire çün mār-ı ğamdan
Tîz ur tîryāk-ı 'aql-ı muḥteremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 99*). [*mār-ı ğam, -dan]*

mār-ı ğisû: Yılana benzeyen saç.

1. Aña kim zaḥm urupdur **mār-ı ğisû**
Füsünüyla selâmet bula mı o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 11*). [*mār-ı ğisû,]*

mār-ı kattâl: Yılan avcısı.

1. Özinüñ renci genci digerānuñ
'Aceb genc idi kim bir **mār-ı kattâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 19*). [*mār-ı kattâl,]*

mār-ı saf-der: Safları yaran yılan.

1. Kılıcı Zü'l-feḳār u kendü Ḥaydar
Atı Düldül següsi **mār-ı şaf-der** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 68*). [*mār-ı şaf-der,]*

mār-ı zulmet: Gece yılanı.

1. Çü **mār-ı zulmet** itdi mühresin çîn
Ruḥ-ı Ḍaḥḥāk-ı devrân oldı rengîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 29*). [*mār-ı zulmet,]*

ma'rifet: İlim, hünere.

1. Müberrâ oldı zâtı şeş cihetden
Derüni dürci töldi **ma'rifetden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 198*). [*ma'rifetden, -den]*
2. Velâkin bir söz açsa her cihetden
Eger ḥikmetden ü ger **ma'rifetden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 68*). [*ma'rifetden, -den]*

marîz: Hasta.

1. 'Îlâc itdi **marîza** ol mükerrem
Çün ire şîşe-i cân inkisâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 90*). [*marîza, -a]*

marîz it: Hastalıklı etmek.

1. Marîz itdi anı yine teb-i tîz
Yine tütüdi vücûdı mülkini teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 48*). [*marîz it, -di]*

ma'rûf: Bilinen, belli, mâlûm.

1. Güzellikte çü 'Amr ü Zeyd **ma'rûf**
Uyup 'ışka ḳoyup cân ü cihânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 14*). [*ma'rûf,]*

ma'rûf-ı devrân: Devrin ünlüsü.

1. Bilürsin kim zamâna içre el-ân
Benem bu ortada **ma'rûf-ı devrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 118*). [*ma'rûf-ı devrân,]*

mâsivâ: Allah dışındaki her şey.

1. Almaya 'aynına bir çöpce cihân lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her kim ola bî-kâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 6*). [*mâsivâdan, -dan]*
2. İdinüp yâr kendüye belâyı
Ulaşdı 'ışka ḳodı **mâsivâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 22*). [*mâsivâyı, -y, -ı]*
3. Ki ol dil-teşne ḳoyup **mâsivâyı**
Senûn çeşmünden idinür ricâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 95*). [*mâsivâyı, -yı]*

mâsivallâh: Allah'tan başka her şey.

1. Sürerdi yüzini toprağa her gâh
Dilinden çıkmışdı **mâsivallâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 28*). [*mâsivallâh, -ar, -ken]*

maskül eyle: Parlatmak.

1. Göñül mir'âtın andan eyle maşkül
Hidâyet şem'inüñ nûrıyla her gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 58). [maşkül eyle,]

maşrık: Güneşin doğduğu yer, doğu.

1. Tutan mağrib sevâdın erlik ile
Açan **maşrık** ilin serverlik ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 132). [maşrık,]
2. Emîr-i Hinde virdi **maşrıkî** tâc
Görinüp Çinden âyine-i Çîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 4). [maşrıkî, -î]

ma'sûk: Aşkla sevilen, âşık olunan kimse.

1. Biñ er 'ışkuñda tutkim mübtelâdur
Saña **ma'sûka** olmak ne revâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 24). [ma'sûka, -a]
2. Nedür 'âşıklık u **ma'sûk** kimdür
Benüm göñlüme uran ok kimdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 7). [ma'sûk,]
3. Bilimezem ki 'âşıkven ya **ma'sûk**
Dil odından vücûdum hâk olupdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 26). [ma'sûk,]
4. Ki hâlin 'arz ide **ma'sûka** 'âşık
Hudâvendâ müyesser eyle bir an (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 146). [ma'sûka, -a]

ma'sûk ü 'âşık: Maşuk (sevilen) ve âşık.

1. Dil-i Mecnûna münis guşsa vü gam
Şalınur bağda **ma'sûk ü 'âşık** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 83). [ma'sûk ü 'âşık,]

ma'sûkâ: Aşkla sevilen, âşık olunan kimse.

1. Fiğânuñla şebi kılmazsın âhîr
Çü **ma'sûkânsın** iy şubh-ı rû-puş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 37). [ma'sûkânsın, -nsın]

ma'sûka-i ceng: Sevilen çeng.

1. Götürdi perdesin **ma'sûka-i ceng**
Ki ya'nî kıya bezm ehlini bî-neng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 7). [ma'sûka-i ceng,]

ma'sûk-ı şeb-i târ: Karanlık gecenin sevileni.

1. Yüzine şaldı **ma'sûk-ı şeb-i târ**
Şaçından bir niķâb-ı 'anber-âşâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 5). [ma'sûk-ı şeb-i târ,]

ma'sûk-ı şevk: Arzuyla sevilmiş.

1. Olup ma'sûk-ı şevküm rû-güşâde
Murâdum sâķisi virmişdi bâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 29). [ma'sûk-ı şevk, -üm]

ma'sûm: Suçsuz, günahsız.

1. Geçinmek yeg beybānlarda **ma'sūm**
Diler misin ki bunda sağ olam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 74*). [*ma'sūm,]*
2. Hâyâli şehvetiden idi **ma'sūm**
Çü Zeyd âşüftedür gördi özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 2*). [*ma'sūm,]*

maṭbū': *Latif (hoş), güzel.*

1. Kamu endāmı zībā cāmelerden
Egerçi oldu **maṭbū'** vü müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 36*). [*maṭbū',]*

mātem: *Yas, keder, üzüntü.*

1. Zamānuñ şādlığı ğamsuz olmaz
Sürürüñ âhîri **mātemsüz** olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 30*). [*mātemsüz, -süz]*
2. Cüvanlar **māteminde** zâr u ğamgîn
İñiler derd-ile her nây-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 19*). [*māteminde, -in, -de]*
3. At ayağından itdi 'arşa-ı hāk
Dilîrān **māteminden** yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 76*). [*māteminden, -i, -nden]*
4. Dilîrān **māteminde** k'oldılar hāk
Gök itdi dāmenin yir yakasın çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 37*). [*māteminde, -in, -de]*
5. Ki zârı kend'özünñ kârı kıl sen
Uş öldüm **mātemümde** ağla tîz ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 11*). [*mātemümde, -üm, -de]*
6. Velî **mātemlüler** gibiydi şekli
Fiğān iderdi derd ü miñnet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 8*). [*mātemlüler, -lü, -ler]*
7. Benefşe gibi cāmum oldu nîli
Bu **mātemde** saña kılmağa yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 155*). [*mātemde, -de]*
8. Tenin pîrāheninde çāk o maḥbûs
Şan anuñ **māteminde** oldu hārgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 31*). [*māteminde, -in, -de]*

mātem tut: *Yasa bürünmek, yas içinde olmak.*

1. Bahādırlar içün tutmağa mātem
Tağıtdı şad hezārān kelle perçem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 67*). [*mātem tut, -ma, -ğa]*
2. Ne deñlü var ise Leyliye maḥrem
Ser-ā-ser tıtdılar māk-ile mātem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 52*). [*mātem tut, -dı, -lar]*
3. Hevādār-ı heves Mecnûn-ı ğam-gîn
Tıtarı ger atası mātemini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 5*). [*mātem tut, -ar, -dı]*
4. Ki bağ içre gül-içün tıtdı mātem
Çemen soñında 'ādetdür ki her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 62*). [*mātem tut, -dı]*
5. Qaralar giydi ya'nî tıtdı mātem
Cihān pür-baḥr iken ol nev-'arūsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 6*). [*mātem tut, -dı]*
6. Qaralar giydi tıtdı katı mātem
Qabāsi nîl-reng ü gönli nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 6*). [*mātem tut, -dı]*

mātem-efrüz: *Üzüntü aydınlığı, matem ışığı.*

1. Mişāl-i şem' idiler **mātem-efrüz**
Çağırıp didi hūbān-ı kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 38*). [*mātem-efrüz,]*

mātemgeh: *Yas evi.*

1. Belâ **mâtemgehînüñ** sügvârı
Perişân-ñâtır olan derd ü gâmdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 16*). [*mâtemgehînüñ, -î, -nüñ*]

mâtem-kede: Matem evi.

1. Kâra **mâtem-kede** pür nâle vü âh
Giyindi ħargeh ol demden berü hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 32*). [*mâtem-kede,*]

mâtem-zede: Hüzünlü olan.

1. Kâra giyen sen ü **mâtem-zede** ben
Göyindüñ ‘ışk nârında meger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 60*). [*mâtem-zede,*]

maṭla’: Bir kasîde veya gazelin mısraları birbiriyle kâfiyeli olan ilk beyti.

1. Anuñ her beyti zîbâ vü murabba’
Görinür andan iki der çü **maṭla’** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 46*). [*maṭla’,*]

maṭlûb: Talep olunan, istenilen şey, maksut.

1. İdinmişlerdi rûy-ı Kaysı **maṭlûb**
Bu dañı eyleyüp anlara nâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 18*). [*maṭlûb,*]
2. Çü **maṭlûbına** lâayık ola tâlib
Anuñ ta’cîlidür vech ü münâsib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 93*). [*maṭlûbına, -ı, -na*]
3. K’ol aradan sürer **maṭlûbı** ġâyib
Dañı beter za’îf oldu vü nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 32*). [*maṭlûbı, -ı*]
4. Sen idinmişsin ammâ derdi **maṭlûb**
Felekden gerçi kimse bulmadı dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 12*). [*maṭlûb,*]
5. Rızâ-yı yâr idi **maṭlûbı** her gâh
ġam içürmişdi câm-ı ‘ışkdan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 34*). [*maṭlûbı, -ı*]
6. Maḥabbet yâr aña vü ‘ışk **maṭlûb**
Dilinde küh gibi bî-ñad endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 4*). [*maṭlûb,*]

maṭlûb gör: İstekli gözükmek.

1. Görinür çîn-i zülfi-yâr maṭlûb
Gözine ħalkasından Ka’benüñ ħüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 83*). [*maṭlûb gör, -inür*]

maṭlûb it: Arzulamak, talep etmek.

1. K’aña dil virüp idinmişdi maṭlûb
Hem anı kız da cândan sevmiş idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 20*). [*maṭlûb it, -in, -miş, -di*]

maṭlûb-ı ħakîkî: Gerçek arzu.

1. K’o **maṭlûb-ı ħakîkî** râhına pây
Saña kâr olmasun ħûy-ı le’imân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 54*). [*maṭlûb-ı ħakîkî,*]

mave: Maya, öz, asıl, cevher.

1. Sikender pāyedür Đahhāk şemşir
Süleymān **mayedür** Cemşid-tedbir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 162*). [*mayedür, -dür*]
2. Ne **māye** k'aña virürdi ğidādan
Pür iderdî derûnını şafādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 295*). [*māye,]*
3. Şatayın al elûnde var çü **māyeñ**
Cevābından anuñ Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 52*). [*māyeñ, -ñ*]

māye-i hās: *Hususi kazanç.*

1. Beni kıl mālîk-i gencür-i ihlās
K'anuñ feyziyle bulam **māye-i hās** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 44*). [*māye-i hās,]*
2. Tutup ol baħrden tā **māye-i hās**
Hoş oldum bir deñize daħı ğavvāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 7*). [*māye-i hās,]*

māye-i 'îs: *Güç yetirme sermayesi.*

1. Öpüp pîrûñ öñinde kodı yek-ser
Ki bu gevheri iy **māye-i 'îs** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 37*). [*māye-i 'îs,]*

māye-i nakdîne-i cān: *Can nakdinin sermayesi.*

1. Didi iy gevher-i gencîne-i cān
Vücüdı **māye-i nakdîne-i cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 64*). [*māye-i nakdîne-i cān,]*

māye-i tāt: *Tacın mücevheri.*

1. Fer u tezyîn-i taħt u **māye-i tāt**
Yüzi āyînesine baħt-ı muħtāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 21*). [*māye-i tāt,]*

māvil: *Eğilimi olan.*

1. İle kim **māvil** ü rām ola bir kız
Siyeh-rülikdan olmaz dūr herğiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 29*). [*māvil,]*
2. Ki görüp anı cūs itmeye kanı
Harāb olmağa **māyildür** çü rāyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 41*). [*māyildür, -dür*]
3. K'ačila andan gözi bu hāk-rūyuñ
Cemālûñ seyrine eyle **māyilem** ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 153*). [*māyilem, -em*]
4. Hābîr olmazdı batmayınca girse
Egerçi göñli 'ışķa **māvil** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 23*). [*māvil,]*

ma'yüb ol: *Ayıplanmış olmak.*

1. 'Arab içinde ma'yüb olmam ister
'Aceb divānedür başına sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 34*). [*ma'yüb ol, -ma, -m*]

mazhar: *Erişmek, aniden peyda olmak.*

1. Yüzüññ māhıdur māhiyyet-i hüsñ
Cemālûñ **mazharı** hāşşiyet-i hüsñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 124*). [*mazharı, -ı*]

mazharü'l-halāvık: *İnsanların şerefli, övüleni.*

1. Yâ seyyidü'l-ḥalāyık yâ meḥarü'l-ümem
Yâ **maẓharü'l-ḥalāyık** yâ dāfi'ü'z-zulem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 2*). [*maẓharü'l-ḥalāyık,]*

maẓmûn: İçerik, muhteva.

1. Görür **maẓmûn**ın anuñ müy-ber-müy
Zebân-ı künden olmuş süḥan-güy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 59*). [*maẓmûn*ın, -i, -n]

ma'zûr: Mâzereti olan, özü bulunan, özürli.

1. Hâkikat ben kuluñ iy şâh-ı mesrûr
Zarûriyem bu gün bu işde **ma'zûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 50*). [*ma'zûr,]*
2. Ki korḥu kılmaya ol pîri **ma'zûr**
Kenârından çü ceşş-i vaḥş gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 94*). [*ma'zûr,]*

ma'zûr ol: Mazereti olmak, özü bulunmak; hoş görülmek, affedilmek.

1. Olur yaprak dökilmek anda ma'zûr
Zamâna ire çün faşl-ı ḥazâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 66*). [*ma'zûr ol, -ur]*

me'âlim: Ar. Feth-i mim ve sükûn-ı ayn ile ma'lim'in cem'i. Akâyid-i diniyyeden addolunan kazâyâ ve mesâil. (Müfredi kullanılmaz).

1. Hilâfin yazmadıysa kil-k-i taḳdır
Me'âlim levhine gelmeye taḡyîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 86*). [*me'âlim,]*

me'ânî: Manalar.

1. Ferîdün-ı dü-vüm Behrâm-ı şânî
Ḥaṭâ didüm ḡalaṭdur bu **me'ânî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 74*). [*me'ânî,]*
2. Senüñ zâtuñdur iy kil-k-i siyâhi
Me'ânî ḡulzümi ḡa'rında mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 14*). [*me'ânî,]*
3. Me'âniden cevâhir bî-nihâyet
Dilüñ vîrânı küncinde nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 62*). [*me'âniden, -den]*

me'âş: Geçinilecek şey; yaşayış.

1. Me'âşuñ faẓla-i deryüzedden düz
Alup bir ḡırḡa-ı şad-ḡâke şâbir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 38*). [*me'âşuñ, -uñ]*

me'âşî: Günahlar. "Me'sem" in cem'idir.

1. Me'âşiden çü defter rû-siyâhem
Yüzüm 'işyân midâdından ḡaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 106*). [*me'âşiden, -den]*

meblâḡ: Tutar, yekun.

1. Üküşdür **meblāğum** çokdur hazine
Kattur ma'reke vaktinde kinem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 119). [meblāğum, -um]
2. Ki şehbâni söz içinde ider süst
Alup bu **meblāğı** ol peyk-i kâmil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 65). [meblāğı, -ı]

mebzûl it: Bol bol vermek, bol bol dağıtmak.

1. Hâk te'âlâ 'afvünü mebzûl ide mücrimlere
Niçe kim 'âdet-durur kıldan haftâ şehden kerem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 61). [mebzûl it, -e]

mecâl: Takat, güç, kuvvet.

1. Her kaçan kim kaşd eylersem şifâtuñ vaşına
Hayret ü heybet zebânumda komaz kılca **mecâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 30). [mecâl,]
2. Meded eyle ki düşvâr oldu hâlüm
Karâr u şabra kalmadı **mecâlüm** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 26). [mecâlüm, -üm]
3. Göricek n'ola hâlün fikr kıl var
Didi kim yok-durur el-hâk **mecâlüm** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 225). [mecâlüm, -üm]
4. Ki yüz göstermege yokdur **mecâli**
Maħalle muķrîsi öldiye nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 42). [mecâli, -i]

mecâli git: Takati kalmamak II moral bozukluğundan hastalanmak.

1. 'Arûs atasınıñ gitdi mecâli
Cidâl eyleyecek kalmadı hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 109). [mecâli git, -di]

mecâz: Hakikat, gerçek dışı.

1. Beni kıl derdiñüñ aşlından âgâh
Ki 'ışk işini çok gördüm **mecâzî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 35). [mecâzî, -i]

mecâzî: Gerçek olmayanla ilgili.

1. Başarmazsañ eger 'ışk-ı hâkîkî
Mecâzî 'ışka bârî tut tîrîkî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 10). [mecâzî,]

mecbûr: Bir şeye veya bir kimseye bağılı, düşkün, tutkun, meftun.

1. Hezârân derd-ile ol iki **mecbûr**
Zarûrî birbirinden düşdiler dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 19). [mecbûr,]
2. Dikenden sinesi mecrûh u **mecbûr**
Şu resme k'âşiyân-ı mâr u zenbûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 71). [mecbûr,]
3. Bu 'âlemde bu vech-ile çeker ser
Fenâ deyrinde olan nâlân u **mecbûr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 89). [mecbûr,]

mecbûr: Zorunlu.

1. Hâlife var gerçi olmışdı meşhûr
Halefsüzlikden idi lik **mecbûr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 184). [mecbûr,]

2. Şu mîkdâr eyledi ta'yîn-i hîşşe
Ki çeşm-i bed gibi çün Zeyd **mecbûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 3*). [*mecbûr,]*

meclis: Eğlence yeri, zevk ve safa toplantısı.

1. Meclisûñ cāmı şehā neşv ü nemā bulsun müdām
Niçe kim mezkûr ola ellerde nām-ı cām-ı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 59*). [*meclisûñ, -üñ]*
2. Cihāna sözden işār it güherler
Melāhat **meclisine** saç şekerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 10*). [*meclisine, -i, -n, -e]*
3. Bahādırlar idüp hayret meyin nüş
Su resme oldılar ol **meclisde** medhûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 50*). [*meclisde, -de]*
4. İderler şimdi her **meclisde** yâdın
İl içre bî-güneh düşdi zebāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 72*). [*meclisde, -de]*

meclis: Meclis, ortam.

1. Meclisüñde āh u zārı deldi nāyuñ bağrını
Kāmetini eyledi çengüñ figān ü nāle ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 43*). [*meclisüñde, -üñ, -de]*
2. Gülistān **meclisinde** şāh-ı zanbak
Uyarmış cā-be-cā şad şem'-i ablak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 59*). [*meclisinde, -i, -n, -de]*
3. Koyup mähî şovukdan cüy-ı ābı
Gelüp her **meclisüñ** olur kebābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 100*). [*meclisüñ, -üñ]*
4. Bu lāhza imtiḥān-içün nihānı
Okı şu **meclise** gelsün gör anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 16*). [*meclise, -e]*
5. Ne içün bî-cemāl-i yār-ı manzûr
Virürsin böyle sen her **meclise** nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 52*). [*meclise, -e]*

meclis kur: Meclis kurmak, hazırlamak.

1. Kırar her lāhza bir şāhrada meclis
Kaçankim cū'dan ireydi hālat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 36*). [*meclis kur, -ar]*

mecnûn: Deli, çılgın.

1. Dil 'akla belā tahtını çok gördüğü bu kim
Bir kişi ki **Mecnûn** ola sultāni begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [*mecnûn,]*
2. Bir kişi ki **Mecnûn** ola sultāni begenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar akdı ki Ḥamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [*mecnûn,]*
3. Kūh-ı hayretde beni **mecnûn** idersin 'ākıbet
Zevkın alup bādenüñ süfî yoğ itdüñ varuñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 8*). [*mecnûn,]*
4. Tārîk-ı 'akldan çün geldi bîrûn
Kābile taqdılar adını **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 28*). [*mecnûn,]*
5. Çü tenhā kâla dir gözden döküp hûn
Beni **mecnûn** kıldı 'ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 50*). [*mecnûn,]*
6. Hünerdür 'ışk her kāmîl katında
Dime **mecnûn** aña 'ākıl katında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 14*). [*mecnûn,]*
7. Cemālî şem'ine pervāne oldı
Ki yüz **mecnûndan** dīvāne oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 42*). [*mecnûndan, -dan]*
8. Ḥakikat belki **mecnûnam** be-gāyet
Güher-dürcüñ ki pülād ağzın açdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 90*). [*mecnûnam, -am]*
9. Benüm **mecnûnlıgum** yok bundan özge
Eger mecnûnlık ise bu hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 88*). [*mecnûnlıgum, -lıgum]*
10. Benüm mecnûnlıgum yok bundan özge
Eger **mecnûnlık** ise bu hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 89*). [*mecnûnlık, -lık]*

mecnûn: *Leylâ ile Mecnun hikâyelerinin erkek kahramanı olan Kays'ın lakabı.*

1. Yüzünden bir eşerdür rûz-ı nevrûz
Cemâlünden cüdâdur haste **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 9*). [mecnûn,]
2. Şifatuñdan olupdur deng ü meftûn
Niçe Leylî-yi 'âkıll hem-çü **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 14*). [mecnûn,]
3. Ki bir efsânedur pür sihr ü efsûn
Şol erden k'anı 'ışk itmişdi **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 102*). [mecnûn,]
4. Hünere dîgünde kaynatdum bir efsûn
Ki görüp Leylî'i cân virdi **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 156*). [mecnûn,]
5. Ruḥı şubḥ-i münîr ü nâmı Leylî
Kişiler itdi **Mecnûn** 'ışkı ḥaylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 40*). [mecnûn,]
6. Tarîk-ı 'ışk-ı Leylîde çü **Mecnûn**
Ruḥına ol nigârûñ oldı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 41*). [mecnûn,]
7. Döker her süy çeşm-i eşk-bârı
Yaḳalarda çü **Mecnûn** çeşme-sârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 36*). [mecnûn,]
8. Bu sözlerden başın kaldırdı **Mecnûn**
Bilimedi ki kimdür pîr-i maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 1*). [mecnûn,]
9. Muḳîm-i künc-i teng-i ğâr-ı pür-ḥûn
Esîr-ı çâh-ı ğam ya'ni ki **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 16*). [mecnûn,]
10. Ne loḳma kim güzere kılsa feminden
Şanurdi zehr anı **Mecnûn** ğamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 58*). [mecnûn,]
11. Dütüzdürdi revân **Mecnûna** anı
Pür itdi bû zemîni vü zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 45*). [mecnûna, -a]
12. Daḥı şol mâder-i pür derd ü meḥcûr
Ki **Mecnûnuñ** ğamından idi rencûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 24*). [mecnûnuñ, -uñ]
13. Umup **Mecnûn** vişâlûñ dilberinûñ
Tiz ayağına düşdi mâderinûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 33*). [mecnûn,]
14. Çü **Mecnûn** eyledi bu nükteyi gûş
Dilinden sâkin oldı vefret-i cûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 35*). [mecnûn,]
15. Söze girmezdi bir yüzden zebânı
Meger **Mecnûn** ola ya dâsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 36*). [mecnûn,]
16. Gelûñüz cehd idüp sizûñle bî-çün
Pey-â-pey diyelüm **Mecnûn** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 42*). [mecnûn,]
17. Gelûñüz cehd idüp sizûñle bî-çün
Pey-â-pey diyelüm **Mecnûn** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 42*). [mecnûn,]
18. Ta'aşşubla dir ol ḥübân-ı mevzûn
Bile Leylî ile **Mecnûn** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 46*). [mecnûn,]
19. Ta'aşşubla dir ol ḥübân-ı mevzûn
Bile Leylî ile **Mecnûn** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 46*). [mecnûn,]
20. Dem-â-dem mevc uran deryâ-yı pür-cûş
Ki **Mecnûn** ya'nî ol şeydâ-yı pür-ḥûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 12*). [mecnûn,]
21. Cemâline çün anuñ baḳdı **Mecnûn**
Bir âh idüp cihânı yaḳdı **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 39*). [mecnûn,]
22. Cemâline çün anuñ baḳdı **Mecnûn**
Bir âh idüp cihânı yaḳdı **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 40*). [mecnûn,]
23. Vedâ' idüp kamer-ruḥsâra **Mecnûn**
Revân oldı vaṭangâhına maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 9*). [mecnûn,]
24. Ḥarâb olmuş-durur **Mecnûn** be-ğâyet
Demidür ki idesüz 'avn u 'inâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 27*). [mecnûn,]
25. Niçe çift ideyüm **Mecnûna** bunı
K'odıla penbenûñ yokdur oyunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 13*). [mecnûna, -a]
26. Kimûñdür göricek bildi anı **Mecnûn**
Urup bir na'ra dökdi dîdeden ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 27*). [mecnûn,]
27. Çü **Mecnûn** bu haberden oldı âġâḥ
Ki süy-ı mâha bulmazmış delû râḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 1*). [mecnûn,]
28. Meger **Mecnûnuñ** atası diger-gûn
Varup ol pîre bir gün ağladı ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 35*). [mecnûnuñ, -uñ]
29. Bu 'ışk işine buldurmaḳdan itmâm
Niçe çıkardı **Mecnûnı** görûñ nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 10*). [mecnûnı, -ı]

30. Alup yüz cehd ile **Mecnûnı** bile
Gönildi Ka'bye mîr-i kabîle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 37). [mecnûnı, -ı]
31. Tıttup rîfķ-ile **Mecnûnuñ** elini
Tolandırdı Harem girden şalını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 45). [mecnûnuñ, -uñ]
32. Hâdîs-i 'ışķı çün işitti **Mecnûn**
Güle düşdi dokerken gözleri hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 1). [mecnûn,]
33. Şarâb-ı 'ışķdanven gerçi **Mecnûn**
Velî sen 'ışķımı dem dem kıl efzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 29). [mecnûn,]
34. Pür idüp kan yaşıyla gözlerini
Didi kavmine **Mecnûn** sözlerini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 74). [mecnûn,]
35. Ten-i 'uryânî ğarķ-ı kulzûm-i hûn
Belâ âşüftesi ya'nî ki **Mecnûn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 12). [mecnûn,]
36. Gelür ol ğâr öñine k'anda **Mecnûn**
Dökerdi yaş yirine dîdeden hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 35). [mecnûn,]
37. Şular kim bî-hâberdür 'ışķ işinden
Adın **Mecnûn** kodılar cünbişinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 16). [mecnûn,]
38. Çün işitti kelâm-ı şâh **Mecnûn**
Dür-efşân dîdesini kıldı pür-hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 43). [mecnûn,]
39. Çü **Mecnûn** gördi şehden bu vefâyı
Didi buldum zihî hûb âşinâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 75). [mecnûn,]
40. Çü **Mecnûn** gördi bir şerbet ki pür şevķ
İdüp nûş anı cânı buldı yüz zevķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155). [mecnûn,]
41. Cevân idi vü **Mecnûn-ıla** hem-sâl
Degül hem-sâl ancak belki hem-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 131). [mecnûn-ıla, -ıla]
42. Çü bildi hâlini **Mecnûnuñ** ol hân
Didi kim boynuma farz olsun el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 31). [mecnûnuñ, -uñ]
43. Çü şâh añladı **Mecnûnuñ** sözini
Pür itdi eşķ-i hayretle gözini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 61). [mecnûnuñ, -uñ]
44. Dilâverler çalısup dökmede hûn
Hîşâb-ı vuşlat-ı dilberde **Mecnûn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 2). [mecnûn,]
45. Yine hâline meşğûl oldu **Mecnûn**
Yine dökmege başladı gözi hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 47). [mecnûn,]
46. Dürişüp herkes itmekde kıtâli
Barışdurmakda **Mecnûnuñ** hayâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 4). [mecnûnuñ, -uñ]
47. Çü **Mecnûnuñ** sözün ol şâhş işitti
Kodı hayrân olup bir yaña gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 45). [mecnûnuñ, -uñ]
48. Şaçarak gözlerinden eşķ-i pür-hûn
Yine 'azm itdi küh-i Necde **Mecnûn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 60). [mecnûn,]
49. Ki **Mecnûnı** filân virânda gördüm
Cihân 'ibretlerin hep anda gördüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 79). [mecnûnı, -ı]
50. Virüp bu kışşadan pes peyk-i 'ârif
Ser-â-ser eyledi **Mecnûnı** vâkıf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 90). [mecnûnı, -ı]
51. Bu hâlûñ üstine çün geçdi eyyâm
Te'aşşuk eyledi **Mecnûna** ikdâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 2). [mecnûna, -a]
52. Kâtı başmış-idi **Mecnûnı** heybet
Vücûdi olmuş-idi ğarķ-ı hayret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 103). [mecnûnı, -ı]
53. Bu resme gördi çün **Mecnûn** hisâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 1). [mecnûn,]
54. İşide her kişi k'uşlandı **Mecnûn**
Kemâlûñ bulduğuñdan soñra iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 44). [mecnûn,]
55. Baña her kişi ta'n eyler nihânî
Ki **Mecnûn** içün ol mâha idüp cehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 13). [mecnûn,]
56. Ki **Mecnûna** vire varup iline
Açılıp yolda yilden bürķa'-ı mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 4). [mecnûna, -a]
57. Didi kim bu şanemdür baña lâyıķ
Virem sehviyle ger **Mecnûna** bunı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 9). [mecnûna, -a]
58. Tâma'dan kendüsine kıldı hem-mehd
Gerek kim 'ömrini **Mecnûnuñ** evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 15). [mecnûnuñ, -uñ]
59. Gider **Mecnûn** gözinden cüy idüp hûn
Giderken irdi bir şahrâya key hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 16). [mecnûn,]
60. Kese başın bularuñ virmeyüp dâd
Feres sürdi şefâ'at birle **Mecnûn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 23). [mecnûn,]
61. Yaramamışdur etleri kebâba
Hezârân hîle ile çünki **Mecnûn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 43). [mecnûn,]

62. Alup gitdi evine hurrem ü şād
Ol ahûlarla kaldı anda **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 59*). [mecnûn,]
63. Boğazlaya hemîn ol nâ-tüvânı
Çü şayyâdüñ yanına irdi **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 13*). [mecnûn,]
64. Çıkardı dilden ol hûn-ı mübâhı
Pes ahûnuñ yanına geldi **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 47*). [mecnûn,]
65. Nitekim havz-ı cennetde melekler
Çü **Mecnûn** gördi ol havzı vü âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 35*). [mecnûn,]
66. Başı devletli vü yüzi mübârek
Çü **Mecnûn** gördi ol murğ-ı garîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 51*). [mecnûn,]
67. Yahûd bir çeşm-i zâğ oldı her encüm
Çerâğ-ı bezm-i miñnet gibi **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 97*). [mecnûn,]
68. Tağıtdı zâğ-ı zulmâtüñ serini
Yine turdı revâne oldı **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 7*). [mecnûn,]
69. Tekellüfsüz biri birine bir dem
Didi **Mecnûn** beni hicr iy kaşı tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 19*). [mecnûn,]
70. Bulup **Mecnûn** dilencilikte vaşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 1*). [mecnûn,]
71. İşitdi ta‘nı Leylî degme kesden
Zarûrî düşdi **Mecnûn** iştiyâka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 37*). [mecnûn,]
72. Elin aldı vü bağladı yiñi ‘ahd
Gelüp **Mecnûna** hoş bu resme hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 29*). [mecnûna, -a]
73. Hākīkat bildi kim **Mecnûndur** ol kūr
Anasına didi nâz-ile ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 16*). [mecnûndur, -dur]
74. Elini tıtdı **Mecnûn** bağbānuñ
Eytidi kim degül mi hayf k’iy pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 26*). [mecnûn,]
75. Vü ger nî hizem iderven anı ben
Olup **Mecnûn** bu sözden şād u hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 45*). [mecnûn,]
76. Çıkarup şunıvirdi bağbāne
Çün ol serv oldı **Mecnûnuñ** gulāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 53*). [mecnûnuñ, -uñ]
77. Er almazam meger kim ola **Mecnûn**
Ki rüz ü şeb gāmında cān-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 10*). [mecnûn,]
78. Degül rāzî meger kim ola **Mecnûn**
Ki eydür almazam ‘ālemde bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 54*). [mecnûn,]
79. Velî **Mecnûna** cāndan rāziyem pes
Ben evvel demden aña nām-zādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 56*). [mecnûna, -a]
80. Baña yārum yeter kavm ü kabile
Gönül kavm istemez **Mecnûndan** özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 47*). [mecnûndan, -dan]
81. Ki **Mecnûnum** degül senden dahı kem
Bu bağı dikene virilmedin bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 84*). [mecnûnum, -um]
82. Fiğān u derd ü hicrānuñ celisi
Şeh-i iklim-i gam ya‘nı ki **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 13*). [mecnûn,]
83. Dehānidur şanasın gūr-ı pūr-mār
Gelüp **Mecnûnı** gördi kim fiğānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 15*). [mecnûnı, -ı]
84. Ki **Mecnûnuñ** karābetinden idi
Zamān-ı Nūhdan kalmış ‘acūze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 6*). [mecnûnuñ, -uñ]
85. Çü **Mecnûn** kıldı anuñ sözlerin gūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 1*). [mecnûn,]
86. Ki olmışdur berî **Mecnûn** bu serden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 20*). [mecnûn,]
87. Yiyemez ol nihāl-i tazedden ber
Çü **Mecnûn** vākıf oldı bu hisāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 19*). [mecnûn,]
88. Çü **Mecnûnuñ** bu hālın gördi gāmmāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 1*). [mecnûnuñ, -uñ]
89. Viren hasretle ‘ömri bergi bāde
Yir idi her zamān **Mecnûn** için gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 5*). [mecnûn,]
90. Yüzi üzre gözi cūy itdi hūnı
Pes açup didesini gördi **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 63*). [mecnûn,]
91. Seni isteyü geldüm bunda iy cān
Çü **Mecnûn** tanıdı kim kimdür ol zāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 73*). [mecnûn,]
92. Çü **Mecnûn** eyledi bu sözleri gūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 1*). [mecnûn,]
93. Ölüyem ben ölüden gelmeye reşk
Bu sözlerdeyken atasıyla **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 55*). [mecnûn,]
94. Atası düşdi gāmdan ıztırāba
Didi **Mecnûn** aña kim yimegil gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 59*). [mecnûn,]

95. Ki göstermez ikilik mezhebin 'ışk
Ne ben **Mecnūnam** u ne Leylī cānān (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 67*). [*mecnūnam, -am*]
96. Gezerdi k'ide şahrâda şikârı
Türurdi kulle-i Necd üzre **Mecnūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 3*). [*mecnūn,]*
97. Revânından dile 'özü günâhuñ
Nevâsın ol keş âhengüñ çü **Mecnūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 23*). [*mecnūn,]*
98. Kõdî **Mecnūn** figân tablini nâ-kām
Atası dahmesi üstinde tâ rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 124*). [*mecnūn,]*
99. Mu'anber bûy nâzik gerden-efrâz
Bu âhûlar içinde anı **Mecnūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 89*). [*mecnūn,]*
100. Budur kim kal'asıdur cānuñ ihsân
Görûñ **Mecnūnı** k'itdüginden in'âm (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 109*). [*mecnūnı, -ı]*
101. Hevâ aşûftesi ya'nî ki **Mecnūn**
Çün işitdi haber kim ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 26*). [*mecnūn,]*
102. Ki bulmamışdur er andan murâdı
Didi **Mecnūn** dilerven k'aña ben lâl (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 47*). [*mecnūn,]*
103. Güzellik âsumânınun mehinüñ
Cevâbında didi **Mecnūna** ol yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 43*). [*mecnūna, -a]*
104. Çü **Mecnūn** nâmeye buldurdı pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 1*). [*mecnūn,]*
105. İrürdi ol şikeste-hâfıra tîz
Çü **Mecnūn** ruķ'a-i dildârı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 7*). [*mecnūn,]*
106. Beyâzî matla'-ı şubh-ı şafâdur
Çü **Mecnūn** okıdı ol haţtı tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 45*). [*mecnūn,]*
107. Kılardı herkese ihsân u in'âm
Dem-â-dem yir idi **Mecnūn** için gam (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 11*). [*mecnūn,]*
108. İrakdan virdi Mecnūna selâmı
Çü **Mecnūn** añladı anuñ selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 29*). [*mecnūn,]*
109. Ki dönmişsin kâra zengîye abdâl
Selîmî çünki kimdür bildi **Mecnūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 37*). [*mecnūn,]*
110. Ki 'üryanlık kişîye 'ayb olur key
Didi **Mecnūn** kabâdandur tenüm dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 51*). [*mecnūn,]*
111. Ki tâ **Mecnūn** bulardan yiye içe
Ne yimek başladı kılmağa nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 62*). [*mecnūn,]*
112. İrakdan virdi **Mecnūna** selâmı
Çü Mecnūn añladı anuñ selâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 28*). [*mecnūna, -a]*
113. Bu sevdâ hâtırından oldu peydâ
Ki varup kendüsi **Mecnūnı** bula (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 17*). [*mecnūnı, -ı]*
114. Şu resme dizdi sözden gevher-i pāk
Ki **Mecnūnuñ** qarâbetinden anda (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 3*). [*mecnūnuñ, -uñ]*
115. Ki ne taşdur dilüñ ne cānuñ âhen
İdüp **Mecnūna** kâr efgân-ı mâder (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 51*). [*mecnūna, -a]*
116. Cihânı bir seher kılmışdı firûz
Meger ol şubh yüz derd-ile **Mecnūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 9*). [*mecnūn,]*
117. Atân gibi gamuñdan oldu nâçâr
Çü **Mecnūn** anası mergini tıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 21*). [*mecnūn,]*
118. Çeküp bes yine tıtdı rāh-ı kühî
Yine eyledi 'azm-ı küh **Mecnūn** (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 45*). [*mecnūn,]*
119. Yanınca bir şanem zevk ü şafâda
Döker **Mecnūn** cebelde eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 75*). [*mecnūn,]*
120. Kılar **Mecnūn** biyâbanlarda zârı
Refîkile temâşâda her âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 80*). [*mecnūn,]*
121. Kılar **Mecnūn** sürüd-ı 'aşîkâne
Çü gördi 'akîbet ol merd-i tâlib (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 30*). [*mecnūn,]*
122. Derûnına idüp ol bûlbûlün kâr
Ne yüzden başlasa **Mecnūn** figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 43*). [*mecnūn,]*
123. Konup **Mecnūnı** idindi nazargâh
Figân u nâle-i Mecnūn-ı bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 40*). [*mecnūnı, -ı]*
124. Bu idi gice vü gündüz murâdı
Ki **Mecnūnuñ** yüzün bir göre bile (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 57*). [*mecnūnuñ, -uñ]*
125. Ya beklerlerdi cem' olup hâzîne
İrakdan çünki **Mecnūn** bakdı pîre (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 89*). [*mecnūn,]*
126. Giyerdi 'ahd ü sevgend ile derhâl
Çü **Mecnūn** giydi ol zîbâ kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 133*). [*mecnūn,]*

127. Ol aradan sürüp **Mecnûna** geldi
Baķup gördi ki yüz urmuş zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 208*). [mecnûna, -a]
128. Çeker tağlarda **Mecnûn** âh u feryâd
Hevâ-yı gülde bûlbûl ider efgân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 60*). [mecnûn,]
129. Yürür **Mecnûn** senüñ derdünle nâlân
Bize ol yâr-ı ‘ömr iken bize yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 62*). [mecnûn,]
130. Şahîh ol resme kim tutardı evvel
Bir âh idüp çağırđı döndi **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 123*). [mecnûn,]
131. Ayağına düşüp **Mecnûna** didi
Ki iy küşe-nişin-i Necd tevbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 104*). [mecnûna, -a]
132. Ki **Mecnûnuñ** döke kanını çün seyl
Diledi k’ura bir tîğ ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 96*). [mecnûnuñ, -uñ]
133. Mizâcî nazm u eş‘âra heves-nâk
Çü **Mecnûn** kıssası oldı ‘âleme fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 15*). [mecnûn,]
134. Miyân-ı cândan virdi selâmı
Kılup lutf-ıla istikbâl **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 45*). [mecnûn,]
135. Şafâdan oldı key hõş-hâl **Mecnûn**
Didi hõş geldüñ ü şadî getürdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 46*). [mecnûn,]
136. Ki **Mecnûna** gele andan selâme
Süvâr oldı binüp bir nâkaya tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 24*). [mecnûna, -a]
137. Tölayu bağlamışlar halka çün tavk
Görüp **Mecnûnda** anı kıldı cezmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 37*). [mecnûnda, -da]
138. Çü **Mecnûn** güş kıldı bu hitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 1*). [mecnûn,]
139. İdinem secde sehvin ‘özr-h‘âhum
Pes andan soñra **Mecnûn** kodı cehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 11*). [mecnûn,]
140. Didi **Mecnûn** aña kim iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 1*). [mecnûn,]
141. Ayaksuz kimse iletmez başa râh
Selâmile muhaşşal anda **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 15*). [mecnûn,]
142. Kılardı ‘arz aña **Mecnûn** kerâmet
Ne denlü şî‘r nazm itse ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 18*). [mecnûn,]
143. Yola girdi gider çâpük şabâdan
Varup eyledi **Mecnûn** şî‘rini yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 31*). [mecnûn,]
144. Geçindiler biraz gün şad u maḥzûn
Selâm iderdi **Mecnûna** ri‘âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 17*). [mecnûna, -a]
145. Vedâ‘ kıldı **Mecnûna** havâle
İdüp **Mecnûna** ‘âczinden vedâ‘ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 26*). [mecnûna, -a]
146. Vedâ‘ kıldı **Mecnûna** havâle
İdüp **Mecnûna** ‘âczinden vedâ‘ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 27*). [mecnûna, -a]
147. Kõmıřlar cehlden adını **Mecnûn**
Kemâlâtıyla ol hõd kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 44*). [mecnûn,]
148. Velî ma’nide ḥayvândan-durur kem
Baş egmezdi cihân mülkine **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 63*). [mecnûn,]
149. Ki **Mecnûn** itdi anı ‘ışkuñ fesadı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 82*). [mecnûn,]
150. Anâ da oldılar **Mecnûn** gibi râm
Ne denlü şî‘r kim Mecnûn-ı ma’dûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 30*). [mecnûn,]
151. Getürür ruḳ‘a vü iletürdi nâme
Meger bir gün fiğāngâhında **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 37*). [mecnûn,]
152. Dirîğ ola ki nâmuñ ola **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 60*). [mecnûn,]
153. K’olaydı kâşid-ı mektûb-ı dildâr
Ki tâ **Mecnûnı** bu peygâm çün nûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 27*). [mecnûnı, -ı]
154. Umûr-ı dehrden vardur emânum
Delü yokdur çî ger **Mecnûndan** özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 87*). [mecnûndan, -dan]
155. Yolar **Mecnûnı** içün saçlarını
İdüp zevci vefâtını bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 108*). [mecnûnı, -ı]
156. Velî **Mecnûnı** itmezdi ferâmûş
Dürişüp cehd kılarığ şeb ü rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 30*). [mecnûnı, -ı]
157. Nihâl-i kâmetidür ḥam senüñ-çün
Çü **Mecnûn** kâşid-ı dildârı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 9*). [mecnûn,]
158. Ki iy ḥüsn âsumânına sitâre
İraḳdan secde kıla kıla **Mecnûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 3*). [mecnûn,]
159. Laḳab **Mecnûn**-durur aña ki şehdür
İki gevher idi bunlar muḥalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 78*). [mecnûn-durur,]
160. Şan anuñ ayağına yaḳdı ḥinnâ
Çü **Mecnûn** gördi rûy-ı dilsitâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 15*). [mecnûn,]

161. Sarāyuñ sıçradı **Mecnûn** derine
Oturdu ħargeh öñinde çü der-bân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 108). [mecnûn,]
162. Söz açup virdi **Mecnûna** tesellî
K'elâ iy bülbül-i gūyâ zebānum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 2). [mecnûna, -a]
163. Biri birine kıldılar şikâyet
Çü **Mecnûn** gördi ħâl ayruksı oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 7). [mecnûn,]
164. Seni bir gün vişâle hem-çü **Mecnûn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 68). [mecnûn,]
165. Özini kılmış uyumakdan ferāmüş
Ne kim **mecnûnluğı** var-ise gitmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 23). [mecnûnluğı, -luğ, -ı]
166. Ki ölmüş fûrkat ü derd-ile **Mecnûn**
Bu ħ'âbuñ ıztırâbından be-nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 8). [mecnûn,]
167. Ki ögidür ne Leylî dir ne **Mecnûn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 192). [mecnûn,]
168. Şebi târik şem'i mürde merdi
Çü **Mecnûn** gördi rûy-ı rengin anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 53). [mecnûn,]
169. İştidi bu kelâmı çünki **Mecnûn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 1). [mecnûn,]
170. Hezârân kez bunuñ koltuğına yûf
Çü **Mecnûn** dünyadan divşürdi rahtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 113). [mecnûn,]
171. Şu resm-ile bırakmış eyle çavî
Ki fevt olduğına **Mecnûn** u Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 3). [mecnûn,]
172. Bularuñ meşhedinden hiç ħâlî
Gehî **Mecnûnuñ** eş'arın okurdu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 9). [mecnûnuñ, -uñ]

mecnûn kıl: Delirtmek.

1. Seni böyle ne ħam maĥzûn kıldı
Alup göñlüñi kim mecnûn kıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 88). [mecnûn kıl, -dı]

mecnûn ol: Deli, çılgın olmak.

1. Bir oğlum var idi zîbâ vü mehzûn
Hevâ-yı 'ışka uyup oldı mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 40). [mecnûn ol, -dı]
2. Anı bilmezdi kim mecnûn olısar
Uyup 'ışka hünerden dūn olısar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 201). [mecnûn ol, -ısar]

mecnûn-ı bed-rûz: Kara bahtlı Mecnun.

1. Çeker ol şavtdan bülbül terâne
Bir âh eyleye çün **Mecnûn-ı bed-rûz** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 45). [mecnûn-ı bed-rûz,]

mecnûn-ı bî-dil: Gönülsüz Mecnun.

1. Bu işler k'eyledi **Mecnûn-ı bî-dil**
Gülüşdi ta'n kılıp ehl-i muĥaşşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 61). [mecnûn-ı bî-dil,]
2. Yaşınıñ ırmağından levĥ-i 'işyân
Bu resme ħâl-ile **Mecnûn-ı bî-dil** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 77). [mecnûn-ı bî-dil,]

mecnûn-ı ciger-ĥûn: Yüreği yaralı Mecnun.

1. Bular cünbişde idi hem-çü zenbûr
Şanasın anda **Mecnûn-ı ciger-ĥûn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 69). [mecnûn-ı ciger-ĥûn,]

mecnûn-ı ciger-sûz: *Bağrı yanık Mecnun.*

1. Ki âteş idi cânınun penâhı
Bu faşl içinde **Mecnûn-ı ciger-sûz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 13*). [*mecnûn-ı ciger-sûz,]*

mecnûn-ı dil-bend: *Gönül bağlamış Mecnun.*

1. Şitâb u sa'y birle gider ol zen
Bu hâli gördi çün **Mecnûn-ı dil-bend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 27*). [*mecnûn-ı dil-bend,]*

mecnûn-ı dil-efgâr: *Gönlü yaralı.*

1. Kılar bir nâle ol murğ-ı ciger-sûz
Kaçan k'ağlaya **Mecnûn-ı dil-efgâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 47*). [*mecnûn-ı dil-efgâr,]*

mecnûn-ı dil-teng: *Gönlü daralmış Mecnun.*

1. Cevâb-ı pîrden **Mecnûn-ı dil-teng**
Revân itdi gözinden eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 11*). [*mecnûn-ı dil-teng,]*

mecnûn-ı ğam-âlûd: *Üzüntülü Mecnun.*

1. Mücellâ oldı dehr âyîne âyîn
Yirinden tûrdı **Mecnûn-ı ğam-âlûd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 7*). [*mecnûn-ı ğam-âlûd,]*

mecnûn-ı ğam-gîn: *Dertli Mecnun.*

1. Hevâdâr-ı heves **Mecnûn-ı ğam-gîn**
Tutardı ger atası mâtemini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 4*). [*mecnûn-ı ğam-gîn,]*

mecnûn-ı harâb: *Harap, perişan bir şekildeki Mecnun.*

1. Revân oldı yeñinden nâgehân hûn
Bu hâlet k'irdi Mecnûn-ı harâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 57*). [*mecnûn-ı harâb, -a]*

mecnûn-ı haste: *Hasta Mecnun. II Aşık Mecnun.*

1. Kõdı cânına Mecnûn-ı hastenûñ dağ
Gözi ardınca kaldı iderek âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 88*). [*mecnûn-ı haste, -nûñ]*

mecnûn-ı ma'dûm: *Varlığı olmayan Mecnun.*

1. Anâ da oldılar Mecnûn gibi râm
Ne deñlü şî'r kim **Mecnûn-ı ma'dûm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 31*). [*mecnûn-ı ma'dûm,]*

mecnûn-ı mağmûm: Kederli Mecnun.

1. Cihân içinde h d **Mecn n-ı mağm m** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 114, Mısra 1*). [*mecn n-ı mağm m,]*

mecn n-ı mahz n: Kederli Mecn n.

1. Gider **Mecn n-ı mahz n** m l-der-m l
Dim ğı mağzına virüp h r ret (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 66, Mısra 106*). [*mecn n-ı mahz n,]*
2. Anu  bu sözlerin **Mecn n-ı mahz n** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 109, Mısra 1*). [*mecn n-ı mahz n,]*
3. Anu la gönderürdi ol dil- r m
Pey mından anu  **Mecn n-ı mahz n** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 113, Mısra 19*). [*mecn n-ı mahz n,]*

mecn n-ı ma'y b: Ayıplanmış Mecnun.

1. T t p pes h mey  **Mecn n-ı ma'y b** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 88, Mısra 1*). [*mecn n-ı ma'y b,]*

mecn n-ı meft n: Tutkun, şaşkın Mecnun.

1. Dökindi çehresine n rdan  b
Gider di nlenmey p **Mecn n-ı meft n** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 67, Mısra 7*). [*mecn n-ı meft n,]*
2.   i  teş yağdı üstine  i b r n
    s z-ı k lb-ile **Mecn n-ı meft n** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 67, Mısra 81*). [*mecn n-ı meft n,]*

mecn n-ı mu'allel: Hasta Mecnun.

1. Gönildi tağa **Mecn n-ı mu'allel**
H lay k bu h berden oldu  g h (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 72, Mısra 18*). [*mecn n-ı mu'allel,]*

mecn n-ı n l n: Inleyen Mecnun.

1.  riş p kapdı ol z b  cem li
Ne h l-ise hele **Mecn n-ı n l n** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 63, Mısra 33*). [*mecn n-ı n l n,]*
2. şatayın al el  nde var    m ye  
Cev bından anu  **Mecn n-ı n l n** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 64, Mısra 53*). [*mecn n-ı n l n,]*
3. Cih n t rik   teng oldu ser- -p 
G m idüp r h n  **Mecn n-ı n l n** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 64, Mısra 85*). [*mecn n-ı n l n,]*
4. Sel m ezberleridi an  derh l
  m-ile za'fdan **Mecn n-ı n l n** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 110, Mısra 21*). [*mecn n-ı n l n,]*
5. Bunı z nn itme kim **Mecn n-ı n l n** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 111, Mısra 1*). [*mecn n-ı n l n,]*

mecn n-ı pür-c ş: Coşku dolu Mecnun.

1. Olup her birisi ser-mest   hayr n
H y l-  y r ile **Mecn n-ı pür-c ş** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 100, Mısra 27*). [*mecn n-ı pür-c ş,]*

mecnûn-ı pür-ğam: Keder dolu Mecnun.

1. Bu hâl-ile anı **Mecnûn-ı pür-ğam**
Eli-yle şığayup oğşar dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 59*). [*mecnûn-ı pür-ğam,]*

mecnûn-ı şâdık: Sadık Mecnun.

1. İñiler tağda **Mecnûn-ı şâdık**
Elinde her kişinuñ cām-ı la‘lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 84*). [*mecnûn-ı şâdık,]*

mecnûn-ı sevdâ: Mecnuna sevdalı.

1. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Meger bir şeb şafağdan nitekim dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 14*). [*mecnûn-ı sevdâ, -yî, -ye]*

mecnûn-ı sevdâyî: Mecnuna sevdalı.

1. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Dil-i şad çâkine tâb-ı temûzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 46*). [*mecnûn-ı sevdâyî, -ye]*

mecnûn-ı şeydâ: Çılgın Mecnun.

1. Döşürdi ‘aqlını **Mecnûn-ı şeydâ**
Yakınına gelüp ‘ögr itdi vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 4*). [*mecnûn-ı şeydâ,]*

mecnûn-şîfat: Mecnun gibi / Mecnun misali.

1. Ki tâ oldı cihân içinde meşhūr
Olup **Mecnûn-şîfat** deng ü fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 85*). [*mecnûn-şîfat,]*

mecnûn-vâr: Mecnun gibi.

1. Açılmışdı ruh-ı Leylî gibi gül
Kılardı nâle **Mecnûn-vâr** bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 38*). [*mecnûn-vâr,]*

mecnûn-veş: Mecnun gibi.

1. Kimin Leylî gibi mevzûn kılmış
Kimin **Mecnûn-veş** meftûn kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 94*). [*mecnûn-veş,]*

mecrûh: Yaralanmış, yaralı.

1. Dikenden sînesi **mecrûh** u mecbūr
Şu resme k’âşiyân-ı mâr u zenbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 71*). [*mecrûh,]*
2. Açup sultânlığa olan sezâvâr
Şikeste-hâtır u pîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 33*). [*mecrûh,]*

3. ‘Urûc itmiş başından bülbül-i hüş
Vücûdi hâste vü **mecrûh** yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 53). [mecrûh,]

meded: "İmdat, yetiş" anlamlarına gelen söz.

1. Hey **meded** dil mülki yıkıldı didüm dir çäre ne
Böyle ta‘lîm itdi ğam bināsına mi‘mār-ı ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3). [meded,]

meded eyle: Yardım etmek.

1. Meded eyle ki düşvâr oldu hâlüm
Çarâr u şabra kalmadı mecâlüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 25). [meded eyle,]

meded kıl: Yardım etmek.

1. Meded kılmaz aña feryâd-ı çübân
Yıka çün bir binâyı seyl-i çälâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 76). [meded kıl, -maz]

medh: Övgü, övme.

1. Bâğ-ı cânda dikdi şevkûn bir nihâl-i tâze kim
Hâmîd ü **medhûnden** bitürdi berg ü mîve ol nihâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24).
[medhûnden, -üñ, -den]
2. Dehânum **medhûnile** pür-şeker kıl
Kelâmum vaşfuñla mu‘teber kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 47). [medhûnile, -üñ, -ile]
3. Senûñ **medhûnde** iy peygamber-i pāk
Kamu ‘âciz durur ifhâm ü idrāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 97). [medhûnde, -üñ, -de]
4. Du‘â vü **medh** okudı bî-nihâyet
Anuñ-çün buldı bu resme sa‘âdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 143). [medh,]
5. Çü ben elmās hâme birle çälāk
Şehûñ **medhinde** deldüm niçe dūr pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 2). [medhinde, -i, -n, -de]
6. Bulup ya‘nî şehûñ **medhinde** behre
Dür-efşân oldı nazmum mülk-i dehre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 11). [medhinde, -i, -n, -de]
7. Du‘â vü **medh** okıdı soñında
Dağı didi selâm eyler nigârûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 4). [medh,]

medhûs: Divanelik, hayranlık.

1. Bulışurlardı geh geh ol iki yâr
Egerçi Zeyd öz işindeydi **medhûş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 29). [medhûş,]
2. Şarâb-ı derdden **medhûş** bülbül
Düzeldüp zâğ şimşâd üzre destân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 42). [medhûş,]
3. Nigâr u duñterân-ı perniyân-püş
Hayâl-i yâr ile divâne **medhûş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 18). [medhûş,]
4. K’öz âyînesin alıkdı yârı
Nigârûñ halka-i zülfinde o **medhûş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 21). [medhûş,]

medhûs eyle: Korku içinde bırakmak, dehşete düşürmek.

1. Mey-i nâz eylemiş çeşmini medhûş
Gözi kaşı oldı ol serv-i revânûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 168). [medhûş eyle, -miş]

medhüş it: Dehşete düşürmek.

1. İkisini de medhüş itdi hayret
Birisi zinde illâ cân-süpürde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 22). [medhüş it, -di]

medhüş kıl: Dehşete düşürmek, korkutmak.

1. Gözin döndürdi baħr-i bî-kerâne
Şarâb-ı 'ışk anı medhüş kıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 51). [medhüş kıl, -dı]

medhüş ol: Şaşkın olmak, dehşete düşmek.

1. Bahâdırlar idüp hayret meyın nüş
Su resme oldılar ol meclisde medhüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 50). [medhüş ol, -dı, -lar]
2. Gözi yaş gönli âteş birle tıldı
Mey-i hayretten oldı şöyle medhüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 9). [medhüş ol, -dı]
3. Mey-i râhatdan oldum şöyle medhüş
Ki tab'um eyledi deryâ gibi cüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 81). [medhüş ol, -dum]

medîne: Medine şehri.

1. Medîne birle Bağdâduñ arası
Pür oldı ceş-ile küh u ovası (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 63). [medîne,]

medyün it: Borçlandırmak.

1. İy perî ol müflisi medyün idersin 'âkıbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 14). [medyün it, -er, -sin]

mefhar: Övünç.

1. Kabâyil mefharisin iy vefâdâr
Saña kavım olmadan yokdur baña 'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 37). [mefharisin, -isin]

mefharü'l-ümem: Ümmetlerin övüncü.

1. Yâ seyyidü'l-ḥalâyıḳ yâ mefharü'l-ümem
Yâ mazharü'l-ḥalâyıḳ yâ dâfi'ü'z-zulem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 1). [mefharü'l-ümem,]

meflûc: Durmuş, çalışmaz, işlemez duruma gelmiş.

1. Yanında 'ömr anuñ meflûc yâ süst
Pes andan şordı ol cânı cihânüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 12). [meflûc,]

mefreş-i gül-gün: Gül renkli yataklar.

1. Ğamından sen yatarsın h  n içinde
Uyur ol **mefreş-i gül-gün** içinde (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 32, Mısra 118*). [*mefreş-i gül-gün,]*

meft  n: *  şık, vurulmuş, m  btel  .*

1.   fatu  ndan olupdur deng    **meft  n**
Niçe Leyli-yi ‘  kıl hem-    Mecn  n (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 2, Mısra 13*). [*meft  n,]*
2. Kimesnem yokdur ol **meft  ndan**   zge
Degülven derd-i h  herden üçer-s  z (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 75, Mısra 48*). [*meft  ndan, -dan]*

meft  n d   : *Tutkun olmak.*

1. Cem  l-i   aysa düşmişlerdi meft  n
Ki idüp k  file Y  sini ezber (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 16, Mısra 14*). [*meft  n d   , -miş, -ler, -di]*

meft  n g  r: *Tutkun görmek.*

1.       aysı gördiler bu resme meft  n
Söze çekdiler anı arşun arşun (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 19, Mısra 67*). [*meft  n g  r, -di, -ler]*

meft  n kıl: *Hayran bırakmak,   şık etmek, büyülemek.*

1. Kimin Leyli gibi mevz  n kılmuş
Kimin Mecn  n-ve   meft  n kılmuş (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 3, Mısra 94*). [*meft  n kıl, -mı  ]*

meft  n ol: *Gönül vermek.*

1. T  rik-ı ‘ı  -ı Leylide     Mecn  n
Ru  ına ol nig  ru   oldu meft  n (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 22, Mısra 42*). [*meft  n ol, -dı]*

meger: *-d(A)n başka.*

1. Er almazam **meger** kim ola Mecn  n
Ki r  z      eb   amında c  n-f  r   em (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 73, Mısra 10*). [*meger,]*

meger: *"Me  erse, oysa, oysaki" anlamlarında bağlaç.*

1. H  srev   gördi **meger** kim kılıcu  n heybetini
D   di ber  -i feleg   n s  ne-i s  z  nına teb (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Kaside 3, Mısra 5*). [*meger,]*
2. Meger bir   eb ki ‘  lem r    en idi
Felek ba  ı a  ılmı   g  l   en idi (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 6, Mısra 1*). [*meger,]*
3.   afa  dan   u  f-ı   ar  a k  tib-i   eb
Meger ‘ve’n- necm’’ yazmışdı müretteb (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 6, Mısra 8*). [*meger,]*
4. Meger kim görünür bilinde berr  k
Ku   atdurmı   anı h  ayrile H  all  k (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 13, Mısra 51*). [*meger,]*
5. Meger Meryem ananın h  w  herisin
Ki r      ll  h-ı nazmu  n m  aderisin (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 14, Mısra 11*). [*meger,]*
6. Meger günlerde bir gün k’irdi nevr  z
M  b  rek r  z idi    n ‘id-i p  r  z (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 14, Mısra 21*). [*meger,]*
7. Bulardan bulmamışdı bu g  l-i   l
Yo  -idi yüzlerin g  rmı   **meger** h   l (*Tahayyür-n  me-i Leyli v   Mecn  n, Mesnevi 14, Mısra 142*). [*meger,]*

8. Meger kim reh-güzerden bir gün ol şāh
Geçerken bir hārābe gördi nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 225*). [meger,]
9. Meger bir şeb ki dehr olmuşdı pür nūr
Kamer rahşān idi çün tal'at-ı hūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 1*). [meger,]
10. Yoğ-idi ol zamān anuñ gibi hān
Meger Kays atası olaydı akrān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 22*). [meger,]
11. Meger bir gice yüz nāz-ile ol māh
Uyurken bir 'aceb düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 1*). [meger,]
12. Meger bir gün sarāy öninde tayyār
Görür bir nāka var çālāk u seyyār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 11*). [meger,]
13. Görinmez dergehinde kimse hāzır
Meger kim bir niçe hem-rāz u hem-sır (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 74*). [meger,]
14. Qadimiden **meger** var idi qallāş
Kapularında bir qarı karavāş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 21*). [meger,]
15. Meger kim oldu ol kıttāl-ı güm-rāh
Bularuñ hālet-i 'ışkından āgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 39*). [meger,]
16. Meger kim Qaysıla Leylî dahı hem
'Ulūm okurlar idi andan ol dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 13*). [meger,]
17. Meger var-idi anda bir yüce tağ
Ki dehr itmişdi keyvānı aña rāğ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 31*). [meger,]
18. Atasına **meger** bir āşināsı
Didi her neyse anuñ mācerāsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 11*). [meger,]
19. Meger aldı ayağın dest-i hayret
Ki gitdi hātırından 'ār u gayret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 17*). [meger,]
20. Söze girmezdi bir yüzden zebānı
Meger Mecnûn ola ya dāsītānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 36*). [meger,]
21. Meger kim ārzū-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves virdi be-gāyet aña bir gün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 53*). [meger,]
22. Meger ol vaqt idi eyyām-ı sermā
Ağarmış berfden ruhsār-ı şahrā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 79*). [meger,]
23. Meger sākī katı sürdi ayaqda
Ki mey gül-günü ğarq oldu 'araqda (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 33*). [meger,]
24. Elinden her k'anuñ bir cām ide nūş
Ayıklığa **meger** düşde ola tūş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 44*). [meger,]
25. Meger kim gün ğurūbınuñ zamāna
Kara giydürdi sonuñda cihāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 7*). [meger,]
26. Biri biriyle oldılar mülākāt
Meger kim ol dem-idi naḥs-i evkāt (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 50*). [meger,]
27. Meger düşdi ögine tal'at-ı yār
K'unutdı ğayreti vü 'ārı nāçār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 47*). [meger,]
28. Meger Mecnūnuñ atası diger-gün
Varup ol pīre bir gün ağladı hūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 35*). [meger,]
29. Ezel 'ākıl idi dīvāne düşdi
Meger kim göñli bir fettāne düşdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 42*). [meger,]
30. Meger bu sırrı kılmışdı ferāmūş
Ki kimse idemez māhı derāğūş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 47*). [meger,]
31. Meger ol yörede var idi bir şāh
K'özine baht u devlet idi hem-rāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 21*). [meger,]
32. Meger bir gün ikisi şöyle ḥalvet
Oturmuşlardı iderlerdi şohbet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 1*). [meger,]
33. Beni kılduñ **meger** maqşūda bālīg
Ki geçdüñ otursun şöyle fāriğ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 19*). [meger,]
34. Görinmez çeşm-i tīga mihr-i merdüm
Meger kim eylemiş merdümliği güm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 44*). [meger,]
35. Meger kim kavmine Leylînuñ ol şeb
İrışmış-idi bir leşker müretteb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 35*). [meger,]
36. Didi irüp eccl bād-ı ḥazānı
Meger kapmışıdur ol serv-i revānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 48*). [meger,]
37. Meger ol vaqt ol genc-i perişān
Özin bir küşede kılmışdı pinhān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 55*). [meger,]
38. Boğazın eylemez bir kimsenüñ ter
O şahrāda **meger** kim āb-ı ḥancer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 74*). [meger,]
39. Getürüp bezme urdı kāseye el
Meger ol ḥālî kılmışdı ferāmūş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 21*). [meger,]

40. Revân cân mahv olur ol lezzet için
Meger kim vaz' kılan ol nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 7*). [meger,]
41. Meger maşşûduñ aşlın idevüz red
Yazarken nâme-ye bu dâsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 12*). [meger,]
42. Neden sensin cihân içre siyeh-püş
Yazılmışdır **meger** 'ışk-ıla nâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 55*). [meger,]
43. Kara giyen sen ü mâtem-zede ben
Göyindüñ 'ışk nârında **meger** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 61*). [meger,]
44. Meger bir gün yine ururdu lengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 1*). [meger,]
45. Degül râzi **meger** kim ola Mecnûn
Ki eydür almazam 'âlemde bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 54*). [meger,]
46. Berî cümle umûrından cihânûñ
Meger bir şeb melâlet nâgehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 23*). [meger,]
47. Ki toğrı kendüyedür reh-güzârı
Meger obalarından bir zen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 5*). [meger,]
48. Meger şol kim âña baş itmeye pîç
Eyülük kıl yamanlıktan üşenme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 66*). [meger,]
49. Meger bir gün kazâdan bir şikârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 1*). [meger,]
50. Bırakmışsın **meger** şerm ü hayâyı
Sentüñ gibi hâlefden yeg-durur hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 12*). [meger,]
51. Yir idi hem yine dilber gâminı
Meger kim bir gün ol şûride nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 7*). [meger,]
52. Żarûrî oldu hep segler muţî'i
Meger kim şâh bir gün nâgehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 33*). [meger,]
53. Ki girdüm yok yire kanına anuñ
Meger tutdı gözümü ħ'âb-ı ħargûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 63*). [meger,]
54. Ne kâğıd k'âña inşâ ola nâmem
Götürürmiş **meger** kim ol müsâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 51*). [meger,]
55. Meger k'iy seng-i dil âhen-ciğersin
Güzellik vaktine mağrûr olub sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 30*). [meger,]
56. Meger cân ola lâyiķ-ı müjde-gânî
Suţurı gözlerüme virdi nûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 34*). [meger,]
57. Aña hem câme vü hem tu'me irsâl
Meger kim bir gün oturmışdı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 15*). [meger,]
58. Meger bir şubĥ çarĥuñ şehsüvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 1*). [meger,]
59. Cihânı bir şehir kılmışdı firûz
Meger ol şubĥ yüz derd-ile Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 9*). [meger,]
60. K'ol dehri pür ider ğulğul-ile
Meger kim derd-i sevdâyı dil-ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 19*). [meger,]
61. Ne iş geçdi bulara devr-i gerdün
Meger bir dem ki eyyâm-ı zemistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 25*). [meger,]
62. Gelüp şarmaşur aña hem-çü yârân
Meger yir kanı için ol hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 111*). [meger,]
63. Meger varidi bir kaç yâr-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 1*). [meger,]
64. Meger bir dem ki tâb-ı mihr-i dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 1*). [meger,]
65. Hevâ ğülzârdan gösterdi âzer
Meger ol ĥûsn ilinüñ kâm-rânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 33*). [meger,]
66. Meger bir gice fırsat buldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 1*). [meger,]
67. Meger ĥ'âbum ola yâĥûd hayâlüm
Bahârûñ mevsiminden ebr k'ağlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 56*). [meger,]
68. Zamânûñ zeyni Zeyneb idi adı
Meger ol nâzeninüñ Zeyd dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 61*). [meger,]
69. Meger k'ol tab'ı rüşen baĥtı târik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 1*). [meger,]
70. Getürür ruķ'a vü iletürdi nâme
Meger bir gün figângâhında Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 37*). [meger,]
71. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Meger bir şeb şafaķdan nitekim dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 15*). [meger,]
72. Çü 'âşık ĥandeyi itmişsin ferâmüş
Meger dūd-ı dili ben sine-süzüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 39*). [meger,]
73. Görelüm bir ki maşşûda nedür aşl
Meger bir vakt irüp faşl-ı ĥazân zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 25*). [meger,]
74. Meger kim mühre-i püş ol daĥı pîç
Pür iken ğabğabı çâhında zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 46*). [meger,]

75. Meger kim bir nefes tábüt-ı ber-dār
Ucumdan olmayısar daḥı yir tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 16*). [meger,]
76. Meger kim maḳbere ol daḥı nāçār
Çü ‘ömrüm ber gini ḥāke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 18*). [meger,]
77. Ki böyle vahşet idüp yüz çevirdüñ
Meger bezmişdüñ iy meh yüzümüzden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 49*). [meger,]
78. Pes itdi ‘azm-i efğāngāh-i Mecnûn
Vaşıyyetden **meger** ḥār-ı emānet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 49*). [meger,]
79. Göyündürdi ne ḥāne kodı ne raḥt
Meger var-idi bir Yūsuf-cemālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 75*). [meger,]
80. Meger bir kûze-i köhne sıfālîn
Ne var kimse ki gel diye ṭabîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 16*). [meger,]
81. Cihānda andan oldı āşıkārā
Meger kim geçdi bir gün ḥātırından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 15*). [meger,]
82. Ya olurlar mı ki uçmag içinde
Meger bir gice k’oldı nāf-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 21*). [meger,]

meger kim: Meğer ki, oysa ki.

1. Meger kim ol gice sultān-ı devrān
Serāy-ı Ümmühānī deydi mihmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 71*). [meger kim,]
2. Meger kim bir perî-ruḥ bir gün anı
Götürüp seyre gitdi büstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 321*). [meger kim,]

meges: Sinek.

1. Harem gerdine çekdiler ḥişārı
Hevā yüzinde uça bir **meges** ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 57*). [meges,]

meges: Sinek II rakip.

1. Meges basmış degüldür engübînüm
Bu genci kılmamışdur kimse tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 124*). [meges,]

meges-vār: Sinek gibi.

1. Yimedüñ yine red itdüñ **meges-vār**
Düzüp bir ḥastenüñ derdine merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 22*). [meges-vār,]

meh: Ay II Sevgili, dilber.

1. Taḳup bir çenbere şad-ḥalka-i zer
Mehüñ gerdānına bıraḳdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 28*). [mehüñ, -üñ]
2. Virilmez didiler gül bergi bāde
Ne lâyıḳdur bu **meh** ol dīv-zāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 110*). [meh,]
3. Ruḥında ḥaṭṭ-ı müşğîn ğāliye-vār
Mehüñ pīrāhenine çekdi pergār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 176*). [mehüñ, -üñ]
4. Bu işe düşmez iseñ ger muḳayyed
Ġamām-ı ğamda ḳalur **meh** muḥalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 32*). [meh,]
5. Mehüñ bāzārın itsün alnı kāsıd
Gümüş olsun teni altun ḳabāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 38*). [mehüñ, -üñ]
6. Güzellik āsumānınuñ **mehinüñ**
Cevābında didi Mecnûna ol yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 42*). [mehinüñ, -i, -nüñ]
7. Alup ol āfeti ḳurtıldı bunlar
Kesilüp Zeydüñ ol **mehden** ümīdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 81*). [mehden, -den]

8. arābetin koyup āvāre dūşdı
Ki zīrā ol **mehūn** idi cemālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 112, Mısra 31*). [*mehūn, -ūn*]
9. Ki tā hālinden āgāh oldı Leylī
Okıdıp hālvetine ol **meh** anı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 113, Mısra 5*). [*meh,*]
10. Meh isteyū gele līkin göre hāk
Mezārum ūzre bil kim ol budāla (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 128, Mısra 40*). [*meh,*]
11. Ki bōyle vahşet idüp yüz çevirdūn
Meger bezmişdūn iy **meh** yüzümüzden (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 129, Mısra 49*). [*meh,*]

meh: *Ay, kamer.*

1. Kendüyī tezvīr idüp beñzetmiş atuñ na‘line
Çekdiler tamgā **mehūn** altına k’oldı müttehem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Kaside 4, Mısra 26*). [*mehūn, -ūn*]
2. Gidüp **meh** menzilinden şāh-ı kevneyn
Maķām oldı ōzine tāk-ı işneyn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 125*). [*meh,*]
3. Define muṭribūn ol bezmde bil
Meh oldı pūşış ū zühre celācīl (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 15, Mısra 20*). [*meh,*]
4. Kim urdı iy **meh** bu odı hīrmenūñe
Kimūñ dūdı irişdi revzenūñe (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 123*). [*meh,*]
5. Kemān-ı Rüstem andan bir kemerdür
Mehile mihr iki rengīn hācerdür (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 36*). [*mehile, -ile*]
6. Ki ortasında şem‘-ıdı müşebbeh
Ruḥ-ı Leylī ki reşk ider aña **meh** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 23, Mısra 68*). [*meh,*]
7. Hem ol **mehde** görüp bu āfitābı
Ziyāde oldı şūr u ızırābı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 23, Mısra 87*). [*mehde, -de*]
8. Dīrefş-i āhına gerdūn-ı devvār
Meh ile mihrī kılmışdı ‘alemdār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 31, Mısra 78*). [*meh,*]
9. Ki ol **meh** kim sañadur nūr-ı dīde
Alıvireyin iy tıfl-ı remīde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 32, Mısra 133*). [*meh,*]
10. Yüzinden şemme her birisinūñ mihr
Meh ayakları tozına sürer çıhr (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 37, Mısra 26*). [*meh,*]
11. Yüridiler olup bir nūrdan tüm
Meh idi şanki dilber bunlar encüm (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 37, Mısra 62*). [*meh,*]
12. Çū gāyet serddür gördi zemistān
Meh oldı kākūm-ı ebr içre pinhān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 37, Mısra 94*). [*meh,*]
13. Velī çün **meh** dehān-ı ejdehāda
Ki zevci hıfz idüp hūrmet kılardı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 115, Mısra 24*). [*meh,*]
14. Biri māh-ı bütāndur pāk-dāmen
Olupdur adı Leylī ol ki **mehdür** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 134, Mısra 77*). [*mehdür, -dür*]

meh ü mihr: *Ay ve güneş.*

1. Meh ü mihr ortasında hem-çü nāhīd (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 114, Mısra 102*). [*meh ü mihr,*]

meh ü sāl: *Ay ve yıl.*

1. Hışār itmişdi gerdini **meh ü sāl**
Geçinürdi belā-yı teng içinde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 115, Mısra 20*). [*meh ü sāl,*]

mehābet: *Azamet, ululuk.*

1. Mübārızler ki ‘arz eyler **mehābet**
opar nā-merdler ūzre kıyāmet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 59, Mısra 29*). [*mehābet,*]

meh-cebīn: *Alnı ay gibi parlak olan güzel (sevgili).*

1. Bizüm öz kavmümüzde nâzeninler
Üküşdür mihr-ğadd ü **meh-cebînler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 80*). [*meh-cebînler, -ler*]
2. Çi ger kavmünde çokdur nâzeninler
Perî-peyker güneş-ruḥ **meh-cebînler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 38*). [*meh-cebînler, -ler*]
3. ‘Arab dilberlerinüñ **meh-cebîni**
‘Acem âfetlerinin nâzenîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 3*). [*meh-cebîni, -i*]

meh-çihri: *Ay yüzlü.*

1. Çü mehd-i çaruma irdi o **meh-çihri**
Yire geçdi rûḥından şerm idüp mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 133*). [*meh-çihri,]*

mehcür: *Ayrı düşmüş, terk edilmiş.*

1. Çün ol taşvîri seyr itdi bu **mehcür**
Pes oldı ‘ışka cüft ü ‘aḳldan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 99*). [*mehcür,]*
2. Daḥı şol mäder-i pūr derd ü **mehcür**
Ki Mecnûnuñ ğamından idi rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 23*). [*mehcür,]*
3. Şikeste-ḥâl ü **mehcür** ü ciger-ḥûn
Ḳılardı tağda nâle şeb ü rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 14*). [*mehcür,]*
4. Geçinür deşt ü vâdilerde **mehcür**
Olup ḥayvânlarile yâr u münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 34*). [*mehcür,]*
5. Yıḳılur ol ‘imâret çâr-nâ-çâr
İki üç günde ol miskîn ü **mehcür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 59*). [*mehcür,]*

mehcür düş: *Ayrı düşmek/kalmak.*

1. Yüzüm üzre sürünirek giderdüm
Tenüm senden düşüpdür gerçi mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 161*). [*mehcür düş, -üp, -dür*]
2. Ğamıyla dilberinden düşdi mehcür
İdüp şabr itmede sıḥr ü füsûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 4*). [*mehcür düş, -di*]

mehcür ol: *Uzak kalmak, ayrı düşmek.*

1. Enîsinden olan maḥrûm u mehcür
Nesîmi dilberümden yâdigârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 56*). [*mehcür ol, -an*]

mehd: *Beşik.*

1. Çü dâye menzîl itdi māha **mehdi**
Şanasın oldı ḥizmet-kâr-ı Mehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 293*). [*mehdi, -i*]

mehd-i çarum: *Dördüncü felek. II Ay.*

1. Çü mehd-i çaruma irdi o meh-çihri
Yire geçdi rûḥından şerm idüp mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 133*). [*mehd-i çarum, -a*]

meh-i bedr: *Dolunay.*

1. Hâcel hürşîd-i rüyından **meh-i bedr**
Siyeh dil müşğ-i müyından şeb-i kâdr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 43*). [*meh-i bedr,]*

meh-i devrân: Ay.

1. Şeh-i merdân özi aşkar semendi
Meh-i devrân yüzi ejder kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 70*). [*meh-i devrân,]*

meh-i 'îd: Bayram ayının hilali.

1. Kimesnenün yüzine bakma zinhâr
Meh-i 'îd ise de fi'l-meşel iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 58*). [*meh-i 'îd,]*

meh-i nev: Hilâl.

1. Meh-i nevden fetîle düzüp iy Hâk
Koduñ gök şem'dânında mu'allâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 23*). [*meh-i nev, -den]*
2. Büt-i müşğîn-külâh u 'anberîn-hâl
Meh-i nev sâk-ı simînine halhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 12*). [*meh-i nev,]*

meh-i ruhsâr: (Sevgilinin) Ay gibi parlak yüzü.

1. Şu gül gibi ki gitmişdür gül-âbı
Meh-i ruhsârı beñzedi hilâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 43*). [*meh-i ruhsâr, -ı]*

meh-i tâbân: Parlak ay.

1. Mihr-i ruh anuñ meh-i tâbânı begenmez
Reftâr kaddi serv-i hırâmânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 1*). [*meh-i tâbân, -ı]*
2. Mihr-i ruh anuñ meh-i tâbânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 1*). [*meh-i tâbân, -ı]*
3. Meh-i tâbâna olmışdı sirişte
Şeb-i kâdr içre şan nûr-i firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 11*). [*meh-i tâbân, -a]*
4. Meh-i tâbânı oldu hâlesi şan
Gülüñ pîrahenine zer giribân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 7*). [*meh-i tâbân, -uñ]*

meh-likâ: Ay yüzü güzel/dilber.

1. Turup pes halvetinden gitdi anuñ
Hâka kaldı işi ol **meh-likânuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 30*). [*meh-likânuñ, -nuñ]*
2. Dem-â-dem hâtırıyçun **meh-likânuñ**
Añarlar adını ol mübtelânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 47*). [*meh-likânuñ, -nuñ]*
3. Tâma'dan tâlib oldu gönli anuñ
K'irişe vaşlını ol **meh-likânuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 46*). [*meh-likânuñ, -nuñ]*
4. Biter ol dem diledigüñden el-ân
Tapuñdan düşeli iy **meh-likâ** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 77*). [*meh-likâ,]*

meh-pâre: Ay yüzü güzel.

1. Kamusı bir kafesdeydi giriftâr
Hep ol **meh-pâreler** mânend-i mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 13*). [*meh-pâreler, -ler]*

2. Selâmet külbessin meksûr kılduñ
Cihânuñ Leylî kim **meh-pâresidür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 111*). [*meh-pâresidür, -sî, -dür*]
3. Esirgeleri hâlin ol cevânuñ
Ki ol **meh-pâre** lâyıķ idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 9*). [*meh-pâre,*]
4. Haber kılup dem-â-dem birbirine
Bir araya olup **meh-pâreler** cem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 63*). [*meh-pâreler, -ler*]

meh-peyker: *Ay yüzlü (sevgili).*

1. Kudretüñden 'arız u haddinde **meh-peykerlerüñ**
Âteş ile âb bulmuş imtizâc u i'tidâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 3*). [*meh-peykerlerüñ, -ler, -üñ*]
2. Birikdurdüm dil ol **meh-peyker** ile
İñen işüm yok aşl u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 27*). [*meh-peyker,*]
3. Çün ol **meh-peykerüñ** vaşfin işitdi
Çararı qalmayup ârâmı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 39*). [*meh-peykerüñ, -üñ*]

meh-rû: *Ay yüzlü II Sevgili.*

1. Çün ol **meh-rû** kodı düşündän anı
Yine kılmağa başladı figâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 329*). [*meh-rû,*]
2. Süvâr olup turup **meh-rûlar** ile
Şacı müşgîn gözi âhûlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 57*). [*meh-rûlar, -lar*]
3. Ki bir **meh-rûya** dil virüp bu güm-râh
Delü oldı şu resme kim görür şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 5*). [*meh-rûya, -y, -a*]
4. Hele ol çeşmdendür yâdigârum
Ki çok bakmışam ol **meh-rû** yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 65*). [*meh-rû,*]
5. Tapuñuñ segleri gibidür iy cân
Yüzün görmekdür iy **meh-rû** muhâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 55*). [*meh-rû,*]
6. Olam bir lâhza sen **meh-rûdan** ayru
Bu aralıkda senlik benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 36*). [*meh-rûdan, -dan*]
7. Rızâ virdügiçündür böyle hâmüş
Pes oldı şanup ol **meh-rûyî** râzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 25*). [*meh-rûyî, -ı*]
8. Kılup ğuşına zîver dürr-i ma'nî
Anası didi ol **meh-rûya** ya'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 4*). [*meh-rûya,*]

meh-rüyân-ı dil-süz: *Bağrı yanık güzeller.*

1. 'Azâ içün giyindiler karayı
Siyeh câmeyle **meh-rüyân-ı dil-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 37*). [*meh-rüyân-ı dil-süz,*]

meh-tal'at: *Ay yüzlü || Sevgili.*

1. Çün ol **meh-tal'at** irdi çâr sâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 1*). [*meh-tal'at,*]

meh-veş: *Ay yüzlü sevgili.*

1. Kelâmın itse ya bir **meh-veşüñ** ğuş
Şafâsından olur hayrân u bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 337*). [*meh-veşüñ, -üñ*]
2. Ki vaşlından ola ol **meh-veşüñ** şâd
Hemân-dem tutdı cân-ı Leylîyi tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 62*). [*meh-veşüñ, -üñ*]
3. Ne vech-ile eger olursa mümkün
İdem ol **meh-veşi** saña muķârin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 88*). [*meh-veşi, -i*]

4. Olup ol **meh-veşûn** hayrân-ı rüyı
Diline virdi teskîn bûy-ı müyü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 325). [meh-veşûn, -ûn]
5. Çün uyğudan götürdi baş o **meh-veş**
Görür kalmış gözinde ol nakş-ı dil-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 33). [meh-veş,]
6. Ki kaçd-ı 'azm-i mülk-i diger itdi
Çeküp ol **meh-veşûn** çeşm-i siyâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 3). [meh-veşûn, -ûn]

mekân: Yer, mahal.

1. Mekân tayy itmede çün lem'a-ı berk
Ekâbir ademidi garbdan şark (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 241). [mekân,]
2. Fener kim şem'-i tâbâna **mekândur**
İçinde anuñ kaçan şu'le nihândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 21). [mekândur, -dur]
3. Yine gördi ol evvelki **mekânın**
Şanasın buldı bülbül âşiyânın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 19). [mekânın, -ı(n)]
4. Dönüp pes her kişi geldi **mekâna**
Şeb irse nitekim murğ-ı âşiyâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 25). [mekâna, -a]
5. Mekân olur oka geh fikr-veş dil
İdinür dil gibi geh şadı menzil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 69). [mekân,]
6. Ki 'işret gülşenini kılmazam yâd
Harâbe olsa bir cuğduñ **mekânı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 11). [mekânı, -ı]
7. Elifle lâm-veş k'olur elif lâm
Dilümüz dürrine câ bir **mekândur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 47). [mekândur, -dur]

mekân-ı bî-mekân: Mekansızlık mekanı.

1. K'ola câyüñ mekân-ı bî-mekânı
Büt-i kibri şikeste eyle ço bir ad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 16). [mekân-ı bî-mekân, -ı]

mekân-ı mâr: Yılan yuvası.

1. Mekân-ı mâr idi vü mesken-i mür
İki üç gün taleb kılup aradı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 70). [mekân-ı mâr,]

mekâtib: Ar. mektûb'un cem'i: mekâtib-i ticâriyye, mekâtib-i vâride.

1. Cemâli buldı gün günden merâtib
Yazıldı vaşf-ı hüsninde **mekâtib** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 22). [mekâtib,]

mekke: Hicaz'da Kâbe'nin bulunduğu şehir.

1. K'o servüñ mîvesidür şehd ü şekker
Şaçı **Mekke** örtüsi Hindüstânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 57). [mekke,]

mekr: Hile, düzen, aldatma.

1. Şeh-süvârüm düşmanuñ **mekrinden** olma münfa'ıl
Ki oldı mağlûb Ahmede kaçd itdügince Bü'l-ıhikem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 15). [mekrinden, -i, -(n)den]
2. Çü bir 'işkuñ ola **mekr** ü hayâli
Yakîn olur anuñ lâ-büd zevâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 5). [mekr,]
3. Bu kapu **mekr-ile** örtülmez aşlâ
Çalışdı her cevân cehd itdi perîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 134). [mekr-ile, -ile]

mekseb: *Kazanç, gelir.*

1. Bulasın kesb ü kemāl ile şehā neşv ü nemā
Niçe k'iksirilere hāk-ı rehūndür **mekseb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 30*). [mekseb, -ı]

meksür kıl: *Kırılmak, parçalanmak.*

1. Selâmet külbesin meksür kılduñ
Cihānuñ Leylî kim meh-pâresidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 110*). [meksür kıl, -duñ]

mekteb: *Okul.*

1. Giderdi h*âceye ol serv-i âzād
O **mekteb** burc-i hurşid olmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 7*). [mekteb,]
2. Ki dürc-i şem'-i ümmid olmış-idi
Beş on var idi ol **mektebde** dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 9*). [mektebde, -de]
3. Müvâşşah var vaşında okurlar
Ne deñlü varsa ol **mektebde** mahbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 17*). [mektebde, -de]
4. Atası **mektebe** itdi havāle
Dem-â-dem Kays dahı fālib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 2*). [mektebe, -e]

mekteb-hāne: *Ders verilen yer || Okul.*

1. Kālpdūr levhlerde bī-ser-ü-pā
Çü **mekteb-hāneden** çizdi kenārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 47*). [mekteb-hāneden, -den]

mektüb: *Yazılmış, yazılı, nâme.*

1. Belā **mektübına** 'ünvān yazılan
'Anā iklîmine sultān yazılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 7*). [mektübına, -ı, -n, -a]
2. Ki bir **mektüb** kıldı ya'nî tertib
Didi evvel idüp i'zāz u terğib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 9*). [mektüb,]
3. Çü hātım oldı bu tertib üzre **mektüb**
Alup bir kâşid itdi 'azm-i maṭlûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 23*). [mektüb,]
4. Pes ol **mektübü** şāh-ı nîk-mahzar
Okuyıvirdi eşhābına yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 57*). [mektübü, -ı]
5. Ki içinde ola her hālî **mektüb**
Velikin ne kalem buldı ne kâğıd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 30*). [mektüb,]
6. Şu resme itdi gam **mektübün** inşā
Ki ol üftāde-i sicn-i melāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 2*). [mektübün, -ın]
7. Şu resme yazdı hālî verhimîyle
Ki bu **mektüb** benden kim garībüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 21*). [mektüb,]
8. Bitüpdür merhamet kıl iy cefākār
Bu resme eyleyüp **mektübü** tezyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 171*). [mektübü, -ı]
9. Ya cān bāğından serv-i rāsītindür
Çün ol **mektüba** Leylî oldı fettāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 21*). [mektüba, -a]
10. Şafā kuflına cānı buldı miftāh
Ne haṭ kim yazmış ol **mektüba** pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 23*). [mektüba, -a]
11. Anuñ ārāmgāhidur semen-zār
Okudı çün kim ol **mektübü** dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 41*). [mektübü, -ı]
12. Olupdur bir mükemmel yāra **mektüb**
K'elā iy sinesî gamdan olan çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 34*). [mektüb,]
13. Bu vech-ile irtüp pāyāna **mektüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 1*). [mektüb,]

mektüb-ı merğüb: İyi bir mektup.

1. Hış inşa itdi bir **mektüb-ı merğüb**
Anuñ dıbasesine virdi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 2*). [*mektüb-ı merğüb,]*

me'kül: Yenmiş şey, yiyecek.

1. Ya **me'külât** cinsinden midür bu
Hudâ haqıyçün anı söyle toğru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 11*). [*me'külât, -ât]*

melâhat: Güzellik, şirinlik.

1. Melâhat göklerine mäh idi ol
'Adâlet kişverine şâh idi ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 7*). [*melâhat,]*
2. Cihâna sözden işâr it güherler
Melâhat meclisine saç şekerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 10*). [*melâhat,]*
3. Hayâ deryâsı vü âzerm kânı
Melâhat menba'ı vü şerm kânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 74*). [*melâhat,]*
4. Leţâfet çarhınıñ şems-i duhâsı
Melâhat evcinuñ bedr-i dücâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 8*). [*melâhat,]*
5. Leţâfet bağınıñ serv-i revânı
Melâhat Mısrınıñ Yûsuf-'izârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 35*). [*melâhat,]*

melâ'ik: Melekler.

1. Senuñ nâmuñdan iy sultân-ı mürsel
Melâ'ik efseridür mîm-i evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 38*). [*melâ'ik,]*
2. Hadîsidür Resûlûñ hem mu'ayyen
Ki şerm ider **melâ'ik** gökde andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 10*). [*melâ'ik,]*
3. Ne sıhri k'idesin iy hâme izhâr
Melâ'ik gökde ider tahsîn-i tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 18*). [*melâ'ik,]*
4. Pür eyledi **melâ'ik** çarhı şafdan
Felek sükkânı hayrân her tarafdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 109*). [*melâ'ik,]*

melâl: Sıkıntı, gam, hüzn.

1. Yoğ-idi gönlinuñ kılca **melâli**
Fırbinden bu devrûñ gâfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 12*). [*melâli, -i]*
2. Bulur lâ-büd yamanlıktan **melâli**
Çü Nevfel ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 28*). [*melâli, -i]*
3. Ki yarıldı şanasın yir yir eflâk
Dilinden sürdi ki şâdi **melâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 61*). [*melâli, -i]*

melâlet: Sıkıntı, gam.

1. Berî cümle umûrından cihânuñ
Meger bir şeb **melâlet** nâgehânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 23*). [*melâlet,]*
2. Urursın sineñe şad seng-i endüh
Melâletden gözüñi ger tuta h'âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 29*). [*melâletden, -den]*
3. Neden irdi saña böyle **melâlet**
Didi şormayasın kim bahtum öldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 56*). [*melâlet,]*

melâlet bul: Usanç bulma.

1. Tolar boynına kullāb-ı maḥabbet
Çü vahşetden melālet bula mārān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 109*). [melālet bul, -a]
2. Anı güstaḥ basma çekmege pāy
Eger süst ise bulursın melālet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 9*). [melālet bul, -ur, -sın]

melāmet: Kınanma, ayıplanma.

1. Şonuñda bulunur lâ-büd **melāmet**
Ben isterven k'alam elden du'âyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 12*). [melāmet,]
2. Ziyād olsun senüñ pervāneñe nūr
Beni ger kıldısa rüsvā **melāmet** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 79*). [melāmet,]
3. Tölanduñ küñ eger şahrā cihānı
Melāmet hücresin ma'mūr kılduñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 109*). [melāmet,]
4. Melāmet kündesinden boynuma bend
Bu dem sen daḥı gelduñ dāmum üzre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 12*). [melāmet,]

melāmet-nāme: Kınanmışlık, rezillik mektubu.

1. Melāmet-nāmedür bir nîk-nāme
Elā iy terk iden mihr ü vefāyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 34*). [melāmet-nāmedür, -dür]

melce'i: Sığınmak.

1. Cihānüñ **melce'idür** sāyen iy şāh
Yücedür Ḥaḳ katında pāyeñ iy şāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 103*). [melce'idür, -dür]

melek: Allah'ın nurdan yarattığı günahsız varlık; sevgili.

1. Şanemden gayrını hep aldı uyḥu
Uyumadı velikin ol **melek** ḥü (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 60*). [melek,]

melek: Allah katında bulunan ve nur olarak yaratılan varlıklar.

1. Felek şem'-i cemālünden münevver
Melek naḳş-ı kemālünden muşavver (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 12*). [melek,]
2. Ḳamu ḳüdsi **melekler** ḥürmetiyçün
Dönen ḳat ḳat felekler ḥürmetiyçün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 69*). [melekler, -ler]
3. İkinci mîm kim vardur anda çün dūr
Melek tesbîhinüñ şeh-dānesidür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 44*). [melek,]
4. Ḳudümından şeref buldı felekler
İdindi tâc na'leynin **melekler** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 104*). [melekler, -ler]
5. Ḳılıcını ḥamāil ḳılsa ol māh
Melekler çağrışur “ naşrun min'allāh ” (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 54*). [melekler, -ler]
6. Maḳām-ı dide-veş miḥrāb dāyim
Melek gibi hemişe pāk u şāyim (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 28*). [melek,]
7. Nitekim ḥavz-ı cennetde **melekler**
Çü Mecnûn gördi ol ḥavzı vü ābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 34*). [melekler, -ler]
8. Melek var olsa yegdür pāk u ḳāni'
Beni terk eyle tut kim iy yegāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 36*). [melek,]
9. K'aña vire şeref hem-çün **melek** 'ışḳ
'Acebdür kim ol iki 'aşıḳ-ı pāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 54*). [melek,]

melek-dîdār: Melek yüzü.

1. ‘Arab şūhı perī-ruḥsārlardur
‘Acem reşki **melek-dīdārlardur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 44*). [*melek-dīdārlardur, -lar, -dur*]

melek-hū: Melek huylu.

1. Perī-cevlān **melek-hū** ādemī-rūy
Hezār-ı nātūka gibi sūhān-gūy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 57*). [*melek-hū,]*

melik: Hükümdar, padişah .

1. Var idi bir **melik** evvel zamānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 1*). [*melik,]*

melik-i rûm: Anadolu padişahı.

1. İy şeh-i mülk-i ‘acem v’iy **melik-i Rûm** u ‘Arab
‘Ālemūn serveri ‘ālī ḥaseb ü pāk neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 1*). [*melik-i rûm,]*

melik-zāde: Hükümdar oğlu.

1. Melik-zāde vü şāhib-efser idi
Ebā ‘an ced emīr-i server idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 23*). [*melik-zāde,]*

mellāh: Gemi kaptanı.

1. Kerāmet bahırının **mellāhı** ḥaqqı
Feşāhat kuflının miftāhı ḥaqqı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 105*). [*mellāhı, -ı]*
2. Kāmer ḥūtın felek bahrinde **mellāh**
Kāmer mähisini serdi-i şebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 118*). [*mellāh,]*

melûl ol: Boynu bükük, üzgün olmak.

1. Ki iy sürme olan tozu gözüme
Melûl olma şaķın toğru sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 6*). [*melûl ol, -ma]*

memālik: Memleket, ülke.

1. ‘Ahd-i ‘adlünde **memālik** şöyle bulmuşdur şalāh
Kebk bâzile uçar gürg ile seyr eyler ġanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 3*). [*memālik,]*
2. Toldı şādiden zamānuḡda **memālik** şöyle kim
Zerre deḡlū yir bulunmaz k’anda ārām ide ġam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 39*). [*memālik,]*

memāt: Ölüm.

1. Olupdur tīnetüm perverde-i ‘ışk
Memātum ḥāilidür perde-i ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 16*). [*memātum, -um]*
2. Ėamından gerçi āsāndur **memātum**
Ėaminsuz bir dem olmasun ḥayātum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 57*). [*memātum, -um]*
3. Sebebsüz ġeşt ider tağ u ovayı
Yanında bir ḥayātı vü **memāti** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 27*). [*memāti, -ı]*

4. Memātum 'iddür kurbân-ı 'idüm
Müzeyyen eyle tâbütüm 'arūsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 32*). [*memātum, -um*]

memdüh: Övgüye, methe değer.

1. Gülistân-ı kaşruñı kılsun müzeyyen rüzigâr
Niçe kim **memdüh** ola dillerde gülzâr-ı İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 58*). [*memdüh,]*

memdüh-ı mecâzî: Mecazi övgü.

1. Hâkâretle bırak zindân-ı cebre
Bu memdüh-ı mecâziden götür rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 53*). [*memdüh-ı mecâzî, -den*]

men: "Ben" birinci tekil şahıs zamiri.

1. Anı başdı yüzer biñ **men** u iki seng
Şol âbuñ k'adı idi 'ârız-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 24*). [*men,]*

men' it: Engellemek.

1. Yoğ-ise derdüme dermānuñ iy yār
Beni men' itme bâri 'ışkdan var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 38*). [*men' it, -me*]
2. Ki men' itmezse taq̄dîr-i Hudāyı
Ururam kāmına bu mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 33*). [*men' it, -mez, -se*]
3. Seni men' idemez andan niğeh-bān
Fiğān itmek dileseñ ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 58*). [*men' it, -e, -mez*]
4. Kimesne men' idebilmezdi anı
Perî-ruḥ bu bahāne birle ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 120*). [*men' it, -e, -bilmez, -di*]

menba': Kaynak.

1. Hayā deryāsı vü āzerm kânı
Melāḥat **menba'** vü şerm kânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 74*). [*menba'ı, -ı*]
2. 'Adūñı Hâk Te'āla kıldı mağlûb
Mürüvvet **menba'ısın** hem dilāver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 15*). [*menba'ısın, -ı, -sın*]

menba'-ı hilm: Mülâyimlik, yumuşak huyluluğun kaynağı.

1. İy vücūdî mücid-i cūd u 'atā luṭf u kerem
Zāt-ı pākî **menba'-ı hilm** u hayā ḥulḳ u himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 2*). [*menba'-ı hilm,]*

menba'ü'l-mürüvvet: Cömertliğin kaynağı.

1. Yā **menba'ü'l-mürüvvet** yā maḥzenü'l-vefā
Yā şāfi'ü'l-fariḳat fi'l-ḥaşrı bi'l-kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 5*). [*menba'ü'l-mürüvvet,]*

men-i zār: İnleyen ben.

1. İdüp şem'a hıtab ol merd-i bî-kâr
Didi k'iy sūhte hem-çün **men-i zār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 50*). [*men-i zār,]*

mennâ'-ı dîdâr: Güzel yüzünü gizleyen.

1. Benem çün 'ışkına anuñ giriftâr
Niçün sen olasın **mennâ'-ı dîdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 26*). [*mennâ'-ı dîdâr,]*

mennân: Çok lütuf ve ihsan eden (Allah).

1. Velî lutf eyle sen iy Hayy u **Mennân**
Ziyâde it meylümi ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 43*). [*mennân,]*

mensüb: Ait, -e bağlı.

1. Vücüdüm hâk oldu hasretüñden
Senüñ mihrüñde iy 'ışk-ıla **mensüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 91*). [*mensüb,]*

menzil: Varılacak yer, mesafe.

1. Hüdâdan hem aña yoğ-idi fermân
K'o **menzilden** yukarı ide cevân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 160*). [*menzilden, -den]*
2. Gidüp meh **menzilinden** şâh-ı kevneyn
Makâm oldu özüne tāk-ı işneyn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 125*). [*menzilinden, -in, -den]*
3. Özüne tayy olup bir demde bu rāh
İrişdi **menziline** yine ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 212*). [*menziline, -i, -n, -e]*
4. Çü dāye **menzil** itdi mâha mehdi
Şanasın oldu hizmet-kār-ı Mehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 293*). [*menzil,]*
5. Çün ol eyvânı gördi Kays-ı bî-dil
Hakikat bildi k'oldır mâha **menzil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 76*). [*menzil,]*
6. Karâbeti vü kavmı oldu āgāh
K'olupdur **menzili** ol Yüsufuñ çāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 6*). [*menzili, -i]*
7. Bi-ḥamdillāh ki geldüm **menzilüme**
Selâmet birle vaşl oldum ilüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 51*). [*menzilüme, -üm, -e]*
8. İrişmeyince diñlenmezdi pâyı
Kamu **menzillerinde** evvel āḫir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 101*). [*menzillerinde, -ler, -in, -de]*
9. Vefât itmiş katı oldum diger-gün
Çü bildüm k'olmuş anuñ **menzili** hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 149*). [*menzili, -i]*
10. Fülân **menzilde** vardur bir nişāngāh
Ol araya getirüp ol ḥabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 50*). [*menzilde, -de]*
11. Fülân **menzilde** naḥlistān u tenhā
İrişmiş her nihāli āsümāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 126*). [*menzilde, -de]*
12. K'özi de idiser **menzil** türābı
Çi ger ṭab'ı diledi k'ola ḥandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 66*). [*menzil,]*

menzil it: Yer, mesken edinmek.

1. Mekân olur oḳa geh fikr-veş dil
İdinür dil gibi geh şadı menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 70*). [*menzil it, -inür]*

menzil ol: Konak yeri, konaklanan yer olmak.

1. Tūlū'ından güzër kıldı çü bir sāl
O māha menzil oldu çarḥ-ı iḳbāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 314*). [menzil ol, -dı]

menzilgāh: Menzil yeri, konak.

1. Çü **menzilgāh** oldu pîş-i ḥargāh
Cemāl-i yārı idindi nazargāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 79*). [menzilgāh,]
2. Yine evvelki **menzilgāha** geldi
'Adūsı cānibine peyk şaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 73*). [menzilgāha, -a]
3. Yiri tā oldu **menzilgāh** mī'ād
Gelüp bir naḥl dibinde oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 142*). [menzilgāh,]

menzilgeh: Menzil yeri, konak.

1. Ža'īf u ḥaste vü ebter niçesin
Kimûn **menzilgehîdür** aşiyānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 49*). [menzilgehîdür, -i, -dür]

menzilgeh-i şîr: Aslan yatağı.

1. Degül ārāmgāh-ı ādem ol yir
Maḳām-ı ejdehā **menzilgeh-i şîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 38*). [menzilgeh-i şîr,]

menzilgeh-i zār: Ağlama yeri.

1. Maḳām-ı gūşşadur **menzilgeh-i zār**
Nedāmetdür nihāl-i bağ-ı 'ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 52*). [menzilgeh-i zār,]

menzil-i māh: Ayın vardığı yer.

1. Yücedür çün bilürsin **menzil-i māh**
Olur her el aña irmekde kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 43*). [menzil-i māh,]

menzil-i şaff-ı ni'āl: Oturulacak yerin en aşağısı.

1. Pāye-i a'lā bulur luṭfûñ kime kılsa nazār
Kimi ḳahr iderseñ olur **menzil-i şaff-ı ni'āl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 26*). [menzil-i şaff-ı ni'āl,]

menziline dön: Evine dönmek.

1. Ki Nevfel buldı çün feth ü ferāğat
Alup Leyliyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 3*). [menziline dön, -dı]

merātib bul: Mertebe bulmak.

1. Cemāli buldı gün günden merātib
Yazıldı vaşf-ı ḥüsniinde mekātib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 21*). [merātib bul, -dı]

mercān: (Ar.) Mercan.

1. Dür ü **mercân** hacerdür cevher oldur
Talup himmet denizine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 6*). [*mercân,]*

merd: Kişi, insan.

1. Marazdan **merde** ol virür necâtı
Bu perhîz iy birâder renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 44*). [*merde, -e]*

merd: Cesur, yiğit, sözüne sadık.

1. Ferîdün idi tîfil ki o perverd
Bunuñdur devleti bâlig zihî **merd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 78*). [*merd,]*
2. Var-idi bir tayısı ol zamânda
Şahî vü kâmil ü şahib-hüner **merd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 5*). [*merd,]*
3. Kılı çâk ide anda olan idrâk
Degül mi hayf kim kendüzin ol **merd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 45*). [*merd,]*
4. Şebi târik şem‘i mürde **merdi**
Çü Mecnûn gördi rüy-ı rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 52*). [*merdi,]*

merdâne: Mertçe.

1. Çıka **merdâne** vü olmaya murdâr
Beni sen şanma kim dâm-ı cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 54*). [*merdâne,]*

merd-i âzâd: Serbest, hür kişi.

1. Mişâl-i şem‘ idi ol **merd-i âzâd**
Güdâz ü girye vü süz-ile mu‘tâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 9*). [*merd-i âzâd,]*

merd-i bî-hüş: Dalgın yiğit.

1. Ki hatdan bir kabâ giymiş mu‘anber
Çün açdı hatını ol **merd-i bî-hüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 35*). [*merd-i bî-hüş,]*

merd-i bî-kâr: Karsız insan.

1. İdüp şem‘a hıttâb ol **merd-i bî-kâr**
Didi k‘iy sülhte hem-çün men-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 49*). [*merd-i bî-kâr,]*
2. Velikin bî-haber ol **merd-i bî-kâr**
Alup pîrâmenini cümle hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 84*). [*merd-i bî-kâr,]*

merd-i güşâde: Huzura ermiş yiğit.

1. Qarâr itdi velikin yok qarârı
Buyurdi pîr k‘iy **merd-i güşâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 183*). [*merd-i güşâde,]*

merd-i havrân: Cesur insan.

1. Ki varsa Ka‘beye ol **merd-i havrân**
Bulurdi derdine elbetde dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 31*). [*merd-i havrân,]*

merd-i kallâş: *Hileci, döneke, kalles kişi.*

1. Yolumda bu imiş taqdîr-i Cebbâr
Bunı diyüp qodı ol **merd-i kallâş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 83*). [*merd-i kallâş,]*

merd-i makbûl: *İtibar edilen yiğit.*

1. Tamâm ol kıssaya eyledi bâver
Hâbîbî hâttını ol **merd-i makbûl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 49*). [*merd-i makbûl,]*

merd-i nâ-ehl: *Ehil olmayan yiğit.*

1. Benüm de uş ğamuñdan baña yitdi
Gidelüm tır eve iy **merd-i nâ-ehl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 39*). [*merd-i nâ-ehl,]*

merd-i nâzik: *Kibar insan.*

1. Ki tâ göñlinde ol endişe gide
Bu havfûñ def'ine ol **merd-i nâzik** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 21*). [*merd-i nâzik,]*

merd-i reh-dâr: *Yola koyulan kişi.*

1. Çü bildi söylemez ol 'âşık-ı zâr
Geçiverdi yolına **merd-i reh-dâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 76*). [*merd-i reh-dâr,]*

merd-i tâlîb: *Hevesli yiğit.*

1. Kılar Mecnûn sürûd-ı 'âşıkâne
Çü gördi 'âkıbet ol **merd-i tâlîb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 31*). [*merd-i tâlîb,]*

merd-i vefâ: *Vefalı insan.*

1. Qodı öñinde ol merd-i vefâyı
Didi 'özü idüp al bu câmeyi giy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 48*). [*merd-i vefâ, -yı]*

merdûd: *Geri çevrilen, reddolunan.*

1. Kimini bay kılmış kimini yoksûl
Kimi **merdûd** olmuş kimisi makbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 82*). [*merdûd,]*
2. Görinmesün gözüne şubh-ı maşûd
Ki bezminden sen anuñ böyle **merdûd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 56*). [*merdûd,]*

merdûdân-ı dergah: *Tekkeden geri çevrilen.*

1. Vücûdî lâğar u bî-ferr ü bārîk
Çü **merdûdân-ı dergah** bahtı tārîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 50*). [*merdûdân-ı dergah,]*

merdûd-ı dergâh-ı 'inâvet: *Lütuf dergahına kabul edilmeme.*

1. Olur **merdūd-ı dergāh-ı ‘ināyet**
Tırāz-ı nāme çün geldi temāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 18*). [*merdūd-ı dergāh-ı ‘ināyet,]*

merdüm: Göz bebeği.

1. Görinmez çeşm-i tığa mihr-i merdüm
Meger kim eylemiş **merdümligi** güm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 44*). [*merdümligi, -lig, -i]*

merdüm: İnsanlık.

1. Koyup çarhı müzeyyen encümile
Şeref virdi zemîne **merdümile** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 52*). [*merdümile, -ile]*

merdüm ol: Adam olmak, mert olmak.

1. ‘Adūmuñ dīdesine merdüm oldı
Yağaram ben senüñ mihrüñde sīne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 120*). [*merdüm ol, -dı]*

merdümān-ı mest-i bī-hūş: Akıllı başında olmayan insanlar.

1. Nitekim **merdümān-ı mest-i bī-hūş**
Fırākıñdan ‘Arāb kavmī ser-ā-ser (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 82*). [*merdümān-ı mest-i bī-hūş,]*

merdum-āzār: İnsanları incitmek, eziyet etmek.

1. Dimişler yeg-durur kelb-i vefādār
Şol ādemden ki ola **merdum-āzār** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 60*). [*merdum-āzār,]*
2. Kılıçlar cevz gibi **merdüm-āzār**
Süñüler hārbe-i merg-i cefā-kār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 67*). [*merdüm-āzār,]*

merdüm-i leb-teşne: Susamış gözler.

1. Cān zamān-ı ğamda yād idüp seni rāḥat bulur
Şöyle kim bir **merdüm-i leb-teşne** nūş eyler zülāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 20*). [*merdüm-i leb-teşne,]*

merdümiyyet: İnsanlık.

1. Benüm oğlum k’olupdur çeşmüme nūr
Degüldür **merdümiyyetden** bugün dūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 6*). [*merdümiyyetden, -den]*

merdüm-zāde: İnsanoğlu.

1. Ne deñlü var-ise **merdüm-zādecükler**
Kamu andan okırlardı muḳarrer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 11*). [*merdüm-zādecükler, -cük, -ler]*

merfū‘: Kalkmak, ortadan kalkmak.

1. Çü nüridi tapuñda cism-i maṭbū‘
Olur her nürdan pes sāye **merfū‘** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 110*). [*merfū‘,]*

merg: Ölüm.

1. Sehî kâmetlüler **merginde** sur-nâ
İraklardan kara şem‘ idi gūyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 21*). [*merginde, -in, -de]*
2. Şitānuñ şiddetinden zâr u giryân
Bularuñ **mergine** ol kim perde-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 35*). [*mergine, -ine]*
3. Gözedürdi kaçan ire diyü **merg**
Ki zîrâ za‘f u pîrî vü seḳâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 20*). [*merg,]*
4. Ki yokdur tıynetinde şarta iflâh
Baña dırsen k’öññünde var-durur **merg** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 49*). [*merg,]*
5. Hüdâ bilür işin kime ne minnet
Senüñ **mergünde** diriler döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 53*). [*mergünde, -üñ, -de]*
6. Ki dirlikden saña nezdîkdür **merg**
Eger yog-ise ölümünden saña pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 62*). [*merg,]*
7. Atân gibi ğamuñdan oldı nāçâr
Çü Mecnûn anası **mergini** tıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 21*). [*mergini, -ini]*
8. Anası **merginüñ** soñunda cüşin
Kâbileden segirdüp her birisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 32*). [*merginüñ, -i, -nüñ]*
9. Eger biñ sâl ise bir dem-durur bil
Görinür ‘ömrde **mergüñ** nişanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 57*). [*mergüñ, -üñ]*
10. Vücüdî hâmedür şan nâlesi nâl
Belâya mübtelâ vü **merge** nezdîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 81*). [*merge, -e]*
11. Degül yüz tıtalum kim ola biñ sâl
Buşuda **merg** tırmışdur mu‘allaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 99*). [*merg,]*
12. İrişdi **merg** bâb-ı âheninden
Döküp ebr-i belâ miñnet tegergin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 60*). [*merg,]*
13. Peyāmuñ-çün vireyin müjdegānı
Eyâ **merg** ölmenüñ irdi zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 29*). [*merg,]*

merg-i ciger-h“ār: Ciğer delen ölüm.

1. Gelüp **merg-i ciger-h“ār** u cefâ-h“âh
Kemānlar küncin idendi kemingâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 29*). [*merg-i ciger-h“ār,]*

mergüb: Rağbet olunmuş, beğenilmiş.

1. Yarar yārâ işe geh geh ḥas u hâr
Çi ger firüzedür ‘âlemde **mergüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 109*). [*mergüb,]*
2. Gümüş şüşe gibi rengin ü **mergüb**
Ya cennetden-durur bu nâme bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 24*). [*mergüb,]*
3. İçî pür mâr‘ide şîrin vü **mergüb**
Şarâb u nuḳl u ḥalvâ vü gülîçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 60*). [*mergüb,]*
4. Ki her biri leṭâfet-rîz ü **mergüb**
Didi Zeyd aña ta‘n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 40*). [*mergüb,]*
5. Ya bir başdan iki göz bitdi **mergüb**
İki şubḥ âyinesi buldı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 96*). [*mergüb,]*

merhabâ: Hoş geldin.

1. Ki bula şems-i tâbindan ferâğı
Şafâdan **merhabāya** nâhunın yir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 105). [merhabāya, -y, -a]

merhabā: Selam.

1. İkişi birbiriyle söyleşürler
Gehî büseyle iderler **merhabāy** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 55). [merhabāy, -y]

merhamet kıl: Acılamak, şefkat göstermek.

1. Bitüpdür **merhamet kıl** iy cefākār
Bu resme eyleyüp mektûbı tezyîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 170). [merhamet kıl,]

merhem: Merhem, ilaç; çare.

1. Çevürmem yokdur emrûnden yüzümi
Çü 'afvûn **merhemînüñ** dirisiyüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 53). [merhemînüñ, -in, -iñ]
2. Ki râhatdur dile bu cāna **merhem**
Yidi faşşâddan niş anda cānān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 60). [merhem,]
3. Bulınur **merhem** aña yok-durur bāk
Velî aña k'ire âdem dehānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 94). [merhem,]
4. Dürüst itmez hezārān **merhem** anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 96). [merhem,]
5. Yimedüñ yine red itdüñ meges-vār
Düzüp bir hastenüñ derdine **merhem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 23). [merhem,]
6. Tozıdur göze sürme cāna **merhem**
Dağı niçe bunuñ gibi kelāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 88). [merhem,]
7. Dilerdi kim ura zaḥmına **merhem**
Her ay başında iderdi ol nigü-fāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 12). [merhem,]

merhūme-i pîr: Rahmetli kadın.

1. Ğamıyla başlayup açdı kelāmı
Ki bu fāniden ol **merhūme-i pîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 17). [merhūme-i pîr,]

merhūn it: Tutsak etmek.

1. Hırka vü seccādeñi merhūn idersin 'ākıbet
Gülşen-i hüsniñi dildāruñ tutup iy zāğ-ı hāt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 10). [merhūn it, -er, -sin]

merkeb: Eşek.

1. Şitāb-ile bularuñ der-peyine
Egerçi kalmadı altında **merkeb** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 71). [merkeb,]

mersiyye-i hūb: Güzel ağıt.

1. Didi hakkında bir **mersiyye-i hūb** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 128). [mersiyye-i hūb,]

merv: Türkmenistan sınırları içinde bir yer ismi.

1. Var idi **Mervde** bir şâh-ı efḍal
Tutardı silsileyle niçe segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 2*). [*mervde, -de*]

meryem: *Ar. Hz. İsâ Aleyhisselâmın vâlideleri ismi, Hz. Meryem binti Umrân.*

1. Meger **Meryem** ananun h*âherisin
Ki rûhullâh-ı nazmun mâderisin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 11*). [*meryem,]*

meşakkat: *Zahmet, sıkıntı.*

1. Belâ zindânının ça'rında mahbûs
Garîk-ı kulzüm-i derd ü **meşakkat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 17*). [*meşakkat,]*
2. Hayâli birle mu'tâd u harîfüm
Meşakkat külhanında söyleyüm şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 9*). [*meşakkat,]*

meş'al: *Meşale.*

1. Serinde nîzenün tinnîn-i şaf-der
Şan oldı kıandan **meş'al** münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 36*). [*meş'al,]*

meş'ale: *Meşale.*

1. Zebâne **meş'alesi** birle ejder
Özini hizmetinden itmeyüp kaç' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 96*). [*meş'alesi, -si*]

meş'al-i dehrûn: *Dünyanın meşalesi.*

1. Ki ya'ni **meş'al-i dehrûn** çerâğı
Söyünüp kaldı âteşsüz ocağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 3*). [*meş'al-i dehrûn,]*

meşâm: *Burun, koku alacak yer.*

1. Koşulayup buhûr-ı müşg-fâmı
Çü nâfe hoş nesim oldı **meşâmmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 48*). [*meşâmmı, -mı*]

mesâviye: *Kötü olan, kötü.*

1. Çün oldı bu hikâyet 'âleme fâş
Mesâviye şurû' itdi her evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 2*). [*mesâviye,]*

mesel: *Benzer, örnek.*

1. Hüsniñ gülinden iy yüzi hırşid ü alnı ay
Oldı **meselde** bir varağa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 42*). [*meselde, -de*]
2. Meselde her sümi bir beyze-i la'l
Hilâl olmış şan ol la'l üstine na'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 51*). [*meselde, -de*]
3. Yaşından kim çü la'l olmuşdı rahşân
Meselde küh-ı Necd oldı Bedaḥşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 70*). [*meselde, -de*]
4. 'Aceb ceng itdi bunlar ol maḥalde
Kılıçlar erreye döndi **meselde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 106*). [*meselde, -de*]
5. Ögütler virdi bildügi **meselden**
Ki iy cân-ı peder terk eyle ḥwâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 82*). [*meselden, -den*]

6. Baña itme iñen ʔa'n-ı muḥālī
Buyurmuşdur **meşelde** nazm-ı şāhī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 27). [meşelde, -de]

meşgûl: Meşgul olmak, uğraşmak.

1. Özi **meşgûl** rûm içre şafāya
Düşüpdür heybeti Çîn ü Hıṭāya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 125). [meşgûl,]
2. Muḥibb-i turre-i rüy-ı teferrüd
Cihândan geçmiş öz ḥāline **meşgûl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 23). [meşgûl,]
3. Oturmuş ḥalvet aḥvāline **meşgûl**
Mişāl-i merdümân-ı çeşm-i aḥbāb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 24). [meşgûl,]

meşgûl it: Bir şeyle çok ilgilenmek, vaktini o şeyle harcamak.

1. Geçin perhîz ile hem-çün ḥekimân
İdûben cânûnı esrâra meşgûl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 57). [meşgûl it, -üb, -en]

meşgûl ol: Bir işle uğraşmak.

1. Yine ḥāline meşgûl oldu Mecnûn
Yine dökmege başladı gözi ḥûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 47). [meşgûl ol, -dı]

meşhed: Şehit düşülen yer.

1. Şaçup kan gözlerinden kıldı feryād
Olup **meşhedleri** üstine ḥāzır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 27). [meşhedleri, -ler, -i]
2. Varup diñlendi anda şād ü ḥurrem
Ḥabîbi **meşhedi** üstinde miskîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 119). [meşhedi, -i]
3. Bularuñ **meşhedinden** hiç ḥālī
Gehî Mecnûnuñ eş'ârın okurdu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 8). [meşhedinden, -in, -den]

meşhûr: Herkesçe bilinmek, tanınmak.

1. Ki gelmemiş-durur mişli cihāne
'Aceb zāhid-durur 'ālemdə **meşhûr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 13). [meşhûr,]

meşhûr ol: Herkesçe bilinen.

1. Ḥalîfe var gerçi olmuşdı meşhûr
Ḥalefsüzlikden idi lik mecbûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 183). [meşhûr ol, -mış, -dı]
2. Şehāvet birle meşhûr olmuşıdı
Cihān cüdından anuñ tölmişıdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 23). [meşhûr ol, -mış, -ıdı]
3. Egerçi perde ardındaydı mestûr
Velî ḥüsni-yle şeh̄r içre oldu meşhûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 20). [meşhûr ol, -dı]
4. Velî ḥabş-ile meşhûr oldu adı
Adı sınışıla tırup oturmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 66). [meşhûr ol, -dı]
5. Cihānda oldu ef'ālî fesāne
Ḥalāyık içre meşhûr oldu adı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 81). [meşhûr ol, -dı]
6. Ki tā oldu cihān içinde meşhûr
Olup Mecnûn-şıfat deng ü fütāde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 84). [meşhûr ol, -dı]

meşhûr-ı devrân: Devrin/dünyanın meşhuru, ünlüsü olmak.

1. Olısar ‘aķıbet **meřhūr-ı devrān**
řehinřāh-ı gūrūh-ı mūstemendān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 267*). [*meřhūr-ı devrān,]*

mesīh: Hz. İsa (as) peygamber.

1. ‘Aceb gūlzār idi zībā vū ħurrem
K’ururdı çün **Mesīh** anda řabā dem (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 19, Mısra 22*). [*mesīh,]*
2. Mesīhā gibi deħri rūĥ-perver
Zümürūd-güne řāh açdı semenler (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 30*). [*mesīhā,]*

mesīhā-vı mücerred: Manevi mesih.

1. Ki sicn-i küfrden olasın āzād
Bugūn sensin **Mesīhā-vı mücerred** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 135, Mısra 19*). [*mesīhā-vı mücerred,]*

mesken: Oturulacak, sūkūn edilecek yer.

1. O bī-çāre cefā katılığından
İdindi dirliginde řabri **mesken** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 31, Mısra 54*). [*mesken,]*
2. Dirāz it bister-i nerm ūzre pāyı
Niçe bir ola **mesken** saña her ġār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 47*). [*mesken,]*
3. Gönildi rāh-ı kūha nitekim řir
Aradı **meskenini** kūh-ber-kūh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 63*). [*meskenini, -in, -i]*
4. Cihānda bir mu‘ayyen **meskenüñ** yok
Ger ādem iseñ ol ādemlere yār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 110*). [*meskenüñ, -(ü)ñ]*

mesken it: Yurt tutmak.

1. Dil ū cānında Leylī mesken itmiş
Çü görindi gözine māh-rūsı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 125, Mısra 24*). [*mesken it, -miş]*
2. Elā iy derd ū ġamdan ‘aķlı ġitmiş
Dilūnde řol perī kim mesken itmiş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 35, Mısra 22*). [*mesken it, -miş]*

mesken tut: Yer, yurt edinmek, yerleşmek, oturmak.

1. Temāřā-yı cihān gelmez aña ĥoř
řu bülbul kim řafesde tuta mesken (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 99, Mısra 17*). [*mesken tut, -a]*

mesken-i bāġ: Baġ yurdu.

1. Çemen řāhnı anuñ-çündür kefen-pūř
řan oldı sevk-i ĥāne **mesken-i bāġ** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 126, Mısra 75*). [*mesken-i bāġ,]*

mesken-i mūr: Karınca yuvası.

1. Mekān-ı mār idi vū **mesken-i mūr**
İki üç ġün řaleb kılup aradı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vū Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 70*). [*mesken-i mūr,]*

mesken-i zāġ: Karganın yuvası olmak.

1. İdebilmez aña bülbul taḥammül
Senüñ gülzârûñ oldı **mesken-i zâğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 97*). [*mesken-i zâğ,]*

mesreb: *Yaratılış, huy, tabiat.*

1. Benüm başum içün düş-nâma bâ'is
Bu bir abdâl **meşrebdür** hevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 25*). [*meşrebdür, -dür]*
2. Benüm uş bunda hâlüm munḳalıbdür
Bir itdi ikimüzün **meşrebin** 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 65*). [*meşrebin, -in]*
3. Ki 'aşık fitne kıya **meşrebinde**
Ola bir ḥarf kim 'ayb u ḥatır-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 194*). [*meşrebinde, -i, -n, -de]*

mesrur: *Sevinçli, mutlu.*

1. Kimiñi ḥaste vü rencür kılmış
Kimiñi râḥat ü **mesrur** kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 108*). [*mesrur,]*
2. Bu faşl içinde ol ḥübân **mesrur**
Degüllerdi yanından âteşün dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 105*). [*mesrur,]*

mesrur ol: *Sevinmek, mutlu olmak.*

1. Ki gey müstağnî vü mesrur olub sen
Ki bir bed-nâmdan ya'nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 32*). [*mesrur ol, -ub]*

meşşâta: (*Ar.*) *Gelin gibi süsleyen kadın.*

1. Pür oldı eşk-i ḥünîn-ile çeşmi
Olup **meşşâta** âşüfte işinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 51*). [*meşşâta,]*
2. Felek **meşşâtası** çün güş-ı şâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 1*). [*meşşâtası, -s, -ı]*

meşşâta: *Gelini süsleyen kadın.*

1. Anuñ gayrıyla hergiz düzmezem kâr
Gelüp yanına pes **meşşâta** dil-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 17*). [*meşşâta,]*
2. Fenâ **meşşâtasından** sürḥî-yi merg
Ecel dāmādı geldi k'alup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 76*). [*meşşâtasından, -sın, -dan]*

mest: *Sarhoş, kendinden geçmiş.*

1. Kimesneyle temāşā 'azmîn itme
Mey alup **mestden** bustāna gıtme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 54*). [*mestden, -den]*
2. Mey-i ḡamdan şu resme **mestdür** cān
K'özümün varlığın bilmezven el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 15*). [*mestdür, -dür]*
3. Ḥavālisinde ḳal'aydı ded ü dām
Bular kim her biriydi **mest** ü ḥün-ḥ'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 111*). [*mest,]*
4. İşidüp ḡuşşadan oldı diğēr-gün
Didi yārā şanurmısın ki **mestüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 3*). [*mestüm, -üm]*

mest: *Sarhoş, kendinden geçmiş II âşık.*

1. O kaldı ḥargehinde zār u tenhā
Bu geldi evlerine **mest** ü şeydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 22*). [*mest,]*

2. Degül meyden anuñ büyüdanum **mest**
Elünden mey degül iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 72*). [*mest,]*

mest eyle: Kendinden geçirmek, sarhoş etmek.

1. Şafâ nûrında gark idüp bu cânı
Ebed hamrından eyle mest añı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 46*). [*mest eyle,]*
2. Tütüp kandan piyâle tığ-i ber-dest
Zemîni cur'asından eyledi mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 46*). [*mest eyle, -di]*

mest eyle: Sarhoş etmek.

1. Anı cām-ı maḥabbet eyledi mest
Bu 'ışk âbıyla yudı 'aqlıdan dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 45*). [*mest eyle, -di]*

mest it: Sarhoş etmek.

1. Beni mest itdi hamr-ı şebâne
Ki gitdi dilden endüh-ı zamāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 157*). [*mest it, -di]*
2. Velî mest itdi hamr-ı 'ışk anı gey
Dem-â-dem ol şikeste-hâl ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 28*). [*mest it, -di]*

mest kıl: Sarhoş etmek.

1. Ki bu sözde senüñle ola cidâlüm
Ki büyü mı beni kılmış-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 227*). [*mest kıl, -mış, -durur]*

mest ol: Kendinden geçmek, sarhoş olmak.

1. Dil ü cân şöyle cüş itdi feraḥdan
Ki kimse eyle mest olmaz kadeḥden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 160*). [*mest ol, -maz]*
2. Yoğ anda mest olup ceyb itmeden çäk
'Aseden muḥtesibden kimseye bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 27*). [*mest ol, -up]*
3. Giyindi şevk-ile egnine âḥir
Pes istiğnâ şarâbından olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 21*). [*mest ol, -up]*
4. Ciger 'ışkuñ ğamından çäk u ḥündür
Baña bir sâ'at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 83*). [*mest ol, -up]*

mest ü mahmûr: Sarhoş olmak.

1. Kimüñ bağında eyler şimdi cevelân
Siyeh çeşmüñ k'olupdur **mest ü mahmûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 47*). [*mest ü mahmûr,]*

mestân: Sarhoş, kendinden geçmiş.

1. Bürehne-pâ ser ü 'uryân u nālân
Feşâr u hezl sözi hem-çü **mestân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 12*). [*mestân,]*
2. Kâmu meyḥâneler içinde **mestân**
İdinürler bu naqşı zıkr ü dastân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 33*). [*mestân,]*

mest-i harâb: Perişan sarhoş.

1. Maḥabbet bezminüñ mest-i ḥarābı
Olan ḥumḥâne-i miḥnetde ḥayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 8*). [*mest-i ḥarāb, -ı*]

mest-i ḥarāb-ı cām-ı dīdār: *Güzellik kadehinin yıkık sarhoşu.*

1. Olup **mest-i ḥarāb-ı cām-ı dīdār**
Şarāb-ı ‘ışk kıldı cānına kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 41*). [*mest-i ḥarāb-ı cām-ı dīdār,]*

mest-i ‘ışk: *Aşk sarhoşluğu.*

1. Ol içüp bāde-i ḡam vardı elden
Bu **mest-i ‘ışk** olup kaldı ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 102*). [*mest-i ‘ışk,]*
2. Boyun virmiş-durur ol dest-i ‘ışka
Delü dimek ḥaṭadur mest-i ‘ışka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 12*). [*mest-i ‘ışk, -a]*

mest-i mey-i ḥum-ı şafā: *Neşe küpü şarabının sarhoşu.*

1. Beni **mest-i mey-i ḥum-ı şafā** kıl
Daḥı müstaḡrak-ı yemm-i vefā kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 39*). [*mest-i mey-i ḥum-ı şafā,]*

mestûr: *Gizli, saklı.*

1. Ḥicāb-ı ḡaybde **mestûr** idiler
Ḥayāl-i ādemiden dūr idiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 137*). [*mestûr,]*
2. Buyurdı tiz ki ol dildār-ı manzûr
Ola perdeyle mişl-i ḡonce **mestûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 74*). [*mestûr,]*
3. Şu duḡter k’olmaya perdeyle **mestûr**
Degüldür ellerün ta’nından ol dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 25*). [*mestûr,]*
4. Egerçi perde ardındaydı **mestûr**
Velî ḥüsni-yle şehir içre oldı meşhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 19*). [*mestûr,]*
5. Ğarīb ü bî-kes ü miskîn ü rencûr
Çü dīv ādem gözinden dūr u **mestûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 82*). [*mestûr,]*

mestûr kıl: *Gizlemek.*

1. Bunı didi vü peyke virdi destûr
Özin bir ḡuşede pes kıldı mestûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 102*). [*mestûr kıl, -dı]*

mes‘ūd-ı fîrûz: *Kutlu saadet.*

1. Düşüp tâli‘leri **mes‘ūd-ı fîrûz**
Açıldı Nevfelîler üstine rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 111*). [*mes‘ūd-ı fîrûz,]*

metā‘: *Varlık, sermaye.*

1. Bulınmaz bu **metā‘a** iy vefādār
Cihān içre benüm gibi ḥaridār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 101*). [*metā‘a, -a]*
2. Demidür kim ḥuzuruñda virem cān
Fedā-yı pāyuñ idüp cān **metā‘ın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 69*). [*metā‘ın, -ı, -n]*

metā‘-ı ‘akl: Akıl sermayesi.

1. Teninden kaldırup baş şür u ğavğa
Metā‘-ı ‘aklın itmiş ‘ışk yağmā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 114). [metā‘-ı ‘akl, -ı, -n]

metā‘-ı ğam: Gam varlığı.

1. Çi ger ol üstür üzre düzdi maħmil
Metā‘-ı ğamdan ammā bār-ı ber dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 34). [metā‘-ı ğam, -dan]

metā‘-ı sabr: Sabır sermayesi II (Bir şeye) dayanma, tahammül etme durumu.

1. Metā‘-ı şabrı niçün oda urduñ
Hayâle mi uğraduñ yâ düş mi gördüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 125). [metā‘-ı şabr, -ı]

mevâid: Sofra.

1. Seḫā-yı feyz-i ‘ulvîden mevâid
Demüñden mürdeleri zinde eyle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 28). [mevâid,]

mevâlî: Efendiler zümresi.

1. Ahâliyi tarab cem‘ oldı yir yir
Mevâlîyi ‘Arab şem‘ oldı yir yir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 10). [mevâlîyi, -yi]
2. Yoğ-idi ol zamân akrânı anuñ
Mevâlîsine çoğ irmiş zamānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 8). [mevâlîsine, -si, -ne]

mevc: Dalga.

1. Anda kim deryā-yı ‘afvüñ mevc ura ğarķ olur
Ķaṭresinde cümle ‘āşiden gelen cürm ü vebāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 11). [mevc,]
2. Yem-i ceyş itdi bir vech-ile cüşı
Ki çarḫa çıkdı mevcinüñ huruşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 66). [mevcinüñ, -inüñ]
3. Ki kandan mevc urur deryā gözinde
Yine bir lâḫzada ‘aklı dirilür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 14). [mevc,]
4. Anuñ-çündür göñülde ıztırābum
Ne dem kim seyl-i giryem mevc ura tiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 71). [mevc,]
5. Göze bir mevce görünmez miyānı
Zenaḫdānı durur bir sīb-i tāze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 46). [mevce, -e]
6. Kanı kim olmayadı bād-bānı
Gemim olmazdan evvel mevcden ğarķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 49). [mevcden, -den]
7. Yaşı mevc urdı çün deryā-yı ‘ummān
Götürüp şöyle kim eşk-i revānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 2). [mevc,]

mevc ur: Dalgalanmak.

1. Dem-ā-dem mevc uran deryā-yı pür-cüş
Ki Mecnûn ya‘nî ol şeydā-yı pür-ḫuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 11). [mevc ur, -an]

mevc-i 'ışk: *Aşk dalgası.*

1. Çü **mevc-i 'ışk** anuñ çıkdı serine
'Ālem dikdi delülik kişverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 3*). [*mevc-i 'ışk,]*

mevcüd: *Var olan, bulunan.*

1. Kimüñ bağındadır **mevcüd** ol verd
Ki büyü birle zâyil ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 95*). [*mevcüd,]*

mevc-ves: *Dalga gibi.*

1. İki kıandan deñizdür oldı cüşân
Dilirân **mevc-ves** anda ħurüşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 12*). [*mevc-ves,]*

mevlâ: *Allah.*

1. Çün iy **Mevlâ** beni kılduñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cânımı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 1*). [*mevlâ,]*
2. Du'â kıldı ğünahkâr ümmetine
İcâbet virdi **Mevlâ** ħâcetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 208*). [*mevlâ,]*
3. Lebidür fi'l-meşel bir lâ'l-i ğarrâ
Ki delmiş dest-i kıdretle anı **Mevlâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 16*). [*mevlâ,]*

mevlevî: *Mevlevi tarikatına mensup.*

1. Rif'atuñ çarħinde toķız **mevlevîdür** nüh felek
Himmetüñ deryâsınuñ bir kıatresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 33*). [*mevlevîdür, -dür]*

mevsim: *Senenin dört kısmından her biri.*

1. Meger ħ'âbum ola yâħüd ħayâlüm
Bahârüñ **mevsiminden** ebr k'ağlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 57*). [*mevsiminden, -in, -den]*

mevsim-i kesret: *Bolluk mevsimi.*

1. Ġirîv-ı ħarbden meydân-ı 'ayyûk
Şan oldı mevsim-i keşretde bir sük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 34*). [*mevsim-i keşret, -de]*

mevşûf: *Vasıflanmış, nitelenmiş.*

1. Vücüdî ğarķ-ı 'ummân-ı belâda
Nişân-ı Zeyd birle nâmı **mevşûf** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 13*). [*mevşûf,]*

mevşûf ol: *Nitelenmek, vasıflanmak.*

1. Buña ‘âkıl olan hergiz baş egmez
Bu şüretle olupdur dehr mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 111*). [mevşûf ol, -up, -dur]

mevt: Ölüm, ecel.

1. Yâhûd **mevtümde** bu gîsû-yı çün şeb
Kefen kâfûr olmuşdur müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 17*). [mevtümde, -üm, -de]
2. İderdi **mevtine** anuñ delâlet
Ecel yilinden idi havfî katı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 22*). [mevtine, -i, -n, -e]
3. Tıururı kulle-i Necd üzre mahzûn
Degüldi anası **mevtinden** âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 11*). [mevtinden, -inden]
4. Kılarlar şâh üzre pâs-bânlık
Degüllerdî şehûñ **mevtinden** âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 73*). [mevtinden, -inden]

mevvâc: Dalga.

1. ‘Arûs-ı yemm ruñında k’ola **mevvâc**
Köpükden sen ‘ıyân itdûñ sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 35*). [mevvâc,]
2. Kimiññüñ mâlı deryâ gibi **mevvâc**
Kimiñi eylemiş bir pula muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 83*). [mevvâc,]

mevzi’: Yer, mahal.

1. Diyâr-ı yâra ‘azm itdi şitâbân
Giderken gördi bir **mevzi’de** nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 9*). [mevzi’de, -de]

mevzûn: Ahenkli, düzgün, biçimli.

1. Kimin Leylî gibi **mevzûn** kılmış
Kimin Mecnûn-veş meftûn kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 93*). [mevzûn,]
2. Mükeḥḥal gözleri fettân u **mevzûn**
Nitekim sâde kâğıd üzre ma’cûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 85*). [mevzûn,]
3. Bir oğlum var idi zîbâ vü **mevzûn**
Hevâ-yı ‘ışka uyup oldı mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 39*). [mevzûn,]

mevzûn ol: Düzgün olmak.

1. Bula şâyed biraz göñlün sükûnet
Gelüp ‘aqluñ yirine ola mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 43*). [mevzûn ol, -a]

mey: İçki, şarap.

1. Añup ‘adlini ‘ahd itdi şurâḥi
Ki içmeye **meyüñ** kanını daḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 112*). [meyüñ, -ün]
2. Bakup yüzine şâd olurdı hem şâh
Dün ü gün **meyden** olmaz idi hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 11*). [meyden, -den]
3. Kimesneyle temâşâ ‘azmin itme
Mey alup mestden bustâna gıtme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 54*). [mey,]
4. Meger sâķi katı sürdi ayakda
Ki **mey** gül-günü ğarķ oldı ‘arakda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 34*). [mey,]
5. Kişi k’anda yüridi ğuşşadan dest
Ne **mey** ol la’lden olurdı sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 38*). [mey,]

6. Şürāhī fi'l-meḡel āyinedāndur
K' içinde **mey** anuñ mir'āt-ı cāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 48*). [*mey,]*
7. Şafâdan vardılar nâz-ıla h"ābe
Ki **mey** bunları virmişdi ħarābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 56*). [*mey,]*
8. Mey içme dehr cāmından ki iy dil
Kaṭılmışdur aña zehr-i helāhîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 27*). [*mey,]*
9. Bahādırlar idüp hayret **meyin** nüş
Su resme oldılar ol meclisde medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 49*). [*meyin, -in]*
10. Ki dökilmez tolu **meydür** derüni
'Arūs oldı şabādan āb-ı mevvāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 54*). [*meydür, -dür]*
11. Degül meyden anuñ büyüdanum mest
Elüñden **mey** degül iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 73*). [*mey,]*
12. Degül **meyden** anuñ büyüdanum mest
Elüñden mey degül iy serv-i gül-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 72*). [*meyden, -den]*
13. Hezār oldı bir iken ārzüsü
Ele almadı gerçi bir ayağ **mey** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 27*). [*mey,]*
14. Ki yolın itmemişdür gül anuñ pîç
Kime **mey** virdi evvel nîm kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 109*). [*mey,]*
15. İdüpdür ġarğ-ı ħûn-ı şîr-i merdān
İçer **mey** gibi kanı yok dehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 123*). [*mey,]*

meydan: Alan. | savaş meydanı.

1. Şadā tūfānı ol **meydānda** her sū
Tenūr-ı kūsdan geldi yukāru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 7*). [*meydānda, -da]*

meydan: Alan, saha.

1. Aña cevlangēh-idi çarğ-ı gerdān
Tutardı tarğ özinden yedi **meydān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 40*). [*meydān,]*
2. Dönüp **meydān** için eyler tavāfi
Ki şulğ eyleyeler koyup muzāfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 9*). [*meydān,]*
3. Bu leşkerden sürer **meydāna** rahşı
Du'ā eyler velî anlara yahşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 19*). [*meydāna, -a]*

meydān-ı 'ayyūk: Yüce, ulu meydan.

1. Ġiriv-ı ħarbden **meydān-ı 'ayyūk**
Şan oldı mevsim-i keşretde bir sūk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 33*). [*meydān-ı 'ayyūk,]*

meydān-ı ġam: Dert meydanı.

1. Kāla meydān-ı ġamda ħink-i nāmum
Düşē çün 'ār atundan ehl-i ġayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 76*). [*meydān-ı ġam, -da]*

meydān-ı nazm: Şiir meydanı.

1. Ġirüp meydān-ı nazma pes sır açdum
Kālem nahlınden anda mīve şaçdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 151*). [*meydān-ı nazm, -a]*

mevhāne: İçki içilen yer.

1. Kimi **mevhāneden** irdi Ĥudāya
Kimiñüñ tāt-ı vardı hebāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 101*). [*mevhāneden, -den]*

2. Kamu **meyhaneler** içinde mestân
İdinürler bu nakşî zîkr ü dastân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 33*). [meyhaneler, -ler]

mev-i ğam: Gam şarabı.

1. Mey-i ğamdan şu resme mestdür cân
K'özümüñ varlığın bilmezven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 15*). [mey-i ğam, -dan]

mev-i havret: Şaşkınlık şarabı.

1. Gözi yaş göñli âteş birle töldi
Mey-i hayretten oldı şöyle medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 9*). [mey-i hayret, -den]

mev-i hicr: Ayrılık şarabı.

1. Çü geçdi hâdden ol mâhuñ fiğânı
Mey-i hicr eyledi lâ-yu'kal anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 2*). [mey-i hicr,]

mev-i 'ışk: Aşk şarabı.

1. Mey-i 'ışkınsuz olmasun bu cāmum
Güm olsun ansuzın 'âlemd e nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 33*). [mey-i 'ışk, -un, -suz]

mev-i nâb: Halis şarap.

1. Yanıncadur gül-i tâzeyse hârı
Mey-i nâb-ise biledür hūmârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 30*). [mey-i nâb, -ise]

mev-i nâz: Naz şarabı.

1. Mey-i nâz eylemiş çeşmini medhüş
Gözi kaşı oldı ol serv-i revānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 168*). [mey-i nâz,]

mev-i rāhat: Huzur veren içki.

1. Mey-i rāhatdan oldum şöyle medhüş
Ki tab'um eyledi deryā gibi cūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 81*). [mey-i rāhat, -dan]
2. Mey-i rāhatdan olup ser güşāde
Çü sākî sundum ehl-i bezme bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 161*). [mey-i rāhat, -dan]

mevistân ol: Meyhaneye benzemek.

1. Hevâyı nîzeler kıldı neyistân
Yir oldı hūn-ı merdāndan meyistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 64*). [meyistân ol, -dı]

mevl: Eğilim, ilgi, alaka.

1. Cefāya kılup ol bî-raḥm **meyli**
Sitemler eyledi Leyliye ḥayli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 63*). [meyli, -i]
2. Vücüdün sāyesini görme ulı
Ki ide kâmetün servine **meyli** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 56*). [meyli, -i]
3. Gönül virişi çün Qays-ile Leyli
Müdām arturdu birbirine **meyli** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 30*). [meyli, -i]
4. Senün gönülünde neyler mihr-i Leyli
K'anuñ bir kılca yokdur saña **meyli** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 114*). [meyli, -i]
5. Seni vaşlma tükim mihr-i Leyli
Kaşı yayı gibi itdürdi **meyli** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 124*). [meyli, -i]
6. Var idi **meyli** her mâhuñ bir işe
İşi âh idi Leylinün hemşe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 33*). [meyli, -i]
7. Sizün duhter k'olupdur adı Leyli
Bizüm Qaysuñ katıdur aña **meyli** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 92*). [meyli, -i]
8. Velî luṭf eyle sen iy Ḥayy u Mennân
Ziyâde it **meylümi** ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 44*). [meylümi, -üm, -i]
9. Tenümdür gerçi bu leşkerde kâyim
Dilün ol cânibedür **meyli** dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 40*). [meyli, -i]
10. Gâzab gösterdi vü kılmağı **meyli**
Anası bu haberden oldı bî-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 30*). [meyli, -i]
11. Velî kılmağı erine hiç **meyli**
Dem olmaz k'ol nigâr-ı serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 12*). [meyli, -i]
12. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye **meyli**
Dil-i şad çâkine tâb-ı temüzi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 46*). [meyli, -i]
13. Erinden fâriğ u yârına **meyli**
Çıkup evden biraz gıtdi ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 2*). [meyli, -i]
14. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye **meyli**
Meger bir şeb şafağdan nitekim dūr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 14*). [meyli, -i]
15. Füzün oldı gönülde yâra **meyli**
Yine şevki derünü taşa geldi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 16*). [meyli, -i]
16. Varup dîvâneye gösterdi **meyli**
Üküş 'özi eyleyüp tıtdı elini (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 46*). [meyli, -i]

mevl eyle: Yönelmek, eğilimli olmak.

1. Ki meyl eyleyibilmez hiç süya
Dehâni gonca sensiz k'ol-durur mîm (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 34*). [meyl eyle, -yi, -bil, -mez]
2. O ḥöd tälîb idi derd ü belâya
Kaçan meyl eyleye ḥön u kabâya (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 56*). [meyl eyle, -ye]

mevl it: Eğilim göstermek.

1. Ki meyl itdügiçün gülzâre şimşâd
Degüldür bir nefes töhmetden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 31*). [meyl it, -dü, -gi, -çün]
2. Ele meyl itdügi budur dil-i pāk
Ki kıla dilber-içün ceybümü çāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 83*). [meyl it, -dü, -gi]
3. Benüm cânım çü böyle der-miyândur
Size meyl itmedügüm bes 'ayândur (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 44*). [meyl it, -me, -dü, -güm]
4. Kimesne bulmağı zenden vefâyı
Bir er kim 'avrata meyl ide cânandan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 55*). [meyl it, -e]
5. Kim itse meyl aña dîvânedür o
Dilün kıl toğru ḥavf itme belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 100*). [meyl it, -se]
6. Dili meyl itdi hem-çün tıfl şîre
İdüp ḥayvanlara bir tünd âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 90*). [meyl it, -di]

mevl kıl: *Meyletmek, yönelmek.*

1. Baña hār-ı tarîk olur nigeh-bân
Vü ger hōd gūşe-i bâma kılam meyl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 65*). [meyl kıl, -am]

mevlî it: *Yönelmek.*

1. Diledi kim ide sürmeyle müşgîn
Çün itdi sürmedâna mîli meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 23*). [meylî it, -di]

mevli kıl: *Arzu etmek, istemek.*

1. Añılmasa içinde nām-ı Leylî
Dür-i maḥzî olsa kılmaz aña meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 70*). [meylî kıl, -maz]
2. Özine kılmayısar daḥı meylî
Ki murğ uçmağıla çıkmaz semāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 6*). [meylî kıl, -ma, -yısar]

meyve: *Meyva, yemiş.*

1. Gelüpdür şürete şun‘-ı Hudādan
İki **meyve** nihāl-ı Murtażādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 2*). [meyve,]
2. K’o zîbā **meyvenüñ** biri Ḥasandur
Birisî hem Ḥüseyn-i bî-şemendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 3*). [meyvenüñ, -nüñ]

meyve: *Meyve. II Sevgilinin bedeni.*

1. Yiyemez **meyvesini** zāğ-ı bed-kār
Heves efsûn-ıla itme kaşd-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 86*). [meyvesini, -sî, -nî]

mezāk-ı cān: *Gönlün tadı, zevki.*

1. Mükerrer olsa biñ kerre teber-zed
Mezāk-ı cāna ire lezzeti çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 5*). [mezāk-ı cān, -a]

mezār: *Mezar, kabir.*

1. Tenidür zād-ı mār u tu‘me-i mūr
Mezārî sengi kim var bî-taḥarrük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 75*). [mezārî, -ı]
2. Dilidür saña ḥālîm dimek iy yār
Mezārî üzre yanan şem‘-i her rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 79*). [mezārî, -ı]
3. Meh isteyü gele lîkin göre ḥāk
Mezārûm üzre bil kim ol budāla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 41*). [mezārûm, -um]
4. Fiğân u nāle kim ḥāk oldı gülzār
Mezārî üzre çün şem‘-i şeb-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 101*). [mezārî, -ı]
5. Bile varmışlar idi bî-nihāyet
Şu resme kōcdı varup ol **mezārî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 7*). [mezārî, -ı]
6. Ne hōd penbeyle şerbet itdüre nûş
Ne bulunur **mezārîn** qazar üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 23*). [mezārîn, -ı, -n]
7. Ne çare ḥasrete şabr eyleyeler
Pes ol iki **mezārûñ** ortasından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 29*). [mezārûñ, -uñ]

mezellet: Alçalma.

1. Hārīk-i ateş-i hicr ü **mezellet**
Gözi saḳḳā olan müjgānı ferrāş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 18). [mezellet,]

mezheb: Gidilen, benimsenen yol.

1. Ki göstermez ikilik **mezhebin** 'ışk
Ne ben Mecnûnam u ne Leylî cānān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 66). [mezhebin, -in]
2. Mübāşir olmazam ben aña mutlak
Revā olmaya 'ışkuñ **mezhebinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 193). [mezhebinde, -i, -n, -de]

mezkûr: 1. Zikredilmek, anılmak.

1. Meclisûn cāmı şehā neşv ü nemā bulsun müdām
Niçe kim **mezkûr** ola ellerde nām-ı cām-ı Cem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 60). [mezkûr,]

mezra': Tarıma elverişli, ekilip mahsul alınan tarla, mülk, yer. II Dünya hayatı.

1. Mürüvvet **mezra'ından** tüşe virgil
'İnāyet hirmeninden hüşe virgil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 113). [mezra'ından, -ın, -dan]

mezra': Tarım arazisi.

1. Ya kopdı **mezra'uñdan** bir giyāhuñ
Kitābuñdan ya bir harf oldı rāci' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 44). [mezra'uñdan, -uñ, -dan]

mi: "mı" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin bir arada kullanılmış hali "mıdır?".

1. Revā **mıdur** saña bu resme işler
Ki ta'n ide bize yād u bilişler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 17). [mıdur, -dur]
2. Revā **mıdur** k'öle yok yire bunlar
Degüldür bağluyı öldürmek erlik (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 34). [mıdur, -dur]
3. Yüzinden perdesin māhuñ götürdi
Didi lāyık **mıdur** 'ālemde iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 3). [mıdur, -dur]
4. Saña Leyliden özge yok **mıdur** kes
Ne atayı añarsın ne anayı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 10). [mıdur, -dur]
5. Başında kisve vü bilinde hancer
Cihānda bir firişte var **mıdur** hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 107). [mıdur, -dur]
6. Kimesne hiç tutup **mıdur** cihānı
Bu bir rāh-ı 'ademdür kim gidenler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 84). [mıdur, -dur]

mi: "Mi" soru edatı.

1. 'Aceb **mi** kutbı olursa cihānuñ
Ki 'amm-zādesidür Muştāfānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 3). [mi,]
2. Metā'-ı şabrı niçün oda urduñ
Hayāle **mi** uğraduñ yā düş **mi** gördüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 126). [mi,]
3. Metā'-ı şabrı niçün oda urduñ
Hayāle **mi** uğraduñ yā düş **mi** gördüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 126). [mi,]

4. Kâfes mahbes olur mı hiç bâde
Ya gizlenür **mi** şîşe içre bâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 44). [mi,]
5. Bu resme kim za'îf ü münkalibsin
Hayâl-i Leyliden **mi** muhtaribsin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 66). [mi,]
6. Didi sultâna k'iy mîr-i kavî cehd
Bizümle böyle **mi** itmişdünüz 'ahd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 12). [mi,]
7. Elinden ide **mi** hiç şaydın âzâd
Şalarsañ rahm idüp şayd üzre sâyeñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 50). [mi,]
8. Elini tüttdi Mecnûn bağbânun
Eyitdi kim degül **mi** hayf k'iy pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 27). [mi,]
9. Beni gördün **mi** n'oldum âhîr-i kâr
Çok ağlayup aña kıldı figânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 38). [mi,]
10. Beni öldürmesün **mi** guşsa vü gam
Benümle 'ahdünî kıldıñ ferâmüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 128). [mi,]
11. Geçinmek yeg beyâbânlarda ma'sûm
Diler **misin** ki bunda sağ olam ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 75). [misin, -sin]
12. Ki ilter **mi** göre başına 'ahdi
Selâm açup simât ü sofra niçe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 12). [mi,]
13. Kılı çâk ide anda olan idrâk
Degül **mi** hayf kim kendüzin ol merd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 45). [mi,]
14. Ki kan kusdurmadı âhîr ol 'acûze
Bu bağun nağli gösterdi **mi** bergi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 111). [mi,]
15. İder soñra kâmusın hâr u hâşâk
Cihânda bitdi **mi** bir serv-i hurrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 149). [mi,]
16. Öginür niçesinün umı tekrâr
Degül **mi** 'adl kim her şahsa ol üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187). [mi,]
17. Ne hâletde olalar şimdi tenhâ
Çüridiler **mi** ola toprağ içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 19). [mi,]
18. Aña kim zañm urupdur mâr-ı gîsü
Füsünüyle selâmet bula **mi** o (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 12). [mi,]
19. Gider bilmez yolu şahrâ **mi** ya kûh
Okur derd-ile bu şî'ri giderken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 10). [mi,]
20. Ki bilmez var **mi** yoğsa yok **mi** 'âlem
Yir üzre gerçi yürise revândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48). [mi,]
21. Ki bilmez var **mi** yoğsa yok **mi** 'âlem
Yir üzre gerçi yürise revândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48). [mi,]
22. Olur **mi** vahşî hiç mu'tâd-ı merdüm
Çü gâv olmakdan âdem nefse tâbi' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 34). [mi,]
23. Kılâbı bildi yimedi etümi
Utanmaz **misin** iy şeh şüretünden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 101). [misin, -sin]
24. Gam urmasun **mi** haste bülbüle dağ
Varup bağunıda bülbüller harâbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 98). [mi,]
25. Süleymân hâtemi varur **mi** dîve
Nihâlümünden kim aña nâz-ı dîr-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 138). [mi,]
26. Ki bu sözde senünle ola cidâlüm
Ki büyü **mi** beni kılmış-durur mest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 227). [mi,]
27. Ya olurlar **mi** ki uçmag içinde
Meger bir gice k'oldı nâf-ı devrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 20). [mi,]

mi'ad: Vaad edilen gelecek zaman veya yer.

1. Yiri tâ oldı menzilgâh **mi'ad**
Gelüp bir nağl dibinde oturdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 142). [mi'ad,]

micmer-i hasret: Hasret buhurdanı.

1. Göyindi micmer-i hasretde çün 'üd
Başına çıkdı nâr-ı hicrden düd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 35). [micmer-i hasret, -de]

micmer-i zer: *Altından tütsü.*

1. Çün anı cämelerle düzdi mäder
Getürdi varuben bir **micmer-i zer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 42*). [*micmer-i zer,]*

midâd: *Mürekkep, yazı mürekkebi.*

1. Me‘âşiden çü defter rû-siyâhem
Yüzüm ‘işyân **midâdından** qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 107*). [*midâdından, -ın, -dan]*

midür: *"mı" soru edatı ve "-dır" bildirme ekinin bir arada kullanılmış hali "midür?".*

1. Kûy adı mı durur bir şehride ‘ışk
Çiçek **midür** ya bağ-ı dehrde ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 10*). [*midür,]*
2. Ya me’külât cinsinden **midür** bu
Hudâ haqıyçün anı söyle toğru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 11*). [*midür,]*

miftâh: *Anahtar.*

1. Kerâmet bahırının mellâhı haqqı
Feşâhat kuflının **miftâhı** haqqı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 106*). [*miftâhı, -ı]*
2. İdinüp dîn-i İslâmîyi **miftâh**
Beligrad Kal‘asına oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 93*). [*miftâh,]*
3. Şan ol haş idi kufl-ı genc-i ‘irfân
Ki **miftâhıydı** aña satır-ı ‘ünvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 96*). [*miftâhıydı, -ı, -ydı]*
4. Şafâ kuflına cânı buldı **miftâh**
Ne haş kim yazmış ol mektûba pür-şûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 22*). [*miftâh,]*
5. Getüren âdemi andan sücûda
Düzen gam kuflına tevâhîdi **miftâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 7*). [*miftâh,]*

miftâh-ı akvâl-i zebân: *Dilindeki sözlerin anahtarı.*

1. İle hâcetgeh anuñ âsitânı
Du‘â miftâh-ı akvâl-i zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 22*). [*miftâh-ı akvâl-i zebân, -ı]*

miftâh-ı hestî: *Varlık anahtarı.*

1. İdindi cây şest-i şehriyârı
Kişiye ‘ışkdur **miftâh-ı hestî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 81*). [*miftâh-ı hestî,]*

miftâh-ı kâr: *Kazanç anahtarı.*

1. Kim andadur senüñ miftâh-ı kârıñ
Çıkarup câmeyi pes ol nigû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 130*). [*miftâh-ı kâr, -uñ]*

miftâh-ı maksûd: *Niyet anahtarı.*

1. Elüme kıl ‘atâ **miftâh-ı maqşûd**
Ki açıla yüzüme hâne-i cüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 41*). [*miftâh-ı maqşûd,]*

mîğ: Bulut, duman, sis.

1. Gehî şiddetle tolar **mîğden** küh
Çiçekler bitürür gâh anda enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 35*). [*mîğden, -den*]
2. Öñinden kaçdı päre päre olup **mîğ**
Ki ya'ni âfitâb-ı 'âlem-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 6*). [*mîğ,]*

mîğ göster: Sis kaplamak.

1. Anuñ her küşesinden gösterür mîğ
Gehi jengârî geh gül-günî bir tîğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 41*). [*mîğ göster, -ür*]

mîh: Çivi.

1. Bu **mîh** itmiş-idi ol çetri rüşen
Evî güyâ ki gün nûrıyla revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 65*). [*mîh,]*
2. Münakkaş mîsl-i şûret hâne-i Çîn
'Amûdî gevherîn ü **mîhî** zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 62*). [*mîhî, -ı*]
3. Kebüter-vâr aç bu burcdan per
Ki bu yaydı hadeng-i çâr **mîhî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 79*). [*mîhî,]*
4. Bu nüh kalkan ki biñ biñ var **mîhî**
İdeler harbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 80*). [*mîhî,]*

mîh-endām: Çivi boyu.

1. Ki ol mismār-ı tendür **mîh-endām**
İdüp pendüm dürin güşuñda zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 76*). [*mîh-endām,]*

mîh-i der-i dilber: Yarin kapısındaki çivi.

1. Görinmez gözlerine bağ u gülzâr
Baña **mîh-i der-i dilber** yiter gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 39*). [*mîh-i der-i dilber,]*

mîh-i zer-kār: Altın işlemeli çivi.

1. Turur saķfında anuñ ol **mîh-i zer-kār**
Mişāl-i âfitâb-ı çarḥ-ı devvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 63*). [*mîh-i zer-kār,]*

mihmān: Konuk, misafir.

1. Meger kim ol gice sultān-ı devrān
Serāy-ı Ümmühānī deydi **mihmān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 72*). [*mihmān,]*
2. Bular bu sözde iken hayretile
İrişüp kondı **mihmān** haşmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 48*). [*mihmān,]*
3. Biri birine eylediler i'lām
Ki **mihmāndur** gelen idelüm ikrām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 44*). [*mihmāndur, -dur*]

4. Kātı rencide kıldı bu söz anı
Didi **mihmānına** açup zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 4*). [*mihmānına, -ı, -n, -a*]
5. Oturmuş hāzini birle berāber
İdüp **mihmāniye** ‘izz ü ri‘āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 71*). [*mihmāniye, -iye*]

mihmān: Konuk, misafir. II Gönül evinin misafiri, sevgili.

1. Segirdüp taşra çıkdı tiz derden
Varup **mihmānınuñ** pâyına düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 11*). [*mihmānınuñ, -ı, -nuñ*]

mihnet: Zahmet, eziyet.

1. Cihānuñ **miḥnetinden** oldılar ferd
Var-idi dillerinde lîk bir derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 107*). [*miḥnetinden, -in, -den*]
2. Nigārın kaldı derd ü **miḥnet-ile**
Kılarıdī āh u nāle ḥasret-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 15*). [*miḥnet-ile, --ile*]
3. Bunuñ қо sen belā vü **miḥnetini**
‘Ayān it ḥalkā Ḥaḳḳuñ kudretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 9*). [*miḥnetini, -i, -n, -i*]
4. Yakīn aña ki cān andan ola dūr
Belā vü **miḥnet-ile** düşdi bīmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 31*). [*miḥnet-ile, --ile*]
5. Kuran **miḥnet** sarāyına serīri
Cihānda ‘ışḳ idi ger bir nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 100*). [*miḥnet,]*
6. Çün ol **miḥnet** belāsinuñ za‘īfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 1*). [*miḥnet,]*
7. ‘İmāret **miḥnetinden** idi āzād
Komişdı hūrd u ḥ‘āb ü ‘aḳl u hūşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 48*). [*miḥnetinden, -i, -n, -den*]
8. Dili **miḥnet** ocaḡınuñ kebābı
Gamumla terk idüp ‘ālem umūrın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 8*). [*miḥnet,]*
9. Firāk ü **miḥnete** eyle ḵanā‘at
Ki şāyed irüre baḥt-ı hümāyūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 66*). [*miḥnete, -e*]
10. K‘anı ḥiç itmedi **miḥnet** tegergi
Saña çün-kim mutī ‘olmadı bu taḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 112*). [*miḥnet,]*
11. Sūrūrī **miḥnet** ü gülzārı nūrān
Ne deñlü ḥūb u zībā naḳşı kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 126*). [*miḥnet,]*
12. İrişdi merg bāb-ı āhenīnden
Döküp ebr-i belā **miḥnet** tegergin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 61*). [*miḥnet,]*

mihnet çek: Zorluk yaşamak, acı çekmek, sıkıntıya düşmek.

1. Ne ḥōd bu resme miḥnet çekdi Eyyūb
Egerçi derd-mend olmak olur ḥūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 10*). [*miḥnet çek, -di*]

mihnet ü derd: Sıkıntı ve derd.

1. Dilinde mihnden var idi daḡı
Şu deñlü çekmiş idi **miḥnet ü derd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 9*). [*miḥnet ü derd,]*

mihneḥāne: Üzüntü ve sıkıntı çekilen yer, mihnet yeri. mec. Dünya.

1. ‘Adūv ü ecnebīdür āşinā-rū
Cihāndan gec ki **miḥneḥānedür** o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 99*). [*miḥneḥānedür, -dür*]

mıhr: *Aşk ve muhabbet.*

1. Düşeli **mıhrüñ** hevâsına yağıldum yandım âh
Böyle bilmezdim ne muhriğ âteş-imiş nâr-ı ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 7). [mıhrüñ, -
üñ]
2. Olurdı fi’l-meğel bir rahl-i simin
Çün ol **mıhr** ü fûnûnı kıldı hâşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 25). [mıhr,]
3. İçinden atalık **mıhri** idüp cüş
Tahayyür kıldı anı deng ü bî-hüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 29). [mıhri, -i]
4. Ki **mıhrinden** anuñ ‘âlemde her sū
İrişdi mağzına şad ‘âşıkun bû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 27). [mıhrinden, -in, -den]
5. Ki ol dağı ğarîb ü tâze idi
Dilinde **mıhr** bî-endâze idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 130). [mıhr,]
6. Getürsün hem bile dünyâca mâlı
Güneş olsun yüzi **mıhrine** hâşid (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 37). [mıhrine, -ine]
7. Kesen **mıhr** ü maḥabbet rîsmânın
Ben ummazdum nigârâ hiç senden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 26). [mıhr,]
8. Kanı ol ‘ahd ü yâ ol **mıhr** ü peyvend
Şıyup ger ‘ahdi geçdüñse vefâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 60). [mıhr,]
9. ‘Adümüñ didesine merdüm oldı
Yağaram ben senüñ **mıhründe** sine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 121). [mıhründe, -ünde
]]
10. K’ezel ki ‘ahdümüz üzredür dürüstem
Geçürdüm ‘ömrümi **mıhrüñle** iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 93). [mıhrüñle, -üñ, -
le]
11. Didi bu sözleri **mıhri** idüp cüş
Ki bu haṭdur gül-i bağ-ı leṭâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 36). [mıhri, -i]
12. Ğaraḫlu ‘ışk ere olmaz revâ hiç
Ğaraḫlu **mıhr** bünyâdın yağar ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 49). [mıhr,]
13. Bir iken **mıhri** yârına yüz olur
Kişide pâklık birle gerek ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 52). [mıhri, -i]
14. Senüñ mıhrüñ odındandır şeb-efrüz
Dilinde dağlar k’anuñ komış **mıhr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 81). [mıhr,]
15. Senüñ **mıhrüñ** odındandır şeb-efrüz
Dilinde dağlar k’anuñ komış mıhr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 80). [mıhrüñ, -(ü)ñ]
16. Vücüdüm ḥâk oldı ḥasretüñden
Senüñ **mıhründe** iy ‘ışk-ıla mensûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 91). [mıhründe, -
ünde]
17. Cihâna pâk geldi gitdi hem pâk
Teni oldı senüñ **mıhrüñle** ḥâkî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 63). [mıhrüñle, -üñ, -le]

mıhr: *Güneş.*

1. Mıhrüñ şeh oldı kişver-i ervâha yâ Ḥabîb
Dikdi küľüb ‘âlemine nûrdan ‘âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 25). [mıhrüñ, -üñ]
2. Ḥâdimüñ gibi işigüñ süpürür saçı ile
Bu durur kondugı ḥurşid diyü **mıhre** lakab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 22). [mıhre, -e]
3. Nübüvvet şâhınuñ mıhri ḥâkiyçün
Risâlet çarḫınuñ **mıhri** ḥâkiyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 102). [mıhri, -i]
4. Pür eyle **mıhrüñle** cân dimâğın
Hem it nûrñla rüşen-dil çerâğın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 23). [mıhrüñle, -ü, -ñ, -ile
]]
5. Dilümi **mıhrüñle** eyle pür nûr
Ki tâ andan olam çün şubḥ-ı meşhûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 63). [mıhrüñle, -ü, -ñ, -
ile]
6. Mübârek nâmı vird-i her sūḥan-senc
Dil-i ‘ârifde **mıhr** gizleyen genc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 34). [mıhr,]
7. Cihân-efrüz ola çün **mıhr** enver
Çerâğ-ı şubḥda kalmaz iñen fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 55). [mıhr,]
8. Çü mehd-i çaruma irdi o meh-çıhr
Yire geçdi rûḥından şerm idüp **mıhr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 134). [mıhr,]

9. Kemān-ı Rüstem andan bir kemerdür
Mehile **mihr** iki rengin hâcerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 36*). [*mihr,]*
10. 'İzârında belürmez hâṭ nişânı
Yakar **mihrî** zemîni vü zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 10*). [*mihri, -i]*
11. Direfş-i âhına gerdün-ı devvâr
Meh ile **mihrî** kılmışdı 'alemdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 78*). [*mihri, -i]*
12. Ṭurur **mihr-ile** vü mührünle el-ân
Eger biñ yıl daḡı olursa şevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 16*). [*mihr-ile, --ile]*
13. Ṭutarmış anası **mihrinden** âteş
Görüp kân u vefâdan gevherini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 12*). [*mihrinden, -i, -n, -den]*
14. Dilinde **mihrden** var idi daḡı
Şu deñlû çekmiş idi miḡnet ü derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 8*). [*mihrden, -den]*

mihr: Güneş yüzlü sevgili.

1. Yüzinden şemme her birisinüñ **mihr**
Meh ayakları tozına sürer çihir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 25*). [*mihr,]*

mihr ü mäh: Güneş ve Ay.

1. İşigünde nevbet ile hizmet ider **mihr ü mäh**
Her şehir tâ şeb biri her şeb biri tâ şubḡ-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 31*). [*mihr ü mäh,]*
2. Felek raḡş aña **mihr ü mäh** iki zîn
Ki gündüz birin urur gice birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 81*). [*mihr ü mäh,]*
3. Kemendine bırakmış mihr ü mähı
Ayakdan başa ol dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 174*). [*mihr ü mäh, -ı]*
4. Derâ-yı şavtını işitse nâgâh
Girürdi çarḡa gökde **mihr ile mäh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 24*). [*mihr ile mäh,]*

mihr ü vefâ: Sevgi ve dostluk.

1. Melâmet-nâmedür bir nîk-nâme
Elâ iy terk iden mihr ü vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 35*). [*mihr ü vefâ, -yı]*

mihrâb: Cami ve mescitlerin kible tarafındaki duvarına açılan oyuk, imamın durduğu yer.

1. Dü-tâ oldı k'ola ḡadd-i nâ-yâb
Sücüd-ı enbiyâya anda **mihrâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 118*). [*mihrâb,]*
2. Maḡâm-ı dide-veş **mihrâb** dâyim
Melek gibi hemîşe pāk u şâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 27*). [*mihrâb,]*
3. Du'â-yı 'âşıḡa olmuşdı **mihrâb**
Hayâl-i naḡş-ı reng-i lâciverdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 54*). [*mihrâb,]*

mihrâb-ı bâb-ı yâr: Sevgilinin kapısının mihrabı.

1. Çekildi eyle kim çāk oldı zencîr
İdüp mihrâb-ı bâb-ı yâre secde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 77*). [*mihrâb-ı bâb-ı yâr, -e]*

mihrâb-ı dil: Gönül mihrabı.

1. Yol üzre keşşüñün her naḡşı iy hân
Olupdur baña **mihrâb-ı dil** ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 18*). [*mihrâb-ı dil,]*

mihrāb-ı ehl-i āsumān: Gökyüzü ehlinin mihrabı.

1. Eşiğün secdegāh-ı cümle cāndur
Kapuñ mihrāb-ı ehl-i āsumāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 106*). [*mihrāb-ı ehl-i āsumān, -dur*]

mihr-bān: Sevgili.

1. Ki düşde görmege de kayilem ben
Ġamuñdan ħasteyüm iy **mihr-bānum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 155*). [*mihr-bānum, -um*]

mihr-hadd: Parlak yanaklı.

1. Bizüm öz kıymümüzde nāzeninler
Üküşdür **mihr-ħadd** ü meh-cebînler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 80*). [*mihr-ħadd,]*

mihr-i cemāl-i tāb-nāk: Parlak yüzünün güneşi.

1. Toğup mihr-i cemāl-i tāb-nāki
Münevver eyledi iqlīm-i ħāki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 311*). [*mihr-i cemāl-i tāb-nāk, -i*]

mihr-i enver: Parlak güneş.

1. K'aña ħandîl olmış **mihr-i enver**
Yücelmiş şol ħadar ol ħubbe-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 44*). [*mihr-i enver,]*

mihr-i ferzend: Çocuk gönlü.

1. Ata olmayan ādem bir niçe gāh
Degildür mihr-i ferzendiden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 36*). [*mihr-i ferzend, -i, -den*]

mihr-i ħink-i āsumāne: Gökyüzü atının güneşi.

1. Süvār olup aña oldı revāne
Nitekim **mihr-i ħink-i āsumāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 30*). [*mihr-i ħink-i āsumāne,]*

mihr-i leyli: Leyla'nın sevgisi.

1. Senüñ gönölünde neyler **mihr-i Leylî**
K'anuñ bir kılcā yokdur saña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 113*). [*mihr-i leyli,]*
2. Seni vaşlına tutkim **mihr-i Leylî**
Ķaşı yayı gibi itdürdi meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 123*). [*mihr-i leyli,]*

mihr-i merdüm: Göz bebeği parlaklığı.

1. Görinmez çeşm-i tığa **mihr-i merdüm**
Meger kim eylemiş merdümligi güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 43*). [*mihr-i merdüm,]*

mihr-i ruh: Yanak güneşi.

1. Mihr-i ruh anuñ meh-i tãbânı begenmez
Reftâr kaddi serv-i hırâmânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 1*). [*mihr-i ruh,]*
2. Mihr-i ruh anuñ meh-i tãbânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 1*). [*mihr-i ruh,]*
3. Yine şubh-ı münîri oldı handân
Yine mihr-i ruhı gösterdi dendân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 180*). [*mihr-i ruh, -ı]*

mihr-i rüşen: Parlak güneş II Sevgili.

1. Vefâ râhında key bî-cehd imişsin
Başuma toğmış-iken **mihr-i rüşen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 15*). [*mihr-i rüşen,]*

mihr-i rûz: Aydınlik güneşi.

1. Seher çün bâm-ı çarha mihr-i rûzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 1*). [*mihr-i rûz, -i]*

mihrribân: Merhamet ve şefkat sahibi.

1. Seni yüz yıllık olsañ eylemez yâd
Egerçi **mihrribân** olur katı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 51*). [*mihrribân,]*
2. Velî yokdur vefâsınun bekaşı
Ki bulsa senden özge **mihrribânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 47*). [*mihrribânı, -ı]*
3. Eliyle pâyinün çıkardı hârin
Bu resme gösterüp şad **mihrribânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 31*). [*mihrribânı, -ı]*

mihr-perver: Güneşi besleyen.

1. Yüzine gözine sürdi du'â-vâr
Görür kim her sözidür **mihr-perver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 47*). [*mihr-perver,]*

mihterî: Büyüklük, ululuk.

1. K'aña ben kim bu 'aşruñ **mihteriyem**
Mişâl-i mihr kızgün mühteriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 103*). [*mihteriyem, -yem]*

mihter-i kavm: Kavmin uluları.

1. Bu hâli gördi çünkim server-i kavm
Murâdına irişdi **mihter-i kavm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 248*). [*mihter-i kavm,]*

mikâ'il: Dünya işlerini düzenlemekle görevli melek.

1. Dahı Cibrîl ü **Mikâ'il** haķiyçün
Hem İsrâfîl ü 'Azrâ'il haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 71*). [*mikâ'il,]*

mikā'il-i ta'cīl: Aceleyle gelen Mikail.

1. Burakla ol maħalde kaldı Cibrīl
Revān irişdi **Mikā'il-i ta'cīl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 162*). [*mikā'il-i ta'cīl,]*

mikdār: Kadar, derece.

1. Bu resm-ile üç ay **miqdārı** bunlar
Şafā vü 'işret itdiler muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 189*). [*miqdārı, -ı]*
2. Ki **miqdārına** kılmaz 'aql-ı bâver
Zebûn olup hezārān fil-i leffāf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 32*). [*miqdārına, -ına]*
3. Ki bir **miqdār** özinden turalar dūr
Bu yaña irişüp pīr-i vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 146*). [*miqdār,]*
4. Şu **miqdār** eyledi ta'yīn-i hışşe
Ki çeşm-i bed gibi çün Zeyd mecbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 2*). [*miqdār,]*

mikrāz-ı mahabbet: Muhabbet makası.

1. Ki kesmiş anı **miḳrāz-ı mahabbet**
Ya bir simīn-bedendūr māh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 32*). [*miḳrāz-ı mahabbet,]*

mīl: (Ar.) Mil, çelik kalem. Göze sürme çekmeye mahsûs âlet.

1. Yüzine bakdı yüz hışm-ile Leylî
Didi bu **mīl** kim yüzi ḳaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 25*). [*mīl,]*
2. Diledi kim ide sürmeyle müşḡin
Çün itdi sürmedāna **mīli** meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 23*). [*mīli, -i]*
3. K'aña sürme yirine giriser **mīl**
Cihāndan devşürüp bünḡāh u raḡtî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 16*). [*mīl,]*
4. Benüm atam idi gūyā ki öldi
Güline çeşmümün ḡam çekdi **mīli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 153*). [*mīli, -i]*
5. Teninde çok elifler daḡlar var
Bunuñ her satrı kim bir **mīle** beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 17*). [*mīle, -e]*

mīl çek: Göze kalem çekmek.

1. Yüzün görmege ḡātem kılsa ta'cīl
Çek engüştünden anuñ çeşmine mīl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 50*). [*mīl çek,]*

mīl-der-mīl: Uzun mesafe.

1. Gider Mecnûn-ı maḡzûn **mīl-der-mīl**
Dimāḡı maḡzına virüp ḡarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 106*). [*mīl-der-mīl,]*

mīm: Mim harfi (aḡız).

1. Ki meyl eyleyibilmez hīç sūya
Dehānı ḡonca sensiz k'ol-durur **mīm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 35*). [*mīm,]*

2. Kemerde **mīm** idi nāfi nihānī
Dökülmüşdi yāhūd mūy-ı miyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 65*). [*mīm,]*

mīm: Mim (م), Arap alfabesinin yirmi dördüncü harfi.

1. Şu hâkim ortaya almış iki **mīm**
Dile keşf olur andan sırr-ı hâ-mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 41*). [*mīm,]*
2. İkinci **mīm** kim vardır anda çün dūr
Melek tesbîhinüñ şeh-dânesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 43*). [*mīm,]*
3. Bu ‘âlem reşkden oldı iki nīm
Ki ‘âlem mīm-i vāhîd ol iki **mīm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 50*). [*mīm,]*
4. İki ‘âlemdurur iy çeşme-i nūş
Ol iki **mīme** iki hālka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 48*). [*mīme, -e]*

mi‘mār: İmar eden,yapan.

1. Göñül ma‘müresin Hāmdī hārāb itmekde cev-r-ile
Cihāna gelmemişdür bir dağı anuñ gibi **mi‘mār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 10*). [*mi‘mār,]*

mi‘mār-ı ‘ışk: Aşk mimarı.

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çäre ne
Böyle ta‘līm itdi ğam bināsına **mi‘mār-ı ‘ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 4*). [*mi‘mār-ı ‘ışk,]*

mīm-i dehān: Mim harfi gibi ağız.

1. Göñül kapmakta ki çālāk u çāpūk
Kıl ucın gizlemez mīm-i dehānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 45*). [*mīm-i dehān, -ı]*

mīm-i evvel: Başlangıçtan bitime.

1. Senüñ nāmuñdan iy sultān-ı mürsel
Melā’ik efseridür **mīm-i evvel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 38*). [*mīm-i evvel,]*

mīm-i tavus: Tavus gözi.

1. K’açup ol mīm-i tavusī gözini
‘Adāletden gözedür Hāq yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 39*). [*mīm-i tavus, -ı]*

mīm-i vāhîd: Tevhid noktası.

1. Bu ‘âlem reşkden oldı iki nīm
Ki ‘âlem **mīm-i vāhîd** ol iki mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 50*). [*mīm-i vāhîd,]*

mīnā: Gökyüzü, asuman.

1. K'aña bakmak açar kalb-i keşîfi
Görinür çeşm-i bînâya çü **mînâ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 29). [mînâ,]
2. Gehî **mînâyı** reng ü gâh hâdrâ
Cihânda ol renglü yokdur zeberced (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 30). [mînâyı, -yı]

min-ba'd: Bundan sonra.

1. Sadâ-yı kûs-ı şehden nâle-i ra'd
Cihânda işidilmez oldu **min-ba'd** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 156). [min-ba'd,]
2. Ağırılık gayr-ı seng-i kabrden sen
Kişi **min-ba'd** benden çekmeye bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 15). [min-ba'd,]

minber: Nebr "yükseltmek"ten minber.

1. Baña karşı söze gir kim gülem ben
Ne dir kim başlasan **minber** figâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 11). [minber,]

min-kâr aç: (Kuş) gaga açmak.

1. Tıyür-nâvekân-ı tîz-reftâr
Yimege hûn-ı merdân açdı min-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 24). [min-kâr aç, -dı]

min-kâr-ı bülbül: Bülbülün gagası.

1. Semen dendânın açmış nitekim dūr
Aña **min-kâr-ı bülbül** olmuş enbūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 66). [min-kâr-ı bülbül,]

minnet: Yapılan bir iyiliğe karşı kendini borçlu sayma, gönül borcu.

1. Gözinûn **minnetinsüz** ol ciger-hûn
Teninden bağı kanın dökdü birün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 21). [minnetinsüz, -in, -süz]
2. Ve ger ni virmez-iseñ **minnet-ile**
Aluram şöña zūr u şiddet-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 17). [minnet-ile, --ile]
3. Hüdâ bilür işin kime ne **minnet**
Senûn mergûnde diriler döker eşk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 52). [minnet,]
4. Ki kimse bilmesün nedür saña nām
Olup **minnet** yükinden gerden âzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 45). [minnet,]

minnet it: 1. Birine boyun eğip yalvarmak.

1. Ki bizden hâzretüñe hizmet itmek
Olur minnet degül kim minnet itmek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 80). [minnet it, -mek]

minnet kıl: Yapılan iyiliğe karşı teşekkür etme, şükür, hamdetme.

1. Ğamın yidüğine minnet kılarđı
Egerçi hâkkı idi vü helâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 26). [minnet kıl, -ar, -dı]
2. Bağışla bir kemine bendeñe al
Oluram râzı vü minnet kıloram (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 43). [minnet kıl, -ur, -am]

minnet ol: Bir iyilik karşısında teşekkür etme; memnuniyetini ifade etme.

1. Ki bizden Һazretüñe Һizmet etmek
Olur minnet degül kim minnet etmek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 80*). [olur, -ur]
2. (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 80*). [minnet ol,]

mîr: Bey, efendi, başkan, baş, komutan.

1. Ki var idi ‘Arab mülkinde bir **mîr**
Sehâ vü lutf kâni vü cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 167*). [mîr,]
2. Bunı didi vü hāmūş oldu ol **mîr**
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 1*). [mîr,]
3. Çıkup bir püşteye **mîri** kabîle
Nazar kıldı bulara yüz ğam-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 5*). [mîri, -i]
4. Anuñ yine ‘adû fetħinde derdi
Bu ceng içre anuñ ucundan iy **mîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 31*). [mîr,]

mi’râc: Hz. Peygamberin göğe yükselmesi hadisesi.

1. Şeh-i peygamberân bâ-tîg u bâ-tâc
Ki tıgıdur şeri’at tâci **mi’râc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 24*). [mi’râc,]
2. Çekilmiş cây-ı mıstar gibi **mi’râc**
Ki turur kâmetüñ kilnine muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 107*). [mi’râc,]
3. Eger Dâvûda tağ oldıysa dem-sâz
Saña **mi’râcda** Hağ idi hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 86*). [mi’râcda, -da]
4. Cemâli şem’i olsun ‘alem-efrüz
Şebi **mi’râc** olsun rûzi nevrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 170*). [mi’râc,]

mi’râc gice: Peygamberimizin Mescid-i Haramdan Mescid-i Aksa’ya oradan da göğe yükseldiği gece.

1. ‘Arş-ı şerîf bulımazdı bu kadar şeref
Mi’râc gicesi yüzine başmasañ kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 18*). [mi’râc gice, -si]

mir’ât: Ayna.

1. Siper kim var kolında hem-çü **mir’ât**
‘Adûya gösterür alnını kat kât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 63*). [mir’ât,]
2. Ğış u gıldan dili **mir’âtı** tâhir
Cihân bâtınları hep anda zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 25*). [mir’âtı, -ı]
3. Şafâ **mir’âtıdır** güyâ cebini
K’añadur dest-i çüb-ı sîm bîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 47*). [mir’âtıdır, -ı, -dur]
4. Ya baksa hüsnuñe dikkatle **mir’ât**
Ğazabdan cebheñi kıl aña kat kât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 51*). [mir’ât,]
5. Yüzi **mir’âtı** rüşendür münevver
Lebi üstinde hâl-i ‘anberîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 70*). [mir’âtı, -ı]
6. Şükûfe şâhı güyâ keh-keşândur
Suyı **mir’ât** idinüp verd-i hamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 43*). [mir’ât,]
7. Gümüş **mir’âte** çekdi şaykal-i zer
Sevâd-ı sürmeden ol çeşmi cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 164*). [mir’âte, -e]
8. Kaşab târi gibi kaldı içi boş
Ruħı **mir’âtı** buldı inkisârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 51*). [mir’âtı, -ı]
9. Gönül **mir’âtın** andan eyle maşkûl
Hidâyet şem’inüñ nûriyla her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 58*). [mir’âtın, -ın]

mir’ât: Ayna (Gönül bağlamında).

1. Var idi sînesinde ‘ışkdan derd
Çomışdı gam dili **mir’âtına** gerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 134*). [*mir’âtına,]*

mir’ât-ı cān: *Can aynası.*

1. Şürāhî fi’l-meşel âyinedāndur
K’içinde mey anuñ mir’ât-ı cāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 48*). [*mir’ât-ı cān, -dur]*

mir’ât-ı dīdār-ı ilāhī: *İlahi güzelliğin aynası.*

1. Yüzi **mir’ât-ı dīdār-ı ilāhī**
Sözi ‘ünvân-ı hüküm-i padişāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 9*). [*mir’ât-ı dīdār-ı ilāhī,]*

mir’ât-i envār-ı hakīkī: *Hakikat nurlarının aynası.*

1. Yüzi **mir’ât-i envār-ı hakīkī**
Resülün gār içinde refīkī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 5*). [*mir’ât-i envār-ı hakīkī,]*

mīr’ât-ı enver: *Parlak aynalar.*

1. Kefinün nakşı vādilerde yek-ser
‘Arūs-ı cānadur **mīr’ât-ı enver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 18*). [*mīr’ât-ı enver,]*

mīr-i bāzār: *Pazarın reisi.*

1. Ki rīş-i muhtesibden **mīr-i bāzār**
Rebāb içün getürdi bir niçe tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 29*). [*mīr-i bāzār,]*

mīr-i eşref: *Şerefli emir.*

1. Bu resme kırk gün ol **mīr-i eşref**
İli in‘āmıla kıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 31*). [*mīr-i eşref,]*

mīr-i kabīle: *Kabile reisi.*

1. Alup yüz cehd ile Mecnūnı bile
Gönildi Ka‘beye **mīr-i kabīle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 38*). [*mīr-i kabīle,]*
2. Turup pes Ka‘beden derd ü gam-ıla
Eve geldi yine **mīr-i kabīle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 72*). [*mīr-i kabīle,]*

mīr-i kavī-cehd: *Zor uğraşların emiri.*

1. Didi sultāna k’iy mīr-i kavī cehd
Bizümle böyle mi itmişdünüz ‘ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 11*). [*mīr-i kavī-cehd,]*

mîr-i mu‘azzam: *Yüce komutan.*

1. Çi ger Nevfel-durur **mîr-i mu‘azzam**
Degülüz biz de iñen kimseden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 33*). [*mîr-i mu‘azzam,]*

mîr-i perî-rüyân-ı âfâk: *Ufuklardaki peri yüzlü güzellerin seçkinleri.*

1. Yitişdi bād-ı şarşar bir nihāle
Ki ol **mîr-i perî-rüyân-ı âfâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 3*). [*mîr-i perî-rüyân-ı âfâk,]*

mîr-i şubhgāh: *Sabah vaktinin ulusu.*

1. Şabāh oldı vü mîr-i şubhgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 1*). [*mîr-i şubhgāh, -ı]*

mîr-i taht-ı ‘ışk-bāz: *Aşk oyunu tahtının emiri.*

1. Bu yaña mîr-i taht-ı ‘ışk-bāzān
Şehinşāh-ı sipāh-ı cān-güdāzān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 1*). [*mîr-i taht-ı ‘ışk-bāz, -ān]*

mîr-i yegāne: *Biricik reis.*

1. Çün işitdi bunı **mîr-i yegāne**
Ki bir zībā gāzeldür ‘āşıkāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 1*). [*mîr-i yegāne,]*

mîsāk: *Sözleşme, andlaşma.*

1. Yemîn eyledi vü gösterdi **mîsāk**
K’anuñ hāķķı k’odur Hāllāk-ı āfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 137*). [*mîsāk,]*

mîsāl: *Misal, benzer, gibi.*

1. Hük m kıl sñ āsmān gibi zemīn devvār ola
Çarħa ger emr eylesēñ sābit ola ğabrā **mîsāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 14*). [*mîsāl,]*
2. Ki zībādūr kāmusunūñ cemālī
Cihānda birinūñ yokdur **mîsālī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 40*). [*mîsālī, -i]*
3. Misālinden anuñ virmez nişānı
Çü bildūñ sen kamu hāşşiyetini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 12*). [*mîsālinden, -in, -den]*

mîsāl ol: *Benzer olmak.*

1. Mu‘atṭar kıldı āfākı ser-ā-pā
Cihān cennet mîsāl oldı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 9*). [*mîsāl ol, -dı]*

mîsāl-i āfitāb: *Güneş misali.*

1. Mişāl-i āfitāb yek-süvāre
Gönildi cânib-i ħargāh-ı yāra (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 31*). [*mişāl-i āfitāb,]*

mişāl-i āfitāb-ı çarḥ-ı devvār: *Dönen felekleri benzer güneşe.*

1. Turur saḳfında anuñ ol mīḥ-i zer-kār
Mişāl-i āfitāb-ı çarḥ-ı devvār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 64*). [*mişāl-i āfitāb-ı çarḥ-ı devvār,]*

mişāl-i bevza-i batt: *Kaz yumurtasına benzer.*

1. Miyānında mişāl-i beyza-i batt
Kovar bağ uğrısın süsen çü yağı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 58*). [*mişāl-i beyza-i batt,]*

mişāl-ı deşt-i cîn: *Çin bozkırına benzer.*

1. Hevā-yı hōşdan olmış şahn-ı gülzār
Mişāl-ı deşt-i cîn şahrā-yı Tātār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 72*). [*mişāl-ı deşt-i cîn,]*

mişāl-i hıẓr-ı ḥadrā: *Hızır'ın yeşilliğine benzer.*

1. Ki cān u dildür ol şem'e semender
Libāsuñdur **mişāl-i Hıẓr-ı ḥadrā** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 63*). [*mişāl-i hıẓr-ı ḥadrā,]*

mişāl-i ka'be: *Ka'be'ye benzer, Ka'be'nin benzeri.*

1. Bu resme geldi beytullāḥ pür-cüş
Mişāl-i Ka'be Ḥaḳḳa ḥaḳḳa-der-ğüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 44*). [*mişāl-i ka'be,]*

mişāl-i lā'l-i meh-rüyān-ı dil-cū: *Gönül cezbedici ay yüzlülerin dudağına benzer.*

1. Mişāl-i lā'l-i meh-rüyān-ı dil-cū
Benefşe vü semen lāle vü sünbül (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 26*). [*mişāl-i lā'l-i meh-rüyān-ı dil-cū,]*

mişāl-i mār-ı dahḥāk: *Dahhak'ın yılanına benzer.*

1. Mübārizler eline aldı çālāk
Sünñülerin **mişāl-i mār-ı Dahḥāk** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 34*). [*mişāl-i mār-ı dahḥāk,]*

mişāl-i merdümān-ı çeşm-i aḥbāb: *Dostlarının gözlerindeki kişilere benzer.*

1. Oturmuş ḥalvet aḥvāline meşğul
Mişāl-i merdümān-ı çeşm-i aḥbāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 25*). [*mişāl-i merdümān-ı çeşm-i aḥbāb,]*

mişāl-i mihr: *Parlayan güneş gibi.*

1. K'aña ben kim bu 'aşruñ mihteriyem

Mişāl-i mih̄r kızgün müşteriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 104*). [*mişāl-i mih̄r,]*

mişāl-i nây-ı enbân: Heybesindeki neye benzer.

1. Bacakları **mişāl-i nây-ı enbân**

Berinden şarkup inmiş tā-be-dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 33*). [*mişāl-i nây-ı enbân,]*

mişāl-i şem': Mum gibi.

1. Mişāl-i şem' idi ol merd-i āzād

Güdāz ü girye vü sūz-ile mu'tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 9*). [*mişāl-i şem',]*

2. Mişāl-i şem' idiler mātem-efrūz

Çağırıp didi hūbān-ı kabīle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 38*). [*mişāl-i şem',]*

mişāl-i zūlf-i 'anber-bār-ı cānān: Sevgilinin koku saçan saçına benzer.

1. Mişāl-i zūlf-i 'anber-bār-ı cānān

Derūnı cem' ü birūnı perīşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 239*). [*mişāl-i zūlf-i 'anber-bār-ı cānān,]*

mīşe: Orman, meşelik.

1. Gehī şahrā vü gāhī **mīşedeyken**

İrağdan gördi bir ūştür-süvārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 2*). [*mīşedeyken, -de, -yken]*

2. Geh evc-i kūhda geh **mīşedeydi**

Dönerken tağdan bir gün ovayī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 34*). [*mīşedeydi, -de, -ydi]*

3. Fiğān idüp başına hāk koydı

Ȧr oldı başına şahrā vü **mīşe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 23*). [*mīşe,]*

4. Ola ārāmgāhuñ deşt ü **mīşe**

Ȧrık-i 'ışk içinde iy fütāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 50*). [*mīşe,]*

mısr: Mısır ülkesi.

1. Çıkarınca irişüp mālīk-i mih̄r

Felek **Mısrın** nücūm-ı dūr-furūşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 103*). [*mısrın, -ın]*

2. Şafā **Mısrında** cūy-ı Nīle benzer

Habībūmden gelür nev-dāstāndūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 18*). [*mısrında, -ın, -da]*

3. LeȦfet bāgınuñ serv-i revāmı

Melāḫat **Mısrınuñ** Yūsuf-'izārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 35*). [*mısrınuñ, -ınuñ]*

4. Yüzi **Mısrınuñ** üstinde iki Nīl

Komadı ārzū göñlinde şādī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 54*). [*mısrınuñ, -ı, -n, -uñ]*

miskīn: Zavallı, āciz.

1. Ȧmağıl nār-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa

Rūzī kıl cennetde ol **miskīne** didār u vişāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 38*). [*miskīne, -e]*

2. Bilürsin sen ki ben **miskīn** ü ğam-nāk

Yakamı ihtiyārumla itmezem çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 33*). [*miskīn,]*

3. Ki tā çeşmine tuş oldu ol abdāl
Şikeste-ḥāl ü **miskîn** ü diger-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 44*). [*miskîn,]*
4. Gelür eṭrâf-ı ‘âlemden müsâfir
Bu **miskînüñ** temâşasına vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 26*). [*miskînüñ, -üñ]*
5. Ğarîb ü bî-kes ü **miskîn** ü rencür
Çü dîv âdem gözinden dür u mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 81*). [*miskîn,]*
6. Çü Leylî bu ḥaberden oldu âgâh
Ki ol **miskîne** kandedür vaṭangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 84*). [*miskîne, -e]*
7. Giderdi ‘aqlı **miskînüñ** şafâdan
Bu ḥâl üzre geçerdî ‘ömri anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 20*). [*miskînüñ, -üñ]*
8. Oturdılar koyup pây üstine ser
Temellük idüp ol **miskîne** bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 49*). [*miskîne, -e]*
9. Bu resme gördüğüm yok ‘ışk-bâzî
Atañ **miskîn** şikâyetlerle gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 37*). [*miskîn,]*
10. Bir işde kim buyurmaduñ rızâ sen
Bu **miskîne** anı görme revâ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 120*). [*miskîne,]*

miskîn: *Aciz, kimsesiz II aşık.*

1. Arada kalmışam **miskîn** ü ḥayrân
Senüñ-çün ben çekerven bu kadar ḳahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 82*). [*miskîn,]*
2. Ciger kanın yir ol dîvâne **miskîn**
Ḥavâlisin vühûş-ı âdemi ḥ’âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 86*). [*miskîn,]*
3. İdinürdi ‘aşâ şâḥ-ı küvezni
Acıkdüğınca ol **miskîne** naḥçîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 119*). [*miskîne, -e]*
4. Semen bergine oldu gevher-efşân
Didi kim benven ol **miskîn** ü bed-rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 29*). [*miskîn,]*
5. Yıkılır ol ‘imâret çâr-nâ-çâr
İki üç günde ol **miskîn** ü mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 59*). [*miskîn,]*
6. Göñül pergâlesindendür kebâbuñ
Çerâğuñ anda iy vîrâne **miskîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 37*). [*miskîn,]*
7. Koçup kabrini kıldı ḥitâbı
Ki nedür ḥâlüñ iy **miskîn** ğarîb âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 19*). [*miskîn,]*
8. Bulurdi renc tār-ı pîrehenden
Bugün derdâ ki iy **miskîn** ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 23*). [*miskîn,]*
9. Varup diñlendi anda şād ü ḥurrem
Ḥabîbî meşhedi üstinde **miskîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 119*). [*miskîn,]*
10. Hep oldılar gelüp ol ravzaya cem‘
Çün ol **miskîne** kıldılar nazâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 17*). [*miskîne, -e]*
11. Muşaffa bir şadefdür pāk u eblaḳ
Teraḥḥüm idüp ol **miskîne** bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 21*). [*miskîne, -e]*

miskîn-i ğam-nāk: *Kederli aciz.*

1. Yeñiyle kıldı ol **miskîn-i ğam-nāk**
Ġubâr-ı çehresini oğlunuñ pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 29*). [*miskîn-i ğam-nāk,]*

miskîn-i güm-râh: *Yolunu şaşırmış aciz.*

1. Pes andan soñra ol **miskîn-i güm-râh**
Yaḳasından elini kıldı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 17*). [*miskîn-i güm-râh,]*

misl: Benzer ve eş.

1. Ye tavk-ı gerden-i hür-ı cināndur
Ki **mişli** halk çeşminden nihāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 66*). [*mişli, -i*]
2. Didi kim iy emîr-i hûb-aḥlāk
Ki **mişlûn** görmemişdür çeşm-i âfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 4*). [*mişlûn, -ün*]
3. Ki **mişlin** görmemişdür çeşm-i âfāk
Bu nahlûn kıymeti-çün benden anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 48*). [*mişlin, -in*]
4. Güher gibi dem-â-dem seng içinde
Niçe gevher ki **mişli** yok bahāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 23*). [*mişli, -i*]
5. Ki **mişlin** görmemiş hergiz anuñ kes
Mu'aṭṭar kılup ol mäh-ı mükerrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 64*). [*mişlin, -in*]
6. Şu ruh kim **mişlidür** 'âlemde ma'dûm
Temâşâsından itme bizi mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 23*). [*mişlidür, -dür*]

misl-i 'anber: Güzel kokuya benzer.

1. Asılmış gerdeninden sînesine
Mu'anber zülfi **mişli**-i 'anberine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 46*). [*mişli-i 'anber, -ine*]

misl-i çenber: Yemeniye benzer.

1. Semen-simâ vü nergîs-çeşm ü gül-ruh
Şaṣınuñ şaykalından **mişli**-i çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 69*). [*mişli-i çenber,]*

misl-i gonce: Gonca gibi.

1. Buyurdı tiz ki ol dildâr-ı manzûr
Ola perdeyle **mişli**-i gonce mestûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 74*). [*mişli-i gonce,]*

misl-i leylî: Leyla'nın benzeri.

1. Uyandı zâr u lerzân ol niger-ḥ'âh
Yoğ-iken **mişli**-i Leylî'nün cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 11*). [*mişli-i leylî, -nün*]

misl-i mîm-i ma'dûm: Görülmeyen mîm harfine benzer.

1. Dehânı sıfır hem-çün hây-ı mevhûm
Lebinûñ devri **mişli**-i mîm-i ma'dûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 58*). [*mişli-i mîm-i ma'dûm,]*

misl-i şaykal: Denk parlaklık.

1. Ay alnı âyînesine muḥaşşal
Hilâl ebrûsı düşmüş **mişli**-i şaykal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 12*). [*mişli-i şaykal,]*

misl-i semender: Semendere benzer.

1. Daḥı yok bu şecerden gayr-i hîzem
Oğullarum durur **mişli**-i semender (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 39*). [*mişli-i semender,]*

misl-i şüret: Benzer çehrelî.

1. Münakkaş **misl-i şüret** hâne-i Çîn
‘Amüdi gevherîn ü mîhî zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 61). [misl-i şüret,]

misl-i tevsen: İnatçı gibi.

1. Saña ben kahr iderdüm **misl-i tevsen**
Kelâmuñ güşımaydı halka-i zer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 70). [misl-i tevsen,]

misl-i turre-i hür: Hurilerin alına düşen saçın benzeri.

1. Per ü bâline **misl-i turre-i hür**
Mülemma‘ olmış-idi ser-te-ser nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 47). [misl-i turre-i hür,]
2. Çerâğı gidicek ol bezm-i pür-nûr
Karañu oldı **misl-i turre-i hür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 60). [misl-i turre-i hür,]

mismâr ur: Çivilemek.

1. Sükûnetden lebine urdı mismâr
Yoğ-idi şoñra bundan ğayrı kârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 98). [mismâr ur, -dı]

mismâr-ı sūrâh: Nal çivisi.

1. Görinür bunlaruñ farkında her şâh
Hasûduñ çeşmine **mismâr-ı sūrâh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 60). [mismâr-ı sūrâh,]

mismâr-ı ten: Beden çivisi.

1. Ki ol mismâr-ı tendür mîh-endâm
İdüp pendüm dūrin gūşuñda zīver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 76). [mismâr-ı ten, -dür]

misvāk: Misvak dalı, çubuğu.

1. Sütün-ı dīnümüñ **misvākîñi** kıl
Yakīnüm gülşenine nañl-ı kāmīl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 29). [misvākîñi, -iñ, -i]

misl: Benzer ve eş.

1. Ki gelmemiş-durur **mislî** cihâne
‘Aceb zāhid-durur ‘ālemde meşhūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 12). [mislî, -i]

mīve: Meyve, yemiş.

1. Bāğ-ı cānda dikdi şevküñ bir nihāl-i taze kim
Hamd ü medhūñden bitürdi berg ü **mīve** ol nihāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24). [mīve,]
2. Şu **mīve** kim ola pür āb ü lezzet
Bulur yıl āhırīñde kadr ü kıymet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 59). [mīve,]

3. Girüp meydân-ı nazma pes sır açdum
 Kalem nahlinden anda **mîve** saçdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 152*). [*mîve,]*
4. Bu tâze **mîveden** ger bû alasın
 Muhaqqâk bil ki nevmîd olmayasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 261*). [*mîveden, -den]*
5. Ümîdûn sengi irmez iy cefâkâr
 Ne bu **mîvem** benüm târâca varur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 69*). [*mîvem, -m]*
6. İderdüm yâd ayakdan hıfz anı
 Bitürdüm **mîvesin** ben bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 49*). [*mîvesin, -sin]*
7. Ki bergi ğamdur anuñ **mîvesi** sem
 Ne vardur dehr-i fânîñüñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 54*). [*mîvesi, -si]*
8. Nihâlûñ **mîvesini** dirdi âğyâr
 Dirîğâ ‘ahdiñüñ çıkdı dürûğî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 116*). [*mîvesini, -si, -ni]*
9. Ne dermek belki yüzün görmemişdür
 Aña el virmeyiserdür bu **mîve** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 137*). [*mîve,]*

mîve: Meyve II mahsul, semere.

1. K’o servûñ **mîvesidür** şehd ü şekker
 Şaçı Mekke örtüsi Hindüstânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 56*). [*mîvesidür, -si, -dür]*

mîve-i bâğ: Bağ meyvesi.

1. Hârâm olmuşdur aña **mîve-i bâğ**
 Nihâlî bağımıñ kim pür yimişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 132*). [*mîve-i bâğ,]*

mîve-i cān: Can meyvesi.

1. Bu bâğa bir şecer dikdüm bahārî
 Kim oldı **mîve-i cān** berg ü bārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 154*). [*mîve-i cān,]*

mîve-i hûb: Güzel meyve.

1. Çün irişdi saña bu **mîve-i hûb**
 Yakınlarda bir oğluñ ola mahbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 263*). [*mîve-i hûb,]*

mîve-i ter: Taze meyve.

1. Murâdı üzre dire **mîve-i ter**
 Tütüp berk iki zülf-i müşğ-büyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 26*). [*mîve-i ter,]*

mivân: Ara, orta.

1. Ki yine gelmek olmaz ol seferden
 Esen kal k’atalık gitti **miyândan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 25*). [*miyândan, -dan]*
2. Miyânında mişâl-i beyza-i batt
 Kovar bâğ uğrısın süsen çü yağî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 58*). [*miyânında, -ın, -da]*
3. Aña kim Hâk vire âzâd-nâme
 Şına bir keştîñüñ çün-kim **miyâni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 47*). [*miyâni, -ı]*
4. Kenâre çıkmayısardur **miyândan**
 Çi ger vardur benümde ıztırâbum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 16*). [*miyândan, -dan]*

5. Ḵaradur opragı vü ābı tıre

Miyāndan kişi key çıkar kenāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 119*). [*miyāndan, -dan*]

miyān: *Bel. II Sevgilinin ince beli.*

1. Göze bir mevce görünmez **miyānı**

Zenaḥḍānı durur bir sīb-i tāze (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 46*). [*miyānı, --ı*]

miyāna gel: *Ortaya ıkmak.*

1. Senûñ gelmedi ṯāvusuñ miyāna

ün el virdi segān-ı řāha naḥçır (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 22*). [*miyāna gel, -me, -di*]

miyāncı: *Arabulucu.*

1. Miyāncı ün bu kavli kıldı āğāz

eriler geldi pes ceng itmeden vaz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 55*). [*miyāncı,]*

2. Pes ortaya **miyāncılar** şalup tız

Žarûrî eyledi řulḥ etmege ḥız (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 41*). [*miyāncılar, -lar*]

miyān-ı cān: *Can beli.*

1. Miyān-ı cāndan virdi selāmı

Kılup luṭf-ıla istiḳbāl Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 44*). [*miyān-ı cān, -dan*]

mizāc: *Tabiat, huy.*

1. Aḡu k'ıçdi Resûlûñ aṇup adın

Mizācı buldı andan şehd dadın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 4*). [*mizācı, -ı*]

2. Bu sevdādan ki bozulmuş **mizācuñ**

Kimûñ ḵand-ı lebindendür 'ilācuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 91*). [*mizācuñ, -uñ*]

3. Ġıdā viren teninden mār u mūra

Mizācı nā-tüvān u ḥālî ma'kūs (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 15*). [*mizācı, -ı*]

4. şu resme kim lebe irişdi cānum

Eyü vü yatlu sendendür **mizācum** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 157*). [*mizācum, -um*]

5. Mizācı naẓm u eş'āra heves-nāk

ü Mecnûn kışşası oldu 'āleme fāř (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 14*). [*mizācı, -ı*]

6. Firāk u ḥasret-ile dūřdi bīmār

Ki günden güne bozuldı **mizācı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 11*). [*mizācı, -ı*]

7. Az az řıḥḥat bulup vaḳti biḥ oldu

Mizācı süstlikden ḳurtılup hem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 37*). [*mizācı, -ı*]

8. Aña ḥummā dūn ü gün ḡālîb oldu

Mizācından götürdi raḥṭı rāḥat (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 15*). [*mizācından, -ın, -dan*]

mizāc-ı āsumān: *Gökyüzünün huyu.*

1. Mizāc-ı āsumāndan ıssılık dūr

Güneř göstermez oldu kimseye nūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 81*). [*mizāc-ı āsumān, -dan*]

mizācınca: *Tabiat, huy.*

1. Mizâcınca üküş söz söyledi germ
Şu deñlü k'itdi anı mûm-veş nerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 63*). [mizâcınca,]

moğol: *Mogol (çekik) gözlü.*

1. Terahhüm kıl **Moğol** Çîn gözlerine
Esirge kim düşüplerdür Hañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 38*). [moğol,]

mû: *Tüy, kıl, saç teli.*

1. Siyeh mûdan çeküpdür kudret **mû**
Revâk-ı dîde üzre tāk-ı ebrû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 55*). [mû,]
2. Siyeh **mûdan** çeküpdür kudret mû
Revâk-ı dîde üzre tāk-ı ebrû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 55*). [mûdan, -dan]

mu'allak: *Asılı kalmış, boşta duran.*

1. Meh-i nevden fetile düzüp iy Hâk
Koduñ gök şem'dânında **mu'allâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 24*). [mu'allâk,]
2. Düzilür şun'ıla âdem kefi hâk
Mu'allâk emri ile döner eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 48*). [mu'allâk,]

mu'allak tur: *Asılı kalmak.*

1. Degül yüz tütalum kim ola biñ sâl
Buşuda merg tırılmışdur mu'allak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 99*). [mu'allak tur, -mış, -dur]

mu'allel: *Hasta, illetli.*

1. Bes itdüm fikr k'uram ben **mu'allel**
Niẓâmî hamsesi deryâsına el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 87*). [mu'allel,]
2. Ümîd-i vaşl-ı yâr ile muhaşşal
İşini şabra düzdi ol **mu'allel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 38*). [mu'allel,]
3. Yapışup halkasına Ka'benüñ el
Tažarru' kıl Hudâya iy **mu'allel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 54*). [mu'allel,]
4. Anı ol derdden kırtardı derhâl
Ki buldı ellerini ol **mu'allel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 121*). [mu'allel,]

mu'allim: *Öğretmen, hoca.*

1. Ki vardı bir **mu'allim** anda üstâd
Özinden niçe fen itmîşdi icâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 3*). [mu'allim,]

mu'ammâ: *Bilmece.*

1. Münevver zihni açmağda **mu'ammâ**
Şan olmuşdur kılîd-i genc-i esmâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 29*). [mu'ammâ,]

mu'anber: *Amber kokulu.*

1. Didi iy hāk-i pāyī şebllere tāk
Mu'anber ca'dı reşk-i şām-ı mi'rāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 78*). [mu'anber,]
2. Virürdi gönlünü ol gül'izāre
Mu'anber ca'dı oldı pîç-der-pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 55*). [mu'anber,]
3. Mu'anber zülf ü çenber-müy u gül-ruḥ
Semen-simā vü 'anber-büy u ferruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 81*). [mu'anber,]
4. Asılmış gerdeninden sinesine
Mu'anber zülfü mişl-i 'anberine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 46*). [mu'anber,]
5. Mu'anber fülül ü şîrîn-dehenler
Müsel-sel-kākül ü simîn-zekānlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 81*). [mu'anber,]
6. Mu'anber zülfinüñ büyından ol cān
Ol eṭrāfı mu'aṭṭar kıldı yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 69*). [mu'anber,]
7. Mu'anber büy nāzik gerden-eḫrāz
Bu āhûlar içinde anı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 88*). [mu'anber,]
8. Dil ü cān buldı zımnından sürürü
Mu'anber cāme bir zengî peçedür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 37*). [mu'anber,]
9. Ki ḫaṭdan bir kabā giymiş **mu'anber**
Çün açdı ḫaṭṭını ol merd-i bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 34*). [mu'anber,]

mu'arrā: Arınmış, ârî, berî, hâlî.

1. Şekerlerdür berî ṭa'n-ı megesden
Güherlerdür **mu'arrā** dest-i kesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 148*). [mu'arrā,]
2. Ki ol ḥöndan yimedi bir nevāle
Yimekten ol **mu'arrā** idi ḥ'ānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 65*). [mu'arrā,]

mu'attal kıl: Terk etmek.

1. Çü ḫalk itdüñ beni luṭfuñdan evvel
İlāhî āḫirüm kılma mu'aṭṭal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 150*). [mu'aṭṭal kıl, -ma]

mu'attar: Güzel kokulu, güzel kokmuş.

1. Dehānın nergisüñ itdüñ tolu zer
Şabānuñ dāmenin kılduñ **mu'aṭṭar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 32*). [mu'aṭṭar,]
2. Mu'anber zülfinüñ büyından ol cān
Ol eṭrāfı **mu'aṭṭar** kıldı yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 70*). [mu'aṭṭar,]

mu'attar eyle: Kokulandırmak, güzel kokmasını sağlamak.

1. Müzeyyen kılup āfākı gülistān
Mu'aṭṭar eylemiş gülzārı reyḫān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 68*). [mu'aṭṭar eyle, -miş]

mu'aṭṭar kıl: Kokulandırmak, güzel kokuya bürümek.

1. Tağıdup saçlarını sünbül-i ter
Gülistān bezmini kılmış mu'aṭṭar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 76*). [mu'aṭṭar kıl, -mış]
2. Ki mişlin görmemiş hergiz anuñ kes
Mu'aṭṭar kılup ol mäh-i mükerrrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 65*). [mu'aṭṭar kıl, -up]
3. Mu'aṭṭar kılan eṭrāf-ı havāyı
Uran bünyād iklīm-i vücūda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 4*). [mu'aṭṭar kıl, -an]
4. Mu'aṭṭar kıldı āfākı ser-ā-pā
Cihān cennet mişāl oldı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 8*). [mu'aṭṭar kıl, -dı]

mu'aṭṭar ol: Güzel kokulu olma.

1. Kõhulardan kim oldur rûh-perver
Dimâg-ı cânları oldu mu‘aṭṭar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 114*). [mu‘aṭṭar ol, -dı]
2. Mu‘aṭṭar olur andan cân ḥarîmi
Bisâṭum ḥâkdendür bâliṣûm seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 78*). [mu‘aṭṭar ol, -ur]

mu‘ayyen: Meşhur, bilinen, belli.

1. Hadîsidür Resûlün hem **mu‘ayyen**
Ki şerm ider melâ’ik gökde andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 9*). [mu‘ayyen,]
2. Direfşi ayınuñ âyînesinden
‘Arûs-ı fetḥ-i dîdârı **mu‘ayyen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 50*). [mu‘ayyen,]
3. Niçe k’içe şarâbı kişi pinhân
Kõhusundan **mu‘ayyendür** ne dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 24*). [mu‘ayyendür, -dür]
4. Ki cânından yuyupdur el **mu‘ayyen**
‘Abeş yire tutar şemşîre gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 7*). [mu‘ayyen,]
5. Rızâñile diledüm senden anı
Çü gönülün yok-durur bildüm **mu‘ayyen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 9*). [mu‘ayyen,]
6. Velî kendü işiyçündür **mu‘ayyen**
Çeker her kişi bunlardan cefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 52*). [mu‘ayyen,]
7. Cihânda bir **mu‘ayyen** meskenün yok
Ger âdem iseñ ol âdemlere yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 110*). [mu‘ayyen,]
8. Ki yitmez Hâk katında ol **mu‘ayyen**
Eyülük yatlılık ‘âlemde herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 72*). [mu‘ayyen,]
9. Bu şüret n’eylesün ḥâlî **mu‘ayyen**
Vücûd-ı çâkuñ olmış ser-te-ser ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 34*). [mu‘ayyen,]
10. Vühûşuñ şöḥbeti yegdür **mu‘ayyen**
Ev ü şahrâ baña birdür cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 78*). [mu‘ayyen,]
11. Kāmuya borcdur ölmek **mu‘ayyen**
Eger bir ḥabbe borcuñ olsa ma‘lûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 70*). [mu‘ayyen,]

mübârek: Bereketli, kutsal.

1. Gelüpdür şâne gibi nâm-ı Allâh
Mübârek nâmı dürr-i tâc-ı tevḥîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 7*). [mübârek,]
2. Mübârek nâmı vird-i her sūḥan-senc
Dil-i ‘arîfde mihr gizleyen genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 33*). [mübârek,]
3. Mübârek pâyına baş kodı Keyvân
Şenâ şavtından oldu pür ol evvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 147*). [mübârek,]
4. Meger günlerde bir gün k’irdi nevrüz
Mübârek rüz idi çün ‘id-i pîrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 22*). [mübârek,]
5. Varup öpdî **mübârek** gözün anuñ
Düşüp pâyına sürdi yüzün anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 251*). [mübârek,]
6. Başı devletli vü yüzü **mübârek**
Çü Mecnûn gördi ol murğ-ı ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 50*). [mübârek,]
7. Anasınun **mübârek** pâyine baş
Üküş ‘özü-ile öpüp ḥâk-i pâyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 84*). [mübârek,]
8. Mübârek pâyını sürsem yüzüme
Anuñla bir nefes dem-sâz olam hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 54*). [mübârek,]

mübârek evle: Kutlu, bereketli kalmak.

1. Yaraşmış başına devlet külâhı
Mübârek eylesün feyz-i ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 48*). [mübârek eyle, -sün]

mübârek kıl: Kutlu, hayırlı, bereketli yapmak.

1. Yiñi dildârûñı kıl sun mübârek
Ben olam çün çerâğuñdan senüñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 76*). [mübârek kıl, -sun]

mübâriz: Herhangi bir konuda muhâlifîyle mücâdele eden, mücâdeleye girişen kimse.

1. Mübârizler eline aldı çâlâk
Süñülerin mişâl-i mâr-ı Dahhâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 33*). [mübârizler, -ler]
2. Mübârizler ki ‘arz eyler mehâbet
Kıpar nâ-merdler üzre kıyâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 29*). [mübârizler, -ler]

mübâşir: Müjdeleyen.

1. Mübâşir olmazam ben aña mutlak
Revâ olmaya ‘ışkuñ mezhebinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 192*). [mübâşir,]

mübeddel eyle: Değiştirmek, dönüştürmek.

1. Didi kim bî-medelikden ben evvel
Neberdi eyledüm şulha mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 48*). [mübeddel eyle, -düm]

mübeddel kıl: Değiştirmek, dönüştürmek.

1. Başından hem diline indi ser-sâm
Harâret hâlini kıldı mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 55*). [mübeddel kıl, -dı]

müberrâ ol: Uzak olmak, bir şeyle alakasını kesmek.

1. Müberrâ oldı zâtı şeş cihetden
Derüni dürci tıldı ma’rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 197*). [müberrâ ol, -dı]

mübtelâ: Bağımlı, tutkun, düşkün.

1. Zelîl ü mübtelâ vü zâr kıılma
Zamân-ı vaşda bî-yâr kıılma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 21*). [mübtelâ,]
2. Bîñ er ‘ışkuñda tutkim mübtelâdur
Saña ma’sûka olmak ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 23*). [mübtelâdur, -dur]
3. Dem-â-dem hâtırıyçun meh-likânuñ
Añarlar adını ol mübtelânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 48*). [mübtelânuñ, -nuñ]
4. Hem işitmiş-idi bu mâcerâyı
K’eve getürdiler ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 56*). [mübtelâyı, -(y)ı]
5. Bilüñüz siz dañı ol mübtelâyı
Ğamından Leylinüñ bulmaz rehâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 79*). [mübtelâyı, -yı]
6. Şerîk olur şikâra ol dañı bil
Esirgeyüp bu bir kaç mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 29*). [mübtelâyı, -yı]
7. Çü bir söz açıla ol mübtelâdan
Dir idi yine diñ işitmedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 37*). [mübtelâdan, -+dan]
8. Müşâbihdür gözi ahû gözine
Bunu diyüp ol iki mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 67*). [mübtelâyı, -yı]
9. Virür yarın saña Hâk ecrin anuñ
Kı varsun çiftine ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 21*). [mübtelâyı, -yı]
10. Şoñ uci hizmetünde şu na yitdüm
Ki virdüñ seglere ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 97*). [mübtelâyı, -yı]

11. Ki derdümden belāya **mübtelādur**

Ža'if-i ḥastemidür yā tenūmend (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 8*). [mübtelādur, -dur]

mübtelâ: Bağımlı; tutkun; âşık.

1. Ğamumdan iy çeken derd ü belāyı
İrür maḳşūduma ben **mübtelāyı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 24*). [mübtelāyı, -y, -ı]
2. Gözi tuş oldu şāhuñ ol gedāya
Belā sicni içinde **mübtelāya** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 38*). [mübtelāya, -ya]
3. Ki men' itmezse taḳdîr-i Ḥudāyı
Ururam kāmına bu **mübtelāyı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 34*). [mübtelāyı, -y, -ı]
4. Firîb ü âlile ben **mübtelāyı**
Getürüp 'ahde kılmaduñ vefāyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 17*). [mübtelāyı, -y, -ı]
5. Şikār-ı 'ışk olan cān-ı figārı
Esîr ü **mübtelâ** vü zār u maḥzûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 25*). [mübtelâ,]
6. Nedür şimdi baña bu **mübtelālîḳ**
Ḳanı ol ḳavl ol peymān ü sevgend (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 58*). [mübtelālîḳ, -lîḳ]
7. İşiden nālesin her **mübtelānuñ**
Belā vādîsi 'atşânına her dem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 16*). [mübtelānuñ, -nuñ]
8. Vücüdî ḥāmedür şan nālesi nāl
Belāya **mübtelâ** vü merge nezdîk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 81*). [mübtelâ,]
9. Cemālî **mübtelāsına** taleb-kār
Okıdub evlerinden Zeydi ḥālî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 38*). [mübtelāsına, -sı, -n, -a]
10. Belāyı ref' ḳıl bir **mübtelādan**
Çıkarup bu ḳafesden murğ-ı cānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 34*). [mübtelādan, -dan]

mübtelâ ḳıl: Âşık etmek, tutkun etmek.

1. Beni de sencileyin **mübtelâ ḳıl**
Sülûk-ı 'ışkda ol baña üstad (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 72*). [mübtelâ ḳıl,]

mübtelâ-yı ğār: Mağarada tutkun.

1. Yaban dīvānesi oldu ḥiredmend
Çözildi mübtelâ-yı ğārdan bend (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 182*). [mübtelâ-yı ğār, -dan]

mücāvir: Komşu.

1. Nüzül itdi çü sultān-ı müsāfir
Mücāvir şāh çekdi nüzl-i vāfir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 72*). [mücāvir,]

mücellâ ol: Cıllanmak, parlatılmak.

1. Mücellâ oldu dehr āyîne āyîn
Yirinden tırdı Mecnûn-ı ğam-ālūd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 6*). [mücellâ ol, -dı]

mücellid: Ar. Teclid eden, kitap cildi yapan sanatkâr. Cem'i: mücellidîn.

1. Ne der her taḥtası bir cild-i pür-kār
Ki güyâ bir **mücellid** düzmiş iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 50*). [mücellid,]

mücid-i cüd: Cömertçe çalışan.

1. İy vücūdı **mücid-i cüd** u ‘aṭā lutf u kerem
Zāt-ı pāki menba‘-ı ḥilm u ḥayā ḥulḳ u himem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1). [mücid-i cüd,]

mücid-i cümle: Cümlelerin yaratıcısı.

1. Senüñ emrünüle olur her ‘acāib
Ki sensin **mücid-i cümle** garāib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 54). [mücid-i cümle,]

mu‘ciz: 1. Âciz kılan, acze düşüren 2.Kısa, özlü, veciz. 3. Çok şeyi az sözle ifâde eden, kısa ve özlü bir biçimde anlatan.

1. ‘Aşâ-yı Musâsın iy ḥāme-i güyâ
Ki senden cümle **mu‘cizdür** hüveydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 8). [mu‘cizdür, -dür]

mu‘cizât: Mucizeler.

1. Küffâr **mu‘cizātuñı** gördükçe buhl idüp
Kılurlar idi siḥri ḳo diyü saña tühem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 31). [mu‘cizātuñı, -uñ, -ı]

mu‘cize: Peygamberlerin Allah’ın izniyle peygamberliklerini ispat için yaptıkları, akılla açıklanması mümkün olmayan olağanüstü iş, halkı hayrette bırakan ve ancak ilâhî müdâhaleyle açıklanan hârikulâde hal ve davranış.

1. Gösterür bir ḥaṭaba lutfıla olsañ nâzır
Mu‘cize Mūsî ‘aşâsı gibi şāhā o ḥaṭab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 28). [mu‘cize,]

mu‘cize ur: Mucize göstermek.

1. İdersin mu‘cize urdukca bünyād
Göñül şaḳḳu’l-kamer engüşṭini yād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 9). [mu‘cize ur, -duk, -ça]

mücrim: Suçlu, günahkar.

1. Ḥaḳ te‘ālā ‘afvüñi mebzûl ide **mücrimlere**
Niçe kim ‘âdet-durur ḳıldan ḥaṭā şehden kerem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 61). [mücrimlere, -ler, -e]
2. Bu mücrim de ne taḳvâ var ne ṭā‘at
Tehî vü müflis umarvan şefâ‘at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 131). [mücrimde, -de]

müdām: Daima, her zaman.

1. Meclisüñ cāmı şēhā neşv ü nemā bulsun **müdām**
Niçe kim mezkûr ola ellerde nām-ı cām-ı Cem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 59). [müdām,]
2. Müdām iş üzredür ked-bānūyı ḥāk
K’aña penbe scherdür çarḥ-ı eflāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 25). [müdām,]
3. Göñül virişdi çün Ḳays-ile Leylî
Müdām arturdi birbirine meyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 30). [müdām,]
4. Ne ḥöd dildâr dergâhına ḳāşid
Bu iş için **müdām** endişedeydi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 33). [müdām,]

5. Müdām İbn-i Selām idi nıgeh-bān
Kuş uçurmazdı üstinden hevāda (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 66). [müdām,]
6. Ki hālinden ne bilürsin fülānuñ
Müdām ol derd-mend-i vahşet-āmîz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 15). [müdām,]
7. Huzûrında çi hāk idi çi altun
Müdām ol pāk-tab' ü pāk-dāmen (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 65). [müdām,]
8. Su yirine **müdām** içerdî hūnı
Qarābeti bilüp derdini anuñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 6). [müdām,]

müdām ol: Devamlı olmak, sürekli olmak.

1. Müdām ol rezmgāh içre dilirān
Girivāndur nitekim nerre şirān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 65). [müdām ol,]

müdārā: Hoş muamele etme.

1. Bu yolda şabr kılmağdur **müdārā**
İğende kend'özüñi kılma giryān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 164). [müdārā,]
2. Ne şabr u ne taḥammül ne **müdārā**
Yolı teşvîş-i hıfz-ı zevceden pāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 28). [müdārā,]
3. İderler-idi taḥsîn ü du'āyı
Necidügi ol iki hem **müdārā** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 13). [müdārā,]

müdāre: Ar. Bir şeyin arkasından yetişmek.

1. Çok eyledi atam cehd ü **müdāre**
Velî virmediler olmadı çāre (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 107). [müdāre,]
2. Ki şahib-'aql üzredür **müdāre**
Benüm gönüm kim 'ışk gitmez (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 14). [müdāre,]

müdāre it: İyi geçinmek.

1. Qarābeti daḥı idüp müdāre
Ararlardı anuñ derdine çāre (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 25). [müdāre it, -üp]

müdāre kıl: Yetişmeye çalışmak.

1. K'ölice yurdum ile kalısar āh
Kılardı rüz u şeb cehd ü müdāre (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 11). [müdāre kıl, -ar, -dı]

müdāvim: Bir işi devamlı yapmak.

1. Perî-ruhlar okumağa **müdāvim**
Neyise niçe tūṭi-yi şeker-h'wār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 10). [müdāvim,]

müdde'i: İddia edici, iddia eden.

1. Yapalum **müdde'inüñ** yüzine der
Bisât-ı hāk üzre bî-melāmet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 104). [müdde'inüñ, -nüñ]

müddet: Süre, zaman aralığı.

1. Şadef birle şehâbı eyleyüp cüft
Toğırdur **müddetile** dürr-i nâ-süft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 64*). [*müddetile, -ile*]
2. Tağıdup nâmeler çevre diyâra
Te'emmül kıldı bir **müddet** bulara (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 62*). [*müddet,]*
3. K'o resme yârdan hoş yârsuzlık
Niçe **müddetdür** ol serv-i şeker-leb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 25*). [*müddetdür, -düt*]
4. İki yüzlü-durur bed-'ahd ü ğaddâr
Şu resme kıldı 'ömre **müddeti** şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 53*). [*müddeti, -i*]
5. Kıpazdı anı hayret cihândan
Biri birine karşı niçe **müddet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 21*). [*müddet,]*

müdgam: İç içe.

1. Telâffuzda biri biriyle **müdgam**
Çü sen ben ben senem iy mâh-ı ʔal'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 50*). [*müdgam,]*

mü'ebbed: Sonsuza kadar.

1. Komağıl nâr-ı cehennemde **mü'ebbed** yanmağa
Rûzî kıl cennetde ol miskîne didâr u vişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 37*). [*mü'ebbed,]*

müflis: İflâs eden, sermayesini kaybetmiş.

1. İy perî ol **müflisi** medyûn idersin 'âkıbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 14*). [*müflisi, -i*]
2. Cüduñ eyyâmında sâ'il kalmadı 'âlemde hiç
Oldı 'ahdünde cihân **müflisleri** hep muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 48*).
[*müflisleri, -ler, -i*]
3. Bu mücrim de ne taqvâ var ne ʔa'at
Tehî vü **müflis** umarvan şefâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 132*). [*müflis,]*
4. Ki **müflis** idi fakr itmişdi 'âciz
Diledi 'ammisinden virmedi mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 66*). [*müflis,]*
5. K'anı kılmadı âhîr yine **müflis**
Çü dehr-i dūna budur 'âdet ü kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 110*). [*müflis,]*

muğannî: (Ar.) Şarkıcı.

1. Perî-peyker güzeller yüzleri gül
Muğannîlik iderler hem-çü bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 24*). [*muğannîlik, -lik*]

muğayir: Uymaz, aykırı.

1. Okuyup yazma tedbîrinde sâyir
Bularuñ fi'li anlara **muğayir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 20*). [*muğayir,]*

müg-i zer-kâr: Parlak ateşe tapan.

1. Felek türkûn şihâb-ı necm-i şâkıb
Müg-i zer-kârı kılmaşdı lâ'ib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 10*). [*müg-i zer-kâr, -la*]

muğtenem: Nail etmek, nimetlendirmek.

1. Olur hezār şükr ki muhtâc-ı mücrimân
H'ân-ı şefâ'atıyla kıyâmetde **muğtenem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 52*). [*muğtenem,]*

muğtenem ol: *Ganimet olarak almak.*

1. Cüduñ eyyâmında sâ'il kalmadı 'âlemde hiç
Oldı 'ahdünde cihân müflisleri hep muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 48*). [*muğtenem ol, -dı]*

muhakkak: *Kesin, belli, şüphesiz.*

1. Bu tâze mîveden ger bû alasın
Muhakkak bil ki nevmid olmayasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 262*). [*muhakkak,]*
2. Baña hōd 'ışkdandır küt-ı mutlak
Çü gide 'ışkum ölürven **muhakkak** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 14*). [*muhakkak,]*

muhâl: *Gönülden gerçekleşmesi mümkün olmayan.*

1. Tapuñuñ segleri gibidür iy cân
Yüzün görmekdür iy meh-rû **muhâlüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 55*). [*muhâlüm, -üm]*

muhâlif: *Muhâlifler. aynı görüşte olmayanlar.*

1. Ki tâ oldı **muhâlifler** haberdâr
Çü zâhir oldı bu iş pîş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 34*). [*muhâlifler, -ler]*

muhâlif: *Karşı, aykırı.*

1. Düşüp tedbîrüne fi'lûñ **muhâlif**
Beni kıldıñ cihân içinde hâyif (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 17*). [*muhâlif,]*
2. Çalışam vaşl olunca saña dildâr
Muhâlif va'de vü bed-'ahd imişsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 13*). [*muhâlif,]*

muhalled: *Sürekli, kalıcı.*

1. Lağab Mecnûn-durur aña ki şehdür
İki gevher idi bunlar **muhalled** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 79*). [*muhalled,]*

muhalled kal: *Ebedi, sürekli kalmak.*

1. Bu işe düşmez iseñ ger muqayyed
Gamâm-ı gamda qalır meh muhalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 32*). [*muhalled kal, -ur]*

muhalled tut: *Kalıcı olmak.*

1. Risâlet mühri haqqı kim Muhammed
Tutar zahr-ı şerifinde muhalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 140*). [*muhalled tut, -ar]*

muhallil: *Parçalara, unsurlara ayıran, tahlil eden, çözümleyen.*

1. Çi ger 'âlemde nâmuñdur mükemmel
Velikin 'uhde-i 'ahdûñ **muḥallil** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 34). [muḥallil,]

muḥallil it: Parçalara ayırmak.

1. Biñâ-yı 'ömrin itmişdi muḥallil
İkinci zelzele irdi çü tekrâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 56). [muḥallil it, -miş, -di]

muḥallil kıl: Bir erkeğin üç talâk ile boşadığı kadınla tekrar evlenebilmesi için o kadını anlaşmalı olarak nikâhladıktan hemen sonra boşayan, hülle yapan kimse, hülleci. II Helal kılmak.

1. Kılâm zehr-i helâhil-le muḥallil
Buyurdi itdiler iki kâse şerbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 16). [muḥallil kıl, -am]

muḥammed: Hz. Muhammed.

1. Nâm ü nişânı yogken Âdem-ile 'âlemüñ
Hâk virmişdi saña **Muḥammed** diyü 'âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 14). [muḥammed,]
2. Hudâvendâ **Muḥammed** hürmetiçün
Dü-kevne şâh-ı sermed hürmetiçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 95). [muḥammed,]
3. İki kevne olan sulṭân-ı sermed
Nübüvvet tahtınuñ şâhı **Muḥammed** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 36). [muḥammed,]
4. Hezârân 'izzile olup dü-tâ kad
Selâmın aldı bunlaruñ **Muḥammed** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 116). [muḥammed,]
5. Baña rûzı kıl anda baht-ı sermed
Şefâ'at eylesün ya'ni **Muḥammed** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 226). [muḥammed,]
6. Risâlet mühri haqqı kim **Muḥammed**
Tutar zahr-ı şerifinde muḥalled (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 139). [muḥammed,]

muḥannes: Korkak, alçak tabiatlı (kimseler).

1. Kopardur serverānuñ tığ-ı tizi
Muḥannesler başına rüste- hizi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 64). [muḥannesler, -ler]
2. Ola 'uqqâb-ı nâvek çünki perdâr
Muḥannesler kalur kerkes gibi h"âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 32). [muḥannesler, -ler]
3. Kopardı server anuñ tığ-ı tizi
Muḥannesler başına rest-hizi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 62). [muḥannesler, -ler]

muḥaşşal: Hasılı, sözün kısası.

1. Muḥaşşal ol perî-ruḥsâr ṭannâz
Olup bir kaç kamer-ruḥlarla dem-sâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 15). [muḥaşşal,]
2. Olur 'âşıqları biñden ziyâde
Muḥaşşal ol perî-ruḥsâr ṭannâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 5). [muḥaşşal,]
3. Ay alnı âyinesine **muḥaşşal**
Hilâl ebrûsı düşmiş mişl-i şaykal (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 11). [muḥaşşal,]
4. Muḥaşşal bir arada ol iki mäh
İdindiler biri birin nazargâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 105). [muḥaşşal,]
5. Ümîd-i vaşl-ı yâr ile **muḥaşşal**
İşini şabra düzdü ol mu'allel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 37). [muḥaşşal,]
6. Ki ma'mûr olmamışdır bir zamânda
Muḥaşşal ger ḥarâbedür ger âbâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 87). [muḥaşşal,]
7. Sürerdi yüzine geh geh yüzini
Muḥaşşal anuñıla hoş idüp baş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 93). [muḥaşşal,]

8. Buña bezl eylediler özlerini
Muḥaṣṣal ol gün irişince ahşam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 53*). [*muḥaṣṣal,]*
9. Ayaqsuz kimse iletmez başa rāh
Selāmile **muḥaṣṣal** anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 15*). [*muḥaṣṣal,]*

müheyyā eyle: *Hazır etmek, hazır hale getirmek, tertip etmek.*

1. Müheyyā eyleyüp şad genc-i şāhı
Ḥaber gelse diyü gözlerdi rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 55*). [*müheyyā eyle, -yüp]*
2. Nihāyetsüz kamu rengin ü zībā
Müheyyā eyleyüp emr itdi derḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 61*). [*müheyyā eyle, -yüp]*

müheyyā kıl: *Hazırlamak.*

1. Olup bu söz kabūli pādīşāhuñ
Müheyyā kıldı tertībini rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 36*). [*müheyyā kıl, -dı]*

muhıbb-i turre-i rüy-ı teferrüd: *Eşsiz yüzüne düşen saçın aşığı.*

1. Muḥıbb-i turre-i rüy-ı teferrüd
Cihāndan geçmiş öz ḥāline meşğūl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 22*). [*muḥıbb-i turre-i rüy-ı teferrüd,]*

mühim: *Önemli.*

1. İrişdi āhı evc-i āsumāna
Mühim işe gider gibi şitābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 37*). [*mühim,]*

muhîṭ-i āsmān: *Gökyüzünü kuşatan.*

1. Düzer kavı-ı kuzāḥdan şun‘-ı Mevlā
Muhîṭ-i āsmān üzre pül-i a‘lā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 60*). [*muḥîṭ-i āsmān,]*

muhîṭ-i kıssa: *Hikaye denizi.*

1. Ğurūr itme aña iy yār zinhār
Çü gösterdi **muhîṭ-i kıssa** pāyān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 113*). [*muḥîṭ-i kıssa,]*

muhkem: *Cerihat bağlamında "ağır, ciddi".*

1. Ki şol a‘māyı gör kim düşdi **muhkem**
Varup ḥālını anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 18*). [*muhkem,]*

muhkem: *Sağlam, dayanıklı.*

1. ‘Ömer kim şer‘i **muhkem** idi ğāyet
Sivā-yı Ḥakdan itmişdi ferāğāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 1*). [*muhkem,]*
2. Sarāy içre var idi kal‘a **muhkem**
İletdiler nigārı anda ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 75*). [*muhkem,]*
3. Didı iy bāğ-ı cān ḥurrem ṭapuñdan
Vücüdüm ḥānesi **muhkem** ṭapuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 16*). [*muhkem,]*

4. Getürüp rişte-i ma'hüddan hem
Giribânına anuñ dikdi **muḥkem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 16). [muḥkem,]
5. Ger ölse yârî ḥâyîlinden bir âdem
Yur anı gözleri yaşıyla **muḥkem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 24). [muḥkem,]
6. Bir iki gün ne var olsañ Ḥaḳa râm
Başuñ gitdi daḥı **muḥkem** ligâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 93). [muḥkem,]
7. Ḳamusın bağladı vü şardı **muḥkem**
Yeñiyle yüzünüñ sildi ğubârın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 28). [muḥkem,]
8. Tolasam ḥalkasına zülfünüñ dest
Tutup **muḥkem** seni çeksem kenâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 85). [muḥkem,]
9. Kızı üzre nigeh-bân oldı **muḥkem**
Dilemedi dili Zeyd-i gedâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 76). [muḥkem,]
10. Vücüdî ten-dürüst oldı vü **muḥkem**
Velikin bed ğidâlardan o 'âciz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 38). [muḥkem,]
11. Şu resm-ile ki iki naḳş-ı dîvâr
Dehânı bağlu bülbül ğibi **muḥkem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 119). [muḥkem,]

muḥkem ol: Sağlam, dayanıklı olmak.

1. Çün iki mâh-peyker derhem oldı
Binâ-yı 'ışḳ arada muḥkem oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 34). [muḥkem ol, -dı]

mühür: Mühür.

1. Nübüvvet şâhınuñ **mühri** ḥaḳıyçün
Risâlet çarḥınuñ mihri ḥaḳıyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 101). [mühri, -i]
2. Maḥabbet **mühriñüñ** âşârı için
Nübüvvet **mühriñüñ** envârı için (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 73). [mühriñüñ, -i, -n, -üñ]
3. Maḥabbet **mühriñüñ** âşârı için
Nübüvvet **mühriñüñ** envârı için (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 74). [mühriñüñ, -i, -n, -üñ]
4. Felek 'aḳudına bağlamışdı zühre
Ḳazâdan bir münevver bâz **mühre** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 10). [mühre, -e]
5. Risâlet **mühri** ḥaḳḳı kim Muḥammed
Tutar zahr-ı şerifinde muḥalled (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 139). [mühri, -i]
6. Tûrur mihri-ile vü **mühriñle** el-ân
Eger biñ yıl daḥı olursa şevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 16). [mühriñle, -üñ, -le]
7. Kilâbuñ dişleri **mühri**le beste
Ol aşlan kelblerden bir kılına (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 74). [mühri, -ile]
8. Henüz öz **mühriledür** ḥoḳḳa-i 'âc
Delinmedi daḥı bu gevher-i pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 126). [mühriledür, -ile, -dür]
9. Nigîn-i mihri-bâniden-durur **mühri**
Bugün kim perde olmışdur aña ḥâḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 82). [mühri,]

mühre: Bir çeşit yuvarlak şey.

1. Çü mâr-ı zulmet itdi **mühresin** çîn
Ruḥ-ı Ḍaḥḥâḳ-ı devrân oldı rengîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 29). [mühresin, -sin]

mühre-i püşt: Sırt yuvarlaklığı.

1. Meger kim **mühre-i püşt** ol daḥı pîç
Pür iken ğabğabı çâhında zemzem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 46). [mühre-i püşt,]

muhrik: Yakıcı, ateşli.

1. Düşeli mihrûn hevâsına yakıldum yandum âh
Böyle bilmezdim ne **muhrîk** âteş-imiş nâr-ı 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 8). [muhrîk,]

muhsin it: İyilik etmek.

1. Ki beslerdi gice gündüz buları
İder muhsin kamu halkı müsahhar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 115). [muhsin it, -er]

muhtâc: İhtiyacı olan, muhtaç.

1. Kimiñün mâlî deryâ gibi mevvâc
Kimiñi eylemiş bir pula **muhtâc** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 84). [muhtâc,]
2. Çü lutfuñ oldu Vehhâb-ü'l-'a'ıyyât
Saña **muhtâc** cümle gayr-i yek-zât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 94). [muhtâc,]
3. Çekilmiş cây-ı mıstar gibi mi'râc
Ki turur kâmetün kilke **muhtâc** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 108). [muhtâc,]
4. Var-idi murğ-i tâyir gibi bâli
Degüldi şâyine **muhtâc** yalı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 46). [muhtâc,]
5. Güneş her gün giyüp zer-tâc
Kapusında turur feyzine **muhtâc** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 126). [muhtâc,]
6. İşitse kânde bir 'uryân ya bir aç
İderdi şöyle k'ili aña **muhtâc** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 180). [muhtâc,]
7. Tür evden yaña gidelüm gözün aç
K'anañdur anda didârûña **muhtâc** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 136). [muhtâc,]
8. Degül ol şeh hârâc u bâca **muhtâc**
Başına terk-i dünyâdan komış tâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 25). [muhtâc,]
9. Gubârûñ kuhlına cân çeşmi **muhtâc**
Tenümde şinsa yir yir üstüñ'ânım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 54). [muhtâc,]

muhtâc-ı mücrimân: Günahkar fakirler.

1. Olur hezâr şükr ki **muhtâc-ı mücrimân**
H'ân-ı şefâ'atûña kıyâmetde muğtenem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 51). [muhtâc-ı mücrimân, -ân]

muhterem: Saygın, saygıdeğer.

1. Hâşş-ı der-i Hudâsın ü bir dağı yok-durur
'Arz u semâda sencileyin hiç **muhterem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 22). [muhterem,]
2. K'ola âsûde-dil bir dem ol abdâl
Ben iñen **muhterem** tutardum anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 51). [muhterem,]
3. Keremden 'izzet ü hürmet kılasın
'Azîz ü **muhteremdür** çünkü yârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 45). [muhteremdür, -dür]

muhtesib: İslâm hukûkunda bir kasaba veya şehir halkının şer'i emir ve yasaklara uymasını sağlamakla görevli olarak çarşı ve pazarı kontrol eden, ticârî dâvâlara ve bâzı amme dâvâlarına bakan belediye zâbita memuru.

1. Yoğ anda mest olup ceyb itmeden çäk
'Asesden **muhtesibden** kimseye bâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 28). [muhtesibden, -den]

mu'îni: Yardımcı.

1. Livâsı cümle âfâk üzre manşür
Mu'îni kâmer ü a'dâsı mañhûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 46). [mu'îni, -i]

2. Bu yolda ben saña şöyle **mu‘înem**
Ki hem başum fedâdur hem hâzînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 141*). [*mu‘înem, -em*]
3. ‘Aceb feryâduma kimden ire dâd
Mu‘înüm yâverüm yârum sen idüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 59*). [*mu‘înüm, -üm*]

mu‘în ol: Yardımcı olmak.

1. Mu‘în olsun Hâk ol şâh-ı cihâna
Cihân hâş olsun ol şâhib-kırâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 171*). [*mu‘în ol, -sun*]

müjde: Sevinçli haber.

1. Yitürdi **müjde** ol bî-per hümâya
Açup ol hîl‘ati qodî öñinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 2*). [*müjde,]*

müjdegân: Müjde bahşişi, müjde getirene verilen hediye.

1. Peyâmuñ-çün vireyin **müjdegânı**
Eyâ merg ölmenüñ irdi zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 28*). [*müjdegânı, -ı*]

müjde-i merg: Ölümün müjdesi.

1. Beni kıl müjde-i mergümle dil-şâd
Ki‘ayağûñ tozına nağd-i cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 26*). [*müjde-i merg, -üm, -le*]

müje: Kirpik.

1. Müjesi tığına kim tâb virmiş
Ruñunuñ âteşinden âb virmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 13*). [*müjesi, -si*]

müjgân: Kirpik.

1. Gözi sakka olan **müjgânı** ferrâş
Cebîni yârı eşiginde nağkâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 7*). [*müjgânı, -ı*]
2. Ki gamdan idi nağl-i kâmeti ham
Yaşı ferrâş idi **müjgânı** çârüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 7*). [*müjgânı, -ı*]
3. Hârîk-i ateş-i hicr ü mezellet
Gözi sakka olan **müjgânı** ferrâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 19*). [*müjgânı, -ı*]

mukâbil: Denk, karşılık.

1. Gelüpdi tâli‘ümden baht-ı kâbil
Murâdum âyinesine **mukâbil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 24*). [*mukâbil,]*
2. Görür kim bir nümûnesinde taķuñ
Mukâbil şadırına ol çâr taķuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 94*). [*mukâbil,]*
3. Benüm ol dem olur çeşmümle kârum
K’ola aña **mukâbil** rüy-ı yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 82*). [*mukâbil,]*
4. Görür bir şem‘dür bâde **mukâbil**
Eyülük resmi görünmez özinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 86*). [*mukâbil,]*

mukābil gel: Denk gelmek, karşılık gelmek.

1. Tökünup def dağı zerrîn celâcîl
Kefîne muṭribûñ geldi muḳābil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 24). [muḳābil gel, -di]

mukābil tut: Denk tutmak.

1. Kesegör tiğ-i şabr ile boğazın
Muḳābil tut çü cān-bāzān-ı ğāzî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 33). [muḳābil tut,]

mukaddem: Önce gelen, önceki.

1. Cihāna gerçi evvel geldi Ādem
Senüñ nūruñdurur andan **muḳaddem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 66). [muḳaddem,]

mukadder: Takdir edilmiş, uygun (reva)görölmüş kader, alın yazısı.

1. Gider düşdi yine şahrāya çün bād
Dir idi Hāḳ ne kaldıysa **muḳadder** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 3). [muḳadder,]

mukahhal: Sürmelenmiş, üzerine sürme sürölmüş.

1. Mūkahhal çeşm-i fettānı Hudādan
Münevver tal'atî şems-i duḥādan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 285). [mūkahhal,]
2. Bir āhücuḳ var idi ki şeğab-nāḳ
Mūkahhal çeşm ü çāpūḳ hem tarab-sāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 87). [mūkahhal,]

mukalled: Boynuna gerdanlık takılmış.

1. Vefā dürcinde maḳfūl ü **mukalled**
Hużūrın görmemişlerdi zamānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 80). [mukalled,]

mukārin it: Yakın etmek.

1. Ne vech-ile eger olursa mümkün
İdem ol meh-veşi saña muḳārin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 88). [muḳārin it, -em]

mukārin ol: Yaklaşmak,yakın olmak.

1. Lebiden bāde ser-mest oldu derḥāl
Hilāl-ile muḳārin oldu ḥurşid (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 83). [muḳārin ol, -dı]
2. Firişteyle muḳārin oldu yā hūr
Olur ol 'āşikuñ ferḥunde-ḥālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 98). [muḳārin ol, -dı]

mukarrar: Kararlaştırılmış, kesin, şüphesiz.

1. Muḳarrar bildi kim ol pîr-i kāmîl
Olur Hāḳdan ne kim isterse ḥāşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 249). [muḳarrar,]

mukarrer: Kararlaştırılmış, kesin, şüphesiz.

1. Ne deñlü var-ise merdüm-zâdecükler
Kamu andan okırlardı **mukarrer** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 12). [mukarrer,]
2. Civar-ı sâye-bânında **mukarrer**
‘Arabdan var idi bir nice duğter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 19). [mukarrer,]
3. Bu ‘âlemde degüldi ol kişi er
K’anı pîşe tutınmazdı **mukarrer** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 10). [mukarrer,]
4. Bu resm-ile üç ay miqdârı bunlar
Şafâ vü ‘işret itdiler **mukarrer** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 190). [mukarrer,]
5. Vü ger âgâh kılmazsam **mukarrer**
Bir iş ider aña bu hîle-gerler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 9). [mukarrer,]
6. İrürürlerse bir âfet saña ger
Beni de öldiyesirler **mukarrer** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 28). [mukarrer,]
7. Yağüd yimişdür ola cân-verler
Diriymişse bulunurdu **mukarrer** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 50). [mukarrer,]
8. Yüzine bakmadı ol serv-i âzâd
Mukarrer bildi kim ol kebk-i hüd-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 97). [mukarrer,]
9. Cihân-ı ‘ışkdandur şehr-bend ol
Mukarrer bildi kim uşlanmayısar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 3). [mukarrer,]
10. Nedür kütüñ çün âdemsin **mukarrer**
Dedi kim iy Selim-i bâ-selâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 70). [mukarrer,]
11. Ana bâbâ elindedür **mukarrer**
Bu dünyâda ‘acebdür k’iy nigû-hwâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 44). [mukarrer,]

mukarrer bil: Karar kılmak.

1. Mukarrer bildi her şâhib-ferâset
K’iriser ‘ışkdan aña felâket (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 339). [mukarrer bil, -di]

mukarrer it: Kararlaştırmak.

1. Çün itdi ceng kılmağı mukarrer
Pes emr eyledi kim cem‘ ola leşker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 59). [mukarrer it, -di]

mukarrer kıl: Karar vermek, sağlamlaştırmak.

1. Kani ol va‘de vü ‘özü dilekler
Ki yârı baña kılmuşduñ mukarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 14). [mukarrer kıl, -mış, -duñ]
2. İşidüp bu kelâmı her dilâver
Göñüllerinde kıldılar mukarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 42). [mukarrer kıl, -dı, -lar]

mukarrer ol: Durmak.

1. Aña bir âbile oldı mukarrer
Tebûñ tâbından iki rüy-ı şengül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 36). [mukarrer ol, -dı]

mukayyed: Bağlı, kayıtlı.

1. Bu işe düşmez iseñ ger **mukayyed**
Gamâm-ı gamda kalur meh muğalled (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 31). [mukayyed,]
2. Cefâ vü cevri elinden sine-çäküm
Hışar içre giriftâr u **mukayyed** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 23). [mukayyed,]

3. Çeken tağ u şahāride sürüdi
Ucından ben **mukayyed** cânūñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 39*). [*mukayyed,]*
4. Degülsin dünya hāline **mukayyed**
Muķim-i hāne-i küy-ı tecerrüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 20*). [*mukayyed,]*

mükedder: Kederli, üzgün.

1. Yahūd zaķm-ı cefādan ol **mükedder**
Şarılmışdı deriye pāy-tā-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 53*). [*mükedder,]*
2. Bu ğamdan gey **mükedder** idi hāli
Göñülde düzdi āhır bu hayāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 11*). [*mükedder,]*

mükedder ol: Kederli olmak.

1. Söz açdı anasına ol belā-senc
Ki iy māder mükedder oldı hālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 3*). [*mükedder ol, -dı]*

mükehhāl: Sürmeli, sürmelenmiş.

1. Mükehhāl gözleri fettān u mevzūn
Nitekim sāde kāğid üzre ma‘cūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 85*). [*mükehhāl,]*

mükemmel: Kusursuz, noksansız.

1. Çi ger ‘ālemde nāmuñdur **mükemmel**
Velikin ‘uhde-i ‘ahdūñ muħallil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 33*). [*mükemmel,]*
2. Olupdur bir **mükemmel** yāra mektüb
K‘elā iy sinesī ğamdan olan çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 34*). [*mükemmel,]*

mükerrem: Saygı değer, yüce.

1. Niçe yanmayayın ben iy **mükerrem**
Ki var sinemde her sū biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 63*). [*mükerrem,]*
2. Ğamın yime gözümūñ iy **mükerrem**
Ki olmaz āb-ı deryā içmeden kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 67*). [*mükerrem,]*
3. Gül-i tāzeyse Leylî iy **mükerrem**
Degüldür Kıysda bir hārdan kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 125*). [*mükerrem,]*
4. Saķı idi şu resme ol **mükerrem**
Ki cūdından idi şermende Hātem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 31*). [*mükerrem,]*
5. İte yidürse yegdür iy **mükerrem**
K‘ırsısa ādemi kelb-i haţar-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 92*). [*mükerrem,]*
6. Ebā-‘an-ced cihān içre **mükerrem**
Su gibi kıan revān itmekde çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 74*). [*mükerrem,]*
7. Ki yokdur varacak yir iy **mükerrem**
Cihānda kim görüpdür bir ‘imāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 82*). [*mükerrem,]*
8. ‘İlāc itdi marīza ol **mükerrem**
Çün ire şişe-i cān inkisāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 90*). [*mükerrem,]*

mükerrem ol: Saygı değer olmak.

1. Olasın bu cihān içre mükerrem
Elūñden geldüğince eyle iķdām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 38*). [*mükerrem ol, -a, -sın]*

mükerrer it: Tekrarlamak, yinelemek.

1. Çemende nev-cevânlar gibi sâde
İdüp öz kışşalarını mükerrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 53*). [*mükerrer it, -üp*]

mükerrer kıl: Tekrarlamak.

1. Yine bu nağmeyi kıldı mükerrer
Ki dürc-i şād-mânîdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 30*). [*mükerrer kıl, -dı*]

mükerrer ol: (Ar.) Süzölmüş şeker olmak.

1. Mükerrer olsa biñ kerre teber-zed
Mezâk-ı cāna ire lezzeti çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 4*). [*mükerrer ol, -sa*]

mukîm: İkâmet eden, sâkin.

1. Cihân hâlkına ‘âmm olduğca cüdi
Muķîm ü pâyidâr olsun vücûdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 146*). [*muķîm,]*

mukîm ol: İkâmet etmek.

1. İdüp ol gâr-ı dâr-ı hüzünin âbâd
Muķîm oldı cebelde nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 88*). [*muķîm ol, -dı*]

mukîm-i güşe-i deyr-i nedâmet: Pişmanlık meyhanesinin köşesinde oturan.

1. Muķîm-i güşe-i deyr-i nedâmet
Teħayyür deştinüñ peyk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 4*). [*muķîm-i güşe-i deyr-i nedâmet,]*

mukîm-i hâne-i kūy-ı tecerrüd: Soyutluk diyarı evinin ikamet edeni.

1. Degülsin dünya hâline muķayyed
Muķîm-i hâne-i kūy-ı tecerrüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 21*). [*muķîm-i hâne-i kūy-ı tecerrüd,]*

mukîm-i külbe-i derd: Dert kulübesinin sakini.

1. Muķîm-i külbe-i derd oldı nâçâr
Añup rüyâsını ağlardı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 45*). [*muķîm-i külbe-i derd,]*

mukîm-i künc-i teng-i gâr-ı pür-hün: Kan dolu mağaranın dar köşelerinde ikamet eden.

1. Muķîm-i künc-i teng-i gâr-ı pür-hün
Esîr-ı çâh-ı gam ya‘ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 15*). [*muķîm-i künc-i teng-i gâr-ı pür-hün,]*

mukırr: İkrar eden, itiraf eden, vardır, öyledir diyen.

1. Muķırr ol ‘acziñe gel iy fütāde
K’ecel şiri saña çün zaħmet ide (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 104). [muķırr,]

mukrî: Kur'an-ı Kerim'i kurallarına uygun okuyan II Müezzîn.

1. Ki yüz göstermege yokdur mecālî
Maħalle **muķrîsi** öldiyse nāgāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 43). [muķrîsi, -si]

mül: Şarap.

1. Kaşı fettān lebi **mül** çeşm-i tannāz
Yüzi verd-i nihāl-i gülşen-i nāz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 13). [mül,]

mülâkat ol: Buluşmak, görüşmek.

1. Biri biriyle oldılar mülâkat
Meger kim ol dem-idi naħs-i evķāt (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 49). [mülâkat ol, -dı, -lar]

mülâvim: Yumuşak huylu, uysal.

1. Velî giryān idi ol tıfl dāyim
Degüldi dāyeye rām u **mülâvim** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 316). [mülâvim,]

mülâzim: Bir kimse, şey veya yere baēlılık ve devamlılık gösteren.

1. Vişālî çāresineydi **mülâzim**
Kıldardı her dem envā'-ı müdārā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 62). [mülâzim,]

mülemma': Parlak, renk renk.

1. Per ü bāline mişl-i turre-i hūr
Mülemma' olmuş-idi ser-te-ser nūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 48). [mülemma',]
2. Dür ü yāķūtıla zeyni muraşsa'
Cevāħir birle ālātı **mülemma'** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 62). [mülemma',]

mülevven: Rengarenk.

1. Gögi kevkeb müzeyyen kılmış-idi
Yeri ‘aksî **mülevven** kılmış-idi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 4). [mülevven,]
2. Tenine bir kabā hūb ü **mülevven**
Pür itdi lāle bir cām-ı muşaffā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 36). [mülevven,]

mülevven it: Renklendirmek.

1. Rūħ-ı bāēı bahār itdi mülevven
Bu resm-ile ki gūlzāruñ hevāsı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 10). [mülevven it, -di]

mülevves: Kirli, pis.

1. Mülevvesdür çıkar dilden cihānı
Teferrüc eyle mülk-i cāvidānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 85*). [mülevvesdür, -dür]

mülevves-dehr: Kirli dünya.

1. Cihānuñ guşşama şatan sürürin
Mülevves-dehr içinde ‘aşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 11*). [mülevves-dehr,]

mülk: Varlık, mal, eşya.

1. Hey meded dil **mülki** yıkıldı didüm dir çäre ne
Böyle ta‘līm itdi ğam bināsına mi‘mār-ı ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3*). [mülki, -i]
2. Hem İskender-durur hem Hızır zātı
Ki var hem **mülki** hem āb-ı hayātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 70*). [mülki, -i]
3. Sipāh-ı derd ü miḥnet ḥayl-i sevdā
Dili **mülkin** bularuñ kıldı yağma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 98*). [mülkin, -in]
4. Kaçan kim ‘ārızı verdine bağıdı
Vücüdü **mülkini** ‘ışk odı yakdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 82*). [mülkini, -i, -n, -i]
5. Havādan bād olmış berf-i rızān
Ḥarāret **mülki** dünyādan gürizān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 88*). [mülki, -i]
6. Yine ‘ışk āteşi virdi ḥarāret
Dili **mülkin** yine ğam kıldı ğāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 10*). [mülkin, -in]
7. Muḫaffer oldı **mülkine** revāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 46*). [mülkine, -ine]
8. Degülven mültefit **mülke** vü cāha
Ben öyle bilürem kim çarḥ-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 30*). [mülke, -+e]
9. Hayātı ben ḥō çokdan itmişem terk
Beḳā **mülkine** idersün sen de riḥlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 51*). [mülkine, -ine]
10. Ki **mülküñ** kalmadı oğluña eyvāh
Seni iy ğam-h*arum kande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 48*). [mülküñ, -ün]
11. K’ışide sözlerümi güşuñ el-ān
Vücüdüm **mülkine** ger pādīşāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 49*). [mülkine, -ine]
12. Velî ma’nide ḥayvāndan-durur kem
Baş gmezdi cihān **mülkine** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 63*). [mülkine, -i, -n, -e]
13. Mariz itdi anı yine teb-i tiz
Yine tıtdı vücüdü **mülkini** teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 49*). [mülkini, -i, -n, -i]
14. Ğamuñ idi yoğ-idi özge kārı
‘Ādem **mülkine** ‘azm itdükde ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 71*). [mülkine, -ine]

mülk: Memleket, ülke.

1. Ḥān olaldan sen sa‘ādet birle Yūnān **mülkine**
Ol vilāyetden kaçupdur kaḫt u tengi vü saḫam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 29*). [mülkine, -i, -n, -e]
2. Cihān **mülkini** tıtdıysa Süleymān
Seni sulṭān-ı kevnayn itdi Yezdān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 87*). [mülkini, -i, -n, -i]
3. Müyesser olaldan feth-i şāhi
Gidüpdür Hind **mülkünden** siyāhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 134*). [mülkünden, -i, -n, -den]
4. Ne **mülküñ** fethine kim açsa rāyet
Refik olur aña şem‘-i hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 89*). [mülküñ, -üñ]
5. Ki var idi ‘Arab **mülkinde** bir mır
Seḫā vü luṭf kāmı vü cihān-gir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 167*). [mülkinde, -i, -n, -de]
6. Çıkardı rāyet-i giti-fürüzü
Ḥabeş **mülkin** idüp Çin şāhi tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 3*). [mülkin, -in]

7. Diyüp ol 'ışk **mülkinüñ** hümâmı
Şikâruñ benden aldı hurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 90*). [*mülkinüñ, -i, -nüñ*]
8. Bekâ **mülkine** rihlet kıldı iy şîr
Düşürüp dehr evinden büngeh ü bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 18*). [*mülkine, -i, -n, -e*]
9. Ki varup ola **mülkine** velî-'ahd
Bir âh idüp bırağdı ol gürûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 42*). [*mülkine, -i, -n, -e*]
10. Rikâba çekdi hînk-i rûzgârı
Diledi kim cihân **mülkini** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 3*). [*mülkini, -i, -n, -i*]
11. Ki nefsum hacletinden bî-vebâlüm
Vücüdüm **mülkidür** iy yâr-ı mağmûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 7*). [*mülkidür, -idür*]
12. Ki şabrum **mülkini** hicr itdi gâret
Getür cân gülistânınun gülünî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 44*). [*mülkini, -i, -n, -i*]
13. Vücüdî **mülkin** ısmarladı yek-sân
Şu resme sînesine çekdi anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 78*). [*mülkin, -in*]

mülk: Memleket, ülke II ahiret.

1. Hudâvendâ kaçankim 'azm idem ben
Bekâ **mülkine** bu dâr-ı fenâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 138*). [*mülkine, -i, -ne*]

mülk-i cân: Can yeri.

1. Veren elden Züleyhâ gibi kârı
Gözi yağmaya viren mülk-i cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 37*). [*mülk-i cân, -ı*]

mülk-i câvidân: Sonsuz mal, mülk.

1. Mûlevveşdür çıkar dilden cihânı
Teferrüc eyle mülk-i câvidânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 86*). [*mülk-i câvidân, -ı*]

mülk-i cihân: Dünya mülkü.

1. Koyam gidem saña mülk-i cihânı
Çala çünkim tehî benden serâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 134*). [*mülk-i cihân, -ı*]

mülk-i dehr: Dünya ülkesi.

1. Bulup ya'nî şehüñ medhinde behre
Dür-efşân oldı nazmum mülk-i dehre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 12*). [*mülk-i dehr, -e*]

mülk-i dünyâ: Dünya malı.

1. Götüre mülk-i dünyâdan tabanı
Çün uğradı bu resme türfe hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 78*). [*mülk-i dünyâ, -dan*]

mülk-i harâbât: Virane yerler.

1. Recâ vaktinde qorhudur baña kâr
Vağangâhum-durur **mülk-i harâbât** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 83*). [*mülk-i harâbât,*]

mülk-i hıfâ: Çin ülkesi.

1. ‘Arab şahrâsına mülk-i Hıfâdan
Dağı tenleri beñzer sîm-i nâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 40*). [*mülk-i hıfâ, -dan*]

mülk-i maşûdına: Arzulanan kazanç.

1. İrişür **mülk-i maşûdına** derhâl
‘Arûs-ı dîn-i İslâm için iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 19*). [*mülk-i maşûdına, -ı, -, -a*]

mülk-i sa‘âdet: Saadet ülkesi.

1. Biri evc-i kerâmet burcına mâh
Biri **mülk-i sa‘âdet** tahtına şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 68*). [*mülk-i sa‘âdet,]*

mülk-i yûnân: Yunan ülkesi.

1. Bihişt-i cân-fezâ şod **mülk-i Yûnân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 1*). [*mülk-i yûnân,]*

mültefit: Yüzünü çevirip bakmak, iltifat etmek.

1. Degüldi **mültefit** bu şaydgâha
Kânâ‘at kılmış-idi gerd-i râha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 57*). [*mültefit,]*
2. Degülven **mültefit** mülke vü câha
Ben öyle bilürem kim çarh-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 30*). [*mültefit,]*

mülükâne: Hükümdara yakışacak şekilde.

1. Mülükâne tamâm idüp düğünü
Dil-i haşma qodı dağ u döğünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 35*). [*mülükâne,]*

müm: Mum.

1. Şadâsı haqqı Dāvüduñ ki her ân
Demüri **müm** iderdi taşî nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 78*). [*müm,]*

müm ol: Yumuşamak, halim selim olmak.

1. Diyesin ben kulından yane yane
Ki iy nerm oluban a‘dâya çün müm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 73*). [*müm ol, -ub, -an*]

mü‘min: Allah'ın varlığına ve birliğine iman eden, inanan, kalp ile tasdik, dil ile ikrar eden kimse.

1. Kimin manzûr u kimin nâzır itmiş
Kimin **mü‘min** kimini kâfir itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 96*). [*mü‘min,]*

mümiyâ: İlaç.

1. Dil-i tārīkümün sen rüşenāsi
Ten-i āzürdemün sen **mūmiyāsi** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 42*). [*mūmiyāsi, -sı*]

mū-miyān: (*Sevgilinin*) *ince beli.*

1. Hicāb iderdi lîkin cānı ilden
Gönülden Zeyd umup ol **mū-miyānı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 27*). [*mū-miyānı, -ı*]

mümkin ol: *Olabilmek, yapılabilmek, gerçekleşebilmek.*

1. Ne vech-ile eger olursa mümkin
İdem ol meh-veşi saña muķārın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 87*). [*mümkin ol, -ur, -sa*]

mümkin ol: *Mümkün olmak.*

1. Başı bārından āsūdeydi düşi
Çü dirlik pā-bürehe ola mümkin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 51*). [*mümkin ol, -a*]

mūm-veş: *Mum gibi.*

1. Mizācınca üküş söz söyledi germ
Şu deñlü k'itdi anı **mūm-veş** nerm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 64*). [*mūm-veş,]*
2. Ki 'ışk ider demüri **mūm-veş** nerm
İder şerm ü nedāmet hām bilini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 30*). [*mūm-veş,]*

münācāt evle: *Yalvarmak, yakarmak.*

1. Şehirlerde münācāt eyler idi
Hudāya 'arz-ı hācāt eyler idi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 193*). [*münācāt eyle, -r*]

münāfık: *İçî başka, dışı başka olan, özü sözüne uymayan, iki yüzlü, ara bozucu.*

1. Bürāderden kim ol ola **münāfık**
Geçenler yüzüne karşı saña yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 50*). [*münāfık,]*

münakkaş: *İşlenmiş, nakşedilmiş. II Nakışlı, işlemeli.*

1. 'Aceb çetr idi zībā vü **münakkaş**
Muşanna' her yiri her nakşı dil-keş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 57*). [*münakkaş,]*
2. Münakkaş mişl-i şüret hāne-i Çîn
'Amüdi gevherin ü mihî zerrîn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 61*). [*münakkaş,]*

münakkaş evle: *Süslemek, nakışlamak.*

1. Ki hükmündür kazā levhine rākım
Münakkaş eyleyen sakf-ı semāyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 3*). [*münakkaş eyle, -yen*]

münakkaş kul: *Süslenmiş.*

1. Nitekim bir dil-ārām-ı perî-veş
Düzüp ol çetri kılınımlar münakkaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 60). [münakkaş kıl, -mı, -lar]

münāsib: Layık, yaraşır, uygun.

1. Saña oldur bugün vech ü **münāsib**
K’olasın ‘ilmüñ arturmağa t̄alib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 33). [münāsib,]
2. Çü maṭlûbına lâıyk ola t̄alib
Anuñ ta’cildür vech ü **münāsib** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 94). [münāsib,]
3. Virür âvâze kûs-u mergüm el-ân
Saña oldur **münāsib** evvel âḫir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 145). [münāsib,]

münevver: Aydınlık.

1. Felek şem‘-i cemâlünden **münevver**
Melek nakş-ı kemâlünden muşavver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 11). [münevver,]
2. Şol ev kim kabır eydürler aña kim
Münevver idivirsün şem‘-i İslâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 148). [münevver,]
3. Müvecceh rûyı ḫurşid-i dıraḫşân
Münevver râyı şem‘-i nûr-baḫşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 20). [münevver,]
4. Münevver zihni açmaḳda mu‘ammā
Şan olmışdur kılîd-i genc-i esmā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 29). [münevver,]
5. Mûkahhal çeşm-i fettânı Ḥudâdan
Münevver tal‘atı şems-i ḫuḫâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 286). [münevver,]
6. Felek ‘aḫdudına bağlamışdı zühre
Kaḫâdan bir **münevver** bâz mühr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 10). [münevver,]
7. Didi k’iy zâtı dürci gevherümüñ
Münevver rûyı burcı aḫterümüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 2). [münevver,]
8. Yüzi mir‘atı rüşendür **münevver**
Lebi üstinde ḫâl-i ‘anberîni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 70). [münevver,]
9. Münevver her birinüñ rûyı çün şem‘
Varup girerler idi ol bihişte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 64). [münevver,]

münevver eyile: Nurlandırmak, aydınlatmak.

1. Toḡup mihr-i cemâl-i t̄ab-nâki
Münevver eyledi iḳlîm-i ḫâki (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 312). [münevver eyile, -di]

münevver it: Aydınlatmak, ışıklandırmak.

1. Çü şem‘ itmiş münevver ol kenârı
Per ü bâlinden ol murḡ-ı serîri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 34). [münevver it, -miş]

münevver kıl: Aydınlatmak.

1. Ki ya‘nî şubḫ irüp ḫurşid-i enver
Cihân âyinesin kıldı münevver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 32). [münevver kıl, -dı]
2. Şan olmışdı tegerg-i bağ-ı şādî
Şeb-i tarîmı kılarıdı münevver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 95). [münevver kıl, -ar, -dı]

münevver ol: Nurlanmak, ışıık ile dolmak.

1. Münevver oldu hem-çün kalb-i 'uşşāk
Felek havzında hürşid-i cihān-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 4*). [münevver ol, -dı]
2. Sevâdından gözi oldu münevver
Dönüp ol nev-'arûs-ı nâz-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 28*). [münevver ol, -dı]

münevver ol: *Parlamak, ışıldamak.*

1. Serinde nîzenüñ tinnîn-i şaf-der
Şan oldu kıandan meş'al münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 36*). [münevver ol, -dı]

münezzeh ol: *Temiz, kusur ve noksanlardan uzak olmak.*

1. Olur 'illetden ol şöhet münezzeh
Gire çün içerü 'ışk-ı Hüdâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 12*). [münezzeh ol, -ur]

münfa'il: *Ar. I. İnfi'âl eden. Müteessir olan, gücenmiş, küsmüş, muğber.*

1. Ki rāhat bulasın açıla 'aynūñ
Dürüş k'itmeye seni **münfa'il** vām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 75*). [münfa'il,]

münfa'il düş: *Müteessir düşmek.*

1. K'işinden münfa'il düşdi bu dildār
Eline aldı pes bir hāme-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 46*). [münfa'il düş, -di]

münfa'il kıl: *Tesir etmek, etkilemek.*

1. Kim anı münfa'il kıldı ğam-ı gül
Olup leymün-ı murğ-ı fıstık-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 52*). [münfa'il kıl, -dı]

münfa'il ol: *Habersiz olma.*

1. Şeh-süvārüm düşmanuñ mekrinden olma münfa'il
Ki oldu mağlûb Ahmede kaçd itdügince Bü'l-hikem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 15*). [münfa'il ol, -ma]

münhezim ol: *Bozguna uğramak, yenilmek.*

1. Çün oldu münhezim kendü sipāhı
Bırakdı tigin elden çarh şāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 17*). [münhezim ol, -dı]

mün'im: *Yedirip içirmeyi, ikram etmeyi seven, iyilik sâhibi (kimse), cömert.*

1. Āsitānuñda gedādur 'ālemüñ **mün'imleri**
Dergehüñdedür cihānuñ begleri hayl u haşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 53*). [mün'imleri, -ler, -i]
2. Hücüm idüp aña kıldılar āheng
Çün ol **mün'im-durur** bildiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 43*). [mün'im-durur,]

mün'im-i rûm: *Anadolu'nun cömertleri.*

1. Gedā-yı Hindden tā **mūn'im-i Rūm**
Degül cūdından anuñ kimse maħrūm (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 137*). [*mūn'im-i rūm,]*

mūnîr it: *Aydınlatmak.*

1. Cemāl-i 'aksi kıdsiyyān-ı 'arşuñ
Mūnîr itmişdi saķfını bu ferşüñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 20*). [*mūnîr it, -miş, -di]*
2. Mūnîr itdi ziyādan bāğ u rāğı
Açup şehbāz-veş bāl u perini (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 4*). [*mūnîr it, -di]*

mūnis: *Cana yakın. Sevimli.*

1. Egerçi rūḥ-ı kıdsî **mūnisüñdür**
Velî mürğ-i çerāğ-ı meclisüñdür (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 113*). [*mūnisüñdür, -üñ, -dür]*
2. Anuñla **mūnis** olup niçe günler
Ḥarām itdüm gözüm ḥ'ābı dünler (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 89*). [*mūnis,]*
3. Sa'ādet **mūnisi** iķbāl-ı yarı
Kamu maķşūdını virmişdi Bārî (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 181*). [*mūnisi, -î]*
4. Dil-i Mecnūna **mūnis** ğuşsa vü ğam
Şalınur bāğda ma'şūķ ü 'āşık (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 82*). [*mūnis,]*

mūnis it: *Dost edinmek.*

1. Geçüp taḥtına kurdı bezm-i şāḥı
İdindi pertev-i ḥurşîdi mūnis (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 3*). [*mūnis it, -in, -di]*

mūnis ol: *Arkadaş olmak; alışmak.*

1. Geçinür deşt ü vādilerde mehcūr
Oluḫ ḫayvānlarile yār u mūnis (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 35*). [*mūnis ol, -up]*
2. Bir iki dem anuñla mūnīs ola
Süvār oldı vü 'azm-i deşt kıldı (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 18*). [*mūnīs ol, -a]*

mūnis-i ḥāk: *Toprağın arkadaşı.*

1. Çü 'ömr ālāyişinden kırtulam pāk
Ḥayālî birle olam **mūnis-i ḥāk** (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 54*). [*mūnis-i ḥāk,]*

mūnkād: *(Ar.) Bağlı, boyun eğen.*

1. Çerisi gibi sultān-ı cihānuñ
Mutî' iķbāl aña vü baḥt **mūnkād** (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 141*). [*mūnkād, -dür]*

mūnkalıb: *Dönmüş, değişmiş.*

1. Bu resme kim za'îf ü **mūnkalıbsin**
Ḥayāl-i Leyliden mi mużṭaribsin (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 65*). [*mūnkalıbsin, -sin]*
2. Benüm uş bunda hālüm **mūnkalıbdür**
Bir itdi ikimüzüñ meşrebin 'ışķ (*Tahayyūr-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 64*). [*mūnkalıbdür, -dür]*

münlā cāmī: İran'ın 15. asırda yetişmiş büyük mutasavvıf, mütefekkir, ve âlim şairi.

1. Çıkar şî'r içre bir vech-ile nâmı
K'ide tahsîn sözüne **Münlā Cāmī** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 122). [münlā cāmī,]

münşî: İnşa eden; yazar, yazıcı.

1. Yanında var idi bir **münşî** üstād
Aña didi ki bir nâme kıl âbād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 35). [münşî,]

munsif: İnsaf edici, eden, insaflı.

1. Ki **munşifdür** kilâbuñ hazretüñden
Çü şeh gördi bu hâli bildi k'ihşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 102). [munşifdür, -dür]

münşî-vi hatt-ı levh-i eflāk: Felek yapraklarına yazı yazar.

1. Hüdâvendüñ şerif adıyla zîver
Ki iy **münşî-yi hatt-ı levh-i eflāk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 5). [münşî-yi hatt-ı levh-i eflāk,]

muntazır: Bekleyen, gözleyen.

1. Ya şahrânuñ durur çeşm-i ümîdi
Ki bulmuş **muntazırılığdan** sefidi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 20). [muntazırılığdan, -lık, -dan]
2. Kimesnem kalmamışdur az eger çok
Görürsin **muntazırdur** çıkmağa cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 143). [muntazırdur, -dur]
3. Kim anda **muntazırdur** saña dildâr
Ümid-i vaşl-ı yârıla ol abdâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 16). [muntazırdur, -dur]
4. Senüñ derdüñedür yine heves-nâk
Çalupdur **muntazırlar** gibi her gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 85). [muntazırlar, -lar]
5. İriş tiz **muntazır** eyleme cânı
Esen kıl iy hayât âhir esen kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 30). [muntazır,]

muntazır: Bekleyen, gözleyen, intizar eden.

1. Teninde **muntazır** çıkmağa cânı
Revân idüp gözinden kanlu seyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 20). [muntazır,]

mür: Karınca.

1. Şanasın kabır idi ol gâr-ı tenhâ
K'ichinde mâr u **mür** iderdi gavgâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 52). [mür,]
2. Neden düşmek bu resme deşt ü gâra
Enîs olmak ne lâzım **mür** u mârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 126). [mür,]
3. Şaçından âşiyân iden tuyûra
Gıdâ viren teninden mâr u **mûra** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 10). [mûra, -a]
4. Gıdâ viren teninden mâr u **mûra**
Mizâcı nâ-tüvân u hâli ma'kûs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 14). [mûra, -a]

5. Yol itmiş şan sefidâc üstine **mūr**
Ya bir zibâ şanemdür müşg-i ferhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 24*). [*mūr,]*
6. Enisûn niçe ola **mūr** ile mār
Dil u cânı yiter yak derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 48*). [*mūr,]*
7. Ümid endühı gönünden götürdi
Pes emr itdi vuşûşa mār eger **mūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 145*). [*mūr,]*
8. Niçedür mār u **mūr** içinde hālûn
Kara zülfûn Hudâ bilür ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 36*). [*mūr,]*
9. Niçe **mūruñ** dehânında ola âh
Lebûn kim cânlara küt idi iy pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 40*). [*mūruñ, -uñ]*

mūr: *Karınca II Aşık.*

1. Benüm kim neyler atlasdan çulı **mūr**
Tenüm âteş-durur ol cāme birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 52*). [*mūr,]*

murabba': *Dört mısradan oluşan şiir.*

1. Anuñ her beyti zibâ vü **murabba'**
Görinür andan iki der çü maṭla' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 45*). [*murabba',]*

murād: *İstek, dilek.*

1. Tapuñ ser-haylidür kamûsı hayluñ
Murād özündürur âher tufeylûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 92*). [*murād,]*
2. Velikin bu vesileyle **murādum**
Budur k'añla ol dergehde adum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 155*). [*murādum, -um]*
3. Bu idi cedd ü cehdinden **murādi**
Ki 'ālemden güm olmayaydı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 199*). [*murādi, -ı]*
4. Nedür gördükde şāhuñ bildi hālî
Derûnında **murādi** vü hayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 256*). [*murādi, -ı]*
5. Bu hālî gördi çünkim server-i kavm
Murādına irişdi mihter-i kavm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 248*). [*murādına, -ı, -n, -a]*
6. Gelüpdi tālî'ümde baht-ı kâbil
Murādum āyinesine muḳābil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 24*). [*murādum, -um]*
7. Didi burc-ı şafā Nāhīdidür bu
Murāduñ çarḫınuñ ḫurşīdidür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 260*). [*murāduñ, -uñ]*
8. Kamunuñ ḫāşıl olduĝın **murādi**
Özide kılduĝın pāk i'tikādi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 37*). [*murādi, -ı]*
9. Murādın 'arza kılduĝın aña hem
Oĝul istediĝini Ḥaḳdan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 41*). [*murādın, -ı, -n]*
10. Degül Hindü kaşı gönülün **murādi**
Nidersin ol siyāh keş-nihādi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 31*). [*murādi, -ı]*
11. Bu 'ālem nām-ı nīkiçündür el-ḫaḳ
Yaratmadı **murād** için bunı Ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 8*). [*murād,]*
12. Belā bezminde bulmayup **murādi**
Çi ger ḳanından idinmişdi zādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 11*). [*murādi, -ı]*
13. Murādi bu k'ideler adını yād
Dir ol kızlara k'iy yārān-ı hem-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 39*). [*murādi, -ı]*
14. Düzüp anuñ **murādinca** kelāmın
Becid yād itdi ṭurdi Leylî nāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 73*). [*murādinca, -ın, -ca]*
15. K'elümden şaydumı şāhrāya şalduñ
Nedür ben teşneye bundan **murāduñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 19*). [*murāduñ, -uñ]*
16. Ne bir dem yatdı ne ārām itdi
Degül hergiz **murādi** gice gündüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 111*). [*murādi, -ı]*
17. Murādum tirin irürmez nişāne
Dem-ā-dem gözlerem sūy-ı ḫarīmūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 80*). [*murādum, -um]*

18. Murādı üzre dire mîve-i ter
Tutup berk iki zülf-i müşg-büyün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 26). [murâdı, -ı]
19. Bulımadı vücüdından nişânı
Aradı çok k'ire bulup **murâda** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 33). [murâda, -a]
20. Eyülük yatlılıktan kıla şanma
Yamanlık olsa bir şahşuñ **murâdı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 69). [murâdı, -ı]
21. Benüm-çün var senüñ sîneñde kîne
Lebüñ iller **murâdında** şekerdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 123). [murâdında, -ın, -da]
22. Murâdınca olıvir iy yegâne
Kimesneñ olmaduğına yime ğam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 168). [murâdınca, -ın, -ca]
23. Bu idi gice vü gündüz **murâdı**
Ki Mecnûnuñ yüzün bir göre bile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 56). [murâdı, -ı]
24. Murâdum mahzenine sen nigeh-bân
Ben ol düzdüm ki ğalib olmadan renc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 78). [murâdum, -u, -m]
25. Velî hatm idi anda ğâyet-i 'ışk
Kimesne 'ışkdan bulmaz **murâdı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 17). [murâdı, -ı]
26. Şunup İbn-i Selâma itdi anı kahr
Murâduñ kârvânındı rehzen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 53). [murâduñ, -uñ]
27. Fırıble elümden kapdı nâgâh
Murâd olan saña vü baña maşşud (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 85). [murâd,]
28. Gehî 'ışkuñ maķâlin söyleşürler
Murâd üzre varurlar ğâh h'âba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 61). [murâd,]

murâd vir: İsteĝi, arzuyu yerine getirmek.

1. Velî yeg şu'le virür andan aķker
Diriĝa düşmene virdüñ murâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 113). [murâd vir, -dün]

murâda ir: Arzusuna kavuşmak, istediĝi şeyi elde etmek.

1. Gelüp yine beni buldı burada
İrişdüm vaşlı şevķinden murâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 56). [murâda ir, -a-iş, -düm]
2. Beni ya'nî ki irürdüñ murâda
Ki atdan düşmişe döndüm arada (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 29). [murâda ir, -ür, -dün]
3. Kişinüñ şîşe-i nâmın sır el-hak
Dü-'âlemde iresün çün murâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 69). [murâda ir, -e, -sün]
4. Gehî giryân geçindüm ğâh 'âciz
Hayatunda irişmedüm murâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 55). [murâda ir, -a-iş, -me, -düm]
5. Olur derhâl renc ü derdden dūr
Murâda irmeyince ir eger gic (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 81). [murâda ir, -me, -yince, -ince]
6. Buçuk lâhza murâda irmemişler
Çün oldılar bugün cennetde kâyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 84). [murâda ir, -me, -miş, -ler]

murâdı bul: Muradına ulaşmak.

1. Ki bulmamışdur er andan murâdı
Didi Mecnûn dilerven k'aña ben lâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 46). [murâdı bul, -ma, -muş, -dur]

murâd-ı çeşm-i giryân: Aĝlayan gözlerimin isteĝi.

1. Murād-ı çeşm-i giryân kām-ı dilsin
Qadūñdür şem' olmuş adı 'ar'ar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 60). [murād-ı çeşm-i giryân,]

murād-ı dil: Gönün muradı, arzusu.

1. Kara zülfi ki anuñ müşg-sāndur
Murād-ı dil semendine 'ināndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 22). [murād-ı dil,]

murādum: İstek, dilek.

1. Olup ma'şük-ı şevküm rû-güşāde
Murādum sākisi virmişdi bāde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 30). [murādum, -um]
2. Didi kim āşinālıkdur **murādum**
Qarışmaqdur size nesl ü nijādum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 81). [murādum, -um]

murāduñ ol: İstemek, arzu etmek.

1. Vü ger hōd çeşmi olursa murāduñ
Gözüne yegdür andan çeşmi şāduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 37). [murāduñ ol, -ur, -sa]

murassa': Kıymetli taşlarla bezenmiş.

1. Dür ü yāqūtla zeyni **muraşsa'**
Cevāhır birle ālāti mülemma' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 61). [muraşsa',]
2. Muşaffā la'l-i aḥmerden oyandı
Muraşsa' her cevāhirden 'inānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 70). [muraşsa',]

mürd kıl: Öldürmek.

1. Ki kıla aña kaşdı idenleri mürd
Peleng āhūya dem-sāz olmuş-idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 64). [mürd kıl, -a]

murdār: Pis, kirli, temiz olmayan.

1. Qamudur bî-sebāt u zişt ü **murdār**
Kişi k'olmaya gönlünde küdüret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 128). [murdār,]

murdār ol: Kirlenmek, pislenmek.

1. Çıka merdāne vü olmaya murdār
Beni sen şanma kim dām-ı cihāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 54). [murdār ol, -ma, -ya]

mürde: Ölü.

1. 'Aceb geçdi bu devrān aña hürde
Ki ne zinde-durur bellü ne **mürde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 22). [mürde,]
2. Ki vir iy dāver-i devrān bize dād
Öñinde iy olan a'dāsı **mürde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 5). [mürde,]
3. Bizi tūtğıl kamu maqtül ü **mürde**
Çü bir kaç haste vü bî-çāreyüz biz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 6). [mürde,]

4. Nitekim **mürde** gür-i hevl-nâki
Tutup pes ol tarîkî pîr-i mazlûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 38*). [*mürde,]*
5. Yatur mahmûr yir yir tāk-ı engür
Şahârîde kamu **mürde** çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 71*). [*mürde,]*
6. Şebi târik şem‘i **mürde** merdi
Çü Mecnûn gördi rüy-ı rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 52*). [*mürde,]*
7. Şeḥâ-yı feyz-i ‘ulvîden mevâid
Demüñden **mürdeleri** zinde eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 29*). [*mürdeleri, -ler, -i]*

mürde: Ölü, cansız II aşık.

1. K udumuñ **mürde** cisme virdi cânı
Utanmazven kara bahtumdan iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 46*). [*mürde,]*
2. Biri cân virmemiş illâ ki **mürde**
Umûr-ı ‘âlemi idüp ferâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 24*). [*mürde,]*

mürde-i pāk: Temiz ölü.

1. El urup eyledi pîrâhenin çāk
Didi n'eyler kefen ney **mürde-i pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 4*). [*mürde-i pāk,]*

mürde-yi pejmürde: Perişan ölüler.

1. Dem-i ‘İsâ ḥakiyçün k’irse fermân
Virürdi mürde-yi pejmürdeye cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 82*). [*mürde-yi pejmürde, -ye]*

müretteb: Bezenmiş, donatılmış.

1. Yâḥûd mevtümde bu gîsü-yı çün şeb
Kefen kâfûr olmışdur **müretteb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 18*). [*müretteb,]*
2. Meger kim kavmine Leylîñ ol şeb
İrîşmiş-idi bir leşker **müretteb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 36*). [*müretteb,]*

müretteb: Tertip edilmiş, düzenlenmiş.

1. Şafaḳdan şuhf-ı çarḫa kâtib-i şeb
Meger ‘‘ve’n- necm’’ yazmışdı **müretteb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 8*). [*müretteb,]*
2. Silâḫ-ı esb üstinde **müretteb**
Götürüp yüriyecek kuvveti yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 72*). [*müretteb,]*

murğ: Kuş.

1. Uçarsa **murğ** olup çarḫ-ı berîne
Kemendümle çekem anı zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 95*). [*murğ,]*
2. Ki şāḫ-ı gerdendümedür emānet
Bu **murğ**ı idemezsin dāmiña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 73*). [*murğ, -ı]*
3. Şafâ bezminde düşmen birle dem-sāz
Diler k’üstüñden uçan **murğ**uñ āhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 93*). [*murğ*uñ, -uñ]
4. Didi ḥāline göre bu cevābı
Ki bir **murğa** yedürse dāne eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 101*). [*murğa, -a]*
5. Hezār ol vāḳtdan ḳonıldı nāmı
Çün ol **murğ** anuñla oldu hem-rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 53*). [*murğ,]*

6. Özine kılmayısar dağı meyli
Ki **murğ** uçmağıla çıkmaz semāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 7*). [*murğ,]*
7. Ol iki **murğdan** kork iy birâder
Kişiye ‘ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 94*). [*murğdan, -dan]*

murğ: Kuş. II gönül kuşu.

1. Uçurmuş ‘aql **murğın** ol kemîne
Sirişkenden yüzine saçdı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 210*). [*murğın, -ı, -n]*
2. Garaž **murğı** aralık yirden uçmış
Çü geldiler yine kendülerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 106*). [*murğı, -ı]*

murğ-ı ‘aql: Akıl kuşu.

1. Çün işitdi atasından bu nakli
Hemîn pervâz kıldı murğ-ı ‘aqlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 2*). [*murğ-ı ‘aql, -ı]*

murğ-ı âşivân: Kuş yuvasının kuşu.

1. Dönüp pes her kişi geldi mekâna
Şeb irse nitekim murğ-ı âşiyâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 26*). [*murğ-ı âşiyân, -a]*

murğ-ı cân: Can kuşu.

1. Kefen şardılar ol cism-i harîre
Çü **murğ-ı cân** uçup ten kaldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 71*). [*murğ-ı cân,]*
2. Belâyı ref kıl bir mübtelâdan
Çıkarup bu kafesden murğ-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 35*). [*murğ-ı cân, -ı]*

murğ-ı cân-ı ‘anberîn-bâl: Misk kokulu kanatlı can kuşu.

1. Ki virdi şevk-i gül taş dağı cüş
Saña iy **murğ-ı cân-ı ‘anberîn-bâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 15*). [*murğ-ı cân-ı ‘anberîn-bâl,]*

mürğ-i çerâğ-ı meclis: Meclis kandilinin kuşları.

1. Egerçi rûh-ı qudsî münisüñdür
Velî mürğ-i çerâğ-ı meclisüñdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 114*). [*mürğ-i çerâğ-ı meclis, -üñ, -dür]*

murğ-ı ciger-süz: Ciğer delen bülbül.

1. Kılar bir nâle ol **murğ-ı ciger-süz**
Kaçan k’ağlaya Mecnûn-ı dil-eğâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 46*). [*murğ-ı ciger-süz,]*

murğ-ı ğarîb: Garip kuş.

1. Başı devletli vü yüzi mübârek
Çü Mecnûn gördi ol murğ-ı ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 51*). [*murğ-ı ğarîb, -i]*

murğ-ı hāmūs: *Sessiz kuş.*

1. Hurūşa geldi cānı ‘andelibi
Hıttāb idüp didi k’iy **murğ-ı hāmūs** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 53*). [*murğ-ı hāmūs,]*

murğ-ı ‘ışk: *Aşk kuşu.*

1. Başında perçem-i ‘anber-feşānı
Şan olmuş murğ-ı ‘ışkuñ āşiyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 74*). [*murğ-ı ‘ışk, -uñ]*

murğ-ı küstāh: *Bayağı kuş.*

1. Ki ‘ömr eksildicilerdür şeb u rüz
Zamānlardur k’ol iki **murğ-ı küstāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 91*). [*murğ-ı küstāh,]*

murğ-ı maksūd: *İstek, emel kuşu.*

1. Olupdur baht-ı naḥsum bed ser-encām
Degildür murğ-ı maksūdum baña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 120*). [*murğ-ı maksūd, -um]*

murğ-ı mücerred: *Manevi kuş.*

1. Kara çün zülf-i rûmî rüy-ı rengi
Çü nāka şālîh ol **murğ-ı mücerred** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 47*). [*murğ-ı mücerred,]*

murğ-ı münevver: *Parlak sülün kuşu.*

1. Yine pervāz kıldı şāh-ı serve
Çonarken şāha ol **murğ-ı münevver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 45*). [*murğ-ı münevver,]*

mürğ-i per-dār: *Kanatlı kuşlar.*

1. Ol âteşde bişüp envā‘ tayyār
Kebāb-ı bat gehî ki **mürğ-i per-dār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 112*). [*mürğ-i per-dār,]*

murğ-ı serîr: *Sülün kuşunun tahtı.*

1. Çü şem‘ itmiş münevver ol kenārı
Per ü bālinden ol murğ-ı serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 35*). [*murğ-ı serîr, -i]*

murğ-ı şikeste-per: *Kanadı kırık kuş.*

1. Kimün ‘ışkıyla idersin āh-ı pür-süz
Eyā **murğ-ı şikeste-per** niçesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 47*). [*murğ-ı şikeste-per,]*

murğ-i tāvīr: Uçan kuşlar.

1. Var-idi **murğ-i tāvīr** gibi bālī
Degüldi şâyine muhtâc yalı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 45*). [*murğ-i tāvīr,]*

murğ-i tavyār: Uçan kuş.

1. Hevâ-yı himmetinde çarh-ı devvār
Olupdur fi'l-meşel bir **murğ-i tavyār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 122*). [*murğ-i tavyār,]*

mürğ-i 'ulvî: Semavi kuş. II Ruh.

1. İş bozdu vü düzdi işin anuñ
Çün âzâd itdi mürğ-i 'ulvîyi dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 35*). [*mürğ-i 'ulvî, -yi]*

mürüvvet: İhsan, lutf.

1. Mürüvvet mezra'ından tüşe virgil
'İnâyet hîrmeninden hüşe virgil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 113*). [*mürüvvet,]*
2. Mürüvvetde güneş mânendi zâhîr
Kaçan hışm itse gerdün gibi kâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 101*). [*mürüvvetde, -de]*
3. Sa'âdet-mend idi hayl u haşem-dâr
Mürüvvet kâni idi hem direm-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 28*). [*mürüvvet,]*
4. 'Adûnı Hâk Te'âla kıldı mağlûb
Mürüvvet menba'ısın hem dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 15*). [*mürüvvet,]*

mürüvvet eyile: İyilikte bulunmak, cömertlik göstermek.

1. Mürüvvet eyleseñ bir dahı hânûm
K'ölice kılmasa boynuñda şanum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 39*). [*mürüvvet eyile, -señ]*

mürüvvetsüz: İnsanlığı olmayan, insaniyetsiz.

1. Derûni pür-şerâr-ı âteş-i tâb
Didi kim iy **mürüvvetsüz** yalan şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 9*). [*mürüvvetsüz,]*

müsâ: Hz. Musa.

1. Kapuñda dâim iy sultân-ı Yeşrib
Tırur **Müsâ** 'aşâsıyla çü hâcib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 72*). [*müsâ,]*

müşâbih: Ar. Benzer, şebîh, mümâsil, nazîr.

1. Müşâbihdür gözi ahû gözine
Bunı diyüp ol iki mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 66*). [*müşâbihdür, -dür]*

musaffâ: Saf, duru, arı.

1. Muşaffā la'1-i aḥmerden oyandı
Muraşşa' her cevāhirden 'inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 69*). [*muşaffā,]*
2. Muşaffa bir şadefdür pāk u eblaḳ
Terahḥüm idüp ol miskîne bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 20*). [*muşaffa,]*

muşaffā-tab': *Saf parıltı.*

1. Muşaffā-tab' u rüşen-rāy u server
EsİR-i 'ışḳ zindān-ı cefāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 10*). [*muşaffā-tab',]*

müsāfir: *Misafir, konuk.*

1. Gelür eṭrāf-ı 'ālemden **müsāfir**
Bu miskînüñ temāşāsına vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 25*). [*müsāfir,]*
2. K'olavuz günde bir yirde **müsāfir**
EsİR üslûbına düzdüm bu yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 38*). [*müsāfir,]*
3. Temām üç gün ziyāfet eylediler
Çün irişdi **müsāfirlik** temāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 51*). [*müsāfirlik, -lik]*
4. Anuñ hiç eksik olmazdı **müsāfir**
Kaçan k'olsa bularuñ ḥ'ānı ḥāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 102*). [*müsāfir,]*
5. Ne kâğıd k'aña inşā ola nāmem
Götürmüş meger kim ol **müsāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 51*). [*müsāfir,]*
6. Nedür aduñ ne ildensin **müsāfir**
Didi k'iy kaçdum oḳına nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 50*). [*müsāfir,]*

müsāfir ol: *Konuk olmak.*

1. Kırulmuş idi bir çetr anda ḥāzır
K'ekābirden olıcaḡuz **müsāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 54*). [*müsāfir ol, -ıcaḡuz]*

musahhar: *İtaat etme, emrine girme.*

1. Olupdur pîş-i tîḡ-i şāh-ı 'aşra
Müsahhar Hürmüz ü Bağdād u Başra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 136*). [*müsahhar,]*
2. Ki beslerdi gice gündüz buları
İder muḥsin ḳamu ḥalkı **müsahhar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 115*). [*müsahhar,]*

musahhar kıl: *Emrine amade etmek, ele geçirmek.*

1. Birine rām idi ger dīv ü perî
Biri kıldı musahhar baḥr ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 64*). [*musahhar kıl, -dı]*
2. Kıla kendüzine feth ü musahhar
Eline aldı bir elmās-gün tîḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 4*). [*müsahhar kıl, -a]*

müsāhib dūs: *Arkadaş olmak.*

1. Müşāhib düşdi her dem anlarile
Varup her dem alup bir gūsfendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 24*). [*müşāhib düş, -di]*

muşanna': *Sanatlı , çok süslü.*

1. 'Aceb çetr idi zībā vü münakḳaş
Muşanna' her yiri her naḳşı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 58*). [*muşanna',]*

müşavver: Bir şekle, bir biçime konulmuş, şekil ve suret verilmiş.

1. Felek şem‘-i cemālünden münevver
Melek nakş-ı kemālünden **müşavver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 12*). [*müşavver,]*

müşebbeh: Benzeten.

1. Ki ortasında şem‘-idi **müşebbeh**
Ruḥ-ı Leylî ki reşk ider aña meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 67*). [*müşebbeh,]*

müşebbek ol: Kafes gibi oyulmak.

1. Zırh gibi yimekten zaḥm-ı nâvek
Hezârân sîneler oldu müşebbek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 32*). [*müşebbek ol, -dı]*

müseccel: Ar. Tescil edilmiş, sicile kaydedilmiş, deftere geçmiş, sicilli.

1. Eyâ tuğrâ-keş-i menşûr-i evvel
K‘ezel bürhânı sendendür **müseccel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 2*). [*müseccel,]*
2. Ölümü hücceti oldu **müseccel**
Fenâ bâdî söyündürdi çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 56*). [*müseccel,]*

müsellem: Doğruluğu kabul edilmek; kararlaştırmak.

1. Kim artuḡ diyebilürse anı hem
Bu işde tûtalum ehl ü **müsellem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 44*). [*müsellem,]*

müselman: İslam dininden olan kimse, müslüman.

1. Alup Rodosı zûr u satvet ile
Müselmân şehri kıldı şöhet ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 96*). [*müselmân,]*

müselcel: Ardı ardına, birbirine bağlı, zincirleme, silsileli.

1. Ezelden ‘âleme bu devre dek tâ
Müselcel şahdur ‘an cedd ü ebâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 32*). [*müselcel,]*

müselcel-kākül: Saç zinciri.

1. Mu‘anber fülful ü şîrîn-dehenler
Müselcel-kākül ü sîmîn-zekânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 82*). [*müselcel-kākül,]*

müşerref: Şeref kazanmış, şereflenmiş, şerefli.

1. Kışver-i Yûnâna bünyâd uralıdan rûzgâr
Böyle bir ḥân ile olmadı **müşerref** lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 12*). [*müşerref,]*
2. Daḡı sofra irişüp taḡt-ı refref
Resûl ünsî ile oldu **müşerref** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 168*). [*müşerref,]*

müşerref it: Şereflendirmek, onurlandırmak.

1. Müşerref idüp elvâh-ı zebânı
Müzeyyen eyleyen her dâstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 11*). [*müşerref it, -üp*]

müşerref kıl: Şereflendirmek, şerefli kılmak.

1. Bu resme kırk gün ol mîr-i eşref
İli in'âmıla kıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 32*). [*müşerref kıl, -dı*]

müşerref kıl: Şereflendirmek.

1. Ki iy kılan müşerref her harâbı
Nedür bu ihtiyâr itmek belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 2*). [*müşerref kıl, -an*]

müşerref ol: Şereflenmek.

1. Getür bir dem müşerref olalum biz
Gelüp ol zâhidüñ yanına hâcib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 20*). [*müşerref ol, -alum*]
2. Özüñi bend-i hasretten kıl âzâd
Müşerref ol iki dem hizmetinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 121*). [*müşerref ol,]*
3. Müşerref oldu andan ehl-i Bağdâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 32*). [*müşerref ol, -dı*]

müşevves: Dağınık, perişan.

1. Ham-ı nahl-i kadinden ol müşevves
Yaşı nehrine pül düzmiş kemer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 235*). [*müşevves,]*
2. Perî-ruh perde ardında müşevves
Gözi pür-âb u gönli tolu âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 81*). [*müşevves,]*
3. Olur lâ-büd şudan dür olsa râhı
Gamıyla k'ola bir hâtır müşevves (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 15*). [*müşevves,]*
4. Müşevves hâl her lâhza sitemden
Gözinden yaş yirine kan saçılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 18*). [*müşevves,]*

müşevves kıl: Perişan etmek.

1. Dil-i dîvâneysi kıldı müşevves
Emîn enkâldan ol iki hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 58*). [*müşevves kıl, -dı*]

müşevves ol: Dağınık, karışık, perişan olmak.

1. Hevâdan hâtırı oldu müşevves
Gam urdı cân-ı mehcûrına ateş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 43*). [*müşevves ol, -dı*]

müşg: Hâlis misk kokusu.

1. Müşgîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez
Şîrîn tutağı çeşme-i hayvânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3*). [*müşgîn, -în*]
2. Reftâr kaddi serv-i hîrâmânı begenmez
Müşgîn saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3*). [*müşgîn, -în*]
3. Şeb-i ferhunde hem-çün turre-i hür
Nühüfte cā-be-cā müşg içre kâfûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 22*). [*müşg,]*

4. Lebi şîrîn dehânı gonce-i ter
Saçı **müşgîn** yañağı verd-i aḥmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 284*). [*müşgîn, -în*]
5. Girişme-bâz u ‘işve-cûy u güstâḥ
Nefesleri çü **müşg ü** ‘anberîn şâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 64*). [*müşg,]*
6. Saña anuñ Çîn-i zülfinden ne râḥat
Bulur ol **müşgden** cismüñ cerâḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 74*). [*müşgden, -den*]
7. Teb-i ḡam naḥl-i ḡaddîn eyledi ḥuşk
Giyindi post câme nitekim **müşg** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 16*). [*müşg,]*
8. Sûvâr olup turup meh-rûlar ile
Saçı **müşgîn** gözi âhûlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 58*). [*müşgîn, -în*]
9. Diledi kim ide sürmeyle **müşgîn**
Çün itdi sürmedâna mîli meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 22*). [*müşgîn, -în*]
10. Koḡu şun‘uñla bulur turre-i ḥûr
Olur luṭfuñla **müşgîn** şâm-ı deycûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 34*). [*müşgîn,]*
11. Olupdur **müşg-ile** maḥlûṭ-ı ma‘cûn
Güherden düredür la‘lîn tuṭaḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 74*). [*müşg-ile, --ile*]
12. Ki kılmış dâmenini **müşg-ile** pûr
Suṭûrî beñzer ol serve ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 38*). [*müşg-ile, --ile*]
13. Düzilmiş **müşgden** yir yir nazargâḥ
Kemâline irişmiş bir güzeldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 28*). [*müşgden, -den*]
14. Ki yiridür kenâr-ı âb-ı ḡayvân
Şaḡında sünbülûñ var **müşgden** dâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 39*). [*müşgden, -den*]
15. Kâmer-ruḡsâr idi vü ḡizrân ḡad
Saçı **müşgîn** idi vü çeşmi âḡû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 37*). [*müşgîn, -în*]
16. Cüdâ düşdi şanasın nâfeden **müşg**
Ḳulaḡından döküldi ḡuş-vâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 68*). [*müşg,]*

müşg: Misk renginde, siyah, kara.

1. Dil-i ‘aşıkda gizlenmek ḡam-ı ḡuşk
Şunuñ gibi durur kim penbede **müşg** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 52*). [*müşg,]*

müşg ü ‘anber: Misk ve amber kokusu.

1. Anuñ yolında ḡurbân olmayan ser
Yile gitsün ger ola **müşg ü ‘anber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 134*). [*müşg ü ‘anber,]*

müşg-bâr: Misk kokulu.

1. Çü zülf-i yâr nâfî **müşg-bârum**
Bu müşḡıl varṭadan çün olduñ âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 58*). [*müşg-bârum, -um*]

müşg-i cîn: Çin miskinin kokusu.

1. Pûr itmiş ‘ûd u ‘anberle içini
Ki ḡaḡ ider koḡusu müşg-i çîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 44*). [*müşg-i çîn, -i*]

müşg-i ezfer: Güzel kokulu misk.

1. Döker feyyâz-ı ‘âlemden bulup fer
Yire ḡırbâl-i gerdün **müşg-i ezfer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 14*). [*müşg-i ezfer,]*

müşg-i ferhâl: Misk kokulu saç.

1. Yol itmiş şan sefidâc üstine mür
Ya bir zibâ şanemdür **müşg-i ferhâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 25*). [*müşg-i ferhâl,]*

müşg-i müy: Saçın misk kokusu.

1. Hâcel hürşid-i rüyından meh-i bedr
Siyeh dil müşg-i müyından şeb-i kıadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 44*). [*müşg-i müy, -i, -n, -dan]*

müşgîn it: Misk kokulu yapmak.

1. Tozını kühl idinürdi gözine
Ğazâl eṭrafını müşgîn iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 59*). [*müşgîn it, -er, -di]*

müşg-sân: Misk gibi.

1. Kara zülf-i ki anuñ **müşg-sândur**
Murâd-ı dil semendine ‘inândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 21*). [*müşg-sândur, -dur]*

müşî: Hz. Musa.

1. Gösterür bir haṭaba luṭfila olsañ nâzır
Mu‘cize **Müşî** ‘aşası gibi şāhā o ḥaṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 28*). [*müşî,]*
2. Eger varise **Müşînüñ** ‘aşası
Muṭî‘yidi saña dehr ejdehâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 81*). [*müşînüñ, -nüñ]*

müşkil: Sorun, sıkıntı, mesele.

1. Çü zülf-i yâr nâfî müşg-bârum
Bu **müşkil** vartadan çün olduñ âzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 59*). [*müşkil,]*
2. K’özine tâ ola ol **müşkil** âsân
Görüp bundan bu aḥlāk-ı bedî‘i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 30*). [*müşkil,]*
3. Kāmu **müşkilleri** idermiş âsân
Başından gidüben ğaflet şarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 104*). [*müşkilleri, -ler, -i]*
4. Ki râyuñ birledür her **müşkil** âsân
Nedür bu ‘âlemüñ ḥālî ḥaber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 2*). [*müşkil,]*
5. Bakup rahm eylemedüñ iy bed-endiş
‘Aceb **müşkil** kazāya uğramışam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 11*). [*müşkil,]*
6. Bula maḫşûdın ide **müşkilin** ḥal
Çün irişdi zamān-ı kabz-ı rûḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 34*). [*müşkilin, -in]*

müşkil ol: Zor, çetin olmak.

1. K’ümüdüm bergin üzdî şarşar-ı ğam
Bu kez işüm be-ġāyet müşkil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 5*). [*müşkil ol, -dı]*
2. Ki bu düşden işi key müşkil oldı
Dir idi ğam kırup cānına te‘şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 52*). [*müşkil ol, -dı]*
3. Bu yolda pes benüm yokdur ğünāhum
Benüm kārüm ki olupdur böyle müşkil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 59*). [*müşkil ol, -up, -dur]*

müslümân: İslam dininden olan kimse.

1. Ölüyi ger diri kıldıysa ‘İsā
Sen itdün **müslümānlar** dinin ihyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 80*). [*müslümānlar, -lar*]

müşt: *Avuç, yumruk.*

1. Belürmezdi ruḥında **müştden** zerd
Erinün haşmeti vü şerm-i ḥıṣṣān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 40*). [*müştden, -den*]
2. Anı âbād kılmaz **müştle** gil
Yaḳa bir ḥırmeni şahrâda çün tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 94*). [*müştle, -ile*]

müst: *Tarak, şâne.*

1. Dilâverler elinde ok k’öper **müst**
Ölürken dir şehâdet içün engüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 27*). [*müst,]*

muşt: *Sevinç, mutluluk, muştı.*

1. Anuñ-çündür gözüm bahri güher-ver
İder **muştum** ruḥum rengini ḥamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 75*). [*muştum, -um*]

muştâfâ: *Hz. Muhammed.*

1. Yüzi suyu ḥaḳıyçün enbiyānuñ
Beni ḥâs ümmeti kıl **Muştafānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 158*). [*muştāfānuñ, -nuñ*]
2. Olupdur **Muştafānuñ** çār-yārı
Kerāmet Kā‘besinün rükn-i çārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 1*). [*muştāfānuñ, -(n)uñ*]
3. ‘Aceb mi kuṭbı olursa cihānuñ
Ki ‘amm-zādesidür **Muştafānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 4*). [*muştāfānuñ, -(n)uñ*]
4. Çü şerḥ olındı tevḥīdi Ḥudānuñ
Dinildi hem nu‘utı **Muştafānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 2*). [*muştāfānuñ, -(n)uñ*]

müstağnî: *Ar. 1. İstiğnâ eden, muhtaç olmayan.*

1. Ki gey **müstağnî** vü mesrûr olub sen
Ki bir bed-nâmdan ya‘nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 32*). [*müstağnî,]*

müstağrak-ı yemm-i vefâ: *Vefa denizinde dalmış.*

1. Beni mest-i mey-i ḥum-ı şafâ kıl
Daḳı **müstağrak-ı yemm-i vefâ** kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 40*). [*müstağrak-ı yemm-i vefâ,]*

müştâk: *(Ar.) Özleyen, can atan, aşık.*

1. Göricek yārınun resmin o **müştâk**
Gidüp ârāmı oldı ṭāḳatı ṭāḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 101*). [*müştâk,]*

müştâk: *İştıyakla bekleyen.*

1. Yüzi kara idi vü saçları ak
Cehennem çehresin yakmağa **müştâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 24*). [*müştâk,]*

mustakīm: Doğru, düzgün, dürüst.

1. Emîn ü **müstakīm** ü ‘âkıl idi
Hazer deydi ki şâh-ı âşnâ süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 14). [müstakīm,]

müstemend: (Fa.) Üzgün, belaya uğramış.

1. Esîr ü mübtelâ vü **müstemendüm**
Kimûn derdiyle kılsın şebi rûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 44). [müstemendüm, -üm]
2. K'o gitsün ol garib ü **müstemendi**
Bugün sen ‘afv idersen zecrin anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 18). [müstemendi, -i]

müşteri: (Ar.) Alıcı.

1. Beni güyâ ki taş-ile dögersin
Yüri var **müşteri** bul özge yirden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 19). [müşteri,]

müşteri: Jüpiter gezegeni (Güneş sisteminin en büyük ve en etkili gezegenidir, gücü temsil eder).

1. Çün altıncı fezâya çıkdı Ahmed
Atı na'line sürdi **Müşteri** had (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 142). [müşteri,]
2. K'aña ben kim bu ‘aşruñ mihteriyem
Mişâl-i mihr kızgun **müşteriyem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 104). [müşteriyem, -yem]

mu‘tâd: Alışılmış, alışmış.

1. Mişâl-i şem‘ idi ol merd-i âzâd
Güdâz ü girye vü süz-ile **mu‘tâd** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 10). [mu‘tâd,]
2. Yine vahşiler ile oldı **mu‘tâd**
Yine oldı işi efgân u feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 13). [mu‘tâd,]
3. Görüp şayyâd anı oldı diğer-gün
Didi şayyâda k‘iy **mu‘tâd** u dem-sâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 25). [mu‘tâd,]
4. Hayâlî birle **mu‘tâd** u harîfüm
Meşakkat külhanında şöleyüm şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 8). [mu‘tâd,]
5. Kanı bencileyin bir dahı bendeñ
Ğamuñdan özge **mu‘tâdum** yok ir giç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 23). [mu‘tâdum, -um]

mu‘tâd evle: Alıştırmak.

1. Çıkar tab‘-ı âteşden âb-ı hayvân
Sevâd-ı tab‘a **mu‘tâd evle** ‘ışkı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 71). [mu‘tâd evle,]

mu‘tâd ol: Alışmış olmak.

1. Virür yolına cânı vü cihânı
Çü bir kaç gün ola anuñla mu‘tâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 49). [mu‘tâd ol, -a]

mu‘tâd-ı ded ü dâm: Vahşi ve evcil hayvanlara alışmak.

1. Olup-dururdu **mu'tād-ı ded ü dām**
Görüp her birisinden 'izz u ragbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 90*). [*mu'tād-ı ded ü dām,]*

mu'tādı idi: *Adet edinmiş.*

1. 'Alî kim Ahmedüñ dāmâdı idi
Enîsi maḥremi **mu'tādı idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 2*). [*mu'tādı idi,]*

mu'tād-ı insân: *İnsana alışma.*

1. Dilemezven k'olam **mu'tād-ı insân**
Benüm ne ḥazz idersin ḳurbetümden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 16*). [*mu'tād-ı insân,]*

mu'tād-ı merdüm: *İnsanlığa alışma.*

1. Olur mı vahşî hîç **mu'tād-ı merdüm**
Çü gāv olmakdan âdem nefse tâbi' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 34*). [*mu'tād-ı merdüm,]*

mu'tādum ol: *Adet edinmek.*

1. Begendi vü didi mu'tādum olsun
Hem oğlum idi hem damādum olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 61*). [*mu'tādum ol, -sun]*

muṭarrā kıl: *Taze hâle getirmek.*

1. Muṭarrā kıldı geh şâneyle müyın
Şığayup başdan ayağa tenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 24*). [*muṭarrā kıl, -dı]*

mu'teber kıl: *Değerli kılmak.*

1. Dehānum medḥüñile pür-şeker kıl
Kelāmum vaşfuñıla **mu'teber kıl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 48*). [*mu'teber kıl,]*

muṭî: *İtaat eden, itaatkâr.*

1. Eger varise Mūsîñüñ 'aşâsı
Muṭî'yidi saña dehr ejdehâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 82*). [*muṭî'yidi, -(y)idi]*
2. Ki ya'nî dir saña cāndan **muṭî'em**
Ṭutarum şer'iñi gerçi şeni'em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 131*). [*muṭî'em, -em]*
3. Muṭî' idi birinuñ emrine bād
Birisinden 'anâşır oldu âbād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 61*). [*muṭî',]*
4. Muṭî' olmuş-idi bir mārâ Ḍaḥḥāk
Buñadur rām ejderhâ-yı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 79*). [*muṭî',]*
5. Muṭî'üñ diler-iseñ kaşı yayı
Gözünñden dūr kıлма ḥarf-i yāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 43*). [*muṭî'üñ, -üñ]*
6. Ḳamu fermānuña cāndan **muṭî'üm**
Velikin göz göre ferzendin âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 56*). [*muṭî'üm, -üm]*

7. Çağırup ol kârıya virdi sevgend
Didi cāndan **muṭī'isen** Ḥudāya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 29). [muṭī'isen, -isen]
8. Muṭī'iyem ben anuñ çār-nā-çār
K'eruñ kadri ki düşmenden ola sehl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 132). [muṭī'iyem, -i, -yem]
9. Çerisi gibi sultân-ı cihānuñ
Muṭī' iḳbāl aña vü baht münḳād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 141). [muṭī',]
10. Muṭī'ümdür kilābuñ iy dil-ārā
Ki ya'nî der-peyümce bunca hayvān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 52). [muṭī'ümdür, -üm, -dür]

muṭī' it: İtaatkâr, söz dinleyen hâle getirmek.

1. 'Aṭāñi cürmüme her dem şefi' it
Bu serkeş nefsümi baña **muṭī' it** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 112). [muṭī' it,]

muṭī' ol: Uymak, boyun eğmek, itaat etmek.

1. K'anı hiç itmedi miḥnet tegergi
Saña çün-kim muṭī' olmadı bu taht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 113). [muṭī' ol, -ma, -dı]
2. Ki dām-ı 'ışka bu olmuş giriftār
Muṭī' olalum biz çār u nā-çār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 76). [muṭī' ol, -a, -lum]
3. Bizi bed-nām ider 'ālemde ğammāz
Muṭī' olmayasın bu pende ger sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 9). [muṭī' ol, -ma, -ya, -sın]
4. Hem ideydüm seni māl-ile ḳāni'
Muṭī' olup saña olursa hem-rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 49). [muṭī' ol, -up]
5. Żarūrî oldı hep segler muṭī'i
Meger kim şāh bir gün nāgehānî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 32). [muṭī'i ol, -dı]
6. Kimuñ dānesinuñ olduñ muṭī'i
Büyüñ k'oldur nihāl-i gülşen-i cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 44). [muṭī'i ol, -duñ]

muṭlak: Muhakkak, kesin.

1. Günāhumdan çü faḫluñ çokdur iy Hāk
Ḳoma ben bendeñi düzāḫda **muṭlak** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 152). [muṭlak,]
2. Anuñ ḫaḳḳında aşlanum didi Hāk
Şecā'at anda ḫatm olmuşdı **muṭlāk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 10). [muṭlāk,]
3. Ya göstermişdi ol gice **muṭlak**
Leb-i çehden cemāl-i Yūsufi Hāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 13). [muṭlak,]
4. Mübāşir olmazam ben aña **muṭlak**
Revā olmaya 'ışkuñ mezhebinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 192). [muṭlak,]
5. Kej olur kej baḳan göz baña **muṭlak**
Egerçi ḳāmetümdür aşda kec (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 24). [muṭlak,]
6. Gül-āb u ğāliyeden idi **muṭlak**
Ser-i ḳabr üzre turan levḫ-i nā-yāb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 52). [muṭlak,]

muṭrib: Çalgıcı, çalgı çalan.

1. Şadāsı cānibine ṭārdan 'ūd
Düzetdi **muṭrib** içün rāh-ı maḳşūd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 16). [muṭrib,]
2. Define **muṭribüñ** ol bezmde bil
Meh oldı püşiş ü zühre celācil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 19). [muṭribüñ, -üñ]

3. El urdı sâgar-ı sâkî perî-nâz
Çopardı çeng ü neyden **muṭrib** âvâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 4). [muṭrib,]
4. Şarâb-ı şevkden sekrân u bî-hüş
Tutup sazın ider **muṭrib** terâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 29). [muṭrib,]
5. Tökünup def dağı zerrîn celâcil
Kefine **muṭribûn** geldi muḳâbil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 24). [muṭribûn,]

muttali' ol: Muttali olmak; bir durumdan haberi olmak, bir durum üzerine bilgi edinmek.

1. Hemîn dir âh Leylî ḥasretinden
Çü Leylî muttali' oldu bu ḥâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 25). [muttali' ol, -dı]

mütthem: Kabahatli, suçlu.

1. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş atuñ na'line
Çekdiler tamgâ meḥûn altına k'oldı **mütthem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 26). [mütthem,]

muṣāfık: Münasip, uygun.

1. Eger taḳdîr olur-ise **muṣāfık**
Olasın mâhe ol ḥurşîd-i lâyıḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 31). [muṣāfık,]
2. Muṣāfıklık idüp öldi kimisi
Çü ref' itdi tılısımın devr-i eyyâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 4). [muṣāfıklık, -lık]

muṣāfık düş: Uygun düşmek.

1. Düşerse ṭab'ına vaz'ı muṣāfık
Pes ola köpeğün olmağa lâyıḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 17). [muṣāfık düş, -er, -se]
2. Bize şu yüzden iderse su'âli
Ki bu iş nevbete düşmez muṣāfık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 169). [muṣāfık düş, -mez]

müvaşşah: Süslenmiş, süslü; mısralarının ilk harfleri bir kelime meydana getiren manzume, akrostiş.

1. Müvaşşah var vaşında okurlar
Ne deñlü varsa ol mektebde maḥbûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 16). [müvaşşah,]

müvecceḥ: (Ar.) Herkesçe beğenilen, uygun.

1. Müvecceḥ rûyî ḥurşîd-i dıraḥşân
Münevver râyî şem'-i nûr-baḥşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 19). [müvecceḥ,]
2. Çü gördi gey **müveccehdür** bu tedbîr
Begendi cân u dilden ḥâṭır-ı pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 33). [müveccehdür, -dür]

müvekkil: Birini kendine vekil olarak seçen kimse.

1. Getürün görelüm ne oldı ḥâli
Müvekkiller kılâb öñinde anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 81). [müvekkiller, -ler]

müy: Kıl, saç teli.

1. Alıvir gönlümi **müyından** anuñ
K'arayı geçmeyem küyından anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 35*). [*müyından, -ın, -dan*]
2. Başından atası kazıtdı **müyın**
Gül-âbile yudı hem dāye rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 21*). [*müyın, -ı, -n*]
3. Bunı kaşd itdi k'öpe rüy u **müyın**
Rızâ virmedi vü redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 28*). [*müyın, -ı, -n*]
4. Muṭarrâ kıldı geh şâneyle **müyın**
Şıgayup başdan ayağa tenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 24*). [*müyın, -ı, -n*]

müva döndi: İncelmek, kıl kadar kalmak.

1. Sebak etfāle görindi siyeh-rū
Elif anuñ ğamından döndi müya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 33*). [*müya döndi,*]

müy-ber-müy: Satır satır.

1. Görür maẓmûnın anuñ **müy-ber-müy**
Zebân-ı kinden olmış sülhan-güy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 59*). [*müy-ber-müy,*]

müyesser eyile: Kolaylaştırmak.

1. Ki ḥālın 'arz ide ma'sūka 'āşık
Ḥudāvendā **müyesser eyile** bir an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 147*). [*müyesser eyile,*]

müyesser kıl: Nasip etmek.

1. Çün iy Mevlâ beni kılduñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya vaşlını **müyesser kıl** ya alup cânımı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 2*). [*müyesser kıl,*]
2. Ne kim isterse virmişdi Ḥudāvend
Müyesser kılmamışdi lîk ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 186*). [*müyesser kıl, -ma, -mış, -idi*]

müyesser ol: Nasip olmak.

1. Müyesser olalıdan feth-i şāhi
Gidüpdür Hind mülkünden siyāhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 133*). [*müyesser ol, -a, -lı, -dan*]
2. Dilerse ağlar u dilerse ḥandân
Bu vuşlat ger müyesser ola nāçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 37*). [*müyesser ol, -a*]
3. Zer ile olmaz ise ger müyesser
Elem zür-ıla tırtup tığ u ḥancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 93*). [*müyesser ol, -maz*]

müy-ı miyân: Bele kadar uzanan saçlar.

1. Kemerde mîm idi nâfi nihānî
Dökülmüşdi yāḥūd müy-ı miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 66*). [*müy-ı miyân, -ı*]

müzâ'af ol: İki kat, kat kat ol-.

1. Ğam baña oldı muzā'af ğuşsa tekrār el-fırāk
Bād-ı ğām hāk itdi nağdüm ğülsitânın âh kim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 6). [muzā'af ol, -dı]

muzâf: Bağlanmış, bağlı.

1. Dönüp meydân için eyler tavâfi
Ki şulh eyleyeler koyup **muzâfı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 10). [muzâfı, -ı]

muzaffer: Galip gelen, üstün.

1. Penâh-ı dehr-i şâh-ı heft kişver
Ki dîn ü devlet andandur **muzaffer** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 120). [muzaffer,]
2. Muzaffer oldı mülkine revâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 46). [muzaffer,]

mûze: Çizme.

1. Ki hiç bir **mûzeyeye** sığmaz iki pây
Hemîn oldur cihân içre baña yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 14). [mûzeyeye, -ye]

müzelzel: İpekten dokunmuş.

1. Özin destâr-ı derde kıldı yoldaş
Sarây-ı şîhâtı oldı **müzelzel** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 27). [müzelzel,]

müzevven: Bezenmiş, süslenmiş, ziynetli.

1. Koyup çarhı **müzevven** encümile
Şeref virdi zemîne merdümile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 51). [müzevven,]
2. Gögi kevkeb **müzevven** kılmış-idi
Yeri 'aksî mülevven kılmış-idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 3). [müzevven,]
3. Kâmu endâmı zîbâ câmelerden
Egerçi oldı matbû' vü **müzevven** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 36). [müzevven,]
4. Mu'attar kıldı âfâkı ser-â-pâ
Cihân cennet mişâl oldı **müzevven** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 9). [müzevven,]
5. Kâbâ-yı uşrevî birle **müzevven**
Girüp tâbûtına pîrân-ı pür-nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 76). [müzevven,]
6. Şu resme kim **müzevven** hülleden hür
Tutarlar ellerinde câm-ı bâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 50). [müzevven,]

müzevven eyle: Süslemek, bezemek, tezyin etmek.

1. Müşerref idüp elvâh-ı zebânı
Müzevven eyleyen her dâstânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 12). [müzevven eyle, -en-y, -en]
2. Giyüp süsen kabâ-yı âsumânı
Müzevven eylemiş her büstânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 56). [müzevven eyle, -miş]
3. Memâtum 'iddür kurbân-ı 'idüm
Müzevven eyle tâbûtum 'arûsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 33). [müzevven eyle,]

müzevven kıl: Tezyin etmek, süslemek, donatmak.

1. Gülistân-ı kaşruñı kılsun müzeyyen rûzigâr
Niçe kim memdûh ola dillerde gülzâr-ı İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 57*). [müzeyyen kıl, -sun]
2. Müzeyyen kılup âfâkı gülistân
Mu'aţtar cylemiş gülzârı reyhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 67*). [müzeyyen kıl, -up]

müzeyyen ol: Süslenmek, bezenmek.

1. Müzeyyen olmışidi âsumânlar
Kılardı 'ârşdan nezzâre cânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 97*). [müzeyyen ol, -mı, -idi]
2. Geçüp oldı müzeyyen bağ u bustân
İrişdi hüsrev-i gül nev-bahâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 26*). [müzeyyen ol, -dı]
3. Yüce bir taht gerdün pâyesinde
Nihâyetsüz müzeyyen olmuş ol taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 43*). [müzeyyen ol, -muş]

muţtarib: Sıkıntılı, ızdıraplı .

1. Bu resme kim za'îf ü münkalibsin
Hayâl-i Leyliden mi **muţtaribsin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 66*). [muţtaribsin, -sin]
2. Yiñümden budur aķduđı benüm kan
Ol anda nişterden **muţtaribdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 63*). [muţtaribdür, -dür]

N

nā ehl: *Ehil olmayan.*

1. Velikin ortada olmaya ğammāz
Ki nā ehle bî-nāgeh keşf ide rāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 42*). [*nā ehl, -e*]

nāb: *Hâlis, katıksız, sâfi.*

1. Revân olmuş akar pākîze vü **nāb**
Düzülmüş bir ‘aceb havz-ı müdevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 18*). [*nāb,]*

nāb-dür: *Saf inci.*

1. Senüñ-çün hāşş-ı la‘l ü **nāb-dürden**
Kılayın dâmen-i şahrâyı pür ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 113*). [*nāb-dürden, -den*]

nā-bedîd oldu: *Kaybolmak, yok olmak, ortadan kalkmak.*

1. Olalı peydâ livâ-yı ‘adlûñ iy çâpük-sûvâr
Nā-bedîd oldu cihândan bid‘at u zulm u sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 10*). [*nā-bedîd oldu, -dı*]

nabız: *Ar. Nabız damarı.*

1. Didi kim derdümün nedür devâsı
Görüp kârûre vü **nabız** didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 21*). [*nabız,]*

nabz-ı kârûre-şinâs: *Nabızdan anlayan.*

1. İnildüye düzetdi pîşesini
Getürdüp nabz -ı kârûre-şinâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 19*). [*nabz-ı kârûre-şinâs, -ı*]

nâ-çâr: *Çaresiz, mecburen.*

1. Sa‘âdet burcı üzre mâh-ı a‘zâm
‘Arab iklimini tîġıyla **nâ-çâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 31*). [*nâ-çâr,]*
2. Nihâlinden anuñ koparmaya şâh
Edeb levhîn vefâdan gördi **nâ-çâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 97*). [*nâ-çâr,]*
3. Muķim-i külbe-i derd oldu **nâçâr**
Añup rüyâsını aġlardı her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 45*). [*nâçâr,]*
4. Vü ger ni ķo ki ben dil-rîş ü bîmâr
Geçinem ġârda ölince **nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 26*). [*nâçâr,]*
5. Meger düşdi öġine tal‘at-ı yâr
K’unutdı ġayreti vü ‘ârı **nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 48*). [*nâçâr,]*
6. İdereķ derd ü ġamdan nâle vü zâr
Yine Nevfel katına geldi **nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 6*). [*nâçâr,]*
7. Dilerse aġlar u dilerse ġandân
Bu vuşlat ger müyesser ola **nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 37*). [*nâçâr,]*

8. Didi hayf u dirîg ol âfitâba
K'anuñ bu künde pâyını **nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 21*). [*nâçâr,]*
9. Dem-i hayretde gam-ı'âr-ı hâkîkat
Dirîgâ hasretâ derdâ ki **nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 63*). [*nâçâr,]*
10. Geçüpdür çâreden bu def'a **nâçâr**
Bañ bu 'ışkdan efğân ü zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 66*). [*nâçâr,]*
11. Ol aradan gamile tûrdı **nâçâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 1*). [*nâçâr,]*
12. Bulınur bir gam aña dañı **nâçâr**
Cihânda 'akıl oldur k'ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 68*). [*nâçâr,]*
13. Meger kim maqbere ol dañı **nâçâr**
Çü 'ömrüm ber gini hâke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 18*). [*nâçâr,]*

nâ-çâr dön: Çaresiz dönmek.

1. Gezüp vâdî-be-vâdî gâr-be-gâr
Bulımadı vü yine döndi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 44*). [*nâ-çâr dön, -di]*

nâçâr kal: Çaresiz kalmak, elinden bir şey gelmemek; söyleyecek söz olmamak.

1. Kâlup nâçâr niçe nâvek-efgen
Kemende eyledi teslîm-i gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 33*). [*nâçâr kal, -up]*

nâçâr ol: Çaresiz kalmak.

1. Atân gibi gamuñdan oldı nâçâr
Çü Mecnûn anası mergini tıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 20*). [*nâçâr ol, -dı]*

nâdir: Eşsiz, nadir.

1. Bu bir 'ibret-durur 'âlemde **nâdir**
Hâlâyık birbiriyle biliş ü yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 66*). [*nâdir,]*

nâf: Göbek.

1. Kemerde mîm idi **nâfî** nihânî
Dökülmüşdi yâhûd müy-ı miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 65*). [*nâfî, -ı]*
2. Çü zülf-i yâr **nâfî** müşg-bârum
Bu müşkıl varıdan çün olduñ âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 58*). [*nâfî, -ı]*
3. İrürdi yire bâr-ı nâfeden **nâf**
Dañı aldı niçe biñ bağl u üştür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 34*). [*nâf,]*

nâfe: Misk adı verilen hayvanın göbeğinden çıkarılan güzel koku.

1. Bitüp ol gülsitânda dürlü ezhâr
Koçar **nâfe** gibi şahrâ-yı gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 26*). [*nâfe,]*
2. Koñulayup buñûr-ı müşg-fâmı
Çü **nâfe** hoş nesîm oldı meşâmmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 48*). [*nâfe,]*
3. Şahrî buldı hem-çün 'arşa-ı Çîn
Şaçınuñ **nâfesinden** bûy-ı müşgîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 68*). [*nâfesinden, -si, -nden]*
4. Cüdâ düşdi şanasın **nâfeden** müşg
Kulağından döküldi gûş-vâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 68*). [*nâfeden, -den]*

nāfe-i çîn: Çin miski.

1. Teferrüc eyledüm bir haṭṭ-ı müşgîn
Hürufi hûb hem-çün **nāfe-i Çîn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 94). [nāfe-i çîn,]
2. Gehî şâne kodı gîsûlarına
Gözi âhûların çün **nāfe-i Çîn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 21). [nāfe-i çîn,]

nāfe-i müşg: Hâlis misk kokusu.

1. Başı saçlu nitekim **nāfe-i müşg**
Deli göyneklü hem-çün penbe-i huşk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 233). [nāfe-i müşg,]

nāf-ı devrân: Zamanın ortası.

1. Ya olurlar mı ki uçmag içinde
Meger bir gice k'oldı **nāf-ı devrân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 21). [nāf-ı devrân,]

nāfile: Bir kimsenin dînen mecbur ve mükellef olmadığı halde sırf Allah rızasını kazanmak maksadıyla farz dışında kıldığı namaz, tuttuğu oruç ve yaptığı her türlü hayırlı iş ve davranış.

1. İderdi giceler Hakkâ niyâzi
Kıldırı **nāfile** dünler namâzi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 192). [nāfile,]

nā-gāh: Ansızın, birdenbire.

1. Ki bi-höd yıkılordı ol perî-zād
İrişe güşına bir savt **nā-gāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 47). [nā-gāh,]
2. Düşinde bir firişte gördi **nā-gāh**
Elin tutup iletirdi ol firişte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 24). [nā-gāh,]
3. Meger kim reh-güzerden bir gün ol şāh
Geçerken bir harābe gördi **nāgāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 226). [nāgāh,]
4. Tırup yatdı bu endişeyle ol māh
Uyurken bir 'aceb düş gördi **nāgāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 12). [nāgāh,]
5. Bu hāl içinde pes ol tıfl-ı güm-rāh
Bir āh idüp u yanı geldi **nāgāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 110). [nāgāh,]
6. Meger bir gice yüz nāz-ile ol māh
Uyurken bir 'aceb düş gördi **nāgāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 2). [nāgāh,]
7. Derâ-yı şavtını iştise **nāgāh**
Girürdi çarha gökde mihr ile māh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 23). [nāgāh,]
8. Olurken burc-ı mektebde ol iki māh
Biri birine 'āşık düşdi **nāgāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 16). [nāgāh,]
9. Elünden kim yabāne düşse bir kāh
Şakın k'ayağuna batmaya **nāgāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 130). [nāgāh,]
10. Bu hāl içre dil-i Mecnûna **nāgāh**
Güzer kıldı hayāl-i rûy-ı dil-h'āh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 7). [nāgāh,]
11. Gice irdi bu hâlet içre **nāgāh**
Çeküp gün yüzine zulmet hicābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 90). [nāgāh,]
12. Gider gözetmeyüp sağ u solını
Dileni dileni her çetri **nāgāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 9). [nāgāh,]
13. Aña **nāgāh** güzergāh oldu bir bağ
Nazar kıldı çü her sū büstāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 20). [nāgāh,]
14. Diyâr-ı yāra 'azm itdi şitābān
Giderken gördi bir mevzi'de **nāgāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 9). [nāgāh,]
15. Kilāba ta'ma olam diyü **nāgāh**
Tefekkürdeydi kim bir çāre ide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 18). [nāgāh,]
16. Güzer kıla şabā vaktüne **nāgāh**
Elā iy ka'be-i cānum cemālün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 142). [nāgāh,]

17. Selîme şordı herkesden nişanı
Bu hâl içre gözün yaş tıtdı **nâgâh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 3). [nâgâh,]
18. Ki ecel irüp anı kapmışdı **nâgâh**
Selîm-i Âmirî yine keremden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 12). [nâgâh,]
19. Gözinûn yaşı kıldı hâki nem-nâk
Gelüp bir bülbül ol gül üzre **nâgâh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 39). [nâgâh,]
20. Ki alsam avcuma sîb-i zenaḥdân
Bular bu söz içindeydi ki **nâgâh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 91). [nâgâh,]
21. Yola girdi çü bād-ı lâ-übālî
Varup eḡan-gehinde itdi **nâgâh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 49). [nâgâh,]
22. Ki yüz göstermege yokdur mecālî
Maḥalle muḡrîsi öldiyse **nâgâh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 43). [nâgâh,]
23. Firîbile elümden ḡapdı **nâgâh**
Murād olan saña vü baña maḡşûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 84). [nâgâh,]
24. K'ecel irüp anı kapmışdı **nâgâh**
Pes âḡir zelzelesinden zamānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 74). [nâgâh,]
25. Ki **nâgeh** devr kılupdur bî-vefâlık
Aralarına bıraḡa cüdâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 109). [nâgeh,]
26. Ḥazer kılmaya fikr idüp helâkîn
Vire **nâgeh** fenâ bādına ḡâkin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 6). [nâgeh,]
27. Bu sözler deyken ol abdâl-ı fânî
Gözi tıuş oldu şem'a **nâgehānî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 46). [nâgehānî, -î]
28. Revāñ oldu yeñinden **nâgehāñ** ḡûn
Bu ḡâlet k'irdi Mecnûn-ı ḡarāba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 56). [nâgehāñ,]
29. Ḥarāb oldu çemen bozıldı ḡülzâr
İrişüp **nâgehān** bād-ı ḡazānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 27). [nâgehān,]
30. Gözi ḡanıyla yolları bezerken
Ḳazā bir gün irürdi **nâgehānî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 3). [nâgehānî,]
31. Berî cümle umûrından cihānuñ
Meger bir şeb melâlet **nâgehānî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 23). [nâgehānî,]
32. Żarûrî oldu hep segler muṡî'i
Meger kim şâḡ bir gün **nâgehānî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 33). [nâgehānî,]

nağme: Ezgi.

1. Gözinden ḡan saçır ol bülbül-i zâr
Bu **nağme** irdi geldikde şümāra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 49). [nağme,]

nağme: Etkileyici söz II nağme.

1. Yine bu **nağmeyi** kıldı mükerrer
Ki dürc-i şād-mānîdür bu nâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 30). [nağmeyi, -yi]

nağme kıl: Ezgi, şarkı çalmak.

1. Ki vire tiḡ-i berg-i sūsene āb
Çemende nağme kılmaḡa 'anādîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 63). [nağme kıl, -ma, -ḡa]

nağme-i çeng: Çeng denilen sazın ezgisi.

1. Kimûñ ḡuşına irse **nağme-i çeng**
Şafāsından olurdı vālîḡ ü deng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 21). [nağme-i çeng,]

nâ-halef: Soyuna çekmemiş olan hayırsız evlât.

1. Cihân içinde oldum **nâ-ḥalef** ben
Ki kıldum ata nāmūsın telef ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 47*). [*nâ-ḥalef,]*

nâ-ḥalef ol: *Hayırsız evlat olma.*

1. Oğul hoşdur kişiye ger ḥalefdür
Çün ola nâ-ḥalef sa'yı telefdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 214*). [*nâ-ḥalef ol, -a]*

nahcîr: *Av hayvanı.*

1. Elüni çek ki 'acizdür bu **nahcîr**
Çözüp boynından ağıl-ı kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 16*). [*nahcîr,]*
2. Ki sen şayd olsañ u şayyâd o **nahcîr**
Bu şükraneyçün anı eyle âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 32*). [*nahcîr,]*
3. Ğanem gürgile hem-râz olmuş-idi
Seg-ile şulḥ idüp ḥargûş u **nahcîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 67*). [*nahcîr,]*
4. İdinürdi 'aşâ şâḥ-ı küvezni
Acıkduğınca ol miskine **nahcîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 119*). [*nahcîr,]*
5. Yanına varmadan bişer o **nahcîr**
Hilâf-ı kâr-ı İbrâhîm-i Âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 30*). [*nahcîr,]*
6. Senüñ gelmedi tâvûsuñ miyâna
Çün el virdi segân-ı şâha **nahcîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 23*). [*nahcîr,]*

nahcîr-i behrâm: *Behram'un avı.*

1. Ki dâyim gür idi **nahcîr-i Behrâm**
Zamâne şiri olmuşdur buña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 75*). [*nahcîr-i behrâm,]*

nahcîr-i ğam-nâk: *Kederli hayvanlar.*

1. Keñile kazdı yir yir ğuşşadan gür
Tolanur çevresin **nahcîr-i ğam-nâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 53*). [*nahcîr-i ğam-nâk,]*

nâhîd: *Sabahyıldızı, Tanyıldızı, Zühre, Venüs.*

1. Didi burc-i şafâ **Nâhîdidür** bu
Murâduñ çarḥınuñ ḥurşididür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 259*). [*nâhîdidür, -i, -dür]*
2. Meh ü mihr ortasında hem-çü **nâhîd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 102*). [*nâhîd,]*

nahîf: *Zayıf, ince.*

1. Şeb-i bezm-i vefâda cân-firûzum
Ğarib ü bî-kes ü âzâr u **nahîfüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 7*). [*nahîfüm, -üm]*

nahl: *Fidan.*

1. Girüp meydân-ı nazma pes sır açdum
Kalem **nahlinden** anda mîve saçdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 152*). [*nahlinden, -in, -den*]
2. Hem ol gülzâr deşt-i rîve beñzer
Ki her bir **naħli** şâh-ı dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 18*). [*naħli, -i*]
3. Saçum k’âğardı böyle iy dil-ârâ
Çiçek gösterdi her kim **naħli** güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 16*). [*naħli, -i*]
4. Hâyâdan kâmetüm **naħli** büküldi
Bu deñlü suçsuzuñ yok yire kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 36*). [*naħli, -i*]
5. Tokuz tolandı **naħli** şâh-ber-şâh
Gözinden yaş dökerek uçdı ol zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 86*). [*naħli, -i*]
6. Laţîf ü pāk hem-çün havz-ı Kevser
Havâlisinden ol **naħlüñ** olup cem‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 21*). [*naħlüñ, -üñ*]
7. Ki mislin görmemişdür çeşm-i âfāk
Bu **naħlüñ** kıymeti-çün benden anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 49*). [*naħlüñ, -üñ*]
8. Gülistâna ki üstinden geçe âb
Şükûfe **naħlden** kim gösterür ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 51*). [*naħlden, -den*]
9. Şular her **naħl** dibinde revâna
Biraz vakt olsun ol yirde kararûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 128*). [*naħl,]*
10. Yiri tâ oldı menzilgâh mî‘âd
Gelüp bir **naħl** dibinde oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 143*). [*naħl,]*
11. Ki kan kusdurmadı âhîr ol ‘acûze
Bu bâğuñ **naħli** gösterdi mi bergi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 111*). [*naħli, -i*]

naħle: Ar. 1. Hurmalık. 2. Bir adet hurma ağacı. 3. Fidan.

1. Şusuzlık virse bir **naħle** zevâli
Yine şu hâşıl ider ol nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 51*). [*naħle,]*

naħl-i bî-bâr: Meyvesiz ağaç.

1. Gülistânuñda oldum **naħl-i bî-bâr**
Baña itdüklerüñ ihsânı her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 86*). [*naħl-i bî-bâr,]*
2. Sözi terkîb-i zevk ü şâd-mânî
Kadi servi degüldür **naħl-i bî-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 55*). [*naħl-i bî-ber,]*

naħl-i dil-gîr: Gücenmiş fidan.

1. Kesile buncılayın **naħl-i dil-gîr**
Huçeste bir nihâl-i tâzedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 28*). [*naħl-i dil-gîr,]*

naħl-i gülzâr-ı havât: Ömür bahçesinin fidanı.

1. Kırutdı naħl-i gülzâr-ı havâtın
Cihânuñ gerçi kim bâzarıdur germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 102*). [*naħl-i gülzâr-ı havât, -ın*]

naħl-i kadd: Fidan boy.

1. Teb-i ğam naħl-i kaddin eyledi huşk
Giyindi post câme nitekim müşğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 15*). [*naħl-i kadd, -in*]

naħl-i kâmet: Fidan boy.

1. Ki ğamdan idi naḥl-i kâmeti ḥam
Yaşı ferrâş idi müjgâni çârüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 6). [naḥl-i kâmet, -i]

naḥl-i kâmil: Olgunluk fidanı.

1. Sütûn-ı dînümün misvâkiñi kıl
Yakînüm gülşenine **naḥl-i kâmil** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 30). [naḥl-i kâmil,]

naḥl-i me‘ânî: Mana fidanı.

1. Nihâl-i ma‘rifetden dik revânî
Kelamuñ bağına **naḥl-i me‘ânî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 114). [naḥl-i me‘ânî,]

naḥl-i ‘ömr: Ömür fidanı.

1. Yimesün naḥl-i ‘ömrinden daḥı bir
Degüldür kimse ‘ışkuñda vefâ-bîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 84). [naḥl-i ‘ömr, -in, -den]

naḥl-i pür-bār: Meyve dolu ağaçlar.

1. Eli Ḥatem eli gibiydi der-bār
Kefi feyyâz hem-çün **naḥl-i pür-bār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 170). [naḥl-i pür-bār,]
2. Ki nesrînin benefşe kıldı pençe
Didi bālâ-durur bu **naḥl-i pür-bār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 67). [naḥl-i pür-bār,]

naḥl-i rûzgār: Devrin iftirası.

1. K’özin bir dem cüdâ kıla şafâdan
Degül vakıf ki naḥl-i rûzgârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 19). [naḥl-i rûzgār, -ı]

naḥl-i yegâne: Eşsiz fidan.

1. Añup ağladı kaddin dilberinün
Ḥiṭâb itdi ki iy **naḥl-i yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 57). [naḥl-i yegâne,]

nahlistân: Fidanlık.

1. Fülân menzilde **nahlistân** u tenhâ
İrişmiş her nihâlî âsümâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 126). [nahlistân,]

naḥs: Uğursuz.

1. Baña ferḥundedür deşt-i melâlet
Bu resme **naḥs** iken bendeñde ṭâlî‘ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 43). [naḥs,]

naḥs-güftâr: Uğursuz konuşan.

1. Ki cânım cânın itdün zehr-ile pür
Niçe vardı dilün iy **naḥs-güftār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 7*). [*naḥs-güftār,]*

naḥs-i evkât: Uğursuz vakit.

1. Biri biriyle oldılar mülâkât
Meger kim ol dem-idi **naḥs-i evkât** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 50*). [*naḥs-i evkât,]*

nāhun: Tırnak.

1. Ki bula şems-i tâbindan ferâğı
Şafâdan merḥabâya **nāhun** yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 105*). [*nāhun, -ın]*

na‘îm-i vaşl: Kavuşma nimeti.

1. Na‘îm-i vaşldan bir üstülh’ândur
Şeb-i bahtumdadur bir şem‘-i kâfûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 20*). [*na‘îm-i vaşl, -dan]*

nāka': Temiz olmak, paklanmak.

1. Kâra çün zülf-i rûmî rûy-ı rengi
Çü **nāka** şālîh ol murğ-ı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 47*). [*nāka,]*

nāka: Dişi deve II inatçı sevgili.

1. Yürise berkdan katı gider ol
Şabâyı **nāka** mânendi yider ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 14*). [*nāka,]*

nāka: Dişi deve.

1. Meger bir gün sarây öninde tayyâr
Görür bir **nāka** var çālâk u seyyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 12*). [*nāka,]*
2. Bulup ol cāy-gāhı bu fütâde
Tiz inüp **nākadān** oldu piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 44*). [*nākadān, -dan]*
3. Ki Mecnûna gele andan selâme
Süvâr oldı binüp bir **nākaya** tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 25*). [*nākaya, -y, -a]*

nā-kām: Muradına eremeden, nasipsiz bir şekilde.

1. Ki iy ṭab‘ı semendin eyleyen rām
Füsûn u nazm şahrâsında **nā-kām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 108*). [*nā-kām,]*
2. Ki bir divâne kıldı bizi bed-nām
İl içre eyledi bi-‘âr u **nā-kām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 20*). [*nā-kām,]*
3. K’irür ol ḥastenûn feryādına dād
Uyup ilûn sözine bende **nā-kām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 17*). [*nā-kām,]*
4. Kōdı Mecnûn fiğân ṭablini **nā-kām**
Atası daḥmesi üstinde tā rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 124*). [*nā-kām,]*
5. Kılardı karşına secde **nā-kām**
Severlerdi katı ol nām-dârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 112*). [*nā-kām,]*
6. Ki tā giydi anı divâne **nā-kām**
Bu kez açdı önüne sofrâ-ı ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 58*). [*nā-kām,]*

7. ararı almadı bir yirde  n b d
G l end m  ay li birle **n -k m** (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 100, Mısra 35*). [*n -k m,]*
8. Sefer l zım degüldi ba a **n -k m**
Anu - n şehrümün oldum  aribi (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 104, Mısra 56*). [*n -k m,]*
9. Tağıldı k ha v   ahr ya **n -k m**
Yine Necde rev n oldu kimisi (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 133, Mısra 2*). [*n -k m,]*

n k m g t: *Muradına erememe.*

1. Ki bu    fte-h l   b -ser-enc m
 amından bir nig ru  gıtdi n k m (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 36, Mısra 20*). [*n k m g t, -di]*

n -k m ol: *Mutsuz olmak. İstediyine kavuşmamış ol.*

1. Ki olur bir nefesde k m u n -k m
Hez r n y nus-ı ma'n  sağa r m (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 15*). [*n -k m ol, -ur]*

nak re: *Davul, def.*

1. ılı bir ba ı k'ider iki p re
Olur andan 'ay n c ft **nak re** (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 53, Mısra 52*). [*nak re,]*

nakd: *Nakit, sermaye.*

1.  am ba a oldu muz 'af  u  a tekr r el-f r k
B d-ı   m h k itdi **nağdüm** g lsit n n  h kim (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Gazel 5, Mısra 7*). [*nağdüm, - m]*
2. Gönül genc r  u  **na d ne** senden
 l h  d r olsun d y n-ı zen (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 4, Mısra 31*). [*na d ne, -i, -n, -e]*
3. Degül v k f nedendür bu h r ret
Kim itdi g  lin   **na d ni**   ret (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 19, Mısra 8*). [*na d ni, -i, -(n)i]*
4. H y tum **na di** d ny dan dire ra t
Civ rında res l   vir ba a ba t (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 4, Mısra 141*). [*na di,]*

nakd-i c n: *Can sermayesi.*

1. Beni k l m jde-i mergümle dil-  d
Ki'aya u  tozına na d-i c n  (*Tahayyür-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 131, Mısra 27*). [*na d-i c n, -ı]*

nakd-i hav t: * m r sermayesi.*

1. H k kat t net  de yokdur idr k
 r r id p  ak m na d-i h y ta (*Tahayy r-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 96, Mısra 65*). [*na d-i h y t, -a]*

na d ne-i genc-i ma' n : *Mana hazinelerinin sermayesi.*

1.  zi **na d ne-i genc-i ma' n **
S zi genc ne-i na d-i nih n  (*Tahayy r-n me-i Leyli v  Mecn n, Mesnevi 5, Mısra 25*). [*na d ne-i genc-i ma' n ,]*

n -kes   d n: *Alçak ve soysuz.*

1. Nitekim hâne-yi envâr-ı revzen
Sözün fehmi itmeyüp her **nâ-kes ü dün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 43*). [*nâ-kes ü dün,]*

nakkâş: Nakış işleyen, nakşeden.

1. Bu tāk üstinde bir **naqqāş** üstād
İdüpdür bir bütün şeklini bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 73*). [*naqqāş,]*
2. Gözi sakka olan müjgāni ferrāş
Cebîni yāri eşiginde **naqqāş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 8*). [*naqqāş,]*
3. Cebîni yāri işiginde **naqqāş**
İden düd-ı dilinden āsumāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 20*). [*naqqāş,]*

nakkāş ol: Renkli resim ve süsleme yapan sanatkar olmak.

1. Olan ğam nüshası levhine naqqāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 1*). [*naqqāş ol, -an]*

nakli: Nakil, söz, hikaye.

1. İştidi **naqlsuz** Hākdan kelāmı
Cihetsüz gördi vech-i lā-yenāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 195*). [*naqlsuz, -suz]*
2. Çün iştidi atasından bu **naqli**
Hemîn pervāz kıldı murğ-ı ‘aqlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 1*). [*naqli, -i]*
3. Başına geldüğinden şöıra ‘aqlı
Bize hüccetle ‘arz eyle bu **naqli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 48*). [*naqli, -i]*
4. Rumūz-ı ‘ışkdan fi’l-cümle **naqli**
Vefā-dār imiş āhır anı bildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 14*). [*naqli, -i]*
5. Hittāb eyledi cānına bu **naqli**
Gel iy rüz-ı ecel katl it çerāğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 18*). [*naqli, -i]*

nakl it: Anlatmak, rivayet etmek.

1. Bu sözler kim saña nakl itdüm el-ān
Eger tutmazsañ olursın peşimān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 61*). [*nakl it, -düm]*

nakl kıl: Nakletmek, bildirmek.

1. Bu hūbuñ ‘ışkınuñ şūrîde cānı
Şu resme nakl kıldı dāstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 2*). [*nakl kıl, -dı]*
2. Bu hūbuñ ‘ışkınuñ şūrîde cānı
Şu resme nakl kıldı dāsītānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 18*). [*nakl kıl, -dı]*

naks: Nakış, resim.

1. Şu resme eylemiş pür **naqs** anı
Ki görse deng ü hayrān kālā Mānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 51*). [*naqs,]*
2. Dilüñ şol **naqsdan** kim pür ğam olmuş
Tuyup anı hasuduñ hurrem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 21*). [*naqsdan, -dan]*
3. Ve ger maqsūduñ ise lā’l-i dilber
Dehān-ı mīmūñ it **naqsını** ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 42*). [*naqsını, -ı, -n, -ı]*
4. İden bu defterüñ şeklini taşvır
Şu resme kıldı söz **naqsını** tahrır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 16*). [*naqsını, -ı, -n, -ı]*
5. Çü bī-cān **nāqsdur** bī-şūret-i yār
Uşan olma aña bir çāre kıl var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 57*). [*nāqsdur, -dur]*

6. ‘Aceb çetr idi zîbā vü münakkaş
Muşanna‘ her yiri her **naķşı** dil-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 58). [naķşı, -ı]
7. Kamu meyhâneler içinde mestân
İdinürler bu **naķşı** zıkr ü dastân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 34). [naķşı, -ı]
8. Deminden dîdesinüñ yazdı ‘ünvân
İdüp **naķş** âhirine temme bi’l-hayr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 3). [naķş,]
9. Hâyâlün **naķsıdır** bu cism-i bîmâr
İkidür heykel ü bir aşl-ıla nâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 44). [naķsıdır, -ıdır]

naķs: Akis, görüntü.

1. Çün ol **naķşı** görüp ârāmı gitdi
Gam odı acısı cânına yitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 107). [naķşı, -ı]
2. Dilerseñ kâddin anuñ gâh gâhı
Elif **naķşına** kılasın nigâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 36). [naķşına, -ı, -n, -a]
3. Kefinüñ **naķşı** vâdîlerde yek-ser
‘Arūs-ı cânadur mîr’ât-ı enver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 17). [naķşı, -ı]
4. Yol üzre keşşüñün her **naķşı** iy hân
Olupdur baña mihrâb-ı dil ü cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 17). [naķşı, -ı]
5. Girîbânı zihinde **naķş** kim var
Şan aña dâğ-ı hicrân idi her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 39). [naķş,]
6. O düzdi saķfını bu bârgâhuñ
O yazdı **naķşını** bu kârgâhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 12). [naķşını,]
7. İki cārî zebâna urdı bendi
Ol iki **naķş** kâldı deng ü nâçâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 117). [naķş,]
8. Sürürî miñnet ü gülzârî nîrân
Ne deñlü hûb u zîbâ **naķşı** kim var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 127). [naķşı, -ı]

naķş gör: Süslemek.

1. Cezâyir-ber-cezâyir naķş gördi
Beyâbân-der-beyâbân raķş sürdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 183). [naķş gör, -di]

naķş it: Naķşetmek, süsleyip bezemek.

1. Ki naķş itdi ruķāmını ‘izârı
Tenine virdi eccl renci hârâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 8). [naķş it, -di]

naķş it: İşlemek, bezemek. Beyitte kelime "yazmak" anlamındadır.

1. Ki tâ naķş ide päsüh-nâme-i hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 48). [naķş it, -e]

naķş ol: Bir yerde belirli bir iz bırakmak, yer etmek.

1. Ki görüp düşde ol zîbâ cemâli
Dilinde naķş olmışdı hâyâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 90). [naķş ol, -mış, -dı]

naķş-bend-i fârisî-hûn: Farisi rengiyle süslenmiş.

1. ‘Arabdan **naķş-bend-i fârisî-hûn** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 1). [naķş-bend-i fârisî-hûn,]

naķş-ı bārān: *Rahmet yayıcı.*

1. Gedā-yı gūlşene vaķt-ı bahārān
Derāhim baķş olur her **naķş-ı bārān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 28*). [*naķş-ı bārān,]*

naķş-ı bend: *Nakkaş, ressam II Yaratıcı, Allah.*

1. Bugün ne ‘acîz u ne hûd zebûnsın
Cihānda naķş-ı bend-i kâf u nûnsın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 6*). [*naķş-ı bend, -i]*

naķş-ı dil-keş: *Gönül cezbedici resim.*

1. Ol iki tırfe āhūnun sözini
Bu naķş-ı dil-keşūñ ġarrā yüzini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 6*). [*naķş-ı dil-keş, -ūñ]*
2. Çün uyħudan götürdi baş o meh-veş
Görür ħalmıř gözinde ol **naķş-ı dil-keş** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 34*). [*naķş-ı dil-keş,]*

naķş-ı dīvār: *Duvardaki resim.*

1. Şu resm-ile ki iki **naķş-ı dīvār**
Dehānı baġlu bûlbûl ġibi muħkem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 118*). [*naķş-ı dīvār,]*

naķş-ı kemāl: *Olgunluġın yansıması.*

1. Felek şem‘-i cemālūñden mûnevver
Melek naķş-ı kemālūñden muşavver (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 12*). [*naķş-ı kemāl, -ü, -nden]*

naķş-ı rûy: *Yüz resmi, yüzün tasviri; sevgilinin yüzünün çekiciliġi, güzelliġi.*

1. Çü gördi naķş-ı rûyın reng-ber-reng
Cihān ġayretten oldı başına teng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 85*). [*naķş-ı rûy, -ın]*

nāl: *Kamış.*

1. Nihāl-i ħaddini **nāl** itdi nāle
Gözi nergisleri çün ebr-i nīsān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 26*). [*nāl,]*

nāl: *İnleyici, ah ve enin edici.*

1. Bırakdı cānuma **nālūñ** şerārı
Nikāħ oldı egerçi ġayre Leylî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 10*). [*nālūñ, -uñ]*
2. Vücûdı ħāmedür şan nālesi **nāl**
Belāya mübtelā vü merge nezdik (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 80*). [*nāl,]*
3. Eliflü **na‘llu** ‘aşıķ ġibi zār
Nigündür kāmeti vü tārı bisyār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 9*). [*na‘llu, -lu]*

na‘l: *Nal, hayvanların ayaklarına vurdukları demir.*

1. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş atıñ **na'line**
Çekdiler tamgâ meññ altına k'oldı mütthem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 25). [na'line, -i, -(n)e]
2. Meşelde her sümi bir beyze-i la'l
Hilâl olmış şan ol la'l üstine **na'l** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 52). [na'l,]
3. Çün altıncı fezâya çıkdı Añmed
Atı **na'line** sürdi Müşteri had (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 142). [na'line, -i, -(n)e]
4. Nigîninde Süheyl-i çarh bir lâ'l
Hilâl-i nev semendi pâyına **na'l** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 100). [na'l,]
5. Hâsüdine virtür ol şâh zer **na'l**
Kılıçdan gevher ü peykândan lâ'l (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 103). [na'l,]
6. Süvâr oldukça ol şîr-i zamâna
Atı **na'li** od atar âsumâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 84). [na'li, -i]
7. Atı **na'linden** almış mâh-ı nev-tâb
Göge anuñ-çün oldı halka-ı bâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 87). [na'linden, -i, -n, -den]

nālān: Ağlayan, inleyen.

1. Çün ola hicrden giryân u **nālān**
Dir ölümüm öñüme düşdi el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 105). [nālān,]
2. Bürehne-pâ ser ü 'uryân u **nālān**
Feşâr u hezl sözi hem-çü mestân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 11). [nālān,]
3. Dilerseñ k'olmayam **nālān** ğamdan
Çıkar 'ışkıñı gönülüm 'âleminden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 33). [nālān,]
4. Tehî senden kemend-i pâdişâhân
Rehâ bulduñ yûri **nālānlığı** ko (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 63). [nālānlığı, -lğı, -ı]
5. Bu 'âlemde bu vech-ile çeker ser
Fenâ deyrinde olan **nālān** u mecbûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 89). [nālān,]

nālān geç: İniltilelerle yaşamak.

1. Ac u bî-h'âb eyü nālān geçindüñ
Bir iki gün kalınca 'ömrüñi hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 42). [nālān geç, -in, -dün]

nālān id: İnletmek II parçalamak.

1. Şadâsı hakkı Dāvüduñ ki her ân
Demüri mûm iderdi taşı nālān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 78). [nālān id, -er, -di]

nālān kıl: Dertle inleyen.

1. Ğam anı her kaçankim kılsa nālān
Bu zibâ şî'ri okurdı firāvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 13). [nālān kıl, -sa]

nālān ol: Inleyen olmak.

1. Gürûh-ı vahşiyândan kopdı feryâd
Şu resme oldı hayvânât nālān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 43). [nālān ol, -dı]

nālān u zâr: Ağlayan ve inleyen.

1. Giriftâr-ı belâ rüsvâ-yı hayret
Fiğāngâh-ı ğamuñ nālān u zârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 15). [nālān u zâr, -ı]

nāle: İnilti, feryat.

1. Meclisüñde āh u zārı deldi nāyuñ bağrını
Kāmetini eyledi çengüñ figān ü **nāle** ham (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 44). [nāle,]
2. Kılardı **nālesin** pinhānî ol māh
Ki kimse olmaya hālinden āgāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 95). [nālesin, -sin]
3. Şu deñlü eyledi feryād u nāle
Ki kaddi **nāleden** döñdi hilāle (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 8). [nāleden, -den]
4. Çalardı **nāleden** borı çeküp zür
Şan İsrāfil ururdu şūr ile şūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 17). [nāleden, -den]
5. Kıtāl-ı ‘ışkda olmış kemān-gîr
Ki kaddin kıavs düzmüş **nālesin** tîr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 66). [nālesin, -sin]
6. Ne **nālesinden** özge hem-demi var
Ne sāyesinden ayru mahremi var (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 67). [nālesinden, -si, -n, -den]
7. İdere dird ü ğamdan **nāle** vü zār
Yine Nevfel katına geldi nāçār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 5). [nāle,]
8. Ecel dāmına gerdānı giriftār
Hazer kıl **nālesinden** derdmendüñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 29). [nālesinden, -si, -n, -den]
9. Kālan hengāme-i hayretde nālān
Diriğ ü **nāle** vü āhuñ enîsi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 11). [nāle,]
10. Żarūrî **nāleye** düzdü işin pes
Çü gördi hāke girmiş ğam-hwarini (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 42). [nāleye, -y, -e]
11. İşiden **nālesin** her mübtelānuñ
Belā vādîsi ‘atşānına her dem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 16). [nālesin, -sin]
12. Vücüdi hāmedür şan **nālesi** nāl
Belāya mübtelā vü merge nezdik (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 80). [nālesi, -si]
13. Şālāmuñ **nāleden** kıl hem hürüsın
Çün āvāzemden ola hālk āgāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 34). [nāleden, -den]

nāle it: İnlemek.

1. Nihāl-i kaddini nāl itdi nāle
Gözi nergisleri çün ebr-i nîsān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 26). [nāle it, -di]

nāle kıl: İnlemek.

1. Açılmışdı ruḥ-ı Leylî gibi gül
Kılardı nāle Mecnûn-vār bülbül (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 38). [nāle kıl, -ar, -dı]
2. Kaçan yārı ğamından ol dil-ārām
Dilese nāle kılmak kām u nā-kām (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 110). [nāle kıl, -mak]
3. Kılardı nāle k’işiden nevāsın
İderdi çāk destār u kabāsın (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 19). [nāle kıl, -ar, -dı]
4. Şikeste-hāl ü mehcūr ü ciger-hūn
Kılardı tağda nāle şeb ü rüz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 15). [nāle kıl, -ar, -dı]
5. Ki tā Mecnûn bulardan yiye içe
Ne yimek başladı kılmağa nāle (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 63). [nāle kıl, -ma, -ğa]
6. Kılar bir nāle ol murğ-ı ciger-süz
Kaçan k’ağlaya Mecnûn-ı dil-efgār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 46). [nāle kıl, -ar]
7. Şikeste düşdiler çün zülfi dilber
Peyince nāle kılop dirdi herkes (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 85). [nāle kıl, -up]
8. Ki kandan yundı āb-ı zindegāni
Şu deñlü nāle kılop urdı çarḥı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 21). [nāle kıl, -up]

nāle ur: İnlemek.

1. Kılar feryād gamdan yane yane
Fırāk-ı dōstdan kim nāle urur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 111*). [*nāle ur, -ur*]

nāle vü āh: *Inleyip ah çekme.*

1. Zebān-ı hāl-ile itdi **nāle vü āh**
Girüp bu hayret-ile çarha küstāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 84*). [*nāle vü āh,]*
2. Kesi bî-keslerūñ āhîr Hüdādur
Atasuzlıkdan itme **nāle vü āh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 173*). [*nāle vü āh,]*
3. Hâbîbine ki iy dildâr-ı mevzûn
Ben uş gitdüm idüp yüz **nāle vü āh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 125*). [*nāle vü āh,]*
4. Çara mâtem-kede pür **nāle vü āh**
Giyindi hargeh ol demden berü hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 32*). [*nāle vü āh,]*
5. Çara giydi vü kıldı **nāle vü āh**
Ger oldı gitmesinden gönli sâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 102*). [*nāle vü āh,]*
6. Ğam-ı Mecnûndan ider **nāle vü āh**
Bahâne buldı çün kılmağa zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 124*). [*nāle vü āh,]*

nāle vü zâr: *Ağlama ve inleme.*

1. İşi her lâhza oldı **nāle vü zâr**
Belâ zencîrine düşdi giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 5*). [*nāle vü zâr,]*
2. Kılarsın nāle vü zârî ferâmûş
Maḥabbetden bu şu'le sende kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 26*). [*nāle vü zâr, -i*]

nāle-i kūs: *Büyük davul sesi.*

1. Ğirîv ü **nāle-i kūs** irdi çarha
Bahadîrlar şafâdan girdi çarha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 13*). [*nāle-i kūs,]*

nāle-i mecnûn-ı bî-kâr: *Kimsesiz Mecnun'un inlemesi.*

1. Konup Mecnûnı idindi nazargâh
Fiğan u **nāle-i Mecnûn-ı bî-kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 41*). [*nāle-i mecnûn-ı bî-kâr,]*

nāle-i nāy: *Neyin figanı.*

1. Düzüldi hem iki cânibden alay
İrişdi aşumāna **nāle-i nāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 4*). [*nāle-i nāy,]*

nāle-i ra'd: *Gök gürültüsü.*

1. Sadâ-yı kūs-ı şehden **nāle-i ra'd**
Cihānda işidilmez oldı min-ba'd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 155*). [*nāle-i ra'd,]*

na'levn: *1. bir çift ayakkabı. 2. bir çift nalın. 3. bir çift nal.*

1. Kudūmından şeref buldı felekler
İdindi tâc **na'levnin** melekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 104*). [*na'levnin, -in*]

na'li: *Ayakkabı, pabuç.*

1. Ser-i ‘arşa-durur **na’lîñüñ** efser
Sürer ayağına levh ü kalem ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 117*). [*na’lîñüñ, -ñ, -üñ*]
2. Ğubâr-ı maḳdemiñden dîde maḥzûz
Sürer **na’linüñe** yüz levh-i maḥfûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 112*). [*na’linüñe, -nü, -ñe*]

na’lîn: Ayağa giyilen tahta ayakkabı.

1. Ayağı ıssısından buz kûrurdu
Giyüp yah tahtesinden kefş ü **na’lîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 17*). [*na’lîn,]*

nâlişü: İnilti, inleyiş.

1. Gehî cân kût bulur **nâlişümle**
Ġdām oldur ya bir pâre gıyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 82*). [*nâlişümle, -mle*]

nām: Ad, san, şöhret.

1. Nām ü nişanı yoḡken Ādem-ile ‘ālemüñ
Ḥaḳ virmişdi saña Muḥammed diyü ‘ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 13*). [*nām,]*
2. Gelüpdür şâne gibi nām-ı Allāh
Mübârek **nāmı** dürr-i tâc-ı tevḥîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 7*). [*nāmı, -ı*]
3. Mübârek **nāmı** vird-i her sülḥan-senc
Dil-i ‘ārîfde mihr gizleyen genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 33*). [*nāmı, -ı*]
4. Senüñ **nāmuñdan** iy sultân-ı mürsel
Melâ’ik efseridür mîm-i evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 37*). [*nāmuñdan, -uñ, -dan*]
5. Kaçan k’ölem lâḥd ola maḳāmum
Unudıla cihân içinde **nāmum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 224*). [*nāmum, -um*]
6. K’anuñ şevkiyle nazm oldı bu nāme
Hem ire **nāmı** ile ihtitāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 162*). [*nāmı, -ı*]
7. Pes oldı şimdi lâzım ben gedādan
Ki añam şehzādeler **nāmın** du’ādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 14*). [*nāmın, -ı, -n*]
8. Çıkar şî’r içre bir vech-ile **nāmı**
K’ide taḥsîn sözüñe Münlā Cāmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 121*). [*nāmı, -ı*]
9. Ger oḡluñ olsa vü dürise bî-bāk
Neseble **nāmuñı** eyler senüñ ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 222*). [*nāmuñı, -u, -ñ, -ı*]
10. Ruḥı şubḥ-i münîr ü **nāmı** Leylî
Kişiler itdi Mecnûn ‘ışkı ḥaylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 39*). [*nāmı, -ı*]
11. Yoḡ āḡāhı ki ḳandedür maḳāmı
Ya kimdür ol nedür ‘ālemde **nāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 38*). [*nāmı, -ı*]
12. Katı şürîde vü divāne oldı
Ki **nāmı** ‘ālem etrāfına ṭoldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 54*). [*nāmı,]*
13. Şükûḥ iḳliminüñdi nāmdārı
Ki **nāmı** tutmuş-ıdi her diyārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 20*). [*nāmı,]*
14. Ne **nāmın** añladı ne ḥod nişânın
Velî ‘ışk âteşine yakdı cânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 39*). [*nāmın, -ı+n*]
15. Bu ‘ışk işine buldurmaḳdan itmām
Niçe çıkardı Mecnûnı görüñ **nām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 10*). [*nām,]*
16. Mey-i ‘ışkınsuz olmasun bu cāmum
Güm olsun ansuzın ‘ālemde **nāmum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 34*). [*nāmum, -um*]
17. Düzüp anuñ murādınca kelāmın
Becid yād itdi ṭurdı Leylî **nāmın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 74*). [*nāmın, -ı+n*]
18. Yoḡ-ise bir tedārik bu fesāda
Cihân içinde **nāmuñ** verdi bāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 28*). [*nāmuñ, -uñ*]
19. Çi ger ‘ālemde **nāmuñdur** mükemmel
Velîkin ‘uhde-i ‘ahdüñ muḥallil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 33*). [*nāmuñdur, -uñ, -dur*]

20. Olam âzâd u **nâm** u nengden ben
Kızını dîve virmekden bir âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 90*). [*nâm,]*
21. Neden sensin cihân içre siyeh-püş
Yazılmışdur meger 'ışk-ıla **nâmuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 55*). [*nâmuñ, -uñ]*
22. 'Arab içre reis ü püşt-i leşker
Yücedür **nâmî** sâhib-tigdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 73*). [*nâmî, -ı]*
23. Kâ mudur bir birinden bî-vefâ-ter
Gözetmezler cihânda gayret ü **nâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 33*). [*nâm,]*
24. Nedür bilmezven iy şeh lîk nâmuñ
Ne fehmi itsün ata **nâmını** yâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 23*). [*nâmını, -ı, -n, -ı]*
25. Nedür bilmezven iy şeh lîk **nâmuñ**
Ne fehmi itsün ata nâmını yâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 22*). [*nâmuñ, -uñ]*
26. Bırağursın 'azâb u ıztırâba
Gehî 'ahdi şınık korsın bize **nâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 87*). [*nâm,]*
27. Acusın tatlusun bilmiş hem anuñ
Selîm-i 'Âmirî idi aña **nâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 9*). [*nâm,]*
28. Nişânın istedi vü şordı **nâmın**
Ayıtdı kim Selîm-i 'Âmirîyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 30*). [*nâmın, -ın]*
29. Hezâr ol vâkıtdan konıldı **nâmı**
Çün ol murğ anuñıla oldı hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 52*). [*nâmı, -ı]*
30. Ya bu vahdetde anuñ yâd ola **nâmı**
Esîrüm ger gamuñda iy perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 38*). [*nâmı, -ı]*
31. Vücûdî gark-ı 'ummân-ı belâda
Nişân-ı Zeyd birle **nâmı** mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 13*). [*nâmı, -ı]*
32. Dirîğ ola ki **nâmuñ** ola Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 60*). [*nâmuñ, -uñ]*
33. Füzün itme baña her lâhza kaydı
Cehâletden delü dirsın baña **nâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 15*). [*nâm,]*
34. Hayâlün nakşıdur bu cism-ı bîmâr
İkidür heykel ü bir aşl-ıla **nâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 45*). [*nâm,]*
35. İrem bâğında nedür bunlara **nâm**
Neden irişdi bunlar bu makâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 70*). [*nâm,]*
36. Ki kimse bilmesün nedür saña **nâm**
Olup minnet yükünden gerden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 44*). [*nâm,]*

nâm ur: Bir kimseye dikkat çeken özelliğine göre bir ad vermek.

1. Ki atası Selâm urmuşdı nâmın
Tarîk-i 'ışk içinde cüst ü çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 12*). [*nâm ur, -ı, -n-mış, -dı]*

namâz: İslâm'ın beş şartından birini teşkil eden ibadet, namaz.

1. İderdi giceler Hakkâ niyâzı
Kılardı nâfile dünler **namâzı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 192*). [*namâzı, -ı]*

namâzı kıl: Namaz kılmak.

1. Etegüm üzre kılmağa namâzı
Yudum biñ kerre virmezler cevâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 111*). [*namâzı kıl, -ma, -ğa]*
2. Kılayın kıbleñe toğrı namâzı
İderse secdede ger sehv râhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 8*). [*namâzı kıl, -a, -yın]*

namâzın kıl: Namaz eda etmek.

1. Kodı çarhî dönişden kudretullâh
Namâzın kıla tâ vâkıtiyle ol şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 14*). [*namâzın kıl, -a]*

nāmdār: Namli, şöretli, meşhur.

1. Şüküh ikliminüñdi **nāmdārı**
Ki nāmı tutmuş-idi her diyārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 19*). [*nāmdārı, -ı*]
2. Kılardı karşına secde nā-kām
Severlerdi katı ol **nām-dārı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 113*). [*nām-dārı,]*

nāme: Mektup.

1. Tarîkât **nāmesinüñ** ibtidâsı
Haķîkat levhasınıñ intihâsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 11*). [*nāmesinüñ, -si, -nüñ*]
2. Tıttırdur dehri tîg-i hāme ile
Ki bir iklim açar her **nāme** ile (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 114*). [*nāme,]*
3. K'anuñ şevkiyle nazım oldu bu **nāme**
Hem ire nāmı ile ihtitāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 161*). [*nāme,]*
4. Yanında var idi bir münşî üstād
Aña didi ki bir **nāme** kıl ābād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 36*). [*nāme,]*
5. Şeh açup okudıkda **nāmesini**
Gazabdan çāk kıldı cāmesini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 27*). [*nāmesini, -si, -n, -i*]
6. Bu resme sözleri-y-le bî-nihāyet
Soñ uci **nāme**ye buldurdı ğāyet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 52*). [*nāme*ye, -ye]
7. Alup ol **nāme**yi peyk-i sebük-hîz
İrşidi yine Nevfelden yaña tîz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 55*). [*nāme*yi, -yi]
8. Tağıdup **nāmeler** çevre diyāra
Te'emmül kıldı bir müddet bulara (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 61*). [*nāmeler, -ler*]
9. Meger maķşuduñ aşlın idevüz red
Yazarken **nāme**ye bu dāsitanı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 13*). [*nāme*ye, -y, -e]
10. Yazam bir **nāme** sen idesin irsāl
Velikin ne devātum var ne hāmem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 48*). [*nāme,]*
11. Ne kāğıd k'aña inşā ola **nāmem**
Göttürmüş meger kim ol müsāfir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 50*). [*nāmem, -m*]
12. Ki gey müstağnî vü mesrūr olub sen
Ki bir bed-nāmdan ya'nî bu **nāme** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 33*). [*nāme,]*
13. Getürdi **nāmesini** ihtitāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 174*). [*nāmesini, -si, -n, -i*]
14. Didi şükr eyleyüp Hallāka vāfir
Ki bu **nāme** ki tırfe sürmedāndür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 13*). [*nāme,]*
15. Yine bu nağmeyi kıldı mükerrer
Ki dürc-i şād-mānidür bu **nāme** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 31*). [*nāme,]*
16. Ya fihrist-i me'ānidür bu **nāme**
Saña iy kāsîd-i dildār-ı cānî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 32*). [*nāme,]*
17. Çü Mecnûn **nāme**ye buldurdı pāyān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 1*). [*nāme*ye, -y, -e]
18. İrür bu **nāme**yi ol yār-ı cāne
Pes alup **nāme**yi ol peyk-i çālak (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 6*). [*nāme*yi, -y, -i]
19. İrür bu **nāme**yi ol yār-ı cāne
Pes alup **nāme**yi ol peyk-i çālak (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 7*). [*nāme*yi, -y, -i]
20. Maḥabbet **nāmesin** inşā kılıcı
Aña kim virdi luḫfi şem'-i tevḫîk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 14*). [*nāmesin, -(s)i(n)*]
21. Dürüp ol **nāme**yi ḫatm itdi Leylî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 176*). [*nāme*yi, -y, -i]
22. Yüzini peyküñ ayağına sürdi
Didi bāb-ı sa'ādetdür bu **nāme** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 9*). [*nāme,]*
23. Gümüş şüşe gibi rengin ü merğüb
Ya cennetden-durur bu **nāme** bir bāb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 25*). [*nāme,]*
24. Didi k'irür bunı ol yāra fî'l-hāl
Pes alup **nāme**yi ol peyk-i sebük-hîz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 5*). [*nāme*yi, -y, -i]
25. Getürür ruḫ'a vü iletürdi **nāme**
Meger bir gün fiğāngāhında Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 36*). [*nāme,]*
26. Demidür kim temām ola ḫikāyet
İşidenler dilerse kim bu **nāme** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 89*). [*nāme,]*

27. Karalanmış-durur **nāme** çü tūmār
Ezelden yüz karası **nāme** gibi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 110*). [*nāme,]*
28. Karalanmış-durur **nāme** çü tūmār
Ezelden yüz karası **nāme** gibi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 111*). [*nāme,]*
29. Vü ger ni şındı püştüm **nāme** gibi
Çü 'ömrüm nāmesin devrân ide pîç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 118*). [*nāme,]*
30. Vü ger ni şındı püştüm nāme gibi
Çü 'ömrüm **nāmesin** devrân ide pîç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 119*). [*nāmesin, - (s)i(n)]*

nāme-i hūb: Güzel mektup.

1. Ruḥın kılmış çerāğ-ı bezm-i aḡyār
Diledi kim yaza bir **nāme-i hūb** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 29*). [*nāme-i hūb,]*

nā-merd: Korkak, alçak, aşağılık.

1. Mübārizler ki 'arz eyler mehābet
Çopar **nā-merdler** üzre kıyāmet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 30*). [*nā-merdler, -ler]*

nām-ı allāh: Allah'ın adı.

1. (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 22*). [*nām-ı allāh,]*
2. Gelüpdür şāne gibi **nām-ı Allāh**
Mübārek nāmı dürr-i tāc-ı tevḥîd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 22*). [*nām-ı allāh,]*

nām-ı bulendeş: Büyük şöhet.

1. Peleng-i nev-cevān ez nesl-i Osmān
Be-süy-ı āsumān **nām-ı bulendeş** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 5*). [*nām-ı bulendeş,]*

nām-ı cām-ı cem: Cem'in kadehinin şöheti.

1. Meclisūn cāmı şehā neşv ü nemā bulsun müdām
Niçe kim mezkūr ola ellerde **nām-ı cām-ı Cem** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 60*). [*nām-ı cām-ı cem,]*

nāmı cihānı tūt: Naminin bütün dünyaya yayılması, herkesçe bilinmesi.

1. Dem-ā-dem itdüginden 'adl ü inşāf
Cihānı tütüdü nāmı kaf-tā-kāf (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 154*). [*nāmı cihānı tūt, -dı]*
2. Cihānı tütüdü gündün güne nāmı
Çamu āşüftelik oldu tamāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 17*). [*nāmı cihānı tūt, -dı]*

nāmı kal: Özel bir isimle çağrılmak, üzerine yapışmak.

1. Pes āzād ol zamāndan kaldı nāmı
Oturup dibine ol serv-i ṭarīnūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 54*). [*nāmı kal, -dı-ı]*

nām-ı levlî: Leyla'nın adı.

1. Añılmasa içinde **nām-ı Leylî**

Dür-i maḥẓ olsa kılmaz aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 69*). [*nām-ı leylî,]*

nām-ı mecnûn: *Mecnun'un namı, adı. Bkz.: Kays.*

1. Dilinden düşmedi hiç **nām-ı Mecnûn**

Çomadı çün gamuñdan yutdı ḥārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 92*). [*nām-ı mecnûn,]*

nām-ı mu‘azzam: *Ulu isimli.*

1. (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 21*). [*nām-ı mu‘azzam,]*

2. Daḥı tuḡrā-yı defter ḥāyy-ı lâ-reyb

Çün ol **nām-ı mu‘azzam** açā pençe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 23*). [*nām-ı mu‘azzam,]*

nām-ı nîk: *Güzel nam.*

1. Bu ‘alem nām-ı nîkiçündür el-ḥāk

Yaratmadı murād içün bunı Ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 7*). [*nām-ı nîk, -içün, -dür]*

nām-ı nîk-nām: *İyi şöretli ismi.*

1. Çalır ‘āşıkda nām-ı nîk-nāmı

Elā iy ‘ışık işinden vālih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 58*). [*nām-ı nîk-nām, -ı]*

nām-ı zenân: *Kadınların şöreti.*

1. Şıdılar ḥāmeyi nām-ı zenānda

Zenûñ ger şüretā vardur vefāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 44*). [*nām-ı zenân, -da]*

nā-muhkem: *Sağlam olmayan.*

1. K’ayağ altında yol üzre yatur berf

Binā-yı ‘ömr **nā-muhkem-durur** bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 55*). [*nā-muhkem-durur, -durur]*

nāmūs: *Ar, edep, haya.*

1. Benüm **nāmūsūma** kuvvet vireydüñ

Oğulluk şartına şöret vireydüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 81*). [*nāmūsūma, -um, -a]*

2. Cihān içinde oldum nā-ḥalef ben

Ki kıldum ata **nāmūsın** telef ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 48*). [*nāmūsın, -ın]*

3. Varupdur ‘aklı cinnetden fesāda

Virür **nāmūsumuñ** bergini bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 22*). [*nāmūsumuñ, -um, -uñ]*

nāmūs u ‘ār: *İffet ve utanma.*

1. İden nāmūs u ‘ārı perdesin çāk

Gözi nem-nāk u cānı göñli ğam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 3*). [*nāmūs u ‘ār, -ı]*

nām-zād: Sözlü, nişanlı.

1. Bugünden **nām-zād** olsunlar anlar
Şoñ uci ber-murād olsunlar anlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 73*). [*nām-zād,]*
2. Velî Mecnûna cāndan rāziyem pes
Ben evvel demden aña **nām-zādum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 57*). [*nām-zādum, -um]*

nān: Ekmek, yemek.

1. Dili kim arzû ideydi kütü
Çü **nān** yir idi tār-ı ‘ankebûtü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 66*). [*nān,]*
2. Hāmîr-i nermden bulduñ çü **nānı**
Yapışdur germken tennûre anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 99*). [*nānı, -ı]*
3. Okuyup rıfķ-ıla yanına anı
Bile bir sofradan yidürdi **nānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 38*). [*nānı, -ı]*
4. Kōmamışdur benüm-çün āb u hem **nān**
Vücūdum vahşet içinde-durur güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 32*). [*nān,]*
5. Tevaķkufdaydı işüñ girisine
Virürdi seglere geh āb u geh **nān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 29*). [*nān,]*
6. Ferāğat bulmuşam her perverişden
Boğazum nāyine sığmaz benüm **nān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 89*). [*nān,]*
7. Niçe **nān** belki su da geçmez el-ān
Kerāmetden baña virmiş-durur Hāķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 90*). [*nān,]*
8. Senüñle yiyelüm bir sofradan **nān**
Çi ger göñlün kabûl itmezdir anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 16*). [*nān,]*
9. Yemişem ben anı k’oldur ğidā-hōr
Anı kılar kavî ten **nān** u helvā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 3*). [*nān,]*
10. Ne çāre yok elümde ihtiyārum
Bulınmasa saķıñuñ **nānı** hāzîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 41*). [*nānı, --ı]*

nānı vir: Bir parça ekmek vermek.

1. K’ezel kendülere virürdi nānı
Dilin çıkarup uşāğı irisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 44*). [*nānı vir, -ür, -di]*

nār: Ateş II Sevgilinin yanağı.

1. Döşürsem güllerin küstāh küstāh
Ki öpsem göğsüñüñ **nārını** iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 89*). [*nārını, -ı, -n, -ı]*

nār: Ateş.

1. Dehānından saçılan āhı **nārı**
Başı üstine yağdırdı şerārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 37*). [*nārı, -ı]*
2. Bırağup pāyına şabr ipi kullāb
Ricā saçdı şitābı **nārına** āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 162*). [*nārına, -ı, -, -a]*
3. Kara giyen sen ü mātem-zede ben
Göyindüñ ‘ışķ **nārında** meger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 61*). [*nārında, -ı, -n, -da]*
4. Şu resmedür ki düşer penbeye **nār**
Semender k’oddan ola gice nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 26*). [*nār,]*
5. Gicenüñ hirmenine rüzden **nār**
Uyandı uyķusından Zeyd der-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 92*). [*nār,]*

nār saç: Ateş saçmak.

1. Gözine her kemerden bir mağāra
Dehān-ı ejdehādan kim şaçar nār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 67*). [nār şaç, -ar]

na'ra: Yüksek sesle bağırma.

1. Felek lertzân olurdı **na'rasından**
Yıkılırdı cihân bir hamlesinden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 7*). [na'rasından, -sın, -dan]

na'ra ur: Haykırmak, çılgılık atmak.

1. Kimüñdür göricek bildi anı Mecnûn
Urup bir na'ra urdı kūs-ı bî-bāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 28*). [na'ra ur, -up]
2. Şu resme na'ra urdı kūs-ı bî-bāk
K'ışidenlerüñ oldu zehresi çāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 15*). [na'ra ur, -dı]
3. Deründan derd-ile bir na'ra urdı
Kaçurdı ol vuḥūş-ı hevl-nāki (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 40*). [na'ra ur, -dı]
4. Qodı cānı vü terk itdi cihānı
Hemān-dem urdı bir na'ra şegab-nāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 17*). [na'ra ur, -dı]

na're: Yüksek sesle bağırma.

1. İşinde kaldı çarhūñ deng ü meftūn
Şu resme urdı bir **na're** şegab-nāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 59*). [na're,]

nār-ı bî-dād: Zalim ateş.

1. Ögüt virdükce daḥı oldu efzūn
Düşer bir hirmene çün **nār-ı bî-dād** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 17*). [nār-ı bî-dād,]

nār-ı bustān: Bahçe ateşi.

1. Pes ol lāle-i ruḥān **nār-ı bustān**
Olup nergisleri mānend-i mestān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 53*). [nār-ı bustān,]

nār-ı cehennem: Cehennem ateşi.

1. Qomağıl nār-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rūzî kıl cennetde ol miskine dīdār u vişāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 37*). [nār-ı cehennem, -de]

nār-ı firāk: Ayrılık ateşi.

1. Bunı yakdı anuñ nār-ı firākı
Eritdi şem' gibi iştiyākı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 25*). [nār-ı firāk, -ı]

nār-ı ğam: Gam ateşi.

1. Teni verdine batdı ḥār-ı ğamdan
Diline dağ çekdi nār-ı ğamdan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 6*). [nār-ı ğam, -dan]
2. Cūdāsın çün bu dem bezm-i şanemden
Göyün pervāne gibi nār-ı ğamdan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 54*). [nār-ı ğam, -dan]

nār-ı hicr: *Ayrılık ateşi.*

1. Göyindi micmer-i hasretde çün 'ūd
Başına çıkdı nār-ı hicrden dūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 36*). [*nār-ı hicr, -den*]

nār-ı 'ısk: *Aşk ateşi.*

1. Düşeli mihrüñ hevāsına yakıldum yandum āh
Böyle bilmezdüm ne muhrık âteş-imiş **nār-ı 'ışk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 8*). [*nār-ı 'ışk,*
]

nār-ı kahr: *Kahr ateşi.*

1. Egerçi nār-ı kahrūndur ğazab-nāk
Var āb-ı 'afvūñ andan bize yok bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 135*). [*nār-ı kahr, -uñ, -dur*]

nār-ı teb: *Sıtma ateşi.*

1. K' içinde şızar anuñ nukre-i hāk
Tolu **nār-ı teb** ile küre-i çarh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 5*). [*nār-ı teb,*]

nā-şād: *Mutsuz, üzüntülü.*

1. Yağardı başına āhından âteş
Olurdi tağda dil-teng ü **nā-şād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 127*). [*nā-şād,*]
2. K' ol aradan sürer matlûbı ğāyib
Dağı beter za'if oldı vü **nā-şād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 33*). [*nā-şād,*]
3. Qaralar giydi tıtdı katı mātem
Qabāsi nıl-reng ü göñli **nā-şād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 7*). [*nā-şād,*]

nā-şād kıl: *Mutsuz olmak.*

1. Cihānda kim-durur bī-girye ādem
Giceler şubha-dek kılarıdı nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 13*). [*nā-şād kıl, -ar, -dı*]

nā-şād ol: *Gamlanmak, kederlenmek.*

1. Bu resme olmadı da lık nā-şād
Dilüñ kalmaya dāyım böyle maḥzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 14*). [*nā-şād ol, -ma,*
-dı]

nā-sezā: *Münasib olmayan, layık olmayan.*

1. Tenümde tırmasun kim **nā-sezādur**
Nice olam cüdā sen māh-rūdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 28*). [*nā-sezādur, -dur*]

nāşi: *Yetişmiş oğlan veya kız.*

1. Kimi kavmi kimi sırdaşı anuñ
Degüldi hiç birisi **nāşi** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 22*). [*nāşi,*]

2. Bahâsın bulıcağuz bir kumâşı
Hemîn şatmağdur aşlı olma **nâşî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 108*). [*nâşî, -i*]

naşîb: Bir kimsenin payına düşen şey.

1. Anuñ kim bahtdan vardır **naşîbi**
Yazar hâllile bu pend-i ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 5*). [*naşîbi, -i*]
2. Maraž kim ben ğarîbüñdür **naşîbi**
Anı def' eylemez hikmet tabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 13*). [*naşîbi, -i*]
3. Naşîbidür bu gül bir bî-naşîbüñ
Bu kişver yiridür bir tâcdârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 76*). [*naşîbidür, -i, -dür*]
4. Benüm hâr-ı mezelletdür **naşîbüm**
Otursañ biñ gice yanumda tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 164*). [*naşîbüm, -üm*]
5. Ki senden derd ü miñnetdür **naşîbüm**
Çü maqtûl-ı 'itâb-ı telh-nâküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 100*). [*naşîbüm, -üm*]

naşîb eyle: Nasip etmek, kısmet etmek.

1. Naşîb eyledi ise Hâk tebârek
Yakında ola bu 'arûs-i mübârek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 75*). [*naşîb eyle, -di*]

naşîb it: Pay vermek.

1. Varalum isteyelüm ol niğârı
Naşîb itmiş ola kim bile Bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 38*). [*naşîb it, -miş*]

naşîb ol: Kısmet olmak.

1. Diyesin hâlûmi ol şehriyâra
Naşîb olup k'ola otlağûñ ol büm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 69*). [*naşîb ol, -up*]
2. Ne lâ'linüñ naşîb olur zülâlî
O gülden olmayup mağşûdî hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 100*). [*naşîb ol, -ur*]
3. Füzün itdi ğarîbüñ dilde dâğın
Çün ol gevher naşîb oldı tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 43*). [*naşîb ol, -dı*]
4. Komaduñ cân ü dilde i'tikâdı
Nasîb oldı vişâlûñ ğayra iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 115*). [*naşîb ol, -dı*]

naşîhat: Öğüt, tavsiye.

1. Mağabbetden **naşîhatler** ki dirsın
Benüm-çün dürlü dürlü kayd yirsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 11*). [*naşîhatler, -ler*]
2. Ferâğat kıldı çün bildi haqîkat
K'ana kâr itmeyiserdür **naşîhât** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 28*). [*naşîhât, -i*]
3. Tırup yanına geldi çeşmi pür âb
Didi benden kızum işit **naşîhât** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 33*). [*naşîhât, -i*]
4. Kılarduñ sen **naşîhât** ben terennüm
Kulağ urmaz idüñ yatlu sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 74*). [*naşîhât, -i*]

naşîhat eyle: Öğüt vermek.

1. Anası çün bu resme gördi anı
Naşihat eyledi açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 10*). [*naşihat eyle, -di*]
2. Naşihat eylemekden geçdi ol pîr
Rızâsın eyledi teslim-i takdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 69*). [*naşihat eyle, -mek, -den*]

naşihat kıl: *Nasihat etmek, öğüt vermek.*

1. Ricâ-vâr olup ol pîr-i tarîkat
Aña yüz lûtf-ıla kıldı naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 48*). [*naşihat kıl, -dı*]

naşrun min'allâh: (*Ar.*) *Yardım Allah'tan gelir. Saf suresi, 13. ayet.*

1. Kılıcını hamâil kılsa ol mâh
Melekler çağrışur “ **naşrun min'allâh** ” (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 54*). [*naşrun min'allâh,]*

na't: *Bir şeyi methederek anlatma, vasıflandırma.*

1. Okıyup ol şehüñ **na'tını** bî-kadh
‘Uṭârîd saçdı başına dürr-i medh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 127*). [*na'tını,]*

naţ': *Zemin, yeryüzü.*

1. Peleng altına döşerdi alâ **naţ'**
Dümiyle naţ'ını her şîr-i çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 98*). [*naţ',]*
2. Peleng altına döşerdi alâ naţ'
Dümiyle **naţ'ını** her şîr-i çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 99*). [*naţ'ını, -ını*]

naţ' it: *Örtü olmak, döşenmek.*

1. Derisin aña naţ' iderdi kaplan
Sürüp âhû ayağını yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 56*). [*naţ' it, -er, -di*]

na't-ı bî-şümâr: *Sayısız övgüler.*

1. Virüp evvel selâm-ı kird-gârı
Okıdı sonra na't-ı bî-şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 76*). [*na't-ı bî-şümâr, -ı*]

naţ'-ı dîbâ: *İpekten örtü.*

1. Ki kıymet-dâr içinde her olan raht
Döşenmiş sū-be-sū yüz **naţ'-ı dîbâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 45*). [*naţ'-ı dîbâ,]*

naţ'-ı ğarrâ: *Süslenmiş zemin.*

1. Yüzinden altına bir **naţ'-ı ğarrâ**
Şererdür her habâbı fi'l-merâtib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 28*). [*naţ'-ı ğarrâ,]*

naṭ‘-ı hāk: Toprak örtüsü.

1. Yaturdı naṭ‘-ı hāka ol gelini
Vücüdını anuñ-çun eyledi çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 94). [naṭ‘-ı hāk, -a]

naṭ‘-ı harîr: İpek döşek.

1. Velî altumda var naṭ‘-ı harîrüm
Bisâṭumdur benüm dîbâ vü hārâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 24). [naṭ‘-ı harîr, -üm]

naṭ‘-ı şeb-reng: Gecenin örtüsü.

1. Gören şanur anı şekl-i tılısmı
Döşenmiş sāyesinde naṭ‘-ı şeb-reng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 77). [naṭ‘-ı şeb-reng,]

naṭ‘-ı sincāb: Sincap yatağı.

1. Şuda her biri ‘aksin kıldı izhār
Benefşe şaldı yir yir naṭ‘-ı sincāb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 49). [naṭ‘-ı sincāb,]
2. İdinürsün dikenden naṭ‘-ı sincāb
Elâ iy hār-ı naṭ‘ u hāre-bālîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 30). [naṭ‘-ı sincāb,]

nā-tüvân: Güçsüz, zayıf.

1. Qararı kalmayup ol nā-tüvānuñ
Nazār saldı varup taqına anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 91). [nā-tüvānuñ, -uñ]
2. Egerçi nāzenindür dilsitāndur
Daḥı tazedür ammā nā-tüvāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 70). [nā-tüvāndur, -dur]
3. Şehüñ peykine virüp gîne anı
Var āgāh it didi ol nā-tüvānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 54). [nā-tüvānı, -ı]
4. Ki kande görseler ol nā-tüvānı
İderler katl virmeyüp emānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 43). [nā-tüvānı, -ı]
5. Kıl asla buyruğuñdan çekmezem ser
Dilerseñ ‘ūd-veş ol nā-tüvānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 47). [nā-tüvānı, -ı]
6. Virüp aldı ol iki nā-tüvānı
Pes ol esb-i şabā sîmāyı şayyād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 56). [nā-tüvānı, -ı]
7. Boğazlaya hemîn ol nā-tüvānı
Çü şayyādūñ yanına irdi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 12). [nā-tüvānı, -ı]
8. Ğamuñdan nā-tüvān u bî-mecālüm
Ecel hāk itmeden irüp özümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 128). [nā-tüvān,]
9. Ğidā viren teninden mār u mūra
Mizācı nā-tüvān u hālî ma‘kūs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 15). [nā-tüvān,]
10. Tağıldı her birisi bir kenāre
Gelüp gördi bular ol nā-tüvānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 9). [nā-tüvānı, -ı]
11. Başuma toğdı tañdur şems-i lāmi‘
Götürdūñ hākden ben nā-tüvānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 45). [nā-tüvānı, -ı]
12. Yoğum ben varlığumdur ortada yār
Bu ‘ışk ol dem gider ben nā-tüvāndan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 19). [nā-tüvāndan, -dan]
13. Ser-ā-pā kaldı zencîr-i belāda
Çü böyle gördiler ol nā-tüvānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 87). [nā-tüvānı, -ı]
14. Harîm-i ravzaya irükdiler rāh
Yıkılmış gördiler ol nā-tüvānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 9). [nā-tüvānı, -ı]

nā-ümide ol: Ümitsiz olmak.

1. Ğamuñdandur kara saçum sefide
K'ogulluğundan oldum nā-ümide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 14*). [*nā-ümide ol, -dum*]

nāvek-efgen: Ok saçan aşık.

1. Qalup nâçâr niçe **nāvek-efgen**
Kemende eyledi teslim-i gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 33*). [*nāvek-efgen,*]

nāverd: Savaş, cenk, mücadele.

1. Bir âdem sordı andan k'iy civân merd
Hû sensin bâ'ış-i heycâ vü **nāverd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 32*). [*nāverd,*]

nāy: Kamış II ney.

1. Meclisüñde âh u zârı deldi **nāyuñ** bağrını
Kâmetini eyledi çengüñ figân ü nâle ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 43*). [*nāyuñ, -uñ*]
2. Nevâ-yı cân-fezâ 'arz itmege **nāy**
Dehân itdi vücûdını ser-â-pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 17*). [*nāy,*]
3. Hem âğâz eyledi kavvâl **nāye**
Hürüş-ı ehl-i bezm irdi semâye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 13*). [*nāye, -e*]
4. Mağâm-ı 'izzde gösterdiler cây
Geçüp oturdı içi pür-süz çün **nāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 24*). [*nāy,*]

nāy: F. dar yer, sıkıntılı yer.

1. Ferâgat bulmuşam her perverişden
Boğazum **nāyine** sığmaz benüm nân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 89*). [*nāyine, -ine*]

nā-vâb ol: Bulunmamak, ortada olmamak.

1. Gözinüñ yaşı derhâl oldı nā-yâb
Hâzerden kim yumaya sürmesin âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 13*). [*nā-yâb ol, -dı*]

nāy-ı zerrîn: Solgun ney.

1. Cüvanlar mâteminde zâr u ğamgîn
İñiler derd-ile her **nāy-ı zerrîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 20*). [*nāy-ı zerrîn,*]

nāz: Nezaket, letafet.

1. Niyâz u **nāz** ile ol gice tırdı
Refikinden şafâ vü zevk gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 273*). [*nāz,*]
2. İdinmişlerdi rüy-ı Qaysı matlûb
Bu dağı eyleyüp anlara **nāzı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 19*). [*nāzı, -ı*]
3. Bu resme **nāz-ıla** ol mâh-ı tâbân
İrişdi kavm-i Mecnûna şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 71*). [*nāz-ıla, --ıla*]
4. Şafâdan vardılar **nāz-ıla** h*âbe
Kı mey bunları virmişdi hârâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 55*). [*nāz-ıla, --ıla*]

5. Meger bir gice yüz **nāz-ile** ol mäh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 1*). [nāz-ile,]
6. Biri **nāz-ile** hālîn ‘arz iderdi
Birinüñ ‘aqlını hayret giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 99*). [nāz-ile,]
7. Hākīkat bildi kim Mecnûndur ol kūr
Anasına didi **nāz-ile** ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 17*). [nāz-ile,]
8. Tütüp **nāz-ile** didi tür yukaru
Çadimî yârî ile ol felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 26*). [nāz-ile,]
9. Yirinden tûrdi yüz **nāz-ile** ol mäh
Giyindi bir kabā-yı erguvānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 150*). [nāz-ile,]
10. Tesellî virdi yüz **nāz-ile** ol mäh
Çü hālî böyle gördi Zeyd-i hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 50*). [nāz-ile,]
11. Büt-i sünbül-külāle vü semen-sāk
Hezārān şive vü **nāz-ile** bir şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 5*). [nāz-ile,]
12. Katı ikrām iderdi Nevfel-i hān
Tutardı **nāz-ıla** anı hezārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 186*). [nāz-ıla, --ıla]

nāz eyle: Nazlanmak.

1. Olur ol duhterüñ ehliyyeti az
K’anası hüsni ile eyleye nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 106*). [nāz eyle, -ye]

nāz u niyāz: Nazlanma ve niyazda bulunma.

1. İki leb bir birinden şordı rāzı
Göge irürdiler nāz u niyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 20*). [nāz u niyāz, -ı]

nāz u şive: Naz ve cilde.

1. Çamer yüzden kanı ol kara gözler
Kanı ol **nāz u şive** ol leṭāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 57*). [nāz u şive,]

nazar: Bakış, bakma.

1. Pāye-i a’lā bulur luṭfuñ kime kılsa **nazar**
Kimi qahr iderseñ olur menzil-i şaff-ı ni’āl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 25*). [nazar,]

nazar eyle: Bakmak, dikkat etmek.

1. Saçı olursa ger maqşūd u kāmūñ
Nazar eyle kara zülfine lāmūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 40*). [nazar eyle,]
2. Nazar eyledi yârî tal’atına
Gözinden qanlar aqdı şüretine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 33*). [nazar eyle, -di]

nazar it: Bakmak.

1. Qahr ile ma’rekede bir nazar itse gamzeñ
Bata düşmenleriñ yüregine tîr-i ta’ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 3*). [nazar it, -se]

nazar kıl: Bakmak, bakış.

1. Nazar kılsa saña āyine hışm it
Dem-i qahrūñdan anı tîre-çeşm it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 47*). [nazar kıl, -sa]

2. Nazar kıldı çü pîr anuñ yüzine
Cihân gâmdan siyâh oldu gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 59*). [*nazar kıl, -dı*]
3. Didi iy perde k'anuñ sen hicâbı
Nazar kıl hâlûme gör ben hârâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 20*). [*nazar kıl,]*
4. Göge irürdiler hâsretten âhı
Nazar kıldı ol iki yâr-ı hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 17*). [*nazar kıl, -dı*]
5. Ki tıtdı her taşı hummâ-yı muhrık
Nazar kılsuñ çemende her giyâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 23*). [*nazar kıl, -suñ*]
6. İşuñ aşlındanuz biz cümle gâfil
Nazar kıl k'ol nigâr-ı pāk-dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 155*). [*nazar kıl,]*
7. Çıkup bir püşteye mîri kabîle
Nazar kıldı bulara yüz gâm-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 6*). [*nazar kıl, -dı*]
8. Aña nâgâh güzergâh oldu bir bâğ
Nazar kıldı çü her sū büstâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 21*). [*nazar kıl, -dı*]
9. Nazar kıl dehr olardan kime kaldı
Kamu gitdi 'azîz ü dîn-perestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 60*). [*nazar kıl,]*
10. Derûnuñ düdün eyler derd-ile yâd
Nazar kılsa güle ol mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 13*). [*nazar kıl, -sa*]
11. Uş eyledüm önüñde râzımı fâş
Nazar kıl hâlûmüñ za'fına bir bak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 55*). [*nazar kıl,]*

nazâr sal: *Nazar etmek, bakmak, göz gezdirmek.*

1. Qarârı kâlmayup ol nâ-tüvânüñ
Nazâr aldı varup taqına anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 92*). [*nazâr sal, -dı*]

nazâre kıl: *Bakmak, seyretmek.*

1. Hep oldılar gelüp ol ravzaya cem'
Çün ol miskine kıldılar nazâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 17*). [*nazâre kıl, -dı, -lar*]

nazargâh: *Bakılan veya bakılacak yer.*

1. Muhaşşal bir arada ol iki mâh
İdindiler biri birin **nazargâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 106*). [*nazargâh,]*
2. Düzilmiş müşğden yir yir **nazargâh**
Kemâline irişmiş bir güzeldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 28*). [*nazargâh,]*
3. Nazargâhı ruh-ı cân-ı bahş-ı cânân
Göñülleri ikisinüñde pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 110*). [*nazargâhı, -ı*]

nazargâh it: *Bakılan yer.*

1. Dağı bürüzin itmişler nazargâh
K'ola Leyliye manzar-gâh-ı bî-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 61*). [*nazargâh it, -miş, -ler*]
2. Çü menzilgâh oldu pîş-i hargâh
Cemâl-i yârı idindi nazargâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 80*). [*nazargâh it, -in, -di*]
3. Qonup Mecnûnı idindi nazargâh
Fîğan u nâle-i Mecnûn-ı bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 40*). [*nazargâh it, -in, -di*]

nâzenîn: *İnce yapılı, narin.*

1. Bizüm öz kıvmümüzde **nâzenînler**
Üküşdür mihr-ğadd ü meh-cebînler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 79*). [*nâzenînler, -ler*]
2. Çi ger kıvmüñde çokdur **nâzenînler**
Perî-peyker güneş-ruh meh-cebînler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 37*). [*nâzenînler, -ler*]

3. Arayup her yaña ol **nāzenīni**
Yur idi eşk-ile pīrāhenini (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 39*). [*nāzenīni, -i*]
4. ‘Arab dilberlerinüñ meh-cebīni
‘Acem āfetlerinüñ **nāzenīni** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 4*). [*nāzenīni, -i*]
5. Egerçi **nāzenīndür** dilsitāndur
Dağı tazedür ammā nā-tüvāndur (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 69*). [*nāzenīndür, -dür*]
6. Zamānuñ zeyni Zeyneb idi adı
Meger ol **nāzenīnüñ** Zeyd dāyim (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 61*). [*nāzenīnüñ, -üñ*]
7. Perī gibiydi pülādıyla beste
İdüp ol **nāzenīn** şabr ü şekibi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 31*). [*nāzenīn,]*
8. Žarūrī beyže-veş oldı kefen-püş
Kefen kim şardılar ol **nāzenīne** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 73*). [*nāzenīne, -e*]

nāz-ı dūr-bār: İnci saçan nazlı.

1. Süleymān hātemi varur mı dīve
Nihālümnden kim aña **nāz-ı dūr-bār** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 139*). [*nāz-ı dūr-bār,]*

nāzik: Ince, narin.

1. Mu‘anber bŷy **nāzik** gerden-efrāz
Bu āhŷlār içinde anı Mecnûn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 88*). [*nāzik,]*

nāzım: Nazm, şiir.

1. Nevā-yı bŷlbŷlŷñ şavtına **nāzım**
Ŗālem-dārende-i mecmŷ‘a-ı gayb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 8*). [*nāzım,]*
2. Bulup ya‘nī şehŷñ medhinde behre
Dŷr-efşān oldı **nāzmum** mŷlk-i dehre (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 12*). [*nāzmum, -um*]
3. Ki iy şab‘ı semendın eyleyen rām
Fŷsŷn u **nāzm** şahrāsında nā-kām (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 108*). [*nāzm,]*
4. Dařāyıkdan şu resm-ile eşer bul
Ki **nāzm** içre Nizāmīyi diger ol (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 120*). [*nāzm,]*
5. Ŗālem ney-şekker ŷ **nāzmuñ** gül-i ter
Dŷz ikisinden anuñ gül-be-şekker (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 115*). [*nāzmuñ, -uñ*]

nāzır: Ar. Eş, misl, manend.

1. Yoğidi hiç **nāzırī** dīn içinde
Bahādırlardan idi kīn içinde (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 5*). [*nāzırī, -i*]
2. Cihān içre **nāzırī** yoğ-idi hīç
Anuñ vaşfında bu ři‘r-i lāřifi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 56*). [*nāzırī, -i*]
3. Nīgār u tařtgāh-ı nāz u ‘ışret
Budāla vŷ **nāzır** ŷ derd ŷ řasret (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 16*). [*nāzır,]*
4. Ki yoğ-idi **nāzırī** bu cihānda
Temāşāya giderken bir gŷn ol řāh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 2*). [*nāzırī, -i*]

nāzır: Bakan, nazar eden.

1. Gösterŷr bir şaşaba luşfila olsañ **nāzır**
Mu‘cize Mŷsī ‘aşāsı gibi řāhā o řařab (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 27*). [*nāzır,]*
2. Kimin manzŷr u kimin **nāzır** itmiş
Kimin mŷ‘min kimini kāfir itmiř (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 95*). [*nāzır,]*

3. Ğazabla k'ola bir deryāya **nāzır**
Su yirine od olur anda hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 61*). [nāzır,]

nāzır ol: Bakmak, nazar etmek.

1. Çü şāh ol bârgāha hāzır oldu
Çalemler levhe dağı nāzır oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 180*). [nāzır ol, -dı]

nazm: Dizmek, şiir söylemek.

1. Hüşüşan kim ne evzâ' olsa derhâl
Vuķû'ı üzre **nazm** ider ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 22*). [nazm,]
2. Kılardı 'arz aña Mecnûn kerâmet
Ne denlû şi'r **nazm** itse ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 19*). [nazm,]

nazm it: Dizmek, şiir söylemek.

1. Ğazeller nazm ider çün lû'lû'-yi ter
Bilür herkes anı kim bî-tefekķür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 12*). [nazm it, -er]

nazm ol: Şiir yazılmak.

1. K'anuñ şevķiyle nazm oldu bu nâme
Hem ire nâmi ile ihtitâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 161*). [nazm ol, -dı]

nazm u eş'âr: Nazm ve şiirler.

1. Mizâcî nazm u eş'âra heves-nâķ
Çü Mecnûn kışşası oldu 'âleme fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 14*). [nazm u eş'âr, -a]

nazm-i şāh: Şahın şiirleri.

1. Baña itme iñen ta'n-ı muhālî
Buyurmuşdur meşelde nazm-i şāhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 27*). [nazm-i şāh, -î]

nazm-ı şi'r: Tatlı (güzel) şiir.

1. Tağıtmış idi şi'r-i derd-nâķi
İşitse nazm-ı şi'rin bir diğerk-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 19*). [nazm-ı şi'r, -in]

nāz-perverd: Nazlı büyümüş.

1. Aña yüz lutf-ıla virdi cevābı
Ki sen bir nev-cevānsın **nāz-perverd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 3*). [nāz-perverd,]

nāzük: İnce, narin.

1. Teni **nāzükluğu** ol rahşuñ el-Hak
Çomamışdı harîr-i Çinde revnaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 55*). [nāzükluğu, -lüg, -i]

2. Seher-güyî bihiştinüñ nesîmi
Fırîb ü 'işve-kâr ü şûh u **nâzûk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 43*). [*nâzûk,]*

nālân: Ağlayan, inleyen (aşık).

1. Kālan hengāme-i hayretde **nālân**
Diriğ ü nāle vü āhuñ enîsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 10*). [*nālân,]*
2. Yir idi hem yine dilber gāmını
Meger kim bir gün ol şūrîde **nālân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 7*). [*nālân,]*
3. Yürür Mecnûn senüñ derdüñle **nālân**
Bize ol yār-ı 'ömr iken bize yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 62*). [*nālân,]*

ne: Bazı kelimelerle kullanıldığında bunlara aşırılık kavramı katar ve kelimenin anlamına göre şaşma, yakınma, memnuniyet, beğenme, takdir vb. ifade eder.

1. Ne yārı var idi kim hālın diyeydi
Ne bir hem-derdi kim kaydın yiyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 85*). [*ne,]*
2. Ne yārı var idi kim hālın diyeydi
Ne bir hem-derdi kim kaydın yiyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 86*). [*ne,]*
3. Ne şabrı var ki göñli kıla ārām
Ne 'aklı var ki fikr ide ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 87*). [*ne,]*
4. Ne şabrı var ki göñli kıla ārām
Ne 'aklı var ki fikr ide ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 88*). [*ne,]*

ne: "Nedir?" anlamında soru zamiri.

1. Nedür kılmak özünü dîve taklîd
Ferîd-i 'ālem iken iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 116*). [*nedür, -dür]*
2. Nedür şimdi baña bu mübtelâlik
Kanı ol kavlı ol peymân ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 58*). [*nedür, -dür]*
3. Elümden gelmedi **nedür** günāhum
Baña ta'n itme iñende habîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 98*). [*nedür, -dür]*
4. Nedür kütüñ çün âdemsin muqarrer
Dedi kim iy Selîm-i bâ-selâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 70*). [*nedür, -dür]*
5. Havâşından su' al itdi bu hālî
Nedür bu şavma'a ya kimdür issi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 7*). [*nedür, -dür]*
6. Nedür kütüñ ne yirsın gār içinde
Aña gösterdi zâhid bir giyâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 26*). [*nedür, -dür]*
7. Nedür tenhâ bu yirde ne işüñ var
Üzüldüñ döst u mahremleñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 16*). [*nedür, -dür]*
8. Belâ çekmek sebebsüz her maħalde
Nedür bu hem-nefeslerden cüdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 21*). [*nedür, -dür]*
9. Nedür aduñ ne ildensin müsâfir
Didi k'iy kaçdum okına nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 50*). [*nedür, -dür]*
10. Ki iy kılan müşerref her harâbî
Nedür bu ihtiyâr itmek belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 3*). [*nedür, -dür]*
11. Ki râyüñ birledür her müşkil âsân
Nedür bu 'ālemüñ hālî haber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 3*). [*nedür, -dür]*
12. Didi kim derdümüñ **nedür** devâsi
Görüp kârüre vü nabîz didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 20*). [*nedür, -dür]*
13. Şakın fevt itme anı fırsatında
Kālan **nedür** diriseñ ger kişiye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 43*). [*nedür, -dür]*
14. Güm itmişdür sitâresini rûzuñ
Nedür hürşîd-i berrâkuñ zevâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 41*). [*nedür, -dür]*
15. Gözüñ nûrî iki 'ālemde varuñ
Nedür hālî diyüp pür gām senüñ-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 7*). [*nedür, -dür]*
16. Görelüm bir ki maqşûda **nedür** aşl
Meger bir vakt irüp faşl-ı hâzân zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 24*). [*nedür, -dür]*

17. Kocup kabrini kılarıdı hıtabı
Ki **nedür** hālūñ iy miskīn ġarīb āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 19*). [*nedür, -dür*]
18. Yahūd hâşıl kılam bir şemme büyüñ
Nedür zulûmât-ı gür içinde hālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 35*). [*nedür, -dür*]
19. İrem bāğında **nedür** bunlara nām
Neden irişdi bunlar bu maķāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 70*). [*nedür, -dür*]
20. Ki kimse bilmesün **nedür** saña nām
Olup minnet yükinden gerden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 44*). [*nedür, -dür*]

ne: "her ne" anlamında soru zamiri.

1. Ne kim isterse virmişdi Hūdāvend
Müyesser kılmamışidi lîk ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 185*). [*ne,]*
2. Hüşüşan kim **ne** evzâ' olsa derhāl
Vuķū'ı üzre naẓm ider ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 21*). [*ne,]*
3. Esîrūñ gerdeninden çöz kemendūñ
Ne iderdūñ eyle icāb itse taķdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 31*). [*ne,]*
4. Ki **ne** dirse ider şoñra hılāfîn
Cihāndan geç **ne** cāy-ı meyldür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 48*). [*ne,]*
5. Anuñ yanına varımazdı bir dem
Ne şaḥsı k'istemiz anuñ rızāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 75*). [*ne,]*
6. Anuñ-çündür göñülde ıztırābum
Ne dem kim seyl-i giryem mevc ura tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 71*). [*ne,]*
7. Dilemezven k'olam mu'tād-i insān
Benüm **ne** hazz idersin kırbetümden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 17*). [*ne,]*
8. Vü ger **nî** ko ki ben dîl-rîş ü bîmār
Geçinem ġārda ölince nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [*nî,]*
9. İdüp āzād-ı ġamdan olğıl āzād
Vü ger **nî** Tañrı ḥaķķı vaz geldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 83*). [*nî,]*
10. Vü ger **nî** hîzem iderven anı ben
Olup Mecnûn bu sözden şād u ḥandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 44*). [*nî,]*
11. Vü ger **nî** özgelere bî-murādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 58*). [*nî,]*
12. Ki bir arada cem' olmaz iki rûz
Vü ger **nî** hāldür dirseñ vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 51*). [*nî,]*
13. Özüñi vü bizi incitme artuķ
Vü ger **nî** Tañrı ḥaķķı kend'özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 93*). [*nî,]*
14. Benüm āhum odı eyler anı kül
Vü ger **nî** āb olursañ pür-leṭāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 25*). [*nî,]*
15. Geçivir işüñe taḥsîn idüp var
Vü ger **nî** gitmez iseñ bî-küdûret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 41*). [*nî,]*
16. Vü ger **nî** şındı püştüm nāme gibi
Çü 'ömrüm nāmesin devrān ide pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 118*). [*nî,]*

ne: "Neden, ne diye" anlamında soru zarfı.

1. Veyā ġonca dehen **ne** hāmüş olduñ
Şeker-dilden kañı ol tatlu sözler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 54*). [*ne,]*

ne: "Ne oldu" anlamında soru zamiri.

1. Atasına meger bir āşināsı
Didi her **neyse** anuñ mācerāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 12*). [*neyse, -y, -se*]
2. Didi aşḥābına k'iy ehl-i dīvān
Günāñı **neydi** ol dūñki cevānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 61*). [*neydi, -y, -di*]
3. Ne çāre yok elümde ihtiyārum
Bulınmasa saḥḥīnuñ nāñı ḥāzîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 40*). [*ne,]*
4. Ki oldu pāk cismūñ ġarķa-i ḥaķ
Eyā serv-i revān bizden **ne** gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 47*). [*ne,]*

5. Ta'accüp kıldı hâl-i tengin anuñ
Didi kim **nedür** iy mâder bu hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 55*). [*nedür, -dür*]

ne: "Hangi, nasıl" anlamlarında soru sıfatı.

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çäre **ne**
Böyle ta'lim itdi ğam bināsına mi'mār-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3*). [*ne,]*
2. Ne ilter 'aql anuñ taqđirine rāh
Ne olur kudretinden kimse āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 45*). [*ne,]*
3. Ne ilter 'aql anuñ taqđirine rāh
Ne olur kudretinden kimse āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 46*). [*ne,]*
4. Ne vech-ile yaratmış gör cihānı
Niçe düzmiş zemīnile zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 77*). [*ne,]*
5. Bulur ādem **ne** deñlü olsa 'āşī
Senūñ luţfuñ şeff'inden hālāşī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 63*). [*ne,]*
6. Ne mülküñ fethine kim açsa rāyet
Refīk olur aña şem'-i hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 89*). [*ne,]*
7. Ne iklīme salarsa emr-i taqđir
Rikāb-ı devleti olur cihāngīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 91*). [*ne,]*
8. Ne kūha kim anuñ ħinki başar sūm
İder ol yörenūñ aşlanların güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 89*). [*ne,]*
9. Ne dūrler kim şumar olmaz behāya
Degül şayeste-i gūş her gedāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 133*). [*ne,]*
10. Ne açmış ğonce-i ra'naların bād
Ne virmişler şabāya bāğda dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 143*). [*ne,]*
11. Ne māye k'aña virürdi ğidādan
Pūr iderdi derūnını şafādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 295*). [*ne,]*
12. Ne sūd k'iderdi şīrīn lā'line şarf
Vefādan resm olurdi bir niçe harf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 297*). [*ne,]*
13. Nedür bilmez anuñ kimse zāmīri
Ne nesnedür cihāndan dil-pezirī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 320*). [*ne,]*
14. Nedür gördükde şāhuñ bildi hālī
Derūnında murādı vü hayālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 255*). [*nedür, -dür*]
15. Ne hōd 'āşıklıġuñ cānında bārī
Bunı ummazdı devr-i bī-vefādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 16*). [*ne,]*
16. Ne resme gördise virān içinde
Gözi zevraklarını kan içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 31*). [*ne,]*
17. Ne der her tahtası bir cild-i pūr-kār
Ki gūyā bir mücellid düzmiş iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 49*). [*ne,]*
18. Ne gün görmüş vücūdī sāyesini
Ne bulmuş māh kadri pāyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 75*). [*ne,]*
19. Ne gün görmüş vücūdī sāyesini
Ne bulmuş māh kadri pāyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 76*). [*ne,]*
20. Yoġ āġāhı ki kandedür makāmı
Ya kimdür ol **nedür** 'ālemde nāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 38*). [*nedür, -dür*]
21. Şu kim yakmadı oda el ya ayak
Ne bilsün ol **nedür** 'ālemde yanmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 56*). [*nedür, -dür*]
22. Ne seng ü çüb k'aña tokınurdi
Gül ü serv-i riyāz-ı cān şanurdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 59*). [*ne,]*
23. Ki **nedür** 'ışk iy bānū-yı devrān
Uş adın senden işidürven el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 5*). [*nedür, -dür*]
24. Nedür 'āşıklık u ma'sūk kimdür
Benüm gönüme uran ok kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 7*). [*nedür, -dür*]
25. Ne hālise ol iki yār-ı şādık
Sevişüp birbirine oldı 'āşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 25*). [*ne,]*
26. Ne yoldan k'eyleye geçmege āheng
Uşāġ oġlan elinden yir idi seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 17*). [*ne,]*
27. Eyā cān-ı peder **ne** hāldur bu
Niçe dirlik niçe eġāndur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 71*). [*ne,]*
28. Kimün sevdāsiyla olduñ bugün zār
Ne derd itdi dilüni böyle eġār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 86*). [*ne,]*

29. Ne âteşden-durur sîneñde süzuñ
Neden böyle kararır baht u rüzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 97*). [ne,]
30. Atañdur tüt ki şâhib-kadr u fâzıl
Saña fazlından atañuñ **ne** hâsıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 108*). [ne,]
31. Neden düşmek bu resme deşt ü gâra
Enis olmak **ne** lâzım mür u mâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 126*). [ne,]
32. Ne loğma kim güzër kılsa feminden
Şanurdı zehr anı Mecnûn gamından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 57*). [ne,]
33. Kişi k'anda yüridi guşşadan dest
Ne mey ol la'lden olurdu sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 38*). [ne,]
34. Ne şâgar kim şunardı ol yegâne
Virürdi 'ömr-i bâkiden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 39*). [ne,]
35. Ne 'ışkuñ var-durur göñlinde dağı
Ne eşer bulmuşdur ol būdan dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 11*). [ne,]
36. Ne 'ışkuñ var-durur göñlinde dağı
Ne eşer bulmuşdur ol būdan dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 12*). [ne,]
37. Bilürsin kim 'Arab ne 'ayb-cüdur
Ne resme herze-gü vü zışt-hûdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 36*). [ne,]
38. Tutar ervâhı tâze 'ışk-ı cânân
Ol olmasa **ne** hâsıl olsa yüz cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 8*). [ne,]
39. Ne hâcet kim dilerse bunda bir kûl
Olur elbetde Hâk katında maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 51*). [ne,]
40. Dağı dirlir dilüñi 'ışkdan kes
Ne vech-ile kesilür 'ışkdan kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 12*). [ne,]
41. Ne kâldıysa benüm 'ömrümde bâkî
Yücelsin al kat anuñ 'ömrü tākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 45*). [ne,]
42. Ne vech-ile eger olursa mümkün
İdem ol meh-veşi saña muķārin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 87*). [ne,]
43. Virilmez didiler gül bergi bāde
Ne lâyıkdur bu meh ol dīv-zāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 110*). [ne,]
44. Didi kim bu **ne** sözdür 'aqlan dūr
Delürüp olmasun iñende mağrūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 31*). [ne,]
45. Cidāl-ı haşm içündür gözlemek neng
Ne cânım var ki idem yār-ıla ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 38*). [ne,]
46. Ne ser kim kesdi anı tīg-i bürrān
Şabā gīsūların kıldı perişān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 35*). [ne,]
47. İrişüp kapdı ol zibā cemālî
Ne hāl-ise hele Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 33*). [ne,]
48. Yaķar āhum odı perr-i şabāyı
Ne yıl k'itmez beni būyuñdan āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 85*). [ne,]
49. Ne iklime dilerseñ ol revāne
Ne kim bu kārden olursa hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 54*). [ne,]
50. Hāķīķat belki yegdür 'avrat andan
Nedür 'avrat nişānegāh-ı nīreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 57*). [nedür, -dür]
51. Hūdā bilür işin kime **ne** minnet
Senüñ mergüñde diriler döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 52*). [ne,]
52. Ki bergi ğamdur anuñ mīvesi sem
Ne vardur dehr-i fānīñüñ vefāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 55*). [ne,]
53. Ne hōd 'ömrüñ görilmişdür bekāsı
Niçe çeksin zamānuñ ķahrın ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 56*). [ne,]
54. Ne vech-ile yimişlerdür ser-ā-ser
Çü seg-bān bu ķaberden oldı āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 66*). [ne,]
55. Getürün görelüm **ne** oldı hālî
Müveķķiller ķilāb öñinde anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 80*). [ne,]
56. Şafā ķuflına cânı buldı miftāh
Ne hāt kim yazmış ol mektūba pūr-şūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 23*). [ne,]
57. Nedür hālūñ **ne** derdesin giriftār
Ĝamumdan niçesin iy sīne-ķākūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 40*). [ne,]
58. Ne dermek belki yüzin görmemişdür
Aña el vermeyiserdür bu mīve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 136*). [ne,]
59. Ki ben yāram saña iy yār-ı cân hem
Figān bī-ķeslik için **ne** revādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 171*). [ne,]

60. Ki olupdur iştihâsı kütü anuñ
Ne yelden kim gele dilber nesîmî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 77). [ne,]
61. Ki olur bunda demir şovuk ya ıssı
Ne yir içer nedendür h'âbgâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 9). [ne,]
62. Ne ildendür neden buldı bu câhı
Didiler bir 'azizüñdür bu hâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 10). [ne,]
63. Didi hâcib ki hey bu ne belâdür
Eger bizüm şehe hizmet kılayduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 32). [ne,]
64. Hezârâñ lutf-ıla açdı zebânı
Ki bu ne işdür iy ferzend-i güm-râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 33). [ne,]
65. Gel inşâf it ki ne tünd ejdehadur
Zamâne kim anuñ yokdur vefâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 6). [ne,]
66. Ne iş geçdi bulara devr-i gerdün
Meger bir dem ki eyyâm-ı zemistân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 24). [ne,]
67. Nedür tenhâ bu yirde ne işüñ var
Üzüldüñ döst u mahremeleründen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 16). [ne,]
68. Derünına idüp ol bülbülün kâr
Ne yüzden başlasa Mecnûn figâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 43). [ne,]
69. Hisâb iderdi dâyim kâr-ı yârı
Ne fi'l itse velî ol mâh-ı tâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 65). [ne,]
70. Ki hâlınden ne bilürsin fülânun
Müdâm ol derd-mend-i vahşet-âmiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 14). [ne,]
71. Turup yanından bir lâhza oturdı
Didi bu ne bahâr-ı hoş havâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 215). [ne,]
72. Ne şehsin sen nicesi bendeyüm ben
Baña dirsın senüñle âşinâyum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 4). [ne,]
73. Nedür aduñ ne ildensin müsâfir
Didi k'iy kaçdum okına nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 50). [ne,]
74. Ne hükm idersen andan çekmezem baş
Baña senden ne kim olursa fermân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 64). [ne,]
75. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rüz
Ne var bir yirde ârâm u kararî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 9). [ne,]
76. Eser göstermez-idi ol kemîne
Ne taşuñ tutsa gerden sillesine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 71). [ne,]
77. Ne şüretten idebilmez 'ilâcı
Nitekim ol devâya tâlib oldu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 12). [ne,]
78. Ki ne hâletdesin derdümle her şeb
Didi Zeyd aña k'iy cân u cihânım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 18). [ne,]
79. Ne fi'l itse o kâlur her kişiye
Gönildi rahtı çün İbn-i Selâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 44). [ne,]
80. Giceden eyledi şem'a şikâyet
Ki ne şebdür bu şeb kim intihâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 23). [ne,]
81. Ne bir okur hezâr efsün u destân
Bu dem kim bülbül-i bî-miñl sensin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 8). [ne,]
82. Baña karşı söze gir kim gülem ben
Ne dir kim başlasan minber figâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 11). [ne,]
83. Hüdâ bilür ne söz geçdi arada
Cefâ-yı devr-i dünden bî-nihâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 4). [ne,]
84. Ne assı soñra saçmağdan aña âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 96). [ne,]
85. Ne taşdan inkisâr irmişdi el-ân
Katuñdan idemez oldum güzer hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 30). [ne,]
86. Ne seng-i hâre altındadır çäk
Benüm sensin hemîn bir bağ-ı bî-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 42). [ne,]
87. Kefen kaydın göre yâ ol gârîbe
Ne yârı var k'aña kılup hidâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 19). [ne,]
88. Ne çare hasrete şabr eyleyeler
Pes ol iki mezârün ortasından (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 28). [ne,]
89. Ne hâletde olalar şimdî tenhâ
Çüridiler mi ola toprağ içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 18). [ne,]
90. Añarlar gâh geçmiş mâcerâyı
Ki 'âlemde ne fi'l itmişler idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 57). [ne,]
91. Saña ne bâk-ı zer'-i ân u indür
Yed-i beyzâ-yı Mûsâ gibi her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 66). [ne,]

92. Bile **ne** 'aşrda irdi temāme
Nebīnūn hicretinden ʔuta sālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 135, Mısra 90*). [*ne,]*

ne: Bağlama unsuru, ne ne de.

1. Vire bir dem çü cüdi ebr **ne** cüş
İdemez feyzini deryā der-ağüş (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 13, Mısra 117*). [*ne,]*
2. Bu resme sözler ile bāʔıl u dūn
Ne lāzım k'eyleyesin bağırumı hūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 28, Mısra 14*). [*ne,]*
3. Ne kâğıd k'aña inşā ola nāmem
Götürmüş meger kim ol müsāfir (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 87, Mısra 50*). [*ne,]*
4. Ne bir derdüm diyecek ādemüm var
Saña kim hüsrevīsın her kenāruñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 26*). [*ne,]*
5. Ki tā Mecnūn bulardan yiye içe
Ne yimek başladı kılmağa nāle (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 92, Mısra 63*). [*ne,]*

ne: "Hangi şey" anlamında soru zamiri.

1. Kara vü ak cihānda her **ne** kim var
Hudādan geçse oña dirler perestār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 12, Mısra 85*). [*ne,]*
2. Ne disem hoşdur anı bilmedüm līk
Bu hayretten beni ğam kıldı bārīk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 85*). [*ne,]*
3. Ne açmış gonce-i ra'nāların bād
Ne virmişler şabāya bāğda dād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 144*). [*ne,]*
4. Tükenmez bu nikātuñ bāb u faşlı
İşidūñ bir **nedür** maşşūduñ aşlı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 20*). [*nedür, -dür]*
5. Perī-ruhlār okumağa mūdāvim
Neyise niçe ʔüti-yi şeker-h'ār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 16, Mısra 11*). [*neyise, -yise]*
6. Ne bilsün çarḥ işin sāde-dil idi
Ne gönlinde var-idi ğam ğubārı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 17, Mısra 14*). [*ne,]*
7. Şu kim yakmadı oda el ya ayak
Ne bilsün ol nedür 'ālemde yanmak (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 25, Mısra 56*). [*ne,]*
8. Devāsuz bir marāzdur baña bu derd
Ne lāzım kim dōkesin āhen-i serd (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 33, Mısra 72*). [*ne,]*
9. Velī ben derd ü ğamdan dil-figāram
Elūmden **ne** gelür bī-iḥtiyāram (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 36, Mısra 10*). [*ne,]*
10. Söz açup didiler kim iy şehin-şāh
Ne işe geldūñ eyle bizi āġāh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 41, Mısra 78*). [*ne,]*
11. Nedür şekk ile nūş-i zehr kılmağ
Kişi kendin el içün kahr kılmağ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 42, Mısra 43*). [*nedür, -dür]*
12. Didi çün kişinūñ ḥaşmı ola yār
Ne işler arada tīġ-i cefā-kār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 54, Mısra 36*). [*ne,]*
13. Gider düşdi yine şahrāya çün bād
Dir idi Hāk **ne** kaldıysa muqadder (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 66, Mısra 3*). [*ne,]*
14. Ki **ne** söyler dilüm bilmezven el-ān
Atamsın bildüm uş benven ğulāmuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 81, Mısra 20*). [*ne,]*
15. Nedür bilmezven iy şeh līk nāmuñ
Ne fehm itsün ata nāmını yādum (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 81, Mısra 23*). [*ne,]*
16. Ki **ne** dirse ider soñra ḥilāfın
Cihāndan geç **ne** cāy-ı meydür bu (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 82, Mısra 49*). [*ne,]*
17. Ger olmaduñisen rāzı vü hoşnūd
Ne çäre böyle imiş emr-i taqdır (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 101*). [*ne,]*
18. Biz iki şeklden birlik besdür
Didiler eyledür çün **ne** sebebdür (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 85, Mısra 21*). [*ne,]*
19. Sen anuñ-çün **nedür** germ eylemek od
Hudā ḥakkıyıcıñ ʔut gönlüñi şād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 106*). [*nedür, -dür]*
20. Nedür kūtūñ **ne** yirsın ġār içinde
Aña gösterdi zāhid bir giyāhi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 93, Mısra 26*). [*ne,]*
21. Neye vardı işi vü ḥālī n'oldı
Hużūrında anuñ yüzüm karadur (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 94, Mısra 6*). [*neye, -ye]*

22. Neye vardı görelüm mâcerâyı
Ki n'oldı hâlet-i Leylî vü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 22*). [neye, -ye]
23. Neye irişdi hâli göre bile
Anuñla söyleşe bir niçe râzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 58*). [neye, -y, -e]

ne: "Bu değil, daha kötüsü olmalı" anlamındadır.

1. Ne lâle kim bitirmiş anda hâre
Şehîdân gönlegidür pâre pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 43*). [ne,]

ne: "Aşırılık, çok, oldukça fazla" anlamı katmıştır.

1. Düşeli mihrûñ hevâsına yakıldum yandum âh
Böyle bilmezdim **ne** muhrîk âteş-imîş nâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 8*). [ne,]
2. Saña anuñ Çin-i zülfinden **ne** râhat
Bulur ol müşğden cismûñ cerâhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 73*). [ne,]
3. Bîñ er 'ışkuñda tutkim mübtelâdur
Saña ma'sûka olmak **ne** revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 24*). [ne,]
4. Niçe k'îçe şarâbı kişi pinhân
Koşusundan mu'ayyendür **ne** dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 24*). [ne,]
5. Ne hoşdur kim iki yâr-ı muvâfık
Sevişüp birbirine ola 'âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 39*). [ne,]
6. Seni böyle **ne** gam mahzûn kıldı
Alup gönllüñi kim mecnûn kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 87*). [ne,]
7. Nişâr-ı yâr-içündür cân-ı her-kes
Cihân bî-yâr **ne** işe yarar pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 80*). [ne,]
8. Bilürsin kim 'Arab **ne** 'ayb-cûdur
Ne resme herze-gû vü zîşt-hûdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 35*). [ne,]

ne: "Bu değil daha iyisi, güzeli olmalı" anlamındadır.

1. Ne sihri k'idesin iy hâme izhâr
Melâ'ik gökde ider tahsîn-i tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 17*). [ne,]

ne: "Nasıl bir şeydir" anlamında söz.

1. Elâ iy hâme-i çâlâk-i tahrîr
Nedür ahvâl-i dehr it bize takrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 2*). [nedür, -dür]
2. Nedür bilmez anuñ kimse zamîri
Ne nesnedür cihândan dil-peżîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 319*). [nedür, -dür]
3. Nedür iy reşk-i serv-i nev-bahârı
Benefşe tek saña bu sügvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 7*). [nedür, -dür]
4. Ne hâlet didügi bu haste-hâtır
Çün oldı 'Âmirîler içre zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 23*). [ne,]
5. Su'âl itdi anuñ hüyy u hışâlin
Nedür hep didiler sulţâna hâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 4*). [nedür, -dür]
6. Didi kim bir sege iy kûh ulûsı
Nedür senden bu rıfık u çâblûsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 40*). [nedür, -dür]
7. Ki yok yire **nedür** çekmek bu derdi
Ne lâzım bî-sebeb kılmak neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 43*). [nedür, -dür]
8. Dilemedüñüz itmek çün bu kârı
Kılıçlaşmak **nedür** ortada bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 54*). [nedür, -dür]
9. Sen eyle 'afv yüzi karayuz biz
Bizi öldürmeden aşşîñ **ne** iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 9*). [ne,]
10. K'elümden şaydumı şahrâya şalduñ
Nedür ben teşneye bundan murâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 19*). [nedür, -dür]

11. Pür itdi çeşmini hün-ı cigerden
Ki iy gerdün **nedür** senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 7*). [*nedür, -dür*]
12. Anasına didi idüp üküş kahr
Ki iy mäder **nedür** bu pend-i bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 39*). [*nedür, -dür*]
13. Nedür derdün senün bir ‘avrat için
Degül bir biñ dahı olursa ‘avrat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 40*). [*nedür, -dür*]
14. Nedür bilmezven iy şeh lîk nâmuñ
Ne fehmi itsün ata nâminı yâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 22*). [*nedür, -dür*]
15. Nedür hâlün ne derdesin giriftâr
Ğamumdan niçesin iy sîne-çäküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 40*). [*nedür, -dür*]
16. Firâkum âteşinde süz nâküm
Nedür hâlün benüm iy derd-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 43*). [*nedür, -dür*]
17. Nedür iy bülbül-i bî-bâğ hâlün
Dilünde kimün odından durur düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 52*). [*nedür, -dür*]
18. Nedür maşşuduñ anda dir baña hayl
Kaçan kim başlayam ğamdan figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 66*). [*nedür, -dür*]
19. Nedür ta‘nuñ baña iy pây-mâlüm
Anamuñ bir tarafdan pendı her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 78*). [*nedür, -dür*]
20. Ne kılduñ ata mı ana mı kanı
Vefâsuzdur bu gerdün-ı cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 50*). [*ne,*]
21. Çekildün şöhet-i hem-demleründen
Nedür geh deşt ü geh evc-i cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 19*). [*nedür, -dür*]
22. Dem-â-dem ‘ışkuñuñ âvâresidür
Nedür hâli diyüp eyler selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 113*). [*nedür, -dür*]
23. Dilüñi ‘ayb sözden eyle kütâh
Ne kâmetde-durur gör sen de hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 25*). [*ne,*]
24. Yakasın hicr elinden eyleyen çäk
Nedür hicrân gicelerinde hâlün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 13*). [*nedür, -dür*]

ne: Asla, hiç anlamındadır.

1. Ne bilsün çarh işin sâde-dil idi
Ne göñinde var-idi ğam ğubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 15*). [*ne,*]

ne denlî: Ne kadar, ne ölçüde.

1. Ne deñlü var-ise hûbân-ı kabîle
Ğamusınaydı server ol cemîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 89*). [*ne deñlü,*]
2. Ne deñlü k’eyleyem ben rây u tedbîr
Hilâfına çeker zencîr-i tağdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 21*). [*ne deñlü,*]
3. Ne deñlü harc idersen bu güherden
Kim olmaz zerre deñlü mâ-hazarden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 11*). [*ne deñlü,*]
4. Ne deñlü ister-iseñ gevher ü mâl
Sözümüz sınmasun tek virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 15*). [*ne deñlü,*]
5. Ki karşı çıka dâmâdına a‘yân
Ne deñlü var ise dergehe hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 43*). [*ne deñlü,*]
6. Çü döst ola helâk-i dîn ü cândur
Ne deñlü olsa temsil ü hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 61*). [*ne deñlü,*]
7. Ki ider bilüñi düşmen der-âğûş
Ne deñlü düşmenümse yârûñ iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 131*). [*ne deñlü,*]
8. Ne deñlü berk ise âhîr virtür ser
Velî iy dâmeni çeşmüm gibi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 136*). [*ne deñlü,*]
9. Eger artık gidem yanup olam ğüm
Ne deñlü zevcüm ise anda huftê (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 187*). [*ne deñlü,*]
10. Kılardı ‘arz aña Mecnûn kerâmet
Ne denlî şî‘r nazım itse ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 19*). [*ne denlî,*]
11. Anâ da oldılar Mecnûn gibi râm
Ne deñlü şî‘r kim Mecnûn-ı ma‘düm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 31*). [*ne deñlü,*]
12. Kanı ol gül gibi zîbâ vü ter had
‘Arab içre **ne deñlü** varsa a‘yân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 61*). [*ne deñlü,*]

13. Ne deñlü kim el irürmez güle kes
Letâfetde vü rağbetde-durur pes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 37). [ne deñlü,]
14. Ne deñlü var-ise merdüm-zâdecükler
Kamu andan okırlardı muqarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 11). [ne deñlü,]
15. Ne deñlü k'itdi cehd ü sa'y ol pîr
İşine oğlunuñ bulmadı tedbîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 27). [ne deñlü,]
16. Ne deñlü var-ise cāy-ı tevaḳḳu'
Varup her birine eyler tazarru' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 23). [ne deñlü,]
17. Ne deñlü var ise Leyliye maḥrem
Ser-â-ser tutdılar mäh-ile mâtem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 51). [ne deñlü,]
18. O şahrânuñ **ne deñlü** varsa sengi
Bulaşup kana lâ'le döndi rengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 23). [ne deñlü,]
19. Ururam ḥancere işit sözümi
Ne deñlü kim tazarru' kıldı dāmād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 95). [ne deñlü,]
20. Velikin bunlar-ile oldı yek-sân
Ne deñlü var ise şahrâda ḥayvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 41). [ne deñlü,]
21. Ne deñlüdür vefâ vezninde sengi
Benüm vaşfumda şâyed kim sözinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 54). [ne deñlü, -dür
]
22. Sürürî miḥnet ü gülzârî nîrân
Ne deñlü ḥüb u zîbâ naḳşî kim var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 127). [ne deñlü,]
23. Bular ol ravzada lâ-büd icâbet
Ne deñlü kim gele bîmâr u rencür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 79). [ne deñlü,]
24. Ne denlü varsa anda tâbî'-i ḥân
Başına Kaysuñ oldılar dūr-efşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 307). [ne denlü,]
25. Müvaşşah var vaşfında okurlar
Ne deñlü varsa ol mektebde maḥbûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 17). [ne deñlü,]

ne diye: Ne diye, nasıl?.

1. Ne diye saña çün bulmaya çifti
Diye her kim seni ayırdı benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 24). [ne diye,]

ne hōd: Ne de.

1. Ne hōd dildâr dergâhına kâşîd
Bu iş için müdâm endişedeydi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 32). [ne hōd,]
2. Ne hōd gönlinde sabr u ihtiyârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 10). [ne hōd,]

ne için: Niçin.

1. Ne için bî-cemâl-i yâr-ı manzûr
Virürsin böyle sen her meclise nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 51). [ne için,]
2. Ne için bağludur hem söyle toḡru
Didi zen toḡru söz budur ki iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 32). [ne için,]

ne kadar: Her ne kadar.

1. Vâkıf olmadı hevâsına şehâ rif'atünñ
Ne kadar k'itdise pervâz bu şehbâz-ı taleb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 10). [ne kadar,]
2. Aña bu **ne kadar** kim pend ider idi
Yine ol bildügi yola gider idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 31). [ne kadar,]

ne kim: Her ne.

1. Zebânından **ne kim** iderse taķrîr
Buyurduġın yazardı ķilk-i taķdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 243*). [*ne kim,]*
2. Muķarrar bildi kim ol pîr-i kâmil
Olur Hâķdan **ne kim** isterse hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 250*). [*ne kim,]*
3. Ne kim dirseñ bahâ ol şeh nijâde
Virelüm istediġinden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 105*). [*ne kim,]*
4. Ne kim görüp işitdiyse andan ol pîr
Ser-â-ser eyledi bunlara taķrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 85*). [*ne kim,]*
5. Ebâ-'an-ced hâzinemde **ne kim** var
Bu 'arus-içün fedâ kılaydum iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 47*). [*ne kim,]*
6. Açılır bize kayd-ı ehl-i hâne
Ne kim hâşıl olursa bî-kem ü kâst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 43*). [*ne kim,]*
7. Ne iķlime dilerseñ ol revâne
Ne kim bu kârdan olursa hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 55*). [*ne kim,]*
8. Ne kim iderse anı bulısar pes
Kişi bir kûha dise bir kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 74*). [*ne kim,]*
9. Kâmu var bende şart-ı süġvârı
ġurâba virmeden ġayrı **ne kim** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 157*). [*ne kim,]*
10. Ne hûkm iderseñ andan çekmezem baş
Baña senden **ne kim** olursa fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 65*). [*ne kim,]*
11. Çü bir cân idik olduķ iki pâre
Yoġum ben hâzretüñledür **ne kim** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 43*). [*ne kim,]*
12. Özini kılmış uyumakdan ferâmüş
Ne kim mecnûnluġı var-ise gitmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 23*). [*ne kim,]*

ne kim: Nitekim.

1. Şaķın bâķî şanup aldanma anı
Eyâ ġâfil şol işit **ne kim** ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 59*). [*ne kim,]*

ne lâvık: Layık mıdır ki! Asla deġildir.

1. Ne lâvıķdur saña bu bî-nevâlık
Berü gel k'irdi vaķt-i kâm-rânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 22*). [*ne lâvık, -dur]*

ne lâzım: Ne gerek var.

1. Ki hâr u tiġdür verd ü giyâhı
Ne lâzım kend'özünü rence şalmaq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 87*). [*ne lâzım,]*

ne lâzım: Ne gerek.

1. Ki yok yire nedür çekmek bu derdi
Ne lâzım bî-sebeb kılamak neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 44*). [*ne lâzım,]*
2. Ne lâzım k'olasın dîv-i zamâne
Senün cinsün benem olġıl baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 118*). [*ne lâzım,]*
3. Kılıç çekmek **ne lâzım** ben helâküm
Çü rize rize ola bir ten-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 102*). [*ne lâzım,]*

ne ne: Ne ... ne baġlacı.

1. Çerâġ-ı meh ki yanar âsumânda
Ne ruġân ne fetile vardır ânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 20*). [*ne ne,]*

2. Bu mücrim de ne takvā var ne ʔāʔat
Tehī vü müflis umarvan ʔefāʔat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 131*). [ne ne,]
3. Bugün ne ʔaciz u ne hüd zebûnsın
Cihânda naqş-ı bend-i kâf u nûnsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 5*). [ne ne,]
4. Ne nâmin aîlâdı ne hüd nişânın
Velî ʔışk âteşine yakdı cânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 39*). [ne ne,]
5. Bularuñ ʔuymayup cevri ü cefâsın
Ne yâdın fehmi ider ne âşinâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 20*). [ne ne,]
6. ʔAceb geçdi bu devrân aña hürde
Ki ne zinde-durur bellü ne mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 22*). [ne ne,]
7. Delü olmış aña ne ser ne sāmān
Girbān çāk çāk u pāre dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 51*). [ne ne,]
8. Gözüme âşinā görindüñ iy pîr
Ne kişisin ne ildensin haber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 8*). [ne ne,]
9. İrürmezseñ baña ol yār-ı cānı
Ne ben ʔālemde ne hüd zindegāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 28*). [ne ne,]
10. Ne nâlesinden özge hem-demi var
Ne sâyesinden ayru mahremi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 68*). [ne ne,]
11. Ne yir kaldı zemînde başacak pây
Ne kuş buldı havâda uçacak cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 72*). [ne ne,]
12. Ne diri kalmamuzdan sen ziyân-kār
Çü gördi bu girîvi feth şāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 22*). [ne ne,]
13. Ne bir dem yatdı ne ārām itdi
Degül hergiz murādı gice gündüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 110*). [ne ne,]
14. Elin tutup Hākı-y-çun hayr ideyin
Ki ne gözi görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 21*). [ne ne,]
15. Ki ne bahrı bilür aşlın ne hakkāk
Nice cevher ki geşt iden cihāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 10*). [ne ne,]
16. Vezîr ü hāşş u nüddām u ekābir
Ne kiçi kaldı şehir içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 45*). [ne ne,]
17. Ne ol tîrûñ senûñ amaca varur
Bu bāra idemezven ben hıyānet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 70*). [ne ne,]
18. Ne lâʔlinûñ naşîb olur zülālî
O gülden olmayup maqşûdı hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 100*). [ne ne,]
19. Ki göstermez ikilik mezhebin ʔışk
Ne ben Mecnûnam u ne Leylî cānān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 67*). [ne ne,]
20. Ki ne peyvendi vardur hiç ne bendi
Kemend ü mancınık hîle ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 78*). [ne ne,]
21. Saña Leyliden özge yok mıdur kes
Ne atayı añarsın ne anayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 11*). [ne ne,]
22. Ne hüd bir lâhza oldum hizmetüñde
Çekerdüñ sen benüm guşşamla derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 78*). [ne ne,]
23. Çü hayvān yir idi bîh-i nebātāt
Ne vahşi idi maʔnide ne hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 39*). [ne ne,]
24. Ki içinde ola her hālî mektûb
Velikin ne kalem buldı ne kâğıd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 31*). [ne ne,]
25. Yazam bir nâme sen idesin irsāl
Velikin ne devātum var ne hāmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 49*). [ne ne,]
26. Nigeh-bānlar var eṭrāfumda bî-hād
Ne bir hem-rāzum ü ne hem-demüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 25*). [ne ne,]
27. Ne yirsın pes ne içersin şeb u rüz
Hayāt-ı âdeme kütiledür fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 68*). [ne ne,]
28. Ki ne taşdur dilüñ ne cānuñ āhen
İdüp Mecnûna kār efğān-ı māder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 50*). [ne ne,]
29. Ne yār ol kimseye ne kimse aña yār
Çığırur ağlayup kʔiy dehr-i fānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 48*). [ne ne,]
30. Ne hüd bu resme miñnet çekdi Eyyüb
Egerçi derd-mend olmak olur hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 10*). [ne ne,]
31. Ki ne uyhuı kodı ne ʔaʔāmı
Çü kalmadı simātında nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 24*). [ne ne,]

32. Kızı da almağa çok eyledi âl
Velî ne māl virdi ne hō duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 69*). [ne ne,]
33. Ne pervâ-yı peder ne bîm-i mâder
Çıkar geh bâma geh hargâh önine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 32*). [ne ne,]
34. Ne diyem kim ne resme virdi cânı
Cihân içre hemîn anuñ şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 68*). [ne ne,]
35. Ki ne ‘âciz yile ne ister âbı
Hem anda var-durur bir ‘âdl-ile üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 162*). [ne ne,]
36. Ki öğidür ne Leylî dir ne Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 192*). [ne ne,]
37. Göyündürdi ne hâne kodı ne raht
Meger var-ıdı bir Yüsuf-cemâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 74*). [ne ne,]
38. Ne hōd penbeyle şerbet itdüre nüş
Ne bulunur mezârın qazar üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 22*). [ne ne,]
39. Ne tâbütn götürür âdemî-zâd
Yıkılmış hâk üzre haste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 24*). [ne ne,]

ne ne ne: Ne...ne bağlacı.

1. Ne şabr u ne taḥammül ne müdārā
Yolı teşvîş-i hıfz-ı zevcden pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 28*). [ne ne ne,]

ne var: Şaşılır mı, tuhaf mı.

1. Meger bir kûze-i köhne sıfālîn
Ne var kimse ki gel diye ṭabîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 17*). [ne var,]

ne var: Ne olur ki.

1. Bir iki gün **ne var** olsañ Ḥaḳa rām
Başuñ gitdi daḥı muḥkem ligāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 92*). [ne var,]

nebat: Nebâtlar, bitkiler.

1. Ḳara yirden bitürür ḥaḍravâtı
Ḳamış dürcinde derc eyler **nebatı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 70*). [nebatı, -ı]
2. Revân cân maḥv olur ol lezzet için
Meger kim vaz‘ kılan ol **nebatı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 7*). [nebatı, -ı]

neberd: Savaş, cenk, mücâdele.

1. İki cânibden idüp fikr ü tedbîr
Neberdi eylediler şubḥa te’ḥîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 24*). [neberdi, -i]
2. Pes idüp şulḥ terk itmiş **neberdi**
Füzûn olmış cevānuñ dilde derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 11*). [neberdi, -i]
3. Didi kim bî-mededlikden ben evvel
Neberdi eyledüm şulḥa mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 48*). [neberdi, -i]
4. Degüldür şâbit ü yokdur şebâtı
Ben anuñ için eylerven **neberdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 29*). [neberdi, -i]

neberdi it: Mücadele etmek.

1. Bu resme çok zamân itdi neberdi
Niçeler tıḡı ḍarbından geberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 9*). [neberdi it, -di-i]

neberdi kıl: Mücadele etmek.

1. Ki yok yire nedür çekmek bu derdi
Ne lâzım bî-sebeb kılmak neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 44*). [*neberdi kıl, -mak*]
2. Ben öz başumla kılardum neberdi
Benüm-çün sen döşerdün pister-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 80*). [*neberdi kıl, -ar, -dum*]

nebî: Peygamber.

1. Nebîler şubh gibi idi sen rûz
Olaruñ der-peyince ‘âlem-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 53*). [*nebîler, -ler*]

nebî: Peygamber, Hz. Muhammed.

1. Buyurmuşdı **nebî** şânında anuñ
Ki şem‘idür ‘Ömer kaşr-ı cinânun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 9*). [*nebî,]*
2. Bile ne ‘aşrda irdi temâne
Nebînün hicretinden tuta sâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 91*). [*nebînün, -nün*]

necât: Kurtuluş.

1. Eger mâh-ı neve vire berâti
Kemâl-i nakşdan bula **necâtı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 150*). [*necâtı, -ı*]

necât vir: Kurtuluş, selamet vermek.

1. Maraşdan merde ol virür necâtı
Bu perhîz iy birâder renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 44*). [*necât vir, -ür*]

necâtı bul: Kurtuluş, selamete ermek.

1. Ki bulam kayd-ı ‘işyândan necâtı
Çün imândan ezel virdün sa‘âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 124*). [*necâtı bul, -am*]

necd-: Hicaz'da bir bölge.

1. Tevârih içre şöyle buldum anı
Ki çün ‘azm eyledi **Necde** diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 15*). [*necde, -e*]
2. Tağıldı kûha vü şahrâya nâ-kâm
Yine **Necde** revân oldı kimisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 3*). [*necde, -e*]
3. Yine divşürdi kaşr u hânenen raht
Yine kurdı varup **Necd** evcine baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 12*). [*necd,]*

necd tağı: Hicaz'da bir dağ.

1. Anuñ adına dirler **Necd Tağı**
Çamu vâdileri ejder yatağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 39*). [*necd tağı,]*

neci: Kim ki.

1. İderler-idi taḥsîn ü du'âyı
Necidügi ol iki hem müdārā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 13). [necidügi, -dügi]

necivvü'l-lâh: Resûl-i Ekrem'in (A.S.M.) bir ismi. (Devamlı Cenab-ı Hakk'a karşı teveccühle meşgul ve münacatla, İlâhî feyizlerle inşirah bulan meâlinedir.).

1. İlâhî Hızır 'ilmi hürmetiyyü'n
Neciyyü'l-lâh hilmî hürmetiyyü'n (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 88). [neciyyü'l-lâh,]

necm: Yıldız.

1. Sipihr-i sebzden **necm** idi peydâ
Nitekim dîde-i hütân-ı deryâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 3). [necm,]

nedâmet: Pişmanlık.

1. Benem ser-geşte-i sicn-i taḥassür
Ki başmışdur **nedâmetle** taḥayyür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 124). [nedâmetle, -le]
2. Nedâmet birle tırdı göñli ğam-nâk
Evine 'azm kıldı çeşmi nem-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 67). [nedâmet,]
3. Maḳâm-ı ğuşşadur menzilgeh-i zâr
Nedâmetdür nihâl-i bağ-ı 'âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 53). [nedâmetdür, -dür]
4. Nedâmet desti burdı ğuşumı uş
Senûñ ḥaḳḳuñda idüm ger ğüneḥkâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 110). [nedâmet,]

neden: Ne sebepten, neden, niye?.

1. Siyeh-püş olduğu nedür bu ğabrâ
Nedendür nîlgün çarḫ-ı mu'allâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 76). [nedendür, -dür]
2. Degil vâkıf **nedendür** bu ḥarâret
Kim itdi göñlinüñ naḳdini ğâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 7). [nedendür, -dür]
3. Kim itdi ğamzeñ uçlarını nem-nâk
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çâlâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 122). [nedendür, -dür]
4. Ne âteşden-durur sîneñde süzuñ
Neden böyle ḳarardı baḥt u rüzüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 98). [neden,]
5. Neden düşmek bu resme deşt ü ğâra
Enis olmak ne lâzım mür u mârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 125). [neden,]
6. Neden sensin cihân içre siyeh-püş
Yazılmışdur meger 'ışḳ-ıla nâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 54). [neden,]
7. Neden râm oldı bu ḥayvân baña hep
Ḳaçan görmek dilese bir ârâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 98). [neden,]
8. Ne ildendür **neden** buldı bu câhı
Didiler bir 'azizüñdür bu ḥâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 10). [neden,]
9. Şeche iletmege anı oldı râġıb
Didi câyüñ **neden** oldı ḥarâbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 23). [neden,]
10. Ki olur bunda demir şovuk ya ıssı
Ne yir içre **nedendür** ḥ'âbgâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 9). [nedendür, -dür]
11. Ğam-ı müze **nedendür** dilde sâkin
Çün üzdi 'ışḳ zürî 'aḳlı bendin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 52). [nedendür, -dür]
12. Neden irdi saña böyle melâlet
Didi şormayasın kim baḥtum öldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 56). [neden,]
13. İrem bağında nedür bunlara nâm
Neden irişdi bunlar bu maḳâma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 71). [neden,]

ne deñlü: Ne kadar.

1. Yola girdi turup Zeyd-ile çün bād
Ne deñlü var-ise anda ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 27*). [*nedeñlü,]*

nedîm: Arkadaş, dost.

1. Seg ağzında bilürdi özin hemân ol
Var İdi bir **nedîmî** pâdişahuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 11*). [*nedîmî, -i]*
2. Belâ-engîz-i dehr ü şûr-ı âfâk
Gice zülfi kemendinüñ **nedîmî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 41*). [*nedîmî, -i]*

nedür: Nedir.

1. Siyeh-püş oldugı **nedür** bu ğabrâ
Nedendür nîlgün çarh-ı mu‘allâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 75*). [*nedür,]*
2. Kılardı dâimâ pend ü naşîhat
Ki iy ferzend **nedür** bu fazîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 30*). [*nedür, -dür]*

nefes: Nefes, soluk.

1. Her **nefes** biñ kez fîğan her lâhza şad bār el-firāk
Görmeyi servin cemâlün gûlsitânın bir dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2*). [*nefes,]*
2. Girişme-bâz u ‘işve-cûy u gûstâh
Nefesleri çü müşğ ü ‘anberîn şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 64*). [*nefesleri, -ler, -i]*
3. Dil ü cān bezmine bü-yı vefâ vir
Nefesden rûh-ı dehrî rāhat eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 5*). [*nefesden, -den]*
4. Var iy dem bādsuz kalsun dimāğum
İrişdi iy **nefes** hengām-ı rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 21*). [*nefes,]*

nefes: An, zaman.

1. Ğamze-i dil-düz-ı cānān gibi tîr-i şaf-derûñ
Her **nefesde** biñ hevâyı seyr eyler bî-ķadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 46*). [*nefesde, -de]*
2. Degül öz dāyesine bir **nefes** rām
Buçuk dem bir şanemsüz tutmaz ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 335*). [*nefes,]*
3. Ki olur bir **nefesde** kām u nā-kām
Hezārān yūnus-ı ma‘nī saña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 15*). [*nefesde, -de]*
4. Ki meyl itdüğüçün gūlzāre şimşād
Degüldür bir **nefes** töhmetden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 32*). [*nefes,]*
5. ‘Adūdan anı hıfz iderdi her an
Kafasında tururdi her **nefes** kurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 63*). [*nefes,]*
6. Degüldür cān tapuñdan bir **nefes** dūr
Baña renc-i dilüñdür ‘āşikāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 162*). [*nefes,]*
7. Velî ‘ışkuñ yolında cüst ü tizem
Seni kim bir **nefes** yād itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 27*). [*nefes,]*
8. Çekem çekmeyem andan gerden iy cān
Ger olam hîzmetüñden bir **nefes** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 67*). [*nefes,]*
9. Ğanîmetdür bize bu lâhza dīdar
Senüñ-le bir **nefes** iy yār-ı cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 7*). [*nefes,]*
10. Meger kim bir **nefes** tībüt-ı ber-dār
Ucumdan olmayısar dağı yir tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 16*). [*nefes,]*

nefh-i mesihā: Mesih'in nefesi.

1. Hārīm-i hürmetüñ şahrā-yı Baṭḥā
Yoluñ ferrāşidur **nefh-i Mesihā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 68*). [*nefh-i mesihā,]*

nefir: Bağırtı, figan, nale, vaveyla.

1. İşidüp bu **nefirî** Nevfel andan
Taleb-kār oldı dermânına cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 127*). [*nefirî, -i]*
2. Tūrup ‘azm itdi yine kūh-ı Necde
Varup bir yirde başladı **nefire** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 79*). [*nefire, -e]*
3. Yakar hādimlerüm şad şem‘-i kâfūr
Çi ger çarḥa çıkar gāmdan **nefirüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 23*). [*nefirüm, -üm]*

nefret it: Nefret etmek.

1. Varurak ḥalk andan nefret itdi
Ḥalāyıkdan hem ol da ‘uzlet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 55*). [*nefret it, -di]*

nefs: Bir kimsenin kendi öz varlığı, öz benliği, kişiliği.

1. ‘Aṭāñi cürmüme her dem şefî‘ it
Bu serkeş **nefsümi** baña muṭî‘ it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 112*). [*nefsümi, -ü, -m, -i]*
2. Olur mı vahşî hîç mu‘tād-ı merdüm
Çü gāv olmakdan âdem **nefse** tâbî‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 35*). [*nefse, -e]*
3. İrişür cānına renc-i zamāne
Kişi ki olmaya **nefsinüñ** esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 105*). [*nefsinüñ, -i, -nüñ]*
4. ‘Özür-i şehvetiden pāk u ma‘sum
Bu **nefs** ālāyişini ḥwār gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 9*). [*nefs,]*
5. Ki **nefsüm** hacletinden bî-vebālüm
Vücūdum mülkidür iy yār-ı mağmüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 6*). [*nefsüm, -üm]*
6. Ferāgāt **nefsün** itin ḥwār kılsun
Hazîneñ ḥaşıl-ı yek-rüzeden düz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 36*). [*nefsün, -ün]*
7. Ferāgāt kişverinde kāmkar ol
Çeküp **nefsün** segin zencir-i şabra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 51*). [*nefsün, -ün]*

nefse uy: Nefsin isteklerine uymak, nefse karşı koyamamak.

1. Ki olasın hacetinden ḥalkuñ āzād
Uyup nefse seg-i nān-ı kes olma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 73*). [*nefse uy, -up]*

nehār: Gündüz.

1. Kış zulmet kılar gülşen bahārı
Şebi târik ider rüşen **nehārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 72*). [*nehārı,]*

nehr: Akarsu, çay, ırmak.

1. Ḥam-ı naḥl-i kadinden ol müşevveş
Yaşı **nehrine** pül düzmiş kemer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 236*). [*nehrine, -i, -ne]*

neler: Çok ve çeşitli şeyler.

1. Neler gördüğünü h"âce ol seferde
Baña düşmez ki şerh idem haberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 201*). [*neler,]*

nem: Gözyaşı.

1. Firâk u hicr-i Mecnûnile her dem
Dökerdi yaş yirine dîdeden **nem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 18*). [*nem,]*
2. Haber dâr idi 'âşıklık gâmından
Pür idi dîdesi hasret **neminden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 136*). [*neminden, -i, -nden]*

nem: Nem, rutubet.

1. Hâzret-i sultân Selîm bin hân Süleymân k'oldı anuñ
Bañr-i cûdına göre yidi deñiz bir kañre **nem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 14*). [*nem,]*
2. Baña in'âm ü ihsân eyle ol dem
Sehâb-ı Añmed-i Muhtârdan **nem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 156*). [*nem,]*
3. Sehâb-ı mekremetden feyz iden **nem**
Pes andan soñra yüz derd ü gâmiyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 18*). [*nem,]*

nem al: Nem almak, nem kapmak.

1. Olur her dem belâ-yı cāñ-ı bûlbûl
Nem alur ebrden berç-i cihân-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 61*). [*nem al, -ur]*

nem dök: Göz yaşı dökmek.

1. Atası görüp anuñ hâlini hem
Hâcâlet birle dökdi dîdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 64*). [*nem dök, -di]*

nemek: Tuz.

1. Nemek saçdı velîkin yâresine
Derûnında hevâ-yı 'ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 14*). [*nemek,]*

nemek saç: Tuz saçmak.

1. Nemek saçıldı şankim yâresine
Ziyâde oldı derdi çâresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 49*). [*nemek saç, -ıldı]*

nemgîn: Nemli, yaşlı, ağlar bir vaziyette.

1. Gözi **nemgînlerüñ** evrâdı içün
Dili gâmgînlerüñ feryâdı içün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 107*). [*nemgînlerüñ, -ler, -üñ]*
2. Hezârân yirde olmış sînesi çāk
Gözi **nemgîn** vücûdı gârķā-ı hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 42*). [*nemgîn,]*

nem-nāk: Nemli, ıslak.

1. Kim itdi ğamzeñ uçlarını **nem-nāk**
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çālāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 121). [nem-nāk,]
2. Nedâmet birle tırdı göñli ğam-nāk
Evine ‘azm kıldı çeşmi **nem-nāk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 68). [nem-nāk,]
3. İden nâmûs u ‘ârı perdesin çāk
Gözi **nem-nāk** u cânı göñli ğam-nāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 4). [nem-nāk,]

nem-nāk kıl: Nemlendirmek, ıslatmak.

1. Gözinüñ yaşı kıldı hâki nem-nāk
Gelüp bir bülbül ol gül üzre nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 38). [nem-nāk kıl, -dı]

neng: Şan, şöhret, ün.

1. İlûñ ta’nın kosa añmasa **nengi**
Ururdu kendüler ceşîyle cengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 11). [nengi, -i]
2. Dilâverler idüp her güşede ceng
Gözetdi her birisi ğayret ü **neng** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 12). [neng,]
3. K’ire kıza hâlel size hacâlet
Gözetdüm gerçi bende ğayret ü **neng** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 41). [neng,]

neng: Utanma, ayıp.

1. Gedâyile anuñ-çündür saña ceng
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp **neng** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 42). [neng,]
2. Cidâl-ı haşm içündür gözlemek **neng**
Ne cânım var ki idem yâr-ıla ceng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 37). [neng,]
3. Olam âzâd u nâm u **nengden** ben
Kızını dîve virmekden bir âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 90). [nengden, -den]

nergis: İri papatya biçiminde ortası yeşil veya sarı, yaprakları gri ve sarı bir çiçek.

1. Dehânın **nergisüñ** itdüñ tolu zer
Şabânüñ dâmenin kılduñ mu’attar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 31). [nergisüñ, -(ü)ñ]
2. Geh ider **nergisüñ** tâcını zer-kâr
Kılar geh jâleden ol tâcı dür-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 37). [nergisüñ, -(ü)ñ]
3. Turur **nergis** çemen şahnında bî-tâb
Şikâr itmiş gözi âhûların h’âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 63). [nergis,]
4. Bakarken bunlara ol haddi lâle
Dökerken **nergisi** gül üzre jâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 54). [nergisi, -i]
5. Vedâ’ idüp nigâra Kays ol şeb
Güline **nergisinden** saçdı kevkeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 16). [nergisinden, -inden]
6. Pes ol lâle-i ruhân nâr-ı bustân
Olup **nergisleri** mânend-i mestân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 54). [nergisleri, -ler, -i]
7. İdindi kendüye her lâhza yoldaş
Añup **nergislerini** yâr-ı cânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 95). [nergislerini, -ler, -i, -n, -i]
8. Zehebden tügmeler her şah-ı sencid
Çemen bezminde aldı **nergisi** h’âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 47). [nergisi, -i]
9. Nihâl-i kıddini nâl itdi nâle
Gözi **nergisleri** çün ebr-i nisân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 27). [nergisleri, -ler, -i]
10. K’anı hiç eylemedi tişe-i bād
Kime virdi zer ü simi çü **nergis** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 109). [nergis,]

nergis: Nergis çiçeği II sevgilinin gözleri.

1. Gül üzre **nergisinden** döküp abı
Şafağdan zeyn iderdi mäh-tâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 19*). [*nergisinden, -i, -n, -den*]
2. Fiğānum düdîdur bî-rûy-ı maṭlûb
Virür **nergis** egerçi gözlere nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 31*). [*nergis,*]
3. Ruḥını kıldı bâğuñ za‘ferānı
Gözi oldı şovukdan **nergisiñ** zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 29*). [*nergisiñ, -iñ*]
4. Kanı ol zülfi sünbül çeşmi **nergis**
Gelecegin bilüp ol gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 86*). [*nergis,*]

nergis-çeşm: *Nergis gözlü.*

1. Semen-simā vü **nergis-çeşm** ü gül-ruḥ
Şaḥınuñ şaykalından mişl-i çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 68*). [*nergis-çeşm,*]

nergis-i mest-i dil-ārām: *Gönül alan baygın nergis.*

1. Saña çün **nergis-i mest-i dil-ārām**
Kenār-ı cüda ‘aks-i lâledendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 50*). [*nergis-i mest-i dil-ārām,*]

nerm: *Yumuşak.*

1. Mizâcınca üküş söz söyledi germ
Şu deñlü k’itdi anı mûm-veş **nerm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 64*). [*nerm,*]
2. Diyesin ben kulından yane yane
Ki iy **nerm** oluban a‘dāya çün mûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 73*). [*nerm,*]

nerm it: *Yumuşatmak.*

1. Ki ‘ışk ider demûri mûm-veş nerm
İder şerm ü nedâmet ḥam bilini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 30*). [*nerm it, -er*]

nerre: *Erkek.*

1. Müdām ol rezmgāh içre dilirān
Girivāndur nitekim **nerre** şirān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 66*). [*nerre,*]

nerre-div: *Erkek devler.*

1. Bir aylık yolda ḥavlinden girivüñ
Diyeýdüñ ödi şıdar nerre divüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 18*). [*nerre-div, -üñ*]

neşât: *Sevinç, mutluluk.*

1. Kāmer-ruḥ dil-rübālar çarḥa girdi
Neşât āvāzesi gerdüne irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 26*). [*neşât,*]
2. Vü ger ḥöd olsa ol leşker ‘adū-gir
Neşâtından giriv ider bu çün şir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 30*). [*neşâtından, -ı, -n, -dan*]

3. Kānā‘at eyleyen bulur hidāyet
Neşâtından bu temsiliñ ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 47*). [*neşâtından, -ı, -n, -dan*]
4. Süriyü sebze vü reyhāna dāmān
Neşât ü ‘ışa başladı bu yārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 25*). [*neşât,]*
5. İrür envā‘-ı luṭf-ıla peyāmı
Neşât-ile turup Zeyd-i diger-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 69*). [*neşât-ile, -ile*]
6. Diyelüm içeri girsün ol abdāl
Neşâtından bu kavluñ tırdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 7*). [*neşâtından, -ı, -n, -dan*]
7. Yile vardı **neşât** āyini andan
Ecel ‘ayyārı maḳşūdum gülün āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 82*). [*neşât,]*

neseb: Soy, nesil, sülale.

1. İy şeh-i mülk-i ‘acem v’iy melik-i Rûm u ‘Arab
‘Ālemün serveri ‘ālî ḥaseb ü pāk **neseb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 2*). [*neseb,]*
2. Ger oğluñ olsa vü dūrise bî-bāk
Neseble nāmūñ eyler senün ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 222*). [*neseble,]*
3. Kāra evden ruḥ-i şahrāya her sāl
Kor iy ‘ālî **neseb** kavmün siyeh ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 42*). [*neseb,]*
4. Neseb ululığına olma mağrūr
K’o resme iş kişilikden olur dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 103*). [*neseb,]*

nes̱h it: Kopyalamak.

1. Felek eyvānı sebzın nes̱h iderdi
Ser-i şakfında ki aḥcār-ı billūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 56*). [*nes̱h it, -er, -di*]

nes̱m: Hafif esen rüzgar.

1. Teḳarrüb ravzasından vir şemîmi
Terahḥum gülsitānından **Nes̱mi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 60*). [*nes̱mi, -i*]
2. Koḥulayup buḥūr-ı müşg-fāmı
Çü nāfe hoş **nes̱m** oldı meşāmmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 48*). [*nes̱m,]*
3. Enîsinden olan maḥrûm u mehcūr
Nes̱mi dilberümden yādigārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 57*). [*nes̱mi, -i*]
4. Ki bād-ile gele andan **nes̱müñ**
Kaçan kim senden irürmez hevāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 82*). [*nes̱müñ, -üñ*]
5. Ki yarın hoş **nes̱m** ola dimāḡuñ
Gönilme bu yola bî-kesdūr epsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 104*). [*nes̱m,]*
6. Ki olupdur iştiḥāsı kūtı anuñ
Ne yelden kim gele dilber **nes̱mi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 77*). [*nes̱mi, -i*]
7. Seḫer-gūyî biḫiştinüñ **nes̱mi**
Fırîb ü ‘işve-kār ü şūḫ u nāzūk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 42*). [*nes̱mi, -i*]

nes̱m-i ġār-ı vār: Sevgilinin mağarasının rüzgarı.

1. Bula andan nes̱m-i ġār-ı yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 112*). [*nes̱m-i ġār-ı yār, -ı*]

nes̱m-i ‘ısk: Aşk rüzgarı.

1. Koyup ol gül bunuñ göñline dağı
Nesīm-i ‘ışkdan tıldı dimāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 30*). [*nesīm-i ‘ışk, -dan*]
2. Nesīm-i ‘ışkdan bildiler āhır
Her iklîme gidüp bu kıışsa-i şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 12*). [*nesīm-i ‘ışk, -dan*]

nesīm-i lutf: *Allah'ın cömertlik rüzgarı.*

1. Nesīm-i lutfuñ-ıla verd hāndān
Hevā-yı havfūñile ebr giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 25*). [*nesīm-i lutf, -ı, -ñıla*]

nesīm-i müşg: *Misk kokulu rüzgarı.*

1. Ki cān oldı nesīm-i müşg-ile pür
Bu bû büyü degildür nev-bahāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 216*). [*nesīm-i müşg, -ile*]

nesīm-i nev-bahār: *İlkbahar rüzgarı.*

1. Otağ urdı kenār-ı cūy-bāra
Nesīm-i nev-bahār eyledi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 29*). [*nesīm-i nev-bahār, -ı*]

nesīm-i subh: *Sabah rüzgarı.*

1. Sakın k’irmeye bād-ı ğamdan āfet
Nesīm-i şubhla irsāl eyle büyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 151*). [*nesīm-i şubh, -la*]

nesīm-i şubhgāh: *Sabah esintisi.*

1. Ğıdasıdur nesīm-i şubhgāhī
Yimekten yok-durur zevki bu cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 74*). [*nesīm-i şubhgāh, -i*]

nesīm-i turre: *Saç lülesinin rüzgarı.*

1. Nesīm-i turesidür ol nigāruñ
Bu resm-ile ki dil-cüdur hevāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 218*). [*nesīm-i turre, -si, -dür*]

nesīm-i zevk: *Neşe rüzgarı.*

1. Nesīm-i zevkle toldı dimāğum
Fetil-i şevkle yandı çerāğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 79*). [*nesīm-i zevk, -le*]
2. Nesīm-i zevk aña virdi derdi
Şemim-i şevk kendüden giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 3*). [*nesīm-i zevk, -ı*]

nesl: *Soy, sülale; evlat.*

1. Dilerdi **nesl** ü peyvend içün ol şāh
Hudādan bir veled şām u şehergāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 187*). [*nesl,]*
2. Didi kim âşinālıkdur murādum
Karışmaqdur size **nesl** ü nijādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 82*). [*nesl,]*
3. Derünindan çıkup oğıl hevāsı
Nijād u **neslden** gitdi ricāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 70*). [*neslden, -den]*

nesne: Herhangi bir şey.

1. Nedür bilmez anuñ kimse zāmīri
Ne **nesnedür** cihāndan dil-pezirī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 320*). [*nesnedür, -dür]*
2. Bilürdi k’eyle icāb itdi taqdır
Elin her **nesneden** kılmışdı kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 33*). [*nesneden, -den]*

nesrîn: Güzel kokusu sebebiyle sevgilinin yüzündeki ayva tüylerine benzetilen yabangülü çiçeği.

1. Ki **nesrîn**in benefşe kıldı pençe
Didi bālā-durur bu naḥl-i pür-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 66*). [*nesrîn, -in]*

neşter: Neşter.

1. Sen olursın hemîn derde giriftār
Çi ger pür nişdür kejdümde **neşter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 117*). [*neşter,]*

neşv [ü] nemā: Gelişme, büyüme, gelişim.

1. Didi kim iy şchin-şāh-ı felek taht
K’işigünde bulur **neşv [ü] nemā** baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 106*). [*neşv [ü] nemā,]*

neşv ü nemā: Gelişme, büyüme, tazelik.

1. Bulasın kesb ü kemāl ile şehā **neşv ü nemā**
Niçe k’iksirilere ḥāk-ı rehūndür mekseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 29*). [*neşv ü nemā,]*

neşv ü nemā bul: Gelişip büyüme.

1. Meclisüñ cāmı şehā neşv ü nemā bulsun müdām
Niçe kim mezkūr ola ellerde nām-ı cām-ı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 59*). [*neşv ü nemā bul, -sun]*

netice vir: Sonuç vermek.

1. Bunı virdi netice ol sâ’at-i şūm
Ki ol iki bir birinden oldı mahrūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 51*). [*netice vir, -di]*

nev’: Çeşit, türlü.

1. Gidince kendüsinden ol perî-zād
Bu **nev’ile** kılar efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 108*). [*nev’ile, -ile]*

2. Var ol **nev'** iste k'anuñ cinsisin sen
Vücüdün âhen ise pür taḥammül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 22*). [*nev',]*

nev nev: *Yeni yeni.*

1. Cihânda dâstân olısar adı
İdiser **nev nev** envâ'-ı fesâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 206*). [*nev nev,]*
2. Karişdı dem-be-dem ḥâline bir ḥâl
Özinden şadır oldu **nev nev** ef'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 20*). [*nev nev,]*
3. Baña kim cāna cevruñ **nev nev** işler
Tenümden tığ-ıla ger dökseler ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 8*). [*nev nev,]*

nevâ: *Ezgi, ses, sada.*

1. Dil-i 'uşşâka bahş iden ḡmâlar
Büzürg ü küçege viren **nevâlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 28*). [*nevâlar, -lar]*
2. Kopar bağ-ı süḥande bir **nevâyı**
K'ışitse âferîn ide Nevâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 123*). [*nevâyı, -y, -ı]*
3. İşitse her kim andan bu **nevâyı**
Bulurdi rûḥına kût u ḡdâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 1*). [*nevâyı, -y, -ı]*
4. Kılardı nâle k'ışiden **nevâsın**
İderdi çâk destâr u ḡabâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 19*). [*nevâsın, -sı, -n]*
5. Revânından dile 'özü ü ḡünâhuñ
Nevâsın ol keş âhengüñ çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 23*). [*nevâsın, -sı, -n]*
6. Bu ḥâle arturur bülbül **nevâsın**
Gülün ruḡsârına 'âşık-ḡdurur bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 32*). [*nevâsın, -sı, -n]*

nevâ: *Nasip.*

1. Velîkin virmezem de râyegâne
Baña gerçi ki bu ḡayvân **nevâdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 41*). [*nevâdur, -dur]*

nevâ: *Azık.*

1. Benüm odumdan irer saña âfet
Faḡirem hem ḡücüm yitmez **nevâya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 27*). [*nevâya, -ya]*

nevâht: *Çalmak.*

1. Nevâht eyledi ol bend-ile anı
Bu bend andan çözüp bend-i belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 62*). [*nevâht,]*

nevâht: *Okşamak.*

1. Kılâbuñ sofrasına şaldı kendi
Nevâht ü rıfḡ idüp her birisine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 27*). [*nevâht,]*

nevale: *Ar. Yiyecek, yiyinti.*

1. Anâ daḡı iledürlerdi vâfir
Tutup bir zerre bu anda **nevâle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 105*). [*nevâle,]*
2. Ki ol ḡöndan yimedi bir **nevâle**
Yimekten ol mu'arrâ idi ḡ'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 64*). [*nevâle,]*

3. Ki ne uyıuyı kodi ne  a' amı
   kılmadı sim tında **nev le** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 110, Mısra 25*). [*nev le,]*
4. Yimezdi cümlesinden bir **nev le**
Dilinde 'ı   odından var idi tef (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 111, Mısra 38*). [*nev le,]*
5. Bize de irse k   andan **nev le**
Bu resme sözler-ile ol iki y r (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 117, Mısra 74*). [*nev le,]*

nev le ol: Yiyecek olmak.

1. Nev le oldu incir   g r be
Dir     amdan oldu bülbül-i z r (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 88, Mısra 100*). [*nev le ol, -dı]*

nev le vir: Yiyecek vermek.

1. K'  seglerden bula kimse em n 
Didi itlere virürdüm nev le (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 86, Mısra 91*). [*nev le vir, - r, -d m]*
2. Leb  nden kime virürsin nev le
Cih n b   n   iy kebk-i bed 'i (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 88, Mısra 42*). [*nev le vir, - r, -sin]*

nev-'ar s: Yeni gelin.

1.  aralar giydi ya'n  t td  m tem
Cih n p r-ba r iken ol **nev-'ar s ** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 129, Mısra 7*). [*nev-'ar s , -ı]*

nev-'ar s-ı  acle-i n z: Güzel odadaki yeni gelin.

1. Ki   n ol **nev-'ar s-ı  acle-i n z**
 ehin-  h-ı seh - add n-ı  ann z (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 48, Mısra 15*). [*nev-'ar s-ı  acle-i n z,]*

nev-'ar s-ı n z-perver: Nazlı gelin.

1. Sev dından g zi oldu m nevver
Dönüp ol **nev-'ar s-ı n z-perver** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 89, Mısra 29*). [*nev-'ar s-ı n z-perver,]*

nev v : 15. Yüzyıl  a atay sahası şairi Al    r Nev y 'nin mahlası.

1. Kopar b  -ı s  ande bir nev y 
K'  itse  fer n ide **Nev y ** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 124*). [*nev y ,]*

nev -y  berbat u  eng:  al ı ve  enginin sadası.

1. Nev -y  berbat u  eng irdi  ar  a
Ki t   ar   ol şafadan girdi  ar  a (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 15, Mısra 13*). [*nev -y  berbat u  eng,]*

nev -y  b -nev : Yokluk azığı.

1.  onuk olmak rev  olmaz ged ya
 utarsa  ger nev -y  b -nev y  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 105, Mısra 29*). [*nev -y  b -nev , -y ]*

nevā-yı bülbul: *Bülbulün nağmesi.*

1. Nevā-yı bülbulün şavtına nâzım
Kalem-dârende-i mecmû'a-ı ğayb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 8*). [nevā-yı bülbul, -üñ]

nevā-yı cān-fezā: *Can veren sadalar.*

1. Nevā-yı cān-fezā 'arz itmege nāy
Dehān itdi vücūdını ser-ā-pāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 17*). [nevā-yı cān-fezā,]

nevā-yı muṭrib-i derd ü melâlet: *Dert ve sıkıntı çalgıcının sesi.*

1. Çıkar taşra ğaraẓhā-yı riyāyı
Nevā-yı muṭrib-i derd ü melâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 15*). [nevā-yı muṭrib-i derd ü melâlet,]

nev-bahār: *İlkbahar II genç.*

1. Ol iki **nev-bahārı** eyledi ter
Yörendi cānlarına ger gelüp hūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 40*). [nev-bahārı, -ı]

nev-bahār: *İlkbahar.*

1. Geçüp oldı müzeyyen bağ u bustān
İrişdi hüsrev-i gül **nev-bahāra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 27*). [nev-bahāra, -a]
2. Ki cān oldı nesīm-i müşg-ile pür
Bu bû büyü degildür **nev-bahāruñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 217*). [nev-bahāruñ, -uñ]

nev-bahār-ı 'ālem-ārā: *Cihani süsleyen ilkbahar.*

1. Cihānı bûy-ı demden cennet eyle
Bugün kim **nev-bahār-ı 'ālem-ārā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 7*). [nev-bahār-ı 'ālem-ārā,]

nevbet: *Sarayda, seferde ve padişahın otağında günün belirli zamanlarında çalınan askeri mızıka.*

1. Adına kâhkahadan kebk-i tayyār
Ta'aşşuḡ **nevbetin** ururdu her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 80*). [nevbetin, -in]

nevbet: *Nöbet, sıra.*

1. İşigüñde **nevbet** ile hıẓmet ider mihr ü mäh
Her şeh̄er tā şeb biri her şeb biri tā şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 31*). [nevbet,]
2. K'ışidür dāyim anuñ 'adl-ile dād
Ki her bir âdemîñ **nevbet-ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 165*). [nevbet-ile, --ile]
3. Bize şu yüzden iderse su'ālî
Ki bu iş **nevbete** düşmez muvâfıḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 169*). [nevbete, -e]

nevbetce: *Nöbetçe, sırası geldikçe; defalarca II sürekli.*

1. Giderüz biz dağı **nevbetçe** bir bir
Yidi göz bir degirmendür bu eflāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 158). [nevbetçe,]

nev-cân-rübâ: Gençleri cezbeden.

1. Bu dağı arzûdan öldi âhîr
Cihân her rûz-ı nev nev-cân rübâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 5). [nev-cân-rübâ, -dür]

nev-cevân: Genç, delikanlı.

1. N'ola diyüp getürün didi anı
Getürdiler varup ol **nev-cevânî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 22). [nev-cevânî, -î]
2. Cemâl ü hüsn-iledür mâh-ı devrân
Bahâdır **nev-cevândur** şîr-i peyker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 71). [nev-cevândur, -dur]
3. Aña yüz lûtf-ıla virdi cevâbı
Ki sen bir **nev-cevânsın** nâz-perverd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 3). [nev-cevânsın, -sın]
4. Çemende **nev-cevânlar** gibi sâde
İdüp öz kıışalarını mükerrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 52). [nev-cevânlar, -lar]
5. Ki üstâd öyle kılmışdur rivâyet
Var idi ol zamân bir **nev-cevân** hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 3). [nev-cevân,]
6. Dilerdüm sizden ol perî nişânı
K'ideydüm şadumân bu nev cevânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 46). [nev-cevân, -î]

nev-dâstân: Yeni bir destan.

1. Şafâ Mısrında cüy-ı Nîle benzer
Hâbîbümden gelür **nev-dâstândur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 19). [nev-dâstândur, -dur]

nevfel: Leyla ve Mecnun hikayesinin kahramanlarından.

1. Anuñ adına eydürlerdi **Nevfel**
Eli üstüne hergiz yog-idi el (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 25). [nevfel,]
2. İşidüp bu nefiri **Nevfel** andan
Taleb-kâr oldı dermânına cândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 127). [nevfel,]
3. Didi dilden ki bu söz dise şadık
Zihî **Nevfel** zihî üstâd-ı hâzık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 158). [nevfel,]
4. Çü **Nevfel** gördi andan bu 'itâbı
Buyurdi tiz giderdiler şarâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 1). [nevfel,]
5. Cihân ger toptolu olursa **Nevfel**
Degil sen kimse irürmez aña el (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 45). [nevfel,]
6. Çi ger **Nevfel-durur** mîr-i mu'azzam
Degülüz biz de iñen kimseden kem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 33). [nevfel-durur, -durur]
7. Alup ol nâmeyi peyk-i sebük-hîz
İrişdi yine **Nevfelden** yaña tiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 56). [nevfelden, -den]
8. Alup **Nevfel** eline tığ-ı bî-reng
Çü fil-i mest iderdi çalışup ceng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 1). [nevfel,]
9. Görüp bu hâleti **Nevfel** nihânı
Didi şulh itmesem görem ziyânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 39). [nevfel,]
10. Görüp hâlini **Nevfel** eylemiş 'ahd
K'o mâha vaşl ide bunı kılup cehd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 7). [nevfel,]
11. İderek derd ü gamdan nâle vü zâr
Yine **Nevfel** katına geldi nâçar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 6). [nevfel,]

12. Anuñ bu nüktesin k'ışitdi **Nevfel**
Diledi kim yine cenge ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 43*). [nevfel,]
13. Çü **Nevfel** çekdi ol ceş-i girânı
Şadâ vü şavtı töldurdi cihâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 1*). [nevfel,]
14. Cevâbindan tahayyür buldı **Nevfel**
Dönüp yüz lutf-ıla didi ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 2*). [nevfel,]
15. Ki **Nevfel** buldı çün feth ü ferâgat
Alup Leylîyi döndi menziline (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 2*). [nevfel,]
16. Bulur lâ-büd yamanlıktan melâli
Çü **Nevfel** ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 29*). [nevfel,]

nevfeli: *Nevfel kabilesinden olanlar.*

1. Düşüp tâli'leri mes'ûd-ı firûz
Açıldı **Nevfeliler** üstine rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 112*). [nevfeliler, -ler]
2. Yine tütüdi reh-i deşt ü yabanı
Didiler **Nevfeliler** aña kim gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 29*). [nevfeliler, -ler]

nevfel-i gürd: *Kahraman Nevfel.*

1. Eline gürzin alup **Nevfel-i gürd**
İrişdüğünün itdi kellesin hürd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 87*). [nevfel-i gürd,]

nevfel-i hân: *Padişah Nevfel.*

1. Katı ikrâm iderdi **Nevfel-i hân**
Tutardı nâz-ıla anı hezârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 185*). [nevfel-i hân,]

nev-gonca: *Taze gonca (Sevgili).*

1. Dağı **nev-gonca** gibi pâk dâmen
Velî bir hâste kôrkarven ki iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 140*). [nev-gonca,]

nevha-ger: *Far. Ölüye ağlayıcı, neddâd.*

1. Biri birine karşı **nevha-gâri**
Şu deñlü ağladı ol pîr-i dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 78*). [nevha-gâri, -i]
2. 'Anâ efgângêhîñün **nevha-gîri**
Dem-â-dem eyleyen âh u fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 4*). [nevha-gîri, -i]

nev-hîz: *Genç.*

1. Gözi tuş oldu anda bağbâna
Türür bir 'ar'aruñ dibinde **nev-hîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 23*). [nev-hîz,]

nev'-i sarsar: *Sarsılan türler.*

1. Hayâl-i âdemîden tîz-rev ü ter
Süminün bir yeli biñ **nev'-i şarşar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 36*). [nev'-i şarşar,]

nevmîd kıl: Ümitsiz olmak.

1. Bizi nevmîd kılma rahmetünden
İrağ eyleme bir dem hizmetünden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 5*). [*nevmîd kıl, -ma*]

nevmîd ol: Karamsar olmak, ümitsizliğe düşmek.

1. Velî bulmadılar andan nişânı
Olup nevmîd atası vü anası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 85*). [*nevmîd ol, -up*]
2. Şu resmedür ki düşer penbeye nâr
Semender k’oddan ola gice nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 27*). [*nevmîd ol, -a*]

nevmîd olma: Karamsar olmak, ümitsizliğe düşmek.

1. Bu tâze mîveden ger bû alasın
Muhaqqâk bil ki nevmîd olmayasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 262*). [*nevmîd olma, -ya, -sın*]

nevrûz: Baharın ilk günü.

1. Cemâli şem’i olsun ‘alem-efrûz
Şebî mi’râc olsun rûzî **nevrûz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 170*). [*nevrûz,]*
2. Meger günlerde bir gün k’irdi **nevrûz**
Mübârek rûz idi çün ‘îd-i pîrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 21*). [*nevrûz,]*
3. K’irîşmez gerdene şad ‘îd ü **nevrûz**
Gözin açup du’adan soñra ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 8*). [*nevrûz,]*

ney: Kamıştan yapılmış bir arşın uzunluğunda nefesli çalgı.

1. Parmağına **ney** yürütdi hâmenûn cellâd-ı çarh
Şâhuñ engüşüne öykindûñ diyü kılup tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 23*). [*ney,]*
2. El urup eyledi pîrâhenin çâk
Didi n’eyler kefen **ney** mürde-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 4*). [*ney,]*
3. Neyûñ ‘azdinde dağ-ı bî-kerâne
Virür bâzû-yı ‘âşıkdan nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 15*). [*neyûñ, -üñ*]
4. Tokındı çün lebine la’l-i kavvâl
Neyûñ cânı lebine irdi fi’l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 18*). [*neyûñ, -üñ*]
5. Neyûñ bir vech-ile âvâzı çıkdı
Ki güyâ günbed-i gerdûnı yıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 17*). [*neyûñ, -üñ*]

neydügin: Ne ettiğini.

1. Yolında **neydügin** hâlüm beyân it
Ayıt kim Leyliyi kıldı gamuñ hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 60*). [*neydügin,]*

neye: Hangi şeye, hangisine.

1. Rumûz-ı ‘ışka çün yokdur nihâyet
Görelüm bir **neye** irür hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 12*). [*neye,]*
2. Neye varur zevâlûñ gör beni ço
Ben olısar degülven saña mahrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 82*). [*neye,]*

nevistân: *Kamışın bol olduğu yer, sazlık.*

1. Hevâyı nîzeler kıldı **neyistân**
Yir oldı hûn-ı merdândan meyistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 63*). [*neyistân,]*

neyl: *İsteğe ulaşma.*

1. Cihân bülbül yirini virdi zâğa
Şükûfe **neyli** hûmmın çâk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 47*). [*neyli, -i]*

neyle: *"Ne yapar, ne yapsın" anlamlarında bir söz.*

1. Senüñ gönlünde **neyler** mihr-i Leylî
K'anuñ bir kılca yokdur saña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 113*). [*neyler, -r]*
2. Aña **neyler** tabîbüñ tütüyâsı
Kağa çün bir koyunı gürg-i garrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 74*). [*neyler, -r]*
3. Beni öldürme tîr-i kazâdur
Gözümde sürme **neyler** iy cefâkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 27*). [*neyler, -r]*
4. Benüm kim **neyler** atlasdan çulı mür
Tenüm âteş-durur ol câme birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 52*). [*neyler, -r]*

n'evle: *Ne eylemek, ne yapmak.*

1. Aña **n'eyleyibilür** tîğ-i hûn-h'âr
Yağa pervâneyi çün şem'-i bî-dûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 104*). [*n'eyleyibilür, -yi, -bilür]*
2. Bu şüret **n'eylesün** hâlî mu'ayyen
Vücûd-ı çâkuñ olmuş ser-te-ser hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 34*). [*n'eylesün, -sün]*

n'evledi: *Ne hale getirdi.*

1. Beni gör **n'evledi** âhîr cinâyet
Şehâ öldürmelü isem gel öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 40*). [*n'evledi,]*

n'evler: *Ne yapar, ne eder.*

1. El urup eyledi pîrâhenin çâk
Didi **n'eyler** kefen ney mürde-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 4*). [*n'eyler,]*

n'eyler: *Ne işi var! (Bulunmamalı bağlamında).*

1. Pes aralılda **n'eyler** iki şüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 52*). [*n'eyler,]*

ney-sekker: *Şeker kamışı.*

1. Kalem **ney-sekker** ü nazmuñ gül-i ter
Düz ikisinden anuñ gül-be-sekker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 115*). [*ney-sekker,]*

nez': *Çekip çıkarma, koparma; can çekişme II içme, içip bitirme; kurtulma.*

1. Ğam ü derdile olam ben tebeh-kār
Ecel **nez'î** cidāline giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 140*). [*nez'î, -i*]

nezāre eyle: Seyretmek.

1. Ebed bīm-i raķīb ü vehm-i ğammāz
Yüzüme eyle bī-minnet nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 97*). [*nezāre eyle,]*

nezāre it: Bakmak, seyretmek, temaşa etmek.

1. Gözi cādū saçı ta'vīde döndi
İraķdan her kim iderse nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 53*). [*nezāre it, -er, -se*]

nezāre kıl: Bakmak, seyretmek.

1. Başın tutmuş-turur bir şahs-ı maḥzûn
Yüzine kıldı ol pîrûñ nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 65*). [*nezāre kıl, -dı*]
2. Tıraş itdi vü bozdı barmaķıyla
Didi bu ḥāle kılanlar nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 15*). [*nezāre kıl, -an, -lar*]
3. Ḥarīre vardur āteşden beli bīm
Tūtalum kim aña kılam nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 55*). [*nezāre kıl, -am*]
4. Esīr-i çāḥ-ı ğam cān-ı figārı
Aña çün kıldı bu yārān nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 13*). [*nezāre kıl, -dı*]
5. İder baḥt-ı siyāhından şikāyet
Çü ğayra kıldı vahşiler nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 7*). [*nezāre kıl, -dı*]

nezdîk: Yakın, karib.

1. Pes ol 'ummān-ı şevķ u kulzüm-ı nūr
K'öñünde bir idi **nezdîk** ile dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 254*). [*nezdîk,]*
2. Ruḥı ger za'ferāna oldu **nezdîk**
Ṭabancayla tūtarı sūrḥ anı lîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 93*). [*nezdîk,]*
3. Ki dirlikden saña **nezdîkdür** merg
Eger yoğ-ise ölümüñden saña pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 62*). [*nezdîkdür, -dür*]
4. Vücüdî ḥāmedür şan nālesi nāl
Belāya mübtelā vü merge **nezdîk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 81*). [*nezdîk,]*

nezdîk ol: Yakın olmak, yakınlaşmak.

1. Olurdu ḥargeh-i Leyliye nezdîk
Şu deñlü itdi āḥ ü dökdi seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 2*). [*nezdîk ol, -ur, -dı*]

nezzr: Adak etmek.

1. Kılardı **nezzr** ü kurbān u 'aṭālar
İderdi çok tazarru'lar du'ālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 195*). [*nezzr,]*

nezzāre: Bakma, bakış, seyretme.

1. Müzeyyen olmışıdi āsumānlar
Kılardı 'ārşdan **nezzāre** cānlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 98*). [*nezzāre,]*

nezzāre kıl: Seyretmek.

1. Sipîhr evcinde yir yir her sitāre
Göz açup aña kılarıd nezzāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 100*). [nezzāre kıl, -ar, -dı]

nibiste: Yazılı.

1. Olurken hâküm âbıyla sirişte
Kazâ bu beyti kılmışdı **nibişte** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 18*). [nibişte,]

nice: Bir çok, hayli.

1. ‘Âşilerine ümmetiñüñ rahmet itmege
Kurân içinde Hâk buyurupdur **niçe** kâsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 50*). [niçe,]
2. Bulasın kesb ü kemâl ile şehâ neşv ü nemâ
Niçe k’iksîrile hâk-ı rehûndür meksebe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 30*). [niçe,]
3. Hânkâh-ı rif’atünde **niçe** biñ yıldır döner
Şûfî-i çarhı Celâlûn türbesinde tutdı dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 51*). [niçe,]
4. Çü ben elmâs hâme birle çâlâk
Şehûn medhinde deldüm **niçe** dür pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 2*). [niçe,]
5. Anuñla mûnis olup **niçe** günler
Harâm itdüm gözüm h’âbı dünler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 89*). [niçe,]
6. Çıkardum gerçi **niçe** dürr-i şehvâr
Velî derdâ k’aña yokdur harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 131*). [niçe,]
7. Çü bir gevher ki zâhir ola k’andan
Biter **niçe** cigerde kanlar andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 208*). [niçe,]
8. Niçe oğlan yüzi hırşide beñzer
Kaşı yayı hilâl-i ‘ide beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 279*). [niçe,]
9. Ne sūd k’iderdi şîrîn lâ’line şarf
Vefâdan resm olurdu bir **niçe** harf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 298*). [niçe,]
10. Ki rîş-i muhtesibden mîr-i bâzâr
Rebâb içün getürdi bir **niçe** târ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 30*). [niçe,]
11. Atası **niçe** k’ururdu ğazâbdan
Şanem yüzine bakmazdı edebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 51*). [niçe,]
12. Harâb itdün **niçe** biñ yıllık adı
‘Arab bizden götürdi i’tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 21*). [niçe,]
13. Ki vardı bir mu’allim anda üstâd
Özinden **niçe** fen itmişdi icâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 4*). [niçe,]
14. Didün **niçe** kelâm-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider ol her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 7*). [niçe,]
15. Civâr-ı sâye-bânında muqarrer
‘Arabdan var idi bir **nice** duhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 20*). [nice,]
16. Qalup nâçâr **niçe** nâvek-efgen
Kemende eyledi teslim-i gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 33*). [niçe,]
17. Bu resme çok zamân itdi neberdi
Niçeler tîğı darbından geberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 10*). [niçeler, -ler]
18. Bu resme **niçe** ebyât iderek yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 1*). [niçe,]
19. Tozıdur göze sürme cāna merhem
Dağı **niçe** bunun gibi kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 89*). [niçe,]
20. İrürdi yire bār-ı nâfeden nâf
Dağı aldı **niçe** biñ bağl u üştür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 35*). [niçe,]
21. Niçe yük ‘ūd-ı huşk u ‘anber-i ter
Hezâr üştür hezâr ester hezâr esb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 54*). [niçe,]
22. K’o resme yârdan hoş yârsuzlık
Niçe müddetdür ol serv-i şeker-leb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 25*). [niçe,]
23. Yatur İbn-i Selâm-ıla leb-â-leb
Niçe iş eyledi gör âhir-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 27*). [niçe,]
24. Zenûn efsûnına yokdur nihâyet
Niçe demdür ol itmedi seni yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 63*). [niçe,]

25. Depeñden çıka acumdan duhānlar
Dağı bunuñ gibi **niçe** kelāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 149). [niçe,]
26. Var idi Mervde bir şâh-ı efđal
Tutardı silsileyle **niçe** segler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 3). [niçe,]
27. Nedür hālūñ ne derdesin giriftār
Ėamumdan **niçesin** iy sine-çākūm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 41). [niçesin, -si, -n]
28. Niçe nān belki su da geçmez el-ān
Kerāmetden baña virmiş-durur Hāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 90). [niçe,]
29. Ki gördüñ **niçedür** bend-i melāmet
Dil-i bî-iştihāmuñ gāh gāhī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 72). [niçedür, -dür]
30. Neye irişdi hālî göre bile
Anuñla söyleşe bir **niçe** rāzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 59). [niçe,]
31. İrag a'dā yolından **niçe** ferseng
Diler k'özine bir kimse vire rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 6). [niçe,]
32. Niçe ġarķ idüġin hāke vücūdı
Niçesi itdüġin Hākķa sücūdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 34). [niçesi,]
33. Ne şehsin sen **nicesi** bendeyüm ben
Baña dırsen senüñle āşınāyum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 4). [nicesi,]
34. Yir idindüm ben ansuz ķa'r-ı çāhı
Kulaġından çıkarup **niçe** gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 35). [niçe,]
35. Elüñ öpüp şenālar kıldı Leylî
Niçe iderseñ idüp rāy u tedbīr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 45). [niçe,]
36. Ki ilter mi göre başına 'ahdi
Selām açup simāt u sofrā **niçe** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 13). [niçe,]
37. Yaşuñdan ġarķ-ı baħr-ı hūn olmak
Niçe yıldur k'idersin āh u feryād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 7). [niçe,]
38. Ėazeller okudı çün dürr-i meknūn
Dağı bir **niçe** sözler söyledi hūb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 39). [niçe,]
39. Güher gibi dem-ā-dem seng içinde
Niçe gevher ki mişli yok bahāda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 23). [niçe,]
40. Bir āteşgeh gibidür düd-ı peymāy
Şeb ü ruzı **niçedür** gör ciġer-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 89). [niçedür, -dür]
41. Yörenmez h'āb **niçe** kılam ārām
Beterdi derd ü ġamdan bu şeb-i tār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 26). [niçe,]
42. Ėopayazdı anı hayret cihāndan
Biri birine ķarşu **niçe** müddet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 21). [niçe,]
43. Dilerseñ kim görine rüy-ı dilber
Belā-yı 'ışķa şabr it **niçe** sā'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 65). [niçe,]
44. Niçe şac bölme çāk itdi ruħında
Cevānı üzre pīrāye ol 'acūze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 16). [niçe,]
45. Getürdi her biri yük **niçe** anbār
Şular kim kendülerden soñra geldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 178). [niçe,]
46. Öġidince dürişüp **niçe** yük un
Yüki az olanuñ bir gözde iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 184). [niçe,]
47. Öġinür **niçesinüñ** unı tekrār
Degül mi 'adl kim her şaħsa ol üstād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 186). [niçesinüñ, -si, -nüñ]
48. Niçe mār ile tölmişdur el-ān
Beñüñ kim dāne-i şevķ-idi iy māh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 38). [niçe,]
49. Niçe mūruñ dehānında ola āh
Lebūñ kim cānlara ķūt idi iy pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 40). [niçe,]
50. Reh-i 'ışķa **niçe** gitmişler idi
Gehī bu dünya hālīn söyleşürler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 58). [niçe,]
51. Velikin 'ışķdan olsa şafādur
Niçeler 'ışķdan ger renc-keşdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 85). [niçeler, -ler]

niçe: Bir vakit, belli bir süre.

1. Niçe ġarķ idüġin hāke vücūdı
Niçesi itdüġin Hākķa sücūdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 33). [niçe,]
2. Niçedür ġoreyin ben dağı dādın
Kul idinseñ ben āzāde cevānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 78). [niçedür, -dür]

nice: Nasıl, ne şekilde.

1. Şıfatuñdan olupdur deng ü meftûn
Niçe Leylî-yi ‘âkıll hem-çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 14*). [niçe,]
2. Nice vaşf idelüm ol pâdişâhı
K’ola ‘arş-ı mu‘azzam bârgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 1*). [nice,]
3. Ne vech-ile yaratmış gör cihânı
Niçe düzmiş zemînile zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 78*). [niçe,]
4. Niçe tertîb olınmış gör bu ‘âlem
Ki kendü ‘âleminde dūr her âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 79*). [niçe,]
5. Perî-ruhlar okumağa mūdāvim
Neyise **niçe** tūti-yi şeker-ḥwār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 11*). [niçe,]
6. Niçe çıksun gönülden turre-i dōst
Ki yārum mağzdur tārum benüm post (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 17*). [niçe,]
7. Niçe k’içe şarābı kişi pinhān
Koşusundan mu‘ayyendūr ne dermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 23*). [niçe,]
8. Giceler yatuban bu gār içinde
Niçe rāhat bulursın hār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 70*). [niçe,]
9. Eyā cān-ı peder ne hāldur bu
Niçe dirlik niçe efgāndur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 72*). [niçe,]
10. Eyā cān-ı peder ne hāldur bu
Niçe dirlik **niçe** efgāndur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 72*). [niçe,]
11. Niçe yanmayayın ben iy mūkerrem
Ki var sinemde her sū biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 63*). [niçe,]
12. Firākından **niçe** giryān olasın
Dil odında yanup biryān olasın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 23*). [niçe,]
13. Niçe çift ideyüm Mecnūna bunı
K’odıla penbenüñ yoğdur oyunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 13*). [niçe,]
14. Bu ‘ışk işine buldurmağdan itmām
Niçe çıkardı Mecnūnı görüñ nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 10*). [niçe,]
15. Özümde bu işi ‘izzet bilürem
Niçe isterse gönüñ iy dilāver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 45*). [niçe,]
16. Niçe dilerse gönüñ eyle kıl var
Benüm gerçi sipehsālār-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 4*). [niçe,]
17. Ki pürdür şeker-i nazmuñla devrān
Niçe şeker k’olmaz aña hem-ḥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 3*). [niçe,]
18. Niçe bağladı anı gör şimdi zencir
Ezel cürm eyledümse bî-nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 38*). [niçe,]
19. Ki ne bahrı bilür aşlın ne ḥakkāk
Niçe cevher ki geşt iden cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 11*). [nice,]
20. Ne ḥōd ‘ömrüñ görilmişdür beḳası
Niçe çeksün zamānuñ ḳahrın âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 57*). [niçe,]
21. Niçe yutsun ḡamından zehr ile dem
Şular kim senden evvel bunda geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 58*). [niçe,]
22. Kebāb itdüm ciger derdūñden el-ān
Niçe kılmayayın ben baḡrumı çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 105*). [niçe,]
23. Dirāz it bister-i nerm üzre pāyı
Niçe bir ola mesken saña her gār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 47*). [niçe,]
24. Enīsüñ **niçe** ola mūr ile mār
Dil u cānı yiter yak derd ü ḡamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 48*). [niçe,]
25. Niçedür göre anda ‘ışk-bāzı
Bu fikr-ile geçürürdi günini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 60*). [niçedür, -dür]
26. Yanuñ **niçe** gelsün iy belā-keş
Ki yüzin görmeden bu resme sen zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 222*). [niçe,]
27. Gelüp āḡāh itseñ ben ḡaribi
Ki tā görsem **niçedür** āb u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 53*). [niçedür, -dür]
28. Bu resme **niçe** lā’l ü lū’lū’ şaḳdı
Çü Zeyd itdi bu zibā nükteyi ḡuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 92*). [niçe,]
29. Tenümde tırmasun kim nā-sezādur
Niçe olam cüdā sen māh-rūdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 29*). [nice,]
30. Dilüñe ṭa’ndan virme tevehhüm
Niçe bilürseñ aḫvālüm beyān it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 59*). [niçe,]

31. Niçe eyledi cānāne fedā cān
Ecel kıvsinden irişdi añā tır *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 156). [niçe,]*
32. Niçedür mār u mūr içinde hālûñ
Kara zülfûñ Hudā bilür ki iy cān *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 36). [niçedür, -dür]*
33. Diline geleni söyledi bi-bāk
Didi k'iy yāve-gū bu **niçe** sözdür *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 5). [niçe,]*
34. Ki cānum cāmın itdûñ zehr-ile pür
Niçe vardı dilûñ iy naħs-güftār *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 7). [niçe,]*
35. Ki cennetde **niçedür** anlar āħir
Kamu fānī bu 'ālem hākdür hem *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 96). [niçedür, -dür]*

niçe: Her ne, ne kadar.

1. Niçe düşerse te'dīb it kuluña
Peřimān-ı cidāl-ı tīg ü tırûm *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 30). [niçe,]*
2. Niçe bir saña bu şabr u sükûnet
Yiter kıldı tapuñ baħt-ı ma'kûs *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 2). [niçe,]*

niçe: Ne zaman ki.

1. Gülistān-ı kaşruñ kılsun müzeyyen rüzigār
Niçe kim memdûh ola dillerde gülzār-ı İrem *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 58). [niçe kim,]*
2. Meclisûñ cāmı şehā neşv ü nemā bulsun müdām
Niçe kim mezkûr ola ellerde nām-ı cām-ı Cem *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 60). [niçe kim,]*

niçe: Nasılsın.

1. Kimûñ 'ışkıyla idersin āh-ı pür-süz
Eyā murğ-ı şikeste-per **niçesin** *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 47). [niçesin,]*
2. Ža'if u ĥaste vü ebter **niçesin**
Kimûñ menzilgehidür āřiyānuñ *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 48). [niçesin,]*
3. Kimûñ gūřına iriřür fiğānuñ
Niçedür iy gül-i pür-dağ hālûñ *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 51). [niçedür,]*
4. Hāk te'ālā 'afvûñi mebzûl ide mücrimlere
Niçe kim 'ādet-durur kıldan ĥatā şehden kerem *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 62). [niçe kim,]*

niçün: Neden, hangi sebeple II nasıl.

1. Metā'-ı şabrı **niçün** oda urduñ
Ĥayāle mi uğraduñ yā düş mi gördüñ *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 125). [niçün,]*
2. Bu resm-ile **niçün** düşdüñ ayağdan
Ki kıduñ bād gibi kūha ser sen *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 73). [niçün,]*
3. Nihāl-i serv-i bāğ-ı nāzsın sen
Niçün her lāħza girye-sāzsın sen *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 6). [niçün,]*
4. Benem çün 'ışkına anuñ giriftār
Niçün sen olasın mennā'-ı dīdār *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 26). [niçün,]*
5. Dürüşüp biz senûñ-çün virürüz cān
Niçün sen ĥasma olursın niğeh-bān *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 34). [niçün,]*
6. Niçün kılam saña cevır ü cefāyı
Beni bu cenge iller kıldı irşād *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 14). [niçün,]*
7. K'olupdur kara baħtum gibi cāmuñ
Niçün şeb-reng olduñ iy ciger-süz *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 57). [niçün,]*
8. Günüñ **niçün** qaradur böyle her rüz
Oda yanan ben özi göyneyen sen *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 58). [niçün,]*
9. Seni ayırdı benden çarĥ-ı gaddār
Niçün benden çevirürsin yüzüñ sen *(Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 65). [niçün,]*

10. Birin **niçün** koduñ söyle sırnı
Didi ger ھا-l-i ‘ālem piş ü pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 18*). [*niçün,]*
11. Niçün kend’özüñi virdüñ ھا-rābe
Enisüñ kim-durur bu kār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 24*). [*niçün,]*
12. Ya **niçün** bağ-ı vaşluñdan cüdāyum
Gülüñden dūrum adum bağbāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 6*). [*niçün,]*
13. Niçün urduñ dehānuñ dürcine bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 14*). [*niçün,]*

n’ide: Ne edeyim.

1. Kelāmuñ cānum içinde düzer cāy
Degül göñlüm elümde **n’ideyin** vāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 28*). [*n’ideyin, -y, -in]*

nider: Ne yapar.

1. Bıçak irdi bu ğamdan üstüḥāna
Ḳarābeti **niderven** iy cemile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 45*). [*niderven, -ven]*

n’ider: Ne yapısın, ne etsin?.

1. N’ider ḥalḥālî ayaġuñ be-her ḥāl
Ki ṭavḳ-ı zülfdin var sende ḥalḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 43*). [*n’ider,]*
2. Bilüp ġayrı kaçan ide sözün ġüş
Didi kimsin bu arada **n’idersin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 69*). [*n’idersin,]*

nifak: Arabozuculuk, fitnelik.

1. Yoġ-idi bunlaruñ çün-kim **nifakı**
Şu resme eylediler ittifākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 29*). [*nifākı, -ı]*
2. Atamla eylemişler ittifākı
Düzetmişler arada bu **nifakı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 24*). [*nifākı, -ı]*
3. Nifāk ü cehl ‘örf oldu zamānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 56*). [*nifāk,]*

nigāh: Bakış, nazar.

1. Yine ṭutdı diyār-ı ‘ākla rāhı
‘İnān-ı şabrına şaldı **nigāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 96*). [*nigāhı, -ı]*
2. Gel iy binende-i sırr-ı ilāhı
Bu ‘ışk işine rüşen kıl **nigāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 2*). [*nigāhı, -ı]*
3. Cihāna eylemez oldu **nigāhı**
Anuñ vesme çekilmiş ḳaşları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 4*). [*nigāhı, -ı]*

nigāh it: Bakmak.

1. Nigāh iderken eṭrāfa be-nāġāh
İraḳdan bir ‘acūze oldu peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 18*). [*nigāh it, -er, -ken]*

nigāhı kıl: Bakmak.

1. Dilerseñ ḳaddin anuñ ġāh ġāhı
Elif naḳşına ḳılasın nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 36*). [*nigāhı kıl, -a, -sın]*
2. Derünından çeküp derd-ile āhı
Ḥavālisine ḳıldardı nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 42*). [*nigāhı kıl, -ar, -dı]*

3. K'eline şadaka vire bu gedānuñ
Biri birine kıldılar nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 15*). [nigāhı kıl, -dı, -lar]
4. K'öz işüñ ölçüsine kıl nigāhı
Şovukluk itme iñende olup germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 28*). [nigāhı kıl,]

nigār: 1. Tasvir gibi güzel, mahbûbe.

1. Tarîk-ı 'ışk-ı Leylîde çü Mecnûn
Ruḥına ol **nigāruñ** oldı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 42*). [nigāruñ, -uñ]
2. Vedā' idüp **nigāra** Kays ol şeb
Güline nergisinden saçdı kevkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 15*). [nigāra, -a]
3. Hezārān derd-ile çün Kays-ı meftûn
Nigāruñ ḥaymesinden geldi maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 32*). [nigāruñ, -uñ]
4. Sarāy içre var idi ḳal'a muḥkem
İletdiler **nigārı** anda ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 76*). [nigārı, -ı]
5. Didi keyfiyyet ü rengini kārūñ
Atasına anasına **nigāruñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 44*). [nigāruñ, -uñ]
6. Ki bu āşüfte-ḥāl ü bî-ser-encām
Ġamından bir **nigāruñ** gitdi nākām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 20*). [nigāruñ, -un]
7. Bularuñ ruḥları sürḥiyle gül-gün
Nigāruñ dîdesi eşkiyle pür ḥün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 30*). [nigāruñ, -uñ]
8. Pes andan bezme başladı **nigārın**
Döküldi ortaya esbāb-ı zerrin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 1*). [nigārın, -in]
9. Nigārınuñ bu zîbā şoḥbetinden
Kamer girdāba düşdi ḥayretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 49*). [nigārınuñ, -ı, -n, -uñ]
10. Nigāruñ ḥāletinden oldı āḡāḥ
K'olur zirā gōñülden gōñüle rāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 13*). [nigāruñ, -un]
11. Nigār u taḥtḡāḥ-ı nāz u 'işret
Budāla vü naẓir ü derd ü ḥasret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 15*). [nigār,]
12. Nigār u duḡterān-ı perniyān-püş
Ḥayāl-i yār ile dîvāne medḥuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 17*). [nigār,]
13. Nigārın u ruḥ-ı gül-gün 'izārān
Şikeste-ḥāl ü çeşm-i seyl-bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 19*). [nigārın, -in]
14. Nigārın ü ḥarīm-i ḥargeh-i nāz
Yanında dilberān-ı nāvek-endāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 21*). [nigārın, -in]
15. Varalum isteyelüm ol **nigārı**
Naşib itmiş ola kim bile Bārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 37*). [nigārı, -ı]
16. Nigāruñ ḥüsn-i vaşfinda dem-ā-dem
Ġazeller söyledi zîbā vü ḥurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 169*). [nigāruñ, -un]
17. Bu resme eyleyüp her kişi teşnî'
İlūñ ta'nı **nigāra** virdi taşdı' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 14*). [nigāra, -a]
18. Hezārān āferin serverlik itdün
Alıvırdün **nigārı** erlik itdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 10*). [nigārı,]
19. K'olan bu kavmden rāzı vü ḥoşnüd
Nigārınuñ atası geldi ḡam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 27*). [nigārınuñ, -ı, -n, -uñ]
20. Nigār iline toḡrı tutdı rāḥı
Çekildi sım ü zer yanınca vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 28*). [nigār,]
21. Ki yir yir nokṭadan yüzinde var ḥāl
Kaçan k'açdı **nigār** ol ruḳ'adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 27*). [nigār,]
22. Karar itmiş konup bir şaḡ-ı serve
Kim anuñ bāl ü perr-i zer **nigārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 33*). [nigārı,]
23. K'içinde pürdür anuñ ḳand uvaḡı
Saña virdüm bugünden ol **nigārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 77*). [nigārı,]
24. Kesen mihr ü maḥabbet rismānın
Ben ummazdum **nigārā** hiç senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 27*). [nigārā, -a]
25. İrürdi ol **nigārına** feraḥ-nāk
Çün ol māḥa görindi ḥaṭṭ-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 8*). [nigārına, -ın, -a]

26. Nigārın kaldı derd ü miñnet-ile
Kıldadı âh u nâle hasret-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 15). [nigārın, -ı(n)]
27. Nesim-i turesidür ol **nigāruñ**
Bu resm-ile ki dil-cüdur hevâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 218). [nigāruñ, -uñ]
28. Harām idi aña lîkin vişâli
Nigāruñ şöhetinde ol şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 29). [nigāruñ, -uñ]
29. Du‘â vü medh okıdı soñında
Dağı didi selām eyler **nigāruñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 5). [nigāruñ, -un]
30. Haber virdi girüp Zeyd ol **nigāre** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 1). [nigāre, -e]
31. K’öz âyinesin alıkoğı yarı
Nigāruñ halka-i zülfinde o medhüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 21). [nigāruñ, -uñ]

nigār-ı halka: Daire sureti.

1. Nitekim bir **nigār-ı halka** der-güş
Bırakmış ol der iki halka ber-düş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 47). [nigār-ı halka,]

nigār-ı pāk-dāmān: Namuslu sevgili.

1. İşün aşıldanız biz cümle gāfil
Nazar kıl k’ol **nigār-ı pāk-dāmān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 155). [nigār-ı pāk-dāmān,]

nigār-ı serv-i āzād: Uzun boylu sevgili.

1. Velî kılmağı erine hîç meylî
Dem olmaz k’ol **nigār-ı serv-i āzād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 13). [nigār-ı serv-i āzād,]

nigārın-i hisār: Kalenin güzelliği.

1. Ölüden buldı bir taze revānı
Nigārın-i hisār oldı hisārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 99). [nigārın-i hisār,]

nigeh-bān: Gözcü, bekçi.

1. Seni men‘ idemez andan **nigeh-bān**
Fiğān itmek dileseñ ir eger gîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 58). [nigeh-bān,]
2. Baña hār-ı tarîk olur **nigeh-bān**
Vü ger hōd gūşe-i bāma kılām meyl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 64). [nigeh-bān,]
3. Nigeh-bānlar var etrāfumda bî-had
Ne bir hem-rāzum ü ne hem-demüm var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 24). [nigeh-bānlar, -lar]
4. Müdām İbn-i Selām idi **nigeh-bān**
Kuş uçurmazdı üstinden hevāda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 66). [nigeh-bān,]
5. Murādum mahzenine sen **nigeh-bān**
Ben ol düzdüm ki gālîb olmadan renc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 78). [nigeh-bān,]
6. K’aña ejder idi zülfî **nigeh-bān**
Şeker-güftār idi vü ergüvān-had (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 34). [nigeh-bān,]

nigeh-bān ol: Bekçi, gözcü olmak.

1. Kızı üzre nigeh-bān oldı muhkem
Dilemedi dili Zeyd-i gedāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 76). [nigeh-bān ol, -dı]

2. Dürüşüp biz sentün-çün virürüz cān
Niçün sen hāsmā olursın nigh-bān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 34*). [*nigh-bān ol, -ur, -sın*]

niger-h'āh: *Görtücü.*

1. Uyandı zār u lertzān ol **niger-h'āh**
Yoğ-iken mişl-i Leylînün cihānda (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 10*). [*niger-h'āh,]*

nigîn: *Mühür, yüzük.*

1. Süleymānuñ **nigîn** ise bunuñ dîn
Çeri buldıysa İskender bu āyîn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 81*). [*nigîn,]*
2. Kāmer bir şemmesidür efserinün
Nigînidür Süheyl engüşterinün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 26*). [*nigînidür, -i, -dür*]
3. Nigîninde Süheyl-i çarḥ bir lā'ī
Hilāl-i nev semendi pāyına na'ī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 99*). [*nigîninde, -i, -n, -de*]
4. Süleymān hāteminündür **nigîni**
Yaḥūd ol ḥāl-ile bu la'ī-i mey-gün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 72*). [*nigîni, -i*]

nigîn-dān: *Far. Yüzük kutusu, mahfaza ve kesesi.*

1. Ağudur kim maḳāmıdur **nigîn-dān**
Dehānı birle dendānı k'ögersin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 16*). [*nigîn-dān,]*

nigîn-i mihr-bānî: *Aşk yüzüğü.*

1. Nigîn-i mihr-bāniden-durur mühr
Bugün kim perde olmışdur aña ḥāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 82*). [*nigîn-i mihr-bānî, -den, -durur*]

nigū-fāl: *Talihli.*

1. Çehār olduğı çeşmün iy **nigū-fāl**
Başiret ehli olduḡunadur dāll (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 39*). [*nigū-fāl,]*
2. Kim andadur senün miftāḥ-ı kārūn
Çıkarup cāmeyi pes ol **nigū-fāl** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 131*). [*nigū-fāl,]*
3. Hayālün birledür āsūde cānum
Biri birinden ol iki **nigū-fāl** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 21*). [*nigū-fāl,]*

nigū-fāl it: *Güzel fal açmak.*

1. Dilerdi kim ura zaḥmına merhem
Her ay başında iderdi ol nigū-fāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 13*). [*nigū-fāl it, -er, -di*]

nigū-fer: *Aydınlık dileyen.*

1. Dile ḥācet Ḥudādan yine kırtar
Hezārān luṭf birle ol **nigū-fer** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 109*). [*nigū-fer,]*

nigū-h"āh: İyilik isteyen.

1. Benī Sa'd obasından bir **nigū-h"āh**
Geçerken ol güzergahden be-nāgāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 61). [nigū-h"āh,]
2. Ana bābā elindedür muḳarrer
Bu dünyāda 'acebdür k'iy **nigū-h"āh** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 45). [nigū-h"āh,]
3. Gözi yolda senüñ-çün iy **nigū-h"āh**
Kaçankim virmege kaçd itdi cānı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 86). [nigū-h"āh,]

nigün: Ters dönmüş, baş aşağı.

1. Yahūd zāğ-ı sebük-bāl-ı zamāna
Nigün yapmışdı yir yir āşiyāna (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 52). [nigün,]
2. Eliflü na'llu 'āşık gibi zār
Nigündür kâmeti vü târı bisyār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 10). [nigündür, -dur]

nigün-baht: Tâlihsiz, bedbaht.

1. Anuñ-çündür **nigün-baht** u siyeh-rüz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 10). [nigün-baht,]

nigün-sār: Ters dönmüş, baş aşağı.

1. Tıtulur herkes aña kām u nā-kām
Ḳanı bir baht k'olmadı **nigün-sār** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 89). [nigün-sār,]

nigū-ter: Çok güzel.

1. İlāhî ol sehî-kadd u semen-ber
Görinsün baña gün günden **nigū-ter** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 36). [nigū-ter,]

nihād: Huy, yaratılış, tabiat.

1. Geçürür 'ömrin ekşer tağlarda
Degüldür gerçi kem aşl u **nihādî** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 65). [nihādî, -î]
2. K'olupdur fehmden fâriğ **nihādum**
Baña ḳavs-ı ḳazādan irdi bir oḳ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 24). [nihādum, -um]

nihāl: Ağaç, fidan.

1. Bāğ-ı cānda dikdi şevḳüñ bir nihāl-i tāze kim
Ḥamd ü medhüñden bitürdi berg ü mîve ol **nihāl** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24). [nihāl,]
2. Nihāl kâmeti serv-i bihişti
Begenmez ḳaşrı rif'atde Bihişti (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 41). [nihāl,]
3. Güzellik bağınıñ ḳaddi **nihāli**
Leṭāfet 'aynınıñ lâ'li zülālî (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 281). [nihāli, -i]
4. Teb-i ḡam iki kat itmiş **nihālîn**
Yumuş eşgi ruḥı verdinüñ alın (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 47). [nihālîn, -iñ]
5. Şusuzlık virse bir naḥle zevālî
Yine şu ḥāşıl ider ol **nihāli** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 52). [nihāli, -i]
6. Nihālümnden getürdüm tāze bir berg
Ki sizün şāḥa anı peyvend idem berk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 83). [nihālümnden, -üm, -den]
7. Düzüp zeylinden altına **nihālîn**
Dizini eylemiş başına bālîn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 61). [nihālîn, -iñ]

8. Bükerven tığ-ile qaddi **niḥālin**
Ki kırtulam bu şulḥ ü cengden ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 88*). [*niḥālin, -iñ*]
9. Süleymân ḥâtemi varur mı dîve
Nihālümden kim aña nâz-ı dūr-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 139*). [*niḥālüm*den, -
üm, -den]
10. Fülân menzilde naḥlistân u tenhâ
İrişmiş her **niḥālî** âsümâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 127*). [*niḥālî, -i*]
11. Nihālinden anuñ qoparmaya şâḥ
Edeb levḥin vefâdan gördi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 96*). [*niḥālinden, -inden*]
12. Ki gül-reng olmuş eşküñden **niḥālin**
Saña yokdur belâ bezminde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 32*). [*niḥālin, -iñ*]
13. Yitişdi bād-ı sarşar bir **niḥāle**
Ki ol mîr-i perî-rüyân-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 2*). [*niḥāle, -e*]

niḥāl: Fidan II fidan boylu sevgili.

1. Vücüdî gark-ı deryâ-yı ğam oldı
Nihālî kâmeti ğamdan ḥam oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 4*). [*niḥālî, -i*]
2. İgen tufeylken olma lâ'übālî
Eğilmesün şaḥnı qaddüñ **niḥālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 112*). [*niḥālî, -i*]
3. Şu deñlü eyleyem ceng ü cidālî
Ki dikem gülşenüñe ulı **niḥālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 100*). [*niḥālî, -i*]
4. Nihāluñ bağını yir zāğ her bār
Tezervüñde çi ger maqşūdıdur gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 102*). [*niḥālūñ, -üñ*]
5. Nihālün mîvesini dirdi ağıyār
Dirîğâ 'ahdiñüñ çıkdı dūrüğü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 116*). [*niḥālün, -ün*]
6. Ḥarām olmuşdur aña mîve-i bāğ
Nihālî bağımuñ kim pür yimişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 133*). [*niḥālî, -i*]
7. Hevâ-yı kāküli ğavğâ-yı 'âlem
Boyı cān bağımuñ zibâ **niḥālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 43*). [*niḥālî, -i*]
8. Sözi âb-ı hayât u la'li cān-bāḥş
Boyı cān bağımuñ tâze **niḥālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 3*). [*niḥālî, -i*]
9. Belürdi bir **niḥālün** iki şâḥı
İki yirde delindi bir dūr-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 94*). [*niḥālün, -ün*]

niḥāl: Fidan boy yerine.

1. Füzün olsun anuñ her gün cemālî
Yücelsün hem benüm 'ışkum **niḥālî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 38*). [*niḥālî, -i*]

niḥāl-i bāğ-ı 'âlem: Âlemin bağının fidanı.

1. Maḳām-ı ğuşşadur menzilgeh-i zār
Nedâmetdür **niḥāl-i bāğ-ı 'âlem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 53*). [*niḥāl-i bāğ-ı 'âlem,]*

niḥāl-i gül: Gül fidanı.

1. Şanasın hindü-yi la'lin qabâdur
Çeküp bülbül niḥāl-i gülde âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 57*). [*niḥāl-i gül, -de*]
2. Çemen bezminde hem-çün şem'-i kâfûr
Virür bülbül niḥāl-i gülde temdiḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 71*). [*niḥāl-i gül, -de*]

niḥāl-i gülsen-i cān: Can bahçesinin taze fidanı.

1. Kimüñ dānesinüñ olduñ muṭî'i
Büyüñ k'oldur **nihāl-i gülşen-i cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 45*). [*nihāl-i gülşen-i cān,]*

nihāl-i gülsitān-ı mustafā: Hz. Muhammed'in gül bahçesinin fidanları.

1. Hasan kim nūr-ı çeşm-i Murtaẓādur
Nihāl-i gülsitān-ı Muṣṭafādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 6*). [*nihāl-i gülsitān-ı muṣṭafā, -dur]*

nihāl-i kadd: Fidan boylu.

1. Cemāl-i Yūsufuñ zibālīgiyçün
Nihāl-i kaddinüñ bālālīgiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 94*). [*nihāl-i kadd, -i, -n, -üñ]*
2. Dil ü cānda huzûrı kalmadı hiç
Nihāl-i kaddi oldu ğuşşadan piç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 16*). [*nihāl-i kadd, -i]*
3. Nihāl-i kaddini nāl itdi nāle
Gözi nergisleri çün ebr-i nīsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 26*). [*nihāl-i kadd, -in, -i]*

nihāl-i kâmet: Düzgün, güzel boy.

1. Nihāl-i kâmetidür ham senüñ-çün
Çü Mecnûn kâşid-i dildârı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 8*). [*nihāl-i kâmet, -i, -dür]*
2. Nihāl-i kâmetinden bir perinüñ
O bāba şanma zencîr-i āhenîndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 68*). [*nihāl-i kâmet, -in, -den]*
3. Nihāl-i kâmeti döndi hilāle
Vücüdî riştesinde kalmadı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 44*). [*nihāl-i kâmet, -i]*

nihāl-i maṣṣad: Maksadın fidanı.

1. Berü gel vaḳt-i vaşl-ı yār irişdi
Nihāl-i maṣṣaduñda bār irişdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 80*). [*nihāl-i maṣṣad, -uñ, -da]*

nihāl-i ma'rifet: Hüner fidanı.

1. Nihāl-i ma'rifetden dik revānî
Kelamuñ bağına naḥl-i me'ānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 113*). [*nihāl-i ma'rifet, -den]*

nihāl-i mîve: Meyve veren fidan.

1. Sıyup 'ahdî virürler düşmene kām
Diker 'aşık **nihāl-i mîve** bāğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 35*). [*nihāl-i mîve,]*

nihāl-ı murtaẓā: Hz. Ali'nin fidanları.

1. Gelüpdür şürete şun'-ı Hudādan
İki meyve nihāl-ı Murtaẓādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 2*). [*nihāl-ı murtaẓā, -dan]*

nihāl-i nāze: *Nazlı fidan.*

1. Gözi bâdemlerinden ol semen-ber
Nihāl-i nāze ziver eylemiş ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 84*). [*nihāl-i nāze,]*

nihāl-i ‘ömr-i lām: *Dolambaçlı ömrün fidanı.*

1. Kimesneye emān virmeyüben hîç
Nihāl-i ‘ömr-i lāmın itdiler pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 116*). [*nihāl-i ‘ömr-i lām, -in]*

nihāl-i şabr: *Sabır fidanı.*

1. Düşürüp ‘aqlın ammā ol yegāne
Nihāl-i şabr degdi bāğ-ı cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 38*). [*nihāl-i şabr,]*

nihāl-i serv: *Servi fidanı.*

1. Nihāl-i servden düşdi tezervi
Ezel zerrîn ‘ışābe bağlasın baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 24*). [*nihāl-i serv, -den]*

nihāl-i serv-i bāğ-ı nāz: *Nazlı bahçenin boylu fidanı.*

1. Nihāl-i serv-i bāğ-ı nāzsın sen
Niçün her lāhza girye-sāzsın sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 5*). [*nihāl-i serv-i bāğ-ı nāz, -sın]*

nihāl-i şive: *Edalı fidan.*

1. Bihişt-i nāzdan bir serv-i kıddi
Nihāl-i şiveden bir verd-i kıddi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 54*). [*nihāl-i şive, -den]*

nihāl-i tāze: *Taze fidan.*

1. Bāğ-ı cānda dikdi şevküñ bir **nihāl-i tāze** kim
Ĥamd ü medhüñden bitürdi berg ü mīve ol nihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 23*). [*nihāl-i tāze,]*
2. Kesile buncılayın naĥl-i dil-gır
Huçeste bir nihāl-i tāzedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 29*). [*nihāl-i tāze, -dür]*

nihāl-i tāze: *Taze fidan. II Sevgili.*

1. Yiyemez ol nihāl-i tāzeden ber
Çü Mecnûn vākıf oldı bu ĥisāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 18*). [*nihāl-i tāze, -den]*

nihān: *Gizli, saklı.*

1. Bulut kıtınında şebnemden zemāne
Nihān itmişdurur şad penbe dāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 24*). [*nihān,]*

2. Ye tavk-ı gerden-i hür-ı cināndur
Ki mişli halk çeşminden **nihāndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 66*). [*nihāndur, -dur*]
3. Fener kim şem'-i tábāna mekāndur
İçinde anuñ kaçan şu'le **nihāndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 22*). [*nihāndur, -dur*]
4. Seḥāb içre **nihān** mäh-i cihān-tāb
Nitekim penbe içinde dūr-i nāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 91*). [*nihān,]*
5. Bu lāḥza imtiḥān-içün **nihānı**
Oḳu şu meclise gelsün gör anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 15*). [*nihānı, -ı*]
6. Görüp bu ḥāleti Nevfel **nihānı**
Didi şulḥ itmesem görem ziyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 39*). [*nihānı, -ı*]
7. Ki ya'nı bu ḥikāyetden **nihānı**
Ḥāberdār eyle var ol yār-ı cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 37*). [*nihānı, -ı*]
8. Yir altındağlar gibi **nihāndur**
Teninde riği yir yir eylemiş cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 50*). [*nihāndur, -dur*]
9. Çıka gelse siler çeşmin **nihānı**
Ḥāzerden şermden bulmazdı çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 36*). [*nihānı, -ı*]
10. Me'āniden cevāhir bî-nihāyet
Dilüñ virānı küncinde **nihāndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 63*). [*nihāndur, -dur*]

nihān kıl: Gizlemek, saklamak.

1. Buyurdi kim keremden bir zamān ol
Özin bir küşede kılsın nihān ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 88*). [*nihān kıl, -sın*]

nihānı: Gizli, gizlice.

1. Kemerde mīm idi nāfi **nihānı**
Dökülmüşdi yāḥūd mūy-ı miyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 65*). [*nihānı,]*
2. Görinmez āşikāre vü **nihānı**
Şerār-ı dilden özge hem zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 53*). [*nihānı,]*
3. Biri birine ol iki yār-ı cānı
Ḥikāyetler diyişdiler **nihānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 48*). [*nihānı,]*
4. Ḳavī dest olsa bunlar ol **nihānı**
Elinden bırağur tır ü kemānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 27*). [*nihānı,]*
5. Baña her kişi ṭa'n eyler **nihānı**
Ki Mecnûn içün ol māha idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 12*). [*nihānı,]*
6. Didi sulṭāna bu remzi **nihānı**
Ki bu lbn-i Selām iy şāḥ-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 68*). [*nihānı,]*
7. Anı sen daḥı aḥma düşdüñüz yād
Velī bir pend işit benden **nihānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 65*). [*nihānı,]*
8. Yoğ-idüm gelmemiş idüm cihāne
Şabiden şişeyi tutğıl **nihānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 39*). [*nihānı,]*
9. Eri öldüğüne incidi lakin
Nihānı sevdüğünü eyleyüp yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 105*). [*nihānı,]*
10. Nihānı bir arada oldılar cem'
Diyişdiler çü gonce-nā-şüküfte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 14*). [*nihānı,]*

nihānı ol: Gizlenmek, görünmez olmak.

1. Kişinüñ zaḥmeti olsa nihānı
Teni za'fı virür andan nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 49*). [*nihānı ol, -sa*]

nihāvet: Son, nihayet.

1. Vücudun bahriñe yokdur **nihāyet**
Bize bir katresinden kıl 'ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 19*). [*nihāyet,]*
2. Rumûz-ı 'ışka çün yokdur **nihāyet**
Görelüm bir neye irür hikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 11*). [*nihāyet,]*
3. Nihāyetsüz idi anda zer ü sîm
Degüldi genc-i Kārûn 'öşrine nîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 37*). [*nihāyetsüz, -süz]*
4. Nihāyetsüz kamu rengin ü zîbâ
Müheyyâ eyleyüp emr itdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 60*). [*nihāyetsüz, -süz]*
5. Zenûn efsûnına yokdur **nihāyet**
Niçe demdür ol itmedi seni yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 62*). [*nihāyet,]*
6. Kerāmâtına yok-idi **nihāyet**
Felekler devrinûn tavrına vâkıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 6*). [*nihāyet,]*
7. Delü 'akd idemez bunun gibi dūr
Nihāyetsüz-durur ger hâlet-i 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 15*). [*nihāyetsüz-durur, -süz, -durur]*
8. Yüce bir taht gerdün pāyesinde
Nihāyetsüz müzeyyen olmuş ol taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 43*). [*nihāyetsüz, -süz]*

nihāyet vok: Sonu, nihayeti olmamak.

1. Velîkin 'âşık olanlara hoşdur
Bu resme sözlere yokdur nihāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 87*). [*nihāyet yok, -dur]*

nijād: Kök, asıl, soy.

1. Ne kim dirseñ bahā ol şeh **nijāde**
Virelüm istediğinden ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 105*). [*nijāde, -e]*
2. Didi kim âşinālıkdur murādum
Karışmaqdur size nesl ü **nijādum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 82*). [*nijādum, -um]*
3. Derünından çıkup oğıl hevâsı
Nijād u neslden gitdi ricâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 70*). [*nijād,]*

nikāb: Yüz örtüsü, peçe.

1. Ğamından derd-i 'ışkuñ fâriğü'l-bāl
Nikāb altında şol duhter ki dırsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 9*). [*nikāb,]*
2. Kāmerdür hāle içinde hüveydā
Nikābın açup itdi 'arz-ı ruhsār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 157*). [*nikābın, -i, -n]*

nikāb-ı 'anber-āsār: Güzel kokulu örtü.

1. Yüzine şaldı ma'sûk-ı şeb-i tār
Şaçından bir **nikāb-ı 'anber-āsār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 6*). [*nikāb-ı 'anber-āsār,]*

nikāb-ı dōst ol: Sevgiliye yüz peçesi olmak.

1. Ki ben mağz olam ü pōst ola ol cān
O yeg kim ben **nikāb-ı dōst olam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 25*). [*nikāb-ı dōst ol, -am]*

nikāb-ı kabr: Mezar örtüsü.

1. Raķībūñ şüretine karşı dīvār
Nikāb-ı kabrden iy sa‘d-i aķter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 103*). [*nikāb-ı kabr, -den*]

nikāb-ı zülf-i seb: *Siyah saçın peçesi.*

1. Nikāb-ı zülf-i şebde kıldı yek-sân
‘Arūs-ı meşriķi rüyını pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 5*). [*nikāb-ı zülf-i şeb, -de*]

nikāh: *Kanuni evlenme töreni.*

1. Nikāh ecli içün okundı kâzî
Hem oldı cem‘ ehl-i ‘ilm hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 2*). [*nikāh,]*

nikāh it: *Evlendirmek, nikahlamak.*

1. Nikāh itdi vü tırdı gitdi kâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 26*). [*nikāh it, -di*]

nikāh ol: *Evlenmek.*

1. Bırakdı cânuma nāluñ şerārı
Nikāh oldı egerçi ğayre Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 11*). [*nikāh ol, -dı*]

nikāt: *Nükteler; "nükte"nin çoğuludur.*

1. Tükenmez bu **nikātuñ** bāb u faşlı
İşidüñ bir nedür maķşüduñ aşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 19*). [*nikātuñ, -uñ*]

nîk-nâme: *Güzel mektup.*

1. Melāmet-nāmedür bir **nîk-nâme**
Elā iy terk iden mihr ü vefāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 34*). [*nîk-nâme,]*

nîl: *Mısır ülkesindeki büyük nehir.*

1. Çü **Nîl** ü baħrdur ol şāhib-iķbāl
Velikin Nîl-i sākin baħr-ı seyyāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 157*). [*nîl,]*
2. K’iletüñ **Nîle** içmeğe komaduñ
Ezel bir h*āna da‘vet kılduñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 20*). [*nîle, -e*]
3. Nitekim cūy-ı Nîl eyledi cūşān
Gözinden cūy idüp bir nîl-gün **Nîl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 105*). [*nîl,]*
4. Yüzi Mışrınıñ üstinde iki **Nîl**
Komadı ārzü göñlinde şādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 54*). [*nîl,]*

nîl-gün: *Lacivert renkli.*

1. Nitekim cūy-ı Nîl eyledi cūşān
Gözinden cūy idüp bir **nîl-gün** Nîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 105*). [*nîl-gün,]*

2. Benefşenüñ ruhında **nîl-gün** hâl
Çemenler sebze-zâr-ı âsumândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 40*). [*nîl-gün,]*
3. Siyeh-püş oldugı nedür bu ğabrâ
Nedendür **nîlgün** çarh-ı mu'allâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 76*). [*nîlgün,]*

nîli: *Canlı, koyu mavi, çividi.*

1. Benefşe gibi cāmum oldu **nîli**
Bu mâtemde saña kılmağa yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 154*). [*nîli,]*

nîl-i eşk: *Gözyaşı nehri.*

1. Nîl-i eşküm cūyın iy ğam hūn idersin 'ākıbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 1*). [*nîl-i eşk, -üm]*

nîl-i sâkin: *Hareketsiz Nil.*

1. Çü Nîl ü baırdur ol şāhib-iqbāl
Velikin **Nîl-i sâkin** baıır-ı seyyāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 158*). [*nîl-i sâkin,]*

nîl-reng: *Gök mavisi, lacivert.*

1. Qaralar giydi tıtdı katı mâtem
Qabâsı **nîl-reng** ü gönli nâ-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 7*). [*nîl-reng,]*

nîm: *Yarı, yarım.*

1. Bu 'âlem reşkden oldu iki **nîm**
Ki 'âlem mîm-i vāhid ol iki mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 49*). [*nîm,]*
2. Nihāyetsüz idi anda zer ü sîm
Degüldi genc-i Qārūn 'öşrine **nîm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 38*). [*nîm,]*
3. Qomayam **nîm** cür'a anda bākî
Bu vech-ile ki 'âlemden yudum dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 70*). [*nîm,]*
4. Ki yolın itmemişdür gül anuñ pîç
Kime mey virdi evvel **nîm** kûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 109*). [*nîm,]*

ni'met-: *İyilik, lütuf, ihsan.*

1. Vişālūñ **ni'metinden** bî-naşībūm
Esîr ü 'āşık u şūrîde-hālūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 22*). [*ni'metinden, -i, -(n)den]*

nîrân: *Ateş, cehennem.*

1. Sürürî miñnet ü gülzârı **nîrân**
Ne deñlü hūb u zîbâ naqşı kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 126*). [*nîrân,]*

nireden: Nereden.

1. Nireden kim geçe ol şâhzâde
Olur ‘âşık-ları biñden ziyâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 13). [nireden,]
2. Göñüller hirmenine urdı âteş
Nireden kim geçe ol şâhzâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 3). [nireden,]
3. Nireden geldüñ ü kânde gidersin
Ayıtdı k’atañum ben pîr-i nâlân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 70). [nireden,]

nirû: Güç, kuvvet, zor.

1. Kılardı her biriyle ‘işve-bâzı
Sezüb kendüde nîrû-yı tabance (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 21). [nîrû -]

nîş: Zehir.

1. Tenüñe nîş ire çün mâr-ı gamdan
Tîz ur tiryâk-ı ‘âkl-ı muhteremden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 99). [nîş,]
2. Ki râhatdur dile bu câna merhem
Yidi faşşâddan nîş anda cânân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 61). [nîş,]
3. Sen olursın hemîn derde giriftâr
Çi ger pür nîşdür kejdümde neşter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 117). [nîşdür, -dür]

nişân: Far. Hedef, eser, iz, alamet.

1. Nâm ü nişâni yoğken Âdem-ile ‘âlemüñ
Hâk virmişdi saña Muhammed diyü ‘âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 13). [nişâni, -ı]
2. Budur gelmedügi vaşfuñ beyâna
Ki virilmez bedelsizden nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 100). [nişâne, -e]
3. İbirişim dem-i ‘anber-feşânı
Virürdi zülf-i havrâdan nişâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 60). [nişâni, -ı]
4. ‘İzârında belürmez hat nişâni
Yağar mihri zemîni vü zamânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 9). [nişâni, -ı]
5. Ne nâmın ahladı ne hüd nişânın
Velî ‘ışk âteşine yakdı cânın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 39). [nişânın, -ı(n)]
6. Kişinüñ zahmeti olsa nihânî
Teni za‘fı virür andan nişâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 50). [nişâni, -ı]
7. Nuğuş-ı keş-i pâyüñ iy yegâne
Bihiştüm revzenindendür nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 4). [nişâne, -e]
8. Dilerdüm sizden ol perî nişâni
K’ideydüm şadumân bu nev cevânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 45). [nişâni, -ı]
9. Gelüp didi ki bulmadum nişânın
Şanem işidüp arturdı fiğânın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 45). [nişânın, -ı(n)]
10. Velî bulmadılar andan nişâni
Olup nevmid atası vü anası (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 84). [nişâni, -ı]
11. Şoñucı şordı yârından nişâni
Ki n’oldı hâli ol hüblar şehinüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 40). [nişâni,]
12. Eger biñ sâl ise bir dem-durur bil
Görinür ‘ömrde mergüñ nişâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 57). [nişâni,]
13. Misâlinde anuñ virmez nişâni
Çü bildüñ sen kamu haşşiyetini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 12). [nişâni, -ı]
14. Bulmadı vücûdından nişâni
Aradı çok k’ire bulup murâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 32). [nişâni, -ı]
15. Eger görmedi andan bir arada
Şoñ ucı virdi bir kimse nişâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 35). [nişâni, -ı]
16. Bulmadı atasından nişâni
Gehî başına koydı kabri hâkin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 36). [nişâni, -ı]

17. Firāk ü hecrden kıldı şikāyet
Haber şordı aña her bir **nişāndan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 41*). [*nişāndan, -dan*]
18. Nişānın istedi vü şordı nāmın
Ayıttı kim Selīm-i ‘Āmirīyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 30*). [*nişānın, -ı, -n*]
19. Selīme şordı herkesden **nişānı**
Bu hāl içre gözin yaş tıtdı nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 2*). [*nişānı, -ı*]
20. Kuşūr u ‘özü komadı emekde
Nişānın şordı vü bildi yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 31*). [*nişānın, -ı(n)*]
21. Ğam-ıla guşşadan āzād olurdu
Şorardı Leyliden aña **nişānlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 23*). [*nişānlar, -lar*]
22. Okı toĝru bulabilmez **nişānı**
Belā-yı dīde-i her bed-şināsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 30*). [*nişānı, -ı*]
23. Belürdi şubhādan az az **nişāna** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 54*). [*nişāna,]*
24. Başına guşşadan kıpan kıyāmet
Dili firkat hādenginüñ **nişānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 11*). [*nişānı, -ı*]
25. Çüridi çihresi hāk oldu anuñ
Ser-ā-ser hey’etinde her **nişāndan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 77*). [*nişāndan, -dan*]
26. Koma hiç āsitāne der gibi ser
Nişānsuz bir bucaĝda eyle ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 43*). [*nişānsuz, -suz*]

nişāna ir: Hedefe ulaşmak.

1. Tażarru’lar du’ālar kıldı Leylî
Du’āsı tiri tā irüp nişāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 53*). [*nişāna ir, -üp*]

nişāne: Far. Hedef, eser, iz, alamet.

1. Göñülden dir idi kim bu **nişāne**
Elifler dāĝlardur ‘āşıkāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 61*). [*nişāne,]*
2. İre göñlüñi hoş tut k’iy yegāne
Yakında tır-i maşşūduñ **nişāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 34*). [*nişāne,]*
3. Neyüñ ‘azdinde daĝ-ı bī-kerāne
Virür bāzü-yı ‘āşıkdan **nişāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 16*). [*nişāne,]*
4. Ne şāĝar kim şunardı ol yegāne
Virürdi ‘ömr-i bākīden **nişāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 40*). [*nişāne,]*
5. Okurlardı ğazeller ‘āşıkāne
Yoĝ-idi ğamdan anlarda **nişāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 6*). [*nişāne,]*
6. Getüre başını bunda **nişāne**
Aña ihsānlar idem bī-bahāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 39*). [*nişāne,]*
7. Murādum tirin irürmez **nişāne**
Dem-ā-dem gözlerem süy-ı harīmüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 80*). [*nişāne,]*
8. Ki yārum kāmētindensin **nişāne**
Hayāt-ı cānsın u ārām-ı dilsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 58*). [*nişāne,]*
9. Urur bir nişter gibi **nişāne**
Daĝı āyineden buldum ferāĝı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 46*). [*nişāne,]*
10. Nedür aduñ ne ildensin müsāfir
Didi k’iy kaşdum okına **nişāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 51*). [*nişāne,]*
11. Şorardı ‘ışk hālinden **nişāne**
Kıları ol daĝı irdükçe ‘aklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 12*). [*nişāne,]*
12. Ki ekdüğün biçer ‘ālemde her kes
Nişāne toĝru varur tūrüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 77*). [*nişāne,]*

nişāne var: Hedefe varmak.

1. Ki toĝru varablesin nişāne
Ki tūrüm olduĝıyçün toĝru kārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 78*). [*nişāne var, -abilesin*]

nişānegāh-ı nîreng: *Güzelliğin hedef tahtası.*

1. Hākīkat belki yegdür ‘avrat andan
Nedür ‘avrat **nişānegāh-ı nîreng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 57*). [*nişānegāh-ı nîreng,]*

nişāngāh: *Nişanlanmış yer, işaretli yer.*

1. Fülân menzilde vardur bir **nişāngāh**
Ol araya götürüp ol ḥabîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 50*). [*nişāngāh,]*
2. Geçen bâzârûnı eyle yine tîz
Buyurdı bir **nişāngāh** ol dil-ārâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 125*). [*nişāngāh,]*

nişān-ı had: *Sınır çizgisi.*

1. Nişān-ı ḥaddidür bir lâle-rûyuñ
Ḳamu ḥıştân ki ferş-i âsitândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 142*). [*nişān-ı ḥad, -di, -dür]*

nişān-ı nâmesi: *Kitabın alameti.*

1. Nişān-ı nâmesi her ser-firâzuñ
Zebânı virdi aşḥâb-ı niyâzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 8*). [*nişān-ı nâmesi, -si]*

nişān-ı seng: *Taşların izi.*

1. Ḳatı divānedür ol yâve-güyüñ
Nişān-ı sengidür tıflân-ı küyuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 24*). [*nişān-ı seng, -i, -dür]*

nişān-ı tîr-i âfet: *Bela okunun hedefindeki.*

1. Gider ta‘cîl-ile tûtup beyâbân
Dem-â-dem ol **nişān-ı tîr-i âfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 39*). [*nişān-ı tîr-i âfet,]*

nişān-ı tîr-i derd: *Keder okunun hedefi.*

1. Ölüminden cihānda itmeyen bāk
Nişān-ı tîr-i derd olan vücûdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 37*). [*nişān-ı tîr-i derd,]*

nişān-ı tîr-i mihnet: *Bela okunun hedefi.*

1. Nişān-ı tîr-i mihnet oldı cānı
Göge boyadı âhı âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 43*). [*nişān-ı tîr-i mihnet,]*

nişān-ı zeyd: *Zeyd’in nişanı.*

1. Vücûdî ğark-ı ‘ummân-ı belāda
Nişān-ı Zeyd birle nāmı mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 13*). [*nişān-ı zeyd,]*

nisār eyle: Saçmak.

1. O havlıda olan sâbit kademler
Nişār eylediler pâyına gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 152*). [*nişār eyle, -di, -ler*]
2. Zebânundan revân eyle şekerler
Kelâmuñdan **nişār eyle** güherler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 4*). [*nişār eyle,*]

nisār it: Saçmak; feda etmek.

1. Çü virdi Hâk saña gevher 'ivazsuz
Nişār it sen de ehline ğarazsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 10*). [*nişār it,*]

nisār ol: Saçılmak, serpilmek.

1. Ayağına nişār olmasa bir cân
Şuya batsun olursa âb-ı hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 131*). [*nişār ol, -ma, -sa*]

nisār-ı makdem: Gelişine, ayak basışına saçmak // ayağına serpmek, saçmak.

1. Nişār-ı makdemiçün çarh-ı ahdar
Pür itdi kâsesine dürr-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 105*). [*nişār-ı makdem, -i, -(y)çün*]

nisār-ı yâr: Sevgili için saçılan.

1. Nişār-ı yâr-içündür cân-ı her-kes
Cihân bî-yâr ne işe yarar pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 79*). [*nişār-ı yâr, -içün, -dür*]

nisbet: "Kıyaslama, karşılaştırma" amacıyla kullanılmıştır.

1. Kâmunuñ bildügi 'ilmüñdedür cehl
Olupdur kâruña **nisbet** her iş sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 50*). [*nisbet,*]

nîşe: Niçin.

1. Ki girer yire her genc ü defîne
Açılmadan eyâ gül **nîşe** şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 53*). [*nîşe,*]

nısf: Yarı, yarım.

1. Günün **nısfından** irişince şeb gâh
Bile oldılar ol iki ciger h'wâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 51*). [*nısfından, -i, -(n)dan*]
2. Günün **nısfı** geçince yatdılar tâ
Getürdi Zeyd mâ-ı verd ile 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 38*). [*nısfı,*]

nîş-i kahr: Kahr dikenî.

1. Şan urdı sînesine nîş-i kahrı
Bakıñ ol pâdişâh-ı 'âlî-câha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 24*). [*nîş-i kahr, -ı*]

nîşter: Keskin bıçak, neşter.

1. Urur bir **nîşter** gibi nişâne
Dağı âyineden buldum ferâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 46*). [*nîşter,]*

nîşterden: Neşter, hekim bıçağı.

1. Yiñümden budur ağıduğı benüm kan
Ol anda **nîşterden** muştarihdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 63*). [*nîşterden,]*

n'it: Ne etmek, ne yapmak.

1. Kapuñda şimdi bir bağılu esürüm
Ben itdim **n'itdümise** kend'özüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 33*). [*n'itdümise, -düm, -ise]*
2. Degül Hindü kaşı gönülün muradı
Nidersin ol siyâh keş-nihâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 32*). [*nidersin, -er, -sin]*
3. Tuz itmek hakkını **n'itdün** aradan
Eger olduña gayr-ile dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 62*). [*n'itdün,]*

nite: Nitekim, ne var ki.

1. Ki ol tâze nihâl-i ravza-i dil
Nitekim serv kaldı pây-der-gil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 14*). [*nitekim, -kim]*
2. Teb-i gam nañl-i kıddin eyledi huşk
Giyindi post câme **nitekim** müşg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 16*). [*nitekim, -kim]*
3. Döküp barân gözinden ol pür endüh
Nite ki ebr itdi 'azm-i cânib-i küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 38*). [*niteki,]*
4. Yüzi hırşidini zülfi şehâbı
Bürimişdi **niteki** ebr âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 66*). [*niteki',]*

nite: Hakikaten, gerçekten.

1. Sen itdün güllerünü zâğa teslim
Ciger kanı yirem ben **nite** kimden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 33*). [*nite,]*

niteki: Bunun gibi.

1. Niteki ata oğıl yanına mahzûn
Yeñiyle sildi püştinün tozını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 48*). [*niteki,]*

niteki'ebri-sivâh-ı nev-bahârân: İlkbaharın kara bulutları.

1. Niteki'ebri-siyâh-ı nev-bahârân
Açup başını mænend-i semen-zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 12*). [*niteki'ebri-siyâh-ı nev-bahârân,]*

nitekim: Benzer şekilde, bunun gibi.

1. Bağırdı hâleden bu mäh-ı pür-nür
Nitekim revzen-i firdevsden hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 18*). [*nitekim,]*

2. ‘Ale’t-tertib Qur’ânı idüp cem’
Cihâna nûr virdi **nitekim** şem’ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 8). [nitekim,]
3. Kılıcı korhısından tîg-i hırşîd
Turup ditrer su içre **nitekim** bîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 44). [nitekim,]
4. Semen dendânın açmış **nitekim** dūr
Aña minkâr-ı bûlbûl olmuş enbūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 65). [nitekim,]
5. Başı saçlu **nitekim** nâfe-i müşğ
Deli göyneklü hem-çün penbe-i huşk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 233). [nitekim,]
6. Hâlâyık der-peyince **nitekim** rûd
Yüz urup hâke iderdiler ‘arz-ı makşûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 245). [nitekim,]
7. Sipîhr-i sebzden necm idi peydâ
Nitekim dîde-i hûtân-ı deryâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 4). [nitekim,]
8. ‘Ayân olmuşdı ol şeb hâleden mâh
Nitekim devr-i hâttından ruh-ı şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 14). [nitekim,]
9. Nitekim bir nigâr-ı halka der-güş
Bırakmış ol der iki halka ber-düş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 47). [nitekim,]
10. Mukehhal gözleri fettân u mevzûn
Nitekim sâde kâğıd üzre ma’cûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 86). [nitekim,]
11. Çü buldı bü-yî gül dest-i güzelden
Nitekim dest-i gül vardı elden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 28). [nitekim,]
12. Suvâr olup aña oldu revâne
Nitekim mihr-i hînk-i âsumâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 30). [nitekim,]
13. Nitekim bir dil-ârâm-ı perî-veş
Düzüp ol çetri kılmişlar münakkaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 59). [nitekim,]
14. İşidüp bu kelâmı Kays-ı meftûn
Nitekim şem’ taldı gözleri hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 2). [nitekim,]
15. Şikâra giderem diyü idüp ad
Yüzün şahraya tutdı **nitekim** bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 60). [nitekim,]
16. Şehâb içre nihân mâh-ı cihân-tâb
Nitekim penbe içinde dūr-i nâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 92). [nitekim,]
17. Gice gündüz dimeyüp sürdi gitdi
Nitekim seyl-i tünd irdi vü yitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 6). [nitekim,]
18. Ki zirâ gördi gâyet fitne-engîz
Yüzi kızdı **nitekim** âteş-i tîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 30). [nitekim,]
19. Müdâm ol rezmgâh içre dilîrân
Girivândur **nitekim** nerre şîrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 66). [nitekim,]
20. Dönüp pes her kişi geldi mekâna
Şeb irse **nitekim** murg-ı âşiyâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 26). [nitekim,]
21. Ricâ oldur k’olasın **nitekim** nûr
Bularuñ gözlerinden bir zamân dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 29). [nitekim,]
22. Girüp bir gâr-ı tenge deng ü hayrân
Şeğablardı **nitekim** halka-ı mâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 87). [nitekim,]
23. Nitekim âteş-i süzândan dūd
Yine bir cânibi tutdı pūr-endūh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 8). [nitekim,]
24. Nitekim cüy-ı Nil eyledi cüşân
Gözinden cüy idüp bir nîl-gün Nîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 104). [nitekim,]
25. Nitekim lâle kaldı dağ ber-dil
Özinden bildi kim vardur ferâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 102). [nitekim,]
26. Nitekim Yūsufından ayru Ya’kûb
Dir idi hasret ü derd-ile her gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 8). [nitekim,]
27. Biline postdan çekmiş izârı
Nitekim mâr olmuş piç-der-piç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 57). [nitekim,]
28. Gönildi râh-ı kûha **nitekim** şîr
Aradı meskenini kûh-ber-kûh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 62). [nitekim,]
29. Nitekim za’ferân üzre gül-âbı
Çü ‘âklı geldi bakdı pîri gördi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 212). [nitekim,]
30. Öninde hâl rumûz-ı âsumânı
Sözi zibâ **nitekim** sikke-i zer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 11). [nitekim,]
31. Nitekim hâne-yi envâr-ı revzen
Sözün fehîm itmeyüp her nâ-kes ü dūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 42). [nitekim,]
32. Ne şüretten idebilmez ‘ilâcı
Nitekim ol devâyâ tâlib oldu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 13). [nitekim,]

33. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Meger bir şeb şafağdan **nitekim** dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 15). [nitekim,]
34. Nitekim merdümân-ı mest-i bî-hüş
Fırâkıdan ‘Arâb kavmi ser-â-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 82). [nitekim,]
35. Yirinde her biri kılmışdı ârâm
Uyurdi ol **nitekim** şâh-ı ber-taht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 61). [nitekim,]
36. Yimezler üstüñ’ânından anuñ bār
Nitekim anda tutmuşdı bular cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 81). [nitekim,]
37. Nitekim hūr ü ğilmân ü firîşte
Anuñ her tahtesidür şan derinüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 66). [nitekim,]
38. Nitekim ferş-i cennet hûb u zîbâ
Oturmuş nūr-ı pâkiyle sirişte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 46). [nitekim,]
39. Fezâ-yı lâ-mekâna eyle pervâz
Çıkup kavş-i fenâdan **nitekim** tūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 9). [nitekim,]

nitekim: Gerçekten, hakikaten.

1. İdüp ol ğâr-ı dâr-ı hüzünin âbâd
Muķim oldı cebelde **nitekim** bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 88). [nitekim,]
2. Nitekim havz-ı cennetde melekler
Çü Mecnûn gördi ol havzı vü âbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 34). [nitekim,]
3. Nitekim mürde ğür-i hevl-nâki
Tutup pes ol tarîķi pîr-i mazlûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 38). [nitekim,]

nitekim: -dığı müddetçe.

1. Nitekim kaşd eyler cân-ı mehcūr
Ki bir dem hâtırumdan ‘ışk ola dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 41). [nitekim,]

niyâz: Yalvarma, rica, istirham.

1. Gelüñ eyleyelüm Hakkâ **niyâzı**
Ki virsün şehe ‘ömr-i dirâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 167). [niyâzı, -ı]
2. Niyâz u nâz ile ol gice tırdı
Refîķinden şafâ vü zevķ gördi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 273). [niyâz,]
3. İderdi giceler Hakkâ **niyâzı**
Kıldardı nâfile dünler namâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 191). [niyâzı, -ı]
4. Zebânı söylemez kim diye râzın
Güci yitmez ki ‘arz ide **niyâzın** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 318). [niyâzın, -ıñ]
5. Göñül virme bu dehr-i bi-ğebâta
Cihânda kimseye olmasun **niyâzuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 67). [niyâzuñ, -üñ]
6. Dirîğ itmek zülâli teşne-lebden
Ko kim idüp gice gündüz **niyâzı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 7). [niyâzı, -ı]

niye: Neden, niçin.

1. Kıyâs eyleñ **niye** irişdi hâli
Göriceķ kaçmıçı zaķmın yâl u bâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 69). [niye,]

niyet: Niyet, dilek, istek.

1. Vü ger hōd **niyetüñ** itmekdesi ceng
Cihânı gözlerüñe eyleyem teng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 47). [niyetüñ, -üñ]

nizâmî: Nizâmî-i Gencevî: 12. yüzyılda, Selçuklular devrinde İran'ın en büyük şairi sayılır.

1. Öninde pîr Selmân u **Nizâmî**
Diyemezler iki toğru kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 13*). [*nizâmî,]*
2. Bes itdüm fikr k'uram ben mu'allel
Nizâmî hamsesi deryâsına el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 88*). [*nizâmî,]*
3. Dağâyıkdan şu resm-ile eğer bul
Ki nazm içre **Nizâmîyi** diger ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 120*). [*nizâmîyi, -yi]*

nîze: Mızrak II savaşı.

1. Serinde **nîzenüñ** tinnîn-i şaf-der
Şan oldı kıdan meş'al münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 35*). [*nîzenüñ, -nün]*

nîze: Mızrak, süngü.

1. Eger hışm ile ursa kûhe **nîze**
Geçer eyle ki bürrân igne yire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 57*). [*nîze,]*
2. Bahâdırlar kamu çün **nîze** serdâr
Kemer bağlandılar kılmağa peygâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 69*). [*nîze,]*
3. 'Âlemler **nîze** çün serv ü şanevber
Kenâr-ı cüy-ı hûnda çekdiler ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 79*). [*nîze,]*
4. Hevâyı **nîzeler** kıldı neyistân
Yir oldı hûn-ı merdândan meyistân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 63*). [*nîzeler, -ler]*

noksân: (Ar. Fa.) Eksiklik, kusurluluk.

1. Ger ire dime ol mâha **noğşân**
Seni âhum odı yakardı el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 29*). [*noğşân,]*
2. Cihânı kıldı külliyyen ferâmûş
Şu resmedür benüm 'aqlumda **noğşân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 19*). [*noğşân,]*

nokta: Bazı harflerin üstüne, ortasına, altına konulan işaret.

1. Ey ki iki **noğtadur** taht-ı yedüñde dü cihân
Şun'uhn bir şemmesidür bu bihâr ile cibâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 7*). [*noğtadur, -dur]*
2. Güneş bir tügme kadri câmesinden
Cihân bir **noğta** cüdî hâmesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 46*). [*noğta,]*
3. Kalemle **noğtadan** düz dâne-i cev
Tuyûr-ı hikmeti çek dâme cev cev (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 109*). [*noğtadan, -dan]*
4. Tenine **noğtadan** dağ-ı siyeh-gun
Kaşınıñ hasretinden râyile yâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 44*). [*noğtadan, -dan]*
5. Ki yir yir **noğtadan** yüzinde var hâl
Kaçan k'açdı nigâr ol ruk'adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 26*). [*noğtadan, -dan]*
6. Ki bu virmiş aña kıl-k-i feşâhat
İçinde **noğta** k'itmiş cem' bu faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 39*). [*noğta,]*
7. Olupdur huld-ı fikr istebrak-ı hür
Suñur ü **noğtadan** çün 'aşıq-ı zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 15*). [*noğtadan, -dan]*

n'ol: Ne olmak, ne hale gelmek.

1. Neye vardı görelüm mâcerâyı
Ki **n'oldı** hâlet-i Leylî vü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 23*). [*n'oldı, -dı]*

n'ola: Çok mu, şaşılır mı.

1. N'ola diyüp getürün didi anı
Getürdiler varup ol nev-cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 21*). [n'ola,]
2. Göricek n'ola hâlün fikr kıl var
Didi kim yok-durur el-hak mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 224*). [n'ola,]
3. Tuylursam n'ola hâlüm dimezsın
Gehî şahrâdasın gâhî cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 30*). [n'ola,]

n'ola: Ne ola, nedir?.

1. Velîkin kim ola bu kavm-ı maşsüd
Gelişinden buraya n'ola maşsüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 46*). [n'ola,]
2. Ecel gürği yidi anı n'ola hâlüm
Dirîğ u derd ü hasret vâi veylâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 76*). [n'ola,]

n'ola: Ne olurdu, keşke.

1. Günâhum bendine oldum giriftâr
N'olaydı buyruğuñdan çıkmayaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 113*). [n'olaydı,]

n'oldı: Ne oldu da.

1. Diledi 'özü andan zâr u nâlân
Didi n'oldı sebeb iy Tañrı hâşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 87*). [n'oldı,]
2. Şoñucı şordı yârından nişânı
Ki n'oldı hâlî ol hûblar şehinûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 41*). [n'oldı,]
3. Anasın yâd kılup eyledi âh
Ki ol bî-çârenûñ ahyâli n'oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 5*). [n'oldı,]
4. Neye vardı işi vü hâlî n'oldı
Huñûrında anuñ yüzüm qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 6*). [n'oldı,]

n'oldum: Ne oldum, bana ne oldu.

1. Beni gördün mi n'oldum âhîr-i kâr
Çok ağlayup aña kıldı figânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 38*). [n'oldum,]

n'olısar: Ne olacak, nasıl olacak.

1. Dönüp didi ki n'olısar bu hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 1*). [n'olısar,]

n'olur: Ne olur.

1. Götürüp Ahmedi 'azm itdi derhâl
Biraz gitdi anuñla gör n'olur hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 164*). [n'olur,]

nübüvvet: Nebilik, peygamberlik.

1. Mağabbet mührinûñ âşârı için
Nübüvvet mührinûñ envârı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 74*). [nübüvvet,]
2. Nübüvvet şâhinuñ mühri haķiyçün
Risâlet çarhıñuñ mihri haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 101*). [nübüvvet,]

- İki kevne olan sultân-ı sermed
Nübüvvet tahtınuñ şahı Muḥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 36*). [*nübüvvet,]*

nücüm: Yıldızlar.

- İdüp ḥurşîdi çarḥuñ pâdişâhı
Nücümü aña kılmışdur sipâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 18*). [*nücümü, -ı]*

nücüm-ı burc-ı âb: Su burçlarının yıldızları.

- O ḥavz içinde âbuñ her ḥabâbı
Şan olmışdur nücüm-ı burc-ı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 16*). [*nücüm-ı burc-ı âb, -ı]*

nücüm-ı dür-furûs: İnci satan yıldızlar.

- Çıkarınca irişüp mâlik-i mihr
Felek Mısrın nücüm-ı dür-furûşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 103*). [*nücüm-ı dür-furûş, -ân]*

nüddâm: Nedimler, yakın dostlar, samîmî arkadaşlar.

- Vezîr ü ḥâşş u **nüddâm** u ekâbir
Ne kiçi kaldı şehr içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 44*). [*nüddâm,]*

nüh: Dokuz.

- Rif'atun çarḥinde toḳız mevlevîdür **nüh** felek
Himmetün deryâsınuñ bir kaçresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 33*). [*nüh,]*
- Bu **nüh** ḳalkan ki biñ biñ var mîḥi
İdeler ḥarbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 80*). [*nüh,]*

nühüfte: Gizli, saklı.

- Şeb-i ferḥunde hem-çün turre-i ḥür
Nühüfte câ-be-câ müşğ içre kâfûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 22*). [*nühüfte,]*
- Degüldür Ḥâlîka bu iş **nühüfte**
Yoğ-ise bâğ-ı vaşlumda aña cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 188*). [*nühüfte,]*
- Biri biriyle çok sözler **nühüfte**
Diledi Zeydden çok 'ögr Zeyneb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 16*). [*nühüfte,]*

nühüm: Far. Dokuzuncu.

- Geçüp ol şahndan da gitdi ta'cîl
Nühüm çarḥa irişdi bile Cibrîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 154*). [*nühüm,]*

nuhüset: Uğursuz, yaramaz.

- İrürse taraf-ı küyüñdan şabâ toz
Nuhüsetdeydi çoḳdan tâli'üm kûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 5*). [*nuhüsetdeydi, -de, -ydi]*

nühust: *En önce, en birinci.*

1. Ki benden bulmamışdur behre dāmād
Senüñle ‘ahd k’olmışdur **nühust** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 109*). [*nühust,]*

nukl: *Meze, çerez.*

1. Getürürler şarābı vü ta‘āmı
Yiyüp tā **nuklden** nüş ide cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 28*). [*nuklden, -den]*
2. İçü pür mā‘ide şürin vü mergüb
Şarāb u **nukl** u ħalvā vü güliçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 61*). [*nukl,]*

nukre-i encüm: *Gümüş yıldızlar.*

1. Her şeb ider mäh-ı defterdār diyu anuñ gibi
Aķçe döküp **nukre-i encüm** ħisābını raķam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 22*). [*nukre-i encüm,]*

nukre-i ħāk: *Gümüş toprak.*

1. K’içinde şızar anuñ **nukre-i ħāk**
Tolu nār-ı teb ile küre-i çarĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 4*). [*nukre-i ħāk,]*

nükte: *Ancak dikkat edildiğinde anlaşılan ince söz ve mana.*

1. Çü Mecnûn eyledi bu **nükteyi** güş
Dilinden sākin oldı vefret-i cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 35*). [*nükteyi, -y, -i]*
2. Anuñ bu **nüktesin** k’işitdi Nevfel
Diledi kim yine cenge ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 43*). [*nüktesin, -sin]*
3. Bu resme niçe lā‘l ü lü‘lü’ şaçdı
Çü Zeyd itdi bu zibā **nükteyi** güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 93*). [*nükteyi, -yi]*

nükte-i sāf: *Saf, temiz söz.*

1. Ya şat baña yaĥūd āzād kııl var
Çü gitdi güşına bu **nükte-i sāf** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 37*). [*nükte-i sāf,]*

nuküş-ı keş-i pāy: *Ayağındaki ayakkabının süsleri.*

1. Nuküş-ı keş-i pāyuñ iy yegāne
Bihiştüm revzenindendür nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 3*). [*nuküş-ı keş-i pāy, -uñ]*

nuküş-ı mā-sivallāh: *Allah'tan gayrı nakışlar.*

1. Dili āyinesin şayķallamış āh
‘Ayān andan **nuküş-ı mā-sivallāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 238*). [*nuküş-ı mā-sivallāh,]*

nuküş-ı mihr: *Güneş nakışları.*

1. Nüküş-ı mihr ü mäh-ı 'âlem-ârâ
Kamu ol âyinedendür hüveydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 49). [nüküş-ı mihr,]

numüne: Örnek, misal.

1. Bugün vaşluñla buldum baht-ı firûz
Saçuñdan bir **nümünedür** şeb-i kadr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 7). [nümünedür, -dür]
2. Görür kim bir **nümunesinde** taķuñ
Muķabil şadrına ol çâr tâķuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 93). [nümunesinde, -si, -nde]
3. Saña hicrândan irse bir **numüne**
Baña ta'n eylemezdüñ güne güne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 53). [numüne,]
4. Bu işde bir **nümüne** pes-durur ceng
Virüp bu resme sözlerle tesellî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 42). [nümüne,]
5. Kuran miñnet sarâyına serîri
Cihânda 'ışķ idi ger bir **nümüne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 101). [nümüne,]

nün: "Nun" harfi.

1. Kim ansuz yumamaz çeşmini bir dem
Delüp güşin kulu gibi kemiş **nün** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 43). [nün,]

nür: Aydınlık, ışık; parlaklık.

1. Mihrüñ şeh oldı kişver-i ervâha yâ Habîb
Dikdi kulüb 'âlemine **nürdan** 'âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 26). [nürdan, -dan]
2. Ma'nada cümle vech-ile **nürüñ** kadımdür
İtseñ maħaldür Âdemle da'vâ-yı kıdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 23). [nürüñ, -un]
3. Çerâğ-ı câna feyzüñden irer **nür**
Yolumı dergehüñden eyleme dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 109). [nür,]
4. Şafâ **nürında** garķ idüp bu cânı
Ebed ħamrından eyle mest añ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 45). [nürında, -ın, -da]
5. Pür eyle mihrüñle cân dimâğın
Hem it **nürüñla** rüşen-dil çerâğın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 24). [nürüñla, -un, -la]
6. Ayağüñ toprağıdır gözlere **nür**
Ħaķ andan eylesün çeşümü dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 125). [nür,]
7. Çü nüridi tapuñda cism-i maţbü'
Olur her **nürdan** pes sâye merfû' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 110). [nürdan, -dan]
8. Çü **nüridi** tapuñda cism-i maţbü'
Olur her nürdan pes sâye merfû' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 109). [nüridi, -idi]
9. Cihâna gerçi evvel geldi Âdem
Senüñ **nürüñdurur** andan muķaddem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 66). [nürüñdurur, -uñ, -durur]
10. Per ü bâline mişl-i turre-i ħür
Mülemma' olmış-idi ser-te-ser **nür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 48). [nür,]
11. Lebi yâķütđan u dendâñı billür
Temâşası bağışlar gözlere **nür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 54). [nür,]
12. Egerçi şem'lerdür cümle pür-nür
Velî pervâneler ol **nürdan** dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 146). [nürdan, -dan]
13. Kâmer kim gice ola bedr ü tâbân
Tutulmaz gözden anuñ **nürı** pinhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 46). [nürı, -ı]
14. Cihân içre cemâl-i dil-rübâlar
Yüzi **nürından** alurlar ziyâlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 32). [nürından, -ı, -n, -dan]
15. Çün işitdi bu sözi ol yüzi **nür**
Özin ol mâcerâdan tutdı dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 1). [nür,]
16. Ki çün gözlerden oldı dür ol **nür**
Ħam itdi Kaysı gündün güne rencür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 3). [nür,]
17. Gözüñ **nürı** saña düşmeye bu kâr
Ki görünüñ bize bu kârdan 'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 75). [nürı, -ı]
18. Ezel demden ki bir dide ola kür
İrişmez sürme çekmekden aña **nür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 60). [nür,]

19. Mizâc-ı âsumândan ıssılık dūr
Güneş göstermez oldu kimseye **nūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 82*). [nūr,]
20. Yüridiler olup bir **nürdan** tüm
Meh idi şanki dilber bunlar encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 61*). [nürdan, -dan]
21. Bu mîh itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi güyâ ki gün **nürıyla** revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 66*). [nürıyla, -ı, -y, -la]
22. Çi ger âteş olur pür-şu'le vü **nūr**
Velî eykendür andan her k'ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 15*). [nūr,]
23. Benüm oğlum k'olupdur çeşmüme **nūr**
Degüldür merdümüyyetden bugün dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 5*). [nūr,]
24. Şeher **nürıyla** tolmış gördi hârgâh
Yolından reh-zen-i şeb def ' olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 10*). [nürıyla, -yla]
25. Ne için bî-cemâl-i yâr-ı manzûr
Virürsin böyle sen her meclise **nūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 52*). [nūr,]
26. 'Aṭâ kıl 'ışk 'aynından baña **nūr**
Gözümden eyleme bu sürmeyi dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 27*). [nūr,]
27. Gözüm **nürî** vü başum efseridür
Cihân içinde akran serveridür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 63*). [nürî, -ı]
28. Ricâ oldur velî senden de iy **nūr**
Ki bu şüridelikden olasin dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 147*). [nūr,]
29. Ricâ oldur k'olasın nitekim **nūr**
Bularuñ gözlerinden bir zamân dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 29*). [nūr,]
30. Güç olur eylemek dīv ile hem-dem
Yaraşmaz **nūr-ıla** bir yirde sersâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 59*). [nūr-ıla, --ıla]
31. Sen itdün dūr anuñ **nürını** benden
Elüm tutacağ-iken pâyâ şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 16*). [nürını, -ı, -n, -ı]
32. Dökindi çehresine **nürdan** âb
Gider diñlenmeyüp Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 6*). [nürdan, -dan]
33. Ziyâd olsun senüñ pervâneñe **nūr**
Beni ger kıldısa rüsvâ melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 78*). [nūr,]
34. Gözümi **nürüñıla** rüşen eyle
Dilümi şevküñile gülşen eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 49*). [nürüñıla, -uñ, -ıla]
35. Meger cân ola lâyıḳ-ı müjde-gâñi
Suṭûrî gözlerüme virdi **nürî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 35*). [nürî, -ı]
36. Bu şuhfe üzre kılmış ḫalka bâfi
Bu ḫaṭ k'itmiş ḫayâlât anı bir **nūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 13*). [nūr,]
37. Şu şeydâlar gibiydi kim var el-ân
Degüldi bî-namâz u rûze vü **nūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 3*). [nūr,]
38. Gözinüñ **nürî** dökilüp karardı
Demi bağlandı düridi berâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 64*). [nürî, -ı]
39. Gözüñ **nürî** iki 'âlemde varuñ
Nedür ḫâli diyüp pür ḡam senüñ-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 6*). [nürî, -ı]
40. Yaramaz k'ola küy-ı yâra mahrem
Çü viren 'ışkdur cân şem'ine **nūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 37*). [nūr,]
41. Çerâğ iki yanıcak yeg virür **nūr**
Kılalum hem biz iki bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 98*). [nūr,]
42. Giceler eyle dil **nürından** izhâr
Hem ol zulmetde efsün-ile âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 68*). [nürından, -ı, -n, -dan]
43. Göñül mir'âtın andan eyle maşkül
Hidâyet şem'inüñ **nürıyla** her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 59*). [nürıyla, -ı, -y, -la]

nūr bul: Parlamak.

1. Ya bir başdan iki göz bitdi mergüb
İki şubḫ âyinesi buldı bir nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 97*). [nūr bul, -dı]

nūr eyle: Aydınlatmak.

1. Dilümi mihrüñile eyle pür nür
Ki tā andan olam çün şubh-ı meşhūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 63*). [nür eyle,]

nür ol: Işıkla dolmak.

1. Yâhud mâh-ı münirûñ hâlesidür
Ki **nür ol** hâleyi kılmış-durur pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 68*). [nür ol,]

nür vir: Işık vermek, aydınlatmak.

1. Fiğānum düdidur bî-rûy-ı maṭlûb
Virür nergis egerçi gözlere nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 31*). [nür vir, -ür]
2. ‘Ale’t-tertib Kur’ânı idüp cem’
Cihāna nür virdi nitekim şem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 8*). [nür vir, -di]
3. Anuñ-çun yaqdı engüştine ḥinnā
İraḳdan ḡonca-ı zanbaḳ virür nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 69*). [nür vir, -ür]

nür-baḡşān: Nur saçan.

1. Gözi seyyāre mānendi dirāḡşān
Güneş gibi zāmīri **nür-baḡşān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 50*). [nür-baḡşān,]

nür-baḡş-ı dīde-i cān: Gönül gözüme nur ihsan eden.

1. Ḥelāl itmedüñ ise ḥālūme vāh
Elā iy **nür-baḡş-ı dīde-i cān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 95*). [nür-baḡş-ı dīde-i cān,]

nür-i ‘adl: Adaletinin ışığı.

1. Nür-i ‘adlünden Ḳarāman ili döndi Yeḡṣṣibe
Oldı sürî Ḳonya şehrinüñ ḥarīm-i muḡterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 35*). [nür-i ‘adl, -
üñ, -den]

nür-ı çeşm: Göz nuru.

1. Bırakma tütüyā çeşmüm-durur kūr
Ki olur **nür-ı çeşm** kurdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 60*). [nür-ı çeşm,]

nür-ı çeşm-i ḡalk-ı ‘ālem: Cihan halkının göz nuru.

1. Didi iy **nür-ı çeşm-i ḡalk-ı ‘ālem**
Yüzümüz başa geldüñ ḡayr-ı maḡdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 123*). [nür-ı çeşm-i
ḡalk-ı ‘ālem,]

nür-ı çeşm-i murtaḡā: Hz. Ali'nin gözünün nuru.

1. Ḥasan kim nür-ı çeşm-i Murtaḡādur
Nihāl-i ḡülsitān-ı Muṣṭafādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 5*). [nür-ı çeşm-i murtaḡā, -
dur]

nūr-ı çeşm-i rüşen-i cān: *Can aydınlatıcı göz nuru.*

1. K'ola iy **nūr-ı çeşm-i rüşen-i cān**
Ruḥ-ı rengini verd-i gülşen-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 5*). [*nūr-ı çeşm-i rüşen-i cān,]*

nūr-ı dîde: *Göz nuru.*

1. Ki ol meh kim sañadur **nūr-ı dîde**
Alıvireyin iy tıfl-ı remîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 133*). [*nūr-ı dîde,]*
2. Ziyâ-baḥş-ı 'uyûn-ı nâ-tüvândür
Çerâğ-ı cān u nūr-i dîdedür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 15*). [*nūr-ı dîde, -dür]*

nūr-i firîşte: *Melek nuru.*

1. Meh-i tâbâna olmışdı sirişte
Şeb-i kâdr içre şan **nūr-i firîşte** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 12*). [*nūr-i firîşte,]*

nūr-ı lâ-yezâl: *Ebedî nur.*

1. Ziyâ virmişdi nūr-ı lâ-yezâlî
Cihân zülmetden olmuş-idi hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 11*). [*nūr-ı lâ-yezâl, -i]*

nūr-ı pāk: *Nur yüzü.*

1. Nitekim ferş-i cennet ḥûb u zîbâ
Oturmuş nūr-ı pākıyla sirişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 47*). [*nūr-ı pāk, -i, -yle]*

nūr-ı pāk-i sermed: *Ebedî saf nur.*

1. Bırakdı refrefi de anda Aḥmed
Ol iki kevne **nūr-ı pāk-i sermed** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 176*). [*nūr-ı pāk-i sermed,]*

nūr-ı rüşen kıl: *Parlak ı ışık kıl.*

1. Bilişlik âftâbı pertevinden
'Aṭâ kıl cānuma bir nūr-ı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 58*). [*nūr-ı rüşen kıl,]*

nūr-ı şafâ: *Gönül şenliğinin ışığı.*

1. K'ide **nūr-ı şafâ** rüşen gözünü
Çü tîr ol 'ışık rāhında revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 76*). [*nūr-ı şafâ,]*

nûş: *İçme, içiş.*

1. Ağulu cāmı virdi şāha k'it **nûş**
Alup sehv-ile şeh **nûş** itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 22*). [*nûş,]*
2. Kâatupdur içine âb-ı ḥayâtı
Anuñ-çundur k'idin bu şerbeti **nûş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 9*). [*nûş,]*

3. Eger zehr içem olur cânuma **nüş**
Aña beñzer senüñle bende aḥvāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 74*). [nüş,]
4. K’olaydı kâşid-ı mektûb-ı dildâr
Ki tâ Mecnûnı bu peygâm çün **nüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 27*). [nüş,]

nüş eyle: İçmek.

1. Şehûñ bezminde nüş eyledi bâde
Geçürdi vaktini zevk ü şafâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 167*). [nüş eyle, -di]
2. İki ‘âlem yanında bir pül itmez
Şarâb-ı ‘ışkı cânım eyleyüp nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 17*). [nüş eyle, -yüp]
3. Każâ seyli ḥarâbe virdi bâğın
Eger nüş eylese âb-ı ḥayâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 59*). [nüş eyle, -se]
4. Cân zamân-ı ğamda yâd idüp seni rāḥat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne **nüş eyler** zülâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 20*). [nüş eyler,]

nüş it: İçmek.

1. Çü cām-ı kâhrdan nüş itdi zehri
Fırâkı âteşi yandurdi dehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 7*). [nüş it, -di]
2. Elinden her k’anuñ bir cām ide nüş
Ayıklığa meger düşde ola tüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 43*). [nüş it, -e]
3. Tutar şad ceḥd-ile bir cām o bî-hüş
Anı da yârı yâdına ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 30*). [nüş it, -er]
4. Bahâdırlar idüp ḥayret meyin nüş
Su resme oldılar ol meclisde medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 49*). [nüş it, -üp]
5. Bahâdırlar ecel cāmın idüp nüş
Zirih yirine oldılar kefen-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 83*). [nüş it, -üp]
6. Ağulu cāmı virdi şāḥa k’it nüş
Alup sehv-ile şeh nüş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 23*). [nüş it, -di]
7. Kimesne artuğın itmemişem nüş
Delinmemiş durur dürr-i yetimüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 122*). [nüş it, -me, -miş, -em]
8. Ki ‘ayn-ı ‘ışkdan nüş itdün anı
Çeküp hem vahşden ceysin girānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 106*). [nüş it, -dün]
9. Siyāḥ itdi gözin çün çeşm-i āḥū
Çok itmekden demini ‘aşıkuñ nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 167*). [nüş it, -mek, -den]
10. Ne ḥöd penbeyle şerbet itdüre nüş
Ne bulunur mezārın kazar üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 22*). [nüş it, -dür, -e]
11. Çü Mecnûn gördi bir şerbet ki pür şevk
İdüp nüş anı cāmı buldı yüz zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 156*). [nüş it, -üp]
12. Teni rāḥat bulup yidi ṭa‘āmı
Giyüp dībā kabā nüş itdi cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 172*). [nüş it, -di]
13. Getürürler şarābı vü ṭa‘āmı
Yiyüp tā nuḳlden nüş ide cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 28*). [nüş it, -e]

nüş kıl: İçmek.

1. Getürsün bâde ol biz kılalum nüş
Şanemden pîr bu aḥbārı k’aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 206*). [nüş kıl, -a, -lum]
2. Cefāsından ḥabîbün olma dil-teng
Taḥammül sāğarından bâde kıl nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 61*). [nüş kıl,]

nüşa: 1. Yazılı bir şey. 2. Kitabın bir küt'a sureti.

1. Dağı kur **nüşhasından** şî'riñüñ dām
Ki ola rāmuñ hezār āhū-yı bed-rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 111*). [*nüşhasından, -sı, -n, -da, -n*]
2. Olan ğam **nüşhası** levhine naqqāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 1*). [*nüşhası, -s, -ı*]
3. Kılardı dilberüñ vaşfinda manzûm
Alurdi **nüşhaya** fi'l-hâl anı Zeyd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 33*). [*nüşhaya, -y, -a*]

nüş-i zehr: Zehir içmek.

1. Nedür şekk ile **nüş-i zehr** kılmak
Kişi kendin el için kahr kılmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 43*). [*nüş-i zehr,*]

nusret: Yardım, muavenet, medet.

1. Çeker bu leşkerüñ ger ğayretini
Diler ol ceyşüñ ammā **nuşretini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 18*). [*nuşretini, -i, -(n)i*]

nutf: Ar. Meni.

1. Yahūd olmuş-idi bir **nutf** zāyi'
Anı kaşd eyleme kılmāğa işlāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 46*). [*nutf,*]

nutk-ı dehen: Ağzın kelamı.

1. Nutk-ı deheni bülbül-i güyāya kılar ta'n
Gül-güne yañağı gül-i ħandānı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 5*). [*nutk-ı dehen, -i*]
2. Şîrin tuğağı çeşme-i ħayvānı begenmez
Nutk-ı deheni bülbül-i güyāya kılar ta'n (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 5*). [*nutk-ı dehen, -i*]

nu'üt: Hz. Muhammed'e söylenen na'tlar.

1. Çü şerh olındı tevĥîdi Ĥudānuñ
Dinildi hem **nu'ûti** Muştafānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 2*). [*nu'ûti, -ı*]

nüvāht eyle: Okşamak.

1. Öpüp kocup nüvāht eyleyüp anı
Didi iy berg-i naĥl-i zindeġanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 29*). [*nüvāht eyle, -yüp*]

nüzl-i vāfir: Bol yiyecek.

1. Nüzül itdi çü sultān-ı müsāfir
Mücāvir şāh çekdi **nüzl-i vāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 72*). [*nüzl-i vāfir,*]

nüzül it: Aşağı inmek.

1. Kerāmetden giyindi ħulk-ı ħāş
Nüzül itdi yine ħalbi pür iĥlāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 210*). [*nüzül it, -di*]
2. Nüzül itdi çü sultān-ı müsāfir
Mücāvir şāh çekdi nüzl-i vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 71*). [*nüzül it, -di*]
3. Nüzül itdi aña gökler fütûhı
Görüp cennetde cāy-ı döstāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 36*). [*nüzül it, -di*]

O

o: O anda, bir an.

1. Anā daḥı iledürlerdi vāfir
Tutup bir zerre bu **anda** nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 105*). [anda, -n, -da]
2. Qadîmî yâride yâd eyle **anda**
Çü in‘âm ide aña la‘lûñ şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 70*). [anda, -n, -da]

o: "O" işaret sıfatı.

1. Gösterür bir ḥaṭaba luṭfıla olsañ nâzır
Mu‘cize Mūsî ‘aşāsı gibi şāhā **o** ḥaṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 28*). [o,]
2. O ḥavlıda olan sâbit kâdemler
Nişâr eylediler pâyına gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 151*). [o,]
3. Yücelmiş kâmet-i süsen çü servi
Ki her gönce **o** servüñ bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 54*). [o,]
4. Giderdi ḥıwâceye ol serv-i âzâd
O mekteb burc-i ḥurşid olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 7*). [o,]
5. O ḥavz içinde âbuñ her ḥabâbı
Şan olmuşdur nücüm-ı burc-ı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 15*). [o,]
6. O taşvîr-i muşanna‘ sîmyâdur
Beri kıl cânuñ andan kim belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 23*). [o,]
7. Çün uyḥudan götürdi baş **o** meh-veş
Görür kalmış gözinde ol naḳş-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 33*). [o,]
8. Şikenceden **o** serv itmezdi eḡḡān
Velîkin hicrden olmuşdı giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 55*). [o,]
9. O devr ulularnuñ oḡlı kıızı
İdinmişlerdi ḥıwâce ol ‘azîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 9*). [o,]
10. O da yandı hevesden kaşr-ı ârām
Yile vardı hevâdan ḥirmen-i nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 35*). [o,]
11. O çetr olmuş-idi ta‘yîn konağı
Ol oldu hem bu şāhuñ da ṭurağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 55*). [o,]
12. O ḥûb eş‘aruñ uş birisi budur
İşit kim güşüñi zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 69*). [o,]
13. Oturmayın cihân içre serîre
O genc irişmeyince bu fakîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 58*). [o,]
14. O şahrânuñ ne deñlü varsa sengi
Bulaşup kana lâ‘le döndi rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 23*). [o,]
15. Boğazın eylemez bir kimsenüñ ter
O şahrâda meger kim âb-ı ḥancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 74*). [o,]
16. Ğaḏab birle eger deryâya baқа
Şu yirine **o** deryâdan od aқа (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 92*). [o,]
17. Ne lâ‘linüñ naşib olur zülâli
O gülden olmayup maḳşûdı ḥâsıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 101*). [o,]
18. K’öz âyînesin alıḳodı yârı
Nigârüñ ḥalkâ-i zülfinde **o** medhûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 21*). [o,]
19. Nihâl-i kâmetinden bir perinüñ
O bâba şanma zencir-i âhenindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 69*). [o,]
20. O taḥt üzre iki ferruḥ firişte
Vücûdı her birinüñ ḡarḳa-i nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 48*). [o,]
21. Bu resmedür geçinişleri dâyim
O ‘âlemde kişi kim yimeye ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 87*). [o,]
22. Ebed bâkî **o** ‘âlem pâkdür hem
Ḳoyup ‘aḳlı hevâya uyma zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 98*). [o,]

o: O, 3. tekil şahıs zamiri.

1. Kara vü ak cihānda her ne kim var
Hudādan geçse **oña** dirler perestār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 86). [oña, -ña]
2. Yahūd bir tıfl kim olmaya hoş hū
Yeg öldür kim anadan toğmaya **o** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 218). [o,]
3. Göricek yārınūn resmin **o** müştāk
Gidüp ārāmı oldı tākati tāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 101). [o,]
4. O kaldı hargehinde zār u tenhā
Bu geldi evlerine mest ü şeydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 21). [o,]
5. Aña kim zaḥm urupdur mār-ı gīsū
Füsünüyla selāmet bula mı **o** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 12). [o,]
6. Kim itse meyl aña dīvānedür **o**
Dilūn kıl toğru ḥavf itme belādan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 100). [o,]

o: "O" İşaret zamiri.

1. Ferīdūn idi tıfıl ki **o** perverd
Bunuñdur devleti bālig zihī merd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 77). [o,]
2. Ki sen şayd olsañ u şayyād **o** naḥçır
Bu şükraneyçün anı eyle āzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 32). [o,]
3. Ki ben mağz olam ü pöst ola ol cān
O yeg kim ben nıkab-ı döst olam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 25). [o,]
4. Yanına varmadan bişer **o** naḥçır
Hilāf-ı kār-ı İbrāhīm-i Āzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 30). [o,]
5. Ne fi'l itse **o** kalur her kişie
Gönildi raḥtı çün İbn-i Selāmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 44). [o,]
6. 'Adūv ü ecnebīdür āşinā-rū
Cihāndan gec ki miñnethānedür **o** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 99). [o,]

o: O(Kanuni Sultan Süleyman).

1. Penāh-ı dehr-i şāh-ı heft kişver
Ki dīn ü devlet **andandur** muẓaffer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 120). [andandur, -nda, -n, -dur]

o: O, işaret zamiri II Allah.

1. Dürüşüp şun'ına idrāk irişmez
Kimesne **anuñ** işine girişmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 4). [anuñ, -nuñ]
2. Başına Hüdūdūñ oldur koyan tēc
Anuñ emriyle öter kumrı vü dürrāc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 10). [anuñ, -nuñ]
3. Ne ilter 'aql **anuñ** taqdīrine rāh
Ne olur kudretinden kimse āgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 45). [anuñ, -nuñ]
4. O düzdi saḥfını bu bārgāhuñ
O yazdı naḥşını bu kārgāhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 11). [o,]
5. O düzdi saḥfını bu bārgāhuñ
O yazdı naḥşını bu kārgāhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 12). [o,]
6. Odur emvāc viren baḥr-ı cūda
Ten ü cān ol bağışlar her vücūda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 5). [odur, -dur]

o: Üçüncü tekil şahıs zamiri II Hz. Muhammed.

1. İrişüp enbiyā ervāhı bir bir
Du'ālar eylediler **aña** vāfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 112). [aña, -ñ, -a]

2. Cihân içinde çün kim hâş eger ‘âm
Anuñ ihsâniledür ğark-ı in‘âm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 218). [anuñ, -nuñ]
3. Baña yâ Rabb reh-i şer‘a güzer vir
Anuñ emri hilâfından hâzer vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 222). [anuñ, -nuñ]
4. Çü mehd-i çâruma irdi **o** meh-çihir
Yire geçdi rûhından şerm idüp mihr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 133). [o,]

o: O. II Leyla.

1. Dü-‘âlemden **o** kim taşra kurar taht
Kaçan pîrâhen içinde düzer raht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 5). [o,]
2. Çeri uydurmaduğumdan zarûrî
Barışduk kaldı ‘özü ile **o** hürî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 50). [o,]
3. ‘Azâ vü giryeye urmuş **o** bünyâd
Bırağup guşşadan alına yüz çin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 18). [o,]
4. Kim **andadur** senüñ miftâh-ı kârûñ
Çıkarup câmeyi pes ol nigû-fâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 130). [andadur, -nda, -dur]

o: O, üçüncü tekil şahıs zamiri II rakip.

1. Virür yolına cânı vü cihânı
Çü bir kaç gün ola **anuñla** mu‘tâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 49). [anuñla, -nuñ, -la]
2. Cidâl itmekdür **anuñla** çatı cehl
Teberle bir şecer kılsa cedel ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 134). [anuñla, -nuñ, -la]

o: O. II Mecnun.

1. Tûlû‘ından güzer kıldı çü bir sâl
O mâha menzil oldı çarh-ı iqbâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 314). [o,]
2. Delû gibi il içinde **o** güm-râh
Başına söylenür yürürdi her gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 7). [o,]
3. O bî-çâre cefâ katılığından
İdindi dirliğinde kabri mesken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 53). [o,]
4. O sultân idi vahşiler sipâhı
Mağara küh içinde bârgâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 85). [o,]
5. O hûd tâlîb idi derd ü belâya
Kaçan meyl eyleye hön u kabâyâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 55). [o,]
6. Tutar şad cehd-ile bir câm **o** bî-hüş
Anı da yârî yâdına ider nûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 29). [o,]
7. O Leylî diyüben eyler figânı
Gidüp ol kapudan pes ol kemîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 82). [o,]
8. Anuñ yanına destür olmadın hîç
Bu hayvânlar arasında **o** hayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 81). [o,]
9. Żarûrî fûrkate düşdi bahâne
Vedâ‘ idüp **o** şahrâ serverine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 81). [o,]
10. O dahı bu güzergehden gönildi
Çü cân murğı oldı ten dâmından âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 40). [o,]

o: O. II Nevfel.

1. Şafâlar sürdi **anuñ** ülfetinden
Tamâm âsüde düşdi şöhetinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 77). [anuñ, -nuñ]

o: O. II İbnüsselam.

1. Vücüdü ten-dürüst oldu vü muhkem
Velikin bed gıdâlardan **o** 'âciz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 39). [o,]

o: "O" teklik üçüncü şahıs zamiri. II Hz. Osman.

1. Hadîşidür Resülün hem mu'ayyen
Ki şerm ider melâ'ik gökde **andan** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 10). [andan, -n, -dan]

o: "O" teklik üçüncü şahıs zamiri. II Hz. Ali.

1. Anuñ hakkında aşlanum didi Hâk
Şecâ'at **anda** hatm olmuştu mutlak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 10). [anda, -nda]

o: "O" İşaret zamiri. II Şeytan.

1. Ki kendü başı derdinden **o** kattâl
İdemez oldu şimdi halka izlâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 101). [o,]

o: Üçüncü teklik şahıs zamiri. II Yavuz Sultan Selim.

1. Cem' olsa bir yire cevher-i fer ü şan-ı cihân
Anuñ ayagı tozına koyabilmezler kıyem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 20). [anuñ, -nuñ]
2. Her şeb ider mâh-ı defterdâr diyü **anuñ** gibi
Aķçe döküp nukre-i encüm hisâbını rakam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 21). [anuñ, -nuñ]
3. Huşûşâ hâzret-i Sultân Selîmi
Ki Hâk virsün **aña** 'ömr-i delimi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 16). [aña, -ña]
4. Felek rahş **aña** mihr ü mâh iki zîn
Ki gündüz birin urur gice birin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 81). [aña, -ña]
5. Gış u gıldan dili mir'âtı tâhir
Cihân bâtınları hep **anda** zâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 26). [anda, -nda]
6. Zamânındadır **anuñ** bâr u dem-sâz
Ganemle gürg tihû ile şehbâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 107). [anuñ, -nuñ]
7. Görüp cüdını **anuñ** Hâtem-i Tay
Kara yazulu tûmârın ider tay (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 113). [anuñ, -nuñ]
8. Budur olduğı çarhuñ tâci pîrüz
K'olur tâcından **anuñ** şu'le her rûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 124). [anuñ, -nuñ]
9. Anuñ yolında kurbân olmayan ser
Yile gitsün ger ola müşğ ü 'anber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 133). [anuñ, -nuñ]
10. Tûrâb iķbâl-i cüdiyla zer olsun
Ağu yâdiyla **anuñ** şekker olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 138). [anuñ, -nuñ]

o: O. II Selam-ı Bağdadî.

1. Ki dūr itmışdi ğam-keşlikde anı ferd
Virürdi baht **aña** devlet selâmın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 11). [aña, -ña]
2. Ki Mecnûna gele **andan** selâme
Süvâr oldu binüp bir nâkaya tîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 24). [andan, -ndan]
3. Aña yüz lutf-ıla virdi cevâbı
Ki sen bir nev-cevânsın nâz-perverd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 2). [aña, -ña]
4. Didî Mecnûn **aña** kim iy birâder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 1). [aña, -ña]
5. Kıldardı 'arz **aña** Mecnûn kerâmet
Ne denlü şî'r nazm itse ol abdâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 18). [aña, -ña]

o: "A-nda: o-nda". Üçüncü teklik şahıs zamirinin bulunma hâl eki almış biçimi. II Mecnun'un babası.

1. Şu deñlü var idi māl **anda** efzūn
K'ödemezdi zekātın genc-i Kārūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 177*). [*anda, -nda*]
2. Ne denlü varsa **anda** tâbi'-i hân
Başına Kaysuñ oldılar dūr-efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 307*). [*anda, -nda*]

o: O. II Zeyd. (*Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından.*).

1. Oturdi vahşiler silkinde **o** server
Tutup ol cânverler her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 54*). [*o,]*

o: O. II Mecnun'un annesi.

1. Ki ecel irüp **anı** kapmışdı nâgâh
Selîm-i 'Âmirî yine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 12*). [*anı, -nı*]

o: Üçüncü teklik şahıs zamiri. II Zeyneb, Leyla ile Mecnun hikayesinin kişilerinden.

1. Ki ne hâletdesin derdümle her şeb
Didi Zeyd **aña** k'iy cân u cihânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 19*). [*aña, -ña*]

o: O. II Leyla'nın annesi.

1. K'îñiletldi **anuñ** efgâmı çarlı
Yaşından şol kadar ağıttı kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 22*). [*anuñ, -nuñ*]
2. Tenin pîrâheninde çāk o maḥbûs
Şan **anuñ** mâteminde oldı hârgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 31*). [*anuñ, -nuñ*]
3. Tenin pîrâheninde çāk **o** maḥbûs
Şan anuñ mâteminde oldı hârgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 30*). [*o,]*
4. Anuñ gibi ki zûlm irmiş irür dâd
Vücûdi eşk ü âh-ı dil-keş içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 8*). [*anuñ, -nuñ*]
5. Şebi târik şem'i mürde merdi
Çü Mecnûn gördi rûy-ı rengin **anuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 53*). [*anuñ, -nuñ*]
6. Ta'accüp kıldı hâl-i tengin **anuñ**
Didi kim nedür iy mâder bu hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 54*). [*anuñ, -nuñ*]

oba: Kavim.

1. Benî Sa'd **obasından** bir nigû-h'wâh
Geçerken ol güzergahden be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 61*). [*obasından, -sın, -dan*]
2. Ki toğrı kendüyedür reh-güzârı
Meger **obalarından** bir zen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 5*). [*obalarından, -lar, -ın, -dan*]

ocağ: Kaynak, memba.

1. Şovur bu âteşin **ocağı** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 30*). [*ocağı, -ı*]

ocağ: Ocak II ateş yakılan yer II dergah.

1. Dirîğ ü hayfıdan yokdur saña sūd
Bugün yaxsun buḥûr-ı hûb **ocağın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 103*). [*ocağın, -un*]

ocağ: Ocak. II Ateş yakılan yer.

1. Ki ya'ni meş'al-i dehrüñ çerāğı
Söyünüp kaldı âteşsüz **ocağı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 4). [ocağı, -ı]
2. Dili miñnet **ocağınun** kebâbı
Gamumla terk idüp 'âlem umûrın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 8). [ocağınun, -ı, -nuñ]
3. Cihân **ocağına** bırağdı âteş
Bir otdan pütaya döndi bu eflâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 2). [ocağına, -ı, -n, -a]

ocak: Ocak. II Ateş yakılan yer.

od: Ateş.

1. Ğazabla k'ola bir deryāya nāzır
Su yirine **od** olur anda hāzır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 62). [od,]
2. Suvār oldukca ol şir-i zamāna
Atı na'li **od** atar āsumāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 84). [od,]
3. Metā'-ı şabrı niçün **oda** urduñ
Hayāle mi uğraduñ yâ düş mi gördüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 125). [oda, -a]
4. Çün ol nakşı görüp ārāmı gitdi
Ğam **odi** acısı cânına yitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 108). [odi, -ı]
5. Kim urdı iy meh bu **odi** ħirmenüñe
Kimüñ düdi irişdi revzenüñe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 123). [odi, -ı]
6. Kaçan kim 'ārızı verdine bağıdı
Vücüdi mülkini 'ışk **odi** yakdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 82). [odi, -ı]
7. Görür bir şekl kim rü'yāda anı
Görüp yakmışdı 'ışk **odına** cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 84). [odına, -ı, -n, -a]
8. Şu kim yakmadı **oda** el ya ayak
Ne bilsün ol nedür 'âlemde yanmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 55). [oda, -a]
9. Olur her gice ol mäh-i ciger-süz
Gönül **odi** ile kâşāne efrüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 84). [odi, -ı]
10. İnende düşme ta'cıl **odına** var
Vişāle şabr-ile olğıl taleb-kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 25). [odına, -ı, -n, -a]
11. Firākından niçe giryān olasin
Dil **odında** yanup biryān olasin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 24). [odında, -ı, -n, -da]
12. Görinür **oddan** âteş-dān-ı mahrūr
Şehid-i 'ışk kabri gibi pür-nür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 109). [oddan, -dan]
13. Ger ire dime ol māha nokşān
Seni āhum **odi** yakardı el-ān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 30). [odi, -ı]
14. Ğazab birle eger deryāya bağı
Şu yirine o deryādan **od** ağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 92). [od,]
15. Od üzre idemez hāşāk ārām
Bu bir şüridedür 'âlemde bî-'ār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 60). [od,]
16. Yağar āhum **odi** perr-i şabāyı
Ne yıl k'itmez beni büyüñdan āgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 84). [odi, -ı]
17. Göyindürür tenin 'ışk **odi** gāyet
Şabağ olınca tırmadı vü gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 108). [odi, -ı]
18. Günün niçün qaradur böyle her rüz
Oda yanan ben özi göyneyen sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 59). [oda, -a]
19. Çıkar āhı **odi** çarh-i berine
Çeker yād itmeyüp 'ārı vü udı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 76). [odi, -ı]
20. Görinür şüş-e-i yağı gibi şāfi
Hāl-i kebkb yakup **oda** şeh-per (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 9). [oda, -a]
21. Ki **od** olmış yiri hem-çün semender
Be-nā-geh ol tezerv-i âteşin bāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 38). [od,]
22. Ğarık-i ka'r-ı 'ummān-ı meşakkat
Ğam **odında** başın bağı kebābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 7). [odında, -ı, -n, -da]
23. Dil **odına** yaşıñdan āb-riz ol
K'ölem ğasluñ ol āb-ıla idem tā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 12). [odına, -ı, -n, -a]
24. Vücüdün şevk **odi** pür-cüş kıldı
Revān itdi gözinden ol zer ikilil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 52). [odi, -ı]

25. Şererden başına **od** yağa yağa
Oturdı varuban bir yirde dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 4*). [od,]
26. Benüm âhum **odi** eyler anı kül
Vü ger ni âb olursañ pür-leţâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 24*). [odi, -ı]
27. Benüm **odumdan** irer saña âfet
Faķîrem hem gücüm yitmez nevâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 26*). [odumdan, -um, -dan]
28. Yigitlik **odi** germindendür iy yâr
Geçe çünkim yigitligi cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 28*). [odi, -ı]
29. İkisünñ de **odin** sâkin itdi
Gelüp ‘ışk âteşi yakdı sipendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 114*). [odin, -ı, -n]
30. Senün mihrün **odındandur** şeb-efrüz
Dilinde dağlar k’anuñ kômış mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 80*). [odındandur, -ı, -n, -dan, -dur]

od: Cehennem ateşi.

1. Ki senden kesmezem hergiz recâmı
Kıyâmetde beni rûsvây ider **od** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 99*). [od,]

od: Karaciğer tarafından salgılanan yeşil sarı renkte acı sıvı, safra.

1. Bir aylık yolda havlinden girivün
Diyeydün **ödi** şıdar nerre divün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 18*). [ödi, -i]

od: Ateş, hararet.

1. Gice gündüz işümi kılduñ efgân
Ciger âhum **odından** oldu biryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 20*). [odından, -ı, -(n)dan]
2. Bilimezem ki ‘aşıkven ya ma’şük
Dil **odından** vücudum hâk olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 27*). [odından, -ı, -(n)dan]
3. Nedür iy bülbül-i bî-bâğ halün
Dilüñde kimün **odından** durur düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 53*). [odından, -ı, -(n)dan]

od: Ateş, aşk ateşi.

1. Kimün hicriyle yakar cânunuñ **od**
Çi ger gönülünde vardur inkisârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 54*). [od,]
2. Sen anuñ-çün nedür germ eylemek **od**
Hudâ hakkıyıçün tut gönlüñi şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 106*). [od,]
3. Yimezdi cümlesinden bir nevâle
Dilinde ‘ışk **odından** var idi tef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 39*). [odından, -ı(n), -dan]
4. Yanup âhum **odına** gitdi kaydum
Dihi dehrün belâsından irâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 42*). [odına, -ı, -na]

oda ur: Ateşe vermek, yakmak.

1. Hevâ bütñânesini oda urdum
Şehinşâh-ı serîr-i ‘ışk-ı pākem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 10*). [oda ur, -dum]
2. Çıkarup at ayağından şerâre
Każâ ol gün od urdı kâr-zâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 60*). [od ur, -dı]

oğlan: Delikanlı, genç kimse.

1. Bir **oğlan** k'ola bed-hû iy karındaş
Atası görmeye anuñ yüzün kâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 215*). [oğlan,]
2. Niçe **oğlan** yüzi hırşide beñzer
Kaşı yayı hilâl-i 'ide beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 279*). [oğlan,]
3. Ger **oğlan** 'ayb-nâk ola vü bî-bâk
Atasına dir ol her 'aybdan pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 33*). [oğlan,]
4. Bir **oğlanuñ** k'ayağına bata hâr
İder zaḥmı atası cânına kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 31*). [oğlanuñ, -uñ]
5. Olur her şeb maḳâmum bir harâbe
Sen âdem **oğlanısın** vahşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 21*). [oğlanısın, -ısın]

oğlancığ: Küçük erkek çocuk.

1. Cevâbında didi kim iy cevân merd
İki **oğlancığum** var tıfl u 'üryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 33*). [oğlancığum, -um]

oğul: Erkek evlat.

1. Oğul hoşdur kişiye ger halefdür
Çün ola nâ-halef sa'yı telefdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 213*). [oğul,]
2. Oğulsuzlıktan iñen olma derhem
Ki hoşdur başına sultânlık âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 223*). [oğulsuzlıktan, -suz, -lık, -dan]
3. Bakarak **oğluna** ol şâhib-iqbâl
Be-nâgeh yâdına düşdi ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 23*). [oğluna, -ı, -n, -a]
4. Murâdin 'arza kılduğın aña hem
Oğul istediğini Hâkdan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 42*). [oğul,]
5. Tırup tiz **oğlunuñ** yanına vardı
Belini gördi bükmiş yâr derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 61*). [oğlunuñ, -ı, -nuñ]
6. O devr ulularnuñ **oğlı** kızı
İdinmişlerdi h'âce ol 'azîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 9*). [oğlı, -ı]
7. Kocalık bükicek dirdüm belümi
Yigit **oğlum** var ol tıtar elümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 78*). [oğlum, -um]
8. Benüm nâmüsuma kuvvet vireydün
Oğulluk şartına şöhet vireydün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 82*). [oğulluk, -luk]
9. Yeñiyle kıldı ol miskîn-i ğam-nâk
Ğubâr-ı çehresini **oğlunuñ** pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 30*). [oğlunuñ, -ı, -nuñ]
10. Benüm **oğlum** k'olupdur çeşmüme nûr
Degüldür merdümüyyetden bugün dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 5*). [oğlum, -um]
11. Bir **oğlum** var idi zîbâ vü mevzûn
Hevâ-yı 'ışka uyup oldı mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 39*). [oğlum, -um]
12. Ne deñlü k'itdi cehd ü sa'y ol pîr
İşine **oğlunuñ** bulmadı tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 28*). [oğlunuñ, -ı, -nun]
13. Begendi vü didi mu'tâdum olsun
Hem **oğlum** idi hem damâdum olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 62*). [oğlum, -um]
14. Çün âdem **oğlın** âdemle yâr ol
Ko bu şeydâlığı şâhib-vaḳâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 153*). [oğlın, -ı, -sın]
15. Beg **oğlıymış** koyup taht u külâhı
İdermiş tağlar başında âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 5*). [oğlıymış, -ı, -ymış]
16. Daḥı yok bu şecerden ğayr-i hîzem
Oğullarum durur misl-i semender (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 39*). [oğullarum, --lar, --um]
17. Didi **oğluna** ol ḥalkuñ hüâmâı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 150*). [oğluna, -ı, -n, -a]
18. Ğamuñ tımârını kimden şorayın
Oğulsuz yahşi gördün sen özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 51*). [oğulsuz,]
19. Derünından çıkup **oğul** hevâsı
Nijâd u neslden gitdi ricâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 69*). [oğul,]

20. Niteki ata **oğul** yanına maḥzûn
Yeniyle sildi püştinüñ tozinı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 48*). [oğul,]
21. Qabûl ide anı sulṭân-ı Yûnân
Süleymân-ı zamân **oğlı** Selîm Hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 166*). [oğlı, -ı]
22. K'özine anlar idi yâr-ı sırdaş
Gönildi tağa **oğlını** arayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 29*). [oğlını, -ın, -ı]
23. Bu hâl üzre çü geçdi hefte vü mâh
Bir **oğlı** oldu yüzünden ḥacel mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 278*). [oğlı, -ı]
24. Ger **oğluñ** olsa vü dūrise bî-bāk
Neseble nâmuñı eyler senüñ ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 221*). [oğluñ, -uñ]
25. Çün irişdi saña bu mîve-i ḥüb
Yakınlarda bir **oğluñ** ola maḥbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 264*). [oğluñ, -uñ]
26. Yakında **oğluñ** olur didüğini
Özinüñ cümle qaydın yidüğini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 45*). [oğluñ, -uñ]
27. Senüñ **oğluñdur** el-ân lâ-übālî
Şarâb-ı 'aqlıdandır câmi ḥâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 17*). [oğluñdur, -uñ, -dur]
28. Hem ol küyüñ bir iti gerdeninden
Getür **oğluña** bir pâre resen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 8*). [oğluña, -u, -n, -a]
29. Ki mülküñ qalmadı **oğluña** eyvâh
Seni iy gam-ḥ"arum qande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 48*). [oğluña, -u, -n, -a]

ohşa-: Okşamak.

1. Bu hâl-ile anı Mecnûn-ı pür-ğam
Eli-yle şıgayup **ohşar** dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 60*). [ohşar, -r]

ok: Ok, savaş aleti.

1. Dilâverler elinde **ok** k'öper müşt
Ölürken dir şehâdet içün engüşt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 27*). [ok,]
2. Mekân olur **oka** geh fikr-veş dil
İdinür dil gibi geh şadı menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 69*). [oka, -a]
3. K'olupdur fehmden fâriğ nihâdum
Baña qavs-ı qazâdan irdi bir **ok** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 25*). [ok,]
4. Öñünde gam yimezsın iy cefâkâr
Seher âhı **okından** bî-ḥazersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 29*). [okından, -ı, -n, -dan]
5. Okı togru bulabilmez nişânı
Belâ-yı dîde-i her bed-şinâsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 30*). [okı, -ı]

ok ur: Ok atmak.

1. Nedür 'âşıklık u ma'sûk kimdür
Benüm gönlüme uran ok kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 8*). [ok ur, -an]

oku: Çağırmak, davet etmek.

1. Okıdı yanına maḥzûn maḥzûn
Gelicek eyledi bî-ḥad ri'âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 38*). [okıdı, -dı]
2. Qabâyilden **okıdup** ceş-i enbüh
Qılayın qalb-i a'dâyı pür-endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 53*). [okıdup, -up]
3. Qılup divân **okıtdı** ehl-i ḥarbi
Qamusına yidürdi rıfı-ı cerbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 45*). [okıtdı,]
4. Ki tâ hâlınden âğâh oldu Leylî
Okıdup ḥalvetine ol meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 5*). [okıdup, -up]
5. Cemâlî mübtelâsına taleb-kâr
Okıdup evlerinden Zeydi ḥâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 39*). [okıdup, -up]

6. Kaçup ben tağa iderdüm cismümi çäk
Oķurduñ sen beni bezm-i şafāya (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 83*). [*oķurduñ, -r, -du, -ñ*]
7. Okur dergāhına sen şāhı Allāh
Bu teng evden döşür tur bār-ı büngāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 81*). [*okur, -r*]
8. Şarkı vü ğarbı ihāta eyledi şāh-ı cihān
Ceyşüñe baħr-i muħiṭ **oķusam** olmaya ‘aceb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 18*). [*oķusam, -sa, -m*]
9. Bu lāhza imtiḥān-içün nihānı
Oķu şu meclise gelsün gör anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 16*). [*oķu,]*
10. Oķuyup rıfk-ıla yanına anı
Bile bir sofradan yidürdi nāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 37*). [*oķuyup, -yup*]
11. Nikāḥ ecli içün **oķundi** kāzī
Hem oldı cem‘ ehl-i ‘ilm ḥaylı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 2*). [*oķundi, -n, -dı*]

oku: Okumak, söylemek.

1. Du‘ā vü medḥ **oķudı** bī-nihāyet
Anuñ-çün buldı bu resme sa‘ādet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 143*). [*oķudı, -dı*]
2. Ümidüm var ki bu tuġrā-yı icād
Oķundıķda denile āferīn bād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 160*). [*oķundıķda, -n, -dık, -da*]
3. Müvaşşāḥ var vaşında **oķurlar**
Ne deñlü varsa ol mektebde maḥbûb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 16*). [*oķurlar, -r, -lar*]
4. Kelāmuñdan ḥalāyık ‘ibret alsun
Oķuyup diñleyenler lezzet alsun (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 12*). [*oķuyup, -y, -up*]
5. Luġat şormakda birbirine yārān
Kitāb-i ‘ışķ **okur** bunlar firāvān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 24*). [*okur, -r*]
6. Oķuyup yazma tedbīrinde sāyir
Bularuñ fi‘li anlara muġāyir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 19*). [*oķuyup, -y, -up*]
7. Ğam anı her kaçankim kılsa nālān
Bu zibā şī‘ri **oķurdı** firāvān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 14*). [*oķurdı, -r, -dı*]
8. Ğazeller **oķumakdur** dāyım işi
Bu resm-ile geçürür yaz u kışi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 17*). [*oķumakdur, -mak, -dur*]
9. Şeh açup **oķudıķda** nāmesini
Ğazabdan çāk kıldı cāmesini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 27*). [*oķudıķda, -dık, -da*]
10. Pes ol mektûbı şāh-ı nīk-maḥzār
Oķuyıvirdi eşḥābına yek-ser (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 58*). [*oķuyıvirdi, -yı, -virdi*]
11. Gider bilmez yolu şāḥrā mı ya kūḥ
Oķur derd-ile bu şī‘ri giderken (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 11*). [*oķur, -r*]
12. Anuñ ārāmġāḥıdur semen-zār
Oķudı çün kim ol mektûbı dilber (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 41*). [*oķudı, -dı*]
13. Çeker her kişi ceng içre cezāyı
Ol **oķur** şulḥ içün dāyım du‘āyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 6*). [*oķur, -r*]
14. Yeter ġam çekdi cānuñ firķātinde
Oķu birkaç ġazeller ḥayret-engiz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 123*). [*oķu,]*
15. Oķudı soñra ‘özr ü āferīni
Didi iy kişver-i ‘ışķuñ emīri (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 98*). [*oķudı, -dı*]
16. Anuñ beyt **oķumasından** ġüşade
Daḥı bir dest cāme virdi ol māḥ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 58*). [*oķumasından, -ma, -sın, -dan*]
17. Ğazeller **oķudı** çün dürr-i meknûn
Daḥı bir niçe sözler söyledi ḥûb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 38*). [*oķudı, -dı*]
18. Şafāsın virdi aña ‘ūd u ‘abīrūñ
Ğazeller **oķuyarak** ḥurrem ü şād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 25*). [*oķuyarak, -y, -arak*]
19. Ne bir **oķur** hezār efsûn u destān
Bu dem kim bülbül-i bī-miṣl sensin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 8*). [*oķur, -r*]
20. Oķurdı vaşf-ı Leylide ġazeller
Ķamu eş‘ārını Zeyd-i diger-ḥāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 30*). [*oķurdı, -r, -dı*]

21. Bularuñ meşhedinden hiç hālī
Gehī Mecnūnuñ eş'arın **oķurdu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 9*). [*oķurdu, -r, -dı*]
22. Gehī Leylîñüñ âşarın **oķurdu**
Görüp her kişi andan bu vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 10*). [*oķurdu, -r, -dı*]
23. Oķı bu cânibe gelsün bu gice
Kamu maķşudını alsun bu gice (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 25*). [*oķı, -r*]
24. Gözi efsün **oķır** sihr-ile kaşı
Şatar her bir bucaķdan bir kumāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 35*). [*oķır, -r*]
25. Beyāzı maţla'-ı şubh-ı şafādur
Çü Mecnûn **oķıdı** ol haţtı tekrār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 45*). [*oķıdı, -dı*]
26. Bize teşrif virsün sözlerinden
Ol ebyāt **oķısın** biz idelüm güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 205*). [*oķısın, -sun*]
27. Nedür aduñ ne ildensin müsāfir
Didi k'iy kaşdum **oķına** nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 51*). [*oķına, -n, -a*]
28. Oķındı şi'rile adına şābāş
Ki eţrāf-ı cihāna tab'-ı pāki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 16*). [*oķındı, -n, -dı*]
29. Du'ā vü medh **oķıdı** soñında
Dağı didi selām eyler nigāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 4*). [*oķıdı, -dı*]
30. Virüp evvel selām-ı kird-gārı
Oķıdı soñra na't-ı bî-şümārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 76*). [*oķıdı, -dı*]
31. Kāmer irüp ayağında ķodı baş
Oķıdı bî-'aded tahsîn ü şābāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 122*). [*oķıdı, -dı*]
32. Okıyup ol şehüñ na'tını bî-ķadh
'Utārid saçdı başına dürr-i medh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 127*). [*okıyup, -(y), -(u)p*]
33. Ne deñlü var-ise merdüm-zādecükler
Kamu andan **oķırlardı** muķarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 12*). [*oķırlardı, -lar, -dı*]
34. Her ne deñlü seng-dil olursa iñülderdi kūh
Oķusam ger levh-i medhūñden aña bir kaç maķāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 18*).
[*oķusam, -sa, -m*]
35. Oķurlardı ğazeller 'āşıkāne
Yoğ-idi ğamdan anlarda nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 5*). [*oķurlardı, -r, -lar, -dı*]
36. Ol **oķur** kıssa-i derd ü firākı
Dehāna almadın bāde ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 62*). [*oķur, -r*]

okurlar: I. Okumak.II. Zikretmek.

1. Meger kim Kaysıla Leylî dağı hem
'Ulüm **oķurlar** idi andan ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 14*). [*oķurlar, -r*]
2. San **oķur** Sidrede Cibril tesbîh
Yürür her kişi bu dil-keş hevāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 72*). [*oķur, -r*]
3. Perī-ruĥlar **okumağa** müdāvim
Neyise niçe tūti-yi şeker-ĥwār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 10*). [*okumağa, -a*]

ol-: Ölmek, can vermek.

1. Vü ger ni ķo ki ben dil-rîş ü bīmār
Geçinem ğārda **ölince** nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 26*). [*ölince, -ince*]
2. Ki **ölince** geçinem ğār içinde
Şehiden ķatl olam bu ķār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 125*). [*ölince, -ince*]
3. Ölince eylesün saña du'āyı
Bu gice kim anı araya çifti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 22*). [*ölince, -ince*]
4. Ölürem soñra düşer boynına ķan
Dir idi ķorķma k'idem teraĥĥum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 70*). [*ölürem, -ür, -em*]
5. Şol **ölmüş** gibi kim yine dirilür
Bu hāl-ile giderken iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 16*). [*ölmüş, -miş*]
6. Ki zārı kend'özünüñ ķarı kııl sen
Uş **öldüm** mātemümde aĝla tiz ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 11*). [*öldüm, -dü, -m*]
7. Ya varduğum gibi evde **ölem** ben
Baña ĥöd her enis-i tırş-rüdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 76*). [*ölem, -em*]

8. Gözüñ aç kim **ölürsin** âhîr-i kâr
Gürür u kibri dilden eylegil terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 60*). [*ölürsin, -ür, -sin*]
9. Kāmuya borcudur **ölmek** mu‘ayyen
Eger bir hâbbe borcuñ olsa ma‘lûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 70*). [*ölmek, -mek*]
10. Ölince bulmayısarsın rehâyı
Bu resme sözler-ile ol kâmer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 56*). [*ölince, -ince*]

ol: İmkânsız, gerçekleşemez, gayrimümkün.

1. Ki yine gelmek **olmaz** ol seferden
Esen kal k‘atalık gitti miyândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 24*). [*olmaz, -maz*]

ol: Bulunmak, var olmak.

1. Ki diri **olduğınca** bâr-ı ‘ışkı
Götürdi ol garîb zâr-ı ‘ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 11*). [*olduğınca, -dug, -ınca*]
2. Tutar ervâhı tâze ‘ışk-ı cânân
Ol **olmasa** ne hâsıl olsa yüz cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 8*). [*olmasa, -ma, -sa*]
3. Çü döst ola helâk-i dîn ü cândur
Ne deñlü **olsa** temsil ü hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 61*). [*olsa, -sa*]
4. Ki **olur** her belânun bir sürürü
Dem **olur** kim ser-i mahzûna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 18*). [*olur, -ur*]
5. Olam bir lâhza sen meh-rûdan ayru
Bu aralıkda senlik benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 36*). [*olam, -am*]
6. Olam bir lâhza sen meh-rûdan ayru
Bu aralıkda senlik benlik **olmaz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 37*). [*olmaz, -maz*]

ol: Haline gelmek, bir vasma sahip olmak.

1. Her ne deñlü seng-dil **olursa** inûlerdi küh
Okusam ger levh-i medhûnden aña bir kaç makâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 17*). [*olursa, -ur, -sa*]
2. Kāmunun bildügi ‘ilmûndedür cehl
Olupdur kârûña nisbet her iş sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 50*). [*olupdur, -up, -dur*]
3. Siyeh-püş **olduğı** nedür bu gabrâ
Nedendür nîlgün çarh-ı mu‘allâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 75*). [*olduğı, -duğ, -ı*]
4. Bu ‘âlem reşkden **oldı** iki nîm
Ki ‘âlem mîm-i vâhid ol iki mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 49*). [*oldı, -dı*]
5. Çü lutfuñ **oldı** Vehhâb-ü’l-‘aşıyyât
Saña muhtâc cümle gayr-i yek-zât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 93*). [*oldı, -dı*]
6. Dü-tâ **oldı** k‘ola kıdd-i nâ-yâb
Sücüd-ı enbiyâya anda mihrâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 117*). [*oldı, -dı*]
7. Dağı şöıra irişüp taht-ı refref
Resûl ünsî ile **oldı** müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 168*). [*oldı, -dı*]
8. Olupdur Muştafânun çâr-yârı
Kerâmet Kâ‘besinün rûkn-i çârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 1*). [*olupdur, -up, -dur*]
9. Sadâ-yı kûs-ı şehden nâle-i ra‘d
Cihânda işidilmez **oldı** min-ba‘d (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 156*). [*oldı, -dı*]
10. Olupdur pîş-i tîg-i şâh-ı ‘aşra
Müşahhar Hürmüz ü Bağdâd u Başra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 135*). [*olupdur, -up, -dur*]
11. Felek kavs-i kuzah altında her gâh
Olupdur satl-ı âhûr-i şehensâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 152*). [*olupdur, -up, -dur*]
12. Şehâsı sofrası üstinde ‘ummân
Olupdur şanki bir tas-ı nemek-dân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 120*). [*olupdur, -up, -dur*]
13. Hevâ-yı himmetinde çarh-ı devvâr
Olupdur fi’l-meşel bir murğ-i tayyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 122*). [*olupdur, -up, -dur*]

14. Çü dāye menzîl itdi māha mehdi
Şanasın **oldı** hizmet-kâr-ı Mehdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 294). [oldı, -dı]
15. Cihânda dâstân **olısar** adı
İdiser nev nev envâ'-ı fesâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 205). [olısar, -ısar]
16. Olup ebr-i murâdı kaçre-perver
Şadef dürcine işâr itdi gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 275). [olup, -up]
17. Olup ol meh-veşûn hayrân-ı rûyı
Diline virdi teskîn bûy-ı müyü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 325). [olup, -up]
18. Olup tîz günde rûsvâ-yı zamâna
Yazılısar adı her dâstâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 341). [olup, -up]
19. Olurdu fi'l-meşel bir rahl-i sîmin
Çün ol mihr ü fûnûnı kıldı hâşıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 24). [olurdu, -ur, -dı]
20. Kamunun hâşıl **olduğın** murâdı
Özide kılduğın pāk i'tikâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 37). [olduğın, -duğı, -ın]
21. Dağı didüğün ol ferzend-i zibâ
Olısar 'ışkdan rûsvâ vü şeydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 48). [olısar, -ısar]
22. Meh-i tâbâna **olmışdı** sirişte
Şeb-i kâdr içre şan nûr-i firîşte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 11). [olmışdı, -mış, -dı]
23. Çün ol taşvîri seyr itdi bu mehcûr
Pes **oldı** 'ışka cûft ü 'ağldan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 100). [oldı, -dı]
24. Göricek yârınun resmin o müştâk
Gidüp ârâmı **oldı** tākati tāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 102). [oldı, -dı]
25. Olupdur reh-zenûn bir dîv-i gaddâr
'Înân-ı kâlbûnı zabt eyle zinhâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 45). [olupdur, -up, -dur]
26. Gelürek **oldı** bir gün yüzlü mahbûb
Ruḥı gül hâli fûlûl gâbgâbı tōp (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 5). [oldı, -dı]
27. Nişân-ı tîr-i miḥnet **oldı** cânı
Göge boyadı âhı âsumânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 43). [oldı, -dı]
28. Muḳîm-i külb-i derd **oldı** nâçâr
Añup rüyâsını ağlardı her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 45). [oldı, -dı]
29. Süvâr **olup** aña oldı revâne
Nitekim mihr-i ḥînk-i âsumâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 29). [olup, -up]
30. Ol içüp bâde-i ḡam vardı elden
Bu mest-i 'ışk **olup** kaldı 'amelden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 102). [olup, -up]
31. Ol evvânun işığı gerdi güyâ
Olupdur kuḥl-i çeşm-i kûh u şahrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 64). [olupdur, -up, -dur]
32. Ki ol âşüfte-hâl u bi-teselli
Olupdur 'aşık-ı didâr-ı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 56). [olupdur, -up, -dur]
33. Bir ev k'od şu'lesinden rûşen **olur**
Anuñ ḡammazı dūd-ı revzen **olur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 48). [olur, -ur]
34. Olup yârın ḡamından lâğar u zâr
Bahâneyle özin düzerdi bîmâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 97). [olup, -up]
35. Yaşından kim çü la'l olmuşdı raḡşân
Meşelde kûh-ı Necd **oldı** Bedaḡşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 70). [oldı, -dı]
36. Aña zaḡm üzre konan penbe-i ter
Olurdu bâğ-ı rahatdan semenler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 62). [olurdu, -ur, -dı]
37. Ben ol dem ki olam ḡâk içre pinhân
Olayduñ sen gelüp yirüme sultân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 80). [olayduñ, -a, -y, -dun]
38. Belâ ḡarınun **olup** sicn-bânı
Ḡam uyḡuya iletmez oldı anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 7). [olup, -up]
39. Ata kim tûtmağa **olmaya** her bâr
Seg-i küyından özge dilberün yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 73). [olmaya, -ma, -y, -a]
40. Yol üzre keşûñun her naḡşı iy hân
Olupdur baña mihrâb-ı dil ü cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 18). [olupdur, -up, -dur]
41. Hemîşe gül gibi **ol** şâd u ḡandân
Çü ḡonca olmağıl mahbûs-ı zindân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 9). [ol,]
42. Firâkından niçe giryân **olasın**
Dil odında yanup biryân **olasın** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 24). [olasın, -a, -sın]
43. Eger taḡdîr **olur-ise** muvâfîk
Olasın mâhe ol ḡurşîd-i lâyîk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 31). [olur-ise, -ur, -i, -se]

44. Pes ol lāle-i ruḥān nār-ı bustān
Olup nergisleri mānend-i mestān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 54*). [olup, -up]
45. Kişi k'anda yüridi guşşadan dest
Ne mey ol la'lden **olurdi** sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 38*). [olurdi, -ur, -du]
46. Olup mest-i ḥarāb-ı cām-ı didār
Şarāb-ı 'ışk kıldı cānına kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 41*). [olup, -up]
47. Ki kaşd itse ṭapuña ḥaşm-ı ḥün-rîz
Olam katline anuñ tîğ-veş tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 124*). [olam, -am]
48. Ṭapuñ k'akrân içinde bî-bedelsin
Bize kavm **olmağa** gāyet maḥalsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 90*). [olmağa, -mağ, -a]
49. Kābāyil meḥarisin iy vefādār
Saña kavm **olmadan** yokdur baña 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 38*). [olmadan, -ma, -dan]
50. Yakîn bildi ki baḥtî şüm **olupdur**
Vişāl-i yārdan maḥrûm **olupdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 65*). [olupdur, -up, -dur]
51. Ser-i müştinde her engüşt-i çālāk
Olupdur fi'l-meşel bir şāḥ-ı misvāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 32*). [olupdur, -up, -dur]
52. Baña bu 'ışkdan dirler cüdā **ol**
Varup 'aql-ile yār u āşinā **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 10*). [ol,]
53. Anuñ İbn-i Selām **olmuşdı** adı
Cihāndan 'iş-ile alurdi dādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 35*). [olmuşdı, -mışdı]
54. Uçarsa murğ **olup** çarḥ-ı berîne
Kemendümle çekem anı zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 95*). [olup, -up]
55. Olupdur baḥt-ı naḥsum bed ser-encām
Degildür murğ-ı maḥşudum baña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 119*). [olupdur, -up, -dur]
56. Çün **oldı** rû-be-rû ol iki leşker
Çalındı ṭabl u görtrildi 'alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 5*). [oldı, -dı]
57. Yahūd yimişdür **ola** cān-verler
Diriymişse bulunurdu muḥarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 49*). [ola, -a]
58. Görüp şayyād anı **oldı** diger-gün
Didi şayyāda k'iy mu'tād u dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 24*). [oldı, -dı]
59. Kimi ağlar kimi **olurdi** ḥandān
Gülenler dehr işinden gāfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 70*). [olurdi, -ur, -dı]
60. Saña benden ḥaṭādur bî-ḥaṭālîk
Senüñ emründe **olmadum** ḥaṭā-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 47*). [olmadum, -ma, -du, -m]
61. Ki miqdārına kılmaz 'aql-ı bâver
Zebün **olup** hezārān fîl-i leffāf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 33*). [olup, -up]
62. Olupdur baña zaḥm-ı tîr-i ḥün-rîz
Bunı diyüp ruḥından ḥālî ol ḥür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 30*). [olupdur, -up, -dur]
63. Pür oldı ḥün-ı dilden ṭaşt-ı çeşmi
Olup çeşmi anasınıñ da ḥün-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 59*). [olup, -up]
64. Olupdur müşg-ile maḥlûṭ-ı ma'cün
Güherden dürcdür la'lîn ṭuṭağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 74*). [olupdur, -up, -dur]
65. Gerek ḥüsniyle başı göge irsin
Perî-ruḥsār **olsun** māh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 11*). [olsun, -sun]
66. Ki ben mağz **olam** ü pöst ola ol cān
O yeg kim ben niḳab-ı döst **olam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [olam, -am]
67. Ser-i mağz üzre ya'ni pöst **olam**
Bunı didi vü geçdi ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 26*). [olam, -am]
68. Veli ḥarmührede yirindedür ḥüb
Egerçi la'l **olupdur** zîb-i efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 111*). [olupdur, -up, -dur]
69. Murādınca olvir iy yegāne
Kimesneñ **olmaduğına** yime gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 169*). [olmaduğına, -ma, -duğ, -ı, -n, -a]
70. Olupdur bir mükemmel yāra mektüb
K'elā iy sînesi gamdan olan çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 34*). [olupdur, -up, -dur]
71. Şan **olmuş** ḥāl-i rûy-ı şāhid-i vaşl
Bu şuḥfa üzre ḥaṭṭ-ı yār beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 40*). [olmuş, -muş]
72. Olupdur ḥuld-ı fikr istebrāk-ı ḥür
Sutūr ü noḳṭadan çün 'aşıḳ-ı zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 14*). [olupdur, -up, -dur]

73. Ki bî-sûz **olmaya** halk içre sâzuñ
Sen ol vaktin bulursın kadr-i ‘âlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 68). [olmaya, -ma, -y, -a]
74. Şan **olmuşdı** tegerg-i bağ-ı şādî
Şeb-i târîmı kılarıdı münevver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 94). [olmuşdı, -mış, -dı]
75. Yağardı başına âhından âteş
Olurdi tağda dil-teng ü nâ-şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 127). [olurdi, -ur, -du]
76. Cehennem revzeni **olmuşdı** her gâr
Mâkâm-ı şîr idi vü hâne-i gür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 68). [olmuşdı, -mış, -dı]
77. Kıyâmet günlerine kaldı didâr
Siyâh **ol** dilerüm iy rûz-ı hicrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 137). [ol,]
78. Beni de sencileyin mübtelâ kıl
Sülûk-ı ‘ışkda **ol** baña üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 73). [ol,]
79. Tene kütiledür kuvvet hâkîkât
Ki tende şîhât **olmayınca** iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 21). [olmayınca, -ma, -(y)ınca]
80. K’öz işün ölçüsine kıl nigâhı
Şovukluk itme iñende **olup** germ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 29). [olup, -up]
81. Olurdi ol şeh-bâb-ı evc-i maşşûd
Teninde görinen her çâk-ı pür-âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 28). [olurdi, -ur, -dı]
82. K’irürürdi aña peygâm-ı yârı
Arada kâsıd **olmuşdı** pür ümmîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 101). [olmuşdı, -mış, -dı]
83. Şîr idi giryessin hâdeyle her bâr
Çü zevci **olmaya** kılar figânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 35). [olmaya, -ma, -y, -a]
84. Şabâh **olup** çoğarsa başuma gün
Var ise iy hürûs-ı dehr cânun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 30). [olup, -up]
85. Göñülleri diler söz dilleri ebkem
Bular ger ‘ışkdan **oldı** cihân-gîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 121). [oldı, -dı]
86. Bile hem-hı‘âb **olalum** tâ kıyâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 106). [olalum, -a, -lum]
87. Cihâna eylemez **oldı** nigâhı
Anun vesme çekilmiş kaşları hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 4). [oldı, -dı]
88. Kara giydi ider feryâd u nâle
Olup bu vâkı‘adan şîr rencür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 51). [olup, -up]
89. Temâşâya ki teng **olurdi** her râh
Gelen tûrurdi bunlardan velî dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 66). [olurdi, -ur, -dı]
90. Ki gîsü-yı siyâh-ı hür-ı ‘ayndur
Temâm **oldukda** ol tâk-ı muğarnes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 71). [oldukda, -duk, -da]
91. Ne hâletde **olalar** şimdi tenhâ
Çüridiler mi ola toprağ içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 18). [olalar, -alar]
92. Tehayyür çâhınun ka‘rında maḥbûs
Zamânı geldi şimden girü şin **ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 5). [ol,]

ol: Bir davranışta bulunmak.

1. Ki kendü başı derdinden o kattâl
İdemez **oldı** şimdi halka izlâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 102). [oldı, -dı]

ol: -dır bildirme eki.

1. Ki **olupdur** iştihâsı kütü anun
Ne yelden kim gele dilber nesîmi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 76). [olupdur, -up, -dur]
2. Birî mäh-ı bütândur pâk-dâmen
Olupdur adı Leylî ol ki mehdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 77). [olupdur, -up, -dur]

ol: (Bir şey) Birinin mülkiyetine geçmek.

1. Saña **olsun** beķā-yı cāvīdānī
Çün itdi bu hısāmı gūş-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 56*). [*olsun, -sun*]

ol: (Zaman bildiren kelimelerle) Gelip çatmak, yaklaşmak.

1. Ki âb-ı nergisinden ol semen-ber
Şabâh **olınca** kılar câmesin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 102*). [*olınca, -ınca*]
2. Şeherden mâ-ḥaşal **olınca** aḥşām
Kâtı ceng itdiler kılmayup ârām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 15*). [*olınca, -ınca*]
3. Karâr itmedi âteş üzre çün ḥār
Şabâh **olınca** kıldı âh u eḡḡān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 89*). [*olınca, -ınca*]
4. Göyindürür tenin ‘ışk odı ḡāyet
Şabâh **olınca** tırmadı vü gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 109*). [*olınca, -ınca*]
5. Şabâh **oldı** vü mîr-i şubḡāḡhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 1*). [*oldı, -dı*]
6. Velikin ‘ışkdan **olsa** şafâdur
Niçeler ‘ışkdan ger renc-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 84*). [*olsa, -sa*]
7. Vücüdî ḡark-ı deryâ-yı ḡam **oldı**
Nihâli kâmeti ḡamdan ḡam **oldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 3*). [*oldı, -dı*]
8. Virem **olursa** ger bu ‘aḡd-i mevzûn
Kaṭâr-ıla güher yük-ile altun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 109*). [*olursa, -u, -r, -sa*]
9. Çehâr **olduḡı** çeşmüñ iy nigû-fâl
Başiret ehli olduḡuñadur dâll (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 39*). [*olduḡı, -duḡ, -ı*]
10. Naşib eyledi ise Ḥaḡ tebarek
Yakında **ola** bu ‘arûs-i mübarek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 76*). [*ola, -a*]
11. K’özine tâ **ola** ol müşkil âsân
Görüp bundan bu aḡlâk-ı bedî’i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 30*). [*ola, -a*]
12. Düzeren her cihetden bir bahâne
Perî gördüm direm gice **oldı** ḡ’âbum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 69*). [*oldı, -dı*]
13. Şular her naḡl dibinde revâna
Biraz vaḡt **olsun** ol yirde karârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 129*). [*olsun, -sun*]
14. Ki **olur** her belânuñ bir sürûrî
Dem **olur** kim ser-i maḡzûna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 19*). [*olur, -ur*]
15. Degül yüz tıtalum kim **ola** biñ sâl
Buşuda merg tırmışdur mu’allaḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 98*). [*ola, -a*]

ol: Ölmek, yok olmak.

1. Kişi kim kalmaya bir yâdigârı
Telefdür **öldüḡinden** şoñra kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 190*). [*öldüḡinden, -düḡ, -i, -n, -den*]
2. Ben andan ḡâşe-li’llâh kim çeķilem
Bu yolda göreler **ölünce** yılam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 16*). [*ölünce, -+ünce*]
3. Baña bunuñ gibi dirlikden el-ân
Ölüm yegdür vücûmile hem âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 50*). [*ölüm, -üm*]
4. Ta’aşşuḡ ol-durur k’olmaya kim hiç
Ölünce andan ırılmaya kadem hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 4*). [*ölünce, -+ünce*]
5. Yolında **ölmedür** her lâḡza râyı
K’ilenç özine aña eyler du’âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 81*). [*ölmedür,*]
6. Baña hōd ‘ışkandur küt-ı muṭlaḡ
Çü gide ‘ışkum **ölürven** muḡaḡḡaḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 14*). [*ölürven, -ür, -ven*]
7. Çü vaḡdetde durur ‘ışk-ile cānum
Ölürven ‘ışksuz yokdur gümānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 18*). [*ölürven, -ür, -ven*]
8. Dilâverler elinde oḡ k’öper müşt
Ölürken dir şehâdet içün engüşt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 28*). [*ölürken, -ür, -ken*]
9. Ger **ölse** yârı ḡâyîlinden bir âdem
Yur anı gözleri yaşıyla muḡkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 23*). [*ölse, -se*]
10. İrürürlerse bir âfet saña ger
Beni de **öldiyesirler** muḡarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 28*). [*öldiyesirler, -di, -yesir, -ler*]

11. Yiter kılduñ şehā yok yire kanı
Ne bizüm **ölmemizden** fā'ideñ var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 21). [ölmemizden, -me, -müz, -den]
12. Ölü gider açılmaz bahtı hergiz
Bu emr için k'olam itmâma bâ'is (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 22). [ölür, -ür]
13. K'ezel bahtum uyurdu şimdi **öldi**
Dil uzadup şehe çeşmi tolu âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 6). [öldi, -di]
14. Hoş idi varsa 'ömrüm bergi bâda
Ki şâyed **ölsem** iy kaddi kıyâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 57). [ölsem, -se, -m]
15. Gidelüm tür eve işit sözümi
Ki **ölürken** seni görem önümde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 131). [ölürken, -ür, -ken]
16. Beni **öldürmesün** mi guşsa vü gam
Benümle 'ahdünü kılduñ ferâmüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 128). [öldürmesün, -dür, -me, -sün]
17. Benüm atam idi güyâ ki **öldi**
Güline çeşmümün gam çekdi mîli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 152). [öldi, -di]
18. Gamuñdan **ölmedüm** dañı diriyem
Yüzüñden dür düşdüm hâlümüm ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 32). [ölmedüm, -me, -dü, -m]
19. Bu dañı arzûdan **öldi** âhîr
Cihân her rüz-i nev nev-cân rübâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 4). [öldi, -di]
20. Şakın bâkî şanup aldanma anı
Eyâ gâfil şol işit ne kim **ölüm** var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 59). [ölüm, -üm]
21. Ki benden çokdan olmışdur berî dil
Kim **ölür** ten ki bula bu makâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 37). [ölür, -ür]
22. Velî kendü şokarken **ölür** ekşer
Du'â kılup bu sözden soñra ol abdâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 118). [ölür, -ür]
23. Beni zinhâr kılmağıl ferâmüş
Ölürse berg-i bünyâd-ı hayâtum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 129). [ölürse, -ür, -se]
24. Eri **öldüğine** incidi likin
Nihâni sevdüğünü eyleyüp yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 104). [öldüğüne, -düg, -i, -n, -e]
25. Ki yüz göstermege yokdur mecâli
Maħalle muķrîsi **öldiye** nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 43). [öldiye, -di, -y, -se]
26. Ki **ölmiş** fûrķat ü derd-ile Mecnûn
Bu h'âbuñ ıztırâbından be-nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 8). [ölmiş, -miş]
27. Hitâb idüp saña dirdi zebânı
K'uş **öldüm** intizâr-ı vuşlatuñdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 89). [öldüm, -düm]
28. Neden irdi saña böyle melâlet
Didi şormayasın kim bahtum **öldi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 57). [öldi, -di]
29. Ki geldüñ baña dirsın **öldi** dildâr
Baña kim böyleyüm giryân u dil-riş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 8). [öldi, -di]
30. Ölüm derdi başın ağrıtdı gâyet
Ėarîb ü hâste düşdi hâk üzre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 10). [ölüm, -üm]
31. Ölürken ide telķin-i şehâdet
Ne kes k'andan vaşıyyet eyleye guş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 20). [ölürken, -ür, -ken]
32. Muvâfıķlık idüp **öldi** kimisi
Çü ref' itdi tılısmın devr-i eyyâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 4). [öldi, -di]
33. Öliceķ baña yoldaş olsun imân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 128). [öliceķ, -iceķ]

ol: (Birlikte) olmak.

1. Yine vahşiler ile **oldı** mu'tâd
Yine **oldı** işi efgân u feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 13). [oldı, -dı]
2. Ki şan bir cismün **oldı** iki cânı
Çün **oldı** büseden keşf aña her hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 80). [oldı, -dı]

ol: Bir duruma, vasfa sahip olmak.

1. Dil ‘aqla belā tahtını çok gördüğü bu kim
Bir kişi ki Mecnûn **ola** sultânı beğenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [ola, -a]
2. Bir kişi ki Mecnûn **ola** sultânı beğenmez
Hicrinde sirişküm şu kadar aklı ki Hamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [ola, -a]
3. Hüsnuñ gülinden iy yüzi hürşid ü alnı ay
Oldı meşelde bir varağa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 42*). [oldı, -dı]
4. İki kevn **olan** sultân-ı sermed
Nübüvvet tahtınıñ şâhı Muḥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 35*). [olan, -an]
5. Ger oğluñ **olsa** vü dūrise bî-bāk
Neseble nâmuñı eyler senüñ ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 221*). [olsa, -sa]
6. Anuñ **oldı** makâmı külb-i ğam
Fiğân u nâleyi idindi hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 23*). [oldı, -dı]
7. Ger oğlan ‘ayb-nāk **ola** vü bî-bāk
Atasına dir ol her ‘aybdan pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 33*). [ola, -a]
8. Nazar kıldı çü pîr anuñ yüzine
Cihân ğamdan siyâh **oldı** gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 60*). [oldı, -dı]
9. Velikin kim **ola** bu kavm-ı maḥsūd
Gelişinden buraya n’ola maḥsūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 45*). [ola, -a]
10. Ki iy sürme **olan** tozi gözüme
Melûl olma şakın toğru sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 5*). [olan, -an]
11. Çü bir ‘ışkuñ **ola** mekr ü ḥayālî
Yakîn olur anuñ lâ-büd zevālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 5*). [ola, -a]
12. Begendi vü didi mu’tādum **olsun**
Hem oğlum idi hem damādum **olsun** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 62*). [olsun, -sun]
13. Kavî dest **olsa** bunlar ol nihânî
Elinden birağur tîr ü kemânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 27*). [olsa, -sa]
14. Huşûşan kim ne evzâ’ **olsa** derḥâl
Vukû’ı üzre nazm ider ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 21*). [olsa, -sa]
15. K’özi düşdi yine kazduğı cāha
Yamanlık **olsa** bir şahsuñ ḥayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 27*). [olsa, -sa]
16. Başum kaç’ olduğı cāna şafādur
Ki bî-ferr **olsa** bir şem’ün likāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 65*). [olsa, -sa]
17. Er almazam meger kim **ola** Mecnûn
Ki rüz ü şeb ğamında cān-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 10*). [ola, -a]
18. Kim ider **ola** bu rü’yâyı ta’bîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 54*). [ola, -a]
19. Ki yarın hoş nesim **ola** dimāğūñ
Gönilme bu yola bî-kesdür epsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 104*). [ola, -a]
20. Ki varup **ola** mülkine velî-‘ahd
Bir āh idüp bıraktı ol gürūhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 42*). [ola, -a]
21. Bürâderden kim ol **ola** münāfık
Geçenler yüzüne karşı saña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 50*). [ola, -a]
22. Tarîk-ı fitneye de basmazam pây
Bir iş k’anı ḥarām itmiş **ola** Ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 191*). [ola, -a]
23. Meger ḥ’ābüm **ola** yāḥūd ḥayālüm
Bahāruñ mevsiminden ebr k’ağlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 56*). [ola, -a]
24. Dirîğ **ola** ki nâmuñ **ola** Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 60*). [ola, -a]
25. Aña kıldı ğulām-ı ḥalka-der-ğuş
Varurak şöyle **oldı** kim ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 29*). [oldı, -dı]
26. Kamuya borcdur ölmek mu’ayyen
Eger bir ḥabbe borcuñ **olsa** ma’lûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 71*). [olsa, -sa]
27. Buña ‘âkıl **olan** hergiz baş egmez
Bu şüretle olupdur dehr mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 110*). [olan, -an]

ol: Bulunmak, mevcut olmak.

1. Çarḥ hemser dirlerise kapuña kılma ‘aceb
Pîr-i fertût-durur anda inen **olmaz** edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 14*). [olmaz, -maz]
2. Gösterür bir ḥaṭaba luṭfıla **olsañ** nâzîr
Mu’cize Mūsî ‘aşāsı gibi şāhā o ḥaṭab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 27*). [olsañ, -sa, -ñ]

3. Kişver-i Yünāna bünyād uralıdan rüzgār
Böyle bir hân ile **olmadı** müşerref lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 12*). [olmadı, -ma, -dı]
4. Çehār **olduğu** ‘ād oldukda dālî
Peyünce çār yârūn oldı vālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 51*). [olduğu, -duğ, -ı]
5. O havlıda **olan** şābit kademler
Nişār eylediler pâyına gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 151*). [olan, -an]
6. Budur **olduğu** çarhuñ tacı pîrüz
K’olur tâcından anuñ şu‘le her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 123*). [olduğu, -duğ, -ı]
7. Suvār **oldukca** ol şîr-i zamāna
Atı na‘li od atar âsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 83*). [oldukca, -duğ, -ça]
8. Cihān halkına ‘āmm **oldukca** cūdı
Muķīm ü pâyidar olsun vücūdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 145*). [oldukca, -duğ, -ça]
9. Bu hāl üzre çü geçdi hefte vü māh
Bir oğlu **oldı** yüzünden hacel māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 278*). [oldı, -dı]
10. Kaçan k’irdi üçe ğarrayla yaşı
Halāyık anda çābük **oldı** başı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 2*). [oldı, -dı]
11. Yoğ-idi ol zamān anuñ gibi hân
Meger Kays atası **olaydı** akrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 22*). [olaydı, -a, -y, -dı]
12. Tutup deşt ü beyābānlarda ħargāh
Kış irince **olurlardı** anda her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 32*). [olurlardı, -ur, -lar, -dı]
13. Zamānuñ şādlığı ğamsuz **olmaz**
Sürürüñ āhîri mâtemsüz **olmaz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 29*). [olmaz, -maz]
14. Zamānuñ şādlığı ğamsuz **olmaz**
Sürürüñ āhîri mâtemsüz **olmaz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 30*). [olmaz, -maz]
15. Meger kim **oldı** ol kattāl-ı güm-rāh
Bularuñ hālet-i ‘ışkından āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 39*). [oldı, -dı]
16. Kabāsında **olan** her düğme-i zer
Dilinde bir girih idi pür āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 37*). [olan, -an]
17. Ne deñlü ħarc idersen bu güherden
Kim **olmaz** zerre deñlü mā-ħazarden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 12*). [olmaz, -maz]
18. Ğamından gerçi āsāndur memātum
Ğaminsuz bir dem **olmasun** hayātum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 58*). [olmasun, -ma, -sun]
19. Beni ‘ışk eyledi ger halka-veş pîç
Kulağum **olmasun** ol halkasuz hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 8*). [olmasun, -ma, -sun]
20. Mey-i ‘ışkınsuz **olmasun** bu cāmum
Güm olsun ansuzın ‘ālemde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 33*). [olmasun, -ma, -sun]
21. Dil u cānda anuñ ‘ışkı düz **olsun**
Ki bu hālātumuñ biri yüz **olsun** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 60*). [olsun, -sun]
22. Saña tā hem-ser **olmayınca** ol māh
Kemendüm cengden kalmaya kūtāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 101*). [olmayınca, -ma, -y, -ınca]
23. Yiyüp içmeyem artuk tutmayam cām
Refikūñ **olmayınca** ol dil-ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 144*). [olmayınca, -ma, -y, -ınca]
24. Añılmasa içinde nām-ı Leylî
Dür-i maħz **olsa** kılmaz aña meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 70*). [olsa, -sa]
25. Seni yüz yıllık **olsa**ñ eylemez yād
Egerçi miħribān olur katı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 50*). [olsa, -sa, -ñ]
26. Vücūduñ döymeyeydi **olsa** āhen
Senūñ tevsenligünden töldi eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 90*). [olsa, -sa]
27. Gönildi süy-ı küh-ı Necde ğamnāk
Olurdi anda koyup şurb u ekli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 7*). [olurdi, -ur, -dı]
28. Gezersin göñlüñ **olduğu** maħalde
Ki bir eksiklūden bu ruķ‘a-i ħüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 32*). [olduğu, -duğ, -ı]
29. Olacak **oldı** vü iş vardı elden
Baña biñ kere vāķi‘ **oldı** bu kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 64*). [oldı, -dı]
30. Göñül virme bu dehr-i bi-ġebāta
Cihānda kimseye **olmasun** niyāzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 67*). [olmasun, -ma, -sun]

31. Ruḥ-ı bāğ **oldı** gülden ergüvānī
Gül-i aḥmerden **oldı** her leb-i cū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 25*). [*oldı, -dı*]
32. Ciger 'ışkuñ ğamından çāk u ħündür
Baña bir sâ'at **olsa** kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 83*). [*olsa, -sa*]
33. Geçürürven senüñle ay eger yıl
Oluram hizmetüñde iy qarındaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 63*). [*oluram, -uram*]
34. Götürüp Leyliye virürdi bî-kayd
Ara yirde resül **oldı** peyâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 35*). [*oldı, -dı*]
35. Xanı kim **olmayaydı** bād-bānı
Gemim olmazdan evvel mevcden ğarķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 48*). [*olmayaydı, -ma, -ya, -yıldı*]
36. Ki zaḥme toĝru berbat ola keĝ-ḥāst
Ger **olmayınca** ğāzinüñ kemānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 29*). [*olmayınca, -ma, -y, -ınca*]
37. Degüldür 'ışķ şehvāt u hevādur
Hevāyī **olsa** 'āşıkda ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 41*). [*olsa, -sa*]
38. Kāra giydi vü gözleri tōlı ħün
Siyeh-püş **olduĝı** sünbül budur hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 61*). [*olduĝı, -duĝ, -ı*]
39. İşüñ endāzesi bir yüzden **oldı**
Be-nāgeh kārā şu çıkdı zeminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 58*). [*oldı, -dı*]
40. Peleng öz pençesiyle sīnesin çāk
Şu resme **oldı** soñında siyeh ğuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 47*). [*oldı, -dı*]

ol: . Gerçekleşmek veya yapılmak.

1. Derd-i Ḥamdīye ölümünden özge tīmār olmaya
Zirā ol āşıfte-ḥāl **olmuş-durur** bî-mār-ı 'ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 10*). [*olmuş-durur, -muş, -durur*]
2. Levlāke didi şānuña Ḥallāk-ı zü'l-minen
Sen **olmasañ** cihānı yaratmazdı lā-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 38*). [*olmasañ, -ma, -sa, -ñ*]
3. Hizmetüñde olana **olmaduĝı** gibi elem
Derĝehüñ dürları göñline yok 'ıyş u țarab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 23*). [*olmaduĝı, -ma, -duĝ, -ı*]
4. Niçe tertīb **olnımuş** gör bu 'ālem
Ki kendü 'ālemindedür her ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 79*). [*olnımuş, -ın, -muş*]
5. Kaçan k'ölem lāḥd **ola** maķāmum
Unudıla cihān içinde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 223*). [*ola, -a*]
6. Vücüdı çarḥ-ı pür daĝ **olmuş-idi**
Ki san bñ gözölü bir zāĝ **olmuş-idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 5*). [*olmuş-idi, -muş, --idi*]
7. Vücüdı çarḥ-ı pür daĝ **olmuş-idi**
Ki san bñ gözölü bir zāĝ **olmuş-idi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 6*). [*olmuş-idi, -muş, --idi*]
8. Žiyā virmişdi nūr-ı lā-yezālī
Cihān zülmetden **olmuş-idi** ḥālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 12*). [*olmuş-idi, -muş, --idi*]
9. Per ü bāline mişl-i țurre-i ḥūr
Mülemma' **olmuş-idi** ser-te-ser nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 48*). [*olmuş-idi, -muş, --idi*]
10. Cihānuñ **ol-durur** bî-şübhe cānı
K'anuñladur cihāna zinde-ĝāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 19*). [*ol-durur, -durur*]
11. Muṭī' **olmuş-idi** bir mārā Ḍaḥḥāk
Buñadur rām eĝderhā-yı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 79*). [*olmuş-idi, -muş, -idi*]
12. Pes **oldı** şimdi lāzım ben ĝedādan
Ki añañ şehzādelar nāmın du'ādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 13*). [*oldı, -dı*]
13. Çü ferzend **ola** bed-h'āh u hevā-senc
Belādur ataya vü anaya renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 219*). [*ola, -a*]
14. Daḥı kūr nüshāsından şī'riñüñ dām
Ki **ola** rāmuñ hezār āḥü-yı bed-rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 112*). [*ola, -a*]
15. Yaḥūd bir ṭıfl kim **olmaya** ḥoş ḥū
Yeg oldur kim anadan toĝmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 217*). [*olmaya, -ma, -ya*]
16. Ne dürlar kim şumar **olmaz** behāya
Degül şayeste-i ğuş her ĝedāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 133*). [*olmaz, -maz*]

17. Giderdi h^wāceye ol serv-i āzād
O mekteb burc-i h^wurşid **olmuş-idi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 7). [olmuş-idi, -mış, --idi]
18. Ki dürc-i şem‘-i ümmîd **olmuş-idi**
Beş on var idi ol mektebde dâyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 8). [olmuş-idi, -mış, --idi]
19. Ser-â-pâ **olmuş-idi** ol yegâne
Hecâlet-bağş h^wübân-ı zamâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 69). [olmuş-idi, -mış, --idi]
20. Budur **olmaduğı** gül-güne gül-gün
Ki ‘işmetden durur her lâhza birün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 33). [olmaduğı, -ma, -duğ, -ı]
21. Olurken burc-ı mektebde ol iki mäh
Biri birine ‘âşık düşdi nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 15). [olurken, -u, -r, -ken]
22. Kemer idi beline h^walka-i mâr
Serîri **olmuş-idi** püşte-i h^wâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 84). [olmuş-idi, -mış, --idi]
23. Belâ ğârinuñ olup sicn-bânı
Ğam uyhuya iletmez **oldı** anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 8). [oldı, -dı]
24. Olurken h^wâküm âbıyla sirişte
Kažâ bu beyti kılmaşdı nibişte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 17). [olurken, -u, -r, -ken]
25. Söze girmezdi bir yüzden zebânı
Meger Mecnûn **ola** ya dâsitânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 36). [ola, -a]
26. Süvâr **olup** tırup meh-rûlar ile
Şacı müşğîn gözi âhûlar ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 57). [olup, -up]
27. O çetr **olmuş-idi** ta‘yîn konağı
Ol oldu hem bu şâhuñ da turağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 55). [olmuş-idi, -mış, --idi]
28. Çehâr olduğı çeşmüñ iy nigü-fâl
Başîret ehli **olduğunağur** dâll (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 40). [olduğunağur, -du, -ğu, -ñ, -a, -dur]
29. Yine vahşiler ile **oldı** mu‘tād
Yine **oldı** işi efgân u feryād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 14). [oldı, -dı]
30. Bugünden nâm-zād **olsunlar** anlar
Şoñ uci ber-murād **olsunlar** anlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 73). [olsunlar, -sun, -lar]
31. Bugünden nâm-zād **olsunlar** anlar
Şoñ uci ber-murād **olsunlar** anlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 74). [olsunlar, -sun, -lar]
32. Ğamı şâdiye dönüp hoş dil **oldı**
Yidi vü içdi oynadı vü güldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 81). [oldı, -dı]
33. Senüñ ucuñdan **olmuşlardur** iy cân
Karâbetüm baña hep düşmen el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 21). [olmuşlardur, -mış, -lar, -dur]
34. Şecâ‘atdan bülend **oldı** külâhuñ
İl içre yüzüñ ağ itdi sipâhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 11). [oldı, -dı]
35. Medîne birle Bağdâduñ arası
Pür **oldı** ceş-ile küh u ovası (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 64). [oldı, -dı]
36. Tene tîr itmez **oldı** hiç te‘şîr
Belürdi kesmede baş ‘aczi şemşîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 85). [oldı, -dı]
37. Katı başmış-idi Mecnûmı heybet
Vücüdi **olmuş-idi** ğark-ı hayret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 104). [olmuş-idi, -mış, --idi]
38. Olam āzād u nām u nengden ben
Kızını dîve virmekden bir ādem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 90). [olam, -am]
39. İdüp āzād-ı ğamdan **olğul** āzād
Vü ger ni Tañrı h^wakkı vaz geldüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 82). [olğul, -ğıl]
40. Ki pürdür şekker-i nazmuñla devrân
Niçe şekker **k’olmaz** aña hem-ħad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 3). [k’olmaz, -k’, -ımaz]
41. Saña ben ğasteden **olsun** vaşiiyet
Yoluñ düşüp varursañ şehr-i yāra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 66). [olsun, -sun]
42. Gel **ol** bu mäh-ı nev birle hem-âğuş
Vü ger **ol** perdeden virürseñ āvāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 6). [ol,]
43. Öğüt virdükce dağı **oldı** efvân
Düşer bir ğirmene çün nār-ı bî-dād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 16). [oldı, -dı]
44. Seni terk idüp oldı ğaşmuña yār
Olur bu mäh-rûlar bî-vefā-ĥû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 29). [olur, -ur]

45. Kamu bed-‘ahd **olur** bî mürüvvet
Vefâ levhî yazıldığı zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 42*). [olur, -ur]
46. Velî kılmağı erine hiç meylî
Dem **olmaz** k’ol nigâr-ı serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 13*). [olmaz, -maz]
47. Qabûl **olmayısar** ‘özüñ bil anı
Elûnden şol zamân-kim gide maqşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 100*). [olmayısar, -ma, -y, -ı, -s, -ar]
48. Yeg **ola** pes harâbe olsa câyum
Güm oldı tut ki bir kem hâk-i râhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 42*). [ola, -a]
49. Olur mı vahşî hiç mu’tâd-ı merdüm
Çü gâv **olmağdan** âdem nefse tâbî‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 35*). [olmağdan, -mağ, -dan]
50. Olur mı vahşî hiç mu’tâd-ı merdüm
Çü gâv olmağdan âdem nefse tâbî‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 34*). [olur, -ur]
51. Ki zârî kend’özüññ kârî kıl sen
Uş öldüm mâtemümde ağla tiz **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 11*). [ol,]
52. Dil odına yaşuñdan âb-rîz **ol**
K’ölem ğasluñ **ol** âb-ıla idem tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 12*). [ol,]
53. Diri **oldı** iki gün ol dil-figâr
Ecel çıqup kemîninden zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 32*). [oldı, -dı]
54. Eyülük yatlılıkdan kala şanma
Yamanlık **olsa** bir şahşuñ murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 69*). [olsa, -sa]
55. Ger **olmaduñisen** râzî vü hoşnûd
Ne çäre böyle imiş emr-i taqdir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 100*). [olmaduñisen, -ma, -duñ, -isen]
56. Anuñ yanına destür **olmadın** hiç
Bu hayvânlar arasında o hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 80*). [olmadın, -ma, -dın]
57. Kılardı kuyruğıyla süpürüp pāk
Kamu vahşilere **olmuş-iken** hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 55*). [olmuş-iken, -muş-, -iken]
58. Getürüñ görelüm ne **oldı** hālî
Müvekiller kılâb öninde anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 80*). [oldı, -dı]
59. Belâbil cânın andan râhat iden
Rumûzından habîr **olan** cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 15*). [olan, -+an]
60. Nevâle **oldı** incirüñ ğurâbe
Dirîğâ ğamdan **oldı** bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 101*). [oldı, -dı]
61. Tuz itmek hâkını n’itdün aradan
Eger **olduñsa** ğayr-ile dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 63*). [olduñsa, -du, -ñ, -sa]
62. Olur merdûd-ı dergâh-ı ‘inâyet
Tırâz-ı nâme çün geldi temâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 18*). [olur, -ur]
63. Ki ‘üryanlık kişîye ‘ayb **olur** key
Didi Mecnûn qabadandur tenüm dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 50*). [olur, -ur]
64. Olacak oldı vü iş vardı elden
Baña biñ kere vâki‘ oldı bu kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 64*). [olacak, -acak]
65. Yolu geh deşt **oldı** ğâh vâdi
Şoñ ucı gördi k’olup ğarğa-ı hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 72*). [oldı, -dı]
66. Tururlar san ol ortada Süleymân
Hişâr **olmuşlar** idi yâ özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 87*). [olmuşlar, -muş, -lar]
67. Benüm âvâre **olmama** bahâne
Bizüm iklîmümüzdür şehr-i Bağdâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 52*). [olmama, -ma, -m, -a]
68. Ne hûd bu resme miñnet çekdi Eyyûb
Egerçi derd-mend **olmağ** olur hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 11*). [olmağ, -mağ]
69. Ki **olmaz** rişteden aşlâna efsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 36*). [olmaz, -maz]
70. Şebe döndi günü soñ **oldı** ‘îdi
Tehî düşdi yimekdin uyğudan dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 82*). [oldı, -dı]
71. Refîk ü hem-ser **olmaz** piyâde
Añup efsâne-i her ‘Amr u Zeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 12*). [olmaz, -ı, -maz]
72. Saña ben hâkden **olsun** vaşîyyet
Ki şol dem kim idem teslîm cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 22*). [olsun, -sun]
73. K’ide yaşıyla anuñ çihresin pāk
Hem **oldı** ‘ankebüñ-ı resen-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 55*). [oldı, -dı]

74. Muķırrı **ol** ‘acziñe gel iy fütāde
K’ecel şiri saña çün zaħmet ide (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 104*). [ol,]
75. Cihānda andan **oldı** aşikārā
Meger kim geçdi bir gün hātırından (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 14*). [oldı, -dı]
76. Rızāñı dil seririne emir it
Kānā‘at taħtı üzre şehriyār **ol** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 49*). [ol,]
77. Ferāğāt kişverinde kāmķār **ol**
Çeküp nefsuñ segin zencir-i şabra (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 50*). [ol,]

ol: Mümkün değıl.

1. Olımaz çarh atınuñ hem-rikābı
Tutışdurur kılıcı āfıtābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 93*). [olımaz, -ı, -ma, -z]
2. Ki hem küştı **olımaz** şır ile büz
Süvār-ı kürre-i aşķar-nijāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 10*). [olımaz, -ı, -ma, -z]

ol: ... halinde bulunmak, ... haline gelmek.

1. ‘Aceb şürıde-hāl **oldum** reh-i ‘ışķında ol māhuñ
Ki gelse yāduma adı döker ķan gözlerüm şad bār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 5*). [oldum, -du, -m]
2. Yem-i hayretde dil fülki katı sergeşte **olmuşdur**
Vişālūñ Hızrı irmezse benüm hālüm olur düşvār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 3*). [olmuşdur, -mış, -dur]
3. Āhum āteş-nāk u eşķüm **oldı** hün-bār el-firāk
Oldı gerdünuñ cefāsı şiddetinden Hamdiyā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 8*). [oldı, -dı]
4. Zīb-i cihāna aldanuban **olmaduñ** feraħ
Fakrı meşakķatından anuñ çekmedüñ elem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 45*). [olmaduñ, -ma, -duñ]
5. Nūr-i ‘adlünden Qarāman ili döndi Yeşribe
Oldı sürı Kıonya şehrinuñ harım-i muhterem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 36*). [oldı, -dı]
6. Kemāl-i zātūñ **oldı** çünki taħķık
Halāyık buldı andan ‘ilm-i tevfiķ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 15*). [oldı, -dı]
7. Şıfatuñdan **olupdur** deng ü meftün
Niçe Leylî-yi ‘ākıl hem-çü Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 13*). [olupdur, -up, -dur]
8. Olupdur ķudretiyle tār-ı hürşid
Şan ibrişim-i ‘üd ü çeng-i nāhıd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 49*). [olupdur, -up, -dur]
9. ‘İbādetden kimi maķhūr **olupdur**
Şekāvetden kimi mağfūr **olupdur** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 99*). [olupdur, -up, -dur]
10. ‘İbādetden kimi maķhūr **olupdur**
Şekāvetden kimi mağfūr **olupdur** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 100*). [olupdur, -up, -dur]
11. Ğam ü derdile **olam** ben tebeh-kār
Ecel nez‘i cidāline giriftār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 139*). [olam, -a, -m]
12. Ecel engüşti **oldukda** gelü-gır
Yem-i cüduñdan itme ķatre taķşır (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 143*). [oldukda, -dukda]
13. Geçüp ol kaşrdan sulţān-ı encüm
Pes **oldı** hüsrev-i eyvān-ı pencüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 138*). [oldı, -dı]
14. Qodı bu cümleden çün pāy-ı bürün
Pes **oldı** maķrem-i eyvān-ı bī-çün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 186*). [oldı, -dı]
15. Süleymāna rikābı hātem **olmuş**
Yahūd engüşter-i şāh-ı Cem **olmuş** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 64*). [olmuş, -mış]
16. Hezārān ‘izzile **olup** dü-tā ķad
Selāmın aldı bunlaruñ Muħammed (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 115*). [olup, -up]
17. ‘Aceb mi ķuţbı **olursa** cihānuñ
Ki ‘amm-zādesidür Muştāfānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 3*). [olursa, -ur, -sa]
18. Ki **olmuşdur** bu ‘aşruñ pādışāhı
Cemī‘ ‘ālemüñ püşt ü penāhı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 5*). [olmuşdur, -mış, -dur]

19. Cemâli şem'i **olsun** 'alem-efrüz
Şebi mi'râc **olsun** rûzı nevrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 169*). [olsun, -sun]
20. Cemâli şem'i **olsun** 'alem-efrüz
Şebi mi'râc **olsun** rûzı nevrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 170*). [olsun, -sun]
21. Sa'âdetle günü günden yeg **olsun**
Hâdengi düşmen içine ig **olsun** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 176*). [olsun, -sun]
22. Bulup ya'nî şehüñ medhinde behre
Dür-efşân **oldı** nazmum mülk-i dehre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 12*). [oldı, -dı]
23. Atı na'linden almış mäh-ı nev-tâb
Göge anuñ-çün **oldı** halka-ı bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 88*). [oldı, -dı]
24. Münevver zihni açmağda mu'ammâ
Şan **olmuşdur** kılıd-i genc-i esmâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 30*). [olmuşdur, -mış, -dur]
25. Ğil-ı 'adlinden **olmuşdur** hüveydâ
Kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 33*). [olmuşdur, -mış, -dur]
26. Ğıl-ı 'adlinden **olmuşdur** hüveydâ
Kemend-i pây-i mürğ-i cân-ı a'dâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 105*). [olmuşdur, -mış, -dur]
27. Türeb ikbâl-i cüdiyla zer **olsun**
Ağu yadıyla anuñ şekker **olsun** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 137*). [olsun, -sun]
28. Türeb ikbâl-i cüdiyla zer **olsun**
Ağu yadıyla anuñ şekker **olsun** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 138*). [olsun, -sun]
29. Almaya 'aynına bir çöpce cihân lezzâtını
Mâsivâdan el çeküp her kim **ola** bî-kâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 6*). [ola,]
30. Hiç ihtilâl irişmeye bustân-ı şer'üñe
Gerdün eger yıkıla vü 'âlem **ola** 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 48*). [ola,]
31. Gülistân-ı kaşruñı kıl sun müzeyyen rüzigâr
Niçe kim memdüh **ola** dillerde gülzâr-ı İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 58*). [ola,]
32. Kâmer kim gice **ola** bedr ü tâbân
Tutulmaz gözden anuñ nûrı pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 45*). [ola,]
33. Çün **ola** hicrden giryân u nâlân
Dir ölümüm öñüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 105*). [ola,]
34. Elinden her k'anuñ bir câm ide nüş
Ayıklığa meger düşde **ola** tüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 44*). [ola,]
35. Ola dil derdinüñ cânım zebünü
Velî şimdi getirsem 'akdûme anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 10*). [ola,]
36. Ki ben bî-çäreye tavk **ola** zencîr
Eger var ise yoluñda günâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 26*). [ola,]
37. Ki ben mağz olam ü pöst **ola** ol cân
O yeg kim ben nîkab-ı döst olam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24*). [ola,]
38. Ki içinde **ola** her hâli mektüb
Velîkin ne kâlem buldı ne kâğıd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 30*). [ola,]
39. Ki 'aşık fitne kıya meşrebinde
Ola bir harf kim 'ayb u hatır-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 195*). [ola,]
40. Cerîde yeg-durur k'andan **ola** pâk
Budur görünmemekden aña ma'nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 196*). [ola,]
41. Ola göñlüm gözüm bî-ferr ü bî-nür
Çün ura hâzretüñ bir şî're bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 68*). [ola,]
42. Ki şöñra vermeye haclet aña 'âr
Eger süst ü eger saht **ola** bir yây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 7*). [ola,]
43. Aña geldüm ki kâmun **ola** dâne
Beden kim câh-ı ka'ridur aña cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 56*). [ola,]
44. Niçe mürüñ dehânında **ola** âh
Lebüñ kim cânlara küt idi iy pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 40*). [ola,]
45. Özine baht-ı devlet yâr **olsun**
Uzun 'ömriyle ber-hürdâr **olsun** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 148*). [olsun, -sun]
46. Gažabla k'ola bir deryâya nâzır
Su yirine od **olur** anda hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 62*). [olur, -ur]
47. Ayağma nişâr olmasa bir cân
Şuya batsun **olursa** âb-ı hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 132*). [olursa, -ur, -sa]
48. Bu bâğa bir şecer dikedüm bahârî
Kim **oldı** mîve-i cân berg ü bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 154*). [oldı, -dı]

49. Çün iki hefte geçdi toğmasından
İki heftelik ay **oldı** yüzi san (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 288*). [oldı, -dı]
50. Çü bindi düş-ı mähâ ol şeker-nüş
Kodı ağlamağı vü **oldı** hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 324*). [oldı, -dı]
51. Dil ü cāndan taleb-kār **oldum** āhır
Ki idem ğaybdan bu genci zāhır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 149*). [oldum, -du, -m]
52. Olısar ‘aķibet meşhūr-ı devrān
Şehinşāh-ı gürūh-ı müstemendān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 267*). [olısar, -ısar]
53. Oğulsuzlıkdan iñen **olma** derhem
Ki hoşdur başına sultānlık ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 223*). [olma, -ma]
54. Turur gülnār çün tennūr-ı pür-nār
Gülistān andan **olmuş** germ-i bāzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 58*). [olmuş, -mı]
55. Semen dendānın açmış nitekim dūr
Aña minķār-ı bülbül **olmuş** enbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 66*). [olmuş, -mı]
56. Hevā-yı hoşdan **olmuş** şahn-ı gülzār
Mişāl-ı deşt-i Çin şahrā-yı Tātār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 71*). [olmuş, -mı]
57. Mey-i rāhatdan **olup** ser gūşāde
Çü sākī sundum ehl-i bezme bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 161*). [olup, -up]
58. Olup ma‘şūk-ı şevķūm rū-gūşāde
Murādum sākīsı virmişdi bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 29*). [olup, -up]
59. Anuñla mūnis **olup** niçe günler
Harām itdüm gözüñ h‘ābı dünler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 89*). [olup, -up]
60. Define muṭribūñ ol bezme bil
Meh **oldı** pūşış ü zühre celācil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 20*). [oldı, -dı]
61. Perī-ruhlardan evvel **oldı** kāmīl
İki üç yılda **oldı** dāniş-āmūz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 27*). [oldı, -dı]
62. İl içre dāstān **oldı** cemālī
Dişi lü’lū yüzi hūrşide döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 50*). [oldı, -dı]
63. Virürdi göñlüni ol gül’izāre
Mu‘anber ca‘dı **oldı** pīç-der-pīç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 55*). [oldı, -dı]
64. Ruḥ-i şin üzre **olmuş** katre-i eşk
Ġamından şāddur bi-h‘āb u pür-ġam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 40*). [olmuş, -mı]
65. Bākup yüzine şād olurdu hem şāh
Dün ü gün meyden **olmaz** idi hālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 11*). [olmaz, -maz]
66. Meger bir şeb ki dehr **olmuşdı** pür nūr
Kamer rahşān idi çün tal‘at-ı hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 1*). [olmuşdı, -mı, -dı]
67. O havz içinde ābuñ her ḥabābı
Şan **olmuşdur** nūcūm-ı burc-ı ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 16*). [olmuşdur, -mı, -dur]
68. Katı şūrīde vü divāne **oldı**
Ki nāmı ‘ālem etrāfına ṭoldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 53*). [oldı, -dı]
69. Dilüñ şol naķşdan kim pür ġam **olmuş**
Tuyup anı ḥasuduñ ḥurrem **olmuş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 21*). [olmuş, -mı]
70. Saçı **olursa** ger maķşūd u kāmūñ
Nazar eyile kara zūlfine lāmūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 39*). [olursa, -ur, -sa]
71. Çü bulmuş vesmeden ebrūları fer
İki bādām bergi **olmuş** aḥḍār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 86*). [olmuş, -mı]
72. Ruḥı lā‘linden **olmuş** Hızır ābı
Zeneḥdānı ol ābuñ bir ḥabābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 87*). [olmuş, -mı]
73. Çü menzilgāh **oldı** pīş-i ḥargāh
Cemāl-i yārı idindi nazargāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 79*). [oldı, -dı]
74. Yahūd mānend-i ḳālīb **olmuş** idi
Ki cān anda şeker-leb **olmuş** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 71*). [olmuş, -mı]
75. Yahūd mānend-i ḳālīb **olmuş** idi
Ki cān anda şeker-leb **olmuş** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 72*). [olmuş, -mı]
76. Meh-i tābānuñ **oldı** hālesi şan
Gülūñ pīrāhenine zer giribān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 7*). [oldı, -dı]
77. Buyurdi tiz ki ol dildār-ı manzūr
Ola perdeyle mişl-i ġonce mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 74*). [ola, -a]
78. Çün ol reşk-i bütān-ı Kāndehārī
Şeker tengi gibi **oldı** ḥiṣārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 78*). [oldı, -dı]
79. Çıkamaz taşra idüp bir bahāne
Maķāmı **oldı** her dem künc-i ḥāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 80*). [oldı, -dı]

80. Ruḥı ger za'ferāna **oldı** nezdik
Tabancayla tutardı sürh anı lik (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 93). [oldı, -dı]
81. Bî er 'ışkuñda tükim mübtelâdur
Saña ma'sûka **olmaḵ** ne revâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 24). [olmaḵ, -maḵ]
82. Çün el ire maḥall-i töhmet **olur**
Çıkar bâzâra vü bi-hürmet **olur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 39). [olur, -ur]
83. Çün el ire maḥall-i töhmet **olur**
Çıkar bâzâra vü bi-hürmet **olur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 40). [olur, -ur]
84. Yakîni ḥarfi levhinden **olup** ḥak
Göyündürdi dilini âteş-i şek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 17). [olup, -up]
85. İşi her lâhza **oldı** nâle vü zâr
Belâ zencirine düşdi giriftâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 5). [oldı, -dı]
86. Çü mâh-ı nev za'if **oldı** vü rencûr
Ki ḥurşidinden itdi çarḥ anı dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 7). [oldı, -dı]
87. Bırakdı ihtiyâr u şabrı yek-bâr
Ki rûsvâ-yı zuḳaḵ **oldı** vü pâzâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 6). [oldı, -dı]
88. Şu resme itdi anı 'ışḳ-ı dil-ârâm
K'idemez **oldı** hiç bir yirde ârâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 22). [oldı, -dı]
89. Şehinşâh-ı serîr-i seng **oldı**
Başı her taş-ıla hem ceng **oldı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 55). [oldı, -dı]
90. Başında perçem-i 'anber-feşânı
Şan **olmış** murğ-ı 'ışḳuñ âşiyânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 74). [olmuş, -mış]
91. Yaşından kim çü la'l **olmuşdı** raḥşân
Meşelde küh-ı Necd oldı Bedaḥşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 69). [olmuşdı, -mış, -dı]
92. Kaçan ḡam 'atşmuñ **olsa** zebûnı
Yaşından âb-veş içerdı ḥûmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 67). [olsa, -sa]
93. Katı şa'b **oldı** günden güne kârı
Özinden cezbe-i ḡam kıldı 'ârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 3). [oldı, -dı]
94. Neden düşmek bu resme deşt ü ḡara
Eniş **olmaḵ** ne lâzım mür u mârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 126). [olmaḵ, -maḵ]
95. Ata **olmayan** âdem bir niçe ḡah
Degildür mihr-i ferzendiden âḡah (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 35). [olmayan, -ma, -y, -an]
96. Delü **olmuş** aña ne ser ne sāmân
Giribân çâk çâk u pâre dāmân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 51). [olmuş, -mış]
97. Maḡâra içre cild ü beyza-i mâr
Kefen-i kâfûr **olur** aña her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 26). [olur, -ur]
98. Bugün **oldum** kabîlem içre ben ḡâr
K'id er yârânlarum benden ḡamu 'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 45). [oldum, -du, -m]
99. Cihân içinde **oldum** nâ-ḡalef ben
Ki kıldum ata nāmûsın telef ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 47). [oldum, -dum]
100. ḡamin yime gözüümüñ iy mükerrerem
Ki **olmaz** âb-ı deryâ içmeden kem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 68). [olmaz, -maz]
101. Yu var ben ḡaste-dilden dest-i ümmîd
Ki **olmuşam** esîr-i derd-i câvîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 58). [olmuşam, -mış, -am]
102. Gözi saḳḳa **olan** müjḡanı ferrâş
Cebîni yârı eşiginde naḳḳâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 7). [olan, -an]
103. Maḡabbet deştinüñ şâḡib-karârı
Şikâr-ı 'ışḳ **olan** cân-ı figârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 14). [olan, -an]
104. Ḳamu endāmı zîbâ cāmelerden
Egerçi **oldı** maḡbû' vü müzeyyen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 36). [oldı, -dı]
105. Ḳoḡulayup buḡûr-ı müşḡ-fâmı
Çü nâfe ḡoş nesîm **oldı** meşâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 48). [oldı, -dı]
106. Eger taḳdîr olur-ise muvâfîḳ
Olasın mâhe ol ḡurşid-i lâyıḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 32). [olasın, -a, -sın]
107. Yâḡûd mevtümde bu ḡisû-yı çün şeb
Kefen kâfûr **olmuşdur** müretteb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 18). [olmuşdur, -mış, -dur]
108. Mizâc-ı âsumândan ıssılık dūr
Güneş göstermez **oldı** kimseye nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 82). [oldı, -dı]
109. Havâdan bâd **olmuş** berf-i rîzân
Ḥarâret mülki dünyâdan ḡurîzân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 87). [olmuş, -mış]

110. Yağ **olmuş** künde-i ğam pây-ı âbe
Gülîstânî şîta virmiş ħarâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 97*). [*olmuş, -mış*]
111. Koyup mâhî şovukdan cüy-ı âbı
Gelüp her meclisün **olur** kebâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 100*). [*olur, -ur*]
112. Şafâdan ‘andelîb-i ħüb-âvâz
Şan **oldı** rûh-ı tûşisine dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 22*). [*oldı, -dı*]
113. Benem çün ‘ışkına anuñ giriftâr
Niçün sen **olasın** mennâ-ı dîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 26*). [*olasın, -a, -sın*]
114. Çü Leyliden cüdâ düşdi ol abdâl
Kâtı âşüfte **oldı** vü diger-ĥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 34*). [*oldı, -dı*]
115. O çetr olmuş-idi ta’yîn konağı
Ol **oldı** hem bu şâhuñ da turağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 56*). [*oldı, -dı*]
116. Bir ulu dirnek **olup** tırdı bunlar
Birikdürüp kelâmı sürdi bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 39*). [*olup, -up*]
117. Çerâğ elde tururkendür şeb-efrüz
Çün elden düşe **olur** lâ-büd cihân-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 132*). [*olur, -ur*]
118. Yımez şol mârdan kim ola pür-ķahr
Ümîd-i mührisiyle ‘aklı **olan** zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 42*). [*olan, -an*]
119. Bu işlerden benüm kızum-durur dūr
Ki cift **olmaz** firişte birle ĥiç ĥūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 8*). [*olmaz, -maz*]
120. Çi ger âteş **olur** pür-şu’le vü nūr
Velî eykendür andan her k’ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 15*). [*olur, -ur*]
121. Çün ola bu ĥikâyet ‘âleme fâş
Baĥa ta’n eyleyici **olur** evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 32*). [*olur, -ur*]
122. Çerâğı gidicek ol bezm-i pür-nūr
Ķarañu **oldı** mişl-i turre-i ĥūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 60*). [*oldı, -dı*]
123. Bunı didi vü ĥâmüş **oldı** ol mîr
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 1*). [*oldı, -dı*]
124. Düşerse tab’ına vaz’ı muvâfiķ
Pes ola köpeğün **olmağa** lâyıķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 18*). [*olmağa, -mag, -a*]
125. Senün feryâd u nâluñ her seĥergâĥ
Olupdur rehber-i ‘uşşâķ-ı güm-râĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 38*). [*olupdur, -up, -dur*]
126. Şarâb-ı ‘ışķdan maĥmûr **olmuş**
Vücûdî ‘ışķ envâriyla tölmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 17*). [*olmuş, -mış*]
127. Cihânî tutdı günden güne nâmı
Ķamu âşüftelik **oldı** tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 18*). [*oldı, -dı*]
128. Çü ‘ömr âlayışinden ķurtulam pāk
Ķayâlî birle **olam** münis-i ĥâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 54*). [*olam, -a, -m*]
129. Ķaleb-ķâr **olmadan** Leyliye gel vâz
Çeķil şürîde-ĥâl olmaķdan az az (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 41*). [*olmadan, -madan*]
130. Olupdur ģinetüm perverde-i ‘ışķ
Memâtum ĥâilidür perde-i ‘ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 15*). [*olupdur, -up, -dur*]
131. Güzellendi vü bedr **oldı** hilâlî
Ayuñ on dördine döndi cemâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 23*). [*oldı, -dı*]
132. Ķamîde ķaddı **oldı** ĥîz-rânî
Ruĥ-ı zerdine reng irdi erĥuvânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 173*). [*oldı, -dı*]
133. Yaban dîvânesi **oldı** ĥiredmend
Çözildi mübtelâ-yı ĥârdan bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 181*). [*oldı, -dı*]
134. Didi kim bu ne sözdür ‘âķldan dūr
Delürüp **olmasun** inende maĥrûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 32*). [*olmasun, -ma, -sun*]
135. Görür mażmûnün anuñ müy-ber-müy
Zebân-ı ķinden **olmuş** süĥan-ĥüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 60*). [*olmuş, -mış*]
136. Çü Mecnûnuñ sözün ol şâĥş işitdi
Ķodı ĥayrân **olup** bir yaña ĥitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 46*). [*olup, -up*]
137. Ķılıçlar yürüdi vü ĥopdı ĥavĥâ
Pür **oldı** ķüşteden püşteyle şaĥrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 22*). [*oldı, -dı*]
138. Ķiriv-ı ĥarbden meydân-ı ‘ayyûķ
Şan **oldı** mevsim-i ķeşretde bir sūķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 34*). [*oldı, -dı*]
139. Pür **olmuş** ĥördi şaĥrâ tiĥ ü ĥançer
Cihânî ķabzamış emvâc-ı leşķer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 7*). [*olmuş, -mış*]

140. Kimün başına ursa kîn-ile gürz
 Tağıdurdı ger **olsa** küh-ı Elbürz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 90*). [olsa, -sa]
141. Mekân **olur** oka geh fikr-veş dil
 İdinür dil gibi geh şadı menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 69*). [olur, -ur]
142. Ki vir iy dâver-i devrân bize dâd
 Öñinde iy **olan** a'dâsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 5*). [olan, -an]
143. Saña alıvirelüm hürmet-ile
 Hem **olsun** ferrûh ü zibâ cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 35*). [olsun, -sun]
144. Cihân târik ü teng **oldı** ser-â-pâ
 Güm idüp rāhını Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 84*). [oldı, -dı]
145. Kılan eski emekdārını mahrûm
 Dilerdün kim **olam** rüsveyı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 75*). [olam, -a, -m]
146. Dili pür-âteş ü çeşmi tolu hün
 Cihāna āhı **oldı** âteş-efşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 9*). [oldı, -dı]
147. Hevāda uçmağa başladı huffāş
 Felekde bir çerāğ **oldı** her encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 95*). [oldı, -dı]
148. Yaḥūd bir çeşm-i zāğ **oldı** her encüm
 Çerāğ-ı bezm-i miḥnet gibi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 96*). [oldı, -dı]
149. K'olupdur kara baḥtım gibi cāmuñ
 Niçün şeb-reng **olduñ** iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 57*). [olduñ, -du, -ñ]
150. Ki bu vech-ile **olduñ** sūḥte-ten
 Benüm başumda baḥt-ı pür-belāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 62*). [olduñ, -du, -ñ]
151. Çi seng **olmış** anuñ bünyādı çi ḥāk
 Kırudukdan gerü bir sebze iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 78*). [olmuş, -mış]
152. Şan **oldı** çeşmi ebr-i nev-bahārī
 Çün irdi bu ḡarīb ol āsitāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 6*). [oldı, -dı]
153. Bu resme der-be-der **olup** gezerken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 1*). [olup, -up]
154. Murād-ı çeşm-i giryān kām-ı dilsin
 Kādūñdür şem' **olmuş** adı 'ar'ar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 61*). [olmuş, -mış]
155. Ki pūşti her birinüñ bār ile pür
 Şeker-bārından **oldı** üştürān leng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 37*). [oldı, -dı]
156. Degül rāzī meger kim **ola** Mecnûn
 Ki eydür almazam 'ālemde bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 54*). [ola, -a]
157. Pür **oldı** eşk-i ḥün-ile çeşmi
 Olup meşşāta āşüfte işinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 50*). [oldı, -dı]
158. Olupdur barmağumda ḥālka-i mār
 Sivārum kim didüñ kōl bağıdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 40*). [olupdur, -up, -dur]
159. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamāmı
 Kāmer **oldı** 'arūs u gice dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 3*). [oldı, -dı]
160. Şan **oldı** ol düğünde bir ṭabāk zer
 Dirilüp bir araya serv-ḡaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 6*). [oldı, -dı]
161. Pür **oldı** ḥün-ı dilden taşt-ı çeşmi
 Olup çeşmi anasımuñ da ḥün-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 58*). [oldı, -dı]
162. Ki bir arada cem' **olmaz** iki rüz
 Vü ger nī ḥāldür dirseñ vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 50*). [olmaz, -maz]
163. Bu ḥuṭbe adınadur bir şehriyāruñ
 Bu beste kim **olupdur** şekker-āmiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 79*). [olupdur, -up, -dur]
164. Ki od **olmuş** yiri hem-çün semender
 Be-nā-geh ol tezerv-i āteşin bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 38*). [olmuş, -mış]
165. Seni yüz yıllık olsañ eylemez yād
 Egerçi mihrībān **olur** katı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 51*). [olur, -ur]
166. Nedür derdün senüñ bir 'avrat için
 Degül bir biñ daḥı **olursa** 'avrat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 41*). [olursa, -ur, -sa]
167. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile yād
 Gelin **olalı** bir yıl vardur ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 15*). [olalı, -alı]
168. Sen eller bezminüñ olduñ çerāğı
 Ben **oldum** bülbul-i bağ-ı ḡam u bīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 31*). [oldum, -du, -m]
169. Sen eller bezminüñ **olduñ** çerāğı
 Ben oldum bülbul-i bağ-ı ḡam u bīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 30*). [olduñ, -du, -ñ]
170. Dil-ile boyaduñ cāna beni sen
 Yeñi yār-ile **olduñ** ḥurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 43*). [olduñ, -du, -ñ]

171. Țurur mihr-ile vü mührüñle el-ân
Eger biñ yıl dağı **olursa** şevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 17). [olursa, -ur, -sa]
172. Gönildi şöyle kim vîrâneye büm
Varup gördi ki **olmış** hâli düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 41). [olmuş, -mış]
173. Biline postdan çekmiş izârı
Nitekim mâr **olmış** pîç-der-pîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 57). [olmuş, -mış]
174. Beden hâkî idi hâk **oldı** câyı
Cihâna ‘âdet ü erkân u pîşe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 38). [oldı, -dı]
175. Cihânda kaldı ehl-i mekr ü destân
Cihân cây-ı mezellet **olmasa** ger (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 63). [olmasa, -ma, -sa]
176. Giriftâr idi vü zindân-ı ğamda
Dağı beter yetim **oldı** vü bi-kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 41). [oldı, -dı]
177. Ne hüd bir lâhza **oldum** hizmetüñde
Çekerdüñ sen benüm ğuşşamla derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 78). [oldum, -du, -m]
178. Gülistânüñda **oldum** nañl-i bî-bâr
Baña itdüklerüñ ihsânı her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 86). [oldum, -du, -m]
179. Hârîk-i ateş-i hicr ü mezellet
Gözi sakķā **olan** müjgânı ferrâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 19). [olan, -an]
180. İdebilmez aña bülbül taħammül
Senüñ gülzâruñ **oldı** mesken-i zâġ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 97). [oldı, -dı]
181. Kî lâyıkdur vefâ râhında bu kâr
‘Aceb **olduñ** bu resme iy ser-efrâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 91). [olduñ, -du, -ñ]
182. Ğarîk-ı fırķat ü giryân-ı ‘ışķum
Saña kim **olsa** yüz biñ ‘aşık-ı zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 27). [olsa, -sa]
183. Ya pîç-â-pîç **olmış** ef’îdür bu
Benefşeyle pür **olmış** âstindür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 18). [olmuş, -mış]
184. Ölüminden cihânda itmeyen bāk
Nişân-ı tîr-i derd **olan** vücûdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 37). [olan, -an]
185. Vücûdı **oldı** ġarķ-ı nûr-ı taħķîķ
Anuñ kim cânına virmez hidâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 16). [oldı, -dı]
186. Benefşe gibi cāmum **oldı** nîli
Bu mâtemde saña ķılmaġa yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 154). [oldı, -dı]
187. Baña hâr-ı tarîķ **olur** niġeh-bân
Vü ger hüd ġüşe-i bâma ķılam meyl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 64). [olur, -ur]
188. Kî **olmış** rîze kâfûr üzre ‘anber
Sütürî fırce-i ķaşr-ı vefâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 42). [olmuş, -mış]
189. Bu şüret n’eylesün hâli mu‘ayyen
Vücûd-ı çâķuñ **olmış** ser-te-ser hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 35). [olmuş, -mış]
190. Kî **olur** bunda demir şovuk ya ıssı
Ne yir içer nedendür ġ’âġġâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 8). [olur, -ur]
191. Sen **olma** rişte mânendi girih-nāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 24). [olma, -ma]
192. Yine başladı gözden dökmeġe ġûn
Yine vahşîlerle **oldı** hem-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 47). [oldı, -dı]
193. Kî olasın ġâcetinden ġalkuñ âzâd
Uyup nefse seg-i nân-ı kes **olma** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 73). [olma, -ma]
194. Veyâġûd ġürbe-i ġ’ân-ı kes **olma**
ġeçin çün şem’-i dest-i rencüñle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 74). [olma, -ma]
195. Şahârî **oldı** şan-kim cây-ı maġşer
Harâretten göyindi verd-i ġamrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 66). [oldı, -dı]
196. Olup-dururdu mu ‘tâd-ı ded ü dâm
Görüp her birisinden ‘izz u raġbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 90). [olup-dururdu, -up, -durur, -dı]
197. Olupdur ġonca jengârı fetîle
Dil-i lâle ki sevdâdan ķarâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 54). [olupdur, -up, -dur]
198. Şu resme kim yaşıñdan la’l **olur** seng
Çemen bezminde bir ġûbile her kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 76). [olur, -ur]
199. Ruġ-ı bağ **oldı** ġüliden erġuvânî
ġül-i aġmerden **oldı** her leb-i cû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 24). [oldı, -dı]
200. Çemen şahını kıldı bir taķak ġül
Cihân çün bağ-ı cennet **oldı** ġoş-bû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 29). [oldı, -dı]
201. Nifâķ ü cehl ‘örf **oldı** zamânda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 56). [oldı, -dı]

202. K'ol aradan sürer maṭlûbı ğâyib
Daḥı beter za'if **oldı** vü nâ-şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 33). [oldı, -dı]
203. Bürüdetdeydi şol resm-ile kim yaḥ
Bir âteşhâne **oldı** dehr ğarı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 19). [oldı, -dı]
204. Yiri tâ **oldı** menzilgâh mî'âd
Gelüp bir naḥl dibinde oturdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 142). [oldı, -dı]
205. Mey-i nâz eylemiş çeşmini medhûş
Gözi kaşı **oldı** ol serv-i revânûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 169). [oldı, -dı]
206. Ki cân **oldı** nesîm-i müşg-ile pür
Bu bû büyü degildür nev-bahârûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 216). [oldı, -dı]
207. Qabûl it benden **olsun** saña baḥşış
Dönüp kıldı derûnı râzını fâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 38). [olsun, -sun]
208. Dil ü cân **olsun** ol büyü fedâsı
Didi pîr aña k'ol mâh-ı perî-veş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 220). [olsun, -sun]
209. Ki süzından vücûdum **oldı** biryân
Dönüp çekdi bir âh-ı pür-sitâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 138). [oldı, -dı]
210. Murâdum maḥzenine sen nîgeh-bân
Ben ol düzdüm ki ğâlib **olmadan** renc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 79). [olmadan, -madan]
211. Eger zehr içem **olur** cânuma nûş
Aña beñzer senüñle bende aḥvâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 74). [olur, -ur]
212. Yolu geh seng ü geh ḥâk **oldı** geh gîl
Dürüşüb ol gedâyı istemekde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 28). [oldı, -dı]
213. Şafâdan **oldı** key ḥoş-ḥâl Mecnûn
Didi ḥoş geldüñ ü şadî getürdüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 46). [oldı, -dı]
214. Sefer lâzım degüldi baña nâ-kâm
Anuñ-çün şehrimüñ **oldum** ğarîbî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 57). [oldum, -du, -m]
215. Yaşınuñ ḥünü **olmış** cüy-ı Ceyḥûn
Vuḥûş etrâfın alup cavḥ ber cavḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 34). [olmuş, -mış]
216. Olur her şeb maḳâmum bir ḥarâbe
Sen âdem oĝlanısın vaḥşiyem ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 20). [olur, -ur]
217. Benüm âhum odı eyler anı kül
Vü ger ni âb **olursañ** pür-leṭâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 25). [olursañ, -ur, -sa, -n]
218. Helâkı ṭab'ûñ **olur** tîz ü âsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 22). [olur, -ur]
219. Açar evc-i ferahdan çarḥ şad der
Bu resme **olmış** idüm bende ḥaste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 21). [olmuş, -mış]
220. Vücûdum buldı ol ğamdan rehâyı
Olursın sen daḥı varduḳca ḥâmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 25). [olursın, -ur, -sın]
221. Şudâ' **oldı** özine ülfet-i ḥâḳ
Ḥalâyıḳdan şadâḳat umma zinhâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 56). [oldı, -dı]
222. Ki **olmuş** bâr-ı şâḥ-ı naḥl-i tâze
Leṭâfetde leb-i cân-baḥşı her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 48). [olmuş, -mış]
223. Yiri hem Zeynebün **olmuşdı** âteş
Kılarıd Zeyd Zeyneb diyü feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 94). [olmuşdı, -mış, -dı]
224. K'ire âşüftelik **olur** ḥâḳâret
Çü sensin kişver-i 'aḳl içre bî-çün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 58). [olur, -ur]
225. Ki tâ bir pâre şîḥḥat buldı bîmâr
Biraz cism-i nizârı ferbih **oldı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 35). [oldı, -dı]
226. Az az şîḥḥat bulup vaḳti bih **oldı**
Mizâcî süstlikden ḳurtılup hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 36). [oldı, -dı]
227. Vücûdî ten-dürüst **oldı** vü muḥkem
Velîkin bed ğıdâlardan o 'âciz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 38). [oldı, -dı]
228. Zebûn **oldı** vü ğâyet düşdi rencûr
Ḥayâta ḳalmadı daḥı recâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 60). [oldı, -dı]
229. Maḳâmı daḥme **oldı** ol ḥümâmuñ
Çü gördi Zeyd-i şürîde bu ḥâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 46). [oldı, -dı]
230. Yidi gün **oldılar** anda dil-efĝâr
Çü bir hefte geçindi Zeyd anuñla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 76). [oldılar, -dı, -lar]
231. Kişiye böyle bî-rûz **olmasun** şeb
Çü luṭfuñ bî-nihâyetdür ilâhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 46). [olmasun, -ma, -sun]
232. İştisün ḥâḳ uyan bir dem fiĝânûñ
Başuñda erre **olsun** efser-i nâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 33). [olsun, -sun]

233. Dem urup şubhdan virmezsiñ âvâz
Tenûne bâlûn **olsun** tîg-ı kâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 35). [olsun, -sun]
234. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü firûz **oldı** ol rûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7). [oldı, -dı]
235. Hicâbı defterini şuya şaldı
Be-gâyet **oldı** ol serv-i şeker-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 37). [oldı, -dı]
236. Şadâyı dehre şalmaz **oldılar** güş
Tolayu alup ol şîrân-ı hûn-rîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 26). [oldılar, -dı, -lar]
237. Firişteyle mukârin oldı yâ hûr
Olur ol 'âşıkun ferhunde-hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 99). [olur, -ur]
238. Olur bî-gül hemîşe hâmuş u lâl
Aña yüz göstere çün verd-i hândân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 6). [olur, -ur]
239. Çü bir cân idik **olduk** iki pâre
Yoğum ben hâzretüñledür ne kim var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 42). [olduk, -duk]
240. Velî dildür vücudum üzre her kıl
Anuñ-çun kıldan **olmuşdur** zebânım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 7). [olmuşdur, -mış, -dur]
241. Ki gül-reng **olmuş** eşkünden nihâlin
Saña yokdur belâ bezminde her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 32). [olmuş, -muş]
242. Senûñ hârâñ **olupdur** seng-i hârâ
Mağâmundur dem-â-dem vâdî vü kûh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 26). [olupdur, -up, -dur]
243. Korum geh geh başum altına bâliş
Geçem hicrândan **olur** gerçi bî-nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 21). [olur, -ur]
244. Hezâr **oldı** bir iken ârzûsı
Ele almadı gerçi bir ayak mey (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 26). [oldı, -dı]
245. Velîkin dîde-i pâkiyle bakdı
Ki 'âşık pāk-bāz **olmasa** her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 35). [olmasa, -ma, -sa]
246. Bir iken mihri yârına yüz **olur**
Kişide pāklik birle gerek 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 52). [olur, -ur]
247. Belâ mâtemgehîñün sūgvârı
Perişân-hâtır **olan** derd ü ğamdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 17). [olan, -an]
248. Çemen âyînesin bozdı tanuklık
Kılıcı bîdûñ **oldı** zer-nişân hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 37). [oldı, -dı]
249. Çemen şahını anuñ-çündür kefen-püş
Şan **oldı** sevk-i hâne mesken-i bâğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 75). [oldı, -dı]
250. Kim anı münfa'ıl kıldı ğam-ı gül
Olup leymün-ı murğ-ı fıstıkî-per (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 53). [olup, -up]
251. Ruḥı âyînesinden pāk **ola** gerd
Çü bakdı aña bu üstâd-ı kâbil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 84). [ola, -a]
252. Şanasın **oldı** tennür içre âteş
İşirdi lâ'lini teb-hâle-i ğam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 18). [oldı, -dı]
253. Özün destâr-ı derde kıldı yoldaş
Sarây-ı şıḥḥatı **oldı** müzelzel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 27). [oldı, -dı]
254. Kâra hâli-ile **oldı** hem-âğuş
Cemâlinde olan her dürr-i zîver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 34). [oldı, -dı]
255. Şanasın **oldı** iki âteşin gül
Zâ'if **oldı** be-gâyet ol semen-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 38). [oldı, -dı]
256. Ölümi hücceti **oldı** müseccel
Fenâ bâdî söyündürdi çerâğın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 56). [oldı, -dı]
257. Tenin pîrâheninde çâk o maḥbûs
Şan anuñ mâteminde **oldı** hârgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 31). [oldı, -dı]
258. Ki **oldı** pāk cismûñ ğarḳa-i ḥāk
Eyâ serv-i revân bizden ne gördüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 46). [oldı, -dı]
259. Zârûrî beyze-veş **oldı** kefen-püş
Kefen kim şardılar ol nâzenine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 72). [oldı, -dı]
260. Şan **oldı** hulle-i cennet tenine
'Arûs-ı nev gibi **oldı** ol semen ten (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 74). [oldı, -dı]
261. Şan **oldı** hulle-i cennet tenine
'Arûs-ı nev gibi **oldı** ol semen ten (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 75). [oldı, -dı]
262. Ölüden buldı bir tâze revânı
Nigârîn-i ḥişâr **oldı** ḥişârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 99). [oldı, -dı]

263. Ne taşdan inkisâr irmişdi el-ân
Kâtuından idemez **oldum** güzër hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 31*). [oldum, -dum]
264. Tâpuından tıyamaz **oldum** haber hiç
Yolum yokdur ki görem verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 32*). [oldum, -dum]
265. Hem oldılar yine ‘uqbâda hem-mehd
Bihîşt-i döstân **oldı** ol ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 37*). [oldı, -dı]
266. Bahâr u büstân **oldı** ol ziyâret
Havâlisine tâ kim pür-leţâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 38*). [oldı, -dı]
267. Ki **oldı** fi’l-meşel firdevs-i şânî
Ki hûbân-ı ‘Arab havrâ yirine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 60*). [oldı, -dı]
268. K’âna kândil **olmuş** mihr-i enver
Yücelmiş şol kadar ol kubbe-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 44*). [olmuş, -muş]
269. Per-i kerrübiyân **olmuşdı** cârüb
Degül kerpici şuyile toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 50*). [olmuşdı, -muş, -dı]
270. Du’â-yı ‘âşıkâ **olmuşdı** mihrâb
Hayâl-i nakş-ı reng-i lâciverdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 54*). [olmuşdı, -muş, -dı]
271. Yiyüp yâkûtî üşenme vebâdan
Olup hînk-i tekebbürden piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 103*). [olup, -up]
272. Ne hâletde olalar şimdi tenhâ
Çüridiler mi **ola** toprağ içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 19*). [ola, -a]
273. Şu resm-ile bırakmış eyle çâvî
Ki fevt **olduğınâ** Mecnûn u Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 3*). [olduğınâ, -duğ, -ı, -n, -a]
274. Oluplardur refîk-i câvidâne
Biri şâh-ı cihândur çâk-dâmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 74*). [oluplardur, -up, -lar, -dur]
275. Bekâ kaşırında **olur** hândân u mesrûr
Çün urdı şem’-i hürşid-i pür-envâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 90*). [olur, -ur]
276. Velikin ‘âşık **olanlara** hõşdur
Bu resme sözlere yokdur nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 86*). [olanlara, -an, -lar, -a]
277. Olupdur cürm ü takşîr ü me’âşî
Siyeh-rüyum günehten râhatum yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 114*). [olupdur, -up, -dur]

ol: "O" işaret sıfatı.

1. Nireden kim geçe **ol** şâhzâde
Olur ‘âşıkları biñden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 13*). [ol,]
2. ‘Aceb şûride-hâl oldum reh-i ‘ışkında **ol** mâhuñ
Ki gelse yâduma adı döker kan gözlerüm şad bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 5*). [ol,]
3. Yanaram Tûr-ı Müsî-veş tecellî nârına iy dil
Eger ‘arz eylemezse **ol** kamer-ţal’at baña didâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 8*). [ol,]
4. Bağ-ı cânda dikdi şevküñ bir nihâl-i tâze kim
Hamd ü medhûñden bitürdi berg ü mîve **ol** nihâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24*). [ol,]
5. Komağıl nâr-ı cehennemde mü’ebbed yanmağa
Rûzî kıl cennetde **ol** miskîne didâr u vişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 38*). [ol,]
6. Sancaķuñ çüpünüñ altun başlıkıdur âfitâb
K’âsumân-ı çâruma irürdi farkın **ol** ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 6*). [ol,]
7. Hân olaldan sen sa’âdet birle Yünân mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaht u tengî vü saķam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30*). [ol,]
8. Kağrı küh u deşte ‘azm itseñ şikâr için çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağırında havfûñden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 38*). [ol,]
9. Ki tâ zabt itmege **ol** fil-i mesti
Tutar kavs-ı kuzahdan yay desti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 15*). [ol,]
10. Geh ider nergisüñ tâcını zer-kâr
Kılar geh jâleden **ol** tâcı dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 38*). [ol,]
11. Binâ-yı kudretidür hâne-i ten
Bulupdur dideden **ol** hâne revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 54*). [ol,]
12. Beğâyet teşneyim câm-ı visâle
Beni lutfûñdan irür **ol** zülâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 38*). [ol,]

13. K'açup **ol** mîm-i tavusî gözini
'Adâletden gözedür Hâk yüzini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 39). [ol,]
14. İki 'âlemdurur iy çeşme-i nûş
Ol iki mîme iki halka der-güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 48). [ol,]
15. Bu 'âlem reşkden oldu iki nîm
Ki 'âlem mîm-i vâhid **ol** iki mîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 50). [ol,]
16. Çi ger bî-hadd-durur cürm-i şeni'üm
Kamunun şâfi'isin **ol** şefi'üm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 134). [ol,]
17. İdüp emr **ol** gice Cibrîle Allâh
Buyurdi k'Ahmedi var eyle âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 23). [ol,]
18. Meşelde her sümi bir beyze-i la'l
Hilâl olmuş şan **ol** la'l üstine na'l (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 52). [ol,]
19. Teni nâzûklüğü **ol** raşşuñ el-Hâk
Kıomamışdı harîr-i Çinde revnağ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 55). [ol,]
20. Meger kim **ol** gice sultân-ı devrân
Serây-ı Ümmühânî deydi mihmân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 71). [ol,]
21. Revân irişdi peyk-i müste'ânı
Elinde **ol** hümâ-raşşuñ 'inânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 74). [ol,]
22. Gözinden çıkdı **ol** dem 'arşa-ı hâk
Pes itdi kaşd-ı 'azm-i 'âlem-i pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 87). [ol,]
23. Bisâtından turup **ol** şâh-ı 'âlem
Süvâr oldu Burâk-ı berke **ol** dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 90). [ol,]
24. 'Arab şâhı firâz-ı tâzî üzre
Ki **ol** tâzî şafâdan bâzî üzre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 92). [ol,]
25. Geçüp **ol** kaşrdan sultân-ı encüm
Pes oldu hüsrev-i eyvân-ı pencüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 137). [ol,]
26. Mübârek pâyına baş kodı Keyvân
Şenâ şavtından oldu pür **ol** eyvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 148). [ol,]
27. Geçüp **ol** şahndan da gitdi ta'cîl
Nühüm çarha irişdi bile Cibrîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 153). [ol,]
28. Ol uçmağda yorulup peyk-i hâzret
Per ü bâlinde hiç kalmadı sür'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 157). [ol,]
29. Burakla **ol** mahalde kaldı Cibrîl
Revân irişdi Mikâ'il-i ta'cîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 161). [ol,]
30. İdüp 'azm-i cenâb-ı rāh-ı matlûb
Pes uçdı bir zamân **ol** kürsî-i hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 170). [ol,]
31. Bırakdı refrefi de anda Ahmed
Ol iki kevnê nûr-ı pāk-i sermed (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 176). [ol,]
32. Çü şâh **ol** bârgāha hâzır oldu
Kalemlê levhe dahı nâzır oldu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 179). [ol,]
33. Çün **ol** dehlîzden taşra geldi
'İnân-ı ihtiyârın hayret aldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 181). [ol,]
34. Neler gördüğünü h'âce **ol** seferde
Baña düşmez ki şerh idem haberde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 201). [ol,]
35. Ricâ **oldur** ki bu Hamdî garîbi
İrüre şîhate ol cān tabîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 219). [oldur, -dur]
36. Sarâyından cihāndur sanki bir tāk
Ki çarh **ol** tākı sakf olmuş-durur bak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 22). [ol,]
37. Sala ger sāyesini āfitāba
Ol ateş çeşmesin garķ ide āba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 148). [ol,]
38. Tutup **ol** bahrden tā māye-i hāş
Hoş oldum bir deñize dahı gāvvaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 7). [ol,]
39. Ne kûha kim anuñ hîmki başar süm
İder **ol** yörenüñ aşlanların güm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 90). [ol,]
40. Döşense sāye-i kaddine bir hāk
İder başına tāk **ol** hākı eflāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 128). [ol,]
41. Umaram k'ol emîr-i 'âlem-ārāy
Şadef güşında **ol** dürrê vire cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 152). [ol,]
42. Velikin bu vesîleyle murādum
Budur k'añla **ol** dergehde adum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 156). [ol,]

43. Düşe **ol** şchriyāruñ dil-pesendi
Şerif adıyla bula ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 163*). [ol,]
44. Kabâyilden ‘Arab içinde **ol** hân
Şeh idi ‘Amirîler üzre yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 171*). [ol,]
45. Meger kim reh-güzerden bir gün **ol** şah
Geçerken bir harâbe gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 225*). [ol,]
46. ‘Acîbü’ş-sekl bir abdâldur **ol**
Yüzine yir yir eylemiş yaşı yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 229*). [ol,]
47. Ham-ı nahl-i kadinden **ol** müşevveş
Yaşı nehrine pül düzmiş kemer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 235*). [ol,]
48. Muğarrar bildi kim **ol** pîr-i kâmil
Olur Hâkdan ne kim isterse hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 249*). [ol,]
49. Pes **ol** ‘ummân-ı şevk u kulzüm-ı nûr
K’öñünde bir idi nezdîk ile dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 253*). [ol,]
50. Niyâz u nâz ile **ol** gice tırdı
Refîkinden şafâ vü zevk gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 273*). [ol,]
51. Görürler pür hünerdür **ol** şeker-hând
Ururlar adını Kays-ı hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 289*). [ol,]
52. Buyurdi şah dâye buldılar tîz
Ki şîrîn ola **ol** la’l-i şeker-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 292*). [ol,]
53. Çü bindi düş-ı mâha **ol** şeker-nüş
Kodı ağlamağı vü oldı hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 323*). [ol,]
54. Kaçan-kim bakdı **ol** simin-‘izārâ
Tebessüm kıldı lâ’li âşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 327*). [ol,]
55. Çün **ol** meh-rû kodı düşından anı
Yine kılmağa başladı figâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 329*). [ol,]
56. Dilemez **ol** perî-ruhdan cüdâlık
Anası birle kılmaz âşinâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 331*). [ol,]
57. Bahâr eyyâmı idi **ol** zamân hem
Bihişte dönmüş idi bağ-i ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 33*). [ol,]
58. Şan **ol** hat idi kufl-ı genc-i ‘irfân
Ki miftâhıydı aña satır-ı ‘ünvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 95*). [ol,]
59. Saçılmış idi **ol** hat-ı nihânî
Şehâb-ı hâmeden dürr-i me‘ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 97*). [ol,]
60. Çün açdum **ol** kitâb-ı müstetâbı
Ezel satırında gördüm bu hitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 99*). [ol,]
61. Egerçi şem’lerdür cümle pür-nûr
Velî pervâneler **ol** nûrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 146*). [ol,]
62. Nevâ-yı berbat u çeng irdi çarha
Ki tâ çarh **ol** şafadan girdi çarha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 14*). [ol,]
63. Defîne muṭribûñ **ol** bezmde bil
Meh oldı püşîş ü zühre celâcil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 19*). [ol,]
64. Bu resme kırk gün **ol** mîr-i eşref
İli in‘âmıla kıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 31*). [ol,]
65. Çün **ol** meh-tal‘at irdi çâr sâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 1*). [ol,]
66. Ki dürc-i şem‘-i ümmîd olmuş-idi
Beş on var idi **ol** mektebde dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 9*). [ol,]
67. Kamusı bir kafesdeydi giriftâr
Hep **ol** meh-pâreler mânend-i mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 13*). [ol,]
68. Müvâşşah var vaşında okurlar
Ne deñlü varsa **ol** mektebde maḥbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 17*). [ol,]
69. Olurdi fi’l-meşel bir raḥl-i simin
Çün **ol** mihr ü fûnûnı kıldı hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 25*). [ol,]
70. Zârif ü ehl-i faẓl u ḥikmet-endüz
‘Ulûmı çün ihâta itdi **ol** mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 29*). [ol,]
71. Düşürdi dersgehden bâr-ı büngâh
Çü gitdi ḥwâceden **ol** serv-i dil-cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 31*). [ol,]
72. Virürdi göñlüni **ol** gül‘izâre
Mu‘anber ca’dı oldı pîç-der-pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 54*). [ol,]
73. Dimişdi **ol** zamânûñ bir zârifî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 58*). [ol,]
74. ‘Ayân olmuşdı **ol** şeb hâleden mäh
Nitekim devr-i hatından ruḥ-ı şah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 13*). [ol,]

75. Turup **ol** gice çün şem' **ol** dilārā
Atası hizmetine vardı tenhā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 17). [ol,]
76. Turup **ol** gice çün şem' **ol** dilārā
Atası hizmetine vardı tenhā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 17). [ol,]
77. Görüp şāh **ol** cemāl-i bî-nazîri
Didi hüsñ ehlinuñ budur emîri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 19). [ol,]
78. Bakarak oğlına **ol** şāhib-iqbāl
Be-nāgeh yādına düşdi **ol** abdāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 24). [ol,]
79. Çü geldi yādına **ol** pîr-i mähîr
Didi Kaysa anuñ hālîni bir bir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 29). [ol,]
80. Dağı didügin **ol** ferzend-i zibā
Olısar 'ışkdan rüsvā vü şeydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 47). [ol,]
81. Bilicek kendüyi **ol** gamzesi tîr
Beni vaşf it aña didügin **ol** pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 49). [ol,]
82. Bilicek kendüyi **ol** gamzesi tîr
Beni vaşf it aña didügin **ol** pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 50). [ol,]
83. Şu resmîdi lâtif **ol** âb-ı şâfi
Ki âb-ı zindegānîdendi şâfi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 19). [ol,]
84. Bitüp **ol** gûlsitānda dürlü ezhār
Koşar nāfe gibi şahrā-yı gûlzār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 25). [ol,]
85. Yüce bir kaşr salmış anda sāye
Ki gerdün reşk eyler **ol** sarāya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 34). [ol,]
86. Temāşā kılmağa **ol** çār tākı
Aşağadan bakardı çarh tākı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 37). [ol,]
87. 'Arûsa beñzer **ol** kaşr-i cihān-tāb
Ki haddinden hüveydādur sefid-āb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 39). [ol,]
88. Nitekim bir nigār-ı halka der-güş
Bırakmış **ol** der iki halka ber-düş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 48). [ol,]
89. Bu eşkale tahayyürdeyken **ol** mäh
Görindi kaşruñ ardından be-nāgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 53). [ol,]
90. Geçivirdiler **ol** zibā çemenden
Gelürlr gibi şahrā-yı Hötenden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 65). [ol,]
91. Ol eyvāndan yaña idüp işāret
Didiler belki bu kaşrı 'imāret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 69). [ol,]
92. Bir eyvāndur başı keyvāna irmiş
Zihî keyvān ki **ol** eyvāna irmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 72). [ol,]
93. Qararı kalmayup **ol** nā-tüvānuñ
Nazār saldı varup tākına anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 91). [ol,]
94. Görür kim bir nümünesinde tākıñ
Muqābil şadrına **ol** çār tākıñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 94). [ol,]
95. Çün **ol** taşvîri seyr itdi bu mehcûr
Pes oldı 'ışka cüft ü 'aqlan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 99). [ol,]
96. Çün **ol** nakşı görüp ārāmı gitdi
Gam odı acısı cānına yitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 107). [ol,]
97. Bu hāl içinde pes **ol** tıfl-ı güm-rāh
Bir āh idüp u yanı geldi nāgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 109). [ol,]
98. Ol iki türfe āhünun sözini
Bu nakş-ı dil-keşüñ garrā yüzini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 5). [ol,]
99. Hem **ol** gûlzār deşt-i rîve beñzer
Ki her bir nahli şāh-ı dîve beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 17). [ol,]
100. Degül Hindü kaşı gönlüñ murādı
Nidersin **ol** siyāh keş-nihādı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 32). [ol,]
101. Añup **ol** şüreti feryād iderdî
Füzün olurdu günden güne derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 57). [ol,]
102. Ki vardı **ol** havālîde yine hem
'Arabdan bir şehinşāh-ı mükerrrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 17). [ol,]
103. Yoğ-idi **ol** zamān anuñ gibi hān
Meger Kays atası olaydı akrān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 21). [ol,]
104. Nüküş-ı mihr ü mäh-ı 'ālem-ārā
Kamu **ol** āyinedendür hüveydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 50). [ol,]
105. Hasedden **ol** perinüñ gül yañağı
Komişdı lālenüñ bağına dāğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 55). [ol,]

106. Ğam-ı dendānı **ol** zībā cemālūñ
Dişini getdi yüz yirde hilālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 59*). [ol,]
107. Keminden ğamze-ile **ol** yüzi mäh
Delirdi şad-hezārān sîne her ğāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 63*). [ol,]
108. Ser-â-pâ olmış-idi **ol** yegâne
Hecâlet-bağş hûbân-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 69*). [ol,]
109. Gözi bâdemlerinden **ol** semen-ber
Nihâl-i nâze zîver eylemiş ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 83*). [ol,]
110. Ruḥı lâ'linden olmuş Hızr âbı
Zeneḥdânı **ol** âbuñ bir ḥabâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 88*). [ol,]
111. Ne deñlü var-ise hûbân-ı kabîle
Kamusınaydı server **ol** cemîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 90*). [ol,]
112. Meger bir gice yüz nâz-ile **ol** mäh
Uyurken bir 'aceb düş gördi nâġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 1*). [ol,]
113. Gelüp Leylîñ **ol** serv-i semen-ber
Eline şundı bir deste gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 19*). [ol,]
114. Koḥuladı çü gül destesin **ol** hür
Zarûrî düşdi bağ-ı şabrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 25*). [ol,]
115. Koyup **ol** gül bunun göñline daġı
Nesîm-i 'ışkdan töldi dimāġı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 29*). [ol,]
116. Çün uyḥudan götürdi baş o meh-veş
Görür kalmış gözinde **ol** naḳş-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 34*). [ol,]
117. Tarîḳ-ı 'ışḳ-ı Leylîde çü Mecnûn
Ruḥına **ol** nigârūñ oldu meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 42*). [ol,]
118. Çi ger **ol** üştür üzre düzdi maḥmil
Metâ'-ı ğamdan ammâ bâr-ı ber dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 33*). [ol,]
119. Beyâbanlarda **ol** türfe ġazâle
Sürer üştür idüp feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 37*). [ol,]
120. Bulışduġından isterdi ḥaberler
Ki kânde olur **ol** serv-i semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 40*). [ol,]
121. Bilenler dirdi kim **ol** mäh-ı ferruḥ
Fülân şahrâda olur iy kamer-ruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 41*). [ol,]
122. Bulup **ol** cây-ġāhı bu fütâde
Tiz inüp nâkadan oldu piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 43*). [ol,]
123. Temâşâ kıldı **ol** deşti ḥırāmân
Kara evler tutulmuş gördi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 45*). [ol,]
124. Şan **ol** ḥargehler idi anda her ġāh
Göyinmiş ḥirmenân-ı leylî-yi mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 47*). [ol,]
125. Bakarken bunlara **ol** ḥaddi lâle
Dökerken nergisi gül üzre jâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 53*). [ol,]
126. Nitekim bir dil-ārām-ı perî-veş
Düzüp **ol** çetrlı kılmuşlar münakḳaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 60*). [ol,]
127. Ol eyvānuñ işiġi gerdi güyâ
Olupdur kuḥl-ı çeşm-i küḥ u şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 63*). [ol,]
128. Ya bir zībā kafes idi **ol** eyvân
K'îçinde kebk idi Leylî ḥırāmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 69*). [ol,]
129. Çün **ol** eyvânı gördi Kays-ı bî-dil
Ḥaḳîḳat bildi k'oldır mâha menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 75*). [ol,]
130. Hem **ol** mehde görüp bu âfîṭâbı
Ziyâde oldı şûr u ızṭırâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 87*). [ol,]
131. Ki görüp düşde **ol** zībā cemâli
Dilinde naḳş olmuşdı ḥayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 89*). [ol,]
132. Çü gördi yine **ol** dildâr-ı çâlâk
Ḥadeng-i fitne kıldı baġrını çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 91*). [ol,]
133. Hevesden diledi kim **ol** ġazâle
Sebû-yı nâm u nengi taşa çala (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 93*). [ol,]
134. Ol içüp bâde-i ġam vardı elden
Bu mest-i 'ışḳ olup kaldı 'amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 101*). [ol,]
135. Muḥaşşal bir arada **ol** iki mäh
İdindiler biri birin nazargāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 105*). [ol,]
136. Ya göstermişidi **ol** gice muṭlaḳ
Leb-i çeḥden cemâl-i Yûsufi Ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 13*). [ol,]

137. Vedā' idüp nigāra Kays **ol** şeb
Güline nergisinden şaçdı kevkab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 15*). [ol,]
138. Hezārān derd-ile **ol** iki mecbûr
Zarûrî birbirinden düşdiler dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 19*). [ol,]
139. Pes **ol** efsāneyi bir iki sırdaş
Atasınûñ öniñde kıldılar fāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 53*). [ol,]
140. Ki **ol** aşûfte-hāl u bî-tesellî
Olupdur 'aşık-ı dîdār-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 55*). [ol,]
141. İşidüp bu sözi **ol** pîr-i dil-rîş
Te'accüb birle urdı barmağa diş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 59*). [ol,]
142. Sen anı istemekde eşk-i rizān
Ol eşküñ gibidür senden girizān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 70*). [ol,]
143. Sen anuñ gūşşasından hāste vü zār
Senüñ **ol** yārlıgūñdan ider 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 72*). [ol,]
144. Saña anuñ Çîn-i zülfinden ne rāhat
Bulur **ol** müşgden cismüñ cerāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 74*). [ol,]
145. Tenümde rişte-i cānumdur **ol** zülf
Ferāğat itmen imānumdur **ol** zülf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 19*). [ol,]
146. Tenümde rişte-i cānumdur **ol** zülf
Ferāğat itmen imānumdur **ol** zülf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 20*). [ol,]
147. Birikdürdüm dil **ol** meh-peyker ile
İnen işüm yok aşl u gevher ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 27*). [ol,]
148. Benüm gönülümün ammā yok karārı
Ki sevdi kaldı **ol** gün yüzlü yarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 46*). [ol,]
149. Bir āh idüp yıkıldı **ol** şikeste
Kemend-i 'ışķa cānı boynı beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 65*). [ol,]
150. Karışmışdı şu resme **ol** 'atıķa
Ki köhneydi cihāndan fi'l-hāķıķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 35*). [ol,]
151. 'Acüz-ı dehre **ol** ğammāz-ı mühmel
Şan Ādemden daķı gelmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 37*). [ol,]
152. Meger kim oldu **ol** kıttāl-ı güm-rāh
Bularuñ hālet-i 'ışķından āġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 39*). [ol,]
153. Gehî hışm-ile seng ururdu ki çüb
Fetā āzürde düşdi **ol** ten-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 54*). [ol,]
154. Çün **ol** reşk-i bütān-ı Kāndehārî
Şeker tengi gibi oldu hışārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 77*). [ol,]
155. Ki āb-ı nergisinden **ol** semen-ber
Şabāh olınca kılar cāmesin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 101*). [ol,]
156. Gidince kendüsinden **ol** perî-zād
Bu nev'ile kılar efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 107*). [ol,]
157. Kaçan yarı ğamından **ol** dil-ārām
Dilese nāle kılmak kām u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 109*). [ol,]
158. İdüp her lāhza bir dürlü bahāne
Döker yaş yirine kan **ol** yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 116*). [ol,]
159. Şu duķter k'olmaya perdeyle mestür
Degüldür ellerüñ ta'nından **ol** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 26*). [ol,]
160. Çün işitdi bu sözi **ol** yüzi nūr
Özin **ol** mācerādan tutdı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 2*). [ol,]
161. Teġayyür bulmayup **ol** serv-i gül-ruķ
Anasına şu resme virdi pāsūķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 3*). [ol,]
162. Yoġ-ıdi **ol** zamān akrāmı anuñ
Mevālîsine çoġ irmiş zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 7*). [ol,]
163. Meger kim Kaysıla Leylî daķı hem
'Ulüm oķurlar idi andan **ol** dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 14*). [ol,]
164. Olurken burc-ı mektebde **ol** iki māh
Biri birine 'aşık düşdi nāġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 15*). [ol,]
165. Sevişüp **ol** iki serv-i bahārî
İkininünde gitdi ihtiyārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 17*). [ol,]
166. Ne hālise **ol** iki yār-ı şādık
Sevişüp birbirine oldu 'aşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 25*). [ol,]
167. Ki çün gözlerden oldu dūr **ol** nūr
Ġam itdi Kaysı günden güne rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 3*). [ol,]

168. Mişāl-i şem' idi **ol** merd-i āzād
Güdāz ü girye vü sūz-ile mu'tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 9*). [ol,]
169. Degül ârāmgāh-ı âdem **ol** yir
Maķām-ı ejdehā menzilgeh-i şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 37*). [ol,]
170. Şanasın **ol** cebeldür 'āşık-ı zār
Ki pür dūd itmiş anı sâye-i hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 45*). [ol,]
171. Şanasın ķabr idi **ol** ġār-ı tenhā
K'îçinde mār u mūr iderdi ġavġā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 51*). [ol,]
172. İdüp **ol** ġār-ı dār-ı hūznin ābād
Muķīm oldı cebelde nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 87*). [ol,]
173. Ķarābeti vü ķavmı oldı āġāh
K'olupdur menzili **ol** Yūsufuñ ġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 6*). [ol,]
174. Ki **ol** tāze nihāl-i ravza-i dîl
Nitekim serv ķaldı pāy-der-ġil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 13*). [ol,]
175. Ķü bu efsāneyi **ol** pîr iştîdi
Şu deñlü aġladı kim 'aķlı ġitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 27*). [ol,]
176. Ger oġlan 'ayb-nāk ola vü bî-bāk
Atasına dir **ol** her 'aybdan pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 34*). [ol,]
177. Döküp bārān gözinden **ol** pür endüh
Nite ki ebr itdi 'azm-i cānib-i kūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 37*). [ol,]
178. Arayup her yaña **ol** nāzenîni
Yur idi eşķ-ile pîrāhenîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 39*). [ol,]
179. Kimüñ bağındadır mevcūd **ol** verd
Ki bûyî birle zāyil ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 95*). [ol,]
180. Olur **ol** duġterüñ ehliyyeti az
K'anası hūsnî ile eyleye nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 105*). [ol,]
181. Ki **ol** meh kim sañadur nūr-ı dîde
Alıvireyin iy tıfl-ı remîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 133*). [ol,]
182. Taşına anuñ-içün tatarum baş
Ki yegdür başuma efserden **ol** taş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 78*). [ol,]
183. Ki ya'ni atasına **ol** ciger-ġ'āh
Ķoyup taġı vü rāġı oldı hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 87*). [ol,]
184. Didi **ol** haste kim ben ġāk-ı bed-rüz
Senüñ atañvan āġı iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 9*). [ol,]
185. Şusuzlık virse bir naġle zevālî
Yine şu ġāşıl ider **ol** nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 52*). [ol,]
186. Ki **ol** sultān-ı ġayl-i mihr u rezān
Vücūdî ġam tebinden bîd-i lertzān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 3*). [ol,]
187. Yine gördi **ol** evvelki meķānın
Şanasın buldı bülbül āşiyānın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 19*). [ol,]
188. Yeñiyle ķıldı **ol** miskîn-i ġam-nāk
Ķubār-ı ķehresini oġlunuñ pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 29*). [ol,]
189. Velî bî-'anber-i zülf-i perî-rüy
Aña 'ıtr-ı kefen idi şān **ol** bûy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 50*). [ol,]
190. Ķamuñdan ġasteyem iy cān-ı mādër
Ol öz ġam-ġ'wārañ-içün sen de ġam-ġ'wār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 12*). [ol,]
191. Dürişüp biz daġı eyleyelüm cehd
K'ola hem 'aķdüñ **ol** māh-ı felek mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 30*). [ol,]
192. Eger taķdîr olur-ise muvāfık
Olasın māhe **ol** ġürşîd-i lâyık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 32*). [ol,]
193. Didüñ niçe kelām-ı sūd-mendi
Ki benden dūr ider **ol** her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 8*). [ol,]
194. Anası **ol** ciger-süzüñ sözinden
Dūr ü gevher revān itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 27*). [ol,]
195. İdeyin ķudretümce cehd ü iķdām
K'ola hem-ġ'wābuñ **ol** serv-i gül-endām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 32*). [ol,]
196. Ki ya'nî Leylî **ol** dildār-ı manzūr
Yüzi reşk-i perî vü ġayret-i hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 15*). [ol,]
197. Cemāl-i Leylî **ol** cem' ortasında
Ķamer ġibi idi şem' ortasında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 31*). [ol,]
198. Ķü bir söz açıla **ol** mübtelādan
Dir idi yine diñ iştîmedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 37*). [ol,]

199. Murâdı bu k'ideler adını yâd
Dir **ol** kızlara k'iy yârân-ı hem-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 40*). [ol,]
200. Ta'aşşubla dir **ol** hûbân-ı mevzûn
Bile Leylî ile Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 45*). [ol,]
201. Hem işitmiş-idi bu mâcerâyı
K'eve getürdiler **ol** mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 56*). [ol,]
202. Mu'anber zülfinüñ büyüñdan **ol** cân
Ol eṭrâfı mu'aṭṭar kıldı yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 69*). [ol,]
203. Mu'anber zülfinüñ büyüñdan ol cân
Ol eṭrâfı mu'aṭṭar kıldı yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 70*). [ol,]
204. Bu resme nâz-ıla **ol** mâh-ı tâbân
İrişdi ḳavm-i Mecnûna şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 71*). [ol,]
205. Yakîn yirde sarây-ı pâdişâha
Vaṭan düzdiler **ol** çeşmi siyâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 76*). [ol,]
206. Meger **ol** vakt idi eyyâm-ı sermâ
Ağarmış berfden ruḥsâr-ı şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 79*). [ol,]
207. Bu faşl içinde **ol** hûbân mesrûr
Degüllerdi yanından âteşüñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 105*). [ol,]
208. Ol âteşde bişûp envâ' ṭayyâr
Kebâb-ı bat gehî ki mürğ-i per-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 111*). [ol,]
209. Kişi k'anda yüridi ḡuşşadan dest
Ne mey **ol** la'lden olurdi sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 38*). [ol,]
210. Ne şâḡar kim şunardı **ol** yegâne
Virürdi 'ömr-i bâḳiden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 39*). [ol,]
211. Pes **ol** lâle-i ruḥân nâr-ı bustân
Olup nergisleri mânend-i mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 53*). [ol,]
212. Şanemden ḡayrını hep aldı uyḡu
Uyumadı velikin **ol** melek hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 60*). [ol,]
213. Bu **ol** ruḥsârı görüp oldu bî-hûş
Hem **ol** bu şekle bakup kıldı ḡâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 43*). [ol,]
214. Biri birine **ol** iki yâr-ı cânî
Hikâyetler diyişdiler nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 47*). [ol,]
215. Söziyle dildiler bî-ḡavf aḡyâr
Dür-i gencîne-i râz **ol** iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 50*). [ol,]
216. Güñüñ nişfindan irişince şeb ḡâh
Bile oldılar **ol** iki ciger ḡ*âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 52*). [ol,]
217. İrakdan kim görindi ḡayme-i yâr
Deründan çekdi bir âh **ol** ciger ḡ*âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 18*). [ol,]
218. Şikencün açvîr bir lâḡza kem tâ
Görine çeşmüme **ol** rûy-ı zîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 28*). [ol,]
219. Çi ger ayrıldı lik **ol** mâh-ı nevde
Dil ü cânî ḡama ḳaldı girevde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 11*). [ol,]
220. Göç itdi **ol** sa'âdetle şitâbân
Bu ḳaldı anda şürîde vü ḡayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 35*). [ol,]
221. İdüp Leylî vü Mecnûn[ı] bahâne
Zebânundan dūr eṭşân **ol** cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 14*). [ol,]
222. Ki **ol** âşüfte-ḡâl ü bî-teselli
Hilâle döndi bî ebrû-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 19*). [ol,]
223. İde **ol** dürrî k'urupdur ḡöñline bend
Özinüñ rişte-i 'aḳdine peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 31*). [ol,]
224. Varalum isteyelüm **ol** nigârı
Naşib itmiş ola kim bile Bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 37*). [ol,]
225. Biri biriyle oldılar mülâḳat
Meger kim **ol** dem-idi naḡs-i evḳât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 50*). [ol,]
226. Bunı virdi netice **ol** sâ'at-i şüm
Ki **ol** iki bir birinden oldu maḡrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 51*). [ol,]
227. Bunı virdi netice **ol** sâ'at-i şüm
Ki **ol** iki bir birinden oldu maḡrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 52*). [ol,]
228. İçine almış **ol** çetr âsumânı
Çekilmiş 'arşa ṭoḡrı sâye-bânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 59*). [ol,]
229. Turur saḳfında anuñ **ol** mîḡ-i zer-kâr
Mişâl-i âfitâb-ı çarḡ-ı devvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 63*). [ol,]

230. Bu mîlh itmiş-idi **ol** çetri rüşen
Evi gūyā ki gün nūriyla revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 65*). [ol,]
231. Şu'â'-ı şemsden hayyâm-ı gerdün
Tınâb itmişdür **ol** çetre hümâyûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 70*). [ol,]
232. Ki **ol** dil-teşne koyup mäsivâyı
Senûñ çeşmûñden idinür ricâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 95*). [ol,]
233. Ne kim dirseñ bahâ **ol** şeh nijâde
Virelüm istedüğinden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 105*). [ol,]
234. Ne 'ışkuñ var-durur gönlinde dağı
Ne eğer bulmuşdur **ol** būdan dimāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 12*). [ol,]
235. Ȳatı divānedür **ol** yāve-gūyûñ
Nişân-ı sengidür tıflân-ı küyuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 23*). [ol,]
236. Segân-ı Leyliden bir kelb-i güm-râh
Geçivirdi **ol** aradan be-nāgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 26*). [ol,]
237. Yirinden şıçrayup vardı **ol** abdâl
Ol itûñ ayağına düşdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 30*). [ol,]
238. Kefine sürdi her bir pâyınuñ rû
Ki kılmışdur güzêr **ol** kûydan bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 32*). [ol,]
239. Bu sözler deyken **ol** abdâl-ı fânî
Gözi tuş oldu şem'a nāgehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 45*). [ol,]
240. İdüp şem'a hıṭâb **ol** merd-i bî-kâr
Didi k'iy sūhte hem-çün men-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 49*). [ol,]
241. Çerāğı gidicek **ol** bezm-i pür-nür
Ȳarañu oldu mişl-i turre-i hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 59*). [ol,]
242. Bunı didi vü hāmūş oldu **ol** mîr
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 1*). [ol,]
243. Meger Mecnûnuñ atası diger-gün
Varup **ol** pîre bir gün ağladı hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 36*). [ol,]
244. Ğubâr-ı maḳdeminden dilberinūñ
Çek iki çeşmine **ol** 'ışk erinūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 6*). [ol,]
245. Hem **ol** küyuñ bir iti gerdeninden
Getür oğluña bir pâre resen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 7*). [ol,]
246. Giribânına dik **ol** rîsmânı
Ki ceybin çekmeye şakınup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 9*). [ol,]
247. Gözine çekdi pes **ol** pîr-i ğam-nâk
Anuñ **ol** kûydan bir zerrece hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 11*). [ol,]
248. Gözine çekdi pes **ol** pîr-i ğam-nâk
Anuñ **ol** kûydan bir zerrece hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 12*). [ol,]
249. Pes andan soñra **ol** miskîn-i güm-râh
Ȳakasından elini kıldı kûtâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 17*). [ol,]
250. Çü seyl-i eşkine sedd oldu **ol** hâk
Urup tırnak tenini eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 19*). [ol,]
251. Gözinūñ minnetinsüz **ol** ciger-hūn
Teninden bağırı kanın dökdi bîrûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 21*). [ol,]
252. Ne deñlü k'itdi cehd ü sa'y **ol** pîr
İşine oğluñuñ bulmadı tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 27*). [ol,]
253. Ki varsa Ka'beye **ol** merd-i hayrân
Bulurdi derdine elbetde dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 31*). [ol,]
254. Atası tutmuş-idi **ol** yaña gūş
Bu sözleri işidüp oldu hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 63*). [ol,]
255. Şu sözler kim özinden gūş kıldum
Dağı uşlanmaz **ol** taḥkîk bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 78*). [ol,]
256. Bilüñüz siz dağı **ol** mübtelâyı
Ğamından Leylinūñ bulmaz rehâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 79*). [ol,]
257. Beni 'ışk eyledi ger ḥalka-veş pîç
Ȳulağum olmasun **ol** ḥalkasuz hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 8*). [ol,]
258. Saḥî idi şu resme **ol** mûkerrem
Ki cüdından idi şermende Ḥâtem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 31*). [ol,]
259. Meger **ol** yörede var idi bir şâh
K'özine baht u devlet idi hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 21*). [ol,]

260. Raḥīm idi dem-i iḥsānda **ol** ḥān
Ğazāb vaktinde ammā şīr-i ġarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 29*). [ol,]
261. Ża‘îf ü bî-mecāl ü ḥaste **ol** seg
Kırımış cismîniñ üstünde her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 47*). [ol,]
262. Ta‘aşşuk idüp **ol** sîmîn-‘izāra
Olup dîvâne düşdi kühsāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 13*). [ol,]
263. Ol iḳlîmden ki bir ebr ola peydā
Yazar şânında yüz eş‘ār-ı ġarrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 21*). [ol,]
264. İdüp **ol** va‘deye pes i‘timādı
Biraz gitdi başından fitne bādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 159*). [ol,]
265. Ricā **oldur** velî senden de iy nūr
Ki bu şürîdelîkden olasıñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 147*). [oldur, -dur]
266. Kanı **ol** va‘de vü ‘özü ü dilekler
Ki yarı baña kılmışduñ muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 13*). [ol,]
267. Çü serḥaddine **ol** kavmüñ kodı pāy
Koşup bir cāy-ġāha eyledi rāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 7*). [ol,]
268. Alup **ol** nāmeyi peyk-i sebük-ḥîz
İrişdi yine Nevfelden yaña tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 55*). [ol,]
269. Pes **ol** mektûbî şāh-ı nîk-maḥzar
Okuyıvirdi eşḥābına yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 57*). [ol,]
270. Çün oldı **ol** ḥatuñ zîmnından āġāh
Teġayyür buldı ḥayretten ruḥ-ı şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 63*). [ol,]
271. Çün oldı rû-be-rû **ol** iki leşker
Çalındı taḅl u götrildi ‘alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 5*). [ol,]
272. Şadā tûfānı **ol** meydānda her sū
Tenūr-ı küsden geldi yuḳaru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 7*). [ol,]
273. Şu kim atına kendüyi ināne
Anı bir demde ilter **ol** cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 72*). [ol,]
274. ‘Adūsına urur her kişi tîġı
Çalar **ol** sîneden taḅl-ı dirîġı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 8*). [ol,]
275. Çeker bu leşkerüñ ger ġayretini
Diler **ol** ceşşüñ ammā nuşretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 18*). [ol,]
276. Eger **ol** ṭāifeden düşe bir baş
Öperek kaldurur yirden bu ḳallāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 21*). [ol,]
277. Ḳavî dest olsa bunlar **ol** nihānî
Elinden biraġur tîr ü kemānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 27*). [ol,]
278. Vü ger ḥöd olsa **ol** leşker ‘adū-ġîr
Neşâtından ġiriv ider bu çün şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 29*). [ol,]
279. Tenümdür gerçi bu leşkerde ḳāyim
Dilüñ **ol** cânibedür meylî dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 40*). [ol,]
280. Çü Mecnûnuñ sözün **ol** şāḥş işitdi
Kodı ḥayrān olup bir yaña gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 45*). [ol,]
281. Yatup **ol** gice ārām eylediler
Ḳazāya cânların rām eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 27*). [ol,]
282. Meger kim ḳavmine Leylîniñ **ol** şeb
İrişmiş-idi bir leşker müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 35*). [ol,]
283. Dilerdüm sizden **ol** perî nişānı
K’ideydüm şādumān bu nev cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 45*). [ol,]
284. Ol aradan düşürüp bār u būngāh
Gönildi illerine ol iki şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 57*). [ol,]
285. Ol aradan düşürüp bār u būngāh
Gönildi illerine **ol** iki şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 58*). [ol,]
286. Ḥuşuşān kim ne evzā’ olsa derḥāl
Vuḳū’ı üzre nazm ider **ol** abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 22*). [ol,]
287. Ḳoyar ġamdan başına Leylî ḥāki
Ki bu yildendür **ol** şem‘üñ hilālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 30*). [ol,]
288. Meger **ol** vaḳt **ol** genc-i perîşān
Özin bir küşede kılmışdı pinḥān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 55*). [ol,]
289. Benî Sa’d obasından bir nigü-ḥwāh
Geçerken **ol** güzergehden be-nāġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 62*). [ol,]

290. Çü bildi söylemez **ol** 'âşık-ı zâr
Geçiverdi yolına merd-i reh-dâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 75*). [ol,]
291. Çü Leylî bu haberden oldu âgâh
Ki **ol** miskîne kandedür vaţangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 84*). [ol,]
292. Yine **ol** kâşîdı eyledi derhâl
Cenâb-ı 'âşık-ı nâlâna irsâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 85*). [ol,]
293. İşîdüp bu hıţâb-ı müstetâbı
Revân **ol** kâşîda virdi cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 92*). [ol,]
294. Velî ben bende sen 'âlemde zînhâr
Ferâmüş itmesün **ol** serv-i reftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 100*). [ol,]
295. Sen **ol** çübâna döndüñ iy cihângîr
Ki urdı kelbin atup kurd için tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 31*). [ol,]
296. Çü Nevfel çekdi **ol** ceyş-i girânı
Şadâ vü şavtı töldurdu cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 1*). [ol,]
297. Bulut gibi ğubâr ağdı havâya
Ki kandan yağdı bârân **ol** ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 40*). [ol,]
298. Binâ-yı 'âlemi **ol** ceng yıkdı
Ki gök indi yire yir göge çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 41*). [ol,]
299. Bahâdırlar idüp hayret meyin nüş
Su resme oldılar **ol** meclisde medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 50*). [ol,]
300. Cihânı şöyle târîķ itdi **ol** ceng
Ki tozdan rüy-ı 'âlem oldı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 53*). [ol,]
301. İdinmiş idi **ol** zulmetde leşker
Sünü şem'in ecel şehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 55*). [ol,]
302. Çıkarup at ayağından şerâre
Każâ **ol** ğün od urdı kâr-zâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 60*). [ol,]
303. Kılıçlar çeşmesinden süy-ber-süy
Revâne oldı **ol** şahrâda şad-cüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 82*). [ol,]
304. 'Aceb ceng itdi bunlar **ol** maħalde
Kılıçlar erreye döndi meşelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 105*). [ol,]
305. K'ölince kılavuz saña du'âyı
Hem **ol** şükraneye k'iy şâh-ı merğûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 13*). [ol,]
306. Kıl aşla buyruğuñdan çekmezem ser
Dilerseñ 'üd-veş **ol** nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 47*). [ol,]
307. Er **oldur** kim ölüden dökmeye kan
Şav üstümüzden iy şeh bu belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 10*). [oldur, -+dur]
308. Birine katdılar zehr-i mezellet
Çün **ol** şerbetleri hem-râz-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 19*). [ol,]
309. Getürüp bezme urdı kâseye el
Meger **ol** hâlî kılmışdı ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 21*). [ol,]
310. Revân cân maħv olur **ol** lezzet için
Meger kim vaz' kılan **ol** nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 6*). [ol,]
311. Revân cân maħv olur **ol** lezzet için
Meger kim vaz' kılan **ol** nebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 7*). [ol,]
312. Hâţadan anda olmuşlar giriftâr
Hem **ol** esnâda kaşd itmiş ki şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 21*). [ol,]
313. Şerîk olur şikâra **ol** daħı bil
Esirgeyüp bu bir kaç mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 28*). [ol,]
314. Virüp aldı **ol** iki nâ-tüvânı
Pes **ol** esb-i şabâ sîmâyı şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 56*). [ol,]
315. Virüp aldı **ol** iki nâ-tüvânı
Pes **ol** esb-i şabâ sîmâyı şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 57*). [ol,]
316. Alup gitdi evine hürrem ü şâd
Ol âhûlarla kaldı anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 59*). [ol,]
317. Hele **ol** çeşmdendür yâdigârum
Ki çok bakmışam **ol** meh-rû yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 64*). [ol,]
318. Hele **ol** çeşmdendür yâdigârum
Ki çok bakmışam **ol** meh-rû yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 65*). [ol,]
319. Müşâbihdür gözi ahû gözine
Bunı diyüp **ol** iki mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 67*). [ol,]
320. Duħandan töldurur âhı ovayı
Bu hâl üzre giderken **ol** budâla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 81*). [ol,]
321. Salınmış gördi bir dâm **ol** ovaya
Giriftâr olmuş **ol** dâma bir âhû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 6*). [ol,]

322. Salınmış gördi bir dām **ol** ovaya
Giriftār olmuş **ol** dāma bir āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 7*). [ol,]
323. Boğazlaya hemîn **ol** nâ-tüvânı
Çü şayyâdüñ yanına irdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 12*). [ol,]
324. Diyesin hālümü **ol** şehriyâra
Naşîb olup k'ola otlaķuñ **ol** büm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 69*). [ol,]
325. Diyüp **ol** 'ışķ mülkinüñ hümâmı
Şikâruñ benden aldı hurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 90*). [ol,]
326. Ol aradan revân oldu budâle
Giderken baķtı gibi irişüp şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 94*). [ol,]
327. Dolandı cânı **ol** şürîde-baķtuñ
Dibinden çıkup anuñ şâfî bir âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 16*). [ol,]
328. Latîf ü pāk hem-çün havz-ı Kevser
Havâlisinden **ol** naķlûñ olup cem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 21*). [ol,]
329. Birikmiş berķ urur dipinde çün şem'
Şanasın **ol** şecer düdîdur anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 23*). [ol,]
330. Şabâdan hıfz kılmuş **ol** çerâģı
Döşemiş şem'-vâr şahn-ı ğabrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 26*). [ol,]
331. Kim anuñ 'aksidür gökde kevâķib
Şanasın çeşme-i nür idi **ol** havz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 31*). [ol,]
332. Ki gerd-i 'aybdan dūr idi **ol** havz
İçinde ğavş eylerdi semekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 32*). [ol,]
333. Nitekim havz-ı cennetde melekler
Çü Mecnûn gördi **ol** havzı vü âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 35*). [ol,]
334. Biraz âsûde düşdi urmadan leng
Temâşâ kıldı **ol** 'âlî dirañtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 41*). [ol,]
335. Kara çün zülf-i rûmî rûy-ı rengi
Çü nâķa şâlih **ol** murĝ-ı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 47*). [ol,]
336. Başı devletli vü yüzi mübârek
Çü Mecnûn gördi **ol** murĝ-ı ğarîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 51*). [ol,]
337. Diyesin göricek **ol** yâr-ı cânı
Harâb oldum baña bir çäre kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 66*). [ol,]
338. Toķuz tolandı naķlı şâh-ber-şâh
Gözinden yaş dökerek uçdı **ol** zâģ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 87*). [ol,]
339. Gözinden dökdi **ol** şeb şubha dek hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 98*). [ol,]
340. Gider görmek recâsına refîķin
Çün **ol** cânibden ire maĝzına bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 11*). [ol,]
341. Şitâb u sa'y birle gider **ol** zen
Bu hâli gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 26*). [ol,]
342. Çaĝırup **ol** kârıya virdi sevgend
Didi cāndan muţ'isen Hüdāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 28*). [ol,]
343. Ne iķlime dilerseñ **ol** revâne
Ne kim bu kârdan olursa hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 54*). [ol,]
344. Buña baĝladı **ol** zencîr ü bendi
Taķup gerdānına bend-i girānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 60*). [ol,]
345. Nevāķt eyledi **ol** bend-ile anı
Bu bend andan çözüp bend-i belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 62*). [ol,]
346. O Leylî diyüben eyler fiĝānı
Gidüp **ol** kapudan pes **ol** kemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 83*). [ol,]
347. Şan oldu çeşmi ebr-i nev-bahārî
Çün irdi bu ğarîb **ol** âsitâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 7*). [ol,]
348. Göge irüldiler hasretten āhı
Nazar kıldı **ol** iki yâr-ı hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 17*). [ol,]
349. Hāķîķat bildi kim Mecnûndur **ol** kūr
Anasına didi nâz-ile **ol** dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 17*). [ol,]
350. 'Aşâ kāmçısı anuñ leng ħingi
Şitâ eyyāmı idi **ol** zamān hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 3*). [ol,]
351. Elinde kesmege anı erre-i tîz
Varup yanına **ol** serv-i cevānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 25*). [ol,]
352. Al incitme tek **ol** ser-i cevānı
Diyüp bu sözi la'li **ol** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 50*). [ol,]

353. Çıkarup şunivirdi bağbāne
Çün **ol** serv oldı Mecnûnuñ ğulāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 53*). [ol,]
354. Pes āzād **ol** zamāndan qaldı nāmı
Oturup dibine **ol** serv-i tarinûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 54*). [ol,]
355. Pes āzād **ol** zamāndan qaldı nāmı
Oturup dibine **ol** serv-i tarinûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 55*). [ol,]
356. Ki cân u dildür **ol** şem'e semender
Libâsuñdur misâl-i Hızr-ı ħadrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 62*). [ol,]
357. Elünde var 'aşâ mânend-i Mūsâ
Ol arada biraz gözden döküp kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 65*). [ol,]
358. Ki şehbânı söz içinde ider süst
Alup bu meblâğı **ol** peyk-i kâmil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 65*). [ol,]
359. Baña **ol** kan-ile tolmış âb-iledür
Külâlem kim ruĥum üstinde çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 36*). [ol,]
360. K'ışidenler bizüm-çün diye bî-'âr
Var **ol** şürîde-ĥâlî kıl ferâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 5*). [ol,]
361. Gel **ol** bu mâh-ı nev birle hem-âğüş
Vü ger **ol** perdeden virürseñ âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 7*). [ol,]
362. Şan etrâfına encüm mâhitâbuñ
Eline aldı **ol** cennetde her hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 11*). [ol,]
363. Ne **ol** tîrûñ senûñ amaca varur
Bu bâra idemezven ben hıyânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 70*). [ol,]
364. Olurdu çeşmi rüşen ĥâtırı şād
Yahüd k'ireydi bir bû **ol** yañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 19*). [ol,]
365. Çü şem' itmiş münevver **ol** kenârı
Per ü bälinden **ol** murğ-ı serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 34*). [ol,]
366. Çü şem' itmiş münevver **ol** kenârı
Per ü bälinden **ol** murğ-ı serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 35*). [ol,]
367. Ki od olmuş yiri hem-çün semender
Be-nâ-geh **ol** tezerv-i âteşin bäl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 39*). [ol,]
368. Füzün itdi ġarîbûñ dilde dâğın
Çün **ol** gevher naşib oldı tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 43*). [ol,]
369. Yine pervâz kıldı şâĥ-ı serve
Ķonarken şâĥa **ol** murğ-ı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 45*). [ol,]
370. Süleymân ĥâteminüñdür nigîni
Yahüd **ol** ĥâl-ile bu la'-i mey-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 73*). [ol,]
371. Çeküp itdi yakasın pâre pâre
Didi **ol** 'avrata k'iy zâl-i kıttâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 7*). [ol,]
372. Baña **ol** divden görinür ebter
Gözüme ruĥları vü saçları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 12*). [ol,]
373. K'iletmezdüm saña ben bu ġümañı
Ķanı **ol** itdüġün 'ahd ü yemînler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 53*). [ol,]
374. Ki yaşıñdan **ol** etrâf oldı gül-reng
Dönüp divânesine her maĥalden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 80*). [ol,]
375. Cihânda bir mu'ayyen meskenüñ yok
Ger âdem iseñ **ol** âdemlere yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 111*). [ol,]
376. Didi oġlına **ol** ĥalkuñ ĥümâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 150*). [ol,]
377. Dil odına yaşıñdan âb-rîz **ol**
K'ölem ġasluñ **ol** âb-ıla idem tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 13*). [ol,]
378. Ki yine gelmek olmaz **ol** seferden
Esen ħal k'atalık ġitdi miyândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 24*). [ol,]
379. İşidür kühdan yine **ol** peyâmı
Temâşâ eyle bu çarĥ-ı bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 76*). [ol,]
380. Ser-i tâc üzre hem-çün dürr-i meknûn
Çün **ol** şîri cebelde gördi şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 5*). [ol,]
381. Revânından dile 'özü ü ġünâhuñ
Nevâsın **ol** keġ âhengüñ çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 23*). [ol,]
382. İçi elmâs yimiş gibi burdı
Düşüp **ol** daĥmenüñ üstine bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 31*). [ol,]
383. Ģehî şadrına çekdi ĥâk-i pâkin
Ol evvelden de ĥöd dest-i sitemde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 39*). [ol,]

384. Güç-imiş gördüm ü öğrendüm el-ân
 Kani **ol** dem ki virürdün baña pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 55*). [ol,]
385. Deminden kıldı 'âlem hâkini zer
 Turup **ol** hâkden derd-ile bu hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 5*). [ol,]
386. Şu resme eyledi bu kıssayı fâş
 Ki **ol** şahrâ bisât u küh bâlîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 3*). [ol,]
387. Ol arada turup ağladı hayli
 Refîkî şeklini pes tırnakıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 12*). [ol,]
388. Ser-i mağz üzre ya'ni pöst olam
 Bunı didi vü geçdi **ol** aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 27*). [ol,]
389. Arada şâh idi **ol** çün Süleymân
 Per-i 'ukâbdan geh sâye-bânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 46*). [ol,]
390. Ki tâ gönlünde **ol** endişe gide
 Bu havfûñ def'ine **ol** merd-i nâzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 20*). [ol,]
391. Ki tâ gönlünde **ol** endişe gide
 Bu havfûñ def'ine **ol** merd-i nâzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 21*). [ol,]
392. K'özine tâ ola **ol** müşkil âsân
 Görüp bundan bu ahlâk-ı bedî'i (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 30*). [ol,]
393. Şalup itler önüne kıldılar terk
 Pes evvel **ol** kılab-ı âhenin ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 41*). [ol,]
394. Oturdılar koyup pây üstine ser
 Temellük idüp **ol** miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 49*). [ol,]
395. Buña bezl eylediler özlerini
 Muhaşşal **ol** gün irişince ahşam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 53*). [ol,]
396. Didi aşhâbına k'iy ehl-i dīvân
 Günâhı neydi **ol** dünki cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 61*). [ol,]
397. Kilâbuñ dişleri mührile beste
Ol aşlan kelblerden bir kılına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 75*). [ol,]
398. Şu resme itdi gam mektûbın inşâ
 Ki **ol** üftâde-i sicn-i melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 3*). [ol,]
399. Kimün derdine olduñ sen giriftâr
 Kani **ol** 'ahd ü kavlı ü yârlıklar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 55*). [ol,]
400. Kani **ol** bendeñe dildârlıklar
 Kani **ol** döstluk yâ âşinâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 56*). [ol,]
401. Kani **ol** bendeñe dildârlıklar
 Kani **ol** döstluk yâ âşinâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 57*). [ol,]
402. Nedür şimdi baña bu mübtelâlık
 Kani **ol** kavlı **ol** peymân ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 59*). [ol,]
403. Nedür şimdi baña bu mübtelâlık
 Kani **ol** kavlı **ol** peymân ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 59*). [ol,]
404. Kani **ol** 'ahd ü yâ **ol** mihr ü peyvend
 Şıyup ger 'ahdi geçdüñse vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 60*). [ol,]
405. Kani **ol** 'ahd ü yâ **ol** mihr ü peyvend
 Şıyup ger 'ahdi geçdüñse vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 60*). [ol,]
406. Sen urduñ zahmı sen eyle 'ilâcum
Ol evvel gördigüñden haste-hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 159*). [ol,]
407. Ya cân bağından serv-i râsitindür
 Çün **ol** mektûba Leylî oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 21*). [ol,]
408. Şafâ kufına cânı buldı miftâh
 Ne hat kim yazmış **ol** mektûba pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 23*). [ol,]
409. Ki yir yir noktadan yüzinde var hâl
 Kaçan k'açdı nigâr **ol** ruğ'adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 27*). [ol,]
410. Ki kılmış dâmenini müşg-ile pür
 Sutûrı beñzer **ol** serve ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 39*). [ol,]
411. Anuñ ârâmgâhidur semen-zâr
 Oğudı çün kim **ol** mektûbı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 41*). [ol,]
412. Ki benden bulmamışdur behre dâmâd
 Senüñle 'ahd k'olmuşdur nühust **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 109*). [ol,]
413. Bozılmadı yirindedür dürtüst **ol**
 Beni bu kayda şaldı ibtidâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 110*). [ol,]
414. Hâcelven ben hüd **ol** itdügüm işden
 Çü gönlümden gidermezsın benüm bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 142*). [ol,]
415. Hüdâ hakkı baña rahm eyle zinhâr
 Hem işitdüm k'atañ **ol** pîr-i mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 147*). [ol,]

416. Dürüp **ol** nâmeyi hatm itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 176*). [ol,]
417. Beyâzî matla‘-ı şubh-ı şafâdur
Çü Mecnûn okıdı **ol** haţtı tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 45*). [ol,]
418. Tamâm **ol** kıssaya eyledi bâver
Hâbîbî haţtını **ol** merd-i maqbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 48*). [ol,]
419. Var-idi bir tayısı **ol** zamânda
Şaĥî vü kâmil ü şaĥib-hüner merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 4*). [ol,]
420. Benüm kim neyler atlasdan çulı mür
Tenüm âteş-durur **ol** câme birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 53*). [ol,]
421. Ki **ol** hõndan yimedi bir nevâle
Yimekten **ol** mu‘arrâ idi ĥ‘ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 64*). [ol,]
422. Gözetdi **ol** deli kendü kalayın
Yürüyverdi **ol** şahrâ yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 87*). [ol,]
423. Ki olamazuz anuñ bendinden âzâd
Bu bend **ol** vaķt olur bize güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 21*). [ol,]
424. Cihânı bir seĥer kılmışdı firûz
Meger **ol** şubh yüz derd-ile Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 9*). [ol,]
425. Yüzün topraklarına sürdi vâfir
Gehî **ol** kabre sürdi ki buña rû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 29*). [ol,]
426. Ki varup ola mülkine velî-‘ahd
Bir âh idüp bıraķdı **ol** gürûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 43*). [ol,]
427. Ki bî-süz olmaya ĥalk içre sâzuñ
Sen **ol** vaķtın bulursın kadr-i ‘âlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 69*). [ol,]
428. Ki ‘arz itmeyesin kimseye ĥâlî
Sarây-ı zevķüñ **ol** dem olur âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 71*). [ol,]
429. Firâķuñdan revân eyler gözi kan
Leb-ı cûda ĥırâmân **ol** şabâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 15*). [ol,]
430. Kõdı deştı vü taĥı turdı derĥâl
Oluban hem-reh **ol** yârânlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 19*). [ol,]
431. Gözinüñ yaşı kıldı ĥâki nem-nâk
Gelüp bir bülbül **ol** gül üzre nâĥâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 39*). [ol,]
432. Derûnına idüp **ol** bülbülüñ kâr
Ne yüzden başlasa Mecnûn fiĥâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 42*). [ol,]
433. Çeker **ol** şavtdan bülbül terâne
Bir âh eyleye çün Mecnûn-ı bed-rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 44*). [ol,]
434. Kılar bir nâle **ol** murĥ-ı ciger-süz
Kaçan k’aĥlaya Mecnûn-ı dil-efĥâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 46*). [ol,]
435. Gözinden kan şaçar **ol** bülbül-i zâr
Bu naĥme irdi geldikde şümâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 48*). [ol,]
436. Hezâr **ol** vâķtdan konıldı nâmı
Çün **ol** murĥ anuñıla oldı hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 52*). [ol,]
437. Hezâr **ol** vâķtdan konıldı nâmı
Çün **ol** murĥ anuñıla oldı hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 53*). [ol,]
438. Hevâ gülzârdan gösterdi âzer
Meger **ol** ĥûsn ilinüñ kâm-rânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 33*). [ol,]
439. Vücüdün şevķ odı pür-cüş kıldı
Revân itdi gözinden **ol** zer iklîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 53*). [ol,]
440. Tapuñsuz yir idür **ol** Yüsufuñ çâĥ
Çeküp âvâz mânend-i münâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 18*). [ol,]
441. Çaĥırur **ol** gedâ vâdî be vâdî
Ki dir derdâ dirîĥa âh Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 20*). [ol,]
442. Fülân menzilde vardur bir nişângâĥ
Ol araya getürüp ol ĥabîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 51*). [ol,]
443. Tıururlar san **ol** ortada Süleymân
Ĥişâr olmuşlar idi yâ özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 86*). [ol,]
444. Şular her naĥl dibinde revâna
Biraz vaķt olsun **ol** yirde karârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 129*). [ol,]
445. Kim andadur senüñ miftâĥ-ı kârûñ
Çıkarup câmeyi pes **ol** nigû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 131*). [ol,]
446. Giyerdi ‘ahd ü sevgend ile derĥâl
Çü Mecnûn giydi **ol** zîbâ kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 133*). [ol,]
447. Kemer bağlandı vü kıldı itâ‘at
Ol aradan kılup ‘azm-ı nişângâĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 137*). [ol,]

448. Ol aradan sürüp Mecnûna geldi
Baķup gördi ki yüz urmuş zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 208*). [ol,]
449. Dil ü cân olsun **ol** büyün fedâsı
Didi pîr aña k'ol mâh-ı perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 220*). [ol,]
450. Gücüm yitmez ki sunam sâğara dest
Çeküp **ol** lâhza bir heybetlü âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 229*). [ol,]
451. Ki bir dil der-hemîn ortada enkâl
Senündür iy perî **ol** dil daķı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 35*). [ol,]
452. Yürür Mecnûn senüñ derdüñle nâlân
Bize **ol** yâr-ı 'ömr iken bize yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 63*). [ol,]
453. Murâdum maķzenine sen nîgeh-bân
Ben **ol** düzdüm ki ğâlib olmadañ renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 79*). [ol,]
454. Ki Mecnûnuñ döke kanını çün seyl
Diledi k'ura bir tîğ **ol** arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 97*). [ol,]
455. Hem **ol** daķı havâ yüzinde kaldı
Çün **ol** ğâfil bu resme düşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 101*). [ol,]
456. Anı **ol** derdden ķurtardı derķâl
Ki buldı ellerini **ol** mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 120*). [ol,]
457. Anı **ol** derdden ķurtardı derķâl
Ki buldı ellerini **ol** mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 121*). [ol,]
458. Şaķîh **ol** resme kim tutardı evvel
Bir âh idüp çağırdı döñdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 122*). [ol,]
459. Ki süzından yarıldı seng-i hâre
Anuñ âhi acılığındañ **ol** dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 141*). [ol,]
460. Sebû-yı zehre döñdi cām-ı 'âlem
Vedâ' eşkinden anda **ol** iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 143*). [ol,]
461. Deründan derd-ile bir na'ra urdı
Kaçurdı **ol** vuķuş-ı hevî-nâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 41*). [ol,]
462. Baña da **ol** tarîķi eyle irşâd
Ķatuñdan ğitmezem tâ kim diriyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 74*). [ol,]
463. Vücüdüm buldı **ol** ğamdan rehâyı
Olursın sen daķı varduķca hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 24*). [ol,]
464. Ki maķv ola kevâķib âsumândañ
Yaķud **ol** giderür 'ışķum ğamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 21*). [ol,]
465. Çün **ol** miķnet belâsınuñ za'îfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 1*). [ol,]
466. Ta'am u h'âbdan hâlî vü 'üryan
Gör **ol** ğamgehde bî-çâre Selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 23*). [ol,]
467. Götürelüm didi sizden şudâ'ı
Pes idüp 'azm-i Bağdâd **ol** aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 29*). [ol,]
468. Virürdi âteşi **ol** hâra hırķat
Denîler taşı yimekdan tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 68*). [ol,]
469. Ki üstâd öyle kılmışdur rivâyet
Var idi **ol** zamân bir nev-cevân hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 3*). [ol,]
470. Yüze ğülmek-durur işleri dilden
Saña **ol** vakt irer hâlķuñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 91*). [ol,]
471. Kılı çâķ ide anda olan idrâķ
Degül mi hayf kim kendüzin **ol** merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 45*). [ol,]
472. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirâsum
Velî şol ğöz ki var baña ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 32*). [ol,]
473. Bulınmaz bî-resen tedbîr aña hiç
Şaçıdur **ol** resen dilberlerüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 61*). [ol,]
474. Olur 'illetden **ol** şoķbet münezzeh
Gire çün içerü 'ışķ-ı Hüdâyi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 12*). [ol,]
475. Ne şüretten idebilmez 'ilâcı
Nitekim **ol** devâya tâlîb oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 13*). [ol,]
476. Yıķılur **ol** 'imâret çâr-nâ-çâr
İki üç ğünde **ol** miskîn ü mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 58*). [ol,]
477. Ki **ol** mismâr-ı tendür mîh-endâm
İdüp pendüm dürin ğuşuñda zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 76*). [ol,]
478. Ol iki murğdan ķorķ iy birâder
Kişiye 'ömr ola biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 94*). [ol,]

479. Çü vakt ire hemîn **ol** demdür el-hāk
Fırâkıdan tırup zevcinüñ **ol** mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 100*). [ol,]
480. Kani zevcüm diyü kılarıd efgân
‘Arabda **ol** zamân bu idi kânûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 115*). [ol,]
481. Hayâlün birlödür âsüde cânım
Biri birinden **ol** iki nigû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 21*). [ol,]
482. Bulşurlardı geh geh **ol** iki yâr
Egerçi Zeyd öz işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 28*). [ol,]
483. Kamu hakkında dirler âferîn bād
Tutarsañ sen dağı **ol** haşleti hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 37*). [ol,]
484. Ki öz başında gördi **ol** hayâli
Egerçi geldi bir yüzden hoş **ol** kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 62*). [ol,]
485. Ki öz başında gördi **ol** hayâli
Egerçi geldi bir yüzden hoş **ol** kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 63*). [ol,]
486. Bize de irse kâş andan nevâle
Bu resme sözler-ile **ol** iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 75*). [ol,]
487. Zamānuñ güşını çarh eyledi pür
Süreyyā gibi **ol** şeb kıldı **ol** dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 17*). [ol,]
488. Yitürdi müjde **ol** bî-per hümāya
Açup **ol** hıl’atı kodı öñinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 3*). [ol,]
489. Sücüd-ı şükr kıldı **ol** kemîne
Alup **ol** hıl’atı yüz hürmet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 17*). [ol,]
490. Öpüp Zeydün elin ‘özü itdi hayli
Hazer kılmayup **ol** yirtıcılardan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 9*). [ol,]
491. Şadâyı dehre şalmaz oldılar güş
Tolayu alup **ol** şîrân-ı hûn-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 27*). [ol,]
492. Dışın ceng-içün itmiş her biri tîz
İhâta eyleyüp **ol** iki yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 29*). [ol,]
493. Ol iki nev-bahârı eyledi ter
Yörendi cânlarına ger gelüp hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 40*). [ol,]
494. Oturdu vahşiler silkinde o server
Tutup **ol** cânverler her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 55*). [ol,]
495. Kavuşdı birbirine çün elif lâm
Ezel bir cân idi **ol** iki hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 91*). [ol,]
496. K’idine baliş-i ser pây-ı yârı
Bu hâl üzere **ol** iki yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 103*). [ol,]
497. İki cārî zebāna urdı bendi
Ol iki nakş kaldı deng ü nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 117*). [ol,]
498. Kimesne bulımaz ‘özü ü bahâne
Ümîd **oldur** ki yine gidevüz pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 49*). [oldur, -+dur]
499. K’aña vire şeref hem-çün melek ‘ışk
‘Acebdür kim **ol** iki ‘âşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 55*). [ol,]
500. Ki ya’nî **ol** iki yâr-ı ciger-süz
Biraz kıldılar ârām **ol** arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 2*). [ol,]
501. Ki ya’nî **ol** iki yâr-ı ciger-süz
Biraz kıldılar ârām **ol** arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 3*). [ol,]
502. Gözüme sürme eyle **ol** gubârı
Gül-âb-ı eşk-ile kıl sînemi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 26*). [ol,]
503. Kefen ‘ıtrı yiter hem baña **ol** hāk
Vücüd-ı çāk-çāküm üzere iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 28*). [ol,]
504. Dem-i serdüñden **ol** kâfûr-efşân
Dağı kanlu kefen şar kim şehidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 30*). [ol,]
505. Ğamuñ idi yoğ-idi özge kârı
‘Âdem mülkine ‘azm itdükde **ol** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 71*). [ol,]
506. Başına **ol** zamân şan kopdı mahşer
Kara giydi vü gözden dökdi bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 10*). [ol,]
507. Veyâ gonca dehen ne hāmûş olduñ
Şeker-dilden kanı **ol** tatlu sözler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 55*). [ol,]
508. Kamer yüzden kanı **ol** kara gözler
Kanı **ol** nâz u şive **ol** leâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 56*). [ol,]
509. Kamer yüzden kanı **ol** kara gözler
Kanı **ol** nâz u şive **ol** leâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 57*). [ol,]

510. Kamer yüzden kanı **ol** kara gözler
 Kanı **ol** nâz u şive **ol** letâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 57). [ol,]
511. Kanı **ol** lutf-ı ihsân **ol** feşâhat
 Kanı **ol** serv gibi şalınan kad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 58). [ol,]
512. Kanı **ol** lutf-ı ihsân **ol** feşâhat
 Kanı **ol** serv gibi şalınan kad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 58). [ol,]
513. Kanı **ol** lutf-ı ihsân **ol** feşâhat
 Kanı **ol** serv gibi şalınan kad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 59). [ol,]
514. Kanı **ol** gül gibi zîbâ vü ter had
 ‘Arab içre ne deñlü varsa a‘yân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60). [ol,]
515. Şan oldı hülle-i cennet tenine
 ‘Arûs-ı nev gibi oldı **ol** semen ten (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 75). [ol,]
516. Ulular âh idüp ağılar soñınca
 Gider düş üzre **ol** tâbût-ı hāmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 81). [ol,]
517. Ki kan kusdurmadı âhîr **ol** ‘acûze
 Bu bâğuñ nañlı gösterdi mi bergi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 110). [ol,]
518. Öñi soñı kamu hîcdür kamu hîç
 Gül ü sünbül ki **ol** bitürür hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 147). [ol,]
519. Kâlan mahremlerinden bî-naşîb âh
 Kanı **ol** ten ki tâzeydi semenden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 21). [ol,]
520. Bile varmışlar idi bî-nihâyet
 Şu resme kocdı varup **ol** mezârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 7). [ol,]
521. Tırur girdinde bunlar bekleyüp raht
 Düzüp **ol** câyda her biri hâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 63). [ol,]
522. Başamazdı kişi **ol** yöreye pây
 ‘Acebdür vahşiden böyle kerâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 82). [ol,]
523. Çü geçdi sâl u âhîr **ol** ded ü dâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 1). [ol,]
524. Hep oldılar gelüp **ol** ravzaya cem‘
 Çün **ol** miskine kıldılar nazâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 16). [ol,]
525. Yağalar eylediler pâre pâre
 Görüp **ol** kâlibı sandılar el-hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 19). [ol,]
526. Ne çare hasrete şabr eyleyeler
 Pes **ol** iki mezârıñ ortasından (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 29). [ol,]
527. Hem oldılar yine ‘ukbâda hem-mehd
 Bihişt-i döstân oldı **ol** ziyâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 37). [ol,]
528. Bahâr u büstân oldı **ol** ziyâret
 Havâlisine tâ kim pür-letâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 38). [ol,]
529. K’aña kândil olmuş mihr-i enver
 Yücelmiş şol kadar **ol** kubbe-i pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 45). [ol,]
530. Şeher vaktinden anuñ efser-i ‘âc
 Süpürilmek için **ol** tāk-ı merğüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 49). [ol,]
531. Münevver her birinüñ rûyı çün şem‘
 Varup girerler idi **ol** bihişte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 65). [ol,]
532. Ki gîsü-yı siyâh-ı hür-ı ‘ayndur
 Temâm olduğda **ol** tāk-ı muğarnes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 71). [ol,]
533. Ziyâretgâh-ı ervâh-ı muhibbîn
 Hem **ol** demden berü **ol** ravza-i hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 75). [ol,]
534. Bular **ol** ravzada lâ-büd icâbet
 Ne deñlü kim gele bîmâr u rencür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 78). [ol,]
535. İderler-idi tahsîn ü du‘âyı
 Necidügi **ol** iki hem müdârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 13). [ol,]
536. Ol iki hâtır-efrûzuñ sırrından
 Ki zîr-i perdede ol iki şeydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 16). [ol,]
537. Ol iki hâtır-efrûzuñ sırrından
 Ki zîr-i perdede **ol** iki şeydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 17). [ol,]
538. Düşinde bir firişte gördi nâ-gâh
 Elin tutup iletđi **ol** firişte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 25). [ol,]
539. Gehî minâyı reng ü gâh hadrâ
 Cihânda **ol** renglü yokdur zeberced (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 31). [ol,]
540. Yüce bir taht gerdün pâyesinde
 Nihâyetsüz müzeyyen olmuş **ol** taht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 43). [ol,]
541. Ol iki şahs üzre ider işâr
 Çü gördi Zeyd-i bî-çâre bu hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 66). [ol,]

542. Dönüp **ol** pîrden kıldı sü'âli
Ki bu serv-i revânlar kim tutar cām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 68*). [ol,]
543. Giceler eyle dil nûrından izhâr
Hem **ol** zulmetde efsûn-ile âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 69*). [ol,]
544. K'ide nûr-ı şafâ rûşen gözünü
Çü tîr **ol** 'ışk rāhında revāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 77*). [ol,]

ol: *Mahrum kalmak, elinden kaçırmak, yitirmek.*

1. Kimini bay kılmış kimini yoksül
Kimi merdûd **olmuş** kimisi makbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 82*). [olmuş, -mış]

ol: "O" *İşaret zamiri.*

1. İrürdi bir Burāk-ı berk seyri
Ki hacl eylerdi **ol** uçmakda tayrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 32*). [ol,]
2. Daķâyıkdan şu resm-ile eķer bul
Ki nazm içre Nizāmîyi diger **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 120*). [ol,]
3. Yahûd bir tîfl kim olmaya hoş hû
Yeg **oldur** kim anadan toĝmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 218*). [oldur, -dur]
4. Saña **oldur** bugün vech ü münāsib
K'olasın 'ilmün arturmaĝa tālîb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 33*). [oldur, -dur]
5. Yürise berķden katı gider **ol**
Şabâyı nāķa mānendi yider **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 13*). [ol,]
6. Yürise berķden katı gider **ol**
Şabâyı nāķa mānendi yider **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 14*). [ol,]
7. Cihān hāķınıñ **ol-durur** 'azîzi
K'ola şerm u hayā birle temizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 101*). [ol-durur, --durur]
8. Koķulardan kim **oldur** rûh-perver
Dimāĝ-ı cānları oldu mu'aţţar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 113*). [oldur, -dur]
9. O çetr olmuş-idi ta'yîn konaĝı
Ol oldu hem bu şāhnuñ da turaĝı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 56*). [ol,]
10. Ta'aşşuk **ol-durur** k'olmaya kim hiç
Ölünce andan ırılmaya ķadem hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 3*). [ol-durur, -durur]
11. Şu resme göresün benden cidālî
K'unudasın **ol** itdigün hayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 50*). [ol,]
12. Diyüp bir sözi altında kalan şāh
Kanı **ol** kim diridün baña her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 11*). [ol,]
13. Ko ĝitsün **ol** ĝarib ü müstemendi
Bugün sen 'afv iderseñ zecrin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 18*). [ol,]
14. Virür yarin saña Hāķ ecrin anuñ
Ko varsun çiftine **ol** mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 21*). [ol,]
15. Çıķardı dilden **ol** hūn-ı mübāhı
Pes āhunuñ yanına geldi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 46*). [ol,]
16. Cihān hāķına isār eyle vāfir
Ki 'ālemde bahāsuz gevher **oldur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 5*). [oldur, -dur]
17. Dür ü mercān hacerdür cevher **oldur**
Talup himmet deñizine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 6*). [oldur, -dur]
18. Şan oldu **ol** düĝünde bir tabaķ zer
Dirilüp bir araya serv-ķaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 6*). [ol,]
19. Er aldı tañtanayla anda Leylî
Ol anda ĝayr eline virdi dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 21*). [ol,]
20. Virür āvāze ķūs-u mergüm el-ān
Saña **oldur** münāsib evvel āķir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 145*). [oldur, -dur]
21. Bizüm pehlūmuñdur **ol** daķı hem
Cihān dīvinuñ iştme ĝüzāfın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 46*). [ol,]
22. Ki yitmez Hāķ ķatında **ol** mu'ayyen
Eyülük yatlılık 'ālemde herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 72*). [ol,]
23. Göriceķ başuña toprak şaçardıñ
Ĝamuñ birle çün **ol** fevt oldu iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 17*). [ol,]
24. Gelüp didi ki iy şāh-ı nigū-ķ"āh
Degildür ādem **ol** erdür firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 69*). [ol,]

25. Hazer kıl zinhâr iy gönli âhen
Ruḥuñi verdine ki **oldur** pür-letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 149*). [oldur, -dur]
26. Koda öñinde **ol** merd-i vefâyı
Didi ‘özr idüp al bu câmeyi giy (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 48*). [ol,]
27. Gehî cân kût bulur nâlişümle
Gıdâm **oldur** ya bir pâre giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 83*). [oldur, -dur]
28. Gelüp şarmaşur aña hem-çü yârân
Meger yir kanı içün **ol** hemîşe (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 111*). [ol,]
29. Hem **ol** daḥı havâ yüzinde kaldı
Çün **ol** ğâfil bu resme düşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 100*). [ol,]
30. Bulınur bir ğam aña daḥı nâçâr
Cihânda ‘akıl **oldur** k’ir eger giç (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 69*). [oldur, -dur]
31. Maraşdan merde **ol** virür necâtı
Bu perhîz iy birâder renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 44*). [ol,]
32. Baḳup **ol** buña kıldı âh u eḡan
Hezârân şerm-nâkî birle Leyli (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 44*). [ol,]
33. Saña **ol** yeg ki dikmeyem zebânı
Vücüdüm ‘ışkuñ içre hiçe saydum (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 10*). [ol,]
34. Bu vardı elden **ol** düşdi ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 64*). [ol,]
35. Meger kim mühre-i püşt **ol** daḥı pîç
Pür iken ğabğabı çâhında zemzem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 46*). [ol,]
36. Saña **oldur** şoñumca yâdigârum
Hudâ ḥaḳkı-çün anı hoş tut iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 46*). [oldur, -dur]
37. Kanı **ol** zülfi sünbül çeşmi nergis
Gelecegin bilüp **ol** gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 87*). [ol,]
38. Ol ucdan lâ-cerem gec kırtulurlar
Ki zirâ bir gözinde bu iş bu tâḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 182*). [ol,]
39. Oturmuş kendü resmi birle maḥzûn
İdüp **ol** tîg-zenler kâhramanlık (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 71*). [ol,]
40. Hârîm-i ravzaya irürdiler rāh
Yıkılmış gördiler **ol** nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 9*). [ol,]

ol: *O(Sultan Süleyman).*

1. Şorarsañ kimdür **ol** ḥākân-ı devrân
Direm sultân Süleymân bin Selîm ḥân (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 29*). [ol,]
2. Çü Nîl ü baḥrdur **ol** şāḥib-iḳbāl
Velîkin Nîl-i sākin baḥr-ı seyyāl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 157*). [ol,]
3. Çü kaşd-ı ceng ide **ol** şāḥ-ı ‘ālem
Çi rüyın ten katında vech-i Rüstem (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 165*). [ol,]
4. Mu‘în olsun Haḳ **ol** şāḥ-ı cihāna
Cihān ḥāş olsun **ol** şāḥib-kırāna (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 171*). [ol,]
5. Mu‘în olsun Haḳ **ol** şāḥ-ı cihāna
Cihān ḥāş olsun **ol** şāḥib-kırāna (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 172*). [ol,]

ol: *Bir şeyin olmasını dileme.*

1. ‘Arūs-ı nazma dāmād eyle ‘ışkı
Rüsüm-ı ‘ışk senden tâze **olsun** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 73*). [olsun, -sun]

ol: *Teklik üçüncü şahıs zamiri.(Hz. Hüseyin yerine).*

1. Hüseyin **ol** kim sa‘îd-i sermedîdür
Sirâc-ı ḥānḳāḥ-ı Aḥmedîdür (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 9*). [ol,]
2. Yezîd **ol** mâhî deşt-i Kerbelâda
Şehîd eyledi envâ‘-ı cezâda (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 13*). [ol,]

ol: "O" (Allah cc. manasında)

1. Dağı tuğrā-yı defter hāyy-ı lā-reyb
Çün **ol** nām-ı mu‘azzam açā pençe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 23). [ol,]
2. Nice vaşf idelüm **ol** pâdişāhı
K’ola ‘arş-ı mu‘azzam bârgāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 1). [ol,]
3. Odur emvâc viren baħr-ı cûda
Ten ü cân **ol** bağışlar her vücûda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 6). [ol,]
4. Kerîm ü Kâr-sâz u Hâlik **oldur**
‘Alîm ü bî-niyâz ü Râzık **oldur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 7). [oldur, -+dur]
5. Kerîm ü Kâr-sâz u Hâlik **oldur**
‘Alîm ü bî-niyâz ü Râzık **oldur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 8). [oldur, -+dur]
6. Başına Hüdhdüñ **oldur** koyan tâc
Anuñ emriyle öter kumrı vü dürrâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 9). [oldur, -+dur]
7. Felek filinüñ üstinde yıl u ay
Zühâl hindüsına **oldur** viren cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 14). [oldur, -+dur]
8. Öginür niçesinüñ unı tekrâr
Degül mi ‘adl kim her şahsa **ol** üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187). [ol,]

ol: O. II Mecnun.

1. Çün irdi on yaşına **ol** kamer-veş
Göñüller hîrmenine urdı âteş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 11). [ol,]
2. Muhaşşal **ol** perî-ruhsâr tannâz
Olup bir kaç kamer-ruhlarla dem-sâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 15). [ol,]
3. İderlerdi bu tertîb üzre tîmâr
Güzellendi varurak **ol** perî-vâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 302). [ol,]
4. Velî giryân idi **ol** tıfl dāyim
Degüldi dāyeye rām u mülāyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 315). [ol,]
5. Olup **ol** meh-veşüñ hayrân-ı rûyı
Diline virdi teskîn bûy-ı mûyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 325). [ol,]
6. Giderdi hıwāceye **ol** serv-i âzād
O mekteb burc-i hürşid olmuş-idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 6). [ol,]
7. Çün irdi on yaşına **ol** kamer-veş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 1). [ol,]
8. Göñüller hîrmenine urdı âteş
Nireden kim geçe **ol** şahzāde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 3). [ol,]
9. Olur ‘aşıkları biñden ziyāde
Muhaşşal **ol** perî-ruhsâr tannâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 5). [ol,]
10. Tırup yatdı bu endişeyle **ol** māh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nāgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 11). [ol,]
11. Yoğ āgāhı ki kandedür maķāmı
Ya kimdür **ol** nedür ‘ālemde nāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 38). [ol,]
12. Atası bildi kim olmuş harāb **ol**
Hum-ı endühdan içmiş şarāb **ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 67). [ol,]
13. Atası bildi kim olmuş harāb **ol**
Hum-ı endühdan içmiş şarāb **ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 68). [ol,]
14. Var idi küllesinde bir ulu ğār
Maķām idindi anı **ol** dil-efgār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 50). [ol,]
15. Kocalık bükicek dirdüm belümi
Yigit oğlum var **ol** tutar elümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 78). [ol,]
16. Atası cehd ü hîleyle revānı
Götürdi evlerine **ol** cevānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 90). [ol,]
17. Anası hâtır-içün **ol** şikeste
Bir iki kerre sundı hâste beste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 53). [ol,]
18. Ümîd-i vaşl-ı yār ile muhaşşal
İşini şabra düzdü **ol** mu‘allel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 38). [ol,]
19. Dem-â-dem hâtırıyçun meh-liķānuñ
Añarlar adını **ol** mübtelānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 48). [ol,]
20. Düşürüp ‘aqlın ammā **ol** yegāne
Nihāl-i şabr degdi bağ-ı cāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 37). [ol,]

21. Bu **ol** ruhsarı görüp oldu bî-hûş
Hem **ol** bu şekle bakup kıldı hāmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 44*). [ol,]
22. Dem-â-dem mevc uran deryâ-yı pür-cüş
Ki Mecnûn ya'nî **ol** şeydâ-yı pür-hûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 12*). [ol,]
23. Çü Leyliden cüdâ düşdi **ol** abdâl
Katı âşüfte oldu vü diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 33*). [ol,]
24. Egerçi aşldandur ser-bülend **ol**
Velî şimdi degüldür ercümend **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 27*). [ol,]
25. Egerçi aşldandur ser-bülend **ol**
Velî şimdi degüldür ercümend **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 28*). [ol,]
26. Yirinden şıçrayup vardı **ol** abdâl
Ol itûñ ayağına düşdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 29*). [ol,]
27. Diyüp şem'e bu sözi **ol** diger-hâl
Tırup depdi vü söyündürdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 57*). [ol,]
28. Bu 'âlemde degüldi **ol** kişi er
K'anı pîşe tutmazdı muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 9*). [ol,]
29. Boyun virmiş-durur **ol** dest-i 'ışka
Delû dimek hâdâdur mest-i 'ışka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 11*). [ol,]
30. N'ola diyüp getürûñ didi anı
Getürdiler varup **ol** nev-cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 22*). [ol,]
31. Degül **ol** şeh hârac u bâca muhtâc
Başına terk-i dünyâdan komış tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 25*). [ol,]
32. Çün el açâ du'âya **ol** şeh-i dîn
Dil açup dir bile süccâd âmîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 33*). [ol,]
33. Aña bu ne kadar kim pend ider idi
Yine **ol** bildügi yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 32*). [ol,]
34. Ki diri olduğınca bâr-ı 'ışkı
Götürdi **ol** garîb zâr-ı 'ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 12*). [ol,]
35. Direfş-i 'ışkı tâ kim **ol** cihân-gîr
Bülend itdi çü mâh-ı âsumân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 15*). [ol,]
36. Cerâhat kesretinden **ol** vefâ gûş
Tenini postdan kılmış zırh-pûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 51*). [ol,]
37. Yahûd zağm-ı cefâdan **ol** mükedder
Şarlımışdı deriye pây-tâ-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 53*). [ol,]
38. Gözi tûş oldu şâhuñ **ol** gedâya
Belâ sicni içinde mübtelâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 37*). [ol,]
39. Bu sözden idinüp ümmîd **ol** abdâl
Öñinde secde-i şükr itdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 103*). [ol,]
40. Virilmez didiler gül bergi bâde
Ne lâyıkdur bu meh **ol** dîv-zâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 110*). [ol,]
41. Çeker her kişi ceng içre cezâyı
Ol okur şulh için dâyim du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 6*). [ol,]
42. Ki kânde görseler **ol** nâ-tuvânı
İderler katl vermeyüp emânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 43*). [ol,]
43. Kesüp ya'nî başın **ol** bî-günâhuñ
Alalar hil'atini pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 45*). [ol,]
44. Didi kim ger bu sırdan ben siyeh-kâr
Kılam **ol** şifte-hâli haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 4*). [ol,]
45. Ki ya'nî bu hikâyetden nihânı
Haberdâr eyle var **ol** yâr-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 38*). [ol,]
46. Didi irüp ecel bād-ı hâzânı
Meger kapmışdur **ol** serv-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 48*). [ol,]
47. Meger **ol** vaqt **ol** genc-i perişân
Özin bir küşede kılmışdı pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 55*). [ol,]
48. Gözi tûş oldu **ol** hâli hârebâ
Görür yatur yüz urmuş bir serâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 63*). [ol,]
49. Buyurdi kim keremden bir zamân **ol**
Özin bir küşede kılsın nihân **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 88*). [ol,]
50. Şanarmısın ki 'ârûm yire çaldım
Kesüp başın çü mâh **ol** bî-günâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 85*). [ol,]
51. K'irür **ol** hastenüñ feryâdına dâd
Uyup ilüñ sözine bende nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 16*). [ol,]

52. Çekildi yüzüme yüz yirde şemşir
Benüm **ol** yine mağlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 33*). [ol,]
53. Gider ta'cîl-ile tutup beyâbân
Dem-â-dem **ol** nişân-ı tîr-i âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 39*). [ol,]
54. Kõdî şayyâduñ öñinde **ol** abdâl
Alup şayyâd bu sâz u silâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 44*). [ol,]
55. Ele girince sin tanşîf iderüz
Çü vâkıf oldu bu hâle **ol** abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 47*). [ol,]
56. Velikin ağlayanlar 'âkıl idi
Belâya **ol** gedâ virmiş rızâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 73*). [ol,]
57. O Leylî diyüben eyler figânı
Gidüp **ol** kapudan pes **ol** kemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 83*). [ol,]
58. Baña pesdür hemîn bir küşe bir âh
Bunı diyüp yirinden turdı **ol** şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 75*). [ol,]
59. Der-i dildâra irürdi anı râh
Kaķup kûr-âne **ol** derde 'aşâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 11*). [ol,]
60. Başı yarıldı vü garķ oldu hâke
Çün **ol** pûşide çeşmi gördi bu hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 15*). [ol,]
61. Aña göstereyin kim kandadur râh
Ol a'mâyı gelüp bu serv-i dil-cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 25*). [ol,]
62. Gider **ol** pîşvâ-yı Kâ'be-i dîn
Bu hâl-ile gezerken cânı pür dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 18*). [ol,]
63. Al incitme tek **ol** ser-i cevânı
Diyüp bu sözi la'li **ol** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 51*). [ol,]
64. Ki hiç bir müzeyye sığmaz iki pây
Hemîn **oldur** cihân içre baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 15*). [oldur, -dur]
65. Kimesnem yokdur **ol** meftûndan özge
Degülven derd-i hâherden ciğer-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 48*). [ol,]
66. Bu yaña geldük **ol** dîvâne-i ğâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 1*). [ol,]
67. Turup **ol** şâh'dan pür hîle vü âl
Gelüp kapdı elinden seb-çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 40*). [ol,]
68. Vücûdî tutdı ğamdan lerze vü tâb
Uyanıp hayret-ile **ol** ciğer-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 49*). [ol,]
69. Bu resme **ol** ğarib endişedeyken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 1*). [ol,]
70. K'ide **ol** hastenüñ derdine çare
Devâ fikrin dilinde derc iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 12*). [ol,]
71. Atası gördi k'olmuş derd-mend **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 1*). [ol,]
72. Cihân-ı 'ışkdandır şeh-r-bend **ol**
Muķarrer bildi kim uşlanmayısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 2*). [ol,]
73. Yir idi hem yine dilber ğamını
Meger kim bir gün **ol** şürîde nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 7*). [ol,]
74. Gider **ol** haste-hâtır iderek âh
Terennümler kılarıdı 'aşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 30*). [ol,]
75. Aña leşker idi **ol** bunlara şâh
Kamusı hükmineydi bende-fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 44*). [ol,]
76. Ki her hayvân ider bir dürlü hizmet
Ol otururdi yüzine urup kef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 51*). [ol,]
77. Anuñ etrâfına çekmişdi saflar
Ol ortalıkda şan sultanlarıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 71*). [ol,]
78. K'olara rızķın **ol** virürdi dâyim
Kaķan kim görse anı her ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 110*). [ol,]
79. Kılarıdı karşına secde nâ-kâm
Severlerdi katı **ol** nâm-dârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 113*). [ol,]
80. Hevâ âşüftesi ya'nî ki Mecnûn
Çün işitdi haber kim **ol** cefâkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 27*). [ol,]
81. Didi k'irür bunı **ol** yâra fi'l-hâl
Pes alup nâmeyi peyk-i sebük-hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 4*). [ol,]
82. Irürdi **ol** şikeste-hâtıra tîz
Çü Mecnûn ruķ'a-i dildârı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 6*). [ol,]
83. Ki hât'dan bir kabâ giymiş mu'anber
Çün açdı hâtınını **ol** merd-i bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 35*). [ol,]

84. Tamām **ol** kıssaya eyledi bāver
Hābibi hāttını **ol** merd-i maḳbūl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 49*). [ol,]
85. Ki **ol** hōndan yimedi bir nevāle
Yimekten **ol** mu‘arrā idi h‘ām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 65*). [ol,]
86. Bulur çinedüğinden ben tōyārum
Selīme ‘ilm geldi ki **ol** hūner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 97*). [ol,]
87. Ta‘ām andan cūdā **ol** h‘ābdan dūr
Hālāyıkdan dūn ü gün ‘uzlet idüp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 14*). [ol,]
88. Getür bir dem müşerref olalum biz
Gelüp **ol** zāhidūñ yanına hācib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 21*). [ol,]
89. Cemālin görmegeyüm arzūmend
Selīm āgāh oldı ki **ol** belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 11*). [ol,]
90. Yolumda bu imiş taḳdīr-i Cebbār
Bunı diyüp ḳodı **ol** merd-i ḳallāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 83*). [ol,]
91. Gözetdi **ol** deli kendü ḳalayın
Yürüyverdi **ol** şahrā yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 86*). [ol,]
92. Ciger kanın yir **ol** dīvāne miskin
Havālisin vühūş-ı ādemi h‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 86*). [ol,]
93. Çevürmiş ortada **ol** çün pāy-ı pergār
Pes **ol** hayvān-nişin ü bī-ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 88*). [ol,]
94. Çevürmiş ortada **ol** çün pāy-ı pergār
Pes **ol** hayvān-nişin ü bī-ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 89*). [ol,]
95. İdinürdi ‘aşā şāh-ı küvezni
Acıḳduḡınca **ol** miskīne naḥçīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 119*). [ol,]
96. Öper her lāhẓā bir āhū gözini
Geçinürdi bu resme **ol** belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 125*). [ol,]
97. Taḡıldı her birisi bir kenāre
Gelüp gördi bular **ol** nā-tüvānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 9*). [ol,]
98. Ol āşūfte bu yārānuñ sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 1*). [ol,]
99. Ol abdālūñ cevābında bu yārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 1*). [ol,]
100. Kim anda muntāzırdur saña dildār
Ümid-i vaşl-ı yārıla **ol** abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 17*). [ol,]
101. Ḳılar Mecnûn sürūd-ı ‘āşīkāne
Çü gördi ‘ākıbet **ol** merd-i ḡalib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 31*). [ol,]
102. Yanında ‘ōmr anuñ meflūc yā süst
Pes andan şordı **ol** cāmı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 13*). [ol,]
103. Ki ḡalinden ne bilürsin fülānuñ
Müdām **ol** derd-mend-i vaḥşet-āmīz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 15*). [ol,]
104. Semen bergine oldı gevher-efşān
Didi kim benven **ol** miskīn ü bed-rūz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 29*). [ol,]
105. Ki adum añup aḡlar **ol** ciger-sūz
Anuñla bizüm ortamuzda her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 30*). [ol,]
106. Degüldür āh u nāle eksük iy yār
Ol ider kūhlar evcinde āhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 33*). [ol,]
107. Fülān menzilde vardur bir nişāngāh
Ol araya getürüp **ol** hābibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 51*). [ol,]
108. Ki giysün bunı **ol** yār-ı ciger-h‘āh
Alup gevherleri vü cāmeyi pīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 60*). [ol,]
109. Velikin bī-ḡaber **ol** merd-i bī-kār
Alup pīrāmenini cümle hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 84*). [ol,]
110. Gelüp pīr **ol** şehe çok ḡizmet itdi
Öpüp evvel ḡuzūrında zemīni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 96*). [ol,]
111. Geçen bāzāruñı eyle yine tīz
Buyurdı bir nişāngāh **ol** dil-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 125*). [ol,]
112. K’işūmden olmayam şermende ya’nī
Bilürven **ol** daḡı ‘āşīḳ-durur pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 199*). [ol,]
113. Bize teşrīf virsün sözlerinden
Ol ebyāt okusun biz idelüm ḡüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 205*). [ol,]
114. Getürsün bāde **ol** biz ḳılalum nūş
Şanemden pīr bu aḡbārı k’aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 206*). [ol,]

115. Uçurmuş ‘aql murğın **ol** kemîne
Sirişkenden yüzine saçdı âbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 210). [ol,]
116. Dile hâcet Hudâdan yine kırtar
Hezârân lutf birle **ol** nigû-fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 109). [ol,]
117. Velî kendü şokarken ölür ekşer
Du‘â kılup bu sözden şöıra **ol** abdâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 119). [ol,]
118. Yolu geh seng ü geh hâk oldı geh gıl
Dürişüb **ol** gedâyı istemekde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 29). [ol,]
119. Kodı ortaya halvâ vü gülîçe
Didi ağlama **ol** bir lâhza hândân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 15). [ol,]
120. Kılardı ‘arz aña Mecnûn kerâmet
Ne denlû şî‘r nazm itse **ol** abdâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 19). [ol,]
121. Komışlar cehlden adını Mecnûn
Kemâlâtıyla **ol** hûd kâmil idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 45). [ol,]
122. Huzûrında çi hâk idi çi altun
Müdâm **ol** pâk-ıtab‘ ü pâk-dâmen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 65). [ol,]
123. Eser göstermez-idi **ol** kemîne
Ne taşuñ tutsa gerden sillesine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 70). [ol,]
124. Ki gamdan ola âzâd **ol** ciger-süz
Koyup kendü gam ü derd ü belâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 32). [ol,]
125. Vatağâhını **ol** servûñ çemen kıl
Karışdur şekkertüm birle gülîni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 48). [ol,]
126. Gülümden eyle gûyâ bülbülîni
Getür dâma **ol** âhû-yı garîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 51). [ol,]
127. Dilerven kim görem **ol** yâr-ı cânı
Kişiye çün beğâ yokdur cihânda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 58). [ol,]
128. Yitürdi müjde **ol** bî-per hümâyâ
Açup **ol** hîl‘atı kodı önünde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 2). [ol,]
129. Turup bir döndi vü yine oturdu
Kararı gidüp **ol** şevk-ile yine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 11). [ol,]
130. Turup başladı çarha **ol** kemîne
Yidi kere pey-â-pey urdı çarhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 12). [ol,]
131. Sücûd-ı şûkr kıldı **ol** kemîne
Alup **ol** hîl‘atı yüz hürmet-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 16). [ol,]
132. Çerisi gibi sultân-ı cihânuñ
Tururlar yolda tursa **ol** yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 31). [ol,]
133. Diyelüm içeri girsün **ol** abdâl
Neşâtından bu kavluñ tırdı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 6). [ol,]
134. Teğarrüb ‘âlemine buldılar yol
Elif kadden ki dūr idi **ol** kâdi lām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 89). [ol,]
135. Firişteyle mukârin oldı yâ hūr
Olur **ol** ‘âşıkun ferhunde-hâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 99). [ol,]
136. Ki bir dem bula yârına vişâli
Sa‘âdetde bilün **ol** hâk-sâri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 101). [ol,]
137. Velî mest itdi hamr-ı ‘ışk anı gey
Dem-â-dem **ol** şikeste-hâl ü ebter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 29). [ol,]
138. Benüm sevgümde bir kimse ‘azâyâ
İre çün kabrüm üzre **ol** teni çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 39). [ol,]
139. Meh isteyü gele lîkin göre hâk
Mezârum üzre bil kim **ol** budâla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 41). [ol,]
140. İdiser derd-ile feryâd u nâle
Benüm yârumdur **ol** giryân bilesin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 43). [ol,]
141. K’ola âsûde-dil bir dem **ol** abdâl
Ben inen muhterem tutardum anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 50). [ol,]
142. Ri‘âyet eyle sen de **ol** yâr-ı cânı
Çü yokdur senden özge baña sırdaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 52). [ol,]
143. Ol üftâde başı altına bir hîşt
Degül kimse aña hem-râz-ı bālîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 14). [ol,]
144. Kefen kaydın göre yâ **ol** garîbe
Ne yârı var k’aña kılup hidâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 18). [ol,]
145. Lebine virdi **ol** bî-çârenün âb
Gamından ebr inilerdi vü bārân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 28). [ol,]
146. Bu hâl üzre düşüp kaldı **ol** abdâl
İhâta idüp etrâfın ded ü dâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 58). [ol,]

147. Yirinde her biri kılmışdı ārām
Uyurdu **ol** nitekim şāh-ı ber-taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 61*). [ol,]
148. Hep oldılar gelüp **ol** ravzaya cem‘
Çün **ol** miskine kıldılar nazāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 17*). [ol,]
149. Muşaffa bir şadefdür pāk u eblak
Terahhüm idüp **ol** miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 21*). [ol,]

ol: O. II Leyla.

1. Fülân ṯayifedendür iy hümām **ol**
Ki Leylî dimekiledür be-nām **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 79*). [ol,]
2. Fülân ṯayifedendür iy hümām **ol**
Ki Leylî dimekiledür be-nām **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 80*). [ol,]
3. Bu yaña cān-ı Kays-ı bî-mecālî
Zebûn eyledi **ol** mâhuñ hayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 2*). [ol,]
4. Şitâb-ile atası ṯurdı bî-bāk
Varup **ol** serve hem-çün seyl-i çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 48*). [ol,]
5. Dögülmek zecren idinüp bahāne
Fiğān iderdi ğamdan **ol** yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 58*). [ol,]
6. Vücüdî yidüĝi ğarb-ı girāndan
Uşandı **ol** şanem cān u cihāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 66*). [ol,]
7. Buyurdu ṯiz ki **ol** dildār-ı manzūr
Ola perdeyle mişl-i ğonce mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 73*). [ol,]
8. Çü Yūsuf gibi mahbūs oldu **ol** mäh
Züleyhā-vār ururdu göklere āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 81*). [ol,]
9. Olur her ğice **ol** mäh-ı ciger-süz
Göñül odı ile kâşāne efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 83*). [ol,]
10. Kıldardı nālesin pinhānî **ol** mäh
Ki kimse olmaya hālinden āĝāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 95*). [ol,]
11. Bahāne eyleyüp dir **ol** şeker-leb
‘Arakdan her kabam ışlandı bu şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 103*). [ol,]
12. Çü geçdi ħadden **ol** mâhuñ fiğānı
Mey-i hicr eyledi lâ-yu‘kal anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 1*). [ol,]
13. Kılup ğuşına ziver dürr-i ma‘nî
Anası didi **ol** meh-rûya ya‘nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 4*). [ol,]
14. Çün işitdi bu sözi **ol** yüzi nūr
Özin **ol** mâcerādan ṯutdı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 1*). [ol,]
15. Ṯurup pes ħalvetinden gitdi anuñ
Ĥaķa qaldı işi **ol** meh-liķānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 30*). [ol,]
16. Ğamından sen yatarsın hūn içinde
Uyur **ol** mefṟeş-i gül-ĝün içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 118*). [ol,]
17. Baña Leyliden irdi bu ħarāret
Dile **ol** viriser yine ferāĝet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 54*). [ol,]
18. Ger ire dime **ol** māha nokşān
Seni āhum odı yaķardı el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 29*). [ol,]
19. Buyur bir çāre ṯa kim **ol** şegab-nāk
Kem ağlaya yaķasın kem kıla çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 43*). [ol,]
20. Tutar ervāhı ṯāze ‘ıřķ-ı cānān
Ol olmasa ne ħāşıl olsa yüz cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 8*). [ol,]
21. İlāhî **ol** sehî-ķadd u semen-ber
Görinsün baña ĝün ĝünden nigū-ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 35*). [ol,]
22. Velî lutf eyle sen iy Ĥayy u Mennān
Ziyāde it meylūmi **ol** māha her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 44*). [ol,]
23. Ki çün **ol** nev-‘arūs-ı ħacle-i nāz
Şehin-şāh-ı sehî-ķaddān-ı ṯannāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 15*). [ol,]
24. Şadā-yı ħūsn-ile **ol** hālî fülful
Bırakdı ĝünbed-i āfāķa ĝulĝul (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 25*). [ol,]
25. Çün **ol** meh-peykerūñ vaşfin işitdi
Ĥarārı kalmayup ārāmı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 39*). [ol,]
26. Ṯama‘dan ṯalib oldu göñli anuñ
K’irişe vaşlına **ol** meh-liķānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 46*). [ol,]

27. Atasından dilettdi **ol** ḥabîbi
K'olaydı ḥaste cânının ṭabîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 51*). [ol,]
28. Eyitdi kim bu seg **ol** şāhumuñdur
Yüzi ḥurşid u alnı māhumuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 45*). [ol,]
29. Ne vech-ile eger olursa mümkün
İdem **ol** meh-veşi saña muḳârin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 88*). [ol,]
30. Döküp bu yolda genc-i ḥüsrevâne
Seni vaşl idem **ol** şîrîn-dehâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 92*). [ol,]
31. Saña tâ hem-ser olmayınca **ol** mäh
Kemendüm cengden ḳalmaya kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 101*). [ol,]
32. Yiyüp içmeyem artuḳ tutmayam cām
Refîḳüñ olmayınca **ol** dil-ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 144*). [ol,]
33. Ḥelâl olunca saña **ol** perî-rû
Ḥarām olsun benüm gözüme uyḥu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 145*). [ol,]
34. İrürmezseñ baña **ol** yâr-ı cânı
Ne ben 'ālemde ne ḥöd zindegānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 27*). [ol,]
35. Öziyle çün-kim **ol** didâr-ı çäpük
Bu resme bağladı bir fikr-i nāzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 33*). [ol,]
36. Bulup pes bir rasûl **ol** sâ'idi sîm
Hezārān şîve ile ḳıldı ta'lîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 35*). [ol,]
37. Ki ben ḳulından **ol** serv-i revâne
Du'ālar eyleyüp di yane yane (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 93*). [ol,]
38. Ḳodı rahm eyleyüp geçmiş günāhı
Didi kim gelsün **ol** mäh-ı dil-āsûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 25*). [ol,]
39. Baña her kişi ṭa'n eyler nihānî
Ki Mecnûn için **ol** māha idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 13*). [ol,]
40. İrişüp ḳapdı **ol** zîbā cemālî
Ne ḥāl-ise hele Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 32*). [ol,]
41. Diyesin ḥalûmi **ol** şehriyāra
Naşib olup k'ola otlakuñ **ol** būm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 68*). [ol,]
42. Ḳılasın derdümü dildāre ma'lûm
Du'ālar idüp **ol** serverâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 71*). [ol,]
43. Yeg andan kim anuñ-çün vire bir ḡayr
Pes andan geldi **ol** cânı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 13*). [ol,]
44. Ḥaḳîḳat bildi kim Mecnûndur **ol** kûr
Anasına didi nāz-ile **ol** dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 16*). [ol,]
45. Tütüp nāz-ile didi ṭur yuḳaru
Ḳadīmî yârı ile **ol** felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 27*). [ol,]
46. Gedā gibi ider her sū temennā
Çok iş itdi bu resme **ol** dil-efḳār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 33*). [ol,]
47. Olupdur baña zaḥm-ı tîr-i ḥûn-rîz
Bunı diyüp ruḥından ḥālî **ol** ḥûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 31*). [ol,]
48. Getürme bize ḥalk içre faẓîḥat
Çi ger pend itdi **ol** cân-pāresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 13*). [ol,]
49. Rızā virdüḡiçündür böyle ḥāmûş
Pes oldı şanup **ol** meh-rûyî rāẓî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 25*). [ol,]
50. Semen-simā şanemler lāle-ḥaddler
Yanına geldiler **ol** āfitābuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 9*). [ol,]
51. Ki vaşlından ola **ol** meh-veşüñ şād
Hemān-dem ṭutdı cân-ı Leylîyi tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 62*). [ol,]
52. Yüzine baḳmadı **ol** serv-i āzād
Muḳarrer bildi kim **ol** kebḳ-i ḥöd-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 96*). [ol,]
53. K'o resme yārdan ḥoş yārsuzlḳ
Niçe müddetdür **ol** serv-i şeker-leb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 25*). [ol,]
54. Yidürür bağbān bārını zāḡa
Saña şimdi 'adûdür **ol** cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 37*). [ol,]
55. Zenûñ efsûnına yoḡdur nihāyet
Niçe demdür **ol** itmedi seni yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 63*). [ol,]
56. Seni yüz kerre ḳılmaz derd-ile yād
Gelin olalı bir yıl vardur **ol** cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 15*). [ol,]
57. Yiyemez **ol** nihāl-i tâzeden ber
Çü Mecnûn vāḳıf oldı bu ḥisāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 18*). [ol,]

58. Didi hayf u dirîg **ol** âfitâba
K'anuñ bu künde pâyını nâcâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 20). [ol,]
59. Senüñ bensüz yirüñ gülzâr-ı şādî
Hâkîkat benden **ol** dihkân-ı ebter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 39). [ol,]
60. Ki ben mağz olam ü pöst ola **ol** cân
O yeg kim ben nişab-ı döst olam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24). [ol,]
61. Şoñucı şordı yârından nişâmı
Ki n'oldı hâli **ol** hûblar şehinüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 41). [ol,]
62. Güzellik âsumânınun mehinüñ
Cevâbında didi Mecnûna **ol** yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 43). [ol,]
63. Ki çokdan erdedür **ol** serv-i reftâr
Velî şöyle kıl aña i'tikâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 44). [ol,]
64. İrür bu nâmeyi **ol** yâr-ı cân
Pes alup nâmeyi **ol** peyk-i çalak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 6). [ol,]
65. İrürdi **ol** nigârına ferañ-nâk
Çün **ol** mâha görindi hatı-ı Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 8). [ol,]
66. İrürdi **ol** nigârına ferañ-nâk
Çün **ol** mâha görindi hatı-ı Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 9). [ol,]
67. Sevâdından gözi oldı münevver
Dönüp **ol** nev-'arûs-ı nâz-perver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 29). [ol,]
68. Bırakdı hâmeyi **ol** serv-i merğûb
Virüp bir kâşid-ı tayyâr fi'l-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 2). [ol,]
69. Ğamuñdan inler çün bülbül-i zâr
Diyüp bülbüllere râzını **ol** mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 9). [ol,]
70. Derüñ düdün eyler derd-ile yâd
Nazar kılsa güle **ol** mâh-ı tâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 13). [ol,]
71. Hisâb iderdi dâyim kâr-ı yârı
Ne fi'l itse velî **ol** mâh-ı tâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 65). [ol,]
72. İletmezdi yanına dâyesini
Bilüp bu hâleti hem **ol** semen-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 71). [ol,]
73. Yüzine bir güle bakmazdı **ol** mâh
Bu resmeydi olarda zindegâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 74). [ol,]
74. Anuñ beyt okumasından güşade
Dağı bir dest câme virdi **ol** mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 59). [ol,]
75. İşide öz kulağıyla sözünü
Hem **ol** mâhı görüp **ol** sen dağı şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 119). [ol,]
76. Yirinden tırdı yüz nâz-ile **ol** mâh
Giyindi bir kabâ-yı ergüvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 150). [ol,]
77. Tonatdı hıl'atiyle **ol** perî-zâd
Yağasından şan **ol** ruhsâr-ı zîbâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 154). [ol,]
78. Tonatdı hıl'atiyle **ol** perî-zâd
Yağasından şan **ol** ruhsâr-ı zîbâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 155). [ol,]
79. Yüzin gösterdi cennet revzeninden
Kulağı halkasından **ol** semen-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 163). [ol,]
80. Gümüş mir'âte çekdi şaykal-i zer
Sevâd-ı sürmeden **ol** çeşmi cādū (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 165). [ol,]
81. Mey-i nâz eylemiş çeşmini medhüş
Gözi kaşı oldı **ol** serv-i revânun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 169). [ol,]
82. Ğazâl u tāvûsı bağ-ı cinânun
Gül-i ruhsârı üzre kurdı **ol** gül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 171). [ol,]
83. Kemendine bırakmış mihr ü mâhı
Ayağdan başa **ol** dildâr-ı mevzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 175). [ol,]
84. İdindi perde bir 'âlî dırahtı
Hicâb ardında **ol** serv-i bahârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 181). [ol,]
85. Nesîm-i turreşidür **ol** nigârun
Bu resm-ile ki dil-cüdur hevâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 218). [ol,]
86. Ki tâ hâlerinden âgâh oldı Leylî
Okıdıp halvetine **ol** meh anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 5). [ol,]
87. Getürüp karşısına söyledürdi
Söz arasında **ol** hûb-ı zamâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 11). [ol,]
88. Şorardı 'ışk hâlerinden nişâne
Kıldırı **ol** dağı irdükçe 'aklı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 13). [ol,]
89. Anuñla gönderürdi **ol** dil-ârâm
Peyâmından anuñ Mecnûn-ı mahzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 18). [ol,]

90. Elinde **ol** dağı diğerlerün hem
Halâşum kaldı zülfi-yâr elinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 62*). [ol,]
91. Perî gibiydi pûlâdiyla beste
İdüp **ol** nâzenîn şabr ü şekîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 31*). [ol,]
92. Virürdi aña her dem bir firîbi
Hezârân âlle **ol** serv-i ‘ayyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 33*). [ol,]
93. Ki bi-höd yıkılırdı **ol** perî-zâd
İrişse güşına bir şavt nâ-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 46*). [ol,]
94. Kallırdı bir zamân hayretde **ol** mâh
Görinse çeşmine qarşudan âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 48*). [ol,]
95. Bu resme işlerinden **ol** perînün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 1*). [ol,]
96. Çü vakt ire hemîn **ol** demdür el-hâk
Fırâkıdan tırup zevcinün **ol** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 101*). [ol,]
97. Eri hayfindan aña male urur
Yalandan ağlayup **ol** serv-i fettân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 113*). [ol,]
98. Halâyıkdan otağın kıldı hâlî
Tarîk-ı mâtem-i şevherde **ol** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 123*). [ol,]
99. Bu yaña geldün **ol** serv-i revân-bağş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 1*). [ol,]
100. Zamânun güşını çarh eyledi pür
Süreyyâ gibi **ol** şeb kıldı **ol** dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 17*). [ol,]
101. Yok anda şem‘den özge aña yâr
Çü pervâne uyumayup **ol** âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 21*). [ol,]
102. Ki ya‘ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü firûz oldu **ol** rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [ol,]
103. K‘irişmez gerdene şad ‘id ü nevrûz
Gözin açup du‘âdan soñra **ol** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 9*). [ol,]
104. Bırakdı bürka‘-ı şermi **ol** âfet
Kodı cânı vü terk itdi cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 24*). [ol,]
105. Hicâbı defterini suya şaldı
Be-gâyet oldu **ol** serv-i şeker-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 37*). [ol,]
106. Ki mişlin görmemiş hergiz anuñ kes
Mu‘aţtar kılup **ol** mâh-i mükerrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 65*). [ol,]
107. Haber virdi girüp Zeyd **ol** nigâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 1*). [ol,]
108. Gile güyâ ki bir âyîne düşdi
Ruñınun hümretinden **ol** dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 13*). [ol,]
109. Alup hargâhına girdi şalını
Oturdup şadra i‘zâz-ile **ol** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 49*). [ol,]
110. Tesellî virdi yüz nâz-ile **ol** mâh
Çü hâlî böyle gördi Zeyd-i hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 50*). [ol,]
111. İderler bunların efsânesin yâd
Hişârı genc gibi **ol** semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 69*). [ol,]
112. Düzetdi piş-keşler **ol** kıyâmet
Şaçından boynına bıraktı destâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 72*). [ol,]
113. Ölince bulmayısarsın rehâyı
Bu resme sözler-ile **ol** kamer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 57*). [ol,]
114. Ol okur kışsa-i derd ü firâkı
Dehâna almadın bâde ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 62*). [ol,]
115. Yitişdi bād-ı şarşar bir nihâle
Ki **ol** mîr-i perî-rüyân-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 3*). [ol,]
116. Yatup uyhuya vardı **ol** şeker-leb
Düşünde gördi **ol** dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 6*). [ol,]
117. Yatup uyhuya vardı **ol** şeker-leb
Düşünde gördi **ol** dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 7*). [ol,]
118. Uyandı zâr u lerzân **ol** niger-h‘âh
Yoğ-iken miş-i Leylinün cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 10*). [ol,]
119. İrişdürdi tabança şem‘ine bād
İçinde gönleginün **ol** perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 17*). [ol,]
120. Şanasın oldu iki âteşin gül
Za‘îf oldu be-gâyet **ol** semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 39*). [ol,]
121. Soğulup âb-ı hasret töldi **ol** dem
Tariken **ol** serv-i kaşab-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 49*). [ol,]

122. Şu resm-ile tûrur kim beyza-i mâr
Şanasın buldı **ol** ruhsâr-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 75*). [ol,]
123. Ol ayuñ yıldızı düşdi vebâle
‘Îlâc itmeklik içün ol habîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 80*). [ol,]
124. Ol ayuñ yıldızı düşdi vebâle
‘Îlâc itmeklik içün **ol** habîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 81*). [ol,]
125. Söz açdı anasına **ol** belâ-senc
Ki iy mâder mükedder oldı hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 2*). [ol,]
126. Meger kim maqbere **ol** dahı nâçâr
Çü ‘ömrüm ber gini hâke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 18*). [ol,]
127. Ki kaçd-ı ‘azm-i mülk-i diger itdi
Çeküp **ol** meh-veşûñ çeşm-i siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 3*). [ol,]
128. Karalar giydi ya’nî tûtdı mâtem
Cihân pür-bağr iken **ol** nev-‘arûsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 7*). [ol,]
129. Gözinden dökdi kanlar kûze kûze
Şu resme dökdi **ol** mâh üzre kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 19*). [ol,]
130. Dirîğa gitdi **ol** serv-i cemîle
Yağasın çâk idüp hem-çün gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 40*). [ol,]
131. Yudılar eşk-ile **ol** âfîtabı
Pes idüp garğ-ı kâfûr u ‘abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 68*). [ol,]
132. Kefen şardılar **ol** cism-i harîre
Çü murğ-ı cân uçup ten kaldı hāmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 70*). [ol,]
133. Zârûrî beyze-veş oldı kefen-püş
Kefen kim şardılar **ol** nâzenîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 73*). [ol,]
134. Kanı **ol** zülfi sünbül çeşmi nergis
Geleceğin bilüp **ol** gevher-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 86*). [ol,]
135. Yaturdı nağ-ı hâka **ol** gelini
Vücüdını anuñ-çun eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 94*). [ol,]
136. Ki tâ yir vire şadrında aña hâk
Yire **ol** âb-ı hayvân virdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 97*). [ol,]
137. Yoluñda virdi Leylî cân-ı şîrîn
Bilelden kendüyi **ol** serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 91*). [ol,]
138. Baña **ol** gül senden özge yâdigârı
Senüñle gel berü iy yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 94*). [ol,]
139. Biri mâh-ı bütândur pâk-dâmen
Olupdur adı Leylî **ol** ki mehdûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 77*). [ol,]

ol: "O" İşaret zamiri (Melekler).

1. Anuñ ardınca İsrâfîl geldi
Biraz tayrân idüp **ol** dahı kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 166*). [ol,]

ol: "O" 3. teklik şahıs zamiri || Hz. Ali.

1. Kõdî çarhî dõnişden kudretullâh
Namâzın kıla tâ vaktiyle **ol** şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 14*). [ol,]

ol: Gelip çatmak, yaklaşmak.

1. Dir **oldı** cânuma bir gam havâle
Anuñ-çun kılarım feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 111*). [oldı, -dı]

ol: O. II Nevfel.

1. Havâşî birle kıldı ‘azm-i nağçîr
Giderek irdi küh-ı Necde **ol** şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 34*). [ol,]

2. Gelür **ol** ğār öñine k'anda Mecnûn
Dökerdi yaş yirine dîdeden hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 35*). [ol,]
3. Çü bildi hâlini Mecnûnuñ **ol** hân
Didi kim boynuma farz olsun el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 31*). [ol,]
4. Ki **ol** dañı ğarîb ü taze idi
Dilinde mihr bî-endâze idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 129*). [ol,]
5. Şehûñ peykine virüp gîne anı
Var âgâh it didi **ol** nâ-tuvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 54*). [ol,]
6. Du'âsın aldı pîrûñ anda haylî
Pes alup leşkerini **ol** yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 45*). [ol,]
7. Şan urdı sînesine niş-i kahrı
Baķuñ **ol** pâdişâh-ı 'âlî-câha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 25*). [ol,]

ol: "O" 3. teklik şahıs zamiri || Hz. Muhammed.

1. Maşşerde **ol** şefî'i bu Hâmî şikestenûñ
Dûzeğ içinde kılmayalar tâ aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 53*). [ol,]
2. Bisâñından turup **ol** şâh-ı 'âlem
Süvâr oldı Burâķ-ı berke **ol** dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 89*). [ol,]
3. Gidüp **ol** yeryüzinüñ pâdişâhı
İrürdi âsumân farķına râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 101*). [ol,]
4. Sa'âdetle çün **ol** şâh-ı yegâne
İrürdi yol birinci âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 119*). [ol,]
5. Okıyup **ol** şehûñ na'tını bî-kadğ
'Uţârid saçdı başına dürr-i medğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 127*). [ol,]
6. Çü geçdi ravza-i heftûmden **ol** şâh
Yüzi gösterdi heştûm ravzada mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 149*). [ol,]
7. Şu denlü aldı çıkıdı **ol** pâdişâhı
K'uruldı 'arş üzere bârigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 171*). [ol,]
8. Özine tayy olup bir demde bu râh
İrişdi menziline yine **ol** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 212*). [ol,]
9. Getürdi halka **ol** şâhib-'imâme
'Azâb-ı nârdan âzâd-nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 215*). [ol,]
10. Ricâ oldur ki bu Hâmî ğarîbi
İrüre şîhâte **ol** cân tabibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 220*). [ol,]

ol: O. II İbnüsselam.

1. Yüzine bakmadı **ol** serv-i âzâd
Muķarrer bildi kim **ol** kebki hîd-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 97*). [ol,]
2. Ol andan bâr-ı derd ü ğam yimişdür
Gülistânüm gülinden dermemişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 134*). [ol,]
3. Ki **ol** bunı sever bu sevmez anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 76*). [ol,]
4. Hârâm idi aña lîkin vişâli
Nîğârûñ şöhetinde **ol** şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 29*). [ol,]
5. Hümâ şalmaz ser-i bed-bağta sāye
Bu ğamdan **ol** şikeste âhîr-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 9*). [ol,]
6. Yıķılur **ol** 'imâret çâr-nâ-çâr
İki üç günde **ol** miskîn ü mehcûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 59*). [ol,]
7. Maķâmı dağme oldı **ol** hümâmuñ
Çü gördi Zeyd-i şürîde bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 46*). [ol,]

ol: O. II Mecnun'un babası.

1. Dilerdi nesl ü peyvend için **ol** şâh
Hudâdan bir veled şâm u şehergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 187*). [ol,]
2. Bakarak oğlına **ol** şâhib-iķbâl
Be-nâgeh yâdına düşdi **ol** abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 23*). [ol,]

3. Şu kim yakmadı oda el ya ayak
Ne bilsün **ol** nedür 'âlemde yanmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 56). [ol,]
4. Naşihat eylemekden geçdi **ol** pîr
Rizâsın eyledi teslîm-i takdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 69). [ol,]
5. Ki tâ çeşmine tuş oldu **ol** abdâl
Şikeste-hâl ü miskîn ü diger-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 43). [ol,]
6. Varınca Ka'be kapusına **ol** pîr
Kefinden gevher ile töldi yir yir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 39). [ol,]
7. Ricâ-vâr olup **ol** pîr-i tarîkat
Aña yüz lutf-ıla kıldı naşihat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 47). [ol,]
8. Ne kim görüp işitdiyse andan **ol** pîr
Ser-â-ser eyledi bunlara takrîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 85). [ol,]
9. Şu resme dökdi Rûm iklimine hûn
K'atası Qaysuñ **ol** pîr-i fütâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 3). [ol,]
10. Nitekim mürde gür-i hevl-nâki
Tutup pes **ol** tarîki pîr-i mazlûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 39). [ol,]
11. Başın tutmuş-turur bir şahs-ı mahzûn
Yüzine kıldı **ol** pîrûñ nezâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 65). [ol,]
12. Seni isteyü geldüm bunda iy cân
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür **ol** zâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 73). [ol,]
13. Bu anı öpdî vü **ol** bunı tekrâr
Çok itdiler döküp gözden bıñarı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 76). [ol,]
14. Biri birine karşı nevha-gâri
Şu deñlü ağladı **ol** pîr-i dil-teng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 79). [ol,]
15. Gidelüm kalmayalum kârvândan
Esenleşüp bu resme **ol** şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 27). [ol,]
16. Dirî oldu iki gün **ol** dil-figâr
Ecel çıkup kemîninden zamânûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 32). [ol,]

ol: "O" teklik üçüncü şahıs zamiri. II Hz. Ömer.

1. Melâhat göklerine mâh idi **ol**
'Adâlet kişverine şâh idi **ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 7). [ol,]
2. Melâhat göklerine mâh idi **ol**
'Adâlet kişverine şâh idi **ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 8). [ol,]

ol: O, üçüncü tekil şahıs zamiri II Hz. Osman.

1. Biri 'Osmân ki zî'n-nüreyndür **ol**
Enîs-i server-i kevneyndür **ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 1). [ol,]
2. Biri 'Osmân ki zî'n-nüreyndür **ol**
Enîs-i server-i kevneyndür **ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 2). [ol,]

ol: "O" teklik üçüncü şahıs zamiri. II Yavuz Sultan Selim.

1. Bağışlasun cihân halkına Allâh
Ki cânidur cihân halkınuñ **ol** mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 18). [ol,]
2. Kılıcını hamâil kılsa **ol** mâh
Melekler çağrışur "“ naşrun min'allâh ”" (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 53). [ol,]
3. Suvâr oldukça **ol** şîr-i zamâna
Atı na'li od atar âsumâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 83). [ol,]
4. Hasûdine virür **ol** şâh zer na'l
Kılıçdan gevher ü peykândan lâ'l (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 103). [ol,]

ol: O. II Mecnun'un annesi.

1. Anasın yād kılup eyledi āh
Ki **ol** bî-çārenūñ aḥvālî n'oldî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 5*). [ol,]
2. Ol aradan ğamile tırdı nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 1*). [ol,]
3. Ğamıyla başlayup açdı kelāmı
Ki bu fāniden **ol** merḥūme-i pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 17*). [ol,]

ol: O. II Zeyd. (*Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından.*).

1. İñen eglenmez **ol** 'aşıkda zîrā
Var idi 'ammisinūñ bir kızı hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 18*). [ol,]
2. İşinde 'ammisi vü **ol** giriftār
Fırāk u ārzūdan **ol** ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 72*). [ol,]
3. İşinde 'ammisi vü **ol** giriftār
Fırāk u ārzūdan **ol** ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 73*). [ol,]
4. Ser-ā-pā kaldı zencîr-i belāda
Çü böyle gördiler **ol** nā-tüvānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 87*). [ol,]
5. Ol eydürdi vü bu aĝlardı kanlar
Ol oldu 'ışk-kārında aña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 24*). [ol,]
6. Ol eydürdi vü bu aĝlardı kanlar
Ol oldu 'ışk-kārında aña yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 25*). [ol,]
7. Esirgelerdi ḥālî **ol** cevānuñ
Ki **ol** meh-pāre lāyık idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 8*). [ol,]
8. Yolu irdi çün **ol** bî-der serāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 1*). [ol,]
9. Ser-i kâfûr rûze 'anber-efşān
Bu fikr-ile uyudı **ol** hevā-ḥ'āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 23*). [ol,]

ol: "O" 3. teklik şahıs zamiri.

1. Derd-i Ḥamdîye ölümünden özge tîmār olmaya
Zirā **ol** aşûfte-ḥāl olmuş-durur bî-mār-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 10*). [ol,]
2. İy perî **ol** müflîsi medyûn idersin 'ākıbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 14*). [ol,]
3. Tıtarı şol kadar ḥayl ü ḥaşem **ol**
Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 25*). [ol,]
4. Cefāya kılup **ol** bî-raḥm meyli
Siteimler eyledi Leyliye ḥayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 63*). [ol,]
5. Temām idüp leti **ol** cevri āyîn
Ġazabdan alınā bîrākdı yüz çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 71*). [ol,]
6. O devr ulularınuñ oĝlı kızı
İdinmişlerdi ḥ'wāce **ol** 'azîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 10*). [ol,]
7. Buyurdi kim keremden bir zamān **ol**
Özin bir küşede kılsın nihān **ol** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 87*). [ol,]
8. Degül ben varken **ol** bende sezāvār
Beni bende çeküp gel iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 52*). [ol,]
9. K'içinde pürdür anuñ kând uvaĝı
Saña virdüm bugünden **ol** nigārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 77*). [ol,]
10. Seg aĝzında bilürdi özin hemān **ol**
Var İdi bir nedîmi pâdişāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 10*). [ol,]
11. Hücüm idüp aña kıldılar āheng
Çün **ol** mün'im-durur bildiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 43*). [ol,]
12. Ne kâĝıd k'aña inşā ola nāmem
Götürürmiş meger kim **ol** müsāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 51*). [ol,]
13. İrür bu nāmeyi **ol** yār-ı cāne
Pes alup nāmeyi **ol** peyk-i çālak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 7*). [ol,]
14. Du'āsın aldı **ol** şāh-ı nigū-fāl
Benüm bu kışşadan maḥsūdum iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 42*). [ol,]
15. Kānā'at eyleyen bulur hidāyet
Neşātından bu temsilūñ **ol** abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 47*). [ol,]
16. Ki yoĝ-idi nazîri bu cihānda
Temāşāya giderken bir gün **ol** şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 3*). [ol,]

17. Bürâderden kim **ol** ola münâfik
Geçenler yüzüne karşı saña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 50*). [ol,]
18. Ki kôrhu kılmaya **ol** pîri ma'zûr
Kenârından çü ceyş-i vahş gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 94*). [ol,]
19. Olurdi **ol** şeh-bâb-ı evc-i maqşûd
Teninde görinen her çâk-ı pür-âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 28*). [ol,]
20. İle göz dikmeden çeksin özi
Cihânda **ol-durur** dîvâne iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 37*). [ol-durur, -durur]
21. Delü **oldur** cihânda k'ola hûd-kâm
Degül dîvâne ben bir dîv-bendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 16*). [oldur, -dur]
22. 'Îlâc itdi marîza **ol** mükerrrem
Çün ire şîşe-i cân inkisâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 90*). [ol,]

ol: (Lâyık) olmak.

1. Dimişler yeg-durur kelb-i vefâdâr
Şol âdemden ki **ola** merdum-âzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 60*). [ola, -a]
2. Meger cân **ola** lââyık-ı müjde-gânî
Suâtîrî gözlerüme virdi nûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 34*). [ola, -a]
3. Dîrâz it bister-i nerm üzre pâyı
Niçe bir **ola** mesken saña her gâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 47*). [ola, -a]
4. Enîsûn niçe **ola** mûr ile mâr
Dil u cânî yîter yak derd ü gâmdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 48*). [ola, -a]
5. Ki bu sözde senüñle **ola** cidâlüm
Ki büyi mî beni kılmış-durur mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 226*). [ola, -a]

ol: "O" 3. teklik şahıs zamiri. II Selim-i Âmirî.

1. Dilerdi kim ura zaḥmına merhem
Her ay başında iderdi **ol** nigû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 13*). [ol,]

ol: "O" 3. teklik şahıs zamiri. II Zeyneb, Leyla ile Mecnun hikayesinin kişilerinden.

1. Hicâb iderdi lîkin cânı ilden
Gönülden Zeyd umup **ol** mû-miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 27*). [ol,]
2. Karâbetin koyup âvâre düşdi
Ki zîrâ **ol** mehûñ idi cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 31*). [ol,]
3. Şeref burcında mâh-ı lâ-yezâlî
Şahâne genc idi **ol** rûy-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 33*). [ol,]
4. Zamânûñ zeyni Zeyneb idi adı
Meger **ol** nâzenînüñ Zeyd dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 61*). [ol,]
5. K'ide hârâdan **ol** la'li cüdâ tâ
Yoğ-idi bundan artuḡ 'aybı hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 64*). [ol,]
6. Alup **ol** âfeti kırtıldı bunlar
Kesilüp Zeydûñ **ol** mehden ümidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 80*). [ol,]
7. Alup **ol** âfeti kırtıldı bunlar
Kesilüp Zeydûñ **ol** mehden ümidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 81*). [ol,]
8. Esirgelerde hâlin **ol** cevânûñ
Ki **ol** meh-pâre lââyık idi Zeyde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 9*). [ol,]
9. Zârûrî düşdi lîkin özge kayde
Bunı fîkr itdiler âḫîr ki **ol** mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 11*). [ol,]
10. Bulışup göstere yüz Zeyde geh gâh
Bu pervâneyle tâ kim **ol** ruḡı şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 13*). [ol,]

ol: O. II Leyla'nın annesi.

1. Niçe şac bölme çäk itdi ruğında
Cevânı üzre pîrâye **ol** 'acûze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 17). [ol,]
2. Şu resme itdi feryâd u figânı
Ki Leylinüñ anası **ol** şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 3). [ol,]

ol dem: O zaman.

1. Baña in'âm ü ihsân eyle **ol dem**
Şehâb-ı Aḥmed-i Muhtârdan nem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 155). [ol dem,]
2. Murâdın 'arza kılduğın aña hem
Oğul istediğini Haḳdan **ol dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 42). [ol dem,]
3. Sarây içre var idi ḳal'a muḥkem
İletdiler nigârı anda **ol dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 76). [ol dem,]
4. Ben **ol dem** ki olam ḥâk içre pinhân
Olayduñ sen gelüp yirüme sultân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 79). [ol dem,]
5. Benüm **ol dem** olur çeşmümle kârum
K'ola aña muḳâbil rûy-ı yârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 81). [ol dem,]
6. Hem **ol dem** tûrdı Ḳays öñine mâder
Getürdi hoş ta'âm-ı rûḥ-perver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 51). [ol dem,]
7. Biter **ol dem** dilediğün den el-ân
Taḫuñdan düşeli iy meh-liḳâ dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 76). [ol dem,]
8. Yoğum ben varlığumdur ortada yâr
Bu 'ışḳ **ol dem** gider ben nâ-tüvândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 19). [ol dem,]
9. Otururdi girüp yirine **ol dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 50). [ol dem,]
10. Soğulup âb-ı ḥasret töldi **ol dem**
Ṭariken ol serv-i ḳaşab-püş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 48). [ol dem,]
11. Ḳara mâtem-kede pür nâle vü âh
Giyindi ḥargeh ol demden berü hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 33). [ol dem, -den]
12. Ziyâretgâh-ı ervâḥ-ı muḥibbîn
Hem ol demden berü ol ravza-i ḥûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 75). [ol dem, -den]
13. Şaçalar başum üzre ḥaṭ gibi ḥâk
Baña gufrândan **ol dem** vir berâtu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 123). [ol dem,]

ola: ... hale gelmek.

1. Meclisün câmi şehâ neşv ü nemâ bulsun müdâm
Niçe kim mezkûr **ola** ellerde nâm-ı câm-ı Cem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 60). [ola,]
2. Anuñ-çün her kişi kim çekmeye renc
Yire geçsün vücûdî ger **ola** genc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 130). [ola,]
3. Anuñ yolında ḳurbân olmayan ser
Yile gitsün ger **ola** müşğ ü 'anber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 134). [ola,]
4. Dil **ola** râh-ı 'aynumdan güher-rîz
Direm kim ḳorḫu virdi rûz-ı maḥşer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 72). [ola,]

ola: Olur.

1. Hüküm ḳılsañ âsmân gibi zemîn devvâr **ola**
Çarḫa ger emr eyleseñ şâbit **ola** ḡabrâ mişâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 13). [ola,]
2. Bu 'ışḳ işi ki **ola** bir arada
Olur elbetde vardukca ziyâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 31). [ola,]

ola: +dir anlamında yüklem yapıcı.

1. Cihân-efrûz **ola** çün mihr enver
Çerâğ-ı şubḫda ḳalmaz iñen fer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 55). [ola,]
2. Varalum isteyelüm ol nigârı
Naşib itmiş **ola** kim bile Bârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 38). [ola,]

3. Ğulāman Hindī vü Rūmī dil-efrūz
Şeb **ola** saçları vü yüzleri rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 112*). [ola,]
4. Şeh işitdi **ola** kim bir perî-zâd
Koyupdur Leylî eydürler aña ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 9*). [ola,]
5. Vü ger hōd çekesin bu hükmden ser
Ola farķuñ sezā-yı tığ u ħançer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 22*). [ola,]
6. Kadehdür lāle pür ħūn-ile tā leb
Anuñ kim **ola** maķşūdı ruĥ-ı yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 37*). [ola,]
7. Gelüp tāhir yine pāk oldılar ħāk
Bu resme **ola** çün ‘ışķuñ tamāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 57*). [ola,]

ola: (Bir şeye) sahip olmak.

1. Çün irişdi saña bu mīve-i ħüb
Yakınlarda bir oĝluñ **ola** maĥbūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 264*). [ola,]
2. Ki ger biñ yıl **ola** ‘ömrüñ ya bir rüz
Ķalur çeşmünde bu kâĥ-ı dil-efrūz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15*). [ola,]
3. Yimez şol mārđan kim **ola** pür-kahr
Ümīd-i mührisiyle ‘aklı olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 41*). [ola,]
4. Ki vaşlından **ola** ol meh-veşüñ şād
Hemān-dem tutdı cān-ı Leyliyi tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 62*). [ola,]
5. Çü dōst **ola** helāk-i dīn ü cāndur
Ne deñlü olsa temşil ü ĥikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 60*). [ola,]
6. Şaru giymeklūĝi idindi pīşe
Çün **ola** ārzūsı ĥāne vü kû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 113*). [ola,]
7. Ħarāma baķmaz **ola** idüp idrāk
Aña tekrār idüp benden selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 200*). [ola,]
8. Ol iki murĝdan kork iy birāder
Kişiyē ‘ömr **ola** biñ yıl ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 95*). [ola,]

olalı: Olduĝundan beri.

1. Olalı peydā livā-yı ‘adlūñ iy çāpūk-sūvār
Nā-bedīd oldı cihāndan bid‘at u zulm u sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 9*). [olalı,]
2. Ħān **olaldan** sen sa‘ādet birle Yūnān mülkine
Ol vilāyetden kaçupdur kaĥt u tengī vü saķam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 29*). [olaldan,]
3. Olalıdan senūñle yār çün yār
Ķamu kārūm yile gitdi zihī kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 27*). [olalıdan,]

olan: Olan, bulunan.

1. Zātūñ vücūda geldūĝi şeb düşdi hep yüzin
Küffār ma‘bedinde **olan** zümre-i şanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 30*). [olan,]
2. Ħizmetünde **olana** olmaduĝı gibi elem
Derĝehūñ dūrları ĝöñline yok ‘ıyş u țarab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 23*). [olana, -a]
3. Ki taĥ‘ma sirişt olmışdı vahşet
Anuñla **olan** āhūlar da çālāķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 85*). [olan, --an]
4. Gelür ĥākister-i külĥan gibi ĥ‘ār
ĝülistānda **olan** her sūnbül-i ĥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 29*). [olan,]
5. Kılı çāk ide anda **olan** idrāk
Degül mi ĥayf kim kendüzin ol merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 44*). [olan,]
6. Ķara ĥālī-ile oldı hem-āĝuş
Cemālinde **olan** her dürr-i zīver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 35*). [olan,]
7. Öĝidine dūrişüp niçe yük un
Yüki az **olanuñ** bir ĝözde iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 185*). [olanuñ, -uñ]
8. Fırıbile elümden ĥapdı nāĝāh
Murād **olan** saña vü baña maķşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 85*). [olan,]

9. Ki kıymet-dâr içinde her **olan** raht
Döşenmiş sü-be-sü yüz naṭ'ı dībā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 44). [olan,]
10. Bu 'âlemde bu vech-ile çeker ser
Fenâ deyrinde **olan** nâlân u mecbûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 89). [olan,]

olar: Onlar, o kişiler.

1. Nebîler şubḥ gibi idi sen rûz
Olaruñ der-peyince 'âlem-efrûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 54). [olaruñ, -uñ]
2. Buña virdüğünü devlet eger kām
Olara virmemişdi devr-i eyyām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 84). [olara, -a]
3. Hemân sâ'at sūvar oldu vü sürdi
Olara daḥı irişüp karşı tırdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 2). [olar,]
4. Bu cânıbdan geçinür şüretâ ger
Velî dilden **olaruñ** fethin ister (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 26). [olaruñ, -uñ]
5. Ki dirlik idemezler olmasa âzer
Olaruñ gözlerine dūd-ı aḥker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 41). [olaruñ, -uñ]
6. Olar gidüp daḥı kalmazdı bunlar
Cihân bâzîgerin ütmez kişi hîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 64). [olar,]
7. Nazar kıl dehr **olardan** kime kaldı
Ḳamu gitdi 'azîz ü dîn-perestân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 60). [olardan, -dan]
8. Yüzine bir güle bakmazdı ol mäh
Bu resmeydi **olarda** zindegânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 75). [olarda, -da]
9. Olar gitdi vü bunlar yine kaldı
Budur ḥikmet ki ağır yükleri var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 180). [olar,]

olma: "Olmak" fiilinin olumsuzu.

1. Var iken fırsat elde **olma** ḥāmûş
Düriş k'aduñ olınmaya ferāmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 3). [olma,]
2. Bu sevdâdan ferâgat eyle zinhâr
İñende **olma** bî-nâmûs u bî-'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 68). [olma,]
3. Hemîşe gül gibi ol şād u ḥandân
Çü ḡonca **olmaḡıl** maḥbûs-ı zindân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 10). [olmaḡıl, -ḡıl]
4. Baḥâsın bulıcaḡuz bir ḡumâşî
Hemîn şatmaḡdur aşlı **olma** nâşî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 108). [olma,]
5. Ki dirlik idemezler **olmasa** âzer
Olaruñ gözlerine dūd-ı aḥker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 40). [olmasa, -sa]
6. Anuñ kaşından özge evde boşam
İki er **olmaya** bir avrata cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 13). [olmaya, -ya]
7. K'ışümden **olmayam** şermende ya'nî
Bilürven ol daḥı 'aşîḡ-durur pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 198). [olmayam, -yam]
8. Mübâşîr **olmazam** ben aña muṭṭlaḡ
Revâ olmaya 'ışḡuñ mezḡhebinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 192). [olmazam, -am]

olup mahv-ı cemâl-i zü'l-celâl: Azamet sahibi Allah'ın güzelliḡi karşısında yok olma.

1. Olup mahv-ı cemâl-i Zü'l-celâli
Tehayyür virdi şevḡ-i lâ-yezâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 189). [olup mahv-ı cemâl-i zü'l-celâl, -i]

olur: "Ol" fiilinin geniş zaman kipi.

1. Nireden kim geçe ol şāhzāde
Olur 'aşîḡları biñden ziyāde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 14). [olur,]
2. Pāye-i a'lā bulur lutfuñ kime kılsa nazar
Kimi ḡahr iderseñ **olur** menzil-i şaff-ı nî'āl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 26). [olur,]

3. Olur hezār şükr ki muhtâc-ı mücrimân
H*ân-ı şefâ'atüñla kıyâmetde muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 51*). [olur,]
4. Koşu şun'atüñla bulur turre-i hür
Olur luftüñla müşgîn şâm-ı deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 34*). [olur,]
5. Tapuñdur Hâlık-ı ten bâ'is-i cân
Olur hükümüñle var yok cümle yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 48*). [olur,]
6. Senüñ emrünüñle **olur** her 'acâib
Ki sensin mücîd-i cümle garâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 53*). [olur,]
7. Gedâ-yı gülşene vaqt-ı bahârân
Derâhim bahş **olur** her nakş-ı bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 28*). [olur,]
8. Geh **olur** bir gedâyı şâh eyler
Gehî biñ şâhî hâk-ı râh eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 43*). [olur,]
9. Şüküfeyle pür **olur** evvel eşcâr
Biter her birisinde âhîr eşmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 73*). [olur,]
10. Kimi toprağı tutsa ider altun
Kimi avcına zer alsa **olur** hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 90*). [olur,]
11. Çü nürîdi tapuñda cism-i maţbû'
Olur her nürdan pes sâye merfû' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 110*). [olur,]
12. Aña kim hizmet ide 'arş-ı qudsî
Hużûrında **olur** bî-ğadr kürsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 178*). [olur,]
13. Kaçankim kılsa 'azm-ı kâr-zârî
Olur düşmenlerinüñ kârî zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 40*). [olur,]
14. K'Urus gerçi beyâbânda ider cüş
Olur deryâya irüşdükte hâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 106*). [olur,]
15. Teninde görinen gerd-i nem-âlûd
Olur cân u dile iksîr-i maşşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 232*). [olur,]
16. Muğarrar bildi kim ol pîr-i kâmil
Olur Hağdan ne kim isterse hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 250*). [olur,]
17. Kelâmın itse ya bir meh-veşuñ güş
Şafâsından **olur** hayrân u bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 338*). [olur,]
18. Olur 'âşıkları biñden ziyâde
Muhaşşal ol perî-ruhsâr tannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 4*). [olur,]
19. Yakında oğluñ **olur** didüğini
Özinüñ cümle kaydın yidüğini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 45*). [olur,]
20. Şu deñlü küngüre var anda kâşî
Ki çok bakanuñ **olur** çeşmi şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 42*). [olur,]
21. Buluşduğından isterdi haberler
Ki kânde **olur** ol serv-i semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 40*). [olur,]
22. Bilenler dirdi kim ol mâh-ı ferruğ
Fülân şahrâda **olur** iy kamer-ruğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 42*). [olur,]
23. Olur her gice ol mâh-ı ciğer-süz
Gönül odı ile kâşâne efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 83*). [olur,]
24. Bu 'ışk işi ki ola bir arada
Olur elbetde vardukca ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 32*). [olur,]
25. Olur ol duğterüñ ehliyyeti az
K'anası hüsni ile eyleye nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 105*). [olur,]
26. Kaçan bir 'ışk k'olamaz cavidânî
Olur bâziçe-i lehv-i cevânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 2*). [olur,]
27. Çü bir 'ışkuñ ola mekr ü hayâlî
Yakîn **olur** anuñ lâ-büd zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 6*). [olur,]
28. Görür bir sözde kim yârın ide yâd
Dil-i gam-gîni **olur** hurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 66*). [olur,]
29. Reg-i tenden ki deşte atılır kan
Olur kîn çarhına kavs-ı kuzah şan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 50*). [olur,]
30. Olur ser-geşte-i vâdî-yi hayret
Beni bed-nâm idüp şalma ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 78*). [olur,]
31. Olur kavm ü kabîle cümle bîzâr
Bu söz içürdi şankim Leylîye zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 36*). [olur,]
32. Olur âzâdlar ihsâna çâker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 116*). [olur,]
33. Olur her dem belâ-yı cân-ı bûlbûl
Nem alur ebrden berğ-i cihân-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 60*). [olur,]

34. Olur lâ-büd şudan dūr olsa rāhı
Ġamıyla k'ola bir hâtır müşevveş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 14*). [olur,]
35. Ya **olurlar** mı ki uçmag içinde
Meger bir gice k'oldı nâf-i devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 20*). [olurlar, -lar]

olur: +dır anlamında yüklem yapar.

1. Elinden mi gelür terk itmek anı
Höş **olur** âb içinde cāy-ı mähî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 13*). [olur,]
2. Ne hōd bu resme miñnet çekdi Eyyüb
Egerçi derd-mend olmak **olur** hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 11*). [olur,]

olur: (Bir şeye veya niteliğe) sahip olmak.

1. Ne ilter 'aql anuñ taqdîrine rāh
Ne **olur** kudretinden kimse āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 46*). [olur,]
2. Benüm ol dem **olur** çeşmümle kârum
K'ola aña muķābil rüy-ı yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 81*). [olur,]
3. Velikin kânde **olur** şevk-i bülbul
Bulur kebkiyle de gülzâr zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 104*). [olur,]

ön: Huzurunda, önünden, öñü sıra.

1. Ġazab rahşı egerçi tündrūdūr
Semend-i lutf **öninde** kündrūdūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 132*). [öninde, -i, -(n)de]
2. Irāğ eyle gözümde reşk-i h'wābın
Öñümden ref' kıl benlik hicābın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 34*). [öñümden, -ü, -m, -den]
3. Gözi **öninden** oldı perdeler dūr
Özine manzar oldı 'ālem-i nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 187*). [öninden, -i, -n, -den]
4. Şu resmedür fūnūn içinde efđal
Ki **öninde** tıfl-ı ebced pîr-i ekmel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 8*). [öninde, -in, -de]
5. Öñinde pîr Selmān u Nizāmî
Diyemezler iki toġru kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 13*). [öninde, -in, -de]
6. Dem-ā-dem devleti olsun ziyāde
Öñünce şāhlr yelsün piyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 178*). [öñünce, -ü, -n, -ce]
7. Öñinde cümle 'arz itdi ser-ā-ser
Bırakdı māderi cānına āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 7*). [öninde, -in, -de]
8. Meger bir gün sarāy **öninde** tayyār
Görür bir nāka var çālāk u seyyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 11*). [öninde, -i, -(n)de]
9. Pes ol efsāneyi bir iki sırdaş
Atasınūñ **öninde** kıldılar fāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 54*). [öñinde, -in, -de]
10. Hem ol dem türdi Kays **öñine** māder
Getürdi hoş ta'ām-ı rūḥ-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 51*). [öñine, -i, -ne]
11. Yeter olduñ gözüm **öñine** hāyil
İrıl bir lāhza qarşumdan kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 21*). [öñine, -i, -(n)e]
12. Sülūk-ı 'ışkda üstād-ı māhir
Öñinde bāḥnāt-ı dehr zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 20*). [öñinde, -i, -n, -de]
13. Gelür ol ġār **öñine** k'anda Mecnûn
Dökerdi yaş yirine dîdeden hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 35*). [öñine, -i, -n, -e]
14. Bu sözden idinüp ümmîd ol abdāl
Öñinde secde-i şükr itdi derḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 104*). [öñinde, -in, -de]
15. Elinde var idi bir tîğ-i elmās
Ki hāra zaḥmınūñ **öñünde** kirpās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 100*). [öñünde, -üñ, -de]
16. Ki vir iy dāver-i devrân bize dād
Öñinde iy olan a'dāsı mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 5*). [öñinde, -in, -de]
17. Şeh **öñinde** kodı yüz yire çün ḥāk
Didi ḳan āġlayup k'iy şāh-ı a'zām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 28*). [öñinde, -i, -n, -de]

18. Getür **öñünde** yak virme emānı
Ya isterseñ tutup maħbūs-ı çāh it (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 48*). [*öñünde, -ün, -de*]
19. Kōdı şayyāduñ **öñinde** ol abdāl
Alup şayyād bu sâz u silāhı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 44*). [*öñinde, -in, -de*]
20. Varur bir çetr **öñine** daħı yine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 84*). [*öñine, -i, -ne*]
21. Gidelüm tür eve işit sözümi
Ki ölürken seni görem **öñümde** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 131*). [*öñümde, -üm, -de*]
22. Getürün görelüm ne oldı hālî
Müvekkiller kılāb **öñinde** anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 81*). [*öñinde, -i, -n, -de*]
23. Şalup itler **öñine** kıldılar terk
Pes evvel ol kılāb-ı āhenin ceng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 40*). [*öñine, -+i, -(n)e*]
24. Öñünde gam yimezsın iy cefākār
Seħer āhı okından bî-ħazersin (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 28*). [*öñünde, -ün, -de*]
25. Kōdı **öñinde** ol merd-i vefāyı
Didi ‘özr idüp al bu cāmeyî giy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 48*). [*öñinde, -in, -de*]
26. Ki tā giydi anı divāne nā-kām
Bu kez açdı **öñine** sofrā-ı hūb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 59*). [*öñine, -i, -n, -e*]
27. Öñinden kaçdı pāre pāre olup mīg
Ki ya‘nı āfītāb-ı ‘ālem-efrūz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 6*). [*öñinden, -i, -(n)den*]
28. Öpüp pürün **öñinde** kōdı yek-ser
Ki bu gevheri iy māye-i ‘iş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 36*). [*öñinde, -in, -de*]
29. Öñinde hāl rumūz-ı āsumānı
Sōzı zībā nitekim sikke-i zer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 10*). [*öñinde, -in, -de*]
30. Ki virmiş Leylîñün **öñinde** cānı
Aña şol hūn ki olmışdur havāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 72*). [*öñinde, -in, -de*]
31. Ne pervā-yı peder ne bīm-i māder
Çıkar geh bāma geh ħargāh **öñine** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 33*). [*öñine, -i, -n, -e*]
32. Eli bürķa‘ velikin mah **öñine**
Karārı şışesini taşā çaldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 34*). [*öñine, -i, -n, -e*]
33. Yitürdi müjde ol bî-per hümāya
Açup ol hıl‘atı kōdı **öñinde** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 3*). [*öñinde, -in, -de*]
34. Sarāyuñ sıçradı Mecnûn derine
Oturdı ħargeh **öñinde** çü der-bān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 109*). [*öñinde, -in, -de*]
35. Öñümden uş kılar yüz kebk cevlan
Benüm şeh-bāzum irmeyince cāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 20*). [*öñümden, -üm, -den*]
36. Uş eyledüm **öñünde** rāzumı fāş
Nazar kıl hālümün za‘fına bir bak (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 54*). [*öñünde, -ün, -de*]
37. Gönildiler idüp ‘azm-i süy-ı gūr
Ĥalāyık yiler ardınca **öñince** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 79*). [*öñince, -iñ, -ce*]

ön: Önce, önden.

1. ‘Azm eyleseñ ġazāya kaçan iy Habīb-i Ĥāk
Götürirdi feth ü nuşret **öñünce** iki ‘ālem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 40*). [*öñünce, -ünce*]
2. Gelüp **öñ** soñı gider ekşer ĥalāyık
Daħı soñra gelüp evvel gider çok (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 170*). [*öñ,*]
3. Öñi soñı kamu hıçdür kamu hıç
Gül ü sünbül ki ol bitürür ĥāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 146*). [*öñi, -i*]

on: On sayısı.

1. Çün irdi **on** yaşına ol kāmervēş
Gönüller ĥirmenine urdı āteş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 11*). [*on,*]
2. Ki dürc-i şem‘-i ümmid olmuş-idi
Beş **on** var idi ol mektebde dāyim (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 9*). [*on,*]
3. Çün irdi **on** yaşına ol kāmervēş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 1*). [*on,*]
4. Baña kıymadılar gūş it kelāmı
Tamām **on** yıl ĥapuñda kulluk itdüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 95*). [*on,*]

on dört: *Ayın on dördü (dolunay).*

1. Güzellendi vü bedr oldı hilâli
Ayuñ on dördine döndi cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 24*). [on dört, -i, -ne]

on on: *Onar onar.*

1. Çün iki yüzlü tığın ide ‘üryân
‘Adûv başın **on on** çırpır firâvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 78*). [on on,]

onlar: *"Onlar" üçüncü çoğul şahıs zamiri.*

1. Bugünden nâm-zâd olsunlar **anlar**
Şoñ ucı ber-murâd olsunlar **anlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 73*). [anlar,]
2. Bugünden nâm-zâd olsunlar **anlar**
Şoñ ucı ber-murâd olsunlar **anlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 74*). [anlar,]
3. Gülistâna gönildi **anlar** ile
Qarârı qalmayup kuhsâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 20*). [anlar,]

ora: *"Ora" işaret zamiri.*

1. Diyâr-ı Leyliye irüp **oradan**
Hâbir itdi ili bu mâcerâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 77*). [oradan, -dan]

orta: *İki şeyin ya da iki kişinin arası.*

1. Ki **ortasında** şem‘-idi müşebbeh
Ruḥ-ı Leylî ki reşk ider aña meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 67*). [ortasında, -sı, -n, -da]
2. Cemâl-i Leylî ol cem‘ **ortasında**
Qamer gibi idi şem‘ **ortasında** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 31*). [ortasında, -sı, -n, -da]
3. Cemâl-i Leylî ol cem‘ **ortasında**
Qamer gibi idi şem‘ **ortasında** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 32*). [ortasında, -sı, -n, -da]
4. Bilürsin kim zamâna içre el-ân
Benem bu **ortada** ma‘rûf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 118*). [ortada, -da]
5. Bulur lâ-büd yamanlıqdan melâli
Çü Nevfel **ortadan** düşürdi raḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 29*). [ortadan, -dan]
6. İnanmayup qalaydı deng ü ḥayrân
K’oturmış segler **ortasında** ḥaste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 73*). [ortasında, -sı, -nda]
7. Çevürmüş **ortada** ol çün pây-ı pergâr
Pes ol ḥayvân-nişin ü bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 88*). [ortada, -da]
8. Ki adum añup ağlar ol ciger-süz
Anuñla bizüm **ortamuzda** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 31*). [ortamuzda, -muz, -da]
9. Ki bir dil der-hemîn **ortada** enkâl
Senüñdür iy perî ol dil daḥı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 34*). [ortada, -da]
10. Meh ü mihr **ortasında** hem-çü nâhîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 102*). [ortasında, -nda]
11. Qodı **ortaya** ḥalvâ vü gülîçe
Didi ağlama ol bir lâḥza ḥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 14*). [ortaya, -ya]
12. Ben **ortadan** döşerdüm raḥt u büngâh
Vücüdumdan benüm kimdür ḥaberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 16*). [ortadan, -dan]

13. Gider **ortalarından** lâ-büd âzerm
Senûñ pendûñ baña hiç eylemez kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 34). [ortalarından, -
larında]
14. Bular bir kaçını yırtup düşürdi
Kalanı **ortadan** kaçdı ırağa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 35). [ortadan, -dan]
15. Gülistânûñ ruñı zerd oldı gâyet
Gül-i ter **ortadan** düşürdi rañtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 33). [ortadan, -dan]
16. Ne çare hasrete şabr eyleyeler
Pes ol iki mezârûñ **ortasından** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 29). [ortasından, -sından]

orta: Meydanda, görünür halde.

1. Velikin **ortada** olmaya gammâz
Ki nâ ehle bî-nâgeh keşf ide râz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 41). [ortada,]
2. Dilemedüñüz itmek çün bu kârı
Kılıçlaşmak nedür **ortada** bârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 54). [ortada,]
3. Yoğum ben varlığumdur **ortada** yâr
Bu 'ışk ol dem gider ben nâ-tüvândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 18). [ortada,]
4. Anuñ eñrâfına çekmişdi şaflar
Ol **ortalıkda** şan sultanlarıydı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 71). [ortalıkda, -da]
5. Pes andan bezme başladı nigârın
Döküldi **ortaya** esbâb-ı zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 2). [ortaya, -ya]
6. Pes **ortaya** miyâncılar şalup tîz
Zarûri eyledi şulh etmege hîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 41). [ortaya, -ya]
7. Tûrurlar san ol **ortada** Süleymân
Hişâr olmışlar idi yâ özine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 86). [ortada, -da]
8. Yoğ-idi **ortada** şehvet hayâlî
Bu hâl üzre geçinürlerdi her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 26). [ortada, -da]

ortaya al: Ortaya almak, ortaya yerleştirmek.

1. Şu hâkim ortaya almış iki mîm
Dile keşf olur andan sırr-ı hâ-mîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 41). [ortaya al, -mış]

'osmân: Hz. Osman. Üçüncü İslam halifesi.

1. Biri **'Osmân** ki zi'n-nüreyndür ol
Enîs-i server-i kevneyndür ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 1). ['osmân,]

otağ: Büyük çadır, büyüklere mahsus yüksek etekli geniş ve süslü çadır.

1. Var idi tâbî'i encümden efzûn
Otağına dike bakardı gerdûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 174). [otâğına, -ı, -n, -a]
2. Anuñ-çün kılmış-idi bâliš-i h'âb
Perinden zâğ aña düzmiş **otağı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 103). [otağı,]
3. Elinde tîğ ü başında **otağı**
Bu resme faşlda gül gibi ol şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 60). [otağı, -ı]
4. Hâlâyıkdan **otağın** kıldı hâlî
Târîk-ı mâtem-i şevherde ol mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 122). [otağın, -ın]

otağ ur: Çadır kurmak.

1. Otağ urdı kenâr-ı cüy-bâra
Nesîm-i nev-bahâr eyledi yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 28). [otağ ur, -dı]

otlak: Hayvan otlatılan yer, mera, çayır.

1. Var idi çār-pāsı haddēn efzūn
K'olara **otlak** idi kūh u hāmūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 21, Mısra 28*). [otlak,]
2. Diyesin hālūmi ol şehriyāra
Naşīb olup k'ola **otlaķuñ** ol būm (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 66, Mısra 69*). [otlaķuñ, -uñ]

otur-: Oturmak, kurulmak.

1. Yüce bālāsı var çün yār-ı baħtı
Oturmuş gördi bir şāhında bir zāğ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 43*). [oturmuş, -mış]
2. Giyinmiş şālīhler gibi esved
Oturmuş şāh üzre cest ü zirek (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 49*). [oturmuş, -mış]
3. Pes āzād ol zamāndan ķaldı nāmı
Oturup dibine ol serv-i ʔarīnūñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 71, Mısra 55*). [oturup, -(u)p]
4. Oturup āğladı ğam-nāk u dil-süz
Ururken cismine geh seng ü geh çüb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 83, Mısra 126*). [oturup, -(u)p]
5. Oturmuş hāzini birle berāber
İdüp mihmāniye 'izz ü ri'āyet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 121, Mısra 70*). [oturmuş, -mış]
6. Oturmuş kendü resmi birle maħzūn
İdüp ol tīg-zenler ķahramanlık (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 132, Mısra 70*). [oturmuş, -mış]
7. Nitekim ferş-i cennet hūb u zibā
Oturmuş nūr-ı pākiyle sirişte (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 134, Mısra 47*). [oturmuş, -mış]
8. Oturup ğonce-veş hayrān u dil-teng
Revān itdi gözinden eşk-i ğülreng (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 24, Mısra 33*). [oturup, -up]
9. Gice hālvēt bulup ārāmġahın
Oturup āġlar u arturur āhın (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 26, Mısra 100*). [oturup, -up]
10. Maķām-ı 'izzde gösterdiler cāy
Geçüp **oturdu** içi pūr-süz çün nāy (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 43, Mısra 24*). [oturdu, -dı]
11. Meger bir ğün ikisi şöyle hālvēt
Oturmuşlardı iderlerdi şöħbet (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 51, Mısra 2*). [oturmuşlardı, -mış, -lar, -dı]
12. Beni ķıldıñ meger maķşūda bālīg
Ki geçdññ **oturursun** şöyle fāriġ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 51, Mısra 20*). [oturursun, -ur, -sun]
13. Velī ħabş-ile meşhūr oldu adı
Adı şınmışla ʔurup **oturmak** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 60, Mısra 67*). [oturmak, -maķ]
14. Görüp şahrāda bir 'ālī dīraħtı
Oturdu sāyesinde bu dīraħtuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 15*). [oturdu, -dı]
15. Ħarīm-i dergeh-i Leylīye anı
Oturup āğladı vü ķıldı zārı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 69, Mısra 5*). [oturup, -up]
16. Oturdu k'ide dāmād içün ābād
Gehī vesme çeküp ebrūlarına (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 73, Mısra 18*). [oturdu, -dı]
17. Anası geldi yanına **oturdu** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 74, Mısra 1*). [oturdu, -dı]
18. Oturdu geçdi taħt üstine ğamġin
Sūrūr ile irişüp geldi dāmād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 75, Mısra 20*). [oturdu, -dı]
19. Oturdu yanına çün serv-i āzād
ʔaġıldı ħalk ü hālvēt ķaldı eyvān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 75, Mısra 22*). [oturdu, -dı]
20. Görüp anı atası ķıldı ser-piç
Varup āheste yānına **oturdu** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 80, Mısra 59*). [oturdu, -dı]
21. Gidecekler gemisine **oturdu**
Esen ķal bir yire 'azm cyledüm ben (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 82, Mısra 22*). [oturdu, -du, -m]
22. Ki her ħayvān ider bir dürlü ħizmet
Ol **otururdu** yüzine urup kef (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 85, Mısra 51*). [otururdu, -urdu]
23. Alup ħarġahına girdi şalını
Oturdu şadra i'zāz-ile ol māh (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 121, Mısra 49*). [oturdu, -up]
24. Aña olmışlar idi hep hevādār
Ger **oturaydı** ger ʔuraydı dāyım (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 86, Mısra 113*). [oturaydı, -a, -ydı]

25. Oturdılar koyup pây üstine ser
Temellük idüp ol miskine bunlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 48). [oturdılar, -dı, -lar]
26. Benüm hâr-ı mezelletdür naşibüm
Otursañ biñ gice yanumda tenhâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 165). [otursañ, -sañ]
27. Oturmuş tırmuş u çekmiş üküş derd
Eyüsin yatlusın görmüş zamânun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 6). [oturmuş, -mış]
28. Aña hem câme vü hem tu'me irsâl
Meger kim bir gün **oturmuşdı** tenhâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 15). [oturmuşdı, -mış, -dı]
29. Örü tırup yine **oturdı** fi'l-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 48). [oturdı, -dı]
30. Oturmuş vahşilerle bî-dil ü zâr
Kılup hayvânlarâ hâlin hikâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 4). [oturmuş, -mış]
31. Şererden başına od yağa yağa
Oturdı varuban bir yirde dil-teng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 5). [oturdı, -dı]
32. Yiri tâ oldı menzilgâh mî'âd
Gelüp bir nahl dibinde **oturdı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 143). [oturdı, -dı]
33. Tırup yanından bir lâhza **oturdı**
Didi bu ne bahâr-ı hoş havâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 214). [oturdı, -dı]
34. Otururđ girüp yirine ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 50). [otururđ, -ur, -dı]
35. Tırup bir döndi vü yine **oturdı**
Karârı gidüp ol şevk-ile yine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 10). [oturdı, -dı]
36. Oturđ vahşiler silkinde o server
Tutup ol cânverler her kenârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 54). [oturđ, -dı]
37. Sarâyun sıçradı Mecnûn derine
Oturđ hargeh öninde çü der-bân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 109). [oturđ, -dı]
38. Tükendi kalmadı şabr u mecâlüm
Gel **otur** yanuma kim iy vefâdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 5). [otur,]
39. Oturmuş halvet ahvâline meşgûl
Mişâl-i merdümân-ı çeşm-i ahhâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 24). [oturmuş, -mış]

otur-: Vakit geçirmek.

1. Otur âdemler ile âdemî-vâr
Unutma âdemîlik resmin iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 127). [otur,]

otur: Tahta oturmak, hükmetmek.

1. Oturmayın cihân içre serîre
O gene irişmeyince bu fakîre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 57). [oturmayın, -ma, -yın]

oturur: Oturmak, ikamet etmek, bulunmak.

1. Otururđ evinde gice gündüz
Diledüğince kılardı figânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 118). [otururđ, -dı]

otuz: Otuz sayı sıfatı.

1. Geçindi küh-ı hāmunda **otuz** yıl
Çü 'âşıklık anı kıldı yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 78). [otuz,]

ova: Çevresindeki yüksek ve ârızalı topraklara göre çukurda kalan geniş ve düz arâzi.

1. Bulut gibi gubâr ağdı havâya
Ki kandan yağdı bārân ol **ovaya** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 40). [ovaya, -ya]
2. Sebebsüz geşt ider tağ u **ovayı**
Yanında bir hayâtı vü memâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 26). [ovayı, -yı]

3. Dilerseñ küh ü dilerseñ **ovada**
Bulup bir dilberi biñ diqqat-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 32*). [ovada, -da]
4. Duḡāndan taldurur āhı **ovayı**
Bu ḡal üzre giderken ol budāla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 80*). [ovayı, -yı]
5. Salınmış gördi bir dām ol **ovaya**
Giriftār olmuş ol dāma bir āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 6*). [ovaya, -ya]
6. Gider fark itmeyüp tağı **ovadan**
Tutup bir cānibi gözetmeyüp rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 28*). [ovadan, -dan]
7. Geh evc-i kūhda geh mişedeydi
Dönerken tağdan bir gün **ovayı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 35*). [ovayı, -yı]

oyan: Uyan II Uymak.

1. Muşaffā la‘l-i aḡmerden **oyanı**
Muraşşa‘ her cevāhirden ‘inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 69*). [oyanı, -ı]

oyna-: Coşkunlaşmak, hareketlenmek.

1. Ğamı şādiye dönüp ḡoş dil oldu
Yidi vü içdi **oynadı** vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 82*). [oynadı, -dı]

oynat: Hareket ettirmek.

1. Kāmu olmuşlar idi āhene ġarḡ
Kılıç **oynatmada** her biri çün berḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 68*). [oynatmada, -ma, -da]

oyun: Oyun.

1. Niçe çift ideyüm Mecnūna bunı
K’odıla penbenūñ yokdur **oyunı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 14*). [oyunı, -ı]



ög: Övmek, yüceltmek.

1. Benefşe dir giyüp bir cāme iksün
Beni gülzārda görenler **ögsün** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 44*). [ögsün, -sün]
2. Giyer her biri bir dürlü libāsı
Öger Leylî ‘abāyî vü pelāsı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 28*). [öger, -er]

ög: Ön, ön taraf, bir kimse veya yerin yüzünün baktığı tarafta olan yakın yer.

1. Meger düşdi **öğine** tal‘at-ı yār
K’unutdı gayreti vü ‘ārî nāçār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 47*). [öğine, -i, -(n)e]

ög: Öğütmek.

1. Öginür niçesinün unı tekrār
Degül mi ‘adl kim her şahsa ol üstād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 186*). [öginür, -inür]
2. Ögidince dürişüp niçe yük un
Yüki az olanuñ bir gözde iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 184*). [ögidince, -ince]
3. Ögidür ‘ömri daħlin sür‘at-ile
Eger fehmi itmeyüp gāfil bu hālî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 166*). [ögidür, -ür]
4. Ki **ögidür** ne Leylî dir ne Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 192*). [ögidür, -ür]

öğren: Anlamak, kavramak, bilgi edinmek.

1. Güç-imiş gördüm ü **öğrendüm** el-ān
Kanı ol dem ki virüdüñ baña pend (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 54*). [öğrendüm, -dü, -m]
2. Açanlardan yolını **öğren** evvel
Gerekdür rismān kim su vire çāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 12*). [öğren,]

öğüd: Öğüt, nasihat.

1. Be-ğayet sevdigüñdendür haķıķat
Öğüdün pür dür ider güş-ı cānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 9*). [öğüdün, -ün]

öğüt vir: Bir kimseye yapması veya yapmaması gereken şeyler için yol göstermek, nasihat etmek.

1. Öğüt virdükce daħı oldı efzün
Düşe bir ħirmene çün nār-ı bî-dād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 16*). [öğüt vir, -dük, -ce]
2. Öğütler virdi bildügi meşelden
Ki iy cān-ı peder terk eyle ħwābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 82*). [öğütler vir, -di]

öküs: Çok, fazla, hadsiz.

1. Delüdü kendüye ‘aķlı degül yār
Görinür baña bu işden **üküş** ‘ār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 26*). [üküş,]
2. Anasına didi idüp **üküş** kahr
Ki iy māder nedür bu pend-i bisyār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 38*). [üküş,]

3. İrişdi hışmıla çün şîr-i ğarrân
Üküş kîn ü ğazabla bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 95*). [üküş,]

ölçü: Ölçü, ölçü kabı, su kabı, (mec.) erzak.

1. K'öz işüñ **ölçüsine** kıl nigâhı
Şovukluk itme iñende olup germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 28*). [ölçüsine, -si, -ne]

öldür-: Bir canlının hayâtına son vermek.

1. Beni gör n'eyledi âhîr cinâyet
Şehâ öldürmelü isem gel **öldür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 41*). [öldür,]
2. Beni gör n'eyledi âhîr cinâyet
Şehâ **öldürmelü** isem gel öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 41*). [öldürmelü, -melü]
3. Sen eyle 'afv yüzi karayuz biz
Bizi **öldürmeden** aşşın ne iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 9*). [öldürmeden, -den]

ölme: Ruhu bedenden çıkmak, can vermek.

1. Peyâmuñ-çün vireyin müjdegânı
Eyâ merg **ölmenüñ** irdi zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 29*). [ölmenüñ, -nün]
2. Ki **ölmekdür** baña gerçi sa'âdet
Velî çün böyledür anda irâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 95*). [ölmekdür, -dür]

ölü: Ölmüş olan.

1. Ölüyi ger diri kıldıysa 'İsâ
Sen itdün müslümânlar dînin ihyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 79*). [ölüyi, -yi]
2. Er oldur kim **ölüden** dökmeye kan
Şav üstümüzden iy şeh bu belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 10*). [ölüden, -den]
3. Ölüyem ben **ölüden** gelmeye reşk
Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 54*). [ölüden, -den]
4. Ölüyem ben ölüden gelmeye reşk
Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 54*). [ölüyem, -yem]
5. Didi kılmış **ölüyi** diri Allâh
Buyurdi kim varuñ tîz anı hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 78*). [ölüyi, -yi]
6. Ölüden buldı bir tâze revânı
Nigârîn-i hışâr oldı hışârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 98*). [ölüden, -den]

ölüm: Ölmek, yaşamı sona ermek.

1. Derd-i Hâmdiye **ölümünden** özge timâr olmaya
Zirâ ol âşüfte-hâl olmuş-durur bî-mâr-ı 'ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 9*). [ölümünden, -den]
2. Çün ola hicrden giryân u nâlân
Dir **ölümüm** öñüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 106*). [ölümüm, -üm]
3. Ölümünden ger saña gelmezse kôrhu
Esirge ben esîri iy cefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 31*). [ölümünden, -den]
4. Ölümünden cihânda itmeyen bâk
Nişân-ı tîr-i derd olan vücûdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 36*). [ölümünden, -inden]
5. Ölümünden soñra kalmaz aşşî dârû
Karâbeti tıyup anuñ huruşın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 30*). [ölümünden, -den]
6. Ki dirlikden saña nezdîkdür merg
Eger yog-ise **ölümünden** saña pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 63*). [ölümünden, -ünden]
7. Ölümdür âhîr-i ahvâl-i âdem
Senüñ 'ömrün yüze irmez be-her hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 96*). [ölümdür, -dür]

8. Ölümü hücceti oldu müseccel
Fenâ bâdî söyündürdi çerâğın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 56). [ölümi, -i]

‘ömer: İslam'ın ikinci halifesi (Hz. Ömer).

1. ‘Ömer kim şer‘i muhkem idi gâyet
Sivâ-yı Hâkdan itmişdi ferâğât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 1). [‘ömer,]
2. Buyurmuşdı nebî şânında anuñ
Ki şem‘idür ‘Ömer kaşr-ı cinânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 10). [‘ömer,]

‘ömr: Hayat, yaşam.

1. Özine baht-ı devlet yâr olsun
Uzun ‘ömrile ber-hüddâr olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 148). [‘ömrile, -i, -yle]
2. Ki ger biñ yıl ola ‘ömrüñ ya bir rüz
Kâhur çeşmüñde bu kâh-ı dil-efrüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15). [‘ömrüñ, -(ü)n]
3. Çü ‘ömr âlayışinden kurtulam pāk
Hayâlî birle olam münis-i hāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 53). [‘ömr,]
4. Ne kaldıysa benüm ‘ömrümde bākī
Yücelün al kât anuñ ‘ömrî tākı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 46). [‘ömrî, -i]
5. Ne kaldıysa benüm ‘ömrümde bākī
Yücelün al kât anuñ ‘ömrî tākı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 45). [‘ömrümde, -üm, -de]
6. Ecel dâmi-durur güyâ zirihler
Ki ‘ömr ayağına tākımış girihler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 60). [‘ömr,]
7. Yahûd tıguñ çeküp ‘ömrin tebâh it
Saña bir bende bilürven özümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 50). [‘ömrin, -i, -n]
8. Geçürür ‘ömrin ekşer tağlarda
Degüldür gerçi kem aşl u nihādî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 64). [‘ömrin, -i, -n]
9. Tâma‘dan kendüsine kıldı hem-mehd
Gerek kim ‘ömrini Mecnûnuñ evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 15). [‘ömrini, -i, -n, -i]
10. Hoş idi varsa ‘ömrüm bergi bâda
Ki şâyed ölseim iy kıyâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 56). [‘ömrüm, -(ü)m]
11. Giderdi ‘aklı miskînüñ şafâdan
Bu hâl üzre geçerdî ‘ömrî anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 21). [‘ömrî, -i]
12. Viren hasretle ‘ömrî bergi bâde
Yir idi her zamân Mecnûn içün gām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 4). [‘ömrî, -i]
13. Ümîde ‘ömrî varın hârc iderdi
Dökerdi māl ü eylerdi talebler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 14). [‘ömrî, -i]
14. Özüne yok yire virme firîbi
Bugün kim sañadur ‘ömrüñ vefādâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 97). [‘ömrüñ, -(ü)n]
15. Ne hōd ‘ömrüñ görilmişdür bekāsi
Niçe çeksün zamānuñ kahrın âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 56). [‘ömrüñ, -(ü)n]
16. K‘ezel ki ‘ahdümüz üzredür dürtistem
Geçürdüm ‘ömrümü mihrüñle iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 93). [‘ömrümü, -üm, -i]
17. Ac u bî-h‘âb eyü nālân geçindüñ
Bir iki gün kalınca ‘ömrüñi hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 43). [‘ömrüñi, -üñ, -i]
18. Eger biñ sāl ise bir dem-durur bil
Görinür ‘ömrde mergüñ nişānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 57). [‘ömrde, -de]
19. İki yüzlü-durur bed-‘ahd ü gaddâr
Şu resme kıldı ‘ömrü müddeti şarf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 53). [‘ömrü, -e]
20. Yanında ‘ömr anuñ meflûc yâ süst
Pes andan şordı ol cânı cihānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 12). [‘ömr,]
21. Ki gördi yüzüñi bu çeşm-i müştāk
Bugünden ‘ömrümüñ bākisini bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 61). [‘ömrümüñ, -üm, -i]
22. Ki ‘ömr eksildicilerdür şeb u rüz
Zamānlardur k‘ol iki murğ-ı küstāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 90). [‘ömr,]
23. Ol iki murğdan korkıy birâder
Kişiye ‘ömr ola biñ yıl ya bir dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 95). [‘ömr,]

24. İderler ‘**ömrüñ** enbânını sūrāḥ
Senüñ ‘ömrüñse ʔar u ḥirmeni ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 92*). [‘ömrüñ, -(ü)n]
25. Ölümdür âḫir-i aḥvâl-i âdem
Senüñ ‘**ömrün** yüze irmez be-her ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 97*). [‘ömrün, -ün]
26. Helâl olsun ʔapuña bu gelinlik
Tutarsın anı iy ‘**ömrüm** ki der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 83*). [‘ömrüm, -(ü)m]
27. İderler ‘ömrüñ enbânını sūrāḥ
Senüñ ‘**ömrüñse** ʔar u ḥirmeni ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 93*). [‘ömrüñse, -üñ, -se]
28. Ögidür ‘**ömrî** daḥlin sür‘at-ile
Eger fehmi itmeyüp ġāfil bu ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 166*). [‘ömrî, -i]

‘ömr-i bâkî: Sonsuz hayat.

1. Ne şāġar kim şunardı ol yegâne
Virürdi ‘ömr-i bâkîden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 40*). [‘ömr-i bâkî, -den]

‘ömr-i delim: Uzun ömür.

1. Ḥuşûşâ ḥazret-i Sultân Selîmi
Ki Ḥaḫ vîrsün aña ‘ömr-i delimi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 16*). [‘ömr-i delim, -i]

‘ömr-i dırâz: Uzun ömür.

1. Gelüñ eyleyelüm Ḥaḫḫa niyâzı
Ki vîrsün şeḥe ‘ömr-i dırâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 168*). [‘ömr-i dırâz, -ı]

‘ömrüm: Hayat, yaşam.

1. Meger kim maḫbere ol daḥı nâçâr
Çü ‘**ömrüm** ber ġini ḥâke vire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 19*). [‘ömrüm,]
2. Vü ger ni şındı püştüm nâme gibi
Çü ‘**ömrüm** nâmesin devrân ide pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 119*). [‘ömrüm,]

öñince: Önüden, öñü sıra.

1. Öñince çün ġulām-ı ḥalka-der-ġuş
Götürür kâşid-ı ḥazret eyer-puş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 93*). [öñince,]

öñinde: Öñünde, huzurunda.

1. Kılâb **öñinde** yatdı kām-nā-kām
Yine hem şubḥa dek zâr u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 54*). [öñinde,]

öñine gel: Karşısına çıkmak.

1. İşüñ şoñımı her k’itmez tefekkür
Gelür öñine yüz şerm ü teḥayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 12*). [öñine gel, -ür]

öñüme düş: Karşısına çıkmak.

1. Çün ola hicrden giryân u nālân
Dir ölümüm öñüme düşdi el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 106*). [öñüme düş, -di]

öp: Öpmek.

1. Gelüp Hızır âsitânunda **öper** der
Ki kıla hâk-i râhuñdan lebin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 73*). [öper, -er]
2. Varup **öpdi** mübârek gözün anuñ
Düşüp pâyına sürdi yüzün anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 251*). [öpdi, -di]
3. Düşüp **öpdi** ayağın hürmet-ile
Yüzine sürdi yüz biñ ‘izzet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 13*). [öpdi, -di]
4. Der-âğüş eyledi cism-i nizârın
Gehi ruhsârın **öpdi** geh ‘izârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 28*). [öpdi, -di]
5. Öpüp kocup nüvâht eyleyüp anı
Didi iy berg-i nañl-i zindegânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 29*). [öpüp, -üp]
6. Eger ol tâifeden düşe bir baş
Öperek kaldurur yirden bu kallâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 22*). [öperek, -er, -ek]
7. Geh **öpdi** hürmet-ile gözlerini
Didi bu göz degülse çeşm-i yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 62*). [öpdi, -di]
8. Öpüp iki gözinden kıldı âzâd
Çıkup çün dâmdan gitdi gazâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 92*). [öpüp, -üp]
9. Bu anı **öpdi** vü ol bunı tekrâr
Çok itdiler döküp gözden biñarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 76*). [öpdi, -di]
10. Yüzün sürüp **öpüp** kıldı der-âğüş
Du ‘â-yı hayrıla añup rûh-ı pâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 32*). [öpüp, -üp]
11. Geh anuñ pâyına sürer yüzini
Gehi **öper** yüzini vü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 66*). [öper, -er]
12. Severdi vü **öper** kocardı her gün
Şığayup pöstün öperdi gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 90*). [öper, -er]
13. Öper her lâhza bir âhü gözini
Geçinürdi bu resme ol belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 124*). [öper, -er]
14. Severdi vü öper kocardı her gün
Şığayup pöstün **öperdi** gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 91*). [öperdi, -er, -di]
15. Öperdi gözlerini her dem anuñ
Ta‘accübdedydi her lâhza ki yâ Rab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 96*). [öperdi, -er, -di]
16. Düşüp üstine **öpdi** koçdı hayli
Yudı gözi yaş-ıla gâh rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 22*). [öpdi, -di]
17. Anasınuñ mübârek pâyine baş
Üküş ‘özü-ile **öpüp** hâk-i pâyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 85*). [öpüp, -üp]
18. Öpüp pîrûñ öñinde kodı yek-ser
Ki bu gevheri iy mâye-i ‘iş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 36*). [öpüp, -üp]
19. Gelüp pîr ol şehe çok hizmet itdi
Öpüp evvel huzûrında zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 97*). [öpüp, -üp]
20. Döşürsem güllerin küstâh küstâh
Ki **öpsem** gösünün nârını iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 89*). [öpsem, -se, -m]
21. Öpüp yüzine sürdi ‘izzet-ile
Sipâs u şükr kılup Hâkka vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 18*). [öpüp, -üp]
22. Öpüp Zeydün elin ‘özü itdi hayli
Hâzer kılmayup ol yirtıcılardan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 8*). [öpüp, -üp]

‘örf: Âdet, eskiden beri gelen bir gelenek II alışılmış ve bilinen bir şey.

1. Nifâk ü cehl **‘örf** oldı zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 56*). [‘örf,]

örtü: Örtü.

1. K’o servün mîvesidür şehd ü şekker
Şacı Mekke **örtüsi** Hindüstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 57*). [örtüsi, -si]

örtül: Üstüne bir şey konmak suretiyle kapatılmak, bir şeyle kaplanmak.

1. Bu kapu mekr-ile **örtülmez** ašlā
Çalışdı her cevān cehd itdi perir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 134). [örtülmez, -mez]

örü tur: Ayağa kalkmak.

1. Örü turup yine oturdı fi'l-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 48). [örü tur, -up]

öşr: Onda biri.

1. Nihâyetşüz idi anda zer ü sîm
Degüldi genc-i Kārûn **öşrine** nîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 38). [öşrine, -ine]

öt: Ateş, od.

1. Cihân ocağına bıraktı âteş
Bir **otdan** pütaya döndi bu eflāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 3). [otdan, -dan]

öt: Ot.

1. Didi āgāh ol kim iy sipāhi
Bu resme **otcugızlardur** ta'amum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 29). [otcugızlardur, -cugız, -lar, -dur]
2. Yaban **oti** yimekten kurtılayduñ
Didi zâhid ki hey bu söz hâşardur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 34). [oti, -ı]

öter: Kuş ve böceklerin değişik tonlarda nağmeli sesler çıkarması.

1. Başına Hüdhdüñ oldur koyan tâc
Anuñ emriyle **öter** kumrı vü dürrâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 10). [öter, -er]
2. Açılmış bağ içinde zanbağ-ı ter
Turup şâh-ı gül üzre bülbül **öter** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 32). [öter, -er]

öykin: İmrenmek.

1. Parmağına ney yürütdi hâmenüñ cellâd-ı çarh
Şâhuñ engüşüne **öykindüñ** diyü kılup tühem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 24). [öykindüñ, -düñ]

öyle: Aynıyla, bu şekilde.

1. Degülven mültefit mülke vü cāha
Ben **öyle** bilürem kim çarh-ı devrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 31). [öyle,]
2. Ki üstâd **öyle** kılmışdur rivâyet
Var idi ol zamân bir nev-cevân hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 2). [öyle,]

öz: Kendi, şahsı, zatı.

1. Özümü kendüligümden cüdâ kıl
Ki ya'nî 'ışkuñile aşinâ kıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 121). [özümü, -üm, -i]

2. Özi settâr-ı genc-i mülk-i tevfiķ
Sözi keşşâf-ı kufl-ı bâb-ı taḥkîķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 13). [özi, -i]
3. Özi naḳdîne-i genc-i ma‘ânî
Sözi gencîne-i naḳd-i nihânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 25). [özi, -i]
4. Yüzi ḥurşîd-i gerdün-ı risâlet
Özi Cemşîd-i eyvân-ı celâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 32). [özi, -i]
5. Tapuñ ser-haylidür kamûsı hayluñ
Murâd **özündurur** âḥer tufeylûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 92). [özündurur, -ün, -durur]
6. Hezârân ḥürmetile peyk-i ḥazret
Özine ziver idüp bâl-ı ‘izzet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 28). [özine, -i, -(n)e]
7. Gidüp meh menzilinden şâh-ı kevneyn
Maḳâm oldı **özine** ṭâḳ-ı işneyn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 126). [özine, -i, -n, -e]
8. Gözi öninden oldı perdeler dūr
Özine manzar oldı ‘âlem-i nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 188). [özine, -i, -(n)e]
9. Özine ṭayy olup bir demde bu râh
İrişdi menziline yine ol mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 211). [özine, -i, -(n)e]
10. Özünüñ varlığından dūr oldı
Ki ya‘nî ḡarḳ-ı baḥr-i nūr oldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 191). [özünüñ, -inüñ]
11. Özüñi çek fezâ-yı lâ-mekâna
Revân ol süy-ı şâhn-ı bî-nişâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 83). [özüñi, -üñ, -i]
12. Sözi feyyâz-ı yenbû‘-ı me‘ânî
Özi dâna-yı esrâr-ı nihânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 10). [özi, -i]
13. Özi meşḡul rûm içre şafâya
Düşüpdür heybeti Çîn ü Hıṭâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 125). [özi, -i]
14. Şeh-i merdân **özi** aşḡar semendi
Meh-i devrân yüzi ejder kemendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 69). [özi, -i]
15. Özinden yâd kılan âşinâyı
Kimünüñle döşenürsin pister-i nâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 36). [özinden, -nden]
16. Özidür dürr-i pâk-i dürc-i ‘Osmân
Sözidür gevher-i deryâ-yı ‘ummân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 23). [özidür, -i, -dür]
17. Özine baḥt-ı devlet yâr olsun
Uzun ‘ömriyle ber-ḥürdâr olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 147). [özine, -i, -(n)e]
18. Kamunuñ ḥâşıl olduğın murâdı
Özide kılduḡın pâk i‘tikâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 38). [özide, -i, -de]
19. Daḡı her ne ki didiyse **özine**
Cemî‘isin didi Ḳaysuñ yüzine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 53). [özine, -i, -(n)e]
20. Yakında oḡluñ olur didüḡini
Özinüñ cümle kaydın yidüḡini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 46). [özünüñ, -inüñ]
21. Fırâḳa şabr iderdi kâm u nâ-kâm
Özine cebr iderdi kâm u nâ-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 52). [özine, -i, -(n)e]
22. Ki kopup çarḡdan mâh-ı cihân-tâb
Özini kıldı bundan yaña pür-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 4). [özini, -in, -i]
23. Bizüm **öz** ḳavmümüzde nâzeninler
Üküşdür mihr-ḥadd ü meh-cebinler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 79). [öz,]
24. Koyup şûrideligi şabr eyle
Öziñe bir iki gün cebr eyle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 76). [öziñe, -i, -(n)e]
25. Olup yâruñ ḡamından lâḡar u zâr
Bahâneyle **özün** düzerdi bimâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 98). [özün, -in]
26. Sözüne dâniş ehlin ṭâlib eyle
Özüñi câhil üzre ḡâlib eyle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 6). [özüñi, --ü, --n, --i]
27. Çün işitdi bu sözi ol yüzi nūr
Özin ol mâcerâdan ṭutdı dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 2). [özin, -i, -n]
28. Ki vardı bir mu‘allim anda üstâd
Özinden niçe fen itmişdi icâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 4). [özinden, -i, -n, -den]
29. Katı şa‘b oldı günden güne kârı
Özinden cezbe-i ḡam kıldı ‘ârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 4). [özinden, -in, -den]
30. Ḡamuñdan ḥasteyem iy cân-ı mâder
Ol **öz** ḡam-ḥ‘ârañ-içün sen de ḡam-ḥ‘âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 12). [öz,]
31. Taḡıdup perçemini düşına çeng
Özine kıldı ṭambûrı hem-âheng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 6). [özine, -i, -(n)e]
32. İde ol dürrî k‘urupdur ḡöñline bend
Özinüñ rişte-i ‘aḳdine peyvend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 32). [özünüñ, -inüñ]

33. İl içinde şıma lutfet it sözümi
Ki hacil eyler sözümler sınımak **özümü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 116*). [özümü, -üm, -i]
34. Karışdı dem-be-dem hâline bir hâl
Özinden şadır oldu nev nev ef'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 20*). [özinden, -in, -den]
35. Şu sözler kim **özinden** güş kıldum
Dağı uşlanmaz ol taḥkîk bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 77*). [özinden, -in, -den]
36. Yolında ölmedür her lâhza râyı
K'ilenç **özine** aña eyler du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 82*). [özine, -i, -n, -e]
37. Bu kuluñ çeşmesi beñzer serâba
Beni **öz** hâlûme ko gir sevâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 124*). [öz,]
38. Eger baş çekmeyesin bu sözümden
Göresin fâ'ide ḥayli **özüm**den (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 20*). [özüm, -üm, -den]
39. Meger ol vaḳt ol genc-i perîşân
Özin bir küşede kılmışdı pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 56*). [özin, -in]
40. Buyurdu kim keremden bir zamân ol
Özin bir küşede kılsın nihân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 88*). [özin, -in]
41. Bunı didi vü peyke virdi destür
Özin bir güşede pes kıldı mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 102*). [özin, -in]
42. Öziyle çün-kim ol didâr-ı çâpûk
Bu resme bağladı bir fikr-i nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 33*). [öziyle, -iyle]
43. Şu resme eyleyen pinhân **özümü**
Ki 'Azrâ'il de görmesün yüzümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 97*). [özümü, -üm, -i]
44. Ḥaṭâ kılduḳ biz eyle sen 'aṭâlar
Çü biz **öz** fi'lümüzdün şerm-nâkuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 17*). [öz,]
45. Özümde bu işi 'izzet bilürem
Niçe isterse göñlüñ iy dilâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 44*). [özümde, -üm, -e]
46. Yaḥûd tiḡuñ çeküp 'ömrin tebâh it
Saña bir bende bilürven **özümü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 51*). [özümü, -üm, -i]
47. Günün niçün qaradur böyle her rûz
Oda yanan ben **özi** göyneyen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 59*). [özi, -i]
48. Düzetdi kûrlar gibi **özini**
Virüp her hâline taḡyîr tûrdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 4*). [özini, -in, -i]
49. Nitekim lâle kaldı daḡ ber-dil
Özinden bildi kim vardur ferâḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 103*). [özinden, -in, -den]
50. Özüñi vü bizi icitme artuḳ
Vü ger nî Tañrı ḥaḳḳı kend'özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 92*). [özüñi, -ü, -ñ, -i]
51. V'eger dîvüm dîr-iseñ yîre gîr var
Yîr altında **özin** dîv-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 113*). [özin, -in]
52. Ğamuñdan nâ-tüvân u bî-mecâlüm
Ecel ḥâk itmeden irüp **özümü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 129*). [özümü, -üm, -i]
53. Özümde yok yire virme firîbi
Bugün kim sañadur 'ömrün vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 96*). [özümde, -ümde]
54. Nedür kılmak **özünü** dîve taḳlîd
Ferîd-i 'âlem iken iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 116*). [özünü, -ü, -ñ, -i]
55. Ben **öz** başumla kılardum neberdi
Benüm-çün sen döşerdün pister-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 80*). [öz,]
56. Özini çaldı yirden yire bî-bâk
Qarar u şabrdan tâ oldu ḥâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 26*). [özini, -in, -i]
57. Ğamuñ tîmârını kimden şorayın
Oḡulsuz yaḡşı gördün sen **özünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 51*). [özünü, -ü, -ñ, -i]
58. Seg aḡzında bilürdi **özin** hemân ol
Var İdi bir nedîmi pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 10*). [özin, -in]
59. Buña bezl eylediler **özlerini**
Muḥaşşal ol gün irişince aḡşam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 52*). [özlerini, -leri, -n, -i]
60. Derünü derdin itdi yâre ta'yîn
Özi gibi 'amelden kaldı ḥâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 173*). [özi, -i]
61. Siper kılmak **özünü** tîr-i âha
Beni şanma reh-i 'ışkunda süstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 90*). [özünü, -ünü, -i]
62. Gök itmiş gördi düdi âsumânı
Özi bir tûrfe yirde kılmış ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 25*). [özi, -i]
63. Recâyı ḳo diril **öz** gencünile
Olup râzî Ḥudânuñ kısmetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 76*). [öz,]

64. Zebâne meş‘alesi birle ejder
Özini hizmetinden itmeyüp kaç‘ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 97). [özini, -in, -i]
65. Özünü şeklini eyler temâşâ
 Takınmış câmesine hem-çü şahid (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 44). [özünü, -inüñ]
66. Özünü serv tek kıl gamdan âzâd
 Çemende cem‘ kılup döstânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 62). [özünü, -ü, -ñ, -i]
67. Özine güldüren her bir hasûdî
 Şol âfet kim gamından sen belâ-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 4). [özine, -i, -(n)e]
68. İşte **öz** kulâğıyla sözüñi
 Hem ol mâhî görüp ol sen dahî şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 118). [öz,]
69. Bir iki beyt işideydüm **özinden**
 Olaydı ‘ukde-i cân-ı fütâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 56). [özinden, -in, -den]
70. Ki bir mîkdâr **özinden** turalar dūr
 Bu yaña irişüp pîr-i vefâdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 146). [özinden, -in, -den]
71. Turlurlar san ol ortada Süleymân
 Hîşâr olmuşlar idi yâ **özine** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 87). [özine, -i, -(n)e]
72. Özüñi bend-i hasretten kıl âzâd
 Müşerref ol iki dem hizmetinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 120). [özünü, --ü, --n, --i]
73. Didi **öz** düşmenine k’iy birâder
 Başına gelmesün dirseñ yaman kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 110). [öz,]
74. Urursın sîhler endâmum üzre
 Benem hoşnûd **öz** hâlûmden el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 15). [öz,]
75. Edeble yâr idi ‘aklile ma’mûr
Özinden zâhir idi çok velâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 5). [özinden, -in, -den]
76. Şudâ‘ oldu **özine** ülfet-i hâk
 Hâlâyıkdan şadâkat umma zinhâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 56). [özine, -i, -(n)e]
77. Gam ü endûhdan tutmuş **özi** kûh
 Var ilden dîv gibi ihtîşâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 6). [özi, -i]
78. Özine mahrem-i esrâr kıldı
 Kaçankim yârına vireydi peygâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 16). [özine, -i, -(n)e]
79. Hayâlî şehvetiden idi ma’sûm
 Çü Zeyd âşüftedür gördi **özine** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 3). [özine, -i, -(n)e]
80. İle göz dikmeden çeksün **özini**
 Cihânda ol-durur dîvâne iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 36). [özini, -in, -i]
81. Özünü renci genci digerânûñ
 ‘Aceb genc idi kim bir mâr-ı kattâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 18). [özünü, -inüñ]
82. Özine kılmayısar dahî meyli
 Ki murğ uçmağıla çıkmaz semâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 6). [özine, -i, -(n)e]
83. Ki **öz** başında gördi ol hayâlî
 Egerçi geldi bir yüzden hîş ol kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 62). [öz,]
84. Özine düzdi dehri cây-ı meclis
 Felek sakfına bir top aşdı zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 4). [özine, -i, -(n)e]
85. Özini kılmış uyumakdan ferâmûş
 Ne kim mecnûnluğı var-ise gitmiş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 22). [özini, -in, -i]
86. Özün destâr-ı derde kıldı yoldaş
 Sarây-ı sıhhati oldu müzelzel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 26). [özün, -in]
87. Görür bir şem‘dür bâde mukâbil
 Eyülük resmi görünmez **özinde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 87). [özinde, -i, -n, -de]
88. Peleng **öz** pençesiyle sînesin çäk
 Şu resme oldu soñında siyeh gûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 46). [öz,]
89. Özinde gördi ‘izz ü ihtîşâş
 Huzûr itmemiş idi bunda bir dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 116). [özinde, -i, -n, -de]
90. Çemende nev-cevânlar gibi sâde
 İdüp **öz** kıssalarını mükerrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 53). [öz,]
91. Cihân aduñla pür-âvâze olsun
 Hârim-i ‘ışka teslim it **özünü** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 75). [özünü, --ü, --n, --i]

öz: Asıl.

1. Aña cevlangeh-idi çarh-ı gerdân
 Tutardı tarh **özinden** yedi meydân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 40). [özinden, -i, -, -den]

2. Degül **öz** dâyesine bir nefes râm
Buçuk dem bir şanemsüz tutmaz ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 335*). [öz,]
3. Henüz **öz** mühriledür hoşka-i ‘âc
Delinmedi dahı bu gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 126*). [öz,]
4. K’ola **öz** varluğundan aña pervā
Çü ben kendüligümden olmuşam pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 4*). [öz,]
5. Bulışurlardı geh geh ol iki yār
Egerçi Zeyd **öz** işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 29*). [öz,]
6. Muhibb-i turre-i rüy-ı teferrüd
Cihândan geçmiş **öz** hâline meşgûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 23*). [öz,]

özge: Başka, ayrı.

1. Derd-i Hamdiye ölümünden **özge** timâr olmaya
Zirâ ol aşüfte-hâl olmuş-durur bî-mâr-ı ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 9*). [özge,]
2. Yüzine ‘aklı gidüp düşse bî-tâb
Yoğ-idi ebrden **özge** şaçar âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 64*). [özge,]
3. Görinmez aşikâre vü nihânî
Şerâr-ı dilden **özge** hem zebânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 54*). [özge,]
4. Ğam-ı dilberden **özge** mahremi yok
Figân u nâleden yeg hem-demi yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 57*). [özge,]
5. Ata kim tütmağa olmaya her bār
Seg-i küyından **özge** dilberün yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 74*). [özge,]
6. Başum komağa yokdur vakt-i nâliş
Deri hıştından **özge** baña bâlîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 76*). [özge,]
7. Ne nâlesinden **özge** hem-demi var
Ne sâyesinden ayrı mahremi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 67*). [özge,]
8. Göyindürdi tenini tâb gâyet
Yoğ-idi sâyesinden **özge** rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 13*). [özge,]
9. Çıkardı çehresini toz busudan
Peyinden **özge** aña yoğ-idi çün hînk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 39*). [özge,]
10. Anuñ kaşrından **özge** evde boşam
İki er olmaya bir avrata cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 12*). [özge,]
11. Vü ger nî **özgelerden** bî-murâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 58*). [özgelerden, -ler, -den]
12. Baña yârum yeter kavm ü kabîle
Gönül kavm istemez Mecnûndan **özge** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 47*). [özge,]
13. Kimesnem yokdur ol meftûndan **özge**
Degülven derd-i hâherden ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 48*). [özge,]
14. Yanupdur **özge** âteşden çerâğı
İdüp âhîr vişâlınden ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 104*). [özge,]
15. Velî yokdur vefâsınıñ beķası
Ki bulsa senden **özge** mihrîbânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 47*). [özge,]
16. Kō anı sen de **özge** yār tüt hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80*). [özge,]
17. Beni gūyâ ki taş-ile dögersin
Yüri var müşteri bul **özge** yirden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 19*). [özge,]
18. Saña Leyliden **özge** yok mıdur kes
Ne atayı añarsın ne anayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 10*). [özge,]
19. Gidersin kânde çekse ihtiyârûñ
Ğamumdan **özgeden** pervā yimezsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 29*). [özgeden, -den]
20. Kânı bencileyin bir dahı bendeñ
Ğamuñdan **özge** mu’tâdum yok ir giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 23*). [özge,]
21. Umûr-ı dehrden vardur emânım
Delü yokdur çi ger Mecnûndan **özge** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 87*). [özge,]
22. Benüm mecnûnlıgum yok bundan **özge**
Eger mecnûnlık ise bu hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 88*). [özge,]
23. Żarûrî düşdi likin **özge** kayde
Bunı fıkır itdiler âhîr ki ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 10*). [özge,]
24. Yok anda şem‘den **özge** aña yār
Çü pervâne uyumayup ol âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 20*). [özge,]
25. Figânûñla yaşuñdan **özge** hem-dem
Ciger kânı durur her dem şarâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 34*). [özge,]

26. Ri'āyet eyle sen de ol yār-ı cānı
Çü yokdur senden **özge** baña sırdaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 53). [özge,]
27. Ğamuñ idi yoğ-idi **özge** kārı
‘Ādem mülkine ‘azm itdükde ol cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 70). [özge,]
28. Baña ol gül senden **özge** yâdigârı
Senüñle gel bertü iy yār-ı dil-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 94). [özge,]
29. Hıat-ı ‘afvüñden **özge** hüccetüm yok
Hüdâvendâ elüm tüt hâme gibi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 116). [özge,]

özine kıy: Zararı kendisine dokunacak davranışlarda bulunmak.

1. Kıya bir gün özine düşmeyüp uz
Kılardı korhusundan her zamân âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 16). [özine kıy, -a-i, -
(n)e]

özini bul: Kendini gelmek, sağlığına kavuşmak.

1. Şacı-veş anı kılmışdı perîşân
Çü tenhâ bula hargehde özini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 43). [özini bul, -a-in, -i]

‘özü: Yapılan bir kabahat ve kusur üzerine affını dilemek üzere gösterilen bahane veya sebep, mazeret.

1. Kānı ol va‘de vü **‘özü** ü dilekler
Ki yārı baña kılmışduñ muḳarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 13). [‘özü,]
2. Çeri uydurmaduğumdan żarürî
Barışduḳ kaldı **‘özü** ile o ḥürî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 50). [‘özü,]
3. Kābül olmayısar **‘özü**ñ bil anı
Elüñden şol zamân-kim gide maḳşüd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 100). [‘özüñ, -üñ]
4. Revānından dile **‘özü** ü günāhuñ
Nevāsın ol keḳ âhengüñ çü Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 22). [‘özü,]
5. Atından sıçradı ta‘cîl-ile şāh
Ayağına düşüp **‘özü** ile derḥāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 41). [‘özü ile, -ile]
6. Anasınñ mübārek pâyine baş
Üküş **‘özü** ile öpüp ḥāk-i pâyin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 85). [‘özü ile,]
7. Okudı soñra **‘özü** ü âferîni
Didi iy kişver-i ‘ışkuñ emîri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 98). [‘özü,]
8. Biri biriyle çok sözler nühüfte
Diledi Zeydden çok **‘özü** Zeyneb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 17). [‘özü,]
9. Öpüp Zeydüñ elin **‘özü** itdi ḥaylı
Ḥazer kılmayup ol yirtıcılardan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 8). [‘özü,]
10. Varup dīvāneye gösterdi meyli
Üküş **‘özü** eyleyüp tutdı elini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 47). [‘özü,]
11. Ki ḥāl-i ‘ālemi kıldı ferāmüş
Çi ger her **‘özü** den pāk idi cānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 11). [‘özü den, -den]

‘özü dile: Özür beyan etmek.

1. Diledi ‘özü andan zār u nālān
Didi n’oldı sebep iy Tañrı ḥāşşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 86). [‘özü dile, -di]

‘özü it: Özürünü sunmak.

1. Döşürdi ‘aqlını Mecnûn-ı şeydā
Yakınına gelüp ‘özü itdi vāfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 5). [‘özü it, -di]
2. Kōdı öninde ol merd-i vefāyı
Didi ‘özü idüp al bu cāmeyi giy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 49). [‘özü it, -üp]

‘özü ü bahâne: *Özü ve bahane.*

1. Kimesne bulmaz **‘özü ü bahâne**
Ümîd oldur ki yine gidevüz pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 48*). [*‘özü ü bahâne,]*

‘özü-gîr: *Özü sahibi.*

1. Elâ ey **‘özü-gîr-i** cürm-i kārân
Recâ-bağş-ı kamu ümmîd-i vārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 1*). [*‘özü-gîr-i, -i]*

‘özü-h“âh: *Özü dileyen.*

1. Egerçi dergehünde rû-siyâhum
‘Ukûbet eyleme kim **‘özü-h“âhum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 118*). [*‘özü-h“âhum, -um]*
2. Hâkumdan gel ki yokdur **‘özü-hwâhum**
Benem maḥkûm ü sen ḥâkim yoluña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 28*). [*‘özü-hwâhum, -um]*
3. İdinem secde sehvin **‘özü-h“âhum**
Pes andan şöıra Mecnûn ḥodı cehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 10*). [*‘özü-h“âhum, -um]*

‘özü-i şehvet: *Arzuların mazeretleri.*

1. ‘Özü-i şehvetiden pāk u ma’sûm
Bu nefis âlâyışını ḥ“âr gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 8*). [*‘özü-i şehvet, -iden]*

P

pā: Ayak.

1. Zen-ile gitdi tutup deşt ü kühsār
Gider urup zemîne **pāy**ı sille (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 67*). [*pāy*ı, -y, -ı]
2. Resende gerdeni vü ğulldde **pāy**ı
İrişe çünki bir hayme derine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 74*). [*pāy*ı, -y, -ı]
3. Dırâz it bister-i nerm üzre **pāy**ı
Niçe bir ola mesken saña her ğār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 46*). [*pāy*ı, -y, -ı]
4. Yakındı lâleden **pāyine** hınnâ
Getürüp şâhdan ser gonce-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 42*). [*pāyine*, -yi, -ne]
5. Mübârek **pāyına** baş kodı Keyvân
Şenâ şavtından oldı pür ol eyvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 147*). [*pāyına*, -ına]
6. O havlıda olan sâbit kâdemler
Nişâr eylediler **pāyına** gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 152*). [*pāyına*, -ı, -na]
7. Çi ger mâhî gibi bî-dest ü **pāyam**
Cihân deryâlarına âşinâyam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 3*). [*pāyam*, -am]
8. Nigîninde Süheyl-i çarh bir lâ'l
Hilâl-i nev semendi **pāyına** na'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 100*). [*pāyına*, -ı, -n, -a]
9. Varup öpdî mübârek gözün anuñ
Düşüp **pāyına** sürdi yüzün anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 252*). [*pāyına*, -ı, -n, -a]
10. Kefine sürdi her bir **pāyınıñ** rû
Ki kılmışdur güzër ol küydan bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 31*). [*pāyınıñ*, -ın, -un]
11. Ne yir kaldı zemînde başacak **pāy**
Ne kuş buldı havâda uçacak cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 71*). [*pāy*,]
12. Ki hiç bir müzeyye sığmaz iki **pāy**
Hemîn oldur cihân içre baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 14*). [*pāy*,]
13. Degüldür kol bağı kul bâğıdur bu
Fırâk-ı yârdan **pāyumda** halhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 43*). [*pāyumda*, -um, -da]
14. Didi hayf u dirîğ ol âfîtaba
K'anuñ bu künde **pāyını** nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 21*). [*pāyını*, -ı, -n, -ı]
15. İrişmeyince diñlenmezdi **pāy**ı
Kamu menzillerinde evvel âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 100*). [*pāy*ı, -ı]
16. Oturdılar koyup **pāy** üstine ser
Temellük idüp ol miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 48*). [*pāy*,]
17. Anasınıñ mübârek **pāyine** baş
Üküş 'özü-ile öpüp hâk-i pâyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 84*). [*pāyine*, -ine]
18. Eliyle **pāyınıñ** çıkardı hârın
Bu resme gösterüp şad mihribânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 30*). [*pāyınıñ*, -i, -nün]
19. Tarîk-ı fitneye de basmazam **pāy**
Bir iş k'anı harâm itmiş ola Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 190*). [*pāy*,]
20. Başamaz kimse pâyum yirine **pāy**
Tağupdur bî-ğarâz bu vahşî-yi çend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 10*). [*pāy*,]
21. Başamaz kimse **pāyum** yirine pây
Tağupdur bî-ğarâz bu vahşî-yi çend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 10*). [*pāyum*, -um]
22. Anı gûstağ basma çekmege **pāy**
Eger süst ise bulursın melâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 8*). [*pāy*,]
23. Mübârek **pāyını** sürsem yüzüme
Anuñla bir nefes dem-sâz olam hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 54*). [*pāyını*, -ı, -n, -ı]
24. Başamazdı kişi ol yöreye **pāy**
'Acebdür vahşiden böyle kerâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 82*). [*pāy*,]
25. Görüp 'âcizligüñi rahmet ide
Yuğaru başma kâdrüñden iñen **pāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 107*). [*pāy*,]
26. Kõ matlûb-ı hâkîkî râhına **pāy**
Saña kâr olmasun hûy-ı le'imân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 54*). [*pāy*,]
27. Çü gördiler kudûmın Kays hayli
Cevâhîr şaçdılar **pāyına** hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 74*). [*pāyına*, -ı, -na]

pā-bürehne: *Yalın ayak.*

1. Başı bārından āsüdeydi düşü
Çü dirlik **pā-bürehne** ola mümkün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 51*). [*pā-bürehne,]*

pādisāh: *Hükümdar, sultan.*

1. İdüp hürşîdi çarhuñ **pādisāhı**
Nücümü aña kılmışdur sipāhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 17*). [*pādisāhı, -ı]*
2. Olup bu söz kabûli **pādisāhuñ**
Müheyyā kıldı tertîbini rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 35*). [*pādisāhuñ, -uñ]*
3. Kesüp ya'nî başın ol bî-günāhuñ
Alalar hil'atini **pādisāhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 46*). [*pādisāhuñ, -uñ]*
4. Turup pes cān u dilden tālîb oldı
Çeküp tāk u taranup **pādisāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 27*). [*pādisāhı, -ı]*
5. Seg ağzında bilürdi özin hemān ol
Var İdi bir nedîmi **pādisāhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 11*). [*pādisāhuñ, -uñ]*
6. Geçeydün kulluğundan **pādisāhuñ**
Çün oldı zāhidün hālinden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 38*). [*pādisāhuñ, -uñ]*
7. Cihān-bînüm diyü lāf ura her gāh
Hāzînem leşkerüm yok **pādisāhum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 13*). [*pādisāhum, -um]*
8. K'ışide sözlerümi gūşuñ el-ān
Vücüdüm mülkine ger **pādisāhum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 49*). [*pādisāhum, -um]*

pādisāh: *Sultan, padişah || Allah.*

1. Nice vaşf idelüm ol **pādisāhı**
K'ola 'arş-ı mu'azzam bārgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 1*). [*pādisāhı, -ı]*
2. Sebebsiz 'afv iden bî-ḥadd günāhı
Dü kevnün şānı'ı vü **pādisāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 4*). [*pādisāhı, -ı]*

pādisāh: *Padişah, hükümdar II Hz. Muhammed(sav).*

1. Maḳām-ı Yūnus ise batn-ı māhî
Deve söyler görüp sen **pādisāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 84*). [*pādisāhı, -ı]*
2. Gidüp ol yeryüzinün **pādisāhı**
İrürdi āsumān farkına rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 101*). [*pādisāhı, -ı]*
3. Gidüp andan dü-kevnün **pādisāhı**
Yedinci ḳal'aya irürdi rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 145*). [*pādisāhı, -ı]*
4. Şu denlū aldı çıkdı ol **pādisāhı**
K'uruldı 'arş üzere bārigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 171*). [*pādisāhı, -ı]*

pādisāh: *Padişah, hükümdar(Kanuni Sultan Süleyman).*

1. Ki olmışdur bu 'aşruñ **pādisāhı**
Cemî' 'ālemün pūşt ü penāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 5*). [*pādisāhı, -ı]*

pādisāh-ı 'ālī-cāh: *Makamı yüce olan padişah.*

1. Şan urdı sînesine nîş-i ḳahrı
Baḳuñ ol pādisāh-ı 'ālī-cāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 25*). [*pādisāh-ı 'ālī-cāh, -a]*

pādişāh-ı dehr: *Cihan padişahı.*

1. Kimini **pādişāh-ı dehr** kılmış
Kimini yire çalup kahr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 87*). [*pādişāh-ı dehr,]*

pāk: *Arınmış, temiz.*

1. İy şeh-i mülk-i ‘acem v’iy melik-i Rûm u ‘Arab
‘Âlemün serveri ‘ālî haseb ü **pāk** neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 2*). [*pāk,]*
2. Çü ben elmās hāme birle çālāk
Şehün medhinde deldüm niçe dūr **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 2*). [*pāk,]*
3. Bu bîkr-i nazmı ben kim söyledüm **pāk**
Bu zibā dürr ki deldüm çüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 149*). [*pāk,]*
4. Anuñ hōd gevheridür **pāk** ü rüşen
Ki çıkmış baħr-i nūr-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 29*). [*pāk,]*
5. Ger oğlan ‘ayb-nāk ola vü bî-bāk
Atasına dir ol her ‘aybdan **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 34*). [*pāk,]*
6. Yeñiyle kıldı ol miskîn-i ğam-nāk
Ġubār-ı çehresini oğlunuñ **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 30*). [*pāk,]*
7. Maķām-ı dide-veş mihrāb dāyim
Melek gibi hemîşe **pāk** u şāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 28*). [*pāk,]*
8. Çü ‘ömr ālāyişinden kurtulam **pāk**
Ĥayālî birle olam münis-i ĥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 53*). [*pāk,]*
9. Laţif ü **pāk** hem-çün ĥavz-ı Kevser
Ĥavālîsinden ol naĥlün olup cem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 20*). [*pāk,]*
10. Melek var olsa yegdür **pāk** u kâni’
Beni terk eyle tut kim iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 36*). [*pāk,]*
11. Ne deñlü berk ise āĥir virür ser
Velî iy dāmeni çeşmüm gibi **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 137*). [*pāk,]*
12. Daĥı nev-ġonca gibi **pāk** dāmen
Velî bir ĥaste korķarven ki iy māĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 140*). [*pāk,]*
13. Ki dirlikden saña nezdikdūr merg
Eger yoġ-ise ölümlünden saña **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 63*). [*pāk,]*
14. Ceride yeg-durur k’andan ola **pāk**
Budur görinmemekden aña ma’nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 196*). [*pāk,]*
15. K’işümden olmayam şermende ya’nî
Bilürven ol daĥı ‘aşık-durur **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 199*). [*pāk,]*
16. Sivā-yı ‘ışķdan bî-derd ü **pākem**
Şafā-yı ‘ışķdan şafî vücūdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 12*). [*pākem, -em]*
17. Ne şabr u ne taĥammül ne müdārā
Yolı teşvîş-i ĥıfz-ı zevceden **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 29*). [*pāk,]*
18. Aradan geçdi ĥayli ‘işret ü şevķ
Degüldi **pāklıkden** lik ĥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 25*). [*pāklıkden, -den]*
19. Bir iken mihri yārına yüz olur
Kişide **pāklık** birle gerek ‘ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 53*). [*pāklık,]*
20. Bize maķşūdumuz virürse Allāĥ
Hele biz **pāk** geldük bu cihāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 47*). [*pāk,]*
21. Kimesne bulımaz ‘özr ü bahāne
Ümîd oldur ki yine gidevüz **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 49*). [*pāk,]*
22. Ki ĥāl-i ‘ālemi kıldı ferāmüş
Çi ger her ‘özrden **pāk** idi cāmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 11*). [*pāk,]*
23. Ruĥı āyînesinden **pāk** ola gerd
Çü bakdı aña bu üstād-ı kâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 84*). [*pāk,]*
24. Cihāna **pāk** geldi gitdi hem **pāk**
Teni oldı senün mihrünle ĥākî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 62*). [*pāk,]*
25. Cihāna **pāk** geldi gitdi hem **pāk**
Teni oldı senün mihrünle ĥākî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 62*). [*pāk,]*

26. Ki oldu **pāk** cismūñ ğarḳa-i ḥāk
Eyā serv-i revān bizden ne gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 46*). [*pāk,]*
27. Niçe mûruñ dehânında ola âh
Lebûñ kim cânlara kût idi iy **pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 41*). [*pāk,]*
28. K'ide yaşıyla anuñ çihresin **pāk**
Hem oldu 'ankebûtân-ı resen-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 54*). [*pāk,]*
29. Muşaffa bir şadefdür **pāk** u eblaḳ
Teraḥḥüm idüp ol miskîne bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 20*). [*pāk,]*
30. Ebed bâkî o 'âlem **pākdür** hem
Ḳoyup 'aḳlı hevāya uyma zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 98*). [*pākdür, -dür]*

pāk eyile: Temizlemek; arındırmak.

1. Süpürüp eyleridi ḥākden pāk
Ḥasından 'ankebût-ı zār u bî-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 100*). [*pāk eyile, -r, -idi]*
2. Düzüp ḥinnāyıla barmaḳlarını
Kesüp pāk eyledi tırnaḳlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 32*). [*pāk eyile, -di]*
3. Göñülden **pāk eyile** kibr ü kîni
Çıḳar añdan hevā-yı ān u îni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 51*). [*pāk eyile,]*

pāk it: Temizlemek, arındırmak.

1. Taş-ile sînesini çāk iderdi
Yaş-ıla çehresini pāk iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 16*). [*pāk it, -er, -di]*
2. Ki yirden pāk ide rîg-i zemîni
Çü bulduñ şoḥbetüme sen benüm rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 22*). [*pāk it, -e]*

pāk kıl: Arındırmak, temizlemek.

1. Kamunuñ ḥāşıl olduḡın murādı
Özide kılduḡın pāk i'tikādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 38*). [*pāk kıl, -du, -gın]*
2. Kılardı kuyruḡıyla süpürüp pāk
Kamu vaḥşilere olmış-iken ḥān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 54*). [*pāk kıl, -ar, -dı]*
3. Gözüme sürme eyile ol ğubārı
Gül-āb-ı eşk-ile kıl sînemi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 27*). [*pāk kıl,]*

pāk ol: Temizlenmek, arınmak.

1. Yüzüm şuyın yaşımdan eyile behrem
Ki gerd-i cürmden pāk ola çehrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 14*). [*pāk ol, -a]*
2. K'olavuz çār-ı merkebden piyāde
Çün ola rişte-i cân bendden pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 23*). [*pāk ol, -a]*
3. K'ola öz varluḡından aña pervā
Çü ben kendüligümden olmışam pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 5*). [*pāk ol, -mış, -am]*
4. Gelüp tāhir yine pāk oldılar ḥāk
Bu resme ola çün 'ışḳuñ tamāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 56*). [*pāk ol, -dı, -lar]*

pāk u ma'süm: Saf ve temiz.

1. 'Özür-i şehvetiden **pāk u ma'süm**
Bu nefis ālāyişini ḥwār gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 8*). [*pāk u ma'süm,]*

pāk-bāz: (Fa.) Usta oyuncu; yürekten baḡlı aşık.

1. Velîkin dîde-i pâkiyle bağıdı
Ki 'âşık **pâk-bâz** olmasa her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 35*). [*pâk-bâz,]*

pâk-dâmen: Eteği temiz. || Namuslu, iffetli, masum.

1. Huzûrında çi hâk idi çi altun
Müdâm ol pâk-tab' ü **pâk-dâmen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 65*). [*pâk-dâmen,]*
2. Biri mâh-ı bütândur **pâk-dâmen**
Olupdur adı Leylî ol ki mehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 76*). [*pâk-dâmen,]*

pâk-gevher: Temiz cevherli.

1. K'aña dîvânelik virmiş hâlâş
Hüner-mend sağı vü **pâk-gevher** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 9*). [*pâk-gevher,]*

pâkîze: Far. Pak, lâtif.

1. Revân olmuş akar **pâkîze** vü nâb
Düzülmüş bir 'aceb havz-ı müdevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 18*). [*pâkîze,]*

pâkîze-nihâd: Temiz yaradılışlı.

1. Koşusı 'ûd u 'anber kârvânı
Yüzi hûb idi **pâkîze-nihâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 59*). [*pâkîze-nihâd, -ı]*

pâk-niyet: İyi niyetli.

1. Du'âdan geh geh idesin beni yâd
Hem iy zîbâ-hışâl ü **pâk-niyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 21*). [*pâk-niyet,]*

pâk-tab': Temiz yaradılış.

1. Huzûrında çi hâk idi çi altun
Müdâm ol **pâk-tab'** ü pâk-dâmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 65*). [*pâk-tab',]*

pâlâs-püşam: Eskimiş elbise.

1. Girîbân-pâre vü **pâlâs-püşam**
Zamânûn bendeliginden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 16*). [*pâlâs-püşam,]*

pâre: Parça, tane.

1. İrişse tîğı ucı bir süvâre
İder atıyla anı dört **pâre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 76*). [*pâre,]*
2. Delü olmuş aña ne ser ne sâ mân
Girîbân çâk çâk u **pâre** dâ mân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 52*). [*pâre,]*
3. Hem ol küyüñ bir iti gerdeninden
Getür oğluña bir **pâre** resen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 8*). [*pâre,]*
4. Kılıç bir başı k'ider iki **pâre**
Olur andan 'ayân cüft naķâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 51*). [*pâre,]*

5. Çü zaḥm irüre tîḡi bir süväre
İder atıyla ikisin dört **päre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 94*). [*päre,]*
6. Gehî cân kût bulur nâlišümle
Gıdâm oldur ya bir **päre** giyehdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 83*). [*päre, -, -]*
7. Ki tâ bir **päre** sıḥḥat buldı bîmār
Biraz cism-i nizârı ferbiḥ oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 34*). [*päre,]*
8. Çü bir cân idik olduḡ iki **päre**
Yoḡum ben ḥazretüñledür ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 42*). [*päre,]*
9. Firāk-ı döstdan virem revânı
Bulup bir **päre** ḥāk-ı küy-ı yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 25*). [*päre,]*

päre päre: Parça parça.

1. Tenin tîr-i ḡam itdi **päre päre**
Olup âväre düşdi küh-säre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 23*). [*päre päre,]*
2. Yaḡalar eylediler **päre päre**
Görüp ol kâlibı sandılar el-ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 18*). [*päre päre,]*
3. Ne lâle kim bitirmiş anda ḥäre
Şehîdân gönlegidür **päre päre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 44*). [*päre päre,]*
4. Çeküp itdi yaḡasın **päre päre**
Didi ol ‘avrata k’iy zâl-i kattâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 6*). [*päre päre,]*

päre päre it: Parça parça etmek.

1. Güyüp bir lâḡza idem päre päre
Selîm itdi be-ḡayet cehd ü iḡdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 56*). [*päre päre it, -em]*
2. Ḳamusı ceybin itdi päre päre
Didiler k’iy şikeste-ḡâtır u zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 14*). [*päre päre it, -di]*
3. Vücüdüm bendin itdüm päre päre
Cihân püde dirâḡtın ḡiçe şaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 40*). [*päre päre it, -düm]*

päre päre ol: Parça parça olmak.

1. Öñinden kaçdı päre päre olup mîḡ
Ki ya ‘ni âfitâb-ı ‘âlem-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 6*). [*päre päre ol, -up]*

parmaḡ: Parmak.

1. Parmaḡına ney yürütüdi ḡâmenüñ cellâd-ı çarḡ
Şâḡuñ engüştime öykündüñ diyü kılup tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 23*). [*parmaḡına, -ı, -na]*

pärsä: (Fa.) Sofu, dindar.

1. Şerî‘at âsumânı evcine bedr
Güzîn ü **pärsä** vü ‘âliyyü’l-ḡadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 8*). [*pärsä,]*

pas: Kirlilik, kir.

1. Arınmaz gönümün pend-ile **päsı**
Ki yumaḡ-ıla gîtmez yüz ḡarası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 61*). [*päsı, -ı]*
2. Senün-çün ya ‘ni zâḡir oldı **pasum**
Şol ucdan k’itmiş-idüm saña ‘işyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 90*). [*pasum, -um]*

päs-bän: Gece bekçisi, gözetici.

1. Kılarlar şah üzre **päs-bänlik**
Degüllerdı şehün mevtinden ağah (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 72). [päs-bänlik, -lık]

päsüh vir: Cevap vermek, karşılık vermek.

1. Teğayyür bulmayup ol serv-i gül-ruh
Anasına şu resme virdi päsüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 4). [päsüh vir, -di]

päsüh-nâme-i hüb: Güzel bir cevap mektubu.

1. Ki tâ nakş ide **päsüh-nâme-i hüb** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 48). [päsüh-nâme-i hüb,]

pây: Hisse, nasip.

1. Bırağup **pâyına** şabr ipi kullâb
Ricâ saçdı şitâbı nârına âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 161). [pâyına, -ına]
2. Süy-ı eyvân-ı ‘ulviye sefer kıl
Koma maşşüre-i hısside hiç **pây** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 13). [pây,]

pây ko: Ayak basmak.

1. Çü serhaddine ol kavmün kodı pây
Koşup bir cây-gâha eyledi rây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 7). [pây ko, -dı]

pāya şal: Ayağa salmak; değerini düşürmek; zelil etmek.

1. Sen itdün dūr anuñ nūrını benden
Elüm tutacağ-iken pāya şalduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 17). [pāya şal, -duñ]

pāvān: Nihayet, son.

1. Cihān içre irer **pāvāna** her gam
Segün vardur vatangāhı senün yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 108). [pāvāna, -a]
2. Gurūr itme aña iy yār zinhār
Çü gösterdi muhīt-i kışşa **pāvān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 113). [pāvān,]

pāvān bul: Son vermek.

1. Çü Mecnûn nāmeye buldurdı pāvān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 1). [pāvān bul, -dur, -dı]

pāvāna ir: Bitmek, nihayete ermek.

1. Bu vech-ile irüp pāvāna mektüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 1). [pāvāna ir, -üp, -]

pāv-beste: Ayağı bağlı.

1. Ža'if ü nâ-tüvân ü **pây-beste**
İrişüp 'ākibet fazl-ı Hüdāyī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 22*). [*pây-beste,]*

pây-der-gil: 1.Ayağı çamurda.2.Sıkıntıda, dertte.

1. Ki ol tâze nihâl-i ravza-i dil
Nitekim serv kaldı **pây-der-gil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 14*). [*pây-der-gil,]*

pâve: Derece, mertebe.

1. Cihânûn melce'idür sāyen iy şāh
Yücedür Haq katında **pāveñ** iy şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 104*). [*pāveñ, -ñ]*
2. Sikender **pāyedür** Dahhāk şemşir
Süleymān mayedür Cemşid-tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 161*). [*pāyedür, -dür]*
3. Ne gün görmüş vücudı sāyesini
Ne bulmuş mäh kadri **pāyesini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 76*). [*pāyesini, -si, -n, -i]*
4. Ki virilmez bu **paye** degme 'ämme
Didi kim bu iki yār-ı yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 72*). [*paye,]*
5. Yüce bir taht gerdün **pāyesinde**
Nihāyetsüz müzeyyen olmuş ol taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 42*). [*pāyesinde, -sin, -de]*

pāve-i a'lā: En yüksek mertebe.

1. Pāve-i a'lā bulur lutfuñ kime kılsa nazar
Kimi kahr iderseñ olur menzil-i şaff-ı ni'al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 25*). [*pāve-i a'lā,]*

pây-endāz: Bir hükümdârın, büyük bir kimsenin geçeceğı yere serilen halı veya çuha, kadife gibi değerli kumaş.

1. Getürdi kılmağičün **pây-endāz**
Cināndan hülleler havrā-yı tannāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 107*). [*pây-endāz,]*

pây-ı āb: Su ayağı/kanalı.

1. Yağ olmuş künde-i gam pây-ı ābe
Gülistānı şitā virmiş harābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 97*). [*pây-ı āb, -e]*

pây-ı bîrûn: Fazla hisse.

1. Kõdı bu cümleden çün **pây-ı bîrûn**
Pes oldu maħrem-ı eyvān-ı bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 185*). [*pây-ı bîrûn,]*

pây-ı pergār: Pergelin ayağı, ucu.

1. Çevürmüş ortada ol çün **pây-ı pergār**
Pes ol hayvān-nişin ü bî-ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 88*). [*pây-ı pergār,]*

pây-ı resûl-i yār: Mecnun'un habercisinin ayağı.

1. Şafādan çarha girdi hem-çü gerdün
Düşüp pây-ı resûl-i yāre āhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 11*). [*pây-ı resûl-i yār, -e]*

pāv-ı vār: *Sevgilinin ayağı.*

1. K`idine bāliš-i ser pāv-ı yāri
Bu hāl üzere ol iki yār-ı dīl-sūz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 102*). [*pāv-ı yār, -i*]

pāvidār ol: *Kalıcı olmak.*

1. Cihān hālķına ‘āmm olduķca cūdī
Mukīm ü pāvidār olsun vücūdī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 146*). [*pāvidār ol, -sun*]

pāvına düş: (*Sevgilinin*) *Eşiğine düşmek.*

1. Segirdüp taşra çıķdı tiz derden
Varup mihmānınuñ pāvına düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 11*). [*pāvına düş, -di*]

pāvına düş: *Çok yalvarmak.*

1. Eger irse eli Efrāsiyābuñ
Düşerdi pāvına bu āfītābuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 58*). [*pāvına düş, -er, -di*]

pāvına yüz sür: *Ayaklarına kapanmak, sevgi ve hürmet gösterisinde bulunmak.*

1. Geh anuñ pāvına sürer yüzini
Gehī öper yüzini vü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 65*). [*pāvına yüz sür, -er*]

pāv-māl: *Ayak altında kalmış, ezilmiş.*

1. Kem nazar eyler aña kim lütfuñ iğmāz eyleye
Yāhu kim kaldurur anı itse ķahruñ **pāv-māl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 28*). [*pāv-māl,]*
2. Nedür ta‘nuñ baña iy **pāv-mālüm**
Anamuñ bir tarafdan pendī her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 78*). [*pāv-mālüm, -üm*]

pāv-tā-fark: *Ayaktan başın tepesine kadar.*

1. Bırakdum āletini **pāv-tā-fark**
Ururvan baħr-i ğamda dest ü pāvı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 50*). [*pāv-tā-fark,]*

pāv-tā-ser: *Baştan ayağa.*

1. Yaħūd zaħm-ı cefādan ol mükedder
Şarılmaşdı deriye **pāv-tā-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 54*). [*pāv-tā-ser,]*

pāzār: *Pazar, çarşı. Satıcıların belirli günlerde mallarını satmak için sergiledikleri belirli geçici yer. Belli bir şeyin satıldığı yer. Alım satım, alışveriş.*

1. Bırakdı ihtiyār u şabrı yek-bār
Ki rüs-vā-yı zuķaķ oldu vü **pāzār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 6*). [*pāzār,]*

pece: *Yüz örtüsü.*

1. Dil ü cân buldı zımnından sürürü
Mu'anber cāme bir zengî **peçedür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 37*). [*peçedür, -dür*]

peder: Baba.

1. Ki kandan lâle-reng itdi zemîni
Didi kim kande gitdün iy **peder** âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 47*). [*peder,*]
2. İçümde şimdi var derdüm hezārān
Saña 'âkk olmuş-idüm iy **peder** âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 93*). [*peder,*]
3. Peder cevri ile māder cefāsı
Olur ger kayda şaldı ben zebûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 112*). [*peder,*]

pehlivān: Pehlivan. yiğit. kahraman.

1. Dir idün ceng içinde dīv-bendüm
Dilir ü **pehlivān** u zür-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 14*). [*pehlivān,*]

pehlü: Omuz. Bedenin iki yanından her biri, yan.

1. Bizüm **pehlümüzuñdur** ol dağı hem
Cihān divinün işitme güzāfın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 46*). [*pehlümüzuñdur, -muz, -uñdur*]

pehlü: Göğüs, gerdan.

1. Ki çekdi sineñi **pehlūsına** hāk
Ciger kanı yerem derdünle her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 106*). [*pehlūsına, -sı, -na*]

pelās: Çul, aba. II eski püskü giysi.

1. Kimiñün atlas-ı zībā libāsı
Kimi bulmaz libāsiçün **pelāsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 86*). [*pelāsı, -ı*]
2. Giyer her biri bir dürlü libāsı
Öger Leylî 'abāyı vü **pelāsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 28*). [*pelāsı, -ı*]

peleng: Kaplan.

1. Aña hizmet kırlardı şitābān
Peleng ü şîr ü āhū gürg ü rūbāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43*). [*peleng,*]
2. Ki kıla aña kaşd idenleri mürd
Peleng āhūya dem-sāz olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 65*). [*peleng,*]
3. Peleng altına döşerdi alā naţ
Dümiyle naţ'ını her şîr-i çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 98*). [*peleng,*]
4. Peleng ü şîr ü gürg ü ezherāki
Selām andan görüp bu ihtirāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 42*). [*peleng,*]
5. Peleng öz pençesiyle sinesin çāk
Şu resme oldı soñında siyeh güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 46*). [*peleng,*]

peleng-i nev-cevān: Genç kaplan.

1. Peleng-i nev-cevân ez nesl-i Osmân
Be-süy-ı âsumân nâm-ı bulendeş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 4). [peleng-i nev-cevân,]

pelle: Derece, merdiven.

1. Konurdu tâ'atinüñ **pellesine**
Çekeydi şu'le çün-kim berķ-i âhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 72). [pellesine, -sine]

penâh: Sığınacak yer, sığınak.

1. Ki olmışdur bu 'aşruñ pādīşāhı
Cemī' 'âlemüñ pūşt ü **penâhı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 6). [penâhı, -ı]
2. Ayağūñ toprağıdur secdegāhum
Eşigūñ taşıdur pūşt u **penāhum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 20). [penāhum, -um]
3. Ki âteş idi cānıñuñ **penāhı**
Bu faşl içinde Mecnûn-ı ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 12). [penāhı,]

penâh-ı dehr-i şâh-ı heft-kışver: Yedi ülke padişahının dünyada ki gözetleyicisi.

1. Penâh-ı dehr-i şâh-ı heft kışver
Ki dîn ü devlet andandur muzaffar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 119). [penâh-ı dehr-i şâh-ı heft-kışver,]

penbe: Pamuk.

1. Bulut kutnında şebnemden zemâne
Nihân itmışdurur şad **penbe** dâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 24). [penbe,]
2. Mūdām iş üzredür ked-bānūyı hāk
K'aña **penbe** seherdür çarh-ı eflāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 26). [penbe,]
3. Dil-i 'aşıkda gizlenmek ğam-ı huşk
Şunuñ gibi durur kim **penbede** müşg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 52). [penbede, -de]
4. Şehâb içre nihân mäh-ı cihân-tâb
Nitekim **penbe** içinde dür-i nâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 92). [penbe,]
5. Kosañ tursa yeg idi **penbe** iken
Bunı diyüp çevirdi andan 'inânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 26). [penbe,]
6. Atar her sū şanasın **penbe** hālâc
Göze her rişte-i hürşid-i şâfi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 6). [penbe,]
7. Şu resmedür ki düşer **penbeye** nâr
Semender k'oddan ola gice nevmîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 26). [penbeye, -y, -e]
8. Ne hōd **penbeyle** şerbet itdüre nūş
Ne bulınur mezârın qazar üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 22). [penbeyle, -y, -le]

penbe: Pamuk II Sevgilinin sinesi.

1. Niçe çift ideyüm Mecnûna bunı
K'odıla **penbenüñ** yokdur oyunu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 14). [penbenüñ, -nün]

penbe-i huşk: Kuru pamuk.

1. Başı saçlu nitekim nâfe-i müşg
Deli göyneklü hem-çün **penbe-i huşk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 234). [penbe-i huşk,]

penbe-i ter: Taze pamuk.

1. Aña zaḥm üzre konan **penbe-i ter**
Olurdi bağ-ı rahatdan semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 61*). [*penbe-i ter,]*

penbe-ves: Pamuk gibi.

1. K'ayağı **penbe-ves** tağı diderdi
Bu vech-ile gider şahrâ yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 76*). [*penbe-ves,]*

penbe-zâr: Far. 1. Pamuk tarlası. 2. Argacı ipek yarı halâlî: penbe-zâr gömlek.

1. Kefinden 'azm kılsa her diyâra
Döner başduğı yirler **penbe-zâra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 16*). [*penbe-zâra, -a]*

pence: Pençe.

1. Peleng öz **pençesiyle** sînesin çäk
Şu resme oldı soñında siyeh güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 46*). [*pençesiyle, -si, -yle]*

pence: El.

1. Tutışurdu perî-ruhlarla **pençe**
İki **pençe** tutışıldıkda ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 22*). [*pençe,]*
2. Tutışurdu perî-ruhlarla **pençe**
İki **pençe** tutışıldıkda ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 23*). [*pençe,]*
3. Ki nesrînin benefşe kıldı **pençe**
Didi bâlâ-durur bu naḥl-i pür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 66*). [*pençe,]*

pence: İnsanı kendini kurtaramayacağı şekilde hükmü altına alan zorlu güç, aman vermeyen hükmedici kuvvet.

1. Daḥı tuğrâ-yı defter hâyy-ı lâ-reyb
Çün ol nâm-ı mu'azzam açâ **pençe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 23*). [*pençe,]*

pend: Nasihat, öğüt.

1. İştigil **pendümi** kim iy püser ben
Bilürsin hõd degülven saña düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 87*). [*pendümi, -üm, -i]*
2. Derünum zaḥmına **pendüñ** devâdur
İzüñ tozı gözümne tütîyâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 9*). [*pendüñ, -üñ]*
3. Arınmaz göñlümün **pend-ile** pâsı
Ki yumağ-ıla gitmez yüz qarası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 61*). [*pend-ile, --ile]*
4. Bizi bed-nâm ider 'âlemde gammâz
Muṭî' olmayasın bu **pende** ger sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 9*). [*pende, -e]*
5. Anı sen daḥı aña düşdüñüz yâd
Velî bir **pend** işt benden nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 65*). [*pend,]*
6. Kılarduñ zaḥm-ı 'ışkı **pend** ile bend
Cüdâ düşdüm tapuñdan âh feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 56*). [*pend,]*
7. Kaçan kim eyleye cân **pendüñi** yâd
Beni râzı kılarduñ luṭf-ıla sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 68*). [*pendüñi, -üñi]*
8. Nedür ta'nuñ baña iy pây-mâlüm
Anamuñ bir tarafdan **pendi** her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 79*). [*pendi, -i]*
9. Baña benden degildür bu belâ bil
Beni bu 'ışk işinden **pend** yıgmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 61*). [*pend,]*

10. Gider ortalarından lâ-büd âzerm
Senûñ **pendüñ** baña hiç eylemez kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 35*). [*pendüñ, -üñ*]
11. Ki ol mismâr-ı tendür mîlî-endâm
İdüp **pendüm** dürin güşuñda zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 77*). [*pendüm, -ü, -m*]

pend eyle: Öğüt vermek.

1. Baña pend eyleme kim bârum artar
Sen epsem didüğünce zârum artar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 57*). [*pend eyle, -me*]
2. Alasın dilberüñi bî-tekellûf
Bu resme eylediler gerçi çok pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 49*). [*pend eyle, -di, -ler*]
3. Ki şâyed idesın taşşîli ta'lîl
Aña bu resme çok eylediler pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 31*). [*pend eyle, -di, -ler*]

pend it: Öğüt vermek, nasihatte bulunmak.

1. Dilerven kim baña pend itmeyesin
Dilüme güşşadan bend itmeyesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 29*). [*pend it, -me, -me, -ye, -sin*]
2. Aña bu ne kadar kim pend ider idi
Yine ol bildügi yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 31*). [*pend it, -er*]
3. Getürme bize halk içre faẓîhat
Çi ger pend itdi ol cân-pâresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 13*). [*pend it, -di, -*]

pend ü naşîhat: Öğüt ve nasihat.

1. Senûñ her sözuñ iy şâhib-tarîkat
Bañadur bilürem **pend ü naşîhat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 26*). [*pend ü naşîhat,]*
2. Kılardı dâimâ **pend ü naşîhat**
Ki iy ferzend nedür bu faẓîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 29*). [*pend ü naşîhat,]*
3. Rehâ bulmayasın ta'n-ı 'âdûden
Döşür 'aqluñı tut **pend ü naşîhat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 11*). [*pend ü naşîhat,]*
4. Ki iy cânım göğünñ âfîtabı
Baña bu itdigün **pend ü naşîhat** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 7*). [*pend ü naşîhat,]*

pend vir: Nasihat etmek, öğüt vermek.

1. Güç-imiş gördüm ü öğrendüm el-ân
Çanı ol dem ki virürdün baña pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 55*). [*pend vir, -ür, -dün*]

pend-i bisyâr: Bunca nasihat.

1. Anasına didi idüp üküş kahr
Ki iy mâder nedür bu **pend-i bisyâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 39*). [*pend-i bisyâr,]*

pend-i ğarîb: Hüzünlü öğüt.

1. Anuñ kim bahtdan vardur naşîbi
Yazar hallile bu pend-i ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 6*). [*pend-i ğarîb, -i*]

pend-i 'ışk: *Aşk öğüdü.*

1. Dilümden pend-i 'ışkı eylemez red
Ki ağarmaz yumağıla rîş-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 61*). [*pend-i 'ışk, -ı*]

pend-i mäder: *Anne nasihati.*

1. Dağı biter yakar anı dem-i bād
Aña kâr itmedi ger **pend-i mäder** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 19*). [*pend-i mäder,]*

per: *Kanat.*

1. Ecel peykidür anda tîr-i bürrân
Ki **per** şokup başa yiler şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 26*). [*per,]*
2. Kızıl tütîye döndi fıstıķı bāl
Perinden bülbül-i zîbâ terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 45*). [*perinden, -iin, -n, -den*]
3. Anuñ-çün kılmış-idi bālîş-i h'âb
Perinden zâğ aña düzmiş otağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 103*). [*perinden, -iin, -n, -den*]

per aç: *Kanatlanmak.*

1. Per açdı sidreden süy-ı zemîne
Semender-vâr toğru şem'-i dîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 29*). [*per aç, -dı*]
2. Kebüter-vâr aç bu burcdan per
Ki bu yaydı hadeng-i çâr mîhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 78*). [*per aç,]*

per ü bāl: *Kol kanat.*

1. Per ü bāline mişl-i turre-i hür
Mülemma' olmuş-idi ser-te-ser nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 47*). [*per ü bāl, -i, -ne*]
2. Çü şem' itmiş münevver ol kenârı
Per ü bālinden ol murğ-ı serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 35*). [*per ü bāl, -in, -den*]
3. Ol uçmağda yorulup peyk-i hâzret
Per ü bālinde hiç kalmadı sür'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 158*). [*per ü bāl, -in, -de*]

perçem: *Alna düşen kısa saç demeti, kakül.*

1. Tağıdup **perçemini** düşına çeng
Özine kıldı şambûri hem-âheng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 5*). [*perçemini, -in, -i*]
2. Güzeller **perçemi** gibi şikeste
Vücûdî hâste gâmdan göñli beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 9*). [*perçemi, -i*]
3. Bahâdırlar için tütmağa mâtem
Tağıtdı şad hezârân kelle **perçem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 68*). [*perçem,]*

percem-i 'anber-feşân: *Anber kokusu saçan mis kokulu kâküllü.*

1. Başında perçem-i 'anber-feşânı
Şan olmuş murğ-ı 'ışkuñ âşiyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 73*). [*perçem-i 'anber-feşân, -ı*]

perdār ol: Kanat germek.

1. Ola ‘uḳḳāb-ı nāvek çünki perdār
Muḥanneḡler ḳalır kerkes gibi ḥwār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 31). [perdār ol, -a]

perde: Bir müzik parçasını oluşturan seslerden her birinin kalınlık veya incelik derecesi.

1. Götürdi **perdesin** ma‘şūka-i çeng
Ki ya‘nî kıya bezm ehlini bî-neng (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 7). [perdesin, -sin]

perde: Hicap, örtü.

1. Gözi öñinden oldı **perdelər** dūr
Özine manzar oldı ‘ālem-i nūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 187). [perdelər, -ler]
2. Didi iy **perde** k’anuñ sen hicābı
Nazar ḳıl ḥālūme gör ben ḥarābı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 19). [perde,]
3. Egerçi **perde** ardındaydı mestūr
Velî ḥüsni-yle şehr içre oldı meşhūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 19). [perde,]
4. Perî-ruḥ **perde** ardında müşevveş
Gözi pūr-āb u göñli ṭolu āteş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 81). [perde,]
5. İden nāmūs u ‘arî **perdesin** çāk
Gözi nem-nāk u cānı göñli ḡam-nāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 3). [perdesin, -si, -n]
6. Gel ol bu māḥ-ı nev birle hem-āḡūş
Vü ger ol **perdeden** virürseñ āvāz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 7). [perdeden, -den]
7. İdindi **perde** bir ‘ālî dıraḥtı
Ḥicāb ardında ol serv-i bahārı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 180). [perde,]
8. Buyurdi tiz ki ol dildār-ı manzūr
Ola **perdeyle** mişl-i ḡonce mestūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 74). [perdeyle, -yle]
9. Şu duḡter k’olmaya **perdeyle** mestūr
Degüldür ellerüñ ta’nından ol dūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 25). [perdeyle, -yle]
10. Yüzinden **perdesin** māhuñ götürdi
Didi lâyıḳ mıdır ‘ālemde iy yār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 2). [perdesin, --sin]

perde ol: Engel olmak, örtmek.

1. Nigîn-i mihr-bāniden-durur mühr
Bugün kim perde olmuştur aña ḥāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 83). [perde ol, -mı, -dır]

perde-i ‘ışk: Aşk perdesi.

1. Olupdur ṭinetüm perverde-i ‘ışk
Memātum ḥāilidür **perde-i ‘ışk** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 16). [perde-i ‘ışk,]

perde-i ‘ışk-ı nihān: Gizli aşk perdesi.

1. Götürdi perde-i ‘ışk-ı nihānı
Dem-ā-dem aḡlar oldı āşikārā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 26). [perde-i ‘ışk-ı nihān, -ı]

perde-kes: Perde çeken.

1. Şitānuñ şiddetinden zār u giryān
Bularuñ mergine ol kim **perde-keşdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 35*). [*perde-keşdür, -dür*]

perestâr: *Tapanlar, tapıcılar.*

1. Kara vü ak cihānda her ne kim var
Hudādan geçse oña dirler **perestâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 86*). [*perestâr,]*

pergāle: *Parça.*

1. Gönül **pergālesindendür** kebābuñ
Çerāguñ anda iy vîrāne miskîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 36*). [*pergālesindendür, -sin, -den, -dür*]

pergār çek: *Daire çizmek.*

1. Ruḥında hatt-ı müşgîn ğāliye-vār
Mehūñ pîrahenine çekdi pergār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 176*). [*pergār çek, -di*]

perhîz: *Kaçınmak, uzak durmak.*

1. Çekilüp kılmadı **perhîz** hergiz
Kamu derde devā **perhîz** iledür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 40*). [*perhîz,]*
2. Çekilüp kılmadı **perhîz** hergiz
Kamu derde devā **perhîz** iledür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 41*). [*perhîz,]*
3. Tene renc ü şafā **perhîz** iledür
Hem anuñla bulur râḥat şebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 42*). [*perhîz,]*
4. Maraşdan merde ol virür necâtı
Bu **perhîz** iy birāder renc üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 45*). [*perhîz,]*
5. Şu resmedür ki ḳal'a genc üzre
Dem-i şîḥhatde çün kılmadı **perhîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 47*). [*perhîz,]*
6. Geçin **perhîz** ile hem-çün ḥekīmān
İdüben cânuñı esrāra meşgûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 56*). [*perhîz,]*

perî: *Peri II Güzel, Sevgili.*

1. İy **perî** ol müflisi medyûn idersin 'âkıbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 14*). [*perî,]*
2. Perî ruḥ sâķiler dest urdı cāma
İrişdi keyf-i bâde hāşş u 'āma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 11*). [*perî,]*
3. İki **perî** urınmış şekl-i āḥū
Dil alur gözleri mānend-i cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 55*). [*perî,]*
4. Perî sîretlü bir şekl-i 'acebdür
Dil-ārāyı 'Acem şūḥ-ı 'Arabdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 97*). [*perî,]*
5. Ḥasedden ol **perîñüñ** gül yañağı
Komişdı lālenüñ bağrına dāğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 55*). [*perîñüñ, -nüñ*]
6. Elā iy derd ü ḡamdan 'aklı gitmiş
Dilüñde şol **perî** kim mesken itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 22*). [*perî,]*
7. Dilerdüm sizden ol **perî** nişānı
K'ideydüm şādumān bu nev cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 45*). [*perî,]*

8. Düzerven her cihetden bir bahâne
Perî gördüm direm gice oldı ẖ`ābum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 69*). [perî,]
9. Ki bir dil der-hemîn ortada enkâl
Senüñdür iy **perî** ol dil daḥı bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 35*). [perî,]
10. Perî gibiydi pülâdıyla beste
İdüp ol nâzenîn şabr ü şekîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 30*). [perî,]
11. Bu resme işlerinden ol **perîñüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 1*). [perîñüñ, -nün]
12. Nihâl-i kâmetinden bir **perinüñ**
O bâba şanma zencîr-i âhenîndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 68*). [perinüñ, -nüñ]

perî: *Cin taifesinin gayet güzel sayılan bir türü.*

1. Birine rām idi ger dîv ü **perî**
Biri kıldı musaḥḥar baḥr ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 63*). [perî,]

per-i ahmer: *Kızıl kanat.*

1. Tenine ḥıl'at idinmiş ḥarîri
Vücüdün şöyle tutmuş **per-i ahmer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 37*). [per-i ahmer,]

per-i kerrübiyân: *Büyük meleklerin kanatları.*

1. Per-i kerrübiyân olmuşdı cārûb
Degül kerpici şuyile toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 50*). [per-i kerrübiyân,]

per-i murğ: *Kuş kanadı.*

1. 'Acebdür k'olmuş idi aña ber-ser
Per-i murğân çetr-i sâye güster (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 82*). [per-i murğ, -ân]

per-i pervâne-i zıll-ı cenâbî: *Ulu gölgesinin kebek kanadı.*

1. Per-i pervâne-i zıll-ı Cenâbî
İder püşide şem'-i âfîtabı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 145*). [per-i pervâne-i zıll-ı cenâbî,]

per-i 'ukâb: *Kartal kanadı.*

1. Arada şâh idi ol çün Süleymân
Per-i 'ukâbdan geh sâyebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 47*). [per-i 'ukâb, -dan]

perî-cevlân: *Peri gibi hareketli.*

1. Perî-cevlân melek-ḥü âdemî-rûy
Hezâr-ı nâṭıka gibi sühân-güyy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 57*). [perî-cevlân,]

perî-nâz: *Nazlı peri.*

1. El urdı sâgar-ı sâkî **perî-nâz**
Kopardı çeng ü neyden muṭrib âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 3*). [*perî-nâz,]*

perî-peyker: *Peri yüzlü.*

1. Perî-peyker güzeller yüzleri gül
Muḡannilik iderler hem-çü bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 23*). [*perî-peyker,]*
2. Çi ger kavmünde çokdur nâzeninler
Perî-peyker güneş-ruḡ meh-cebinler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 38*). [*perî-peyker,]*

perîr: *Evvelki gün.*

1. Bu kapu mekr-ile örtülmez aṣlâ
Çalışdı her cevân cehd itdi **perîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 135*). [*perîr,]*

perî-rû: *Peri yüzlü (Sevgili).*

1. Helâl olunca saña ol **perî-rû**
Harâm olsun benüm gözüme uyḡu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 145*). [*perî-rû,]*

perî-ruḡ: *Peri yüzlü (Sevgili).*

1. Meger kim bir **perî-ruḡ** bir gün anı
Götürüp seyre gitti büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 321*). [*perî-ruḡ,]*
2. Dilemez ol **perî-ruḡdan** cüdâlık
Anası birle kılmaz âşinâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 331*). [*perî-ruḡdan, -dan]*
3. Perî-ruḡ perde ardında müşevveş
Gözi pür-âb u gönli ṭolu âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 81*). [*perî-ruḡ,]*

perî-ruh: *Peri yanaklı.*

1. Perî-ruḡlar okumağa müdâvim
Neyise niçe ṭuṭî-yi şeker-ḡwâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 10*). [*perî-ruḡlar, -lar]*
2. Perî-ruḡlardan evvel oldu kâmil
İki üç yılda oldu dâniş-âmûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 26*). [*perî-ruḡlardan, -lar, -dan]*
3. Tutışurdu **perî-ruḡlarla** pençe
İki pençe ṭutışıldıkda ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 22*). [*perî-ruḡlarla, -lar, -la]*
4. Kimesne men' idebilmezdi anı
Perî-ruḡ bu bahâne birle ḡâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 121*). [*perî-ruḡ, --ı]*

perî-ruḡsâr: *Peri yüzlü. II Sevgili.*

1. Muḡaṣṣal ol **perî-ruḡsâr** ṭannâz
Olup bir kaç kâmer-ruḡlarla dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 15*). [*perî-ruḡsâr,]*
2. Olur 'âşıkları biñden ziyâde
Muḡaṣṣal ol **perî-ruḡsâr** ṭannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 5*). [*perî-ruḡsâr,]*

3. ‘Arab şūhı **perī-ruḥsārlardur**
‘Acem reşki melek-didārlardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 43*). [*perī-ruḥsārlardur, -lar, -dur*]
4. Gerek ḥüsnîyle başı göge irsin
Perī-ruḥsār olsun mäh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 11*). [*perī-ruḥsār,*]

perişân: *Acımacak bir durumda olan, zavallı.*

1. Ruḥ-ı gül şevk-i bülbül birle ḥandân
Dil-i bülbül ğam-ı gülden **perişân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 46*). [*perişân,*]
2. Mişâl-i zülf-i ‘anber-bār-ı cānān
Derûnı cem‘ ü birûnı **perişân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 240*). [*perişân,*]

perişân kıl: *Perişan etmek, dağıtmak, karmakarışık etmek.*

1. Ne ser kim kesdi anı tîğ-i bürrân
Şabâ gisûların kıldı **perişân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 36*). [*perişân kıl, -dı*]
2. Saçı-veş anı kılmışdı **perişân**
Çü tenhâ bula ḥargehde özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 42*). [*perişân kıl, -mı, -dı*]

perişân ol: *Dağınık olmak.*

1. Tuyup kavm-i qarâbeti de yek-sân
Perişân oldılar çün zülf-i ḥübân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 42*). [*perişân ol, -dı, -lar*]

perişân-hâtır: *Perişan halde; dalgın, düşünceli.*

1. Belâ mâtemgehînüñ sügvârı
Perişân-hâtır olan derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 17*). [*perişân-hâtır,*]

perī-vār: *Peri gibi.*

1. İderlerdi bu tertîb üzre tîmār
Güzellendi varuraḳ ol **perī-vār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 302*). [*perī-vār,*]

perī-ves: *Peri gibi güzel (Sevgili).*

1. Perī-ves kıldı sūy-ı yâre pervâz
Gelüp yârı yanında kurdı raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 178*). [*perī-ves,*]
2. İrişdürdi ṭabaṇça şem‘ine bād
İçinde gönleginüñ ol **perī-ves** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 17*). [*perī-ves,*]

perī-zād: *Peri gibi güzel.*

1. Diline ‘ilm şevki ğâlib oldı
Düşürüp yanına bir kaç **perī-zād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 5*). [*perī-zād,*]
2. Gidince kendüsinden ol **perī-zād**
Bu nev‘ile kılar efgân u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 107*). [*perī-zād,*]

3. Şeh işitdi ola kim bir **perî-zâd**
Koyupdur Leylî eydürler aña ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 9*). [*perî-zâd,]*
4. Tonatdı hıl'atiyle ol **perî-zâd**
Yağasından şan ol ruhsâr-ı zîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 154*). [*perî-zâd,]*
5. Ya bu vahdetde anuñ yâd ola nâmı
Esîrüm ger ğamuñda iy **perî-zâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 39*). [*perî-zâd,]*
6. Ki bi-höd yıkılırdı ol **perî-zâd**
İrişe ğuşına bir şavt nâ-gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 46*). [*perî-zâd,]*

perr ü bâl: Kanatlar.

1. Ki aña 'arz eyleseñ şem'-i cemâli
Yağar pervâne gibi perr ü bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 116*). [*perr ü bâl, -i]*

perr-i ğurâb: Karga kanadı.

1. Başına şokdı şeb perr-i ğurâbı
Getürüp hâbgehdan cā-be-cā baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 92*). [*perr-i ğurâb, -ı]*

perr-i şabâ: Saba rüzgarı kanadı.

1. Yağar âhum odı perr-i şabâyı
Ne yil k'itmez beni büyüñdan âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 84*). [*perr-i şabâ, -yı]*

per-tâb: Atma, atılma, sıçrama.

1. Kemânından ki bir tîr ide **per-tâb**
Açar çarhuñ tokuz kaşırına bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 55*). [*per-tâb,]*

pertev: Işık, parıltı.

1. Bilişlik âftâbı **pertevinden**
'Aṭā kıl cānuma bir nūr-ı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 57*). [*pertevinden, -i, -n, -den]*
2. Şalupdur **pertevini** âsumāna
Şu üzre Hızrdur san serv-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 36*). [*pertevini, -in, -i]*

pertev-i hürşid: Güneşin parlaklığı.

1. Geçüp tahtına kurdı bezm-i şâhı
İdindi pertev-i hürşidi münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 3*). [*pertev-i hürşid, -i]*

pervâ: Korku, çekinme.

1. Gidersin kânde çekse ihtiyârıñ
Ĝamumdan özgeden **pervâ** yimezsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 29*). [*pervâ,]*
2. K'ola öz varluğınan aña **pervâ**
Çü ben kendüligümdeñ olmışam pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 4*). [*pervâ,]*

pervâne: Geceleri ışık etrafında dönerek uçan küçük kelebek.

1. Egerçi şem'lerdür cümle pür-nür
Velî **pervâne**ler ol nürdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 146*). [*pervâne*ler, -ler]
2. Cüdâsın çün bu dem bezm-i şanemden
Göyün **pervâne** gibi nâr-ı ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 54*). [*pervâne*,]
3. Ki aña 'arż eyleseñ şem'-i cemâli
Yağar **pervâne** gibi perr ü bâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 116*). [*pervâne* gibi,]

pervâne: Işığın etrafında dönen kelebek. || Aşık.

1. Ziyâd olsun senüñ **pervâne**ñe nür
Beni ger kıldısa rüsâ melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 78*). [*pervâne*ñe, -ñ, -e]
2. Aña n'eyleyibilür tığ-i hün-h'âr
Yağ **pervâne**yi çün şem'-i bî-düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 105*). [*pervâne*yi, -yi]
3. Buluşup göstere yüz Zeyde geh gâh
Bu **pervâne**yle tâ kim ol ruḥı şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 13*). [*pervâne*yle, -yle]
4. Yok anda şem'den özge aña yâr
Çü **pervâne** uyumayup ol âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 21*). [*pervâne*,]
5. Çü **pervâne** vü şem'-i meclis-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 1*). [*pervâne*,]

pervâne ol: Işığın etrafında dönen kelebek olmak.

1. Cemâli şem'ine pervâne oldı
Ki yüz mecnûndan dîvâne oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 41*). [*pervâne* ol, -dı]

pervâne-i derd: Gam pervanesi.

1. Çerâğ-ı miḥnete **pervâne-i derd**
Belâ zindânı қа'rinuñ esiri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 2*). [*pervâne-i derd*,]

pervâ-yı peder: Baba korkusu.

1. Ne **pervâ-yı peder** ne bîm-i mâder
Çıkar geh bâma geh ḥargâh önine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 32*). [*pervâ-yı peder*,]

pervâz: Uçma, uçuş.

1. Vâkıf olmadı hevâsına şehâ rif'atünñ
Ne kadar k'itdise **pervâz** bu şehbâz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 10*). [*pervâz*,]
2. Sa'âdetsüz başumdan tâyir-i baḥt
İdüp **pervâz** düşürmiş-durur raḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 116*). [*pervâz*,]
3. İdüp **pervâz** burc-ı mâha irdi
Ki ya'nî bârgâh-ı şâha irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 25*). [*pervâz*,]

pervâz eyle: Uçmak.

1. Feżâ-yı lâ-mekâna eyle pervâz
Çıkup kavş-i fenâdan nitekim tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 8*). [*pervâz eyle*,]

pervâz kıl: Uçmak.

1. Çün işitdi atasından bu nakli
Hemîn pervâz kıldı murğ-ı 'aklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 2*). [*pervâz kıl*, -dı]

2. Yine pervāz kıldı şāḥ-ı serve
Könarken şāḥa ol murğ-ı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 44*). [pervāz kıl, -dı]
3. Perî-veş kıldı sūy-ı yāre pervāz
Gelüp yarı yanında kurdı raḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 178*). [pervāz kıl, -dı]

perverde: *Beslenmiş, büyülmüş, terbiye edilmiş.*

1. Ferîdün idi tıfil ki o **perverd**
Bunuñdur devleti bālig zihî merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 77*). [perverd,]
2. Virüp hem şîr-i rāḥat aña devrân
Kıldı dāye-veş **perverde** her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 300*). [perverde,]

perverde-i ‘ışk: *Aşk terbiyesi.*

1. Olupdur tînetüm **perverde-i ‘ışk**
Memâtum hâilidür perde-i ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 15*). [perverde-i ‘ışk,]

perveris: *1. Besleyiş, besleme. 2. Terbiye etme, yetiştirme.*

1. Ferāḡat bulmışam her **perverişden**
Boğazum nāyine sıgmaz benüm nân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 88*). [perverişden, -den]

pes: *Bu yüzden, bundan dolayı.*

1. Ne deñlü kim el irürmez güle kes
Leṭāfetde vü rağbetde-durur **pes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 38*). [pes,]
2. Tırup **pes** ḥalvetinden gitdi anuñ
Ḥāka qaldı işi ol meh-liḳānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 29*). [pes,]
3. Pes ol lāle-i ruḥān nār-ı bustān
Olup nergisleri mānend-i mestān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 53*). [pes,]
4. Velî Mecnûna cāndan rāzîyem **pes**
Ben evvel demden aña nām-zādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 56*). [pes,]
5. Didi k’irür bunı ol yāra fî’l-ḥāl
Pes alup nāmeyi peyk-i sebük-ḥîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 5*). [pes,]

pes: *Arka, arka taraf.*

1. Birin niçün ḳoduñ söyle sırnı
Didi ger ḥal-i ‘ālem pîş ü **pesdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 19*). [pesdür, -dür]
2. Pes ü pîşinde çekmişdi bular şaf
Yatacaḳ yirini rûbah-ı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 52*). [pes,]

pes: *Bundan böyle, artık.*

1. Çü nüridi ṭapuñda cism-i maṭbû‘
Olur her nürdan **pes** sāye merfû‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 110*). [pes,]
2. Geçüp ol ḳaşrdan sultān-ı encüm
Pes oldı ḥüsrev-i eyvān-ı pencüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 138*). [pes,]
3. Ḳodı bu cümleden çün pāy-ı bîrün
Pes oldı maḥrem-i eyvān-ı bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 186*). [pes,]
4. Ḳıyāmetde ridāsıdur anuñ **pes**
Ḥicāl-i cism-i ‘uryānān-ı bî-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 11*). [pes,]

5. Girüp meydân-ı nazma **pes** sır açdum
 Çalem nahlınden anda mîve şaçdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 151*). [pes,]
6. Pes ol 'ummân-ı şevk u kulzüm-i nûr
 K'öñünde bir idi nezdik ile dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 253*). [pes,]
7. Nişâr-ı yâr-içündür cân-ı her-kes
 Cihân bî-yâr ne işe yarar **pes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 80*). [pes,]
8. Gerek hüsniyle başı göge irsin
 Perî-ruhsâr olsun mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 10*). [gerek,]
9. Bugünden **pes** saña kıldum vedâ'ı
 İşi bitdi atañuñ zârı kıl sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 8*). [pes,]
10. Ne kim iderse anı bulısar **pes**
 Kişi bir küha dise bir kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 74*). [pes,]
11. Düşen yârân u ehl-i beytden dūr
 Soñı vardır her işüñ dünyada **pes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 9*). [pes,]
12. Bu yolda **pes** benüm yokdur günâhum
 Benüm kârüm ki olupdur böyle müşkil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 58*). [pes,]
13. Ki kılar çenber-i âfâkı pür-dūd
 Saña ta'lim-gerdür **pes** ki bu cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 87*). [pes,]
14. Pes aralıkda n'eyler iki şüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 52*). [pes,]
15. Gerek anı hevâ-yı nefsdan dūr
 Anuñ kim 'ışkı 'işmetden cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 38*). [gerek,]

pes: Bu şekilde, böylece.

1. Pes andan bezme başladı nigârın
 Döküldi ortaya esbâb-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 1*). [pes,]
2. Gözine çekdi **pes** ol pîr-i gam-nâk
 Anuñ ol küydan bir zerrece hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 11*). [pes,]
3. Gezüp cerr iderüz **pes** her diyârı
 Bulup bu bend-le fethe bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 40*). [pes,]
4. Şafâ virdi sükûn İbn-i Selâma
Pes andan soñra düzdi pîş-keşler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 53*). [pes,]

pes: Akabinde, sonra.

1. Gözinden çıkdı ol dem 'arşa-ı hâk
Pes itdi kaşd-ı 'azm-i 'âlem-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 88*). [pes,]
2. Şarâb-ı şevkden ser-mest sultân
Pes itdi 'azm-i dîvângh-ı Sübhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 96*). [pes,]
3. İdüp 'azm-i cenâb-ı râh-ı maflûb
Pes uçdı bir zamân ol kürsî-i hüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 170*). [pes,]
4. Fazîletde durur cümle fen ile
 Dû-'âlem cândur **pes** bir ten ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 18*). [pes,]
5. Getürdüm **pes** ele bir dürr-i meknûn
 K'aña kıymet degül şad genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 9*). [pes,]
6. Pes oldı şimdi lâzım ben gedâdan
 Ki aña şehzâdeler nâmın du'âdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 13*). [pes,]
7. Çün ol taşvîri seyr itdi bu mehcûr
Pes oldı 'ışka cüft ü 'akldan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 100*). [pes,]
8. Bu hâl içinde **pes** ol tıfl-ı güm-râh
 Bir âh idüp u yanı geldi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 109*). [pes,]
9. Pes ol efsaneyi bir iki sırdaş
 Atasınuñ öniñde kıldılar fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 53*). [pes,]
10. Düşerse tab'ına vaz'ı muvâfık
Pes ola köpeğün olmağa lâyıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 18*). [pes,]
11. Pes andan soñra ol miskîn-i güm-râh
 Yakasından elini kıldı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 17*). [pes,]
12. Turup **pes** Ka'beden derd ü gam-ıla
 Eve geldi yine mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 71*). [pes,]

13. Pes eyle virdiler peyke cevâbı
Ki hoş gördük bu 'ağd-ı müstetâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 71). [pes,]
14. Çü bildi derdini şâh-ı hîred-ver
Diline almadı **pes** gayr-ı dilber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 72). [pes,]
15. İdüp ol va'deye **pes** i'timâdı
Biraz gitti başından fitne bâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 159). [pes,]
16. Pes ol mektûbı şâh-ı nîk-mahzar
Okuyıvirdi eşhâbına yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 57). [pes,]
17. Dönüp **pes** her kişi geldi mekâna
Şeb irse nitekim murğ-ı âşiyâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 25). [pes,]
18. Pes ortaya miyâncılar şalup tîz
Zarûrî eyledi şulh etmege hîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 41). [pes,]
19. Miyâncı çün bu kavli kıldı âgâz
Çeriler geldi **pes** ceng itmeden vaz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 56). [pes,]
20. Kabîlenüñ **pes ü** pîşinden anlar
Bulara sepdiler çok tîr-i şafder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 37). [pes ü, -ü]
21. Pes idüp şulh terk itmiş neberdi
Füzûn olmuş cevânüñ dilde derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 11). [pes,]
22. Bulup **pes** bir rasûl ol sâ'idi sîm
Hezârân şîve ile kıldı ta'lîm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 35). [pes,]
23. Söze çekdi **pes** anı her aradan
Cevâb işitmedi ağdan karadan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 73). [pes,]
24. Virüp bu kıssadan **pes** peyk-i 'ârif
Ser-â-ser eyledi Mecnûnı vâkıf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 89). [pes,]
25. Bunı didi vü peyke virdi destür
Özin bir güşede **pes** kıldı mestür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 102). [pes,]
26. Çün itdi ceng kılmağı muqarrer
Pes emr eyledi kim cem' ola leşker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 60). [pes,]
27. Du'âsın aldı pîrûñ anda haylî
Pes alup leşkerini ol yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 45). [pes,]
28. Bu işde bir nümüne **pes-durur** ceng
Virüp bu resme sözlerle tesellî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 42). [pes-durur, -durur]
29. Virüp aldı ol iki nâ-tüvânı
Pes ol esb-i şabâ sîmâyı şayyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 57). [pes,]
30. Çıkardı dilden ol hûn-ı mübâhî
Pes âhûnuñ yanına geldi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 47). [pes,]
31. Didi şadân olup buldum şikârı
Pes evvelki refîkindan uşandı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 59). [pes,]
32. O Leylî diyüben eyler figânı
Gidüp ol kapudan **pes** ol kemîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 83). [pes,]
33. Pes âvâzından anı bildi dilber
Didi kişi eliyle eylemek hayr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 10). [pes,]
34. Yeg andan kim anuñ-çün vire bir gayr
Pes andan geldi ol cânı cihânüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 13). [pes,]
35. Pes âzâd ol zamândan kaldı nâmı
Oturup dibine ol serv-i tarînüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 54). [pes,]
36. Turup **pes** cân u dilden tâlîb oldı
Çeküp tāk u taranup pâdişâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 26). [pes,]
37. Anuñ gayrıyla hergiz düzmezem kâr
Gelüp yanına **pes** meşşâta dil-şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 17). [pes,]
38. Rızâ virdüğüçündür böyle hāmüş
Pes oldı şanup ol meh-rüyî rāzî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 25). [pes,]
39. Pes itmezsın kadîmî yāruñı yād
Eger gayr-ıla olduñsa hem-âgüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 44). [pes,]
40. Nitekim mürde gür-i hevl-nâki
Tutup **pes** ol tarîki pîr-i mazlûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 39). [pes,]
41. Yüzi üzre gözi cüy itdi hûnı
Pes açup dîdesini gördi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 63). [pes,]
42. Başı şürîdelik hem **pesdür** epsem
Bir eglence durur 'âlemde her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 106). [pesdür, -dür]
43. Yeg ola **pes** harâbe olsa cāyum
Güm oldı tut ki bir kem hāk-i rāhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 42). [pes,]

44. Maḳām-ı şıdkda **pes** buldı ārām
Hevāyî idi cāñ tıtdı hevāyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 36*). [pes,]
45. Żarûrî nāleye düzdî işin **pes**
Çü gördi hāke girmiş ğam-ḥwarini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 42*). [pes,]
46. Ol arada turup ağladı ḥayli
Refîḳî şeklini **pes** tırnakıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 13*). [pes,]
47. Ki segler tîz anı vîrsün tebāha
Gelüp **pes** bir iki cellād-ı ḥünî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 37*). [pes,]
48. Şalup itler öñine kıldılar terk
Pes evvel ol kılab-ı āhenin ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 41*). [pes,]
49. Dîş urup barmağına qaldı ḥayrān
Yirinden tırdı **pes** giryān giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 85*). [pes,]
50. Tıutup **pes** ḥāmeyi Mecnûn-ı ma'yûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 1*). [pes,]
51. Seḥāb-ı mekremetden feyz iden nem
Pes andan soñra yüz derd ü ğamıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 19*). [pes,]
52. İrür bu nāmeyi ol yār-ı cāne
Pes alup nāmeyi ol peyk-i çālak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 7*). [pes,]
53. K'ışinden münfa'ıl düşdi bu dildār
Eline aldı **pes** bir ḥāme-i ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 47*). [pes,]
54. Pes evşāf-ı ğarazda sürdi ḥāme
Ki bu ğam-nāme benden kim helāküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 20*). [pes,]
55. Ne yirsın **pes** ne içersin şeb u rûz
Ḥayāt-ı ādeme kütiledür fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 68*). [pes,]
56. Ğıdādandur giyāh ü zamğa ḥursend
Pes idüp rıfḳ u raġbetle ḥıṭābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 99*). [pes,]
57. Pes idüp yād kavm u döstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 1*). [pes,]
58. Çevürmiş ortada ol çün pāy-ı pergār
Pes ol ḥayvān-nişin ü bî-ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 89*). [pes,]
59. Yanında 'ömr anuñ meflûc yā süst
Pes andan şordı ol cānı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 13*). [pes,]
60. Kim andadur senüñ miftāḥ-ı kārūñ
Çıkarup cāmeyi **pes** ol nigû-fāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 131*). [pes,]
61. Vücüdî derdden buldı rehāyî
Pes idüp da'vet yaza icābet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 135*). [pes,]
62. Ümid endüḥı gönîlinden götürdi
Pes emr itdi vuḥūşa mār eger mūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 145*). [pes,]
63. İdinem secde sehvin 'özl-ḥ"āhum
Pes andan soñra Mecnûn qodı cehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 11*). [pes,]
64. Götürelüm didi sizden şudā'ı
Pes idüp 'azm-i Bağdād ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 29*). [pes,]
65. K'emîndür her ḥaṭardan bu vilāyet
Bulsar itdüġini her kişi **pes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 75*). [pes,]
66. Ki tiġ-ı 'ışḳdan bulam şehādet
Ḥazînenen getürdi bir kabā **pes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 63*). [pes,]
67. Giyindi şevḳ-ile eġnine āḥir
Pes istiġnā şarābindan olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 21*). [pes,]
68. Temüz ıssısı yākdı jālesini
Ṭalebkār oldu **pes** bāline servi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 23*). [pes,]
69. Yudılar eşk-ile ol āfitābı
Pes idüp ġarḳ-ı kâfūr u 'abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 69*). [pes,]
70. Pes itdi 'azm-i eġġāġāh-i Mecnûn
Vaşıyyetden meġer ḥār-ı emānet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 48*). [pes,]
71. K'ecel irüp anı kapmışdı nāġāḥ
Pes āḥir zelzelesinden zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 75*). [pes,]
72. Gözinden her biri cüy itdi ḥünlar
Pes āḥir āb-ı dideyle yudılar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 23*). [pes,]
73. Ne çare ḥasrete şabr eyleyeler
Pes ol iki mezāruñ ortasından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 29*). [pes,]
74. Gelüp etrāfdan seyr itdi herkes
Pes anuñ kıldılar adını ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 73*). [pes,]
75. Anı şāḥn-ı ġülistān-ı bihişte
Pes itdi 'arż bir cāy-ı laṭîfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 27*). [pes,]

76. Cümel üslubı üzere âşikâre

Pes anlaya k' olur târîh-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 95*). [*pes,]*

pes: Yeterli, kâfi.

1. Baña **pesdür** hemîn bir kûşe bir âh
Bunı diyüp yirinden turdı ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 74*). [*pesdür, -dür]*
2. Ki **pesdür** bu cihândan baña yârum
Güher kim bula 'âlemde hâridâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 54*). [*pesdür, -dür]*
3. Hevâ-yı zülfî **pesdür** seyr-i sünbül
Gülile erguvânuñ şâhı bî-yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 40*). [*pesdür, -dür]*

peşimân ol: Yaptığı şeyin yanlış sonuç verdiğini görerek üzölmek,yaptığına hayıflanmak.

1. Açıldı bâğ-ı âfâkuñ riyâzı
Olup şâh itdüğü işe peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 59*). [*peşimân ol, -up]*
2. Peşimân oldu virdüğüne âvâz
Ta hammül eyledi bir lâhza kim tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 2*). [*peşimân ol, -dı]*
3. Bu sözler kim saña naql itdüm el-ân
Eger tutmazsañ olursın peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 62*). [*peşimân ol, -ur, -sın]*

peşimân-ı cidâl-ı tîğ ü tîr: Ok ve kılıç harbinin pişmanlığı.

1. Niçe düşerse te'dîb it kuluña
Peşimân-ı cidâl-ı tîğ ü tîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 31*). [*peşimân-ı cidâl-ı tîğ ü tîr, -üm]*

peşinden: Arkasından.

1. K'o bî-hüşuñ **peşinden** gide h'wâbı
Çok itdiler eve iletmege cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 40*). [*peşinden,]*

peşîz: Akçe, para.

1. Giceyle hîzem ü gündüz güneşdür
Benüm mâl-i cihândan bir **peşîzem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 37*). [*peşîzem, -em]*

pest: Alçak, aşağı.

1. Bulupdur emrünüle rif'at eflâk
Çalupdur **pestligünde** her zamân hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 20*). [*pestligünde, -li, - , -nde]*

pey: Ökçe, akab.

1. Çıkardı çehresini toz busudan
Peyinden özge aña yoğ-ıdı çün hînk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 39*). [*peyinden, -in, - den]*

pey: Art, arka, iz.

1. Çehâr olduğı ‘âd oldukda dâli
Peyünce çâr yârûñ oldu vâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 52). [peyünce, -ün, -ce]
2. Peyince halk kılduğun tazarru‘
İren maşsûdın itdüğün tevakku‘ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 35). [peyince, -ince]
3. Şikeste düşdiler çün zülf-i dilber
Peyince nâle kılup dirdi herkes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 85). [peyince, -ince]
4. Bırakdı ravza-i Leyliye anı
Peyince vahşiyân-ı pür-mehâbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 5). [peyince, -ince]

pevâm: Haber.

1. Gül açup bülbüle remz ü **peyâmı**
Zebân-ı hâl-ile söyler kelâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 49). [peyâmı, -ı]
2. İşidür kühdan yine ol **peyâmı**
Temâşâ eyle bu çarh-ı bülendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 76). [peyâmı, -ı]
3. Qabûl eylemedi gönli **peyâmın**
Didi Tañrı haqıyçün iy vefâdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 2). [peyâmın, -ıñ]
4. Götürüp Leyliye virürdi bi-kayd
Ara yirde resûl oldu **peyâme** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 35). [peyâme,]
5. Anuñla gönderürdi ol dil-ârâm
Peyâmından anuñ Mecnûn-ı mañzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 19). [peyâmından, -in, -dan]
6. Saña düşmez dem urmak bu arada
Hemîn sen gel götür dâyim **peyâmı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 7). [peyâmı, -ı]
7. İrür envâ‘-ı luţf-ıla **peyâmı**
Neşât-ile turup Zeyd-i diger-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 68). [peyâmı, -ı]
8. Peyâmuñ-çün vireyin müjdeganı
Eyâ merg ölmenüñ irdi zamânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 28). [peyâmuñ-çün, -uñ, -çün]

pey-â-pey: Art arda, peş peşe.

1. Gelüñüz cehd idüp sizüñle bi-çün
Pey-â-pey diyelüm Mecnûn Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 42). [pey-â-pey,]
2. Turup başladı çarha ol kemîne
Yidi kere **pey-â-pey** urdı çarhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 13). [pey-â-pey,]

pevdâ: Açık ve meydan olan, aşikar.

1. Olalı **pevdâ** livâ-yı ‘adlûñ iy çâpük-süvâr
Nâ-bedîd oldu cihândan bid‘at u zulm u sitem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 9). [pevdâ,]
2. Sipih-r-i sebzen necm idi **pevdâ**
Nitekim dîde-i hütân-ı deryâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 3). [pevdâ,]

pevdâ ol: Görünmek, ortaya çıkmak.

1. Şarâb âyineye beñzedi güyâ
Ki rüy-ı şâkî andan oldu pevdâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 46). [pevdâ ol, -dı]
2. Ol iklimden ki bir ebr ola pevdâ
Yazar şânında yüz eş‘âr-ı ğarrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 21). [pevdâ ol, -a]
3. Bu sevdâ hâtırından oldu pevdâ
Ki varup kendüsi Mecnûnı bula (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 16). [pevdâ ol, -dı]

4. Gelüp 'ışk itdi iki sinede cā
Maḥabbet bi'z-zarūrī oldı peydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 28). [peydā ol, -dı]
5. Cebelden geh geh olup ebr peydā
Pür ider 'âlemi berfile sermā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 83). [peydā ol, -up]
6. 'Arūs-ı gülşenüñ ḥaddinde çün 'âc
Şan olmış berfden peydā sefidâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 96). [peydā ol, -mış]
7. Nigāh iderken etrāfa be-nāgāh
İrakdan bir 'acüze oldı peydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 19). [peydā ol, -dı]

peygām: Haber, bilgi.

1. Dil açup tîr mânend-i zebâne
Ecel **peygāmın** iltür serverâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 76). [peygāmın, -ı, -n]
2. K'olaydı kâşid-ı mektüb-ı dildâr
Ki tâ Mecnûnı bu **peygām** çün nüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 27). [peygām,]

peygām vir: Haber vermek.

1. Özine maḥrem-i esrār kıldı
Kaçankim yârına vireydi peygām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 17). [peygām vir, -e, -ydi]

peygamber-i pāk: Mübarek peygamber II Hz. Muhammed.

1. Senüñ medhüñde iy **peygamber-i pāk**
Ḳamu 'âciz durur ifhām ü idrāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 97). [peygamber-i pāk,]

peygām-ı yār: Yarin, sevgilinin haberi.

1. K'irürürdi aña peygām-ı yārı
Arada kâşid olmışdı pür ümmîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 100). [peygām-ı yār, -ı]

peygār: Savaş.

1. Bahâdırlar ḳamu çün nîze serdâr
Kemer bağlandılar kılmağa **peygār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 70). [peygār,]

peyk: Haber götürüp getiren.

1. Pes eyle virdiler **peyke** cevâbı
Ki ḥōş gördük bu 'aḳd-ı müstetâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 71). [peyke, -e]
2. Çü şeh gūş eyledi **peyküñ** kelâmın
İşitdi İbn-i Selâmuñ hem selâmın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 59). [peyküñ, -üñ]
3. Şehüñ **peykine** virüp gîne anı
Var âgāh it didi ol nâ-tuvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 53). [peykine, -i, -ne]
4. Ecel **peykidür** anda tîr-i bürrân
Ki per şokup başa yiler şitâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 25). [peykidür, -i, -dür]
5. Bunı didi vü **peyke** virdi destür
Özin bir gūşede pes kıldı mestür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 101). [peyke, -e]
6. Yine evvelki menzilgāha geldi
'Adūsı cānibine **peyk** şaldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 74). [peyk,]
7. Yüzini **peyküñ** ayağına sürdi
Didi bāb-ı sa'âdetdîr bu nâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 8). [peyküñ, -üñ]

pevkān: Okun ucundaki sivri demir.

1. Hasūdine virtür ol şāh zer na'l
Kılıçdan gevher ü **peykāndan** lā'l (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 104). [peykāndan, -dan]

peyk-i 'ārif: Bilge haberci.

1. Virüp bu kıışadan pes **peyk-i 'ārif**
Ser-â-ser eyledi Mecnûnî vâkıf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 89). [peyk-i 'ārif,]

peyk-i çalak: Çevik, tez canlı olan haberci (Mektup ve haber götüren hızlı kişiler).

1. İrür bu nâmeyi ol yâr-ı câne
Pes alup nâmeyi ol **peyk-i çalak** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 7). [peyk-i çalak,]

peyk-i hazret: Allah'ın habercisi, Hz. Cebrail.

1. Hezārān hürmetile **peyk-i hazret**
Özine ziver idüp bāl-ı 'izzet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 27). [peyk-i hazret,]

peyk-i hazret: Allah'ın habercisi, Hz. Cebrail.

1. Ol uçmağda yorulup **peyk-i hazret**
Per ü bālinde hiç kalmadı sür'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 157). [peyk-i hazret,]

peyk-i kâmil: Bilgili ulak.

1. Ki şehbānı söz içinde ider süst
Alup bu meblāğı ol **peyk-i kâmil** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 65). [peyk-i kâmil,]

peyk-i müste'ân: Yardım ulaştıran. II Allah.

1. Revān irişdi peyk-i müste'ânı
Elinde ol hümā-raḥşuñ 'inānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 73). [peyk-i müste'ân, -ı]

peyk-i revān: Yola koyulmuş haberci.

1. Ğarīb ü bî-kes ü dil-rîş ü bīmār
Belā şahrāsınuñ peyk-i revānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 3). [peyk-i revān, -ı]
2. Muķīm-i gūşe-i deyr-i nedāmet
Teḥayyür deştinüñ peyk-i revānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 5). [peyk-i revān, -ı]

peyk-i sebük-bāl: Süratli haberci.

1. Başum üzre diyüp **peyk-i sebük-bāl**
Tırup 'azm itdi kūh-ı Necde derḥāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 39). [peyk-i sebük-bāl,]

peyk-i sebük-hîz: Atılğan haberci.

1. Alup ol nâmeyi **peyk-i sebük-hîz**
İrişdi yine Nevfelden yaña tîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 55). [peyk-i sebük-hîz,]

peyk-i sebük-hîz: Hızlı haberci.

1. Didi k'irür bunı ol yâra fi'l-hâl
Pes alup nâmeyi **peyk-i sebük-hîz** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 5). [peyk-i sebük-hîz,]

peymân: Ahid, yemin.

1. Nedür şimdi baña bu mübtelâlık
Çanı ol kavl ol **peymân** ü sevgend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 59). [peymân,]
2. Bu idi yol hûş itdün bârekallâh
Çavî **peymânımışım** hem vefâdâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 89). [peymânımışım, -miş, -sin]

peyvend: Bağ, rabıta, ittisal, taalluk.

1. Dilerdi nesl ü **peyvend** içün ol şâh
Hudâdan bir veled şâm u şehergâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 187). [peyvend,]
2. İde ol dürrî k'urupdur gönline bend
Özinüñ rişte-i 'aқdine **peyvend** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 32). [peyvend,]
3. Ki ne **peyvendi** vardur hiç ne bendi
Kemend ü mancınık hîle ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 78). [peyvendi, -i]
4. Çanı ol 'ahd ü yâ ol mihr ü **peyvend**
Şıyup ger 'ahdi geçdüñse vefâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 60). [peyvend,]
5. Çıkar âhuñ şadâsı âsumâna
Bugün k'irdi zamân-ı vaşl u **peyvend** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 13). [peyvend,]
6. Kim ider aña **peyvend** ile çäre
Hârâbe vara çünkim hâne-i dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 92). [peyvend,]

peyvend it: Bağlamak.

1. Nihâlümnden getürdüm tâze bir berg
Ki sizün şâha anı peyvend idem berk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 84). [peyvend it, -em]

peyvend-i gevher: Mücevher bağı.

1. Şu la'li k'itmedi hâkkâk ebter
Mağaldur k'ola hem **peyvend-i gevher** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 30). [peyvend-i gevher,]

pîç: Dolaşık, düğüm.

1. Meger şol kim âña baş itmeye **pîç**
Eyülük kıl yamanlıkdan üşenme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 66). [pîç,]
2. Eyüye yatluya baş itmeye **pîç**
Bu hâlet k'âlet-i zevk ü şafâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 70). [pîç,]

3. Meger kim mühre-i püşt ol dağı **pîç**
Pür iken ğabğabı çāhında zemzem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 46). [pîç,]
4. Ki yolın itmemişdür gül anuñ **pîç**
Kime mey virdi evvel nîm kûze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 108). [pîç,]
5. Vü ger ni şındı püştüm nâme gibi
Çü 'ömrüm nâmesin devrân ide **pîç** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 119). [pîç,]

pîç evle: Karmakarışık etmek.

1. Beni 'ışk eyledi ger halka-veş pîç
Kulağum olmasun ol halkasuz hîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 7). [pîç eyle, -di]

pîç it: Karmaşık, dolaşık etmek.

1. Kimesneye emân vermeyüben hîç
Nihâl-i 'ömr-i lâmin itdiler pîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 116). [pîç it, -di, -ler]

pîç ol: Kıvrım kıvrım olmak.

1. Dil ü cānda huzûrı kalmadı hîç
Nihâl-i kaddi oldı ğuşşadan pîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 16). [pîç ol, -dı]

pîç-â-pîç: Birbirine dolaşmış II karma karışık.

1. Ya **pîç-â-pîç** olmuş ef'îdür bu
Benefşeyle pür olmuş âstindür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 18). [pîç-â-pîç,]

pîç-der-pîç: Dolaşık, karışık.

1. Virürdi göñlüni ol gül'izāre
Mu'anber ca'dı oldı **pîç-der-pîç** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 55). [pîç-der-pîç,]
2. Yazılmış şafhasına **pîç-der-pîç**
Şu sözler kim beğenmez 'aql anı hîç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 61). [pîç-der-pîç,]
3. Biline postdan çekmiş izārı
Nitekim mār olmuş **pîç-der-pîç** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 57). [pîç-der-pîç,]
4. Hākîkatde gil-i cism-i şehāndur
Bu çarhuñ gerdişidür **pîç-der-pîç** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 145). [pîç-der-pîç,]

pîçide: Far. Bükülmüş, dolanmış, sarılmış, dolaşmış.

1. Ğamum birle velî **pîçidedür** bu
Ya beñzer kim 'aşā-yı Mūsādur bu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 16). [pîçidedür, -dür]

pinhān: Gizli.

1. Kamu çün dāne-i nār idi yek-sān
Hicāl-ı sırr-ı cān ardında **pinhān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 140). [pinhān,]

2. Kâmer kim gice ola bedr ü tâbân
Tutulmaz gözden anuñ nûrî **pinhân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 46*). [*pinhân,]*
3. Niçe k'îçe şarâbı kişi **pinhân**
Koşusundan mu'ayyendür ne dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 23*). [*pinhân,]*
4. Niķâb-ı zûlf-i şebde kıldı yek-sân
'Arûs-ı meşriķı rûyını **pinhân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 6*). [*pinhân,]*

pinhân eyle: Saklamak, gizlemek.

1. Şu resme eyleyen pinhân özümi
Ki 'Azrâ'il de görmesün yüzümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 97*). [*pinhân eyle, -yen]*

pinhân geç: Saklanmak.

1. Ki terk-i hânedân itmek-durur cehl
Halayıkdan yiter pinhân geçindüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 41*). [*pinhân geç, -in, -dün]*

pinhân kıl: Gizlemek, saklamak, görünmez hale getirmek.

1. Meger ol vakt ol genc-i perîşân
Özin bir küşede kılmışdı pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 56*). [*pinhân kıl, -mış, -dı]*

pinhân ol: Gizli, saklı olmak.

1. Bunı didi vü gözden oldı pinhân
Sarâyına yöneldi şâh hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 271*). [*pinhân ol, -dı]*
2. Bunı diyüp de pinhân olduğunu
Bu sözden kendü şādân olduğunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 51*). [*pinhân ol, -du, -ğın, -ı]*
3. Ben ol dem ki olam hâk içre pinhân
Olayduñ sen gelüp yirime sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 79*). [*pinhân ol, -am]*
4. Çü gâyet serddür gördi zemistân
Meh oldı kâķum-ı ebr içre pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 94*). [*pinhân ol, -dı]*

pinhânî: Gizli, gizlice.

1. Kılardı nâlesin **pinhânî** ol mäh
Ki kimse olmaya hâlınden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 95*). [*pinhânî,]*

pîr: Üstad.

1. Öinde **pîr** Selmân u Nizâmî
Diyemezler iki toĝru kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 13*). [*pîr,]*

pîr: İhtiyar.

1. Bilicek kendüyi ol ĝamzesi tîr
Beni vaşf it aña didüĝin ol **pîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 50*). [*pîr,]*
2. Naşîhat eylemekden geçdi ol **pîr**
Rızâsın eyledi teslîm-i taķdır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 69*). [*pîr,]*

3. Çü bu efsāneyi ol **pîr** işitdi
Şu deñlü ağladı kim ‘aqlı gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 27*). [pîr,]
4. Nazar kıldı çü **pîr** anuñ yüzine
Cihân gâmdan siyâh oldu gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 59*). [pîr,]
5. Gözüme âşinâ görindüñ iy **pîr**
Ne kişisin ne ildensin haber vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 7*). [pîr,]
6. Velî yâd itdüğinden vaşl-ı dildâr
Tiz ayağına **pîrûñ** sürdi ruhsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 4*). [pîrûñ, -üñ]
7. Bunı didi vü hāmūş oldu ol mîr
Söze girdi bu yaña başlayup **pîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 2*). [pîr,]
8. Meğer Mecnûnuñ atası diğer-gün
Varup ol **pîre** bir gün ağladı hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 36*). [pîre, -e]
9. Ne deñlü k’itdi cehd ü sa’y ol **pîr**
İşine oğlunuñ bulmadı tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 27*). [pîr,]
10. Varınca Ka’be kapusına ol **pîr**
Kefinden gevher ile töldi yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 39*). [pîr,]
11. Ne kim görüp işitdiyse andan ol **pîr**
Ser-â-ser eyledi bunlara takrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 85*). [pîr,]
12. Açup sultânlığa olan sezâvâr
Şikeste-hâtîr u mecrûh u **pîrüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 33*). [pîrüm, -üm]
13. Du’âsın aldı **pîrûñ** anda haylî
Pes alup leşkerini ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 44*). [pîrûñ, -üñ]
14. Elini tutdı Mecnûn bâğbānuñ
Eyitdi kim degül mi hayf k’iy **pîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 27*). [pîr,]
15. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zîrâ za’f u **pîrî** vü sekmâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 21*). [pîrî, -i]
16. Başın tutmuş-şurur bir şahs-ı mahzûn
Yüzine kıldı ol **pîrûñ** nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 65*). [pîrûñ, -üñ]
17. Ki ola yârınuñ hālinden âgâh
Hemân lâhza irişüp geldi bir **pîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 9*). [pîr,]
18. Zebânında kimüñ yâdın ider tîz
Didi yüz ‘izzet-ile **pîr** k’iy mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 17*). [pîr,]
19. Baña anı getüririrseñ iy **pîr**
Hudâ yanında olmayaydı zâyî* (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 46*). [pîr,]
20. Ki giysün bunı ol yâr-ı ciger-h*wâh
Alup gevherleri vü cāmeyi **pîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 61*). [pîr,]
21. Gelüp **pîr** ol şehe çok hîzmet itdi
Öpüp evvel huzûrında zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 96*). [pîr,]
22. Qarâr itdi velîkin yok qarârı
Buyurdi **pîr** k’iy merd-i güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 183*). [pîr,]
23. Getürsün bâde ol biz kılalum nüş
Şanemden **pîr** bu aḥbârı k’aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 207*). [pîr,]
24. Dil ü cān olsun ol bûyün fedâsı
Didi **pîr** aña k’ol mäh-ı perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 221*). [pîr,]
25. Ya beklerlerdi cem’ olup hâzîne
İrağdan çünkü Mecnûn bağıdı **pîre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 89*). [pîre, -e]
26. Ki kôrhu kılmaya ol **pîri** ma’zûr
Kenârından çü ceşş-i vahş gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 94*). [pîri, -i]
27. Revân oldu idinüp **pîri** hem-râh
Bile yırtıcılar yanınca anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 138*). [pîri, -i]
28. Nitekim za’ferân üzre gül-âbı
Çü ‘aqlı geldi bağıdı **pîri** gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 213*). [pîri, -i]
29. Öpüp **pîrûñ** öninde kodi yek-ser
Ki bu gevheri iy mâye-i ‘îş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 36*). [pîrûñ, -üñ]

30. Dönüp ol **pîrden** kıldı sü'âli

Ki bu serv-i revânlar kim tutar cām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 68*). [*pîrden,]*

pîrâhen: Gömlek.

1. Meh-i tâbānuñ oldı hālesi şan
Gülün **pîrâhenine** zer giribān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 8*). [*pîrâhenine, -i, -n, -e]*
2. El urup eyledi **pîrâhenin** çāk
Didi n'eyler kefen ney mürde-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 3*). [*pîrâhenin, -in]*
3. Arayup her yaña ol nāzenini
Yur idi çşk-ile **pîrâhenini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 40*). [*pîrâhenini, -i, -n, -i]*
4. Çeküp çāk eyledi **pîrâhenini**
Yaşından kana ğarķ itdi zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 5*). [*pîrâhenini, -i, -n, -i]*
5. Ruĥında ĥatt-ı müşġîn ġāliye-vār
Mehün **pîrâhenine** çekdi pergār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 176*). [*pîrâhenine, -i, -n, -e]*
6. Ğamından pür sirişk itdi gözini
Zuĥūmına şarup **pîrâhenini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 51*). [*pîrâhenini, -i, -n, -i]*
7. Teninde anuñ hū şöyleydi leţāfet
K'irürdi **pîrehen** tārından āfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 68*). [*pîrehen,]*
8. Bu ġonca itmedi **pîrâhenin** çāk
Bu la'li itmedi ĥakkāk ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 128*). [*pîrâhenin, -in]*
9. Tenin **pîrâheninde** çāk o maĥbūs
Şan anuñ māteminde oldı ĥārgāĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 30*). [*pîrâheninde, -in, -de]*

pîrâhen: Beden.

1. Dü-'ālemden o kim taşra kurar taĥt
Kaçan **pîrâhen** içinde düzer raĥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 6*). [*pîrâhen,]*

pîrâmen: Çevre, etraf.

1. Yilişür vaĥşiler **pîrâmeninde**
Yatup bir seg uyumuş dāmeninde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 45*). [*pîrâmeninde, -i, -n, -de]*
2. Velikin bî-ĥaber ol merd-i bî-kār
Alup **pîrâmenini** cümle ĥayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 85*). [*pîrâmenini, -i, -ni]*

pîrân-ı kabîle: Kabilenin yaşlıları, uluları.

1. Görüp bu ĥālî **pîrân-ı kabîle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 1*). [*pîrân-ı kabîle,]*

pîrân-ı pür-nür: Nur dolu ermiş.

1. Kabā-yı uĥrevî birle müzeyyen
Girüp tātūtna **pîrân-ı pür-nür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 77*). [*pîrân-ı pür-nür,]*

pîrāve: Süs, zinet.

1. Vücuduñ ‘âlemüñ **pîrâyesidür**
Bu ‘âlem devletiñüñ sâyesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 101*). [*pîrâyesidür, -si, -dür*]
2. Niçe şac bölme çâk itdi ruñında
Cevânı üzre **pîrâye** ol ‘acüze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 17*). [*pîrâye,]*

pîrâye-i hüsn: *Güzellik ziyneti.*

1. Ruñı **pîrâye-i hüsn** ü tarâvet
Lebi sermâye-i lütf u hâlâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 67*). [*pîrâye-i hüsn,]*

pîr-i dil-rîş: *Gönlü yaralı ihtiyar.*

1. İşidüp bu sözi ol **pîr-i dil-rîş**
Te‘accüb birle urdı barmağa dış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 59*). [*pîr-i dil-rîş,]*

pîr-i dil-teng: *Gönlü daralmış ihtiyar.*

1. Biri birine karşı nevha-gâri
Şu deñlü ağladı ol **pîr-i dil-teng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 79*). [*pîr-i dil-teng,]*

pîr-i ekmel: *Kamillein mürşidi.*

1. Şu resmedür fûnûn içinde efdâl
Ki öñinde tıfl-ı ebced **pîr-i ekmel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 8*). [*pîr-i ekmel,]*

pîr-i fertüt: *Düşkün, güçsüz, zayıf ihtiyar.*

1. Çarh hemser dirlerise kapuñı kılma ‘aceb
Pîr-i fertüt-durur anda inen olmaz edeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 14*). [*pîr-i fertüt, -durur]*

pîr-i fütâde: *Aciz ihtiyar.*

1. Şu resme dökdi Rûm iklimine hûn
K’atası Kaysuñ ol **pîr-i fütâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 3*). [*pîr-i fütâde,]*

pîr-i ğam-nâk: *Keder dolu ihtiyar.*

1. Gözine çekdi pes ol **pîr-i ğam-nâk**
Anuñ ol küydan bir zerrece hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 11*). [*pîr-i ğam-nâk,]*

pîr-i hıred-mend: *Bilge ihtiyar.*

1. Cevâbında didi **pîr-i hıred-mend**
Ki iy üftâde-i sevdâ-yı ferzend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 1*). [*pîr-i hıred-mend,]*

pîr-i kâmil: *Kamil insan.*

1. Muqarrar bildi kim ol **pîr-i kâmil**
Olur Haqdan ne kim isterse hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 249*). [*pîr-i kâmil,]*

pîr-i mâhir: *Hünerli üstad.*

1. Çü geldi yâdına ol **pîr-i mâhir**
Didi Qaysa anuñ hâlini bir bir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 29*). [*pîr-i mâhir,]*

pîr-i mahzûn: *Üzgün ihtiyar.*

1. Bu sözlerden başın kaldırdı Mecnûn
Bilimedi ki kimdür **pîr-i mahzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 2*). [*pîr-i mahzûn,]*
2. Hudâ haqqı baña rahm eyle zînhâr
Hem işitdüm k'atañ ol **pîr-i mahzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 147*). [*pîr-i mahzûn,]*

pîr-i mazlûm: *Sessiz sakın yaşlı kişi.*

1. Nitekim mürde gür-i hevl-nâki
Tutup pes ol tarîkı **pîr-i mazlûm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 39*). [*pîr-i mazlûm,]*

pîr-i mu'allel: *Hasta ihtiyar.*

1. Bu defter k'oqudı **pîr-i mu'allel** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 1*). [*pîr-i mu'allel,]*

pîr-i mülâyim: *Yumuşak huylu.*

1. Turup geh yine başlarlar şarâba
Bulara karşı bir **pîr-i mülâyim** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 63*). [*pîr-i mülâyim,]*

pîr-i nālân: *İnleyen ihtiyar.*

1. Nireden geldüñ ü qande gidersin
Ayıtdı k'atañum ben **pîr-i nālân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 71*). [*pîr-i nālân,]*

pîr-i tarîkat: *Tarikat mürşidi.*

1. Ricâ-vâr olup ol **pîr-i tarîkat**
Aña yüz lûtf-ıla kıldı naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 47*). [*pîr-i tarîkat,]*

pîr-i vefâdâr: *Vefalı ihtiyar.*

1. Ki bir miqdâr özinden turalar dūr
Bu yaña irişüp **pîr-i vefâdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 147*). [*pîr-i vefâdâr,]*

pîr-i yegâne: *Yegâne pir.*

1. Var idi anda bir **pîr-i yegâne**
Ferîd-i dehr u dānā-yı zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 15*). [*pîr-i yegâne,]*

pîrüz: *Bahtlı, talihli olmak.*

1. Budur olduğu çarhuñ tâcî **pîrüz**
K’olur tâcından anuñ şu‘le her rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 123*). [*pîrüz,]*

pîr-zen: *Yaşlı, kocakarı.*

1. Olupdur halka-i ejder saña cāy
Cihān bir **pîr-zendür** ejdehā-hū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 97*). [*pîr-zendür, -dür]*

pîş: *Ön, ileri, ön taraf.*

1. Birin niçün koduñ söyle sırnı
Didi ger hal-i ‘ālem **pîş** ü pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 19*). [*pîş,]*
2. Pes ü **pîşinde** çekmişdi bular şaf
Yatacak yirini rûbah-ı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 52*). [*pîşinde, -in, -de]*

pîş: *Evvel, önce.*

1. Qabîlenüñ pes ü **pîşinden** anlar
Bulara sepdiler çok tîr-i şafder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 37*). [*pîşinden, -in, -den]*

pîş ü pes: *Ön ve arka.*

1. Ki tā oldı muhālîfler haberdār
Çü zāhir oldı bu iş pîş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 35*). [*pîş ü pes, -den]*

pîşe: *Sanat, meslek.*

1. Bu ‘ālemde degüldi ol kişi er
K’anı **pîşe** tûtinmazdı muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 10*). [*pîşe,]*
2. Beden hākî idi hāk oldı cāyı
Cihāna ‘ādet ü erkān u **pîşe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 39*). [*pîşe,]*
3. İñildüye düzetdi **pîşesini**
Getürdüp nabz -ı kārûre-şināsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 18*). [*pîşesini, -si, -n, -i]*

pîşe: *Huy, tabiat, âdet, alışkanlık.*

1. Şaru giymeklügi idindi **pîşe**
Çün ola ârzûsı hāne vü kû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 112*). [*pîşe,]*

pîşe it: Bir işi alışkanlık haline getirmek, huy edinmek.

1. Kıyās itme bu işi degme işe
Ki her şahs idinemez bunı pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 4*). [pîşe it, -ine, -mez]
2. Yaman şanmayı gör kimseye zinhâr
İdinme kimse incitmegi pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 113*). [pîşe it, -in, -me]

pîş-i hargâh: Otağının önü.

1. Çü menzilgâh oldu **pîş-i hargâh**
Cemâl-i yârı idindi nazargâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 79*). [pîş-i hargâh,]

pîş-i tîg-i şâh-ı ‘asra: Devrin padişahının ilk kılıcı.

1. Olupdur **pîş-i tîg-i şâh-ı ‘asra**
Müşahhar Hürmüz ü Bağdâd u Başra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 135*). [pîş-i tîg-i şâh-ı ‘asra, -a]

pîş-kes: Hediye, armağan.

1. Şafâ virdi sükûn İbn-i Selâma
Pes andan soñra düzdi **pîş-keşler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 53*). [pîş-keşler, -ler]
2. Düzetdi **pîş-keşler** ol kıyâmet
Şaçından boynına bıraktı destâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 72*). [pîş-keşler, -ler]

pister-i nâz: Naz yatağı.

1. Özinden yâd kılan âşinâyı
Kimünle döşenürsin **pister-i nâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 37*). [pister-i nâz,]

pister-i pāk: Temiz yatak.

1. Ben öz başumla kılardum neberdi
Benüm-çün sen döşerdün **pister-i pāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 81*). [pister-i pāk,]

pîşvâ-yı cevş-i şahrâ: Çöl ordusunun önderi.

1. Re’is ü **pîşvâ-yı cevş-i şahrâ**
Refîkından benüm gibi düşen dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 54*). [pîşvâ-yı cevş-i şahrâ,]

pîşvâ-yı kâ’be-i dîn: İnanç kiblesinin ileri geleni.

1. Gider ol **pîşvâ-yı Kâ’be-i dîn**
Bu hâl-ile gezerken cânı pür dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 18*). [pîşvâ-yı kâ’be-i dîn,]

pivāde: Yaya olarak, ayakla.

1. Dem-ā-dem devleti olsun ziyāde
Öñünce şahlar yelsün **piyāde** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 178). [piyāde,]
2. K’olavuz çār-ı merkebden **piyāde**
Çün ola rişte-i cān bendden pāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 22). [piyāde,]
3. Refîk ü hem-ser olıma **piyāde**
Añup efsāne-i her ‘Amr u Zeydi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 12). [piyāde,]
4. Yiyüp yāķūti üşenme vebādan
Olup ħink-i tekebbürden **piyāde** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 103). [piyāde,]

pivāde ol: Yaya olmak, yürüyerek ilerlemek.

1. Bulup ol cāy-gāhı bu fütāde
Tiz inüp nākadan oldu piyāde (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 44). [piyāde ol, -du]

pivāle: Kadeh, şarap bardağı.

1. Tıtop kandan **piyāle** tığ-i ber-dest
Zemini cur’asından eyledi mest (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 45). [piyāle,]
2. Kimün efgānın işidür kulağın
Elinden kimün içersin **piyāle** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 41). [piyāle,]

post: Kürk. İçi kürklü elbise.

1. Cerāhat kesretinden ol vefā gūş
Tenini **postdan** kılmış zırh-pūş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 52). [postdan, -dan]
2. Biline **postdan** çekmiş izārı
Nitekim mār olmuş piç-der-piç (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 56). [postdan, -dan]
3. K’ihāta itmez iki rūhı bir **post**
Sen olmazsın benüm vaktümde hoşnūd (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 32). [post,]

post: Post II Deri.

1. Niçe çıksun gönülden turre-i dōst
Ki yārum mağzdur tārūm benüm **post** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 18). [post,]
2. Teb-i gam naħl-i kaddin eyledi ħuşk
Giyindi **post** cāme nitekim müşg (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 16). [post,]
3. Ki ben mağz olam ü **pōst** ola ol cān
O yeg kim ben niķab-ı dōst olam (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24). [pōst,]
4. Ser-i mağz üzre ya’ni **pōst** olam
Bunı didi vü geçdi ol aradan (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 26). [pōst,]
5. Severdi vü öper kıocardı her gün
Şığayup **pōstın** öperdi gözini (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 91). [pōstın, -ın]

postı: Kürk. İçi kürklü elbise.

1. Hāzer kıl reh-güzār-ı seydür bu
Lebi ħurmādur ammā **pōstı** ħār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 51). [pōstı,]

pōstın-i sincāb: Sincap kürkü.

1. Ki giydi egnine **pöstün-i sincāb**
Hevā-yı serdden hāmūş bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 40*). [*pöstün-i sincāb,]*

pūd: Argaç, dokumada enlilemesine atılan atkı.

1. Vücüdüm bendin itdüm päre päre
Cihān **pūde** dirah̄tin h̄çe şaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 41*). [*pūde, -e]*

puhte: Pişmiş, kıvama gelmiş.

1. Dilüñ yandı degüldür **puhte** hāmūñ
Enīs ü yārdan şabr u şekibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 94*). [*puhte,]*

pul: Akçe, para.

1. Kimiñüñ mālî deryā gibi mevvāc
Kimiñi eylemiş bir **pula** muhtāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 84*). [*pula, -a]*
2. İki ‘ālem yanında bir **pül** itmez
Şarāb-ı ‘ışkı cānum eyleyüp nūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 16*). [*pül,]*

pül düz: Köprüler dizmek.

1. Hām-ı naḥl-i qadinden ol müşevveş
Yaşı nehrine pül düzmiş kemer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 236*). [*pül düz, -miş]*

pülād: Çelik.

1. Giyüp **pülād** cāme çüb-ı şeş per
Gehi ten ḥurd iderdi gāh başlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 53*). [*pülād,]*
2. Hākīkat belki mecnūnam be-ğāyet
Güher-dürcüñ ki **pülād** ağzın açdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 91*). [*pülād,]*
3. Perī gibiydi **pülādıyla** beste
İdüp ol nāzenin şabr ü şekibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 30*). [*pülādıyla, -ı, -yla]*

pül-i a‘lā: Ulu köprü.

1. Düzer kavş-ı kuzāḥdan şun‘-ı Mevlā
Muḥit-i āsmān üzre **pül-i a‘lā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 60*). [*pül-i a‘lā,]*

pür: Çok, dolu, pek çok.

1. Pürdür a‘mālüm kitābı cürm ü ‘ışyān u ḥatā
Anuñçündür işüm her dem figān ü ibtihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31*). [*pürdür, -dür]*
2. Dehān dürci tapuñdan tolu gevher
Başar burci ğamuñdan **pürdür** āḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 44*). [*pürdür, -dür]*
3. Şüküfeyle **pür** olur evvel eşcār
Biter her birisinde āḥir eşmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 73*). [*pür,]*
4. Dilümi mihrüñle eyle **pür** nūr
Ki tā andan olam çün şubḥ-ı meşhūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 63*). [*pür,]*
5. Kerāmetden giyindi ḥulḳ-ı ḥāş
Nüzül itdi yine ḳalbi **pür** iḥlāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 210*). [*pür,]*
6. Çemen şaḥnı be-ğāyet ḥurrem idi
Dehānı goncenüñ **pür** şebnem idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 36*). [*pür,]*

7. Ki bir efsânedur **pür** sihr ü efsün
Şol erden k'anı 'ışk itmişdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 101*). [pür,]
8. Ne mâye k'aña virürdi gidâdan
Pür iderdi derûnını şafâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 296*). [pür,]
9. Şu resme eylemiş **pür** nakş anı
Ki görse deng ü hayrân kâla Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 51*). [pür,]
10. Dilûn şol nakşdan kim **pür** gam olmuş
Tuyup anı hasuduñ hurrem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 21*). [pür,]
11. Cemâl-i gülşeni **pür** sünbül ü gül
Ki ruhsârî gül u gîsûsî sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 77*). [pür,]
12. Ki dîrsin dîl 'inânın zabt kıl var
Çekil kim **pür** belâdur turre-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 14*). [pür,]
13. Hezârân hîle ile tûrdı derhâl
Sarâya gitdi kâra gönli **pür** âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 42*). [pür,]
14. Pür âğûdur derûn-ı mîve-i dehr
Şakın aldar şapuñ şîve-i dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 9*). [pür,]
15. Şanasın ol cebeldür 'aşık-ı zâr
Ki **pür** dîd itmiş anı sâye-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 46*). [pür,]
16. Döküp bârân gözinden ol **pür** endüh
Nite ki ebr itdi 'azm-i cânib-i kûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 37*). [pür,]
17. Kâbâsında olan her düğme-i zer
Dilinde bir girih idi **pür** âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 38*). [pür,]
18. Bularuñ ruhları sürhîyle gül-gün
Nigârûñ dîdesi eşkiyle **pür** hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 30*). [pür,]
19. Cebelden geh geh olup ebr peydâ
Pür ider 'âlemi berfile sermâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 84*). [pür,]
20. Pür itmiş çün bütân-ı mâh-pâre
Kılaqlarını zerrîn güşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 25*). [pür,]
21. Bu gülşenden k'îçidür **pür** garâib
Çün oldı verd-i sürh-i mihr gâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 1*). [pür,]
22. Budâla vü garîb ü dâmen-i kûh
Vücûdî lîle-veş **pür** dâg-i endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 24*). [pür,]
23. Senûñ-çün hâşş-ı la'l ü nâb-dürden
Kılayın dâmen-i şahrâyı **pür** ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 114*). [pür,]
24. Haberâr idi 'aşıklık gamından
Pür idi dîdesi hasret neminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 136*). [pür,]
25. Çü Mecnûn gördi bir şerbet ki **pür** şevk
İdüp nûş anı cânı buldı yüz zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155*). [pür,]
26. Kılıç âbından itdi her dilâver
Şarâb-ı merg-ile **pür** kâse-i ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 42*). [pür,]
27. Siperler itmiş ebrûsını **pür** çîn
Kılıca ya'nî kim izhâr ider kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 55*). [pür,]
28. Şu deñlü kıldılar âh u figânı
Ki **pür** dîd eylediler âsumânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 54*). [pür,]
29. Medîne birle Bağdâduñ arası
Pür oldı ceşş-ile kûh u ovası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 64*). [pür,]
30. Pür olmuş gördi şahrâ tîg ü hançer
Cihânı kabzamış envâc-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 7*). [pür,]
31. Kılıçlar yürüdi vü kopdı gavğâ
Pür oldı küşteden püşteyle şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 22*). [pür,]
32. Götürmişdi hamâyil her kişi **pür**
Kimi şemşîr ü kimi zaḥm-ı şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 57*). [pür,]
33. Ki **pürdür** şekker-i nazmuñla devrân
Niçe şekker k'olmaz aña hem-had (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 2*). [pürdür, -dür]
34. Gamından **pür** sirişk itdi gözini
Zuḥûmına şarup pîrâhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 50*). [pür,]
35. Pür idi berfden eṭrâf-ı 'âlem
Dökilür âsumândan berf çün 'âc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 4*). [pür,]
36. Sözünden **pür** güher eyle cihânı
Çıkarup kân-ı tab'uñdan cevâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 2*). [pür,]
37. Pür itdi çeşmini hûn-ı cigerden
Ki iy gerdün nedür senden bu işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 6*). [pür,]

38. Siyeh rüyum baña lâıyık degül hâl
Kulağum k'eyledüñ lâ'l-ile uş **pür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 35). [pür,]
39. Pür oldı eşk-i hünin-ile çeşmi
Olup meşşâta âşüfte işinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 50). [pür,]
40. Kevâkib çarha girdi hurrem ü şâd
Bu çarh-ı mevlîvî kâr u **pür** ahter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 5). [pür,]
41. Turup yanına geldi çeşmi **pür** âb
Didi benden kızum işit naşihat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 32). [pür,]
42. Pür oldı hün-ı dilden taş-ı çeşmi
Olup çeşmi anasınun da hün-bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 58). [pür,]
43. Turup ol şâhdan **pür** hîle vü âl
Gelüp kapdı elinden şeb-çerâğın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 40). [pür,]
44. K' içinde **pürdür** anuñ kând uvağı
Saña virdüm bugünden ol nigârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 76). [pürdür, -dür]
45. Be-ğayet sevdigündendür hâkîkat
Öğüdün **pür** dür ider güş-ı cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 9). [pür,]
46. Toludur câmi şerbet yirine zehr
Tehidür taş-ı çarh illâ ki **pür** dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 45). [pür,]
47. Harâm olmışdur aña mîve-i bâğ
Nihâlî bağımun kim **pür** yimişdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 133). [pür,]
48. İçi **pür** mâ'ide şîrîn vü mergûb
Şarâb u nuql u hâlva vü gülîçe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 60). [pür,]
49. Açar olup anı gördükce bî-şabr
Koldan şevk-ile **pür** şür ü heybet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 107). [pür,]
50. Şarâbıla hâbâbuñ sağıarı **pür**
'Aceb görsen bu câm-ı ser-nigûnı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 52). [pür,]
51. Kadehdür lâle **pür** hün-ile tâ leb
Anuñ kim ola maşşûdî ruh-ı yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 36). [pür,]
52. Cihâni kıldı cennet-veş **pür** envâr
Ya ceyb-i çâh içinde tıfl-ı Ken'ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 158). [pür,]
53. Giyindi câme-i la'lin ü gül-gün
Sevincile turup **pür** şîve vü nâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 177). [pür,]
54. Ki cân oldı nesim-i müşg-ile **pür**
Bu bû büı degildür nev-bahârın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 216). [pür,]
55. Sen olursın hemin derde giriftâr
Çi ger **pür** nişdür kejdümde neşter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 117). [pür,]
56. Gözi yaşı cefâdan taşmış idi
Pür idi büı-ı 'ışkıla dimâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 7). [pür,]
57. Var ol nev' iste k'anuñ cinsisin sen
Vücüdün âhen ise **pür** tahammül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 23). [pür,]
58. Ol ucdan çeşm-i bedden **pür** hirâsum
Velî şol göz ki var baña ziyânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 32). [pür,]
59. K'irürürdi aña peygâm-ı yârı
Arada kâsıd olmışdı **pür** ümmîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 101). [pür,]
60. Yaşı bahrin dür ile dîdeden **pür**
Gice vü derd ü fûrkat dağ-ı dildâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 18). [pür,]
61. Gözüñ nûrı iki 'âlemde varuñ
Nedür hâli diyüp **pür** gam senün-çün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 7). [pür,]
62. Meger kim mühre-i püşt ol dağı pîç
Pür iken gâbgâbı çâhında zemzem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 47). [pür,]
63. Kara mâtem-kede **pür** nâle vü âh
Giyindi hargeh ol demden berü hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 32). [pür,]
64. Ki **pür** güldür cinân dünyâ tolu hâr
Dür ü gevher taleb cyle kı kânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 100). [pür,]

pür: Ağacın yapraklarının bolluğu.

1. Ki püştü her birinün bâr ile **pür**
Şeker-bârından oldı üstürân leng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 36). [pür,]

pür ahker kıl: Kor ateşe çevirmek.

1. İçini dāneden kıldı pür ahker
'İzār-ı bāğda her zāğ-ı mahzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 58*). [pür ahker kıl, -dı]

pür bād ol: Havayla dolmak.

1. K'ıçî bāde yirine oldı pür bād
Olup her tār bir tennūr-ı āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 56*). [pür bād ol, -dı]

pür eyle: Doldurmak, kaplamak.

1. Pür eyle mihrūñile cān dimāğın
Hem it nūruñla rūşen-dil çerāğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 23*). [pür eyle,]
2. Pür eyledi melā'ik çarhı şafdan
Felek sükkānı hayrān her tarafdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 109*). [pür eyle, -di]
3. Zamānuñ gūşını çarh eyledi pür
Süreyyā gibi ol şeb kıldı ol dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 16*). [pür eyle, -di]
4. Derūnıñ şevkdan pür eyleyüp tāb
Uyanu geldi başından gidüp h'āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 31*). [pür eyle, -yüp]

pür it: Doldurmak, kaplamak.

1. Yakīn yirde fūlān şāhuñ kızdur
İdüpdür şit-i hüsnî 'ālemi pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 12*). [pür it, -üp, -dür]
2. Nişār-ı maḳdemiyyūñ çarh-ı aḳḳar
Pür itdi kāsese dūr-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 106*). [pür it, -di]
3. Tutup 'adlı zemīn ü āsumānı
Pür itsūn tıgı āvāzı cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 174*). [pür it, -sūn]
4. Zer ü sīmūñ yog-ısa ḥamdü'lillāh
Pür itdi ḥātruñ gevherden Allāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 8*). [pür it, -di]
5. Ki cānum cāmın itdūñ zehr-ile pür
Niçe vardı dilūñ iy naḥs-güftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 6*). [pür it, -dūñ]
6. İşidüp Ḳays anasınūñ sözini
Pür itdi hūn-ı eşkile gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 48*). [pür it, -di]
7. Pür itmiş 'ūd u 'anberle içini
Ki ḥacl ider ḳoḥusı müşg-i çini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 43*). [pür it, -miş]
8. Pür itdi āb-ı merg-ile dehānı
Ḳaşınūñ vesmesi gitdi ser-ā-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 64*). [pür it, -di]
9. Şehāb-ı cūdūñ feyziyle her bār
Pür it cān dūrcine dūr-i güher-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 18*). [pür it,]
10. Pür itsūn dehrî cūd-ı bī-dirīgi
Cihāna şu'le vīrsūn berḳ-i tıgi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 139*). [pür it, -sūn]
11. Pür itmiş şāḫ-ı gül cām erguvānı
Ki içe 'andelibe dōst-kānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 41*). [pür it, -miş]
12. Dütüzdürdi revān Mecnūna anı
Pür itdi bū zemīnı vü zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 46*). [pür it, -di]
13. Yol üzre şol kadar saçdı zer ü dūr
Ki itdi dāmenini her gedā pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 42*). [pür it, -di]
14. Çü şāḫ añladı Mecnūnūñ sözini
Pür itdi eşk-i ḥayretle gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 62*). [pür it, -di]
15. K'ol dehrî pür ider ḡulḡul-ile
Meger kim derd-i sevdāyı dil-ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 18*). [pür it, -er]
16. Tenine bir ḳabā ḥūb ü mülevven
Pür itdi lāle bir cām-ı muşaffā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 37*). [pür it, -di]
17. Ki diyeydūñ pür itdi ḳan cihānı
Fiḡān idüp başına koydı toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 24*). [pür it, -di]
18. Pür iden āteş-i dilden cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 1*). [pür it, -en]

19. Pür idüp kan yaşıyla gözlerini
Didi kıvmine Mecnûn sözlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 73*). [pür it, -üp]

pür kıl: Doldurmak.

1. Yâhud mâh-ı münirûn hâlesidür
Ki nûr ol hâleyi kılmış-durur pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 68*). [pür kıl, -mış, -durur]
2. Ki kılmış dâmenini müşg-ile pür
Suţûri beñzer ol serve ki her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 38*). [pür kıl, -mış]

pür nûr: Aydınlık, nurlu, parlak bir hale gelmiş.

1. Meger bir şeb ki dehr olmuşdu **pür nûr**
Kamer rahşân idi çün tâl'at-ı hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 1*). [pür nûr,]

pür ol: Dolmak, dolu olmak, kaplanmak.

1. Şu mîve kim ola pür âb ü lezzet
Bulur yıl âhîrînde kâdr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 59*). [pür ol, -a]
2. Yalıncağ hem-çü 'üryanân-ı maşşer
Pür olmuş vahşilerle her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 55*). [pür ol, -mış]
3. Ki tolup şekker-i şükriyle kâmun
Pür ola bâde-i şevkiyle câmun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 56*). [pür ol, -a]
4. Ya pîç-â-pîç olmuş ef'îdür bu
Benefşeyle pür olmuş âstindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 19*). [pür ol, -mış]
5. Dağı işbu harâbedür maķâmum
Gurûr-ı pâdişâhiden olup pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 31*). [pür ol, -up]
6. Kocuşup tenlerinde kaldılar bir
Pür oldu iki şudan bir şurâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 93*). [pür ol, -dı]
7. Mübarek pâyına baş kodı Keyvân
Şenâ şavtından oldu **pür ol** eyvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 148*). [pür ol, -dı]
8. Ki ruhşârı olupdur hatt ile pür
Giyinmiş bir kâba pür-zîb ü zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 30*). [pür ol, -up, -dur]

pür tâb: Işıkla dolu, parlak.

1. Egerçi telh idi bâde vü **pür tâb**
Anuñ la'linden idi lik cüllâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 41*). [pür tâb,]

pür-âb: Gözyaşı dolu.

1. Perî-ruh perde ardında müşevveş
Gözi **pür-âb** u göñli tolu âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 82*). [pür-âb,]

pür-âtes: Ataşlenmiş, ateş dolu.

1. Dili **pür-âtes** ü çeşmi tolu hûn
Cihâna âhî oldu âteş-efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 8*). [pür-âtes,]

pür-âtes-i dil: Gönüldeki şiddetli ateş.

1. Kılan pür-âtes-i dilden cihânı
Şikeste-hâtır u dâmen-deride (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 6*). [pür-âtes-i dil, -den]

pür-âvâz ol: Sesle dolmak.

1. Cihân gülbāngdan oldu pür-âvâz
Görinmeyüp gözüne rûy-ı dildâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 54). [pür-âvâz ol, -dı]

pür-âvâze ol: Sesle dolmak.

1. Cihân aduñla pür-âvâze olsun
Hârîm-i ‘ışka teslim it özüñi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 74). [pür-âvâze ol, -sun]

pür-bahr: Sularla dolu.

1. Kâralar giydi ya‘nî tıtdı mâtem
Cihân **pür-bahr** iken ol nev-‘arûsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 7). [pür-bahr,]

pür-buhar: Isı etkisiyle sıvı ve bazı katı cisimlerin gaz durumuna geçmiş halinin çok olması durumu.

1. Gemi gibi yem-i hâdrâ yüzinde
Dilinden **pür-buhâr** eyler hevâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 79). [pür-buhâr,]

pür-cüş: Coşku dolu, coşkun.

1. Nazargâhı ruḥ-ı cân-ı bahş-ı cânân
Göñülleri ikisinüñde **pür-cüş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 111). [pür-cüş,]
2. Şan âteşhâne kıldı lâle-zârın
Lebi üstinde her teb-hâle **pür-cüş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 33). [pür-cüş,]

pür-cüş gel: Coşmak.

1. Bu resme geldi beytullâh pür-cüş
Mişâl-i Ka‘be Hâkka ḥalka-der-ğüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 43). [pür-cüş gel, -di]

pür-cüş kıl: Taşırarak, galeyana getirmek, heyecana getirmek.

1. Vücüdün şevk odı pür-cüş kıldı
Revân itdi gözinden ol zer iklîl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 52). [pür-cüş kıl, -dı]

pür-dağ: Yarayla dolu.

1. Gider ol pîşvâ-yı Kâ‘be-i dîn
Bu ḥâl-ile gezerken cânı pür dağ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 19). [pür-dağ,]

pür-derd: Çok dertli.

1. Ki gördi bir cevândur tâze yaşlu
Dili **pür-derd** ü gam-gîn bağı başlu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 72). [pür-derd,]

pür-dūd: Dumanla duldurmak.

1. Maḥabbet kâhına şemsidi güyâ
Deründan kim çekeydi âh-ı **pür-dūd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 27*). [*pür-dūd,]*

pür-dūd kıl: Dumanla doldurmak.

1. Ki kılar çenber-i âfâkı pür-dūd
Saña ta‘lîm-gerdür pes ki bu cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 86*). [*pür-dūd kıl, -ar]*

pür-endüh: Çok sıkıntılı. Dert ile dolu.

1. Kābāyilden okıdup ceyş-i enbūh
Kılayın kalb-i a‘dāyı **pür-endüh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 54*). [*pür-endüh,]*
2. Nitekim âteş-i sūzāndan dūd
Yine bir cānibi tıtdı **pür-endüh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 9*). [*pür-endüh,]*

pür-envār it: Nurlandırmak II ışıklı hale getirmek.

1. Cihānı âfitāb itmiş pür-envār
Şafādan cūş kıldı cān-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 14*). [*pür-envār it, -miş]*

pür-eşk: Gözyaşı ile dolu.

1. Raķībān fitnesinden bî-ġam u bāk
Gözi **pür-eşk** ü gönli tōlı āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 31*). [*pür-eşk,]*

pür-ġam: Çok kederli.

1. Ruḥ-i şîn üzre olmuş kaṭre-i eşk
Ġamından şāddur bî-ḥwāb u **pür-ġam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 41*). [*pür-ġam,]*

pür-günāh: Günahkar.

1. Yine kapuñda lîk ümmîd-vārem
Çü hāme ser-nigün ü **pür-günāhem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 105*). [*pür-günāhem, -em]*

pür-hatā: Hata, kusur dolu.

1. Tehayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn
Egerçi kim bu defter **pür-ḥaṭādur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 97*). [*pür-ḥaṭādur, -dur]*

pür-hūn: Kanlı, kan dolu.

1. Cihān **pür-hūn** görinürdi gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 100*). [*pür-hūn,]*

pür-hūn kıl: Kanla doldurmak, kan içinde bırakmak.

1. Çün işitdi kelām-ı şāh Mecnûn
Dür-efşān dīdesini kıldı pür-hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 44*). [*pür-hūn kıl, -dı]*

pür-hüner: Hünerli, becerikli, sanatkâr.

1. Görürler pür hünerdür ol şeker-ğand
Ururlar adını Kays-ı hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 289*). [pür-hüner, -dür]

pür-kahr: Gam dolu.

1. Yimez şol mârdan kim ola **pür-ğahr**
Ümîd-i mühresiyle 'aqlı olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 41*). [pür-ğahr,]

pür-kîn: Kinlenmiş, kin dolu.

1. İrişdi kaçrdan sūy-ı mezâra
Elin alup kaçâ kaçısın **pür-kîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 91*). [pür-kîn,]

pür-leţâfet: Güzellik , hoşluk dolu.

1. Hazer kıl zinhâr iy gönlü âhen
Ruĥuñ verdine ki oldur **pür-leţâfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 149*). [pür-leţâfet,]
2. Benüm âhum odı eyler anı kül
Vü ger ni âb olursañ **pür-leţâfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 25*). [pür-leţâfet,]
3. Bahâr u büstân oldı ol ziyâret
Ĥavâlisine tâ kim **pür-leţâfet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 39*). [pür-leţâfet,]

pür-lutf: Lütuf dolu.

1. Lebi **pür-lutf** u şür-engîz ü emlah
Zebânı hem şeker-rîz ü hem efşah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 21*). [pür-lutf,]

pür-mû: Kıllarla dolu.

1. Yüzi pür-şak teni **pür-mû** vü giryân
Gören şanur anı div-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 27*). [pür-mû,]

pür-nîş: Zehir dolu.

1. Gözinden ĥame gibi dökdi gevher
Görür kim ta'nlardur cümle **pür-nîş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 43*). [pür-nîş,]

pür-nûr: Nurla dolu.

1. Egerçi şem'lerdür cümle **pür-nûr**
Velî pervâneler ol nûrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 145*). [pür-nûr,]
2. Görinür oddan âteş-dân-ı mahrûr
Şehid-i 'ışk kabri gibi **pür-nûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 110*). [pür-nûr,]
3. Şu'â'ından anuñ **pür-nûr** ü rûşen
Gözi tuş oldı anda bir tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 30*). [pür-nûr,]

pür-nûr kıl: Aydınlatmak, ışık vermek, nur ile doldurmak.

1. Gözini âfitâbuñ kıldı pür-nür
Şu resme kıldılar ârâyış anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 58*). [pür-nür kıl, -dı]

pür-resk: Çok kıskanma.

1. Elif engüşüne hayrân olup dış
Fırâkıdan anuñ her hâl **pür-reşk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 39*). [pür-reşk,]

pür-sak: Kırışık dolu.

1. Yüzi **pür-şak** teni pür-mü vü giryân
Gören şanur anı div-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 27*). [pür-şak,]

pür-şeker kıl: Şekerle doldurmak.

1. Dehânum medhûñile **pür-şeker kıl**
Kelâmum vaşfuñıla mu'teber kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 47*). [pür-şeker kıl,]

pür-serâr-ı âteş-i tâb: Parlak ateşin kıvılcımları.

1. Derûni **pür-serâr-ı âteş-i tâb**
Didi kim iy mürüvvetsüz yalan şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 8*). [pür-serâr-ı âteş-i tâb,]

pür-sitâre: Yıldızlarla dolu hale getirmek l âh kıvılcımları bağlamında âh ateşiyle bütün göğü aydınlatmak anlamı taşımaktadır. Birinci dizede kullanıla sitâre ile bağlantılı olarak "talihi ve bahtı aydınlatma" anlamı da barındırmaktadır.

1. Ki süzından vücûdum oldı biryân
Dönüp çekdi bir âh-ı **pür-sitâre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 139*). [pür-sitâre,]

pür-su'le: Alevle dolu.

1. Çi ger âteş olur **pür-su'le** vü nûr
Velî eykendür andan her k'ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 15*). [pür-su'le,]

pür-sür: Ziyafet/şenlik dolu.

1. Şafâ kuflına cânı buldı miftâh
Ne hâş kim yazmış ol mektûba **pür-sür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 23*). [pür-sür,]

pür-süz: Ateş dolu, yakıcı.

1. Maķâm-ı 'izzde gösterdiler cây
Geçüp oturdu içi **pür-süz** çün nây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 24*). [pür-süz,]

pür-tâb: Ateşli, hararetli.

1. Ki kopup çarhıdan mâh-ı cihân-tâb
Özini kıldı bundan yaña **pür-tâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 4*). [pür-tâb,]

pür-zehr: Zehirli.

1. Dil-i Mecnûnı bu hâletden âgâh
K'idüp dest-i ecel bir câmî **pür-zehr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 51*). [*pür-zehr,]*

pür-zîb: Süslenmek, güzelleşmek.

1. Ki ruhsârı olupdur hatt ile pür
Giyinmiş bir kâba **pür-zîb** ü zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 31*). [*pür-zîb,]*

pür-zînet it: Süsleyen.

1. 'Abîr-efşân-ı ca'd-ı müşg-büyân
'Arûs-ı gülşeni pür-zînet iden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 13*). [*pür-zînet it, -en]*

püser: Oğul.

1. İşitgil pendümi kim iy **püser** ben
Bilürsin hûd degülven saña düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 87*). [*püser,]*

püşide: Örtülmüş.

1. Başı yarıldı vü garķ oldu hâke
Çün ol **püşide** çeşmi gördi bu hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 15*). [*püşide,]*

püşide it: Örtmek.

1. Per-i pervâne-i zıll-ı Cenâbî
İder püşide şem'-i âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 146*). [*püşide it, -er]*

püşide kıl: Örtmek, gizlemek.

1. Gözini toz gögüñ püşide kıldı
Yirüñ şadrın çeri cüşide kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 45*). [*püşide kıl, -dı]*

püşiş: Örtünecek şey, örtü.

1. Define muṭribüñ ol bezmde bil
Meh oldu **püşiş** ü zühre celâcîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 20*). [*püşiş,]*

püşt: Arka, yardımcı.

1. Ki olmuşdur bu 'aşruñ pâdişâhı
Cemî' 'âlemüñ **püşt** ü penâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 6*). [*püşt,]*
2. Ayağüñ toprağıdur secdegâhum
Eşigüñ taşıdır **püşt** u penâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 20*). [*püşt,]*
3. Ki **püşti** her birinüñ bâr ile pür
Şeker-bârından oldu üştürân leng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 36*). [*püşti, -i]*

püst: Post, deri.

1. Niteki ata oğıl yanına mahzûn
Yeñiyle sildi **püştinüñ** tozını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 49*). [*püştinüñ, -i, -nüñ*]
2. Vü ger ni şındı **püştüm** nâme gibi
Çü ‘ömrüm nâmesin devrân ide pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 118*). [*püştüm, -üm*]

püst ü penâh: Arka, yardımcı, sığınak.

1. Kamu sultânlaruñ püşt ü penâhı
Giriftâr-ı kemendi mâh u mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 111*). [*püşt ü penâh,*]

püste: Yığın, tepe.

1. Çıkup bir **püşteye** mîri kabîle
Nazar kıldı bulara yüz ğam-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 5*). [*püşteye, -ye*]
2. Kılıçlar yürüdi vü kopdı ğavġâ
Pür oldı küşteden **püşteyle** şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 22*). [*püşteyle, -yle*]

püste-i hâr: Diken tepesi.

1. Kemer idi beline halka-i mâr
Serîri olmış-idi **püste-i hâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 84*). [*püste-i hâr,*]

püst-i leşker: Asker yardımcısı.

1. ‘Arab içre reîs ü **püst-i leşker**
Yücedür nâmı sâhib-tüġdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 72*). [*püst-i leşker,*]

püştibân: 1. Destek, dayak. 2. Zahir, muinen.

1. Elinden gelse alup cânlarını
İderdi geşte **püştibânlarını** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 16*). [*püştibânlarını, -lar, -ı, -nı*]

put: Büt, heykel, sanem.

1. Ki gönülñ bir **putaymıssa** giriftâr
Benüm hâlümnden olurduñ haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 51*). [*putaymıssa, -a, -ymış, -sa*]

pûta: Pute; içinde maden eritilen tava.

1. Cihân ocağına bıraktı âteş
Bir otdan **pûtaya** döndi bu eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 3*). [*pûtaya, -y, -a*]

R

rab: Allah.

1. Tefekkür kıldı kim yâ **Rab** bu hâlüm
Düşüm midür ‘aceb yohsa hayâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 105*). [*rab,]*
2. Öperdi gözlerini her dem anuñ
Ta‘accübdeydi her lâhza ki yâ **Rab** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 97*). [*rab,]*
3. Kanı âvâze-i tabl-ı şehergâh
Benüm gibi cihân içinde yâ **Rab** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 45*). [*rab,]*
4. Baña yâ **Rabb** reh-i şer‘a güzër vir
Anuñ emri hîlâfindan hâzer vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 221*). [*rabb,]*

râci‘ ol: Dönmek; ... ile ilgili olmak II geri gelmek, geri gitmek.

1. Ya kopdı mezra‘uñdan bir giyâhuñ
Kitâbuñdan ya bir harf oldı râci‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 45*). [*râci‘ ol, -dı]*

ra‘d: Gök gürlemesi.

1. Döger gögsini kûs-ı pâsbânî
Ki depretmeye **ra‘d** artuñ zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 80*). [*ra‘d,]*

râğ: Bağlık, bahçelik.

1. Meger var-idi anda bir yüce tağ
Ki dehr itmişdi keyvânı aña **râğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 32*). [*râğ,]*
2. Ki ya‘ni atasına ol ciger-h‘âh
Koyup tağı vü **râğı** oldı hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 88*). [*râğı, -ı]*
3. Buçuk dem kendüye ‘aklı degül yâr
Gezer her lâhza deşt ü **râğlarda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 63*). [*râğlarda, -lar, -da]*
4. Yatur bir **râğda** dil-teng ü ğam-nâk
Ža‘îf u hâste vü bî-rûh cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 74*). [*râğda, -da]*
5. Şehinşâh-ı serîr-i kûh ü **râğum**
Ayak bâğı-durur destâr u câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 44*). [*râğum, -um]*

rağbet: Çok beğenilme, itibar.

1. Ne deñlü kim el irürmez güle kes
Leţâfetde vü **rağbetde-durur** pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 38*). [*rağbetde-durur, -de, --durur]*
2. Ğidâdandur giyâh ü zâmğa hursend
Pes idüp rıfķ u **rağbetle** hıţâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 99*). [*rağbetle, -le]*

rağbet gör: Teveccüh görmek.

1. Olup-dururdu mu‘tâd-ı ded ü dâm
Görüp her birisinden ‘izz u rağbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 91*). [*rağbet gör, -üp]*

râğı: 1. Dağ eteği. 2. Çayrlık, çimenlik, bağlık, bahçelik.

1. Bir âdem şekline gir tağı terk it
Karış halka bu deşt ü **râgı** terk it (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 132). [râgı,]

râgıb ol: İstekli olmak.

1. Şehe iletmege anı oldı râgıb
Didi cāyuñ neden oldı ħarābe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 22). [râgıb ol, -dı]

râh: Yol, istikamet.

1. Derûn-ı fūrcesinden gösterür **râh**
Ki sâlik gitse bu yoldan be-her-ĥâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 18). [râh,]
2. Ne ilter ‘aql anuñ taqđirine **râh**
Ne olur kudretinden kimse āgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 45). [râh,]
3. Gice tarik-i pür çeh gidicek **râh**
Yolumı bağlamasun âfet-i çāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 35). [râh,]
4. Özine tayy olup bir demde bu **râh**
İrişdi menziline yine ol māh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 211). [râh,]
5. Gidüp ol yeryüzinüñ pādīşāhı
İrürdi āsumān farqına **rāhı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 102). [rāhı, -ı]
6. Gidüp andan dü-kevnün pādīşāhı
Yedinci kal‘aya irürdi **rāhı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 146). [rāhı, -ı]
7. Olup bu söz kabūli pādīşāhuñ
Müheyyā kıldı tertibini **rāhuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 36). [rāhuñ, -uñ]
8. Vefā **rāhında** key bī-cehd imişsin
Başuma toğmış-iken mihr-i rüşen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 14). [rāhında, -ı, -n, -da]
9. Cihān tārīk ü teng oldı ser-ā-pā
Güm idüp **rāhını** Mecnûn-ı nālān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 85). [rāhını, -ını]
10. Der-i dildāra irürdi anı **râh**
Kakup kūr-āne ol derde ‘aşāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 10). [râh,]
11. Aña göstereyin kim kandadur **râh**
Ol a‘māyı gelüp bu serv-i dil-cū (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 24). [râh,]
12. Yola dikmişdi göz gözlerdi **rāhı**
Ki tā bād irürüp bir gün ğubārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 110). [rāhı, -ı]
13. K‘ecel kılmışdur ardiñca şitābı
Yola gir gel ko bu düşvār **rāhı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 85). [rāhı, -ı]
14. Gider fark itmeyüp tağı ovadan
Tutup bir cānibi gözetmeyüp **râh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 29). [râh,]
15. Ki lāyıkdur vefā **rāhında** bu kār
‘Aceb olduñ bu resme iy ser-efrāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 90). [rāhında, -ın, -da]
16. İletdi bir güzergāha anı **râh**
Görür bir şavma‘a var anda ĥālī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 4). [râh,]
17. Senüñdür mağzum iy rûh-ı revānum
Yönelmişdür makām-ı ‘ışķa **rāhum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 57). [rāhum, -um]
18. Olur lā-büd şudan dūr olsa **rāhı**
Ġamıyla k‘ola bir ĥātır müşevveş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 14). [rāhı, -ı]
19. İrağ a‘dā yolından niçe ferseng
Diler k‘özine bir kimse vire **râh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 7). [râh,]
20. Güm eyledüm seni ben bu **reh** içre
Vücüdüm varluğı andandur āĥir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 14). [reh,]
21. Kılayın kıbleñe toğrı namāzı
İderse secdede ger sehv **rāhum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 9). [rāhum, -um]
22. Ayaksuz kimse iletmez başa **râh**
Selāmile muĥaşşal anda Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 14). [râh,]
23. Uş itdüm terk-i devrān-ı pür-āşüb
Degülseñ hem vefā **rāhında** sen süst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 93). [rāhında, -ın, -da]
24. Temāşāya ki teng olurdu her **râh**
Gelen tūrurdu bunlardan velī dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 66). [râh,]
25. Ĥarīm-i ravzaya irürdiler **râh**
Yıkılmış gördiler ol nā-tüvānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 8). [râh,]

26. o maql b-ı haıı **r hına** p y
Sa a k r olmasun h y-ı le'im n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 135, Mısra 54*). [*r hına, -ı, -n, -a*]
27. K'ide n r-ı  af  r  en g z  i
   t r ol 'ı   **r hında** rev ne (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 135, Mısra 77*). [*r hında, -ı, -n, -da*]

r h bul: *Yol bulmak.*

1.    Mecn n bu haberden oldu  g h
Ki s y-ı m ha bulmazmış del  r h (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 44, Mısra 2*). [*r h bul, -maz, -mı *]
2. İra  olsun dil  nden  u  a gerdi
   bulmadum vi  l   b  ına r h (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 69, Mısra 73*). [*r h bul, -ma, -dum*]
3. Ki yirden p k ide r  -i zem ni
   buldu     bet me sen benüm r h (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 109, Mısra 23*). [*r h bul, -du *]
4. Ha  y k gencin   şehrine bul r h
   lutf-ı Ha  sağa  ıldı hid yet (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 135, Mısra 60*). [*r h bul,]*

r h gözle: *Bir şeyin olmasını ummak ya da gurbetten gelecek birini beklemek.*

1. M heyy  eyleyüp  ad genc-i   h 
Haber gelse diyü gözlerdi r h  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 48, Mısra 56*). [*r h gözle, -ı-r, -di*]

r h tut: *Yol tutmak; yola koyulmak, gitmek, uzaklaşmak.*

1. Yine t td  diy r-ı '  la r h 
' n n-ı şabrına  ald  nig h  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 23, Mısra 95*). [*r h tut, -d -ı*]
2. Bu ya a kavm-ı Leyl  oldu  g h
Ki gelür bir cem 'at t tuban r h (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 41, Mısra 42*). [*r h tut, -uban*]
3. Nig r iline toğrı t td  r h 
 ekildi s m   zer yanınca v fir (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 72, Mısra 28*). [*r h tut, -d -ı*]

r hat: *Huzur, rahat.*

1. Yiyüp i  p sürerdi 'ı   u 'ı ret
Teni kuvvet t tardı c n  **r hat** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Gazel 1, Mısra 18*). [*r hat,]*
2. Geh  **r hat** getürür c na geh renc
Geh  ifl s virür halkı geh genc (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 3, Mısra 41*). [*r hat,]*
3. Kimi ni h ste v  renc r  ılmış
Kimi ni **r hat**   mesr r  ılmış (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 3, Mısra 108*). [*r hat,]*
4. Teni kuvvet t tardı c n  **r hat**
Bul  rd  varup s lt na geh g h (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 17, Mısra 8*). [*r hat,]*
5. Sa a anu    n-ı zülfinden ne **r hat**
Bulur ol m   den cism   cer hat (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 24, Mısra 73*). [*r hat,]*
6. Ki **r hatdur** dile bu c na merhem
Yidi fa   ddan ni  anda c n n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 81, Mısra 60*). [*r hatdur, -dur*]
7. Dil   c n bezmine b y-ı vef  vir
Nefesden r  -ı dehri **r hat** eyle (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 97, Mısra 5*). [*r hat,]*
8. A a humm  d n   gün g lib oldu
Miz cından götürdü ra t  **r hat** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 116, Mısra 15*). [*r hat,]*
9. Tene renc    af  perh z  led r
Hem anu la bulur **r hat**  eb t  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 116, Mısra 43*). [*r hat,]*
10. Ki t  fark-ı felek ola sağa c y
Cih nu  **r hat ** derdine degmez (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 133, Mısra 109*). [*r hat , -ı*]
11. İki ' lemd  r   n **r hat** itsün
Deg ld  giced  gündüzde h li (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 134, Mısra 6*). [*r hat,]*

12. Olupdur cürm ü takşır ü me‘āşī
Siyeh-rüyum günehden **rāḥat**um yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 115). [rāḥat, -um]

rāḥat bul: Huzur bulmak.

1. Cān zamān-ı ğamda yād idüp seni rāḥat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nüş eyler zülāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 19). [rāḥat bul, -ur]
2. Giceler yatuban bu ğār içinde
Niçe rāḥat bulursın hār içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 70). [rāḥat bul, -ur, -sın]
3. Ki rāḥat bulasın açıla ‘aynūñ
Dürîş k’itmeye seni münfa‘il vām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 74). [rāḥat bul, -a, -sın]

rāḥat it: Rahat etmek. Sıkıntısız durumda olmak, ferahlanmak, dinlenmek.

1. Belābil cānın andan rāḥat iden
Rumüzından ḥabîr olan cihānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 14). [rāḥat it, -en]

rāḥ-ı ‘adem: Yokluk yolu.

1. Kimesne hiç tutup mîdur cihānı
Bu bir rāḥ-ı ‘ademdür kim gidenler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 85). [rāḥ-ı ‘adem, -dür]

rāḥ-ı ‘avn: Kaynak yolu.

1. Dil ola rāḥ-ı ‘aynumdan güher-rîz
Direm kim qorḥu virdi rûz-ı maḥşer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 72). [rāḥ-ı ‘avn, -um, -dan]

rāḥ-ı deşt: Çöl yolu.

1. Helākine şitāb itdi zamāne
Bir āḥ itdi vü tıtdı rāḥ-ı deştî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 15). [rāḥ-ı deşt, -i]

rāḥ-ı iklîm-i safā: Mutluluk ülkesinin yolu.

1. Kadem baş rāḥ-ı iklîm-i şafāya
Riyālu ‘ışk-ıla ‘aşık geçinme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 6). [rāḥ-ı iklîm-i şafā, -ya]

rāḥ-ı kūh: Dağ yolu.

1. Çeküp bes yine tıtdı rāḥ-ı kūhı
Yine eyledi ‘azm-i kūh Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 44). [rāḥ-ı kūh, -ı]
2. Gönildi rāḥ-ı kūha nitekim şîr
Aradı meskenini kūh-ber-kūh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 62). [rāḥ-ı kūh, -a]

rāḥ-ı kūh-ı necde gönîl: Necd dağının yoluna yönelmek.

1. Gönildi rāh-ı kūh-ı Necde derhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 70*). [*rāh-ı kūh-ı necde gönîl, -dî*]

rāh-ı maksūd: Varılmak istenilen, amaçlanan yol.

1. Şadāsı cānibine tārđan ‘ūd
Düzetdi muṭrib için **rāh-ı maḳşūd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 16*). [*rāh-ı maḳşūd,]*

rāh-ı necd: Necd yolu.

1. Gönildi rāh-ı Necde eyleyüp hîz
Yola girdi idüp ḳaṭ‘-ı menāzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 26*). [*rāh-ı necd, -e*]

rāh-ı ‘uṣṣāk: Uṣṣak makamı.

1. Gözi ğaret-ger-i ervāh-ı ‘uṣṣāk
Lebi bezm-i şafāda **rāh-ı ‘uṣṣāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 52*). [*rāh-ı ‘uṣṣāk,]*

rahīm: Merhamet edici, eden.

1. Raḥīm idi dem-i iḥsānda ol ḥān
Ġazāb vaḳtinde ammā şîr-i ğarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 29*). [*rahīm,]*

rahl-i sîmin: Gümüş semer.

1. Olurdi fi’l-meḡel bir **rahl-i sîmin**
Çün ol mihr ü fûnûnı ḳıldı ḥaşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 24*). [*rahl-i sîmin,]*

rahm: Ar. Merhamet.

1. Zebūna **rahmdur** şaḥib-hünerlik
Daḥı tāze-durur baḳ yüzlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 36*). [*rahmdur, -dur*]
2. K’ire cānına **rahmuñdan** beşāret
Siyāh itsün göġi soñunda āhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 20*). [*rahmuñdan, -uñ, -dan*]

rahm eyle: Acımak, merhamet göstermek.

1. Ḳodı rahm eyleyüp geçmiş günāhı
Didi kim gelsün ol māh-ı dil-āsūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 24*). [*rahm eyle, -yüp*]
2. Baḳup rahm eylemeñ iy bed-endiş
‘Aceb müşkil ḳazāya uğramışam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 10*). [*rahm eyle, -me, -dün*]

rahm eyle: Merhamet etmek, acımak.

1. Ḥudā ḥaḳḳı baña **rahm eyle** zīnhār
Hem işitdüm k’atañ ol pîr-i maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 146*). [*rahm eyle,]*
2. Çü rahm itdün şatayın al revādur
Çıkarup cümle esbābını fi’l-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 42*). [*rahm it, -dün*]

3. Baña **rahm it** saña ecrin vire Hâk
Açup şefkat kapusun kıl terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 56*). [*rahm it,]*
4. Elinden ide mi hîç şaydın âzâd
Şalarsaň rahm idüp şayd üzre sâyeň (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 51*). [*rahm it, -üp]*
5. Ki görüp rahm idesin çâkerüñe
‘Ukûbetdür baña gerçi ki bu bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 22*). [*rahm it, -e, -sin]*

rahmâni-r’rahîm: *Rahman ve rahim olan Allah.*

1. Bihamdi’l-Kâdiri’l-Ferdi’l-‘Alîm
Ve bi’smillâhi **Rahmâni-r’rahîm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 2*). [*rahmâni-r’rahîm,]*

rahmet: *Allah’ın bağışlaması, merhameti.*

1. Bizi nevmîd kılma **rahmetüñden**
İrağ eyleme bir dem hizmetüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 5*). [*rahmetüñden,]*
2. Açılmış kapuları âsumânuñ
Şaçılur **rahmeti** halka Hüdânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 16*). [*rahmeti, -+i]*

rahmet it: *Merhamet etmek.*

1. ‘Âşîlerine ümmetiñüñ rahmet itmege
Kurân içinde Hâk buyurupdur niçe kâsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 49*). [*rahmet it, -me, -ge]*
2. Görüp ‘âcizligüñi rahmet ide
Yuğaru başma kâdrüñden inen pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 106*). [*rahmet it, -e]*
3. Dökerdi Zeyd gözden kanlu seyli
Anuñ gibi ere Hâk rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 5*). [*rahmet it, -sün]*
4. Didi Hâk kıla hakkında hidâyet
Hüdâ rahmetler itmiş câvidâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 71*). [*rahmetler it, -miş]*

rahs: *Gösterişli, güzel at.*

1. Her ne iklîme ki ‘azm eyleyesin devlet ile
Kalmaya **rahşuñ** ayak basduğı yirlerde cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 8*). [*rahşuñ, -uñ]*
2. Gazab **rahşı** egerçi tündründür
Semend-i lutf önünde kündründür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 131*). [*rahşı, -ı]*
3. Teni nâzüklügi ol **rahşuñ** el-Hâk
Kömamışdı harîr-i Çinde revnağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 55*). [*rahşuñ, -uñ]*
4. Felek **rahş** aña mihr ü mâh iki zîn
Ki gündüz birin urur gice birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 81*). [*rahş,]*
5. İnüp **rahşından** i’zâz-ıla derhâl
Çeküp urdı bir yire çün Rüstem-i Zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 35*). [*rahşından, -ı, -n, -dan]*

rahş sür: *At sürmek.*

1. Cezâyir-ber-cezâyir nakş gördi
Beyâbân-der-beyâbân rahş sürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 184*). [*rahş sür, -di]*

rahşân: *Parlak.*

1. Meger bir şeb ki dehr olmuşdı pür nūr
Kamer **rahşān** idi çün tal'at-ı hūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 2*). [*rahşān,]*
2. Yaşından kim çü la'l olmuşdı **rahşān**
Meşelde küh-ı Necd oldu Bedahşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 69*). [*rahşān,]*

rahşî sür: *At sürmek.*

1. Bu leşkerden sürer meydāna rahşî
Du'ā eyler velî anlara yahşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 19*). [*rahşî sür, -er]*

raht: *At.*

1. Çeküp himmet felek fevkine **rahtum**
Gam uyhusından uyanmışdı bahtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 27*). [*rahtum, -um]*

raht: *Her türlü eşya, malzeme.*

1. Yine divşürdi kaşr u hāneden **raht**
Yine kurdı varup Necd evcine baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 11*). [*raht,]*
2. Perî-veş kıldı sūy-ı yāre pervāz
Gelüp yarı yanında kurdı **rahtı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 179*). [*rahtı, -ı]*

raht: *Mal varlığı, servet.*

1. Hayātum nakdi dünyādan dire **raht**
Civārında resûlûn vir baña baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 141*). [*raht,]*
2. Sa'ādetsüz başumdan t̄ayir-i baht
İdüp pervāz düşürmiş-durur **raht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 116*). [*raht,]*
3. Bulur lâ-büd yamanlıktan melâli
Çü Nevfel ortadan düşürdi **rahtı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 29*). [*rahtı, -ı]*
4. Göyindürdi tenini t̄ab ḡāyet
Yoğ-idi sāyesinden özge **rahtı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 13*). [*rahtı, -ı]*
5. K'aña sürme yirine giriser mīl
Cihāndan devşürüp bûngāh u **rahtı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 17*). [*rahtı, -ı]*
6. Virür tārāca şām-ı merg **rahtın**
Felek kim bir t̄ılısm-ı dağ-gerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 16*). [*rahtın, -ın]*
7. Aradan taşra şalsañ yilidür **raht**
Bilürsin kim bu çarh-ı āsumānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 114*). [*raht,]*
8. Göyündürdi ne hāne kodı ne **raht**
Meger var-idi bir Yūsuf-cemālum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 74*). [*raht,]*
9. T̄urur girdinde bunlar bekleyüp **raht**
Düzüp ol cāyda her biri hāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 62*). [*raht,]*
10. Ki kıymet-dār içinde her olan **raht**
Döşenmiş sū-be-sū yüz naṭ'-ı dībā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 44*). [*raht,]*

raht: *Mevcudiyet, varlık.*

1. Esen kal kim beni görmezsin artuk
Esen kal sen ki ben **rahtum** götürdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 21*). [*rahtum, -um]*
2. Aña hūmmā dūn ü gün ḡālib oldu
Mizācından götürdi **rahtı** rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 15*). [*rahtı, -ı]*
3. Ne fi'l itse o kalur her kişiye
Gönildi **rahtı** çün İbn-i Selāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 45*). [*rahtı, -ı]*
4. Kimüñ rüyyladur ferhunde-fālūñ
Senüñ **rahtuñ** bu bahr-i bī-kerāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 15*). [*rahtuñ, -uñ]*
5. Gülistānuñ ruḥı zerd oldu ḡāyet
Gül-i ter ortadan düşürdi **rahtı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 33*). [*rahtı, -ı]*

6. Hezārān kez bunuñ koltuğına yūf
Çü Mecnûn dünyadan divşürdi **rahtı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 113*). [*rahtı,]*

raht düz: Eşya dizmek.

1. Dü-‘âlemden o kim taşra kurar taht
Kaçan pîrâhen içinde düzer raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 6*). [*raht düz, -er]*

raht u büngâh: Yolculuğa çıkmak için yolculuk levazımını hazırlamak.

1. Ben ortadan döşerdüm **raht u büngâh**
Vücûdumdan benüm kimdür haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 16*). [*raht u büngâh,]*

rakam: Sayıları göstermek için kullanılan işaretlerden her biri.

1. Her şeb ider mâh-ı defterdâr diyu anuñ gibi
Akçe döküp nukre-i encüm hisâbını **rakam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 22*). [*rakam,]*

rakam-rânende-i ahkâm-ı lâ-rayb: Şüphesiz hükümlerin niceliğine hükmeden.

1. Rakam-rânende-i ahkâm-ı lâ-rayb
Ruḥ-efrûz-ı cemâl-i mâh-rüyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 10*). [*rakam-rânende-i ahkâm-ı lâ-rayb,]*

rakîb: Rakip, ağyar.

1. Rakîbüñ şüretine karşı dîvâr
Niķâb-ı kabrden iy sa‘d-i aḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 102*). [*rakîbüñ, -üñ]*

rakîbân: Rakipler.

1. Rakîbân fitnesinden bî-ğam u bâk
Gözi pür-eşk ü göñli tolı âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 30*). [*rakîbân,]*

rakîbân-ı haremgâh: Harem dairesi rakipleri.

1. Açıldı kûfl-ı maḥzen kām u nâ-kām
Hemîn lâhza **rakîbân-ı haremgâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 7*). [*rakîbân-ı haremgâh,]*

rakîb-i şüm: Uğursuz rakip.

1. Rakîb-i şüm u bed-kâr oldı âgâh
Eline aluban bir tiğ-ı bürrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 92*). [*rakîb-i şüm,]*

rākım: Ar. yazan, çizen.

1. Sütür-ārā-yı naṭ'-ı taḥte-i ḥāk
Ḥayāt-ı Ādemüñ levhine **rākım** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 7*). [*rākım,]*
2. Ki hükümündür kaçā levhine **rākım**
Münakkaş eyleyen saḳf-ı semāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 2). [*rākım,]*

rakkās: Oynayan, dans eden.

1. Şu resme eylediler şoḥbet-i ḥās
Ki gökde zühre-i şevk itdi **raḳḳās** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 52*). [*raḳḳās,]*

raks: (Ar.) Dans, oyun.

1. Giererdi **raḳşa** şevk-ile çü gerdün
Kaçankim Zeydi görse şād olurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 20*). [*raḳşa, -a]*

rām: Boyun eğmiş.

1. Birine **rām** idi ger dīv ü perî
Biri kıldı musaḥḥar baḥr ü berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 63*). [*rām,]*
2. Muṭî' olmuş-idi bir mārā Ḍaḥḥāk
Buñadur **rām** ejderhā-yı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 80*). [*rām,]*
3. Ki olur bir nefesde kām u nā-kām
Hezārān yūnus-ı ma'nî saña **rām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 16*). [*rām,]*
4. Velî giryān idi ol tıfl dāyim
Degüldi dāyeye **rām** u mülāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 316*). [*rām,]*
5. Degül öz dāyesine bir nefes **rām**
Buçuk dem bir şanemsüz tutmaz ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 335*). [*rām,]*
6. Daḥı kur nüḥasından şi'riññ dām
Ki ola **rāmuñ** hezār āhü-yı bed-rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 112*). [*rāmuñ, -uñ]*
7. Olupdur baḥt-ı naḥsum bed ser-encām
Degüldür murg-ı maḳşūdum baña **rām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 120*). [*rām,]*
8. Degüldür dānesine kendünñ **rām**
Ne el virür dürtüşmek-le vişāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 98*). [*rām,]*

rām eyle: Boyun eğmek, itaat etmek.

1. Yatup ol gice ārām eylediler
Kažāya cānların rām eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 28*). [*rām eyle, -di, -ler]*
2. Ki iy ṭab'ı semendin eyleyen rām
Füsün u nazm şahrāsında nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 107*). [*rām eyle, -yen]*

rām it: Boyun eğdirmek.

1. Ki şāḥ-ı gerdenümdedür emānet
Bu murgı idemezsin dāmuña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 73*). [*rām it, -e, -mez, -sin]*

rām ol: Uymak, boyun eğmek.

1. Ki dāyim gür idi naḥcîr-i Behrām
Zamāne şi'ri olmuşdur buña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 76*). [*rām ol, -mış, -dur]*
2. İle kim māyil ü rām ola bir kız
Siyeh-rülikdan olmaz dūr hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 29*). [*rām ol, -a]*
3. Firāk itdi benî gāyetde rencūr
Baña rām oluban kavş-i zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 79*). [*rām ol, -ub, -a]*

4. Getürme saña vü bize faẓīḥat
Buña rām olmaz-iseñ senden iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 35*). [*rām ol, -maz, -iseñ*]
5. Bir iki gün ne var olsañ Haka rām
Başuñ gitdi dañı muḥkem ligāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 92*). [*rām ol, -sañ*]
6. Neden rām oldı bu hayvān baña hep
Kaçan görmek dilese bir ārāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 98*). [*rām ol, -dı*]
7. Anā da oldılar Mecnûn gibi rām
Ne deñlü şî'r kim Mecnûn-ı ma'düm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 30*). [*rām ol, -dı, -lar*]

rân: Bacak, but.

1. Başına **rânını** bālîn iderdi
Dizin çöküp başı ucına aşlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 60*). [*rânını,*]

râst: Doğru, düzgün.

1. Cihān hayyâṭı biçmiş bî-kem ü kâst
Sa'âdet cāmesini ḳaddine **râst** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 50*). [*râst,*]
2. Ki ḳadd-i yāra beñzer **râst** u dil-cü
Olup hayrān bu söze bağbān-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 30*). [*râst,*]
3. Dilüm toğru dur ammā egriden gec
Terennüm iki ḥaletden-durur **râst** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 27*). [*râst,*]

râst-â-râst: Doğru düzgün.

1. Üleşürüz bunuñla **râst-â-râst**
Dilenciligi çün taz'if iderüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 44*). [*râst-â-râst,*]

rasûl: Elçi.

1. Bulup pes bir **rasûl** ol sâ'idi sîm
Hezārān şîve ile kıldı ta'lîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 35*). [*rasûl,*]

râvî: Hikâye anlatıcısı, rivayet eden.

1. İdicek ḳaşd-ı âğâz-ı hikâyet
Şu resme eyledi **râvî** rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 12*). [*râvî,*]
2. Şu resme itdi bizi **râvî** ḥaberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 1*). [*râvî,*]

râvî ol: Anlatan.

1. Olan bu ḳışşanuñ aşlına râvî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 1*). [*râvî ol, -an*]

ravza: Bahçe.

1. Teḳarrüb **ravzasından** vir şemîmi
Terahḥum gülsitānından Nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 59*). [*ravzasından, -sın, -dan*]
2. Çü geçdi ravza-i heftûmden ol şāh
Yüzi gösterdi heştüm **ravzada** māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 150*). [*ravzada, -da*]

3. Hep oldılar gelüp ol **ravzaya** cem'
Çün ol mişkine kıldılar nazâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 16*). [*ravzaya, -ya*]

ravza: Bahçe, kabir.

1. Bular ol **ravzada** lâ-büd icâbet
Ne deñlü kim gele bîmâr u rencûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 78*). [*ravzada, -da*]

ravza-i cân: Can bahçesi.

1. Ki ruh be-nümüd der vey **ravza-i cân**
Süvâr âmed be-taht-ı in vilâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 2*). [*ravza-i cân,]*

ravza-i heftüm: Yedinci cennet.

1. Çü geçdi ravza-i heftümden ol şâh
Yüzi gösterdi heştüm ravzada mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 149*). [*ravza-i heftüm, -den*]

ravza-i hûb: Güzel bahçe.

1. Ziyâretgâh-ı ervâh-ı muhibbîn
Hem ol demden berü ol **ravza-i hûb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 75*). [*ravza-i hûb,]*

ravza-i leyli: Leyla'nın bahçesi.

1. Bırakdı ravza-i Leyliye anı
Peyince vahşiyân-ı pür-mehâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 4*). [*ravza-i leyli, -ye*]

rây: Mera, otlak.

1. Ki görüp anı cüş itmeye kanı
Harâb olmağa mâyıldür çü **râyum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 41*). [*râyum, -um*]

rây: Fikir, düşünce.

1. Müvecceh rûyı hırşîd-i dıraşşân
Münevver **râyı** şem'-i nûr-bağşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 20*). [*râyı, -ı*]
2. Tenine noktadan dağ-ı siyeh-gun
Kaşınuñ hasretinden **râyile** yâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 45*). [*râyile, -ile*]
3. Yolında ölmedür her lâhza **râyı**
K'ilenç özine aña eyler du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 81*). [*râyı, -ı*]
4. Elüñ öpüp şenâlar kıldı Leylî
Niçe iderseñ idüp **rây** u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 45*). [*rây,]*
5. Hâlâşına resensüz yok-durur **rây**
Ki çıkarmağa çehden ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 58*). [*rây,]*
6. Ki **râyüñ** birledür her müşkil âsân
Nedür bu 'âlemüñ hâli haber vîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 2*). [*râyüñ, -un*]
7. Bu kufluñ fethine olmadı tedbîr
İrürmez kimse çarhuñ işine **rây** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 137*). [*rây,]*
8. Haķâretle bırak zindân-ı cebre
Bu memdûh-ı mecâziden götür **rây** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 53*). [*rây,]*

rāy eyle: Karar almak, oy birliği.

1. Çü serhaddine ol kavmün kodı pāy
Koşup bir cāy-gāha eyledi rāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 8). [rāy eyle, -di]

rāy u tedbîr: Fikir ve yol.

1. Benem çün beste-i zencîr-i takdîr
İşüme aşşı kılmaz **rāy u tedbîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 40). [rāy u tedbîr,]
2. Ne deñlü k'eyleyem ben **rāy u tedbîr**
Hilâfına çeker zencîr-i takdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 21). [rāy u tedbîr,]

rāvegān: Karşılıksız, bedelsiz, bedava.

1. Velikin virmezem de **rāvegāne**
Baña gerçi ki bu hayvān nevādur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 40). [rāvegāne, -e]

rāvet: (Ar.) Sancak, bayrak.

1. Hudādan **rāyetine** hem-çü tuğrā
Yazılmış āyet-i ‘innā fetaḥnā’ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 47). [rāyetine, -i, -ne]

rāvet aç: Bayrak açmak.

1. Ne mülküñ fethine kim açsa rāyet
Refîk olur aña şem‘-i hidāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 89). [rāyet aç, -sa]

rāvet-i gîti-fürüz: Parıldayan cihanın sancağı.

1. Çıkardı rāyet-i gîti-fürüzî
Habeş mülkin idüp Çin şāhı tārāc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 2). [rāyet-i gîti-fürüz, -î]

rāz: Gizlenen şey, sır.

1. Zebānı söylemez kim diye **rāzın**
Güci yitmez ki ‘arż ide niyāzın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 317). [rāzın, -ı, -n]
2. Velikin ortada olmaya ğammāz
Ki nā ehle bî-nāgeh keşf ide **rāz** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 42). [rāz,]
3. İki leb bir birinden şordı **rāzı**
Göge irürdiler nāz u niyāzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 19). [rāzı, -ı]
4. ‘Ayān eyledi dil **rāzın** şurāḥı
Anuñ-çun dökdi kanın sākî dahı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 29). [rāzın, -ı, -n]
5. Ğamuñdan inler çün bülbul-i zār
Diyüp bülüllere **rāzını** ol māh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 9). [rāzını, -ın, -ı]
6. Neye irişdi ḥālî göre bile
Anuñla söyleşe bir niçe **rāzı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 59). [rāzı, -ı]
7. Kābül it benden olsun saña baḥşış
Dönüp kıldı derünü **rāzını** fāş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 39). [rāzını, -ın, -ı]
8. Uş eyledüm öñünde **rāzımı** fāş
Nazar kıl ḥālümün za‘fına bir baḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 54). [rāzımı, -um, -ı]

rāzı: Hoşnut, rıza gösteren, razı.

1. K'olan bu kavmden **rāzı** vü hoşnūd
Niğārınūñ atası geldi ğam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 26*). [*rāzı,*]
2. Didî kim **rāziyem** bu kavle iy cān
Qolunda var-durur bir la'î-i berrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 46*). [*rāziyem, -y, -em*]
3. Senūñ **rāzılığūñdur** baña dermān
Bağışla cürmümi 'afv it haṭāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 96*). [*rāzılığūñdur, -lığıñ, -dur*]
4. Velî ben **rāziyem** cān-ıla senden
Keremden āḥiret ḥaqqūñ ḥelāl it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 52*). [*rāziyem, -y, -em*]
5. Degül **rāzî** meger kim ola Mecnûn
Ki eydür almazam 'ālemde bir kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 54*). [*rāzî,*]

rāzı kıl: Kabul etmek, uygun görmek, rıza göstermek.

1. Kaçan kim eyleye cān pendüñi yād
Benî rāzı kılarduñ luṭf-ıla sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 69*). [*rāzı kıl, -ar, -duñ*]

rāzı ol: Kabul etmek.

1. Rızā virdügiçündür böyle ḥāmūş
Pes oldı şanup ol meh-rūyî rāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 25*). [*rāzî ol, -dı*]
2. Recāyî қо diril öz gencüñile
Olup rāzı Ḥudānuñ kısmetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 77*). [*rāzı ol, -up*]
3. Bağışla bir kemine bendeñe al
Oluram rāzı vü minnet kıloram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 43*). [*rāzı ol, -ur, -am*]
4. İki cānibden oldılar çü rāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 1*). [*rāzı ol, -dı, -lar*]

rāzı vü hoşnūd: Razı ve memnun olmak.

1. Ger olmaduñisen **rāzı vü hoşnūd**
Ne çāre böyle imiş emr-i taḳdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 100*). [*rāzı vü hoşnūd,*]

rāzık: Rızık veren (Allah).

1. Kerîm ü Kār-sāz u Ḥālîk oldur
'Alîm ü bî-niyāz ü **Rāzık** oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 8*). [*rāzık,*]

rāziyem: Razı olma durumu.

1. Velî Mecnûna cāndan **rāziyem** pes
Ben evvel demden aña nām-zādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 56*). [*rāziyem, -yem*]

rebāb: Kemençeye benzer eski bir saz.

1. Ki rîş-i muḥtesibden mîr-i bāzār
Rebāb içün getürdi bir niçe tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 30*). [*rebāb,*]

recā: Ümit, dilek.

1. Gider görmek **recāsına** refîkin
Çün ol cānibden ire mağzına bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 10*). [*recāsına, -sı, -na*]
2. Üzüldi ikisinüñ de **recāsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 86*). [*recāsı, -sı*]
3. Recâyı ko diril öz gencüñile
Olup râzı Hüdānuñ kısmetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 76*). [*recâyı, -yı*]
4. K'ola senden ya havfı ya **recāsı**
Egerçi Zeyd idi dāyım belā-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 92*). [*recāsı, -sı*]
5. Recā vaktinde qorğudur baña kār
Vaṭangāhum-durur mülk-i ḥarābāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 82*). [*recā,]*
6. Velikin ḥurde-bınlerden **recādur**
Ki çün 'aybın göreler ehl-i tafzıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 98*). [*recādur, -dur*]

recā-baḥş-ı kamu: Herkesin lütfunu dilediği.

1. Elā ey 'özü-gır-i cürm-i kārān
Recā-baḥş-ı kamu ümmid-i vārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 2*). [*recā-baḥş-ı kamu,]*

recāsını kes: Umudunu yitirmek, kesmek.

1. Ki senden kesmezem hergiz recāmı
Kıyāmetde beni rūsāy ider od (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 98*). [*recāsını kes, -me, -zem*]
2. Zebūn oldı vü gāyet düşdi rencūr
Ḥayāta ḳalmadı daḥı recāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 61*). [*recāsını kes, -sı*]

recā-vār: Ümitli olmak.

1. Degülmişse kilidüm āb-gīne
Cihānuñ qorğusındayum **recā-vār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 81*). [*recā-vār,]*

red eyle: Reddetmek, kabul etmemek.

1. Dilümden pend-i 'ışkı eylemez red
Ki ağarmaz yumağıla riş-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 61*). [*red eyle, -mez*]

redd it: Kabul etmemek, onaylamamak.

1. Bunı ḳaşd itdi k'öpe rüy u müyün
Rızā virmedı vü redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 29*). [*redd it, -di*]
2. Ben anı redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm ben şovukluk sen teraḥḥüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 72*). [*redd it, -er, -düm*]
3. Yimedüñ yine red itdün meges-vār
Düzüp bir ḥastenüñ derdine merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 22*). [*red it, -dün*]
4. Meger maḳşüduñ aşlın idevüz red
Yazarken nāmeye bu dāsītānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 12*). [*red it, -e, -vüz*]
5. Ḥüzürüñdan beni red itme zinhār
Ki lāyık olmaya şāḥib-ruṭabdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 4*). [*red it, -me*]

ref* it: Ortadan kaldırmak.

1. Muvāfıklık idüp öldi kimisi
Çü ref* itdi tılısmin devr-i eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 5*). [*ref* it, -di*]

ref[°] kıl: Kaldırmak II sonlandırmak.

1. Irâğ eyle gözümde reşk-i h[°]âbın
Öñümden **ref[°] kıl** benlik hicâbın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 34). [ref[°] kıl,]
2. Belâyı **ref[°] kıl** bir mübtelâdan
Çıkarup bu kafesden murğ-ı cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 34). [ref[°] kıl,]

ref[°] ol: Kaldırılmak, giderilmek.

1. Kamu ğavğâ cihândan ref[°] olmuş
‘Ayân kılmış ‘arûs-ı çarğ-ı didâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 12). [ref[°] ol, -mış]
2. Emîn olduñ ki ref[°] oldu yoluñdan
Berâtın dürdi anuñ dehr-i fânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 54). [ref[°] ol, -dı]

refik: Arkadaş, yoldaş.

1. Yüzi mir’ât-i envâr-ı hâkîkî
Resûlün ğâr içinde **refikî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 6). [refikî, -i]
2. Niyâz u nâz ile ol gice turdı
Refikinden şafâ vü zevk gördi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 274). [refikinden, -inden]
3. Yiyüp içmeyem artuk tutmayam cām
Refikün olmayınca ol dil-ārām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 144). [refikün, -uñ]
4. Re’is ü pişvâ-yı ceşş-i şahrâ
Refikandan benüm gibi düşen dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 55). [refikandan, -ı, -ndan]
5. Gider görmek recâsına **refikin**
Çün ol cânibden ire mağzına bû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 10). [refikin, -in]
6. Didi şādân olup buldum şikârı
Pes evvelki **refikandan** uşandı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 59). [refikandan, -in, -dan]
7. Ol arada turup ağıladı hayli
Refikî şeklini pes tırnakıyla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 13). [refikî, -ı]
8. Kılar Mecnûn biyâbanlarda zârı
Refikile temâşâda her âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 81). [refikile, -ile]

refik ol: Dost, arkadaş olmak.

1. Ne mülkûñ fethine kim açsa rāyet
Refik olur aña şem‘-i hidāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 90). [refik ol, -ur]

refik ü hem-ser: Yol arkadaşı.

1. Refik ü hem-ser olmaz pīyāde
Añup efsâne-i her ‘Amr u Zeydi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 12). [refik ü hem-ser,]

refik-i cāvidān: Ebedi arkadaşlık.

1. Oluplardur refik-i cāvidāne
Biri şāh-ı cihāndur çāk-dāmen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 74). [refik-i cāvidān, -e]

refref: Peygamberimizi Mîraçta en yüksek makama götüren binek.

1. Bırakdı **refrefi** de anda Ahmed
Ol iki kevne nūr-ı pāk-i sermed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 175*). [refrefî, -i]

reftâr: Gidiş, yürüyüş.

1. Mihr-i ruḥ anuñ meh-i tâbânı begenmez
Reftâr kıddi serv-i hırâmânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [reftâr,]
2. Reftâr kıddi serv-i hırâmânı begenmez
Müşğin saçı zulmât-ı sevâdına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [reftâr,]

reg: Damar.

1. Tonatmış boynunuñ etrâfını **reg**
Çekilmiş güyiyâ zencîre bir seg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 29*). [reg,]
2. Saçuñ çinine iy hırşîd-ruḥ bak
Hilâl-i 'idden yeg **regdür** el-ḥak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 60*). [regdür, -dür]
3. Za'îf ü bî-mecâl ü ḥaste ol seg
Kurımış cismünüñ üstünde her **reg** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 48*). [reg,]

reg-i gîsû: Saç kulları.

1. Belâ zencîridür zaḥm-ı çengâl
Reg-i gîsûma her dendân-ı şâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 45*). [reg-i gîsû, -ma]

reg-i ten: Can damarı.

1. Reg-i tenden ki deşte atılır kan
Olur kîn çarḥına kıvs-ı kızah şan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 49*). [reg-i ten, -den]

rehâ: Kurtulma, kurtuluş.

1. Bilünüz siz daḥı ol mübtelâyı
Ġamından Leylinüñ bulmaz **rehâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 80*). [rehâyı, -yı]
2. Rızâ-yı Ḥakk-ıçün virgil **rehâyı**
Yazukdur her birinüñ cânı vardır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 30*). [rehâyı, -yı]
3. Çıkarup dâmdan virdi **rehâyı**
Fiğân u âh iderek düşdi yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 68*). [rehâyı, -yı]
4. Ölince bulmayısarsın **rehâyı**
Bu resme sözler-ile ol kamer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 56*). [rehâyı, -yı]
5. Tehî senden kemend-i pâdişâhân
Rehâ bulduñ yûri nâlanlığı kıo (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 63*). [rehâ,]
6. Rehâ bulmayasın ta'n-ı 'âdüden
Döşür 'akluñı tut pend ü naşîḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 10*). [rehâ,]

rehâ-baḥş-ı belâ-yı ḥöd-perest: Kendini beğenmişliğin felaketinden kurtulma ihsanı.

1. Rehâ-baḥş-ı belâ-yı ḥöd-perestî
Teb-i ġam gerçi kim derd ü belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 82*). [rehâ-baḥş-ı belâ-yı ḥöd-perest, -î]

rehâ bul: Kurtulmak, huzur bulmak.

1. Resenden gerdeni buldı rehāyı
Çün oldu bend ü zencire giriftār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 64). [rehāyı bul, -dı]
2. Vücûdî derdden buldı rehāyı
Pes idüp da‘vet yaza icābet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 134). [rehāyı bul, -dı]
3. Vücûdum buldı ol ğamdan rehāyı
Olursın sen daħı varduķca ħāmūş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 24). [rehāyı bul, -dı]
4. Ki bulam ğarķ-ı miñnetden rehāyı
Dilerven kim tenümden cân-ı bî-kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 52). [rehāyı bul, -am]

rehber: Kılavuz, yol gösterici.

1. İdinmiş idi ol zûlmetde leşker
Sünü şem‘in ecel şehrine **rehber** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 56). [rehber,]

rehber ol: Yol gösterici, kılavuz olmak.

1. Sen anı zîver itdün ğüne ğüne
Bu yolda Hızr ğibi rehber olduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 103). [rehber ol, -duñ]

rehber-i ‘uşşāk-ı ğüm-rāh: Yolunu şaşırılmış aşıkların rehberi.

1. Senün feryād u nāluñ her şehergāh
Olupdur **rehber-i ‘uşşāk-ı ğüm-rāh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 38). [rehber-i ‘uşşāk-ı ğüm-rāh,]

reh-ğüzār: Geçilen yol, geçit.

1. Ki toĒrı kendüyedür **reh-ğüzārı**
Meger obalarından bir zen idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 4). [reh-ğüzārı, -ı]

reh-ğüzār-ı sevl: Sel yolu, geçidi.

1. Hazer kıl reh-ğüzār-ı seyldür bu
Lebi ħurmādur ammā pōstı ħār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 50). [reh-ğüzār-ı seyl, -dür]

reh-ğüzer: Geçit, geçecek yol.

1. Meger kim **reh-ğüzerden** bir ğün ol şāh
Geçerken bir ħarābe ğördi nāĒāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 225). [reh-ğüzerden, -den]

reh-i deşt: Sahra yolu.

1. Yine tıtdı **reh-i deşt** ü yabanı
Didiler Nevfeliler aña kim gel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 28). [reh-i deşt,]

reh-i ‘ışk: Aşk yolu.

1. ‘Aceb şürîde-ğâl oldum reh-i ‘ışkında ol mâhuñ
Ki gelse yāduma adı döker kıan gözlerüm şad bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 5). [reh-i ‘ışk, -ın, -da]
2. Eger elden geleydi ‘aşık olmak
Reh-i ‘ışk içre böyle şādık olmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 8). [reh-i ‘ışk,]
3. Siper kıılma özünü tîr-i âha
Beni şanma reh-i ‘ışkında süstem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 91). [reh-i ‘ışk, -un, -da]
4. Dil-i bî-çareden def‘-i melâl it
Reh-i ‘ışkımda çok çekdüñ belâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 55). [reh-i ‘ışk, -um, -da]
5. Reh-i ‘ışka niçe gitmişler idi
Gehî bu dünya ħâlin söyleşürler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 58). [reh-i ‘ışk, -a]

reh-i şer‘: Şeriat yolu.

1. Baña yâ Rabb reh-i şer‘a güzer vir
Anuñ emri ħilâfından ħazer vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 221). [reh-i şer‘, -a]

reh-i tahkîk: Hakikat yolu.

1. Reh-i tahkîkde şābit-kadem kııl
Ayak başdurma kim yola kerem kııl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 7). [reh-i tahkîk, -de]

reh-i tevfiq: Uygun yol.

1. Göñül bendini çöz kim dil-güşāsın
Reh-i tevfiq gösterür reh-nümāsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 66). [reh-i tevfiq,]

reh-nümā: Yol gösteren, rehber.

1. Göñül bendini çöz kim dil-güşāsın
Reh-i tevfiq gösterür **reh-nümāsın** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 66). [reh-nümāsın, -sın]
2. Hem İskender gibi kişver-güşādur
Çü Hıızr azmışlara hem **reh-nümādur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 72). [reh-nümādur, -dur]
3. Didi k‘iy **reh-nümāyı** ‘ışk-bāzān
Çerāğ-ı çeşm-i cān-ı ten-güdāzān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 37). [reh-nümāyı, -yı]
4. Dağı şol kâĥ kim gördün füsündur
Şakın fitne çehine **reh-nümündur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 16). [reh-nümündur, -dur]

reh-zen: Haydut, eşkıya.

1. Yalınçağ eyleyüp tığını süsen
Tıurur vādiler içre hem-çü **reh-zen** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 52). [reh-zen,]
2. Olupdur **reh-zenüñ** bir dîv-i ġaddār
‘İnān-ı ħalbünü zābt eyle zinhār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 45). [reh-zenüñ, -üñ]
3. Bulışup **reh-zene** lâ-büd virür ser
Bu dām-ı turfe kim kurmışdur eyyām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 86). [reh-zene, -e]
4. Şunup İbn-i Selāma itdi anı kahr
Murādūñ kārvanınaydı **rehzen** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 53). [rehzen,]

reh-zen-i şeb: Gece eşkıyası.

1. Seher nûriyla tölmiş gördi hârgâh
Yolından **reh-zen-i şeb** def ' olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 11*). [*reh-zen-i şeb,]*

re'îs: *Bir kavmin büyüğü.*

1. Re'is ü pîşvâ-yı ceyş-i şahrâ
Refîkından benüm gibi düşen dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 54*). [*re'is,]*
2. 'Arab içre **reîs** ü püşt-i leşker
Yücedür nâmı sâhib-tügdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 72*). [*reîs,]*

remîde: *Ürkmüş, korkmuş.*

1. Didi iy gül-bün-i hûn-âb-ı dîde
Ki bülbülsin yuvasından **remîde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 4*). [*remîde,]*
2. Vuhûşa hem-dem oldum ben **remîde**
Hezârân yeg-durur kelb-i muvâfîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 48*). [*remîde,]*

remz: *Gizlice işaret, ima.*

1. Gül açup bülbüle **remz** ü peyâmı
Zebân-ı hâl-ile söyler kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 49*). [*remz,]*
2. Didi sultâna bu **remzi** nihânî
Ki bu İbn-i Selâm iy şâh-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 68*). [*remzi, -i]*
3. Kifâyet itdügince bahş ider zâd
Bu **remzüñ** bî-nihâyetdür cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 189*). [*remzüñ, -üñ]*

renc: *Izdırap, sıkıntı.*

1. Gehî râhat getürür câna geh **renc**
Gehî iflâs virür halka geh genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 41*). [*renc,]*
2. Çü ferzend ola bed-h*âh u hevâ-senc
Belâdur ataya vü anaya **renc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 220*). [*renc,]*
3. Belâ vü **rencden** mânend-i nâlem
İrişür âsumâna âh u nâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 65*). [*rencden, -den]*
4. Taleb-kâr idi gence buldı renci
Ki **renc-ile** bulur her kişi genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 60*). [*renc-ile, --ile]*
5. Taleb-kâr idi gence buldı **renci**
Ki renc-ile bulur her kişi genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 59*). [*renci, -i]*
6. Ki hâr u tîgdür verd ü giyâhı
Ne lâzım kend'özünü **rence** şalmağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 87*). [*rence, -e]*
7. Murâdum mahzenine sen nigeç-bân
Ben ol düzdüm ki gâlib olmadan **renc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 79*). [*renc,]*
8. Özinüñ **renci** genci digerânuñ
'Aceb genc idi kim bir mâr-ı kattâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 18*). [*renci, -i]*
9. Tene **renc** ü şafâ perhîz iledür
Hem anuñla bulur râhat şebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 42*). [*renc,]*
10. Maraşdan merde ol virür necâtı
Bu perhîz iy birâder **renc** üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 45*). [*renc,]*
11. Geç andan baña besdür bu şikence
Şehâ olmaz iş içün düşme renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 122*). [*rence,]*
12. Bulurdı **renc** târ-ı pîrehenden
Bugün derdâ ki iy miskîn ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 22*). [*renc,]*
13. Ki ola **rencden** âsûde cânım
İrişüp iy beşîr-i merg çün bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 24*). [*rencden, -den]*

14. Ki nakş itdi ruḥāmını ‘izārı
Tenine virdi ecel **renci** ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 9*). [renci, -i]

renc çek: Eziyet çekmek.

1. Çekersin guşsa vü ğam zahmet ü renc
Bugün vakti-durur k’üstünden iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 10*). [renc çek, -er, -sin]

renc çek: Güçlkle karşılaşmak, sıkıntıya katlanmak.

1. Anuñ-çün her kişi kim çekmeye renc
Yire geçsün vücûdı ger ola genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 129*). [renc çek, -me, -ye]
2. Velî düşmedi âsân baña bu genc
Ki çekdüm her güher için üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 128*). [renc çek, -düm]
3. Belâ zindânının ka’rında kalmak
Bu renci kim çekersin rûz u şeb sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 89*). [renc çek, -er, -sin-ersin]

renc ü derd: Sıkıntı ve acı çekenler.

1. Olur derḥâl renc ü derdden dūr
Murâda irmeyince ir eger gic (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 80*). [renc ü derd, -den]

renc-i bârîk: İnce eziyet.

1. Kıla döndürmiş anı **renc-i bârîk**
Günüñ ıssısı kılmış cânına kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 82*). [renc-i bârîk,]

renc-i dil: Zavallı gönül eziyeti.

1. Degüldür cân tapuñdan bir nefes dūr
Baña renc-i dilüñdür ‘âşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 163*). [renc-i dil, -üñ, -dür]

renc-i teb-i derd: Dert hummasının eziyeti.

1. Zebûn itdi anı **renc-i teb-i derd**
Şuyuñ kârüresi serd oldı ğāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 30*). [renc-i teb-i derd,]

renc-i zamân: Zamanın eziyeti.

1. İrişür cânına renc-i zamâne
Kişi ki olmaya nefsinüñ esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 104*). [renc-i zamân, -e]

rencide kıl: İncitmemek, üzmemek.

1. Kâtı rencide kıldı bu söz anı
Didi mihmânına açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 3*). [rencide kıl, -dı]

renc-kes: Eziyet çeken.

1. Velikin 'ışkdan olsa şafadur
Niçeler 'ışkdan ger **renc-keşdür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 85). [renc-keşdür, -dür]

rencür: Hasta, dertli II âşık.

1. Firâk itdi beni gâyetde **rencür**
Baña râm oluban kavs-i zamâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 78). [rencür,]
2. Zebûn oldı vü gâyet düşdi **rencür**
Hayâta kalmadı dağı recâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 60). [rencür,]

rencür: Sıkıntılı, hasta, dertli.

1. Kimiñi haste vü **rencür** kılmış
Kimiñi râhat ü mesrûr kılmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 107). [rencür,]
2. Çü mâh-ı nev za'îf oldı vü **rencür**
Ki hürşidinden itdi çarh anı dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 7). [rencür,]
3. Dağı şol mâder-i pür derd ü mehcür
Ki Mecnûnuñ gamından idi **rencür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 24). [rencür,]
4. Görür kim bir şikeste-hâl ü **rencür**
Gülünc-i düşmen olmış döstdan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 39). [rencür,]
5. Ğarîb ü bi-kes ü miskîn ü **rencür**
Çü dîv âdem gözinden dūr u mestür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 81). [rencür,]
6. Vedâ' itdi vü döndi zâr u haste
Çü geldi kaşına dil-teng ü **rencür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 29). [rencür,]
7. Kara giydi ider feryâd u nâle
Olup bu vâkı'adan şîr **rencür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 51). [rencür,]
8. Bular ol ravzada lâ-büd icâbet
Ne deñlü kim gele bîmâr u **rencür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 79). [rencür,]

rencür çek: Dert çekmek.

1. Teb ü lerze revâdur büstâne
Gül-i nâzik çeker bağ içre rencür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 69). [rencür çek, -er]

rencür it: Sıkıntılı hale sokmak, incitmek.

1. Ki cün gözlerden oldı dūr ol nūr
Ğam itdi Kaşsı günden güne rencür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 4). [rencür it, -di]

reng: Renk, şekil, yüz rengi.

1. Çün añladı anası **reng** ü kârın
Biraz ağladı anuñ hâl-i zârın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 25). [reng,]
2. O şahrânuñ ne deñlü varsa sengi
Bulaşup kana lâ'le döndi **rengi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 24). [rengi, -i]
3. Ğam-ı çeşmi dil-i şem'a komış dağ
Görinür çeşm-i rüşen-bîne **rengi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 45). [rengi, -i]
4. Anuñ-çündür gözüm bahri güher-ver
İder muştum ruhum **rengini** hamrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 75). [rengini, -in, -i]
5. Gelüp âgâh itseñ ben Ğarîbi
Ki tâ görsem niçedür âb u **rengi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 53). [rengi, -i]
6. Şıdı teb **rengini** ruhsârınuñ hem
Saķâmet bâdı kapdı lâlesini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 20). [rengini, -i, -ni]

7. Gehī mīnāyī **reng** ü gāh ḥaḍrā
Cihānda ol renglū yokdur zeberced (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 30*). [reng,]

reng ir: Renk gelmek.

1. Ḥamīde ḳaddi oldı ḥīz-rānī
Ruḥ-ı zerdine reng irdi erḡuvānī (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 174*). [reng ir, -di]

reng-ber-reng: Renk renk, çeşitli renklerde.

1. Çü gördi naḳş-ı rûyın **reng-ber-reng**
Cihān ḥayretten oldı başına teng (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 85*). [reng-ber-reng,]

reng-der-reng kıl: Rengarenk kılmak.

1. Ḳabā-yı bāḡı kıldı reng-der-reng
İrüp ḳomadı ḳahr-ı bād-ı şarşar (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 48*). [reng-der-reng kıl, -dı]

reng-i sincāb: Sincap renkli.

1. Urındı rûy-ı şahrā **reng-i sincāb**
Göz ider gonca-ı bādām-ı ḥōş kām (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 48*). [reng-i sincāb,]

rengin: Güzel, hoş, latif.

1. Kemān-ı Rüstem andan bir kemerdür
Mehile mihr iki **rengin** ḥacerdür (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 36*). [rengin,]
2. Didi keyfiyyet ü **rengini** kārūñ
Atasına anasına nigāruñ (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 43*). [rengini, -i]
3. Ruḥı **rengin** idi vü ḥālī hindū
Gözi fettān ü ḳaşı ‘āşıḳa ‘āḳḳ (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 38*). [rengin,]

rengin: Çeşitli, farklı.

1. Nihāyetsüz ḳamu **rengin** ü zībā
Müheyyā eyleyüp emr itdi derḥāl (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 60*). [rengin,]
2. Gümüñ şūşe gibi **rengin** ü mergüb
Ya cennetden-durur bu nāme bir bāb (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 24*). [rengin,]

rengin ol: Renklenmek, süslenmek.

1. Çü mār-ı zulmet itdi mūhresin çin
Ruḥ-ı Ḍaḥḥāk-ı devrān oldı rengin (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 30*). [rengin ol, -dı]

renglū: Renkli.

1. Gehī mīnāyī reng ü gāh ḥaḍrā
Cihānda ol **renglū** yokdur zeberced (*Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 31*). [renglū,]

resen: *İp, urgan, halat.*

1. Resende gerdeni vü ğulde pâyı
İrişe çünki bir hayme derine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 74*). [*resende, -de*]
2. Resenden gerdeni buldı rehâyı
Çün oldı bend ü zencîre giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 64*). [*resenden, -den*]
3. Resen boynuma salup geldüm iy cân
Elüm karşında oldıysa kemân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 36*). [*resen,*]
4. Hâlâşına **resensüz** yok-durur rây
Ki çıkarmağa çehden ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 58*). [*resensüz, -süz*]

resen: *İp II Saç teli.*

1. Hem ol küyuñ bir iti gerdeninden
Getür oğluña bir päre **resen** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 8*). [*resen,*]
2. Bulınmaz bî-resen tedbîr aña hiç
Şaçıdur ol **resen** dilberlerüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 61*). [*resen,*]

resen-bâz: *İple oynayan, ip cambazı.*

1. Çemen hengâmesindedür **resen-bâz**
Füger dürtüp yüzine şahid-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 58*). [*resen-bâz,*]

reşk: *Kıskançlık.*

1. Söylerler idi gerçi ki zâhirde bu sözi
Var idi içlerinde velî **reşkden** verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 34*). [*reşkden, -den*]
2. Bu ‘âlem **reşkden** oldı iki nîm
Ki ‘âlem mîm-i vâhid ol iki mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 49*). [*reşkden, -den*]
3. ‘Arab şühî perî-ruhsârlardur
‘Acem **reşki** melek-dîdârlardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 44*). [*reşki, -i*]
4. Ölüyem ben ölüden gelmeye **reşk**
Bu sözlerdeyken atasıyla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 54*). [*reşk,*]

reşk eyile: *Kıskanmak.*

1. Yüce bir kaşr salmış anda sâye
Ki gerdün reşk eyler ol sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 34*). [*reşk eyile, -r*]

reşk it: *Gıpta etmek, imrenmek l haset etmek, kıskandırmak.*

1. Ki ortasında şem‘-idi müşebbeh
Ruğ-ı Leylî ki reşk ider aña meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 68*). [*reşk it, -er*]

reşk it: *Gıpta etmek, imrenmek l haset etmek, kıskandırmak.*

1. İderdi reşk bustânına Kevşer
K’sûd kılmışdı anı dürc-i gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 21*). [*reşk it, -er, -di*]

reşk ol: *Kıskançlık titremesi/hastalığına yakalanmak.*

1. İder reşk olmağa derbânı Kayşer
Yolı tozi ser-i Fağfûra efsar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 55*). [reşk ol, -ma, -ğa]

reşk-i bütân-ı kandeḥārî: *Kandeḥārî putunun kıskançlığı.*

1. Çün ol reşk-i bütân-ı Kandeḥārî
Şeker tengi gibi oldu ḥişārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 77*). [reşk-i bütân-ı kandeḥārî,]

reşk-i ḥwâb: *Hased uykusu.*

1. Irâğ eyle gözümde reşk-i ḥwâbın
Öñümden ref kıl benlik ḥicâbın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 33*). [reşk-i ḥwâb, -ın]

reşk-i perî: *Ey perileri kıskandıran güzel.*

1. Ki ya'nî Leylî ol dildâr-ı manzûr
Yüzi reşk-i perî vü ḡayret-i ḥûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 16*). [reşk-i perî,]

reşk-i şâm-ı mi'râc: *Mirac gecesinin kıskanılması.*

1. Didi iy ḥâk-i pâyı şebire tâc
Mu'anber ca'dı reşk-i şâm-ı mi'râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 78*). [reşk-i şâm-ı mi'râc,]

reşk-i serv-i nev-bahâr: *İlkbahar servisinin kıskançlığı.*

1. Nedür iy reşk-i serv-i nev-bahârı
Benefşe tek saña bu sügvârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 7*). [reşk-i serv-i nev-bahâr, -ı]

resim: *Durum, şekil, tarz, suret.*

1. Āsumân tek iy yaşum gerdün idersin 'âkıbet
Sen bu resme şive vü nâz ile iy Leylî-ḥırâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 7*). [resme, -e]
2. Du'â vü medḥ okudı bî-nihâyet
Anuñ-çün buldı bu resme sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 144*). [resme, -e]
3. Cihâne 'ammdur iḥsân çün mäh
Bu resm-ile gerek şehlik zihî şâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 140*). [resm-ile, --ile]
4. Helâk olduḡına bu resme küffâr
'Azâdedür henüz İblîs-i bed-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 99*). [resme, -e]
5. Ki yüzdüm çok deñizde fi'l-ḥaḳîka
Bu resme irmedüm baḥr-i 'amîka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 6*). [resme, -e]
6. Ki ya'nî 'arz iden bu dâstânı
Şu resm-ile rivâyet kıldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 166*). [resm-ile, --ile]
7. 'Arab resmince çekdürdi ta'âmı
Ḳonaqladı kamu ḥaşşî vü 'âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 305*). [resmince, -ince]
8. Bu resme kırk gün ol mîr-i eşref
İli in'amıla kıldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 31*). [resme, -e]
9. Ne resme gördise vîrân içinde
Gözi zevraklarını kan içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 31*). [resme, -e]
10. Şu resmîdi lâṭîf ol âb-ı şâfi
Ki âb-ı zindegânîdendi şâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 19*). [resmîdi, -idi]

11. Göricek yârının **resmin** o müştâk
Gidüp ârâmı oldı tâkâtı tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 101*). [resmin, -in]
12. Bu **resme** itdüginden dem-be-dem âh
Anuñ hâlinen oldı hâlk âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 39*). [resme, -e]
13. Bu **resme** kim za‘if ü münkalıbsın
Hayâl-i Leyliden mi muhtarıbsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 65*). [resme, -e]
14. İdicek kaşd-ı âgâz-ı hikâyet
Şu **resme** eyledi râvî rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 12*). [resme, -e]
15. Karışmışdı şu **resme** ol ‘atıka
Ki köhneydi cihândan fi‘l-hakıka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 35*). [resme, -e]
16. Revâ mıdur saña bu **resme** işler
Ki ta‘n ide bize yâd u bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 17*). [resme, -e]
17. Teğayyür bulmayup ol serv-i gül-ruh
Anasına şu **resme** virdi pāsūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 4*). [resme, -e]
18. Bu **resme** sözler ile bātıl u dūn
Ne lâzım k‘eyleyesin bağrumı hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 13*). [resme, -e]
19. Çi ger bu **resme** dindi bu hikâyet
Velikin bir dahı vardır rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 1*). [resme, -e]
20. Bu hūbuñ ‘ışkınuñ şūrîde cāmı
Şu **resme** nakl kıldı dāstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 2*). [resme, -e]
21. Şu **resme** itdi anı ‘ışk-ı dil-ārām
K‘idemez oldı hiç bir yirde ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 21*). [resme, -e]
22. Dikenden sinesi mecrūh u mecbūr
Şu **resme** k‘āşiyān-ı mār u zenbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 72*). [resme, -e]
23. Bu **resm-ile** niçün düşdūñ ayakdan
Ki koduñ bād gibi kūha ser sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 73*). [resm-ile, --ile]
24. Görüp anda bu **resme** ızırābı
Yüzine eşkden saçdı gül-ābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 61*). [resme, -e]
25. Neseb uluğına olma mağrūr
K‘o **resme** iş kişilikden olur dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 104*). [resme, -e]
26. Neden düşmek bu **resme** deşt ü ğāra
Enis olmak ne lâzım mūr u mārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 125*). [resme, -e]
27. Otur âdemler ile âdemî-vār
Unutma âdemîlik **resmin** iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 128*). [resmin, -in]
28. Uran bu kıssanuñ aşlına būnyād
Şu **resme** eyledi efsāneyi yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 2*). [resme, -e]
29. Görüp anı bu **resme** zār u maḥzūn
Yüzi üzre revān itdi gözi hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 25*). [resme, -e]
30. Mey-i ğamdan şu **resme** mestdür cān
K‘özümün varlığın bilmezven el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 15*). [resme, -e]
31. Bu **resme** nāz-ıla ol māh-ı tābān
İrişdi kavm-i Mecnūna şitābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 71*). [resme, -e]
32. Şu **resme** eylediler şöḥbet-i hās
Ki gökde zühre-i şevk itdi rakḳās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 51*). [resme, -e]
33. Vücūdi oldı hayret baḥrına ğarḳ
Şu **resme** ki idemez yirden gögi farḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 36*). [resme, -e]
34. Bu hūbuñ ‘ışkınuñ şūrîde cāmı
Şu **resme** nakl kıldı dāsitānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 18*). [resme, -e]
35. Bu **resme** ḥayr işe iy şāh-ı ‘ālim
Degüldür istiḥāre hiç lâzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 97*). [resme, -e]
36. Bilürsin kim ‘Arab ne ‘ayb-cūdur
Ne **resme** herze-gū vü zişt-ḥūdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 36*). [resme, -e]
37. Yoğ-idi bunlaruñ cūn-kim nifākı
Şu **resme** eylediler ittifākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 30*). [resme, -e]
38. Bu **resme** geldi beytullāh pūr-cūş
Mişāl-i Ka‘be Ḥaḳḳa ḥalka-der-ğūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 43*). [resme, -e]
39. Saḥî idi şu **resme** ol mükerrrem
Ki cūdından idi şermende Ḥātem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 31*). [resme, -e]
40. Ğazeller okumakdur dāyim işi
Bu **resm-ile** geçürür yaz u kış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 18*). [resm-ile, --ile]
41. Bu **resm-ile** üç ay miḳdārı bunlar
Şafā vü ‘işret itdiler muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 189*). [resm-ile, --ile]

42. Ki bir meh-rüya dil virüp bu güm-râh
Delü oldı şu **resme** kim görür şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 6). [resme, -e]
43. Kimün iti-durur bu kelb-i bîmâr
K'ola bu **resme** teşrîfe sezâ-vâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 42). [resme, -e]
44. 'Arab **resmince** bağlandı 'imâme
Giyindi il gibi egnine câme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 165). [resmince, -ince]
45. Şu **resme** yazdı kim bî-vech iş itme
Ziyân eyleyeceğün yola gitme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 39). [resme, -e]
46. Şu **resme** göresün benden cidâli
K'unudasın ol itdigün hayâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 49). [resme, -e]
47. Bu **resme** sözleri-y-le bî-nihâyet
Şoñ ucı nâmeye buldurdı gâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 51). [resme, -e]
48. Bu **resme** çok zamân itdi neberdi
Niçeler tığı darbindan geberdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 9). [resme, -e]
49. Bu **resme** eyleyüp her kişi teşnî
İlün ta'nı nigâra virdi taşdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 13). [resme, -e]
50. Öziyle çün-kim ol dîdâr-ı çâpûk
Bu **resme** bağladı bir fikr-i nâzûk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 34). [resme, -e]
51. Şu **resme** eyleyen pinhân özümü
Ki 'Azrâ'il de görmesün yüzümü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 97). [resme, -e]
52. Degildüm ben ezel bu **resme** haste
Za'if ü 'aciz ü h'vâr ü şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 35). [resme, -e]
53. Şu **resme** na'ra urdı kûs-ı bî-bâk
K'işidenlerün oldı zehresi çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 15). [resme, -e]
54. Bahâdîrlar idüp hayret meyin nûş
Su **resme** oldılar ol meclisde medhûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 50). [resme, -e]
55. Bu işde bir nümüne pes-durur ceng
Virüp bu **resme** sözlerle tesellî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 43). [resme, -e]
56. Bu **resme** gördi çün Mecnûn hisâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 1). [resme, -e]
57. Alasın dilberünü bî-tekellûf
Bu **resme** eylediler gerçi çok pend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 49). [resme, -e]
58. Çıkarup birağacak tākati yok
Şu **resm-ile** katı katı giderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 75). [resm-ile, --ile]
59. Bu **resme** okudı şayyâda efsûn
Didi sayyâd k'iderdüm himâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 44). [resme, -e]
60. Bu **resme** niçe ebyât iderek yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 1). [resme, -e]
61. Didi bu **resme** sözler hâdden ezfûn
Olup hâlinden anuñ zâğ ağâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 82). [resme, -e]
62. Bu **resme** der-be-der olup gezerken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 1). [resme, -e]
63. Elin aldı vü bağladı yini 'ahd
Gelüp Mecnûna hoş bu **resme** hâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 29). [resme, -e]
64. Gedâ gibi ider her sū temennâ
Çok iş itdi bu **resme** ol dil-efkâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 33). [resme, -e]
65. Cihânı teng-i şekker eyledi teng
Bu **resme** tañtaña vü heybet-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 39). [resme, -e]
66. Żarûrî görmege kıldı kanâ'at
Bu **resm-ile** geçinürlerdi her gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 107). [resm-ile, --ile]
67. Bu **resme** ol ğarîb endişedeyken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 1). [resme, -e]
68. K'o **resme** yârdan hoş yârsuzlık
Niçe müddetdür ol serv-i şeker-leb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 24). [resme, -e]
69. Beni 'afv it ki buldum gey hezîmet
Bu **resme** k'eyledün feryâd u zârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 9). [resme, -e]
70. Ğamuñla kılalum biz âşinâlık
Bu **resme** zemzemeler bî-nihâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 59). [resme, -e]
71. Şu **resme** dökdi Rûm iklimine hûn
K'atası Ğaysuñ ol pîr-i fütâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 2). [resme, -e]
72. Vücüdında biri yok şeş cihâtuñ
Şu **resme** fâriğ itmiş hayret ü ğam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 47). [resme, -e]
73. Cihânı kıldı külliyeñ ferâmûş
Şu **resmedür** benüm 'aqlumda nokşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 19). [resmedür, -e, -dür]

74. Gidelüm kalmayalum kârvândan
Esenleşüp bu **resme** ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 27*). [resme, -e]
75. Bu **resme** bî-vefâlıkdur hemîşe
Sipenc-i dehr aña virmiş-durur kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 40*). [resme, -e]
76. Bu **resme** görmemişdüm hıwân-ı eager-hıwâr
Derûnde kim degildüm halka der-güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 108*). [resme, -e]
77. Huzûr-ı Hâkda ‘ârûm yıkmayaydum
Bu **resme** kıldı çok âh u figâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 115*). [resme, -e]
78. Geçinürdi hezârân şiddet-ile
Şu **resme** olmuş-idi hayrete ğark (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 11*). [resme, -e]
79. Şu **resme** eyledi bu kıssayı fâş
Ki ol şahrâ bisât u küh bâlîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 2*). [resme, -e]
80. Giderdi şöyle kim geyleyle çübân
Şu **resme** vahş virmiş aña hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 83*). [resme, -e]
81. Şu **resme** eyledi âhîr tedârik
Ki yâr oldı varup seg-bânlar-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 22*). [resme, -e]
82. Ki şan her biri dîv idi ya ejder
Şu **resmeydi** şalâbet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 5*). [resmeydi, -e, -ydi]
83. Şu **resme** itdi ğam mektûbın inşâ
Ki ol üftâde-i sicn-i melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 2*). [resme, -e]
84. Şu **resme** yazdı hâlin verhimiyile
Ki bu mektûb benden kim ğarîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 20*). [resme, -e]
85. Ki lâyıkdur vefâ râhında bu kâr
‘Aceb olduñ bu **resme** iy ser-efrâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 91*). [resme, -e]
86. Şu **resme** kim lebe irişdi cânım
Eyü vü yatlu sendendür mizâcum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 156*). [resme, -e]
87. Bitüpdür merhamet kıl iy cefâkâr
Bu **resme** eyleyüp mektûbı tezyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 171*). [resme, -e]
88. Batupdur cânı gözine anuñ hâr
Beni yakma bu **resme** ser zenîşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 141*). [resme, -e]
89. Taḥammül kıl ki ecrin vire Allâh
Yazup bu **resme** sözler anda haylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 175*). [resme, -e]
90. Yimezsem ben hõrendem var-durur çok
Bu **resme** kim bu hayvânlarla yârûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 95*). [resme, -e]
91. Şu **resme** dizdi sözden gevher-i pāk
Ki Mecnûnuñ karâbetinden anda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 2*). [resme, -e]
92. Ya dilber cânibinden gerd-i rehdir
Bulardan da bu **resme** kim esîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 85*). [resme, -e]
93. Didi âġâh ol kim iy sipâhi
Bu **resme** otugızlardur ta‘amum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 29*). [resme, -e]
94. Eliyle pâyinüñ çıkardı hârın
Bu **resme** gösterüp şad mihribânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 31*). [resme, -e]
95. Bu **resme** gördüğüm yok ‘ışk-bâzî
Atañ miskîn şikâyetlerle gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 36*). [resme, -e]
96. İki yüzlü-durur bed-‘ahd ü ġaddâr
Şu **resme** kıldı ‘ömre müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 53*). [resme, -e]
97. Rûḥ-ı bâġi bahâr itdi mülevven
Bu **resm-ile** ki gülzârûñ hevâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 11*). [resm-ile, --ile]
98. Şu **resme** kim yaşından la‘l olur seng
Çemen bezminde bir hûbile her kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 76*). [resme, -e]
99. Öper her lâḥzâ bir âhû gözini
Geçinürdi bu **resme** ol belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 125*). [resme, -e]
100. Elinde tiġ ü başında otaġı
Bu **resme** faşda gül gibi ol şad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 61*). [resme, -e]
101. Bürüdetdeydi şol **resm-ile** kim yaḥ
Bir âteşhâne oldı dehr ġarî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 18*). [resm-ile, --ile]
102. Şu **resmedür** ki düşer penbeye nâr
Semender k’oddan ola gice nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 26*). [resmedür, -e, -dür]
103. Yüzine bir güle bakmazdı ol mâh
Bu **resmeydi** olarda zindegâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 75*). [resmeydi, -e, -ydi]
104. Nesîm-i ṭuresidür ol niġârûñ
Bu **resm-ile** ki dil-cûdur hevâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 219*). [resm-ile, --ile]

105. Yanuña niçe gelstün iy belâ-keş
Ki yüzün görmeyen bu **resme** sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 223*). [resme, -e]
106. Baña ferhundedür deşt-i melâlet
Bu **resme** naḥs iken bendeñde tâlî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 43*). [resme, -e]
107. Hem ol daḥı havâ yüzinde kaldı
Çün ol gâfil bu **resme** düşdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 101*). [resme, -e]
108. Şaḥîḥ ol **resme** kim tutardı evvel
Bir âh idüp çağırdı döndi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 122*). [resme, -e]
109. Şu **resme** itdi bizi râvî ḥaberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 1*). [resme, -e]
110. Ki yok benden saña hem-demlük iy yâr
Ṭaleb kılduñ beni şol **resme** kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 37*). [resme, -e]
111. Ne ḥöd bu **resme** miḥnet çekdi Eyyüb
Egerçi derd-mend olmak olur ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 10*). [resme, -e]
112. Bu **resme** olmadı da lîk nâ-şâd
Dilüñ kalmaya dâyim böyle maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 14*). [resme, -e]
113. Açar evc-i ferahdan çarḥ şad der
Bu **resme** olmış idüm bende ḥaste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 21*). [resme, -e]
114. Yaşnuñ ırmağından levḥ-i 'işyân
Bu **resme** ḥâl-ile Mecnûn-ı bî-dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 77*). [resme, -e]
115. Senüñ işüñde 'aklüm oldı ḥayrân
Kişi k'ola bu **resme** dürrü ḥakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 43*). [resme, -e]
116. İde böyle giriftâr-ı ḡam u derd
Çü var bu **resme** ṭab'-ı nükte-dânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 47*). [resme, -e]
117. Daḥı söyleme bu **resme** kelâmı
İnen kılmı ṭarîkuñdan tecâvüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 8*). [resme, -e]
118. Bu **resme** niçe lâ'l ü lü'lü' şaçdı
Çü Zeyd itdi bu zîbâ nükteyi ḡuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 92*). [resme, -e]
119. Şu **resme** virdi ḡam bezmine ḥâlet
Ki Leylî ya'nî şem'i dilberânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 16*). [resme, -e]
120. Bu **resme** işlerinden ol perinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 1*). [resme, -e]
121. Ki şâyed idesin taḥşîli ta'lîl
Aña bu **resme** çok eylediler pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 31*). [resme, -e]
122. Şu **resmedür** ki kal'a gene üzre
Dem-i şîḥḥatde çün kılmadı perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 46*). [resmedür, -e, -dür]
123. İşinde kaldı çarḥüñ deng ü meftûn
Şu **resme** urdı bir na're şegab-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 59*). [resme, -e]
124. Bize de irse kâş andan nevâle
Bu **resme** sözler-ile ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 75*). [resme, -e]
125. Şafâ vir câna şubḥuñ şoḥbetinden
Bu **resme** yalvarup Ḥallâka ḥayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 51*). [resme, -e]
126. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu **resme** ḥüb ü firûz oldı ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [resme, -e]
127. Yürürler olsa dîvâne revâne
Bu **resme** turturak u şevket-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 33*). [resme, -e]
128. Şu **resm-ile** ki iki naḡş-ı dîvâr
Deḥânı baḡlu bülbül gibi muḥkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 118*). [resm-ile, --ile]
129. Hevâ-yı şehvet ü fi'l-i 'arâz yok
Bu **resme** 'ışk işi olmadı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 65*). [resme, -e]
130. Vücüdî mülkin işmarladı yek-sân
Şu **resme** sînesine çekdi anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 79*). [resme, -e]
131. Demirden şanki yapmışlar ḥişârı
Şu **resmileydi** anda cânver bol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 31*). [resmileydi, -ile, -ydi]
132. Ölince bulmayırsın rehâyi
Bu **resme** sözler-ile ol kâmer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 57*). [resme, -e]
133. Gelüp ṭâhir yine pâk oldılar ḥâk
Bu **resme** ola çün 'ışkuñ tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 57*). [resme, -e]
134. Şu **resm-ile** ṭurur kim beyza-i mâr
Şanasın buldı ol ruḡsâr-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 74*). [resm-ile, --ile]
135. Götüre mülk-i dünyâdan ṭabanı
Çün uğradı bu **resme** ṭurfe ḥâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 79*). [resme, -e]

136. Görür bir şem'dür bāde muķābil
Eyülük **resmi** görünmez özinde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 87*). [resmi, -i]
137. Bu **resm-ile** çekerken zaḥmet ü renc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 1*). [resm-ile, --ile]
138. Ne diyem kim ne **resme** virdi cânı
Cihān içre hemîn anuñ şümârı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 68*). [resme, -e]
139. Helāk eyledi teşnelik aḡusı
Kızını kim bu **resme** gördi māder (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 9*). [resme, -e]
140. Gözinden dökdi kanlar kûze kûze
Şu **resme** dökdi ol māh üzre kanı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 19*). [resme, -e]
141. Ser-ā-ser ḡulgüle düşdi cihāna
Düzetdiler şu **resme** kim dimişdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 65*). [resme, -e]
142. Gice gündüz döner bî-āb çālāk
Bu **resme** kim görüpdür āsiyābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 161*). [resme, -e]
143. Bu **resme** 'adle ḥöd 'aql-ile yol yok
Şu **resme** vireler anuñ cevābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 172*). [resme, -e]
144. Bu **resme** 'adle ḥöd 'aql-ile yol yok
Şu **resme** vireler anuñ cevābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 173*). [resme, -e]
145. Şu **resme** itdi feryād u fiḡānı
Ki Leylinüñ anası ol şikeste (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 2*). [resme, -e]
146. Zemîn gencini yudmuş mārı kalmış
Bu **resme** gözlerinden cüy idüp ḥün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 47*). [resme, -e]
147. Siyāh itdi cihānı zulmet-i düd
Götürüldi ṭarab **resmi** cihāndan (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 81*). [resmi, -i]
148. Bu **resme** düşmesün hîç bende bende
Bunu didi vü düşdi deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 14*). [resme, -e]
149. Bile varmışlar idi bî-nihāyet
Şu **resme** kocardı varup ol mezārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 7*). [resme, -e]
150. Şu **resme** kim bisāt-ı pāk üzre
Kodı yüz ceḥd-ile mānend-i bālîşt (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 12*). [resme, -e]
151. Gürüh-ı vaḡşiyāndan kopdı feryād
Şu **resme** oldı ḡayvānāt nālān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 43*). [resme, -e]
152. Peleng öz pençesiyle sinesin çāk
Şu **resme** oldı sonunda siyeh ḡüş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 47*). [resme, -e]
153. Oturmuş kendü **resmi** birle maḡzûn
İdüp ol tîg-zenler kâhramanlık (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 70*). [resmi, -i]
154. Gözini āfitābuñ kıldı pür-nür
Şu **resme** kıldılar ārāyiş anı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 59*). [resme, -e]
155. Şu **resm-ile** bırakmış eyle çāvī
Ki fevt olduğına Mecnûn u Leylî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 2*). [resm-ile, --ile]
156. Şu **resme** kim müzeyyen ḡulleden ḡür
Ṭutarlar ellerinde cām-ı bāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 50*). [resme, -e]
157. Bu **resmedür** geçinişleri dāyim
O 'ālemdē kişi kim yimeye ber (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 86*). [resmedür, -e, -dür]
158. Velikin 'āşık olanlara ḡöşdur
Bu **resme** sözlere yokdur nihāyet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 87*). [resme, -e]
159. Şu **resmedür** fûnûn içinde efḡal
Ki öñinde ṭıfl-ı ebced pür-i ekmel (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 7*). [resmedür, -dür]
160. Şu **resme** eylemiş pür nakş anı
Ki görse deng ü ḡayrān kâla Mānî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 51*). [resme,]
161. Çü Ḳaysı gördiler bu **resme** meftûn
Söze çekdiler anı arḡun arḡun (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 67*). [resme,]
162. Şu **resme** bî-bedel taşvîr idüpdür
Ki şan dest-i kazā taḡrîr idüpdür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 75*). [resme,]
163. Şu **resme** kıldı anı seyr-i timşāl
Ki her ḡalı teḡayyür buldı fi'l-ḡal (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 103*). [resme,]
164. Hemān-dem başladı āḡ u fiḡāna
Şu **resme** k'adı fāş oldı cihāna (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 116*). [resme,]
165. Anası çün bu **resme** gördi anı
Naşîḡat eyledi açup zebānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 9*). [resme,]
166. Sen elmās ṭabî'at birle anı
Şu **resme** del ki gören vire cânı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 8*). [resme,]

167. İden bu defterün şeklini taşvır

Şu **resme** kıldı söz nakşını tahrır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 16). [resme,]

168. Laţîf-âvâz şol **resme** derâyı

Ki şavtı cânlara virür ğıdâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 25). [resme,]

169. Toķındı çeşmi bir hōş sâye-bâne

Şu **resme** ki ucı ırmış âsumâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 56). [resme,]

170. Daķâyıķdan şu **resm-ile** eķer bul

Ki nazm içre Nizâmîyi diger ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 119). [resm,]

resm olur: Resmedilmek, çizilmek.

1. Ne süd k'iderdi şîrîn lâ'line şarf

Vefâdan resm olurdu bir niçe ĥarf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 298). [resm olur, -ur, -dı]

rest-hîz: Yerden kaldırmak.

1. Kopardı server anuñ tîĝ-i tîzi

Muĥanneķler başına **rest-hîzi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 62). [rest-hîzi, -i]

resül: Elçi.

1. Götürüp Leyliye virürdi bi-ķayd

Ara yirde **resül** oldu peyâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 35). [resül,]

resül: Elçi, peygamber || Hz. Muhammed(sav).

1. Ĥayâtum naķdı dünyâdan dire raĥt

Civârında **resülün** vir baña baĥt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 142). [resülün, -+ün]

2. Daĥı şoñra irişüp taĥt-ı refref

Resül ünsî ile oldu müşerref (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 168). [resül, -sun]

3. Çeküben saĥlar itdiler kıyâmı

Resüle virdiler cümle selâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 114). [resüle, -e]

4. Yüzi mir'ât-i envâr-ı ĥaķîķi

Resülün ĝar içinde refîķi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 6). [resülün, -ün]

5. Aĝu k'icdi **Resülün** añup adın

Mizâcı buldı andan şehd dadın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 3). [resülün, -ün]

6. Hadîşidür **Resülün** hem mu'ayyen

Ki şerm ider melâ'ik gökde andan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 9). [resülün, -ün]

revâ: Layık, uygun, yaraşır.

1. Revâ mıdur saña bu resme işler

Ki ta'n ide bize yâd u bilişler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 17). [revâ,]

2. Biñ er 'ışķuñda tütķim mübtelâdur

Saña ma'sûķa olmaķ ne **revâdur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 24). [revâdur, -dur]

3. Revâ mıdur k'öle yok yire bunlar

Degüldür baĥluyı öldürmek erlik (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 34). [revâ,]

4. Çü raĥm itdün şatayın al **revâdur**

Çıķarup cümle esbâbını fi'l-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 42). [revâdur, -dur]

5. Ki ben yâram saña iy yâr-ı cân hem

Fiĝân bi-ķeslik içün ne **revâdur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 171). [revâdur, -dur]

6. Teb ü lerze **revâdur** büstâne

Gül-i nazik çeker baĝ içre rencür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 68). [revâdur, -dur]

revā görme: Bir davranışı, bir olayı bir kimse için uygun görmek.

1. Bir işde kim buyurmaduñ rızâ sen
Bu miskîne anı görme revā sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 120). [revā görme,]

revā ol: Uygun olmak.

1. Konuk olmak revā olmaz gedāya
Tutarsañ ger nevā-yı bî-nevāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 28). [revā ol, -maz]
2. Ğaražlu ‘ışk ere olmaz revā hiç
Ğaražlu mihr bünyādın yaķar ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 48). [revā ol, -maz]

revā ol: Lâyük, uygun, yerinde, münâsip olmak.

1. Mübâşir olmazam ben aña mutlak
Revā olmaya ‘ışkuñ mezhebinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 193). [revā ol, -ma, -ya]

revāk-ı dide: Göz çardağı.

1. Siyeh müdan çeküpdür kudret mü
Revāk-ı dide üzre tāk-ı ebrü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 56). [revāk-ı dide,]

revân: Akıcılık, canlılık.

1. Firāk-ı döstdan virem revânı
Bulup bir pâre hāk-ı kūy-ı yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 24). [revânı, -ı]
2. Ölüden buldı bir taze revânı
Nigârîn-i hışâr oldı hışârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 98). [revânı, -ı]
3. Ki tâ ta‘cîl ile vire revânı
K’irişe yârına bir lâhza evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 32). [revânı, -ı]
4. İksinünde şād oldı revânı
İdüp bunlar dü-‘âlemden ferâgat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 32). [revânı, -ı]

revân: Akan, yürüyen.

1. Leb-i yâķûti şanma ķût-ı cāndur
‘Aķîk-ı eşkûñ anuñ-çün revāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 26). [revāndur, -dur]
2. Atası cehd ü hîleyle revânı
Götürdi evlerine ol cevânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 89). [revânı, -ı]
3. Dütüzdürdi revân Mecnûna anı
Pür itdi bü zemîni vü zamânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 45). [revân,]
4. İşidüp bu hıţâb-ı müstetâbı
Revân ol kâşıda virdi cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 92). [revân,]
5. Revân cān mahv olur ol lezzet için
Meğer kim vaz‘ kılan ol nebâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 6). [revân,]
6. Atından aşğa geldi şitâbân
Revân âhû-şifat şayyâda anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 55). [revân,]
7. K’ideler âsitân-ı şâha irsâl
Getürdiler revân bir kâşid-ı cüst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 63). [revân,]
8. Ki bilmez var mı yoğsa yok mı ‘âlem
Yir üzre gerçi yürise revāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 49). [revāndur, -dur]
9. Revânından dile ‘ögr ü günâhuñ
Nevâsın ol keķ âhengüñ çü Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 22). [revânından, -ı, -dan]

10. Alup dergāha geldiler **revānı**
Çü şîhhat üzre gördi anı sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 82*). [revānı, -ı]
11. Revān bir kâşide virdi sebûk-seyr
Didi eglenme lutf it iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 4*). [revān,]
12. Şular her naḥl dibinde **revāna**
Biraz vakt olsun ol yirde qarârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 128*). [revāna, -a]
13. Gider şahrâda çün deryâda keşti
Revān çün âsiyâb-ı cüst-i gerdân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 17*). [revān,]

revān aç: *Yol açmak.*

1. Revān açdı zebân-ı âteş-engîz
Ki iy sîmin-ber ü şîrîn-dehānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 2*). [revān aç, -dı]

revān eyle: *Akıtmak.*

1. Zebānuñdan **revān eyle** şekerler
Kelāmuñdan nişār eyle güherler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 3*). [revān eyle,]
2. Firākuñdan revān eyler gözi kıan
Leb-ı cûda ḥurāmān ol şabā-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 14*). [revān eyle, -r]

revān ir: *Derhal ulaştı, hızlıca erişti.*

1. Burakla ol maḥalde kaldı Cibrîl
Revān irişdi Mikā'il-i ta'cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 162*). [revān ir, -iş, -dı]
2. Revān irişdi peyk-i müste'ânı
Elinde ol ḥumâ-raḥşuñ 'inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 73*). [revān ir, -iş, -dı]

revān it: *Dökmek, akıtmak.*

1. Oturup ḡonce-veş ḡayrān u dil-teng
Revān itdi gözinden eşk-i ḡülreng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 34*). [revān it, -dı]
2. Cevāb-ı pîrden Mecnûn-ı dil-teng
Revān itdi gözinden eşk-i ḡül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 12*). [revān it, -dı]
3. Görüp anı bu resme zār u maḡzûn
Yûzi üzre revān itdi gözi ḡûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 26*). [revān it, -dı]
4. Anası ol ciger-sûzuñ sözinden
Dür ü gevher revān itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 28*). [revān it, -dı]
5. Revān itdi gözinden eşk-i ḡülgûn
Dili gamnāk ü cânı ḡail oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 50*). [revān it, -dı]
6. Vücüdün şevk odı pür-cüş kıldı
Revān itdi gözinden ol zer iklîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 53*). [revān it, -dı]
7. Ebā-'an-ced cihān içre mükerrrem
Su gibi kıan revān itmekde çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 75*). [revān it, -mek, -de]
8. Teninde munṭazır çıkmāḡa cânı
Revān idüp gözinden kıanlı seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 21*). [revān it, -üp]

revān ol: *Gitmek, hareket etmek, akmak.*

1. Revān olmış akār pākîze vü nāb
Düzülmüş bir 'aceb ḡavz-ı müdevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 18*). [revān ol, -mış]
2. Revān oldı yeñinden nāḡehāñ ḡûn
Bu ḡâlet k'irdi Mecnûn-ı ḡarāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 56*). [revān ol, -dı]
3. Revān oldı idinüp pîri hem-rāh
Bile yurtıcılar yanınca anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 138*). [revān ol, -dı]

4. Tağıldı kūha vü şahrāya nā-kām
Yine Necde revān oldu kimisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 3*). [revān ol, -dı]
5. Özüñi çek fezā-yı lā-mekāna
Revān ol süy-ı şahñ-ı bî-nişāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 84*). [revān ol,]
6. Vedā' idüp kamer-ruhsāra Mecnûn
Revān oldu vaṭangāhına maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 10*). [revān ol, -dı]
7. Ol aradan revān oldu budāle
Giderken baḥtî gibi irişüp şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 94*). [revān ol, -dı]

revān tut: Yola düşmek.

1. Gidüp elden 'inān-ı ihtiyārı
Revān tutdı ṭarîḳ-ı çetr-i yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 78*). [revān tut, -dı]

revāne: Akan, giden.

1. Ne iklîme dilerseñ ol **revāne**
Ne kim bu kârdan olursa ḥāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 54*). [revāne,]
2. K'ide nūr-ı şafā rūşen gözüñi
Çü tîr ol 'ışḳ rāhında **revāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 77*). [revāne,]

revāne it: Yola koyulmak.

1. Ki bir kâşîd bulup ḥûb u yegāne
İde dīvāneden yaña revāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 14*). [revāne it, -e]

revāne ol: Gitmek, yola koyulmak.

1. Yürürler olsa dīvāne revāne
Bu resme tımtırac u şevket-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 32*). [revāne ol, -sa]
2. Süvār olup aña oldu revāne
Nitekim mihr-i ḥînk-i āsumāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 29*). [revāne ol, -dı]
3. Kılıçlar çeşmesinden süy-ber-süy
Revāne oldu ol şahrāda şad-cüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 82*). [revāne ol, -dı]
4. Muḫaffer oldu mülkine revāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 46*). [revāne ol, -dı]
5. Tağıtdı zāğ-ı zulmātüñ serini
Yine turdı revāne oldu Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 7*). [revāne ol, -dı]

revānî: Far. değerli, rağbetli, revaçlı.

1. Nihāl-i ma'rifetden dik **revānî**
Kelamuñ bağına naḥl-i me'ānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 113*). [revānî,]

revende: Gidici, giden.

1. Belā zindānı ka'rında gîrîftār
Revende bî-beden bir ṭurfe cāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 43*). [revende,]

reviş: Gidiş.

1. Ki kılmaz çāre kılmaklada taḫşîr
Revîşde Ḥızr gibi çāpûk ü cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 11*). [revîşde, -de]

revnak: *Güzellik, letâfet.*

1. Teni nâzüklügi ol rahşuñ el-Ḥaḳ
Komamışdı ḥarîr-i Çinde **revnaḳ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 56*). [*revnaḳ,]*
2. Ki derdi artup eksildi şafâsı
Yüzinüñ **revnaḳı** gidüp şarardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 63*). [*revnaḳı, -ı]*

revzen: *Pencere.*

1. Binâ-yı kudretidür ḥâne-i ten
Bulupdur dideden ol ḥâne **revzen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 54*). [*revzen,]*
2. Kim urdı iy meh bu odı ḥirmenüñe
Kimüñ düdü irişdi **revzenüñe** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 124*). [*revzenüñe, -üñ, -e]*
3. Nuḳûş-ı keş-i pâyuñ iy yegâne
Bihiştüm **revzenindendür** nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 4*). [*revzenindendür, -in, -den, -dür]*
4. Bu mîḥ itmiş-idi ol çetri rüşen
Evi güyâ ki gün nûrıyla **revzen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 66*). [*revzen,]*
5. Çıkaramazdı **revzenen** daḥı ser
Kılardı rûz ü şeb İbn-i Selâm âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 72*). [*revzenen, -den]*
6. Cehennem **revzeni** olmuşdı her ğâr
Mâkâm-ı şîr idi vü ḥâne-i gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 68*). [*revzeni, -i]*
7. Yüzün gösterdi cennet **revzeninden**
Kulağı ḥalḳasından ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 162*). [*revzeninden, -i, -n, -de]*
8. Geçürdiler biri birine **revzen**
Ḳodılar Leyliye hem-pehlû anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 30*). [*revzen,]*
9. Binâ eylediler bir ḥoş ‘imâret
Ki her bir **revzeninüñ** şîşesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 41*). [*revzeninüñ, -i, -nüñ]*

revzen-i firdevs: *Firdevs cennetinin penceresi.*

1. Bakardı hâleden bu mâh-ı pür-nür
Nitekim revzen-i firdevsden ḥür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 18*). [*revzen-i firdevs,]*

reyb: *Şüphe.*

1. Ḥudâdur ‘aybsuz kim yok aña **reyb**
Helâk oldum teḥassür geçdi câna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 42*). [*reyb,]*

reyhân: *Fesleğen denilen güzel kokulu bir bitki.*

1. Müzeyyen kılup âfâkı gülîstân
Mu‘aṭṭar cylemiş gülzârı **reyhân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 68*). [*reyhân,]*
2. Süriyü sebze vü **reyhâna** dâmân
Neşât ü ‘îşa başladı bu yârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 24*). [*reyhâna, -+a]*

rezân: *Ciddi, ağırbaşlı.*

1. Ki ol sultân-ı ḥayl-i mihr u **rezân**
Vücûdı ğam tebinden bîd-i lerzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 3*). [*rezân,]*

rezmgâh: *Cenk yeri, muharebe meydanı.*

1. Müdām ol **rezmgāh** içre dilirān
Girivāndur nitekim nerre şirān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 65*). [*rezmgāh,]*
2. Şan oldı **rezmgehe** kandan gülistān
Ki bülbüldür içinde zāğ-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 69*). [*rezmgehe, -e]*

rezzāk: *Mahlukların rızkını veren, Allah.*

1. K'ışidem senden eş'ār-ı ğarībi
Bi-ḥamdillāh ki rûzı kıldı **Rezzāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 59*). [*rezzāk,]*

ri'āyet: *Sayma, saygı, ağırlama, itibar etme; uyma, boyun eğme.*

1. Qarābeti vü kavmi bî-nihāyet
İderlerdi kamu 'izz ü **ri'āyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 34*). [*ri'āyet,]*
2. Oturmuş ḥāzini birle berāber
İdüp mihmāniye 'izz ü **ri'āyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 71*). [*ri'āyet,]*

ri'āyet eyle: *Saymak, saygı, itibar göstermek.*

1. Okıdı yanına maḥzûn maḥzûn
Gelicek eyledi bî-ḥad ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 39*). [*ri'āyet eyle, -di]*

ri'āyet eyle: *Uymak, itâat etmek.*

1. Ri'āyet eyle sen de ol yār-ı cānı
Çü yokdur senden özge baña sırdaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 52*). [*ri'āyet eyle,]*
2. Gelüp kondurdılar bir hoş maḳāma
Katı 'izz ü ri'āyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 49*). [*ri'āyet eyle, -di, -ler]*

ri'āyet it: *Hürmet etmek, saygı göstermek.*

1. Geçindiler biraz gün şād u maḥzûn
Selām iderdi Mecnûna ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 17*). [*ri'āyet it, -er, -di]*

ricā: *Dilek, istek.*

1. Ricā oldur ki bu Ḥamdî ğarībi
İrüre şıḥḥate ol cān ṭabibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 219*). [*ricā,]*
2. Ki ol dil-teşne koyup māsivāyı
Senüñ çeşmüñden idinür **ricāyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 96*). [*ricāyı, -yı]*
3. K'odur ḥācetgehi ḥalk-ı cihānuñ
Ricāsi yiri hem ehl-i semānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 34*). [*ricāsi, --sı]*
4. Ricā oldur velî senden de iy nūr
Ki bu şüridelikden olasıñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 147*). [*ricā,]*
5. Ricādur ḥazretüñden k'anı bî-güft
İdesin bülbül-i nālānıla çüft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 13*). [*ricādur, -dur]*
6. Ricā oldur k'olasın nitekim nūr
Bularuñ gözlerinden bir zamān dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 29*). [*ricā,]*

ricā sac: *Ümit saçmak.*

1. Bırağup pâyına şabr ipi kullāb
Ricā şaçdı şitābı nārına āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 162*). [ricā şaç, -dı]

ricāsı gît: Hevesi kaybolmak.

1. Derûnından çıkup oğıl hevāsı
Nijād u neslden gîtđi ricāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 70*). [ricāsı gît, -dı]

ricā-vār ol: Ricacı olan.

1. Ricā-vār olup ol pîr-i tarīkat
Aña yüz lûtf-ıla kıldı naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 47*). [ricā-vār ol, -up]

ridā: Örtü, şal.

1. Kıyāmetde **ridāsıdur** anuñ pes
Hiçâl-i cism-i ‘uryānān-ı bî-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 11*). [ridāsıdur, -sı, -dur]

rif’at: Yüce makam, mertebe.

1. Vākıf olmadı hevāsına şehā **rif’atünüñ**
Ne kadar k’itdise pervāz bu şehbāz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 9*). [rif’atünüñ, -ü, -n, -üñ]
2. Rif’atuñ çarhinde toköz mevlevîdür nüh felek
Himmetüñ deryāsınuñ bir kaťresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 33*). [rif’atuñ, -uñ]
3. Bulupdur emrünüñle **rif’at** eflāk
Çalupdur pestligünde her zamān hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 19*). [rif’at,]
4. Nihāl kāmetsi serv-i bihişti
Begenmez kaşrı **rif’atde** Bihişti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 42*). [rif’atde, -de]

rifk: Yumuşaklık, yavaşlık, tatlılık, nezaket.

1. Tıttup **rifk-ile** Mecnūnuñ elini
Tolandurđı Harem girden şalını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 45*). [rifk-ile, -ile]
2. Didi kim bir sege iy küh ulısı
Nedür senden bu **rifk** u çāblūsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 40*). [rifk,]
3. Okuyup **rifk-ıla** yanına anı
Bile bir sofradan yidürđi nāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 37*). [rifk-ıla, --ıla]
4. Kılābuñ sofrasına şaldı kendi
Nevāht ü **rifk** idüp her birisine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 27*). [rifk,]
5. Gıdādandur giyāh ü zāmga ħursend
Pes idüp **rifk** u rağbetle ħitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 99*). [rifk,]

rifk-ı cerbi: Tatlı yemek.

1. Kılup dīvān okıtdı ehl-i ħarbi
Çamusına yidürđi **rifk-ı cerbi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 46*). [rifk-ı cerbi,]

riğ: Toz, kum.

1. Yir altındağılar gibi nihāndur
Teninde **riği** yir yir eylemiş cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 51*). [riği, -i]

rīg-i zemīn: Zemin tozu.

1. Ki yirden pāk ide rīg-i zemīni
Çū bulduñ şoñbetüme sen benüm rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 22). [rīg-i zemīn, -i]

rīh-i sa'âdet: Saadet yeli.

1. Şu gül kim kopmış-idi bād-ı âfet
Getürdi yirine **rīh-i sa'âdet** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 178). [rīh-i sa'âdet,]

rihlet it: Ölmek, göç etmek.

1. Hayâtı ben hō çokdan itmişem terk
Beķā mülkine idersün sen de rihlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 51). [rihlet it, -er, -sün]

rihlet kıl: Göçmek II ölmek.

1. Beķā mülkine rihlet kıldı iy şir
Düşürüp dehr evinden büngeh ü bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 18). [rihlet kıl, -dı]

rikāb: Üzengi. Eyerin iki yanında asılı bulunan ve hayvana binildiğinde ayakların basılmasına yarayan, altı düz demir halka.

1. Rikāba çekdi hīnk-i rüzgārı
Diledi kim cihān mülkini yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 2). [rikāba, -a]

rikāb: Büyük bir kimsenin katı, öñü.

1. Süleymāna **rikābı** hātem olmuş
Yaħūd engüşter-i şāh-ı Cem olmuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 63). [rikābı, -ı]

rikāb-ı devlet: Devletin önü, devlet kapısı.

1. Ne iklīme salarsa emr-i takdīr
Rikāb-ı devleti olur cihāngīr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 92). [rikāb-ı devlet, -i]

rimem: Çürümüş kemik.

1. Hāk-i pāyı büyü virdi cānuma Hāmdī hayāt
Bulmuş-iken üstüh*ānum dürc-i sīnemde **rimem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 56). [rimem,]

risālet: Resullük, peygamberlik.

1. Nübüvvet şāhının mührü hākiyçün
Risālet çarhının mihri hākiyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 102). [risālet,]
2. Risālet mührü hākkı kim Muhammed
Tutar zahr-ı şerifinde muħalled (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 139). [risālet,]

risâlet kıl: Elçi, aracı olma.

1. Baña bir lâhza yüz gösterse yârum
Keremden tür yukarı kıl risâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 43*). [risâlet kıl,]

rîş-i muhtesib: Muhtesibin sakalı.

1. Ki rîş-i muhtesibden mîr-i bâzâr
Rebâb için getürdi bir niçe târ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 29*). [rîş-i muhtesib, -den]

rîsmân: İp, halat.

1. Girîbânına dik ol **rîsmânı**
Ki ceybin çekmeye şakınup anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 9*). [rîsmânı, -ı]
2. Hikâyet **rîsmânı** üzre hakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 1*). [rîsmânı, -ı]
3. Açanlardan yolını öğren evvel
Gerekdür **rîsmân** kim su vire çâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 13*). [rîsmân,]

rîsmân: İp, halat; sevgilinin zülfü.

1. Kesen mihr ü maḥabbet **rîsmânın**
Ben ummazdum nigârâ hiç senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 26*). [rîsmânın, -ı, -n]

rişte: İp, bağ.

1. Yaşı gevherlerini zâr u nâlân
Vücûdî **riştesine** dizdi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 18*). [riştesine, -si, -n, -e]
2. Yüzüñe bakmasun her lâhza süzen
Gözini **rişte** ile dik anuñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 46*). [rişte,]
3. Sen olma **rişte** mânendi girih-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 24*). [rişte,]
4. Ki olmaz **rişteden** aşlâna efsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 36*). [rişteden, -den]
5. Nihâl-i kâmeti döndi hilâle
Vücûdî **riştesinde** kalmadı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 45*). [riştesinde, -sin, -de]

rişte it: İp haline getirmek. II Dikmek.

1. Yabâna atduñ u döydüñ aña hem
Bu kuñnı rişte idüp düğmeden sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 25*). [rişte it, -üp]

rişte-i 'akd: Düğüm ipi.

1. İde ol dürri k'urupdur göñline bend
Özinüñ rişte-i 'akdine peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 32*). [rişte-i 'akd, -i, -ne]

rişte-i cân: Can ipi.

1. Tenümde rişte-i cânumdur ol zülf
Ferâgat itmen imânumdur ol zülf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 19*). [rişte-i cân, -um, -dur]

2. K'olavuz çār-ı merkebden piyāde
Çün ola **rişte-i cān** bendden pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 23). [rişte-i cān,]
3. Ğarîbe rişte-i cāndan kefen-sāz
Rivāyetdür ki tā bir ay u bir sāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 56). [rişte-i cān, -dan]

rişte-i hürşid-i şāfi: Duru güneşin ipleri.

1. Atar her sū şanasın penbe hallāc
Göze her **rişte-i hürşid-i şāfi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 7). [rişte-i hürşid-i şāfi,]

rişte-i ma'hūd: Söz ipliği.

1. Getürüp rişte-i ma'hūddan hem
Girībânına anuñ dikdi muhkem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 15). [rişte-i ma'hūd, -dan]

rişte-i nāl: Kalem ipliği.

1. Dikerven rişte-i nālümle anı
Şol ādem kim sever kendü gözini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 34). [rişte-i nāl, -üm, -le]

rişte-i tesbîh: Tesbih ipi.

1. Baña vir rişte-i tesbîhden kayd
K'anuñla bu seg-i nefsi idem şayd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 27). [rişte-i tesbîh, -den]

rivāyet: Hikāye edilen hādise veya söz.

1. Çi ger bu resme dindi bu hikāyet
Velikin bir dağı vardır **rivāyet** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 2). [rivāyet,]
2. Velikin bir dağı vardır **rivāyet** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 1). [rivāyet,]
3. Ğarîbe rişte-i cāndan kefen-sāz
Rivāyetdür ki tā bir ay u bir sāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57). [rivāyetdür, -dür]

rivāyet eyile: Nakletmek, anlatmak, aktarmak.

1. İdicek kaşd-ı āğāz-ı hikāyet
Şu resme eyledi rāvī rivāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 12). [rivāyet eyile, -di]

rivāyet kıl: Rivayet etmek, aktarmak.

1. Ki ya'nī 'arz iden bu dāstānı
Şu resm-ile rivāyet kıldı anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 166). [rivāyet kıl, -dı]
2. Çü var iki dilüñ eyile hikāyet
Ehādīs-i selefden kıl rivāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 4). [rivāyet kıl,]
3. Ki üstād öyle kılmışdur rivāyet
Var idi ol zamān bir nev-cevān hūb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 2). [rivāyet kıl, -mış, -dur]

rivā: İki yüzölçüm.

1. İdinüp kızbi hō şādık geçinme
Riyādan ola çün bir 'ışk hāsıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 9*). [*riyādan, -dan*]
2. Kadem baş rāh-ı iklīm-i şafāya
Riyālu 'ışk-ıla 'aşık geçinme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 7*). [*riyālu,]*

riyāz: Bahçeler, bûstanlar; "ravza"nın cem'idir: riyâz-ı cinân, cennet.

1. Açıldı bağ-ı âfâkuñ **riyāzı**
Olup şāh itdügi işe peşimān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 58*). [*riyāzı,]*

rızā: Razi olmak, hoşnutluk, memnuniyet duyma.

1. Bir işde kim buyurmaduñ **rızā** sen
Bu miskine anı görme revā sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 119*). [*rızā,]*
2. Naşihat eylemekden geçdi ol pîr
Rızāsın eyledi teslim-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 70*). [*rızāsın, -sın*]
3. Rızāñile diledüm senden anı
Çü göñlüñ yok-durur bildüm mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 8*). [*rızāñile, -ñ, -ile*]
4. Anuñ yanına varımadı bir dem
Ne şahsı k'istemez anuñ **rızāsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 75*). [*rızāsı, -sı*]
5. Rızāñi dil seririne emîr it
Kānā'at tahtı üzre şehriyār ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 48*). [*rızāñi, -ñi*]

rızā vir: Rıza göstermek, razi olmak, onamak, uygun bulmak.

1. Velikin ağlayanlar 'ākıl idi
Belāya ol gedā virmiş rızāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 73*). [*rızā vir, -miş*]
2. Rızā virdügiçündür böyle hāmüş
Pes oldı şanup ol meh-rüyı rāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 24*). [*rızā vir, -düg, -içün, -dür*]
3. Bunı kaşd itdi k'öpe rüy u müyin
Rızā virmedi vü redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 29*). [*rızā vir, -me, -di*]

rızāya gel: Rıza vermek.

1. Vü ger zer dir-iseñ yanındadır hāk
Bu sözlerden gelüp sultān rızāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 77*). [*rızāya gel, -üp*]

rızā-vı hakk: Allah'ın rızası.

1. Rızā-yı Hāk-ı içün virgil rehāyı
Yazuğdur her birinüñ cānı vardır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 30*). [*rızā-yı hakk, -içün*]

rızāyı vir: Rıza göstermek, kabul etmek, izin vermek.

1. Hūdādan k'iline virdi rızāyı
Gezüp istedi kūhı vü yabānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 30*). [*rızāyı vir, -di*]

rızā-vı vār: Sevgilinin rızası, kabul görmesi.

1. Rızā-yı yār idi matlūbı her gāh
Ġam içürmişdi cām-ı 'ışkdan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 34*). [*rızā-yı yār,]*

rîze: *Ufak parça, kırıntı, döküntü.*

1. Ki olmuş **rîze** kâfûr üzre ‘anber
Sütûri fûrce-i ƣaşr-ı vefâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 42*). [*rîze,]*

rîze rîze ol: *Parça parça olmak.*

1. Ƣılıç çekmek ne lâzım ben helâküm
Çü rîze rîze ola bir ten-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 103*). [*rîze rîze ol, -a]*

rızık: *Rızık, azık, nimet.*

1. K’olara **rızkın** ol virürdi dâym
Ƣaçan kim görse anı her ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 110*). [*rızkın, -ın]*
2. Günüm gibi-dürür **rızkum** dağı teng
Ƣazırvan zâmğ-ı ağacdan geh dişümle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 80*). [*rızkum, -um]*

rodos: *Ege Denizi'nde ada, Oniki Adaların en büyüğü.*

1. Alup **Rodosı** zûr u satvet ile
Müselmân şehri ƣıldı şöhret ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 95*). [*rodosı, -ı]*

rû: *Yüz.*

1. Yüzin topraklarına sürdi vâfir
Gehî ol ƣabre sürdi ki buña **rû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 29*). [*rû,]*

rû sür: *Yüz sürmek; bkz. ‘yüz sürmek’ md.*

1. Kefine sürdi her bir pâyınuñ rû
Ki ƣılmışdur güzer ol küydan bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 31*). [*rû sür, -di]*

rûbâh: *Tilki.*

1. Aña hizmet ƣırlarlardı şitâbân
Peleng ü şîr ü âhû gürg ü **rûbâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43*). [*rûbâh,]*

rûbah-ı çalâk: *Çevik tilki.*

1. Pes ü pîşinde çekmişdi bular şaf
Yatacağ yirini **rûbah-ı çalâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 53*). [*rûbah-ı çalâk,]*

rû-be-rû: *Yüz yüze, karşı karşıya.*

1. Çün oldu **rû-be-rû** ol iki leşker
Çalındı tabl u görtrildi ‘alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 5*). [*rû-be-rû,]*

rûd: *Irmak, çay.*

1. Halâyık der-peyince nitekim **rûd**
Yüz urup hâke iderdiler 'arz-ı maşşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 245*). [*rûd,]*

rûd-ı cevħûn: *Ceyhun ırmağı.*

1. Şitâb itse semend-i berķ-vârı
Çoparur rûd-ı cevħûndan gubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 86*). [*rûd-ı cevħûn, -dan]*

rûġan: *Yağ.*

1. Çerâġ-ı meh ki yanar âsumânda
Ne **rûġan** ne fetile vardır aña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 20*). [*ruġân,]*

rû-güşâde: *Yüzünü açmak.*

1. Olup ma'sûķ-ı şevķüm **rû-güşâde**
Murâdum sâķisi virmişdi bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 29*). [*rû-güşâde,]*

ruh: *Ruh, can.*

1. 'Arûs-ı yemm **ruhında** k'ola mevvâc
Köpükden sen 'ıyân itdüh sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 35*). [*ruhında, -ın, -da]*
2. İşitse her kim andan bu nevâyı
Bulurdu **ruhına** kût u ġidâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 2*). [*ruhına, -ı, -na]*
3. Ruħın der kıldı ġarķ-ı âteş ü âb
Yüzine urdı anuñ bir tapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 64*). [*ruħın, -ın]*
4. Giriftâr itdi bend-i ġâba anı
Çü bātın 'âlemine girdi **ruhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 25*). [*ruhı, -ı]*
5. Ruħın kılmış çerâġ-ı bezm-i âġyâr
Diledi kim yaza bir nâme-i ġûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 28*). [*ruħın, -ın]*
6. Anuñ-çündür gözüm baħrı ġüher-ver
İder muştum **ruhum** rengini ġamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 75*). [*ruhum, -um]*
7. Kefen-veş ġönlegümi eyledüm çâķ
Ruhum tırnaķlarumla çâķ oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 151*). [*ruhum, -um]*
8. Du'â eyle aña sın **ruhımı** sen
Fiġân kim tâlî'-i naħsumdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 134*). [*ruhımı, -um, -ı]*
9. K'ihâta itmez iki **ruhı** bir post
Sen olmazsın benüm vaķtümde ġoşnûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 32*). [*ruhı, -ı]*
10. İki 'âlemede **ruhın** raħât itsün
Degüldi gicede ġündüzde ġâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 6*). [*ruhın, -ın]*

ruh: *Yanak, yüz.*

1. Ki **ruh** be-nümüd der vey ravza-i cân
Süvâr âmed be-taht-ı in vilâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 2*). [*ruh,]*
2. Çü mehd-i çâruma irdi o meh-çihir
Yire geçdi **ruhundan** şerm idüp mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 134*). [*ruhundan, -ı, -n, -dan]*
3. Perî **ruh** sâķiler dest urdı câma
İrişdi keyf-i bâde hâşş u 'âma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 11*). [*ruh,]*
4. Tarıķ-ı 'ışķ-ı Leylîde çü Mecnûn
Ruhına ol nigârûñ oldu meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 42*). [*ruhına, -ı, -na]*
5. Müjesi tiġına kim tâb virmiş
Ruhunuñ âteşinden âb virmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 14*). [*ruhunuñ, -ı, -nuñ]*

6. Ruḥına şem‘ gibi çeşm-i ḥün-bār
Döker her lāḥza ešk-i lā‘l-i girdār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 89). [ruḥına, -ı, -na]
7. Teb-i ğam iki kat itmiş nihālın
Yumuş eşgi **ruḥı** verdinüñ alın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 48). [ruḥı, -ı]
8. Bularuñ **ruḥları** sürḥiyle gül-gün
Niğaruñ dîdesi eşkiyle pür ḥün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 29). [ruḥları, -lar, -ı]
9. Şu **ruḥ** kim mişlîdür ‘âlemde ma‘dûm
Temâşâsından itme bizi mahrûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 23). [ruḥ,]
10. Ruḥı hicrân seylinüñ kebûdı
Yaşı bahrine ğark olan vücûdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 3). [ruḥı, -ı]
11. Ruḥında ḥaṭṭ-ı müşgîn ğâliye-vār
Mehûñ pîrâhenine çekdi pergâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 175). [ruḥında, -ı, -n, -da]
12. Olupdur baña zaḥm-ı tîr-i ḥün-rîz
Bunı diyüp **ruḥından** ḥâlî ol ḥür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 31). [ruḥından, -ı, -n, -dan]
13. Baña ol kan-ile tölmiş âb-iledür
Külâlem kim **ruḥum** üstinde çindür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 37). [ruḥum, -um]
14. Baña ol dîvden görinür ebter
Gözüme **ruḥları** vü saçları hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 13). [ruḥları, -ları]
15. Benefşenüñ **ruḥında** nîl-gün ḥâl
Çemenler sebze-zâr-ı âsumândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 40). [ruḥında, -ın, -da]
16. Gile gûyâ ki bir âyîne düşdi
Ruḥınuñ ḥumretinden ol dîl-ârâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 13). [ruḥınuñ, -ın, -uñ]
17. Vücûd-ı ḥastesine seng urdı
Ruḥı şem‘insüz itdi hem-çü fânûs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 29). [ruḥı, -ı]
18. Niçe şac bölme çâk itdi **ruḥında**
Cevânı üzre pîrâye ol ‘acûze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 16). [ruḥında, -ın, -da]

ruh: (Sevgilinin) yanağı.

1. Didi k‘iy kâmeti serv-i ser-efrâz
Ruḥı verd-i nihâl-i gülşen-i nâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 120). [ruḥı, -ı]
2. Ruḥı şubḥ-i münîr ü nâmı Leylî
Kişiler itdi Mecnûn ‘ışkı ḥaylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 39). [ruḥı, -ı]
3. Ruḥı pîrâye-i ḥüsn ü tarâvet
Lebi sermâye-i lûtf u ḥalâvet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 67). [ruḥı, -ı]
4. Ruḥı lâ‘linden olmuş Hızr âbı
Zeneḥdânı ol âbuñ bir ḥabâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 87). [ruḥı, -ı]
5. Gelürek oldu bir gün yüzlü maḥbûb
Ruḥı gül ḥâlî fülful ğabğabı töp (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 6). [ruḥı, -ı]
6. Ruḥı ger za‘ferâna oldu nezdîk
Ṭabancayla tutardı sürḥ anı lîk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 93). [ruḥı, -ı]
7. Ḥazer kıl zinhâr iy göñlü âhen
Ruḥuñ verdine ki oldur pür-leṭâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 149). [ruḥuñ, -un]
8. Ruḥı rengin idi vü ḥâlî hindü
Gözi fettân ü kaşı ‘âşıkâ ‘âkḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 38). [ruḥı, -ı]
9. Belürmezdi **ruḥında** müştiden zerd
Erinüñ ḥaşmeti vü şerm-i ḥ‘îşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 40). [ruḥında, -ı, -n, -da]
10. Buluşup göstere yüz Zeyde geh gâh
Bu pervâneyle tā kim ol **ruḥı** şem‘ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 13). [ruḥı, -ı]
11. Kapuya geldi turur zâr u maḥzûn
Eger var-ise destür iy **ruḥı** al (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 5). [ruḥı, -ı]
12. Kazıyup tırnak-ile eyledi dūr
Ki hoşdur ḥâl aña k‘ola **ruḥı** al (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 33). [ruḥı,]
13. Ruḥını kıldı bağûñ za‘ferânı
Gözi oldu şovukdan nergisin zerd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 28). [ruḥını, -nı]
14. Gülistânüñ **ruḥı** zerd oldu ğâyet
Gül-i ter ortadan düşürdi raḥtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 32). [ruḥı, -ı]
15. Kaşab târî gibi kaldı içi boş
Ruḥı mir‘âtı buldı inkisârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 51). [ruḥı, -ı]

16. Ruḥı âyinesinden pāk ola gerd
Çü bakdı aña bu üstād-ı kâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 84*). [ruḥı, -ı]

ruhām: Mermer.

1. Ki naqş itdi **ruhāmını** ‘izārı
Tenine virdi ecel renci ḥarâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 8*). [ruhāmını, -ın, -ı]

ruh-efrüz-ı cemāl-i mäh-rüyân: Ay yüzlü güzellerin parlak yanağı.

1. Raḳam-rânende-i aḥkām-ı lâ-rayb
Ruḥ-efrüz-ı cemāl-i mäh-rüyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 11*). [ruh-efrüz-ı cemāl-i mäh-rüyân,]

rüh-ı bağ: Bağın yüzü, yanağı.

1. Rüh-ı bağı bahâr itdi mülevven
Bu resm-ile ki gülzâruñ hevâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 10*). [rüh-ı bağ, -ı]
2. Ruḥ-ı bağ oldı gülden ergüvânı
Gül-i aḥmerden oldı her leb-i cû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 24*). [ruh-ı bağ,]

ruh-ı cân-ı bahş-ı cânân: Yarin can bağışlayan nefesi.

1. Nazargâhı **ruh-ı cân-ı bahş-ı cânân**
Göñülleri ikisinünde pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 110*). [ruh-ı cân-ı bahş-ı cânân,]

ruh-ı dahhāk-ı devrân: Zamanın Dahhak sureti.

1. Çü mâr-ı zulmet itdi mühresin çîn
Ruḥ-ı Dahhāk-ı devrân oldı rengin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 30*). [ruh-ı dahhāk-ı devrân,]

rüh-ı dehr: Yeryüzü.

1. Dil ü cân bezmine büy-ı vefâ vir
Nefesden rüh-ı dehri rāḥat eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 5*). [rüh-ı dehr, -i]

ruh-ı gül: Gül yanaklı.

1. Ruḥ-ı gül şevk-i bülbül birle ḥandân
Dil-i bülbül ğam-ı gülden perişân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 45*). [ruh-ı gül,]

ruh-ı gül-gün: (Sevgilinin) gül renkli yanağı.

1. Nigārın u **ruh-ı gül-gün** ‘izārân
Şikeste-ḥâl ü çeşm-i seyl-bārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 19*). [ruh-ı gül-gün,]

rüh-ı kuds: Hz. Cebrail.

1. Ğubār-ı dergehüñde iledür bñ
Kim andan rñh-ı Ğudsî Ğāşiyet cñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vñ Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 96*). [*rñh-ı Ğuds, -î*]
2. EgerĞi rñh-ı Ğudsî mñnisññdür
Velî mñrg-i ĞerāĞ-ı meclisññdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vñ Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 113*). [*rñh-ı Ğuds, -î*]

ruh-ı leylî: *Leyla'nın yanaĞı.*

1. Açılmışdı **ruh-ı Leylî** gibi Ğñl
Ğılardı nāle Mecnûn-vār bñlbñl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vñ Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 37*). [*ruh-ı leylî,]*
2. Ki ortasında şem'-idi mñřebbeh
RuĞ-ı Leylî ki reşk ider aña meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vñ Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 68*). [*ruh-ı leylî,]*

ruh-ı pāk: *Mñbarek ruh.*

1. Yñzin sñrñp òpñp Ğıldı der-āĞñř
Du'ā-yı Ğayrıla añup rñh-ı pākin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vñ Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 33*). [*rñh-ı pāk, -in*]

ruh-ı rengîn: *Renkli yanak.*

1. K'ola iy nñr-ı Ğeşm-i rñřen-i cñn
RuĞ-ı rengîni verd-i Ğñřen-i cñn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vñ Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 6*). [*ruh-ı rengîn, -i*]

ruh-ı revān: *Temiz ruh.*

1. Senññdür maĞzum iy rñh-ı revānum
Yñnelmiřdür makām-ı 'ışĞa rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vñ Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 56*). [*rñh-ı revān, -um*]

ruh-ı řāh: *şahın yanaĞı.*

1. 'Ayān olmişdı ol şeb hāleden māh
Nitekim devr-i Ğatñndan **ruh-ı řāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vñ Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 14*). [*ruh-ı řāh,]*
2. Ğñn oldı ol Ğatuñ zımnından āĞāh
TeĞayyür buldı Ğayretten **ruh-ı řāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vñ Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 64*). [*ruh-ı řāh,]*

ruh-ı sahrā: *Ğñlñ nefesi.*

1. Ğara evden ruĞ-ı řahrāya her sāl
Ğor iy 'ālî neseb Ğavmññ siyeh Ğāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vñ Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 41*). [*ruh-ı řahrā, -ya*]

ruh-ı şin: *Sin yanaklı.*

1. RuĞ-i şin ùzre olmiş Ğatre-i eşk
Ğamından řāddur bñ-Ğ'āb u pñr-Ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vñ Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 40*). [*ruh-ı şin,]*

ruh-ı tñfî: *PapaĞan canı.*

1. řafādan 'andelib-i Ğñb-āvāz
şan oldı rñh-ı tñfîsine dem-sāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vñ Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 22*). [*rñh-ı tñfî, -sî, -ne*]

ruh-ı yâr: Sevgilinin yanağı.

1. Kadehdür lâle pür hûn-ile tâ leb
Anuñ kim ola maqşûdı **ruh-ı yâr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 37). [ruh-ı yâr,]
2. Yazardı defter-i kâlbine derhâl
Dil-i Mecnûn ruh-ı yâre ger aqdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 33). [ruh-ı yâr, -e]

ruh-ı zerd: Solgun yüz.

1. Hamîde kaddi oldu hîz-rânî
Ruh-ı zerdine reng irdi ergüvânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 174). [ruh-ı zerd, -i, -ne]

ruh-ı zîbâ: Güzel yüz.

1. Ruh-ı zîbâsına qarşu anuñ şâd
Berî uyğudan u yimekten âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 333). [ruh-ı zîbâ, -sı, -na]

rûh-perver: Ruha kuvvet verici, ruh besleyici.

1. Qoşulardan kim oldur **rûh-perver**
Dimâğ-ı cânları oldu mu'aţtar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 113). [rûh-perver,]
2. Mesîhâ gibi dehri **rûh-perver**
Zümürüd-güne şâh açdı semenler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 30). [rûh-perver,]

ruhsâr: Yanak, yüz.

1. Der-âgûş eyledi cism-i nizârın
Gehi **ruhsârın** öpdî geh 'izârın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 28). [ruhsârın, -ın]
2. Ki olmış cümle ahvâli diger-gün
Kızıl gül gibi **ruhsârı** şararmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 17). [ruhsârı, -ı]
3. Bu hâle arturur bülbül nevâsın
Gülün **ruhsârına** 'âşık-durur bâğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 33). [ruhsârına, -ı, -n, -a]
4. Şıdı teb rengini **ruhsârınuñ** hem
Saķâmet bâdı kapdı lâlesini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 20). [ruhsârınuñ, -ı, -nuñ]

ruhsâr: (Sevgilinin) yanağı, yüzü.

1. Gözi tannâz u **ruhsârı** ciger-süz
İdinür tütüyâ çeşm-i dil ü cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 2). [ruhsârı, -ı]
2. Cemâl-i gülşeni pür sünbül ü gül
Ki **ruhsârı** gül u gîsûsı sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 78). [ruhsârı, -ı]
3. Bu ol **ruhsârı** görüp oldu bî-hüş
Hem ol bu şekle bakup kıldı hāmûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 43). [ruhsârı, -ı]
4. Ki **ruhsârı** olupdur haţ ile pür
Giyinmiş bir kâba pür-zîb ü zînet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 30). [ruhsârı, -ı]

ruhsâr sür: Yüz sürmek.

1. Velî yâd itdüğinden vaşl-ı dildâr
Tîz ayağına pîrûñ sürdi ruhsâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 4). [ruhsâr sür, -di]

ruhsār-ı gül-berg: *Gül yaprağının yüzü.*

1. Şu resm-ile tırur kim beyza-i mār
Şanasın buldı ol **ruhsār-ı gül-berg** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 75*). [*ruhsār-ı gül-berg,]*

ruhsār-ı şahrâ: *Çölün yüzü.*

1. Meger ol vakt idi eyyâm-ı sermâ
Ağarmış berfden **ruhsār-ı şahrâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 80*). [*ruhsār-ı şahrâ,]*

ruhsār-ı zîbâ: *Güzel yanak.*

1. Tıonatdı hıl'atiyle ol perî-zâd
Yağasından şan ol **ruhsār-ı zîbâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 155*). [*ruhsār-ı zîbâ,]*

rûhullâh-ı nazm: *Hz. İsa'nın şiiri.*

1. Meger Meryem ananın h'wâherisin
Ki rûhullâh-ı nazmuñ mâderisin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 12*). [*rûhullâh-ı nazm, -uñ]*

ruk'a: *Dilekçe, arzuhal.*

1. Ki yir yir noktadan yüzinde var hâl
Kaçan k'açdı nigâr ol **ruk'adan** ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 27*). [*ruk'adan, -dan]*

ruk'a: *Arzuhal II sevgiliden gelen ve üzerinde sevgiliye ait sözler yazılmış olan küçük deri parçası: mektupçuk.*

1. Getürür **ruk'a** vü iletürdi nâme
Meger bir gün figângâhında Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 36*). [*ruk'a,]*

ruk'a-i dildâr: *Sevgilinin mektubu.*

1. İrürdi ol şikeste-hâtıra tîz
Çü Mecnûn **ruk'a-i dildâr** gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 7*). [*ruk'a-i dildâr, -ı]*

ruk'a-i hûb: *Güzel mektupçuk.*

1. Gezersin gönülün olduğı maħalde
Ki bir eksikliden bu **ruk'a-i hûb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 33*). [*ruk'a-i hûb,]*
2. Ki rüşendür baña andan şâm-ı deycür
Görinür çeşmüme bu **ruk'a-i hûb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 23*). [*ruk'a-i hûb,]*

rûkn-i çâr: *Dört direk.*

1. Olupdur Muştâfânûñ çâr-yârı
Kerâmet Kâ'besinûñ rûkn-i çârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 2*). [*rûkn-i çâr, -ı]*

rûkn-i mihrâb: *Mihrap temeli.*

1. Gice gündüz makâmı **rûkn-i mihrâb**
Çeküp ‘âriflere beher fevâyid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 26*). [*rûkn-i mihrâb,]*

rûm: Anadolu.

1. Şu resme dökdi **Rûm** iklimine hün
K’atası Qaysuñ ol pîr-i fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 2*). [*rûm,]*

rûm: Anadolu’da oturan.

1. Rûm u Tatar u ‘Arab Çîn ü Hâbeş Türk ü ‘Acem
Sâye-i hûkmündedir âsûde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*). [*rûm,]*
2. Özi meşgûl **rûm** içre şafâya
Düşüpdür heybeti Çîn ü Hıfâyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 125*). [*rûm,]*

rûmî: Anadolulu.

1. Gulâman Hindî vü **Rûmî** dil-efrûz
Şeb ola saçları vü yüzleri rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 111*). [*rûmî,]*
2. K’idemez tozların fehm-i şabâ kesb
Dağı biñ bende **rûmî** vü hañâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 57*). [*rûmî,]*

rumûz: İşaret, sembol.

1. Temâşâ eyledüm çün bu **rumûzı**
Derûnumda belirdi ‘ışk sûzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 77*). [*rumûzı, -ı]*
2. Belâbil cânın andan râhat iden
Rumûzından habîr olan cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 15*). [*rumûzından, -ın, -dan]*
3. Rumûz ü hürde-bînisin cihânuñ
Gerekmez k’olasın divâne-pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 48*). [*rumûz,]*

rumûz-ı âsumân: Gök işaretleri.

1. Öninde hal rumûz-ı âsumânı
Sözi zibâ nitekim sikke-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 10*). [*rumûz-ı âsumân, -ı]*

rumûz-ı ‘ışk: Aşkın rumuzu, sembolü.

1. Rumûz-ı ‘ışka çün yokdur nihâyet
Görelüm bir neye irür hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 11*). [*rumûz-ı ‘ışk, -a]*
2. Rumûz-ı ‘ışkdan fi’l-cümle nakli
Vefâ-dâr imiş âhîr anı bildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 14*). [*rumûz-ı ‘ışk, -dan]*

rûşen: Aydın, parlak.

1. Kışî zulmet kılur gülşen bahârı
Şebi târik ider **rûşen** nehârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 72*). [*rûşen,]*
2. Yüzi mir’âtı **rûşendür** münevver
Lebi üstinde hâl-i ‘anberini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 70*). [*rûşendür, -dür]*

3. Ki **rüşendür** baña andan şām-ı deycūr
Görinür çeşmüme bu ruķ'a-ı hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 22*). [*rüşendür, -dür*]

rüşen: 1. aydın, 2. açık, belli.

1. Anuñ hōd gevheridür pāk ü **rüşen**
Ki çıkmış baħr-i nūr-ı lem-yezelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 29*). [*rüşen,]*
2. Bu mîl̄h itmiş-idi ol çetri **rüşen**
Evi gūyā ki gün nūriyla revzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 65*). [*rüşen,]*

rüşen: Aydın, aydınlık.

1. Keremden hātırım āyīnesin sen
İdiver şayķal-ı 'ışķile **rüşen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 54*). [*rüşen,]*
2. Meger bir şeb ki 'ālem **rüşen** idi
Felek bāģı açılmış gülşen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 1*). [*rüşen,]*
3. Görür kendūyi bir gülşen içinde
K'anuñ bir havzı var **rüşen** içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 14*). [*rüşen,]*
4. Didi kim iy gül-i bāģ-ı dil-i men
K'olur çeşmüm yüzūñ görmekle **rüşen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 66*). [*rüşen,]*
5. Olurdu çeşmi **rüşen** hātırı şād
Yahūd k'ireydi bir bū ol yañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 18*). [*rüşen,]*
6. Şu'ā'ından anuñ pūr-nūr ü **rüşen**
Gözi tūş oldu anda bir tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 30*). [*rüşen,]*
7. K'ide nūr-ı şafā **rüşen** gözūñi
Çū tır ol 'ışķ rāhında revāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 76*). [*rüşen,]*

rüşen eyle: Aydınlatmak.

1. Gözümi nūruñıla **rüşen eyle**
Dilümi şevķūñile gülşen eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 49*). [*rüşen eyle,]*

rüşen it: Aşķar etmek.

1. İder rüşen dili derdini her gāh
Görine çün gözine serv-i şimşad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 10*). [*rüşen it, -er*]

rüşen kıl: Aydınlatmak, ışıtmak.

1. Lebinde şevķ cūşından üküş kef
Dilini dağlar kılmışdı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 41*). [*rüşen kıl, -miş, -dı*]
2. Gel iy binende-i sırr-ı ilāhī
Bu 'ışķ işine **rüşen kıl** nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 2*). [*rüşen kıl,]*

rüşen kıl: Aydınlatmak.

rüşen ol: Aydınlanma.

1. Bir ev k'od şu'lesinden rüşen olur
Anuñ gammazı dūd-ı revzen olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 47*). [*rüşen ol, -ur*]
2. Olupdur rüşen āhuñ āteşinden
Ġamuñdur cān u dilde yādīgārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 38*). [*rüşen ol, -up, -dur*]

rüşenâ: Parlak, ışıklı.

1. Dil-i târikümün sen **rüşenâsı**
Ten-i âzürdemün sen mümiyâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 41). [rüşenâsı, -sı]
2. Ger incinürsem İsmâ'iliyem ben
Dilüm çün şem' gibi **rüşenâdur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 63). [rüşenâdur, -dur]

rüşen-dil it: Gönlü nur etmek.

1. Pür eyle mihrûñile cân dimâğın
Hem it nûruñla rüşen-dil çerâğın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 24). [rüşen-dil it,]

rüşen-nümâ-vı cevher-i rûh: Can özüne parlaklık veren.

1. Eyâ **rüşen-nümâ-yı cevher-i rûh**
Devâ-bağş-ı zağûm-ı cism-i mecrûh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 3). [rüşen-nümâ-yı cevher-i rûh,]

rüşen-rây: Parlak fikirli.

1. Muşaffâ-ı tab' u **rüşen-rây** u server
Esîr-i 'ışk zindân-ı cefâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 10). [rüşen-rây,]

rû-siyâh: Utanılacak bir şeyi olan II yüzü kara.

1. Egerçi dergehüñde **rû-siyâhum**
'Ukûbet eyleme kim 'özt-h'âhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 117). [rû-siyâhum, -um]
2. Egerçi kim yücedür himmet-i şâh
Velî ben **rû-siyâhuñ** baht-ı kütâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 118). [rû-siyâhuñ, -uñ]
3. Dem-i şubha irür ben **rû-siyâhı**
Halâş eyle gicenüñ zulmetinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 48). [rû-siyâhı, -ı]
4. Me'âşiden çü defter **rû-siyâhem**
Yüzüm 'işyân midâdından qaradur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 106). [rû-siyâhem, -em]

rüste-hîz: Kıyamet günü.

1. Kopardur serverânun tîğ-ı tîzi
Muhanneşler başına rüste- hîzi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 64). [rüste-hîz, -i]

rüstem-i zâl: Zaloğlu Rüstem. İran'ın ünlü pehlivan ve savaşçısı.

1. İnüp rahşından i'zâz-ıla derhâl
Çeküp urdı bir yire çün **Rüstem-i Zâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 36). [rüstem-i zâl,]

rüsüm-ı 'âlem: Alem suretleri.

1. Rüsüm-ı 'âlemün gavvına vâkıf
Kâtında zâhir esrâr-ı nihânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 8). [rüsüm-ı 'âlem, -üñ]

rüsüm-ı ‘ışk: *Aşk merasimi.*

1. ‘Arūs-ı nazma dāmād eyle ‘ışkı
Rüsüm-ı ‘ışk senden taze olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 73*). [*rüsüm-ı ‘ışk,]*

rüsvâ: *Rezil.*

1. Dağı didügin ol ferzend-i zibâ
Olisar ‘ışkdan **rüsvâ** vü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 48*). [*rüsvâ,]*

rüsvâ kıl: *Rezil etmek.*

1. Ziyâd olsun senüñ pervâneñe nûr
Beni ger kıldısa **rüsvâ** melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 79*). [*rüsvâ kıl, -dı, -sa]*

rüsvây it: *Rezil etmek.*

1. Ki senden kesmezem hergiz recâmı
Kıyâmetde beni **rüsvây** ider od (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 99*). [*rüsvây it, -er]*

rüsvâyı devrân: *Devrin rezili ve çılgını II Âşık.*

1. Kılan eski emekdârını mahrûm
Dilerdün kim olam **rüsvâyı devrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 75*). [*rüsvâyı devrân,]*

rüsvâ-yı hayret: *Hayret perişanlığı.*

1. Giriftâr-ı belâ **rüsvâ-yı hayret**
Fiğângâh-ı gamuñ nâlân u zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 14*). [*rüsvâ-yı hayret,]*

rüsvâ-yı zamân: *Zamanın perişanı.*

1. Olup tiz günde **rüsvâ-yı zamâna**
Yazılısar adı her dâstâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 341*). [*rüsvâ-yı zamân, -a]*

rüsvâ-yı zukağ: *Sokak serserileri.*

1. Bırakdı ihtiyâr u şabrı yek-bâr
Ki **rüsvâ-yı zukağ** oldu vü pâzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 6*). [*rüsvâ-yı zukağ,]*

rutab: *Hurma, olgun hurma.*

1. Fi’l-meşel ebr-i şecer cennete beñzerse girmek
Ki ‘ağ eyledüğünce çoğalır anda **rutab** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 26*). [*rutab,]*

rüy: *Yüz.*

1. Çü kaşd-ı ceng ide ol şâh-ı ‘âlem
Çi **rüyın** ten katında vech-i Rüstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 166*). [*rüyın, -ın]*

2. Müveccceh **rüyî** hürşîd-i dirahşân
Münevver râyî şem'-i nûr-bahşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 19*). [*rüyî, -î*]
3. Başından atası kazıtdı müyîn
Gül-âbile yudî hem dâye **rüyın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 22*). [*rüyın, -ın*]
4. Didi k'iy zâtı dürci gevherümüñ
Münevver **rüyî** burcî ahterümüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 2*). [*rüyî, -î*]
5. Nîkâb-ı zülf-i şebde kıldı yek-sân
'Arûs-ı meşrîkî **rüyını** pinhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 6*). [*rüyını, -ı, -n, -î*]
6. Siyeh **rüyum** baña lâyıķ degül hâl
Kulağum k'eyledüñ lâ'l-ile uş pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 34*). [*rüyum, -um*]
7. Bunı kaşd itdi k'öpe **rüy** u müyîn
Rızâ virmedî vü redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 28*). [*rüy,]*
8. Düşüp üstine öpdî koçdı haylî
Yudî gözi yaş-ıla gâh **rüyın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 23*). [*rüyın, -ın*]
9. Ki geçdi lu'b-ı çarhı yidi çarhı
Dağı şöıra urup **rüyın** zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 15*). [*rüyın, -ın*]
10. Kimüñ **rüyıladur** ferhunde-fâlûñ
Senüñ rahtuñ bu baħr-i bî-kerândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 14*). [*rüyıyladur, -ı, -yla, -dur*]
11. Ki inceldi beli gibi ser-â-ser
Şolup bozuldı **rüyî** âfîtâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 41*). [*rüyî, -î*]
12. Münevver her birinüñ **rüyî** çün şem'
Varup girerler idi ol bihişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 64*). [*rüyî, -î*]

rü'yâ: Uyku içinde görülen keyfiyet, düş.

1. Görür bir şekl kim **rü'yâda** anı
Görüp yakmışdı 'ışk odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 83*). [*rü'yâda, -da*]
2. Kim ider ola bu **rü'yâyı** ta'bîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 54*). [*rü'yâyı, -y, -ı*]
3. Muķîm-i külbe-i derd oldı nâçâr
Añup **rüyâsını** ağlardı her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 46*). [*rüyâsını, -s, -ı, -n, -î*]

rüy-ı 'âlem: Yeryüzü.

1. Cihânı şöyle târîķ itdi ol ceng
Ki tozdan **rüy-ı 'âlem** oldı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 54*). [*rüy-ı 'âlem,]*

rüy-ı beyâz: Aydınlık yüz.

1. Kõdılar anda anı 'üryan u beste
Şeħ gösterdi çün rüy-ı beyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 57*). [*rüy-ı beyâz, -ı*]

rüy-ı çâķ: Yaralanmış yüz.

1. Gehî korur sinekden cism-i zârın
Siler geh rüy-ı çâķınıñ ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 64*). [*rüy-ı çâķ, -ınıñ*]

rüy-ı dilber: Güzelin(sevgilinin) yüzü.

1. Dilerseñ kim görine **rüy-ı dilber**
Belâ-yı 'ışķa şabr it niçe sâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 64*). [*rüy-ı dilber,]*

rüy-ı dildâr: Sevgilinin yüzü.

1. Cihān gülbāngdan oldu pür-āvāz
Görinmeyüp gözine **rüy-ı dildār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 55*). [*rüy-ı dildār,]*

rüy-ı dilsitān: *Sevgilinin yüzü.*

1. Şan anuñ ayağına yakdı hınnā
Çü Mecnûn gördi rüy-ı dilsitānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 15*). [*rüy-ı dilsitān, -ı]*

rüy-ı ferruh: *Uğurlu yüz.*

1. Olup āşüfte sevdā-yı ruḥından
Kararı gitdi rüy-ı ferruḥından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 24*). [*rüy-ı ferruḥ, -ı, -n, -dan]*

rüy-ı kays: *Kays'ın yüzü.*

1. İdinmişlerdi rüy-ı Kaysı matlûb
Bu daḥı eyleyüp anlara nāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 18*). [*rüy-ı kays, -ı]*

rüy-ı reng: *Renkli yüz.*

1. Kāra çün zülf-i rûmî rüy-ı rengi
Çü nāka şālîḥ ol murğ-ı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 46*). [*rüy-ı reng, -i]*

rüy-ı reng: *Güzel, latif, hoş ve parlak yüz.*

1. Şebi târik şem'î mürde merdi
Çü Mecnûn gördi rüy-ı rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 53*). [*rüy-ı reng, -in]*

rüy-ı şahrâ: *Çölün yüzü.*

1. Urındı **rüy-ı şahrâ** reng-i sincāb
Göz ider gonca-ı bādām-ı ḥōş kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 48*). [*rüy-ı şahrâ,]*

rüy-ı şākî: *Sakinin yüzü.*

1. Şarāb āyineye beñzedi gūyā
Ki **rüy-ı şākî** andan oldu peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 46*). [*rüy-ı şākî,]*

rüy-ı şengül: *Neşeli yüzü.*

1. Aña bir ābile oldu muḳarrer
Tebūñ tābından iki **rüy-ı şengül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 37*). [*rüy-ı şengül,]*

rüy-ı tābān: *Parlak yüz.*

1. Şeref burcında māh-ı lā-yezālî
Şahāne genc idi ol **rüy-ı tābān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 33*). [*rüy-ı tābān,]*

rüy-ı yār: *Sevgilinin yüzü.*

1. Benüm ol dem olur çeşmümle kârum
K'ola aña muqâbil rüy-ı yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 82*). [rüy-ı yār, -um]

rüy-ı zîbâ: *Güzel yüz.*

1. Şikencün açivir bir lâhza kem tâ
Görine çeşmüme ol **rüy-ı zîbâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 28*). [rüy-ı zîbâ,]

rüz: *Gün, gündüz.*

1. Cemâli şem'i olsun 'âlem-efrüz
Şebi mi'râc olsun **rûzî** nevrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 170*). [rûzî, -ı]
2. Budur olduğı çarhuñ tâcı pîrüz
K'olur tâcından anuñ şu'le her **rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 124*). [rüz,]
3. Kılıcı heybet ile kılsa **rûzî**
Bırağur gûra şad Behrâm-ı Gûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 73*). [rûzî, -ı]
4. Meger günlerde bir gün k'irdi nevrüz
Mübârek **rüz** idi çün 'îd-i pîrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 22*). [rüz,]
5. Şitânuñ şiddetinden çarh hõd kâm
Güne karşı döner her **rüz** tâ şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 90*). [rüz,]
6. Ki ger biñ yıl ola 'ömrüñ ya bir **rüz**
K'alur çeşmünde bu kâh-ı dil-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15*). [rüz,]
7. Günüñ niçün qaradur böyle her **rüz**
Oda yanan ben özi göyneyen sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 58*). [rüz,]
8. Ki bir arada cem' olmaz iki **rüz**
Vü ger nî hâldür dirseñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 50*). [rüz,]
9. Kõdî Mecnûn figân tãblini nâ-kâm
Atası dahmesi üstinde tâ **rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 125*). [rüz,]
10. Urursın cânıña derdinden âteş
İdüp her **rüz** 'azm-i bâğ ü gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 7*). [rüz,]
11. Güm itmişdür sitâresini **rûzuñ**
Nedür hûrşid-i berrâkuñ zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 40*). [rûzuñ, -uñ]
12. Tolaşup kaldılar bir gice bir **rüz**
İki şeydâ biri birini çoçmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 104*). [rüz,]
13. Bile ağlayalum her gice her **rüz**
Ki zîrâ şol gicede k'ola deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 96*). [rüz,]

rüz: *Gündüz, aydınlık.*

1. Nebîler şubh gibi idi sen **rüz**
Olaruñ der-peyince 'âlem-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 53*). [rüz,]
2. Ne âteşden-durur sîneñde süzuñ
Neden böyle qarardı baht u **rûzuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 98*). [rûzuñ, -uñ]
3. Gulâman Hindî vü Rûmî dil-efrüz
Şeb ola saçları vü yüzleri **rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 112*). [rüz,]
4. Esîr ü mübtelâ vü müstemendüm
Kimüñ derdiyle kırsın şebi **rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 45*). [rüz,]
5. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü fîrüz oldı ol **rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [rüz,]
6. Gicenüñ hîrmenine **rüzden** nâr
Uyandı uyhusından Zeyd der-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 92*). [rüzden, -den]
7. Hem âhîr yine **rûzî** kıl şehâdet
Be-hatm-i mürselin ü Hakk-ı Kur'an (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 126*). [rûzî, -ı]

rüz aç: Bahtı açılmak, şansı yaver gitmek.

1. Düşüp tâli'leri mes'ûd-ı firûz
Açıldı Nevfeliler üstine rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 112*). [*rüz aç, -ıl, -dı*]

rüz ü şeb: Gündüz ve gece.

1. Er almazam meger kim ola Mecnûn
Ki **rüz ü şeb** gâmında cân-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 11*). [*rüz ü şeb,*]
2. K'ölice k yurdum ile kalısar âh
Kıldardı **rüz u şeb** cehd ü müdâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 11*). [*rüz u şeb,*]
3. Belâ zindânının qa'rında kalmak
Bu renci kim çekersin **rüz u şeb** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 89*). [*rüz u şeb,*]
4. Çıkaramazdı revzenden dağı ser
Kıldardı **rüz ü şeb** İbn-i Selâm âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 73*). [*rüz ü şeb,*]

rûze: Oruç.

1. Şu şeydâlar gibiydi kim var el-ân
Degüldi bî-namâz u **rûze** vü nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 3*). [*rûze,*]

rûze: Gün, gündüz.

1. Ser-i kâfûr **rûze** 'anber-efşân
Bu fikr-ile uyudı ol hevâ-h'âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 22*). [*rûze,*]

rûzgâr: 1. Zaman. 2. Rüzgar, yel.

1. Kişver-i Yünâna bünyâd uralıdan **rûzgâr**
Böyle bir hân ile olmadı müşerref lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 11*). [*rûzgâr,*]

rûzgâr: Devir; felek.

1. Benüm bu işde yokdur ihtiyârum
Zarûrî 'ışka saldı **rûzgârum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 32*). [*rûzgârum, -um*]
2. Ki virmişdi hazân bağ-ı hayâtı
Bu hâl-ile geçerd **rûzgârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 25*). [*rûzgârı, -ı*]
3. Degüldür kimsenüñ hiç âşinâsı
Şınıkdur **rûzgârıñ** 'ahdi dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 9*). [*rûzgârıñ, -uñ*]
4. Çıkarurdi göge dünler ünini
Geçerd **rûzgârı** ile **rûzgârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 63*). [*rûzgârı, -ı*]

rüz-ı eblak kıl: Rengarenk gün kıl.

1. Çerâğ-ı âhımuñ tâbından iy Hâk
Şeb-i târikimi kıl rüz-ı eblak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 10*). [*rüz-ı eblak kıl,*]

rüz-ı eccl: Ölüm günü.

1. Hıtab eyledi cânına bu nakli
Gel iy **rüz-ı eccl** katl it çerâğum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 19*). [*rüz-ı eccl,*]

rüz-ı ezel: Ezelden beri.

1. Rüz-ı ezelde yazmışdı şun'-ı lem-yezel
Dibâce-i nu'utuñı fi'l-levh-i bi'l-kalem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 9*). [*rüz-ı ezel, -de*]

rüz-ı hicrân: Ayrılık günü.

1. Kıyâmet günlerine kaldı didâr
Siyâh ol dilerüm iy **rüz-ı hicrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 137*). [*rüz-ı hicrân,]*

rüzî kıl: Kısmet etmek.

1. Kıymağıl nâr-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rüzî kıl cennetde ol miskine didâr u vişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 38*). [*rüzî kıl,]*

rüzî kıl: Nasip etmek.

1. Baña **rüzî kıl** anda baht-ı sermed
Şefâ'at eylesün ya'ni Muhammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 225*). [*rüzî kıl,]*
2. K'ışidem senden eş'âr-ı ğarîbi
Bi-hamdillâh ki rüzî kıldı Rezzâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 59*). [*rüzî kıl, -dı]*

rüz-ı mahşer: Mahşer günü, kıyamet günü.

1. Dil ola râh-ı 'aynumdan güher-rîz
Direm kim qorhu virdi **rüz-ı mahşer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 73*). [*rüz-ı mahşer,]*

rüz-ı nev: Baharın ilk günü.

1. Bu dahı arzûdan öldi âhîr
Cihân her **rüz-ı nev** nev-cân rübâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 5*). [*rüz-ı nev,]*

rüz-ı nevrüz: İlkbahar gününün aydınlığı.

1. Yüzünden bir eşerdür **rüz-ı nevrüz**
Cemâlünden cüdâdur haste Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 8*). [*rüz-ı nevrüz,]*

rüz-ı tarab: Ferah aydınlık.

1. Ğamuñdan cânım uş geldi lebe âh
Baña **rüz-ı tarab** döndi şebe âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 20*). [*rüz-ı tarab,]*

rüzigâr: Rüzgar, yel.

1. Gülistân-ı kaşruñı kılsun müzeyyen **rüzigâr**
Niçe kim memdüh ola dillerde gülzâr-ı İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 57*). [*rüzigâr,]*
2. Tefekkür eyledüm bu **rüzigârı**
Diledüm kim koyam bir yâdigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 83*). [*rüzigârı, -ı]*

S

sa'âdet: Mutluluk, bahtiyarlık.

1. Hân olaldan sen **sa'âdet** birle Yünân mülkine
Ol vilâyetden kaçıpduz kaht u tengî vü saşam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 29). [sa'âdet,]
2. Sa'âdet şehrinüñ der-bânı için
Velâyet tahtınuñ sultânı için (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 103). [sa'âdet,]
3. Şehâdet şehdini câna gıdâ vir
Sa'âdet âftâbından ziyâ vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 146). [sa'âdet,]
4. Cemâlündür 'ibâdet kıblegâhı
İşigündür **sa'âdet** secdegâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 122). [sa'âdet,]
5. Sa'âdetle çün ol şâh-ı yegâne
İrürdi yol birinci âsumâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 119). [sa'âdetle, -le]
6. Sa'âdetle günü günden yeg olsun
Hâdengi düşmen içine ig olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 175). [sa'âdetle, -le]
7. Cihân hayyâfı biçmiş bî-kem ü kâst
Sa'âdet câmesini kıddine râst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 50). [sa'âdet,]
8. Sa'âdet münisi ikbâl-ı yârı
Kamu makşûdını virmişdi Bârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 181). [sa'âdet,]
9. Göç itdi ol **sa'âdetle** şitâbân
Bu kaldı anda şürîde vü hayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 35). [sa'âdetle, -le]
10. Sa'âdetsüz başumdan tâyir-i baht
İdüp pervâz düşürmiş-durur raht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 115). [sa'âdetsüz, -süz]
11. Ki ölmekdür baña gerçi **sa'âdet**
Velî çün böyledür anda irâdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 95). [sa'âdet,]
12. Sa'âdet burcı üzre mâh-ı a'zâm
'Arab iklîmini tığyla nâ-çâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 30). [sa'âdet,]
13. Velî bahtum baña diñletmez anı
Sa'âdetdür bu emre ger itâ'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 11). [sa'âdetdür, -dür]
14. Ki bir dem bula yârına vişâli
Sa'âdetde bilün ol hâk-sâri (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 101). [sa'âdetde, -de]
15. Ki bulam kayd-ı 'işyândan necâtı
Çün imândan ezel virdün **sa'âdet** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 125). [sa'âdet,]

sa'âdet bul: Mutluluğa erişmek.

1. Du'â vü medh okudı bî-nihâyet
Anuñ-çün buldı bu resme sa'âdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 144). [sa'âdet bul, -dı]

sa'âdet-mend: Mutlu bahtiyar.

1. Sa'âdet-mend idi hayl u haşem-dâr
Mürüvvet kânı idi hem direm-dâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 27). [sa'âdet-mend,]

sâ'at: Saat il zaman.

1. Hemân **sâ'at** süvar oldı vü sürdi
Olar dañı irişüp karşı turdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 1). [sâ'at,]
2. Ciger 'işkuñ ğamından çâk u hündür
Baña bir **sâ'at** olsa kim olup mest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 83). [sâ'at,]
3. Dilerseñ kim görine rüy-ı dilber
Belâ-yı 'işka şabr it niçe **sâ'at** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 65). [sâ'at,]

sā‘at-i şüm: Uğursuz saat.

1. Bunu virdi netice ol **sā‘at-i şüm**
Ki ol iki bir birinden oldu mahrûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 51*). [*sā‘at-i şüm,]*

sa‘b: Çetin, güç, zor.

1. Katı **sa‘b** oldu günden güne kârı
Özinden cezbe-i gam kıldı ‘ârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 3*). [*sa‘b,]*

sabâ: Gün doğusundan esen hafif ve tatlı rüzgâr.

1. İrürse taraf-ı küyüñdan **şabâ** toz
Nuḥüsetdeydi çokdan ṭālî‘üm kûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 4*). [*şabâ,]*
2. Dehânın nergisüñ itdün tolu zer
Şabānuñ dāmenin kılduñ mu‘aṭṭar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 32*). [*şabānuñ, -nuñ]*
3. Gehî taḥta çıkar verd-i muṭabbak
Şabâ geh ṭagıdır yaprak be yaprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 32*). [*şabâ,]*
4. Ne açmış ḡonce-i ra‘nâların bād
Ne virmişler **şabāya** bāḡda dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 144*). [*şabāya, -ya]*
5. Ne ser kim kesdi anı tıḡ-i bürrân
Şabâ ḡisûların kıldı perîşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 36*). [*şabâ,]*
6. Şabādan hıfz kılmış ol çerāḡı
Döşemiş şem‘-vār şahn-ı ḡabrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 26*). [*şabādan, -dan]*
7. Güzer kıla **şabâ** vaḡtûñe nāḡāḥ
Elâ iy ka‘be-i cānum cemālûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 142*). [*şabâ,]*
8. Ki dökilmez tolu meydür derûnı
‘Arûs oldu **şabādan** āb-ı mevvâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 55*). [*şabādan, -dan]*
9. Cenābindan geçemezdi **şabāda**
Saḡınurdu ḡüneşden sāyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 68*). [*şabāda, -da]*
10. Yola girdi gider çāpûk **şabādan**
Varup eyledi Mecnûn şî‘rini yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 30*). [*şabādan, -dan]*

sabâ dem: Sabah vaktinin rüzgarı.

1. ‘Aceb ḡülzâr idi zîbâ vü ḡurrem
K’ururdu çün Mesîḥ anda **şabâ dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 22*). [*şabâ dem,]*

sabâḥ: Sabah II aydınlık.

1. İster ki cümle eyleye iḡsân ü luṭfuñı
Her gice tā **şabâḥa** dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 44*). [*şabâḥa, -a]*
2. Ki āb-ı nergisinden ol semen-ber
Şabâḥ olınca kılar cāmesin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 102*). [*şabâḥ,]*
3. Karār itmedi āteş üzre çün ḡār
Şabâḥ olınca kıldı āḥ u efḡān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 89*). [*şabâḥ,]*
4. Göyindürür tenin ‘ışḡ odı ḡāyet
Şabâḥ olınca ṭurmadı vü gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 109*). [*şabâḥ,]*
5. Şabâḥ olup ṭoḡarsa başuma ḡün
Var ise iy ḡurûs-ı dehr cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 30*). [*şabâḥ,]*
6. Şabâḥ oldu vü mîr-i şubḡḡāḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 1*). [*şabâḥ,]*

sabâ-vār: Rüzgar gibi.

1. Firākuñdan revān eyler gözi kan
Leb-i cüda hırāmān ol **şabā-vār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 15*). [*şabā-vār,]*

sabāvı: *Gün doğusundan esen hafif ve latif rüzgar.*

1. Yürise berğden katı gider ol
Şabāyı nāka mānendi yider ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 14*). [*şabāyı,]*

sabā-vı ‘ışk: *Aşk rüzgarı.*

1. Ki iy viren şabā-yı ‘ışka hırmen
Çararı hüşesine âteş efgan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 17*). [*şabā-yı ‘ışk, -a]*

sabi: *Küçük çocuk.*

1. Yoğ-idüm gelmemiş idüm cihāne
Şabiden şışeyi tutğıl nihānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 39*). [*şabiden, -den]*

sābir: *Ar. Sabredici, eden, sabırlı.*

1. Me‘āşuñ faẓla-i deryüzedden düz
Alup bir hırka-ı şad-çāke **sābir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 39*). [*sābir,]*

sābit: *Yerinde duran, hareketsiz.*

1. O havlıda olan **sābit** kademler
Nişār eylediler pâyına gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 151*). [*sābit,]*
2. Degüldür **sābit** ü yokdur şebâtı
Ben anuñ için eylerven neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 28*). [*sābit,]*

sābit ol: *Yerinde durmak, kımıldamamak.*

1. Hüküm kılsañ āsmān gibi zemīn devvār ola
Çarha ger emr eylesen sābit ola ğabrā mişāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 14*). [*sābit ol, -a]*

sābit-kadem kıl: *İstikrarlı, sebat eder yapmak.*

1. Reh-i tahkîkde **sābit-kadem kıl**
Ayağ başdurma kim yola kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 7*). [*sābit-kadem kıl,]*

sabr: *Sabır, tahammül.*

1. Görür kim gitmiş elden ihtiyārı
Tükenmiş **sabrı** kalmamış çararı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 112*). [*şabrı, -ı]*
2. Ne **sabrı** var ki gönli kıla ārām
Ne ‘aklı var ki fikr ide ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 87*). [*şabrı, -ı]*
3. Bırakdı ihtiyār u **sabrı** yek-bār
Ki rüsivā-yı zuķaķ oldı vü pāzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 5*). [*şabrı, -ı]*
4. İnende düşme ta’cıl odına var
Vişāle **sabr-ile** olğıl taleb-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 26*). [*şabr-ile, -ile]*
5. Şitābı ko haķıķat bil ki iy cān
Senüñ **sabr-ile** olur işüñ āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 28*). [*şabr-ile, -ile]*

6. Ümîd-i vaşl-ı yâr ile muhaşşal
İşini **şabra** düzdi ol mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 38*). [*şabra, -a*]
7. Bırağup pâyına **şabr** ipi kullâb
Ricâ şaçdı şitâbı nârına âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 161*). [*şabr,]*
8. Tükendi **şabrı** vü gitdi qarârı
Elinde kalmadı hiç ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 3*). [*şabrı, -ı*]
9. Ne hûd gönlinde **şabr** u ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 10*). [*şabr,]*
10. Oñur anuñ işi kim **şabr-ile** işler
İñende eyleme kârûnda ta'cîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 28*). [*şabr-ile, -ile*]
11. K'ide **şabruñ** dil-i dildârı tahlîl
Koruk dirler olur şabr ile halvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 24*). [*şabruñ, -uñ*]
12. Ne **şabr** u ne tahammül ne müdârâ
Yolı teşviş-i hıfz-ı zevceden pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 28*). [*şabr,]*
13. Ki **şabrum** mülkini hier itdi gâret
Getür cân gülistânıñ gülîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 44*). [*şabrum, -um*]
14. Niçe bir saña bu **şabr** u sükûnet
Yiter kıldı şapuñı baht-ı ma'kûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 2*). [*şabr,]*

sabr eyle: Sabr eylemek.

1. Ki hatta kendümi bilmişdüm güm
Yine şabr eyledüm hem âhîr-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 55*). [*şabr eyle, -düm*]

sabr eyle: Sabretmek, dayanmak.

1. Koyup şürîdeligi **şabr eyle**
Öziñe bir iki gün cebr eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 75*). [*şabr eyle,]*
2. Ne çare hasrete şabr eyleyeler
Pes ol iki mezârûñ ortasından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 28*). [*şabr eyle, -ye, -ler*]

sabr ile koruk halvâ olur: Sabırla koruk helva olur.

1. K'ide şabruñ dil-i dildârı tahlîl
Koruk dirler olur şabr ile halvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 25*). [*şabr ile koruk halvâ olur, -ur*]

sabr it: Sabır göstermek, tahammül etmek.

1. Firâka şabr iderdi kām u nā-kām
Özine cebr iderdi kām u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 51*). [*şabr it, -er, -di*]
2. Dil ü cânına hasret cebr iderdi
Firâka bi'z-zarurî şabr iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 48*). [*şabr it, -er, -di*]
3. Ki şabr ide bu derde iy birâder
Benüm çekdigümün yüz biñde birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 6*). [*şabr it, -e*]
4. Gamiyla dilberinden düşdi mehcûr
İdüp şabr itmede sihr ü füsûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 5*). [*şabr it, -me, -de*]
5. Dilerseñ kim görine rûy-ı dilber
Belâ-yı 'ışka **şabr it** niçe sâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 65*). [*şabr it,]*

sabr kıl: Sabretmek, tahammül etmek.

1. Cefâ katılığına şabr kılan
Maķâmın dirliğinde kabır kılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 9*). [*şabr kıl, -an*]
2. Bu yolda şabr kılmaķdur müdârâ
İgende kend'özünüñ kılma giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 164*). [*şabr kıl, -maķ, -dur*]

sabr u karār: *Sabır ve tahammül.*

1. Yoğ-idi hasrete sabr u karārı
Tırup uydurdi bir gün iki yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 26*). [*şabr u qarār, -ı*]

sabr u karārı ko: *Sabır ve tahammül sınırını aşmak.*

1. Fiğân eyler qodı sabr u karārı
İrişdi çarha âhınuñ huruşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 126*). [*şabr u qarārı qo, -dı-ı*]

sabr u mecālî tüken: *Dayanacak takati kalmamak, gücü tükenmek.*

1. Tükendi qalmadı sabr u mecālüm
Gel otur yanuma kim iy vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 4*). [*şabr u mecālî tüken, -di-iüm*]

sabr u şekīb: *Tahammül ve sabır.*

1. Dilün yandı degüldür puhte hāmuñ
Enis ü yārdan şabr u şekibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 95*). [*şabr u şekīb, -i*]
2. Perî gibiydi pülâdıyla beste
İdüp ol nāzenin şabr ü şekibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 31*). [*şabr ü şekīb, -i*]

sac: *Saçmak, dökmek.*

1. Açılmış kapuları âsumānuñ
Şaçılur rahmeti halka Hudānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 16*). [*şaçılur, -ıl, -ur*]
2. Gözinden kan **şaçar** ol bülbül-i zār
Bu nağme irdi geldikde şümāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 48*). [*şaçar, -ar*]
3. Uçurmuş ‘aql murğın ol kemîne
Sirişkinden yüzine **şaçdı** âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 211*). [*şaçdı, -dı*]

sac: *Saç II Sevgilinin saçı.*

1. Bugün vaşluñla buldum baht-ı firûz
Saçıñdan bir nümünedür şeb-i qadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 7*). [*saçıñdan, -uñdan*]
2. Saçı zulmet tutağı âb-ı hayvân
Sevād-ı sünbülü sevdâ-yı ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 40*). [*şaçı, -ı*]
3. Saçı-veş anı kılmışdı perişân
Çü tenhâ bula hargehde özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 42*). [*şaçı-veş, -ı, -veş*]
4. Saçı cân âfitâbınuñ hicâbı
Sarây-ı ‘işmet içre dilber-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 6*). [*şaçı, -ı*]
5. Çeh-i Mısır içre maḥbûs-ı muḥalled
Şaçı gâret-ger-i dîn ya‘nî Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 13*). [*şaçı, -ı*]
6. Düzetdi piş-keşler ol kıyâmet
Şaçından boynına bıraktı destâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 73*). [*şaçıñdan, -ı, -n, -dan*]

sac: *Dağıtmak, saçmak.*

1. Girüp meydân-ı nazma pes sır açdum
Kalem nahlinden anda mîve **şaçdum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 152*). [*şaçdum, -du, -m*]

2. Gözinden kühl-ı deycürü yuyup şeb
Göge kâfür **şaçmışidi** kevkab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 8*). [*şaçmışidi, -mış, -idi*]
3. Cihâna sözden îşâr it güherler
Melâhat meclisine **saç** şekerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 10*). [*saç,]*
4. Yol üzre şol kadar **saçdı** zer ü dür
Ki itdi dâmenini her gedâ pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 41*). [*saçdı, -dı*]
5. Şaçarak gözlerinden eşk-i pür-hûn
Yine ‘azm itdi küh-ı Necde Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 59*). [*şaçarak, -arak*]
6. Giriftâr ola ağına be-nâgâh
Şaçup şayyâd hâle âsumâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 99*). [*şaçup, -up*]
7. Nemek **saçdı** velikin yâresine
Derûnında hevâ-yı ‘ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 14*). [*saçdı, -dı*]
8. Ayağına dökildiler bunuñ tiz
Yüzine eşkden **şaçdılar** âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 39*). [*şaçdılar, -dılar*]
9. Şaçup kan gözlerinden kıldı feryâd
Olup meşhedleri üstine hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 26*). [*şaçup, -up*]
10. Yüzün düşmiş kılar feryâd u efgân
Şaçup her biri gözden eşk-i hûn-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 37*). [*şaçup, -up*]
11. Bu resme niçe lâ’l ü lû’lû’ **şaçdı**
Çü Zeyd itdi bu zîbâ nükteyi gûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 92*). [*şaçdı, -dı*]
12. Ne assı soñra **şaçmağdan** aña âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 96*). [*şaçmağdan, -mağ, -dan*]
13. Şaçalar başum üzre hañ gibi hâk
Baña gufrândan ol dem vir berâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 122*). [*şaçalar, -a, -lar*]

sac: Başı kaplayan kıllar.

1. Müşgîn **şaçı** zulmât-ı sevâdına baş egmez
Şîrîn tutağı çeşme-i hayvânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3*). [*şaçı, -ı*]
2. Reftâr kaddi serv-i hürâmânı begenmez
Müşgîn **şaçı** zulmât-ı sevâdına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3*). [*şaçı, -ı*]
3. Hâdimüñ gibi işigüñ süpürür **şaçı** ile
Bu durur kondugı hürşid diyü mihre lakab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 21*). [*şaçı, -ı*]
4. Lebi şîrîn dehânı gonce-i ter
Saçı müşgîn yañağı verd-i aħmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 284*). [*şaçı, -ı*]
5. Tağıdup **şaçlarını** sünbül-i ter
Gülîstân bezmini kılmış mu‘attar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 75*). [*şaçlarını, -lar, -ı, -n, -ı*]
6. Başı **saçlu** nitekim nâfe-i müşg
Deli göyneklü hem-çün penbe-i huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 233*). [*saçlu, -lu*]
7. Gözi cādü **şaçı** ta‘vide döndi
İrağdan her kim iderse nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 52*). [*şaçı, -ı*]
8. Cemâlidür belâ-yı cân-ı merdüm
Saçı gâret-ger-i imân-ı merdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 78*). [*şaçı, -ı*]
9. Külâh-ı hüdhüd-ı zîbâ fesâne
Şaçına sünbülün ulaşdı şâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 24*). [*şaçına, -ı, -na*]
10. Saçı olursa ger maķşüd u kâmuñ
Nazar eyile kara zulfine lâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 39*). [*şaçı, -ı*]
11. Var idi şehlerinüñ bir kıızı hûb
Şaçı cevğân-ı müşgîn gâbgâbı tûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 36*). [*şaçı, -ı*]
12. Sözi kândi lebinden şekkeristân
Şaçınuñ sünbülinden yüzi büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 82*). [*şaçınuñ, -ı, -nuñ*]
13. Yüzine şaldı ma‘şuk-ı şeb-i târ
Şaçından bir niķâb-ı ‘anber-âşâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 6*). [*şaçından, -ı, -(n)dan*]
14. Eger ‘arz itseler havrâ-yı ‘aynı
Saçı bûyına almazam biñini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 48*). [*şaçı, -ı*]
15. Yüzi kara idi vü **saçları** aķ
Cehennem çehresin yakmağa müştâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 23*). [*saçları, -lar, -ı*]
16. Saçuñ çinine iy hürşid-ruķ bak
Hilâl-i ‘idden yeg regdür el-haķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 59*). [*saçuñ, -uñ*]

17. Çün oldı 'ışk iklimine server
Başı üzre **şaçından** kodı efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 76*). [*şaçından, -ı, -(n)dan*]
18. Saçınuñ çokluğu şol hadde yitmiş
Ki dülbendüñ başında tırmaz itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 49*). [*saçınuñ, -ı, -nuñ*]
19. Şaçından âşiyân iden tıyûra
Gıdâ viren teninden mâr u mûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 9*). [*şaçından, -ı, -(n)dan*]
20. Gamuñdandur kâra **şaçum** sefide
K'ogulluğuñdan oldum nâ-ümide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 13*). [*şaçum, -um*]
21. Şaçum k'ağardı böyle iy dil-ârâ
Çiçek gösterdi her kim nahli güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 15*). [*şaçum, -um*]
22. Süvâr olup turup meh-rûlar ile
Şaçı müşgîn gözi âhûlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 58*). [*şaçı, -ı*]
23. Şahârî buldı hem-çün 'arşa-ı Çîn
Şaçınuñ nâfesinden bü-y-ı müşgîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 68*). [*şaçınuñ, -ı, -nuñ*]
24. Gulâman Hindî vü Rûmî dil-efrûz
Şeb ola **şaçları** vü yüzleri rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 112*). [*şaçları, -lar, -ı*]
25. Şaçı gibi yeter âvâre kılsun
Eger derdüme irürmezse dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 68*). [*şaçı, -ı*]
26. Semen-simâ vü nergîs-çeşm ü gül-ruḥ
Şaçınuñ şaykalından mişl-i çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 69*). [*şaçınuñ, -ı, -nuñ*]
27. Baña ol dîvden görinür ebter
Gözüme ruḥları vü **şaçları** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 13*). [*şaçları, -lar, -ı*]
28. Yakası hicr ilinde çâk olmuş
Şaçından âşiyân iden tıyûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 13*). [*şaçından, -ı, -(n)dan*]
29. Saçına şâḥ-ı servüñ düzdî şâne
Bulup zînet çiçekden şâḥ-ı eşcâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 46*). [*şaçına, -ı, -na*]
30. Ki yiridür kenâr-ı âb-ı hayvân
Şaçında sünbülün var müşgden dâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 39*). [*şaçında, -ı, -(n)da*]
31. Kâmer-ruḥsâr idi vü hîzrân kad
Saçı müşgîn idi vü çeşmi âhû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 37*). [*şaçı, -ı*]
32. K'o servüñ mîvesidür şehd ü şekker
Şaçı Mekke örtüsü Hindüstânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 57*). [*şaçı, -ı*]
33. Bulınmaz bî-resen tedbîr aña hiç
Şaçıdur ol resen dilberlerün hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 61*). [*şaçıdur, -ı, -dur*]
34. Şanevber hüllesinde tûgme-i zer
Tağıtdı **şaçların** bâğ içre sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 51*). [*şaçların, -lar, -ın*]
35. Şanasın gıtdi genc üstinden ejder
Şaçı ucında dürr-i gûşî her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 73*). [*şaçı, -ı*]
36. Kesüp atdı **şaçın** her mâh-peyker
Gözinden ağıdup her biri seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 42*). [*şaçın, -ı(n)*]
37. Saçıni yıllere virdi semen-vâr
Kızınıñ ḥasret-i zülf ü ruḥında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 14*). [*şaçıni, -ı, -n, -ı*]

sac: Yassı demir çelik ürünü.

1. Niçe **sac** bölme çâk itdi ruḥında
Cevânî üzre pîrâye ol 'acûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 16*). [*sac,]*

sacıl: Dağılmak, yayılmak.

1. Şaçılmış idi ol ḥaṭṭ-ı nihânî
Şehâb-ı ḥâmeden dürr-i me'ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 97*). [*şaçılmış, -mış*]
2. Leb-i şîrinleri ḥandân **saçıldı**
Şehir vaktinde gül gibi k'açıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 115*). [*saçıldı, -dı*]
3. Dehânından **şaçılan** âhî nârî
Başı üstüne yağdırdı şerârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 37*). [*şaçılan, -an*]
4. Müşevveş ḥâl her lâḥza sitemden
Gözinden yaş yirine kan **şaçılan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 19*). [*şaçılan, -an*]

5. Deminden âteş-i sūzān **şaçılan**
Çeken eyyām-ı bed-‘ahdūn cefāsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 20*). [*şaçılan, -an*]

saçlarını vol: Saçını yolmak, çekmek.

1. Yolar Mecnûnı için saçlarını
İdüp zevci vefâtını bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 108*). [*saçlarını yol, -ar*]

sad: Yüz (sayı).

1. Getürdüm pes ele bir dürr-i meknûn
K’aña kıymet degül **şad** genc-i Kārûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 10*). [*şad,]*
2. Ruḥ-i şîn üzre olmuş kaṭre-i eşk
Ġamından **şaddur** bî-ḥwāb u pür-ġam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 41*). [*şaddur, -dur*]
3. K’irîşmez gerdene **şad** ‘îd ü nevrüz
Gözin açup du‘âdan soñra ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 8*). [*şad,]*
4. Ayaġ üzre ṭurur ḥizmetde dāyim
Alup her şāḥdan **sad** verd-i bî-ḥār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 65*). [*şad,]*

sad: Mutlu, huzurlu.

1. Ruḥ-ı zîbāsına karşı anuñ **şad**
Berî uyḥudan u yimekten âzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 333*). [*şad,]*
2. Vü ger nî hizem iderven anı ben
Olup Mecnûn bu sözden **şad** u ḥandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 45*). [*şad,]*
3. Görinür âteşin dillü bir ejder
Gelinligine anuñ şehri ü il **şad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 17*). [*şad,]*
4. Ki vaşlından ola ol meh-veşüñ **şad**
Hemān-dem ṭutdı cân-ı Leylîyi tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 62*). [*şad,]*
5. Ḥayālî birle mu‘tād u ḥarîfüm
Meşakkat külḥanında şöyleyüm **şad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 9*). [*şad,]*
6. Feraḥ ġam benden ü ben ġuşşadan **şad**
Ġamuñdan ḥaste-cān şüride-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 18*). [*şad,]*

sad: 100 || Pek çok.

1. Her nefes biñ kez fiġan her lāḥza **şad** bār el-firāk
Görmeyi servin cemālūñ ġülsitānın bir daḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 2*). [*şad,]*
2. Bulut kuṭnında şebnemden zemāne
Nihān itmîşdurur **şad** penbe dāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 24*). [*şad,]*
3. Kılıcı heybet ile kılsa rüzı
Bıraġur ġura **şad** Behrām-ı Ġurı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 74*). [*şad,]*
4. Ġülistān meclisinde şāḥ-ı zanbak
Uyarmış cā-be-cā **şad** şem‘-i ablak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 60*). [*şad,]*
5. Vü ger ḥöd çeşmi olursa murāduñ
Gözüne yegdür andan çeşmi **şaduñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 38*). [*şaduñ, -uñ*]
6. Ki mihrinden anuñ ‘ālemde her sū
İrişdi maġzına **şad** ‘aşıkūñ bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 28*). [*şad,]*
7. Müheyyā eyleyüp **şad** genc-i şāḥı
Ḥaber gelse diyü gözlerdi rāḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 55*). [*şad,]*
8. Çü Leyliden yañadan ire bir bād
Urur vaşında anuñ **şad** beyte bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 20*). [*şad,]*
9. Tutar **şad** cehd-ile bir cām o bî-ḥuş
Anı da yārı yādına ider nūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 29*). [*şad,]*
10. Ki Leylî fi‘l-meġel bir mäh-ı nevdür
Ġamina **şad** dil-i ‘aşık ġirevdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 42*). [*şad,]*

11. Ola İbn-i Selāma **şad** selāmet
Haram oldu baña ‘ahdünde şenlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 80*). [*şad,]*
12. Vişālûñ gülşeninden bir gül-i ter
Velikin firkatûñden cāna **şad** hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 169*). [*şad,]*
13. Eliyle pāyinûñ çıkardı hārın
Bu resme gösterüp **şad** mihribānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 31*). [*şad,]*
14. Açar evc-i ferahdan çarh **şad** der
Bu resme olmuş idüm bende hāste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 20*). [*şad,]*
15. Tenine ursalar tuymazdı **şad** tır
Giderken ger yolu deryāya irse (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 20*). [*şad,]*
16. Yağar hādimlerüm **şad** şem‘-i kâfūr
Çi ger çarha çıkar gāmdan nefirüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 22*). [*şad,]*
17. Urursın sineñe **şad** seng-i endüh
Melāletden gözüñi ger tuta h‘wāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 28*). [*şad,]*
18. Güm itdi **şad** firāk-ile leb-i gūr
Dehānuñ dürcine bilsem ki iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 28*). [*şad,]*
19. Açılmış cā-be-cā **şad** çeşm-i rüşen
İrürmiş āsumāne kullesi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 42*). [*şad,]*

şad bār: *Yüz defa, yüzlerce kez.*

1. ‘Aceb şūrīde-hāl oldum reh-i ‘ışkında ol māhuñ
Ki gelse yāduma adı döker kan gözlerüm **şad bār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 6*). [*şad bār,]*

şad hezārān: *Yüz binlerce.*

1. Şad hezārān bülbüli mahzūn idersin ‘ākıbet
Büse virürsin ki Hāmdinūñ alasin cānını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 12*). [*şad hezārān,]*
2. Bahādırlar içün tutmağa mātem
Tağıtdı **şad hezārān** kelle perçem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 68*). [*şad hezārān,]*

şadā: *Ses, avaz, yankı.*

1. Şadāsı hakkı Dāvūduñ ki her ān
Demüri mūm iderdı taş nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 77*). [*şadāsı, -sı]*
2. Şadāsı cānibine tārđan ‘ūd
Düzetdi muṭrib içün rāh-ı maṣşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 15*). [*şadāsı, -sı]*
3. Şadā tūfānı ol meydānda her sū
Tenür-ı kūsđan geldi yuṣkaru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 7*). [*şadā,]*
4. Çü Nevfel çekdi ol ceşş-i girānı
Şadā vü şavtı töldurdı cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 2*). [*şadā,]*
5. Yenābī‘-i bihişte döndi her cū
Güler gül kimse işitmez **şadāsın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 31*). [*şadāsın, -sı, -n]*
6. Şadāyı dehre şalmaz oldılar gūş
Tolay u alup ol şirān-ı hūn-riz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 26*). [*şadāyı, -y, -ı]*
7. Çıkar āhuñ **şadāsı** āsumāna
Bugün k’irdi zamān-ı vaşl u peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 12*). [*şadāsı, -sı]*
8. Fiğān eyler şafādan bülbül-i mest
Gelür eṭrāfdan dürlü **şadālar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 39*). [*şadālar, -lar]*

şadaka vir: *Fakirlere verilen para yardımı, bağış.*

1. K’eline şadaka vire bu gedānuñ
Biri birine kıldılar nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 14*). [*şadaka vir, -e]*

şadākat: *Bağlılık, vefa.*

1. Şadā' oldı özine ülfet-i halk
Hālâyıkdan **şadākat** umma zinhār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 57). [şadākat,]

sadā-vı hüsn: Güzel ses.

1. Sadā-yı hüsn-ile ol hālî fülful
Bırakdı günbed-i āfāka gulgul (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 25). [sadā-yı hüsn, -ile]

sadā-vı kūs-ı şeh: Padişahın davul sesi.

1. Sadā-yı kūs-ı şehden nâle-i ra'd
Cihānda işidilmez oldı min-ba'd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 155). [sadā-yı kūs-ı şeh, -den]

sad-cüy: Yüz nehir.

1. Kılıçlar çeşmesinden süy-ber-süy
Revâne oldı ol şahrāda **şad-cüy** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 82). [şad-cüy,]

sāde: Gösterişsiz, saf.

1. Mükehhāl gözleri fettān u mevzūn
Nitekim **sāde** kâğıd üzre ma'cūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 86). [sāde,]
2. Çemende nev-cevānlar gibi **sāde**
İdüp öz kışşalarını mükerrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 52). [sāde,]

sāde-dil: Far. Yüreği temiz,saf.

1. Ne bilsün çarh işin **sāde-dil** idi
Ne gönlinde var-idi gām gubārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 14). [sāde-dil,]

sādef: İnci kabuğu.

1. Şādef birle şehābı eyleyüp cüft
Toğırdur müddetile dürr-i nā-süft (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 63). [şādef,]
2. İki gevher idiler bir **şādefden**
İki ahter yahūd burc-ı şerefdin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 15). [şādefden, -den]
3. Umaram k'ol emir-i 'ālem-ārāy
Şādef gūşında ol dürr vire cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 152). [şādef,]
4. Olup ebr-i murādı kaṭre-perver
Şādef dürcine işār itdi gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 276). [şādef,]
5. Daḥı yokdur **şādef** birle aña kār
Bunı didi vü zāhir kıldı hışmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 56). [şādef,]
6. Zamāne lertzeye bırakdı tebdin
Beli tā kim **şādef** gibi bükildi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 121). [şādef,]
7. Şādefdür bu iki kim der-miyāndur
İki bir cins harfüz şanki der hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 48). [şādefdür, -dür]
8. Şādefden çekdi dūr kendin kenāre
Çevirdi gerdeninden tūresi ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 70). [şādefden, -den]
9. Şādef gibi dehān açmış tūrur hāk
Çū tābūt-ı nigār-ı māl-pāre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 88). [şādef,]
10. Şādef gibi kim andan dūr gevher
Yile vermiş güli vü hārı kalmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 44). [şādef,]
11. Muşaffa bir **şādefdür** pāk u eblaḥ
Terahhüm idüp ol miskine bunlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 20). [şādefdür, -dür]

sad-halka-i zer: Altın sarısı yüz halka.

1. Takup bir çenbere **şad-ḥalka-i zer**
Mehûn gerdânına bıraktı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 27*). [*şad-ḥalka-i zer,]*

sad-hezârân: Yüz binlerce II pek çok.

1. Keminden ğamze-ile ol yüzi mäh
Delerdi **şad-hezârân** sine her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 64*). [*şad-hezârân,]*

sa'd-i aḥter: Yıldızı talihli, kutlu.

1. Rakîbüñ şüretine karşı dîvâr
Niḳâb-ı kabrden iy **sa'd-i aḥter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 103*). [*sa'd-i aḥter,]*

şâdık: Gerçek dost; âşık.

1. Cihân 'âşıklarının ercümendi
Zamân **şâdıklarının** ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 6*). [*şâdıklarının, -lar, -ı, -nuñ]*
2. Tarîk-ı 'ışkda **şâdıklar** idi
Severdi gerçi dilber Zeydi dilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 24*). [*şâdıklar, -lar]*
3. Ki bârik ola sözüml saña ḥânım
Yoluñda **şâdıķum** virmekde cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 9*). [*şâdıķum, -um]*
4. Senüñ yâduñla virdi cân-ı pâki
Senüñ 'ışkunda key **şâdıķlık** itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 65*). [*şâdıķlık, -lık]*

şâdık: Doğru, hakikatli, sadakatli, dürüst.

1. Didi dilden ki bu söz dise **şâdık**
Zihî Nevfel zihî üstâd-ı ḥâzık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 157*). [*şâdık,]*
2. İdinüp kızbi ḥö **şâdık** geçinme
Riyâdan ola çün bir 'ışk ḥâsıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 8*). [*şâdık,]*

şâdık ol: Sadakatli, dürüst olmak.

1. Eger elden geleydi 'âşık olmak
Reh-i 'ışk içre böyle şâdık olmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 8*). [*şâdık ol, -mak]*
2. Çü bunlar birbirine 'âşık oldu
Bu kavluñ biri lâ-büd şâdık oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 38*). [*şâdık ol, -dı]*

şâdır: Çıkan, meydana gelen.

1. K'ola **şâdır** bu fi'l-i pîç senden
Baña sensüz ğam u hicr urdı dâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 28*). [*şâdır,]*

şâdır ol: Ortaya çıkmak, meydana gelmek, zuhur etmek.

1. Karışdı dem-be-dem hâline bir hâl
Özinden şâdır oldu nev nev ef'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 20*). [*şâdır ol, -dı]*

sadr: *Makam.*

1. Görür kim bir nümunesinde taķuñ
Muķābil **şadrına** ol çār taķuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 94*). [*şadrına, -ı, -n, -a*]
2. Alup ĥargāhına girdi şalını
Oturdup **şadra** i'zāz-ile ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 49*). [*şadra, -a*]

sadr: *Göğüs.*

1. Mekān olur oķa geh fikr-veş dil
İdinür dil gibi geh **şadrı** menzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 70*). [*şadrı,]*
2. Gözini toz göğüñ püşide kıldı
Yirüñ **şadrın** çeri cüşide kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 46*). [*şadrın, -ı, -n*]
3. Süñüler sineler sökmekde çālāk
Dilrān **şadrını** tır itmede çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 28*). [*şadrını, -ı, -n, -ı*]
4. Gehi **şadrına** çekdi ĥāk-i pākin
Ol evvelden de ĥöd dest-i sitemde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 38*). [*şadrına, -ı, -n, -a*]
5. Ki tā yir vire **şadrında** aña ĥāk
Yire ol āb-ı ĥayvān virdi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 96*). [*şadrında, -ın, -da*]

şadr-ı vahdet: *Birlik makamı.*

1. K'olasın şadr-ı vahdetde ĥabā-püş
Visāl āyinesinden Ĥamdiyā ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 62*). [*şadr-ı vahdet, -de*]

şaf: *Saf, sıra; yer, mevkî.*

1. Pür eyledi melā'ik çarĥı **şafdan**
Felek sükkānı ĥayrān her tarafdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 109*). [*şafdan, -dan*]

şaf çek: *Dizilmek.*

1. Ĥavālisine şaf çekmiş ded ü dām
Bulardan ĥavf idüp çekdi ligāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 26*). [*şaf çek, -miş*]

şaf çek: *Sıra sıra dizilmek.*

1. Çeküben şaflar itdiler kıyāmı
Resüle virdiler cümle selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 113*). [*şaf çek, -lar-üben*]
2. Anuñ eṭrāfına çekmişdi şaflar
Ol ortalıkda şan sultānlarıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 70*). [*şaf çek, -miş, -di*]
3. Pes ü püşinde çekmişdi bular şaf
Yatacak yirini rübah-ı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 52*). [*şaf çek, -miş, -di*]

şafā: *Gönül şenliĥi, rahat, huzur, kedersizlik.*

1. Şafā nūrında ĥarķ idüp bu cānı
Ebed ĥamrından eyle mest aña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 45*). [*şafā,]*
2. 'Arab şāhı firāz-ı tāzî üzre
Ki ol tāzî **şafādan** bāzî üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 92*). [*şafādan, -dan*]
3. Özi meşĥül rüm içre **şafāya**
Düşüpdür heybeti Çin ü Ĥitāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 125*). [*şafāya, -y, -a*]

4. Şafâ vechini göstermişdi devlet
Dile fer virmiş-idi feyz-i rahmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 25*). [*şafâ,]*
5. Niyâz u nâz ile ol gice tûrdı
Refîkînden **şafâ** vü zevk gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 274*). [*şafâ,]*
6. Ne mâye k'aña virürdi gidâdan
Pür iderdi derûnını **şafâdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 296*). [*şafâdan, -dan]*
7. Kelâmin itse ya bir meh-veşuñ güş
Şafâsından olur hayrân u bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 338*). [*şafâsından, -sı, -n, -dan]*
8. Nevâ-yı berbat u çeng irdi çarha
Ki tâ çarh ol **şafâdan** girdi çarha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 14*). [*şafâdan, -dan]*
9. Kimûñ güşına irse nağme-i çeng
Şafâsından olurdi vâlih ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 22*). [*şafâsından, -sın, -dan]*
10. K'özin bir dem cüdâ kıla **şafâdan**
Degül vakıf ki nahl-i rûzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 18*). [*şafâdan, -dan]*
11. Üküş ta'zîmile kondurdılar hem
Dil-i Leylî **şafâdan** şâd u hürrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 78*). [*şafâdan, -dan]*
12. Şafâdan 'andelîb-i hûb-âvâz
Şan oldı rûh-ı tûtîsine dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 21*). [*şafâdan, -dan]*
13. Şafâdan vardılar nâz-ıla h'wâbe
Ki mey bunları virmişdi hârâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 55*). [*şafâdan, -dan]*
14. Çü degdi bu haber İbn-i Selâma
Şafâdan kâşide geldi kıyâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 78*). [*şafâdan, -dan]*
15. Gîrîv ü nâle-i kûs irdi çarha
Bahadırlar **şafâdan** girdi çarha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 14*). [*şafâdan, -dan]*
16. Başum kat' olduğu câna **şafâdur**
Ki bî-ferr olsa bir şem'un likâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 64*). [*şafâdur, -dur]*
17. Şafâdan tende cânı cüş kıldı
Diline şevk-i dilber gâlib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 24*). [*şafâdan, -dan]*
18. Giderdi 'aklı miskînün **şafâdan**
Bu hâl üzre geçerdi 'ömri anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 20*). [*şafâdan, -dan]*
19. Şafâ bezminde düşmen birle dem-sâz
Diler k'üstündüden uçan murğuñ âhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 92*). [*şafâ,]*
20. Şafâ kuflına cânı buldı miftâh
Ne hat kim yazmış ol mektûba pür-şûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 22*). [*şafâ,]*
21. Şafâdan çarha girdi hem-çü gerdün
Düşüp pây-ı resûl-i yâre âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 10*). [*şafâdan, -dan]*
22. Şafâ Mısrında cüy-ı Nile benzer
Hâbîbümden gelür nev-dâstândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 18*). [*şafâ,]*
23. Ki bula şems-i tâbından ferâğı
Şafâdan merhabâya nâhunın yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 105*). [*şafâdan, -dan]*
24. Dilüñ zevkî-durur cânuñ **şafâsı**
Gerekmez âdemî bu demde hâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 12*). [*şafâsı, -sı]*
25. Şafâdan oldı key hûş-hâl Mecnûn
Didi hûş geldüñ ü şadî getürdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 46*). [*şafâdan, -dan]*
26. Tene renc ü **şafâ** perhîz iledür
Hem anuñla bulur râhat gebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 42*). [*şafâ,]*
27. Ki derdi artup eksildi **şafâsı**
Yüzinüñ revnağı gidüp şarardı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 62*). [*şafâsı, -sı]*
28. Cihânî âfitâb itmiş pür-envâr
Şafâdan cüş kıldı cân-ı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 15*). [*şafâdan, -dan]*
29. Şafâsın virdi aña 'üd u 'abîrûñ
Gâzeller okuyarak hürrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 24*). [*şafâsın, -sın]*
30. Uyudılar **şafâdan** tâ kıyâmet
Çü dünyâda bir itmişler idi 'ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 34*). [*şafâdan, -dan]*
31. Figân eyler **şafâdan** bûlbûl-i mest
Gelür efrâdan dürlü şadâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 38*). [*şafâdan, -dan]*
32. Velîkin 'ışkdan olsa **şafâdur**
Niçeler 'ışkdan ger renc-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 84*). [*şafâdur, -dur]*

safâ: *Saflık, berraklık.*

1. Şafâ vaktında Âdem şafvetiyyün
Süleymân-ı nebînün şevketiyyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 75*). [*şafâ,]*
2. Şafâ mir'âtıdur güyâ cebîni
K'añadur dest-i çüb-ı sîm bîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 47*). [*şafâ,]*

safâ vir: *Gönül rahatlığı, dirlik vermek.*

1. Şafâ vir cāna şubhūñ şöhetinden
Bu resme yalvarup Hallāka hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 50*). [*şafâ vir,]*
2. Şafâ virdi sükûn İbn-i Selāma
Pes andan soñra düzdi pîş-keşler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 52*). [*şafâ vir, -di]*
3. Cihān bustānıñ ferhunde servi
Sözünden sāmî'-i nazma **şafâ vir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 3*). [*şafâ vir,]*

safâ vü 'işret: *Zevk ve eğlence.*

1. Bu resm-ile üç ay miqdārı bunlar
Şafâ vü 'işret itdiler muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 190*). [*şafâ vü 'işret,]*

safâlar sür: *Eğlenmek, üzüntü ve kederden uzak olmak.*

1. Şafâlar sürdi anuñ ülfetinden
Tamām âsûde düşdi şöhetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 77*). [*şafâlar sür, -di]*

safâlar vir: *Mutluluklar vermek.*

1. Ki cān-ı 'ārife virür şafâlar
Ḳurılmış anda bir gül sāyesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 40*). [*şafâlar vir, -ür]*

safâ-vı 'ışk: *Aşkın mutluluğu.*

1. Sivā-yı 'ışkdan bî-derd ü pākem
Şafâ-yı 'ışkdan şafî vücūdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 13*). [*şafâ-yı 'ışk, -dan]*

safha: *Sayfa, levha.*

1. Yazılmış **şafhasına** pîç-der-pîç
Şu sözler kim beğenmez 'aql anı hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 61*). [*şafhasına, -sı, -n, -a]*

sâfi: *Duru, temiz.*

1. Şu resmîdi lâṭîf ol âb-ı sâfi
Ki âb-ı zindegānîdendi **sâfi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 20*). [*sâfi,]*
2. Dolandı cānı ol şürîde-baḥtuñ
Dibinden çıkup anuñ **sâfi** bir âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 17*). [*sâfi,]*
3. Görinür şüş-e-i yaḥ gibi **sâfi**
Ḥalîl-i kebk yakup oda şeh-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 8*). [*sâfi,]*

4. Sivā-yı ‘ışkdan bî-derd ü pākem
Şafā-yı ‘ışkdan **şafî** vücudum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 13*). [*şafî,]*
5. Urupdur terkimi kavm u qarâbet
Dilüm **şafî-durur** bî-mekr cânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 85*). [*şafî-durur, -durur]*

şafvet: *Saflık, arılık.*

1. Şafâ vaktında Âdem **şafvetiçün**
Süleymân-ı nebînün şevketiçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 75*). [*şafvetiçün, -içün]*
2. Bu bir kaç loķmanuñ yokdur ziyânı
Bular ger cû‘dan **şafvet** tabî‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 19*). [*şafvet,]*

şağ ol: *Yaşamak, hayat sürmek.*

1. Geçinmek yeg beyâbânlarda ma‘şüm
Diler misin ki bunda şağ olam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 75*). [*şağ ol, -am]*

şağ u sol: *Sağ ve sol || Her taraf.*

1. Gider gözetmeyüp şağ u şolını
Dileni dileni her çetiri nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 8*). [*şağ u şol, -ın, -ı]*

sāğar: *Kadeh, içki bardağı.*

1. Kâmerden hâleye bu çarh-ı ahđar
Süd ile sâķi-veş töldurdu **sāğar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 10*). [*sāğar,]*
2. Ne **sāğar** kim şunardı ol yegâne
Virürdi ‘ömr-i bākiden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 39*). [*sāğar,]*
3. Şarābıla hābābuñ **sāğarı** pür
‘Aceb görsen bu cām-ı ser-nigün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 52*). [*sāğarı, -ı]*
4. Gücüm yitmez ki sunam **sāğara** dest
Çeküp ol lāhza bir heybetlü āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 228*). [*sāğara, -a]*
5. Cefāsından hābībün olma dil-teng
Taħammül **sāğarından** bāde kıl nūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 61*). [*sāğarından, -ı, -n, -dan]*

sāğar-ı sākī: *Saki kadehi.*

1. El urdı **sāğar-ı sākī** perî-nāz
Kopardı çeng ü neyden muṭrib āvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 3*). [*sāğar-ı sākī,]*

sağıl: *Koyun vb. hayvanların göğüslerinden sütün çıkmasını sağlamak.*

1. Sağılup bitdi dil ‘aynınuñ ābı
Felekden düşdi mäh-ı menzil-ārā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 66*). [*sağılup, -up]*

şahārī: *Sahralar, çöller.*

1. Şahārī buldı hem-çün ‘arşa-ı Çîn
Şaçınıñ nāfesinden bñy-ı müşğîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 67*). [*şahārī,]*

2. Çeken tağ u **şahārīde** sürüdü
Ucından ben muqayyed cânıñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 38*). [*şahārīde, -de*]
3. Şahārī oldı şan-kim cāy-ı mahşer
Harāretten göyindi verd-i hamrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 66*). [*şahārī,]*
4. Kıyāmet deştine döndi **şahārī**
Harāret virdi kūha zahmet-i dıkk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 20*). [*şahārī,]*
5. Yatur mahmūr yir yir tāk-ı engür
Şahārīde kamu mürde çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 71*). [*şahārīde, -de*]

şahbā: Şarap, kadeh.

1. Helāl olur şehā cennetde **şahbā**
Elünden ger çekem deryāyı sākī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 68*). [*şahbā,]*

şahbān: Cahiliye döneminde doğdu. 94/712-713 yılında vefat etti. Hitabeti, fesahat ve belagatiyle meşhur oldu.

1. Ger emlah sözini işitse bir ān
Feşāhatdan dem urmaz idi **Şahbān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 16*). [*şahbān,]*

şahfe-i zibā: Güzel sayfa.

1. Çeken bu şahfe-i zibāya tuğrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 1*). [*şahfe-i zibā, -ya*]

şahī: Cömert, eli açık.

1. Şahī idi şu resme ol mükerrerem
Ki cūdından idi şermende Hātem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 31*). [*şahī,]*
2. Var-idi bir tayısı ol zamānda
Şahī vü kāmīl ü şahib-hüner merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 5*). [*şahī,]*
3. K’aña divānelik virmiş hālāşı
Hüner-mend **şahī** vü pāk-gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 9*). [*şahī,]*
4. Ne çāre yok elümde ihtiyārum
Bulınmasa **şahīnuñ** nānı hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 41*). [*şahīnuñ, -nuñ*]

şahib: Herhangi bir şey üstünde mülkiyeti olan; herhangi bir niteliği olan kimse.

1. Maḥabbet deştinüñ **şahib-ķarārī**
Şikār-ı ‘ışk olan cân-ı figārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 13*). [*şahib-ķarārī, -ķarar, -ı*]
2. Gehī jengārı gāhī āsumānī
Maḥabbet deştinüñ **şahib-ķarārī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 23*). [*şahib-ķarārī, -ķarar, -ı*]

şahib-’akl: Akıl sahibi.

1. Ki **şahib-’akl** üzredür müdāre
Benüm gönüm kim ‘ışk gitmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 14*). [*şahib-’akl,]*

şahib-burāk: Burak’ın sahibi.

1. İrişdiyse ger İsmā’ile ķurbān
Seni şahib Burāk eyledi Sübhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 78*). [*şahib-burāk,]*

şāhib-efser: Tac sahibi.

1. Melik-zāde vü **şāhib-efser** idi
Ebā ‘an ced emīr-i server idi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 23*). [*şāhib-efser,]*

şāhib-ferāset: Feraset, anlayışlılık sahibi.

1. Muqarrer bildi her **şāhib-ferāset**
K’iriser ‘ışkdan aña felāket (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 339*). [*şāhib-ferāset,]*

şāhib-hüner: Hüner sahibi, maharetli.

1. Zebūna raḥmdur **şāhib-hünerlik**
Daḥı taze-durur baḳ yüzlerine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 36*). [*şāhib-hünerlik, -lik]*
2. Var-idi bir tayısı ol zamānda
Saḥî vü kâmil ü **şāhib-hüner** merd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 5*). [*şāhib-hüner,]*

şāhib-i vecd: Muhabbet sahibi.

1. Kerem-kānî vü **şāhib-i vecd** tevbe
Beni bu derdde ḳoma giriftār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 106*). [*şāhib-i vecd,]*

şāhib-ıkbāl: İkbāl sahibi.

1. Çü Nîl ü baḥrdur ol **şāhib-ıkbāl**
Velikin Nîl-i sākin baḥr-ı seyyāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 157*). [*şāhib-ıkbāl,]*
2. Baḳaraḳ oḒlına ol **şāhib-ıkbāl**
Be-nāgeh yādına düşdi ol abdāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 23*). [*şāhib-ıkbāl,]*

şāhib-‘imāme: Önderlerin imamı.

1. Getürdi ḥalka ol **şāhib-‘imāme**
‘Azāb-ı nārdan āzād-nāme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 215*). [*şāhib-‘imāme,]*

şāhib-ḳadr: Değer sahibi.

1. Atañdur tüt ki **şāhib-ḳadr** u fāzıl
Saña fāzlından atañuñ ne ḥāşıl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 107*). [*şāhib-ḳadr,]*

şāhib-kelām: Söz sahibi.

1. Bürehne-ser yürür **şāhib-kelāmum**
Ḥarīdār-ı belā vü cān-fürüşem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 14*). [*şāhib-kelāmum, -um]*

şāhib-ḳurān: F. Her zaman muvaffak olan ve üstünlük kazanan hükümdar.

1. Mu‘in olsun Ḥaḳ ol şāh-ı cihāna
Cihān ḥāş olsun ol **şāhib-ḳurāna** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 172*). [*şāhib-ḳurāna, -a]*

sahib-leşker ol: Ordu sahibi olmak.

1. Sikender-vār şahib-leşker olduñ
Saña el virdi âb-ı zindegânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 104). [şahib-leşker ol, -duñ]

sāhib-rutab: Hurma sahibi.

1. Huzūruñdan beni red itme zinhār
Ki lâyıķ olmaya **şāhib-ruṭabdan** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 5). [şāhib-ruṭabdan, -dan]

sāhib-serîr: Tahtun, makamın sahibi.

1. Serîr-i kulle-i Necdûn emîri
Fenâ vâdisinûñ **şāhib-serîri** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 6). [şāhib-serîri, -i]
2. Fenâ vâdisinûñ **şāhib-serîri**
Cihân içinde bulmayan vaṭangâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 8). [şāhib-serîri, -i]

sāhib-tarîkat: Tarikat sahibi, şeyh, pir, mürşit.

1. Senûñ her sözuñ iy **şāhib-tarîkat**
Bañadur bilürem pend ü naşîhat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 25). [şāhib-tarîkat,]

sāhib-tîğ: Kılıç sahibi.

1. ‘Arab içre reîs ü püşt-i leşker
Yücedür nāmı **sāhib-tîğdür** hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 73). [sāhib-tîğdür, -dür]

sāhibü’r-risālet: Risalet sahibi.

1. Yâ **şāhibü’r-risālet** yâ ekremü’l-‘Arab
Yâ hâtemü’n-nübüvvet yâ eşrefü’l-‘Acem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 3). [şāhibü’r-risālet,]

sāhib-vakār ol: Vakār sahibi, ağırbaşlı olmak.

1. Çün âdem oğlısın âdemle yār ol
Ko bu şeydālîğı **şāhib-vakār ol** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 154). [şāhib-vakār ol,]

şahîh: Doğru, doğrusu.

1. Şahîh ol resme kim tutardı evvel
Bir âh idüp çağırdı döndi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 122). [şahîh,]

şahn: Avlu, orta, merkez.

1. Çemen **şahnı** be-ğâyet hurrem idi
Dehâni goncenûñ pür şebnem idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 35). [şahnı, -ı]

2. Turur nergis çemen **şahnında** bî-tâb
Şikâr itmiş gözi âhûların h'wâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 63*). [*şahnında, -i, -n, -da*]
3. Belâ vâdisinüñ seyyâhı dâyim
'Anâ şahrâsinuñ **şahnında** kâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 8*). [*şahnında, -i, -n, -da*]
4. Çemen **şahnını** kıldı bir tabak gül
Cihân çün bağ-ı cennet oldu hoş-bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 28*). [*şahnını, -i, -nı*]
5. Çemen **şahnı** anuñ-çündür kefen-püş
Şan oldu sevk-i hâne mesken-i bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 74*). [*şahnı, -ı*]
6. Ki bulunmaz şu'â'ına anuñ had
Bitüp **şahnında** envâ'-ı dirâhtân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 33*). [*şahnında, -ı, -n, -da*]
7. Geçüp ol şahndan da gitdi ta'cîl
Nühüm çarha irişdi bile Cibrîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 153*). [*şahn, -dan, -da*]

şahn-ı ğabrâ: Yeryüzü meydanı.

1. Şabâdan hıfz kılmış ol çerâğı
Döşemiş şem'-vâr **şahn-ı ğabrâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 27*). [*şahn-ı ğabrâ,]*

şahn-ı gülistân-ı bihişt: Cennet bahçesinin merkezi.

1. Anı şahn-ı gülistân-ı bihişte
Pes itdi 'arz bir cây-ı laîfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 26*). [*şahn-ı gülistân-ı bihişt, -e*]

şahn-ı gülzâr: Gülbahçesi alanı.

1. Hevâ-yı hoşdan olmuş **şahn-ı gülzâr**
Mişâl-ı deşt-i Çin şahrâ-yı Tâtâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 71*). [*şahn-ı gülzâr,]*

sahrâ: Çöl, kır, ova.

1. Ğamuñdan gildedür âbuñ ayağı
Gezer sergeşte **şahrâyı** vü bağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 46*). [*şahrâyı, -y, -ı*]
2. Ki iy tab'ı semendin eyleyen râm
Füsûn u nazm **şahrâsında** nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 108*). [*şahrâsında, -sı, -n, -da*]
3. Turur hargehleri **şahrâda** her sū
Çü dağ-ı lâlê dil-teng ü siyeh-rû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 33*). [*şahrâda, -da*]
4. Bilenler dirdi kim ol mâh-ı ferruḥ
Fülân **şahrâda** olur iy kamer-ruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 42*). [*şahrâda, -da*]
5. Ya **şahrânuñ** durur çeşm-i ümîdi
Ki bulmuş muntazırlıktan sefidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 19*). [*şahrânuñ, -nuñ*]
6. Bu **şahrâda** saña dem-sâz kimdür
Bu hayretgâhda hem-râz kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 67*). [*şahrâda, -da*]
7. Şikâra giderem diyü idüp ad
Yüzün **şahrâya** tutdı nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 60*). [*şahrâya, -y, -a*]
8. Belâ vâdisinüñ seyyâhı dâyim
'Anâ **şahrâsinuñ** şahnında kâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 8*). [*şahrâsinuñ, -sinuñ*]
9. Varup sızduğı yirleri aradı
Kamu tağı vü **şahrâyı** taradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 42*). [*şahrâyı, -y, -ı*]
10. Pür olmuş gördi **şahrâ** tîğ ü hançer
Cihânı kabzâmış emvâc-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 7*). [*şahrâ,]*
11. Kılıçlar yüridi vü kopdı gavğâ
Pür oldu küşteden püşteyle **şahrâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 22*). [*şahrâ,]*
12. Boğazın eylemez bir kimsenüñ ter
O **şahrâda** meger kim âb-ı hancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 74*). [*şahrâda, -da*]

13. Kılıçlar çeşmesinden süy-ber-süy
Revâne oldu ol **şahrâda** şad-cüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 82*). [*şahrâda, -da*]
14. O **şahrânuñ** ne deñlü varsa sengi
Bulaşup kana lâ'le döndi rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 23*). [*şahrânuñ, -nuñ*]
15. K'elümden şaydumı **şahrâya** şalduñ
Nedür ben teşneye bundan murâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 18*). [*şahrâya, -y, -a*]
16. K'ayağı penbe-veş tağı diderdi
Bu vech-ile gider **şahrâ** yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 77*). [*şahrâ,]*
17. 'Arab **şahrâsına** mülk-i Hıttadan
Dağı tenleri beñzer sim-i nâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 40*). [*şahrâsına, -sı, -n, -a*]
18. Gider Mecnûn gözinden cüy idüp hûn
Giderken irdi bir **şahrâya** key hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 17*). [*şahrâya, -y, -a*]
19. Gider bilmez yolu **şahrâ** mı ya küh
Okur derd-ile bu şî'ri giderken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 10*). [*şahrâ,]*
20. Gider düşdi yine **şahrâya** çün bād
Dir idi Hâk ne kaldıysa muḳadder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 2*). [*şahrâya, -y, -a*]
21. Görüp **şahrâda** bir 'ālî dirañtı
Oturdı sāyesinde bu dirañtuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 14*). [*şahrâda, -da*]
22. Çağırur 'aklı gibi cânı ya Hû
Yıkılır bir zamān **şahrâ** yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 13*). [*şahrâ,]*
23. Ğarīb ü bi-kes ü dil-riş ü bīmār
Belâ **şahrâsınıñ** peyk-i revānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 3*). [*şahrâsınıñ, -sı, -nuñ*]
24. Gehî **şahrâ** vü gāhî mişedeyken
Irakdan gördi bir üştür-süvārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 2*). [*şahrâ,]*
25. Gezerdi k'ide **şahrâda** şikārı
Tıururđı kulle-i Necd üzre Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 2*). [*şahrâda, -da*]
26. Şu resme eyledi bu kışsayı fāş
Ki ol **şahrâ** bisāt u küh bālın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 3*). [*şahrâ,]*
27. Kurar her lāhza bir **şahrâda** meclis
Kaçankim cū'dan ireydi hālat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 36*). [*şahrâda, -da*]
28. Velikin bunlar-ile oldu yek-sān
Ne deñlü var ise **şahrâda** hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 41*). [*şahrâda, -da*]
29. Tıyulursam n'ola hālüm dimezzin
Gehî **şahrâdasın** gāhî cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 31*). [*şahrâdasın, -da, -sın*]
30. Vühüşüñ şöḫbeti yegdür mu'ayyen
Ev ü **şahrâ** baña birdür cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 79*). [*şahrâ,]*
31. Gözetdi ol deli kendü ḳalayın
Yürüyüverdi ol **şahrâ** yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 87*). [*şahrâ,]*
32. Fiğān idüp başına hāk koydı
Tār oldu başına **şahrâ** vü mişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 23*). [*şahrâ,]*
33. Yeşil giydürdi **şahrâya** çemenler
Şecerler bâğda çün yār-ı hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 32*). [*şahrâya, -y, -a*]
34. Ḳodı gülzār ü **şahrâya** döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 58*). [*şahrâya, -y, -a*]
35. Tıolanduñ küh eger **şahrâ** cihānı
Melāmet hücresin ma'mūr kılduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 108*). [*şahrâ,]*
36. Çıḳup **şahrâya** tutardı yüzini
Ḳıladı şol ḳadar efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 44*). [*şahrâya, -y, -a*]
37. Żarūrî fūrḳate düşdi bahāne
Vedā' idüp o **şahrâ** serverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 81*). [*şahrâ,]*
38. Gider **şahrâda** çün deryāda keşti
Revān çün āsiyāb-ı cüst-i gerdān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 16*). [*şahrâda, -da*]
39. Anı ābād kılmaz müşt-ile gil
Yaḳa bir ḫırmeni **şahrâda** çün tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 95*). [*şahrâda, -da*]
40. Tağıldı kūha vü **şahrâya** nā-kām
Yine Necde revān oldu kimisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 2*). [*şahrâya, -y, -a*]

şahrâ-nişîn ol: Çölde oturan.

1. Ko zindān küşesin **şahrâ-nişîn ol**
Bu hākî āşiyāndan hem-çü şeh-bāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 6*). [*şahrâ-nişîn ol,]*

sahrāva dūs: Çöle düşmek.

1. Dil-i aşüftesi sevdāya düşdi
K'evi koyup yine şahrāya düşdi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 10). [şahrāya düş, -di]
2. Dil-i aşüftesi sevdāya düşdi
K'evi koyup yine şahrāya düşdi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 10). [şahrāya düş, -di]
3. Dil-i aşüftesi sevdāya düşdi
K'evi koyup yine şahrāya düşdi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 10). [şahrāya düş, -di]

sahrā-vı bathā: Mekke çölü.

1. Hārīm-i hürmetüñ **şahrā-yı Bathā**
Yoluñ ferrāşidur nefh-i Mesihā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 67). [şahrā-yı bathā,]

sahrā-vı gülzār: Gül bahçesi kırları.

1. Bitüp ol gülsitānda dürlü ezhār
Koşar nāfe gibi **şahrā-yı gülzār** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 26). [şahrā-yı gülzār,]

sahrā-vı hoten: Hoten Çölü.

1. Geçivirdiler ol zibā çemenden
Gelürler gibi şahrā-yı Hotenden (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 66). [şahrā-yı hoten, -den]

sahrā-vı 'irfān: Marifet çölü.

1. Kelāmüñdür dūr-i deryā-yı 'irfān
Maķāmuñdür senüñ **şahrā-yı 'irfān** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 4). [şahrā-yı 'irfān,]

sahrā-vı kanā'at: Yetinme çölü.

1. Zirā'atgāhı **şahrā-yı kanā'at**
Vuzūsı ābı ile eyler zirā'at (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 29). [şahrā-yı kanā'at,]

sahrā-vı tātār: Tatar çölleri.

1. Hevā-yı hōşdan olmuş şahn-ı gülzār
Mişāl-ı deşt-i Çin **şahrā-yı Tātār** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 72). [şahrā-yı tātār,]

saht: Katı, sert.

1. Ki sonra virmeye haclet aña 'ār
Eger süst ü eger **saht** ola bir yāy (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 7). [saht,]
2. Vü ger **saht** ise 'aczüñden hacālet
Dilerseñ k'ola kufl açmak saña hal (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 10). [saht,]

sā'id: Kutlu, uğurlu.

1. Bulup pes bir rasül ol **sā'idi** sim
Hezārān şive ile kıldı ta'lim (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 35). [sā'idi, -i]

sa'îd-i sermed: Ebedi saadet.

1. Hüseyn ol kim sa'îd-i sermedîdür
Sirâc-ı hânkâh-ı Ahmedîdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 9). [sa'îd-i sermed, -î, -dür]

sâ'il: Sual eden, soran; dilenci.

1. Cüduñ eyyâmında sâ'il kalmadı 'âlemde hiç
Oldı 'ahdünde cihân müflisleri hep muğtenem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 47). [sâ'il,]

sakam: Hastalık.

1. Hân olaldan sen sa'âdet birle Yünân mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaçt u tengî vü **saķam** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30). [saķam,]

saķâmet: Bozukluk, noksanlık.

1. Şıdı teb rengini ruhsârınuñ hem
Saķâmet bâdı kapdı lâlesini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 21). [saķâmet,]

sakf: Dam, çatı, tavan. Asuman, gökyüzü.

1. O düzdi **saķfını** bu bârgâhuñ
O yazdı naķşını bu kârgâhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 11). [saķfını, -ı, -n, -ı]
2. Cemâl-i 'aksi kıdsiyan-ı 'arşuñ
Münir itmişdi **saķfını** bu ferşuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 20). [saķfını, -ı, -nı]
3. Cihânuñ **saķfı** adı âsumândur
İçinde anuñ bir eski sāye-bândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 67). [saķfı, -ı]
4. Turur **saķfında** anuñ ol mîh-i zer-kâr
Mişâl-i âfitâb-ı çarh-ı devvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 63). [saķfında, -ı, -n, -da]
5. Ki **saķfına** kol uzatmış semânuñ
Fener gibi inüp bir kaç budağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 24). [saķfına, -ı, -na]
6. Başın fânüs-ı zulmetden çıkardı
Aşup gök **saķfına** bir şeb-çerâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 3). [saķfına, -ı, -na]
7. Felek **saķfına** kimdür k'ire bile
Alup cânını kande kaçsun âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 80). [saķfına, -ı, -na]
8. Özine düzdi dehri cāy-ı meclis
Felek **saķfına** bir top aşdı zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 5). [saķfına, -ı, -n, -a]

sakf ol: Çat olmak.

1. Sarâyından cihândur sanki bir tāk
Ki çarh ol tākā sakf olmuş-durur bak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 22). [sakf ol, -mış, -durur]

sakf-ı semâ: Gök kubbe.

1. Ki hükmündür kaẓā levhine rākım
Münakkaş eyleyen sakf-ı semâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 3). [sakf-ı semâ, -yı]

sākî: Kadeh, içki sunan.

1. Mey-i rāhatdan olup ser güşāde
Çü **sākī** sundum ehl-i bezme bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 162*). [*sākī,]*
2. Olup ma'sûk-ı şevküm rû-güşāde
Murādum **sākisi** virmişdi bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 30*). [*sākisi, -si]*
3. Perî ruh **sākiler** dest urdı cāma
İrişdi keyf-i bāde hāşş u 'āma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 11*). [*sākiler, -ler]*
4. 'Ayān eyledi dil rāzın şurāhı
Anuñ-çun dökdi kanın **sākī** dahı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 30*). [*sākī,]*
5. Kirişmeyle aralık yirde **sākī**
İder bezm ehline 'arz anda şākī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 31*). [*sākī,]*
6. Kirişmeyle aralık yirde sākī
İder bezm ehline 'arz anda **şākī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 32*). [*şākī,]*
7. Meger **sākī** katı sürdi ayakda
Ki mey gül-günü ğarķ oldu 'araķda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 33*). [*sākī,]*

sākī: 1. Kadeh, içki sunan. 2. Su veren, su dağıtan (sevgili).

1. Helāl olur şehā cennetde şahbā
Elünden ger çekem deryāy **sākī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 69*). [*sākī,]*

sāk-i 'arūs-i 'arş: Gökyüzü gelininin baldırı.

1. Hilāl-i 'idden lutfıyla her sāl
Virür sāk-i 'arūs-i 'arşa hāl hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 58*). [*sāk-i 'arūs-i 'arş, -a]*

sāk-ı sîmîn: Gümüş renkli baldır II Beyaz bacak.

1. Büt-i müşgîn-külāh u 'anberîn-hāl
Meh-i nev sāk-ı sîmînine hāl hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 12*). [*sāk-ı sîmîn, -ine]*

sakin: Sessiz, huzurlu.

1. K'ola vaşluñla **sakin** bu dil-i zār
Çevirürsiñ bugün benden 'inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 120*). [*sakin,]*
2. Ğam-ı müze nedendür dilde **sakin**
Çün üzdi 'ışķ zûrî 'aķlı bendin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 52*). [*sakin,]*

sakin: Korumak, gözetmek, esirgemek.

1. Cenābından geçemezdi şabāda
Sakınurdi güneşden sāyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 69*). [*sakınurdi, -(u)r, -dı]*

sakin: "Dikkat et, dikkatli ol" anlamında uyarı sözü.

1. Dahı şol kāk kim gördün füsündür
Şakin fitne çehine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 16*). [*şakin,]*
2. Pür āġüdür derûn-ı mîve-i dehr
Şakin aldar tapuñı şîve-i dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 10*). [*şakin,]*
3. İġen tufeylken olma lâ'übālî
Eġilmesün **şakin** kaddüñ nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 112*). [*şakin,]*
4. Elünden kim yabāne düşse bir kāk
Şakin k'ayaġuñ batmaya nāġāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 130*). [*şakin,]*

5. Ki iy sürme olan tozu gözüme
Melûl olma **şakın** toğru sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 6*). [*şakın,]*
6. Şakın k'irmeye bād-ı ğamdan âfet
Nesîm-i şubhla irsâl eyle büyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 150*). [*şakın,]*
7. Şakın bâkî şanup aldanma anı
Eyâ ğâfil şol işit ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 58*). [*şakın,]*
8. Şakın fevt itme anı fırsatında
Kalan nedür diriseñ ger kişiye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 42*). [*şakın,]*
9. Hâkikat fînetüñde yokdur idrâk
Gurûr idüp **şakın** naķd-i hayâta (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 65*). [*şakın,]*
10. Şakın kim vâm-l'âh-ı dehrdür şüm
Edâ it cehd idüp var ise deynüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 72*). [*şakın,]*

şakın-: Çekinmek, kendini gözetmek, korumak.

1. Girîbânına dik ol rîsmânı
Ki ceybin çekmeye **şakınup** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 10*). [*şakınup, -up]*

sâkin it: Dindirmek.

1. İkininüñ de odın sâkin itdi
Gelüp 'ışk âteşi yakdı sipendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 114*). [*sâkin it, -di]*

sâkin ol: Yatışmak, durulmak, rahat olmak.

1. Çü Mecnûn eyledi bu nükteyi ğuş
Dilinden sâkin oldı vefret-i cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 36*). [*sâkin ol, -dı]*
2. Kâra giydi vü kıldı nâle vü âh
Ger oldı gitmesinden gönli sâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 103*). [*sâkin ol, -dı]*

sâkin-i künc-i żarûret: Sıkıntı köşesinin ikamet edeni.

1. Elâ iy **sâkin-i künc-i żarûret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 1*). [*sâkin-i künc-i żarûret,]*

sâķi-veş: Saki gibi.

1. Kâmerden hâleye bu çarh-ı aķdar
Süd ile **sâķi-veş** töldurdi şâĝar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 10*). [*sâķi-veş,]*

sakkâ: Su taşıyan.

1. Gözi **sakķa** olan müjĝânı ferrâş
Cebîni yârı eşiginde naķķâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 7*). [*sakķa,]*
2. Hârîķ-i ateş-i hicr ü mezellet
Gözi **sakķâ** olan müjĝânı ferrâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 19*). [*sakķâ,]*

sal: Yollamak, göndermek, salmak.

1. Sala ger sâyesini âfitâba
Ol ateş çeşmesin ĝarķ ide âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 147*). [*sala, -a]*
2. Ne iklimi **salarsa** emr-i taķdır
Rikâb-ı devleti olur cihâñĝir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 91*). [*salarsa, -ar, -sa]*

3. Yüce bir kaşır **salmış** anda sāye
Ki gerdün reşk eyler ol sarāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 33*). [*salmış, -mı*]
4. Yine tıtdı diyâr-ı ‘aqla rāhı
‘İnân-ı şabrına **şaldı** nigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 96*). [*şaldı, -dı*]
5. Yüzine **şaldı** ma‘şūk-ı şeb-i tār
Şaçından bir nikāb-ı ‘anber-āşār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 5*). [*şaldı, -dı*]
6. Benüm bu işde yokdur ihtiyārum
Zarūrî ‘ışka **saldı** rüzgārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 32*). [*saldı, -dı*]
7. Pes ortaya miyāncılar **şalup** tiz
Zarūrî eyledi şulh etmege hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 41*). [*şalup, -up*]
8. Olur ser-geşte-i vādî-yi hayret
Beni bed-nām idüp **şalma** ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 79*). [*şalma, -ma*]
9. Kılarven itlerine tu‘me şāhuñ
Şalup atuñ ayağına vebālın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 87*). [*şalup, -up*]
10. K’elūmden şaydumı şahrāya **şalduñ**
Nedür ben teşneye bundan murāduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 18*). [*şalduñ, -du, -ñ*]
11. Elinden ide mi hîç şaydın āzād
Şalarsañ rahm idüp şayd üzre sāyeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 51*). [*şalarsañ, -ar, -sa, -n*]
12. Salınmış gördi bir dām ol ovaya
Giriftār olmuş ol dāma bir āhū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 6*). [*salınmış, -ın, -mı*]
13. Ki hār u tiğdür verd ü giyāhı
Ne lāzım kend’özünü rence **şalmağ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 87*). [*şalmağ, -mağ*]
14. Kılābuñ sofrasına **şaldı** kendi
Nevāht ü rıfk idüp her birisine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 26*). [*şaldı, -dı*]
15. Şalup itler öñine kıldılar terk
Pes evvel ol kılāb-ı āhenin ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 40*). [*şalup, -up*]
16. Bu segden yaña da **sal** üstüñ ānı
Saña iy hālî Hindü Haqq tebārek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 74*). [*sal, -*]
17. Bozılmadı yirindedür dürtüst ol
Beni bu kayda **şaldı** ibtidāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 111*). [*şaldı, -dı*]
18. Peder cevri ile māder cefāsı
Olur ger kayda **şaldı** ben zebūnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 113*). [*şaldı, -dı*]
19. Şuda her biri ‘aksin kıldı izhār
Benefşe **şaldı** yir yir nat’-ı sincāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 49*). [*şaldı, -dı*]
20. Hümā **şalmaz** ser-i bed-bahta sāye
Bu ğamdan ol şikeste āhir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 8*). [*şalmaz, -maz*]
21. Şadāyı dehre **şalmaz** oldılar gūş
Tolay alup ol şirān-ı hūn-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 26*). [*şalmaz, -maz*]
22. Şalan hayret deñizine sefine
Ġam-ı ‘ışkum belāsınuñ hārābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 6*). [*şalan, -an*]
23. Ki girer yire her genc ü define
Açılmadan eyā gül nişe **şalduñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 53*). [*şalduñ, -du, -ñ*]
24. Aradan taşra **şalsañ** yilidür raht
Bilürsin kim bu çarh-ı āsumānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 114*). [*şalsañ, -sa, -n*]

sal: Sene, yıl.

1. Tūlū‘ından güzer kıldı çü bir **sāl**
O māha menzil oldı çarh-ı iqbāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 313*). [*sāl, -*]
2. Çün ol meh-ṭal‘at irdi çār **sāle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 1*). [*sāle, -e*]
3. Sarāy-ı hāşşda tıtdı kararı
Yidiye irdi i‘zāzile **sālı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 49*). [*sālı, -ı*]
4. Kāra evden ruḥ-ı şahrāya her **sāl**
Kor iy ‘ālî neseb kavmūñ siyeh hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 41*). [*sāl, -*]
5. Eger biñ **sāl** ise bir dem-durur bil
Görinür ‘ömrde mergūñ nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 56*). [*sāl, -*]
6. Degül yüz tūalum kim ola biñ **sāl**
Buşuda merg ṭurmuşdur mu‘allak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 98*). [*sāl, -*]
7. Firāk-ı ḥasretümle ḥaste cānum
Budur çün bülbüle ‘ādet ki her **sāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 5*). [*sāl, -*]

8. Ğarībe rişte-i cāndan kefen-sāz
Rivāyetdūr ki tā bir ay u bir **sāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57*). [*sāl,]*
9. Çü geçdi **sāl** u âhîr ol ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 1*). [*sāl,]*

sal: Kumaş. II hırka, aba.

1. Tıttup rıfık-ile Mecnûnuñ elini
Tolandurdı Harem girden **şalını** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 46*). [*şalını, -ı, -(n)ı]*

sal: 1. Göster.

1. Hilāl-i ‘ıdden lutfıyla her **sāl**
Virür sāk-i ‘arūs-i ‘arşa hāl hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 57*). [*sāl,]*

sal: Bele bağlanan kuşak.

1. Alup hargāhına girdi **şalını**
Oturdup şadra i‘zāz-ile ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 48*). [*şalını, -ı, -n, -ı]*

sal: Bırakmak, yaymak.

1. Resen boynuma **salup** geldüm iy cān
Elüm karşında oldıysa kemān-gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 36*). [*salup, -up]*
2. Şalupdur pertevini āsumāna
Şu üzre Hızrdur san serv-i büstān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 36*). [*şalupdur, -up, -dur]*

şal: Göndermek.

1. Yine evvelki menzilgāha geldi
‘Adūsı cānibine peyk **şaldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 74*). [*şaldı, -dı]*

şalā: (Ar.) Cuma ve cenaze namazına çağırarak için minarelerden okunan salavat.

1. Şalāmuñ nāleden kıl hem hūrūsın
Çün āvāzemden ola hāl āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 34*). [*şalāmuñ, -muñ]*

şalābet: Sağlamlık.

1. Ki şan her biri dīv idi ya ejder
Şu resmeydi **şalābet** her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 5*). [*şalābet,]*

şalāh: Doğruluktan, dürüstlükten ayrılmama, dīnin yasakladığı şeylerden kaçınma.

1. Şalāhından hābīr oldı vü āgāh
Buyurdı hācibe kim var anı tīz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 18*). [*şalāhından, -ın, -dan]*

şalāh: Düzelmeye, iyileşmeye, iyilik.

1. ‘Ahd-i ‘adlünde memâlik şöyle bulmuşdur **şalâh**
Kebk bâzile uçar gürg ile seyr eyler ğanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 3*). [*şalâh,]*

sâli: Yıl, sene.

1. Bile ne ‘aşrda irdi temâme
Nebînûn hicretinden tuta **sâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 91*). [*sâli,]*

sâlih: Yarar, elverişli, iyi, uygun, yakışır.

1. Kara çün zülf-i rûmî rûy-ı rengi
Çü nâka **şâlih** ol murğ-ı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 47*). [*şâlih,]*

sâlihî: Sâlih kimseler, günahkar olmayanlar.

1. Giyinmiş **şâlihîler** gibi esved
Oturmuş şâh üzre cest ü zîrek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 48*). [*şâlihîler, -ler]*

sâlik: Bir tarikata giren.

1. Derûn-ı fûrcesinden gösterür râh
Ki **sâlik** gitse bu yoldan be-her-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 19*). [*sâlik,]*

şalın: Naz ve eda ile yürümek.

1. Şalınu gülşene gelmişdi ‘ar‘ar
Kâbâ-yı sebzele kim vire zîver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 27*). [*şalınu, -u]*
2. Kanı ol lûtf-ı ihsân ol feşâhat
Kanı ol serv gibi **şalınan** kad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 59*). [*şalınan, -an]*
3. Dil-i Mecnûna münis guşşa vü ğam
Şalınur bâğda ma‘şûk ü ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 83*). [*şalınur, -(u)r]*

sâmân: Dinçlik.

1. Delü olmuş aña ne ser ne **sâmân**
Girîbân çâk çâk u pâre dâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 51*). [*sâmân,]*

sâmi‘-i nazm: Şiir dinleyicileri.

1. Cihân bustânının ferhunde servi
Sözünden sâmi‘-i nazma şafâ vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 3*). [*sâmi‘-i nazm, -a]*

san: Sanki, güya.

1. Olupdur kudretiyle târ-ı hırşîd
Şan ibrişim-i ‘ûd ü çeng-i nâhîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 50*). [*şan,]*
2. Vücûdî çarh-ı pür dağ olmuş-idi
Ki **san** biñ gözlü bir zâğ olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 6*). [*san,]*

san: ... olduğunu düşünmek, zannetmek.

1. Meşelde her sümi bir beyze-i la'1
Hilâl olmuş **şan** ol la'1 üstine na'1 (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 52). [şan,]
2. Münevver zihni açmakda mu'ammâ
Şan olmuşdur kılîd-i genc-i esmâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 30). [şan,]
3. Şan ol haş idi kufl-ı genc-i 'irfân
Ki miftâhıydı aña satr-ı 'ünvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 95). [şan,]
4. Çün iki هفته geçdi toğmasından
İki heftelik ay oldu yüzi **şan** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 288). [şan,]
5. Çü dāye menzîl itdi māha mehdi
Şanasın oldu hizmet-kār-ı Mehdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 294). [şanasın, -a, -sın]
6. Meh-i tábāna olmuşdı sirişte
Şeb-i kadr içre **şan** nūr-i firişte (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 12). [şan,]
7. O havz içinde ābuñ her ḥabābı
Şan olmuşdur nücūm-ı burc-ı ābı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 16). [şan,]
8. Şu resme bî-bedel taşvîr idüpdür
Ki **şan** dest-i kazā tahrîr idüpdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 76). [şan,]
9. Leb-i yākūtî **şanma** kūt-ı cāndur
'Aķık-ı eşkūñ anuñ-çün revāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 25). [şanma, -ma]
10. Şan ol ḥargehler idi anda her gāh
Göyünmüş ḥirmenān-ı leylî-yi māh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 47). [şan,]
11. Meh-i tábānuñ oldu hālesi **şan**
Gülñ pîrāhenine zer giribān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 7). [şan,]
12. Yeñi içinde her bāzūsı kim var
Çeh içre **şan** kara urğandır iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 32). [şan,]
13. 'Acūz-ı dehre ol ḡammāz-ı mühlmel
Şan Âdemden dahı gelmişdi evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 38). [şan,]
14. Yüzi pür-şak teni pür-mü vü giryān
Gören **şanur** anı dīv-i beyābān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 28). [şanur, -ür]
15. Ne seng ü çüb k'aña tokıncı
Gül ü serv-i riyāz-ı cān **şanurdu** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 60). [şanurdu, -(u)r, -dı]
16. Teninde taşdan açılan cerāḥat
Ekeydi **şan** gül-i bağ-ı leṭāfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 60). [şan,]
17. Başında perçem-i 'anber-feşānı
Şan olmuş murğ-ı 'ışkūñ āşiyānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 74). [şan,]
18. Şanasın ol cebeldür 'āşık-ı zār
Ki pür dūd itmış anı sāye-i ḥār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 45). [şanasın, -a, -sın]
19. Şanasın kabır idi ol ḡār-ı tenhā
K'i içinde mār u mūr iderdı gāvḡā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 51). [şanasın, -a, -sın]
20. Dilinde kim konulmuş dağ-ı sevdā
San urmuş āteş-i 'ışk aña tamḡā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 56). [şan,]
21. Giribānı zihinde nakş kim var
Şan aña dağ-ı hicrān idi her bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 40). [şan,]
22. Velî bî-'anber-i zülf-i perî-rüy
Aña 'ıtr-ı kefen idi **şan** ol büy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 50). [şan,]
23. Yine gördi ol evvelki mekânın
Şanasın buldı bülbül āşiyānın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 20). [şanasın, -a, -sın]
24. Ne lokma kim güzer kılsa feminden
Şanurdu zehr anı Mecnûn ḡamından (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 58). [şanurdu, -(u)r, -dı]
25. 'Arūs-ı gülşenüñ ḥaddinde çün 'āc
Şan olmuş berfden peydā sefidāc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 96). [şan,]
26. Diri tutmağ-içün ḥalk-ı cihānı
Şan āteş idi āb-ı zindeḡānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 104). [şan,]
27. Şafādan 'andelîb-i ḥüb-āvāz
Şan oldu rūḥ-ı tūtîsine dem-sāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 22). [şan,]
28. Emîr-i 'Āmirî çün didi bunı
Şan içürdi kız atasına ḥūnı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 2). [şan,]
29. Çalardı nāleden borı çeküp zūr
Şan İsrāfil ururdu şūr ile şūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 18). [şan,]

30. Serinde nîzenüñ tinnîn-i şaf-der
Şan oldı kıdan meş'al münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 36*). [şan,]
31. Reg-i tenden ki deşte atılır kan
 Olur kîn çarhına kıavs-ı kıuzah **şan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 50*). [şan,]
32. Şan oldı rezmghe kıdan gülistân
 Kı bülbüldür içinde zâğ-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 69*). [şan,]
33. Gîrîv-ı harbdan meydân-ı 'ayyûk
Şan oldı mevsim-i keşretde bir sük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 34*). [şan,]
34. Şanarmısın kı 'ârûm yire çaldım
 Kesüp başın çü mâh ol bî-günâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 84*). [şanarmısın, -ar, -mısın]
35. Şan urdı sînesine nîş-i kıahrı
 Baķuñ ol pâdişâh-ı 'âlî-câha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 24*). [şan,]
36. Birikmiş berķ urur dipinde çün şem'
Şanasın ol şecer düdîdur anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 23*). [şanasın, -a, -sın]
37. Kım anuñ 'aksidür gökde kevâķib
Şanasın çeşme-i nûr idi ol havz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 31*). [şanasın, -a, -sın]
38. Gören **şanur** anı hülle-be-hülle
 Baķan evzâ'ma kıalurdı hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 68*). [şanur, -ür]
39. Şan oldı çeşmi ebr-i nev-bahârı
 Çün irdi bu ğarîb ol âsitâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 6*). [şan,]
40. Şanasın geldi bülbül gülsitâne
 Didi ya dost urdı derd-ile der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 8*). [şanasın, -a, -sın]
41. Añasın ben haķâķarı vefâdan
Şanurdum ben görem senden vefâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 51*). [şanurdum, -ur, -du, -m]
42. Atar her sū **şanasın** penbe hâlâc
 Göze her rişte-i hürşîd-i şâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 6*). [şanasın, -a, -sın]
43. Şanasın zaķm-ı na'l-i âteşindür
 Yüzügüm bî-nîğîn-i lâ'l-i dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 38*). [şanasın, -a, -sın]
44. Rızâ virdüğündür böyle hāmûş
 Pes oldı **şanup** ol meh-rüyî râzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 25*). [şanup, -up]
45. Şan oldı ol düğünde bir tabaķ zer
 Dirilüp bir araya serv-ķaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 6*). [şan,]
46. Şan eķrâfına encüm mâhitâbuñ
 Eline aldı ol cennetde her hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 10*). [şan,]
47. Şeker şâķındadır **şan** tûķî-yi âl
 Gözine Leylîñ her şem'-i enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 14*). [şan,]
48. Sebûdur şureti **şan** burnı kûze
 Yalan sözlü yamân dillü siyeh-ruķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 8*). [şan,]
49. Dehânidur **şanasın** gür-ı pür-mâr
 Gelüp Mecnûnı gördi kım fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 14*). [şanasın, -a, -sın]
50. Eyülük yatlılıķdan kıala **şanma**
 Yamanlık olsa bir şâķşuñ murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 68*). [şanma, -ma]
51. Anuñ eķrâfına çekmişdi şaflar
 Ol ortalıķda **şan** sultânlarıydı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 71*). [şan,]
52. Kı **şan** her biri dîv idi ya ejder
 Şu resmeydi şalâbet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4*). [şan,]
53. Yol itmiş **şan** sefidâc üstine mûr
 Ya bir zîbâ şanemdür müşğ-i ferhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 24*). [şan,]
54. Siper kıılma özüñi tîr-i âha
 Beni **şanma** reh-i 'ışķunda süstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 91*). [şanma, -ma]
55. Şan olmuş hâl-i rüy-ı şâķid-i vaşl
 Bu şuhfa üzre haķt-ı yâr beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 40*). [şan,]
56. Gîyeh **şanma** kı bu gül-be-şeker
 Bileydüñ aşlını ger bu gîyâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 36*). [şanma, -ma]
57. Şaķın bâķî **şanup** aldanma anı
 Eyâ ğâfil şol işit ne kım ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 58*). [şanup, -up]
58. Açar tûķî beçe **şan** beyzadan ser
 Zühüm-ı bülbül-i zâr u 'âlile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 52*). [şan,]

59. San okur Sidrede Cibril tesbih
Yürür her kişi bu dil-keş hevâda (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 72). [san,]
60. Şan olmuşdu tegerg-i bâğ-ı şâdî
Şeb-i târını kılarıd münvver (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 94). [şan,]
61. Şanasın hindü-yi la'lin kabâdur
Çeküp bülbül nihâl-i gülde âvâz (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 56). [şanasın, -a, -sın]
62. Şalupdur pertevini âsumâna
Şu üzre Hızrdur **şan** serv-i büstân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 37). [san,]
63. Vücûdî hâmedür **şan** nâlesi nâl
Belâya mübtelâ vü merge nezdik (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 80). [şan,]
64. Tururlar **şan** ol ortada Süleymân
Hişâr olmuşlar idi yâ özine (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 86). [san,]
65. Şan aldı boynına hûn-ı cihânı
Kadd-ı dil-cüsini çün serv-i âzâd (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 152). [şan,]
66. Tonatdı hıl'atiyle ol perî-zâd
Yaşasından **şan** ol ruhsâr-ı zîbâ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 155). [şan,]
67. Gören **şanur** anı şekl-i tılısmı
Döşenmiş sâyesinde na'î-ı şeb-reng (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 76). [şanur, -ür]
68. İşidüp guşşadan oldu diğer-gün
Didi yârâ **şanurmısın** ki mestüm (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 3). [şanurmısın, -ur, -mı, -sın]
69. Velî Hâkdan da **şanmañ** gâfil idi
Teninden görinen her dağ-ı sevdâ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 24). [şanmañ, -ma, -ñ]
70. Ki çün hür ü firîşte bî-gezendüm
Beni sen dîv-hû **şanma** inende (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 19). [şanma, -ma]
71. Çıka merdâne vü olmaya murdâr
Beni sen **şanma** kim dâm-ı cihâne (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 55). [şanma, -ma]
72. Ki yarıldı **şanasın** yir yir eflâk
Dilinden sürdi ki şâdî melâli (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 60). [şanasın, -a, -sın]
73. Şan anuñ ayağına yakdı hınnâ
Çü Mecnûn gördi rûy-ı dilsitâmı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 14). [şan,]
74. Ki **şan** bir cismûn oldu iki cânı
Çün oldu büseden keşf âña her hâl (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 80). [şan,]
75. Çemen şahını anuñ-çündür kefen-puş
Şan oldu sevk-i hâne mesken-i bâğ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 75). [şan,]
76. Şan âteşhâne kıldı lâlâ-zârın
Lebi üstinde her teb-hâle pür-cuş (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 32). [şan,]
77. Şanasın oldu tennûr içre âteş
İşirdi lâ'lini teb-hâle-i gam (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 18). [şanasın, -a, -sın]
78. Şanasın oldu iki âteşin gül
Za'îf oldu be-gâyet ol semen-ber (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 38). [şanasın, -a, -sın]
79. Cüdâ düşdi **şanasın** nâfeden müşğ
Kulağından döküldi guş-vâre (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 68). [şanasın, -a, -sın]
80. Şanasın gitdi genc üstinden ejder
Şacı ucında dürr-i guşı her bâr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 72). [şanasın, -a, -sın]
81. Şu resm-ile turur kim beyza-i mâr
Şanasın buldı ol ruhsâr-ı gül-berg (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 75). [şanasın, -a, -sın]
82. Başına ol zamân **şan** kopdı mahşer
Kara giydi vü gözden dökdi bârân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 10). [şan,]
83. Tenin pîraheninde çâk o mahbûs
Şan anuñ mâteminde oldu hârgâh (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 31). [şan,]
84. Şan oldu hülle-i cennet tenine
'Arûs-ı nev gibi oldu ol semen ten (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 74). [şan,]
85. Bular cünbişde idi hem-çü zembûr
Şanasın anda Mecnûn-ı ciger-hûn (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 69). [şanasın, -a, -sın]
86. Nitekim hûr ü gilmân ü firîşte
Anuñ her tahtesidür **şan** derinûn (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 67). [şan,]
87. Yakalar eylediler pâre pâre
Görüp ol kâlibî **sandılar** el-hâk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 19). [sandılar, -dı, -lar]
88. Nihâl-i kâmetinden bir perinûn
O bâba **şanma** zencîr-i âhenîndür (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 69). [şanma, -ma]

saña: "Sen" zamirinin yönelme hali olmuş biçimi || Hz. Muhammed.

1. Küffâr mu'cizâtunu gördükçe buhl idüp
Kılurlar idi sihiri ko diyü **saña** tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 32*). [*saña,]*
2. Eger Dāvûda tağ oldıysa dem-sâz
Saña mi'râcda Hâk idi hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 86*). [*saña,]*
3. Çi ger Hâk Yūsufa virdi cemâli
Saña virdi cemâli vü kemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 90*). [*saña,]*
4. Çü lutfuñ oldı Vehhâb-ü'l-'atıyyât
Saña muhtâc cümle ğayr-i yek-zât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 94*). [*saña,]*
5. Ki ya'nî dir **saña** cândan muṭî'em
Ṭıtarum şer'inî gerçi şenî'em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 131*). [*saña,]*

sancak: Bayrak, liva.

1. Sancakuñ çüpinuñ altun başlıkıdur âfitâb
K'âsumân-ı çâruma irürdi farkın ol 'alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 5*). [*sancakuñ, -uñ]*

sancı: Sancılayan, ağır çeken.

1. Yeter düşmenlerümi baña güldür
Bu dirlikden tenüm **şancıl** seyha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 43*). [*şancıl, -la]*

sandük-ı revâk-ı çarh: Gökyüzü kubbelerinin sandığı.

1. Ki bî-pervâ iresin şehriyâre
Bu şandük-ı revâk-ı çarhı iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 121*). [*sandük-ı revâk-ı çarh, -ı]*

sanem: Güzel, dilber.

1. Degül öz dâyesine bir nefes râm
Buçuk dem bir **şanemsüz** tutmaz ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 336*). [*şanemsüz, -süz]*
2. Atası niçe k'ururdu ğazabdan
Şanem yüzine bakmazdı edebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 52*). [*şanem,]*
3. Vücüdü yidüğü darb-ı girândan
Uşandı ol **şanem** cân u cihândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 66*). [*şanem,]*
4. Şanemden ğayrını hep aldı uyhu
Uyumadı velikin ol melek hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 59*). [*şanemden, -den]*
5. Gelüp didi ki bulmadum nişânın
Şanem işidüp arturdu fiğânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 46*). [*şanem,]*
6. Didi kim bu **şanemdür** baña lâyıķ
Virem sehviyle ger Mecnûna bunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 8*). [*şanemdür, -dür]*
7. Semen-simâ **şanemler** lâle-ḥaddler
Yanına geldiler ol âfitâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 8*). [*şanemler, -ler]*
8. Yol itmiş şan sefidâc üstine mür
Ya bir zibâ **şanemdür** müşg-i ferḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 25*). [*şanemdür, -dür]*
9. Yanınca bir **şanem** zevķ ü şafâda
Döker Mecnûn cebelde eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 74*). [*şanem,]*
10. Getürsün bâde ol biz kılalum nüş
Şanemden pîr bu aḥbârı k'aldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 207*). [*şanemden, -den]*

şanevber: Çam ağacı (sevgilinin boyu münasebetiyle).

1. ‘Älemle nîze çün serv ü **şanevber**
Kenâr-ı cüy-ı hûnda çekdiler ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 79*). [*şanevber,]*
2. Şanevber hüllesinde tûgme-i zer
Tağitdı saçların bağ içre sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 50*). [*şanevber,]*

şāni’: Yaratan, halkeden” anlamında Allah için kullanılır.

1. Sebebsiz ‘afv iden bî-hadd günâhı
Dü kevnüñ **şāni’i** vü pâdişāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 4*). [*şāni’i, -i]*

sanki: Adeta, güya.

1. Sarâyından cihândur **sanki** bir tāk
Ki çarh ol tākı sakf olmış-durur bak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 21*). [*sanki,]*
2. Seḫāsı sofrası üstinde ‘ummān
Olupdur **sanki** bir taş-ı nemek-dān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 120*). [*sanki,]*
3. Her encüm hāle-i meh-tāb içinde
Gül-idi **sanki** havz-ı āb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 6*). [*sanki,]*
4. Yüridiler olup bir nürdan tüm
Meh idi **sanki** dilber bunlar encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 62*). [*sanki,]*
5. Dem urdı **sanki** İsrāfil şūra
Kıyāmet günleri geldi zuhūra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 19*). [*sanki,]*
6. Demirden **sanki** yapmışlar ḫiṣārı
Şu resmileydi anda cânver bol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 30*). [*sanki,]*
7. Şadefdür bu iki kim der-miyāndur
İki bir cins ḫarfüz **sanki** der hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 49*). [*sanki,]*

sankim: Sanki, gibi, güya.

1. Nemek saçıldı **sankim** yāresine
Ziyāde oldı derdi çāresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 49*). [*sankim,]*
2. Olur ḫavm ü ḫabīle cümle bızār
Bu söz içürdi **sankim** Leyliye zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 37*). [*sankim,]*
3. Zemīni zeyn eylemiş çiçekler
Ṭonanmış **san-kim** encümden felekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 70*). [*san-kim,]*
4. Şahārī oldı **san-kim** cāy-ı mahşer
Ḥarāretten göyindi verd-i ḫamrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 66*). [*san-kim,]*
5. Cinān ṭāvūsı **san-kim** kaldı bî-per
İki gözleri ḫaldı sürmeden ḫuşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 66*). [*san-kim,]*

sanma: Zannetme.

1. Yaman şanmayı gör kimseye zinhār
İdinme kimse incitmegi pīşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 112*). [*şanma, -yı, -gör]*

saña: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

1. Olupdur ḫalka-i ejder **saña** cāy
Cihān bir pîr-zendür ejdehā-ḫū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 96*). [*saña,]*

sar: Sarmak, dolamak.

1. Felek bir beyzedur kim ser-nigündür
İki **şarulu** k’anlar ay u gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 22*). [*şarulu, -ul, -u]*

2. Yaḥūd zaḥm-ı cefādan ol mükedder
Şarılımışdı deriye pāy-tā-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 54*). [*şarılımışdı, -ıl, -mış, -dı*]
3. İki âdem deñizidür karşıdı
Ya iki ejdehâlardur **şarışdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 12*). [*şarışdı, -ışdı*]
4. Kamusun bağladı vü **şardı** muḥkem
Yeñiyle yüzünñ sildi ğubārın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 28*). [*şardı, -dı*]
5. Dem-i serdüñden ol kâfûr-efşân
Daḥı kanlu kefen **şar** kim şehîdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 31*). [*şar,]*
6. Çeküp süsen çemende kadd-i bālâ
Sünüsü üzre **şarmış** çinî vālâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 30*). [*şarmış, -mî*]
7. Ğamından pür sirişk itdi gözini
Zuḥûmına **şarup** pîrâhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 51*). [*şarup, -up*]
8. Varmış gördi tedbîrinüñ aşlı
Şarup bir gün qaralarla gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 3*). [*şarup, -up*]
9. Kefen **şardılar** ol cism-i ḥarîre
Çü murğ-ı cân uçup ten kaldı ḥamûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 70*). [*şardılar, -dı, -lar*]
10. Żarûrî beyze-veş oldı kefen-püş
Kefen kim **şardılar** ol nâzenîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 73*). [*şardılar, -dı, -lar*]

sarar: Sararmak, solmak.

1. Ki olmuş cümle aḥvâli diger-gün
Kızıl gül gibi ruḥsârî **şararmış** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 17*). [*şararmış, -mış*]
2. Ki derdi artup eksildi şafâsı
Yüzünñ revnaķı gidüp **şarardı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 63*). [*şarardı, -dı, -*]

sarây: Saray, konak, hâne.

1. Eşigidür ḥarîm-i zinde-gânî
Sarâyıdur maķâm-ı cāvidānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 24*). [*sarâyıdur, -ı, -dur*]
2. Sarâyından cihândur sanki bir tāk
Ki çarḥ ol tākâ saķf olmuş-durur bak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 21*). [*sarâyından, -ı, -n, -dan*]
3. Bunı didi vü gözden oldı pinhân
Sarâyına yöneldi şāḥ ḥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 272*). [*sarâyına, -ı, -n, -a*]
4. Yüce bir kaşr salmış anda sāye
Ki gerdün reşk eyler ol **sarāya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 34*). [*sarāya, -a*]
5. Kamu gördüklerini ḥ*âb içinde
Gülistân u **sarây** u âb içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 4*). [*sarây,]*
6. Meger bir gün **sarây** öninde tayyâr
Görür bir nâka var çālâk u seyyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 11*). [*sarây,]*
7. Sarây içre var idi kal'a muḥkem
İletdiler nigârî anda ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 75*). [*sarây,]*
8. Hezârân ḥile ile tırdı derḥâl
Sarāya gitdi kara göñli pür âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 42*). [*sarāya, -a*]
9. Kuran miḥnet **sarâyına** serîri
Cihânda 'ışķ idi ger bir nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 100*). [*sarâyına, -ına*]
10. K'olup âvâre idem terk-i vaṭangâḥ
Bilerven kim geliser bu **sarāya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 37*). [*sarāya, -a*]

sarāv-ı ḥâss: Özel saray.

1. Sarây-ı ḥâşşda tutdı qarârî
Yidiye irdi i'zâzile sālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 48*). [*sarây-ı ḥâşş, -da*]

sarāv-ı 'ismet: İffet sarayı.

1. Şaçı cân âfitâbının hicâbı
Sarây-ı 'işmet içre dilber-i pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 7). [sarây-ı 'işmet,]

sarây-ı 'işret: *İşret, eğlence sarayı.*

1. Sefer zâdın gamuñdan düzdi yek-sân
Sarây-ı 'işretidür şimdi anuñ gür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 73). [sarây-ı 'işret, -i, -dür]

sarây-ı kabır: *Mezarlık sarayı.*

1. Sarây-ı kabırde tutdı qarârı
Cihân dürdi anuñ dañı berâtın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 100). [sarây-ı kabır, -de]

sarây-ı pâdişâh: *Padişahın sarayı.*

1. Yakîn yirde sarây-ı pâdişâha
Vañan düzdiler ol çeşmi siyâha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 75). [sarây-ı pâdişâh, -a]

sarây-ı şıhhat: *Mutluluk sarayı.*

1. Özin destâr-ı derde kıldı yoldaş
Sarây-ı şıhhati oldu müzelzel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 27). [sarây-ı şıhhat, -i]

sarây-ı 'ukbâ: *Ahiret sarayı.*

1. Sarây-ı 'ukbâda bağladı tañtı
Bulup ta'n-ı hâlâyıkdan hâlâşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 114). [sarây-ı 'ukbâ, -da]

sarây-ı zevk: *Mutluluk ve zevk sarayı.*

1. Ki 'arz itmeyesin kimseye hâlî
Sarây-ı zevküñ ol dem olur âbâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 71). [sarây-ı zevk, -üñ]

sarf: *Harcama.*

1. Ne sūd k'iderdi şîrîn lâ'line **şarf**
Vefâdan resm olurdu bir niçe harf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 297). [şarf,]

sarf kıl: *Adamak.*

1. İki yüzlü-durur bed-'ahd ü ğaddâr
Şu resme kıldı 'ömre müddeti sarf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 53). [şarf kıl, -dı]

sarıl: *Bir şeyin üzerine bir veya birkaç kez dolanmak.*

1. Deriye **şarılı** bir üstüñwândur
Hâbersüz varlığından kâinātuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 44). [şarılı, -u]

sarmaş-: Dolanmak, sarılmak.

1. Gelüp **şarmaşur** aña hem-çü yārān
Meger yir xanı içün ol hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 110*). [*şarmaşur, -ur*]
2. Döşekler döşenüp her biri birşim
Harîre **şarmadılar** sîne-i sîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 58*). [*şarmadılar, -dı, -lar*]

sarsar-ı ğam: Gam rüzgarı.

1. K'ümîdüm bergin üzdi **şarsar-ı ğam**
Bu kez işüm be-ğâyet müşkil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 4*). [*şarsar-ı ğam,]*

saru: Sarı renk.

1. Şaru giymeklüğü idindi pîşe
Çün ola ârzûsı hâne vü kû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 112*). [*şaru,]*

sat: Bir malı veya mülkü para karşılığı elden çıkarmak.

1. Gözi efsûn okır sihr-ile kaşı
Şatar her bir bucağdan bir kumâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 36*). [*şatar, -ar*]
2. Ki ya'nî **şatmaduñuz** şekkeri siz
Gerekmez sirke dağı almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 51*). [*şatmaduñuz, -ma, -du, -ñuz*]
3. Şatayın al elünde var çü mâyeñ
Cevâbından anuñ Mecnûn-ı nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 52*). [*şatayın, -a, -y, -ın*]
4. Ya **şat** baña yahûd âzâd kıl var
Çü gitdi gûşına bu nükte-i şâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 36*). [*şat,]*
5. Çü rahm itdün **şatayın** al revâdur
Çıkarup cümle esbâbını fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 42*). [*şatayın, -a, -y, -ın*]
6. Cihânunñ ğuşşama **şatan** sürürin
Mülevveş-dehr içinde 'aşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 10*). [*şatan, -an*]

satl-i âhür-i şehensâh: Şahlar şahının hamam taşı.

1. Felek kavş-i kuzah altında her gâh
Olupdur **satl-i âhür-i şehensâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 152*). [*satl-i âhür-i şehensâh,]*

satmak: Beğendirmeye çalışmak.

1. Bahâsın bulıcağuz bir kumâşı
Hemîn **şatmağdur** aşlı olma nâşi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 108*). [*şatmağdur, -dur*]

satır: Satır, yazı sırası.

1. Çün açdum ol kitâb-ı müstetâbı
Ezel **sağırında** gördüm bu hitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 100*). [*sağırında, -ı, -n, -da*]
2. Teninde çok elifler dağlar var
Bunuñ her **sağırı** kim bir mile beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 17*). [*sağırı, -ı*]

satır-ı 'ünvân: Unvan yazısı.

1. Şan ol haþ idi kufl-ı genc-i ‘irfān
Ki miftāhıydı aña **saþr-ı ‘ünvān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 96*). [*saþr-ı ‘ünvān,]*

satun al: Para karþılığ‏ı almak.

1. Gelür serv-i revāndan hûb u hõster
Satun al kudretüñ yeterse benden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 43*). [*satun al,]*

sav: Savurmak.

1. Er oldur kim ölüden dökmeye kan
Şav üstümüzden iy şeh bu belāy‏ı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 11*). [*şav,]*

sav: Uzak tutmak, defetmek.

1. Göñülden ‘ıþkı ğayrın **şavmıþ** idi
Biri birine key ‘aşıklar idi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 22*). [*şavmıþ, -mıþ]*

savlet: İhtişam; güç, kudret.

1. Atınuñ **şavletine** döymeyüp hāk
Yakasın eylemiş vādileruñ çāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 91*). [*şavletine, -i, -ne]*

savma‘a: Tekke, zaviye.

1. İletdi bir güzergāha anı rāh
Görür bir **şavma‘a** var anda hālî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 5*). [*şavma‘a,]*
2. Havāşından su‘al itdi bu hālî
Nedür bu **şavma‘a** ya kimdür issi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 7*). [*şavma‘a,]*

savt: Bağırma, haykırmı, çığlık.

1. Mübārek pâyına baş kodı Keyvān
Şenā **şavtından** oldı pür ol eyvān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 148*). [*şavtından, -ı, -n, -dan]*
2. Laţif-āvāz şol resme derāy‏ı
Ki **şavtı** cānlara virür ğıdāy‏ı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 26*). [*şavtı, -ı]*
3. Çü Nevfel çekdi ol ceş-i girānı
Şadā vü **şavtı** taldurdu cihānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 2*). [*şavtı, -ı]*
4. Nevā-yı bülbülüñ **şavtına** nāzım
Kālem-dārende-i mecmū‘a-ı ğayb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 8*). [*şavtına, -ı, -n, -a]*
5. Çeker ol **şavtdan** bülbül terāne
Bir āh eyleye çün Mecnûn-ı bed-rüz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 44*). [*şavtdan, -dan]*
6. Ki bi-höd yıkulurdi ol perî-zād
İrişe ğuşına bir **şavt** nā-gāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 47*). [*şavt,]*

şavur: Bir yerden başka bir yere sürüklemek II savurmak.

1. İrürmedüñ beni vaşl-ı habıbe
Şavurduñ hākūmi bād-ı firıbe (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 16*). [*şavurduñ, -du, -ñ]*
2. Şavurma ğayretüm kâhını bāda
Kimesne kızımuñ bilmezdi adın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 70*). [*şavurma, -ma]*

sa'y: *Çaba, gayret.*

1. Bugün bu hil'at-i zibā-yı İslām
Senüñ **sa'yuñla** buldı zīb- itmām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 62*). [*sa'yuñla, -uñ, -la*]
2. Oğul hoşdur kişiye ger halefdür
Çün ola nâ-halef **sa'yı** telefdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 214*). [*sa'yı, -ı*]
3. Ne deñlü k'itdi cehd ü **sa'y** ol pîr
İşine oğlunuñ bulmadı tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 27*). [*sa'y,]*
4. Şitâb u **sa'y** birle gider ol zen
Bu hâli gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 26*). [*sa'y,]*

sa'y it: *Çalışmak, mücadele etmek.*

1. Târîk-i 'ışk-bâziden güzer kıl
Diyâr-ı 'akla sa'y idüp sefer kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 120*). [*sa'y it, -üp*]

savd: *Av.*

1. Tapuña hem konuk oldum hem enbâz
Ki **şayd** üzre bir âdem gelse gâfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 27*). [*şayd,]*
2. Elinden ide mi hiç şaydın âzâd
Şalarsañ rahm idüp **şayd** üzre sâyeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 51*). [*şayd,]*
3. Elinden ide mi hiç **şaydın** âzâd
Şalarsañ rahm idüp şayd üzre sâyeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 50*). [*şaydın, -ın*]
4. 'İyâlüm bî-had ü **şaydum** bulardur
Girift ola çü dâm-ı fakra şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 48*). [*şaydum, -um*]
5. Yağar anı seherden tâb-ı hırşîd
Kişi bir **şayda** urşa deştde tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 29*). [*şayda, -a*]

savd: *Av II insan.*

1. K'elümden **şaydumı** şahrâya şalduñ
Nedür ben teşneye bundan murâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 18*). [*şaydumı, -um, -ı*]

savd evle: *Avlamak.*

1. Hâk ayırsun anuñ cânını tenden
Seni şayd eyleyenüñ olsun iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 27*). [*şayd eyle, -ye, -nüñ*]

savd id: *Avlamak.*

1. Baña vir rişte-i tesbîhden kayd
K'anuñla bu seg-i nefsi idem şayd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 28*). [*şayd id, -em*]

savd ol: *Av olmak.*

1. Ki sen şayd olsañ u şayyâd o nağçîr
Bu şükraneyçün anı eyle âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 32*). [*şayd ol, -sañ*]
2. K'o şayd oldı saña sen aña şayyâd
Yazuğdur dökme kanın iy sitem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 34*). [*şayd ol, -dı*]

savdgāh: *Far. Av yeri, avı çok olan yer.*

1. Degüldi mültefit bu **şaydgāha**
Kānā‘at kılmsı-idi gerd-i rāha (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 57*). [*şaydgāha, -a*]

sāve: *Gölge.*

1. Çü nüridi tapuñda cism-i matbū‘
Olur her nürdan pes **sāye** merfū‘ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 110*). [*sāye,]*
2. Cihānūñ melce‘idür **sāyen** iy şāh
Yücedür Hāk katında pāyeñ iy şāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 103*). [*sāyen, -ñ*]
3. Vücüdūñ ‘ālemūñ pīrāyesidür
Bu ‘ālem devletiñūñ **sāyesidür** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 102*). [*sāyesidür, -si, -dür*]
4. Sala ger **sāyesini** āfitāba
Ol ateş çeşmesin ğarķ ide āba (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 147*). [*sāyesini, -si, -n, -i*]
5. Yüce bir kaşr salmış anda **sāye**
Ki gerdün reşk eyler ol sarāya (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 33*). [*sāye,]*
6. Ne gün görmüş vücūdī **sāyesini**
Ne bulmuş mäh kadri pāyesini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 75*). [*sāyesini, -si, -n, -i*]
7. Vücūdūñ **sāyesini** görme ulı
Ki ide kāmētūñ servine meyli (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 55*). [*sāyesini, -si, -n, -i*]
8. Dilerven kim başumdan lā-yezālī
Vücūdūñ **sāyesi** olmaya hālī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 24*). [*sāyesi, -si*]
9. Ne nālesinden özge hem-demi var
Ne **sāyesinden** ayru mahremi var (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 68*). [*sāyesinden, -si, -n, -den*]
10. Elinden ide mi hiç şaydın āzād
Şalarsañ rahm idüp şayd üzre **sāyeñ** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 51*). [*sāyeñ,]*
11. Görüp şahrāda bir ‘ālī dīrahtı
Oturdı **sāyesinde** bu dīrahtıñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 15*). [*sāyesinde, -sin, -de*]
12. Göyindürdi tenini tāb ğāyet
Yoğ-idi **sāyesinden** özge rahtı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 13*). [*sāyesinden, -si, -n, -den*]
13. Çiçekden cā-be-cā gösterdi dendān
Benefşe giydi servūñ **sāyesinden** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 35*). [*sāyesinden, -si, -n, -den*]
14. Cenābından geçemezdi şabāda
Sakınurdı güneşden **sāyesini** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 69*). [*sāyesini, -si, -n, -i*]
15. Gören şanur anı şekl-i tılısmı
Döşenmiş **sāyesinde** nat‘-ı şeb-reng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 77*). [*sāyesinde, -sin, -de*]
16. Hümā şalmaz ser-i bed-bahta **sāye**
Bu ğamdan ol şikeste āhīr-i kār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 8*). [*sāye,]*
17. Ki cān-ı ‘ārife virür şafālar
Kurılmış anda bir gül **sāyesinde** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 41*). [*sāyesinde, -si, -n, -de*]

sāyebān: *Gölgelik, otağ.*

1. Arada şāh idi ol çün Süleymān
Per-i ‘uķābdan geh **sāyebānı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 47*). [*sāyebānı, -ı*]

sāye-bān: *Gölgelik, koruyan, şemsiye.*

1. İçine almış ol çetr āsumānı
Çekilmiş ‘arşa toğrı **sāye-bānı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 60*). [*sāye-bānı, -ı*]

sāye-bān: *Gölgelik, otağ.*

1. Tökündi çeşmi bir hōş **sāye-bāne**
Şu resme ki uci irmiş āsumāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 55*). [*sāye-bāne, -e*]
2. Cihānuñ sakfı adı āsumāndur
İçinde anuñ bir eski **sāye-bāndur** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 68*). [*sāye-bāndur, -dur*]

sāye-i hār: *Diken gölgesi.*

1. Şanasın ol cebeldür ‘āşık-ı zār
Ki pür dūd itmiş anı **sāye-i hār** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 46*). [*sāye-i hār,]*

sāye-i hükm: *Hükümünün gölgesi.*

1. Rûm u Tatar u ‘Arab Çîn ü Habeş Türk ü ‘Acem
Sāye-i hükmündedür āsûde şimdi her ümem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 42*). [*sāye-i hükm, -üñ, -de, -dür*]

sāye-i kıdd: *Boyunun gölgesi.*

1. Döşense sāye-i kıddine bir hāk
İder başına tāt ol hākı eflāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 127*). [*sāye-i kıdd, -i, -ne*]

sāyesinde: *(biri veya bir şey) sebebiyle.*

1. Ki gürgüñ **sāyesinde** düşdi bî-hūş
Süminden şālūna dek her gazāle (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 48*). [*sāyesinde,]*

sāvim: *Oruçlu.*

1. Makām-ı dide-veş mihrāb dāyim
Melek gibi hemîşe pāk u **sāvim** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 28*). [*sāvim,]*

sāvir: *Başka, öteki, diğer.*

1. Okuyup yazma tedbîrinde **sāvir**
Bularuñ fi‘li anlara muğāyir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 19*). [*sāvir,]*

savkal: *Cila, parlaklık.*

1. Dili āyinesin **şaykallamış** āh
‘Ayān andan nuķūş-ı mā-sivallāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 237*). [*şaykallamış, -la, -mış*]
2. Semen-simā vü nergīs-çeşm ü gül-ruḥ
Şaçinuñ **şaykālından** mişl-i çenber (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 69*). [*şaykālından, -in, -dan*]

savkal-ı ‘ışkile: *Aşk ile parlayan.*

1. Keremden hātırım āyinesin sen
İdiver **şaykal-ı ‘ışkile** rüşen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 54*). [*şaykal-ı ‘ışkile,]*

savkal-i zer çek: Altın sarısı sürmek.

1. Gümüş mir'âte çekdi saykal-i zer
Sevâd-ı sürmeden ol çeşmi cādū (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 164). [şaykal-i zer çek, -di]

savt u şadâ: Ses, seda.

1. Seni kılmış-durur bî-şabr u ârām
Koyalum bunda şayt u şadâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 21). [şayt u şadâ, -yı]

şayyâd: Avcı.

1. Hâfâdan anda olmuşlar giriftâr
Hem ol esnâda kaşd itmiş ki **şayyâd** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 21). [şayyâd,]
2. Görüp **şayyâd** anı oldu diger-gün
Didi şayyâda k'iy mu'tâd u dem-sâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 24). [şayyâd,]
3. Bu resme okudu şayyâda efsûn
Didi **şayyâd** k'iderdüm himâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 45). [şayyâd,]
4. 'İyâlüm bî-ḥad ü şaydum bulardur
Girift ola çü dâm-ı fakra **şayyâd** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 49). [şayyâd,]
5. Virüp aldı ol iki nâ-tüvânı
Pes ol esb-i şabâ sîmâyı **şayyâd** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 57). [şayyâd,]
6. Görüp şayyâd anı oldu diger-gün
Didi **şayyâda** k'iy mu'tâd u dem-sâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 25). [şayyâda, -a]
7. Bu resme okudu **şayyâda** efsûn
Didi şayyâd k'iderdüm himâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 44). [şayyâda, -a]
8. Atından aşağı geldi şitâbân
Revân âhü-şifat **şayyâda** anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 55). [şayyâda, -a]
9. Tûrur **şayyâd** hem-çün şîr-i şerze
Diler kim vermeyüp bir dem emânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 10). [şayyâd,]
10. Ki sen şayd olsañ u **şayyâd** o naḥçîr
Bu şükraneyçün anı eyle âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 32). [şayyâd,]
11. K'o şayd oldu saña sen aña **şayyâd**
Yazukdur dökme kanın iy sitem-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 34). [şayyâd,]
12. Kõdî şayyâduñ öninde ol abdâl
Alup **şayyâd** bu sâz u silâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 45). [şayyâd,]
13. Giriftâr ola ağına be-nâgâh
Şaçup **şayyâd** hâle âsumâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 99). [şayyâd,]
14. Boğazlaya hemîn ol nâ-tüvânı
Çü **şayyâdüñ** yanına irdi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 13). [şayyâdüñ, -uñ]
15. Kõdî **şayyâduñ** öninde ol abdâl
Alup şayyâd bu sâz u silâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 44). [şayyâduñ, -uñ]
16. Ser-i tâc üzre hem-çün dürr-i meknûn
Çün ol şîri cebelde gördi **şayyâd** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 5). [şayyâd,]

sâz: Çalgı aleti.

1. Hünerde kıl yarup **sâzında** bî-bîm
Tõkudî kârgâhında birişim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 11). [sâzında, -ın, -da]
2. Kõdî şayyâduñ öninde ol abdâl
Alup şayyâd bu **sâz** u silâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 45). [sâz,]
3. Ki bî-sûz olmaya ḥalk içre **sâzuñ**
Sen ol vaktin bulursın kâdr-i 'âlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 68). [sâzuñ, -uñ]
4. Şarâb-ı şevkden sekrân u bî-hüş
Tutup **sazın** ider muṭrib terâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 29). [sazın, -ın]

sebak: Ders, ders alma.

1. Sebak etfâle görindi siyeh-rû
Elif anuñ ğamından döndi müya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 32). [sebak,]

sebât: Karar kılma, deĝişmeme.

1. Degüldür şâbit ü yokdur **sebâti**
Ben anuñ için eylerven neberdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 28). [sebâti, -ı]
2. Tene renc ü şafâ perhîz iledür
Hem anuñla bulur râhat **sebâti** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 43). [sebâti, -ı]

sebeb: Neden, gerekçe, bahane.

1. Cân gözi aĥvâlinüñ sıhhatine hâzık-ı dehr
Atuñ ayagı tozı kuĥlini buyurdi **sebeb** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 16). [sebeb,]
2. Sebebsüz gâh ĥandân gâh giryân
Atası kaldı anuñ işinden ĥayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 21). [sebebsüz, -süz]
3. Sebebsüz geşt ider taĝ u ovayı
Yanında bir ĥayâtı vü memâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 26). [sebebsüz, -süz]
4. Arardı 'ışķ def'ine **sebebler**
Zebûn itmişdi bir yaña cüdâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 16). [sebebler, -ler]
5. Biz iki şeklden birlik besdür
Didiler eyledür çün ne **sebebdür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 21). [sebebdür, -dür]
6. Diledi 'öĝr andan zâr u nâlân
Didi n'oldı **sebeb** iy Tañrı ĥâşşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 87). [sebeb,]
7. Belâ çekmek **sebebsüz** her maĥalde
Nedür bu hem-nefeslerden cüdâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 20). [sebebsüz, -süz]

sebeb kıl: Sebep yapmak.

1. Sebeb kılup cihâna kâf ü nûnı
Yaradan bu sipihr-i bî-sütünü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 7). [sebeb kıl, -up]

sebebsiz: Boşuna, boş yere.

1. Sebebsiz 'afv iden bî-ĥadd günâhı
Dü kevnüñ şâni'î vü pâdişâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 3). [sebebsiz,]

sebû: Far. Desti, ibrik.

1. Kılıcı şuyı şâh-ı kâinātuñ
Sebûsın sır hezâr âb-ı ĥayātuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 160). [sebûsın, -sın]
2. Sebûdur şureti şân burnı küze
Yalan sözlü yamân dillü siyeh-ruĥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 8). [sebûdur, -dur]

sebük-seyr: Seyri hızlı, çabuk.

1. Revân bir kâşide virdi **sebük-seyr**
Didi eglenme luĥ it iy yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 4). [sebük-seyr,]

sebû-vı nâm u neng: Şan ve şöĥret testisi.

1. Hevesden diledi kim ol ğazāle
Sebū-yı nām u nengi taşā çala (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 94*). [*sebū-yı nām u neng, -i*]

sebū-vı neng: Kınanma testisi.

1. Sebū-yı nengini taşā çalışar
İşinde halk anuñ hayrân kalısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 203*). [*sebū-yı neng, -i, -ni*]

sebū-vı zehr: Zehir testisi.

1. Sebū-yı zehre döndi cām-ı ‘ālem
Vedā‘ eşkinden anda ol iki yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 142*). [*sebū-yı zehr, -e*]

sebz: Yeşil, yeni.

1. Felek eyvānı **sebz**in nesh iderdi
Ser-i sakfında ki aḥcār-ı billūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 56*). [*sebz*in, -in]

sebze: Çimen, yeşillik.

1. İrişe çün bahār-ı rüz-ı mahşer
Zeminden **sebze** gibi kaldıram ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 154*). [*sebze*,]
2. Çi seng olmuş anuñ bünyādı çi ḥāk
Kurudukdan gerü bir **sebze** iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 79*). [*sebze*,]
3. Süriyü **sebze** vü reyḥāna dāmān
Neşāt ü ‘ışa başladı bu yārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 24*). [*sebze*,]
4. Gelen gider eger yoḥsul eger bāy
Biten her **sebze** vaktinde bahāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 139*). [*sebze*,]

sebze-zār: Yeşillik, çayırılık, çimenlik yer.

1. Yatağı idi Ḥulduñ **sebze-zārı**
Şücürından yir idi dürlü bārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 41*). [*sebze-zārı, -ı*]

sebze-zār-ı āsumān: Gökyüzünün yeşilliği, bahçesi II felek, sema.

1. Benefşenüñ ruḥında nıl-gün ḥāl
Çemenler sebze-zār-ı āsumāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 41*). [*sebze-zār-ı āsumān, -dur*]

sebz-i gülşen-i ğam: Gam bahçesinin yeşilliği.

1. Görinür verd ü **sebz-i gülşen-i ğam**
Lebinde didüğüñ şol ḥāl-i ḥandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 14*). [*sebz-i gülşen-i ğam*,]

sec: Ayrım yapmak.

1. Ki akdan fark idemezler karayı
Seçebilmezler arz-ile semāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 52*). [*seçebilmezler, -e, -bilmez, -ler*]

seccāde: Yere serilip üzerinde namaz kılmaya yarayan eşya.

1. Hırka vü **seccādeñi** merhûn idersin ‘ākıbet
Gülşen-i hüsnini dildârûnı tutup iy zâğ-ı hât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 10). [seccādeñi, -ñi]

secde: Namazda eğilip alnını yere koymak.

1. Kılâyın kıbleñe toğrı namâzı
İderse **secdede** ger sehv râhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 9). [secdede, -de]

secde: İbadet veya ta'zîm kastıyla yere baş koyma.

1. Ki iy hüsn âsumânına sitâre
İrağdan **secde** kıla kıla Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 3). [secde,]

secde it: Secde durumuna gelmek, secde vaziyeti almak.

1. Çekildi eyle kim çāk oldu zencîr
İdüp mihrâb-ı bâb-ı yâre secde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 77). [secde it, -üp]

secde kıl: Huzurda eğilmek, sevgi ve hürmet gösterisinde bulunmak.

1. Kılardı karşıısına secde nâ-kâm
Severlerdi katı ol nâm-dârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 112). [secde kıl, -ar, -dı]

secdegâh: Secde edilecek yer, mescit.

1. Cemâlûndür ‘ibâdet kıblegâhı
İşigûndür sa‘âdet **secdegâhı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 122). [secdegâhı, -ı]
2. Ayağûn toprağıdır **secdegâhum**
Eşigûn taşıdır püş u penâhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 19). [secdegâhum, -um]

secdegâh-ı cümle: Herkesin secde yeri.

1. Eşigûn **secdegâh-ı cümle** cândur
Kapuñ mihrâb-ı ehl-i âsumândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 105). [secdegâh-ı cümle,]

secde-i şükr: Şükür secdesi.

1. Bu sözden idinüp ümmîd ol abdâl
Öñinde **secde-i şükr** itdi derhâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 104). [secde-i şükr,]

secde-sehv: Yanılma secdesi.

1. İdinem secde sehvin ‘özü-ñwâhum
Pes andan şoñra Mecnûn kodı cehdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 10). [secde-sehv, -in]

sedd ol: Engel olmak; kapamak, tıkamak.

1. Çü seyl-i eşkine sedd oldı ol hâk
Urup ırmak tenini eyledi çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 19). [sedd ol, -dı]
2. Helâk itdi anı ikinci zaḥme
Ezel şol gil ki sedd olmışdı âbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 53). [sedd ol, -mış, -dı]

sefer: Yolculuk, seyahat.

1. Neler gördüğünü hıvâce ol **seferde**
Baña düşmez ki şerh idem haberde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 201). [seferde, -de]
2. Yirin bulmazsın istersin cihânı
Ben idervem **sefer** sen der-emân ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 123). [sefer,]
3. Ki yine gelmek olmaz ol **seferden**
Esen kal k'atalık gitdi miyândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 24). [seferden, -den]
4. Sefer lâzım degüldi baña nâ-kâm
Anuñ-çün şehrimüñ oldum ğaribi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 56). [sefer,]
5. Sefer zâdın ğamuñdan düzdi yek-sân
Sarây-ı 'işretidür şimdi anuñ gür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 72). [sefer,]

sefer kıl: Sefere çıkmak, yolculuğa çıkmak.

1. Tarîk-i 'ışk-bâziden güzer kıl
Diyâr-ı 'akla sa'y idüp **sefer kıl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 120). [sefer kıl,]

sefer kıl: Yolculuk yapmak II ölmek.

1. Sefer kıldı cihândan hayf u bidrûd
Yirümüze senüñle bizüm iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 86). [sefer kıl, -dı]
2. Süy-ı eyvân-ı 'ulvîye **sefer kıl**
Koma maḥşûre-i hîsside hiç pây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 12). [sefer kıl,]

sefid: Ar. Sepîd, beyaz, ak.

1. Ya şahrânuñ durur çeşm-i ümîdi
Ki bulmuş muntazırlıktan **sefidî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 20). [sefidî, -i]
2. Ğamuñdandır kara şaçum **sefide**
K'oğulluğundan oldum nâ-ümîde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 13). [sefide, -e]

sefid-âb: Beyaz gül rengine benzeyen bir inci çeşidi.

1. 'Arûsa beñzer ol kaşr-i cihân-tâb
Ki haddinden hüveydâdur **sefid-âb** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 40). [sefid-âb,]

sefidâc: Üstübeç. Boyacılıkta kullanılan beyaz, madenî bir madde; pudra, beyaz pudra.

1. 'Arûs-ı yemm ruḥında k'ola mevvâc
Köpükden sen 'ıyân itdün **sefidâc** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 36). [sefidâc,]
2. Başında var gelin gibi gümüş tâc
Gözinde sürme haddinde **sefidâc** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 62). [sefidâc,]
3. 'Arûs-ı gülşenüñ haddinde çün 'âc
Şan olmuş berfden peydâ **sefidâc** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 96). [sefidâc,]
4. Yol itmiş şan **sefidâc** üstine mür
Ya bir zibâ şanemdür müşğ-i ferhâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 24). [sefidâc,]

5. K'aña 'aks-i çiçek düşdi **sefidâc**
Hâbâbuñ heykelini gösterür şatt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 56*). [*sefidâc,]*

sefine: *Gemi.*

1. Şalan hayret deñizine **sefine**
Ğam-ı 'ışkum belâsınuñ hârâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 6*). [*sefine,]*

seg: *Köpek II Rakip.*

1. Cihân içre irer pâyâna her ğam
Següñ vardur vaţangâhı senüñ yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 109*). [*següñ, -üñ]*
2. Bu **segden** yaña da sal üstüñ'ânı
Saña iy hâlî Hindü Hakk tebarek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 74*). [*segden, -den]*
3. Tapuñuñ **segleri** gibidür iy cân
Yüzün görmekdür iy meh-rû muhâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 54*). [*segleri, -ler, -i]*
4. Mağalluñ **seglerine** hâk-i râhum
Senüñ seg-bânlaruñdanven ki güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 50*). [*seglerine, -ler, -ine]*

seg: *Köpek.*

1. Tonatmış boynınuñ etrâfını reg
Çekilmiş güyiyâ zencîre bir **seg** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 30*). [*seg,]*
2. Següñven ben senüñ sen şîr-zâde
Dümüñ gerdanuma zerrîn kılâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 43*). [*següñven, -üñ, -ven]*
3. Yilişür vahşiler pîrâmeninde
Yatup bir **seg** uyumuş dâmeninde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 46*). [*seg,]*
4. Ža'if ü bî-mecâl ü haste ol **seg**
Kurımış cismînuñ üstünde her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 47*). [*seg,]*
5. Eyitdi kim bu **seg** ol şâhumuñdur
Yüzi hırşid u alnı mâhumuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 45*). [*seg,]*
6. Didî kim bir **sege** iy küh ulûsı
Nedür senden bu rıfk u çâblûsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 39*). [*sege, -e]*
7. Ğanem gürgile hem-râz olmuş-idi
Seg-ile şulh idüp hargüş u nağçîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 67*). [*seg-ile, -ile]*
8. Seg ağzında bilürdi özin hemân ol
Var İdi bir nedîmi pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 10*). [*seg,]*
9. Yimedi **seg** dağı gör âşinâyı
Çü şeh bilmedi hakk-ı hizmetümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 98*). [*seg,]*
10. Var idi Mervde bir şâh-ı efđal
Tutardı silsileyle niçe **segler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 3*). [*segler, -ler]*
11. Žarûrî oldı hep **segler** muţî'i
Meger kim şâh bir gün nâğehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 32*). [*segler, -ler]*
12. Ki **segler** tîz anı vîrsün tebâha
Gelüp pes bir iki cellâd-ı hûnî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 36*). [*segler, -ler]*
13. Ki suçsuz âhüyı virdüm ite uş
Her endâmın göreydüñüz ki **segler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 65*). [*segler, -ler]*
14. İnanmayup kalaydı deng ü hayrân
K'oturmuş **segler** ortasında haste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 73*). [*segler, -ler]*
15. K'o **seglerden** bula kimse emânı
Didi itlere virürdüm nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 90*). [*seglerden, -ler, -den]*
16. Tevağkufdaydı işüñ girisine
Virürdi **seglere** geh âb u geh nân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 29*). [*seglere, -ler, -e]*
17. Soñ uci hizmetüñde şu na yitdüm
Ki virdüñ **seglere** ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 97*). [*seglere, -ler, -e]*

18. Kõdõ **segligi** terk itdi kilābı
Benüm bu kışşadan maķşūdum el-ān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 106*). [*segligi, -lig, -i*]
19. Ferāğāt kışverinde kāmķār ol
Çeküp nefsiñ **segin** zencir-i şabra (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 51*). [*segin, -in*]

segān-ı leyli: *Leyla'nın köpekleri.*

1. Segān-ı Leyliden bir kelb-i güm-rāh
Geçivirdi ol aradan be-nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 25*). [*segān-ı leyli, -den*]

segān-ı şāh: *Sultanın köpekleri.*

1. Senüñ gelmedi tāvusuñ miyāna
Çün el virdi segān-ı şāha naķçir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 23*). [*segān-ı şāh, -a*]

segān-ı üstüh'ān-h'ār: *Kemik yiyen köpekler.*

1. Eşer kalmadı ğayrı üstüh'āndan
'Acebdür k'ol **segān-ı üstüh'ān-h'ār** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 79*). [*segān-ı üstüh'ān-h'ār,]*

seg-bān: *Köpek bakıcısı.*

1. Ne vech-ile yimişlerdür ser-ā-ser
Çü **seg-bān** bu haberden oldı āgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 67*). [*seg-bān,]*
2. Şu resme eyledi āhir tedārik
Ki yār oldı varup **seg-bānlar-ile** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 23*). [*seg-bānlar-ile, -lar, -ile*]
3. Maķalluñ seglerine ħāk-i rāhum
Senüñ **seg-bānlaruñdanven** ki gūyā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 51*). [*seg-bānlaruñdanven, -lar, -uñ, -dan, -ven*]

seg-dilān-ı bārigāh: *Huzurundaki köpek bakıcıları.*

1. Ğazab vaktinde gördi bu cevānı
Buyurdi seg-dilān-ı bārigāha (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 35*). [*seg-dilān-ı bārigāh, -a*]

seg-i kūy: *Sevgilinin mahallesinin köpeđi.*

1. Ata kim tütmağa olmaya her bār
Seg-i kūyından özge dilbertüñ yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 74*). [*seg-i kūy, -in, -dan*]

seg-i nān-ı kes: *Kişinin nimetinin köpeği.*

1. Ki olasın ħācetinden ħalkuñ āzād
Uyup nefse **seg-i nān-ı kes** olma (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 73*). [*seg-i nān-ı kes,]*

seg-i nefis: *Nefsin köpeği.*

1. Baña vir rişte-i tesbīħden kayd
K'anuñla bu seg-i nefsi idem şayd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 28*). [*seg-i nefis, -i*]

segird-: Hızlı hızlı hareket etmek.

1. Anası merginüñ soñunda cüşin
Kağıleden **segirdüp** her birisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 33*). [*segirdüp, -üp*]
2. Segirdüp taşra çıkdı tiz derden
Varup mihmânınuñ pâyına düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 10*). [*segirdüp, -üp*]

segü: Koşmak.

1. Kılıcı Zü'l-fekâr u kendü Haydar
Atı Döldül **següsi** mâr-ı şaf-der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 68*). [*següsi, -si*]

sehâb: Bulut.

1. Şadef birle **sehâbı** eyleyüp cüft
Toğırdur müddetile dürr-i nâ-süft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 63*). [*sehâbı, -ı*]
2. Sehâb içre nihân mäh-ı cihân-tâb
Nitekim penbe içinde dür-i nâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 91*). [*sehâb,]*
3. Yüzi hırşidini zülfi **sehâbı**
Bürimişdi niteki' ebr âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 65*). [*sehâbı, -ı*]

sehâ-bahş-ı kulüb-ı şîr-i merdân: Yiğit aslanların kalbine cömertçe bağışlayan.

1. Sehâ-bahş-ı kulüb-ı şîr-i merdân
Zamân-ı rızq-ı mahlûkât-ı 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 10*). [*sehâ-bahş-ı kulüb-ı şîr-i merdân,]*

sehâb-ı ahmed-i muhtâr: Hz. Muhammed'in bulutu.

1. Baña in'âm ü ihsân eyle ol dem
Sehâb-ı Ahmed-i Muhtârdan nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 156*). [*sehâb-ı ahmed-i muhtâr,]*

sehâb-ı cüd: Cömertlik bulutu.

1. Sehâb-ı cüdünüñ feyziyle her bâr
Pür it cân dürcine dürr-i güher-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 17*). [*sehâb-ı cüd, -ı, -ñuñ]*
2. Sehâb-ı cüddan ihsân-ı Sübhân
Cihâna itdi feyz iki Süleymân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 59*). [*sehâb-ı cüd, -dan]*

sehâb-ı hâme: Kalem bulutları.

1. Şaçılmış idi ol hatt-ı nihânî
Sehâb-ı hâmeden dürr-i me'ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 98*). [*sehâb-ı hâme, -den]*

sehâb-ı mekremet: Cömertlik bulutu.

1. Sehâb-ı mekremetden feyz iden nem
Pes andan soñra yüz derd ü gamıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 18*). [*sehâb-ı mekremet, -den]*

sehāb-ı tīg: Kılıç bulutu.

1. Sehāb-ı tīgı yağdurur ferāvān
Başın kâfirlerüñ mânend-i bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 7*). [sehāb-ı tīg, -ı]

sehāvet: (Ar.) Cömertlik.

1. Sehāvet birle meşhûr olmışıdı
Cihān cüdından anuñ tölmişıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 23*). [sehāvet,]

sehā-vı feyz-i ‘ulvî: Cömertliğin büyük bolluğu.

1. Sehā-yı feyz-i ‘ulvîden mevâid
Demüñden mürdeleri zinde eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 28*). [sehā-yı feyz-i ‘ulvî, -den]

sehbā: Üç ayaklı küçük masa.

1. Ki **sehbānı** söz içinde ider süst
Alup bu meblāğı ol peyk-i kāmîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 64*). [sehbānı, -nı]

seher: Sabah olmağa başladığı vakit.

1. İşigünde nevbet ile hizmet ider mihr ü mäh
Her **seher** tâ şeb biri her şeb biri tâ şubh-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [seher,]
2. Mūdām iş üzredür ked-bānüyı hāk
K’aña penbe **seherdür** çarh-ı eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 26*). [seherdür, -dür]
3. Kızıl gülden **seher** bulmışıdı deste
Zamānum idi firüz u hüceste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 31*). [seher,]
4. Seherlerde münacāt eyler idi
Hudāya ‘arz-ı hācāt eyler idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 193*). [seherlerde, -ler, -de]
5. Seherden mäh-şasal olunca aḥşām
Kātı ceng itdiler kılmayup ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 15*). [seherden, -den]
6. Seher çün bām-ı çarḥa mihr-i rüzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 1*). [seher,]
7. Seher çün zāğ-ı gerdün-ı siyeh-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 1*). [seher,]
8. Seher çün şem’-i çarḥ-ı lāciverdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 1*). [seher,]
9. Kōdılar anda anı ‘üryān u beste
Seher gösterdi çün rüy-ı beyāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 57*). [seher,]
10. Öñünde gam yimezsın iy cefākār
Seher āhı okından bî-hazersin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 29*). [seher,]
11. Seher kor cānuña yüz dürlü dağı
İrerse bir kişinüñ şubḥa baḥtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 14*). [seher,]
12. Cihānı bir **seher** kılmışıdı firüz
Meger ol şubḥ yüz derd-ile Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 8*). [seher,]
13. Yaḳar anı **seherden** táb-ı ḥurşid
Kişi bir şayda ursa deşde tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 28*). [seherden, -den]
14. Qalalar ‘aczen mağlûb u dil-teng
Seherlerde ki bu ‘ayyār-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 83*). [seherlerde, -lerde]
15. Seher nûriyla tölmiş gördi ḥārgāh
Yolından reh-zen-i şeb def ‘ olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 10*). [seher,]
16. Seher vaktinden anuñ efser-i ‘āc
Süpürilmek için ol tāk-ı merḡûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 48*). [seher,]

seher vakti: Seher vakti.

1. Leb-i şîrînleri hândân saçıldı
Seher vaktinde gül gibi k'açıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 116*). [*seher vakti, -nde*]

sehergâh: *Far. Seher vakti.*

1. Senûñ feryâd u nâlûñ her **sehergâh**
Olupdur rehber-i 'uşşâk-ı güm-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 37*). [*sehergâh,]*

seher-güy: *Seher vakti.*

1. Seher-güyî bihiştinûñ nesîmi
Fîrîb ü 'işve-kâr ü şûh u nâzûk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 42*). [*seher-güyî, -î*]

sehî: *Doğru, düzgün, fidan gibi.*

1. Sehî kâmetlülür merginde sur-nâ
İraklardan kara şem' idi güyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 21*). [*sehî,]*

sehî-kad: *Fidan boylu.*

1. Buyurduñ kim bizüm kavim içre bî-had
Güzeller var kâmer-hadd ü **sehî-kad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 36*). [*sehî-kad,]*

sehî-kadd: *Fidan boylu.*

1. İlâhî ol **sehî-kadd** u semen-ber
Görinsün baña gün günden nigû-ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 35*). [*sehî-kadd,]*

sehl: *Kolay.*

1. Kâmunuñ bildügi 'ilmüñdedür cehl
Olupdur kârûña nisbet her iş **sehl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 50*). [*sehl,]*
2. Degüldür lik bunuñ gibi iş **sehl**
Kişi ferzendine kıymak olur cehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 39*). [*sehl,]*

sehl ol: *Kolay olmak, kolaylaşmak.*

1. Muñî'iyem ben anuñ çâr-nâ-çâr
K'erûñ kadri ki düşmenden ola sehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 133*). [*sehl ol, -a*]

sehv: *Yanılma, hata.*

1. Ağulu câmı virdi şâha k'it nûş
Alup **sehv-ile** şeh nûş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 23*). [*sehv-ile, --ile*]
2. Didi kim bu şanemdür baña lâyıq
Virem **sehv-ile** ger Mecnûna bunı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 9*). [*sehv-ile, -iyle*]
3. Kılâyın kıbleñe toğrı namâzı
İderse secdede ger **sehv** râhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 9*). [*sehv,]*

sehv ü hatâ: *Hata ve yanlış.*

1. İderler hakk ü ıslâhına ta'cîl
Ki insânüñ işi sehv ü haţâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 101*). [*sehv ü haţâ, -dur*]

sekâmet: *Yanlışlık, bozukluk, sakatlık.*

1. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zîrâ za'f u pîrî vü **sekâmet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 21*). [*sekâmet,]*

sekrân: *Mest, sarhoş.*

1. Şarâb-ı şevkden **sekrân** u bî-hüş
Tutup sazin ider muţrib terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 28*). [*sekrân,]*

selâm: *Esenlik dileme sözü.*

1. Çü şeh güş eyledi peykûñ kelâmın
İşitdi İbn-i Selâmuñ hem **selâmın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 60*). [*selâmın, -ın*]
2. Varup hem kendüden ilte **selâmı**
'Ayân ide aña hem bu kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 15*). [*selâmı, -ı*]
3. İrakdan virdi Mecnûna selâmı
Çü Mecnûn añladı anuñ **selâmın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 29*). [*selâmın,]*
4. Dem-â-dem 'ışkuñuñ âvâresidür
Nedür hâli diyüp eyler **selâmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 113*). [*selâmı, -ı*]
5. Harâma bakmaz ola idüp idrâk
Aña tekrâr idüp benden **selâmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 201*). [*selâmı, -ı*]
6. Ki Mecnûna gele andan **selâme**
Süvâr oldı binüp bir nâkaya tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 24*). [*selâme, -e*]
7. Ki dür itmişdi ğam-keşlikde anı ferd
Virürdi baht aña devlet **selâmın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 11*). [*selâmın, -ın*]
8. Virüp Zeyde didi bu hil'ati hem
İlet yâra vü kıl benden **selâmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 67*). [*selâmı, -ı*]

selâm: *Selâm-ı Bağdadî. Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından.*

1. Ki atası **Selâm** urmuşdı nâmin
Tarîk-i 'ışk içinde cüst ü çalâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 12*). [*selâm,]*
2. Peleng ü şîr ü gürg ü ezherâki
Selâm andan görüp bu ihtirâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 43*). [*selâm,]*
3. Selâm iderler anda bendeñe ad
Hużûrum var idi kılmışdum ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 54*). [*selâm,]*
4. İrişdi şehr-i Bağdâda tolup dehr
Ki düşdi ârzü âhir **Selâme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 23*). [*selâme, -e*]
5. Çün işitdi **Selâm** anuñ kelâmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 1*). [*selâm,]*
6. Ki ilter mi göre başına 'ahdi
Selâm açup simât u sofra niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 13*). [*selâm,]*
7. Yimemekden vücûdum bulmaz ihlâk
Yakîn geldi **Selâma** k'ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 7*). [*selâma, -a*]
8. Geçindiler biraz gün şâd u maḥzûn
Selâm iderdi Mecnûna ri'âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 17*). [*selâm,]*
9. Selâm ezberleridi anı derḥâl
Ġam-ile za'fdan Mecnûn-ı nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 20*). [*selâm,]*
10. Ta'âm u ḥ'âbdan hâli vü 'ûryân
Gör ol ğamgehde bî-çâre **Selâmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 23*). [*selâmı, -ı*]
11. Ayaksuz kimse iletmez başa râh
Selâmile muḥaşşal anda Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 15*). [*selâmile, -ile*]

selām al: *Selām veren birine selāmla karşılık vermek.*

1. Hezārān ‘izzile olup dü-tā kıad
Selāmin aldı bunların Muḥammed (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 116*). [*selām al, -dı*]

selām eyle: *Selam vermek.*

1. Du‘ā vü medḥ okıdı soñında
Daḥı didi selām eyler nigāruñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 5*). [*selām eyle, -r*]

selām vir: *Birini selamlamak.*

1. Çeküben saflar itdiler kıyāmı
Resûle virdiler cümle selāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 114*). [*selām vir, -dı, -ler-ı*]
2. İraḳdan virdi Mecnûna selāmı
Çü Mecnûn añladı anuñ selāmın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 28*). [*selām vir, -dı-ı*]

selāmet: *Esenlik, sağlık.*

1. Bi-ḥamdillāh ki geldüm menzilüme
Selāmet birle vaşl oldum ilüme (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 52*). [*selāmet,]*
2. Selāmet külbese meksür kılduñ
Cihānuñ Leylî kim meh-pāresidür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 110*). [*selāmet,]*

selāmet bul: *Esenlik bulmak, gönlü huzura ermek, mutlu olmak; sıkıntılardan kurtulmak.*

1. Aña kim zaḥm urupdur mār-ı gīsū
Füsünüyle selāmet bula mı o (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 12*). [*selāmet bul, -a*]

selāmet ol: *Esenliğe kavuşmak, kurtulmak.*

1. Ola İbn-i Selāma şad selāmet
Ḥaram oldı baña ‘ahdünde şenlik (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 80*). [*selāmet ol, -a*]

selām-ı kird-gār: *Allah'ın selamı.*

1. Virüp evvel selām-ı kird-gārı
Okıdı soñra na‘t-ı bî-şümārı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 75*). [*selām-ı kird-gār, -ı*]

selāmı vir: *Birini selamlamak.*

1. Miyān-ı cāndan virdi selāmı
Kılup luṭf-ıla istiḳbāl Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 44*). [*selāmı vir, -dı*]

selīm: *Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından biri.*

1. Bulur çinedüğinden ben toyarum
Selīme ‘ilm geldi ki ol hüner-mend (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 97*). [*selīme, -e*]
2. Selīme şordı herkesden nişānı
Bu ḥāl içre gözün yaş tıtdı nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 2*). [*selīme, -e*]

selīm hān: *Yavuz Sultan Selim.*

1. Şorarsañ kimdür ol hāḳān-ı devrān
Direm sultān Süleymān bin **Selīm hān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 30*). [selīm hān,]
2. Ḳabûl ide anı sultān-ı Yünān
Süleymān-ı zamān oğlu **Selīm Hān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 166*). [selīm hān,]

selīm-i amiri: *Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından biri.*

1. Biraz āsûde düşdi şoḥbetinden
Selīm anı çü gördi böyle ‘uryān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 45*). [selīm,]
2. Güyüp bir lāḥza idem pāre pāre
Selīm itdi be-ḡayet cehd ü iḳdām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 57*). [selīm,]
3. Alup andan vuḥūşa virdi anı
Selīm aña didi kim iy ciger-süz (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 67*). [selīm,]
4. Ki dönmişsin ḳara zengīye abdāl
Selīmi çünki kimdür bildi Mecnûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 37*). [selīmi,]
5. Cemālın görmegeyüm ārzümend
Selīm āḡāh oldı ki ol belā-keş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 11*). [selīm,]

selīm-i ‘āmiri: *Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından biri.*

1. Nişānın istedi vü şordı nāmın
Ayıtdı kim Selīm-i ‘Āmirīem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 31*). [selīm-i ‘āmiri, -yem]
2. Acusın ṭatlusun bilmiş hem anuñ
Selīm-i ‘Āmiri idi aña nām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 9*). [selīm-i ‘āmiri,]
3. Ki ecel irüp anı ḳapmışdı nāḡāh
Selīm-i ‘Āmiri yine keremden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 13*). [selīm-i ‘āmiri,]

selīm-i bā-selāmet: *Kedersiz Selim. II Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından biri.*

1. Nedür ḳūtuñ çün ādemsin muḳarrer
Dedi kim iy **Selīm-i bā-selāmet** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 71*). [selīm-i bā-selāmet,]

selmān: *14.asırda yaşamış, ünlü Fars şairi Selman-ı Saveci.*

1. Öninde pîr **Selmān** u Nizāmī
Diyemezler iki toḡru kelāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 13*). [selmān,]

sem‘ tut: *Kulak asmak, önemsemek.*

1. ‘Arabda bu ḥikāyet oldı ma‘lūm
Ḳarābeti çü ṭutdı bu söze sem‘ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 15*). [sem‘ ṭut, -dı]

semā: *Gökyüzü.*

1. Ki aḳdan fark idemezler ḳarayı
Seçebilmezler arz-ile **semāyı** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 52*). [semāyı, -y, -ı]
2. Ki şaḳfına ḳol uzatmış **semānuñ**
Fener gibi inüp bir ḳaç budaḡı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 24*). [semānuñ, -nuñ]

semâ': Gökyüzü.

1. Başumda efser ü boynumda zencir
Baña çün böyle gösterdün **semâ'ı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 7*). [*semâ'ı, -ı*]

semâva çık: Gökyüzüne çıkmak.

1. Özine kılmayısar dağı meylî
Ki murğ uçmağıla çıkmaz semâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 7*). [*semâya çık, -maz*]

semâve ir: Gök yüzüne ulaşmak.

1. Hem âgâz eyledi kavvâl nâye
Hurûş-ı ehl-i bezm irdi semâye (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 14*). [*semâye ir, -di*]

semek: Balık.

1. İdinüp bir habâbı güş-vâre
Dönüpdür her **semek** bir gül'izâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 18*). [*semek,]*
2. Ki gerd-i 'aybdan dūr idi ol havz
İçinde gāvş eylerdi **semekler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 33*). [*semekler, -ler*]
3. Yüzine çıkdı deryânın **semekler**
Dem-â-dem âteş-i hırşidile şattı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 12*). [*semekler, -ler*]

semen: Yasemin çiçeği II sevgili.

1. Semen bergine oldu gevher-efşân
Didi kim benven ol miskîn ü bed-rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 28*). [*semen,]*
2. Düşürdi toprağa şimşâdı tahtı
Semen sîmâsını tutdı şınuklık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 35*). [*semen,]*

semen: Güzel kokulu, beyaz ve güzel çiçek.

1. Semen dendânın açmış nitekim dūr
Aña minķâr-ı bülbül olmuş enbūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 65*). [*semen,]*
2. Aña zaḥm üzre қonan penbe-i ter
Olurdi bağ-ı raḥatdan **semenler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 62*). [*semenler, -ler*]
3. Kimesneye vefâ kılmaz bu zen hiç
Zemîn-i şüreden bitmez **semen** hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 122*). [*semen,]*
4. Mesîhâ gibi dehri rûḥ-perver
Zümür-rüd-güne şâh açdı **semenler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 31*). [*semenler, -ler*]
5. Mişâl-i lâ'l-i meh-rüyân-ı dil-cû
Benefşe vü **semen** lâle vü sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 27*). [*semen,]*
6. Dökilüp levni döndi berg-i kâha
Günün tâbî **semen** bergine her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 25*). [*semen,]*
7. Kefendür aña kâfûrî **semenler**
Çiçekler câmesüz kaldı vü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 72*). [*semenler, -ler*]
8. Şan oldu ḥulle-i cennet tenine
'Arûs-ı nev gibi oldu ol **semen** ten (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 75*). [*semen,]*
9. Қalan maḥremlerinden bî-naşîb âh
Қanı ol ten ki tâzeydi **semenden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 21*). [*semenden, -den*]
10. Açılmış güller ü bitmiş **semenler**
Ayağ üzre gül-i ter cām-ı ber-dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 36*). [*semenler, -ler*]

semen-ber: *Yasemin gibi beyaz göğüslü (sevgili).*

1. Gözi bâdemlerinden ol **semen-ber**
Nihâl-i nâze zîver eylemiş ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 83*). [semen-ber,]
2. Ki âb-ı nergisinden ol **semen-ber**
Şabâh olunca kılar câmesin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 101*). [semen-ber,]
3. İlâhî ol sehî-kadd u **semen-ber**
Görinsün baña gün günden nigû-ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 35*). [semen-ber,]
4. İletmezdi yanına dâyesini
Bilüp bu hâleti hem ol **semen-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 71*). [semen-ber,]
5. Yüzün gösterdi cennet revzeninden
Kulağı halkasından ol **semen-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 163*). [semen-ber,]
6. İderler bunların efsânesin yâd
Hişârı genc gibi ol **semen-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 69*). [semen-ber,]
7. Şanasın oldu iki âteşin gül
Zâ'if oldu be-gâyet ol **semen-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 39*). [semen-ber,]

semend: *Çevik ve güzel at.*

1. Şeh-i merdân özi aşkar **semendi**
Meh-i devrân yüzi ejder kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 69*). [semendi, -i]
2. Nigîninde Süheyl-i çarh bir lâ'î
Hilâl-i nev **semendi** pâyına na'î (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 100*). [semendi, -i]
3. Kara zülfi ki anuñ müşg-sândur
Murâd-ı dil **semendine** 'inândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 22*). [semendine, -i, -n, -e]
4. Bu mıydı kılduğı cevân **semendüñ**
Bu mıydı tutduğı gerdân kemendüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 15*). [semendüñ, -üñ]
5. Semendi geh yügürdi gâh yıldı
Üküş tağ ü beybân geçdi enbûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 20*). [semendi, -i]

semender: *Ateşte yanmaz bir hayvan-ı mevhum.*

1. Ki cân u dildür ol şem'e **semender**
Libâsuñdur misâl-i Hızr-ı hadrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 62*). [semender,]
2. Ki od olmuş yiri hem-çün **semender**
Be-nâ-geh ol tezerv-i âteşin bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 38*). [semender,]
3. Şu resmedür ki düşer penbeye nâr
Semender k'oddan ola gice nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 27*). [semender,]

semender-vâr: *Semender. Ateşte yanmadığına inanılan efsanevi bir hayvan. Semender gibi.*

1. Per açdı sidreden süy-ı zemîne
Semender-vâr toğru şem'-i dîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 30*). [semender-vâr,]

semend-i berk-vâr: *Şimşek hızında at.*

1. Şitâb itse semend-i berk-vârı
Çoparur rûd-ı ceyhûndan gubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 85*). [semend-i berk-vâr, -ı]

semend-i lutf: *Lütuf atı.*

1. Ğazab rahşî egerçi tündründür
Semend-i lutf öninde kündründür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 132*). [semend-i lutf,]

semen-sā: *Yasemin'in kokusu gibi.*

1. Degildür sünbül-i zülfi **semen-sā**
Ki her bir târidur bir 'ırk-ı sevdâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 27*). [*semen-sā,]*

semen-sāk: *Yasemin baldırlı (tenin beyazlığı açısından).*

1. Büt-i sünbül-külâle vü **semen-sāk**
Hezârân şîve vü nâz-ile bir şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 4*). [*semen-sāk,]*

semen-simā: *Yasemin yüzlü. II Sevgili.*

1. Mu'anber zülf ü çenber-müy u gül-ruh
Semen-simā vü 'anber-büy u ferruh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 82*). [*semen-simā,]*
2. Semen-simā vü gül-ruh fitne-cüdur
Şeker-leb sim-ğabğab 'işve-ğüdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 17*). [*semen-simā,]*
3. Semen-simā şanemler lâle-ğaddler
Yanına geldiler ol âfitâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 8*). [*semen-simā,]*
4. Semen-simā vü nergîs-çeşm ü gül-ruh
Şaçınun şaykalından mişl-i çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 68*). [*semen-simā,]*

semen-vār: *Yasemin çiçeği gibi.*

1. Şaçını yıllere virdi **semen-vār**
Kızınun hasret-i zülf ü ruhında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 14*). [*semen-vār,]*

semen-zār: *(Fa.) Yasemin bahçesi.*

1. Anuñ ârâmgâhidur **semen-zār**
Okudı çün kim ol mektûbı dilber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 40*). [*semen-zār,]*

sen: *İkinci tekil şahıs zamiri. II Hz. Muhammed.*

1. Şâh-ı mukarrebânsın u sultân-ı her dü-kevn
Kerrübiyân **saña** hadem ü enbiyâ-şaşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 12*). [*saña, -a]*
2. Nâm ü nişânı yogken Âdem-ile 'âlemün
Haq virmişdi **saña** Muhammed diyü 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 14*). [*saña, -a]*
3. Levlâke didi şânuña Hâllâk-ı zü'l-minen
Sen olmasa cihânı yaratmazdı lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 38*). [*sen,]*
4. Hâşş-ı der-i Hudâsın ü bir dahı yok-durur
'Arz u semâda **sencileyin** hiç muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 22*). [*sencileyin, - cileyin, -]*
5. Eger varise Mûsînün 'aşâsı
Mu'tî'yidi **saña** dehr ejdehası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 82*). [*saña, -a]*
6. Nebiler şubh gibi idi **sen** rûz
Olarun der-peyince 'âlem-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 53*). [*sen,]*
7. Ölüyi ger diri kıldıysa 'İsâ
Sen itdün müslümânlar dînin ihyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 80*). [*sen,]*
8. Mağâm-ı Yûnus ise batn-ı mâhî
Deve söyler görüp **sen** pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 84*). [*sen,]*
9. Hâlile âteş oldıysa gülistân
Seni görüp cehennem ola büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 76*). [*seni, -i]*

10. İrişdiyse ger İsmā'ile kurbān
Seni şahib Burāk eyledi Sübhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 78*). [seni, -i]
11. Cihān mülkini tutdıysa Süleymān
Seni sultān-ı kevneyn itdi Yezdān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 88*). [seni, -i]
12. Senüñ nāmuñdan iy sultān-ı mürsel
Melā'ik efseridür mīm-i evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 37*). [senüñ, -üñ]
13. Bugün bu hil'at-i zibā-yı İslām
Senüñ sa'yuñla buldı zib- itmām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 62*). [senüñ, -üñ]
14. Bulur ādem ne deñlü olsa 'āşī
Senüñ lutfuñ şefī'inden ħalāşī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 64*). [senüñ, -üñ]
15. Cihāna gerçi evvel geldi Ādem
Senüñ nūruñdurur andan muḳaddem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 66*). [senüñ, -üñ]
16. Senüñ ser ḥādīm-i h'ānuñ Ḥālildür
Ḥarīmüñ kuşları hep Cebrā'ildür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 69*). [senüñ, -üñ]
17. Senüñ medhüñde iy peygamber-i pāk
Ḳamu 'āciz durur ifhām ü idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 97*). [senüñ, -üñ]
18. Degüldür **sencileyin** şāha lāyık
K'ide kavlı itdüğine bi-vefālīḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 23*). [sencileyin, -cileyin, -]
19. Beni de **sencileyin** mübtelā kıl
Sülük-ı 'ışḳda ol baña üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 72*). [sencileyin, -cileyin, -]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri.

1. Cān zamān-ı ḡamda yād idüp **seni** rāḡat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nūş eyler zülāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 19*). [seni, -i]
2. Ki olur bir nefesde kām u nā-kām
Hezārān yūnus-ı ma'nī **saña** rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 16*). [saña, -a]
3. Senüñ zātuñdur iy kıl-k-i siyāhi
Me'ānī ḳulzümi ḳa'rında mähī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 13*). [senüñ, -üñ]
4. Ki meyl eyleyibilmez hīç sūya
Dehānī gonca **sensiz** k'ol-durur mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 35*). [sensiz, -siz]
5. Eline çıkarup virdügin ayvā
Giderür didügin bu **senden** ey vā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 44*). [senden, -den]
6. Sen elmās ṭabī'at birle anı
Şu resme del ki gören vire cāmī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 7*). [sen,]
7. Ki nedür 'ışḳ iy bānū-yı devrān
Uş adın **senden** işidürven el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 6*). [senden, -den]
8. Ki ol meh kim **sañadur** nūr-ı dīde
Alıvireyin iy tıfl-ı remīde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 133*). [sañadur, -a, -dur]
9. Següñven ben senüñ **sen** şīr-zāde
Dümüñ gerdanuma zerrīn kılāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 43*). [sen,]
10. Senüñ feryād u nāluñ her seḡergāh
Olupdur rehber-i 'uşşāḳ-ı güm-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 37*). [senüñ, -üñ]
11. Següñven ben **senüñ** sen şīr-zāde
Dümüñ gerdanuma zerrīn kılāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 43*). [senüñ, -üñ]
12. Virür yarın **saña** Ḥaḳ ecrin anuñ
Ḳo varsun çiftine ol mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 20*). [saña, -a]
13. Ölince eylesün **saña** du'āyı
Bu gice kim anı araya çifti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 22*). [saña, -a]
14. Ne diye **saña** çün bulmaya çifti
Diye her kim seni ayırdı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 24*). [saña, -a]
15. K'o şayd oldı **saña** sen aña şayyād
Yazuḳdur dökme kanın iy sitem-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 34*). [saña, -a]
16. Saña ben ḡasteden olsun vaşīyyet
Yoluñ düşüp varursañ şehr-i yāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 66*). [saña, -a]
17. Ḳo gitsün ol ḡarib ü müstemendi
Bugün **sen** 'afv iderseñ zecrin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 19*). [sen,]
18. Ki **sen** şayd olsañ u şayyād o naḡçir
Bu şükrāneyçün anı eyle āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 32*). [sen,]

19. K'o şayd oldı saña **sen** aña şayyād
Yazuğdur dökme kanın iy sitem-kār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 34). [sen,]
20. Tehî **senden** kemend-i pâdişāhān
Rehā bulduñ yûri nālânlığı қо (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 62). [senden, -den]
21. Ne diye saña çün bulmaya çifti
Diye her kim **seni** ayırdı benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 25). [seni, -i]
22. Hâk ayırsun anuñ cānını tenden
Seni şayd eyleyenüñ olsun iy yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 27). [seni, -i]
23. Günün niçün qaradur böyle her rüz
Oda yanan ben özi göyneyen **sen** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 59). [sen,]
24. Kara giyen **sen** ü mātem-zede ben
Göyindüñ 'ışk nārında meger **sen** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 60). [sen,]
25. Kara giyen **sen** ü mātem-zede ben
Göyindüñ 'ışk nārında meger **sen** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 61). [sen,]
26. Neden **sensin** cihān içre siyeh-püş
Yazılmışdur meger 'ışk-ıla nāmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 54). [sensin, -sin]
27. Baña bir dāne vırme hep **senüñ** bil
'Ācūze gördi çün kim bu şumārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 56). [senüñ, -üñ]
28. Pür itdi çeşmini hūn-ı cigerden
Ki iy gerdün nedür **senden** bu işler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 7). [senden, -den]
29. Yazam bir nāme **sen** idesin irsāl
Velikin ne devātum var ne hāmem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 48). [sen,]
30. Ya fihrist-i me'ānīdür bu nāme
Saňa iy kāşid-i dildār-ı cānī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 33). [saňa, -a]
31. Qabūl it benden olsun **saňa** bahşış
Dönüp kıldı derūnı rāzını fāş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 38). [saňa, -a]
32. Hem ideydüm seni māl-ile kānī'
Muñi' olup **saňa** olursa hem-rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 49). [saňa, -a]
33. Hem ideydüm **seni** māl-ile kānī'
Muñi' olup saña olursa hem-rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 48). [seni, -i]
34. Ki bu sözde **senüñle** ola cidālüm
Ki büyü mı beni kılmış-durur mest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 226). [senüñle, -üñ, -le]
35. Sen olursın hemin derde giriftār
Çi ger pür nişdür kejdümde neşter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 116). [sen,]
36. Ki incitmeyeler **seni** hemişe
Ucumdan derd bulsun dirseñ ağıyār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 114). [seni, -i]
37. Güm eyledüm **seni** ben bu reh içre
Vücüdüm varluğı andandur āhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 14). [seni, -i]
38. K'anı kahr āteşi kılmadı hīzem
Eger var-ise **sende** 'aql u idrāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 151). [sende, -de]
39. Uçurup cān kuşın iy sīne **sen** kal
Beni kırtar ilāhī bu belādan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 32). [sen,]
40. Muñır ol 'acziñe gel iy fütāde
K'ecel şiri **saňa** çün zaḥmet ide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 105). [saňa, -a]
41. Ki tā fark-ı felek ola **saňa** cāy
Cihānuñ rāḥatı derdine degmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 108). [saňa, -a]
42. Çevirmişdür **seni** çün ḥalka-i mār
Ḥaқиқat gözler iseñ fark tā pāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 94). [seni, -i]

sen: İkinci teklik şahıs zamiri. II Mecnun.

1. Saña oldur bugün vech ü münāsib
K'olasın 'ilmüñ arturmağa tālib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 33). [saňa, -a]
2. Kara gözleri cānuña belādur
Senüñ bahtuñ anuñ-içün qaradur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 30). [senüñ, -üñ]
3. Saña anuñ Çin-i zulfından ne rāḥat
Bulur ol müşğden cismüñ cerāḥat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 73). [saňa, -a]
4. İştigil pendümi kim iy püser ben
Bilürsin ḥöd degülven **saňa** düşmen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 88). [saňa, -a]

5. Sen anı istemekde eşk-i rizān
Ol eşküñ gibidür senden girizān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 69*). [sen,]
6. Sen anuñ guşşasından haste vü zār
Senüñ ol yârlıgûndan ider ‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 71*). [sen,]
7. Sen anı istemekde eşk-i rizān
Ol eşküñ gibidür **senden** girizān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 70*). [senden, -den]
8. Sen anuñ guşşasından haste vü zār
Senüñ ol yârlıgûndan ider ‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 72*). [senüñ, -üñ]
9. Bu şahrâda **saña** dem-sâz kimdür
Bu hayretgâhda hem-râz kimdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 67*). [saña, -a]
10. Gözüñ nûrî **saña** düşmeye bu kâr
Ki görünüñ bize bu kârdan ‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 75*). [saña, -a]
11. Atañdur tüt ki şâhib-kadr u fâzıl
Saña fazlından atañuñ ne hâşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 108*). [saña, -a]
12. Senüñ gönlünde neyler mihr-i Leylî
K’anuñ bir kılca yokdur **saña** meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 114*). [saña, -a]
13. Bu resm-ile niçün düşdüñ ayağdan
Ki koduñ bād gibi kûha ser **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 74*). [sen,]
14. Ben ol dem ki olam hâk içre pinhân
Olayduñ **sen** gelüp yirüme sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 80*). [sen,]
15. Ğamından **sen** yatarsın hûn içinde
Uyur ol mefreş-i gül-gün içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 117*). [sen,]
16. Seni böyle ne ğam mahzûn kıldı
Alup gönlüñi kim mecnûn kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 87*). [seni, -i]
17. Seni vaşlına tutkim mihr-i Leylî
Kaşı yayı gibi itdüñ meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 123*). [seni, -i]
18. Senüñ gönlünde neyler mihr-i Leylî
K’anuñ bir kılca yokdur **saña** meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 113*). [senüñ, -üñ]
19. Didi ol haste kim ben hâk-ı bed-rûz
Senüñ atañvan âhî iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 10*). [senüñ, -üñ]
20. Nedür iy reşk-i serv-i nev-bahârı
Benefşe tek **saña** bu sügvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 8*). [saña, -a]
21. Nihâl-i serv-i bağ-ı nâzsın **sen**
Niçün her lâhza girye-sâzsın **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 5*). [sen,]
22. Nihâl-i serv-i bağ-ı nâzsın **sen**
Niçün her lâhza girye-sâzsın **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 6*). [sen,]
23. Ğamuñdan hasteyem iy cân-ı mâder
Ol öz ğam-h*ârañ-içün **sen** de ğam-h*âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 12*). [sen,]
24. Şitâbı ko haķıķat bil ki iy cân
Senüñ şabr-ile olur işüñ âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 28*). [senüñ, -üñ]
25. Gedâyile anuñ-çündür **saña** ceng
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 41*). [saña, -a]
26. Dönüp şeh didi k’ol bedr-i tamâmı
Saña çift ideyin iy ‘ışķ imâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 86*). [saña, -a]
27. Ne vech-ile eger olursa mümkün
İdem ol meh-veşi **saña** muķârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 88*). [saña, -a]
28. Saña tâ hem-ser olmayınca ol mâh
Kemendüm cengden kalmaya kûtâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 101*). [saña, -a]
29. Bu yolda ben **saña** şöyle mu‘inem
Ki hem başum fedâdur hem hâzînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 141*). [saña, -a]
30. Helâl olınca **saña** ol perî-rû
Harâm olsun benüm gözüme uyhu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 145*). [saña, -a]
31. Didi kim bir sege iy kûh ulısı
Nedür **senden** bu rıfķ u çâblûsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 40*). [senden, -den]
32. Ricâ oldur velî **senden** de iy nûr
Ki bu şüridelikden olasıñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 147*). [senden, -den]
33. Ki **senden** gönlüñi zabt eylemek berk
Yoluñda benden itmek cânımı terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 151*). [senden, -den]
34. Döküp bu yolda genc-i hüsrevâne
Seni vaşl idem ol şîrîn-dehâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 92*). [seni, -i]
35. Dürüşüp biz senüñ-çün virürüz cân
Niçün **sen** hasma olursın nigh-bân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 34*). [sen,]

36. Bir âdem sordı andan k'iy civân merd
Hû **sensin** bâ'îs-i heycâ vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 32*). [*sensin, -sin*]
37. İrürürlerse bir âfet **saña** ger
Beni de öldiyesirler muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 27*). [*saña, -a*]
38. Ölümden ger **saña** gelmezse korhu
Esirge ben esîri iy cefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 31*). [*saña, -a*]
39. Ki kânde bulsalar **sen** gam-şinâsı
Helâk ideler iy cân âşinâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 25*). [*sen,]*
40. Senûñ ucuñdan olmışlardur iy cân
Karâbetüm baña hep düşmen el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 21*). [*senûñ, -üñ*]
41. Çalışam vaşl olunca **saña** dildâr
Muhâlif va' de vü bed-'ahd imişsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 12*). [*saña, -a*]
42. Saña alıvirelüm hürmet-ile
Hem olsun ferrûh ü zibâ cemâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 34*). [*saña, -a*]
43. Yidürür bağbân bârını zâga
Saña şimdî 'adüdür ol cefâkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 37*). [*saña, -a*]
44. K' içinde pürdür anuñ kând uvağı
Saña virdüm bugünden ol nigârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 77*). [*saña, -a*]
45. Bed-ef'âlinden eflâkûñ hâzersüz
Dökersin dîdeden **sen** bunda seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 19*). [*sen,]*
46. Kılarsın bunda **sen** feryâd u efgân
Bu kârî tutmadın yeg kârsuzlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 22*). [*sen,]*
47. Anı **sen** dağı aña düşdünüz yâd
Velî bir pend işit benden nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 64*). [*sen,]*
48. K'o anı **sen** de özge yâr tût hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80*). [*sen,]*
49. Velî yokdur vefâsınıñ beğâsı
Ki bulsa **senden** özge mihribânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 47*). [*senden, -den*]
50. Seni terk idüp oldu haşmuña yâr
Olur bu mâh-rûlar bî-vefâ-hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 28*). [*seni, -i*]
51. Seni yüz yıllık olsañ eylemez yâd
Egerçi mihribân olur katı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 50*). [*seni, -i*]
52. Zenûñ efsûnına yokdur nihâyet
Niçe demdür ol itmedi **seni** yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 63*). [*seni, -i*]
53. Nedür derdûñ **senûñ** bir 'avrat içün
Degül bir biñ dağı olursa 'avrat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 40*). [*senûñ, -üñ*]
54. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile yâd
Gelin olalı bir yıl vardır ol cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 14*). [*seni, -i*]
55. Dirîğ ü hayfdan yokdur **saña** sūd
Bugün yaksun buhûr-ı hûb ocağıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 102*). [*saña, -a*]
56. Koyam gidem **saña** mülk-i cihânî
Kâla çünkim tehî benden serâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 134*). [*saña, -a*]
57. Virür âvâze kûs-u mergüm el-ân
Saña oldur münâsib evvel âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 145*). [*saña, -a*]
58. Özüñe yok yire virme firîbi
Bugün kim **sañadur** 'ömrûñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 97*). [*sañadur, -a, -dur*]
59. Belâ zindânınıñ ka' rında kalmak
Bu renci kim çekersin rûz u şeb **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 89*). [*sen,]*
60. Diler kim ide taklîd-ile insân
Sen âdem oğlu iken ehl-i tevâhid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 115*). [*sen,]*
61. Yirin bulmazsın istersin cihânî
Ben iderven sefer **sen** der-emân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 123*). [*sen,]*
62. Gam almışdûr beni **sen** şâdimân ol
Kaçınma benden iy cân-ı peder gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 124*). [*sen,]*
63. Tehî komayasın **sen** soñra câyum
Begenmez bu hisâbı dōst u düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 136*). [*sen,]*
64. K'olam ben anda bulunmayasın **sen**
Çıkup bir yâd aradan bî-tekellûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 138*). [*sen,]*
65. Kazandıklarımı kıla taşarruf
Bilürsen hōd soñumda **senden** artuk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 141*). [*senden, -den*]
66. Seni isteyü geldüm bunda iy cân
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür ol zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 72*). [*seni, -i*]
67. Gidelüm tür eve işit sözümi
Ki ölürken **seni** görem öñümde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 131*). [*seni, -i*]

68. Vücüdün döymeyeydi olsa âhen
Senüñ tevsenligünden töldi eyyâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 91). [senüñ, -üñ]
69. Cihân içre irer pâyâna her gam
Següñ vardur vatangâhı **senüñ** yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 109). [senüñ, -üñ]
70. Ne lâzım k'olasın dîv-i zamâne
Senüñ cinsüñ benem olgıl baña yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 119). [senüñ, -üñ]
71. Bugünden pes **saña** kıldum vedâ'ı
İşi bitdi atañuñ zârı kıl sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 8). [saña, -a]
72. Bugünden pes saña kıldum vedâ'ı
İşi bitdi atañuñ zârı kıl **sen** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 9). [sen,]
73. Ki zârı kend'özünüñ kârı kıl **sen**
Uş öldüm mâtemümde ağla tîz ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 10). [sen,]
74. Esen kal kim beni görmezsin artuk
Esen kal **sen** ki ben rahtum götürdüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 21). [sen,]
75. Tapuñdan bu yola hoş-dil gidem tâ
Gözüm görmeyiser irak **seni** bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 15). [seni, -i]
76. Kıraram kabır eyvânında tahtı
Severdüm iki gözümden **seni** çok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 19). [seni, -i]
77. Saña Leyliden özge yok mıdur kes
Ne atayı añarsın ne anayı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 10). [saña, -a]
78. Saña ben kahr iderdüm mişl-i tevsen
Kelâmuñ güşımaydı halka-i zer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 70). [saña, -a]
79. Senüñ-çün ya'ni zâhîr oldı pasum
Şol ucdan k'itmiş-idüm **saña** 'işyân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 91). [saña, -a]
80. İçümde şimdi var derdüm hezârân
Saña 'âkķ olmuş-idüm iy peder âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 93). [saña, -a]
81. Kaçan kim eyleye cân pendüñi yâd
Beni râzı kılarduñ luğf-ıla **sen** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 69). [sen,]
82. Ben anı redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm ben şovukluk **sen** terahhüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 73). [sen,]
83. Kılardüñ **sen** naşîhat ben terennüm
Kulağ ırmaz idüñ yatlu sözümde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 74). [sen,]
84. Ne hüd bir lâhza oldum hizmetünde
Çekerdüñ **sen** benüm güşsamlâ derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 79). [sen,]
85. Ben öz başumla kılardum neberdi
Benüm-çün **sen** döşerdüñ pister-i pâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 81). [sen,]
86. Bırakmışsın meger şerm ü hayâyı
Senüñ gibi halefden yeg-durur hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 13). [senüñ, -üñ]
87. Senüñ râzılığundur baña dermân
Bağışla cürmümi 'afv it haşamı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 96). [senüñ, -üñ]
88. Nedâmet desti burdı güşümü uş
Senüñ hakķuñda idüm ger günehkâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 111). [senüñ, -üñ]
89. Ki bozduñ anı **sen** kalduñ 'acebdür
Didi ben hasteye hoş gelmez el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 22). [sen,]
90. Ne bir derdüm diyecek âdemüm var
Saña kim hüsrevîsin her kenârüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 27). [saña, -a]
91. Zebân tığıyla bârî virme âzâr
Saña çün derdümü şerh itdüm iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 145). [saña, -a]
92. Benefşe gibi câmum oldı nîli
Bu mâtemde **saña** kılmağa yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 155). [saña, -a]
93. Ki ben yâram **saña** iy yâr-ı cân hem
Figân bî-keslik için ne revâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 170). [saña, -a]
94. K'olayduñ **sen** benüm hem-âşiyânum
Komadum cehde takşîr şâhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 96). [sen,]
95. Sen anuñ-çün nedür germ eylemek od
Hudâ hakkıyıçün tut gönlüñi şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 106). [sen,]
96. Ki tâ def' ola benden şekk-i a'dâ
Var iken böyle **senden** infî'âlüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 77). [senden, -den]
97. Ki **senden** derd ü miñnetdür naşîbüm
Çü maķtûl-ı 'itâb-ı telh-nâküm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 100). [senden, -den]
98. Hâķîkat belki **senden** gayre hündür
Kimesnenüñ sözün kılmamışam güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 120). [senden, -den]

99. Yüzüm üzre sürünerek giderdüm
Tenüm **senden** düşüpdür gerçi mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 161*). [*senden, -den*]
100. Seni men' idemez andan nigeh-bân
Fiğân itmek dileseñ ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 58*). [*seni, -i*]
101. Beni tütmedi anlaruñ füsünü
Senüñ gayruñdan itmişdüm ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 115*). [*senüñ, -üñ*]
102. Arada qalmışam miskîn ü hayrân
Senüñ-çün ben çekerven bu kadar qahr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 83*). [*senüñ-çün, -üñ, -çün*]
103. Ki benden bulmamışdur behre dâmâd
Senüñle 'ahd k'olmışdur nüñust ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 109*). [*senüñle, -üñ, -le*]
104. Dırâz it bister-i nerm üzre pâyı
Niçe bir ola mesken **saña** her gâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 47*). [*saña, -a*]
105. Sen olma rişte mânendi girih-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 24*). [*sen,*]
106. İrişmedin helâk eyler anı dehr
Gice yaksa **senüñ-çün** bir çerâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 13*). [*senüñ-çün, -üñ, -çün*]
107. Ki dirlikden **saña** nezdikdür merg
Eger yog-ise ölümünden **saña** pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 62*). [*saña, -a*]
108. Ki dirlikden **saña** nezdikdür merg
Eger yog-ise ölümünden **saña** pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 63*). [*saña, -a*]
109. Ki bî-süz olmaya halk içre sâzuñ
Sen ol vaktin bulursın kadr-i 'âlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 69*). [*sen,*]
110. Ki virdi şevk-i gül taşa dahı cüş
Saña iy murğ-ı cân-ı 'anberin-bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 15*). [*saña, -a*]
111. Seni kılmış-durur bî-şabr u ârâm
Qoyalum bunda şayt u şadâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 20*). [*seni, -i*]
112. Ne lâyıkdur **saña** bu bî-nevâlık
Berü gel k'irdi vakt-i kām-rânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 22*). [*saña, -a*]
113. Saña çün nergis-i mest-i dil-ârâm
Kenâr-ı cûda 'aks-i lâledendür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 50*). [*saña, -a*]
114. Kim anda muntazırdur **saña** dildâr
Ümid-i vaşl-ı yârıla ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 16*). [*saña, -a*]
115. Özine güldüren her bir hasûdî
Şol âfet kim gamından **sen** belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 5*). [*sen,*]
116. Sikender-vâr şahib-leşker olduñ
Saña el virdi âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 105*). [*saña, -a*]
117. Sen anı zîver itdüñ güne güne
Bu yolda Hızr gibi rehber olduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 102*). [*sen,*]
118. İşide öz kulağıyla sözüñi
Hem ol mâhî görüp ol **sen** dahı şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 119*). [*sen,*]
119. Yanuña niçe gelsün iy belâ-keş
Ki yüzün görmeden bu resme **sen** zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 223*). [*sen,*]
120. Senüñ gözler irâdetüñ temâmı
Yüzüñ görmeyeli yokdur huzûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 114*). [*senüñ, -üñ*]
121. Kim andadur **senüñ** miftâh-ı kâruñ
Çıkarup câmeyi pes ol nîgû-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 130*). [*senüñ, -üñ*]
122. Ne şehsin sen nicesi bendeyüm ben
Baña dırsen **senüñle** âşinâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 5*). [*senüñle, -üñ, -le*]
123. Saña iy h'wâce taş olmaz ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 80*). [*saña, -a*]
124. K'ışidem **senden** eş'âr-ı gâribi
Bi-hamdillâh ki ruzı kıldı Rezzâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 58*). [*senden, -den*]
125. Ne hükm iderseñ andan çekmezem baş
Baña **senden** ne kim olursa fermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 65*). [*senden, -den*]
126. Geçürürven **senüñle** ay eger yıl
Oluram hizmetünde iy qarındaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 62*). [*senüñle, -üñ, -le*]
127. Senüñle yiyelüm bir sofradan nân
Çi ger gönlün kabûl itmezdür anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 16*). [*senüñle, -üñ, -le*]
128. Sen idinmişsin ammâ derdi matlûb
Felekden gerçi kimse bulmadı dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 12*). [*sen,*]

129. Vücüdüm buldı ol ğamdan rehāyı
Olursın **sen** dağı vardukca hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 25*). [*sen,]*
130. Kılarsın nâle vü zâri ferāmūş
Maĥabbetden bu şu'le **sende** kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 27*). [*sende, -de]*
131. Ğam-ı 'ışk itmedi bir dem **seni** şād
Senüñ gibi ne gördi hūzni Ya'kūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 8*). [*seni, -i]*
132. Ğam-ı 'ışk itmedi bir dem seni şād
Senüñ gibi ne gördi hūzni Ya'kūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 9*). [*senüñ, -üñ]*
133. Vü ger saht ise 'aczüñden hacālet
Dilerseñ k'ola kufl açmak **saña** hal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 11*). [*saña, -a]*
134. Degülsin Zeydden hōd **sen** ziyāde
Bu yolda ben senüñ gibi degüldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 52*). [*sen,]*
135. K'ire aşüftelik olur ĥakāret
Çü **sensin** kişver-i 'akl içre bî-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 59*). [*sensin, -sin]*
136. Senüñ işüñde 'aklum oldu ĥayrān
Kişi k'ola bu resme dürrü ĥakkāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 42*). [*senüñ, -üñ]*
137. Degülsin Zeydden hōd sen ziyāde
Bu yolda ben **senüñ** gibi degüldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 53*). [*senüñ, -üñ]*
138. Saña olsun beķā-yı cāvīdānī
Çün itdi bu ĥisānī gūş-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 56*). [*saña, -a]*
139. Gözüñ nūri iki 'ālemde varuñ
Nedür ĥālī diyüp pür ğam **senüñ-çün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 7*). [*senüñ-çün, -üñ, -çün]*
140. Nihāl-i kāmētidür ĥam **senüñ-çün**
Çü Mecnûn kâşid-i dildārī gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 8*). [*senüñ-çün, -üñ, -çün]*
141. Ne bir okur hezār efsün u destān
Bu dem kim bülbul-i bî-miṣl **sensin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 9*). [*sensin, -sin]*
142. Ki gül-reng olmuş eşküñden nihālin
Saña yokdur belā bezminde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 33*). [*saña, -a]*
143. İkimüzi de bîkr iken koca ĥāk
İrişmişdür **saña** çok zecr benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 51*). [*saña, -a]*
144. Konuĝından irer şerm aña vāfir
Bilürsen **sen** anı kim kār-ı duĥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 43*). [*sen,]*
145. Velî ben rāziyem cān-ıla **senden**
Keremden āĥiret ĥakkuñ ĥelāl it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 52*). [*senden, -den]*
146. Kimüñ rüyıyladur ferĥunde-fālūñ
Senüñ raĥtuñ bu baĥr-i bî-kerāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 15*). [*senüñ, -üñ]*
147. Velî yokdur **senüñ** gibi 'azābum
Kılarsam ger ğamuñdan zār ü nālîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 18*). [*senüñ, -üñ]*
148. Senüñ ĥarāñ olupdur seng-i ĥarā
Maķāmuñdur dem-ā-dem vādî vü küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 26*). [*senüñ, -üñ]*
149. Dilidür **saña** ĥālîñ dimek iy yār
Mezārî üzre yanan şem'-i her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 78*). [*saña, -a]*
150. Hitāb idüp **saña** dirdi zebānı
K'uş öldüm intizār-ı vuşlatuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 88*). [*saña, -a]*
151. Uş itdüm terk-i devrān-ı pür-āşüb
Degülseñ hem vefā rāĥında **sen** süst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 93*). [*sen,]*
152. Cihāna pāk geldi gitdi hem pāk
Teni oldu **senüñ** mihrüñle ĥākî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 63*). [*senüñ, -üñ]*
153. Senüñ yāduñla virdi cān-ı pākî
Senüñ 'ışkunda key şādıklık itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 64*). [*senüñ, -üñ]*
154. Senüñ yāduñla virdi cān-ı pākî
Senüñ 'ışkunda key şādıklık itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 65*). [*senüñ, -üñ]*
155. Ki şıdık-ı cānile 'āşıklık itdi
Senüñ 'ışküñle terk itdi cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 67*). [*senüñ, -üñ]*
156. Senün küh-ı ğamuñdandır teberrük
Ser-i ĥabrinde tūran levĥ kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 76*). [*senün, -üñ]*
157. Senüñ mihrüñ odındandır şeb-efrüz
Dilinde daĝlar k'anuñ kōmış mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 80*). [*senüñ, -üñ]*
158. Senüñ derdüñedür yine heves-nāk
Ĥalupdur muntazırlar gibi her ĝāĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 84*). [*senüñ, -üñ]*
159. Vücüdüm ĥāk oldu ĥasretüñden
Senüñ mihrüñde iy 'ışk-ıla mensüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 91*). [*senüñ, -üñ]*

160. Gözi yolda **senüñ-çün** iy nigü-ḥwāh
Kaçankim virmege kaçd itdi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 86*). [*senüñ-çün, -üñ, -çün*]
161. Firibile elümden kaçdı nāgāh
Murād olan **saña** vü baña maḫşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 85*). [*saña, -a*]
162. Baña ol gül **senden** özge yâdigârı
Senüñle gel berü iy yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 94*). [*senden, -den*]
163. Sefer kıldı cihândan ḥayf u bidrüd
Yirümüze **senüñle** bizüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 87*). [*senüñle, -üñ, -le*]
164. Baña ol gül senden özge yâdigârı
Senüñle gel berü iy yâr-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 95*). [*senüñle, -üñ, -le*]

sen: Sen. II Leyla.

1. Sen daḥı ‘âlemde bir kânûn idersin ‘âkıbet
Çarḥ-ı kıddum gerdişle âsyâb-ı ‘âlemi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 4*). [*sen,]*
2. Asumân tek iy yaşum gerdün idersin ‘âkıbet
Sen bu resme şive vü nâz ile iy Leylî-ḥırām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 7*). [*sen,]*
3. Bunuñ ko **sen** belâ vü miḥnetini
‘Ayân it ḥalka Ḥakkuñ kudretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 9*). [*sen,]*
4. Gel iy dānende-i esrār-ı ḥikmet
Ki **sensin** vākıf-ı āḡār-ı ḥikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 2*). [*sensin, -sin*]
5. Revā midur **saña** bu resme işler
Ki ta’n ide bize yād u bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 17*). [*saña, -a*]
6. Biñ er ‘ışkuñda tütüm mübtelâdur
Saña ma’şûka olmaḡ ne revâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 24*). [*saña, -a*]
7. Nazar kılsa **saña** âyine ḥışm it
Dem-i kahrûñdan anı tîre-çeşm it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 47*). [*saña, -a*]
8. Bu sözler kim **saña** nakl itdüm el-ân
Eger tütmezsañ olursın peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 61*). [*saña, -a*]
9. Hem anuñ **sen** de olmuşsin esîri
Dilüñi çak kılmış ‘ışkı tîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 15*). [*sen,]*
10. Yüzüñe bakmasun her lâḡza süzen
Gözini rişte ile dik anuñ **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 46*). [*sen,]*
11. N’ider ḥalḡalı ayaḡuñ be-her ḡāl
Ki tavḡ-ı zülfdin var **sende** ḡalḡāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 44*). [*sende, -de*]
12. Benem çün ‘ışkına anuñ giriftār
Niçün **sen** olasın mennā’-ı dîdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 26*). [*sen,]*
13. Ger ire dime ol māha noḡşān
Seni āhum odı yakardı el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 30*). [*seni, -i*]
14. Kelāmüñdür dūr-i deryā-yı ‘irfān
Maḡāmuñdür **senüñ** şahrā-yı ‘irfān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 4*). [*senüñ, -üñ*]
15. Ne içün bî-cemāl-i yâr-ı manzūr
Virürsin böyle **sen** her meclise nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 52*). [*sen,]*
16. Görinmesün gözüne şubḡ-ı maḡşūd
Ki bezminden **sen** anuñ böyle merdūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 56*). [*sen,]*
17. Velî ben bende **sen** ‘âlemde zînhār
Ferāmüş itmesün ol serv-i refṡār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 99*). [*sen,]*
18. Ki bād-ile gele andan nesimüñ
Kaçan kim **senden** irürmez hevāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 83*). [*senden, -den*]
19. Degüldür ḡatırüm aña güzergāh
Velî bir bād kim **senden** ura dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 87*). [*senden, -den*]
20. Saña benden ḡatādur bî-ḡatālîḡ
Senüñ emründe olmadum ḡatā-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 46*). [*saña, -a*]
21. Ḥakumdan gel ki yokdur ‘özl-ḡwāhum
Benem maḡkūm ü **sen** ḡākīm yoluña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 29*). [*sen,]*
22. Sen isnād eyledüñ baña ḡatālar
Esenlik görmedüm ‘ahdüñde herḡiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 52*). [*sen,]*
23. Ḥoş idi ya gerilem çārmıḡa
Baña **senden** vefādur bî-vefālîḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 45*). [*senden, -den*]
24. Añasın ben ḡatākārı vefādan
Şanurdum ben görem **senden** vefālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 51*). [*senden, -den*]

25. Çü **sendendür** olur cān aña hursend
Ezelde eyle imiş emr-i taqdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 24*). [*sendendür, -den, -dür*]
26. Saña benden hañadur bî-hañalık
Senüñ emründe olmadum hañâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 47*). [*senüñ, -üñ*]
27. Bizi bed-nâm ider 'âlemde ğammâz
Muñî' olmasın bu pende ger **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 9*). [*sen,*]
28. Getürme **saña** vü bize fañîhat
Buña râm olmaz-iseñ senden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 34*). [*saña, -a*]
29. Getürme saña vü bize fañîhat
Buña râm olmaz-iseñ **senden** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 35*). [*senden, -den*]
30. K'iletmezduñ **saña** ben bu ğümañı
Kañı ol itdügün 'ahd ü yemînler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 52*). [*saña, -a*]
31. Sen eller bezminüñ olduñ çerâğı
Ben oldum bülbül-i bağ-ı ğam u bîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 30*). [*sen,*]
32. Sen itdün güllerüñi zâğa teslim
Ciger kanı yirem ben nite kimden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 32*). [*sen,*]
33. Dil-ile boyaduñ cāna benî **sen**
Yeñi yâr-ile olduñ hurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 42*). [*sen,*]
34. Yidürdüñ zâğa anı **sen** âhîr iy yâr
Bu idi virdügüm yoluñda cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 50*). [*sen,*]
35. Benüm çeşmüm yaşumdan itmedün şerm
Sen itdünse kayırmaz bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 57*). [*sen,*]
36. Kesen mihr ü mañabbet rîsmânın
Ben ummazdum nigārâ hiç **senden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 27*). [*senden, -den*]
37. K'ola şadır bu fi'l-i pîç **senden**
Baña sensüz ğam u hicr urdı dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 28*). [*senden, -den*]
38. K'ola şadır bu fi'l-i pîç senden
Baña **sensüz** ğam u hicr urdı dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 29*). [*sensüz, -süz*]
39. Yirem ben düd her dem haşım helvâ
Benüm **sensüz** mañâmum deşt ü vādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 37*). [*sensüz, -süz*]
40. Senüñ la'lüñ şarâb-ı bezm-i düşmen
Lebünden ayru iy serv-i dil-ārâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 34*). [*senüñ, -üñ*]
41. Senüñ bensüz yirün gülzâr-ı şādî
Hañîkât benden ol dihkân-ı ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 38*). [*senüñ, -üñ*]
42. Ğarîk-ı firkat ü giryân-ı 'ışkum
Saña kim olsa yüz biñ 'aşîk-ı zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 27*). [*saña, -a*]
43. Saña kimdür ya şimdi mañrem-i râz
Giceler kime bālîşdür ayağıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 38*). [*saña, -a*]
44. Bu segden yaña da sal üstüñ'ânı
Saña iy hālî Hindü Hañk tebarek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 75*). [*saña, -a*]
45. Saña yokdur cefâdan ğayr âyîn
'Adü söziyle yoldan çıkdun iy mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 86*). [*saña, -a*]
46. Meger k'iy seng-i dil âhen-cigersin
Güzellik vaqtine mağrûr olub **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 31*). [*sen,*]
47. Ki gey müstağnî vü mesrûr olub **sen**
Ki bir bed-nâmdan ya'nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 32*). [*sen,*]
48. Kimün urduñ kemergâhına **sen** dest
Senün derdün çekerven ben siyeh-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 52*). [*sen,*]
49. Kimün derdine olduñ **sen** giriftâr
Kañı ol 'ahd ü kavl ü yârlıklar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 54*). [*sen,*]
50. Kenâr-ı yârda âsüdesin **sen**
Çün olduñ ğayr-ile **sen** yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 126*). [*sen,*]
51. Kenâr-ı yârda âsüdesin **sen**
Çün olduñ ğayr-ile **sen** yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 127*). [*sen,*]
52. K'idüpdür firkatün cān ceybini çāk
Görinürsin gözüme her zamân **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 139*). [*sen,*]
53. Sen urduñ zañmı sen eyle 'ilâcum
Ol evvel gördigünden hâste-hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 158*). [*sen,*]
54. Sen urduñ zañmı **sen** eyle 'ilâcum
Ol evvel gördigünden hâste-hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 158*). [*sen,*]

55. Şu resme kim lebe irişdi cânım
Eyü vü yatlu **sendendür** mizâcum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 157). [sendendür, -den, -dür]
56. Kimün urduñ kemergâhına sen dest
Senün derdün çekerven ben siyeh-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 53). [senün, -ün]
57. Yiñi dildârûñ kılson mübârek
Ben olam çün çerâğuñdan **senün** dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 77). [senün, -ün]
58. Ziyâd olsun **senün** pervâneñe nūr
Beni ger kıldısa rûsvâ melâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 78). [senün, -ün]
59. İdebilmez aña bülbül taħammül
Senün gülzârûñ oldı mesken-i zâğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 97). [senün, -ün]
60. ‘Adümüñ didesine merdüm oldı
Yaķaram ben **senün** mihründe sine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 121). [senün, -ün]
61. Benüm-çün var **senün** sineñde kine
Lebüñ iller murâdında şekerdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 122). [senün, -ün]
62. Döker çeşmüm lebünsüz eşk-i gül-reng
Senün vaşluñ gülinden iy ħabîbüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 163). [senün, -ün]
63. Baña **sen** içürürsin ta’nla zehr
Gehî bî-mihr dırsın ben ħarâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 84). [sen,]
64. Bürâderden kim ol ola münâfık
Geçenler yüzüne karşı **saña** yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 51). [saña, -a]
65. Uş ol dem boynuñadur vebâlüm ħöd
Ķanı **sen** kandesin ya ķandeyüm ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 3). [sen,]
66. Ne şehsin **sen** nicesi bendeyüm ben
Baña dırsın senünle âşinâyum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 4). [sen,]
67. Ķamuñdan eşk-i Mecnûn ile çağlar
Çekersin **sen** çemende ħurrem ü şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 59). [sen,]
68. Ki **sen** bir şırsın elmâs çengâl
Elünde tutuben bir şem’-i tâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 76). [sen,]
69. Murâdum maħzenine **sen** nigeh-bân
Ben ol düzdüm ki ħâlîb olmadan renc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 78). [sen,]
70. Du’â eyle aña sîn rûĥumı **sen**
Fiğân kim tâlî’-i nahsumdan iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 134). [sen,]
71. Seni ısmarladum Ĥallâķa iy mâĥ
Düşem çün dūr **senden** iy vefâ ħüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 127). [senden, -den]
72. Velî ‘ışķuñ yolında cüst ü tîzem
Seni kim bir nefes yâd itmeyem ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 27). [seni, -i]
73. Tolasam ħalkasına zülfiñüñ dest
Tutup muĥkem **seni** çeksem kenâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 85). [seni, -i]
74. Seni ısmarladum Ĥallâķa iy mâĥ
Düşem çün dūr senden iy vefâ ħüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 126). [seni, -i]
75. Senün ħam-dârûñam ħam yimezem ħiç
Egerçi ‘âlem içre süst ħîzem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 24). [senün, -ün]
76. Velî ‘ışķuñdayum her ħamdan âzâd
Senün feyzünden iy ebr-i sa’âdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 41). [senün, -ün]
77. Maħalluñ seglerine ħâķ-i râhum
Senün seg-bânlaruñdanven ki ħüyâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 51). [senün, -ün]
78. Yürtür Mecnûn **senün** derdüñle nâlân
Bize ol yâr-ı ‘ömr iken bize yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 62). [senün, -ün]
79. Ĥarâm olmaya ger virseñ şarâbı
Senün bezmünde ħoşdur bâde zirâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 67). [senün, -ün]
80. Ki bir dil der-hemîn ortada enkâl
Senündür iy perî ol dil daĥı bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 35). [senündür, -ün, -dür]
81. İki cân birbirine oldı hem-râz
Senünle bende var bir vaĥdet ü ĥâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 33). [senünle, -ün, -le]
82. Eger zehr içem olur cânuma nüş
Aña beñzer **senünle** bende aĥvâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 75). [senünle, -ün, -le]
83. Ki bârîķ ola sözüñ **saña** ħânım
Yoluñda şâdıkum virmekde cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 8). [saña, -a]
84. Saña ol yeg ki dikmeyem zebânı
Vücüdüm ‘ışķuñ içre ħiçe saydum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 10). [saña, -a]

85. Cihānda kalmadı bir kılca kaydum
Beni bulduñ bugün **sen** bu çeh içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 13*). [*sen,]*
86. Tenümde tırmasun kim nâ-sezâdur
Nice olam cüdâ **sen** mäh-rûdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 29*). [*sen,]*
87. Olam bir lâhza **sen** meh-rûdan ayru
Bu aralıkda senlik benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 36*). [*sen,]*
88. K'ikilik isteyen birliği bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür bizden iy hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 39*). [*sen,]*
89. Telâffuzda biri biriyle müdgam
Çü **sen** ben ben senem iy mäh-ı tâl'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 51*). [*sen,]*
90. Ki **senden** bir eğer var bende zâhir
Çok istedüm ezel mænend-i şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 16*). [*senden, -den]*
91. K'özümün varluğun bilmezven âhir
Eger bir lâhza cân **senden** cüdâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 27*). [*senden, -den]*
92. Telâffuzda biri biriyle müdgam
Çü sen ben ben **senem** iy mäh-ı tâl'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 51*). [*senem, -em]*
93. Olam bir lâhza sen meh-rûdan ayru
Bu aralıkda **senlik** benlik olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 37*). [*senlik, -lik, -]*
94. K'ölür mâhi kaçan dūr olsa şudan
Gözüm **sensin** benüm iy çeşm-i pür-nür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 31*). [*sensin, -sin]*
95. Senün gelmedi tāvusuñ miyâna
Çün el virdi segân-ı şâha naḥçîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 22*). [*senün, -ün]*
96. K'ikilikdūr sülük-ı 'ışkdan dūr
Senünle ikimüz iy mäh-pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 41*). [*senünle, -ün, -le]*
97. K'anı hiç itmedi miḥnet tegergi
Saña çün-kim mutî ' olmadı bu taḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 113*). [*saña, -a]*
98. Atar senden atamazsın **sen** anı
Tolu derd ü belâdur bu cezîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 116*). [*sen,]*
99. Atar **senden** atamazsın sen anı
Tolu derd ü belâdur bu cezîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 116*). [*senden, -den]*
100. Ne seng-i ḥâre altındadır çäk
Benüm **sensin** hemin bir bağ-ı bî-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 43*). [*sensin, -sin]*

sen: Sen. II İbnü'sselam.

1. Neye varur zevâlün gör beni ko
Ben olısar degülven **saña** maḥrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 83*). [*saña, -a]*
2. Saña el vermeyiser dest-i pâkum
Elün çek benden ibrâm eyleme çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 90*). [*saña, -a]*
3. Bu işe bulduramazsın **sen** encâm
Bu gülşen câyıdur bir 'andelîbün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 74*). [*sen,]*
4. Tâma' dendânın aña eyleme tîz
Yüri **sen** kendü ḥâlün gör beni ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 81*). [*sen,]*
5. Ki Mecnûnum degül **senden** daḥi kem
Bu baği dikene virilmedin bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 84*). [*senden, -den]*
6. Ne ol tîrün **senün** amaca varur
Bu bâra idemezven ben ḥıyânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 70*). [*senün, -ün]*
7. Ki kılar çenber-i âfâkı pür-düd
Saña ta'lim-gerdür pes ki bu cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 87*). [*saña, -a]*
8. Ki râḥat bulasın açıla 'aynün
Düriş k'itmeye **seni** münfa'il vâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 75*). [*seni, -i]*
9. İderler 'ömrün enbânını sūrâḥ
Senün 'ömrünse ṭar u ḥirmeni ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 93*). [*senün, -ün]*
10. Ölümdür âḥir-i aḥvâl-i âdem
Senün 'ömrün yüze irmez be-her ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 97*). [*senün, -ün]*

sen: Sen. II Mecnun'un babası.

1. Âh kim **senden** beni dūr itdi devvâr el-firâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 1*). [*senden, -den]*

2. Çün irişdi **saña** bu mîve-i hûb
Yakınlarda bir oğluñ ola maḥbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 263*). [*saña, -a*]
3. Ger oğluñ olsa vü dūrise bî-bāk
Neseble nāmuñi eyler **senüñ** ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 222*). [*senüñ, -üñ*]
4. Saña hicrāndan irse bir numūne
Baña ṭa'n eylemezduñ gūne gūne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 53*). [*saña, -a*]
5. Bilürsin **sen** ki ben miskîn ü ḡam-nāk
Yakamı ihtiyārumla itmezem çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 33*). [*sen,]*
6. Baña pend eyleme kim bârum artar
Sen epsem didügünce zârum artar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 58*). [*sen,]*
7. Ğamumdan var-durur göñlünde çok bār
Benüm-çün yüz belāya **sen** giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 56*). [*sen,]*
8. Senüñ her sözuñ iy şāhib-ṭarīkat
Bañadur bilürem pend ü naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 25*). [*senüñ, -üñ*]
9. Kābāyil meḥarisin iy vefādār
Saña kavm olmadan yokdur baña 'ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 38*). [*saña, -a*]
10. Senüñ oğluñdur el-ān lâ-übālî
Şarāb-ı 'aḳldandur cāmî ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 17*). [*senüñ, -üñ*]
11. Hem ol kūyuñ bir iti gerdeninden
Getür oğluña bir pāre resen **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 8*). [*sen,]*
12. Ḥayātî ben ḥō çokdan itmîşem terk
Beḳā mülkine idersüñ **sen** de riḥlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 51*). [*sen,]*
13. Ḥudā bilür işin kime ne minnet
Senüñ mergünde diriler döker eşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 53*). [*senüñ, -üñ*]
14. Yine kendüyedür anuñ fesādı
İdüp bir eylügi çāha bırak **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 71*). [*sen,]*
15. Niçe yutsun ḡamından zehr ile dem
Şular kim **senden** evvel bunda geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 59*). [*senden, -den*]
16. Ğamuñ tîmārını kimden şorayın
Oğulsuz yaḥşi gördüñ **sen** özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 51*). [*sen,]*
17. 'Aceb feryāduma kimden ire dād
Mu'inüm yāverüm yārum **sen** idüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 59*). [*sen,]*
18. Devā-baḥşum vefādārum **sen** idüñ
Sen idüñ baña üstād-ı ṭarīkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 60*). [*sen,]*
19. Devā-baḥşum vefādārum sen idüñ
Sen idüñ baña üstād-ı ṭarīkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 61*). [*sen,]*
20. Seni ayırdı benden çarḥ-ı ḡaddār
Niçün benden çevirürsin yüzüñ **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 65*). [*sen,]*
21. Kaçup ben ṭaḡa iderdüm cismümi çāk
Okurduñ **sen** beni bezm-i şafāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 83*). [*sen,]*
22. Ki **senden** kesmezem hergiz recāmı
Kıyāmetde beni rûsvāy ider od (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 98*). [*senden, -den*]
23. Ki mülküñ kalmadı oğluña eyvāh
Seni iy ḡam-ḥ"arum kande arayın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 49*). [*seni, -i*]
24. Seni ayırdı benden çarḥ-ı ḡaddār
Niçün benden çevirürsin yüzüñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 64*). [*seni, -i*]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri II Yavuz Sultan Selim.

1. Ḥān olaldan **sen** sa'ādet birle Yūnān mülkine
Ol vilāyetden kaçupdur kaḥṭ u tengî vü saḡam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 29*). [*sen,]*

sen: Sen. II Mecnun'un annesi.

1. Senüñdür maḡzum iy rûḥ-ı revānum
Yönelmîşdür makām-ı 'ışḡa rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 56*). [*senüñdür, -üñ, -dür*]

sen: Sen. II Selam-ı Bağdadî.

1. Benüm odumdan irer **saña** âfet
Faķirem hem gücüm yitmez nevāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 26*). [*saña, -a*]
2. Ki benven büt-şiken büt **saña** ma'bûd
Bu hayretgehdde ķo ben hasteyi var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 34*). [*saña, -a*]
3. Ki yok benden **saña** hem-demlük iy yār
Taleb kıldıñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 36*). [*saña, -a*]
4. Aña yüz lutf-ıla virdi cevābı
Ki **sen** bir nev-cevānsın nāz-perverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 3*). [*sen,]*
5. Melāmet kündesinden boynuma bend
Bu dem **sen** dañı geldüñ dāmum üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 13*). [*sen,]*
6. Olur her şeb makāmum bir harābe
Sen ādem oğlanısın vahşiyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 21*). [*sen,]*
7. Var ol nev' iste k'anuñ cinsisin **sen**
Vücuduñ āhen ise pür taħammül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 22*). [*sen,]*
8. Kılām irşād-ı rāh-ı āşināyı
Benümle **sen** geçinemezsin iy dōst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 31*). [*sen,]*
9. K'ihāta itmez iki rūhı bir post
Sen olmazsın benüm vaktümde hoşnūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 33*). [*sen,]*
10. Seni tiz kaçurur bundan żarūret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 42*). [*seni, -i*]
11. Çekemez biñ **senüñ** gibi bilürin
Baña hōşdur ded ü dāmile bu cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 8*). [*senüñ, -üñ*]
12. Ki yirden pāk ide rīg-i zemīni
Çü bulduñ şöhetüme **sen** benüm rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 23*). [*sen,]*
13. Dilüñi 'ayb sözden eyle kütāh
Ne kāmimde-durur gör **sen** de hāli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 25*). [*sen,]*
14. Gider ortalarından lā-büd āzerm
Senüñ pendüñ baña hiç eylemez kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 35*). [*senüñ, -üñ*]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri II Larendeli Hamdi, 16. yüzyıl şairi.

1. Kalem çek defter-i sāhirlige **sen**
'Alem dik kişver-i şa'irlige **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 117*). [*sen,]*
2. Kalem çek defter-i sāhirlige **sen**
'Alem dik kişver-i şa'irlige **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 118*). [*sen,]*
3. Çü senden yine olur **saña** çāker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 118*). [*saña, -a*]
4. Kāmusı hīzmetinde idi kāyim
Kılarsañ **sen** dañı ger cüd ü ihsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 115*). [*sen,]*
5. Çü **senden** yine olur saña çāker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 118*). [*senden, -den*]
6. Seni bir gün vişāle hem-çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 68*). [*seni, -i*]
7. Niçe bir **saña** bu şabr u sükūnet
Yiter kıldı tapuñı baht-ı ma'kūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 2*). [*saña, -a*]
8. K'ola ma'müre-i kudsi **saña** cāy
İdegör 'azm-ı şehir-i bī-nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 14*). [*saña, -a*]
9. Ki kimse bilmesün nedür **saña** nām
Olup minnet yükünden gerden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 44*). [*saña, -a*]
10. Kō maṭlūb-ı hāķikī rāhına pāy
Saña kār olmasun hūy-ı le'imān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 55*). [*saña, -a*]
11. Hāķāyık gencinüñ şehrine bul rāh
Çü lutf-ı Hāķ **saña** kıldı hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 61*). [*saña, -a*]
12. Saña ne bāk-ı zer'-i ān u indür
Yed-i beyzā-yı Mūsā gibi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 66*). [*saña, -a*]
13. 'Arūs-ı nażma dāmād eyle 'ışķı
Rūsüm-i 'ışķ **senden** tāze olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 73*). [*senden, -den*]
14. Felek tahtı şehini bende eyle
Seni h'ār itmeden hırş azm azm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 31*). [*seni, -i*]
15. Ki sicn-i küfiden olasın āzād
Bugün **sensin** Mesihā-yı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 19*). [*sensin, -sin*]

sen: Sen. II Zeyd. (Leyla ile Mecnun hikayesinin kahramanlarından.).

1. Yüze gülmek-durur işleri dilden
Saňa ol vakt irer halkuñ vefası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 91*). [saňa, -a]
2. K'ola **senden** ya havfı ya recâsı
Egerçi Zeyd idi dâym belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 92*). [senden, -den]
3. Saňa düşmez dem urmak bu arada
Hemîn sen gel götür dâym peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 6*). [saňa, -a]
4. Saňa düşmez dem urmak bu arada
Hemîn **sen** gel götür dâym peyâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 7*). [sen,]
5. Ki çün hür ü firişte bî-gezendüm
Beni **sen** dîv-hû şanma iñende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 19*). [sen,]
6. Çıka merdâne vü olmaya murdâr
Beni **sen** şanma kim dâm-ı cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 55*). [sen,]
7. Kâmu hakkında dirler âferîn bād
Tutarsañ **sen** dahı ol haşleti hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 37*). [sen,]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri || Allah.

1. Güle **sen** virdüñ iy Hâk behcet-i rû
Sen itdüñ goncenüñ ağzını hoş-bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 29*). [sen,]
2. Güle sen virdüñ iy Hâk behcet-i rû
Sen itdüñ goncenüñ ağzını hoş-bû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 30*). [sen,]
3. 'Arûs-ı yemîn ruñında k'ola mevvâc
Köpükden **sen** 'ıyân itdüñ sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 36*). [sen,]
4. Çerâğ-ı âdemüñ tâbende **senden**
Cihân bâğına ırmış hânde **senden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 39*). [senden, -den]
5. Çerâğ-ı âdemüñ tâbende **senden**
Cihân bâğına ırmış hânde **senden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 40*). [senden, -den]
6. Eyâ tuğrâ-keş-i menşür-i evvel
K'ezel bürhânı **sendendür** müseccel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 2*). [sendendür, -den, -dür]
7. Senüñ emrûñle olur her 'acâib
Ki **sensin** mücîd-i cümle garâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 54*). [sensin, -sin]
8. Senüñ emrûñle döner çarh tāsı
Senüñ hükümñledür anuñ esâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 21*). [senüñ, -üñ]
9. Senüñ emrûñle döner çarh tāsı
Senüñ hükümñledür anuñ esâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 22*). [senüñ, -üñ]
10. Senüñ hükümñle bergin bâğda gül
Tağıtımış kim bisât idine bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 27*). [senüñ, -üñ]
11. Senüñ luţfuñla zâğ-ı düd-ı küllhan
Bulup durur şererden çeşm-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 37*). [senüñ, -üñ]
12. Senüñ emrûñle olur her 'acâib
Ki sensin mücîd-i cümle garâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 53*). [senüñ, -üñ]
13. Keremden hâtırım âyînesin **sen**
İdiver şaykal-ı 'ışkile rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 53*). [sen,]
14. Bir işde kim buyurmaduñ rızâ **sen**
Bu miskîne anı görme revâ **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 119*). [sen,]
15. Bir işde kim buyurmaduñ rızâ **sen**
Bu miskîne anı görme revâ **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 120*). [sen,]
16. Gönül gencürññüñ naqdine **senden**
İlâhî dūr olsun düyün-ı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 31*). [senden, -den]
17. Hâlilüñ itdügi kurbân hâkiyçün
Aña **senden** iren dermân hâkiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 92*). [senden, -den]
18. Günâhum gerçi kim hâdden biründür
Senüñ cüduñ velî andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 130*). [senüñ, -üñ]
19. Çi ger cürmüm benüm küñ girândur
Senüñ deryâ-yı 'afvüñ bî-kerândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 134*). [senüñ, -üñ]
20. 'Aşâ-yı Musâsın iy hâme-i gūyâ
Ki **senden** cümle mu'cizdür hüveydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 8*). [senden, -den]
21. Şarâb-ı 'ışkdanven gerçi Mecnûn
Velî **sen** 'ışkumı dem dem kıl efzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 30*). [sen,]

22. Velî lutf eyle **sen** iy Hayy u Mennân

Ziyâde it meylümi ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 43*). [*sen,]*

sen: *Sen. II Leyla'nın babası.*

1. Çü virdi Hâk **saña** gevher 'ivazsuz
Nişâr it sen de ehline ğarazsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 9*). [*saña, -a]*
2. Çü virdi Hâk saña gevher 'ivazsuz
Nişâr it **sen** de ehline ğarazsuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 10*). [*sen,]*
3. Gel iy güyende-i bezm-i feşâhat
Ki **sensin** bülbül-i bâğ-ı belâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 2*). [*sensin, -sin]*
4. Ki ol dil-teşne koyup mâsivâyı
Senün çeşmünden idinür ricâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 96*). [*senün, -ün]*
5. Niçün kılam **saña** cevri ü cefâyı
Beni bu cenge iller kıldı irşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 14*). [*saña, -a]*
6. Rızânile diledüm **senden** anı
Çü gönlün yok-durur bildüm mu'ayyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 8*). [*senden, -den]*
7. Kim alur kızuñı zor-ıla **senden**
Maḥabbet-le k'olınmaz bir qarâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 10*). [*senden, -den]*

sen: *"Sen" ikinci tekil şahıs zamiri II Nevfel.*

1. Cihân ger toptolu olursa Nevfel
Degil **sen** kimse irürmez aña el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 46*). [*sen,]*
2. Sen ol çübâna döndüñ iy cihângir
Ki urdı kelbin atup kurd içün tır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 31*). [*sen,]*
3. Dil-i târikümün **sen** rüşenâsı
Ten-i âzürdemün **sen** mûmiyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 41*). [*sen,]*
4. Dil-i târikümün **sen** rüşenâsı
Ten-i âzürdemün **sen** mûmiyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 42*). [*sen,]*
5. Olalıdan **senünle** yâr çün yâr
Çamu kârum yile gitdi zihî kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 27*). [*senünle, -ün, -le]*
6. K'ölince kılavuz **saña** du'âyı
Hem ol şükraneye k'iy şâh-ı mergüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 12*). [*saña, -a]*
7. Yaḥûd tığñ çeküp 'ömrin tebâh it
Saña bir bende bilürven özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 51*). [*saña, -a]*
8. Sen eyle 'afv yüzi qarayuz biz
Bizi öldürmeden aşşın ne iy hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 8*). [*sen,]*
9. Hâṭâ kılduḡ biz eyle **sen** 'aṭâlar
Çü biz öz fi'lümüzden şerm-nâkuz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 16*). [*sen,]*
10. Ne diri kalmamuzdan **sen** ziyân-kâr
Çü gördi bu girîvi feth şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 22*). [*sen,]*
11. Sen itdün dūr anuñ nûrını benden
Elüm tutacaḡ-iken pâyâ şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 16*). [*sen,]*
12. Yabâna atduñ u döydün aña hem
Bu kuṭnı rişte idüp düğmeden **sen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 25*). [*sen,]*
13. Misâlınden anuñ virmez nişânı
Çü bildün **sen** kamu ḥaşşiyetini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 13*). [*sen,]*

sen: *Sen. II Leyla'nın annesi.*

1. Baña uş hâl yeter hâl-i ruḥsâr
Ana yokdur **senünle** daḡı kârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 53*). [*senünle, -ün, -le]*
2. Saña ben ḥâkden olsun vaşiyet
Ki şol dem kim idem teslîm cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 22*). [*saña, -a]*
3. Saña öldür soñumca yâdigârum
Ḥudâ ḥaḡkı-çün anı hoş tut iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 46*). [*saña, -a]*
4. Baña raḡm it **saña** ecrin vire Hâk
Açup şefkat kapusın kıl teraḥḥüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 56*). [*saña, -a]*

5. Ağırılık gayr-ı seng-i kabrden **sen**
Kişi min-ba'd benden çekmeye bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 14). [sen,]
6. Ri'âyet eyle **sen** de ol yâr-ı cânı
Çü yokdur senden özge baña sırdaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 52). [sen,]
7. Ri'âyet eyle sen de ol yâr-ı cânı
Çü yokdur **senden** özge baña sırdaş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 53). [senden, -den]
8. Ganîmetdür bize bu lâhza dîdar
Senüñ-le bir nefes iy yâr-ı cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 7). [senüñ-le, -üñ, -le]
9. Neden irdi **saña** böyle melâlet
Didi şormayasın kim bahtum öldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 56). [saña, -a]

sen: "Sen" ikinci tekil şahıs zamiri || Hz. Muhammed.

1. Okur dergâhına **sen** şâhı Allâh
Bu teng evden döşür tır bār-ı büngâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 81). [sen,]

sen 'inâyet eyle hamdî bendeñe: Hamdi kuluna yardım et Allah'ım.

1. Sen 'inâyet eyle Hamdî bendeñe iy Zül-minen
Bu fenâ dârından itdükde beğâya intikâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 33). [sen 'inâyet eyle hamdî bendeñe,]

senâ: Ar. Medih, övme.

1. Mübârek pâyına baş kodı Keyvân
Senâ şavtından oldı pür ol eyvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 148). [senâ,]

senâlar kıl: Övgüde bulunmak.

1. Elüñ öpüp **senâlar** kıldı Leylî
Niçe iderseñ idüp rây u tedbîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 44). [senâlar kıl, -dı]

seng: Taş.

1. Ne **seng** ü çüb k'aña tokınurdu
Gül ü serv-i riyâz-ı cân şanurdu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 59). [seng,]
2. Eline aluban geh **seng** ü geh çüb
Kılardı gölgesiyle ceng ü âşüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 9). [seng,]
3. Ne yoldan k'eyleye geçmege âheng
Uşağ oğlan elinden yir idi **seng** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 18). [seng,]
4. O şahrânuñ ne deñlü varsa **sengi**
Bulaşup kana lâ'le döndi rengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 23). [sengi, -i]
5. Ümîdün **sengi** irmez iy cefâkâr
Ne bu mîvem benüm tārāca varur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 68). [sengi, -i]
6. 'Urûc itdi teninden tã'ir-i hüş
Başına urdu ğamdan ol kadar **seng** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 3). [seng,]
7. Oturup ağladı ğam-nāk u dil-süz
Ururken cismine geh **seng** ü geh çüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 127). [seng,]
8. Yıkıldı eyle kim **seng** üzre şişe
Atasını anasını idüp yād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 24). [seng,]
9. Şu resme kim yaşıdan la'l olur **seng**
Çemen bezminde bir hûbile her kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 76). [seng,]
10. Başı altına komış bir kırı **seng**
Teni çāk olmış u şürîde ahlvâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 78). [seng,]
11. Ne deñlüdür vefâ vezninde **sengi**
Benüm vaşfumda şâyed kim sözinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 54). [sengi, -i]

12. Tenidür zād-ı mār u tu'me-i mūr
Mezārı **sengi** kim var bî-taḥarrük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 75*). [sengi, -i]
13. Anı başdı yüzer biñ men u iki **seng**
Şol âbuñ k'adı idi 'ârız-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 24*). [seng,]

seng: *Katı, sert.*

1. Ve ger hōd **seng** içindeyse şerāre
Çekem anı demir gibi kenāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 97*). [seng,]
2. Çi **seng** olmış anuñ bünyādı çi ḥāk
Kurudukdan gerü bir sebze iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 78*). [seng,]
3. Mu'aṭṭar olur andan cān ḥarīmi
Bisāṭum ḥākdendür bālišüm **seng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 79*). [seng,]
4. Yolu geh **seng** ü geh ḥāk oldı geh gıl
Dürüşüb ol gedāyı istemekde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 28*). [seng,]
5. Güher gibi dem-ā-dem **seng** içinde
Niçe gevher ki mişli yok bahāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 22*). [seng,]
6. Cihān bülbül yirini virdi zāga
Şüküfe neyli ḥummin çāk idüp **seng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 47*). [seng,]

seng bas: *Bağrına taş basmak; sesini çıkarmaksızın her türlü acıya katlanmak.*

1. İştigūñden artuḡ bi-mecālüm
Ḥayālūñle başaram sīneme seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 161*). [seng baş, -a, -ram]

seng ur: *Taş ile vurmak.*

1. Vücūd-ı ḥastesine seng urdı
Ruḥı şem'insüz itdi hem-çü fānūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 28*). [seng ur, -dı]
2. Gehī ḥışm-ile seng ururdu ki çüb
Fetā āzürde düşdi ol ten-i ḥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 53*). [seng ur, -ur, -dı]

seng-dil: *Taş kalpli, acımasız.*

1. Her ne deñlü **seng-dil** olursa inülderdi kūh
Okusam ger levḥ-i medḥūñden aña bir kaç makāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 17*). [seng-dil,]

seng-i bî-dād: *Acımasız, amansız ağırlık veya taş.*

1. Tenini çāk kılar **seng-i bî-dād**
Ġamından 'ışkuñ ider āh u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 57*). [seng-i bî-dād,]

seng-i cefā: *Eziyet taşı.*

1. Dögerdüm ben teni seng-i cefāya
Du'ālar eyledüñ çok kılmadı kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 84*). [seng-i cefā, -ya]

seng-i dil: *Taş kalpli.*

1. Meger k'iy **seng-i dil** āhen-cigersin
Güzellik vaktine mağrūr olub sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 30*). [seng-i dil,]

seng-i endüh: Keder taşı.

1. Urursın sîneñe şad **seng-i endüh**
Melâletden gözüñi ger tuta h"âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 28). [seng-i endüh,]

seng-i hārā: Mermer taşı, pek sert taş. (OTAL).

1. Senüñ hārāñ olupdur **seng-i hārā**
Maķāmuñdur dem-ā-dem vādi vü kūh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 26). [seng-i hārā,]

seng-i hāre: Pek sert kaya veya taş.

1. Ne **seng-i hāre** altındadır çāk
Benüm sensin hemîn bir bāğ-ı bî-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 42). [seng-i hāre,]

seng-i hāre: Pek sert kaya veya taş.

1. Ki sūzından yarıldı **seng-i hāre**
Anuñ āhı acılığundan ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 140). [seng-i hāre,]

seng-i mihnet: Eziyet taşı.

1. Aşağa almış ucı āsumānı
Yaratmış seng-i mihnetden Hāk anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 34). [seng-i mihnet, -den]

senüñ-çün: Senin için.

1. Senüñ-çün hāşş-ı la'l ü nāb-dürden
Kılayın dāmen-i şahrāyı pür ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 113). [senüñ-çün,]
2. Dürüşüp biz **senüñ-çün** virürtüz cān
Niçün sen hasma olursın nıgeh-bān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 33). [senüñ-çün,]
3. Senüñ-çün ya'ni zāhır oldı pasum
Şol ucdan k'itmiş-idüm saña 'işyān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 90). [senüñ-çün,]

sep: Atmak, savurmak. (ok atmak manasında).

1. Qabîlenüñ pes ü pîşinden anlar
Bulara **sepdiler** çok tîr-i şafder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 38). [sepdiler, -di, -ler]

ser: Baş || Düşünce, fikir.

1. Ki olmuşdur berî Mecnûn bu **serden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 20). [serden, -den]

ser: Baş uç nihayet, zirve, tepe.

1. Serinde nîzenüñ tinnîn-i şaf-der
Şan oldı kıandan meş'al münevver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 35). [serinde, -i, -n, -de]
2. Açılmış cā-be-cā şad çeşm-i rüşen
İrürmiş āsumāne kulleşi **ser** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 43). [ser,]

ser: Baş II can.

1. Anuñ yolında kurbân olmayan **ser**
Yile gitsün ger ola müşğ ü ‘anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 133*). [ser,]

ser: Baş, kafa.

1. İrişe çün bahâr-ı rûz-ı mahşer
Zeminden sebze gibi kaldıram **ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 154*). [ser,]
2. Ser-i ‘arşa-durur na’lîñüñ efser
Sürer ayağıña levh ü kalem **ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 118*). [ser,]
3. Serine dikdi Tübânun ‘alem tâ
Serir-i Sidreye başdı kadem tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 155*). [serine, -in, -e]
4. Bürehne-pâ **ser** ü ‘uryân u nālân
Feşâr u hezl sözi hem-çü mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 11*). [ser,]
5. Delü olmış aña ne **ser** ne sāmân
Giribân çâk çâk u pâre dāmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 51*). [ser,]
6. Bu resm-ile niçün düşdün ayakdan
Ki koduñ bād gibi kūha **ser** sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 74*). [ser,]
7. Hezâr i ‘zâz-ıla kıldı der-âgüş
Tutivirdi hırâşına **ser** ü güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 34*). [ser,]
8. Vü ger hōd çekesin bu hükmden **ser**
Ola farquñ sezâ-yı tığ u hançer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 21*). [ser,]
9. Hem ejderhâ-yı tığ-i zehr-perver
Kını gârından ihrâc eyledi **ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 40*). [ser,]
10. Getürdün dürlü kayğular **serüme**
Gülünc itdün beni düşmenlerüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 21*). [serüme, -üme]
11. Ne **ser** kim kesdi anı tığ-i bürrân
Şabâ gisûların kıldı perişân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 35*). [ser,]
12. Eger file urursa hancerini
Ayağına birağurdi **serini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 98*). [serini, -i, -n, -i]
13. Kime ildürse sūñüsü **serini**
Dürerdi bu cihândan defterini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 101*). [serini, -i, -n, -i]
14. Serin virdi dehân-ı ejdehâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 78*). [serin, -i, -n]
15. Ğam-ıla taşlara dökdi **serini**
Şu deñlü yaş döküp kıldı enini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 44*). [serini, -ini]
16. Oturdılar koyup pây üstine **ser**
Temellük idüp ol miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 48*). [ser,]
17. Ki yir yir noktadan yüzinde var hâl
Kaçan k’açdı nigâr ol ruq’adan **ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 27*). [ser,]
18. Yakındı lâleden pâyine hınnâ
Getürüp şâhdan **ser** gonçe-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 43*). [ser,]
19. Açar tūfî beçe şan beyzadan **ser**
Zühüm-ı bülbül-i zâr u ‘âlile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 52*). [ser,]
20. Def olmuşdur gül evrākı celâcil
Getürdi her şüküfe hâkden **ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 65*). [ser,]
21. Çıkaramazdı revzenden dahı **ser**
Kılardı rûz ü şeb İbn-i Selâm âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 72*). [ser,]
22. Sürüb **ser** ü katına geldi yirini
Bağup gördi ki ‘uryân u diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 32*). [ser,]
23. Koma hiç âsitâne der gibi **ser**
Nişânsuz bir bucağda eyle ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 42*). [ser,]

ser çek: Başı çekmek, en önde olmak.

1. ‘Âlemle nîze çün serv ü şanevber
Kenâr-ı cüy-ı hûnda çekdiler ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 80*). [ser çek, -di, -ler]
2. Kıl aşla buyruğundan çekmezem ser
Dilerseñ ‘üd-veş ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 46*). [ser çek, -me, -zem]

3. Bu 'âlemde bu vech-ile çeker ser
Fenâ deyrinde olan nâlân u mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 88*). [ser çek, -er]

ser çevir: Yüz çevirmek II Geriye düşmek.

1. Şadefden çekdi dūr kendin kenāre
Çevirdi gerdeninden tūresi ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 71*). [ser çevir, -di]

ser götür: Baş götürmek.

1. Çün ire kışt-zâr-ı rûz-ı mahşer
Gamı birle götürrem hâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 56*). [ser götür, -em]

ser kal: Baş kaldırmak II Harekete geçmek.

1. Çü kaldırdı yedi iklim fethine ser
Toğuz çarhe kemendi takdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 33*). [ser kal, -dur, -dı]

ser üzre: Baş üzerinde taşımak.

1. Küleh-dâr-ı Hotendur k'efser üzre
Küleh qor her zamân lü'lü' **ser üzre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 144*). [ser üzre,]

ser vir: Baş vermek II canını feda etmek.

1. Bulışup reh-zene lâ-büd virür ser
Bu dām-ı türfe kim kurmuşdur eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 86*). [ser vir, -ür]
2. Ne deñlü berk ise âhîr virür ser
Velî iy dāmeni çeşmüm gibi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 136*). [ser vir, -ür]

serāb: Çölde güneşin ışığın parlamasıyla su gibi görünen hayal.

1. Aķarsu didigün beñzer **serāba**
Ki yüz dil-teşneyi virdi hārāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 13*). [serāba, -a]
2. Bu kuluñ çeşmesi beñzer **serāba**
Beni öz hālūme ko gir sevāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 123*). [serāba, -a]
3. Gözi tūş oldu ol hālî hārāba
Görür yatur yüz urmuş bir **serāba** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 64*). [serāba, -a]

ser-āğāz: Baş, başlangıç, ilk söz.

1. Yüzi dibāce-i hüsne **ser-āğāz**
Sözi qand-ı teberzed hāne-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 41*). [ser-āğāz,]

ser-āğāz it: Başlamak. (Gazel söylemeye).

1. Bu şi're itdi söziyle ser-āğāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 230*). [ser-āğāz it, -di]

ser-āğāz-ı hakikat-nâme-i gayb: Gayb hakikat kitabının başlangıcı.

1. Ser-âgâz-ı hâkikat-nâme-i gayb
Kilid-i matla'-ı şuhf-ı ma'ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 13*). [ser-âgâz-ı hâkikat-nâme-i gayb,]

ser-â-pâ: *Baştan ayağa kadar.*

1. Ser-â-pâ olmuş-idi ol yegâne
Hecâlet-bahş hûbân-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 69*). [ser-â-pâ,]
2. Cihân târik ü teng oldu **ser-â-pâ**
Güm idüp rāhını Mecnûn-ı nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 84*). [ser-â-pâ,]
3. Mu'athtar kıldı âfâkı **ser-â-pâ**
Cihân cennet mişâl oldu müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 8*). [ser-â-pâ,]
4. Ser-â-pâ kaldı zencir-i belâda
Çü böyle gördiler ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 86*). [ser-â-pâ,]

ser-â-pây: *Baştan ayağa kadar.*

1. Nevâ-yı cân-fezâ 'arz itmege nây
Dehân itdi vücüdını **ser-â-pây** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 18*). [ser-â-pây,]

ser-â-ser: *Baştan başa, tamamen.*

1. Öñinde cümle 'arz itdi **ser-â-ser**
Bırakdı mâderi cânına âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 7*). [ser-â-ser,]
2. Ser-â-ser ehl-i deşt ü ehl-i vādî
İdinmişler anı fânüs-ı şādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 65*). [ser-â-ser,]
3. Libâs-ı çākini soyup **ser-â-ser**
Giyürdi egnine yiñi kabâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 33*). [ser-â-ser,]
4. Didi k'iy şîr-şekl ü ejdehâ-fer
Devâ-yı derd-mendânsın **ser-â-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 36*). [ser-â-ser,]
5. Ne kim görüp işitdiyse andan ol pîr
Ser-â-ser eyledi bunlara takrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 86*). [ser-â-ser,]
6. Ne deñlü var ise Leylîye maħrem
Ser-â-ser tutdılar mäh-ile mâtem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 52*). [ser-â-ser,]
7. Virüp bu kıışadan pes peyk-i 'ârif
Ser-â-ser eyledi Mecnûnı vâkıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 90*). [ser-â-ser,]
8. Ne vech-ile yemişlerdür **ser-â-ser**
Çü seg-bân bu haberden oldu âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 66*). [ser-â-ser,]
9. Ağ incü gibi dişleri qararmış
Ser-â-ser hürd olmuş üstüh'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 19*). [ser-â-ser,]
10. Dilümde 'ukde-i ğamdur **ser-â-ser**
Benefşe çeşmüme bî-zülf-i dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 26*). [ser-â-ser,]
11. Ki inceldi beli gibi **ser-â-ser**
Şolup bozuldu rûyî âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 40*). [ser-â-ser,]
12. Pür itdi âb-ı merg-ile dehânın
Kaşınıñ vesmesi gitdi **ser-â-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 65*). [ser-â-ser,]
13. Ser-â-ser ğulgüle düşdi cihâna
Düzetdiler şu resme kim dimişdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 64*). [ser-â-ser,]
14. Nitekim merdümân-ı mest-i bî-hüş
Fırâkıdan 'Arâb kavmi **ser-â-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 83*). [ser-â-ser,]
15. Çüridi çihresi hâk oldu anuñ
Ser-â-ser hey'etinde her nişândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 77*). [ser-â-ser,]

serây: *Saray.*

1. Koyam gidem saña mülk-i cihânı
Kala çünkim tehî benden **serâyum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 135*). [serâyum, -um]

2. Yolu irdi çün ol bî-der **serāya** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 1*). [serāya, -a]
3. Sarāyuñ sıçradı Mecnûn derine
Oturdı ħargeh öñinde çü der-bân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 108*). [sarāyuñ, -uñ]

serāy-ı fażl: Erdemlilik sarayı.

1. Serāy-ı fażlı bulduñ çünki ħālî
Ŧaleb eyle berāt-ı lâ-yezālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 205*). [serāy-ı fażl, -ı]

serāy-ı ümmühānî: Ümmühan'ın sarayı.

1. Meger kim ol gice sulţān-ı devrān
Serāy-ı Ümmühānî deydi mihmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 72*). [serāy-ı ümmühānî, -de, -(y)di]

ser-bülend: Yüksek, yüce, âlî.

1. Düşe ol şehriyāruñ dil-pesendi
Şerîf adıyla bula **ser-bülendî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 164*). [ser-bülendî, -î]
2. Egerçi aşldandur **ser-bülend** ol
Velî şimdi degüldür ercümend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 27*). [ser-bülend,]
3. Cihān ‘aşıklarınun ercümendi
Zamān şādıklarınun **ser-bülendî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 6*). [ser-bülendî, -i]
4. Gerekse cenneti terk it cihānı
Ezel kim gördi bunda **ser-bülendî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 103*). [ser-bülendî, -i]

serd: Soğuk, sert.

1. Çü gāyet **serddür** gördi zemistān
Meh öldi kākum-ı ebr içre pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 93*). [serddür, -dür]

serd ol: Soğumak.

1. Zebûn itdi anı renc-i teb-i derd
Şuyuñ kārûresi serd öldi gāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 31*). [serd ol, -dı]

serdār: Baş kumandan || Sultan.

1. Bahādırlar kamu çün nîze **serdār**
Kemer bağlandılar kılmağa peygār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 69*). [serdār,]

serdi-i şeb: Gece sertliği, soğukluğu.

1. Kamer ħutın felek baħrinde mellāħ
Kamer māħisini serdi-i şebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 119*). [serdi-i şeb, -den]

ser-efrāz: Benzerlerinden üstün olan (kimse).

1. Ki lâyıkdur vefā rāhında bu kār
‘Aceb olduñ bu resme iy **ser-efrāz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 91*). [ser-efrāz,]

ser-encām: *Başa gelen bir durum veya olay.*

1. Ne şabrı var ki göñli kıla ārām
Ne ‘aklı var ki fikr ide **ser-encām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 88*). [*ser-encām,]*

ser-engüst: *Parmağın ucu.*

1. Benî Sa’dî çün anı böyle gördi
Ser-engüştine hayretten dış urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 70*). [*ser-engüştine, -i, -ne]*

ser-firâz: *Benzerlerinden üstün olan.*

1. Nişân-ı nâmesi her **ser-firâzuñ**
Zebânı virdi aşhâb-ı niyâzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 9*). [*ser-firâzuñ,]*
2. Cihân ‘aşıklarının **ser-firâzı**
Uran bizümle lâf-ı ‘ışk-bâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 19*). [*ser-firâzı, -ı]*

ser-gerdân: *Başı dönmüş, şaşkın.*

1. Velî ‘ışk anı **ser-gerdân** idiser
Kâtı şürîde vü hayrân idiser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 265*). [*ser-gerdân,]*
2. Sipeh-sâlâr-ı ceys-i vahş ü tayrân
Belâ kühında **ser-gerdân** u hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 2*). [*ser-gerdân,]*

sergeşte: *Sersem, başı dönmüş.*

1. Yem-i hayretde dil fülki kâtı **sergeşte** olmışdur
Vişâlûñ Hızır ırmazse benüm hâlüm olur düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 3*). [*sergeşte,]*
2. Ğamuñdan gildedür âbuñ ayağı
Gezer **sergeşte** şahrâyı vü bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 46*). [*sergeşte,]*

ser-geşte-hâl: *Başı dönmüş, şaşkın.*

1. Ki çıkmâğa tûrur cân-ı mu‘allel
Ža‘if ü pîrem ü **ser-geşte-hâlüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 127*). [*ser-geşte-hâlüm, -üm]*

ser-geşte-i sîcn-i tahassür: *Hasret zindânındaki avâre.*

1. Benem **ser-geşte-i sîcn-i tahassür**
Ki başmışdur nedâmetle tahayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 123*). [*ser-geşte-i sîcn-i tahassür,]*

ser-geşte-i vâdî-yi havret: *Hayret vadisinde şaşkın kalmak.*

1. Olur **ser-geşte-i vâdî-yi havret**
Beni bed-nâm idüp şalma ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 78*). [*ser-geşte-i vâdî-yi havret,]*

ser-güşâde: *Kafası açılmak. II Ayılmak.*

1. Mey-i rāhatdan olup ser güşāde
Çü sākī sundum ehl-i bezme bāde (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 161*). [ser-güşāde, -e]

serhad: Hudut, sınır.

1. Çü **serhaddine** ol kavmün kodı pāy
Koşup bir cāy-gāha eyledi rāy (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 7*). [serhaddine, -dine]

ser-hādim-i h*ān: Sofranın baş hadimi.

1. Senün ser hādim-i h*ānuñ Hālildür
Harīmün kuşları hep Cebrā'ildür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 69*). [ser-hādim-i h*ān, -uñ]

ser-hayl: Kafile başı.

1. Tapuñ **ser-haylidür** kamüsü hayluñ
Murād özündürür āher tufeylün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 91*). [ser-haylidür, -i, -dür]

ser-i 'arş: Gökyüzünün başı.

1. Ser-i 'arşa-durur na'liñün efser
Sürer ayağıña levh ü qalem ser (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 117*). [ser-i 'arş, -a, -durur]

ser-i bed-baht: Kötü talihli.

1. Hümā şalmaz ser-i bed-bahta sāye
Bu ğamdan ol şikeste āhir-i kār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 8*). [ser-i bed-baht, -a]

ser-i cevān: Genç servi.

1. Al incitme tek ol ser-i cevānı
Diyüp bu sözi la'li ol yegāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 50*). [ser-i cevān, -ı]

ser-i fağfūr: Çin hükümdarının başı.

1. İder reşk olmağa derbānı Kayşer
Yolu tozu ser-i Fağfūra efser (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 56*). [ser-i fağfūr, -a]

ser-i gerdün: Gökyüzünün başı, en tepesi.

1. Kemānından çıkan tır-i kemine
Ser-i gerdünü bıraksun zemine (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 144*). [ser-i gerdün, -i]

ser-i kabr: Mezarın başı.

1. Senün küh-ı ğamuñdandır teberrük
Ser-i kabrinde tıran levh kim var (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 77*). [ser-i kabr, -in, -de]

2. Gül-âb u gâliyeden idi mutlak
Ser-i kıbr üzre turan levh-i nâ-yâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 53*). [ser-i kıbr,]

ser-i kâfur: *Kafurun tepesi.*

1. Ser-i kâfur rûze ‘anber-efşân
Bu fikr-ile uyudı ol hevâ-ıh ‘âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 22*). [ser-i kâfur,]

ser-i mağz: *Özün başı.*

1. Ser-i mağz üzre ya‘ni pöst olam
Bunı didi vü geçdi ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 26*). [ser-i mağz,]

ser-i mahzûn: *Hüzünlü insan.*

1. Ki olur her belânûñ bir sürûrî
Dem olur kim ser-i mahzûna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 19*). [ser-i mahzûn, -a]

ser-i mecnûn: *Mecnun'un başı.*

1. Yuva yapmış ser-i Mecnûna kerkes
Tavâf itmekde eller lâle-zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 78*). [ser-i mecnûn, -a]

ser-i müşt: *Tarağının başı.*

1. Ser-i müştinde her engüşt-i çâlâk
Olupdur fi‘l-meşel bir şâh-ı misvâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 31*). [ser-i müşt, -inde]

ser-i sakf: *Kapının üstü.*

1. Felek eyvânı sebzın nesh iderdi
Ser-i sakfında ki ahcâr-ı billûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 57*). [ser-i sakf, -ın, -da]

ser-i tâc: *Tacın başı.*

1. Ser-i tâc üzre hem-çün dürr-i meknûn
Çün ol şîri cebelde gördi şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 4*). [ser-i tâc,]

serine çık: *Başına çıkmak, üşüşmek.*

1. Çü mevc-i ‘ışk anuñ çıkdı serine
‘Âlem dikdi delûlik kişverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 3*). [serine çık, -dı]

serini tağıt: *Başını dağıtmak. II Tüylerini yolmak.*

1. Tağıtdı zâğ-ı zulmâtûñ serini
Yine turdı revâne oldı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 6*). [serini tağıt, -dı-i, -ni]

serîr: *Taht.*

1. Oturmayın cihân içre **serîre**
O gene irişmeyince bu fakîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 57*). [serîre, -e]
2. Rızâñî dil **serîrine** emîr it
Kânâ‘at tahtı üzre şehriyâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 48*). [serîrine, -in, -e]

serîri: Taht.

1. Kemer idi beline halka-i mâr
Serîri olmuş-idi püşte-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 84*). [serîri,]
2. Kuran miñnet sarâyına **serîri**
Cihânda ‘ışk idi ger bir nümüne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 100*). [serîri,]

serîr-i eflâk: Feleklerin tahtı.

1. Eger çekse ‘adûsı **serîr-i eflâk**
Gelüp yine eşiginde öper hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 103*). [serîr-i eflâk,]

serîr-i kulle-i necd: Necd kubbesinin tahtı.

1. Serîr-i kulle-i Necdûñ emîri
Fenâ vâdisinüñ şâhib-serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 5*). [serîr-i kulle-i necd, -üñ]
2. Tehassür vâdisinüñ lâ-mekânı
Serîr-i kulle-i Necdûñ emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 7*). [serîr-i kulle-i necd, -üñ]

serîr-i mülk-i dîn: İnanç mülkünün tahtı.

1. Şehinşâhı serîr-i mülk-i dînüñ
Sipeh-sâları iklim-i yakînüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 23*). [serîr-i mülk-i dîn, -üñ]

serîr-i sidre: Sidre'nin tahtı.

1. Serine dikdi Tübânun ‘alem tâ
Serîr-i Sidreye başdı kadem tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 156*). [serîr-i sidre, -ye]

serkeş: Far. İnatçı, dik başlı.

1. ‘Aţâñî cürmüme her dem şefî‘ it
Bu **serkeş** nefsümi baña muţî‘ it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 112*). [serkeş,]

sermâ: Far. Kış, kış mevsimi, soğuk.

1. Cebelden geh geh olup ebr peydâ
Pür ider ‘âlemi berfile **sermâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 84*). [sermâ,]

sermâve-i lutf: İyilik sermayesi.

1. Ruḥı pîrāye-i ḥüsñ ü şarāvet
Lebi **sermāye-i lutf** u ḥalāvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 68*). [*sermāye-i lutf,]*

sermest: *Sarhoş, kendinden geçme.*

1. Kişi k'anda yürüdi guşşadan dest
Ne mey ol la'lden olurdu **sermest** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 38*). [*sermest,]*

ser-mest: *Kendinden geçmiş.*

1. Şarāb-ı şevkden **ser-mest** sultān
Pes itdi 'azm-i dīvāngāh-ı Sübhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 95*). [*ser-mest,]*
2. Olup her birisi **ser-mest** ü ḥayrān
Ḥayāl-ı yār ile Mecnûn-ı pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 26*). [*ser-mest,]*

ser-mest ol: *Sarhoş olmak.*

1. Şarāb-ı 'ışkdan olmışdı ser-mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 130*). [*ser-mest ol, -mış, -dı]*
2. Lebiden bāde ser-mest oldu derḥāl
Hilāl-ile muḳārīn oldu ḥurşid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 82*). [*ser-mest ol, -dı]*

ser-nigün: *Ters dönmüş, baş aşağı, tepetaklak. II Talihsiz, bahtsız.*

1. Yine kapuñda lîk ümmid-vārem
Çü ḥāme **ser-nigün** ü pür-günāhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 105*). [*ser-nigün,]*
2. Felek bir beyzedur kim **ser-nigündür**
İki şarulu k'anlar ay u gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 21*). [*ser-nigündür, -dur]*
3. İlenüp **ser-nigün** bahtına söger
Ururlar çıkuben taşlar-la anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 80*). [*ser-nigün,]*

ser-pence-i şirke: *Şirkin eline.*

1. İrer **ser-pence-i şirke** tabance
Ḥudāvendān aña dirler Ḥudāvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 23*). [*ser-pence-i şirke, -e]*

ser-pîç kıl: *İsyan etmek, baş kaldırmak.*

1. Görüp anı atası kıldı ser-pîç
Varup âheste yānına oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 58*). [*ser-pîç kıl, -dı]*

serpüs: *Far. Başa giyilen her türlü kisve.*

1. Tölup kan cüş eyler dîg-i serler
K'aña **serpüs** gibidür siperler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 58*). [*serpüs,]*

serrâc-ı carh: *Feleğin eyeri.*

1. Düşmenün tevsnlik itse ağzına **serrâc-ı çarh**
Âhen-i hayretten urur dest-i kahr ile lücüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 49). [serrâc-ı çarh,]

ser-sâm: Sersem, düşünmeden hareket eden, ne yaptığının farkında olmayan.

1. Başından hem diline indi **ser-sâm**
Harâret hâlini kıldı mübeddel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 54). [ser-sâm,]

sersâm: Sersem: Düşünmeden hareket eden, ne yaptığının farkında olmayan.

1. Güç olur eylemek dîv ile hem-dem
Yaraşmaz nûr-ıla bir yirde **sersâm** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 59). [sersâm,]

ser-te-ser: Baştan başa, büsbütün.

1. Per ü bâline mişl-i turre-i hür
Mülemma' olmuş-idi **ser-te-ser** nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 48). [ser-te-ser,]
2. Her endâmını çekmiş bend ü bâğa
Giriftâr itmiş anı **ser-te-ser** bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 23). [ser-te-ser,]
3. Bu şûret n'eylesün hâlî mu'ayyen
Vücüd-ı çâkuñ olmuş **ser-te-ser** hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 35). [ser-te-ser,]

ser-ü-ser: Baştan başa.

1. Şehinşâh-ı cihân hâkân-ı a'zam
Ser-ü-ser hayl-i sultânân-ı 'âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 118). [ser-ü-ser,]

serv: Selvi ağacı II sevgilinin uzun boyu.

1. Her nefes biñ kez fiğan her lâhza şad bār el-firāk
Görmeyi **servin** cemālûñ gülsitânın bir dahı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 3). [servin, -in]
2. Şikenceden o **serv** itmezdi efgân
Velikin hicrden olmuşdı giryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 55). [serv,]
3. Şitâb-ile atası tırdı bî-bâk
Varup ol **serve** hem-çün seyl-i çalāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 48). [serve, -e]
4. 'Âlemler nîze çün **serv** ü şanevber
Kenâr-ı cüy-ı hûnda çekdiler ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 79). [serv,]
5. Kec itsün **servi** kaddinûñ hayâsı
Anuñla bir zamân kıl zevk ü şöhet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 40). [servi, -i]
6. Ki kılmuş dâmenini müşg-ile pür
Suñturi beñzer ol **serve** ki her bār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 39). [serve, -e]
7. Cihân bustânınuñ ferhunde **servi**
Sözünden sâmi'-i nazma şafâ vir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 2). [servi, -i]
8. Sözi terkîb-i zevk ü şad-mânî
Kadı **servi** degüldür nañl-i bî-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 55). [servi, -i]
9. K'o **servüñ** mîvesidür şehd ü şekker
Şacı Mekke örtüsü Hindüstânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 56). [servüñ, -üñ]
10. Vañangâhını ol **servüñ** çemen kıl
Karışdur şekkerüm birle gülünü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 48). [servüñ, -üñ]
11. Temüz ıssısı yakdı jâlesini
Talebkâr oldu pes bâline **servi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 23). [servi, -i]
12. Kanı ol lutf-ı ihsân ol feşâhat
Kanı ol **serv** gibi şalınan kad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 59). [serv,]

serv: *İnce uzun bir ağaç çeşidi.*

1. Yücelmiş kâmet-i süsen çü **servi**
Ki her gönce o servüñ bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 53*). [*servi, -i*]
2. Yücelmiş kâmet-i süsen çü servi
Ki her gönce o **servüñ** bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 54*). [*servüñ, -üñ*]
3. Ki ol tâze nihâl-i ravza-i dil
Nitekim **serv** kaldı pây-der-gil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 14*). [*serv,*]
4. Çıkarup şunıvirdi bağbâne
Çün ol **serv** oldı Mecnûnuñ ğulâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 53*). [*serv,*]
5. Hezâran **serv** gösterür aña bād
Yirinden tırmağa eylese vezni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 116*). [*serv,*]
6. Çıçekden cā-be-cā gösterdi dendān
Benefşe giydi **servüñ** sāyesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 35*). [*servüñ, -üñ*]
7. Ki soñra kılmamışdur anı bî-ser
Kimüñ bağında bitdi **serv** ü şimşād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 107*). [*serv,*]

server: *Bir topluluğun en ileri geleni, başkan, reis.*

1. İy şeh-i mülk-i ‘acem v’iy melik-i Rûm u ‘Arab
‘Ālemüñ **serveri** ‘ālî ḥaseb ü pāk neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 2*). [*serveri, -i*]
2. Tutan mağrib sevādın erlik ile
Açan maşrıķ ilin **serverlik** ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 132*). [*serverlik, -lik*]
3. Ne deñlü var-ise ḥübān-ı kabîle
Ḳamusınaydı **server** ol cemile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 90*). [*server,*]
4. Gözüñ nûrı vü başum efseridür
Cihān içinde akran **serveridür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 64*). [*serveridür, -i, -dür*]
5. Ḳopardı **server** anuñ tîğ-i tizi
Muḥanneşler başına rest-ḥizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 61*). [*server,*]
6. Muşaffā-ṭab‘ u rüşen-rāy u **server**
Esîr-i ‘ışķ zindān-ı cefāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 10*). [*server,*]
7. Żarûri fūrķate düşdi bahāne
Vedā‘ idüp o şahrā **serverine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 81*). [*serverine, -i, -ne*]
8. Oturdu vaḥşiler silkinde o **server**
Ṭutup ol cânverler her kenāri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 54*). [*server,*]

server ol: *Başkan, hükümdar olmak.*

1. Çün oldı ‘ışķ iklimine server
Başı üzre şaçından ḳodı efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 75*). [*server ol, -dı*]

serverân: *Önderler, ileri gelenler.*

1. Ḳoparur **serverānuñ** tîğ-i tizi
Muḥanneşler başına rüste- ḥizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 63*). [*serverānuñ, -uñ*]
2. Dil açup tîr mânend-i zebāne
Ecel peygāmın iltür **serverāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 76*). [*serverāne, -e*]
3. Ḳılasın derdümi dildāre ma‘lûm
Du‘ālar idüp ol **serverāne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 71*). [*serverāne, -e*]

server-i ḥātır-ı ğamġin-i zehrā: *Kederli Zehra'nın gönül efendileri.*

1. Server-i hâtır-ı gamgîn-i Zehrâ
Çerâğ-ı çeşm-i rûşen-bîn-i zehrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 11*). [*server-i hâtır-ı gamgîn-i zehrâ,]*

server-i kavm: Kavmin reisi.

1. Bu hâli gördi çünkim **server-i kavm**
Murâdına irişdi mihter-i kavm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 247*). [*server-i kavm,]*

serverlik it: Önderlik etmek.

1. Hezârân âferîn serverlik itdün
Alıvirdün nigârî erlik itdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 9*). [*serverlik it, -dün]*

servi: Servi, uzun boylu.

1. Vücüdün sayesini görme ulı
Ki ide kâmetün **servine** meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 56*). [*servine, -ne]*

serv-i 'avvâr: Aldatıcı servi. II Sevgili.

1. Virürdi aña her dem bir firîbi
Hezârân âlle ol **serv-i 'avvâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 33*). [*serv-i 'avvâr,]*

serv-i âzâd: Uzun boylu düz servi.

1. Giderdi h*âceye ol **serv-i âzâd**
O mekteb burc-i hürşid olmuş-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 6*). [*serv-i âzâd,]*
2. Oturdi yanına çün **serv-i âzâd**
Tağıldı halk ü halvet kaldı eyvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 22*). [*serv-i âzâd,]*
3. Şan aldı boynına hûn-ı cihânı
Kadd-ı dil-cüsini çün **serv-i âzâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 153*). [*serv-i âzâd,]*

serv-i âzâd: Uzun boylu olan selvi (Leyla),.

1. Yüzine bakmadı ol **serv-i âzâd**
Muqarrer bildi kim ol kebk-i hüd-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 96*). [*serv-i âzâd,]*
2. Sürûrum hirmenine urdı âteş
'Aṭâ kılmışdı Hâk bir **serv-i âzâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 71*). [*serv-i âzâd,]*

serv-i bahâr: Bahar selvisi.

1. Sevişüp ol iki serv-i bahârı
İkisinünde gitdi ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 17*). [*serv-i bahâr, -ı]*
2. İdindi perde bir 'âlî dıraḥtı
Hiçâb ardında ol serv-i bahârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 181*). [*serv-i bahâr, -ı]*

serv-i bahâristân-ı handân: Açılmış çiçeklerin servisi.

1. Yüzi güldeste-i gülzâr-ı devrân
Boyu **serv-i bahâristân-ı handân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 6*). [*serv-i bahâristân-ı handân,]*

serv-i bihişt: *Cennet servisi.*

1. Nihāl kâmeti serv-i bihişt
Begenmez kaşrı rif'atde Bihişt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 41*). [serv-i bihişt, -i]

serv-i büstân: *Servi Ağacı.*

1. Şalupdur pertevini âsumâna
Şu üzre Hızrdur san **serv-i büstân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 37*). [serv-i büstân,]

serv-i cemîle: *Güzel servi.*

1. Dirîğa gitdi ol **serv-i cemîle**
Yağasın çāk idüp hem-çün gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 40*). [serv-i cemîle,]

serv-i cevân: *Genç servi.*

1. Elinde kesmege anı erre-i tîz
Varup yanına ol serv-i cevânûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 25*). [serv-i cevân, -uñ]

serv-i dil-ârâ: *Gönül süsleyen servi.*

1. Senûn la'lûn şarâb-ı bezm-i düşmen
Lebûnden ayru iy **serv-i dil-ârâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 35*). [serv-i dil-ârâ,]
2. Çemenden gitdi bir **serv-i dil-ârâ**
Hevâdan irişüp bir berk-i nâ-höş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 68*). [serv-i dil-ârâ,]

serv-i dil-cû: *Gönül arayan (çeken) servi boylu güzel.*

1. Fedâ-yı derd-i 'ışkuñ olsun iy hân
Hudâ göstermesün k'iy **serv-i dil-cû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 35*). [serv-i dil-cû,]

serv-i dil-cû: *Gönül çeken servi.*

1. Düşürdi dersgehdin bār-ı büngâh
Çü gitdi h'âceden ol **serv-i dil-cû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 31*). [serv-i dil-cû,]

serv-i dil-cû: *Gönül cezbedici sevgili.*

1. Aña göstereyin kim kandadur rāh
Ol a'māyı gelüp bu **serv-i dil-cû** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 25*). [serv-i dil-cû,]

serv-i fettân: *Gönül cezbeden servi.*

1. Eri hayfindan aña male urur
Yalandan ağlayup ol **serv-i fettân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 113*). [serv-i fettân,]

serv-i gül-endām: *Gül endamlı, endamı güle benzeyen servi (boylu güzel; sevgili).*

1. İdeyin kudretümce cehd ü ikdām
K'ola hem-h'ābuñ ol **serv-i gül-endām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 32*). [*serv-i gül-endām,]*

serv-i gül-püş: *Gül örtülü servi.*

1. Degül meyden anuñ bûyındanum mest
Elünden mey degül iy **serv-i gül-püş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 73*). [*serv-i gül-püş,]*

serv-i gül-ruh: *Gül yanaklı servi.*

1. Teğayyür bulmayup ol **serv-i gül-ruh**
Anasına şu resme virdi pāsūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 3*). [*serv-i gül-ruh,]*

serv-i hırāmān: *Salınarak yürüyen servi.*

1. Mihr-i ruh anuñ meh-i tībānı begenmez
Reftār kıddi serv-i hırāmānı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [*serv-i hırāmān, -ı]*
2. Reftār kıddi serv-i hırāmānı begenmez
Müşgîn şacı zulmāt-ı sevādına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 2*). [*serv-i hırāmān, -ı]*

serv-i hurrem: *Gönül açıcı servi.*

1. İder şoñra kâmusın hār u hāşāk
Cihānda bitdi mi bir **serv-i hurrem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 149*). [*serv-i hurrem,]*

serv-i kabā-püş: *Kaftan giyen servi II Sevgili.*

1. Hâyādan virebilmedi cevābı
Eyitdiler ki bu **serv-i kabā-püş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 23*). [*serv-i kabā-püş,]*

serv-i kadd: *Servi boylu.*

1. Bihişt-i nāzdan bir serv-i kıddi
Nihāl-i şiveden bir verd-i kıddi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 53*). [*serv-i kıdd, -i]*

serv-i kaşab-püş: *Kamışa bürünmüş servi.*

1. Soğulup āb-ı hasret tōldı ol dem
Tariken ol **serv-i kaşab-püş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 49*). [*serv-i kaşab-püş, -en]*

serv-i merğüb: *Arzulanan servi.*

1. Bırakdı hāmeyi ol **serv-i merğüb**
Virüp bir kâşid-ı tayyār fî'l-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 2*). [*serv-i merğüb,]*

serv-i mevzûn: *Ölçülü, düzgün servi.*

1. Hâbîr itdi anasın cünbişinden
K'ere varmağa hiç bu **serv-i mehzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 53*). [*serv-i mehzûn,]*

serv-i mehzûn: *Uzun, biçimli servi (mec. uzun boylu sevgili).*

1. Yoluñda virdi Leylî cân-ı şîrîn
Bilelden kendüyi ol **serv-i mehzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 91*). [*serv-i mehzûn,]*

serv-i râsîtin: *Gözleyen servi.*

1. Ya cân bāğından serv-i râsîtidür
Çün ol mektûba Leylî oldı fettâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 20*). [*serv-i râsîtin, -dür-
in, -dür]*

serv-i reftâr: *Salına salına yürüyen servi.*

1. Velî ben bende sen 'âlemde zînhâr
Ferâmûş itmesün ol **serv-i reftâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 100*). [*serv-i reftâr,]*
2. Ki çokdan erdedür ol **serv-i reftâr**
Velî şöyle kıl aña i'tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 44*). [*serv-i reftâr,]*

serv-i revân: *Selvi boylu.*

1. Didi irüp eccl bād-ı hâzânı
Meger kapmışdûr ol serv-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 48*). [*serv-i revân, -ı]*
2. Gelür serv-i revândan hûb u hoşter
Satun al kudretüñ yeterse benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 42*). [*serv-i revân, -dan]*

serv-i revân: *Salınan servi II Uzun boylu sevgili.*

1. Ki ben kûlından ol serv-i revâne
Du'âlar eyleyüp di yane yane (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 93*). [*serv-i revân, -e]*
2. Le'tâfet bāğının serv-i revânı
Melâhat Mısrının Yûsuf-ı'izârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 34*). [*serv-i revân, -ı]*
3. Mey-i nâz eylemiş çeşmini medhûş
Gözi kaşı oldı ol serv-i revânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 169*). [*serv-i revân, -uñ]*
4. Ki oldı pāk cismün gârka-i hāk
Eyâ **serv-i revân** bizden ne gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 47*). [*serv-i revân,]*

serv-i revân: *Uzun boylu endamlı güzel (salına salına yürüme yönüyle).*

1. Dönüp ol pîrden kıldı sü'âli
Ki bu serv-i revânlar kim tutar cām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 69*). [*serv-i revân, -lar]*

serv-i revân-bahş: *Can bağıslayan servi.*

1. Bu yaña geldüñ ol **serv-i revân-bahş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 1*). [*serv-i revân-
bahş,]*

serv-i şeker-bâr: *Şeker saçan güzel.*

1. Hicābı defterini şuya şaldı
Be-ğâyet oldu ol **serv-i şeker-bâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 37*). [*serv-i şeker-bâr,]*

serv-i seker-leb: Şeker dudaklı servi.

1. K'o resme yârdan hoş yârsuzlık
Niçe müddetdür ol **serv-i şeker-leb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 25*). [*serv-i şeker-leb,]*

serv-i semen-ber: Göğsü yasemin gibi (beyaz) olan servi (boylu güzel).

1. Gelüp Leylî'nün ol **serv-i semen-ber**
Eline şundı bir deste gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 19*). [*serv-i semen-ber,]*
2. Bulışduğundan isterdi haberler
Ki kânde olur ol **serv-i semen-ber** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 40*). [*serv-i semen-ber,]*

serv-i ser-efrâz: Uzun boylu güzel.

1. Didi k'iy kâmeti **serv-i ser-efrâz**
Ruḥı verd-i nihâl-i gülşen-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 119*). [*serv-i ser-efrâz,]*

serv-i şimşad: Şimşir ağacı gibi olan selvi.

1. İder rüşen dili derdini her gâh
Görine çün gözine **serv-i şimşad** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 11*). [*serv-i şimşad,]*

serv-i tarî: Taze servi.

1. Pes âzâd ol zamândan kaldı nâmı
Oturup dibine ol serv-i tarî'nün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 55*). [*serv-i tarî, -nün]*

serv-kadd: Servi boylu.

1. Şan oldu ol düğünde bir tabak zer
Dirilüp bir araya **serv-kaddler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 7*). [*serv-kaddler, -ler]*

serv-tek: Servi gibi.

1. Özünü serv tek kıl ğamdan âzâd
Çemende cem' kılup döstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 62*). [*serv-tek,]*

ser-zeniş: Başa kakma, sitem.

1. Batupdur cânı gözine anuñ hâr
Beni yakma bu resme ser zenîşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 141*). [*ser-zeniş, -den]*

setr it: Gizlemek, örtmek, kapatmak.

1. Kibriyâ-yı zâtuña irişmez efhâm u 'uḳûl
Kim şifâtuñ anı setr itmege çekmişdür hicâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 16*). [*setr it, -me, -ge]*

settār-ı genc-i mülk-i tevfiḳ: *Rahmet mülkü hazinesinin koruyucusu.*

1. Özi **settār-ı genc-i mülk-i tevfiḳ**

Sözi keşşâf-ı kufl-ı bâb-ı tahḳîḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 13*). [*settār-ı genc-i mülk-i tevfiḳ,]*

sev: *Âşık olmak, gönül vermek.*

1. Benüm gönülümün ammâ yok kararı

Ki **sevdi** kaldı ol gün yüzlü yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 46*). [*sevdi, -di]*

2. Kıraram kabır evvânında taḥtı

Severdüm iki gözümden seni çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 19*). [*severdüm,]*

sev: *Sevgi beslemek, dostluk göstermek.*

1. Be-ğayet **sevdigüñdendür** ḥaḳîḳat

Ögüdün pür dūr ider güş-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 8*). [*sevdigüñdendür, -digüñ, -den, -dür]*

2. Severdi vü öper kocardı her gün

Şıgayup pöstün öperdi gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 90*). [*severdi, -er, -di]*

3. Kılardı karşına secde nâ-kâm

Severlerdi katı ol nâm-dârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 113*). [*severlerdi, -er, -ler, -di]*

4. Ki ol bunı **sever** bu sevmez anı

(*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 76*). [*sever, -er]*

5. Tarık-ı ‘ışḳda şâdıḳlar idi

Severdi gerçi dilber Zeydi dilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 25*). [*severdi, -er, -di]*

6. K’aña dil virüp idinmişdi maṭlûb

Hem anı kız da cândan **sevmiş** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 21*). [*sevmiş, -miş]*

7. Dikerven rişte-i nâlümle anı

Şol âdem kim **sever** kendü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 35*). [*sever, -er]*

sevâb: *Sevap, doğruluk ve iyiliğin karşılığı.*

1. Bulaydum bu ‘amelden tâ **sevâbı**

Çü böyle virdüñüz aldum cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 49*). [*sevâbı, -ı]*

2. Alup bundan baña ur bul **sevâbı**

Ki ‘âlemde benem şeydâ vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 50*). [*sevâbı, -ı]*

3. Kılayduñ kabrümü bir kez ziyâret

Dilerseñ ḥac **sevâbın** bulmak iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 59*). [*sevâbın, -ın]*

4. Sözüñ kaşırında gördük biz **sevâbı**

‘Aceb ṭurfe degirmendür bu gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 190*). [*sevâbı, -ı]*

sevâba gir: *Sevap kazanmak.*

1. Bu kuluñ çeşmesi beñzer serâba

Beni öz ḥâlüme ko gir **sevâba** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 124*). [*sevâba gir,]*

sevâbı evle: *İyilikte bulunmak.*

1. Velî ma’kül yaz her bir cevâbı

Ḥaṭâsına bedel eyle **sevâbı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 38*). [*sevâbı eyle,]*

sevâd: *Siyah, kara.*

1. Tutup anı hezārān ‘izzetile
Sevādına göz urdum hürmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 92*). [*sevādına, -ına*]

sevād: Yazı. II mürekkep.

1. Sevādından gözi oldı münevver
Dönüp ol nev-‘arūs-ı nâz-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 28*). [*sevādından, -ın, -dan*]

sevād: Karaltı. II Şehir.

1. Tutan mağrib **sevādın** erlik ile
Açan maşriğ ilin serverlik ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 131*). [*sevādın, -ın*]

sevād-ı sünbül: Sevgilinin saçlarının siyahlığı.

1. Saçı zulmet tutağı âb-ı hayvân
Sevād-ı sünbülî sevdâ-yı ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 41*). [*sevād-ı sünbül, -i*]

sevād-ı sürme: Siyah sürme.

1. Gümüş mir’âte çekdi saykal-i zer
Sevād-ı sürmeden ol çeşmi cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 165*). [*sevād-ı sürme, -den*]

sevād-ı tab’: Mizacın karalığı.

1. Çıkar tab’-ı âteşden âb-ı hayvân
Sevād-ı tab’a mu’tād eyle ‘ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 71*). [*sevād-ı tab’, -a*]

sevdā: Heves, arzu, aşk.

1. Bu **sevdādan** ferāğat eyle zinhār
İñende olma bî-nāmūs u bî-‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 67*). [*sevdādan, -dan*]
2. Bu **sevdādan** ki bozulmuş mizācuñ
Kimüñ kând-ı lebindendür ‘ilācuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 91*). [*sevdādan, -dan*]
3. Kimüñ **sevdāsile** olduñ bugün zār
Ne derd itdi dilüñi böyle efgār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 85*). [*sevdāsıyla, -sı, -y, -la*]
4. Kō bu **sevdāyı** bunda şāh-ıla kal
Vañan tūt bir begendügüñ arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 30*). [*sevdāyı, -y, -ı*]
5. Bu **sevdā** içre kōrkarvan k’olam güm
Kaçankim kalmaya çeşmüñ ziyāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 72*). [*sevdā,]*
6. Bu **sevdā** hātırından oldı peydā
Ki varup kendüsi Mecnûnı bula (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 16*). [*sevdā,]*
7. Olupdur gonca jengārı fetile
Dil-i lāle ki **sevdādan** karādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 55*). [*sevdādan, -dan*]
8. Bu **sevdāda** benüm sūdum ziyāndur
Ciger-teşne vücūdum gārķ-āba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 8*). [*sevdāda, -da*]
9. Tesellî ider idi geh geh anı
Mañabbet göñline **sevdā** bıraksa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 7*). [*sevdā,]*
10. Yine **sevdā** başından aşı geldi
Yine cüş itdi deryā-yı ta’aşşuk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 18*). [*sevdā,]*
11. Dem-i merg aña irürdi gubārı
Dilinden çıktı **sevdā** başına hām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 53*). [*sevdā,]*

sevdāya dūs: *Âşık olmak, meftun olmak.*

1. Dil-i âşüftesi sevdāya düşdi
K’evi koyup yine şahrāya düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 9*). [*sevdāya düş, -di*]

sevdā-yı ‘âlem: *Cihanın arzusu.*

1. Şaçı zulmet tuşağı âb-ı hayvân
Sevād-ı sünbülî **sevdā-yı ‘âlem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 41*). [*sevdā-yı ‘âlem,]*

sevdā-yı dâne: *Sevda tohumu.*

1. Taçar gerdânına âhîr anuñ dām
Dilinde anuñ ki var **sevdā-yı dâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 103*). [*sevdā-yı dâne,]*

sevdā-yı ruh: *Yanağının sevdası.*

1. Olup âşüfte sevdā-yı ruhından
Qararı gitdi rüy-ı ferruhından (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 23*). [*sevdā-yı ruh, -ı, -n, -dan]*

sevdügi: *Sevdiği kişi.*

1. Eri öldüğine incidi lîkin
Nihâni **sevdüğini** eyleyüp yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 105*). [*sevdüğini, -n, -i]*

sevgend: *Yemin, ant.*

1. Çağırup ol kârıya virdi **sevgend**
Didi cāndan muṭī‘isen Hūdāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 28*). [*sevgend,]*
2. Nedür şimdi baña bu mübtelâlık
Qanı ol kavlı ol peymân ü **sevgend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 59*). [*sevgend,]*

sevgü: *Sevgi.*

1. Benüm **sevgümde** bir kimse ‘azāya
İre çün kabrüm üzre ol teni çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 38*). [*sevgümde, -m, -de]*

sevinc: *İstenen veya hoşça giden bir şeyin olmasıyla duyulan coşku.*

1. Giyindi cāme-i la‘lin ü gül-gün
Sevincile turup pür şîve vü nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 177*). [*sevincile, -ile]*

sevindür-: *Gönlünü mutlu etmek.*

1. Sevindür haste-i dil bülbülîni
Gül-i nesrîn-i hem-ı âb-ı semen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 46*). [*sevindür,]*

seviş: *Karşılıklı sevme, muhabbet.*

1. Sevişüp ol iki serv-i bahârı
İkisinünde gitdi ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 17*). [*sevişüp, -üp*]
2. Ne hâlise ol iki yâr-ı şâdık
Sevişüp birbirine oldı ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 26*). [*sevişüp, -üp*]
3. Ne hoşdur kim iki yâr-ı muvâfık
Sevişüp birbirine ola ‘âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 40*). [*sevişüp, -üp*]

sevk-i hâne: Eve yönelme.

1. Çemen şahını anuñ-çündür kefen-püş
Şan oldı **sevk-i hâne** mesken-i bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 75*). [*sevk-i hâne,]*

sevme: Aşık olmamak, bağlanmamak, sevmeme hali.

1. Ki ol buni sever bu **sevmez** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 76*). [*sevmez, -z*]

sevh: Yere batmak.

1. Yeter düşmenlerümi baña güldür
Bu dirlikden tenüm şancılsa **seyha** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 43*). [*seyha, -a*]

seyl: Sel (mec. göz yaşı).

1. Ruḥı hicrân **seylinüñ** kebûdı
Yaşı bahrine garḳ olan vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 3*). [*seylinüñ, -i, -nüñ*]
2. Bed-ef’âlınden eflâkûñ ḥazersüz
Dökersin dîdeden sen bunda **seyli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 19*). [*seyli, -i*]
3. Teninde muntazır çıkmâğa cânı
Revân idüp gözinden kanlı **seyli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 21*). [*seyli, -i*]
4. Ki Mecnûnuñ döke kanını çün **seyl**
Diledi k’ura bir tîğ ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 96*). [*seyl,]*
5. Cihânı hîçe şaymışdı ḥaḳîḳat
Belâ **seyli** başından aşmış idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 5*). [*seyli, -i*]
6. Gelüp bir **seyl** anı virdi ḥarâbe
Aña şol zelzele k’irmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 54*). [*seyl,]*
7. Każâ **seyli** ḥarâbe virdi bâğın
Eger nüş eylese âb-ı ḥayâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 58*). [*seyli, -i*]
8. Kesüp atdı saçın her mâh-peyker
Gözinden aqıdup her biri **seyli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 43*). [*seyli, -i*]
9. Fenâyı yapma kim **seyl** ayağıdır
Bu yidi başlu ejderhâ-yı ḥün-h`âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 92*). [*seyl,]*
10. Kanı bir göz ki dehr itmedi ḥün-bâr
Ecel **seyli** katı yavuz yağıdır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 91*). [*seyli, -i*]
11. Dökerti Zeyd gözden kanlı **seyli**
Anuñ gibi ere Ḥaḳ rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 4*). [*seyli, -i*]

seyl-i çalâk: Hızlı akan gözyaşı.

1. Şitâb-ile atası tırdı bî-bâk
Varup ol serve hem-çün **seyl-i çalâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 48*). [*seyl-i çalâk,]*
2. Meded kılmaz aña feryâd-ı çübân
Yıka çün bir binâyı **seyl-i çalâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 77*). [*seyl-i çalâk,]*

seyli dök: Gözyaşı dökmek.

1. Olurdu ħargeh-i Leyliye nezdik
Şu deñlü itdi âh ü dökdi seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 3*). [seyli dök, -di]

seyl-i eşk: Gözyaşı seli.

1. Çü seyl-i eşkine sedd oldı ol ħāk
Urup ıtnak tenini eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 19*). [seyl-i eşk, -i, -ne]

seyl-i girye: Gözyaşı seli.

1. Anuñ-çündür gönülde ıztırābum
Ne dem kim seyl-i giryem mevc ura tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 71*). [seyl-i girye, -m]

seyl-i tünd: Şiddetli gözyaşı.

1. Gice gündüz dimeyüp sürdi gitdi
Nitekim **seyl-i tünd** irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 6*). [seyl-i tünd,]

seyr: Bakmak, seyretmek.

1. K’açıla andan gözi bu ħāk-rūyuñ
Cemālūñ **seyrine** eyle māyilem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 153*). [seyrine, -i, -n, -e]

seyr eyle: Bakmak, temaşa etmek.

1. Ğamze-i dil-düz-ı cānān gibi tır-i şaf-derūñ
Her nefesde biñ hevāyı seyr eyler bî-ķadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 46*). [seyr eyle, -r]

seyr eyler: Gezinmek, dolaşmak.

1. ‘Ahd-i ‘adlūñde memālik şöyle bulmışdur şalāh
Kebk bāzile uçar gürg ile **seyr eyler** ğanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 4*). [seyr eyler,]

seyr it: İzlemek. Temaşa etmek.

1. Çün ol taşviri seyr itdi bu mehcūr
Pes oldı ‘ışķa cūft ü ‘akldan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 99*). [seyr it, -di]
2. Ki şol a’māyı gör kim düşdi muĥkem
Varup ħālını anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 19*). [seyr it, -e, -yin]
3. Gelüp eṭrāfdan seyr itdi herkes
Pes anuñ kıldılar adını ta’yin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 72*). [seyr it, -di]

seyr kıl: Seyretmek.

1. Düşünde seyr kıldı bu fütūĥı
K’idinmiş cāyuña bir ṭurfē bağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 26*). [seyr kıl, -dı]

seyrān: Bakmak, izlemek.

1. Başın taşra çıkarmış k'ide **seyrân**
Açup burka' ya bir hür-ı müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 160*). [seyrân,]

seyrân it: Gezinti yapmak, gezmek.

1. Anuñ-çun başdan ayağa karasın
Uçup seyrân iderken bu cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 65*). [seyrân it, -er, -ken]

seyre çık: Gezintiye çıkmak, dolaşmak.

1. Velî virdi icâzet k'ol ciger-ḥwâh
Koya habsi vü çıka seyre geh gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 32*). [seyre çık, -a]

seyre git: Dolaşmaya çıkmak.

1. Meger kim bir perî-ruh bir gün anı
Götürüp seyre gitdi büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 322*). [seyre git, -di]

seyr-i gülşen: Gülbahçesi gezintisi.

1. Baturdı **seyr-i gülşen** cânına hâr
Yaşından didesi deryâya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 56*). [seyr-i gülşen,]

seyr-i sünbül: Sünbülü seyretme.

1. Hevâ-yı zülfi pesdür **seyr-i sünbül**
Gülile erguvânuñ şâhı bî-yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 40*). [seyr-i sünbül,]

seyr-i timsâl: Resmi seyretmek.

1. Şu resme kıldı anı **seyr-i timsâl**
Ki her hâlî teğayyür buldı fi'l-hal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 103*). [seyr-i timsâl,]

sevvâh: Gezen, gezgin.

1. Belâ vâdisinüñ **seyyâhı** dâyim
'Anâ şahrâsınüñ şahnında kâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 7*). [seyyâhı, -ı]

sevvâr: Ar. gezici, gezen, dolaşan.

1. Meger bir gün sarây öñinde tayyâr
Görür bir nâka var çâlâk u **seyyâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 12*). [seyyâr,]

sevvâre: Ar. 1. Yürüyen, sabit olmayan yıldız.

1. Gözi **seyyâre** mânendi dıraḥşân
Güneş gibi zamîri nûr-baḥşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 49*). [seyyâre,]

sevvîdü'l-halâvîk: İnsanlığın önderi.

1. Yā **seyyîdü'l-ḥalāyık** yā meḥḥarü'l-ümem
Yā maẓḥarü'l-ḥalāyık yā dāfi'ü'z-zulem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 1*). [*seyyîdü'l-ḥalāyık,]*

sezâvâr: Lâyık.

1. Degül ben varken ol bende **sezâvâr**
Beni bende çeküp gel iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 52*). [*sezâvâr,]*

sezâ-vâr: Lâyık.

1. Kimün iti-durur bu kelb-i bîmâr
K'ola bu resme teşrife **sezâ-vâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 42*). [*sezâ-vâr,]*

sezâvâr ol: Uygun, yerinde, layık olma.

1. Açup sultânîğa olan sezâvâr
Şikeste-ḥâtır u mecrûḥ u pîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 32*). [*sezâvâr ol, -an]*
2. Olasın vaşl-ı Leylîye sezâvâr
İdesün kendüni çünkim taşarruf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 46*). [*sezâvâr ol, -a, -sın]*

sezâ-yı tîğ: Kılıca müstahak olmak II Başı kesilmeye müstahak olmak.

1. Vü ger ḥöd çekesin bu hükmden ser
Ola farḡuñ **sezâ-yı tîğ** u ḥançer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 22*). [*sezâ-yı tîğ,]*

sezüb: Sezmek.

1. Kıldarı her biriyle 'işve-bâzı
Sezüb kendüde yönerdi ṭabance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 21*). [*sezüb,]*

sı: Kırmak.

1. Şeh-i Hindüstân açup kemîni
Şıdı ceyş-i sipeh-şâlâr-ı Çîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 22*). [*şıdı, -dı]*
2. Şıdılar 'âkıbet ceyş-i 'adûyı
Ğama döndürdiler 'ış-ı 'adûyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 113*). [*şıdılar, -dı, -lar]*
3. Şıdılar ḥameyi nâm-ı zenânda
Zenün ger şüretâ vardur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 44*). [*şıdılar, -dı, -lar]*

sı: Kırmak, bozmak.

1. Bir aylık yolda ḥavlinden ğirivün
Diyeydün ödi **şıdar** nerre divün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 18*). [*şıdar, -dar]*
2. Sıyup 'ahdi virürler düşmene kâm
Diker 'aşık nihâl-i mîve bâğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 34*). [*sıyup, -y, -up]*
3. Kanı ol 'ahd ü yâ ol mihr ü peyvend
Şıyup ger 'ahdi geçdünse vefâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 61*). [*şıyup, -y, -up]*
4. Bırağursın 'azâb u ıztırâba
Gehi 'ahdi **şınık** korsın bize nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 87*). [*şınık, -nık]*

5. Tenine zelzele düşdi be-ğāyet
Şıdı teb i'tidālî şişesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 17*). [şıdı, -dı]
6. Şıdı teb rengini ruhsârınuñ hem
Sakāmet bādı kapdı lâlesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 20*). [şıdı, -dı]
7. Şıyup yil bergini arturdı derdüm
Tutuldı cân göginüñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 64*). [şıyup, -y, -up]

sîb-i tâze: Taze elma.

1. Göze bir mevce görünmez miyānı
Zenaḥdānı durur bir **sîb-i tâze** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 47*). [sîb-i tâze,]

sîb-i zenaḥ: Elmaya benzeyen güzel çene.

1. Ki alsam avcuma sîb-i zenaḥdān
Bular bu söz içindeydi ki nāgāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 90*). [sîb-i zenaḥ, -dān]

sîb-i zenaḥdānı: Elmaya benzeyen güzel çene.

1. Lebünden ğam-ı mey acılığın hem
Kimün **sîb-i zenaḥdānı** kılar kem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 94*). [sîb-i zenaḥdānı, -ı]

sicn: Zindan, hapishane.

1. Gözi tuş oldu şāhuñ ol gedāya
Belā **sicnı** içinde mübtelāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 38*). [sicnı,]

sicn-bān: Gardiyan.

1. Belā ğārınuñ olup **sicn-bānı**
Ġam uyḥuya iletmez oldu anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 7*). [sicn-bānı, -ı]

sicn-i küfr: Küfür zindanı.

1. Ki sicn-i küfrden olasın āzād
Bugün sensin Mesîḥā-yı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 18*). [sicn-i küfr, -den]

sicra-: (Ânî bir uyarı veya heyecan sebebiyle) Ürkerek olduğu yerde doğrulur gibi sarsılmak.

1. Sarāyuñ **sıçradı** Mecnûn derine
Oturdı ḥargeḥ öninde çü der-bān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 108*). [sıçradı, -dı]

sicra: (Ânî bir uyarı veya heyecan sebebiyle) Ürkerek olduğu yerde doğrulur gibi sarsılmak.

1. Yirinden **sıçrayup** vardı ol abdāl
Ol itün ayağına düşdi derḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 29*). [sıçrayup, -yup]
2. Yirinden **sıçrayup** çün ḥalkā-i mār
Yapışdı ḥalkasına Ka‘benüñ zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 3*). [sıçrayup, -y, -up]
3. Atından **sıçradı** ta‘cîl-ile şāḥ
Ayağına düşüp ‘özüle derḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 40*). [sıçradı, -dı]

şiddik: Sadık.

1. Huşûşa yâr-ı evvel ya'ni **Şiddik**
Emîr-i bârgâh-ı mülk-i tevfiğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 3). [şiddik,]

şidk: Doğruluk.

1. Gerağ girdügi dillerden çıkar 'ışk
Anuñ kim 'ışkı **şidk-ıla** düz olur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 51). [şidk-ıla, --ıla]

şidk-ı cân: Ömür sadakati.

1. Ki şidk-ı cânile 'âşıklık itdi
Senüñ 'ışküñla terk itdi cihânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 66). [şidk-ı cân, -ile]

sidre: Sidre ağacı (Cebrail'in gidebildiği son uçtaki ağaç/makam).

1. Per açdı **sidreden** süy-ı zemîne
Semender-vâr toğru şem'-i dîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 29). [sidreden, -den]
2. San okur **Sidrede** Cibril tesbîh
Yürür her kişi bu dil-keş hevâda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 72). [sidrede, -de]

sifal: Çanak, çömlek l kadeh.

1. Meger bir küze-i köhne **sifalîn**
Ne var kimse ki gel diye şabîbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 16). [sifalîn, -i, -n]

sıfât: Vasıf, özellik.

1. Kibriyâ-yı zâtuña irişmez efhâm u 'uğul
Kim **şıfâtuñ** anı setr itmege çekmişdür hiçâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 16). [şıfâtuñ, -uñ]
2. Her kaçan kim kaçd eylersem **şıfâtuñ** vaşfına
Hayret ü heybet zebânımda kırmaz kılca mecâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 29). [şıfâtuñ, -uñ]
3. Şıfâtuñdan olupdur deng ü meftûn
Niçe Leylî-yi 'âkıll hem-çü Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 13). [şıfâtuñdan, -u, -ñdan]

şıfât-ı kadr-nâk: Değerli vasıf.

1. Hudâya zât-ı pâküñ hürmetiçün
Şıfât-ı kadr-nâküñ 'izzetiçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 68). [şıfât-ı kadr-nâk, -üñ]

sıfır: Sıfır, hiç (ağızın çok küçük olması bağlamında).

1. Dehânı **sıfır**ı hem-çün hây-ı mevhum
Lebinüñ devri mişl-i mîm-i ma'dûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 57). [sıfır, -ı]

sıg: Bir şeyin sınırları içine girebilmek.

1. Ki hiç bir müzeyye **sıgmaz** iki pây
Hemîn oldur cihân içre baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 14*). [*sıgmaz, -maz*]
2. Ferâgat bulmuşam her perverişden
Boğazum nâyine **sıgmaz** benim nân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 89*). [*sıgmaz, -maz*]

sığa-: Okşamak.

1. Şıgadı dostlar gibi tenini
Didi iy Hızır-ı mülk-i küh-ı hâdrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 52*). [*şıgadı, -dı*]

sığa: Okşamak.

1. Bu hâl-ile anı Mecnûn-ı pür-ğam
Eli-yle **sığayup** oğşar dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 60*). [*sığayup, -yup*]
2. Severdi vü öper kocardı her gün
Sığayup pöstün öperdi gözünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 91*). [*sığayup, -yup*]
3. Muţarrâ kıldı geh şâneyle müyün
Sığayup başdan ayağa tenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 25*). [*sığayup, -yup*]

sîh: Demir şiş.

1. Anuñ k'irdi lebe derd ile cânı
İder âyîne-veş **sîh** imtîhânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 38*). [*sîh,]*
2. Urursın **sîhler** endâmum üzre
Benem hoşnûd öz hâlûmden el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 14*). [*sîhler, -ler*]

sîhhat: Sağlam, sağlıklı.

1. Cân gözi ahvâlinüñ **sîhhatine** hâzık-ı dehr
Atuñ ayagı tozu kuşlını buyurdi sebeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 15*). [*sîhhatine, -i, -n, -e*]
2. Alup dergâha geldiler revânı
Çü **sîhhat** üzre gördi anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 83*). [*sîhhat,]*
3. Tene kütiledür kuvvet hâkîkât
Ki tende **sîhhat** olmayıncağ iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 21*). [*sîhhat,]*
4. Gidermez andan âşâr-ı memâtı
Vücûd gördi ki itdi **sîhhati** terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 61*). [*sîhhati, -i*]

sîhhat bul: Sağlık bulmak.

1. Ki tâ bir pâre sîhhat buldı bîmâr
Biraz cism-i nizârı ferbiş oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 34*). [*sîhhat bul, -dı*]
2. Az az sîhhat bulup vaqti bih oldı
Mizâcî süstlikden kurtulup hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 36*). [*sîhhat bul, -up*]

sîhgate ir: Sağlığına kavuşmak, iyileşmek; sıkıntıdan kurtulmak.

1. Ricâ oldur ki bu Hamdî ğarîbî
İrûre sîhgate ol cân tâbîbî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 220*). [*sîhgate ir, -e-ür, -e*]

sîhr: Büyü, efsun.

1. Küffâr mu‘cizâtuñı gördükçe buhl idüp
Kılurlar idi **sihri** kıo diyü saña tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 32*). [*sihri, -i*]
2. Ne **sihri** k’idesin iy hâme izhâr
Melâ’ik gökde ider taḥsîn-i tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 17*). [*sihri, -i*]
3. Gözi efsûn okır **sihr-ile** kaşı
Şatar her bir bucaqdan bir kumâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 35*). [*sihr-ile, --ile*]
4. Lebûñ **sihriyle** bağlandı zebânım
Ger ağzumda ğamuñdan bağludur dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 4*). [*sihriyle, -i, -y, -le*]

sihr ü efsûn: *Sihir ve büyü.*

1. Ki bir efsânedur pür **sihr ü efsûn**
Şol erden k’anı ‘ışk itmişdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 101*). [*sihr ü efsûn,]*

sihr ü füsûn: *Sihir ve büyü.*

1. Ğamıyla dilberinden düşdi mehcûr
İdüp şabr itmede sihr ü füsûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 5*). [*sihr ü füsûn, -ı*]

sikender: *Büyük İskender.*

1. Sikender kişverinüñ kām-kārı
Süleymân ḥazretinüñ yâdigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 37*). [*sikender,]*

sikender: *Hızır ile birlikte ab-ı hayatı aradığı rivayet edilen büyük Makedonya kralı İskender II huzuru, refahı sağlayan kimse.*

1. Sikender pâyedür Ḍaḥḥāk şemşîr
Süleymân mayedür Cemşîd-tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 161*). [*sikender,]*

sikender-vâr: *İskender gibi.*

1. Sikender-vâr şaḥîb-leşker olduñ
Saña el virdi âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 104*). [*sikender-vâr,]*

sikke-i zer: *Altın para.*

1. Öninde ḥal rumûz-ı âsumânı
Sözi zibâ nitekim **sikke-i zer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 11*). [*sikke-i zer,]*

sıklet vir: *Ağırlık vermek II zahmet, sıkıntı vermek.*

1. Şu deñlü ḥalk geldi anda enbûh
Ki sıklet virdi ḥût u gâve endûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 8*). [*sıklet vir, -di*]

sil: *Silmek, silme işlemi.*

1. Gehî qorur sinekden cism-i zârın
Siler geh rûy-ı çâkînuñ ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 64*). [*siler, -er*]

2. Gelüp yanlarına hayrân u mahzûn
Gehî **sildi** yeñiyle tozlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 61*). [*sildi, -di*]
3. Niteki ata oğıl yanına mahzûn
Yeñiyle **sildi** püştinüñ tozını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 49*). [*sildi, -di*]
4. Kâmusın bağladı vü şardı muhkem
Yeñiyle yüzünñ **sildi** gubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 29*). [*sildi, -di*]

sil: *Silmek (Gözyaşı silmek).*

1. Dizi üzre alup yirden başını
Yeñiyle **sildi** gözinüñ yaşını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 64*). [*sildi, -di*]
2. Çıka gelse **siler** çeşmin nihânı
Hâzerden şermden bulmazdı çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 36*). [*siler, -er*]

silâh: *Silah, savaş aleti.*

1. Tenine zeyn idüp bir gün **silâhı**
Av için eyledi kaşd-ı nevâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 31*). [*silâhı, -ı*]
2. Kõdı şayyâduñ öñinde ol abdâl
Alup şayyâd bu sâz u **silâhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 45*). [*silâhı, -ı*]

silah-ı esb: *At üstündeki araç gereç.*

1. Silah-ı esb üstinde müretteb
Götürüp yüriyecek kuvveti yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 72*). [*silah-ı esb,]*

silk: *Yol, sıra, dizi.*

1. Oturdu vahşiler **silkinde** o server
Tutup ol cânverler her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 54*). [*silkinde,]*

sille: *Tokat.*

1. Zen-ile gitdi tutup deşt ü kühsâr
Gider urup zemîne pâyı **sille** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 67*). [*sille,]*
2. Eser göstermez-idi ol kemîne
Ne taşuñ tutsa gerden **sillesine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 71*). [*sillesine, -sine*]

silsile: *Zincir.*

1. Var idi Mervde bir şâh-ı efđal
Tutardı **silsileyle** niçe segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 3*). [*silsileyle, -yle*]

sîm: *Ar. Gümüş.*

1. Şızup **sîm** ıssıdan sîm-âba döndi
Yaban ıssısınıñ yanında düzağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 16*). [*sîm,]*

sîm: *Gümüş II sevgilinin teni.*

1. Bulup pes bir rasûl ol sâ'idi **sîm**
Hezârân şîve ile kıldı ta'lîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 35*). [*sîm,]*

sîm ü zer: *Gümüş ve altın.*

1. Nigâr iline toğrı tıtdı râhı
Çekildi **sîm ü zer** yanınca vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 29*). [*sîm ü zer,]*

sîmâ: *Yüz, çehre, beniz.*

1. Virüp aldı ol iki nâ-tüvânı
Pes ol esb-i şabâ **sîmâyı** şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 57*). [*sîmâyı, -yı]*
2. Düşürdi toprağa şîmşâdı tahtı
Semen **sîmâsını** tıtdı şînuqlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 35*). [*sîmâsını, -sı, -nı]*

sîm-âb: *Gümüş renkli su.*

1. Şızup sîm ıssıdan **sîm-âba** döndi
Yaban ıssısınıñ yanında düzağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 16*). [*sîm-âba, -a]*

simât: *Ziyafet.*

1. Ki ilter mi göre başına 'ahdi
Selâm açup **simât** u sofra niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 13*). [*simât,]*
2. Ki ne uyhuıyı kodi ne ta'âmı
Çü kalmadı **simâtında** nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 25*). [*simâtında, -ı, -n, -da]*

sîm-ğabğab: (*Fa. Ar.*) *Gümüş gerdanlık.*

1. Semen-sîmâ vü gül-ruh fitne-cüdur
Şeker-leb **sîm-ğabğab** 'işve-ğüdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 18*). [*sîm-ğabğab,]*

sîm-i ğabğab: *Gümüş gerdan.*

1. Gelür her berg-i süsen tîğ-i hün-h'âr
Baña bî-lâle hadd ü **sîm-i ğabğab** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 35*). [*sîm-i ğabğab,]*

sîm-i nâb: *Saf gümüş.*

1. 'Arab şahrâsına mülk-i Hıfâdan
Dağı tenleri beñzer sîm-i nâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 41*). [*sîm-i nâb, -a]*

sîm-i sepîd: *Beyaz gümüş.*

1. Üküş dil düzdiler sîm-i sepîdi
Açılmadı kara bahtum kilîdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 113*). [*sîm-i sepîd, -i]*

sîmîn-beden: Gümüş bedenli, beyaz vücutlu.

1. Ki kesmiş anı mikrâz-ı maḥabbet
Ya bir **sîmîn-bedendür** mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 33*). [*sîmîn-bedendür, -dür*]

sîmin-ber: Gümüş gerdanlı.

1. Kimün ḳapusına varsa sürüdü
Añup **sîmin-berin** gögsini döger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 79*). [*sîmin-berin, -in*]
2. Revân açdı zebân-ı âteş-engîz
Ki iy **sîmin-ber** ü şîrîn-dehânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 3*). [*sîmin-ber,]*

sîmîn-‘izâr: Gümüş yanaklı.

1. Kaçan-kim baḳdı ol **sîmîn-‘izārâ**
Tebessüm kıldı lâ‘li âşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 327*). [*sîmin-‘izārâ, -â*]
2. Ta‘aşşuk idüp ol **sîmîn-‘izâra**
Olup dîvâne düşdi kühsâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 13*). [*sîmin-‘izâra, -â*]

sîmîn-zekan: Gümüş çene çukuru.

1. Mu‘anber fülül ü şîrîn-dehenler
Müsel-sel-kâkül ü **sîmîn-zekânlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 82*). [*sîmin-zekânlar, -lar*]

sîmürğ-i kâf-ı gülşen-i râz: Gizli bahçenin Kaf Dağı Anka’sı. II Efsanevi dağda yaşadığına inanılan irice bir kuş.

1. Eyâ **sîmürğ-i kâf-ı gülşen-i râz**
Hümâ-yı cilvegâhı ‘arş-pervâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 7*). [*sîmürğ-i kâf-ı gülşen-i râz,]*

sîmvâ: Büyü, sihir.

1. O taşvîr-i muşanna‘ **sîmyâdur**
Beri kıl cânıñ andan kim belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 23*). [*sîmyâdur, -dur*]

sîn: Sen, ikinci tekil şahıs zamiri.

1. Teḥayyür çâhınıñ ḳa‘rında maḥbûs
Zamânı geldi şimden girü **şin** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 5*). [*şin,]*

sîn: Kırılmak.

1. Gubârıñ kuḥlına cân çeşmi muḥtâc
Tenümde **şinsa** yir yir üstüñ‘ânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 55*). [*şinsa, -sa*]
2. Aña kim Ḥaḳ vire âzâd-nâme
Şına bir keştinüñ çün-kim miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 47*). [*şına, -a*]

3. Vü ger ni **şındı** püştüm nâme gibi
Çü 'ömrüm nâmesin devrân ide pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 118*). [*şındı, -dı*]

şin ur: Sin'e benzemek.

1. Kâlpdür teng-i dil her gonce-i cîm
Dişi dürrinden ayru şin urmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 37*). [*şin ur, -mış*]

sincid-i ter: Taze olan.

1. Gözüme ejder-i âteş-zebândur
Leb-i 'unnâbsuz her **sincid-i ter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 25*). [*sincid-i ter,*]

şîne: 1. Göğüs, sadr. 2. Derun, kalp.

1. Asılmış gerdeninden **şînesine**
Mu'anber zülfî mişl-i 'anberine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 45*). [*şînesine, -s, -i, -n, -e*]
2. Gelüp 'ışk itdi iki **şîne**de cā
Maḥabbet bi'z-żarûrî oldı peydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 27*). [*şîne*de, -de]
3. Ne âteşden-durur **şîne**nde sūzuñ
Neden böyle karardı baḥt u rûzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 97*). [*şîne*nde, -ñ, -de]
4. Niçe yanmayayın ben iy mükerrem
Ki var **şînem**de her sū biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 64*). [*şînem*de, -m, -de]
5. Hezārān yirde olmış **şînesi** çāk
Gözi nemgîn vücûdî ġarkā-ı ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 41*). [*şînesi, -si*]
6. Taş-ile **şînesini** çāk iderdi
Yaş-ıla çehresini pāk iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 15*). [*şînesini, -sin, -i*]
7. Var idi **şînesinde** 'ışkdan derd
Ḳomışdı ġam dili mir'ātına gerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 133*). [*şînesinde, -si, -n, -de*]
8. Zırh gibi yimekten zaḥm-ı nāvek
Hezārān **şîneler** oldı müşebbek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 32*). [*şîneler, -ler*]
9. 'Adūsına urur her kişi tîġı
Çalar ol **şîneden** ṭabl-ı dirîġı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 8*). [*şîneden, -den*]
10. Şan urdı **şînesine** nîş-i ḳahrı
Baḳuñ ol pâdişāh-ı 'ālî-cāḥa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 24*). [*şînesine, -s, -i, -n, -e*]
11. Ki ekdüğün gelüp devşürdi ḳuşlar
Taş-ile gök itdüm **şînemi** ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 41*). [*şînemi, -m, -i*]
12. Ki çekdi **şîne**ñi pehlûsına ḥāk
Ciger kanı yerem derdüñle her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 106*). [*şîne*ñi, -ñ, -i]
13. 'Adūmuñ dîdesine merdüm oldı
Yaḳaram ben senüñ mihrüñde **şîne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 121*). [*şîne,*]
14. İştigüñden artuḳ bi-mecālüm
Ḥayālüñle başaram **şîne**me seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 161*). [*şîne*me, -m, -e]
15. Benüm-çün var senüñ **şîne**nde kîne
Lebüñ iller murādında şekerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 122*). [*şîne*nde, -ñ, -de]
16. Göñüller **şîne**de lerzān çün bîd
Ḳoçuşup birbirinden şordılar ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 84*). [*şîne*de, -de]
17. Vücûdî mülkin işmarladı yek-sān
Şu resme **şînesine** çekdi anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 79*). [*şînesine, -s, -i, -n, -e*]

18. Urursın **sîneñe** şad seng-i endüh
Melâletden gözüñi ger tuta ẖwâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 28*). [*sîneñe, -n, -e*]

sîne: Göğüs, *sadr*.

1. Dikenden **sînesi** mecrûh u mecbûr
Şu resme k'âşiyân-ı mâr u zenbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 71*). [*sînesi, -si*]
2. Başından ayağına **sînesi** çāk
Zemînden âsumânı itmez idrāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 19*). [*sînesi, -si*]
3. Buyurdi leşkerine her kim anı
Buluben **sînesinden** dōke xanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 38*). [*sînesinden, -si, -n, -den*]
4. Sünûler **sîneler** sökmekde çālāk
Dilîrân şadrını tîr itmede çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 27*). [*sîneler, -ler*]
5. Olupdur bir mükemmel yâra mektûb
K'elâ iy **sînesi** gâmdan olan çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 35*). [*sînesi, -si*]
6. Peleng öz pençesiyle **sînesin** çāk
Şu resme oldı soñında siyeh gûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 46*). [*sînesin, -si, -n*]

sîne: Göğüs, *bağır II gönül, yürek*.

1. Kaçan bir lâle tezyîn itse bâğı
Hezârân **sîneye** kôr derdi dağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 210*). [*sîneye, -ye*]
2. Keminden gamze-ile ol yüzi mäh
Delerdi şad-hezârân **sîne** her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 64*). [*sîne,]*
3. Baña âyine yiter **sîne** dağı
Diyüp bu sözleri gösterdi hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 48*). [*sîne,]*
4. Uçurup cân kuşın iy **sîne** sen kal
Beni kırtar ilâhî bu belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 32*). [*sîne,]*

sîne-çāk: *Yaralı, paramparça olmuş gönül*.

1. Cefâ vü cevri elinden **sîne-çāküm**
Hışar içre giriftâr u muqayyed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 22*). [*sîne-çāküm, -üm*]
2. Nedür hâlûñ ne derdesin giriftâr
Gamumdan niçesin iy **sîne-çāküm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 41*). [*sîne-çāküm, -üm*]

sîne-i sîm: *Gümüş sine*.

1. Döşekler döşenüp her biri birşîm
Harîre şarmadılar **sîne-i sîm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 58*). [*sîne-i sîm,]*

sîne-i süzân: *Yanan yürek*.

1. Hüsrevâ gördi meger kim kılıcuñ heybetini
Düşdi berķ-i felegüñ sîne-i süzânına teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 6*). [*sîne-i süzân, -ı, -n, -a*]

sînek: *Çift kanatlılardan, karasinek, sivrisinek vb. pek çok çeşidi olan uçucu böceklerin ortak adı, sinek*.

1. Gehî korur **sinekden** cism-i zârın
Siler geh rûy-ı çâkînuñ ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 63*). [*sinekden, -den*]

sînem: *Far. 1. Göğüs, sadr.*

1. Gözüme sürme eyle ol ğubârı
Gül-âb-ı eşk-ile kıl **sînemi** pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 27*). [*sînemi, -i*]

sîne-süz: *Bağrı yanan.*

1. Çü ‘âşık ħandeyi itmişsin ferāmûş
Meger dūd-ı dili ben **sîne-süzüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 39*). [*sîne-süzüñ, -uñ*]

sınık: *Kırılmak.*

1. Degüldür kimsenüñ hîç âşinâsı
Şınıkdur rüzgâruñ ‘ahdi dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 9*). [*şınıkdur, -dur*]

sınuk: *Kırıklık, hüzn.*

1. Düşürdi toprağa şimşadı tahtı
Semen sîmâsını tutdı **şınuklık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 35*). [*şınuklık, -lık*]

sipâh: *Asker.*

1. O sulţân idi vahşîler **sipâhı**
Mağara küh içinde bârgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 85*). [*sipâhı, -ı*]
2. Çün oldı münhezim kendü **sipâhı**
Bırakdı tîğın elden çarh şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 17*). [*sipâhı, -ı*]
3. Şecâ’atdan bülend oldı külâhuñ
İl içre yüzüñ ağ itdi **sipâhuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 12*). [*sipâhuñ, -uñ*]

sipâhî: *Asker.*

1. İdüp ħurşîdi çarhuñ pâdişâhı
Nücümü aña kılmışdur **sipâhî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 18*). [*sipâhî,]*
2. Didi âgâh ol kim iy **sipâhî**
Bu resme otugızlardur ta’amum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 28*). [*sipâhî,]*

sipâh-ı derd ü mihnet: *Dert ve mihnet ordusu.*

1. Sipâh-ı derd ü mihnet ħayl-i sevdâ
Dili mülkin bularuñ kıldı yağma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 97*). [*sipâh-ı derd ü mihnet,]*

sipâh-ı vahş: *Vahşi askerler.*

1. Sipâh-ı vahş ü tayruñ ħânlarıydı
Bu yırtıcılaruñ ħavfindan âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 72*). [*sipâh-ı vahş,]*

sipās u şükr: *Hamd ve şükür ve minnet.*

1. Öpüp yüzine sürdi ‘izzet-ile
Sipās u şükr kılup Hakkā vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 19*). [*sipās u şükr,]*

sipās-ı bî-nihāyet: *Sonsuz şükürler.*

1. Kenār-ı zevke çıkdı keşti-i cān
Hudāvende **sipās-ı bî-nihāyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 115*). [*sipās-ı bî-nihāyet,]*

sipeh-sālār: *Başkomutan, serasker.*

1. Sipeh-sālār-ı sultān-ı tarikat
Vilāyet-gir-i iklim-i hakikat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 3*). [*sipeh-sālār-ı, -ı]*
2. Şehinşāhı serir-i mülk-i dînün
Sipeh-sālārı iklim-i yakînüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 24*). [*sipeh-sālārı, -ı]*

sipeh-sālār-ı ceş-i vahş: *Vahşi ordunun komutanı.*

1. Sipeh-sālār-ı ceş-i vahş ü tayrān
Belā kūhında ser-gerdān u hayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 1*). [*sipeh-sālār-ı ceş-i vahş,]*

sipeh-sālār-ı hayl-i dil-firibān: *Gönül cezbeden askerlerin başkomutanı.*

1. Büt-i ğāret-ger-i cān-ı ğaribān
Sipeh-sālār-ı hayl-i dil-firibān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 2*). [*sipeh-sālār-ı hayl-i dil-firibān,]*

sipeh-sālār-ı hayl-i gül‘izārān: *Gül yanaklı askerlerin komutanı.*

1. Sipeh-sālār-ı hayl-i gül‘izārān
Cemāline dil ulanmış hezārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 37*). [*sipeh-sālār-ı hayl-i gül‘izārān,]*

sipehsālār-ı leşker: *Ordu komutanı.*

1. Niçe dilerse gönülün eyle kıl var
Benüm gerçi **sipehsālār-ı leşker** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 5*). [*sipehsālār-ı leşker,]*

sipenc-i dehr: *Dünya misafirhanesi.*

1. Bu resme bî-vefālıkdur hemişe
Sipenc-i dehr aña virmiş-durur kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 41*). [*sipenc-i dehr,]*

sipend: *Üzerlik tohumu.Tütsü olarak kullanılır.*

1. Buyurdi yakdılar ‘ūd u **sipendi**
Ki tā def’ ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 21*). [*sipendi, -i]*

- İkisinün de odın sākin itdi
Gelüp 'ışk âteşi yakdı **sipendi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 115*). [*sipendi, -i*]

siper: *Ardına gizlenecek, ardına sığınacak şey.*

- Siper kim var kolında hem-çü mir'ât
'Adüya gösterür alnını kat kât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 63*). [*siper,]*
- Ȧolup kan cüş eyler dîg-i serler
K'aña serpüş gibidür **siperler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 58*). [*siperler, -ler*]

siper kıl: *Siper etmek, korunak yapmak.*

- Siper kılma özüni tîr-i āha
Beni şanma reh-i 'ışkunda süstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 90*). [*siper kıl, -ma*]

siperler it: *Kalkan yapmak.*

- Siperler itmiş ebrûsını pür çîn
Kılıca ya'nî kim izhâr ider kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 55*). [*siperler it, -miş*]

sipih: *Far. Gök, sema.*

- Sipih evcinde yir yir her sitäre
Göz açup aña kıllardı nezzäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 99*). [*sipih,]*

sipih-efgen: *Gök yıkan.*

- Sipih-efgen-durur eflāk-ı heybet
Ȧamer efser-durur āfāk-ı sür'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 27*). [*sipih-efgen-durur, -durur*]

sipih-i bî-sütünü: *Direksiz gökyüzü.*

- Sebeb kılop cihāna kâf ü nûnı
Yaradan bu **sipih-i bî-sütünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 8*). [*sipih-i bî-sütünü, -ı*]

sipih-i merdum-efgen: *Tutkun kişinin asumanı.*

- Ȧılupdur bu **sipih-i merdum-efgen**
Kemendi bendine teslim-i gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 65*). [*sipih-i merdum-efgen,]*

sipih-i sebz: *Yeşil gökyüzü.*

- Sipih-i sebzden necm idi peydā
Nitekim dîde-i hütân-ı deryā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 3*). [*sipih-i sebz, -den*]

sır aç: *Sırrı açığa çıkarmak.*

1. Girüp meydân-ı nazma pes sır açdum
Çalem naḥlinden anda mîve şaçdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 151*). [sır aç, -dum]

sirâc-ı hânkâh-ı ahmed: Peygamber tekkesinin kandili.

1. Hüseyn ol kim sa'îd-i sermedîdür
Sirâc-ı hânkâh-ı Aḥmedîdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 10*). [sirâc-ı hânkâh-ı aḥmed, -î, -dür]

sirdâs: Birinin sırrını bilecek kadar ona yakın olan kimse, mahrem.

1. Pes ol efsâne-yi bir iki **sirdaş**
Atasınûñ öniñde kıldılar fâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 53*). [sirdaş,]
2. Kimi kavmi kimi **sirdaşı** anuñ
Degüldi hiç birisi nâşi anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 21*). [sirdaşı, -ı]
3. Ri'âyet eyle sen de ol yâr-ı câmî
Çü yokdur senden özge baña **sirdaş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 53*). [sirdaş,]

sîret: 1. Bir kimsenin ahlâkı, seciyesi, karakteri, dışa akseden davranışı.

1. Perî **sîretlü** bir şekl-i 'acebdür
Dil-ârâyı 'Acem şülh-ı 'Arabdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 97*). [sîretlü, -lü]

sirişk: Göz yaşı.

1. Hicrinde **sirişküm** şu kadar ağıdı ki Ḥamdî
Cüş eyleyüben ḫulzüm ü 'ummâmî beğenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [sirişküm, -üm]
2. Bir kişi ki Mecnûn ola sulṭânî beğenmez
Hicrinde **sirişküm** şu kadar ağıdı ki Ḥamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9*). [sirişküm, -üm]
3. Ğamından pür **sirişk** itdi gözini
Zuḥûmına şarup pîrâhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 50*). [sirişk,]
4. Uçurmuş 'aql murğın ol kemîne
Sirişkinden yüzine şaçdı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 211*). [sirişkinden, -in, -den]

sirişt ol: Yoğrulmak, karıştırılmak.

1. Ki ṭab'ına sirişt olmuşdı vahşet
Anuñla olan âhûlar da çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 84*). [sirişt ol, -mış, -dı]

siriste: Yaratılış, huy, mizaç.

1. Meh-i tâbâna olmuşdı **siriste**
Şeb-i ḳadr içre şân nûr-i firîşte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 11*). [siriste,]
2. Kemâle 'ışk-ıla irdi ḥâşıl-ı dil
Siriste 'ışk birledür gil-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 20*). [siriste,]
3. Nitekim ferş-i cennet ḫûb u zibâ
Oturmuş nûr-ı pâkiyle **siriste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 47*). [siriste,]

siriste: Yoğrulmuş, karıştırılmış.

1. Olurken hâküm âbıyla **sirişte**
Kaẓā bu beyti kılmışdı nibişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 17*). [*sirişte,]*

sirişte kıl: Yoğrulmuş.

1. Ki kılmış Haḫ kerâmetle sirişte
Eger görseydi şimdi anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 70*). [*sirişte kıl, -mış]*

sirke: Sirke.

1. Ki ya'nî şatmaduñuz şekkeri siz
Gerekmez **sirke** daḫı almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 52*). [*sirke,]*

sırr: Gizli husus.

1. Meger bu **sırrı** kılmışdı ferâmûş
Ki kimse idemez mâhı derâgûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 47*). [*sırrı, -ı]*
2. Kişinüñ şîşe-i nâmın **şır** el-haḫ
Dû-'âlemde iresüñ çün murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 68*). [*şır,]*
3. Ol iki hâṭır-efrûzuñ **sırrından**
Ki zîr-i perdede ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 16*). [*sırrından, -ın, -dan]*

sırr-ı hâ-mîm: Hâ-mîm'in sırrı. II Hâ-mîmin hikmeti için. Kur'ân'da, Mü'min, Fussilet, Şura, Zuhuruf, Duhan, Casiye ve Ahkaf Suresi, "Hâ-mîm" ile başlayan sûrelerdir.

1. Şu hâkim ortaya almış iki mîm
Dile keşf olur andan **sırr-ı hâ-mîm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 42*). [*sırr-ı hâ-mîm,]*

sitâre: Yıldız l talih, baht.

1. Güm itmışdür **sitâresini** rûzuñ
Nedür hûrşid-i berrâkuñ zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 40*). [*sitâresini, -sî, -n, -i]*

sitâre: Yıldız.

1. Sipihir evcinde yir yir her **sitâre**
Göz açup aña kılarıdı nezzâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 99*). [*sitâre,]*
2. K'ol iki gevher idi çün **sitâre**
İki gûşına 'arşuñ gûşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 17*). [*sitâre,]*
3. Ki iy hûsn âsumânına **sitâre**
İraḫdan secde kıla kıla Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 2*). [*sitâre,]*

sitem: Şikayet, eziyet.

1. Maḫşerde ol şeff'i bu Ḥamdî şikestenüñ
Düzeḫ içinde kılmayalar tâ aña **sitem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 54*). [*sitem,]*
2. Olalı peydâ livâ-yı 'adlûñ iy çâpûk-sûvâr
Nâ-bedîd oldı cihândan bid'at u zulm u **sitem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 10*). [*sitem,]*
3. Müşevveş hâl her lâḫza **sitemden**
Gözinden yaş yirine ḫan saçılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 18*). [*sitemden, -den]*

sitem-kār: *Eziyet, ceza ve zulüm eden.*

1. K'o şayd oldı saña sen aña şayyād
Yazuğdur dökme kanın iy **sitem-kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 35*). [*sitem-kār,]*

sitemler eyle: *Eziyet etmek.*

1. Cefāya kılup ol bî-rahm meyli
Sitemler eyledi Leyliye hayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 64*). [*sitemler eyle, -di]*

şît-i hüsn: *Güzellik şöhrati.*

1. Yakîn yirde fûlân şāhuñ kıızıdur
İdüpdür şît-i hüsnî 'ālemi pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 12*). [*şît-i hüsn, -i]*

şît-i 'ısk: *Aşk şöhrati.*

1. İderdi kaşd anı görmege derhāl
Çü şît-i 'ıskı anuñ şehr-bā-şehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 21*). [*şît-i 'ısk, -ı]*

sivār: *Bilezik.*

1. Olupdur barmağumda halka-i mār
Sivārum kim didüñ qol bağıd bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 41*). [*sivārum, -um]*

sivā-vı hak: *Hak'tan gayrısı, Allah dışındakiler.*

1. 'Ömer kim şer'i muhkem idi gāyet
Sivā-yı Hākdan itmişdi ferāğāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 2*). [*sivā-yı hāk, -dan]*

sivā-vı 'ısk: *Aşktan gayrı.*

1. Sivā-yı 'ıskdan bî-derd ü pākem
Şafā-yı 'ıskdan şafî vücūdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 12*). [*sivā-yı 'ısk, -dan]*

sivis: *Sivışmak, kaçmak.*

1. Sivişüp kaynağından düşdi gevher
Dil-i Mecnûna qorhu virdi bu hıwāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 46*). [*sivişüp, -üp]*

siyāh: *Kara // karanlık; gece.*

1. Siyāh itdi cihānı zulmet-i dūd
Götürüldi tarab resmi cihāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 80*). [*siyāh,]*

sivāh: *Kara.*

1. Degül Hindü kaşı gönülün muradı
Nidersin ol **siyāh** kej-nihādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 32*). [*siyāh,]*
2. Nazar kıldı çü pîr anuñ yüzine
Cihân gamdan **siyāh** oldı gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 60*). [*siyāh,]*
3. Yakîn yirde sarây-ı pâdişâha
Vağan düzdiler ol çeşmi **siyâha** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 76*). [*siyâha, -a]*
4. K'ire cânına rahmuñdan beşâret
Siyāh itsün gögi soñunda âhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 21*). [*siyāh,]*
5. Siyāh ebrûlarından çetr-i sünbül
Dökilüp yüzine zülf-ı siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 172*). [*siyāh,]*
6. Kıyâmet günlerine kaldı didâr
Siyāh ol dilerüm iy rüz-ı hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 137*). [*siyāh,]*

siyāh it: Karartmak, siyah etmek.

1. Siyāh itdi gözin çün çeşm-i âhū
Çok itmekden demini 'aşıkuñ nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 166*). [*siyāh it, -di]*

siyāhi: Kara. II Hintli.

1. Müyesser olalıdan feth-i şâhi
Gidüpdür Hind mülkinden **siyâhi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 134*). [*siyâhi,]*

siyeh: Siyah, kara.

1. Siyeh müdan çeküpdür kudret mü
Revāk-ı dide üzre tāk-ı ebrû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 55*). [*siyeh,]*
2. Hâcel hırşîd-i rüyından meh-i bedr
Siyeh dil müşg-i müyından şeb-i kâdr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 44*). [*siyeh,]*
3. Kâra evden ruh-ı şahrâya her sâl
Kor iy 'âlî neseb kavmüñ **siyeh** hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 42*). [*siyeh,]*
4. Siyeh rüyum baña lâyıq degül hâl
Kulağum k'eyledüñ lâ'l-ile uş pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 34*). [*siyeh,]*
5. Kimüñ bağında eyler şimdi cevelân
Siyeh çeşmüñ k'olupdur mest ü maḥmûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 47*). [*siyeh,]*
6. 'Azâ içün giyindiler karayı
Siyeh câmeyle meh-rüyân-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 37*). [*siyeh,]*

siyeh-güş: Karakulak denilen hayvan.

1. Peleng öz pençesiyle sînesin çāk
Şu resme oldı soñında siyeh güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 47*). [*siyeh-güş,]*

siyeh-kār: Günah işlemiş, suçlu.

1. Didi kim ger bu sırdan ben **siyeh-kār**
Kılam ol şifte-hâli ḥaberdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 3*). [*siyeh-kār,]*
2. Kimüñ urduñ kemergâhına sen dest
Senüñ derdüñ çekerven ben **siyeh-kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 53*). [*siyeh-kār,]*
3. İşüm tül-ı emelden gey hebâdur
Siyeh-kārum siyeh-kārum **siyeh-kār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 109*). [*siyeh-kār,]*
4. İşüm tül-ı emelden gey hebâdur
Siyeh-kārum siyeh-kārum siyeh-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 109*). [*siyeh-kārum, -um]*
5. İşüm tül-ı emelden gey hebâdur
Siyeh-kārum **siyeh-kārum** siyeh-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 109*). [*siyeh-kārum, -um]*

siyeh-püş: *Siyah örtü.*

1. Siyeh-püş olduğu nedür bu ğabrā
Nedendür nîlgün çarḥ-ı mu'allā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 75). [siyeh-püş,]
2. Neden sensin cihân içre **siyeh-püş**
Yazılmışdur meger 'ışk-ıla nâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 54). [siyeh-püş,]
3. Kara giydi vü gözleri tolı hûn
Siyeh-püş olduğu sünbül budur hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 61). [siyeh-püş,]

siyeh-rû: *Yüzü kara, günahkar.*

1. Sebak etfâle görindi **siyeh-rû**
Elif anuñ ğamından döndi mûya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 32). [siyeh-rû,]
2. Turur ħargehleri şahrâda her sū
Çü dağ-ı lâle dil-teng ü **siyeh-rû** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 34). [siyeh-rû,]
3. İle kim mâyl ü râm ola bir kız
Siyeh-rûlḥdan olmaz dūr hergiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 30). [siyeh-rûlḥdan, -lık, -dan]
4. Olupdur cürm ü taḳşir ü me'âşî
Siyeh-rûyum günehten râḥatum yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 115). [siyeh-rûyum, -yum]

siyeh-ruh: *Kara yüzlü.*

1. Sebûdur şureti şan burnı kûze
Yalan sözlü yamân dillü **siyeh-ruh** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 9). [siyeh-ruh,]

siyeh-rûz: *Kara günlü (kimse), bedbaht, talihsiz.*

1. Anuñ-çündür nigün-baht u **siyeh-rûz** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 10). [siyeh-rûz,]

sız-: *Erimek.*

1. K'îçinde **sızar** anuñ nukre-i ḥâk
Tolu nâr-ı teb ile küre-i çarḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 4). [sizar,]

sız: *Akmak, erimek.*

1. Varup **sızduğı** yirleri aradı
Ḳamu tağı vü şahrâyı tıradı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 41). [sızduğı, -du, -gı]
2. Sızup sîm ıssıdan sîm-âba döndi
Yaban ıssısınıñ yanında dūzaḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 16). [sızup, -up]

siz: *"Siz" ikinci çoğul şahıs zamiri.*

1. Gelüñüz cehd idüp **sizüñle** bî-çün
Pey-â-pey diyelüm Mecnûn Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 41). [sizüñle, -üñ, -le]
2. Didi kim âşinâlıkdur murâdum
Ḳarışmaḳdur **size** nesl ü nijâdum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 82). [size, -e]
3. Nihâlümnden getürdüm tâze bir berg
Ki **sizüñ** şâḥa anı peyvend idem berk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 84). [sizüñ, -üñ]
4. Sizüñ duhter k'olupdur adı Leylî
Bizüm Ḳaysuñ katıdur aña meyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 91). [sizüñ, -üñ]

5. Didi kim imdi iy kavm u kabîle
Gelünüz gidelüm **sizünle** bile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 36*). [*sizünle, -ün, -le*]
6. Bilünüz **siz** dağı ol mübtelâyı
Ğamından Leylinün bulmaz rehâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 79*). [*siz,]*
7. Benüm cânüm çü böyle der-miyândur
Size meyl itmedüğüm bes ‘ayândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 44*). [*size, -e*]
8. Ki ya’nî şatmaduñuz şekkeri **siz**
Gerekmez sirke dağı almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 51*). [*siz,]*
9. Dilerdüm **sizden** ol perî nişânı
K’ideydüm şadumân bu nev cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 45*). [*sizden, -den*]
10. K’ire kıza hâlel **size** hacâlet
Gözetdüm gerçi bende ğayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 40*). [*size, -e*]
11. Götürelüm didi **sizden** şudâ’ı
Pes idüp ‘azm-i Bağdâd ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 28*). [*sizden, -den*]

sofra: Masa, sini vb. şeylerin, yemek yemek üzere hazırlanmış durumu.

1. Seḫâsı **sofrası** üstinde ‘ummân
Olupdur şanki bir taş-ı nemek-dân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 119*). [*sofrası, -sı*]
2. Okuyup rıfk-ıla yanına anı
Bile bir **sofradan** yidürdi nânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 38*). [*sofradan, -dan*]
3. Kılâbuñ **sofrasına** şaldı kendi
Nevâht ü rıfk idüp her birisine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 26*). [*sofrasına, -s, -ı, -n, -a*]
4. Ki ilter mi göre başına ‘ahdi
Selâm açup simât u **sofra** niçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 13*). [*sofra,]*
5. Senünle yiyelüm bir **sofradan** nân
Çi ger gönlün kabûl itmezdür anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 16*). [*sofradan, -dan*]

sofra-ı hûb: Güzel sofrâ.

1. Ki tâ giydi anı divâne nâ-kâm
Bu kez açdı önine **sofra-ı hûb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 59*). [*sofra-ı hûb,]*

sög: Kızmak, azarlamak.

1. Eline taş alup başını döğdi
Kara bahtına ilendi vü **söğdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 4*). [*söğdi, -di*]
2. İlenüp ser-nigün bahtına **söger**
Ururlar çıkuben taşlar-la anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 80*). [*söger, -er*]

soğul: Suyu çekilmek, kurumak, kaynağını yitirmek.

1. Soğulup âb-ı hasret töldi ol dem
Tariken ol serv-i kaçab-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 48*). [*soğulup, -up*]

sohbet: Konuşma, görüşüp söyleşme.

1. Nigârınun bu zîbâ **sohbetinden**
Kamer girdâba düşdi hayretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 49*). [*sohbetinden, -i, -n, -den*]
2. Şafâlar sürdi anuñ ülfetinden
Tamâm âsüde düşdi **sohbetinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 78*). [*sohbetinden, -i, -(n)den*]
3. Velî çokdur şehâ bülbülde **sohbet**
Kızıl güldür egerçi hüsn-i gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 106*). [*sohbet,]*

4. Biraz âsûde düşdi **şoĥbetinden**
Selîm anı çü gördi böyle ‘uryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 44*). [*şoĥbetinden, -i, -n, -den*]
5. Vühûşuñ **şoĥbeti** yegdür mu‘ayyen
Ev ü şahrâ baña birdür cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 78*). [*şoĥbeti, -i*]
6. Ki kaçâr dîvler de **şoĥbetünden**
Esîrüm gündüzin dürlü ‘azâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 18*). [*şoĥbetünden, -üm, -den*]
7. Ki yirden pâk ide rîg-i zemîni
Çü bulduñ **şoĥbetüme** sen benüm râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 23*). [*şoĥbetüme,]*
8. Olur ‘illetden ol **şoĥbet** münezzeh
Gire çün içerü ‘ışk-ı Hüdâyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 12*). [*şoĥbet,]*
9. Hârâm idi aña lîkin vişâli
Nigârûñ **şoĥbetinde** ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 29*). [*şoĥbetinde, -i, -n, -de*]
10. Kanâ‘at eylediler şormağa hâl
Egerçi eylediler **şoĥbet** ü zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 23*). [*şoĥbet,]*
11. Şafâ vir câna şubĥuñ **şoĥbetinden**
Bu resme yalvarup Hâllâka ĥayli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 50*). [*şoĥbetinden, -in, -den*]

soĥbet it: Konuşmak, soĥbet etmek.

1. Meger bir gün ikisi şöyle ĥalvet
Oturmuşlardı iderlerdi şoĥbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 2*). [*şoĥbet it, -er, -ler, -di*]

soĥbet kıl: Soĥbet etmek.

1. Kec itsün servi kıddinün ĥayâsı
Anuñla bir zamân kıl zevk ü şoĥbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 41*). [*şoĥbet kıl,]*

soĥbet-i ĥalk: Halkın soĥbeti.

1. Tırık-ı cezbeye bıraktı kendin
Çü gördi derd-i serdür **şoĥbet-i ĥalk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 55*). [*şoĥbet-i ĥalk,]*

soĥbet-i ĥâs: Özel soĥbet.

1. Şu resme eylediler **şoĥbet-i ĥâs**
Ki gökde zühre-i şevk itdi rakķâs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 51*). [*şoĥbet-i ĥâs,]*

soĥbet-i hem-dem: Arkadaş soĥbeti.

1. Çekildün şoĥbet-i hem-demlerüñden
Nedür geh deşt ü geh evc-i cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 18*). [*şoĥbet-i hem-dem, -ler, -üñ, -den*]

sok: İçine veya arasına girmesini sağlamak.

1. Kamlara **şokup** beni maĥbûn idersin ‘âkıbet
Bezm-i ĥamda kâmet-i ‘uşşâkı çeng itmeklige (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 2*). [*şokup, -up*]
2. Ecel peykidir anda tîr-i bürrân
Ki per **şokup** başa yiler şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 26*). [*şokup, -up*]
3. Başına **şokdı** şeb perr-i ĥurâbı
Getürüp ĥâbgeĥden cā-be-cā baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 92*). [*şokdı, -dı*]

4. Velî kendü **şoğarken** ölür ekşer
Du‘â kılp bu sözden şoñra ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 118*). [*şoğarken, -ar, -ken*]

sok: *Sokmak; (yılan, akrep, arı vb. için) Isırmak, iğnesini batırmak, bu yolla zehirlemek.*

1. Fiğāna başlasa hicr-ile her şeb
Çığırur kim tenümi **şoğdı** ‘akreb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 114*). [*şoğdı, -dı*]

sok: *Sökmek, çıkarmak.*

1. Süñüler sîneler **sökmekde** çālāk
Dilîrân şadrını tîr itmede çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 27*). [*sökmekde, -mek, -de*]

soñ: *Nihayet, bitiş, akıbet.*

1. İşüñ **soñımı** her k’itmez tefekkür
Gelür öñine yüz şerm ü tehayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 11*). [*soñımı, -ı, -(n)ı*]
2. Meger kim gün gurûbınuñ zamāna
Kara giydürdi **soñuñda** cihāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 8*). [*soñuñda, -u, -n, -da*]
3. Bugünden nām-zād olsunlar anlar
Soñ uci ber-murād olsunlar anlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 74*). [*soñ,]*
4. Bu resme sözleri-y-le bî-nihāyet
Soñ uci nāmeye buldurdı gāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 52*). [*soñ,]*
5. Soñ uci virmemişler tālîb olmış
Kıtāl itmiş ‘adūsı gālîb olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 9*). [*soñ,]*
6. Soñuñda bulunur lâ-büd melāmet
Ben isterven k’alam elden du‘âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 12*). [*soñuñda, -u, -n, -da*]
7. Eşer görmedi andan bir arada
Soñ uci virdi bir kimse nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 35*). [*soñ,]*
8. Bilem tā kimse kalmışdur **soñumda**
Beni devr-i felek çün kıla fānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 132*). [*soñumda, -um, -da*]
9. Kazanduklarımı kıla taşarruf
Bilürsen hüd **soñumda** senden artuğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 141*). [*soñumda, -um, -da*]
10. Düşen yārān u ehl-i beytden dūr
Soñı vardır her işüñ dünyada pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 9*). [*soñı, -ı*]
11. K’ire cānına rahmuñdan beşāret
Siyāh itsün göği **soñunda** āhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 21*). [*soñunda, -un, -da*]
12. Soñ uci hizmetüñde şu na yitdüm
Ki virdüñ seglere ben mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 96*). [*soñ,]*
13. Soñ uci eyledüñ benden ferāğat
Ğarîb olanuñ āhı āteşinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 146*). [*soñ,]*
14. Anası merginüñ **soñunda** cüşın
Kābileden segirdüp her birisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 32*). [*soñunda, -un, -da*]
15. Yohı geh deşt oldu gāh vādi
Soñ uci gördi k’olup ğarka-ı hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 73*). [*soñ,]*
16. Şebe döndi günü **soñ** oldu ‘idi
Tehî düşdi yimekdin uyğudan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 82*). [*soñ,]*
17. Anuñ **soñunda** kıldı āh u feryād
İle karşı becid añup erini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 106*). [*soñunda, -ı, -(n)da*]
18. Du‘â vü medh okıdı **soñunda**
Dağı didi selām eyler nigāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 4*). [*soñunda, -ı, -(n)da*]
19. Ki bāğ içre gül-içün tıtdı mātem
Çemen **soñunda** ‘ādetdür ki her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 63*). [*soñunda, -ı, -(n)da*]
20. Saña oldur **soñumca** yādigārum
Hudā hākkı-çün anı hoş tut iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 46*). [*soñumca, -um, -ca*]

21. Gelüp ön **şoñ** gider ekşer hălâyık
Dağı şoñra gelüp evvel gider çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 170*). [*şoñ,]*
22. Öñi **şoñı** kamu hîçdür kamu hîç
Gül ü sünbül ki ol bitürür hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 146*). [*şoñı, -ı]*
23. Peleng öz pençesiyle sînesin çâk
Şu resme oldı **şoñında** siyeh güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 47*). [*şoñında, -ında]*

şoñınca: *Ardınca.*

1. Ulular âh idüp ağlar **şoñınca**
Gider düş üzre ol tâbüt-ı hāmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 80*). [*şoñınca,]*

şoñra: *-nin ardından, ... arkasından.*

1. El ursa ma'dene üstâd-ı mih-ter
Ezel ahcâr çıkar **şoñra** gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 58*). [*şoñra,]*
2. Virüp evvel selâm-ı kird-gârı
Okıdı **şoñra** na't-ı bî-şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 76*). [*şoñra,]*
3. Dağı **şoñra** irişüp taht-ı refref
Resûl ünsî ile oldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 167*). [*şoñra,]*
4. Bulardan **şoñra** lâzımdur bize hem
Şürû'-ı medh-i sultân-ı mu'azzam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 3*). [*şoñra,]*
5. Kişi kim kalmaya bir yâdigârı
Telefdür öldüğinden **şoñra** kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 190*). [*şoñra,]*
6. Devâdan kıl aña evvel 'inâyet
Vefâdan **şoñra** idesin hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 46*). [*şoñra,]*
7. Başına geldüğinden **şoñra** 'aklı
Bize hüccetle 'arz eyle bu nakli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 47*). [*şoñra,]*
8. Pes andan **şoñra** ol miskîn-i güm-râh
Yağasından elini kıldı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 17*). [*şoñra,]*
9. Ve ger ni virmez-iseñ minnet-ile
Aluram **şoñra** zûr u şiddet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 18*). [*şoñra,]*
10. İşide her kişi k'uşlandı Mecnûn
Kemâlün bulduğundan **şoñra** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 45*). [*şoñra,]*
11. Ölürem **şoñra** düşer boynına kan
Dir idi korğma k'idem terahhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 70*). [*şoñra,]*
12. Varup şeh hâzinine kıldı vâsıl
Dağı **şoñra** açup kufl-i zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 67*). [*şoñra,]*
13. Tehî komayasın sen **şoñra** câyum
Begenmez bu hisâbı döst u düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 136*). [*şoñra,]*
14. Ki ne dirse ider **şoñra** hilâfın
Cihândan geç ne cây-ı meyldür bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 48*). [*şoñra,]*
15. Şehâb-ı mekremetden feyz iden nem
Pes andan **şoñra** yüz derd ü gamıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 19*). [*şoñra,]*
16. Ölümden **şoñra** kalmaz aşşı dârü
Karâbeti tuyup anuñ huruşın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 30*). [*şoñra,]*
17. Okudı **şoñra** 'özü ü âferîni
Didi iy kişver-i 'ışkuñ emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 98*). [*şoñra,]*
18. Velî kendü şokarken ölür ekşer
Du'â kılup bu sözden **şoñra** ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 119*). [*şoñra,]*
19. İdinem secde sehvin 'özü-h'âhum
Pes andan **şoñra** Mecnûn kodı cehdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 11*). [*şoñra,]*
20. Ki **şoñra** vormeye haclet aña 'âr
Eger süst ü eger saht ola bir yây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 6*). [*şoñra,]*
21. Ziyâde-güylükden oldı hāmüş
Kabûl itdi ki andan **şoñra** küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 95*). [*şoñra,]*
22. Sükûnetden lebine urdı mismâr
Yoğ-idi **şoñra** bundan ğayrı kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 99*). [*şoñra,]*
23. K'eri fevt olduğundan **şoñra** hâtûn
İki yıl kimseye göstermeyüp yüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 116*). [*şoñra,]*

24. K'irişmez gerdene şad 'id ü nevrüz
Gözin açup du'adan **şoñra** ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 9*). [*şoñra,]*
25. Ki geçdi lu'b-ı çarhı yidi çarhı
Dağı **şoñra** urup rüyın zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 15*). [*şoñra,]*
26. Ne assı **şoñra** şaçmağdan aña âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 96*). [*şoñra,]*
27. İder **şoñra** kâmusın hâr u hâşâk
Cihânda bitdi mi bir serv-i hurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 148*). [*şoñra,]*
28. Gelüp ön şoñ gider ekşer hâlâyık
Dağı **şoñra** gelüp evvel gider çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 171*). [*şoñra,]*
29. Getürdi her biri yük niçe anbâr
Şular kim kendülerden **şoñra** geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 179*). [*şoñra,]*
30. İştirmekden dimekden oldı hamüş
Zamândan **şoñra** çün-kim geldi 'âklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 17*). [*şoñra,]*
31. Ki **şoñra** kılmamışdur anı bî-ser
Kimün bağında bitdi serv ü şimşâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 106*). [*şoñra,]*

şoñuc: Netice, son, akıbet.

1. Ki ditrederi yemînüñden zemînler
Şoñuci gayra kılduñ göñlüñi germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 55*). [*şoñuci, -ı]*
2. Şoñuci şordı yârından nişânı
Ki n'oldı hâlî ol hûblar şehinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 40*). [*şoñuci, -ı]*

sor: Sormak, sual etmek.

1. İki leb bir birinden **şordı** râzı
Göge irtirdiler nâz u niyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 19*). [*şordı, -dı]*
2. Bir âdem **şordı** andan k'iy civân merd
Hû sensin bâ'is-i heyca vü nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 31*). [*şordı, -dı]*
3. Şoñuci **şordı** yârından nişânı
Ki n'oldı hâlî ol hûblar şehinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 40*). [*şordı, -dı]*
4. Selîme **şordı** herkesden nişânı
Bu hâl içre gözin yaş tıtdı nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 2*). [*şordı, -dı]*
5. Kuşür u 'özr komadı emekde
Nişânın **şordı** vü bildi yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 31*). [*şordı, -dı]*
6. Kudümüñla gamı dilden götürdüñ
Mağallinde kelâmuñ **şordı** âhır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 49*). [*şordı, -dı]*
7. Göñüller sinede lerzân çün bîd
Koçışup birbirinden **şordılar** hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 85*). [*şordılar, -dılar]*
8. Şorarsañ kimdür ol hâkân-ı devrân
Direm sultân Süleymân bin Selîm hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 29*). [*şorarsañ, -ar, -sa, -ñ]*
9. Luğat **şormağda** birbirine yârân
Kitâb-ı 'ışk okur bunlar fîrâvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 23*). [*şormağda, -mağ, -da]*
10. Gamuñ tîmârını kimden **şorayın**
Oğulsuz yahşi gördüñ sen özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 50*). [*şorayın, -ayın]*
11. Nişânın istedi vü **şordı** nâmın
Ayıtdı kim Selîm-i 'Âmiriyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 30*). [*şordı, -dı]*
12. Yanında 'ömr anuñ meflûc yâ süst
Pes andan **şordı** ol cânı cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 13*). [*şordı, -dı]*
13. Şorardı 'ışk hâlinden nişâne
Kılarıd ol dağı irdükçe 'aklı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 12*). [*şorardı, -ar, -dı]*
14. Gam-ıla guşşadan âzâd olurdu
Şorardı Leyliden aña nişânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 23*). [*şorardı, -ar, -dı]*
15. Kanâ'at eylediler **şormağa** hâl
Egerçi eylediler şohbet ü zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 22*). [*şormağa, -mağ, -a]*
16. Neden irdi saña böyle melâlet
Didi **şormayasın** kim bahtum öldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 57*). [*şormayasın, -ma, -y, -a, -sın]*

sovuk: Soğuk.

1. Tımandan görk virür kûha enbüh
Ki çekmez kış **şovukluğundan** endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 66*). [*şovukluğundan, -lık, -ı, -n, -dan*]
2. Koyup mâhî **şovukdan** cüy-ı âbı
Gelüp her meclisün olur kebâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 99*). [*şovukdan, -dan*]
3. Ben anı redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm ben **şovukluk** sen terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 73*). [*şovukluk, -luk*]
4. Ki olur bunda demir **şovuk** ya ıssı
Ne yir içer nedendür h'âbgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 8*). [*şovuk,]*
5. K'öz işün ölçüsine kıl nigâhı
Şovukluk itme iñende olup germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 29*). [*şovukluk, -luk*]
6. Şovur bu âteşin ocağı anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 30*). [*şovur, -r*]
7. Ruñını kıldı bâguñ za'ferânı
Gözi oldı **şovukdan** nergisiñ zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 29*). [*şovukdan, -dan*]

sovun: Soğumak.

1. Sovunmamışdı dahı câme-h'âbı
Harâretten yoğ-idi inçılâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 213*). [*sovunmamışdı, -ma, -mı, -dı*]

soy: Giysiye çıkarmak.

1. Libâs-ı çâkini **soyup** ser-â-ser
Giyürdi egnine yiñi kabâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 33*). [*soyup, -up*]
2. Yirinden kapdılar hışm-ıla bunı
Şoyup kaftanlarını bağlayup berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 39*). [*şoyup, -up*]

söyle: Demek, söylemek.

1. Söylerler idi gerçi ki zâhirde bu sözi
Var idi içlerinde velî reşkten verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 33*). [*söylerler, -r, -ler*]
2. Mağâm-ı Yûnus ise batn-ı mâhî
Deve **söyler** görüp sen pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 84*). [*söyler, -r*]
3. Bu bıkır-ı nazmı ben kim **söyledüm** pāk
Bu zibâ dürr ki deldüm çüst ü çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 149*). [*söyledüm, -düm*]
4. Zebânı **söylemez** kim diye rāzın
Güci yitmez ki 'arz ide niyāzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 317*). [*söylemez, -mez*]
5. Gül açup bülbüle remz ü peyāmı
Zebân-ı hāl-ile **söyler** kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 50*). [*söyler, -r*]
6. Delü gibi il içinde o güm-rāh
Başına **söylenür** yürürdi her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 8*). [*söylenür, -n, -ür*]
7. Çü bildi **söylemez** ol 'âşık-ı zār
Geçiverdi yolına merd-i reh-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 75*). [*söylemez, -mez*]
8. Ne içün bağludur hem **söyle** toğru
Didi zen toğru söz budur ki iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 32*). [*söyle,]*
9. Ki ne **söyler** dilüm bilmezven el-ân
Atamsın bildüm uş benven gulāmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 20*). [*söyler, -r*]
10. Hayālî birle mu'tād u harîfüm
Meşakkāt külhanında **şöyleyüm** şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 9*). [*şöyleyüm, -yüm*]
11. Neye irişdi hālî göre bile
Anuñla **söyleşe** bir niçe rāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 59*). [*söyleşe, -se*]
12. Gazeller okudı çün dürr-i meknûn
Dahı bir niçe sözler **söyledi** hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 39*). [*söyledi, -di*]
13. Getürüp karşısına **söyledürdi**
Söz arasında ol hūb-ı zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 10*). [*söyledürdi, -dür, -di*]

14. Dahı **söyleme** bu resme kelâmı
İnen kılma tarîkûndan tecâvüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 8*). [*söyleme, -me*]
15. Mizâcınca üküş söz **söyledi** germ
Şu deñlü k'itdi anı mûm-veş nerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 63*). [*söyledi, -di*]
16. Nigârûñ hûsn-i vaşfında dem-â-dem
Gazeller **söyledi** zibâ vü hurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 170*). [*söyledi, -di*]
17. Ayıt kim **söylesin** bir kaç kelâmı
Yeter kan yaş akıtdı gözlerinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 202*). [*söylesin, -sin*]

söyle: Öylesine, şu tarzda, şu şekilde.

1. 'Ahd-i 'adlûnde memâlik **söyle** bulmuşdur şalâh
Kebk bâzile uçar gürg ile seyr eyler gânem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 3*). [*şöyle,]*
2. Mey-i râhatdan oldum **söyle** medhûş
Ki tab'um eyledi deryâ gibi cûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 81*). [*şöyle,]*
3. Dil ü cân **söyle** cûş itdi ferahdan
Ki kimse eyle mest olmaz kadehden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 159*). [*şöyle,]*
4. İştise kânde bir 'uryân ya bir aç
İderdi **söyle** k'ili aña muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 180*). [*şöyle,]*
5. Teninde anuñ hû **söyleydi** letâfet
K'irürdi pîrehen târından âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 67*). [*şöyleydi, -(y)di*]
6. Atası 'Âmirîler üzredür hân
Bu 'ışk evcinden oldı **söyle** hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 8*). [*şöyle,]*
7. Bu yolda ben saña **söyle** mu'inem
Ki hem başum fedâdur hem hâzînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 141*). [*şöyle,]*
8. Meger bir gün ikisi **söyle** halvet
Oturmuşlardı iderlerdi şöhet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 1*). [*şöyle,]*
9. Beni kılduñ meger makşûda bâliğ
Ki geçdûñ oturursun **söyle** fâriğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 20*). [*şöyle,]*
10. Cihânı **söyle** târiğ itdi ol ceng
Ki tozdan rüy-ı 'âlem oldı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 53*). [*şöyle,]*
11. Tevârih içre **söyle** buldum anı
Ki cün 'azm eyledi Necde diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 14*). [*şöyle,]*
12. 'Arûs-ı nazma **söyle** dikdi câme
Ki cün irdi tamâma kâr-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 16*). [*şöyle,]*
13. Ziyân irişmedi **söyle** biline
Şitâb idüp anı görmeklige şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 76*). [*şöyle,]*
14. Tenine hıl'at idinmiş harîri
Vücüdün **söyle** tutmuş per-i aħmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 37*). [*şöyle,]*
15. Baħil ü bed-hiṭâb ü zehr-pâsuḥ
Tutağınuñ arası **söyledür** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 11*). [*şöyledür, -dür*]
16. Gönildi **söyle** kim vîrâneye bûm
Varup gördi ki olmuş hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 40*). [*şöyle,]*
17. Ki çokdan erdedür ol serv-i reftâr
Velî **söyle** kıl aña i'tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 45*). [*şöyle,]*
18. İşi her lâhza efsun-ı digerdür
Bizi **söyle** tutupdur çarḥ-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 19*). [*şöyle,]*
19. Buḥâr-ı 'ışkdan bıraktı sūzı
Yaşından **söyle** k'ol hûb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 49*). [*şöyle,]*
20. Aña kıldı gulâm-ı halka-der-güş
Varurak **söyle** oldı kim ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 29*). [*şöyle,]*
21. Biri hışm-ile tutar biri yırtar
Bularuñ korḥusından **söyle** kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 59*). [*şöyle,]*
22. Gözi yaş gönli âteş birle töldi
Mey-i hayretten oldı **söyle** medhûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 9*). [*şöyle,]*
23. Yaşı mevc urdı cün deryâ-yı 'ummân
Götürüp **söyle** kim eşk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 3*). [*şöyle,]*

söyle: De, anlat.

1. Birin niçün koduñ **söyle** sırnı
Didi ger hāl-i ‘ālem piş ü pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 18*). [söyle,]

söyles: Konuşmak, sohbet etmek.

1. İkişi birbiriyle **söyleşürler**
Gehî büseyile iderler merhabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 54*). [söyleşürler, -ürler]
2. Reh-i ‘ışka niçe gitmişler idi
Gehî bu dünya hālın **söyleşürler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 59*). [söyleşürler, -ürler]
3. Gehî ‘ışkuñ maqālın **söyleşürler**
Murād üzre varurlar gâh h’āba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 60*). [söyleşürler, -ürler]

söyün: Sönmek, parlaklığı gitmek.

1. K’elümden çıkdı damān-ı murād āh
Söyündi bād-ı ğamdan şem’-i maqşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 79*). [söyündi, -di]

söyündür: Söndürmek II yok etmek, ortadan kaldırmak.

1. Diyüp şem’e bu sözi ol diger-hāl
Turup depdi vü **söyündürdi** derhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 58*). [söyündürdi, -di]
2. Ölümi hücceti oldı müseccel
Fenā bādı **söyündürdi** çerāğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 57*). [söyündürdi, -di]

söyünüp kal: Söyünüp kalmak.

1. Ki ya’ni meş’al-i dehrün çerāğı
Söyünüp kaldı âteşsüz ocağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 4*). [söyünüp kal, -dı]

söz: Bir düşüncüyü eksiksiz olarak anlatan kelime dizisi, kelim, laf, kavi.

1. Söylerler idi gerçi ki zāhirde bu **sözi**
Var idi içlerinde velî reşkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 33*). [sözi, -+i]
2. Yüzi mir’āt-ı dīdār-ı ilāhī
Sözi ‘ünvān-ı hükm-i padişāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 10*). [sözi, -i]
3. Özi settār-ı genc-i mülk-i tevfiķ
Sözi keşşāf-ı kufl-ı bāb-ı tahkik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 14*). [sözi, -i]
4. Sözi dürr-i yetim-i baħr-i miknet
Yüzi bedr-i dücā-yı çarh-ı vahdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 19*). [sözi, -i]
5. Özi naqdīne-i genc-i ma’ānī
Sözi gencīne-i naqd-i nihānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 26*). [sözi, -i]
6. Sözi feyyāz-ı yenbū’-ı me’ānī
Özi dānā-yı esrār-ı nihānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 9*). [sözi, -i]
7. Ger emlah **sözini** işitse bir ān
Feşāhatdan dem urmaz idi Şahbān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 15*). [sözini, -in, -i]
8. Özidür dürr-i pāk-i dürc-i ‘Osmān
Sözidür gevher-i deryā-yı ‘ummān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 24*). [sözidür, -i, -dür]
9. Sözinden ‘ilm-i hikmet bir eşerdür
Dilinden fenn-i mantıķ bir haberdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 27*). [sözinden, -in, -den]
10. Çıkar şî’r içre bir vech-ile nāmı
K’ide taħsīn **sözüne** Münlā Cāmī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 122*). [sözüne, -(ü)n, -e]
11. Bunı diyüp de pinhān olduğunu
Bu **sözden** kendü şādān olduğunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 52*). [sözden, -den]

12. Çü Kaysı gördiler bu resme meftûn
Söze çekdiler anı arhûn arhûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 68*). [söze, -e]
13. Çü Kays işidüp añladı **sözini**
Anasından yaña döndi yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 1*). [sözini, -i, -n, -i]
14. Ol iki türfe âhûnun **sözini**
Bu nakş-ı dil-keşûñ ğarrâ yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 5*). [sözini, -i, -n, -i]
15. İşidüp Kays anasınun **sözini**
Pür itdi hûn-ı eşkile gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 47*). [sözini, -i, -n, -i]
16. İden bu defterün şeklini taşvîr
Şu resme kıldı **söz** nakşını tahrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 16*). [söz,]
17. Cihâna **sözden** îşâr it güherler
Melâhat meclisine saç şekerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 9*). [sözden, -den]
18. Yüzi dibâce-i hüsne ser-âgâz
Sözi kând-ı teberzed hâne-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 42*). [sözi, -i]
19. Sözi kândi lebinden şekeristân
Şaçınun sünbülinden yüzi büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 81*). [sözi, -i]
20. İşidüp bu **sözi** ol pîr-i dil-rîş
Te'accüb birle urdı barmağa diş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 59*). [sözi, -i]
21. Egerçi **sözlerüñdür** dürr-i meknûn
Ki olur zîb-i güş-ı cân-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 7*). [sözlerüñdür, -ler, -üñ, -dür]
22. Bular k'anun **sözini** itdiler güş
Kafeslerinden uçdı bülbül-i hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 45*). [sözini, -i, -n, -i]
23. Sözüne dâniş ehlin tâlib eyle
Özüñ câhil üze ğâlib eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 5*). [sözüne, -üñ, -e]
24. Bu **sözler** kim saña nakl itdüm el-ân
Eger tutmazsañ olursın peşimân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 61*). [sözler, -ler]
25. Çün işitdi bu **sözi** ol yüzi nûr
Özin ol mâcerâdan tutdı dürr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 1*). [sözi, -i]
26. Çü gördi Leylinün ciddini mâder
Sözine eyledi fi'l-cümle bâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 16*). [sözine, -i, -n, -e]
27. Bu resme **sözler** ile bâtl u dūn
Ne lâzım k'eyleyesin bağrumı hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 13*). [sözler, -ler]
28. Bürehne-pâ ser ü 'uryân u nālân
Feşâr u hezl **sözi** hem-çü mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 12*). [sözi, -i]
29. Bu **sözlerden** başın kaldurdi Mecnûn
Bilimedi ki kimdür pîr-i mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 1*). [sözlerden, -ler, -den]
30. Senün her **sözüñ** iy şâhib-tarîkat
Bañadur bilürem pend ü naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 25*). [sözüñ, -üñ]
31. Anası ol ciger-süzün **sözinden**
Dür ü gevher revân itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 27*). [sözinden, -inden]
32. Sözile dildiler bî-havf âgyâr
Dür-i gencîne-i râz ol iki yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 49*). [sözile, -i, -y, -le]
33. Bular bu **sözde** iken hayretile
İrişüp kındı mihmân haşmetile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 47*). [sözde, -de]
34. Sözüñdür gevher-i deryâ-yı himmet
Ki delmişdür anı hakkâk-ı kudret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 5*). [sözüñdür, -ü, -ñ, -dür]
35. Katı rencide kıldı bu **söz** anı
Didi mihmânına açup zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 3*). [söz,]
36. Ki iy sürme olan tozı gözüme
Melûl olma şakın toğru **sözüme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 6*). [sözüme, -ü, -m, -e]
37. Bu sözler deyken ol abdâl-ı fânî
Gözi tuş oldı şem'a nâgehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 45*). [söz, -ler, -de, -yken]
38. Diyüp şem'e bu **sözi** ol diger-hâl
Tûrup depdi vü söyündürdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 57*). [sözi, -i]
39. Kabûl itmezse gönün ir eger giç
Benüm **sözüm**den aşşı yok-durur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 20*). [sözüm, -üm, -den]
40. Olup bu **söz** kabûli pâdişahuñ
Müheyyâ kıldı tertîbini râhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 35*). [söz,]
41. Şu **sözler** kim özinden güş kıldum
Dağı uşlanmaz ol tahkîk bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 77*). [sözler, -ler]

42. Atası tutmuş-idi ol yaña güş
Bu **sözleri** işidüp oldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 64*). [sözleri, -ler, -i]
43. Pür idüp kan yaşyla gözlerini
Didi kavmine Mecnûn **sözlerini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 74*). [sözlerini, -ler, -i, -n, -i]
44. Mizâcınca üküş **söz** söyledi germ
Şu deñlü k'itdi anı mûm-veş nerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 63*). [söz,]
45. Velîkin bir **söz** açsa her cihetden
Eger hikmetden ü ger ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 67*). [söz,]
46. Didi dilden ki bu **söz** dise şadık
Zihî Nevfel zihî üstâd-ı hâzık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 157*). [söz,]
47. Görür bir **sözde** kim yârin ide yâd
Dil-i ğam-ġini olur hürrem ü şad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 65*). [sözde, -de]
48. Bu **sözden** idinüp ümmîd ol abdâl
Öñinde secde-i şükr itdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 103*). [sözden, -den]
49. Çü şâh añladı Mecnûnuñ **sözini**
Pür itdi eşk-i hayretle gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 61*). [sözini, -i, -n, -i]
50. Didi kim bu ne **sözdür** 'aqlıdan dūr
Delürüp olmasun inende mağrūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 31*). [sözdür, -dür]
51. Yazılmış şafhasına pîç-der-pîç
Şu **sözler** kim begenmez 'aql anı hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 62*). [sözler, -ler]
52. Bu resme **sözleri-y-le** bî-nihâyet
Şoñ ucı nâmeye buldurdı ğâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 51*). [sözleri-y-le, -ler, -i, -yle]
53. Eger baş çekmeyesin bu **sözüm**den
Göresin fâ'ide hayli özümden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 19*). [sözüm, -üm, -den]
54. Çü Mecnûnuñ **sözün** ol şâhş işitdi
Kodı hayrân olup bir yaña gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 45*). [sözün, -in]
55. Söze çekdi pes anı her aradan
Cevâb işitmedi aqdan qaradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 73*). [söze, -e]
56. K'irür ol hastenüñ feryâdına dâd
Uyup ilüñ **sözine** bende nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 17*). [sözine, -i, -n, -e]
57. Bu işde bir nümüne pes-durur ceng
Virüp bu resme **sözlerle** tesellî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 43*). [sözlerle, -lerle]
58. Diyüp bir **sözi** altında kalan şâh
Kanı ol kim diridüñ baña her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 10*). [sözi, -i]
59. Didi bu resme **sözler** hâdden efzün
Olup hâlinden anuñ zâğ âğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 82*). [sözler, -ler]
60. Ne için bağludur hem söyle toġru
Didi zen toġru **söz** budur ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33*). [söz,]
61. Vü ger nî hizem iderven anı ben
Olup Mecnûn bu **sözden** şad u hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 45*). [sözden, -den]
62. Ki kadd-i yâra beñzer râst u dil-cû
Olup hayrân bu **söze** bağbân-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 31*). [söze, -e]
63. Al incitme tek ol ser-i cevânı
Diyüp bu **sözi** la'li ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 51*). [sözi, -i]
64. Ki şehbâm **söz** içinde ider süst
Alup bu meblâġı ol peyk-i kâmil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 64*). [söz,]
65. Vü ger zer dir-iseñ yanındadır hâk
Bu **sözlerden** gelüp sultân rızâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 77*). [sözlerden, -ler, -den]
66. Sözün'den pür güher eyle cihânı
Çıkarup kân-ı tab'uñdan cevâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 2*). [sözün'den, -ün, -den]
67. Baña âyine yiter sine daġı
Diyüp bu **sözleri** gösterdi hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 49*). [sözleri, -ler, -i]
68. Olur kavm ü kabîle cümle bîzâr
Bu **söz** içürdi şankim Leyliye zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 37*). [söz,]
69. Ururam hancere işit **sözümü**
Ne deñlü kim tazarru' kıldı dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 94*). [sözümü, -üm, -i]
70. Sebûdur şureti şan burnı küze
Yalan **sözlü** yamân dillü siyeh-ruġ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 9*). [sözlü, -lü]
71. Çü Mecnûn kıldı anuñ **sözlerin** güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 1*). [sözlerin, -ler, -i, -n]

72. Didi şermendeyüm kızbümden âhir
Ki bu **sözde** yalan eydem haqîkat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 7). [sözde, -de]
73. Bilüp gayrı kaçan ide **sözün** güş
Didi kimsin bu arada n'idersin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 68). [sözün, -in]
74. Gidelüm tür eve işit **sözümü**
Ki ölürlen seni görem önümde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 130). [sözümü, -üm, -i]
75. Ölüyem ben ölüden gelmeye reşk
Bu **sözlerdeyken** atasıyla Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 55). [sözlerdeyken, -ler, -de, -yken]
76. Çü Mecnûn eyledi bu **sözleri** güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 1). [sözleri, -ler, -i]
77. Kılardun sen naşihat ben terennüm
Kulağ ırmaz idün yatlı **sözüme** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 75). [sözüme, -ü, -m, -e]
78. Saña yokdur cefâdan gayr âyîn
'Adü **söziyle** yoldan çıkdun iy mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 87). [söziyle, -i, -y, -le]
79. Haqîkat belki senden gayre hündür
Kimesnenün **sözün** kılmamışam güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 121). [sözün, -in]
80. Taḥammül kıl ki ecrin vire Allāh
Yazup bu resme **sözler** anda ḥaylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 175). [sözler, -ler]
81. Yüzine gözine sürdi du'â-vār
Görür kim her **sözidür** mihr-perver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 47). [sözidür, -i, -dür]
82. Didi bu **sözleri** mihri idüp cüş
Ki bu ḥatdur gül-i bağ-ı letâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 36). [sözleri, -ler, -i]
83. Şu resme dizdi **sözden** gevher-i pāk
Ki Mecnûnün karâbetinden anda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 2). [sözden, -den]
84. Yaban otı yimekten kurtılaydun
Didi zâhid ki hey bu **söz** ḥatardur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 35). [söz,]
85. Cihân bustânının ferḥunde servi
Sözünden sâmi'-i nazma şafâ vîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 3). [sözünden, -ün, -den]
86. Ol âşüfte bu yârânun **sözinden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 1). [sözinden, -i, -(n)den]
87. Ki bu **sözde** senünle ola cidâlüm
Ki büyü mî beni kılmış-durur mest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 226). [sözde, -de]
88. Ne deñlüdür vefâ vezninde sengi
Benüm vaşfumda şâyed kim **sözinden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 55). [sözinden, -i, -(n)den]
89. Bu şi're itdi **söziyle** ser-âğâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 230). [söziyle, -i, -y, -le]
90. Bize teşrif virsün **sözlerinden**
Ol ebyât okusun biz idelüm güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 204). [sözlerinden, -ler, -i, -n, -den]
91. İşide öz kulağıyla **sözünü**
Hem ol mâhî görüp ol sen daḥî şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 118). [sözünü, -ü, -(n)i]
92. Ki alsam avcuma sîb-i zenaḥdân
Bular bu **söz** içindeydi ki nâgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 91). [söz,]
93. Velî kendü şokarken ölür ekşer
Du'â kılup bu **sözden** soñra ol abdāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 119). [sözden, -den]
94. K'ışide **sözlerümi** güşun el-ân
Vücüdüm mülkine ger pâdişāhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 48). [sözlerümi, -ler, -ümi]
95. Dilünü 'ayb **sözden** eyle kütāh
Ne kâmetde-durur gör sen de ḥālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 24). [sözden, -den]
96. Anun bu **sözlerin** Mecnûn-ı maḥzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 1). [sözlerin, -ler, -i, -n]
97. Öninde ḥal rumûz-ı âsumānı
Sözi zibâ nitekim sikke-i zer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 11). [sözi, -i]
98. Nitekim ḥâne-yi envâr-ı revzen
Sözün fehîm itmeyüp her nâ-kes ü dün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 43). [sözün, -in]
99. Sözi terkîb-i zevk ü şād-mānî
Ḳadî servi degüldür naḥl-i bî-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 54). [sözi, -i]
100. Getürüp karşına söyledürdi
Söz arasında ol ḥüb-ı zamâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 11). [söz,]
101. Ğazeller okudı çün dürr-i meknûn
Daḥî bir niçe **sözler** söyledi ḥüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 39). [sözler, -ler]
102. Dönüp virdi cevâb anun yüzine
Ki iy Zeyd eyledün **sözi** ziyâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 5). [sözi, -i]

103. Biri biriyle çok **sözler** nühüfte
Diledi Zeydden çok 'özü Zeyneb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 16). [sözler, -ler]
104. Sözi âb-ı hayât u la'li cân-bâhş
Boyu cân bâğınuñ tâze nihâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 2). [sözi, -i]
105. Göñülleri diler **söz** dilleri ebkem
Bular ger 'ışkdan oldu cihân-gîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 120). [söz,]
106. Ki bârîk ola **sözüm** saña hânım
Yoluñda şadıķum virmekde cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 8). [sözüm, -üm]
107. Arada **sözleri** efsâne-i ğam
Figân ider añup bu iştiyâķı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 60). [sözleri, -ler, -i]
108. Hudâ bilür ne **söz** geçdi arada
Cefâ-yı devr-i dünden bî-nihâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 4). [söz,]
109. Hâķâret çeşmi-ile bakma zinhâr
Eyü **söz-ile** göñlini ele al (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 49). [söz-ile, --ile]
110. Veyâ gonca dehen ne hāmūş olduñ
Şeker-dilden kanı ol tatlu **sözler** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 55). [sözler, -ler]
111. Sözüñ kaşırında gördük biz şevâbı
'Aceb türfe degirmendür bu gerdün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 190). [sözüñ, -ün]
112. Diline geleni söyledi bî-bâk
Didi k'iy yâve-gü bu niçe **sözdür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 5). [sözdür, -dür]
113. Diyüp bu **sözleri** gözden döküp kan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 1). [sözleri, -ler, -i]
114. 'Arabda bu hikâyet oldu ma'lûm
Karâbeti çü tutdı bu **söze** sem' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 15). [söze, -e]
115. Hâtâ vü sehvsüz ancak Hudâdur
Bu **sözlerden** ilâhî şerm-sârem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 103). [sözlerden, -ler, -den]
116. Velîkin 'aşık olanlara hoşdur
Bu resme **sözlere** yokdur nihâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 87). [sözlere, -ler, -e]

söz aç: Bir konu üzerine konuşmaya başlamak.

1. Söz açup didiler kim iy şehin-şâh
Ne işe geldüñ eyle bizi âġâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 77). [söz aç, -up]
2. Söz açup virdi Mecnûna tesellî
K'elâ iy bülbul-i gūyâ zebānum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 2). [söz aç, -up]
3. Söz açdı anasına ol belâ-senc
Ki iy mâder mükedder oldu hâlüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 2). [söz aç, -dı]
4. Çü bir söz açıla ol mübtelâdan
Dir idi yine diñ işitmedüm ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 37). [söz aç, -ıl, -a]

söze gir: Söze başlamak.

1. Çü bir kaç loķma yidi çâr u nâçâr
Söze girdi anası hâste vü zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 2). [söze gir, -+di-di]
2. Söze girmezdi bir yüzden zebânı
Meger Mecnûn ola ya dâsitâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 35). [söze gir, -mez, -di]
3. Bunı didi vü hāmūş oldu ol mîr
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 2). [söze gir, -di]
4. Baña karşı **söze gir** kim gülem ben
Ne dir kim başlasan minber figâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 10). [söze gir,]

sözi sı: Sözü dinlenmemek.

1. İl içinde şıma lûtfet it sözümi
Ki hâcil eyler sözüm şınmak özümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 115). [sözi sı, -ma-üm, -i]
2. İl içinde şıma lûtfet it sözümi
Ki hâcil eyler sözüm şınmak özümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 116). [sözi sı, -mak-n, -mak]

3. Ne deñlü ister-iseñ gevher ü māl
Sözümüz sınmasun tek virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 16*). [sözi şı, -masun-n, -ma, -sun]

sözini işit: Sözlerini işitmek.

1. Çü Kays işitdi bunlaruñ sözini
Teħayyürden yitürdi kend'özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 89*). [sözini işit, -di]

sözler: Sözler, laflar.

1. Bize de irse kâş andan nevāle
Bu resme **sözler-ile** ol iki yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 75*). [sözler-ile, --ile]
2. Ölince bulmayısarsın rehāyı
Bu resme **sözler-ile** ol kâmer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 57*). [sözler-ile, --ile]

su: Su.

1. Kılıcı **şuyı** şāh-ı kâinātuñ
Sebûsın şır hezār āb-ı hayātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 159*). [şuyı, -yı]
2. Ğazabla k'ola bir deryāya nāzır
Su yirine od olur anda hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 62*). [su,]
3. Çü didārına anuñ baqdı Leylî
Ayağına **şu** gibi akdı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 22*). [şu,]
4. Bahādırlar çeküp tîğ-i felek-gün
Akıtdılar **şu** gibi her yaña hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 66*). [şu,]
5. Ğazab birle eger deryāya baķa
Şu yirine o deryādan od aka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 92*). [şu,]
6. Ciger tābına buldı feth-i bābı
Hem içdi hem girüp yundı bu **şudan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 37*). [şudan, -dan]
7. Çağırur kim kanı gülzār-ı āzer
Şudan biryānlığa gelmişdi mähı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 11*). [şudan, -dan]
8. Niçe nān belki **su** da geçmez el-ān
Kerāmetden baña virmiş-durur Hāķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 90*). [su,]
9. Olur lā-būd **şudan** dūr olsa rāhı
Ğamıyla k'ola bir hātır müşevveş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 14*). [şudan, -dan]
10. Getürdi dik-i dehri tāb-ı cūşa
Şuyuñ ıssıluğından anda yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 11*). [şuyuñ, -(y)uñ]
11. Açanlardan yolını öğren evvel
Gerekdūr rismān kim **su** vire çāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 13*). [su,]
12. Su yirine müdām içerde hūnı
Ğarābeti bilüp derdini anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 6*). [su,]
13. Koçışup tenlerinde kaldılar bir
Pür oldu iki **şudan** bir şūrāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 93*). [şudan, -dan]
14. Zebūn itdi anı renc-i teb-i derd
Şuyuñ kārüresi serd oldu ğāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 31*). [şuyuñ, -(y)uñ]
15. İşūñ endāzesi bir yüzden oldu
Be-nāgeh kâra **şu** çıkdı zeminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 59*). [şu,]
16. Per-i kerrübiyān olmuşdı cārüb
Degül kerpici **şuyile** toprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 51*). [şuyile, -y, -ile]

su: Zaman, vakit. (TTAS).

1. Niçe yanmayayın ben iy mükerrerem
Ki var sinemde her **sū** biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 64*). [sū,]

su: Asker.

1. Ki mihrenden anuñ ‘âlemde her **sū**
İrişdi mağzına şad ‘âşıkun bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 27*). [*sū,]*
2. Şadâ tûfânı ol meydânda her **sū**
Tenür-ı kûsdan geldi yukârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 7*). [*sū,]*

su: Ab, su // gözyaşı.

1. Çerâğ-ı vaşl-ı maflûbından ayru
Dökerdi giceler kan çeşmi her **sū** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 6*). [*sū,]*

su: Cihet, yön, taraf.

1. Turur hargehleri şahrâda her **sū**
Çü dağ-ı lâle dil-teng ü siyeh-rû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 33*). [*sū,]*
2. Atar her **sū** şanasın penbe hallâc
Göze her rişte-i hûrşid-i şâfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 6*). [*sū,]*

su: Su. II akarsu, ırmak.

1. Şusuzlık virse bir naḥle zevâli
Yine **şu** hâşıl ider ol nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 52*). [*şu,]*
2. Aña nâgâh güzergâh oldu bir bâğ
Nazar kıldı çü her **sū** büstâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 21*). [*sū,]*
3. Ebâ-‘an-ced cihân içre mükerrem
Su gibi kan revân itmekde çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 75*). [*su,]*
4. Şuda her biri ‘aksın kıldı izhâr
Benefşe şaldı yir yir naṭ-ı sincâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 48*). [*şuda, -da]*
5. Şalupdur pertevini âsumâna
Şu üzre Hızrdur san serv-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 37*). [*şu,]*
6. Şükûfe şâhı güyâ keh-keşândur
Suyı mir’ât idinüp verd-i hamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 43*). [*suyı, -yı]*
7. Şular her naḥl dibinde revâna
Biraz vâkt olsun ol yirde qarârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 128*). [*şular, -lar]*

su içre: Su içinde, su üstünde, suda.

1. Kılıcı korhısından tîg-i hûrşid
Turup ditrer **su içre** nitekim bîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 44*). [*su içre,]*

su’âl: Soru.

1. Kâdir eyle her cevâba yâ ilâhe’l-‘âlemîn
Şol zamân kim kabir içinde ideler dürlü **su’âl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 36*). [*su’âl,]*
2. Bize şu yüzden iderse **su’âli**
Ki bu iş nevbete düşmez muvâfık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 168*). [*su’âli, -i]*

su’âl it: Soru sormak.

1. Su’âl itdi anuñ hûy u hışâlin
Nedür hep didiler sultâna hâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 3*). [*su’âl it, -di]*

2. Havâşından su'al itdi bu hâli
Nedür bu şavma'a ya kimdür issi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 6). [su'al it, -di]

sü'ali kıl: Soru sormak.

1. Dönüp ol pîrden kıldı sü'ali
Ki bu serv-i revânlar kim tutar câm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 68). [sü'ali kıl, -dı]

sü-be-sü: Her taraf, her yan.

1. İçinde **sü-be-sü** çok ğârlar var
Ki güyâ her biridür gür-i pür-mâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 47). [sü-be-sü,]
2. Ki kıymet-dâr içinde her olan raht
Döşenmiş **sü-be-sü** yüz naţ'-ı dîbâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 45). [sü-be-sü,]

subh: Sabah vakti, sabah.

1. Ki ya'nî **subh** irüp hırşîd-i enver
Cihân âyînesin kıldı münevver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 31). [subh,]
2. İki cânibden idüp fıkır ü tedbîr
Neberdi eylediler **subha** te'hîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 24). [subha, -a]
3. Gözinden dökdi ol şeb **subha** dek hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 98). [subha, -a]
4. Vuḥuşa ğayrın iderdi havâle
Yıluñ her faşlınıñ **subhı** vü şâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 107). [subhı, -ı]
5. Şehir kor cânuña yüz dürlü dağı
İrerse bir kişinüñ **subha** bahtın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 15). [subha, -a]
6. Meger bir **subh** çarhuñ şehsüvârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 1). [subh,]
7. Cihânı bir şehir kılmışdı firûz
Meger ol **subh** yüz derd-ile Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 9). [subh,]
8. Dem urup **subhdan** virmezsiñ âvâz
Tenüñe bälün olsun tîğ-ı kâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 34). [subhdan, -dan]
9. Belürdi **subhdan** az az nişâna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 54). [subhdan, -dan]
10. Şafâ vir câna **subhuñ** şöhetinden
Bu resme yalvarup Hallâka hayli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 50). [subhuñ, -+uñ]
11. Varup her biri siñdi bir bucağa
Yol üzre **subh** idi k'ol iki şeydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 37). [subh,]
12. Ya bir başdan iki göz bitdi mergûb
İki **subh** âyinesi buldı bir nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 97). [subh,]

subh gibi: Sabah gibi.

1. Nebîler **subh gibi** idi sen rûz
Olaruñ der-peyince 'âlem-efrûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 53). [subh gibi,]

sübha: Tespih.

1. Gözi kattâl-ı şüfi zülfî çengâl
Yüzinde **sübhadur** her dâne-i ḥâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 84). [sübhadur, -dur]

subha dek: Sabaha kadar.

1. Kılâb öninde yatdı kâm-nâ-kâm
Yine hem **subha dek** zâr u şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 55). [subha dek,]

şubha-dek: Sabaha kadar.

1. Cihānda kim-durur bî-girye âdem
Giceler **şubha-dek** kılarıdı nâ-şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 13). [şubha-dek,]

sübhân: Allah.

1. İrişdiyse ger İsmâ'île kurbân
Seni şaḥib Burāk eyledi **Sübḥân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 78). [sübḥân,]

subh-dem: Sabah vakti.

1. İşiğünde nevbet ile ḥizmet ider mihr ü mäh
Her şeh̄er tã şeb biri her şeb biri tã **şubḥ-dem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32). [şubḥ-dem,]

subh-ı maksûd: Arzulanan sabah.

1. Görinmesün gözüne **şubḥ-ı maksûd**
Ki bezminden sen anuñ böyle merdûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 55). [şubḥ-ı maksûd,]

subh-ı meşhûr: Meşhur şafaklar.

1. Dilümi mihrüñile eyle pür nûr
Ki tã andan olam çün **şubḥ-ı meşhûr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 64). [şubḥ-ı meşhûr,]

şubḥ-ı münîr: Sabah parlaklığı.

1. Ruḥı **şubḥ-ı münîr** ü nāmı Leylî
Kişiler itdi Mecnûn 'ışkı ḥaylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 39). [şubḥ-ı münîr,]
2. Yine şubḥ-ı münîri oldı ḥandân
Yine mihr-i ruḥı gösterdi dendân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 179). [şubḥ-ı münîr, -i]

şubḥ-ı rû-pûş: Yüz örtüsünün parlaklığı.

1. Fiğānuñla şebi kılmazsın āḥir
Çü ma'şûkānsın iy **şubḥ-ı rû-pûş** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 37). [şubḥ-ı rû-pûş,]

suç: Kabahat, hata.

1. Ki kendi zaḥmum uğradı gözüme
Suçumı bilüben bî-hadd ü pâyân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 35). [suçumı, -u, -m, -ı]

süccâd: Secde edenler.

1. Çün el açā du'āya ol şeh-i dîn
Dil açup dir bile **süccâd** âmîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 34). [süccâd,]

suçsuz: Suçu olmayan, suç işlememiş olan, masum.

1. Hayādan kāmetüm naḥli büküldi
Bu deñlü **suçsuzuñ** yok yire kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 37*). [*suçsuzuñ, -uñ*]
2. Ki **suçsuz** aḥüyü virdüm ite uş
Her endāmın göreydünüz ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 64*). [*suçsuz,*]

sücüd: Secde.

1. Niçe ğarķ idüğün ḥāke vücūdı
Niçesi itdüğün Ḥakķa **sücūdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 34*). [*sücūdı, -ı*]

sücūda getir: Secdeye vardırır.

1. Getüren ādemi andan sūcūda
Düzen ğam kuḥline tevḥīdı miftāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 6*). [*sücūda getir, -en*]

sücūd-ı enbiyā: Peygamberlerin secdesi.

1. Dü-tā oldı k’ola ḳadd-i nā-yāb
Sücūd-ı enbiyāya anda miḥrāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 118*). [*sücūd-ı enbiyā, -ya*]

sücūd-ı şükr kıl: Şükür secdesi etmek.

1. Sücūd-ı şükr ḳıldı ol kemīne
Alup ol ḥıl’atı yüz ḥürmet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 16*). [*sücūd-ı şükr kıl, -dı*]

süd: Fayda, kâr.

1. Ne **süd** k’iderdi şîrîn lâ’line şarf
Vefādan resm olurdı bir niçe ḥarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 297*). [*süd,*]
2. Dirîĝ ü hayḑdan yokdur saña **süd**
Bugün yaksun buḥūr-ı ḥüb ocaĝuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 102*). [*süd,*]
3. Bu sevdāda benüm **südum** ziyāndur
Ciger-teşne vücūdum ğarķ-āba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 8*). [*südum, -um*]

süd: Süt II Yağmur.

1. Her etḑāl-i giyeh kim toĝurur ḥāk
Çü dāye ebrden **süd** virür eḑlāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 30*). [*süd,*]
2. Ḳamerden ḥāleye bu çarḥ-ı aḥḑar
Süd ile sākī-veş töldurdı şāĝar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 10*). [*süd,*]

sudā’: Baş ağrısı II Rahatsızlık.

1. Şudā’ oldı özine ülfet-i ḥalk
Ḥalāyıkdan şadāḳat umma zinhār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 56*). [*şudā’,*]

sudā’ı: Baş ağrısı.

1. Götürelüm didi sizden **şudā'ı**
Pes idüp 'azm-i Bağdād ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 28*). [*şudā'ı,]*

şudā'ın gider: *Rahatsızlığın giderilmesi.*

1. Tapuñdan giderelüm gam şudā'ın
Benüm-çün çekme şimden girtü derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 70*). [*şudā'ın gider, -e, -lüm]*

süfi: *A. Dinin emir ve yasaklarına sıkı sıkıya bağli olan, zahit.*

1. Kûh-ı hayretde beni mecnûn idersin 'ākıbet
Zevkın alup bādenüñ **süfi** yoğ itdüñ varuñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 9*). [*süft,]*

süfi-i çarh: *Felek sofsusu.*

1. Hānķāh-ı rif'atünde niçe biñ yıldur döner
Şüfi-i çarhı Celālün türbesinde tutdı dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 52*). [*şüft-i çarh, -ı]*

sügvār: *Yaslı, mâtemli, kederli.*

1. Nedür iy reşk-i serv-i nev-bahārı
Benefşe tek saña bu **sügvārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 8*). [*sügvārı, -ı]*
2. Belā mâtemgehünün **sügvārı**
Perişān-hātır olan derd ü ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 16*). [*sügvārı, -ı]*

suhan-gūy: *Söz söyleyen.*

1. Perī-cevlān melek-hū ādemī-rūy
Hezār-ı nāṭıķa gibi **sühān-gūy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 58*). [*sühān-gūy,]*
2. Görür maẓmūnın anuñ mūy-ber-mūy
Zebān-ı kīnden olmış **sühān-gūy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 60*). [*sühān-gūy,]*

süheyl: *Gökyüzünün güneyinde yer alan bir yıldız.*

1. Kāmer bir şemmesidür efserinün
Nigīnidür **Süheyl** engüşterinün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 26*). [*süheyl,]*

süheyl-i çarh: *Feleğin Süheyl yıldızı.*

1. Nigīninde **Süheyl-i çarh** bir lā'ı
Hilāl-i nev semendi pāyına na'ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 99*). [*süheyl-i çarh,]*

süheyl-i çarh-ı ahḍar: *Yeşil feleğin Süheyl yıldızı.*

1. Zeberced-reng şāḥ üzre gül-i ter
Açılmış çün **Süheyl-i çarh-ı ahḍar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 40*). [*süheyl-i çarh-ı ahḍar,]*

suhf: Sayfalar.

1. Çeken cân levhine tuğrâ-yı garrâ
Yazan dil **şuhfına** tevki'-i ra'nâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 10). [**şuhfına**, -ı, -, -a]
2. Düşer gam **şuhfasına** kur'a-ı kâr
Degül ma'kül ma'nide bu hâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 38). [**şuhfasına**, -a, -sı, -na]
3. Şan olmuş hâl-i rûy-ı şâhid-i vaşl
Bu **şuhfa** üzre hatt-ı yâr beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 41). [**şuhfa**, -a]
4. Bu **şuhfe** üzre kılmış halka bâfi
Bu hat k'itmiş hayâlât anı bir nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 12). [**şuhfe**,]

suhf-ı carh: Felek katmanları.

1. Şafağdan suhf-ı carha kâtib-i şeb
Meger 've'n- necm'' yazmışdı müretteb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 7). [**suhf-ı carh**, -a]

sühte: 1. Yanmış, yanık 2. mec. Bağrı yanık kimse, âşık.

1. İdüp şem'a hıttâb ol merd-i bî-kâr
Didi k'iy **sühte** hem-çün men-i zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 50). [**sühte**,]

sühte-ten: Yanık ten.

1. Ki bu vech-ile olduñ **sühte-ten**
Benüm başumda baht-ı pür-belâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 62). [**sühte-ten**,]

sük: Ar. Çarşı, pazar. Mezat yeri.

1. Gîriv-ı harbdan meydân-ı 'ayyûk
Şan oldı mevsim-i keşretde bir **sük** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 34). [**sük**,]

sükkân: Bir yerde oturanlar, ikâmet edenler.

1. Pür eyledi melâ'ik carhı şafdan
Felek **sükkânı** hayrân her taraftan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 110). [**sükkânı**,]

sükün: Sakinlik, huzur.

1. Şafâ virdi **sükün** İbn-i Selâma
Pes andan soñra düzdi pîş-keşler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 52). [**sükün**,]

sükün evle: Mesken edinmek, oturmak.

1. Sükün eylesin bir yirde bî-gam
'İnânın zabt idesin göñlüñüñ hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 149). [**sükün eyle**, -ye, -sin]

sükünet: Sessizlik, suskunluk.

1. Zamânında anuñ şâhân-ı kîn-senc
Sükûnetde-durur çün şâh-ı satranc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 108*). [*sükûnetde-durur, -de, -durur*]
2. Sükûnetden lebine urdı mismâr
Yoğ-idi şoñra bundan gayrı kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 98*). [*sükûnetden, -den*]
3. Niçe bir saña bu şabr u **sükûnet**
Yiter kıldı tapuñı baht-ı ma'kûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 2*). [*sükûnet,]*

sükûnet eyle: *Sessizleşmek, huzur bulmak.*

1. Sükûnet eyledi vardıkça ânî
Ferîd ü 'âkıl-ı bezm-i me'ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 183*). [*sükûnet eyle, -di*]

süleymân: *Kanuni Sultan Süleymân.*

1. Sikender kişverinüñ kâm-kârı
Süleymân hazretinüñ yâdigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 38*). [*süleymân,]*
2. Arada şâh idi ol çün **Süleymân**
Per-i 'uqâbdan geh säyebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 46*). [*süleymân,]*

süleymân: *Hız. Süleyman.*

1. Cihân mülkini tıtdıysa **Süleymân**
Seni sultân-ı kevneyn itdi Yezdân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 87*). [*süleymân,]*
2. Sikender pâyedür Dâhşâk şemşîr
Süleymân mayedür Cemşîd-tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 162*). [*süleymân,]*
3. Süleymânüñ nigîn ise bunuñ dîn
Çeri buldıysa İskender bu âyîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 81*). [*süleymânüñ, -uñ*]
4. Süleymân hâteminüñdür nigîni
Yahûd ol hâl-ile bu la'î-i mey-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 72*). [*süleymân,]*
5. Süleymân hâtemi varur mı dîve
Nihâlümünden kim aña nâz-ı dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 138*). [*süleymân,]*
6. Tıururlar san ol ortada **Süleymân**
Hişâr olmışlar idi yâ özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 86*). [*süleymân,]*
7. Süleymâna rikâbı hâtem olmuş
Yahûd engüşter-i şâh-ı Cem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 63*). [*süleymâna, -a*]

süleymân: *Hazreti Süleyman. İsrailoğlu peygamberlerinden, Davut peygamberin oğlu . On iki yaşındayken tahta çıkıp hem padişahlık hem peygamberlik yapmıştır. Kelime, aynı zamanda Kanunî Sultan Süleyman anlamında kullanılmıştır.*

1. Şehâb-ı cüddan ihsân-ı Sübhân
Cihâna itdi feyz iki **Süleymân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 60*). [*süleymân,]*

süleymân hân: *Kanuni Sultan Süleyman Han.*

1. Hazret-i sultân Selîm bin hân Süleymân k'oldı anuñ
Bağr-i cüdina göre yidi deñiz bir kaçre nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 13*). [*süleymân hân,]*
2. Şode sultân Selîm bin Hân Süleymân
İlâhî der emân ü hıfz-ı tu bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 6*). [*süleymân hân,]*

süleymân-ı 'atîk: *İlk Süleyman. II HZ. Süleyman.*

1. Güzer kılalı kaşrından anuñ bād
Süleymān-ı 'atîkî eylemez yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 164*). [*süleymān-ı 'atîk, -i*]

süleymān-ı emîr: *Emir Süleyman.*

1. Birisi hâledür mäh-ı münîre
Biri hâtem Süleymān-ı emîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 46*). [*süleymān-ı emîr, -e*]

süleymān-ı nebî: *Hz. Süleyman.*

1. Şafâ vaktında Âdem şafvetiyyün
Süleymān-ı nebînüñ şevketiyyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 76*). [*süleymān-ı nebî, -nüñ*]

süleymān-ı zamân: *Zamanın Süleyman'ı (Kanuni Sultan Süleyman).*

1. Qabûl ide anı sultân-ı Yünân
Süleymān-ı zamân oğlu Selîm Hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 166*). [*süleymān-ı zamân,]*

şulh: *Barış.*

1. Çeker her kişi ceng içre cezâyı
Ol okur **şulh** içün dâyim du'âyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 6*). [*şulh,]*
2. Didi kim bî-mededlikden ben evvel
Neberdi eyledüm **şulha** mübeddel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 48*). [*şulha, -a*]
3. İşi zâhirde **şulh** ü ma'nide ceng
'Adûlik itse âfât-ı cihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 58*). [*şulh,]*

şulh et: *Barışmak, anlaşmak.*

1. Pes ortaya miyâncılar şalup tîz
Zarûri eyledi şulh etmege hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 42*). [*şulh et, -me, -ge*]

şulh eyle: *Barışmak.*

1. Dönüp meydân için eyler tavâfı
Ki şulh eyleyeler koyup muzâfı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 10*). [*şulh eyle, -ye, -ler*]

şulh it: *Barışmak; uyusmak, uzlaşmak.*

1. Görüp bu hâleti Nevfel nihânı
Didi şulh itmesem görem ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 40*). [*şulh it, -me, -sem*]
2. Pes idüp şulh terk itmiş neberdi
Füzûn olmuş cevânüñ dilde derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 11*). [*şulh it, -üp*]
3. Ganem gürgile hem-râz olmuş-idi
Seg-ile şulh idüp hargûş u nağçîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 67*). [*şulh it, -üp*]

şulh ü ceng: *Savaş ve barış.*

1. Bükerven tığ-ile kaddi nihālin
Ki kurtulam bu şulh ü cengden ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 89*). [şulh ü ceng, -den]

sulh u fesād: *Bariş ve kargaşa.*

1. Ki bu hayvānlaruñ ben de biriyüm
Bu ‘ışk aḥvālīnūñ şulh u fesādın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 77*). [şulh u fesād, -ın]

sultān: *Hükümdar, sultan.*

1. Dil ‘aḳla belā taḥtını çok gördügi bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola **sultānı** begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [sultānı, -ı]
2. Bir kişi ki Mecnûn ola **sultānı** begenmez
Hicrinde sirişküñ şu kadar aḳdı ki Ḥamdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 8*). [sultānı, -ı]
3. Sa’adet şehrinüñ der-bānı için
Velāyet taḥtınıñ **sultānı** için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 104*). [sultānı, -ı]
4. Şarāb-ı şevkden ser-mest **sultān**
Pes itdi ‘azm-i dīvāngāh-ı Sübhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 95*). [sultān,]
5. Var-ise kande bir cüd ehli **sultān**
Urur çākerliginden lāf her ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 109*). [sultān,]
6. Kamu **sultānlaruñ** püşt ü penāhı
Giriftār-ı kemendi mäh u mähî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 111*). [sultānlaruñ, -lar, -uñ]
7. Oğulsuzlıktan iñen olma derhem
Ki hoşdur başına **sultānlık** ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 224*). [sultānlık, -lık]
8. Teni kuvvet tıtarı cānı rāḥat
Bulışurdu varup **sultāna** geh gāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 9*). [sultāna, -a]
9. O **sultān** idi vaḥşiler sipāhı
Mağara kūh içinde bārgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 85*). [sultān,]
10. Ben ol dem ki olam ḥāḳ içre pinhān
Olayduñ sen gelüp yirüme **sultān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 80*). [sultān,]
11. Bu yaña ḳāsid-ı pür-cehd ü iḳdām
Gelüp **sultāne** ḥālî ḳıldı i’lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 58*). [sultāne, -e]
12. Belā mektübına ‘ünvān yazılan
‘Anā iḳlīmīne **sultān** yazılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 8*). [sultān,]
13. Su’āl itdi anuñ ḥūy u ḥiṣālīn
Nedür hep didiler **sultāna** ḥālīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 4*). [sultāna, -a]
14. Didi **sultāna** k’iy mīr-i ḳavī cehd
Bizümle böyle mi itmişdünüz ‘ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 11*). [sultāna, -a]
15. Çün agāḥ oldı **sultān** bu ḥaberdan
Ṭaraldı cānı ḥavfiyle ḥāzerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 33*). [sultān,]
16. ‘Arab içinde ma’yüb olmam ister
‘Aceb dīvānedür başına **sultān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 35*). [sultān,]
17. İrişdi yār iline şöḥret-ile
Bu cānibden daḥı emr itdi **sultān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 41*). [sultān,]
18. Vü ger zer dir-iseñ yanındadır ḥāḳ
Bu sözlerden gelüp **sultān** rızāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 77*). [sultān,]
19. Didi **sultāna** bu remzi nihānī
Ki bu İbn-i Selām iy şāḥ-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 68*). [sultāna, -a]
20. Anuñ eṭṭāfına çekmişdi şaflar
Ol ortalıḳda şān **sultānlarıydı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 71*). [sultānlarıydı, -lar, -ı, -ıydı]
21. Ki ḳılmış Ḥāḳ kerāmetle sirişte
Eger görseydi şimdi anı **sultān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 71*). [sultān,]
22. Alup dergāha geldiler revānı
Çü şihḥat üzre gördi anı **sultān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 83*). [sultān,]

sultān selīm: *Yavuz Sultan Selim.*

1. Şode **sultān Selīm** bin Hān Süleymān
İlāhī der emān ü hıfz-ı tu bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 6*). [*sultān selīm,]*

sultān süleymān: *Kanuni Sultan Süleyman.*

1. Şorarsañ kimdür ol hākān-ı devrān
Direm **sultān Süleymān** bin Selīm hān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 30*). [*sultān süleymān,]*

sultān-ı 'arab: *Arap(lar)'ın padişahı.*

1. İşigün derbānlarınuñ biri **sultān-ı 'Arab**
Āsitānuñ kullarınuñ biri hākān-ı 'Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 7*). [*sultān-ı 'arab,]*

sultān-ı cihān: *Cihan padişahı.*

1. Çerisi gibi sultān-ı cihānuñ
Mutî' ikbāl aña vü baht münkād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 140*). [*sultān-ı cihān, -uñ]*
2. Çerisi gibi sultān-ı cihānuñ
Tururlar yolda tursa ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 30*). [*sultān-ı cihān, -uñ]*

sultān-ı derbend: *Derbend sultanı.*

1. Şehinşāh-ı Habeş hān-ı Semerkand
Külehdār-ı Hoten **sultān-ı Derbend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 130*). [*sultān-ı derbend,]*

sultān-ı devrān: *Zamanın, çağın padişahı.*

1. Meger kim ol gice **sultān-ı devrān**
Serāy-ı Ümmühānī deydi mihmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 71*). [*sultān-ı devrān,]*

sultān-ı encüm: *Yıldızlar padişahı.*

1. Geçüp ol kaşrdan **sultān-ı encüm**
Pes oldı hüsrev-i eyvān-ı pencüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 137*). [*sultān-ı encüm,]*

sultān-ı hayl-i mihr: *Güneş ordusunun sultanı.*

1. Ki ol **sultān-ı hayl-i mihr** u rezān
Vücüdī ğam tebinden bîd-i lertzān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 3*). [*sultān-ı hayl-i mihr,]*

sultān-ı her dü-kevn: *İki cihanın sultanı.*

1. Şāh-ı muḳarrebānsın u **sultān-ı her dü-kevn**
Kerrübîyān saña ḥadem ü enbiyā-ḥaşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 11*). [*sultān-ı her dü-kevn,]*

sultān-ı kevn: *İki cihanın sultanı, Hz. Peygamber.*

1. Cihân mülkini tutdıysa Süleymân
Seni **sulṭân-ı kevneyn** itdi Yezdân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 88*). [*sulṭân-ı kevneyn,]*

sulṭân-ı mürsel: *Peygamberlerin sultanı.*

1. Senüñ nâmuñdan iy **sulṭân-ı mürsel**
Melâ'ik efseridür mîm-i evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 37*). [*sulṭân-ı mürsel,]*

sulṭân-ı müsâfir: *Misafir sultan.*

1. Nüzûl itdi çü **sulṭân-ı müsâfir**
Mücâvir şâh çekdi nüzl-i vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 71*). [*sulṭân-ı müsâfir,]*

sulṭân-ı sermed: *Ebedi sultan.*

1. İki kevne olan **sulṭân-ı sermed**
Nübüvvet tahtınuñ şâhı Muḥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 35*). [*sulṭân-ı sermed,]*

sulṭân-ı tarîkat: *Tarikat sultanı.*

1. Sipeh-sâlâr-ı **sulṭân-ı tarîkat**
Vilâyet-gîr-i iklîm-i ḥaḳîkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 3*). [*sulṭân-ı tarîkat,]*

sulṭân-ı vesrîb: *Medine sultanı.*

1. Kapuñda dâim iy **sulṭân-ı Yeşrîb**
Ṭurur Mūsâ 'aşâsıyla çü ḥacîb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 71*). [*sulṭân-ı yeşrîb,]*

sulṭân-ı yünân: *Yunan sultanı.*

1. Qabûl ide anı **sulṭân-ı Yünân**
Süleymân-ı zamân oğlu Selîm Ḥân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 165*). [*sulṭân-ı yünân,]*

sulṭânîḡ: *Sultanlık, hükümdarlık.*

1. Açup **sulṭânîḡa** olan sezâvâr
Şikeste-ḡâṭır u mecrûḡ u pîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 32*). [*sulṭânîḡa, -a]*

sülûk-ı 'ışk: *Aşk yolu.*

1. Sülûk-ı 'ışkda üstâd-ı mâhir
Öñinde bâṭınât-ı dehr zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 19*). [*sülûk-ı 'ışk, -da]*
2. Beni de sencileyin mübtelâ kıl
Sülûk-ı 'ışkda ol baña üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 73*). [*sülûk-ı 'ışk, -da]*
3. K'ikilikdür sülûk-ı 'ışkdan dūr
Senüñle ikimüz iy mâh-pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 40*). [*sülûk-ı 'ışk, -dan]*

süm: *Uğursuz.*

1. Yakîn bildi ki bahtı **şüm** olupdur
Vişâl-i yârdan mahrûm olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 65*). [*şüm,]*
2. Şakın kim vâm-hîh-âh-ı dehrdür **şüm**
Edâ it cehd idüp var ise deynûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 72*). [*şüm,]*

şüm: Toynak.

1. Ne kûha kim anuñ hîinki başar **şüm**
İder ol yörenüñ aşlanların güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 89*). [*şüm,]*
2. Ki gürgüñ sâyesinde düşdi bî-hüş
Şüminden şâhına dek her gâzâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 49*). [*şüminden, -in, -den]*

şümi: Tırnak.

1. Meşelde her **şümi** bir beyze-i la‘l
Hilâl olmış şan ol la‘l üstine na‘l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 51*). [*şümi,]*
2. Hâyâl-i âdemiden tüz-rev ü ter
Şüminüñ bir yeli biñ nev‘-i şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 36*). [*şüminüñ, -üñ]*

şun‘: Yaratma, halk etme; iş, eser (Allah için).

1. Ey ki iki noqtadur taht-ı yedüñde dü cihân
Şun‘uñuñ bir şemmesidür bu bihâr ile cibâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 8*). [*şun‘uñuñ, -u, -ñ, -uñ]*
2. Koşu **şun‘uñla** bulur turre-i hür
Olur lutfuñla müşgîn şâm-ı deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 33*). [*şun‘uñla, -uñ, -la]*
3. Düzilür **şun‘ıla** âdem kefi hâk
Mu‘allâk emri ile döner eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 47*). [*şun‘ıla, -ı, -la]*
4. Dürüşüp **şun‘ına** idrâk irişmez
Kimesne anuñ işine girişmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 3*). [*şun‘ına, -ı, -na]*

şun: Sunmak, takdim etmek.

1. Eline **şundi** bir ayvâyı fi‘l-hâl
Giderdi şâhdan ây vâyı fi‘l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 257*). [*şundi, -+dı]*
2. Mey-i râhatdan olup ser güşâde
Çü sâkî **sundum** ehl-i bezme bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 162*). [*sundum, -dum]*
3. Gelüp Leylîñ ol serv-i semen-ber
Eline **şundi** bir deste gül-i ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 20*). [*şundi, -+dı]*
4. Gücüm yitmez ki **sunam** sâgara dest
Çeküp ol lâhza bir heybetlü âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 228*). [*sunam,]*
5. Şunup İbn-i Selâma itdi anı kahr
Murâduñ kârânınaydı rehzen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 52*). [*şunup, -up]*
6. Anası hâtır-ıçün ol şikeste
Bir iki kerre **şundi** haste beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 54*). [*şundi, -dı]*
7. Ne şâgar kim **şunardı** ol yegâne
Virürdi ‘ömr-i bâkiden nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 39*). [*şunardı, -ar, -dı]*

sünbül: Daha çok açık mor renkli, keskin ve güzel kokulu çiçek.

1. Cemâl-i gülşeni pür **sünbül** ü gül
Ki ruhsârı gül u gîsûsı **sünbül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 77*). [*sünbül,]*
2. Cemâl-i gülşeni pür **sünbül** ü gül
Ki ruhsârı gül u gîsûsı **sünbül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 78*). [*sünbül,]*

3. Mişâl-i lâ'l-i meh-rüyân-ı dil-cû
Benefşe vü semen lâle vü **sünbül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 27*). [*sünbül,]*
4. Şanevber hüllesinde tügme-i zer
Tağıtdı saçların bağ içre **sünbül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 51*). [*sünbül,]*
5. Kara giydi vü gözleri tolı hûn
Siyeh-püş olduğı **sünbül** budur hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 61*). [*sünbül,]*
6. Külâh-ı hüdhd-ı zîbâ fesâne
Şaçına **sünbülün** ulaşdı şâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 24*). [*sünbülün, -ün]*
7. Sözi kandi lebinden şekeristân
Şaçınıñ **sünbülinden** yüzi büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 82*). [*sünbülinden, -inden]*
8. Ki yiridür kenâr-ı âb-ı hayvân
Şaçında **sünbülün** var müşgden dâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 39*). [*sünbülün, -ün]*
9. Kanı ol zülfi **sünbül** çeşmi nergis
Geleceğin bilüp ol gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 86*). [*sünbül,]*

sünbül-i hûb: *Güzel sünbül.*

1. Gelür hâkister-i külhan gibi h'âr
Gülistânda olan her **sünbül-i hûb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 29*). [*sünbül-i hûb,]*

sünbül-i ter: *Taze sünbül.*

1. Tağıdup saçlarını **sünbül-i ter**
Gülistân bezmini kılmış mu'a'ttar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 75*). [*sünbül-i ter,]*

sünbül-i zülf: *Kıvrımlı saç.*

1. Degildür sünbül-i zülfi semen-sâ
Ki her bir târidur bir 'ırk-ı sevdâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 27*). [*sünbül-i zülf, -i]*

şun'-ı bârî: *Yaratan, Allah.*

1. Felek baırında kılmış **şun'-ı Bârî**
Hilâlî fi'l-meşel bir fülk-i cārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 61*). [*şun'-ı bârî,]*

şun'-ı hudâ: *Allah'ın eseri.*

1. Gelüpdür şürete şun'-ı Hudâdan
İki meyve nihâl-ı Murtażâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 1*). [*şun'-ı hudâ, -dan]*

şun'-ı lem-vezel: *Allah'ın eseri.*

1. Rüz-ı ezelde yazmışdı **şun'-ı lem-vezel**
Dîbâce-i nu'ûtuñı fi'l-levh-i bi'l-kalem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 9*). [*şun'-ı lem-vezel,]*

şun'-ı mevlâ: *Allah'ın kudreti.*

1. Düzer kavş-ı kuzâhdan **şun'-ı Mevlâ**
Muht-i âsmân üzre pül-i a'lâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 59*). [*şun'-ı mevlâ,]*

şunl: *Sunulmak, verilmek.*

1. Çığırup dōst diyü virdi cānı
Fenā cāmı aña daḥı **şunıldı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 39*). [*şunıldı, -dı*]

şunıvir-: *Sunmak, ikram etmek.*

1. Çıkarup **şunıvirdi** bağbāne
Çün ol serv oldı Mecnûnuñ ğulāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 52*). [*şunıvirdi, -di*]

şünnet it: *Erkeklik organı ucundaki deriyi çepeçevre kesip çıkarmak.*

1. Anası diledi kim şünnet ide
İlinüñ uluların da‘vet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 3*). [*şünnet it, -e*]
2. Ekābir yir yirin çün ‘avdet itdi
Gelüp cerrāḥ Kaysı şünnet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 34*). [*şünnet it, -di*]

şüñü: *Mızrak.*

1. Şüñüler sīneler sökmekde çālāk
Dilrān şadrını tır itmede çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 27*). [*şüñüler, -ler*]
2. Kılıçlar cevz gibi merdüm-āzār
Şüñüler ḥarbe-i merg-i cefā-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 68*). [*şüñüler, -ler*]
3. Çeküp süsen çemende kadd-i bālā
Şüñüsi üzre şarmış çini vālā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 30*). [*şüñüsi, -si*]
4. Mübārizler eline aldı çālāk
Şüñülerin mişāl-i mār-ı Ḍaḥḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 34*). [*şüñülerin, -ler, -in*]
5. İdinmiş idi ol zülmetde leşker
Şüñü şem‘in ecel şehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 56*). [*şüñü,]*
6. Kime ildürse **şüñüsi** serini
Dürerdi bu cihāndan defterini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 101*). [*şüñüsi, -si*]

şüpür: *Süpürmek, temizlemek.*

1. Ḥādimüñ gibi işigüñ **şüpürür** saçı ile
Bu durur konduğı ḥurşid diyü mihre laḳab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 21*). [*şüpürür, -ür*]
2. Kılırdı kuyruğıyla **şüpürüp** pāk
Kamu vaḥşilere olmış-iken ḥān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 54*). [*şüpürüp, -üp*]
3. Süpürüp eyleridi ḥākden pāk
Ḥasından ‘ankebūt-ı zār u bī-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 100*). [*şüpürüp, -üp*]
4. Seḥer vaktinden anuñ efser-i ‘āc
Şüpürilmek içün ol ṭāḳ-ı mergüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 49*). [*şüpürilmek, -ilmek*]

şür: *Kovmak, uzaklaştırmak.*

1. Bugün k’oldı ḳocalup süst cāmı
Der-i dildārdan **şürdiler** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 54*). [*şürdiler, -di, -ler*]
2. Şarāb-ıla hoş idüp demlerini
Şürerlerdi gönülden ğamlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 4*). [*şürerlerdi, -er, -ler, -di*]
3. Ayaguñ dāmenüñe çek çü şimşād
Ṭama‘ kelbin ḳapudan **şür** ḥākır it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 47*). [*şür,]*

şür: *Sunmak.*

1. Meger sākī katı **sürdi** ayakda
Ki mey gül-günü ğarķ oldu ‘araķda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 33*). [*sürdi, -di*]
2. Bir ulu dirnek olup tırdı bunlar
Birikdürüp kelâmı **sürdi** bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 40*). [*sürdi, -di*]

sür: İleri doğru gitmek, götürmek.

1. Eline bir ‘aşā aldı vü **sürdi**
Tutup dilber ħarîminün yolını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 6*). [*sürdi, -di*]
2. Ol aradan **sürüp** Mecnûna geldi
Baķup gördi ki yüz urmuş zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 208*). [*sürüp, -üp*]
3. Beyābanlarda ol tırfe ğazāle
Sürer üştür idüp feryād u nāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 38*). [*sürer, -er*]
4. İder yārān ħisāb-ı ‘ilm-rānī
Sürer bunlar ħadîş-i mihr-bānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 22*). [*sürer, -er*]

sür: Değdirmek, dokundurmak.

1. Pes evşāf-ı ğarażda **sürdi** ħāme
Ki bu ğam-nāme benden kim helāküm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 20*). [*sürdi, -di*]
2. Yüzine gözüne **sürdi** du‘ā-vār
Görür kim her sözidür mihr-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 46*). [*sürdi, -di*]
3. Yüzün topraklarına **sürdi** vāfir
Gehī ol kabre **sürdi** ki buña rû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 28*). [*sürdi, -di*]
4. Yüzün topraklarına **sürdi** vāfir
Gehī ol kabre **sürdi** ki buña rû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 29*). [*sürdi, -di*]
5. Öpüp yüzine **sürdi** ‘izzet-ile
Sipās u şükr kılup Ħakķa vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 18*). [*sürdi, -di*]
6. Sürerdi yüzini topraĝa her ĝāh
Dilinden çıķmıŗıdı māsivallāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 27*). [*sürerdi, -er, -di*]
7. Sürerdi yüzine geh geh yüzini
Muĝaşşal anuñıla ħoŗ idüp baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 92*). [*sürerdi, -er, -di*]
8. Ebed göstermediler kīne bunlar
Ayaĝına **sürüben** yüzlerini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 51*). [*sürüben, -üben*]
9. Sürüb ser ü katına geldi yirini
Baķup gördi ki ‘uryān u diĝer-ĝün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 32*). [*sürüb, -üb*]
10. Yüzün **sürüp** öpüp kıldı der-āĝuş
Du‘ā-yı ħayrıla añup rûĝ-ı pākin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 32*). [*sürüp, -üp*]
11. Derisin aña naţ‘ iderdi kaplan
Sürüp āhū ayaĝını yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 57*). [*sürüp, -üp*]
12. Mübārek pâyını **sürsem** yüzüme
Anuñıla bir nefes dem-sāz olam hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 54*). [*sürsem, -se, -m*]

sür: Gidermek, ortadan kaldırmak.

1. Ki yarıldı şanasın yir yir eflāk
Dilinden **sürdi** ki şādī melālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 61*). [*sürdi, -di*]
2. Aradan ‘Amr u Bekri **sürdi** yir yir
Ķapudan taşra hem-çün ħalka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 52*). [*sürdi, -di*]

sür: Düĝün, şölen.

1. Nür-i ‘adlünden Ķarāman ili döndi Yeŗibe
Oldı **sürî** Ķonya şehrînün ħarîm-i muĝterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 36*). [*sürî, -ı*]

sür: Boynuздan yapılmış büyük boru. Kıyamette, Hz. İsrâfil'in üfleyeceği boru.

1. Çalardı nâleden borı çeküp zür
Şan İsrâfil ururdu şür ile **şür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 18). [şür,]
2. Dem urdu şanki İsrâfil **şûra**
Kıyâmet günleri geldi zühûra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 19). [şûra, -a]

sür: Karışıklık.

1. Teninden kaldurup baş **şür** u gāvga
Metâ'-ı 'aklın itmiş 'ışk yağmâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 113). [şür,]
2. Çalardı nâleden borı çeküp zür
Şan İsrâfil ururdu **şür** ile şür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 18). [şür,]
3. Açar olup anı gördükce bî-şabr
Kõlından şevk-ile pür **şür** ü heybet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 107). [şür,]

sür: Sürmek (etek sürmek bağlamında).

1. Süriyü sebze vü reyhâna dāmān
Neşât ü 'îşa başladı bu yārān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 24). [süriyü, -i, -y, -ü]

sür: At sürmek.

1. Çün altıncı fezâya çıktı Aḥmed
Atı na'line **sürdi** Müşteri ḥad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 142). [sürdi, -di]
2. Gice gündüz dimeyüp **sürdi** gıtdi
Nitekim seyl-i tünd irdi vü yitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 5). [sürdi, -di]
3. Hemān sâ'at süvar oldu vü **sürdi**
Olar daḥı irişüp karşı tırdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 1). [sürdi, -di]
4. Kese başın bularuñ virmeyüp dād
Feres **sürdi** şefâ'at birle Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 23). [sürdi, -di]

sür: Bulaştırmak.

1. Ser-i 'arşa-durur na'linüñ efser
Sürer ayağıña levḥ ü kalem ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 118). [sürer, -er]

sür: Acı.

1. Hem ol mehde görüp bu âfitâbı
Ziyâde oldu **şür** u ıztırâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 88). [şür,]
2. Ziyâde oldu **şür** u ıztırâbı
Didi ḥayf ü dirîğ ü âh her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 2). [şür,]

sür: Devam etmek, varlığını korumak.

1. K'ol aradan **sürer** maṭlûbı gāyib
Daḥı beter za'if oldu vü nâ-şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 32). [sürer, -er]
2. Kimi gülşende **sürer** 'ıyş u 'işret
Kimi külḥande tartaṛ derd ü miḥnet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 105). [sürer, -er]

sürâh it: Delmek.

1. İderler 'ömrün enbânını sūrāḥ
Senün 'ömrünse ır u ħirmeni ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 92*). [*sūrāḥ it, -er, -ler*]

sūrāḥi: *Sûrahî, su şişesi.*

1. Añup 'adlini 'ahd itdi **şurāḥi**
Ki içmeye meyün ırnını daḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 111*). [*şurāḥi,*]
2. Şurāḥî fi'l-meşel âyinedândur
K'içinde mey anuñ mir'ât-ı cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 47*). [*şurāḥî,*]
3. Kocışup tenlerinde ırldılar bir
Pür oldı iki şudan bir **şurāḥî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 93*). [*şurāḥî,*]
4. 'Ayân eyledi dil rāzın **şurāḥi**
Anuñ-çun dökdi ırnın sākî daḥı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 29*). [*şurāḥi,*]

sür'at: *Çabukluk, hız.*

1. Ol uçmaḳda yorulup peyk-i ḥazret
Per ü bālinde hiç ıralmadı **sür'at** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 158*). [*sür'at,*]
2. Öğidür 'ömri daḥlin **sür'at-ile**
Eger fehmi itmeyüp gāfil bu ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 166*). [*sür'at-ile, -ile*]

sûret: *Görüntüş, resim, tasvîr.*

1. Gelüpdür **şûrete** şun'-ı Ḥudādan
İki meyve nihāl-ı Murtaẓādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 1*). [*şûrete, -e*]
2. Añup ol **şûreti** feryād iderdi
Füzün olurdu günden güne derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 57*). [*şûreti, -i*]
3. Nazar eyledi yarı ır'alatına
Gözinden ırnlar aḳdı **şûretine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 34*). [*şûretine, -in, -e*]
4. Bu cânibden geçinür **şûretâ** ger
Velî dilden olaruñ fethin ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 25*). [*şûretâ, -â*]
5. Getürdi **şûrete** bir beyze-i zer
Şu'â'ından anuñ eyvân-ı âfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 2*). [*şûrete, -e*]
6. Dem-â-dem kendüye idindi 'âdet
Ki girüp dürlü dürlü **şûrete** tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 31*). [*şûrete, -e*]
7. Sebûdur **şûreti** şan burnı kûze
Yalan sözlü yamân dillü siyeh-ruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 8*). [*şûreti, -i*]
8. Ki bu 'âlemde hiç ırutmaya ârām
Firişte **şûretinde** dîvdür dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 43*). [*şûretinde, -i, -n, -de*]
9. İki **şûret** yazılmış eyledi âḥ
Birisi kendü şekli biri Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 10*). [*şûret,*]
10. Ki iy gözi yaşıdan bî-sitäre
Bu iki **şûretün** bozduñ birini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 17*). [*şûretün, -ün*]
11. Kılâbı bildi yimedi etümi
Utanmaz mısın iy şeh **şûretünden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 101*). [*şûretünden, -ün, -den*]
12. Buña 'âkıl olan hergiz baş egmez
Bu **şûretle** olupdur dehr mevşûf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 111*). [*şûretle, -le*]
13. Bu **şûret** n'eylesün ḥālî mu'ayyen
Vücüd-ı çâkuñ olmış ser-te-ser ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 34*). [*şûret,*]
14. Degildür 'âkıl anlardan vefâ-cüy
Çi ger **şûretdedür** her biri âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 61*). [*şûretdedür, -de, -dür*]
15. Ne **şûretden** idebilmez 'ilâcî
Nitekim ol devāya ırālîb oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 12*). [*şûretden, -den*]
16. Pes aralıkda n'eyler iki **şûret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 52*). [*şûret,*]
17. Raḳîbün **şûretine** karşı dîvār
Niḳâb-ı ḳabrden iy sa'd-i aḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 102*). [*şûretine, -in, -e*]

18. Anı aldaymaz hergiz bu **şüret**
Kaını Hüsrev kaını Dārā kaını Cem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 130). [şüret,]
19. Velî bulmaz haridâr andan âzerm
Ferîşte **süretinde** dîve beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 105). [süretinde, -in, -de]

süretâ: Dış görünüşe göre, görünüşte, zâhiren.

1. Kişi kim ‘ışkı yok hayvân gibidür
Egerçi **şüretâ** insân gibidür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 6). [şüretâ,]
2. Şıdırlar hâmeyi nâm-ı zenânda
Zenûn ger **şüretâ** vardur vefâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 45). [şüretâ,]

şüret-i çîn: Çini motifi.

1. Bedî‘ ü türfe hem-çün **şüret-i Çîn**
Ten-i zîbâlarınuñ büyü müşgîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 57). [şüret-i çîn,]

sürevvâ: Ülker, Pervin (yedi yıldızdan oluşan bir yıldız takımı).

1. Geçüp vâdîleri mânend-i âhû
Döker gözden **sürevvâ** gibi lû’lû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 36). [sürevvâ,]
2. Zamânun güşını çarh eyledi pür
Sürevvâ gibi ol şeb kıldı ol dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 17). [sürevvâ,]

surh: Kırmızı, kızıl.

1. Bularuñ ruhları **sürhîyle** gül-gün
Nigârûñ didesi eşkiyle pür hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 29). [sürhîyle, -i, -yle]

surh: Kan, kanlı gözyaşı.

1. Ruhı ger za‘ferâna oldı nezdîk
Tabancayla tutardı **sürh** anı lîk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 94). [sürh,]

sürhî-yi merg: Ölüm kızılığı.

1. Fenâ meşşâtasından **sürhî-yi merg**
Ecel dâmâdı geldi k’alup anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 76). [sürhî-yi merg,]

sürme: Göze sürülen siyah madde.

1. Atuñ ayağı tozin her kim edinmez **sürme**
Şu‘le-i şems görinsün gözine zûlmet-i şeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 19). [sürme,]
2. Başında var gelin gibi gümüş tâc
Gözinde **sürme** haddinde sefidâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 62). [sürme,]
3. Ki iy **sürme** olan tozu gözüme
Melûl olma şakın togru sözüme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 5). [sürme,]
4. Gözinüñ yaşı derhâl oldı nâ-yâb
Hâzerden kim yumaya **sürmesin** âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 14). [sürmesin, -sin]
5. ‘Atâ kıl ‘ışk ‘aynından baña nûr
Gözümden eyleme bu **sürmeyi** dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 28). [sürmeyi, -yi]

6. Tozıdır göze **sürme** cāna merhem
Dağı niçe bunuñ gibi kelāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 88*). [*sürme,]*
7. Beni öldürme tır-i kaçādur
Gözümde **sürme** neyler iy cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 27*). [*sürme,]*
8. Diledi kim ide **sürmeyle** müşgîn
Çün itdi sürmedāna mîli meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 22*). [*sürmeyle, -yle]*
9. K’aña **sürme** yirine giriser mîl
Cihāndan devşürüp büngāh u rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 16*). [*sürme,]*
10. Cinān tāvūsı san-kim kaldı bî-per
İki gözleri kaldı **sürmeden** huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 67*). [*sürmeden, -den]*
11. Gözüme **sürme** eyle ol gubārı
Gül-āb-ı eşk-ile kıl sînemi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 26*). [*sürme,]*

sürme çek: Göze sürme sürmek.

1. Ezel demden ki bir dîde ola kūr
İrişmez sürme çekmekden aña nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 60*). [*sürme çek, -mek, -den]*

sürmedān: Sürme kabı, sürme hokkası.

1. Diledi kim ide sürmeyle müşgîn
Çün itdi **sürmedāna** mîli meylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 23*). [*sürmedāna, -a]*

sürmedān: İçine sürme konulmak için ağaç, kemik, altın, gümüş vb.nden yapılan kap, sürme kabı, sürme hokkası.

1. Didi şükr eyleyüp Hallāka vāfir
Ki bu nāme ki türfe **sürmedāndür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 13*). [*sürmedāndür, -dur]*

sur-nā: Zurna.

1. Sehî kâmetlüler merginde **sur-nā**
İraqlardan çara şem’ idi güyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 21*). [*sur-nā,]*

sürüd: (Fa.) Şarkı, türkü.

1. Gelürler bunda eylerler **sürüdi**
Çomadılar il içre bizde udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 25*). [*sürüdi, -ı]*
2. Kimün çapısına varsa **sürüdi**
Añup sîmin-berin gögsini döger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 78*). [*sürüdi, -ı]*

sürüd-ı ‘âşıkāne kıl: Aşkla ilgili şarkılar söylemek.

1. Kılar Mecnûn sürüd-ı ‘âşıkāne
Çü gördi ‘âkıbet ol merd-i tâlib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 30*). [*sürüd-ı ‘âşıkāne kıl, -ar]*

sürüdi çek: Şarkı söylemek.

1. Çeken tağ u şahārîde sürüdi
Ucından ben muqayyed cânıñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 38*). [*sürüdi çek, -en]*

sürün: Sürünerek ilerlemek.

1. Yüzüm üzre **sürünerek** giderdüm
Tenüm senden düşüpdür gerçi mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 160*). [*sürünerek, -irek*]

sürür: Sevinç, mutluluk.

1. Sürüründen şarâbuñ Kays-ı hoş-hâl
Belâ-yı 'ışkıdan hem fâriğu'l-bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 15*). [*sürüründen, -ı, -dan*]
2. Zamânuñ şadlığı ğamsuz olmaz
Sürürüñ âhîri mâtemsüz olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 30*). [*sürürüñ, -un*]
3. Oturdu geçdi taht üstine ğamgîn
Sürür ile irişüp geldi dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 21*). [*sürür,]*
4. Ki olur her belânuñ bir **sürürü**
Dem olur kim ser-i maḥzûna yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 18*). [*sürürü, -ı*]
5. Cihânuñ ğuşşama şatan **sürürin**
Mülevveş-dehr içinde 'âşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 10*). [*sürürin, -ı, -n*]
6. Sürürü miḥnet ü gülzârî nîrân
Ne deñlü hûb u zîbâ nakşî kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 126*). [*sürürü, -ı*]
7. Sürürüm ħirmenine urdı âteş
'Aṭâ kılmışdı Ḥaḳ bir serv-i âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 70*). [*sürürüm, -um*]

sürür bul: Neşelenmek, mutlu olmak.

1. Dil ü cân buldı zımnından sürürü
Mu'anber câme bir zengî peçedür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 36*). [*sürür bul, -dı*]

süs: Süs, ziynet.

1. Gümüñ **şüş**e gibi rengin ü mergüb
Ya cennetden-durur bu nâme bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 24*). [*şüş, -e*]

süsen: Far. Susam denilen çiçek.

1. Yalınçağ eyleyüp tıgını **süsen**
Ṭurur vâdiler içre hem-çü reh-zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 51*). [*süsen,]*
2. Giyüp **süsen** kabâ-yı âsumânı
Müzeyyen eylemiş her büstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 55*). [*süsen,]*
3. Çeküp **süsen** çemende kadd-i bâlâ
Sünûsi üzre şarmış çinî vâlâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 29*). [*süsen,]*
4. Miyanında mişâl-i beyza-i baṭṭ
Ḳovar bağ uğrısın **süsen** çü yağî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 59*). [*süsen,]*
5. Baña dağ-ı belâdur bî-ruḥ-ı yâr
Eger **süsen** daḥı bî-dilsitândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 23*). [*süsen,]*

süst: Gevşek, zayıf, güçsüz.

1. Bugün k'oldı kocalup **süst** cânı
Der-i dildârdan sürdiler anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 53*). [*süst,]*
2. Siper kılna özüñi tîr-i âha
Beni şanma reh-i 'ışkında **süst**em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 91*). [*süst, -em*]
3. Yanında 'ömr anuñ meflûc yâ **süst**
Pes andan şordı ol cânı cihânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 12*). [*süst,]*

4. Senûñ ğam-dâruñam ğam yimezem hîç
Egerçi 'âlem içre **süst** hîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 25*). [*süst,]*
5. Ki şoñra virmeye haclet aña 'âr
Eger **süst** ü eger saht ola bir yây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 7*). [*süst,]*
6. Anı gûstañ basma çekmege pây
Eger **süst** ise bulursın melâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 9*). [*süst,]*
7. Kemānum **süstdür** kılmaz velî kār
Baña āsān idi feth-i hāzīne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 78*). [*süstdür, -dür]*
8. Az az şihhat bulup vakti bih oldı
Mizācī **süstlikden** kırtılup hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 37*). [*süstlikden, -lik, -den]*
9. Uş itdüm terk-i devrān-ı pür-āşüb
Degülseñ hem vefā rāhında sen **süst** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 93*). [*süst,]*

süst it: Zayıf, güçsüz etmek.

1. Ki şehbānı söz içinde ider süst
Alup bu meblāğī ol peyk-i kāmīl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 64*). [*süst it, -er]*

susuz: Susamış olan.

1. Şusuzlık virse bir nañle zevālī
Yine şu hāşıl ider ol nihālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 51*). [*şusuzlık, -lık]*

sütün-ı dîn: Dinin direği.

1. Sütün-ı dīnümün misvākīnī kıl
Yakīnüm gülşenine nañl-ı kāmīl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 29*). [*sütün-ı dīn, -üm, -ün]*

sütür: Satırlar, yazı sıraları.

1. Meger cān ola lāyık-ı müjde-gānī
Suñürī gözlerüme virdi nūrī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 35*). [*suñürī, -ı]*
2. Ki kılmış dāmenini müşg-ile pür
Suñürī beñzer ol serve ki her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 39*). [*suñürī, -ı]*
3. Olupdur huld-ı fikr istebrak-ı hūr
Suñür ü nokñadan çün 'aşık-ı zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 15*). [*suñür,]*
4. Ki olmış rīze kāfūr üzre 'anber
Sütürī fūrce-i kaşr-ı vefādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 43*). [*sütürī, -ı]*

sütür-ārā-yı nañ'-ı tahte-i hāk: Yeryüzü tahtının satırlarını sözleriyle süsleyen.

1. Sütür-ārā-yı nañ'-ı tahte-i hāk
Hayāt-ı Ādemün levhine rākım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 6*). [*sütür-ārā-yı nañ'-ı tahte-i hāk,]*

suva: Su vermek, sulamak.

1. Şuvadı çeşme-sārī kevşer idi
Maķām-ı ğulistān-ı aħdar idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 43*). [*şuvadı, -dı]*

süvār: Ata binmiş, binici.

1. Ki ruh be-nümüd der vey ravza-i cān
Süvār āmed be-taht-ı ın vilāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 3*). [süvār,]
2. Süvār oldukça ol şîr-i zamāna
Atı na'li od atar āsumāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 83*). [süvār,]
3. Süvār olup aña oldu revāne
Nitekim mihr-i hînk-i āsumāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 29*). [süvār,]
4. Süvār olup tûrup meh-rûlar ile
Şaçı müşgîn gözi āhûlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 57*). [süvār,]
5. Çü zaḥm irûre tîġi bir **süvāre**
İder atıyla ikisin dört pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 93*). [süvāre, -e]

süvār ol: Binmek.

1. Hemān sâ'at süvar oldu vü sürdi
Olar daḥı irişüp karşı tûrdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 1*). [süvar ol, -dı]

süvār ol: Ata binmek.

1. Bisâtından tûrup ol şāh-ı 'ālem
Süvār oldu Burāk-ı berķe ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 90*). [süvār ol, -dı]

süvār ol: Ata binerek yolculuġa çıkmak.

1. Bir iki dem anuñla münîs ola
Süvār oldu vü 'azm-i deşt kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 19*). [süvār ol, -dı]
2. Ki Mecnûna gele andan selāme
Süvār oldu binüp bir nākaya tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 25*). [süvār ol, -dı]

süvāre: Bir binek hayvanına binmiş kimse; herhangi bir işi iyi yapan kimse, ehil.

1. İrişse tîġi ucı bir **süvāre**
İder atıyla anı dört pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 75*). [süvāre,]

süvār-ı kürre-i aşkar-nijād: Asil atın yavrusunun binicisi.

1. Ki hem küştî olmaz şîr ile bûz
Süvār-ı kürre-i aşkar-nijāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 11*). [süvār-ı kürre-i aşkar-nijād, -e]

süy: Taraf, cihet, yön.

1. Döker her **süy** çeşm-i eşk-bārı
Yaḳalarda çü Mecnûn çeşme-sārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 35*). [süy,]
2. Te'aşşuḳ cānına gavġā biraḳsa
Aradup ḳande ise **şuyladurdu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 9*). [şuyladurdu, -ladur, -dı]

süya: Taraf, yön.

1. Ki meyl eyleyibilmez hîç **süya**
Dehānı gonca sensiz k'ol-durur mîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 34*). [süya, -y, -a]

suva bat: Suya batmak.

1. Ayağına nişār olmasa bir cān
Şuya batsun olursa āb-ı hayvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 132*). [*şuya bat, -sun*]

suva sal: Boşa gitmek, emekleri ziyan olmak; karşılığını bulamamak.

1. Hicâbı defterini şuya şaldı
Be-ğâyet oldı ol serv-i şeker-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 36*). [*şuya şal, -dı*]

süy-ber-süy: Su getiren.

1. Kılıçlar çeşmesinden **süy-ber-süy**
Revâne oldı ol şahrâda şad-cüy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 81*). [*süy-ber-süy,]*

suyı dök: Yüzü suyu dökülmek; onuru, haysiyeti yok olmak.

1. Çeh-i şerm ü tahayyürde esîrüm
Hacâletden yüzüm suyu döküldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 35*). [*suyı dök, -ül, -di*]

süy-ı evvân-ı ‘ulvî: Yüce saraya doğru.

1. Süy-ı evvân-ı ‘ulvîye sefer kıl
Koma maşşûre-i hîsside hiç pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 12*). [*süy-ı evvân-ı ‘ulvî, -ye*]

süy-ı harîm: Harem dairesi yönü.

1. Murādum tîrin irürmez nişâne
Dem-â-dem gözlerem süy-ı harîmüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 81*). [*süy-ı harîm, -üñ*]

süy-ı hâtîf: Gayb ciheti.

1. Gönül olmuşiken bu fikre dem-sâz
İşitdüm süy-ı hâtîfden bir âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 106*). [*süy-ı hâtîf, -den*]

süy-ı küh-ı need: Necd Dağı tarafı.

1. Gönildi süy-ı küh-ı Necde gamnâk
Olurdu anda koyup şurb u ekli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 6*). [*süy-ı küh-ı need, -e*]

süy-ı mâh: Aya (sevgili) doğru.

1. Çü Mecnûn bu haberden oldı âgâh
Ki süy-ı mâha bulmazmış delû râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 2*). [*süy-ı mâh, -a*]

süy-ı mezâr: Mezarlığa doğru.

1. İrişdi kaşrdan süy-ı mezāra
Elin alup każā każısın pür-kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 90*). [süy-ı mezār, -a]

süy-ı şahın-ı bî-nişân: Belirsizliğin ortasındaki yönler.

1. Özüñi çek feżā-yı lâ-mekāna
Revân ol süy-ı şahın-ı bî-nişāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 84*). [süy-ı şahın-ı bî-nişân, -a]

süy-ı vār: Sevgilinin tarafı.

1. Perî-veş kıldı süy-ı yāre pervāz
Gelüp yārı yanında kurdı rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 178*). [süy-ı yār, -e]

süy-ı zemîn: Yeryüzüne doğru.

1. Per açdı sidreden süy-ı zemîne
Semender-vār toğru şem‘-i dîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 29*). [süy-ı zemîn, -e]

süz: Ateş, elem, yanık.

1. Temāşā eyledüm çün bu rumûzı
Derûnumda belürdi ‘ışk **süzü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 78*). [süzü, -ı]
2. Bu **süz** u tef kimûñ dağından irdi
Ya bu hös-bü kimûñ bağından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 9*). [süz,]
3. Mişâl-i şem‘ idi ol merd-i âzād
Güdāz ü girye vü **süz-ile** mu‘tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 10*). [süz-ile, --ile]
4. Ne âteşden-durur sîneñde **süzüñ**
Neden böyle karardı baht u rûzuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 97*). [süzüñ, -uñ]
5. Emîn ü müstaķim ü ‘âķıl idi
Hāzer deydi ki şāh-ı āšnā **süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 15*). [süz,]
6. Buḥār-ı ‘ışkdan bıraķdı **süzü**
Yaşından şöyle k’ol hûb-ı zamāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 48*). [süzü, -ı]
7. Ki **süzından** vücûdum oldı biryān
Dönüp çekdi bir āh-ı pür-sitāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 138*). [süzından, -ı, -n, -dan]
8. Ki **süzından** yarıldı seng-i ḥāre
Anuñ āhı acılığından ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 140*). [süzından, -ı, -n, -dan]

süz düs: Ateş düşmek.

1. Dil ü cānına ğamdan süz düşmiş
Cihān ğavġaları başına üşmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 35*). [süz düş, -miş]

süzān: Yakan, yakıcı. Ateşli.

1. Tef-i nāle vücûdın kıldı **süzān**
Günüñ ıssılığı virdi ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 10*). [süzān,]

süzen: İğne.

1. Yüzüne bakmasun her lāhza **sūzen**
Gözini rişte ile dik anuñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 45*). [*sūzen,]*
2. Vücüd-ı çāküme biñ **sūzen** ü hār
‘Acebdür âhire irerse bu dün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 28*). [*sūzen,]*

sūz-ı kalb: *Tutuşmuş kalp.*

1. Çi âteş yağdı üstine çi bārān
Çü sūz-ı kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 81*). [*sūz-ı kalb, -ile]*

sūz-nāk: *Yakıcı, ateşli.*

1. Firākum âteşinde sūz nāküm
Nedür hālün benüm iy derd-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 42*). [*sūz-nāk, -üm]*





şābās: *Takdīr etmek.*

1. Kāmer irūp ayağında kōdı baş
Okıdı bī-‘aded tahsīn ü **şābās** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 6, Mısra 122*). [*şābās,]*
2. Okındı şī-rile adına **şābās**
Ki eṭrāf-ı cihāna ṭab‘-ı pāki (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 104, Mısra 16*). [*şābās,]*

şād it: *Mutlu etmek.*

1. Ğam-ı ‘ışk itmedi bir dem seni şād
Senūñ gibi ne gördi hüzni Ya‘kūb (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 108, Mısra 8*). [*şād it, -me, -di]*

şād ol: *Mutlu olmak.*

1. Bākup yüzine şād olurdı hem şāh
Dūn ü gün meyden olmaz idi hālī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 17, Mısra 10*). [*şād ol, -ur, -dı]*
2. Olurdı çeşmi rūşen hātırı şād
Yahūd k’ireydi bir bū ol yañadan (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 76, Mısra 18*). [*şād ol, -ur, -dı]*
3. Elinde tīg ü başında otağı
Bu resme faşda gül gibi ol şād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 98, Mısra 61*). [*şād ol,]*
4. İşide öz kulağıyla sözüñi
Hem ol māhı görüp ol sen dahı şād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 102, Mısra 119*). [*şād ol,]*
5. Tenüm āsūde vü cānum olur şād
Olup cānum hayālün birle dem-sāz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 103, Mısra 30*). [*şād ol, -ur]*
6. İkisnünde şād oldu revānı
İdüp bunlar dü-‘ālemden ferāğat (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 32*). [*şād ol, -dı]*
7. Gırdı rakşa şevk-ile çü gerdūn
Kaçankim Zeydi görse şād olurdı (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 113, Mısra 21*). [*şād ol, -ur, -dı]*

şād tut: *Gönlü sevinçli, ferah tutmak.*

1. Sen anuñ-çün nedür germ eylemek od
Hudā haqqıyıcūn tut göñlüñi şād (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 90, Mısra 107*). [*şād tut,]*

şād u handān: *Mutlu ve mesrur (sevinçli).*

1. Hemīşe gül gibi ol **şād u handān**
Çü gönca olmağıl maḥbūs-ı zindān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 35, Mısra 9*). [*şād u handān,]*

şād u hurrem: *Sevinçli, mutlu.*

1. Üküş ta‘zīmle kondurdılar hem
Dil-i Leylī şafādan **şād u hurrem** (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 37, Mısra 78*). [*şād u hurrem,]*
2. Varup diñlendi anda **şād ü hurrem**
Ḥabībī meşhedi üstinde miskīn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 133, Mısra 118*). [*şād ü hurrem,]*

şād u mahzūn: *Mutlu ve hüznü.*

1. Geçindiler biraz gün **şād u maḥzūn**
Selām iderdi Mecnūna ri‘āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 16*). [*şād u maḥzūn,]*

şādān: (*Fa.*) *Sevinçli, mutlu.*

1. Huzūr-ile geçür **şādān** [u] ḥurrem
Maḳam idin varup bir ḥūb-cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 44*). [*şādān,]*

şādān ol: *Mutlu olmak.*

1. Bunı diyüp de pinhān olduğunu
Bu sözden kendü şādān olduğunu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 52*). [*şādān ol, -du, -gın, -ı]*
2. Didi şādān olup buldum şikārı
Pes evvelki refiḳından uşandı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 58*). [*şādān ol, -up]*

şādī: *Mutlu, huzurlu.*

1. Toldı **şādiden** zamānuñda memālik şöyle kim
Zerre deñlü yir bulunmaz k’anda ārām ide ḡam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 39*). [*şādiden, -den]*
2. Ğamı **şādīye** dönüp ḡoş dil oldu
Yidi vü içdi oynadı vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 81*). [*şādīye, -ye]*
3. Yüzi Mısrınuñ üstinde iki Nîl
Komadı arzū gönlinde **şādī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 55*). [*şādī,]*
4. Şafādan oldu key ḡoş-ḡāl Mecnûn
Didi ḡoş geldüñ ü **şādī** getürdüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 47*). [*şādī,]*
5. Ki yarıldı şanasın yir yir eflāk
Dilinden sürdi ki **şādī** melālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 61*). [*şādī,]*

şādımān ol: *Sevinmek, sevinçli ve bahtiyar olmak.*

1. Ğam almışdur beni sen **şādımān ol**
Ḳaçınma benden iy cān-ı peder gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 124*). [*şādımān ol,]*

şādlık: *Mutluluk.*

1. Zamānuñ **şādlığı** ḡamsuz olmaz
Sürürüñ āḡiri mātemsüz olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 29*). [*şādlığı, -ı]*

şād-mānī: *Sevinçli.*

1. Sözi terkīb-i zevk ü **şād-mānī**
Ḳadi servi degüldür naḡl-i bī-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 54*). [*şād-mānī,]*

şādumān: *Sevinçli, bahtiyar.*

1. Dilerdüm sizden ol perī nişānı
K’ideydüm **şādumān** bu nev cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 46*). [*şādumān,]*

şafak: Güneş doğmadan önce ve güneş battıktan sonra ufukta görülen kızılık.

1. Şafağdan şuhf-ı çarha kâtib-i şeb
Meger ‘‘ve’n- necm’’ yazmışdı müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 7*). [*şafağdan, -dan*]
2. Gül üzre nergisinden döküp âbı
Şafağdan zeyn iderdi mâh-tâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 20*). [*şafağdan, -dan*]
3. Şafağdan âl-ıla yüz dürlü dâne
Çehinde gizleye Yûsuf gibi çîhr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 100*). [*şafağdan, -dan*]
4. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Meger bir şeb **şafağdan** nitekim dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 15*). [*şafağdan, -dan*]

şâfi’: Şifa verici, veren.

1. Çi ger bî-hadd-durur cürm-i şenî’üm
Kamunun **şâfi’isin** ol şefî’üm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 134*). [*şâfi’isin, -i, -sin*]

şâfi’ü’l-farîkat: Saf şifacı.

1. Yâ menba’ü’l-mürüvvet yâ mahzenü’l-vefâ
Yâ **şâfi’ü’l-farîkat** fi’l-ḥaşrı bi’l-kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 6*). [*şâfi’ü’l-farîkat,]*

şâh: Padişah, hükümdar l sevgili.

1. Eyitdi kim bu seg ol **şâhumuñdur**
Yüzi ḥurşîd u alnı mâhumuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 45*). [*şâhumuñdur, -um, -uñ, -dur*]

şâh: Dal, budak.

1. Giyinmiş şâlihîler gibi esved
Oturmuş **şâh** üzre cest ü zîrek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 49*). [*şâh,]*
2. Yüce bālâsı var çün yâr-ı baḥtı
Oturmuş gördi bir **şâhında** bir zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 43*). [*şâhında, -ında*]
3. Yine pervâz kıldı şâh-ı serve
Kõnarken **şâha** ol murğ-ı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 45*). [*şâha, -â*]
4. Hevâ-yı zülfî pesdūr seyr-i sünbül
Gülile ergüvânüñ **şâhı** bî-yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 41*). [*şâhı, -ı*]
5. Nihâlınden anuñ kõparmaya **şâh**
Edeb levḥin vefâdan gördi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 96*). [*şâh,]*
6. Belürdi bir nihâlün iki **şâhı**
İki yirde delindi bir dūr-i ḥûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 94*). [*şâhı, -ı*]
7. Belâ vü renc zencirinde beste
Benefşe **şâhı** gibi kâmeti ḥam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 5*). [*şâhı, -ı*]
8. Ayağ üzre ṭurur ḥizmetde dâyim
Alup her **şâhdan** sad verd-i bî-ḥâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 65*). [*şâhdan, -dan*]

şâh: Padişah || Allah.

1. İdüp ḥırşum elin bî-fer ü kûtâh
Ayağum toğru başdur kâdese iy **şâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 62*). [*şâh,]*
2. Okur dergâhına sen **şâhı** Allâh
Bu teng evden döşür ṭur bâr-ı büngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 81*). [*şâhı, -ı*]

şāh: Hükümdar, padişah.

1. Gösterür bir haţaba luţfila olsañ nāzır
Mu‘cize Mūsī ‘aşāsı gibi **şāhā** o haţab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 28*). [*şāhā, -a*]
2. Parmağına ney yürütdi hāmenüñ cellād-ı çarĥ
Şāhuñ engüştine öykündüñ diyü kılup tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 24*). [*şāhuñ, -uñ*]
3. İrişür mülk-i maķşūdına derĥāl
‘Arūs-ı dīn-i İslām içün iy **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 21*). [*şāh,]*
4. Geh olur bir gedāyı **şāh** eyler
Gehī biñ şāhı ĥāk-ı rāh eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 43*). [*şāh,]*
5. Geh olur bir gedāyı şāh eyler
Gehī biñ **şāhı** ĥāk-ı rāh eyler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 44*). [*şāhı, -ı]*
6. Nübüvvet **şāhınuñ** mührü ĥaķıyçün
Risālet çarĥınuñ mihri ĥaķıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 101*). [*şāhınuñ, -ı, -nuñ]*
7. İki kevne olan sultān-ı sermed
Nübüvvet taĥtınıñ **şāhı** Muĥammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 36*). [*şāhı, -ı]*
8. ‘Arab **şāhı** firāz-ı tāzī üzre
Ki ol tāzī şāfādan bāzī üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 91*). [*şāhı, -ı]*
9. Melāĥat göklerine māh idi ol
‘Adālet kişverine **şāh** idi ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 8*). [*şāh,]*
10. Kodı çarĥı döñişden kudretullāh
Namāzın kıla tā vaķtıyle ol **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 14*). [*şāh,]*
11. Biri evc-i kerāmet burcına māh
Biri mülk-i sa‘ādet taĥtına **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 68*). [*şāh,]*
12. Cihāne ‘ammduz iĥşān çün māh
Bu resm-ile gerek şehlik zihī **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 140*). [*şāh,]*
13. Ezelden ‘āleme bu devre dek tā
Müselsel **şāhdur** ‘an cedd ü ebā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 32*). [*şāhdur, -dur]*
14. Dem-ā-dem devleti olsun ziyāde
Öñünce **şāhlar** yelsün piyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 178*). [*şāhlar, -lar]*
15. Hasūdine virür ol **şāh** zer na‘l
Kılıçdan gevher ü peykāndan lā‘l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 103*). [*şāh,]*
16. Zeberced-reng **şāh** üzre gül-i ter
Açılmış çün Süheyl-i çarĥ-ı aĥdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 39*). [*şāh,]*
17. Dilerdi nesl ü peyvend içün ol **şāh**
Ĥudādan bir veled şām u seĥergāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 187*). [*şāh,]*
18. Meger kim reh-güzerden bir gün ol **şāh**
Geçerken bir ĥarābe gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 225*). [*şāh,]*
19. Bunı didi vü gözden oldı pinhān
Sarāyına yöneldi **şāh** ĥandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 272*). [*şāh,]*
20. Buyurdi **şāh** dāye buldılar tiz
Ki şirīn ola ol la‘l-i şeker-riz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 291*). [*şāh,]*
21. Eline şundı bir ayvāyı fi‘l-ĥāl
Giderdi **şāhdan** āy vāyı fi‘l-ĥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 258*). [*şāhdan, -dan]*
22. Nedür gördükde **şāhuñ** bildi ĥālī
Derūnında murādı vü ĥayālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 255*). [*şāhuñ, -uñ]*
23. Bakup yüzine şād olurdı hem **şāh**
Dün ü gün meyden olmaz idi ĥālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 10*). [*şāh,]*
24. Görüp **şāh** ol cemāl-i bī-nazīri
Didi ĥüsn ehlinuñ budur emīri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 19*). [*şāh,]*
25. Görinür bunlaruñ farkında her **şāh**
Ĥasūdun çeshmine mismār-ı sūrāĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 59*). [*şāh,]*
26. Depelerinde çifte **şāh** kim var
Belā-yı cāne düşmiş lām elif-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 61*). [*şāh,]*
27. Girişme-bāz u ‘işve-cūy u güstāĥ
Nefesleri çü müşğ ü ‘anberīn **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 64*). [*şāh,]*
28. Nüzül itdi çü sultān-ı müsāfir
Mücāvir **şāh** çekdi nüzl-i vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 72*). [*şāh,]*
29. Hezār i‘zāz ile ĥandān u ĥurrem
Didi el-‘iş **şāha** ĥayr-ı makdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 74*). [*şāha, -a]*

30. Nihālümnden getürdüm taze bir berg
Ki sizün **şāha** anı peyvend idem berk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 84*). [*şāha, -a*]
31. O çetr olmuş-idi ta'yîn konağı
Ol oldu hem bu **şāhuñ** da turağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 56*). [*şāhuñ, -uñ*]
32. Meger ol yörede var idi bir **şāh**
K'özine baht u devlet idi hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 21*). [*şāh,]*
33. Gözi tuş oldu **şāhuñ** ol gedāya
Belā sicni içinde mübtelāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 37*). [*şāhuñ, -uñ*]
34. Ki bir meh-rüya dil virüp bu güm-rāh
Delü oldu şu resme kim görür **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 6*). [*şāh,]*
35. Çü **şāh** ahladı Mecnûnuñ sözini
Pür itdi eşk-i hayretle gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 61*). [*şāh,]*
36. Yakîn yirde fülān **şāhuñ** kıızıdur
İdüpdür şit-i hüsnî 'ālemi pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 11*). [*şāhuñ, -uñ*]
37. Gelüp cānına hoş **şāhuñ** cevābı
'İmāret oldu gönlünün harābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 83*). [*şāhuñ, -uñ*]
38. Turup **şāhuñ** vaṭangāhına geldi
Yakîninde karār itdi vü ḳaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 163*). [*şāhuñ, -uñ*]
39. Degüldür sencileyin **şāha** lāyık
K'ide kavlı itdüğine bi-vefālīḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 23*). [*şāha, -a*]
40. Ol aradan düşürüp bār u būngāh
Gönildi illerine ol iki **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 58*). [*şāh,]*
41. Çün oldu münhezim kendü sipāhı
Bırakdı tıgın elden çarḥ **şāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 18*). [*şāhı, -ı*]
42. İki kimse qarābetinden anuñ
Didiler **şāha** hālātundan anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 18*). [*şāha, -a*]
43. Ne diri ḳalmamuzdan sen ziyān-kār
Çü gördi bu girivi feth **şāhı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 23*). [*şāhı, -ı*]
44. Ḳılarven itlerine tu'me **şāhuñ**
Şalup atuñ ayağına vebālīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 86*). [*şāhuñ, -uñ*]
45. Derüni pür-şerār-ı āteş-i tāb
Didi kim iy mürüvvetsüz yalan **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 9*). [*şāh,]*
46. Diyüp bir sözi altında ḳalan **şāh**
Ḳanı ol kim diridüñ baña her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 10*). [*şāh,]*
47. Ḳo bu sevdāyı bunda **şāh-ıla** ḳal
Vaṭan tut bir begendüğüñ arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 30*). [*şāh-ıla, -ıla*]
48. Ağulu cāmı virdi **şāha** k'it nüş
Alup sehv-ile şeh nüş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 22*). [*şāha, -a*]
49. Çıḳardı rāyet-i giti-fürüzī
Ḥabeş mülkin idüp Çin **şāhı** tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 3*). [*şāhı, -ı*]
50. Şeker **şāhındadur** şan tūtī-yi āl
Gözine Leylinüñ her şem'-i enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 14*). [*şāhındadur, -ın, -dan, -dur*]
51. Turup ol **şāhdan** pür hīle vü āl
Gelüp ḳapdı elinden şeb-çerāgın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 40*). [*şāhdan, -dan*]
52. Aña leşker idi ol bunlara **şāh**
Ḳamusı hükmineydi bende-fermān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 44*). [*şāh,]*
53. Arada **şāh** idi ol çün Süleymān
Per-i 'uḳābdan geh sāyebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 46*). [*şāh,]*
54. Żarūrī oldu hep segler muṭī'i
Meger kim **şāh** bir gün nāgehānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 33*). [*şāh,]*
55. Açıldı bağ-ı āfāḳuñ riyāzı
Olup **şāh** itdügi işe peşīmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 59*). [*şāh,]*
56. Ziyān irişmedi şöyle biline
Şitāb idüp anı görmeklige **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 77*). [*şāh,]*
57. Ki yoğ-idi nazīri bu cihānda
Temāşāya giderken bir gün ol **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 3*). [*şāh,]*
58. Bu hāl üzre geçinür ḡayret idüp
Çün iştidi anuñ aḥvālını **şāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 17*). [*şāh,]*
59. Atından sıçradı ta'cīl-ile **şāh**
Ayağına düşüp 'özrile derḡāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 40*). [*şāh,]*

60. Mesîhâ gibi dehri rûh-perver
Zümür-rûd-güne **şâh** açdı semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 31*). [**şâh**,]
61. Yakındı lâleden pâyine hınnâ
Getürüp **şâhdan** ser gönce-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 43*). [**şâhdan**, -dan]
62. Şükûfe **şâhı** güyâ keh-keşândur
Suyı mir'ât idinüp verd-i hamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 42*). [**şâhı**, -ı]
63. Gazâle urdı **şâhuñ** cânına tîr
Tapuñdan baña bir hâl oldı zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 24*). [**şâhuñ**, -uñ]
64. Kılarlar **şâh** üzre päs-bânlık
Degüllerdi şehûñ mevtinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 72*). [**şâh**,]
65. Ki gürgüñ sâyesinde düşdi bî-hüş
Süminden **şâhına** dek her gazâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 49*). [**şâhına**, -ı, -na]

şâh: Padişah. II Hz. Muhammed.

1. Cihânüñ melce'idür sâyen iy **şâh**
Yücedür Hâk katında pâyen iy **şâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 103*). [**şâh**,]
2. Cihânüñ melce'idür sâyen iy **şâh**
Yücedür Hâk katında pâyen iy **şâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 104*). [**şâh**,]
3. Çü geçdi ravza-i heftüm-den ol **şâh**
Yüzi gösterdi heştüm ravzada mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 149*). [**şâh**,]
4. Çü **şâh** ol bârgâha hâzır oldı
Kalemle levhe dahı nâzır oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 179*). [**şâh**,]

şâhâne: Harika, çok güzel.

1. Şeref burcında mäh-i lâ-yezâlî
Şâhâne genc idi ol rüy-i tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 33*). [**şâhâne**,]

şâhân-ı kîn-senc: Kin besleyen padişahlar.

1. Zamânında anuñ **şâhân-ı kîn-senc**
Sükûnetde-durur çün şâh-ı satranc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 107*). [**şâhân-ı kîn-senc**,]

şâh-ber-şâh: Daldan dala.

1. Tokuz tolandı nahli **şâh-ber-şâh**
Gözinden yaş dökerek uçdı ol zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 86*). [**şâh-ber-şâh**,]
2. Gamuñdan başlasam feryâd u zâre
Cemâlüñ gülşeniniñ **şâh-ber-şâh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 87*). [**şâh-ber-şâh**,]

şâh-ı 'âlem: Alemin padişahı.

1. Bisâtından turup ol **şâh-ı 'âlem**
Süvâr oldı Burâk-ı berke ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 89*). [**şâh-ı 'âlem**,]
2. Çü kaçdı ceng ide ol **şâh-ı 'âlem**
Çi rüyün ten katında vech-i Rüstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 165*). [**şâh-ı 'âlem**,]

şâh-ı 'âlim: Bilgin sultan.

1. Bu resme hayr işe iy **şâh-ı 'âlim**
Degüldür istiğare hiç lâzım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 97*). [**şâh-ı 'âlim**,]

şāh-ı āšnā: *Padişah dostu.*

1. Emîn ü müstaķīm ü ‘ākıl idi
Hazer deydi ki **şāh-ı āšnā** sūz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 15*). [*şāh-ı āšnā,]*

şāh-ı a‘zām: *Yüce padişah.*

1. Şeh öninde ķodı yüz yire çün hāk
Didi kan ağlayup k’iy **şāh-ı a‘zām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 29*). [*şāh-ı a‘zām,]*

şāh-ı ber-taht: *Taht üzerindeki padişah.*

1. Yirinde her biri kılmışdı ārām
Uyurdi ol nitekim **şāh-ı ber-taht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 61*). [*şāh-ı ber-taht,]*

şāh-ı cihān: *Cihan şahı.*

1. Mu‘în olsun Haķ ol şāh-ı cihāna
Cihān hāş olsun ol şāhib-kırāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 171*). [*şāh-ı cihān, -a]*
2. Oluplardur refiķ-i cāvidāne
Biri şāh-ı cihāndur çāk-dāmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 75*). [*şāh-ı cihān, -dur]*

şāh-ı cihān: *Cihan padişahı.*

1. Şarķı vü ğarbı ihāta eyledi **şāh-ı cihān**
Ceyşüñe baħr-i muhîṭ okusam olmaya ‘aceb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 17*). [*şāh-ı cihān,]*

şāh-ı devrān: *Devrin padişahı.*

1. Didi sultāna bu remzi nihānī
Ki bu İbn-i Selām iy **şāh-ı devrān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 69*). [*şāh-ı devrān,]*

şāh-ı dīv: *Devlerin şahı.*

1. Hem ol ğülzār deşt-i rīve beñzer
Ki her bir naḥli şāh-ı dīve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 18*). [*şāh-ı dīv, -e]*

şāh-ı efḍal: *Faziletli padişah.*

1. Var idi Mervde bir **şāh-ı efḍal**
Tutardı silsileyle niçe segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 2*). [*şāh-ı efḍal,]*

şāh-ı eṣcār: *Ağaç dalı.*

1. Saçına şāh-ı servüñ düzdi şāne
Bulup zinet çiçekden **şāh-ı eṣcār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 47*). [*şāh-ı eṣcār,]*

şāh-ı gerdem: *Boynumun padişahı.*

1. Ki şāh-ı gerdemümdedir emānet
Bu murğı idemezsin dāmiña rām (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 72*). [*şāh-ı gerdem, -üm, -de, -dür*]

şāh-ı gül: *Gül padişahı.*

1. Açılmış bağ içinde zanbağ-ı ter
Tırup **şāh-ı gül** üzre bülbül öter (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 32*). [*şāh-ı gül,]*

şāh-ı gül: *Güllerin şahı.*

1. Pür itmiş **şāh-ı gül** cām ergüvānı
Ki içe ‘andelibe dōst-kānī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 41*). [*şāh-ı gül,]*

şāh-ı hıred-ver: *Bilge padişah.*

1. Çü bildi derdini **şāh-ı hıred-ver**
Diline almadı pes ğayr-ı dilber (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 71*). [*şāh-ı hıred-ver,]*

şāh-ı kâināt: *Bütün alemin padişahı.*

1. Kılıcı suyu şāh-ı kâinātuñ
Sebûsın şır hezār āb-ı hayātuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 159*). [*şāh-ı kâināt, -uñ*]

şāh-ı kevneyn: *Hız. Muhammed. "İki dünyanın, dünya ve ahiretin şahı".*

1. Gidüp meh menzilinden **şāh-ı kevneyn**
Maķām oldu özüne tāk-ı işneyn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 125*). [*şāh-ı kevneyn,]*

şāh-ı küvez: *Heybetli dallar.*

1. İdinürdi ‘aşā şāh-ı küvezni
Acıkduğınca ol miskine naķçir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 118*). [*şāh-ı küvez, -ni*]

şāh-ı merğüb: *Rağbet edilen şah.*

1. K’ölince kılavuz saña du‘âyı
Hem ol şükrāneye k’iy **şāh-ı merğüb** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 13*). [*şāh-ı merğüb,]*

şāh-ı mesrūr: *Mutluluk şahı.*

1. Hāķikat ben kuluñ iy **şāh-ı mesrūr**
Zarūriyem bu ğün bu işde ma‘zūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 49*). [*şāh-ı mesrūr,]*

şāh-ı misvāk: *Misvak dalı, çubuğu.*

1. Ser-i müşinde her engüşt-i çālāk
Olupdur fi'l-meşel bir **şāh-ı misvāk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 32*). [*şāh-ı misvāk,]*

şāh-ı muhterem: Saygın sultan.

1. İki cihānda düşmenüñi kahr iden Hudā
İtdi dü kevnê hāzretüñi **şāh-ı muhterem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 36*). [*şāh-ı muhterem,]*

şāh-ı mukarreb: Allah'a yakın sultan.

1. Şāh-ı mukarrebānsın u sultān-ı her dü-kevn
Kerrübiyān saña hādem ü enbiyā-ḥaşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 11*). [*şāh-ı mukarreb, -ān, -sın]*

şāh-ı nigū-fāl: Talihli padişah.

1. Du'āsın aldı ol **şāh-ı nigū-fāl**
Benüm bu kışşadan maḳşūdum iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 42*). [*şāh-ı nigū-fāl,]*

şāh-ı nigū-h'wāh: Yardım dileyen padişah.

1. Gelüp didi ki iy **şāh-ı nigū-h'wāh**
Degildür ādem ol erdür firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 68*). [*şāh-ı nigū-h'wāh,]*

şāh-ı nīk-mahẓar: Gösterişli padişah.

1. Pes ol mektûbı **şāh-ı nīk-mahẓar**
Okuyıvirdi eşhābına yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 57*). [*şāh-ı nīk-mahẓar,]*

şāh-ı satranc: Satranç ustası.

1. Zamānında anuñ şāhān-ı kīn-senc
Sükūnetde-durur çün **şāh-ı satranc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 108*). [*şāh-ı satranc,]*

şāh-ı sencid: Düzgün dal.

1. Zehebden tügmeler her **şāh-ı sencid**
Çemen bezminde aldı nergisi ḥ'āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 46*). [*şāh-ı sencid,]*

şāh-ı sermed: Ebedi sultan.

1. Hudāvendā Muḥammed ḥürmetiyçün
Dü-kevnê **şāh-ı sermed** ḥürmetiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 96*). [*şāh-ı sermed,]*

şāh-ı serv: Selvi dalı; yüksek bir yer.

1. Qarar itmiş konup bir şāh-ı serve
Kim anuñ bāl ü perr-i zer nigārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 32*). [*şāh-ı serv, -e]*
2. Yine pervāz kıldı şāh-ı serve
Qonarken şāḥa ol murğ-ı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 44*). [*şāh-ı serv, -e]*

şah-ı serv: *Servinin şahı.*

1. Saçına şāh-ı servüñ düzdi şāne
Bulup zinet çiçekden şāh-ı eşcār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 46*). [*şāh-ı serv, -üñ*]

şāh-ı serv-kadd: *Selvi boylu padişah.*

1. Şehinşāh-ı sipāh-ı serv-ḳaddān
Boyı devrinde şāh-ı serv-ḳaddān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 10*). [*şāh-ı serv-ḳadd, -ān*]

şāh-ı yegāne: *Biricik padişah.*

1. Sa'âdetle çün ol **şāh-ı yegāne**
İrürdi yol birinci āsumāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 119*). [*şāh-ı yegāne,]*

şāh-ı zamān: *Zamanın padişahı.*

1. Kime irse tıǵı bu şāh-ı zamānuñ
Ecel bağlar kaçacak yolın anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 71*). [*şāh-ı zamān, -uñ*]

şāh-ı zanbak: *Zambakların şahı.*

1. Gülistān meclisinde **şāh-ı zanbak**
Uyarmış cā-be-cā şad şem'-i ablak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 59*). [*şāh-ı zanbak,]*

şāhid: *Güzel, dilber, sevgili.*

1. Özinüñ şeklini eyler temāşā
Taķınmış cāmesine hem-çü **şāhid** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 45*). [*şāhid,]*

şāhid-i gül: *Gül güzeli.*

1. Çemen hengāmesindedür resen-bāz
Füger dürtüp yüzine **şāhid-i gül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 59*). [*şāhid-i gül,]*

şahs: *Kişi, kimse.*

1. Kıyās itme bu işi degme işe
Ki her **şahs** idinemez bunı pīşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 4*). [*şahs,]*
2. Çü Mecnūnuñ sözün ol **şahs** işitdi
Ḳodı hayrān olup bir yaña gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 45*). [*şahs,]*
3. K'özi düşdi yine ḳazduǵı çāha
Yamanlık olsa bir **şahşuñ** hayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 27*). [*şahşuñ, -uñ*]
4. Bile bir **şahs** urınmış şekl-i şeydā
K'o şahşuñ bu karı başdan ayaǵa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 20*). [*şahs,]*
5. 'Aceb k'ol **şahs** olmuş bende ḥursend
İpiyle yidüp anı gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 24*). [*şahs,]*
6. Bile bir şahs urınmış şekl-i şeydā
K'o **şahşuñ** bu karı başdan ayaǵa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 21*). [*şahşuñ, -uñ*]
7. Eyülük yatlılıḳdan ḳala şanma
Yamanlık olsa bir **şahşuñ** murādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 69*). [*şahşuñ, -uñ*]

8. Anuñ yanına varımadı bir dem
Ne **şahsı** k'istemez anuñ rızası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 75*). [*şahsı, -ı*]
9. Öginür niçesinüñ unı tekrâr
Degül mi 'adl kim her **şahsa** ol üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187*). [*şahsa, -a*]
10. Ol iki **şahs** üzre ider işâr
Çü gördi Zeyd-i bî-çâre bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 66*). [*şahs,]*

şahs-ı mahzûn: *Hüzünlü biri.*

1. Başın tutmuş-turur bir **şahs-ı mahzûn**
Yüzine kıldı ol pîrûñ nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 64*). [*şahs-ı mahzûn,]*

şahum: *Efendim.*

1. K'olayduñ sen benüm hem-âşiyânüm
Komadum cehde takşîr **şahum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 97*). [*şahum,]*

şahzâde: *Şehzade: Padişah oğlu veya padişah ailesinden olan erkek çocuk.*

1. Nireden kim geçe ol **şahzâde**
Olur 'âşıkları biñden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 13*). [*şahzâde,]*
2. Göñüller hîrmenine urdı âteş
Nireden kim geçe ol **şahzâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 3*). [*şahzâde,]*

şakk ol: *İkiye ayrılmak.*

1. Anuñ güy-ı zenehdanıydı güyâ
Leñâfetden dü şakk olmuş bir elma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 62*). [*şakk ol, -mış*]
2. Bir elma k'ola şab'ı şekker-âşâr
Çü **şakk ola** aña kalmaz harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 42*). [*şakk ola,]*
3. Yazabilmedüm gice vaşfuñda bir beyti tamâm
Şehd-i medhuñ lezzetinden iki **şakk oldı** kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 18*). [*şakk oldı,]*

şakku'l-kamer: *(Ar.) Ayın ikiye bölünmesi.*

1. İdersin mu'cize urdukca bünyâd
Göñül **şakku'l-kamer** engüştini yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 10*). [*şakku'l-kamer,]*

şâm: *Akşam II karanlık.*

1. Şitânuñ şiddetinden çarh hõd kâm
Güne karşı döner her rûz tâ **şâm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 90*). [*şâm,]*
2. Vuñuşa gayrın iderdi havâle
Yıluñ her faşlınıñ şubhı vü **şâmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 107*). [*şâmı, -ı*]

şâm ir: *Akşam olmak.*

1. Ol aradan revân oldı budâle
Giderken bahtı gibi irişüp şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 95*). [*şâm ir, -işüp*]

şâm u seher: *Akşam ve sabah.*

1. Dilerdi nesl ü peyvend için ol şāh
Hüdādan bir veled şām u şehergāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 188*). [*şām u şehir, -gāh*]

şām-ı deycūr: *Karanlık gecenin başlangıcı.*

1. Koşu şun'uña bulur turre-i hūr
Olur lutfuñla müşgîn **şām-ı deycūr** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 34*). [*şām-ı deycūr,]*

şām-ı deycūr: *Karanlık akşam, gece II kederli gönül.*

1. Ki rüşendür baña andan **şām-ı deycūr**
Görinür çeşmüme bu ruķ'a-ı hūb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 22*). [*şām-ı deycūr,]*

şām-ı merg: *Ölüm gecesi.*

1. Virür tārāca **şām-ı merg** rahtın
Felek kim bir tılısm-ı dağ-gerdür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 16*). [*şām-ı merg,]*

şām-ı siyāh: *Karanlık gece.*

1. Bulurdı andan zıyā şām-ı siyāhı
Yunurdu her kaçankim olsa giryān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 74*). [*şām-ı siyāh, -ı]*

şāne: *Tarak.*

1. Gehī **şāne** kodı gīsūlarına
Gözi āhūların çün nāfe-i Çîn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 20*). [*şāne,]*
2. Muṭarrā kıldı geh **şāneyle** mūyın
Şıgayup başdan ayağa tenini (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 24*). [*şāneyle, -yle]*

şāne: *Güçlükleri halleden, çözen (kimse).*

1. Gelüpdür **şāne** gibi nām-ı Allāh
Mübārek nāmı dürr-i tāk-ı tevḥīd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 22*). [*şāne,]*

şāne: *Tarak || Sevgilinin saçına değen sabah rüzgarı.*

1. Külāh-ı hūdhūd-ı zībā fesāne
Saçına sünbülün ulaşdı **şāne** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 24*). [*şāne,]*

şāne: *Tarak II el, parmaklar.*

1. Saçına şāl-ı servūn düzdi **şāne**
Bulup zīnet çiçekden şāl-ı eşcār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 46*). [*şāne,]*

şan-ı cihān: *Dünyaya ait şan ve azamet.*

1. Cem' olsa bir yire cevher-i fer ü **şan-ı cihān**
Anuñ ayagı tozına koyabilmezler kıyem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 19*). [*şan-ı cihān,]*

şarāb: Sarhoşluk veren sıvı.

1. Sürürından **şarābuñ** Kays-ı hoş-hāl
Belā-yı 'ışkdan hem fāriğu'l-bāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 15). [şarābuñ, -uñ]
2. Niçe k'ıçe **şarābı** kişi pinhân
Koşusundan mu'ayyendür ne dermân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 23). [şarābı, -ı]
3. Şarāb āyineye beñzedi güyâ
Ki rüy-ı şākî andan oldı peydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 45). [şarāb,]
4. Getürürler **şarābı** vü ta'āmı
Yiyüp tā nūkliden nūş ide cāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 27). [şarābı, -ı]
5. Şarāb-ıla hoş idüp demlerini
Sürerlerdi gönülden ğamlarını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 3). [şarāb-ıla, -ıla]
6. Çü Nevfel gördi andan bu 'itābı
Buyurdi tiz giderdiler **şarābı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 2). [şarābı, -ı]
7. Unutma eski yārānı da zīnhār
Kaçan kim içesin köhne **şarābı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 67). [şarābı, -ı]
8. Kādīmi yāride yād eyle anda
Çü in'ām ide aña la'lūñ **şarābı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 71). [şarābı, -ı]
9. Ki bu gencīneden tālīb-durur dūr
Şarābı la'lūmūñ kim lāle-gündür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 119). [şarābı, -ı]
10. İçi pūr mā'ide şīrīn vü merġūb
Şarāb u nuql u halvā vü gülīçe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 61). [şarāb,]
11. Şarābıla hābābuñ saġarı pūr
'Aceb görsen bu cām-ı ser-nigūnı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 52). [şarābıla, -ıla]
12. Hārām olmaya ger virseñ **şarābı**
Senūñ bezmūñde hoşdur bāde zirā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 66). [şarābı, -ı]
13. Giyindi şevk-ile egnine āhīr
Pes istīġnā **şarābından** olup mest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 21). [şarābından, -ından]
14. Fiġānuñla yaşuñdan özge hem-dem
Cīger kanı durur her dem **şarābuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 35). [şarābuñ, -uñ]
15. Turup geh yine başlarlar **şarāba**
Bulara qarşu bir pīr-i mülāyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 62). [şarāba, -a]

şarāb: Şarap. (Heves, arzu bağlamında).

1. Kāmu müşkilleri idermiş āsān
Başından gidüben ğaflet **şarābı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 105). [şarābı, -ı]

şarāb iç: Şarap içmek.

1. Atası bildi kim olmuş hārāb ol
Hūm-ı endūhdan içmiş şarāb ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 68). [şarāb iç, -miş]
2. Şarāb içmezdi bir dem hāzretinsüz
Hūzūr itmezdi cāmı tal'atinsuz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 187). [şarāb iç, -mez, -di]

şarāb-ı 'akl: Akıl şarabı.

1. Senūñ oġluñdur el-ān lā-übālī
Şarāb-ı 'akldandur cāmı hālī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 18). [şarāb-ı 'akl, -dan, -dur]

şarāb-ı bezm-i düşmen: Düşman meclisinin şarabı.

1. Senūñ la'lūñ **şarāb-ı bezm-i düşmen**
Lebūñden ayru iy serv-i dil-ārā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 34). [şarāb-ı bezm-i düşmen,]

şarāb-ı derd: Dert şarabı.

1. Şarāb-ı derdden medhūş bülbul
Düzeldüp zāğ şimşād üzre destān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 42*). [*şarāb-ı derd, -den*]

şarāb-ı 'ışk: Aşk şarabı.

1. Şarāb-ı 'ışk anı itdi bî-h'wîş
Hādeng-i hicr bunı kıldı dil-rîş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 27*). [*şarāb-ı 'ışk,]*
2. Şarāb-ı 'ışkdan maḥmūr olmuş
Vücūdî 'ışk envāriyla ṭolmış (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 17*). [*şarāb-ı 'ışk, -dan]*
3. Gözin döndürdi baḥr-i bî-kerāne
Şarāb-ı 'ışk anı medhūş kıldı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 51*). [*şarāb-ı 'ışk,]*

şarāb-ı 'ışk: Aşk şarabı.

1. Olup mest-i ḥarāb-ı cām-ı didār
Şarāb-ı 'ışk kıldı cānına kār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 42*). [*şarāb-ı 'ışk,]*
2. Şarāb-ı 'ışkdanven gerçi Mecnûn
Velî sen 'ışkumî dem dem kıl efzûn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 29*). [*şarāb-ı 'ışk, -dan, -ven]*
3. İki 'ālem yanında bir pül itmez
Şarāb-ı 'ışkî cānum eyleyüp nûş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 17*). [*şarāb-ı 'ışk, -ı]*
4. Şarāb-ı 'ışkdan olmuşdı ser-mest (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 130*). [*şarāb-ı 'ışk, -dan]*

şarāb-ı 'işret: Eğlence şarabı.

1. Kimûn bustānı āhūsîdur iy ḥūr
Lebûn kimûn şarāb-ı 'işretidür (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 49*). [*şarāb-ı 'işret, -i, -dür]*

şarāb-ı merg: Ölüm şarabı.

1. (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 42*). [*şarāb-ı merg,]*

şarāb-ı sevk: Aşk şarabı.

1. Şarāb-ı şevkden ser-mest sultān
Pes itdi 'azm-i dīvāngāh-ı Sübhān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 95*). [*şarāb-ı şevk, -den]*
2. Şarāb-ı şevkden sekrān u bî-hūş
Ṭutup sazın ider muṭrib terāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 28*). [*şarāb-ı şevk, -den]*

sark: Aşağıya doğru uzamak veya uzanmak; yolunu uzatmak, uğramak.

1. Bacakları mişāl-i nāy-ı enbān
Berinden şarkup inmiş tā-be-dāmān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 34*). [*şarkup, -up]*

sark: Doğru.

1. Şarkı vü ğarbı ihāta eyledi şāh-ı cihān
Ceyşüñe baḥr-i muḥîṭ okusam olmaya 'aceb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 17*). [*şarkı, -ı]*

2. Güneşdür gūyiyā çetr-i cenābı
Ki **şark** u ġarbı tutmışdur tınābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 36*). [*şark,]*
3. Mekân tayy itmede çün lem‘a-ı berķ
Ekābir ademidi ġarbdan **şark** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 242*). [*şark,]*

şart: Koşul, anlaşma.

1. Ki yokdur tıynetinde **şarta** iflāh
Baña dırsen k’öñünde var-durur merg (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 48*). [*şarta, -a]*
2. Getürdüm yirine her **şartı** iy yār
Elümnden gelse anı da iderdüm (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 158*). [*şartı, -ı]*

şart: Koşul; durum, hâl.

1. Benüm nāmūsūma kuvvet vıreydün
Oğulluk **şartına** şöhet vıreydün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 82*). [*şartına, -ı, -n, -a]*

şart-ı sügvār: Matem şartları.

1. Kamu var bende **şart-ı sügvārı**
Ġurāba virmeden ġayrı ne kim var (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 156*). [*şart-ı sügvār, -ı]*

şası: Şaşı (göz) gibi.

1. Şu deñlü küngüre var anda kâşı
Ki çok baķanuñ olur çeşmi **şası** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 42*). [*şası,]*

şatt: Şattılarab adı verilen Dicle ve Fırat'ın birleştiği büyük nehir || ırmak.

1. K’aña ‘aks-i çiçek düşdi sefidāc
Ĥabābuñ heykelini gösterür **şatt** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 57*). [*şatt,]*
2. Yüzine çıkdı deryānuñ semekler
Dem-ā-dem āteş-i ĥurşidile **şatt** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 13*). [*şatt,]*

şāv: Çaba, gayret.

1. Var-idi murğ-i t̄ayir gibi bālī
Degüldi **şāvine** muhtāc yalı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 46*). [*şāvine, -i, -ne]*

şāved: Belki, ola ki, olur da.

1. Bula **şāyed** biraz göñlüñ sükūnet
Gelüp ‘aķluñ yirine ola mevzūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 42*). [*şāyed,]*
2. Ĥoş idi varsa ‘ömrüm bergi bāda
Ki **şāyed** ölsem iy ķaddi kıyāmet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 57*). [*şāyed,]*
3. Ne deñlūdür vefā vezninde sengi
Benüm vaşfumda **şāyed** kim sözinden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 55*). [*şāyed,]*
4. Ki **şāyed** idesin taķşılı ta‘lil
Aña bu resme çok eylediler pend (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 30*). [*şāyed,]*
5. Firāk ü miñnete eyle ķanā‘at
Ki **şāyed** irüre baķt-ı ĥümāyūn (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 67*). [*şāyed,]*

saveste-i ġūs: Kabul kulaġına layık olmak, kulaġın dinlemesine değ̄er olmak.

1. Ne dűrler kim űumar olmaz behāya
Degűl **űayeste-i gűű** her gedāya (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 14, Mısra 134*). [*űayeste-i gűű,]*

seb: Gece vakti.

1. Zātűn vűcűda geldűgi **űeb** dűűdi hep yűzin
Kűffār ma‘bedinde olan zűmre-i űanem (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Kaside 2, Mısra 29*). [*űeb,]*
2. Her **űeb** ider māh-ı defterdār diyu anuű gibi
Aķķe dűkűp nukre-i encűm hűsābını raķam (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Kaside 4, Mısra 21*). [*űeb,]*
3. űűgűnde nevbet ile hűzmet ider mihr ű māh
Her űeher tā **űeb** biri her **űeb** biri tā űubh-dem (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Kaside 4, Mısra 32*). [*űeb,]*
4. űűgűnde nevbet ile hűzmet ider mihr ű māh
Her űeher tā **űeb** biri her **űeb** biri tā űubh-dem (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Kaside 4, Mısra 32*). [*űeb,]*
5. Kűűı zűlmet kűlur gűlűen bahārı
űebi tārık ider rűűen nehārı (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 3, Mısra 72*). [*űebi, -i]*
6. Meger bir **űeb** ki ‘ālem rűűen idi
Felek bāgi aķılmıű gűlűen idi (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 6, Mısra 1*). [*űeb,]*
7. Didi iy hāk-i pāyı **űeblere** tāk
Mu‘anber ca‘dı reűk-i űām-ı mi‘rāk (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 6, Mısra 77*). [*űeblere, -ler, -e]*
8. Cemālű űem‘i olsun ‘ālem-efrűz
űebi mi‘rāk olsun rűzı nevrűz (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 12, Mısra 170*). [*űebi, -i]*
9. Meger bir **űeb** ki dehr ol mıűdı pűr nűr
ķamer raűűān idi ķűn tāl‘at-ı hűr (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 18, Mısra 1*). [*űeb,]*
10. Gűzinden kűhl-ı deycűrı yuyup **űeb**
Gűge kākűr űaķmıűıdı kevkeb (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 18, Mısra 7*). [*űeb,]*
11. ‘Ayān ol mıűdı ol **űeb** hāleden māh
Nitekim devr-i hātından ruħ-ı űāh (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 18, Mısra 13*). [*űeb,]*
12. Vedā‘ idűp nigāra ķays ol **űeb**
Gűline nergisinden űaķdı kevkeb (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 24, Mısra 15*). [*űeb,]*
13. Bahāne eyleyűp dir ol űeker-leb
‘Araķdan her ķabam ıűlandı bu **űeb** (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 26, Mısra 104*). [*űeb,]*
14. Fiķāna baűlasa hicr-ile her **űeb**
Ķiķirur kim tenűmi űoķdı ‘akreb (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 26, Mısra 113*). [*űeb,]*
15. Gűnűn niűfindan iriűince **űeb** gāh
Bile oldılar ol iki ciger hű‘āh (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 39, Mısra 51*). [*űeb,]*
16. Gűlāman Hindű vű Rűmű dil-efrűz
űeb ola űaķları vű yűzleri rűz (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 41, Mısra 112*). [*űeb,]*
17. űeb irűp tűrre-i gerdűn-ı aķdar
Taķıtdı ķehre-i rűz űzre ‘anber (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 55, Mısra 19*). [*űeb,]*
18. Dűnűp pes her ķiűi geldi meķāna
űeb irse nitekim műrg-ı āűiyāna (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 55, Mısra 26*). [*űeb,]*
19. Meger kim ķavmine Leylűnűn ol **űeb**
İriűmiű-idi bir leűker műretteb (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 55, Mısra 35*). [*űeb,]*
20. Kűlarken derd-ile feryād u nāle
űeb irűp ķűn dil-i gűmrāh-ı a‘dā (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 64, Mısra 83*). [*űeb,]*
21. Baűına űoķdı **űeb** perr-i ıurābı
Getűrűp hābgehden cā-be-cā baű (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 67, Mısra 92*). [*űeb,]*
22. Gűzinden dűkdı ol **űeb** űubhā dek hűn (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 67, Mısra 98*). [*űeb,]*
23. Berű cűmle uműrından ciķānuű
Meger bir **űeb** melālet nāgehānű (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 76, Mısra 23*). [*űeb,]*
24. Esűr ű műbtelā vű műstemendűm
Kiműn derdiyle ķılsarın **űebi** rűz (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 90, Mısra 45*). [*űebi, -i]*
25. Olur her **űeb** maķāmum bir ķarābe
Sen ādem oılanıűn vaűűiyem ben (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 105, Mısra 20*). [*űeb,]*
26. űebe dűndű ıűnű soű oldı ‘idi
Tehű dűűdi yimekdēn uyűudan dűr (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 112, Mısra 82*). [*űebe, -e]*
27. Ki ne hāletdesin derdűmle her **űeb**
Didi Zeyd āna k‘iy cān u ciķānum (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 117, Mısra 18*). [*űeb,]*
28. Kűlan Mecnűn-ı sevdayűye meyli
Meger bir **űeb** űafaķdan nitekim dűr (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 118, Mısra 15*). [*űeb,]*
29. Zamānuű gűűını ķarı eyledi pűr
Sűreyyā gibi ol **űeb** ķıldı ol dűr (*Tahayyűr-nāme-i Leylű vű Mecnűn, Mesnevi 118, Mısra 17*). [*űeb,]*

30. Giceden eyledi şem'a şikâyet
Ki ne şebdür bu **şeb** kim intihâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 23*). [*şeb,]*
31. Kişiye böyle bî-rüz olmasun **şeb**
Çü lutfuñ bî-nihâyetdür ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 46*). [*şeb,]*
32. Giceden eyledi şem'a şikâyet
Ki ne **şebdür** bu şeb kim intihâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 23*). [*şebdür, -dür]*
33. Fiğānuñla **şebi** kılmazsın āhîr
Çü ma'sūkānsın iy şubh-ı rû-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 36*). [*şebi, -i]*
34. Büt-i sünbül-külâle vü semen-sâk
Hezārān şîve vü nâz-ile bir **şeb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 5*). [*şeb,]*
35. Şebi târik şem'î mürde merdi
Çü Mecnûn gördi rüy-ı rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 52*). [*şebi, -i]*

şeb ü rüz: Gece ve gündüz.

1. Şikeste-hâl ü mehcür ü ciger-hûn
Kıladı tağda nâle **şeb ü rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 15*). [*şeb ü rüz,]*
2. Ne yirsın pes ne içersin **şeb u rüz**
Hayât-ı âdeme kütiledür fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 68*). [*şeb u rüz,]*
3. Uyumaz u yimez içmez **şeb ü rüz**
Ne var bir yirde ârām u qarârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 8*). [*şeb ü rüz,]*
4. Fiğān ü nâle kıladı **şeb ü rüz**
Bu yaña 'ammisi dağı dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 74*). [*şeb ü rüz,]*
5. Bir âteşgeh gibidür dūd-ı peymāy
Şeb ü rüzü niçedür gör ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 89*). [*şeb ü rüz, -ı]*
6. Ki 'ömr eksildicilerdür **şeb u rüz**
Zamānlardur k'ol iki murg-ı küstāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 90*). [*şeb u rüz,]*
7. Velî Mecnûnı itmezdi ferāmūş
Dürişüp cehd kıladı **şeb ü rüz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 31*). [*şeb ü rüz,]*

şeb [ü] rüz: Gece ve gündüz.

1. Bile bî-ta'ne-i düşmen **şeb [ü] rüz**
Çekelüm kabır hıştından biz iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 100*). [*şeb [ü] rüz,]*

şeb-çerâğ: Gece parlayan yakut.

1. Başın fânüs-ı zulmetden çıkardı
Aşup gök sakfına bir **şeb-çerâğı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 3*). [*şeb-çerâğı, -ı]*
2. Elinde hem tutar bir **şeb-çerâğı**
Kamu olmuş harım-ı bağ u gülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 28*). [*şeb-çerâğı, -ı]*
3. Turup ol şâh'dan pür hîle vü âl
Gelüp kapdı elinden **şeb-çerâğın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 41*). [*şeb-çerâğın, -ın]*

şebe dön: Karanlığa dönmek.

1. Ğamuñdan cânım uş geldi lebe âh
Baña rüz-ı tarab döndi şebe âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 20*). [*şebe dön, -di]*

şeb-efrüz: Geceyi aydınlatan/ışıklandıran.

1. Çerâğ elde tururkendür **şeb-efrüz**
Çün elden düşe olur lâ-büd cihân-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 131*). [*şeb-efrüz,]*
2. Senüñ mihrüñ odındandır **şeb-efrüz**
Dilinde dağlar k'anuñ komış mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 80*). [*şeb-efrüz,]*

şeb-i baht: *Bahtın gecesi.*

1. Na'im-i vaşdan bir üstüñ'andur
Şeb-i bahtumdadur bir şem'-i kâfûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 21*). [*şeb-i baht, -um, -da, -dur*]

şeb-i bezm-i vefâ: *Vefa meclisinin gecesi.*

1. Şeb-i bezm-i vefâda cân-firûzum
Ğarib ü bî-kes ü âzâr u nahîfûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 6*). [*şeb-i bezm-i vefâ, -da*]

şeb-i ferhunde: *Kutlu, mübarek gece.*

1. Şeb-i ferhunde hem-çün turre-i hûr
Nühüfte câ-be-câ müşg içre kâfûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 21*). [*şeb-i ferhunde,]*

şeb-i kadr: *Kadir gecesi (Sevgilinin saçlarının siyah ve değerli oluşu bağlamında).*

1. Bugün vaşluñla buldum baht-ı firûz
Saçuñdan bir nümünedür **şeb-i kadr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 7*). [*şeb-i kadr,]*

şeb-i kadr: *Kadir gecesi II Sevgilinin saçlarının siyah ve değerli oluşu.*

1. Hâcel hırşîd-i rûyından meh-i bedr
Siyeh dil müşg-i müyından **şeb-i kadr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 44*). [*şeb-i kadr,]*

şeb-i kadr: *Kadir gecesi.*

1. Meh-i tâbâna olmuşdı sirişte
Şeb-i kadr içre şan nûr-i firişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 12*). [*şeb-i kadr,]*

şeb-i târ: *Karanlık gece.*

1. Şan olmuşdı tegerg-i bağ-ı şâdî
Şeb-i târını kılarıdı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 95*). [*şeb-i târ, -i, -nı*]

şeb-i târ: *Karanlık gece.*

1. Yörenmez h'âb niçe kılam ârâm
Beterdi derd ü ğamdan bu **şeb-i târ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 27*). [*şeb-i târ,]*

şeb-i târîk: *Karanlık gece.*

1. Çerâğ-ı âhımuñ tâbından iy Hâk
Şeb-i târîkimi kııl rûz-ı eblağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 10*). [*şeb-i târîk, -i, -m, -i*]

şebühüngâh: *Birbirine benzer.*

1. Şikāristānı Tebrīz ü Ḥorāsān
Şebīḥūn-gāhı Ḥwārezm ü Şifāhān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 12, Mısra 128*). [*şebīḥūn-gāhı, -ı*]

şebistān: *Harem dairesi; yatak odası.*

1. Kārārı kalmayup şevk-ile tırdı
Şebistānı yolın tutup yügürdi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 39, Mısra 16*). [*şebistānı, -ı*]

şebnem: *Çiğ tanesi.*

1. Bulut kuşnında şebnemden zemāne
Nihān itmişdurur şad penbe dāne (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 3, Mısra 23*). [*şebnemden, -den*]
2. Çemen şahını be-ğāyet ḥurrem idi
Dehānı goncenūn pūr şebnem idi (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 36*). [*şebnem,]*

şeb-reng: *Gece renkli.*

1. K’olupdur kara baḥtım gibi cāmuñ
Niçün şeb-reng olduñ iy ciger-süz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 57*). [*şeb-reng,]*

şeb-reng ol: *Siyaha bürünmek.*

1. Cihānı şöyle tārīk itdi ol ceng
Ki tozdan rüy-ı ‘ālem oldı şeb-reng (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 59, Mısra 54*). [*şeb-reng ol, -dı*]

şecā‘at: *Cesaret, yiğitlik.*

1. Anuñ hakkında aşlanum didi Haq
Şecā‘at anda ḥatm olmışdı muṭlāk (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 10, Mısra 10*). [*şecā‘at,]*
2. Şecā‘atdan bülend oldı külāhuñ
İl içre yüzüñ ağ itdi sipāhuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 58, Mısra 11*). [*şecā‘atdan, -dan*]

şecer: *Ağaç, dirahıt.*

1. Bu bāğa bir şecer dikdüm bahārī
Kim oldı mīve-i cān berg ü bārī (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 14, Mısra 153*). [*şecer,]*
2. Birikmiş berķ urur dipinde çün şem‘
Şanasın ol şecer dūdudur anuñ (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 67, Mısra 23*). [*şecer,]*
3. Daḥı yok bu şecerden ğayr-i ḥizem
Oğullarum durur misl-i semender (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 71, Mısra 38*). [*şecerden, -den*]
4. Cidāl itmekdür anuñla katı cehl
Teberle bir şecer kılsa cedel ger (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 88, Mısra 135*). [*şecer,]*
5. Yeşil giydürdi şahrāya çemenler
Şecerler bāğda çün yār-ı ḥāndān (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 97, Mısra 33*). [*şecerler, -ler*]

şefā‘at: *Ar. Suçlu veya muhtaç olan için af veya ihsan ricası.*

1. Bu mücrim de ne taķvā var ne tā‘at
Tehī vü müflis umarvan şefā‘at (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 5, Mısra 132*). [*şefā‘at,]*
2. Kese başın bularuñ virmeyp dād
Feres sürdi şefā‘at birle Mecnūn (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnūn, Mesnevi 64, Mısra 23*). [*şefā‘at,]*

şefâ'at eyle: Şefa'at etmek.

1. Baña rûzı kıl anda baht-ı sermed
Şefâ'at eylesün ya'ni Muhammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 226*). [şefâ'at eyle, -sün]

şefî': Şefa'atçı. (Hz. Muhammed).

1. Maşşerde ol **şefî'i** bu Hamdî şikestenün
Düzeğ içinde kılmayalar tâ aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 53*). [şefî'i, -i]
2. Bulur âdem ne deñlü olsa 'âşî
Senün lutfuñ **şefî'inden** halâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 64*). [şefî'inden, -i, -n, -den]
3. Çi ger bî-hadd-durur cürm-i şenî'üm
Kamunuñ şâfî'isin ol **şefî'üm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 134*). [şefî'üm, -üm]

şefî' it: Şefa'atçı etmek, şefa'atçı kılmak.

1. 'Aţâñ cürmüme her dem **şefî' it**
Bu serkeş nefşümi baña muţî' it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 111*). [şefî' it,]

şefî' ol: Şefa'atçı olmak. II. Hz. Muhammed bağlamında.

1. Egerçi ümmetüñdür cümle 'âşî
Kıyâmetde **şefî' ol** vir halâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 128*). [şefî' ol,]

şefkat: Merhamet, acıma.

1. Çü 'işyân ehlin ide **şefkatüñ** yâd
Hezârân buncılâyın ola âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 129*). [şefkatüñ, -üñ]
2. Baña rahm it saña ecrin vire Hâk
Açup **şefkat** kapusın kıl terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 57*). [şefkat,]

şegab: İsyan.

1. Girüp bir gâr-ı tenge deng ü hayrân
Şegablandı nitekim halka-ı mâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 87*). [şegablandı, -lan, -dı]

şegab-nâk: Fitneli bir şekilde. Kötü niyetle.

1. Buyur bir çäre tâ kim ol **şegab-nâk**
Kem ağlaya yakasın kem kıla çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 43*). [şegab-nâk,]
2. Bir âhucuk var idi ki **şegab-nâk**
Mukahhal çeşm ü çâpuk hem tarab-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 86*). [şegab-nâk,]
3. İşinde kaldı çarhüñ deng ü meftün
Şu resme urdı bir na're **şegab-nâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 59*). [şegab-nâk,]
4. Kodı cânı vü terk itdi cihânı
Hemân-dem urdı bir na'ra **şegab-nâk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 17*). [şegab-nâk,]

şeh: Sultan, padişah II Sevgili.

1. Var idi **şehlerinüñ** bir kızı hûb
Şaçı cevğân-ı müşğın ğabğabı tōb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 35*). [*şehlerinüñ, -leri, -nüñ*]
2. Ne kim dirseñ bahâ ol **şeh** nijâde
Virelüm istediğinden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 105*). [*şeh,]*
3. Ne **şehsin** sen nicesi bendeyüm ben
Baña dırsen senüñle âşinâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 4*). [*şehsin, -sin*]

şeh: *Sultan, padişah.*

1. Bulasın kesb ü kemâl ile **şehâ** neşv ü nemâ
Niçe k'iksirilere hâk-ı rehüñdür mekseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 29*). [*şehâ, -â*]
2. Hâk te'âlâ 'afvüñi mebzûl ide mücrimlere
Niçe kim 'âdet-durur kıldan hâta **şehden** kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 62*). [*şehden, -den*]
3. Çü ben elmâs hâme birle çâlâk
Şehüñ medhinde deldüm niçe dür pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 2*). [*şehüñ, -üñ*]
4. Bulup ya'nî **şehüñ** medhinde behre
Dür-efşân oldı nazmum mülk-i dehre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 11*). [*şehüñ, -üñ*]
5. Kābāyilden 'Arab içinde ol hān
Şeh idi 'Amirler üzre yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 172*). [*şeh,]*
6. Degül ol **şeh** hārāc u bāca muhtāc
Başına terk-i dünyādan kōmış tāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 25*). [*şeh,]*
7. Çü **şeh** gūş eyledi peykūñ kelāmın
İşitdi İbn-i Selāmuñ hem selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 59*). [*şeh,]*
8. Hem işidüp anası bu hūṭābı
Kābūl idüp **şeh** virdi cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 66*). [*şeh,]*
9. Şeh işitdi ola kim bir perî-zād
Koyupdur Leylî eydürler aña ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 9*). [*şeh,]*
10. Dönüp **şeh** didi k'ol bedr-i tamāmı
Saña çift ideyin iy 'ışk imāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 85*). [*şeh,]*
11. Çü Mecnûn gördi **şehden** bu vefāyı
Didi buldum zihî hūb āşināyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 75*). [*şehden, -den*]
12. Şehüñ bezminde nūş eyledi bāde
Geçürdi vaktini zevk ü şafāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 167*). [*şehüñ, -üñ*]
13. Şeh açup okudıkda nāmesini
Ġāzābdan çāk kıldı cāmesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 27*). [*şeh,]*
14. Şehüñ peykine virüp gine anı
Var āğāh it didi ol nā-tuvānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 53*). [*şehüñ, -üñ*]
15. Er oldur kim ölüden dōkmeye kân
Şav üstümüzden iy **şeh** bu belāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 11*). [*şeh,]*
16. Şeh öñinde kōdı yüz yire çün hāk
Didi kân āğlayup k'iy şāh-ı a'zām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 28*). [*şeh,]*
17. K'ezel bahtum uyurdu şimdi öldi
Dil uzadup **şeh** çeşmi tolu āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 7*). [*şeh, -e*]
18. Ağulu cāmı virdi şāha k'it nūş
Alup sehiv-ile **şeh** nūş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 23*). [*şeh,]*
19. Varup **şeh** hāzīnine kıldı vāşıl
Daḡı şoñra açup kufi-i zebānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 66*). [*şeh,]*
20. Nedür bilmezven iy **şeh** lik nāmūñ
Ne fehmi itsün ata nāmını yādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 22*). [*şeh,]*
21. Gehi kerkes kânadı āşiyānı
Cebel **şehliğine** buldurdı ġāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 49*). [*şehliğine, -liğine, -e*]
22. Yimedi seg daḡı gör āşināyı
Çü **şeh** bilmedi hāk-ı hīzmetümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 99*). [*şeh,]*
23. Kılābı bildi yimedi etümi
Ūtanmaz mısın iy **şeh** şüretüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 101*). [*şeh,]*
24. Ki munşifdür kilābuñ hāzretüñden
Çü **şeh** gördi bu hālî bildi k'ihşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 103*). [*şeh,]*
25. Bu hūñ-h'ār itlere virürdi anı
Kişi k'olaydı **şehden** bī-emān ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 9*). [*şehden, -den*]

26. Ki dil şerh idemez biñde birinde
Şehûñ bir kimseye incinse cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 7*). [*şehûñ, -üñ*]
27. Şoñucı şordı yârından nişanı
Ki n'oldı hâli ol hûblar **şehinüñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 41*). [*şehinüñ, -î, -nüñ*]
28. Şehe iletmege anı oldı râğib
Didi cāyuñ neden oldı hārābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 22*). [*şehe, -e*]
29. Didi hācib ki hey bu ne belādūr
Eger bizüm **şehe** hizmet kılayduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 33*). [*şehe, -e*]
30. Gelüp pîr ol **şehe** çok hizmet itdi
Öpüp evvel huzûrında zemîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 96*). [*şehe, -e*]
31. Kılarlar şāh üzre pās-bānlık
Degüllerdi **şehûñ** mevtinden āgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 73*). [*şehûñ, -üñ*]
32. Laķab Mecnûn-durur aña ki **şehdūr**
İki gevher idi bunlar muħalled (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 78*). [*şehdūr, -dūr*]
33. Felek taħtı **şehini** bende eyle
Seni h*ār itmeden hırş azın azın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 30*). [*şehini, -i, -ni*]

şeh: Padişah || Hz. Muhammed.

1. Okıyup ol **şehûñ** na'tını bî-kādı
‘Utārid saçdı başına dürr-i medh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 127*). [*şehûñ, -üñ*]

şeh: Şah, padişah, hükümdar(Kanuni Sultan Süleyman).

1. Gelün eyleyelüm Hākka niyāzı
Ki virsün **şehe** ‘ömr-i dirāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 168*). [*şehe, -e*]

şeh ol: Sultan olmak.

1. Mihrün şeh oldı kişver-i ervāha yā Habib
Dikdi kulüb ‘ālemine nūrdan ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 25*). [*şeh ol, -dı*]

şehā: 1. ey padişah || ey sevgili.

1. Velî çokdur **şehā** bülbülde şöhet
Kızıl güldür egerçi hüsni-gülzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 106*). [*şehā,]*
2. Helāl olur **şehā** cennetde şahbā
Elünden ger çekem deryāyı sāķi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 68*). [*şehā,]*

şehā: Ey padişah.

1. Vāķıf olmadı hevāsına **şehā** rif‘atünñ
Ne kadar k’itdise pervāz bu şehbāz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 9*). [*şehā,]*
2. Meclisün cāmı **şehā** neşv ü nemā bulsun müdām
Niçe kim mezkūr ola ellerde nām-ı cām-ı Cem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 59*). [*şehā,]*
3. Geç andan baña besdür bu şikence
Şehā olmaz iş için düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 122*). [*şehā,]*
4. Şehā beñzer ki istersin helākum
Ki işitmezsin āh-ı derd-nākum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 21*). [*şehā,]*
5. Yiter kılduñ **şehā** yok yire kanı
Ne bizüm ölmemüzden fā‘ideñ var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 20*). [*şehā,]*
6. Beni gör n’eyledi āķir cināyet
Şehā öldürmelü isem gel öldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 41*). [*şehā,]*

şehā: Cömertlik, el açıklığı.

1. Şehâsı sofrası üstinde ‘ummân
Olupdur şanki bir taş-ı nemek-dân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 119*). [*sehâsı, -sı*]
2. Şehâsınıñ hayâsından deñizler
Döckerler zîr-bâr-ı çarhde dürler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 115*). [*sehâsınıñ, -sı, -nuñ*]
3. Ki var idi ‘Arab mülkinde bir mîr
Şehâ vü lütf kânı vü cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 168*). [*sehâ,]*

şehâdet: Şehit olma, şehitlik.

1. Şehâdet şehdini câna ğidâ vir
Sa‘âdet âftâbından ziyâ vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 145*). [*şehâdet,]*
2. Dilâverler elinde ok k’öper müşt
Ölürken dir **şehâdet** içün engüşt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 28*). [*şehâdet,]*

şehâdet bul: Şehit olmak.

1. Ki tîğ-ı ‘ışkdan bulam şehâdet
Hâzînenen getürdi bir kabâ pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 62*). [*şehâdet bul, -am*]

şehâdet it: Doğruluğunu tasdik etmek.

1. Ki bârî bu heves kılmaya cânda
Yakîn günde ider gönülüm şehâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 61*). [*şehâdet it, -er*]

şehâdet kıl: Şahit olmak, tanıklık yapmak.

1. Hem âhîr yine rûzı kıl şehâdet
Be-hatm-i mürselin ü Haqq-ı Qur‘ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 126*). [*şehâdet kıl,]*

şeh-bâb-ı evc-i maksûd: İstek yüceliğinin şah kapısı.

1. Olurdi ol **şeh-bâb-ı evc-i maksûd**
Teninde görinen her çâk-ı pür-âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 28*). [*şeh-bâb-ı evc-i maksûd,]*

seh-bâz: Doğan kuşu.

1. Öñümden uş kılar yüz kebk cevân
Benüm **seh-bâzum** irmeyince câna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 21*). [*seh-bâzum, -um*]
2. Ko zindân küşesin şahrâ-nişîn ol
Bu hâkî âşiyândan hem-çü **seh-bâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 7*). [*seh-bâz,]*

şehbâz: Doğan kuşu.

1. Zamânındadır anuñ bâr u dem-sâz
Ğanemle gürg tîhü ile **şehbâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 108*). [*şehbâz,]*
2. Münîr itdi ziyâdan bağ u râğ
Açup **şehbâz-veş** bâl u perini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 5*). [*şehbâz-veş, -veş*]

şeh-bâz-ı kâ'be: *Ka'be'nin şahini.*

1. Eyâ **şeh-bâz-ı Kâ'be** âşiyâne
Şehinşâh-ı Medîne âstâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 3*). [*şeh-bâz-ı kâ'be,]*

şehbâz-ı taleb: *İstek avcısı.*

1. Vâkıf olmadı hevâsına şehâ rif'atünüñ
Ne kadar k'itdise pervâz bu **şehbâz-ı taleb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 10*). [*şehbâz-ı taleb,]*

şehd: *Bal.*

1. Şehâdet **şehdini** câna ğidâ vir
Sa'âdet âftâbından ziyâ vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 145*). [*şehdini, -i, -ni]*
2. Ağu k'ıçdı Resûlün añup adın
Mizâcî buldı andan **şehd** dadın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 4*). [*şehd,]*

şehd ü şekker: *Bal ve şeker.*

1. K'o servün mîvesidür **şehd ü şekker**
Şaçı Mekke örtüsi Hindüstânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 56*). [*şehd ü şekker,]*

şehd-âmîz: *Bal ile karışık II İçinde bal varmış gibi tatlı.*

1. Şeker-büse vü lîkin **şehd-âmîz**
Lebi 'uşşâka âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 52*). [*şehd-âmîz,]*

şeh-dâne: *İri parlak inci.*

1. İkinci mîm kim vardur anda çün dūr
Melek tesbîhinün **şeh-dânesidür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 44*). [*şeh-dânesidür, -si, -dür]*

şehd-i medh: *Övgü balı.*

1. Yazabilmedüm gice vaşfuñda bir beyti tamâm
Şehd-i medhuñ lezzetinden iki şakķ oldu kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 18*). [*şehd-i medh, -uñ]*

şeh-i dîn: *Dinin şahı.*

1. Çün el açâ du'âya ol **şeh-i dîn**
Dil açup dir bile süccâd âmîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 33*). [*şeh-i dîn,]*

şeh-i encüm-sipâh: *Yıldızlar kadar kalabalık ordu.*

1. Şeh-i encüm-sipâh u ‘arş-ı dergâh
Kamer-efser cevân-baht âsumân-câh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 35). [şeh-i encüm-sipâh,]

şeh-i hindüstân: Hindistan şahi.

1. Şeh-i Hindüstân hâkân-ı Çîni
İraqlardan öperler eşigini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 53). [şeh-i hindüstân,]
2. Şeh-i Hindüstân açup kemîni
Şıdı ceyş-i sipeh-şâlâr-ı Çîni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 21). [şeh-i hindüstân,]

şeh-i iklim-i ğam: Gam ülkesinin padişahi.

1. Fiğân u derd ü hicrânun celîsi
Şeh-i iklim-i ğam ya‘ni ki Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 13). [şeh-i iklim-i ğam,]

şeh-i kevneyn: Dünya ve ahiretin yüce hükümdarı || Hz. Muhammed.

1. Şeh-i kevneyn hân-ı sidre-kışver
Ki Hâkdan hem ‘âlem buldı hem efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 29). [şeh-i kevneyn,]

şeh-i kışver-güşâ-yı mülk-i ma‘nî: Mana memleketlerini fetheden padişah.

1. Şeh-i kışver-güşâ-yı mülk-i ma‘nî
Emîr-i bargâh-ı ‘adl ya‘nî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 123). [şeh-i kışver-güşâ-yı mülk-i ma‘nî,]

şeh-i kışver-nişin-i mülk-i bālâ: Ulu ülkede oturanların padişahi.

1. Şeh-i kışver-nişin-i mülk-i bālâ
Ayağının ğubârı ‘arş-ı vâlâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 15). [şeh-i kışver-nişin-i mülk-i bālâ,]

şeh-i merdân: Yiğitler Şâhi. II Hz. Ali.

1. Şeh-i merdân özi aşkar semendi
Meh-i devrân yüzi ejder kemendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 69). [şeh-i merdân,]

şeh-i mülk-i ‘acem: Acem diyarının şahi.

1. İy şeh-i mülk-i ‘acem v’iy melik-i Rûm u ‘Arab
‘Âlemün serveri ‘âlî haseb ü pāk neseb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 1). [şeh-i mülk-i ‘acem,]

şeh-i peygamberân: Peygamberlerin şahi. (Hz. Muhammed).

1. Şeh-i peygamberân bâ-tîg u bâ-tâc
Ki tıgıdur şerî‘at tâcî mi‘râc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 23). [şeh-i peygamberân,]

şehîd: *Aşk yolunda ölen kişi.*

1. Ki ölince geçinem gâr içinde
Şehîden katl olam bu kâr içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 126*). [*şehîden, -en*]
2. Dem-i serdüünden ol kâfûr-efşân
Dağı kanlu kefen şar kim **şehîdüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 31*). [*şehîdüm, -üm*]

şehîd eyle: *Şehit etmek.*

1. Yezîd ol mâhı deşt-i Kerbelâda
Şehîd eyledi envâ'-ı cezâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 14*). [*şehîd eyle, -di*]

şehîdân: *Şehitler.*

1. Ne lâle kim bitirmiş anda hâre
Şehîdân gönlegidür pâre pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 44*). [*şehîdân,]*

şehîd-i 'ışk: *Aşk şehidi II âşık.*

1. Görinür oddan âteş-dân-ı mahrûr
Şehîd-i 'ışk kabri gibi pür-nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 110*). [*şehîd-i 'ışk,]*

şehinşâh: *Padişahların padişahı.*

1. Şehinşâh-ı cihân hâkân-ı a'zam
Ser-ü-ser hayl-i sultânân-ı 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 117*). [*şehinşâh-ı, --ı*]
2. Şehinşâhı serîr-i mülk-i dînün
Sipeh-sâlârı iklim-i yakînün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 23*). [*şehinşâhı, -ı*]

şehin-şâh: *Padişahların padişahı.*

1. Söz açup didiler kim iy **şehin-şâh**
Ne işe geldün eyle bizi âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 77*). [*şehin-şâh,]*

şehin-şâh-ı felek-taht: *Felek tahtının şahlar şahı.*

1. Didi kim iy şehin-şâh-ı felek taht
K'ışigünde bulur neşv [ü] nemâ baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 105*). [*şehin-şâh-ı felek-taht,]*

şehinşâh-ı gürûh-ı müstemendân: *Gamlı cemaatin padişahı.*

1. Olısar 'akâbet meşhûr-ı devrân
Şehinşâh-ı gürûh-ı müstemendân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 268*). [*şehinşâh-ı gürûh-ı müstemendân,]*

şehinşâh-ı habes: *Habeş Şahının şahı.*

1. Şehinşâh-ı Habeş hân-ı Semerkand
Külehdâr-ı Hoten sultân-ı Derbend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 129*). [*Şehinşâh-ı habeş,]*

Şehinşâh-ı medîne: *Medine şahi.*

1. Eyâ şeh-bâz-ı Kâ'be âşiyâne
Şehinşâh-ı Medîne âstâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 4*). [*Şehinşâh-ı medîne,]*

Şehinşâh-ı mükerrerem: *Saygıdeğer padişah.*

1. Ki vardı ol havâlîde yine hem
‘Arabdan bir Şehinşâh-ı mükerrerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 18*). [*Şehinşâh-ı mükerrerem,]*

Şehinşâh-ı sehî-kaddân-ı tannâz: *Eğlenen fidan boylu padişah.*

1. Ki çün ol nev-‘arûs-ı hacle-i nâz
Şehinşâh-ı sehî-kaddân-ı tannâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 16*). [*Şehinşâh-ı sehî-kaddân-ı tannâz,]*

Şehinşâh-ı sepîdi vü siyâhî: *Aydınlık ve karanlık padişahlarının şahi.*

1. Vilâyet-bağş-ı mülk-i pâdişâhî
Şehinşâh-ı sepîdi vü siyâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 122*). [*Şehinşâh-ı sepîdi vü siyâhî,]*

Şehinşâh-ı serîr-i ‘ışk-ı pāk: *Temiz aşk tahtının padişahı.*

1. Hevâ bütñanesini oda urdum
Şehinşâh-ı serîr-i ‘ışk-ı pākem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 11*). [*Şehinşâh-ı serîr-i ‘ışk-ı pāk, -em]*

Şehinşâh-ı serîr-i küh: *Dağdaki tahtın sahibi.*

1. Şehinşâh-ı serîr-i küh ü rāgum
Ayak bağı-durur destâr u câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 44*). [*Şehinşâh-ı serîr-i küh,]*

Şehinşâh-ı serîr-i seng: *Taştan tahtların padişahı.*

1. Şehinşâh-ı serîr-i seng oldu
Başı her taş-ıla hem ceng oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 55*). [*Şehinşâh-ı serîr-i seng,]*

Şehinşâh-ı sipâh-ı cân-güdâz: *Can alan askerlerin padişahı.*

1. Bu yaña mîr-i taht-ı 'ışk-bâzân
Şehinşâh-ı sipâh-ı cân-güdâzân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 2). [şehinşâh-ı sipâh-ı cân-güdâz, -ân]

şehinşâh-ı sipâh-ı serv-kadd: Selvi boylu askerlerin padişahı.

1. Şehinşâh-ı sipâh-ı serv-ğaddân
Boylı devrinde şâh-ı serv-ğaddân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 9). [şehinşâh-ı sipâh-ı serv-ğadd, -ân]

şehlik: Şah, sultan, padişah, hükümdar.

1. Cihâne 'ammdur ihsân çün mâh
Bu resm-ile gerek **şehlik** zihî şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 140). [şehlik,]

seh-per: Kuşun kanadındaki en uzun tüy.

1. Yağar kebk âteş-i âhına **seh-per**
Ki dir derdâ kanı gülzâr-ı ahker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 101). [seh-per,]
2. Görinür şüş-e-i yah gibi şâfi
Halil-i kebk yakup oda **seh-per** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 9). [seh-per,]
3. Yağ **şehperini** iy yüzi mâhum
Ki çeng-i râga düşse deste-i gül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 94). [şehperini, -ini]

seh-per-i cân: Can kanadı.

1. Baña gösterdi bir kebk-i pervâz
Bugün k'oldı şikeste **seh-per-i cân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 19). [seh-per-i cân,]

sehr: Kent, şehir.

1. Alup Rodosı zür u satvet ile
Müselmân **sehri** kıldı şöret ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 96). [sehri, -i]
2. Kûy adı mı durur bir **sehrde** 'ışk
Çiçek midür ya bâğ-ı dehrde 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 9). [sehrde, -de]
3. Egerçi perde ardındaydı mestür
Velî hüsni-yle **sehr** içre oldı meşhûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 20). [sehr,]
4. İdinmiş idi ol zulmetde leşker
Sünû şem'in ecel **sehrine** rehber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 56). [sehrine, -i, -ne]
5. Vezîr ü hâşş u nüddâm u ekâbir
Ne kiçi kaldı **sehr** içre ne ulu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 45). [sehr,]
6. Görinür âteşin dillü bir ejder
Gelinligine anuñ **sehr** ü il şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 17). [sehr,]
7. Sefer lâzım degüldi baña nâ-kâm
Anuñ-çün **sehrümüñ** oldum garîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 57). [sehrümüñ, -ümüñ]
8. Hâkâyık gencinüñ **sehrine** bul rāh
Çü lutf-i Hâk saña kıldı hidāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 60). [sehrine, -i, -ne]

sehr-bā-sehr: Şehirden şehre.

1. İderdi kaşd anı görmege derhāl
Çü şit-i 'ışk anuñ **sehr-bā-sehr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 21). [sehr-bā-sehr,]

şehr-bend: Şehirde oturmak.

1. Cihân-ı 'ışkdandır **şehr-bend** ol
Muqarrer bildi kim uşlanmayısar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 2*). [*şehr-bend,]*

şehri: Kent, şehir.

1. Sa'âdet **şehrinüñ** der-bânı için
Velâyet tahtınuñ sultânı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 103*). [*şehrinüñ,]*

şehr-i bağdâd: Bağdat şehri.

1. İrişdi şehr-i Bağdâda tolup dehr
Ki düşdi ârzü âhîr Selâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 22*). [*şehr-i bağdâd, -a]*
2. Benüm âvâre olmama bahâne
Bizüm iklîmümüzdür **şehr-i Bağdâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 53*). [*şehr-i bağdâd,]*

şehr-i yâr: Sevgilinin şehri.

1. Saña ben hâsteden olsun vaşîyyet
Yoluñ düşüp varursañ şehr-i yâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 67*). [*şehr-i yâr, -a]*

şehrivâr: Padişah.

1. Düşe ol **şehriyâruñ** dil-pesendi
Şerîf adıyla bula ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 163*). [*şehriyâruñ, -uñ]*
2. Didi kim iy cihânüñ **şehriyârı**
Dürüşüp irüren yârına yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 7*). [*şehriyârı, -ı]*
3. Bu hûbe adınadır bir **şehriyâruñ**
Bu beste kim olupdur şeker-âmîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 78*). [*şehriyâruñ, -uñ]*
4. Rızâñı dil serîrine emîr it
Çanâ't tahtı üzre **şehriyâr** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 49*). [*şehriyâr,]*

şehrivâr: Padişah; sevgili.

1. Diyesin hâlûmi ol **şehriyâra**
Naşib olup k'ola otlaquñ ol büm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 68*). [*şehriyâra, -a]*
2. Ki bî-pervâ iresin **şehriyâre**
Bu şandûk-ı revâk-ı çarhı iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 120*). [*şehriyâre, -e]*

şeh-süvâr: Çok usta binici.

1. Şeh-süvârum düşmanuñ mekrinden olma münfa'îl
Ki oldı mağlûb Ahmede kaçd itdüğince Bü'l-hikem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 15*). [*şeh-süvârum, -um]*
2. Meger bir şubh çarhuñ **şehsüvârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 1*). [*şehsüvârı, -ı]*

şeh-süvâr: Usta binici. II Padişah, hükümdar.

1. Keremden eylesün elṭāf-ı Bārī
Elemlerden emîn ol **şeh-süvārī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 136*). [*şeh-süvārī, -ı*]

şeh-süvār-ı rûz: Zamanın usta binicisi.

1. Dönüp didi ‘arûsuñ atasına
K’elâ iy şeh-süvār-ı rûze ñîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 88*). [*şeh-süvār-ı rûz, -e-e, -
ñîn, -e*]

şehvât: Şehvetler.

1. Degüldür ‘ışk **şehvât** u hevâdur
Hevâyî olsa ‘aşıkda harâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 40*). [*şehvât,]*

şehvet: İstek, şiddetli istek.

1. Hayâlî **şehvetiden** idi ma’sûm
Çü Zeyd âşüftedür gördi özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 2*). [*şehvetiden, -i, -den*]
2. Yoğ-idi ortada **şehvet** hayâlî
Bu hâl üzre geçinürlerdi her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 26*). [*şehvet,]*
3. Hısâbı-ı ‘ışkdan **şehvet** gerek dūr
Ğaraźlu ‘ışkda yokdur beḳā hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 46*). [*şehvet,]*

şehzâde: Padişah, hükümdar oğlu, saltanat varisi.

1. Pes oldı şimdi lâzım ben gedâdan
Ki añam **şehzâdeler** nâmin du’âdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 14*). [*şehzâdeler, -ler*]

şekâvet: 1. Şakilik. 2. Haydutluk: şekavet-i mestmere.

1. Kiminüñ işi dâyim zühd ü tã‘at
Kimiñüñ cürm ü ‘isyan u **şekâvet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 98*). [*şekâvet,]*
2. ‘İbâdetden kimi maḳhûr olupdur
Şekâvetden kimi maḳfûr olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 100*). [*şekâvetden, -den*]

şeker: Şeker.

1. Şekerlerdür berî ta‘n-ı megesden
Güherlerdür mu‘arrâ dest-i kesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 147*). [*şekerlerdür, -ler, -dür*]
2. Cihâna sözden işâr it güherler
Melâḳat meclisine saç **şekerler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 10*). [*şekerler, -ler*]
3. Çün ol reşk-i bütân-ı Kânehârî
Şeker tengi gibi oldı ḥişārî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 78*). [*şeker,]*
4. Zebânundan revân eyle **şekerler**
Kelâmuñdan nişâr eyle güherler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 3*). [*şekerler, -ler*]
5. Anuñ gibi **şeker** zehrîne degmez
Şol ihsân gibi kim ḳahrına degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 45*). [*şeker,]*
6. Şeker şâhındadır şan tûṭî-yi âl
Gözine Leylinüñ her şem‘-i enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 14*). [*şeker,]*
7. Benüm-çün var senüñ sineñde kîne
Lebüñ iller murâdında **şekerdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 123*). [*şekerdür, -dür*]

şeker-bār: Şeker saçan, yağdıran.

1. Ki püştü her birinün bār ile pür
Şeker-bārından oldı üştürān leng (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 37). [şeker-bārından, -in, -dan]

şeker-büse: Tatlı dudak.

1. Şeker-büse vü lîkin şehd-āmîz
Lebi ‘uşşāka āb-ı zindegānî (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 52). [şeker-büse,]

şeker-dil: Tatlı dilli.

1. Veyā gönca dehen ne hāmûş olduñ
Şeker-dilden kām ol tatlı sözler (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 55). [şeker-dilden, -den]

şeker-güftār: Sözü şeker gibi olan.

1. K’aña ejder idi zülfi nigeş-bān
Şeker-güftār idi vü ergüvān-ḥad (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 35). [şeker-güftār,]

şeker-hand: Tatlı gülüş.

1. Görürler pür hünerdür ol şeker-hand
Ururlar adını Ḳays-ı hüner-mend (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 289). [şeker-hand,]

şeker-leb: Dudağı şeker gibi tatlı olan, tatlı dudaklı.

1. Semen-simā vü gül-ruḥ fitne-cüdur
Şeker-leb sîm-ğabgab ‘işve-ḥûdur (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 18). [şeker-leb,]
2. Yaḥûd mānend-i ḳālîb olmış idi
Ki cān anda şeker-leb olmış idi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 72). [şeker-leb,]
3. Bahāne eyleyüp dir ol şeker-leb
‘Araḳdan her ḳabam ıslandı bu şeb (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 103). [şeker-leb,]
4. Yatup uyḡuya vardı ol şeker-leb
Düşünde gördi ol dildār-ı mevzûn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 6). [şeker-leb,]

şeker-nüş: Şeker yudumlayan.

1. Çü bindi düş-ı māha ol şeker-nüş
Ḳodı ağlamağı vü oldı hāmûş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 323). [şeker-nüş,]

şeker-rîz: Şeker saçan, pek tatlı, pek hoş.

1. Lebi pür-luṭf u şûr-engîz ü emlah
Zebānı hem şeker-rîz ü hem efşah (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 22). [şeker-rîz,]

şekk: Şüphe.

1. Nedür **şekk** ile nüş-i zehr kılmak
Kişi kendin el için kahr kılmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 43*). [*şekk,]*

şekker: Şeker.

1. Tûrâb ikbâl-i cûdıyla zer olsun
Ağu yâdıyla anuñ **şekker** olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 138*). [*şekker,]*
2. Ki ya'nî şatmaduñuz **şekkeri** siz
Gerekmez sirke dağı almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 51*). [*şekkeri, -i]*
3. Ki pürdür şekker-i nazmuñla devrân
Niçe **şekker** k'olımañ aña hem-had (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 3*). [*şekker,]*
4. Vaṭangâhını ol servüñ çemen kıl
Çarışdur **şekkerüm** birle gülini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 49*). [*şekkerüm, -üm]*

şekker-âmiz: Şekerli, şekerle karışık.

1. Bu huṭbe adınadır bir şehriyârüñ
Bu beste kim olupdur **şekker-âmiz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 79*). [*şekker-âmiz,]*

şekker-âsar: Şeker huylu.

1. Bir elma k'ola ṭab'ı **şekker-âsar**
Çü şaḳḳ ola aña ḳalmaz ḥarîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 41*). [*şekker-âsar,]*

şekker-âzâr: Şeker kıran.

1. Ṭeberzed-rîz idi vü **şekker-âzâr**
Ṭeberzed la'l ammâ şekker-engîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 50*). [*şekker-âzâr,]*

şekker-engîz: Şeker karıştırılan yer (ağız için).

1. Ṭeberzed-rîz idi vü şekker-âzâr
Ṭeberzed la'l ammâ **şekker-engîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 51*). [*şekker-engîz,]*

şekker-furûş-ı mısr-ı 'irfân: Marifet ülkesinin şeker satanı.

1. Gel iy **şekker-furûş-ı mısr-ı 'irfân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 1*). [*şekker-furûş-ı mısr-ı 'irfân,]*

şekker-i nazm: Söztün tatlısı.

1. Ki pürdür şekker-i nazmuñla devrân
Niçe şekker k'olımañ aña hem-had (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 2*). [*şekker-i nazm, -uñ, -la]*

şekker-i şükrile: Şükrün şekeri.

1. Ki toluş **şekker-i şükrile** kâmun
Pür ola bâde-i şevḳiyle câmun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 55*). [*şekker-i şükrile, -ile]*

şekkeristân: Şeker kamışı tarlası.

1. Sözi kândi lebinden **şekkeristân**
Şaçınuñ sünbülinden yüzi büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 81*). [*şekkeristân,]*

şekk-i a'dâ: Düşmanın şüphesi.

1. Ki tâ def' ola benden **şekk-i a'dâ**
Var iken böyle senden infî'âlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 76*). [*şekk-i a'dâ,]*

şekl: Şekil, biçim, görünüş.

1. Bu tāk üstinde bir nakkâş üstād
İdüpdür bir bütün **şeklîni** bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 74*). [*şeklîni, -i, -n, -i]*
2. İden bu defterüñ **şeklîni** taşvîr
Şu resme kıldı söz nakşını tahtîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 15*). [*şeklîni, -i, -n, -i]*
3. Görür bir **şekl** kim rû'yâda anı
Görüp yakmışdı 'ışk odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 83*). [*şekl,]*
4. Bir âdem **şekline** gir tağı terk it
Karış halka bu deşt ü rāğı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 131*). [*şekline, -e, -n, -i]*
5. Bu ol ruhsârı görüp oldı bî-hüş
Hem ol bu **şekle** bakup kıldı hāmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 44*). [*şekle, -e]*
6. Velî mâtemlülür gibiydi **şekli**
Fiğân iderdi derd ü mihnet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 8*). [*şekli, -i]*
7. Biz iki **şeklden** birlik besdür
Didiler eyledür çün ne sebebdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 20*). [*şeklden, -den]*
8. İki şüret yazılmış eyledi âh
Birisi kendü **şekli** biri Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 11*). [*şekli, -i]*
9. Ol arada turup ağladı hayli
Refîkı **şeklîni** pes tırnakıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 13*). [*şeklîni, -i, -n, -i]*
10. Özünüñ **şeklîni** eyler temâşâ
Taķınmış câmesine hem-çü şahid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 44*). [*şeklîni, -i, -n, -i]*

şekl-i 'aceb: Tuhaf biçimli.

1. Perî sîretlü bir **şekl-i 'acebdür**
Dil-ārâyı 'Acem şulı-ı 'Arabdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 97*). [*şekl-i 'aceb, -dür]*

şekl-i âhû: Dilber suretli.

1. İki perî urınmış **şekl-i âhû**
Dil alur gözleri mânend-i cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 55*). [*şekl-i âhû,]*
2. Dağı şunlar k'urınmış **şekl-i âhû**
Degül âhû k'olardur iki cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 19*). [*şekl-i âhû,]*

şekl-i sevdâ: Tuhaf görünüşlü.

1. Bile bir şahş urınmış **şekl-i şeydâ**
K'o şahşuñ bu karı başdan ayağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 20*). [*şekl-i şeydâ,]*

şekl-i tılısm: Garip şekil.

1. Gören şanur anı şekl-i tılısmı
Döşenmiş sāyesinde nat'-ı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 76*). [şekl-i tılısm, -ı]

sem': Mum.

1. Benem zulmât-ı gâfletde giriftâr
Hidâyet **sem'i** vir iy Hayy u Gaffâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 12*). [sem'i, -i]
2. Buyurmuşdı nebî şânında anuñ
Ki **sem'idür** 'Ömer kaşr-ı cinânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 10*). [sem'idür, -i, -dür]
3. 'Ale't-tertib Kur'ânı idüp cem'
Cihâna nûr virdi nitekim **sem'** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 8*). [sem',]
4. Cemâli **sem'i** olsun 'alem-efrûz
Şebi mi'râc olsun rûzı nevrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 169*). [sem'i, -i]
5. Egerçi **sem'lerdür** cümle pür-nûr
Velî pervâneler ol nûrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 145*). [sem'lerdür, -ler, -dür]
6. Turup ol gice çün **sem'** ol dilârâ
Atası hizmetine vardı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 17*). [sem',]
7. Ki ortasında **sem'-idi** müşebbeh
Ruḥ-ı Leylî ki reşk ider aña meh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 67*). [sem'-idi, -idi]
8. Bunı yakdı anuñ nâr-ı firâkı
Eritdi **sem'** gibi iştiyâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 26*). [sem',]
9. İşidüp bu kelâmı Kays-ı meftûn
Nitekim **sem'** toldı gözleri hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 2*). [sem',]
10. Ruḥına **sem'** gibi çeşm-i hûn-bâr
Döker her lâhza eşk-i lâ'l-i girdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 89*). [sem',]
11. Cemâl-i Leylî ol cem' ortasında
Kamer gibi idi **sem'** ortasında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 32*). [sem',]
12. Sehî kâmetlüler merginde sur-nâ
İraqlardan kara **sem'** idi gūyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 22*). [sem',]
13. Şu resme virdi ğam bezmine hâlet
Ki Leylî ya'nî **sem'i** dilberânûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 17*). [sem'i,]
14. İdinmiş idi ol zulmetde leşker
Sühû **sem'in** ecel şehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 56*). [sem'in, -i, -n]
15. Birikmiş berk urur dipinde çün **sem'**
Şanasın ol şecer düdidur anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 22*). [sem',]
16. Ger incinürsem İsmâ'iliyem ben
Dilüm çün **sem'** gibi rûşenâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 63*). [sem',]
17. Başum kaṭ' olduğu câna şafâdur
Ki bi-ferr olsa bir **sem'ün** liķâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 65*). [sem'ün, -ün]
18. Çü **sem'** itmiş münevver ol kenârı
Per ü bälinden ol murğ-ı serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 34*). [sem',]
19. Bize vaşl olmaya bundan ziyâde
Çü ben bu küşeden bir **sem'** yakdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 185*). [sem',]
20. Yok anda **sem'den** özge aña yâr
Çü pervâne uyumayup ol âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 20*). [sem'den, -den]
21. Yaramaz k'ola kūy-ı yâra mahrem
Çü viren 'ışkdur cân **sem'ine** nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 37*). [sem'ine, -i, -(n)e]
22. Görür bir **sem'dür** bâde muķâbil
Eyülük resmi görünmez özinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 86*). [sem'dür, -dür]
23. Vücüd-ı ḥastesine seng urdı
Ruḥı **sem'insüz** itdi hem-çü fânûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 29*). [sem'insüz, -in, -süz]
24. Şebi târik **sem'i** mürde merdi
Çü Mecnûn gördi rûy-ı rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 52*). [sem'i, -i]
25. Münevver her birinüñ rûyı çün **sem'**
Varup girerler idi ol bihişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 64*). [sem',]
26. Göñül mir'âtın andan eyle maşķul
Hidâyet **sem'inüñ** nûrıyla her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 59*). [sem'inüñ, -i, -nüñ]

sem': Mum II sevgili.

1. Diyüp **şem'e** bu sözi ol diger-hâl
Tırup depdi vü söyündürdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 57*). [*şem'e, -e*]
2. Cemâli **şem'ine** pervâne oldı
Ki yüz mecnûndan dîvâne oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 41*). [*şem'ine, -i, -(n)e*]
3. Koyar ğamdan başına Leylî hâki
Ki bu yıldendür ol **şem'ün** hilâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 30*). [*şem'ün, -ün*]
4. Murâd-ı çeşm-i giryân kâm-ı dilsin
Çadüñdür **şem'** olmış adı 'ar'ar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 61*). [*şem',]*
5. Ki cân u dildür ol **şem'e** semender
Libâsuñdur misâl-i Hızr-ı ğadrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 62*). [*şem'e, -e*]
6. Bulışup göstere yüz Zeyde geh ğâh
Bu pervâneyle tâ kim ol ruĥı **şem'** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 13*). [*şem',]*
7. İrişdürdi tabança **şem'ine** bād
İçinde göñleginüñ ol perî-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 16*). [*şem'ine, -i, -(n)e*]
8. Bu sözler deyken ol abdâl-ı fânî
Gözi tuş oldı **şem'a** nâgehânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 46*). [*şem'a, -a*]
9. İdüp **şem'a** hıtab ol merd-i bî-kâr
Didi k'iy sũhte hem-çün men-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 49*). [*şem'a, -a*]
10. Giceden eyledi **şem'a** şikâyet
Ki ne şebdür bu şeb kim intihâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 22*). [*şem'a, -a*]

şem: Zehir.

1. Ki bergi ğamdur anuñ mîvesi **sem**
Ne vardur dehr-i fânîñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 54*). [*sem,]*

şem' ol: Mum olmak.

1. Ahâliyi tarab cem' oldı yir yir
Mevâliyi 'Arab şem' oldı yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 10*). [*şem' ol, -dı*]

şem'dân: Mücevherle bezenmiş şamdanın mumu // yıldızlı gökyüzü ve ay.

1. Meh-i nevden fetîle düzüp iy Hâk
Çoduñ gök **şem'dânında** mu'allâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 24*). [*şem'dânında, -ı, -n, -da*]

şem'-i ablak: Felek atının kandili.

1. Gülistân meclisinde şâh-ı zanbak
Uyarmış cā-be-cā şad **şem'-i ablak** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 60*). [*şem'-i ablak,]*

şem'-i âfitâb: Güneşin ışıĥı.

1. Per-i pervâne-i zıll-ı Cenâbî
İder püşide şem'-i âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 146*). [*şem'-i âfitâb, -ı*]

şem'-i bî-dûd: Dumansız alev.

1. Aña n'eyleyibilür tîĥ-i ĥün-ĥ'âr
Yaka pervâneyi çün **şem'-i bî-dûd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 105*). [*şem'-i bî-dûd,]*

şem‘-i çarh-ı lāciverd: Mavi gökyüzünün kandili.

1. Şehir çün şem‘-i çarh-ı lāciverdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 1). [şem‘-i çarh-ı lāciverd, -i]

şem‘-i cemāl: Güzelliğin mumu.

1. Ki aña ‘arz eyleseñ şem‘-i cemālî
Yağar pervâne gibi perr ü bālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 115). [şem‘-i cemāl, -i]

şem‘-i cemāl: Lütuf ve ihsanının mumu.

1. Felek şem‘-i cemālünden münevver
Melek nakş-ı kemālünden muşavver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 11). [şem‘-i cemāl, -ü, -
nden]

şem‘-i dest-i renc: Eziyet elinin mumu.

1. Veyāhūd gürbe-i h‘ān-ı kes olma
Geçin çün şem‘-i dest-i rencüñle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 75). [şem‘-i dest-i renc, -
üñ, -ile]

şem‘-i dîn: Din چراغı.

1. Per açdı sidreden süy-ı zemîne
Semender-vār toğru şem‘-i dîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 30). [şem‘-i dîn, -e]

şem‘-i enver: Parlayan mum.

1. Şeker şāhındadır şān tūti-yi āl
Gözine Leylinün her şem‘-i enver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 15). [şem‘-i enver,]

şem‘-i her-rüz: Her aydınlatıcı mum.

1. Dilidür saña hālî dimek iy yār
Mezārî üzre yanan şem‘-i her rüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 79). [şem‘-i her-rüz,]

şem‘-i hidāyet: Hidayet mumu. - Allah'ın doğru yol göstericiliği. -.

1. Ne mülküñ fethine kim açsa rāyet
Refik olur aña şem‘-i hidāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 90). [şem‘-i hidāyet,]

şem‘-i hursîd-ı pür-envār: Aydınlık güneşin kandili.

1. Beğā kaşrında olur hāndān u mesrūr
Çün urdı şem‘-i hursîd-ı pür-envār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 91). [şem‘-i hursîd-ı
pür-envār,]

şem‘-i islām: İslam mumu.

1. Şol ev kim kabır eydürler aña kim
Münevver idivirsün **şem‘-i İslām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 148*). [*şem‘-i islām,]*

şem‘-i kafür: 1. Beyaz renkli, güzel kokulu mum.

1. Çemen bezminde hem-çün **şem‘-i kâfûr**
Virür bülbül nihâl-i gülde temdh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 70*). [*şem‘-i kâfûr,]*

şem‘-i kâfûr: Güzel kokulu mum.

1. Hezâr ikrâm-ile bir **şem‘-i kâfûr**
Bularda her çerâğ-ı âteşin bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 12*). [*şem‘-i kâfûr,]*
2. Yakar hâdimlerüm şad **şem‘-i kâfûr**
Çi ger çarha çıkar gâmdan nefîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 22*). [*şem‘-i kâfûr,]*

şem‘-i kâfûr: Beyaz renkli, güzel kokulu mum.

1. Na‘îm-i vaşdan bir üstüh‘ândur
Şeb-i bahtumdadur bir **şem‘-i kâfûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 21*). [*şem‘-i kâfûr,]*

şem‘-i kevneyn: İki dünya kandili.

1. Eyâ hürşîd-i çarh-ı kab-ı kavseyn
Çerâğ-ı mürselîn ü **şem‘-i kevneyn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 2*). [*şem‘-i kevneyn,]*

şem‘-i makşûd: Dilek mumu.

1. K‘elümden çıkdı damân-ı murâd âh
Söyündi bād-ı gâmdan **şem‘-i makşûd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 79*). [*şem‘-i makşûd,]*

şem‘-i meclis-efrûz: Meclis aydınlatan mum.

1. Çü pervâne vü **şem‘-i meclis-efrûz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 1*). [*şem‘-i meclis-efrûz,]*

şem‘-i nûr-bahşân: Nur saçan kandil.

1. Müveccceh rûyî hürşîd-i dıraşşân
Münevver râyî **şem‘-i nûr-bahşân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 20*). [*şem‘-i nûr-bahşân,]*

şem‘-i şeb-efrûz: Geceyi aydınlatan mum.

1. Fiğân u nâle kim hâk oldı gülzâr
Mezârî üzre çün **şem‘-i şeb-efrûz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 101*). [*şem‘-i şeb-efrûz,]*

şem‘-i şubhgâh: Sabah vaktinin mumu.

1. Tūlū' iderdi geh geh çeşmine māh
Velī k'ol yüzi şem'-i şubhgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 109*). [*şem'-i şubhgāh, -ı*]

şem'-i tībān: Yanan, parlayan mum; sevgili.

1. Fener kim şem'-i tībāna mekândur
İçinde anuñ kaçan şu'le nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 21*). [*şem'-i tībān, -a*]

şem'-i tībān: Parlayan mum. II Yanan mum.

1. Ki sen bir şîrsin elmās çengāl
Elünde tutuben bir şem'-i tībān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 77*). [*şem'-i tībān,]*

şem'-i tevfiḳ: Yardım, inayet mumu.

1. Maḥabbet nāmesin inşā kılcı
Aña kim virdi luṭfı şem'-i tevfiḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 15*). [*şem'-i tevfiḳ,]*

şem'-i va'de: Zaman alevi.

1. Yoğ-imiş şem'-i va'deñüñ fūrūḡı
Qara ḥālūñ ki çeşmünden güm oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 118*). [*şem'-i va'de, -ñüñ*]

şemîm: Güzel koku.

1. Tekarrüb ravzasından vir şemîmi
Terahḥum gülsitānından Nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 59*). [*şemîmi, -i*]

şemîm-i şevḳ: Arzu kokusu.

1. Nesîm-i zevḳ aña virdi derdi
Şemîm-i şevḳ kendüden giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 4*). [*şemîm-i şevḳ,]*

şemme: Bir kere koklama.

1. Yaḥūd ḥāşıl kılam bir şemme būyuñ
Nedür zulūmāt-ı gür içinde ḥālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 34*). [*şemme,]*

şemme: Az miktar;zerre.

1. Ey ki iki noḡtadur taḥt-ı yedüñde dü cihān
Şun'uuñ bir şemmesidür bu biḥār ile cibāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 8*). [*şemmesidür, -si, -dür*]
2. Qamer bir şemmesidür efserinüñ
Niḡinidür Süheyl engüşterinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 25*). [*şemmesidür, -si, -dür*]
3. Yüzinden şemme her birisinüñ mihir
Meh ayakları tozına sürer çihir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 25*). [*şemme,]*

şems: Güneş.

1. Maḥabbet kâhına **şemsidi** gūyā
Derûndan kim çekeydi âh-ı pür-dûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 26*). [*şemsidi, -idi*]

şems-i duhâ: Sabah güneşi.

1. Mükahhal çeşm-i fettânı Hudâdan
Münevver tal'ati şems-i duḥâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 286*). [*şems-i duḥâ, -dan*]

şems-i duhâ: Kuşluk vaktinin güneşi.

1. Letâfet çarhınıñ şems-i duḥâsı
Melâḥat evcinüñ bedr-i dücâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 7*). [*şems-i duḥâ, -sı*]

şems-i lâmi': Parıldayan güneş.

1. Başuma toğdı tañdur **şems-i lâmi'**
Götürdün ḥâkden ben nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 44*). [*şems-i lâmi',]*

şems-i tâb: Parıldayan güneş.

1. Ki bula şems-i tâbindan ferâğı
Şafâdan merḥabâya nâḥunun yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 104*). [*şems-i tâb, -ın, -dan*]

şemşir: Kılıç.

1. Sikender pâyedür Ḍaḥḥâk **şemşir**
Süleymân mayedür Cemşid-tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 161*). [*şemşir,]*
2. 'Acebdür kim bahâdırlar degil sır
Yimekden zaḥm-ı gürz ü tîr ü **şemşir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 62*). [*şemşir,]*
3. Ki cânından yuyupdur el mu'ayyen
'Abeş yire tutar **şemşire** gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 8*). [*şemşire, -e*]
4. Götürmişdi ḥamâyil her kişi pür
Kimi **şemşir** ü kimi zaḥm-ı **şemşir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 58*). [*şemşir,]*
5. Çekildi yüzüme yüz yirde **şemşir**
Benüm ol yine mağlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 32*). [*şemşir,]*

şem'-vâr: Mum gibi.

1. Şabâdan hıfz kılmış ol çerâğı
Döşemiş **şem'-vâr** şahn-ı ğabrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 27*). [*şem'-vâr,]*

şenî: Kötü, fenâ, çirkin.

1. Ki ya'nî dir saña cândan muṭî'em
Tutarum şer'iñi gerçi **şenî'em** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 132*). [*şenî'em, -em*]
2. Kemîne kullarunuñ birisiyüm
Hużûrunḍa günahkâram **şenî'üm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 55*). [*şenî'üm, -üm*]

ser': Şeriat.

1. Ki ya'nî dir saña cāndan muṭî'em
Tutarum **ser'îni** gerçi şenî'em (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 132). [şer'îni, -i, -ni]
2. 'Ömer kim **ser'i** muhkem idi gâyet
Sivâ-yı Hâkdan itmişdi ferâgât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 1). [şer'i, -i]

serâr: Kivılcım II ateş.

1. Dehânından saçılan âhı nârı
Başı üstine yağdırdı **şerârı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 38). [şerârı, -ı]
2. Bırakdı cânuma nâluñ **şerârı**
Nikâh oldu egerçi gayre Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 10). [şerârı, -ı]

serâr-âlûde: Kivılcım dolu.

1. Şerâr-âlûdedür düd-ı siyeh-kâr
Görinür çeşmüme bî-zülf-i pür-ham (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 42). [şerâr-âlûdedür, -dür]

serâre: Kivılcım.

1. Ve ger hûd seng içindeyse **şerâre**
Çekem anı demir gibi kenâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 97). [şerâre,]
2. Çıkarup at ayağından **şerâre**
Kaẓâ ol gün od urdı kâr-zâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 59). [şerâre,]

serâr-ı dil: Gönül kıvılcımı.

1. Görinmez âşikâre vü nihânî
Şerâr-ı dilden özge hem zebânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 54). [şerâr-ı dil, -den]

serbet: Tatlı içecek.

1. Çü Mecnûn gördi bir **şerbet** ki pür şevk
İdüp nûş anı cânı buldı yüz zevk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155). [şerbet,]
2. Kılâm zehr-i helâhil-le muḥallil
Buyurdi itdiler iki kâse **şerbet** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 17). [şerbet,]
3. Birine katdılar zehr-i mezellet
Çün ol **şerbetleri** hem-râz-ı Nevfel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 19). [şerbetleri, -leri]
4. Katupdur içine âb-ı hayâtı
Anuñ-çundur k'iden bu **şerbeti** nûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 9). [şerbeti, -i]
5. Yidüm içdüm ta'am ü **şerbet** iy yâr
Gel it bu şiftelikden ferâgât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 56). [şerbet,]
6. Ne hûd penbeyle **şerbet** itdüre nûş
Ne bulunur mezârın qazar üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 22). [şerbet,]

serbet: Şerbet II İlaç.

1. Dileseñ lutf idersin dileseñ kahr
Beraberdür katûnda **şerbet** ü zehr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 52). [şerbet,]
2. Töludur cânı **şerbet** yirine zehr
Tehîdür tās-ı çarḥ illâ ki pür dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 44). [şerbet,]

şerbet-i merg: Ölüm şerbeti.

1. Lebinden ger geçeydi âb-ı gül-berg
Gelürdi telh aña çün **şerbet-i merg** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 60*). [*şerbet-i merg,]*

şeref: Değer, kıymet.

1. Koyup çarhı müzeyyen encümile
Şeref virdi zemîne merdümile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 52*). [*şeref,]*
2. Şeref burcında mâh-ı lâ-yezâlî
Şahâne genc idi ol rüy-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 32*). [*şeref,]*

şeref bul: Şeref kazanmak, kıymet ve itibarı artmak.

1. ‘Arş-ı şerif bulmazdı bu kadar şeref
Mi’râc gicesi yüzine başmasaň kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 17*). [*şeref bul, -ımaz, -dı]*
2. Kudümından şeref buldı felekler
İdindi tâc na’leynin melekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 103*). [*şeref bul, -dı]*

şeref vir: Şeref vermek, onurlandırmak.

1. K’aña vire şeref hem-çün melek ‘ışk
‘Acebdür kim ol iki ‘âşık-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 54*). [*şeref vir, -e]*

şerer: Kıvılcım.

1. Senûn lutfuñla zâğ-ı düd-ı külhan
Bulup durur **şererden** çeşm-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 38*). [*şererden, -den]*
2. Şererden âteş eyleydi dırağşân
Ki zer tâcidi güyâ cevher efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 107*). [*şererden, -den]*
3. Yüzinden altına bir nağ’-ı garrâ
Şererdür her habâbı fi’l-merâtib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 29*). [*şererdür, -dür]*
4. Şererden başına od yağa yağa
Oturdı varuban bir yırde dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 4*). [*şererden, -den]*

şerh it: Açmak II Açıklamak, yorumlamak.

1. Neler gördüğünü h*âce ol seferde
Baña düşmez ki şerh idem haberde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 202*). [*şerh it, -em]*

şerh it: Açıklamak, izah etmek.

1. Ki dil şerh idemez biñde birinde
Şehûn bir kimseye incinse cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 6*). [*şerh it, -e, -mez]*
2. Zebân tığıyla bârî virme âzâr
Saña çün derdümü şerh itdüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 145*). [*şerh it, -düm]*

şerh ol: Açıklanabilmek, yorumlanabilmek.

1. Çü şerh olındı tevhiği Hudānuñ
Dinildi hem nu’ütü Muştafānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 1*). [*şerh ol, -ındı]*

şerî'at: *A. Doğru yol. Hak din yolu.*

1. Şeh-i peygamberân bâ-tîg u bâ-tâc
Ki tıgıdur **şerî'at** tâcî mi'râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 24*). [*şerî'at,]*
2. Şerî'at âsumânî evcine bedr
Güzîn ü pârsâ vü 'âliyyü'l-ğadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 7*). [*şerî'at,]*

şerif: *Saygın, asil.*

1. Düşe ol şehriyârûn dil-pesendi
Şerîf adıyla bula ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 164*). [*şerîf,]*
2. Hüdâvendûn **şerîf** adıyla zîver
Ki iy münşî-yi hâtt-ı levh-i eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 4*). [*şerîf,]*

şerîk ol: *Ortak olmak.*

1. Şerîk olur şikâra ol dağ bil
Esirgeyüp bu bir kaç mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 28*). [*şerîk ol, -ur]*

şerm: *Utanma, utanç, mahcubiyet.*

1. Hayâ deryâsı vü âzerm kânı
Melâhât menba'ı vü **şerm** kânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 74*). [*şerm,]*
2. İşûn şoñını her k'itmez tefekkür
Gelür öñine yüz **şerm** ü tehayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 12*). [*şerm,]*
3. Cihân halkınuñ ol-durur 'azîzi
K'ola **şerm** u hayâ birle temizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 102*). [*şerm,]*
4. Bırakdı **şerm** içine lîkin âzer
Ki işidüp bunuñ gibi 'itâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 20*). [*şerm,]*
5. Didi **şermendeyüm** kızbümnden âhîr
Ki bu sözde yalan eydem haqîkat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 6*). [*şermendeyüm, -ende, -yüm]*
6. Yüzüne bakmazam **şermümden** aslâ
Baña el virmedî iy mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 166*). [*şermümden, -üm, -den]*
7. Anuñ kim kendü de tutmaz dilini
İki yârûn k'aralarında yok **şerm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 33*). [*şerm,]*
8. Çıka gelse siler çeşmin nihânı
Hâzerden **şermiden** bulmazdı çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 37*). [*şermiden, -den]*
9. Konuğundan irer **şerm** aña vâfir
Bilürsen sen anı kim kâr-ı duğter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 42*). [*şerm,]*

şerm it: *Utanmak.*

1. Çü mehd-i çâruma irdi o meh-çihir
Yire geçdi rûhından şerm idüp mihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 134*). [*şerm it, -üp]*
2. Hadîşidür Resûlün hem mu'ayyen
Ki şerm ider melâ'ik gökde andan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 10*). [*şerm it, -er]*
3. Benüm çeşmüm yaşumdan itmedüñ şerm
Sen itdünşe kayırmaz bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 56*). [*şerm it, -me, -dün]*
4. Gün andan şerm iderken âsumânda
Tutuldı ebr-i ğamda afitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 12*). [*şerm it, -er, -ken]*

şerm ü havâ: Utanma ve çekinme duyguları.

1. Bırakmışsın meger şerm ü hayâyı
Senûñ gibi hâlefden yeg-durur hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 12). [şerm ü hayâ, -yı]

şerm ü nedâmet: Utanç ve pişmanlık.

1. Ki 'ışk ider demüri mûm-veş nerm
İder şerm ü nedâmet ham bilini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 31). [şerm ü nedâmet,]

şerm vir: Utandırmak.

1. Hârâretde virür âb âteşe şerm
Deñizler bâddan girdi hurûşa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 8). [şerm vir, -ür]

şermende: Utanan, utangaç, mahcup.

1. Saḥî idi şu resme ol mûkerrem
Ki cûdından idi şermende Hâtem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 32). [şermende,]
2. K'ışümden olmayam şermende ya'nî
Bilürven ol daḥı 'aşık-durur pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 198). [şermende,]

şermende it: Utandırmak, mahcup etmek.

1. Ki ider yüzleri şermende ayı
Hârîr ü atlas u zer-beft ü dîbâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 58). [şermende it, -er]

şerm-i h'îşân: Aile mahcubiyeti.

1. Belürmezdi ruḥında müştiden zerd
Erinûñ ḥaşmeti vü şerm-i h'îşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 41). [şerm-i h'îşân,]

şerm-nâk: Utanmış, mahcup olmuş.

1. Hâṭâ kılduk biz eyle sen 'aṭâlar
Çü biz öz fi'lümüzden şerm-nâkuz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 17). [şerm-nâkuz, -uz]
2. Bâkup ol buña kıldı âh u eḡḡan
Hezârân şerm-nâkî birle Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 45). [şerm-nâkî, -î]

şerm-sâr: Utangaç, utanmış.

1. Hâṭâ vü sehvsüz ancaḡ Ḥudâdur
Bu sözlerden ilâhî şerm-sârem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 103). [şerm-sârem, -em]

şerm-sârum: Utangaç, utanmış.

1. Günâhum çokdur iñen şerm-sârum
Velî 'afv eyle kim ümmîd-vârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 115). [şerm-sârum,]

şes cihāt: *Altı cihet, altı yön, her yön, her taraf, dünya.*

1. Vücūdında biri yok şes cihātūñ
Şu resme fariğ itmiş hayret ü gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 46*). [*şes cihāt, -uñ*]

şes cihet: *Altı yön.*

1. Müberrā oldı zātı şes cihetden
Derūni dürci taldı ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 197*). [*şes cihet, -den*]

şes-per-i maskûl: *Cıalanmış topuz.*

1. Tokındursa yahūd **şes-per-i maşkül**
Kılardı kâf tağın kuhl-ı maşlûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 59*). [*şes-per-i maşkül, -ı*]

şest-i şehriyār: *Padişahın ok yüzüğü.*

1. İdindi cāy şest-i şehriyārı
Kişiye 'ışkdur miftāh-ı hestî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 80*). [*şest-i şehriyār, -ı*]

şevher: *Koca.*

1. Tırur mihr-ile vü mührüñle el-ân
Eger biñ yıl dağı olursa **şevher** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 17*). [*şevher, -ı*]

şevk: *Arzu, istek.*

1. Bāğ-ı cānda dikdi **şevküñ** bir nihāl-i taze kim
Hamd ü medhūñden bitürdi berg ü mive ol nihāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 23*). [*şevküñ, -uñ*]
2. Gözümi nūruñıla rüşen eyle
Dilümi **şevküñile** gülşen eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 50*). [*şevküñile, -ün, -ile*]
3. K'anuñ **şevkiyle** nazm oldı bu nâme
Hem ire nāmı ile ihtitāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 161*). [*şevkiyle, -i, -y, -le*]
4. Diline 'ilm **şevki** gālib oldı
Düşürüp yanına bir kaç perî-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 4*). [*şevki, -i*]
5. Derūnıñ **şevkdan** pür eyleyüp táb
Uyanu geldi başından gidüp h'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 31*). [*şevkdan, -dan*]
6. Bunı didi vü vaşl-ı yār **şevki**
Bırakdı cānı gerdānına tavkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 85*). [*şevki, -i*]
7. Çü Mecnūn gördi bir şerbet ki pür **şevk**
İdüp nüş anı cānı buldı yüz zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 155*). [*şevk, -ı*]
8. Gelüp yine beni buldı burada
İrişdüm vaşlı **şevkinden** murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 56*). [*şevkinden, -i, -n, -den*]
9. Vücūdın **şevk** odı pür-cüş kıldı
Revān itdi gözinden ol zer iklil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 52*). [*şevk, -ı*]
10. Lebinde **şevk** cūşından üküş keş
Dilini dağlar kılınırdı rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 40*). [*şevk, -ı*]
11. İder vardukça cān **şevkini** zāyil
Vü ger ola vefā 'ışkile hem-reh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 10*). [*şevkini, -ini*]
12. Aradan geçdi hayli 'işret ü **şevk**
Degüldi pāklikden lık hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 24*). [*şevk, -ı*]
13. Füzūn oldı gönülden yāra meyli
Yine **şevki** derūnı taşa geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 17*). [*şevki, -i*]

14. Kararı kalmayup **şevk-ile** tırdı
Şebistānı yolın tıutup yığurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 15*). [*şevk-ile, --ile*]
15. Açar olup anı gördükce bî-şabr
Kolından **şevk-ile** pür şür ü heybet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 107*). [*şevk-ile, --ile*]
16. Girerdi rakşa **şevk-ile** çü gerdün
Kaçankim Zeydi görse şād olurdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 20*). [*şevk-ile, --ile*]
17. Turup bir döndi vü yine oturdı
Kararı gidüp ol **şevk-ile** yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 11*). [*şevk-ile, --ile*]
18. Giyindi **şevk-ile** egnine āhır
Pes istignā şarābından olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 20*). [*şevk-ile, --ile*]

şevket: *Yücelik, heybet.*

1. Şafā vaktında Ādem şafvetiyçün
Süleymān-ı nebīnün **şevketiyçün** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 76*). [*şevketiyçün, -iyçün*]
2. Yürürler olsa divāne revāne
Bu resme tumturağ u **şevket-ile** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 33*). [*şevket-ile, --ile*]

şevk-i bülbül: *Bülbül hevesli.*

1. Ruḥ-ı gül **şevk-i bülbül** birle ḥandān
Dil-i bülbül ḡam-ı gülden perişān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 45*). [*şevk-i bülbül,]*
2. Velikin ḡande olur **şevk-i bülbül**
Bulur kebkiyle de ḡülzār zīnet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 104*). [*şevk-i bülbül,]*

şevk-i dilber: *Güzelin arzusu.*

1. Şafādan tende cānı cüş kıldı
Diline **şevk-i dilber** ḡālib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 25*). [*şevk-i dilber,]*

şevk-i gül: *Gül arzusu.*

1. Ki virdi **şevk-i gül** taşa dahı cüş
Saḡa iy murḡ-ı cān-ı ‘anberin-bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 14*). [*şevk-i gül,]*

şevk-i lâ-yezāl: *Ebedi arzu.*

1. Olup maḥv-ı cemāl-i Zü’l-celālī
Tehayyür virdi **şevk-i lâ-yezālī** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 190*). [*şevk-i lâ-yezāl, -ı*]

şey: *Şey, herhangi bir şey.*

1. Çünkü berḡ urdı derūnumdan benüm envār-ı ‘ışḡ
Bāṭnında oldı her **şeyün** ‘ayān āḡār-ı ‘ışḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 2*). [*şeyün, -ün*]

şeydā: *Aşktan aklını kaybetmiş, divāne, düşkün, şaşkın.*

1. Dahı didüḡin ol ferzend-i zībā
Olısar ‘ışḡdan rūsḡā vü **şeydā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 48*). [*şeydā,]*
2. O kaldı ḡargehinde zār u tenhā
Bu geldi evlerine mest ü **şeydā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 22*). [*şeydā,]*
3. Çün ādem oḡlısı ādemle yār ol
Ko bu **şeydālḡı** şāḡib-vaḡār ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 154*). [*şeydālḡı, -lḡ, -ı*]

4. Alup bundan baña ur bul şevâbı
Ki 'âlemde benem **şeydâ** vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 51*). [*şeydâ,]*
5. Varup her biri siñdi bir bucağa
Yol üzre şubh idi k'ol iki **şeydâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 37*). [*şeydâ,]*
6. Tolaşup qaldılar bir gice bir rüz
İki **şeydâ** biri birini çoçmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 105*). [*şeydâ,]*
7. Ol iki hâtır-efrûzuñ sırrından
Ki zîr-i perdede ol iki **şeydâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 17*). [*şeydâ,]*
8. Şu **şeydâlar** gibiydi kim var el-ân
Degüldi bî-namâz u rûze vü nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 2*). [*şeydâlar, -lar]*

şeydâ-vı pür-hûş: Akıllı müptela.

1. Dem-â-dem mevc uran deryâ-yı pür-cüş
Ki Mecnûn ya'nî ol **şeydâ-yı pür-hûş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 12*). [*şeydâ-yı pür-hûş,]*

şeyli'llâh: Allah rızası için istenen az bir şey.

1. Didi **şeyli'llâh** u kıldı gedâyı
Yüzi üzre yıkıldı bir mağâke (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 12*). [*şeyli'llâh,]*

şiddet: Aşırılık, kuvvet.

1. Âhum âteş-nâk u eşküm oldı hün-bâr el-firâk
Oldı gerdünüñ cefâsı **şiddetinden** Hamdiyâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 9*). [*şiddetinden, -i, -n, -den]*
2. Gehî **şiddetle** tolar miğden küh
Çiçekler bitürür gâh anda enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 35*). [*şiddetle, -le]*
3. Şitânuñ **şiddetinden** çarh hüd kâm
Güne karşı döner her rüz tâ şâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 89*). [*şiddetinden, -i, -n, -den]*
4. Şitânuñ **şiddetinden** zâr u giryân
Bularuñ mergine ol kim perde-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 34*). [*şiddetinden, -in, -den]*
5. Geçinürdi hezârân **şiddet-ile**
Şu resme olmuş-idi hayrete ğarğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 10*). [*şiddet-ile, -ile]*

şifte: Düşkün, tutkun, meftun.

1. Yidüm içdüm ta'am ü şerbet iy yâr
Gel it bu **şiftelikden** ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 57*). [*şiftelikden, -lik, -den]*

şifte-hâli: Gönlü yaralı.

1. Didi kim ger bu sırdan ben siyeh-kâr
Kılam ol **şifte-hâli** haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 4*). [*şifte-hâli,]*

şihâb-ı necm-i sâkıb: Yıldızları delen kıvılcım.

1. Felek türkün **şihâb-ı necm-i sâkıb**
Müg-i zer-kârı kılmaşdı lâ'ib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 9*). [*şihâb-ı necm-i sâkıb,]*

şikār: 1. av 2. av || sevgili/güzel.

1. Şu demde kim cevân idi vü ğarrân
Şikār idi buña şirân-ı devrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 50). [şikār,]

şikār: Av II avlama; elde etme.

1. Kağı küh u deşte ‘azm itseñ şikār için çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağrında havfûñden verem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37). [şikār,]
2. Şikāra giderem diyü idüp ad
Yüzün şahrāya tutdı nitekim bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 59). [şikāra, -a]
3. Şerik olur şikāra ol dağı bil
Esirgeyüp bu bir kaç mübtelāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 28). [şikāra, -a]
4. Diyüp ol ‘ışk mülkinüñ hümāmı
Şikāruñ benden aldı hurrem ü şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 91). [şikāruñ, -u, -ñ]
5. Meger bir gün każādan bir şikārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 1). [şikārı, -ı]
6. Gezerdi k’ide şahrāda şikārı
Tıururdi kulle-i Necd üzre Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 2). [şikārı, -ı]

şikār it: Avlamak, ele geçirmek II etkisi altına almak.

1. Turur nergis çemen şahnında bî-tāb
Şikār itmiş gözi āhūların h’wāb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 64). [şikār it, -miş]

şikārı: Av, rızık, ekmek.

1. Didi şādān olup buldum şikārı
Pes evvelki refikāndan uşandı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 58). [şikārı,]

şikār-ı ‘ışk: Aşk avcısı.

1. Maḥabbet deştinüñ şāhib-karārı
Şikār-ı ‘ışk olan cān-ı figārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 14). [şikār-ı ‘ışk,]
2. Şikār-ı ‘ışk olan cān-ı figārı
Esir ü mübtelā vü zār u maḥzūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 24). [şikār-ı ‘ışk,]

şikāristān: Avlanma yeri.

1. Şikāristānı Tebriz ü Ḥorāsān
Şebīḥūn-gāhı Ḥ’wārezm ü Şifāhān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 127). [şikāristānı, -ı]

şikāyet: Şikayet, yakınma.

1. Bu resme gördüğüm yok ‘ışk-bāzī
Atañ miskīn şikāyetlerle gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 37). [şikāyetlerle, -ler, -le]
2. Deniler cānına cevri ü cefādur
Bu ḥāletden baña yokdur şikāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 73). [şikāyet,]

şikāyet evle: Sitem, şikayet etmek.

1. Giceden eyledi şem'a şikāyet
Ki ne şebdür bu şeb kim intihāsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 22*). [*şikāyet eyle, -di*]

şikāyet it: Şikayetçi olmak, yakınmak.

1. İderdi kendü bahtından şikāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 40*). [*şikāyet it, -er, -di*]
2. İder baht-ı siyāhından şikāyet
Çü gayra kıldı vahşiler nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 6*). [*şikāyet it, -er*]

şikāvet kıl: Şikayet etmek, yakınmak.

1. Firāk ü hecrden kıldı şikāyet
Haber şordı aña her bir nişāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 40*). [*şikāvet kıl, -dı*]
2. Biri birine kıldılar şikāyet
Çü Mecnûn gördi hāl ayruksı oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 6*). [*şikāyet kıl, -dı, -lar*]

şikem: Far, Karın, batin.

1. Gedāyile anuñ-çündür saña ceng
Ki yürür bir **şikem-içün** terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 42*). [*şikem-içün, -içün*]

şiken: Kıvrım, büküm.

1. Şikencün açırır bir lāhza kem tā
Görine çeşmüme ol rüy-ı zībā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 27*). [*şikencün, -cün*]

şikence: Eziyet.

1. Şikenceden o serv itmezdi efğān
Velikin hicrden olmışdı giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 55*). [*şikenceden, -den*]
2. Geç andan baña besdür bu **şikence**
Şehā olmaz iş içün düşme rence (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 121*). [*şikence,]*

şikeste: Kırık, kırılmış.

1. Maşşerde ol şefî'i bu Hamdî **şikestenüñ**
Düzeñ içinde kılmayalar tā aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 53*). [*şikestenüñ, -nüñ*]
2. Bir āh idüp yıkıldı ol **şikeste**
Kemend-i 'ışka cānı boynı beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 65*). [*şikeste,]*
3. Anası hātır-içün ol **şikeste**
Bir iki kerre şundı hāste beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 53*). [*şikeste,]*
4. Güzeller perçemi gibi **şikeste**
Vücüdı hāste gamdan göñli beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 9*). [*şikeste,]*
5. Degildüm ben ezel bu resme hāste
Ža'if ü 'āciz ü h'ār ü **şikeste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 36*). [*şikeste,]*
6. Gidelüm kalmayalum kārından
Esenleşüp bu resme ol **şikeste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 27*). [*şikeste,]*
7. Kılāb öñinde yatdı kām-nā-kām
Yine hem şubha dek zār u **şikeste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 55*). [*şikeste,]*
8. Hārām idi aña likin vişāli
Nigāruñ şöhetinde ol **şikeste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 29*). [*şikeste,]*
9. Hümā şalmaz ser-i bed-bahta sāye
Bu gamdan ol **şikeste** āhır-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 9*). [*şikeste,]*

10. Baña gösterdi bir kebk-i pervāz
Bugün k'oldı **şikeste** şeh-per-i cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 19*). [*şikeste,]*
11. Şikeste düşdiler çün zülf-i dilber
Peyince nâle kılup dirdi herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 84*). [*şikeste,]*
12. Şu resme itdi feryād u fiğānı
Ki Leylinüñ anası ol **şikeste** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 3*). [*şikeste,]*

şikeste eyle: *Kırmak.*

1. K'ola cāyuñ mekân-ı bî-mekānı
Büt-i kibri **şikeste eyle** қо bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 17*). [*şikeste eyle,]*

şikeste-hāl: *Kırılmış, kargın olmak.*

1. Ki tā çeşmine tuş oldu ol abdāl
Şikeste-hāl ü miskîn ü diger-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 44*). [*şikeste-hāl,]*
2. Nigārın u ruḥ-ı gül-gün 'izārān
Şikeste-hāl ü çeşm-i seyl-bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 20*). [*şikeste-hāl,]*
3. Görür kim bir **şikeste-hāl** ü rencür
Gülünc-i düşmen olmuş döstdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 39*). [*şikeste-hāl,]*
4. Şikeste-hāl ü mehcür ü ciger-hūn
Kılardı tağda nâle şeb ü rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 14*). [*şikeste-hāl,]*
5. Velî mest itdi ḥamr-ı 'ışk anı gey
Dem-â-dem ol **şikeste-hāl** ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 29*). [*şikeste-hāl,]*

şikeste-hâtır: *Gönlü kırık.*

1. Açup sultānlığa olan sezāvār
Şikeste-hâtır u mecrūḥ u pîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 33*). [*şikeste-hâtır,]*
2. Kamusı ceybin itdi pâre pâre
Didiler k'iy **şikeste-hâtır** u zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 15*). [*şikeste-hâtır,]*
3. Kılan pür-âteş-i dilden cihānı
Şikeste-hâtır u dāmen-deride (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 7*). [*şikeste-hâtır,]*
4. İrürdi ol **şikeste-hâtır** tîz
Çü Mecnûn ruḥ'a-i dildārı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 6*). [*şikeste-hâtır, -a]*

şimden girü: *Bundan sonra.*

1. Tahayyür çāhınıñ ka'rında maḥbūs
Zamānı geldi **şimden girü** şin ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 5*). [*şimden girü,]*
2. Tapuñdan giderelüm ḡam şudā'ın
Benüm-çün çekme **şimden girü** derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 71*). [*şimden girü,]*
3. Gidüben gelmeden eyle ferāḡat
Tüken **şimden girü** iy āb u nānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 23*). [*şimden girü,]*

şimdi: *İçinde bulunulan zaman dilimi.*

1. Rüm u Tatar u 'Arab Çin ü Habeş Türk ü 'Acem
Sāye-i ḥükmüñdedür āsüde **şimdi** her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 42*). [*şimdi,]*
2. Ki kendü başı derdinden o kattāl
İdemez oldu **şimdi** ḡalka izlāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 102*). [*şimdi,]*
3. Pes oldu **şimdi** lâzım ben gedādan
Ki añam şehzādeler nāmın du'ādan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 13*). [*şimdi,]*
4. Egerçi aşldandur ser-bülend ol
Velî **şimdi** degüldür ercümend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 28*). [*şimdi,]*

5. Baña yâr idi evvel kavm-i dildâr
Kamusı düşmen oldı **şimdi** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 24*). [*şimdi,]*
6. Velikin **şimdi** kat' oldı ümîdüm
Boyandı qarayâ baht-ı sefidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 37*). [*şimdi,]*
7. İderler **şimdi** her meclisde yâdın
İl içre bî-güneh düşdi zebâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 72*). [*şimdi,]*
8. K'ezel bahtum uyurdi **şimdi** öldi
Dil uzadup şehe çeşmi tolu âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 6*). [*şimdi,]*
9. Ola dil derdinün cânım zebünü
Velî **şimdi** getürsem 'aқdûme anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 11*). [*şimdi,]*
10. Kapañda **şimdi** bir bağı esîrüm
Ben itdim n'itdümise kend'özûme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 32*). [*şimdi,]*
11. Niçe bağladı anı gör **şimdi** zencîr
Ezel cürm eyledümse bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 38*). [*şimdi,]*
12. Yidürür bağbân bârını zâğa
Saña **şimdi** 'adûdür ol cefâkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 37*). [*şimdi,]*
13. K'olur **şimdi** fûlân yirde bul anı
Yir idinmişdür anda bir mağâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 36*). [*şimdi,]*
14. Görelüm **şimdi** andan yeg kimün var
Yûri kabrine var eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 18*). [*şimdi,]*
15. İçümde **şimdi** var derdüm hezârân
Saña 'âkқ olmuş-idüm iy peder âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 92*). [*şimdi,]*
16. Ki kılmış Hâk kerâmetle sirîşte
Eger görseydi **şimdi** anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 71*). [*şimdi,]*
17. Saña kimdür ya **şimdi** mahrem-i râz
Giceler kime bâlişdür ayağıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 38*). [*şimdi,]*
18. Kimün bağında eyler **şimdi** cevelân
Siyeh çeşmün k'olupdur mest ü maḥmûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 46*). [*şimdi,]*
19. Nedür **şimdi** baña bu mübtelâlık
Kanı ol kavlı ol peymân ü sevgend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 58*). [*şimdi,]*
20. Kâmu yârânı terk eyledi anı
Gidüpdür âdemîlik **şimdi** elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 89*). [*şimdi,]*
21. Sefer zâdın ğamuñdan düzdi yek-sân
Sarây-ı 'işretidür **şimdi** anuñ gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 73*). [*şimdi,]*
22. Ne hâletde olalar **şimdi** tenhâ
Çüridiler mi ola toprağ içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 18*). [*şimdi,]*

şimsâd: Far. Şimşir ağacı.

1. Ki meyl itdüğüçün gülzâre **şimsâd**
Degüldür bir nefes töhmetden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 31*). [*şimsâd,]*
2. Düzer bir günbed anuñ-çun her âhû
Kasırğadan dilese gönli **şimsâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 115*). [*şimsâd,]*
3. Şarâb-ı derdden medhûş bülbül
Düzeldüp zâğ **şimsâd** üzre destân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 43*). [*şimsâd,]*
4. Ki şoñra kılmamışdur anı bî-ser
Kimün bağında bitdi serv ü **şimsâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 107*). [*şimsâd,]*
5. Ayaguñ dâmenüñe çek çü **şimsâd**
Tâma' kelbin kapudan sür ḥakîr it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 46*). [*şimsâd,]*

şimsâd: Şimşir ağacı II. Sevgilinin boyu.

1. Düşürdi toprağa **şimsâdı** taḥtı
Semen sîmâsını tutdı şınuqlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 34*). [*şimsâdı, -ı]*

şir: Gizli olan şey.

1. Çü ṭab'-ı rûşeni bağlaya tedbîr
Hezârân leşkeri bir fîkr ile **şir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 116*). [*şir,]*

2. ‘Acebdür kim bahâdırlar degil **sır**
Yimekden zaḥm-ı gürz ü tır ü şemşir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 61*). [*sır,]*
3. Didi kim ger bu **sırdan** ben siyeh-kâr
Kılam ol şifte-hâli ḥaberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 3*). [*sırdan, -dan]*
4. Birin niçün koduñ söyle **sırını**
Didi ger ḥal-i ‘âlem pîş ü pesdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 18*). [*sırını, -ı, -n, -ı]*
5. Şır idi gıryesin ḥandeyle her bâr
Çü zevci olmaya kılar figânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 34*). [*şır,]*

şir: Aslan II âşık.

1. Baña pesdür hemîn bir küşe bir âh
Bunı diyüp yirinden turdı ol **şır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 75*). [*şır,]*

şir: Çanak, çömleğe sürülen parlak boya.

1. Kılıcı suyu şâh-ı kâinātuñ
Sebüsin **şır** hezâr âb-ı ḥayātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 160*). [*şır,]*

şir: Arslan.

1. Ki dâyim gür idi naḥcîr-i Behrâm
Zamâne **şiri** olmışdur buña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 76*). [*şiri, -i]*
2. Segünven ben senüñ sen **şır-zâde**
Dümüñ gerdanuma zerrîn kılâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 43*). [*şır-zâde,]*
3. Ḥavâşî birle kıldı ‘azm-i naḥcîr
Giderek irdi küh-ı Necde ol **şır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 34*). [*şır,]*
4. Vü ger ḥöd olsa ol leşker ‘adü-gîr
Neşâtından girîv ider bu çün **şır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 30*). [*şır,]*
5. Ser-i tâc üzre hem-çün dürr-i meknûn
Çün ol **şiri** cebelde gördi şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 5*). [*şiri, -i]*
6. Aña ḥizmet kılarlardı şitâbân
Peleng ü **şır** ü âhü gürg ü rûbâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43*). [*şır,]*
7. Emerdi **şirden** âhü-bere şır
İki üç kat bu ḥayvânât yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 68*). [*şirden, -den]*
8. Beḳâ mülkine rıḥlet kıldı iy **şır**
Düşürüp dehr evinden büngeh ü bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 18*). [*şır,]*
9. Kuzusu gibi emzürür idi **şır**
İder âhü-bere anuñla bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 120*). [*şır,]*
10. Gönildi râh-ı kûha nitekim **şır**
Aradı meskenini küh-ber-küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 62*). [*şır,]*
11. Dili meyl itdi hem-çün tıfl **şire**
İdüp ḥayvanlara bir tünd âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 90*). [*şire, -e]*
12. Ki sen bir **şirsîn** elmâs çengâl
Elüñde tutuben bir şem‘-i tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 76*). [*şirsîn, -sîn]*
13. Peleng ü **şır** ü gürg ü ezherâki
Selâm andan görüp bu ihtirâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 42*). [*şır,]*
14. Ki hem küştî olamaz **şır** ile büz
Süvâr-ı kürre-i aşkar-nijâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 10*). [*şır,]*
15. Kara giydi ider feryâd u nâle
Olup bu vâkı‘adan **şır** rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 51*). [*şır,]*
16. Muḳırr ol ‘acziñe gel iy fütâde
K’ecel **şiri** saña çün zaḥmet ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 105*). [*şiri, -i]*

şî'r: Edebi değeri olan nazımlı ve kaftiyeli söz.

1. Çıkar **şî'r** içre bir vech-ile nâmı
K'ide taşsın sözüñe Münlâ Câmî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 121). [şî'r,]
2. Dağı kur nüshasından **şî'riññ** dâm
Ki ola râmuñ hezâr âhû-yı bed-râm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 111). [şî'riññ, -i, -nñ
]
3. Ğam anı her kaçankim kılsa nâlân
Bu zîbâ **şî'ri** okurdu firāvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 14). [şî'ri, -i]
4. Gider bilmez yolu şahrâ mı ya kûh
Okur derd-ile bu **şî'ri** giderken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 11). [şî'ri, -i]
5. Bu **şî're** itdi söziyle ser-âğâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 230). [şî're, -e]
6. Ola göñlüm gözüm bî-ferr ü bî-nûr
Çün ura hazretüñ bir **şî're** bünyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 69). [şî're, -e]
7. Okındı **şî'rile** adına şabâş
Ki etrâf-ı cihâna tab'-ı pâki (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 16). [şî'rile, -ile]
8. Kıldı 'arz aña Mecnûn kerâmet
Ne denlü **şî'r** nazm itse ol abdâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 19). [şî'r,]
9. Yola girdi gider çâpük şabâdan
Varup eyledi Mecnûn **şî'rini** yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 31). [şî'rini, -i, -n, -i]
10. Anâ da oldılar Mecnûn gibi râm
Ne deñlü **şî'r** kim Mecnûn-ı ma'düm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 31). [şî'r,]

şîr em: Süt emmek.

1. Emerdi şîrden âhû-bere şîr
İki üç kat bu hayvânât yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 68). [şîr em, -er, -di]

şîrân: Aslanlar.

1. Müdâm ol rezmgâh içre dilîrân
Gîrivândur nitekim nerre **şîrân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 66). [şîrân,]

şîrân-ı devrân: Devrin aslanı.

1. Şu demde kim cevân idi vü ğarrân
Şikâr idi buña **şîrân-ı devrân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 50). [şîrân-ı devrân,]

şîrân-ı hûn-rîz: Kan dökücü aslan.

1. Şadâyı dehre şalmaz oldılar ğuş
Tolayı alup ol **şîrân-ı hûn-rîz** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 27). [şîrân-ı hûn-rîz,]

şîr-i çalâk: Çevik aslan.

1. Peleng altına döşerdi alâ naţ
Dümiyle naţ'ını her **şîr-i çalâk** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 99). [şîr-i çalâk,]

şî'r-i derd-nâk: Hüzünlü şiirler.

1. Tağıtmış idi şi'r-i derd-nâki
İşitse nazm-ı şi'r-in bir diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 18*). [*şi'r-i derd-nâk, -i*]

şîr-i ğarrân: *Kükreyen aslan.*

1. Der-in vâdî-yi dehr ân **şîr-i ğarrân**
Ber-in teşrîfî Hamdî goft tarîh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 8*). [*şîr-i ğarrân,]*
2. Rahîm idi dem-i ihsânda ol hân
Ğazâb vaktinde ammâ **şîr-i ğarrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 30*). [*şîr-i ğarrân,]*
3. Dilîrân çekdi yir yir tîğ-i bürrân
Ğazâb vaktinde hem-çün **şîr-i ğarrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 26*). [*şîr-i ğarrân,]*
4. İrişdi hışmıla çün **şîr-i ğarrân**
Üküş kîn ü ğazâbla bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 94*). [*şîr-i ğarrân,]*

şî'r-i lâţîf: *Hoş şiir.*

1. Cihân içre nazîri yog-idi hîç
Anuñ vaşında bu şi'r-i lâţîfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 57*). [*şî'r-i lâţîf, -i*]

şîr-i merdân: *Korkusuz aslan.*

1. Vuḥuş ardınca hem-çün **şîr-i merdân**
Bir âyîne daḥı irişdi kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 18*). [*şîr-i merdân,]*

şîr-i peyker: *Aslan görünüşlü.*

1. Cemâl ü ḥüsn-iledür mâh-ı devrân
Bahâdır nev-cevândür **şîr-i peyker** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 71*). [*şîr-i peyker,]*

şîr-i râhat: *Huzur sütünü.*

1. Virüp hem **şîr-i râhat** aña devrân
Kılardı dâye-veş perverde her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 299*). [*şîr-i râhat,]*

şîr-i şerze: *Kükremiş aslan.*

1. Tûrur şayyâd hem-çün **şîr-i şerze**
Diler kim virmeyüp bir dem emânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 10*). [*şîr-i şerze,]*

şîr-i zamân: *Zamanın aslanı.*

1. Süvâr oldukca ol şîr-i zamâna
Atı na'li od atar âsumâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 83*). [*şîr-i zamân, -a*]

şîrîn: *Far. Tatlı, şirin.*

1. Müşgîn saç ı zulmât-ı sevâdına baş egmez
Şîrîn tutağı çeşme-i hayvânı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4*). [şîrîn,]
2. Şîrîn tutağı çeşme-i hayvânı begenmez
Nuţğ-ı deheni bülbül-i güyâyâ kılar ta'n (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4*). [şîrîn,]
3. Lebi **şîrîn** dehânı gonce-i ter
Saçı müşgîn yañağı verd-i aħmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 283*). [şîrîn,]
4. Ne süd k'iderdi **şîrîn** lâ'line şarf
Vefâdan resm olurdu bir niçe harf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 297*). [şîrîn,]
5. İçi pür mâ'ide **şîrîn** vü mergûb
Şarâb u nuql u ħalvâ vü gülîçe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 60*). [şîrîn,]

şîrîn ol: Tatlı olmak.

1. Buyurdu şâh dâye buldılar tîz
Ki şîrîn ola ol la'l-i şeker-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 292*). [şîrîn ol, -a]

şîrîn-dehân: Tatlı dilli.

1. Döküp bu yolda genc-i ħüsrevâne
Seni vaşl idem ol **şîrîn-dehâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 92*). [şîrîn-dehâne, -e]
2. Revân açdı zebân-ı âteş-engîz
Ki iy sîmîn-ber ü **şîrîn-dehânum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 3*). [şîrîn-dehânum, -um]

şîrîn-dehen: Tatlı dilli.

1. Mu'anber fülful ü **şîrîn-dehenler**
Müsel-el-kâkül ü sîmîn-zekânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 81*). [şîrîn-dehenler, -ler]

şîrîn-zebân: Tatlı dilli.

1. Gel iy büstân-ı cânun bâğbânı
Maħabbet bezminün **şîrîn-zebânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 2*). [şîrîn-zebânı, -ı]

şîr-şekl: Aslan suretli.

1. Didi k'iy **şîr-şekl** ü ejdehâ-fer
Devâ-yı derd-mendânsın ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 35*). [şîr-şekl,]

şîse: Şişe II Gönül.

1. Eli bürka' velîkin mah önine
Karârı **şîsesini** taşâ çaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 35*). [şîsesini, -si, -n, -i]

şîse: Cam, sırça.

1. Kafes mahbes olur mı hiç bāde
Ya gizlenür mi **şîşe** içre bāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 44*). [*şîşe,]*
2. Yoğ-idüm gelmemiş idüm cihāne
Şabiden **şîşeyi** tutğıl nihānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 39*). [*şîşeyi, -yi]*
3. Yıkıldı eyle kim seng üzre **şîşe**
Atasını anasını idüp yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 24*). [*şîşe,]*
4. Tenine zelzele düşdi be-ğāyet
Şıdı teb i‘tidālî **şîşesini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 17*). [*şîşesini, -si, -n, -i]*
5. Binā eylediler bir hōş ‘imāret
Ki her bir revzeninüñ **şîşesinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 41*). [*şîşesinden, -sin, -den]*

şîşe-i cān: *Can şîşesi.*

1. ‘İlāc itdi marīza ol mükerrerem
Çün ire **şîşe-i cān** inkisāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 91*). [*şîşe-i cān,]*

şîşe-i nām: *Şan şîşesi, ad şîşesi.*

1. Kişinüñ şîşe-i nāmın sır el-hāk
Dü-‘ālemde iresüñ çün murāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 68*). [*şîşe-i nām, -ın]*

şitā: *Kış mevsimi.*

1. Yağ olmuş künde-i ğam pāy-ı ābe
Gülistānı **şitā** virmiş ħarābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 98*). [*şitā,]*
2. Şitānuñ şiddetinden çarğ hōd kām
Güne karşı döner her rüz tā şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 89*). [*şitānuñ, -nuñ]*
3. ‘Aşā kaçısı anuñ leng ħingi
Şitā eyyāmı idi ol zamān hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 3*). [*şitā,]*
4. Şitānuñ şiddetinden zār u giryān
Bularuñ mergine ol kim perde-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 34*). [*şitānuñ, -nuñ]*

şitāb: *Çabukluk, acele.*

1. Şitābı ko ħākīkat bil ki iy cān
Senüñ şabr-ile olur işüñ āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 27*). [*şitābı, -ı]*
2. Bırağup pāyına şabr ipi kullāb
Ricā şaçdı **şitābı** nārına āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 162*). [*şitābı, -ı]*
3. Şitāb u sa’y birle gider ol zen
Bu ħālî gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 26*). [*şitāb,]*
4. K’ecel kılmışdur ardıñca **şitābı**
Yola gir gel ko bu düşvār rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 84*). [*şitābı, -ı]*
5. Şitāb ile uşağı vü irisi
Varup gördiler anı zār u giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 34*). [*şitāb,]*

şitāb it: *Acele etmek, Elini çabuk tutmak.*

1. Şitāb itse semend-i berķ-vārı
Koparur rūd-ı ceyhūndan gubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 85*). [*şitāb it, -se]*
2. Ziyān irişmedi şöyle biline
Şitāb idüp anı görmeklige şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 77*). [*şitāb it, -üp]*
3. Helākine şitāb itdi zamāne
Bir āh itdi vü tıtdı rāh-ı deşti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 14*). [*şitāb it, -di]*

4. Gözinden yaş dökerdi hem-çü yārān
Şitāb iderdi ğayet göñli cānı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 31). [şitāb it, -er, -di]

şitābān: Far. Acele ile giden, koşan.

1. Bu resme nāz-ıla ol māh-ı tābān
İrişdi kavm-i Mecnûna **şitābān** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 72). [şitābān,]
2. Göç itdi ol sa'âdetle **şitābān**
Bu kaldı anda şürîde vü hayrān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 35). [şitābān,]
3. Ecel peykidür anda tîr-i bürrān
Ki per şokup başa yiler **şitābān** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 26). [şitābān,]
4. İrişdi āhı evc-i āsumāna
Mühim işe gider gibi **şitābān** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 37). [şitābān,]
5. Atından aşağı geldi **şitābān**
Revān āhū-şifāt şayyāda anı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 54). [şitābān,]
6. Diyār-ı yāra 'azm itdi **şitābān**
Giderken gördi bir mevzi'de nāgāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 8). [şitābān,]
7. Aña hizmet kırlarlardı **şitābān**
Peleng ü şîr ü āhū gürg ü rübāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 42). [şitābān,]

şitāb-ile: Aceleyle.

1. Şitāb-ile atası tırdı bî-bāk
Varup ol serve hem-çün seyl-i çālāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 47). [şitāb-ile,]
2. Şitāb-ile bularuñ der-peyine
Egerçi ğalmadı altında merkeb (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 70). [şitāb-ile,]

şîve: Cilve ve naz.

1. Bulup pes bir rasûl ol sâ'idî sîm
Hezārān **şîve** ile kıldı ta'lim (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 36). [şîve,]
2. Büt-i sünbül-külāle vü semen-sāk
Hezārān **şîve** vü nāz-ile bir şeb (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 5). [şîve,]

şîve vü nāz: İşve, cilve, eda ve naz.

1. Āsumān tek iy yaşum gerdün idersin 'ākıbet
Sen bu resme **şîve vü nāz** ile iy Leylî-hırām (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 7). [şîve vü nāz,]
2. Giyindi cāme-i la'lin ü gül-gün
Sevincile tırup pür **şîve vü nāz** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 177). [şîve vü nāz,]

şîve-i dehr: Zamanın cilvesi.

1. Pür āġūdūr derûn-ı mîve-i dehr
Şaķın aldar tıpuñı **şîve-i dehr** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 10). [şîve-i dehr,]

sod: Oldu.

1. Bihişt-i cān-fezā **sod** mülk-i Yūnān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 1). [şod,]
2. Şode sulţān Selīm bin Hān Süleymān
İlāhî der emān ü hıfz-ı tu bād (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 6). [şode, -e]

şöhret: Ün, şöhet.

1. Alup Rodosı zür u satvet ile
Müselmân şehri kıldı **şöhret** ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 96*). [*şöhret,]*

şöhret vir: Üne kavuşturmak, meşhur etmek, şöhetlendirmek.

1. Benüm nâmûsuma kuvvet vireydün
Oğulluk şartına şöhet vireydün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 82*). [*şöhret vir, -e, -ydün]*

şöhret-ile: Şöhret ile.

1. İrişdi yâr iline **şöhret-ile**
Bu cânibden dağı emr itdi sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 40*). [*şöhret-ile,]*

şol: İşaret zamiri.

1. K'aña qandil olmuş mihr-i enver
Yücelmiş **şol** kadar ol kübbe-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 45*). [*şol,]*

şol: Solmak, sararmak.

1. Ki inceldi beli gibi ser-â-ser
Şolup bozuldı rüyî âfîtâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 41*). [*şolup, -up]*

şol: "Şu,o" işaret sıfatı.

1. Şol ev kim kabir eydürler aña kim
Münevver idivirsün şem'-i İslâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 147*). [*şol,]*
2. Şol âteş kim kılıcından virür táb
Ten-i a'dâ hadidin eylesün âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 141*). [*şol,]*
3. Ki bir efsânedur pür sihr ü efsün
Şol erden k'anı 'ışk itmişdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 102*). [*şol,]*
4. Dağı **şol** kâh kim gördün füsündür
Şakın fitne çehine reh-nümündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 15*). [*şol,]*
5. Dilün **şol** nakşdan kim pür gam olmuş
Tuyup anı hasuduñ hürrem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 21*). [*şol,]*
6. Laţif-âvâz **şol** resme derâyı
Ki şavtı cânlara virür ğıdâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 25*). [*şol,]*
7. Anuñ gibi şeker zehrine degmez
Şol ihsân gibi kim qahrına degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 46*). [*şol,]*
8. Saçınuñ çokluğı **şol** hadde yitmiş
Ki dülbendün başında tırmaz itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 49*). [*şol,]*
9. Dağı **şol** mâder-i pür derd ü mehcür
Ki Mecnûnuñ gamından idi rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 23*). [*şol,]*
10. Elâ iy derd ü gamdan 'aklı gitmiş
Dilünde **şol** perî kim mesken itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 22*). [*şol,]*
11. Yimez **şol** mârdan kim ola pür-qahr
Ümîd-i mühresiyle 'aklı olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 41*). [*şol,]*
12. Yol üzre **şol** kadar saçdı zer ü dür
Ki itdi dâmenini her gedâ pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 41*). [*şol,]*
13. Dimişler yeg-durur kelb-i vefâdâr
Şol âdemden ki ola merdum-âzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 60*). [*şol,]*
14. Şol ölmüş gibi kim yine dirilür
Bu hâl-ile giderken iderek âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 16*). [*şol,]*

15. Ki **şol** a'mâyı gör kim düşdi muhkem
Varup hâlini anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 18*). [*şol,]*
16. Ğamından derd-i 'ışkuñ fâriğü'l-bâl
Niķâb altında **şol** duhter ki dırsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 9*). [*şol,]*
17. Görinür verd ü sebz-i gülşen-i ğam
Lebinde didüğüñ **şol** hâl-i ħandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 15*). [*şol,]*
18. Kâbûl olmayısar 'özüñ bil anı
Elünden **şol** zamân-kim gide maķşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 101*). [*şol,]*
19. Senüñ-çün ya'ni zâhîr oldı pasum
Şol ucdan k'itmiş-idüm saña 'işyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 91*). [*şol,]*
20. Şaķın bâķî şanup aldanma anı
Eyâ ğâfil **şol** işit ne kim ölüm var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 59*). [*şol,]*
21. Özine güldüren her bir ħasûd
Şol âfet kim ğamından sen belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 5*). [*şol,]*
22. Bürüdetdeydi **şol** resm-ile kim yaķ
Bir âteşhâne oldı dehr ğarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 18*). [*şol,]*
23. Ki yok benden saña hem-demlük iy yâr
Taleb kıldıñ beni **şol** resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 37*). [*şol,]*
24. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirâsum
Velî **şol** göz ki var bañâ zîyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 33*). [*şol,]*
25. Dikerven rişte-i nâlümle anı
Şol âdem kim sever kendü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 35*). [*şol,]*
26. Helâk itdi anı ikinci zaķme
Ezel **şol** gil ki sedd olmışdı âbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 53*). [*şol,]*
27. Gelüp bir seyl anı virdi ħarâbe
Aña **şol** zelzele k'irmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 55*). [*şol,]*
28. Ki virmiş Leylîñüñ öñinde cânı
Aña **şol** ħûn ki olmışdur havâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 73*). [*şol,]*
29. K'îñiletđi anuñ eġġanı çarķı
Yaşından **şol** kadar akıtdı kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 23*). [*şol,]*
30. Anı başı yüzer biñ men u iki seng
Şol âbuñ k'adı idî 'arız-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 25*). [*şol,]*
31. Bile aġlayalum her gice her rûz
Ki zîrâ **şol** gicede k'ola deycür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 97*). [*şol,]*

şol dem: *O vakit, o zaman.*

1. Saña ben ħâkden olsun vaşîyyet
Ki **şol dem** kim idem teslîm cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 23*). [*şol dem,]*

şol kadar: *1. Şu kadar. 2. Pek çok.*

1. Tıtarđı **şol kadar** ħayl ü ħaşem ol
Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 25*). [*şol kadar,]*
2. Çıkup şahrâya tıtarđı yüzini
Kılarığı **şol kadar** eġġân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 45*). [*şol kadar,]*

şol kim: *Şu ki, şöyle ki.*

1. Meger **şol kim** âña baş itmeye pîç
Eyülük kıl yamanlıķdan üşenme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 66*). [*şol kim,]*
2. Daķı açılmadı bu zanbaķ-ı ter
Dilünde **şol kim** andan var-durur daġ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 131*). [*şol kim,]*

şol zamân kim: *Şu vakit ki, şu zamanda.*

1. Kâdir eyle her cevâba yâ ilâhe'l-'âlemîn
Şol zamân kim kabir içinde ideler dürlü su'âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 36*). [*şol zamân kim,]*

şöyle kim: Şöyle ki, şuna benzer.

1. Cân zamân-ı ğamda yâd idüp seni rāhat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nüş eyler zülâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 20*). [*şöyle kim,]*
2. Giderdi **şöyle kim** geyleyle çübân
Şu resme vahş virmiş aña hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 82*). [*şöyle kim,]*
3. Toldı şādiden zamānuñda memālik **şöyle kim**
Zerre deñlü yir bulınmaz k'anda ārām ide ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 39*). [*şöyle kim,]*
- 4.

su: Şu, işaret zamiri.

1. Soñ uci hizmetünde **şu** na yitdüm
Ki virdüñ seglere ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 96*). [*şu, -na]*
2. Şunuñla kim dahı olmışdı ħandân
Gül-i ra'nâyı ħacl iderdi her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 17*). [*şunuñla, -la]*
3. Dil-i 'aşıkda gizlenmek ğam-ı ħuşk
Şunuñ gibi durur kim penbede müşğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 52*). [*şunuñ, --nuñ]*
4. İl içre ħālümüz uş **şuña** yitdi
K'ucuñdan 'arımız yillere gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 19*). [*şuña, --(ñ)a]*

su: "Şu" işaret sıfatı.

1. Şu zindân itdüğün māhı ħaķiyçün
İçinde Yünusuñ āhı ħaķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 85*). [*şu,]*
2. Şu ħākim ortaya almış iki mīm
Dile keşf olur andan sırr-ı ħā-mīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 41*). [*şu,]*
3. Şu mīve kim ola pür āb ü lezzet
Bulur yıl āĥiriñde ħadr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 59*). [*şu,]*
4. Şu denlü aldı çıkdı ol pādīşāhı
K'uruldu 'arş üzere bārigāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 171*). [*şu,]*
5. Şu resmedür fūnūn içinde efđal
Ki öñinde tıfl-ı ebced pīr-i ekmel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 7*). [*şu,]*
6. Daķāyıkdan **şu** resm-ile eğer bul
Ki nazm içre Nizāmīyi diger ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 119*). [*şu,]*
7. Şu gevherler ki cümle bıkırlerdür
'Arūs-ı cāme ħ'āb-ı fıkırlerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 135*). [*şu,]*
8. Ki ya'nī 'arż iden bu dāstānı
Şu resm-ile rivāyet kıldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 166*). [*şu,]*
9. Şu deñlü var idi māl anda efzūn
K'ödemezdi zekātın genc-i Kārūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 177*). [*şu,]*
10. Şu resmidi lāţif ol āb-ı şāfi
Ki āb-ı zindegānīdendi şāfi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 19*). [*şu,]*
11. Şu resme eylemiş pür nakş anı
Ki görse deng ü ħayrān kālā Mānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 51*). [*şu,]*
12. Şu resme bī-bedel taşvīr idüpdür
Ki şan dest-i ħazā taħrīr idüpdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 75*). [*şu,]*
13. Şu resme kıldı anı seyr-i timşāl
Ki her ħalı teğayyūr buldı fi'l-ħal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 103*). [*şu,]*
14. Hemān-dem başladı āh u fiğāna
Şu resme k'adı fāş oldı cihāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 116*). [*şu,]*

15. Sen elmās tabī‘at birle anı
Şu resme del ki gören vire cānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 8). [şu,]
16. İden bu defterûn şeklini taşvîr
Şu resme kıldı söz nakşını tahrîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 16). [şu,]
17. Tökındı çeşmi bir hōş sâye-bâne
Şu resme ki uci irmiş âsumâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 56). [şu,]
18. İdicek kaşd-ı âğâz-ı hikâyet
Şu resme eyledi râvî rivâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 12). [şu,]
19. Karışmışdı şu resme ol ‘atîka
Ki köhneydi cihândan fi‘l-hakîka (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 35). [şu,]
20. Şu duhter k’olmaya perdeyle mestür
Degüldür ellerûn ta‘nından ol dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 25). [şu,]
21. Teğayyür bulmayup ol serv-i gül-ruḥ
Anasına şu resme virdi pāsūḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 4). [şu,]
22. Bu ḥubūn ‘ışkınuñ şūrîde cānı
Şu resme naḳl kıldı dāstānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 2). [şu,]
23. Şu resme itdi anı ‘ışk-ı dil-ārām
K’idemez oldı hiç bir yirde ārām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 21). [şu,]
24. Dikenden sînesi mecrūḥ u mecbūr
Şu resme k’āşiyân-ı mār u zenbūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 72). [şu,]
25. Uran bu kışsanuñ aślına būnyād
Şu resme eyledi efsāneyi yād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 2). [şu,]
26. Mey-i ğamdan şu resme mestdür cān
K’özümüñ varlığın bilmezven el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 15). [şu,]
27. Şu resme eylediler şoḥbet-i ḥās
Ki gökde zühre-i şevk itdi raḳḳās (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 51). [şu,]
28. Şu ruḥ kim mişlidür ‘âlemde ma’dūm
Temâşâsından itme bizi mahrūm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 23). [şu,]
29. Vücûdı oldı hayret baḥrına ğarḳ
Şu resme ki idemez yirden gögi farḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 36). [şu,]
30. Bu ḥubūn ‘ışkınuñ şūrîde cānı
Şu resme naḳl kıldı dāsitānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 18). [şu,]
31. Şu la‘li k’itmedi ḥakkāk ebter
Maḥaldur k’ola hem peyvend-i gevher (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 29). [şu,]
32. Bu lâḥza imtiḥân-içün nihānı
Oḳu şu meclise gelsün gör anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 16). [şu,]
33. Yoğ-idi bunlaruñ çün-kim nifākı
Şu resme eylediler ittifākı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 30). [şu,]
34. Şu sözler kim özinden gūş kıldum
Daḫı uşlanmaz ol taḥḳîk bildüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 77). [şu,]
35. Bize keşşâf-ı esrâr-ı nihānı
Şu yüzden ‘arḫa kıldı dāsitānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 14). [şu,]
36. Saḫî idi şu resme ol mükerrerem
Ki cūdından idi şermende Ḥātem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 31). [şu,]
37. Ki bir meh-rûya dil virüp bu güm-rāḥ
Delû oldı şu resme kim görür şāḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 6). [şu,]
38. Şu demde kim cevân idi vü ğarrân
Şikâr idi buña şirân-ı devrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 49). [şu,]
39. Şu gül kim kōpmış-idi bād-ı âfet
Getürdi yirine riḥ-i sa‘âdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 177). [şu,]
40. Şular kim bî-ḥaberdür ‘ışk işinden
Adın Mecnûn kōdılar cünbişinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 15). [şular, -lar]
41. Şu resme yazdı kim bî-vech iş itme
Ziyân eyleyeceğün yola gitme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 39). [şu,]
42. Şu resme göresün benden cidālî
K’unudasın ol itdigün ḫayālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 49). [şu,]
43. Yazılmış şafḫasına pîç-der-pîç
Şu sözler kim beğenmez ‘aḳl anı hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 62). [şu,]
44. Şu resme eyleyen pinḫān özümi
Ki ‘Azrā’il de görmesün yüzümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 97). [şu,]
45. Şu resme na‘ra urdı kūs-ı bî-bāk
K’işidenlerûn oldı zehresî çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 15). [şu,]

46. Bahâdırlar idüp hayret meyin nüş
Su resme oldılar ol meclisde medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 50*). [şu,]
47. Çıkarup birağacak tākati yok
Su resm-ile kati kati giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 75*). [şu,]
48. Şu resme dökdi Rüm iklimine hün
 K'atası Kaysuñ ol pîr-i fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 2*). [şu,]
49. Vücûdında biri yok şeş cihâtuñ
Su resme fâriğ itmîş hayret ü ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 47*). [şu,]
50. Bilemedi vü çekildi kenâre
Su kim kendüyi kılmışdur ferâmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 67*). [şu,]
51. Cihânı kıldı külliye ferâmüş
Su resmedür benüm 'aklumda noķşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 19*). [şu,]
52. Geçinürdi hezârân şiddet-ile
Su resme olmış-idi hayrete ğarķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 11*). [şu,]
53. Şu resme eyledi bu kışşayı fâş
 Ki ol şahrâ bisât u küh bâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 2*). [şu,]
54. Giderdi şöyle kim geylele çübân
Su resme vaķş virmiş aña hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 83*). [şu,]
55. Ki şan her biri dîv idi ya ejder
Su resmeydi şalâbet her birinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 5*). [şu,]
56. Şu resme eyledi âhîr tedârik
 Ki yâr oldı varup seg-bânlar-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 22*). [şu,]
57. Şu resme itdi ğam mektûbın inşâ
 Ki ol üftâde-i sicn-i melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 2*). [şu,]
58. Şu resme yazdı hâlin verhimîyle
 Ki bu mektûb benden kim ğarîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 20*). [şu,]
59. Şu resme kim lebe irişdi cânım
 Eyü vü yatlu sendendür mizâcum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 156*). [şu,]
60. Şu resme dizdi sözden gevher-i pāk
 Ki Mecnûnuñ karâbetinden anda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 2*). [şu,]
61. İki yüzlü-durur bed-'ahd ü ğaddâr
Su resme kıldı 'ömre müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 53*). [şu,]
62. Şu resme kim yaşından la'l olur seng
 Çemen bezminde bir hûbile her kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 76*). [şu,]
63. Temâşâ-yı cihân gelmez aña hōş
Su bülbül kim kafesde tuta mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 17*). [şu,]
64. Şu resmedür ki düşer penbeye nâr
 Semender k'oddan ola gice nevmîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 26*). [şu,]
65. Şu resme itdi bizi râvî haberdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 1*). [şu,]
66. Şu şeydâlar gibiydi kim var el-ân
 Degüldi bî-namâz u rûze vü nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 2*). [şu,]
67. Şu resme virdi ğam bezmine hâlet
 Ki Leylî ya'nî şem'i dilberânüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 16*). [şu,]
68. Şu resmedür ki ğal'a genc üzre
 Dem-i şîhhatde çün kılmadı perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 46*). [şu,]
69. Yine geldi giden bîmârlık hep
Su ten k'evvel tutılmış idi zaķme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 51*). [şu,]
70. Şu miķdâr eyledi ta'yîn-i hîşşe
 Ki çeşm-i bed gibi çün Zeyd mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 2*). [şu,]
71. İşinde ğaldı çarhûñ deng ü meftûn
Su resme urdı bir na're şegab-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 59*). [şu,]
72. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Su resme hûb ü firûz oldı ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [şu,]
73. Demirden şanki yapmışlar hîşârı
Su resmileydi anda cânver bol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 31*). [şu,]
74. Vücûdî mülkin işmarladı yek-sân
Su resme sînesine çekdi anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 79*). [şu,]
75. Şu resm-ile ki iki naķş-ı dîvâr
 Dehânı bağlu bülbül gibi muķkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 118*). [şu,]
76. Şu gül gibi ki gitmişdür gül-âbı
 Meh-i ruķsârî beñzedi hilâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 42*). [şu,]
77. Şu resm-ile тұrur kim beyza-i mâr
 Şanasın buldı ol ruķsâr-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 74*). [şu,]

78. Gözinden dökdi kanlar küze küze
Şu resme dökdi ol mäh üzere kanı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 19). [şu,]
79. Ser-â-ser gülğule düşdi cihâna
Düzetdiler şu resme kim dimişdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 65). [şu,]
80. Bize şu yüzden iderse su'âli
Ki bu iş nevbete düşmez muvâfık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 168). [şu,]
81. Bu resme 'adle hõd 'aql-ile yol yok
Şu resme vireler anuñ cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 173). [şu,]
82. Şu resme itdi feryâd u figâni
Ki Leylinüñ anası ol şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 2). [şu,]
83. Bile varmışlar idi bi-nihâyet
Şu resme kocdı varup ol mezârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 7). [şu,]
84. Şu resme kim bisât-ı pāk üzere
Kodı yüz cehd-ile mânend-i bâlişt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 12). [şu,]
85. Gürüh-ı vahşiyândan kopdı feryâd
Şu resme oldı hayvânât nâlân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 43). [şu,]
86. Peleng öz pençesiyle sinesin çāk
Şu resme oldı soñında siyeh güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 47). [şu,]
87. Gözini âfitabuñ kıldı pür-nür
Şu resme kıldılar ârâyış anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 59). [şu,]
88. Şu resm-ile bırakmış eyle çāvı
Ki fevt olduğına Mecnûn u Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 2). [şu,]
89. Şu resme kim müzeyyen hülleden hür
Tutarlar ellerinde cām-ı bâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 50). [şu,]

şu deñlü: Öylesine.

1. Çü bu efsânevi ol pîr işitdi
Şu deñlü ağladı kim 'aqlı gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 28). [şu deñlü,]
2. Şu deñlü eyleyem ceng ü cidâli
Ki dikem gülşenüñe ulı nihâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 99). [şu deñlü,]
3. Biri birine karşı nevhâ-gâri
Şu deñlü ağladı ol pîr-i dil-teng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 79). [şu deñlü,]
4. Olurdu hargeh-i Leyliye nezdik
Şu deñlü itdi âh ü dökdi seyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 3). [şu deñlü,]
5. Ki kandan yundi âb-ı zindegâni
Şu deñlü nâle kılup urdı çarhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 21). [şu deñlü,]

şu deñlü: O kadar, öylesine.

1. Şu deñlü halk geldi anda enbüh
Ki sıklet virdi hüt u gâve endüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 7). [şu deñlü,]
2. Şu deñlü eyledi feryâd u nâle
Ki kaddi nâleden döndi hilâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 7). [şu deñlü,]
3. Mizâcınca üküş söz söyledi germ
Şu deñlü k'itdi anı mûm-veş nerm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 64). [şu deñlü,]
4. Şu deñlü kıldılar âh u figâni
Ki pür dūd eylediler âsumânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 53). [şu deñlü,]
5. Şu deñlü kıldı kim yok hadd ü gâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 60). [şu deñlü,]
6. Hâzîne kapusın açup atası
Şu deñlü dökdi zer kim yok kıyâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 304). [şu deñlü,]
7. Gam-ıla taşlara dökdi serini
Şu deñlü yaş döküp kıldı enîni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 45). [şu deñlü,]
8. Dilinde mihirden var idi dağı
Şu deñlü çekmiş idi miñnet ü derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 9). [şu deñlü,]

şu deñlü: Şu kadar, şunca, şuncacık.

1. Şu deñlü küngüre var anda kâşî
Ki çok bakanuñ olur çeşmi şâşî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 41). [şu deñlü,]
2. Çalışdılar **şu deñlü** kim cedelden
Kılıçlar çün gelüp kaldı ‘amelden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 13). [şu deñlü,]

şu kadar: O kadar.

1. Hicrinde sirişküm **şu kadar** ağıdı ki Hamedî
Cüş eyleyüben kulzüm ü ‘ummâni begenmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9). [şu kadar,]
2. Bir kişi ki Mecnûn ola sulţânı begenmez
Hicrinde sirişküm **şu kadar** ağıdı ki Hamedî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 9). [şu kadar,]

şu kim: O kimse.

1. Şu kim atına kendüyi inâne
Anı bir demde ilter ol cihâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 71). [şu kim,]

şu kim: Şöyle ki.

1. Şu kim yakmadı oda el ya ayak
Ne bilsün ol nedür ‘âlemde yanmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 55). [şu kim,]

şu‘â‘: Işın, ziya.

1. Ki bulunmaz **şu‘â‘ına** anuñ had
Bitüp şahnında envâ‘-ı dirâhtân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 32). [şu‘â‘ına, -ına]

şu‘â‘: Işın, ziya.

1. Getürdi şürete bir beyze-i zer
Şu‘â‘ından anuñ evvân-ı âfâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 3). [şu‘â‘ından, -ın, -dan]
2. Şu‘â‘ından anuñ pür-nür ü rüşen
Gözi şuş oldu anda bir tezerve (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 30). [şu‘â‘ından, -ın, -dan]

şu‘â‘-ı şems: Güneş ışınları.

1. Şu‘â‘-ı şemsden hayyâm-ı gerdün
Tınâb itmişdür ol çetre hümâyün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 69). [şu‘â‘-ı şems, -den]

şücür: Çeşitli olmak.

1. Yatağı idi Huldun sebze-zârı
Şücürından yir idi dürlü bârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 42). [şücürından, -ın, -dan]

şüh: İşveli, cilveli.

1. ‘Arab mâhı cemâl itmekde izhâr
‘Acem **şühı** gönül kapmakda her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 72). [şühı, -ı]
2. ‘Arab **şühı** perî-ruhsârlardur
‘Acem reşki melek-didârlardur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 43). [şühı, -ı]
3. Seher-güyî bihiştinüñ nesîmi
Fırîb ü ‘işve-kâr ü **şüh** u nâzûk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 43). [şüh,]

şüh-ı ‘arab: *Arap güzeli.*

1. Perî siretlü bir şekl-i ‘acebdür
Dil-ārâyı ‘Acem şüh-ı ‘Arabdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 98*). [*şüh-ı ‘arab, -dur*]

şükr: *Allah'a duyulan minneti dile getirme.*

1. Olur hezâr **şükr** ki muhtâc-ı mücrimân
Hıwân-ı şefâ‘atüñla kıyâmetde muğtenem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 51*). [*şükr,]*

şükr evle: *Şükretmek.*

1. Didi şükr eyleyüp Hallâka vâfir
Ki bu nâme ki türfe sürmedândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 12*). [*şükr eyle, -yüp*]

şükrân: *Teşekkür etme, iyilik bilme.*

1. Ki sen şayd olsañ u şayyâd o naḥçir
Bu **şükrâneycün** anı eyle âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 33*). [*şükrâneycün, -eyçün*]

şükrâne: *(Ar.) Gönül borcu, gönül borcu karşılığı.*

1. K’ölince kılavuz saña du‘âyı
Hem ol **şükrâneye** k’iy şâh-ı mergûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 13*). [*şükrâneye, -y, -e*]

sukûfe: *Çiçek; aşık.*

1. Cihân bülbül yirini virdi zâğa
Şükûfe neyli ḥummin çâk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 47*). [*şükûfe,]*

sukûfe: *Çiçek.*

1. Şükûfeyle pür olur evvel eşcâr
Biter her birisinde âhir eşmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 73*). [*şükûfeyle, -yle*]
2. Gülistâna ki üstinden geçe âb
Şükûfe naḥlden kim gösterür ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 51*). [*şükûfe,]*
3. Def olmuşdur gül evrâkı celâcil
Getürdi her **şükûfe** ḥâkden ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 65*). [*şükûfe,]*
4. Şükûfe şâhı güyâ keh-keşândur
Suyı mir’ât idinüp verd-i ḥamrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 42*). [*şükûfe,]*

şüküh: *Ululuk, görkem.*

1. Şüküh iklîminüñdi nâmdârı
Ki nâmı tutmuş-idi her diyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 19*). [*şüküh,]*

şular: *Şunlar, şu kişiler.*

1. Niçe yutsun gamından zehr ile dem
Şular kim senden evvel bunda geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 59*). [*şular,]*

2. Ki kimse bulmaz idi geçmege yol
Şulardan k'ol arada yigreşürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 33*). [*şulardan, -dan*]
3. Getürdi her biri yük niçe anbâr
Şular kim kendülerden soñra geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 179*). [*şular,*]

şu'le: *Alev, ateş alevi.*

1. Budur olduğı çarhuñ tâcî pîrüz
K'olur tâcından anuñ **şu'le** her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 124*). [*şu'le,*]
2. Pür itsün dehri cüd-ı bî-dirîgi
Cihâna **şu'le** vîrsün berķ-i tîgi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 140*). [*şu'le,*]
3. Bir ev k'od **şu'lesinden** rûşen olur
Anuñ ğammazı dūd-ı revzen olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 47*). [*şu'lesinden, -sin, -den*]
4. Fener kim şem'-i tâbâna mekândur
İçinde anuñ kaçan **şu'le** nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 22*). [*şu'le,*]
5. Fiğânı **şu'lesinden** âteş-efrüz
Bürehe-pâ buz üstinde yürürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 14*). [*şu'lesinden, -sin, -den*]
6. Velî yeg **şu'le** virür andan aķker
Dirîğâ düşmene virdüñ murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 112*). [*şu'le,*]
7. Kılarsın nâle vü zârî ferâmüş
Maķabbetden bu **şu'le** sende kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 27*). [*şu'le,*]
8. Konurdi tâ'atinüñ pellesine
Çekeydi **şu'le** çün-kim berķ-i âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 73*). [*şu'le,*]

şu'le-i şems: *Güneşin ışığı.*

1. Atuñ ayağı tozin her kim edinmez sürme
Şu'le-i şems görinsün gözine zulmet-i şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 20*). [*şu'le-i şems,*]

şüm kıl: *Uğursuz gelmek.*

1. Ola iki kafesde cân giriftâr
Vebâl-i hâne kılmaķdan beni şüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 73*). [*şüm kıl, -maķ, -dan*]

şümâr: *Hesap, sayı.*

1. Ne dürler kim **şumar** olmaz behâya
Degül şayeste-i ğuş her gedâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 133*). [*şumar,*]
2. Baña bir dâne virme hep senüñ bil
'Âcûze gördi çün kim bu **şumârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 57*). [*şumârı, -ı*]
3. Gözinden kan şaçar ol bülbül-i zâr
Bu nağme irdi geldikde **şümâra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 49*). [*şümâra, -a*]
4. Ne diyem kim ne resme virdi cânı
Cihân içre hemîn anuñ **şumârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 69*). [*şümârı, -ı*]

şümâre çek: *Hesaplamak.*

1. Ki tâ ma'lûm idine bu maķâlî
Çeke ebced hürüfını şümâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 93*). [*şümâre çek, -e*]

şunlar: *İşaret zamiri, şu(nlar).*

1. Dahı **şunlar** k'urınmış şekl-i âhû
Degül âhû k'olardur iki cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 19*). [*şunlar,]*

şurb: İçmek.

1. Gönildi süy-ı küh-ı Necde ğamnâk
Olurdı anda koyup **şurb** u ekli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 7*). [*şurb, --ı]*

şür-engiz: Gürültü koparan, kargaşa çıkaran.

1. Lebi pür-luṭf u **şür-engiz** ü emlah
Zebânı hem şeker-rîz ü hem efşah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 21*). [*şür-engiz,]*

şür-ı âfâk: Felekleri karıştıran.

1. Belâ-engiz-i dehr ü **şür-ı âfâk**
Gice zülfi kemendinûn nedîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 40*). [*şür-ı âfâk,]*

şürîde: Perişan; âşik.

1. Velî 'ışk anı ser-gerdân idiser
Kâtı **şürîde** vü hayrân idiser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 266*). [*şürîde,]*
2. Katı **şürîde** vü dîvâne oldı
Ki nâmı 'âlem etrâfına ṭoldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 53*). [*şürîde,]*
3. Bu ḥubuñ 'ışkınıñ **şürîde** cânı
Şu resme naql kıldı dâstânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 1*). [*şürîde,]*
4. Göç itdi ol sa'âdetle şitâbân
Bu ḳaldı anda **şürîde** vü hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 36*). [*şürîde,]*
5. Bu ḥubuñ 'ışkınıñ **şürîde** cânı
Şu resme naql kıldı dâsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 17*). [*şürîde,]*
6. Koyup **şürîdeligi** şabr eyle
Öziñe bir iki gün cebr eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 75*). [*şürîdeligi, -lig, -i]*
7. Od üzre idemez ḥaşâk ârâm
Bu bir **şürîdedür** 'âlemde bî-'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 61*). [*şürîdedür, -dür]*
8. Yir idi hem yine dilber ğamını
Meger kim bir gün ol **şürîde** nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 7*). [*şürîde,]*
9. Başı altına ḳomış bir ḳurı seng
Teni çâk olmış u **şürîde** aḥvâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 79*). [*şürîde,]*

şürîde-baht: Kötü talihli.

1. Dolandı cânı ol **şürîde-bahtuñ**
Dibinden çıkup anuñ şâfi bir âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 16*). [*şürîde-bahtuñ, -uñ]*

şürîde-hâl: Perişan hal.

1. 'Aceb **şürîde-hâl** oldum reh-i 'ışkıñda ol mâhuñ
Ki gelse yāduma adı döker ḳan gözlerüm şad bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 5*). [*şürîde-hâl,]*

2. K'ışidenler bizüm-çün diye bî-'ār
Var ol **şürîde-hālî** kıl ferâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 5*). [*şürîde-hālî, -i*]
3. Vişâlûn ni'metinden bî-naşîbüm
Esîr ü 'âşîk u **şürîde-hâlüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 23*). [*şürîde-hâlüm, -üm*]

şürîde-hâl ol: *Perişan bir halde olmak.*

1. Taleb-kâr olmadan Leyliye gel vâz
Çekil şürîde-hâl olmağdan az az (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 42*). [*şürîde-hâl ol, -mak, -dan*]

şürîdelik: *Perişanlık, karışıklık.*

1. 'Înâyet kıl baña iy Hayy-ı-Ğaffâr
Ki bu **şürîdelikden** ya'nî kurtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 58*). [*şürîdelikden, -den*]
2. Ricâ oldur velî senden de iy nûr
Ki bu **şürîdelikden** olasın dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 148*). [*şürîdelikden, -den*]
3. Başî **şürîdelik** hem pesdür epsem
Bir eglence durur 'âlemde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 106*). [*şürîdelik,]*

şürîde-ser: *Perişan baş.*

1. Ferağ gâm benden ü ben gûşşadan şâd
Çamuñdan haste-cân **şürîde-serdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 19*). [*şürîde-serdür, -dür*]

şürü' it: *Sürüklemek.*

1. Çün oldı bu hikâyet 'âleme fâş
Mesâviye şürü' itdi her evbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 2*). [*şürü' it, -di*]

şürü'-ı medh-i sulţân-ı mu'azzam: *Muazzam sultanın övgüsüne başlama.*

1. Bulardan soñra lâzımdur bize hem
Şürü'-ı medh-i sulţân-ı mu'azzam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 4*). [*şürü'-ı medh-i sulţân-ı mu'azzam,]*

şüş-e-i kabır: *Kabir şişesi.*

1. Atası kabrine 'azm itdi hâlî
Varup çün şüş-e-i kabrini gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 29*). [*şüş-e-i kabır, -i, -ni*]

şüş-e-i yah: *Kristal şişe.*

1. Görinür **şüş-e-i yah** gibi şâfi
Hâlî-i kebk yakup oda şeh-per (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 8*). [*şüş-e-i yah,]*

T

tā: -dığı zaman.

1. Tā kıyāmet günlerine kaldı dīdār el-firāk
Bir yaña cevr-i zamāne bir yaña derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 4*). [tā,]
2. Serine dikdi Tübānuñ ‘alem tā
Serir-i Sidreye başdı kadem tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 156*). [tā,]
3. Qodı çarhı dönişden kudretullāh
Namāzın kıla tā vaktiyle ol şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 14*). [tā,]
4. Kātı hışm eyleyüp bī-reyb ü ‘illet
İçürdi tā ziyān-ile biraz let (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 50*). [tā,]
5. Dem-ā-dem kendüye idindi ‘ādet
Ki girüp dürlü dürlü şürete tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 31*). [tā,]
6. Ki tā oldı muhālifler haberdār
Çü zāhir oldı bu iş piş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 34*). [tā,]
7. Yola dikmişdi göz gözlerdi rāhı
Ki tā bād irürüp bir gün ğubārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 111*). [tā,]
8. Zamāne lertzeye bıraktı tebden
Beli tā kim şadef gibi bükildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 121*). [tā,]
9. Ki tā gönlinde ol endişe gide
Bu havfūñ def’ine ol merd-i nāzik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 20*). [tā,]
10. Ki tā giydi anı dīvāne nā-kām
Bu kez açdı önine sofrı-ı hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 58*). [tā,]
11. Ki tā hālinden āgāh oldı Leylî
Okıdıp hālvetine ol meh anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 4*). [tā,]
12. Ki tā bir pāre sıhhat buldı bīmār
Biraz cism-i nizārı ferbiş oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 34*). [tā,]
13. Tazarru’lar du’ālar kıldı Leylî
Du’ası tiri tā irüp nişāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 53*). [tā,]
14. Ki tā fark-ı felek ola saña cāy
Cihānuñ rāhātı derdine degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 108*). [tā,]
15. Ki tā ma’lūm idine bu maqālî
Çeke ebced hürufını şümāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 92*). [tā,]

tā: Böylece, bu şekilde.

1. Maşherde ol şefi’i bu Hamdî şikestenün
Düzeğ içinde kılmayalar tā aña sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 54*). [tā,]
2. Bilem tā kimse kalmışdur şoñumda
Beni devr-i felek çün kıla fānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 132*). [tā,]

tā: -dığında, -dığı müddetçe.

1. Serine dikdi Tübānuñ ‘alem tā
Serir-i Sidreye başdı kadem tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 155*). [tā,]
2. Ki tā İbn-i Selāma irdi hışşe
Kaçan kim bu kelāmı gūş kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 22*). [tā,]
3. Dil odına yaşuñdan āb-riz ol
K’ölem ğasluñ ol āb-ıla idem tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 13*). [tā,]
4. Özini çaldı yirden yire bī-bāk
Karar u şabrdan tā oldı hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 27*). [tā,]
5. Ki tā def’ ola benden şekk-i a’dā
Var iken böyle senden infi’ālūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 76*). [tā,]

6. Ki def' ide hümār-ı nergisi **tā**
Çemende āb ayasın çelmeden çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 38*). [tā,]
7. Baña da ol tarîkı eyle irşād
Katuñdan gitmezem **tā** kim diriyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 75*). [tā,]
8. Taḥammül kıl ki vaşla iresin **tā**
Olur ta'cıl-ile bâtıl her işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 26*). [tā,]
9. Günün nısfı geçince yatdılar **tā**
Getürdi Zeyd mǎ-ı verd ile 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 38*). [tā,]
10. Bile hem-h'āb olalum **tā** kıyāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 106*). [tā,]
11. Ki **tā** yir vire şadrında aña ḥāk
Yire ol āb-ı ḥayvān virdi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 96*). [tā,]

tā: -dan/-den beri.

1. İster ki cümle eyleye iḥsān ü lutfuñı
Her gice **tā** şabāḥa dek encüm döker direm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 44*). [tā,]
2. İşigünde nevbet ile ḥizmet ider mihr ü mǎḥ
Her şehir **tā** şeb biri her şeb biri **tā** şubḥ-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [tā,]
3. Nevā-yı berbaṭ u çeng irdi çarḥa
Ki **tā** çarḥ ol şafadan girdi çarḥa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 14*). [tā,]
4. Ki **tā** çeşmine tuş oldu ol abdāl
Şikeste-ḥāl ü miskîn ü diger-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 43*). [tā,]
5. Getürürler şarābı vü ta'āmı
Yiyüp **tā** nuḳlden nüş ide cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 28*). [tā,]
6. Peşimān oldu virdüğine āvāz
Taḥammül eyledi bir lāḥza kim **tā** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 3*). [tā,]
7. Kodı Mecnûn fiğān ṭablini nā-kām
Atası daḥmesi üstinde **tā** rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 125*). [tā,]
8. Kadeḥdür lāle pür ḥūn-ile **tā** leb
Anuñ kim ola maḳşudı ruḥ-ı yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 36*). [tā,]
9. Ki **tā** oldu cihān içinde meşḥūr
Olup Mecnûn-şıfat deng ü fütāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 84*). [tā,]
10. Ğaribe rişte-i cāndan kefen-sāz
Rivāyetdür ki **tā** bir ay u bir sāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57*). [tā,]

tā: -ıncaya kadar, dek, değin.

1. İşigünde nevbet ile ḥizmet ider mihr ü mǎḥ
Her şehir **tā** şeb biri her şeb biri **tā** şubḥ-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 32*). [tā,]
2. Dilümi mihrüñile eyle pür nūr
Ki **tā** andan olam çün şubḥ-ı meşḥūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 64*). [tā,]
3. Ezelden 'āleme bu devre dek **tā**
Müsel sel şāhdur 'an cedd ü ebā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 31*). [tā,]
4. Gedā-yı Hindden **tā** mün'im-i Rüm
Degül cüdından anuñ kimse maḥrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 137*). [tā,]
5. Tutup ol baḥrden **tā** māye-i ḥāş
Ḥoş oldum bir deñize daḥı ḡavvāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 7*). [tā,]
6. Buyurdi yaḳdılar 'ūd u sipendi
Ki **tā** def' ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 22*). [tā,]
7. Şitānuñ şiddetinden çarḥ ḥōd kām
Güne karşı döner her rüz **tā** şām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 90*). [tā,]
8. Şikencün açır bir lāḥza kem **tā**
Görine çeşmüme ol rüy-ı zībā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 27*). [tā,]
9. Saña **tā** hem-ser olmayınca ol mǎḥ
Kemendüm cengden kalmaya kūtāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 101*). [tā,]
10. Bulaydum bu 'amelden **tā** sevābı
Çü böyle virdüñüz aldum cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 49*). [tā,]
11. Ṭapuñdan bu yola ḥoş-dil gidem **tā**
Gözüm görmeyiser irāk seni bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 14*). [tā,]
12. K'özine **tā** ola ol müşkil āsān
Görüp bundan bu aḥlāk-ı bedi' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 30*). [tā,]
13. Ki **tā** naḳş ide pāsūḥ-nâme-i ḥūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 48*). [tā,]

14. Kātı cānına geçmişti erinüñ
Ki **tā** devr-i zamān-ı bî-müdārā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 3). [tā,]
15. Ki **tā** ta'cîl ile vire revānı
K'irîşe yârına bir lâhza evvel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 32). [tā,]
16. Uyudılar şafâdan **tā** kıyâmet
Çü dünyâda bir itmîşler idi 'ahd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 34). [tā,]

tā: Artık.

1. Ki **tā** zabt itmege ol fil-i mesti
Tutar kavs-ı kuzahdan yay desti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 15). [tā,]
2. Buyur bir çäre **tā** kim ol şegab-nāk
Kem ağlaya yakasın kem kıla çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 43). [tā,]
3. Deñize düşdi dîvân-ı hayâtı
Cihân işkencesinden **tā** ki cānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 67). [tā,]
4. Bulşup göstere yüz Zeyde geh gâh
Bu pervâneyle **tā** kim ol ruḥı şem' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 13). [tā,]

tā: "-de, -da" bağlacı.

1. Gelüp āgāh itseñ ben ğarîbi
Ki **tā** görsem niçedür āb u rengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 53). [tā,]
2. Yiri **tā** oldu menzilgāh mî'ād
Gelüp bir naḥl dibinde oturdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 142). [tā,]
3. Aşılmış idi bir kıl üzre cānı
Ki **tā** günden güne bî-çäre düşdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 29). [tā,]
4. K'ide hārâdan ol la'li cüdā **tā**
Yoğ-idi bundan artuk 'aybı hergiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 64). [tā,]
5. K'olaydı kâşid-ı mektûb-ı dildār
Ki **tā** Mecnûnı bu peygām çün nûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 27). [tā,]

tā kim: Ne zaman ki.

1. Direfş-i 'ışkı **tā kim** ol cihân-gîr
Bülend itdi çü mäh-ı āsumân-gîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 15). [tā kim,]

tā kim: Ta ki, sonunda.

1. Bahār u büstān oldu ol ziyâret
Havâlisine **tā kim** pür-leţâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 39). [tā kim,]

ta'accüb: Şaşma, hayret etme.

1. Öperdi gözlerini her dem anuñ
Ta'accübdeydi her lâhza ki yâ Rab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 97). [ta'accübdeydi, -de, -ydi]

ta'accüp kıl: Şaşırmak.

1. Ta'accüp kıldı ḥāl-i tengin anuñ
Didi kim nedür iy mäder bu ḥâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 54). [ta'accüp kıl, -dı]

ta'âm: Yemek, aş.

1. 'Arab resmince çekdürdi **ta'āmı**
Konaqladı kamu hāşşı vü 'āmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 305*). [*ta'āmı, -ı*]
2. Getürürler şarābı vü **ta'āmı**
Yiyüp tā nuḳlden nūş ide cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 27*). [*ta'āmı, -ı*]
3. Vefādan düzmege aña **ta'āmı**
Tenüm dürcine töldurdum 'izāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 57*). [*ta'āmı, -ı*]
4. Teni rāḫat bulup yidi **ta'āmı**
Giyüp dībā kabā nūş itdi cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 171*). [*ta'āmı, -ı*]
5. Bulara eksik itmezdi **ta'āmı**
Türurlardı havālisinde kayım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 108*). [*ta'āmı, -ı*]
6. Baña bu varṭa olmadın havāle
Elümnden cün yidi bunlar **ta'āmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 93*). [*ta'āmı, -ı*]
7. Ta'ām andan cüdā ol ḥ'ābdan dūr
Ḥalāyıkdan dün ü gün 'uzlet idüp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 14*). [*ta'ām,]*
8. Didi āgāḥ ol kim iy sipāhi
Bu resme otugızlardır **ta'amum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 29*). [*ta'amum, -um*]
9. Ğāraya geldi aña turup ḥaremden
Giyürdi cāme vü virdi **ta'āmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 15*). [*ta'āmı, -ı*]
10. Ta'ām u ḥ'ābdan ḥālî vü 'üryān
Gör ol ğamgehde bî-çāre Selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 22*). [*ta'ām,]*
11. Ki ne uyḥuyı ḳodı ne **ta'āmı**
Çü ḳalmadı simātında nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 24*). [*ta'āmı, -ı*]
12. Yidüm içdüm **ta'am** ü şerbet iy yār
Gel it bu şiftelikden ferāġat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 56*). [*ta'am,]*

ta'ām-ı rûḥ-perver: *Ruha kuvvet verici yemekler.*

1. Hem ol dem tırdı Ḳays öñine māder
Getürdi hoş **ta'ām-ı rûḥ-perver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 52*). [*ta'ām-ı rûḥ-perver,]*

ta'aşsub: *Ar. Ādāt vesairede sebatkârâne taraftarlık, gayret-keşlik göstermek.*

1. Ta'aşsubla dir ol ḥübān-ı mevzūn
Bile Leylî ile Mecnûn Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 45*). [*ta'aşsubla, -la*]

ta'aşşuk: *Karşılıklı aşık olma.*

1. Adına ḳahḳahadan kebk-i ṭayyār
Ta'aşşuk nevbetin ururdı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 80*). [*ta'aşşuk,]*
2. Ta'aşşuk ol-durur k'olmaya kim hiç
Ölünce andan ırılmaya ḳadem hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 3*). [*ta'aşşuk,]*
3. Kefîl-i aşl-ı me'külât-ı ādem
Ta'aşşuk ḥāmesin gūyā ḳılıcı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 13*). [*ta'aşşuk,]*

ta'aşşuk it: *Karşılıklı aşık olmak.*

1. Ta'aşşuk idüp ol sîmîn-'izāra
Olup dīvāne düşdi kūhsāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 13*). [*ta'aşşuk it, -üp*]

tā'at: *İbadet.*

1. Kiminüñ işi dāyım zühd ü **tā'at**
Kimiñüñ cürm ü 'iṣyān u şekāvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 97*). [*tā'at,]*
2. Kimi meyḥāneden irdi Ḥudāya
Kimiñüñ **tā'atı** vardı hebāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 102*). [*tā'atı, -ı*]

3. Kıyâmet vartharından hâlâş it
Kemâl-ı ‘ilm ü **ṭā‘at** birle hâş it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 16*). [*ṭā‘at,]*
4. Bu mücrim de ne taqvâ var ne **ṭā‘at**
Tehî vü müflis umarvan şefâ‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 131*). [*ṭā‘at,]*
5. Velîkin bende yokdur aña **ṭā‘at**
İdemezsin baña ‘aql-ıla çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 12*). [*ṭā‘at,]*
6. Kõnurdı **ṭā‘atinüñ** pellesine
Çekeydi şu‘le çün-kim berķ-i âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 72*). [*ṭā‘atinüñ, -i, -nüñ]*

ṭab‘-: Yaratılış, huy, mizaç.

1. Degül gün heftede bir kere yirüm
Berîdür cânım u **ṭab‘um** hûruşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 87*). [*ṭab‘um, -(u)m]*

tâb: Işık ve sıcaklık.

1. Çerâğ-ı âhımuñ **tâbindan** iy Hâķ
Şeb-i târîkimi kıl rûz-ı eblaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 9*). [*tâbindan, -dan, -ı]*
2. Şol âteş kim kılıcından virür **tâb**
Ten-i a‘dâ hadîdin eylesün âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 141*). [*tâb,]*
3. Derünün şevkdan pür eyleyüp **tâb**
Uyanu geldi başından gidüp h‘wâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 31*). [*tâb,]*
4. Göyindürdi tenini **tâb** gâyet
Yoğ-idi sāyesinden özge rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 12*). [*tâb,]*
5. Ciger **tâbına** buldı feth-i bâbı
Hem içdi hem girüp yundı bu şudan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 36*). [*tâbına, -ı, -n, -a]*
6. Vücüdî tutdı ğamdan lerze vü **tâb**
Uyanıp hayret-ile ol ciger-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 48*). [*tâb,]*
7. Dökilüp levni döndi berg-i kâha
Günüñ **tâbı** semen bergine her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 25*). [*tâbı, -ı]*
8. Bîşirür âb içinde her taraf baṭṭ
Günüñ **tâbindan** âteş âba döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 15*). [*tâbindan, -ın, -dan]*
9. Vefâ kûyından açmış idi bir **tâb**
Kaçankim ğamdan irse cânına tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 30*). [*tâb,]*
10. Anı âbâd kılmaz müşt-ile ğil
Yaka bir hürmeni şahrâda çün **tâb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 95*). [*tâb,]*
11. Tebüñ **tâbı** komadı anda h‘âbı
Bahârına toķundı çeşm-i hussâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 14*). [*tâbı, -ı]*
12. Aña bir âbile oldı muķarrer
Tebüñ **tâbindan** iki rûy-ı şengül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 37*). [*tâbindan, -ı, -n, -dan]*

ṭab‘: Tabiat, huy, yaradılış.

1. Bir elma k’ola **ṭab‘ı** şekker-âşâr
Çü şakķ ola aña kalmaz harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 41*). [*ṭab‘ı,]*
2. Düşerse **ṭab‘ına** vaż‘ı muvâfiķ
Pes ola köpegüñ olmağa lâyıķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 17*). [*ṭab‘ına, -ına]*
3. Ki **ṭab‘ına** sirişt olmışdı vahşet
Anuñla olan âhûlar da çâlâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 84*). [*ṭab‘ına, -ına]*
4. Helâķı **ṭab‘uñ** olur tîz ü âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 22*). [*ṭab‘uñ, -uñ]*
5. Benüm **ṭab‘umla** tutmuşlardur ârām
Vefâdan halk idüpdür hulkumı Hâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 22*). [*ṭab‘umla, -um, -la]*
6. K’özi de idiser menzil türâbı
Çi ger **ṭab‘ı** diledi k’ola ğandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 67*). [*ṭab‘ı, -ı]*

tâb tut: Hararet basmak.

1. Ki vaşlından ola ol meh-veşün şād
Hemān-dem tıtdı cān-ı Leylîyi tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 63*). [tāb tıd, -dı]

tāb vir: Parlaklık vermek.

1. Müjesi tığına kim tāb virmiş
Ruḥınıñ âteşinden āb virmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 13*). [tāb vir, -miş]

tabak: Maruf kap.

1. Şan oldı ol düğünde bir **tabak** zer
Dirilüp bir araya serv-қaddler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 6*). [tabak,]

tabak: Kat, katman.

1. Çemen şahını kıldı bir **tabak** gül
Cihān çün bāğ-ı cennet oldı hoş-bū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 28*). [tabak,]

tābān: Far. Ziyalı, parlak.

1. Kāmer kim gice ola bedr ü **tābān**
Tutulmaz gözden anuñ nūrı pinhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 45*). [tābān,]
2. Götüre mülk-i dünyādan **tabanı**
Çün uğradı bu resme tırfe hāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 78*). [tabanı, -ı]

tabanca: Avuç içi, el ayası (Tokat bağlamında).

1. Ruḥı ger za‘ferāna oldı nezdik
Tabancayla tutardı sürḥ anı lik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 94*). [tabancayla, -ile]
2. İrişdürdi **tabança** şem‘ine bād
İçinde gönleginüñ ol perī-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 16*). [tabança,]
3. Kılardı her biriyle ‘işve-bāzı
Sezüb kendüde yönerdi **tabance** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 21*). [tabance,]
4. Ruḥın der kıldı ğark-ı âteş ü āb
Yüzine urdı anuñ bir **tapance** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 65*). [tapance,]

tabance ir: Tokat iner.

1. İrer ser-pençe-i şirke tabance
Ḥudāvendān aña dirler Ḥudāvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 24*). [tabance ir, -er]

tā-be-dāmān: Eteğe kadar.

1. Bacakları mişāl-i nāy-ı enbān
Berinden şarkup inmiş **tā-be-dāmān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 34*). [tā-be-dāmān,]

tābende: (Fa.) Parlayan, ışık veren.

1. Çerāğ-ı ādemüñ **tābende** senden
Cihān bāğına ırmış ḥande senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 39*). [tābende,]

tabî': Bağimli.

1. Olur mı vahşî hiç mu'tād-ı merdüm
Çü gāv olmakdan âdem nefse **tabî'** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 35*). [*tâbi',]*

tab'-ı âtes: Ateş parlaklığı.

1. Çıkar tab'-ı âteşden âb-ı hayvân
Sevâd-ı tab'a mu'tâd eyle 'ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 70*). [*tab '-ı âteş, -den]*

tâb-ı âzer: Ateş alevi.

1. Fürûzân oldı hem-çün **tâb-ı âzer**
Didi k'iy hâk-ı pâyı başuma tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 52*). [*tâb-ı âzer,]*

tâb-ı cûşa: Coşkunluğun harareti.

1. Getürdi dik-i dehri **tâb-ı cûşa**
Şuyuñ ıssıluğundan anda yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 10*). [*tâb-ı cûşa, -a]*

tâb-ı hürşîd: Güneşin parlaklığı.

1. Yağar anı seherden **tâb-ı hürşîd**
Kişi bir şayda ursa deşde tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 28*). [*tâb-ı hürşîd,]*

tâb-ı mihr-i dil-keş: Gönül cezbedici güneşin ışığı.

1. Meger bir dem ki **tâb-ı mihr-i dil-keş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 1*). [*tâb-ı mihr-i dil-keş,]*

tab'-ı nükte-dân: Nükte yapmakta mahir yaratılış /şairlik.

1. İde böyle giriftâr-ı gam u derd
Çü var bu resme tab'-ı nükte-dânüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 47*). [*tab '-ı nükte-dân, -uñ]*

tab'-ı pāk: Temiz, saf yaratılış.

1. Okındı şi'rile adına şābāş
Ki eṭrāf-ı cihāna tab'-ı pāki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 17*). [*tab '-ı pāk, -i]*

tab'ı rüşen: Parlak aydınlık.

1. Meger k'ol **tab'ı rüşen** bahtı tārîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 1*). [*tab 'ı rüşen,]*

tab'-ı rüşen: Parlak, aydınlık, zeki yaratılış veya fitrat.

1. Çü tab'-ı rüşeni bağlaya tedbîr
Hezārân leşkeri bir fîkr ile şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 115*). [*tab '-ı rüşen, -i]*

tab‘ı semend: Semenderin tabiatı, mizacı.

1. Ki iy tab‘ı semendin eyleyen rām
Füsün u nazm şahrāsında nā-kām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 107). [tab‘ı semend, -in]

tâb-ı temûzi: Temmuz ayının sıcaklığı (Temmuz ayında vuran yakıcı Güneş ışığı bağlamında) II sevgilinin yüzünün, yanağının parıltısı.

1. Kılan Mecnûn-ı sevdâyîye meyli
Dil-i şad çâkine **tâb-ı temûzi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 47). [tâb-ı temûzi,]

tabî‘at: Mizaç, yaratılış.

1. Ki Bağdâduñ ulularından iy yâr
Var idi bir yigit ‘aşık **tabî‘at** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 3). [tabî‘at,]
2. Bu bir kaç lokmanuñ yokdur ziyânı
Bular ger cû‘dan şafvet **tabî‘at** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 19). [tabî‘at,]

tabîb: Doktor.

1. Didiler geldi bir hâzık **tabîbe**
Umarlardı kim andan gide bu derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 82). [tabîbe, -e]
2. Ricâ oldur ki bu Hamdî ğarîbi
İrûre şîhâte ol cân **tabîbî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 220). [tabîbî,]
3. Maraž kim ben ğarîbüñdür naşîbi
Anı def‘ eylemez hikmet **tabîbî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 14). [tabîbî,]

tabîb: Hekim doktor | sevgili.

1. Atasından diletirdi ol habîbi
K’olaydı hâste cânınuñ **tabîbî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 52). [tabîbî, -i]
2. Aña neyler **tabîbüñ** tütüyâsı
Kaça çün bir koyunı gürg-i ğarrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 74). [tabîbüñ, -üñ]
3. Tabîbinden ‘ilâc umardı câne
Olup vahşî gibi insândan dür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 32). [tabîbinden, -i, -(n)den]
4. Meger bir küze-i köhne sifâlîn
Ne var kimse ki gel diye **tabîbe** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 17). [tabîbe, -e]

tâbi‘i: Yaradılış gereği; doğal, olağan, alışılmış.

1. Var idi **tâbi‘i** encümden efvün
Otâğına dike bakardı gerdün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 173). [tâbi‘i,]

tâbi‘-i hân: Bağlı padişahlar.

1. Ne denlü varsa anda **tâbi‘-i hân**
Başına Kaysuñ oldılar dür-efşân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 307). [tâbi‘-i hân,]

ta'bîr it: Yorumlamak.

1. Kim ider ola bu rû'yâyı ta'bîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 54*). [*ta'bîr it, -er*]

tâbistân-ı eyyâm: Yaz günlerinde.

1. Bu idi kavminüñ içinde erkân
Ki tâbistân-ı eyyâmında yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 30*). [*tâbistân-ı eyyâm, -in, -da*]

tabl: Davul.

1. Çün oldı rû-be-rû ol iki leşker
Çalındı **tabl** u götrildi 'alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 6*). [*tabl,]*

tabl: Nişan yeri.

1. Kõdı Mecnûn fîğân **tablini** nâ-kâm
Atası dağmesi üstinde tâ rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 124*). [*tablini, -i, -ni*]

tabl-ı dirîğ: Esirgeme davulu.

1. 'Adûsına urur her kişi tîğ
Çalar ol sineden **tabl-ı dirîğ**ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 8*). [*tabl-ı dirîğ, -ı*]

tabl-ı rahîl ur: Göç, ölüm davulunu çalma.

1. Urur **tabl-ı rahîl** bağ u bustân
Çü bād-ı mihr-i cânı irdi bāğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 44*). [*tabl-ı rahîl ur, -ur*]

tab'um: Tabiat, karakter.

1. Mey-i râhatdan oldum şöyle medhûş
Ki **tab'um** eyledi deryâ gibi cûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 82*). [*tab'um,]*

tâbût: Ölü taşınan sandık.

1. Kuru **tâbûta** döndi gitdi bahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 78*). [*tâbûta, -a*]
2. Memâtum 'iddür kurbân-ı 'idüm
Müzeyyen eyle **tâbûtum** 'arûsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 33*). [*tâbûtum, -um*]
3. Kabâ-yı uşrevî birle müzeyyen
Girüp **tâbûtına** pîrân-ı pür-nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 77*). [*tâbûtına, -ına*]
4. Ne **tâbûtın** götürür âdemî-zâd
Yıkılmış hâk üzre haste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 24*). [*tâbûtın, -ın*]

tâbût-ı ber-dâr: Asılı sandık.

1. Meger kim bir nefes **tâbût-ı ber-dâr**
Ucumdan olmayısar dağı yir tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 16*). [*tâbût-ı ber-dâr,]*

tābūt-ı hāmūş: *Sessiz sandık.*

1. Ulular āh idüp ağlar soñınca
Gider düş üzre ol **tābūt-ı hāmūş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 81*). [*tābūt-ı hāmūş,]*

tābūt-ı nigār-ı mäh-päre: *Ay yüzlü güzelin sandığı.*

1. Şadef gibi dehān açmış тұrur hāk
Çü **tābūt-ı nigār-ı mäh-päre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 89*). [*tābūt-ı nigār-ı mäh-päre,]*

tāc: *Taç, simge.*

1. Başına Hüdhdüdün oldur koyan **tāc**
Anuñ emriyle öter kumrı vü dürrāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 9*). [*tāc,]*
2. Geh ider nergisün tācını zer-kār
Kılar geh jāleden ol **tāc** dūr-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 38*). [*tāc, -ı]*
3. Geh ider nergisün **tācını** zer-kār
Kılar geh jāleden ol tāc dūr-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 37*). [*tācını, -ını]*
4. Şeh-i peygamberān bā-tīg u bā-tāc
Ki tıgıdur şerī'at **tāc** mī'rāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 24*). [*tāc, -ı]*
5. Didi iy hāk-i pāy şebler **tāc**
Mu'anber ca'dı reşk-i şām-ı mī'rāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 77*). [*tāc,]*
6. Kudūmindan şeref buldı felekler
İdindi **tāc** na'leynin melekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 104*). [*tāc,]*
7. Giyüp başına 'izz u baht **tācın**
Alur Hind u Horāsanuñ harācın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 87*). [*tācın, -ın]*
8. Budur olduğı çarhuñ **tāc** pīrüz
K'olur tācından anuñ şu'le her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 123*). [*tāc, -ı]*
9. Budur olduğı çarhuñ tāc pīrüz
K'olur **tācından** anuñ şu'le her rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 124*). [*tācından, -ı, -n, -dan]*
10. Başında var gelin gibi gümüş **tāc**
Gözinde sürme haddinde sefidāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 61*). [*tāc,]*
11. Tenüne cāme giy 'uryanlığı ko
Başuñ **tācuñ** al hayrānlığı ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 130*). [*tācuñ, -uñ]*
12. Şererden āteş eyleydi dırahşān
Ki zer **tācidi** güyā cevher efsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 108*). [*tācidi, -idi]*
13. Kodı gayrılara **tāc** vü tahtı
Tuyup Leylīnuñ atası bu hālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 30*). [*tāc, -ı]*
14. Emīr-i Hinde virdi maşrıķī **tāc**
Görinüp Çinden āyīne-i Çin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 4*). [*tāc,]*
15. Fūrūzān oldı hem-çün tāb-ı āzer
Didi k'iy hāk-ı pāy başuma **tāc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 53*). [*tāc,]*
16. Ki dūlbendi düşerdi baksa eflāk
Komişdı çarh başı üzre çü **tāc** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 47*). [*tāc,]*

tāc ko: *Taç takmak.*

1. Degül ol şeh harāc u bāca muhtāc
Başına terk-i dünyādan komiş tāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 26*). [*tāc ko, -mış]*

tācdār: *Taç sahibi II Hükümdar.*

1. Naşibidür bu gül bir bī-naşibūñ
Bu kişver yiridür bir **tācdāruñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 77*). [*tācdāruñ, -(u)ñ]*

ta'cıl: Acele, hızlı.

1. Geçüp ol şahndan da gitdi **ta'cıl**
Nühüm çarha irişdi bile Cibril (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 153*). [ta'cıl,]
2. İnende düşme **ta'cıl** odına var
Vişâle şabr-ile olgıl taleb-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 25*). [ta'cıl,]
3. Gider **ta'cıl-ile** tutup beyâbân
Dem-â-dem ol nişân-ı tîr-i âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 38*). [ta'cıl-ile, -ile]
4. Atından sıçradı **ta'cıl-ile** şâh
Ayağına düşüp 'özüle derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 40*). [ta'cıl-ile, -ile]
5. Çü maflûbına lâyıq ola fâlib
Anuñ **ta'cıldür** vech ü münâsib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 94*). [ta'cıldür, -dür]
6. Ki tâ **ta'cıl** ile vire revânı
K'irişe yârına bir lâhza evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 32*). [ta'cıl,]

ta'cıl eyle: Acele etme.

1. Oñur anuñ işi kim şabr-ile işler
İnende eyleme kârûnda ta'cıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 29*). [ta'cıl eyle, -me]

ta'cıl it: Acele etmek.

1. İderler hakk ü islâhına ta'cıl
Ki insânüñ işi sehv ü hâfâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 100*). [ta'cıl it, -er, -ler]

ta'cıl kıl: Acele etmek.

1. Yüzüñ görmege hâtem kılsa ta'cıl
Çek engüştünden anuñ çeşmine mîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 49*). [ta'cıl kıl, -sa]
2. Ki olmışın esîr-i derd-i dilber
Gerek kılmayasın inende ta'cıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 23*). [ta'cıl kıl, -ma, -ya, -sın]

tağ: Dağ.

1. Eger Dâvûda **tağ** oldıysa dem-sâz
Saña mi'râcda Hâk idi hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 85*). [tağ,]
2. Meger var-idi anda bir yüce **tağ**
Ki dehr itmişdi keyvânı aña râğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 31*). [tağ,]
3. Olup **tağ** içre dem-sâz-ı ded ü dâm
Bularla tutdı vahşî gibi ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 9*). [tağ,]
4. Bir âdem şekline gir **tağı** terk it
Karış halka bu deşt ü râğı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 131*). [tağı, -ı]
5. Ki ya'ni atasına ol ciger-h'âh
Koyup **tağı** vü râğı oldu hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 88*). [tağı, -ı]
6. Kılardı **tağda** feryâd u efğân
Dili biryân idi vü çeşmi giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 13*). [tağda, -da]
7. Beg oğlıymış koyup taht u külâhı
İdermiş **tağlar** başında âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 6*). [tağlar, -lar]
8. Varup sızdugı yirleri aradı
Kamu **tağı** vü şahrâyı taradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 42*). [tağı, -ı]

9. Geçürür 'ömrin ekşer **tağlarda**
Degüldür gerçi kem aşı u nihādī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 64). [tağlarda, -lar, -da]
10. Sebebsüz geşt ider **tağ** u ovayı
Yanında bir hayâtı vü memâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 26). [tağ,]
11. K'ayağı penbe-veş **tağı** diderdi
Bu vech-ile gider şahrâ yüzinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 76). [tağı, -ı]
12. Turup **tağa** yöneldi zâr u giryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 66). [tağa, -a]
13. Gönildi **tağa** Mecnûn-ı mu'allel
Hâlâyık bu haberden oldı âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 18). [tağa, -a]
14. Şikeste-hâl ü mehcür ü ciger-hün
Kıladı **tağda** nâle şeb ü rüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 15). [tağda, -da]
15. K'özine anlar idi yâr-ı sırdaş
Gönildi **tağa** oğlını arayı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 29). [tağa, -a]
16. Kaçup ben **tağa** iderdüm cismümi çäk
Okurduñ sen beni bezm-i şafâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 82). [tağa, -a]
17. Gider fark itmeyüp **tağı** ovadan
Tutup bir cânibi gözetmeyüp râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 28). [tağı, -ı]
18. Geh evc-i kühda geh mişedeydi
Dönerken **tağdan** bir gün ovayı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 35). [tağdan, -dan]
19. Çeken **tağ** u şahârde sürüdi
Ucından ben muqayyed cânıñ iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 38). [tağ,]
20. Semendi geh yüğürdi gâh yıldı
Üküş **tağ** ü beyâbân geçdi enbüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 21). [tağ,]
21. İniler **tağda** Mecnûn-ı şadık
Elinde her kişinuñ câm-ı la'lîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 84). [tağda, -da]
22. Yağardı başına âhından âteş
Olurdi **tağda** dil-teng ü nâ-şad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 127). [tağda, -da]
23. K'arayı **tağa** çıkmışlardı anı
Gelüp gördiler olmuş hâli düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 2). [tağa, -a]
24. Kõdı deşti vü **tağı** turdı derhâl
Oluban hem-reh ol yârânlar ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 18). [tağı, -ı]
25. Çeker **tağlarda** Mecnûn âh u feryâd
Hevâ-yı gülde bûlbûl ider efgân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 60). [tağlarda, -lar, -da]
26. Vücüd-ı çâkine virdi cerâhet
Varup **tağ** içre buldı kân-ı derdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 51). [tağ,]

tağut: Dağıtmak, savurmak, serpmek.

1. Tağıdup perçemini düşına çeng
Özine kıldı tãmbûrı hem-âheng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 5). [tağıdup, -up]
2. Kimüñ başına ursa kîn-ile gürz
Tağıdurdı ger olsa küh-ı Elbüüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 90). [tağıdurdı, -ur, -dı]
3. Senüñ hükümüñ-le bergin bāğda gül
Tağıtmış kim bisât idine bûlbûl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 28). [tağıtmış, -mış]
4. Bahâdırlar için tutmağa mâtem
Tağıtdı şad hezârân kelle perçem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 68). [tağıtdı, -dı]
5. Şeb irüp turre-i gerdün-ı ahdar
Tağıtdı çehre-i rüz üzre 'anber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 20). [tağıtdı, -dı]
6. Tağıdup nâmeler çevre diyâra
Te'emmül kıldı bir müddet bulara (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 61). [tağıdup, -up]
7. Tağıtdı çün kebüter zümresin bāz
Anuñ-çün eyledi hayvânları dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 92). [tağıtdı, -dı]
8. Tağıtmış idi şî'r-i derd-nâki
İşitse nazm-ı şî'r-in bir diger-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 18). [tağıtmış, -mış]
9. Şanevber hüllesinde tûgme-i zer
Tağıtdı saçların bağ içre sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 51). [tağıtdı, -dı]
10. Hayâtum bağınıñ **tağıtdı** bergin
Elümde var-ıdı bir tâze verdüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 62). [tağıtdı, -dı]

tağut: Dağıtmak, bozguna uğratmak.

1. Gehî tahta çıkar verd-i muṭabbak
Şabā geh **tağıdur** yaprak be yaprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 32*). [*tağıdur, --ur*]
2. Tağıdup saçlarını sünbül-i ter
Gülîstân bezmini kılmış mu'aṭtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 75*). [*tağıdup, -up*]

tağıl: *Dağılmak II Savrulmak.*

1. Ki kendüden yañadur toğrı 'azmî
Bu vahşiler **tağılsun** diyü tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 39*). [*tağılsun, -sun*]
2. Tağıldı her birisi bir kenāre
Gelüp gördi bular ol nā-tüvānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 8*). [*tağıldı, -dı*]
3. Tağıldı kūha vü şahrāya nā-kām
Yine Necde revān oldı kimisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 2*). [*tağıldı, -dı*]

tağıl: *(Düğün) bitmesi, sona ermesi.*

1. Oturdu yanına çün serv-i āzād
Tağıldı halk ü ḥalvet kaldı eyvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 23*). [*tağıldı, -dı*]

tağvîr gel: *Değişmemek.*

1. Hılāfın yazmadıysa kil-k-i taqdîr
Me'ālim levhine gelmeye tağvîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 86*). [*tağvîr gel, -me, -ye*]

tağvîr vir: *Değiştirmek, başkalaştırmak.*

1. Düzetdi kûrlar gibi özini
Virüp her ḥāline tağvîr tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 5*). [*tağvîr vir, -üp*]

taḥammül: *Dayanma, katlanma, sabır.*

1. İcāzet virdügiyçün derde Eyyüb
Taḥammül kıldığıyçün ḥüzne Ya'kûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 84*). [*taḥammül,]*
2. Var ol nev' iste k'anuñ cinsisin sen
Vücüduñ āhen ise pür **taḥammül** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 23*). [*taḥammül,]*
3. Ne şabr u ne **taḥammül** ne müdārā
Yolı teşvîş-i hıfz-ı zevceden pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 28*). [*taḥammül,]*
4. Cefāsından ḥabîbün olma dil-teng
Taḥammül sāğarından bāde kıl nûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 61*). [*taḥammül,]*

taḥammül eyle: *Dayanmak, katlanmak, sabretmek.*

1. Peşimān oldı virdüğine āvāz
Taḥammül eyledi bir lāḥza kim tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 3*). [*taḥammül eyle, -di*]
2. Taḥammül eyle dehrüñ zahmetine
Dilerseñ k'olasın her ğamdan āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 78*). [*taḥammül eyle,]*

taḥammül it: *Dayanmak, katlanmak, sabretmek.*

1. İdebilmez aña bülbul taḥammül
Senüñ gülzāruñ oldı mesken-i zāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 96*). [*taḥammül it, -e, -bilmez*]

tahammül kıl: *Dayanmak, katlanmak.*

1. Tahammül kıl ki ecrin vire Allāh
Yazup bu resme sözler anda haylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 174*). [*tahammül kıl,]*
2. Tahammül kıl ki vaşla iresin tā
Olur ta'cîl-ile bâtil her işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 26*). [*tahammül kıl,]*

tahavyür: *Hayrete düşme, şaşırma, şaşma.*

1. Benem ser-geşte-i sicn-i tahassür
Ki başmışdur nedâmetle **tahavyür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 124*). [*tahavyür,]*
2. Bu eşkâle **tahavyürdeyken** ol mäh
Görindi kaşruñ ardından be-nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 53*). [*tahavyürdeyken, -de, -yken]*
3. İçinden atalık mihri idüp cüş
Tahavyür kıldı anı deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 30*). [*tahavyür,]*
4. Çeh-i şerm ü **tahavyürde** esîrüm
Hacâletden yüzüm suyu döküldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 34*). [*tahavyürde, -de]*

tahavyür bul: *Şaşakalmak.*

1. Cevâbindan tahavyür buldı Nevfel
Dönüp yüz lutf-ıla didi ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 2*). [*tahavyür bul, -dı]*

tahavyür kıl: *Şaşırp kalmak.*

1. Tahavyür kıldı anı deng ü bî-hüş
Hacel itdi be-ğayet verhem-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 44*). [*tahavyür kıl, -dı]*

tâhir: *Ar. Temiz, pak, arık.*

1. Gîş u gıldan dili mir'âtı **tâhir**
Cihân bâtınları hep anda zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 25*). [*tâhir,]*
2. Gelüp **tâhir** yine pāk oldılar hāk
Bu resme ola çün 'ışkuñ tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 56*). [*tâhir,]*

tahkîk: *(Ar.) Kesin, şüphesiz, gerçekten, kesinlikle.*

1. Kemâl-i zâtuñ oldı çünki **tahkîk**
Hâlâyık buldı andan 'ilm-i tevfiķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 15*). [*tahkîk,]*

tahkîk bil: *Tahkik etmek; tahkik edip, soruşturup.*

1. Şu sözler kim özinden güş kıldum
Dağı uşlanmaz ol tahkîk bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 78*). [*tahkîk bil, -düm]*

tahlîl: *Analiz etmek.*

1. K'ide şabruñ dil-i dildârı **tahlîl**
Koruk dirler olur şabr ile hâlvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 24*). [*tahlîl,]*

tahrir it: Yazmak.

1. Şu resme bî-bedel taşvîr idüpdür
Ki şan dest-i kazâ tahrir idüpdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 76*). [tahrir it, -üp, -dür]

tahrir kıl: Yazmak.

1. İden bu defterüñ şeklini taşvîr
Şu resme kıldı söz naqşını tahrir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 16*). [tahrir kıl, -dı]

tahsil: İlim edinmek, ilim öğrenmek.

1. Ki şâyed idesin **tahsîli** ta'lîl
Aña bu resme çok eylediler pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 30*). [tahsîli, -i]

tahsin: Beğenmek, takdir etmek.

1. Kamer irüp ayağında kodı baş
Okıdı bî-'aded **tahsin** ü şâbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 122*). [tahsin,]
2. Çıkar şi'r içre bir vech-ile nâmı
K'ide **tahsin** sözüñe Münlâ Câmî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 122*). [tahsin,]
3. İderler-idi **tahsin** ü du'âyı
Necidügi ol iki hem müdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 12*). [tahsin,]

tahsin it: Takdir etmek, övgüde bulunmak.

1. Geçivir işüñe tahsin idüp var
Vü ger nî gitmez iseñ bî-küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 40*). [tahsin it, -üp]

tahsin-i tekrâr it: Beğenip tekrar etme.

1. Ne silri k'idesin iy hâme izhâr
Melâ'ik gökde ider tahsin-i tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 18*). [tahsin-i tekrâr it, -er]

taht: Taht, makam.

1. Dil 'akla belâ **tahtını** çok gördügi bu kim
Bir kişi ki Mecnûn ola sulţânı beğenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [tahtını, -ı, -(n)ı]
2. Gül-güne yañağı gül-i hândanı beğenmez
Dil 'akla belâ **tahtını** çok gördügi bu kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 7*). [tahtını, -ı, -(n)ı]
3. Sa'âdet şehrinüñ der-bânı için
Velâyet **tahtınıñ** sulţânı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 104*). [tahtınıñ, -ı, -nuñ]
4. İki kevne olan sulţân-ı sermed
Nübüvvet **tahtınıñ** şâhı Muhammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 36*). [tahtınıñ, -ı, -nuñ]
5. Biri evc-i kerâmet burcına mâh
Biri mülk-i sa'âdet **tahtına** şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 68*). [tahtına, -ı, -n, -a]
6. Kodı gayrılara tâcî vü **tahtı**
Tuyup Leylînuñ atası bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 30*). [tahtı, -ı]

7. Oturdi geçdi **taht** üstine gamgîn
Sürür ile irişüp geldi dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 20*). [taht,]
8. Kıraram kabır eyvânında **tahtı**
Severdüm iki gözümden seni çok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 18*). [tahtı, -ı]
9. Geçüp **tahtına** kurdı bezm-i şâhı
İdindi pertev-i hırşîdi münis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 2*). [tahtına, -ı, -n, -a]
10. Düşürdi toprağa şimşadı **tahtı**
Semen sîmâsını tutdı şınuklık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 34*). [tahtı, -ı]
11. K'ider feryād içinde her taraf zâğ
Budak kim evvel idi berk **tahtı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 77*). [tahtı, -ı]
12. Gehî **tahta** çıkar verd-i muṭabbak
Şabâ geh tağidur yaprak be yaprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 31*). [tahta,]
13. K'anı hiç itmedi miḥnet tegergi
Saña çün-kim mutî ' olmadı bu **taht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 113*). [taht,]
14. Alur biñ cāmı yokdur gerçi cāmı
Güli dehrûñ dikendür **tahtı** zindân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 125*). [tahtı, -ı]
15. Sarây-ı 'ukbâda bağladı **tahtı**
Bulup ta'n-ı ḥalâyıkdan ḥalâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 114*). [tahtı, -ı]
16. Yüce bir **taht** gerdün pāyesinde
Nihāyetsüz müzeyyen olmış ol **taht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 42*). [taht,]
17. Yüce bir **taht** gerdün pāyesinde
Nihāyetsüz müzeyyen olmış ol **taht** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 43*). [taht,]
18. O **taht** üzre iki ferruḥ firişte
Vücüdî her birinüñ ğarka-i nūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 48*). [taht,]
19. Ki **taht** idinmedi âḥir tahte bendi
Cihân evvel kime virmişdür efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 104*). [taht,]
20. Felek **tahtı** şehini bende eyle
Seni ḥ'ār itmeden hırş azın azın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 30*). [tahtı, -ı]
21. Rızāñ dil seririne emîr it
Ḳanā'at **tahtı** üzre şehriyār ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 49*). [tahtı, -ı]

taht kur: Taht kurmak.

1. Dü-'âlemden o kim taşra kurar taht
Kaçan pîrâhen içinde düzer raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 5*). [taht kur, -ar]

taht u külâh: Tac ve taht.

1. Beg oğlıymış koyup taht u külâhı
İdermiş tağlar başında âhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 5*). [taht u külâh, -ı]

tahta: Kalınca ve uzun biçilmiş düz ağaç parçası.

1. Ne der her **tahtası** bir cild-i pür-kâr
Ki gūyâ bir mücellid düzmiş iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 49*). [tahtası, -(s)ı]
2. Ayağı ıssısından buz kururdu
Giyüp yah **tahtesinden** keş ü na'lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 17*). [tahtesinden, -sîn, -den]
3. Nitekim hūr ü ğilmân ü firişte
Anuñ her **tahtesidür** şan derinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 67*). [tahtesidür, -sî, -dür]
4. Ki taht idinmedi âḥir **tahte** bendi
Cihân evvel kime virmişdür efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 104*). [tahte,]

tahtgâh-ı nâz: Naz tahtı.

1. Nigâr u **tahtgâh-ı nâz** u 'ışret
Budâla vü nazîr ü derd ü ḥasret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 15*). [tahtgâh-ı nâz,]

taht-ı refref: *Binek tahtı.*

1. Dahı soñra irişüp **taht-ı refref**
Resül ünsi ile oldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 167*). [*taht-ı refref,]*

taht-ı ved: *Elinin altında.*

1. Ey ki iki noqtadur taht-ı yedünde dü cihân
Şun‘uñ bir şemmesidür bu bihâr ile cibâl (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 7*). [*taht-ı yed, -üñ, -de]*

taşhûn: *Değirmen.*

1. Ol ucdan lâ-cerem gec kırtulurlar
Ki zîrâ bir gözinde bu iş bu **taşhûn** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183*). [*taşhûn,]*

taife: *Topluluk, güruh.*

1. Eger ol **taifeden** düşe bir baş
Öperek kaldurur yirden bu çallâş (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 21*). [*taifeden, -den]*

tâk: *Asmak, iliştmek.*

1. Takup bir çenbere şad-halka-i zer
Mehûñ gerdânına bıraktı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 27*). [*takup, -up]*
2. Buña bağladı ol zencîr ü bendi
Takup gerdânına bend-i girâmı (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 61*). [*takup, -up]*
3. Takar gerdânına âhîr anuñ dâm
Dilinde anuñ ki var sevdâ-yı dâne (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 102*). [*takar, -ar]*
4. Ki **taķmıř** aña ‘anber halka hâme
Olup hâme kılı yarmaķda kâfi (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 10*). [*taķmıř, -mış]*
5. Özinüñ şeklini eyler temâşâ
Taķınmıř câmesine hem-çü şâhid (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 45*). [*taķınmıř,]*
6. Başamaz kimse pâyum yirine pây
Taķupdur bî-garaź bu vahşî-yi çend (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 11*). [*taķupdur, -dur]*

tâk: *Kesilmek.*

1. Göricek yârınuñ resmin o müştâķ
Gidüp ârâmı oldı tâķatı **tâķ** (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 102*). [*tâķ,]*

tâk: *Çatı, kemer, kubbe.*

1. Sarâyından cihândur sanki bir **tâķ**
Ki çarķ ol tâķa sakf olmış-durur bak (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 21*). [*tâķ,]*
2. Sarâyından cihândur sanki bir tâķ
Ki çarķ ol **tâķa** sakf olmış-durur bak (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 22*). [*tâķa, -a]*
3. Bu **tâķ** üstinde bir nakķâş üstâd
İdüpdür bir bütün şeklini bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 73*). [*tâķ,]*
4. Karârı kalmayup ol nâ-tüvânüñ
Nazâr saldı varup **tâķına** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 92*). [*tâķına, -ı, -na]*
5. Görür kim bir nümûnesinde **tâķuñ**
Muķâbil şadrına ol çâr tâķuñ (*Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 93*). [*tâķuñ, -uñ]*

6. Görür kim bir nümunesinde taķuñ
Muķābil şadrına ol çār **taķuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 94*). [*tāķuñ, -uñ*]
7. Tekellüfsüz biri birine bir dem
Didi Mecnûn beni hier iy kaşı **taķ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 19*). [*tāķ,*]
8. Firāķa kıldı çift ü vaşldan **taķ**
Anuñ-çün bend-ile geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 20*). [*tāķ,*]
9. Turup pes cān u dilden tālib oldı
Çeküp **taķ** u taranup pādīşāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 27*). [*tāķ,*]
10. Temāşā kılmağa ol çār **taķı**
Aşağadan bakardı çarhı **taķı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 37*). [*tāķı,*]
11. Temāşā kılmağa ol çār **taķı**
Aşağadan bakardı çarhı **taķı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 38*). [*tāķı,*]
12. Kıl iy uran cihān **taķına** bünyād
Beni bu ibtilā bendinden āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 61*). [*tāķına, -n, -a*]
13. Ne kıldıysa benüm ‘ömrümde bāķı
Yücelsün al ķat anuñ ‘ömrü **taķı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 46*). [*tāķı,*]

tākat: Kuvvet, dayanma gücü.

1. Göricek yārınuñ resmin o müştāķ
Gidüp ārāmı oldı **tākatı** taķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 102*). [*tākatı, -i*]
2. Gidüp **tākatleri** cümle çerinüñ
‘Amelden kıldı kolı ceng erinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 107*). [*tākatleri, -ler, -i*]
3. Çıkarup bırağacak **tākatı** yok
Şu resm-ile ķatı ķatı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 74*). [*tākatı, -i*]
4. Helāk eyledi **tākatsüzlük** anı
Bıçağıñ zahmı irdi üstüñāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 12*). [*tākatsüzlük, -süz, -lük*]

takdîr: Kader, yazgı.

1. Ne ilter ‘aķl anuñ **takdîrine** rāh
Ne olur ķudretinden kimse āğāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 45*). [*takdîrine, -in, -e*]
2. Eger **takdîr** olur-ise muvāfıķ
Olasın māhe ol hürşid-i lāyık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 31*). [*takdîr,*]
3. Bilürdi k’eyle icāb itdi **takdîr**
Elin her nesneden ķılmışdı kütāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 32*). [*takdîr,*]

takdîr: Onaylamak.

1. Esîrûñ gerdeninden çöz kemendüñ
Ne iderdüñ eyle icāb itse **takdîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 31*). [*takdîr,*]

takdîr-i cebbār: Allah'ın takdiri.

1. Yolumda bu imiş **takdîr-i Cebbār**
Bunı diyüp ķodı ol merd-i ķallāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 82*). [*takdîr-i cebbār,*]

takdîr-i hudā: Allah'ın takdiri, kararı.

1. Ki men‘ itmezse takdîr-i Hüdāyı
Ururam kāmına bu mübtelāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 33*). [*takdîr-i hudā, -yı*]

taḳdirūn işi tedbire şıgmaz: Takdirle yazılan tedbirle bozulmaz.

1. Ki **taḳdirūn işi tedbire şıgmaz**

Bu dürüşmek beni kodı ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 62*). [*taḳdirūn işi tedbire şıgmaz, -e-i-maz*]

tāk-ı ebrū: Kemere benzer kaş.

1. Siyeh mûdan çeküpdür kudret mü

Revāk-ı dide üzre **tāk-ı ebrū** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 56*). [*tāk-ı ebrū,]*

tāk-ı engür: Üzümler asması.

1. Yatur maḥmûr yir yir **tāk-ı engür**

Şahârîde kamu mürde çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 70*). [*tāk-ı engür,]*

tāk-ı isneyn: İki kubbe.

1. Gidüp meh menzilinden şâh-ı kevneyn

Maḳâm oldı özine **tāk-ı isneyn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 126*). [*tāk-ı isneyn,]*

tāk-ı mergüb: İlgi gören kubbeler.

1. Seher vaktinden anuñ efser-i ‘âc

Süpürilmek için ol **tāk-ı mergüb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 49*). [*tāk-ı mergüb,]*

tāk-ı muḳarnes: Kubbenin asması.

1. Ki gîsü-yı siyâh-ı hür-ı ‘ayndur

Temâm olduḳda ol **tāk-ı muḳarnes** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 71*). [*tāk-ı muḳarnes,]*

taḳlîd: Öykünmek. benzemeye çalışmak.

1. Diler kim ide **taḳlîd-ile** insân

Sen âdem oḒlu iken ehl-i tevḥîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 114*). [*taḳlîd-ile, -ile]*

taḳlîd kıl: Benzetmek.

1. Nedür kılmak özüñi dîve taḳlîd

Ferîd-i ‘âlem iken iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 116*). [*taḳlîd kıl, -mak]*

taḳrîr: Anlatma.

1. Zebânından ne kim iderse **taḳrîr**

BuyurduḒın yazardı kıl-kı taḳdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 243*). [*taḳrîr,]*

takrîr eyle: Anlatmak.

1. Ne kim görüp işitdiyse andan ol pîr
Ser-â-ser eyledi bunlara takrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 86*). [*takrîr eyle, -di*]

takrîr it: Anlatmak, ifade etmek.

1. Elâ iy hâme-i çâlâk-i tahrîr
Nedür ahvâl-i dehr it bize takrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 2*). [*takrîr it,]*

taksîr: Kusur, eksiklik.

1. K'olayduñ sen benüm hem-âşiyânüm
Çomadum cehde **takşîr** şâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 97*). [*takşîr,]*
2. Olupdur cürm ü **takşîr** ü me'âşî
Siyeh-rüyum günehden râhatum yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 114*). [*takşîr,]*

taksîr it: Kusur etmemek, bir işi eksiksiz yerine getirmek.

1. Ecel engüştü oldukda gelü-gîr
Yem-i cüduñdan itme kaçre takşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 144*). [*takşîr it, -me*]

taksîr kıl: Bir işte eksiklik göstermek.

1. Ki kılmaz çâre kılmaklada takşîr
Revişde Hızır gibi çâpük ü cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 10*). [*takşîr kıl, -maz*]

takvâ: Allah'tan korkma.

1. Bu mücrim de ne **takvâ** var ne tã'at
Tehî vü müflis umarvan şefâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 131*). [*takvâ,]*

tal: (Dalgıç için) Belli bir amaçla denizin dibine inmek.

1. Dür ü mercân hacerdür cevher oldur
Talup himmet deñizine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 7*). [*talup, -up*]

tal'at: Güzellik, parlaklık.

1. Mükahhal çeşm-i fettânı Hudâdan
Münevver **tal'ati** şems-i duhâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 286*). [*tal'ati, -i*]
2. Nazar eyledi yârı **tal'atına**
Gözinden kanlar ağıdı şüretine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 33*). [*tal'atına, -ına*]
3. Şarâb içmezdi bir dem hâzretinsüz
Hużur itmezdi cânı **tal'atinsuz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 188*). [*tal'atinsuz, -ın, -suz*]

tal'at-ı hür: Cennet güzelinein yüzü.

1. Meger bir şeb ki dehr olmuşdı pür nūr
Kamer rahşān idi çün **ṭal'at-ı hūr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 2*). [*ṭal'at-ı hūr,]*

ṭal'at-ı yār: Sevgilinin yüzü/güzelliği.

1. Meger düşdi öğine **ṭal'at-ı yār**
K'unutdı ğayreti vü 'ārı nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 47*). [*ṭal'at-ı yār,]*

ṭal'atlu: Görünüşlü, görünen.

1. Güneş **ṭal'atlu** zibā dil-rübālar
Gözi ṭannāz ebrūsı dü-tālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 83*). [*ṭal'atlu,]*

ṭaleb: (Ar.) İsteme, istek, dileme.

1. Ümide 'ömri varın ḥarc iderdi
Dökerdi māl ü eylerdi **ṭalebler** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 15*). [*ṭalebler, -ler]*

ṭaleb eyle: İstemek.

1. Serāy-ı fażlı bulduñ çünki ḥālî
Ṭaleb eyle berāt-ı lā-yezālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 206*). [*ṭaleb eyle,]*
2. Ki pür güldür cinān dünyā ṭolu ḥār
Dür ü gevher **ṭaleb eyle** ko kāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 101*). [*ṭaleb eyle,]*

ṭaleb kıl: İstemek.

1. Mekān-ı mār idi vü mesken-i mūr
İki üç gün ṭaleb kılup aradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 71*). [*ṭaleb kıl, -up]*

ṭaleb kıl: Talep etmek, istemek.

1. Ki yok benden saña hem-demlük iy yār
Ṭaleb kılduñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 37*). [*ṭaleb kıl, -duñ]*

ṭaleb-kār: İstekli.

1. Dil ü cāndan **ṭaleb-kār** oldum āḥir
Ki idem ğaybdan bu genci zāḥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 149*). [*ṭaleb-kār,]*
2. Ṭaleb-kār olmadan Leyliye gel vāz
Çekil şüride-ḥāl olmağdan az az (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 41*). [*ṭaleb-kār,]*
3. Ṭaleb-kār idi gence buldı renci
Ki renc-ile bulur her kişi genci (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 59*). [*ṭaleb-kār,]*
4. Cemālî mübtelāsına **ṭaleb-kār**
Okıdup evlerinden Zeydi ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 38*). [*ṭaleb-kār,]*

ṭalebkār ol: İstekli olmak.

1. Temüz ıssısı yakdı jālesini
Ṭalebkār oldu pes bāline servi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 23*). [*ṭalebkār ol, -dı]*

taleb-kār ol: İstekli olmak.

1. İñende düşme ta'cıl odına var
Vişāle şabr-ile olğıl taleb-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 26*). [*taleb-kār ol, -ğıl*]
2. İşidüp bu nefiri Nevfel andan
Taleb-kār oldı dermânına cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 128*). [*taleb-kār ol, -dı*]

ṭālī': Talih, baht.

1. İrürse tarf-ı küyüñdan şabā toz
Nuḥüsetdeydi çokdan ṭālī'üm kūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 5*). [*ṭālī'üm, -(ü)m*]
2. Gelüpdi ṭālī'ümden baht-ı kâbil
Murādum āyinesine muqâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 23*). [*ṭālī'ümden, -üm, -den*]
3. Düşüp ṭālī'leri mes'üd-ı firüz
Açıldı Nevfeliler üstine rüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 111*). [*ṭālī'leri, -ler, -i*]
4. Baña ferḥundedür deşt-i melâlet
Bu resme naḥs iken bendeñde ṭālī' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 43*). [*ṭālī',*]

ṭalīb: Talep eden, bekleyen, isteyen.

1. Saña oldur bugün vech ü münāsib
K'olasın 'ilmüñ arturmağa ṭalīb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 34*). [*ṭalīb,*]
2. O ḥöd ṭalīb idi derd ü belāya
Kaçan meyl eyleye ḥön u kabāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 55*). [*ṭalīb,*]
3. Çü maṭlûbına lāyık ola ṭalīb
Anuñ ta'cīlidür vech ü münāsib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 93*). [*ṭalīb,*]
4. Ki bu gencīneden ṭalīb-durur dūr
Şarābı la'lümün kim lāle-gündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 118*). [*ṭalīb-durur, -durur*]

ṭalīb eyle: İsteyen etmek.

1. Sözüñe dāniş ehlin ṭalīb eyle
Özüñi cāhil üzre gālib eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 5*). [*ṭalīb eyle,*]

ṭalīb ol: Talepte bulunmak.

1. Turup pes cān u dilden ṭalīb oldı
Çeküp ṭāḫ u taranup pādīşāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 26*). [*ṭalīb ol, -dı*]

ṭalīb ol: İstemek, talep etmek.

1. Atası mektebe itdi ḥavāle
Dem-ā-dem Kays daḥı ṭalīb oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 3*). [*ṭalīb ol, -dı*]
2. Şoñ ucı virmemişler ṭalīb olmış
Kıtāl itmiş 'adūsı gālib olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 9*). [*ṭalīb ol, -mış*]
3. Ne şüretiden idebilmez 'ilācı
Nitekim ol devāya ṭalīb oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 13*). [*ṭalīb ol, -dı*]

ṭalīb ol: Talip olmak; istemek.

1. Ṭama'dan ṭalīb oldı gönli anuñ
K'irişe vaşlına ol meh-liḫānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 45*). [*ṭalīb ol, -dı*]

ṭālib-i genc: *Hazine arayıcısı.*

1. Karañu gicedeyüm **ṭālib-i genc**
Göñül girdābı-ı hicrūñde zebūndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 80*). [*ṭālib-i genc,]*

ṭālî-i nahs: *Uğursuz, kötü talih.*

1. Du‘â eyle aña sın rûhumı sen
Fiğân kim ṭālî-i nahsumdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 135*). [*ṭālî-i nahs, -um, -dan]*

ta‘lîl it: *Bahane göstermek.*

1. Ki şāyed idesin taḥşîli ta‘lîl
Aña bu resme çok eylediler pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 30*). [*ta‘lîl it, -e, -sin]*

ta‘lîm it: *Öğretmek.*

1. Hey meded dil mülki yıkıldı didüm dir çāre ne
Böyle ta‘lîm itdi ğam bināsına mi‘mār-ı ‘ıṣṣ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 4*). [*ta‘lîm it, -di]*

ta‘lîm kıl: *Eğitmek, öğretmek.*

1. Bulup pes bir rasûl ol sâ‘idi sim
Hezārân şîve ile kıldı ta‘lîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 36*). [*ta‘lîm kıl, -dı]*

ta‘lîm-ger: *Ders veren.*

1. Ki kılar çenber-i âfâkı pür-dūd
Saña **ta‘lîm-gerdür** pes ki bu cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 87*). [*ta‘lîm-gerdür, -dür]*

ṭama‘: *Açgözlülük.*

1. Ayaguñ dāmenūñe çek çü şimşād
Ṭama‘ kelbin çapudan sür ḥākîr it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 47*). [*ṭama‘,]*

ṭama‘: *Aç gözlülük. || Beklenti, umut.*

1. Ṭama‘dan ṭālib oldı göñli anuñ
K’irişe vaşlına ol meh-likānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 45*). [*ṭama‘dan, -dan]*
2. Ṭama‘dan kendüsine kıldı hem-mehd
Gerek kim ‘ömrini Mecnūnuñ evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 14*). [*ṭama‘dan, -dan]*
3. Ṭama‘ dendānın aña eyleme tîz
Yüri sen kendü ḥālūñ gör beni қо (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 80*). [*ṭama‘,]*

ta‘ma ol: *Yem olmak.*

1. Kilāba ʿaʿma olam diyü nāgāh
Tefekkürdeydi kim bir çäre ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 18*). [*ʿaʿma ol, -am*]

tamam: *Bütün, hepsi, tamamiyle.*

1. Yazabilmedüm gice vaşfuñda bir beyti **tamām**
Şehd-i medhuñ lezzetinden iki şakḳ oldu kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 17*). [*tamām,]*
2. Mülükâne **tamām** idüp düğünü
Dil-i haşma kodı dağ u döğünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 35*). [*tamām,]*
3. Cihānı tutdı günden güne nāmı
Ḳamu âşüftelik oldu **tamāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 18*). [*tamāmı, -ı*]
4. Şafālar sürdi anuñ ülfetinden
Tamām âsüde düşdi şöhetinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 78*). [*tamām,]*
5. Dür-i encüm ile zeyn itdi **tamāmı**
Ḳamer oldu ʿarūs u gice dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 2*). [*tamāmı, -ı*]
6. Baña kıymadılar güş it kelāmı
Tamām on yıl ḳapuñda kulluḳ itdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 95*). [*tamām,]*
7. Gelüp tahir yine pāk oldılar ḥāk
Bu resme ola çün ʿışḳuñ **tamāmı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 57*). [*tamāmı, -ı*]

tamām evle: *Tamamlamak.*

1. Tamām ol ḳışsaya eyledi bâver
Ḥabibi ḥattını ol merd-i maḳbûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 48*). [*tamām eyle, -di*]

tamāma ir: *Sona ermek.*

1. Ziyāfet çün-kim irişdi tamāma
Ekābir yir yirin geldi kıyāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 75*). [*tamāma ir, -işdi*]
2. ʿArūs-ı nazma şöyle dikdi cāme
Ki çün irdi tamāma kār-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 17*). [*tamāma ir, -di*]

tambür: *Uzun kollu, tam telli ve perdeli bir tür çalgı.*

1. Tağıdup perçemini düşına çeng
Özine kıldı **tambürü** hem-âheng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 6*). [*tambürü, -ı*]

tamgā: *A. Bir nesnenin üzerine bir nişan bir alamet basmak üzere boya veya kızgın demir olarak kullanılan mühür.*

1. Kendüyi tezvîr idüp beñzetmiş atuñ naʿline
Çekdiler **tamgā** mehûñ altına kʼoldı müttehem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 26*). [*tamgā,]*

tamgā ur: *Damga vurmak.*

1. Dilinde kim ḳonulmuş dağ-ı sevdā
San urmuş âteş-i ʿışḳ aña tamgā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 56*). [*tamgā ur, -mış*]

tañ: *Tan, gün doğumu vakti.*

1. Başuma toğdı **tañdur** şems-i lâmiʿ
Götürdün ḥākden ben nā-tüvānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 44*). [*tañdur, -dur*]

taʿn: *T. Tuhaf, acayip.*

1. Ki her biri leṭāfet-rîz ü merġûb
Didi Zeyd aña **ṭa'n** ile ki iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41*). [*ṭa'n,]*

ṭa'n: Ayıplama, kınama.

1. Şu duḡter k'olmaya perdeyle mestûr
Degüldür ellerüñ **ṭa'nından** ol dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 26*). [*ṭa'nından, -ın, -dan]*
2. İlüñ **ṭa'nın** kosa añmasa nengi
Ururdi kendüñler ceyşile cengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 11*). [*ṭa'nın, -ın]*
3. Gözinden ḡāme gibi dökdi gevher
Görür kim **ṭa'nlardur** cümle pür-niş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 43*). [*ṭa'nlardur, -lar, -dur]*
4. Baña sen içürürsin **ṭa'nla** zehr
Gehi bî-mihr dırsın ben ḡarāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 84*). [*ṭa'nla, -la]*
5. Nedür **ṭa'nuñ** baña iy pāy-mālüm
Anamuñ bir ṭarafdan pendı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 78*). [*ṭa'nuñ, -uñ]*
6. Dilüñe **ṭa'ndan** vırme tevehhüm
Niçe bilürseñ aḡvālüm beyān it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 58*). [*ṭa'ndan, -dan]*
7. Bu resme eyleyüp her kişi teşnî'
İlüñ **ṭa'nı** nigāra virdi taşdı' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 14*). [*ṭa'nı, -ı]*
8. İşitdi **ṭa'nı** Leylî degme kesden
Zarûrî düşdi Mecnûn iştiyāka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 36*). [*ṭa'nı, -ı]*

ṭa'n eyle: Kınamak, ayıplamak.

1. Baña her kişi ṭa'n eyler nihānî
Ki Mecnûn içün ol māha idüp cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 12*). [*ṭa'n eyle, -r]*
2. Saña hicrāndan irse bir numüne
Baña ṭa'n eylemezdüñ güne güne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 54*). [*ṭa'n eyle, -mez, -düñ]*
3. Çün ola bu ḡikāyet 'āleme fāş
Baña ṭa'n eyleyici olur evbāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 32*). [*ṭa'n eyle, -yici]*

ṭa'n it: Kınamak, yermek, ayıplamak.

1. Revā mıdur saña bu resme işler
Ki ṭa'n ide bize yād u bilişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 18*). [*ṭa'n it, -e]*
2. Elümnden gelmedi nedür ġünāhum
Baña ṭa'n itme inende ḡabībüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 99*). [*ṭa'n it, -me]*
3. İderler 'aybuñı arduñca tekrār
Dili ṭa'n itmede her āşināñuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 53*). [*ṭa'n it, -me, -de]*

ṭa'n kıl: Ayıplamak.

1. Nuṭḡ-ı deheni bülbul-i ġüyāya kılar ṭa'n
Gül-güne yañağı gül-i ḡandānı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 5*). [*ṭa'n kıl, -ar]*
2. Şirîn ṭuṭağı çeşme-i ḡayvānı begenmez
Nuṭḡ-ı deheni bülbul-i ġüyāya kılar ṭa'n (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 5*). [*ṭa'n kıl, -ar]*
3. Bu işler k'eyledi Mecnûn-ı bî-dil
Gülüşdi ṭa'n kılup ehl-i muḡaşşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 62*). [*ṭa'n kıl, -up]*

ṭanı: Tanımak, bilmek.

1. Seni isteyü geldüm bunda iy cān
Çü Mecnûn **ṭanıdı** kim kimdür ol zāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 73*). [*ṭanıdı, -dı]*

ta'n-ı 'ādū: *Düşmanın ayıplaması, sövmesi.*

1. Rehā bulmayasın ta'n-ı 'ādūden
Döşür 'aqluñı tut pend ü naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 10*). [*ta'n-ı 'ādū, -den*]

ta'n-ı düşmen: *Düşmanların ayıplaması.*

1. Başını **ta'n-ı düşmen** kılmasa kel
Keserdi dösti başını evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 13*). [*ta'n-ı düşmen,]*

ta'n-ı halāyık: *İnsanların kınaması.*

1. Sarāy-ı 'uqbāda bağladı tahtı
Bulup ta'n-ı halāyıkdan halāşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 115*). [*ta'n-ı halāyık, -dan*]

ta'n-ı meges: *Sineğin kınaması.*

1. Şekerlerdür berî ta'n-ı megesden
Güherlerdür mu'arrā dest-i kesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 147*). [*ta'n-ı meges, -den*]

ta'n-ı muhāl: *İstenmeyen kınanma.*

1. Baña itme iñen ta'n-ı muhālî
Buyurmuşdur meşelde nazm-i şāhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 26*). [*ta'n-ı muhāl, -i*]

ta'n-ı 'udvân: *Düşmanın kınaması.*

1. Ata tehdîdi bir cânibden iy yâr
Yine hem bir yañadan **ta'n-ı 'udvân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 81*). [*ta'n-ı 'udvân,]*

tannâz: *Eğlenen, alay edici.*

1. Muhaşşal ol perî-ruhsâr **tannâz**
Olup bir kaç kâmer-ruhlarla dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 15*). [*tannâz,]*
2. Gözi **tannâz** u ruhsârı ciger-süz
İdinür tütüyâ çeşm-i dil ü cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 2*). [*tannâz,]*
3. Olur 'aşıkları biñden ziyâde
Muhaşşal ol perî-ruhsâr **tannâz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 5*). [*tannâz,]*
4. Güneş tal'atlu zîbâ dil-rübâlar
Gözi **tannâz** ebrûsı dü-tâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 84*). [*tannâz,]*

tañrı: *Allah.*

1. İdüp âzād-ı ğamdan olgıl âzād
Vü ger ni **Tañrı** hakkı vaz geldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 83*). [*tañrı,]*
2. Diledi 'özr andan zâr u nālân
Didi n'oldı sebeb iy **Tañrı** hâşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 87*). [*tañrı,]*
3. Qabûl eylemedi gönli peyâmın
Didi **Tañrı** hâkiyçün iy vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 3*). [*tañrı,]*

tañrı hakkı: *Tanrı hakkı.*

1. Özünü vü bizi incitme artuğ
Vü ger nî **Tañrı haqqı** kend'özümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 93*). [*tañrı haqqı,]*

tansîf it: *İkiye bölmek.*

1. Ele girince sin tansîf iderüz
Çü vâkıf oldı bu hâle ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 46*). [*tansîf it, -er, -üz]*

tañtana: *Gösteriş, gürültü patırtı.*

1. Cihânı teng-i şekker eyledi teng
Bu resme **tañtaña** vü heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 39*). [*tañtaña,]*
2. Er aldı **tañtanayla** anda Leylî
Ol anda gayr eline virdi dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 20*). [*tañtanayla, -yla]*

tanuk: *Tanık, şahit.*

1. Çemen âyînesin bozdı **tanuklık**
Kılıcı bîdüñ oldı zer-nişān hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 36*). [*tanuklık, -lık]*

tanz: *Alay ve dalga yollu konuşma.*

1. Kılar bülbül güle karşı terennüm
Gül ider aña **tan-ile** tebeşşüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 48*). [*tanz-ile, -ile]*
2. Akıdup ebr-veş bārān gözinden
Didi **tan-ile** eyleyüp bunlara yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 3*). [*tanz,]*

tap: *Yüce zat.*

1. Niçe bir saña bu şabr u sükûnet
Yiter kıldı **tapuñı** baht-ı ma'kûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 3*). [*tapuñı, -uñ, -ı]*

tapu: *Huzur, kat, nezd.*

1. Bu 'ālî kubbeye Bānî **tapuñdur**
Kara hāke viren can **tapuñdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 17*). [*tapuñdur, -n, -dur]*
2. Bu 'ālî kubbeye Bānî **tapuñdur**
Kara hāke viren can **tapuñdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 18*). [*tapuñdur, -n, -dur]*
3. Tapuñdur Hālîk-ı ten bā'is-i cān
Olur hükmüñle var yok cümle yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 47*). [*tapuñdur, -n, -dur]*
4. Tapuñ ser-haylidür kamûsı hayluñ
Murād özündurur āher tufeylün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 91*). [*tapuñ, -+ñ]*
5. Çü nüridi **tapuñda** cism-i maṭbū'
Olur her nürdan pes sāye merfū' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 109*). [*tapuñda, -ñ, -da]*
6. Didi iy bāğ-ı cān hürrem **tapuñdan**
Vücüdum hānesi muḥkem **tapuñdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 15*). [*tapuñdan, -ñ, -dan]*
7. Didi iy bāğ-ı cān hürrem **tapuñdan**
Vücüdum hānesi muḥkem **tapuñdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 16*). [*tapuñdan, -ñ, -dan]*

8. Tapuñ k'akrân içinde bî-bedelsin
Bize kavm olmağa gâyet maħalsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 89*). [tapuñ, -+ñ]
9. Ki kaşd itse **tapuña** haşm-ı hûn-rîz
Olam katline anuñ tîğ-veş tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 123*). [tapuña, -ñ, -a]
10. Pür âgûdur derûn-ı mîve-i dehr
Şakın aldar **tapuñı** şive-i dehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 10*). [tapuñı,]
11. Tapuñdan almazam cebr-ile dūhter
Esirgedümse bu 'âşık cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 6*). [tapuñdan, -ñ, -dan]
12. Tapuña hem konuğ oldum hem enbâz
Ki sayd üzre bir âdem gelse gâfil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 26*). [tapuña, -ñ, -a]
13. Tapuñdan bu yola hōş-dil gidem tã
Gözüm görmeyiser ırak seni bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 14*). [tapuñdan, -ñ, -dan]
14. Kılarduñ zaħm-ı 'ışkı pend ile bend
Cüdã düşdüm **tapuñdan** âh feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 57*). [tapuñdan, -ñ, -dan]
15. Helâl olsun **tapuña** bu gelinlik
Tutarsın anı iy 'ömrüm ki der-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 82*). [tapuña, -ñ, -a]
16. Tapuñsuz yir idür ol Yüsuñ çãh
Çeküp âvâz mânend-i münâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 18*). [tapuñsuz, -ñ, -suz]
17. Tapuñuñ segleri gibidür iy cãn
Yüzün görmekdür iy meh-rû muhâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 54*). [tapuñuñ, -ñ, -uñ]
18. Tapuñdan tıyamaz oldum haber hiç
Yolum yokdur ki görem verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 32*). [tapuñdan, -u, -ñ, -dan]

tapu: Allah'ın huzuru, makamı, katı.

1. Dehân dürci **tapuñdan** tolu gevher
Başar burcı ğamuñdan pürdür âhter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 43*). [tapuñdan, -ñ, -dan]

tapu: (Sevgilinin) Kapı, eşik, huzur, nezd.

1. Biter ol dem diledigüñden el-ân
Tapuñdan düşeli iy meh-liķã dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 77*). [tapuñdan, -ñ, -dan]
2. Tapuñdan giderelüm ğam şudã'ın
Benüm-çün çekme şimden girü derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 70*). [tapuñdan, -ñ, -dan]
3. Degüldür cãn **tapuñdan** bir nefes dūr
Baña renc-i dilüñdür 'âşıkãra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 162*). [tapuñdan, -ñ, -dan]
4. Ğazãle urdı şãhuñ cãnına tîr
Tapuñdan baña bir hâl oldı zãhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 25*). [tapuñdan, -ñ, -dan]

tār: (Fa.) Saç teli.

1. Degüldür sünbül-i zülfi semen-sã
Ki her bir **tāridur** bir 'ırķ-ı sevdã (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 28*). [tāridur, -i, -dur]
2. Niçe çıksun gönülden turre-i dōst
Ki yārum mağzdur **tārum** benüm post (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 18*). [tārum, -um]
3. Teninde anuñ hū şöyleydi leṭâfet
K'irürdi pîrehen **tārından** âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 68*). [tārından, -ı, -n, -dan]
4. Eliflü na'llu 'âşık gibi zār
Nigündür kãmeti vü **tārı** bisyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 10*). [tārı, -ı]

tār: 1. Dar 2. Bir çalgı aleti 3. İplik.

1. Ki rîş-i muhtesibden mîr-i bâzâr
Rebâb için getürdi bir niçe **târ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 30*). [*târ,]*
2. K'îçi bâde yirine oldı pür bād
Olup her **târ** bir tennür-ı âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 57*). [*târ,]*

târ: *İp, iplik.*

1. Şadâsı cānibine **târdan** 'ūd
Düzetdi muṭrib için rāh-ı maḫşūd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 15*). [*târdan, -dan]*
2. İderler 'ömrüñ enbānını sürāḫ
Senüñ 'ömrüñse **tar** u ḫirmeni ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 93*). [*tar,]*

tar ol: *Daralmak, sıkıntı vermek.*

1. Meger kim bir nefes tābūt-ı ber-dār
Ucumdan olmayısar daḫı yir **tār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 17*). [*tār ol, -ma, -yısar]*
2. Fiğān idüp başına ḫāk koydı
Tar oldı başına şahrā vü mîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 23*). [*tar ol, -dı]*

tara: *Taramak.*

1. Varup sızduğı yirleri aradı
Kamu tağı vü şahrāyı **taradı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 42*). [*taradı, -dı]*
2. Turup pes cān u dilden tālib oldı
Çeküp tāḫ u **taranup** pādīşāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 27*). [*taranup, -up]*

tarab: *Eğlence, şenlik.*

1. Ahāliyi **tarab** cem' oldı yir yir
Mevāliyi 'Arab şem' oldı yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 9*). [*tarab,]*
2. Siyāh itdi cihānı zulmet-i dūd
Götürüldi **tarab** resmi cihāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 81*). [*tarab,]*

tarab-sāz: *Neşelendirici, coşturucu.*

1. Bir āhūcuḫ var idi ki şegab-nāk
Mükaḫḫal çeşm ü çāpūk hem **tarab-sāz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 87*). [*tarab-sāz,]*

tārāc: *Yağma, talan.*

1. Ümīdūñ sengi irmez iy cefākār
Ne bu mīvem benüm **tārāca** varur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 69*). [*tārāca, -a]*
2. Virür **tārāca** şām-ı merg raḫtın
Felek kim bir tılısm-ı dağ-gerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 16*). [*tārāca, -a]*

tārāc it: *Yağma etme. Gözlerüñ şabr u qarār u 'aqlı tārāc itdiler Gözlerüñ şabr u qarār u 'aqlı tārāc itdiler.*

1. Çıkarđı rāyet-i giti-fürüzī
Ḥabeş mülkin idüp Çin şāhı tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 3*). [*tārāc it, -üp]*

tārāc kıl: *Yağmalamak, talan etmek.*

1. Meges basmış degüldür engübünüm
Bu genci kılmamışdur kimse tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 125*). [*tārāc kıl, -ma, -mış, -dur*]
2. Belürdi yine gavgâ-yı ta'aşşuk
Gam-ı yār ihtiyārın kıldı tārāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 21*). [*tārāc kıl, -dı*]

taraf: Cihet, istikamet.

1. Pür eyledi melâ'ik çarhı şafdan
Felek sükkânı hayrân her **tarafdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 110*). [*tarafdan, -dan*]
2. Nedür ta'nuñ baña iy pây-mâlüm
Anamuñ bir **tarafdan** pendî her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 79*). [*tarafdan, -dan*]
3. Bişürür âb içinde her **taraf** baṭṭ
Günüñ tâbindan âteş âba döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 14*). [*taraf,]*
4. K'idir feryād içinde her **taraf** zâğ
Budaḡ kim evvel idi berk taḡtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 76*). [*taraf,]*
5. Yücelmiş hem-çü ḡadr-i nik-baḡtân
Görinür her **taraf** zibâ çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 35*). [*taraf,]*

taral: Daralmak, sıkılmak.

1. Çün agâh oldı sultân bu haberden
Taraldı cânı havfiyle hâzerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 34*). [*taraldı, -dı*]

tarâvet: Tazelik, körpelik.

1. Ruḡı pîrâye-i ḡüsñ ü **tarâvet**
Lebi sermâye-i luṭf u ḡalâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 67*). [*tarâvet,]*

tarf-ı küy: Civardan gelen.

1. İrürse taraf-ı küyüñdan şabâ toz
Nuḡüsetdeydi çoḡdan ṭâlî'üm kür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 4*). [*tarf-ı küy, -uñ, -dan*]

tarh: Atmak.

1. Aña cev lâñgeh-idi çarḡ-ı gerdân
Ṭutardı **tarḡ** özinden yedi meydân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 40*). [*tarḡ,]*

tarî: Taze.

1. Kaşab **târî** gibi ḡaldı içi boş
Ruḡı mir'âtı buldı inkisârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 50*). [*târî,]*

târ-ı 'ankebüt: Örümcek ağı.

1. Dili kim ârzü ideydi ḡutı
Çü nân yir idi târ-ı 'ankebütü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 66*). [*târ-ı 'ankebüt, -ı*]

târ-ı hurşîd: Güneşin enstrümanı.

1. Olupdur kudretiyle **tār-ı hırşîd**
Şan ibrişim-i ‘ūd ü çeng-i nâhîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 49*). [*tār-ı hırşîd,]*

tār-ı pîrehen: Gömleğin karalığı.

1. Bulurdı renc tār-ı pîrehenden
Bugün derdâ ki iy miskîn ü dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 22*). [*tār-ı pîrehen, -den]*

tārîh: "Ebced" hesabıyla düşürülen târih.

1. Der-în vâdî-yi dehr ân şîr-i garrân
Ber-în teşrîfî Hâmîdî goft **tārîh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 9*). [*tārîh,]*

tārîh-i mevzûn: Vezinli tarih.

1. Cümel üslûbî üzre âşîkâre
Pes anlâya k’olur **tārîh-i mevzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 95*). [*tārîh-i mevzûn,]*

tārîk: Karanlık.

1. Cihânî şöyle **tārîk** itdi ol ceng
Ki tozdan rûy-ı ‘âlem oldı şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 53*). [*tārîk,]*
2. Cihân **tārîk** ü teng oldı ser-â-pâ
Güm idüp rāhını Mecnûn-ı nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 84*). [*tārîk,]*

tārîk: Tutulan yol || amaç.

1. Başarmazsañ eger ‘ışk-ı hâkîkî
Mecâzî ‘ışka bârî tut **tārîkî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 10*). [*tārîkî, -i]*
2. Ki **tārîk** itdi dūdından cihânî
Çün eyledi gürüb-ı mihr-i seyyah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 116*). [*tārîk,]*
3. Dañı söyleme bu resme kelâmı
İnen kılma **tārîkuñdan** tecävüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 9*). [*tārîkuñdan, -uñ, -dan]*

tārîk: Yol.

1. Kışî zulmet kılur gülşen bahârî
Şebi **tārîk** ider rûşen nehârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 72*). [*tārîk,]*
2. Vücûdî lâğar u bî-ferr ü bârîk
Çü merdûdân-ı dergeh bahtı **tārîk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 50*). [*tārîk,]*
3. Baña da ol **tārîkî** eyle irşâd
Katuñdan gitmezem tâ kim diriyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 74*). [*tārîkî, -i]*
4. Meger k’ol tab’ı rûşen bahtı **tārîk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 1*). [*tārîk,]*
5. Soğulup âb-ı hasret töldi ol dem
Tārîken ol serv-i kaçab-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 49*). [*tārîken, -en]*

6. Şebi **tarîk** şem'i mürde merdi
Çü Mecnûn gördi rüy-ı rengin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 52*). [*târîk,]*

tarîk tut: *Bir yere doğru yönelmek, gitmeye başlamak.*

1. Yaşından cismi ğarķ-ı kulzüm-i ħûn
Tutup dilber diyârınıñ tarîķin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 9*). [*tarîķ tut, -in-up]*
2. Nitekim mürde ğür-i hevl-nâķi
Tutup pes ol tarîķi pîr-i mazlûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 39*). [*tarîķ tut, --i-up]*

tarîkat: (Ar.) *Allah 'a ulaşmak amacıyla tutulan yol, İlâhî yol.*

1. Tarîķât nâmesinüñ ibtidâsı
Ĥaķîķat levĥasınıñ intihâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 11*). [*tarîķât,]*

tarîk-ı 'akl: *Akl yolu.*

1. Tarîk-ı 'akldan çün geldi bîrûn
Ĥâbile taķdılar adını Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 27*). [*tarîķ-ı 'akl, -dan]*

tarîk-ı çetr-i vār: *Yarin gölgelik yolu.*

1. Gidüp elden 'inân-ı ihtiyârı
Revân tutdı tarîķ-ı çetr-i yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 78*). [*tarîķ-ı çetr-i yâr, -ı]*

tarîk-ı cezbe: *Mecsubiyet yolu.*

1. Tarîķ-ı cezbeğe bıraķdı kendin
Çü gördi derd-i serdü şoĥbet-i ĥalk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 54*). [*tarîķ-ı cezbe, -ye]*

tarîk-ı fitne: *Fitne yolu.*

1. Tarîķ-ı fitneye de basmazam pây
Bir iş k'anı ĥarâm itmiş ola Ĥaķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 190*). [*tarîķ-ı fitne, -ye]*

tarîk-ı 'ışķ: *Aşk yolu.*

1. Ki atası Selâm urmuşdı nâmin
Tarîķ-i 'ışķ içinde cüst ü çâlâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 13*). [*tarîķ-i 'ışķ,]*
2. Tarîķ-ı 'ışķda şâdıķlar idi
Severdi gerçi dilber Zeydi dilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 24*). [*tarîķ-i 'ışķ, -da]*
3. Ola ârâmġahuñ deşt ü mişe
Tarîķ-i 'ışķ içinde iy fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 51*). [*tarîķ-i 'ışķ,]*

tarîk-ı 'ışķ-bâzî: *Aşk oyunu yolu.*

1. Ȧrĩk-ı ‘ışk-bāziden gũzer kıl
Diyār-ı ‘aqla sa’y idũp sefer kıl (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 32, Mısra 119*). [*Ȧrĩk-ı ‘ışk-bāzĩ, -den*]
2. Ȧrĩk-ı ‘ışk-bāziden ħabersũz
Hevā-yı cān-gũdāziden eřersũz (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 42, Mısra 9*). [*Ȧrĩk-ı ‘ışk-bāzĩ, -den*]

Ȧrĩk-ı ‘ışk-ı levlĩ: *Leyla'nın aşk yolu.*

1. Ȧrĩk-ı ‘ışk-ı Leylide çũ Mecnũn
Ruĥına ol nigāruñ oldu meftũn (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 22, Mısra 41*). [*Ȧrĩk-ı ‘ışk-ı leylĩ, -de*]

Ȧrĩk-ı mātem-i şevher: *Eşinin matem yolu.*

1. Ĥalāyıkdan otaĥın kıldı ĥālĩ
Ȧrĩk-ı mātem-i şevherde ol māĥ (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 116, Mısra 123*). [*Ȧrĩk-ı mātem-i şevher, -de*]

Ȧrĩk-ı pũr-çeh: *Kuyularla dolu yol.*

1. Gice Ȧrĩk-ı pũr çeh gidicek rāĥ
Yolumı baĥlamasun āfet-i çāĥ (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 4, Mısra 35*). [*Ȧrĩk-ı pũr-çeh,]*

Ȧrt-: *Çekmek.*

1. Kimi gũřende sũrer ‘ış u ‘ışret
Kimi kũlĥande **Ȧrtar** derd ũ miĥnet (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 3, Mısra 106*). [*Ȧrtar, -ar*]

Ȧrt: *Ölçmek.*

1. Zer ile olmaz ise ger mũyesser
Elem zũr-ıla **Ȧrtup** tiĥ u ĥancer (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 50, Mısra 94*). [*Ȧrtup, -up*]

Ȧs: *Tas.*

1. Senũñ emrũñle dũner çarĥ **Ȧsı**
Senũñ ĥũkmũñledũr anuñ esāsı (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 2, Mısra 21*). [*Ȧsı, -ı*]

Ȧs: *Taşmak, sıĥmamak.*

1. Gũzi yaşı cefādan **Ȧsımıř** idi
Pũr idi bũy-ı ‘ışkıla dimāĥı (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 104, Mısra 6*). [*Ȧsımıř, -mış*]

Ȧs: *Taş, kaya.*

1. řadāsı ĥaĥkı Dāvũduñ ki her ān
Demũri mũm iderdi **Ȧařı** nālān (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 4, Mısra 78*). [*Ȧařı, -ı*]
2. Sebũ-yı nengini **Ȧařa** çalısar
İşinde ĥalĥ anuñ ĥayrān kalısar (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 14, Mısra 203*). [*Ȧařa, -a*]
3. řehinřāĥ-ı serĩr-i seng oldu
Başı her **Ȧař-ıla** hem ceng oldu (*Tahayyũr-nāme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 31, Mısra 56*). [*Ȧař-ıla, -ıla*]

4. Teninde **taşdan** açılan cerāhat
Ekeydi şan gül-i bağ-ı letāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 59*). [*taşdan, -dan*]
5. Biri birine dirlendi gelün tiz
Delü geldi uralum **taşile** biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 16*). [*taşile, -ile*]
6. Yiridür küh-ı Necd evcinde bir gâr
Ki **taşdur** bâlişi vü bisteri hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 20*). [*taşdur, -dur*]
7. Taşına anuñ-içün tutarum baş
Ki yegdür başuma efserden ol **taş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 78*). [*taş,*]
8. Ayağün toprağıdur secdegâhum
Eşigün **taşidur** püş u penâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 20*). [*taşidur, -idur*]
9. Taşına anuñ-içün tutarum baş
Ki yegdür başuma efserden ol taş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 77*). [*taşına, -ına*]
10. Taşı bâliş kılup bister türâbı
Vaţangâh idinen her bir harâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 5*). [*taşı, -ı*]
11. Eline **taş** alup başını döğdi
Kara bahtına ilendi vü söğdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 3*). [*taş,*]
12. Taş-ile sinesini çāk iderdi
Yaş-ıla çehresini pāk iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 15*). [*taş-ile, -ile*]
13. İlenüp ser-nigün bahtına söger
Ururlar çıkuben **taşlar-la** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 81*). [*taşlar-la, -lar, -la*]
14. Beni gūyâ ki **taş-ile** dögersin
Yüri var müşteri bul özge yirden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 18*). [*taş-ile, -ile*]
15. Ki ekdüğün gelüp devşürdi kuşlar
Taş-ile gök itdüm sînemi ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 41*). [*taş-ile, -ile*]
16. İçinde kıldı hayret kulzümü cüş
Vücüdün **taşlar-ile** eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 3*). [*taşlar-ile, -lar, -ile*]
17. Ğam-ıla **taşlara** dökdi serini
Şu deñlü yaş döküp kıldı enîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 44*). [*taşlara, -lara*]
18. Ki ne **taşdur** dilün ne cânuñ âhen
İdüp Mecnûna kâr efgân-ı mader (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 50*). [*taşdur, -dur*]
19. Ki virdi şevk-i gül **taş** dağı cüş
Saña iy murğ-ı cân-ı ‘anberin-bâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 14*). [*taş, -a*]
20. Ki tutdı her **taşı** hummâ-yı muhrık
Nazar kılsuñ çemende her giyâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 22*). [*taşı, -ı*]
21. Virürdi âteşi ol hâra hurkat
Deniler **taşı** yimekten tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 69*). [*taşı, -ı*]
22. Eser göstermez-idi ol kemîne
Ne **taşuñ** tutsa gerden sillesine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 71*). [*taşuñ, -uñ*]
23. Yine düşürven irür başuma **taş**
Kişi kim kırtıla bir ğamdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 66*). [*taş,*]
24. Ne **taşdan** inkisâr irmişdi el-ân
Katuñdan idemez oldum güzer hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 30*). [*taşdan, -dan*]

taş ol: Sert olmak.

1. Saña iy h“âce taş olmaz ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 80*). [*taş ol, -maz*]

taş çal: Taşa vurmak II Kırmak, parçalamak.

1. Hevesden diledi kim ol ğazâle
Sebū-yı nâm u nengi taş çala (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 94*). [*taş çal, -a*]
2. Eli bürka‘ velikin mah öñine
Kârârı şişesini taş çaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 35*). [*taş çal, -dı*]

taş gel: Taşmak.

1. Füzün oldı gönülden yâra meyli
Yine şevki derünü taş geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 17*). [*taş gel, -di*]

taşarruf: Bir şeyi dilediği gibi kullanma yetkisi, kullanım.

1. Olasın vaşl-ı Leyliye sezāvār
İdesün kendüñi çünkim **taşarruf** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 47). [taşarruf,]
2. Kazanduklarımı kıla **taşarruf**
Bilürsen hüd şoñumda senden artuğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 140). [taşarruf,]

taşdî: Rahatsız etme.

1. Bu resme eyleyüp her kişi teşnî
İlün ta'nı nigāra virdi **taşdî** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 14). [taşdî,]

tās-ı çarh: Felek taşı.

1. Toludur cāmı şerbet yirine zehr
Tehidür **tās-ı çarh** illā ki pür dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 45). [tās-ı çarh,]

taş-ı nemek-dān: Tuzluk kabı.

1. Şehāsı sofrası üstinde 'ummān
Olupdur şanki bir **taş-ı nemek-dān** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 120). [taş-ı nemek-dān,]

taşra: Dışarı, taşra.

1. Dü-'ālemden o kim **taşra** kurar taht
Kaçan pīrahēn içinde düzer raht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 5). [taşra,]
2. Çıkamaz **taşra** idüp bir bahāne
Maķāmı oldu her dem künc-i hāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 79). [taşra,]
3. Çıkar **taşra** ğarażhā-yı riyāyı
Nevā-yı muṭrib-i derd ü melālet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 14). [taşra,]
4. Aradan 'Amr u Bekri sürdi yir yir
Kaṭudan **taşra** hem-çün ḥalkā-ı der (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 53). [taşra,]
5. Aradan **taşra** şalsañ yilidür raht
Bilürsin kim bu çarḥ-ı āsumānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 114). [taşra,]
6. Derinden **taşra** çıkmaz kimse anuñ hīç
Kime kalmış-durur bu dehr-i fānī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 82). [taşra,]

taşra çık: Dışarı çıkmak.

1. Başın taşra çıkarmış k'ide seyrān
Açup burka' ya bir hūr-ı müzeyyen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 160). [taşra çık, -ar, -mış]
2. Segirdüp taşra çıktı tiz derden
Varup miḥmānınuñ pāyına düşdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 10). [taşra çık, -dı]

taşra gel: Dışarı çıkmak.

1. Çün ol dehlizden taşra geldi
'İnān-ı ihtiyārın ḥayret aldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 181). [taşra gel, -di]

taşt-ı çeşm: Göz çukuru.

1. Pür oldı hün-ı dilden taşt-ı çeşmi
Olup çeşmi anasınuñ da hün-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 58*). [*taşt-ı çeşm, -i*]

taşvîr: Görüntü II suret II şekil.

1. Çün ol **taşvîri** seyr itdi bu mehcür
Pes oldı 'ışka cüft ü 'aıklan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 99*). [*taşvîri, -i*]

tasvîr: Betimleme, resim.

1. Yazılmış bir 'âceb **taşvîr** k'ânı
Hasedden cân vireydi görse Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 95*). [*taşvîr,]*

taşvîr it: Resmetmek.

1. Şu resme bî-bedel taşvîr idüpdür
Ki şan dest-i kazâ tahrîr idüpdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 75*). [*taşvîr it, -üp, -dür*]
2. İden bu defterün şeklini taşvîr
Şu resme kıldı söz naqşını tahrîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 15*). [*taşvîr it, -en*]

taşvîr-i muşanna': Gösterişli resim.

1. O **taşvîr-i muşanna'** simyâdur
Beri kıl cânun andan kim belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 23*). [*taşvîr-i muşanna',]*

tâtâr: Tatar (Kırım Tatarı bağlamında).

1. Rûm u **Tatar** u 'Arab Çîn ü Habeş Türk ü 'Acem
Sâye-i hükümündedir âsûde şimdi her ümem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41*). [*tatar,]*

tatlu: Tatlı, hoş, güzel.

1. Acusın **tatlusun** bilmiş hem anuñ
Selîm-i 'Âmirî idi aña nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 8*). [*tatlusun, -sın*]
2. Veyâ gonca dehen ne hāmūş olduñ
Şeker-dilden kanı ol **tatlu** sözler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 55*). [*tatlu,]*

tavâf it: Etrafında dolaşmak, çevresinde olmak.

1. Yuva yapmış ser-i Mecnûna kerkes
Tavâf itmekte eller lâle-zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 79*). [*tavâf it, -mek, -de*]

tavâfi eyile: Civarında dolanmak.

1. Dönüp meydân için eyler tavâfi
Ki şulh eyleyeler koyup muzâfı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 9*). [*tavâfi eyile, -r*]

ta'vîd: Korkutucu.

1. Gözi cādū saçı **ta'vîde** döndi
İrağdan her kim iderse nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 52*). [*ta'vîde, -e*]

tavk: Halka.

1. Ki ben bî-çāreye **tavk** ola zencîr
Eger var ise yoluñda günāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 26*). [*tavk,]*

tavk: Boyna takılan takı, gerdanlık.

1. Bunı didi vü vaşl-ı yār şevkî
Bırakdı cānı gerdānına **tavkı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 86*). [*tavkı, -ı*]
2. Tölayu bağlamışlar halka çün **tavk**
Görüp Mecnûnda anı kıldı cezmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 36*). [*tavk,]*

tavk-ı gerden-i hür-ı cinān: Cennet hurilerinin gerdanlık takısı.

1. Ye tavk-ı gerden-i hür-ı cināndur
Ki mişli halk çeşminden nihāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 65*). [*tavk-ı gerden-i hür-ı cinān, -dur*]

tavk-ı zülf: Saç halkası.

1. N'ider halhālî ayağūñ be-her hāl
Ki tavk-ı zülfden var sende halhāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 44*). [*tavk-ı zülf, -den*]

tavr: Eda, hareket, suret, tarz.

1. Kerāmātına yok-idi nihāyet
Felekler devrinūñ **tavrına** vākıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 7*). [*tavrına, -ın, -a*]

tāvus: Tavus kuşu.

1. Gazāl u **tāvūsı** bāğ-ı cinānūñ
Gül-i ruhsārî üzre kurdı ol gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 170*). [*tāvūsı, -ı*]
2. Senūñ gelmedi **tāvūsūñ** miyāna
Çün el virdi segān-ı şāha naḥçîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 22*). [*tāvūsūñ, -uñ*]
3. Cinān **tāvūsı** san-kim kaldı bî-per
İki gözleri kaldı sürmeden huşk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 66*). [*tāvūsı, -ı*]

tāvüs-ı māh: Ay gibi tavus. II Sevgili.

1. Bırakdı deşt-i çarḥa keh-keşān dām
Diler k'aldanup aña **tāvüs-ı māh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 97*). [*tāvüs-ı māh,]*

tay it: Kaldırmak, çıkartmak, atlamak.

1. Görüp cūdını anuñ Hātem-i Tay
Kara yazulu tūmārın ider tay (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 114*). [*tay it, -er*]

tāvife: Kavim, kabile, topluluk.

1. Fülān **tāyifedendür** iy hümām ol
Ki Leylî dimekiledür be-nām ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 79*). [*tāyifedendür, -den, -dür*]

ta'yîn: Açık, ortada.

1. O çetr olmuş-idi **ta'yîn** konağı
Ol oldu hem bu şāhuñ da turağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 55*). [*ta'yîn,*]

ta'yîn: Atama.

1. Tutışurdu perî-ruhlarla pençe
İki pençe tutışıldıkda **ta'yîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 23*). [*ta'yîn,*]

ta'yîn it: Atamak.

1. Derünü derdin itdi yāre ta'yîn
Özi gibi 'amelden kaldı hāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 172*). [*ta'yîn it, -di*]

ta'yîn kıl: Atamak, göndermek, belirlemek.

1. Gelüp etrāfdan seyr itdi herkes
Pes anuñ kıldılar adını ta'yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 73*). [*ta'yîn kıl, -dı, -lar*]

ta'yîn-i hisse: Hisse dağıtımı.

1. Şu mîkdār eyledi **ta'yîn-i hisse**
Ki çeşm-i bed gibi çün Zeyd mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 2*). [*ta'yîn-i hisse,*]

tāvir-i baht: Talih uçuşu.

1. Sa'ādetsüz başumdan **tāvir-i baht**
İdüp pervāz düşürmiş-durur raht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 115*). [*tāvir-i baht,*]

tavısı: Dayı.

1. Var-idi bir **tavısı** ol zamānda
Saḥî vü kāmîl ü şāhib-hüner merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 4*). [*tavısı,*]

tavr: Kuş.

1. İrürdi bir Burāk-ı berķ seyri
Ki ḥacl eylerdi ol uçmakda **tayrı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 32*). [*tayrı, -ı*]
2. Sipeh-sālār-ı ceyş-i vahş ü **tayrān**
Belā kūhında ser-gerdān u ḥayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 1*). [*tayrān, -ān*]

3. Sipāh-ı vaḥṣ ü **ṭayruñ** ḥānlarıydı
Bu yırtıcılaruñ ḥavfından ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 72*). [*ṭayruñ, -uñ*]

ṭayrân it: Kanatlanmak.

1. Anuñ ardınca İsrâfîl geldi
Biraz ṭayrân idüp ol daḥı ḳaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 166*). [*ṭayrân it, -üp*]

ṭayy it: Üzerinden geçmek, aşmak; ortadan kaldırmak, yok etmek.

1. Mekân ṭayy itmede çün lem'a-ı berḳ
Ekâbir ademidi ḡarbdan ṣarḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 241*). [*ṭayy it, -me, -de*]

ṭayy olup: Aşmak, geçmek.

1. Özine **ṭayy olup** bir demde bu rāḥ
İrişdi menziline yine ol māḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 211*). [*ṭayy olup,*]

ṭayvār: Kuş.

1. Meger bir gün sarāy öninde **ṭayyār**
Görür bir nāḳa var çālāk u seyyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 11*). [*ṭayyār,*]
2. Ol âteşde bişüp envā' **ṭayyār**
Kebāb-ı baḡ gehî ki mürġ-i per-dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 111*). [*ṭayyār,*]

taẓarru': Yalvarma, yakarma II dua; istek.

1. Ḳılardı nezr ü ḳurbān u 'aṭālar
İderdi çok **taẓarru'lar** du'ālar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 196*). [*taẓarru'lar, -lar*]

taẓarru': Yalvarıp yakarma.

1. Turup gitdi yanından çār-nā-çār
Yine geldi **taẓarru'** birle dāmād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 61*). [*taẓarru',*]
2. Taẓarru'lar du'ālar ḳıldı Leylî
Du'āsı tiri tā irüp nişāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 52*). [*taẓarru'lar, -lar*]

taẓarru' eyle: Yalvarıp yakarmak.

1. Ne deñlü var-ise cāy-ı tevaḳḳu'
Varup her birine eyler taẓarru' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 24*). [*taẓarru' eyle, -r*]

taẓarru' ḳıl: Yalvarmak, dua etmek.

1. Yapışup ḥalkasına Ka'benüñ el
Taẓarru' ḳıl Ḥudāya iy mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 54*). [*taẓarru' ḳıl,*]

taẓarru' ḳıl: Yalvarmak.

1. Peyince halk kıldığun tazarru‘
İren maşşûdın itdüğün tevaşşû‘ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 35). [tazarru‘ kıl, -du, -ğün]
2. Ururam hancere işit sözümi
Ne deñlü kim tazarru‘ kıldı dāmād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 95). [tazarru‘ kıl, -dı]

tāze: Genç.

1. Ki ol dañı ğarīb ü **tāze** idi
Dilinde mihr bî-endāze idi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 129). [tāze,]
2. Ki gördi bir cevāndur **tāze** yaşlu
Dili pür-derd ü ğam-ğın bağı başlu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 71). [tāze,]

tāze: Canlı, körpe.

1. Bitürür **tāze** güller gerçi gülzār
Yürekler yarar ammā ğayret-i ħār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 211). [tāze,]
2. Bu **tāze** mîveden ger bû alasin
Muħaḳḳaḳ bil ki nevmîd olmayasın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 261). [tāze,]
3. Nihālümnden getürdüm **tāze** bir berg
Ki sizün şāḫa anı peyvend idem berk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 83). [tāze,]
4. Egerçi nāzenîndür dilsitāndur
Dañı **tāzedür** ammā nā-tüvāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 70). [tāzedür, -dür]
5. Zebūna raḥmdur şāḫib-hünerlik
Dañı **tāze-durur** baḳ yüzlerine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 37). [tāze-durur, -durur]
6. Sözi āb-ı ḫayāt u la‘li cān-bāḫş
Boyı cān bağmuñ **tāze** nihālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 3). [tāze,]
7. Ölüden buldı bir **tāze** revānı
Nigārîn-i ḫişār oldı ḫişārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 98). [tāze,]
8. ḫayātum bağmuñ tağıtdı bergin
Elümde var-ıdı bir **tāze** verdüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 63). [tāze,]
9. Qalan maḥremlerinden bî-naşīb āḫ
Qanı ol ten ki **tāzeydi** semenden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 21). [tāzeydi, -ydi]
10. ‘Arūs-ı nazma dāmād eyle ‘ışkı
Rüsüm-ı ‘ışk sende **tāze** olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 73). [tāze,]

tāze nihāl-i ravza-i dil: Gönül bahçesinin taze fidanı.

1. Ki ol **tāze nihāl-i ravza-i dil**
Nitekim serv ḫaldı pây-der-ğil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 13). [tāze nihāl-i ravza-i dil,]

tāzi: Arap atı.

1. ‘Arab şāḫı firāz-ı **tāzî** üzre
Ki ol **tāzî** şafādan bāzî üzre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 92). [tāzî,]
2. İki biñ yidek atı vardı **tāzî**
K’iderdi her biri berḳ-ile bāzî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 175). [tāzî,]

taż‘if it: İki kat etmek, iki katına çıkarmak.

1. Üleşürüz bunuñla rāst-ā-rāst
Dilenciligi çün taż‘if iderüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 45). [taż‘if it, -er, -üz]

ta'zīm: Saygı, hürmet.

1. Üküş **ta'zīmle** kondurdılar hem
Dil-i Leylî şafâdan şâd u hürrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 77*). [*ta'zīmle, -ile*]

tā'ir-i hūs: Akli çıkmak.

1. 'Urûc itdi teninden **tā'ir-i hūs**
Başına urdı gâmdan ol kadar seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 2*). [*tā'ir-i hūs,]*

te'accüb: Şaşmak, hayret etmek.

1. İşidüp bu sözi ol pîr-i dil-rîş
Te'accüb birle urdı barmağa dış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 60*). [*te'accüb,]*
2. Te'accübde vü hayretde kalurdi
Ki bu 'ışkı hâkîkîde garaş yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 62*). [*te'accübde, -de*]

te'ālā: Yüce, ulu, pek yüce.

1. Ki bir ferzend virüp Hâk **te'ālā**
Çerâğ-ı çeşmin anuñla ide bînā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 197*). [*te'ālā,]*

te'aşşuk: Aşık olmak.

1. Te'aşşuk cânına gavgâ bıraksa
Aradup kânde ise şuyladurdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 8*). [*te'aşşuk,]*

te'aşşuk eyile: Aşık olmak.

1. Bu hâlûn üstine çün geçdi eyyâm
Te'aşşuk eyledi Mecnûna ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 2*). [*te'aşşuk eyile, -di*]

teb: Sıcaklık, hararet; sıtma hastalığı.

1. Hüsrevâ gördi meger kim kılıcuñ heybetini
Düşdi berķ-i felegûñ sîne-i sūzânına **teb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 6*). [*teb,]*
2. Ki ol sultân-ı hayl-i mihr u rezân
Vücûdı gam **tebinden** bîd-i lertzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 4*). [*tebinden, -in, -den*]
3. Zamâne lertzeye bırakdı **tebden**
Beli tâ kim şadef gibi bükildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 120*). [*tebden, -den*]
4. Tenine zelzele düşdi be-gâyet
Şıdı **teb** i'tidâli şîşesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 17*). [*teb,]*
5. Marîz itdi anı yine teb-i tîz
Yine tûtdı vücûdı mülkini **teb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 49*). [*teb,]*
6. Teb ü lerze revâdur büstâne
Gül-i nâzik çeker bağ içre rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 68*). [*teb,]*
7. Şıdı **teb** rengini ruhsârımuñ hem
Saķâmet bādı kapdı lâlesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 20*). [*teb,]*
8. Tebüñ tâbı komadı anda h'âbı
Bahârına toķundı çeşm-i hussâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 14*). [*tebüñ, -üñ*]
9. Gözi gibi za'if oldı vü bîmâr
Tebüñ ıssısı kızdurdı 'izârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 31*). [*tebüñ, -üñ*]

10. Aña bir ābile oldı muḳarrer

Tebūñ tābından iki rüy-ı şengül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 37*). [tebūñ, -üñ]

tebāh: *Bozuk, mahvolmuş.*

1. Yahūd tîḡuñ çeküp ‘ömrin **tebāh** it

Saňa bir bende bilürven özümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 50*). [tebāh,]

tebāha vir: *Canını mahvetmek, ruhen yıkılmak.*

1. Ki segler tîz anı virsün tebāha

Gelüp pes bir iki cellād-ı hūnî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 36*). [tebāha vir, -a-sün]

tebārek: *"Hak tebāreke ve ta'ālā" anlamında Tanrı yerine.*

1. Naşîb eyledi ise Hāḳ **tebārek**

Yakında ola bu ‘arūs-i mübārek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 75*). [tebārek,]

2. Bu segden yaňa da sal üstüñ’ānı

Saňa iy hālî Hindü Hāḳḳ **tebārek** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 75*). [tebārek,]

tebehkār: *Harap olmuş, mahvolmuş (kişi).*

1. Ğam ü derdile olam ben **tebeh-kār**

Ecel nez’i cidāline giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 139*). [tebeh-kār,]

teber: *Balta.*

1. Cidāl itmekdür anuñla ḳatı cehl

Teberle bir şecer ḳılsa cedel ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 135*). [teberle, -le]

teberrük: *Uğur sayarak.*

1. Senün kūh-ı ḡamuñdandır **teberrük**

Ser-i ḳabrinde ṭuran levḥ kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 76*). [teberrük,]

teber-zed: *Bir cins şeker.*

1. Mükerrer olsa biñ kerre **teber-zed**

Mezāḳ-ı cāna ire lezzeti çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 4*). [teber-zed,]

teberzed: *Bir cins şeker.*

1. Teberzed-rîz idi vü şeker-āzār

Teberzed la’l ammā şeker-engîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 51*). [teberzed,]

teberzed-rîz: *Şeker saçan.*

1. Teberzed-rîz idi vü şeker-āzār

Teberzed la’l ammā şeker-engîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 50*). [teberzed-rîz,]

tebessüm it: *Gülümsemek.*

1. Kılar bülbül güle karşı terennüm
Gül ider aña tanz-ile tebessüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 48*). [*tebessüm it, -er*]

tebessüm kıl: *Gülümsemek.*

1. Kaçan-kim bakdı ol sîmin-‘izârâ
Tebessüm kıldı lâ‘li âşikâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 328*). [*tebessüm kıl, -dı*]

teb-hâle: *Harareten dudaklarda ağzın etrafında peyda olan kabarcık, uçuk.*

1. Şan âteşhâne kıldı lâle-zârın
Lebi üstinde her **teb-hâle** pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 33*). [*teb-hâle,]*

teb-hâle-i ğam: *Gam uçukları.*

1. Şanasın oldı tennür içre âteş
Işırdı lâ‘lini **teb-hâle-i ğam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 19*). [*teb-hâle-i ğam,]*

teb-i ğam: *Dert ateşi.*

1. Teb-i ğam na‘l-i kıddin eyledi huşk
Giyindi post câme nitekim müşğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 15*). [*teb-i ğam,]*
2. Teb-i ğam iki kat itmiş nihâlin
Yumuş eşgi ru‘hı verdinüñ alın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 47*). [*teb-i ğam,]*

teb-i ğam: *Keder ateşi.*

1. Rehâ-bağş-ı belâ-yı hûd-perestî
Teb-i ğam gerçi kim derd ü belâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 83*). [*teb-i ğam,]*

teb-i tîz: *Keskin hararet.*

1. Marîz itdi anı yine **teb-i tîz**
Yine tutdı vücudı mülkini teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 48*). [*teb-i tîz,]*

tebrîz ü horâsân: *Horasan ve Tebriz şehri.*

1. Şikâristânı **Tebrîz ü Horâsân**
Şebîhün-gâhı H‘wârezm ü Şifâhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 127*). [*tebrîz ü horâsân,]*

tecâvüz kıl: *Haddini aşmak.*

1. Da‘hı söyleme bu resme kelâmı
İnen kıлма tarîkuñdan tecâvüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 9*). [*tecâvüz kıl, -ma*]

tecellî nâri: *Tecelli ateşi.*

1. Yanaram Tūr-ı Mūsī-veş tecellî nārına iy dil
Eger ‘arz eylemezse ol kamer-ṭal‘at baña didār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 7). [tecellî nārı, -na]

tedārik: Hazırlık yapmak, hazırlanmak.

1. Yoğ-ise bir **tedārik** bu fesāda
Cihān içinde nāmuñ verdi bāda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 27). [tedārik,]

tedārik evle: Hazırlık yapmak.

1. Şu resme eyledi āhır tedārik
Ki yār oldu varup seg-bānlar-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 22). [tedārik eyle, -di]

tedbîr: Önlem, hazırlık.

1. Okuyup yazma **tedbîrinde** sāyır
Bularuñ fi‘li anlara muğāyır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 19). [tedbîrinde, -i, -(n)de]
2. Çü gördi gey müveccehdür bu **tedbîr**
Begendi cān u dilden hāṭır-ı pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 33). [tedbîr,]
3. Ne deñlü k‘itdi cehd ü sa‘y ol pîr
İşine oğlunuñ bulmadı **tedbîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 28). [tedbîr,]
4. Düşüp **tedbîrûme** fi‘lün muḥālîf
Beni kılduñ cihān içinde hāyif (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 17). [tedbîrûme, -üm, -e]
5. Varmış gördi **tedbîrinüñ** aşlı
Şarup bir gün qaralarla gözini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 2). [tedbîrinüñ, -i, -nün]
6. Velikin hōş gelürdi aña dādı
İderken ‘ışk hālâtını **tedbîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 19). [tedbîr,]
7. Bulınmaz bî-resen **tedbîr** aña hîç
Şaçıdur ol resen dilberlerüñ hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 60). [tedbîr,]

tedbîr bağla: İstenmeyen bir şeyin gerçekleşmesini engellemek veya ortadan kaldırmak için gerekli yollara başvurmak, önlem almak.

1. Çü ṭab‘-ı rüşeni bağlaya tedbîr
Hezārān leşkeri bir fîkr ile sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 115). [tedbîr bağla, -ya]

tedbîr it: Önlem almak; hazırlanmak.

1. Elün öpüp genālar kıldı Leylî
Niçe iderseñ idüp rāy u tedbîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 45). [tedbîr it, -üp]

tedbîr ol: Önlem alma.

1. Bu kufluñ fethine olmadı tedbîr
İrürmez kimse çarḥuñ işine rāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 136). [tedbîr ol, -ma, -dı]

te’dîb it: Terbiye etmek, haddini bildirmek.

1. Niçe düşerse **te'dīb it** kuluña
Peşimân-ı cidâl-ı tîğ ü tîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 30*). [*te'dīb it,]*

te'emmül kıl: İyice/etraflica düşünmek.

1. Tağıdup nâmeler çevre diyâra
Te'emmül kıldı bir müddet bulara (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 62*). [*te'emmül kıl, -dı]*

tef: Sıcaklık.

1. Bu sūz u **tef** kimūñ dağından irdi
Ya bu hōş-bū kimūñ bağından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 9*). [*tef,]*
2. Yimezdi cümlesinden bir nevâle
Dilinde 'ışk odından var idi **tef** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 39*). [*tef,]*

tefekkür: Düşünme, zihin yorma.

1. İşūñ şoñını her k'itmez **tefekkür**
Gelür öñine yüz şerm ü tehayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 11*). [*tefekkür,]*
2. Kilāba ta'ma olam diyü nāgāh
Tefekkürdeydi kim bir çäre ide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 19*). [*tefekkürdeydi, -de, -ydi]*

tefekkür eyle: Tefekkür eylemek. düşünmek. fikre getirmek.

1. Tefekkür eyledüm bu rüzigārı
Diledüm kim koyam bir yādigārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 83*). [*tefekkür eyle, -düm]*

tefekkür kıl: Düşünmek, fikir yürütmek.

1. Tefekkür kıldı kim yā Rab bu hālüm
Düşüm midür 'aceb yoħsa hayālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 105*). [*tefekkür kıl, -dı]*

teferrüc eyle: Seyretmek, izlemek, bakmak.

1. Mūlevveşdür çıkar dilden cihānı
Teferrüc eyle mülk-i cāvidāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 86*). [*teferrüc eyle,]*
2. Teferrüc eyledüm bir haṭṭ-ı müşgîn
Hūrufı hūb hem-çün nāfe-i Çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 93*). [*teferrüc eyle, -düm]*

tef-i nāle: İnliti harareti.

1. Tef-i nāle vücūdın kıldı sūzān
Günūñ ıssılığı virdi harāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 10*). [*tef-i nāle,]*

teğayyür bul: Değişik görmek.

1. Şu resme kıldı anı seyr-i timşāl
Ki her hālî teğayyür buldı fi'l-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 104*). [*teğayyür bul, -dı]*
2. Teğayyür bulmayup ol serv-i gül-ruh
Anasına şu resme virdi pāsūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 3*). [*teğayyür bul, -ma, -yup]*

3. Çün oldı ol hatuñ zımnından āgāh
Teğayyür buldı hayretten ruñ-ı şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 64*). [*teğayyür bul, -dı*]

tegerg: (*Yağan*) *dolu*.

1. İrişdi merg bāb-ı āheninden
Döküp ebr-i belā miñnet **tegergin** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 61*). [*tegergin, -in*]

tegerg-i bāğ-ı şādī: *Mutluluk bahçesinin dolu hali*.

1. Şan olmuşdı **tegerg-i bāğ-ı şādī**
Şeb-i tārını kılardı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 94*). [*tegerg-i bāğ-ı şādī,]*

tegerk: (*Yağan*) *dolu*.

1. K'anı hiç itmedi miñnet **tegergi**
Saña çün-kim muti * olmadı bu taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 112*). [*tegergi, -i*]

teħassür: *Hasret, özlem eli*.

1. Hüdādūr 'aybsuz kim yok aña reyb
Helāk oldum **teħassür** geçdi cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 43*). [*teħassür,]*
2. Teħassür vādīsiniñ lā-mekānı
Serir-i kulle-i Necdün emiri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 6*). [*teħassür,]*

teħavvür: *Hayret etme, hayrete düşme*.

1. Çü Kays işitdi bunların sözini
Teħavvürden yitürdi kend'özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 90*). [*teħavvürden, -den*]
2. İşün soñını her k'itmez tefekkür
Gelür öñine yüz şerm ü **teħavvür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 12*). [*teħavvür,]*
3. Muķim-i gūşe-i deyr-i nedāmet
Teħavvür deştiniñ peyk-i revānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 5*). [*teħavvür,]*
4. Teħavvür çāhınıñ qa'rında maħbūs
Zamānı geldi şimden girü şin ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 4*). [*teħavvür,]*

teħavvür vir: *Hayrette bırakmak*.

1. Olup maħv-ı cemāl-i Zü'l-celāli
Teħavvür virdi şevķ-i lā-yezālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 190*). [*teħavvür vir, -di*]

teħavvür-nâme-i leylî vü mecnûn: *Leyla ve mecnun'un güzel hikayesi. II Eserin ismi*.

1. Teħavvür-nâme-i Leylî vü Mecnûn
Egerçi kim bu defter pür-ħaťādūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 96*). [*teħavvür-nâme-i leylî vü mecnûn,]*

teħdid: *Göz dağı verme, birisini korkutma. Korkutulma*.

1. Ata **tehdîdi** bir cânibden iy yâr
Yine hem bir yañadan ta'n-ı 'udvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 80*). [*tehdîdi, -i*]

tehî: Boş.

1. Töludur cāmı şerbet yirine zehr
Tehîdûr tās-ı çarḥ illâ ki pür dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 45*). [*tehîdûr,]*

tehî: Yalnız.

1. Bu mücrim de ne taḳvâ var ne tã'at
Tehî vü müflis umarvan şefâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 132*). [*tehî,]*
2. Tehî senden kemend-i pâdişâhân
Rehâ bulduñ yûri nālânıḡı ḳo (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 62*). [*tehî,]*
3. Koyam gidem saña mülk-i cihânı
Ḳala çünkim **tehî** benden serâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 135*). [*tehî,]*
4. Tehî ḳomayasın sen soñra cāyum
Begenmez bu ḡisâbı dōst u düşmen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 136*). [*tehî,]*

tehî düş: Ayrı düşmek.

1. Şebe döndi ḡüni soñ oldu 'îdi
Tehî düşdi yimeḳden uyḡudan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 83*). [*tehî düş, -di*]
2. Ḳodı ḡülzâr içine beyza-i zer
Tehî düşdi kedû-yı çarḡ-âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 55*). [*tehî düş, -di*]

te'hîr eyle: Ertelemek.

1. İki cânibden idüp fîkr ü tedbîr
Neberdi eylediler şubḡa te'hîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 24*). [*te'hîr eyle, -di, -ler*]

tek: "Sadece, bir " anlamlarında sıfat.

1. Āsumân **tek** iy yaşum gerdün idersin 'âḳıbet
Sen bu resme şive vü nâz ile iy Leylî-ḡırām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 6*). [*tek,]*
2. Nedür iy reşk-i serv-i nev-bahârı
Benefşe **tek** saña bu süḡvârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 8*). [*tek,]*
3. Ne deñlü ister-iseñ gevher ü māl
Sözümüz sınmasun **tek** virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 16*). [*tek,]*
4. Al incitme **tek** ol ser-i cevânı
Diyüp bu sözi la'li ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 50*). [*tek,]*

tekarrüb: İki şeyin birbirine yakın olma hali.

1. Tekarrüb ravzasından vir şemîmi
Terahḡum ḡülsitânından Nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 59*). [*teḡarrüb,]*
2. Tekarrüb 'âlemine buldılar yol
Elif ḳadden ki dūr idi ol ḳadı lām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 88*). [*teḡarrüb,]*

tekâver: Koşucu, seḡirtici, yorga yürüyüşlü at.

1. ‘Abîr ü ‘anber ü ‘ûd u cevâhir
Hem uydurdu bile bi-ḥad **tekāver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 31*). [tekāver,]

tekellüf: Sıkıntı, zorluk, külfetli iş.

1. Tekellüfsüz biri birine bir dem
Didi Mecnûn beni hicr iy kaşı tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 18*). [tekellüfsüz, -süz]

tekrâr: Bir daha, yeniden.

1. Ğam baña oldı muzâ‘af ğuşsa **tekrâr** el-firāk
Bād-ı ğām ḥāk itdi naḳdüm gûlsitânın âh kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 6*). [tekrâr,]
2. Bu anı öpdî vü ol bunı **tekrâr**
Çok itdiler döküp gözden biñarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 76*). [tekrâr,]
3. Beyâzı maṭla‘-ı şubḥ-ı şafâdur
Çü Mecnûn okıdı ol ḥaṭṭı **tekrâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 45*). [tekrâr,]
4. İderler ‘aybuñı arduñca **tekrâr**
Dili ta‘n itmede her âşināñuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 52*). [tekrâr,]
5. Biñā-yı ‘ömrin itmişdi muḥallil
İkinci zelzele irdi çü **tekrâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 57*). [tekrâr,]
6. Öginür niçesinüñ unı **tekrâr**
Degül mi ‘adl kim her şaḥsa ol üstād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 186*). [tekrâr,]

tekrâr it: Yinelemek.

1. Ḥarāma bakmaz ola idüp idrāk
Aña tekrâr idüp benden selāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 201*). [tekrâr it, -üp]

telaḥfuz: Söyleyiş.

1. Telaḥfuzda biri biriyle müdgām
Çü sen ben ben senem iy mäh-ı ṭal‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 50*). [telaḥfuzda, -da]

telef: Boş yere harcama, yıpratma II değersiz, önemsiz.

1. Kişi kim kalmaya bir yādigārı
Telefdür öldüğinden şöñra kārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 190*). [telefdür, -dür]
2. Oğul hoşdur kişiye ger ḥalefdür
Çün ola nā-ḥalef sa‘yı **telefdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 214*). [telefdür, -dür]

telef kıl: Telef etmek, mahvetmek.

1. Cihān içinde oldum nā-ḥalef ben
Ki kıldum ata nāmūsın telef ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 48*). [telef kıl, -dum]

telh: Acı .

1. Lebinden ger geçeydi āb-ı gül-berg
Gelürdi **telh** aña çün şerbet-i merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 60*). [telh,]
2. Egerçi **telh** idi bāde vü pür tīb
Anuñ la‘linden idi lik cüllāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 41*). [telh,]

telkîn-i şehâdet it: Şehadeti telkin etmek.

1. Ölürlen ide telkîn-i şehâdet
Ne kes k'andan vaşıyyet eyleye güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 20). [telkîn-i şehâdet it, -e]

temâm: Bütün, eksiksiz.

1. Temâm idüp leti ol cevri âyîn
Ğazabdan alınına bıraktı yüz çîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 71). [temâm,]
2. Temâm üç gün ziyâfet eylediler
Çün irişdi müsâfirlik temâma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 50). [temâm,]
3. Senûn gözler irâdetûn **temâmı**
Yüzûn görmeyeli yokdur huzûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 114). [temâmı, -ı]
4. Ki gîsü-yı siyâh-ı hûr-ı 'ayndur
Temâm olduğa ol tāk-ı muğarnes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 71). [temâm,]

temâm ol: Tamamlanmak.

1. Demidür kim temâm ola hikâyet
İşidenler dilerse kim bu nâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 88). [temâm ol, -a]

temâma ir: Tamama ermek, sonlanmak.

1. Temâm üç gün ziyâfet eylediler
Çün irişdi müsâfirlik temâma (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 51). [temâma ir, -işdi]

temâme gel: Tamamlanmak.

1. Olur merdûd-ı dergâh-ı 'inâyet
Tırâz-ı nâme çün geldi temâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 19). [temâme gel, -di]

temâme ir: Sonlanmak, bitmek.

1. Bile ne 'aşrda irdi temâme
Nebînûn hicretinden tuta sâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 90). [temâme ir, -di]

temâşâ: Bakıp seyretme, izleme.

1. Lebi yâkûtdan u dendânı billür
Temâşâsı bağışlar gözlere nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 54). [temâşâsı, -sı]
2. Şu ruh kim mişlidür 'âlemde ma'dûm
Temâşâsından itme bizi mahrûm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 24). [temâşâsından, -sı, -n, -dan]
3. Gelür eṭrâf-ı 'âlemden müsâfir
Bu miskînûn **temâşâsına** vâfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 26). [temâşâsına, -sı, -na]
4. Ki yog-idi nazîri bu cihânda
Temâşâya giderken bir gün ol şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 3). [temâşâya, -ya]
5. Kılar Mecnûn biyâbanlarda zârı
Refîkile **temâşâda** her âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 81). [temâşâda, -da]
6. Der-i dergâhdan geçmezdi deyyâr
Her âdem k'ol **temâşâya** gelürdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 61). [temâşâya, -ya]

7. Temāşāya ki teng olurdı her rāh
Gelen tūrurdu bunlardan velī dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 66*). [temāşāya, -ya]

temāşā eyle: Seyretmek.

1. Temāşā eyledüm çün bu rumûzı
Derûnumda belürdi ‘ışk sūzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 77*). [temāşā eyle, -düm]
2. İşidür kühdan yine ol peyâmı
Temāşā eyle bu çarh-ı bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 77*). [temāşā eyle,]
3. Özinüñ şeklini eyler temāşā
Taķınmış câmesine hem-çü şāhid (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 44*). [temāşā eyle, -r]

temāşā it: Seyretmek.

1. Kimesneyle temāşā ‘azmin itme
Mey alup mestden bustāna gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 53*). [temāşā it, -me]

temāşā kıl: Seyretmek, bakmak.

1. Temāşā kılmağa ol çār tākı
Aşağadan bakardı çarh tākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 37*). [temāşā kıl, -ma, -ğa]
2. Temāşā kıldı ol deşti hırāmān
Kara evler tutulmuş gördi yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 45*). [temāşā kıl, -dı]
3. Biraz āsüde düşdi urmadan leng
Temāşā kıldı ol ‘ālî dirahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 41*). [temāşā kıl, -dı]

temāşā-yı cihān: Dünyaya bakıp seyretmek.

1. Temāşā-yı cihān gelmez aña hoş
Şu bülbül kim kafesinde tuta mesken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 16*). [temāşā-yı cihān,]

temdih vir: Çok övülmek.

1. Çemen bezminde hem-çün şem‘-i kâfūr
Virür bülbül nihāl-i gülde temdih (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 71*). [temdih vir, -ür]

temellük it: Dalkavukluk etmek. Kendisine çıkar sağlayacak olanlara aşırı bir saygı ve hayranlık göstererek yaranmak istemek; sırnaşmak, arsız davranışlarda bulunmak.

1. Oturdılar koyup pây üstine ser
Temellük idüp ol miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 49*). [temellük it, -üp]

temennā it: Arzulamak, dilemek.

1. Gedā gibi ider her sū temennā
Çok iş itdi bu resme ol dil-efkār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 32*). [temennā it, -er]

temiz: Temiz, pak, hālîs.

1. Cihān hāķınıñ ol-durur ‘azizi
K’ola şerm u hayā birle **temizi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 102*). [temizi, -i]

temme: (Ar.) "Bitti, tamam oldu." manasındadır. Kitapların sonuna yazılmak adettir.

1. Deminden dîdesinüñ yazdı 'ünvân
İdüp nakş âhîrine **temme** bi'l-ḥayr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 3). [temme,]

temsîl: Örnek.

1. Çü döst ola helâk-i dîn ü cândur
Ne deñlü olsa **temsîl** ü hikâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 61). [temsîl,]
2. Kanâ'at eyleyen bulur hidâyet
Neşâtından bu **temsîlün** ol abdâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 47). [temsîlün, -ün]

temüz: Yılın haziran ile ağustos ayları arasındaki otuz gün çeken yedinci ayı, yaz aylarının ikincisi.

1. Temüz ıssısı yakdı jâlesini
Talebkâr oldu pes bâline servi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 22). [temüz,]

ten: Beden, cisim, gövde.

1. Yiyüp içüp sürerdi 'ıyş u 'ışret
Teni kuvvet tutardı cânı râhat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 18). [teni, -i]
2. Teni nâzûklüğü ol rahşuñ el-Hak
Komamışdı harîr-i Çinde revnak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 55). [teni, -i]
3. Fazîletde durur cümle fen ile
Dü-'âlem cândur pes bir **ten** ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 18). [ten,]
4. Çü kaşd-ı ceng ide ol şâh-ı 'âlem
Çi rüyın **ten** katında vech-i Rüstem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 166). [ten,]
5. Teninde görinen gerd-i nem-âlud
Olur cân u dile iksîr-i maşşud (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 231). [teninde, -in, -de]
6. Tenine noktadan dağ-ı siyeh-gun
Kaşınuñ hasretinden râyile yâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 44). [tenine, -i, -n, -e]
7. Teni kuvvet tutardı cânı râhat
Bulışurdu varup sulṭâna geh gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 8). [teni, -i]
8. Teni verdine batdı ḥâr-ı ğamdan
Diline dağ çekdi nâr-ı ğamdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 5). [teni, -i]
9. Teninden kaldurup baş şûr u ğavğa
Metâ'-ı 'aqlın itmiş 'ışk yağmâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 113). [teninden, -i, -(n)den, -]
10. Kişinüñ zaḥmeti olsa nihânî
Teni za'fî virür andan nişânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 50). [teni, -i]
11. Yüzi pür-şak **teni** pür-mü vü giryân
Gören şanur anı dîv-i beyâbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 27). [teni, -i]
12. Tenümde rişte-i cânumdur ol zülf
Ferâgat itmen imânumdur ol zülf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 19). [tenümde, -(ü)m, -de]
13. Tenine bir kabâ ḥüb ü mülevven
Pür itdi lâle bir câm-ı muşaffâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 36). [tenine, -i, -(n)e]
14. Tenine zelzele düşdi be-ğâyet
Şıdı teb i'tidâli şîşesini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 16). [tenine, -i, -(n)e]
15. Ki nakş itdi ruḥâmını 'izârî
Tenine virdi ecel renci harâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 9). [tenine, -i, -(n)e]
16. Teninde anuñ hû şöyleydi leṭâfet
K'irürdi pîrehen târından âfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 67). [teninde, -in, -de]
17. Fiğâna başlasa hicr-ile her şeb
Çığırur kim **tenümi** şokdı 'akreb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 114). [tenümi, -ü, -m, -i]
18. Teninde taşdan açılan cerâḥat
Ekeydi şan gül-i bağ-ı leṭâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 59). [teninde, -in, -de]

19. Tenini çāk kılar seng-i bî-dād
Ğamından 'ışkuñ ider āh u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 57*). [tenini, -i, -n, -i]
20. Tenin tîr-i ğam itdi pâre pâre
Olup âvâre düşdi kûh-sâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 23*). [tenin, -i, -n]
21. Tenüñe niş ire çün mâr-ı ğamdan
Tîz ur tiryāk-ı 'aql-ı muhteremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 99*). [tenüñe, -üñ, -e]
22. Tenüñe câme giy 'uryanlığı ko
Başuñâ tâcuñ al hayrânlığı ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 129*). [tenüñe, -üñ, -e]
23. Şaçından âşiyân iden tıyûra
Ğidâ viren **teninden** mâr u mûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 10*). [teninden, -i, -(n)den, -]
24. Gözinüñ minnetinsüz ol ciger-hûn
Teninden bağırı kıran dökdi bîrûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 22*). [teninden, -i, -n, -den]
25. Çü seyl-i eşkine sedd oldı ol hâk
Urup tırnak **tenini** eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 20*). [tenini, -i, -n, -i]
26. 'Urûc idince **tenden** cân-ı bî-kâr
Ğam u derd-ile Leylîñ olam yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 51*). [tenden, -den]
27. Kâpar gâhî humâ-yı üstüñ*ân-cû
Teninden üstüñ*ân-ı püşt ü pehlû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 56*). [teninden, -i, -(n)den, -]
28. Tenine zeyn idüp bir gün silâhı
Av içün eyledi kaşd-ı nevâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 31*). [tenine, -i, -n, -e]
29. Tenini ğuşşa döndürmiş hilâle
Geh ağlar gâh ider feryād u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 43*). [tenini, -i, -n, -i]
30. Cerâhat kesretinden ol vefâ ğuş
Tenini postdan kılmış zırh-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 52*). [tenini, -i, -n, -i]
31. Vefâdan düzmege aña ta'âmı
Tenüm dürcine töldurdum 'izâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 58*). [tenüm, -üm]
32. Giyüp pülâd câme çüb-ı şeş per
Gehî **ten** hürd iderdi gâh başlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 54*). [ten,]
33. Tenümdür gerçi bu leşkerde kâyim
Dilüñ ol cânîbedür meyli dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 39*). [tenümdür, -ümdür]
34. Tene tîr itmez oldı hiç te'sîr
Belürdi kesmede baş 'acz-i şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 85*). [tene, -e]
35. Mehûñ bâzârın itsün alnı kâsid
Gümüş olsun **teni** altun kabâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 39*). [teni, -i]
36. 'Arab şahrâsına mülk-i Hıttâdan
Dağı **tenleri** beñzer sîm-i nâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 41*). [tenleri, -ler, -i]
37. Hâk ayırsun anuñ cânını **tenden**
Seni şayd eyleyenüñ olsun iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 26*). [tenden, -den]
38. Göyindürür **tenin** 'ışk odı gâyet
Şabağ olunca tırmadı vü gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 108*). [tenin, -i, -n]
39. Şıgadı dostlar gibi **tenini**
Didi iy Hızr-ı mülk-i kûh-ı hadrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 52*). [tenini, -ini]
40. Yüri çiftüñ yanına hurrem ü şâd
Tenüñden dūr zağm-ı kîne-h*âhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 61*). [tenüñden, -üñ, -den]
41. Göyindürdi **tenini** tâb gâyet
Yoğ-idi sâyesinden özge rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 12*). [tenini, -ini]
42. Yeter düşmenlerümi baña güldür
Bu dirlikden **tenüm** şancılsa seyha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 43*). [tenüm, -üm]
43. Şafâdan **tende** cânı cüş kıldı
Diline şevk-i dilber ğâlib oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 24*). [tende, -de]
44. Baña kim cânâ cevruñ nev nev işler
Tenümden tiğ-ıla ger dökseler hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 9*). [tenümden, -ü, -m, -den]
45. Tenine hıl'at idinmiş harîri
Vücüdün şöyle tıtmış per-i aħmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 36*). [tenine, -i, -n, -e]
46. 'Urûc itdi **teninden** tâ'ir-i hüş
Başına urdı ğamdan ol kıdar seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 2*). [teninden, -i, -(n)den, -]

47. Yir altındağılar gibi nihândur
Teninde rîgi yir yir eylemiş cûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 51). [teninde, -i, -n, -de]
48. İkimüz bir **ten** ü bir cânuz el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 68). [ten,]
49. Döğerdüm ben **teni** seng-i cefâya
 Du‘âlar eyledün çok kılmadı kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 84). [teni, -i]
50. Gıdâ viren **teninden** mâr u mûra
 Mizâcî nâ-tüvân u hâli ma‘kûs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 14). [teninden, -i, -(n)den, -]
51. Teninde çok elifler dağlar var
 Bunuñ her satrı kim bir mîle beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 16). [teninde, -in, -de]
52. Ki ‘üryanlık kişiye ‘ayb olur key
 Didi Mecnûn kabâdandır **tenüm** dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 51). [tenüm, -üm]
53. Benüm kim neyler atlasdan çulı mūr
Tenüm âteş-durur ol câme birişim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 53). [tenüm, -üm]
54. Teninde muntazır çıkmaga cânı
 Revân idüp gözinden kanlu seyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 20). [teninde, -in, -de]
55. Muṭarrâ kıldı geh şâneyle müyin
 Şıgayup başdan ayağa **tenini** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 25). [tenini, -i, -n, -i]
56. Ğubârûñ kuḥlına cân çeşmi muḥtâc
Tenümde şinsa yir yir üstüḥ‘ânım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 55). [tenümde, -de, -üm]
57. Başı altına komış bir kırı seng
Teni çâk olmış u şürîde aḥvâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 79). [teni, -i]
58. Ki benden çokdan olmışdur berî dil
 Kim ölür **ten** ki bula bu makâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 37). [ten,]
59. Tene kütiledür kuvvet ḥaḳîḳât
 Ki **tende** şıḥhat olmayıncaḳ iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 21). [tende, -de]
60. Tene kütiledür kuvvet ḥaḳîḳât
 Ki tende şıḥhat olmayıncaḳ iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 20). [tene, -e]
61. Yimişem ben anı k’oldur gıdâ-ḥör
 Anı kılar kavî **ten** nân u ḥelvâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 3). [ten,]
62. Olurdi ol şeh-bâb-ı evc-i maḳşûd
Teninde görinen her çâk-ı pür-âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 29). [teninde, -i(n), -de]
63. Velî Hâḳdan da şanmañ ğâfil idi
Teninden görinen her dağ-ı sevdâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 25). [teninden, -i, -(n)den, -]
64. Tenine ursalar tuymazdı şad tîr
 Giderken ger yolu deryâya irse (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 20). [tenine, -i, -n, -e]
65. Virürdi âteşi ol ḥâra ḥurḳat
 Denîler taşı yimekten **tenine** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 69). [tenine, -i, -n, -e]
66. Ki bulam ğarḳ-ı miḥnetden rehâyı
 Dilerven kim **tenümde** cân-ı bî-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 53). [tenümde, -ü, -m, -den]
67. Yine geldi giden bîmârlık hep
 Şu **ten** k’evvel tutılmış idi zaḥme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 51). [ten,]
68. Tene renc ü şafâ perḥîz iledür
 Hem anuñla bulur râḥat ğebâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 42). [tene, -e]
69. Dem urup şubḥdan virmezsiñ âvâz
Tenüñe bâlûñ olsun tiğ-ı ḳâḥir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 35). [tenüñe, -üñe]
70. Ḳoçışup **tenlerinde** kaldılar bir
 Pür oldı iki şudan bir şürâḥî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 92). [tenlerinde, -ler, -i, -n, -de]
71. Tenümde ṭurmasun kim nâ-sezâdur
 Nice olam cüdâ sen mâḥ-rûdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 28). [tenümde, -de, -üm]
72. Benüm sevgümde bir kimse ‘azâya
 İre çün kabrüm üze ol **teni** çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 39). [teni, -i]
73. Cihâna pâk geldi gitdi hem pâk
Teni oldı senüñ mihrüñle ḥâkî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 63). [teni, -i]
74. Tenidür zâd-ı mâr u ṭu‘me-i mūr
 Mezârı sengi kim var bî-taḥarrük (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 74). [tenidür, -i, -dür]

75. Kefen şardılar ol cism-i harîre
Çü murğ-ı cân uçup **ten** kaldı hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 71*). [*ten,]*
76. Şan oldı hulle-i cennet **tenine**
‘Arūs-ı nev gibi oldı ol semen **ten** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 75*). [*ten,]*
77. Tenin pîrâheninde çāk o maḥbûs
Şan anuñ mâteminde oldı hârgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 30*). [*tenin, -i, -n]*
78. Şan oldı hulle-i cennet **tenine**
‘Arūs-ı nev gibi oldı ol semen ten (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 74*). [*tenine, -i, -n, -e]*
79. Qalan maḥremlerinden bî-naşib âh
Qanı ol **ten** ki tâzeydi semenden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 21*). [*ten,]*
80. O daḥı bu güzergehden gönildi
Çü cân murğı oldı **ten** dāmından âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 41*). [*ten,]*

ten: *Beden || Can, ruh.*

1. Yüzüm üzre sürünirek giderdüm
Tenüm senden düşüpdür gerçi mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 161*). [*tenüm, -üm]*
2. Tenüm âsûde vü cânım olur şād
Olup cânım ḥayâlün birle dem-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 30*). [*tenüm, -üm]*

ten ü cân: *Can ve beden.*

1. Odur emvâc viren baḥr-ı cûda
Ten ü cân ol bağışlar her vücûda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 6*). [*ten ü cân,]*

ten-dürüst: *Sağlam, güçlü, dayanıklı.*

1. Vücûdî **ten-dürüst** oldı vü muḥkem
Velîkin bed ḡidâlardan o ‘âciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 38*). [*ten-dürüst,]*

teng: *Dar II küçük.*

1. Okur dergâhına sen şāhı Allāh
Bu **teng** evden döşür tır bār-ı büngāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 82*). [*teng,]*
2. Cihānî teng-i şekker eyledi **teng**
Bu resme ṭantaña vü heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 38*). [*teng,]*
3. Günüm gibi-dürür rızkum daḥı **teng**
Qazırvan zamğ-ı ağacdan geh dişümle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 80*). [*teng,]*
4. Temāşāya ki **teng** olurdu her rāh
Gelen ṭururdu bunlardan velî dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 66*). [*teng,]*

teng: *Dar II sıkıntılı.*

1. Ḥān olaldan sen sa‘âdet birle Yūnān mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaḥṭ u **tengî** vü saqam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30*). [*tengî, -i]*
2. Cihān tārîk ü **teng** oldı ser-â-pā
Güm idüp rāhını Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 84*). [*teng,]*

teng eyle: *Dar hâle getirmek, darlaştırmak.*

1. Vü ger ḥöd niyetün itmekdese ceng
Cihānî gözlerüne eyleyem teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 48*). [*teng eyle, -yem]*

teng ol: *Dar olmak.*

1. Ümîdî devr-i fânîden berîde
Gözine teng olan eyvân-ı rāḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 9*). [*teng ol, -an*]

teng-i dil: *Sıkıntılı gönül.*

1. Kâlıpdur **teng-i dil** her gonce-i cîm
Dişi dürrinden ayru sîn urmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 36*). [*teng-i dil,*]

teng-i şekker: *Şeker balyası, şeker yükü.*

1. Cihânı **teng-i şekker** eyledi teng
Bu resme ṭaṇṭaṇa vü heybet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 38*). [*teng-i şekker,*]

tenhâ: *Tek başına, yalnız.*

1. Turup ol gice çün şem‘ ol dilārā
Atası hizmetine vardı **tenhâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 18*). [*tenhâ,*]
2. O kaldı ḥargehinde zâr u **tenhâ**
Bu geldi evlerine mest ü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 21*). [*tenhâ,*]

tenhâ: *Boş yer, kimsesiz yer.*

1. Çü **tenhâ** kâla dir gözden döküp ḥûn
Beni mecnûn kıldı ‘ışķ-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 49*). [*tenhâ,*]
2. Benüm ḥâr-ı mezelletdür naşibüm
Otursaṇ biñ gice yanumda **tenhâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 165*). [*tenhâ,*]
3. Aña hem câme vü hem ṭu‘me irsâl
Meger kim bir gün oturmışdı **tenhâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 15*). [*tenhâ,*]
4. Nedür **tenhâ** bu yirde ne işüñ var
Üzüldüñ döst u maḥremleñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 16*). [*tenhâ,*]
5. Fülân menzilde naḥlistân u **tenhâ**
İrişmiş her nihâli âsümâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 126*). [*tenhâ,*]
6. Şaçı-veş anı kılmışdı perişân
Çü **tenhâ** bula ḥargehde özini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 43*). [*tenhâ,*]
7. Ne ḥâletde olalar şimdi **tenhâ**
Çüridiler mi ola toprağ içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 18*). [*tenhâ,*]

ten-i a‘dâ: *Düşmanın vücudu, bedeni.*

1. Şol âteş kim kılıcından virür tâb
Ten-i a‘dâ ḥadîdin eylesün âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 142*). [*ten-i a‘dâ,*]

ten-i âzürde: *Azar görmüş vücut.*

1. Dil-i târikümün sen rüşenâsı
Ten-i âzürdemün sen mûmiyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 42*). [*ten-i âzürde, -müñ*]

ten-i ḥûb: *Güzellerin teni, vücudu.*

1. Gehî ḥışm-ile seng ururdu ki çûb
Fetâ âzürde düşdi ol **ten-i ḥûb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 54*). [*ten-i ḥûb,*]

teni rāhat bul: Sağlığına geri kavuşmak.

1. Teni rāhat bulup yidi ta'āmı
Giyüp dībā kabā nūş itdi cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 171*). [*teni rāhat bul, -up*]

ten-i şad-pāre: Yüz parça olmuş beden.

1. Vücüdün lerze tutdı hem-çü yaprak
Ten-i şad-pāresine çeng urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 27*). [*ten-i şad-pāre, -si, -ne*]

ten-i 'urvān: Çıplak ten.

1. Ten-i 'uryānı ğarķ-ı kılzüm-i hūn
Belā āşüftesi ya'nî ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 11*). [*ten-i 'uryān, -ı*]

ten-i zār: Dermansız beden.

1. Kılıç çekmek ne lâzım ben helāküm
Çü rīze rīze ola bir **ten-i zār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 103*). [*ten-i zār,]*

ten-i zībā: Süslü ten II beden.

1. Bedî' ü turfe hem-çün şüret-i Çîn
Ten-i zībālarınuñ büyü müşğîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 58*). [*ten-i zībā, -lar, -ı, -nuñ*]

tennür: Tandır.

1. Hamîr-i nermden bulduñ çü nânı
Yapışdur germken **tennüre** anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 100*). [*tennüre, -e*]
2. Şanasın oldı **tennür** içre âteş
İşirdi lâ'lini teb-hāle-i ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 18*). [*tennür,]*

tennür-ı āzer ol: Ateş dolu tandır haline gelme.

1. K'ıçî bāde yirine oldı pür bād
Olup her tār bir tennür-ı āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 57*). [*tennür-ı āzer ol, -up*]

tennür-ı pür-nār: Ateş dolu tandırlar.

1. Turur gülnār çün **tennür-ı pür-nār**
Gülistān andan olmuş germ-i bāzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 57*). [*tennür-ı pür-nār,]*

tenümend: Güçlü kimse.

1. Ki derdümünden belāya mübtelādur
Za'if-i hāstemidür yā **tenümend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 9*). [*tenümend,]*

tenür-ı kūs: Davul fırını.

1. Şadā tūfānı ol meydānda her sū
Tenūr-ı kūsdan geldi yukāru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 8*). [*tenūr-ı kūs, -dan*]

teng: Denk.

1. Çün ol reşk-i bütân-ı Kāndehārī
Şeker **tengi** gibi oldu hışārī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 78*). [*tengi, -i*]

ter: Taze l hoş, nazik.

1. Gelüp Hızr āsitānuñda öper der
Ki kıla hāk-i rāhuñdan lebin **ter** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 74*). [*ter,]*
2. Kānı ol gül gibi zībā vü **ter** hād
‘Arab içre ne deñlü varsa a‘yān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60*). [*ter,]*

ter: Taze, yeni.

1. Hāyāl-i ādemīden tiz-rev ü **ter**
Sūminūñ bir yeli biñ nev‘-i şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 35*). [*ter,]*
2. Boğazın eylemez bir kimsenūñ **ter**
O şahrāda meger kim āb-ı hāncer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 73*). [*ter,]*

ter eyle: Islatmak II yeşertmek, canlandırmak,.

1. Ol iki nev-bahārī eyledi ter
Yörendi cānlarına ger gelüp hūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 40*). [*ter eyle, -di*]

ter it: Islatmak, sulamak.

1. Ter itdi çeşminūñ āb-ıla hākin
Yaşına yüz tōlandurdı cihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 34*). [*ter it, -di*]
2. Bunı didi vü gözlerin ter itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 1*). [*ter it, -di*]

ter kıl: Islanmak.

1. Ki āb-ı nergisinden ol semen-ber
Şabāh olunca kılar cāmesin ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 102*). [*ter kıl, -ar*]

terahhum: Merhamet etmek, acımak.

1. Teķarrüb ravzasından vir şemīmi
Terahhūm gūlsitānından Nesīmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 60*). [*terahhūm,]*
2. Ölürem şöñra düşer boynına kân
Dir idi kōrkma k‘idem **terahhūm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 71*). [*terahhūm,]*

terahhūm it: Merhamet etmek, acımak.

1. Ben anı redd iderdüm düşdüm ebter
İderdüm ben şovukluk sen terahhūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 73*). [*terahhūm it, -er, -düm*]
2. Muşaffa bir şadefdür pāk u eblāk
Terahhūm idüp ol miskīne bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 21*). [*terahhūm it, -üp*]

terahhum kıl: Merhamet etmek.

1. Terahhum kıl Moğol Çin gözlerine
Esirge kim düşüplerdür Hatañdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 38). [terahhum kıl,]
2. Baña rahm it saña ecrin vire Hâk
Açup şefkat kapusın kıl terahhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 57). [terahhum kıl,]

terâne: Nağme, ezgi.

1. Kızıl tutiye döndi fıstıķı bāl
Perinden bülbül-i zibā terâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 45). [terâne,]
2. Çeker ol şavtdan bülbül terâne
Bir âh eyleye çün Mecnûn-ı bed-rüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 44). [terâne,]

terâne it: Şarkı, nağme söylemek.

1. Şarâb-ı şevkden sekrân u bî-hüş
Tutup sazın ider muṭrib terâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 29). [terâne it, -er]

terennüm: Hoş bir sesle ötmek, şakıma.

1. Dilüm toğru dur ammâ egriden gec
Terennüm iki haletden-durur râst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 27). [terennüm,]

terennüm kıl: Güzel sesle şarkı söylemek, ırlamak; gazel okumak.

1. Kılar bülbül güle karşı terennüm
Gül ider aña tanz-ile tebessüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 47). [terennüm kıl, -ar]

terennüm kıl: Güzel güzel anlatma.

1. Kılarduñ sen naşîḥat ben terennüm
Kulağ urmaz idüñ yatlu sözüme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 74). [terennüm kıl, -ar, -duñ]

terennümler kıl: Terennüm etmek, şarkı söylemek.

1. Gider ol haste-hâṭır iderek âh
Terennümler kılarıdî ‘âşîkâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 31). [terennümler kıl, -ar, -dı]

tergîb it: İsteklendirmek.

1. Ki bir mektûb kıldı ya’nî tertîb
Didi evvel idüp i’zâz u tergîb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 10). [tergîb it, -üp]

terk: Terk etmek, bırakma.

1. Tırup kıldum bu deñlü cehd ü iḳdām
Bilemedüm k’o cânın idenüñ terk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 19). [terk,]

2. Urupdur **terkimi** kavm u karābet
Dilüm şāfi-durur bī-mekr cānum (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 84*). [terkimi, -imi]

terk eyle: Bırakmak, vazgeçmek.

1. Şıdı çün ‘ahdini **terk eyle** anı
Benüm bir duhterüm var hûb u ferruh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 66*). [terk eyle,]
2. Öğütler virdi bildügi meşelden
Ki iy cān-ı peder **terk eyle** hıwābı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 83*). [terk eyle,]
3. Gözüñ aç kim ölürsin āhır-i kār
Ğurūr u kibri dilden eylegil terk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 61*). [terk eyle, -gil]
4. Melek var olsa yegdür pāk u kāni‘
Beni **terk eyle** tut kim iy yegāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 37*). [terk eyle,]
5. Kāmu yārāmı terk eyledi anı
Gidüpdür ādemilīk şimdi elden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 88*). [terk eyle, -di]

terk it: Bırakmak, vazgeçmek.

1. Bir ādem şekline gir tağı **terk it**
Karış halka bu deşt ü rāğı **terk it** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 131*). [terk it,]
2. Bir ādem şekline gir tağı **terk it**
Karış halka bu deşt ü rāğı **terk it** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 132*). [terk it,]
3. Gedāyile anuñ-çündür saña ceng
Ki yürür bir şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 42*). [terk it, -üp]
4. Baña dirler ki ‘ışk işini **terk it**
Varup bāzāruñı ‘aql-ile berk it (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 39*). [terk it,]
5. Ki senden göñlüñi zabt eylemek berk
Yoluñda benden itmek cānumı terk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 152*). [terk it, -mek]
6. Pes idüp şulh terk itmiş neberdi
Füzün olmuş cevānuñ dilde derdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 11*). [terk it, -miş]
7. Belin бүкmişdi bir yaña kocalık
Umūrın devr-i fānīnūñ idüp terk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 19*). [terk it, -üp]
8. Kōdı segligi terk itdi kilābı
Benüm bu kıssadan maqşūdum el-ān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 106*). [terk it, -di]
9. Elinden mi gelür terk itmek anı
Hōş olur āb içinde cāy-ı māhī (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 12*). [terk it, -mek]
10. Dili miñnet ocağınuñ kebābı
Ğamumla terk idüp ‘ālem umūrın (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 9*). [terk it, -üp]
11. Gerekse cenneti **terk it** cihānı
Ezel kim gördi bunda ser-bülendi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 102*). [terk it,]
12. Hayātı ben hō çokdan itmişem terk
Bekā mülkine idersüñ sen de riñlet (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 50*). [terk it, -mişem]
13. Çü terk itdi atayı vü anayı
Varup evc-i cebelde tutdı cāyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 1*). [terk it, -di]
14. Seni terk idüp oldı haşmuña yār
Olur bu māh-rūlar bī-vefā-hū (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 28*). [terk it, -üp]
15. Melāmet-nāmedür bir nīk-nāme
Elā iy terk iden mihr ü vefāyı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 35*). [terk it, -en]
16. Gidermez andan āşār-ı memātı
Vücūd gördi ki itdi şihhātı terk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 61*). [terk it, -di]

terk kıl: Terk etmek, uzaklaşmak, gitmek.

1. Şalup itler öñine kıldılar terk
Pes evvel ol kilāb-ı āhenin ceng (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 40*). [terk kıl, -dı, -lar]

terk-i devrān-ı pür-āşüb it: Kargaşa dolu dünyayı terk etmek.

1. Uş itdüm terk-i devrân-ı pür-âşüb
Degülseñ hem vefâ rāhında sen süst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 92*). [*terk-i devrân-ı pür-âşüb it, -düm*]

terk-i dünyâ: Dünyadan vazgeçmek.

1. Degül ol şeh hārâc u bâca muhtâc
Başına terk-i dünyâdan qomış tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 26*). [*terk-i dünyâ, -dan*]

terk-i hānedān it: Aileyi terk etmek.

1. Ki terk-i hānedān itmek-durur cehl
Hālayıqdan yiter pinhān geçindüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 40*). [*terk-i hānedān it, -mek, -durur*]

terk-i vatangāh it: Vatani terk etmek.

1. K’olup āvāre idem terk-i vatangāh
Bilerven kim geliser bu sarāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 36*). [*terk-i vatangāh it, -em*]

terkīb-i zevk: Eğlence bütünlüğü.

1. Sözi **terkīb-i zevk** ü şād-mānī
Qadi servi degüldür naḥl-i bī-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 54*). [*terkīb-i zevk,]*

tertīb: Düzen, sıra.

1. Niçe **tertīb** olınmış gör bu ‘ālem
Ki kendü ‘ālemindedür her ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 79*). [*tertīb,]*
2. İderlerdi bu **tertīb** üzre tīmār
Güzellendi varuraḥ ol perī-vār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 301*). [*tertīb,]*
3. Olup bu söz qabūli pādīşāhuñ
Müheyyā kıldı **tertībini** rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 36*). [*tertībini, -i, -ni*]
4. Çü ḥatm oldı bu **tertīb** üzre mektüb
Alup bir qāşid itdi ‘azm-i maṭlūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 23*). [*tertīb,]*

tertīb kıl: Düzene koymak.

1. Ki bir mektüb kıldı ya’nī tertīb
Didi evvel idüp i’zâz u terḡīb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 9*). [*tertīb kıl, -dı*]

tesbīh: Zikr için kullanılan bir eşya.

1. İkinci mīm kim vardur anda çün dūr
Melek **tesbīhinüñ** şeh-dānesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 44*). [*tesbīhinüñ, -i, -nüñ*]

tesbīh: Anmak, sürekli hatırlamak.

1. İdinür dāyīmā **tesbīh** dilde
İşidüp yād eyler andan ilde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 23*). [*tesbīh,]*
2. San okur Sidrede Cibrîl **tesbīh**
Yürür her kişi bu dil-keş hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 72*). [*tesbīh,]*

tesellî it: *Teselli etmek, avutmak.*

1. Tesellî ider idi geh geh anı
Maḥabbet göñline sevdâ bıraksa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 6*). [*tesellî it, -er]*

tesellî vir: *Avutmak, teselli etmek.*

1. Bu işde bir nümüne pes-durur ceng
Virüp bu resme sözlerle tesellî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 43*). [*tesellî vir, -üp]*
2. Tesellî virdi yüz nâz-ile ol mâh
Çü ḥālî böyle gördi Zeyd-i hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 50*). [*tesellî vir, -di]*
3. Söz açup virdi Mecnûna tesellî
K’elâ iy bülbül-i gūyâ zebānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 2*). [*tesellî vir, -di]*
4. Dil-i dīvāneye virdi tesellî
K’elâ iy gevher-i ‘ışka ḥazîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 4*). [*teselli vir, -di]*

te’sîr it: *Etkilemek.*

1. Tene tîr itmez oldu hîç te’sîr
Belürdi kesmede baş ‘acz-i şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 85*). [*te’sîr it, -mez]*

te’sîr kıl: *İşlemek, dokunmak; içe işleme.*

1. Ki bu düşden işi key müşkil oldu
Dir idi ḡam kılup cânına te’sîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 53*). [*te’sîr kıl, -up]*

teskîn vir: *Sakinleştirmek.*

1. Olup ol meh-veşûñ ḡayrân-ı rûyı
Diline virdi teskîn bûy-ı müyü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 326*). [*teskîn vir, -di]*

teslîm it: *Kendini vermek.*

1. Biraz cem‘ eyleyüp başına hûşın
Kelâm-ı şâha teslîm itdi gūşın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 80*). [*teslîm it, -di]*
2. Cihân aduñla pür-âvâze olsun
Ḥarîm-i ‘ışka **teslîm it** özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 75*). [*teslîm it,]*

teslîm it: *Bir işi veya bir yerin denetimini birisine vermek.*

1. Sen itdûñ güllerüñi zâḡa teslîm
Ciger kanı yirem ben nite kimden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 32*). [*teslîm it, -dûñ]*

teslīm kıl: Teslim etti.

1. Açup dürcini kıldı aña teslīm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 54*). [teslīm kıl, -dı]

teslīm-i gerden: Boyun, gerdan teslimi; canını teslim etme.

1. Kılupdur bu sipihr-i merdum-efgen
Kemendi bendine **teslīm-i gerden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 66*). [teslīm-i gerden,]

teslīm-i gerden eyle: Boynunu teslim etmek.

1. Kılup nâçâr niçe nâvek-efgen
Kemende eyledi teslīm-i gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 34*). [teslīm-i gerden eyle, -di]

teslīm-i takdîr: Allah'ın takdirine teslim olmak.

1. Naşihat eylemekden geçdi ol pîr
Rızâsın eyledi **teslīm-i takdîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 70*). [teslīm-i takdîr,]

teşne: Çok susamış.

1. Yoluñda cân viren **teşne** hakiyçün
Hüseyni katl idendeşne hakiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 99*). [teşne,]
2. Beğâyet **teşneyim** cām-ı visâle
Beni lutfuñdan irür ol zülâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 37*). [teşneyim, -yim]
3. K'elümden şaydumı şahrâya şalduñ
Nedür ben **teşneye** bundan murâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 19*). [teşneye, -y, -e]

teşne-leb: (Fa.) Dudağı kurumuş, çok susamış.

1. Dirîğ itmek zülâli **teşne-lebden**
Ko kim idüp gice gündüz niyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 6*). [teşne-lebden, -den]

teşnelik: Susamışlık, hasret, arzu.

1. Helâk eyledi **teşnelik** ağısı
Kızını kim bu resme gördi mäder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 8*). [teşnelik,]

teşnî: Çok ayıp ve çirkin bulma; ayıplama.

1. Bu resme eyleyüp her kişi **teşnî'**
İlûñ ta'nı nigâra virdi taşdı' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 13*). [teşnî',]

teşrîf: Gelmesiyle bir yeri onurlandırma.

1. Kimûñ iti-durur bu kelb-i bîmâr
K'ola bu resme **teşrîfe** sezâ-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 42*). [teşrîfe, -e]

teşrîf vir: Gelmesi ile onurlandırma sözü vermek.

1. Bize teşrîf virsün sözlerinden
Ol ebyât okusun biz idelüm güş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 204). [teşrîf vir, -sün]

teşrîf-ı ekâbir: Büyüklük şerefi.

1. Koma egnünde teşrîf-ı ekâbir
Geçen bî-cây hem-çün halka-i der (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 40). [teşrîf-ı ekâbir,]

teşrîf-i nat'-ı baht: Talih sözünün şerefendirilmesi.

1. Ki ya'ni eylemekden câblûsî
Bulam teşrîf-i nat'-ı baht büsî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 158). [teşrîf-i nat'-ı baht,]

teşvîs-i hıfz-ı zevc: Eşinin koruyuculuk kargaşası.

1. Ne şabr u ne taḥammül ne müdārā
Yolı teşvîs-i hıfz-ı zevcden pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 29). [teşvîs-i hıfz-ı zevc, -den]

tevakku' it: Beklemek, ummak, ümit etmek.

1. Peyince halk kılduğun tazarru'
İren maḳşûdın itdüğün tevakku' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 36). [tevakku' it, -dû, -gin]

tevakkuf: Oyalanma, bekleme.

1. Tevakkufdaydı işüñ girisine
Virürdi seglere geh âb u geh nân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 28). [tevakkufdaydı, -da, -ydı]

tevâriḥ: Ar. "târiḥ"ın çoğulu.

1. Tevâriḥ içre şöyle buldum anı
Ki çün 'azm eyledi Necde diger-gün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 14). [tevâriḥ,]

tevbe: Tövbe, af dileme.

1. Ayağına düşüp Mecnûna didi
Ki iy küşe-nişin-i Necd **tevbe** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 105). [tevbe,]
2. Kerem-kânî vü sâhib-i vecd **tevbe**
Beni bu derdde koma giriftâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 106). [tevbe,]

tevehhüm vir: Korku düşürmek.

1. Dilüne ta'ndan virme tevehhüm
Niçe bilürseñ aḥvâlüm beyân it (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 58). [tevehhüm vir, -me]

tevḥīd: Birleme, bir Allah'tan başka İlah olmadığına inanma.

1. Çü şerḥ olındı **tevḥīdi** Ḥudānuñ
Dinildi hem nu'ūti Muṣṭafānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 1*). [tevḥīdi, -i]
2. Getüren âdemi andan sücûda
Düzen ğam kuḥline **tevḥīdi** miftāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 7*). [tevḥīdi, -i]

tevki'-i ra'nâ: Güzel alâmetler.

1. Çeken cân levḥine tuġrâ-yı ğarrâ
Yazan dil şuḥfına **tevki'-i ra'nâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 10*). [tevki'-i ra'nâ,]

tevsen: Dik başlı, inatçı.

1. Vücûduñ döymeyeydi olsa âhen
Senüñ **tevsenligüñden** töldi eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 91*). [tevsenligüñden, -ligüñ, -den]

tevsenlik it: İnatçılık etmek.

1. Düşmenüñ tevsenlik itse aġzına serrâc-ı çarḥ
Âhen-i hayretiden urur dest-i kahr ile lüctüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 49*). [tevsenlik it, -se]

tezerv: Sülün, kılkuşluk. Klasik şiirde av hayvanı olarak anılır.

1. Yücelmiş kâmet-i süsen çü servi
Ki her ğonce o servüñ bir **tezervi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 54*). [tezervi, -i]
2. Şu'â'ından anuñ pür-nür ü rüşen
Gözi tuş oldu anda bir **tezerve** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 31*). [tezerve, -e]
3. Füzün itdi ġarībün dilde dâġın
Çün ol gevher naşib oldu **tezerve** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 43*). [tezerve, -e]
4. Nihâluñ bağını yir zâġ her bār
Tezervüñde çi ger maḳşûdidur gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 103*). [tezervüñde, -üñ, -de]
5. Gel iy cân ġülsitânıñnuñ **tezervi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 1*). [tezervi, -i]
6. Nihâl-i servden düşdi **tezervi**
Ezel zerrîn 'ışâbe bağlasın baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 24*). [tezervi, -i]

tezerv-i âteş: Kızıl renkli sülün.

1. Ki od olmuş yiri hem-çün semender
Be-nâ-geh ol tezerv-i âteşin bāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 39*). [tezerv-i âteş, -in]

tezvîr idüp: Aldatmak ve yalan söylemek.

1. Kendüyi **tezvîr idüp** beñzetmiş atuñ na'line
Çekdiler tamġâ mehûñ altına k'oldı müttehem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 25*). [tezvîr idüp, -üp]

tezyîn evle: Süslemek.

1. Bitüpdür merhamet kıl iy cefākār
Bu resme eyleyüp mektübü tezyîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 171). [tezyîn eyle, -yüp]

tezyîn it: Süslemek.

1. Kaçan bir lâle tezyîn itse bâğı
Hezārân sîneye qor derdi dağı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 209). [tezyîn it, -se]

tezyîn kıl: Süslemek.

1. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü firûz oldu ol rûz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 6). [tezyîn kıl, -dı]

tezyîn-i taht: Taht süsü.

1. Fer u **tezyîn-i taht** u mâye-i tâc
Yüzi âyinesine baht-ı muhtâc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 21). [tezyîn-i taht,]

tıfl: Çocuk.

1. Yahûd bir **tıfl** kim olmaya hoş hû
Yeg oldur kim anadan toğmaya o (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 217). [tıfl,]
2. Velî giryân idi ol **tıfl** dâyim
Degüldi dâyeve râm u mülâyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 315). [tıfl,]
3. Cevâbında didi kim iy cevân merd
İki oğlancığum var **tıfl** u 'üryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 33). [tıfl,]
4. Dili meyl itdi hem-çün **tıfl** şîre
İdüp hayvanlara bir tünd âvâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 90). [tıfl,]
5. Ferîdün idi **tıfl** ki o perverd
Bunuñdur devleti bâlig zihî merd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 77). [tıfl,]

tıflân-ı küv: Sokak çocukları.

1. Kâtı divânedür ol yâve-güyüñ
Nişân-ı sengidür tıflân-ı küyuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 24). [tıflân-ı küy, -uñ]

tıflân-ı mahalle: Mahalle çocukları.

1. Güzer kılduğı yola gülle gülle
Oluben cem' **tıflân-ı mahalle** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 14). [tıflân-ı mahalle,]

tıfl-ı ebced: Okula yeni başlamış, alfabeyi yeni öğrenen çocuk.

1. Şu resmedür fûnûn içinde efđal
Ki öninde **tıfl-ı ebced** pîr-i ekmel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 8). [tıfl-ı ebced,]

tıfl-ı güm-râh: Yolunun şaşırmış çocuk.

1. Bu hāl içinde pes ol **tıfl-ı güm-rāh**
Bir āh idüp u yanı geldi nāgāh (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 109*). [*tıfl-ı güm-rāh,]*

tıfl-ı ken'ân: Kenan'lı küçük.

1. Cihānı kıldı cennet-veş pür envār
Ya ceyb-i çāh içinde **tıfl-ı Ken'ân** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 159*). [*tıfl-ı ken'ân,]*

tıfl-ı remide: Ürkek evlat.

1. Ki ol meh kim sañadur nūr-ı dide
Alıvireyin iy **tıfl-ı remide** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 134*). [*tıfl-ı remide,]*

tığ: Kılıç. || Söz, mana.

1. Zebān **tığıyla** bārī virme āzār
Saña çün derdümi şerh itdüm iy yār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 144*). [*tığıyla, -ıy, -la]*

tığ: Kılıç.

1. Şeh-i peygamberān bā-tığ u bā-tāc
Ki **tıgıdur** şerī'at tācı mi'rāc (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 24*). [*tıgıdur, -ı, -dur]*
2. Tutup 'adli zemīn ü āsumānı
Pür itsün **tığı** āvāzı cihānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 174*). [*tığı, -ı]*
3. Kime irse **tığı** bu şāh-ı zamānuñ
Ecel bağlar kaçacak yolın anuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 71*). [*tığı, -ı]*
4. İrişse **tığı** ucu bir süvāre
İder atıyla anı dört pāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 75*). [*tığı, -ı]*
5. Ağudur qahrı luṭfı āb-ı hayvān
Ki **tığı** cān alır cāmı virür cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 98*). [*tığı, -ı]*
6. Çün iki yüzlü **tığın** ide 'üryān
'Adūv başın on on çırpar firāvān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 77*). [*tığın, -ı, -n]*
7. Berāt-ı merg alır **tığından** a'dā
Ki 'ālemdede daḡı turmaya aṣlā (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 95*). [*tığından, -ın, -dan]*
8. Yalınçağ eyleyüp **tığını** süsen
Ṭurur vādiler içre hem-çü reh-zen (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 51*). [*tığını, -ı, -n, -ı]*
9. Anuñ her küşesinden gösterür miğ
Gehi jengārı geh gül-günı bir **tığ** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 42*). [*tığ,]*
10. Zer ile olmaz ise ger müyesser
Elem zūr-ıla tırtup **tığ** u hancer (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 94*). [*tığ,]*
11. 'Adūsına urur her kişi **tığı**
Çalar ol sineden ṭabl-ı dirīḡı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 7*). [*tığı, -ı]*
12. Bu resme çok zamān itdi neberdi
Niçeler **tığı** ḡarbından geberdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 10*). [*tığı, -ı]*
13. Çün oldu münhezim kendü sipāhı
Bırakdı **tığın** elden çarḡ şāhı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 18*). [*tığın, -ı, -n]*
14. Çü zaḡm irüre **tığı** bir süvāre
İder atıyla ikisin dört pāre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 93*). [*tığı, -ı]*
15. Bükerven **tığ-ile** ḡaddi nihālın
Ki kırtulam bu şulḡ ü cengden ben (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 88*). [*tığ-ile, --ile]*
16. Sa'ādet burcı üzre māh-ı a'zām
'Arab iklimini **tığıyla** nā-çār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 31*). [*tığıyla, -ı, -y, -la]*

17. Baña kim cāna cevruñ nev nev işler
Tenümden **tığ-ıla** ger dökseler hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 9*). [*tığ-ıla, --ıla*]
18. Ki hār u **tıgdür** verd ü giyāhı
Ne lâzım kend'özüñi rence şalmaq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 86*). [*tıgdür, -dür*]
19. Kıla kendüzine feth ü müsahhar
Eline aldı bir elmās-gün **tığ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 5*). [*tığ,]*
20. Elinde **tığ** ü başında otağı
Bu resme faşlda gül gibi ol şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 60*). [*tığ,]*
21. Ki Mecnūnūñ dōke kanımı çün seyl
Diledi k'ura bir **tığ** ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 97*). [*tığ,]*
22. Qanā'at **tığına** gerdān-ı āzı
Qo 'uzlet hırsuñı ber-dār kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 34*). [*tığına, -ı, -na*]

tığ: Kılıç II Sevgilinin bakışları.

1. Müjesi **tığına** kim táb virmiş
Ruñınūñ āteşinden āb virmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 13*). [*tığına, -ı(n), -a*]

tığ çek: Kılıç çekmek. Saldırmak amacıyla kılıcı kınından çıkarmak.

1. Yahūd tıguñ çeküp 'ömrin tebāh it
Saña bir bende bilürven özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 50*). [*tığ çek, -üp*]

tığ ü hançer: Kılıç ve hançer.

1. Pür olmuş gördi şahrā **tığ ü hançer**
Cihānı qabzāmıñ emvāc-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 7*). [*tığ ü hançer,]*

tığ-i āb-gün: Su renginde (berrak ve parlak) kılıç.

1. Kime kim irse tığ-i āb-günü
Depesinden çıkardı çok dütüni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 95*). [*tığ-i āb-gün, -ı*]

tığ-i ber-dest: Kılıcı ele almak.

1. Tıttup kandan piyāle **tığ-i ber-dest**
Zemīni cur'asından eyledi mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 45*). [*tığ-i ber-dest,]*

tığ-i berg-i süsen: Susam yaprağının kılıcı.

1. Ki vire tığ-i berg-i süsene āb
Çemende nağme kıлмаğa 'anādil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 62*). [*tığ-i berg-i süsen, -e*]

tığ-ı bî-reng: Renksiz kılıç.

1. Alup Nevfel eline **tığ-ı bî-reng**
Çü fil-i mest iderdi çalışup ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 1*). [*tığ-ı bî-reng,]*

tığ-i bürrân: Keskin kılıç.

1. Dilirân çekdi yir yir **tığ-i bürrân**
Ğazâb vaktinde hem-çün şîr-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 25*). [*tığ-i bürrân,]*
2. Ne ser kim kesdi anı **tığ-i bürrân**
Şabâ gîsûların kıldı perîşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 35*). [*tığ-i bürrân,]*
3. Raķîb-i şüm u bed-kâr oldı âġâh
Eline aluban bir **tığ-ı bürrân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 93*). [*tığ-ı bürrân,]*

tığ-i cefâ-kâr: Eziyet eden kılıç.

1. Didi çün kişinüñ haşmı ola yâr
Ne işler arada **tığ-i cefâ-kâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 36*). [*tığ-i cefâ-kâr,]*

tığ-i elmâs: Elmas kılıcı.

1. Elinde var idi bir **tığ-i elmâs**
Ki hâra zaħmınuñ öñünde kirpâs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 99*). [*tığ-i elmâs,]*

tığ-i felek-gün: Gök renkli.

1. Bahâdırlar çeküp **tığ-i felek-gün**
Akıtdılar şu gibi her yaña hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 65*). [*tığ-i felek-gün,]*

tığ-ı girân: Ağır kılıç.

1. Degül lâzım k'ura tığ-ı girânı
Görenüñ korhudan çıkardı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 5*). [*tığ-ı girân, -ı]*

tığ-i hâme: Kalemin kılıcıyla.

1. Tıutupdur dehri **tığ-i hâme** ile
Ki bir iklîm açar her nâme ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 113*). [*tığ-i hâme, -ile]*

tığ-i hûn-h'âr: Kan dökücü ok.

1. Aña n'eyleyibilür **tığ-i hûn-h'âr**
Yaķa pervâneyi çün şem'-i bî-dûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 104*). [*tığ-i hûn-h'âr,]*
2. Gelür her berg-i süsen **tığ-ı hûn-h'âr**
Baña bî-lâle hadd ü sîm-i ġabġab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 34*). [*tığ-ı hûn-h'âr,]*

tığ-i hûn-în: Kan dökücü kılıç.

1. Bahādırlar elinde **tīg-i hūn-în**
Urur cān hirmenine āteş-i kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 47*). [*tīg-i hūn-în,]*

tīg-i hurşîd: Güneşe benzer kılıç.

1. Kılıcı korhısından **tīg-i hurşîd**
Turup ditrer su içre nitekim bîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 43*). [*tīg-i hurşîd,]*

tīg-ı 'ışk: Aşk kılıcı.

1. Ki tīg-ı 'ışkdan bulam şehâdet
Hızineden getürdi bir kabâ pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 62*). [*tīg-ı 'ışk, -dan]*

tīg-ı kâhîr: Kahır kılıcı.

1. Dem urup şubhndan virmezsiñ âvâz
Tenûñe bälün olsun **tīg-ı kâhîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 35*). [*tīg-ı kâhîr,]*

tīg-ı kahr: Kahredici, azap verici kılıç.

1. İki bile eli qaldı 'amelden
Du'âdan çünki **tīg-ı kahr** yidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 103*). [*tīg-ı kahr,]*

tīg-i pülâd: Çelik kılıç.

1. Çeküp düşmen yüzine **tīg-i pülâd**
Qoyayın ben dağı 'âlemde bir ad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 55*). [*tīg-i pülâd,]*

tīg-ı pür-hūn: Kana bulanmış kılıç.

1. Dil uzatdı aña çün **tīg-ı pür-hūn**
Didi k'iy zâlim it gibi zebûn-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 14*). [*tīg-ı pür-hūn,]*

tīg-ı sabr: Sabır kılıcı.

1. Kesegör **tīg-ı şabr** ile boğazın
Muqâbil tut çü cān-bāzān-ı ğāzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 32*). [*tīg-ı şabr,]*

tīg-ı tîz: Keskin kılıç.

1. Qoparur serverānuñ tīg-ı tîzi
Muḥanneşler başına rüste- hîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 63*). [*tīg-ı tîz, -i]*
2. Qopardı server anuñ tīg-ı tîzi
Muḥanneşler başına rest-hîzi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 61*). [*tīg-ı tîz, -i]*

tığ-ves: Kılıç gibi.

1. Ki kaşdı itse tapuña haşm-ı hûn-rîz
Olam katline anuñ **tığ-ves** tîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 124). [tığ-ves,]

tığ-zen: İyi kılıç kullanan kahraman.

1. Oturmuş kendü resmi birle maḥzûn
İdüp ol **tığ-zenler** kahramanlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 71). [tığ-zenler, -ler]

tîhû: Çöl kuşu.

1. Zamânındadur anuñ bār u dem-sāz
Ġanemle gürg **tîhû** ile şehbāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 108). [tîhû,]

tılsım: Büyü, sihir.

1. Muvâfıqlık idüp öldi kimisi
Çü ref' itdi **tılsımın** devr-i eyyâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 5). [tılsımın, -ın]

tılsım-ı dağ-ger: Dağlayıcı büyü.

1. Virür tārāca şām-ı merg raḥtın
Felek kim bir tılsım-ı dağ-gerdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 17). [tılsım-ı dağ-ger, -dür]

tılsım-ı mahzen-i genc-i ilāhî: İlâhi hazine sırlarının tılsımı.

1. Gül-i ra'nâ-yı bâğ-ı şubḥgâhî
Tılsım-ı mahzen-i genc-i ilāhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 18). [tılsım-ı mahzen-i genc-i ilāhî,]

tılsım-ı mahzen-i genc-i nihānî: Gizli hazine mahzeninin büyüsi.

1. Tılsım-ı mahzen-i genc-i nihānî
Dil ehline ḥurûf-i lafzatullāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 15). [tılsım-ı mahzen-i genc-i nihānî,]

tîmār: Tedavi, iyileştirme.

1. İderlerdi bu tertîb üzre **tîmār**
Güzellendi varuraḥ ol perî-vār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 301). [tîmār,]
2. Ġamuñ **tîmārını** kimden şorayın
Oğulsuz yaḥşî gördüñ sen özüñi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 50). [tîmārını, -ı, -n, -ı]

tîmār eyile: İyileştirmek.

1. Ki ya'nî hasteye yidürdiler kâd
Dağı eylediler çok dürlü tîmâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 33). [tîmâr eyle, -di, -ler]

tîmâr ol: Tedavi eden, iyileştiren.

1. Derd-i Hâmdîye ölümden özge tîmâr olmaya
Zirâ ol âşüfte-hâl olmuş-durur bî-mâr-ı 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 9). [tîmâr ol, -ma, -ya]

tînâb: Çadır ipi.

1. Güneşdür güyiyâ çetr-i cenâbı
Ki şark u ğarbı tutmuşdur **tînâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 36). [tînâbı, -ı]
2. Şu'â'-ı şemsden hayyâm-ı gerdün
Tînâb itmişdür ol çetre hümâyûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 70). [tînâb,]
3. Kârnuñ ayağına düşdi fi'l-hâl
Didi kim gel bu zencîr ü **tînâbı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 49). [tînâbı, -ı]

tînet: Huy, yaradılış.

1. Olupdur **tînetüm** perverde-i 'ışk
Memâtum hâilidür perde-i 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 15). [tînetüm, -üm]
2. Hâkîkat **tînetünde** yokdur idrâk
Gurûr idüp şakın nağd-i hayâta (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 64). [tînetünde, -üñ, -de]

tînnîn-i saf-der: Düşman saflarını yaran ejderler.

1. Serinde nîzenüñ **tînnîn-i saf-der**
Şan oldı kandan meş'al münevver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 35). [tînnîn-i saf-der,]

tîr: Ok.

1. Kemânından ki bir **tîr** ide per-tâb
Açar çarhuñ tokuz kaşırına bir bâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 55). [tîr,]
2. 'Aşâsî **tîre** beñzer kâmeti yâ
Hâbişü's-şekl ü bed-simâ vü bed-rây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 25). [tîre, -e]
3. 'Acebdür kim bahâdırlar degil sır
Yimekden zağm-ı gürz ü **tîr** ü şemşîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 62). [tîr,]
4. Kıtâl-ı 'ışkda olmuş kemân-gîr
Ki kâddin kavş düzmiş nâlesin **tîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 66). [tîr,]
5. Sen ol çübâna döndüñ iy cihângîr
Ki urdı kelbin atup kurd içün **tîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 32). [tîr,]
6. Süñüler sineler sökmekde çâlâk
Dilîrân şadrını **tîr** itmede çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 28). [tîr,]
7. Dil açup **tîr** mânend-i zebâne
Ecel peygâmın iltîr serverâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 75). [tîr,]
8. Tene **tîr** itmez oldı hiç te'şîr
Belürdi kesmede baş 'ac-z-i şemşîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 85). [tîr,]
9. Tenine ursalar tuymazdı şad **tîr**
Giderken ger yolu deryâya irse (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 20). [tîr,]

10. Ki ekdüğün biçer ‘âlemde her kes
Nişâne toğru varur **türüm** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 77*). [türüm, -üm]
11. Tažarru‘lar du‘âlar kıldı Leylî
Du‘âsı **tûri** tâ irüp nişâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 53*). [tûri, -i]
12. Ğazâle urdı şâhuñ cânına **tîr**
Tapuñdan baña bir hâl oldu zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 24*). [tîr,]
13. Niçe eyledi cânâne fedâ cân
Ecel kavşinden irişdi aña **tîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 157*). [tîr,]
14. Fezâ-yı lâ-mekâna eyle pervâz
Çıkup kavş-i fenâdan nitekim **tîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 9*). [tîr,]
15. K‘ide nûr-ı şafâ rûşen gözünü
Çü **tîr** ol ‘ışk râhında revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 77*). [tîr,]
16. Ki toğru varablesin nişâne
Ki **türüñ** olduğiyçün toğru kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 79*). [türüñ, -üñ]

tîr: Ok II kirpik.

1. Bilicek kendüyi ol gamzesi **tîr**
Beni vaşf it aña didüğün ol pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 49*). [tîr,]
2. Hem anuñ sen de olmuşsın esîri
Dilüñi çâk kılmış ‘ışkı **tûri** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 16*). [tûri, -i]
3. Murâdum **tîrin** irürmez nişâne
Dem-â-dem gözlerem süy-ı harîmüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 80*). [tîrin, -in]
4. Ne ol **türüñ** senüñ amaca varur
Bu bâra idemezven ben hıyânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 70*). [türüñ, -(ü)ñ]
5. Vefâ kûyından açmış idi bir tâb
Kaçankim ğamdan irse cânına **tîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 31*). [tîr,]

tîr ü kemân: Ok ve yay.

1. Kavî dest olsa bunlar ol nihânî
Elinden birağur tîr ü kemânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 28*). [tîr ü kemân, -ı]

tîr ur: Ok atmak.

1. Ki çarh ura ğamuñdan bağruma tîr
Ciger-ğüşeñ idüm ger evvel iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 102*). [tîr ur, -a]
2. Yağar anı şehirde tâb-ı hırşîd
Kişi bir şayda ursa deştde tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 29*). [tîr ur, -sa]

tıraş it: Kazımak, silmek.

1. Tıraş itdi vü bozdı barmağıyla
Didi bu hâle kılanlar nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 14*). [tırâş it, -di]

tîrâz-ı kıssa: Süslü kıssa.

1. ‘Ayân it bize de keyfiyyetini
Tîrâz-ı kışşadan hayyât-ı hâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 15*). [tırâz-ı kışşa, -dan]

tırâz-ı nâme: *Mektubun süsü.*

1. Olur merdûd-ı dergâh-ı ‘inâyet
Tırâz-ı nâme çün geldi temâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 19*). [*tırâz-ı nâme,]*

tîre: *Bulanık, karanlık.*

1. Karadur toprağı vü âbı tîre
Miyândan kişi key çıkar kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 118*). [*tîre,]*

tîre kıl: *Karartmak, bulanıklaştırmak.*

1. Hevâyı dūd-ı âhı kıldı tîre
Karâbeti ki bu hâli işitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 80*). [*tîre kıl, -dı]*

tîre-çeşm: *Kara göz.II Kör.*

1. Nazar kılsa saña âyine hışm it
Dem-i qahruñdan anı tîre-çeşm it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 48*). [*tîre-çeşm,]*

tîre-rüz: *Günleri karanlık, karanlık gün.*

1. K’elâ iy ‘ışk işinden bî-haberler
Gamından ben ki yârũ tîre rüzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 5*). [*tîre-rüz, -um]*

tîr-i âh: *Âh oku.*

1. Siper kıлма özũñi tîr-i âha
Beni şanma reh-i ‘ışkunda süstem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 90*). [*tîr-i âh, -a]*

tîr-i bürrân: *Keskin ok.*

1. Ecel peykidür anda tîr-i bürrân
Ki per şokup başa yiler şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 25*). [*tîr-i bürrân,]*

tîr-i ğam: *Gam oku.*

1. Tenin tîr-i ğam itdi pâre pâre
Olup âvâre düşdi küh-sâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 23*). [*tîr-i ğam,]*

tîr-i ğamze-i vār: *Sevgilinin yan bakışlarının okları.*

1. Hadengân hem-çü tîr-i ğamze-i yār
Vücūd-ı ehl-i ħarbe virür âzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 71*). [*tîr-i ğamze-i yār,]*

tîr-i kazâ: Kaza oku.

1. Beni öldürmge tîr-i kazâdur
Gözümde sürme neyler iy cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 26*). [tîr-i kazâ, -dur]

tîr-i kemîne: Zavallı oklar.

1. Kemânından çıkan **tîr-i kemîne**
Ser-i gerdünü bıraksun zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 143*). [tîr-i kemîne,]

tîr-i maksûd: İstek oku.

1. İre gönölünü hoş tut k'iy yegâne
Yakında tîr-i makşûduñ nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 34*). [tîr-i makşûd, -uñ]

tîr-i şafder: Saflar yaran oklar.

1. Qabîlenün pes ü pîşinden anlar
Bulara sepdiler çok **tîr-i şafder** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 38*). [tîr-i şafder,]

tîr-i şaf-derün: Kusursuz ok.

1. Ğamze-i dil-düz-ı cânân gibi **tîr-i şaf-derün**
Her nefesde biñ hevâyı seyr eyler bî-kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 45*). [tîr-i şaf-derün,]

tîr-i ta'ab: Eziyet oku.

1. Qahr ile ma'rekede bir nazar itse ğamzeñ
Bata düşmenleriñün yüregine **tîr-i ta'ab** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 4*). [tîr-i ta'ab,]

tîr-i zecr: Eziyet oku.

1. Vücüdı oldu tîr-i zecre âmâc
Eşer eyledi cânına harâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 22*). [tîr-i zecr, -e]

tîrmala: Tirmalamak.

1. Gehî urur başına depme zâğân
Yüzini **tîrmalar** gâhî kelâğân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 58*). [tîrmalar, -r]

tîrnak: Tîrnak.

1. Düzüp hınnâyıla barmaqlarını
Kesüp pāk eyledi **tîrnaqlarını** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 32*). [tîrnaqlarını, -lar, -ı, -n, -ı]

2. Kazıyup **tırnağ-ile** eyledi dūr
Ki hoşdur hāl aña k'ola ruḥı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 32*). [*tırnağ-ile, -ile*]
3. Ol arada turup ağladı ḥaylî
Refîkî şeklini pes **tırnakıyla** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 13*). [*tırnakıyla, -ı, -yla*]
4. Kefen-veş gönlegümi eyledüm çāk
Ruḥum **tırnaqlarumla** çāk oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 151*). [*tırnaqlarumla, -lar, -um, -la*]

tırnak ur: *Tırnak geçirmek.*

1. Çü seyl-i eşkine sedd oldı ol ḥāk
Urup tırnak tenini eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 20*). [*tırnak ur, -up*]

tiryāk-ı 'aql-ı muhterem: *Kıymetli aklın panzehiri.*

1. Tenüñe niş ire çün mār-ı ğamdan
Tiz ur tiryāk-ı 'aql-ı muhteremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 100*). [*tiryāk-ı 'aql-ı muhterem, -den*]

tîşe-i bād: *Rüzgar getiren.*

1. K'anı hiç eylemedi **tîşe-i bād**
Kime virdi zer ü sîmi çü nergis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 108*). [*tîşe-i bād,]*

tıynet: *Yaratılış, huy, mizaç.*

1. Ki yokdur **tıynetinde** şarta iflāḥ
Baña dırsen k'öñüñde var-durur merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 48*). [*tıynetinde, -i, -n, -de*]

tiz: *Çabucak, derhal, hemen.*

1. Buyurdi şāḥ dāye buldılar **tiz**
Ki şîrîn ola ol la'l-i şeker-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 291*). [*tiz,]*
2. Olup **tiz** günde rüsvā-yı zamāna
Yazılısar adı her dāstāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 341*). [*tiz,]*
3. Bulup ol cāy-ġāḥı bu fütāde
Tiz inüp nākadan oldu piyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 44*). [*tiz,]*
4. Tırup **tiz** oġlınıñ yanına vardı
Belini gördi bükmiş yār derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 61*). [*tiz,]*
5. Buyurdi **tiz** ki ol dildār-ı manzūr
Ola perdeyle mişl-i ğonce mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 73*). [*tiz,]*
6. Bunuñ gibileri devr-i zamāna
Cüdā kılmāğa **tiz** bulur bahāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 44*). [*tiz,]*
7. Biri birine dirlerdi gelüñ **tiz**
Delü geldi uralum taşile biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 15*). [*tiz,]*
8. Tenüñe niş ire çün mār-ı ğamdan
Tiz ur tiryāk-ı 'aql-ı muhteremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 100*). [*tiz,]*
9. Velî yād itdüġinden vaşl-ı dildār
Tiz ayaġına pîrûñ sürdi ruḥsār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 4*). [*tiz,]*
10. Umup Mecnûn vişālûñ dilberinüñ
Tiz ayaġına düşdi māderinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 34*). [*tiz,]*

11. Çü gūş-ı māha gitdi āh-ı Mecnûn
Harîm-i haymeden **tîz** geldi birûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 32*). [tîz,]
12. Ki kaşd itse tapuña haşm-ı hûn-rîz
Olam katline anuñ tîğ-veş **tîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 124*). [tîz,]
13. Çü Nevfel gördi andan bu 'itâbı
Buyurdi **tîz** giderdiler şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 2*). [tîz,]
14. Alup ol nâmeyi peyk-i sebük-hîz
İrişdi yine Nevfelden yaña **tîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 56*). [tîz,]
15. Pes ortaya miyâncılar şalup **tîz**
Zarûrî eyledi şulh etmege hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 41*). [tîz,]
16. Tama' dendânın aña eyleme **tîz**
Yüri sen kendü hâlûñ gör beni ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 80*). [tîz,]
17. Ki zârî kend'özünñ kârı kıl sen
Uş öldüm mâtemümde ağla **tîz** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 11*). [tîz,]
18. Ki segler **tîz** anı virsün tebâha
Gelüp pes bir iki cellâd-ı hûnî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 36*). [tîz,]
19. Didi kılmış ölüyi diri Allâh
Buyurdi kim varuñ **tîz** anı hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 79*). [tîz,]
20. Anuñ-çündür göñülde ıztırâbum
Ne dem kim seyl-i giryem mevc ura **tîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 71*). [tîz,]
21. İrürdi ol şikeste-hâtırâ **tîz**
Çü Mecnûn ruķ'a-i dildârı gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 6*). [tîz,]
22. Şalâhından habîr oldı vü āgâh
Buyurdi hâcibe kim var anı **tîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 19*). [tîz,]
23. Ayağına dökildiler bunuñ **tîz**
Yüzine eşkden saçdılar âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 38*). [tîz,]
24. Zebânında kimüñ yâdın ider **tîz**
Didi yüz 'izzet-ile pîr k'iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 16*). [tîz,]
25. Geçen bâzârûñı eyle yine **tîz**
Buyurdi bir nişāngâh ol dil-ārâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 124*). [tîz,]
26. Ki Mecnûna gele andan selâme
Süvâr oldı binüp bir nâkaya **tîz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 25*). [tîz,]
27. Seni **tîz** kaçurur bundan zarûret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 42*). [tîz,]
28. Helâkî tab'uñ olur **tîz** ü âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 22*). [tîz,]
29. Segirdüp taşra çıkdı **tîz** derden
Varup mihmânınuñ pâyına düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 10*). [tîz,]
30. İriş **tîz** muntazır eyleme cânı
Esen kıl iy hayât âhir esen kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 30*). [tîz,]

tîz it: Keskinleştirmek.

1. Dişin ceng-içün itmiş her biri tîz
İhâta eyleyüp ol iki yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 28*). [tîz it, -miş]

tîzem: Sert ve keskin.

1. Velî 'ışkuñ yolında cüst ü **tîzem**
Seni kim bir nefes yâd itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 26*). [tîzem,]

tîz-rev: Çabuk yürüyüşlü.

1. Hâyāl-i âdemîden **tîz-rev** ü ter
Süminüñ bir yeli biñ nev‘-i şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 35*). [*tîz-rev,]*

toḡ: Yuvarlak biçimde olan şey.

1. Var idi şehlerinüñ bir kıızı hûb
Şaçı cevġân-ı müşġîn ġabġabı **töb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 36*). [*töb,]*

toġ: Tecelli etmek, zuhur etmek, ortaya çıkmak.

1. Toġup mihr-i cemâl-i tâb-nâki
Münevver eyledi iklîm-i hâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 311*). [*toġup, -up]*
2. Vefâ râhında key bî-cehd imişsin
Başuma **toġmış-iken** mihr-i rûşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 15*). [*toġmış-iken, -miş, -iken]*
3. Şabâh olup **toġarsa** başuma ġün
Var ise iy hürûs-ı dehr cânûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 30*). [*toġarsa, -ar, -sa]*
4. Şadef birle şehâbı eyleyüp cüft
Toġırdur müddetile dürr-i nâ-süft (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 64*). [*toġırdur, -dur]*
5. Başuma **toġdı** tañdur şems-i lâmi‘
Götürdün ġâkden ben nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 44*). [*toġdı, -dı]*

toġ: Doğmak, dünyaya gelmek.

1. Berî ola çü bir duġter ġayâdan
Anuñ **toġmaması** yegdür anadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 28*). [*toġmaması, -ma, -sı]*
2. Yaġüd bir tıfl kim olmaya hoş hû
Yeg oldur kim anadan **toġmaya** o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 218*). [*toġmaya, -ma, -y, -a]*
3. Çün iki hefte geçdi **toġmasından**
İki heftelik ay oldı yûzi san (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 287*). [*toġmasından, -ma, -sın, -dan]*

toġru: ...a/e doğru.

1. İçine almış ol çetr âsumânı
Çekilmiş ‘arşa **toġrı** sâye-bânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 60*). [*toġrı,]*
2. Nigâr iline **toġrı** tutdı râhı
Çekildi sîm ü zer yanınca vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 28*). [*toġrı,]*
3. Ki **toġrı** kendüyedür reh-ġüzârı
Meger obalarından bir zen idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 4*). [*toġrı,]*
4. Ki kendüden yañadur **toġrı** ‘azmi
Bu vahşiler taġılsun diyü tûrdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 38*). [*toġrı,]*
5. Kılâyın kıbleñe **toġrı** namâzı
İderse secdede ger sehv râhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 8*). [*toġrı,]*
6. Per açdı sidreden süy-ı zemîne
Semender-vâr **toġru** şem‘-i dine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 30*). [*toġru,]*
7. Ki ekdüğün biçer ‘âlemde her kes
Nişâne **toġru** varur tûrüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 77*). [*toġru,]*

toġru: Doğru sözlü, dürüst.

1. İdüp hırşum elin bî-fer ü kûtâh
Ayaġum **toġru** başdur ġandese iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 62*). [*toġru,]*

2. Öninde pîr Selmân u Nizâmî
Diyemezler iki **toğru** kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 14*). [*toğru,]*
3. Ki iy sürme olan tozı gözûme
Melûl olma şakın **toğru** sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 6*). [*toğru,]*
4. Ne için bağludur hem söyle **toğru**
Didi zen **toğru** söz budur ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 32*). [*toğru,]*
5. Ne için bağludur hem söyle **toğru**
Didi zen **toğru** söz budur ki iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33*). [*toğru,]*
6. Dilüm **toğru** dur ammâ egriden gec
Terennüm iki haletden-durur râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 26*). [*toğru,]*
7. Ki zağme **toğru** berbat ola keş-hâst
Ger olmayınca gâzinün kemânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 28*). [*toğru,]*
8. Kim itse meyl aña dîvânedür o
Dilün kıl **toğru** havf itme belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 101*). [*toğru,]*
9. Ki **toğru** varablesin nişâne
Ki tîrûn olduğıçün toğru kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 78*). [*toğru,]*
10. Ki toğru varablesin nişâne
Ki tîrûn olduğıçün **toğru** kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 79*). [*toğru,]*

toğru: Doğru, düzgün.

1. Okı **toğru** bulabilmez nişanı
Belâ-yı dîde-i her bed-şinâsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 30*). [*toğru,]*

toğru söyle: Yalan söylememek.

1. Ya me'külât cinsinden midür bu
Hudâ haqıyçün anı söyle toğru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 12*). [*toğru söyle,]*

toğur: Ortaya çıkmasına yol açmak, sebep olmak.

1. Her etfâl-i giyeh kim **toğurur** hâk
Çü dâye ebrden süd virür eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 29*). [*toğurur, -ur]*

tohm: Tohum.

1. Degildür kimse bu 'âlemde kâyim
Çağan bir **tohm** ekse çarh-ı pür-kaht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 11*). [*tohm,]*

töhmet: Sebeb-i ithâm olabilecek şey, suç.

1. Ki meyl itdüğüçün gülzâre şimşâd
Degüldür bir nefes **töhmetden** âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 32*). [*töhmetden, -den]*

töhmet it: Suçlamak.

1. Dağî yiter komazsın dilde ârâm
Yazuğdur töhmet itme bî-günâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 89*). [*töhmet it, -me]*

tokın: İncitmek, rahat bırakmamak.

1. Ne seng ü çüb k'aña **tokınurdu**
Gül ü serv-i riyâz-ı cân şanurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 59*). [*tokınurdu, --ur, --dı]*

tokın: Dokunmak, temas etmek.

1. Tokındursa yahūd şeş-per-i maşkûl
Kılardı kâf tağın kuhl-ı mahlûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 59*). [tokındursa, -dur, -sa]
2. Tokındı çeşmi bir hōş sâye-bâne
Şu resme ki ucu irmiş âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 55*). [tokındı, -dı]
3. Tokınup def dahı zerrin celâcil
Kefine muṭribûn geldi mukâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 23*). [tokınup, -up]
4. Tebûn tâbı komadı anda h'âbı
Bahârına **tokundı** çeşm-i ḥussâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 15*). [tokundı, -dı]
5. Tokındı çün lebine la'l-i kavvâl
Neyûn câni lebine irdi fi'l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 17*). [tokındı, -dı]

tokın: Dokumak. II İşlemek.

1. Yeşil hulle üstine 'unnâb-ı pür hâl
Tokınmış hûri gibi tükme-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 74*). [tokınmış, -mış]

toku: Dokumak, işlemek.

1. Hünerde kıl yarup sâzında bî-bîm
Tokudı kârgâhında birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 12*). [tokudı, -dı]

tokuz: Dokuz sayısının sıra sıfatı, sırada sekizinciden sonra gelen.

1. Çü kaldırdı yedi iklim fethine ser
Tokuz çarḥe kemendi taḡdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 34*). [tokuz,]
2. Kemânından ki bir tîr ide per-tâb
Açar çarḥuñ **tokuz** kaşırına bir bâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 56*). [tokuz,]
3. Rif'atuñ çarḥinde **tokuz** mevlevîdür nüh felek
Himmetüñ deryâsınuñ bir kaṭresidür yidi yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 33*). [tokuz,]

tokuz çarḥ: Dokuz felek.

1. Kaçankim bâl-i müşğinin açardı
Buçuk demde tokuz çarḥı geçerdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 34*). [tokuz çarḥ, -ı]

tokuz tolan: Dokuz dolanmak || Birçok defalar dolaşmak.

1. Tokuz tolandı nahli şâh-ber-şâh
Gözinden yaş dökerek uçdı ol zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 86*). [tokuz tolan, -dı]

tol: Dolmak, birikmek.

1. Toldı sâdiden zamānuñda memâlik şöyle kim
Zerre deñlü yir bulınmaz k'anda ârām ide gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 39*). [toldı, -dı]
2. Gehî şiddetle **tolar** miğden küh
Çiçekler bitürür gâh anda enbüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 35*). [tolar, -ar]
3. Ki **tolup** şekker-i şükrile kāmum
Pür ola bâde-i şevkiyle cāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 55*). [tolup, -up]
4. Müberrâ oldı zâtı şeş cihetden
Derüni dürci **toldı** ma'rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 198*). [toldı, -dı]

5. Nesīm-i zevkle **toldı** dimāğum
Fetil-i şevkle yandı çerāğum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 79). [toldı, -dı]
6. Bu emri çün baña feyz itdi ikbâl
Ümîdüm bâdesinden **toldı** zığâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 126). [toldı, -dı]
7. Katı şürîde vü divâne oldı
Ki nâmı ‘âlem etrâfına **toldı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 54). [toldı, -dı]
8. Sehvât birle meşhûr olmışıdı
Cihân cûdından anuñ **tolmışıdı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 24). [tolmışıdı, -mış, -idi]
9. Şarâb-ı ‘ışkdan maḥmûr olmış
Vücûd-ı ‘ışk envârıyla **tolmış** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 18). [tolmış, -mış]
10. Baña ol kan-ile **tolmış** âb-iledür
Külâlem kim ruḥum üstinde çindür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 36). [tolmış, -mış]
11. Şehr nûrıyla **tolmış** gördi ḥârgâh
Yolından reh-zen-i şeb def ‘ olmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 10). [tolmış, -mış]
12. Gözi yaş göñli âteş birle **toldı**
Mey-i hayretten oldı şöyle medhûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 8). [toldı, -dı]
13. Varınca Ka’be kapısına ol pîr
Kefinden gevher ile **toldı** yir yir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 40). [toldı, -dı]
14. Vefâdan düzmege aña ta’âmı
Tenüm dürcine **toldurdum** ‘izâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 58). [toldurdum, -dur, -dum]
15. Tolup kan cûş eyler dîg-i serler
K’aña serpûş gibidür siperler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 57). [tolup, -up]
16. İrişdi şehr-i Bağdâda **tolup** dehr
Ki düşdi ârzü âḥir Selâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 22). [tolup, -up]
17. Soğulup âb-ı ḥasret **toldı** ol dem
Tarîken ol serv-i kaşab-pûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 48). [toldı, -dı]
18. Niçe mâr ile **tolmışdur** el-ân
Beñûñ kim dâne-i şevk-idi iy mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 38). [tolmışdur, -mış, -dur]

tol: Vakti dolmak; zamanı gelmek, olmak.

1. Vücûduñ döymeyeydi olsa âhen
Senûñ tevsenligünden **toldı** eyyâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 91). [toldı, -dı]

tolat: Dolamak, sarmak.

1. Tolasam ḥalkasına zülfüñüñ dest
Tutup muḥkem seni çeksem kenâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 84). [tolasam,]
2. Urup yüz yüze buldılar hoş ikbâl
Tolayup birbirinüñ boynına kol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 87). [tolayup, -yup]
3. Tutup rifk-ile Mecnûnuñ elini
Tolandurdu Harem girden şalıñı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 46). [tolandurdu, -dı]
4. Tolat boynına kullâb-ı maḥabbet
Çü vahşetden melâlet bula mârân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 108). [tolat, -r]
5. Ter itdi çeşminüñ âb-ıla ḥâkin
Yaşına yüz **tolandurdu** cihânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 35). [tolandurdu, -dur, -dı]
6. Buladı kuyruğunu her birisi
Tolayu alup etrâfını yek-ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 47). [tolayu,]
7. Şadâyı dehre şalmaz oldılar gûş
Tolayu alup ol şîrân-ı ḥûn-rîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 27). [tolayu,]
8. Tolandüñ kûh eger şahrâ cihânı
Melâmet ḥücesin ma’mûr kılduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 108). [tolandüñ, -du, -ñ]
9. Ki gün gibi **tolandüñ** gözümüzden
Yâḥûd bu vechden girdüñ zemîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 50). [tolandüñ, -duñ]
10. Kefiyle kazdı yir yir guşşadan gûr
Tolanur çevresin naḥçîr-i ğam-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 53). [tolanur, -u, -r]

tolaş: Dolaşmak, gezinmek, dolanmak.

1. Tolaşup kaldılar bir gice bir rüz
İki şeydâ biri birini koçmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 104*). [*tolaşup, -up*]

tolavu bağla: Dolandırmaq.

1. Tolayu bağlamışlar halka çün tavk
Görüp Mecnûnda anı kıldı cezmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 36*). [*tolayu bağla, -mış, -lar*]

toldur: Doldurmak, yayılıp kaplamak.

1. Çü Nevfel çekdi ol ceşş-i girânı
Şadâ vü şavtı **toldurdi** cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 2*). [*toldurdi, -dı*]

toldur-: Doldurmak, dolu hale getirmek, kaplamak.

1. Kamerden hâleye bu çarh-ı ahđar
Süd ile sâkî-veş **toldurdi** şâgar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 10*). [*toldurdi, -dı, -*]
2. Duğāndan **toldurur** âhı ovayı
Bu hal üzere giderken ol budāla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 80*). [*toldurur, -ur*]
3. Ki **toldurdi** cihânı âh u efğān
İder koyup başına guşşadan hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 44*). [*toldurdi, -dı*]

tolu: Bir şey ile dolmuş olma.

1. Dehānın nergisüñ itdün **tolu** zer
Şabānuñ dāmenin kılduñ mu'aṭṭar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 31*). [*tolu,]*
2. Dehān dürci ṭapuñdan **tolu** gevher
Başar burcı ğamuñdan pürdür âḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 43*). [*tolu,]*
3. İdüp dāmān-ı çākını **tolu** hāk
Başından aşāğa koyardı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 29*). [*tolu,]*
4. Perī-ruh perde ardında müşevveş
Gözi pür-āb u göñli **tolu** āteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 82*). [*tolu,]*
5. K'ezel baḥtum uyurdu şimdi öldi
Dil uzadup şche çeşmi **tolu** āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 7*). [*tolu,]*
6. Dili pür-āteş ü çeşmi **tolu** hūn
Cihāna āhı oldı āteş-efşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 8*). [*tolu,]*
7. Toludur cāmı şerbet yirine zehr
Tehīdūr ṭās-ı çarḥ illā ki pür dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 44*). [*toludur, -dur*]
8. Ki dökilmez **tolu** meydūr derūnı
'Arūs oldı şabādan āb-ı mevvāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 54*). [*tolu,]*
9. Raḳībān fitnessinden bī-ğam u bāk
Gözi pür-eşḳ ü göñli **tolu** āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 31*). [*tolu,]*
10. Kara giydi vü gözleri **tolu** hūn
Siyeh-püş olduğı sūnbül budur hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 60*). [*tolu,]*
11. Atar senden atamazsın sen anı
Tolu derd ü belādūr bu cezīre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 117*). [*tolu,]*
12. Ki pür güldür cinān dünyā **tolu** hār
Dūr ü gevher taleb eyle ḳo ḳānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 100*). [*tolu,]*

tolu: Çok, pek çok.

1. K'içinde sızar anuñ nukre-i hāk
Tolu nār-ı teb ile küre-i çarḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 5*). [*tolu,]*

tonan: Donanmak, süslenmek.

1. Zemini zeyn eylemiş çiçekler
Tonanmış şan-kim encümden felekler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 70). [tonanmış, -mış]

tonat: Süslemek, bezemek.

1. Tonatmış boynunuñ etrâfını reg
Çekilmiş güyyiâ zencîre bir seg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 29). [tonatmış, -mış]
2. Tonatdı hıl'atiyle ol perî-zâd
Yakasından şan ol ruhsâr-ı zîbâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 154). [tonatdı, -dı]

top: Top.

1. Gelürek oldı bir gün yüzlü maḥbûb
Ruḥı gül ḥâli fülful ḡabḡabı top (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 6). [töp.]
2. Özine düzdi dehri cāy-ı meclis
Felek saḡfına bir top aşdı zerrîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 5). [top.]

toprak: Toprak, toz.

1. Yüzin topraklarına sürdi vâfir
Gehî ol kabre sürdi ki buña rû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 28). [topraklarına, -lar, -ı, -na]
2. Ki diyezdün pür itdi kan cihânı
Fiḡân idüp başına koydı toprak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 25). [toprak,]
3. Per-i kerrübiyân olmışdı cārûb
Degül kerpici şuyile toprak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 51). [toprak,]
4. Kimi topraḡı tutsa ider altun
Kimi avcına zer alsa olur ḥûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 89). [topraḡı, -ı]
5. Ayaḡuñ topraḡıdur gözlere nûr
Ḥaḡ andan eylesesün çeşmümi dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 125). [topraḡıdur, -ı, -dur]
6. Sürerdi yüzini topraḡa her ḡâh
Dilinden çıkmışdı mäsivallâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 27). [topraḡa, -a]
7. Ayaḡuñ topraḡıdur secdegâhum
Eşigün taşıdur püşt u penâhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 19). [topraḡıdur, -ı, -dur]
8. Yüz urup topraḡa yüz biñ ḡam-ile
Dediler eyleyüp eḡân u feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 2). [topraḡa, -a]
9. Anuñ-çün topraḡa çekdün yüzüñi
Ben atasuzluḡı bilmezdim iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 52). [topraḡa, -a]
10. Karadur topraḡı vü âbı tîre
Miyândan kişi key çıkar kenâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 118). [topraḡı, -ı]
11. Ne ḥâletde olalar şimdi tenhâ
Çüridiler mi ola topraḡ içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 19). [topraḡ,]
12. Ḥayâtum defteri maḥv ola vü hiç
Şokalar yire idüp topraḡı çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 121). [topraḡı, -ı]
13. Vücüdını bu yolda eyleyüp ḡâk
Zeri toprak gibi daḡıtdı bî-bâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 54). [toprak,]

toprak: Toprak, yer.

1. Anı kaldurayın toprakdan iy yâr
Degüldür gidecegi yoldan âḡâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 22). [toprakdan, -dan]

2. Düşürdi **toprağa** şimşadı tahtı
Semen sîmâsını tutdı şınuklık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 34*). [*toprağa, -ğa*]

toprak sac: *Toprak saçmak.*

1. Göricek başuña toprak saçardun
Ėamuñ birle çün ol fevt oldu iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 16*). [*toprak saç, -ar, -duñ*]

toptolu ol: *Dopdolu, büsbütün dolu olmak.*

1. Cihân ger toptolu olursa Nevfel
Degil sen kimse irürmez aña el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 45*). [*toptolu ol, -ur, -sa*]

topuğ: *Ayağın toparlakça olan alt bölümü.*

1. Topuğa dek gil içre kıldılar zâr
Kanı ‘âlemde bir vaqt-i muvâfık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 144*). [*topuğa, -a*]

töre: *Âdet, usul, erkan.*

1. ‘Arabda bu idi evvel **töre** hem
Ki binerdi aña bir üştüre hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 27*). [*töre,*]

toy: *Doymak, yemek ihtiyacını karşılamak.*

1. Bulur çinedüğinden ben **toyârum**
Selîme ‘ilm geldi ki ol hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 96*). [*toyârum, -âr, -um*]

toyur-: *İhtiyacını yeterince karşılamak, tatmin etmek.*

1. Alup hâzır çerisin turdı derhâl
Toyurdu cümlesin virüp zer ü mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 4*). [*toyurdu, -dı*]

toz: *İnce un halinde toprak, zerre.*

1. İrürse taraf-ı küyüñdan şabâ **toz**
Nuñsetdeydi çokdan tâlî‘üm kûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 4*). [*toz,*]
2. Cân gözi ahvâlinüñ şıñhatine hâzık-ı dehr
Atuñ ayagı **tozi** kuñlıni buyurdi sebab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 16*). [*tozi, -ı*]
3. Atuñ ayagı **tozin** her kim edinmez sürme
Şu‘le-i şems görinsün gözine zulmet-i şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 19*). [*tozin, -ı, -n*]
4. Cem’ olsa bir yire cevher-i fer ü şan-ı cihân
Anuñ ayagı **tozına** koyabilmezler kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 20*). [*tozına, -ı, -n, -a*]
5. İder reşk olmağa derbânı Kayşer
Yolı **tozi** ser-i Fağfûra efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 56*). [*tozi, -ı*]
6. Derûnum zañmına pendüñ devâdur
İzüñ **tozi** gözüme tütîyâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 10*). [*tozi, -ı*]
7. Yüzinden şemme her birisinüñ mihr
Meh ayakları **tozına** sürer çih (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 26*). [*tozına, -ı, -n, -a*]
8. Ki iy sürme olan **tozi** gözüme
Melûl olma şaķın toğru sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 5*). [*tozi, -ı*]

9. Zemîn ü âsumân oldu belürsüz
Toz içinde cihân oldu belürsüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 44*). [toz,]
10. Gözini **toz** göğün püşide kıldı
Yirûn şadrın çeri cüşide kıldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 45*). [toz,]
11. Cihânı şöyle târiķ itdi ol ceng
Ki **tozdan** rûy-ı ‘âlem oldu şeb-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 54*). [tozdan, -dan]
12. Gelüp yanlarına hayrân u mahzûn
Gehî sildi yeñiyle **tozlarını** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 61*). [tozlarını, -lar, -ı, -nı]
13. Tozıdur göze sürme câna merhem
Dağı niçe bunun gibi kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 88*). [tozıdur, -ı, -dur]
14. Niteki ata oğıl yanına mahzûn
Yeñiyle sildi püştinûn **tozını** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 49*). [tozını, -ı, -n, -ı]
15. Çıkardı çehresini **toz** busudan
Peyinden özge aña yoğ-idi çün hînk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 38*). [toz,]
16. Ki tâ gerd-i rehine sürdi yüzün
Gözine kuhl idindi izi **tozın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 136*). [tozın, -n]
17. K’idemez **tozların** fehmi-i şabâ kesb
Dağı biñ bende rûmî vü haşâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 56*). [tozların, -lar, -ın]
18. Yıl irirürdi geh geh çeşmine **toz**
Cenâb-ı mülk-i dilberden k’ire bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 16*). [toz,]
19. Tozını kühl idinürdi gözine
Ğazâl etrâfını müşğîn iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 58*). [tozını, -ı, -n, -ı]
20. İrişdür gülsitâna ‘andelîbi
K’idinem kuhl **tozından** gözûme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 53*). [tozından, -ı, -n, -dan]
21. Beni kıl müjde-i mergümle dil-şād
Ki’ayağûn **tozına** naķd-i cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 27*). [tozına, -ı, -n, -a]

tübâ: Cennette bir ağaç.

1. Serine dikdi **Tübānuñ** ‘âlem tā
Serîr-i Sidreye başdı kadem tā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 155*). [tübānuñ, -nuñ]

tūfān: Çok şiddetli fırtına gürültüsü, sıkıntısı vermek II bir yerde çok şiddetli kavga ve gürültü çıkmak.

1. Şadā **tūfānı** ol meydānda her sū
Tenūr-ı küsdan geldi yukarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 7*). [tūfānı, -ı]

tufeyl: Dalkavuk.

1. İgen **tufeylken** olma lâ’übālî
Egilmesün şaķın kaddûn nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 111*). [tufeylken, -ken]

tufeyl: Sığıntı olmak.

1. Tapuñ ser-haylidür kāmûsı hayluñ
Murād özündürür âķer **tufeylûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 92*). [tufeylûn, -ûn]

tügme: Dügme.

1. Güneş bir **tügme** kadri cāmesinden
Cihân bir nokta cüdi hāmesinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 45*). [tügme,]
2. Zehebden **tügmeler** her şaķ-ı sencid
Çemen bezminde aldı nergisi h’âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 46*). [tügmeler, -ler]

tügme-i zer: Altın düğme.

1. Şanevber hüllesinde **tügme-i zer**
Tağıtdı saçların bağ içre sünbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 50*). [*tügme-i zer,]*

tuğrâ: Fermanlarda imza yerine kullanılan işaret.

1. Hudâdan rāyetine hem-çü **tuğrâ**
Yazılmış âyet-i “innâ fetahnâ” (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 47*). [*tuğrâ,]*

tuğrâ çek: (Ferman, berat ve resmi belgelere) Tuğra koymak, imzalamak.

1. Çeken bu şahfe-i zibāya tuğrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 1*). [*tuğrâ çek, -en]*

tuğrâ-keş-i mensûr-i evvel: İlk zafer bulmuş nişancı.

1. Eyâ **tuğrâ-keş-i mensûr-i evvel**
K’ezel bürhânı sendendür müseccel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 1*). [*tuğrâ-keş-i mensûr-i evvel,]*

tuğrâ-yı defter: Defterin mührü.

1. (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 11*). [*tuğrâ-yı defter,]*
2. Dağı **tuğrâ-yı defter** hâyy-ı lâ-reyb
Çün ol nâm-ı mu‘azzam açā pençe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 13*). [*tuğrâ-yı defter,]*

tuğrâ-yı ğarrâ: Parlak tuğra.

1. Çeken cân levhine **tuğrâ-yı ğarrâ**
Yazan dil şuhfına tevki‘-i ra‘nâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 9*). [*tuğrâ-yı ğarrâ,]*

tuğrâ-yı icād: Üretme fermanı.

1. Ümidüm var ki bu **tuğrâ-yı icād**
Okundıkda denile âferin bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 159*). [*tuğrâ-yı icād,]*

tühem: Töhmeler, sebep-i ithâm olabilecek şeyler. "töhm" in cem'idir.

1. Küffâr mu‘cizātuñı gördükçe buhl idüp
Kılurlar idi sihri қо diyü saña **tühem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 32*). [*tühem,]*

tühem kılup: Suçlu kılmak.

1. Parmağına ney yürütdi hâmenüñ cellâd-ı çarh
Şahuñ engüşüne öykündüñ diyü kılup tühem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 24*). [*tühem kılup, -up]*

tüken: Bitmek, sona ermek.

1. Görür kim gitmiş elden ihtiyarı
Tükenmiş şabrı kalmamış kararı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 112*). [*tükenmiş, -miş*]
2. Gidüben gelmeden eyle ferâgat
Tüken şimden gerü iy âb u nânum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 23*). [*tüken,*]
3. Tükendi şabrı vü gitdi kararı
Elinde kalmadı hiç ihtiyarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 3*). [*tükendi, -di*]

tükenmez: Tükenmeyen, bitmeyen.

1. Tükenmez bu nikâtuñ bâb u faşlı
İşidüñ bir nedür maşşûduñ aşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 19*). [*tükenmez,*]

tükenmez eyle: Sona erdirmemek.

1. Düzen cânınuñ endühden gıdâsın
Tükenmez eyleseñ bu bâbı biñ faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 23*). [*tükenmez eyle, -señ*]

tükme-i âl: Kırmızı düğme.

1. Yeşil hulle üstine ‘unnâb-ı pür hâl
Tökünmüş hûri gibi **tükme-i âl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 74*). [*tükme-i âl,*]

tul: Dul II yaşlı.

1. Degüldür bu giriftârum günehkâr
Benem bir **tul** karı bu bağludur ac (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 35*). [*tul,*]

tül-ı emel: Hırs, tamah, tükenmez arzu.

1. İşüm tül-ı emelden gey hebâdur
Siyeh-kârum siyeh-kârum siyeh-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 108*). [*tül-ı emel, -den*]

tulû’: Doğma, doğuş.

1. Tulû’ından güzer kıldı çü bir sâl
O mâha menzil oldu çarh-ı iqbâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 313*). [*tulû’ından, -ın, -dan*]

tulû’ it: Doğmak, ortaya çıkmak; varlık göstermek.

1. Tulû’ iderdi geh geh çeşmine mâh
Velî k’ol yüzi şem’-i şubhğâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 108*). [*tulû’ it, -er, -di*]

tüm ol: Bütünleşmek, bir olmak.

1. Yüridiler olup bir nürdan tüm
Meh idi şanki dilber bunlar encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 61*). [*tüm ol, -up*]

tumandan: Duman;dumandan.

1. Țumandan görk virür kûha enbüh
Ki çekmez kış şovuklığından endüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 65). [tūmandan, -dan]

tūmār: Dürülüp yuvarlak yapılmış şey, tomar.

1. Görüp cūdını anuñ Hâtem-i Tay
Kara yazulu **tūmārın** ider tay (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 114). [tūmārın, -ın]
2. Karalanmış-durur nâme çü **tūmār**
Ezelden yüz karası nâme gibi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 110). [tūmār,]

tu'me: Yiyinti, doyumluk.

1. Aña hem cāme vü hem **tu'me** irsāl
Meger kim bir gün oturmışdı tenhā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 14). [tu'me,]

tu'me kıl: Yem yapmak.

1. Kılarken itlerine tu'me şāhuñ
Şalup atuñ ayağına vebālin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 86). [tu'me kıl, -ar, -ven]

tu'me-i mūr: Karınca yiyeceği.

1. Tenidür zād-ı mār u **tu'me-i mūr**
Mezārı sengi kim var bī-taḥarrük (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 74). [tu'me-i mūr,]

tumturāk: Gösteriş, ihtişam.

1. Yürürler olsa dīvāne revāne
Bu resme **tumturāk** u şevket-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 33). [tumturāk,]

tünd: Sert, şiddetli.

1. Ğazab rahşı egerçi **tündründür**
Semend-i lutf öñinde kündründür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 131). [tündründür, -rünü, -dür]
2. Gel inşāf it ki ne **tünd** ejdehādur
Zamāne kim anuñ yokdur vefāsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 6). [tünd,]
3. Dili meyl itdi hem-çün tıfl şire
İdüp ḥayvanlara bir **tünd** āvāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 91). [tünd,]

tur: Durmak II var olmak.

1. Tenümde **turmasun** kim nā-sezādur
Nice olam cūdā sen māh-rūdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 28). [turmasun, -ma, -sun]
2. Turur girdinde bunlar bekleyüp raḥt
Düzüp ol cāyda her biri ḥāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 62). [turur, -ur]

tur: Durmak, bir yerde olmak, bir yerde bulunmak.

1. Berāt-ı merg alur tığından a'dā
Ki 'ālemdə dahı **turmaya** aślā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 96). [turmaya, -ma, -(y)a]

2. Açılmış bağ içinde zanbağ-ı ter
Țurup şah-ı gül üzre bülbül öter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 32*). [*Țurup, -up*]
3. Saçınıň çokluğu şol hadde yitmiş
Ki dülbendün başında **Țurmaz** itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 50*). [*Țurmaz, -maz*]
4. Turup pes Ka'beden derd ü ğam-ıla
Eve geldi yine mir-i kabile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 71*). [*turup, -up*]
5. Velî habs-ile meşhûr oldu adı
Adı şınımla **Țurup** oturmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 67*). [*Țurup, -up*]
6. Ol arada **turup** ağladı hayli
Refikî şeklini pes tınakıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 12*). [*turup, -up*]
7. Aña **Țur** biz kuluñı dañı az az
Eger yârâ tütündüña yeñi yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 64*). [*Țur,]*
8. Oturmuş **Țurmuş** u çekmiş üküş derd
Eyûsin yatlusın görmüş zamânun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 6*). [*Țurmuş, -muş*]
9. Țururdu kulle-i Necd üzre mahzûn
Degüldi anası mevtinden âġâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 10*). [*Țururdu, -ur, -dı*]
10. Ki kendüden yañadur toġrı 'azmi
Bu vahşiler taġılsun diyü **Țurdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 39*). [*Țurdi, -dı*]
11. Çerisi gibi sultân-ı cihânun
Țururlar yolda **Țursa** ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 31*). [*Țursa, -sa*]
12. Şu resm-ile **Țurur** kim beyza-i mâr
Şanasın buldı ol ruhsâr-ı gül-berg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 74*). [*Țurur, -ur*]
13. Senün küh-ı ġamuñdandur teberrük
Ser-i kabrinde **Țuran** levh kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 77*). [*Țuran, -an*]
14. Gül-âb u ġâliyeden idi muţlak
Ser-i kabir üzre **turan** levh-i nâ-yâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 53*). [*turan, -an*]

Țur: Ayaġa kalkmak, doġrulamak.

1. Okur dergâhına sen şahı Allâh
Bu teng evden döşür **Țur** bâr-ı büngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 82*). [*Țur,]*
2. Yalınçaġ eyleyüp tiġını süsen
Țurur vâdiler içre hem-çü reh-zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 52*). [*Țurur, -ur*]
3. Şitâb-ile atası **Țurdi** bî-bâk
Varup ol serve hem-çün seyl-i çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 47*). [*Țurdi, -dı*]
4. Țur evden yaña gidelüm gözüñ aç
K'anañdur anda didârûña muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 135*). [*Țur,]*
5. Süvâr olup **Țurup** meh-rûlar ile
Şacı müşġin gözi âhûlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 57*). [*Țurup, -up*]
6. Karârı kalmayup şevk-ile **Țurdi**
Şebistânı yolın tütüp yügürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 15*). [*Țurdi, -dı*]
7. Nedâmet birle **Țurdi** gönli ġam-nâk
Evine 'azm kıldı çeşmi nem-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 67*). [*Țurdi, -dı*]
8. Turup şahun vaţangâhına geldi
Yakînde karâr itdi vü kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 163*). [*turup, -up*]
9. Alup hâzır çerisin **turdi** derhâl
Țoyurdi cümlesin virüp zer ü mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 3*). [*Țurdi, -dı*]
10. Țurup kıldum bu deñlü cehd ü iġdâm
Bilemedüm k'o cânın idenün terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 18*). [*Țurup, -up*]
11. Yoġ-idi hasrete şabr u karârı
Țurup uydurdi bir ġün iki yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 27*). [*Țurup, -up*]
12. Mücellâ oldu dehr âyine âyîn
Yirinden **Țurdi** Mecnûn-ı ġam-âlüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 7*). [*Țurdi, -dı*]
13. Baña pesdür hemîn bir kûşe bir âh
Bunı diyüp yirinden **turdi** ol şîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 75*). [*Țurdi, -dı*]
14. Țutup nâz-ile didi **Țur** yuġaru
ġadîmî yârî ile ol felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 26*). [*Țur,]*
15. Gözi tuş oldu anda bağbâna
Țurur bir 'ar'aruñ dibinde nev-hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 23*). [*Țurur, -(u)r*]
16. Nikâh itdi vü **Țurdi** gitdi kâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 26*). [*Țurdi, -dı*]

17. Gidelüm **tur** eve işit sözümi
Ki ölürken seni görem önümde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 130*). [tur,]
18. Diş urup barmağına kaldı hayrân
Yirinden **turdi** pes giryân giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 85*). [turdi, -dı]
19. Koma mahrûm bu bağrı kebâbı
Çekesin çün **turub** bezminde h'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 73*). [turub, -ub]
20. Benüm de uş gamuñdan baña yitdi
Gidelüm **tur** eve iy merd-i nâ-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 39*). [tur,]
21. Ol aradan gamile **turdi** nâcâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 1*). [turdi, -dı]
22. Ğaraya geldi aña **turup** haremde
Giyürdi câme vü virdi ta'âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 14*). [turup, -up]
23. Kõdı deşti vü tağı **turdi** derhâl
Oluban hem-reh ol yârânlar ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 18*). [turdi, -dı]
24. Yirinden **turdi** yüz nâz-ile ol mäh
Giyindi bir kabâ-yı ergüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 150*). [turdi, -dı]
25. Çü vaqt ire hemîn ol demdür el-hâk
Fırâkıdan **turup** zevcinüñ ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 101*). [turup, -up]
26. Baña bir lâhza yüz gösterse yârum
Keremden **tur** yukarı kıl risâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 43*). [tur,]
27. Diyelüm içeri girsün ol abdâl
Neşâtından bu kavluñ **turdi** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 7*). [turdi, -dı]
28. Şadef gibi dehân açmış **turur** hâk
Çü tâbüt-i nigâr-ı mäh-pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 88*). [turur, -ur]
29. Turup geh yine başlarlar şarâba
Bulara karşı bir pîr-i mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 62*). [turup, -up]
30. Ayağ üzre **turur** hizmetde dâyim
Alup her şâh'dan sad verd-i bî-hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 64*). [turur, -(u)r]

tür: Tur dağı.

1. Kelimün **Türda** etvârî haķiychün
Yed-i beyzânun envârî haķiychün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 79*). [türda, -da]

tur: Durmak, ayağa kalkmak.

1. Turup tîz oğlunuñ yanına vardı
Belini gördi bükmiş yâr derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 61*). [turup, -up]
2. Turup pes hâlvatinden gitdi anuñ
Haķa kaldı işi ol meh-likânüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 29*). [turup, -up]
3. Hem ol dem **turdi** Kays öñine mâder
Getürdi hoş ta'âm-ı ruh-perver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 51*). [turdi, -dı]
4. Başum üzre diyüp peyk-i sebük-bâl
Turup 'azm itdi küh-ı Necde derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 40*). [turup, -up]
5. Tağıtdı zâğ-ı zulmâtün serini
Yine **turdi** revâne oldu Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 7*). [turdi, -dı]
6. Turup 'azm itdi yine küh-ı Necde
Varup bir yerde başladı nefîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 78*). [turup, -up]
7. Düzetdi kürlar gibi özini
Virüp her hâline tağyîr **turdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 5*). [turdi, -dı]
8. Turup tağa yöneldi zâr u giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 66*). [turup, -up]
9. Turup pes cân u dilden tãlib oldu
Çeküp tãk u taranup pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 26*). [turup, -up]
10. Turup yanına geldi çeşmi pür âb
Didi benden kızum işit naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 32*). [turup, -up]
11. Turup gitdi yanından çâr-nâ-çâr
Yine geldi tazarru' birle dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 60*). [turup, -up]
12. Turup ol şâh'dan pür hîle vü âl
Gelüp kapdı elinden şeb-çerâğın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 40*). [turup, -up]
13. Gezerdi k'ide şahrâda şikârı
Tururdi kulle-i Necd üzre Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 3*). [tururdi, -(u)r, -dı]

14. Deminden kıldı 'âlem hâkini zer
Ŧurup ol hâkden derd-ile bu hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 5*). [*Ŧurup, -up*]
15. 'Adûdan anı hıfz iderdi her an
Kâfasında **Ŧururdu** her nefes kurd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 63*). [*Ŧururdu, -(u)r, -dı*]
16. Aña olmışlar idi hep hevâdâr
Ger oturaydı ger **Ŧuraydı** dâym (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 113*). [*Ŧuraydı, -a, -ydı*]
17. Hezâran serv gösterür aña bād
Yirinden **Ŧurmağa** eylese vezni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 117*). [*Ŧurmağa, -mağ, -a*]
18. Giyindi câme-i la'lin ü gül-gün
Sevincile **Ŧurup** pür şive vü nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 177*). [*Ŧurup, -up*]
19. Ŧurup yanından bir lâhza oturdu
Didi bu ne bahâr-ı hoş havâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 214*). [*Ŧurup, -up*]
20. Ŧurup 'azm eyledi Zeyd evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 82*). [*Ŧurup, -up*]
21. İrür envâ'-ı lutf-ıla peyâmı
Neşât-ile **Ŧurup** Zeyd-i diger-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 69*). [*Ŧurup, -up*]
22. Ŧurup bir döndi vü yine oturdu
Karârı gidüp ol şevk-ile yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 10*). [*Ŧurup, -up*]
23. Ŧurup başladı çarha ol kemîne
Yidi kere pey-â-pey urdu çarhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 12*). [*Ŧurup, -up*]
24. Yola girdi **Ŧurup** Zeyd-ile çün bād
Nedeñlü var-ise anda ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 26*). [*Ŧurup, -up*]
25. Çerisi gibi sultân-ı cihānuñ
Ŧururlar yolda Ŧursa ol yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 31*). [*Ŧururlar, -(u)r, -lar*]

Ŧur: Durmak, belli bir durumda olmak.

1. Bisâtından **Ŧurup** ol şâh-ı 'âlem
Süvâr oldu Burâk-ı berke ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 89*). [*Ŧurup, -up*]
2. Güneş her gün giyüp zer-tâc
Kâpusında **Ŧurur** feyzine muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 126*). [*Ŧurur, -ur*]
3. Niyâz u nâz ile ol gice **Ŧurdu**
Refîkinden şafâ vü zevk gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 273*). [*Ŧurdu, -dı*]
4. Turup ol gice çün şem' ol dilârâ
Atası hizmetine vardı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 17*). [*Ŧurup, -up*]
5. Ŧurup yatdı bu endişeyle ol mâh
Uyurken bir 'aceb düş gördi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 11*). [*Ŧurup, -up*]
6. Turur hargehleri şahrâda her sū
Çü dağ-ı lâlâ dil-teng ü siyeh-rū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 33*). [*Ŧurur, -ur*]
7. Hezârân hîle ile **Ŧurdu** derhâl
Sarâya gitti kara gönli pür âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 41*). [*Ŧurdu, -dı*]
8. Bir ulu dirnek olup **Ŧurdu** bunlar
Birikdürüp kelâmı sürdi bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 39*). [*Ŧurdu, -dı*]
9. Diyüp şem'e bu sözi ol diger-hâl
Ŧurup depdi vü söyündürdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 58*). [*Ŧurup, -up*]
10. Düzüp anuñ murâdınca kelâmın
Becid yâd itdi **Ŧurdu** Leylî nâmin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 74*). [*Ŧurdu, -dı*]
11. Kosañ **Ŧursa** yeg idi penbe iken
Bunı diyüp çevirdi andan 'inâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 26*). [*Ŧursa, -sa*]
12. Göyindürür tenin 'ışk odı gâyet
Şabah olunca **Ŧurmadı** vü gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 109*). [*Ŧurmadı, -ma, -dı*]
13. Ŧurur mihr-ile vü mührüñle el-ân
Eger biñ yıl dağı olursa şevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 16*). [*Ŧurur, -ur*]
14. Bulara eksik itmezdi ta'âmı
Ŧururlardı havâlisinde kayım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 109*). [*Ŧururlardı, -ur, -lar, -dı*]
15. Ŧururlar san ol ortada Süleymân
Hişâr olmışlar idi yâ özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 86*). [*Ŧururlar, -u, -r, -lar*]
16. Ki bir hâl üzre **Ŧurmaz** devr-i gerdün
Zamānuñ 'âdeti budur zarûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 16*). [*Ŧurmaz, -maz*]
17. Kapuya geldi **Ŧurur** zâr u mahzûn
Eger var-ise destûr iy ruhı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 4*). [*Ŧurur, -ur*]

türab: Toprak.

1. Türab ikbâl-i cûdıyla zer olsun
Ağu yâdıyla anuñ şeker olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 137*). [türab,]
2. Taşı bâlîş kılup bister **türabı**
Vaţangâh idinen her bir harâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 5*). [türabı, -ı]
3. K'özi de idiser menzil **türabı**
Çi ger tab'ı diledi k'ola hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 66*). [türabı, -ı]

turağ: Durak, kalınan yer.

1. O çetr olmuş-idi ta'yîn konağı
Ol oldu hem bu şâhuñ da **turağı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 56*). [turağı, -ı]

turağı ol: Durağı haline gelmek.

1. Çü divân-ı Hudâ oldu turağı
Cihâtuñ farkına başdı ayağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 193*). [turağı ol, -dı]

türbe: Türbe.

1. Hânkâh-ı rif'atüñde niçe biñ yıldur döner
Şüfî-i çarhı Celâlün **türbesinde** tutdı dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 52*). [türbesinde, -si, -n, -de]

turfe: Görülmemiş, yeni, tuhaf.

1. Var içinde anuñ bir **turfe** abdâl
Yüz urmuş hâke 'arz eyler Hakkâ hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 227*). [turfe,]
2. Bedî' ü **turfe** hem-çün şüret-i Çîn
Ten-i zîbâlarınuñ bü-yı müşgîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 57*). [turfe,]
3. Ol iki **turfe** âhünün sözini
Bu naķş-ı dil-keşüñ garrâ yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 5*). [turfe,]
4. Beyâbanlarda ol **turfe** ğazâle
Sürer üstür idüp feryâd u nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 37*). [turfe,]
5. Düşünde seyr kıldı bu fütûhı
K'idinmiş câyûña bir **turfe** bâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 27*). [turfe,]
6. Belâ zindânı ka'rında gîrîftâr
Revende bî-beden bir **turfe** cândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 43*). [turfe,]
7. Gök itmiş gördi dūdı âsumânı
Özi bir **turfe** yirde kılmış ârām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 25*). [turfe,]
8. İşidüñ yine bir **turfe** hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 1*). [turfe,]
9. Götüre mülk-i dünyâdan tabanı
Çün uğradı bu resme **turfe** hâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 79*). [turfe,]
10. Sözün kaşırında gördük biz şevâbı
'Aceb **turfe** degirmendür bu gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 191*). [turfe,]

turfe: Nimet.

1. Didi şükr eyleyüp Hallâka vâfir
Ki bu nâme ki **turfe** sürmedândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 13*). [turfe,]

tür-ı müsî-ves: Tur'daki Hz. Musa gibi.

1. Yanaram **Ṭūr-ı Mūsī-veş** tecellî nârına iy dil
Eger ‘arz eylemezse ol kamer-ṭal‘at baña didâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 7). [ṭūr-ı mūsī-veş,]

türk: Türk.

1. Rûm u Tatar u ‘Arab Çîn ü Habeş **Türk** ü ‘Acem
Sāye-i hükmündedür āsûde şimdi her ümem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41). [türk,]

turre: Alna düşen saç; kıvrıcık saç lülesi.

1. Şadefden çekdi dūr kendin kenāre
Çevirdi gerdeninden **turresi** ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 71). [turresi, -s, -i]

turre-i ‘anber-veş: Anber gibi kokan saç lülesi.

1. Hām idüp turre-i ‘anber-veşini
Belānuñ çenbere almış başını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 43). [turre-i ‘anber-veş, -i, -ni]

turre-i dōst: Sevgilinin alnına düşen saç lülesi.

1. Niçe çıksun gönülden **turre-i dōst**
Ki yārum mağzdur tārūm benūm post (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 17). [turre-i dōst,]

turre-i gerdün-ı ahḍar: Yemyeşil gökyüzünün saçı.

1. Şeb irüp **turre-i gerdün-ı ahḍar**
Tağıtdı çehre-i rüz üzre ‘anber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 19). [turre-i gerdün-ı ahḍar,]

turre-i hūr: Cennet hurisinin saçının lülesi.

1. Koḥu şun‘uñla bulur **turre-i hūr**
Olur luṭfuñla müşgîn şām-ı deycūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 33). [turre-i hūr,]
2. Şeb-i ferḥunde hem-çün **turre-i hūr**
Nühüfte cā-be-cā müşg içre kâfūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 21). [turre-i hūr,]

turre-i yār: Sevgilinin alnına düşen saç lülesi.

1. Ki dırsin dil ‘inānın zabṭ kıl var
Çekil kim pūr belādur **turre-i yār** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 14). [turre-i yār,]

turur: Bulunmak, beklemek, dikilmek.

1. Çerāğ elde **tururkendür** şeb-efrüz
Çün elden düşe olur lā-būd cihān-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 131). [tururkendür, -ken, -dür]

turur: -dır, -dir, -dur, -dür bildirme eki.

1. Kapuñda dāim iy sultān-ı Yeṣrīb
Ṭurur Mūsā ‘aşāsıyla çü hācīb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 72*). [turur,]
2. Çekilmiş cāy-ı mıstar gibi mi‘rāc
 Ki **ṭurur** kâmetüñ killine muhtāc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 108*). [turur,]
3. Turur gülnār çün tennür-ı pür-nār
 Gülistān andan olmış germ-i bāzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 57*). [turur,]
4. Turur nergis çemen şahnında bî-tāb
 Şikār itmiş gözi āhūların ẖwāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 63*). [turur,]
5. Turur saķfında anuñ ol mīh-i zer-kār
 Mişāl-i āfītāb-ı çarḥ-ı devvār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 63*). [turur,]
6. Ṭurur şayyād hem-çün şîr-i şerze
 Diler kim virmeyüp bir dem emānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 10*). [turur,]
7. Ki çıķmağa **ṭurur** cān-ı mu‘allel
 Ža‘if ü pîrem ü ser-geşte-ḥālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 126*). [turur,]

tuş: *Düş, rüya.*

1. Elinden her k’anuñ bir cām ide nüş
 Ayıklığa meger düşde ola **ṭuş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 44*). [tüş,]

tuş ol: *Yönelmek.*

1. Ki tā çeşmine tuş oldu ol abdāl
 Şikeste-ḥāl ü miskīn ü diger-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 43*). [tuş ol, -dı]
2. Bu sözler deyken ol abdāl-ı fānī
 Gözi tuş oldu şem’a nāgehānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 46*). [tuş ol, -dı]
3. Gözi tüş oldu ol ḥālī ḥarāba
 Görür yatur yüz urmuş bir serāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 63*). [tüş ol, -dı]
4. Gözi tuş oldu anda bağbāna
 Ṭurur bir ‘ar‘aruñ dibinde nev-ḥīz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 22*). [tuş ol, -dı]
5. Şu‘ā‘ından anuñ pür-nür ü rüşen
 Gözi tuş oldu anda bir tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 31*). [tuş ol, -dı]

tuş ol: *(göze) çarpmak, görünmek.*

1. Gözi tuş oldu şāhuñ ol gedāya
 Belā sicnī içinde mübtelāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 37*). [tuş ol, -dı]

tuş ol: *Yönelmek.*

1. Bekā-yı cāvidāniye olur tüş
 Bulınmaz bu kelāma gāyet ü ḥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 10*). [tüş ol, -ur]

tuş ol: *Yönelmek, rast gelmek, karşılaşmak, erişmek.*

1. Cemāline tuş oldu dide-i şāh
 Dil ü cāndan olup Leylîye ‘aşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 6*). [tuş ol, -dı]

tüşe: *Azık, ölmeyecek kadar yenecek şey.*

1. Mürüvvet mezra‘ından **tüşe** virgil
 ‘İnāyet ḥirmeninden ḥuşe virgil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 113*). [tüşe,]

tut: 1. Tutmak 2. Farzetmek.

1. Kim artuğ diyebilürse anı hem
Bu işde **tutalum** ehl ü müsellemler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 44). [tutalum, -alum]
2. Ki cânından yuyupdur el mu'ayyen
'Abeş yire **tutar** şemşîre gerden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 8). [tutar, -ar]
3. Hârîre vardur âteşden beli bîm
Tutalum kim aña kılam neẓâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 55). [tutalum, -alum]
4. Degül yüz **tutalum** kim ola bîn sâl
Buşuda merg tırımışdur mu'allak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 98). [tutalum, -alum]
5. Bile ne 'aşrda irdi temâne
Nebînün hicretinden **tuta** sâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 91). [tuta, -+a]

tut: Kaplamak, sarmak.

1. Güneşdür gūyiyâ çetr-i cenâbı
Ki şark u ğarbı **tutmuşdur** tınâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 36). [tutmuşdur, -mış, -dur]
2. Tenine hıl'at idinmiş hârîri
Vücûdın şöyle **tutmuş** per-i ahmer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 37). [tutmuş, -mış]
3. Ki girdüm yok yire kanına anuñ
Meger **tutdı** gözümi h'âb-ı hargûş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 63). [tutdı, -dı]
4. Gam ü endühdan **tutmuş** özi küh
Var ilden div gibi ihtîşâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 6). [tutmuş, -mış]
5. Tutup ol bahrden tâ mâye-i hâş
Hoş oldum bir deñize dağı ğavvâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 7). [tutup,]

tut: Durmak, tutunmak.

1. Sarây-ı hâşşda **tutdı** kararı
Yidiye irdi i'zâzile sâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 48). [tutdı, -dı]
2. Diri **tutmağ-içün** halk-ı cihânı
Şan âteş idi âb-ı zindeğânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 103). [tutmağ-içün, -mağ, -içün]
3. Aña tır biz kuluñı dağı az
Eger yârâ **tutunduña** yeñi yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 65). [tutunduña, -ın, -duñ, -sa]
4. Sarây-ı kabrde **tutdı** kararı
Cihân dürdi anuñ dağı berâtın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 100). [tutdı, -dı]

tut: Ele almak, elde bulundurmak.

1. Hırka vü seccâdeñi merhûn idersin 'âkıbet
Gülşen-i hüsnini dildârûñ **tutup** iy zâğ-ı hât (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 11). [tutup, -up]
2. Ki tâ zabt itmege ol fil-i mesti
Tutar kavs-ı kuzahdan yay desti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 16). [tutar, -ar]
3. Cihân mülkini **tutdıysa** Süleymân
Seni sulţân-ı kevneyn itdi Yezdân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 87). [tutdıysa, -dı, -(y)sa]
4. Tutan mağrib sevâdın erlik ile
Açan maşriğ ilin serverlik ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 131). [tutan, -an]
5. Tutup 'adli zemîn ü âsumânı
Pür itsün tıgı âvâzı cihânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 173). [tutup, -up]
6. Tutupdur dehri tıg-ı hâme ile
Ki bir iklim açar her nâme ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 113). [tutupdur, -up, -dur]
7. Şükûh ikliminüñdi nâmdârı
Ki nâmı **tutmuş-idi** her diyârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 20). [tutmuş-idi, -mış, --idi]

8. Tutup deşt ü beyābānlarda ħargāh
Kış irince olurlardı anda her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 31*). [tutup, -up]
9. Kocalık bükicek dirdüm belümi
Yigit oğlum var ol **tutar** elümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 78*). [tutar, -ar]
10. Taşına anuñ-içün **tutarum** baş
Ki yegdür başuma efserden ol taş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 77*). [tutarum, -ar, -um]
11. Şikāra giderem diyü idüp ad
Yüzin şahrāya **tutdı** nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 60*). [tutdı, -dı]
12. Hezār i'zāz-ıla kıldı der-āgüş
Tutıvirdi hırāşına ser ü güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 34*). [tutıvirdi, -ıvir, -di]
13. Tutar şad cehd-ile bir cām o bî-hüş
Anı da yāri yādına ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 29*). [tutar, -ar]
14. Tutup kandan piyāle tiğ-i ber-dest
Zemini cur'asından eyledi mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 45*). [tutup, -up]
15. Bu mıydı kılduğı cevlan semendün
Bu mıydı **tutduğı** gerdān kemendün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 16*). [tutduğı, -dug, -ı]
16. Gıriv ü zelzele āfākı **tutdı**
Kıtāl āteş-gedesi katı **tutdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 13*). [tutdı, -dı]
17. Gıriv ü zelzele āfākı **tutdı**
Kıtāl āteş-gedesi katı **tutdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 14*). [tutdı, -dı]
18. Getür öñünde yak virme emāni
Ya isterseñ **tutup** mahbûs-ı çāh it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 49*). [tutup, -up]
19. Sen itdün dūr anuñ nürinı benden
Elüm **tutacağ-iken** pāya şalduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 17*). [tutacağ-iken, -acağ, -iken]
20. Yine **tutdı** reh-i deşt ü yabanı
Didiler Nevfeliler aña kim gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 28*). [tutdı, -dı]
21. Elin **tutup** Ħakı-y-çun ħayr ideyin
Ki ne gözi görür ne kuvveti var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 20*). [tutup, -up]
22. Tutup nāz-ile didi tūr yuķaru
Kādīmī yāri ile ol felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 26*). [tutup, -up]
23. Murādı üzre dire mīve-i ter
Tutup berk iki zulf-i müşg-büyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 27*). [tutup, -up]
24. Elinde hem **tutar** bir şeb-çerāğı
Kamu olmuş ħarim-i bāğ u gülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 28*). [tutar, -ar]
25. Vücüdı **tutdı** ħamdan lerze vü tīb
Uyanıp ħayret-ile ol ciğer-ĥün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 48*). [tutdı, -dı]
26. Kō anı sen de özge yār **tut** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80*). [tut,]
27. Başın **tutmuş-țurur** bir şahs-ı mahzūn
Yüzine kıldı ol pīrūñ nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 64*). [tutmuş-țurur, -mış, -țurur]
28. Yoğ-idüm gelmemiş idüm cihāne
Şabiden şişeyi **tutğıl** nihānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 39*). [tutğıl, -ğıl]
29. Maķām-ı sıdķda pes buldı ārām
Hevāyī idi cāñ **tutdı** hevāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 37*). [tutdı, -dı]
30. Anā daķı iledürlerdi vāfir
Tutup bir zerre bu anda nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 105*). [tutup, -up]
31. Tutup pes ħāmeyī Mecnūn-ı ma'yūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 1*). [tutup, -up]
32. Tutarmış anası mihrenden āteş
Görüp kān u vefādan gevherini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 12*). [tutarmış, -mış, -ar]
33. İşi her lāĥza efsun-ı dıgerdür
Bizi şöyle **tutupdur** çarĥ-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 19*). [tutupdur, -up, -dur]
34. Çeküp bes yine **tutdı** rāh-ı kūhı
Yine eyledi 'azm-i kūh Mecnūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 44*). [tutdı, -dı]
35. Bularla **tutmış-idi** üns ü ülfet
K'aña her beyza-i mārān-ı vādī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 92*). [tutmış-idi, -mış, --idi]
36. Şarāb-ı şevķden sekrān u bî-hüş
Tutup sazın ider muṭrib terāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 29*). [tutup, -up]
37. Ki **tutdı** her taşı ħummā-yı muḥrik
Nazar kılsuñ çemende her giyāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 22*). [tutdı, -dı]
38. Ki sen bir şīrsin elmās çengāl
Elünde **tutuben** bir şem'-i tībān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 77*). [tutuben, -ub, -en]

39. Tolasam halkasına zülfüñüñ dest
Ṭutup muhkem seni çeksem kenāre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 85). [ṭutup, -up]
40. Eser göstermez-idi ol kemîne
Ne taşuñ **ṭutsa** gerden sillesine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 71). [ṭutsa, -sa]
41. Marîz itdi anı yine teb-i tîz
Yine **ṭutdı** vücûdı mülkini teb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 49). [ṭutdı, -dı]
42. Biri hışm-ile **ṭutar** biri yırtar
Bularuñ qorhısından şöyle kim var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 58). [ṭutar, -ar]
43. Helâkine şitâb itdi zamâne
Bir âh itdi vü **ṭutdı** râh-ı deşti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 15). [ṭutdı, -dı]
44. Vücûdın lerze **ṭutdı** hem-çü yaprak
Ten-i şad-pâresine çeng urdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 26). [ṭutdı, -dı]
45. Dönüp ol pîrden kıldı sü'âli
Ki bu serv-i revânlar kim **tutar** cām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 69). [tutar, -ar]
46. Kimi toprağı **ṭutsa** ider altun
Kimi avcına zer alsa olur hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 89). [ṭutsa, -sa]
47. Tutup anı hezārân 'izzetile
Sevâdına göz urdum hürmetile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 91). [ṭutup, -up]
48. Ṭutardı şol kadar hayl ü haşem ol
Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye yol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 25). [ṭutardı, -ar, -dı]
49. Kâmer kim gice ola bedr ü tâbân
Tutulmaz gözden anuñ nûrî pinhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 46). [ṭutulmaz, -ul, -maz]
50. Ruḥı ger za'ferâna oldı nezdîk
Ṭabancayla **ṭutardı** sürḥ anı lik (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 94). [ṭutardı, -ar, -dı]
51. Tutar ervâhı tâze 'ışk-ı cānân
Ol olmasa ne ḥâşıl olsa yüz cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 7). [tutar, -ar]
52. Kılarsın bunda sen feryâd u efgân
Bu kârî **tutmadın** yeg kârsuzlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 23). [ṭutmadın,]
53. Var idi Mervde bir şâh-ı efdâl
Ṭutardı silsileyle niçe segler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 3). [ṭutardı, -ar, -dı]
54. Helâl olsun ṭapuña bu gelinlik
Ṭutarsın anı iy 'ömrüm ki der-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 83). [ṭutarsın, -ar, -sın]
55. Şaḥîḥ ol resme kim **ṭutardı** evvel
Bir âh idüp çağırdı döndi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 122). [ṭutardı, -ar, -dı]
56. Gül-i tâze gibiydi çâk-dâmen
Yolını çün **tutaydı** ḥâr-ı şehvet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 67). [ṭutaydı, -a, -(y)dı]
57. Urursın sînefe şad seng-i endüh
Melâletden gözüñi ger **tuta** ḥ*âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 29). [tuta, -a]
58. Şu resme kim müzeyyen ḥulleden ḥür
Ṭutarlar ellerinde cām-ı bâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 51). [ṭutarlar, -(a)r, -lar]

tut: Bir hükmü veya karı yerine getirmek, kabul etmek, kabullenmek.

1. Başarmazsañ eger 'ışk-ı ḥakîkî
Mecâzî 'ışka bârî **tut** tarîkî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 10). [tut,]
2. Kâtı ikrâm iderdi Nevfel-i ḥân
Ṭutardı nâz-ıla anı hezārân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 186). [ṭutardı, -ar, -dı]
3. Rehâ bulmayasın ta'n-ı 'âdûden
Döşür 'akluñı **tut** pend ü naşîḥat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 11). [tut,]
4. K'ola âsûde-dil bir dem ol abdâl
Ben iñen muhterem **ṭutardum** anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 51). [ṭutardum, -ar, -du, -m]

tut: Takip etmek, izlemek.

1. Bu 'âlemde degüldi ol kişi er
K'anı pişe **ṭutinmazdı** muḳarrer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 10). [ṭutinmazdı, -ın, -maz, -dı]

2. Zen-ile gitdi **tutup** deşt ü kühsâr
Gider urup zemîne pâyı sille (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 66*). [*tutup, -up*]
3. Konuk olmak revâ olmaz gedâya
Țutarsaň ger nevâ-yı bî-nevâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 29*). [*tutarsaň, -ar, -san*]
4. Kamu hakkında dirler âferîn bād
Țutarsaň sen dağı ol haşleti hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 37*). [*tutarsaň, -ar, -san*]

tut: Yönelmek, ihtiyar etmek.

1. Ki ya'nî dir saña cāndan muṭî'em
Țutarum şer'iñi gerçi şenî'em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 132*). [*tutarum, -ar, -um*]
2. Gider ta'cîl-ile **tutup** beyābān
Dem-ā-dem ol nişān-ı tîr-i āfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 38*). [*tutup, -up*]
3. Çıkup şahrāya **tutardı** yüzini
Kıladı şol kadar efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 44*). [*tutardı, -ar, -dı*]
4. Oturdu vahşiler silkinde o server
Țutup ol cānverler her kenārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 55*). [*tutup, -up*]

tut: Saymak, kabul etmek.

1. Bizi **tutğıl** kamu maqtûl ü mürde
Çü bir kaç haste vü bî-çareyüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 6*). [*tutğıl, -ğıl*]

tut: Doldurmak, kaplamak, sarmak.

1. Aña cevlangēh-idi çarḥ-ı gerdān
Țutardı tarḥ özinden yedi meydān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 40*). [*tutardı, -ar, -dı*]
2. Düşürdi toprağa şimşadı taḥtı
Semen sîmāsını **tutdı** şınuqlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 35*). [*tutdı, -dı*]

tut ki: Varsayalım, farzedelim.

1. Atañdur **tut ki** şāhib-kadr u fāzıl
Saña faẓlından atañuñ ne hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 107*). [*tut ki,]*
2. Yeg ola pes harābe olsa cāyum
Güm oldu **tut ki** bir kem hāk-i rāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 43*). [*tut ki,]*
3. Çi varduğum çi varmaduğum anda
Yoğ-idüm **tut ki** benden fāriğ ol var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 81*). [*tut ki,]*
4. Biñ er 'ışkuñda **tutkim** mübtelādur
Saña ma'sūka olmak ne revādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 23*). [*tutkim,]*
5. Seni vaşlına **tutkim** mihr-i Leylî
Kaşı yayı gibi itdürdi meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 123*). [*tutkim,]*
6. Melek var olsa yegdür pāk u kâni'
Beni terk eyile **tut kim** iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 37*). [*tut kim,]*

tutak: Dudak.

1. Baḥîl ü bed-ḥitāb ü zehr-pāsuḥ
Țutağımuñ arası şöyledür dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 11*). [*tutağımuñ, -ı, -nuñ*]
2. Müşğîn saçı zulmāt-ı sevādına baş egmez
Şîrîn **Țutağı** çeşme-i ḥayvānı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4*). [*tutağı, -ı*]
3. Şîrîn **Țutağı** çeşme-i ḥayvānı begenmez
Nuḡ-ı deheni bûlbûl-i güyāya kılar ta'n (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 4*). [*tutağı, -ı*]

4. Olupdur müşğ-ile maḥlūt-ı ma‘cūn
Güherden dürcdür la‘līn **ṭuṭaḡı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 75*). [*ṭuṭaḡı, -ı*]
5. Şaçı zulmet **ṭuṭaḡı** âb-ı ḥayvân
Sevâd-ı sünbülî sevda-yı ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 40*). [*ṭuṭaḡı, -ı*]

tütî: Papağan.

1. Dil ü cān gözleri fikrûñle binā
Zebān **tütîleri** zikrûñle güyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 42*). [*tütîleri, -ler, -i*]
2. Kızıl **tütîye** döndi fıstıķı bāl
Perinden bülbül-i zibā terāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 44*). [*tütîye, -ye*]

tütî-bece: Papağan yavrusu.

1. Açar tütî bece şan beyzadan ser
Zühüm-i bülbül-i zār u ‘âlile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 52*). [*tütî-bece,]*

tütî-i behişt: Cennet papağanı.

1. İy ‘andelîb-i Ka‘be v’iy **tütî-i Behişt**
İy gülşen-i Medîne v’iy bülbül-i Ḥarem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 15*). [*tütî-i behişt,]*

tutıl: Tutulmak, yakalanmak, düşmek.

1. Yine geldi giden bîmârlık hep
Şu ten k’evvel **tutılmış** idi zaḥme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 51*). [*tutılmış, -mış*]
2. Tutilur herkes aña kām u nā-kām
Kanı bir baḥt k’olmadı nigün-sār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 88*). [*tutilur, -ur*]
3. Gün andan şerm iderken âsumānda
Tutıldı ebr-i ḡamda afitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 13*). [*tutıldı, -dı*]
4. Yüzi şuyını ḥāk eyler ḥacālet
Gerek her kim **tutılsa** ‘ışķa cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 43*). [*tutılsa,]*

tutıs: Yakmak.

1. Olımaz çarḥ atınuñ hem-rikābı
Tutışdurur kılıcı âfitābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 94*). [*tutışdurur, -durur*]

tutıs: 1. Alevlenmeye, yanmaya başlamak, alev almak 2. mec. Alev almış gibi olmak 3. Aşk ateşine tutuşup yanmak.

1. Tutışurdı perî-ruḥlarla pençe
İki pençe **tutışıldıkda** ta‘yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 23*). [*tutışıldıkda, -ıldık, -da*]
2. Tutışurdı perî-ruḥlarla pençe
İki pençe tutışıldıkda ta‘yîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 22*). [*tutışurdı, -ur, -dı*]

tütîyâ: Göze çekilen sürme.

1. Bırakma **tütîyâ** çeşmüm-durur kūr
Ki olur nūr-ı çeşm kûrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 59*). [*tütîyâ,]*
2. Aña neyler taḥībūñ **tütîyâsı**
Ḳapa çün bir kıyını gürg-i ḡarrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 74*). [*tütîyâsı, -s, -ı*]

tütivâ: Göze parlaklık ve kuvvet veren sürme taşı tozu II sevgilinin ayak tozu.

1. Gözi tannâz u ruhsârı ciger-süz
İdinür **tütivâ** çeşm-i dil ü cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 3). [tütivâ,]
2. Derûnum zaḥmına pendûn devâdur
İzûn tozı gözûme **tütivâdur** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 10). [tütivâdur, -dur]

tütî-vî âl: Kızıl papağan.

1. Şeker şâhındadır şan **tütî-vî âl**
Gözine Leylî'nün her şem'-i enver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 14). [tütî-vî âl,]

tütî-vî şeker-h"âr: Şeker yiyen papağan.

1. Perî-ruhlar okumağa müdâvim
Neyise niçe **tütî-vî şeker-h"âr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 11). [tütî-vî şeker-h"âr,]

tutma: Zabtetmek, durdurmak.

1. Yiyüp içmeyem artuḵ **tutmayam** cām
Refikûn olmayınca ol dil-ārām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 143). [tutmayam, -yam]
2. Beni **tutmadı** anlaruñ füsûnı
Senûn gayruñdan itmişdüm ferâgat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 114). [tutmadı, -dı]

tutma: Elle kavramak.

1. Ata kim **tutmağa** olmaya her bār
Seg-i küyından özge dilberûn yār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 73). [tutmağa, -a]

tutmaz: Benimsemek, o yolu izlemek, o yoldan gitmek.

1. Bu sözler kim saña naḵl itdüm el-ân
Eger **tutmazsañ** olursın peşimân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 62). [tutmazsañ, -sañ]

tutul: Yakalanmak.

1. Temâşâ kıldı ol deşti hırāmân
Kara evler **tutulmuş** gördi yek-sân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 46). [tutulmuş, -mış]
2. Katı bitmez belâya uğramışam
Tutulmuşam 'aceb düşvâr bende (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 13). [tutulmuşam, -mış, -am]

tutul: Hastalığa yakalanmak.

1. Tutuldı cânı zindân-ı firâka (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 38). [tutuldı, -dı]

tutul: (Güneş ve ay) Tutulmak.

1. Şıyup yıl bergini arturdı derdüm
Tutuldı cân göğünün âfîtabı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 65). [tutuldı,]

tütün: Duman.

1. Tütünden çarhı kılınmış âsumânı
Didi k'iy devr-i gerdünden habersüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 16*). [tütünden, -den]

tüvân-ger: Far. güçlü, iktidar sahibi olan.

1. K'o dervîş idi bu gözlerdi bāyı
Ki âhîr bir kavî-dest ü **tüvân-ger** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 79*). [tüvân-ger,]

tuv: Duymak; hissetmek, anlamak.

1. Bularuñ **tuymayup** cevri ü cefâsın
Ne yâdın fehmi ider ne âşinâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 19*). [tuymayup, -ma, -yup]
2. Tenine ursalar **tuymazdı** şad tîr
Giderken ger yolu deryâya irse (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 20*). [tuymazdı, -mazdı]
3. Tapuñdan **tuynamaz** oldum haber hîç
Yolum yokdur ki görem verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 32*). [tuynamaz, -a, -maz]

tuv: Duymak, işitmek.

1. Dilüñ şol nakşdan kim pür ğam olmış
Tuyup anı hasuduñ hurrem olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 22*). [tuyup, -up]
2. Tuyup kavm-i karâbeti de yek-sân
Perîşân oldılar çün zülf-i hûbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 41*). [tuyup, -up]
3. Kõdi ğayrılara tâcî vü tahtı
Tuyup Leylînuñ atası bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 31*). [tuyup, -up]
4. Tuyulursam n'ola hâlüm dimezsın
Gehî şahrâdasın ğâhî cebelde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 30*). [tuyulursam, -ulur, -sam]
5. Atân gibi ğamuñdan oldı nâçâr
Çü Mecnûn anası mergini **tuydı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 21*). [tuydı, -dı]
6. Ölümden soñra qalmaz aşşı dârü
Karâbeti **tuyup** anuñ hürüşin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 31*). [tuyup, -up]

tuyıl: İşitilmek.

1. Ki kurtıldı ğamâm-ı varţadan mâh
Tuyıldı her vilâyetde bu kışşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 21*). [tuyıldı, -dı]

tuyûr: Kuşlar.

1. Şaçından âşiyân iden **tuyûra**
Gıdâ viren teninden mâr u mûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 9*). [tuyûra,]
2. Yakası hicr ilinde çâk olmış
Şaçından âşiyân iden **tuyûra** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 13*). [tuyûra,]

tuyûr-ı hikmet: Hakikat kuşları.

1. Kalemle nokţadan düz dâne-i cev
Tuyûr-ı hikmeti çek dâme cev cev (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 110*). [tuyûr-ı hikmet, -i]

tuyūr-nāvekān-ı tīz-reftār: *Hızlı giden kuşların okları.*

1. Tuyūr-nāvekān-ı tīz-reftār
Yimege hūn-ı merdān açdı minķār (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 23*). [*tuyūr-nāvekān-ı tīz-reftār,]*

tuz itmek hakkı: *Birinin ekmeğ yedirip iyilik ettiği kimse üzerindeki manevi hak.*

1. Tuz itmek hakkını n'itdüh aradan
Eger olduñsa ğayr-ile dem-sāz (*Tahayyūr-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 62*). [*tuz itmek hakkı, -kı, -nı-mek-nı]*



U

[u]: (Ve).

1. Ya havrā-yı hayāle burka‘ı nāb
Bu havrā-manzar için gāh **[u]** bī-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 27*). *[[u],]*
2. Huzûr-ile geçür şādān **[u]** hurrem
Maķam idin varup bir hûb-cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 44*). *[[u],]*
3. Biraz kaldılar ammā yine hāmûş
Görüp bu anı kaldı deng **[u]** hayrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 43*). *[[u],]*

uc: Son, gayet, netice.

1. Çeken tağ u şahāride sürüdü
Ucından ben muķayyed cānuñ iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 39*). *[ucından, -ı, -n, -dan]*
2. Ki incitmeyeler seni hemîşe
Ucumdan derd bulsun dirseñ ağyār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 115*). *[ucumdan, -um, -dan]*
3. Şanasın gitdi genc üstinden ejder
Şaçı **ucında** dürr-i güşı her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 73*). *[ucında, -ı, -n, -da]*
4. Meger kim bir nefes tábüt-ı ber-dār
Ucumdan olmayısar dahı yir tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 17*). *[ucumdan, -um, -dan]*
5. Ol **ucdan** lâ-cerem gec kırtulurlar
Ki zîrā bir gözinde bu iş bu tāhûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 182*). *[ucdan, -dan]*

uc: Sayı sıfatta, üç.

1. Üçünci çarha çıkdı çün be-şehre
Elinden çengini bıraktı Zühre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 129*). *[üçünci,]*
2. Perī-ruhlardan evvel oldı kāmîl
İki **üç** yılda oldı dāniş-āmûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 27*). *[üç,]*
3. Bu resm-ile **üç** ay miķdārı bunlar
Şafā vü ‘işret itdiler muķarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 189*). *[üç,]*

uc: Sayı; üç.

1. Kaçan k’irdi **üçe** ğarrayla yaşı
Halāyık anda çābük oldı başı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 1*). *[üçe, -e]*
2. Temām **üç** gün ziyāfet eylediler
Çün irişdi müsāfirlik temāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 50*). *[üç,]*

uc: Bir şeyin baş veya son noktası.

1. İrişse tîĝı **uci** bir süvāre
İder atıyla anı dört pāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 75*). *[uci, -ı]*
2. Kim itdi ğamzeñ **uçlarını** nem-nāk
Nedendür cüy-ı eşküñ böyle çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 121*). *[uçlarını, -lar, -ın, -ı]*
3. Aşaĝa almış **uci** āsumānı
Yaratmış seng-i miħnetden Hāk anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 33*). *[uci, -ı]*
4. Senüñ **ucuñdan** olmışlardur iy cān
Qarābetüm baña hep düşmen el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 21*). *[ucuñdan, -undan]*

5. Anuñ yine ‘adū fethinde derdi
Bu ceng içre anuñ **ucından** iy mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 31*). [*ucından, -ı, -n, -dan*]
6. Eger görmedi andan bir arada
Şoñ **uci** virdi bir kimse nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 35*). [*uci, -ı*]
7. Toķındı çeşmi bir hōş sâye-bâne
Şu resme ki **uci** ırmış âsumâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 56*). [*uci,]*
8. Bugünden nâm-zâd olsunlar anlar
Şoñ **uci** ber-murâd olsunlar anlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 74*). [*uci,]*
9. Bu resme sözleri-y-le bî-nihâyet
Şoñ **uci** nâmeye buldurdı gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 52*). [*uci,]*
10. Şoñ **uci** virmemişler tâlib olmış
Kıtâl itmiş ‘adûsı gâlib olmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 9*). [*uci,]*
11. Şoñ **uci** hizmetünde şu na yitdüm
Ki virdüñ seglere ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 96*). [*uci,]*
12. Yolu geh deşt oldu gâh vâdi
Şoñ **uci** gördi k’olup ğarķa-ı hâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 73*). [*uci,]*
13. Başına rânını bâlin iderdi
Dizin çöküp başı **ucına** aşlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 61*). [*ucına, -ı, -n, -a*]
14. Senüñ-çün ya’ni zâhîr oldu pasum
Şol **ucdan** k’itmiş-idüm saña ‘işyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 91*). [*ucdan, -dan*]
15. Ol **ucdan** çeşm-i bedden pür hirâsum
Velî şol göz ki var bañā zîyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 32*). [*ucdan, -dan*]
16. Şoñ **uci** eyledüñ benden ferâğat
Ġarîb olanuñ âhî âteşinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 146*). [*uci, -ı*]
17. Göñül kapmaķda ki çâlâķ u çâpûķ
Kıl **ucin** gizlemez mîm-i dehânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 45*). [*ucin, -ı, -n*]

uç: Havalanmak, uçmak.

1. ‘Ahd-i ‘adlünde memâlik şöyle bulmuşdur şalâķ
Kebk bâzile **uçar** gürg ile seyr eyler ğanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 4*). [*uçar, -ar*]
2. İdüp ‘azm-i cenâb-ı râh-ı maľlûb
Pes **uçdı** bir zamân ol kürsî-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 170*). [*uçdı, -dı*]
3. Ne yir kaldı zemînde başacak pây
Ne kuş buldı havâda **uçacak** cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 72*). [*uçacak, -a, -cak*]
4. Hevâda **uçmaĝa** başladı huffâş
Felekde bir çerâĝ oldu her encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 94*). [*uçmaĝa, -maĝa*]
5. Şafâ bezminde düşmen birle dem-sâz
Diler k’üstünden **uçan** murĝuñ âhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 93*). [*uçan, -an*]
6. Müdâm İbn-i Selâm idi nigeħ-bân
Kuş **uçurmazdı** üstinden hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 67*). [*uçurmazdı, -ur, -maz, -dı*]
7. Özine kılmayısar daľı meyli
Ki murĝ **uçmaĝıla** çıkmaz semâyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 7*). [*uçmaĝıla, -mag, -ıla*]
8. Harem gerdine çekdiler hişârı
Hevâ yüzinde **uçsa** bir meges ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 57*). [*uçsa, -sa*]
9. Kefen şardılar ol cism-i ħarîre
Çü murĝ-ı cân **uçup** ten kaldı hāmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 71*). [*uçup, -up*]
10. Tutarđı şol kadar ħayl ü haşem ol
Ki bulmazdı kuş **uçup** geçmeye yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 26*). [*uçup, -up*]
11. Bular k’anuñ sözini itdiler ĝuş
Ķafeslerinden **uçdı** bülbül-i hûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 46*). [*uçdı, -dı*]
12. Uçarsa murĝ olup çarĝ-ı berîne
Kemendümle çekem anı zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 95*). [*uçarsa, -ar, -sa*]
13. Toķuz tolandı naľlı şâĝ-ber-şâĝ
Gözinden yaş dökerek **uçdı** ol zâĝ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 87*). [*uçdı, -dı*]
14. Anuñ-çun başdan ayaĝa karasın
Uçup seyrân iderken bu cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 65*). [*uçup, -up*]
15. Ġaraż murĝı aralık yirden **uçmış**
Çü geldiler yine kendülerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 106*). [*uçmış, -mış*]

uçmak-: *Cennet.*

1. İrürdi bir Burāk-ı berķ seyri
Ki hac̣l eylerdi ol **uçmaķda** ıayrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 32*). [*uçmaķda, -da*]
2. Ol **uçmaķda** yorulup peyk-i hażret
Per ü bālinde hıç kalmadı sür'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 157*). [*uçmaķda, -da*]
3. Ya olurlar mı ki **uçmag** içinde
Meger bir gice k'oldı nâf-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 20*). [*uçmag,]*

uçur: *Uçurmak, ortadan kaldırmak.*

1. Uçurmuş 'aķl murġın ol kemîne
Sirişkinden yüzine şaçdı âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 210*). [*uçurmuş, -mış*]
2. Uçurup cân kuşın iy sine sen kal
Beni kırtar ilâhî bu belâdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 32*). [*uçurup, -up*]

ucuz it: *Deġersizleştirmek.*

1. Egilüp zülfinûn güşına kaşı
Dir inende ucuz itme ķumâşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 80*). [*ucuz it, -me*]

'ûd: *Hint'ten gelen yakılınca güzel koku veren bir tür kıymetli ağaç.*

1. Şadâsı cânibine ıardan **'ûd**
Düzetdi muırib için rāh-ı maķşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 15*). [*'ûd,]*
2. Buyurdi yakdılar **'ûd** u sipendi
Ki tâ def' ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 21*). [*'ûd,]*
3. Göyindi micmer-i hasretde çün **'ûd**
Başına çıķdı nâr-ı hicrden düd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 35*). [*'ûd,]*
4. Pür itmiş **'ûd** u 'anberle içini
Ki hac̣l ider ķoķusı müşg-i çini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 43*). [*'ûd,]*
5. 'Abîr ü 'anber ü **'ûd** u cevâhir
Hem uydurdi bile bî-had tekâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 30*). [*'ûd,]*
6. Ki 'ışķ âteş gibidür ben çü **'ûdum**
Gelüp 'ışķ itdi cânı hâşş-ı dergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 14*). [*'ûdum, -um*]
7. Koķusı **'ûd** u 'anber kârvânı
Yüzi hûb idi pâķîze-nihâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 58*). [*'ûd,]*
8. Şafâsın virdi aña **'ûd** u 'abîrûn
Ġazeller okuyarak hurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 24*). [*'ûd,]*

ud: *Perdesiz bir musiki aleti.*

1. Gelürler bunda eylerler sürüdi
Ġomadılar il içre bizde **udı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 26*). [*udı, -ı*]

'ûd-ı huşk: *Kuru ağaç.*

1. Niçe yük **'ûd-ı huşk** u 'anber-i ter
Hezâr üştür hezâr ester hezâr esb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 54*). [*'ûd-ı huşk,]*

'ûd-ves: *Öd ağacı gibi.*

1. Kıl asla buyruğundan çekmezem ser
Dilersen ‘**üd-veş** ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 47*). [‘üd-veş,]

uğra: Karşılaşmak, maruz kalmak.

1. Ki kendi zaḥmum **uğradı** gözüme
Suçumı bilüben bî-hadd ü pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 34*). [uğradı, -dı]
2. Bakup rahm eyledüñ iy bed-endiş
‘Aceb müşkil kazāya **uğramışam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 11*). [uğramışam, -mışam]
3. Katı bitmez belāya **uğramışam**
Tutulmuşam ‘aceb düşvâr bende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 12*). [uğramışam, -mışam]
4. Metâ‘-ı şabrı niçün oda urduñ
Ḥayāle mi **uğraduñ** yâ düş mi gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 126*). [uğraduñ, -du, -ñ]
5. Götüre mülk-i dünyâdan ṭabanı
Çün **uğradı** bu resme ṭurfê ḥāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 79*). [uğradı, -dı]

uğrı: Hırsız.

1. Miyânında mişâl-i beyza-i baṭṭ
Kovar bâğ **uğrısın** süsen çü yağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 59*). [uğrısın, -sın]

‘uhde-i ‘ahd: Sözün yükümlülüğü.

1. Çi ger ‘ālemde nāmuñdur mükemmel
Velikin ‘uhde-i ‘ahduñ muḥallil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 34*). [‘uhde-i ‘ahd, -üñ]

‘ukbā: Âhiret.

1. Hem oldılar yine **‘ukbāda** hem-mehd
Bihişt-i döstân oldu ol ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 36*). [‘ukbāda, -da]

‘ukde-i cān-ı fütāde ol: Çaresiz bedenin düğümü haline gelmek.

1. Bir iki beyt işideydüm özinden
Olaydı ‘ukde-i cān-ı fütāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 57*). [‘ukde-i cān-ı fütāde ol, -a, -ydi]

‘ukde-i ğam: Keder düğümü.

1. Dilümde ‘ukde-i ğamdur ser-â-ser
Benefşe çeşmüme bî-zülf-i dildār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 26*). [‘ukde-i ğam, -dur]

‘ukkāb-ı nāvek: Ok kartalı.

1. Ola **‘ukḳāb-ı nāvek** çünki perdār
Muḥanneşler ḳalır kerkes gibi ḥ“ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 31*). [‘ukḳāb-ı nāvek,]

‘ukūbet: Eziyet, işkence.

1. Egerçi dergehünde rû-siyâhum
‘**Ukûbet** eyleme kim ‘özü-h*âhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 118). [‘ukûbet,]
2. Ki görüp rahm idesin çâkerüñe
‘**Ukûbetdür** baña gerçi ki bu bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 23). [‘ukûbetdür, -dür]

‘ukûl: Akıllar.

1. Kibriyâ-yı zâtuña irişmez efhâm u ‘**ukûl**
Kim şifâtuñ anı setr itmege çekmişdür hicâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 15). [‘ukûl,]

ulas: Erişmek, değmek.

1. Külâh-ı hüdhüd-ı zîbâ fesâne
Şaçına sünbülün **ulaşdı** şâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 24). [ulaşdı, -dı]
2. İdinüp yâr kendüye belâyı
Ulaşdı ‘ışka kodı mäsivâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 22). [ulaşdı, -dı]

ulı gör: Yüce görme.

1. Vücüdün sayesini görme ulı
Ki ide kâmetün servine meyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 55). [ulı gör, -me]

ulu: Büyük, ulu.

1. Anası diledi kim sünnet ide
İlinün **uluların** da‘vet ide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 4). [uluların, -lar, -ı, -n]
2. O devr **ulularınıñ** oğlu kıızı
İdinmişlerdi h*âce ol ‘azîzi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 9). [ulularınıñ, -larınıñ]
3. Var idi küllesinde bir **ulu** gâr
Maķâm idindi anı ol dil-efgâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 49). [ulu,]
4. Bir **ulu** dirnek olup tırdı bunlar
Birikdürüp kelâmı sürdi bunlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 39). [ulu,]
5. Didi kim bir sege iy küh **ulüsü**
Nedür senden bu rıfķ u çâblüsî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 39). [ulüsü, -sı]
6. Vezîr ü hâşş u nüddâm u ekâbir
Ne kiçi kaldı şehr içre ne **ulu** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 45). [ulu,]
7. Ki Bağdâduñ **ulularından** iy yâr
Var idi bir yigit ‘aşık tabî‘at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 2). [ulularından, -ları, -n, -dan]
8. Şu deñlü eyleyem ceng ü cidâli
Ki dikem gülşenüñe **ulı** nihâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 100). [ulı,]
9. Ulular âh idüp ağlar şoñınca
Gider düş üzre ol tâbüt-ı hāmūş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 80). [ulular, -lar]
10. Neseb **ululığına** olma mağrūr
K’o resme iş kişilikden olur dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 103). [ululığına, -ın, -a]

‘ulüm: İlimler.

1. Zarıf ü ehl-i fażl u hikmet-endüz
‘**Ulümü** çün ihâta itdi ol mäh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 29). [‘ulümü, -ı]
2. Meger kim Qaysıla Leylî dañı hem
‘**Ulüm** okurlar idi andan ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 14). [‘ulüm,]

um: 1. Ümit etmek. 2. Beklemek.

1. Umaram k'ol emîr-i 'âlem-ârây
Şadef güşında ol dürrü vire cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 151). [umaram, -ar, -am]
2. Umup Mecnûn vişâlûn dilberinûn
Tiz ayağına düşdi mâderinûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 33). [umup, -up]
3. Kesen mihr ü maḥabbet rîsmânın
Ben **ummazdum** nigārâ hiç senden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 27). [ummazdum, -maz, -du, -m]
4. Şudâ' oldı özine ülfet-i ḥalk
Ḥalâyıḳdan şadâḳat **umma** zinhâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 57). [umma, -ma]
5. Ḥicâb iderdi lîkin cânı ilden
Göñülden Zeyd **umup** ol mü-miyânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 27). [umup, -up]
6. Didiler geldi bir ḥâzıḳ ṭabîbe
Umarlardı kim andan gide bu derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 83). [umarlardı, -ar, -lar, -dı]
7. Bu mücrim de ne taḳvâ var ne tâ'at
Tehî vü müflis **umarvan** şefâ'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 132). [umarvan, -ar, -van]
8. Ne ḥöd 'âşıklıḡn cânında bârı
Bunı **ummazdı** devr-i bî-vefâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 17). [ummazdı, -maz, -dı]
9. Ḥatâya ben beni kıldum giriftâr
Ben **umardum** ki bir kerre ḥatâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 49). [umardum, -dum]

'ummân: Okyanus.

1. Hicrinde sirîşküm şu ḳadar aḳdı ki Ḥamdî
Cûş eyleyüben ḳulzüm ü **'ummânı** begenmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10). ['ummânı, -ı]
2. Cûş eyleyüben ḳulzüm ü **'ummânı** begenmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10). ['ummânı, -ı]
3. Seḫâsı sofrası üstinde **'ummân**
Olupdur şanki bir taş-ı nemek-dân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 119). ['ummân,]

'ummân-ı şevk: Arzu denizi.

1. Pes ol **'ummân-ı şevk** u kulzüm-i nûr
K'öñünde bir idi nezdîk ile dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 253). ['ummân-ı şevk,]

'ummân-ı şun': Sanat denizi.

1. Bir gemidür güyyiâ **'ummân-ı şun'**uñda felek
Kim ḳalup girdâb-ı ḫayret içre döner lâ-yezâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 9). ['ummân-ı şun', -uñ, -da]

umûr: İşler.

1. Berî cümle **umûrından** cihānuñ
Meger bir şeb melâlet nâgehānî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 22). [umûrından, -ı, -n, -dan]
2. Belin bükmişdi bir yaña ḳocalıḳ
Umûrın devr-i fânînuñ idüp terk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 19). [umûrın, -ı, -n]
3. Dili miḫnet ocaḡnuñ kebâbı
Ḡamumla terk idüp 'âlem **umûrın** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 9). [umûrın, -ı, -n]

umûr-ı 'âlem: Dünya işleri.

1. Biri cân virmemiş illā ki mürde
Umūr-ı ‘ālemi idüp ferāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 25*). [*umūr-ı ‘ālem, -i*]

umūr-ı dehr: *Dünya işleri.*

1. Umūr-ı dehrden vardur emānum
Delü yokdur çi ger Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 86*). [*umūr-ı dehr, -den*]

‘unnâb-ı pür-hâl: *Ben dolu üzüm.*

1. Yeşil hülle üstine ‘unnâb-ı pür hâl
Tökünmüş hûri gibi tükme-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 73*). [*‘unnâb-ı pür-hâl,]*

unut: *Aklında kalmamak, hatırlamamak.*

1. Kaçan k’ölem lâhd ola maķāmum
Unudıla cihân içinde nāmum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 224*). [*unudıla, -ıla*]
2. Otur âdemler ile âdemî-vâr
Unutma âdemilik resmin iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 128*). [*unutma, -ma*]
3. Unutma eski yârânı da zînhâr
Kaçan kim içesin köhne şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 66*). [*unutma, -ma*]

ur: *Nakşetmek, işlemek.*

1. Kışver-i Yünâna bünyâd **uralıdan** rûzgâr
Böyle bir hân ile olmadı müşerref lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 11*). [*uralıdan, -a, -lı, -dan*]
2. Uran bu kışşanuñ aşlına bünyâd
Şu resme eyledi efsâne-yi yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 1*). [*uran, -an*]
3. Kıl iy **uran** cihân tākına bünyâd
Beni bu ibtilâ bendinden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 61*). [*uran, -an*]
4. Cihân ‘aşıkklarınıñ ser-fırâzı
Uran bizümle lâf-ı ‘ışk-bâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 20*). [*uran, -an*]
5. Urındı rüy-ı şahrâ reng-i sincâb
Göz ider gonca-ı bādām-ı hōş kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 48*). [*urındı, -ın, -dı*]
6. İki cārî zebâna **urđı** bendi
Ol iki nakş qaldı deng ü nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 116*). [*urđı, -dı*]

ur: *Takmak, başına yerleştirmek.*

1. Görürler pür hünerdür ol şeker-ğand
Ururlar adını Kays-ı hüner-mend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 290*). [*ururlar, -ur, -lar*]
2. Meger bir gün yine **ururđı** lengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 1*). [*ururđı, -ur, -dı*]
3. İki perî **urımmış** şekl-i âhû
Dil alur gözleri mânend-i cādū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 55*). [*urımmış, -ımmış*]

ur: *Üflemek.*

1. Adına qahqahadan kebk-i tayyâr
Ta’aşşuk nevbetini **ururđı** her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 80*). [*ururđı, -ur, -dı*]
2. Çalardı nâleden borı çeküp zür
Şan İsrâfil **ururđı** şür ile şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 18*). [*ururđı, -ur, -dı*]

ur: Sunmak.

1. Ki men' itmezse takdîr-i Hudâyı
Ururam kâmina bu mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 34*). [ururam, -ur, -am]

ur: Söylemek, konuşmak.

1. Var-ise kânde bir cüd ehli sultân
Urur çâkerliginden lâf her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 110*). [urur, -ur]

ur: Vurmak, değmek.

1. Anda kim deryâ-yı 'afvün mevc **ura** garķ olur
Kaťresinde cümle 'aşiden gelen cürm ü vebâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 11*). [ura, -a]
2. Düşmenün tevsenlik itse ağzına serrâc-ı çarķ
Âhen-i hayretiden **urur** dest-i kahr ile lücüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 50*). [urur, -ur]
3. Bahâdırlar elinde tîğ-i hün-in
Urur cân ĥirmerine âteş-i kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 48*). [urur, -ur]
4. 'Adûsına **urur** her kişı tîğı
Çalar ol sineden taĥl-ı dirîğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 7*). [urur, -ur]
5. Anuñ bu nüktesin k'ışitdi Nevfel
Diledi kim yine cenge **ura** el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 44*). [ura, -a]
6. Kimün başına **ursa** kîn-ile gürz
Tağıdurdı ger olsa küh-i Elbüüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 89*). [ursa, -sa]
7. Eger file **urursa** ĥancerini
Ayağına birağurdı serini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 97*). [urursa, -ur, -sa]
8. Yüz **urup** toprağı yüz biñ ĥam-ile
Dediler eyleyüp efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 2*). [urup, -up]
9. Bile bir şahş **urınmış** şekl-i şeydâ
K'o şahşuñ bu karı başdan ayağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 20*). [urınmış, -mış]
10. Biraz âsüde düşdi **urmadan** leng
Temâşâ kıldı ol 'âlî dirâĥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 40*). [urmadañ, -ma, -dan]
11. Birikmiş berķ **urur** dipinde çün şem'
Şanasın ol şecer düdidur anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 22*). [urur, -ur]
12. Alup bundan baña **ur** bul gevâbı
Ki 'âlemdede benem şeydâ vü bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 50*). [ur,]
13. Urur bir nişter gibi nişâne
Daĥı âyineden buldum ferâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 46*). [urur, -ur]
14. Ururam ĥancere işit sözümi
Ne deñlü kim tazarru' kıldı dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 94*). [ururam, -ur, -am]
15. Oturup ağladı ĥam-nâk u dil-süz
Ururken cismine geh seng ü geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 127*). [ururken, -ur, -ken]
16. Ki her ĥayvân ider bir dürlü ĥizmet
Ol otururdu yüzine **urup** keĥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 51*). [urup, -up]
17. Sen **urduñ** zaĥmı sen eyle 'ilâcum
Ol evvel gördigüñden ĥaste-ĥâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 158*). [urduñ, -du, -ñ]
18. ĥam **urmasun** mı ĥaste bülbüle dağ
Varup bağuñda bülbüller ĥarâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 98*). [urmasun, -ma, -sun]
19. Anuñ-çündür göñülde ıztırâbum
Ne dem kim seyl-i giryem mevc **ura** tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 71*). [ura, -a]
20. Dilerdi kim **ura** zaĥmına merhem
Her ay başında iderdi ol nigü-fâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 12*). [ura, -a]
21. Urursın cânıña derdinden âteş
İdüp her rüz 'azm-i bağ ü gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 6*). [urursın, -ur, -sın]
22. Ol aradan sürüp Mecnûna geldi
Baķup gördi ki yüz **urmuş** zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 209*). [urmuş, -mış, -]

23. Cihân-binüm diyü lāf **ura** her gāh
Hâzinem leşkerüm yok pâdişāhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 12). [ura, -a]
24. Urursın sîhler endāmum üzre
Benem hoşnûd öz hālûmden el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 14). [urursın, -ur, -sın]
25. Bırakdum âletini pây-tâ-fark
Ururvan baħr-i ğamda dest ü pâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 51). [ururvan, -ur, -van]
26. Urup yüz yüze buldılar hoş iķbāl
Tolayup birbirinüñ boynına kol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 86). [urup, -up]
27. Niçün **urduñ** dehānuñ dürcine bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 14). [urduñ, -du, -ñ]
28. Ğazāle **urdi** şāhuñ cānına tîr
Tapuñdan baña bir hāl oldu zāhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 24). [urdi, -dı]
29. Urursın sîneñe şad seng-i endüh
Melâletden gözüñi ger tuta h*âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 28). [urursın, -ur, -sın]
30. Ki kandan yundi âb-ı zindeġāni
Şu deñlü nāle kılup **urdi** çarhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 21). [urdi, -dı]
31. Eger hışm ile **ursa** kühe nîze
Geçer eyile ki bürrān igne yire (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 57). [ursa, -sa]
32. Biri birine dirlerdi gelüñ tîz
Delü geldi **uralum** taşile biz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 16). [uralum, -alu, -m]
33. Tenüñe niş ire çün mār-ı ğamdan
Tîz **ur** tiryāk-ı ‘aķl-ı muhteremden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 100). [ur,]
34. İlün ta’nın kosa añmasa nengi
Ururdi kendüler ceysiyle cengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 12). [ururdi, -ur, -dı]
35. Sen ol çübāna döndüñ iy cihāngîr
Ki **urdi** kelbin atup kurd için tîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 32). [urdi, -dı]
36. Şan **urdi** sînesine niş-i kahrı
Baķuñ ol pâdişāh-ı ‘ālî-cāha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 24). [urdi, -dı]
37. Zen-ile gitdi tutup deşt ü kühsār
Gider **urup** zemîne pâyı sille (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 67). [urup, -(u)p]
38. İlenüp ser-nigün bahtına söger
Ururlar çıkuben taşlar-la anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 81). [ururlar, -ur, -lar, -]
39. Şanasın geldi bülbül gülsitāne
Didi ya dost **urdi** derd-ile der (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 9). [urdi, -dı]
40. Ruķın der kıldı ġarķ-ı âteş ü âb
Yüzine **urdi** anuñ bir tapance (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 65). [urdi, -dı]
41. ‘Urûc itdi teninden tã’ir-i hûş
Başına **urdi** ġamdan ol kâdar seng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 3). [urdi, -dı]
42. K’ola şādır bu fi’l-i pîç senden
Baña sensüz ġam u hier **urdi** dāġı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 29). [urdi, -dı]
43. Çün irdi hātîf-i şubh **urdi** demler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 1). [urdi, -dı]
44. Tenine **ursalar** tıymazdı şad tîr
Giderken ger yolu deryāya irse (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 20). [ursalar, -salar]
45. İşinde kaldı çarhüñ deng ü meftûn
Şu resme **urdi** bir na’re şeġab-nāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 59). [urdi, -dı]
46. Tırup başladı çarħa ol kemîne
Yidi kere pey-â-pey **urdi** çarhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 13). [urdi, -dı]
47. Ki geçdi lu’b-ı çarħı yidi çarħı
Daħı soñra **urup** rüyın zemîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 15). [urup, -(u)p]
48. Yaşı mevc **urdi** çün deryā-yı ‘ummān
Götürüp şöyle kim eşk-i revānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 2). [urdi, -dı]
49. Beķā kâşırında olur ġandān u mesrûr
Çün **urdi** şem’-i ġurşîd-ı pür-envār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 91). [urdi, -dı]

ur: Vurmak II Yansımak.

1. Ki kandan mevc **urur** deryā gözinde
Yine bir lâhızada ‘aķlı dirilür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 14). [urur, -ur]

ur: Ayak basmak, dikilmek.

1. İnüp rahşından i'zâz-ıla derhâl
Çeküp **urdu** bir yire çün Rüstem-i Zâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 36*). [*urdu, -dı*]

ur: Atmak.

1. Kim **urdu** iy meh bu odı hîrmenüñe
Kimüñ dūdı irişdi revzenüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 123*). [*urdu, -dı*]
2. Metâ'-ı şabrı niçün oda **urduñ**
Hayâle mi uğraduñ yâ düş mi gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 125*). [*urduñ, -duñ*]
3. Urupdur terkimi kavm u qarâbet
Dilüm şâfi-durur bî-mekr cānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 84*). [*urupdur, -up, -dur*]

ur: Değdirmek; koymak.

1. Felek rahş aña mihr ü mäh iki zîn
Ki gündüz birin **urur** gece birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 82*). [*urur, -ur*]

urğan: Kalın ip, idam ipi.

1. Yeñi içinde her bâzûsı kim var
Çeh içre şan kara **urğandur** iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 32*). [*urğandur, -dur*]

'urüc it: Çıkmak, ayrılmak.

1. 'Urüc itdi teninden tã'ir-i hūş
Başına urdı ğamdan ol kadar seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 2*). [*'urüc it, -di*]

'urüc it: Yükselmek, çıkmak.

1. 'Urüc idince tenden cān-ı bî-kār
Ġam u derd-ile Leylinüñ olam yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 51*). [*'urüc it, -ince*]
2. 'Urüc itmiş başından bülbül-i hūş
Vücüdî haste vü mecrûh yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 52*). [*'urüc it, -miş*]

'urvân gör: Çıplak görmek.

1. Biraz âsüde düşdi şöhetinden
Selîm anı çü gördi böyle 'uryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 45*). [*'uryân gör, -di*]

uş: İşte, şimdi.

1. İl içre hālümüz **uş** şuñâ yitdi
K'ucuñdan 'arımız yıllere gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 19*). [*uş,]*
2. Ki nedür 'ışk iy bānū-yı devrân
Uş adın senden işidürven el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 6*). [*uş,]*
3. Ġamuñdan cānum **uş** geldi lebe āh
Baña rüz-ı tarab döndi şebe āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 19*). [*uş,]*
4. O hūb eş'aruñ **uş** birisi budur
İşit kim gūşını zeyn ide budur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 69*). [*uş,]*

5. Siyeh rüyum baña lâıyık degül hâl
Kulağum k'eyledüñ lâ'l-ile **uş** pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 35). [uş,]
6. Baña **uş** hâl yeter hâl-i ruhsâr
Ana yokdur senüñ-le dağı kârum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 52). [uş,]
7. Ki ne söyler dilüm bilmezven el-ân
Atamsın bildüm **uş** benven gulâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 21). [uş,]
8. Benüm **uş** bunda hâlüm munkalibdür
Bir itdi ikimüzüñ meşrebin 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 64). [uş,]
9. Ki zârı kend'özünüñ kârı kıl sen
Uş öldüm mâtemümde ağla tiz ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 11). [uş,]
10. Nedâmet desti burdı güşümü **uş**
Senüñ haqquñda idüm ger günehkâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 110). [uş,]
11. Ki suçsuz âhüyı virdüm ite **uş**
Her endâmin göreydüñüz ki segler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 64). [uş,]
12. Benüm de **uş** gamuñdan baña yitdi
Gidelüm tür eve iy merd-i nâ-ehl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 38). [uş,]
13. **Uş** ol dem boynuñadur vebâlüm hõd
Kanı sen kandesin ya kandedüm ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 2). [uş,]
14. Hâbîbine ki iy dildâr-ı mevzûn
Ben **uş** gitdüm idüp yüz nâle vü âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 125). [uş,]
15. Öñümden **uş** kılar yüz kebk cevân
Benüm şeh-bâzum ırmeyince câna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 20). [uş,]
16. **Uş** eyledüm önünde râzumu fâş
Nazar kıl hâlümün za'fına bir bak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 54). [uş,]
17. **Uş** itdüm terk-i devrân-ı pür-âşüb
Degülseñ hem vefâ râhında sen süst (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 92). [uş,]

uşağ: Hizmetçi.

1. K'ezel kendülere vürürdi nânı
Dilin çıkarup **uşağı** irisi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 45). [uşağı, -ı]
2. Şitâb ile **uşağı** vü irisi
Varup gördiler anı zâr u giryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 34). [uşağı, -ı]

uşağ oğlan: Çoluk çocuk.

1. Ne yoldan k'eyleye geçmege âheng
Uşağ oğlan elinden yir idi seng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 18). [uşağ oğlan,]

usan: Bıkmak.

1. Vücüdı yidüğü darb-ı girândan
Uşandı ol şanem cân u cihândan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 66). [uşandı, -dı]
2. Didi şadân olup buldum şikârı
Pes evvelki refîkindan **uşandı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 59). [uşandı, -dı]

usan ol: Usanmak, yorulmak.

1. Çü bî-cân nâkşdur bî-şüret-i yâr
Uşan olma aña bir çäre kıl var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 58). [uşan ol, -ma]

usanma: Usanmamak, gafil olmamak.

1. Hevâ-yı 'ışkdan **uşanmayısar**
Didi derd-ile k'iy ferzend-i dil-gir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 4). [uşanmayısar, -yısar]

uslan: Akıllanmak, akli başına gelmek.

1. Şu sözler kim özinden güş kıldum
Dahı **uşlanmaz** ol taḥkik bildüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 78*). [*uşlanmaz, -maz*]
2. Cihân-ı ‘ışkdandır şeh-r-bend ol
Mukarrer bildi kim **uşlanmayısar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 3*). [*uşlanmayısar, -ma, -yısar*]

‘uşşâk: Aşıklar.

1. Şeker-büse vü lîkin şehd-âmîz
Lebi **‘uşşâka** âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 53*). [*‘uşşâka, -a*]

utan: Çekinmek, utanmak.

1. Kılâbı bildi yimedi etümi
Utanmaz mısın iy şeh şüretüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 101*). [*utanmaz, -maz*]

utanmaz: Arsızlık, utanmazlık.

1. K udümüñ mürde cisme virdi cânı
Utanmazven kara baḥtumdan iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 47*). [*utanmazven, -ven*]

‘utârid: Merkür gezegeni; Feleğin kâtibi olarak anılır. Kâtip ve yazarların piri sayılır.

1. Okıyup ol şehüñ na‘tını bî-kadḥ
‘Uṭârid saçdı başına dürr-i medḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 128*). [*‘utârid,]*
2. Bahâsı her birinüñ biñ cihândur
‘Uṭârid ḥirmenüñden ḥuşe-çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 65*). [*‘utârid,]*

uvağ: Kırpıntı, küçük parça, toz.

1. K’içinde pürdür anuñ kând **uvağı**
Saña virdüm bugünden ol nigârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 76*). [*uvağı, -ı*]

uy: Ayak uydurmak, riayet etmek.

1. Bir oğlum var idi zîbâ vü mehzûn
Hevâ-yı ‘ışka **uyup** oldı mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 40*). [*uyup, -up*]
2. K’irür ol ḥastenüñ feryâdına dâd
Uyup ilüñ sözine bende nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 17*). [*uyup, -up*]

uyan: Uyanmak.

1. Çeküp himmet felek fevkine raḥtum
Gam uyḥusından **uyanmışdı** baḥtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 28*). [*uyanmışdı, -mış, -dı*]
2. Vücüdî tıtdı ḡamdan lerze vü tâb
Uyanıp ḥayret-ile ol ciger-ḥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 49*). [*uyanıp, -ıp*]
3. İştisün ḥalk **uyan** bir dem fiğānuñ
Başuñda erre olsun efser-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 32*). [*uyan,]*

4. Uyandı zār u lertzān ol niger-ḥāh
Yoğ-iken miḡ-i Leylinūñ cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 10*). [uyandı, -dı]

uyan-: Uyku durumundan çıkmak.

1. Gicenūñ ḥirmenine rüzden nār
Uyandı uyḡusından Zeyd der-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 93*). [uyandı, -dı]

uyan gel: Uyanmak.

1. Derūnın şevkdan pür eyleyüp tāb
Uyanu geldi başından gidüp ḥāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 32*). [uyan gel, -dı]
2. Bu ḥāl içinde pes ol tıfl-ı güm-rāh
Bir āh idüp u yanı geldi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 110*). [uyandı gel, -dı]

uyar: Uyarmak || Uyandırmak.

1. Gülistān meclisinde şāḥ-ı zanbak
Uyarmış cā-be-cā şad şem‘-i ablak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 60*). [uyarmış, -mış]

uydur: Uydurmak.

1. Çeri **uydurmaduḡumdan** zarūrī
Barışduḡ kaldı ‘özl ile o ḥūrī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 49*). [uydurmaduḡumdan, -ma, -duḡum, -dan]
2. ‘Abīr ü ‘anber ü ‘ūd u cevāḥir
Hem **uydurdı** bile bī-ḥad tekāver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 31*). [uydurdı, -dı]
3. Yoğ-idi ḥasrete şabr u karārī
Ṭurup **uydurdı** bir gün iki yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 27*). [uydurdı, -dı]

uyhu: Uyku.

1. Ruḡ-ı zībāsına karşı anuñ şād
Berī **uyḡudan** u yimekten āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 334*). [uyḡudan, -dan]
2. Çeküp himmet felek fevkine raḡtum
Ġam **uyḡusından** uyanmışdı baḡtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 28*). [uyḡusından, -sı, -n, -dan]
3. Çün **uyḡudan** götürdi baş o meh-veş
Görür kalmış gözinde ol naḡş-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 33*). [uyḡudan, -dan]
4. Ġam-ile **uyḡusuzlıḡdan** anuñ derd
Cemālī āfitābın eyledi zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 91*). [uyḡusuzlıḡdan, -suz, -lık, -dan]
5. Belā ḡārınuñ olup sicn-bānı
Ġam **uyḡuya** iletmez oldu anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 8*). [uyḡuya, -y, -a]
6. Ḥelāl olinca saña ol perī-rū
Ḥarām olsun benüm gözüm **uyḡu** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 146*). [uyḡu,]
7. Kāmu **uyḡuya** vardı ins ü ḥayvān
Diledi bağ-ı ḥüsninden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 24*). [uyḡuya, -y, -a]
8. Ki ne **uyḡuyı** kodi ne ṭa‘āmı
Çü kalmadı simāṭında nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 24*). [uyḡuyı, -y, -ı]
9. Şebe döndi günü soñ oldu ‘īdi
Tehī düşdi yimekten **uyḡudan** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 83*). [uyḡudan, -dan]
10. Yatup **uyḡuya** vardı ol şeker-leb
Düşünde gördi ol dildār-ı mevzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 6*). [uyḡuya, -y, -a]

11. Gicenüñ hirmenine rüzden nār
Uyandı **uyhusından** Zeyd der-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 93*). [*uyhusından, -sı, -n, -dan*]

uyhu al: Uykusu gelmek, uykunun etkisinde olmak.

1. Şanemden gayrını hep aldı uyhu
Uyumadı velikin ol melek hū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 59*). [*uyhu al, -dı*]

uyu-: Uyku durumunda olmak.

1. Tırup yatdı bu endişeyle ol māh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 12*). [*uyurken, -r, -ken*]
2. Meger bir gice yüz nāz-ile ol māh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 2*). [*uyurken, -r, -ken*]
3. Ğamından sen yatarsın hūn içinde
Uyur ol mefreş-i gül-gün içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 118*). [*uyur, -r*]
4. Yilişür vaḥşiler pīrāmeninde
Yatup bir seg **uyumış** dāmeninde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 46*). [*uyumış, -mış*]
5. K’ezel bahtum **uyurdı** şimdi öldi
Dil uzadup şehe çeşmi tolu āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 6*). [*uyurdı, -r, -dı*]
6. Yirinde her biri kılmışdı ārām
Uyurdı ol nitekim şāh-ı ber-taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 61*). [*uyurdı, -r, -dı*]
7. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rüz
Ne var bir yirde ārām u qarārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 8*). [*uyumaz, -maz*]
8. Yoḡ anda şem‘den özge aña yār
Çü pervāne **uyumayup** ol āfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 21*). [*uyumayup, -ma, -y, -up*]
9. Uyudılar şafādan tā kıyāmet
Çü dünyāda bir itmişler idi ‘ahd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 34*). [*uyudılar, -dılar*]
10. Ser-i kāfūr rüze ‘anber-efşān
Bu fikr-ile **uyudi** ol hevā-ḥ‘āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 23*). [*uyudi, -dı*]

uyu: Uyku durumunda olmak. II Uyuyamamak.

1. Şanemden gayrını hep aldı uyhu
Uyumadı velikin ol melek hū (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 60*). [*uyumadı, -+ma, -+dı*]

uyuma: Uyku durumunda olmak.

1. Özini kılmış **uyumakdan** ferāmūş
Ne kim mecnūnluḡı var-ise gitmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 22*). [*uyumakdan, -k, -dan*]

uz düşme: Uygun düşmek.

1. Kıya bir gün özine düşmeyüp uz
Kılardı korhusundan her zamān āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 16*). [*uz düşme, -yüp*]

‘uzlet: Yalnızlık.

1. Kanā‘at tığına gerdān-ı āzı
Kō **‘uzlet** hırsuñı ber-dār kılsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 35*). [*‘uzlet,]*

‘uzlet it: Bir köşeye çekilip toplumdan, insanlardan uzak, yalnız başına yaşamak.

1. Varurak halk andan nefret itdi
Hal yıkdan hem ol da ‘uzlet itdi (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 20, Mısra 56*). [‘uzlet it, -di]
2. Ta‘ m andan c d  ol h  bdan d r
Hal yıkdan d n   gün ‘uzlet idüp (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 93, Mısra 15*). [‘uzlet it, - p]

‘uzlet kıl: Benzerlerinden ayrılmak, uzaklaşmak.

1. H t lu harflerden kıldı ‘uzlet
Gerekmez  demi k st h-g ft r (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 110, Mısra 4*). [‘uzlet kıl, -dı]

uzun: Çok süren, çok zaman alan.

1.  zine baht-ı devlet y r olsun
Uzun ‘ mriyle ber-h rd r olsun (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 13, Mısra 148*). [uzun,]



Ü

ü: "Ve" bağlacı.

1. Hicrinde sirişküm şu kadar ağıdı ki Hamdî
Cüş eyleyüben kılzüm ü 'ummânı begenmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10). [ü,]
2. Cüş eyleyüben kılzüm ü 'ummânı begenmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 10). [ü,]
3. Âhum âteş-nâk u eşküm oldu hün-bâr el-firâk
Oldı gerdünüñ cefâsı şiddetinden Hamdîyâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 8). [u,]
4. Cân za'îf ü dil-şikeste cism bîmar el-firâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 10). [ü,]
5. Gözi tannâz u ruhsârı ciger-süz
İdinür tütîyâ çeşm-i dil ü cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 2). [u,]
6. Anuñ-çündür nigün-baht u siyeh-rüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 10). [u,]
7. İy Kerîm-i kâr-sâz u zü'l-Celâl ü bî-zevâl
V'iy 'Âlîm-i bî-niyâz ü lâ-yezâl ü zü'l-Cemâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 1). [u,]
8. İy Kerîm-i kâr-sâz u zü'l-Celâl ü bî-zevâl
V'iy 'Âlîm-i bî-niyâz ü lâ-yezâl ü zü'l-Cemâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 1). [ü,]
9. İy Kerîm-i kâr-sâz u zü'l-Celâl ü bî-zevâl
V'iy 'Âlîm-i bî-niyâz ü lâ-yezâl ü zü'l-Cemâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 2). [ü,]
10. İy Kerîm-i kâr-sâz u zü'l-Celâl ü bî-zevâl
V'iy 'Âlîm-i bî-niyâz ü lâ-yezâl ü zü'l-Cemâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 2). [ü,]
11. Kudretüñden 'ârız u haddinde meh-peykerlerüñ
Âteş ile âb bulmuş imtizâc u i'tidâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 3). [u,]
12. Kudretüñden 'ârız u haddinde meh-peykerlerüñ
Âteş ile âb bulmuş imtizâc u i'tidâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 4). [u,]
13. Anda kim deryâ-yı 'afvüñ mevc ura garğ olur
Kahtesinde cümle 'âşiden gelen cürm ü vebâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 12). [ü,]
14. Kibriyâ-yı zâtuña irişmez efhâm u 'uqûl
Kim şifâtuñ anı setr itmege çekmişdür hicâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 15). [u,]
15. Bâğ-ı cânda dikdi şevküñ bir nihâl-i tâze kim
Hamd ü medhûñden bitürdi berg ü mîve ol nihâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24). [ü,]
16. Bâğ-ı cânda dikdi şevküñ bir nihâl-i tâze kim
Hamd ü medhûñden bitürdi berg ü mîve ol nihâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 24). [ü,]
17. Her kaçan kim kaşd eylersem şifâtuñ vaşfına
Hayret ü heybet zebânımda komaz kılca mecâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 30). [ü,]
18. Pürdür a'mâlüm kitâbı cürm ü 'işyân u haţâ
Anuñçündür işüm her dem figân ü ibtihâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31). [ü,]
19. Pürdür a'mâlüm kitâbı cürm ü 'işyân u haţâ
Anuñçündür işüm her dem figân ü ibtihâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 31). [u,]
20. Pürdür a'mâlüm kitâbı cürm ü 'işyân u haţâ
Anuñçündür işüm her dem figân ü ibtihâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 32). [ü,]
21. Komağıl nâr-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rûzî kıl cennetde ol miskîne dîdar u vişâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 38). [u,]
22. Şâh-ı mukarrebânsın u sultân-ı her dü-kevn
Kerrübiyân saña hadem ü enbiyâ-şaşem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 11). [u,]
23. Şâh-ı mukarrebânsın u sultân-ı her dü-kevn
Kerrübiyân saña hadem ü enbiyâ-şaşem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 12). [ü,]
24. Nâm ü nişânı yoğken Âdem-ile 'âlemüñ
Haq virmişdi saña Muhammed diyü 'âlem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 13). [ü,]
25. Hâşş-ı der-i Hudâsın ü bir dağı yok-durur
'Arz u semâda sencileyin hiç muhterem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 21). [ü,]
26. Hüsnuñ gülinden iy yüzi hürşid ü alnı ay
Oldı meşelde bir varağa gülşen-i İrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41). [ü,]
27. İster ki cümle eyleye ihsân ü lutfuñ
Her gice tâ şabâha dek encüm döker direm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 43). [ü,]
28. İy şeh-i mülk-i 'acem v'iy melik-i Rûm u 'Arab
'Âlemüñ serveri 'âlî hesab ü pâk neseb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 1). [u,]

29. İy şeh-i mülk-i 'acem v'iy melik-i Rûm u 'Arab
'Âlemün serveri 'âlî haseb ü pāk neseb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 2). [ü,]
30. Bulasın kesb ü kemāl ile şehā neşv ü nemā
Niçe k'iksirilere hāk-ı rehûndür mekseb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 29). [ü,]
31. İy vücûdî mücid-i cûd u 'atā lutf u kerem
Zât-ı pākî menba'-ı hilm u hayā hulḳ u himem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1). [u,]
32. İy vücûdî mücid-i cûd u 'atā lutf u kerem
Zât-ı pākî menba'-ı hilm u hayā hulḳ u himem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1). [u,]
33. İy vücûdî mücid-i cûd u 'atā lutf u kerem
Zât-ı pākî menba'-ı hilm u hayā hulḳ u himem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 2). [u,]
34. İy vücûdî mücid-i cûd u 'atā lutf u kerem
Zât-ı pākî menba'-ı hilm u hayā hulḳ u himem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 2). [u,]
35. Olalı peydâ livā-yı 'adlûn iy çâpûk-sûvâr
Nâ-bedîd oldı cihândan bid'at u zulm u sitem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 10). [u,]
36. Olalı peydâ livā-yı 'adlûn iy çâpûk-sûvâr
Nâ-bedîd oldı cihândan bid'at u zulm u sitem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 10). [u,]
37. Cem' olsa bir yire cevher-i fer ü şan-ı cihân
Anuñ ayagı tozına koyabilmezler kıyem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 19). [ü,]
38. Hân olaldan sen sa'âdet birle Yûnân mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaḫt u tengî vü saḫam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30). [u,]
39. Kaḫı kûh u deşte 'azm itseñ şikâr için çıkar
Ol yirüñ aşlanları baḫrında havfûnden verem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 37). [u,]
40. Rûm u Tatar u 'Arab Çîn ü Hâbeş Türk ü 'Acem
Sâye-i hükmündür âsûde şimdi her ümem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41). [u,]
41. Rûm u Tatar u 'Arab Çîn ü Hâbeş Türk ü 'Acem
Sâye-i hükmündür âsûde şimdi her ümem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41). [u,]
42. Rûm u Tatar u 'Arab Çîn ü Hâbeş Türk ü 'Acem
Sâye-i hükmündür âsûde şimdi her ümem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41). [ü,]
43. Rûm u Tatar u 'Arab Çîn ü Hâbeş Türk ü 'Acem
Sâye-i hükmündür âsûde şimdi her ümem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 41). [ü,]
44. Meclisünde âh u zârı deldi nâyuñ baḫrını
Kâmetini eyledi çengün figân ü nâle ḫam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 44). [ü,]
45. Şode sultân Selîm bin Hân Süleymân
İlâhî der emân ü hıfz-ı tu bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 7). [ü,]
46. Hudâ kim bir-dürür bî-mişl ü mânend
Kilîd-i mahzen-i esrâr-ı tahmîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 5). [ü,]
47. Şıfatuñdan olupdur deng ü meftûn
Niçe Leylî-yi 'âkıll hem-çü Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 13). [ü,]
48. Dileseñ lutf idersin dileseñ kaḫr
Beraberdür katuñda şerbet ü zehr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 52). [ü,]
49. Kerîm ü Kâr-sâz u Hâlık oldur
'Alîm ü bî-niyâz ü Râzık oldur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 7). [ü,]
50. Kerîm ü Kâr-sâz u Hâlık oldur
'Alîm ü bî-niyâz ü Râzık oldur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 7). [u,]
51. Kerîm ü Kâr-sâz u Hâlık oldur
'Alîm ü bî-niyâz ü Râzık oldur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 8). [ü,]
52. Kerîm ü Kâr-sâz u Hâlık oldur
'Alîm ü bî-niyâz ü Râzık oldur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 8). [ü,]
53. Felek filinüñ üstinde yıl u ay
Zühâl hindüsına oldur viren cây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 13). [u,]
54. Felek bir beyzedür kim ser-nigündür
İki şarulu k'anlar ay u gündür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 22). [u,]
55. Olupdur kudretiyle târ-ı ḫurşîd
Şan ibrişim-i 'ud ü çeng-i nâhîd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 50). [ü,]
56. Kime virmiş cemâl ü ḫüsn ü behcet
Kime virmiş kemâl ü 'ilm ü ḫikmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 91). [ü,]
57. Kime virmiş cemâl ü ḫüsn ü behcet
Kime virmiş kemâl ü 'ilm ü ḫikmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 91). [ü,]
58. Kime virmiş cemâl ü ḫüsn ü behcet
Kime virmiş kemâl ü 'ilm ü ḫikmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 92). [ü,]

59. Kime virmiş cemāl ü hüsn ü behcet
Kime virmiş kemāl ü 'ilm ü hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 92*). [ü,]
60. Kimin manzûr u kimin nâzır itmîş
Kimin mü'min kimini kâfir itmîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 95*). [u,]
61. Kiminüñ işi dâyim zühed ü tâ'at
Kimiñüñ cürm ü 'isyan u şekâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 97*). [ü,]
62. Kiminüñ işi dâyim zühed ü tâ'at
Kimiñüñ cürm ü 'isyan u şekâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 98*). [ü,]
63. Kiminüñ işi dâyim zühed ü tâ'at
Kimiñüñ cürm ü 'isyan u şekâvet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 98*). [u,]
64. Kimi gülşende sürer 'ıyş u 'işret
Kimi küllhânde tarta derd ü miñnet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 105*). [u,]
65. Kimiñi haste vü rencür kılmış
Kimiñi râhat ü mesrûr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 108*). [ü,]
66. Benem zulmât-ı gâfletde giriftâr
Hidâyet şem'i vir iy Hayy u Gaffâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 12*). [u,]
67. Kıyâmet varıtlarından hâlâş it
Kemâl-ı 'ilm ü tâ'at birle hâş it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 16*). [ü,]
68. Zelîl ü mübtelâ vü zâr kılma
Zamân-ı vaşda bî-yâr kılma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 21*). [ü,]
69. İdüp hırşum elin bî-fer ü kütâh
Ayağum toğru başdur kâdese iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 61*). [ü,]
70. Dağı Cibrîl ü Mikâ'il hakiyçün
Hem İsrâfîl ü 'Azrâ'il hakiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 71*). [ü,]
71. Dağı Cibrîl ü Mikâ'il hakiyçün
Hem İsrâfîl ü 'Azrâ'il hakiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 72*). [ü,]
72. Hâlîli yakmayan âteş hakiyçün
Çehâr erkân ü cihât-ı şeş hakiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 90*). [ü,]
73. Anuñ âlî vü aşhâbı hakiyçün
Kamu etbâ' ü ahhâbı hakiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 98*). [ü,]
74. Esîr-i vâdî-i cürm ü hatayum
Gariğ-i kulzum-i derd ü belâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 125*). [ü,]
75. Esîr-i vâdî-i cürm ü hatayum
Gariğ-i kulzum-i derd ü belâyum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 126*). [ü,]
76. Yüzüm 'isyan u cürmile karadur
Gice gündüz işüm fışk u hataður (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 127*). [u,]
77. Yüzüm 'isyan u cürmile karadur
Gice gündüz işüm fışk u hataður (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 128*). [u,]
78. Gam ü derdile olam ben tebeh-kâr
Ecel nez'i cidâline giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 139*). [ü,]
79. Baña in'am ü ihsân eyle ol dem
Şehâb-ı Ahmed-i Muhtârdan nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 155*). [ü,]
80. Eyâ hürşid-i çarh-ı kab-ı kavseyn
Çerâğ-ı mürselîn ü şem'-i kevineyn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 2*). [ü,]
81. Lebi pür-luţf u şür-engîz ü emlah
Zebânı hem şeker-rîz ü hem efşah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 21*). [u,]
82. Lebi pür-luţf u şür-engîz ü emlah
Zebânı hem şeker-rîz ü hem efşah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 21*). [ü,]
83. Lebi pür-luţf u şür-engîz ü emlah
Zebânı hem şeker-rîz ü hem efşah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 22*). [ü,]
84. Şeh-i peygamberân bâ-tîg u bâ-tâc
Ki tıgıdur şer'i at tâci mi'râc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 23*). [u,]
85. Dil-i 'uşşâka bahş iden gınâlar
Büzürg ü küçege viren nevâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 28*). [ü,]
86. Şu mîve kim ola pür âb ü lezzet
Bulur yıl âhîründe kâdr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 59*). [ü,]
87. Senüñ medhûñde iy peygamber-i pâk
Kamu 'âciz durur ifhâm ü idrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 98*). [ü,]
88. Hayâl-i âdemiden tîz-rev ü ter
Süminüñ bir yeli biñ nev'-i şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 35*). [ü,]

89. Lebi yâkûtdan **u** dendânı billür
Temâşâsı bağışlar gözlere nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 53*). [u,]
90. Dür **ü** yâkûtlâ zeyni muraşşa‘
Cevâhîr birle âlâtı mülemma‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 61*). [ü,]
91. Kâmer irüp ayağında kodı baş
Okıdı bî-‘aded tahşin **ü** şâbâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 122*). [ü,]
92. Şerî‘at âsumânı evcine bedr
Güzin **ü** pârsâ vü ‘âliyyü’l-kadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 8*). [ü,]
93. Ki olmışdur bu ‘aşruñ pâdişâhı
Cemî‘ ‘âlemüñ püşt **ü** penâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 6*). [ü,]
94. Öninde pîr Selmân **u** Nizâmî
Diyemezler iki toğru kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 13*). [u,]
95. Güneşdür güyiyâ çetr-i cenâbı
Ki şark **u** ğarbı tutmuşdur tınâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 36*). [u,]
96. Livâsı cümle âfâk üzre manşûr
Mu‘îni kâmer **ü** a‘dâsı makhûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 46*). [ü,]
97. Birine râm idi ger dîv **ü** perî
Biri kıldı musahhâr baħr **ü** berri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 63*). [ü,]
98. Giyüp başına ‘izz **u** baħt tâcin
Alur Hind **u** Ğorâsanuñ ħarâcın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 87*). [u,]
99. Giyüp başına ‘izz **u** baħt tâcin
Alur Hind **u** Ğorâsanuñ ħarâcın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 88*). [u,]
100. Kamu sulţânlaruñ püşt **ü** penâhı
Giriftâr-ı kemendi mâh **u** mâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 112*). [u,]
101. Olupdur pîş-i tîg-i şâh-ı ‘aşra
Müsaħħar Hürmüz **ü** Bağdâd **u** Başra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 136*). [ü,]
102. Olupdur pîş-i tîg-i şâh-ı ‘aşra
Müsaħħar Hürmüz **ü** Bağdâd **u** Başra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 136*). [u,]
103. Dem-â-dem itdüğinden ‘adl **ü** inşâf
Cihânı tutdı nâmı kaf-tâ-kâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 153*). [ü,]
104. Çü Nîl **ü** baħrdur ol şâhib-iķbâl
Velîkin Nîl-i sâkin baħr-ı seyyâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 157*). [ü,]
105. Tutup ‘adli zemîn **ü** âsumânı
Pür itsün tîgî âvâzı cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 173*). [ü,]
106. Çi ger mâhî gibi bî-dest **ü** pâyam
Cihân deryâlarına âşinâyam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 3*). [ü,]
107. Fer **u** tezyîn-i taħt **u** mâye-i tâc
Yüzi âyînesine baħt-ı muħtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 21*). [u,]
108. Fer **u** tezyîn-i taħt **u** mâye-i tâc
Yüzi âyînesine baħt-ı muħtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 21*). [u,]
109. Ğış **u** gıldan dili mir’âtı tâhir
Cihân bâñınları hep anda zâhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 25*). [u,]
110. Şeh-i encüm-sipâh **u** ‘arş-ı dergâh
Kâmer-efser cevân-baħt âsumân-câh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 35*). [u,]
111. Cihân ħayyâñı biçmiş bî-kem **ü** kâst
Sa‘âdet câmesini kâddine râst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 49*). [ü,]
112. Kılıcı Zü’l-feķâr **u** kendü Ħaydar
Atı Düldül següsi mâr-ı şaf-der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 67*). [u,]
113. Ħasûdine virür ol şâh zer na‘l
Kılıçdan gevher **ü** peykândan lâ‘l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 104*). [ü,]
114. Zamânındadır anuñ bâr **u** dem-sâz
Ğanemle gürg tihû ile şehbâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 107*). [u,]
115. Cihân ħalkına ‘âmm olduķca cüdi
Muķim **ü** pâyîdar olsun vücûdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 146*). [ü,]
116. Bugün ne ‘âcîz **u** ne ħöd zebünsın
Cihânda naķş-ı bend-i kâf **u** nünsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 5*). [u,]
117. Ki olur bir nefesde kâm **u** nâ-kâm
Ħezârân yûnus-ı ma‘nî saña râm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 15*). [u,]
118. Tükenmez bu nikâtuñ bâb **u** faşlı
İşidüñ bir nedür maķşûduñ aşlı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 19*). [u,]

119. Kızıl gülden şehir bulmuşdı deste
Zamānum idi firūz **u** hüceste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 32*). [u,]
120. Gül açup bülbüle remz **ü** peyâmı
Zebân-ı hâl-ile söyler kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 49*). [ü,]
121. Ki iy tab'ı semendin eyleyen râm
Füsün **u** nazm şahrâsında nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 108*). [u,]
122. Kalem ney-şekker **ü** nazmuñ gül-i ter
Düz ikisinden anuñ gül-be-şekker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 115*). [ü,]
123. Yidüm her gavtada yüz zehr **ü** biñ hün
Kalinca bahrdan bir dürrî birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129*). [ü,]
124. Dilerdi nesl **ü** peyvend içün ol şâh
Hudâdan bir veled şâm u şehergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 187*). [ü,]
125. Kılardı nezr **ü** kurbân u 'aâtâlar
İderdi çok tazarru'lar du'âlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 195*). [ü,]
126. Kılardı nezr **ü** kurbân **u** 'aâtâlar
İderdi çok tazarru'lar du'âlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 195*). [u,]
127. Bu idi cedd **ü** cehdinden murâdı
Ki 'âlemden güm olmayaydı adı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 199*). [ü,]
128. Çü ferzend ola bed-h'âh **u** hevâ-senc
Belâdur ataya vü anaya renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 219*). [u,]
129. Mişâl-i zülf-i 'anber-bâr-ı cânân
Derünü cem' **ü** bîrünü perîşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 240*). [ü,]
130. Pes ol 'ummân-ı şevk **u** kulzüm-ı nûr
K'öñünde bir idi nezdik ile dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 253*). [u,]
131. Niyâz **u** nâz ile ol gice tūrdı
Refikinden şafâ vü zevk gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 273*). [u,]
132. Velî giryân idi ol tıfl dāyim
Degüldi dāyeye rām **u** mülāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 316*). [u,]
133. Ruḥ-ı zibâsına karşı anuñ şād
Berî uyḥudan **u** yimekten âzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 334*). [u,]
134. Kelâmın itse ya bir meh-veşuñ gūş
Şafâsından olur hayrân **u** bî-hūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 338*). [u,]
135. Şu deñlü ḥalk geldi anda enbūh
Ki şıklet virdi hūt **u** gāve endūh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 8*). [u,]
136. Defîne muṭribūñ ol bezmde bil
Meh oldı pūşış **ü** zühre celâcil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 20*). [ü,]
137. Kimūñ gūşına irse nağme-i çeng
Şafâsından olurdı vālih **ü** deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 22*). [ü,]
138. Mülūkâne tamām idüp dūğūni
Dil-i ḥaşma kodı dağ **u** dōğūni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 36*). [u,]
139. Olurdı fi'l-meḡel bir raḥl-i sîmin
Çün ol mihr **ü** fūnūni kıldı ḥāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 25*). [ü,]
140. Zārîf **ü** ehl-i faẓl **u** ḥikmet-endūz
'Ulūmı çün ihāta itdi ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 28*). [ü,]
141. Zārîf **ü** ehl-i faẓl **u** ḥikmet-endūz
'Ulūmı çün ihāta itdi ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 28*). [u,]
142. Ruḥ-i şîn üzre olmış kaṭre-i eşk
Ġamından şāddur bî-h'āb **u** pūr-ġam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 41*). [u,]
143. Buyurdı yakdılar 'ūd **u** sipendi
Ki tā def' ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 21*). [u,]
144. Bu sūz **u** tef kimūñ dağından irdi
Ya bu ḥōş-bū kimūñ bāğından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 9*). [u,]
145. Havâlisinde bî-ḥadd hücreler var
Kimi eyvân kimi kaşr **u** kimi dār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 44*). [u,]
146. Şu resme eylemiş pūr nakş anı
Ki görse deng **ü** hayrân kıla Mānî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 52*). [ü,]
147. Bedî' **ü** türfe hem-çün şüret-i Çîn
Ten-i zibâlarınuñ bûy-ı müşġîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 57*). [ü,]
148. Girişme-bāz **u** 'işve-cūy **u** gūstāḥ
Nefesleri çü müşġ **ü** 'anberîn şāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 63*). [u,]
149. Girişme-bāz **u** 'işve-cūy **u** gūstāḥ
Nefesleri çü müşġ **ü** 'anberîn şāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 63*). [u,]

150. Girişme-bâz u 'işve-cüy u güstâh
Nefesleri çü müşğ ü 'anberin şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 64). [ü,]
151. Mu'anber zülf ü çenber-müy u gül-ruh
Semen-simâ vü 'anber-büy u ferruh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 81). [ü,]
152. Mu'anber zülf ü çenber-müy u gül-ruh
Semen-simâ vü 'anber-büy u ferruh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 81). [u,]
153. Mu'anber zülf ü çenber-müy u gül-ruh
Semen-simâ vü 'anber-büy u ferruh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 82). [u,]
154. Mükehhâl gözleri fettân u mevzûn
Nitekim sâde kâğıd üzre ma'cûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 85). [u,]
155. Ham-ı ebrûsı bîçer dâs âyîn
Hezârân hâşıl-ı cân u dil ü dîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 88). [u,]
156. Ham-ı ebrûsı bîçer dâs âyîn
Hezârân hâşıl-ı cân u dil ü dîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 88). [ü,]
157. Çün ol taşvîri seyr itdi bu mehcûr
Pes oldı 'ışka cüft ü 'akldan dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 100). [ü,]
158. Teninden kâldurup baş şūr u gavğa
Metâ'-ı 'aklın itmiş 'ışk yağmâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 113). [u,]
159. Kamu gördüklerini h*âb içinde
Gülistân u sarây u âb içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 4). [u,]
160. Kamu gördüklerini h*âb içinde
Gülistân u sarây u âb içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 4). [u,]
161. Saña oldur bugün vech ü münâsib
K'olasın 'ilmün arturmağa tâlib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 33). [ü,]
162. Saçı olursa ger maqşûd u kâmuñ
Nazar eyle kâra zülfine lâmuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 39). [u,]
163. Tutarı şol kadar hayl ü haşem ol
Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye yol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 25). [ü,]
164. Var idi çâr-pâsı hâdden efzûn
K'olara otlağ idi kûh u hāmūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 28). [u,]
165. Turur hargehleri şahrâda her sū
Çü dağ-ı lāle dil-teng ü siyeh-rū (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 34). [ü,]
166. Ruḥı şubḥ-i münir ü nāmı Leylî
Kişiler itdi Mecnûn 'ışkı haylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 39). [ü,]
167. Nükûş-ı mihr ü mäh-ı 'ālem-ārā
Kamu ol âyinedendür hüveydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 49). [ü,]
168. Ruḥı pîrāye-i ḥüsn ü tarāvet
Lebi sermāye-i luṭf u ḥalāvet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 67). [ü,]
169. Ruḥı pîrāye-i ḥüsn ü tarāvet
Lebi sermāye-i luṭf u ḥalāvet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 68). [u,]
170. Cemāl-i gülşeni pür sünbül ü gül
Ki ruḥsârı gül u gîsûsı sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 77). [ü,]
171. Cemāl-i gülşeni pür sünbül ü gül
Ki ruḥsârı gül u gîsûsı sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 78). [u,]
172. Meger bir gün sarây öñinde tayyâr
Görür bir nâka var çālāk u seyyār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 12). [u,]
173. Ya maqtûlân-ı cevri ü zulm-i dîlber
Zeminden baş götürmiş hem-çü maḥşer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 49). [ü,]
174. Ser-â-ser ehl-i deşt ü ehl-i vādî
İdinmişler anı fânûs-ı şādî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 65). [ü,]
175. Görinmez dergehinde kimse ḥāzır
Meger kim bir niçe hem-rāz u hem-sır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 74). [u,]
176. Hem ol mehde görüp bu âfitâbı
Ziyāde oldı şūr u ıztırâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 88). [u,]
177. O kaldı ḥargehinde zār u tenhā
Bu geldi evlerine mest ü şeydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 21). [u,]
178. O kaldı ḥargehinde zār u tenhā
Bu geldi evlerine mest ü şeydā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 22). [ü,]
179. Oturup ḡonce-veş ḡayrân u dil-teng
Revân itdi gözinden eşk-i ḡültreng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 33). [u,]
180. Ki ol âşüfte-ḡāl u bî-tesellî
Olupdur 'aşık-ı dîdâr-ı Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 55). [u,]

181. Bu resme kim za'if ü münkalibsin
Hayâl-i Leyliden mi muhtarıbsin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 65). [ü,]
182. Bu sevdâdan ferâğat eyle zinhâr
İnende olma bî-nâmûs u bî-'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 68). [u,]
183. Bizüm öz kavmümüzde nâzeninler
Üküşdür mihr-hadd ü meh-cebinler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 80). [ü,]
184. Mu'anber fülful ü şîrîn-dehenler
Müsel-sel-kâkül ü sîmîn-zekânlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 81). [ü,]
185. Mu'anber fülful ü şîrîn-dehenler
Müsel-sel-kâkül ü sîmîn-zekânlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 82). [ü,]
186. Birikdördüm dil ol meh-peyker ile
İnen işüm yok aşl u gevher ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 28). [u,]
187. Anuñ hüd gevheridür pāk ü rüşen
Ki çıkmış baħr-i nūr-ı lem-yezelden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 29). [ü,]
188. Bilürsin sen ki ben miskîn ü ğam-nāk
Yaķamı ihtiyārımla itmezem çāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 33). [ü,]
189. Buyurduñ kim bizüm kavm içre bî-had
Güzeller var kamer-hadd ü sehi-kad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 36). [ü,]
190. Nigārın kaldı derd ü miñnet-ile
Kıldardı āh u nāle ĥasret-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 15). [ü,]
191. 'Aşāsı tîre beñzer kāmetsi yāy
Ĥabîşü's-şekl ü bed-sîmā vü bed-rāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 26). [ü,]
192. Didi keyfiyyet ü rengini kārūñ
Atasına anasına nigārūñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 43). [ü,]
193. Katı ĥışm eyleyüp bî-reyb ü 'illet
İçürdi tā ziyān-ile biraz let (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 49). [ü,]
194. Ne seng ü çüb k'aña tokınurdu
Gül ü serv-i ri'yāz-ı cān şanurdu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 59). [ü,]
195. Olup yārūñ ğamından lāğar u zār
Bahāneyle özin düzerdi bîmār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 97). [u,]
196. Gice ĥalvet bulup ārāmġāhın
Oturup aġlar u arturur āhın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 100). [u,]
197. Çün ola hicrden giryān u nālān
Dir ölümüm önüme düşdi el-ān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 105). [u,]
198. İşüñ şoñını her k'itmez tefekkür
Gelür önüne yüz şerm ü tehayyür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 12). [ü,]
199. Revā mıdur saña bu resme işler
Ki ta'n ide bize yād u bilişler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 18). [u,]
200. İle kim māyıl ü rām ola bir kız
Siyeh-rülikdan olmaz dūr hergiz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 29). [ü,]
201. Nedür 'aşıklık u ma'sūk kimdür
Benüm göñlüme uran ok kimdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 7). [u,]
202. Bu resme sözler ile bātıl u dūn
Ne lāzım k'eyleyesin baġrumı ĥūn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 13). [u,]
203. Çün añladı anası reng ü kārın
Biraz aġladı anuñ ĥāl-i zārın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 25). [ü,]
204. Mişāl-i şem' idi ol merd-i āzād
Güdāz ü girye vü sūz-ile mu'tād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 10). [ü,]
205. İştise her kim andan bu nevāyı
Bulurdu rūĥına kūt u ġidāyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 2). [u,]
206. Bırakdı ihtiyār u şabrı yek-bār
Ki rüsvā-yı zuķaķ oldu vü pāzār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 5). [u,]
207. Eline aluban geh seng ü geh çüb
Kıldardı gölgesiyle ceng ü āşüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 9). [ü,]
208. Eline aluban geh seng ü geh çüb
Kıldardı gölgesiyle ceng ü āşüb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 10). [ü,]
209. Bürehne-pā ser ü 'uryān u nālān
Feşār u hezl sözi hem-çü mestān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 11). [ü,]
210. Bürehne-pā ser ü 'uryān u nālān
Feşār u hezl sözi hem-çü mestān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 11). [u,]
211. Bürehne-pā ser ü 'uryān u nālān
Feşār u hezl sözi hem-çü mestān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 12). [u,]

212. Şanasın qabr idi ol gār-ı tenhā
K' içinde mār **u** mūr iderdi gāvğā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 52*). [u,]
213. Dikenden sinesi mecrûh **u** mecbûr
Şu resme k'âşiyân-ı mār **u** zenbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 71*). [u,]
214. Dikenden sinesi mecrûh **u** mecbûr
Şu resme k'âşiyân-ı mār **u** zenbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 72*). [u,]
215. Meger aldı ayağın dest-i hayret
Ki gitdi hâtırından 'ār **u** gayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 18*). [u,]
216. Mağara içre cild **ü** beyza-i mār
Kefen-i kâfûr olur aña her bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 25*). [ü,]
217. İçinden atalık mihrî idüp cüş
Tahayyür kıldı anı deng **ü** bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 30*). [ü,]
218. Ki tâ çeşmine tuş oldu ol abdāl
Şikeste-hāl **ü** miskîn **ü** diger-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 44*). [ü,]
219. Ki tâ çeşmine tuş oldu ol abdāl
Şikeste-hāl **ü** miskîn **ü** diger-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 44*). [ü,]
220. Delü olmuş aña ne ser ne sāmān
Giribān çāk çāk **u** päre dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 52*). [u,]
221. Ezel 'aql **u** hünlerle iy yegāne
Dilinde hālkuñ olmuşduñ fesāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 83*). [u,]
222. Ne âteşden-durur sîneñde süzuñ
Neden böyle karardı baht **u** rüzüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 98*). [u,]
223. Cihān hālkuñuñ ol-durur 'azîzi
K'ola şerm **u** hayā birle temizi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 102*). [u,]
224. Atañdur tüt ki şāhib-kadr **u** fāzıl
Saña fażlından atañuñ ne hāşıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 107*). [u,]
225. Harāb insüz sün **ü** yirüñ harābe
İşi ağıyāra anuñ lāğ u lābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 115*). [ü,]
226. Harāb insüz sün **ü** yirüñ harābe
İşi ağıyāra anuñ lāğ **u** lābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 116*). [u,]
227. Neden düşmek bu resme deşt **ü** gāra
Eniş olmak ne lāzım mūr u māra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 125*). [ü,]
228. Neden düşmek bu resme deşt **ü** gāra
Eniş olmak ne lāzım mūr **u** māra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 126*). [u,]
229. Bir âdem şekline gir tağı terk it
Karış hālka bu deşt **ü** rāğı terk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 132*). [ü,]
230. Yol üzre keşüñüñ her nakşı iy hān
Olupdur baña mihrāb-ı dil **ü** cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 18*). [ü,]
231. Ayağıñ toprağıdur secdegāhum
Eşiğüñ taşıdur püşt **u** penāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 20*). [u,]
232. Atası cehd **ü** hileyle revānı
Götürdi evlerine ol cevānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 89*). [ü,]
233. Ki ol sultān-ı hayl-i mihr **u** rezān
Vücüdi gām tebinden bîd-i lerzān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 3*). [u,]
234. Şaçından âşiyān iden tuyūra
Gidā viren teninden mār **u** mūra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 10*). [u,]
235. Çün atasıyla geldi evlerine
Bulışdı hışm **u** kavm **ü** māderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 18*). [u,]
236. Çün atasıyla geldi evlerine
Bulışdı hışm **u** kavm **ü** māderine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 18*). [ü,]
237. Dahı şol māder-i pür derd **ü** mehcūr
Ki Mecnūnuñ gāmından idi rencūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 23*). [ü,]
238. Görüp anı bu resme zār **u** mahzūn
Yüzi üzre revān itdi gözi hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 25*). [u,]
239. Pür itmiş 'üd **u** 'anberle içini
Ki hacl ider qoşusu müşg-i çini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 43*). [u,]
240. O hōd tālîb idi derd **ü** belāya
Kaçan meyl eyleye hōn **u** kabāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 56*). [u,]
241. Ki bu âşüfte-hāl **ü** bî-ser-encām
Gāmından bir nigāruñ gitdi nākām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 19*). [ü,]
242. Vü ger ni qo ki ben dil-rîş **ü** bîmār
Geçinem gārda ölince nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [ü,]

243. Anası ol ciger-süzüñ sözinden
Dür **ü** gevher revân itdi gözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 28*). [ü,]
244. İdeyin kudretümce cehd **ü** ikdâm
K’ola hem-**h**’âbuñ ol serv-i gül-endâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 31*). [ü,]
245. Büt-i müşğîn-külâh **u** ‘anberîn-hâl
Meh-i nev sâk-ı sîmînine halhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 11*). [u,]
246. Firâk **u** hicr-i Mecnûnile her dem
Dökerdi yaş yirine dîdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 17*). [u,]
247. Kim artuğ diyebilürse anı hem
Bu işde tütalum ehl **ü** müsellemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 44*). [ü,]
248. Nigâr **u** tahtgâh-ı nâz **u** ‘ışret
Budâla vü nazîr **ü** derd **ü** hasret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 15*). [u,]
249. Nigâr **u** tahtgâh-ı nâz **u** ‘ışret
Budâla vü nazîr **ü** derd **ü** hasret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 15*). [u,]
250. Nigâr **u** tahtgâh-ı nâz **u** ‘ışret
Budâla vü nazîr **ü** derd **ü** hasret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 16*). [ü,]
251. Nigâr **u** duhterân-ı perniyân-püş
Hayâl-i yâr ile dîvâne medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 17*). [u,]
252. Nigârîn **u** ruḥ-ı gül-gün ‘izârân
Şikeste-hâl **ü** çeşm-i seyl-bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 19*). [u,]
253. Nigârîn **u** ruḥ-ı gül-gün ‘izârân
Şikeste-hâl **ü** çeşm-i seyl-bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 20*). [ü,]
254. Nigârîn **ü** harîm-i hargeh-i nâz
Yanında dilberân-ı nâvek-endâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 21*). [ü,]
255. Budâla vü garîb **ü** dâmen-i küh
Vücûdî lâlâ-veş pür dâğ-ı endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 23*). [ü,]
256. Ki ol âşüfte-hâl **ü** bî-tesellî
Hilâle döndi bî ebrû-yı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 19*). [ü,]
257. Hârâb olmuş-durur Mecnûn be-gâyet
Demidür ki idesüz ‘avn **u** ‘inâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 28*). [u,]
258. Münâkkaş mişl-i şûret hâne-i Çîn
‘Amûdî gevherîn **ü** mîḥî zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 62*). [ü,]
259. Didî kim âşinâlıkdur murâdum
Karışmağdur size nesl **ü** nijâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 82*). [ü,]
260. Çü matlûbına lâyıḳ ola tâlib
Anuñ ta‘cîlidür vech **ü** münâsib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 94*). [ü,]
261. Senûñ-çün hâşş-ı la‘l **ü** nâb-dürden
Kılayın dâmen-i şahrâyı pür ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 113*). [ü,]
262. Bilürsin kim halellü olsa gevher
Olur ehli katında ḥ’âr **u** ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 30*). [u,]
263. Hezâr i‘zâz-ıla kıldı der-âğüş
Tutıvirdi hırâşına ser **ü** güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 34*). [ü,]
264. Didî k’iy şîr-şekl **ü** ejdehâ-fer
Devâ-yı derd-mendânsın ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 35*). [ü,]
265. Yine divşürdi kaşr **u** hânedan raḥt
Yine kurdı varup Necd evcine baḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 11*). [u,]
266. Var idi anda bir pîr-i yegâne
Ferîd-i dehr **u** dâna-yı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 16*). [u,]
267. Degül ol şeh harâc **u** bâca muhtâc
Başına terk-i dünyâdan komış tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 25*). [u,]
268. Maḳâm-ı dîde-veş mihrâb dâyim
Melek gibi hemîşe pāk **u** şâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 28*). [u,]
269. Ne deñlü k’itdi cehd **ü** sa’y ol pîr
İşine oğlunuñ bulmadı tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 27*). [ü,]
270. Çü bir ‘ışkuñ ola mekr **ü** hayâlî
Yâḳîn olur anuñ lâ-büd zevâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 5*). [ü,]
271. Ayıt kim bu güzâf işden İlâhî
Halâş it ben garîb **ü** bî-günâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 56*). [ü,]
272. Baña bu ‘ışkdan dirler cüdâ ol
Varup ‘aḳl-ile yâr **u** âşinâ ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 10*). [u,]

273. İlahî ol sehî-kadd **u** semen-ber
Görinsün baña gün günden nigû-ter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 35*). [u,]
274. Velî lutf eyle sen iy Hayy **u** Mennân
Ziyâde it meylûmi ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 43*). [u,]
275. Derûnından çıkup oğul hevâsı
Nijâd **u** neslden gıtdı ricâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 70*). [u,]
276. Karâbeti vü kavmi bî-nihâyet
İderlerdi kamu ‘izz **ü** ri‘âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 34*). [ü,]
277. Bu yaña kıâsîd-ı pür-cehd **ü** ikdâm
Gelüp sultâne hâli kıldı i‘lâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 57*). [ü,]
278. Perî-ruh perde ardında müşevveş
Gözi pür-âb **u** gönli tolu âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 82*). [u,]
279. Sipeh-sâlâr-ı ceyş-i vahş **ü** tayrân
Belâ kühında ser-gerdân **u** hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 1*). [ü,]
280. Sipeh-sâlâr-ı ceyş-i vahş **ü** tayrân
Belâ kühında ser-gerdân **u** hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 2*). [u,]
281. İden nâmûs **u** ‘ârî perdesin çâk
Gözi nem-nâk **u** cânî gönli gam-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 4*). [u,]
282. Kılardı nâle k’ışiden nevâsın
İderdi çâk destâr **u** kabâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 20*). [u,]
283. Görür kim bir şikeste-hâl **ü** rencûr
Gülûnc-i düşmen olmış dōstdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 39*). [ü,]
284. Ža‘if **ü** bî-mecâl **ü** haste ol seg
Kırımış cismînüñ üstünde her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 47*). [ü,]
285. Ža‘if **ü** bî-mecâl **ü** haste ol seg
Kırımış cismînüñ üstünde her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 47*). [ü,]
286. Vücûdî lâğar **u** bî-ferr **ü** bârik
Çü merdūdân-ı dergeh bahtı târik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 49*). [u,]
287. Vücûdî lâğar **u** bî-ferr **ü** bârik
Çü merdūdân-ı dergeh bahtı târik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 49*). [ü,]
288. Su‘âl itdi anuñ hūy **u** hışâlin
Nedür hep didiler sultâna hâlin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 3*). [u,]
289. Didi kim bir sege iy küh ulûsı
Nedür senden bu rıfk **u** çâblûsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 40*). [u,]
290. Eyitdi kim bu seg ol şâhumuñdur
Yüzi hırşîd **u** alnı mâhumuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 46*). [u,]
291. Benüm hem-kâsem **u** hem-râzum idi
Fiğân **u** nâlede dem-sâzum idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 51*). [u,]
292. Velîkin bir söz açsa her cihetden
Eger hikmetden **ü** ger ma‘rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 68*). [ü,]
293. Zer ile olmaz ise ger müyesser
Elem zür-ıla tartup tîğ **u** hancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 94*). [u,]
294. Çok eyledi atam cehd **ü** müdâre
Velî virmediler olmadı çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 107*). [ü,]
295. Ki ol dahı ğarîb **ü** tâze idi
Dilinde mihr bî-endâze idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 129*). [ü,]
296. Sükûnet eyledi vardıkça ânî
Ferîd **ü** ‘âkıl-ı bezm-i me‘ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 184*). [ü,]
297. Kanı ol va‘de vü ‘ögr **ü** dilekler
Ki yârî baña kılmışduñ muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 13*). [ü,]
298. Firîb **ü** âlile ben mübtelâyı
Getürüp ‘ahde kılmaduñ vefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 17*). [ü,]
299. Alup hâzır çerisin turdı derhâl
Toyurdi cümlesin virüp zer **ü** mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 4*). [ü,]
300. Ki bir mektûb kıldı ya‘nî tertîb
Didi evvel idüp i‘zâz **u** terğîb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 10*). [u,]
301. Ne deñlü ister-iseñ gevher **ü** mâl
Sözümüz şınmasun tek virelüm el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 15*). [ü,]
302. Vü ger hōd çekesin bu hükmden ser
Ola farquñ sezâ-yı tîğ **u** hançer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 22*). [u,]

303. Çün oldı rû-be-rû ol iki leşker
Çalındı taht u görüldi 'alemler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 6*). [u,]
304. Gîrîv ü nâle-i kûs irdi çarha
Bahadırılar şafâdan girdi çarha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 13*). [ü,]
305. Cüvanlar mâteminde zâr u gâmgîn
İñiler derd-ile her nây-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 19*). [u,]
306. Gelüp merg-i ciger-h*âr u cefâ-h*âh
Kemânlar küncin idendi kemîngâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 29*). [u,]
307. 'Acebdür kim bahâdırlar degil sır
Yimekden zağm-ı gürz ü tîr ü şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 62*). [ü,]
308. 'Acebdür kim bahâdırlar degil sır
Yimekden zağm-ı gürz ü tîr ü şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 62*). [ü,]
309. Dilâverler idüp her güşede ceng
Gözetdi her birisi gayret ü neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 12*). [ü,]
310. Ki bir divâne kıldı bizi bed-nâm
İl içre eyledi bî-'âr u nâ-kâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 20*). [u,]
311. Çü Leylî bu haberden vâkıf oldı
Katı endîşe-nâk u hâyıf oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 2*). [u,]
312. Ki bir kâşîd bulup hûb u yegâne
İde divâneden yaña revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 13*). [u,]
313. Ki gördi bir cevândur tâze yaşlu
Dili pür-derd ü gâmgîn bağı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 72*). [ü,]
314. Ğarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencür
Çü div âdem gözinden dūr u mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 81*). [ü,]
315. Ğarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencür
Çü div âdem gözinden dūr u mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 81*). [ü,]
316. Ğarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencür
Çü div âdem gözinden dūr u mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 81*). [ü,]
317. Ğarîb ü bî-kes ü miskîn ü rencür
Çü div âdem gözinden dūr u mestūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 82*). [u,]
318. Dir idüñ ceng içinde div-bendüm
Dilir ü pehlivân u zūr-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 14*). [ü,]
319. Dir idüñ ceng içinde div-bendüm
Dilir ü pehlivân u zūr-mendüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 14*). [u,]
320. Degildüm ben ezel bu resme hâste
Za'îf ü 'âciz ü h*âr ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 36*). [ü,]
321. Degildüm ben ezel bu resme hâste
Za'îf ü 'âciz ü h*âr ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 36*). [ü,]
322. Gîrîv ü zelzele âfâkı tıtdı
Kıtâl âteş-gedesi katı tıtdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 13*). [ü,]
323. Götürmişdi hamâyil her kişi pür
Kimi şemşîr ü kimi zağm-ı şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 58*). [ü,]
324. 'Alemler nîze çün serv ü şanevber
Kenâr-ı cüy-ı hûnda çekdiler ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 79*). [ü,]
325. Yüz urup toprağa yüz biñ gâmgîn-ile
Dediler eyleyüp efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 3*). [u,]
326. Bizi tutğıl kamu maqtûl ü mürde
Çü bir kaç hâste vü bî-çareyüz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 6*). [ü,]
327. Hâcâletden kamu h*âr u helâkuz
Bilürsin kimse çün tutmaz cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 18*). [u,]
328. Açup sultânlığa olan sezâvâr
Şikeste-hâtır u mecrûh u pîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 33*). [u,]
329. Açup sultânlığa olan sezâvâr
Şikeste-hâtır u mecrûh u pîrüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 33*). [u,]
330. Çeh-i şerm ü tahayyürde esîrüm
Hâcâletden yüzüm suyu döküldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 34*). [ü,]
331. Buçuk dem kendüye 'aklı degil yâr
Gezer her lâhza deşt ü râğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 63*). [ü,]

332. Geçürür 'ömrin ekşer tağlarda
Degüldür gerçi kem aşı **u** nihādī (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 65). [u,]
333. Olam âzād **u** nām **u** nengden ben
Kızını dîve virmekden bir âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 90). [u,]
334. Olam âzād **u** nām **u** nengden ben
Kızını dîve virmekden bir âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 90). [u,]
335. Turup kıldum bu deñlü cehd **ü** ikdām
Bilemedüm k'o cānın idenüñ terk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 18). [ü,]
336. Sebebsüz geşt ider tağ **u** ovayı
Yanında bir hayâtı vü memâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 26). [u,]
337. K'ire kıza hâlel size hacâlet
Gözetdüm gerçi bende gayret **ü** neng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 41). [ü,]
338. Ziyâde oldı şûr **u** ıztırâbı
Didi hayf **u** dirîğ **ü** âh her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 2). [u,]
339. Ziyâde oldı şûr **u** ıztırâbı
Didi hayf **u** dirîğ **ü** âh her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 3). [u,]
340. Ziyâde oldı şûr **u** ıztırâbı
Didi hayf **u** dirîğ **ü** âh her dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 3). [ü,]
341. Yabâna atduñ **u** döydüñ aña hem
Bu kutnı rişte idüp düğmeden sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 24). [u,]
342. Yine tutdı reh-i deşt **ü** yabanı
Didiler Nevfeliler aña kim gel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 28). [ü,]
343. Dilerseñ küh **ü** dilerseñ ovada
Bulup bir dilberi biñ diğkat-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 32). [ü,]
344. Saña alıvirelüm hürmet-ile
Hem olsun ferrüh **ü** zibâ cemâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 35). [ü,]
345. Kec itsün servi kaddinüñ hayâsı
Anuñla bir zamân kıl zevk **ü** şöhet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 41). [ü,]
346. Ki Nevfel buldı çün feth **ü** ferâgat
Alup Leyliyi döndi menziline (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 2). [ü,]
347. Bekâ-yı cavidâniye olur tüş
Bulınmaz bu kelâma gâyet **ü** had (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 11). [ü,]
348. Kurulmuş anda bir dām-ı dil-âşüb
İki âhü-beççe zâr **u** dil-figâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 19). [u,]
349. Görüp şayyâd anı oldı diger-gün
Didi şayyâda k'iy mu'tâd **u** dem-sâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 25). [u,]
350. 'İyâlüm bî-had **ü** şaydum bulardur
Girift ola çü dām-ı fakra şayyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 48). [ü,]
351. Gelüp yanlarına hayrân **u** mahzûn
Gehî sildi yeñiyle tozlarını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 60). [u,]
352. Cihân târik **ü** teng oldı ser-â-pâ
Güm idüp rāhını Mecnûn-ı nālân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 84). [ü,]
353. K'o gitsün ol ğarib **ü** müstemendi
Bugün sen 'afv iderseñ zecrin anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 18). [ü,]
354. Ki sen şayd olsañ **u** şayyâd o nağçır
Bu şükraneyçün anı eyle âzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 32). [u,]
355. K'odı şayyâduñ öninde ol abdāl
Alup şayyâd bu sâz **u** silāhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 45). [u,]
356. Re'is **ü** pişvâ-yı ceyş-i şahrâ
Refikından benüm gibi düşen dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 54). [ü,]
357. Enisinden olan mahrûm **u** mehcūr
Nesîmi dilberümden yâdigārum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 56). [u,]
358. Dili pür-âteş **ü** çeşmi tolu hūn
Cihāna âhı oldı âteş-efşān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 8). [ü,]
359. Laţif **ü** pāk hem-çün havz-ı Kevser
Havālisinden ol nağlūñ olup cem' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 20). [ü,]
360. Giyinmiş şālîhler gibi esved
Oturmuş şāh üzre cest **ü** zîrek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 49). [ü,]
361. K'ara giyen sen **ü** mātēm-zede ben
Göyindüñ 'ışk nārında meger sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 60). [ü,]

362. Her endāmını çekmiş bend **ü** bāğa
Giriftār itmiş anı ser-te-ser bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 22*). [ü,]
363. Şitâb **u** sa'y birle gider ol zen
Bu hâli gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 26*). [u,]
364. Açılır bize kayd-ı ehl-i hâne
Ne kim hâşıl olursa bi-kem **ü** kâst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 43*). [ü,]
365. Karınuñ ayağına düşdi fi'l-hâl
Didi kim gel bu zencir **ü** tınâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 49*). [ü,]
366. Resenden gerdeni buldı rehâyı
Çün oldu bend **ü** zencire giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 65*). [ü,]
367. Firâka kıldı çift **ü** vaşdan tāk
Anuñ-çün bend-ile geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 20*). [ü,]
368. Hâkumdan gel ki yokdur 'özü-ñwâhum
Benem maḥkûm **ü** sen hâkim yoluña (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 29*). [ü,]
369. Didi şeyli'llâh **u** kıldı gedâyı
Yüzi üzre yıkıldı bir mağâke (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 12*). [u,]
370. Ayağı ıssısından buz kururdu
Giyüp yah tahtesinden keşf **ü** na'lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 17*). [ü,]
371. Ki kâdd-i yâra beñzer râst **u** dil-cû
Olup hayrân bu söze bağbân-ı merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 30*). [u,]
372. Cevâbında didi kim iy cevân merd
İki oğlancığum var tıfl **u** 'üryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 33*). [u,]
373. Giceyle hîzem **ü** gündüz güneşdür
Benüm māl-i cihândan bir peşîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 36*). [ü,]
374. Gelür serv-i revândan hûb **u** hoşter
Satun al kûdretüñ yeterse benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 42*). [u,]
375. Vü ger nî hîzem iderven anı ben
Olup Mecnûn bu sözden şâd **u** handân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 45*). [u,]
376. Ki yârum kâmetindensin nişâne
Hayât-ı cânsın **u** ârâm-ı dilsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 59*). [u,]
377. Ki cân **u** dildür ol şem'e semender
Libâsuñdur misâl-i Hızr-ı ḥadrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 62*). [u,]
378. Dür **ü** mercân hacerdür cevher oldur
Ṭalup himmet denizine keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 6*). [ü,]
379. Turup pes cân **u** dilden ṭalib oldı
Çeküp tāk **u** taranup pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 27*). [u,]
380. 'Abîr **ü** 'anber **ü** 'ûd **u** cevâhir
Hem uydurdu bile bi-ḥad tekâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 30*). [ü,]
381. 'Abîr **ü** 'anber **ü** 'ûd **u** cevâhir
Hem uydurdu bile bi-ḥad tekâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 30*). [ü,]
382. 'Abîr **ü** 'anber **ü** 'ûd **u** cevâhir
Hem uydurdu bile bi-ḥad tekâver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 30*). [u,]
383. İrürdi yire bār-ı nâfeden nâf
Daḥı aldı niçe biñ bağl **u** üstür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 35*). [u,]
384. Vezîr **ü** hâşş **u** nüddâm **u** ekâbir
Ne kiçi kaldı şehr içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 44*). [ü,]
385. Vezîr **ü** hâşş **u** nüddâm **u** ekâbir
Ne kiçi kaldı şehr içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 44*). [u,]
386. Vezîr **ü** hâşş **u** nüddâm **u** ekâbir
Ne kiçi kaldı şehr içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 44*). [u,]
387. Gelüp kondurdılar bir hoş makâma
Katu 'izz **ü** ri'âyet eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 49*). [ü,]
388. Niçe yük 'ûd-ı huşk **u** 'anber-i ter
Hezâr üstür hezâr ester hezâr esb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 54*). [u,]
389. Ki ider yüzleri şermende ayı
Ḥarîr **ü** atlas **u** zer-beft **ü** dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 59*). [ü,]
390. Ki ider yüzleri şermende ayı
Ḥarîr **ü** atlas **u** zer-beft **ü** dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 59*). [u,]
391. Ki ider yüzleri şermende ayı
Ḥarîr **ü** atlas **u** zer-beft **ü** dîbâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 59*). [ü,]
392. Nihâyetsüz kamu rengin **ü** zîbâ
Müheyyâ eyleyüp emr itdi derḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 60*). [ü,]

393. Cemāl ü hüsni-iledür mäh-ı devrân
Bahâdır nev-cevândur şîr-i peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 70*). [ü,]
394. ‘Arab içre reis ü püşt-i leşker
Yücedür nâmı sâhib-tîgdür hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 72*). [ü,]
395. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamâmı
Kamer oldı ‘arûs u gice dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 3*). [u,]
396. Kevâkib çarha girdi hurrem ü şâd
Bu çarh-ı mevlevî kâr u pür ahter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 5*). [u,]
397. Görinür âteşin dillü bir ejder
Gelinligine anuñ şehri ü il şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 17*). [ü,]
398. Oturdu yanına çün serv-i âzâd
Tağıldı halk ü halvet kaldı eyvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 23*). [ü,]
399. Kamu uyhuya vardı ins ü hayvân
Diledi bağ-ı hüsniinden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 24*). [ü,]
400. Bunı kaşd itdi k’öpe rûy u müyün
Rızâ virmedi vü redd itdi Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 28*). [u,]
401. Ruḥın der kıldı garḳ-ı âteş ü âb
Yüzine urdu anuñ bir tapance (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 64*). [ü,]
402. Garîb ü bî-kes ü dil-rîş ü bîmâr
Belâ şahrâsınuñ peyk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 2*). [ü,]
403. Garîb ü bî-kes ü dil-rîş ü bîmâr
Belâ şahrâsınuñ peyk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 2*). [ü,]
404. Garîb ü bî-kes ü dil-rîş ü bîmâr
Belâ şahrâsınuñ peyk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 2*). [ü,]
405. Kâlan hengâme-i hayretde nâlân
Diriğ ü nâle vü ahuñ enîsi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 11*). [ü,]
406. Fiğân u derd ü hicrânüñ celîsi
Şeh-i iklim-i gam ya’ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 12*). [u,]
407. Fiğân u derd ü hicrânüñ celîsi
Şeh-i iklim-i gam ya’ni ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 12*). [ü,]
408. Şikeste-hâl ü mehcür ü ciger-hûn
Kıladı tağda nâle şeb ü rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 14*). [ü,]
409. Şikeste-hâl ü mehcür ü ciger-hûn
Kıladı tağda nâle şeb ü rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 14*). [ü,]
410. Elinde hem tutar bir şeb-çerâğı
Kamu olmuş harim-i bağ u gülşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 29*). [u,]
411. Şu’â’ından anuñ pür-nûr ü rûşen
Gözi tuş oldı anda bir tezerve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 30*). [ü,]
412. Revân itdi gözinden eşk-i gülğün
Dili gamnâk ü cânı hâil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 51*). [ü,]
413. Baḥîl ü bed-ḥitâb ü zehr-pâsuḥ
Tutağınuñ arası şöyledür dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 10*). [ü,]
414. Baḥîl ü bed-ḥitâb ü zehr-pâsuḥ
Tutağınuñ arası şöyledür dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 10*). [ü,]
415. Daḥı bîgâne kalb u âşinâ-rû
Bugün hûbân-ı ‘âlem iy birâder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 30*). [u,]
416. Kamudur bir birinden bî-vefâ-ter
Gözetmezler cihânda gayret ü nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 33*). [ü,]
417. İşi zâhirde şulḥ ü ma’nide ceng
‘Adûlık itse âfât-ı cihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 58*). [ü,]
418. Çü dōst ola helâk-i dîn ü cândur
Ne deñlü olsa temşil ü hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 61*). [ü,]
419. Sıdı çün ‘ahdini terk eyle anı
Benüm bir duḥterüm var hûb u ferruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 67*). [u,]
420. Semen-simâ vü nergîs-çeşm ü gül-ruḥ
Şaḥınuñ şayḳalından mişl-i çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 68*). [ü,]
421. Yeter kılduñ fiğân u âh u zârı
Çü Leylî gayra oldı yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 78*). [u,]
422. Yeter kılduñ fiğân u âh u zârı
Çü Leylî gayra oldı yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 78*). [u,]

423. Görinür verd **ü** sebz-i gülşen-i gam
Lebinde didüğün şol hâl-i hândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 14*). [ü,]
424. Kesen mihr **ü** maḥabbet rîsmânın
Ben ummazdum nigârâ hiç senden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 26*). [ü,]
425. Nitekim Yûsufundan ayru Ya'kûb
Dir idi ḥasret **ü** derd-ile her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 9*). [ü,]
426. K'ölice yurdum ile ḳalışar âh
Ḳıldarı rûz u şeb cehd **ü** müdâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 11*). [ü,]
427. Ümîde 'ömri varın ḥarc iderdi
Dökerdi mâl **ü** eylerdi talebler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 15*). [ü,]
428. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zîrâ za'f **u** pîrî vü seḳâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 21*). [u,]
429. Vücûdında biri yok şeş cihâtuñ
Şu resme fâriğ itmiş ḥayret **ü** gam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 47*). [ü,]
430. Nireden geldün **ü** ḳande gidersin
Ayıtdı k'atañum ben pîr-i nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 70*). [ü,]
431. Ki ḥâr **u** tîgdür verd **ü** giyâhı
Ne lâzım kend'özüñi rence şalmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 86*). [u,]
432. Ki ḥâr u tîgdür verd **ü** giyâhı
Ne lâzım kend'özüñi rence şalmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 86*). [ü,]
433. Ki çıḳmağa ṭurur cân-ı mu'allel
Za'if **ü** pîrem **ü** ser-geşte-ḥâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 127*). [ü,]
434. Ğamuñdan nâ-tüvân **u** bî-mecâlüm
Ecel ḥâk itmeden irüp özümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 128*). [u,]
435. Ḳomamışdur benüm-çün âb **u** hem nân
Vücûdum vahşet içinde-durur güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 32*). [u,]
436. Melek var olsa yegdür pāk **u** kâni'
Beni terk eyle tut kim iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 36*). [u,]
437. Ki göstermez ikilik mezhebin 'ışḳ
Ne ben Mecnûnam **u** ne Leylî cānân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 67*). [u,]
438. İkimüz bir ten **ü** bir cānuz el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 68*). [ü,]
439. Vedâ' itdi vü döndi zâr u ḥaste
Çü geldi ḳaşrına dil-teng **ü** rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 29*). [ü,]
440. Beden ḥâkî idi ḥâk oldu cāyı
Cihāna 'âdet **ü** erkân u pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 39*). [ü,]
441. Beden ḥâkî idi ḥâk oldu cāyı
Cihāna 'âdet **ü** erkân **u** pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 39*). [u,]
442. Nazar ḳıl dehr olardan kime ḳaldı
Ḳamu gitdi 'azîz **ü** dîn-perestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 61*). [ü,]
443. Cihānda ḳaldı ehl-i mekr **ü** destân
Cihân cāy-ı mezellet olmasa ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 62*). [ü,]
444. Ki ne peyvendi vardur hiç ne bendi
Kemend **ü** mancınık ḥile ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 79*). [ü,]
445. Bāşumdâ efser **ü** boynumda zencîr
Baña çün böyle gösterdün semâ'ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 6*). [ü,]
446. K'aña sürme yirine giriser mîl
Cihāndan devşürüp būngâh **u** raḥtî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 17*). [u,]
447. Vedâ' itdi vü döndi zâr **u** ḥaste
Çü geldi ḳaşrına dil-teng **ü** rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 28*). [u,]
448. Düşen yārân **u** ehl-i beytden dūr
Soñı vardur her işüñ dünyada pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 8*). [u,]
449. Revânından dile 'özüñ **ü** günâhuñ
Nevâsin ol keḳ âhengün çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 22*). [ü,]
450. Güç-imiş gördüm **ü** öğrendüm el-ân
Ḳanı ol dem ki virürdün baña pend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 54*). [ü,]
451. Oturup aḳladı ḡam-nāk **u** dil-süz
Ururken cismine geh seng **ü** geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 126*). [u,]
452. Oturup aḳladı ḡam-nāk **u** dil-süz
Ururken cismine geh seng **ü** geh çüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 127*). [ü,]
453. Gönildi süy-ı küh-ı Necde ḡamnāk
Olurdi anda koyup şurb **u** ekli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 7*). [u,]

454. Şu resme eyledi bu kıssayı fâş
Ki ol şahrâ bisât **u** küh bālîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 3). [u,]
455. Birin niçün koduñ söyle sırnı
Didi ger hal-i ‘âlem pîş **ü** pesdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 19). [ü,]
456. Ki ben mağz olam **ü** pöst ola ol cân
O yeg kim ben nîkab-ı döst olam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 24). [ü,]
457. Geçinür deşt ü vādilerde mehcür
Olup hayvânlarile yâr **u** münis (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 35). [u,]
458. Aña hizmet kırlarlardı şitâbân
Peleng **ü** şîr **ü** âhû gürg **ü** rübâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43). [ü,]
459. Aña hizmet kırlarlardı şitâbân
Peleng **ü** şîr **ü** âhû gürg **ü** rübâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43). [ü,]
460. Aña hizmet kırlarlardı şitâbân
Peleng **ü** şîr **ü** âhû gürg **ü** rübâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 43). [ü,]
461. Pes **ü** pîşinde çekmişdi bular şaf
Yatacak yirini rübâh-ı çâlâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 52). [ü,]
462. Ğanem gürgile hem-râz olmuş-idi
Seg-ile şulh idüp hargûş **u** nahçîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 67). [u,]
463. Sipâh-ı vahş **ü** tayruñ hânlarıydı
Bu yırtıcılaruñ havfından âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 72). [ü,]
464. Bir âhûcuğ var idi ki şegab-nâk
Mukahhal çeşm **ü** çâpûk hem tarab-sâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 87). [ü,]
465. K’olara rızkın ol virürdi dâym
Kaçan kim görse anı her ded **ü** dâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 111). [ü,]
466. Emîn **ü** müstaķim **ü** ‘âkıl idi
Hazer deydi ki şâh-ı âşnâ süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 14). [ü,]
467. Emîn **ü** müstaķim **ü** ‘âkıl idi
Hazer deydi ki şâh-ı âşnâ süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 14). [ü,]
468. Kılâbuñ sofrasına şaldı kendi
Nevâht **ü** rîfk idüp her birisine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 27). [ü,]
469. Tevaķkufdaydı işûñ girisine
Virürdi seglere geh âb **u** geh nân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 29). [u,]
470. Kılâb öñinde yatdı kâm-nâ-kâm
Yine hem şubha dek zâr **u** şikeste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 55). [u,]
471. Kodılar anda anı ‘ürân **u** beste
Seher gösterdi çün rûy-ı beyâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 56). [u,]
472. Havâlisinde kal’aydı ded **ü** dâm
Bular kim her biriye mest **ü** hûn-h’âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 110). [ü,]
473. Havâlisinde kal’aydı ded **ü** dâm
Bular kim her biriye mest **ü** hûn-h’âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 111). [ü,]
474. Kamusı hizmetinde idi kâym
Kılsañ sen dahı ger cüd **ü** ihsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 115). [ü,]
475. Ğarîb **ü** ‘aciz **ü** deng **ü** hevâ-h’âh
Vücüdî bād-ı ğamdan hâk olmuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 10). [ü,]
476. Ğarîb **ü** ‘aciz **ü** deng **ü** hevâ-h’âh
Vücüdî bād-ı ğamdan hâk olmuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 10). [ü,]
477. Ğarîb **ü** ‘aciz **ü** deng **ü** hevâ-h’âh
Vücüdî bād-ı ğamdan hâk olmuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 10). [ü,]
478. Ğidâ viren teninden mâr **u** mûra
Mizâcî nâ-tüvân **u** hâli ma’kûs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 14). [u,]
479. Ğidâ viren teninden mâr **u** mûra
Mizâcî nâ-tüvân **u** hâli ma’kûs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 15). [u,]
480. Belâ zindânınuñ ka’rında maħbûs
Ğarîk-ı kulzüm-i derd **ü** meşakķat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 17). [ü,]
481. Ğarîk-i ateş-i hicr **ü** mezellet
Gözi sakķa olan müġgânı ferrâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 18). [ü,]
482. Şikâr-ı ‘ışķ olan cân-ı figârı
Esîr **ü** mübtelâ vü zâr **u** maħzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 25). [ü,]
483. Şikâr-ı ‘ışķ olan cân-ı figârı
Esîr **ü** mübtelâ vü zâr **u** maħzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 25). [u,]
484. Kitâbet âletin bilinde hâzır
Devât **u** hâme vü kâğıd ibirşim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 53). [u,]

485. Vişālũñ ni‘metinden bĩ-naşĩbũm
Esĩr **ũ** ‘aşĩk u şũride-hālũm (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 23*). [ũ,]
486. Vişālũñ ni‘metinden bĩ-naşĩbũm
Esĩr **ũ** ‘aşĩk **u** şũride-hālũm (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 23*). [u,]
487. Ža‘if **ũ** nā-tũvān **u** bĩ-mecālũm
Ħarĩk-i ħasret **ũ** ħayrān-ı ‘işkum (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 24*). [u,]
488. Ža‘if **ũ** nā-tũvān u bĩ-mecālũm
Ħarĩk-i ħasret **ũ** ħayrān-ı ‘işkum (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 25*). [ũ,]
489. Ğarĩk-ı fĩrkat **ũ** giryān-ı ‘işkum
Saña kim olsa yũz biñ ‘aşĩk-ı zār (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 26*). [ũ,]
490. Kimũñ derdine olduñ sen giriftār
Ħanı ol ‘ahd **ũ** kavlı **ũ** yārlıklar (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 55*). [ũ,]
491. Kimũñ derdine olduñ sen giriftār
Ħanı ol ‘ahd **ũ** kavlı **ũ** yārlıklar (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 55*). [ũ,]
492. Nedũr şimdi baña bu mũbtelālĩk
Ħanı ol kavlı ol peymān **ũ** sevgend (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 59*). [ũ,]
493. Ħanı ol ‘ahd **ũ** yā ol mihr **ũ** peyvend
şıyup ger ‘ahdi geçdüñse vefādan (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 60*). [ũ,]
494. Ħanı ol ‘ahd **ũ** yā ol mihr **ũ** peyvend
şıyup ger ‘ahdi geçdüñse vefādan (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 60*). [ũ,]
495. Kenār-ı yārda āsũdesin sen
Çũn olduñ ğayr-ile sen yār **u** hem-dem (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 88, Mısra 127*). [u,]
496. Žiyā-bařş-ı ‘uyũn-ı nā-tũvāndũr
Çerāĝ-ı cān **u** nũr-i didedũr bu (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 89, Mısra 15*). [u,]
497. Didi evvel ki iy Ħallāk **u** ‘Ālim (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 1*). [u,]
498. Cefā vũ cevır elinden sĩne-çākũm
Ħıřar içre giriftār **u** muķayyed (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 23*). [u,]
499. Nĩgeh-bānlar var ețrāfũnda bĩ-ĥad
Ne bir hem-rāzum **ũ** ne hem-demũm var (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 25*). [ũ,]
500. Çeken taĝ **u** řaĥāride sũrũdı
Ucından ben muķayyed cānuñ iy yār (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 38*). [u,]
501. Ža‘if **u** ĥaste vũ ebter niçesin
Kimũñ menzilgehidũr āřiyānuñ (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 48*). [u,]
502. Bahāne eylemek lāzım degũl ĥĩç
Benem bĩ-çāre vũ maĥbũs **u** bĩmār (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 61*). [u,]
503. Arada ĥalmıřam miskĩn **ũ** ħayrān
Senũñ-çũn ben çekerven bu ĥadar ĥahr (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 82*). [ũ,]
504. Biraĝursın ‘azāb **u** ıztırāba
Gehĩ ‘ahdi řınıķ korsın bize nām (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 86*). [u,]
505. Ol andan bār-ı derd **ũ** ĝam yimiřdũr
Gũlistānum gũlinden dermemiřdũr (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 90, Mısra 134*). [ũ,]
506. Olupdur ĥuld-ı fĩkr istebrāk-ı ĥũr
Suťũr **ũ** noķtadan çũn ‘aşĩk-ı zār (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 91, Mısra 15*). [ũ,]
507. Gũmiř řũře gibi rengĩn **ũ** mergũb
Ya cennetden-durur bu nāme bir bāb (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 91, Mısra 24*). [ũ,]
508. Kĩ ruřsārĩ olupdur ĥaťĩ ile pũr
Giyinmiş bir ĥāba pũr-zĩb **ũ** zĩnet (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 91, Mısra 31*). [ũ,]
509. Var-ıdi bir şayısı ol zamānda
Saĥĩ vũ kāmĩl **ũ** řaĥĩb-ĥũner merd (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 92, Mısra 5*). [ũ,]
510. Oturmiş şurmiş **u** çekmiş ũkũř derd
Eyũsin yatlusın gũrmiř zamānuñ (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 92, Mısra 6*). [u,]
511. Ħılardı herkese iĥsān **u** in‘ām
Dem-ā-dem yir ıdi Mecnũn içũn ĝam (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 92, Mısra 10*). [u,]
512. Semendi geh yũĝũrdi ĝaĥ yıldı
Ŭkũř taĝ **ũ** beyābān geçdi enbũĥ (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 92, Mısra 21*). [ũ,]
513. Gũyũp bir lāĥza idem pāre pāre
Selĩm itdi be-ĝayet ceĥd **ũ** iķdām (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 92, Mısra 57*). [ũ,]
514. İçi pũr mā‘ide řĩrĩn vũ mergũb
řarāb **u** nuķl **u** ĥalvā vũ gũliçe (*Tahayyũr-nâme-i Leylĩ vũ Mecnũn, Mesnevi 92, Mısra 61*). [u,]

515. İçi pür mā'ide şîrîn vü mergûb
Şarâb **u** nuql **u** halvâ vü gülîçe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 61). [u,]
516. Degül gün heftede bir kere yirüm
Berîdür cânüm **u** tab'um hûruşden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 87). [u,]
517. Ğîdâdandur giyâh **ü** zamğa hursend
Pes idüp rıfk **u** rağbetle hıtabı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 98). [ü,]
518. Ğîdâdandur giyâh **ü** zamğa hursend
Pes idüp rıfk **u** rağbetle hıtabı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 99). [u,]
519. Pes idüp yâd kavm **u** döstânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 1). [u,]
520. Tutarmış anası mihrenden âteş
Görüp kân **u** vefâdan gevherini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 13). [u,]
521. Ac **u** bî-h'âb eyü nâlân geçindün
Bir iki gün kalınca 'ömrüñi hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 42). [u,]
522. Vühüşüñ şölbeti yegdür mu'ayyen
Ev **ü** şahrâ baña birdür cihânda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 79). [ü,]
523. Kıla kendüzine feth **ü** müsahhar
Eline aldı bir elmâs-gün tığ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 4). [ü,]
524. Bekâ mülkine rihlet kıldı iy şîr
Düşürüp dehr evinden büngeh **ü** bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 19). [ü,]
525. İki yüzlü-durur bed-'ahd **ü** ğaddâr
Şu resme kıldı 'ömre müddeti şarf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 52). [ü,]
526. Seni kılmış-durur bî-şabr **u** ârâm
Koyalum bunda sayt **u** şadâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 20). [u,]
527. Tenine bir kabâ hüv **ü** mülevven
Pür itdi lâle bir câm-ı muşaffâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 36). [ü,]
528. Açar tütî beçe şan beyzadan ser
Zühüm-ı bülbül-i zâr **u** 'âlile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 53). [u,]
529. Çevürmüş ortada ol çün pây-ı pergâr
Pes ol hayvân-nişin **ü** bî-ser-encâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 89). [ü,]
530. Olup-dururdu mu'tâd-ı ded ü dâm
Görüp her birisinden 'izz **u** rağbet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 91). [u,]
531. Süpürüp eyleridi hâkden pāk
Hâsından 'ankebût-ı zâr **u** bî-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 101). [u,]
532. Açar olup anı gördükce bî-şabr
Kolından şevk-ile pür şûr **ü** heybet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 107). [ü,]
533. Yağardı başına âhından âteş
Olurdu tağda dil-teng **ü** nâ-şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 127). [ü,]
534. Hârâb itmişdi anı dehr-i ğam-âbâd
Çeküp 'iys **ü** huzûr **u** zevkden dest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 129). [ü,]
535. Hârâb itmişdi anı dehr-i ğam-âbâd
Çeküp 'iys **ü** huzûr **u** zevkden dest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 129). [u,]
536. Oturmuş vahşilerle bî-dil **ü** zâr
Kılup hayvânlara hâlin hikâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 4). [ü,]
537. Kamusı ceybin itdi pâre pâre
Didiler k'iy şikeste-hâtır **u** zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 15). [u,]
538. Nedür tenhâ bu yirde ne işüñ var
Üzüldün döst **u** mahremeleründen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 17). [u,]
539. Çekildün şölbet-i hem-demeleründen
Nedür geh deşt **ü** geh evc-i cebelde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 19). [ü,]
540. Elinde tığ **ü** başında otağı
Bu resme faşlda gül gibi ol şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 60). [ü,]
541. Şeb-i bezm-i vefâda cân-firüzüm
Ġarib **ü** bî-kes **ü** âzâr **u** nahîfüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 7). [ü,]
542. Şeb-i bezm-i vefâda cân-firüzüm
Ġarib **ü** bî-kes **ü** âzâr **u** nahîfüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 7). [u,]
543. Hayâlî birle mu'tâd **u** harîfüm
Meşakkât küllhanında şöyleyüm şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 8). [u,]
544. Gelür zindân gözine bağ **u** gülşen
Gülistân kim ola bî-yâr-ı meh-veş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 18). [u,]
545. Gözüme görünür hîzem **ü** âteş
Çemenlerde biten her lâle kim var (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 20). [ü,]

546. Gelür her berg-i süsen tığ-ı hün-h'ār
Baña bî-lâle hadd ü sîm-i ğabğab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 35*). [ü,]
547. Nifâk ü cehl 'örf oldı zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 56*). [ü,]
548. Süriyü sebze vü reyhâna dâmân
Neşât ü 'îşa başladı bu yârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 25*). [ü,]
549. Olup her birisi ser-mest ü hayrân
Hayâl-ı yâr ile Mecnûn-ı pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 26*). [ü,]
550. Şarâb-ı şevkden sekrân u bî-hüş
Tutup sazın ider muṭrib terâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 28*). [u,]
551. Konup Mecnûnı idindi nazargâh
Fiğan u nâle-i Mecnûn-ı bî-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 41*). [u,]
552. Kodı gülzâr ü şahrâya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 58*). [ü,]
553. Semen bergine oldı gevher-efşân
Didi kim benven ol miskîn ü bed-rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 29*). [ü,]
554. Elüñ öpüp şenâlar kıldı Leylî
Niçe iderseñ idüp rây u tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 45*). [u,]
555. Gelüp âğâh itseñ ben ğarîbî
Ki tâ görsem niçedür âb u rengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 53*). [u,]
556. Yatur bir râğda dîl-teng ü ğam-nâk
Za'îf u haste vü bî-rûh cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 74*). [ü,]
557. Yatur bir râğda dîl-teng ü ğam-nâk
Za'îf u haste vü bî-rûh cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 75*). [u,]
558. Başı altına kômîş bir kırı seng
Teni çâk olmış u şûride aḥvâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 79*). [u,]
559. Okudı şoñra 'özt ü âferîni
Didi iy kişver-i 'ışkuñ emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 98*). [ü,]
560. Fülân menzilde naḥlistân u tenhâ
İrîşmiş her nihâli âsümâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 126*). [u,]
561. Ğazâl u fâvûsı bağ-ı cinânıñ
Gül-i ruhsârî üzre kurdı ol gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 170*). [u,]
562. Giyindi câme-i la'lin ü gül-gün
Sevincile turup pür şîve vü nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 176*). [ü,]
563. Ki 'âşık fitne kıya meşrebinde
Ola bir harf kim 'ayb u ḥatır-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 195*). [u,]
564. Erinden fâriğ u yârına meyli
Çıkup evden biraz gitdi ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 2*). [u,]
565. Ki kılmaz çäre kılmaklada taqşîr
Revişde Hızr gibi çâpük ü cüst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 11*). [ü,]
566. Feraḥ ğam benden ü ben ğuşşadan şâd
Ğamuñdan haste-cân şûride-serdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 18*). [ü,]
567. Velî 'ışkuñ yolında cüst ü tîzem
Seni kim bir nefes yâd itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 26*). [ü,]
568. İki cân birbirine oldı hem-râz
Senüñle bende var bir vaḥdet ü hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 33*). [ü,]
569. Çeker tağlarda Mecnûn âh u feryâd
Hevâ-yı gülde bülbül ider efğân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 60*). [u,]
570. Cîger 'ışkuñ ğamından çâk u hündur
Baña bir sâ'at olsa kim olup mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 82*). [u,]
571. Raķîb-i şüm u bed-kâr oldı âğâh
Eline aluban bir tığ-ı bürrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 92*). [u,]
572. İrişdi ḥışmıla çün şîr-i ğarrân
Üküş kîn ü ğazabla bağlamış bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 95*). [ü,]
573. Yolu geh seng ü geh ḥâk oldı geh gîl
Dürîşüb ol gedâyı istemekde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 28*). [ü,]
574. Sürüb ser ü katına geldi yirini
Baķup gördi ki 'uryân u dige-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 32*). [ü,]
575. Sürüb ser ü katına geldi yirini
Baķup gördi ki 'uryân u dige-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 33*). [u,]
576. Peleng ü şîr ü gürg ü ezherâki
Selâm andan görüp bu ihtîrâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 42*). [ü,]

577. Peleng ü şîr ü gürg ü ezherâki
Selâm andan görüp bu ihtirâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 42). [ü,]
578. Peleng ü şîr ü gürg ü ezherâki
Selâm andan görüp bu ihtirâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 42). [ü,]
579. Şafâdan oldı key hös-hâl Mecnûn
Didi hös geldün ü şādî getürdün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 47). [ü,]
580. Ola gönüm gözüm bî-ferr ü bî-nür
Çün ura hazretün bir şî're bünyād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 68). [ü,]
581. Ki ilter mi göre başına 'ahdi
Selâm açup simât u sofra niçe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 13). [u,]
582. Helâki tab'un olur tiz ü âsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 22). [ü,]
583. Yemişem ben anı k'oldur gıda-hör
Anı kılar kavî ten nân u helvâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 3). [u,]
584. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rüz
Ne var bir yirde ârâm u kararî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 8). [u,]
585. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rüz
Ne var bir yirde ârâm u kararî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 9). [u,]
586. Ne hüd gönlinde şabr u ihtiyârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 10). [u,]
587. Ža'if ü nâ-tüvân ü pây-beste
İrişüp 'âkıbet fazl-ı Hudâyî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 22). [ü,]
588. Sivâ-yı 'ışkdan bî-derd ü pākem
Şafâ-yı 'ışkdan şafî vücūdum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 12). [ü,]
589. Ki soñra virmeye haclet aña 'ār
Eger süst ü eger saht ola bir yāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 7). [ü,]
590. Ţa'am u h'ābdan hālî vü 'üryān
Gör ol ğamgehd e bî-çäre Selāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 22). [u,]
591. Şu şeydālar gibiydi kim var el-ān
Degüldi bî-namāz u rüze vü nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 3). [u,]
592. 'İmāret miñnetinden idi āzād
Komişdı hürd u h'āb ü 'aql u hūşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49). [u,]
593. 'İmāret miñnetinden idi āzād
Komişdı hürd u h'āb ü 'aql u hūşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49). [ü,]
594. 'İmāret miñnetinden idi āzād
Komişdı hürd u h'āb ü 'aql u hūşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 49). [u,]
595. Huzūrında çi hāk idi çi altun
Müdām ol pāk-ţab' ü pāk-dāmen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 65). [ü,]
596. Ğam ü endühdan tutmuş özi küh
Var ilden dīv gibi ihtişāşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 6). [ü,]
597. Muşaffā-ţab' u rüşen-rāy u server
Esîr-i 'ışk zindān-ı cefāda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 10). [u,]
598. Muşaffā-ţab' u rüşen-rāy u server
Esîr-i 'ışk zindān-ı cefāda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 10). [u,]
599. Güzellikte çü 'Amr ü Zeyd ma'rūf
Uyup 'ışka koyup cān ü cihānın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 14). [ü,]
600. Güzellikte çü 'Amr ü Zeyd ma'rūf
Uyup 'ışka koyup cān ü cihānın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 15). [ü,]
601. Ruḥı rengin idi vü hālî hindū
Gözi fettān ü kaşı 'āşıka 'ākķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 39). [ü,]
602. Belā-engîz-i dehr ü şūr-ı āfāk
Gice zülfi kemendinün nedîmi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 40). [ü,]
603. Şeḥer-güyî bihiştinün nesîmi
Firib ü 'işve-kār ü şūḥ u nāzūk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 43). [ü,]
604. Şeḥer-güyî bihiştinün nesîmi
Firib ü 'işve-kār ü şūḥ u nāzūk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 43). [ü,]
605. Şeḥer-güyî bihiştinün nesîmi
Firib ü 'işve-kār ü şūḥ u nāzūk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 43). [u,]
606. Sözi terkib-i zevk ü şād-mānî
Ḳadi servi degüldür naḥl-i bî-ber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 54). [ü,]

607. Koşusu 'ūd **u** 'anber kârvânı
Yüzi hûb idi pâkîze-nihâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 58*). [u,]
608. İşinde 'ammisi vü ol giriftâr
Fırâk **u** ârzûdan ol ciger-sûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 73*). [u,]
609. K'o dervîş idi bu gözlerdi bâyı
Ki âhîr bir kavî-dest **ü** tûvân-ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 79*). [ü,]
610. Ki tâ oldı cihân içinde meşhûr
Olup Mecnûn-şîfat deng **ü** fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 85*). [ü,]
611. Olurdu hargeh-i Leylîye nezdîk
Şu deñlü itdi âh **ü** dökdi seyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 3*). [ü,]
612. Ki her biri letâfet-rîz **ü** mergûb
Didi Zeyd aña ta'n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 40*). [ü,]
613. Rumûz **ü** hürde-bînisin cihânuñ
Gerekmez k'olasın dîvâne-pîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 48*). [ü,]
614. Ola ârâmgâhuñ deşt **ü** mîşe
Tarîk-i 'ışk içinde iy fütâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 50*). [ü,]
615. Yidüm içdüm ta'am **ü** şerbet iy yâr
Gel it bu şiftelikden ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 56*). [ü,]
616. Refîk **ü** hem-ser olımaز piyâde
Añup efsâne-i her 'Amr **u** Zeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 13*). [u,]
617. Ki çün hür **ü** firişte bî-gezendüm
Beni sen dîv-hû şanma iñende (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 18*). [ü,]
618. Ki ola kendü kaydında giriftâr
Düzüp ben hûd hezârân cehd **ü** çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 39*). [ü,]
619. Şehinşâh-ı serîr-i küh **ü** râğum
Ayak bağı-durur destâr **u** câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 44*). [ü,]
620. Şehinşâh-ı serîr-i küh **ü** râğum
Ayak bağı-durur destâr **u** câme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 45*). [u,]
621. Urupdur terkimi kavm **u** qarâbet
Dilüm şâfi-durur bî-mekr cânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 84*). [u,]
622. Bu resme niçe lâ'l **ü** lü'lü' şaçdı
Çü Zeyd itdi bu zîbâ nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 92*). [ü,]
623. Tene renc **ü** şafâ perhîz iledür
Hem anuñla bulur râhat gebâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 42*). [ü,]
624. Yıkılur ol 'imâret çâr-nâ-çâr
İki üç günde ol miskîn **ü** mehcür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 59*). [ü,]
625. Kâlalâr 'aczdên mağlûb **u** dil-teng
Şehirlerde ki bu 'ayyâr-ı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 82*). [u,]
626. İderler 'ömrüñ enbânını sūrâh
Senüñ 'ömrünse tar **u** hirmeni ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 93*). [u,]
627. Ki ne hâletdesin derdümle her şeb
Didi Zeyd aña k'iy cân **u** cihânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 19*). [u,]
628. Kanâ'at eylediler şormağa hâl
Egerçi eylediler şöhet **ü** zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 23*). [ü,]
629. Aradan geçdi hayli 'işret **ü** şevk
Degüldi pâklikden lîk hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 24*). [ü,]
630. Ki gâmdan ola âzâd ol ciger-sûz
Koyup kendü gam **ü** derd **ü** belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 33*). [ü,]
631. Ki gâmdan ola âzâd ol ciger-sûz
Koyup kendü gam **ü** derd **ü** belâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 33*). [ü,]
632. Sözi âb-ı hayât **u** la'li cân-bâhş
Boyu cân bâğımuñ tâze nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 2*). [u,]
633. Gâmindan cân-ı Mecnûnı iden çâk
Gözi fettân **ü** ebrûsı kemân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 9*). [ü,]
634. Bulınmaz cânuma yitdi cezâsı
Karañu vü dîrâz **u** bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 25*). [u,]
635. Vücüd-ı çâkûme biñ süzen **ü** hâr
'Acebdür âhire irerse bu dün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 28*). [ü,]
636. Ki ya'ni bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb **ü** firûz oldı ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 7*). [ü,]

637. K'irişmez gerdene şad 'id ü nevrüz
Gözin açup du'adan soñra ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 8*). [ü,]
638. Ne şabr u ne taħammül ne müdārā
Yolı teşvîş-i hıfz-ı zevcden pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 28*). [u,]
639. Raķībān fitnesinden bî-ğam u bāk
Gözi pür-eşk ü gönli tolı āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 30*). [u,]
640. Raķībān fitnesinden bî-ğam u bāk
Gözi pür-eşk ü gönli tolı āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 31*). [ü,]
641. Firāk u hicr-i çirkinden yudı dest
Ki bñy-ı cāmesi mäh-ı münirüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 22*). [u,]
642. Şafāsın virdi añā 'ūd u 'abirüñ
Ėazeller okuyarak Ėurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 24*). [u,]
643. Yürürler olsa dīvāne revāne
Bu resme tumtūrak u şevket-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 33*). [u,]
644. Bakup ol buña kıldı āh u efğan
Hezārān şerm-nākī birle Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 44*). [u,]
645. Aradan 'Amr u Bekri sürdi yir yir
Ėapudan taşra hem-çün Ėalka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 52*). [u,]
646. Hevā-yı şehvet ü fî'l-i 'araż yok
Bu resme 'ışk işi olmadı zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 64*). [ü,]
647. Oturmuş Ėāzini birle berāber
İdüp mihmāniye 'izz ü ri'āyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 71*). [ü,]
648. Velikin kendüler Ėayrān u Ėāmūş
İremden bir hevā irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 112*). [u,]
649. Olur bî-gül hemişe Ėāmūş u lāl
Añā yüz göstere çün verd-i Ėandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 6*). [u,]
650. Ne bir okur hezār efsün u destān
Bu dem kim bülbül-i bî-miśl sensin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 8*). [u,]
651. Çıkar āhuñ şadāsı āsumāna
Bugün k'irdi zamān-ı vaşl u peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 13*). [u,]
652. Revān açdı zebān-ı āteş-engiz
Ki iy sīmın-ber ü şirīn-dehānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 3*). [ü,]
653. K'ikilik isteyen birliği bulmaz
Sen ü benlik gidüpdür bizden iy Ėür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 39*). [ü,]
654. Ėayālūñ nakşıdur bu cism-ı bīmār
İkidür heykel ü bir aşl-ıla nām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 45*). [ü,]
655. İdinürsin dikenden naţ'-ı sincāb
Elā iy Ėār-ı naţ' u Ėāre-bālīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 31*). [u,]
656. Velī mest itdi Ėamr-ı 'ışk anı gey
Dem-ā-dem ol şikeste-Ėāl ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 29*). [ü,]
657. Degüldür 'ışk şehvāt u hevādur
Hevāyī olsa 'āşıkda Ėarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 40*). [u,]
658. Firāk ü mihnete eyle kanā'tat
Ki şāyed irüre baĖt-ı Ėümāyūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 66*). [ü,]
659. Vücüd-ı çāk u çeşm-i pür-nem ile
Cüdā düşdiler envā'-ı Ėam ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 13*). [u,]
660. Ėamu meyhāneler içinde mestān
İdinürler bu nakşı zıkr ü dastān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 34*). [ü,]
661. Degüldür sābit ü yokdur şebātı
Ben anuñ içün eylerven neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 28*). [ü,]
662. Dilerse āĖlar u dilerse Ėandān
Bu vuşlat ger müyesser ola nāçār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 36*). [u,]
663. Ėamer kim gice ola bedr ü tābān
Tutulmaz gözden anuñ nūrī pinĖhān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 45*). [ü,]
664. Ėılan pür-āteş-i dilden cihānı
Şikeste-ĖāĖır u dāmen-deride (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 7*). [u,]
665. Varaklar gülşene gevhher-feşān hem
Yil itdi kumrıyı lerzān u bî-tāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 39*). [u,]
666. Teb ü lerze revādur büstāne
Gül-i nāzik çeker bağ içre rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 68*). [ü,]
667. Ki ölmüş fūrķat ü derd-ile Mecnūn
Bu Ė'ābuñ ıztırābından be-nāĖāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 8*). [ü,]

668. Uyandı zār **u** lerzān ol niger-ḥ`āh
Yoğ-iken mişl-i Leylinūñ cihānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 10*). [u,]
669. Çekersin gūşsa vü ğam zahmet **ü** renc
Bugün vakti-durur k`üstünden iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 10*). [ü,]
670. Du`ādan geh geh idesin beni yād
Hem iy zibā-ḥışāl **ü** pāk-niyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 21*). [ü,]
671. Keremden `izzet **ü** ḥürmet kılasın
`Azîz **ü** muhteremdür çünki yārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 44*). [ü,]
672. Keremden `izzet **ü** ḥürmet kılasın
`Azîz **ü** muhteremdür çünki yārum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 45*). [ü,]
673. Tenidür zād-ı mār **u** tu`me-i mūr
Mezārı sengi kim var bî-taḥarrük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 74*). [u,]
674. Ebed bīm-i rakīb **ü** vehm-i ğammāz
Yüzüme eyle bî-minnet nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 96*). [ü,]
675. Yudılar eşk-ile ol āfītābı
Pes idüp ğarḳ-ı kâfūr **u** `abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 69*). [u,]
676. Sürürü miḥnet **ü** gülzārı nîrān
Ne deñlü ḥüb **u** zibā naḳşı kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 126*). [ü,]
677. Ḳamudur bî-sebāt **u** zişt ü murdār
Kişi k`olmaya göñlünde küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 128*). [u,]
678. Ḳamudur bî-sebāt **u** zişt **ü** murdār
Kişi k`olmaya göñlünde küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 128*). [ü,]
679. Ḳaralar giydi tıtdı katı mātem
Ḳabāsi nîl-reng **ü** göñli nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 7*). [ü,]
680. Anuñ gibi ki zulm irmiş irür dād
Vücüdî eşk **ü** āh-ı dil-keş içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 9*). [ü,]
681. Bulurdı renc tār-ı pîrehenden
Bugün derdā ki iy miskîn **ü** dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 23*). [ü,]
682. Anı başdı yüzer biñ men **u** iki seng
Şol ābuñ k`adı idi `arız-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 24*). [u,]
683. Niçedür mār **u** mūr içinde ḥālūñ
Ḳara zulfūñ Ḥudā bilür ki iy cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 36*). [u,]
684. Ecel gürgi yidi anı n`ola ḥālūm
Dirîĝ **u** derd ü ḥasret vāy veylāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 77*). [u,]
685. Sefer kıldı cihāndan ḥayf **u** bidrūd
Yirümüze senūñle bizüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 86*). [u,]
686. Ki geldüñ baña dirsın öldi dildār
Baña kim böyleyüm giryān **u** dil-rîş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 9*). [u,]
687. Ğarîbe rişte-i cāndan kefen-sāz
Rivāyetdür ki tā bir ay **u** bir sāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 57*). [u,]
688. İdindiler maḳām **u** āşiyāne
Gelürdi ḥalk andā gāh **u** bî-gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 64*). [u,]
689. Çü geçdi sāl **u** āḥir ol ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 1*). [u,]
690. Muşaffa bir şadefdür pāk **u** eblak
Terahḥüm idüp ol miskîne bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 20*). [u,]
691. Bahār **u** büstān oldı ol ziyāret
Havālisine tā kim pūr-leṭāfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 38*). [u,]
692. Gül-āb **u** ğāliyeden idi muṭlak
Ser-i ḳabr üzre turan levḥ-i nā-yāb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 52*). [u,]
693. Nitekim ḥūr **ü** ğılmān **ü** firîşte
Anuñ her taḥtesidür şan derinūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 66*). [ü,]
694. Olupdur ḥalkā ḥācetgāh-ı maṭlūb
Du`ā-yı ḥastegān **u** ehl-i ḥācet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 77*). [u,]
695. Bular ol ravzāda lā-büd icābet
Ne deñlü kim gele bīmār **u** rencūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 79*). [u,]
696. `Adūv **ü** ecnebîdür āşinā-rū
Cihāndan gec ki miḥnethānedür o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 98*). [ü,]
697. Özinde gördi `izz **ü** iḥtişāşı
Ḥuzūr itmemiş idi bunda bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 116*). [ü,]
698. Şu resm-ile bırakmış eyle çāvî
Ki fevt olduğına Mecnûn **u** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 3*). [u,]

699. İderler-idi taḥsîn ü du'âyı
Necidügi ol iki hem müdārā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 12). [ü,]
700. Gehî mînâyı reng ü gâh ḥaḍrâ
Cihânda ol renglü yokdur zeberced (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 30). [ü,]
701. Açılmış güller ü bitmiş semenler
Ayağ üzre gül-i ter cām-ı ber-dest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 36). [ü,]
702. Vefâ dürcinde maḳfûl ü mukalled
Huḫûrın görmemişlerdi zamānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 80). [ü,]
703. Bu 'âlemde bu vech-ile çeker ser
Fenâ deyrinde olan nālân u mecbûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 89). [u,]
704. Ki şoñra kılmamışdur anı bî-ser
Kimûñ bağında bitdi serv ü şimşâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 107). [ü,]
705. K'anı kılmadı âḫir yine müflis
Çü dehr-i dūna budur 'âdet ü kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 111). [ü,]
706. Niçe bir saña bu şabr u sükûnet
Yiter kıldı tapuñı baḫt-ı ma'kûs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 2). [u,]
707. İderler ḥakk ü islâhına ta'cîl
Ki insānuñ işi sehv ü ḥaḫâdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 100). [ü,]
708. Yine ḫapuñda lîk ümmîd-vârem
Çü ḥâme ser-nigûn ü pûr-günâhem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 105). [ü,]
709. Olupdur cûrm ü taḫşîr ü me'âşî
Siyeh-rüyum günehden râḫatum yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 114). [ü,]
710. Olupdur cûrm ü taḫşîr ü me'âşî
Siyeh-rüyum günehden râḫatum yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 114). [ü,]
711. Hem âḫir yine rûzı kıl şehâdet
Be-ḫatm-i mürselin ü Ḥaḫḫ-ı Ḳur'an (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 127). [ü,]

üftâde: Düşkün, âşık.

1. Ol üftâde başı altına bir ḫişṭ
Degül kimse aña hem-râz-ı bālîn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 14). [üftâde,]

üftâde-i sevdâ-yı ferzend: Oğul sevdasına düşmüş.

1. Cevâbında didi pîr-i ḫired-mend
Ki iy üftâde-i sevdâ-yı ferzend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 2). [üftâde-i sevdâ-yı ferzend,]

üftâde-i sicn-i melâmet: Ayıplanma zindanının mahkumu.

1. Şu resme itdi ğam mektûbın inşâ
Ki ol üftâde-i sicn-i melâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 3). [üftâde-i sicn-i melâmet,]

üküş: Çok.

1. Velî düşmedi âsân baña bu genc
Ki çekdüm her güher için üküş renc (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 128). [üküş,]
2. Bizüm öz ḫavmümüzde nâzeninler
Üküşdür mihr-ḫadd ü meh-cebînler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 80). [üküşdür, -dür]
3. Üküş ta'zîmile ḳondurdılar hem
Dil-i Leylî şafâdan şâd u ḫurrem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 77). [üküş,]
4. Üküşdür meblâğum çokdur ḫazînem
Ḳatıdur ma'reke vaktinde kinem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 119). [üküşdür, -dür]
5. Mizâcınca üküş söz söyledi germ
Şu deñlü k'itdi anı mûm-veş nerm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 63). [üküş,]

6. Üküş dil düzdiler sîm-i sepîdi
Açılmadı kara bahtum kilidi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 113). [üküş,]
7. Oturmuş tırmış u çekmiş **üküş** derd
Eyüsin yatlusın görmüş zamānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 6). [üküş,]
8. Semendi geh yügürdi gâh yıldı
Üküş tağ ü beyâbân geçdi enbüh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 21). [üküş,]
9. Anasınun mübârek pâyine baş
Üküş 'özü-ile öpüp hâk-i pâyin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 85). [üküş,]
10. Ki iy çeşmüm gibi gören **üküş** yaş
Kadem rencide kılup himmet itseñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 40). [üküş,]
11. Bu yolda çok hatar vardır **üküş** derd
Cihân içre benüm gibi gerek er (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 4). [üküş,]
12. Lebinde şevk cûşından **üküş** kef
Dilini dağlar kılmışdı rûşen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 40). [üküş,]
13. Varup divâneye gösterdi meyli
Üküş 'özü eyleyüp tutdı elini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 47). [üküş,]

üles: Paylaşmak, bölüşmek.

1. Üleşürüz bunuñla râst-â-râst
Dilenciligi çün taz'îf iderüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 44). [üleşürüz, -ür, -üz]

ülfet: Alışkanlık, bütünleşme.

1. Şafâlar sürdi anuñ **ülfetinden**
Tamâm âsüde düşdi şöhetinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 77). [ülfetinden, -inden]

ülfet-i halk: Halkla yakınlaşma.

1. Şudâ' oldı özine **ülfet-i halk**
Halâyıkdan şadâkat umma zinhâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 56). [ülfet-i halk,]

ümem: Ümmetler; "Ümmet" in cem'idir.

1. Rûm u Tatar u 'Arab Çîn ü Habeş Türk ü 'Acem
Sâye-i hükümündedür âsüde şimdi her **ümem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 42). [ümem,]

ümid: Arzu edilen bir iyiliği bekleme, umma, umut.

1. Ümidüm var ki bu tıgrâ-yı icâd
Okundıkda denile âferin bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 159). [ümidüm, -üm]
2. Bu emri çün baña feyz itdi ikbâl
Ümidüm bâdesinden töldi ziğâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 126). [ümidüm, -üm]
3. Velikin şimdi kaç' oldı **ümidüm**
Boyandı qaraya baht-ı sefidüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 37). [ümidüm, -ü, -m]
4. Ümidün sengi irmez iy cefākār
Ne bu mivem benüm tārāca varur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 68). [ümidün, -ün]
5. Ümide 'ömri varın harc iderdi
Dökerdi māl ü eylerdi talebler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 14). [ümide, -e]
6. Ümid endühi gönünden götürdi
Pes emr itdi vuhûşa mār eger mūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 144). [ümid,]
7. Kimesne bulmaz 'özü ü bahâne
Ümid oldur ki yine gidevüz pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 49). [ümid,]

8. Ümîdi devr-i fâniden berîde
Gözine teng olan eyvân-ı rāḥat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 8*). [ümîdi, -i]

ümîdi kesil: Umudunu yitirmek, beklentisi sona ermek.

1. Alup ol âfeti kurtıldı bunlar
Kesilüp Zeydûñ ol mehden ümîdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 81*). [ümîdi kesil, -üp]

ümîd-i mühre: Ümit tokmağı.

1. Yimez şol mârđan kim ola pür-ķahr
Ümîd-i mühresiyle ‘aķlı olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 42*). [ümîd-i mühre, -si, -yle]

ümîd-i vaşl-ı yâr: Sevgiliye kavuşma ümidi.

1. Ümîd-i vaşl-ı yâr ile muḥaşşal
İşini şabra düzdi ol mu‘allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 37*). [ümîd-i vaşl-ı yâr,]
2. Kim anda muntazırdur saña dildâr
Ümid-i vaşl-ı yârıla ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 17*). [ümîd-i vaşl-ı yâr, -ıla]

ümmet: Hz. Muhammed'e inanan topluluk.

1. ‘Âşîlerine **ümmetiñüñ** rahmet itmege
Kurân içinde Ḥaķ buyurupdur niçe ķasem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 49*). [ümmetiñüñ, -i, -nüñ]
2. Yüzi suyı ḥaķiyyün enbiyânuñ
Beni ḥaş **ümmeti** kıl Muştafânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 158*). [ümmeti, -i]
3. Egerçi **ümmetüñdür** cümle ‘âşî
Ķiyâmetde şefî‘ ol vir ḥalâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 127*). [ümmetüñdür, -üñ, -dür]
4. Du‘â kıldı günahķâr **ümmetine**
İcâbet virdi Mevlâ ḥâcetine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 207*). [ümmetine, -i, -ne]

ümmîd: Arzu edilen bir iyiliği bekleme, umma, ümit.

1. K’irürürdi aña peygâm-ı yârı
Arada ķasıd olmışdı pür **ümmîd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 101*). [ümmîd,]

ümmîd it: Ummak II arzulamak, istemek.

1. Bu sözden idinüp ümmîd ol abdâl
Öñinde secde-i şükr itdi derḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 103*). [ümmîd it, -inüp]

ümmîd-i vārân: Umduğuna ulaşan.

1. Elâ ey ‘özt-gür-i cürm-i ķārân
Recâ-baḥş-ı ķamu **ümmîd-i vārân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 2*). [ümmîd-i vārân,]

ümmîd-vâr: Ümitli.

1. Günâhum çokdur iñen şerm-sârum
Velî ‘afv eyle kim **ümmîd-vârum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 116*). [*ümmîd-vârum, -um*]
2. Yine kapuñda lîk **ümmîd-vârem**
Çü hâme ser-nigûn ü pür-günâhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 104*). [*ümmîd-vârem, -em*]

ün: Buğdayın toz hali.

1. Ögidince dürişüp niçe yük **un**
Yüki az olanuñ bir gözde iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 184*). [*un,]*
2. Öginür niçesinüñ **unı** tekrâr
Degül mi ‘adl kim her şahsa ol üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 186*). [*unı, -ı*]

ün: Ses.

1. Bu hâl-ile geçürürdi günini
Çıkarurdi göge dünler **ünini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 52*). [*ünini, -ini*]
2. Çıkarurdi göge dünler **ünini**
Geçerdi guşâ ile rûzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 62*). [*ünini, -ini*]

üns: Alışkanlık, ahablık, arkadaşlık.

1. Dağı soñra irişüp taht-ı refref
Resûl **ünsi** ile oldı müşerref (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 168*). [*ünsi, -i*]

üns ü ülfet: Alışkanlık ve dostluk.

1. Bularla tutmuş-idi **üns ü ülfet**
K’aña her beyza-i mârân-ı vâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 92*). [*üns ü ülfet,]*

‘ünvân: Derece, mertebe, rütbe.

1. Belâ mektûbına **‘ünvân** yazılan
‘Anâ iklîmine sultân yazılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 7*). [*‘ünvân,]*
2. Deminden dîdesinüñ yazdı **‘ünvân**
İdüp nakş âhîrine temme bi’l-hayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 2*). [*‘ünvân,]*

‘ünvân-ı hükm-i padişâh: Padişah hükmünün mukaddimesi.

1. Yüzi mir’ât-ı dîdâr-ı ilâhî
Sözi ‘ünvân-ı hükm-i padişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 10*). [*‘ünvân-ı hükm-i padişâh, -ı*]

ürk: Korkmak.

1. Açılmadı dilinden hiç anuñ bend
Bulardan **ürküben** gönli vü cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 51*). [*ürküben, -üb, -en*]

‘ürvân: Çıplak.

1. İştise kânde bir ‘**uryân** ya bir aç
İderdi şöyle k’ili âña muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 179*). [‘uryân,]
2. Bürehne-pâ ser ü ‘**uryân** u nâlân
Feşâr u hezl sözi hem-çü mestân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 11*). [‘uryân,]
3. Tenüñe câme giy ‘**uryanlığı** ko
Başuña tâcuñ al hayrânlığı ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 129*). [‘uryanlığı, -lığı, -ı]
4. Cevâbında didi kim iy cevân merd
İki oğlancığum var tıfl u ‘**uryân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 33*). [‘uryân,]
5. Kodılar anda anı ‘**uryân** u beste
Seher gösterdi çün rüy-ı beyâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 56*). [‘uryân,]
6. Ki ‘**uryânlık** kişiye ‘ayb olur key
Didi Mecnûn kabâdandur tenüm dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 50*). [‘uryânlık, -lık]
7. Sürüb ser ü katına geldi yirini
Başup gördi ki ‘**uryân** u diger-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 33*). [‘uryân,]
8. Ta’âm u h’âbdan hâlî vü ‘**uryân**
Gör ol gamgehde bî-çâre Selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 22*). [‘uryân,]
9. Kõlından boynına bağladı ekmâr
Çü bir ‘**uryân** gedâdur gördi hâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 75*). [‘uryân,]

‘ürvân it: Çıplak bırakmak.

1. Çün iki yüzlü tîğın ide ‘ürvân
‘Adûv başın on on çırpar firâvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 77*). [‘ürvân it, -e]

‘ürvânân-ı mahşer: Mahşer çıplaklığı.

1. Yalıncağ hem-çü ‘**ürvânân-ı mahşer**
Pür olmuş vahşilerle her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 54*). [‘ürvânân-ı mahşer,]

üşen: Korkmak, çekinmek.

1. Meger şol kim âña baş itmeye pîç
Eyülük kıl yamanlıktan **üşenme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 67*). [üşenme, -me]
2. Yiyüp yâkûti **üşenme** vebâdan
Olup hînk-i tekebbürden piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 102*). [üşenme, -me]

üslûb: Tarz.

1. K’olavuz günde bir yirde müsâfir
Esir **üslûbına** düzdüm bu yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 39*). [üslûbına, -ı, -na]

üst: Üzerine, üstüne.

1. Meşelde her sümi bir beyze-i la’l
Hilâl olmuş şân ol la’l **üstine** na’l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 52*). [üstine, -i, -n, -e]
2. Yeşil hulle **üstine** ‘unnâb-ı pür hâl
Tõkınmış hûri gibi tükme-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 73*). [üstine, -i, -(n)e]
3. Dehânından saçılan âhî nârı
Başı **üstine** yağdırdı şerârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 38*). [üstine, -i, -n, -e]
4. Gülistâna ki **üstinden** geçe âb
Şükûfe nâhliden kim gösterür ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 50*). [üstinden,]
5. Müdâm İbn-i Selâm idi nîgeh-bân
Kuş uçurmazdı **üstinden** hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 67*). [üstinden,]

6. Şanasın gitdi genc **üstinden** ejder
Şacı ucında dürr-i güşî her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 72*). [üstinden,]
7. Çi âteş yağdı **üstine** çi bârân
Çü süz-ı kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 80*). [üstine, -ñ, -e]
8. Oturdılar koyup pây **üstine** ser
Temellük idüp ol miskine bunlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 48*). [üstine, -ñ, -e]
9. Yol itmiş şan sefidâc **üstine** mür
Ya bir zibâ şanemdür müşg-i ferhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 24*). [üstine, -ñ, -e]
10. Bu hâlûñ **üstine** çün geçdi eyyâm
Te'aşşuk eyledi Mecnûna ikdâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 1*). [üstine,]
11. Düşüp **üstine** öpdi koşdı hayli
Yudî gözi yaş-ıla gâh rûyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 22*). [üstine, -ñ, -e]
12. Şaçup kan gözlerinden kıldı feryâd
Olup meşhedleri **üstine** hâzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 27*). [üstine, -ñ, -e]
13. Anuñ adına eydürlerdi Nevfel
Eli **üstine** hergiz yoğ-idi el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 26*). [üstine,]
14. Düşüp tâlî'leri mes'ûd-ı firûz
Açıldı Nevfeliler **üstine** rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 112*). [üstine,]
15. Oturdu geçdi taht **üstine** gamgîn
Sürür ile irişüp geldi dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 20*). [üstine,]
16. Degül hiç kimse hâlinde haberdâr
Gelüp ebr **üstine** mânend-i ahhâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 27*). [üstine,]
- 17.
18. İçi elmâs yemiş gibi burdı
Düşüp ol dahmenüñ **üstine** bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 31*). [üstine, -i, -n, -e]

üst: Üstünde, üzerinde.

1. Felek filinüñ **üstinde** yıl u ay
Zühâl hindüsina oldur viren cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 13*). [üstinde, -i, -(n)de]
2. Sehbâsı sofrası **üstinde** 'ummân
Olupdur şanki bir taş-ı nemek-dân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 119*). [üstinde, -i, -(n)de]
3. Bu tāk **üstinde** bir nakkâş üstâd
İdüpdür bir bütün şeklini bünyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 73*). [üstinde, -i, -(n)de]
4. Çü bir divârüñ **üstine** kona hâr
Aña kaşdı idebilmez düzd ü tarrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 127*). [üstine, -in, -e]
5. Ža'if ü bî-mecâl ü haste ol seg
Kurmuş cismünñ **üstünde** her reg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 48*). [üstünde, -ü, -n, -de]
6. Silah-ı esb **üstinde** müretteb
Götürüp yüriyecek kuvveti yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 72*). [üstinde, -i, -n, -de]
7. Fiğânı şu'lesinden âteş-efrûz
Bürehe-pâ buz **üstinde** yürürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 15*). [üstinde, -i, -n, -de]
8. Baña ol kan-ile tolmış âb-iledür
Külâlem kim ruhum **üstinde** çindür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 37*). [üstinde, -i, -n, -de]
9. Yüzi mir'âtı rüşendür münevver
Lebi **üstinde** hâl-i 'anberini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 71*). [üstinde, -i, -n, -de]
10. K'ölice olasin üstümde hâzır
Kılasın kabrüm **üstinde** fiğânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 147*). [üstinde, -i, -n, -de]
11. Er oldur kim ölüden dökmeye kan
Şav **üstümüzden** iy şeh bu belâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 11*). [üstümüzden,]
12. Kodı Mecnûn fiğân tahtını nâ-kâm
Atası dahmesi **üstinde** tâ rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 125*). [üstinde, -i, -n, -de]
13. Kılıç gibidür **üstinde** kafañuñ
Eser qalmadı âdemden cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 54*). [üstinde, -i, -(n)de]
14. Yüzi Mışırnuñ **üstinde** iki Nîl
Komadı ârzü göñlinde şādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 54*). [üstinde, -i, -n, -de]
15. Şan âteşhâne kıldı lâle-zârın
Lebi **üstinde** her teb-hâle pür-cüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 33*). [üstinde, -i, -n, -de]

16. Varup diñlendi anda şād ü ħurrem
Ĥabibi meşhedî **üstinde** miskîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 119*). [*üstinde, -i, -n, -de*]

üst: *Huzur, makam.*

1. K'ölicecek olasın **üstümde** ĥâzır
Ĥılasın ĥabrüm üstinde figânlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 146*). [*üstümde, -üm, -de*]

üstād: *Üstad, hoca.*

1. Bu tāk üstinde bir nakķāş **üstād**
İdüpdür bir bütün şeklini bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 73*). [*üstād,]*
2. Ki vardı bir mu'allim anda **üstād**
Özinden niçe fen itmışdı icād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 3*). [*üstād,]*
3. Yanında var idi bir münşî **üstād**
Aña didi ki bir nâme kıl ābād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 35*). [*üstād,]*
4. Beni de sencileyin mübtelā kıl
Sülūk-ı 'ışķda ol baña **üstād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 73*). [*üstād,]*
5. Ki **üstād** öyle kılmişdur rivāyet
Var idi ol zamān bir nev-cevān ĥüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 2*). [*üstād,]*
6. Ne ĥöd penbeyle şerbet itdüre nüş
Ne bulunur mezārın ĥazar **üstād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 23*). [*üstād,]*

üstād: *Allah.*

1. Ki ne 'āciz yile ne ister ābı
Hem anda var-durur bir 'ād-ile **üstād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 163*). [*üstād,]*
2. Öginür niçesinün unı tekrār
Degül mi 'adl kim her şaĥsa ol **üstād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 187*). [*üstād,]*

üstād-ı ĥāzık: *Maharetli hoca, ilim ve sanatta uzman kişi.*

1. Didi dilden ki bu söz dise şādık
Zihî Nevfel zihî **üstād-ı ĥāzık** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 158*). [*üstād-ı ĥāzık,]*

üstād-ı kâbil: *Kabiliyetli doktor.*

1. Ruĥı āyinesinden pāk ola gerd
Çü baķdı aña bu **üstād-ı kâbil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 85*). [*üstād-ı kâbil,]*

üstād-ı māhir: *Yetenekli hoca, usta.*

1. Sülūk-ı 'ışķda **üstād-ı māhir**
Öñinde bātnāt-ı dehr zāĥir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 19*). [*üstād-ı māhir,]*

üstād-ı mih-ter: *Ulu üstad.*

1. El ursa ma'dene **üstād-ı mih-ter**
Ezel aĥcār çıkar soñra gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 57*). [*üstād-ı mih-ter,]*

üstād-ı tarikat: *Doğru yolu gösteren.*

1. Devā-baḥşum vefādārum sen idūñ
Sen idūñ baña **üstād-ı ʔariqat** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 61). [üstād-ı ʔariqat,]

üstühʔan: Kemik.

1. Bu segden yaña da sal **üstühʔanı**
Saña iy ḥālî Hindü Haḳḳ tebârek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 74). [üstühʔanı, -ı]
2. Naʔim-i vaşdan bir **üstühʔandur**
Şeb-i baḥtumdadur bir şemʔ-i kâfûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 20). [üstühʔandur, -dur]
3. Ağ incü gibi dişleri qararmış
Ser-â-ser ḥurd olmuş **üstühʔanı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 19). [üstühʔanı, -ı]
4. Hemîn ḳalmış deriyle **üstühʔanı**
Giriftâr-ı belâ cism-i nizârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 10). [üstühʔanı, -ı]
5. Helâk eyledi ʔâḳatsüzlük anı
Bıçaḡuñ zaḥmı irdi **üstühʔâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 13). [üstühʔâne, -e]
6. Eşer ḳalmadı ḡayrı **üstühʔandan**
ʔAcebdür kʔol segân-ı üstühʔan-ḡâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 78). [üstühʔandan, -dan]
7. Yimezler **üstühʔanından** anuñ bār
Nitekim anda ṭutmışdı bular cāy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 80). [üstühʔanından, -ın, -dan]
8. Çürimiş cismi ḳalmış **üstühʔanı**
Ezel fehmi itmediler anı zāḡir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 10). [üstühʔanı, -ı]
9. Deriye şarılı bir **üstühwāndur**
Ḥabersüz varlığından kâinātuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 44). [üstühwāndur, -dur]
10. Ḥâk-i pâyı büyü virdi cānuma Ḥamdî ḡayât
Bulmuş-iken **üstühʔanum** dürc-i sinemde rimem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 56). [üstühʔanum, -um]
11. ḡubârûñ kuḡlına cān çeşmi muḡtâc
Tenümde şınsa yir yir **üstühʔanum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 55). [üstühʔanum, -um]

üstühʔan-ı püşt ü pehlü: Ön ve arka taraftaki kemikler.

1. Ḳapar ḡāḡî humâ-yı üstühʔan-cū
Teninden **üstühʔan-ı püşt ü pehlü** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 56). [üstühʔan-ı püşt ü pehlü,]

üstür: Deve.

1. Çi ger ol **üstür** üzre düzdi maḡmil
Metâʔ-ı ḡamdan ammâ bār-ı ber dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 33). [üstür,]
2. Beyābanlarda ol ṭurfe ḡazāle
Sürer **üstür** idüp feryād u nāle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 38). [üstür,]
3. ʔArabda bu idi evvel töre hem
Ki binerdi aña bir **üstüre** hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 28). [üstüre, -e]
4. İrürdi yire bār-ı nāfeden nāf
Daḡı aldı niçe biñ baḡl u **üstür** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 35). [üstür,]
5. Niçe yük ʔüd-ı ḡuşk u ʔanber-i ter
Hezār **üstür** hezār ester hezār esb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 55). [üstür,]

üstürân: Develer.

1. Ki püştî her birinüñ bār ile pür
Şeker-bārından oldı **üstürân** leng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 37). [üstürân,]

üstür-süvâr: *Deveye binmiş kimse.*

1. Gehî şahrâ vü gâhî mişedeyken
İrakdan gördi bir **üstür-süvârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 3*). [*üstür-süvârı, -ı*]

üt: *Ütmek / utmak II Oyunda kazanmak.*

1. Olar gidüp daği kalmazdı bunlar
Cihân bâzîgerin **ütmez** kişi hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 65*). [*ütmez, -mez*]

üz: *Kırmak; koparmak.*

1. K'ümîdüm bergin **üzdi** şarşar-ı ğam
Bu kez işüm be-ğâyet müşkil oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 4*). [*üzdi, -di*]
2. Ğam-ı müze nedendür dilde sâkin
Çün **üzdi** 'ışk zürî 'aklı bendin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 53*). [*üzdi, -di*]

üzere: *Üstüne.*

1. Şu denlü aldı çıkdı ol pâdişâhı
K'uruldı 'arş **üzere** bârigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 172*). [*üzere,]*

üzre: *-den dolayı.*

1. Bu hâl **üzre** çü geçdi hefte vü mâh
Bir oğlu oldı yüzünden hacel mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277*). [*üzre,]*

üzre: *İçin, hakkında.*

1. Kılarlar şâh **üzre** päs-bânlık
Degüllerdî şehûñ mevtinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 72*). [*üzre,]*

üzre: *Üstüne, üstünde, üzerinde.*

1. Siyeh müdan çeküpdür kudret mü
Revāk-ı dide **üzre** tāk-ı ebrü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 56*). [*üzre,]*
2. Düzer kavs-ı kuzâhdan şun'-ı Mevlâ
Muht-i âsmân **üzre** pül-i a'lâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 60*). [*üzre,]*
3. Müdâm iş **üzredür** ked-bânüyı hâk
K'aña penbe seherdür çarh-ı eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 25*). [*üzredür, -dür*]
4. 'Arab şâhı firâz-ı tâzî **üzre**
Ki ol tâzî şafâdan bâzî **üzre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 91*). [*üzre,]*
5. 'Arab şâhı firâz-ı tâzî **üzre**
Ki ol tâzî şafâdan bâzî **üzre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 92*). [*üzre,]*
6. Küleh-dâr-ı Hotendur k'efser **üzre**
Küleh kor her zamân lü'lü' ser **üzre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 143*). [*üzre,]*
7. Zeberced-reng şâh **üzre** gül-i ter
Açılmış çün Süheyl-i çarh-ı ahdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 39*). [*üzre,]*
8. Qabâyilden 'Arab içinde ol hân
Şeh idi 'Amirîler **üzre** yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 172*). [*üzre,]*
9. Ruḥ-i şîn **üzre** olmuş kaṭre-i eşk
Ğamından şâddur bi-ḥ'wâb u pür-ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 40*). [*üzre,]*

10. Çeküp süsen çemende kadd-i bālā
Sünüsü **üzre** şarmış çini vālā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 30). [üzre,]
11. Açılmış bağ içinde zanbak-ı ter
Turup şâh-ı gül **üzre** bülbül öter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 32). [üzre,]
12. Mükhehhal gözleri fettân u mevzûn
Nitekim sâde kâğıd **üzre** ma'cûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 86). [üzre,]
13. Çi ger ol üstür **üzre** düzdi maħmil
Metâ'-ı ğamdan ammâ bâr-ı ber dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 33). [üzre,]
14. Bakarken bunlara ol ħaddi lâle
Dökerken nergisi gül **üzre** jâle (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 54). [üzre,]
15. Gül **üzre** nergisinden döküp âbı
Şafağdan zeyn iderdi mâh-tâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 19). [üzre,]
16. Aña zaħm **üzre** konan penbe-i ter
Olurdu bağ-ı raħatdan semenler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 61). [üzre,]
17. Çün oldu 'ışk iklimine server
Başı **üzre** saçından kodı efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 76). [üzre,]
18. Dizi **üzre** alup yirden başını
Yeñiyle sildi gözinüñ yaşını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 63). [üzre,]
19. Yol **üzre** keşşüñüñ her nakşı iy hân
Olupdur baña mihrâb-ı dil ü cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 17). [üzre,]
20. Görüp anı bu resme zâr u maħzûn
Yüzi **üzre** revân itdi gözi ħûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 26). [üzre,]
21. Yol **üzre** şol kadar saçdı zer ü dūr
Ki itdi dâmenini her gedâ pūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 41). [üzre,]
22. Etegüm **üzre** kılmağa namâzı
Yudum biñ kerre virmezler cevâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 111). [üzre,]
23. Atası 'Âmirîler **üzredür** hân
Bu 'ışk evcinden oldu şöyle hayrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 7). [üzredür, -dür]
24. Şeb irüp türre-i gerdün-ı aħdar
Tağıtdı çehre-i rüz **üzre** 'anber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 20). [üzre,]
25. Ĥuşûşan kim ne evzâ' olsa derĥâl
Vuķû'ı **üzre** nazm ider ol abdâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 22). [üzre,]
26. Başum **üzre** diyüp peyk-i sebük-bâl
Turup 'azm itdi küh-ı Necde derĥâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 39). [üzre,]
27. Mübârizler ki 'arz eyler mehâbet
Kopar nâ-merdler **üzre** kıyâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 30). [üzre,]
28. Sa'âdet burcı **üzre** mâh-ı a'zâm
'Arab iklimini tıgıyla nâ-çâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 30). [üzre,]
29. Od **üzre** idemez ĥâşâk ârâm
Bu bir şürîdedür 'âlemde bî-'âr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 60). [üzre,]
30. Tapuña hem konuğ oldum hem enbâz
Ki şayd **üzre** bir âdem gelse ġâfil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 27). [üzre,]
31. Elinden ide mi hiç şaydın âzâd
Şalarsañ raħm idüp şayd **üzre** sâyeñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 51). [üzre,]
32. Duĥândan toldurur âhı ovayı
Bu ĥâl **üzre** giderken ol budâla (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 81). [üzre,]
33. Karâr itmedi âteş **üzre** çün ĥâr
Şabâĥ olunca kıldı âh u eġġân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 88). [üzre,]
34. Giyinmiş şâlihîler gibi esved
Oturmuş şâh **üzre** cest ü zîrek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 49). [üzre,]
35. Didi şeyli'llâh u kıldı gedâyı
Yüzi **üzre** yıkıldı bir maġâke (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 13). [üzre,]
36. Murâdı **üzre** dire mîve-i ter
Tutup berk iki zülf-i müşğ-büyın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 26). [üzre,]
37. Giderdi 'aklı miskînüñ şafâdan
Bu ĥâl **üzre** geçerci 'ömri anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 21). [üzre,]
38. Ki bilmez var mı yoġsa yok mı 'âlem
Yir **üzre** gerçi yürise revândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 49). [üzre,]
39. Yüzi **üzre** gözi cüy itdi ĥûnı
Pes açup dîdesini gördi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 62). [üzre,]
40. Ki şahib-'akl **üzredür** müdâre
Benüm gön'lüm kim 'ışk gitmez (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 14). [üzredür, -dür]
41. Gezerdi k'ide şahrâda şikârı
Tururdu kulle-i Necd **üzre** Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 3). [üzre,]

42. Ser-i tãc **üzre** hem-çün dürr-i meknûn
Çün ol şîri cebelde gördi şayyâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 4*). [üzre,]
43. Ser-i mağz **üzre** ya'ni pöst olam
Bunı didi vü geçdi ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 26*). [üzre,]
44. Alup dergâha geldiler revânı
Çü şîhhat **üzre** gördi anı sultân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 83*). [üzre,]
45. Yüzüm **üzre** sürünerek giderdüm
Tenüm senden düşüpdür gerçi mehcûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 160*). [üzre,]
46. K'ezel ki 'ahdümüz **üzredür** dürüstem
Geçürdüm 'ömrümü mihrûnle iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 92*). [üzredür, -dür]
47. Bu şuhfe **üzre** kılmış halka bâfi
Bu haş k'itmiş hayâlât anı bir nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 12*). [üzre,]
48. Şan olmuş hâl-i rûy-ı şâhid-i vaşl
Bu şuhfa **üzre** haş-ı yâr beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 41*). [üzre,]
49. Ki olmuş rîze kâfûr **üzre** 'anber
Sütürü fûrce-i kaşr-ı vefâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 42*). [üzre,]
50. Hikâyet rismânı **üzre** hakkâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 1*). [üzre,]
51. Bu hâl **üzre** geçinür gayret idüp
Çün işitdi anuñ ahvâlîni şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 16*). [üzre,]
52. Dırâz it bister-i nerm **üzre** pâyı
Niçe bir ola mesken saña her gâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 46*). [üzre,]
53. Tururdu kulle-i Necd **üzre** mahzûn
Degüldi anası mevtinden âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 10*). [üzre,]
54. Yıkıldı eyle kim seng **üzre** şîşe
Atasını anasını idüp yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 24*). [üzre,]
55. K'ayağ altında yol **üzre** yatur berf
Binâ-yı 'ömr nâ-muḥkem-durur bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 54*). [üzre,]
56. Şalupdur pertevini âsumâna
Şu **üzre** Hızrdur san serv-i büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 37*). [üzre,]
57. Gözinüñ yaşı kıldı ḥâki nem-nâk
Gelüp bir bülbül ol gül **üzre** nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 39*). [üzre,]
58. Ğazâl u tãvûsı bâğ-ı cinânun
Gül-i ruḥsârı **üzre** kurdı ol gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 171*). [üzre,]
59. Nitekim za'ferân **üzre** gül-âbı
Çü 'âklı geldi bakdı pîri gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 212*). [üzre,]
60. Melâmet kündesinden boynuma bend
Bu dem sen daḡı geldüñ dânum **üzre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 13*). [üzre,]
61. Urursın sîhler endâmum **üzre**
Benem hoşnûd öz ḥâlûmden el-ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 14*). [üzre,]
62. Ki bir hâl **üzre** tûrmaz devr-i gerdün
Zamânun 'âdeti budur zarûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 16*). [üzre,]
63. Aşılmış idi bir kıl **üzre** cânı
Ki tâ günden güne bî-çâre düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 28*). [üzre,]
64. Kızı **üzre** nigeh-bân oldu muḥkem
Dilemedi dili Zeyd-i gedâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 76*). [üzre,]
65. Şu resmedür ki ḡal'a genc **üzre**
Dem-i şîhhatde çün kılmadı perhîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 46*). [üzre,]
66. Yoğ-idi ortada şehvet ḡayâlî
Bu hâl **üzre** geçinürlerdi her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 27*). [üzre,]
67. Velî 'âkl emri **üzre** oldu giryân
Biraz ağladı vü kıldı ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 68*). [üzre,]
68. Varup her biri siñdi bir bucağa
Yol **üzre** şubḡ idi k'ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 37*). [üzre,]
69. K'idine bâliş-i ser pây-ı yâri
Bu hâl **üzre** ol iki yâr-ı dil-sûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 103*). [üzre,]
70. Velî dildür vücûdum **üzre** her kıl
Anuñ-çun kıldan olmışdur zebânüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 6*). [üzre,]
71. Şarâb-ı derdden medḡuş bülbül
Düzeldüp zâğ şimşâd **üzre** destân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 43*). [üzre,]
72. Kefen 'ıtrı yiter hem baña ol ḡâk
Vücûd-ı çâk-çäküm **üzre** iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 29*). [üzre,]
73. Benüm sevgümde bir kimse 'azâya
İre çün kabrüm **üzre** ol teni çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 39*). [üzre,]

74. Meh isteyü gele lîkin göre hâk
Mezârum **üzre** bil kim ol budâla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 41*). [üzre,]
75. Dilidür saña hâlin demek iy yâr
Mezârî **üzre** yanan şem'-i her rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 79*). [üzre,]
76. Yapalum müdde'inûn yüzine der
Bisât-ı hâk **üzre** bî-melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 105*). [üzre,]
77. Niçe şac bölme çâk itdi ruhında
Cevânî **üzre** pîrâye ol 'acûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 17*). [üzre,]
78. Gözinden dökdi kanlar kûze kûze
Şu resme dökdi ol mâh **üzre** kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 19*). [üzre,]
79. Ulular âh idüp ağlar soñınca
Gider düş **üzre** ol tâbüt-i hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 81*). [üzre,]
80. Kızınıñ kabri **üzre** âh u feryâd
Cigergâhına batan hâr-ı pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 14*). [üzre,]
81. Figân u nâle kim hâk oldı gülzâr
Mezârî **üzre** çün şem'-i şeb-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 101*). [üzre,]
82. Ölüm derdi başın ağrıtdı gâyet
Ğarîb ü haste düşdi hâk **üzre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 11*). [üzre,]
83. Şu resme kim bisât-ı pâk **üzre**
Kodî yüz cehd-ile mânend-i bâlişt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 12*). [üzre,]
84. Ne tâbütün götürür âdemî-zâd
Yıkılmış hâk **üzre** haste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 25*). [üzre,]
85. Bu hâl **üzre** düşüp kaldı ol abdâl
İhâta idüp etrâfin ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 58*). [üzre,]
86. Ki dülbendi düşerdi baksa eflâk
Komişdı çarh başı **üzre** çü tâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 47*). [üzre,]
87. Gül-âb u gâliyeden idi muṭlaḳ
Ser-i kabr **üzre** turan levh-i nâ-yâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 53*). [üzre,]
88. Açılmış güller ü bitmiş semenler
Ayağ **üzre** gül-i ter câm-ı ber-dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 37*). [üzre,]
89. O taht **üzre** iki ferruḳ firişte
Vücûdî her birinûñ ğarka-i nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 48*). [üzre,]
90. Gehî 'ışkuñ maḳâlin söyleşürler
Murâd **üzre** varurlar gâh h'âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 61*). [üzre,]
91. Ayağ **üzre** turur hizmetde dâyim
Alup her şâhdan sad verd-i bî-hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 64*). [üzre,]
92. Ol iki şahs **üzre** ider işâr
Çü gördi Zeyd-i bî-çâre bu hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 66*). [üzre,]
93. Rızâñ dil serîrine emîr it
Kânâ'at tahtı **üzre** şehriyâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 49*). [üzre,]
94. Cümel üslûbı **üzre** âşikâre
Pes añlaya k'olur târiḳ-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 94*). [üzre,]
95. Şaçalar başum **üzre** haṭ gibi hâk
Baña ğufrândan ol dem vir berâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 122*). [üzre,]

üzre: Doğrultusunda, yönünde.

1. İderlerdi bu tertîb **üzre** timâr
Güzellendi varuraḳ ol perî-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 301*). [üzre,]
2. Çü ḥatm oldı bu tertîb **üzre** mektûb
Alup bir kâşid itdi 'azm-i maṭlûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 23*). [üzre,]
3. Maraḫdan merde ol virür necâtı
Bu perhîz iy birâder renc **üzre** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 45*). [üzre,]

üzre: -A kıyasla, nazaran.

1. Sözüñe dâniş ehlin tâlib eyle
Özüñi câhil **üzre** ğâlib eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 6*). [üzre,]

üzül: Kırılmak.

1. Üzüldi ikisinüñ de recâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 86*). [üzüldi, -di]
2. Nedür tenhâ bu yirde ne işüñ var
Üzüldüñ döst u mahremlerüñden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 17*). [üzüldüñ, -dün]



V

va'de: Söz, vaat.

1. Kanı ol **va'de** vü 'özü ü dilekler
Ki yârî baña kılmışduñ mu'karrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 13*). [va'de,]
2. Çalışam vaşl olunca saña dildâr
Muhâlif **va'de** vü bed-'ahd imişsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 13*). [va'de,]

va'de: Bir iş için önceden belirtilen zaman.

1. Çi ger hazz itdi lîkin ivdi gâyet
Zarûrî **va'deye** kıldı kanâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 80*). [va'deye, -y, -e]
2. İdüp ol **va'deye** pes i'timâdı
Biraz gitdi başından fitne bâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 159*). [va'deye, -y, -e]

vâdi: İki dağ arası.

1. Yalıncağ eyleyüp tîğınî sūsen
Tırrur **vādiler** içre hem-çü reh-zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 52*). [vādiler, -ler]
2. Ke'fînüñ nakşî **vādilerde** yek-ser
'Arûs-ı cânadur mîr'ât-ı enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 17*). [vādilerde, -ler, -de]
3. Geçüp **vādileri** mânend-i âhû
Döker gözden süreyyâ gibi lû'lû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 35*). [vādileri, -ler, -i]
4. Anuñ adına dirler Necd Tağı
Kamu **vādileri** ejder yatağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 40*). [vādileri, -leri]
5. Yolu geh deşt oldı gâh **vâdi**
Şoñ ucu gördi k'olup ğarğa-ı hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 72*). [vâdi,]
6. Senüñ hârân olupdur seng-i hârâ
Ma'kâmuñdur dem-â-dem **vâdi** vü küh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 27*). [vâdi,]

vâdi: İki dağ arası, ova; sahra II Tasavvufî manada İlâhî tecellilerin, sırların, aşkın zuhur ettiğı mekan; aşkıların, ulu kişilerin, peygamberlerin gönlü.

1. Atınuñ şavletine döymeyüp hâk
Yakasın eylemiş **vādilerüñ** çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 92*). [vādilerüñ, -ler, -üñ]

vâdi: İki dağ arasındaki çukurca arazi veya geçit; yol, tarz II durum, hâl.

1. Serîr-i kulle-i Necdüñ emîri
Fenâ **vâdisinüñ** şâhib-serîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 6*). [vâdisinüñ, -si, -nüñ]
2. Belâ **vâdisinüñ** seyyâhı dâyim
'Anâ şahrâsinuñ şahnında kâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 7*). [vâdisinüñ, -si, -nüñ]
3. Tehassür **vâdisinüñ** lâ-mekânı
Serîr-i kulle-i Necdüñ emîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 6*). [vâdisinüñ, -si, -nüñ]
4. Fenâ **vâdisinüñ** şâhib-serîri
Cihân içinde bulmayan va'tangâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 8*). [vâdisinüñ, -si, -nüñ]
5. İşiden nâlesin her mübtelânuñ
Belâ **vâdisi** 'atşânına her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 17*). [vâdisi, -s, -i]

vādī be vādi: *Vadiden vadiye.*

1. Çağırur ol gedā **vādī be vādi**
Ki dir derdā dirīga āh Leylī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 20*). [*vādī be vādi,]*
2. Gezüp **vādī-be-vādī** gār-be-gār
Bulımadı vü yine döndi nā-çār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 43*). [*vādī-be-vādī,]*

vādī-yi dehr: *Cihan vadisi.*

1. Der-in **vādī-yi dehr** ān şîr-i ğarrān
Ber-in teşrîfî Hâmîdî goft tarîh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 8*). [*vādī-yi dehr,]*

vāfir: *Çok, haddinden fazla, bol.*

1. İrişüp enbiyâ ervâhı bir bir
Du'âlar eylediler aña **vāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 112*). [*vāfir,]*
2. Gelür eṭrâf-ı 'âlemden müsâfir
Bu miskînûn temâşâsına **vāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 26*). [*vāfir,]*
3. Cihân hâlkına isâr eyle **vāfir**
Ki 'âlemde bahâsuz gevher oldur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 4*). [*vāfir,]*
4. Nigâr iline ṭoġrı ṭutdı râhı
Çekildi sîm ü zer yanınca **vāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 29*). [*vāfir,]*
5. Döşürdi 'aqlını Mecnûn-ı şeydâ
Yakınına gelüp 'özü itdi **vāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 5*). [*vāfir,]*
6. Anâ daḥı iledürlerdi **vāfir**
Ṭutup bir zerre bu anda nevâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 104*). [*vāfir,]*
7. Didi şükr eyleyüp Hâllâka **vāfir**
Ki bu nâme ki ṭurfe sürmedândür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 12*). [*vāfir,]*
8. Eve varup anası düşdi bîmâr
Çeküp zâhmet atası gibi **vāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 3*). [*vāfir,]*
9. Yüzin ṭopraqlarına sürdi **vāfir**
Gehî ol kabre sürdi ki buña rû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 28*). [*vāfir,]*
10. Öpüp yüzine sürdi 'izzet-ile
Sipâs ü şükr kılup Hâkka **vāfir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 19*). [*vāfir,]*
11. Konuġından irer şerm aña **vāfir**
Bilürsen sen anı kim kâr-ı duḡter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 42*). [*vāfir,]*
12. Çağırurlar ki **vāfir** yâd-ı Leylî
Dirîġâ ḥasretâ iy dilber-i pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 44*). [*vāfir,]*
13. Ğamın çekmişler idi **vāfir** anuñ
Cihân âsâyişini görmemişler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 82*). [*vāfir,]*

vâh: *"yazık" anlamında söylenen bir söz.*

1. Helâl itmedüñ ise ḥâlûme **vâh**
Elâ iy nûr-baḡş-ı dîde-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 94*). [*vâh,]*
2. Helâk oldum ġamuñdan **vâh** Leylî
Ḥabersüz kendüzinüñ hâletinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 22*). [*vâh,]*

vahdet: *Birlik, bir olma.*

1. Çü **vahdetde** durur 'ışk-ile cānum
Ölürven 'ışksuz yokdur ġümānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 17*). [*vahdetde, -de]*
2. İki cān birbirine oldı hem-râz
Senüñle bende var bir **vahdet** ü ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 33*). [*vahdet,]*

3. Ya bu **vaḥdetde** anuñ yād ola nāmı
Esrüm ger ğamuñda iy perî-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 38*). [*vaḥdetde, -de*]

vaḥş: İnsandan kaçan, ehli olmayan, yabani hayvan.

1. Giderdi şöyle kim geleye çübân
Şu resme **vaḥş** virmiş aña hayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 83*). [*vaḥş,]*
2. Ki ‘ayn-ı ‘ışkdan nüş itdün anı
Çeküp hem **vaḥşden** ceyşin girânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 107*). [*vaḥşden, -den*]

vaḥşet: Korku, ürküntü, dehşet.

1. Kõmamışdur benüm-çün âb u hem nân
Vücüdüm **vaḥşet** içinde-durur güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 33*). [*vaḥşet,]*
2. Ki tab‘ına sirişt olmışdı **vaḥşet**
Anuñla olan âhûlar da çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 84*). [*vaḥşet,]*
3. Tolar boynına kullâb-ı maḥabbet
Çü **vaḥşetden** melâlet bula mārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 109*). [*vaḥşetden, -den*]

vaḥşet it: Acımasızca davranmak.

1. K’olara ‘âşî olduñ itmeyüp bāk
Atañdan vaḥşet iderdün kaçardun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 15*). [*vaḥşet it, -er, -dün*]
2. Ki böyle vaḥşet idüp yüz çevirdün
Meger bezmişdün iy meh yüzümüzden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 48*). [*vaḥşet it, -üp*]

vaḥşî: Vaḥşî, insandan kaçan, insana alışkın olmayan, yabani.

1. Olup tağ içre dem-sâz-ı ded ü dām
Bularla tutdı **vaḥşî** gibi ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 10*). [*vaḥşî,]*
2. Yilişür **vaḥşîler** pîrâmeninde
Yatup bir seg uyumuş dâmeninde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 45*). [*vaḥşîler, -ler*]
3. Olur mı **vaḥşî** hiç mu‘tâd-ı merdüm
Çü gāv olmakdan âdem nefse tâbi‘ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 34*). [*vaḥşî,]*
4. Tabîbinden ‘ilâc umardı câne
Olup **vaḥşî** gibi insândan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 33*). [*vaḥşî,]*
5. Çü hayvân yir idi biḥ-i nebâtât
Ne **vaḥşî** idi ma’nide ne hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 39*). [*vaḥşî,]*
6. Kılardı kuyruğıyla süpürüp pāk
Kamu **vaḥşîlere** olmuş-iken ḥân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 55*). [*vaḥşîlere, -ler, -e*]
7. Yine başladı gözden dökmege ḥûn
Yine **vaḥşîlerle** oldı hem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 47*). [*vaḥşîlerle, -ler, -ile*]
8. İder baḥt-ı siyâhından şikâyet
Çü ğayra kıldı **vaḥşîler** nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 7*). [*vaḥşîler, -ler*]
9. Oturmuş **vaḥşîlerle** bî-dil ü zâr
Kılup hayvânlarâ ḥâlin ḥikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 4*). [*vaḥşîlerle, -lerle*]
10. Ki kendüden yañadur toĝrı ‘azmi
Bu **vaḥşîler** taĝılsun diyü tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 39*). [*vaḥşîler, -ler*]
11. O sultân idi **vaḥşîler** sipâhı
Mağara küh içinde bârgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 85*). [*vaḥşîler, -ler*]
12. Yine **vaḥşîler** ile oldı mu‘tâd
Yine oldı işi efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 13*). [*vaḥşîler, -ler*]
13. Yalıncaḥ hem-çü ‘üryanân-ı maḥşer
Pür olmuş **vaḥşîlerle** her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 55*). [*vaḥşîlerle, -lerle*]

14. Başamazdı kişi ol yöreye pây
‘Acebdür **vaḥşiden** böyle kerâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 83*). [*vaḥşiden, -den*]
15. Olur her şeb maḳâmum bir ḥarâbe
Sen âdem oğlanısın **vaḥşiyem** ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 21*). [*vaḥşiyem, -y, -em*]
16. Oturdu **vaḥşiler** silkinde o server
Tutup ol cânverler her kenârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 54*). [*vaḥşiler, -ler*]

vaḥşivân-ı pür-mehâbet: *Heybetli vaḥşi hayvanlar.*

1. Bırakdı ravza-i Leyliye anı
Peyince **vaḥşivân-ı pür-mehâbet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 5*). [*vaḥşivân-ı pür-mehâbet,]*

vaḥşî-vî çend: *Nice vaḥşiler.*

1. Başamaz kimse pâyum yirine pây
Taḳupdur bî-ğaraḫ bu **vaḥşî-yî çend** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 11*). [*vaḥşî-yî çend,]*

vâki‘ ol: *Vuku bulmak, uğramak, meydana gelmek.*

1. Olacak oldu vü iş vardı elden
Baña biñ kere vâki‘ oldu bu kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 65*). [*vâki‘ ol, -dı*]

vâkı‘a: *Macera.*

1. Kâra giydi ider feryâd u nâle
Olup bu **vâkı‘adan** şîr rencûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 51*). [*vâkı‘adan, -dan*]

vâkıf: (Ar.) *Bilen, anlayan.*

1. K’özin bir dem cüdâ kıla şafâdan
Degül **vâkıf** ki naḥl-i rûzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 19*). [*vâkıf,]*
2. Degül **vâkıf** nedendür bu ḥarâret
Kim itdi göñlinüñ naḳdini ğâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 7*). [*vâkıf,]*
3. Kerâmâtına yok-idi nihâyet
Felekler devrinüñ tavrına **vâkıf** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 7*). [*vâkıf,]*
4. Rûsüm-ı ‘âlemüñ ğavrına **vâkıf**
Ḳatunda zâhir esrâr-ı nihânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 8*). [*vâkıf,]*

vâkıf eyile: *Bildirmek, haberdar etmek.*

1. Virüp bu kışşadan pes peyk-i ‘ârif
Ser-â-ser eyledi Mecnûnı vâkıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 90*). [*vâkıf eyile, -di*]

vâkıf it: *Haberdar etmek.*

1. Beni bu ‘ışkuñ irür ğâyetine
Ki ya‘nî **vâkıf it** her hâletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 26*). [*vâkıf it,]*

vâkıf ol: *İdrak etmek, kavramak.*

1. Çü Leylî bu haberden vâkıf oldu
Kâtı endîşe-nâk u hâyıf oldu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 1*). [vâkıf ol, -dı]
2. Ele girince sin tanşîf iderüz
Çü vâkıf oldu bu hâle ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 47*). [vâkıf ol, -dı]
3. Yiyemez ol nihâl-i tâzededen ber
Çü Mecnûn vâkıf oldu bu hisâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 19*). [vâkıf ol, -dı]
4. Vâkıf olmadı hevâsına şehâ rif'atünün
Ne kadar k'itdise pervâz bu şehbâz-ı taleb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 9*). [vâkıf ol, -ma, -dı]

vâkıf-ı âsâr-ı hikmet: Hikmet izlerine vakıf.

1. Gel iy dânenide-i esrâr-ı hikmet
Ki sensin vâkıf-ı âsâr-ı hikmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 2*). [vâkıf-ı âsâr-ı hikmet,]

vakit: Vakıt, zaman.

1. Şafâ vaktında Âdem şafvetiyçün
Süleymân-ı nebînün şevketiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 75*). [vaktında, -in, -da]
2. Kodı çarhî dönişden kudretullâh
Namâzın kıla tâ vaktiyle ol şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 14*). [vaktiyle, -iyle]
3. Meger ol vakt idi eyyâm-ı sermâ
Ağarmış berfden ruhsâr-ı şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 79*). [vakt,]
4. Üküşdür meblâğum çokdur hazînem
Kâtdur ma'reke vaktinde kînem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 120*). [vaktinde, -in, -de]
5. Raḥîm idi dem-i ihsânda ol ḥân
Ğazâb vaktinde ammâ şîr-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 30*). [vaktinde, -i, -n, -de]
6. Meger ol vakt ol genc-i perişân
Özin bir küşede kılmışdı pinḥân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 55*). [vakt,]
7. Dilrân çekdi yir yir tiğ-i bürrân
Ğazâb vaktinde hem-çün şîr-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 26*). [vaktinde, -in, -de]
8. Ğazâb vaktinde gördi bu cevânı
Buyurdi seg-dilân-ı bârigâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 34*). [vaktinde, -in, -de]
9. Meger k'iy seng-i dil âhen-cigersin
Güzellik vaktine mağrûr olub sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 31*). [vaktine, -i, -n, -e]
10. Güzer kıla şabâ vaktüne nâgâh
Elâ iy ka'be-i cānum cemâlün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 142*). [vaktüne, -ü, -ne]
11. Ki olamazuz anuñ bendinden âzâd
Bu bend ol vakt olur bize güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 21*). [vakt,]
12. Ki bî-süz olmaya ḥalk içre sâzuñ
Sen ol vaktin bulursın kâdr-i 'âlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 69*). [vaktin, -in]
13. Hezâr ol vaktndan konıldı nâmı
Çün ol murğ anuñıla oldu hem-râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 52*). [vaktndan, -dan]
14. Şular her naḥl dibinde revâna
Biraz vakt olsun ol yirde qarârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 129*). [vakt,]
15. K'ihâta itmez iki rûhı bir post
Sen olmazsın benüm vaktümde hoşnûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 33*). [vaktümde, -üm, -de]
16. Yüze gülmek-durur işleri dilden
Saña ol vakt irer ḥalkuñ vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 91*). [vakt,]
17. Recâ vaktinde korḥudur baña kâr
Vaṭangâhum-durur mülk-i ḥarâbât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 82*). [vaktinde, -i, -n, -de]
18. Çü vakt ire hemîn ol demdür el-ḥâk
Fırâkıdan turup zevcinün ol mâḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 100*). [vakt,]
19. Az az şihât bulup vakti bih oldu
Mizâcî süstlikden kurtulup hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 36*). [vakti, -i]

20. Görelüm bir ki maḫşûda nedür aṣl
Meger bir **vaḫt** irüp faṣl-ı ḫazân zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 25*). [*vaḫt,]*
21. Gelen gider eger yoḫsul eger bây
Biten her sebze **vaḫtinde** bahâruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 139*). [*vaḫtinde, -in, -de]*
22. Seher **vaḫtinden** anuñ efser-i ‘âc
Süpürilmek için ol tāk-ı merḡûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 48*). [*vaḫtinden, -in, -den]*
23. Çekersin guṣṣa vü ḡam zaḫmet ü renc
Bugün **vaḫti-durur** k’üstüñden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 11*). [*vaḫti-durur, -durur]*

vaḫt-ı bahārân: İlkbahar günleri.

1. Gedā-yı gülşene **vaḫt-ı bahārân**
Derāhim baḫş olur her naḫş-ı bârân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 27*). [*vaḫt-ı bahārân,]*

vaḫt-i kām-rân: Muradına erme vakti.

1. Ne lâyıḫdur saña bu bî-nevâlîḫ
Berü gel k’irdi vaḫt-i kām-rânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 23*). [*vaḫt-i kām-rân, -î]*

vaḫt-i muvâfîḫ: Uygun zaman.

1. Topuḡa dek gil içre kıldılar zâr
Ḳanı ‘âlemde bir **vaḫt-i muvâfîḫ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 145*). [*vaḫt-i muvâfîḫ,]*

vaḫt-i nâliṣ: İnleme vakti.

1. Baṣum ḳomaḡa yoḫdur **vaḫt-i nâliṣ**
Deri ḫıṣtından özge baña bâliṣ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 75*). [*vaḫt-i nâliṣ,]*

vaḫt-i vaṣl-ı yâr: Yare kavuşma vakti.

1. Berü gel **vaḫt-i vaṣl-ı yâr** iriṣdi
Nihâl-i maḫşaduñda bâr iriṣdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 79*). [*vaḫt-i vaṣl-ı yâr,]*

vaktini geçür: Vaktini geçirmek.

1. Şehûñ bezminde nûṣ eyledi bâde
Geçürdi vaktini zevḳ ü şafâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 168*). [*vaktini geçür, -di]*

vālâ: Ipek tül.

1. Çeküp süsen çemende ḳadd-i bālâ
Süñüsü üzre şarmıṣ çini **vālâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 30*). [*vālâ,]*

vālî: Bir ilde devleti temsil eden en büyük mülkî âmir.

1. ‘Alidür dîn-i İslâmîye **vālî**
K’ol itdi küfrden dünyayı ḫâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 15*). [*vālî,]*

vālī ol: Vali olmak.

1. Çehār olduğı ‘ād oldukda dālī
Peyünce çār yāruñ oldu vālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 52*). [vālī ol, -dı]

vālīh: Hayran olma.

1. Kimüñ güşına irse nağme-i çeng
Şafāsından olurdu **vālīh** ü deng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 22*). [vālīh,]

vālīh ü deng: Şaşırmuş ve şaşkın.

1. Kālur ‘āşıkda nām-ı nīk-nāmı
Elā iy ‘ışk işinden **vālīh ü deng** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 59*). [vālīh ü deng,]

vām: Borç.

1. Ki rāḥat bulasın açıla ‘aynūñ
Düriş k’itmeye seni münfa‘il **vām** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 75*). [vām,]

vām-h’āh-ı dehr: Fani borcu.

1. Şaḳın kim vām-h’āh-ı dehrdür şüm
Edā it cehd idüp var ise deynūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 72*). [vām-h’āh-ı dehr, -dür]

var: Var: Var, yokun karşıtı.

1. Ğamumdan **var-durur** gönülünde çok bār
Benüm-çün yüz belāya sen giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 55*). [var-durur, -durur]
2. Degül ben **varken** ol bende sezāvār
Beni bende çeküp gel iy yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 52*). [varken, -ken]
3. Ḥayātum bağınūñ tağıtdı bergin
Elümde **var-idi** bir taze verdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 63*). [var-idi, -idi]
4. Göyündürdi ne ḥāne kodı ne raḥt
Meger **var-idi** bir Yūsuf-cemālum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 75*). [var-idi, -idi]

var: Elde bulunan her şey, zenginlik, servet.

1. Kūh-ı ḥayretde beni mecnūn idersin ‘ākıbet
Zevḳın alup bādenūñ sūfī yoğ itdūñ **varuñı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 9*). [varuñı, -uñı]
2. Ümide ‘ömri **varın** harc iderdi
Dökerdi māl ü eylerdi talebler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 14*). [varın, -ın]
3. Gözüñ nūrı iki ‘ālemde **varuñ**
Nedür ḥālī diyüp pūr ḡam senūñ-çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 6*). [varuñ, -uñ]

var: Gitmek, ulaşmak.

1. Hem irdi emr k’anda ferş-ber-ferş
Varup eyledi istiḳbāl aña ‘arş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 174*). [varup, -up]

2. Varup öpdü mübârek gözin anuñ
Düşüp pâyına sürdi yüzin anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 251*). [varup, -up]
3. İderlerdi bu tertîb üzre tîmâr
Güzellendi **varurak** ol perî-vâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 302*). [varurak, -urak]
4. Teni kuvvet tutardı cânı râhat
Bulışurdi **varup** sultâna geh gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 9*). [varup, -up]
5. Qarârı qalmayup ol nâ-tüvânüñ
Nazâr saldı **varup** taķına anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 92*). [varup, -up]
6. Varurak halk andan nefret itdi
Ėalâyıkdan hem ol da ‘uzlet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 55*). [varurak, -urak]
7. Çü buldı bü-yı gül dest-i güzelden
Nitekim deste-i gül **vardı** elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 28*). [vardı, -dı]
8. Ol içüp bâde-i Ėam **vardı** elden
Bu mest-i ‘ışķ olup kaldı ‘amelden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 101*). [vardı, -dı]
9. Şitâb-ile atası tûrdı bî-bâk
Varup ol serve hem-çün seyl-i çâlâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 48*). [varup, -up]
10. Yabana çıksa darb-ı seng-i hayrât
Eve **varsa** Ėam-ı pend-i karâbât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 24*). [varsa, -sa]
11. Varurak eyledi âşîftelik kâr
Kemend-i hicre oldu giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 25*). [varurak, -urak]
12. Çün anı câmelerle düzdi mâder
Getürdi **varuben** bir micmer-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 42*). [varuben, -uben]
13. Varup didiler atasına yek-ser
Ki iy gözler yüzüñ görmekden enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 25*). [varup, -up]
14. Ayağına **varup** yüz sürdüğini
Ėamu andan işidüp gördüğini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 39*). [varup, -up]
15. N’ola diyüp getürüñ didi anı
Getürdiler **varup** ol nev-cevânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 22*). [varup, -up]
16. Yine divşürdi kaşr u Ėânenen rağt
Yine kurdı **varup** Necd evcine bağt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 12*). [varup, -up]
17. Meger Mecnûnuñ atası diğer-gün
Varup ol pîre bir Ėün ağladı hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 36*). [varup, -up]
18. Varınca Ka’be Ėapusına ol pîr
Kefinden gevhâr ile töldi yir yir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 39*). [varınca, -ınca]
19. Ki **varsa** Ka’beye ol merd-i hayrân
Bulurdi derdine elbetde dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 31*). [varsa, -sa]
20. Ne deñlü var-ise cây-ı tevaķķu’
Varup her birine eyler tazarru’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 24*). [varup, -up]
21. Çü za’f-ı Ėâlîni baķup görürler
Du’âğehlerde **varup** yüz ururlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 28*). [varup, -up]
22. Baña bu ‘ışķdan dirler cüdâ ol
Varup ‘aķl-ile yâr u âşinâ ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 10*). [varup, -up]
23. Baña dirler ki ‘ışķ işini terk it
Varup bâzârufı ‘aķl-ile berk it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 40*). [varup, -up]
24. Dürişüp çâre isterdi dem-â-dem
Ki **varup** ‘aķbet gönderdi âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 50*). [varup, -up]
25. Sükûnet eyledi **vardıķça** ânî
Ferîd ü ‘âķıl-ı bezm-i me’ânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 183*). [vardıķça, -dıķça]
26. Şehûñ peykine virüp Ėîne anı
Var âğâh it didi ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 54*). [var,]
27. Ki ya’nî bu Ėikâyetden nihânı
Ėâberdâr eyle **var** ol yâr-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 38*). [var,]
28. Varup sızduğı yirleri aradı
Ėamu tağı vü şağrâyı tûradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 41*). [varup, -up]
29. Ki Mecnûna vire **varup** iline
Açılup yolda yilden bürķa’-ı mâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 4*). [varup, -up]
30. Virür yarın saña Ėaķ ecrin anuñ
Ėo **varsun** çiftine ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 21*). [varsun, -sun]
31. Saña ben Ėâsteden olsun vaşîyyet
Yoluñ düşüp **varursañ** şehr-i yâra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 67*). [varursañ, -ur, -sa, -ñ]
32. Kimûñ Ėapusına **varsa** sürüdi
Añup simin-berin göğsini döğer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 78*). [varsa, -sa]
33. Varur bir çetr öñine dağı yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 84*). [varur, -ur]

34. Țurup ‘azm itdi yine küh-ı Necde
Varup bir yirde başladı nefire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 79*). [varup, -up]
35. Ki şol a’mâyı gör kim düşdi muhkem
Varup hâlini anuñ seyr ideyin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 19*). [varup, -up]
36. Elinde kesmege anı erre-i tiz
Varup yanına ol serv-i cevânûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 25*). [varup, -up]
37. Hep istikbâle çıkdılar kıvanu
Varup buluşdılar İbn-i Selâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 47*). [varup, -up]
38. Varup şeh hâzînine kıldı vâşıl
Dağı soñra açup kufl-i zebânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 66*). [varup, -up]
39. Ümidüñ sengi irmez iy cefâkâr
Ne bu mîvem benüm târâca **varur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 69*). [varur, -ur]
40. Gönildi şöyle kim vîrâneye büm
Varup gördi ki olmış hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 41*). [varup, -up]
41. Görüp anı atası kıldı ser-pîç
Varup âheste yânına oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 59*). [varup, -up]
42. Görelüm şimdi andan yeg kimüñ **var**
Yüri kabrine **var** eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 19*). [var,]
43. Atası kabrine ‘azm itdi hâli
Varup çün şüş-e-i kabrini gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 29*). [varup, -up]
44. Şu resme eyledi âhîr tedârik
Ki yâr oldı **varup** seg-bânlar-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 23*). [varup, -up]
45. Müşâhib düşdi her dem anlarile
Varup her dem alup bir güsfeñdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 25*). [varup, -up]
46. Gam urmasun mı haste bülbüle dağ
Varup bâğuñda bülbüller harâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 99*). [varup, -up]
47. Süleymân hâtemi **varur** mı dîve
Nihâlümnden kim aña nâz-ı dür-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 138*). [varur, -ur]
48. Bu sevdâ hâfırından oldı peydâ
Ki **varup** kendüsi Mecnûnı bula (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 17*). [varup, -up]
49. Şalâhından habîr oldı vü âgâh
Buyurdi hâcibe kim **var** anı tiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 19*). [var,]
50. Ya **varduğum** gibi evde ölem ben
Baña höd her enîs-i Țurş-rûdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 76*). [varduğum, -duğ, -um]
51. Çi **varduğum** çi varmaduğum anda
Yoğ-idüm Țut ki benden fâriğ ol var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 80*). [varduğum, -duğ, -um]
52. Çi **varduğum** çi **varmaduğum** anda
Yoğ-idüm Țut ki benden fâriğ ol var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 80*). [varmaduğum, -ma, -duğ, -um, -]
53. Varup evden getürdi mâderini
Gelüp gördi anı anası mağzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 14*). [varup, -up]
54. Hużûr-ile geçür şadân [u] hurrem
Mağam idin **varup** bir hûb-câyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 45*). [varup, -up]
55. Eve **varup** anası düşdi bîmâr
Çeküp zağmet atası gibi vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 2*). [varup, -up]
56. Şitâb ile uşağı vü irisi
Varup gördiler anı zâr u giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 35*). [varup, -up]
57. Ki **varup** ola mülkine velî-‘ahd
Bir âh idüp bıraktı ol gürûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 42*). [varup, -up]
58. Varup bir gül dibinde Țutdı ârâm
Figân idüp yakasın eyledi çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 36*). [varup, -up]
59. Şererden başına od yağa yağa
Oturdı **varuban** bir yirde dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 5*). [varuban, -uban]
60. Varup anuñ figâñgâhına yitseñ
Ayıtsañ kim du‘âlar kıldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 42*). [varup, -up]
61. Vücüdüm buldı ol gamdan rehâyı
Olursın sen dağı **varduğca** hâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 25*). [varduğca, -duğ, -ça]
62. Yola girdi gider çâpûk şabâdan
Varup eyledi Mecnûn şi‘rini yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 31*). [varup, -up]
63. Aña kıldı gulâm-ı halka-der-güş
Varurağ şöyle oldı kim ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 29*). [varurağ, -urağ]

64. Ki ekdüğün biçer ‘âlemde her kes
Nişâne toğru **varur** tırüm iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 77*). [varur, -ur]
65. Yola girdi çü bād-ı lâ-übâlî
Varup efgan-gehinde itdi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 49*). [varup, -up]
66. Segirdüp taşra çıkdı tiz derden
Varup mihmânınuñ pâyına düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 11*). [varup, -up]
67. Varup divâneye gösterdi meyli
Üküş ‘özi eyleyüp tutdı elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 46*). [varup, -up]
68. Yile **vardı** neşât âyini andan
Ecel ‘ayyârı maşûdum gülün âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 82*). [vardı, -dı]
69. Vücüd-ı çâkine virdi cerâhet
Varup tağ içre buldı kân-ı derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 51*). [varup, -up]
70. Ki cânım câmin itdüñ zehr-ile pür
Niçe **vardı** dilüñ iy naşs-güftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 7*). [vardı, -dı]
71. Bile **varmışlar** idi bi-nihâyet
Şu resme kocdı varup ol mezârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 6*). [varmışlar, -mış, -lar]
72. Bile varmışlar idi bi-nihâyet
Şu resme kocdı **varup** ol mezârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 7*). [varup, -up]
73. Münevver her birinüñ rûyı çün şem‘
Varup girerler idi ol bihişte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 65*). [varup, -up]
74. Varup diñlendi anda şad ü hurrem
Habîbi meşhedi üstinde miskîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 118*). [varup, -up]
75. Kimi meyhânedan irdi Hudâya
Kimiñüñ tã‘atı **vardı** hebâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 102*). [vardı, -dı]
76. İdüp emr ol gice Cibrîle Allâh
Buyurdi k’Ahmedi **var** eyle âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 24*). [var,]
77. Turup ol gice çün şem‘ ol dilârâ
Atası hizmetine **vardı** tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 18*). [vardı, -dı]
78. Çü bi-cân nâkşdur bi-şüret-i yâr
Uşan olma aña bir çäre kıl **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 58*). [var,]
79. O da yandı hevesden kaşr-ı ârâm
Yile **vardı** hevâdan hirmen-i nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 36*). [vardı, -dı]
80. Çü terk itdi atayı vü anayı
Varup evc-i cebelde tutdı câyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 2*). [varup, -(u)p]
81. Varalum isteyelüm ol nigârı
Naşib itmış ola kim bile Bârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 37*). [varalum, -a, -lum]
82. Varupdur ‘aqlı cinnetden fesâda
Virür nâmûsumuñ bergini bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 21*). [varupdur, -updur]
83. Yirinden şırayup **vardı** ol abdâl
Ol itüñ ayağına düşdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 29*). [vardı, -dı]
84. Varup hem kendüden ilte selâmı
‘Ayân ide aña hem bu kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 15*). [varup, -up]
85. Kamu uyhuva **vardı** ins ü hayvân
Diledi bağ-ı hüsninden ki yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 24*). [vardı, -dı]
86. Anuñ yanına **varımazdı** bir dem
Ne şahsı k’istemez anuñ rızası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 74*). [varımazdı, -ı, -maz, -dı]
87. Bilürlerdi vü iderlerdi ‘izzet
Kimesne **varımazdı** ir eger gıc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 79*). [varımazdı, -ı, -maz, -dı]
88. Olacak oldu vü iş **vardı** elden
Baña biñ kere vâkı‘ oldu bu kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 64*). [vardı, -dı]
89. Neye **vardı** görelüm mâcerâyı
Ki n’oldı halet-i Leylî vü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 22*). [vardı, -dı]
90. Varup her biri siñdi bir bucağa
Yol üzre şubh idi k’ol iki şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 36*). [varup, -(u)p]
91. Kim ider aña peyvend ile çäre
Harâbe **vara** çünkim hâne-i dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 93*). [vara, -a]

var: Bulunmak II sahip olmak.

1. Hem İskender-durur hem Hızır zâtı
Ki **var** hem mülki hem âb-ı hayâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 70*). [var,]
2. Ümidüm **var** ki bu tuğrâ-yı icâd
Okundıkda denile âferin bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 159*). [var,]
3. Çü **var** iki dilûn eyle hikâyet
Ehâdis-i selefden kıl rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 3*). [var,]
4. Ne şabrı **var** ki gönli kıla ârâm
Ne ‘aklı **var** ki fikr ide ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 88*). [var,]
5. Ne nâlesinden özge hem-demi **var**
Ne sâyesinden ayru mahremi **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 67*). [var,]
6. Ne nâlesinden özge hem-demi **var**
Ne sâyesinden ayru mahremi **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 68*). [var,]
7. Cevâbında didi kim iy cevân merd
İki oğlancığum **var** tıfl u ‘üryan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 33*). [var,]
8. Yazam bir nâme sen idesin irsâl
Velikin ne devâtum **var** ne hâmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 49*). [var,]
9. Ne bir derdüm diyecek âdemüm **var**
Saña kim hüsrevîsin her kenârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 26*). [var,]
10. İki cân birbirine oldı hem-râz
Senûñle bende **var** bir vahdet ü hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 33*). [var,]
11. Sürûri miñnet ü gülzârî nîrân
Ne deñlü hûb u zîbâ nakşı kim **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 127*). [var,]

var: Bulunmakta, mevcut.

1. Söylerler idi gerçi ki zâhirde bu sözi
Var idi içlerinde velî reşkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 34*). [var,]
2. Tapuñdur Hâlık-ı ten bâ‘is-i cân
Olur hükmüñle **var** yok cümle yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 48*). [var,]
3. Çerâğ-ı meh ki yanar âsumânda
Ne ruğân ne fetile **vardur** ânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 20*). [vardur, -dur]
4. Egerçi nâr-ı kahrûñdur ğazab-nâk
Var âb-ı ‘afvuñ andan bize yok bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 136*). [var,]
5. Bu mücrim de ne takvâ **var** ne tã‘at
Tehî vü müflis umarvan şefâ‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 131*). [var,]
6. Kara vü ak cihânda her ne kim **var**
Hudâdan geçse oña dirler perestâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85*). [var,]
7. Siper kim **var** kolvında hem-çü mir‘ât
‘Adüya gösterür alınıñ kât kât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 63*). [var,]
8. Başında **var** gelin gibi gümüş tâc
Gözinde sürme haddinde sefidâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 61*). [var,]
9. Ki **var** idi ‘Arab mülkinde bir mîr
Sehâ vü lutf kâmı vü cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 167*). [var,]
10. Şu deñlü **var** idi māl anda efzûn
K’ödemezdi zekâtın genc-i Kârûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 177*). [var,]
11. Hâlife **var** gerçi olmışdı meşhûr
Halefsüzlikden idi lik mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 183*). [var,]
12. Var içinde anuñ bir türfe abdâl
Yüz urmuş hâke ‘arz eyler Hakkâ hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 227*). [var,]
13. İki biñ yidek atı **vardı** tâzî
K’iderdi her biri berķ-ile bâzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 175*). [vardı, -dı]
14. Ne denlü **varsa** anda tâbi‘-i hân
Başına Kaısuñ oldılar dîr-efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 307*). [varsa, -sa]
15. Müvaşşah **var** vaşfinda okurlar
Ne deñlü varsa ol mektebde mañbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 16*). [var,]
16. Müvaşşah var vaşfinda okurlar
Ne deñlü **varsa** ol mektebde mañbûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 17*). [varsa, -sa]
17. Görür kendüyi bir gülşen içinde
K’anuñ bir havzı **var** rüşen içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 14*). [var,]
18. Şu deñlü küngüre **var** anda kâşî
Ki çok baķanuñ olur çeşmi şâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 41*). [var,]

19. Havaşisinde bî-ḥadd hücreler **var**
Kimi eyvân kimi kaşr u kimi dâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 43). [var,]
20. Depelerinde çifte şâh kim **var**
Belâ-yı câne düşmüş lâm elif-vâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 61). [var,]
21. Meger bir gün sarây öñinde ṭayyâr
Görür bir nâka **var** çâlâk u seyyâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 12). [var,]
22. Kurulmuş hem-çün eyvân-ı Süleymân
Ki **var** içinde Belkîs-ı hîrâmân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 58). [var,]
23. Ki dîrsin dîl ‘inânın zâbt kıl **var**
Çekil kim pür belâdur turre-i yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 13). [var,]
24. Buyurduñ kim bizüm kavm içre bî-ḥad
Güzeller **var** kamer-ḥadd ü sehî-ḳad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 36). [var,]
25. Yeñi içinde her bâzûsı kim **var**
Çeh içre şan kara urgandur iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 31). [var,]
26. Ne şabrı **var** ki gönli kıla ârâm
Ne ‘aklı **var** ki fikr ide ser-encâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 87). [var,]
27. N’ider ḥalḥâlî ayağın be-her ḥâl
Ki ṭavḳ-ı zülfdin **var** sende ḥalḥâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 44). [var,]
28. Çi ger bu resme dindi bu ḥikâyet
Velîkin bir daḥı **vardur** rivâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 2). [vardur, -dur]
29. İçinde sū-be-sū çok ğârlar **var**
Ki gūyâ her biridür gūr-i pür-mâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 47). [var,]
30. Kocalık bükicek dirdüm belümi
Yigit oğlum **var** ol tutar elümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 78). [var,]
31. Girîbânı zihinde nakş kim **var**
Şan aña dâğ-ı hicrân idi her bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 39). [var,]
32. Anuñ kim baḥtdan **vardur** naşîbi
Yazar ḥallile bu pend-i ğarîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 5). [vardur, -dur]
33. Ne ‘işkuñ **var-durur** gönlinde dağı
Ne eğer bulmuşdur ol būdan dimâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 11). [var-durur, --dur, -ur]
34. Cidâl-ı ḥaşm içündür gözlemek neng
Ne cânüm **var** ki idem yâr-ıla ceng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 38). [var,]
35. Ebâ-‘an-ced ḥazînemde ne kim **var**
Bu ‘arus-içün fedâ kılaydum iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 47). [var,]
36. O şahrânunı ne deñlü **varsa** sengi
Bulaşup kana lâ‘le döndi rengi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 23). [varsa, -sa]
37. Yiter kılduñ şehâ yok yire kanı
Ne bizüm ölmemizden fâ‘ideñ **var** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 21). [var,]
38. Velîkin bir daḥı **vardur** rivâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 1). [vardur, -dur]
39. Bulara lik fakrum **var** be-ğâyet
İki aydan berü ḳaydum bulardur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 46). [var,]
40. Şatayın al elüñde **var** çü mâyeñ
Cevâbindan anuñ Mecnûn-ı nālân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 52). [var,]
41. Yüce bālâsı **var** çün yâr-ı baḥtı
Oturmuş gördi bir şâḥında bir zâğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 42). [var,]
42. Hoş idi **varsa** ‘ömrüm bergi bâda
Ki şâyed ölsem iy ḳaddi kıyâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 56). [varsa, -sa]
43. Elin tutup Ḥakı-y-çün ḥayr ideyin
Ki ne gözi görür ne kuvveti **var** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 21). [var,]
44. Varmış gördi tedbîrinüñ aşlı
Şarup bir gün ḳaralarla gözini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 2). [varmış, -mış]
45. Elüñde **var** ‘aşâ mânend-i Mūsâ
Ol arada biraz gözden döküp ḳan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 64). [var,]
46. Didi kim râziyem bu ḳavle iy cân
Ḳolumda **var-durur** bir la‘l-i berrâḳ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 47). [var-durur, --dur, -ur]
47. Eyit kim ‘aybsuz ‘âlemde kim **var**
Cihân içre ḳanı bir kime bî-‘ayb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 40). [var,]
48. Nitekim lâle kaldı dağ ber-dîl
Özinden bildi kim **vardur** ferâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 103). [vardur, -dur]
49. Şıdı çün ‘ahdini terk eyle anı
Benüm bir duḥterüm **var** ḥüb u ferruḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 67). [var,]

50. Şıdırlar h̄ameyi nām-ı zenānda
Zenūn ger şüretā **vardur** vefāsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 45). [vardur, -dur]
51. Ki bilmez **var** mı yoğsa yok mı ‘âlem
Yir üzre gerçi yürise revāndur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48). [var,]
52. Cihân içre irer pâyāna her ğam
Segūn **vardur** vaṭangāhı senūn yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 109). [vardur, -dur]
53. Ki yokdur tıynetinde şarṭa iflāh
Baña dırsen k’öñünde **var-durur** merg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 49). [var-durur, --dur, -ur]
54. Ki ne peyvendi **vardur** h̄iç ne bendi
Kemend ü mancınık h̄ile ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 78). [vardur, -dur]
55. Görelüm şimdi andan yeg kimūn **var**
Yüri kabrine **var** eyle ziyāret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 18). [var,]
56. İcūmde şimdi **var** derdüm hezārān
Saña ‘ākḳ olmuş-idüm iy peder āh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 92). [var,]
57. Düşen yārān u ehl-i beytden dūr
Soñı **vardur** her işūn dünyada pes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 9). [vardur, -dur]
58. Benüm-çün **var** senūn sîneñde kîne
Lebūn iller murādında şekerdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 122). [var,]
59. Ki yir yir nokṭadan yüzinde **var** hāl
Kaçan k’açdı nigār ol ruḳ‘adan ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 26). [var,]
60. Nigeh-bānlar **var** eṭrāfumda bî-ḥad
Ne bir hem-rāzum ü ne hem-demüm **var** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 25). [var,]
61. Kamu **var** bende şarṭ-ı sügvārı
Ġurāba virmeden ğayrı ne kim **var** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 156). [var,]
62. Kamu **var** bende şarṭ-ı sügvārı
Ġurāba virmeden ğayrı ne kim **var** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 157). [var,]
63. Daḥı açılmadı bu zanbaḳ-ı ter
Dilūñde şol kim andan **var-durur** daḡ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 131). [var-durur, --dur, -ur]
64. Kimūn hicriyle yaḳar cānuñı od
Çi ger göñlūñde **vardur** inkisārūñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 55). [vardur, -dur]
65. Teninde çok elifler daḡlar **var**
Bunuñ her satrı kim bir mīle beñzer (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 16). [var,]
66. Ṭakar gerdānına āḥir anuñ dām
Dilinde anuñ ki **var** sevdā-yı dāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 103). [var,]
67. Yimezsem ben ḥōrendem **var-durur** çok
Bu resme kim bu ḥayvānlarla yārum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 94). [var-durur, --dur, -ur]
68. İletdi bir güzergāha anı rāh
Görür bir şavma‘a **var** anda ḥālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 5). [var,]
69. Ki yiridür kenār-ı āb-ı ḥayvān
Şaḥında sūnbülūñ **var** müşğden dāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 39). [var,]
70. Gözüme görünür h̄izem ü āteş
Çemenlerde biten her lāle kim **var** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 21). [var,]
71. Göricek n’ola ḥālūñ fikr kıl **var**
Didi kim yok-durur el-ḥaḳ mecālüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 224). [var,]
72. Fülān menzilde **vardur** bir nişāngāh
Ol araya getirüp ol ḥabîbî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 50). [vardur, -dur]
73. Bu yolda çok ḥaṭar **vardur** üküş derd
Cihân içre benüm gibi gerek er (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 4). [vardur, -dur]
74. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rüz
Ne **var** bir yirde ārām u qarārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 9). [var,]
75. Kılarsın nāle vü zārî ferāmūş
Maḥabbetden bu şu‘le sende kim **var** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 27). [var,]
76. Şu şeydālar gibiydi kim **var** el-ān
Degüldi bî-namāz u rûze vü nūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 2). [var,]
77. Ki yokdur degmede yār-ı vefādār
Bu ḥayvānlar ki **vardur** ādemî-rüy (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 59). [vardur, -dur]
78. İde böyle giriftār-ı ğam u derd
Çü **var** bu resme ṭab‘-ı nūkte-dānuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 47). [var,]
79. Ol ucdan çeşm-i bedden pūr hirāsım
Velî şol göz ki **var** baña ziyāmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 33). [var,]

80. Umür-ı dehrden **vardur** emānum
Delü yokdur çi ger Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 86*). [vardur, -dur]
81. Bu nüh kalkan ki biñ biñ **var** mîhi
İdeler harbe-i mergile ger ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 80*). [var,]
82. Şabâh olup toğarsa başuma gün
Var ise iy hürüs-ı dehr cânûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 31*). [var,]
83. Ki yokdur hem-nefeslerden kimesnem
Ecelden cânumuñ **varken** emānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 57*). [varken, -ken]
84. Biri hışm-ile tutar biri yırtar
Bularuñ korhısından şöyle kim **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 59*). [var,]
85. Ki senden bir eğer **var** bende zâhir
Çok istedüm ezel mânend-i şeh-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 16*). [var,]
86. Kenâre çıkmayısdur miyândan
Çi ger **vardur** benümde ızırâbum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 17*). [vardur, -dur]
87. Tenidür zâd-ı mâr u tu‘me-i mür
Mezârı sengi kim **var** bî-taharrük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 75*). [var,]
88. Senün küh-ı gamuñdandur teberrük
Ser-i kabrinde turan levh kim **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 77*). [var,]
89. Ki çün halk itdi Hâk bu âsiyâbı
Anuñ kim yeyni yükü **var** gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 175*). [var,]
90. Ki ne ‘âciz yile ne ister âbı
Hem anda **var-durur** bir ‘âdl-ile üstâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 163*). [var-durur, -dur, -ur]
91. Kânı ol gül gibi zibâ vü ter had
‘Arab içre ne deñlü **varsa** a‘yân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 61*). [varsa, -sa]

var: Belli bir duruma veya düzeye gelmek.

1. Neye **vardı** işi vü hâli n’oldı
Hużûrında anuñ yüzüm qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 6*). [vardı, -dı]
2. Yatup uyhuya **vardı** ol şeker-leb
Düşünde gördi ol dildâr-ı mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 6*). [vardı, -dı]

var: "Git, çekil, uzaklaş" anlamında ünlem.

1. Yoğ-ise derdüme dermānuñ iy yâr
Beni men’ itme bâri ‘ışkdan **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 38*). [var,]
2. Yu **var** ben haste-dilden dest-i ümmîd
Ki olmışam esîr-i derd-i cāvîd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 57*). [var,]
3. İnende düşme ta‘cîl odına **var**
Vişâle şabr-ile olgıl taleb-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 25*). [var,]
4. Ya şat baña yahûd âzâd kıl **var**
Çü gitdi gûşına bu nükte-i şâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 36*). [var,]
5. K’işidenler bizüm-çün diye bî-‘âr
Var ol şûride-hâli kıl ferâmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 5*). [var,]
6. Beni gūyâ ki taş-ile dögersin
Yüri **var** müşteri bul özge yirden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 19*). [var,]
7. Didi kılmış ölüyi diri Allâh
Buyurdı kim **varuñ** tîz anı hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 79*). [varuñ, -(u)ñ]
8. V’eger divüm dîr-iseñ yîre gîr **var**
Yir altında özin div-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 112*). [var,]
9. Çi varduğum çi varmaduğum anda
Yoğ-idüm tut ki benden fâriğ ol **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 81*). [var,]
10. Ki benven büt-şiken büt saña ma‘bûd
Bu hayretghe de ço ben hasteyi **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 35*). [var,]
11. Geçivir işüñe tahsîn idüp **var**
Vü ger nî gitmez iseñ bî-küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 40*). [var,]
12. Var iy dem bādsuz kalsun dimāğum
İrîşdi iy nefes hengām-ı rāhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 20*). [var,]

var: Bulunmak II Var olmak.

1. İkinci mîm kim **vardur** anda çün dūr
Melek tesbîhinün şeh-dânesidūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 43*). [*vardur, -dur*]
2. Ki **vardı** ol havâlîde yine hem
‘Arabdan bir şehinşâh-ı mükerrerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 17*). [*vardı, -dı*]
3. Ki **vardı** bir mu‘allim anda üstâd
Özinden niçe fen itmişdi icâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 3*). [*vardı, -dı*]
4. Niçe yanmayayın ben iy mükerrerem
Ki **var** sinemde her sū biñ cehennem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 64*). [*var,]*
5. Niçe dilerse gönlün eyle kıl **var**
Benüm gerçi sipehsâlâr-ı leşker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 4*). [*var,]*
6. Rızâ-yı Hâk-ı içün virgil rehâyı
Yazukdur her birinün cânı **vardur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 31*). [*vardur, -dur*]
7. Ağıtma kanlarını kanı **vardur**
Degüldür bî-vefâ çün bu zebûnlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 32*). [*vardur, -dur*]
8. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile yâd
Gelin olalı bir yıl **vardur** ol cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 15*). [*vardur, -dur*]
9. Ki bergi gâmdur anuñ mîvesi sem
Ne **vardur** dehr-i fâninün vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 55*). [*vardur, -dur*]
10. Nigeh-bânlar **var** eñrâfumda bî-ğad
Ne bir hem-râzum ü ne hem-demüm **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 24*). [*var,]*
11. Hârîre **vardur** âteşden beli bîm
Tutalum kim aña kılam nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 54*). [*vardur, -dur*]
12. Şakın bâkî şanup aldanma anı
Eyâ gâfil şol işit ne kim ölüm **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 59*). [*var,]*
13. Nedür tenhâ bu yirde ne işün **var**
Üzüldün döst u mahremeleründen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 16*). [*var,]*
14. Ğam ü endühdan tutmuş özi küh
Var ilden dîv gibi ihtîşâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 7*). [*var,]*
15. Çü bir cân idik olduk iki pâre
Yoğum ben hâzretünledür ne kim **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 43*). [*var,]*
16. Velî altumda **var** nat‘-ı hârîrüm
Bisâtumdur benüm dîbâ vü hârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 24*). [*var,]*
17. Bu **vardı** elden ol düşdi ayakdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 64*). [*vardı, -dı*]
18. Başında kisve vü bilinde hâncer
Cihânda bir firîşte **var** mîdur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 107*). [*var,]*
19. Olar gitdi vü bunlar yine kaldı
Budur hikmet ki ağır yükleri **var** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 181*). [*var,]*
20. Kefen kaydın göre yâ ol ğarîbe
Ne yârî **var** k’aña kılup hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 19*). [*var,]*

var idi: Var idi.

1. Var idi tâbî‘i encümnden efzûn
Otâğına dike bakardı gerdün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 173*). [*var idi,]*
2. Ki dürc-i şem‘-i ümmîd olmuş-idi
Beş on **var idi** ol mektebde dâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 9*). [*var idi,]*
3. Var idi çâr-pâsı hâdden efzûn
K’olara otlak idi küh u hāmün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 27*). [*var idi,]*
4. Var idi şehlerinün bir kıızı hûb
Şaçı cevğân-ı müşğîn ğabğabı tōb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 35*). [*var idi,]*
5. Kadîmîden meger **var idi** kallâş
Kâpularında bir karı karavâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 21*). [*var idi,]*
6. Sarây içre **var idi** kal‘a muhkem
İletdiler nigârî anda ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 75*). [*var idi,]*
7. Ne yârî **var idi** kim hâlin diyeydi
Ne bir hem-derdi kim kaydın yiyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 85*). [*var idi,]*

8. Var idi küllesinde bir ulu gār
Maḳām idindi anı ol dil-efgār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 49*). [var idi,]
9. Cīvār-ı sâye-bânında muḳarrer
‘Arabdan **var idi** bir nice duḡter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 20*). [var idi,]
10. Var idi meyli her mâhuñ bir işe
İşi âh idi Leylinüñ hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 33*). [var idi,]
11. Var idi anda bir pîr-i yegâne
Ferîd-i dehr u dānā-yı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 15*). [var idi,]
12. Bir oğlum **var idi** zibā vü mevzûn
Hevâ-yı ‘ışka uyup oldı mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 39*). [var idi,]
13. Var idi bir beg eṣrâf-ı ‘Arabdan
Ki ‘ālî ḳadr idi aṣl u nesebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 29*). [var idi,]
14. Meger ol yörede **var idi** bir şâh
K’özine baht u devlet idi hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 21*). [var idi,]
15. Var idi sînesinde ‘ışḳdan derd
Ḳomışdı ḡam dili mir’âtına gerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 133*). [var idi,]
16. Yanında **var idi** bir münşî üstād
Aña didi ki bir nâme kıl âbād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 35*). [var idi,]
17. Elinde **var idi** bir tiğ-i elmās
Ki ḡāra zaḡmınıñ öñünde kirpās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 99*). [var idi,]
18. Bir âhücük **var idi** ki şegab-nāk
Mükaḡḡal çeşm ü çâpûk hem tarab-sâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 86*). [var idi,]
19. Var idi Mervde bir şâh-ı efḡal
Tutardı silsileyle niçe segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 2*). [var idi,]
20. Var-idi murğ-i ḡayir gibi bâli
Degüldi şâyine muḡtâc yalı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 45*). [var-idi,]
21. Ne bilsün çarḡ işin sâde-dil idi
Ne göñlinde **var-idi** ḡam ḡubârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 15*). [var-idi,]
22. Cihānuñ miñnetinden oldılar ferd
Var-idi dillerinde lik bir derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 108*). [var-idi,]
23. Meger **var-idi** anda bir yüce tağ
Ki dehr itmişdi keyvânı aña rāğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 31*). [var-idi,]
24. Var-idi bir ḡayısı ol zamānda
Saḡî vü kāmîl ü şaḡib-hüner merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 4*). [var-idi,]
25. Meger **varidi** bir kaç yâr-ı cāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 1*). [varidi,]
26. Seg ağzında bilürdi özin hemân ol
Var idi bir nedîmi pâdişāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 11*). [var idi,]
27. Var idi bir melik evvel zamānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 1*). [var idi,]
28. Ki Bağdāduñ ulularından iy yâr
Var idi bir yigit ‘āṣıḡ ḡabî‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 3*). [var idi,]
29. Dilinde mihirden **var idi** dağ
Şu deñlü çekmiş idi miñnet ü derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 8*). [var idi,]
30. Selām iderler anda bendeñe ad
Huṡûrum **var idi** ḡılmışdum ârām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 55*). [var idi,]
31. Yimezdi cümlesinden bir nevāle
Dilinde ‘ışḡ odından **var idi** tef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 39*). [var idi,]
32. Ki üstād öyle ḡılmışdur rivāyet
Var idi ol zamān bir nev-cevān ḡûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 3*). [var idi,]
33. İñen eglenmez ol ‘āṣıḡda zîrā
Var idi ‘ammisinüñ bir kıızı ḡûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 19*). [var idi,]

var iken: Varken.

1. Var iken fırsat elde olma ḡāmûş
Düriş k’aduñ olınmaya ferāmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 3*). [var iken,]
2. Ki tā def’ ola benden şekk-i a’dā
Var iken böyle senden infî‘ālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 77*). [var iken,]

var ise: Her ne varsa, bütûn her şey.

1. Ne deñlü **var ise** Leyliye mahrem
Ser-â-ser tıtdılar mäh-ile mâtem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 51). [var ise,]
2. Ki karşı çıka dâmâdına a'yân
Ne deñlü **var ise** dergehde hâzır (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 43). [var ise,]
3. Şakın kim vâm-h'âh-ı dehrdür şüm
Edâ it cehd idüp **var ise** deynüñ (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 73). [var ise,]
4. Ki ben bî-çâreye tavk ola zencir
Eger **var ise** yoluñda günâhum (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 27). [var ise,]
5. Velikin bunlar-ile oldı yek-sân
Ne deñlü **var ise** şahrâda hayvân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 41). [var ise,]
6. Var-ise kande bir cüd ehli sultân
Urur çâkerliginden lâf her ân (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 109). [var-ise,]
7. Ne deñlü **var-ise** hûbân-ı kabile
Kamusınaydı server ol cemile (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 89). [var-ise,]
8. Ne deñlü **var-ise** merdüm-zâdecükler
Kamu andan okırlardı muqarrer (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 11). [var-ise,]
9. Ne deñlü **var-ise** cây-ı tevaḳḳu'
Varup her birine eyler tazarru' (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 23). [var-ise,]
10. Yola girdi turup Zeyd-ile çün bād
Nedeñlü **var-ise** anda ded ü dām (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 27). [var-ise,]
11. Kapuya geldi turur zār u maḥzûn
Eger **var-ise** destür iy ruḥı al (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 5). [var-ise,]
12. Gözinden güç-durur olmak kişi dūr
Eger **var-ise** ben bendeñde yüz cān (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 33). [var-ise,]
13. Özini kılmış uyumakdan ferāmüş
Ne kim mecnûnluḡı **var-ise** gitmiş (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 23). [var-ise,]
14. K'anı kahr âteşi kılmadı hîzem
Eger **var-ise** sende 'aḳl u idrāk (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 151). [var-ise,]
15. Eger **varise** Mūsîñüñ 'aşâsı
Muṭî'yidi saña dehr ejdehâsı (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 81). [varise,]
16. Yeñi yârûñla iy cān âfîṭabı
Ḥaḳîḳat **var ise** fi'l-cümlesinde (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 69). [var ise,]
17. Var ise i'tikâduñ enbiyâya
Eyt kimdür bu yanuñdaḡı baḡlu (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 30). [var ise,]

var ol: Var olmak.

1. Melek var olsa yegdür pāk u kâni'
Beni terk eyle tut kim iy yegâne (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 36). [var ol, -sa]
2. Var ol nev' iste k'anuñ cinsisin sen
Vücüduñ âhen ise pūr taḥammül (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 22). [var ol,]

varacak: Varılacak yer II ulaşılınca.

1. Ki yokdur **varacak** yir iy mükerrem
Cihânda kim görüpdür bir 'imâret (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 82). [varacak,]

varak: Yaprak.

1. Hüsñüñ gülinden iy yüzi ḥurşid ü alnı ay
Oldı meşelde bir **varaḳa** gülşen-i İrem (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 42). [varaḳa, -a]
2. Eler zerden **varaḳ** ğirbâl-i eṣcār
Girih çün baḡ içine bād-ı pūr-şūr (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 64). [varaḳ,]
3. Varaḳlar gülşene gevher-feşân hem
Yil itdi ḳumrıyı lerzân u bî-tâb (Tahayyür-nâme-i Leyli vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 38). [varaḳlar, -lar]

vardukca: Gittikçe, gitgide.

1. Bu 'ışk işi ki ola bir arada
Olur elbetde **vardukca** ziyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 32*). [*vardukca,]*
2. İder **vardukça** cân şevkini zâyil
Vü ger ola vefâ 'ışkile hem-reh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 10*). [*vardukça,]*

varlık: Var olan, yaratılmış.

1. K'ola öz **varluğundan** aña pervā
Çü ben kendüligümden olmışam pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 4*). [*varluğundan, -i, -(n)dan]*
2. Güm eyledüm seni ben bu reh içre
Vücüdüm **varluğu** andandur āhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 15*). [*varluğu, -i]*
3. K'özümüñ **varluğun** bilmezven āhîr
Eger bir lâhza cân senden cüdādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 26*). [*varluğun, -in]*
4. Özinüñ **varlığından** dūr oldı
Ki ya'ni ğarķ-ı baħr-i nūr oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 191*). [*varlığından, -in, -dan]*
5. Mey-i ğamdan şu resme mestdür cân
K'özümüñ **varlıgın** bilmezven el-ān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 16*). [*varlıgın, -in]*
6. Deriye şarılı bir üstühwāndur
Ĥabersüz **varlığından** kâinātuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 45*). [*varlığından, -in, -dan]*
7. Yoğum ben **varlığımdur** ortada yār
Bu 'ışk ol dem gider ben nā-tüvāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 18*). [*varlığımdur, -um, -dur]*

varma: Gitmek, ulaşmak.

1. Yanına **varmadan** bişer o naħçîr
Hilāf-ı kār-ı İbrāhîm-i Āzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 30*). [*varmadan, -dan]*
2. Ĥabîr itdi anasın cünbişinden
K'ere **varmağa** hiç bu serv-i mevzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 53*). [*varmağa, -a]*
3. Neye **varur** zevālûñ gör beni ķo
Ben olısar degülven saña maħrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 82*). [*varur,]*

varta: Uçurum, tehlikeli durum.

1. Kıyāmet **varıtarından** ĥalāş it
Kemāl-ı 'ilm ü tā'at birle ĥāş it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 15*). [*varıtarından, -lar, -in, -dan]*
2. Çü zülf-i yār nāfi müşğ-bārum
Bu müşķıl **varıadan** çün olduñ āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 59*). [*varıadan, -dan]*
3. Baña bu **varıa** olmadın ĥavāle
Elümden çün yidi bunlar tā'āmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 92*). [*varıa,]*
4. Gidüp ğayırılar aldı yirlerin hem
Kişi bu **varıadan** ķurtılmaz aślā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 133*). [*varıadan, -dan]*
5. Beni bu **varıadan** yā Rab ķıl āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 38*). [*varıadan, -dan]*

vasf: Nitelik, özellik, sıfat.

1. Her kaçan kim kaçd eylersem sıfātuñ **vaşfına**
Ĥayret ü heybet zebānumda ķomaz ķılca mecāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 29*). [*vaşfına, -i, -n, -a]*
2. Ğonce-i ĥāmūşa **vaşfuñ** dil virtür bülbül-sıfāt
Ĥavfûñ ider gonce gibi bülbül-i ğüyāyî lāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 21*). [*vaşfuñ, -uñ]*
3. Yazabilmedüm gice **vaşfuñda** bir beyti tamām
Şehd-i medĥuñ lezzetinden iki şakķ oldı ķālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 17*). [*vaşfuñda, -uñ, -da]*
4. Nice **vaşf** idelüm ol pādīşāhı
K'ola 'arş-ı mu'azzam bārgāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 1*). [*vaşf,]*

5. Budur gelmediği **vaşfuñ** beyāna
Ki virilmez bedelsizden nişāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 99*). [*vaşfuñ, -uñ*]
6. Müvāşşah var **vaşfinda** okurlar
Ne deñlü varsa ol mektebde mañbûb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 16*). [*vaşfinda, -ı, -n, -da*]
7. Cihān içre nazîri yoğ-idi hîç
Anuñ **vaşfinda** bu şî'r-i lâîfî (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 57*). [*vaşfinda, -ı, -n, -da*]
8. Dehānum medhūñile pür-şeker kıl
Kelāmum **vaşfuñla** mu'teber kıl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 48*). [*vaşfuñla, -ıla*]
9. Çün ol meh-peykerüñ **vaşfin** işitdi
Qarârı qalmayup āramı gitdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 39*). [*vaşfin, -ın*]
10. Çü Leyliden yañadan ire bir bād
Urur **vaşfinda** anuñ şad beyte bünyād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 20*). [*vaşfinda, -ı, -n, -da*]
11. Ne deñlüdür vefā vezninde sengi
Benüm **vaşfumda** şāyed kim sözinden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 55*). [*vaşfumda, -umda*]
12. Kılardı dilberüñ **vaşfinda** manzûm
Alurdi nüshaya fi'l-hāl anı Zeyd (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 32*). [*vaşfinda, -ı, -n, -da*]

vaşf eyle: *Tarif etmek; övmek, metthetmek.*

1. Kaçan-kim ola 'ālemden haberdār
Beni vaşf eylesin aña zinhār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 270*). [*vaşf eyle, -ye, -sin*]

vaşf it: *Anlatmak, tarif etmek.*

1. Bilicek kendüyi ol ğamzesi tîr
Beni **vaşf it** aña didügin ol pîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 50*). [*vaşf it,]*

vaşf-ı hüsn: *Güzelliğin övgüsü.*

1. Cemālî buldı gün günden merātîb
Yazıldı vaşf-ı hüsninde mekātîb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 22*). [*vaşf-ı hüsn, -ı, -n, -de*]

vaşf-ı levlî: *Leyla'ya özgü nitelik.*

1. Oқurdi vaşf-ı Leylîde ğazeller
Qamu eş'arını Zeyd-i diger-hāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 30*). [*vaşf-ı levlî, -de*]

vāşıl kıl: *Ulaşmak, yetişmek.*

1. Varup şeh hāzînine kıldı vāşıl
Dañı soñra açup kufl-i zebānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 66*). [*vāşıl kıl, -dı*]

vaşivvet: *Bir kimsenin ölümünden sonra yapılmasını istediği şey.*

1. Saña ben hasteden olsun **vaşivvet**
Yoluñ düşüp varursañ şeh-i yāra (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 66*). [*vaşivvet,]*
2. Saña ben hākden olsun **vaşivvet**
Ki şol dem kim idem teslîm cāmı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 22*). [*vaşivvet,]*

3. Pes itdi ‘azm-i efgāngāh-i Mecnûn
Vaşiyyetden meger hār-i emānet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 49*). [*vaşiyyetden, -den*]
4. Ötürken ide telkîn-i şehâdet
Ne kes k’andan **vaşiyyet** eyleye gûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 21*). [*vaşiyyet,*]

vaşiyyet-nâme: *Yazılı vasiyet.*

1. Vaşiyyet-nâmede kaydın yimişdi
İdüp maḥlûṭ ‘anberle gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 66*). [*vaşiyyet-nâmede, -de*]

vaşl: *Kavuşma.*

1. Çün iy Mevlâ beni kılduñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya **vaşlını** müyesser kıl ya alup cânımı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 2*). [*vaşlını, -ı, -n, -ı*]
2. Bugün **vaşluñla** buldum baht-ı firûz
Saçuñdan bir nümünedür şeb-i qadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 6*). [*vaşluñla, -uñ, -la*]
3. Seni **vaşlına** tükim mihr-i Leylî
Kaşı yayı gibi itdürdi meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 123*). [*vaşlına, -ı, -n, -a*]
4. ‘Acebdür hâleti devr-i zamānuñ
Ki degmez **vaşlı** hicrânına anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 26*). [*vaşlı, -ı*]
5. Tâma’dan tâlib oldı göñli anuñ
K’irişe **vaşlına** ol meh-liķānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 46*). [*vaşlına, -ı, -n, -a*]
6. Gelüp yine beni buldı burada
İrişdüm **vaşlı** şevkinden murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 56*). [*vaşlı, -ı*]
7. Firâka kıldı çift ü **vaşldan** tāk
Anuñ-çün bend-ile geldüm derüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 20*). [*vaşldan, -dan*]
8. Bulup Mecnûn dilencilikte **vaşlı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 1*). [*vaşlı, -ı*]
9. K’ola **vaşluñla** sâkin bu dil-i zâr
Çevirürsiñ bugün benden ‘inānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 120*). [*vaşluñla, -uñ, -la*]
10. Döker çeşmüm lebûñsüz eşk-i gül-reng
Senüñ **vaşluñ** gülinden ü ḥabîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 163*). [*vaşluñ, -un*]
11. Taḥammül kıl ki **vaşla** iresin tâ
Olur ta‘cîl-ile bâṭıl her işler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 26*). [*vaşla, -a*]

vaşl: *Vuslat, sevgiliye kavuşma.*

1. Görüp hâlini Nevfel eylemiş ‘ahd
K’o mâha **vaşl** ide bunı kılup cehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 8*). [*vaşl,*]
2. Ki **vaşlından** ola ol meh-veşüñ şād
Hemân-dem tıdtı cân-ı Leyliyi tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 62*). [*vaşlından, -ın, -dan*]

vaşl it: *Kavuşmak, bir araya gelmek.*

1. Döküp bu yolda genc-i ḥüsrevâne
Seni vaşl idem ol şîrîn-dehâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 92*). [*vaşl it, -em*]

vaşl ol: *Kavuşmak.*

1. Bi-ḥamdillâh ki geldüm menzilüme
Selâmet birle vaşl oldum ilüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 52*). [*vaşl ol, -dum*]
2. Çalışam vaşl olınca saña dildâr
Muhâlif va‘de vü bed-‘ahd imişsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 12*). [*vaşl ol, -ınca*]
3. Bize vaşl olmaya bundan ziyâde
Çü ben bu küşeden bir şem‘ yakdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 184*). [*vaşl ol, -ma, -ya*]

vaşl-ı cânân: Sevgiliye kavuşma.

1. Eger el vire bir dem **vaşl-ı cânân**
Kırmaya artuk yakânı dest-i hicrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 31*). [*vaşl-ı cânân,]*

vaşl-ı dildâr: Sevgiliye kavuşma.

1. Velî yâd itdüğinden **vaşl-ı dildâr**
Tiz ayağına pîrûn sürdi ruhsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 3*). [*vaşl-ı dildâr,]*

vaşl-ı habîb: Sevgiliye kavuşma.

1. İrürmedüñ beni vaşl-ı habîbe
Şavurduñ hâkîmi bād-ı firîbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 15*). [*vaşl-ı habîb, -e]*

vaşl-ı levlî: Leyla'ya kavuşma.

1. Olasın vaşl-ı Leylîye sezâvâr
İdesün kendüñi çünkim taşarruf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 46*). [*vaşl-ı levlî, -ye]*

vaşl-ı yâr: Sevgiliye kavuşma.

1. Bunı didi vü **vaşl-ı yâr** şevkî
Bırakdı cânı gerdânına tavkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 85*). [*vaşl-ı yâr,]*
2. Ki 'aşık bula vaşl-ı yâre dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 148*). [*vaşl-ı yâr, -e]*

vatan: Vatan, memleket, yurt.

1. Yakîn yirde sarây-ı pâdişâha
Vaţan düzdiler ol çeşmi siyâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 76*). [*vaţan,]*

vatan tut: Vatan edinmek, yerleşmek.

1. Kõ bu sevdâyı bunda şâh-ıla kal
Vaţan tut bir begendüğüñ arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 31*). [*vaţan tut,]*
2. Vaţan tutdı gelüp gülzâr içinde
Gülistân içre oldılar hırâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 22*). [*vaţan tut, -dı]*

vatangâh: Vatan toprağı.

1. Taşı bāliş kılup bister türābı
Vaţangāh idinen her bir hārābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 6*). [*vaţangāh,]*
2. Vedā' idüp kamer-ruhsāra Mecnûn
Revān oldı **vaţangāhına** mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 10*). [*vaţangāhına, -i, -na]*
3. Turup şāhuñ **vaţangāhına** geldi
Yakîninde karar itdi vü kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 163*). [*vaţangāhına, -i, -na]*
4. Çü Leylî bu haberden oldı āgāh
Ki ol miskîne kandedür **vaţangāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 84*). [*vaţangāh,]*
5. Cihān içre irer pâyāna her gām
Següñ vardur **vaţangāhı** senüñ yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 109*). [*vaţangāhı, -ı]*

6. Fenā vādīsiniñ şāhib-serīri
Cihān içinde bulmayan **vaṭangāh** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 9*). [*vaṭangāh,]*
7. Recā vaktinde korhudur baña kār
Vaṭangāhum-durur mülk-i ḥarābāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 83*). [*vaṭangāhum-durur, -um, -durur]*
8. Vaṭangāhını ol servüñ çemen kıl
Çarışdur şekkerüm birle gülünî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 48*). [*vaṭangāhını, -ın, -ı]*

vāy: Acı ve üzüntü duygusunu ifade eden bir ünlemdir.

1. Eline şundı bir ayvāyı fi'l-hāl
Giderdi şāhdan āy **vāy** fi'l-hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 258*). [*vāy, -ı]*
2. Kelāmuñ cānum içinde düzer cāy
Degül gönülüm elümde n'ideyin **vāy** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 28*). [*vāy,]*
3. Füzün olup dem-ā-dem derd-i Leylî
Ġamum mānendi artar **vāy** veyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 44*). [*vāy,]*

vāyveylāh: Çığlık, feryat, yaygara.

1. Ecel gürği yidi anı n'ola ḥālüm
Diriğ ü derd ü ḥasret vāy veylāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 77*). [*vāyveylāh,]*

vāz: Vaz geçmek.

1. Miyāncı çün bu kavli kıldı āğāz
Çeriler geldi pes ceng itmeden **vaz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 56*). [*vaz,]*

vāz': Vaziyet, durum.

1. Düşerse ṭab'ına **vāz'**ı muvāfiḳ
Pes ola köpeğün olmağa lāyık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 17*). [*vāz'ı, -ı]*

vāz gel: Vaz geçmek.

1. Ṭaleb-kār olmadan Leyliye gel vāz
Çeḳil şūrīde-ḥāl olmaḳdan az az (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 41*). [*vāz gel,]*
2. İdüp āzād-ı ḡamdan olḡıl āzād
Vü ger ni Tañrı ḥaḳḳı vaz geldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 83*). [*vaz gel, -düm]*

vāz' it: Öğüt vermek II karşılık vermek.

1. Bu ḥāliyle ḡazeller vāz' iderdi
Ki işidenlerüñ 'aḳlı giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 67*). [*vāz' it, -er, -di]*

vāz' kıl: Ortaya koyma, tespiti etme.

1. Revān cān maḥv olur ol lezzet için
Meger kim vāz' kılan ol nebātî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 7*). [*vāz' kıl, -an]*

ve ger ni: Yoksa, aksi halde.

1. Ve ger ni virmez-iseñ minnet-ile
Aluram şöra zür u şiddet-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 17). [ve ger ni,]

vebâ: Kolera türünden bir tür hastalık.

1. Yiyüp yâkûti üşenme **vebâdan**
Olup hînk-i tekebbürden piyâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 102). [vebâdan, -dan]

vebâl: Günah doğuracak ve insanı âhîret azâbına sürükleyecek olan ağır sorumluluk.

1. Anda kim deryâ-yı ‘afvûñ mevc ura ğarķ olur
Kaşresinde cümle ‘aşiden gelen cürm ü **vebâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 12). [vebâl,]
2. Kılârvên itlerine tu‘me şâhuñ
Şalup atuuñ ayağına **vebâlin** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 87). [vebâlin, -in]
3. Ol ayuñ yıldızı düşdi **vebâle**
‘Îlâc itmeklik için ol habîbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 80). [vebâle, -e]

vebâli boynuña ol: Bir işin günahını yüklenmek.

1. Uş ol dem boynuñadur vebâlüm hõd
Kañı sen kandesin ya kandeñüm ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 2). [vebâli boynuña ol, -üm-üñ, -a, -dur]

vebâl-i hâne: Ev sıkıntısı.

1. Ola iki kafesde cân giriftâr
Vebâl-i hâne kılmaķdan beni şüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 73). [vebâl-i hâne,]

vech: Çehre, yüz.

1. Ma‘nada cümle **vech-ile** nûruñ kadîmdür
İtseñ maħaldür Âdemle da‘vâ-yı kıdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 23). [vech-ile, --ile]
2. Şafâ **vechini** göstermişdi devlet
Dile fer virmiş-idi feyz-i rahmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 25). [vechini, -i, -n, -i]

vech: Sebep, vesile, münasebet.

1. Çıkar şî‘r içre bir **vech-ile** nâmı
K‘ide taħsîn sözüñe Münlâ Câmî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 121). [vech-ile, --ile]
2. Daĥı dirler dilüñi ‘ışķdan kes
Ne **vech-ile** kesilür ‘ışķdan kes (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 12). [vech-ile, --ile]
3. Ne **vech-ile** eger olursa mümkün
İdem ol meh-veşi saña muķârin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 87). [vech-ile, --ile]
4. ‘Adüv ceşşine bir **vech-ile** girdi
Ki hâķ itdi vücûdın kime k‘irdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 3). [vech-ile, --ile]
5. Yem-i ceşş itdi bir **vech-ile** cüşşı
Ki çarĥa çıķdı mevcinüñ ĥurüşı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 65). [vech-ile, --ile]
6. Neyüñ bir **vech-ile** âvâzı çıķdı
Ki ğüyâ ğünbed-i ğerdüñi yıķdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 17). [vech-ile, --ile]
7. K‘ayağı penbe-veş tağı diderdi
Bu **vech-ile** ğider şahrâ yüzinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 77). [vech-ile, --ile]
8. Ki bu **vech-ile** olduñ sũhte-ten
Benüm başumda baĥt-ı pür-belâsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 62). [vech-ile, --ile]
9. Bu **vech-ile** irüp pâyâna mektûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 1). [vech-ile, --ile]
10. Kõmayam nîm cür‘a anda bâķi
Bu **vech-ile** ki ‘âlemden yudum dest (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 71). [vech-ile, --ile]

11. Ki gün gibi tolandın gözümüzden
Yâhûd bu **vechden** girdün zemîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 51). [vechden, -den]
12. Bu 'âlemde bu **vech-ile** çeker ser
Fenâ deyrinde olan nālân u mecbûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 88). [vech-ile, --ile]

vech: Biçim, yol, yöntem.

1. Ne **vech-ile** yaratmış gör cihânı
Niçe düzmiş zemînile zamânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 77). [vech-ile, --ile]
2. Saña oldur bugün **vech** ü münâsib
K'olasın 'ilmün arturmağa tâlib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 33). [vech,]
3. Çü maflûbına lâyük ola tâlib
Anuñ ta'cîlidür **vech** ü münâsib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 94). [vech,]
4. Ne **vech-ile** yimişlerdür ser-â-ser
Çü seg-bân bu haberden oldı âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 66). [vech-ile, -ile]

vech-i dünyâ: Dünya sureti.

1. Çürütmişdi olanca hânûmânın
Elinde kalmamışdı **vech-i dünyâ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 17). [vech-i dünyâ,]

vech-i lâ-yenâm: Diri ve uyanık olan çehre.

1. İşitdi nakhsuz Hâkdan kelâmı
Cihetsüz gördi vech-i lâ-yenâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 196). [vech-i lâ-yenâm, -ı]

vech-i rüstem: Rüstem'in çehresi.

1. Çü kaşd-ı ceng ide ol şâh-ı 'âlem
Çi rüyın ten katında **vech-i Rüstem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 166). [vech-i rüstem,]

vedâ': Ayırmak.

1. Bugünden pes saña kıldum **vedâ'ı**
İşi bitdi atañuñ zârı kıl sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 8). [vedâ't, -ı]
2. Sebû-yı zehre döndi câm-ı 'âlem
Vedâ' eşkinden anda ol iki yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 143). [vedâ',]
3. Vedâ' kıldı Mecnûna havâle
İdüp Mecnûna 'âczinden **vedâ'ı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 27). [vedâ't, -ı]

veda' eyle: Veda etmek.

1. Gözin yumup veda' eylese 'arşa
Yine açınca ıırdı bu ferşe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 37). [veda' eyle, -se]

vedâ' it: Veda etmek, ayırmak.

1. Vedâ' idüp nigâra Kays ol şeb
Güline nergisinden saçdı kevkeb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 15). [vedâ' it, -üp]
2. Ki çün Leyliye Kays-ı çâk-sîne
Vedâ' itdi vü gitdi evlerine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 14). [vedâ' it, -di]
3. Vedâ' idüp kamer-ruhsâra Mecnûn
Revân oldı vaţangâhına mahzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 9). [vedâ' it, -üp]

4. Vedā' itdi vü döndi zār u ḥaste
Çü geldi kaşına dil-teng ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 28*). [vedā' it, -di]
5. Zārürî fūrâte düşdi bahâne
Vedā' idüp o şahrâ serverine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 81*). [vedā' it, -üp, -]

vedā' kıl: Veda etmek, vedalaşmak.

1. Vedā' kıldı Mecnûna ḥavāle
İdüp Mecnûna 'âczinden vedā'ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 26*). [vedā' kıl, -dı]

vefâ: Sevgi bağlılığı, sadakat.

1. Ne süd k'iderdi şîrîn lâ'line şarf
Vefâdan resm olurdu bir niçe ḥarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 298*). [vefâdan, -dan]
2. Bilürsin kim **vefâsuzdur** zamâne
Ko efsûnî vü 'arz eyle fesâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 13*). [vefâsuzdur, -suz, -dur]
3. Bilürsin yokdur eyyâmuñ **vefâsı**
Ki âdem cânıdır her dem gıdâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 7*). [vefâsı, -sı]
4. Devâdan kıl aña evvel 'inâyet
Vefâdan soñıra idesin ḥikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 46*). [vefâdan, -dan]
5. Vefâdan düzmege aña ta'âmı
Tenüm dürcine töldurdum 'izâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 57*). [vefâdan, -dan]
6. Çü Mecnûn gördi şehden bu **vefâyı**
Didi buldum zihî ḥüb âşinâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 75*). [vefâyı, -(y)ı]
7. Firib ü âlile ben mübtelâyı
Getürüp 'ahde kılmaduñ **vefâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 18*). [vefâyı, -(y)ı]
8. Vefâ rāhında key bî-cehd imişsin
Başuma toğmış-iken mihr-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 14*). [vefâ,]
9. Añasın ben ḥatākārı **vefâdan**
Şanurdum ben görem senden vefâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 50*). [vefâdan, -dan]
10. Hoş idi ya gerilem çarḥıḥa
Baña senden **vefâdur** bî-vefâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 45*). [vefâdur, -dur]
11. Qamu bed-'ahd olur bî mürüvvet
Vefâ levḥi yazıldıñ zamānda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 43*). [vefâ,]
12. Şıdılar ḥameyi nām-ı zenānda
Zenūñ ger şüretâ vardur **vefâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 45*). [vefâsı, -(s)ı]
13. Velî yokdur **vefâsınuñ** beḳâsı
Ki bulsa senden özge mihrbānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 46*). [vefâsınuñ, -sı, -nuñ]
14. Kimesne bulmadı zenden **vefâyı**
Bir er kim 'avrata meyl ide cāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 54*). [vefâyı, -(y)ı]
15. Ki bergi ḡamdur anuñ mîvesi sem
Ne vardur dehr-i fānīnuñ **vefâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 55*). [vefâsı, -(s)ı]
16. Ki lāyıkdur **vefâ** rāhında bu kār
'Aceb olduñ bu resme iy ser-efrāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 90*). [vefâ,]
17. Kanı ol 'ahd ü yā ol mihr ü peyvend
Şıyup ger 'ahdi geçdüñse **vefâdan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 61*). [vefâdan, -dan]
18. Tutarḡmış anası mihrinden âteş
Görüp kân u **vefâdan** gevherini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 13*). [vefâdan, -dan]
19. Gel inşâf it ki ne tünd ejdehâdur
Zamâne kim anuñ yokdur **vefâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 7*). [vefâsı, -(s)ı]
20. Ne kılduñ ata mı ana mı kanı
Vefâsuzdur bu gerdün-ı cefâ-kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 51*). [vefâsuzdur, -suz, -dur]
21. Yiter zencîre-i her âb-ı seyyār
Vefâ yok çünki gördüm âdemîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 47*). [vefâ,]
22. Ne deñlûdür **vefâ** vezninde sengi
Benüm vaşḡumda şāyed kim sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 54*). [vefâ,]
23. Vefâ kūyından açmış idi bir tâb
Kaçankim ḡamdıñ irse cānına tîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 30*). [vefâ,]

24. Yüze gülmek-durur işleri dilden
Saña ol vaqt irer halkuñ **vefâsı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 91*). [vefâsı, -(s)ı]
25. Benüm tab'umla tutmuşlardur ârâm
Vefâdan halk idüpdür hulkumu Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 23*). [vefâdan, -dan]
26. Nihâlınden anuñ koparmaya şâh
Edeb levhın **vefâdan** gördi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 97*). [vefâdan, -dan]
27. İder vardukça cân şevkini zâyıl
Vü ger ola **vefâ** 'ışkile hem-reh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 11*). [vefâ,]
28. Uş itdüm terk-i devrân-ı pür-âşûb
Degülseñ hem **vefâ** râhında sen süst (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 93*). [vefâ,]
29. Vefâ dürcinde maķfûl ü mukalled
Hużürin görmemişlerdi zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 80*). [vefâ,]
30. Gehî Leylîñüñ âşârın okurdu
Görüp her kişi andan bu **vefâyı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 11*). [vefâyı, -yı]

vefâ gör: İlgi, sadakat görmek.

1. Añasın ben hataķarı vefâdan
Şanurdum ben görem senden vefâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 51*). [vefâ gör, -em-lar]

vefâ kıl: Sevgi ve dostluk göstermek, merhamet etmek.

1. Kimesneye vefâ kılmaz bu zen hiç
Zemîn-i şüreden bitmez semen hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 121*). [vefâ kıl, -maz]

vefâ-bîn: Vefa sahibi.

1. Yimesün naħl-i 'ömrinden daħı bir
Degüldür kimse 'ışkuñda **vefâ-bîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 85*). [vefâ-bîn,]

vefâ-cüy: Vefa arayan.

1. Degüldür 'akıl anlardan **vefâ-cüy**
Çi ger şürettedür her biri âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 60*). [vefâ-cüy,]

vefâdâr: Vefalı.

1. Bulınmaz bu metâ'a iy **vefâdâr**
Cihân içre benüm gibi harîdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 101*). [vefâdâr,]
2. Kabâyıl mefharisin iy **vefâdâr**
Saña kavm olmadan yokdur baña 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 37*). [vefâdâr,]
3. Ki bir arada cem' olmaz iki rüz
Vü ger nî hâldür dirseñ **vefâdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 51*). [vefâdâr,]
4. Özüñe yok yire virme firîbi
Bugün kim sañadur 'ömrüñ **vefâdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 97*). [vefâdâr,]
5. Devâ-baħşum **vefâdâr** sen idüñ
Sen idüñ baña üstâd-ı tariķat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 60*). [vefâdâr, -um]
6. Bu idi yol hoş itdüñ bärekalâh
Kavî peymânıñsın hem **vefâdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 89*). [vefâdâr,]
7. Kabûl eylemedi gönli peyâmın
Didi Tañrı haķıyçün iy **vefâdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 3*). [vefâdâr,]
8. Tükendi qalmadı şabr u mecâlüm
Gel otur yanuma kim iy **vefâdâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 5*). [vefâdâr,]
9. Rumûz-ı 'ışkdan fî'l-cümle nakli
Vefâ-dâr imiş âhîr anı bildi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 15*). [vefâ-dâr,]

vefā-güş: Vefalı.

1. Cerāḥat kesretinden ol vefā güş
Tenini postdan kılmış zırh-püş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 51*). [vefā-güş,]
2. Seni ısmarladum Ḥallāka iy mäh
Düşem çün dūr senden iy vefā güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 127*). [vefā-güş,]

vefāsız: Vefası olmayan, sevgisinde, dostluğunda sebat göstermeyen.

1. Bilür ‘ākıl ki kimdür ‘avrata yār
Vefāsızdur bilürsin ‘avratı çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 39*). [vefāsızdur, -dur]

vefāsuz ol: Vefasız olmak.

1. Vefāsuz oldı âdem âḥir-i kār
Cihân içre bumı isterdi cānum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 94*). [vefāsuz ol, -dı]

vefāt: (Ar.) Ölüm.

1. Yolar Mecnûnı içün saçlarını
İdüp zevci **vefātını** bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 109*). [vefātını, -ı, -n, -ı]

vefāt it: Ölmek.

1. Vefāt itmiş katı oldum diger-gün
Çü bildüm k’olmuş anuñ menzili ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 148*). [vefāt it, -miş]

vefret-i cüş: Coşku bolluğu.

1. Çü Mecnûn eyledi bu nükteyi güş
Dilinden sākin oldı **vefret-i cüş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 36*). [vefret-i cüş,]

v’eger: Ve eğer.

1. V’eger dīvüm dūr-iseñ yire gır var
Yir altında özin dīv-i beyābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 112*). [v’eger,]

vehhāb-ü’l-‘atıyyāt: İhsanı bol Allah’ın ikramı.

1. Çü lutfuñ oldı **Vehhāb-ü’l-‘atıyyāt**
Saña muḥtāc cümle ḡayr-i yek-zāt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 93*). [vehhāb-ü’l-‘atıyyāt,]

vehm-i ḡammāz: Fitneci endişesi.

1. Ebed bīm-i rakīb ü **vehm-i ḡammāz**
Yüzüme eyle bī-minnet nezāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 96*). [vehm-i ḡammāz,]

velāvet: Velilik, ermişlik.

1. Sa'âdet şehrinüñ der-bânı için
Velâyet tahtınüñ sultânı için (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 104*). [velâyet,]
2. Edeble yâr idi 'aqlile ma'mûr
Özinden zâhir idi çok **velâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 5*). [velâyet, -a]

veled: Çocuk.

1. Dilerdi nesl ü peyvend için ol şâh
Hüdâdan bir **veled** şâm u şehergâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 188*). [veled,]

veli: Allah dostu.

1. Egerçi rûh-ı kudsî münisüñdür
Velî mûrg-i çerâğ-ı meclisüñdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 114*). [velî,]

veli: Ama, fakat, çünkü.

1. Söylerler idi gerçi ki zâhirde bu sözi
Var idi içlerinde **velî** reşkden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 34*). [velî,]
2. Günâhum çokdur iñen şerm-sârum
Velî 'afv eyle kim ümmîd-vârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 116*). [velî,]
3. Günâhum gerçi kim hâdden biründür
Senüñ cüduñ **velî** andan füzündür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 130*). [velî,]
4. Velî düşmedi âsân baña bu genc
Ki çekdüm her güher için üküş renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 127*). [velî,]
5. Çıkardum gerçi niçe dürr-i şehvâr
Velî derdâ k'aña yokdur hâridâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 132*). [velî,]
6. Egerçi şem'lerdür cümle pür-nür
Velî pervâneler ol nûrdan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 146*). [velî,]
7. Velî 'ışk anı ser-gerdân idiser
Kâtı şürîde vü hayrân idiser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 265*). [velî,]
8. Velî giryân idi ol tıfl dâyim
Degüldi dâyeve râm u mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 315*). [velî,]
9. Ne nâmin añladı ne hüd nişânın
Velî 'ışk âteşine yakdı cânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 40*). [velî,]
10. Velî virdi icâzet k'ol ciger-h'wâh
Koya habsi vü çıka seyre geh gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 31*). [velî,]
11. Velî yâd itdüginden vaşl-ı dildâr
Tiz ayağına pîrûñ sürdi ruhsâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 3*). [velî,]
12. Velî bî-'anber-i zülf-i perî-rüy
Aña 'ıtr-ı kefen idi şan ol büy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 49*). [velî,]
13. Velî ben derd ü gamdan dil-figâram
Elümden ne gelür bî-ihtiyâram (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 9*). [velî,]
14. Felek ger gizledi bir verd-i aħmer
Velî yüzbiñ çiçek gösterdi aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 4*). [velî,]
15. Çi ger âteş olur pür-şu'le vü nür
Velî eykendür andan her k'ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 16*). [velî,]
16. Egerçi aşldandur ser-bülend ol
Velî şimdi degüldür ercümend ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 28*). [velî,]
17. Şarâb-ı 'ışkdanven gerçi Mecnûn
Velî sen 'ışkumı dem dem kıl efzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 30*). [velî,]
18. Velî lutf eyle sen iy Hayy u Mennân
Ziyâde it meylümi ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 43*). [velî,]

19. Egerçi perde ardındaydı mestür
Velî hüsni-yle şehr içre oldı meşhür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 20*). [velî,]
20. Çok eyledi atam cehd ü müdâre
Velî virmediler olmadı çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 108*). [velî,]
21. Egerçi kim yücedür himmet-i şâh
Velî ben rû-siyâhuñ baht-ı kûtâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 118*). [velî,]
22. Ricâ oldur **velî** senden de iy nûr
Ki bu şürîdelikden olasıñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 147*). [velî,]
23. Velî ma'kûl yaz her bir cevâbı
Hâtâsına bedel eyle şevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 37*). [velî,]
24. Bu cânibden geçinür şüretâ ger
Velî dilden olaruñ fethin ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 26*). [velî,]
25. Bu leşkerden sürer meydâna rahşı
Du'â eyler **velî** anlara yahşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 20*). [velî,]
26. Ki ölmekdür baña gerçi sa'âdet
Velî çün böyledür anda irâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 96*). [velî,]
27. Velî ben bende sen 'âlemde zînhâr
Ferâmûş itmesün ol serv-i refîâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 99*). [velî,]
28. Velî hâbs-ile meşhür oldı adı
Adı şınmışıla tûrup oturmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 66*). [velî,]
29. Bulınur merhem aña yok-durur bâk
Velî aña k'ire âdem dehâni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 95*). [velî,]
30. Ola dil derdinüñ cânım zebûnı
Velî şimdi getürsem 'âkdüme anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 11*). [velî,]
31. Degüldür hâtırum aña güzergâh
Velî bir bād kim senden ura dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 87*). [velî,]
32. Velî bulmadılar andan nişânı
Olup nevmid atası vü anası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 84*). [velî,]
33. Velî Mecnûna cāndan râziyem pes
Ben evvel demden aña nām-zādum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 56*). [velî,]
34. Tûlû' iderdi geh geh çeşmine mâh
Velî k'ol yüzi şem'-i şubhğâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 109*). [velî,]
35. Velî yokdur vefâsınıñ beķâsı
Ki balsa senden özge mihribânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 46*). [velî,]
36. Velî kendü işiyçündür mu'ayyen
Çeker her kişi bunlardan cefâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 52*). [velî,]
37. Anı sen dañı aña düşdünüz yād
Velî bir pend işit benden nihāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 65*). [velî,]
38. Velî kılmadı erine hiç meylî
Dem olmaz k'ol nigâr-ı serv-i âzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 12*). [velî,]
39. Velî bahtum baña diñletmez anı
Sa'âdetdür bu emre ger itâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 10*). [velî,]
40. Velî mâtemlüler gibiydi şekli
Figān iderdi derd ü miñnet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 8*). [velî,]
41. Ki çokdan erdedür ol serv-i refîâr
Velî şöyle kıl aña i'tikādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 45*). [velî,]
42. Velî çokdur şehā bülbülde şöhet
Kızıl güldür egerçi hüsni- gülzâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 106*). [velî,]
43. Velî hârmührede yirindedür hûb
Egerçi la'l olupdur zîb-i efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 110*). [velî,]
44. Velî yeg şu'le virür andan aḥker
Diriğâ düşmene virdün murādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 112*). [velî,]
45. Ne deñlü berk ise âḥir virür ser
Velî iy dāmeni çeşmüm gibi pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 137*). [velî,]
46. Dañı nev-ğonca gibi pāk dāmen
Velî bir ḥaste kōrkārven ki iy māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 141*). [velî,]

47. Ğamum birle **velî** piçidedür bu
Ya beñzer kim ‘aşâ-yı Mûsâdur bu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 16*). [velî,]
48. Yiyüp içmekden istiğnâ-yı muṭlaḳ
Yiyintiden **velî** el çekmegüm yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 93*). [velî,]
49. Benüm bî-nergis-i dilber **velî** kûr
Gözüme bî-gül-i ruḥsâr-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 32*). [velî,]
50. Hîsâb iderdi dâyim kâr-ı yârı
Ne fi‘l itse **velî** ol mâh-ı tâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 65*). [velî,]
51. Velî ‘ışkuñ yolında cüst ü tîzem
Seni kim bir nefes yâd itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 26*). [velî,]
52. Velî ‘ışkuñdayum her ğamdan âzâd
Señün feyzünden iy ebr-i sa‘âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 40*). [velî,]
53. Velî kendü şokarken ölür ekşer
Du‘â kılup bu sözden şoñra ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 118*). [velî,]
54. Velî yok yire çekdün zahmet ü renc
Çü bulduñ ḥalûmi gördün ki düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 38*). [velî,]
55. Velî ḥatm idi anda ğâyet-i ‘ışk
Kimesne ‘ışkdan bulmaz murâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 16*). [velî,]
56. Velî Hâḳdan da şanmañ ğâfil idi
Teninden görinen her dağ-ı sevdâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 24*). [velî,]
57. Velî ma‘nîde ḥayvândan-durur kem
Baş egmezdi cihân mülkine Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 62*). [velî,]
58. Kızı da almağa çok eyledi âl
Velî ne mâl virdi ne ḥö duḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 69*). [velî,]
59. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirâsum
Velî şol göz ki var bañâ ziyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 33*). [velî,]
60. Kemânım süstdür kılmaz **velî** kâr
Baña âsân idi fetḥ-i ḥazîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 78*). [velî,]
61. Velî çün meh dehân-ı ejdehâda
Ki zevci hıfz idüp ḥürmet kılarıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 24*). [velî,]
62. Velî Mecnûnı itmezdi ferâmüş
Dürişüp cehd kılarıdı şeb ü rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 30*). [velî,]
63. Velî ‘âkl emri üzre oldu giryân
Biraz ağladı vü kıldı ferâġat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 68*). [velî,]
64. Velî dildür vücûdum üzre her kıl
Anuñ-çun kıldan olmışdur zebânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 6*). [velî,]
65. Velî yokdur senün gibi ‘azâbum
Kılırsam ger ğamuñdan zâr ü nâliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 18*). [velî,]
66. Velî altumda var naṭ‘-ı ḥarîrüm
Bisâṭumdur benüm dîbâ vü ḥarâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 24*). [velî,]
67. Velî ben râziyem cân-ıla senden
Keremden âḫîret ḥaḳkuñ ḥelâl it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 52*). [velî,]
68. Velî mest itdi ḥamr-ı ‘ışk anı gey
Dem-â-dem ol şikeste-ḥâl ü ebter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 28*). [velî,]
69. Velî bulmaz ḥarîdâr andan âzerm
Ferîşte sûretinde dîve beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 104*). [velî,]
70. Yine göndürür anı eglemez hiç
Velî anlar kim ir geldi girân-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 177*). [velî,]
71. Temâşâya ki teng olurdı her râh
Gelen ṭururdı bunlardan **velî** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 67*). [velî,]
72. Götürüp ḥâḳdan ḳabre ḳodılar
Velî ‘âkıllar itdi ittîfâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 25*). [velî,]

velî-‘ahd: *Tahtın varisi.*

1. Ki varup ola mülkine **velî-‘ahd**

Bir âh idüp bırağdı ol gürühi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 42*). [velî-‘ahd,]

velîkin: *Fakat, ancak.*

1. Çü Nîl ü bağrdur ol şâhib-iqbâl

Velîkin Nîl-i sâkin bağr-ı seyyâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 158*). [velîkin,]

2. Velîkin bu vesîleyle murâdum

Budur k’ânıla ol dergehde adum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 155*). [velîkin,]

3. Şikenceden o serv itmezdi efgân

Velîkin hicrden olmışdı giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 56*). [velîkin,]

4. Çi ger bu resme dindi bu hikâyet

Velîkin bir dağı vardır rivâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 2*). [velîkin,]

5. Velîkin ortada olmaya gâmmâz

Ki nâ ehle bî-nâgeh keşf ide râz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 41*). [velîkin,]

6. Şanemden gayrını hep aldı uyhu

Uyumadı **velîkin** ol melek hû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 60*). [velîkin,]

7. Velîkin kim ola bu kavm-ı mahsûd

Gelişinden buraya n’ola maşsûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 45*). [velîkin,]

8. K’o la’le gerçi lâyıkdur bu gevher

Velîkin gencrekür dağı duğter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 68*). [velîkin,]

9. Velîkin bir söz açsa her cihetden

Eger hikmetden ü ger ma’rifetden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 67*). [velîkin,]

10. Çi ger ‘âlemde nâmuñdur mükemmel

Velîkin ‘uhde-i ‘ahdüñ muğallil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 34*). [velîkin,]

11. Velîkin şimdi kaç’ oldı ümîdüm

Boyandı qaraya bağıt-ı sefidüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 37*). [velîkin,]

12. Kâmu fermânuña cândan muñi’üm

Velîkin göz göre ferzendin âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 57*). [velîkin,]

13. Velîkin bir dağı vardır rivâyet

(*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 1*). [velîkin,]

14. Velîkin virmezem de râyegâne

Bağ gerçi ki bu hayvân nevâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 40*). [velîkin,]

15. Emîn oldı başuñ giryânlığı ko

Velîkin iy gazâl-i pür-hamiyyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 65*). [velîkin,]

16. Velîkin ağlayanlar ‘âkıd idi

Belâya ol gedâ virmiş rızâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 72*). [velîkin,]

17. Nemek saçdı **velîkin** yâresine

Derünında hevâ-yı ‘ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 14*). [velîkin,]

18. Velîkin bende yokdur aña tã’at

İdemezsin baña ‘âkıd-ıla çâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 12*). [velîkin,]

19. Velîkin bunlar-ile oldı yek-sân

Ne deñlü var ise şahrâda hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 40*). [velîkin,]

20. Ki içinde ola her hâli mektûb

Velîkin ne kalem buldı ne kâğıd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 31*). [velîkin,]

21. Yazam bir nâme sen idesin irsâl

Velîkin ne devâtum var ne hâmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 49*). [velîkin,]

22. Velîkin kânde olur şevk-i bülbül

Bulur kebkîyle de gülzâr zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 104*). [velîkin,]

23. Vişâlûñ gülşeninden bir gül-i ter

Velîkin firğatûñden câna şad hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 169*). [velîkin,]

24. Baña anlardan irişdi bu âfet
Velîkin ğam degül iy yâr-ı mehcûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 117*). [velîkin,]
25. Velîkin bî-haber ol merd-i bî-kâr
Alup pîrâmenini cümle hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 84*). [velîkin,]
26. Karâr itdi **velîkin** yok karârı
Buyurdi pîr k'iy merd-i güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 182*). [velîkin,]
27. Velîkin hõş gelürdi aña dâdı
İderken 'ışk hâlâtını tedbîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 18*). [velîkin,]
28. Vücûdı ten-dürüst oldı vü muhkem
Velîkin bed gıdâlardan o 'âciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 39*). [velîkin,]
29. Eli bürka' **velîkin** mah önine
Karârı şîşesini taşâ çaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 34*). [velîkin,]
30. Velîkin kendüler hayrân u hāmûş
İremden bir hevâ irdi vü yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 112*). [velîkin,]
31. Velîkin dide-i pâkiyle baqdı
Ki 'âşık pâk-bâz olmasa her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 34*). [velîkin,]
32. Ki âşâr-ı eccl zâhir yüzinde
Velîkin bildügi deñlü yine hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 89*). [velîkin,]
33. Velîkin 'ışkdan olsa şafâdur
Niçeler 'ışkdan ger renc-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 84*). [velîkin,]
34. Velîkin 'âşık olanlara hõşdur
Bu resme sözlere yokdur nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 86*). [velîkin,]
35. Velîkin hürde-bînlerden recâdur
Ki çün 'aybın göreler ehl-i tafzîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 98*). [velîkin,]

've'n- necm': Batmakta olan yıldız and olsun ki... (53/Necm 1).

1. Şafağdan şuhf-ı çarha kâtib-i şeb
Meger **'ve'n- necm'** yazmışdı müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 8*). ['ve'n- necm',]

ver: Feda etmek.

1. Şadef gibi kim andan dūr gevher
Yile **vermiş** güli vü hârı kalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 45*). [vermiş, -miş]

ver: İhsan etmek, bağışlamak.

1. Yoğ-ise bir tedârik bu fesâda
Cihân içinde nâmuñ **verdi** bâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 28*). [verdi, -di]
2. Veren elden Züleyhâ gibi kârı
Gözi yağmaya viren mülk-i cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 36*). [veren, -en]

verd: Gül.

1. Nesîm-i lutfuñ-ıla **verd** hândân
Hevâ-yı havfûñile ebr giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 25*). [verd,]
2. Teni **verdine** batdı hâr-ı ğamdan
Diline dağ çekdi nâr-ı ğamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 5*). [verdine, -i, -ne]
3. Kaçan kim 'ârîzi **verdine** baqdı
Vücûdı mülkini 'ışk odı yakdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 81*). [verdine, -i, -ne]
4. Kimüñ bağındadur mevcûd ol **verd**
Ki büyı birle zâyil ola bu derd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 95*). [verd,]

5. Teb-i gam iki kat itmiş nihâlin
Yumuş eşgi ruhu **verdinüñ** alın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 48*). [*verdinüñ, -in, -üñ*]
6. Görinür **verd** ü sebz-i gülşen-i gam
Lebinde didüğüñ şol hâl-i handân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 14*). [*verd,*]
7. Ki hâr u tîgdür **verd** ü giyâhı
Ne lâzım kend'özüñi rence şalmaq (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 86*). [*verd,*]
8. Hâzer kıl zinhâr iy gönü ahen
Ruhuñ **verdine** ki oldur pür-leţâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 149*). [*verdine, -i, -ne*]
9. K'üzildi dâmeninden **verdinüñ** hâr
Yine bir yüzden itdi bu hisâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 64*). [*verdinüñ, -in, -üñ*]
10. Hayâtum bâğınuñ tağıtdı bergin
Elümde var-idi bir tâze **verdüm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 63*). [*verdüm, -üm*]

verd-i ahmer: Kırmızı gül.

1. Lebi şîrîn dehânı gonce-i ter
Saçı müşğîn yañağı **verd-i ahmer** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 284*). [*verd-i ahmer,*]
2. Felek ger gizledi bir **verd-i ahmer**
Velî yüzbiñ çiçek gösterdi aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 3*). [*verd-i ahmer,*]

verd-i bî-hâr: Dikensiz gül.

1. Ayağ üzre turur hizmetde dâyim
Alup her şâhdan sad **verd-i bî-hâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 65*). [*verd-i bî-hâr,*]

verd-i gülîstân-ı leţâfet: Güzellik bahçesinin gülü.

1. Yüzi **verd-i gülîstân-ı leţâfet**
Hâzân irürmemiş bergine âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 7*). [*verd-i gülîstân-ı leţâfet,*]

verd-i gülşen-i cân: Can bahçesinin gülü.

1. K'ola iy nûr-ı çeşm-i rûşen-i cân
Ruğ-ı rengini **verd-i gülşen-i cân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 6*). [*verd-i gülşen-i cân,*]

verd-i hadd: Gül yanağı.

1. Bihişt-i nâzdan bir serv-i kıddi
Nihâl-i şîveden bir verd-i kıddi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 54*). [*verd-i kıddi, -i*]

verd-i hamrâ: Kırmızı gül.

1. Şahârî oldı şan-kim cāy-ı mahşer
Harâretten göyindi **verd-i hamrâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 67*). [*verd-i hamrâ,*]
2. Şükûfe şâhı gūyâ keh-keşândur
Suyı mir'ât idinüp **verd-i hamrâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 43*). [*verd-i hamrâ,*]

verd-i handân: Gülen gül. || Sevgili.

1. Olur bî-gül hemişe hâmuş u lâl
Aña yüz göstere çün **verd-i handân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 7*). [*verd-i handân,*]

verd-i handān: *Gülen gül. II Yeni açılmış gül.*

1. Kemān ebrūsı kabz iden cihānı
Yüzi gülşen yañağı **verd-i handān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 39*). [*verd-i handān,]*

verd-i mutabbak: *Kapak gibi kapanmış gül.*

1. Gehî tahta çıkar **verd-i mutabbak**
Şabā geh tagıdur yaprak be yaprak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 31*). [*verd-i mutabbak,]*

verd-i nihāl-i gülşen-i nāz: *Nazlı bahçenin gül fidanı.*

1. Didi k'iy kâmeti serv-i ser-efrâz
Ruḥı **verd-i nihāl-i gülşen-i nāz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 120*). [*verd-i nihāl-i gülşen-i nāz,]*
2. Kaşı fettân lebi mül çeşm-i tannâz
Yüzi **verd-i nihāl-i gülşen-i nāz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 14*). [*verd-i nihāl-i gülşen-i nāz,]*

verd-i rûy: *Güle benzeyen yanak.*

1. Tapañdan tıyamaz oldum haber hiç
Yolum yokdur ki görem verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 33*). [*verd-i rüy, -üñ]*

verd-i sürh-i mîhr: *Güneş kırmızısı gül.*

1. Bu gülşenden k'îçidür pür ğarâib
Çün oldu **verd-i sürh-i mîhr** ğâib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 2*). [*verd-i sürh-i mîhr,]*

verem: *Verem olmak; verem hastalığına yakalanmak.*

1. Söylerler idi gerçi ki zâhirde bu sözi
Var idi içlerinde velî reşkden **verem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 34*). [*verem,]*
2. Kağı küh u deşte 'azm itseñ şikâr için çıkar
Ol yirüñ aşlanları bağrında havfûñden **verem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 38*). [*verem,]*
3. Veremler gördi vü kıldı enîni
Çabarcıklar cerâhatler görüp hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 26*). [*veremler, -ler]*

verh: *Bilmezlik.*

1. Şu resme yazdı ḥâlin **verhimiyle**
Ki bu mektûb benden kim ğarîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 20*). [*verhimiyle, -imiyle]*

verhem-i yâr: *Aşığın kötü sözleri.*

1. Tahayyür kıldı anı deng ü bi-ḥîş
Hacel itdi be-ğayet **verhem-i yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 45*). [*verhem-i yâr,]*

vesîle: Bahane, sebep.

1. Velikin bu **vesîleyle** murâdum
Budur k'añıla ol dergehde adum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 155*). [vesîleyle, -yle]

vesme: Kadınların süs olarak kaşlarına çektikleri rastık.

1. Çü bulmuş **vesmeden** ebrûları fer
İki bādām bergi olmuş aḥḍar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 85*). [vesmeden, -den]
2. Pür itdi âb-ı merg-ile dehânın
Kaşınuñ **vesmesi** gıtdi ser-â-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 65*). [vesmesi, -si]
3. Cihâna eylemez oldı nigâhı
Anuñ **vesme** çekilmiş kaşları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 5*). [vesme,]

vesme çek: Rastık çekmek.

1. Oturdı k'ide dāmād içün âbād
Gehî vesme çeküp ebrûlarına (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 19*). [vesme çek, -üp]

vey: Ve ey, seslenme edatı.

1. Ki ruḥ be-nümüd der **vey** ravza-i cān
Süvār âmed be-taḥt-ı in vilâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kıt'a 1, Mısra 2*). [vey,]

veyâ: Veya, ya da.

1. Veyâ gonca dehen ne hāmūş olduñ
Şeker-dilden kanı ol tatlu sözler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 54*). [veyâ,]

veyāhūd: Veya, ya da.

1. Veyāhūd gürbe-i ḥ'ân-ı kes olma
Geçin çün şem'-i dest-i rencüñile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 74*). [veyāhūd,]

veyli: Yazık, vah vah 2. Güçlük.

1. Füzûn olup dem-â-dem derd-i Leylî
Ġamum mânendi artar vâ **veyli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 44*). [veyli,]

vezîr: Vezir, sadrazam.

1. Vezîr ü ḥāşş u nüddām u ekābir
Ne kiçi kaldı şehr içre ne ulu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 44*). [vezîr,]

vezni: Ölçü.

1. Hezāran serv gösterür aña bād
Yirinden tırmağa eylese **vezni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 117*). [vezni, -i]

2. Ne deñlüdür vefā **vezninde** sengi
Benüm vaşfumda şâyed kim sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 54*). [*vezninde, -i, -nde*]

vilâyet: *Diyar, ülke, memleket.*

1. Hân olaldan sen sa‘âdet birle Yünân mülkine
Ol **vilâyetden** kaçupdur kaht u tengî vü saķam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30*). [*vilâyetden, -den*]
2. Ki ruh be-nümüd der vey ravza-i cân
Süvâr âmed be-taht-ı in **vilâyet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Ku‘a 1, Mısra 3*). [*vilâyet,*]
3. Ki kurtıldı ğamâm-ı varţadan mâh
Tuyıldı her **vilâyetde** bu kışşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 21*). [*vilâyetde, -de*]
4. K’emîndür her hâţardan bu **vilâyet**
Bulsar itdüğini her kişı pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 74*). [*vilâyet,*]

vilâyet-baħş-ı mülk-i pâdişâhî: *Padişahın mülkünden vilayet bağışlayan.*

1. Vilâyet-baħş-ı mülk-i pâdişâhî
Şehinşâh-ı sepidi vü siyâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 121*). [*vilâyet-baħş-ı mülk-i pâdişâhî,*]

vilâyet-gîr-i iklîm-i hakikat: *Hakikat ülkesini elinde tutan.*

1. Sipeh-sâlâr-ı sultân-ı tarîķat
Vilâyet-gîr-i iklîm-i hakikat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 4*). [*vilâyet-gîr-i iklîm-i hakikat,*]

vir: (*Şarap*) *sunmak.*

1. Varupdur ‘aklı cinnetden fesâda
Virür nâmûsumuñ bergini bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 22*). [*virür, -ür*]
2. Ağulu câmı **virdi** şâha k’it nûş
Alup sehv-ile şeh nûş itdi zehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 22*). [*virdi, -di*]

vir: *Bağışlamak, ihsan etmek.*

1. Şad hezârân bülbülü maħzûn idersin ‘âķıbet
Büse **virürsin** ki Ħamdînüñ alasin cânını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 13*). [*virürsin, -ür, -sin*]
2. Nâm ü nişânı yoĝken Âdem-ile ‘âlemüñ
Ħaķ **virmişdi** saña Muħammed diyü ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 14*). [*virmişdi, -mişdi*]
3. Güle sen **virdüñ** iy Ħaķ behcet-i rû
Sen itdüñ ĝoncenüñ ağzını hoş-bü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 29*). [*virdüñ, -düñ*]
4. Gehî râķat getürür cânâ geh renc
Gehî iflâs **virür** halka geh genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 42*). [*virür, -ür*]
5. Tımandan ĝörk **virür** kûha enbûh
Ki çekmez kış şovuklığından endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 65*). [*virür, -ür*]
6. Benem zulmât-ı ĝafletde giriftâr
Ħidâyet şem‘i **vir** iy Ħayy u Ğaffâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 12*). [*vir,*]
7. İcâzet **virdügiyçün** derde Eyyüb
Taħammül kıldügiyçün ĥızne Ya‘ķüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 83*). [*virdügiyçün, -düg, -i, -y, -çün*]

8. Mürüvvet mezra‘ından tüşe **virgil**
‘İnāyet hirmeninden hüşe **virgil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 113*). [*virgil, -gil*]
9. Mürüvvet mezra‘ından tüşe **virgil**
‘İnāyet hirmeninden hüşe **virgil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 114*). [*virgil, -gil*]
10. Virüp evvel selâm-ı kird-gârı
Okıdı şöñra na‘t-ı bî-şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 75*). [*virüp, -üp*]
11. İbirişim dem-i ‘anber-feşânı
Virürdi zülf-i havrâdan nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 60*). [*virürdi, -(ü)r, -di*]
12. Buña **virdüğini** devlet eger kām
Olara vormemişdi devr-i eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 83*). [*virdüğini, -düg, -i, -(n)i*]
13. Buña virdüğini devlet eger kām
Olara **virmemişdi** devr-i eyyām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 84*). [*virmemişdi, -me, -miş, -di*]
14. Şafâ vechini göstermişdi devlet
Dile fer **virmiş-idi** feyz-i rahmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 26*). [*virmiş-idi, -miş, --idi*]
15. Olup ma‘şûk-ı şevküm rû-güşâde
Murādum sākisi **virmişdi** bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 30*). [*virmişdi, -miş, -di*]
16. Bu ‘ālî kubbeye Bânî tapuñdur
Çara hâke **viren** can tapuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 18*). [*viren, -en*]
17. Koyup çarhı müzeyyen encümile
Şeref **virdi** zemîne merdümile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 52*). [*virdi, -di*]
18. Odur emvâc **viren** bañr-ı cûda
Ten ü cân ol bağışlar her vücûda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 5*). [*viren, -en*]
19. Felek filinüñ üstinde yıl u ay
Zühâl hindüsina oldur **viren** cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 14*). [*viren, -en*]
20. Kime **virmiş** cemâl ü hüsñ ü behcet
Kime **virmiş** kemâl ü ‘ilm ü hîkmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 91*). [*virmiş, -miş*]
21. Kime **virmiş** cemâl ü hüsñ ü behcet
Kime **virmiş** kemâl ü ‘ilm ü hîkmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 92*). [*virmiş, -miş*]
22. Baña **vir** rişte-i tesbîhden kayd
K‘anuñla bu seg-i nefsi idem sayd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 27*). [*vir,]*
23. Virilmez didiler gül bergi bâde
Ne lâyıkdur bu meh ol dîv-zâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 109*). [*virilmez, -mez*]
24. Tekarrüb ravzasından **vir** şemîmi
Terahhüm gülsitânından Nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 59*). [*vir,]*
25. K‘içinde pürdür anuñ kând uvağı
Saña **virdüm** bugünden ol nigârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 77*). [*virdüm,]*
26. Hayâtum nağdi dünyâdan dire raht
Civârında resülûñ **vir** baña baht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 142*). [*vir,]*
27. Egerçi ümmetüñdür cümle ‘âşî
Kıyâmetde şefî‘ ol **vir** hâlâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 128*). [*vir,]*
28. Çi ger Hâk Yūsufâ **virdi** cemâlî
Saña **virdi** cemâlî vü kemâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 89*). [*virdi, -di*]
29. Çi ger Hâk Yūsufâ **virdi** cemâlî
Saña **virdi** cemâlî vü kemâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 90*). [*virdi, -di*]
30. Dil-i ‘uşşâka bahş iden ğınâlar
Büzürg ü küçege **viren** nevâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 28*). [*viren, -en*]
31. Eger mâh-ı neve **vire** berâtı
Kemâl-i nakşdan bula necâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 149*). [*vire, -e*]
32. Gelüñ eyleyelüm Hâkka niyâzı
Ki **virşün** şehe ‘ömr-i dırâzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 168*). [*virşün, -sün*]
33. Vire bir dem çü cüdî ebr ne cüş
İdemez feyzini deryâ der-ağüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 117*). [*vire, -e*]
34. Umaram k‘ol emîr-i ‘âlem-ârây
Şadef güşında ol dürrü **vire** cāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 152*). [*vire, -e*]
35. Hüşüşâ hazret-i Sultân Selîmi
Ki Hâk **virşün** aña ‘ömr-i delimi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 16*). [*virşün, -sün*]
36. Pür itsün dehri cüd-ı bî-dirîgi
Cihâna şu‘le **virşün** berķ-i tîgi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 140*). [*virşün, -sün*]
37. Virürdi göñlüni ol gül‘izâre
Mu‘anber ca‘dı oldı pîç-der-pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 54*). [*virürdi, -ür, -di*]

38. Laṭîf-âvâz şol resme derâyı
Ki şavtı cānlara **virür** gıdâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 26*). [*virür, -ür*]
39. Şaçından âşiyân iden tıyûra
Gıdâ **viren** teninden mâr u mûra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 10*). [*viren, -en*]
40. Yağ olmuş künde-i ğam pây-ı âbe
Gülistânı şitâ **virmiş** harâbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 98*). [*virmiş, -miş*]
41. Ne kim dirseñ bahâ ol şeh nijâde
Virelüm istediğinden ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 106*). [*virelüm, -elüm*]
42. Ve ger ni **virmez-iseñ** minnet-ile
Aluram şofıra zür u şiddet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 17*). [*virmez-iseñ, -mez, -i, -se, -ñ*]
43. Alup hâzır çerisin turdı derhâl
Tıyurdı cümlesin **virüp** zer ü mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 4*). [*virüp, -üp*]
44. İşidüp bu hıttâb-ı müstetâbı
Revân ol kâşida **viridi** cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 92*). [*viridi, -di*]
45. Hâzer kılmaya fikr idüp helâkin
Vire nâgeh fenâ bâdına hâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 6*). [*vire, -e*]
46. Ki iy **viren** şabâ-yı ‘ışka hırmen
Karârı hüşesine âteş efgan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 17*). [*viren, -en*]
47. Virüben leşkerine istimâlet
Zarûrî eyledi cenge iķâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 9*). [*virüben, -üben*]
48. Ki Mecnûna **vire** varup iline
Açılup yolda yilden bürka’-ı mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 4*). [*vire, -e*]
49. Yeg andan kim anuñ-çün **vire** bir ğayr
Pes andan geldi ol cānı cihānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 12*). [*vire, -e*]
50. Serin **viridi** dehân-ı ejdehâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 78*). [*viridi, -di*]
51. Virür yolına cānı vü cihānı
Çü bir kaç gün ola anuñla mu’tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 48*). [*virür, -ür*]
52. Viren hasretle ‘ömri bergi bâde
Yir idi her zamân Mecnûn içün ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 4*). [*viren, -en*]
53. Gıdâ **viren** teninden mâr u mûra
Mizâcı nâ-tüvân u hâlî ma’kûs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 14*). [*viren, -en*]
54. Hôş inşâ itdi bir mektûb-ı mergûb
Anuñ dıbasesine **viridi** yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 3*). [*viridi, -di*]
55. Tahammül kıl ki ecrin **vire** Allâh
Yazup bu resme sözler anda haylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 174*). [*vire, -e*]
56. Ki bu **virmiş** aña kıl-k-i feşâhat
İçinde nokta k’itmiş cem’ bu faşl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 38*). [*virmiş, -miş*]
57. Dil ü cān bezmine bûy-ı vefâ **vir**
Nefesden ruh-ı dehri râhat eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 4*). [*vir, -*]
58. Veren elden Züleyhâ gibi kârı
Gözi yağmaya **viren** mülk-i cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 37*). [*viren, -(e)n*]
59. İrağ a’dâ yolından niçe ferseng
Diler k’özine bir kimse **vire** râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 7*). [*vire, -e*]
60. Harâm olmaya ger **virseñ** şarâbı
Senüñ bezmünde hoşdur bâde zirâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 66*). [*virseñ, -se, -ñ*]
61. Açanlardan yolını öğren evvel
Gerekdür rismân kim su **vire** çâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 13*). [*vire, -e*]
62. Ki müflis idi fakır itmişdi ‘âciz
Diledi ‘ammisinden **virmedi** mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 67*). [*virmedi, -me, -di*]
63. K’aña divânelik **virmiş** halâşı
Hüner-mend sañı vü pāk-gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 8*). [*virmiş, -miş*]
64. Aña kim Haq **vire** âzâd-nâme
Şına bir keştinüñ çün-kim miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 46*). [*vire, -e*]
65. Meger kim makbere ol dañı nâçâr
Çü ‘ömrüm ber gini hâke **vire** bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 19*). [*vire, -e*]
66. Baña rahm it saña ecrin **vire** Haq
Açup şefkat kapusın kıl terahhüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 56*). [*vire, -e*]
67. Şaçını yıllere **viridi** semen-vâr
Kızınuñ hasret-i zülf ü ruhında (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 14*). [*viridi, -di*]
68. Kenâr-ı yârda **vir** âşiyânı
Be-haqq-ı nâle-i ‘uşşâk-ı nâ-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 36*). [*vir, -*]
69. Ki tâ ta’cıl ile **vire** revânı
K’irîşe yârına bir lâhza evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 32*). [*vire, -e*]

70. Sa'âdet münisi ikbâl-ı yârı
Kamu maşûdını **virmişdi** Bârî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 182). [virmişdi, -miş, -di]
71. Ne kim isterse **virmişdi** Hüdâvend
Müyesser kılmamışdı lîk ferzend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 185). [virmişdi, -miş, -di]
72. Ne açmış gönçe-i ra'nâların bād
Ne **virmişler** şabâya bâğda dād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 144). [virmişler, -miş, -ler]
73. Ki bir ferzend **virüp** Hâk te'âlâ
Çerâğ-ı çeşmin anuñla ide bînâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 197). [virüp, -üp]
74. Virüp hem şîr-i râhat aña devrân
Kıladı dâye-veş perverde her ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 299). [virüp, -üp]
75. Ne mâye k'aña **virürdi** ğidâdan
Pür iderdi derûnını şafâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 295). [virürdi, -(ü)r, -di]
76. Eline çıkarup **virdügin** ayvâ
Giderür didügin bu senden ey vâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 43). [virdügin, -dü, -gin]
77. Şalını gülşene gelmişdi 'ar'ar
Kabâ-yı sebzele kim **vire** zîver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 28). [vire, -e]
78. Baña Leyliden irdi bu hârâret
Dile ol **viriser** yine ferâğat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 54). [viriser, -iser]
79. Şusuzlık **virse** bir nañle zevâli
Yine şu hâşıl ider ol nihâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 51). [virse, -se]
80. Meger kim ârzü-yı vaşl-ı Mecnûn
Heves **viridi** be-ğâyet aña bir gün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 54). [viridi, -di]
81. Şafâdan vardılar nâz-ıla h'vâbe
Ki mey bunları **virmişdi** hârâbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 56). [virmişdi, -miş, -di]
82. Ne şâğar kim şunardı ol yegâne
Virürdi 'ömr-i bâkiden nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 40). [virürdi, -ür, -di]
83. Çü **viridi** Hâk saña gevher 'ivaşsuz
Nişâr it sen de ehline ğaraşsuz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 9). [viridi, -di]
84. Virem olursa ger bu 'akd-i mevzûn
Kaťâr-ıla güher yük-ile altun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 109). [virem, -em]
85. Boyun **virmiş-durur** ol dest-i 'ışķa
Delü dimek hâťadur mest-i 'ışķa (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 11). [virmiş-durur, -miş, -durur]
86. Ne içün bî-cemâl-i yâr-ı manzûr
Virürsin böyle sen her meclise nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 52). [virürsin, -ür, -sin]
87. Gerekmez dilberümsüz baña cânî
Ĝamunsuz **virme** bir dem zindegânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 32). [virme, -me]
88. Çok eyledi atam cehd ü müdâre
Velî **virmediler** olmadı çäre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 108). [virmediler, -me, -di, -ler]
89. Bulaydum bu 'amelden tâ şevâbı
Çü böyle **virdüñüz** aldum cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 50). [virdüñüz, -dü, -ñüz]
90. Şoñ ucu **virmemişler** tâlib olmuş
Kıtâl itmiş 'adûsı ğâlib olmuş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 9). [virmemişler, -me, -miş, -ler]
91. Virüp bu kışşadan pes peyk-i 'ârif
Ser-â-ser eyledi Mecnûnı vâkıf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 89). [virüp, -üp]
92. Olam âzâd u nâm u nengden ben
Kızını dîve **virmekden** bir âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 91). [virmekden, -mek, -den]
93. Didi kim bu şanemdür baña lâyıķ
Virem sehviyle ger Mecnûna bunı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 9). [virem, -em]
94. Virür yarın saña Hâk ecrin anuñ
Ĝo varsun çiftine ol mübtelâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 20). [virür, -ür]
95. Baña bir dâne **virme** hep senüñ bil
'Acûze gördi çün kim bu şumârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 56). [virme, -me]
96. Ki Mecnûnum degül senden dañı kem
Bu bâğı dikene **virilmedin** bâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 85). [virilmedin, -ilme, -din]

97. Sıyup ‘ahdi **virürler** düşmene kām
Diker ‘aşık nihāl-i mîve bâğa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 34*). [*virürler, -ür, -ler*]
98. Peşimân oldı **virdüğine** âvâz
Taḥammül eyledi bir lâhza kim tâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 2*). [*virdüğine, -düğine*]
99. Özüne yok yire **virme** firîbi
Bugün kim sañadur ‘ömrün vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 96*). [*virme, -me*]
100. Ki **virmişdi** hazân bağ-ı ḥayâtı
Bu ḥâl-ile geçerdi rûzgârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 24*). [*virmişdi, -miş, -di*]
101. K’olara rızkın ol **virürdi** dâyim
Kaçan kim görse anı her ded ü dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 110*). [*virürdi, -ürdi*]
102. Ki şuçsuz âhüyü **virdüm** ite uş
Her endâmın göreydünüz ki segler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 64*). [*virdüm, -dü, -m*]
103. Şoñ ucu ḥizmetünde şu na yitdüm
Ki **virdün** seglere ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 97*). [*virdün, -dün*]
104. Bu ḥün-ḥ’âr itlere **virürdi** anı
Kişi k’olaydı şehden bî-emân ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 8*). [*virürdi, -ür, -di*]
105. Tevakkufdaydı işün girisine
Virürdi seglere geh âb u geh nân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 29*). [*virürdi, -(ü)r, -di*]
106. Meger cân ola lâyıḳ-ı müjde-gânî
Suṭûrî gözlerüme **virdi** nûrî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 35*). [*virdi, -di*]
107. Maḥabbet nâmesin inşâ kılcı
Aña kim **virdi** luṭfî şem‘-i tevfiḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 15*). [*virdi, -di*]
108. Kamu var bende şart-ı sügvârı
Gurâba **virmeden** ḡayrı ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 157*). [*virmeden, -me, -den*]
109. Niçe nân belki su da geçmez el-ân
Kerâmetden baña **virmiş-durur** Ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 91*). [*virmiş-durur, -miş, -durur*]
110. Ğaraya geldi aña ṭurup ḥaremnden
Giyürdi câme vü **virdi** ta‘âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 15*). [*virdi, -di*]
111. Ki şoñra **virme**ye ḥaclet aña ‘âr
Eger süst ü eger saḥt ola bir yây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 6*). [*virme, -me, -y, -e*]
112. Virürdi âteşi ol ḥâra ḥurḳat
Deniler taşı yimekten tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 68*). [*virürdi, -ür, -di*]
113. Götürüp Leyliye **virürdi** bî-kayd
Ara yirde resül oldı peyâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 34*). [*virürdi, -ür, -di*]
114. Dile esrâr-ı maḥfiden eğer **vir**
‘Alem dik bâm-ı eyvân-ı vefâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 4*). [*vir, -*]
115. Virürdi aña her dem bir firîbi
Hezârân âlle ol serv-i ‘ayyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 32*). [*virürdi, -ür, -di*]
116. Şafâsın **virdi** aña ‘üd u ‘abîrün
Ġazeller okuyarak ḥurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 24*). [*virdi, -di*]
117. Bize maḳşûdumuz **virürse** Allâh
Hele biz pâk geldük bu cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 46*). [*virürse, -ür, -se*]
118. Ne diyem kim ne resme **virdi** cânı
Cihân içre hemîn anuñ şümârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 68*). [*virdi, -di*]
119. Ki yolın itmemişdür ḡül anuñ pîç
Kime mey **virdi** evvel nîm küze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 109*). [*virdi, -di*]
120. Ki tâ yir **vire** şadrında aña ḥâk
Yire ol âb-ı ḥayvân virdi cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 96*). [*vire, -e*]
121. Bu resme ‘adle ḥöd ‘aḳl-ile yol yok
Şu resme **virerler** anuñ cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 173*). [*virerler, -e, -ler*]
122. Çerâğ iki yanıcak yeg **virür** nûr
Kılalum hem biz iki bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 98*). [*virür, -ür*]
123. Peyâmuñ-çün **vireyin** müjdeḡanı
Eyâ merg ölmenün irdi zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 28*). [*vireyin, -eyin*]
124. Ki taḥt idinmedi âḥîr taḥte bendi
Cihân evvel kime **virmişdür** efser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 105*). [*virmişdür, -miş, -dür*]
125. Ki bulam kayd-ı ‘işyândan necâtı
Çün imândan ezel **virdün** sa‘âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 125*). [*virdün, -dün*]

vir: (Koku için) Yaymak.

1. Şol âteş kim kılıcından **virür** táb
Ten-i a'dâ hadîdin eylesün âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 141). [virür, -ür]

vir: Eline tutuşturmak.

1. Şehûn peykine **virüp** gîne anı
Var âgâh it didi ol nâ-tuvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 53). [virüp, -üp]
2. Virüp aldı ol iki nâ-tüvânı
Pes ol esb-i şabâ sîmâyı sayyâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 56). [virüp, -üp]
3. Bırakdı hâmeyi ol serv-i merğüb
Virüp bir kâşîd-ı tayyâr fi'l-hâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 3). [virüp, -üp]
4. Virüp Zeyde didi bu hil'ati hem
İlet yara vü kıl benden selâmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 66). [virüp, -üp]

vir: (Işık için) Yaymak.

1. Velî yeg şu'le **virür** andan aḥker
Dirîgâ düşmene virdüñ murâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 112). [virür, -ür]

vir: Katmak.

1. Kişinüñ zaḥmeti olsa nihânî
Teni za'fı **virür** andan nişânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 50). [virür, -ür]

vir: Vermek. II Feda etmek.

1. Yoluñda **virdi** Leylî cân-ı şîrîn
Bilelden kendüyi ol serv-i mevzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 90). [virdi, -di]
2. Firâk-ı dōstdan **virem** revânı
Bulup bir pâre ḥâk-ı kûy-ı yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 24). [virem, -em]

vir: Vermek, ...ya maruz bırakmak.

1. Niçün kend'özüñi **virdüñ** ḥârâbe
Enîsüñ kim-durur bu kâr içinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 24). [virdüñ, -dü, -ñ]

vir: Müsaade etmek, izin vermek.

1. Rızâ-yı Hâk-ıçün **virgil** rehâyi
Yazuḡdur her birinüñ cânı vardır (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 30). [virgil, --gil]

vir: (Bir şeyi bir kimseye) İletmek, eriştirmek, vermek.

1. Nişân-ı nâmesi her ser-firâzuñ
Zebânı **virdi** aşḥâb-ı niyâzuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 10). [virdi, -di]
2. Nesîm-i zevḡ aña **virdi** derdi
Şemîm-i şevḡ kendüden giderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 3). [virdi, -di]
3. Neyüñ 'azdinde daḡ-ı bî-kerâne
Virür bâzû-yı 'âşîḡdan nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 16). [virür, -ür]

4. Çıkarup dāmdan **virdi** rehāy
Fiğān u āh iderek düşdi yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 68*). [*virdi, -di*]
5. Emîr-i Hinde **virdi** maşriķî tâc
Görinüp Çinden āyine-i Çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 4*). [*virdi, -di*]
6. Velikin **virmezem** de râyegâne
Baña gerçi ki bu hayvân nevâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 40*). [*virmezem, -mez, -(e)m*]
7. Çağırup ol kârîya **virdi** sevgend
Didi cāndan muṭî'isen Hūdāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 28*). [*virdi, -di*]
8. Misālinden anuñ **virmez** nişānı
Çü bildüñ sen kamu haşşiyetini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 12*). [*virmez, -mez*]
9. Er aldı tañtanayla anda Leylî
Ol anda gayr eline **virdi** dāmān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 21*). [*virdi, -di*]
10. Eşer görmedi andan bir arada
Şoñ uci **virdi** bir kimse nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 35*). [*virdi, -di*]
11. Revān bir kâşide **virdi** sebük-seyr
Didi eglenme luṭf it iy yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 4*). [*virdi, -di*]
12. Alup andan vuḥūşa **virdi** anı
Selîm aña didi kim iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 66*). [*virdi, -di*]
13. Bu resme eyleyüp her kişi teşnî'
İlūñ ta'mı nigāra **virdi** taşdı' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 14*). [*virdi, -di*]
14. Kılıç çekdi vü gösterdi 'itābı
Didi bunuñla aña **virem** cevābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 36*). [*virem, -em*]
15. Każā seyli ḥarābe **virdi** bāğın
Eger nūş eylese āb-ı hayātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 58*). [*virdi, -di*]
16. Virür tārāca şām-ı merg raḥtın
Felek kim bir tılısm-ı dağ-gerdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 16*). [*virür, -ür*]
17. Anuñ beyt okumasından gūşade
Daḥı bir dest cāme **virdi** ol māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 59*). [*virdi, -di*]
18. Kızı da almağa çok eyledi āl
Velî ne māl **virdi** ne ḥō duḥter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 69*). [*virdi, -di*]
19. Şu resme **virdi** ğam bezmîne ḥālet
Ki Leylî ya'nî şem'î dilberānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 16*). [*virdi, -di*]
20. Cihān bülbül yirini **virdi** zāğa
Şükûfe neyli ḥummin çāk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 46*). [*virdi, -di*]
21. Budur gelmediği vaşfuñ beyāna
Ki **virilmez** bedelsizden nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 100*). [*virilmez, -mez*]
22. Ki **virilmez** bu paye degme 'āmme
Didi kim bu iki yār-ı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 72*). [*virilmez, -mez*]
23. Her etḫāl-i giyeh kim toğurur ḥāk
Çü dāye ebrden süd **virür** eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 30*). [*virür, -ür*]
24. Hilāl-i 'idden luṭfiyla her sāl
Virür sāk-i 'arūs-i 'arşa ḥalḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 58*). [*virür, -ür*]
25. Hasūdine **virür** ol şāh zer na'l
Kılıçdan gevher ü peykāndan lā'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 103*). [*virür, -ür*]
26. Ki dūr itmişdi ğam-keşlikde anı ferd
Virürdi baḥt aña devlet selāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 11*). [*virürdi, -di*]
27. Senüñ yāduñla **virdi** cān-ı pāki
Senüñ 'ışkunda key şādıklık itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 64*). [*virdi, -di*]
28. Ki kande görseler ol nā-tuvānı
İderler katl **virmeyp** emānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 44*). [*virmeyp, -y, -üp*]
29. Kese başın bularuñ **virmeyp** dād
Feres sürdi şefā'at birle Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 22*). [*virmeyp, -y, -üp*]
30. Ki naķş itdi ruḥāmını 'izānı
Tenine **virdi** ecel renci ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 9*). [*virdi, -di*]
31. Lebîne **virdi** ol bî-çārenüñ āb
Ġamından ebr inilerdi vü bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 28*). [*virdi, -di*]
32. K'anı hiç eylemedi tişe-i bād
Kime **virdi** zer ü sîmi çü nergis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 109*). [*virdi, -di*]

1. Ne resme gördise **vîrân** içinde
Gözi zevraklarını kan içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 31*). [vîrân,]
2. Ki Mecnûnî filân **vîrânda** gördüm
Cihân 'ibretlerin hep anda gördüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 79*). [vîrânda, -da]
3. Me'âniden cevâhir bî-nihâyet
Dilûn **vîrânı** küncinde nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 63*). [vîrânı, -ı]

vîrâne: Harap, yıkık; üzgün, perişan.

1. Gönildi şöyle kim **vîrâneye** büm
Varup gördi ki olmuş hâli düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 40*). [vîrâneye, -y, -e]
2. Gönül pergâlesindendür kebâbuñ
Çerâğuñ anda iy **vîrâne** miskin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 37*). [vîrâne,]

vird-i her-sühan-senc: Sözden anlayanların duası.

1. Mübârek nâmı vird-i her sühan-senc
Dil-i 'ârifde mihr gizleyen genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 33*). [vird-i her-sühan-senc,]

vişâl: (Sevgiliye) kavuşma.

1. Yem-i hayretde dil fülki katı sergeşte olmuşdur
Vişâlûn Hızı ırmezse benüm hâlüm olur düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 4*). [vişâlûn, -ü, -ñ]
2. Komağıl nâr-ı cehennemde mü'ebbed yanmağa
Rûzî kıl cennetde ol miskine didâr u **vişâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 38*). [vişâl,]
3. İnende düşme ta'cîl odına var
Vişâle şabr-ile olgıl taleb-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 26*). [vişâle, -e]
4. Umup Mecnûn **vişâlûn** dilberinûn
Tiz ayağına düşdi mâderinûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 33*). [vişâlûn, -ü, -ñ]
5. İrağ olsun dilûnden guşşa gerdî
Çü bulmadum **vişâlûn** bağına râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 73*). [vişâlûn, -ü, -ñ]
6. Degüldür dânesine kendünün râm
Ne el virür dürtüşmek-le **vişâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 99*). [vişâli, -i]
7. Yanupdur özge âteşden çerâğı
İdüp âhir **vişâlinde** ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 105*). [vişâlinde, -i, -n, -den]
8. Vişâlûn ni'metinden bî-naşîbüm
Esîr ü 'âşîk u şûrîde-hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 22*). [vişâlûn, -ü, -ñ]
9. Komaduñ cân ü dilde i'tikâdı
Nasîb oldu **vişâlûn** gayra iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 115*). [vişâlûn, -ü, -ñ]
10. Vişâlûn gülşeninden bir gül-i ter
Velikin firkatûnden cânâ şad hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 168*). [vişâlûn, -ü, -ñ]
11. Beni yakmağda aḥkerden beterdür
Vişâlûnden kenâre çıkmışam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 125*). [vişâlûnden, -ü, -ñ, -den]
12. Vişâli çâresineydi mülâzım
Kılardı her dem envâ'-ı müdârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 62*). [vişâli, -i]
13. Hârâm idi aña lîkin **vişâli**
Nigârûn şoḥbetinde ol şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 28*). [vişâli, -i]
14. Kara zülfinden itd'anı 'abâ-püş
Vişâli kişverine eyledi hân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 77*). [vişâli, -i]
15. Ki bir dem bula yârına **vişâli**
Sa'âdetde bilûn ol ḥâk-sârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 100*). [vişâli, -i]
16. K'olasın şadr-ı vahdetde kabâ-püş
Vişâl âyînesinden Ḥamdiyâ ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 63*). [vişâl,]
17. Seni bir gün **vişâle** hem-çü Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 68*). [vişâle, -e]

vişāle ir: *Kavuşmak II sevgiliye kavuşmak.*

1. Baña yollar gözettürme iriş cüst
Vişāle irelüm kim bunda olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 95*). [*vişāle ir, -e, -lüm*]

vişāl-i vār: *Sevgiliye kavuşma.*

1. Yakîn bildi ki bahtı şüm olupdur
Vişāl-i yârdan mahrûm olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 66*). [*vişāl-i yâr, -dan*]

v'iy: *Ve ey.*

1. İy Kerîm-i kâr-sâz u zü'l-Celâl ü bî-zevâl
V'iy 'Âlim-i bî-niyâz ü lâ-yezâl ü zü'l-Cemâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 2*). [*v'iy,]*
2. İy 'andelîb-i Ka'be v'iy tûti-i Behişt
İy gülşen-i Medîne v'iy bülbül-i Harem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 15*). [*v'iy,]*
3. İy 'andelîb-i Ka'be v'iy tûti-i Behişt
İy gülşen-i Medîne v'iy bülbül-i Harem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 16*). [*v'iy,]*
4. İy şeh-i mülk-i 'acem v'iy melik-i Rûm u 'Arab
'Âlemüñ serveri 'âlî haseb ü pâk neseb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 1*). [*v'iy,]*

vü: *"Ve" bağlacı.*

1. Hırka vü seccâdeñi merhûn idersin 'âkıbet
Gülşen-i hüsnini dildârûñ tutup iy zâg-ı hât (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 10*). [*vü,]*
2. Hiç ihtilâl irişmeye bustân-ı şer'üne
Gerdün eger yıkıla vü 'âlem ola 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 48*). [*vü,]*
3. Şarkı vü garbı ihâta eyledi şâh-ı cihân
Ceyşüne bañr-i muhîf okusam olmaya 'aceb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 17*). [*vü,]*
4. Hân olaldan sen sa'âdet birle Yünân mülkine
Ol vilâyetden kaçıpudur kaçt u tengî vü saķam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 30*). [*vü,]*
5. Ğamuñdan gildedür âbuñ ayağı
Gezer sergeşte şahrâyı vü bağı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 46*). [*vü,]*
6. Başına Hüdhdüdün oldur koyan tâc
Anuñ emriyle öter kumrı vü dürrâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 10*). [*vü,]*
7. Kimiñi hâste vü rencür kılmış
Kimiñi râhat ü mesrûr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 107*). [*vü,]*
8. Sebebsiz 'afv iden bî-hadd günâhı
Dü kevnüñ sâni'i vü pâdişâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 4*). [*vü,]*
9. Zelîl ü mübtelâ vü zâr kılma
Zamân-ı vaşlda bî-yâr kılma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 21*). [*vü,]*
10. Anuñ âlî vü aşhâbı hâkiyçün
Ķamu etbâ' ü aħbâbı hâkiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 97*). [*vü,]*
11. Ķi ger Ķaķ Yūsufa virdi cemâli
Saña virdi cemâli vü kemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 90*). [*vü,]*
12. Bu mücrim de ne taķvâ var ne tâ'at
Tehî vü müflis umarvan şefâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 132*). [*vü,]*
13. Du'a vü medh okudı bî-nihâyet
Anuñ-çün buldı bu resme sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 143*). [*vü,]*
14. Şerî'at âsumânı evcine bedr
Güzin ü pârsâ vü 'âliyyü'l-ķadr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 8*). [*vü,]*
15. Kara vü ak cihânda her ne kim var
Ķudâdan geçse oña dirler perestâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 85*). [*vü,]*
16. Ki var idi 'Arab mülkinde bir mîr
Şehâ vü luţf kanı vü cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 168*). [*vü,]*

17. Ki var idi ‘Arab mülkinde bir mîr
Sehâ **vü** luṭf kânı **vü** cihân-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 168*). [vü,]
18. Çü ferzend ola bed-h*âh u hevâ-senc
Belâdur ataya **vü** anaya renc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 220*). [vü,]
19. Ger oğluñ olsa **vü** dūrise bî-bâk
Neseble nâmuñı eyler senūñ ḥāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 221*). [vü,]
20. Bîḥamdi’l-Kādîrî’l-Ferdî’l-‘Alîm
Vü bi’smillâhi Raḥmāni-r’rahîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 2*). [vü,]
21. Nedür gördükde şāhuñ bildi ḥālî
Derūnında murādı **vü** ḥayālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 256*). [vü,]
22. Velî ‘ışk anı ser-gerdān idiser
Ḳatı şūrîde **vü** ḥayrān idiser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 266*). [vü,]
23. Bunı didi **vü** gözden oldı pinhān
Sarāyına yöneldi şāh ḥandān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 271*). [vü,]
24. Niyāz u nāz ile ol gice ṭurdı
Refîḳinden şafā **vü** zevḳ gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 274*). [vü,]
25. Bu ḥāl üzre çü geçdi hefte **vü** māh
Bir oğluñ oldı yüzünden ḥacel māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 277*). [vü,]
26. Çü bindi dūş-ı māha ol şeker-nūş
Ḳodı ağlamağı **vü** oldı ḥāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 324*). [vü,]
27. Daḥı didügin ol ferzend-i zîbā
Olısar ‘ışkdan rūsvā **vü** şeydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 48*). [vü,]
28. ‘Aceb gülzār idi zibā **vü** ḥurrem
K’ururdu çün Mesîḥ anda şabā dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 21*). [vü,]
29. Anuñ her beyti zîbā **vü** murabba’
Görinür andan iki der çü maṭla’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 45*). [vü,]
30. Mu’anber zülf ü çenber-mūy u gül-ruḥ
Semen-simā **vü** ‘anber-būy u ferruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 82*). [vü,]
31. Katı şūrîde **vü** divāne oldı
Ki nāmı ‘ālem etrāfına ṭoldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 53*). [vü,]
32. Bilürsin kim vefāsuzdur zamāne
Ḳo efsūnı **vü** ‘arz eyle fesāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 14*). [vü,]
33. Ḥayā deryāsı **vü** āzerm kânı
Melāḥat menba’ı **vü** şerm kânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 73*). [vü,]
34. Ḥayā deryāsı **vü** āzerm kânı
Melāḥat menba’ı **vü** şerm kânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 74*). [vü,]
35. ‘İzārında belürmez ḥaṭ nişānı
Yaḳar mihri zemîni **vü** zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 10*). [vü,]
36. Semen-simā **vü** gül-ruḥ fitne-cūdur
Şeker-leb sîm-ğabğab ‘işve-ḥūdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 17*). [vü,]
37. Çün aḥşam oldı **vü** ḥurşîd-i berrāk
Batup bî-şu’le kıldı ḳaşr-ı âfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 1*). [vü,]
38. Sen anuñ ḡuşşasından ḥaste **vü** zār
Senūñ ol yārlıḡuñdan ider ‘ār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 71*). [vü,]
39. Hevā-yı Leylîden döndür yüzüñi
Yeter incid bizi **vü** kend’özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 78*). [vü,]
40. Bunu didi **vü** ‘aklı gitdi derḥāl
Hücümından ḡamuñ oldı diger ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 63*). [vü,]
41. Bunuñ ḳo sen belā **vü** miḥnetini
‘Ayān it ḥalkā Ḥaḳḳuñ ḳudretini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 9*). [vü,]
42. Ki çün Leyliye Ḳays-ı çāk-sîne
Vedā’ itdi **vü** gitdi evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 14*). [vü,]
43. Yüzi ḳara idi **vü** saçları aḳ
Cehennem çehresin yaḳmaḡa müştāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 23*). [vü,]
44. ‘Aşāsı tîre beñzer ḳāmeti yāy
Ḥabîşü’ş-şekl ü bed-simā **vü** bed-rāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 26*). [vü,]
45. Yüzi pür-şak teni pür-mū **vü** giryān
Gören şanur anı div-i beyābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 27*). [vü,]
46. Ne deñlü kim el irürmez güle kes
Leṭāfetde **vü** raḡbetde-durur pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 38*). [vü,]

47. Çün el ire maḥall-i tōhmet olur
Çıkar bāzāra **vü** bî-hürmet olur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 40*). [vü,]
48. Velî virdi icâzet k'ol ciger-ḥwâh
Koya habsi **vü** çıka seyre geh gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 32*). [vü,]
49. Çü mäh-i nev za'îf oldu **vü** rencûr
Ki hürşidinden itdi çarḥ anı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 7*). [vü,]
50. Mişâl-i şem' idi ol merd-i âzād
Güdâz ü girye **vü** süz-ile mu'tâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 10*). [vü,]
51. Bırakdı ihtiyâr u şabrı yek-bâr
Ki rüsivâ-yı zuḳaḳ oldu **vü** pāzār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 6*). [vü,]
52. Çü terk itdi atayı **vü** anayı
Varup evc-i cebelde tutdı cāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 1*). [vü,]
53. Kārâbeti **vü** kavmı oldu âgâh
K'olupdur menzili ol Yūsufuñ cāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 5*). [vü,]
54. Yiridür küh-i Necd evcinde bir ğār
Ki taşdur bâlişi **vü** bisteri hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 20*). [vü,]
55. Ger oğlan 'ayb-nāk ola **vü** bî-bāk
Atasına dir ol her 'aybdan pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 33*). [vü,]
56. Görinmez âşikâre **vü** nihânî
Şerâr-ı dilden özge hem zebânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 53*). [vü,]
57. Kici yaşlulara olmaya lâyıḳ
K'ola böyle ḥarâbâtî **vü** 'âşik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 110*). [vü,]
58. Belâ **vü** rencden mânend-i nâlem
İrişür âsumâna âh u nâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 65*). [vü,]
59. Bunı didi **vü** vaşl-ı yâr şevki
Bırakdı cânı gerdânına tavḳı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 85*). [vü,]
60. Ki ya'ni atasına ol ciger-ḥwâh
Koyup tağı **vü** râğı oldu hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 88*). [vü,]
61. Kamu endâmı zîbâ câmelerden
Egerçi oldu maṭbû' **vü** müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 36*). [vü,]
62. Dütüzdürdi revân Mecnûna anı
Pür itdi bû zemîni **vü** zamânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 46*). [vü,]
63. Çü bir kaç loḳma yidi çâr u nâçâr
Söze girdi anası ḥaste **vü** zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 2*). [vü,]
64. Ki ya'nî Leylî ol dildâr-ı manzûr
Yüzi reşk-i perî **vü** ğayret-i hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 16*). [vü,]
65. Giyer her biri bir dürlü libâsı
Öger Leylî 'abâyı **vü** pelâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 28*). [vü,]
66. Eliflü na'llu 'âşik gibi zâr
Nigündür kâmeti **vü** târı bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 10*). [vü,]
67. Egerçi telḥ idi bâde **vü** pür tâb
Anuñ la'linden idi lik cüllâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 41*). [vü,]
68. Nigâr u taḥtġâh-ı nâz u 'ışret
Budâla **vü** nazîr ü derd ü ḥasret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 16*). [vü,]
69. Budâla **vü** ğarîb ü dâmen-i küh
Vücûdi lâle-veş pür dâġ-ı endûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 23*). [vü,]
70. Çü Leyliden cüdâ düşdi ol abdâl
Katu âşüfte oldu **vü** diger-ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 34*). [vü,]
71. Göç itdi ol sa'âdetle şitâbân
Bu kaldı anda şürîde **vü** ḥayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 36*). [vü,]
72. 'Aceb çetr idi zîbâ **vü** münakḳaş
Muşanna' her yiri her naḳşı dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 57*). [vü,]
73. Ğulâman Hindî **vü** Rûmî dil-efrûz
Şeb ola saçları **vü** yüzleri rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 111*). [vü,]
74. Ğulâman Hindî **vü** Rûmî dil-efrûz
Şeb ola saçları **vü** yüzleri rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 112*). [vü,]
75. Çi ger âteş olur pür-şu'le **vü** nûr
Velî eymendür andan her k'ola dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 15*). [vü,]
76. Bilürsin kim 'Arab ne 'ayb-cüdur
Ne resme herze-ġü **vü** zîşt-ḥûdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 36*). [vü,]

77. Bunı didi **vü** hāmūş oldu ol mîr
Söze girdi bu yaña başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 1*). [vü,]
78. Meger düşdi ögine tal‘at-ı yâr
K’unutdı ğayreti **vü** ‘ârî nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 48*). [vü,]
79. Diyüp şem‘e bu sözi ol dige-hâl
Tırup depdi **vü** söyündürdi derhâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 58*). [vü,]
80. Eline taş alup başını döğdi
Kara bahtına ilendi **vü** söğdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 4*). [vü,]
81. Bir oğlum var idi zîbâ **vü** mehzûn
Hevâ-yı ‘ışka uyup oldu mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 39*). [vü,]
82. Güzellendi **vü** bedr oldu hilâli
Ayuñ on dördine döndi cemâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 23*). [vü,]
83. Qarâbeti **vü** kavmi bî-nihâyet
İderlerdi kamu ‘izz ü ri‘âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 33*). [vü,]
84. Begendi **vü** didi mu‘tâdum olsun
Hem oğlum idi hem damâdum olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 61*). [vü,]
85. Gözümlü **vü** başum efseridür
Cihân içinde akran serveridür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 63*). [vü,]
86. Kılardı tağda feryâd u efğân
Dili biryân idi **vü** çeşmi giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 14*). [vü,]
87. Melik-zâde **vü** şâhib-efser idi
Ebâ ‘an ced emîr-i server idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 23*). [vü,]
88. Geh anuñ pâyına sürer yüzini
Gehî öper yüzini **vü** gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 66*). [vü,]
89. Getürürler şarâbı **vü** ta‘âmı
Yiyüp tâ nukliden nüş ide câmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 27*). [vü,]
90. Şu demde kim cevân idi **vü** garrân
Şikâr idi buña şîrân-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 49*). [vü,]
91. Ğamı şâdiye dönüp hoş dil oldu
Yidi **vü** içdi oynadı **vü** güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 82*). [vü,]
92. Ğamı şâdiye dönüp hoş dil oldu
Yidi **vü** içdi oynadı **vü** güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 82*). [vü,]
93. Cevân idi **vü** Mecnûn-ıla hem-sâl
Degül hem-sâl ancak belki hem-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 131*). [vü,]
94. Yemîn eyledi **vü** gösterdi mişâk
K‘anuñ hâkî k‘odur Hâllâk-ı âfâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 137*). [vü,]
95. Turup şâhuñ vaţangâhına geldi
Yakînde karar itdi **vü** kaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 164*). [vü,]
96. Nigârûñ hüsni vaşında dem-â-dem
Ğazeller söyledi zîbâ **vü** hurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 170*). [vü,]
97. Kanı ol va‘de **vü** ‘özü ü dilekler
Ki yârî baña kılmışduñ muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 13*). [vü,]
98. Gice gündüz dimeyüp sürdi gitdi
Nitekim seyl-i tünd irdi **vü** yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 6*). [vü,]
99. Hemân sâ‘at süvar oldu **vü** sürdi
Olar dañı irişüp karşı tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 1*). [vü,]
100. Bir âdem sordı andan k‘iy civân merd
Hü sensin bâ‘iş-i heycâ **vü** nâverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 32*). [vü,]
101. Kılıç çekdi **vü** gösterdi ‘itâbı
Didi bunuñla aña virem cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 35*). [vü,]
102. Varup sızdugı yirleri aradı
Kamu tağı **vü** şahrâyı taradı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 42*). [vü,]
103. Gezüp vâdi-be-vâdi ğâr-be-ğâr
Bulmadı **vü** yine döndi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 44*). [vü,]
104. Bunı didi **vü** peyke virdi destür
Özin bir güşede pes kıldı mestür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 101*). [vü,]
105. Tükendi şabrı **vü** gitdi karârı
Elinde kalmadı hiç ihtiyârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 3*). [vü,]
106. İderek derd ü ğamdan nâle **vü** zâr
Yine Nevfel katına geldi nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 5*). [vü,]
107. Çü Nevfel çekdi ol ceys-i girânı
Şadâ **vü** şavtı tıldırdı cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 2*). [vü,]

108. Kılıçlar yürüdi **vü** kopdı gavgā
Pür oldı küsteden püšteyle şahrā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 21). [vü,]
109. Bizi tutğıl kamu maqtûl ü mürde
Çü bir kaç haste **vü** bî-çareyüz biz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 7). [vü,]
110. K'olan bu kavmden râzî **vü** hoşnûd
Nigârınûñ atası geldi gam-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 26). [vü,]
111. Bağışla bir kemine bendeñe al
Oluram râzî **vü** minnet kıluram (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 43). [vü,]
112. Sebebsüz geşt ider tağ u ovay
Yanında bir hayâtı **vü** memâtı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 27). [vü,]
113. Çalışam vaş olınca saña dildâr
Muhâlif va'de **vü** bed-'ahd imişsin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 13). [vü,]
114. Açılmadı dilinden hiç anuñ bend
Bulardan ürküben göñli **vü** cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 51). [vü,]
115. K'odı gayrılara tâcî **vü** tahtı
Tuyup Leylînuñ atası bu hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 30). [vü,]
116. Fiğân u nâle **vü** feryâd iderken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 12). [vü,]
117. Göyindürür tenin 'ışk odı gâyet
Şabah olınca тұrmadı **vü** gitdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 109). [vü,]
118. Revân olmış akar pâkîze **vü** nâb
Düzülmüş bir 'aceb havz-ı müdevver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 18). [vü,]
119. Nitekim havz-ı cennetde melekler
Çü Mecnûn gördi ol havzı **vü** âbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 35). [vü,]
120. Başî devletli **vü** yüzi mübârek
Çü Mecnûn gördi ol murğ-ı garîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 50). [vü,]
121. Alup bundan baña ur bul sevâbı
Ki 'âlemde benem şeydâ **vü** bî-kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 51). [vü,]
122. Resende gerdeni **vü** gullde pâyı
İrişe çünki bir hayme derine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 74). [vü,]
123. Hârîm-i dergeh-i Leyliye anı
Oturup ağladı **vü** kıldı zârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 5). [vü,]
124. Velî bulmadılar andan nişâni
Olup nevmid atası **vü** anası (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 85). [vü,]
125. Eline bir 'aşâ aldı **vü** sürdi
Tutup dilber hâriminûñ yolını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 6). [vü,]
126. Başî yarıldı **vü** garķ oldu hâke
Çün ol püşide çeşmi gördi bu hür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 14). [vü,]
127. Elin aldı **vü** bağladı yîñi 'ahd
Gelüp Mecnûna hoş bu resme hâlet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 28). [vü,]
128. Cihânı teng-i şekker eyledi teng
Bu resme tañaña **vü** heybet-ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 39). [vü,]
129. K'idemez tozların fehmi şabâ kesb
Dağı bîñ bende rûmî **vü** hatâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 57). [vü,]
130. Nikâh itdi **vü** тұrdı gitdi kâzî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 26). [vü,]
131. 'Azâ **vü** giryeye urmuş o bünyâd
Bırağup guşşadan alına yüz çin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 18). [vü,]
132. Bunı kaşd itdi k'öpe rûy u müyin
Rızâ virmedi **vü** redd itdi Leylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 29). [vü,]
133. Ğazab gösterdi **vü** kılmadı meylî
Anası bu haberden oldı bî-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 30). [vü,]
134. Getürme saña **vü** bize faẓîhat
Buña râm olmaz-iseñ senden iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 34). [vü,]
135. Dağı yokdur şadef birle aña kâr
Bunı didi **vü** zâhir kıldı hışmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 57). [vü,]
136. Özüñi **vü** bizi incitme artuk
Vü ger nî Tañrı haqqı kend'özümü (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 92). [vü,]
137. Qalan hengâme-i hayretde nālân
Diriğ ü nâle **vü** âhuñ enîsi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 11). [vü,]
138. Vücüdî tutdı gamdan lerze **vü** tâb
Uyanıp hayret-ile ol ciger-hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 48). [vü,]

139. Gehî şahrâ **vü** gâhî mişedeyken
İrakdan gördi bir üştür-süvârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 2*). [vü,]
140. Virür yolına cânî **vü** cihânî
Çü bir kaç gün ola anuñla mu'tād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 48*). [vü,]
141. Semen-simâ **vü** nergîs-çeşm ü gül-ruḥ
Şaçınuñ şaykalından mişl-i çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 68*). [vü,]
142. Baña ol dîvden görünür ebter
Gözüme ruḥları **vü** saçları hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 13*). [vü,]
143. Turur mihr-ile **vü** mührüñle el-ân
Eger biñ yıl daḥı olursa şevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 16*). [vü,]
144. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zîrâ za'f u pîrî **vü** sekâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 21*). [vü,]
145. 'Urûc itmiş başından bülbül-i hüş
Vücüdî ḥaste **vü** mecrûḥ yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 53*). [vü,]
146. Bilemedi **vü** çekildi kenâre
Şu kim kendüyi kılmışdur ferâmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 66*). [vü,]
147. Bu anı öpdi **vü** ol bunı tekrâr
Çok itdiler döküp gözden biñarı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 76*). [vü,]
148. Degülven mültefit mülke **vü** câha
Ben öyle bilürem kim çarḥ-ı devrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 30*). [vü,]
149. Vedâ' itdi **vü** döndi zâr u ḥaste
Çü geldi kaşrına dil-teng ü rencûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 28*). [vü,]
150. Yakîn aña ki cân andan ola dūr
Belâ **vü** miḥnet-ile düşdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 31*). [vü,]
151. İşi bozdi **vü** düzdi işin anuñ
Çün âzâd itdi mürğ-i 'ulvîyi dâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 34*). [vü,]
152. İştîdî **v'** inledi mânend-i kânûn
Yüzini yırtup itdi yakasın çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 24*). [v',]
153. Giriftâr idi **vü** zindân-ı ğamda
Daḥı beter yetîm oldı **vü** bi-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 40*). [vü,]
154. Giriftâr idi **vü** zindân-ı ğamda
Daḥı beter yetîm oldı **vü** bi-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 41*). [vü,]
155. Tıraş itdi **vü** bozdi barmağıyla
Didi bu ḥâle kılanlar nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 14*). [vü,]
156. Ser-i mağz üzre ya'nî pöst olam
Bunı didi **vü** geçdi ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 27*). [vü,]
157. Bilürlerdi **vü** iderlerdi 'izzet
Kimesne varımazdı ir eger ğîc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 78*). [vü,]
158. Severdi **vü** öper kıocardı her gün
Şıgayup pöstün öperdi gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 90*). [vü,]
159. Vuḥûşa ğayrın iderdi ḥavâle
Yıluñ her faşlınuñ şubḥı **vü** şâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 107*). [vü,]
160. Ki gey maḳbûlî idi bârgâhuñ
Hüner ehli **vü** ğâyet kâmil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 13*). [vü,]
161. Şikâr-ı 'ışk olan cân-ı fîğârı
Esîr ü mübtelâ **vü** zâr u maḥzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 25*). [vü,]
162. Kitâbet âletin bilinde ḥâzır
Devât u ḥâme **vü** kâğıd ibirşim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 53*). [vü,]
163. Ki gey müstağnî **vü** mesrûr olub sen
Ki bir bed-nâmdan ya'nî bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 32*). [vü,]
164. Şu resme kim lebe irişdi cânım
Eyü **vü** yatlu sendendür mizâcum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 157*). [vü,]
165. Esîr ü mübtelâ **vü** müstemendüm
Kimüñ derdiyle kılasın şebi rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 44*). [vü,]
166. Za'îf u ḥaste **vü** ebter niçesin
Kimüñ menzilgehidür âşiyânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 48*). [vü,]
167. Bahâne eylemek lâzım degül hiç
Benem bî-çâre **vü** maḥbûs u bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 61*). [vü,]
168. Var-idi bir ḥayısı ol zamânda
Şaḥî **vü** kâmil ü şaḥib-hüner merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 5*). [vü,]
169. Aña hem câme **vü** hem tu'me irsâl
Meger kim bir gün oturmışdı tenhâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 14*). [vü,]

170. Bir iki dem anuñla münis ola
Süvâr oldı **vü** ‘azm-i deşt kıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 19). [vü,]
171. Gehî қа’r-ı zemîn geh қülle-i küh
Çok aradı **vü** âhîr buldı ânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 23). [vü,]
172. Nişânın istedi **vü** şordı nâmin
Ayıtdı kim Selîm-i ‘Âmiriyem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 30). [vü,]
173. İçi pür mâ’ide şîrîn **vü** mergüb
Şarâb u nuql u halvâ **vü** güliçe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 60). [vü,]
174. İçi pür mâ’ide şîrîn **vü** mergüb
Şarâb u nuql u halvâ **vü** güliçe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 61). [vü,]
175. Şalâhından habîr oldı **vü** âgâh
Buyurđı hâcibe kim var anı tîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 18). [vü,]
176. Neve vardı işi **vü** hâli n’oldı
Hużûrında anuñ yüzüm qaradur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 6). [vü,]
177. Veremler gördi **vü** kıldı enîni
Қабarcıklar cerâhatler görüp hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 26). [vü,]
178. Kamusın bağladı **vü** şardı muhkem
Yeñiyle yüzünüñ sildi ğubârın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 28). [vü,]
179. Olacağ oldı **vü** iş vardı elden
Baña biñ kere vâķı’ oldı bu kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 64). [vü,]
180. Fiğân idüp başına hâk koydı
Tar oldı başına şahrâ **vü** mişe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 23). [vü,]
181. Şitâb ile uşağı **vü** irisi
Varup gördiler anı zâr u giryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 34). [vü,]
182. Gâraya geldi aña turup haremdeñ
Giyürdi câme **vü** virdi ta’âmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 15). [vü,]
183. Şaru giymeklûgi idindi pîşe
Çün ola ârzûsı hâne **vü** kû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 113). [vü,]
184. Mişâl-i lâ’l-i meh-rüyân-ı dil-cû
Benefşe **vü** semen lâle **vü** sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 27). [vü,]
185. Mişâl-i lâ’l-i meh-rüyân-ı dil-cû
Benefşe **vü** semen lâle **vü** sünbül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 27). [vü,]
186. Benefşe **vü** қаранfil dağ-ı mâtem
Baña ğull-ı segân-ı küy-ı dildâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 44). [vü,]
187. Kodı deşti **vü** tağı turdı derhâl
Oluban hem-reh ol yârânlar ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 18). [vü,]
188. Süriyü sebze **vü** reyhâna dāmān
Neşât ü ‘îşa başladı bu yârān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 24). [vü,]
189. K’ol aradan sürer maţlûbı ğâyib
Dağı beter za’îf oldı **vü** nâ-şād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 33). [vü,]
190. Ki giystün bunı ol yâr-ı ciger-ĥwāh
Alup gevherleri **vü** câmeyi pîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 61). [vü,]
191. Cehennem revzeni olmışdı her ğâr
Mâķām-ı şîr idi **vü** hâne-i ğür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 69). [vü,]
192. Mekân-ı mâr idi **vü** mesken-i mûr
İki üç ğün taleb kı lup aradı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 70). [vü,]
193. Yatur bir rāğda dil-teng ü ğam-nāk
Za’îf ü hâste **vü** bî-rûĥ cismi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 75). [vü,]
194. Vücüdî hâmedür şan nâlesi nāl
Belāya mübtelâ **vü** merge nezdik (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 81). [vü,]
195. Kemer bağlandı **vü** kıldı itā’at
Ol aradan kı lup ‘azm-ı nişāngāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 136). [vü,]
196. Çerisi gibi sultān-ı cihānuñ
Mutî’ iķbāl aña **vü** baĥt münķād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 141). [vü,]
197. Bürehne-ser yürür şāhib-kelāmum
Ĥaridār-ı belâ **vü** cān-fürüşem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 15). [vü,]
198. Giribān-pāre **vü** pālās-puşam
Zamānuñ bendeliginden āzād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 16). [vü,]
199. Tenüm āsüde **vü** cānum olur şād
Olup cānum ĥayālün birle dem-sāz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 30). [vü,]

200. Kerem-kānī **vü** sāhib-i vecd tevbe
Beni bu derdde koma giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 106*). [vü,]
201. Kuşür u ‘özü komadı emekde
Nişanın şordı **vü** bildi yirini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 31*). [vü,]
202. Koda ortaya halvâ **vü** gülüçe
Didi ağlama ol bir lâhza hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 14*). [vü,]
203. Ta‘âm u h‘âbdan hâlî **vü** ‘üryân
Gör ol gâmghe de bî-çâre Selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 22*). [vü,]
204. Şu şeydâlar gibiydi kim var el-ân
Degüldi bî-namâz u rûze **vü** nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 3*). [vü,]
205. Maḥabbet yâr aña **vü** ‘ışk maṭlûb
Dilinde küh gibi bî-had endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 4*). [vü,]
206. K’aña divânelik virmiş ḥalâşı
Hüner-mend saḥî **vü** pāk-gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 9*). [vü,]
207. K’aña ejder idi zülfi nigeḥ-bân
Şeker-güftâr idi **vü** ergüvân-ḥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 35*). [vü,]
208. Kâmer-ruḥsâr idi **vü** hîzrân kad
Saçı müşgîn idi **vü** çeşmi âhû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 36*). [vü,]
209. Kâmer-ruḥsâr idi **vü** hîzrân kad
Saçı müşgîn idi **vü** çeşmi âhû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 37*). [vü,]
210. Ruḥı rengîn idi **vü** ḥâlî hindû
Gözi fettân ü kaşı ‘âşîka ‘âkḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 38*). [vü,]
211. Teberzed-rîz idi **vü** şekker-âzâr
Teberzed la‘l ammâ şekker-engîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 50*). [vü,]
212. Şeker-büse **vü** lîkin şehd-âmîz
Lebi ‘uşşâka âb-ı zindegânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 52*). [vü,]
213. İşinde ‘ammisi **vü** ol giriftâr
Fırâḳ u ârzûdan ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 72*). [vü,]
214. Ol eydürdi **vü** bu ağlardı kanlar
Ol oldu ‘ışk-kârında aña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 24*). [vü,]
215. Getürür ruḳ‘a **vü** iletürdi nâme
Meger bir gün fiğāngâhında Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 36*). [vü,]
216. Çıka merdâne **vü** olmaya murdâr
Beni sen şanma kim dâm-ı cihâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 54*). [vü,]
217. Gâmin yidüğine minnet kılarıdı
Egerçi ḥakkı idi **vü** ḥelâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 27*). [vü,]
218. Belürmezdi ruḥında müşt-den zerd
Erinüñ ḥaşmeti **vü** şerm-i h‘îşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 41*). [vü,]
219. Didi kim derdümün nedür devâsı
Görüp kârûre **vü** nabız didiler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 21*). [vü,]
220. Vücûdı ten-dürüst oldu **vü** muḥkem
Velîkin bed gıdâlardan o ‘âciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 38*). [vü,]
221. Zebûn oldu **vü** gâyet düşdi rencür
Ḥayâta kalmadı daḥî recâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 60*). [vü,]
222. Ḥalâş oldu **vü** terk itdi cihânı
İdüp borcın edâ kurtıldı gâmdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 68*). [vü,]
223. Kara giydi **vü** kıldı nâle **vü** âh
Ger oldu gitmesinden gönli sâkin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 102*). [vü,]
224. Velî ‘âkl emri üzre oldu giryân
Biraz ağladı **vü** kıldı ferâgat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 69*). [vü,]
225. Yaşı bahrin dür ile dîdeden pür
Gice **vü** derd ü fûrkat daḡ-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 19*). [vü,]
226. Bulınmaz cânuma yitdi cezâsı
Karañu **vü** dîrâz u bî-ser-encâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 25*). [vü,]
227. Şabâḥ oldu **vü** mîr-i şubḥgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 1*). [vü,]
228. Bırakdı bürḳa‘-ı şermi ol âfet
Kodi cânı **vü** terk itdi cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 25*). [vü,]
229. Virüp Zeyde didi bu ḥil‘ati hem
İlet yâra **vü** kıl benden selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 67*). [vü,]
230. Du‘â **vü** medḥ okıdı soñında
Daḡı didi selâm eyler nigârûñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 4*). [vü,]

231. Țurup bir döndi **vü** yine oturdu
 Țararı gidüp ol şevk-ile yine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 10*). [vü,]
232. Țodı cânı **vü** terk itdi cihânı
 Hemân-dem urdı bir na'ra şegab-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 16*). [vü,]
233. Te'accübde **vü** hayretde Țalurdu
 Ki bu 'ışķı haķıķıde ġaraż yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 62*). [vü,]
234. Velikin kendüler hayrân u hāmüş
 İremden bir hevâ irdi **vü** yitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 113*). [vü,]
235. Velî altumda var na'f'-ı harîrüm
 Bisâţumdur benüm dîbâ **vü** hārâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 25*). [vü,]
236. Senûñ hārâñ olupdur seng-i hārâ
 Maķâmuñdur dem-â-dem vâdi **vü** kûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 27*). [vü,]
237. Çü pervâne **vü** şem'-i meclis-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 1*). [vü,]
238. Helâkine şitâb itdi zamâne
 Bir âh itdi **vü** tıtdı râh-ı deşti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 15*). [vü,]
239. Țara giydi **vü** gözleri tölî hûñ
 Siyeh-püş olduġı sünbül budur hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 60*). [vü,]
240. Kefendür aña kâfûri semenler
 Çiçekler câmesüz kaldı **vü** bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 73*). [vü,]
241. Büt-i sünbül-külâle **vü** semen-sâķ
 Hezârân şîve **vü** nâz-ile bir şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 4*). [vü,]
242. Büt-i sünbül-külâle **vü** semen-sâķ
 Hezârân şîve **vü** nâz-ile bir şeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 5*). [vü,]
243. Gözi gibi za'îf oldu **vü** bîmâr
 Tebûñ ıssısı kızdurdu 'izârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 30*). [vü,]
244. Çekersin guşsa **vü** ġam zahmet ü renc
 Bugün vaķtı-durur k'üstüñden iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 10*). [vü,]
245. Bunı didi **vü** gözlerin ter itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 1*). [vü,]
246. Başına ol zamân şan kopdı maķşer
 Țara giydi **vü** gözden dökdi bārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 11*). [vü,]
247. Țanı ol gül gibi zîbâ **vü** ter ġad
 'Arab içre ne deñlü varsa a'yân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60*). [vü,]
248. Başında kisve **vü** bilinde ġancer
 Cihânda bir firîşte var mıdur hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 106*). [vü,]
249. Țaradur topraġı **vü** âbı tire
 Miyândan kişi key çıkar kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 118*). [vü,]
250. Olar gitdi **vü** bunlar yine kaldı
 Budur ġikmet ki ağır yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 180*). [vü,]
251. Şadef gibi kim andan dūr gevher
 Yile vermiş güli **vü** hārñ Țalmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 45*). [vü,]
252. Firîbile elümden Țapdı nâġâh
 Murâd olan saña **vü** baña maķşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 85*). [vü,]
253. Bu resme düşmesün hiç bende bende
 Bunı didi **vü** düşdi deng ü bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 15*). [vü,]
254. Lebine virdi ol bî-çärenüñ âb
 ġamından ebr inilerdi **vü** bārân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 29*). [vü,]
255. Taġıldı kûha **vü** şahrâya nâ-kâm
 Yine Necde revân oldu kimisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 2*). [vü,]
256. ġayâtum defteri maġv ola **vü** hiç
 Şoķalar yire idüp topraġı çâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 120*). [vü,]

vü ger: *Ve eġer.*

1. Vü ger ġöd çeşmi olursa murâduñ
 Gözüñe yegdür andan çeşmi şâduñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 37*). [vü ger,]
2. Vü ger ni Țo ki ben dil-rîş ü bîmâr
 Geçinem ġârda ölince nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 25*). [vü ger,]
3. Vü ger ġöd çekesin bu ġükmden ser
 Ola farķuñ sezâ-yı tîġ u ġançer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 21*). [vü ger,]

4. Vü ger hüd niyetün itmekdese ceng
Cihânı gözlerüne eyleyem teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 47*). [vü ger,]
5. Vü ger hüd olsa ol leşker 'adü-gür
Neşâtından giriv ider bu çün şir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 29*). [vü ger,]
6. Vü ger âgâh kılmazsam mukarrer
Bir iş ider aña bu hile-gerler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 9*). [vü ger,]
7. İdüp âzâd-ı ğamdan olğıl âzâd
Vü ger ni Tañrı haqqı vaz geldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 83*). [vü ger,]
8. Vü ger nî hîzem iderven anı ben
Olup Mecnûn bu sözden şâd u ğandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 44*). [vü ger,]
9. Vü ger zer dir-iseñ yanındadır ħâk
Bu sözlerden gelüp sultân rızâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 76*). [vü ger,]
10. Vü ger nî özgelere bi-murâdum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 58*). [vü ger,]
11. Gel ol bu mâh-ı nev birle hem-âğüş
Vü ger ol perdeden virürseñ âvâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 7*). [vü ger,]
12. Ki bir arada cem' olmaz iki rûz
Vü ger nî ħâldür dirseñ vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 51*). [vü ger,]
13. Özüñi vü bizi incitme artuğ
Vü ger nî Tañrı haqqı kend'özümü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 93*). [vü ger,]
14. Baña ħâr-ı tarîk olur nîgeh-bân
Vü ger hüd güşe-i bâma kılam meyl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 65*). [vü ger,]
15. Ve ger maqşûduñ ise lâ'î-i dilber
Dehân-ı mîmûñ it naqşını ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 41*). [ve ger,]
16. Ve ger hüd seng içindeyse şerâre
Çekem anı demir gibi kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 97*). [ve ger,]
17. Benüm âhum odı eyler anı kül
Vü ger ni âb olursañ pür-leñâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 25*). [vü ger,]
18. Geçivir işüne tahsîn idüp var
Vü ger nî gîtmez iseñ bî-küdûret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 41*). [vü ger,]
19. Vü ger saht ise 'aczüñden ħacâlet
Dilerseñ k'ola kûfl açmak saña ħal (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 10*). [vü ger,]
20. İder varduqça cân şevkini zâyil
Vü ger ola vefâ 'ışkile hem-reh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 11*). [vü ger,]
21. Vü ger ni şındı püştüm nâme gibi
Çü 'ömrüm nâmesin devrân ide pîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 118*). [vü ger,]

vücüd: Varlık, mevcudiyet.

1. Devr-i 'adlünde **vücüdından** yudı zâlimler el
Her biri bir yoldan itdi 'azm-i iklîm-i 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 27*). [vücüdından, -ı, -n, -dan]
2. Vücüdün baħrıñe yokdur nihâyet
Bize bir kaťresinden kıl 'inâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 19*). [vücüduñ, -un]
3. Bulmadı **vücüdından** nişânı
Aradı çok k'ire bulup murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 32*). [vücüdından, -ı, -n, -dan]

vücüd: Beden, cisim.

1. İy **vücüd**i mücid-i cüd u 'atâ luťf u kerem
Zât-ı pâki menba'-ı ħilm u ħayâ ħulķ u himem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 1*). [vücüdi, -ı]
2. Odur emvâc viren baħr-ı cüda
Ten ü cân ol bağışlar her **vücüda** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 6*). [vücüda, -a]
3. Vücüdün 'âlemün pîrâyesidür
Bu 'âlem devletiñün sâyesidür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 101*). [vücüduñ, -uñ]
4. Vücüdi çarĥ-ı pür dağ olmış-idi
Ki san biñ gözlü bir zâğ olmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 5*). [vücüdi, -ı]
5. Kaçan cüş eylese deryâ-yı cüdi
Ġanimet garķa virür her **vücüdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 42*). [vücüdi, -ı]

6. Cihân halkına ‘âmm oldukça cüdi
Muķim ü pâyidâr olsun **vücûdî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 146*). [vücûdî, -ı]
7. Nevâ-yı cân-fezâ ‘arz itmege nây
Dehân itdi **vücûdını** ser-â-pây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 18*). [vücûdını, -ı, -n, -ı]
8. Niçe ğark idüĝin hâke **vücûdî**
Niçesi itdüĝin Hakkâ sücûdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 33*). [vücûdî, -ı]
9. Ne ğün görmiş **vücûdî** säyesini
Ne bulmış mâh kadri pâyesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 75*). [vücûdî, -ı]
10. Vücûdî ğark-ı deryâ-yı ğam oldı
Nihâli kâmeti ğamdan ħam oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 3*). [vücûdî, -ı]
11. Kaçan kim ‘ârîzî verdine baķdı
Vücûdî mülkini ‘ışķ odı yakdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 82*). [vücûdî, -ı]
12. Yaşı gevhlerini zâr u nâlân
Vücûdî riştesine dizdi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 18*). [vücûdî, -ı]
13. Vücûdî yidüĝi ğarb-ı girândan
Uşandı ol şanem cân u cihândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 65*). [vücûdî,]
14. Didi iy gevher-i gencîne-i cân
Vücûdî mâye-i naķdîne-i cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 64*). [vücûdî, -ı]
15. Vücûdûñ säyesini görme ulı
Ki ide kâmetûñ servine meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 55*). [vücûdûñ, -uñ]
16. Görür yatmış **vücûdî** ğarka-i hâķ
Yaşı yir yir yüzini eylemiş çâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 45*). [vücûdî, -ı]
17. Didi iy bağ-ı cân ħurrem tapuñdan
Vücûdum hânesi muĥkem tapuñdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 16*). [vücûdum, -um]
18. Dilerven kim başumdan lâ-yezâli
Vücûduñ säyesi olmaya ħâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 24*). [vücûduñ, -uñ]
19. Ki ol sultân-ı ħayl-i mihr u rezân
Vücûdî ğam tebinden bîd-i lerzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 4*). [vücûdî, -ı]
20. Ruĥı hicrân seylinûñ kebûdı
Yaşı bahrine ğark olan **vücûdî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 4*). [vücûdî, -ı]
21. Vücûdî oldı ħayret baĥrına ğark
Şu resme ki idemez yirden göĝi fark (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 35*). [vücûdî, -ı]
22. Budâla vü ğarîb ü dâmen-i kûh
Vücûdî lâle-veş pür dâĝ-ı endûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 24*). [vücûdî, -ı]
23. Şarâb-ı ‘ışķdan maĥmûr olmuş
Vücûdî ‘ışķ envâryla tolmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 18*). [vücûdî, -ı]
24. Vücûdını bu yolda eyleyüp hâķ
Zeri toprak gibi daĝıtdı bî-bâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 53*). [vücûdını, -ı, -n, -ı]
25. Güzeller perçemi gibi şikeste
Vücûdî ĥaste ğamdan göñli beste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 10*). [vücûdî, -ı]
26. Hezârân yirde olmuş sînesi çâķ
Gözi nemĝin **vücûdî** ğarkâ-ı hâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 42*). [vücûdî, -ı]
27. Vücûdî lâĝar u bî-ferr ü bârîķ
Çü merdûdân-ı dergeh baĥtı târîķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 49*). [vücûdî, -ı]
28. ‘Adûv ceyşine bir vech-ile girdi
Ki hâķ itdi **vücûdın** kime k’irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 4*). [vücûdın, -ın]
29. Kaķı başmış-idi Mecnûnı heybet
Vücûdî olmuş-idi ğark-ı ħayret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 104*). [vücûdî, -ı]
30. Tef-i nâle **vücûdın** kıldı süzân
Ġünüñ ıssılıĝı virdi ĥarâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 10*). [vücûdın, -ın]
31. Vücûdî tıtdı ğamdan lerze vü tâb
Uyanıp ħayret-ile ol ciger-ĥûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 48*). [vücûdî, -ı]
32. Tenine ĥıl‘at idinmiş ĥarîri
Vücûdın söyle tıtmış per-i aĥmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 37*). [vücûdın, -ın]
33. Ki kanından kamu kûh oldı gül-reng
Dögüp kıldı **vücûdın** kare kare (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 5*). [vücûdın, -ın]
34. ‘Urûc itmiş başından bülbül-i hûş
Vücûdî ĥaste vü mecrûĥ yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 53*). [vücûdî, -ı]
35. Vücûdında biri yok şeş cihâtuñ
Şu resme fâriĝ itmiş ħayret ü ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 46*). [vücûdında, -ı, -n, -da]
36. Vücûduñ döymeyeydi olsa âhen
Senûñ tevsenligüñden tıldı eyyâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 90*). [vücûduñ, -uñ]

37. Bilimezem ki ‘aşıkven ya ma’şūk
Dil odından **vücūdum** hāk olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 27*). [vücūdum, -um]
38. Kōmamışdur benüm-çün āb u hem nān
Vücūdum vahşet içinde-durur güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 33*). [vücūdum, -um]
39. İçinde kıldı hayret kılzümü cüş
Vücūdun taşlar-ile eyledi çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 3*). [vücūdun, -un]
40. Ğarīb ü ‘aciz ü deng ü hevā-h’āh
Vücūdi bād-ı ğamdan hāk olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 11*). [vücūdi, -ı]
41. Vücūdi oldu ğarķ-ı nūr-ı taḥķik
Anuñ kim cānına virmez hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 16*). [vücūdi, -ı]
42. Ölüminden cihānda itmeyen bāk
Nişān-ı tūr-ı derd olan **vücūdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 37*). [vücūdi, -ı]
43. Vücūdi ‘āleminüñdür emīri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 106*). [vücūdi, -ı]
44. Aķıdup gözlerinden her biri kan
Didiler k’iy ḥarāb olan **vücūdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 3*). [vücūdi, -ı]
45. Vücūdın şevķ odı pūr-cüş kıldı
Revān itdi gözinden ol zer iklil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 52*). [vücūdın, -ın]
46. Vücūdi ḥāmedür şan nālesi nāl
Belāya mübtelā vü merge nezdik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 80*). [vücūdi, -ı]
47. Vücūdi derdden buldı rehāyı
Pes idüp da’vet yaza icābet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 134*). [vücūdi, -ı]
48. Bu sevdāda benüm sūdum zīyāndur
Ciger-teşne **vücūdum** ğarķ-āba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 9*). [vücūdum, -um]
49. Vücūdum kişveri zir ü zeberdür
Cihān içinde ger çokdur figendeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 20*). [vücūdum, -um]
50. K’işide sözlerümi ğuşuñ el-ān
Vücūdum mülkine ger pādişāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 49*). [vücūdum, -um]
51. Ki sūzından **vücūdum** oldu biryān
Dönüp çekdi bir āh-ı pūr-sitāre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 138*). [vücūdum, -um]
52. Var ol nev’ iste k’anuñ cinsisin sen
Vücūduñ āhen ise pūr taḥammül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 23*). [vücūduñ, -uñ]
53. Yimemekden **vücūdum** bulmaz ihlāk
Yākın geldi Selāma k’ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 6*). [vücūdum, -um]
54. Vücūdum buldı ol ğamdan rehāyı
Olursın sen daḡı varduķca ḥāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 24*). [vücūdum, -um]
55. Ki nefşüm hacletinden bī-vebālüm
Vücūdum mülkidür iy yār-ı maġmūm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 7*). [vücūdum, -um]
56. Sīvā-yı ‘ışķdan bī-derd ü pākem
Şafā-yı ‘ışķdan şafı **vücūdum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 13*). [vücūdum, -um]
57. Ben ortadan döşerdüm raḡt u būngāh
Vücūdumdan benüm kimdür ḥāberdār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 17*).
[vücūdumdan, -um, -dan]
58. Vücūdi ğarķ-ı ‘ummān-ı belāda
Nişān-ı Zeyd birle nāmı mevşūf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 12*). [vücūdi, -ı]
59. Vücūdum bendin itdüm pāre pāre
Cihān pūde dıraḡtin ḥiçe şaydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 40*). [vücūdum, -um]
60. Vücūdi ten-dürüst oldu vü muḥkem
Velikin bed ğidālardan o ‘āciz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 38*). [vücūdi, -ı]
61. Marīz itdi anı yine teb-i tīz
Yine tıtdı **vücūdi** mülkini teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 49*). [vücūdi, -ı]
62. Vücūdi oldu tūr-ı zecre āmāc
Eşer eyledi cānına ḥarāret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 22*). [vücūdi, -ı]
63. Vücūdi mülkin işmarladı yek-sān
Şu resme sīnesine çekdi anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 78*). [vücūdi, -ı]
64. Velī dildür **vücūdum** üzre her kıl
Anuñ-çun kıldan olmuşdur zebānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 6*). [vücūdum, -um]
65. Saña ol yeg ki dikmeyem zebānı
Vücūdum ‘ışķuñ içre ḥiçe saydum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 11*). [vücūdum, -um]
66. Güm eyledüm seni ben bu reh içre
Vücūdum varluġı andandur āḡir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 15*). [vücūdum, -um]

67. Boyı ğam kıavs-gırinüñ kemānı
Vücūdi ğarķa-ı deryā-yı ħayret (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 13*). [vücūdi, -ı]
68. Gidermez andan āsār-ı memātı
Vücūd gördi ki itdi şıhhati terk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 61*). [vücūd,]
69. Nihāl-i ķāmeti döndi ħilāle
Vücūdi riştesinde ķalmadı hıç (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 45*). [vücūdi, -ı]
70. Vücūdum ħāk oldu ħasretünñden
 Senün mihrüñde iy ‘ışķ-ıla mensüb (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 90*). [vücūdum, -um]
71. Vücūdın lerze tutdı hem-ķü yaprak
 Ten-i şad-pāresine ķeng urdı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 26*). [vücūdın, -ın]
72. Yaturdı naţ‘-ı ħāka ol gelini
Vücūdını anuñ-ķun eyledi ķāk (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 95*). [vücūdını, -ı, -n, -ı]
73. Anuñ gibi ki zulm irmiş irür dād
Vücūdi eşķ ü āh-ı dil-ķeş içre (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 9*). [vücūdi, -ı]
74. O taht üzre iki ferruķ fırişte
Vücūdi her birinüñ ğarķa-i nūr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 49*). [vücūdi, -ı]

vücūda gel: Yaratılma, var edilme, vücuda getirilme.

1. Zātün vücūda geldüĝi şeb düşdi hep yüzün
 Küffār ma‘bedinde olan zümre-i şanem (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 29*). [vücūda gel, -dü, -ĝi]

vücūd-ı ķāk: Parķalanmış vücut.

1. Vücūd-ı ķāk u ķeşm-i pūr-nem ile
 Cüdā düşdiler envā‘-ı ğam ile (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 13*). [vücūd-ı ķāk,]
2. Bu şüret n‘eylesün ħālî mu‘ayyen
 Vücūd-ı ķākuñ olmış ser-te-ser ħāl (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 35*). [vücūd-ı ķāk, -uñ]
3. Vücūd-ı ķākūme biñ süzen ü ħār
 ‘Acebdür āĥire irerse bu dün (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 28*). [vücūd-ı ķāk, -üm, -e]
4. Vücūd-ı ķākine virdi cerāhet
 Varup taĝ içre buldı kân-ı derdi (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 50*). [vücūd-ı ķāk, -ine]

vücūd-ı ķāk-ķāk: Delik deşik beden.

1. Kefen ‘ıtrı yiter hem baña ol ħāk
 Vücūd-ı ķāk-ķāküm üzre iy cān (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 29*). [vücūd-ı ķāk-ķāk, -üm]

vücūd-ı ehl-i ħarb: Savaş ehlinin bedeni.

1. Ĥadengān hem-ķü tır-i ğamze-i yār
 Vücūd-ı ehl-i ħarbe virür āzār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 72*). [vücūd-ı ehl-i ħarb, -e]

vücūd-ı haste: Hasta beden.

1. Vücūd-ı ħastesine seng urdı
 Ruĥı şem‘insüz itdi hem-ķü fānūs (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 28*). [vücūd-ı ħaste, -si, -ne]

vücūd-ı lāĝar: Solgun vücut.

1. Vücūd-ı lāĝarından kaçdı ķanı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 52*). [vücūd-ı lāĝar, -ın, -dan]

vücûdî vîre geç: Yok olmak, toprağa karışmak.

1. Anuñ-çün her kişi kim çekmeye renc
Yire geçsün vücûdî ger ola genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 130*). [*vücûdî yire geç, -i-sün*]

vücûm: Darılma, küsüp susma, göğüse vurma, kederli olma.

1. Baña bunun gibi dirlikden el-ân
Ölüm yegdür **vücûmile** hem âsân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 50*). [*vücûmile, -ile*]

vuhûş: Yabanî, vahşi hayvanlar.

1. Vuhûşa gayrın iderdi havâle
Yıluñ her faşlınıñ şubhı vü şâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 106*). [*vuhûşa, -a*]
2. Alup andan **vuhûşa** virdi anı
Selîm aña didi kim iy ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 66*). [*vuhûşa, -a*]
3. Vuhûşuñ şöhetî yegdür mu'ayyen
Ev ü şahrâ baña birdür cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 78*). [*vuhûşuñ, -uñ*]
4. Vuhûşa hem-dem oldum ben remîde
Hezârân yeg-durur kelb-i muvâfık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 48*). [*vuhûşa, -a*]
5. Ümid endühi gönlinden götürdi
Pes emr itdi **vuhûşa** mâr eger mûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 145*). [*vuhûşa, -a*]
6. Yaşınıñ hûnı olmış cüy-i Ceyhûn
Vuhûş etrâfın alup cavk ber cavk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 35*). [*vuhûş,]*
7. Vuhûş ardınca hem-çün şîr-i merdân
Bir âyine dağı irişdi kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 18*). [*vuhûş,]*

vuhûş-ı âdem: Yabani insan.

1. Ciger kanın yir ol divâne miskin
Havâlisin vuhûş-ı âdemi h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 87*). [*vuhûş-ı âdem, -i*]

vuhûş-ı hevl-nâk: Korkunç hayvanlar.

1. Derûndan derd-ile bir na'ra urdı
Kaçurdı ol vuhûş-ı hevl-nâkî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 41*). [*vuhûş-ı hevl-nâk, -i*]

vukû'ı: Olma, meydana gelme, husûle gelme.

1. Hüşûşan kim ne evzâ' olsa derhâl
Vukû'ı üzre nazm ider ol abdâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 22*). [*vukû'ı,]*

vuslat: Kavuşma, birleşme.

1. Dilerse ağlar u dilerse handân
Bu **vuslat** ger müyesser ola nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 37*). [*vuslat,]*

vużû: Abdest, abdest alma.

1. Zirâ'atgâhı şahrâ-yı kanâ'at
Vużûsı âbî ile eyler zirâ'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 30*). [*vużûsı, -sı*]

Y

yā: *Acaba, hiç olmazsa.*

1. Yoğ āgāhı ki kandedür makāmı
Ya kimdür ol nedür ‘ālemde nāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 38*). [*ya,]*
2. Gider bilmez yolu şahrâ mı **ya** kûh
Okur derd-ile bu şî’ri giderken (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 10*). [*ya,]*

yâ: *Ey, yahut, veya, ya da.*

1. Kâdir eyle her cevâba **yâ** ilâhe’l-‘âlemîn
Şol zamân kim kabır içinde ideler dürlü su’âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 35*). [*yâ,]*
2. Yâ seyyidü’l-ḥalâyık yâ meḥarü’l-ümem
Yâ maḥzarü’l-ḥalâyık yâ dâfi’ü’z-zulem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 1*). [*yâ,]*
3. Yâ seyyidü’l-ḥalâyık **yâ** meḥarü’l-ümem
Yâ maḥzarü’l-ḥalâyık **yâ** dâfi’ü’z-zulem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 1*). [*yâ,]*
4. Yâ seyyidü’l-ḥalâyık yâ meḥarü’l-ümem
Yâ maḥzarü’l-ḥalâyık yâ dâfi’ü’z-zulem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 2*). [*yâ,]*
5. Yâ seyyidü’l-ḥalâyık **yâ** meḥarü’l-ümem
Yâ maḥzarü’l-ḥalâyık **yâ** dâfi’ü’z-zulem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 2*). [*yâ,]*
6. Yâ şâhibü’r-risâlet yâ ekremü’l-‘Arab
Yâ ḥâtemü’n-nübüvvet yâ eşrefü’l-‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 3*). [*yâ,]*
7. Yâ şâhibü’r-risâlet **yâ** ekremü’l-‘Arab
Yâ ḥâtemü’n-nübüvvet **yâ** eşrefü’l-‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 3*). [*yâ,]*
8. Yâ şâhibü’r-risâlet yâ ekremü’l-‘Arab
Yâ ḥâtemü’n-nübüvvet yâ eşrefü’l-‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 4*). [*yâ,]*
9. Yâ şâhibü’r-risâlet **yâ** ekremü’l-‘Arab
Yâ ḥâtemü’n-nübüvvet **yâ** eşrefü’l-‘Acem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 4*). [*yâ,]*
10. Yâ menba’ü’l-mürüvvet yâ maḥzenü’l-vefâ
Yâ şâfi’ü’l-farîkat fi’l-ḥaşrı bi’l-kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 5*). [*yâ,]*
11. Yâ menba’ü’l-mürüvvet **yâ** maḥzenü’l-vefâ
Yâ şâfi’ü’l-farîkat fi’l-ḥaşrı bi’l-kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 5*). [*yâ,]*
12. Yâ menba’ü’l-mürüvvet yâ maḥzenü’l-vefâ
Yâ şâfi’ü’l-farîkat fi’l-ḥaşrı bi’l-kerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 6*). [*yâ,]*
13. Mihrün şeh oldı kişver-i ervâha **yâ** Ḥabîb
Dikdi küľüb ‘âlemine nûrdan ‘alem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 25*). [*yâ,]*
14. Baña **yâ** Rabb reh-i şer’a gûzer vir
Anuñ emri ḥilâfından ḥazer vir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 221*). [*yâ,]*
15. İştise kânde bir ‘uryân **ya** bir aç
İderdi şöyle k’ili aña muḥtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 179*). [*ya,]*
16. Tefekkür kıldı kim **yâ** Rab bu ḥâlüm
Düşüm midür ‘aceb yoḥsa ḥayâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 105*). [*yâ,]*
17. Metâ’-ı şabrı niçün oda urduñ
Ḥayâle mi uğraduñ **yâ** düş mi gördüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 126*). [*yâ,]*
18. Ya şahrânuñ durur çeşm-i ümîdi
Ki bulmuş muntazırlıkdan sefidi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 19*). [*ya,]*
19. Ya maḥtûlân-ı cevır ü zulm-i dilber
Zeminden baş götürmiş hem-çü maḥşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 49*). [*ya,]*
20. Kafes maḥbes olur mı hiç bâde
Ya gizlenür mi şişe içre bâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 44*). [*ya,]*
21. Şu kim yakmadı oda el **ya** ayak
Ne bilsün ol nedür ‘âlemde yanmak (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 55*). [*ya,]*
22. Ya baksa ḥüsnüñe dikkatle mir’ât
Ġazabdan cebheñi kıl aña kat kat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 51*). [*ya,]*
23. Kûy adı mı durur bir şehrde ‘ışk
Çiçek midür **ya** bâğ-ı dehrde ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 10*). [*ya,]*

24. Ya me'külât cinsinden midür bu
Hudâ haqıyçün anı söyle toğru (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 11). [ya,]
25. İki âdem defnizidür karışdı
Ya iki ejdehâlardur şarışdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 12). [ya,]
26. Şanasın geldi bülbül gülsitâne
Didi ya dost urdı derd-ile der (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 9). [ya,]
27. Hoş idi ya gerilem çârmiha
Baña senden vefâdur bî-vefâlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 44). [ya,]
28. Bilimezem ki 'aşıkven ya ma'sûk
Dil odından vücûdum hâk olupdur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 26). [ya,]
29. Ya kopdı mezra'ından bir giyâhuñ
Kitâbuñdan ya bir harf oldı râci' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 44). [ya,]
30. Öperdi gözlerini her dem anuñ
Ta'accübdeydi her lâhza ki yâ Rab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 97). [yâ,]
31. Ki şan her biri dîv idi ya ejder
Şu resmeydi şalâbet her birinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 4). [ya,]
32. Saña kimdür ya şimdi mahrem-i râz
Giceler kime bâlişdür ayağûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 38). [ya,]
33. Kanı ol bendeñe dildârlıklar
Kanı ol döstluk yâ âşinalık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 57). [yâ,]
34. Kanı ol 'ahd ü yâ ol mihr ü peyvend
Şıyup ger 'ahdi geçdünse vefâdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 60). [yâ,]
35. Ya cân bâğından serv-i râsîtidür
Çün ol mektûba Leylî oldı fettâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 20). [ya,]
36. Yol itmiş şan sefidâc üstine mür
Ya bir zîbâ şanemdür müşg-i ferhâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 25). [ya,]
37. Ya fihrist-i me'ânîdür bu nâme
Saña iy kâşid-i dildâr-ı cânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 32). [ya,]
38. Ki kesmiş anı mikrâz-ı maḥabbet
Ya bir simîn-bedendür mâh-peyker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 33). [ya,]
39. Ya dilber cânibinden gerd-i rehdür
Bulardan da bu resme kim esirüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 84). [ya,]
40. Havâşından su'al itdi bu hâli
Nedür bu şavma'a ya kimdür issi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 7). [ya,]
41. Ki olur bunda demir şovuk ya ıssı
Ne yir içer nedendür h'âbgâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 8). [ya,]
42. Ki derdümnden belâya mübtelâdur
Ža'îf-i ḥastemidür yâ tenümend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 9). [yâ,]
43. Ya varduğum gibi evde ölem ben
Baña ḥöd her enîs-i tırş-rûdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 76). [ya,]
44. Yanında 'ömr anuñ meflûc yâ süst
Pes andan şordı ol cânı cihânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 12). [yâ,]
45. Ya beklerlerdi cem' olup ḥazîne
İraḡdan çünki Mecnûn baḡdı pîre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 88). [ya,]
46. Cihânı kıldı cennet-veş pür envâr
Ya ceyb-i çâh içinde tıfl-ı Ken'ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 159). [ya,]
47. Başın taşra çıkarmış k'ide seyrân
Açup burka' ya bir ḥür-ı müzeyyen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 161). [ya,]
48. Uş ol dem boynuñadur vebâlüm ḥöd
Kanı sen kandesin ya kandedüm ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 3). [ya,]
49. Ol iki murğdan kork iy birâder
Kişiye 'ömr ola biñ yıl ya bir dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 95). [ya,]
50. Kanı âvâze-i taḡl-ı şehergâh
Benüm gibi cihân içinde yâ Rab (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 45). [yâ,]
51. Ya bir başdan iki göz bitdi merğüb
İki şubḥ âyinesi buldı bir nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 96). [ya,]
52. Ya olurlar mı ki uçmag içinde
Meger bir gice k'oldı nâf-ı devrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 20). [ya,]

yâ: "de / da" anlamını katan bağlaç.

1. Kelâmın itse **ya** bir meh-veşuñ güş
Şafâsından olur hayrân u bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 337*). [ya,]
2. Ya bir zibâ kafes idi ol evyân
K'içinde kebk idi Leylî hîrâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 69*). [ya,]
3. Söze girmezdi bir yüzden zebânı
Meger Mecnûn ola **ya** dâsitânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 36*). [ya,]
4. Ki ger biñ yıl ola 'ömrüñ **ya** bir rüz
Kâşur çeşmüñde bu kâh-ı dil-efrüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15*). [ya,]
5. Getür öñünde yak virme emâni
Ya isterseñ tutup mañbûs-ı çâh it (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 49*). [ya,]
6. Çağırur 'aqlı gibi cânı **ya** Hû
Yıkılır bir zamân şaħra yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 12*). [ya,]
7. Ya kôpdı mezra'undan bir giyâhuñ
Kitâbuñdan **ya** bir harf oldu râci' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 45*). [ya,]
8. Gehî cân küt bulur nâlişümle
Ğidâm oldur **ya** bir pâre giyehdûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 83*). [ya,]
9. Tûrurlar san ol ortada Süleymân
Hişâr olmışlar idi **yâ** özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 87*). [yâ,]
10. Kefen kaydın göre **yâ** ol ğaribe
Ne yârî var k'aña kılup hidâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 18*). [yâ,]

yâ: "Peki, iyi, ama, fakat" anlamında bağlaç.

1. Bu sûz u tef kimüñ dağından irdi
Ya bu hoş-bü kimüñ bağından irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 10*). [ya,]
2. Ya niçün bağ-ı vaşluñdan cüdâyum
Gülüñden dûrum adum bağbândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 6*). [ya,]

yâ: Artık, bundan böyle.

1. Tenine noktadan dağ-ı siyeh-gun
Kaşınıñ hasretinden râyile **yâ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 45*). [yâ,]
2. Ya göstermişidi ol gice muṭlak
Leb-i çeñden cemâl-i Yûsufî Hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 13*). [ya,]
3. Ya bu vahdetde anuñ yâd ola nâmı
Esîrüm ger ğamuñda iy perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 38*). [ya,]
4. Firişteyle muḳârin oldu **yâ** hûr
Olur ol 'âşıkun ferhunde-ḫâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 98*). [yâ,]

yâ rab: Ey Rabbim.

1. Beni bu vartadan **yâ Rab** kıl âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 38*). [yâ rab,]

ya ya: Ya... Ya da.

1. Çün iy Mevlâ beni kılduñ giriftâr-ı ğam-ı dildâr
Ya vaşlını müyesser kıl ya alup cânımı kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 2*). [ya ya,]
2. Ya pîç-â-pîç olmuş ef'idûr bu
Beneşeyle pür olmuş âstindûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 18*). [ya ya,]
3. Ya havrâ-yı ḫayâle burka'ı nâb
Bu havrâ-manzar içün ğâh [u] bî-ġâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 26*). [ya ya,]
4. K'ola senden ya ḫavfî ya recâsî
Egerçi Zeyd idi dâyim belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 92*). [ya ya,]

ya vahûd: Ya...yahut.

1. Ya şat baña yahūd āzād kıl var
Çü gitdi güşma bu nükte-i şāf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 36). [ya yahūd,]

yābān: Çöl, sahra.

1. Yabana çıksa darb-ı seng-i hayrāt
Eve varsa ğam-ı pend-i qarābāt (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 23). [yabana, -a]
2. Elüнден kim **yabāne** düşse bir kâh
Şakın k'ayağuna batmaya nāgāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 129). [yabāne, -e]
3. Yaban dīvānesi oldı ħiredmend
Çözildi mübtelā-yı ğārdan bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 181). [yaban,]
4. Yabāna atduñ u döydüñ aña hem
Bu kuñı rişte idüp düğmeden sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 24). [yabāna, -a]
5. Yine tütü reh-i deşt ü **yabani**
Didiler Nevfeliler aña kim gel (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 28). [yabani, -ı]
6. Yaban otı yimekten kurtıladyduñ
Didi zāhid ki hey bu söz ħatardur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 34). [yaban,]
7. Şızup sīm ıssıdan sīm-āba döndi
Yaban ıssısının yanında düzah (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 17). [yaban,]

yād: Hatırlama, anma.

1. Tūrāb iķbāl-i cūdiyla zer olsun
Ağu **yādiyla** anuñ şekker olsun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 138). [yādiyla, -ıy, -la]
2. İdersin mu'cize urdukca bünyād
Göñül şakku'l-kamer engüştiñi **yād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 10). [yād,]
3. Bularuñ tuymayup cevri ü cefāsın
Ne **yādın** fehmi ider ne āşināsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 20). [yādın, -ın]
4. Murādı bu k'ideler adını **yād**
Dir ol kızlara k'iy yārān-ı hem-zād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 39). [yād,]
5. Tutar şad cehd-ile bir cām o bî-hüş
Anı da yārı **yādına** ider nüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 30). [yādına, -ı, -n, -a]
6. Anı sen daħı aña düşdüñüz **yād**
Velî bir pend işit benden nihānî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 64). [yād,]
7. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile **yād**
Gelin olalı bir yıl vardur ol cān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 14). [yād,]
8. K'olam ben anda bulunmayasın sen
Çıkup bir **yād** aradan bî-tekellüf (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 139). [yād,]
9. Nedür bilmezven iy şeh lîk nāmuñ
Ne fehmi itsün ata nāmını **yādum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 23). [yādum, -um]
10. Bilürsin kim degüldür ihtiyārî
Ben isterven ki cān murğını çün **yād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 69). [yād,]
11. Zebānında kimüñ **yādın** ider tiz
Didi yüz 'izzet-ile pîr k'iy māh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 16). [yādın, -ın]
12. Göñül olur baña cān-ile düşmen
Kaçan k'ide ziyānum aduñı **yād** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 29). [yād,]
13. Senüñ **yāduñla** virdi cān-ı pāki
Senüñ 'ışkunda key şādıklık itdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 64). [yāduñla, -uñla]

yād: Yabancı.

1. Revā mıdur saña bu resme işler
Ki ta'n ide bize **yād** u bilişler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 18). [yād,]

yād eyile: Hatırlamak, anmak.

1. Güzer kılalı kaşından anuñ bād
Süleymân-ı 'atîki eylemez yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 164*). [yād eyle, -mez]
2. Yemîn itdi yasağın eyleyüp yād
Ki artuq kaşmaya gül yelkenin bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 109*). [yād eyle, -yüp]
3. Uran bu kışşanuñ aşlına bünyād
Şu resme eyledi efsāneyi yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 2*). [yād eyle, -di]
4. İdinür dāyīmā tesbīh dilde
İşidüp yād eyler andan ilde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 24*). [yād eyle, -r]
5. Seni yüz yıllık olsañ eylemez yād
Egerçi mihribân olur katı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 50*). [yād eyle, -mez]
6. Kaçan kim eyleye cān pendüñi yād
Beni rāzı kılarduñ lutf-ıla sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 68*). [yād eyle, -ye]
7. Kādîmi yāride **yād eyle** anda
Çü in'ām ide aña la'lüñ şarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 70*). [yād eyle,]
8. Derüñüñ düdün eyler derd-ile yād
Nazar kılsa güle ol mäh-i tábân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 12*). [yād eyle, -r]
9. Yola girdi gider çāpük şabādan
Varup eyledi Mecnûn şî'rini yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 31*). [yād eyle, -di]
10. Eri öldüğine incidi likin
Nihāni sevdüğini eyleyüp yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 105*). [yād eyle, -yüp]

yād it: Hatırlamak, anmak, bahsetmek.

1. Diküp dirsek dize feryād iderdi
Hayāl-i dilberini yād iderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 10*). [yād it, -er, -di]
2. Düzüp anuñ murādınca kelāmın
Becid yād itdi tırdı Leylî nāmın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 74*). [yād it, -di]
3. Bu resme niçe ebyāt iderek yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 1*). [yād it, -er, -ek]
4. Kaçan yād itsem öldürür beni gam
Karardı hūn-ı eşkümden libāsum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 88*). [yād it, -sem]
5. Pes idüp yād kavm u döstānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 1*). [yād it, -üp]
6. Arardı derd-i Mecnūnuñ devāsın
Bir iş kıldı kim idenler anı yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 35*). [yād it, -en, -ler]
7. Cān zamān-ı gamda yād idüp seni rāhat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nüş eyler zülāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 19*). [yād id, -üp]
8. Görür bir sözde kim yārın ide yād
Dil-i gam-gîni olur hürrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 65*). [yād it, -e]
9. Çıkar āhı odı çarh-i berîne
Çeker yād itmeyüp 'ārı vü udı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 77*). [yād it, -me, -yüp]
10. Yıkıldı eyle kim seng üzre şişe
Atasını anasını idüp yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 25*). [yād it, -üp]
11. Velî 'işkuñ yolında cüst ü tizem
Seni kim bir nefes yād itmeyem ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 27*). [yād it, -me, -yem]
12. İderler bunlaruñ efsānesin yād
Hişārı genc gibi ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 68*). [yād it, -er, -ler]
13. Du'ādan geh geh idesin beni yād
Hem iy zibā-ı şîşāl ü pāk-niyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 20*). [yād it, -e, -sın]
14. İderler şimdi her meclisde yādın
İl içre bî-güneh düşdi zebāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 72*). [yādın it, -er, -ler]
15. Çü 'işyān ehlin ide şefkatüñ yād
Hezārān buncılāyın ola āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 129*). [yād it, -e]
16. Velî yād itdüğinden vaşl-ı dildār
Tiz ayağına pîrūñ sürdi ruhsār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 3*). [yād it, -dū, -gün, -den]
17. Pes itmezsın kādîmi yāruñı yād
Eger gayr-ıla olduñsa hem-āğüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 44*). [yād it, -mez, -sın]
18. İderdüm yād ayakdan hıfz anı
Bitürdüm mîvesin ben bülbül-i zār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 48*). [yād it, -er, -düm]
19. Zenüñ efsūnına yokdur nihāyet
Niçe demdür ol itmedi seni yād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 63*). [yād itme, -di]

yād kıl: *Hatırla.*

1. Anasın yād kılup eyledi āh
Ki ol bî-çārenūñ aḥvālī n’oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 4*). [*yād kıl, -up*]

yād kıl: *Hatırlamak, aklına getirmek.*

1. Ki ‘işret gülşenini kılmazam yād
Ḥarābe olsa bir cuğduñ mekânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 10*). [*yād kıl, -maz, -am*]

yād kıl: *Zikretmek, söylemek.*

1. Kılām ben cānum içinde anı yād
Dilūmi ḥātīruñla āşīnā kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 70*). [*yād kıl, -am*]

yād kıl: *Anmak, zikretmek.*

1. Özinden yād kılan āşīnāyı
Kimūñle döşenürsin pister-i nāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 36*). [*yād kıl, -an*]

yād ol: *1. Anılmak, hatırlanmak.*

1. Ya bu vahdetde anuñ yād ola nāmı
Esīrüm ger ğamuñda iy perī-zād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 38*). [*yād ol, -a*]

yād-ı hāl-i dōstānı it: *Dostların durumlarını yad etmek.*

1. İdelüm yād-ı hāl-i dōstānı
Zamānlardur k’ucumdan iy belā-senc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 8*). [*yād-ı hāl-i dōstānı it, -e, -lüm*]

yād-ı leylî: *Leyla’yı anma.*

1. Çağırurlar ki vāfir **yād-ı Leylî**
Dirīgā ḥasretā iy dilber-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 44*). [*yād-ı leylî,]*

yādigār: *Armağan, hediye, hatıra.*

1. Sikender kişverinūñ kām-kārı
Süleymān ḥazretinūñ **yādigārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 38*). [*yādigārı, -ı*]
2. Tefekkür eyledüm bu rüzīgārı
Diledüm kim koyam bir **yādigārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 84*). [*yādigārı, -ı*]
3. Kişi kim kalmaya bir **yādigārı**
Telefdür öldüğinden soñra kārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 189*). [*yādigārı, -ı*]
4. Hele ol çeşmdendür **yādigārūm**
Ki çok bakmışam ol meh-rū yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 64*). [*yādigārūm, -+um*]
5. Enisinden olan maḥrūm u mehcūr
Nesīmi dilberümden **yādigārūm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 57*). [*yādigārūm, -um*]
6. Olupdur rüşen āhuñ āteşinden
Ġamuñdur cān u dilde **yādigārūm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 39*). [*yādigārūm, -um*]

7. Saña oldur şönumca **yādigārum**
Hudā hakkı-çün anı hoş tut iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 46*). [*yādigārum, -um*]
8. Baña ol gül senden özge **yādigārı**
Senüñle gel berü iy yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 94*). [*yādigārı, -ı*]

yādına düş: Hatırlamak, aklına gelmek.

1. Bakarak oğlına ol şāhib-ikbāl
Be-nāgeh yādına düşdi ol abdāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 24*). [*yādına düş, -di*]

yādına gel: Hatırına gelmek, hatırlamak.

1. Çü geldi yādına ol pîr-i māhîr
Didi Kaysa anuñ hālını bir bir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 29*). [*yādına gel, -di*]
2. Yidi dildārı için kayd anuñla
Gelüp yādına hāl-i ehl-i hāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 79*). [*yādına gel, -üp*]

yāduma gel: Hatırına gelmek, hatırlamak.

1. ‘Aceb şūrîde-hāl oldum reh-i ‘ışkında ol māhuñ
Ki gelse yāduma adı döker kan gözlerüm şad bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 6*). [*yāduma gel, -se*]

yağ-: (Yağmur, kar, dolu vb.) Gökten yere düşmek.

1. Bulut gibi ğubār ağdı havāya
Ki kandan **yağdı** bārān ol ovaya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 40*). [*yağdı, -dı*]
2. Çi âteş **yağdı** üstine çi bārān
Çü süz-i kalb-ile Mecnûn-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 80*). [*yağdı, -dı*]
3. Yağar berf āsumāndan hem-çü kâfûr
İder hālâclık gūyā ki Manşûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 85*). [*yağar, -ar*]

yağ: Yağmak, düşmek.

1. Şehāb-ı tîgı **yağdurur** ferāvān
Başın kâfirlerüñ mānend-i bārān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 10, Mısra 7*). [*yağdurur, -durur*]
2. Dehānından saçılan āhı nārı
Başı üstine **yağdurdı** şerārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 38*). [*yağdurdı, -dur, -dı*]
3. Yağardı başına āhından âteş
Olurdi tağda dil-teng ü nā-şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 126*). [*yağardı, -ardı*]

yağa yağa: Düşmek, dökülmek.

1. Şererden başına od **yağa yağa**
Oturdi varuban bir yirde dil-teng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 4*). [*yağa yağa,]*

yağı: Düşman.

1. Miyānında mişāl-i beyza-i batt
Kovar bağ uğrısın süsen çü **yağı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 59*). [*yağı,]*
2. Kāmı bir göz ki dehr itmedi hūn-bār
Ecel seyli katı yavuz **yağıdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 91*). [*yağıdur, -dur*]

yağmā: Yağma, çapul.

1. Veren elden Züleyhā gibi kārı
Gözi **yağmaya** viren mülk-i cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 37*). [*yağmaya, -ya*]

yağmā it: Zor kullanarak ele geçirmek, alıp gitmek.

1. Teninden kaldurup baş şūr u gavğa
Metā'-ı 'aqlın itmiş 'ışk yağmā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 114*). [*yağmā it, -miş*]

yağma kıl: Yağmalamak.

1. Sipāh-ı derd ü miḥnet ḥayl-i sevdā
Dili mülkin bularuñ kıldı yağma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 98*). [*yağma kıl, -dı*]

yaḥ: Buz.

1. Yaḥ olmuş künde-i ğam pāy-ı ābe
Gülistānı şitā virmiş ḥarābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 97*). [*yaḥ,*]
2. Ayağı ıssısından buz kūrurdu
Giyüp **yaḥ** taḥtesinden kefş ü na'lîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 17*). [*yaḥ,*]

yaḥ: Yak.

1. Bürüdetdeydi şol resm-ile kim **yaḥ**
Bir āteşhāne oldu dehr ğarî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 18*). [*yaḥ,*]

yaḥşî: Güzel.

1. Ğamuñ tîmārını kimden şorayın
Oğulsuz **yaḥşî** gördüñ sen özüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 51*). [*yaḥşî,*]

yaḥşî: Güzel, hoş.

1. Bu leşkerden sürer meydāna raḥşî
Du'ā eyler velî anlara **yaḥşî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 20*). [*yaḥşî,*]

yāhūd: Daha doğrusu.

1. Kemerde mîm idi nāfi nihānî
Dökülmüşdi **yāhūd** mûy-ı miyānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 66*). [*yāhūd,*]
2. Yāhūd mānend-i ḳālîb olmuş idi
Ki cān anda şeker-leb olmuş idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 71*). [*yāhūd,*]
3. Yāhūd zaḥm-ı cefādan ol mükedder
Şarılmışdı deriye pāy-tā-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 53*). [*yāhūd,*]
4. Yāhūd bir çeşm-i zāğ oldu her encüm
Çerāğ-ı bezm-i miḥnet gibi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 96*). [*yāhūd,*]
5. Olurdu çeşmi rüşen ḥātîrî şād
Yāhūd k'ireydi bir bû ol yañadan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 19*). [*yāhūd,*]
6. Süleymān ḥāteminüñdür niğîni
Yāhūd ol ḥāl-ile bu la'l-i mey-gün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 73*). [*yāhūd,*]

7. Kem nazar eyler aña kim lütfün iğmâz eyleye
Yahû kim kaldurur anı itse kahrûn pâ-y-mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 28*). [yâhu,]
8. Yahûd olmış-idi bir nuṭfe zâyî‘
Anı kaşd eyleme kılmâğa ıslâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 46*). [yahûd,]
9. Yahûd âşüfte-yi sevdâ-perestüm
Emîr-i kişver-i ‘ışk-ı helâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 4*). [yahûd,]
10. Ki gün gibi töländün gözümüzden
Yahûd bu vechden girdün zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 51*). [yâhûd,]

yâhûd: Veya, ya da.

1. Süleymâna rikâbî hâtem olmuş
Yahûd engüşter-i şâh-ı Cem olmuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 64*). [yahûd,]
2. Yâhûd mâh-ı münîrûn hâlesidür
Ki nûr ol hâleyi kılmış-durur pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 67*). [yahûd,]
3. İki gevher idiler bir şadefden
İki ahter **yahûd** burc-ı şerefden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 16*). [yahûd,]
4. Tokındursa **yahûd** şeş-per-i maşkül
Kılarıdî kâf tağın kuhl-ı mahlûl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 59*). [yahûd,]
5. Yahûd bir tıfl kim olmaya hoş hû
Yeg oldur kim anadan toğmaya o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 217*). [yahûd,]
6. Yahûd zâğ-ı sebük-bâl-ı zamâna
Nigûn yapmışdı yir yir âşiyâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 51*). [yahûd,]
7. Yahûd girdâba düşüp fülk-i meh-tâb
Bırakdı âsumân bahrine kullâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 11*). [yahûd,]
8. Yâhûd mevtümde bu gîsü-yı çün şeb
Kefen kâfur olmuşdur müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 17*). [yâhûd,]
9. Yahûd yimişdür ola cân-verler
Diriymişse bulunurdu muḳarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 49*). [yahûd,]
10. Yahûd tîguñ çeküp ‘ömrin tebâh it
Saña bir bende bilürven özümi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 50*). [yahûd,]
11. Meger h’âbum ola **yahûd** hayâlüm
Bahârûn mevsiminden ebr k’ağlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 56*). [yâhûd,]
12. Ki mahv ola kevâkib âsumândan
Yahûd ol giderür ‘ışkum gamını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 21*). [yahûd,]
13. Yahûd hâşıl kılam bir şemme büyüñ
Nedür zulûmât-ı gür içinde hâlün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 34*). [yahûd,]

yak: Ateşe vermek, acıtmak.

1. Batupdur cânı gözine anuñ hâr
Beni **yakma** bu resme ser zenîşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 141*). [yakma, -ma]
2. Bunı **yakdı** anuñ nâr-ı firâkı
Eritdi şem‘ gibi iştiyâkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 25*). [yakdı, -dı]

yak: Yakmak II tutuşturmak.

1. Halîli **yakmayan** âteş haḳıyçün
Çehâr erkân ü cihât-ı şeş haḳıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 89*). [yakmayan, -ma, -yan]
2. Buyurdu **yakdılar** ‘ûd u sipendi
Ki tâ def‘ ide andan her gezendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 21*). [yakdılar, -dı, -lar]
3. Ne nâmin ahladı ne hûd nişânın
Velî ‘ışk âteşine **yakdı** cânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 40*). [yakdı, -dı]
4. Kaçan kim ‘ârîzi verdine bakdı
Vücûdi mülkini ‘ışk odı **yakdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 82*). [yakdı, -dı]
5. Görür bir şekl kim rû‘yâda anı
Görüp **yakmışdı** ‘ışk odına cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 84*). [yakmışdı, -mış, -dı]
6. Derün-ı lâle gibi âteş-i âh
Yakardı hîrmen-i şabrını her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 18*). [yakardı, -ar, -dı]

7. Yüzi kara idi vü saçları ak
Cehennem çehresin **yağmağa** müştâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 24). [yağmağa, -mağa]
8. Yağar kebk âteş-i âhına şeh-per
Ki dir derdâ kanı gülbâr-ı ahker (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 101). [yağar, -ar]
9. Ger ire dime ol mâha nokşân
Seni âhum odı **yağardı** el-ân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 30). [yağardı, -ar, -dı]
10. Cemâline çün anuñ bakdı Mecnûn
Bir âh idüp cihânı **yağdı** Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 40). [yağdı, -dı]
11. Getür önünde **yağ** virme emâni
Ya isterseñ tutup mahbûs-ı çâh it (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 48). [yağ,]
12. Dirîğ ü hayfıdan yokdur saña sūd
Bugün **yağsun** buhûr-ı hûb ocağın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 103). [yağsun, -sun]
13. Yağa şehperini iy yüzi mâhum
Ki çeng-i rāga düşse deste-i gül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 94). [yağa, -a]
14. ‘Adümüñ dîdesine merdüm oldı
Yağaram ben senüñ mihründe sine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 121). [yağaram, -ar, -am]
15. Aña n’eyleyibilür tîğ-i hûn-h’âr
Yağa pervâneyi çün şem’-i bî-dûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 105). [yağa, -a]
16. ‘İzârında belürmez hañ nişânı
Yağar mihri zemîni vü zamânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 10). [yağar,]
17. İrişmedin helâk eyler anı dehr
Gice **yağsa** senüñ-çün bir çerâğı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 13). [yağsa, -sa]
18. Yakındı lâleden pâyine hınnâ
Getürüp şâhdan ser gonce-i âl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 42). [yakındı, -ın, -dı]
19. Ki aña ‘arz eyleseñ şem’-i cemâli
Yağar pervâne gibi perr ü bâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 116). [yağar, -(a)r]
20. Şu kim **yağmadı** oda el ya ayak
Ne bilsün ol nedür ‘âlemde yanmak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 55). [yağmadı, -ma, -dı]
21. Yağar âhum odı perr-i şabâyı
Ne yil k’itmez beni büyüñdan âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 84). [yağar, -(a)r]
22. Görinür şüşe-i yah gibi şâfi
Hâlîl-i kebk **yağup** oda şeh-per (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 9). [yağup, -up]
23. Dağı biter **yağar** anı dem-i bād
Aña kâr itmedi ger pend-i mâder (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 18). [yağar, -(a)r]
24. Kimüñ hicriyle **yağar** cânuñı od
Çi ger göñlünde vardur inkisârûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 54). [yağar, -(a)r]
25. Enisün niçe ola mür ile mâr
Dil u cânı yiter **yağ** derd ü ğamdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 49). [yağ,]
26. Bize vaşl olmaya bundan ziyâde
Çü ben bu küşeden bir şem’ **yağdum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 185). [yağdum, -du, -m]
27. Yağar anı şeherden tâb-ı hırşîd
Kişi bir şayda ursa deşde tîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 28). [yağar, -ar]
28. İkisünün de odın sâkin itdi
Gelüp ‘ışk âteşi **yağdı** sipendi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 115). [yağdı, -dı]
29. Yağar hâdimlerüm şad şem’-i kâfûr
Çi ger çarha çıkar ğamdan nefirüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 22). [yağar, -ar]
30. Garaşlu ‘ışk ere olmaz revâ hiç
Garaşlu mihr bünyâdın **yağar** ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 49). [yağar, -ar]
31. Anı âbâd kılmaz müşt-ile gîl
Yağa bir hırmeni şahrâda çün tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 95). [yağa, -a]

yağ: Güneşin ısısının çok yüksek olması.

1. Temüz ıssısı **yağdı** jâlesini
Talebkâr oldı pes bâline servi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 22). [yağdı, -dı]

yaka: Kıyı, taraf.

1. Atınuñ şavletine döymeyüp hâk
Yakasin eylemiş vâdilerün çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 92). [yakasin, -sı, -n]
2. Döker her süy çeşm-i eşk-bârı
Yağalarda çü Mecnûn çeşme-sârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 36). [yağalarda, -lar, -da]

yaka: Elbisenin boynu örtecek yeri.

1. Bilürsin sen ki ben miskîn ü ğam-nâk
Yağamı ihtiyârumla itmezem çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 34). [yağamı, -mı]
2. Eger el vire bir dem vaşl-ı cânân
Komaya artuğ **yakañı** dest-i hicrân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 32). [yakañı, -ñı]
3. Buyur bir çäre tâ kim ol şegâb-nâk
Kem ağlaya **yağasin** kem kıla çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 44). [yağasin, -s, -ın]
4. Pes andan soñra ol miskîn-i güm-râh
Yağasından elini kıldı kütâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 18). [yağasından, -sı, -n, -dan]
5. At ayağından itdi ‘arşa-ı hâk
Dilirân mâteminden **yağasin** çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 76). [yağasin, -s, -ın]
6. Dilirân mâteminde k’oldılar hâk
Gök itdi dâmenin yir **yakasin** çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 38). [yakasin, -s, -ın]
7. Çeküp itdi **yağasin** pâre pâre
Didi ol ‘avrata k’iy zâl-i kıttâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 6). [yağasin, -s, -ın]
8. İşitdi v’ inledi mânend-i kânûn
Yüzini yırtup itdi **yakasin** çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 25). [yakasin, -s, -ın]
9. Yağası hicr ilinde çäk olmış
Şaçından âşiyâñ iden tıyûra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 12). [yağası, -sı]
10. Varup bir gül dibinde tutdı ârâm
Fiğân idüp **yağasin** eyledi çäk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 37). [yağasin, -sı, -n]
11. Tonatdı hıl’atıyle ol perî-zâd
Yağasından şan ol ruhsâr-ı zibâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 155). [yağasından, -sı, -n, -dan]
12. Yakasin hicr elinden eyleyen çäk
Nedür hicrân gicelerinde hâlûñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 12). [yağasin, -s, -ın]
13. Dirîğa gitdi ol serv-i cemîle
Yağasin çäk idüp hem-çün gül-i ter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 41). [yağasin, -s, -ın]
14. ‘Azâ-girân gibi eşvâb-ı mâtem
‘Arab dilberleri yırtup **yağayı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 35). [yağayı, -y, -ı]
15. Yağalar eylediler pâre pâre
Görüp ol kâlîbî sandılar el-hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 18). [yağalar, -lar]

yakıl: Yanmak, yakılmak.

1. Düşeli mihrûñ hevâsına **yakıldum** yandum âh
Böyle bilmezdim ne muhrîk âteş-imiş nâr-ı ‘ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 7). [yakıldum, -du, -m]
2. Yanalum **yakılalum** iy ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 102). [yakılalum, -al, -um]

yakîn: Yakın.

1. Çün irişdi saña bu mîve-i hûb
Yakınlarda bir oğluñ ola mañbûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 264). [yakınlarda, --lar, --da]
2. Yakın yirde sarây-ı pâdişâha
Vañan düzdiler ol çeşmi siyâha (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 75). [yakîn,]
3. Turup şâhuñ vañangâhına geldi
Yakîninde karar itdi vü kaldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 164). [yakîninde, -in, -de]

yakîn: Kısa zaman.

1. Yakında oğluñ olur didüğini
Özinüñ cümle kaydın yidüğini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 45*). [*yakında, -da*]
2. İre gönülünü hoş tut k'iy yegâne
Yakında tîr-i maşşûduñ nişâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 34*). [*yakında, -da*]
3. Naşib eyledi ise Hâk tebârek
Yakında ola bu 'arûs-i mübârek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 76*). [*yakında, -da*]

yakîn: Çok az bir ara ile ayırılmış olan (yer ve zaman bağlamlarında).

1. Yakîn yirde fûlân şāhuñ kıızıdur
İdûpdür şit-i hüsnî 'ālemi pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 11*). [*yakîn,]*

yakîn: Yakın tarafına, yakınına.

1. Döşürdi 'aqlını Mecnûn-ı şeydā
Yakınına gelüp 'özü itdi vāfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 5*). [*yakınına, -ın, -a*]

yakîn: Doğru, gerçek, şüphesiz.

1. Sütûn-ı dînümün misvākîni kıl
Yakînüm gülşenine naḥl-ı kāmîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 30*). [*yakînüm, -üm*]
2. Yakîni harfî levhinden olup ḥak
Göyündürdi dilini âteş-i şek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 17*). [*yakîni, -i*]
3. Yakîn bildi ki baḥtî şüm olupdur
Vişāl-i yârdan maḥrûm olupdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 65*). [*yakîn,]*
4. Çü bir 'ışkuñ ola mekr ü ḥayālî
Yakîn olur anuñ lâ-bûd zevālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 6*). [*yakîn,]*
5. Yakîn aña ki cān andan ola dūr
Belâ vü miḥnet-ile düşdi bîmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 30*). [*yakîn,]*
6. Yimemekden vücûdum bulmaz ihlāk
Yakîn geldi Selâma k'ol ciger-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 7*). [*yakîn,]*

yakîn bil: Bir şeyi şüphesiz olarak tam ve doğru şekilde bilme.

1. Yakîn bildi k'anuñ cān-ı ḥakîrî
Belâ zindānınuñ olmış esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 65*). [*yakîn bil, -di*]

yakîn gün: Kıyamet günü.

1. Ki bârî bu heves ḳalmaya cānda
Yakîn günde ider gönülüm şehâdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 61*). [*yakîn gün, -de*]

yakmak: Ateşe vermek, yok etmek.

1. Beni **yakmakda** aḥkerden beterdür
Vişālünden kenâre çıkmışam ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 124*). [*yakmakda, -da*]

ya'küb: Hz. Yakup Peygamber.

1. İcâzet virdügiyçün derde Eyyüb
Taḥammül kıldıgiyçün hüzne **Ya'küb** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 84). [ya 'küb,]
2. Nitekim Yûsufından ayru **Ya'küb**
Dir idi ḥasret ü derd-ile her gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 8). [ya 'küb,]
3. Ğam-ı 'ışk itmedi bir dem seni şâd
Senûn gibi ne gördi hüzni **Ya'küb** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 9). [ya 'küb,]

yākūt: Kırmızı renkli değerli taş.

1. Lebi **yākūtdan** u dendânı billür
Temâşası bağışlar gözlere nûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 53). [yākūtdan, -dan]
2. Dür ü **yākūtıla** zeyni muraşsa'
Cevâhîr birle âlâtı mülemma' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 61). [yākūtıla, -ıla]
3. Yiyüp **yākūti** üşenme vebâdan
Olup ḥink-i tekebbürden piyâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 102). [yākūti, -ı]

yâl u bâl: Boy pos, endam.

1. Kıyâs eyleñ niye irişdi ḥâlî
Göricek kaçmı zaḥmın yâl u bâlî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 70). [yâl u bâl, -i]

yalan: Aldatıcı, doğru olmayan söz.

1. Sebûdur şureti şan burnı kûze
Yalan sözlü yamân dillü siyeh-ruḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 9). [yalan,]
2. Didi şermendeyüm kızbümden âhîr
Ki bu sözde **yalan** eydem ḥaḳîkat (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 7). [yalan,]
3. Derûni pür-şerâr-ı âteş-i tâb
Didi kim iy mürüvvetsüz **yalan** şâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 9). [yalan,]
4. Eri ḥayfından aña male urur
Yalandan ağlayup ol serv-i fettân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 113). [yalandan, -dan]

yalı: Boyun, gerdan. 2. Kuvvet, güç.

1. Var-idi murğ-i tâyir gibi bâlî
Degüldi şâyine muḥtâc **yalı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 46). [yalı,]

yalıncağ: Çıplak.

1. Yalıncağ hem-çü 'üryanân-ı maḥşer
Pür olmuş vahşilerle her kenârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 54). [yalıncağ,]
2. Yalıncağ eyleyüp tığını süsen
Türur vâdiler içre hem-çü reh-zen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 51). [yalıncağ,]

yalvar: Sızlanarak, ısrarlı bir şekilde yardımda ve istekte bulunmak.

1. Şafâ vir câna şubḥuñ şoḥbetinden
Bu resme **yalvarup** Ḥallâka ḥaylî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 51). [yalvarup, -up]

yaman: Çetin, zor.

1. K'özi düşdi yine kazduğı çāha
Yamanlık olsa bir şahsuñ hayālī (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 27). [yamanlık, --lık]
2. Bulur lâ-büd **yamanlıkdan** melālī
Çü Nevfel ortadan düşürdi rahtı (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 28). [yamanlıkdan, -lık, -dan]
3. Sebûdur şureti şan burnı küze
Yalan sözlü **yamān** dillü siyeh-ruḥ (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 9). [yamān,]
4. Eyülük yatlılıkdan kıla şanma
Yamanlık olsa bir şahsuñ murādı (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 69). [yamanlık, --lık]
5. Meger şol kim āña baş itmeye pîç
Eyülük kıl **yamanlıkdan** üşenme (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 67). [yamanlıkdan, -lık, -dan]
6. Didi öz düşmenine k'iy birāder
Başına gelmesün dirseñ **yaman** kār (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 111). [yaman,]
7. Yaman şanmayı gör kimseye zinhār
İdinme kimse incitmeği pîşe (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 112). [yaman,]

yan: (Sevgilinin) yanı.

1. Nigārīn ü ḥarīm-i ḥargeh-i nāz
Yanında dilberān-ı nāvek-endāz (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 22). [yanında, -in, -da]

yan: Acı, keder çeken, aşk ateşiyle harap olan.

1. Yanaram Tūr-ı Mūsī-veş tecellī nārına iy dil
Eger 'arz eylemezse ol kām-ṭal'at baña didār (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 7). [yanaram, -ar, -am]
2. Nesīm-i zevkle toldt dimāğum
Fetil-i şevkle **yandı** çerāğum (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 80). [yandı, -dı]
3. O da **yandı** hevesden kaşr-ı ārām
Yile vardı hevādan ḥirmen-i nām (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 35). [yandı, -dı]
4. Firākından niçe giryān olasin
Dil odında **yanup** biryān olasin (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 24). [yanup, -up]
5. Günün niçün qaradur böyle her rüz
Oda **yanan** ben özi göyneyen sen (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 59). [yanan, -+an]
6. Düşeli mihrün hevāsına yakıldum **yandum** āh
Böyle bilmezdim ne muḥriḳ âteş-imiş nār-ı 'ışk (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 7). [yandum, -du, -m]
7. Komağıl nār-ı cehennemde mü'ebbed **yanmağa**
Rūzı kıl cennetde ol miskine didār u vişāl (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 37). [yanmağa, -mağ, -a]
8. Şu kim yakmadı oda el ya ayak
Ne bilsün ol nedür 'ālemde **yanmağ** (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 56). [yanmağ, -mağ]
9. Niçe **yanmayayın** ben iy mükerrerem
Ki var sinemde her sū biñ cehennem (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 63). [yanmayayın, -ya, -yın]
10. Dilün **yandı** degüldür puḥte ḥāmuñ
Enīs ü yārdan şabr u şekibi (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 94). [yandı, -dı]
11. Eger artık gidem **yanup** olam güm
Ne deñlü zevcüm ise anda ḥufte (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 186). [yanup, -up]
12. Yanup āhum odına gitdi kaydum
Dihi dehrün belāsından irāğum (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 42). [yanup, -up]
13. Dilidür saña ḥālın dimek iy yār
Mezārı üzre **yanan** şem'-i her rüz (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 79). [yanan, -an]
14. Yanupdur özge âteşden çerāğı
İdüp āḥir vişālinden ferāğat (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 104). [yanupdur, -up, -dur]
15. Yanalum yakılalum iy ciger-süz (Tahayyür-nāme-i Leylī vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 102). [yanalum, -alu, -m]

yan: Alev almak, tutuşmak.

1. Çerâğ-ı meh ki **yanar** âsumânda
Ne ruğân ne fetîle vardır ânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 19*). [*yanar, -ar*]
2. Çerâğ iki **yanıcağ** yeg virür nûr
Kılalum hem biz iki bülbül-i zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 98*). [*yanıcağ, -ıcağ*]
3. Çü cām-ı kâhrdan nûş itdi zehri
Fırâkı âteşi **yandurdi** dehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 8*). [*yandurdi, -dı*]

yan: *Taraf, yakın, yan, çevre.*

1. Diline ‘ilm şevki gâlib oldu
Düşürüp **yanına** bir kaç perî-zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 5*). [*yanına, -ı, -n, -a*]
2. Bu **yaña** cân-ı Kays-ı bî-mecâlî
Zebûn eyledi ol mâhuñ hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 1*). [*yaña, -a*]
3. Arayup her **yaña** ol nâzenîni
Yur idi eşk-ile pîrâhenîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 39*). [*yaña, -a*]
4. Bu faşl içinde ol hûbân mesrûr
Degüllerdî **yanından** âteşüñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 106*). [*yanından, -ı, -n, -dan*]
5. Atası tutmuş-idi ol **yaña** gûş
Bu sözleri işidüp oldı hāmûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 63*). [*yaña, -a*]
6. Okuyup rıfk-ıla **yanına** anı
Bile bir sofradan yidürdi nāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 37*). [*yanına, -ı, -n, -a*]
7. Yanında var idi bir münşî üstâd
Aña didi ki bir nâme kıl âbâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 35*). [*yanında, -ın, -da*]
8. Bahâdırlar çeküp tîğ-i felek-gün
Akıtdılar şu gibi her **yaña** hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 66*). [*yaña, -a*]
9. Sebebsüz geşt ider tağ u ovayı
Yanında bir hayâtı vü memâtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 27*). [*yanında, -ın, -da*]
10. Gelüp **yanlarına** hayrân u mahzûn
Gehî sildi yeñiyle tozlarını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 60*). [*yanlarına, -lar, -ı, -n, -a*]
11. Boğazlaya hemîn ol nâ-tüvânı
Çü şayyâdüñ **yanına** irdi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 13*). [*yanına, -ına*]
12. Çıkardı dilden ol hûn-ı mübâhı
Pes âhunuñ **yanına** geldi Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 47*). [*yanına, -ına*]
13. Niteki ata oğıl **yanına** mahzûn
Yeñiyle sildi püştinüñ tozını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 48*). [*yanına, -ına*]
14. Yürî çiftüñ **yanına** hurrem ü şâd
Tenüñden dūr zañm-ı kîne-h“âhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 60*). [*yanına, -ına*]
15. Yanıncadur gül-i tâzeyse hârî
Mey-i nâb-ise biledür humârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 29*). [*yanıncadur, -dur*]
16. Elinde kesmege anı erre-i tîz
Varup **yanına** ol serv-i cevânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 25*). [*yanına, -ına*]
17. Nigâr iline toğrı tutdı râhı
Çekildi sîm ü zer **yanınca** vâfir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 29*). [*yanınca, -ınca*]
18. Vü ger zer dir-iseñ **yanındadur** hâk
Bu sözlerden gelüp sultân rızâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 76*). [*yanındadur, -ı, -n, -da, -dur*]
19. Anuñ gayrıyla hergiz düzmezem kâr
Gelüp **yanına** pes meşşâta dil-şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 17*). [*yanına, -ına*]
20. Anası geldi **yanına** oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 1*). [*yanına, -ına*]
21. Semen-sîmâ şanemler lâle-hâddler
Yanına geldiler ol âfitâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 9*). [*yanına, -ına*]
22. Oturdi **yanına** çün serv-i âzâd
Tağıldı hâk ü hâlvat kaldı eyvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 22*). [*yanına, -ına*]
23. Turup **yanına** geldi çeşmi pür âb
Didi benden kızum işit naşîhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 32*). [*yanına, -ına*]
24. Turup gıtdi **yanından** çâr-nâ-çâr
Yine geldi tazarru‘ birle dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 60*). [*yanından, -ından*]
25. Görüp anı atası kıldı ser-pîç
Varup âheste **yanına** oturdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 59*). [*yanına, -ına*]

26. Anuñ **yanına** varımazdı bir dem
Ne şahsı k'istemey anuñ rızası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 74*). [*yanına, -ına*]
27. Anuñ **yanına** destür olmadın hiç
Bu hayvânlar arasında o hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 80*). [*yanına, -ına*]
28. Göre düşdi gözi bir aşinâyı
Çağırup **yanına** anı didi k'iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 37*). [*yanına, -ına*]
29. Okıdı **yanına** maḥzûn maḥzûn
Gelicek eyledi bî-had ri'âyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 38*). [*yanına, -ına*]
30. Getür bir dem müşerref olalum biz
Gelüp ol zâhidüñ **yanına** ḥâcib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 21*). [*yanına, -ına*]
31. Yanınca bir şanem zevk ü şafâda
Döker Mecnûn cebelde eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 74*). [*yanınca, -ınca*]
32. Yanına varmadan bişer o naḥçîr
Hilâf-ı kâr-ı İbrâhîm-i Âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 30*). [*yanına, -ı, -n, -a*]
33. İletmezdi **yanına** dâyesini
Bilüp bu hâleti hem ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 70*). [*yanına, -ına*]
34. Şızup sîm ıssıdan sîm-âba döndi
Yaban ıssısınıñ **yanında** dūzaḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 17*). [*yanında, -ın, -da*]
35. Revân oldı idinüp pîri hem-râh
Bile yirtıcılar **yanınca** anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 139*). [*yanınca, -ınca*]
36. Yanında 'ömr anuñ meflûc yâ süst
Pes andan şordı ol cânı cihânıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 12*). [*yanında, -ın, -da*]
37. Baña anı getirirsen iy pîr
Ḥudâ **yanında** olmayaydı žâyî' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 47*). [*yanında, -ın, -da*]
38. Perî-veş kıldı sūy-ı yâre pervâz
Gelüp yârı **yanında** kurdı raḥtî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 179*). [*yanında, -ın, -da*]
39. Tırup **yanından** bir lâḥza oturdı
Didi bu ne bahâr-ı hoş havâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 214*). [*yanından, -ı, -n, -dan*]
40. Yanuña niçe gelsün iy belâ-keş
Ki yüzün görmeden bu resme sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 222*). [*yanuña, -u, -(n)a*]
41. Tükendi kalmadı şabr u mecâlüm
Gel otur **yanuma** kim iy vefâdâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 5*). [*yanuma, -um, -a*]

yaña: Dolay.

1. Ki kopup çarḥdan mäh-ı cihân-tâb
Özini kıldı bundan **yaña** pür-tâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 4*). [*yaña,]*
2. Bu **yaña** mîr-i taḥt-ı 'ışk-bâzân
Şehinşâh-ı sipâh-ı cân-güdâzân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 1*). [*yaña,]*
3. Bu **yaña** kavm-ı Leylî oldı âgâh
Ki gelür bir cemâ'at tütuban râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 41*). [*yaña,]*
4. Bunı didi vü ḥâmüş oldı ol mîr
Söze girdi bu **yaña** başlayup pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 2*). [*yaña,]*

yaña: E doğru, taraf, yön.

1. Tâ kıyâmet günlerine kaldı didâr el-firâk
Bir **yaña** cevr-i zamâne bir **yaña** derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 5*). [*yaña,]*
2. Tâ kıyâmet günlerine kaldı didâr el-firâk
Bir **yaña** cevr-i zamâne bir **yaña** derd-i peder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 5*). [*yaña,]*
3. Ol evvândan **yaña** idüp işâret
Didiler belki bu kaşrı 'imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 69*). [*yaña,]*
4. Çü Kays işidüp aḥladî sözini
Anasından **yaña** döndi yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 2*). [*yaña,]*
5. Tır evden **yaña** gidelüm gözün aç
K'anañdur anda didârıña muḥtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 135*). [*yaña,]*

6. Bu **yaña** kâşid-ı pür-cehd ü ikdâm
Gelüp sultâne hâli kıldı i'lâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 57*). [*yaña,]*
7. Çü Leyliden **yañadan** ire bir bād
Urur vaşında anuñ şad beyte bünyād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 19*). [*yañadan, -dan]*
8. Alup ol nâmeyi peyk-i sebük-hîz
İrişdi yine Nevfelden **yaña** tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 56*). [*yaña,]*
9. Çü Mecnûnuñ sözün ol şâhş işitdi
Kodı hayrân olup bir **yaña** gıtdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 46*). [*yaña,]*
10. Ki bir kâşid bulup hûb u yegâne
İde divânenen **yaña** revâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 14*). [*yaña,]*
11. Bu **yaña** haşmı da olup haberdâr
'Adûsın karşıladı çâr-nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 3*). [*yaña,]*
12. Bu **yaña** geldük ol divâne-i gâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 1*). [*yaña,]*
13. Olurdu çeşmi rüşen hâtırı şād
Yahüd k'ireydi bir bû ol **yañadan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 19*). [*yañadan, -dan]*
14. Bu segden **yaña** da sal üstülh'ânı
Saña iy hâli Hindü Hakk tebârek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 74*). [*yaña,]*
15. Ata tehdîdi bir cânibden iy yâr
Yine hem bir **yañadan** ta'n-ı 'udvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 81*). [*yañadan, -dan]*
16. Ki bir miqdâr özinden turalar dūr
Bu **yaña** irişüp pîr-i vefādâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 147*). [*yaña,]*
17. Ki kendüden **yañadur** toğrı 'azmı
Bu vahşiler tağılsun diyü tırdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 38*). [*yañadur, -dur]*
18. Fiğân ü nâle kılarıd şeb ü rûz
Bu **yaña** 'ammisi dahı dem-â-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 75*). [*yaña,]*
19. Bu **yaña** geldüñ ol serv-i revân-bahş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 1*). [*yaña,]*

yañağ: Yanak.

1. Nuṭṭ-ı deheni bülbül-i güyâya kılar ta'n
Gül-güne **yañağı** gül-i ḥandâni beğenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 6*). [*yañağı, -ı]*
2. Gül-güne **yañağı** gül-i ḥandâni beğenmez
Dil 'aḳla belâ tahtını çok gördüğü bu kim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 6*). [*yañağı, -ı]*
3. Lebi şîrin dehâni ḡonce-i ter
Saçı müşğîn **yañağı** verd-i aḡmer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 284*). [*yañağı, -ı]*

yañağ: Yanak II sevgilinin yanağı.

1. Kemân ebrûsı kabz iden cihânı
Yüzi gülşen **yañağı** verd-i ḥandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 39*). [*yañağı, -ı]*

yane yane: Tekrar tekrar yanmak, yanarak.

1. Ki ben kılından ol serv-i revâne
Du'âlar eyleyüp di **yane yane** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 94*). [*yane yane,]*
2. Diyesin ben kılından **yane yane**
Ki iy nerm oluban a'dāya çün mûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 72*). [*yane yane,]*
3. Kılar feryād ḡamdan **yane yane**
Fırâḳ-ı dōstdan kim nâle urur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 110*). [*yane yane,]*

ya'nî: Sözün kısası, doğrusu.

1. Özümü kendüligümden cüdâ kıl
Ki **ya'nî** 'ışḳuñile âşinâ kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 122*). [*ya'nî,]*
2. Ki **ya'nî** dir saña cāndan muṭî'em
Ṭutarum şer'iñi gerçi şeni'em (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 131*). [*ya'nî,]*

3. Özinüñ varlığından dūr oldı
Ki **ya'ni** ğarķ-ı baħr-i nūr oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 192*). [*ya'ni,]*
4. Huşûşa yâr-ı evvel **ya'ni** Şiddik
Emîr-i bârgâh-ı mülk-i tevfiķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 3*). [*ya'ni,]*
5. Şeh-i kişver-güşâ-yı mülk-i ma'nî
Emîr-i bargâh-ı 'adl **ya'ni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 124*). [*ya'ni,]*
6. Bulup **ya'ni** şehüñ medħinde behre
Dür-efşân oldı nazmum mülk-i dehre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 11*). [*ya'ni,]*
7. Ki **ya'ni** eylemekden câblûsî
Bulam teşrif-i naţ-ı baħt bûsî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 157*). [*ya'ni,]*
8. Ki **ya'ni** 'arz iden bu dâstânı
Şu resm-ile rivâyet kıldı anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 165*). [*ya'ni,]*
9. Ki **ya'ni** meş'al-i dehrüñ çerâġı
Söyünüp kaldı âteşsüz ocaġı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 3*). [*ya'ni,]*
10. Baña rûzı kıl anda baħt-ı sermed
Şefâ'at eylesün **ya'ni** Muhammed (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 226*). [*ya'ni,]*
11. Kılup ġuşına zîver dürr-i ma'nî
Anası didi ol meh-rûya **ya'ni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 4*). [*ya'ni,]*
12. Ki **ya'ni** atasına ol ciger-ħ'âh
Koyup taġı vü râġı oldı hem-râh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 87*). [*ya'ni,]*
13. Muķim-i künc-i teng-i ġâr-ı pür-ħün
Esîr-i çâh-ı ġam **ya'ni** ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 16*). [*ya'ni,]*
14. Götürdi perdesin ma'sûķa-i çeng
Ki **ya'ni** kıya bezm ehlini bî-neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 8*). [*ya'ni,]*
15. Dem-â-dem mevc uran deryâ-yı pür-cüş
Ki Mecnûn **ya'ni** ol şeydâ-yı pür-ħuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 12*). [*ya'ni,]*
16. 'Înâyet kıl baña iy Ĥayy-ı Ğaffâr
Ki bu şürîdelikden **ya'ni** kırtar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 58*). [*ya'ni,]*
17. Beni bu 'işķuñ irür ġâyetine
Ki **ya'ni** vâķıf it her ĥâletine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 26*). [*ya'ni,]*
18. Ten-i 'uryânı ġarķ-ı kulzüm-i ĥün
Belâ âşüftesi **ya'ni** ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 12*). [*ya'ni,]*
19. Ki bir mektûb kıldı **ya'ni** tertîb
Didi evvel idüp i'zâz u terġîb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 9*). [*ya'ni,]*
20. İdüp pervâz burc-ı mâha irdi
Ki **ya'ni** bârgâh-ı şâha irdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 26*). [*ya'ni,]*
21. Siperler itmiş ebrûsını pür çîn
Kılıca **ya'ni** kim izhâr ider kîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 56*). [*ya'ni,]*
22. Ki **ya'ni** şubħ irüp ĥurşîd-i enver
Cihân âyînesin kıldı mûnevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 31*). [*ya'ni,]*
23. Ki **ya'ni** şatmaduñuz şekkeri siz
Gerekmez sirke daħı almazuz biz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 51*). [*ya'ni,]*
24. Kesüp **ya'ni** başın ol bî-günâhuñ
Alalar ĥil'atini pâdişâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 45*). [*ya'ni,]*
25. Ki **ya'ni** bu ĥikâyetden nihânı
Ĥaberdâr eyile var ol yâr-ı cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 37*). [*ya'ni,]*
26. Beni **ya'ni** ki irürdüñ murâda
Ki atdan düşmiş döndüm arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 29*). [*ya'ni,]*
27. Fiġân u derd ü hicrânüñ celîsi
Şeh-i iķlîm-i ġam **ya'ni** ki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 13*). [*ya'ni,]*
28. Senüñ-çün **ya'ni** zâħir oldı pasum
Şol ucdan k'itmiş-idüm saña 'işyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 90*). [*ya'ni,]*
29. Ser-i maġz üzre **ya'ni** pöst olam
Bunı didi vü geçdi ol aradan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 26*). [*ya'ni,]*
30. Hevâ âşüftesi **ya'ni** ki Mecnûn
Çün işitdi ĥaber kim ol cefâķâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 26*). [*ya'ni,]*

31. Ki gey müstağnî vü mesrûr olub sen
Ki bir bed-nâmdan **ya'nî** bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 33*). [*ya'nî,]*
32. Öñinden kaçdı pâre pâre olup mîğ
Ki **ya'nî** âfitâb-ı 'âlem-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 7*). [*ya'ni,]*
33. Kılar **ya'nî** ğarîbe dil-nüvâzı
Añup Leylisinüñ âhû gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 122*). [*ya'nî,]*
34. Gülistân-ı cihân-ârâ cemâli
Büt-i sîmin-beden **ya'nî** ki Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 45*). [*ya'nî,]*
35. K'ışûmden olmayam şermende **ya'nî**
Bilürven ol dahı 'aşık-durur pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 198*). [*ya'nî,]*
36. Muṭî'ümdür kilâbuñ iy dil-ârâ
Ki **ya'nî** der-peyümce bunca hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 53*). [*ya'nî,]*
37. Şu resme virdi ğam bezmine hâlet
Ki Leylî **ya'nî** şem'i dilberânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 17*). [*ya'nî,]*
38. Ki **ya'nî** hasteye yidürdiler kand
Dahı eylediler çok dürlü tîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 32*). [*ya'nî,]*
39. Çeh-i Mısır içre maḥbûs-ı muḥalled
Şaçı ğâret-ger-i dîn **ya'nî** Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 13*). [*ya'nî,]*
40. Ki **ya'ni** bezmgâhın kıldı tezyîn
Şu resme hûb ü firûz oldı ol rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 6*). [*ya'ni,]*
41. Ki **ya'nî** ol iki yâr-ı ciger-süz
Biraz kıldılar ârâm ol arada (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 2*). [*ya'nî,]*
42. Kâralar giydi **ya'nî** tıtdı mâtem
Cihân pür-baḥr iken ol nev-'arûsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 6*). [*ya'nî,]*

yanına var: Yanına yaklaşmak.

1. Tırup tîz oğlunuñ yanına vardı
Belini gördi bükmiş yâr derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 61*). [*yanına var, -dı]*

yap: Yapmak, etmek.

1. Fenâyı **yapma** kim seyl ayağıdur
Bu yidi başlu ejderhâ-yı hûn-h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 92*). [*yapma, -ma]*

yap: Bina etme.

1. Yaḥûd zâğ-ı sebük-bâl-ı zamâna
Nîgûn **yapmışdı** yir yir âşiyâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 52*). [*yapmışdı, -mış, -dı]*
2. Demirden şanki **yapmışlar** ḥişârı
Şu resmileydi anda cânver bol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 30*). [*yapmışlar, -mış, -lar]*
3. Yapalum müdde'inüñ yüzine der
Bisât-ı ḥâk üzre bî-melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 104*). [*yapalum, -alum]*

yapış: Yapışmak, tutmak.

1. Yapışup baḥye baḥye çāk iderdi
Ki çākı ceybine deñlü giderdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 25*). [*yapışup, -up]*
2. Yapışup ḥalkasına Ka'benüñ el
Tažarru' kıl Ḥudâya iy mu'allel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 53*). [*yapışup, -up]*
3. Yirinden sıçrayup çün ḥalka-i mâr
Yapışdı ḥalkasına Ka'benüñ zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 4*). [*yapışdı, -dı]*

vapış: Yapışmasını sağlamak.

1. Hamîr-i nermden bulduñ çü nânı
Yapışdur germken tennüre anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 100*). [yapışdur, -dur]

vaprak: Varak.

1. Olur **yaprağ** dökilmek anda ma'zûr
Zamâna ire çün faşl-ı hâzâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 66*). [yaprağ,]
2. Vücûdın lerze tıtdı hem-çü **yaprağ**
Ten-i şad-pâresine çeng urdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 26*). [yaprağ,]

vaprak be vaprak: Yaprak yaprağa.

1. Gehî tahta çıkar verd-i muṭabbak
Şabâ geh tagıdur **yaprağ be yaprağ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 32*). [yaprağ be yaprağ,]

yar: Arkadaş, dost.

1. Ne **yârı** var idi kim ḥalın diyeydi
Ne bir hem-derdi kim kaydın yiyeydi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 85*). [yârı, -ı]
2. Otur âdemler ile âdemî-vâr
Unutma âdemîlik resmin iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 128*). [yâr,]
3. Yoğ-ise derdüme dermânun iy **yâr**
Benî men' itme bâri 'ışkıdan var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 37*). [yâr,]
4. Delûdür kendüye 'aqlı degül **yâr**
Görünür baña bu işden üküş 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 25*). [yâr,]
5. Ger ölse **yârı** ḥâylinde bir âdem
Yur anı gözleri yaşıyla muḥkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 23*). [yârı, -ı]
6. Ebâ-'an-ced ḥazînemde ne kim var
Bu 'arus-içün fedâ kılaydum iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 48*). [yâr,]
7. Baña **yâr** idi evvel kavm-i dildâr
Ḳamusı düşmen oldı şimdi iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 23*). [yâr,]
8. Baña **yâr** idi evvel kavm-i dildâr
Ḳamusı düşmen oldı şimdi iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 24*). [yâr,]
9. Olalıdan sentüñle **yâr** çün **yâr**
Ḳamu kârum yile gitdi zihî kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 27*). [yâr,]
10. Buçuk dem kendüye 'aqlı degül **yâr**
Gezer her lâḥza deşt ü râğlarda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 62*). [yâr,]
11. Cevâbından tahayyür buldı Nevfel
Dönüp yüz lutf-ıla didi ki iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 3*). [yâr,]
12. K'iletdüñ Nile içmeğe komadıñ
Ezel bir ḥwâna da'vet kılduñ iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 21*). [yâr,]
13. İşide her kişi k'uşlandı Mecnûn
Kemâlün bulduğundan şoñra iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 45*). [yâr,]
14. Ne içün bağludur hem söyle toğru
Didi zen toğru söz budur ki iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33*). [yâr,]
15. K'olavuz günde bir yirde müsâfir
Esîr üslûbına düzdüm bu **yârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 39*). [yârı, -ı]
16. Anı kaldurayın toprakdan iy **yâr**
Degüldür gidecegi yoldan âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 22*). [yâr,]
17. Tıttup nâz-ile didi tır yukarı
Ḳadîmî **yârı** ile ol felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 27*). [yârı, -ı]
18. Yazar **yârâ** işe geh geh ḥas u hâr
Çi ger firûzedür 'âlemde merğûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 108*). [yârâ,]
19. Yüzinden perdesin mâhuñ götürdi
Didi lâyıḳ mıdur 'âlemde iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 3*). [yâr,]

20. Getürme saña vü bize fazîhat
Buña râm olmaz-iseñ senden iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 35*). [*yār,]*
21. K'o resme yârdan hoş **yârsuzlık**
Niçe müddetdür ol serv-i şeker-leb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 24*). [*yârsuzlık, -suz, -lık]*
22. Dil-ile boyaduñ cāna beni sen
Yeñi **yār-ile** olduñ hurrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 43*). [*yār-ile, -ile]*
23. Çağırup didi **yārına** ğam-ile
Ki iy çāk eyleyen 'ahd ü emānın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 24*). [*yārına, -ı, -n, -a]*
24. Pes itmezsın kādīmī **yāruñı** yād
Eger ğayr-ıla olduñsa hem-āğūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 44*). [*yāruñı, -un, -ı]*
25. Cihānda bir mu'ayyen meskenüñ yok
Ger ādem iseñ ol ādemlere **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 111*). [*yār,]*
26. Göricek başuñā toprak şaçarduñ
Ĝamuñ birle çün ol fevt oldı iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 17*). [*yār,]*
27. Geçinür deşt ü vādilerde mehcür
Olup hayvānlarile **yār** u mūnis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 35*). [*yār,]*
28. Göre düşdi gözi bir āşināyı
Çağırup yanına anı didi k'iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 37*). [*yār,]*
29. Derūni derdin itdi **yāre** ta'yin
Özi gibi 'amelden kaldı hāme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 172*). [*yāre, -e]*
30. Kādīmī **yāride** yād eyle anda
Çü in'ām ide aña la'lün şarābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 70*). [*yāride, -ı, -de]*
31. Ki ider bilüñi düşmen der-āğūş
Ne deñlü düşmenümse **yāruñ** iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 131*). [*yāruñ, -uñ]*
32. Yeñi **yāruñla** iy cān āfitābı
Hākikāt var ise fi'l-cümlesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 68*). [*yāruñla, -uñ, -la]*
33. Benefşe gibi cāmum oldı nīli
Bu mātemde saña kılmağa **yārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 155*). [*yārı, -ı]*
34. Du'āsın aldı ol şāh-ı nigū-fāl
Benüm bu kışsadan maķşūdum iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 43*). [*yār,]*
35. K'elā iy 'ışk işinden bī-ħaberler
Ĝamından ben ki **yāruñ** tīre rūzum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 5*). [*yāruñ, -uñ]*
36. Ki Bağdāduñ ulularından iy **yār**
Var idi bir yigit 'āşık tabī'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 2*). [*yār,]*
37. Ki yok benden saña hem-demlük iy **yār**
Taleb kıldıñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 36*). [*yār,]*
38. Yigitlik odı germindendür iy **yār**
Geçe çünkim yigitligi cevānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 28*). [*yār,]*
39. Yoğum ben varlığumdur ortada **yār**
Bu 'ışk ol dem gider ben nā-tüvāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 18*). [*yār,]*
40. İşidüp ğuşsadan oldı diger-ğün
Didi **yārā** şanurmısın ki mestüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 3*). [*yārā, -a]*
41. Anuñ kim kendü de tutmaz dilini
İki **yāruñ** k'aralarında yok şerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 33*). [*yāruñ, -uñ]*
42. Edeble **yār** idi 'aklile ma'mūr
Özinden zāhir idi çok velāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 4*). [*yār,]*
43. Yidüm içdüm ta'am ü şerbet iy **yār**
Gel it bu şiftelikden ferāğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 56*). [*yār,]*
44. Özine mahrem-i esrār kıldı
Kaçankim **yārına** vireydi peygām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 17*). [*yārına, -ı, -n, -a]*
45. İle göz dikmeden çeksün özini
Cihānda ol-durur divāne iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 37*). [*yār,]*
46. Yine düşürven irür başuma taş
Kişi kim kurtıla bir ğamdan iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 67*). [*yār,]*
47. Ki ekdüğün biçer 'ālemde her kes
Nişāne toğru varur tūrüm iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 77*). [*yār,]*
48. Bize de irse kāş andan nevāle
Bu resme sözler-ile ol iki **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 75*). [*yār,]*
49. Yok anda şem'den özge aña **yār**
Çü pervāne uyumayup ol āfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 20*). [*yār,]*
50. Çekersin ğuşsa vü ğam zahmet ü renc
Bugün vakti-durur k'üstünden iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 11*). [*yār,]*

51. Saña oldur şönumca yādigārum
Hudā haqqı-çün anı hoş tut iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 47*). [yār,]
52. Ögidince durişüp niçe yük un
Yüki az olanuñ bir gözde iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 185*). [yār,]
53. Sefer kıldı cihāndan hayf u bidrüd
Yirümüze senünle bizüm iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 87*). [yār,]
54. Kefen kaydın göre yā ol ğaribe
Ne **yārı** var k'āña kılup hidāyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 19*). [yārı, -ı]
55. Ğurūr itme āña iy **yār** zinhār
Çü gösterdi muhīt-i kışsa pāyān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 112*). [yār,]
56. Niçe çıksun göñülde turre-i dōst
Ki **yārum** mağzduz tārūm benüm post (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 18*). [yārum, -(u)m]
57. 'Aceb feryāduma kimden ire dād
Mu'inüm yāverüm **yārum** sen idüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 59*). [yārum, -(u)m]
58. Şoñuci şordı **yārından** nişānı
Ki n'oldı hālî ol hūblar şehinüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 40*). [yārından, -ı, -(n)dan]
59. Yimezsem ben hōrendem var-durur çok
Bu resme kim bu hayvānlarla **yārum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 95*). [yārum, -(u)m]

yār: İkiye ayırmak, parçalamak.

1. Bitürür taze güller gerçi gülzār
Yürekler **yarar** ammā ğayret-i hār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 212*). [yarar, -ar]
2. Hünerde kıl **yarup** sâzında bî-bîm
Toğudı kârgāhında birişim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 11*). [yarup, -up]

yār: Sevgili.

1. Ne der her tahtası bir cild-i pür-kār
Ki ğüyā bir mücellid düzmiş iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 50*). [yār,]
2. Göricek **yārınuñ** resmin o müştāk
Gidüp āramı oldı tākati tāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 101*). [yārınuñ, -ı, -nuñ]
3. Tūrup tiz oĝlunuñ yanına vardı
Belini gördi bükmiş **yār** derdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 62*). [yār,]
4. Benüm göñlümün ammā yok qarārı
Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü **yārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 46*). [yārı, -ı]
5. Yeñi içinde her bāzūsı kim var
Çeh içre şan kara urgandur iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 32*). [yār,]
6. Kaçan **yārı** ğamından ol dil-ārām
Dilese nāle kılmak kām u nā-kām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 109*). [yārı, -ı]
7. Olup **yārūñ** ğamından lāĝar u zār
Bahāneyle özin düzerdi bīmār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 97*). [yārūñ, -uñ]
8. Kimesnenüñ yüzine bakma zinhār
Meh-i 'id ise de fi'l-meşel iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 58*). [yār,]
9. Ata kim tutmaĝa olmaya her bār
Seg-i küyından özge dilberüñ **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 74*). [yār,]
10. Gözi sakka olan müjĝanı ferrāş
Cebîni **yārı** eşiginde nakķāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 8*). [yārı, -ı]
11. Söziyle dildiler bî-havf āĝyār
Dür-i gencine-i rāz ol iki **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 50*). [yār,]
12. Nazar eyledi **yārı** tal'atına
Gözinden kanlar aķdı şüretine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 33*). [yārı, -ı]
13. İdinüp **yār** kendüye belāyı
Ulaşdı 'ışka kodı māsivāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 21*). [yār,]
14. Baña bu 'ışkdan dirler cüdā ol
Varup 'aql-ile **yār** u āşinā ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 10*). [yār,]
15. Tutar şad cehd-ile bir cām o bî-hüş
Anı da **yārı** yādına ider nüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 30*). [yārı, -ı]
16. Görür bir sözde kim **yārın** ide yād
Dil-i ğam-ĝini olur hürrem ü şād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 65*). [yārın, -ın]

17. Kānı ol va'de vü 'özü ü dilekler
Ki **yārı** baña kılmışduñ muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 14*). [*yārı, -ı*]
18. Didi k'irür bunı ol **yāra** fi'l-hāl
Pes alup nāme-yi peyk-i sebük-ñiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 4*). [*yāra,]*
19. Cidāl-ı haşm içündür gözlemek neng
Ne cânım var ki idem **yār-ıla** ceng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 38*). [*yār-ıla, --ıla*]
20. Haqīkat bu-durur 'ışk içre lāyık
K'öñinde **yārınuñ** cân vire 'aşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 42*). [*yārınuñ, -ı, -nuñ*]
21. Didi kim iy cihānuñ şehriyārı
Dürüşüp irüren yārına **yārı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 8*). [*yārı, -ı*]
22. Haq ayırsun anuñ cânını tenden
Seni şayd eyleyenüñ olsun iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 27*). [*yār,]*
23. Ki **yārum** kâmetindensin nişâne
Hayât-ı cānsın u ārām-ı dilsin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 58*). [*yārum, -um*]
24. İrişdi **yār** iline şöhet-ile
Bu cânıbdan dağı emr itdi sultān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 40*). [*yār,]*
25. Ki hiç bir müzeyye sığmaz iki pāy
Hemîn oldur cihān içre baña **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 15*). [*yār,]*
26. Baña **yārum** yeter kavm ü kabile
Göñül kavm istemez Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 46*). [*yārum, -üm*]
27. Ki pesdür bu cihāndan baña **yārum**
Güher kim bula 'ālemde haridār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 54*). [*yārum, -üm*]
28. Bilür 'ākıl ki kimdür 'avrata **yār**
Vefāsızdur bilürsin 'avrata çün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 38*). [*yār,]*
29. K'o anı sen de özge **yār** tut hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 80*). [*yār,]*
30. K'o resme **yārdan** hoş yārsuzlık
Niçe müddetdür ol serv-i şeker-leb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 24*). [*yārdan, -dan*]
31. Yidürdün zāğa anı sen āhır iy **yār**
Bu idi virdüğüm yoluñda cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 50*). [*yār,]*
32. Güzellik āsumānınuñ mehinüñ
Cevābında didi Mecnûna ol **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 43*). [*yār,]*
33. Cebîni **yārı** işiginde nakkaş
İden dūd-ı dilinden āsumāni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 20*). [*yārı, -ı*]
34. Aña tūr biz kuluñı dağı az az
Eger yārā tutunduñsa yeñi **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 65*). [*yār,]*
35. Komaduñ cân ü dilde i'tikādı
Nasīb oldı vişālün gayra iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 115*). [*yār,]*
36. Kenār-ı yārda āsüdesin sen
Çün olduñ gayr-ile sen **yār** u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 127*). [*yār,]*
37. Ki ider bilüñi düşmen der-āğuş
Ne deñlü düşmenümse yāruñ iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 131*). [*yār,]*
38. Aña tūr biz kuluñı dağı az az
Eger **yārā** tutunduñsa yeñi yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 65*). [*yārā, -a*]
39. Çeken tağ u şahāride sürüdi
Ucından ben muqayyed cânıñ iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 39*). [*yār,]*
40. Ata tehdidi bir cânıbdan iy **yār**
Yine hem bir yañadan ta'n-ı 'udvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 80*). [*yār,]*
41. K'ezel ki 'ahdümüz üzredür dürüstem
Geçürdüm 'ömrümü mihrüñle iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 93*). [*yār,]*
42. Zebān tıgıyla bārī virme āzār
Saña çün derdümü şerh itdüm iy **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 145*). [*yār,]*
43. Getürdüm yirine her şartı iy **yār**
Elümden gelse anı da iderdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 158*). [*yār,]*
44. Olupdur bir mükemmel **yāra** mektüb
K'elā iy sinesi ğamdan olan çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 34*). [*yāra, -a*]
45. Ki ben **yāram** saña iy yār-ı cân hem
Fiğān bī-keslik içün ne revādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 170*). [*yāram, -am*]
46. Ne **yār** ol kimseye ne kimse aña **yār**
Çıgırur ağlayup k'iy dehr-i fānī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 48*). [*yār,]*
47. Bürāderden kim ol ola münāfık
Geçenler yüzüne karşı saña **yār** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 51*). [*yār,]*
48. Degüldür āh u nāle eksük iy **yār**
Ol ider kühlār evcinde āhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 32*). [*yār,]*

49. Perî-veş kıldı süy-ı yâre pervâz
Gelüp **yârı** yanında kurdı rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 179*). [*yârı, -ı*]
50. Erinden fâriğ u **yârına** meyli
Çıkup evden biraz gitti ırağa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 2*). [*yârına, -ı, -n, -a*]
51. Ki ola **yârınuñ** hâlinde ağâh
Hemân lâhza irişüp geldi bir pîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 8*). [*yârınuñ, -ı, -nuñ*]
52. Yürür Mecnûn senüñ derdüñle nâlân
Bize ol yâr-ı ‘ömr iken bize **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 63*). [*yâr,]*
53. Du‘â eyle aña sîn rûhumi sen
Fiğân kim tâli‘-i naşumdan iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 135*). [*yâr,]*
54. Sebû-yı zehre döndi câm-ı ‘âlem
Vedâ‘ eşkinden anda ol iki **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 143*). [*yâr,]*
55. Maḥabbet **yâr** aña vü ‘ışk matlûb
Dilinde küh gibi bî-had endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 4*). [*yâr,]*
56. Bulşurlardı geh geh ol iki **yâr**
Egerçi Zeyd öz işindeydi medhûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 28*). [*yâr,]*
57. Füzûn oldı gönülden **yâra** meyli
Yine şevki derûmı taşa geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 16*). [*yâra, -a*]
58. Virüp Zeyde didi bu hîl‘ati hem
İlet **yâra** vü kıl benden selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 67*). [*yâra, -a*]
59. Baña bir lâhza yüz gösterse **yârım**
Keremden tûr yuḡarı kıl risâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 42*). [*yârım, -um*]
60. Dışın ceng-içün itmiş her biri tîz
İḥâta eyleyüp ol iki **yârı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 29*). [*yârı, -ı*]
61. Ki bir dem bula **yârına** vişâli
Sa‘âdetde bilüñ ol ḥâk-sâri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 100*). [*yârına, -ı, -n, -a*]
62. K‘öz âyinesin alıḡodı **yârı**
Nigârûñ ḥalka-i zülfinde o medhûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 20*). [*yârı, -ı*]
63. Dilidür saña ḥâlin dimek iy **yâr**
Mezârı üzre yanan şem‘-i her rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 78*). [*yâr,]*
64. Bile bî-ta‘ne-i düşmen şeb [ü] rûz
Çekelüm kabır ḥıştından biz iy **yâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 101*). [*yâr,]*
65. Keremden ‘izzet ü ḥürmet kılasın
‘Azîz ü muḥteremdür çünki **yârım** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 45*). [*yârım, -um*]
66. İdiser derd-ile feryâd u nâle
Benüm **yârımdur** ol giryân bilesin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 43*). [*yârımdur, - (u)m, -dur*]
67. Ki tâ ta‘cîl ile vire revânı
K‘irişe **yârına** bir lâhza evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 33*). [*yârına, -ı, -n, -a*]

yâr ol: Sevgili, dost olmak.

1. Özine baht-ı devlet yâr olsun
Uzun ‘ömriyle ber-ḥürdâr olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 147*). [*yâr ol, -sun*]
2. ‘Urûc idince tenden cân-ı bî-kâr
Ġam u derd-ile Leylinüñ olam yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 52*). [*yâr ol, -am*]
3. Çün âdem oĠlının âdemle **yâr ol**
Ko bu şeydâlığı şâhib-vaḡâr ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 153*). [*yâr ol,]*
4. Seni terk idüp oldı ḥaşmuña yâr
Olur bu mâh-rûlar bî-vefâ-ḥû (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 28*). [*yâr ol, -dı*]
5. Ol eydürdi vü bu aĠlardı kanlar
Ol oldı ‘ışk-kârında aña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 25*). [*yâr ol, -dı*]

yâr ol: Nasip olmak.

1. Ne **yâr ol** kimseye ne kimse aña yâr
ÇıĠırur aĠlayup k‘iy dehr-i fânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 48*). [*yâr ol,]*

yâr ol: Dost olmak, yardımcı olmak.

1. Didi çün kişinüñ haşmı ola yâr
Ne işler arada tığ-i cefâ-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 35*). [yâr ol, -a]
2. Ne lâzım k'olasın dîv-i zamâne
Senüñ cinsüñ benem olgıl baña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 119*). [yâr ol, -gıl]
3. Şu resme eyledi âhîr tedârik
Ki yâr oldı varup seg-bânlar-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 23*). [yâr ol, -dı]

yâr u hem-dem ol: Yar ve dost olmak.

1. Yeter kılduñ figân u âh u zârı
Çü Leylî gayra oldı yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 79*). [yâr u hem-dem ol, -dı]

yara: İşe yarama, değer kazanma.

1. Yarar yârâ işe geh geh has u hâr
Çi ger firûzedür 'âlemde merğûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 108*). [yarar, -r]
2. Güç olur eylemek dîv ile hem-dem
Yaraşmaz nûr-ıla bir yirde sersâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 59*). [yaraşmaz, -şmaz]
3. Yaramamışdur etleri kebâba
Hezârân hîle ile çünki Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 42*). [yaramamışdur, -mış, -dur]

yaradan: Yaratan, yaratıcı; Allah.

1. Sebeb kılup cihâna kâf ü nûnı
Yaradan bu sipîhr-i bî-sütünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 8*). [yaradan,]

yaramaz: Faydasız, boş, gereksiz.

1. Yaramaz k'ola kûy-ı yâra mahrem
Çü viren 'ışkîdur cân şem'ine nûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 36*). [yaramaz,]

yarar: Arkadaşlar, dostlar.

1. İder **yârân** hisâb-ı 'ilm-rânî
Sürer bunlar hadîs-i mihr-bânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 21*). [yârân,]
2. Bugün oldum kabîlem içre ben hâr
K'ider **yârânlarum** benden kamu 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 46*). [yârânlarum, -lar, -um]
3. Düşen **yârân** u ehl-i beytden dūr
Soñı vardur her işüñ dünyada pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 8*). [yârân,]
4. Gehî **yârândan** geh yâr-ı cândan
Ki ağladı habîbî hasretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 42*). [yârândan, -dan]
5. Gelüp şarmaşur aña hem-çü **yârân**
Meger yir kanı içün ol hemîşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 110*). [yârân,]
6. Esîr-i çâh-ı ğam cân-ı figârı
Aña çün kıldı bu **yârân** nezâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 13*). [yârân,]
7. Ol âşüfte bu **yârânun** sözinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 1*). [yârânun, -un]
8. Ol abdâluñ cevâbında bu **yârân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 1*). [yârân,]
9. Süriyü sebze vü reyhâna dâmân
Neşât ü 'îşa başladı bu **yârân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 25*). [yârân,]
10. Kõdı deşti vü tağı turdı derhâl
Oluban hem-reh ol **yârânlar** ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 19*). [yârânlar, -lar]

11. Kamu **yārānı** terk eyledi anı
Gidüpdür âdemîlik şimdi elden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 88*). [*yārānı, -ı*]
12. Gözinden yaş dökerdi hem-çü **yārān**
Şitâb iderdi gayet gönli cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 30*). [*yārān,]*

yaran: Arkadaşlar, dostlar II sevgililer.

1. Luğat şormakda birbirine **yārān**
Kitâb-ı ‘ışk okur bunlar firāvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 23*). [*yārān,]*
2. Unutma eski **yārānı** da zînhâr
Kaçan kim içesin köhne şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 66*). [*yārānı, -ı*]

yārān-ı hem-zād: Denk dostları.

1. Murâdı bu k’ideler adını yād
Dir ol kızlara k’iy **yārān-ı hem-zād** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 40*). [*yārān-ı hem-zād,]*

yarar: Faydalı, yararlı.

1. Nişâr-ı yâr-içündür cân-ı her-kes
Cihân bî-yâr ne işe **yarar** pes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 80*). [*yarar,]*

varas: Yakışmak, uygun düşmek.

1. Yaraşmış başına devlet külâhı
Mübârek eylesün feyz-i ilâhî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 47*). [*yaraşmış, -mış*]

yarat: Yaratmak, yoktan var etmek.

1. Levlâke didi şānuña Hāllāk-ı zü’l-minen
Sen olmasañ cihānı **yaratmazdı** lâ-cerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 38*). [*yaratmazdı, -maz, -dı*]
2. Ne vech-ile **yaratmış** gör cihānı
Niçe düzmiş zemînile zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 77*). [*yaratmış, -mış*]
3. Bu ‘alem nām-ı nîkiçündür el-ḥaḳ
Yaratmadı murād içün bunı Ḥaḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 8*). [*yaratmadı, -madı*]
4. Aşağa almış uci āsumānı
Yaratmış seng-i miḥnetden Ḥaḳ anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 34*). [*yaratmış, -mış*]

yāre: Yara.

1. Nemek saçıldı şankim **yāresine**
Ziyāde oldu derdi çāresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 49*). [*yāresine, -si, -n, -e*]
2. Nemek saçdı velikin **yāresine**
Derûnında hevâ-yı ‘ışk-ı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 14*). [*yāresine, -si, -ne*]

yār-ı baht: Talihli dost.

1. Yüce bālâsı var çün yār-ı bahtı
Oturmuş gördi bir şāḥında bir zāḡ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 42*). [*yār-ı baht, -ı*]

yār-ı cān: *Candan dost.*

1. İrürmezseñ baña ol yār-ı cānı
Ne ben ‘ālemde ne hōd zindegānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 27*). [*yār-ı cān, -ı*]
2. Ki ya‘nî bu hikāyetden nihānı
Hāberdār eyle var ol yār-ı cānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 38*). [*yār-ı cān, -ı*]
3. Diyesin göricek ol yār-ı cānı
Harāb oldum baña bir çāre kılsun (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 66*). [*yār-ı cān, -ı*]
4. İdindi kendüye her lāhza yoldaş
Añup nergislerini yār-ı cānuñ (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 95*). [*yār-ı cān, -uñ*]
5. Meger varıdı bir kaç yār-ı cānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 1*). [*yār-ı cān, -ı*]
6. Dilerven kim görem ol yār-ı cānı
Kişiye çün beķa yokdur cihānda (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 58*). [*yār-ı cān, -ı*]
7. Ğanîmetdür bize bu lāhza dîdar
Senüñ-le bir nefes iy yār-ı cānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 7*). [*yār-ı cān, -ı*]

yār-ı cān: *Sevgili.*

1. Biri birine ol iki yār-ı cānı
Hikāyetler diyişdiler nihānı (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 47*). [*yār-ı cān, -ı*]
2. İrür bu nāmeyi ol yār-ı cāne
Pes alup nāmeyi ol peyk-i çalak (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 6*). [*yār-ı cān, -e*]
3. Ki ben yāram saña iy **yār-ı cān** hem
Figān bî-keslik içün ne revādur (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 170*). [*yār-ı cān,]*
4. Gehî yārāndan geh yār-ı cāndan
Ki ağladı hābîbi hāsetinden (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 42*). [*yār-ı cān, -dan*]
5. Ri‘āyet eyle sen de ol yār-ı cānı
Çü yokdur senden özge baña sırdaş (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 52*). [*yār-ı cān, -ı*]

yār-ı cān-ı bî-nifāk: *Şüphesiz candan sevgililer.*

1. K’ol iki yār-ı cān-ı bî-nifākı
Biri biriyle hem kabır eyleyeler (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 26*). [*yār-ı cān-ı bî-nifāk, -ı*]

yār-ı ciger-h‘āh: *Bağır yakan sevgili.*

1. Ki giysün bunı ol **yār-ı ciger-h‘āh**
Alup gevherleri vü cāmeyi pîr (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 60*). [*yār-ı ciger-h‘āh,]*

yār-ı ciger-süz: *Bağrı yanık sevgili.*

1. Ki ya‘nî ol iki **yār-ı ciger-süz**
Biraz kıldılar ārām ol arada (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 2*). [*yār-ı ciger-süz,]*

yār-ı dil-süz: *Yüreği yanmış dost.*

1. Baña ol gül senden özge yādıgārı
Senüñle gel berü iy **yār-ı dil-süz** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 95*). [*yār-ı dil-süz,]*

yār-ı dil-süz: *Bağrı yanık sevgili.*

1. K'idine bāliš-i ser pāy-ı yāri
Bu hāl üzre ol iki **yār-ı dil-süz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 103*). [*yār-ı dil-süz,]*

yār-ı dil-süz ol: *Bağrı yanık sevgili olmak.*

1. Yem-i hicr engininden çık kenāre
Olalum hem biz iki yār-ı dil-süz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 99*). [*yār-ı dil-süz ol, -a, -lum]*

yār-ı evvel: *İlk dost.*

1. Hüşüşa **yār-ı evvel** ya'ni Şiddîk
Emîr-i bârgâh-ı mülk-i tevfiğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 3*). [*yār-ı evvel,]*

yār-ı hândân: *Gülen sevgili.*

1. Yeşil giydürdi şahrâya çemenler
Şecerler bâğda çün **yār-ı hândân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 33*). [*yār-ı hândân,]*

yār-ı hem-dem: *Can dostu, sırdaşı.*

1. Göge irüldiler hasretten âhı
Nazar kıldı ol iki **yār-ı hem-dem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 17*). [*yār-ı hem-dem,]*

yār-ı mağmûm: *Kederli dost.*

1. Ki nefsüm hacletinden bî-vebālüm
Vücüdüm mülkidür iy **yār-ı mağmûm** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 7*). [*yār-ı mağmûm,]*

yār-ı mehcûr: *Yardan ayrı.*

1. Baña anlardan irişdi bu âfet
Velikin gam degül iy **yār-ı mehcûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 117*). [*yār-ı mehcûr,]*

yār-ı muvâfık: *Münasip sevgili.*

1. Ne hoşdur kim iki **yār-ı muvâfık**
Sevişüp birbirine ola 'âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 39*). [*yār-ı muvâfık,]*

yār-ı 'ömr: *Ömrün sevgilisi.*

1. Yürür Mecnûn senüñ derdüñle nālân
Bize ol **yār-ı 'ömr** iken bize yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 63*). [*yār-ı 'ömr,]*

yār-ı şâdık: *Sadık dost, sevgili.*

1. Ne hālise ol iki **yār-ı şâdık**
Sevişüp birbirine oldı 'âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 25*). [*yār-ı şâdık,]*

yār-ı sırdaş: *Sır saklayacak, sırrını açacak dost.*

1. K'özine anlar idi **yār-ı sırdaş**
Gönildi tağa oğlını arayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 28*). [*yār-ı sırdaş,]*

yār-ı vefādār: *Vefalı sevgili.*

1. Ki yokdur degmede **yār-ı vefādār**
Bu hayvânlar ki vardur âdemî-rûy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 58*). [*yār-ı vefādār,]*

yār-ı yegâne: *Biricik aşıklar.*

1. Ki virilmez bu paye degme 'âmme
Didi kim bu iki **yār-ı yegâne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 73*). [*yār-ı yegâne,]*

yarıl: *Ortadan ayrılmak; üzerinde yarık veya yara açılmak.*

1. Başı **yarıldı** vü garķ oldu hâke
Çün ol püşide çeşmi gördi bu hür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 14*). [*yarıldı, -dı]*
2. Ki **yarıldı** şanasın yir yir eflâk
Dilinden sürdi ki şâdî melâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 60*). [*yarıldı, -dı]*
3. Ki süzından **yarıldı** seng-i hâre
Anuñ âhı acılığından ol dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 140*). [*yarıldı,]*

yarın: *Ahret günü.*

1. Virür **yarın** saña Hâķ ecrin anuñ
Ėo varsun çiftine ol mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 20*). [*yarın,]*

yarın: *Ertesi gün, gelecek.*

1. Didi kim iy cihānuñ şehriyârı
Dürüşüp irüren **yārına** yârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 8*). [*yārına, -a]*
2. Dürüş kim düzesin 'âlemde bir kâr
Ecel çün deprede **yārın** 'inânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 99*). [*yārın,]*
3. Ki **yarın** hoş nesîm ola dimâğuñ
Gönilme bu yola bî-kesdür epsem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 104*). [*yarın,]*
4. Koma Hâmîdî bugünden **yarına** zâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 80*). [*yarına, -a]*
5. Bir iken mihri **yārına** yüz olur
Kişide pâklık birle gerek 'ışķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 52*). [*yārına, -a]*

yârlığ: *Sevgili..*

1. Sen anuñ Ėuşşasından Ėaste vü zâr
Senüñ ol **yârlıĖuñdan** ider 'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 72*). [*yârlıĖuñdan, -uñ, -dan]*

yârlık: *Dostluk.*

1. Kimüñ derdine olduñ sen giriftâr
Ėanı ol 'ahd ü Ėavl ü **yârlıķlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 55*). [*yârlıķlar, -lar]*

yarmak: Ayırmak, birbirinden uzaklaştırmak.

1. Ki taķmış aña ‘anber ĥalka ĥāme
Olup ĥāme kılı **yarmaķda** kāfi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 11). [yarmaķda, -da]

yaş: Göz yaşı.

1. Āsumān tek iy **yaşum** gerdün idersin ‘ākıbet
Sen bu resme şive vü nāz ile iy Leylî-ĥırām (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 6). [yaşum, -um]
2. Yüzüm şuyın **yaşumdan** eyle behrem
Ki gerd-i cürmden pāk ola çehrem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 13). [yaşumdan, -um, -dan]
3. ‘Acībū’ş-şekl bir abdāldur ol
Yüzine yir yir eylemiş **yaşı** yol (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 230). [yaşı, -ı]
4. Ĥam-ı naĥl-i ĥadinden ol müşevveş
Yaşı nehrine pül düzmiş kemer-veş (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 236). [yaşı, -ı]
5. Yaşı gevhherlerini zār u nālān
Vücüdî riştesine dizdi yek-sān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 17). [yaşı, -ı]
6. İdüp her lāĥza bir dürlü bahāne
Döker **yaş** yirine ĥan ol yegāne (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 116). [yaş,]
7. Kaçan ĥam ‘atşınuñ olsa zebūnı
Yaşından āb-veş içerdî ĥūnı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 68). [yaşından, -ı, -n, -dan]
8. Yaşından kim çü la’l olmışdı raĥşān
Meşelde küĥ-i Necd oldı Bedaĥşān (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 69). [yaşından, -ı, -n, -dan]
9. Görür yatmış vücüdî ĥarķa-i ĥāk
Yaşı yir yir yüzini eylemiş çāk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 46). [yaşı, -ı]
10. Dizi üzre alup yirden başını
Yeĥiyle sildi gözinüñ **yaşını** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 64). [yaşını, -ını]
11. Firāk u hicr-i Mecnūnile her dem
Dökerdi **yaş** yirine dīdeden nem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 18). [yaş,]
12. Ruĥı hicrān seylinüñ kebūdı
Yaşı baĥrine ĥarķ olan vücüdî (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 4). [yaşı, -ı]
13. Çeküp çāk eyledi pīrahenini
Yaşından ĥana ĥarķ itdi zemīni (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 6). [yaşından, -ı, -n, -dan]
14. Gözinüñ **yaşı** derĥāl oldı nā-yāb
Ĥazerden kim yumaya sürmesin āb (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 13). [yaşı, -ı]
15. Pür idüp ĥan **yaşıyla** gözlerini
Didi ĥavmine Mecnūn sözlerini (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 73). [yaşıyla, -ı, -y, -la]
16. Gelür ol ĥār öñine k’anda Mecnūn
Dökerdi **yaş** yirine dīdeden ĥūn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 36). [yaş,]
17. Taş-ile sīnesini çāk iderdi
Yaş-ıla çehresini pāk iderdi (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 16). [yaş-ıla, --ıla]
18. Ger ölse yārı ĥāylinden bir ādem
Yur anı gözleri **yaşıyla** muĥkem (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 24). [yaşıyla, -ı, -y, -la]
19. Gözinden **yaşlar** akar boynı baĥlu
Ĥazerden düşmiş endāmına lerze (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 8). [yaşlar, -lar]
20. Yaşından cismi ĥarķ-ı kulzüm-i ĥūn
Tutup dilber diyārınuñ ĥarīķin (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 8). [yaşından, -ı, -n, -dan]
21. Benüm çeşmüm **yaşumdan** itmedüñ şerm
Sen itdünse ĥayırmaz bī-vefālĥ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 56). [yaşumdan, -um, -dan]
22. Ki **yaşından** ol eṭrāf oldı gül-reng
Dönüp dīvānesine her maĥalden (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 80). [yaşından, -ı, -n, -dan]
23. Dil odına **yaşuñdan** āb-rīz ol
K’ölem ĥasluñ ol āb-ıla idem tā (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 12). [yaşuñdan, -uñ, -dan]
24. Ter itdi çeşminüñ āb-ıla ĥākin
Yaşına yüz tolandurdı cihānı (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 35). [yaşına, -ı, -n, -a]
25. Ki iy gözi **yaşından** bī-sitāre
Bu iki şüretüñ bozduñ birini (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 16). [yaşından, -ı, -n, -dan]

26. Düşüp üstine öpdü koşdı hayli
Yudı gözi **yaş-ıla** gâh rûyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 23*). [*yaş-ıla, --ıla*]
27. Şu resme kim **yaşından** la'l olur seng
Çemen bezminde bir hûbile her kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 76*). [*yaşından, -ı, -n, -dan*]
28. Gözinün **yaşı** kıldı hâki nem-nâk
Gelüp bir bülbül ol gül üzre nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 38*). [*yaşı, -ı*]
29. Baturdı seyr-i gülşen cânına hâr
Yaşından dîdesi deryâya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 57*). [*yaşından, -ı, -n, -dan*]
30. Buğâr-ı 'ışkdan bıraktı sūzı
Yaşından şöyle k'ol hûb-ı zamâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 49*). [*yaşından, -ı, -n, -dan*]
31. Ki iy çeşmüm gibi gören üküş **yaş**
Kadem rencide kılup himmet itseñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 40*). [*yaş,]*
32. Gözi **yaşı** cefâdan taşmış idi
Pür idi bûy-ı 'ışkıla dimâğı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 6*). [*yaşı, -ı*]
33. Yaşınun hûnı olmuş cûy-ı Ceyhûn
Vuñuş etrâfın alup cavk ber cavk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 34*). [*yaşınun, -ı, -(n)un*]
34. Yaşuñdan garķ-ı baħr-ı hûn olmak
Niçe yıldur k'idersin âh u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 6*). [*yaşuñdan, -un, -dan*]
35. Yaşınun ırmağınan levh-i 'ışyân
Bu resme hâl-ile Mecnûn-ı bî-dil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 76*). [*yaşınun, -ı, -(n)un*]
36. Yaşı deryâ gibi eyledi cûşı
Bu yolda çün hicâbı kaldı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 128*). [*yaşı, -ı*]
37. Yaşı bahrin dūr ile dîdeden pūr
Gice vü derd ü fūrķat dağ-ı dildâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 18*). [*yaşı, -ı*]
38. Fiğânunla **yaşuñdan** özge hem-dem
Ciger kanı durur her dem şarâbuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 34*). [*yaşuñdan, -un, -dan*]
39. Gözi **yaş** göñli âteş birle töldi
Mey-i hayretten oldı şöyle medhûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 8*). [*yaş,]*
40. Müşevveş hâl her lâhza sitemden
Gözinden **yaş** yirine kan saçılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 19*). [*yaş,]*
41. K'iniiletıdı anuñ efğânı çarķı
Yaşından şol kadar aķıtdı kanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 23*). [*yaşından, -ı, -n, -dan*]
42. Yaşı mevc urdı çün deryâ-yı 'ummân
Götürüp şöyle kim eşk-i revânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 2*). [*yaşı, -ı*]
43. K'ide **yaşıyla** anuñ çihresin pâk
Hem oldı 'ankebûtân-ı resen-bâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 54*). [*yaşıyla, -ı, -y, -la*]

yaş: Hayat, ömür.

1. Çün irdi on **yaşına** ol kâmer-veş
Göñüller hirmenine urdı âteş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 11*). [*yaşına, -ı, -(n)a*]
2. Kaçan k'irdi üçe ğarrayla **yaşı**
Ħalâyık anda çâbüķ oldı başı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 1*). [*yaşı, -ı*]
3. Çün irdi on **yaşına** ol kâmer-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 1*). [*yaşına, -ı, -(n)a*]
4. Ki gördi bir cevândur tâze **yaşlu**
Dili pūr-derd ü ğam-ġın baġrı başlu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 71*). [*yaşlu, -lu*]
5. Ki ğamdan idi naħl-i kâmeti ħam
Yaşı ferrâş idi müjġânı çârüb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 7*). [*yaşı, -ı*]

yaş akıt: Kanlı yaş dökmek.

1. Ayıt kim söylesin bir kaç kelâmı
Yeter kan yaş akıtdı gözlerinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 203*). [*yaş akıt, -dı*]

yaş dök: 1. Ağlamak.

1. Tokuz tolandı nahli şâh-ber-şâh
Gözinden yaş dökerek uçdı ol zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 87*). [*yaş dök, -e, -rek*]
2. Atası zâlim itmişdür giriftâr
Gözinden yaş döküp yine dem ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 23*). [*yaş dök, -üp*]
3. Ğam-ıla taşlara dökdi serini
Şu deñlü yaş döküp kıldı enîni (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 45*). [*yaş dök, -üp*]
4. Çıkardı berķ-i âhı âsumâne
Gözi kim yaş dökeydi yiryüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 99*). [*yaş dök, -e, -ydi*]
5. Gözinden yaş dökerdi hem-çü yârân
Şitâb ıderdi ğayet göñli cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 30*). [*yaş dök, -er, -di*]

yaş tut: Nemlenmek.

1. Selîme şordı herkesden nişâni
Bu hâl içre gözün yaş tıtdı nâğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 3*). [*yaş tut, -dı*]

yasak: Yasak, yapılmaması istenmiş olan.

1. Yemîn itdi **yaşağın** eyleyüp yâd
Ki artuķ kapmaya gül yelkenin bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 109*). [*yaşağın, -ı, -n*]

yāsîn: Kur'ân-ı Kerîm'in otuz altıncı sûresi.

1. Cemâl-i Kaysa düşmişlerdi meftûn
Ki idüp kâfile **Yāsîni** ezber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 15*). [*yāsîni, -i*]

yaşlu: Yaşlı.

1. Kici **yaşlulara** olmaya lâyıķ
K'ola böyle ğarâbâtî vü 'âşık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 109*). [*yaşlulara, -lar, -a*]

yat: Boylu boyunca uzanmak II yatmak.

1. Tırup **yatdı** bu endişeyle ol mâh
Uyurken bir 'aceb düş gördi nâğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 11*). [*yatdı, -dı*]
2. Görür **yatmış** vücûdı ğarķa-i hâķ
Yaşı yir yir yüzini eylemiş çâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 45*). [*yatmış, -mış*]
3. Yılışür vahşiler pîrâmeninde
Yatup bir seg uyumuş dâmeninde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 46*). [*yatup, -up*]
4. Ne bir dem **yatdı** ne ârâm itdi
Degül herģiz murâdı gice gündüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 110*). [*yatdı, -dı*]
5. Günüñ nısfı geçince **yatdılar** tâ
Getürdi Zeyd mâ-ı verd ile 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 38*). [*yatdılar, -dı, -lar*]
6. Ğamından sen **yatarsın** hûn içinde
Uyur ol mefreş-i gül-gün içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 117*). [*yatarsın, -sın*]
7. Yaturdı nať-ı hâķa ol gelini
Vücûdını anuñ-çun eyledi çâķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 94*). [*yaturdı, -ur, -dı*]
8. Ki yiyüp içüben **yatmağı** iy cân
Bilürsin kim başarur cümle ğayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 7*). [*yatmağı, -mağı, -ı*]

yat: Boylu boyunca uzanmak.

1. Giceler **yatuban** bu ğār içinde
Niçe rāhat bulursın ħār içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 69*). [*yatuban, -ub, -an*]
2. Yatup ol gice ārām eylediler
Kažāya cānların rām eylediler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 27*). [*yatup, -up*]
3. Gözi tüş oldı ol ħālî ħarāba
Görür **yatur** yüz urmış bir serāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 64*). [*yatur, -ur*]
4. Yatur İbn-i Selām-ıla leb-ā-leb
Niçe iş eyledi gör āhir-i kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 26*). [*yatur, -ur*]
5. K'ayağ altında yol üzre **yatur** berf
Binā-yı 'ömr nā-muħkem-durur bil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 54*). [*yatur, -ur*]
6. Yatur bir rāğda dīl-teng ü ğam-nāk
Ža'if u ħaste vü bī-rūħ cismi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 74*). [*yatur, -ur*]
7. Kīlāb öninde **yatdı** kām-nā-kām
Yine hem şubħa dek zār u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 54*). [*yatdı,]*
8. Yatur maħmūr yir yir tāk-ı engür
Şaħārīde kamu mürde çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 70*). [*yatur, -ur*]
9. Yatup uyħuya vardı ol şeker-leb
Düşünde gördi ol dildār-ı mevzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 6*). [*yatup, -up*]

yatacak: Yatma işi yapılan (yer, mevki).

1. Pes ü pīşinde çekmişdi bular şaf
Yatacak yirini rūbah-ı çālāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 53*). [*yatacak,]*

yatak: Yatak II barınak.

1. Yatağı idi Ĥulduñ sebze-zārı
Şücürından yir idi dürlü bārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 41*). [*yatağı, -ı*]
2. Anuñ adına dirler Necd Tağı
Kamu vādileri ejder **yatağı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 40*). [*yatağı, -ı*]

yatlu: Kötü, uğursuz, adi, fena.

1. Kılarduñ sen naşīhat ben terennüm
Kulağ urmaz idüñ **yatlu** sözüme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 75*). [*yatlu,]*
2. Eyüye **yatluya** baş itmeye pīç
Bu ħālet k'ālet-i zevk ü şafādur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 70*). [*yatluya, -y, -a*]

yatlu: Değersiz, kötü, fena.

1. Eyülük **yatlulıkdan** kala şanma
Yamanlık olsa bir şaħşuñ murādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 68*). [*yatlulıkdan, -lık, -dan*]
2. Oturmuş tırmuş u çekmiş üküş derd
Eyüsin **yatlusun** görmüş zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 7*). [*yatlusun, -(s)ı, -n*]
3. Şu resme kim lebe irişdi cānum
Eyü vü **yatlu** sendendür mizācum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 157*). [*yatlu,]*
4. Ki yitmez Ĥağ katında ol mu'ayyen
Eyülük **yatlulıķ** 'ālemde herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 73*). [*yatlulıķ,]*

yāve-gū: Saçma sapan komuşan.

1. Diline geleni söyledi bī-bāk
Didi k'iy **yāve-gū** bu niçe sözdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 5*). [*yāve-gū,]*
2. Kaṭı divānedür ol **yāve-güyüñ**
Nişān-ı sengidür tıflān-ı küyuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 23*). [*yāve-güyüñ, -üñ*]

yäver: Yardımcı.

1. ‘Aceb feryāduma kimden ire dād
Mu‘inüm **yäverüm** yārüm sen idüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 59*). [*yäverüm, -üm*]

yavuz: Kötü, fena.

1. Qanı bir göz ki dehr itmedi hün-bār
Ecel seyli qatı **yavuz** yağıdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 91*). [*yavuz,]*

yay: Ok atma aracı. II Sevgilinin kaşı.

1. Yüzi günden güne bedr aya döndi
Hilâl ebrûları kej **yaya** döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 310*). [*yaya, -a*]
2. Niçe oğlan yüzi hırşide beñzer
Kaşı **yayı** hilâl-i ‘ide beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 280*). [*yayı, -ı*]
3. Muṭi‘ün diler-iseñi kaşı **yayı**
Gözünden dūr kıhma ḥarf-i yāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 43*). [*yayı, -ı*]
4. Seni vaşlına tükim mihr-i Leylî
Kaşı **yayı** gibi itdürdi meyli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 124*). [*yayı, -ı*]

yay: Ok atma aracı, yay.

1. Ki tā zabṭ itmege ol fil-i mesti
Ṭutar kavṣ-ı kuzahdan **yay** desti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 16*). [*yay,]*
2. ‘Aşâsı tîre beñzer kâmeti **yây**
Ḥabîşü’s-şekl ü bed-sîmâ vü bed-rây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 25*). [*yây,]*
3. Ki şoñra virmeye ḥaclet aña ‘ār
Eger süst ü eger saḥt ola bir **yây** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 7*). [*yây,]*
4. Kebüter-vâr aç bu burcudan per
Ki bu **yaydı** ḥadeng-i çâr miḥi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 79*). [*yaydı, -dı*]

yaz: Yazmak, nakş etmek.

1. Rûz-ı ezelde **yazmışdı** şun‘-ı lem-yezel
Dîbâce-i nu‘ûtuñı fi‘l-levḥ-i bi‘l-kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 9*). [*yazmışdı, -mış, -dı*]
2. Yazabilmedüm gice vaşfuñda bir beyti tamām
Şehd-i medḥuñ lezzetinden iki şakḳ oldı kâlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 17*).
[*yazabilmedüm, -a, -bilme, -düm*]
3. Çeken cân levḥine tuğrâ-yı ğarrâ
Yazan dil şuḥfına tevki‘-i ra‘nâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 10*). [*yazan, -an*]
4. Şafaḳdan şuḥf-ı çarḥa kâtib-i şeb
Meger ‘‘ve‘n- necm’’ **yazmışdı** müretteb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 8*). [*yazmışdı, -mış, -dı*]
5. Ḥudâdan râyetine hem-çü tuğrâ
Yazılmış âyet-i ‘‘innâ fetahñâ’’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 48*). [*yazılmış, -ıl, -mış*]
6. Okuyup **yazma** tedbîrinde sayır
Bularuñ fi‘li anlara muğâyir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 19*). [*yazma, -ma*]
7. Anuñ kim baḥtdan vardur naşîbi
Yazar ḥallile bu pend-i ğarîbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 6*). [*yazar, -ar*]
8. Ḥilâfin **yazmadıysa** kil-k-i taḳdır
Me‘âlim levḥine gelmeye tağyir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 85*). [*yazmadıysa, -ma, -dı, -ysa*]

9. Cemālî buldı günden merâtib
Yazıldı vaşf-ı hüsniinde mekâtib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 22*). [yazıldı, -ıl, -dı]
10. Şu resme **yazdı** kim bî-vech iş itme
Ziyân eyleyeceğün yola gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 39*). [yazdı, -dı]
11. Meger maşûduñ aşlın idevüz red
Yazarken nâme ye bu dâsîtânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 13*). [yazarken, -ar, -ken]
12. Neden sensin cihân içre siyeh-püş
Yazılmışdur meger ‘ışk-ıla nâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 55*). [yazılmışdur, -ıl, -mış, -dur]
13. İki şüret **yazılmış** eyledi âh
Birisi kendü şekli biri Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 10*). [yazılmış, -ıl, -mış]
14. Ruğun kılmış çerâğ-ı bezm-i ağıâr
Diledi kim **yaza** bir nâme-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 29*). [yaza, -a]
15. Yazam bir nâme sen idesin irsâl
Velikin ne devâtum var ne hâmem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 48*). [yazam, -m, -a]
16. Şu resme **yazdı** hâlin verhimiyile
Ki bu mektûb benden kim ğarîbüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 20*). [yazdı, -dı]
17. Deminden dîdesinüñ **yazdı** ‘ünvân
İdüp naqş âhîrine temme bi’l-hayr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 2*). [yazdı, -dı]
18. Yazılmış bir ‘âceb taşvîr k’ânı
Hasedden cân vireydi görse Mânî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 95*). [yazılmış,]
19. Şafâ kufîna cânı buldı miftâh
Ne hañ kim **yazmış** ol mektûba pür-şûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 23*). [yazmış, -mış]
20. Vücûdî derdden buldı rehâyı
Pes idüp da‘vet **yaza** icâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 135*). [yaza, -a]
21. Yazardı defter-i kâlbine derhâl
Dil-i Mecnûn ruh-ı yâre ger aqdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 32*). [yazardı, -ardı]
22. Zebânından ne kim iderse takrîr
Buyurduğın **yazardı** kîlk-i takdîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 244*). [yazardı, -ar, -dı]
23. Ol iklimden ki bir ebr ola peydâ
Yazar şânında yüz eş‘âr-ı ğarrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 22*). [yazar, -ar]
24. Velî ma‘kûl **yaz** her bir cevâbı
Hañasına bedel eyle şevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 37*). [yaz,]
25. Taḥammül kıl ki ecrin vire Allâh
Yazup bu resme sözler anda ḥaylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 175*). [yazup, -up]

yaz-: Nakşetmek, işlemek; yaratmak.

1. O düzdi saḳfını bu bârgâhuñ
O **yazdı** nakşını bu kârgâhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 12*). [yazdı, -dı]

yaz u kış: Yaz ve kış.

1. Ğazeller okumakdur dâyim işi
Bu resm-ile geçürür yaz u kış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 18*). [yaz u kış, -ı]

yazıl: Yazılmak.

1. Olup tiz günde rüsvâ-yı zamâna
Yazılısar adı her dâstâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 342*). [yazılısar, -ısar]
2. Belâ mektûbına ‘ünvân **yazılan**
‘Anâ iklimine sulṭân **yazılan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 7*). [yazılan, -an]
3. Belâ mektûbına ‘ünvân **yazılan**
‘Anâ iklimine sulṭân **yazılan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 8*). [yazılan, -an]
4. Yazılmış şafḥasına piç-der-piç
Şu sözler kim beğenmez ‘aḳl anı hiç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 61*). [yazılmış, -mış]

5. Kamu bed-‘ahd olur bî mürüvvet
Vefâ levhî **yazıldı**ğî zamânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 43*). [*yazıldı*ğî, -duğı]

yazu: Alın yazısı, kader.

1. Başumda **yazu** imiş hâme gibi
Anuñ-çun fi‘lümün ‘âmmı vü haşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 112*). [*yazu*,]

yazu: Yazı.

1. Görüp cûdını anuñ Hâtem-i Tay
Kara **yazulu** tûmârın ider tay (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 114*). [*yazulu*, -lu]

yazuk: Yazık; günah.

1. Rızâ-yı Haqq-ıçün virgil rehâyı
Yazuğdur her birinün cânı vardır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 31*). [*yazuğdur*, -dur]
2. K’o şayd oldı saña sen aña şayyâd
Yazuğdur dökme kanın iy sitem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 35*). [*yazuğdur*, -dur]
3. Dağî yiter komazsın dilde ârâm
Yazuğdur töhmet itme bî-günâha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 89*). [*yazuğdur*, -dur]

ye: Ya.

1. Ye tavk-ı gerden-i hûr-ı cinândur
Ki mişli halk çeşminden nihândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 65*). [*ye*,]
2. K’aña âhîr irişmemişdür âfet
Ye kanı bir harâbe bu cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 85*). [*ye*,]

yedi: Yedi, sayı sıfatı.

1. Aña cevlängêh-idi çarh-ı gerdân
Tutardı tarh özinden **yedi** meydân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 40*). [*yedi*,]

yed-i beyzâ: Hz. Musa'nın mucizelerinden olan gözleri kamaştıran beyaz eli.

1. Kelimün Tûrda etvârî haķiyçün
Yed-i beyzânun envârî haķiyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 80*). [*yed-i beyzâ*, -nun]

yed-i beyzâ-yı mûsâ: Hz. Musa'nın koinuna sokup çıkardığında mucize eseri olarak bembeyaz parlayan eli.

1. Saña ne bâk-ı zer‘-i ân u îndür
Yed-i beyzâ-yı Mûsâ gibi her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 67*). [*yed-i beyzâ-yı mûsâ*,]

yedi iklim: Yedi ülke II bütün dünya; yedi kat gök.

1. Çü kaldırdı **yedi iklim** fethine ser
Toğuz çarhe kemendi tağdı çenber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 33*). [*yedi iklim*,]

vedinci: Yedinci, sıra sayı sıfatı.

1. Gidüp andan dü-kevnün pâdişâhı
Yedinci ƣal‘aya irürdi râhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 146). [yedinci,]

vedür: Yedirmek.

1. Didi hâline göre bu cevâbı
Ki bir murğa **yedürse** dâne eyyâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 101). [yedürse, -se]

yeg: Daha iyi, daha üstün.

1. Yahûd bir tıfl kim olmaya hoş hû
Yeg öldür kim anadan toğmaya o (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 218). [yeg,]
2. Vü ger hûd çeşmi olursa murâduñ
Gözüne **yegdür** andan çeşmi şâduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 38). [yegdür, -dür]
3. Saçuñ çinine iy hırşîd-ruh bak
Hilâl-i ‘idden **yeg** regdür el-hak (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 60). [yeg,]
4. Berî ola çü bir duhter hayâdan
Anuñ toğmaması **yegdür** anadan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 28). [yegdür, -dür]
5. Gam-ı dilberden özge mahremi yok
Fiğân u nâleden **yeg** hem-demi yok (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 58). [yeg,]
6. Baña bunuñ gibi dirlikden el-ân
Ölüm **yegdür** vücûmile hem âsân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 50). [yegdür, -dür]
7. Taşına anuñ-içün tutarum baş
Ki **yegdür** başuma efserden ol taş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 78). [yegdür, -dür]
8. İte yidürse **yegdür** iy mükerrerem
K’ırsıra âdemi kelb-i haţar-nâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 92). [yegdür, -dür]
9. Kosañ tursa **yeg** idi penbe iken
Bunu diyüp çevirdi andan ‘inânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 26). [yeg,]
10. Yeg andan kim anuñ-çün vire bir gayr
Pes andan geldi ol cânı cihânıñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 12). [yeg,]
11. Kılarsın bunda sen feryâd u efgân
Bu kârı tutmadın **yeg** kârsuzlık (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 23). [yeg,]
12. Hâķķat belki **yegdür** ‘avrat andan
Nedür ‘avrat nişânegâh-ı nîreng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 56). [yegdür, -dür]
13. Yeg ola pes harâbe olsa câyum
Güm oldu tut ki bir kem hâk-i râhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 42). [yeg,]
14. Melek var olsa **yegdür** pâk u kâni
Beni terk eyle tut kim iy yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 36). [yegdür, -dür]
15. Görelüm şimdi andan **yeg** kimüñ var
Yüri kabrine var eyle ziyâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 18). [yeg,]
16. Ki ben mağz olam ü pöst ola ol cân
O **yeg** kim ben niķab-ı döst olam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 25). [yeg,]
17. Velî **yeg** şu‘le virür andan aħker
Dirîgâ düşmene virdüñ murâdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 112). [yeg,]
18. Geçinmek **yeg** beyâbânlarda ma‘şüm
Diler misin ki bunda sağ olam ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 74). [yeg,]
19. Vühüşüñ şöhbeti **yegdür** mu‘ayyen
Ev ü şahrâ baña birdür cihânda (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 78). [yegdür, -dür]
20. Saña ol **yeg** ki dikmeyem zebânı
Vücûdum ‘ışkuñ içre hiçe saydum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 10). [yeg,]
21. Çerâğ iki yanıcak **yeg** virür nûr
Kılalum hem biz iki bûlbûl-i zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 98). [yeg,]

yegâne: Biricik, tek.

1. Ser-â-pâ olmuş-idi ol **yegâne**
Hecâlet-bağış hûbân-ı zamâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 69). [yegâne,]
2. Dögülmek zecren idinüp bahâne
Figân iderdi gamdan ol **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 58). [yegâne,]
3. İdüp her lâhza bir dürlü bahâne
Döker yaş yirine kan ol **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 116). [yegâne,]
4. Ezel ‘aql u hünerle iy **yegâne**
Dilinde halkuñ olmışduñ fesâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 83). [yegâne,]
5. Dönüp didi aña kim iy **yegâne**
Ki bükmiş bilüñi cevri-i zemâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 5). [yegâne,]
6. Nukûş-ı keş-i pâyuñ iy **yegâne**
Bihiştüm revzenindendür nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 3). [yegâne,]
7. İre gönülünü hoş tut k’iy **yegâne**
Yakında tîr-i maşûduñ nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 33). [yegâne,]
8. Ne şâgar kim şunardı ol **yegâne**
Virürdi ‘ömr-i bâkîden nişâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 39). [yegâne,]
9. Düşürüp ‘aqlın ammâ ol **yegâne**
Nihâl-i şabr degdi bağ-ı câna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 37). [yegâne,]
10. Ki bir kâşid bulup hûb u **yegâne**
İde divânenen yaña revâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 13). [yegâne,]
11. Du‘âsın aldı pîrûñ anda haylî
Pes alup leşkerini ol **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 45). [yegâne,]
12. Biraz geldi dil-i şayyâda inşâf
Didi öldürmeyin hoş iy **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 39). [yegâne,]
13. Degül ben varken ol bende sezâvâr
Beni bende çeküp gel iy **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 53). [yegâne,]
14. Al incitme tek ol ser-i cevânî
Diyüp bu sözi la‘li ol **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 51). [yegâne,]
15. Nedür kılamak özünü dîve taklîd
Ferîd-i ‘âlem iken iy **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 117). [yegâne,]
16. Melek var olsa yegdür pâk u kâni‘
Beni terk eyle tut kim iy **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 37). [yegâne,]
17. Revân bir kâşide virdi sebük-seyr
Didi eglenme lutf it iy **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 5). [yegâne,]
18. Murâdınca olvir iy **yegâne**
Kimesneñ olmaduğına yime gam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 168). [yegâne,]
19. Çerisi gibi sultân-ı cihânuñ
Tururlar yolda tursa ol **yegâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 31). [yegâne,]

yegâne kıl: Biricik, tek yapmak.

1. Geçindi küh-ı hāmūnda otuz yıl
Çü ‘aşıklık anı kıldı yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 79). [yegâne kıl, -dı]

yeg-dur: Daha iyi, daha üstün, daha makbul.

1. Dimişler **yeg-durur** kelb-i vefâdâr
Şol âdemden ki ola merdum-âzâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 59). [yeg-durur, -ur]
2. Bırakmışsın meger şerm ü hayâyı
Senûñ gibi halefdin **yeg-durur** hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 13). [yeg-durur, -ur]
3. Vuñuşa hem-dem oldum ben remîde
Hezârân **yeg-durur** kelb-i muvâfiğ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 49). [yeg-durur, -ur]
4. Cerîde **yeg-durur** k’andan ola pâk
Budur görünmemekden aña ma’nî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 196). [yeg-durur, -ur]

yek-bâr: Bir defa, bir kere, bir keredede.

1. Bırakdı ihtiyâr u şabrı **yek-bâr**
Ki rüs-vâ-yı zukağ oldu vü pâzâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 5). [yek-bâr,]

yek-sân: Her zaman.

1. Tapuñdur Hâlık-ı ten bâ'îş-i cân
Olur hükümñle var yok cümle **yek-sân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 48). [yek-sân,]
2. Kamu çün dâne-i nâr idi **yek-sân**
Hicâl-ı sır-ı cân ardında pinhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 139). [yek-sân,]
3. Kabâyilden 'Arab içinde ol hân
Şeh idi 'Amirîler üzre **yek-sân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 172). [yek-sân,]
4. Tuyup kavm-i karâbeti de **yek-sân**
Perîşân oldılar çün zülf-i hûbân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 41). [yek-sân,]
5. Vücüdı mülkin ısmarladı **yek-sân**
Şu resme sînesine çekdi anı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 78). [yek-sân,]
6. Sefer zâdın gamuñdan düzdi **yek-sân**
Sarây-ı 'işretidür şimdi anuñ gür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 72). [yek-sân,]

yek-sân: Bir, beraber; eşit.

1. Bu idi kavminüñ içinde erkân
Ki tâbistân-ı eyyâmında **yek-sân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 30). [yek-sân,]
2. Temâşâ kıldı ol deşti hırâmân
Kara evler tutulmuş gördi **yek-sân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 46). [yek-sân,]
3. Yaşı gevherlerini zâr u nâlân
Vücüdı riştesine dizdi **yek-sân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 18). [yek-sân,]
4. Mu'anber zülfinüñ büyüñdan ol cân
Ol eñrâfi mu'añtar kıldı **yek-sân** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 70). [yek-sân,]

yek-sân kıl: Yerle bir etmek.

1. Niğâb-ı zülf-i şebde kıldı yek-sân
'Arûs-ı meşriki rûyını pinhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 5). [yek-sân kıl, -dı]

yek-sân ol: Bir, beraber olmak.

1. Velîkin bunlar-ile oldı yek-sân
Ne deñlü var ise şahrâda hayvân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 40). [yek-sân ol, -dı]

yek-ser: Bir baştan bir başa.

1. Kefinüñ nakşı vâdilerde **yek-ser**
'Arûs-ı cânadur mîr'ât-ı enver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 17). [yek-ser,]
2. Varup didiler atasına **yek-ser**
Ki iy gözler yüzüñ görmekden enver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 25). [yek-ser,]
3. Pes ol mektûbı şâh-ı nîk-mahzar
Okuyıvirdi eşhâbına **yek-ser** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 58). [yek-ser,]
4. Kamu uyhuya vardı ins ü hayvân
Diledi bağ-ı hüsninden ki **yek-ser** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 25). [yek-ser,]
5. 'Urûc itmiş başından bülbül-i hûş
Vücüdı hâste vü mecrûh **yek-ser** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 53). [yek-ser,]
6. Emerdi şîrden âhû-bere şîr
İki üç kat bu hayvânât **yek-ser** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 69). [yek-ser,]
7. Buladı kuyruğunu her birisi
Tolayı alup eñrâfını **yek-ser** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 47). [yek-ser,]
8. Hûş inşâ itdi bir mektûb-ı mergûb
Anuñ dîbacesine virdi **yek-ser** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 3). [yek-ser,]
9. Rikâba çekdi hînk-i rûzgârı
Diledi kim cihân mülkini **yek-ser** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 3). [yek-ser,]

10. Akıdup ebr-veş bārān gözinden
Didi tanz eyleyüp bunlara **yek-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 3*). [yek-ser,]
11. Getürdi dik-i dehri tâb-ı cûşa
Şuyuñ ıssıluğundan anda **yek-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 11*). [yek-ser,]
12. Öpüp pîrûñ öninde kodı **yek-ser**
Ki bu gevheri iy mâye-i 'îş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 36*). [yek-ser,]
13. Ki olur her belānuñ bir sürürü
Dem olur kim ser-i maḥzûna **yek-ser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 19*). [yek-ser,]

yek-ser eyile: *Baştan başa.*

1. Otağ urdı kenâr-ı cûy-bāra
Nesīm-i nev-bahār eyledi yek-ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 29*). [yek-ser eyile, -di]

yek-süvār: *Cesur atlı askerler.*

1. Mişāl-i âfitāb **yek-süvāre**
Gönildi cânib-i ḥargāh-ı yāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 31*). [yek-süvāre, -e]

yel: *Rüzgar.*

1. Ḥayāl-i âdemiden tîz-rev ü ter
Süminüñ bir **yeli** biñ nev'-i şarşar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 36*). [yeli, -i]
2. Ki olupdur iştiḥāsı kıtî anuñ
Ne **yelden** kim gele dilber nesîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 77*). [yelden, -den]

yel: *Esmek, koşmak.*

1. Dem-â-dem devleti olsun ziyāde
Öñünce şāhlar **yelsün** piyāde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 178*). [yelsün, -sün]

yelkeñin: *Geniş bir yüzey oluşturacak biçimde yan yana, şeritler durumunda dikilerek teknenin direğine takılan, rüzgârın gücüyle teknenin yol almasını sağlayan kumaş.*

1. Yemîn itdi yasağın eyleyüp yād
Ki artuḳ ḳapmaya gül **yelkenin** bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 110*). [yelkenin, -in]

yem: *Deniz.*

1. Rif'atuñ çarḥinde toḳız mevlevîdür nüh felek
Himmetüñ deryāsınuñ bir ḳatresidür yidi **yem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 34*). [yem,]
2. Gehî âb içre gāhî âteş içre
Dökerdi acı acı dîdeden **yem** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 11*). [yem,]

yem-i cevş: *Ordu denizi.*

1. Yem-i cevş itdi bir vech-ile cûşı
Ki çarḥa çıkdı mevcinüñ ḥurûşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 65*). [yem-i cevş,]

yem-i cüduñdan: *Cömertlik denizi.*

1. Ecel engüştü oldukda gelü-gir

Yem-i cūduñdan itme kaçre takşir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 144). [yem-i cūduñdan, -uñ, -dan]

yem-i hadrâ: Yeşil deniz.

1. Gemi gibi **yem-i hadrâ** yüzinde

Dilinden pür-buğâr eyler hevâyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 78). [yem-i hadrâ,]

yem-i havret: Hayret/şaşkınlık denizi.

1. Yem-i hayretde dil fülki katı sergeşte olmışdur

Vişâlûñ Hızır ırmezse benüm hâlüm olur düşvâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 2, Mısra 3). [yem-i hayret, -de]

yem-i hicr: Ayrılık denizi.

1. Yem-i hicr engininden çık kenâre

Olaum hem biz iki yâr-ı dil-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 98). [yem-i hicr,]

yemîn: Yemin II ant.

1. Ki ditrerdi **yemîñnünden** zemînler

Soñucı ğayra kılduñ göñlüñi germ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 54). [yemîñnünden, -üñ, -den]

yemîn eyle: Yemin etmek, ant içmek.

1. Yemîn eyledi vü gösterdi mişāk

K'anuñ haqqı k'odur Hallāk-ı âfāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 137). [yemîn eyle, -di]

yemîn itdi: Ant içmek.

1. Yemîn itdi yasağın eyleyüp yād

Ki artuq kapmaya gül yelkenin bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 109). [yemîn itdi,]

yeñ: Elbise kolunun el üzerine gelen kısmı.

1. Yeñi içinde her bāzūsı kim var

Çeh içre şan kara urğandır iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 31). [yeñi, -i]

2. Dizi üzre alup yirden başını

Yeñiyle sildi gözinüñ yaşını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 64). [yeñiyle, -i, -yle]

3. Yeñiyle kıldı ol miskîn-i ğam-nāk

Ğubâr-ı çehresini oğlunuñ pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 29). [yeñiyle, -i, -yle]

4. Gelüp yanlarına hayrân u maḥzûn

Gehî sildi **yeñiyle** tozlarını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 61). [yeñiyle, -i, -yle]

5. Niteki ata oğıl yanına maḥzûn

Yeñiyle sildi püştinüñ tozını (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 49). [yeñiyle, -i, -yle]

6. Yiñümden budur aқduğı benüm kan

Ol anda nişterden muḥtaribdür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 62). [yiñümden, -m, -den]

7. Revân oldı **yeñinden** nāğehāñ ḥûn

Bu ḥâlet k'irdi Mecnûn-ı ḥarāba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 56). [yeñinden, -in, -den]

8. Kâmusın bağladı vü şardı muhkem
Yeñiyle yüzünüñ sildi ğubârın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 29*). [*yeñiyle, -i, -yle*]

venâbî'-i bihişt: *Cennet pınarları.*

1. Yenâbî'-i bihişte döndi her cû
Güler gül kimse işitmez şadâsın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 30*). [*yenâbî'-i bihişt, -e*]

yenge: *Gelini getirmeye giden (düğünde) geline yardımcı olan bayanlar.*

1. Anı dâmâd-ı güre kıldı kâbîn
Felek **yenge** gibi alup elini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 93*). [*yenge,*]

yenî: *Yeni: En son edinilen.*

1. Dil-ile boyaduñ câna beni sen
Yeñi yâr-ile olduñ hurrem ü şâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 43*). [*yeñi,*]
2. Aña tır biz kuluñı dañı az az
Eger yârâ tıtuñduñsa **yeñi** yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 65*). [*yeñi,*]
3. Yeñi yârûñla iy cân âfîtabı
Hakîkat var ise fi'l-cümlesinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 68*). [*yeñi,*]

yer: *Zemin.*

1. Gögi kevkeb müzeyyen kılmış-idi
Yeri 'aksî mülevven kılmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 4*). [*yeri, -i*]

vervüzi: *Yeryüzü.*

1. Gidüp ol **yeryüzinüñ** pâdişâhı
İrürdi âsumân farkına râhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 101*). [*yeryüzinüñ, -nün*]
2. Çıkardı berç-i âhı âsumâne
Gözi kim yaş dökeydi **yiryüzine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 99*). [*yiryüzine, -ne*]

yeşil: *Yeşil renk.*

1. Yeşil hülle üstine 'unnâb-ı pür hâl
Tökünmüş hûri gibi tükme-i âl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 73*). [*yeşil,*]

yeşil: *Yeşil, (sebze).*

1. Yeşil giydürdi şahrâya çemenler
Şecerler bağda çün yâr-ı hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 32*). [*yeşil,*]

yesrib: *Medine-i Münevvere.*

1. Nûr-i 'adlünden Qarâman ili döndi **Yeşribe**
Oldı sûri Konya şehrinüñ harîm-i muhterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 35*). [*yeşribe, -e*]

yeter: *"Yeterli, kâfi" anlamında ünlem.*

1. Hevā-yı Leyliden döndür yüzüñi
Yeter incid bizi vü kend'özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 78*). [yeter,]
2. Yeter olduñ gözüm öñine hâyil
İrıl bir lâhza karşumdan kerem kıl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 21*). [yeter,]
3. Başını kesseler artar ziyâsı
Yüzüm yırtup **yeter** dökdi gözüm kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 67*). [yeter,]
4. Baña yârum **yeter** kavm ü kabile
Göñül kavm istemez Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 46*). [yeter,]
5. Baña uş hâl **yeter** hâl-i ruhsâr
Ana yokdur senün-le dahı kârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 52*). [yeter,]
6. Yeter kıldıñ fiğân u âh u zârı
Çü Leylî gayra oldu yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 78*). [yeter,]
7. Yeter gam çekdi cânıñ firkâtinde
Okı birkaç gazeller hayret-engiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 122*). [yeter,]
8. Ayıt kim söylesin bir kaç kelâmı
Yeter kan yaş akıtdı gözlerinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 203*). [yeter,]
9. Şaçı gibi **yeter** âvâre kılsun
Eğer derdüme irürmezse dermân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 68*). [yeter, -er]
10. Gelür serv-i revândan hûb u hoşter
Satun al kudretüñ **yeterse** benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 43*). [yeterse, -er, -se]
11. Yiñümden budur aqduğı benüm kan
Ol anda nişterden muztaribdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 62*). [yiñümden, -m, -den]

vetim: Babası ölmüş olan, babasız.

1. Giriftâr idi vü zindân-ı gamda
Dahı beter **vetim** oldu vü bi-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 41*). [vetim,]

veyni: Hafif. Tartıda ağırlığı az gelen, yeğni, ağır karşısı.

1. Ki çün halk itdi Hâk bu âsiyâbı
Anuñ kim **veyni** yükü var gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 175*). [veyni,]

vezdân: Allah.

1. Cihân mülkini tutdıysa Süleymân
Seni sulţân-ı kevneyn itdi **Yezdân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 88*). [yezdân,]

vezid: Emevi devletinin kurucusu Muaviye'nin oğlu.

1. Yezid ol mâhı deşt-i Kerbelâda
Şehîd eyledi envâ'-ı cezâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 13*). [yezid,]

yi-: Maruz kalmak.

1. Vücüdî **yidügi** darb-ı girândan
Uşandı ol şanem cân u cihândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 65*). [yidügi, -düg, -i]
2. İçi elmâs **yimiş** gibi burdı
Düşüp ol dahmenüñ üstine bî-hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 30*). [yimiş, -miş]
3. İki bile eli kaldı 'amelden
Du'âdan çünki tiğ-ı kahr **yidi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 103*). [yidi, -di]
4. Yidi dildarı içün kayd anuñla
Gelüp yâdına hâl-i ehl-i hâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 78*). [yidi, -di]
5. Gidersin kânde çekse ihtiyâruñ
Gamumdan özgeden pervâ **yimezsın** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 29*). [yimezsın, -mez, -sin]

6. Ol andan bār-ı derd ü ğam **yimişdür**
Gülîstânüm gülinden dermemişdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 134*). [*yimişdür, -miş, -dür*]
7. Yimezsem ben hõrendem var-durur çok
Bu resme kim bu hayvânlarla yârum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 94*). [*yimezsem, -mez, -sem*]
8. Ki olur bunda demir şovuk ya ıssı
Ne **yir** içer nedendür h'âbgâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 9*). [*yir, -r*]
9. Yatağı idi Huldûn sebze-zârı
Şücûrından **yir idi** dürlü bârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 42*). [*yir idi,]*
10. Ne yoldan k'eyleye geçmege âheng
Uşâğ oğlan elinden **yir idi** seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 18*). [*yir idi,]*
11. Dili kim ârzü ideydi kûti
Çü nân **yir idi** târ-ı 'ankebüti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 66*). [*yir idi,]*
12. Gelüp şarmaşur aña hem-çü yârân
Meger **yir** kanı içün ol hemişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 111*). [*yir, -r*]
13. Senûn ğam-dâruñam ğam **yimezem** hiç
Egerçi 'âlem içre süst hîzem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 24*). [*yimezem, -mez, -em*]
14. Yimezler üstüh'ânından anuñ bār
Nitekim anda tütmişdi bular cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 80*). [*yimezler, -mez, -ler*]

yi-: Yemek | tüketmek, öldürmek.

1. Dirîğ kim **yidi** âhir anı hâk
Dür-i dendânıñ hayfâ ki iy hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 26*). [*yidi, -di*]
2. Ecel gürği **yidi** anı n'ola hâlüm
Dirîğ u derd ü hasret vây veylâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 76*). [*yidi, -di*]
3. Yağud **yimişdür** ola cân-verler
Diriymişse bulunurdu muqarrer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 49*). [*yimişdür, -miş, -dür*]
4. Ne vech-ile **yimişlerdür** ser-â-ser
Çü seg-bân bu haberden oldı âgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 66*). [*yimişlerdür, -miş, -ler, -dür*]

vi-: Yemek, ağızda çiğneyerek yutmak.

1. Çü bir kaç lokma **yidi** çâr u nâçâr
Söze girdi anası hâste vü zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 1*). [*yidi, -di*]
2. Yimez şol mârden kim ola pür-kahr
Ümîd-i mühresiyle 'aklı olan zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 41*). [*yimez, -mez*]
3. Sen itdûn güllerüñi zâğa teslîm
Ciger kanı **yirem** ben nite kimden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 33*). [*yirem, -r, -em*]
4. Baña bu varña olmadın havâle
Elümden çün **yidi** bunlar ta'âmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 93*). [*yidi, -di*]
5. Nihâlûñ bağını **yir** zâğ her bār
Tezervüñde çi ger makşûdudur gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 102*). [*yir, -r*]
6. Ki ol hõndan **yimedi** bir nevâle
Yimekden ol mu'arrâ idi h'ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 64*). [*yimedi, -me, -di*]
7. Ne **yirsin** pes ne içersin şeb u rûz
Hayât-ı âdeme kütiledür fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 68*). [*yirsin, -r, -sin*]
8. Ki râhatdur dile bu cāna merhem
Yidi faşşâddan nîş anda cânân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 61*). [*yidi,]*
9. Nedür kûtuñ ne **yirsin** gâr içinde
Aña gösterdi zâhid bir giyâhi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 26*). [*yirsin, -r, -sin*]
10. Ciger kanın **yir** ol divâne miskin
Havâlisin vühûş-ı âdemi h'âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 86*). [*yir, -r*]
11. Ki bula şems-i tâbından ferâğı
Şafâdan merhabâya nâhunın **yir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 105*). [*yir, -r*]
12. Yiyüp içüp sürerdi 'ıyş u 'ışret
Teni kuvvet tûtardı cânı râhat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 17*). [*yiyüp, -y, -üp*]

13. Yidüm her gavtada yüz zehr ü biñ hün
Qalınca bahrdan bir dürrü birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129*). [*yidüm, -düm*]
14. Ki çekdi sineñi pehlûsına hâk
Ciger kanı **yerem** derdünle her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 107*). [*yerem, -r, -em*]
15. Olup bir kaç kamer-ruhlarla dem-sâz
Yiyüp içüp sürerdi 'ıyş u 'ışret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 7*). [*iyiüp, -y, -üp*]
16. Ki **yiyp** içüben yatmağı iy cân
Bilürsin kim başarur cümle hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 7*). [*iyiüp, -yüp, -*]
17. Ğamı şadiye dönüp hoş dil oldu
Yidi vü içdi oynadı vü güldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 82*). [*yidi,]*
18. Teni râhat bulup **yidi** ta'âmı
Giyüp dîbâ kabâ nûş itdi câmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 171*). [*yidi,]*
19. Getürürler şarâbı vü ta'âmı
Yiyüp tâ nuğlden nûş ide câmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 28*). [*iyiüp, -yüp, -*]
20. Yiyüp içmeyem artuk tutmayam câm
Refîkûñ olmayınca ol dil-ârâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 143*). [*iyiüp, -yüp, -*]
21. Tüyür-nâvekân-ı tîz-refîâr
Yimege hün-ı merdân açdı minkâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 24*). [*yimege, -meg, -e*]
22. İte **yidürse** yegdür iy mükerrem
K'ırsıra âdemi kelb-i haşar-nâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 92*). [*yidürse, -dür, -se*]
23. Yimedüñ yine red itdüñ meges-vâr
Düzüp bir hastenüñ derdine merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 22*). [*yimedüñ, -me, -dü, -ñ*]
24. Yiyemez meyvesini zâğ-ı bed-kâr
Heves efsün-ıla itme kaşd-ı bî-dâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 86*). [*iyiyemez, -yemez*]
25. Yirem ben düd her dem haşım helvâ
Benüm sensüz mağâmum deşt ü vâdî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 36*). [*yirem, -r, -em*]
26. Yiyemez ol nihâl-i tâzeden ber
Çü Mecnûn vâkıf oldu bu hisâba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 18*). [*iyiyemez, -yemez*]
27. Çü hayvân **yir** idi biñ-i nebâtât
Ne vahşi idi ma'nide ne hayvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 38*). [*yir, -r*]
28. Yimesün nañl-i 'ömrinden dañı bir
Degüldür kimse 'ışkuñda vefâ-bîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 84*). [*yimesün, -mesün*]
29. Ki tâ Mecnûn bulardan yiye içe
Ne **yimek** başladı kılmağa nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 63*). [*yimek, -mek*]
30. Degül gün heftede bir kere **yirüm**
Berîdür cânım u tab'um hürüşden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 86*). [*yirüm, -r, -üm*]
31. Ki tâ Mecnûn bulardan **yiye** içe
Ne yimek başladı kılmağa nâle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 62*). [*yiye, -e, -y*]
32. Yiyüp içmekden istignâ-yı muṭlaḳ
Yiyintiden velî el çekmegüm yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 93*). [*iyiyintiden, -yin, -ti, -den*]
33. Yiyüp içmekden istignâ-yı muṭlaḳ
Yiyintiden velî el çekmegüm yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 92*). [*iyiüp, -yüp, -*]
34. Senüñle **yiye** bir sofradan nân
Çi ger göñlün kabûl itmezdir anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 16*). [*iyiyelüm, -ye, -lüm*]
35. Uyumaz u **yimez** içmez şeb ü rüz
Ne var bir yirde ârâm u qarârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 8*). [*yimez, -mez*]
36. Yimezdi cümlesinden bir nevâle
Dilinde 'ışk odından var idi tef (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 38*). [*yimezdi, -mez, -di*]
37. Yidüm içdüm ta'am ü şerbet iy yâr
Gel it bu şiftelikden ferâğat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 56*). [*yidüm, -düm*]
38. Ki ya'nî hasteye **yidürdiler** ḳand
Dañı eylediler çok dürlü tîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 32*). [*yidürdiler, -dür, -di, -ler*]
39. Bu resmedür geçinişleri dâyim
O 'âlemde kişi kim **yimeye** ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 87*). [*yimeye, -me, -ye*]
40. Yimişem ben anı k'oldur ḡidâ-hör
Anı kılar kavî ten nân u helvâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 2*). [*yimişem, -miş, -em*]

vid-: Çekmek.

1. Yürise berkdən katı gider ol
Şabâyı nâka mânendi **yider** ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 14*). [*yider, -er*]
2. ‘Aceb k’ol şahş olmış bende hursend
İpiyle **vidüp** anı gerdeninden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 25*). [*vidüp, -üp*]

videk: Yedek.

1. İki biñ **yidek** atı vardı tãzî
K’iderdi her biri berķ-ile bãzî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 175*). [*yidek,]*

vidi: Yedi sayısı. Sayı sıfatı.

1. Rif’atun çarhinde tokız mevlevîdür nüh felek
Himmetün deryâsınun bir katresidür **yidi** yem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 34*). [*yidi,]*
2. Yidi gün oldılar anda dil-efgâr
Çü bir هفته geçindi Zeyd anuñla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 76*). [*yidi,]*

vidi: Yedi sayısı.

1. Sarây-ı hâşşda tutdı qarârı
Yidiye irdi i’zâzile sâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 49*). [*yidiye, -ye*]
2. Turup başladı çarha ol kemîne
Yidi kere pey-â-pey urdı çarhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 13*). [*yidi,]*
3. Ki geçdi lu’b-ı çarhı **yidi** çarhı
Dañı şofra urup rüyın zemîne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 14*). [*yidi,]*
4. Giderüz biz dañı nevbetçe bir bir
Yidi göz bir degirmendür bu eflâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 159*). [*yidi,]*
5. Fenâyı yapma kim seyl ayağıdır
Bu **yidi** başlu ejderhâ-yı hün-h’âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 93*). [*yidi,]*

yidi deñiz: Yedi deniz. Eskiden yedi deniz olduğuna inanılırdı, bunlar: Bahr-i Muhit (Atlas Okyanusu), Bahr-i Sint (Hint Okyanusu), Bahr-i Lut (Lut gölü), Bahr-i Rum (Akdeniz), Bahr-i Nitaş (Karadeniz), Bahr-i Hazer (Hazar Denizi) ve Bahr-i Kulzüm (Kızıldeniz)'dir.

1. Hazret-i sultân Selim bin hân Süleymân k’oldı anuñ
Bañr-i cüdina göre **yidi deñiz** bir katre nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 14*). [*yidi deñiz,]*

vidür: Yedirmek.

1. Okuyup rıfķ-ıla yanına anı
Bile bir sofradan **vidürdi** nânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 38*). [*vidürdi, -di*]
2. Kılup divân okıtdı ehl-i harbi
Kamusına **vidürdi** rıfķ-ı cerbi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 46*). [*vidürdi, -di*]
3. Yidürür bağbân bārını zāğa
Saña şimdi ‘adüdü ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 36*). [*yidürür, -ür*]
4. Yidürdün zāğa anı sen āñir iy yār
Bu idi virdüğüm yolunda cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 50*). [*yidürdün, -dün, -n*]

yıg: Tepeleme bir yığın hâline gelecek şekilde üst üste koymak.

1. Baña benden degildür bu belâ bil
Beni bu ‘ışķ işinden pend **yıgmaz** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 61*). [*yıgmaz, -maz*]

yigit: Delikanlı, genç insan, yürekli kimse.

1. Kocalık bükicek dirdüm belümi
Yigit oğlum var ol tutar elümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 78). [yigit,]
2. Ki Bağdâduñ ulularından iy yâr
Var idi bir **yigit** 'âşık tabî'at (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 3). [yigit,]
3. Yigitlik odı germindendür iy yâr
Geçe çünkim **yigitligi** cevânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 29). [yigitligi, -i]
4. Yigitlik odı germindendür iy yâr
Geçe çünkim yigitligi cevânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 28). [yigitlik,]

yık: Bozmak, tahrip etmek.

1. Hiç ihtilâl irişmeye bustân-ı şer'üñe
Gerdün eger **yıkıla** vü 'âlem ola 'adem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 48). [yıkıla, -ıl, -a]
2. Felek lerzân olurdı na'rasından
Yıkılurdu cihân bir hamlesinden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 8). [yıkılurdu, -ıl, -ur, -dı]
3. Neyün bir vech-ile âvâzı çıkdı
Ki güyâ günbed-i gerdüni **yıkıdı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 18). [yıkıdı, -dı]
4. Binâ-yı 'âlemi ol ceng **yıkıdı**
Ki gök indî yire yir göge çıkdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 41). [yıkıdı, -dı]
5. Meded kılmaz aña feryâd-ı çübân
Yıkı çün bir binâyı seyl-i çâlâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 77). [yıkı, -a]

yık: Öldürmek.

1. Gelüp bād-ı ecel **yıkıdı** anı feryâd
Dem urup âteş-i merg-i siyeh-baht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 72). [yıkıdı, -dı]

yıkıl: Aşığın gönül kırıklığı bağlamında kullanılmıştır.

1. Hey meded dil mülki **yıkıldı** didüm dir çäre ne
Böyle ta'lîm itdi gam binâsına mi'mâr-ı 'ışk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 3). [yıkıldı, -dı]
2. Bir âh idüp **yıkıldı** ol şikeste
Kemend-i 'ışka cânı boynı beste (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 65). [yıkıldı, -dı]

yıkıl: Yıkılmak, devrilmek.

1. Çağırur 'aklı gibi cânı ya Hû
Yıkılur bir zamân şaħra yüzinde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 13). [yıkılur, -ur]
2. Didi şeyli'llâh u kıldı gedâyı
Yüzi üzre **yıkıldı** bir mağâke (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 13). [yıkıldı, -dı]
3. Yıkıldı eyle kim seng üzre şîşe
Atasını anasını idüp yâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 24). [yıkıldı, -dı]
4. Ki bi-höd **yıkılurdu** ol perî-zâd
İrişse güşına bir şavt nâ-gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 46). [yıkılurdu, -ur, -dı]
5. Yıkılur ol 'imâret çâr-nâ-çâr
İki üç günde ol miskîn ü mehcür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 58). [yıkılur, -ur]
6. Hârîm-i ravzaya irükdiler râh
Yıkılmış gördiler ol nâ-tüvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 9). [yıkılmış, -mış]
7. Ne tâbütn götürür âdemî-zâd
Yıkılmış hâk üzre haste vü zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 25). [yıkılmış, -mış]

yıkma: Yıkma, bozma, tahrip etmek.

1. Huzûr-ı Hâkda ‘ârûm **yıkmayaydum**
Bu resme kıldı çok âh u figânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 114*). [*yıkmayaydum, -ya, -ydum*]

yıl: Sene, yıl.

1. Hânkâh-ı rif’atünde niçe biñ **yıldur** döner
Şûfî-i çarhı Celâlûn türbesinde tutdı dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 51*). [*yıldur, -dur*]
2. Felek filinûn üstinde **yıl** u ay
Zühâl hindüsına oldur viren cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 13*). [*yıl,]*
3. Şu mîve kim ola pür âb ü lezzet
Bulur **yıl** âhîründe kâdr ü kıymet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 60*). [*yıl,]*
4. Perî-ruhlardan evvel oldı kâmil
İki üç **yıl**da oldı dâniş-âmûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 27*). [*yıl*, --da]
5. Harâb itdûn niçe biñ **yıllık** adı
‘Arab bizden götürdi i’tikâdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 21*). [*yıllık, -lık*]
6. Ki ger biñ **yıl** ola ‘ömrün ya bir rûz
Kâdur çeşmünde bu kâh-ı dil-efrûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 15*). [*yıl,]*
7. Seni yüz **yıllık** olsañ eylemez yâd
Egerçi mihrîbân olur katı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 50*). [*yıllık, -lık*]
8. Seni yüz kerre kılmaz derd-ile yâd
Gelin olalı bir **yıl** vardur ol cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 15*). [*yıl,]*
9. Tûrur mihr-ile vü mührûnle el-ân
Eger biñ **yıl** dahı olursa şevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 17*). [*yıl,]*
10. Vuñuşa ğayrın iderdî havâle
Yıluñ her faşlınûn şubhı vü şâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 107*). [*yıluñ, -un*]
11. Baña kıymadılar gûş it kelâmı
Tamâm on **yıl** kapuñda kulluk itdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 95*). [*yıl,]*
12. Geçürürven senûñle ay eger **yıl**
Oluram hizmetünde iy karındaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 62*). [*yıl,]*
13. Yaşuñdan ğarq-ı bañr-ı hûn olmak
Niçe **yıldur** k’idersin âh u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 7*). [*yıldur, -dur*]
14. Geçindi küh-ı hâmûnda otuz **yıl**
Çü ‘âşıklık anı kıldı yegâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 78*). [*yıl,]*
15. Ol iki murğdan kôrğ iy birâder
Kişiye ‘ömr ola biñ **yıl** ya bir dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 95*). [*yıl,]*
16. K’eri fevt olduğından soñra hâtûn
İki **yıl** kimseye göstermeyüp yüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 117*). [*yıl,]*

yıl: Koşmak, hızlı hızlı yürümek.

1. Semendi geh yügürdi ğâh **yıldı**
Üküş tağ ü beyâbân geçdi enbûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 20*). [*yıldı, -dı*]
2. Gönildiler idüp ‘azm-i süy-i ğür
Halâyık **yiler** ardınca önince (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 79*). [*yiler, -er*]

yıl: Usanmama, bıkmama.

1. Ben andan hâşe-li’llâh kim çekilem
Bu yolda göreler ölünce **yılam** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 16*). [*yılam, -a, -m*]

yıl: Yel, rüzgar.

1. Güneş olmaz velî püşide gilden
Açılur ğonca-i nev-reste **yilden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 20*). [*yilden, -den*]
2. O da yandı hevesden kaşr-ı ârâm
Yile vardı hevâdan hirmen-i nâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 36*). [*yile, -e*]
3. Ecel peykidür anda tîr-i bürrân
Ki per şokup başa **yiler** şitâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 26*). [*yiler, -er*]

4. Koyar ğamdan başına Leylî hâki
Ki bu **yildendür** ol şem'ün hilâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 30). [yildendür, -den, -dür]
5. Olalıdan sentüñle yâr çün yâr
Kamu kârum **yile** gitdi zihî kâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 28). [yile, -e]
6. Ki Mecnûna vîre varup iline
Açılıp yolda **yilden** bürka'-ı mâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 5). [yilden, -den]
7. Yağar âhum odı perr-i şabâyı
Ne **yil** k'itmez beni büyüñdan âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 85). [yil,]
8. Yilüp her birisi ardınca gitdi
Aradılar çi ger küh u yabânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 82). [yilüp, -üp]
9. Yil irirürdi geh geh çeşmine toz
Cenâb-ı mülk-i dilberden k'ire bād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 16). [yil,]
10. İderdi mevtine anuñ delâlet
Ecel **yilinden** idi havfı katı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 23). [yilinden, -in, -den]
11. Varağlar gülşene gevher-feşân hem
Yil itdi kumrıyı lerzân u bi-tâb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 39). [yil,]
12. Ki ne 'âciz **yile** ne ister âbı
Hem anda var-durur bir 'âdl-ile üstâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 162). [yile, -e]
13. Aradan taşra şalsañ **yilidür** raht
Bilürsin kim bu çarh-ı âsumânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 114). [yilidür, -i, -dür]
14. Saçını **yillere** virdi semen-vâr
Kızınuñ hasret-i zülf ü ruñında (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 14). [yillere, -ler, -e]
15. Şıyup **yil** bergini arturdı derdüm
Tutuldi cân göginuñ âfitâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 64). [yil,]
16. Şadef gibi kim andan dūr gevher
Yile vermiş güli vü hârı kalmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 45). [yile, -e]
17. Yile vardı neşât âyini andan
Ecel 'ayyârı maşşudum gülin âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 82). [yile, -e]

yilduz: Şans, baht.

1. Ol ayuñ **yilduzı** düşdi vebâle
'İlâc itmeklik için ol habîbe (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 80). [yilduzı, -i]

yile git: Savrulmak, rüzgâra karışmak, yok olup gitmek.

1. Anuñ yolında kurbân olmayan ser
Yile gitsün ger ola müşğ ü 'anber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 134). [yile git, -sün]

yiliş: Tebessüm etmek utanarak gülümsemek.

1. Yilişür vahşiler pîrâmeninde
Yatup bir seg uyumış dâmeninde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 45). [yilişür, -ür]

yime: Yememe durumu.

1. Yimedi seg dahı gör âşinâyı
Çü şeh bilmedi haqq-ı hizmetümi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 98). [yimedi, -di]
2. Kılâbı bildi **yimedi** etümi
Utanmaz mısın iy şeh şüretüñden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 100). [yimedi, -di]
3. Yimemekden vücudum bulmaz ihlâk
Yakîn geldi Selâma k'ol ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 6). [yimemekden, -den]

yimek: Yemek.

1. Ruḥ-ı zībāsına karşı anuñ şād
Berī uyḥudan u **yimekden** āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 334*). [*yimekden, -den*]
2. Zırh gibi **yimekden** zaḥm-ı nâvek
Hezârân sîneler oldı müşebbek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 31*). [*yimekden, -den*]
3. ‘Acebdür kim bahâdırlar degil sır
Yimekden zaḥm-ı gürz ü tîr ü şemşîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 62*). [*yimekden, -den*]
4. Ki ol ḥöndan yimedi bir nevâle
Yimekden ol mu‘arrâ idi ḥ‘ânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 65*). [*yimekden, -den*]
5. Ğıdasıdur nesîm-i şubḥgâhî
Yimekden yok-durur zevkı bu cânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 75*). [*yimekden, -den*]
6. Yaban otı **yimekden** kurtılayduñ
Didi zâhid ki hey bu söz ḥatardur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 34*). [*yimekden, -den*]
7. Virürdi âteşi ol ḥâra ḥurkat
Denîler taşı **yimekden** tenine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 69*). [*yimekden, -den*]
8. Şebe döndi günü soñ oldı ‘îdi
Tehî düşdi **yimekden** uyḥudan dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 83*). [*yimekden, -den*]

yimis: Meyve.

1. Ḥarâm olmışdur aña mîve-i bâğ
Nihâli bâğımuñ kim pür **yimişdür** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 133*). [*yimişdür, -dür*]

yine: Ancak, sadece.

1. Şusuzlık virse bir naḥle zevâli
Yine şu ḥâşıl ıder ol nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 52*). [*yine,]*
2. Yine kendüyedür anuñ fesâdı
İdüp bir eylügi çâha bırak sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 70*). [*yine,]*
3. Olar gitdi vü bunlar **yine** kaldı
Budur ḥikmet ki ağır yükleri var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 180*). [*yine,]*
4. Yine kapuñda lîk ümmîd-vârem
Çü ḥâme ser-nigün ü pür-günâhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 104*). [*yine,]*

yine: Bir daha, tekrar.

1. Gözin yumup veda‘ eylese ‘arşa
Yine açınca ıderdi bu ferşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 38*). [*yine,]*
2. Özine tayy olup bir demde bu râh
İrişdi menziline **yine** ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 212*). [*yine,]*
3. Eger çekse ‘adûsı serîr-i eflâk
Gelüp **yine** eşiginde öper ḥâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 104*). [*yine,]*
4. Çün ol meh-rû kodı düşündan anı
Yine kılmağa başladı figânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 330*). [*yine,]*
5. Ki vardı ol ḥavâlîde **yine** hem
‘Arabdan bir şehinşâh-ı mükerrerem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 17*). [*yine,]*
6. Çü gördi **yine** ol dildâr-ı çâlâk
Ḥadeng-i fitne kıldı bağrını çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 91*). [*yine,]*
7. Yine gördi ol evvelki mekânın
Şanasın buldı bülbül âşiyânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 19*). [*yine,]*
8. Dil-i âşüftesi sevdâya düşdi
K’evi koyup **yine** şahrâya düşdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 10*). [*yine,]*
9. Yine divşürdi kaşr u ḥânedan raḥt
Yine kurdı varup Necd evcine baḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 11*). [*yine,]*
10. Yine divşürdi kaşr u ḥânedan raḥt
Yine kurdı varup Necd evcine baḥt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 12*). [*yine,]*

11. Yine vahşiler ile oldı mu'tād
Yine oldı işi efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 13*). [yine,]
12. Yine vahşiler ile oldı mu'tād
Yine oldı işi efgān u feryād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 14*). [yine,]
13. Aña bu ne kadar kim pend ider idi
Yine ol bildügi yola gider idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 32*). [yine,]
14. Turup pes Ka'beden derd ü gam-ıla
Eve geldi **yine** mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 72*). [yine,]
15. Yine şubh-ı münîri oldı hândân
Yine mihr-i ruhı gösterdi dendân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 180*). [yine,]
16. Gelüp **yine** beni buldı burada
İrişdüm vaşlı şevkinden murâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 55*). [yine,]
17. Yine 'ışk âteşi virdi harâret
Dili mülkin yine gam kıldı gâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 9*). [yine,]
18. Yine 'ışk âteşi virdi harâret
Dili mülkin **yine** gam kıldı gâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 10*). [yine,]
19. Alup ol nâmeyi peyk-i sebük-hîz
İrişdi **yine** Nevfelden yaña tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 56*). [yine,]
20. Yine hâline meşgûl oldı Mecnûn
Yine dökmege başladı gözi hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 47*). [yine,]
21. Yine hâline meşgûl oldı Mecnûn
Yine dökmege başladı gözi hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 48*). [yine,]
22. Şaçarak gözlerinden eşk-i pür-hûn
Yine 'azm itdi küh-ı Necde Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 60*). [yine,]
23. Gezüp vâdi-be-vâdi gâr-be-gâr
Bulmadı vü **yine** döndi nâ-çâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 44*). [yine,]
24. Yine ol kâşidı eyledi derhâl
Cenâb-ı 'âşık-ı nâlâna ırsâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 85*). [yine,]
25. İdere derd ü gâmdan nâle vü zâr
Yine Nevfel katına geldi nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 6*). [yine,]
26. Yüzüme açılan bâb-ı 'inâyet
Kâpandı **yine** kâldum bî-sa'âdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 26*). [yine,]
27. Anuñ bu nüktesin k'ışitdi Nevfel
Diledi kim **yine** cenge ura el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 44*). [yine,]
28. Yine evvelki menzilgâha geldi
'Adûsî cānibine peyk şaldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 73*). [yine,]
29. Anuñ **yine** 'adû fetihinde derdi
Bu ceng içre anuñ ucından iy mîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 30*). [yine,]
30. Çekildi yüzüme yüz yirde şemşîr
Benüm ol **yine** mağlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 33*). [yine,]
31. Yimedüñ **yine** red itdüñ meges-vâr
Düzüp bir hastenüñ derdine merhem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 22*). [yine,]
32. Yine tıtdı reh-i deşt ü yabanı
Didiler Nevfeliler aña kim gel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 28*). [yine,]
33. K'özi düşdi **yine** kazduğı çâha
Yamanlık olsa bir şahşuñ hayâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 26*). [yine,]
34. Yine 'azm itdi küh-ı Necde giryân
Yine başladı feryād u figāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 34*). [yine,]
35. Yine 'azm itdi küh-ı Necde giryân
Yine başladı feryād u figāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 35*). [yine,]
36. Çıkarup dāmdan virdi rehāyı
Figān u āh iderek düşdi **yine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 69*). [yine,]
37. Nitekim âteş-i sūzāndan dūd
Yine bir cānibi tıtdı pür-endüh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 9*). [yine,]
38. Gider düşdi **yine** şahrāya çün bād
Dir idi Haq ne kaldıysa muqadder (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 2*). [yine,]
39. Geliser kul başına hayr eger şer
Be-nāgeh irdi **yine** bir araya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 5*). [yine,]
40. Tağıtdı zāğ-ı zulmātūñ serini
Yine turdı revāne oldı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 7*). [yine,]
41. Ki kandan mevc urur deryā gözinde
Yine bir lāhzada 'aklı dirilir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 15*). [yine,]
42. Şol ölmüş gibi kim **yine** dirilir
Bu hâl-ile giderken iderek āh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 16*). [yine,]

43. Varur bir çetr öñine dañı **yine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 84*). [yine,]
44. Turup ‘azm itdi **yine** küh-ı Necde
Varup bir yirde başladı nefire (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 78*). [yine,]
45. Meger bir gün **yine** ururdu lengi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 1*). [yine,]
46. Turup gitdi yanından çâr-nâ-çâr
Yine geldi tazarru‘ birle dâmâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 61*). [yine,]
47. Yine pervâz kıldı şâh-ı serve
Konarken şâh ol murğ-ı münevver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 44*). [yine,]
48. Atası zâlim itmişdür giriftâr
Gözinden yaş döküp **yine** dem ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 23*). [yine,]
49. Ki **yine** gelmek olmaz ol seferden
Esen kal k’atalık gitdi miyândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 24*). [yine,]
50. İşidür kühdan **yine** ol peyâmı
Temâşâ eyle bu çarh-ı bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 76*). [yine,]
51. Yir idi hem **yine** dilber gamını
Meger kim bir gün ol şürîde nâlân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 6*). [yine,]
52. Kılâb öñinde yatdı kâm-nâ-kâm
Yine hem şubha dek zâr u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 55*). [yine,]
53. Çü senden **yine** olur saña çâker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 118*). [yine,]
54. Yine bu nâgmeyi kıldı mükerrer
Ki dürc-i şâd-mânîdür bu nâme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 30*). [yine,]
55. Örü turup **yine** oturdu fi’l-hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 48*). [yine,]
56. Ki ecel irüp anı kapmışdı nâgâh
Selîm-i ‘Âmirî **yine** keremden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 13*). [yine,]
57. Çeküp bes **yine** tutdı râh-ı kühı
Yine eyledi ‘azm-i küh Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 44*). [yine,]
58. Çeküp bes yine tutdı râh-ı kühı
Yine eyledi ‘azm-i küh Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 45*). [yine,]
59. Yine başladı gözden dökmege hûn
Yine vahşîlerle oldı hem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 46*). [yine,]
60. Yine başladı gözden dökmege hûn
Yine vahşîlerle oldı hem-kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 47*). [yine,]
61. Geçen bâzârıñı eyle **yine** tîz
Buyurdu bir nişângâh ol dil-ârâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 124*). [yine,]
62. Dile hâcet Hudâdan **yine** kurtar
Hezârân lutf birle ol nigû-fer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 108*). [yine,]
63. Dirilmezse bu ‘âlemden berâtum
Gelem **yine** harîm-i hizmetüñe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 131*). [yine,]
64. İşidüñ **yine** bir türfe hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 1*). [yine,]
65. Ki hâтта kendümi bilmişdüm güm
Yine şabr eyledüm hem âhir-i kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 55*). [yine,]
66. Yine düşürven irür başuma taş
Kişi kim kurtıla bir gamdan iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 66*). [yine,]
67. Marîz itdi anı **yine** teb-i tîz
Yine tutdı vücûdı mülkini teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 48*). [yine,]
68. Marîz itdi anı yine teb-i tîz
Yine tutdı vücûdı mülkini teb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 49*). [yine,]
69. Yine geldi giden bîmârlık hep
Şu ten k’evvel tutılmış idi zahme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 50*). [yine,]
70. K’üzildi dâmeninden verdinüñ hâr
Yine bir yüzden itdi bu hisâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 65*). [yine,]
71. Füzün oldı gönülden yâra meyli
Yine şevki derûmı taşa geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 17*). [yine,]
72. Yine sevdâ başından aşâ geldi
Yine cûş itdi deryâ-yı ta‘aşşuk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 18*). [yine,]
73. Yine sevdâ başından aşâ geldi
Yine cûş itdi deryâ-yı ta‘aşşuk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 19*). [yine,]
74. Belürdi **yine** gavgâ-yı ta‘aşşuk
Gam-ı yâr ihtiyârın kıldı târâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 20*). [yine,]
75. Turup bir döndi vü **yine** oturdu
Karârı gidüp ol şevk-ile **yine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 10*). [yine,]
76. Turup bir döndi vü **yine** oturdu
Karârı gidüp ol şevk-ile **yine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 11*). [yine,]

77. Biraz kaldılar ammā **yine** hāmūş
Görüp bu anı kaldı deng [u] hayrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 42*). [yine,]
78. Ğaraż murġı aralık yirden uçmış
Çü geldiler **yine** kendülerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 107*). [yine,]
79. Gelüp tâhir **yine** pâk oldılar hâk
Bu resme ola çün ‘ışkuñ tamâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 56*). [yine,]
80. Ki âşâr-ı eccl zâhir yüzinde
Velâkin bildügi deñlü **yine** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 89*). [yine,]
81. Senûñ derdüñedür **yine** heves-nâk
Ķalupdur muntazırlar gibi her gâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 84*). [yine,]
82. Yine göndürür anı eglemez hiç
Velî anlar kim ir geldi girân-bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 176*). [yine,]
83. Taġıldı kûha vü şahrâya nâ-kâm
Yine Necde revân oldu kimisi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 3*). [yine,]
84. Hem oldılar **yine** ‘uqbâda hem-mehd
Bihişt-i döstân oldu ol ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 36*). [yine,]
85. Turup geh **yine** başlarlar şarâba
Bulara karşı bir pîr-i mülâyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 62*). [yine,]
86. K’anı kılmadı âhîr **yine** müflis
Çü dehr-i dūna budur ‘âdet ü kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 110*). [yine,]
87. Hem âhîr **yine** rûzı kıl şehâdet
Be-hatm-i mürselin ü Hakk-ı Kur’ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 126*). [yine,]

yine: Aynı zamanda.

1. Kerâmetden giyindi hulk-ı hâş
Nüzûl itdi **yine** kalbi pür ihlâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 210*). [yine,]
2. Yine tütüdi diyâr-ı ‘aqla râhı
‘Înân-ı şabrına şaldı nigâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 95*). [yine,]
3. Baña Leyliden irdi bu harâret
Dile ol viriser **yine** ferâġet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 54*). [yine,]
4. Çü bir söz açıla ol mübtelâdan
Dir idi **yine** diñ işitmedüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 38*). [yine,]
5. Yine şubh-ı münîri oldu handân
Yine mihr-i ruhı gösterdi dendân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 179*). [yine,]
6. Ata tehdîdi bir cânibden iy yâr
Yine hem bir yañadan ta’n-ı ‘udvân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 81*). [yine,]
7. Kimesne bulımaz ‘öġr ü bahâne
Ümîd oldur ki **yine** gidevüz pâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 49*). [yine,]

yiñi: Yeni, şimdi.

1. Libâs-ı çâkini soyup ser-â-ser
Giyürdi egnine **yiñi** kabâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 34*). [yiñi,]
2. Elin aldı vü bağladı **yiñi** ‘ahd
Gelüp Mecnûna hoş bu resme hâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 28*). [yiñi,]
3. Yiñi dildârıñı kılsun mübârek
Ben olam çün çerâġuñdan senûñ dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 76*). [yiñi,]
4. Götürüp zaġmeti **yiñi** kılam bâr
Dilerven görmeyesin daġı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 12*). [yiñi,]

vir: Uygun, muvafık.

1. Bozılmadı **yirindedür** dürtüst ol
Beni bu kayda şaldı ibtidâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 110*). [yirindedür, -in, -de, -dür]

yir: Mezar.

1. Meger kim bir nefes t̄abūt-ı ber-dār
Ucumdan olmayısar daḥı **yir** tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 17*). [yir,]
2. Ki t̄a **yir** vire şadrında aña ḥāk
Yire ol āb-ı ḥayvān virdi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 96*). [yir,]
3. Ki t̄a yir vire şadrında aña ḥāk
Yire ol āb-ı ḥayvān virdi cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 97*). [yire, -e]

yir: Durum, konum.

1. Ki cānından yuyupdur el mu‘ayyen
‘Abeş **yire** tutar şemşire gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 8*). [yire, -e]
2. Gök itmiş gördi dūdı āsumānı
Özi bir t̄urfe **yirde** kılmış ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 25*). [yirde, -de]
3. Sefer kıldı cihāndan ḥayf u bidrūd
Yirümüze senūñle bizüm iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 87*). [yirümüze, -ümüze]

yir: Mevki, mekan, mahal.

1. Her ne iklîme ki ‘azm eyleyesin devlet ile
Ḳalmaya raḥşuñ ayak basduḡı **yirlerde** cezeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 8*). [yirlerde, -ler, -de]
2. Toldı şādiden zamānuñda memālik şöyle kim
Zerre deñlü **yir** bulunmaz k’anda ārām ide ḡam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 40*). [yir,]
3. Cem‘ olsa bir **yire** cevher-i fer ü şan-ı cihān
Anuñ ayagı tozına koyabilmezler kıyem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 19*). [yire, -e]
4. Ḳangı küh u deşte ‘azm itseñ şikār içün çıkār
Ol **yirüñ** aşlanları baḡrında ḥavfūñden verem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 38*). [yirüñ, -üñ]
5. Ḳara **yirden** bitürür ḥadravātı
Ḳamış dürcinde derc eyler nebātı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 69*). [yirden, -den]
6. Kimini pādīşāh-ı dehr kılmış
Kimini **yire** çalup ḳahr kılmış (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 88*). [yire, -e]
7. Döker feyyāz-ı ‘ālemden bulup fer
Yire ḡurbāl-i gerdün müşg-i ezfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 14*). [yire, -e]
8. Ṭapuñsuz **yir** idür ol Yūsufuñ çāh
Çeküp āvāz m̄anend-i mūnādī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 18*). [yir, -idür]
9. Ḥudā ḥayr eyleyüp hem āḫirini
Biḥişt içinde zeyn itsün **yirini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 180*). [yirini, -i, -n, -i]
10. Ekābir **yir** yirin çün ‘avdet itdi
Gelüp cerrāḥ Ḳaysı sūnnet itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 33*). [yir,]
11. Ḡam-ı dendānı ol zibā cemālūñ
Dişini getdi yüz **yirde** hilālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 60*). [yirde, -de]
12. Degül ārāmḡāh-ı ādem ol **yir**
Maḳām-ı ejdehā menzilgeh-i şīr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 37*). [yir,]
13. Binā-yı ‘ālemi ol ceng yıkdı
Ki gök indi yire **yir** göge çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 42*). [yir,]
14. Binā-yı ‘ālemi ol ceng yıkdı
Ki gök indi **yire** yir göge çıkdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 42*). [yire, -e]
15. Şu resme itdi anı ‘ışk-ı dil-ārām
K’idemez oldı hiç bir **yirde** ārām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 22*). [yirde, -de]
16. Dizi üzre alup **yirden** başını
Yeñiyle sildi gözinüñ yaşını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 63*). [yirden, -den]
17. Yiridür küh-ı Necd evcinde bir ḡār
Ki taşdur bālīşı vü bisteri ḥār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 19*). [yiridür, -i, -dür]
18. Harāb insüz sūn ü **yirüñ** ḥarābe
İşi aḡyāra anuñ lāḡ u lābe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 115*). [yirüñ, -üñ]
19. Yakīn **yirde** sarāy-ı pādīşāha
Vaṭan düzdiler ol çeşmi siyāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 75*). [yirde, -de]
20. Kirişmeyle aralıḳ **yirde** sākī
İder bezm ehline ‘arz anda şākī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 31*). [yirde, -de]

21. ‘Aceb çetr idi zībā vü münakkaş
Muşanna‘ her **yiri** her naqşı dil-keş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 58). [yiri, -i]
22. Eger hışm ile ursa kühe nîze
Geçer eyile ki bürrân igne **yire** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 58). [yire, -e]
23. Hezârân **yirde** olmuş sînesi çâk
Gözi nemgîn vücûdî ğarkâ-ı hâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 41). [yirde, -de]
24. İnüp rahşından i‘zâz-ıla derhâl
Çeküp urdı bir **yire** çün Rüstem-i Zâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 36). [yire, -e]
25. Şeh öninde kodı yüz **yire** çün hâk
Didi kan ağlayup k’iy şâh-ı a‘zâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 28). [yire, -e]
26. İrürdi **yire** bâr-ı nâfeden nâf
Dağı aldı niçe biñ bağl u üştür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 34). [yire, -e]
27. Yirinden sıçrayup vardı ol abdâl
Ol itüñ ayağına düşdi derhâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 29). [yirinden, -i, -(n)den]
28. K’odur hâcetgehi halk-ı cihânuñ
Ricâsı **yiri** hem ehl-i semânuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 34). [yiri, -i]
29. Yirinden sıçrayup çün halka-i mâr
Yapışdı halkasına Ka‘benüñ zâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 3). [yirinden, -i, -(n)den]
30. Yirinde her biri kılmışdı ârâm
Uyurdi ol nitekim şâh-ı ber-taht (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 60). [yirinde,]
31. Ekâbir yir **yirin** çün ‘avdet itdi
Gelüp cerrâh Kaysı sünnet itdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 33). [yirin,]
32. Ne **yir** kaldı zemînde başacak pây
Ne kuş buldı havâda uçacak cây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 71). [yir,]
33. Yakîn **yirde** fûlân şâhuñ kıızdur
İdüpdür şit-i hüsnî ‘âlemi pür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 11). [yirde, -de]
34. Sükûn eyleyesin bir **yirde** bî-ğam
‘İnânın zabt idesin göñlüñüñ hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 149). [yirde, -de]
35. Varup sızduğı **yirleri** aradı
Kamu tağı vü şahrâyı tıradı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 41). [yirleri, -leri]
36. Dilîrân mâteminde k’oldılar hâk
Gök itdi dâmenin **yir** yakasın çâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 38). [yir,]
37. Hevâyı nîzeler kıldı neyistân
Yir oldı hûn-ı merdândan meyistân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 64). [yir,]
38. Gözini toz göğüñ püşide kıldı
Yirüñ şadrın çeri cüşide kıldı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 46). [yirüñ, -üñ]
39. Güç olur eylemek dîv ile hem-dem
Yaraşmaz nûr-ıla bir **yirde** sersâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 59). [yirde, -de]
40. Çekildi yüzüme yüz **yirde** şemşîr
Benüm ol yine mağlûb olmam ister (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 32). [yirde, -de]
41. Mücellâ oldı dehr âyine âyîn
Yirinden tırdı Mecnûn-ı ğam-âlûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 7). [yirinden, -i, -(n)den]
42. K’olavuz günde bir **yirde** müsâfir
Esîr üslûbına düzdüm bu yârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 38). [yirde, -de]
43. Tırup ‘azm itdi yine küh-ı Necde
Varup bir **yirde** başladı nefîre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 79). [yirde, -de]
44. Baña pesdür hemîn bir kûşe bir âh
Bunı diyüp **yirinden** tırdı ol şîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 75). [yirinden, -i, -(n)den]
45. Naşîbidür bu gül bir bî-naşîbüñ
Bu kişver **yiridür** bir tâcdâruñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 77). [yiridür, -i, -dür]
46. Otururdi girüp **yirine** ol dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 50). [yirine, -ine]
47. Ki od olmuş **yiri** hem-çün semender
Be-nâ-geh ol tezerv-i âteşin bâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 76, Mısra 38). [yiri, -i]
48. Beni güyâ ki taş-ile dögersin
Yüri var müşterî bul özge **yirden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 19). [yirden, -den]
49. Senüñ bensüz **yirüñ** gülzâr-ı şâdi
Hâkîkat benden ol dihkân-ı ebter (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 38). [yirüñ, -üñ]
50. Ki bilmez var mı yoğsa yok mı ‘âlem
Yir üzre gerçi yürise revândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 49). [yir,]

51. Yir altındağılar gibi nihândur
Teninde riği yir yir eylemiş cüş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 50). [yir,]
52. K'olur şimdi fülân **yirde** bul anı
Yir idinmişdür anda bir mağâki (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 36). [yirde, -de]
53. Eliyle başını **yirden** götürdi
Cigerden kanayup hûn-ı derûnı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 60). [yirden, -den]
54. Yirin bulmazsın istersin cihânı
Ben iderven sefer sen der-emân ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 122). [yirin, -in]
55. Ki yokdur varacak **yir** iy mükerrem
Cihânda kim görüpdür bir 'imâret (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 82). [yir,]
56. Gidecekler gemisine oturdum
Esen kal bir **yire** 'azm eyledüm ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 23). [yire, -e]
57. Pes ü pişinde çekmişdi bular şaf
Yatacak **yirini** rûbah-ı çâlâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 53). [yirini, -i, -n, -i]
58. Yirinden kapdılar hışm-ıla buni
Şoyup kaftanlarını bağlayup berk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 38). [yirinden, -i, -(n)den]
59. Dış urup barmağına kaldı hayrân
Yirinden turdı pes giryan giryan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 85). [yirinden, -i, -(n)den]
60. Veli hârmührede **yirindedür** hûb
Egerçi la'1 olupdur zib-i efser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 110). [yirindedür, -in, -de, -dür]
61. Hezâran serv gösterür aña bād
Yirinden tırmağa eylese vezni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 117). [yirinden, -i, -(n)den]
62. Nedür tenhâ bu **yirde** ne işün var
Üzöldün döst u mahremleründen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 16). [yirde, -de]
63. Ki **yiridür** kenâr-ı âb-ı hayvân
Şaçında sünbülün var müşğden dâl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 38). [yiridür, -i, -dür]
64. Kararı kalmadı bir **yirde** çün bād
Gül endâmı hayâlî birle nâ-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 34). [yirde, -de]
65. Şererden başına od yağa yağa
Oturdı varuban bir **yirde** dil-teng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 5). [yirde, -de]
66. Şular her naḥl dibinde revâna
Biraz vakt olsun ol **yirde** kararun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 129). [yirde, -de]
67. Yiri tâ oldı menzilgâh mî'âd
Gelüp bir naḥl dibinde oturdı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 142). [yiri, -i]
68. Yirinden tırdı yüz nâz-ile ol mäh
Giyindi bir kabâ-yı ergüvânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 150). [yirinden, -i, -(n)den]
69. Kuşür u 'özü komadı emekde
Nişânın şordı vü bildi **yirini** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 31). [yirini, -i, -n, -i]
70. Sürüb ser ü katına geldi **yirini**
Başup gördi ki 'uryân u diger-gün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 32). [yirini, -i, -n, -i]
71. Uyumaz u yimez içmez şeb ü rüz
Ne var bir **yirde** ârâm u kararı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 107, Mısra 9). [yirde, -de]
72. Ki **yirden** pāk ide riğ-i zemîni
Çü bulduñ şoḥbetüme sen benüm rāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 22). [yirden, -den]
73. Yiri hem Zeynebün olmışdı âteş
Kılarıd Zeyd Zeyneb diyü feryād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 94). [yiri, -i]
74. Götürüp Leyliye virürdi bi-kayd
Ara **yirde** resül oldı peyāme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 35). [yirde, -de]
75. Belürdi bir nihālün iki şāḥı
İki **yirde** delindi bir dūr-i hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 95). [yirde, -de]
76. Gāraḥ murgı aralık **yirden** uçmış
Çü geldiler yine kendülerine (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 106). [yirden, -den]
77. Cihân bülbül **yirini** virdi zāḡa
Şükûfe neyli ḥummin çāk idüp seng (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 46). [yirini, -i, -n, -i]
78. Ki girer **yire** her genç ü defîne
Açılmadan eyā gül nişe şalduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 52). [yire, -e]
79. Gidüp gayrılar aldı **yirlerin** hem
Kişi bu vartadan kırtılmaz aḡlā (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 132). [yirlerin, -leri, -n]

1. K'aña sürme **yirine** giriser mîl
Cihândan devşürüp bûngâh u rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 16*). [yirine, -i, -n, -e]
2. Başamaz kimse pâyum **yirine** pây
Taakupdur bî-gârağ bu vahşî-yi çend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 10*). [yirine, -i, -n, -e]
3. K'ıçı bâde **yirine** oldu pür bād
Olup her târ bir tennûr-ı âzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 56*). [yirine, -i(n), -e]
4. Ki oldu fi'l-meşel firdevs-i şânî
Ki hûbân-ı 'Arab havrâ **yirine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 61*). [yirine, -i(n), -e]

yir altı: Toprağın altı.

1. V'eger dîvüm dîr-iseñ yîre gîr var
Yir altında özin dîv-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 113*). [yir altı, -nda]

yir idin: Yer edinmek -Yer almak : Kimi kişiler arasında bulunmak.

1. Yir idindüm ben ansuz ka'r-ı çâhı
Kulağından çıkarup niçe gevher (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 34*). [yir idin, -düm]

yir it: Yer vermek, yer ayırmak.

1. K'olur şimdi fülân yirde bul anı
Yir idinmişdür anda bir mağâki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 37*). [yir it, -in, -miş, -dür]

yir yir: Yer yer, taraf taraf.

1. Sipîhr evcinde **yir yir** her sitâre
Göz açup aña kılarıd nezzâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 99*). [yir yir,]
2. 'Acîbü's-şekl bir abdâldur ol
Yüzine **yir yir** eylemiş yaşı yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 230*). [yir yir,]
3. Ahâliyi tarab cem' oldu **yir yir**
Mevâliyi 'Arab şem' oldu **yir yir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 9*). [yir yir,]
4. Ahâliyi tarab cem' oldu **yir yir**
Mevâliyi 'Arab şem' oldu **yir yir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 10*). [yir yir,]
5. Yağûd zâğ-ı sebûk-bâl-ı zamâna
Niğûn yapmışdı **yir yir** âşiyâna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 52*). [yir yir,]
6. Görür yatmış vücûdî gârka-i hâk
Yaşı **yir yir** yüzini eylemiş çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 46*). [yir yir,]
7. Varınca Ka'be kapısına ol pîr
Kefinden gevher ile taldı **yir yir** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 40*). [yir yir,]
8. Hemândem geldi bağr-ı ceng cûşa
Dilîrân başladı **yir yir** hurûşa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 10*). [yir yir,]
9. Dilîrân çekdi **yir yir** tîğ-i bürrân
Ğazâb vaktinde hem-çün şîr-i ğarrân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 25*). [yir yir,]
10. Yir altındağlar gibi nihândur
Teninde rîgi **yir yir** eylemiş cûş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 51*). [yir yir,]
11. Ki **yir yir** noktadan yüzinde var hâl
Kaçan k'açdı niğâr ol ruk'adan ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 26*). [yir yir,]
12. Düzelmiş müşğden **yir yir** nazargâh
Kemâline irişmiş bir güzeldür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 28*). [yir yir,]
13. Gubârûn kuhlına cân çeşmi muhtâc
Tenümde şinsa **yir yir** üstûh'ânûm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 55*). [yir yir,]
14. Şuda her biri 'aksın kıldı izhâr
Benefşe şaldı **yir yir** nağ'-ı sincâb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 49*). [yir yir,]
15. Hâbâb itdi kefin **yir yir** kabarcık
'Arûs-ı kûh çün hûbân-ı ra'nâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 40*). [yir yir,]

16. Ki yarıldı şanasın **yir yir** eflāk
Dilinden sürdi ki şadı melālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 60*). [yir yir,]
17. Aradan ‘Amr u Bekri sürdi **yir yir**
Kapudan taşra hem-çün halka-ı der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 52*). [yir yir,]
18. Yatur maḥmûr **yir yir** tāk-ı engûr
Şahârîde kamu mürde çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 70*). [yir yir,]
19. Kefîyle kazdı **yir yir** guşşadan gûr
Tolanur çevresin naḥçîr-i ğam-nāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 52*). [yir yir,]
20. Žiyâfet çün-kim irişdi tamāma
Ekâbir **yir yirin** geldi kıyāma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 76*). [yir yirin,]

yirden gögi fark it: Akıl tutulması, etrafı idrak edememe.

1. Vücûdi oldu ḥayret baḥrına ğarḳ
Şu resme ki idemez yirden gögi fark (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 36*). [yirden gögi fark it, -den-e, -mez-i]

yirden kal: Yerden kaldırmak.

1. Eger ol tâifeden düşe bir baş
Öperek kıldurur yirden bu kıllāş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 22*). [yirden kal, -ur, -ur]

yirden yire: Yerden yere geçmek; Alçalmak, yerin dibine inmek.

1. Özini çaldı **yirden yire** bî-bāk
Karar u şabrdan tâ oldu ḥālī (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 26*). [yirden yire,]

yire çal: Yere atmak, çarpmak, vurmak.

1. Şanarmısın ki ‘ārum yire çaldım
Kesüp başın çü māk ol bî-günāhuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 84*). [yire çal, -dum]

yire geç: Yok olmak; çok utanmak.

1. Çü mehd-i çāruma irdi o meh-çîhr
Yire geçdi rūḥından şerm idüp mîhr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 134*). [yire geç, -di]
2. Hužûruñda geçerdüm yire el-ān
Kızum ḥāzîrdur isterseñ be-her-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 40*). [yire geç, -er, -düm]

yire gîr: Bedenin toprağa gömülmesi.

1. V’eger dîvüm dîr-iseñ **yire gîr** var
Yir altında özin dîv-i beyābān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 112*). [yire gîr,]

yire sok: Mezara koymak.

1. Ḥayātum defteri maḥv ola vü hîç
Şokalar yire idüp toprağı çāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 121*). [yire şok, -a, -lar]

virine: (söztün) Yerine.

1. Getürdüm **yirine** her şartı iy yār
Elümnden gelse anı da iderdüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 158*). [yirine,]

yirine: (*Suyun*) yerine.

1. Ğazabla k'ola bir deryāya nāzır
Su **yirine** od olur anda hāzır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 62*). [yirine,]
2. Ğazab birle eger deryāya baķa
Şu **yirine** o deryādan od aķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 92*). [yirine,]
3. Su **yirine** müdām içerdı hūmı
Ķarābeti bilüp derdini anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 6*). [yirine,]

yirine: *Bir şey veya kimsenin yerini tutmak üzere.*

1. Şu gül kim ķopmıř-idi bād-ı āfet
Getürdi **yirine** rıķ-ı sa'ādet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 178*). [yirine,]
2. Bahādırlar ecel cāmın idüp nūř
Zirih **yirine** oldılar kefen-pūř (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 84*). [yirine, --i, --(n)e]
3. Bula şāyed biraz göñlüñ sūkūnet
Gelüp 'aķluñ **yirine** ola mevzūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 43*). [yirine,]

yirine: (*Gözyaşı*) yerine.

1. İdüp her lāhza bir dürlü bahāne
Döker yaş **yirine** kan ol yegāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 116*). [yirine,]
2. Firāķ u hicr-i Mecnūnile her dem
Dökerdi yaş **yirine** dīdeden nem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 18*). [yirine,]
3. Gelür ol ĝār öñine k'anda Mecnūn
Dökerdi yař **yirine** dīdeden hūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 36*). [yirine,]
4. Müşevveş hāl her lāhza sitemden
Gözinden yaş **yirine** kan saçılan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 19*). [yirine,]

yirine: *Bir şeyin yerini almak üzere. II (şarap) yerine.*

1. Töludur cāmı şerbet **yirine** zehr
Tehīdūr řās-ı çarķ illā ki pūr dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 44*). [yirine,]

yirt: *Yırtmak, parçalamak.*

1. Başını kesseler artar zıyāısı
Yüzüm **yirtup** yeter dökdi gözüñ kan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 67*). [yirtup, -up]
2. İřitdi v' inledi mānend-i ķānūn
Yüzini **yirtup** itdi yakasın çāķ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 25*). [yirtup, -up]
3. Biri hışm-ile tutar biri **yirtar**
Bularuñ ķorķusından şöyle kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 58*). [yirtar, -ar]
4. Bular bir kaçını **yirtup** düşürdi
Ķalanı ortadan kaçdı ıraĝa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 34*). [yirtup, -up]
5. 'Azā-ĝirān gibi eşvāb-ı mātem
'Arab dilberleri **yirtup** yakayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 35*). [yirtup, -up]

yirtıcı: *Etlerini yiyip beslenmek için diĝer hayvanları dişleri ve tırnakları ile parçalayan (hayvan).*

1. Sipāh-ı vaşş ü tayruñ hānlarıydı
Bu **yirtıcılaruñ** havfından ādem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 73*). [yirtıcılaruñ, -lar, -uñ]

2. Revân oldı idinüp pîri hem-râh
Bile **yırtıcılar** yanınca anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 139*). [*yırtıcılar, -lar*]
3. Öpüp Zeydûñ elin ‘ögr itdi hayli
Hazer kılmayup ol **yırtıcılardan** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 9*). [*yırtıcılardan, -lar, -dan*]

yit: Erişmek, ulaşmak.

1. Çün ol nakşî görüp ârâmı gitdi
Gam odı acısı cânına **yitdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 108*). [*yitdi, -di*]
2. Soñ ucu hizmetüñde şu na **yitdüm**
Ki virdüñ seglere ben mübtelâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 96*). [*yitdüm, -düm*]
3. Varup anuñ figāngāhına **yitseñ**
Ayitsañ kim du‘âlar kıldı Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 42*). [*yitseñ,]*
4. Saçıñuñ çokluğı şol hadde **yitmiş**
Ki dülbendüñ başında tırmaz itmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 49*). [*yitmiş,]*
5. Yitişdi bād-ı şarşar bir nihâle
Ki ol mîr-i perî-rüyân-ı âfāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 2*). [*yitişdi, -di*]

yit: Yetmek, kafi gelmek.

1. İl içre hālümüz uş şuña **yitdi**
K’ucuñdan ‘ârımız yıllere gitdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 19*). [*yitdi, -di*]
2. Gice gündüz dimeyüp sürdi gitdi
Nitekim seyl-i tünd irdi vü **yitdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 6*). [*yitdi, -di*]
3. Benüm de uş gamuñdan baña **yitdi**
Gidelüm tır eve iy merd-i nâ-ehl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 38*). [*yitdi, -di*]
4. Benüm odumdan irer saña âfet
Faķirem hem gücüm **yitmez** nevāya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 27*). [*yitmez, -mez*]
5. Bulınmaz cânuma **yitdi** cezāsı
Ķarañu vü dırāz u bî-ser-encām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 24*). [*yitdi, -di*]
6. Velîkin kendüler hayrân u hāmüş
İremden bir hevâ irdi vü **yitdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 113*). [*yitdi, -di*]
7. Zebânı söylemez kim diye rāzın
Güci **yitmez** ki ‘arz ide niyāzın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 318*). [*yitmez, -mez*]
8. Yiter kılduñ şehā yok yire kanı
Ne bizüm ölmemüzden fā’ideñ var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 20*). [*yiter, -er*]
9. Baña âyine **yiter** sîne dağı
Diyüp bu sözleri gösterdi hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 48*). [*yiter, -er*]
10. Ki **yitmez** Ķaķ katında ol mu‘ayyen
Eyülük yatlılık ‘âlemde herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 72*). [*yitmez, -mez*]
11. Dağî **yiter** komazsın dilde ârām
Yazuķdur töhmet itme bî-günāha (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 88*). [*yiter, -er*]
12. Ki terk-i hānedān itmek-durur cehl
Ķalayıķdan **yiter** pinhān geçindüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 41*). [*yiter, -er*]
13. Enisüñ niçe ola mür ile mār
Dil u cânı **yiter** yaķ derd ü Ķamdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 49*). [*yiter, -er*]
14. Görinmez gözlerine bağ u gülzār
Baña mîh-i der-i dilber **yiter** gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 39*). [*yiter, -er*]
15. Yiter zencire-i her âb-ı seyyār
Vefā yok çünki gördüm âdemide (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 46*). [*yiter, -er*]
16. Gücüm **yitmez** ki sunam sāğara dest
Çeküp ol lâhza bir heybetlü âvāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 228*). [*yitmez, -mez*]
17. Kefen ‘ıtrı **yiter** hem baña ol Ķaķ
Vücüd-ı çāk-çāküm üzre iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 28*). [*yiter, -er*]
18. Niçe bir saña bu şabr u sükûnet
Yiter kıldı tapuñı baht-ı ma’kūs (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 3*). [*yiter, -er*]

yitür-: Kaybetmek, ondan yoksun kalmak.

1. Çü Kays işitdi bunların sözünü
Teḥayyürden **yitürdi** kend'özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 90*). [*yitürdi, -di*]

yitür: Yetiştirmek, ulaştırmak, götürmek.

1. Yitürdi müjde ol bî-per hümāya
Açup ol ḥil'ati kodi öñinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 2*). [*yitürdi, -di*]

yive: Yenmek, üstesinden gelmek.

1. Ne yârı var idi kim ḥalın diyeydi
Ne bir hem-derdi kim kaydın **yiyeydi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 86*). [*yiyeydi, -ydi*]

yok: Olmayan, varın karşıtı.

1. Nām ü nişānı **yoğken** Âdem-ile 'âlemün
Ḥaḳ virmişdi saña Muḥammed diyü 'âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 13*). [*yoğken, -ken*]
2. Ḥudādan hem aña **yoğ-idi** fermān
K'o menzilden yukarı ide cevlan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 159*). [*yoğ-idi, -idi*]
3. Sovunmamışdı daḥı cāme-ḥ'wābı
Ḥarāretten **yoğ-idi** inkılābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 214*). [*yoğ-idi, -idi*]
4. Yoğidi hiç nazîri dîn içinde
Bahādırlardan idi kîn içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 8, Mısra 5*). [*yoğidi, -idi*]
5. Bulardan bulmamışdı bu gül-i āl
Yoğ-idi yüzlerin görmüş meger ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 142*). [*yoğ-idi, -idi*]
6. Yoğ anda mest olup ceyb itmeden çāk
'Asesden muḥtesibden kimseye bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 27*). [*yoğ,]*
7. Yoğ-idi göñlinün kılca melāli
Fırıbinden bu devrün gāfil idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 12*). [*yoğ-idi, -idi*]
8. Yoğ āgāhı ki ḳandedür maḳāmı
Ya kimdür ol nedür 'âlemde nāmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 37*). [*yoğ,]*
9. Zer ü sîmün **yoğ-ısa** ḥamdü'lillāh
Pür itdi ḥāṭıruñ gevherden Allāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 7*). [*yoğ-ısa, --ısa*]
10. Yoğ-ise bir tedārik bu fesāda
Cihān içinde nāmıñ verdi bāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 56, Mısra 27*). [*yoğ-ise, --ise*]
11. Yoğ-idi ḥasrete sabr u ḳarārı
Ṭurup uydurdi bir gün iki yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 26*). [*yoğ-idi, -idi*]
12. Yoğ-idüm gelmemiş idüm cihāne
Şabiden şişeyi tutḡıl nihānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 38*). [*yoğ-idüm, -idüm*]
13. Yoğ-imiş şem'-i va'deññün fūrūḡı
Ḳara ḥālñ ki çeşmünden güm oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 118*). [*yoğ-imiş, --imiş*]
14. Ki **yoğ-idi** nazîri bu cihānda
Temāşāya giderken bir gün ol şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 2*). [*yoğ-idi, -idi*]
15. Ḥāşş-ı der-i Ḥudāsın ü bir daḥı **yoğ-durur**
'Arz u semāda sencileyin hiç muḥterem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 21*). [*yoğ-durur, -durur*]
16. Ḥizmetünde olana olmaduḡı gibi elem
Dergehñ dūrları göñline **yoğ** 'ıyş u ṭarab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 24*). [*yoğ,]*
17. Ṭapuñdur Ḥālḳ-ı ten bā'ış-i cān
Olur ḥükmünle var **yoğ** cümle yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 48*). [*yoğ,]*
18. Egerçi nār-ı ḳahrñdur ḡaḏab-nāk
Var āb-ı 'afvñ andan bize **yoğ** bāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 136*). [*yoğ,]*
19. Vücudñ bahriñe **yoğdur** nihāyet
Bize bir ḳaṭresinden kıl 'ināyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 19*). [*yoğdur, -dur*]
20. Ḥazîne ḳapusın açup atası
Şu deñlü dökdi zer kim **yoğ** ḳıyası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 304*). [*yoğ,]*

21. Çıkardum gerçi niçe dürr-i şehvār
Velî derdā k'aña **yoğdur** haridār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 132). [yoğdur, -dur]
22. Birikdördüm dil ol meh-peyker ile
İnen işüm **yoğ** aşl u gevher ile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 28). [yoğ,]
23. Benüm gönümün ammā **yoğ** karārı
Ki sevdi kaldı ol gün yüzlü yārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 45). [yoğ,]
24. Gamından ben ki 'ışkuñ dil-figarum
Kararum **yoğ-durur** bî-ihtiyarum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 26). [yoğ-durur, --durur]
25. Ki zibādur kâmusunuñ cemālî
Cihānda birinün **yoğdur** mişālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 40). [yoğdur, -dur]
26. Bilürsin **yoğdur** eyyāmuñ vefāsı
Ki âdem cânıdur her dem gıdāsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 7). [yoğdur, -dur]
27. İrüre gevhere el çünki hakkāk
Anı delmekden aña **yoğ-durur** bāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 36). [yoğ-durur, --durur]
28. Gam-ı dilberden özge mahremi **yoğ**
Figān u nâleden yeg hem-demi **yoğ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 57). [yoğ,]
29. Gam-ı dilberden özge mahremi **yoğ**
Figān u nâleden yeg hem-demi **yoğ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 58). [yoğ,]
30. Senün gönölünde neyler mihr-i Leylî
K'anuñ bir kılca **yoğdur** saña meyli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 114). [yoğdur, -dur]
31. Benüm bu işde **yoğdur** ihtiyarum
Zarûrî 'ışka saldı rûzgârım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 31). [yoğdur, -dur]
32. Başum komağa **yoğdur** vakt-i nâliş
Deri hıştından özge baña bālîş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 75). [yoğdur, -dur]
33. Niçe çift ideyüm Mecnûna bunı
K'odla penbenün **yoğdur** oyunu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 14). [yoğdur, -dur]
34. Kabâyil mefharisin iy vefādār
Saña kavm olmadan **yoğdur** baña 'ār (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 38). [yoğdur, -dur]
35. Kabûl itmezse gönölün ir eger giç
Benüm sözümden aşşı **yoğ-durur** hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 20). [yoğ-durur, --durur]
36. Çü vahdetde durur 'ışk-ile cânım
Ölürven 'ışksuz **yoğdur** gümānum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 18). [yoğdur, -dur]
37. Kişi kim 'ışkı **yoğ** hayvān gibidür
Egerçi şüretā insān gibidür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 5). [yoğ,]
38. Rumûz-ı 'ışka çün **yoğdur** nihāyet
Görelüm bir neye irür hikāyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 11). [yoğdur, -dur]
39. Gice gündüz budur 'âlemde kārı
Dağı **yoğdur** hışābı vü şumārı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 24). [yoğdur, -dur]
40. Bulınur merhem aña **yoğ-durur** bāk
Velî aña k'ire âdem dehānı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 94). [yoğ-durur, --durur]
41. Çevürmem **yoğdur** emründen yüzümi
Çü 'afvuñ merheminiñ dirisiyüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 52). [yoğdur, -dur]
42. Rızāñile diledüm senden anı
Çü gönölün **yoğ-durur** bildüm mu'ayyen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 9). [yoğ-durur, --durur]
43. Degüldür şābit ü **yoğdur** sebātı
Ben anuñ içün eylerven neberdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 28). [yoğdur, -dur]
44. Silāh-ı esb üstinde müretteb
Götürüp yürüyecek kuvveti **yoğ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 73). [yoğ,]
45. Çıkarup birağacak tākati **yoğ**
Şu resm-ile katı katı giderdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 74). [yoğ,]
46. Hākumdan gel ki **yoğdur** 'özü-hwāhum
Benem mahkūm ü sen hākim yoluña (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 28). [yoğdur, -dur]
47. Dağı **yoğ** bu şecerden gayr-i hîzem
Oğullarum durur misl-i semender (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 38). [yoğ,]
48. Hudādur 'aybsuz kim **yoğ** aña reyb
Helāk oldum teħassür geçdi cāna (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 42). [yoğ,]
49. Kimesnem **yoğdur** ol meftûndan özge
Degülven derd-i hāherden ciger-süz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 48). [yoğdur, -dur]
50. Baña uş hāl yeter hāl-i ruhsār
Ana **yoğdur** senün-le dağı kārım (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 53). [yoğdur, -dur]

51. Dağı **yoğdur** şadef birle aña kâr
Bunı didi vü zâhir kıldı hışmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 56*). [yoğdur, -dur]
52. Velî **yoğdur** vefâsınıñ beğası
Ki bulsa senden özge mihribânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 46*). [yoğdur, -dur]
53. Zenûñ efsûnına **yoğdur** nihâyet
Niçe demdür ol itmedi seni yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 62*). [yoğdur, -dur]
54. Şu deñlü kıldı kim **yoğ** hadd ü gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 60*). [yoğ,]
55. Vücûdında biri **yoğ** şeş cihâtuñ
Şu resme fâriğ itmiş hayret ü gâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 46*). [yoğ,]
56. Ki bilmez var mı yoğsa **yoğ** mı ‘âlem
Yir üzre gerçi yürise revândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48*). [yoğ,]
57. Cihân içre irer pâyâna her gâam
Segûñ vardur vağangâhı senüñ **yoğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 109*). [yoğ,]
58. Cihânda bir mu‘ayyen meskenüñ **yoğ**
Ger âdem iseñ ol âdemlere yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 110*). [yoğ,]
59. Dirîğ ü hayıfdañ **yoğdur** saña sūd
Bugün yaksun buğır-ı hûb ocağıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 102*). [yoğdur, -dur]
60. Velîkin bende **yoğdur** aña tã‘at
İdemezsın baña ‘aql-ıla çäre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 12*). [yoğdur, -dur]
61. Ki **yoğdur** tıynetinde şarta iflâh
Baña dırsın k’öñünde var-durur merg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 48*). [yoğdur, -dur]
62. Ki **yoğdur** varacak yir iy mükerrem
Cihânda kim görüpdür bir ‘imâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 82*). [yoğdur, -dur]
63. Saña Leyliden özge **yoğ** mıdur kes
Ne atayı añarsın ne anayı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 10*). [yoğ,]
64. Saña **yoğdur** cefâdan gayr âyîn
‘Adû söziyle yoldan çıkdıñ iy mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 86*). [yoğdur, -dur]
65. Yiyüp içmekden istiğnâ-yı muflak
Yiyintiden velî el çekmegüm **yoğ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 93*). [yoğ,]
66. Ğıdasıdır nesîm-i şubhğâhî
Yimekten **yoğ-durur** zevkı bu cânıñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 75*). [yoğ-durur, --durur]
67. Bu resme gördüğüm **yoğ** ‘ışk-bâzî
Atañ miskîn şikâyetlerle gıtdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 36*). [yoğ,]
68. Bu yolda pes benüm **yoğdur** günâhum
Benüm kârum ki olupdur böyle müşkil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 58*). [yoğdur, -dur]
69. Gel inşâf it ki ne tünd ejdehâdur
Zamâne kim anuñ **yoğdur** vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 7*). [yoğdur, -dur]
70. Haķîkat tînetünde **yoğdur** idrâk
Ğurûr idüp şaķın naķd-i hayâta (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 64*). [yoğdur, -dur]
71. Yiter zencîre-i her âb-ı seyyâr
Vefâ **yoğ** çünki gördüm âdemîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 47*). [yoğ,]
72. Qarâr itdi velîkin **yoğ** qarârı
Buyurdi pîr k’iy merd-i güşâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 182*). [yoğ,]
73. Göricek n’ola hâlûñ fikr kıl var
Didi kim **yoğ-durur** el-haķ mecâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 225*). [yoğ-durur, --dur, -ur]
74. Senüñ gözler irâdetüñ temâmı
Yüzüñ görmeyeli **yoğdur** huzûrı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 115*). [yoğdur, -dur]
75. Cihân-bînüm diyü lâf ura her gâh
Ğazînem leşkerüm **yoğ** pâdişâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 13*). [yoğ,]
76. Qanı bencileyin bir dağı bendeñ
Ğamuñdan özge mu‘tâdum **yoğ** ir giç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 23*). [yoğ,]
77. Ki **yoğ** benden saña hem-demlük iy yâr
Taleb kıldıñ beni şol resme kim genc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 36*). [yoğ,]
78. Bu bir kaç loķmanıñ **yoğdur** ziyânı
Bular ger cû‘dan şafvet tabî‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 18*). [yoğdur, -dur]
79. Anuñ kim kendü de tutmaz dilini
İki yârıñ k’aralarında **yoğ** şerm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 33*). [yoğ,]
80. Kerâmâtına **yoğ-idi** nihâyet
Felekler devrinüñ tavrına vâķıf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 6*). [yoğ-idi, -idi]

81. Ki **yoğdur** degmede yâr-ı vefâdâr
Bu hayvânlar ki vardur âdemî-rûy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 58*). [*yoğdur, -dur*]
82. Benüm mecnûnlığum **yok** bundan özge
Eger mecnûnlık ise bu hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 88*). [*yok,]*
83. Hâlâşına resensüz **yok-durur** rây
Ki çıkarmağa çeiden ir eger gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 58*). [*yoğ-durur, --durur*]
84. Denîler cânına cevır ü cefâdur
Bu hâletden baña **yoğdur** şikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 73*). [*yoğdur, -dur*]
85. Umûr-ı dehrden vardur emânum
Delü **yoğdur** çi ger Mecnûndan özge (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 87*). [*yoğdur, -dur*]
86. Güher gibi dem-â-dem seng içinde
Niçe gevher ki mişli **yok** bahâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 23*). [*yok,]*
87. Yok anda şem'den özge aña yâr
Çü pervâne uyumayup ol âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 20*). [*yok,]*
88. Ki yüz göstermeğe **yoğdur** mecâli
Mağalle muğrîsi öldiye nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 42*). [*yoğdur, -dur*]
89. Ki **yoğdur** hem-nefeslerden kimesnem
Ecelden cânumuñ varken emânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 56*). [*yoğdur, -dur*]
90. Dilerven kim görem ol yâr-ı cânı
Kişiye çün beka **yoğdur** cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 59*). [*yoğdur, -dur*]
91. Te'accübde vü hayretde kalurdu
Ki bu 'ışkı hâkîkîde garağ **yok** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 63*). [*yok,]*
92. Hevâ-yı şehvet ü fi'l-i 'arağ **yok**
Bu resme 'ışk işi olmadı zâhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 64*). [*yok,]*
93. Ne çäre **yok** elümde ihtiyârum
Bulınmasa şahînuñ nânı hâzîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 40*). [*yok,]*
94. Veli **yoğdur** senüñ gibi 'azâbum
Kılarsam ger gamuñdan zâr ü nâliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 18*). [*yoğdur, -dur*]
95. Ki gül-reng olmış eşküñden nihâlin
Saña **yoğdur** belâ bezminde her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 33*). [*yoğdur, -dur*]
96. Hîsâb-ı 'ışkdan şehvet gerek dūr
Ğarağlu 'ışkda **yoğdur** beka hîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 47*). [*yoğdur, -dur*]
97. Ri'âyet eyle sen de ol yâr-ı cânı
Çü **yoğdur** senden özge baña sırdağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 53*). [*yoğdur, -dur*]
98. İdûpdür ğarğ-ı hûn-ı şîr-i merdân
İçer mey gibi kanı **yok** dehânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 123*). [*yok,]*
99. Bu resme 'adle hûd 'akl-ile yol **yok**
Şu resme vireler anuñ cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 172*). [*yok,]*
100. Alur biñ cânı **yoğdur** gerçi cânı
Gülü dehrüñ dikendür tahtı zindân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 124*). [*yoğdur, -dur*]
101. Taupundan tıyamaz oldum ğaber hîç
Yolum **yoğdur** ki görem verd-i rüyüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 33*). [*yoğdur, -dur*]
102. Ki **yoğdur** âdemîde bu emânet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 84*). [*yoğdur, -dur*]
103. Gehî mînâyı reng ü ğâh ğadrâ
Cihânda ol renglü **yoğdur** zeberced (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 31*). [*yoğdur, -dur*]
104. Olupdur cürm ü tağşîr ü me'âşî
Siyeh-rüyum günehten râhatum **yok** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 115*). [*yok,]*
105. Ğağ-ı 'afvüñden özge hüccetüm **yok**
Hüdâvendâ elüm tüt hâme gibi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 116*). [*yok,]*
106. Çi varduğum çi varmaduğum anda
Yoğ-idüm tüt ki benden fâriğ ol var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 81*). [*yoğ-idüm, -idüm*]
107. Ki dirlikden saña nezdîkdür merg
Eger **yoğ-ise** ölüñüñden saña pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 63*). [*yoğ-ise, --ise*]
108. Degüldür Hâlika bu iş nühüfte
Yoğ-ise bağ-ı vaşlumda aña cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 189*). [*yoğ-ise, --ise*]
109. Yoğum ben varlığumdur ortada yâr
Bu 'ışk ol dem gider ben nâ-tüvândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 109, Mısra 18*). [*yoğum, -um*]
110. K'ide ğarâdan ol la'li cüdâ tâ
Yoğ-idi bundan artuğ 'aybı hergiz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 65*). [*yoğ-idi, -idi*]
111. Sükûnetden lebine urdu mismâr
Yoğ-idi soñra bundan ğayrı kârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 99*). [*yoğ-idi, -idi*]
112. Yoğ-idi ortada şehvet ğayâlî
Bu hâl üzre geçinürlerdi her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 26*). [*yoğ-idi, -idi*]

113. Çü bir cân idik olduḡ iki pāre

Yoḡum ben ḥazretñiledür ne kim var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 43*). [*yoḡum, -um*]

yok it: Yok etmek.

1. Kûh-ı ḥayretde beni mecnûn idersin ‘âkıbet

Zevḡın alup bâdenüñ sūfî yoḡ itdüñ varuñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 9*). [*yoḡ it, -dün*]

yok-idi: Mevcut olmayan, yok.

1. Cihān içre nazîri **yoḡ-idi** hiç

Anuñ vaşfinda bu şî‘r-i lâṭîfî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 56*). [*yoḡ-idi,]*

2. Yoḡ-idi ol zamān anuñ gibi ḥān

Meger Ḳays atası olaydı akrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 21*). [*yoḡ-idi,]*

3. Yoḡ-idi ol zamān akrānı anuñ

Mevālîsine çoḡ irmiş zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 7*). [*yoḡ-idi,]*

4. Yüzine ‘aklı gidüp düşse bî-tāb

Yoḡ-idi ebrden özge saçar āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 64*). [*yoḡ-idi,]*

5. Yoḡ-idi bunlaruñ çün-kim nifākı

Şu resme eylediler ittifākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 29*). [*yoḡ-idi,]*

6. Anuñ adına eydürlerdi Nevfel

Eli üstine hergiz **yoḡ-idi** el (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 26*). [*yoḡ-idi,]*

7. Oḡurlardı ḡazeller ‘āşıkāne

Yoḡ-idi ḡamdān anlarda nişāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 6*). [*yoḡ-idi,]*

8. Göyindürdi tenini tāb ḡāyet

Yoḡ-idi sāyesinden özge raḡtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 13*). [*yoḡ-idi,]*

9. Çıḡardı çehresini toz busudan

Peyinden özge aña **yoḡ-idi** çün ḡink (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 39*). [*yoḡ-idi,]*

10. Ḡamuñ idi **yoḡ-idi** özge kārı

‘Ādem mülkine ‘azm itdükde ol cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 70*). [*yoḡ-idi,]*

yok-ise: Yoksa.

1. Yoḡ-ise derdüme dermānuñ iy yār

Beni men’ itme bâri ‘ışḡdan var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 37*). [*yoḡ-ise,]*

2. Ki bilmez var mı **yoḡsa** yok mı ‘ālem

Yir üzre gerçi yürise revāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 48*). [*yoḡsa,]*

3. Tefekkür kıldı kim yā Rab bu ḡālüm

Düşüm midür ‘aceb **yoḡsa** ḡayālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 106*). [*yoḡsa,]*

yohsul: Fakir.

1. Gelen gider eger **yohsul** eger bāy

Biten her sebze vāḡtinde bahāruñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 138*). [*yohsul,]*

yok yire: Gereḡi yokken.

1. Ki **yok yire** nedür çekmek bu derdi

Ne lâzım bî-sebeb ḡılmaḡ neberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 43*). [*yok yire,]*

2. Ḥayādan kāmētüm naḡlı büküldi

Bu deñlü suçsuzuñ **yok yire** ḡanı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 37*). [*yok yire,]*

3. Yiter kılduñ şehā **yok yire** ḡanı

Ne bizüm ölmemüzden fā’ideñ var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 20*). [*yok yire,]*

4. Revā midür k’öle **yok yire** bunlar

Degüldür baḡluyı öldürmek erlik (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 34*). [*yok yire,]*

5. Özüñe **yok yire** virme firibi

Bugün kim sañadur ‘ömrüñ vefādār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 96*). [*yok yire,]*

6. Ki girdüm **yoğ yire** anına anuñ
Meger tıtdı gözümü h  b-ı h g s  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 86, Mısra 62*). [*yoğ yire,*]
7. Vel  **yoğ yire**  ekduñ zahmet   renc 
   bulduñ hal m  gördü ki d   v r (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 105, Mısra 38*). [*yoğ yire,*]

yoksul: Madd  imk n  çok az olan, geçinmekte güçlük çeken (kimse), fakir.

1. Kimini bay kılmış kimini **yoks l**
Kimi merd d olmuş kimisi ma b l (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 3, Mısra 81*). [*yoks l,*]

yol: Yol, güzergah, yer.

1. Devr-i ‘adl  nde v c dından yud  z limler el
Her biri bir **yoldan** itdi ‘azm-i i l m-i ‘adem (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Kaside 4, Mısra 28*). [*yoldan, -dan*]
2. Der n-ı f rcesinden gösterür r h 
Ki s lik gitse bu **yoldan** be-her-h l (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 1, Mısra 19*). [*yoldan, -dan*]
3. Reh-i tah  k de s bit-kadem k l
Ayak başdurma kim **yola** kerem k l (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 4, Mısra 8*). [*yola, -a*]
4. Yüzümü kıble-i  sl ha döndür
Yolumu K  be-y  ifl ha döndür (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 4, Mısra 26*). [*yolumu, -umu*]
5.  er  -ı c na feyzünden irer n r
Yolumu dergeh  nden eyleme d r (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 4, Mısra 110*). [*yolumu, -umu*]
6. H r m-i h rmet  n    hr -y  Ba  h 
Yolu  ferr   dur nef -i Mes h  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 5, Mısra 68*). [*yolu , -u *]
7.  der re k olmağa derb n   ay er
Yol  tozu ser-i Fa  f ra efser (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 12, Mısra 56*). [*yol , -ı*]
8. ‘Ac b        bir abd  ldur ol
Yüzine y r y r eylemiş ya   **yol** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 14, Mısra 230*). [*yol,*]
9. T tardı  ol  adar h yl   ha em ol
Ki bulmazdı kuş uçup geçmeye **yol** (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 21, Mısra 26*). [*yol,*]
10. Güzer k ldu   **yola** gülle gülle
Oluben cem‘ t fl n-ı ma alle (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 31, Mısra 13*). [*yola, -a*]
11. Ne **yoldan** k‘eyleye geçmege  heng 
U    oğlan elinden y r idi seng (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 31, Mısra 17*). [*yoldan, -dan*]
12. Yol üzre ke        her na  ı iy h n
Olupdur ba  a mihr b-ı dil   c n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 33, Mısra 17*). [*yol,*]
13. A  a bu ne  adar kim pend ider idi
Yine ol bild    **yola** gider idi (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 45, Mısra 32*). [*yola, -a*]
14. Yol üzre  ol  adar sa dı zer   d r
Ki itdi d menini her ged  p r (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 46, Mısra 41*). [*yol,*]
15. Bir ayl k **yolda** h vlinden g r v  n 
Diyeyd  n  di  ıdar nerre d v  n (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 53, Mısra 17*). [*yolda, -da*]
16.    bild  söylemez ol ‘    -ı z r
Geçiverdi **yolına** merd-  reh-d r (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 57, Mısra 76*). [*yolına, -ı, -n, -a*]
17. Ki Mecn n  vire varup iline
A  lup **yolda** yilden b r   -ı m h (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 63, Mısra 5*). [*yolda, -da*]
18. Gözi  anıyla **yolları** bezerken
 az  bir gün ir rd  n geh n  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 69, Mısra 2*). [*yolları, -ları*]
19. An  k lduray n t prakdan iy y r
Degüldür gidece   **yoldan**      (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 70, Mısra 23*). [*yoldan, -dan*]
20. Yola dikmişdi g z gözlerdi r h 
Ki t  b d irürüp bir gün g b n  (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 75, Mısra 110*). [*yola, -a*]
21. Ki yarın h    nes m ola dim    n 
G n lme bu **yola** b -kesd r epsem (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 80, Mısra 105*). [*yola, -a*]
22. T pu ndan bu **yola** h   -dil gidem t 
Gözüm görmeyiser  rak seni bil (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 82, Mısra 14*). [*yola, -a*]
23. Bu idi **yol** h    itd  n b rekall h 
 av  peym n m   n hem vef d r (*Tahayyür-n me-i Leyl  v  Mecn n, Mesnevi 88, Mısra 88*). [*yol,*]

24. Yolumda bu imiş takdîr-i Cebbâr
Bunı diyüp kodı ol merd-i kâllâş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 82). [yolumda, -um, -da]
25. K'ayağ altında **yol** üzre yatur berf
Binâ-yı 'ömr nâ-muḥkem-durur bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 54). [yol,]
26. Sen anı zîver itdün güne güne
Bu **yolda** Hızr gibi rehber olduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 103). [yolda, -da]
27. Yolu geh deşt oldu gâh vâdi
Şoñ ucu gördi k'olup ğarḳa-ı ḥâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 72). [yolu, -ı]
28. İrağ a'dâ **yolundan** niçe ferseng
Diler k'özine bir kimse vire râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 6). [yolundan, -ı, -n, -dan]
29. Yolu geh seng ü geh ḥâk oldu geh gil
Dürüşüb ol gedâyı istemekde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 28). [yolu, -ı]
30. Bu **yolda** çok ḥaṭar vardır üküş derd
Cihân içre benüm gibi gerek er (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 4). [yolda, -da]
31. Tenine ursalar tuymazdı şad tîr
Giderken ger **yolu** deryâya irse (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 21). [yolu, -ı]
32. Emîn olduñ ki ref' oldu **yoluñdan**
Berâtın dürdi anuñ dehr-i fânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 54). [yoluñdan, -u, -n, -dan]
33. Çerisi gibi sultân-ı cihânuñ
Tırrurlar **yolda** ṭursa ol yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 31). [yolda, -da]
34. Yolu irdi çün ol bî-der serâya (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 1). [yolu, -ı]
35. Varup her biri siñdi bir bucağa
Yol üzre şubḥ idi k'ol iki şeydâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 37). [yol,]
36. Bu resme 'adle ḥöd 'aḳl-ile **yol** yok
Şu resme vireler anuñ cevâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 172). [yol,]
37. Ki **yolın** itmemişdür gül anuñ pîç
Kime mey virdi evvel nîm kûze (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 108). [yolın, -ın]
38. Tapuñdan tuyamaz oldum ḥaber ḥiç
Yolum yokdur ki göreñ verd-i rüyüñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 33). [yolum, -um]

yol: (Aşk ve sevgili için) Takip edilen seyir.

1. Yoluñda cân viren teşne ḥaḳıyçün
Hüseyni katl iden deşne ḥaḳıyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 99). [yoluñda, -uñ, -da]
2. Anuñ **yolında** kurbân olmayan ser
Yile gitsün ger ola müşğ ü 'anber (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 133). [yolında, -ı, -(n)da]
3. Yolında ölmedür her lâḥza râyı
K'ilenç özine aña eyler du'âyı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 81). [yolında, -ı, -(n)da]
4. Vücüdını bu **yolda** eyleyüp ḥâk
Zeri toprak gibi dağıtdı bî-bâk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 53). [yolda, -da]
5. Döküp bu **yolda** genc-i ḥüsrevâne
Seni vaşl idem ol şîrîn-dehâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 91). [yolda, -da]
6. Ki senden göñlüñi zabṭ eylemek berk
Yoluñda benden itmek cânımı terk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 152). [yoluñda, -uñ, -da]
7. Ḥaḳumdan gel ki yokdur 'özü-ḥwâhum
Benem maḥkûm ü sen ḥâkim **yoluña** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 29). [yoluña, -uña]
8. Ki ben bî-çäreye tavḳ ola zencîr
Eger var ise **yoluñda** günâhum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 27). [yoluñda, -uñ, -da]
9. Virür **yolina** cânı vü cihânı
Çü bir kaç gün ola anuñla mu'tâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 48). [yolina, -uña]
10. Velî 'işḳuñ **yolında** cüst ü tîzem
Seni kim bir nefes yâd itmeyem ben (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 26). [yolında, -ında]
11. Açanlardan **yolını** öğren evvel
Gerekdür rîsmân kim su vire çâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 12). [yolını, -ını]
12. Ki bârîk ola sözüñ saña ḥânum
Yoluñda şadıḳum virmekde cânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 9). [yoluñda, -uñ, -da]

13. Yolında neydügin hālüm beyân it
Ayıt kim Leyliyi kıldı ğamuñ hāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 60). [yolında, -ı, -(n)da]
14. Yoluñda virdi Leylî cân-ı şîrîn
Bilelden kendüyi ol serv-i mevzûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 90). [yoluñda, -uñ, -da]

yol: Bir amaca ulaşmak için takip edilen seyir.

1. Gice tarik-i pür çeh gidicek rāh
Yolumı bağlamasun āfet-i çāh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 36). [yolumı, -um, -ı]
2. Sa'ādetle çün ol şāh-ı yegāne
İrürdi **yol** birinci āsumāne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 120). [yol,]
3. Kime irse tıgı bu şāh-ı zamānuñ
Ecel bağlar kaçacak **yolın** anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 72). [yolın, -ı, -n]
4. Ben andan hāşe-li'llāh kim çekilem
Bu **yolda** göreler ölünce yılam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 16). [yolda, -da]
5. Bu **yolda** ben saña şöyle mu'inem
Ki hem başum fedādur hem hāzīnem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 141). [yolda, -da]
6. Şu resme yazdı kim bī-vech iş itme
Ziyān eyleyeceğün **yola** gitme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 40). [yola, -a]
7. Gider bilmez **yolı** şahrā mı ya küh
Okur derd-ile bu şî'ri giderken (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 65, Mısra 10). [yolı, -ı]
8. Bu **yolda** şabr kılmakdur müdārā
İgende kend'özünü kılma giryān (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 164). [yolda, -da]
9. Bu **yolda** pes benüm yokdur günāhum
Benüm kārüm ki olupdur böyle müşkil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 58). [yolda, -da]
10. Gül-i taze gibiydi çāk-dāmen
Yolumı çün tutaydı hār-ı şehvet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 67). [yolumı, -ı, -(n)ı]
11. Degülsin Zeydden hōd sen ziyāde
Bu **yolda** ben senün gibi degüldüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 53). [yolda, -da]
12. Yaşı deryā gibi eyledi cūşı
Bu **yolda** çün hicābı kaldı hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 129). [yolda, -da]
13. Ne şabr u ne taḥammül ne müdārā
Yolı teşvîş-i hıfz-ı zevceden pāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 29). [yolı, -ı]
14. Şeher nūriyla tölmiş gördi hārgāh
Yolından reh-zen-i şeb def ' olmış (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 11). [yolından, -ı, -(n)dan]
15. Ki kimse bulmaz idi geçmege **yol**
Şulardan k'ol arada yigreşürdi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 32). [yol,]

yol bul: Çare bulmak, çözümler üretmek.

1. Tekarrüb 'ālemine buldılar yol
Elif kıdden ki dūr idi ol kadi lām (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 88). [yol bul, -dı, -lar]

yol gözet: Bir şeyin olmasını ummak ya da gurbetten gelecek birini beklemek.

1. Baña yollar gözettürme iriş cüst
Vişāle irelüm kim bunda olmaz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 94). [yol gözet, -tür, -me]

yol it: Yol yapmak.

1. Yol itmiş şan sefidāc üstine mūr
Ya bir zibā şanemdür müşg-i ferḥāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 24). [yol it, -miş]

yola gir: *Yola çıkmak, yolculuğa başlangıç yapmak.*

1. Gönildi rāh-ı Necde eyleyüp hîz
Yola girdi idüp kaṭ'-ı menāzil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 27*). [*yola gir, -di*]
2. Yola girdi gider çâpûk şabâdan
Varup eyledi Mecnûn şî'rini yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 30*). [*yola gir, -di*]
3. Yola girdi çü bād-ı lâ-übâlî
Varup eḡan-gehinde itdi nâgâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 48*). [*yola gir, -di*]
4. Yola girdi ṭurup Zeyd-ile çün bād
Nedeñlü var-ise anda ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 26*). [*yola gir, -di*]

yola gir: *Yola gelmek; istenilen biçimde davranışı kabullenmek, düzelmek, uslanmak.*

1. K'ecel kılmışdur ardınca şitâbı
Yola gir gel қо bu düşvār rāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 85*). [*yola gir,]*

yoldan çık: *Kötü yola sapmak, doğru yoldan ayrılmak.*

1. Saña yokdur cefâdan ġayr āyîn
'Adū söziyle yoldan çıkduñ iy māh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 87*). [*yoldan çık, -duñ*]

yoldaş: *1. Yol arkadaşı, dost. 2. Aynı görüşü benimseyenlerden her biri.*

1. Yoğ-idi ḡasrete sabr u qarârı
Ṭurup uydurdi bir gün iki **yoldaş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 27*). [*yoldaş,]*

yoldaş it: *Yol arkadaşı, dost olmak.*

1. İdindi kendüye her lâhza yoldaş
Añup nergislerini yār-ı cānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 94*). [*yoldaş it, -in, -di*]

yoldaş kıl: *Yol arkadaşı olmak.*

1. Özin destār-ı derde kıldı yoldaş
Sarāy-ı şihḡatı oldı müzelzel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 26*). [*yoldaş kıl, -dı*]

yoldaş ol: *Yoldaş, arkadaş olmak.*

1. Götürüp āsītān-ı Leyliden baş
Bu ġurbetde olupdur baña yoldaş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 48*). [*yoldaş ol, -up, -dur*]
2. Ölicek baña yoldaş olsun imān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 128*). [*yoldaş ol, -sun*]

yolı düş: *Yolu düşmek: Giderken uğramak, rastgele önünden geçmek.*

1. Saña ben ḡasteden olsun vaşıyyet
Yoluñ düşüp varursañ şehr-i yāra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 67*). [*yolı düş, -(ü)p-üp*]

yolın tut: *Bir yere varmak için bulunduğu yerden ayrılarak yolculuğa başlamak.*

1. Kārārı kalmayup şevk-ile tırdı
Şebistānı yolın tıutup yügürdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 16*). [yolın tıut, -up]
2. Eline bir ‘aşā aldı vü sürdi
Tıutup dilber hārīmīnūñ yolını (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 7*). [yolını tıut, -up]

yoluñda cān vir: Birinin uğruna ölmek, kendini feda etmek.

1. Yidürdüñ zāğa anı sen āhır iy yār
Bu idi virdüğüm yoluñda cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 51*). [yoluñda cān vir, -dū, -güm-i-uñ, -da]

yönel: Yönelme, bir tarafa meyl etme.

1. Bunı didi vü gözden oldı pinhān
Sarāyına **yöneldi** şāh hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 272*). [yöneldi, -di]
2. Turup tağa **yöneldi** zār u giryān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 66*). [yöneldi, -di]
3. Senüñdür mağzum iy rûh-ı revānum
Yönelmişdür makām-ı ‘ışka rāhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 57*). [yönelmişdür, -miş, -dür]

yöre: Etraf, çevre, civar.

1. Ne kūha kim anuñ hıñki başar süm
İder ol **yörenüñ** aşlanların güm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 90*). [yörenüñ, -nüñ]
2. Meger ol **yörede** var idi bir şāh
K’özine baht u devlet idi hem-rāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 21*). [yörede, -de]
3. Başamazdı kişi ol **yöre**ye pāy
‘Acebdür vahşiden böyle kerāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 82*). [yöre, -ye]

yören: Bir şeyin çevresinde dolaşmak, yaklaşmak; hatıra gelmek, gönlü kaplamak.

1. Yörenmez h’āb niçe kılam ārām
Beterdi derd ü gamdan bu şeb-i tār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 26*). [yörenmez, -mez]
2. Ol iki nev-bahārı eyledi ter
Yörendi cānlarına ger gelüp hüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 41*). [yörendi, -di]

yorul: Yorulmak, yorgun duruma gelmek.

1. Ol uçmağda **yorulup** peyk-i hāzret
Per ü bālinde hiç kalmadı sür‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 157*). [yorulup, -up]

yu: Temizlemek, yıkamak.

1. Gözinden kühl-ı deycürü **yuyup** şeb
Göge kâfūr saçmışıdı kevkeb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 7*). [yuyup, -y, -up]
2. Yu var ben hāste-dilden dest-i ümmid
Ki olmışam esir-i derd-i cāvīd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 57*). [yu,]
3. Başından atası kazıtdı müyün
Gül-ābile **yudı** hem dāye rüyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 22*). [yudı, -dı]
4. Gözinüñ yaşı derhāl oldı nā-yāb
Hāzerden kim **yumaya** sürmesin āb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 14*). [yumaya, -maya]
5. Etegüm üzre kıлмаğa namāzı
Yudum biñ kerre virmezler cevāzı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 112*). [yudum, -dum]
6. Ger ölse yārı hāylinden bir ādem
Yur anı gözleri yaşıyla muhkem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 54, Mısra 24*). [yur, -r]

7. Ki cânından **yuyupdur** el mu'ayyen
'Abeş yire tatar şemşire gerden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 7*). [yuyupdur, -yup, -dur]
8. Ki ağlarken **yur** anı eşk-i hûn-bâr
Yüzüme koduğuñ hali dil-âvîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 28*). [yur, -r]
9. Düşüp üstine öpdî çoçdı hayli
Yudı gözi yaş-ıla gâh rûyın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 23*). [yudı, -dı]

yu: (ölü) yıkamak.

1. Yudılar eşk-ile ol âfîtabı
Pes idüp garğ-ı kâfûr u 'abîre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 68*). [yudılar, -dı, -lar]
2. Gözinden her biri cüy itdi hûnlar
Pes âhîr âb-ı dîdeyle **yudılar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 23*). [yudılar, -dı, -lar]

yüce: Ulu, büyük.

1. Cihânüñ melce'idür sâyen iy şâh
Yücedür Hâk katında pâyeh iy şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 104*). [yücedür, -dür]
2. Dilinden lâmi' envâr-ı hâkîkat
Yüce 'adli ile kaşr-ı şerî'at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 32*). [yüce,]
3. Yüce bir kaşr salmış anda sâye
Ki gerdün reşk eyler ol sarâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 33*). [yüce,]
4. Meger var-idi anda bir **yüce** tağ
Ki dehr itmişdi keyvânı aña râğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 31*). [yüce,]
5. Egerçi kim **yücedür** himmet-i şâh
Velî ben rû-siyâhuñ baht-ı kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 117*). [yücedür, -dür]
6. Yücedür çün bilürsin menzil-i mâh
Olur her el aña irmekde kütâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 43*). [yücedür, -dür]
7. Yüce bālâsı var çün yâr-ı bahtı
Oturmuş gördi bir şâhında bir zâğ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 42*). [yüce,]
8. 'Arab içre reis ü püşt-i leşker
Yücedür nâmî sâhib-tigdûr hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 73*). [yücedür, -dür]
9. Yüce bir taht gerdün pâyesinde
Nihâyetstüz müzeyyen olmuş ol taht (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 42*). [yüce,]

yücel: Yüce bir duruma gelmek.

1. Yücelmiş kâmet-i süsen çü servi
Ki her gönce o servüñ bir tezervi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 53*). [yücelmiş, --miş]
2. Füzün olsun anuñ her gün cemâli
Yücelün hem benüm 'ışkum nihâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 38*). [yücelün, -sün]
3. Ne kaldıysa benüm 'ömrümde bâkî
Yücelün al kat anuñ 'ömri tākı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 46*). [yücelün, -sün]
4. K'aña kândil olmuş mihr-i enver
Yücelmiş şol kadar ol kubbe-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 45*). [yücelmiş, --miş]
5. Yücelmiş hem-çü kâdr-i nik-bahtân
Görinür her taraf zîbâ çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 34*). [yücelmiş, --miş]

yuf: Yuh olsun!.

1. Hezārân kez bunuñ koltuğına **yūf**
Çü Mecnûn dünyadan divşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 112*). [yūf,]

yügris: Koşuşmak.

1. Ki kimse bulmaz idi geçmege yol
Şulardan k'ol arada **yigreşürdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 33*). [*yigreşürdi, -ür, -di*]

yügür: Koşmak, hızlı gitmek.

1. Karârı kalmayup şevk-ile tûrdı
Şebistânı yolın tutup **yügürdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 16*). [*yügürdi, -di*]
2. Semendi geh **yügürdi** gâh yıldı
Üküş tag ü beyâbân geçdi enbûh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 20*). [*yügürdi, -di*]

yük: Ağır şey, ağırlık.

1. Virem olursa ger bu 'akd-i mehzûn
Kaţâr-ıla güher **yük-ile** altun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 110*). [*yük-ile, -ile*]
2. Niçe **yük** 'üd-ı hûşk u 'anber-i ter
Hezâr üstür hezâr ester hezâr esb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 54*). [*yük,]*
3. Getürdi her biri **yük** niçe anbâr
Şular kim kendülerden sonra geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 178*). [*yük,]*
4. Ögidince dürişüp niçe **yük** un
Yüki az olanuñ bir gözde iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 184*). [*yük,]*
5. Ögidince dürişüp niçe yük un
Yüki az olanuñ bir gözde iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 185*). [*yüki, -i*]
6. Olar gitdi vü bunlar yine kaldı
Budur hikmet ki ağır **yükleri** var (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 181*). [*yükleri, -leri*]
7. Ki çün halk itdi Hâk bu âsiyâbı
Anuñ kim yeyni **yükü** var gelür gîç (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 175*). [*yükü, -ü*]

yük: Ağırlık, sıkıntı.

1. Ki kimse bilmesün nedür saña nâm
Olup minnet **yükinden** gerden âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 45*). [*yükinden, -inden*]

yukaru: Ayağa kalk.

1. Tutup nâz-ile didi tûr **yukaru**
Kağimî yârı ile ol felek-mehd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 26*). [*yukaru,]*
2. Baña bir lâhza yüz gösterse yârum
Keremden tûr **yukaru** kıl risâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 43*). [*yukaru,]*

yukaru: Yukarı.

1. Hudâdan hem aña yoğ-idi fermân
K'o menzilden **yukaru** ide cevân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 160*). [*yukaru,]*
2. Görüp 'âcizligüñi rahmet ide
Yukaru başma kadründen inen pâý (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 107*). [*yukaru,]*

yukaru gel: İleri çıkmak.

1. Şadâ tûfânı ol meydânda her sū
Tenür-ı küsdan geldi yukaru (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 8*). [*yukaru gel, -di*]

yum-: Kapatmak.

1. Gözin **yumup** veda' eylese 'arşa
Yine açınca irerdi bu ferşe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 37*). [yumup, -(u)p]
2. Kim ansuz **yumamaz** çeşmini bir dem
Delüp güşin kulu gibi komış nûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 42*). [yumamaz, -maz]

yumağ: Yıkamak (temizlik amaçlı).

1. Arınmaz gönlümün pend-ile pāsı
Ki **yumağ-ıla** gitmez yüz kırası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 62*). [yumağ-ıla, -ıla]

yumuş: Hizmet, vazife.

1. Teb-i gam iki kat itmiş nihâlin
Yumuş eşgi ruhı verdinün alın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 48*). [yumuş,]

yun: Yıkanmak.

1. Ciger tábına buldı feth-i bâbı
Hem içdi hem girüp **yundı** bu şudan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 37*). [yundı, -dı]
2. Bulurdi andan zıyâ şâm-ı siyâhı
Yunurdi her kaçankim olsa giryân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 75*). [yunurdi, -ur, -dı]
3. Ki kandan **yundı** âb-ı zindegâni
Şu deñlü nâle kılup urdı çarhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 20*). [yundı, -dı]

yünân: Yunan.

1. Hân olaldan sen sa'âdet birle **Yünân** mülkine
Ol vilâyetden kaçupdur kaht u tengî vü saķam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 29*). [yünân,]

yûnus: Hz.Yunus Peygamber.

1. Şu zindân itdüğün mâhı haķiychün
İçinde **Yûnusun** âhı haķiychün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 86*). [yûnusun, -un]

yûnus-ı ma'nî: Mana balığı.

1. Ki olur bir nefesde kām u nâ-kām
Hezârân **yûnus-ı ma'nî** saña rām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 16*). [yûnus-ı ma'nî,]

yur idi: Yıkamak.

1. Arayup her yaña ol nâzenîni
Yur idi eşk-ile pîrâhenini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 40*). [yur idi, -idi]

yurd: Bir halkın üzerinde yaşadığı, kültürünü oluşturduğu toprak parçası, vatan.

1. K'ölice **yurdum** ile kalısar âh
Kılardı rûz u şeb cehd ü müdâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 10*). [yurdum, -um]

yüreg: Yürek, kalp.

1. Kahr ile ma'rekede bir nazar itse ğamzeñ
Bata düşmenleriñiñ **yüregine** tır-i ta'ab (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 4*). [yüregine, -i, -n, -e]

yürek: *Gönül, kalp.*

1. Bitürür taze güller gerçi gülzâr
Yürekler yarar ammâ ğayret-i hâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 212*). [yürekler, -ler]

yürü: *Yürümek, gitmek.*

1. Bir barmağıñla iki bölünür felekde ay
Köklü ağaçları **yürüdürsin** bilâ-kağem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 28*). [yürüdürsin, -dür, -sin]
2. Kişi k'anda **yürüdi** ğuşşadan dest
Ne mey ol la'lden olurdu sermest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 37*). [yürüdi, -di]
3. Silâh-ı esb üstinde müretteb
Götürüp **yürüyecek** kuvveti yok (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 73*). [yürüyecek, -yecek]
4. Delü gibi il içinde o güm-râh
Başına söylenür **yürürdi** her ğâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 8*). [yürürdi, -r, -di]
5. Fiğânı şu'lesinden âteş-efrûz
Bürehe-pâ buz üstinde **yürürdi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 15*). [yürürdi, -r, -di]
6. Yürise berğden katı gider ol
Şabâyı nâka mânendi yider ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 13*). [yürise, -se]
7. Yüridiler olup bir nûrdan tüm
Meh idi şanki dilber bunlar encüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 61*). [yüridiler, -di, -ler]
8. Ki bilmez var mı yoğsa yok mı 'âlem
Yir üzre gerçi **yürise** revândur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 49*). [yürise, -se]
9. Görelüm şimdi andan yeg kimüñ var
Yürü kabrine var eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 19*). [yürü,]
10. Gedâyile anuñ-çündür saña ceng
Ki **yürür** bir şikem-içün terk idüp neng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 42*). [yürür, -ür]
11. Bürehe-ser **yürür** şâhib-kelâmum
Harîdâr-ı belâ vü cân-fürüşem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 14*). [yürür, -ür]
12. Yürür Mecnûn senüñ derdüñle nâlân
Bize ol yâr-ı 'ömr iken bize yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 62*). [yürür, -ür]
13. Yürürler olsa dîvâne revâne
Bu resme tumtûrağ u şevket-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 32*). [yürürler, -r, -ler]
14. San oğur Sîdrede Cibrîl tesbîh
Yürür her kişi bu dil-keş hevâda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 73*). [yürür, -r]
15. Gözetdi ol deli kendü kalayın
Yürüyüverdi ol şahrâ yüzine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 87*). [yürüyüverdi, -yüver, -di]

yürü: *Ayrılmak, uzaklaşmak; haydi, durma.*

1. Yürü çiftüñ yanına ğurrem ü şâd
Tenüñden dūr zaĥm-ı kîne-ĥ'wâhân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 60*). [yürü,]
2. Tehî senden kemend-i pâdişâhân
Rehâ bulduñ **yürü** nâlânlığı ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 63*). [yürü,]
3. Tâma' dendânın aña eyleme tîz
Yürü sen kendü ĥâlün gör beni ko (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 81*). [yürü,]
4. Beni ğüyâ ki taş-ile dögersin
Yürü var müşteri bul özge yirden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 19*). [yürü,]

yürü: *Hücum etmek, saldırmak.*

1. Kılıçlar **yürüdi** vü ğopdı ğavĝâ
Pür oldı küşteden püşteyle şahrâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 21*). [yürüdi, -di]

yürüt: Gezdirmek, dolaştırmak; göndermek.

1. Parmağına ney **yürütdi** hâmenün cellâd-ı çarh
Şâhuñ engüşüne öykündüñ diyü kılup tühem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 23). [yürütdi, -di]

yūsuf: Hz. Yusuf peygamber.

1. Çi ger Hâk **Yūsufa** virdi cemālî
Saña virdi cemālî vü kemālî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 89). [yūsufa, -a]
2. Çü **Yūsuf** gibi mahbûs oldı ol mäh
Züleyhâ-vâr ururdu göklere âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 81). [yūsuf,]
3. Karâbeti vü kavmı oldı âgâh
K’olupdur menzili ol **Yūsufuñ** çâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 6). [yūsufuñ, -uñ]
4. Şafağdan âl-ıla yüz dürlü dâne
Çehinde gizleye **Yūsuf** gibi çîhr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 101). [yūsuf,]
5. Nitekim **Yūsufından** ayru Ya’kûb
Dir idi hasret ü derd-ile her gâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 8). [yūsufından, -ından]
6. Tapuñsuz yir idür ol **Yūsufuñ** çâh
Çeküp âvâz mânend-i münâdî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 18). [yūsufuñ, -un]

yūsuf-cemālüm: Yusuf yüzlü. II Güzel yüzlü sevgili.

1. Göyündürdi ne hâne kodı ne raht
Meger var-idi bir **Yūsuf-cemālüm** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 75). [yūsuf-cemālüm, -+üm]

yūsuf-‘izār: Yusuf yüzlü.

1. Leţâfet bağınıñ serv-i revânı
Melâhat Mısrınıñ **Yūsuf-‘izârı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 35). [yūsuf-‘izârı, -ı]

yut: Yutmak, maruz kalmak.

1. Dilinden düşmedi hiç nâm-ı Mecnûn
Kıomadı çün gamuñdan **yutdı** hârı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 93). [yutdı, -dı]

yut: İçine almak.

1. Zemîn gencini **yudmıñ** mârı kalmıñ
Bu resme gözlerinden cüy idüp hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 46). [yudmıñ, -mıñ]

yut: Yutmak, yudumlamak. II İçmek.

1. Niçe **yutsun** gamından zehr ile dem
Şular kim senden evvel bunda geldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 58). [yutsun, -sun]

yuva: Yuva, kuş yuvası.

1. Didi iy gül-bün-i hûn-âb-ı dide
Ki bülbülsin **yuvasından** remide (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 4). [yuvasından, -sı, -n, -dan]

yuva yap: Yuva yapmak.

1. Yuva yapmış ser-i Mecnûna kerkes
Tavâf itmekte eller lâle-zârı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 78*). [yuva yap, -mış]

yüz: Yüz, suret, çehre.

1. Yüzünden bir eşerdür rûz-ı nevrûz
Cemâlünden cüdâdur hâste Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 6, Mısra 8*). [yüzünden, -üñ, -den]
2. Elüme kıl 'atâ miftâh-ı maşşûd
Ki açıla **yüzüme** hâne-i cüd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 42*). [yüzüme, -üm, -e]
3. Yüzümi kıble-i işlâha döndür
Yolumı Kâ'be-yi iflâha döndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 25*). [yüzümü, -üm, -i]
4. Yüzündür âfitâb-ı çarh-ı 'izzet
Boyuñdur 'ar'ar-ı bustân-ı vahdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 119*). [yüzüñdür, -ü, -ñ, -dür]
5. Yüzüññ mähıdur mâhiyyet-i hüsn
Cemâlün mazharı hâşşiyet-i hüsn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 123*). [yüzüññ, -ü, -ñ, -üñ]
6. Didi iy nûr-ı çeşm-i halk-ı 'âlem
Yüzümüz başa geldün hayr-ı maşdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 124*). [yüzümüz, -ü, -m, -ü, -z]
7. Yüzi mir'ât-i envâr-ı hakîkî
Resülün gâr içinde refîki (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 7, Mısra 5*). [yüzi, -i]
8. Şeh-i merdân özi aşkar semendi
Meh-i devrân **yüzi** ejder kemendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 70*). [yüzi, -i]
9. Niçe oğlan **yüzi** hırşide beñzer
Kaşı yayı hilâl-i 'ide beñzer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 279*). [yüzi, -i]
10. Çün iki hefte geçdi toğmasından
İki heftelik ay oldu **yüzi** san (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 288*). [yüzi, -i]
11. Yüzi günden güne bedr aya döndi
Hilâl ebrûları kej yaya döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 309*). [yüzi, -i]
12. Bir oğlan k'ola bed-hû iy karındaş
Atası görmeye anuñ **yüzün** kâş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 216*). [yüzün, -in]
13. 'Acîbü's-şekl bir abdâldur ol
Yüzine yir yir eylemiş yaşı yol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 230*). [yüzine, -i, -n, -e]
14. Bulardan bulmamışdı bu gül-i âl
Yoğ-idi **yüzlerin** görmüş meger hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 142*). [yüzlerin, -ler, -i, -n]
15. Bu hâl üzere çü geçdi hefte vü mäh
Bir oğlu oldu **yüzünden** hacel mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 278*). [yüzünden, -ü, -n, -den]
16. İl içre dâstân oldu cemâli
Dişi lü'lü **yüzi** hırşide döndi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 51*). [yüzi, -i]
17. Bakup **yüzine** şâd olurdu hem şâh
Dün ü gün meyden olmaz idi hâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 10*). [yüzine, -i, -n, -e]
18. Fer u tezyîn-i taht u mâye-i tâc
Yüzi âyînesine baht-ı muhtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 22*). [yüzi,]
19. Ki âşâr-ı eccl zâhir **yüzinde**
Velîkin bildügi deñlü yine hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 88*). [yüzinde, -n, -de]
20. Dağı her ne ki didiyse özine
Cemî'isin didi Kaysuñ **yüzine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 54*). [yüzine, -i, -n, -e]
21. Sürerdi **yüzini** toprağa her gâh
Dilinden çıkmışdı mäsivallâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 27*). [yüzini, -i, -n, -i]
22. Gözi kattâl-ı şüfi zülfi çengâl
Yüzinde sübhâdur her dâne-i hâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 84*). [yüzinde, -i, -n, -de]
23. Ol iki turfe âhûnun sözünü
Bu naş-ı dil-keşüñ garrâ **yüzünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 6*). [yüzünü, -i, -n, -i]
24. Perî-peyker güzeller **yüzleri** gül
Muğannilik iderler hem-çü bülbül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 23*). [yüzleri,]

25. Yüzüm şuyın yaşımdan eyle behrem
Ki gerd-i cürmden pāk ola çehrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 13*). [yüzüm,]
26. Yüzüm 'işyân u cürmle karadur
Gice gündüz işüm fışk u hañadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 127*). [yüzüm,]
27. Yüzi dibâce-i hüsne ser-âğâz
Sözi kand-ı teberzed hâne-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 41*). [yüzi, -i]
28. K'açup ol mîm-i tavusî gözini
'Adâletden gözedür Hağ **yüzini** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 40*). [yüzini,]
29. Sözi kandi lebinden şekkeristân
Şaçınuñ sünbülinden **yüzi** büstân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 82*). [yüzi, -i]
30. Anuñ gözi bunuñ **yüzinde** kaldı
Bunuñ 'ışkı anı endüha saldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 103*). [yüzinde, -i, -n, -de]
31. Yüzine şaldı ma'sûk-ı şeb-i târ
Şaçından bir niğâb-ı 'anber-âşâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 5*). [yüzine, -i, -n, -e]
32. Cihân içre cemâl-i dil-rübâlar
Yüzi nûrından alurlar ziyâlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 32*). [yüzi, -i]
33. Yüzi kara idi vü saçları aq
Cehennem çehresin yakmağa müştâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 23*). [yüzi, -i]
34. Yüzi pür-şak teni pür-mû vü giryân
Gören şanur anı dîv-i beyâbân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 27*). [yüzi, -i]
35. Atası niçe k'ururdu gâzâbdan
Şanem **yüzine** bakmazdı edebden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 52*). [yüzine, -i, -n, -e]
36. Kimesnenüñ **yüzine** bakma zinhâr
Meh-i 'id ise de fi'l-meşel iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 57*). [yüzine, -i, -n, -e]
37. Çün işitdi bu sözi ol **yüzi** nûr
Özin ol mâcerâdan tutdı dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 28, Mısra 1*). [yüzi, -i]
38. Yüzine 'aklı gidüp düşse bî-tâb
Yoğ-idi ebrden özge saçar âb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 63*). [yüzine, -i, -n, -e]
39. Nazar kıldı çü pîr anuñ **yüzine**
Cihân gamdan siyâh oldı gözine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 59*). [yüzine, -i, -n, -e]
40. Görüp anda bu resme ıztırâbı
Yüzine eşkden saçdı gül-âbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 62*). [yüzine, -i, -n, -e]
41. Görür yatmış vücûdı gârka-i hâk
Yaşı yir yir **yüzini** eylemiş çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 46*). [yüzini, -i, -n, -i]
42. Didi kim iy gül-i bağ-ı dil-i men
K'olur çeşmüm **yüzün** görmekle rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 66*). [yüzün, -ün]
43. Arınmaz gönlümün pend-ile pâsı
Ki yumağ-ıla gitmez **yüz** karası (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 62*). [yüz,]
44. Görüp anı bu resme zâr u mahzûn
Yüzi üzre revân itdi gözi hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 26*). [yüzi, -i]
45. Yüzi güldeste-i gülzâr-ı devrân
Boyı serv-i bahâristân-ı hândân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 5*). [yüzi, -i]
46. Kaşı fettân lebi mül çeşm-i tannâz
Yüzi verd-i nihâl-i gülşen-i nâz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 14*). [yüzi, -i]
47. Ki ya'nî Leylî ol dildâr-ı manzûr
Yüzi reşk-i perî vü gayret-i hûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 16*). [yüzi, -i]
48. Yüzi hırşidini zülfi şehâbı
Bürimişdi niteki' ebr âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 65*). [yüzi, -i]
49. Şikâra giderem diyü idüp ad
Yüzin şahrâya tutdı nitekim bād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 60*). [yüzin, -in]
50. Yüzinden şemme her birisinün mihr
Meh ayakları tozına sürer çihr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 25*). [yüzinden, -i, -n, -den]
51. Gulâman Hindî vü Rûmî dil-efrûz
Şeb ola saçları vü **yüzleri** rûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 112*). [yüzleri, -ler, -i]
52. Varup didiler atasına yek-ser
Ki iy gözler **yüzün** görmekten enver (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 26*). [yüzün, -ün]
53. Gehî urur başına depme zâğân
Yüzini ırmalar gâhî kelâğân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 58*). [yüzini, -i, -n, -i]
54. Geh anuñ pâyına sürer **yüzini**
Gehî öper **yüzini** vü gözini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 66*). [yüzini, -i, -n, -i]
55. Ki zîrâ gördi gâyet fitne-engîz
Yüzi kızdı nitekim âteş-i tîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 30*). [yüzi, -i]

56. Şu resme eyleyen pinhân özümi
Ki ‘Azrâ’ il de görmesün **yüzümi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 98). [yüzümi, -üm, -i]
57. Çeküp düşmen **yüzine** tığ-i pülâd
Koyayın ben dağı ‘âlemde bir ad (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 55). [yüzine, -i, -(n)e]
58. Yüzüme açılan bâb-ı ‘inâyet
Kıpandı yine kıldum bî-sa‘âdet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 25). [yüzüme, -üm, -e]
59. Şecâ‘atdan bülend oldı külâhuñ
İl içre **yüzüñ** ağ itdi sipâhuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 12). [yüzüñ, -üñ]
60. Yüz urup toprağa yüz biñ ğam-ile
Dediler eyleyüp efgân u feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 2). [yüz,]
61. Sen eyle ‘afv **yüzi** karayuz biz
Bizi öldürmeden aşsıñ ne iy hân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 8). [yüzi, -i]
62. Çeh-i şerm ü tahayyürde esürüm
Hacâletden **yüzüm** suyu döküldi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 35). [yüzüm, -ü, -m]
63. Cevâbindan tahayyür buldı Nevfel
Dönüp **yüz** lutf-ıla didi ki iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 3). [yüz,]
64. Çekildi **yüzüme** yüz yirde şemşîr
Benüm ol yine mağlûb olmam ister (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 32). [yüzüme, -üm, -e]
65. Hele ol çeşmendür yâdigârüm
Ki çok bakmışam ol meh-rû **yüzine** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 65). [yüzine, -i, -(n)e]
66. Zebûna rahîmdur şahib-hünerlik
Dağı tâze-durur bak **yüzlerine** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 37). [yüzlerine, -leri, -ne]
67. Başı devletli vü **yüzi** mübârek
Çü Mecnûn gördi ol murğ-ı ğarîbi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 50). [yüzi, -i]
68. Gice irdi bu hâlet içre nâġâh
Çeküp gün **yüzine** zulmet hicâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 91). [yüzine, -i, -(n)e]
69. Başını kesseler artar ziyâsı
Yüzüm yırtup yeter dökdi gözüm kan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 67). [yüzüm, -üm]
70. Didi şeyli’llâh u kıldı gedâyı
Yüzi üzre yıkıldı bir mağâke (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 13). [yüzi, -i]
71. Ki ider **yüzleri** şermende ayı
Harîr ü atlas u zer-beft ü dîbâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 58). [yüzleri, -ler, -i]
72. Yüzine bakdı yüz hışm-ile Leylî
Didi bu mîl kim yüzi karadur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 24). [yüzine, -i, -(n)e]
73. Ki ağlarken yur anı eşk-i hûn-bâr
Yüzüme koduġuñ hâli dil-âvîz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 29). [yüzüme, -üm, -e]
74. Yüzinden perdesin mâhuñ götürdi
Didi lâyıķ mıdır ‘âlemde iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 74, Mısra 2). [yüzinden, -i, -n, -den]
75. Tûlû‘ iderdi geh geh çeşmine mâh
Velî k’ol **yüzi** şem‘-i şubġâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 109). [yüzi, -i]
76. Ruġın der kıldı ġarķ-ı âteş ü âb
Yüzine urdı anuñ bir tıpance (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 65). [yüzine, -i, -(n)e]
77. Yüzine bakmadı ol serv-i âzâd
Muķarrer bildi kim ol kebķ-i ġöd-kâm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 96). [yüzine, -i, -n, -e]
78. Yüzi mir’atı rüşendür münevver
Lebi üstinde hâl-i ‘anberîni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 70). [yüzi, -i]
79. Yüzi üzre gözi cüy itdi hûnı
Pes açup dîdesini gördi Mecnûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 62). [yüzi, -i]
80. Başın tıtmış-turur bir şahs-ı maġzûn
Yüzine kıldı ol pîrûñ nezâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 65). [yüzine, -i, -(n)e]
81. Ter itdi çeşminüñ âb-ıla hâķin
Yaşına **yüz** tılandurdu cihânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 35). [yüz,]
82. Yüzün sürüp öpüp kıldı der-âġuş
Du‘â-yı ġayrıla añup rûġ-ı pâķin (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 32). [yüzün, -in]
83. İştîdî v’ inledi mânend-i kânûn
Yüzini yırtup itdi yakasın çâķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 25). [yüzini, -i, -n, -i]
84. Anuñ-cün topraġa çekdüñ **yüzüñi**
Ben atasuzluġı bilmezdim iy cân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 52). [yüzüñi, -(ü)ñ, -i]
85. Ki her ġayvân ider bir dürlü ġizmet
Ol otururdu **yüzine** urup keķ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 51). [yüzine, -i, -(n)e]
86. Derisin aña naķ‘ iderdi kıplan
Sürüp âhû ayaġını **yüzine** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 57). [yüzine, -i, -(n)e]

87. Sürerdi **yüzine** geh geh yüzini
Muhaşşal anuñla hoş idüp baş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 92). [yüzine, -i, -(n)e]
88. Sürerdi yüzine geh geh **yüzini**
Muhaşşal anuñla hoş idüp baş (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 92). [yüzini, -i, -n, -i]
89. Ebed göstermediler kine bunlar
Ayağına sürüben **yüzlerini** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 51). [yüzlerini, -lerini]
90. Gamuñ kimüñ kebâb-ı hasretidür
Ayağında ben itdüm **yüzümü** best (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 51). [yüzümü, -üm, -i]
91. Ki yir yir noktadan **yüzinde** var hâl
Kaçan k'açdı nigâr ol ruq'adan ser (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 26). [yüzinde, -in, -de]
92. Yüzüm üzre sürünerek giderdüm
Tenüm senden düşüpdür gerçi mehcür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 160). [yüzüm, -üm]
93. Yüzine gözine sürdi du'â-vâr
Görür kim her sözidür mihr-perver (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 46). [yüzine, -i, -(n)e]
94. Yüzini peyküñ ayağına sürdi
Didi bâb-ı sa'âdetdür bu nâme (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 8). [yüzini, -i, -n, -i]
95. Kâmusın bağladı vü şardı muhkem
Yeniyle **yüzinüñ** sildi ğubârın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 29). [yüzinüñ, -i, -n, -üñ]
96. Neye vardı işi vü hâli n'oldı
Hużûrında anuñ **yüzüm** karadur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 7). [yüzüm, -üm]
97. Yüzün topraklarına sürdi vâfir
Gehî ol kabre sürdi ki buña rû (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 28). [yüzün, -in]
98. Ayağına dökildiler bunuñ tiz
Yüzine eşkden saçdılar âbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 39). [yüzine, -i, -(n)e]
99. Çemen hengâmesindedür resen-bâz
Füger dürtüp **yüzine** şahid-i gül (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 59). [yüzine, -i, -(n)e]
100. Bu idi gice vü gündüz murâdı
Ki Mecnûnuñ **yüzün** bir göre bile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 57). [yüzün, -in]
101. Yüzine bir güle bakmazdı ol mâh
Bu resmeydi olarda zindegâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 74). [yüzine, -i, -(n)e]
102. Ol aradan sürüp Mecnûna geldi
Bağup gördi ki **yüz** urmuş zemîne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 209). [yüz,]
103. Siyâh ebrûlarından çetr-i sünbül
Dökilüp **yüzine** zülf-i siyâhı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 173). [yüzine, -i, -n, -e]
104. Uçurmuş 'aql murğın ol kemîne
Sirişkenden **yüzine** saçdı âbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 211). [yüzine, -i, -(n)e]
105. Senüñ gözler irâdetüñ temâmı
Yüzün görmeyeli yokdur hużûrı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 115). [yüzün, -ün]
106. Ki gördi **yüzünü** bu çeşm-i müştâk
Bugünden 'ömrümün bâkisini bil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 60). [yüzünü, -ün, -i]
107. Yüze gülmek-durur işleri dilden
Saña ol vaqt irer halkuñ vefâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 90). [yüze, -e]
108. Dönüp virdi cevâb anuñ **yüzine**
Ki iy Zeyd eyledüñ sözi ziyâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 4). [yüzine, -i, -(n)e]
109. Çıkup şahrâya tutardı **yüzini**
Kılardı şol kadar efgân u feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 44). [yüzini, -i(n), -i]
110. Ki derdi artup eksildi şafâsı
Yüzinüñ revnaķı gidüp şarardı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 63). [yüzinüñ, -i, -n, -üñ]
111. Mübarek pâyını sürsem **yüzüme**
Anuñla bir nefes dem-sâz olam hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 54). [yüzüme, -üm, -e]
112. Öpüp **yüzine** sürdi 'izzet-ile
Sipâs u şükr kılup Hakkâ vâfir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 18). [yüzine, -i, -(n)e]
113. Yapalum müdde'inüñ **yüzine** der
Bisât-ı hâk üzre bî-melâmet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 104). [yüzine, -i, -(n)e]
114. Ebed bîm-i rakîb ü vehm-i ğammâz
Yüzüme eyile bî-minnet nezâre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 97). [yüzüme, -üm, -e]
115. Kamer **yüzden** kanı ol kara gözler
Kanı ol nâz u şive ol lefâfet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 56). [yüzden, -den]
116. Akıdurdı gözinden **yüzine** âb
Harâm itmişdi ğam çeşmine h'wâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 16). [yüzine, -i, -(n)e]
117. Karalanmış-durur nâme çü tûmâr
Ezelden **yüz** karası nâme gibi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 111). [yüz,]

118. Me‘āşiden çü defter rû-siyâhem

Yüzüm ‘işyân midādından qaradur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 107*). [yüzüm, -üm]

yüz: Mekan, yer.

1. ‘Arş-ı şerîf bulımazdı bu kadar şeref
Mi‘râc gicesi **yüzine** başmasaň kadem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 18*). [yüzine, -ine]
2. Gözetdi ol deli kendü kalayın
Yürüyverdi ol şahrâ **yüzine** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 87*). [yüzine, -ine]

yüz: Taraf, yön, kısım.

1. Yüzinden altına bir na‘-ı garrâ
Şererdür her hâbâbı fi‘l-merâtib (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 28*). [yüzinden, -in, -den]

yüz: Yüzmek, girmek, dalmak.

1. Ki **yüzdüm** çok deñizde fi‘l-ħakîka
Bu resme irmedüm baħr-i ‘amîka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 5*). [yüzdüm, -düm]
2. Anı başdı **yüzer** biñ men u iki seng
Şol âbuñ k‘adı idi ‘ârız-ı pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 24*). [yüzer, -er]

yüz: Sebep.

1. Söze girmezdi bir **yüzden** zebânı
Meger Mecnûn ola ya dāsītânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 35*). [yüzden, -den]
2. Bize keşşâf-ı esrâr-ı nihânı
Şu **yüzden** ‘arza kıldı dāsītânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 14*). [yüzden, -den]
3. Derünına idüp ol bülbulün kâr
Ne **yüzden** başlasa Mecnûn figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 43*). [yüzden, -den]
4. Ki öz başında gördi ol hayâli
Egerçi geldi bir **yüzden** hoş ol kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 63*). [yüzden, -den]
5. K‘üzildi dâmeninden verdinün hâr
Yine bir **yüzden** itdi bu hisâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 65*). [yüzden, -den]
6. Bize şu **yüzden** iderse su‘âli
Ki bu iş nevbete düşmez muvâfık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 168*). [yüzden, -den]
7. Ki böyle vahşet idüp yüz çevirdün
Meger bezmişdün iy meh **yüzümüzden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 49*).
[yüzümüzden, -ümüz, -den]
8. İşün endâzesi bir **yüzden** oldu
Be-nâgeh kara şu çıkdı zeminden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 58*). [yüzden, -den]

yüz: Yüz II sevgilinin yüzü.

1. Yüzüne bakmazam şermümden aşlâ
Baña el virmedi iy mâh-peyker (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 166*). [yüzüne, -üñ, -e]
2. Ne dermek belki **yüzün** görmemişdür
Aña el vermeyiserdür bu mîve (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 136*). [yüzün, -in]
3. Yüzi Mışrınun üstinde iki Nîl
Komadı ârzü gönlinde şādî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 54*). [yüzi, -i]
4. Yanuña niçe gelsün iy belâ-keş
Ki **yüzün** görmeden bu resme sen zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 223*). [yüzün, -in]
5. Gidüpdür gönlinün zevk ü sürürü
Diler kim göre bir lâhza **yüzünü** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 117*). [yüzünü, -üñ, -i]
6. Tapuñun segleri gibidür iy cân
Yüzün görmekdür iy meh-rû muhâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 55*). [yüzün, -üñ]

7. Keminden gamze-ile ol **yüzi** mäh
Delerdi şad-hezārān sīne her gāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 63*). [yüzi,]
8. Yüzi verd-i gülîstān-ı leâfet
Hāzān irürmemiş bergine âfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 7*). [yüzi,]
9. Eyitdi kim bu seg ol şāhumuñdur
Yüzi hürşid u alnı māhumuñdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 46*). [yüzi,]
10. Getürsün hem bile dünyāca māl
Güneş olsun **yüzi** mihrine hāsīd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 37*). [yüzi,]
11. Yağa şehperini iy **yüzi** māhum
Ki çeng-i rāga düşse deste-i gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 94*). [yüzi, -i]
12. Kemān ebrūsı kabz iden cihān
Yüzi gülşen yañağı verd-i hāndān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 39*). [yüzi,]
13. Koşusı ‘ūd u ‘anber kār vānı
Yüzi hūb idi pākīze-nihādı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 59*). [yüzi,]

yüz: Çehresi (Hz. Muhammed'in).

1. Hüsniñ gülinden iy **yüzi** hürşid ü alnı ay
Oldı meşelde bir varağa gülşen-i İrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 41*). [yüzi, -i]
2. Yüzi mir’āt-ı dīdār-ı ilāhī
Sözi ‘ünvān-ı hūkm-i padişāhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 9*). [yüzi, -i]
3. Sözi dürr-i yetim-i baħr-i miknet
Yüzi bedr-i dücā-yı çarħ-ı vahdet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 20*). [yüzi, -i]
4. Yüzi hürşid-i gerdün-ı risālet
Özi Cemşid-i eyvān-ı celālet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 31*). [yüzi, -i]

yüz: Üst, üzeri, yüzey.

1. K’ayağı penbe-veş tağı diderdi
Bu vech-ile gider şahrā **yüzinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 77*). [yüzinde, -i, -n, -de]
2. Gemi gibi yem-i hādrā **yüzinde**
Dilinden pür-buħār eyler hevāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 78*). [yüzinde, -i, -n, -de]
3. Çağırur ‘aklı gibi cānı ya Hū
Yıķılur bir zamān şahrā **yüzinde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 13*). [yüzinde, -i, -n, -de]
4. Yüzine bakdı yüz hışm-ile Leylî
Didi bu mīl kim **yüzi** karadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 25*). [yüzi, -i]
5. Yüzine çıkdı deryānuñ semekler
Dem-ā-dem āteş-i hürşidile şattı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 12*). [yüzine, -i, -n, -e]
6. Harem gerdine çekdiler hışārı
Hevā **yüzinde** uça bir meges ger (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 57*). [yüzinde, -i, -n, -de]

yüz: Sayı olarak yüz.

1. Yidüm her ğavtada **yüz** zehr ü biñ hūn
Kālınca baħrdan bir dürr-i birün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129*). [yüz,]
2. Aķarsu didigüñ beñzer serāba
Ki **yüz** dil-teşneyi virdi hārāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 14*). [yüz,]
3. Ğam-ı dendānı ol zibā cemālūñ
Dışını getdi **yüz** yirde hilālūñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 60*). [yüz,]
4. Meger bir gice **yüz** nāz-ile ol māh
Uyurken bir ‘aceb düş gördi nāgāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 1*). [yüz,]
5. Temām idüp leti ol cevri āyīn
Ğazābdan alnına bıraktı **yüz** çīn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 72*). [yüz,]
6. İşūñ şonımı her k’itmez tefekkür
Gelür öñine **yüz** şerm ü teħayyür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 12*). [yüz,]
7. Düşüp öpdı ayağın hürmet-ile
Yüzine sürdi **yüz** biñ ‘izzet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 14*). [yüz,]

8. Ğamumdan var-durur gönlünde çok bār
Benüm-çün **yüz** belāya sen giriftār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 56*). [yüz,]
9. Tutar ervāhı taze ‘ışk-ı cānān
Ol olmasa ne hâşıl olsa **yüz** cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 8*). [yüz,]
10. Alup **yüz** cehd ile Mecnûnı bile
Gönildi Ka’beye mîr-i kabîle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 37*). [yüz,]
11. Ricā-vār olup ol pîr-i tarîkat
Aña **yüz** lutf-ıla kıldı naşihat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 48*). [yüz,]
12. Dil u cānda anuñ ‘ışkı düz olsun
Ki bu hâlâtumuñ biri **yüz** olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 60*). [yüz,]
13. Cemâli şem‘ine pervâne oldı
Ki **yüz** mecnûndan divâne oldı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 42*). [yüz,]
14. Ol iklimden ki bir ebr ola peydā
Yazar şânında **yüz** eş‘âr-ı ğarrā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 22*). [yüz,]
15. Çü Mecnûn gördi bir şerbet ki pür şevk
İdüp nûş anı cānı buldı **yüz** zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 156*). [yüz,]
16. Çıkup bir püşteye mîri kabîle
Nazar kıldı bulara **yüz** ğam-ıla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 6*). [yüz,]
17. Çekildi yüzüme **yüz** yirde şemşîr
Benüm ol yine maġlûb olmam ister (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 32*). [yüz,]
18. Şafağdan âl-ıla **yüz** dürlü dâne
Çehinde gizleye Yûsuf gibi çîhr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 100*). [yüz,]
19. Yüzine bakdı **yüz** hışm-ile Leylî
Didi bu mîl kim yüzi karadur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 24*). [yüz,]
20. ‘Azā vü giryeye urmış o bünyād
Bırağup ğuşşadan alınā **yüz** çîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 19*). [yüz,]
21. Seni **yüz** yıllık olsañ eylemez yād
Egerçi mihrîbān olur katı zen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 50*). [yüz,]
22. Seni **yüz** kerre kılmaz derd-ile yād
Gelin olalı bir yıl vardur ol cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 14*). [yüz,]
23. Şehāb-ı mekremetden feyz iden nem
Pes andan soñra **yüz** derd ü ğamıyla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 19*). [yüz,]
24. Şehir kôr cānuña **yüz** dürlü daġı
İrerse bir kişinüñ şubha bahtın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 14*). [yüz,]
25. Cihānı bir şehir kılmışdı firûz
Meger ol şubh **yüz** derd-ile Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 9*). [yüz,]
26. Zebânında kimüñ yādın ider tîz
Didi **yüz** ‘izzet-ile pîr k’iy mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 17*). [yüz,]
27. Yirinden tûrdı **yüz** nâz-ile ol mäh
Giyindi bir kabā-yı erguvānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 150*). [yüz,]
28. Hâbîbine ki iy dildār-ı mevzûn
Ben uş gitdüm idüp **yüz** nâle vü âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 125*). [yüz,]
29. Aña **yüz** lutf-ıla virdi cevābı
Ki sen bir nev-cevānsın nâz-perverd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 2*). [yüz,]
30. Degül **yüz** tûtalum kim ola biñ sāl
Buşuda merg tûrmışdur mu‘allağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 98*). [yüz,]
31. Ölümdür âhîr-i aḫvāl-i âdem
Senüñ ‘ömrün **yüze** irmez be-her hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 97*). [yüze, -e]
32. Sücüd-ı şükr kıldı ol kemîne
Alup ol hıl‘atı **yüz** hürmet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 17*). [yüz,]
33. Tesellî virdi **yüz** nâz-ile ol mäh
Çü hālî böyle gördi Zeyd-i hem-sır (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 50*). [yüz,]
34. Öñümden uş kılar **yüz** kebk cevlan
Benüm şeh-bâzum irmeyince cāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 20*). [yüz,]
35. Gözinden güç-durur olmağ kişi dūr
Eger var-ise ben bendeñde **yüz** cān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 33*). [yüz,]
36. Bir iken mihrî yārına **yüz** olur
Kişide pâklık birle gerek ‘ışk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 52*). [yüz,]
37. Şu resme kim bisât-ı pâk üzre
Kodı **yüz** cehd-ile mânend-i bâlişt (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 13*). [yüz,]
38. Ki kıymet-dâr içinde her olan raḫt
Döşenmiş sū-be-sū **yüz** naḫ‘-ı dîbā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 45*). [yüz,]

yüz biñ: *Yüz bin, pek çok.*

1. Yüz urup toprağa **yüz biñ** ğam-ile
Dediler eyleyüp efgân u feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 2*). [yüz biñ,]
2. Ğarîk-ı firkat ü giryân-ı ‘ışkum
Saña kim olsa **yüz biñ** ‘aşık-ı zâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 27*). [yüz biñ,]

yüz biñde bir: *Yüz bin içinde bir.*

1. Ki şabr ide bu derde iy birâder
Benüm çekdiğümün yüz biñde birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 7*). [yüz biñde bir, -in]

yüz çevir: *Gösterdiği ilgiyi kesmek, önemsememek.*

1. Çevürmem yokdur emründen yüzümi
Çü ‘afvun merheminiñ dirisiyüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 52*). [yüz çevir, -mem-ü, -m, -i]
2. Seni ayırdı benden çarh-ı ğaddâr
Niçün benden çevürsün yüzün sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 65*). [yüz çevir, -ün-ür, -sin]
3. Ki böyle vahşet idüp yüz çevirdün
Meger bezmişdün iy meh yüzümüzden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 48*). [yüz çevir, -dün]

yüz göster: *Kendini başkasına göstermek.*

1. K’eri fevt olduğundan sonra hâtûn
İki yıl kimseye göstermeyüp yüz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 117*). [yüz göster, -me, -yüp]
2. Buluşup göstere yüz Zeyde geh gâh
Bu pervâneyle tâ kim ol ruhi şem’ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 12*). [yüz göster, -e]
3. Ki yüz göstermege yokdur mecâli
Maħalle muķrîsi öldiye nâġâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 42*). [yüz göster, -me, -ge]
4. Baña bir lâhza yüz gösterse yârum
Keremden tur yukarı kıl risâlet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 42*). [yüz göster, -se]
5. Çü geçdi ravza-i heftümden ol şâh
Yüzi gösterdi heştüm ravzada mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 150*). [yüz göster, -di]
6. Olur bî-gül hemişe hâmuş u lâl
Aña yüz göstere çün verd-i ħandân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 7*). [yüz göster, -e]

yüz ko: *Yüz sürmek.*

1. Şeh öninde kodi yüz yire çün hâk
Didi kan ağlayup k’iy şâh-ı a’zâm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 28*). [yüz ko, -dı]

yüz sür: *Saygın bir kimsenin huzurunda bulunurken saygı ve sevgi göstermek amacıyla yere eğilmek.*

1. Ğubâr-ı maķdemiñden dide maķzûz
Sürer na’linüñe yüz levh-i maķfûz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 112*). [yüz sür, -er]

yüz ur: *Yere kapanmak.*

1. Var içinde anuñ bir türfe abdāl
Yüz urmış hāke ‘arz eyler Hākka hāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 228*). [yüz ur, -mış]
2. Hālâyık der-peyince nitekim rûd
Yüz urup hāke iderdiler ‘arz-ı makşûd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 246*). [yüz ur, -up]
3. Çü za‘f-ı hālîni bakup görürler
Du‘āgeherde varup yüz ururlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 28*). [yüz ur, -ur, -lar]

yüz ur: Yolunu tutmak.

1. Gözi tüş oldu ol hālî hārāba
Görür yatur yüz urmış bir serāba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 64*). [yüz ur, -mış]

yüz yüze: Karşı karşıya.

1. Urup **yüz yüze** buldılar hoş ikbāl
Tolayup birbirinüñ boynına kol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 86*). [yüz yüze,]

yüzbiñ: Pek çok.

1. Felek ger gizledi bir verd-i aħmer
Velî **yüzbiñ** çiçek gösterdi aşfer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 4*). [yüzbiñ,]

yüzi suyu: Yüzsuyu; bir kimsenin hürmeti, kıymeti.

1. Yüzi suyu hakiyçün enbiyānuñ
Beni hās ümmeti kıl Muştāfānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 157*). [yüzi suyu,]

yüzi suyu: Onur, haysiyet.

1. Yüzi şuyını hāk eyler hacālet
Gerek her kim tütülsa ‘ışka cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 42*). [yüzi şuyı, -nı]

yüzün düş: Yüzü düşmek, somurtmak.

1. Zātün vücûda geldügi şeb düşdi hep yüzün
Küffār ma‘bedinde olan zümre-i şanem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 29*). [yüzün düş, -di]

yüzün düş: Yüzü yere geçmek (gelmek, düşmek): Çok utanç duymak.

1. Yüzün düşmiş kılar feryād u efğān
Şaçup her biri gözden eşk-i hūn-rîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 36*). [yüzün düş, -miş]

yüzün göster: Yüzünü göstermek.

1. Yüzün gösterdi cennet revzeninden
Kulağı hālkasından ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 162*). [yüzün göster, -di]

yüzün sür: Baş eğmek, (huzurunda) yere kapanmak, ayaklara kapanmak (saygı bağlamında).

1. Ki tā gerd-i rehine sürdi yüzün
Gözine kuhl idindi izi tozin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 135*). [yüzün sür, -di]

2. Varup öpdü mübârek gözin anuñ
Düşüp pâyına sürdü yüzün anuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 252*). [yüzün sür, -di]

yüzine sür: Yüzüne sürmek, değdirmek II (Bir şeyi) karşısına çıkarmak, getirmek.

1. Düşüp öpdü ayağın hürmet-ile
Yüzine sürdü yüz biñ ‘izzet-ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 14*). [yüzine sür, -di]

yüzini çak it: Yüzünü turnaklamak, zarar vermek.

1. Anası āhını bir gün işitdi
Yüzini çak idüp efgānlar itdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 118*). [yüzini çak it, -üp]

yüzini dön: Yüzünü döndürmek, çevirmek.

1. Çü Kays işidüp añladı sözini
Anasından yaña döndü yüzini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 2*). [yüzini dön, -di]

yüzlü: ...gibi yüzü olan.

1. Çün iki **yüzlü** tûğın ide ‘üryān
‘Adūv başın on on çırpār fīrāvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 77*). [yüzlü,]
2. Gelürek oldı bir gün **yüzlü** maḥbūb
Ruḥı gül ḥālī fūlfūl ḡabḡabı tōp (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 5*). [yüzlü,]
3. Benüm gönülümün ammā yok karārı
Ki sevdi qaldı ol gün **yüzlü** yārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 46*). [yüzlü,]
4. İki **yüzlü-durur** bed-‘ahd ü ḡaddār
Şu resme kıldı ‘ömre müddeti şarf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 52*). [yüzlü-durur, -durur]

yüzüg: Yüzük.

1. Şanasın zaḥm-ı na‘l-i āteşindür
Yüzügüm bī-nigīn-i lā‘l-i dildār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 39*). [yüzügüm, -üm]

yüzüme getir: Yüzüme vurmak.

1. Günāh itsem getürmezdüñ yüzüme
Ne gönölünce bir iş itdüm katuñda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 76*). [yüzüme getir, -mez, -düñ]

yüzüñ gör: (Sevgilinin) yüzünü görmek.

1. Yüzüñ görmege ḥātem kılsa ta‘cīl
Çek engüştüñden anuñ çeşmine mīl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 49*). [yüzüñ gör, -me, -ge]

yüzüñden: -den dolayı II sebebiyle.

1. Ğamuñdan ölmedüm daḥı diriyem
Yüzüñden dūr düşdüm ḥālünüm ben (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 33*). [yüzüñden,]

yüzüne bak: *Yüzüne bakmak, temaşa etmek.*

1. Yüzüne bakmasun her lāhza sūzen
Gözini rişte ile dik anuñ sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 45*). [yüzüne bak, -ma, -sun]

yüzüne karşı: *Bir kimsenin kendi önünde ve ondan çekinmeden; -e doğru.*

1. Bürâderden kim ol ola münâfık
Geçenler **yüzüne karşı** saña yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 51*). [yüzüne karşı,]

yüzünü dön: *Yüzünü çevirmek.*

1. Hevâ-yı Leyliden döndür yüzünü
Yeter incid bizi vü kend'özünü (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 77*). [yüzünü dön, -dür]



Z

zabt: *Zabt etmek. İdâresi altına almak.*

1. Ki tâ **zabt** itmege ol fil-i mesti
Tutar kavı-ı kuzahdan yay desti (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 15*). [*zabt,*]

zabt eyle: *Zapt etmek, tutmak.*

1. Olupdur reh-zenûn bir dîv-i ğaddâr
‘İnân-ı kalbünü **zabt eyle** zinhâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 46*). [*zabt eyle,*]
2. Ki senden gönlünü zabt eylemek berk
Yoluñda benden itmek cânımı terk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 151*). [*zabt eyle, -mek*]

zabt it: *Zorla ele geçirmek, yönetimi altına almak, sâhip olmak.*

1. Sükûn eyleyesin bir yirde bî-ğam
‘İnânın zabt idesin gönlünüñ hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 150*). [*zabt it, -e, -sin*]

zabt kıl: *Ele geçirmek, tutmak.*

1. Ki dîrsin dil ‘inânın **zabt kıl** var
Çekil kim pür belâdur turre-i yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 13*). [*zabt kıl,*]

zâd: *Kendi, öz.*

1. Koma Hâmîdi bugünden yarına **zâd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 80*). [*zâd,*]
2. Sefer **zâdın** gamuñdan düzdi yek-sân
Sarây-ı ‘işretidür şimdi anuñ gür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 72*). [*zâdın, -ın*]

zâd: *Yiyecek, azık.*

1. Belâ bezminde bulmayup murâdı
Çi ger kanından idinmişdi **zâdı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 12*). [*zâdı, -ı*]

zâd: *Rızık.*

1. Kifâyet itdügince bahş ider **zâd**
Bu remzüñ bî-nihâyetdür cevâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 188*). [*zâd,*]

zâd-ı mâr: *Yılan azığı.*

1. Tenidür **zâd-ı mâr** u tu‘me-i mür
Mezârı sengi kim var bî-taharrük (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 74*). [*zâd-ı mâr,*]

za‘f: *Güçsüzlük, zayıflık.*

1. Kişinüñ zaḥmeti olsa nihānī
Teni **za'fī** virür andan nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 50*). [za'fī, -ı]
2. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki zirā **za'f** u pîrî vü seḳāmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 21*). [za'f,]
3. Selām ezberleridi anı derḥāl
Ġam-ile **za'fdan** Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 21*). [za'fdan, -dan]
4. Uş eyledüm öñüñde rāzumı fāş
Nazar kıl ḥālümün **za'fina** bir baḳ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 55*). [za'fina, -ına]

za'ferān: Safran gibi sarı renk.

1. Nitekim **za'ferān** üzre gül-ābı
Çü 'āklı geldi baḳdı pîrî görđi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 212*). [za'ferān,]

za'ferān: Safran renginde yüz || Üzüntüden sararıp solan yüz.

1. Ruḥı ger **za'ferāna** oldı nezdik
Ṭabancayla tutardı sürḥ anı lîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 93*). [za'ferāna, -a]
2. Ruḥını kıldı bāḡuñ **za'ferānı**
Gözi oldı şovukdan nergisiñ zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 28*). [za'ferānı, -ı]

za'f-ı ḥāl: Gücsüz bir hâlde.

1. Çü za'f-ı ḥālını baḳup görürler
Du'āgehlerde varup yüz ururlar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 27*). [za'f-ı ḥāl, -i, -ni]

zāḡ: Karga.

1. Vücüdı çarḥ-ı pür daḡ olmış-idi
Ki san biñ gözlü bir **zāḡ** olmış-idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 6*). [zāḡ,]
2. Yüce bālāsı var çün yār-ı baḥtı
Oturmuş görđi bir şāḥında bir **zāḡ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 43*). [zāḡ,]
3. Didi bu resme sözler ḥadden efzün
Olup ḥālinden anuñ **zāḡ** āḡāḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 83*). [zāḡ,]
4. Toḳuz tolandı naḥli şāḥ-ber-şāḥ
Gözinden yaş dökerek uçdı ol **zāḡ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 87*). [zāḡ,]
5. Anuñ-çün kılmış-idi bāliš-i ḥ'āb
Perinden **zāḡ** aña düzmiş otaḡı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 103*). [zāḡ,]
6. Gehī urur başına depme **zāḡān**
Yüzini tırmalar gāḥi kelāḡān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 57*). [zāḡān,]
7. Şarāb-ı derdden medḥuş bülbül
Düzeldüp **zāḡ** şimşād üzre destān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 43*). [zāḡ,]
8. K'ider feryād içinde her taraf **zāḡ**
Budaḳ kim evvel idi berk taḥtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 76*). [zāḡ,]

zāḡ: Karga. II Rakip.

1. Yidürür bāḡbān bārını **zāḡa**
Saña şimdı 'adüdü ol cefākār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 36*). [zāḡa, -a]
2. Sen itdün güllerüñi **zāḡa** teslim
Ciger kanı yirem ben nite kimden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 32*). [zāḡa, -a]
3. Yidürdüñ **zāḡa** anı sen āḥir iy yār
Bu idi virdüğüm yoluñda cānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 50*). [zāḡa, -a]
4. Nihālun bāḡını yir **zāḡ** her bār
Tezervüñde çi ger maḳşüdidur gül (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 102*). [zāḡ,]

5. Cihān bülbul yirini virdi **zāğa**
Şükûfe neyli hūmmın çāk idüp seng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 46*). [zāğa, -a]

zāğ-ı bed-kār: *Kötü işler yapan karga.*

1. Yiyemez meyvesini **zāğ-ı bed-kār**
Heves efsûn-ıla itme kaşd-ı bî-dād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 86*). [zāğ-ı bed-kār,]

zāğ-ı dūd-ı külhan: *Külhan dumanının fitnecisi.*

1. Senüñ luţfuñla **zāğ-ı dūd-ı külhan**
Bulup durur şererden çeşm-i rüşen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 37*). [zāğ-ı dūd-ı külhan,]

zāğ-ı gerdün-ı siyeh-per: *Feleğin kara kanatlı kargası.*

1. Şeher çün **zāğ-ı gerdün-ı siyeh-per** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 1*). [zāğ-ı gerdün-ı siyeh-per,]

zāğ-ı hāt: *(Sevgilinin) kargaya benzeyen ayva tüyleri.*

1. Hırka vü seccâdeñi merhûn idersin ‘ākıbet
Gülşen-i hüşnini dildaruñ tutup iy **zāğ-ı hāt** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 11*). [zāğ-ı hāt,]

zāğ-ı mahzûn: *Hüzünlü karga.*

1. İçini dāneden kıldı pür aḥker
‘İzār-ı bağda her **zāğ-ı mahzûn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 59*). [zāğ-ı mahzûn,]

zāğ-ı nālān: *Karga iniltisi.*

1. Şan oldı rezmghe kandan gülistān
Ki bülbüdür içinde **zāğ-ı nālān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 70*). [zāğ-ı nālān,]

zāğ-ı sebük-bāl zamāna: *Devrin hafif kanatlı kargası.*

1. Yaḥūd zāğ-ı sebük-bāl-ı zamāna
Nigün yapmışdı yir yir aşiyāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 51*). [zāğ-ı sebük-bāl zamāna,]

zāğ-ı zamān: *Zamanın fitnecisi.*

1. Gehî ḥandān ider bağ-ı cihānı
Gehî giryān ider zāğ-ı zamānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 34*). [zāğ-ı zamān, -ı]

zāğ-ı zulmāt: *Kara karga.*

1. Tağıtdı zāğ-ı zulmātüñ serini
Yine turdı revāne oldı Mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 6*). [zāğ-ı zulmāt, -üñ]

zâhid: Sofî, itikad sahibi.

1. Nedür kütüñ ne yîrsin gâr içinde
Aña gösterdi **zâhid** bir giyâhi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 27). [zâhid,]
2. Yaban otı yimekten kurtılayduñ
Didi **zâhid** ki hey bu söz hâşardur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 35). [zâhid,]
3. Ki gelmemiş-durur mişli cihâne
'Aceb **zâhid-durur** 'âlemde meşhûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 13). [zâhid-durur, -durur]
4. Getür bir dem müşerref olalum biz
Gelüp ol **zâhidüñ** yanına hâcib (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 21). [zâhidüñ, -ün]
5. Geçeydüñ kulluğundan pâdişahuñ
Çün oldı **zâhidüñ** hâlinden âgâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 39). [zâhidüñ, -ün]

zâhir: Açık, aşina, görünür.

1. Söylerler idi gerçi ki **zâhirde** bu sözi
Var idi içlerinde velî reşkden verem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 33). [zâhirde, -de]
2. Görinür **zâhirâ** zencîr-i 'adli
Kılıcı cevherinden hem-çü Kısra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 51). [zâhirâ, -a]
3. Gış u gıldan dili mir'âtı tâhir
Cihân bâtınları hep anda **zâhir** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 26). [zâhir,]
4. Mürüvvetde güneş mânendi **zâhir**
Kaçan hışm itse gerdün gibi kâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 101). [zâhir,]
5. Dil ü cândan taleb-kâr oldum âhir
Ki idem gaybdan bu genci **zâhir** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 150). [zâhir,]
6. Sülûk-ı 'ışkda üstâd-ı mâhir
Öninde bâtınât-ı dehr **zâhir** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 20). [zâhir,]
7. İş **zâhirde** şulh ü ma'nide ceng
'Adûlik itse âfât-ı cihândur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 58). [zâhirde, -de]
8. Edeble yâr idi 'âklile ma'mûr
Özinden **zâhir** idi çok velâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 5). [zâhir,]
9. Rûsûm-ı 'âlemüñ gavrına vâkıf
Katında **zâhir** esrâr-ı nihânî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 9). [zâhir,]
10. Ki senden bir eğer var bende **zâhir**
Çok istedüm ezel mânend-i şeh-bâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 16). [zâhir,]
11. Ki âşâr-ı ecel **zâhir** yüzinde
Velikin bildügi deñlü yine hem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 88). [zâhir,]
12. Çürimiş cismi kalmış üstüñ'ânı
Ezel fehmi itmediler anı **zâhir** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 11). [zâhir,]

zâhir kıl: Göstermek, açıklamak, bir şeyi aşikar kılmak.

1. Dağı yokdur şadef birle aña kâr
Bunu didi vü zâhir kıldı hışmı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 57). [zâhir kıl, -dı]

zâhir kıl: Görünür kılmak.

1. Diline keşf olmuş gördi her-hâl
Cihân halkına kıldı anı zâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 95). [zâhir kıl, -dı]

zâhir ol: Açığa çıkmak, meydana çıkmak, görünür olmak.

1. Çü bir gevher ki zâhir ola k'andan
Biter niçe cigerde kanlar andan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 207). [zâhir ol, -a]
2. Ne hâlet didügi bu hâste-hâtır
Çün oldı 'Âmirîler içre zâhir (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 24). [zâhir ol, -dı]

3. Ki tā oldı muhālifler haberdār
Çü zāhir oldı bu iş pîş ü pesden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 35*). [zāhir ol, -dı]
4. Senûn-çün ya‘nî zāhir oldı pasum
Şol ucdan k’itmiş-idüm saña ‘isyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 90*). [zāhir ol, -dı]
5. Hevâ-yı şehvet ü fi‘l-i ‘arâz yok
Bu resme ‘ışk işi olmadı zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 65*). [zāhir ol, -ma, -dı]
6. Gazâle urdı şāhuñ cānına tîr
Tapuñdan baña bir hāl oldı zāhir (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 25*). [zāhir ol, -dı]

zahm: Yara.

1. Derûnum **zahmına** pendûñ devâdur
İzûñ tozı gözûme tütîyâdur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 9*). [zahmına, -ı, -n]
2. Kıyâs eyleñ niye irişdi hālî
Göricek kaçmı **zahmın** yāl u bālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 70*). [zahmın, -ı, -n]
3. Aña **zahm** üzre konan penbe-i ter
Olurdu bağ-ı rahâtdan semenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 61*). [zahm,]
4. Bir oğlanuñ k’ayağına bata hār
İder **zahmı** atası cānına kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 32*). [zahmı, -ı]
5. Ayağıñ bir dikenden olsa efkār
İder cānum gözine **zahmı** anuñ kār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 22*). [zahmı, -ı]
6. Çü **zahm** irüre tîğı bir süvâre
İder atıyla ikisin dört pâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 93*). [zahm,]
7. Elinde var idi bir tîğ-i elmās
Ki hāra **zahmınuñ** önünde kirpās (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 100*). [zahmınuñ, -ı, -nuñ]
8. Ki kendi **zahmum** uğradı gözûme
Suçumı bilüben bî-hadd ü pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 34*). [zahmum, -um]
9. Sen urduñ **zahmı** sen eyle ‘ilâcum
Ol evvel gördigüñden haste-hālüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 158*). [zahmı, -ı]
10. Dilerdi kim ura **zahmına** merhem
Her ay başında iderdi ol nigû-fāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 12*). [zahmına, -ı, -n]
11. Yine geldi giden bîmārlık hep
Şu ten k’evvel tutılmış idi **zahme** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 51*). [zahme, -e]
12. Helāk itdi anı ikinci **zahme**
Ezel şol gil ki sedd olmışdı âbe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 52*). [zahme, -e]

zahm ur: Yaralamak.

1. Aña kim zahm urupdur mār-ı gīsū
Füsünüyla selāmet bula mı o (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 11*). [zahm ur, -up, -dur]

zahme: Tellî çalgıları çalmakta kullanılan küçük alet, mızrap.

1. Ki **zahme** toğru berbat ola keş-hāst
Ger olmayınca gāzinuñ kemānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 28*). [zahme,]

zahmet: Güçlük, zorluk.

1. Kişinüñ **zahmeti** olsa nihānî
Teni za‘fî virür andan nişānı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 49*). [zahmeti, -i]
2. Tahammül eyle dehrüñ **zahmetine**
Dilerseñ k’olasın her gāmdan āzād (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 78*). [zahmetine, -i, -n, -e]
3. Çekersin guşsa vü gām **zahmet** ü renc
Bugün vakti-durur k’üstüñden iy yār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 10*). [zahmet,]
4. Götürüp **zahmeti** yini kılam bār
Dilerven görmeyesin dañı benden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 12*). [zahmeti, -i]

5. Muķırr ol ‘acziñe gel iy fütāde
K’ecel şiri saña çün **zaħmet** ide (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 105*). [*zaħmet,]*

zahmet çek: Sıkıntı yaşamak, zorluklara katlanmak.

1. Eve varup anası düşdi bīmār
Çeküp zaħmet atası gibi vāfir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 3*). [*zaħmet çek, -üp]*

zahmet ü renc: Eziyet ve sıkıntı.

1. Velî yok yire çekdün **zaħmet ü renc**
Çü bulduñ halümi gördün ki düşvār (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 38*). [*zaħmet ü renc,]*
2. Bu resm-ile çekerken **zaħmet ü renc** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 1*). [*zaħmet ü renc,]*

zaħmet-i dıkk: Hastalık eziyeti.

1. Kıyāmet deştine döndi şahāri
Harāret virdi kūha **zaħmet-i dıkk** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 21*). [*zaħmet-i dıkk,]*

zahmı: Darbe, vuruş.

1. Helāk eyledi tākatsüzlük anı
Bıçağūñ **zahmı** irdi üstüñāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 13*). [*zahmı,]*

zahm-ı cefā: Eziyet yarası.

1. Yahūd zahm-ı cefādan ol mükedder
Şarılmışdı deriye pāy-tā-ser (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 53*). [*zahm-ı cefā, -dan]*

zahm-ı çengāl: Çengel yarası.

1. Belā zenciridür **zahm-ı çengāl**
Reg-i gīsūma her dendān-ı şāne (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 44*). [*zahm-ı çengāl,]*

zahm-ı gürz: Gürz yarası.

1. ‘Acebdür kim bahādırlar degil sır
Yimekden **zahm-ı gürz** ü tır ü şemşir (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 62*). [*zahm-ı gürz,]*

zahm-ı ‘ışk: Aşk yarası.

1. Kılardūñ zahm-ı ‘ışkı pend ile bend
Cüdā düşdüm tapuñdan āh feryād (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 56*). [*zahm-ı ‘ışk, -ı]*

zahm-ı kīne-h*āhān: Düşmanlığa istekli yara.

1. Yüri çiftüñ yanına hurrem ü şād
Tenüñden dūr **zahm-ı kīne-h*āhān** (*Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 61*). [*zahm-ı kīne-h*āhān,]*

zahm-ı na'l-i âteşin: Kızgın nal yarası.

1. Şanasın zahm-ı na'l-i âteşindür
Yüzüğü bî-nigîn-i lâ'l-i dildâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 38). [zahm-ı na'l-i âteşin, -dür]

zahm-ı nâvek: Ok yarası.

1. Zırh gibi yimekten **zahm-ı nâvek**
Hezârân sîneler oldu müşebbek (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 31). [zahm-ı nâvek,]

zahm-ı şemşir: Kılıç yarası.

1. Götürmüşdi hamâyil her kişi pür
Kimi şemşir ü kimi **zahm-ı şemşir** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 58). [zahm-ı şemşir,]

zahm-ı tîr-i hûn-rîz: Kan dökücü ok yarası.

1. Olupdur baña **zahm-ı tîr-i hûn-rîz**
Bunı diyüp ruğundan hâli ol hûr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 30). [zahm-ı tîr-i hûn-rîz,]

zahr-ı şerîf: Mübarek sırt (Hz. Muhammed'in sırtı) - Peygamberlik mührü ile alakalı olarak kullanılmıştır.-.

1. Risâlet mühri hakkı kim Muhammed
Tutar zahr-ı şerîfinde muhalled (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 140). [zahr-ı şerîf, -i, -nde]

za'îf: Zayıf, güçsüz.

1. Cân **za'îf** ü dil-şikeste cism bîmar el-firāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 5, Mısra 10). [za'îf,]
2. Bu resme kim **za'îf** ü münkalıbsın
Hayâl-i Leyliden mi muştarıbsın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 65). [za'îf,]
3. Çü mâh-ı nev **za'îf** oldu vü rencür
Ki hürşidinden itdi çarh anı dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 7). [za'îf,]
4. **za'îf** ü bî-mecâl ü haste ol seg
Kurmuş cismînün üstünde her reg (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 47). [za'îf,]
5. **za'îf** u haste vü ebter niçesin
Kimün menzilgehîdür âşiyânun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 48). [za'îf,]
6. K'ol aradan sürer matlûbı gâyib
Dağı beter **za'îf** oldu vü nâ-şâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 100, Mısra 33). [za'îf,]
7. Yatur bir râğda dil-teng ü ğam-nâk
za'îf u haste vü bî-rûh cismi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 75). [za'îf,]
8. Çün ol miñnet belâsınun **za'îfi** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 110, Mısra 1). [za'îfi, -i]

za'îf ol: Zayıflamak, güçsüz düşmek.

1. Gözi gibi za'îf oldu vü bîmār
Tebûn ıssısı kızdurdu 'izârın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 30). [za'îf ol, -dı]

ẓa'if ol: Güçsüz düşmek.

1. Şanasın oldu iki âteşin gül
Ẓa'if oldu be-gāyet ol semen-ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 39*). [*ẓa'if ol, -dı*]

ẓa'if ü 'âciz: Zayıf ve güçsüz.

1. Degildüm ben ezel bu resme haste
Ẓa'if ü 'âciz ü ẖwār ü şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 36*). [*ẓa'if ü 'âciz,]*

ẓa'if ü nâ-tüvân: Zayıf ve güçsüz.

1. Ẓa'if ü nâ-tüvân u bî-mecâlüm
Harîk-i hasret ü hayrân-ı 'ışkum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 24*). [*ẓa'if ü nâ-tüvân,]*
2. Ẓa'if ü nâ-tüvân ü pâ-y-beste
İrişüp 'âkıbet faẓl-ı Hudāyî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 22*). [*ẓa'if ü nâ-tüvân,]*

ẓa'if ü pîr: Zayıf, yaşlı ve engelli.

1. Ki çıkmağa tırur cân-ı mu'allel
Ẓa'if ü pîrem ü ser-geşte-hâlüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 127*). [*ẓa'if ü pîr, -em]*

ẓa'if-i haste: Hasta ve zayıf.

1. Ki derdümden belāya mübtelādur
Ẓa'if-i hastemidür yâ tenümend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 9*). [*ẓa'if-i haste, -mi, -dür]*

zāl: Ak sakallı, ihtiyar.

1. Seni isteyü geldüm bunda iy cân
Çü Mecnûn tanıdı kim kimdür ol zāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 73*). [*zāl,]*

zāl-i kattāl: Öldürücü ihtiyar.

1. Çeküp itdi yakasın pâre pâre
Didi ol 'avrata k'iy zāl-i kattāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 78, Mısra 7*). [*zāl-i kattāl,]*

zālim-: Zalim, zulmeden, haksızlık yapan.

1. Devr-i 'adlünde vücūdından yudı zālimler el
Her biri bir yoldan itdi 'azm-i iklīm-i 'adem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 27*). [*zālimler, -ler]*

zālim: Acımasız ve haksız davranan, zulmeden.

1. Dil uzatdı aña çün tiğ-i pür-hûn
Didi k'iy zālim it gibi zebûn-gîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 15*). [*zālim,]*

2. Atası **zâlim** itmişdür giriftâr
Gözinden yaş döküp yine dem ile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 22*). [*zâlim,]*

zaman: Devir, zaman, vakit.

1. Toldı şâdiden **zamānuñda** memâlik şöyle kim
Zerre deñlü yir bulınmaz k'anda ârām ide ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 39*). [*zamānuñda, -uñ, -da]*
2. Bulupdur emrũñile rif'at eflāk
Kalupdur pestligũñde her **zamān** hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 20*). [*zamān,]*
3. Ne vech-ile yaratmış gör cihānı
Niçe düzmiş zemīñile **zamānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 78*). [*zamānı, -ı]*
4. İdüp 'azm-i cenāb-ı rāh-ı maṭlūb
Pes uçdı bir **zamān** ol kürsī-i hūb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 170*). [*zamān,]*
5. Küleh-dār-ı Hotendur k'efser üzre
Küleh qor her **zamān** lü'lü' ser üzre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 144*). [*zamān,]*
6. Zamānında anuñ şāhān-ı kīn-senc
Sükūnetde-durur çün şāh-ı saṭranc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 107*). [*zamānında, -ın, -da]*
7. Zamānındadır anuñ bār u dem-sāz
Ğanemle gürg tihū ile şehbāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 107*). [*zamānındadır, -ı, -n, -da, -dur]*
8. Bahār eyyāmı idi ol **zamān** hem
Bihişte döñmiş idi bağ-i 'ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 33*). [*zamān,]*
9. Kızıl gülden seher bulmışdı deste
Zamānum idi firūz u huceste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 32*). [*zamānum, -um]*
10. Dimişdi ol **zamānuñ** bir zarīfı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 58*). [*zamānuñ, -uñ]*
11. Yoğ-idi ol **zamān** anuñ gibi hān
Meger Kays atası olaydı akrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 21*). [*zamān,]*
12. 'İzārında belürmez ḥaṭ nişānı
Yaķar mihri zemīni vü **zamānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 10*). [*zamānı, -ı]*
13. Zamānuñ şādılgı ğamsuz olmaz
Sürürüñ āhırı mātemsüz olmaz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 29*). [*zamānuñ, -uñ]*
14. Yoğ-idi ol **zamān** akrānı anuñ
Mevālisine çoğ irmiş zamānuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 7*). [*zamān,]*
15. Yoğ-idi ol zamān akrānı anuñ
Mevālisine çoğ irmiş **zamānuñ** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 8*). [*zamānuñ, -uñ]*
16. Bulut kuṭnında şebnemden **zemāne**
Nihān itmişdurur şad penbe dāne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 23*). [*zemāne, -e]*
17. Dütüzdürdi revān Mecnūna anı
Pür itdi bũ zemīni vü **zamānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 46*). [*zamānı, -ı]*
18. Meger kim gün ğurūbıñuñ **zamāna**
Ğara giydürdi şonuñda cihāna (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 7*). [*zamāna, -a]*
19. Bilürsin kim **zamāna** içre el-ān
Benem bu ortada ma'rūf-ı devrān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 117*). [*zamāna, -a]*
20. Cihān 'aşıkḫarınuñ ercümendi
Zamān şādıkḫarınuñ ser-bülendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 6*). [*zamān,]*
21. Bu resme çok **zamān** itdi neberdi
Niçeler tığı ḏarbından geberdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 9*). [*zamān,]*
22. Ricā oldur k'olasın nitekim nūr
Bularuñ gözlerinden bir **zamān** dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 30*). [*zamān,]*
23. Buyurdi kim keremden bir **zamān** ol
Özin bir küşede kılsın nihān ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 87*). [*zamān,]*
24. Kec itsün servi ḫaddinüñ ḫayāsı
Anuñla bir **zamān** kıl zevḫ ü şoḫbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 41*). [*zamān,]*
25. Çağırur 'aklı gibi cām ya Hū
Yıkılır bir **zamān** şāhra yüzinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 13*). [*zamān,]*
26. 'Aşā ḫamcısı anuñ leng ḫingi
Şitā eyyāmı idi ol **zamān** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 3*). [*zamān,]*
27. Pes āzād ol **zamāndan** ḫaldı nāmı
Oturup dibine ol serv-i ṭarīñüñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 54*). [*zamāndan, -dan]*

28. Kamu bed-‘ahd olur bî mürüvvet
Vefâ levhî yazıldığı **zamânda** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 43). [zamânda, -da]
29. Viren hasretle ‘ömri bergi bâde
Yir idi her **zamân** Mecnûn içün gam (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 5). [zamân,]
30. Kâbul olmayısar ‘özüñ bil anı
Elünden şol **zamân-kim** gide maşşûd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 101). [zamân-kim, -- kim]
31. Ki ma‘mûr olmamışdur bir **zamânda**
Muhaşşal ger harâbedür ger âbâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 86). [zamânda, -da]
32. Diri oldu iki gün ol dil-figâr
Ecel çıkup kemîninden **zamânuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 33). [zamânuñ, -uñ]
33. Ne hûd ‘ömrüñ görülmüşdür bekâsı
Niçe çeksün **zamânuñ** kahrın âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 57). [zamânuñ, -uñ]
34. Kıya bir gün özine düşmeyüp uz
Kıladı korhusundan her **zamân** âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 17). [zamân,]
35. K’idüpdür firkatûñ cân ceybini çak
Görürsün gözüme her **zamân** sen (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 139). [zamân,]
36. Var-idi bir tayısı ol **zamânda**
Şahî vü kâmil ü şahib-hüner merd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 4). [zamânda, -da]
37. Oturmuş tırnış u çekmiş üküş derd
Eyûsin yatlusın görmüş **zamânuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 7). [zamânuñ, -uñ]
38. Var idi bir melik evvel **zamânda** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 93, Mısra 1). [zamânda, -da]
39. Nifâk ü cehl ‘örf oldu **zamânda** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 56). [zamânda, -da]
40. Giribân-pâre vü pâlâs-püşam
Zamânuñ bendeliginden âzâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 17). [zamânuñ, -uñ]
41. Ki bir hâl üzre tırmaz devr-i gerdün
Zamânuñ ‘âdeti budur zarûrî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 108, Mısra 17). [zamânuñ, -uñ]
42. Ki üstâd öyle kılmışdur rivâyet
Var idi ol **zamân** bir nev-cevân hûb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 3). [zamân,]
43. Zamânuñ zeyni Zeyneb idi adı
Meger ol nâzeninüñ Zeyd dâyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 60). [zamânuñ, -uñ]
44. Kılurdi bir **zamân** hayretde ol mâh
Görinse çeşmine karşıdan âdem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 48). [zamân,]
45. Kanı zevcüm diyü kıladı efgân
‘Arabda ol **zamân** bu idi kânûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 115). [zamân,]
46. Ki ‘ömr eksildicilerdür şeb u rûz
Zamânlardur k’ol iki murğ-i küstâh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 91). [zamânlardur, - lar, -dur]
47. Zamânuñ güşını çarh eyledi pür
Süreyyâ gibi ol şeb kıldı ol dūr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 16). [zamânuñ, -uñ]
48. Olur yaprak dökilmek anda ma‘zûr
Zamâna ire çün faşl-ı hâzâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 67). [zamâna, -a]
49. Başına ol **zamân** şan kopdı maşşer
Kara giydi vü gözden dökdi bârân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 10). [zamân,]
50. İşitmekden dimekden oldu hamûş
Zamândan soñra çün-kim geldi ‘âklı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 17). [zamândan, - dan]
51. K’ecel irüp anı kapmışdı nâgâh
Pes âhir zelzelesinden **zamânuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 75). [zamânuñ, -uñ]
52. Vefâ dürcinde makfûl ü mukalled
Hużûrın görmemişlerdi **zamânuñ** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 81). [zamânuñ, -uñ]
53. Tahayyür çâhinuñ ka‘rında maşbûs
Zamâni geldi şimden girü şin ol (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 5). [zamâni, -ı]
54. Ki dâyim gür idi naçcîr-i Behrâm
Zamâne şîri olmuşdur buña râm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 76). [zamâne,]
55. Bilürsin kim vefâsuzdur **zamâne**
Ko efsûnı vü ‘arz eyle fesâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 13). [zamâne,]
56. Zamâne lerzeye bıraktı tebden
Beli tâ kim şadef gibi bükildi (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 120). [zamâne,]
57. K’anı düşmen görüp olmaya handân
Degildür kimseye bâkî **zamâne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 167). [zamâne,]
58. Gel inşâf it ki ne tünd ejdehadur
Zamâne kim anuñ yokdur vefâsı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 95, Mısra 7). [zamâne,]
59. Helâkine şitâb itdi **zamâne**
Bir âh itdi vü tıtdı râh-ı deşti (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 14). [zamâne,]

zamân-ı ğam: Sıkıntılı dönem.

1. Cân zamân-ı ğamda yâd idüp seni rāhat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nûş eyler zülâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 19*). [*zamân-ı ğam, -da*]

zamânı ir: Vakti gelmek.

1. Peyâmüñ-çün vireyin müjdegâni
Eyâ merg ölmenüñ irdi zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 29*). [*zamânı ir, -di*]

zamân-ı kabz-ı rûh: Ruhun alındığı zaman.

1. Bula makşüdün ide müşkilin hal
Çün irişdi zamân-ı kabz-ı rûhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 35*). [*zamân-ı kabz-ı rûh, -ı*]

zamân-ı nûh: Nuh peygamber zamanından.

1. Ki Mecnûnün karâbetinden idi
Zamân-ı Nûhdan kalmış ‘acûze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 7*). [*zamân-ı nûh, -dan*]

zamân-ı rızk-ı mahlûkât-ı ‘âlem: Alemdeki yaratılmışların rızkını zamanlayan.

1. Seḫâ-baḫş-ı kulüb-ı şîr-i merdân
Zamân-ı rızk-ı mahlûkât-ı ‘âlem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 11*). [*zamân-ı rızk-ı mahlûkât-ı ‘âlem,]*

zamân-ı vaşl: Kavuşma vakti.

1. Zelîl ü mübtelâ vü zâr kılma
Zamân-ı vaşlda bî-yâr kılma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 22*). [*zamân-ı vaşl, -da*]
2. Çıkar âhuñ şadâsı âsumâna
Bugün k’irdi **zamân-ı vaşl** u peyvend (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 13*). [*zamân-ı vaşl,]*

zamânlar: Çok zaman.

1. İdelüm yâd-ı hâl-i döstânı
Zamânlardur k’ucumdan iy belâ-senc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 9*). [*zamânlardur, -dur*]

zamğ: Zamk, bazı ağaçların kabuklarından sızan sakızımsı madde.

1. Gıdādandur giyâh ü **zamğa** hursend
Pes idüp rıfḫ u rağbetle hıtâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 98*). [*zamğa, -a*]

zamğ-ı ağac: Ağaç reçinesi.

1. Günüm gibi-dürür rızkum dahı teng
Qazırvan zâmg-ı ağacdan geh dişümle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 81*). [*zâmg-ı ağac, -dan*]

zâmîr: İç, gönül.

1. Gözi seyyâre mânendi dıraşşân
Güneş gibi **zâmîri** nûr-bağşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 50*). [*zâmîri, -i*]
2. Nedür bilmez anuñ kimse **zâmîri**
Ne nesnedür cihândan dil-pezirî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 319*). [*zâmîri, -i*]

zanbak-ı ter: Taze zambak.

1. Açılmış bağ içinde **zanbak-ı ter**
Tırup şâh-ı gül üzre bülbül öter (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 31*). [*zanbak-ı ter,]*
2. Dahı açılmadı bu **zanbak-ı ter**
Dilünde şol kim andan var-durur dağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 130*). [*zanbak-ı ter,]*

zann it: Sanmak.

1. Bunı zann itme kim Mecnûn-ı nālân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 1*). [*zann it, -me*]

zâr: Örtü, perde.

1. Görelüm bir ki maqşûda nedür aşl
Meger bir vaqt irtüp faşl-ı hazân **zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 25*). [*zâr,]*

zâr: Ağlama, inleme.

1. Kaçankim kılsa ‘azm-ı kâr-zârı
Olur düşmenlerinüñ kârı **zârî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 40*). [*zârî, -i*]
2. O kaldı hargehinde **zâr** u tenhâ
Bu geldi evlerine mest ü şeydâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 21*). [*zâr,]*
3. Sen anuñ guşşasından hâste vü **zâr**
Senüñ ol yarlıguñdan ider ‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 71*). [*zâr,]*
4. Baña pend eyleme kim bârum artar
Sen epsem didügünce **zârum** artar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 58*). [*zârum, -um*]
5. Olup yârûñ gamından lâğar u **zâr**
Bahâneyle özin düzerdi bîmâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 97*). [*zâr,]*
6. Görüp anı bu resme **zâr** u mağzûn
Yüzi üzre revân itdi gözi hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 25*). [*zâr,]*
7. Çü bir kaç loğma yidi çâr u nâçâr
Söze girdi anası hâste vü **zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 35, Mısra 2*). [*zâr,]*
8. Eliflü na‘llu ‘aşık gibi **zâr**
Nigündür kâmeti vü târı bisyâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 9*). [*zâr,]*
9. Yirinden sıçrayup çün halka-i mâr
Yapışdı halkasına Ka‘benüñ **zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 4*). [*zâr,]*
10. Cüvanlar mâteminde **zâr** u gamgîn
İñiler derd-ile her nây-ı zerrîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 19*). [*zâr,]*
11. Kurulmuş anda bir dâm-ı dil-âşüb
İki âhû-beççe **zâr** u dil-figâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 19*). [*zâr,]*
12. Yeter kıldıñ figân u âh u **zârı**
Çü Leylî gayra oldı yâr u hem-dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 78*). [*zârı, -ı*]
13. Vedâ‘ itdi vü döndi **zâr** u hâste
Çü geldi kaçırna dil-teng ü rencür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 28*). [*zâr,]*

14. Bugünden pes saña kıldum vedā'ı
İşi bitdi atañuñ **zārı** kıl sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 9*). [zārı, -ı]
15. Ki **zārı** kend'özünüñ kārı kıl sen
Uş öldüm mâtemümde ağla tiz ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 10*). [zārı, -ı]
16. Kılâb öñinde yatdı kām-nâ-kām
Yine hem şubhâ dek **zâr** u şikeste (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 55*). [zâr,]
17. Şikâr-ı 'ışık olan cân-ı figârı
Esir ü mübtelâ vü **zâr** u mahzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 25*). [zâr,]
18. Kılar Mecnûn biyâbanlarda **zārı**
Refîkile temâşâda her âdem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 80*). [zārı, -ı]
19. Oturmuş vahşilerle bî-dil ü **zâr**
Kılup hayvânlarâ hâlin hikâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 4*). [zâr,]
20. Kâmusı ceybin itdi pâre pâre
Didiler k'iy şikeste-hâtır u **zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 15*). [zâr,]
21. Yanuñâ niçe gelsün iy belâ-keş
Ki yüzün görmeyen bu resme sen **zâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 223*). [zâr,]
22. Uyandı **zâr** u lerzân ol nîger-h'âh
Yoğ-iken mişl-i Leylîñ cihânda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 10*). [zâr,]

zâr it: Ağlatmak, inletmek.

1. İderek derd ü gâmdan nâle vü zâr
Yine Nevfel katına geldi nâçâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 5*). [zâr it, -e, -rek]

zâr kıl: Ağlamak.

1. Zelîl ü mübtelâ vü zâr kılma
Zamân-ı vaşda bî-yâr kılma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 21*). [zâr kıl, -ma]
2. Topuğa dek gîl içre kıldılar zâr
Kanı 'âlemde bir vâkt-i muvâfîk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 144*). [zâr kıl, -dı, -lar]

zâr ol: Ağlamak, inlemek.

1. Kimûñ sevdâsıyla olduñ bugün zâr
Ne derd itdi dilüñi böyle efgâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 85*). [zâr ol, -duñ]

zâr u giryân: Inleyip ağlayan.

1. Şitânuñ şiddetinden **zâr u giryân**
Bularuñ mergine ol kim perde-keşdür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 34*). [zâr u giryân,]
2. Turup tağa yöneldi **zâr u giryân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 71, Mısra 66*). [zâr u giryân,]
3. Şitâb ile uşağı vü irisi
Varup gördiler anı **zâr u giryân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 96, Mısra 35*). [zâr u giryân,]

zâr u mahzûn: Zavallı ve hüznü.

1. Kıpuya geldi turur **zâr u mahzûn**
Eger var-ise destür iy ruñı al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 4*). [zâr u mahzûn,]

zâr u nālân: Ağlama ve inleme.

1. Yaşı gevhherlerini **zâr u nālân**
Vücüdî riştesine dizdi yek-sân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 17*). [zâr u nālân,]
2. Diledi 'öğr andan **zâr u nālân**
Didi n'oldı sebeb iy Tañrı hâşşı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 86*). [zâr u nālân,]

zâr ü nâliş kıl: *İnlemek ve feryat etmek.*

1. Veli yokdur senün gibi ‘azâbum
Kılarsam ger gamuñdan zâr ü nâliş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 19*). [*zâr ü nâliş kıl, -ar, -sam*]

zâr-ı ‘ışk: *Aşk iniltisi.*

1. Ki diri olduğınca bâr-ı ‘ışkı
Götürdi ol garîb zâr-ı ‘ışkı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 12*). [*zâr-ı ‘ışk, -ı*]

zârî kıl: *Ağlamak.*

1. Hârîm-i dergeh-i Leylîye anı
Oturup ağladı vü kıldı zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 5*). [*zârî kıl, -dı*]
2. Gam-ı Mecnûndan ider nâle vü âh
Bahâne buldı çün kılmağa zârî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 125*). [*zârî kıl, -ma, -ğa*]

zarîf: *Zarîf, kibar.*

1. Zarîf ü ehl-i fażl u hikmet-endüz
‘Ulümü çün ihâta itdi ol mâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 28*). [*zarîf,]*
2. Dimişdi ol zamânuñ bir **zarîfî** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 16, Mısra 58*). [*zarîfî, -i*]

zarûret: *Çaresizlik, mecburiyet.*

1. İkimüz de fakîrüz ac u muhtâc
Zarûretden bunı fıkır itdük âhîr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 37*). [*zarûretden, -den*]
2. Seni tiz kaçurur bundan **zarûret** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 105, Mısra 42*). [*zarûret,]*

zarûrî: *Zorunlu olarak, mecburi.*

1. Koşuladı çü gül destesin ol hür
Zarûrî düşdi bağ-ı şabrdan dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 26*). [*zarûrî,]*
2. Hezârân derd-ile ol iki mecbûr
Zarûrî birbirinden düşdiler dür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 20*). [*zarûrî,]*
3. Hâkîkat ben kuluñ iy şâh-ı mesrûr
Zarûriyem bu gün bu işde ma‘zûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 50*). [*zarûriyem, -yem*]
4. Benüm bu işde yokdur ihtiyârüm
Zarûrî ‘ışka saldı rûzgârüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 32*). [*zarûrî,]*
5. Çi ger hazz itdi lîkin ivdi gâyet
Zarûrî va‘deye kıldı kanâ‘at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 80*). [*zarûrî,]*
6. Pes ortaya miyâncılar şalup tiz
Zarûrî eyledi şulh etmege hîz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 42*). [*zarûrî,]*
7. Çeri uydurmaduğumdan **zarûrî**
Barışduķ kaldı ‘özü ile o hürî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 49*). [*zarûrî,]*
8. İştîdi ta‘nı Leylî degme kesden
Zarûrî düşdi Mecnûn iştiyâķa (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 37*). [*zarûrî,]*
9. Zarûrî nâleyle düzdi işin pes
Çü gördi hâke girmiş ğam-hvarini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 42*). [*zarûrî,]*

10. Żarūrî oldı hep segler muṭî'i
Meger kim şāh bir gŭn nāgehānî (*Tahayyŭr-nāme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 86, Mısra 32*). [*żarūrî,*]
11. Ki bir hāl űzre ṭurmaz devr-i gerdŭn
Zamānuŭ 'ādeti budur **żarūrî** (*Tahayyŭr-nāme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 108, Mısra 17*). [*żarūrî,*]
12. Żarūrî dŭşdi lĭkin űzge kayde
Bunı fĭkr itdiler āhir ki ol māh (*Tahayyŭr-nāme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 117, Mısra 10*). [*żarūrî,*]
13. Żarūrî fŭrķate dŭşdi bahāne
Vedā' idŭp o şahrā serverine (*Tahayyŭr-nāme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 117, Mısra 80*). [*żarūrî,*]
14. Żarūrî beyze-veş oldı kefen-pŭş
Kefen kim şardılar ol nāzenine (*Tahayyŭr-nāme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 129, Mısra 72*). [*żarūrî,*]

żarūrî eyle: Mecburi bırakmak.

1. Virŭben leşkerine istīmālet
Żarūrî eyledi cenge iķāmet (*Tahayyŭr-nāme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 59, Mısra 10*). [*żarūrî eyle, -di*]

żarūrî gör: Mecburi görmek.

1. Żarūrî görmege kıldı kanā'at
Bu resm-ile geĉinŭrlerdi her gāh (*Tahayyŭr-nāme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 75, Mısra 106*). [*żarūrî gör, -me, -ge*]

zāt: Kendi, bizzat kendi.

1. Hem İskender-durur hem Hıẓr **zāti**
Ki var hem mŭlki hem āb-ı hayātı (*Tahayyŭr-nāme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 12, Mısra 69*). [*zāti, -ı*]
2. Senŭn **zātuñdur** iy kĭlk-i siyāhi
Me'ānĭ kulzŭmi ka'rında māhĭ (*Tahayyŭr-nāme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 14, Mısra 13*). [*zātuñdur, -uñ, -dur*]
3. Didi k'iy **zāti** dŭrci gevherŭmŭn
Mŭnevver rŭyĭ burcĭ aķterŭmŭn (*Tahayyŭr-nāme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 36, Mısra 1*). [*zāti, -ı*]

zāt: Kendi, bizzat kendi ll Hz. Muhammed (s.a.v).

1. Zātŭn vŭcŭda geldŭĭ şeb dŭşdi hep yŭzin
Kŭffār ma'bedinde olan zŭmre-i şanem (*Tahayyŭr-nāme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Kaside 2, Mısra 29*). [*zātŭn, -uñ*]
2. Mŭberrā oldı **zāti** şeş cihetden
Derŭni dŭrci ṭoldı ma'rifetden (*Tahayyŭr-nāme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 6, Mısra 197*). [*zāti, -ı*]

zāt-ı pāk: Temiz, safyاراتılış.

1. İy vŭcŭdı mŭcid-i cŭd u 'aṭā luṭf u kerem
Zāt-ı pāki menba'-ı ħilm u ḥayā ḥulķ u himem (*Tahayyŭr-nāme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Kaside 4, Mısra 2*). [*zāt-ı pāk, -i*]

zāt-ı pāk: Temiz zat.

1. Hŭdāya zāt-ı pākŭn ḥŭrmetiyeĉŭn
Şıfāt-ı kaḍr-nākŭn 'izzetiyeĉŭn (*Tahayyŭr-nāme-i Leylî vŭ Mecnŭn, Mesnevi 4, Mısra 67*). [*zāt-ı pāk, -ŭñ*]

żāvi' ol: Zıyan olmak, yok olmak, heder olmak.

1. Yaḥūd olmuş-idi bir nuṭfe zāyi‘
Anı kaşd eyleme kılmağa ıslāḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 81, Mısra 46). [zāyi‘ ol, -mış, -idi]

zāvi‘ ol: Kaybolmak, yok olmak.

1. Baña anı getiririrseñ iy pîr
Ḥudâ yanında olmayaydı zāyi‘ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 47). [zāyi‘ ol, -ma, -ya, -ydı]
2. K’idesin her kişiye luṭf-ı in‘ām
Eyülik zāyi‘ olmaz Ḥaḳ katında (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 41). [zāyi‘ ol, -maz]

zāvil it: Yok etmek, ortadan kaldırmak.

1. İder vardukça cān şevkîni zāvil
Vü ger ola vefâ ‘ışkile hem-reh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 10). [zāvil it, -er]

zāvil ola: Sona ermek.

1. Kimüñ bağındadır mevcûd ol verd
Ki büyi birle zāvil ola bu derd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 96). [zāvil ola,]

zebân: Dil || Söz.

1. Her kaçan kim kaşd eylersem şifātuñ vaşfına
Ḥayret ü heybet **zebânumda** komaz kılca mecāl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 30). [zebânumda, -u, -m, -da]
2. Nişân-ı nâmesi her ser-firâzuñ
Zebânı virdi aşḥâb-ı niyâzuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 1, Mısra 10). [zebânı, -ı]
3. Dil ü cān gözleri fikrûñle binâ
Zebân tûṭileri zikrûñle güyâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 42). [zebân,]
4. Lebi pür-luṭf u şûr-engiz ü emlaḥ
Zebânı hem şeker-rîz ü hem efşah (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 22). [zebânı, -ı]
5. Döger gögsini kûs-ı pâsbânî
Ki depretmeye ra‘d artuḳ **zebânı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 80). [zebânı, -ı]
6. Zebânı söylemez kim diye râzın
Güci yitmez ki ‘arz ide niyâzın (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 317). [zebânı, -ı]
7. Zebânından ne kim iderse taḳrîr
Buyurduḡın yazardı kıl-k i taḳdîr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 243). [zebânından, -ı, -n, -dan]
8. Zebânından revân eyle şekerler
Kelâmuñdan nişâr eyle güherler (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 3). [zebânından, -uñdan]
9. Görinmez âşikâre vü nihânî
Şerâr-ı dilden özge hem **zebânı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 54). [zebânı, -ı]
10. Söze girmezdi bir yüzden **zebânı**
Meger Mecnûn ola ya dâsitâni (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 35). [zebânı, -ı]
11. İdüp Leylî vü Mecnûn[ı] bahâne
Zebânıñdan dür efşân ol cihâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 14). [zebânıñdan, -uñdan]
12. Zebân tıḡıyla bârî virme âzâr
Saña çün derdümü şerḥ itdüm iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 144). [zebân,]
13. Zebânında kimüñ yâdın ider tîz
Didi yüz ‘izzet-ile pîr k’iy mâḥ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 16). [zebânında, -ı, -n, -da]
14. İki cârî **zebâna** urdı bendi
Ol iki naḳş ḳaldı deng ü nâçâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 116). [zebâna, -a]

15. Söz açup virdi Mecnûna tesellî
K'elâ iy bülbül-i gûyâ **zebânum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 3). [zebânum, -um]
16. Velî dildür vücûdum üzre her kıl
Anuñ-çun kıldan olmışdur **zebânum** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 7). [zebânum, -um]
17. Hitâb idüp saña dirdi **zebânı**
K'uş öldüm intizâr-ı vuşlatuñdan (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 88). [zebânı, -ı]

zebân aç: Ağzını açmak. || Konuşmaya başlamak.

1. Anası çün bu resme gördi anı
Naşihat eyledi açup zebânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 10). [zebân aç, -ı-up]
2. Hezârân luğf-ıla açdı zebânı
Ki bu ne işdür iy ferzend-i güm-râh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 94, Mısra 32). [zebân aç, -dı]
3. Katı rencide kıldı bu söz anı
Didi mihmânına açup zebânı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 4). [zebânı aç, -up]

zebân dik: Dilini düşünmek, bir konu hakkında kimseyle konuşmamak.

1. Saña ol yeg ki dikmeyem zebânı
Vücûdum 'ışkuñ içre hiçe saydum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 10). [zebân dik, -ı-me, -yem]

zebâne: Ateş alevi.

1. Zebâne meş'alesi birle ejder
Özini hizmetinden itmeyüp kat' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 96). [zebâne,]

zebâne düş: Hakkında dedikodu yapılmak.

1. İderler şimdi her meclisde yâdın
İl içre bî-güneh düşdi zebâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 73). [zebâne düş, -dı]

zebân-gîr: Dilini tutmak, kendini konuşmaktan men etmek.

1. Füsûn-ı derdden lîkin **zebân-gîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 122). [zebân-gîr,]

zebân-ı âteş-engîz: Ateş veren dil.

1. Revân açdı **zebân-ı âteş-engîz**
Ki iy simin-ber ü şîrîn-dehânum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 2). [zebân-ı âteş-engîz,]

zebânı bağlan: Dili tutulmak, kimseyle konuşamamak.

1. Lebûn sihriyle bağlandı zebânım
Ger ağzımda gamuñdan bağludur dil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 123, Mısra 4). [zebânı bağlan, -dı-u, -m]

zebân-ı gâmze-i hûn-rîz-i leyli: Leyla'nın kan dökücü gamzesinin kelamı.

1. Zebân-ı gâmeze-i hûn-rîz-i Leylî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 122, Mısra 1*). [*zebân-ı gâmeze-i hûn-rîz-i leylî,]*

zebân-ı hâl: *Hal dili.*

1. Gül açup bülbüle remz ü peyâmı
Zebân-ı hâl-ile söyler kelâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 50*). [*zebân-ı hâl, -ile]*
2. Zebân-ı hâl-ile itdi nâle vü âh
Girüp bu hayret-ile çarha küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 84*). [*zebân-ı hâl, -ile]*

zebân-ı kîn: *Öç alıcı dil kılıcının (hicvin) yarası.*

1. Görür maзмünün anuñ müy-ber-müy
Zebân-ı kinden olmış sühan-güy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 60*). [*zebân-ı kîn, -den]*

zeberced: *Zümrüt gibi bir nevi cevher. (Rengi fistikidir.).*

1. Gehî minâyı reng ü gâh hâdrâ
Cihânda ol renglü yokdur **zeberced** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 31*). [*zeberced,]*

zeberced-reng: *Yeşil renkli.*

1. Zeberced-reng şâh üzre gül-i ter
Açılmış çün Süheyl-i çarh-ı ahdar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 39*). [*zeberced-reng,]*

zebûn: *Zayıf, güçsüz, aciz.*

1. Kaçan gam ‘atşınuñ olsa **zebûnı**
Yaşından âb-veş içerdî hûnı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 67*). [*zebûnı, -ı]*
2. Zebûna rahımdur şahib-hünerlik
Dağı taze-durur bak yüzlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 36*). [*zebûna,]*
3. Akitma kanlarını kanı vardur
Degüldür bî-vefâ çün bu **zebûnlar** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 64, Mısra 33*). [*zebûnlar, -lar]*
4. Ki miqdârına kılmaz ‘aql-ı bâver
Zebûn olup hezârân fil-i leffâf (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 33*). [*zebûn,]*
5. Karañu gicedeyüm tâlib-i genc
Gönül girdâbı-ı hicründe **zebûndur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 81*). [*zebûndur, -dur]*
6. Zebûn oldı vü gâyet düşdi rencür
Hayâta kalmadı dağı recâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 60*). [*zebûn,]*
7. Ola dil derdinüñ cânım **zebûnı**
Velî şimdi getirsem ‘ağdûme anı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 10*). [*zebûnı, -ı]*

zebûn evle: *Güçsüz, zayıf, aciz etmek.*

1. Bu yaña cân-ı Kays-ı bî-mecâli
Zebûn eyledi ol mâhuñ hayâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 2*). [*zebûn eyle, -di]*

zebûn it: *Güçsüz, çaresiz, aciz etmek.*

1. Arardı ‘ışk def’ine sebebler
Zebûn itmişdi bir yaña cüdâlık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 17*). [*zebûn it, -miş, -di]*
2. Zebûn itdi anı renc-i teb-i derd
Şuyun kârüresi serd oldı gâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 30*). [*zebûn it, -di]*

zebün ol: Güçsüzleşmek, çaresizleşmek.

1. Bakup ahvâlûme havf eyle Hağdan
Zebün oldum ırır feryāduma dād (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 81). [zebün ol, -du, -m]

zebün-gîr: Zayıf ve güçsüzleri koruyan.

1. Dil uzatdı aña çün tîğ-ı pür-hûn
Didi k'iy zālîm it gibi **zebün-gîr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 15). [zebün-gîr,]

zebûnî ol: Mağlup olmak II düşkün olmak.

1. Peder cevri ile mader cefâsı
Olur ger kayda şaldı ben zebûnî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 113). [zebûnî ol, -ur]

zecr: Eziyet, cefa, zorluk.

1. Kõ gitsün ol ğarib ü müstemendi
Bugün sen 'afv iderseñ **zecrin** anuñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 19). [zecrin, -in]
2. İkimüzi de bîkr iken koca hâk
İrişmişdür saña çok **zecr** benden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 124, Mısra 51). [zecr,]

zecren: Zorlayarak, zorla.

1. Dögülmek **zecren** idinüp bahâne
Fîğân iderdi ğamdan ol yegâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 57). [zecren,]

zeheb: Ar. Altın, zer.

1. Zehebden tügmeler her şah-ı sencid
Çemen bezminde aldı nergisi h'âb (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 98, Mısra 46). [zehebden, -den]

zehir: Zehir II Dayanılmaz acı, keder.

1. Yimez şol mârden kim ola pür-ķahr
Ümîd-i mühesiyle 'aklı olan **zehr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 42). [zehr,]
2. Baña sen içürürsin ta'nla **zehr**
Gehî bî-mihr dîrsin ben ħarâba (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 84). [zehr,]

zehir: Zehir, öldürücü sıvı.

1. Dileseñ lutf idersin dileseñ ķahr
Beraberdür ķatuñda şerbet ü **zehr** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 52). [zehr,]
2. Yidüm her ğavtada yüz **zehr** ü biñ hûn
Ķalınca baħrdan bir dūrri birün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 129). [zehr,]
3. Ne loķma kim ğüzer kılsa feminden
Şanurđı **zehr** anı Mecnûn ğamından (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 58). [zehr,]
4. Ağulu cāmı virdi şāha k'it nüş
Alup sehv-ile şeh nüş itdi **zehri** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 23). [zehri, -i]
5. Tõludur cāmı şerbet yirine **zehr**
Tehîdūr tās-ı çarĥ illā ki pür dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 44). [zehr,]

6. Niçe yutsun ğamından **zehr** ile dem
Şular kim senden evvel bunda geldi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 58*). [*zehr,]*
7. Eger **zehr** içem olur cânuma nüş
Aña beñzer senüñle bende aĥvâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 74*). [*zehr,]*
8. Rızâ-yı yâr idi maţlûbı her ğâh
Ğam içürmişdi cām-ı ‘ışkdan **zehr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 35*). [*zehr,]*
9. Ki cânım cāmın itdün **zehr-ile** pür
Niçe vardı dilün iy naĥs-ġüftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 131, Mısra 6*). [*zehr-ile, -ile]*
10. Çü cām-ı ħâhrdan nüş itdi **zehri**
Fırâkı âteşi yandurdı dehri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 7*). [*zehri, -i]*
11. Anuñ ğibi şeker **zehrine** degmez
Şol iĥsân ğibi kim ħâhrına degmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 45*). [*zehrine, -ne]*

zehr iç: Zehir içmek.

1. Olur ħavm ü ħabîle cümle bîzâr
Bu söz içürdi şankim Leylîye zehr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 37*). [*zehr iç, -ür, -di]*

zehre: Cesaret.

1. Şu resme na‘ra urdı kûs-ı bî-bâk
K’işidenlerün oldı **zehresi** çâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 16*). [*zehresi, -si]*

zehr-i helâhil: Öldürücü zehir.

1. Mey içme dehr cāmından ki iy dil
Ķatılmışdur aña **zehr-i helâhil** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 40, Mısra 28*). [*zehr-i helâhil,]*
2. Ķılam zehr-i helâhil-le muĥallil
Buyurdi itdiler iki kâse şerbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 16*). [*zehr-i helâhil, -ile]*

zehr-i mezellet: Alçaklık zehri.

1. Birine ħatdılar **zehr-i mezellet**
Çün ol şerbetleri hem-râz-ı Nevfel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 18*). [*zehr-i mezellet,]*

zehr-pâsuh: Cevabı zehir gibi olan.

1. Baĥl ü bed-ĥitâb ü **zehr-pâsuh**
Tuĥaĥınuñ arası şöyledür dūr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 10*). [*zehr-pâsuh,]*

zekât: (Ar.) Müslümanlıkta sahip olunan mal ve paranın kırkta birinin, helal olmasını sağlamak için her yıl sadaka olarak dağıtılması. İslâmın beş şartından biri.

1. Şu deñlü var idi māl anda efzün
K’ödemezdi **zekâtın** genc-i Ķârün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 178*). [*zekâtın, -ın]*

zelil: Alçak, hor, hakir.

1. Zelil ü mübtelâ vü zâr ħılma
Zamân-ı vaşlda bî-yâr ħılma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 21*). [*zelil,]*

zelzele: Ayrılık depremi.

1. K'ecel irüp anı kapmışdı nâgâh
Pes âhîr **zelzelesinden** zamânuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 75*). [zelzelesinden, -sin, -den]

zelzele: Deprem, sarsılma, sarsıntı.

1. Gîrîv ü **zelzele** âfâkı tıtdı
Kıtâl âteş-gedesi katı tıtdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 13*). [zelzele,]
2. Tenine **zelzele** düşdi be-ğâyet
Şıdı teb i'tidâli şîşesini (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 16*). [zelzele,]
3. Gelüp bir seyl anı virdi hârâbe
Aña şol **zelzele** k'irmişdi evvel (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 55*). [zelzele,]
4. Biñâ-yı 'ömrin itmışdı muhallil
İkinci **zelzele** irdi çü tekrâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 57*). [zelzele,]

zemîn: Dünya, alem, yeryüzü.

1. Hükûm kılsañ âsmân gibi **zemîn** devvâr ola
Çarha ger emr eyleseñ sâbit ola gabrâ mişâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 13*). [zemîn,]
2. Koyup çarhı müzeyyen encümile
Şeref virdi **zemîne** merdümile (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 52*). [zemîne, -e]
3. Ne vech-ile yaratmış gör cihânı
Niçe düzmiş **zemînile** zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 78*). [zemînile, -ile]
4. İrişe çün bahâr-ı rûz-ı mahşer
Zeminden sebze gibi kaldıram ser (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 154*). [zeminden, -den]
5. Tutup 'adli **zemîn** ü âsumânı
Pür itsün tîgî âvâzı cihânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 173*). [zemîn,]
6. Kemânından çıkan tîr-i kemîne
Ser-i gerdûnı bıraksun **zemîne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 144*). [zemîne, -e]
7. Zemîni zeyn eylemiş çiçekler
Tonanmış şan-kim encümden felekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 69*). [zemîni, -i]
8. 'İzârında belürmez haţ nişânı
Yağar mihri **zemîni** vü zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 22, Mısra 10*). [zemîni, -i]
9. Ya maqtûlân-ı cevri ü zulm-i dilber
Zeminden baş götürmüş hem-çü mahşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 50*). [zeminden, -den]
10. Dütüzdürdi revân Mecnûna anı
Pür itdi bû **zemîni** vü zamânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 46*). [zemîni, -i]
11. Başından ayağına sînesi çâk
Zeminden âsumânı itmez idrâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 20*). [zeminden, -den]
12. Çeküp çâk eyledi pîrâhenini
Yaşından kana garğ itdi **zemîni** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 6*). [zemîni, -i]
13. Uçarsa murğ olup çarh-ı berîne
Kemendümle çekem anı **zemîne** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 96*). [zemîne, -e]
14. At ayağında döymeyüp cefâya
Zemîn gökler gibi ağdı hevâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 74*). [zemîn,]
15. Tıutup kandan piyâle tîg-i ber-dest
Zemîni cur'asından eyledi mest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 46*). [zemîni, -i]
16. Ne yir kaldı **zemînde** başacak pây
Ne kuş buldı havâda uçacak cây (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 71*). [zemînde, -de, -]
17. Zen-ile gitdi tıutup deşt ü kühsâr
Gider urup **zemîne** pâyı sille (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 67*). [zemîne, -e]
18. Ki ditrerdi yemînüñden **zemînler**
Soñucı gayra kılduñ gönüñü germ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 54*). [zemînler, -ler]

19. Ki kandan lâle-reng itdi **zemîni**
Didi kim kande gitdün iy peder âh (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 46). [zemîni, -i]
20. Ol aradan sürüp Mecnûna geldi
Bağup gördi ki yüz urmuş **zemîne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 209). [zemîne, -e]
21. Gelüp pîr ol şehe çok hizmet itdi
Öpüp evvel huzûrında **zemîni** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 97). [zemîni, -i]
22. Ki geçdi lu'b-ı çarhı yidi çarhı
Dağı soñra urup rüyın **zemîne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 15). [zemîne, -e]
23. Ki gün gibi töländin gözümüzden
Yâhûd bu vechden girdün **zemîne** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 51). [zemîne, -e]
24. Zemîn gencini yudmuş mâri kalmış
Bu resme gözlerinden cüy idüp hûn (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 46). [zemîn,]
25. İşün endâzesi bir yüzden oldı
Be-nâgeh kara şu çıkıdı **zemînden** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 59). [zemînden, -den]

zemîn ü âsumân: Yeryüzü ve gökyüzü.

1. Zemîn ü âsumân oldı belürsüz
Toz içinde cihân oldı belürsüz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 43). [zemîn ü âsumân,]

zemîn-i şüre: Çorak zemin.

1. Kimesneye vefâ kılmaz bu zen hiç
Zemîn-i şüreden bitmez semen hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 122). [zemîn-i şüre, -den]

zemistân: Kış mevsimi.

1. Çü gâyet serddür gördi **zemistân**
Meh oldı kâkum-ı ebr içre pinhân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 93). [zemistân,]

zemzem: Zemzem suyu.

1. Meger kim mühre-i püşt ol dağı pîç
Pür iken gâbgâbi çâhında **zemzem** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 47). [zemzem,]

zemzeme: Ezgi, şarkı, terennüm.

1. Gamuñla kılalum biz âşinâlık
Bu resme **zemzemeler** bî-nihâyet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 79, Mısra 59). [zemzemeler, -ler]

zen: Kadın.

1. Kimesneye vefâ kılmaz bu **zen** hiç
Zemîn-i şüreden bitmez semen hiç (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 121). [zen,]
2. Şitâb u sa'y birle gider ol **zen**
Bu hâli gördi çün Mecnûn-ı dil-bend (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 26). [zen,]
3. Ne içün bağludur hem söyle toğru
Didi **zen** toğru söz budur ki iy yâr (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 33). [zen,]
4. Zen-ile gitdi tutup deşt ü kühsâr
Gider urup zemîne pâyı sille (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 66). [zen-ile, -ile]

5. Ki ٲoęrı kendüyedür reh-güzârı
Meger obalarından bir **zen** idi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 5*). [*zen,]*
6. Seni yüz yıllık olsañ eylemez yâd
Egerçi mihribân olur katı **zen** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 51*). [*zen,]*
7. Kimesne bulmadı **zenden** vefâyı
Bir er kim ‘avrata meyl ide cândan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 54*). [*zenden, -den]*
8. Şıdılar hâmeyi nâm-ı zenânda
Zenûñ ger şüretâ vardur vefâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 45*). [*zenûñ, -ûñ]*
9. Zenûñ efsûnına yokdur nihâyet
Niçe demdür ol itmedi seni yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 77, Mısra 62*). [*zenûñ, -ûñ]*

zenahdân: Çene II çene çukuru.

1. Göze bir mevce görünmez miyânı
Zenahdânı durur bir sîb-i tâze (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 47*). [*zenahdânı, -ı]*
2. Leb-i hândan gîsûsı cihân-gîr
Zenahdânı çehinde hâl-i esved (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 11*). [*zenahdânı, -ı]*

zenbûr: Arı, bal arısı.

1. Dikenden sînesi mecrûh u mecbûr
Şu resme k’âşiyân-ı mâr u **zenbûr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 31, Mısra 72*). [*zenbûr,]*
2. Bular cünbişde idi hem-çü **zenbûr**
Şanasın anda Mecnûn-ı cîger-hûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 132, Mısra 68*). [*zenbûr,]*

zencîr: Zincir, pranga.

1. Ȧonatmış boynınıñ etrâfını reg
Çekilmiş güyiya **zencîre** bir seg (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 30*). [*zencîre, -e]*
2. İşi her lâhza oldı nâle vü zâr
Belâ **zencîrine** düşdi giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 6*). [*zencîrine, -i, -n, -e]*
3. Karınıñ ayağına düşdi fi’l-hâl
Didi kim gel bu **zencîr** ü tînâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 49*). [*zencîr,]*
4. Resenden gerdeni buldı rehâyı
Çün oldı bend ü **zencîre** giriftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 65*). [*zencîre, -e]*
5. Ki ben bî-çâreye tavk ola **zencîr**
Eger var ise yoluñda günâhum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 26*). [*zencîr,]*
6. Niçe bağladı anı gör şimdi **zencîr**
Ezel cürm eyledümse bî-nihâyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 38*). [*zencîr,]*
7. Çekildi eyle kim çâk oldı **zencîr**
İdüp mihrâb-ı bâb-ı yâre secde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 76*). [*zencîr,]*
8. Belâ **zencîridür** zaħm-ı çengâl
Reg-i gîsûma her dendân-ı şâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 73, Mısra 44*). [*zencîridür, -i, -dür]*
9. Başumda efser ü boynumda **zencîr**
Baña çün böyle gösterdün semâ’ı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 82, Mısra 6*). [*zencîr,]*
10. Belâ vü renc **zencîrinde** beste
Benefşe şâhı gibi kâmeti ham (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 4*). [*zencîrinde, -inde]*

zencîr ü bend: Zincir ve bağ.

1. Buña bağladı ol zencîr ü bendi
Ȧakup gerdânına bend-i girânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 60*). [*zencîr ü bend, -i]*

zencîre-i her: Bütün zincirler.

1. Yiter **zencîre-i her** âb-ı seyyâr
Vefâ yok çünkü gördüm âdemîde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 46*). [*zencîre-i her,]*

zencîr-i ‘adli: Adalet zinciri.

1. Görinür zâhirâ **zencîr-i ‘adli**
Kılıcı cevherinden hem-çü Kısra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 51*). [*zencîr-i ‘adli,]*
2. Görinür zâhirâ **zencîr-i ‘adli**
Kılıcı cevherinden hem-çü Kısra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 51*). [*zencîr-i ‘adli,]*

zencîr-i âhen: Demir zincir.

1. Nihâl-i kâmetinden bir perinüñ
O bâba şanma zencîr-i âhenîndür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 69*). [*zencîr-i âhen, -în, -dür]*

zencîr-i belâ: Bela zinciri.

1. Ser-â-pâ kaldı zencîr-i belâda
Çü böyle gördiler ol nâ-tüvânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 86*). [*zencîr-i belâ, -da]*

zencîr-i ‘ışk: Aşk zinciri.

1. Dili zencîr-i ‘ışka beste düşmüş
Devâsuz derd içinde hâste düşmüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 67*). [*zencîr-i ‘ışk, -a]*

zencîr-i şabr: Sabır zinciri.

1. Ferâğât kişverinde kâmkâr ol
Çeküp nefsüñ segin zencîr-i şabra (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 51*). [*zencîr-i şabr, -a]*

zencîr-i takdîr: Kader zincirine bağlı.

1. Ne deñlü k’eyleyem ben rây u tedbîr
Hilâfına çeker **zencîr-i takdîr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 36, Mısra 22*). [*zencîr-i takdîr,]*

zenehdân: Çene II çene çukuru.

1. Ruḥı lâ‘linden olmuş Hızır âbı
Zenehdânı ol âbuñ bir ḥabâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 88*). [*zenehdânı, -ı]*

zengi: Zenci II siyah.

1. Dil ü cân buldı zımnından sürürü
Mu'anber cāme bir **zengī** peçedür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 37*). [zengī,]

zer: Altın.

1. Kimi toprağı tutsa ider altın
Kimi avcına **zer** alsı olur hün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 90*). [zer,]
2. Hâsüdine virtür ol şâh **zer** na'l
Kılıçdan gevher ü peykândan lâ'l (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 103*). [zer,]
3. Tûrâb ikbâl-i cûdıyla **zer** olsun
Ağu yâdıyla anuñ şekker olsun (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 137*). [zer,]
4. Meh-i tâbânûñ oldu hâlesi şan
Gülûñ pîrâhenine **zer** giribân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 8*). [zer,]
5. Şererden âteş eyleydi dirâşşân
Ki **zer** tâcidi güyâ cevher efşân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 108*). [zer,]
6. Vücüdını bu yolda eyleyüp hâk
Zeri toprak gibi dağıtdı bî-bâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 54*). [zeri, -i]
7. Zer ile olmaz ise ger müyesser
Elem zûr-ıla tartup tîğ u hancer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 93*). [zer,]
8. Alup hâzır çerisin turdı derhâl
Tıyurdu cümlesin virüp **zer** ü mâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 4*). [zer,]
9. Vü ger **zer** dir-iseñ yanındadır hâk
Bu sözlerden gelüp sultân rızâya (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 76*). [zer,]
10. Şan oldu ol düğünde bir tabâk **zer**
Dirilüp bir araya serv-şadler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 6*). [zer,]

zer: Altın; sarı renk.

1. Dehânın nergisüñ itdüñ tolu **zer**
Şabânûñ dâmenin kılduñ mu'a'ttar (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 31*). [zer,]
2. Eler **zerden** varâk gîrbâl-i eşcâr
Girih çün bâğ içine bād-ı pür-şür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 64*). [zerden, -den]

zer: Altın II Para.

1. Hâzîne kapusın açup atası
Şu deñlü dökdi **zer** kim yok kıyâsı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 304*). [zer,]

zer kıl: Sarartmak.

1. Deminden kıldı 'âlem hâkini zer
Tırup ol hâkden derd-ile bu hâk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 84, Mısra 4*). [zer kıl, -dı]

zer ü dür: Altın ve inci.

1. Yol üzre şol kadar saçdı **zer ü dür**
Ki itdi dâmenini her gedâ pür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 41*). [zer ü dür,]

zer ü sîm: Altın ve gümüş.

1. Zer ü sîmüñ yoğ-ısa hâmdü'lillâh
Pür itdi hâtırûñ gevherden Allâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 7*). [zer ü sîm, -üñ]
2. Nihâyetüz idi anda **zer ü sîm**
Degüldi genc-i Qârûn 'öşrine nîm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 48, Mısra 37*). [zer ü sîm,]

3. K'anı hiç eylemedi tîşe-i bād
Kime virdi zer ü sîmi çü nergis (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 109*). [zer ü sîm, -i]

zer-beft: *Sırma ile dokunmuş kumaş.*

1. Ki ider yüzleri şermende ayı
Harîr ü atlas u **zer-beft** ü dîbā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 59*). [zer-beft,]

zerd: *Altın, sarı renk.*

1. Belürmezdi ruhında müştiden **zerd**
Erinûñ haşmeti vü şerm-i h'îşān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 40*). [zerd,]

zerd eyile: *Yüzünü sarartmak, soldurmak.*

1. Ğam-ile uyhusuzlıktan anuñ derd
Cemālî âfitâbın eyledi zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 92*). [zerd eyile, -di]

zerd ol: *Sarı olmak, sararmak.*

1. Ruhını kıldı bağuñ za'ferānı
Gözi oldı şovukdan nergisiñ zerd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 29*). [zerd ol, -dı]
2. Gülistānuñ ruhı zerd oldı ğāyet
Gül-i ter ortadan düşürdi rahtı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 32*). [zerd ol, -dı]

zer-iklîl: *Altın taç.*

1. Vücüdın şevk odı pür-cüş kıldı
Revān itdi gözinden ol zer iklîl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 53*). [zer-iklîl,]

zer-kār: *Altın işlemeli.*

1. Geh ider nergisiñ tâcını **zer-kār**
Kılar geh jâleden ol tâcı dūr-bār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 37*). [zer-kār,]

zer-nişān: *Altın işlemeli.*

1. Çemen âyînesin bozdu tanuqlık
Kılıcı bîdüñ oldı **zer-nişān** hem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 37*). [zer-nişān,]

zerre: *Çok az, az bir miktar.*

1. Toldı şādiden zamānuñda memālik şöyle kim
Zerre deñlü yir bulunmaz k'anda ārām ide ğam (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 40*). [zerre,]
2. Ne deñlü harc idersen bu güherden
Kim olmaz **zerre** deñlü mā-hāzarden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 12*). [zerre,]
3. Gözine çekdi pes ol pîr-i ğam-nāk
Anuñ ol küydan bir **zerrece** hāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 45, Mısra 12*). [zerrece, -ce]
4. Anā dañı iledürlerdi vāfir
Tutup bir **zerre** bu anda nevāle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 85, Mısra 105*). [zerre,]

zerrîn: *Altın II Sarı.*

1. Tökünup def dahı **zerrîn** celâcil
Kefine muṭribûñ geldi muḳâbil (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 23*). [zerrîn,]
2. Pür itmiş çün bütân-ı mäh-pâre
Kulaqlarını **zerrîn** güşvâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 26*). [zerrîn,]
3. Münakkaş mişl-i şüret hâne-i Çîn
‘Amûdî gevherîn ü mîhı **zerrîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 62*). [zerrîn,]
4. Özine düzdi dehri cây-ı meclis
Felek saḳfına bir ṭop aşdı **zerrîn** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 5*). [zerrîn,]
5. Nihâl-i servden düşdi tezerri
Ezel **zerrîn** ‘ışâbe bağlasın baş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 25*). [zerrîn,]

zerrîn: *Altın.*

1. Següñven ben senüñ sen şîr-zâde
Dümün gerdanuma **zerrîn** kılâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 43, Mısra 44*). [zerrîn,]

zer-tâc: *Altın taç.*

1. Güneş her gün giyüp **zer-tâc**
Kapusında ṭurur feyzine muḥtâc (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 125*). [zer-tâc,]

zevâl: (*Ar.*) *Sona erme, tükenme.*

1. Çü bir ‘ışkuñ ola mekr ü ḥayâli
Yakîn olur anuñ lâ-büd **zevâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 46, Mısra 6*). [zevâli, -i]
2. Çün ola bir göñülden ‘ışk ḥâlî
Degüldür ḥâlî andan ḡam **zevâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 22*). [zevâli, -i]
3. Neye varur **zevâlûñ** gör beni ḳo
Ben olısar degülven saña maḥrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 82*). [zevâlûñ, -üñ]
4. Güm itmişdür sitâresini rûzuñ
Nedür ḥürşid-i berrâkuñ **zevâli** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 41*). [zevâli, -i]
5. Çü dehr irürdi devri bu **zevâle** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 1*). [zevâle, -e]

zevâl: *Son bulmak, ölüm, yok olmak.*

1. Şusuzlık virse bir naḥle **zevâli**
Yine şu ḥâşıl ider ol nihâlî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 33, Mısra 51*). [zevâli, -i]

zevc: *Karı ve kocanın her biri.*

1. Eger artık gidem yanup olam güm
Ne deñlü **zevcüm** ise anda ḥuṭte (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 187*). [zevcüm, -üm]
2. Velî çün meh dehân-ı ejdehâda
Ki **zevcî** hıfz idüp ḥürmet kılarıdı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 25*). [zevcî, -i]
3. Şır idi giryesin ḥandeyle her bâr
Çü **zevcî** olmaya kılar fiğânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 115, Mısra 35*). [zevcî, -i]
4. Yolar Mecnûnı için saçlarını
İdüp **zevcî** vefâtını bahâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 109*). [zevcî, -i]
5. Çü vaḳt ire hemîn ol demdür el-ḥâḳ
Fırâḳından ṭurup **zevcinüñ** ol mäh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 101*). [zevcinüñ, -i, -nüñ]

6. Kānı **zevcüm** diyü kılarıdî efgān
'Arabda ol zamān bu idi kânūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 114*). [*zevcüm, -üm*]

zevk: Tat, lezzet.

1. Dilūn **zevki-durur** cânūn şafāsı
Gerekmez ādemī bu demde hāmūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 12*). [*zevki-durur, -i, -durur*]

zevk: Keyif, neşe.

1. Kūh-ı hayretde beni mecnûn idersin 'ākıbet
Zevkım alup bādenūn sūfī yoğ itdūn varuñı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 4, Mısra 9*). [*zevkım, -ın*]
2. Kec itsün servi kıddinūn hayāsı
Anuñla bir zamān kıl **zevk** ü şoĥbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 41*). [*zevk,*]
3. Ğıdasıdur nesim-i şubĥgāhī
Yimekten yok-durur **zevki** bu cânūn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 92, Mısra 75*). [*zevki, -i*]
4. Hārāb itmişdi anı dehr-i ğam-ābād
Çeküp 'iys ü huzūr u **zevkden** dest (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 129*). [*zevkden, -den*]
5. Kānā'at eylediler şormağa hāl
Egerçi eylediler şoĥbet ü **zevk** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 23*). [*zevk,*]

zevk: Manevî haz ve lezzet. Manadan duyulan lezzet.

1. Niyāz u nāz ile ol gice tırdı
Refikinden şafā vü **zevk** gördi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 274*). [*zevk,*]

zevk bul: Zevk almak. zevk bulmak.

1. Çü Mecnûn gördi bir şerbet ki pür şevk
İdüp nüş anı cânı buldı yüz zevk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 156*). [*zevk bul, -dı*]

zevk ü şafā: Zevk ve sefa.

1. Şehūn bezminde nüş eyledi bāde
Geçürdi vaktini zevk ü şafāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 168*). [*zevk ü şafā, -da*]
2. Yanınca bir şanem zevk ü şafāda
Döker Mecnûn cebelde eşk-i gül-reng (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 74*). [*zevk ü şafā, -da*]

zevk ü sürür: Zevk ve sevinç.

1. Gidüpdür göñlinūn zevk ü sürürü
Diler kim göre bir lāhza yüzüñi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 116*). [*zevk ü sürür, -ı*]

zevrak: Sandal.

1. Ne resme gördise vīrān içinde
Gözi **zevraklarını** kan içinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 32*). [*zevraklarını, -lar, -ı, -nı*]

zeyd: Leyla ve Mecnun hikayesi kahramanlarından.

1. Güzellikde çü 'Amr ü **Zeyd** ma'rûf
Uyup 'ışka kıyup cân ü cihânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 14*). [zeyd,]
2. Hicâb iderdi likin cânı ilden
Göñülden **Zeyd** umup ol mü-miyânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 27*). [zeyd,]
3. Zamânun zeyni Zeyneb idi adı
Meger ol nâzeninün **Zeyd** dâym (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 61*). [zeyd,]
4. K'ola senden ya havfı ya recâsı
Egerçi **Zeyd** idi dâym belâ-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 93*). [zeyd,]
5. Yiri hem Zeynebün olmışdı âteş
Kıldadı **Zeyd** Zeyneb diyü feryâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 95*). [zeyd,]
6. Dilinde Zeynebün **Zeyd** adı evrâd
Geleydi **Zeyd** çün gamdan figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 96*). [zeyd,]
7. Dilinde Zeynebün **Zeyd** adı evrâd
Geleydi **Zeyd** çün gamdan figâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 97*). [zeyd,]
8. Tarık-ı 'ışkda şâdıklar idi
Severdi gerçi dilber **Zeydi** dilden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 25*). [zeydi, -i]
9. İşi **Zeydüñ** be-gâyet düşdi ebter
Kâlup dermânde hâli oldı düşvâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 70*). [zeydüñ, -üñ]
10. Alup ol âfeti kırtıldı bunlar
Kesilüp **Zeydüñ** ol mehden ümîdi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 81*). [zeydüñ, -üñ]
11. Kıldadı dilberün vaşfında manzûm
Alurdu nüshaya fi'l-hâl anı **Zeyd** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 33*). [zeyd,]
12. Ki her biri letâfet-rîz ü mergûb
Didi **Zeyd** aña ta'n ile ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 41*). [zeyd,]
13. Degülsin **Zeydden** hûd sen ziyâde
Bu yolda ben senün gibi degüldüm (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 52*). [zeydden, -den]
14. Girerdi rakşa şevk-ile çü gerdün
Kaçankim **Zeydi** görse şâd olurdu (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 21*). [zeydi, -i]
15. Hayâli şehvetiden idi ma'sûm
Çü **Zeyd** âşüftedür gördi özine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 3*). [zeyd,]
16. Dönüp virdi cevâb anuñ yüzine
Ki iy **Zeyd** eyledün sözi ziyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 5*). [zeyd,]
17. Bu resme niçe lâ'l ü lü'lü' şa'cdı
Çü **Zeyd** itdi bu zibâ nükteyi güş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 93*). [zeyd,]
18. Refîk ü hem-ser olımaz pîyâde
Añup efsâne-i her 'Amr u **Zeydi** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 13*). [zeydi, -i]
19. Şu mîkdâr eyledi ta'yîn-i hîşşe
Ki çeşm-i bed gibi çün **Zeyd** mecbûr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 3*). [zeyd,]
20. Ki ne hâletdesin derdümle her şeb
Didi **Zeyd** aña k'iy cân u cihânım (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 19*). [zeyd,]
21. Bulşurlardı geh geh ol iki yâr
Egerçi **Zeyd** öz işindeydi medhüş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 29*). [zeyd,]
22. Yidi gün oldılar anda dil-efgâr
Çü bir هفته geçindi **Zeyd** anuñla (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 77*). [zeyd,]
23. Tırup 'azm eyledi **Zeyd** evlerine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 82*). [zeyd,]
24. Biri biriyle çok sözler nühüfte
Diledi **Zeydden** çok 'özü Zeyneb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 17*). [zeydden, -den]
25. Esirgelderdi hâlin ol cevânun
Ki ol meh-pâre lâyıq idi **Zeyde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 9*). [zeyde, -e]
26. Bulşup göstere yüz **Zeyde** geh gâh
Bu pervâneyle tâ kim ol ruhu şem' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 12*). [zeyde, -e]
27. Virüp **Zeyde** didi bu hil'atı hem
İlet yâra vü kıl benden selâmı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 66*). [zeyde, -e]
28. Cemâli mübtelâsına taleb-kâr
Okıdup evlerinden **Zeydi** hâli (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 39*). [zeydi, -i]
29. Yola girdi tırup **Zeyd-ile** çün bād
Nedenlü var-ise anda ded ü dām (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 120, Mısra 26*). [zeyd-ile, -ile]
30. Haber virdi girüp **Zeyd** ol nigâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 1*). [zeyd,]
31. Günün nişfi geçince yatdılar tâ
Getürdi **Zeyd** mâ-ı verd ile 'anber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 39*). [zeyd,]
32. Öpüp **Zeydüñ** elin 'özü itdi hayli
Hâzer kılmayup ol yırtıcılardan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 8*). [zeydüñ, -üñ]
33. Dökerdi **Zeyd** gözden kanlu seyli
Anuñ gibi ere Hâk rahmet itsün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 4*). [zeyd,]

34. Gicenüñ hirmenine rüzden nār
Uyandı uyhusından **Zeyd** der-ḥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 93*). [zeyd,]

zeyd-i bî-çâre: Zavallı Zeyd.

1. Ol iki şahs üzre ider işār
Çü gördi **Zeyd-i bî-çâre** bu ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 67*). [zeyd-i bî-çâre,]

zeyd-i diger-ḥāl: Hali değışen Zeyd.

1. İrür envā'-ı luṭf-ıla peyāmı
Neşât-ile ṭurup **Zeyd-i diger-ḥāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 119, Mısra 69*). [zeyd-i diger-ḥāl,]
2. Oğurdi vaşf-ı Leylîde gâzeller
Kamu eş'arını **Zeyd-i diger-ḥāl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 125, Mısra 31*). [zeyd-i diger-ḥāl,]

zeyd-i gedâ: Köle Zeyd.

1. Kızı üzre nigeh-bân oldı muḥkem
Dilemedi dili Zeyd-i gedâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 77*). [zeyd-i gedâ, -yı]

zeyd-i hem-sır: Sırdaş Zeyd.

1. Tesellî virdi yüz nâz-ile ol mâh
Çü ḥālî böyle gördi **Zeyd-i hem-sır** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 51*). [zeyd-i hem-sır,]

zeyd-i şürîde: Perişan Zeyd.

1. Maḳâmı daḥme oldı ol hümāmuñ
Çü gördi **Zeyd-i şürîde** bu ḥālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 47*). [zeyd-i şürîde,]

zeyl: Ek, ilave; etek.

1. Düzüp **zeylinden** altına nihālîn
Dizini eylemiş başına bālîn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 61*). [zeylinden, -in, -den]

zeyn: Ziyinet; süs.

1. Dür ü yâkūtıla **zeyni** muraşşa'
Cevâhîr birle âlâtı mülemma' (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 61*). [zeyni, -i]
2. Zamānuñ **zeyni** Zeyneb idi adı
Meger ol nâzeninüñ Zeyd dāyim (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 60*). [zeyni, -i]

zeyn eyile: Süsledi.

1. Zemîni zeyn eylemiş çiçekler
Tonanmış şan-kim encümden felekler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 69*). [zeyn eyile, -miş]

zeyn it: Süslemek.

1. Hüdā hayr eyleyüp hem ahirini
Bihişt içinde zeyn itsün yirini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 180). [zeyn it, -sün, -]
2. Gül üzre nergisinden döküp âbı
Şafağdan zeyn iderdî mâh-tâbı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 20). [zeyn it, -er, -dî]
3. Tenine zeyn idüp bir gün silâhı
Av içün eyledi kaçd-ı nevâhî (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 31). [zeyn it, -üp]
4. O hûb eş'ârûn uş birisi budur
İşit kim güşîñi zeyn ide budur (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 70). [zeyn it, -e]
5. Dür-i encüm ile zeyn itdi tamâmı
Kamer oldı 'arûs u gice dâmâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 2). [zeyn it, -dî]

zeyneb: Leyla ile Mecnun hikayesinin kişilerinden.

1. Zamānuñ zeyni **Zeyneb** idi adı
Meger ol nâzenîñ Zeyd dāyim (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 60). [zeyneb,]
2. Yiri hem Zeynebün olmışdı âteş
Kılardı Zeyd **Zeyneb** diyü feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 95). [zeyneb,]
3. Yiri hem **Zeynebün** olmışdı âteş
Kılardı Zeyd Zeyneb diyü feryâd (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 94). [zeynebün, -ün]
4. Dilinde **Zeynebün** Zeyd adı evrâd
Geleydi Zeyd çün gamdan figâne (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 96). [zeynebün, -ün]
5. Biri biriyle çok sözler nühüfte
Diledi Zeydden çok 'ögr **Zeyneb** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 117, Mısra 17). [zeyneb,]

zib- itmâm: Süsün tamamlanması.

1. Bugün bu hil'at-i zibā-yı İslām
Senün sa'yuñla buldı **zib- itmâm** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 5, Mısra 62). [zib- itmâm,]

zibā: Güzel, hoş.

1. Cemâl-i Yüsufün **zibâlgıyçün**
Nihâl-i kâddinün bālâlgıyçün (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 93). [zibâlgıyçün, -lık, -iyçün]
2. K'o **zibā** meyvenün biri Hâsandur
Birisi hem Hüseyin-i bî-şemendür (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 11, Mısra 3). [zibā,]
3. Bu bîkr-i nazmı ben kim söyledüm pāk
Bu **zibā** dürr ki deldüm çüst ü çalāk (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 150). [zibā,]
4. 'Aceb gülzâr idi **zibā** vü hurrem
K'ururdu çün Mesîh anda şabā dem (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 21). [zibā,]
5. Anuñ her beyti **zibā** vü murabba'
Görinür andan iki der çü maṭla' (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 45). [zibā,]
6. Geçivirdiler ol **zibā** çemenden
Gelürler gibi şahrā-yı Hotenden (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 65). [zibā,]
7. Ğam-ı dendānı ol **zibā** cemālün
Dışını getdi yüz yirde hilālun (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 59). [zibā,]
8. Ya bir **zibā** kafes idi ol eyvân
K'içinde kebk idi Leylî hîrāmân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 69). [zibā,]
9. Ki görüp düşde ol **zibā** cemâli
Dilinde naṣ olmışdı hayâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 89). [zibā,]
10. Güneş tal'atlu **zibā** dil-rübâlar
Gözi ṭannâz ebrûsı dü-tâlar (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 83). [zibā,]
11. Ki **zibâdur** kâmusıñ cemâli
Cihânda birinün yokdur mişâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 39). [zibâdur, -dur]

12. Ğam anı her kaçankim kılsa nālān
Bu **zībā** şî'ri okurdu firāvān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 30, Mısra 14*). [zībā,]
13. Kāmu endāmı **zībā** cāmelerden
Egerçi oldu matbû' vü müzeyyen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 35*). [zībā,]
14. Nigārınuñ bu **zībā** şöhetinden
Kāmer girdāba düşdi hayretinden (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 49*). [zībā,]
15. 'Aceb çetr idi **zībā** vü münakkaş
Muşanna' her yiri her nakşî dil-keş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 57*). [zībā,]
16. Bir oğlum var idi **zībā** vü mevzûn
Hevâ-yı 'ışka uyup oldu mecnûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 39*). [zībā,]
17. Çün işitdi bunı mîr-i yegâne
Ki bir **zībā** ğazeldür 'aşıkâne (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 2*). [zībā,]
18. Nigārın ħûsn-i vaşfinda dem-â-dem
Ġazeller söyledi **zībā** vü ħurrem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 170*). [zībā,]
19. Saña alıvirelüm ħürmet-ile
Hem olsun ferrûĥ ü **zībā** cemālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 35*). [zībā,]
20. İrişüp kapdı ol **zībā** cemālî
Ne ħāl-ise hele Mecnûn-ı nālān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 63, Mısra 32*). [zībā,]
21. Nihâyetşüz kâmu rengin ü **zībā**
Müheyyâ eyleyüp emr itdi derĥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 60*). [zībā,]
22. Yol itmiş şân sefidâc üstine mür
Ya bir **zībā** şanemdür müşg-i ferĥāl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 25*). [zībā,]
23. Hevâ-yı kâkûlî ğavġâ-yı 'âlem
Boyı cān bağınuñ **zībā** nihālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 43*). [zībā,]
24. Giyerdi 'ahd ü sevgend ile derĥāl
Çü Mecnûn giydi ol **zībā** kabâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 133*). [zībā,]
25. Öninde ĥal rumûz-ı âsumânı
Sözi **zībā** nitekim sikk-i zer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 11*). [zībā,]
26. Bu resme niçe lâ'l ü lü'lü' şaçdı
Çü Zeyd itdi bu **zībā** nükteyi ġuş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 93*). [zībā,]
27. Kanı ol ġül gibi **zībā** vü ter ĥad
'Arab içre ne deñlü varsa a'yân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 60*). [zībā,]
28. Yücelmiş hem-çü kâdr-i nîk-baĥtân
Görinür her taraf **zībā** çemenler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 35*). [zībā,]

zībā-ĥışāl: Güzel hasletli.

1. Du'ādan geh geh idesin beni yād
Hem iy **zībā-ĥışāl** ü pāk-niyet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 21*). [zībā-ĥışāl,]

zīb-i cihān: Kâinatın süsü.

1. Zīb-i cihāna aldanuban olmaduñ feraĥ
Faķrı meşakķatinden anuñ çekmedüñ elem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 45*). [zīb-i cihān, - a]

zīb-i efser: Taç süsü olmak.

1. Veli ĥarmührede yirindedür ĥüb
Egerçi lâ'l olupdur **zīb-i efser** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 111*). [zīb-i efser,]

zîb-i gûş-ı cân-ı meftûn olur: *Vurulmuş gönlin kulak süsü olmak.*

1. Egerçi sözlerüñdür dürr-i meknûn
Ki olur zîb-i gûş-ı cân-ı meftûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 8*). [*zîb-i gûş-ı cân-ı meftûn olur,]*

ziğâl: *Açıkgöz.*

1. Bu emri çün baña feyz itdi ikbâl
Ümîdüm bâdesinden töldi **ziğâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 126*). [*ziğâl,]*

zih: *Elbise kollarına, yaka ve etek kenarlarına dikilen şerit veya kaytan, sayfa kenarına çekilen çizgi.*

1. Girîbânı **zihinde** nakş kim var
Şan aña dâğ-ı hicrân idi her bâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 34, Mısra 39*). [*zihinde, -in, -de]*

zihî: *Ne güzel, ne hoş, ne iyi.*

1. Zihî ikrâmı bî-çün ber Qarâmân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kit'a 1, Mısra 10*). [*zihî,]*
2. Ferîdün idi tıfil ki o perverd
Bunuñdur devleti bâlig **zihî** merd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 78*). [*zihî,]*
3. Çü Mecnûn gördi şehden bu vefâyı
Didi buldum **zihî** hûb âşinâyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 76*). [*zihî,]*
4. Olalıdan senüñle yâr çün yâr
Kamu kârum yile gitdi **zihî** kâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 28*). [*zihî,]*

zihî: *Far. -dan/-den anlamını veren ek.*

1. Cihâne 'ammdur ihsân çün mäh
Bu resm-ile gerek şehlik **zihî** şah (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 140*). [*zihî,]*

zihî: *"Ne acayip, ne kadar garip" manasında şaşkınlık bildirir.*

1. Bir eyvândur başı keyvâna irmiş
Zihî keyvân ki ol eyvâna irmiş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 72*). [*zihî,]*

zihî zihî: *Ne...ne...*

1. Didi dilden ki bu söz dise şâdık
Zihî Nevfel zihî üstâd-ı hâzık (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 158*). [*zihî zihî,]*

zihin: *Akıl, düşünce dünyası.*

1. Münevver **zihni** açmakda mu'ammâ
Şan olmuşdur kılîd-i genc-i esmâ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 29*). [*zihni, -i]*

zıkr: *Sözünü etme, ismini söyleme, anma.*

1. Dil ü cân gözleri fikrûñle binā
Zebān tūñleri **zıkrûñle** gūyā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 42*). [*zıkrûñle, -üñle*]
2. Kamu meyhâneler içinde mestân
İdinürler bu naşsı **zıkr** ü dastân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 34*). [*zıkr,]*

zıll-ı hudâ: Allah'ın gölgesi.

1. Cihānı kabz idüpdür ferr-i rāyı
Beli böyle gerek zıll-ı Hudāyı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 142*). [*zıll-ı hudâ, -yı*]

zimām: Yular.

1. Gülünc oldu adı halk-ı cihāne
Düşe anuñ eline ger **zimāmum** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 75*). [*zimāmum, -um*]

zımn: Üstü kapalı biçimde, dolaylı olarak.

1. Çün oldu ol hatuñ **zımnından** āgāh
Teğayyür buldı hayretten ruḥ-ı şāh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 63*). [*zımnından, -in, -dan*]
2. Dil ü cân buldı **zımnından** sürürü
Mu'anber cāme bir zengī peçedür (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 36*). [*zımnından, -in, -dan*]

zîn: Eyer.

1. Felek raḥş aña mihr ü mäh iki **zîn**
Ki gündüz birin urur gice birin (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 81*). [*zîn,]*

zindān: Zindan, hapishâne l cânı mahpus etmiş beden.

1. Yakîn bildi k'anuñ cân-ı ḥakîri
Belā **zindānınuñ** olmuş esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 66*). [*zindānınuñ, -ı, -nuñ*]
2. Belā **zindānı** қа'ında gîrîftār
Revende bî-beden bir tūrfē cāndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 42*). [*zindānı, -ı*]
3. Belā **zindānınuñ** қа'ında qalmaḡ
Bu renci kim çekersin rüz u şeb sen (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 88*). [*zindānınuñ, -ı, -nuñ*]
4. Belā **zindānınuñ** қа'ında maḥbûs
Ġarîḡ-ı ḡulzüm-i derd ü meşakḡat (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 87, Mısra 16*). [*zindānınuñ, -ı, -nuñ*]

zindān: Zindan, hapishane.

1. Gelür **zindān** gözine bāḡ u gülşen
Gülistān kim ola bî-yār-ı meh-veş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 99, Mısra 18*). [*zindān,]*
2. Çerāḡ-ı miḡnete pervāne-i derd
Belā **zindānı** қа'ınuñ esîri (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 126, Mısra 3*). [*zindānı, -ı*]
3. Alur biñ cânı yoḡdur gerçi cânı
Güli dehrüñ dikendür taḡtı **zindān** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 125*). [*zindān,]*
4. Ko **zindān** küşesin şahrā-nişin ol
Bu ḡakî āşiyāndan hem-çü şeh-bāz (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 6*). [*zindān,]*

zindān it: Zindana çevirmek.

1. Şu zindān itdüğün māhı ḥaḳıyçün
İçinde Yūnusūn āhı ḥaḳıyçün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 85*). [*zindān it, -dû, -gün*]

zindān-ı cebr: Bela zindanı.

1. Ḥaḳāretle biraḳ zindān-ı cebre
Bu memdūḥ-ı mecāziden götür rāy (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 52*). [*zindān-ı cebr, -e*]

zindān-ı cefā: Cefa zindanı.

1. Muşaffā-ṭab‘ u rüşen-rāy u server
Esîr-i ‘ışḳ zindān-ı cefāda (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 11*). [*zindān-ı cefā, -da*]

zindān-ı firāk: Ayrılık zindanı.

1. Tıtuldu cānı zindān-ı firāka (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 70, Mısra 38*). [*zindān-ı firāk, -a*]

zindān-ı ğam: Keder zindanı.

1. Giriftār idi vü zindān-ı ğamda
Dağı beter yetim oldu vü bi-kes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 40*). [*zindān-ı ğam, -da*]

zinde: Canlı, diri.

1. ‘Aceb geçdi bu devrān aña ḥurde
Ki ne **zinde-durur** bellü ne mürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 22*). [*zinde-durur, -durur*]
2. İkisini de medhüş itdi ḥayret
Birisi **zinde** illā cān-süpürde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 23*). [*zinde,*]
3. Seḫā-yı feyz-i ‘ulvîden mevāid
Demüñden mürdeleri **zinde** eyle (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 29*). [*zinde,*]

zinde-gān: Dirilik, canlılık.

1. Cihānuñ ol-durur bî-şübhe cānı
K’anuñladur cihāna **zinde-gānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 20*). [*zinde-gānı, -ı*]
2. İrürmezseñ baña ol yār-ı cānı
Ne ben ‘ālemde ne ḥöd **zindegānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 51, Mısra 28*). [*zindegānı, -ı*]
3. Gerekmiz dilberümsüz baña cānı
Ğamunsuz virme bir dem **zindegānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 32*). [*zindegānı,*]
4. Yüzine bir güle bakmazdı ol mäh
Bu resmeydi olarda **zindegānı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 75*). [*zindegānı,*]

zînet: Süs, bezek.

1. Ki ruḥsārı olupdur ḥattı ile pür
Giyinmiş bir kâba pür-zîb ü **zînet** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 91, Mısra 31*). [*zînet,*]

2. Saçına şâh-ı servüñ düzdi şâne
Bulup **zînet** çiçekden şâh-ı eşcâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 47*). [*zînet,]*

zînet bul: Süslenmek, güzelleşmek.

1. Velîkin kânde olur şevk-i bülbül
Bulur kebkiyle de gülzâr zînet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 105*). [*zînet bul, -ur]*

zinhâr: Aman ha!.

1. Kaçan-kim ola ‘âlemde haberdâr
Beni vaşf eylesin aña **zinhâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 270*). [*zinhâr,]*
2. Olupdur reh-zenûñ bir dîv-i ğaddâr
‘Înân-ı kalbünü zabt eyle **zinhâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 46*). [*zinhâr,]*
3. Bu sevdâdan ferâġat eyle **zinhâr**
İñende olma bî-nâmûs u bî-‘âr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 67*). [*zinhâr,]*
4. Kimesnenüñ yüzine bakma **zinhâr**
Meh-i ‘îd ise de fi’l-meşel iy yâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 57*). [*zinhâr,]*
5. Velî ben bende sen ‘âlemde **zinhâr**
Ferâmûş itmesün ol serv-i reftâr (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 57, Mısra 99*). [*zinhâr,]*
6. Unutma eski yârânı da **zinhâr**
Kaçan kim içesin köhne şarâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 66*). [*zinhâr,]*
7. Hâzer kıl **zinhâr** iy gönölü âhen
Ruġuñ verdine ki oldur pür-leţâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 148*). [*zinhâr,]*
8. Ĥudâ ġaġkı baña raġm eyle **zinhâr**
Hem işitdüm k’atañ ol pîr-i maġzûn (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 90, Mısra 146*). [*zinhâr,]*
9. Yaman şanmayı gör kimseye **zinhâr**
İdinme kimse incitmegi pişe (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 112*). [*zinhâr,]*
10. Beni **zinhâr** kılmaġıl ferâmûş
Ölürse berg-i bünyâd-ı ġayâtum (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 128*). [*zinhâr,]*
11. Ĥuzûruñdan beni red itme **zinhâr**
Ki lâyıķ olmaya şâġib-ruţabdan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 4*). [*zinhâr,]*
12. Şudâ’ oldı özine ülfet-i ġalk
Ĥalâyıķdan şadâķat umma **zinhâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 57*). [*zinhâr,]*
13. Ĥaķâret çeşmi-ile bakma **zinhâr**
Eyü söz-ile gönlini ele al (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 128, Mısra 48*). [*zinhâr,]*
14. Ebed bâķi o ‘âlem pâkdür hem
Ĥoyup ‘aķlı hevâya uyma **zinhâr** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 99*). [*zinhâr,]*
15. Ĥurûr itme aña iy yâr **zinhâr**
Çü gösterdi muġît-i kışşa pâyân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 112*). [*zinhâr,]*

zi’n-nürevn: İki nur sahibi; Hz. Osman.

1. Biri ‘Osmân ki **zi’n-nüreyndür** ol
Enîs-i server-i kevneyndür ol (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 9, Mısra 1*). [*zi’n-nüreyndür, -dür]*

zîr ü zeber: Karmakarışık, darmadaġınık.

1. Vücüdüm kişveri zîr ü zeberdür
Cihân içinde ger çokdur figendeñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 20*). [*zîr ü zeber, -dür]*

zîrâ: -den dolayı, -diġinden, sebebiyle.

1. Derd-i Hāmdīye ölümden özge tīmār olmaya
Zirā ol āşūfte-hāl olmuş-durur bī-mār-ı 'ışk (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 3, Mısra 10). [zirā,]
2. Ki **zirā** amı derd ü hasret-i yār
Kõmıřdı hem-çü baht-ı sa'd-ı bīdār (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 61). [zirā,]
3. Ki **zirā** gördi gāyet fitne-engīz
Yüzi kızdı nitekim āteř-i tīz (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 29). [zirā,]
4. Gözedürdi kaçan ire diyü merg
Ki **zirā** za'f u pīrî vü seķāmet (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 80, Mısra 21). [zirā,]
5. Hārām olmaya ger virseñ şarābı
Senüñ bezmüñde hoşdur bāde **zirā** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 67). [zirā,]
6. İñen eglenmez ol 'āşıkda **zirā**
Var idi 'ammisinüñ bir kıızı hūb (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 18). [zirā,]
7. Bile ağlatalum her gice her rüz
Ki **zirā** şol gicede k'ola deycür (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 97). [zirā,]

zirā: Çünkü, bundan dolayı.

1. Nigāruñ hāletinden oldu āgāh
K'olur **zirā** gönülden gönüle rāh (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 39, Mısra 14). [zirā,]

zirā: Aslında, gerçekte.

1. Kārābetin koyup āvāre düşdi
Ki **zirā** ol mehūñ idi cemālî (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 31). [zirā,]
2. Ol ucdan lâ-cerem gec kırtulurlar
Ki **zirā** bir gözinde bu iş bu fāhūn (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 183). [zirā,]

zirā'at evle: Toprak sulamak.

1. Zirā'atgāhı şahrā-yı kanā'at
Vuzūsı ābı ile eyler zirā'at (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 30). [zirā'at evle, -r]

zirā'atgāh: Ekilen yer.

1. Zirā'atgāhı şahrā-yı kanā'at
Vuzūsı ābı ile eyler zirā'at (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 44, Mısra 29). [zirā'atgāhı, -ı]

zīr-bār-ı çarhde: Göğün içindeki yük.

1. Şeķāsıñ hayāsından deñizler
Dökerler **zīr-bār-ı çarhde** dūrler (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 116). [zīr-bār-ı çarhde, -de]

zīrek: Akil, zeki kurnaz.

1. Giyinmiş şālīhler gibi esved
Oturmuş şāh üzre cest ü **zīrek** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 49). [zīrek,]

zırh-pūs: Zırh örtüsü.

1. Cerāḥat kesretinden ol vefā gūş
Tenini postdan kılmış **zırh-pūş** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 52*). [*zırh-pūş,]*

zîr-i perde: *Perde arkası.*

1. Ol iki ḥāṭır-efrūzuñ sırrından
Ki zîr-i perdede ol iki şeydā (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 134, Mısra 17*). [*zîr-i perde, -de]*

zîrih: *Zîrh.*

1. Zîrih gibi yimekten zaḥm-ı nāvek
Hezārān sineler oldı müşebbek (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 31*). [*zîrih,]*
2. Ecel dāmı-durur gūyā **zîrihler**
Ki ‘ömr ayağına ṭakmış gîrihler (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 53, Mısra 59*). [*zîrihler, -ler]*
3. Bahādîrlar ecel cāmın idüp nūş
Zîrih yerine oldılar kefen-pūş (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 84*). [*zîrih,]*

zîst: *Çirkin.*

1. Qamudur bî-şebāt u **zîst** ü murdār
Kişi k’ olmaya gönlünde küdüret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 128*). [*zîst,]*

zîst-hû: *Çirkin huylu.*

1. Bilürsin kim ‘Arab ne ‘ayb-cüdur
Ne resme herze-gü vü **zîst-hûdur** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 42, Mısra 36*). [*zîst-hûdur, -dur]*

zîver: *Süs.*

1. Şalını gülşene gelmişdi ‘ar‘ar
Qabā-yı sebzele kim vire **zîver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 28*). [*zîver,]*
2. Ḥüdāvendüñ şerîf adıyla **zîver**
Ki iy münşî-yi ḥaṭṭ-ı levḥ-i eflāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 4*). [*zîver,]*
3. Ki ol mismār-ı tendür mîḥ-endām
İdüp pendüm dürrin gūşuñda **zîver** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 116, Mısra 77*). [*zîver,]*

zîver: *Söz söylemek.*

1. Kılup gūşına **zîver** dürr-i ma‘nî
Anası didi ol meh-rūya ya‘nî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 27, Mısra 3*). [*zîver,]*

zîver eyle: *Süslemek.*

1. Gözi bâdemlerinden ol semen-ber
Nihāl-i nāze zîver eylemiş ber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 84*). [*zîver eyle, -miş]*

zîver it: *Süslemek.*

1. Hezārān hürmetile peyk-i hazret
Özine ziver idüp bāl-ı ‘izzet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 28). [ziver it, -üp]
2. Sen anı ziver itdün güne güne
Bu yolda Hızır gibi rehber olduñ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 102). [ziver it, -dün]

ziyâ: Parlaklık, aydınlık.

1. Bulurdı andan **ziyâ** şâm-ı siyâhı
Yunurdu her kaçankim olsa giryân (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 74). [ziyâ,]
2. Cihân içre cemâl-i dil-rübâlar
Yüzi nûrından alurlar **ziyâlar** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 32). [ziyâlar, -lar]
3. Bu sevdâ içre korkarvan k’olam güm
Kaçankim kalmaya çeşmüñ **ziyâsı** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 73). [ziyâsı, -sı]
4. Münîr itdi **ziyâdan** bağ u râğı
Açup şehbâz-veş bâl u perini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 68, Mısra 4). [ziyâdan, -dan]

ziyâ vir: Işık vermek, nurlandırmak.

1. Şehâdet şehdini cāna gıdâ vir
Sa’âdet âftâbından **ziyâ vir** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 146). [ziyâ vir,]
2. Ziyâ virmişdi nûr-ı lâ-yezâli
Cihân zûlmetden olmuş-idi hâli (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 11). [ziyâ vir, -miş, -di]

ziyâ-bahş-ı bisât-ı sahn-ı ğabrâ: Veryüzü meydanını süsleyip nur bağışlayan.

1. Çerâğ-efrûz-ı nat’-ı tāk-ı hazrâ
Ziyâ-bahş-ı bisât-ı sahn-ı ğabrâ (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 2, Mısra 6). [ziyâ-bahş-ı bisât-ı sahn-ı ğabrâ,]

ziyâ-bahş-ı ‘uyûn-ı nâ-tûvân: Zayıf gözlere ışık saçan.

1. Ziyâ-bahş-ı ‘uyûn-ı nâ-tûvândür
Çerâğ-ı cân u nûr-ı dîdedür bu (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 89, Mısra 14). [ziyâ-bahş-ı ‘uyûn-ı nâ-tûvân, -dür]

ziyâde: Çok, fazla.

1. Nireden kim geçe ol şâhzâde
Olur ‘âşık-ları biñden **ziyâde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 14). [ziyâde,]
2. Olur ‘âşık-ları biñden **ziyâde**
Muhaşşal ol perî-ruhsâr tannâz (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 17, Mısra 4). [ziyâde,]
3. Ne kim dirseñ bahâ ol şeh nijâde
Virelüm istediğinden **ziyâde** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 106). [ziyâde,]
4. Bize vaşl olmaya bundan **ziyâde**
Çü ben bu küşeden bir şem’ yakdum (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 184). [ziyâde,]
5. Degülsin Zeyden hûd sen **ziyâde**
Bu yolda ben senüñ gibi degüldüm (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 113, Mısra 52). [ziyâde,]

ziyâde evle: Fazlalaştırmak.

1. Dönüp virdi cevâb anuñ yüzine
Ki iy Zeyd eyledün sözi ziyâde (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 5). [ziyâde eyle, -dün]

ziyâde it: Arttırmak, fazlalaştırmak.

1. Velî lutf eyle sen iy Hayy u Mennân
Ziyâde it meylümi ol mâha her ân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 47, Mısra 44*). [*ziyâde it,]*

ziyâde ol: Artmak, çoğalmak.

1. Ziyâde oldı şûr u ıztırâbı
Didi hayf u dirîğ ü âh her dem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 62, Mısra 2*). [*ziyâde ol, -dı]*
2. Ziyâde oldı anda ‘illet-i merg
Görün kând-ı leb-i şekker-feşânın (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 127, Mısra 62*). [*ziyâde ol, -dı]*
3. Dem-â-dem devleti olsun ziyâde
Öñünce şâhlar yelsün piyâde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 177*). [*ziyâde ol, -sun]*
4. Ziyâd olsun senün pervâneñe nûr
Beni ger kıldısa rûsvâ melâmet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 88, Mısra 78*). [*ziyâd ol, -sun]*
5. Nemek saçıldı şankim yâresine
Ziyâde oldı derdi çâresine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 50*). [*ziyâde ol, -dı]*
6. Hem ol mehde görüp bu âfitâbı
Ziyâde oldı şûr u ıztırâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 88*). [*ziyâde ol, -dı]*
7. Bu ‘ışk işi ki ola bir arada
Olur elbetde vardukca **ziyâde** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 29, Mısra 32*). [*ziyâde,]*

ziyâde-güy: Söylenenlerin tesiri.

1. Ziyâde-güylükdan oldı hāmūş
Kâbül itdi ki andan soñra küstâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 94*). [*ziyâde-güylükdan, -lık, -dan]*

ziyâfet: Misafiri yedirip içirme, şölen, davet.

1. Ziyâfet çün-kim irişdi tamâma
Ekâbir yir yirin geldi kıyâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 41, Mısra 75*). [*ziyâfet,]*

ziyâfet evle: Ziyâfet vermek, sunmak.

1. Temâm üç gün ziyâfet eylediler
Çün irişdi müsâfirlik temâma (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 72, Mısra 50*). [*ziyâfet eyle, -di, -ler]*

ziyân: Zarar, ziyan.

1. Kâtı hışm eyleyüp bî-reyb ü ‘illet
İçürdi tâ **ziyân-ile** biraz let (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 50*). [*ziyân-ile, -ile]*
2. Görüp bu hâleti Nevfel nihâni
Didi şulh itmesem görem **ziyânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 55, Mısra 40*). [*ziyânı, -ı]*
3. Bu sevdâda benüm sūdum **ziyândur**
Ciger-teşne vücūdum ğarķ-âba (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 8*). [*ziyândur, -dur]*
4. Göñül olur baña cân-ile düşmen
Kaçan k’ide **ziyânum** aduñı yâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 29*). [*ziyânum, -um]*
5. Saña iy h’âce taş olmaz **ziyânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 104, Mısra 80*). [*ziyânı, -ı]*
6. Bu bir kaç loķmanuñ yokdur **ziyânı**
Bular ger cū’dan şafvet tabî’at (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 18*). [*ziyânı, -ı]*
7. Ol ucdan çeşm-i bedden pür hirâsum
Velî şol göz ki var baña **ziyânı** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 33*). [*ziyânı, -ı]*

ziyân evle: Ziyân etmek, zarar etmek.

1. Şu resme yazdı kim bî-vech iş itme
Ziyân eyleyeceğün yola gitme (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 40*). [ziyân eyle, -ye, -ceg, -iñ]

ziyân ir: Zarar görmek.

1. Ziyân irişmedi şöyle biline
Şitâb idüp anı görmeklige şâh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 86, Mısra 76*). [ziyân ir, -işme, -di]

ziyân-kâr: Ziyanda olmak.

1. Ne diri kalmamuzdan sen ziyân-kâr
Çü gördi bu girîvi feth şâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 60, Mısra 22*). [ziyân-kâr,]

ziyâret: Ziyaret edilen yer, mezar.

1. Hem oldılar yine ‘ukbâda hem-mehd
Bihişt-i döstân oldu ol ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 37*). [ziyâret,]
2. Bahâr u büstân oldu ol ziyâret
Havâlisine tâ kim pür-letâfet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 38*). [ziyâret,]

ziyâret: Bir kimseyi veya bir yeri görmeye gitme.

1. Kılâyduñ kabrûmi bir kez ziyâret
Dilerseñ hac sevâbın bulmak iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 58*). [ziyâret,]

ziyâret evle: Ziyaret etmek, birini veya bir yeri görmeye gitmek.

1. Görelüm şimdi andan yeg kimüñ var
Yüri kabrine var eyle ziyâret (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 83, Mısra 19*). [ziyâret eyle,]

ziyâretgâh-ı ervâh-ı muhibbîn: Birbirini sevenlerin meskeni.

1. Ziyâretgâh-ı ervâh-ı muhibbîn
Hem ol demden berü ol ravza-i hûb (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 133, Mısra 74*). [ziyâretgâh-ı ervâh-ı muhibbîn,]

ziyâsı art: Parlaklığı artmak.

1. Başını kesseler artar ziyâsı
Yüzüm yırtup yeter dökdi gözüm çan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 69, Mısra 66*). [ziyâsı art, -ar]

zor: Kuvvet, güç, baskı.

1. Kim alur kızuñı zor-ıla senden
Mağabbet-le k’olınmaz bir qarâbet (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 61, Mısra 10*). [zor-ıla, -ıla]

zühal: Satürn gezegeni olup yedinci felekte yer alır.

1. Felek fîlinüñ üstinde yıl u ay
Zühâ hindüsına oldur viren cây (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 14). [zühâ,]

zühd: Dünyaya rağbet etmeme, kendini ibadete verme.

1. Kiminüñ işi dâyim **zühd** ü tã'at
Kimiñüñ cürm ü 'ısyân u şekâvet (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 97). [zühd,]

zühre: Çoban yıldızı, Venüs, Zühre (çalgıcı özelliği ile).

1. Üçünci çarha çıkdı çün be-şehre
Elinden çengini bıraktı **Zühre** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 130). [zühre,]
2. Defîne muṭribüñ ol bezmde bil
Meh oldu püş ü **zühre** celâcil (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 15, Mısra 20). [zühre,]
3. Felek 'aḍudına bağlamışdı **zühre**
Kaḫâdan bir münevver bâz mühre (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 18, Mısra 9). [zühre,]

zühre-i şevk: Arzu yıldızı.

1. Şu resme eylediler şöhet-i hâs
Ki gökde **zühre-i şevk** itdi rakḫâs (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 38, Mısra 52). [zühre-i şevk,]

zuhûm: Boyun.

1. Ğamından pür sirişk itdi gözini
Zuhûmına şarup pîrâhenini (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 51). [zuhûmına, -ına]

zuhûm-ı bülbül-i zâr: İnleyen bülbülün boynu.

1. Açar tûṭî beçe şan beyzadan ser
Zuhûm-ı bülbül-i zâr u 'âlile (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 53). [zuhûm-ı bülbül-i zâr,]

zuhûra gel: Meydana çıkmak.

1. Dem urdı şanki İsrâfîl sûra
Kıyâmet günleri geldi zuhûra (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 20). [zuhûra gel, -di]

zülâl: Safî, hafif, soğuk, güzel su.

1. Cân zamân-ı ğamda yâd idüp seni rāḫat bulur
Şöyle kim bir merdüm-i leb-teşne nûş eyler **zülâl** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 20). [zülâl,]
2. Beğâyet teşneyim cām-ı visâle
Beni lûṭfuñdan ırûr ol **zülâle** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 38). [zülâle, -e]
3. Güzellik bağınıñ kaddi nihâli
Leṭâfet 'aynınıñ lâ'li **zülâli** (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 14, Mısra 282). [zülâli, -i]
4. Ne lâ'linüñ naşib olur **zülâli**
O gülden olmayup maḫşudî ḫâsıl (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 100). [zülâli, -i]
5. Dirîğ itmek **zülâli** teşne-lebden
Kõ kim idüp gice gündüz niyâzı (Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 106, Mısra 6). [zülâli, -i]

zü'l-celâl: Celal sahibi, azamet, izzet ve heybet sahibi Allah.

1. İy Kerîm-i kâr-sâz u **zü'l-Celâl** ü bî-zevâl
V'iy 'Âlîm-i bî-niyâz ü lâ-yezâl ü **zü'l-Cemâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 1*). [**zü'l-celâl**,]

zü'l-cemâl: Güzellik sahibi. (Allah).

1. İy Kerîm-i kâr-sâz u **zü'l-Celâl** ü bî-zevâl
V'iy 'Âlîm-i bî-niyâz ü lâ-yezâl ü **zü'l-Cemâl** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 2*). [**zü'l-cemâl**,]

züleyhâ: Züleyha.

1. Veren elden **Züleyhâ** gibi kârı
Gözi yağmaya viren mülk-i cânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 36*). [**züleyhâ**,]

züleyhâ-vâr: Züleyha gibi.

1. Çü Yûsuf gibi maḥbûs oldı ol mâh
Züleyhâ-vâr ururdi göklere âh (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 26, Mısra 82*). [**züleyhâ-vâr**,]

zülf: Güzel yüzün iki cihetinden sarkan saç.

1. Mu'anber **zülf** ü çenber-mûy u gül-ruḥ
Semen-sîmâ vü 'anber-bûy u ferruḥ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 81*). [**zülf**,]
2. Gözi kattâl-ı şüfî **zülfî** çengâl
Yüzinde sübhâdur her dâne-i ḥâl (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 19, Mısra 83*). [**zülfî**, -i]
3. Saçı olursa ger maḥsûd u kâmuñ
Nazar eyle kara **zülfine** lâmuñ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 20, Mısra 40*). [**zülfine**, -i, -n, -e]
4. Asılmış gerdeninden sînesine
Mu'anber **zülfî** mişl-i 'anberine (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 46*). [**zülfî**, -i]
5. Egilüp **zülfînüñ** güşına kaşı
Dir iñende ucuz itme kumâşî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 21, Mısra 79*). [**zülfînüñ**, -i, -n, -üñ]
6. Tenümde rişte-i cânumdur ol **zülf**
Ferâğat itmen imānumdur ol **zülf** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 19*). [**zülf**,]
7. Tenümde rişte-i cânumdur ol **zülf**
Ferâğat itmen imānumdur ol **zülf** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 20*). [**zülf**,]
8. Kara **zülfî** ki anuñ müşg-sāndur
Murād-ı dil semendine 'ināndur (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 25, Mısra 21*). [**zülfî**, -i]
9. Mu'anber **zülfînüñ** bûyından ol cān
Ol eṭrâfî mu'aṭṭar kıldı yek-sān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 69*). [**zülfînüñ**, -n, -üñ]
10. Kimüñ hicrinden irdi cânüña dağ
Kimüñ **zülfî** geçürdi boynuña bağ (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 32, Mısra 90*). [**zülfî**, -i]
11. Yüzi ḥurşîdini **zülfî** şehâbı
Bürimişdi niteki' ebr âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 37, Mısra 65*). [**zülfî**, -i]
12. Tolasam ḥalkasına **zülfüñüñ** dest
Tutup muḥkem seni çeksem kenâre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 103, Mısra 84*). [**zülfüñüñ**, -ünün]
13. K'aña ejder idi **zülfî** nigeḥ-bān
Şeker-güftâr idi vü erḡuvān-ḥad (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 34*). [**zülfî**, -i]
14. Belâ-engîz-i dehr ü şûr-ı âfâk
Gice **zülfî** kemendiniñ nedîmi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 112, Mısra 41*). [**zülfî**, -i]
15. Göñül eglencesi **zülfî** ḥayâli
Cemâli cān göginüñ âfitâbı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 4*). [**zülfî**, -i]
16. Kara **zülfinden** itd'anı 'abâ-püş
Vişâli kişverine eyledi ḥān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 121, Mısra 76*). [**zülfinden**, -in, -den]
17. Kānı ol **zülfî** sünbül çeşmi nergis
Gelecegin bilüp ol gevher-i pāk (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 86*). [**zülfî**, -i]

18. Niçedür mâr u mûr içinde hâlûñ
Kara **zûlfûñ** Hudâ bilir ki iy cân (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 37*). [zûlfûñ, -ûñ]

zû'l-fekâr: Hz. Ali'nin ucu çatallı, ortası yivli olan meşhur kılıcı.

1. Kılıcı **Zû'l-fekâr** u kendü Haydar
Atı Döldül següsü mâr-ı şaf-der (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 13, Mısra 67*). [zû'l-fekâr,]

zûlf-i dilber: Sevgilinin saçı.

1. Şikeste düşdiler çün **zûlf-i dilber**
Peyince nâle kılup dirdi herkes (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 129, Mısra 84*). [zûlf-i dilber,]

zûlf-i havrâ: Hurilerin zülüfleri.

1. İbirişim dem-i 'anber-feşânı
Virürdi zûlf-i havrâdan nişânı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 60*). [zûlf-i havrâ, -dan]

zûlf-i hûbân: Güzellerin saçı.

1. Tuyup kavm-i qarâbeti de yek-sân
Perişân oldılar çün **zûlf-i hûbân** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 24, Mısra 42*). [zûlf-i hûbân,]

zûlf-i müşg-büy: Misk kokulu saçlar.

1. Murâdı üzre dire mîve-i ter
Tutup berk iki zûlf-i müşg-büyün (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 75, Mısra 27*). [zûlf-i müşg-büy, -ın]

zûlf-i rûmî: Beyaz saç.

1. Kara çün **zûlf-i rûmî** rüy-ı rengi
Çü nâka şâlih ol murğ-ı mücerred (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 46*). [zûlf-i rûmî, -î]

zûlf-ı siyâh: Sevgilinin siyah saçı.

1. Siyâh ebrûlarından çetr-i sünbül
Dökilüp yüzine zûlf-ı siyâhı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 173*). [zûlf-ı siyâh, -ı]

zûlf-i yâr: Sevgilinin saçı.

1. Dilîrân gerdenine gür kemendi
Ki birağur çü **zûlf-i yâr** bendi (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 78*). [zûlf-i yâr,]
2. Çü **zûlf-i yâr** nâfî müşg-bârum
Bu müşkıl vartadan çün olduñ âzâd (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 66, Mısra 58*). [zûlf-i yâr,]
3. Elinde ol dahı diğerlerûñ hem
Halâşum kaldı **zûlf-i yâr** elinde (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 114, Mısra 63*). [zûlf-i yâr,]

zulm: Eziyet, cevir, cefa.

1. Olalı peydā livā-yı ‘adlūn iy çāpūk-sūvār
Nā-bedīd oldı cihāndan bid‘at u **zulm** u sitem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 4, Mısra 10*). [*zulm,]*
2. Anuñ gibi ki **zulm** ırmış irür dād
Vücüdî eşk ü âh-ı dil-keş içre (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 8*). [*zulm,]*

zulmât-ı ğaflet: *Gaflet karanlığı.*

1. Benem zulmât-ı ğafletde giriftār
Hidāyet şem‘i vir iy Hāyy u Ğaffār (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 4, Mısra 11*). [*zulmât-ı ğaflet, -de]*

zulmât-ı sevād: *Gece karanlığı.*

1. Müşġin saçı zulmât-ı sevādına baş egmez
Şirîn tutağı çeşme-i hayvānı begenmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3*). [*zulmât-ı sevād, -ı, -na]*
2. Refitār kıddi serv-i hırāmānı begenmez
Müşġin saçı zulmât-ı sevādına baş egmez (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Gazel 1, Mısra 3*). [*zulmât-ı sevād, -ı, -na]*

zulmet: *Karanlık.*

1. Kışı **zulmet** kılur gülşen bahārı
Şebi târik ider rüşen nehārı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 3, Mısra 71*). [*zulmet,]*
2. Ziyā virmişdi nūr-ı lâ-yezālî
Cihān **zulmetden** olmuş-idi hālî (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 6, Mısra 12*). [*zulmetden, -den]*
3. İdinmiş idi ol **zulmetde** leşker
Sünü şem‘in ecel şehrine rehber (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 59, Mısra 55*). [*zulmetde, -de]*
4. Gice irdi bu hālet içre nāġāh
Çeküp gün yüzine **zulmet** hicābı (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 67, Mısra 91*). [*zulmet,]*
5. Saçı **zulmet** tutağı âb-ı hayvān
Sevād-ı sünbülü sevdā-yı ‘ālem (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 101, Mısra 40*). [*zulmet,]*
6. Dem-i şubha irür ben rû-siyāhı
Hālāş eyle gicenüñ **zulmetinden** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 118, Mısra 49*). [*zulmetinden, -i, -den]*
7. Giceler eyle dil nūrından izhār
Hem ol **zulmetde** efsün-ile āsān (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 135, Mısra 69*). [*zulmetde, -de]*

zulmet-i dūd: *Kara duman.*

1. Siyāh itdi cihānı **zulmet-i dūd**
Götürüldi şarab resmi cihāndan (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 80*). [*zulmet-i dūd,]*

zulmet-i seb: *Gece karanlığı.*

1. Atuñ ayağı tozın her kim edinmez sürme
Şu‘le-i şems görinsün gözine **zulmet-i seb** (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 3, Mısra 20*). [*zulmet-i seb,]*

zulm-i dilber: *Güzelin eziyeti.*

1. Ya maqtülân-ı cevri ü **zulm-i dilber**
Zeminden baş götürmüş hem-çü maşşer (*Tahayyür-nâme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 23, Mısra 49*). [*zulm-i dilber,]*

zül-minen: İyilik ve bağış sahibi (Allah).

1. Sen 'ināyet eyle Hāmdī bendeñe iy **Zül-minen**
Bu fenā dārından itdükde beķāya intikāl (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 1, Mısra 33). [zül-minen,]

zulümât-ı gür: Mezar karanlığı.

1. Yağūd hāşıl kılam bir şemme büyüñ
Nedür **zulümât-ı gür** içinde hālūñ (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 130, Mısra 35). [zulümât-ı gür,]

zümre: Kitle, grup, topluluk.

1. Tağıtdı çün kebüter **zümresin** bāz
Anuñ-çün eyledi hayvānları dūr (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 102, Mısra 92). [zümresin, -siñ]

zümre-i şanem: Put topluluğu.

1. Zātūñ vücūda geldügi şeb düşdi hep yüzün
Küffār ma'bedinde olan **zümre-i şanem** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Kaside 2, Mısra 30). [zümre-i şanem,]

zümrürüd-güne: Zümrüt gibi.

1. Mesīhā gibi dehri rūḥ-perver
Zümrürüd-güne şah açdı semenler (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 97, Mısra 31). [zümrürüd-güne,]

zür: Sıkıntı, güçlük, zorluk.

1. Çalardı nāleden borı çeküp **zür**
Şan İsrāfil ururdu şür ile şür (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 49, Mısra 17). [zür,]
2. Zer ile olmaz ise ger müyesser
Elem **zür-ıla** tırtup tığ u hancer (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 50, Mısra 94). [zür-ıla, --ıla]
3. Ğam-ı müze nedendür dilde sākin
Çün üzdi 'ışk **zürü** 'aqlı bendin (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 111, Mısra 53). [zürü, -ı]

zür u satvet ile: Güç ve kuvvetle.

1. Alup Rodosı **zür u satvet ile**
Müselmān şehri kıldı şöhet ile (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 12, Mısra 95). [zür u satvet ile,]

zür u şiddet: Güç ve şiddet.

1. Ve ger ni virmez-iseñ minnet-ile
Aluram şöra zür u şiddet-ile (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 52, Mısra 18). [zür u şiddet, -ile]

zür-mend: Güçlü.

1. Dir idüñ ceng içinde dīv-bendüm
Dilir ü pehlivān u **zür-mendüm** (Tahayyür-nāme-i Leylî vü Mecnûn, Mesnevi 58, Mısra 14). [zür-mendüm, -üm]

